

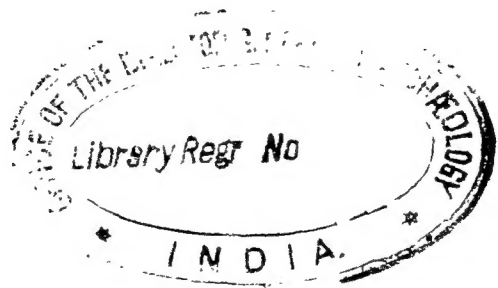
GOVERNMENT OF INDIA
ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY

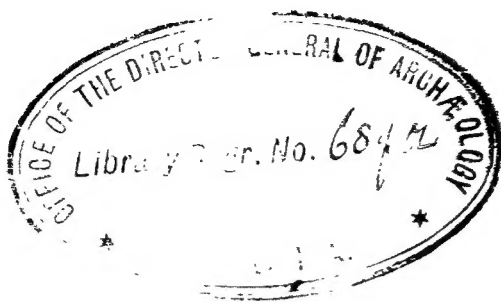
ACCESSION NO. **38798**

CALL No. **910.495 / Mül**

D.G.A. 79

~~10075~~
71.18
10075

GEOGRAPHI GRÆCI

MINORES.

VOLUMEN PRIMUM. -

PARISIN. — EXCUSEBANT FIRMIN-DIDOT ET SOCH, VIA JACOB, 36

GEOGRAPHI GRÆCI MINORES.

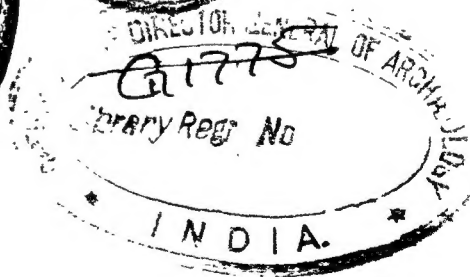
E CODICIBUS RECOGNOVIT,
PROLEGOMENIS, ANNOTATIONE, INDICIBUS INSTRUXIT,
TABULIS ÆRI INCISIS ILLUSTRAVIT

CAROLUS MÜLLERUS.

VOLUMEN PRIMUM.

INSUNT :

HANNONIS CARTHAGINIENSIS PERIPLUS.	ISIDORI CHARACENI MANSIONES PARTHICÆ.
SCYLACIS, UT FERTUR, PERIPLUS.	ANONYMI PERIPLUS MARIS ERYTHRÆI.
DICÆARCHI, UT FERTUR, PERIEGESIS.	ARRIANI INDICA ET PONTI PERIPLUS.
AGATHARCHIDIS DE MARI ERYTHRÆO LIBRI	ANONYMI PERIPLUS PONTI EUXINI.
SCYMNI CHII, UT FERTUR, PERIEGESIS.	ANONYMI STADIASMUS MARIS MAGNI.
DIONYSII CALLIPHONTIS F. PERIEGESIS.	MARCIANI HERACLEENSIS PERIPLI.

PARISIIS,
EDITORIBUS FIRMIN-DIDOT ET SOCIIS,
INSTITUTI FRANCICI TYPOGRAPHIS,

VIA JACOB. 56.

M DCCC LXXXII.

1882

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 38798

Date..... 13.12.62

Call No. 910.495/Mul

PRÆFATIO.

Studia geographica ut angustis apud Romanos limitibus continebantur ac subsistebant fere in dimetiendis imperii provinciis, sic apud Græcos latissime patebant eorumque per omne tempus erant deliciae.

Nosti juvenile gentis ingenium. E Græciæ litore lacinioso vel serenis Ioniæ plagis mare prospectans puer ardescit longinquarum terrarum desiderio et ex ore pendet diu vagati nautæ Carici; vir deinde, si ferat fortuna, audita properat suis usurpare oculis atque nova addere notis, ut redux tandem visa circumstanti recitet coronæ literisque condita tradat posteritati. Sic in primo statim quod e prosæ orationis incunabulis prodiit opere ἀνὴρ πολυπλάνης, Hecataeus, nativa nascentis sermonis simplicitate orbem terrarum pandere instituit. Cujusmodi ab initiis profecta geographia latius subinde exspatiata est. Et quum multiplex sit argumentum ac plerasque scientias humanas attingat, vix ullum Græcia studiorum curriculum inivit quin comitem se adjungeret geographia, quæ una logographos, sophistas, philosophos, historicos, rerum naturalium scrutatores, mathematicos, astronomos, nautas, mercatores, diversicolorem sane gentem, vastis suis spatiis excepit. Denique post Claudium Ptolemæum, lumen ultimum, per longum literarum crepusculum non aucta quidem est scientia geographica, haud pauci tamen commentandis, colligendis, excerptis vetustorum geographorum scriptis operam navabant, usquedum ingruens barbariei caligō situ suo omnia obtegeret.

Post diram noctem renascente demum luce literarum, et unoquoque suam dinumerante fortunam, nobis quidnam perduraverat? O stragem immanem, jacturam irreparabilem! E tantis locupletissimorum librorum divitiis tria vix scripta majora, Strabonis, Ptolemæi, Hermolai, servari contigit. Et ne hæc quidem salva prorsus emergerant. Nam Strabonis et Ptolemæi libros quantopere temporum injuria et scribarum doctorum licentia, indoctorum socordia fœdaverit, Stephanum vero ab Hermolao brevium quam lacerum eripuerimus, quis est qui nesciat? Hæc igitur auctorum trias quum sit quasi κλειδοῦχος quæ veterem nobis orbem recludat, et magnorum geographorum nomine designetur, multum tamen abest ut modicis suis voluminibus magnitudinem et varietatem argumenti ingentis assequi potuerit.

Itaque plurimum refert cetera cognitionis geographicae instrumenta curiose circumspicere et in usus nostros convertere. Principem vero inter ea locum te-

nent minuta illa scripta quibus capita quædam tanto majore diligentia et accurate pertractantur, quo arctioribus materies finibus circumscripta est. Beatissima eorum copia veteres abundabant, nec pauca nobis fortuna fecit reliqua. Quæ etiamsi librorum mss. fatis iniquis pessime sunt affecta, vel sic tamen, quum plurima eorum sui generis exstent monumenta unica, pretium habent maximum.

Ceterum hæc opuscula quum minoris ambitus essent quam ut justis implendis voluminibus sufficerent, jam antiquitus mos erat complura in unum componere. Et quæ sic in codicibus nostris juncta occurrunt, eadem societate typis repetierunt primi geographicorum editores SIGISMUNDUS GELENIUS et DAVID HOESCHELIUS. Quorum ille an. 1533 e codice Palatino edidit Arriani et Hannonis periplos et Plutarchi de fluviis libellum et epitomen Strabonianam (1), Hoescheliuss autem an. 1600 e codicis Pithœani apographis Hervortiano et Palatino produxit Scymnum, quem vocant, Marcianum, Scylacem, Dicæarchum, Isidorum (2). His, ut sors obtulerat, in lucem emissis, proclivis erat cogitatio de justo concinnando Geographicorum syntagmate. Primus id consilium iniit LUCAS HOLSTENIUS, multiplicis vir doctrinæ, judicii subacti, indefessæ diligentiae. Verumtamen postquam copiosam rei gerendæ supellectilem e bibliothecis Britanniae, Galliae, Italiae collegerat et jam peregerat partem laboris, mox ad alia negotia delatus susceptam provinciam deseruit (3). Aliquanto post JACOBUS GRONOVIIUS libro qui *Geographica antiqua* inscribitur (4), quattuor edidit opuscula (an. 1697). Multo majora eodem tempore

1. Ἀρριανὸς περίπλους Εὐξείνου πόντου. Τοῦ αὐτοῦ περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἀννωνος περίπλους Αἰθῶς. Πλουτάρχου περί ποταμῶν καὶ ὄρων. Ἐπιτομή τῶν τοῦ Στράβωνος γεωγραφικῶν. Arriani et Hannonis Periplus. Plutarchus de fluminibus et montibus Strabonis epitome. Froben. Basileæ anno MDXXXIII. in-4º.

2. *Geographica Marciani Heracleotæ, Scylacis Caryandensis, Artemidori Ephesii, Dicæarchi Messenii, Isidori Characeni.* Omnia nunc primum, præter Dicæarchi illa, a Davide Hoeschelio Aug. ex manuscript. codd. edita, Augustæ Vindelicorum, ad insigne pinus. Cum privilegio Cæs. perpetuo. MDC. in-8º.

3. Rationem edendi syntagmatis Holstenius exposuit in Epist. ad Peirescium (III Id. Febr. an. 1628). Opus meditabatur tripartitum, ita ut prima pars velt. geographicorum minorum opuscula contineret viginti, altera omnes auctores qui de urbe atque imperio Constantinopolitano scripserunt, tertia geographicam sacram. — PRIME PARTIS OPUSCULA: 1. Michaelis Pselli (in aliis codd. Nicephori Blemmidæ) opusc. de terræ situ, figura et magnitudine. — 2. Ἀγαθήμερου τοῦ Ὁρθωνος γεωγραφίας ὑποτύπωσις — 3. Ἀνωνύμου ὑποτύπωσις γεωγραφίας ἐν ἐπιτόμῳ. — 4. Anonymus de describenda terra in globo. — 5. Marciani Heracleotæ περίπλων libri II. — 6. Artemidori Ephesii (i. e. Menippi, ut ipse H. postea vidit) epitomes fragmentum. — 7. Anonymi poetæ περιήγησις ad Nicomedem regem. — 8. Scylax Caryandensis. — 9. Hannonis periplus. — 10. Dicæarchi descriptio Græciæ. — 11. Dionysii Byzantii ἀνάπλους Bospori Thracii. — 12. Petri Gylii commentarius in Dionysium. — 13. Arriani periplus Ponti. — 14. Anonymi per. Ponti. — 15. Pseudo-Arriani per. maris Erythraei. — 16. Isidori Char. mansiones Parthicae. — 17. Palladii ejusdem narratio de Indis et Brachmanis. — 18. Anonymi periegesis orbis terrarum, barbaro stylo ex Græco in Latinum conversa. — 19. Gemisti Plethonis emendatio errorum aliquot Strabonis. — 20. Strabonis Epitome. — PARS SECUNDA: 1. Hesychii V. Illustris origines Constantinopolitanæ. — 2. Codini antiquitates. — 3. Anonymi collectio antiquitatum Constant., e ms. Regio. — 4. Pauli Silentiarii ephrasis ecclesiæ S. Sophiæ versibus heroicis scripta. — 5. Ephrasis ambonis ejusdem templi eodem auctore heroicis carmine scripta. — 6. Petri Gylii descriptio urbis Constantinop. — 7. De regionibus urbis CP. libellus. — 8. Emanuelis Chrysoloræ comparatio veteris et novæ Romæ. Atque hæc de ipsa urbe. Sequuntur qui de imperio CP. ejusque provinciis scripsere: — 9. Hieroclis Συνέκδημος. — 10. Constantini Themata. — 11. Notitiæ episcopatum. — Subjunguntur mantissæ loco varii auctores qui de miraculis locorum scripsere. — PARS TERTIA: 1. Eusebius Cesariensis Περί τοπικῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῇ θεῇ γραφῇ. — 2. Hieronymi liber de nominibus locorum in S. Scriptura. — 3. Bedæ liber de nominibus locorum in actis Apostolorum. — 4. Eucherii epistola ad Faustum presbyterum insularum De situ Judææ. — « His addiderem, Holstenius ait, Adamnani, Bedæ, Bocharti, Epiphani monachi et aliorum antiquiorum et melioris notæ auctorum descriptiones Terræ Sanctæ; item de terræ divisione inter liberos Noe ex Eusebii Chronicis et Chronico Alexandrino et duobus antiquis latinis interpretibus. »

4. *Geographica antiqua, hoc est: Scylacis Periplus maris mediterranei. Anonymi periplus Mæotidis paludis et Ponti Euxini. Agathemerii Hypotyposis geographiæ. Omnia Græco-latina. Anonymi Expositio totius mundi latina. Cum notis Isaaci Vossii, Jac. Palmerii, Sam. Tennulii, edente Jacobo Gronovio, cujus accedunt emendationes. Lugduni Batavorum apud Jordanum Luchtmans, 1697. 4º.*

præstitit JOANNES HUDSONUS, *Geographiæ veteris scriptores græcos minores* quattuor voluminibus complexus, Oxoniæ 1698-1712 (1). Is quum librorum rarissimorum acervum satis amplum collegerit, bene meruisse de republica literarum jure censetur. Quamquam eo nomine laus editoris continetur tantum non omnis. Nam ordinem rerum secutus est adeo nullum, ut, mixtis separandis, longeque disjunctis quæ jungi debebant, totum opus speciem præbeat farraginis hinc inde corrasæ ad implenda volumina quæ bibliopola postulabat. Notulis vero, quas majorem partem e Salmasii libris excerptas, partim de suo subjecit Hudsonus, nescio num affectare munus interpretis an eludere voluerit, sæpius quærens ille suscepti laboris tædium. Nec multum literis profuerunt insertæ Dodwelli de singulorum auctorum ætate scriptisque dissertationes, quas sanior quisque cum Bernhardyo dicet « mirifice perveras et aridas vanisque acuminibus differtas. » Ceterum quum incendio, ut fertur, theatri Sheldoniani major pars exemplarium periisset, hinc pretium factum est reliquis, adeo ut mox nonnisi numatissimo cuique integrum opus esset parabile. Sic elegans ejus exemplar e libris Firmini Didot soluto bis mille francorum pretio felix quidam redemptor abstulit. In tanta igitur operis Hudsoniani raritate et caritate, ne dicam perversitate, nihil mirum est postea complures exstitisse viros doctos qui ad novum parandum geographorum syntagma accingerentur. Primus, ni fallor, PENZELIUS corpus geographorum quinque tomis absolvendum promisit (2). Spem monstravit egitque quietem. Sub idem tempus amplissimam collectionem moliebatur, operisque delineationem Parisino virorum sapientum collegio submisit BARONUS DE SAINTE-CROIX (3). Hujus quoque

1. *Geographiæ veteris scriptores græci minores, cum interpretatione latina, dissertationibus et annotationibus. Vol. I. Oxoniæ. E Theatro Sheldoniano. MDCXCVIII.* Insunt : 1. Hannonis periplus. 2. Scylacis per. 3. Agatharchides. 4. Arriani periplus. Ponti Eux. 5. Arriani periplus. maris Erythræi. 6. Nearchii paraplus ex Arriano. 7. Marcianus Heracleota. 8. Anonymi periplus. Ponti Euxini (ejus pars altera legitur in volumine tertio III). — VOLUMINI II, quod prodiiit an. 1703, insunt : 1. Dicæarchus. 2. Isidorus. 3. Scymnus Chius. 4. Plutarchus De fluviis. 5. Agathemerii libri II. 6. Chrestomathia Straboniana. — VOLUMINI III, edito an. 1712, continentur : 1. Excerpta e Dionysii Byzantii Anaplo Bospori Thracii. 2. Anonymi periplus. Ponti (cf. vol. I, 8). 3. Expositio totius mundi et gentium, latine. 4. Variæ lectiones in Anon. Ravennatem e cod. Vaticano. 5. Ptolemæi Arabia. — 6. Chorasmia et Mawaralnahræ, hoc est, regionum extra fluvium Oxum, descriptio ex tabulis geogr. Abulfedæ Ismaelis, arab. et lat., cura et studio Johannis Grævij, cui seqq. quoque arabica debentur. — 7. Abulfedæ descriptio Arabiæ cum tabulis longitudinis et latitudinis locorum. — 8. Eiusdem descriptio maris Persici. — 9. Eiusdem descriptio maris Rubri. — 10. Binæ tabulæ geogr., una Nassir Ed-dini Persæ, altera Ulug Beigi Tatarum. — 11. Excerpta ex Georgii medici Chrysococæ Syntaxi Persarum per Ismaelem Bullialdum. — 12. Ptolemæi tabula longitudinis et latitudinis urbium insignium. — 13. Ptolemæi catalogus fixarum stellarum. — VOLUMEN IV, an. 1712, exhibet Dionysii Periegesin cum commentario Eustathii, versionibus Avieni et Prisciani (inserto etiam Avieni de ora maritima carmine), paraphrasi græca et scholiis. Subjiciuntur Fragmenta quædam geographica e codd. excerpta.

2. Vid. Fabric. Bibl. Gr. tom. IV, p. 667 ed. Harless. et Jenaer Lit. Zeitung an. 1785, N. 128; Bredovius in Epist. Parisin. p. 34, ex quo adorationem syntgmatis Penzelianæ exscribam : TOMUS I. MATHEMATICUS : Aratus, Geminus, Cleomedes de mundo, Procli sphaera, Autolyçi sphaera, Agathemerii hypotypeses. — TOMUS II. UNIVERSALIS : Dionysius Periegeta, Scymnus Chius, Scylax, Strabonis Chrestom., Menippi Pergamæni, Artemidori Ephesii et Ephori Cumani fragmenta. — TOMUS III. PARTICULARIS. VOLUM. I. Asia et Africa : Agatharchides de mari rubro; Arrianus Periplus maris Rubri; Eiusdem Indica; Hannonis per.; Marciani per. maris externi; Isidori stathmi Parthici; Monumentum Adulitanum. VOL. II. Europa : Arriani et Anonymi per. Ponti Eux.; Dicæarchi fragm.; Plutarchus De fluviis. — TOMUS IV. SACER : Eusebius περί των τοπωνύμων αντιστοιχίας cum vers. Hieronymi Epiphaniî διήγησις περί της Συρίας και της άγίας πόλεως. Phocæ έκφρασις των εν' Αντιοχείας κίστρων Συρίας, Φοινίκης κτλ. Perdiccæ έκφρασις περί των εν Ιεροσολύμοις χωριων βεμάτων. Anonymi απόδείξις περί των Ιεροσολύμων. — TOMUS V. MEDIUS : Cosmas Indopleustes. Palladius De Bragmanibus. Constantin De them. et de adm. imp. Codini descriptio urbis C. P. Theodorus Gaza de origine Turcarum.

3. Mémoire envoyé à Messieurs du Journal des Sçavans sur une nouvelle édition des petits géographes anciens.

scriptoris elegantissimi consiliis sæva fluctuum Gallicorum tempestate obrutis et demersis, surgens BREDOVIUS « Mihi nunc soli labor » exclamat; Parisios vir optimus accurrit, Dionysii et Plethonis codicibus per menses aliquot insudat, quædam transcribit opuscula, deinde ad lares reversus aliis conquirendis subsidiis operam impendit, tandem cœpta sua in Epistolis Parisinis (Lips. an. 1812) annuntiat. Post hæc conticuit totumque negotium seu lubens seu invitus missum fecit. Interim Hudsonianæ editionis scripta plurima, notis græcanice versis, quidam Græcus natione repetivit Viennæ an. 1807 (1). Quod quidem opus vitiorum fœditate ceteraque immunditie omnium quæ nostro seculo prodierunt est spurcissimum. Ipsam denique rem strenue aggressus JOANNES FRANCISCUS GAILIUS, vir diligentissimus, inde ab anno 1826 *Geographos græcos minores* (2) variorum notis onustos suisque ipsius instructos edere cœpit; sed hic quoque postquam per tria volumina, quibus septem opuscula continentur, operam perduxerat, ultra non est progressus.

Eodem tempore vir criticus *Geographos minores* tractandos suscepit GODFREDUS BERNHARDY. Lucem vidit primi voluminis pars prior (3), quo Dionysius periegeta exhibetur ejusque commentatores et paraphrastæ atque docta editoris annotatio. Præclarum viri eximii opus dolemus seu fœtum leoninum in hoc genere fuisse unicum. Causam derelicti vel sprete laboris ipse narrat in *Analectis in Geographos Græcorum minores* (Halis 1850, p. 2): « Scilicet postquam Dionysium periegeten, inquit, evulgaram, compendiarium illum artis magistrum, sed qui commentariorum et interpretationum abundantia reliquos obruerit, refrixit ardor redemptoris: itaque, ut fit, Musarum græcarum suavitate captus ad lætiora literarum spatia digressus sum, nec unquam illuc animos rettuli, nedum ut liberet operosissimam Geographorum partem a perpaucis lustratam ingratis et frustra

ciens, par M. le Baron de Sainte-Croix. in Journal des Sav. 1789 Avril. p. 217 sqq. Primum S.-Crucius græcos geographos minores ex ordine chronologico vult exhiberi; deinde Latinos geographos et itinerariorum auctores. His subjungit supplementi loco libellos de Roma urbe ejusque regionibus. Alterum vero supplementum destinat geographiæ sacræ et ecclesiasticæ. Singula scripta recensere supersedeo, quum nihil novi, quod momenti alicujus sit, S. Crucius attulerit. Cf. Bredovius in Ep. Par. p. 35 sq.

1. Συλλογὴ τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάσαι γεωγραφηθέντων, τύποις ἐκδοθέντων φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐξ Ἰωαννίνων φιλογενεστάτων ἀδελφῶν Ζωσιμαζῶν, χάριν τῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπιμενῶν Ἑλλήνων, τόμος πρῶτος, περιέχων Σκύλακος καὶ Ἀνωνύμου τινὸς περίπλους· Ἀγαθήμερου γεωγραφίας βιβλία β' Ἀγαθαρχίδου, Ἀννωνος, Ἀρριανοῦ, Νεάρχου, Μαρκιανοῦ περίπλους· περὶ τινὲς Μενίππου καὶ Ἀρτεμιδώρου Δικαιάρχου Βίων Ἑλλάδος καὶ Ἀναγξαρχῆν τοῦ Πηλίου ὄρους· Ἰσιδώρου σταθμοὺς Παρθικῶν· Σκύμνου Περιήγησιν· Πλουτάρχου περὶ ποταμῶν, καὶ τὴν ἐπιτομὴν τῶν Στράβωνι γεωγραφουμένων. — Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὔστρίας ἐκ τῆς Συγκριτικῆς τυπογραφίας, ΑΩΖ'. — Tomus secundus, qui an. 1808 prodiit, continet: Διονυσίου οἰκουμένης περιήγησιν μετὰ τῶν παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου. Ἀνωνύμου περίπλου Εὐξείνου πόντου· Πτολεμαίου κανόνα ἐπιστήμων πόλεων, Ἀραβίαν, καὶ τὴν τῶν ἀστερισμῶν ἐκθεσιν· Ἀνωνύμου παράφρασιν εἰς τὴν Διονυσίου περιήγησιν παρεκβολὰς τινὰς εἰς τὴν αὐτὴν περιήγησιν καὶ ἀποσπασματικά τινὰ γεωγραφικά.

2. *Geographi græci minores Hudsonianæ editionis adnotationes integras cum Dodwelli dissertationibus edit suasque et variorum adjecit; textum denuo recensuit et varias lectiones subjecit, versionem latinam recognovit; copiosissimus denique indicibus ac tabulis in ære incisus instruxit Joannes Franciscus Gail. Volumin I continens Hannonis et Scylacis periplos. Typis regis, Paris. 1826. Volumen II (an. 1828) continet Dicæarchum, Scymnum, Anonymi Stadiasmum. Volumini III (an. 1831) insunt: Arriani et Anonymi Peripli Ponti Euxini et Anonymi Exc. de mensura Ponti Euxini.*

3. *Geographi græci minores. Voluminis primi pars prior: Dionysius Periegetes græce et latine cum vetustis commentariis et interpretationibus ex recensione et cum annotatione Godofredi Bernhardy. Lips. 1826. In libra-ria Weidmanniana impensis G. Reimeri.*

peragraré. Nec fuit posthac cur consilium mutarem, quamvis etiam ab exteris hominibus de hoc negotio compellatus. » Post Bernhardyū singulis quidem opusculis denuo edendis optime meruerunt Millerus, Letronnius, Hoffmannus, Fabricius et nuperrime Meinekius, sed justam omnium collectionem nemo instituit.

Itaque longum perlustravi campum quasi Ἰσθμίου πεδίου, in quo spes inanes legere erat, vana consilia, conatus, tentamina, abortus. Nunc animos deferbuisse dixeris et clamori successisse silentium. At in arenam jam descendit strenuissimus bonarum literarum propugnator, FIRMINUS DIDOT. Is igitur quum ardentissimis nostri ævi studiis geographicis, quibus vetus orbis nova in diem luce affunditur, idoneum instrumentum deberi censeret, corpus geographorum plenissimum elaborari iussit. Curas operis Letronnio mihiq̃e conjunctim sustinendas jam ante annos aliquot vir celeberrimus demandaverat. Sed delineato vix opere, Letronnium, Galliæ decus, vegetis in annis fatum acerbum patriæ, literis, amicis eripuit. Solus tanto acrius et desperantis fere nisu in laborem incumbere cœpi. Quem si exequi mihi quoque fatum denegaverit, in jacentis locum alius succedet ἐφεδρος : nam confido genio Didoti, qui quum tot opera ardua speique longæ ad exitum feliciter jam perduxerit, de hoc quoque ut optima quæque auguremur, auctor est.

Consilium instituti quo majus est, tanto paucioribus licet comprehendere. Straboni igitur et Ptolemæo et Stephano Byzantio sua singulis erunt volumina propediem illa edenda; minorum autem, quos vocant, geographorum collectio primum exhibebit periplos, periegeses, totius mundi systemata, varia excerpta geographica, quæ in codicibus supersunt. His subjicientur deperditorum geographorum fragmenta e veterum scriptis collecta. (Quæ sine nomine auctoris apud lexicographos, scholiastas, grammaticos, aliis in libris obscurioribus geographica vel topographica leguntur, porro quæ inscriptionibus suppeditatur apta nostræ rei supellex, ea omnia ex literarum ordine disposita ad calcem ponemus Stephani Byzantii.) Deinde habebis geographiam imperii Byzantini, geographiam sacram, geographiam ecclesiasticam. Appendicis loco subjungentur geographi latini, itineraria, tabula Peutingeriana. Tribus hæc absolventur voluminibus, quorum summam in unam rerum nominumque tabulam colligemus. Quarto volumine Arabum geographos minores edendos curabit vir clarissimus harumque literarum in paucis peritissimus NOEL DESVERGERS.

Ordinem in singulis partibus sequimur chronologicum, non ita tamen, ut ubique circa eum trepidemus. Si quæ ejusdem fere ævi scripta in eodem versantur argumento, componemus ea, quamvis dispar opus ex lege chronologica interponendum foret. Porro si scriptum aliquod ætatis est certius non definiendæ, alii jungetur simili. Sic in primo hoc volumine Arrianeo Ponti Euxini periplō

subjicitur ejusdem maris periplus, quem incerti ævi scriptor anonymus ex Arriano aliisque fontibus concinnavit. Similiter post periegesin ianubicam, quæ Scymni Chii dici solet, versiculos Dionysii Calliphonte nati collocavimus.

Verba græca, ubicunque fieri potuit, e codicibus Parisinis, Romanis, Escorialensibus vel denuo vel nunc primum collatis recognovimus; latina aut nova damus aut priscis emendatiora. Crisis quum bonam partem in dijudicandis locorum nominibus et distantis posita sit nec rite possit exerceri, nisi in res ipsas penitus inquisiveris, annotationem elaboravimus paullo uberiores, quæ et verborum rationes et rerum momenta præcipua complectatur. Sedulo cavimus ne vestigia legeremus eorum, qui muneri suo satis fecisse sibi videntur, si priorum interpretum notulas nullo discrimine coacervarint iisque de suo penu subinde aliquid adperserint. Qua quidem re nihil novi ad fructum exilius et ad tædium literarumque contemptum efficacius. Præterea temperanda erat annotatio pro singulorum scriptorum pondere et interpretandi difficultate. Quod non monuissem, nisi mos contrarius obtineret. Nam Dionysii Periegesin, quum juventuti potius quam doctorum in usum scripta sit, et veterum et recentiorum commentariis habes onustam, dum inelegantes quidem sed accuratissimi geographiæ reconditoris scriptores neglecti jacent et contemti. Similiter in latinis Pomponius Mela, jucundus ille et lectu facilis, interpretationum mole obruitur, Plinianos vero libros geographicos, thesaurum ditissimum, at opus intricatissimum, quasi pestem omnes defugiunt. Jam ut illuc revertar, in Stadiasmo maris mediterranei et periplo maris Erythræi et similibus parum profeceris, nisi recentiorum viatorum libros et cetera subsidia in interpretationis partem traxeris. Paucioribus defungi licet ubi de Græcia aliisque regionibus notissimis sermo est, de quibus citasse volumina, quæ omnium manu teruntur, sufficit. In Marciano non est cur explicetur Ptolemæus, ex quo ille sua tantum non omnia desumsit, sed cardo rei versatur in indicandis locis quibus ab eo recedit Marcianus vel ubi melioribus quam nobis jam præsto sunt Ptolemæi libris usus esse videtur. Major etiam brevis cadit in descriptiones totius orbis terrarum, ubi summa posita est in definiendo, quod unusquisque auctor expresserit, systemate geometrico.

Tabulis æri incisis cur scripta destitui noluerimus, dicere putidum sit. Quibus in delineandis eandem quam in annotatione normam sequimur. Videlicet alias habebis tabulas minores, quæ vel orbem terrarum ex certi cujusdam mente geographi adumbrant, vel ad eos scriptores pertinent, in quibus non tam hoc agitur ut situs exploretur locorum, quam ut quam et quot unusquisque loca memorarit et quibus regiones limitibus circumscripserit, uno oculorum obtuitu possit comprehendi. Contra vero amplas et accuratissimas sibi tabulas postulant ii periplorum auctores qui nullum non radunt maris recessum, nullum non recensent vicum vel fluviolum vel solitariam in saxoso litore ficum. Horum in

explicatione frustra allaboraveris nisi ad manum sint mappæ nauticæ, quibus oræ anfractus, scopuli, brevia, veterum locorum ruinæ, recentiorum nomina oppidorum ita exhibeantur, ut narrationem scriptoris per minima quæque spatia oculis prosequi et quid de situ locorum statuendum sit tuo ipsius judicio decernere possis. Cujusmodi auxilio quum veterum geographorum editiones hucusque carerent, ac omnino paucissimi his instrumentis instructi sint, studia jucunda mirum in modum præpediebantur. Ego autem non possum quin grates agam viris humanissimis qui asservandis tabulis nauticis in hac urbe præfecti quæcunque rei nostræ inservirent, promptissimo animo communicarunt.

PARISIIS MENSE APRILIS

MDCCCLIII.

CAROLUS MULLERUS.

quæ in pagina 61 leguntur, conjicias. Hinc in Italiam migraverit, ubi fragmenta Dicæarchi et Scylacis periplum ex hoc ipso, ut videtur, libro Matthæus Budæus descripsit in Galliamque allata Henrico Stephano tradidit circa annum 1560, ut Letronnius opinatur. Nam Stephanus in Schediasmati suis (VI, 14) anno 1578 ita scripsit : « *Dicæarchi Geographicon... pars quædam in manus meas ante multos annos allata ex Italia a Matthæo Budæo, G. Budæi filio.. fuit.* » Idem in editione Dicæarchi an. 1589 : « *Quod (opusculum) olim ex Italia Matthæus Budæus, G. Budæi filius, attulit.* Cf. idem in Epistola ad Nicolaum Brull. : « *Hæc autem Geographica (Dicæarchi fragmenta) ante multos annos jam excusa, ideo non prius edidi, quod cujusdam ad illa accessionis, sicut ad ea Scylacis, quæ ab eodem acceperam, pariterque quarundam emendationum facta mihi spes esset. Sed quum desperare ea de re cæpisssem, de emittendis tandem quæ domus tamdiu parietibus inclusa manserant, cogitavi.* Codicem vero quem Budæus exscripsit, eundem esse cum nostro non certissimum quidem, sed per est verisimile. Nam Stephaniana Dicæarchi editio (non ignota illa Hœschelio) ita cum codice nostro facit, ut aut hunc ipsum aut ignotum nobis ejus apographon Budæus ob oculos habuisse debeat. Certum vero est ante Budæi ætatem complura nostri codicis exstitisse apographa, quum librum Palatinum sive Vaticanum et Hervuartianum sive Monacensem ex eo derivare luce clarius sit. Ceterum Itali codicis meminit etiam Holstenius, quamquam non ipse eum vidisse, sed nonnisi e Stephani libro novisse putandus est. Ita enim habet in Præfat. ad Dicæarch. ed. Manzi p. 7 : *Dicæarchi fragmenta Henricus Stephanus princeps in lucem edidit... Auctiora deinde dedit ca.. Hœschelius ex Palatini, Hervarti et Casauboni mss. codicibus, qui tamen omnes ex uno eodemque fonte promanasse mihi videntur, Italico nimirum codice, unde Budæus quoque descripserat. Ita eædem in omnibus lacunæ; neque desperatis atque depositis aliquot locis quidquam remedii adhiberi potuit.*

5. Ex Italia, ut videtur, codex in Galliam allatus in possessionem venit *Claudii Dupuy* (Puteani) inter annos 1590-1593. Ne prius hoc contigerit, obstat Stephani silentium, qui *Claudii* Puteani familiaris ignorare rem non potuisset. Anno autem 1593 librum jam fuisse penes Putea-

num, inde patet quod *Josephus Scaligerus*, qui anno 1593 Parisiis Lugdunum abiit, sua ipse manu eum (nescio an totum an ex parte) descripsit. Puteano vita defuncto (an. 1594), *Petrus Pithou* (Pithæus), vir clarissimus, qui summo studio veteres libros mss. colligebat, codicem nostrum acquisivit. Neptis vero Pithæi nupsit *Ludovico Lepéletier*, in cujus familiam transiit etiam geographorum codex, in eaque permansit usque ad annum 1837.

6. Scaligerus de suo apographo ita scripsit ad Hœschelium (mens. Sept. an. 1600) : *De Dicæarcho et aliis, quæ scribis, scito, quantum ex tuis literis colligere possum, nihil tua ab illis quæ habemus discrepare. Habuimus autem illa ex vetustissimis et optimæ notæ pagellis amplissimi Senatoris Parisiensis Cl. Puteani τοῦ μακαρίτου. Sed multæ (?) paginæ ita exoletæ erant, ut ne literæ quidem vestigium in illis extaret ullum. Versibus comicis quædam concepta erant, sed perpetua oratione. Nos statim versus in illa continuatione odorati sumus, quod alios, quibus ante me plagellarum copia facta erat, fugerat. Si quid putas esse in nostris, quod te juvare possit, mittam quæ habeo statim.* Cf. Hœschel. in Geogr. p. 190 : *Quos versus (sc. periegeseos iambicæ) ut magnus ille Jos. Scaliger distinxit, imprimi curavimus.* Nunc Scaligeri hic liber asservatur Oxonii in bibliotheca Bodlejana. Margini ejus manu Casauboni adscripta leguntur : *Incerti auctoris περιήγησις ex ms. cod. Jos. Scaligeri, Jul. Cæs. fil., quem ille descripsit ex longe vetustissimo cod. ms. Pithæi,* notante Hudsono Geogr. t. II præf. et ex Crameri epistola E. Millero in *Marcien Præf.* p. XXI. Præterea *Isaacus Casaubonus* periegesein iambicam, quæ sub Marciani nomine tum circumferebatur, ad Velserum misit, hic vero cum Hœschelio communicavit. V. Hœschel. Geogr. p. 1 : *Marciani Periegeseis e mss. codd. Pal. Elect. et Isaaci Casauboni. Reliqua partim e Palat. partim ex Jo. Georg. Hervuorti libris calamo exaratis.* Idem in not. p. 190 : *Hujus periegeseos copiam primus.. Velsero nostro fecit Is. Casaubonus.* Quod quidem Casauboni scriptum vel ex ipso nostro codice vel ex Scaligeriano apographo fluxisse debet.

7. His præmissis, superest ut de indole ac habitu codicis Parisini exponamus. Pergamenteus est, quartana forma minima, exeunte sæculo duodecimo vel ineunte decimo tertio scriptus satis nitide, atramento egregio. Primæ capitum

seginumve literæ ut plurimum rubricatæ sunt. Lineæ in singulis paginis plerumque 22 vel 23; interdum tamen contractor scriptura, adeo ut 25-30 lineis pagina constet. Ceterum et initio et fine nec non medius codex mutilus est. Nunc quaterniones novem seu paginas 144 habet; integri libri minimum erant quaterniones tredecim. Docent hoc numeri, quos scriba codicis in prima et plerumque etiam in ultima uniuscujusque quaternionis pagina notavit. Primus vero quaternio, quem nunc habemus, signatus est litera γ (*). Is igitur integri libri fuit tertius. Sequuntur ex ordine τὰ τετράδια δ', ε' (**). Quaternio ζ' excidit. Deinde continua serie habes ζ', η', θ', ι', ια', ιβ'. Postremus autem quaternio ιβ' quum in mediam periegesin iambicam desinat, liquet unum saltem quaternionem, fortasse complures, in fine operis nunc deesse. Accedunt damna minora. Ac primum quidem quaternionis postremi pagina ultima (144) adeo est detrita et inquinata, ut vix vestigia quædam literarum hic illic intervideri queant. Evanida hæc ut in lucem revocarentur, chemicorum operam adhibuerunt. Quibus tam male res cessit, ut quæ antea potuerint fortassis oculorum periculo erui ac servari, nunc in omne ævum sint pessumdata. Simile quid accidit in pagina 128 (Anon. perieg. iamb. v. 130 sqq.),

Codex Vaticanus 142.

9. De his vero antequam fusius dicamus, introducimus reliquos duos, quibus eadem exhibentur, libros manu scriptos. Alter eorum codex est Palatinus olim, nunc Romanus in Vaticanæ bibliothecæ libris Palatinis N. 142, chartaceus, quartanæ formæ maximæ, sæculo decimo quinto,

ubi lineæ 3-7 pæne evanuerant, jam vero post chemicæ artis experimentum prorsus exustæ sunt. Contra vero paginæ primæ priores duæ lineæ, quæ item oblitteratæ erant, et jam in vetustis apographis omissæ sunt, hodie satis commode legi posunt. Alio calamitatis genere affectum est folium paginarum 93 et 94, cujus major pars transverse abscissa est hunc in modum :

adeo ut in pag. 93 nihil nisi priorum linearum 18 initia, in p. 94 earundem verba postrema supersint (V. Scylac. Peripl. p. 79 edit. nostr.).

8. Scripta in codice continentur hæc : 1. Marciani periplus oceani orientalis et occidentalis, initio et fine mutilus. — 2. Particula periplus maris interni, quem e Menippo Marcianus brevavit. — 3. Scylacis periplus et quæ ei appendicis loco subjiciuntur. — 4. Isidori mansiones Parthicae. — 5 et 6. Dionysii cujusdam fragmenta duo iambica de Græcis urbibus insulisque. Poeticis interponuntur duo fragmenta prosaica auctoris, quem vulgo Dicæarchum esse putant. — 7. Prior pars periegeseos iambicæ, quæ Scymno olim vindicabatur.

ut videtur, scriptus manu male exercitata, quæ mulierculæ potius quam viri esse videtur (***). Singulæ paginæ lineis 24 constant. Insunt : Demosthenis oratio Olynthiaca tertia et oratio Pro corona, Lycophronis Alexandra, Hesiodi theogonia, scholia in octo Idyllia Theocriti (***). Atque

(*) Non vero litera ε', ut refert Haase in Annal. lit. Halens. 1839 N. 105 p. 227, et qui ex Haasio pendent, Hoffman-
nen Geographen, Dresden 1845 p. 12.

(**) Quinti quaternionis pagina prima recte notatur siglo ε', at in ultima pagina apponitur numerus ζ', aperto scribæ errore.

(***) Cf. Holstenius in Epist. ad Peirescium (an. 1628 m. Febr.) p. 45 ed. Boisson. : « Tum et σύνταγμα illud minorum geographorum, quod Hæschelius edidit, ex eodem Constantini Porphyrogenetæ ludo prodiit : quod haud facile quis negabit, qui Marciani περίπλων libros duos legerit, passim truncatos. Et argumento mihi est codex ms. Palatinus, unde cetera exemplaria promanarunt. Is codex recens est scriptus aut a femina aut saltem a Græculo omnis hellenismi imperitissimo : sed literæ, quantum ferebat scriptoris genius, efformatæ ad speciem antiquæ illius scripturæ, quæ media est inter unciales sive capitales literas et minulas istas recentiores quibus posterioribus hujus sæculis Græci uti fuerunt ; ut manifeste appareat, codicem antiquum scriptum fuisse ævo illo Constantini. Aliter statuisset Holstenius si codicem Parisinum novisset. Quodsi literæ codicis Palatini uncialem scripturam quodammodo imitari videntur (sic α ubique scribitur λ), causa ejus rei non erat perantiquus codex oculis scribæ objectus ; aut enim ex ipso nostro Palatinus fluxit aut, ut mihi persuasum est (v. infr. § 17), ex nostri apographo.

(****) Scholium ultimum : καὶ νόμῳ ἀκρίβως ἱστοροῦσι τὸν Δάξιν ἀγαπᾶσθαι ὑπὸ τινος νόμου, ἢ Σωσίθεος Θάλασαν καλεῖ· παρακαλέσασα δὲ αὐτὸν μὴ ἄλλῃ γυναικὶ ὁμιλῆσαι, μὴ τηρήσαι τὴν παραίνεσιν αὐτῆς· ὅθεν ὁ μὲν Θεόκριτος φησι τὴν νόμῳ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ, αὐτὸν δὲ μεταβάλλοντα τὸν ἐκείνης ἔρωτα ὑπὸ ῥύπης μεταλλάξαι ἐκτός· εἰ μὴ αὐτὴν μὲν φησι τὸ ἀποσπᾶσθαι αὐτὸν ἄλλῃς ἐρασθῆναι ὡς πόκα γὰρ ἐκρίσαστο Δάξιν· οἱ δὲ λοιποὶ φασιν αὐτὸν τυρλωθέντα καὶ ἰλόμενον αὐτὸν κατὰ κρημνισθῆναι. Sic hæc codex ; nihil mutavi ; v. schol. Theocr. p. 64 ed. Didot.

hæc quidem pertinent usque ad fol. 175 vso. Inde a fol. 176 R. leguntur geographica Marciani, Scylacis, Isidori, Dionysii et Dicæarchi et anonymi poetæ, sive eodem ordine eadem omnia quæ præbet codex Parisinus. Lacunas, quæ in volumine Parisino ortæ sunt quaternionum jactura et folii dilaceratione et literarum detritu,

easdem Vaticanus quoque habet vacuisque modo integris paginis modo spatiis minoribus indicat. Margini adscriptæ sunt paginæ editionis Hæschelianæ, haud dubie a Luca Holstenio, cujus manum agnovisse mihi videor, et qui solus, quantum sciam, post Hæschelium eo libro usus est.

Codex Monacensis.

10. Alter codex exstat Monacensis N. 566, quem Hervuartianum vocant ab Joanne Georgio Hervuarto, qui Hæschelii tempore eum possidebat. Dehinc in bibliothecam Hæschelii, postea in bibliothecam Augustæ Vindelicorum, denique in Monacensem migravit. Ipse non vidi eum; sed B. Fabricius descriptionem ejus a Schmellero bibliothecario acceptam dedit in libello *Ueber die Handschriften der Kleinen gr. Geographen* p. 6. Hinc quæ scire nostra refert enotabo. Est igitur liber chartaceus formæ octavæ, sæculi decimi sexti, foliorum 73, scriptus a compluribus; nam alius scripsit folia 1-65, alius folium 66, alius folia 67-73, quæ reliquis sunt formæ minoris. Præfixum habet Hæschelii, ut censent, manu hunc indiculum:

Marciani Heracleotæ

Libri 2. Epitomes Artemidori Ephesii geographi ().*

Periplus Scylacis Caryandensis.

Isidori Characeni σταθμοὶ Παρθίων.

Dicæarchi descriptio Græciæ ad Theophrast.

Προθήκη γεωγραφικῶν βιβλίων, quæ catalogum ejus generis scriptorum et de iisdem judicium continet (i. e. Marciane Menippi epitome).

Davidis Hæschelii, A. M.

Περὶ τῶν δηλούντων τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ μέτρα γεωγραφικῶν.

Προθήκη γεωγραφικῶν eadem rursum.

In his opusculis, si qua dictio mendosa occurrit, duo fere puncta superne appicta sunt.

Ex bibliotheca Davidis Hæschelii Augustani

10. Nonnulla in his titulis de suo auctor intulit (quem Hæschelium fuisse valde miror), ut Epitomen Artemidori, quæ in libro est nulla, et inscriptionem: Προθήκη γεωγραφικῶν etc., quam elicit ex argumento proœmii, quod Menippeo periplo Marcianus præfixit. Missis indiculi ludibriis, vides Monacensem librum a reliquis duobus eo differre quod omittit periegesin iambicam, et quod Menippum Marciani ab altero Marciani libro disjunctum exhibet. Huc accedit quod in Dionysii ac Dicæarchi, quem vocant, fragmentis mutilus est, et quod Scylacis periplus non dat integrum, sed in verbis λιμὴν Μυρίανδος (§ 102, p. 77, 3 nostr. edit.) subsistit. Hæc verba in codice Parisino (p. 91, lin. 6 ab ima) proxime præcedunt folium dilaceratum, quod in causa fuisse suspicor, cur reliqua non describenda auctor libri Monac. duceret. In singulis verbis Vaticano interdum accuratior est. De lacunis cum Parisino et Vaticano consentit. Jam verum quum origo lacunarum e Parisini libri conditione repetenda sit: necessario sequitur Vaticanum et Monacensem derivare e Parisino (quanquam non ex eo ipso, sed ex ejus apographis descripti sunt). Quæ quidem res tam est in propatulo, ut minora indicia liceat negligere. Igitur quæcunque in posterioribus libris aliter ac in fonte eorum leguntur, ea omnia patet ad librarios vel negligenter exscribentes vel in pejus mutantes vel etiam aperta Parisini vitia corrigentes referenda esse, nec posse ad criticam factitandam adhiberi, uti primus monuit Letronnius.

De singulis horum codicum libellis.

11. Priores duo quaterniones codicis Parisini, quos excidisse dixi, quorumque jacturam decem foliis vacuis (fol. 176-185) indicat codex Vaticanus (non item Monacensis, ut videtur), quodnam scriptum exhibuerint, sciri nequit. De Artemidoro a Marciano in compendium redacto co-

gitaram parum probabiliter; verisimillimum est excidisse oceani periplus nescio cujus auctoris, aut scriptum aliquod de totius mundi systemate. In ultima deperditorum pagina legebantur prima verba proœmii in Marciani librum de mari extero priorem, qui pertinet in cod. Par. usque ad

(*) Juxta hæc alius quidam adscripsit: Κρῆξ (lege Κρύξ), πόλις Λυκίας. Ἀρταμίδιος ἐν ἐπιτομῇ πρώτῃ.

pag. 28, 20. Primæ paginæ duæ lineæ priores, quum in Par. exesæ fere essent, in cod. Rom. et Monac. omittuntur. Titulus finis libri prioris subscribitur in Paris. et Pal. et probabiliter etiam in Monacense. Omnino tituli librorum in Par. non præfiguntur, sed ad calcem notantur; a quo more recedit auctor in uno Scylacis periplo, qui non subscriptum modo, sed etiam præfixum idonea de causa (V. § 15) titulum habet. Minus in his sibi constant Romanus et Monacensis codices.

12. Sequitur inde a pag. 29 Marciani de oceano liber posterior usque ad finem paginæ 48 (i. e. paginæ ultimæ quaternionis ε'), ubi in media oratione abruptitur, quum quaternio ε' exciderit. Desinit pars superstes in verba τοῦ δυτικοῦ in Paris. et Rom. (f. 207 v.) et Monac. (f. 29 r.); apographa disertis etiam verbis, Λεῖπει μέγρι τοῦ τέλους, lacunam indicant, atque Romanus tria folia (208-210), Monacense folia quattuor et dimidium (29 vso et 30-33) habent vacua.

13. Deperditus quaternio ε' præter finem secundi de oceano libri continuit Menippeï peripli a Marciano breviati indiculum, cujus postrema leguntur initio quaternionis ζ' p. 49. Prima verba sunt : πὸ καννῶν, sicut in Roman. (fol. 211 r.) et Monac. (fol. 58 r. et 67 r.). Post capitulum indicem Parisinus : Μαρκιανὸς τῷ ἑταίρῳ Ἀμπιθαλίῳ εἰπὲν, quæ omittunt Rom. et Monac. Deinde ipsius operis fragmentum sequitur usque ad paginæ 60 mediam lineam 22, ubi desinit in : καὶ ποταμὸν Χαλκιδίων σταδ. ρν'. Subscriptum manu ejus, qui codicem exaravit : Λεῖπει (Λεῖπει Rom. et Monac.); ultima paginæ pars vacua, item sequens pagina 61 integra, quam postea græculus neogræcis quibusdam inquinavit. In his igitur mancus erat ille ipse liber, quem scriba codicis Parisini ob oculos habebat. Palatinus unam item paginam explendæ lacunæ reliquit (fol. 216 R). Multo tamen angustius hoc spatium quam quod deperditæ operis parti sufficere posset. Sensisse id quodammodo videtur scriba libri Monacensis, qui tria folia (63-65) vacua habet. Præterea notandum in Monac. duo esse hujus fragmenti apographa non eadem tamen manu scripta, et interposito de ponderibus et mensuris libello sejuncta. Titulus nostri operis, ad calcem in integro libro subscriptus, ex argumento partis superstitis eruendus erat. Qua in re turpiter lapsus est Hæschelius, qui fragmen-

tum nobis servatum inscripsit : Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἐκ βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου.

14. Sequitur p. 62 : Ἐτέρα συγγραφή. Σκύλακος Καρυανδέως περίπλους τῆς οἰκουμένης (Hæc omittunt Rom. f. 216 R et Monac. f. 34). Deinde habes de Scylace scholion : Σκύλαξ ὁ Καρυανδέως ἀρχαιότατος μὲν ἐστὶ κτλ.; tum indiculum argumenti : Περίπλους τῆς θαλάσσης τῆς οἰκουμένης κτλ., et inde a p. 63, 5 ipsum periplum (p. 91 et 92 lacerato folio mutilum), cui subjiciuntur duo maris Ægæi διαφράγματα et viginti insularum maximarum laterculus et titulus hujus operis ac in eadem linea alius operis inscriptio, quæ quo referenda sit quaritur. Nimirum postremæ tres lineæ p. 107, 10 hæc sunt :

Ἰμβρος, εἰκοστὴ θάσος ∞ Σκύλακος Καρυανδέως περίπλους τῆς οἰκουμένης ∞ Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοί ∞ καὶ περίπλους.

Eadem omnia Palatinus præbet, nisi quod folii dilacerati primam tantum paginam, notatis lacunarum spatiis, exhibet, alterius vero paginæ pannum omittit. In Monacensi libro Scylacis periplus mutilus paucis lineis ante folium dilaceratum in verbo Μυρίανδος (§ 102 p. 77) subsistit.

15. Primum igitur vides titulum non modo ad calcem operis sed in fronte quoque notari; id vero propterea Noster fecit, quod antecedens opus fine carens etiam subscriptione carebat, adeoque periculum erat, ne hoc quoque Scylacis esse putaretur, nisi verbis Ἐτέρα συγγραφή. Σκύλακος κτλ. præcinderetur dubitatio. Quæ deinde de Scylace scriptore notitia præmittitur, eam ab antiquioribus libris abfuisse suspicor. Certe quum ejusmodi scholia de reliquis auctoribus non exstent, proclivis conjectura est nostro loco chartam in libris vacuum, quæ supplendæ, si sors ferret, Marcianei operis parti postremæ inserviret, invitasse aliquem ut de Scylace quædam, parum docta illa, annotaret.

16. Quod attinet titulum Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα, nihil præcedit vel proxime sequitur ad quod referri possit. Itaque Athenæi cujusdam vel Anonymi Atheniensis scriptum aliquod h. l. omisisse solamque operis inscriptionem vel argumentum incogitanter h. l. posuisse scriba videri debet. Jam vero quum mox duorum auctorum fragmenta poetica et prosaria inepte misceantur, alterum verum prosæ orationis fragmentum (in quo Bæotiæ urbes ut plurimum salsis dicteriis

traducuntur, viæque, quibus ab urbe ad urbem itur, fusius describuntur) ita sit comparatum, ut titulus ille majore sui parte referri ad id possit: vix erraveris si tituli loco priscam fragmentorum prosariorum sedem indicari censeas.

17. Sequuntur Ἰσιδώρου Χαρακηνῶς σταθμοὶ Περθικοί, qui pertinent a pagina 107, 13 ad p. 111, 10. Titulus, qui in Parisino ad calcem exhibetur, in Roman. et Monac. ad frontem translatus est. Deinde in eadem linea (p. 111, 10) habes initium fragmenti iambici de Græciæ urbibus, continuo stylo exarati. Pertinet usque ad p. 114, 13, ubi exit in verba Ἀέχαιον λεγομένη πόλις. Sequitur in eadem linea fragmentum de Bœotiae urbibus prosaicum usque ad p. 121, 23, cui nulla distinctione adhibita subjicitur ejusdem scriptoris fragmentum alterum, quod p. 123, 19 desinit in verba καταπαύομεν τὸν λόγον. Sequenti linea redit codex ad poetam, alterumque ejus de græcis insulis fragmen exhibet, cui p. 124, 25 subscribitur titulus: Δικαιάρχου ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος. — Eodem modo hæc adornata sunt in cod. Romano (f. 238 sqq.), nisi quod titulus a fine secundi fragmenti metrici ad primi initium transpositus et hunc in modum auctus sit: Δικαιάρχου ἀναγραφὴ πρὸς Θεόφραστον, addita sc. Theophrasti mentione, quem initio prioris fragmenti poeta alloquitur. Præterea versus iambici in primo fragmento distincti sunt, dum in altero scribuntur oratione continua. — Codex Monacensis in his manca exhibet, quum in primo fragmento prosaico post verba ἡμαξήλατος δι' ἀγρῶν (quæ sunt in folii 57 v. linea ultima) oratio abruptatur. In superstitie parte cum Romano consentit tum de versuum distinctione tum de loco verbisque tituli. Qui quidem consensus, quum fortuitum esse vix dixeris, libros illos non ex ipso Parisino, sed ex apographo ejus derivare coarguit. Ceterum poetica fragmenta falso adscribuntur Dicæarcho, quum sint Dionysii Calliphontis filii.

Codex Parisinus 571.

19. Codex Parisinus 571, olim Medicæus, chartaceus, in fol., sæc. XV, ut videtur, nunc continet quaterniones 53 integros et sequentis quaternionis folia sex. Priores quaterniones 52 scriptis absumuntur theologicis, quæ quum in media phrasi abruptantur, patet in fine unum saltem quaternionem excidisse. Quaternio 53 et sequentis folia servata sex, quæ geographica habent, alia manu scripta et ex alio codice in hunc

Prosaica autem, quæ argumenti affinitate ductus perperam quidam interposuit, quo referenda sint paullo ante (§ 16) monuimus.

18. Post hæc cod. Par. ita pergit p. 125, 1: εὐτυχῶς Μαρκιανῶ. Πάντων ἀναγκασιότατον ἡ κομωδία et cetera, quæ non discretis versibus exhibent periegesin iambicam, cujus pars superstes usque ad finem hodierni codicis pertinet. Ultima vero pagina ejus oblitterata legi nequit; penultima exit in verbum Αἶμος, quod ultimum est codicis Romani fol. 256 R, vacua relinquentis sequentia folia septem totius libri postrema. Monacensis liber hoc opere caret. Nomen auctoris, quum ad finem libelli nunc perditum legeretur, nos jam latet. In Romano codice titulus præfigitur Μαρκιανῶς Ἡρακλειώτου (sic), qui hinc transiit in editiones Hoeschelii aliorumque, quibus Hoeschelius dux est. At Marcianum, quem quidem novimus, ab hac periegesi alienum esse recte jam monuit Holstenius (Ep. p. 57. 226); originem vero erroris repetendam vides ex Parisini verbis εὐτυχῶς Μαρκιανῶ. Hæc sic nihili sunt; ac quum vox εὐτυχῶς nulla distinguatur litera majuscula, vel hinc colligis pannum nos habere, quem resarcire non licet. Pertinere videtur ad initium [ὁ δὲ ἔτινα πράττειν εὐτυχῶς Μαρκιανῶ? Εὐτυχίος M. ?] vel ad finem operis alicujus a Nostro omissi. Fortassis in codice, quem tractabat scriba, finis libelli præcedentis et periegesis iambicæ initium in eadem legebantur linea, quam totam Noster oscitanter transcripsit. Sed quæ sciri nequeunt, iis ne immeremur. Letronnius *Poem. géogr.* p. 27 ita habet: « Que ces mots soient pour εὐτυχεῖν Μαρκιανῶ (ou plutôt M. εὐτυχεῖν) et expriment un salut ou un bon jour donné par un copiste (?), peut-être fort ancien, qui destinait sa copie à un certain Marcianus, c'est là ce qui me paraît fort probable. »

translata sunt. Cujus rei indicium est quod hodierni codicis quaternio quinquagesimus tertius in summa pagina notatur numero ιγ', adeo ut fuerit quaternio decimus tertius codicis cujusdam geographici; hunc vero originem ducere ex majore geographorum syntagmate, e quo etiam codicis Parisini 443 auctor sua delibaverit, nullus dubito. Servantur in cod. 571:

1. Fol. 417 R-418 Isidori mansionum Parthi-

carum epitome eadem quam codex 443 Par. habet. Titulus ad finem legitur : Ἰσιδώρου Χαρακτηρῶς σταθμοὶ Παρθικοί. Ceterum codex 571 in nullis codice 443 accuratior est.

2. Isidoro subjiciuntur Excerpta e Strabonis geographicis, nulla præfixa neque ad calcem posita inscriptione, et neglecta serie librorum Strabonianorum, qui in Excerptis ita se excipiunt : XVI. XVII. VII-XVI. XI. Panni hi sunt ex pleniore opere, quale codicis Heidelbergensis Chrestomathia Straboniana exhibet, discerpta. Parisinum librum cum Heidelbergense contulit Bredovius, ex cuius schedis variantem lectionem affert Bernhardus in *Analect.* p. 32 sq. Ea usus

Gudianus codex et Altempsianus.

20. Præterea monendum est fragmentum de Pelio monte Fabricium reperisse in codice bibliothecæ Marquardi Gudii, indeque transcriptum et latine versum tradidisse Hudsono (V. Fabric. B. Gr. II, 8, tom. III, p. 487 ed. Harl. et Hudson. Geogr. m. tom. II, præf.). De quo libro Gudiano nihil accuratioris habeo comper-

Kramerus ita habet (Strabo tom. III, præf. p. IV): « Qui liber (Paris. 571) nonnullos locos integriores servavit quam Palatinus codex, in aliis tamen haud paucis ab ejus manu, qui primus composuit hanc epitomen, recessit, ita ut minor in universum ejus sit auctoritas quam Palatini. »

3. Deinde fol. 43o vso sequitur fragmentum de Pelio monte et initium fragmenti ejus, quod de Græciæ finibus in codice Parisino 443 inter poetica Dionysii interponitur. Major ejus pars et fortasse alia ejusdem scriptoris fragmenta operisque titulus cum postremis codicis foliis nunc avulsis perierunt.

Isidori autem stathmos Parthicos Holstenius legerat etiam in codice *Altempsiano*. Nimirum ita scribit ad Peirescium (III Id. febr. 1628) : ... *Isidori Characeni mansiones Parthicæ, quas e regio (i. e. Paris. 571) et Altempsiano mss. optimæ notæ compluribus locis emendavi et supplevi.* »

De communi horum codicum fonte et indole.

21. Quæ hucusque e variis codicibus recensui scripta geographica, ex eodem fonte, majore aliquo geographicorum syntagmate, manare pro certo asseveraverim. Porro quum Straboniana Excerpta in cod. 571 Isidoro subjuncta ducant ad codicem Palatinum, in quo ante Strabonis epitomen quattuor leguntur peripli (quamquam alienis duobus libellis disjuncti) : hos quoque ex eodem syntagmate fluxisse ideoque cum periplis, quos ante Isidorum exhibet codex Par. 443, componendos esse suspicor. Denique patet collectionem illam certum quoddam in disponendis libellis prodere consilium. Nam si prosaica fragmenta duo, quæ in medios iambos scriba libri 443 intrusit, in suum locum, ipso monstrante codice, reposueris : dispositionem operis habes ejusmodi :

A. PROSÆ ORATIONIS SCRIPTORES.

I. PERIPLI.

a. Peripli totius maris exteri.

1. (*Opus perditum in cod. 443 quatern. 1 et 2.*)
2. Marciani oceani periplus libris II (Par. 443).

b. Peripli totius maris interni.

1. Menippia Marciano breviate libri III (Par. 443).
2. Scylacis periplus (Par. 443).

c. Peripli particulares.

1. Anonymi periplus Ponti Euxini (Heidelb.).
2. Arriani periplus Ponti Euxini (Heidelb.).
3. Anonymi periplus maris Erythræi (Heidelb.).
4. Hannonis periplus (Heidelb.).

II. GEOGRAPHICÓN EPITOME ET EXCERPTA.

1. Excerpta De Græciæ urbibus (Par. 443. 571).
2. Excerpta Straboniana (Par. 571. Heidelb. 398).
3. Isidori mansiones Parthicæ (Par. 443. 571).

B. POETÆ.

1. Dionysii periegesis Græciæ (Par. 443).
 2. Anonymi periegesis iambica (Par. 443).
- (*Alia, quæ in postremis cod. 443 quaternionibus olim legebantur.*)

22. Accuratiora de ambitu hujus collectionis ne conjectura quidem nunc assequi licet; originem vero cum Holstenio (Ep. p. 45 ed. B.) refero ad notissimum illud institutum Constantini Porphyrogeniti, qui sicut Geoponicorum syntagma, curante Cassiano Basso scholastico, construxit, ita Geographicorum quoque corpus colligi jussit. Jam vero aliunde bene novimus quanta negligentia et oscitantia Constantiniani veterum scriptorum excerptores et breviores negotio suo functi sint. Nec aliter res habet in Geogra-

phicis nostris. Poeticorum quidem vincta oratio conatibus eorum resistebat; in solutam tanto impunius amputando, contrahendo, mutando licebat sævire. Sic Marciani libros truncarunt. Proœmia sane atque τὰς θλάς τῶν χωρῶν περιγράφας, quibus strictim terrarum situs delineatur, intacta liquerunt, accuratiores autem locorum descriptiones distantiarumque numeros sive τὰ κατὰ μέρος, quæ præ ceteris servata velis, tanquam putida et inutilia ut plurimum abjecerunt. Similiter in Isidori stathmis vix ossa corporis concesserunt. In Excerptis ex Athenæo vel Atheniense anonymo orationem tam perturbatam effecerunt, ut de restauranda desperemus. Scylacis periplus quum florentissimis literis Græcis scriptus sit, nunc a plebejo quodam et tantum non barbaro profectus esse videtur; cuius rei culpam ex parte saltem in excerptores istos refero, qui ipsi jam male affectum magistellorum industria libellum acceperint. His denique miseris cumulum addiderunt scribæ codicum, qui quum alia tum maxime nomina propria et numerorum notas adeo depravarunt, ut vix noverim librum Parisino codice corruptiorem. Errores eorum, majorem partem e confusis vel

male lectis antiquiorum librorum majusculis, recentiorum minusculis literis ortos, enarrare ad rem parum pertinet. Nihil enim in his noster codex habet peculiare, sed eadem sunt sphalmata, quæ in quovis peioris notæ libro manuscriptoprehendimus.

23. Primus totum librum 443 excussit Emanuelus Miller (V. *Périple de Marcien d'Héraclée, építome d'Artemidore, Isidore de Charax, etc. ou Supplément aux dernières éditions des petits géographes, d'après un manuscrit grec de la bibliothèque royale, par E. Miller. Paris 1839*). Deinde de ratione codicis denuo monuerunt Haasius in *Hall. Lit. Zeitg.* 1839 n. 103 et Letronnius in *Fragments des poèmes géographiques de Scymnus de Chio et du Faux Dicéarque restitués principalement d'après un ms. de la Bibl. royale, etc. Paris 1840*. His innituntur dissertationes S. F. W. Hoffmanni in libro cui titulus: *Die alten Geographen. Erstes Heft, Leipz. 1841*, et B. Fabricii *Ueber die Handschriften der kleinen gr. Geographen. Dresden 1845*. Totum codicem denuo nec absque fructu contuli. Vaticani apographi quod Romæ comparavi, lectiones cur rarissime in annotatione apposuerim, sponte intelligitur.

Codex Heidelbergensis 398.

24. Codex in Geographis secundum a Parisino 443 locum obtinens omniumque antiquissimus est Palatinus sive Heidelbergensis, qui olim in Vaticanum, hinc, imperante Napoleone, Parisios migravit, tandem vero ad lares rediit. Est pergamenteus, formæ quadratæ maximæ, sæculi decimi, scripturæ quadratæ elegantia celebrer. Ad marginem passim appicta uncialibus literis pauca verba, vel argumenti indices vel scholia. Ceterum ἀκέφαλος; priores quaterniones quinque avulsi; qui nunc primus est, numerum habet 5'. Haud recte Bastius (Ep. crit. p. 3 ed. Wiedeburg.) nonnisi tria folia excidisse perhibet. — Varia insunt opuscula, ex quibus ad nostrum volumen pertinent primum, tertium, quartum, quintum, sive Anonymi periplus Ponti Euxini mutilus, Arriani Ponti periplus, Anonymi seu Pseudo-Arriani periplus maris Erythræi et Navigatio Hannonis. Primum opus descripsit Salmasius, e cuius apographo edidit Vossius; reliqua tria satis accurate transcripsit Gelenius. Quæ ab his omissa sunt, supplerunt qui iterum codicem excusserunt, Bastius in Epistol. crit. et Bernhardy in Analect. in Geogr. min. Nos gratias agimus

humanissimis bibliothecæ Heidelbergensis præfectis, qui rogantibus nobis ut Parisios codex reviseret, permiserunt. Serius tamen advenit, quum plurima jam erant typis expressa. Ceterum series opusculorum in codice hæc est:

1. Pars posterior peripli Ponti Euxini, cuius prima verba: *σμοῦ τε πάθος*, postrema (f. 6 vso): *ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαιώτιδος λίμνης σταδ. 9, μιλ. 18'*. Subscriptionem caret; nec aliunde de nomine auctoris constat. Exemplar scriba adhibuit male castigatum.

2. Sequitur fol. 7 τοῦ [Ἀρριανοῦ Hoc voc. erasum] *κυνηγετικῶν κεφάλαια*. Tum fol. 8 ipsum opus: *Ἀρριανοῦ κυνηγετικός*. Recentior manus supra scripsit: *Ξενοφώντος Ἀθηναίου τοῦ δευτέρου*; eadem manus in folio 7 et aliis libelli locis Arriani nomen exstirpavit.

3. Fol. 30 vso: *Ἀρριανοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Τραϊανόν, ἐν ᾗ καὶ περίπλους τοῦ Εὐξείνου πόντου*. Redit titulus ad calcem libri, ubi scriba monet: *Διόρθωται πρὸς τὸ σπουδαῖον ἀντίγραφον*. Quamquam hic libellus multo minus quam antecedens et reliqua omnia laborat.

4. Fol. 40 vso: *Ἀρριανοῦ* (i. e. Anonymi) *πε-*

ρίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Repetitur titulus ad finem fol. 54 vso, iterumque monetur, et recte quidem : Διόρθωται πρὸς οὐ σπουδαῖον ἀντίγραφον.

5. Fol. 55 v. 56 R : Ἄννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους. Post Gelenium contulit Bastius l. l. p. 42 et Bernhardt l. l. p.

6. Fol. 56 vso : Φίλωνος Βυζαντίου περὶ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων. Mancus libellus exit in verba fol. 59 vso : μετεωροφανές καὶ περὶ. Recentior manus subiecit : Λείπει φύλλα τινά. Exciderunt folia septem posteriora quaternionis 13.

7. Fol. 60 : Σὺν θεῷ Χρηστομάθεια ἐκ τῶν Στράβωνος γεωγραφικῶν βιβλίων. Pertinet usque ad fol. 156 R.; altera folii pagina vacua est.

8. Fol. 157 R : Πλουτάρχου περὶ ποταμῶν καὶ ὄρων ἐπωνυμίας καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρισκομένων. Ad marginem alia manus : Ψευδεπίγραφον τοῦτο· πόρρω γὰρ τῆς Πλουτάρχου μεγαλοφύας ἢ τε διάνοια καὶ ἢ φράσις· εἰ μὴ τις ἕτερος εἴη Πλουτάρχος. Denno

nuper contulit Hercher (Plutarch. De fluv. Lips. 1851).

9. Fol. 173 : Παρθενίου περὶ ἔρωτικῶν παθημάτων.

10. Fol. 189 : Ἀντωνίνου Λιβεράλις Μεταμορφώσεων συναγωγή.

11. Fol. 209 : Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Ἡσύχιον ἱλλούστριον.

12. Fol. 216 : Φλέγοντος Τραλλιανοῦ ἀπελευθέρου [Ἀδριανοῦ] Καίσαρος περὶ θαυμασιῶν καὶ μακροβίων.

13. Fol. 235 : Φλέγοντος ἀπελευθέρου Ἀδριανοῦ Καίσαρος περὶ τῶν Ὀλυμπίων.

14. Fol. 236 : Ἀπολλωνίου ἱστορίαι θαυμασiai.

15. Fol. 243 : Ἀντιγόνου ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή.

16. Fol. 265 : Ἱπποκράτους ἱητροῦ Κῶου ἐπιστολαί.

17. Fol. 283 : Θεμιστοκλέους ἐπιστολαί.

18. Fol. 303 : Διογένηος ἐπιστολαί.

19. Fol. 322 : Βρούτου Ῥωμαίων ὑπάτου ἐπιστολαί.

Vaticanus codex 143. Vindobonensis. Hafniensis.

25. Inter hos igitur libellos dolendum erat priorem partem peripli Ponti Euxini, quem auctor incertus ex Arriano et Menippo et periegesi iambica conflavit, in codice Heidelbergense desiderari. Sed fausta fortuna accidit ut codex Vaticanus 143 eorum quæ desiderantur non omnia quidem, majorem tamen partem suppeditet. Fragmentum hoc perperam inscribitur : Ἀρριανοῦ περίπλους πόντου Εὐξείνου; patet ejusdem esse auctoris, qui primum Heidelbergensis codicis periplum e variis scriptoribus concinnavit. Pertinet narratio superstes usque ad Ophiuntem fluvium, adeo ut, si ambo fragmenta in unum conjunxeris, ea tantum pars desideretur, quæ

est ab Ophiunte ad Tanain. Vaticanilibrifragmentum exscripsit Holstenius; e schedis Holstenii primus edidit Hudsonus. — Ejusdem peripli excerpta quædam præbet codex bibliothecæ Vindobonensis, testante Lambecio in Commentat. De bibl. Vindob. V, p. 153. — Præterea Bibliothecæ Hafniensis codex 1985 notitias quasdam geographicas habet, quas a Blochio descriptas primus edidit Osannus (V. not. ad p. 424). Eas hoc loco memoramus propterea quod majorem partem versantur in describendo ambitu Ponti Euxini, idque ita quidem ut pateat sua auctorem ex periplo Anonymi nostri collegisse.

Codex Matritensis 121.

26. Superest codex Matrisensis 121, ex quo Stadiasium maris Magni edidit Iriarte. De hoc vide quæ monuimus in annot. p. 427. Denno li-

brum contulit E. Millerus, post cujus operam non subesse putavi, ut ipse quo tempore Matriti versabar, idem negotium subirem.

Photii et Arriani codices a nobis collati.

27. In Agatharchidis Excerptis præter eos Photii codices, quos Bekkerus inspexit, adhibui codicem Parisinum N. 1226. Vide not.

p. 111. In Arriani Indicis primus comparavi codices Parisinos 456. 1407. 1438. Vide not. p. 306.

HANNO CARTHAGINIENSIS.

28. Quæ de remotissimis orbis terrarum plagis antiquiores Græci cognoverunt, eorum plurima a Phœnicibus, qui nullam non regionem lucro admovebant, tradita acceperant. Itaque sortis quadam quasi justitia fieri dicas, ut vir e Phœnicum sobole oriundus primum inter geographos nobis servatos locum obtineat.

Hanno, Carthaginensium imperator, jussu senatus classi navium sexaginta et trigesies mille Libyphœnicum multitudini præfectus, per fretum Gaditanum in Oceanum enavigavit, ut in Libyæ ora occidua colonias tum novas conderet, tum priscas novis frequentaret incolis. Ac primum in Mauritaniae litore Thymiatarium condidit, deinde in fertilissimo tractu, qui medius est inter Atlantis juga et arenas deserti, urbes quinque colonis adauxit; hinc assumtis interpretibus, Saharae solitudinem prætervectus, in Cerne insula, quæ facilitatem simul et securitatem commercii præbebat, constituit emporium. Quibus peractis, oram ulteriorem in futuros usus viginti sex dierum navigatione exploravit, donec reditum juberent itineris difficultas et inopia commeatus. Reversus autem Carthaginem, concisam, quæ æri vel lapidi conveniret, itineris narrationem tabulæ vel columnæ insculptam in templo Saturni dedicasse fertur. Atque hujus tituli versionem græcam, nescio a quonam confectam et quo casu ad nos propagatam, noster libellus profitetur. Qui quamvis in nonnullis locis temporum injuria læsus sit et de cetera integritate sua et fide variam dubitationem moverit, nihilo secius inter omnia, quæ de occidentali Libyæ ora apud veteres prostant, utilitatem habet maximam. Nam quum vel Ephori ætate Hannonis navigatio Græcorum de orbis figura opinionibus, deinde vero mythologorum commentis multifariam deformata esset, et ineptissimæ fabulæ Hannonei nominis auctoritate divenderentur: nostræ pagellæ si non in-

tegram, attamen, ut jejunam, sic genuinam historiam tradere videntur. — Singula rerum momenta diductius exponam.

29. Quo tempore Tyrii Hispaniam coloniis distinguere cœperant, Gadibusque tamquam in arce commerciorum consederant (circa an. 1100 a. Chr.), fieri non potuit quin Libycum litus, oculis eorum objectum omnique divitiarum genere etiamnum beatissimum (*), negligerent. Quodsi igitur Hiempsal in libris Punicis (ap. Sallust. Jug. c. 18) prodidit exercitum, quem ex Asiaticis populis, Persis, Medis, Armeniis, Hercules collegisset, post obitum ducis ex Hispania in Libyam trajecisse, aliosque ad internum mare, partem ad oceanum sedes fixisse: neminem latent sub fabulæ involucris Phœnices conscriptis pro more undique colonis oram Libycam frequentantes. Quam antiquæ nonnullæ saltem harum coloniarum fuerint, ex eo intelligitur quod Herculis templum prope Lixum, Phœniciam Mauritaniae urbem, positum ipso Gaditano antiquius esse ferebatur (**). Multitudinem autem oppidorum testantur apud Strabonem Eratosthenes, qui *παμπόλλας* ad oceanum fuisse dicit *πόλεις Φοινικιάς*, et Ophelas Cyrenæus (ejus periplum ex Eratosthene Strabo citare videtur), qui in ora ab Emporico sinu meridiem versus excurrente trecentas olim Phœnicum colonias exstitisse retulit, nunc vero jacere dirutas a Pharusiis et Nigritis, ad quos iter sit dierum triginta (***). Pertinuerunt igitur usque ad desertum, cujus initium a Lixo urbe triginta dierum itinere distat, si cum Herodoto 200 fere stadia in singulos dies computaveris. Numerum oppidorum, quem Ophelas tradit, non premo, quamquam magnum fuisse nihil est cur negemus, quum in Hispania supra ducenta oppida Phœnices possedisse ferantur, et in angusto veteris Carthaginis tractu ducenta ceperit Agathocles (Diod. XX, 17), et in regione ad Tuscam fluvium

(*) V. Graberg di Hemso *Das Kaiserreich v. Marokko* (vers. germ.), 1833, p. 16 sqq.; Jakson *An account of the empire of Marokko* p. 15; Hæst *Nachrichten von Marokko u. Fez* p. 272 sqq.; Movers *Das Phœnizische Alterthum*. II, p. 522.

(**) Plinius XIX, 22: *Sed et arbor est malva in Mauritania Lixi oppidi æstuario, ubi Hesperidum horti fuisse produntur CC pass. ab oceano, juxta delubrum Herculis, antiquius Gaditano, ut ferunt.*

(***) Strabo XVII, p. 829: Ἀρτεμίδωρος δ' Ἐρατοσθένης μὲν ἀντιλέγει διότι Λίξον τινὰ φησὶ πόλιν περὶ τὰ ἄκρα τῆς Μαυρουσίας τὰ ἐσπέρια ἀντὶ Λυγγός. Φοινικιάς δὲ πόλεις κατεσκευασμένας παμπόλλας τινὰς, ὧν οὐδὲν ἰδεῖν ἔστιν ἵκνους. Idem p. 826: Πλείστα δὲ πλάσματα τῇ Λιβυκῇ παραλίᾳ τῇ ἐκτὸς προσελεύσαντο οἱ συγγραφεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ Ὀφέλα (Ἀπελάς ὁ Κυρναῖος ap. Marcian p. 63 Hud.) περίπου... Ἐγγὺς δὲ τούτῳ (τῷ Ἐμπορικῷ κόλῳ) ἐν τοῖς ἐξῆς κόλποις κατωικίας λέγεσθαι (φασι) παλαιὰς Τυρίων, ὧς ἐρήμους εἶναι νῦν, οὐκ ἐλαττόνων ἢ τριακοσίων πλέων, ἃς οἱ Φαρούσιοι καὶ οἱ Νιγρίται ἐξεπόρθησαν· διέχειν δὲ τούτους τῆς Λυγγός φασὶν ἡμερῶν τριάκοντα ὁδόν.

prope fines Numidiæ quinquaginta memorentur (Appian. Pun. c. 68), et intra fossas Punicas vel tertii belli Punici tempore oppida fuerint trecenta (Strabo p. 833). Artemidorus quidem vestigia urbium non superesse dictitans fidem Ophelæ et Eratostheni denegavit, suffragante Strabone nec non Plinio V, 1, § 8, qui ad urbes ab Hannone conditas perperam transfert quæ de Phœnicum coloniis dixerat Artemidorus. *Fuere, ait, et Hannonis Carthaginiensium ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ jussi; quem secuti plerique e Græcis nostrisque et alia quidem fabulosa et urbis multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla nec vestigium exstat.* Sed hæc non majoris facienda quam quæ contra Megasthenem et Pytheam eorumque sectatorem Eratosthenem præpostera judicii confidentia deblaterarunt, immemores illi quantopere cognitio terrarum una cum fati populorum fluctuare soleat, et quam lubricum sit priscorum scriptorum fidem suspectari ob præsentis ævi ignorantiam, et ex fabulosis nonnullis, quæ ejusmodi narrationibus ut plurimum adhærent, arreptum fraudis et mendacii argumentum ad reliqua omnia transferre. Simili levitate Artemidorus nulla contendit apparere urbium vestigia in ora quam ex Græcis adierunt paucissimi, nec ipse explorasse putandus est, quum etiam nunc haud adeo rara exstent urbium ruinæ, et tanto plures deteguntur, quo curatius hæc regiones lustrabuntur. Præterea ipse ille Plinius V, 1 § 13 hæc scribit: *Indigenæ tamen tradunt in ora ab Salat* (hod. *Slâ*) *CL M. p. flumen Asanam* (hod. *Omerbia*)

marino haustu sed portu spectabile, mox amnem quem vocant Fut (hod. *Tensift*), *ab eo ad Dyrim* (hoc enim *Atlanti* nomen esse eorum lingua convenit) *CCM p., interveniente flumine, cui nomen est Vior* (hod. *Beni Tamer*, non longe a *Ras Agadir*). *Ibi fama exstare circa vestigia habitati quondam soli, vinearum palmetorumque reliquias.* Vitis scilicet in Africa non nascitur, nisi aliunde allata; attulerant vero Phœnices coloni, sicuti seculo decimo quinto Portugali importarunt denuo. Mitto quod Hanno quinque hujus oræ urbes non ἔστις, sed ἐπόρισς; mitto quod nomina promontiorum, fluviorum, urbium, majorem partem sunt Phœnicia (*) aliisque in regionibus, ubi Phœnices consederant, recurrunt; mitto quæ ex Arabicis scriptoribus, qui Berberorum historiam consignarunt, afferri possint. Docte de his exposuit Moversius in opere egregio *De antiquitatibus Phœniciis* (tom. II, p. 530 sqq. et passim); nobis sat erat attigisse rem, quæ addubitari nequeat.

30. Temporis spatium per quod coloniæ illæ deductæ sunt et floruerunt, iisdem seculis duobus et dimidio circumscribendum est, quibus pollebat Tyrus metropolis. Cujus viribus accisis, tutela destitutæ barbarisque populis impares pleræque præda evaserunt Numidarum, quorum tunc imperium surgere cœpit; restiterint paucae, quas locorum firmitas et idoneum præsidium tutarentur. Postea in Tyri locum successit Carthago, quæ nono ante Christum seculo condita (**) adeo paullatim crevit, ut Hannone duce 30000 Libyphœnices in Atlanticas colonias di-

(*) Ut: *Rusibis* vel *Rutubis*, *Rusadium*, *Usadium*, *Solois*, *Soloentia*, *Sala*, *Lix*, *Chusarius fl.*, *Subur fl.*, *Bambotus fl.*, *Masitholus fl.*, de quibus post alios vide Movers l. I. II, p. 244. 274. 291. 295. 335. 344. 516. 534, et quæ in annot. ad Hannon. passim notavimus.

(**) Ad annum rem exigi non posse cum aliis recte censet Gesenius. Moversius l. I. p. 146 sqq., qui nuperrime divērsissima vett. chronologorum testimonia excussit, annum 814 vel 813 a. Chr. (quem tradunt Dion. Hal. et Vellejus I, 12 et inter alios etiam habet Hieronymus) indubitandæ fidei esse et ex Tyrionum annalibus fluxisse censet. Quod secus mihi videtur; neque aliter in Carthaginiis epocha definienda græcos chronologos egisse puto quam in ceteris priscorum temporum παραγγασι. Præcipua momenta paucis indicabo. Carthago, sicuti aliæ urbes nonnullæ, bis condita a compluribus dicebatur, primum circa Trojana tempora vel aliquanto post; deinde denuo, seculo nono secundum plurimos. *Carthago* autem quum significet *urbs nova*, *Ulica* vero, quæ erat proxima, sonet *vetus urbs*: putaveris prioris illius Carthaginiis epochas ad Ulicam referendas esse. Ut ut est, Hieronymus de his tres affert annorum numeros:

An. Abrah.	804	1212 a. C.	; debet	808	1208 a. C.
	971	1015	;	975	1041
	1001	1015	;	1005	1011

In Eusebio Armenio prima epocha non legitur, tertia vero recte ponitur ad an. Abr. 1005; mediam eodem modo quatuor annis posteriorem esse debere liquet ex verbis Hieronymi: *Carthago condita est.... post Trojanum bellum ann. CXLIII*; nam 1045 + 143 efficiunt annum 1188, qui nullius est æræ Trojanæ; sin rem accommodare velis ad annum, quem Eusebius excidio Trojano perverse assignat (1181), ponenda epocha esset ad an. Abrah. 978, uti fit in Eusebio Armenio; at patet indicari notissimam æram anni 1184, ideoque Hieronymi epocham revera pertinere ad an. Abrah. 975. Eodem modo epocha prima an. Abr. 804 quattuor item annis recentior esse debet. — Jam vero ad annum 1041 recte Hieronymus notat *migrationem Ionicam*, quæ ita computata est ut ab excidio Trojano ad Doricam migrationem sint anni 80, hinc ad Ionicam cyclos annorum 63 (= 143). Vides igitur auctorem hujus computus com-

mittere valeret. Numerum cur stupeamus et exaggeratum esse putemus nihil video; sed sponte intelligitur deductam tantam multitudinem esse *Punicis rebus florentissimis* (ut Plinius ait V, 1), *Carthaginiens potentia florente* (Id. II, 67). Igitur et Sardinia tunc Carthaginienses potiti erant, et Phocenses adegerant ut, relicta Corsica, maris mediterranei imperio ipsis cederent (c. 536), et Romanos pacto fœdere (509) ab emporiis suis arcuerant. Auctor vero hujus potentiae a Justino

(XIX, 1) celebratur Mago, pater Himilcaris, qui *primus omnium, ordinata disciplina militari, imperium condidit, viresque civitatis non minus bellandi arte quam virtute firmavit*. At Herodotus (VII, 165) Hamilcaris patrem non Magonem dicit sed *Hannonem*. Neque aliter statuisse videtur Chrysostomus (Oratt. vol. I, p. 522 R.), qui de Hannone eadem fere quæ de Magone Justinus prædicat. Καρχηδονίους δὲ, ait, Ἄντων ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Λίδουας, καὶ Λιδύτην κατοικεῖν ἀντὶ Φοινίκης καὶ γρήματα πολ-

posuisse Ionicam migrationem cum Tyria illa, qua condita est Carthago; ac placuisse sibi græcos chronologos in ejusmodi synchronismis satis jam constat. Haud aliter fecit alter ille, qui Carthaginem adscripsit anno 1011, quæ item erat epocha migrationis Ionicæ; nam si hinc retro computes annos 143, habebis annum 1154 (6 × 63 ante Ol. 1), quem fuisse alius æræ Trojanæ non nescis. Contra vero Philistus Carthaginem a Zoro et Carchedone conditam dixit an. 1208, ideoque origines urbis cum æra Trojana composuit; nam an. 1208 deleta est Troja secundum æram apud antiquiores scriptores usitatissimam. Sic facillime numeri Eusebiani explicantur, neque est cur auctorem memoria lapsum diversa confudisse cum Moversio p. 156 censeamus. Quod præterea apud Appianum (Pun. c. 1) legitur Carthaginem a Zoro (fictum, opinor, nomen de voce Σῶρ, i. e. Φοινίκη, v. Herodian. p. 11, 16. A. p. 36, 10 ed. Lehrs.) et Carchedone conditam esse ἔτεσι ὡς πρὸ ἀλώσεως Τροίας, id non accuratius dici videtur quam quod apud eundem l. l. c. 51. 132. 2 inde ab annis 146 et 149 et 239 usque ad recentiorē Carthaginem conditam ubique 700 anni numerantur ore rotundo. Ceterum quum de conditorum nominibus Appianus cum Philisto faciat, hujus etiam computum indicari suspicor; fortasse igitur pro ἔτεσι ὡς πρὸ ἀλώσεως Τροίας, id qui numeri in codd. facillime confunduntur pro accurato numero 1184 + 24 = 1208). — Hactenus de *vetere urbe*. Veteri si *nova* aliqua urbs opponitur, id ita apud Græcos chronologos fieri solet, ut certus quidam cyclorum numerus inter utriusque origines intercedat. Igitur si Eusebius novam Carthaginem conditam dicit an. Abrah. 1164 sive an. 852 a. Chr., hæc epocha componenda est cum anno 1041 urbis veteris; nam intercedunt anni 189 sive 3 × 63. — Porro si Hieronymus et Syncellus p. 555 ed. Bonn. structam urbem referunt annis 748 ante annum 146, sive anno 894 a. C., hæc pendent e Philisti calculis, qui veterem Carthaginem assignavit anno excidii Trojani 1208; nam a 1208 ad 894 absolvuntur cycli quinque (5 × 63) sive anni 315, salva unius anni differentia, quam nemo urgebit. Quodsi Philistus terminum a quo non in anno excidii (1208), sed, ut plerumque fit, in anno expeditionis (1217) posuisset, nova Carthago assignanda fuisset anno 902. — Tertiam epocham Hieronymus tribuit anno 814 (668 ante 146), quam eandem habet Dionys. Hal. I, 74, et uno anno differens Vellejus I, 12, qui computat 667 + 146 = 813. — Dubium vero non est in accuratiore computo pro an. 814 sive 813 notandum fuisse annum 815, qui item a Trojana æra, sed a vulgari illa senioris ævi, exputatus est; nam 1193-815 = 378 sive 6 × 63. — Desideratur in Hieronymo et Eusebio novæ urbis epocha quæ pendeat ab anno 1001 urbis veteris, de quo supra vidimus. Quodsi ab hac epocha, sicuti ab epocha anni 1041, numerantur cycli tres sive anni 189, nova Carthago condita foret an. 822, quem e Servio ad Æn. I, 267 elicias, qui a Roma condita ad Carthaginem esse dicit annos 70 (752 + 70 = 822); quamquam in aliis codd. pro LXX scribuntur LX, uti est apud eundem ad Æn. I, 12. Justinus a Roma condita ad Carthaginem numerat annos 72, ut annus evadat 824 vel 825. Quod ad eundem computum pertinet. Nam si quis pro 63 annis inter Doricam et Ionicam migrationem intercedentes cum Eratosthene, Apollodoro, aliis rotunde poneret annos 60, Carthago tribus annis antiquior fiebat; adeoque pro an. 822 obtinebas annum 825. — *Timæus* ap. Dion. Hal. I, 74 (quem ex-crispit Syncell. p. 155 a Dindorfio emendatus) Carthaginem et Romam eodem anno conditas statuit, annis 38 (debebat an. 39) ante Ol. 1. Romæ autem urbis æra vulgaris pendet ex Trojana æra vulgari, et ita constituta est ut altera ab altera distet uno cyclo maximo sive annis 7 × 441 (1193-441 = 752). Sed hæc prorsus aliena sunt a Timæo, qui de Roma eodem modo statuisse debet quo Ephorus. Is enim ab æra Trojana ad Romam numeravit sex cyclos sive an. 378 (1217-839, vel 1196-818). Timæus autem quum a Trojana æra usque ad primam Olympiadem (Lycurgi) numeraverit annos 417, et 39 annis ante Olympiadem primam Roma condita sit, sequitur ut a Troja ad Romam sint anni 378, ut apud Ephorum. Trojana vero æra sec. Timæum est anni 1243, adeo ut Roma et Carthago conditæ sint an. 965. Eisdem annos 378 si ad vulgarem æram Troj. transferas, obtines annum 815 (1193-378), ut supra vidimus; qui annus item 39 annis distat ab Olympiade prima anni 776, non fortuito consensu, sed propter rationem, quæ Timæi systemati chronologico intercedit cum Eratosthenico; de qua re vide Fragm. Chronol. p. 126. — Igitur ut summam paucis comprehendam, Philistus a Troja ad Carthaginem numeravit cyclos quinque; alii, præeunte Timæo, et probabiliter etiam Ephoro, putarunt cyclos sex; nonnulli tamen hosce cyclos minuerunt annis 36, quum tot annis a cyclico computo recedat spatium annorum 90, quod pro annis 126 multi statuerunt inter Trojanam expeditionem et Doriensem reditum intercedere. — Ceterum probabile est alios hunc computum conjunxisse cum æra Trojana uno cyclo remotiore, adeo ut inter Trojam et Carthaginem 7 cycli intercedant, sicuti inter Trojam et Romam. Quo facto, si quis a nova Carthagine distingueret veterem urbem, eamque cum Jonica migratione sive cum anno 153 ab Iliaca expeditione componeret, a vetere hac urbe usque ad novam restabant anni 288 (nam 153 × 288 = 441). Fort. hunc computum indicavit Pseudo-Aristotel. Mir. c. 146, ubi ab Utica (sive vetere urbe) condita usque ad Carthaginis origines computantur anni 287; quibus calculus Phœnicum annales non magis subesse puto quam Ctesias quas gloriatur βασιλικὰς διτθέσθαι; ad tempora rerum Assyriarum constituenda adhibuit. Igitur si Trojana æra est anni 1280, Utica condita 1027 a. C.; Carthago 839 a. Chr. Et quum Plinius, qui an. 77 p. C. historiam suam Nat. jam absolverat, in lib. XVI, 79 dicat: *Memorabile et Uticæ templum Apollinis, ubi Numidicarum cedrorum trabes durant ita ut positæ fuere prima ejus urbis origine, annis 1178*: pertinerent anni illi 1178 usque ad annum 51 p. Chr. Sed de his jam satis sit.

λὰ κεκτῆσθαι καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ τριήρεις καὶ πολλὰς μὲν γῆς, πολλὰς δὲ θαλάσσης ἄρχειν. Hic igitur primus est, quem navigationis nostræ ducem fuisse statui possit (*), siquidem largiarius nostrum auctorem unum fuisse ex Hannonibus, quorum memoriam historia servaverit. Hannonis filius Hamilcar bello Siculo ad Himeram cladem passus periit (480), *relictis tribus filiis, Imilcone, Hannone, Giscone* (Justin. XIX, 2), qui una cum Hasdrubalis filiis publicis negotiis præerant. Res autem Carthaginiensium post bellum Siculum per septuaginta annos in ipsa erant Libya. Scilicet *Mauris bellum illatum et adversus Numidas pugnatum et Afri compulsi stipendium urbis conditæ Carthaginiensibus remittere* (Justin. I. I.). Sic rebus domesticis confirmatis, denuo in Siciliam bellum ducibus Hannibale et Himilcone *Hannonis filio* (Diod. XIII, 18, 2) translatum est (440). Captæ Agrigentum, Gela, aliæ urbes ditissimæ; victus Dionysius; ingenti præda Carthago locupletata; Sicula Pœnorum ditio maximopere aucta (409-405. V. Diodor. XIII, 54 sqq., 80 sqq.; 109 sqq.). Summum vero hoc potentiæ fastigium subsecuta sunt tempora calamitosa, neque Hanno aliquis in historia apparet ante eum qui contra Agathoclem pugnavit (Diodor. XX, 10). Ad hujus vero ætatem quum nostra navigatio pertinere nequeat, sequitur aut ignotum aliquem Hannonem Libyphœnices deduxisse, aut patrem Hamilcaris aut filium. Tempora horum ita fere constituere licet :

560-500 Hanno I, pater Hamilcaris.

520-480 Hamilcar († 480).

490-440 Hanno II et Himilco, Hamilcaris f.

460-396 Himilco, Hannonis f. († 396).

31. Sub Hannone patre Hamilcaris circa an. 510 a. C. navigationem institutam esse cum aliis haud paucis censet Fridericus Kluge (**), qui alterius Hannonis ne mentionem quidem fecit. Videlicet Herodotus (IV, 196) refert secundum Carthaginiensium narrationem extra columnas Herculeas esse Libyæ regionem, in qua Pœni, merces suas cum auro indigenarum commutantes, non verbis

sed muta quadam ratione, quam fusius auctor describit, de pretio inter se conveniant. Id vero commercii genus constat earum esse regionum auriferarum quæ sunt a *Sahara* deserto versus meridiem. « Itaque, Klugius ait, *ante Herodoti ætatem* Carthaginienses ad eam Africæ oram, quæ nunc *aurifera* dicitur, navigare solebant, et insula Cerne, quam primus reperit Hanno, mercatoribus jam illo tempore erat itineris finis. ». Quod uti concedendum est, sic nihil impedit quominus alter Hanno, filius Hamilcaris, primus Cernen adierit; nam si decem vel etiam viginti annis post patris obitum Hanno iter suscepit (470 vel 460 a. C.), percommode de isto commercio comperire aliquid potuit Herodotus, qui anno 470 puer erat annorum quattuordecim.

32. Præterea Klugius alterum affert argumentum, quo navigationem Hannonis ante bellum Siculum circa an. 510 institutam esse comprobet. « Legitur, inquit, in Periplo hanc expeditionem a Pœnis esse decretam, ut urbes Libyphœnicum conderentur. Diodorus (XX, 55) Africam in quatuor hominum genera divisam esse tradit : in Pœnos, qui Carthaginem colerent, in Libyphœnices, qui, quod multas urbium maritimarum tenerent et matrimoniorum necessitudine Carthaginiensibus devincti essent, a nexu affinitatis compositam hanc appellationem reportarent; majorem deinde et vetustissimarum incolarum partem Afrorum (Αἰθῶν) nomen habuisse, et postremos tandem fuisse Numidas, vastos Libyæ tractus usque ad deserta occupantes. Illi autem Libyphœnices ex antiquis Phœnicibus primum cum indigenis, postea cum Carthaginiensibus mixti atque cognati, a Pœnis pluris æstimabantur quam ceteri ipsorum ditioni subjecti populi, et cauta quadam tractabantur prudentia, quod eorum vis et potestas reipublicæ perniciem minaretur, si liberiolem, quam fas esset, spiritum sumerent, atrociter a metropoli divitiarum acquirendarum facultatem petentes. Qua recusata timendum erat, ne ad alias deficerent gentes Carthaginiensium nomini infestissimas. Nulla autem

(*) Memoratur sane Hanno quidam antiquior, ad quem Anacharsis, philosophus ille Scythicus, epistolam scripsisse fingitur ap. Ciceron. Tusc. Qu. V, 32 hancce : *Anacharsis Hannoni salutem. Mihi amictui est Scythicum tegmen, calciamentum, solorum callum; cubile, terra; pulpamentum, fames; lacte, caseo, carne vescor. Quare ut ad quietum me licet venias. Munera autem ista, quibus es delectatus, vel civibus tuis vel diis immortalibus dona. Sed vix est, cur doctos moneamus quam sit nulla ejusmodi epistolarum auctoritas, in quibus sophistæ celebria nomina, neglectis temporibus et historiæ fide, componere solebant. Mitto etiam nescio quem Hannonem, qui, (Plinio VIII, 36) teste, primus leonem mansuefecisse dicitur, et ad occupandum dolo regnum aves ita docuisse, ut regem ipsum salutarent* (Cf. Ælian. H. An. V, 39; Plutarch. Mor. p. 799, Max. Tyr. II, 3.).

(**) Hannonis navigatio. ed. Fr. G. Kluge. Lips. 1829.

Pœnorum invenitur conditio, qua ab externis populis, quorum terras nondum occupavissent, minus esset timendum, quam felix illa sors, quæ reipublicæ ante bella in Sicilia gesta obtigerit. Sed Libycæ gentes, duro tantum imperio coercitæ, metum injicere poterant, si Libyphœnices, quorum necessitudo æque ad Carthaginienses atque ad Libyes pertinebat, cum his conjuncti contra usurpatam dominationem armâ ferrent. Quod periculum, crescente hostium numero, eo magis imminerebat, quum Libyphœnices in Byzacio et in urbibus maritimis ad tantam frequentiam aucti essent, tantamque apud ceteros Afros haberent auctoritatem, ut bello terra gerendo vix superati forent. Itaque emisere, ut eorum optatis satis facerent divitiarumque cupiditatem explerent, triginta millia Libyphœnicum ad novas colonias in ora maritima versus occidentem sita condendas veterumque Phœnicum emporia novis incolis frequentanda, fortasse etiam deprimenda. Tali autem multitudine emissæ Carthaginiensibus nullum et virium et potentiæ detrimentum ea tantum ætate, quæ ante Sicula bella præcesserit, inferri potuisse manifeste ex historia apparet. » Hæc Klugius, quem in his quoque minus confidenter locutum esse velis. Potuisse quidem ante bellum Siculum istam Libyphœnicum multitudinem in colonias educi, neque nego neque affirmo (nam quæ in ejusmodi rebus Carthago tunc præstare, quæ non potuerit, quis scire se gloriatur?); at non potuisse idem etiam postea fieri, tantum abest, ut ex historia appareat, ut tum maxime factum esse credideris. Quid enim? Post cladem Himerensem Carthaginienses per annos septuaginta a bello

extero vacabant et deinde non appetiti a Siculis bello sunt sed ipsi eorum aggressi; quemadmodum autem singulas fere clades in Sicilia acceptas subsecutum est domesticum bellum contra Africæ populos sive liberos sive subjectos sustinendum: sic post Himerensem quoque infortunium contra Libyes diu pugnandum fuisse auctor est Trogius Pompeius. Quam potentes adhuc hostes essent, ex eo liquet quod vectigal iis pro solo urbis vel tunc pendebatur. In hoc igitur bello quam maxime verendum erat ne socios Afros se jungerent Libyphœnices, non bellica quidem illi virtute, at numero ingenti valentes et odio Carthaginiensium, qui immanibus eos premebant tributis, adeo ut una Leptis civitas trecenta quotannis talenta solveret (Liv. XXXIV, 62). Itaque peropportunum illud tempus erat, quo impendentem tempestatem in longinquas plagas averterent (*) ac nova commerciorum commoda majore reipublicæ securitate compararent. Huc accedit quod ducem expeditionis fuisse filium potius quam patrem Hamilcaris suadere possit Plinius II, 67, ubi hæc: *Et Hanno, Carthaginiensium potentia florebat, circumvectus a Gadibus ad finem Arabiæ navigationem eam prodidit scripto: sicut ad extera Europæ noscenda missus eodem tempore Himilco*. Proclivis enim suspicio est indicari Himilconem quem fratrem Hannonis II fuisse Justinus prodit.

In hac igitur de persona et ætate Hannonis quæstione, quæ probabilitatis specie magis quam testimoniorum pondere dijudicanda est, certioris quidem nihil affirmari potest, veri tamen similimum ducimus susceptam expeditionem esse medio fere sæculo quinto (c. an. 470), ducemque fuisse Hannonem filium Hamilcaris (**).

(*) De ejusmodi populorum subjectorum deportationibus apud Tyrios et Carthaginienses v. Movers l. I. p. 24 sqq.

(**) Sic inter antiquiores statuerunt Florian d'Ocampo *Historia antiq. de Españ.* l. III, c. 8 et 9. et Mariana *Histor. de Españ.* l. I, c. 22, citante Gaillo I, p. 83, inter nuperos vero Fuhr. *Pytheas aus Massilia* (1842) p. 11; Movers l. I. Eodem redit sententia Mannerti, I, p. 52: « Hanno ist wahrscheinlich Herodots Zeitgenosse oder vielleicht etwas älter als dieser. » quamquam certioris nihil posse asseverari bene monuit. Hannonem patrem Hamilcaris circa an. 510 vel 500 vel 490 navigationem suscepisse statuerunt Heeren *Ideen* II, p. 737; Hugius et Klugius in edd. Periplus; Kannegieser in *Ersch. u. Gruber*, s. v. Hanno; Ukert I, p. 61; Forbiger I, p. 65 etc. — Alii navigationem detrudunt in tempora secundo bello Siculo posteriora, ut in annum 408 Hagerus (*Geogr. Büchersaal* t. I, p. 408), in an. 404 Campomanes (*El periplo de Hanno ilustrado* p. 13.) et Maltebrun *Geogr.* I, p. 73. — Contra ad annum fere 570 rem retulerunt Bougainvillius *Mem. de l'Ac. t. XXVIII*, p. 288 (qui præterea etiam alias quasdam sententias propinavit), Sainte-Croix (ib. t. XLII, p. 378), Falkonerus *The voyage of Hanno translated*, etc. *Dissert.* II, p. 88. His se addixit Gailius *Gr. min.* I, p. 87, cui Hanno est ille ad quem scripsit Anacharsis. « Huic, inquit, ego quidem non ægre laudem suscepti itineris tribuerim, cui quum gratulari debuerint celeberrimi suæ ætatis viri, tum videtur suum decus quasi exprobrare, paupertatis amans, Anacharsis, quod novos divitiarum fontes quæsiverit. » Porro, ne quid omittam, Isaacus Vossius (*De magnit. Carth.* p. 52) et Gosselinus (*Recherches s. l. géogr.* I, p. 137) periplum scriptum esse putarunt paullo post-vel etiam ante Troicam, certe ante ætatem Hesiodi, qui primus de Gorgonibus fabulam narravit, fictam scilicet illam ex iis quæ de Gorillis apud Hannonem leguntur. Vossii ineptias verbosa disputatione refellit Dodwellus (*Dissert. de vero Periplus*, qui Hannonis nomine circumfertur, tempore in Hudson. *G. Min.* tom. I); ipse autem periplum esse censet anteriorem primo bello Punico, quandoquidem florentissimis Carth. temporibus scriptus esse perhibeatur; at non potuisse antiquiorem esse primis rerum Carth. historicis græcis. Nam etiamsi antea jam floruisse Carthaginienses,

33. Redux Hanno narrationem itineris in Saturni templo dedicavit, testante græci nostri libelli indiculo: Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν, ὃν καὶ ἀνέθηκε ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει. Dedicationem innuit etiam Aristides in Ægyptiaco t. II, p. 474 verbis hisce: Καὶ μὴν οὐδὲ Καρχηδονίων οἱ ἐκπλεύσαντες ἔξω Γαδαίρων καὶ τὰς ἐν τοῖς ἐρήμοις τῆς Λιβύης πόλεις οἰκίσαντες τοῦτον ἤνεγκαν οἰκαδὲ τὸν λόγον, οὐδ' ἀνέγραψαν οὐδ' ἀνέθηκαν ἐν τῷ ἱερῷ, ἕτερα πολλὰ καὶ ἄτοπα γράψαντες. Idem: Εἰκὸς ἦν ὁ δημοσίᾳ φράσαι καὶ ἀναγγεῖλαι ἀναθέντα λέγω καὶ τοῦτον, ὥσπερ οἱ τῶν Καρχηδονίων ἡγεμόνες γράμματα ὑπὲρ τούτων εἰς τι τῶν κοινῶν ἱερῶν (*). Similiter Plinius VI, 36 narrat Hannonem duarum Gorgadum cutes argumenti et miraculi gratia in Junonis templo posuisse, spectatas usque ad Carthaginem captam. His cur fides denegetur, causam idoneam non video. Hannonem suscepti negotii rationes in senatu reddidisse, easque literis consignatas et ἐν ἀρχαίῳ asservatas esse sponte intelligitur. In his vero quum singula quæ ad coloniarum institutionem et commercia pertinerent, accurate descripta esse censenda sint, haud obvio cuique aditum ad ea patuisse tanto libentius concedes, quanto anxius cavere solerent Carthaginienses ne ad externos talia promanarent. Nihil vero impediēbat, quin summa itineris capita in honorem Hannonis titulo publico commendarentur tali, qualem græca nostra reddunt, in quibus de commerciis ne verbum quidem exstat et coloniarum vix nomina apponuntur, plurima autem sunt circa mirabilia itinerisque pericula, quæ deterrerent potius simile quid ausuros quam excitarent, adeo ut ex eo ipso consilio videantur suum traxisse colorem. Oratio autem vel in græcis præ se fert dicendi genus abscisum illud ac durum, quem stylum lapidarium vocant. Quanam probabilitatis specie multi censuerint græcorum auctorem fusam narrationem punicam in macilentum redegisse compendium, non assequor.

non tamen de tali rerum statu constare sine historicis coævis. Horum vero antiquissimis a Dionysio Hal. accenseri Antiochum Syracusanum... « Medio ergo inter Cyrum et Darium Nothum intervallo primi cœperint historici. Nec poterant adeo multo esse antiquiores res Carthaginiensium florentissimæ. Qui enim res Carthaginiensium lingua patria Punica prodiderit, neminem apud veteres reperimus. » His terminis, quos excedi non liceat, constitutis, Dodwellus Hannonem et Himilconem navigatores eosdem esse censet cum Hannone et Himilcone ducibus, qui Olymp. 118, 2 contra Agathoclem Syracusanum res gerebant. Ceterum periplus post mortem Hannonis sub illius nomine finxit Græcus quidam Carthaginiensium studiosus. Scylax Hannonem non adhibuit, sed omnia sua ex antiquioribus Phœnicum periplis hausit. Hæc Dodwellus, cuius tota disputatio ineptissimis hariolationibus scatet.

(*) Cf. titulus rerum ab Hannibale gestarum in Italico templo Junonis Laciniae punica lingua et græca exaratus (Polyb. III, 33. 36; Liv. XXVIII, 46). Minus huc pertinent tabulæ fœderum in æde Jovis Capitolini (Polyb. III, 22) et quæ in duobus sacellis consecrata erant fœderis cum Gelone initi (Diodor. XI, 26, 2). Magis etiam a re nostra aliena sunt monumenta Hamilcari, ut heroi, structa tum Carthagine tum in coloniis (Herodot. VII, 167).

34. Fama quædam novi commercii per nautarum mercatorumque vulgus mox ad Græcos penetrasse videtur. Quæ de auro Ceraunis insulæ Herodotus IV, 195 narrat, confusam Cernes insulæ et regionis auriferæ memoriam prodere censent probabiliter. Ipsum Cernes nomen primum obvium fit in fragmentis Ephori. Idem Ephorus in Oceani occidui ora novit Καρικὸν τεῖχος, quod tamen oppidum quum ab Hannone nonnisi novis colonis auctum sit, jam pridem Græcis notum esse potuit, sicuti Melittam, ejusdem tractus locum, jam novit e Caricis, opinor, nautis Hecatæus Milesius. Conditum vero ab Hannone Thymiaterium et alia quædam quæ cum Hannonea narratione componi possunt, leguntur in Scylacei peripli parte postrema, quæ a reliqui peripli indole mire discrepans a seriore aliquo homine assuta est. Chremetis fluvii mentio fit in Aristotelis Meteorologicis I, 13. Sed horum nihil ita comparatum est, ut ex ipsa nostra peripli versione fluxisse debeat. Primus qui *laudato Hannonis periplus* de ignis torrentibus ea quæ pag. 11 leguntur, affert, ideoque græca peripli versione usus esse videtur, Pseudo-Aristoteles est in Mir. c. 37 ed. Westerm. Auctorem hujus collectionis liquet temporibus Agathoclis tyranni (cujus c. 110 mentio fit) non fuisse antiquiorem. Denique memorandus hoc loco est Arrianus qui in Ind. c. 43 (v. Hanno p. 14) de Hannonis navigatione ceteris habet luculentiora. Ipse quidem sequioris ætatis homo est, sed Historia Indica satis probat ignorasse auctorem plurima quæ, si sui ævi periplos legisset, scire debebat, totumque pendere ex paucis bonæ antiquitatis scriptoribus, Nearchō, Megasthene, Daimacho, Eratosthene. Vix igitur dubium est, quin quæ de Arabia nondum circumnavigata et Oceano occiduo et Hannonis navigatione Indicis subjungit, ex Eratosthene depromserit. Hunc de Phœnicum ad Oceanum coloniis Libycis haud pauca novisse vidimus, quæ Strabo tamquam fabulosa ridet, istas fabulas vero Ophe-

lam prævisse dicit. Ad Ophelam igitur Cyrenæum, peripli auctorem (Marcian. Heracl. p. 63 H.), ex quo sua Eratosthenes duxerat, etiam quæ de Hannonis itinere Arrianus habet, referenda esse duco. Ophelas autem vix diversus est ab Olynthio illo (Pseudo-Aristot. *Œcon.* 2, 35) qui sub Ptolemæo I in Ægypto fuit, deinde Cyrene potius est, nec eo regno contentus περιεβάλετο ταῖς ἐλπίσι μέζονα δυναστείας (Diodor. XX, 40, 1), et Carthaginiensium imperium evertere cum Agathocle aggressus est. Virum ejusmodi consilia agitantem probabile est vires Carthaginiensium et ditionem explorasse et oræ maritimæ periplus collegisse, adhibitis quæ e nautarum græcorum et pœnorum narrationibus et Carthaginis urbis monumentis comparari possent subsidiis.

35. Jameo adducimur ut quæramus cuinam versio græca tituli punici vindicanda sit. Qua de re potiores virorum doctorum sententias paucis comprehendit Bernhardus in *Analect. in Geogr. min.* p. 19: « Græcam orationem, inquit, temere Campomanes p. 15 sqq. ab ipso totius expeditionis duce repetebat. Nempe nobiles Carthaginienses Græce sciebant; pauci etiam probabiliter scribebant; eundemque Hannonem ille pro auctore habet senatus-consulti satis perplexi apud Justinum XX, 5, ne quis postea Carthaginiensis aut literis Græcorum aut sermoni studeret. Haud prudentior fuit Klugii suspicio p. 6, Hannonem scilicet bellis Persicis superiorem Græcam linguam calluisse, ut qui Syracusanam mulierem duxisset (*); ab eo igitur monumentum Punicum Carthagine constitutum in Græcum sermonem esse translatum; huc accedere oratio-

nem parum explicatam et colorem peregrinum in dura minorum sensuum compositione, sic ut cogitata summis tantum lineis adumbrentur. Et hæc quidem observatio certa est; sed Hannonem ducem Carthaginiensium, quos constat arcana suæ civitatis et notitiam cursuum maritimarum procul a peregrinis anxie custodivisse, quæ causa vel quorumnam usus commovere debuit ut commentarium suum Græcum faceret et quasi bilinguem? Itaque recte Hugius, theologus olim literatissimus, qui in libello academico *Frib.* 1808 hunc Periplus illustravit, cum antea conversionem a Siculo quodam fabricatam sumpsisset, postea p. 31 Punici ingenii stilique vestigiis observatis eam ad Carthaginiensem vel Pœnum hominem rettulit, qui per commerciorum necessitudines Græce didicisset. Etenim, quod addimus, ipsa Carthago liberrimam utriusque nationis et sermonis præbuit consuetudinem, ubi coloni Græci suis opibus insignes popularia sacra colebant (V. Diodor. XIV, 77). Verum Hugii quoque sententia debili nititur argumentatione, minimeque liquet num Pœnus an Græcus homo versionis auctor fuerit. Si quid peregrini habet oratio (**), id a Græco auctore, mediocri sermonis artifice et ad punicum exemplar verba accommodante, non minore veri specie repetere licet quam a Pœno linguæ græcæ parum perito. Ac Græcum fuisse versionis auctorem per se probabilius est. Ceterum titulum nostrum tanquam peculiare opusculum per multa secula propagatum esse non credo, sed quemadmodum fœderis, quod Romani cum Pœnis inierant, versionem servavit Polybius, et monumentum Adulitanum in

(*) Klugius p. 4 ita habet: « Uxorem duxerat Hanno Syracusiam, ex qua Hamilcar natus est. Itaque (?) filius Syracusis eo tempore commorabatur, quo in hac insula quietus erat rerum status et Carthaginienses matrimoniis aliisque societatis vinculis suas possessiones tutiores reddere et mercaturæ progressus adjuvare poterant. Quum vero Græci quoque frequentes sedes ibi collocassent, multumque inter hos et Carthaginienses intercederet commercium, nemini mirum videbitur, Carthaginiensium mercatores, principes et duces, Græcæ linguæ studuisse, cujus rei Justinus (XX, 5) exemplum affert memoratu dignissimum. Quæ quum ita sint eodem jure quo ceteri commentatores statuunt, Hannonis periplus Punicis literis consignatum, postea a Siculo nescio quo Carthagine transcriptum et in Græcam linguam conversum fuisse, id ab Hanne ipso, græci sermonis gnaro, factum contendo. Probabile enim est, Hannonem ad gloriam suam in Sicilia, ubi cognatorum et procerum consuetudine utebatur, propagandum, itinerisque tam novi et longinqui famam divulgandam, monumentum Punice scriptum et Carthagine in templo Saturni constitutum in Græcam linguam translulisse. Nam e græca dictione demonstrari potest, periplus non a Græco quodam linguæ suæ perito, sed a Carthaginiensi mediocriter græce docto esse conversum, qui cavere non posset, ne vernaculæ linguæ colorem et punicum construendi modum in Græcum sermonem transferret. Hæc autem conversio Punici monumenti eo verisimilior est, quum Carthaginienses excellentium virorum præclara facta monumentis memoriæ tradere solerent. »

(**) Sic Punicum quiddam redolere Klugius censet verba indiculi: περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν. At hæc ab iisdem græculis profecta sunt, qui ceteris geographorum opusculis argumenti indices præfixerunt eodem dicendi genere utentes. V. g. in indice Marciani libri: τῶν κατὰ τὴν Λιβύην μερῶν (sc. τῆς γῆς), τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ μεσημβρινὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Αἰθιοπίας περίπλους. Alterum Punice structuræ exemplum affert verba § 15 p. 12: παρὰ μεθόμειθα χώραν διάπυρον θυμιαμάτων. At locus ille aperte lacer est, et punicam istam, quam putat, verborum junctionem de suo penu Klugius intulit. Unicum exemplum quod probabilitatis aliqua specie in medium profertur, in illis habes § 13 p. 10: γινόμεθα ἐν θαλάττῃ; χάσματι ἀμετρήτῳ ἥ ἐπὶ ἄτακτα πρὸς τῇ γῇ πεδίων ἦν.

Cosmæ Topographia Christiana perduravit, et Dionysii ἀνάπλουν Βοσπόρου nonnisi e Petri Gillii De Bosporo opere novimus: similiter hoc quoque Punicum monumentum in geographico aliquo opere locum invenisse et hinc depromptum postea separatim editum esse suspicor. Apud Suidam laudatur Charon quidam Carthaginiensis, ævi incerti historicus, qui scripsisse dicitur τυράννους ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ γεγόνασι, Βίους ἐνδόξων ἀνδρῶν ἐν βιβλίοις δ', Βίους ὁμοίως γυναικῶν ἐν δ'. Ad eundem vero auctorem referenda haud dubie sunt quæ perperam Charoni Lampsaceno tribuuntur Λιβυκὰ et περίπλους τῶν ἐκτὸς τῶν Ἑρακλείων στηλῶν. Jam fieri vix potuit quin Charon Carthagine vitam agens in periplo illo Punicum Hannonis monumentum negligeret. Idem titulus fortasse legebatur etiam in Ophelæ Cyrenæi Periplo (v. supra. § 34), quem quinto post Christum seculo novit adhuc Marcianus Heracleota. Cujusmodi peripli quum a perpau- cis legerentur, Hannonis pagella diu latuisse videtur, et fortasse iis demum temporibus, qui- bus Byzantini multos obscurorum scriptorum libellos geographicos in unum syntagma college- runt, denuo in lucem protractus est. Neque Cornelius Nepos neque Pomponius Mela neque Strabo neque Plinius nostrum scriptum noverunt, sed

quæ apud eos Hannonis nomine afferuntur, ex uberiore aliquo libro (*ex Hannonis commentariis*, ut Plinius ait) fluxerunt, qui a genuino non minus differebat quam ab Arriano Pseudocallisthenes.

36. Græca nostra, quæ unus codex Heidelber- gensis exhibet, in nonnullis aperte manca sunt. Ut mittam librariorum sphalmata minora, desi- derantur distantiae locorum, quæ sunt a Thy- miaterio ad Lixum fluvium, corruptus vero est numerus dierum, quo a Lixo ad Cernen insulam Hanno pervenisse dicitur. Num alia, quæ jam indagare non liceat, exciderint, nescio; quam- quam in tanta libellorum nostrorum corruptione ultro hæc quæstio sese offert.

37. Deitinerario Hannonis maritimo in diversas sententias viri docti abierunt. Causa dissensus ex parte quidem posita est in distantiarum notatione vel manca vel corrupta, præcipue autem ex eo repeti debet, quod quæ de Cerne insula Scylax et Plinius et Ptolemæus tradunt, alii cum nostra narratione conciliaturi quadrata jungere rotun- dis instituerunt, alii vero συχρυσίαν istam vel ἀκρισίαν caventes, iter Hannonis nonnisi ex pe- riplo nostro expediri posse rectissime censue- runt. Horum nos legem secuti rationem navi- gationis, quam fusius in annotatione exposuimus, paucis nunc comprehendamus.

	codex.	nos.	
A freto Gaditano ad Thymiaterium (<i>Mamora</i>) dies.	2	2	2
Inde ad Soloentem promontorium (<i>Cap Cantin</i>).	*	4	6
Inde ad stagnum juncosum (in regione hodiernæ <i>Safi</i>).	1/2	1/2	6 1/2
Juxta eum usque ad Caricum tielius (<i>Agouz</i>).	1	1	7 1/2
Hinc per Gylten, Acram, Melittam, Arambyn ad Lixum (<i>Acasse s. Dra</i>).	*	5	12 1/2
Inde juxta desertum meridiem versus (usque ad <i>Pointe Durnford</i> aut usque ad <i>Cap Blanc</i>).	*2	12	24 1/2
Inde versus ortum ad Cernen ins. (<i>Herne P Argouin P</i>).	1	1	25 1/2
Inde per Chremetem fl. (<i>S. Jean</i>) ad lacum, in quo tres insulæ Cerne insulæ majores.			
Inde ad fluvium crocodilos et hippopotamos alentem (<i>Senegal</i>).			
Inde rediit Hanno in Cernen insulam.			
A Cerne ad montes silvosos (<i>Cap Vert</i>).	12	12	37 1/2
Inde ad vastum maris hiatum (ostia <i>Gambie</i> fl.).	2	2	39 1/2
Inde ad Hesperii Cornu (ad <i>Bissagos</i> ins. et <i>Rio Grande</i>).	5	5	44 1/2
Inde ad Theon ochema (<i>Mont Sagres</i>).	4	4	48 1/2
Inde ad Noti Ceras (prope insulam <i>Sherboro</i>).	3	3	51 1/2

In priore navigationis parte, quæ usque ad Cernen insulam pertinet, ut manca suppleri possint, apprime facit Lixus fluvius. Is enim, quum sit μέγας ποταμὸς ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέων, inde a quo τὴν ἐρήμην Hanno præternavigavit, assumtis qui ulter- riorum gentium linguam callerent interpretibus: quæri nuspian potest nisi ad confinia *Saharæ* deserti, ubi nunc exit *Draa* vel *Acasse* fluvius, cursus longitudine reliquos qui sunt inde a freto

Gaditano, multum superans. Hucusque sunt fere sexies mille stadia, quæ ex vulgari computo effi- ciunt navigationis dies duodecim; et tot dies usque ad Lixum fluvium numerantur in Periplo Scylacis. Nec aliter Hanno statuerit. Itaque quum Solois prom. aperte sit *Cap Cantin*, quod a *Ma- mora* sive Thymiaterio distat 1800 fere stadia. hucusque computandi sunt navigationis dies 3 1/2 vel potius dies 4, quoniam fractis numeris

in majoribus distantiiis Noster non utitur. Altera quæ excidit distantia patet fuisse dierum quinque; nam a Carico muro ad *Tensift* fluvium ponendo usque ad Lixum sunt stadia 2000 (*). — Cernen insulam, qui ex ipso Hannone situm ejus definire studuerunt, ut Ramusius, D'Anvillius, Rennelius, Ukertus, Moversius, alii, in hodierna *Argouin* agnoscunt, adeo ut *navigatio versus meridiem* pertineat usque ad *Cap Blanc*, unde, *ortum versus ora* deflectente, post 400 stadia *Argouin* insula occurrit. Itaque quum ad *Cap Blanc* ab *Acasse* fluvio sint circa 5700 stadia, pro *duobus* diebus vulgaris navigandi ratio postulat dies *duodecim*. Quin falsus sit numerus quem codex præbet, dubitari nequit; suspicari vero possis eum profectum esse ab ipso auctore versionis græcæ. Etenim Arrianus in Indicis c. 43 refert Hannonem orientem versus navigasse τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας, deinde vero, quum in meridiem, i. e. in meridionalem Africæ excursum, deflexisset, in magnas incidisse angustias ob aquæ penuriam et æstum et igneos torrentes. Jam facile intelligitur adornata hæc esse ad Eratosthenis de Libyæ figura opinionem, angulum vero quo occidentale et meridionale Libyæ latus dirimerentur, poni ad Ἑσπέρου κέρας; hucusque igitur pertinent dies isti 35, qui prorsus quadrant in dies 34 1/2, quos nos quoque usque ad Hesperias ceras computaremus, si sana esset vulgata. Aut igitur hanc jam reperit apud Eratosthenem Arrianus et Eratosthenes in Ophelæ periplo, aut apud Arrianum pro τριήκοντα scribendum est τετταράκοντα. Sive hoc sive illud statueris, Hanno a Lixo ad Cernen computasse debet dies *duodecim*. At nihilominus hæret dubitatio an revera Cerne Haunonis in hodierna insula *Argouin* quærenda sit. Nam *Argouin* multo major est quam Cernen fuisse Hanno dicit; deinde multo longius *Argouin* a freto Gaditano distat quam Carthago, dum Hanno Cernen et Carthaginem eodem fere intervallo inde dissitas esse narrat; porro a Cerne usque ad montes silvosos (*Cap Vert*) computantur dies *duodecim*, quum distantia linea recta nonnisi 3600 stadiorum sit, adeo ut in singulos dies dinumeranda forent stadia 300, dum in antec. 500 stadia diurnæ navigationi attribuimus.

Sane quidem in iis quoque quæ post *Cap Vert* sequuntur, in singulos dies nonnisi 300-400 stadia computari possunt, ut recte monuit Rennelius, nec latet ejus rei causa; nam usque ad Lixum fluvium omnia nota erant, sequentes vero tractus nunc primum explorarunt; in illis igitur navigabant quam fieri poterat celerrime, in his de industria procedebant lentius. Cadit itaque lentior navigatio etiam in tractum qui est a Lixo ad Cernen, at non cadit in dies *duodecim*, qui esse dicuntur a Cerne ad montes silvosos; nam bis a Cerne insula Hanno profectus est; in prima expeditione exploravit fluvios *S. Jean* et *Senegal*, adeoque totam fere oram quæ est usque ad *Cap Vert*, non constat quo temporis spatio, lustravit; reversus deinde in Cernen insulam et mox alteram expeditionem, qua magis meridiem versus penetraret, suscipiens, *notam jam oram* uno tenore præternavigavit usque ad *Cap Vert*. Nulla igitur causa erat cur in hoc trajectu celeritatem cursus inhiberet. Quæ quum ita habeant, vide an ita potius statuendum sit. A Lixo solvens juxta ignotum litus explorator, trecena fere singulis diebus stadia emetiens, *duodecim* dierum itinere pervenit usque ad promontorium, quod vocant *pointe Durnford*; quo circumflexo ingressus est angustum recessum qui boream et ortum versus per 250 stadia pertinens in intumo angulo habet ostium fluvii *Rio do Ouro* atque per parvam insulam quæ vocatur *Herne* (**). Hanc esse Cernen Hannonis ante omnia suadet nomen, deinde insulæ magnitudo, tum situs ἐν μυχρῷ τινος κόλπου, tum quod eadem fere a freto Gaditano ad *Hernen* et Carthaginem sunt distantiae; porro si ab hac insula profectus Hanno primum exploravit oram usque ad *Senegal* fluvium, et deinde eandem denuo præternavigavit usque ad *Cap Vert*, in secundam hanc navigationem dierum *duodecim* bene cadit computus vulgaris, ex quo 500 stadia in diem numerantur; nam a *Herne* ad *Cap Vert* sunt fere 6000 stadia sive 12×500 . Quæ omnia in Hannonis narrationem optime quadrant; quamquam fateor *Argouin* insulam eo sese commendare, quod ad commercia nectenda multo aptiore in loco posita sit. — Reliquam navigationis partem optime explicavit Rennelius, cujus rationes etiam eo

(*) Stadia in gradum geographicum computamus 600. Quod non monuissem, nisi etiam nunc passim occurrerent viri docti, varia olim stadiorum genera usu obtinuisse existimantes. V. Ukert *Geogr.* t. I, p. 67 sqq.

(**) Hoc nomen mihi exhibet tabula nautica quæ nuperrime prodiit Parisiis: *Côte occidentale d'Afrique. Partie comprise entre le Cap Bojador et le fleuve de Sierra Leone. Dépôt général de la marine, 1852.* Uti ea, quo tempore annotationem scribebam, nondum licuit. Quod doleo.

confirmantur, quod insula quæ ad Hesperii cornu sita, aliam insulam in λιμνοθαλάσσει complecti dicitur, manifesto est hodierna *Harang*. Denique quæ de ultimo hoc tractu narrantur fabulis similia, facili negotio ad veritatem revocari satis jam constat.

38. Superest ut paucis exponamus, quæ de regionibus et commerciis ab Hannone patefactis seriores scriptores acceperint, et quomodo Hannonis narratio variis commentis ansam dederit. Ac primum quidem Herodotus (IV, 196) narrat: Λέγουσι δὲ καὶ τὰδες Καρχηδόνιοι εἶναι τῆς Λιβύης χώρον τε καὶ ἀνθρώπους ἔξω Ἑρακλέων στηλέων κατοικημένους, ἐς τοὺς ἐπεὶ ἀπικνῶνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία, θέντες αὐτὰ ἐπεξῆς παρὰ τὴν κυματογῆν, ἐσθάντες ἐς τὰ πλοῖα τύφειν καπνόν· τοὺς δ' ἐπιχωρίους ἰδομένους τὸν καπνὸν εἶναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἔπειτεν ἀντίτων φορτίων χρυσὸν τιθέναι καὶ ἔξαναχωρεῖν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων. Τοὺς δὲ Καρχηδονίους ἐκθάντας σκέπτεσθαι, καὶ ἦν μὲν φαίνεται σφί ἀξίος ὁ χρυσός τῶν φορτίων, ἀνελόμενοι ἀπαλλάσσονται, ἦν δὲ μὴ ἀξίος, ἐσθάντες ὅπισω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται, οἱ δὲ προσελθόντες ἄλλον πρὸς ὧν ἔθηκον χρυσόν, ἐς οὗ ἂν πείθωσι. Ἀδικεῖν δὲ οὐδετέρους· οὔτε γὰρ αὐτοὺς τοῦ χρυσοῦ ἄπτεσθαι πρὶν ἂν σφί ἀπισωθῇ τῇ ἀξίᾳ τῶν φορτίων, οὔτ' ἐκείνους τῶν φορτίων ἄπτεσθαι πρότερον ἢ αὐτοὶ τὸ χρυσὸν λάβωσι. Patet hæc auri commercia pertinere ad regiones quæ a meridie sunt magni deserti; rationem vero quam Herodotus describit, etiam recentioribus temporibus obtinere viatores testantur (*).

39. Idem Herodotus IV, 195: Κατὰ τούτους δὲ (τοὺς Γύζαντας) λέγουσι Καρχηδόνιοι κέεσθαι νῆσον τῇ οὐνομα εἶναι Κύραυνιν, μῆκος μὲν διηκοσίων σταδίων, πλάτος δὲ στεινὴν, διαβατὸν ἐκ τῆς ἡπείρου, ἐλατίων τε μεστήν καὶ ἀμπέλων· λίμνην δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τῆς αἰ παρθένου τῶν ἐπιχωρίων πτεροῖσι ὀρνίθων κεχρήμενοισι πίσσει ἐκ τῆς ἰλῦος ψῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ. In quibus Cyraunin insulam plurimi (ut Rennel, Mannert, alii) dici censent Syrtidis insulam Cercinam vel Cercinitin, alii vero Cernen Hannonis indicari putant, ut Castiglioni a Bæhrrio ad Herodotum l. l. laudatus, Niebuhrius (*Kleine Schriften* I, p. 148), Moversius (in *Ersch u. Gruber* tom. 24 p. 366). Certum est insulæ de-

scriptionem neque in Cercinam neque in Cernen Hannoneam cadere, quod vero de auro et puellis aurilegis narratur, referri non posse nisi ad Libyæ meridionalis regiones auríferas, ubi Mungo Park in Itin. p. 270 sqq. testatur *feminas* in arena et luto fluviorum aurum colligere et collecta grana in *pennarum alveolis* reponere. Ceterum in ipsa insula aurum colligi parum probabile est; subindicari potius insula videtur, ex qua Carthaginienses cum continentis aurilegis agere solerent. Fieri potest ut hæc sit Cerne Hannonis; attamen quum neque nomen neque cetera satis convenient, nescio an aptius conferam mythologica Diodori (III, 54). Is enim prope Hesperu ceras novit Κεραύνια ὄρη, et juxta hanc regionem ponit Hesperiam Amazonum insulam satis magnam ac frugibus gemmisque divitem; Hanno vero ad Hesperu cornu memorat νῆσον μεγάλην καὶ ἐν τῇ νήσῳ λίμνην θαλασσώδη (§ 14): ut hanc esse Κύραυνιν Herodoti duxerim (**). Ut ut est, quum præterea de isto auri commercio, quod præ ceteris huc allexisse Carthaginienses consentaneum. nihil ad nos transpiraverit, vides quam sedulo Pœni arcana sua custodierint.

40. Post Herodotum ex temporum ordine memorandus videatur Scylax, ejus periplus scriptus est paucis annis ante regnum Alexandri Magni. Attamen quæ in Scylacis periplo § 112 p. 91 sqq. de Libyæ oceano leguntur, postea demum aliunde annexa esse ex toto narrationis habitu colligitur; quibus adde auctorem hujus capitis duos adhibuisse fontes et inepte miscuisse (v. not. p. 91). Ac posteriorem ætatem etiam geographica narratorum ratio subindicat. Etenim Libycam oram non novit scriptor nisi usque ad Lixum fluvium et initium deserti. Cum ultimo autem oræ notæ termino componit etiam Cernen, ultimam quam noverat insulam, duodecim dierum navigatione a freto distantem, ultra quam mare brevibus et cæno obstruitur. Verum ut de situ insulæ parum accurata vel accepit vel finxit, sic de mercatura, quam in Cerne insula exercebant Carthaginienses, satis multa habet quæ alius nemo tradit; auri tamen commercium non memorat. Notandum etiam Cernen, quam colonis

(*) V. Di Marco Polo e degli altri viaggiatori Veneziani più illustri del P. Ab. D. Placido Zurla. Venet. 1818 p. 126 sq.; Shaw Reise I, p. 393; John Wiede Reise in die Berberei tom. II, p. 143. Hæst *Nachrichten von Fez u. Marokko* p. 279. *Allgemeine Historie der Reisen* t. II, p. 76, citante Moversio. Adde quæ collegit Bæhr ad Herodot. l. l.

(**) Apollonius Mir. c. 15 hæc habet: Σκύμνος δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρετανικὴν νῆσον λέγει σταδίων εἶναι τετρακοσίων τὸ περίμετρον, γίγνεσθαι δὲ ἐν αὐτῇ τὰ γεννήματα ἀπύρην, οἷον τὰς ἐλαίας πυρῆνας μὴ ἔχειν μηδὲ βότρυς γίγαρτον μηδὲ τὰ ἔμπερῃ τούτοις. In his nescio an leg. sit τὴν Κεραυνικήν. Certe quadrant quæ de hujus insulæ ambitu Herodotus, de fertilitate Diodorus produnt.

Hanno frequentasse narratur, tum temporis desertam fuisse, siquidem Scylax tentoria solummodo ab adventantibus nautis in insula figi perhibet (*).

41. Ab his quæ Herodotus et Scylax a nautis vel mercatoribus acceperant, ad ea me converto quæ ex ipso quidem Hannonis periplo ducta, sed ad opiniones Græcorum geographorum accommodata sunt. Nimirum Libyæ latus occidentale Græci a borea meridiem versus ita statuebant extendi, ut paullatim versus ortum deflecteret in latus meridionale, quod in parallelo regionis aromatiferæ recta fere linea ab ortu ad occasum tenderet. Ad hancce Libyæ figuram transtulerunt iter Hannonis. Itaque quum dierum 51 navigatio ex communi computo stadia 25500 (51×500) efficeret, Libyæ meridionalis partem longe majorem Carthaginenses circumnavigasse videri debuerunt, siquidem boreali lateri 28000 fere stadia cum Eratosthene aliisque tribueris; sin hoc minus longum esse censeretur, ut censuisse Herodotus videtur, vel si quis majorem stadiorum numerum in dies illos 51 computaret, usque ad Arabiam penetrasse classem Hannonis credi poterat. His ex opinionibus pendent quæ de Hannone passim produntur :

Plinius V, 1, 1 : *Fuere et Hannonis ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis et explorare ambitum Africæ jussi.*

Mela III, 9 : *Hanno Carthaginensis exploratum missus a suis, quum per Oceani ostium exisset, magnam partem ejus circumvectus, non se mari, sed commeatu defecisse memoratu retulerat.*

Arrianus Ind. c. 43, 11 : Ἄνων δὲ ὁ Αἰδύς ἐκ Καρχηδόνης ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείας στῆλας ἐξέπλωσεν ἕως ἐς τὸν πόντον ἐν ἀριστερῇ τὴν Λιβύην γῆν ἔχων· καὶ ἔστε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς αὐτῷ ἐγένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας· ὥς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίην ἐξετράπετο, πολλῇσιν ἀμνησιν ἐνετύγχανεν ὑδατός τε ἀπορίῃ καὶ καύματι ἐπιφλέγοντι καὶ ῥύαζι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσι.

Plinius II, 67 : *Hanno Carthaginis potentia flo-*

rente circumvectus a Gadibus ad finem Arabiæ navigationem eam prodidit scripto.

Martianus Capella De nupt. ph. VII, de rotund. terræ p. 201 : *Hanno dum Punicum floret imperium, Mauritanicæ circuitu ac dehinc meridiani flexus excursu in Arabiæ terminos proluxa admodum navigatione pervenit.*

Porro quum navigatio Hannonis desinat in *Noti ceras* sinum, eodem autem nomine antiquiores geographi Alexandrini ultimum Libyæ orientalis promontorium designent : proclivis est conjectura nomen illud ex Hannone desumptum et in promontorium translatum esse, vel certe duorum locorum nomina quum eadem essent, nonnullis visa esse ad eundem etiam locum pertinere (Cf. Mannert X, 1, p. 76, 2, p. 502). Promontorium vero e sinu tanto facilius evadere potuit, quum de montibus potius quam de fluviis et sinibus vox κέρας usurpetur. Similiter alter Hannonis sinus, Ἑσπέρου κέρας, in promontorium abiit, quod primum quidem eodem in loco posuerunt quo Hanno sinum posuit, quattridui navigatione a Theón ochemate distantem (sic Plinius VI, 35); postea autem nomen illud ad verum promontorium, ad hod. *Cap Vert*, omnium maxime versus occasum procurrens ac situ suo et figura huic nomini aptissimum, transtulerunt (sic Plin. VI, 36 et laudato Polybio, V, 1 et Ptolemæus). Fieri hoc tum demum potuit quum aliæ hujus oræ descriptiones suppetere, quibus inter ceteros usi sunt Polybius et Ptolemæus. Verba Plinii, quæ huc pertinent, quum simul alia nobis examinanda præbeant, adscribere liceat.

I. Plinius VI, 36, postquam de Cerne insula varias sententias adduxerat et inter alia dixerat : *Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem a terra stadia octo abesse prodidit Cernen*, pergit : *Traditur et alia insula contra montem Atlantem, et ipsa Atlantis appellata. Ab ea quinque dierum navigatione solitudines ad Æthiopes Hesperios et promontorium quod vocavimus Hesperion ceras, inde primum circumagente se ter-*

(*) Quum Scylax p. 94, 3 prodat Phœnices in Cernen appellentes τοὺς γαύλους sive naves onerarias ibi sistere, Dicuil autem c. 7, 1, 4 ita habeat : *Gaulea* (*Gaudea* v. l.) *insula in australi Oceano occidentalis Æthiopiæ, cujus vocabulum Isidorus in VIII libro Etymologiarum ostendit* : Letronnius (*Rech. sur Dicuil*, p. 128) censet *Gauleam* istam non aliam dici quam Cernen, quam a γαῦλοι sic nominassent; idemque nomen recurrere in altera Phœnicum insula, quæ *Gaulos* (hoi. *Gozzo*) vocetur. — At quæ vulgo *Gaulos* dicitur, apud Strabonem et in Diodori libris melioribus vocatur *Γαῦδος*; idque rectius fieri patet ex nomine arabico *Gaudech* (v. Movers. Phœn. II, p. 360), nec non e tertia *Gaudio* vel *Gaude* quam prope Cretam Phœnices insederant (v. not. ad Stad. p. 508). Similiter apud Dicuilum lectio *Gaudea* rectius habet quam *Gaulea*. Apud Isidorum p. 121 codices nostri habent *Gauloen* et *Gaulon*, quod ortum videtur ex diversa lectione *Gaulen* et *Gaulon* (pro *Gauden* et *Gaudon*). Ceterum quæ fuerit insula, nescio.

rarum fronte in occasum ac mare Atlanticum.

II. Idem V, 35 : *Sita est Æthiopia ab oriente hiberno ad occidentem hibernum. Meridiano cardine silvæ ebena maxime virent. A media ejus parte imminens mari mons excelsus æternis ardet ignibus, Theôn ochema dictus Græcis, a quo navigatio quadridui ad promontorium, quod Hesperion ceras*

vocatur, confine Africæ juxta Æthiopes Hesperios.

III. Idem V, 1, ex Polybio : *Inde (sc. a Theôn ochemate) ad promontorium Hesperium navigatio dierum ac noctium decem; in medio eo spatio Atlantem locavit, a ceteris omnibus in extremis Mauritanicæ proditum.*

Igitur locorum adornatio hæc est :

HANNO :	Ὅρη δασέα.	Χάσµα.	Ἑσπέρου κέρασ καὶ νῆσος.	Θεῶν δχηµα.
	2 dies.	5 dies.	4 dies.	
PLIN. II :		Hesperium prom.	Theôn ochema.	
		4. dies.		
PLIN. I :	Hesperion pr.	Atlas et Atlantis i.		
	5 dies.			
POLYB. III :	Hesperion pr.	Atlas.	Theôn ochema.	
	5 dies et noct.	[Cerne ins. Polyb.]	5 dies et noct.	
		[Cyraunis Herodot.]		
		[Hesperia Diod]		

In distantis Polybius a ceteris longius recedit, pro undecim Hannonis diebus computans decem dies noctesque. Videntur seriores quidam intervalla ultimorum horum locorum de industria auxisse, ut majori cum probabilitate Noti ceras ad orientalem Africæ finem referri posset. Deinde vero animadvertas eos, qui Hesperium promontorium ad montes silvosos sive *Cap Vert* referunt, in eum locum quo Hesperu ceras Hanno ponit, introducere montem Atlantem. Nam respondere Atlantis locum Hannoneo Hesperu cerati tum ex apposis colligis, tum inde liquet quod Hanno in eo sinu conspexit ignes nocturnos audivitque φωνὴν αὐλῶν, κυμαδάλων τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κραυγὴν, Plinius vero eadem in Atlante monte audiri narrat, nisi quod eum perperam in Mauritaniam transponit (v. not. ad Hann. p. 11). Eundem Æthiopie Atlantem memorat Diodorus III, 53, montisque accolat Atlantios (*) vocat, quorum pars fuerint in Cerne regione Cernæi. Jacere ibi ad Tritonem fluvium dicit Hesperiam insulam cum Mene urbesacra Æthiopum ichthyophagorum; ex hac insula Amazones profectas bello appetivisse Atlantios. Porro ex alio fonte Diodorus I. I. monet in Atlantiorum terra μυθολογεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν γένεσιν, idque fusius expo-

nit III, 68 sq., ubi Ammonem ait Amaltheam virginem offendisse πλησίον τῶν Κεραυνίων καλουμένων ὄρων, eique imperium dedisse τοῦ σύνεγγυς τόπου παντός, ὄντος τῷ σχήματι παραπλησίον κέρατι βοός, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρασ προσαγορευθῆναι, deinde vero a domina dictum esse cornu Amaltheæ. Natum ibi ex virgine Bacchum ab Ammone Rheam metuente translatum esse in Nysam urbem in insula Tritonidis fluvii positam. Posterioris fabulæ initia quædam jam habes apud Herodotum (**). Atlantem vero montem quæ ratione ibi posuerint, nescio. Ansam inter alia dare potuit geographia Herodoti, cujus si verba premas, Atlas mons a Thebis nonnisi 50 dierum itinere vel 10000 fere stadia distabat, adeo ut in nostra hac regione collocandus foret. Præterea quum poetæ Atlantem componere solerent cum plagis *hesperis*, nonnulli certius locum definituri Hannoneum Ἑσπέρου κέρασ arripuisse videntur. — Insulam vero quam ad Hesperu ceras Hanno ponit, a Diodoro Hesperiam, a Plinio de monte Atlantidem dictam, Herodotus *Cyraunin* vocat, ut supra monui. Neque alia est Cerne quam contra Atlantem ponit Polybius, sicut Cernen apud Atlantios memorat Diodorus. Plinius quidem VI, 36 e Polybio refert insulam in extrema Mauritania contra Atlantem

(*) *Balantes* gentem habitare ad Rio Geba et Rio Grande (ad quos pertinet Hannonis Κέρασ Ἑσπέρου), video in mappa hujus oræ nautica, quæ prodit Parisiis.

(**) II, 146 : Νῦν δὲ Διόνυσον λέγουσι οἱ Ἕλληνας ὡς αὐτίκα γενόμενον.. Ζεὺς.. ἤναικε εἰς Νῦσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἐοῦσαν ἐν τῇ Αἰθιοπία. Cf. III, 27, 111.

jacere; at nulla ibi est insula quæ intelligi cum probabilitatis aliqua specie possit; nam de *Fédal* insula vix 1800 stadia a freto Gaditano dissita, quæ Gosselino (*) est Cerne Hannonis, sanior nemo cogitabit; nec magis nos juvant terræ motus et inundationes quas Cernen, ut Platonis istam Atlantidem, absorpsisse quibusdam placuit. Immo Plinius verba illa: *in extrema Mauritania* de suo penu oscitanter adjecit. Nam confudisse eum Mauritaniam et meridionalem Æthiopiæ Atlantem supra jam vidimus; præterea ex reliqua hujus oræ descriptione patet diversam eum miscuisse festinantia compilatoria (v. not. ad Hann. p. 7 extr.). Quodsi ipse Polybius de Cerne ad *Mauritaniam Atlantem* ponenda monuisset, quî fit ut alio loco Plinius miretur Polybium Atlantem in ultima Æthiopia collocare, quem ceteri omnes Mauritaniam assignarent? nonne tum scire debebat duos distinguere Polybium Atlantes (*)? Eandem ignorantiam et ἀκρισίαν prodit, ubi Atlantidem Atlantî adjacere ait; nam etsi hunc Atlantem 5 dierum navigatione ab Hesperî cornu orientem versus distare retulisset, non tamen a monte Mauritaniam diversum facit.

Hæc igitur in aprico sunt. Minus liquet quomodo factum sit ut Cerne insula ad Atlantem sive ad Hannoneum Hesperî cornu transferatur. An merus est error scriptoris, cujus ætate Cernen insulam dudum Carthaginienses deseruerant? An Cerne cum Cyraunî confunditur? Nescio an probabilior ratio offeratur. Etenim in Cyraunî quoque insula Carthaginienses commercia exercuisse scimus ex Herodoto; Κέρνη autem nomen, Bocharto interprete, significat *habitationem multam*. Statui igitur potest nomen illud a Cerne Hannone paullo post in longinquiorem hanc stationem esse transductum. Ceterum quæ de Cernes situ Polybius accepit, eadem jam novisse debet auctor, quo usus est ad adornandam mythologicam suam geographiam Dionysius Scytobrachion, ex quo sua Diodorus habet. Ac quum sic Cerne non ita longe a mari Erythræo abesse putari deberet, explicari quodammodo possunt quæ leguntur apud Plinium VI, 36, ubi, postquam in antec. Eudoxum, Timosthenem et Clitarchum laudaverat, ex uno alterove horum auctorum refert: *Con-*

tra sinum Persicum Cerne nominatur insula adversa Æthiopiæ, cujus neque magnitudo neque intervallum a continente constat; Æthiopes tantum populos habere proditur. Idem. ib. : Ephorus auctor est a Rubro mari navigantes in eam (Cernen sc.) non posse ultra columnas quasdam (ita appellantur parvæ insulæ) provehi. Nimis hæc vaga quam ut accuratorem topographiam admittant; Ptolemæi autem sententia, ex qua Cerne Atlantî majori Mauritaniam objacet, quomodo orta sit facile jam intelligitur. Sicuti Plinius duo antiquorum scriptorum Atlantes in unum Mauritanium conflavit, sic Ptolemæus distinguit quidem, alterumque Atlantem minorem, alterum majorem dicit, sed utrumque vindicat Mauritaniam. Quod quidem præter Ptolemæum an alius ullus fecerit, nescio; nam Stephani Byz. verba: Ἀτλαντες, ἔθνος Λιβυκόν· Ἡρόδοτος δ'. ἔστι καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ὄρων, τῶν δὲ οὗ Ἀτλάντων, num Ptolemæi sententiam, an scriptorum antiquorum, spectent, non liquet. Quæ præterea de Cerne insula afferuntur, poetica redolent licentiam. Sic Lycophron Cass. 16 in Cerne fingit cubile Auroræ, extremas terrarum plagas confundens, sicuti passim Indica et Æthiopica permutantur. Palæphatus in Incred. c. 33 narrat Perseum, per navigato mari, quod a Gadibus usque ad Cernen pertinet (**) venisse ad Gorgones, filias Phorcyos Cernæi: Οἱ δὲ Κερναῖοι κατὰ γένος μὲν εἰσι Αἰθίοπες, οἰκοῦσι δὲ νῆσον τὴν Κέρνην ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἀροῦσι δὲ Λιβύην περὶ τὸν Ἄννων ποταμὸν κατὰ Καρχηδόνα, in quibus si revera fluvii mentio facta est, Ἄννων fuerit Χίων Scylacis. At probabilius Palæphati sententiam fuisse: ἀροῦσι δὲ Λιβύην, ὥς οἱ περὶ τὸν Ἄννον ἰστοροῦσι, τὴν κατὰ Κ.

42. Hactenus de geographicis. Transeo ad reliqua commenta, quibus Hannonis narratio ansam præbuit. In insula ad Hesperu cornu ignes noctu Carthaginienses conspexerant; apud Diodorum l. I. Hesperia habet magna πυρὸς ἐκφυσθήματα. In Theon ochemate flammæ micantes Hanno viderat; posteris inde fit mons ignivomus. Gorillæ, quæ in conspectum venerant, majorem partem erant feminæ; hinc alii fabulantur *feminas sine coitu marium sua sponte fecundas* (Mela III, 9), alii ἔθνος γυναικοκρατούμενον fingentes, ex Asia huc

(*) *Recherches sur la géogr.* tom. I, p. 77 sqq. — De mira ratione qua Gosselinus Hannonis navigationem adornavit, quum sapius viri docti judicium tulerint, non est cur agatur denuo. Neque magis immoramur opinionibus eorum qui Cernen quæsierunt in hod. *Madère* vel *Aleganza* vel etiam in *Madagascar*.

(**) Verba sunt: μετὰ τῆς Κέρνης καὶ τῆς Λαβειρέων (Σαρδέων codd.) διαπλέων τὰ παρὰ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν, τὸν ὄρβαλόν λαμβάνει. Nihil his inest cur Cernen nonnulli putarent a Palæphato ad fretum Gaditanum poni.

transferunt Amazonum historiam, quæ ex Libya postea in Asiam transierint. Nomen Gorillarum et feritas cum Gorgonum fabula, in Syrticis regionibus nata, coaluerunt. Itaque Phoreys Palæphato est Æthiops Cernæus, qui inter Gorgones filias divisit insulas tres (quas post Cernen in Chremete fluvio Hanno memorat). Diodoro (III, 54) autem Gorgones sunt in continente gens bellicosa, Cernæis Atlantiis vicina et infesta; prælio victæ quum in saltuosa loca refugissent, *silva incensa* delere eas tentant, frustra tamen, Amazones. Utramque gentem postea Perseus et Hercules debellarunt. Xenophon Lampsacenus (ap. Plin. VI, 36) Gorgones collocavit in insulis quæ ab Hesperio promontorio (*Cap Vert*) distant bidui vel, secundum Sebosum, unius diei navigatione. A freto Gaditano ad eas juxta oram, eodem Sebo-so teste, sunt dies 40 (37 usque ad *Cap Vert* sec. Hannonem). — Denique regionum fertilitas vique cultura fabulas evocavit, quæ de Amaltheæ cornu deque Baccho in Æthiopia nato et educato apud Diodorum leguntur.

43. Appendicis loco subjungamus quæ e Polybii periplo enotavit Plinius V, 1, § 8:

Scipione Emiliano res in Africa gerente Polybius annalium conditor ab eo accepta classe scrutandi illius orbis gratia circumvectus prodidit a monte eo (Atlante) ad occasum versus saltus plenos feris, quas generat Africa, ad flumen Anatin (hod. Ommerbia) CCCCLXXXV. M. p.; ab eo Lixum (h. Lukkos) CCV. M. p. (Agrippa Lixum a Gaditano freto CXII. M. p. abesse), inde sinum qui vocetur Saguti (Emporicus sinus Ptol. et Strab.); oppidum in promontorio Mulelacha (h. Moula Bousellam sive Vieille Mamara); flumina Subur (h. Sbu) et Salat (hod. Bouragrag ad urbem Sta) (); portum Rutubis (Rusibis Ptol.; hod. El Bridja) a Lixo CCXIII. M. p.; inde promontorium Solis (Solois Hanno, Scylax; Ἡλίου ἄκρον Ptol. fort. e Polybio; Cap Cantin); portum Risadir (i. e. Rās Adir promontorium montis Adir s. Atlantis; hod. port. Agadir sub prom. cognomine); Gætulos Autololes; flumen Cosenum (h. Acasse); gentes Selatitos et Masatos; flumen Masathat (hod. Chibikah?); flumen Darat (h. Rio do Ouro), in quo crocodilos gigni. Dein sinum DCXVI. M. p. (qui pertinet a Cap Barbas ad Cap Vert sive*

ad Hesperium prom.) *includi montis Barce (Cap hæ ap. Ptol.) promontorio (Cap Barbas) excurrente in occasum, quod appelletur Surrentium (Arsinarium ap. Ptolem.); postea flumen Salsum (Stachir Ptol., R. S.-Jean), ultra quod Æthiops Perorsos, quorum a tergo Pharusios; iis jungi mediterraneos Gætulos Daras. At in ora Æthiops Daratitas, flumen Bambotum (Nia Ptol.; Senegal) crocodilis et hippopotamis refertum. Ab eo montis perpetuos usque ad eum quem Theón ochema (h. M. Sagres) dicemus; inde ad promontorium Hesperium (h. Cap Vert) navigatione dierum ac noctium X; in medio eo spatio Atlantem locavit ceteris omnibus in extremis Mauritanie proditum.*

Igitur mensuræ in priori peripli parte ita habent

A freto ad Lixum (sec. Agrippam)	112 m.
Inde ad Anatin	205
Inde ad Rutubin	7
Inde ad Atlantem (C. Noun)	478
	802

Millia 802 (6416 stadia) pertinent usque ad initium deserti sive usque ad *Cap Noun*, in quod ultima Atlantis juga excurrunt (**). Longitudinem oræ desertæ enotare Plinius neglexit. Qui in hoc tractu memorantur fluvii *Masathat* et *Darat* Ptolemæus quoque memorat, *Massam* et *Daradum* vocans; sed perperam, ut videtur, *Massam* fluvium post Soloentem (*C. Bojador*) promontorium collocat; nam nullum ibi fluvium ante *Rio do Ouro* novimus. Hodiernum *Cap Bojador* a Polybio non memoratum esse vix credideris; omisit haud dubie Plinius, qui etiam Hesperii prom. (*C. Vert*) nonnisi extra ordinem in fine excerpti mentionem injecit. Mensura sinus magni, quem *Hesperium* Ptolemæus dicit, satis recte habet. Ulteriora nonnisi vagum in modum definiuntur. Ipse Polybius num usque ad *Cap Vert* an solummodo usque ad initium deserti penetraverit, sciri jam nequit, quamquam hoc est verisimilius.

44. Ptolemæus neque Hannonis neque Polybii periplose addixit. Quod Soloentem promontorium vocat Ἡλίου ἄκρον sive Solis pr., id quidem e Polybio fluxisse diceret, nisi cetera alios prorsus fontes arguerent. Distantiæ lecorum parum accuratæ. Sic, ut in majoribus subsistam, a Subo

* (*) Σάτης vocatur apud Philostratum (V. Ap. V, c. 1 p. 94 Didot.), cui ulterior tractus jam est terra incognita et ἄγνωστος Ἰνδῶν.

(**) Ipsum litus prope *cap Noun* abruptum et peraltum (« Falaises de 52 mètres de haut. » Mappa nauf.).

(h. *Sous*) ad Nuium fl. (*Noun*) quum duo sint gradus, Ptolemæus septem habet; hinc vero ad Hesperium prom. pro tredecim gradibus numerat duodeviginti.

45. De editionibus Hannonis ita habet Klugius, l. l. p. 13: « Editiones et commentationes, in quibus græca aut latina translatio invenitur, hæ sunt: Editio Princeps: Ἀρριανῶν περίπλους Εὐξείνου πόντου, τοῦ αὐτοῦ περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἀννωνος περίπλους Λιβύης. Πλουτάρχου περί ποταμῶν καὶ ὄρων. Ἐπιτομή τῶν τοῦ Στράβωνος γεωγραφικῶν. *Arriani et Hannonis periplus. Plutarchus de fluminibus et montibus. Strabonis epitome. Basilæe anno MDXXXIII.* 4. Titulo impressum est Frobenii signum typographicum.

Hannonis Carthaginiensium ducis navigatio, qua maximam Libyæ oræ partem ultra columnas Herculis lustravit e Græco sermone in Latinum, Conrado Gesnero interprete, nunc primum conversa. Adjecta sunt etiam scholia. Tiguri excudebat Andreas Gesnerus F. Anno MDCIX. 8. 21. pagg. Invenitur plerumque hæc latina versio libro adjuncta, cujus inscriptio est: *Joannis Leonis Africani de totius Africæ descriptione libri IX, etc. His recens accedit Hannonis navigatio, etc. vid. supr. Tigur. per Andream Gesnerum. a. MDCIX.*

Hannonis periplus, græce et latine, sub auspiciis I. Henr. Bœcleri, cum versione et animadversionibus Io. Iac. Muellieri. Argentor. 1661. 4. rec. in dissertationes Io. Henr. Bœcleri, Argentor. tom. II. 1710, 4. p. 1220 sqq.

Genuina Stephani Byzantini de urbibus et populis fragmenta. Abrahamus Berkelius latinam interpretationem adjecit. Accedit Hannonis regis Periplus, græce et latine. Lugd. in Batav. 1674. 12. (al. 8.)

Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους. *Hannonis Carthaginiensium regis periplus. Interprete Conrado Gesnero; in: Io. Hudsoni Geographiæ veteris scriptoribus græcis minoribus, Vol. I. Oxon. 1698.* 8. p. 173, ubi vero nova paginarum series incipit. Præmissæ sunt Henrici Dodwelli dissertationes.

Antigüedad marítima de la Republica de Cartago. Con el Periplo de su General Hañon, traducido del Griego e ilustrado por D. Pedro Rodríguez Campomanes. En Madrid. 1756. 8. Prima parte continentur: *Prologo y Discurso literario sobre*

el Periplo de Hañon; et: Apologia por el Viage de Hañon. Tunc sequitur: *Discurso preliminar sobre la Marina, Navegacion, Comercio y Expediciones de la Republica de Cartago.* Altera pars exhibet textum græcum cum versione hispana ad verbum expressa, ad quam accedit: *Illustracion al Periplo de Hañon.*

Hannons Seereise, griechisch und deutsch mit Anmerkungen von Conrad Arnold Schmidt, in: Arrians Indische Merkwürdigkeiten und Hannons Seereise. Braunschweig und Wolfenbüttel. 1764. 8.

Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μέρων κ. τ. λ. in: *Bredows Untersuchungen über einzelne Gegenstände der alten Geographie, 2te Stück, p. 93.*

The voyage of Hanno, translated, and accompanied with the Greek text; explain'd from the accounts of modern travellers; defended against the objections of Mr. Dodwell and other writers, and illustrated by maps, etc.; by Thomas Falconer. London. 1797.

Συλλογῆς τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων τύποις ἐκδοθέντων, φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐξ Ἰωαννίνων φιλογενεστάτων ἀδελφῶν Σωσιμάδων, χάριν τῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐφιμενῶν Ἑλλήνων. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, ἐκ τῆς Σχραιμδλίχης τυπογραφίας. 1807. — In tom. I. p. 261 — 267 reperitur *Hannonis periplus.*

Hannonis periplus græce cum notis editus est a Leon. Hug in: Indice lectt. publ. in Univers. lit. Friburgensi habendd. Friburgi. 1808. 4. 32 pagg.

Δικαιάρχου τοῦ Μεσσηνίου Ἀναγραφὴ καὶ βίος Ἑλλάδος. Ἀννωνος περίπλους Λιβύης. Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου Γεωγραφία συνοπτική. Τοῦ αὐτοῦ ἱστορία περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει. *Cum Lucæ Holstenii lucubrationibus ad priora duo opuscula. Accesserunt ad ceteros Geographiæ auctores Holstenii item notulæ non antea editæ. Hæc omnia cura ac studio Gulielmi Manz, bibliothecæ Barbarinæ Præfecti in lucem diemque proferuntur. Romæ. MDCCCXIX. Ex typographia Francisci Bourlié.* 4. 104. pagg. c. — Editio, ad externam speciem splendida, alioquin nullius pretii et mendis scattens. Notulæ Holstenii ad Hannonem et ceteros geographiæ scriptores, neque criticis neque interpretibus multum afferent utilitatis.

Geographi Græci minores. Hudsonianæ editio-

nis adnotationes integras cum Dodwelli dissertationibus edidit, suasque et Variorum adjecit; textum denuo recensuit et varias lectiones subiecit; versionem latinam recognovit; copiosissimis denique indicibus ac tabulis in ære incisus instruxit Joannes Franciscus Gail. Vol. I. continens Hannonis et Seylacis periplos. Parisiis. Rege Christianissimo annuente, typis Regiis excusum. MDCCCXXVI. »

Ἄννωνος περίπλους. *Hannonis navigatio. Textum critice recognovit et annotatione illustravit D. Fr. Guil. Kluge. Lipsiæ, sumtibus Guilhelmi Nauckii. 1829.* — Mitto versiones brevissimi nostri opusculi, quæ in recentiorum libris geographicis vel historicis passim exstant.

SCYLAX CARYANDENSIS.

46. Ætatem qua periplus, cui Scylacis Caryandensis nomen præfigitur, compositus sit, perangustis limitibus circumscribere licet; at nequeunt cum ea conciliari quæ de Scylacis vel Scylacum temporibus habemus comperta. Itaque opusculum nostrum aut non noti aliunde Scylacis est, aut ψευδεπίγραφον. Illud placuit nonnullis; hoc verisimilius est, præsertim quum ea sit libellorum geographicorum indoles, ut alii omnino nullum præ se ferant auctorem, alii vero claris nominibus temere affingantur. — Jam quæ paucis modo diximus fusius exposituri, primum videamus quæ de variis Scylacibus apud veteres testimonia exstant, deinde in peripli nostri rationes anquiramus.

TESTIMONIA.

1. Herodotus IV, 44, postquam de Libyæ circumnavigatione Neconis regis jussu a Phoenicibus instituta, deinde vero de simili Sataspis Persæ conatu dixit, subiecit hæc: Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρέθη, ὃς βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς χροκοδείλου δεύτερος οὗτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, πέμπει πλοίοισι ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν ἀλήθειαν ἔρεειν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα. Οἱ δὲ ὁρμηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς ἐπλώον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς θάλασσαν, διὰ θαλάσσης δὲ

πρὸς ἐσπέρην πλώοντες τριηκοστῶ μηνὶ ἀπικνέονται ἐς τοῦτον τὸν χώρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς τοὺς Φοίνικας, τοὺς πρότερον εἶπα, ἀπέστειλε περιπλῶειν. Μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας, Ἰνδοὺς τε κατεστρέψατο Δαρεῖος καὶ τῇ θαλάσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο. Οὕτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὁμοία παρεχομένη τῇ Λιβύῃ.

2. Scholion, quod periplo nostro præmittitur: Σκύλαξ ὁ Καρυανδὲς ἀρχαιοτάτος μὲν ἐστὶν ἄνθρωπος τῶν δὲ πλείστων ἐτι μερῶν τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης καὶ τῆς ἔνδον Ἑρακλείων σπηλῶν θαλάσσης παρὰ (*) τῶν πολλῶν ἀγνοουμένων, περίπλου τῆς οἰκουμένης ἀναγράφαι προσέλετο. Τὰ μὲν γὰρ τῆς ἐφ' ἡμᾶς Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν δῆλα τοῖς ἀνθρώποις πάντα κατέστησε· τὰ δὲ τῶν ἐσπερίων ἔθνων ἡ Ῥωμαίων ἀνδρεία πολέμῳ τούτων κρατήσασα. Τῆς μὲν οὖν ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν τόπων ἀπάντων διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας οὐκ ἔχουσεν ἐφικέσθαι, μέρη δὲ πλείστα καλῶς καὶ ἀκολουθῶς περιέπλευσεν, ὥσπερ τὸν Ἰόνιον ἦτοι Ἀδρίαν κόλπον, καὶ προσέειπε τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον πᾶσαν μετὰ τῶν ἐνοικούντων ἔθνων, ἔτι μὴν ἕτερα μέρη τῆς θαλάσσης καὶ τῶν προσοικούντων αὐτῇ σαφῶς παραστήσας. Δοκεῖ δὲ πῶς καὶ αὐτὸς τῆς ἀγνοίας τῶν πλείστων τόπων τὴν βραχυλογίαν ὥσπερ ἀπολογίαν τινὰ πεποιῆσθαι, δι' ὀλίγων σφόδρα χωρίων τὰ πλείστα τοὺς ἐντυγχάνοντας ἢ ἀναζητεῖν ἢ εἰδέναι βουλόμενος. Τῆς δὲ ἀρχαιότητος τοῦ ἀνδρὸς ἐναργὲς γνώρισμα τὸ μήτε Ἀλέξανδρον εἰδέναι τῶν Μακεδόνων βασιλέα μήτε [τινὰ] τῶν ὀλίγων ἐμπροσθεν ἐκείνου χρόνου· ὥστε οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι θαύματος ἄξιον ἡγούμενος τὸν ἄνδρα τῶν πλείστων ἐφικέσθαι δυνήθεντα. Αἴλιος Δῖος ἐν τῷ περὶ Ἀλεξανδρείας βιβλίῳ πρώτῳ φησὶν, ὅτι Δαρεῖω προσεζώνησε Σκύλαξ τὸ φρόντισμα.

3. Strab. XIV, p. 658: Εἴτ' εὐθὺς ἡ Μύνδος, λιμένα ἔχουσα, καὶ μετὰ ταύτην Βαργύλια, καὶ αὕτη πόλις· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Καρύανδα λιμένι καὶ νῆσος ὁμώνυμος τούτῳ, ἣν ὄκουν Καρυανδεῖς· ἐντεῦθεν δ' ἦν καὶ Σκύλαξ ὁ παλαιὸς συγγραφεύς.

4. Stephan. Byz. v. Καρύανδα: Καρύανδα πόλις καὶ λίμνη ὁμώνυμος πλησίον Μύνδου καὶ Κῶ. Ἑκαταῖρος Καρυάνδαν αὐτὴν φησι. Τὸ ἔθνικόν Καρυανδεύς, ὡς Ἀλαβανδεύς. Ἐντεῦθεν ἦν Σκύλαξ ὁ παλαιὸς λογογράφος.

5. Marcianus Heracl. Menippi periopl. § 2: Οἱ μὲν μερῶν τινῶν, οἱ δὲ τῆς ἐν τῷ πᾶσι θάλασ-

(*) παρὰ] πέρα cod.; em. Letronne. Deinde ἀγνοουμένως cod.; em. apogr. Vat. — περίπλους: τῆς οἰκ. apogr. Vat. — κρατήσασα] κρατήσας cod.; em. ap. Vat. — μὴν] μὲν ap. Vat. — προσοικούντων cod.; em. ap. Vat. — ἢ ἀναζητεῖν ἢ εἰδέναι] ἢ ἀναζητεῖν (ἀμαζητεῖν, sic, Vat.) τινεῖ εἰδέναι cod. — μήτε τινὰ vel μήτε τι τῶν] μήτε τὸν ὀλίγον cod.; fort. tamen erat μήτε τὸν χρόνον Post ἐκείνου editores addunt articulum τοῦ, præter necessitatem. — Αἴλιος Δῖος] Αἴλιος Δῖος cod. et apogr.; Αἴλιος Διονύσιος perperam editt. Vide Fr. Hist. tom. IV, p. 397.

σης, οἱ δὲ τῆς ἐκτὸς περίπλου ἀναγράψαντες· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς καὶ Βωιθαῖος· οὗτοι δὲ ἑκάτεροι διὰ τῶν ἡμερησίων πλῶν, οὐ διὰ τῶν σταδίων τὰ διαστήματα τῆς θαλάσσης ἐδήλωσαν.

6. Avienus Ora marit. 40 :

*Multa rerum junximus
ex plurimorum sumpta commentariis.
Hecatæus istic quippe erit Milesius,
Hellenicusque Lesbns, Phileus quoque
Atheniensis, Caryandæus Scylax,
Pausimachus inde, prisca quem genuit Samos,
quim et Damastes nobili natus Sige.*

7. Suidas : Σκύλαξ Καρυανδεὺς (πόλις δὲ ἐστὶ τῆς Καρίας πλησίον Ἀλικαρνασσοῦ τὰ Καρύανδα), μαθηματικὸς καὶ μουσικὸς. Περίπλου τῶν ἐκτὸς τῶν Ἑρακλέους στηλῶν· τὰ κατὰ τὸν Ἑρακλείδην τὸν Μυλασσῶν βασιλέα· γῆς περίοδον· ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Παλυβίου ἱστορίαν.

8. Cicero De divin. II, 42 : *Scylax Halicarnasæus, familiaris Panætii, excellens in astrologia, idemque in regenda sua civitate princeps, totum hoc Chaldaicum prædicendi genus repudiavit.*

Præter Scylaces, quibus in literis nomen erat, novimus ex Herodoto (V, 33) Scylacem, Aristagoræ Milesii familiarem, qui navi Myndiæ præfectus in expeditione contra Naxios destinata, quum navis custodiam negligentius egisset, et propter id a Megabate vinctus et contumeliose habitus esset, causa exstitit dissidii inter Megabatem et Aristagoram orti, ex quo natum est bellum Ionicum. Alius Scylax in inscriptione Tenia apud Boeckh. C. I. I, N. 203, et Scylax lapidarius ap. Bracci *Memorie* tab. 101 sqq.

FRAGMENTA LIBRI DE INDIA, DIALECTO IONICA
SCRIPTI.

1. Aristoteles Polit. VII, 13, 1 : Εἰ μὲν τοίνυν εἴησαν τοσοῦτον διαφέροντες ἄτεροι τῶν ἄλλων (sc. οἱ ἄρχοντες τῶν ἀρχομένων) ὅσον τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας ἡγούμεθα τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν, εὐθὺς πρῶτον κατὰ τὸ σῶμα πολλὴν ἔχοντας ὑπερβολὴν, εἴτα κατὰ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἀναμφισβήτητον εἶναι καὶ φανερὰν τὴν ὑπεροχὴν τοῖς ἀρχομένοις τὴν τῶν ἀρχόντων, δῆλον δτι βέλτιον αἰ τοὺς αὐτοὺς τοὺς μὲν ἄρχειν τοὺς δ' ἀρχεσθαι καθάπαξ. Ἐπεὶ δὲ τοῦτ' οὐ ῥᾶδιον λαβεῖν, οὐδ' ἐστίν, ὥσπερ ἐν Ἰνδοῖς φησὶ Σκύλαξ εἶναι, τοὺς βασιλέας τοσοῦτον διαφέροντας τῶν ἀρχομένων, φανερόν δτι διὰ πολλὰς αἰτίας ἀναγκαῖον πάντας ὁμοίως κοινωνεῖν τοῦ κατὰ μέρος ἀρχεῖν καὶ ἀρχεσθαι.

2. Athenæus II, p. 70, C, de locis ubi cynara

planta proveniat, primum laudat Hecatæum Milesium ἐν Ἀσίας περιηγήσει (εἰ γνήσιον τοῦ συγγραφέως τὸ βιβλίον· Καλλιμάχος γὰρ Νησιώτου αὐτὸ ἀναγράφει), ex eaque præter alia refert : καὶ περὶ τὸν Ἰνδὸν δὲ φησι ποταμὸν γίνεσθαι τὴν κυνάραν. Deinde pergit : καὶ Σκύλαξ δὲ ἡ Πολέμων γράφει « εἶναι μὲν τὴν γῆν ὑδρηλὴν κρήνησι καὶ ὄχετοῖσιν, ἐν δὲ τοῖς οὖρεσι πέφυκε κυνάρα καὶ βοτάνη ἄλλη. » Καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς· « Ἐντεῦθεν δὲ ὄρος παρέτεινε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὑψηλὸν τε καὶ δασὺ ἀγρίῃ ὕλῃ καὶ ἀκάνθῃ κυνάρῃ. »

Harpocratio : Ὑπὸ γῆν οἰκοῦντες. Ἀντιφῶν ἐν τῷ Περὶ δημοσίας. Λέγοι ἀν τοὺς ὑπὸ Σκύλακος ἐν τῷ Περὶ πλῶν λεγομένου Τριγλοδύτας καὶ τοὺς ὑπὸ Ἡσίοδου ἐν γ' Καταλόγου Κατουδαίου ὀνομαζομένους.

4. Philostratus Vit. Apollon. III. 47, ubi Iarchas narrat : τοὺς Πυγμαίους οἰκεῖν μὲν ὑπογείους, κεῖσθαι δὲ ὑπὲρ τὸν Γάγγην, ζῶντας τρόπον, ὃς πᾶσιν εἴρηται· Σκιάποδας δὲ ἀνθρώπους ἡ Μακροκεφάλους ἡ ὅποσα Σκύλακος συγγραφαὶ περὶ τούτων ἄδουσιν, οὕτε ἄλλοσέ ποι βιοτεύειν τῆς γῆς οὕτε μὴν ἐν Ἰνδοῖς.

5. Tzetzes Hist. VII, v. 629 :

Καρυανδέως Σκύλακος ὑπάρχει τι βιβλίον περὶ τὴν Ἰνδικὴν γράφον ἀνθρώπους πεφυκέναι, οὗσπερ φασὶ Σκιάποδας καὶ γε τοὺς Ὠτολίκους· ὧν αἱ Σκιάποδες πλατεῖς ἔχουσιν ἄγαν πόδας, καιρῷ τῆς μεσημβρίας δὲ πρὸς γῆν καταπεσόντες, τοὺς πόδας ἀνατείναντες σκιάν αὐτοῖς ποιοῦσι· μεγάλη δ' οἱ Ὠτολίκνοι τὰ ὅττα κεκτημένοι ὁμοίως σκέπουσιν αὐτοὺς τρόπῳ τῶν σκιαδεῶν. Ὁ Σκύλαξ οὗτος γράφει δὲ καὶ ἕτερα μυρία περὶ γε Μονοθάλων τε καὶ τῶν Ἐνωτοκοίτων καὶ ἐκτραπέλων ἄλλων δὲ μυρίων θαυμάτων. Ταῦτά φησι δ' ὡς ἀληθῆ, μηδὲ τῶν ἐψευσμένων· ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ ταῦτα ψευδῆ νομίζω.

FRAGMENTA PERIPLI MARIS INTERNI.

1. Strabo XII, p. 566 : Ὅτι ἦν κατοικία Μουσῶν ἡ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς, φήσας περιοικεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μουσούς· ἔπειτα Διονύσιος ὁ τὰς Κτίσεις συγγράψας κτλ.

2. Schol. Apoll. Rhod. I, 1177, de Cio : Ἔστι δὲ πόλις Μυσίας... Καὶ ποταμὸς δὲ ἐστίν οὕτως ὀνομαζόμενος, τὴν Μυσίαν περιρρέων, οὗ μνημονεύει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς.

3. Strabo XIII, p. 583, Eudoxi, Damastis, Charonis, Scylacis et Ephori sententias de Troadis

limite septentrionali recensens, de Scylace ait :
 Σκύλαξ δὲ ὁ Καρυανδεὺς ἀπὸ Ἀθύδου ἀρχεται. Ὁμοίως
 δὲ τὴν Αἰολίδα Ἐφορος μὲν λέγει ἀπὸ Ἀθύδου μέγρι
 Κύμης.

4. Schol. Apoll. Rhod. IV, 1215: Τοὺς Νεσταίους
 Σκύλαξ φησὶν ἔθνος Ἰλλυρικόν. Ἀπὸ τούτων περίπλους
 ἐστὶν εἰς τὸν [Μάνιον] κόλπον.

5. Avienus, Ora marit. 370 :

*Sed ad columnas quidquid interfunditur
 undæ æstuantis, stadia septem vix ait
 Damastes esse. Caryandæus Scylax
 medium fluentum inter columnas adserit
 tantum patere, quantus æstus Bosporo est.*

Cf. Constantin. Porphy. De them. I, 2: Τὸ θέμα
 τὸ καλούμενον Ἀρμενιακὸν οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα,
 οὐδὲ ἀρχαία τις ἐστὶν ἡ τούτου προσηγορία... οὔτε
 γὰρ Στράβων τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνήσθη,...
 οὔτε Μένιππος δὲ τοὺς σταδισμὸς τῆς ὅλης κατοικου-
 μένης ἀπογραφάμενος, οὔτε μὴν Σκύλαξ δὲ Καρυανδη-
 νός, οὔτε Πausanίας οὔτε ἄλλος τις τῶν ἱστορίας γε-
 γραφότων.

47. In appositis testimoniis Scylaces scriptores
 distinguendi sunt vel tres vel duo duntaxat,
 quorum primus est ὁ παλαιὸς λογογράφος, alter
 contra Polybium scripsit, tertius a Cicerone lau-
 datur, quamquam facile fieri potest ut hic non
 diversus sit ab eo quem secundo loco posui.

Horum igitur antiquissimus Scylax Caryan-
 densis ab Herodoto nominatim effertur inter eos
 quos Darius Hystaspis e Caspapyro Pactycæ re-
 gionis urbe (*) emisit ad explorandum ubinam
 Indus in mare efflueret. Navigationem eam literis
 mandatam esse pro more suo non tradit; at existi-
 tis de rebus Indicis Scylacis opus (βιβλίον Tzetzes,
 περίπλου Harpocraton vocat), dialecto ionica

scriptum, ex Aristotele, Polemone sive Athenæo,
 Philostrato, Harpocrate et Tzetze modo vidi-
 mus. Porro auctorem in eo narrasse quæ ipse in
 Indo navigans viderat, colligas e verbis : ἐντεῦθεν
 δὲ ὄρος παρέτεινε, pro quibus alius quivis dixis-
 set ἐντεῦθεν δὲ ὄρος παρατείνει. Ne putemus serio-
 ris ævi hominem nomen Scylacis mentitum esse,
 eo impedimur, quod librum illum tractavit Ari-
 stoteles, cuius ætate illud fraudis genus in edendis
 libris prosaicis nondum invaluit, certe nullum
 ejus novimus exemplum. Si quid falsi de Scylace
 proditum est, id quæras in Herodoto vix credi-
 bilia narranti. Nam quum Darius jussisset ut Indi
 cursus ad mare usque exploraretur, adeoque na-
 vigationem in fluvio se continuisse putares, Scy-
 lax in mare egressus Indiæ, Gedrosiæ, Carma-
 niæ, Arabiæ oram legisse dicitur usque in inti-
 mum sinum Arabicum, ex quo Neconis jussu
 Phœnices, qui Africam circumnavigarunt, pro-
 fecti erant. Conjunctio harum expeditionum,
 quibus maritima ab Indo ad Gades patefacta sint,
 artificium sapit cum illo comparandum, quo τῶν
 διαδοχῶν scriptores per continuum magistrorum
 discipulorumque seriem, neglecta sæpe narra-
 tionis fide, philosophicæ doctrinæ historiam texe-
 re solent. Utriusque expeditionis fides inter eam.
 Non nesciononnullos, quum potuerit Libya circum-
 navigari, reapse circumnavigatam esse, quoniam
 sic Herodotus acceperit, sibi persuasisse (**):
 idem vero scio neque Herodotum præter famam
 istam accepisse aliquid, quo de Libya meridionali
 accuratius edoceretur, neque geographos
 Alexandrinos; qui si certius quippiam de ea re
 in annalibus Ægyptiorum traditum esset, negli-
 gere id omnino non potuere, neque Posidonius,
 quum similem Eudoxi Cnidii navigationem cre-

(*) Pro Κασπάυρος leg. esse Κασπάυρος, uti ex Hecataeo scribit Stephanus Byzantius, monent viri docti. Est hodierna
 Kaçmir sive Cachmir. Regionem Kaçmira sec. Indorum fabulas creavit Brahmæ nepos Kaçjapa. Urbs Kaçjapæ indi-
 ce dicenda erat Kaçjapapura; hinc ortum Græcorum Κασπάυρος, ut cum Wilsono (As. Res. XV, p. 117) censent Las-
 sen Ind. Alterth. I, p. 42 not. et Ritterer III, p. 1087. Apud posteriores scriptores habes contractas formas Κασπερία,
 Κασπεραῖοι (Ptol. VII, 1) et Κασπεροί (Dionys. in Bassaricis ap. St. B.). — Πακτύς sunt nomine tenus hodierni
 Afghanes, quise ipsi vocant Paštun et Pakhtun (v. Lassen. I, p. 432); habitant in orientali et boreali Indiæ trac-
 tu, ab oriente Sagartiorum (Herod. VII, 85), contermini eorum qui ad aurum in deserto conquirendum proficisci et
 a septentrione reliquorum Indorum sedes habere traduntur (Herod. III, 102). Regionem altam incolentes Pactyes in
 Xerxis exercitu pellibus amicti, σισμυροφόροι, apparent (VII, 67). Scylliæ vicina regio est apud Hecataeum: Κασπά-
 υρος, Γανδαρική πόλις, Σκυθῶν ἀκτὴ, in quibus verba Γανδαρική πόλις olim plurimos vexarunt, Gandaros Plinii et Pom-
 ponii Melæ perperam confundentes cum Gandaris Hecataei, θῆναι Ἰνδικῶν, quam gentem (Gandhar indice) per totam
 Pendjab regionem sparsim habitasse ex indicis libris docuit Lassenius De pentapot. p. 105. Cf. Ritter III, p. 1087.
 Ceterum de Caspapyro cum Caçmira componenda propterea nonnulli dubitarunt, quod Herodotus Indum ab occasu
 versus orientem fluere dicat; eoque indicari putarunt Scylacem a Caboul per Copenhem fluvium in Indum innavi-
 gasse. De his ita Lassen I. I. I, p. 433: »Der An-foss, welchen man in der Angabe des Herodotos daran gefunden, dass
 Scylax nach Morgen bis ins Meer gefahren, ist in Wahrheit etwas einfältig. Er dachte sich ja die Inder als das äusserste
 Volk gegen Osten und daher den Fluss nach Osten laufend; so denkt er sich den Istros von Norden nach Süden fliessend.
 Es ist sein System, nicht der Bericht des Scylax, dem die Angabe gehört.« Eodem modo Ritterus.

(**) Vario- rum sententias collegit Bæhr in excursu ad Herod. IV, 42, tom. I, p. 667 sqq. et Ukert Geogr. I, p. 45 sq.

deret, adeoque etiam gemellam illam Phœnicum per se non improbabilem esse censere deberet, tamen Herodotea illa non minus quam quæ paria de mago aliquo Heraclides Ponticus narraverat, ἀμάρτυρα εἶναι asseverare potuit (Strabo II, p. 98). Hoc doctæ antiquitatis testimonio nobis acquiescendum est. Haud aliter vero etiam de Scylacis navigatione veteres statuissent, vix est cur moneatur. Alexandri Magni comites literatissimi ignorarunt an classis ex Indo in sinum Persicum deduci posset, ac Nearchus quasi diis se devovens oceanum fortasse innavigabilem tentasse traditur (*). Nihil hi tribuerunt Herodoto, quem ficta narrare vel menses isti navigationis triginta coarguunt, quamquam hos cum veri aliqua specie exputasse sibi visus fuerit is, qui Indum versus orientem fluere usque ad extremum orbem terrarum putaret. — Quæ de India Herodotus III, 98-105 narrat, si non omnia, plurima saltem a Persis accepisse videtur, ut ex verbis : ὡς Πέρσαι φασί (III, 105) colligimus. Scylacis de India libellum, etsi Carici hominis, vix adhibuerit. Omnino logographorum scriptis paucissimis usus esse videtur; certe quum quæ ex aliorum ore acceperit, ingenue semper fateatur, e græcis auctoribus nonnisi unum Hecataëum nominatim excitat, et hunc solum novimus qui fortasse etiam aliis locis, ubi mentio ejus non injicitur, subesse possit. Quare si quid de rebus Indicis Græcis auctoribus Herodotus debet, id ex eodem Hecataëo assumserit. Hunc autem usurpasse Scylacis narrationem inde conjicias quod cynaram plantam ad Indum fluvium nasci e Scylace et ex Hecataëo refert Athenæus, apud quem si laudatur Σκύλαξ ἡ Πολέ-

μων, id ita cum Prellero interpretandum, ut Athenæus rem legerit apud Polemonem, qui ipse usus sit Scylacis testimonio (**).

48. Alterum opus Scylax composuit periplum maris interni, cui adjuncta fortasse erant quæ de ora extra Herculeas columnas sita innotuerant. Memorant Strabo, scholiasta Apollonii Rhodii, Avienus, Marcianus Heracleota, Stephanus Byzantius, quibus addi quodammodo potest scholion servato nobis periplo Pseudo-Scylaceo præfixum. Quodsi Niebuhrius et alii nonnulli putarunt hunc Scylacem a Darii Hystaspis æquali diversum esse, et Philippi demum Macedonis temporibus eum quem habemus periplum scripsisse : minime in hujus ætatis auctorem cadit Σκύλαξ ὁ παλαιὸς συγγραφεὺς et λογογράφος (***), quem Stephanus et Strabo vocant, et hic p. 566 inter varios scriptores ponit ante Dionysium Chalcidensem, Κτίσεων conditorem Ephoro antiquiorem. Scholion quod nostro periplo præmittitur, a sequioris ævi homine scriptum esse ex voce πρόντισμα pro libro, elucubratione usurpata collegit Niebuhrius (****), et ipse monui originem scholii seriorem ex codicum nostrorum ratione facile explicari. Compositum vero ita est, ut quæ lectio nostri peripli cuique vel indocto offerebat, ea auctor conflaret cum notitia literaria, quam de Scylace per antiquo scriptore lexicon aliquod suppeditaverit. Hinc fluxerunt illa : Σκύλαξ . ἀρχαιοτάτος μὲν ἐστὶ ἀνὴρ . et : Αἴλιος Δίος ἐν τῷ περὶ Ἀλεξανδρείας βιβλίῳ πρώτῳ φησὶν ὅτι Δαρείῳ προσεφώνησε Σκύλαξ τὸ πρόντισμα, in quibus facile concedes Ælium Dium non de Scylace quodam Darii Nothi coætaneo loqui, sed de vetusto logographo, quem sub Dario Hystaspis vixisse

(*) Cf. Vincent *The commerce and navig. of the ancients in the Indian ocean* tom. II, p. 14 : « Far is it from my wish wantonly to discredit any historical fact supported on the testimony of such a writer as Herodotus; but there are insuperable difficulties in admitting this voyage of Skulax, or that of the Phenicians round the continent of Africa; the greatest of all is, that no consequences accrued from either. That Herodotus received the account of both from Persians or Egyptians, is undeniable; that they were performed is a very different consideration. I do not dwell upon the fabulous part of his account of India; because even his fables have a foundation in fact; but I cannot believe from the state of navigation in that age, that Skulax could perform a voyage round Arabia, from which the bravest officers of Alexander shrunk; or that men who had explored the desert coast of Gadrôsia, should be less daring than an unexperienced native of Caryanda. They returned with amazement from the sight of Mussendon, while Skulax succeeded without a difficulty upon record. But the obstacles to such a voyage are numerous. » Enumeratis obstaculis, hanc apponit coronidem : « These and a variety of other difficulties, which Nearchus experienced from famine, from want of water, from the built of his vessels and from the manners of the natives, must induce an incredulity in regard of the Persian account, whatever respect we may have to the fidelity of Herodotus. »

(**) Præterea in Hecataï fragmentis mentio fit Caspapyri urbis et Opiarum (Utiorum Herodoti?), qui Indum accoler dicuntur aliunde non noti, porro Gandararum et Calatharum (quorum mentio exstat etiam ap. Herodotum III, 38) Argantæ urbis ignotæ.

(***) Quæ contra monuit Niebuhr l. I. p. 110 Dionysium Halicarn. afferens qui Antiochum vocat συγγραφεὶς πάντο ἀρχαίων, pondere caret

(****) Niebuhr. l. I. p. 109 not. : « Älter als die zu Constantinopel wiederhergestellte grammatische Schule ist uebrigens dieses Scholium nicht Der Gebrauch des Wortes πρόντισμα fur Buch, Abhandlung, ist neubyzantinisch »

aliunde bene novimus. Dedicationem libri e sui ævi more Dium Scylaci affinxisse suspicor, sive scriptum de navigatione in Indo fluvio intellexerit, sive periplum maris Mediterranei, cujus memorandi aptam occasionem offerre potuit primum de Alexandria volumen, in quo de priscis oræ oppidis quibus Alexandria successit, sermonem auctor instituit. Idem Dius in eodem de Alexandria libro etiam Hellanici meminit (Fr. Hist. IV, p. 397). Quare nescio an idem sit Dio Academicus, Pompeii æqualis, quem de re Ægyptia juxta Hellanicum laudat Athenæus p. 34.

49. Superest ut ostendamus ea quæ e Scylacis periplo veteres scriptores adducunt, nihil præbere quod a vetusto logographo alienum sit et ex superstitute potius periplo, quem inter annos 340-336 scriptum esse videbimus, fluxisse putemus. — Scylax Strabonis Troadem ἀπὸ Ἀβύδου ἄρχεσθαι statuit. Hoc si ita interpreteris ut ipsa Abydus, cujus regionem olim Troes tenuisse traduntur, a Troade excludatur, concinit periplus superstes, in quo Abydus est ultima urbs Phrygiæ. At Scylax Strabonis Dionysio Chalcidense et Ephoro est antiquior, ideoque peripli superstitis auctor esse nequit. Præterea e Scylace mentio fit Nestæorum, populi Illyrici, et Mysorum Bithyniæ et Cii fluvii, sicut in nostro quoque periplo recensentur Nesti et Mysia et Cius fluvius. Sed hæc quum in quavis oræ descriptione antiquiore memoranda essent, ad rem nostram nihil pertinere facile intelligis, nisi fortasse probes rationes eorum qui, quum Stephanus Byzantius duo oræ maritimæ loca e Scymno Chio afferat quæ memorantur etiam in Anonymi periegesi iambica, hinc Anonymi librum Scymno Chio vindicandum esse censuerunt, arreptis quæ nihil probant, neglectis vero quæ repugnant. Sic nobis quoque negligendum foret quod Scylax Strabonianus dicit περιεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς; nam in nostro periplo memoratur quidem Mysia provincia, sed de Ascania lacu ejusque accolis ne verbum quidem. Porro legitur in periplo Mysiam pertinere usque ad Cium fluvium. Quo pacto hinc peti poterant verba scholiastæ Apollonii : Κίως.. τὴν Μυσίαν περιρρέων? Præterea quæ de freto Gaditano e Scylace Avienus affert, a nostri libelli

narratione longissime absunt. Denique Marcianus tradit Scylacem distantias nonnisi navigationis diebus definiisse; quod item in servato periplo secus habet. Itaque si quis Scylacem aliquem nostri opusculi auctorem Philippi temporibus vixisse censeat, sententia hæc, veterum testimoniorum præsidio destituta, non nititur nisi fide perambigua tituli, quem præbet libellorum geographicorum collectio, in qua quum Pseudo-Dicæarchus et Pseudo-Arrianus deprehendantur, non est sane cur tertium nos miremur Pseudo-Scylacem.

50. Quomodo factum sit ut Scylacis nomen ad senioris ævi periplum transferretur, dicere non habeo. Letronnius (*) censet Scylacem, quem Strabo nonnisi de Asiæ minoris locis laudet, nihil nisi Asiæ minoris paraplum scripsisse, quo usus sit noster auctor e variis scriptoribus periplum suum colligens : adeo ut putari possit ab hac parte ad totum periplum Scylacis nomen translatum esse. At Scylacem nonnisi Asiæ minoris paraplum scripsisse nihil est quod probet, sed vetant complura. Nam obstat locus Avieni, in quo errasse auctorem Letronnius statuit; obstat porro in periplo mentio Leucarum, Asiæ minoris oppidi, quod anno demum 383 conditum est, adeo ut Letronnius censere debuerit auctorem non oppidum, sed promontorium indicare voluisse; obstant denique Nestæi, Illyrii, quos e Scylace laudat schol. Apollonii. Porro nihil inesse Asiæ minoris descriptioni, quod scriptorem Xenophonte antiquiorem prodat, infra monebimus. Quod Strabo bis solummodo de locis ad Troadem et vicina pertinentibus Scylacem laudat, ad rem parum facit, quamquam vel hoc explicaveris. Nam Strabo ex paucis notissimisque geographiarum scriptoribus sua collegit, nec vetustos illos obscurosque periplorum libros citare solet nisi in geographia Homerica, deliciis suis, quam eruditorum grammaticorum more et ditissima eorum scrinia usurpans tractare solet. Sic in descriptione Troadis ceterarumque regionum, quæ ad τὸν Τρωικὸν διάκασμον pertinent, ex amplissimo Demetrii Scepsii opere persæpe veteres logographos laudat, in quibus Scylacem, Asiaticum hominem et antiquissimum, non neglexit, dum de

(*) Letronnius in *Fragm. d. poemes géogr.* p. 240 : « Tous les passages de Scylax cités par les anciens ne se rapportent qu'à l'Asie mineure; il en résulte une grande probabilité que le livre de Scylax ne contenait que le périple des côtes qui formaient le littoral de l'Asie mineure, depuis le Bosphore jusqu'en Cilicie. Cet ouvrage serait alors la source d'où cette portion de notre périple aurait été tirée; et par là on expliquerait ce fait constaté plus haut, que la description des côtes de l'Asie mineure annonce une époque antérieure à la retraite des Dix-Mille. »

Græciæ geographia Homerica alii logographi luculentiores suppetebant.

51. Hactenus de Scylace logographo. Alter Scylax Caryandensis est mathematicus et musicus, qui contra Polybii historiam scripsit, testante Suida. Non diversum ab eo esse Scylacem Halicarnasenseum, astrologum et virum πολιτικόν, Panætii familiarem (ut Cicero l. l. tradit¹, cum Niebuhrio l. l. p. 125 et Gutschmidtio (in *Rhein Mus.* 1853, t. IX, p. 146) statuas probabiliter. Scripsisse etiam dicitur τὰ κατὰ Ἡρακλείδην τὸν Μυλασῶν βασιλέα. Memoratur autem Heraclides quidam Mylasensis apud Herodotum V, 121 in historia belli Ionici. Etenim Cares postquam ad Marsyam fluvium et iterum ad Labranda a Persis cladem tulerant, deinde damnum id resarciverunt. Πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὠρμάται οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφέων, ἐλόγησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ὁδὸν, ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς διεφθάρησαν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάχης· σὺν δὲ σπὶ ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. Τοῦ δὲ λόγου τούτου ἡγεμὼν ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανώλιος, ἀνὴρ Μυλασεύς. Fortasse de hoc Heraclide, etsi non rege, dixisse Scylacem, non eum tamen quem Suidas habet, sed peripli auctorem qui vixerit Philippi temporibus, suspicatur Niebuhrius l. l. p. 126. Similiter Gutschmidtius l. l. statuit, nisi quod librum refert ad Scylacem belli Ionici æqualem. Quum alter Inabolis filius Oliatus unus fuerit ex ducibus Persarum, quem cum aliis Ionicarum urbium tyrannis in classe dolo comprehendit ab Aristagora missus Iatragoras, Gutschmidtius conjicit post dejectum Oliatum Mylasenses alium sibi tyrannum seu regem creasse, fratrem prioris, Heraclidem, qui cum ipsis contra Persas stetisset. Sed parum hoc probabile, quum Herodotus tradat tyrannorum in locum per singulas urbes στρατηγούς sive prætores substitutos esse. Scylacem vero logographum particularem historiam scripsisse de rebus gestis viri coætanei, a veteris logographiæ ratione, qualem novimus, tam alienum est, ut, si testata res esset, magnopere miraremur, de conjectura autem tale quid literarum historiæ inferre absonum foret. Quare in Suidæ testimonio acquiescens de Heraclide regulo Carico, nescio quo, scripsisse censeo Scylacem, cujus erat ἡ ἀντιγραφὴ πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν. Cujusmodi ἀντιγραφαὶ quum in erroribus quibusdam refellendis versarentur, facile fieri potest, ut Scyla-

cis ἀντιγραφὴ non esset diversa a scripto de Heraclide rege, quippe in quo quæ de hoc regulo parum recte Polybius narrasse videretur, Scylax exponeret. Mylasensium regulum illis temporibus fuisse non est veri dissimile. Nam post bellum Antiochicum Romani Mylasensibus immunitatem concesserunt (an. 188. Polyb. XII, 27, 4. Livius XXXVIII, 39), atque res eorum deinceps eximie crevisse ex eo patet quod anno 167 Mylasenses Euromensium oppida, quæ Rhodiorum ditionis erant, occuparunt, et deinde una cum Alabandenis contra Rhodiorum exercitum aciem instruere auderent. Quo tamen prælio evaserunt inferiores (Liv. XLV, 25. Polyb. XXX, 5, 11. 15). Reliquam Mylasensium historiam, Polybii libris deperditis, ignoramus. Præterea autem ad id attendendum est, quod Suidas quattuor Scylacis opera enumerat ordine hocce : Περὶ πλεον τῶν ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν· Τὰ κατὰ τὴν Ἡρακλείδην τὸν Μυλασῶν βασιλέα· Γῆς περίοδον· Ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Π. ἱστορίαν. In quibus offendit alterum periplus, cujus argumentum non definitur, ab altero separari, interposito scripto historico. Jam si morem Suidæ noveris, sponte nascitur suspicio accidisse ei hoc quoque loco, quod de tot aliis querimur, ut scilicet e duobus lexicis sua corradens, eadem scripta, in altero fonte aliis verbis indicata, bis poneret diversaque esse censeret. Ceterum pro περίπλους τῆς ἐκτὸς θαλ. aut τῆς ἐντὸς aut cum Vossio et Niebuhrio τῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς legendum erit, neque alius quam Scylacis logographi periplus intelligendus esse videtur.

52. Dixi descriptoribus, quibus Scylacis nomen fuisse constat. Accedo ad periplus qui falso Scylaci attribuitur. Auctor ejus, sumpto ab Herculis columna Europæa initio, obiter monet de Carthaginiensium ad oceanum borealem emporiis, ultra quæ navigari nequeat; deinde oram legit maris interni Europæam usque ad Tanaim, unde juxta Asiæ Libyæque litora redit ad fretum Herculeum, per quod in oceanum Libycum egressus usque ad Lixum fluvium et Cernen insulam, quam mare luto obstructum excipit, lectorem deducit. In singulis partibus satis habet recensuisse nomina populorum, fluviorum, oppidorum marium, interdum etiam mediterraneorum, insulas potiores, et quæ sint distantiae a regione ad regionem, vel a continente ad insulam, vel ab ora ad urbem mediterraneam. Nonnusquam tamen vauca verba de re historica vel mytholo-

gica interponuntur. — Periplo in codice subjecta sunt διαφράγματα duo sive diapli ab Europa per insulas in oram Asiaticam; alter a Chalcide in Samum et Mycalen, alter a Maleo promontorio ad Rhodum eique proximam continentem. Post hæc maximæ insulæ viginti enumerantur.

53. In tractandis autem singulis argumenti partibus magna obtinet varietas. Quod *mensuras* distantiarum attinet, auctor noster modo secundum dies vel dies noctesque navigationis modo secundum stadia computat. Dierum numero definitur longitudo oræ ab Iberia ad Græciam et a Macedonia ad ostium Mæotidis. In Asiæ litore Pontico usque ad Bithyniam distantiae in codice nostro librariorum negligentia omissæ sunt, sed vix est dubium, quin item secundum dies navigationis definitæ fuerint, qui computus regnat etiam in sequenti ora Asiatica a Bithynia usque ad finem Ciliciæ, et in ora Libyca a fine Ægypti ad initium Pentapoleos Cyrenaicæ, et inde a fine ejus per reliquam Libyæ partem usque ad Lixum fluvium. Stadiis auctor utitur in paraplis Syriæ, Arabiæ, Ægypti et Pentapoleos Cyrenaicæ. Utrumque computum promiscue adhibet de ora regionum Græcarum. In summis autem paraplorum colligendis varias has metiendi rationes ad unam eandemque revocat, Europæ paraplum esse dicens dierum 153 (§ 69), Asiæ dierum 87 (§ 106), Libyæ usque ad Herculis columnas dierum 74 (§ 111). Qua in re ita versatur, ut noctibus quas notavit totidem dies substituat, et ubi stadia scripta sunt, 500 stadia pro unius diei navigatione numerentur. Singulæ autem distantiae pertinere solent a populo ad populum vel a provincia ad provinciam; ab urbe ad urbem putantur in paraplo Libyæ inde ab Ægypto usque ad finem Pentapolis Cyrenaicæ. Ceterum quum secundum dies computandi ratio natura sua admodum vaga sit, in periplo autem distantiarum notæ sæpius omittantur, nec semel etiam depravatæ esse videantur: vix fieri potest ut navigationis adornatio in singulis quibusque ad mentem auctoris exigatur.

54. EUROPE quidem paraplus satis bene habet; esse dicitur dierum 153; nos in tabula p. 58 sq.

(*) Ad hæc in *Recueil des Itinéraires anciens* (Paris, 1845) p. 349 Lapieus: « Le développement des côtes de l'Europe, de Gibraltar à l'embouchure du Don, en suivant les golfes, est de 76,600 stades (à 700 au degré), y compris le tour de la Sicile, ce qui est parfaitement conforme (!!) au calcul de l'auteur, et est une nouvelle preuve en faveur des stades de 700 au degré. Car si l'on mesure en stades de 600, il n'y a plus que 65, 572 stades ou 131 journées environ. » Admirabilis hæc argumentatio; quasi probare ejusmodi quid possit summa stadiorum, quæ ratione perfunctoria collecta est ex notis distantiarum, quæ partim a vero longe recedunt, et majorem partem ad accuratiores stadiorum numeros exigi omnino nequeunt.

adscripta collegimus dies 151; sed ipsos illos 153 dies eruere facile licet. Etenim quum nos ita computaverimus:

§ 34. Acarnaniæ paraplus.	2 d. [2] n.
§ 67. A Strymone ad Istrum.	8 8
§ 68. Ab Istro ad Criumetopon	
linea recta.	3 3
	13 13:

computandum potius est hunc in modum:

§ 34. Acarnaniæ paraplus.	2 d.
§ 67. A Strymone ad Istrum.	7 7n.
§ 68. Hinc ad Criumetopon juxta	
litus.	6 6
	15 13

Quo facto, summa totius parapli efficitur dierum 153. In § 34 codex nonnisi duos dies habet, idque non mutandum videtur, quamquam Helladis Anagraphe metrica, quæ ex eodem fonte ducta est, dies noctesque duos habet. In § 67 codex quidem octo dies noctesque præbet, sed singulæ distantiae ex quibus hæc summa conflanda, nonnisi septem dies noctesque efficiunt. Denique § 68 navigationem litoream quam rectam in computum recipiendam esse probabilius est. Quodsi igitur in singulos dies putaveris 500 stadia, paraplus Europæ foret stadiorum 76500 (*), dum ap. Marcianum p. 520 est stadiorum 69000, ap. Agathemerum I, 3 stadiorum 69700, secundum Artemidorem vero et Isidorum ap. Plin. IV, 37 § 121 a Tanai ad Gades in codicibus numerantur vel LXXXII. XIII vel LXXXIII. XIII m. p., qui numerus corrigendus esse mihi videtur in LXXXVII. XIII (= 69712 stadia), suadente Agathemero, quem, sicuti Marcianum, ex Artemidoro plurima sua petiisse constat. Itaque ad horum rationes Nostra si adaptare velis, singulis diebus tribuenda forent stadia 450-455.

55. ASIÆ paraplus a Tanai ad Nili ostium Canopicum in periplo nostro est dierum 87. Quæ summa ab aliorum computatione proxime abest; nam Marcianus l. l. habet stadia 40120, Agathemerus stadia 40110, quæ ipsa quoque ex Artemidoro fluxisse nunc nullus dubito, quamquam longe alia ex eo tradere videtur Plinius V, 9 § 47,

ubi de suo penu Harduinus eumque secutus Sili-
gius scripserunt : *Universam vero Asiam cum*
Ægypto ad Tanaim Artemidorus et Isidorus LXIII.
LXXV. m. p. (= 51000 stad.); at codices plu-
rimi et optimi habent : *LXIII. DCCL*; quem
numerus si ita mecum distinxeris : *L. XIII m.*
DCCLp. (5013750 pass. = 40110 stadia), (*)
Artemidorus et Agathemerus non tradent diver-
sa. Timosthenes ap. Plin. l. l. a Canopico ostio
ad Ponti ostium putavit 2626 milia (21008 st.);
hinc ad os Mæotidis 1545 m. (12200 stadia);
hinc ad Tanaim num perrexerit Timosthenis
computatio nescimus; sin cum periplo nostro
statuamus Mæotidis ambitum fuisse dimidium
Ponti partem, adeo ut ad Tanaim sint 6100 sta-
dia, summa colligeretur stadiorum 39308. Peri-
pli autem nostri dies quum in Europæ paraplo
viderimus cum stadiis aliorum geographorum
ita componendos esse, ut singuli sint 450 sta-
diorum : dies 87 parapli Asiatici ex eodem com-
puto efficerent stadia 39150. — Hæc igitur quum
bene habere videantur, illud quæritur, quomodo
e singulis distantiiis eam summam auctor eruerit.
Particulares parapli in codice nostro leguntur hi :

Bithyniæ.	3 d.	n. = circa 1200 stad.	
Mysiæ.	1	= 800	
[Phrygiæ.	3 2]	= 2600	
Lydiæ.	2 1	= 3000	
Cariæ.	2	= 2800	
Lyciæ.	2 2	= 1500	
Pamphylia.	$\frac{1}{2}$	= 600	
Ciliciæ.	3 2	= 3200	
Syriæ. . 2700 stad.	10 $\frac{1}{2}$		
Arabia. 1200			
Ægypti. 1300			
<hr/>			
5200		27 7	

Ex his numeris quum dies 34 colligantur, desi-
derantur dies 40, qui in Mæotidem paludem et
Pontum computandi forent. Is vero numerus ut
longe nimius foret, sic justo minor est alter, qui
Asiæ minori juxta litus præternavigandæ tribui-
tur. Nullus itaque dubito quin in his periplus
mancus sit. Etenim quum Asiæ minoris ora quam
maxime sit sinuosa, in promptu erat duas notare
præternavigationes, alteram litoris anfractuius le-
gentem, alteram rectam sive compendiarium;
idque fieri videmus § 100 p. 75, ubi : ἐπ' εὐθείας
ὁὲ παράπλους ἐστὶν Λυκίας ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ὁ δὲ
παρὰ γῆν διπλάσιος τοῦτου· ἐστὶ γὰρ κολπώδης. Si-

militer autem auctor fecisse debet in Lydia et
Caria et Cilicia, quarum compendiarium para-
plum codex exhibet, alterum omisit, sicuti omi-
sit quæ ad Ponticam oram pertinent. Hoc admis-
so, Asiæ paraplus facile ita adornatur, ut summa
dierum 87 colligi possit modo probabili.

56. LIBYÆ paraplus ab ostio Nili Canopico ad
Herculis columnam κατὰ τοὺς κόλπους κύκλῳ περι-
πλέοντι ἡμερῶν οἴ. Scribendum esse suspicor
ἡμερῶν νό; nam singulæ distantiae ita habent :

	Stadia.	Dies.	Noc- tes.	Stadi- summa Ano- nymi.
Thonis				
Pharus.	150			
Chersonesus.	70			
Plinthinus sinus. . . .		2	2	1550
Laodamantium.		$\frac{1}{2}$		
Parætonium.		$\frac{1}{2}$		
Tyndarides.		1		
Plynus.		1		1340
Petræ.		$\frac{1}{2}$		
Menelaus.		1		
Cyrthanium.		1		
Antipyrgos.		$\frac{1}{2}$		2210
Petræ magnus.		$\frac{1}{2}$		
Chersonesus.		1		
Naustathmus.		1		
Sozusa.	100			
Barcæorum portus. . .	500			1150
Hesperides.	620			
Philenorum aræ. . . .		3	3	2000
Neapolis a Leucis inss.		4	4	3090
Graphara.		1		
Abrotonum.		1		2300
Tarichia.		1		
Brachion ins.		1		
Gichthis.		$\frac{1}{2}$		
Neapolis.		1		
Thapsus.		$1\frac{1}{2}$		
Leptis.		$[\frac{1}{2}]$		3350
Adrymes.		$[\frac{1}{2}]$		
Neapolis.		1		
Hermæum.		$1\frac{1}{2}$		
Carthago.		$\frac{1}{2}$		
(Utica 1 dies)				
Carthagine ad Herculis columnas navigatione faustissima.		7	7	
<hr/>				
1440		35 $\frac{1}{2}$	16	
<hr/>				
=		54 $\frac{1}{2}$	dies.	

(*) Hoc me fugit, quum scriberem notam ad Marcian. Perip. I, § 5 p. 520, secundum ea quæ modo dixi mutandam.
(**) Codex (p. 82) exhibet σ'. At legendum est σ', 70. Vide not. ad Anonymi Stadiasm. maris Magni § 1, p. 429.

Secundum Eratosthenem et Polybium (ap. Plin. V, 7 § 40) ab Oceano Carthaginem sunt 1100 milia pass. (8800 stad.), hinc ad ostium Canopicum 1628 m. (13024 stad.); secundum Artemidor. a Tingi ad Canopum m. 3559 (st. 28492); sed vereor ne legendum sit: mil. 3659, suadente Agathemero, qui Africæ longitudinem esse dicit 29252 stadiorum (= 3656½ mil.). Isidorus Artemidori mensuram auxit milibus 40; Marcianus l. l. numerat stadia 30280.

57. Hactenus de distantiarum mensuris, in quibus tum auctoris inconstantia e variis, quos adhibuit, fontibus derivanda, tum librariorum socordia apparent. Similia deprehendis, si ad *locorum recensendorum delectum* attenderis; nam hinc nota oppida prætermittuntur, illic memorantur obscura nec aliunde cognita; modo mediterraneas urbes mari propinquas auctor premit silentio, modo longe ab ora remotas in medium profert. Sic brevissimum Arcadiæ litus legens memorat Tegeam, Mantineam, Orchomenum, Stymphalum, et in Thessalia Pelinnæum fanum, Pharsalum, Scotussam, Cierium, Pheras, dum in Elide neque Pisæ neque Olympiæ mentio fit, dum in ora Laconica desideras Coronen, Pheras, Abias, Cetylum, Teuthronen, Acrias, Asopum, in Thracia Byzantium, in Iberia Massiliensium colonias et Baleares insulas, et sic porro. Cujus culpæ si qua pars penes ipsum peripli auctorem est, major tamen brevioribus vel vulgo librariorum vindicanda fuerit; hos enim haud pauca peccasse, manifesta produnt lacunarum indicia, ut § 4 p. 18, ubi nomina Massiliensium in Liguria coloniarum excidisse patet, et § 74 p. 60, ubi Toretas, et § 77 p. 61, ubi Coraxos lacuna absorpsit. Similiter § 96 p. 69 Æolidis urbes, § 110 p. 87 Neapolin Libyæ, p. 88 Leptin parvam et Adrumetum in integriori libro memoratas esse ex superstitibus verbis intelligitur.

58. Contra vero sat multa nunc legimus, quæ auctor peripli non scripsit, sed a librariis vel ludimagistris ad marginem notata posteriores scribæ in ordinem verborum receperunt. Indicia rei præbent turbata verborum ratio grammatica, narrationis series interrupta, neglectus ordo geographicus. Itaque si § 2 p. 16 in codice legitur: εἴτα, sc. ἐστίν, Ἐμπορίον· (πόλιν Ἑλληνίδα, supple ζήσιν, ἢ ὄνομα Ἐμπορίον); nemo non glossam agnoscit, qua caveretur ne quis proprium urbis nomen pro appellativo haberet. Similiter § 34

p. 36 verbis: Αὐτή, Leucas sc., ἐστὶ νῦν νῆσος τὸν ἰσθμὸν ἀποτεταφρευμένην subjicitur nota marginalis: Εὐριπος Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ. Porro § 107 p. 81 quum codex ita habeat: Ἐκ Θώνιδος δὲ πλοῦς εἰς Φάρον νῆσον ἔρχομαι (εὐλίμενος δὲ καὶ ἀνυδρος) στάδια ρν'. Ἐν δὲ Φάρῳ λιμένες πολλοί, ὕδωρ δὲ ἐκ τῆς Μαρείας λίμνης ὑδρεύονται: inclusa irrepserunt e margine, ubi tanquam argumenti indiculus adscriptum erat: Φάρος νῆσος ἔρημος, εὐλίμενος δὲ, καὶ ἀνυδρος. His adde § 26 p. 32, ubi de Apollonia ita habes: καὶ ποταμὸς Αἴας παραρρεῖ τὴν πόλιν. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας εἰς Ἀμαντίαν ἐστὶ στάδια τκ'. (Καὶ ὁ Αἴας ποταμὸς ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους παρὰ τὴν Ἀπολλωνίαν παραρρεῖ), in quibus dubium est num inclusa variam lectionem exhibeant, an ex eo orta sint quod de cursu Æantis fluvii aliquis notulam adscripserit. Præterea § 2, p. 16 post Iberis fluvii mentionem sequuntur hæc: Καὶ νῆσοι ἐνταῦθα ἔπεισι δύο, αἷς ὄνομα Γάδειρα· τούτων ἡ ἐτέρα πόλιν ἔχει ἀπέχουσαν ἡμέρας πλοῦν ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν. Eadem vero iisdem fere verbis denuo leguntur § 111 p. 90 in Libyæ paraplo, ubi item a seriore homine addita sunt. Alius quidam videns hæc in Europæ descriptione ponenda fuisse, in initio peripli margini adscripsit, non ita tamen, ut quonam potissimum loco inserenda forent, indocto pateret librario, qui Gadium mentionem cum Ibere fluvio composuit, eoque errore ejecisse videtur Baleares insulas, quæ hoc loco memorandæ erant. Eadem ratio est § 13 p. 22, ubi in medium Siculorum oppidorum laterculum intruduntur verba: Ἐστὶ δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος· τὸ δὲ κῶλον ἕκαστον αὐτῆς ἐστὶ μάλιστα σταδίων, ρφ', in quibus novitium addidamentum vel stadiorum usus coarguit, quum in reliquo harum regionum paraplo secundum dies noctesque navigationis computetur. Haud minus inepte § 26 p. 33 in Illyricæ oræ descriptione abrupte et insulsis verbis interponuntur quæ ad Thesprotiam pertinent: Ἐν τῇ Κέστριδι χώρῃ εἶναι λέγεται πεδίον, ὄνομα Ἐρύθεια. Ἐνταῦθα δὲ Γερνύνης λέγεται ἔχειν καὶ τοὺς βοῦς βουκαλεῖν. Porro § 13, p. 22 verba: Νῆσος Καλυψοῦς, ἐν ᾗ Ὀδυσσεὺς ῥῆκει παρὰ Καλυψοῖ non post, sed ante Crotonem ponenda erant. Sed hoc levius sit. Majoris momenti sunt luculentissima illa quibus linquens suetam narrationis ariditatem auctor de hortis Hesperidum vicinisque locis exponit § 108, p. 83 sq., inde a verbis Ἄνω δὲ ἐνταῦθα ἐστὶν ὁ κῆπος τῶν Ἑσπερίδων usque ad v. κῆποι πλεῖστοι, Ζήνερτις. Quæ omnia

aliunde assumpta et inepto loco inserta esse ex geographia et ipsorum verborum ratione in not. ad Anon. Stad. § 57 p. 450 demonstravi (*). Alia quæ interpolationibus accensenda sunt, habes § 15 p. 24 : Ἐν δὲ τοῦτω τῷ ἔθνει (in Samnitum regione) γλῶσσαι ἦτοι στόματα τάδε· Λατέρνιοι κτλ., quæ in mediam phrasin intruduntur, et vocibus γλῶσσαι ἦτοι στόματα sequiorem ævum produnt, et argumento suo a reliquo peripli tenore discrepant. Simili librarii oscitantia in verba peripli inculcata sunt quæ § 62 p. 48 de Limodoriensibus traduntur; ne dicam istam populi hujus designationem a severiore historia et geographia prorsus videri alienam. Præter ordinem etiam memorantur, quæ de Canobo mythologica leguntur § 106, p. 81. — Quæ quum ita habeant, jure tu quæras an ceteræ quoque notulæ historicæ, quæ passim intersperguntur (**), bonam partem non tam sint uberius olim narrationis lacinia, quam magistellorum additamenta, etiamsi inustum hujus originis signum præ se non ferant. Quod ut de plurimis in medio relinquo, sic persuasum est postea demum addita esse quæ de Oceani ora in nostro libello leguntur. Nam quæ § 1 de Europæo Oceano exstant verba : Ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐμπόρια πολλὰ Καρχηδονίων καὶ πηλὸς καὶ πλημμυρίδες καὶ πελάγη, iis tam perfunctorie res absolvitur, ut non veterem periplus, sed præfixum ab obvio quovis centonem nemo non agnoscat. In fine autem opusculi nostri postquam auctor Libyæ paraplum ad Abilycēn Herculis columnam Libyæque promontorium deduxerat, mirum est de Gadibus insulis sermonem fieri, quæ in Europa memorandæ erant; ac supra vidimus hunc locum jam pridem a docto aliquo ad initium peripli translatus ibique margini adscriptum esse. Nec minus offendunt quæ deinde de novo monentur de columnis Herculeis. Videlicet

orta hæc sunt ex scholiis ad verba peripli p. 90 : Ἡράκλειος στηλὴ ἡ ἐν Λιβύῃ, ἄκρα Ἀβιλικῇ, καὶ πόλις ἐν ποταμῷ καὶ ἀντίον αὐτοῖς τὰ Ἰάδεια νῆσοι. Post hæc denique sequitur de Libyæ occiduæ ora narratio, cujus ubertas ab succincta maris interni descriptione mirum quantum discrepat. E pluribus fontibus male conflata esse probant geographica, sicuti quæ de Phœnicum commerciis deque Æthiopibus leguntur, tam inscite composita sunt, ut ex arreptis hinc inde pannis consuta esse quisque perspiciat. Hæc igitur omnia a veteri maris interni periplo, qui fundus est nostri libelli, non minus aliena habeo quam sub juncta dua maris Ægæi διαγράμματα et viginti insularum maximarum laterculum, cui addas quæ p. 58 Europæ periplot de tribus fluviiis maximis notula adspersitur.

59. Jam ut a rebus ad verba transeam, nihil nostro opusculo corruptius (***), nihil humilius est. Præterquam quod lacunæ et interpolationes orationem sæpè turbant, singula fere verba, præsertim nomina geographica, depravata sunt. In nonnullis locis omnis corrigendi conatus inanis; pleraque tamen vitia facili negotio tolluntur. At sublata etiam hac mendorum fœditate, residet oratio hiulca, horrida, pessime nexa, in paucarum formularum tædiosa repetitione sese continens, plebeja ac tantum non barbara. Haud sane desideramus in periplus comptæ dictionis cincinnos, sed perspicua logographorum simplicitate libenter acquiescimus; at toto cælo ab ea differt nostri libelli oratio, quam bonæ græcitatæ tempora ferre omnino non poterant. Sensisse hoc videtur Gerhardus Vossius (De hist. gr. p. 167 ed. Westerm.), qui, « Propius, inquit, ad verum accedit aliquem ante secula non ita multa fecisse hoc compendium, fortasse temporibus demum Cæsaris Constantini Porphyroge-

(*) Quod ne in notis ad Scylacem facerem impediverunt quæ de hac regione tradidit Pacho. Postea meliora de ea docuit Beechey. Itaque loca, quæ inter Phycuntē prom. et Hesperides cum dubitationis signo in mappa Scylacei peripli posui, deleri velim.

(**) V. § 16, p. 24 de Umbris : τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος τιμᾷ Διομήδην, εὐχεργετηθὲν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἱερὸν ἐστὶν αὐτοῦ. — § 21, p. 27 de gynæocratia apud Liburnos. — § 22, p. 28, de Hyllis ab Herculis filio oriundis. — § 24 p. 30 de Cadmi et Harmoniæ monumentis ad Rhizuntē fl. — § 34 p. 36, de Corinthiis ab Acarnanibus auxilio accitis. — § 58 p. 47 : ἐν ταύτῃ (to ins.) Ὀμῆρος τέθνηται. — § 67 p. 54 : Δάτον, πόλις Ἑλληνίς, ἡν ὥκισα Καλλίστρατος. — § 81 p. 62 de urbe barbara ad Phasidem : ὅθεν ἡ Μήδεια ἦν — § 95 p. 69 : Τένεδος... ὅθεν Κλεόστρατος ὁ ἀστρολόγος ἐστίν. — § 98 p. 71 : Ἀρχαίων λιμὴν ἐν τοῦτω ἔγονται Ἀχαιοὶ βουλευσασθαι ἐπὶ τὸν Τήλερον πότερον στρατεύσειεν ἢ ἀπίοιεν. — Ib. : Σμύρνα, ἐν ᾗ Ὀμῆρος ἦν (Smyrna nostri auctoris ætate nulla erat). — § 100 p. 74 de igne sponte sua nascente in Lycio monte Vulcani. — § 105 p. 79, de Arabum vivendi more. — § 106 p. 80 sq., de Ægypti figura bipennem referente. — § 109 p. 85 de Maevs statis anni temporibus ad mare greges adducentibus. — § 109 p. 86 sq., de loto et lotophagis. — § 110 p. 88, de Gyranthibus et si quæ sunt similia, de quibus egit B. Fabricius in *Iahns Archiv* tom. XII, p. 5 sqq., notante Westermann. — *Paulys Realenc.* t. VI, p. 893.

(***) « One of the most corrupted books in the world. » Bentley On Phalarid. letters, p. 377.

nitæ, quo regia auctoritate ex præstantissimis scriptoribus laudabilia excerpere solent (*). Verum si Constantini demum ætate liber ex antiquo auctore excerptus esset, neque immanis illa verborum corruptio, neque interpolationes crebræ doctæque explicationem haberent probabilem; immo ea est operis indoles, ut nonnisi paulatim per longiorem scribarum seriem in istam miseriam delapsum esse possit. Itaque sponte sese offert conjectura scriptum nostrum, quod neque doctis destinatum erat, neque nautis ullam præbebat utilitatem, ex eorum esse numero, quæ in scholis a ludimagistris tractabantur (**). Cujusmodi compendia quum a multis describerentur, multifariam etiam corrumpebantur et magistrorum annotationibus passim aucta interpolabantur. Luculentissima rei exempla præbent codices Palæphati (de quibus vide Westermannum in Mythogr. præf. p. xi.), Apollodori, Dionysii Periegetæ.

60. Hactenus de libri argumento et habitu exteriore. Videamus deinceps de ætate veteris peripli, quem in eam formam seriores breviores redegerunt. Pendet quæstio ex definienda ætate, cujus statum geographicum liber repræsentet. Hunc vero eruimus tum ex iis quæ ante certum quoddam tempus scribi non poterant, tum ex iis quæ non memorantur, sed memoranda fuissent, si post certum aliquod tempus auctor scripsisset. Collecta in hanc rem a viris doctis, ut Bougainvillio, Sancta-Cruce, Niebuhrio, Gailio, Ukerto,

Letronnio, Clausenio, et quæ his addenda mihi relinquebantur, quum in annotatione fusius exposuerim, nunc potiora ordine chronologico paucis indicabo.

61. Memorantur in periplo: § 13. Messana Siciliae urbs, id nomen nacta ab Anaxilao († Ol. 76, 1. 480 a. C.), antea Zancle dicta. — § 43. Elis, συνοικία πόλεων, post bella Persica constituta. — § 58. Muri longi Athenarum Ol. 84, 4. 451 a. C. structi. — § 12. Thurii Ol. 84, 1. 444 a. C. conditi. — § 10. Campani, cujus gentis initia pertinent ad Ol. 85, 3. 438 a. C. — § 67. Amphipolis Ol. 85, 4. 437 condita. — § 12. Heraclea ad Sirin condita Ol. 86, 4. 433 a. C. — § 62. Heraclea Trachiniæ condita Ol. 88, 3. 426 a. C. — § 10. Cuma Campanorum urbs, qua Campani potiti sunt Ol. 89, 4. 421 a. C. — § 57. Sunium et Thoricus τείχη, quorum locorum alter munifus est Ol. 91, 1. 416, alter Ol. 92, 3. 410 a. C. — § 13. Taurominium, cujus initia pertinent ad Ol. 96, 1. 394 a. C. — § 18. Celtæ ad Padum fluvium ἀπολειφθέντες, sc. post Gallorum expeditionem an. 390 a. C. — § 23. Pharos ἡ νέος, Issa et Ancona a Dionysio circa Ol. 98, 4. 385 a. C. conditæ. — § 98. Leucæ in Asia minori Ol. 99, 2. 383 conditæ. — § 45. Lepreon pars Arcadiæ, cui adjecta est Ol. 103, 4. 365. Eadem tempora innuunt quæ § 46 de Messenia, tum recens instaurata, leguntur. — § 67. Datum opp. Callistrato auctore colonis frequentatum circa Ol. 105, 1. 360 a. C. (**). — § 61. Locrorum Epimenidio-

(*) Idem jam statuere videtur Isaac. Vossius ad Melam I, 16, p. 638: « Certissimis argumentis evinci potest periplum istum, qui Scylacis Caryandensis nomen præ se fert, quemque adolescens admodum recudendum curavi, cujusvis esse potius quam Scylacis. In omnibus fere ab ita Scylace quam longissime, ut in secundis curis clarius docebimus. Sic enim solebant Græculi sequioris ævi, ut anonymi scriptis notos sæpe affingerent auctores. »

(**) Letronnius, Poëm. géogr. p. 172: « On sent qu'un livre aussi incomplet, aussi peu détaillé, n'était qu'un livre élémentaire, et n'a pu être, quoi qu'on en dise, d'aucune utilité pratique aux navigateurs. Note: Mannert I, p. 67 et Walckenaer, Géogr. anc. de la Gaule I, p. 30, croient le contraire. » Quibus adde Niebuhrium (Kleine hist. u. philol. Schriften tom. I: Ueber das Alter des Küstenbeschreibers Scylax von Caryanda p. 107, et Clausen in Seyl. edit. p. 261, ubi contra Sanctacruce ceterosque, qui nostrum periplum Scylaci logographo vindicabant, disputat: « Itaque si in nautarum usum editum erat hoc opus, is haud dubie in eo status exhibebatur, qui erat ætatis editoris ipsius. Aliorum vero usui eum haud fuisse destinatum est certissimum (!): soli (!) enim portus, litora, loca in litoribus conspicua et navigationum longitudines describuntur [At ita hoc fit, ut nautis nullus eorum usus esset. Quid nauticus sit periplus vide in Stadiasmo Maris magni.]. Neque ab ullo homine ingenuo Atheniensi ferri poterat hic liber, nisi a nautis, quia universe prave scriptus est, omni carens orationis pulcritudine, puritate et ornatu. Neque hæ maculæ pro interpolationibus haberi possunt; manent enim sat multa quæ prava sunt, licet plura ejeceris: itaque hanc viam a novissimo editore (Gailio sc.) initam omnino deserui. Sed est scriptus hic liber ab homine rudi, in scribendo minime exercitato, qui loca in litoribus obvia ordine recensuit ut ipsi nota erant et ut facillime enarrabantur, nulla omnino opera adhibita. Itaque oratio est vulgaris nautarum, est oratio hominis barbari, qui græce sciebat, sed minime eleganter, qui ea in scribendo usus est dialecto, quæ erat ejus urbis, quæ in maribus Græcorum imperium exercebat, etc. » — Cum Letronnio recte facit etiam Fabricius in Zeitschrift f. Alterthumsw. 1844 N. 137, ut disco ex Westermannio in Pauly's Realencycl. v. Scylax t. VI, 1 p. 892.

(***) In annot. ad p. 55 putabam rem pertinere ad illud tempus quo Philippos Philippus condidit (Ol. 105, 3. 358 sec. Diodor. XVI, 8, 6); sed ponenda potius in Ol. 105, 1. 360, ut e collatis Zenobii et Diodori et Hyperidis locis probabile fit. Nam Zenobius IV, 34: Καλλίστρατος ὁ ῥήτωρ ἐκπεσὼν Ἀθήνηθεν ἐπειὸς τοὺς Θασίους τὴν ἀντιπέραν γῆν οἰκίσαι. Diodorus vero XVI, 3, 7 ad Ol. 105, 1: ἄμα δὲ τοῖς τοῖς πρᾶττοιμένοις Θάσις μὲν ὥρισαν τὰς ὀνομαζομένας Κρηνίδας, ἃς

rum urbes Phocensibus tribuuntur, quorum in potestatem venerunt Ol. 106, 4-107, 1. 353-352 a. C. — § 62. Echinus urbs est Maliensium. Thebanis eam ademerat Philippus ante Ol. 109, 4. 341, quo anno Demosthenes Philippicam tertiam dixit. Maliensibus urbem rex attribuisse videtur Ol. 109, 1. 344, quo tempore res Thessaliæ ordinavit. — § 62. Naupactus non Locridis, sed Ætoliæ urbs est. Ætoliæ eam addixit Philippus, teste Strabone; sed an. 341 nondum dederat, promiserat tamen, ut e Demosthene novimus; dedisse igitur videtur e Thracia redux anno pugnae Chæronensis, Ol. 110, 3. 338 a. C.

62. Hinc igitur colligimus periplus non ante annum 338 scriptum esse. Neque vero etiam multo post hunc annum scribi potuit. Nam Macedonia orientem versus ad Strymonem usque pertinere dicitur, quum Alexandro regnante Nessus fluvius terminus esset. Porro non modo urbes a successoribus Alexandri conditas auctor noster ignorat, sed ne Alexandria quidem meminit (quod jam vetus scholiæ auctor animadvertit). Mitto quod Tyrus ei adhuc insula est; nam hoc temporis indicium, si solum exstaret, parum probaret, quum sæpius in periplo non ea quæ tunc erant, sed quæ fuerant quasi adhuc essent, memorentur. Sic inter urbes recenseri vides Smyrnam, quæ tunc nulla erat, et Himeram et Agrigentum, an. 409 et 405 deletas, et juxta Tauromenium habes Naxum an. 403 eversam, sicuti juxta Thurios affertur Sybaris. Porro memorantur Pydna Ol. 105, 3. 355 eversa, et Methone et Olynthus, eandem sortem nactæ (illa Ol. 106, 4. 353, hæc Ol. 108, 1. 348), et Apollonia aliæque Chalcidices urbes a Philippo dirutæ, nec non an. 345 Amphictyonum jussu solo æquatæ Cnemis, Panopeus et Anticyra. Quas quidem eversiones, quum partim ad urbes olim celeberrimas pertinerent, partim recentissimæ essent, vetus peripli auctor ignorare non potuit; non tamen inde sequitur de urbibus illis infortunio suo claris omnino non monendum fuisse; nec quidquam mirari licet nisi stuporem ejus, qui ex vetere illo periplo compendium nostrum excerpens nuda urbium nomina apposuisse satis habuit. Quod Eubææ urbs, quæ inde ab anno 445 Oreus vocabatur, nonnisi prisco Hestiaeæ nomine memoratur, non

premo, quoniam idem etiam aliis accidit. Eodem denique pertinet, quod § 46 Ithomen habet pro Messene tunc recens condita.

63. Igitur periplus, cujus epitomen habemus, scriptus esse videtur inter Ol. 110, 3 et 111, 2. 338-335 a. C. Inter pugnam Leuctricam et interitum Methonæ et Olynthi, sive 370-360, scriptum librum esse censuit Bougainvillius (*Mém. sur le voyage de Hannon in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XXVIII, p. 266*); Niebuhrius l. l. p. 122, ob Dati a Callistrato colonis aucti mentionem auctorem scripsisse putavit post 362, et propter Olynthi mentionem ante an. 348. E Niebuhrio pendet Ukertus. Fugit eos quod jam Palmerius viderat, non ante an. 352 Ol. 107 scribi potuisse quæ de Locrorum urbibus Phocidi attributis leguntur. Hac ipsa Olympiade 107 media vel exeunte periplus scriptum esse censet Clausen. l. l. p. 274 et 271, ubi dicit: « Urbs Leucæ condita Ol. 107, 1. 352 (Diodor. XV, 18). Et hinc et e mentione Thronii patet, scripsisse Scylacem non ante mediam Ol. 107. » Quæ repetit Forbiger *Geogr. I, p. 115*, quamquam Diodorus Leucas conditas tradit non Ol. 107, 1, sed Ol. 99, 2. 383. Letronnius l. l. eum rerum statum adumbrari censet, qui erat inter annos 349 et 345. Ita habet p. 212: « Selon le périple, toute la presque île de Chalcidique est comprise dans la Macédoine; ce qui n'a pu être vrai qu'après la prise d'Olynthe en 348: auparavant cette presque île était censée appartenir à la Thrace. » Idem p. 214: « Ainsi les indications les plus récentes de toutes se rapportent aux années 363, 353 et 348 avant notre ère; d'un autre côté, le périple compte comme existantes les villes d'Anticyre, de Cnémis et de Panopeus, villes qui furent rasées par l'ordre des amphictyons, en 345 avant notre ère. Il semble donc que les sources auxquelles le rédacteur a puisé pour cette partie du périple, ne sont ni antérieures à l'an 363 (deb. 348), ni postérieures à l'an 345 avant notre ère. » At si ultra eversionem Olynthi urbis a Nostro memoratæ progrediendum est, cur gradum inhibeat mentio Anticyræ, Cnemidis et Panopei? Addit Letronnius p. 216: « En résumé, d'après l'époque des faits les plus récents qu'offre la description de la Grèce, dans notre périple, on peut regarder comme très-probable qu'elle a dû être ti-

ὁστερον ὁ βασιλεὺς ἀπ' αὐτοῦ ἀνορύσας Φιλίππου ἐπλήρωσεν χιλιόργων. Himerius Or. VI, c. 1 p. 59 ed. Dubner: Ἦν γὰρ ποτὶ ἀργεία καὶ πρὸς Φιλίππου Φιλίππου· θῆνος Ἀντιόχου, ἔργον Καλλιστράτου. Callistrati historiam docte exposuit Arnold Schaefer in Philologo Göttingensi 1848 t. III, p. 377-609.

rée d'Éphore et de Philéas, qui avaient également servi au prétendu Dicéarque et à Scymnus de Chio. » At Ephori historia pertinebat usque ad annum 340, nec postrema ejus pars statim post hunc annum scripta est, siquidem an. 335 auctor adhuc in vivis erat, et liber ultimus ne ab ipso quidem, sed a Demophilo demum filio elaboratus est. — Et hæc fere sunt de ætate peripli sententiæ, quarum facienda erat mentio; ceteras quum dudum viri docti refutaverint, veterem cramben non recoquo (*).

64. Jam si quis totius maris interni periplum composuit, consentaneum est non ipsum omnia vidisse et emensum esse, sed plurima ex aliis assumpsisse, adeoque statum geographicum, qualis ætate scriptoris erat, in iis tantum regionibus exhiberi, quæ præ ceteris ei notæ erant. Itaque quum ad postremos annos Philippi non nisi in Græciæ, Macedoniæ et Thraciæ descriptione descendere liceat, in his vixisse auctorem conjicimus. Idem colligas e § 40, ubi postquam sinum Corinthium auctor legerat usque ad intimum recessum, hinc dicit per isthmum quadraginta stadiorum viam esse πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν ἑλλάσσαν. Scripsit igitur ab oriente hujus isthmi, Athenis forsan, ut bene monuit Letronnius p. 243. De longinquiorebus regionibus scripta geographica adhibuerit, quæ tunc nancisci poterat recentissima. De *Italia et Illyria* nihil novit quod sit posterius ætate Dionysii tyranni, qui ad Anconam usque mare Adriaticum Græcis patefecerat. Quare Noster de intimo ejus sinu parum adhuc accurata habet, in cetera parte bene doctum se præbet. Dionysii res in mari Adriatico gestas fuisse exposuerat neque geographica in his neglexerat Theopompus, qui in Hist. libro XXXIX, rebus Macedonicis anni 348 prolixum de Siculo tyranno excursum intexit. At Theopompi historiis,

quæ pertinebant usque ad mortem Philippi, uti Noster non potuit, qui sua sumserit unde Theopompus sumserat, e Philisto vel alio Siculo scriptore rerum Dionysii. Nostrum non novisse statum rerum Italicarum, quæ erant circa 350 a. C., eo probatur quod Bruttiorum gentem an. 356 conflam non memorat. — De *Ponti* ora boreali accuratiora habet Herodoto, ut recte monet Ukertus. In meridionali litore inde a Phaside quum de populorum barbarorum serie alii alia tradere soleant, cum Nostro in singulis fere egregie consentiunt Argonautica Apollonii Rhodii et Dionysii Periegesis. Sed quinam primus hæc sic in scripto aliquo geographico tradiderit, ego quidem dicere non habeo (**).

65. *Asiæ minoris* oram occidentalem et meridionalem Noster ex auctore petivit, qui item junior erat Herodoto nec ita multum ante Philippi tempora scripsit. Rem testantur Leuca Ioniæ (p. 71), quam urbem an. 383 conditam esse e Diodoro constat. Quodsi Letronnius Leucarum nomine non urbem sed promontorium nostro loco significari opinatus est, causa sententiæ in eo posita est, quod complura inesse hujus oræ descriptioni viderentur, quæ antiquiorem ætatem arguerent. Primum enim in Rhodo insula (p. 73) non Rhodum urbem, sed nonnisi tripolim memorari dicit. Ad eandem rem Mannertus attendens, ex hoc uno loco periplum ante an. 408 scriptum esse collegit. Contra Niebuhrius verba peripli laborare, nec posse argumentum peti e loco corrupto, rectissime monuit. Huc accedit quod Rhodi omissio nihil magis quam Byzantii aliarumque urbium probaret, quippe quam librariis vindicare licet; ac reapse vel horum culpa Rhodi urbis mentionem excidisse vel pro corruptis Ῥόδος... νῆσος τρίπολις ἀρχαία πόλις leg. esse νῆσος καὶ πόλις· τρίπολις ἀρχαία, καλ., ex eo suspiceris quod quum tripolis

(*) Clausenius l. l. p. 273 : « Periplus tribuitur Scylaci antiquissimo ætatis Darii Hystaspis a Luca Holstenio (Bredow Epist. Par. p. 13), Fabricio (Bibl. gr. IV, 1, 106), Hagero (Geogr. Büchersaal, I, p. 560), Sainte-Croix (Mém. de l'acad. d. inscr. XLII, p. 350; Exam. crit. des histor. d'Alex. ed. II, p. 730), Bayero (De situ Scythiæ comm. Petrop. III, p. 96). Quibus assentitur Gailius. — Scylacem paullo post Herodotum scripsisse censuit Mazocchi Tabb. Heracl. p. 101; ineunte bello Peloponnesiaco Mannertus (Geogr. I, p. 70); post Timæum Cluverius (Ital. Ant. IV, 4, p. 1166); Scylacem vixisse ætate Polybii cens. Dodwellus (Dissert. de Scyl.), Wasius (ad Thuc. II, 97). »

(**) Vivien de Saint-Martin *Recherches sur les populations primitives du Caucase* (Paris 1847) p. 57 : « Sur l'époque de la portion du Périples de Scylax qui se rapporte aux côtes du Pont, et sur les sources d'où elle fut tirée, voy. notre *Histoire géographique de l'Asie mineure*, tom. I, p. 278. » Eo libro uti mihi non licebat. Ceterum peripli nostri auctor Martino est Scylax, qui seculo sexto a. Ch. scripsit, ideoque Ponticum Scylacis periplum dicit l. l. « rédigé sur des matériaux milésiens. » Cf. Idem. in *Mémoire historique sur la géogr. anc. du Caucase* (Paris 1847) p. 22 : « Ces notions (quæ de Ponticis regionibus per Milesios innouerint et ab Onomacrito in Orphica illata sint) sont d'ailleurs arrivées jusqu'à nous, au moins en partie, dans leur forme probablement originale; c'est le périple de Scylax de Caryanda, document précieux de la fin du sixième siècle avant J.-C., qui nous les a conservées... La partie qui se rapporte aux côtes septentrionales et orientales de l'Euxin ne porte aucune trace d'additions postérieures à la rédaction primitive. »

Rhodia dicatur ἀρχαία, eo ipso recentiori insulæ urbi ab auctore opponi videtur. — Alterum sententiæ suæ argumentum Letronnius profert hocce p. 221 : « Selon le périple (§ 98 p. 79), ait, le pays d'Atarnée en Mysie appartenait aux habitants de Chios : c'est Hérodote (I, 160) qui nous apprend qu'ils obtinrent de Cyrus la possession de ce pays pour prix d'une trahison : ils le possédaient encore lors de l'expédition de Xerxès (Hér. VIII, 106) ; mais *il paraît* qu'il était rentré sous la domination persane, lorsque les réfugiés de Chio s'emparèrent d'Atarnée en 409 (Xén. Hell. III, 2, 11. Diodor. XIII, 65). Cette ville appartenait aux Perses quand Eubulus y usurpa l'autorité vers 356, et elle rentra sous leur domination à la mort d'Hermias (Diodor. XVI, 52. Strabo p. 610). Il me semble donc qu'on peut considérer cette indication comme antérieure à l'an 409 a. J. C. ». Vides hæc mera niti conjectura et ne probabili quidem. Nam Chii qui ex insula ab adversa factione ejecti Atarneum se receperunt eamque urbem arcem belli constituerunt, unde reditum sibi pararent, quo tandem pacto tantos spiritus sumserint, ut regi Persarum urbem eriperent ereptamque non modo contra Persas defenderent, sed Chiis quoque bellum ex ea inferrent? Nonne res suadere potius videtur urbem tunc a Chiorum dititione nondum fuisse alienam? — Tertium Letronnius argumentum inde petit, quod Ciliciæ et Syriæ terminus apud Herodotum et Scylacem sit Orontes sive Thapsacus fl., dum apud Xenophontem (An. I, 4, 4, 4) pylis Syriis Cilicia a Syria dirimatur : adeo ut hæc peripli pars auctorem prodat qui ætate inter Herodotum et Xenophontem medius sit. At Herodoto Cilicia non est ea regio quæ vulgo sic vocatur, sed una ex viginti satrapiis regni Persici, quæ septentriones versus usque ad Armeniam (I, 72), versus ortum ad Euphratem, versus meridiem ad Orontem pertinebat. Eo igitur sensu Cilicia usque ad Orontem pertinuerit per omne tempus quo stetit regnum Persarum, dum regio Cilicia angustiore vocis sensu etiam Herodoti ætate eodem modo quo apud Xenophontem determinari potuit. Itaque si de Ciliciæ termino, sicut de aliis nonnullis, cum Herodoto Noster consentit, nihil hinc de ætate scriptoris, qui hæc suppeditaverit, concludere licet, et acquiescendum nobis est in certiore

temporis indicio, quod ex anno conditarum Leucarum elicitur.

66. In sequente ora Syriæ, Arabiæ, Ægypti quum non amplius diebus navigationis, sed secundum stadia distantiae definiantur, alium auctor fontem exscripsisse videtur, quem non adeo antiquum fuisse ex stadiorum usu colligo, quippe qui recentiorum potius quam antiquorum geographorum esse solet. Certius ætatis indicium frustra circumspexi. Letronnius l. l. p. 224 Ægyptiæ oræ descriptionem e periplot fluxisse censet, qui Herodotea ætate non junior, probabiliter vero antiquior sit : « J'ai observé (in Strabonis versione gallica tom. V, p. 359) que Canobe ville est présentée (§ 106, p. 81) comme *île* ou une *presqu'île* (je dis une *presqu'île*, parce que νῆσος a quelquefois ce sens dans les anciens auteurs) inhabitée, tandis que Thonis située auprès de Canobe, et qui fut ruinée (*) après la fondation de cette dernière, y est donnée comme une ville encore existante. Or la *ville de Canobe* est déjà citée par Eschyle dans le Prométhée lié (846. Adde Suppl. 309), écrit vers 450 av. J.-C. Il est clair que cette partie du périple est au moins de l'époque d'Hérodote et vraisemblablement elle est plus ancienne encore. Je suis disposé à croire que l'auteur a eu sous les yeux une ancienne description de la côte d'Égypte dressée par quelques-uns des pilotes ioniens qui, depuis le règne de Psammetichus, durent prendre une connaissance assez précise de cette côte. » At nimis hæc sunt opinabilia, quam ut firmitus argumentum suppeditent. Nam primum sumitur νῆσος dici continentis partem in qua Canobus urbs condita, aut tæniam istam olim insulam fuisse, dum inter urbem Canobum et insulam distinguunt Eustathius ad Dion. 13 et Stephanus Byz. v. Κάνωπος, et Canobus inter insulas maris Mediterranei enumeratur apud Melam II, 7, 6 (*Parva et Canopos, Nili ostio quod Canobicum vocant, obvia est*) et Plinium V, 34, § 128 (*Insularum ante Asiam prima est in Canopico ostio Nili, a Canopo Menelai gubernatore, ut ferunt, dicta*) et Solinum c. 31. Deinde quæritur an non etiam in continente urbem Canopum juxta Thonin periplus memoraverit; nam in antec., ubi oppida singulis Nili ostiis apposita recensebantur, ea quæ ad septimum ostium pertinebant, dilacerato codicis folio

(*) Cautius loquitur in Strabonis vers. l. l. : « *Il paraît* que Thonis fut détruite d'assez bonne heure et que Canobe lui succéda. »

perierunt. Præterea autem mythologica hæc : Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τῷ Κανωδικῷ ἐστὶ νῆσος ἐρήμη, ἥ ὄνομα Κάνωδος· καὶ σημεῖά ἐστιν ἐν αὐτῇ, τοῦ Μενέλεω τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀπὸ Τροίας, ὃ ὄνομα Κάνωδος, τὸ μνήμα. Λέγουσι δὲ Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ προσχώριοι οἱ τοῖς τόποις Πηλούσιον ἔχειν ἐπὶ τὸ Κάσιον, καὶ Κάνωπον ἔχειν ἐπὶ τὴν νῆσον, οὗ τὸ μνήμα τοῦ κυβερνήτου : hæc omnia, inquam, a vetere periplo aliena et postea addita esse inde colligis, quod non leguntur, ubi de Nili ostiis sermo erat, sed postquam alia his auctor subjunxerat et summam totius Asiæ peripli jam collegerat, tamquam appendix adjiciuntur, sicuti etiam Europæ et Libyæ periplis ejusmodi annotationes assuta esse videmus. Denique Canobum oppidum Herodotea demum ætate vel paullo antea exstitisse parum probabile est. Nihil sane tribuere liceat fabulis quæ originem urbis a Trojanis temporibus repetunt (v. Eustathius ad Dion. 13), at facile largieris Canobum Menelao navis gubernatorem e nomine loci Ægyptii effectum esse; de Canobo autem fabulam ex Νόστων, ut videtur, carminibus acceperunt logographi inter eosque antiquissimus Hecataeus (*), quem etiam locum Canobum in Libyæ periplo memorasse e Stephano Byzantio (**) constat. Itaque nisi statueris satis longe ante Hecataum et communem literarum usum a nautarum vulgo stadiasmos conscriptos esse, quos Philippi temporibus auctor peripli nostri, utpote ab omni interpolatione liberi, adhibuerit : nihil video quod ad antiquitatem fontis, ex quo Ægypti paraplus petitus sit, definiendam facere possit. Quod præterea in periplo legitur Ægypti figuram similem esse bipenni, cujus arcissima pars sit ad Memphim, unde deinceps meridiem versus subinde latior fiat : id quidem parum accurate dictum est; at peripli auctorem de mediterraneis falsa afferre nihil adeo mirum habet, neque antiquitatis indicium hinc repetiverim.

67. In Libyæ paraplo usque ad Carthaginem auctor fontes adhibuisse debet optimos, quum in ora quæ inter Ægyptum et Cyrenaicam interjecta est, distantia secundum navigationis

dies non a populo ad ἡpopulum, sed a portu ad portum exputentur, in ipsa autem Pentapolis regione accuratior stadiorum mensura adhibeatur. Quodsi exceperis quæ multis seculis post Ptolemæus et Stadiasmi scriptor anonymus de Libyca ora tradiderunt, nihil habemus quod hac peripli parte sit luculentius. Auctorem ejus juniorem esse Herodoto, qui ne Syrtes quidem duas novit, dubium non est, sed certius ætas ejus constitui nequit. Multo minus liquet de ea peripli parte quæ a Carthagine pertinet ad columnas Herculeas.

68. Quemadmodum igitur Græciam et Macedoniam auctor quales ipse Philippi annis postremis noverat, describit, sic in reliqua maris interni ora fontes paullo antiquiores quidem, sed qui Philippi ætate recentissimi fuisse videntur, adhibuerit; certe in Italiæ, Illyriæ et Asiæ minoris paraplo nihil occurrit quod anno 380 sit recentius, et in reliquis nihil suppedatur quod cogat ut ad altiore ætatem adscendamus. Nomen auctoris, quem in Græcia vel Macedonia scripsisse consentaneum est, nescimus. Post alios levi brachio rem tangentes Sainte-Croix, quem unus secutus est Gailius, nullus dubitavit, quin Scylax Darii Hystaspis æqualis intelligendus esset; nimirum si quæ vidit cum hac sententia non concilianda, ea ab interpolatoribus esse profecta censuit, alia vero, quæ item seniores ætatem arguunt, aut omnino non animadvertit, aut ita est interpretatus, ut ex iis ipsis antiquitatem peripli demonstrare conaretur. Quæ singula quum in annotatione passim indicaverim, et quam aliena sint a crisi saniore, certatim Niebuhrius, Letronnius, Odofredus Müllerus, Clausenius demonstrarint, rem dudum profligatam denuo pertractare nihil attinet. Vetus aliquod opus geographicum interpolatum esse per se nihil absonum habet, atque nostrum quoque opusculum magistellorum notis e margine assumtis sæpenumero auctum et turbatum esse supra vidimus. Itaque admitti Sanctæ-Crucis sententia posset, si uno alterove loci nomine ejecto, reliqua Darii Hystaspis ætatem referrent. Nunc vero ita res

(*) Ap. Aristid. Or. Æg II, p. 359 Jebb. : Ὁ τοίνυν Κάνωδος ὄνομά ἐστι Μενελάου κυβερνήτου, ὡς Ἐκαταῖος τε δὴ φησιν ὁ λογοποιὸς καὶ τὸ κρίνον τῆς γῆρας· οὗ τελευτήσαντος περὶ τὸν τόπον τοῦτον λείπεται τοῦνομα ταυτί, φημί, ὡς Ἕλληνες λέγουσι. Locus addendus fragmentis Hecataei.

(**) St. B. : Ἐλένιος, τόπος πρὸς τῷ Κανώδῳ· Ἐκαταῖος περιηγήσει Λιβύης. Τὸ ἐθνικὸν Ἐλενεῖς. Quum in Libya recensatur locus, ab occidente Canobici ostii ponendus. Ibidem collocandam esse Thonin urbem e nostro periplo colligitur, et ex ratione qua fabulæ Canobi, Thonis et Helemi nomina junctum probabile sit. — In Hellenici fr. (F. H. t. IV, p. 632) ap. sch. Odys. δ' 288 pro vulgata : ὁ Θῶνος (I. Θῶν) βασιλεὺς ἦν τοῦ Κανώδου καὶ τοῦ Ἡρακλείου στόματος, legi possit τοῦ Κανώδου κατὰ τὸ Ἡράκλειον στόμα; at leg. potius τοῦ Κανωδικοῦ τοῦ καὶ Ἡρ, collata quæ absque auctoris nomine eadem refert Eustathius ad Hom. I. I. : Φασὶ δὲ αὐτὸν βασιλεὺς εἶναι τοῦ κατὰ Κανώδου Νειλώου στόματος, εὐρέτην ἱατρικῆς παρ' Αἰγυπτίους, παρ' οὗ καὶ πόλιν Θῶνων (Θῶνος schol. Hom.) ὀνομασθῆναι.

habet, ut dicendum foret totum opus in novam compagem redactum et ad serioris ævi statum geographicum accommodatum, et mensuras distantiarum aliter adornatas et orationis dialectum mutatam nec quidquam ex antiquo Scylacis opere servatum esse præter ea quæ cur mutarentur caussa non subesset. Eodem igitur jure cuicumque auctori recentiori antiquiorem aliquem in eodem argumento versatum substituere licebit. Quod quam sit ludicrum, quum pateat, plurimi, ut Mannertus, Niebuhrius, Ukertus, Clausenius, de alio quodam Scylace Caryandense cogitarunt iis florente temporibus, quæ ex periplo nostro quisque sibi eruere visus est. Hujus sententiæ probabilitas unice pendet e fide tituli, quem codex noster exhibet. Cui si mordicus inhærere velis, quæ avellere valeant argumenta certissima non habeo. Quamquam in hisce rebus sublestam esse nostrorum librorum auctoritatem exemplis constat, et opuscula quæ per scholas circumferebantur, præ ceteris falso inscribi notissimis nominibus solent. Huc accedit quod facile fieri potuit, ut titulus noster sero demum adscriberetur. Nam quum antecedentis operis pars posterior in codice nostris libris antiquiore, avulso uno quaternione, jam deperdita esset (v. p. XIII), et quum quæ initio nostri peripli leguntur, tam hiulea sint, ut postea addita videantur: nihil mirum foret una cum antecedentis operis fine etiam sequentis peripli initium cum eoque titulum fronti præfixum periisse.

69. Letronnius ad Scylacem nonnisi eam refert operis partem quæ est de Asia minore. Quod præter necessitatem et eversis veterum testimoniis fieri supra monui. De toto autem periplo nostro ita statuit p. 243: « Que la compilation de notre périple ait été l'ouvrage d'un Scylax dont l'histoire n'a point parlé, ou qu'on ait appliqué à la compilation entière le nom d'un des auteurs qui avaient été mis à contribution, c'est ce qu'il est maintenant impossible de décider; mais la dernière conjecture mérite selon moi la préférence; car il paraît à peu près certain que l'auteur de

cette compilation vivait à Athenes... A quelle époque cette compilation a-t-elle rédigée? Cette question, sur laquelle on a tant insisté, me paraît insoluble. Dans l'état où j'ai mis la discussion, il n'y aurait plus que les indications tirées du style dont ou pourrait se servir; mais celui du périple convient au siècle d'Alexandre comme à celui de Polybe (!): aussi les partisans de l'ancienneté de ce livre, le baron de Sainte-Croix et M. Gail fils, ont-ils été obligés de supposer qu'il avait été *traduit* de l'ionien en langage commun; hypothèse toute gratuite, et j'ajoute bien peu probable pour un livre de ce genre; car le grand nombre d'anciens périples écrits dans le dialecte ionien avaient tellement habitué à voir ce dialecte employé pour de tels ouvrages, qu'au second siècle de notre ère, Arrien le *choisit* pour la rédaction de ces *Indiques* qui contiennent le périple de Néarque. — Dodwell (*), d'après le passage de Suidas, a conjecturé que le rédacteur du périple était contemporain de Polybe: on lui a objecté que ce Scylax n'aurait pu manquer de glisser dans son livre quelque trace du temps où il vivait. Cet argument négatif n'est pas sans force; mais il ne suffirait pas à lui seul pour faire rejeter l'opinion du savant Anglais. L'histoire de la géographie fournit plus d'un exemple de compositions géographiques rédigées à une époque récente, et qui cependant ne présentent aucune trace de cette époque. Par exemple, S. Basile le Grand (in Hexaem. Op. I, p. 27 sq.), dans un résumé géographique assez détaillé, s'appuie uniquement sur la géographie d'Éphore, laissant de côté ou ignorant les résultats des découvertes de sept siècles; Nicéphore Blemmide, au treizième siècle de notre ère, a rédigé un abrégé géographique (γεωγραφία συνοπτική), qui n'est qu'un extrait fidèle du poème de Denis le Périégète; et si, ne connaissant pas plus Nicéphore Blemmide que nous ne connaissons l'auteur du périple dit de Scylax, nous étions obligés de chercher son époque dans les faits géographiques qu'il énonce, nous pourrions nous tromper de douze ou treize

(*) De Dodwelli dissertatione ita censet Niebuhrius in *Klein. Schriften* I, p. 113: « Diese Abhandlung gehöret zu den schlechtesten Arbeiten Dodwells in dieser Art. Ich kann aber überhaupt nicht darüber schweigen, dass die Autorität dieses absprechenden chronologischen Kleinkramers durchgehends viel zu hochgehalten wird, und eine Menge Irrthümer festgestellt hat. Wenige werden Lust haben, seine in der allerermüdendsten Manier verfassten Abhandlungen prüfend durchzugehen: um so mehr verführt die scheinbare ängstlich gewissenhafte Genauigkeit seiner Festsetzungen, ihm mit Respekt auf das Wort zu glauben. Aber wenn man den Verdruß überwindet, und seine langen Argumente zergliedert, so wird man allenthalben ungerechtfertigte Folgerungen, und die unnatürlichste Verbindung der Fakta um Schlüsse zu erzwingen, dabei eine völlige Entblössung von richtigem Sinn, entdecken, seine Meinungen vielmehr mistraugend als mit Gunst vernehmen, und in seinen weitläufigen Arbeiten nur Materialien suchen »

cents ans. La seule chose qui nous avertirait de la méprise, ce serait le style, où le philologue exercé saurait bien reconnaître les traces d'un âge plus récent. D'après ces exemples, on voit qu'il n'est pas très-sûr de prendre l'époque des faits géographiques les plus récents que contient le périple, pour celle de la rédaction de l'ouvrage; ils montrent seulement la limite au-dessus de laquelle on ne peut la placer; mais ils laissent dans une grande incertitude sur la limite inférieure; et tout ce que l'on peut conclure du style, c'est que la rédaction est beaucoup plus ancienne que celle qui lui était assignée par Vossius le père dans la période byzantine. Pour moi, en rapprochant le style de l'ensemble des faits de l'ouvrage, je me sens fort enclin à en placer la rédaction entre l'an 356 et la mort d'Alexandre. Cette opinion me semble la plus probable et la plus concordante avec toutes les données; cela ne m'empêche pas d'avouer que je ne vois pas quelle raison solide on pourrait opposer à celui qui préférerait l'époque admise par Dodwell ou même une époque un peu plus récente encore. Mais ce qui n'est point incertain, ce qui résulte clairement de l'ensemble de ces observations, c'est que le périple est réellement une compilation, et que les diverses parties en ont été tirées de matériaux d'une date approximativement connue, dont les plus récents sont du règne de Philippe de Macédoine. Ce résultat était plus nécessaire à établir que la date précise de la rédaction, date qu'il me paraît maintenant impossible de déterminer autrement que par des suppositions plus ou moins probables, et qui, heureusement, n'est d'aucune importance pour l'histoire de la géographie. »

70. Letronnii sententiam approbavit Od. Müller (*), et Fabricius (**), nisi quod hic cum Vossio totum periplus Byzantinorum demum temporibus e variis fontibus conflatum esse censet propter orationis barbariem; in quo assentitur ei Westernannus (in *Pauly's Real-Encycl.* v. *Scylax*). Ac sane quo pacto dictionem nostri opusculi tum

in Alexandri tum in Polybii ætatem cadere contendas, non perspicio. Neque magis tibi persuaseris periplus hunc Polybii tempore potuisse componi. Nam literatissimo ævo Polybiano non ea quæ Byzantinis temporibus erat doctrinæ clades, adeo ut periplus scriberetur qui statum geographicum duobus sæculis auctoris ætate antiquiorem exhiberet, nullamque haberet rationem ingentis rerum conversionis, quæ post Alexandrum Magnum faciem orbis terrarum mutavit. Ab altera parte nihil est cur ex oratione Nostri barbara colligamus Byzantinis demum temporibus, quibus magna totius maris interni periplorum copia præsto erat, nostrum periplus e variis singularum regionum paraplis esse concinnatum. Quæ sententia fortasse probabilitatis speciem haberet, si reapse periplus noster ex incongruis prorsus fontibus collectus esset. Id vero nemo hucusque demonstrare valuit, nec ullos nos novimus periplos particulares, quos aptius Noster Philippi temporibus componere potuisset; adeo ut compilatoris nomen ad auctorem nostrum nonnisi eatenus pertineat, quatenus omnis fere maris universi periplus e compluribus fontibus corrivari consentaneum sit. Reducimur itaque ad sententiam sæpius jam significatam, ex qua periplus postremis annis Philippi auctor edidit qui ab occasu isthmi Corinthii, Athenis, ut videtur, degens, Græciam et Macedoniam Thraciamque marte proprio, ceteras oras ex paraplis quos tunc nancisci poterat novissimis descripsit. Hoc opus sero demum, tertio vel quarto, ut suspicor, post Christum sæculo, in macilentum negligenter redactum est compendium; quod quum in scholis usurparetur, exemplaria ejus ludimagistri adscriptis passim notulis subjunctisque appendicibus pro more auxerunt. Præfixum libello est, nescio quam recenti mendacio, tanquam *τηλαυγὴς πρός-ωπον*, nomen celebre Scylacis Caryandensis, vetustissimi logographi, a quo diversum aliquem geographum cognominem veteres novisse probari nequit.

(*) Die Etrusker I, p. 159 : « Scylax Periplus, er sei zum Behufe von Schiffern oder Schülern gemacht, ist sicherlich eine Compilation, bei der Materialien von verschiedenen Verfassern und Zeiten benutzt werden mussten... Ich stimme in dieser Ansicht Letronne bey. Cf. idem in *Göttinger Gel. Anz.* 1828 N. 66 (ubi censuram instituit Geographorum a Gailio editorum) et hinc in *Klein. Schriften* tom. I, p. 259 : « Der Unterzeichnete schliesst sich daher der Ansicht an, welche Letronne in einer Abhandlung über den Periplus des Scylax (*Journal des Savans*, Febr. Apr. et Mai 1825), die eine Kritik der Gailischen Dissertation (Dissertation sur le périple de Scylax et sur l'époque présumée de sa rédaction. Paris 1825, 8.) bildet, auseinandergesetzt hat, nach welcher das Werk eine Composition von Materialien ist, die von verschiedenen Verfassern und aus verschiedener Zeit herrührten, aber gerade damals (in Philippus Zeit) die neuesten waren, deren man habhaft werden konnte. »

(**) In *Zeitschrift für Alterthumswiss.* 1844, N. 137.

71. Epitomen nostram in nonnullis Pseudo-Arrianus, qui circa quintum post Christum seculum scripsit, adhibuisse videtur; nam quæ is in periplo Ponti Euxini et Mæotidis paludis § 44 p. 412 habet: ἡ δὲ Μαιωτικὴ λίμνη λέγεται εἰς ἡμῖς εἶναι τοῦ Πόντου, eadem iisdem verbis apud Nostrum § 68 p. 58 leguntur. Integrum opus ante oculos habuisse videtur Pseudo-Dicæarchus codicis sive Dionysius Aglaophontis filius in Ἀναγραφῇ Ἑλλάδος, quod opus ex antiquis fontibus conflatum in aliis quidem a Nostro recedit, Naupactumque, ut unum afferam, nondum accenset Ætoliæ, sed Locridis oppidum dicit, in aliis autem cum Nostro facit, ita tamen ut pleniorum librum auctor excerpterit. Huc pertinet Cretæ descriptio, quam uterque ita instituit, ut non periplus insulæ exhibeatur, sed borealis australisque lateris oppida, quæ situ sibi respondeant, simul recenseantur. Præterea de Ambraciæ urbis situ et portu clauso et Ambraciæ ditionis paraplo nihil ambo inter se differunt (*). Quare etiam quæ eodem loco (v. 31) Dionysius habet hæcce:

Ἡ δ' Ἑλλάς ἀπὸ τῆς Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ μάλιστα συνεχῆς· τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἔρχεται ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει, ὅρος τε Μαγνήτων Ὀμόλῃν κεκλημένον. Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν ἀποχωρίσαντα, τοῦτο δ' εἶναι συμφανὲς τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις.

vix dubium est quin componenda sint cum iis quæ apud Nostrum leguntur § 33, p. 35: Ἐν τεύθεν (ἀπὸ Ἀμβρακίας) ἄρχεται ἡ Ἑλλάς συνεχῆς εἶναι μέχρι Πηνειοῦ ποταμοῦ καὶ Ὀμολίου Μαγνητικῆς πόλεως, ἥ ἐστὶ παρὰ τὸν ποταμόν. Idem § 65, p. 51, postquam Magnesiam urbes enumeravit, addit: Ἐν μεσογείᾳ δὲ ἐποικοῦσιν ἔθνος Περραιβοί, Ἑλληνες. Μέχρι ἐνταῦθα ἐστὶν ἀπὸ Ἀμβρακίας συνεχῆς ἡ Ἑλλάς· ἐπισεικῶς δὲ καὶ [ἡ] ἐπὶ θαλάσσει πᾶσα Ἑλλάδι ὁμοίως (sic legi nunc velim; ὁμοιον cod.) ἐστὶν. Nimirum quum in antecedentibus ora barbara græcis coloniis distincta describeretur, inde ab Ambracia uno tenore sequitur ora mere græca usque ad Peneum fluvium; quamquam etiam reliqua ora tot habet urbes Græcas, ut ipsa quoque haud immerito Græciæ assimilari possit. Hunc verba sensum præ se ferunt, quæ cur manca esse et ita redintegranda cum Gailio putarem (V. annot.), ut idem Noster

quod Dionysius, qualem nunc habemus, diceret, causa non erat. Immo Dionysius potius aut hariolatur aut corruptus est. Nam quod ille nunc dicit Græciam secundum Phileam pertinere ab Ambracia usque ad Peneum et Homolen, alios vero Phileam ignorantiam accusare quod Magnesium Græciæ non accensuisset: id explicari nequit nisi ita ut verba τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἔρχεται, κατ., intelligantur de linea ab Ambracia per mediterranea pergente usque ad Thessalorum et Magnetum confinia. Eam explicationem in notis admisi, sed vereor ne parum considerate egerim. Nam et obscure hæc auctor significasset, et mira foret hæc definitio, et minime eam expectaveris in periplo (scilicet periplum Phileas Atheniensis scripsit), cui norma est ora maritima. Itaque recte Fuhrius (ad Dicæarch. p. 376) Dionysium e Philea non diversa a Nostro tradidisse censet, adeo ut verba in hunc modum refigenda putem:

Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν οὐκ Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι· τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν οὐκ ἀφορίσαντα.

Quibus nota sententia significatur eorum qui totam etiam Thessaliam a Græcia alienam esse contenderunt; nam eis qui oram in periplus legebant, nonnisi Magnesia memoranda erat. — Hæc igitur si recte habent, suspicari licet auctorem peripli, ex quo nostrum compendium ductum est, Phileam Atheniensem esse, ejusque nomini fortasse in Φύλαξ corrupto sciolum quendam substituisse notiozem geographum, Scylacem Caryandensem. Quanquam perpauca illa, quæ de Philea traduntur, ut nihil habent quod ejusmodi sententiæ prorsus repugnet, sic nihil suppeditant, unde firmare eam possis. Satis veterem geographum fuisse liquet, sed accuratius ætatem definire non licet. Fragmenta partim pertinent ad res quæ in nostra epitome negligi solent, ut de origine nominum Ambraciæ, Thermopylarum, Aoi, partim in mentione oppidorum versantur, quorum alia, ut Thebæ Phthioticæ, Assus, Gargara, Antandrus, in nostro quoque compendio reperimus, alia vero, ut Andria Macedoniae et Anthea Pontica, ibi desiderantur.

Ceterum libri nostri quantumvis male affecti pretium est haud exiguum, sive fontium spectes antiquitatem, sive copiam eorum, quæ aliunde tradita non accepimus.

(*) Conferenda etiam quæ de Maliensium ditione apud Nostrum et Dionysium leguntur. Vid. not. ad p. 49.

71 a. *EDIDERUNT* Scylacis periplum : 1. *Hæscheli* cum Marciano Heracleota aliisque geographis, August. Vindelicorum 1600, 8; subjecta brevis annotatio. — 2. *Is. Vossius* cum Anonymi Periplo Ponti Euxini, Amstelodami 1639, 4; græce et latine, cum annotatione. — 3. *Jac. Gronovius* in Geographicis antiquis, gr. et. lat. cum notis Vossii, Palmerii suisque, Lugduni Batav. 1697, 4. Repetita hæc editio an. 1700, præfixo titulo novo, additaque disputatione de Oxoniense Hudsoni editione et de Dodwelli dissertatione, qua ætatem scriptoris Anglus definire studuit. — 4. *Hudsonus* in Geographiæ veteris scriptt. gr. minor. tom. I, cum interpret. lat., notis et Dodwelli dissertatione,

in qua ostenditur Scylacem Polybio cœvum fuisse, Oxoniæ 1798, 8. — 5. *Ioan. Franc. Gailius* in Geogr. gr. min. tom. I cum interpr., notis et præmissa introductione. Paris. 1826, 8. — 6. *R. H. Clausenius* : *Hecatæi Milesii fragmenta et Scylacis Caryandensis periplus*. Berolini 1831, cum interp. lat., dissertatione de ætate Scylacis et brevi annotatione. — 7. *Scylacis Periplus ex recensione B. Fabricii*. Dresdæ 1848; græce; subjecta lectio varia. — Varietatem lectionis, quam codex Parisinus præbet, primus edidit E. Millerus in *Supplément aux dernières éditions des petits géogr.*, Paris 1839, p. 195-244.

ATHENÆUS VEL INCERTUS ATHENIENSIS.

72. In codicis Parisini 443 pagina 106 solitarius exstat titulus hicce : Ἀθηναίου πόλεων σκώματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους, qui quo pertineat, frustra in hac quidem pagina circumspicis; contra vero inde a pagina 114 duo habes fragmenta prosaica quæ inscriptione carent et, quum in mediam periegesin iambicam inculcata sint, non eo quo nunc loco leguntur, olim legi poterant. Nascitur itaque suspicio et locum eorum pristinum et titulum in pagina 106 esse quaerendum; nec conjectura fefellerit, quum indiculi verba ex argumentis fragmentorum facile explicentur. In priore fragmento auctor, homo facetus, postquam Athenas descripserat, pergat Oropum. Nosti oppidum fati variis memorabile ac historiæ Atticæ Bœoticiæque multifariam implicatum. Quid Noster? Memorat sane frequentes cauponas viæ ad urbem ducenti appositas, quarum beneficio molestiam itineris superaverit, de ipsa autem urbe nihil nisi hæc : ἡ δὲ πόλις Ὠρωπίων συνοικία θητῶν ἐστὶ, μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν ἀνυπέροβητος πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιτέτρω πλεονεξία συντετραμμένη κτλ... Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις. Similiter Platearum miseriam verbis Posidippi comici ridet perstringitque istos quasi Bœoto-Athenienses, qui si Serambum cauponem et prælium ad urbem olim commissum gloriati sint, aliud nihil in medium proferre habeant. Deinde recenset vitia, quæ in singulis Bœoticiæ urbibus sedem fixisse dicantur, ut Thespiis ἡ φιλονεικία, Anthedone ἡ πλεονεξία, in aliis ἡ αἰσχροκέρδεια, ὁ γῆνός, ἡ ὕβρις, ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀναίσθησις. Jam vides quid sibi velint in titulo verba πόλεων σκώματα. Quæ sequuntur : καὶ ὁδοί,

item facile explicantur. Scilicet viarum rationem accurate peregrinator noster describere solet. Sic fr. 1, § 1 via Athenas ducens est ὁδὸς ἡδεῖα, γεωργουμένη πᾶσα, ἔχουσα τὴν ὄψιν φιλόφρων. — § 6. Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν δι' Ἀφιδνῶν καὶ τοῦ Ἀμφιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸς ἐλευθέρω βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας, προσάντης πᾶσα· ἀλλ' ἡ τῶν καταλύσεων πολυπλήθεια τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχουσα ἄφθονα καὶ ἀναπαύσεις, κωλύει κόπον ἐγγίνεσθαι τοῖς ὁδοιποροῦσιν. — § 8. Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν στάδια ρλ'. ὁδὸς δι' ἐλαιοφύτου καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ ἀπὸ τῶν κλώπων φόβου. — § 11. Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σ'. ὁδὸς ἡσυχῇ μὲν ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ (τε?) πρὸς τὸν Κιθαιρώνα, οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. — § 12. Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π'. ὁδὸς λεία πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. — § 23. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀνθηδόνα στάδια ρξ'. ὁδὸς πλαγία, ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν πορεία. — § 26. Ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς Χαλκίδα στάδια σ'. μέχρι τοῦ Σαλγανέως ὁδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεία τε πᾶσα καὶ μαλακή· τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλατταν, τῇ δὲ ὄρος ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, λάσιον δὲ καὶ ὕδασι πηγαίοις κατάρρυτον. — Quod vero deinde titulus habet : καὶ περίπλους, id sane in duo fragmenta codicis 443 non cadit. Suspiceris legendum esse καὶ εὐρίπος, quum de Euripo sermo sit in postrema parte fragmenti prioris, ex quo antecedentia tituli verba explicavimus. Sed fieri etiam potest, ut verba καὶ περίπλους ad alia fragmenta pertinuerint; nam complura olim fuisse constat e codice Parisino 571, qui tertium exhibet, Strabonianis excerptis annexum, quod in pleniori codice ante secundum fragmentum codicis 443 locum obtinebat (v. not. ad p. 97). Ejus statim initio legis : τοῦ δ' ὅρους (τοῦ Πηλίου) ἡ με-

γίστη καὶ λασιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως (τῆς Δημητριάδος) κατὰ μὲν πλοῦν ζ' (?) ἀπέχει στάδια, πεζῇ δὲ x'. Ac similiter de aliis oræ maritimæ locis disse-rens auctor paraplos memoraverit.

73. Ceterum verba πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους patet nihil esse nisi indiculum, quem librarius ex argumento fragmentorum collegerit. Vera operis integri inscriptio et ambitus jam nos latent. In primo fragmento auctor Eleusine, ut videtur, procedit Athenas; quibus descriptis, pergit Oropum, hinc Tanagram, Plataeas, Thebas, Anthedonem. De his solis, quas ipsum adiisse vel ex verbo κατενόησα § 10 intelligitur, agit accuratius. Deinde postquam verbo monuit de Thespiis et Bœoticarum urbium ἀκκληρήμασι, Anthedone transit in Eubœam, Chalcidemque urbem fusius describit. In secundo fragmento a Deimetriade urbe excurrit in Pelium montem, de eoque exponit uberrime. Fragmento tertio, e postrema totius operis parte petito, auctor fines Helladis, sumto a Peloponneso initio, usque ad Homolium Magnesiæ et Tempe Thessalorum pertinere dicit, ac refellere studet eorum sententiam, qui Thessaliam Græciæ accensendam esse negarent. Quantum ex his colligi potest, scriptor noster totius Helladis, quam nos dicimus, provincias una cum Thessalia et Eubœa descripsisse videtur, non tam justam omnium geographiam componens, quam suo quodam itineralio tamquam fundo narrationis utens. Librum hunc inscriptum fuisse suspicor: Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων; num singularis fuerit liber an pars majoris operis, in medio relinquo. Auctor secundum codicem fuit Athenæus quidam. Fidem testimonii neque firmare aliunde, neque certioribus argumentis evertere licet, adeo ut eas sit acquiescendum. Dubitationis tamen causas non reticebo. Etenim quum ex Athenarum laude magnifica et ex eo quod Oropii et Plataenses tamquam Bœoto-Athenienses traducuntur, auctorem fuisse Atheniensem colligas, dubius hæreo, num revera de Athenæo quodam Atheniense cogitandum sit, an codex verbo Ἀθηναίου nihil nisi patriam scriptoris indicet, sive quod nomen viri exciderit, sive quod omnino id non noverit scriba, sed ex argumen-

to fragmentorum, ut reliquum indiculum suum elicuerit, sic etiam de patria auctoris conjecturam fecerit. Huc accedit quod opus nostrum Heraclidi cuidam vindicandum esse suadet Apollonius in Mirab. c. 19, ubi Ἡρακλείδης ὁ κριτικός (Κρητικός cod.; em. vv. d.) ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων de planta quadam Pelii montis laudatur, quam iisdem fere verbis Noster (fr. 3, § 5 p. 107 ubi v. not.) describit. Nam si in his verborum consensum mirari licet, multo majorem mirationem habet quod titulus libri, quo a re narrata alienior esse videtur, tanto aptius in nostrum opus cadit; adeo ut vix credas duos auctores de eadem planta iisdem pæne verbis in opere de Helladis urbibus disseruisse. Recte Olearium pro ὁ Κρητικός correxisse ὁ κριτικός, non dubitamus; nam si Cretensis scriptor esset, Κρής dicendus erat. Nihil itaque impedit quominus Atheniensis fuerit (*).

74. Vulgo fragmenta nostra ex Dicæarchi Messenii opere, quod Βίος Ἑλλάδος inscribitur, petita esse censentur. Vix ita statuissent plurimi, si geographorum codicem Parisinum novissent. Argumentum sententiæ sumserunt ex verbis: Δικαιάρχου ἀναγραφή Ἑλλάδος, quæ Græciæ insularumque Græcarum descriptioni metricæ subji-ciuntur. Nimirum quum viderent poema istud quod nunc Dionysii esse constat, ad Dicæarchum Messenium nihil pertinere, nomen ejus transtulerunt ad prosaica nostra fragmenta, quæ poeticis inseruntur. Verum conjectura hæc nihil habet quo commendetur. Nam si ignorabatur auctor operis metrici, quod Theophrasto cuidam dedicatur, facile intelligitur quid factum sit, ut Dicæarchus vindicandum esse quidam putarent. Scilicet Theophrastus iis erat notissimus ille philosophus; quærenti autem inter amicos Theophrasti et discipulos Aristotelis geographum aliquem, sponte se obtulit Dicæarchus, qui sæpius una cum Theophrasto ap. vett. laudatur. Nihil igitur video cur nomen Pseudo-Dicæarchi ab eo libro cui attribuitur, divellatur. Deinde vero descriptionem Græciæ, qualem nostra fragmenta prosaica produnt, abhorrere ab opere, quale τὸν Βίον τῆς Ἑλλάδος fuisse aliunde docemur, tum alii perspexerunt, tum nos fusius

(*) Fortasse Heraclides hic non diversus est ab Heraclide περὶ νήσων scriptore, quem una cum Philostephano, Callimachi discipulo, laudant Harpocratio v. Στρώμη (Ἡρακλείδης ἡ Φιλοστέφανος ἐν τῷ περὶ νήσων) et v. Ὠλίαντος (ubi Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, quod vix recte habet), Suidas v. Νάξος, Plin. IV, 23. Cf. Fr. Hist. II, p. 197 sq. Philostephanus, qui cum Heraclide componitur, etiam περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων scripsit; cui operi tanquam altera pars juncti fuerint libri περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ πόλεων, quamquam is titulus in fragmentis ad Europæ urbes pertinentibus non occurrit. Probabiliter in his quoque viam Philostephanus prævit Heraclides.

diximus in *Fragm. Hist. tom. II, p. 227 sq.* Præterea ad chronologica attendendum erat. Nam quum in fragmentis Demetriadis urbis mentio fiat, et duobus locis Posidippi comici versus citentur, Dicæarchus, Aristotelis discipulus, etiamsi non ante annum 347 natum ponamus, nonnisi senex urbis illius et comici meminisse potuit, et ne senex quidem, nisi sumas scripsisse eum paullo post conditam Demetriadem et versus istos e primis Posidippi fabulis esse petitos. Nam Demetrias condita est inter annos 294-287; Posidippus vero, triginta fabularum auctor, docere cœpit anno 289. At quisnam crediderit Dicæarchum, doctissimum gravissimumque philosophum et historicum, canum jam caput, comici poetæ vix tum innotescentis versiculis usum esse, ut probaret Thessaliam partem esse Græciæ? Manifesto hæc ætatem posteriorem arguunt. Adde quod tota illa de Thessalia Græciæ accensenda disputatio non tam doctum historicum quam grammaticum sapit. Nec non de Bœotiae civitatibus narratio, quamquam multa habet quæ nobis jam acceptissima veniunt, a severæ tamen historiæ gravitate abhorret, nimiumque indulget levidensi facetiarum studio (*), adeo ut non ita longe absit ab istis itinerum descriptionibus, quas lepidi Parisienses in imis diarium foliis divulgant.

Ætatem auctoris nostri accuratius constituere vix poteris. Ni conjectura fallit, Atheniensis iste vixit inter annos 250-200 a. Ch.

75. Fragmenta nostra prosaica, quæ breviatorum et scribarum culpa multis in locis manca et corrupta crisin habent difficillimam, una cum metricis fragmentis τῆς ἀναγραφῆς τῆς Ἑλλάδος sub Dicæarchi nomine edi solent. Editiones vero hæc sunt :

1. *Dicæarchi Geographica quædam sive de Vita Græciæ* (fragm. I et III). *Ejusdem descriptio Græciæ, versibus iambicis ad Theophrastum, cum Latina interpretatione atque annotationibus H. Stephani, et ejus Dialogo, qui inscriptus est, Dicæarchi Synpractorum, additis Is. Casauboni*

annotationibus. Excudebat H. Stephanus (Paris.). 1589. 8°. Stephanus græca acceperat a Matthæo Buddæo (v. supra p. xiii). Desideratur fragmentum iambicum de Creta et Cycladibus Sporadibusque insulis.

2. In Hæschelii *Geographis min.* p. 163 sqq. Augustæ Vindelicorum an. 1600. 8. Hæschel primus dedit fragmentum iambicum de Creta ceterisque insulis. Hæc editio recusâ est :

3. In Gronovii *Thesaurο antiq. græc. tom. XI, p. 1 sqq.* an. 1699. fol.

4. In Hudsoni *Geographis min. tom. II, p. 1 sqq.* an. 1703. 8. Hudsonus primus edidit fragmentum II de Pelio monte, quod a Fabricio acceperat (Vid. not. ad p. 107 ed. nostræ). Accedit Dodwelli de Dicæarcho dissertatio.

5. In Zosimadum *Geogr. min. tom. I, p. 479 sqq.* Vindobon. 1806, 8.

6. *Dicæarchi Peripatetici Βίος Ἑλλάδος aliæque fragmenta Geographica emendata atque illustrata edidit M. Marx in Fr. Creuzeri Meletemat. P. III, p. 171 sqq.* Lips. an. 1819. 8.

7. *Δικαιάρχου τοῦ Μεσσηνίου Ἀναγραφὴ καὶ βίος Ἑλλάδος. Ἀνωνυμὸς περὶ πλοῦς κτλ.* (V. supra p. xxxii). *Cum Lucæ Holstenii lucubrationibus, etc.* ed. G. Manzi. Romæ 1819. 4.

8. *I frammenti di Dicearco da Messina, raccolti ed illustrati dall'avvocato D. Celidoneo Errante, de' Baroni di Vanella e Calasia. Palermo. 1822. 8. 2 tom.*

9. In Gailii *geograph. min. vol. II. Paris. 1828. 8.*

10. *De Dicæarcho ejusque operibus, quæ inscribuntur Βίος Ἑλλάδος, Ἀναγραφὴ Ἑλλάδος scripsit Augustus Buttmann, adjunctus Portensis. Numburgi (1832) 4.*

11. *Dicæarchi Messenii quæ supersunt composita, edita et illustrata a Maximiliano Fuhr. Darmstadt. 1841. 8.*

Leguntur tria nostra fragmenta prosaica etiam in *Fragm. histor. tom. II, p. 254 sqq.* ad calcem fragmentorum Dicæarchi Messenii.

(*) Mannert VIII, p. 193 : « Die Vorwürfe, welche man den Bœotiern wegen ihrer Esslust und wegen Vernachlässigung der Geisteskultur machte, übergehe ich; es machte sie der gewandtere, auf seinen etwas schwerfälligen Nachbar nie gut zu sprechende Athenienser. Wer ähnlichen halbweisen Spott, welchen der witzige Grieche über das Auffallende einzelner Stædte ergoss, zu lesen wünscht, findet Unterhaltung in der kurzen Beschreibung einiger der wichtigsten Orte Bœotiens, welche unter Dicæarchs Namen vorhanden ist, aber wahrscheinlicher als das Produkt eines flüchtig reisenden Athenienses gelten kann. »

76. De Agatharchidis Cnidii ætate diversissimas in partes viri docti abierunt. Opus de mari Erythræo, quod senex composuit, scriptum esse Mannertus (*) censuit Ptolemæi Philadelphi annis postremis vel Ptolemæi III initio, Gosselinus (**) circa annum 182 a. C., regnante Ptolemæo V, Droysenius (*Hellenism* II, p. 534) circa an. 160, Wesselingius (ad Diodor. III, 11) eo tempore quo regnavit Ptolemæus VIII Soter II sive Lathurus (117-108), Dodwellus (***) anno 105 vel 104 sub Ptolemæo IX Alexandro I (107-90 n. C.). Wesselingii sententiam probarunt Clintonus (*Fast. Hell.* III, p. 535 ****), Ritterus (*Erdkunde* tom. XII, p. 247 (*)), alii, ipse ego in *Fragm. Histor.* tom. III, p. 191. Ceterum quum unus Dodwellus de ætate Agatharchidis fusius, sed confuse, disseuerit, reliqui paucis verbis, uno alterove argumento in medium prolato, rem attigerint, superest ut denuo argumentum tractetur accuratius.

77. Primum igitur Photius cod. 213 ita habet : Ἐνιοὶ δὲ αὐτὸν (τὸν Ἀγαθαρχίδην) Ἀγαθαρχὸν ὀνομάζουσι. Τούτῳ πατρὶς μὲν ἡ Κνίδος ἦν, ἥ δὲ τέχνη γραμματικὴν ἐπεδείκνυτο· ὑπογραφεὰ δὲ καὶ ἀναγνώστην δ' Αἰμῆος Ἡρακλείδης, δι' ὃν αὐτῷ ἐξυπηρετεῖτο, παρέσχε γνωρίζεσθαι. Ἦν δὲ καὶ θρεπτὸς Κινέου (Κινναίου codd.). Ex his Heraclidem Lembum sub Ptolemæo VI Philometore vixisse et auctoritate apud regem polluisse Suidæ testimonio (v. Ἡρακλείδης) constat; Cineas vero, qui educavit Agatharchidem, idem fuerit cum Ptolemæi VI ministro, qui, Antiocho Epiphane in Ægyptum invadente (170 a. C.), κοινούσιον e viris claris-

simis conscripsit (Polyb. XXVIII, 16). Natum igitur Agatharchidem ponamus inter annos 190 et 180 a. C. Studiis Alexandria absolutis, nescio an Athenas juvenis inviserit. Certe urbem istam adiasse eum vel tunc vel postmodum, inde colligas, quod de nomine maris *Erythræi* edoctum sese dicit (§ 5 p. 112) a Boxo Persa, quem ταῖς Ἀθήναις, λιπόντα τὴν πατρίδα, ἐμβιῶναι prodit. Deinde traditur Agatharchides scribæ et lectoris munere functus esse apud Heraclidem Lembum, historicum, philosophum, virum πολιτικόν (v. *Fr. Hist.* III, p. 168 sqq.), qui eo maxime tempore floruisse videtur, quo Ptolemæus VI cum Antiocho Epiphane pacta inivit, sive an. 170 post primum cum eo bellum, sive post alterum, an. 168; scilicet verba Suidæ Ἡρακλείδης... γεγονὼς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ ἑκτοῦ· δὲ τὰς πρὸς Ἀντίοχον ἔθετο συνθήκας ita intelligo ut ipse Heraclides de pace componenda legatus ad Antiochum missus sit (**). Usus hujus viri et familiaritas ad excitanda dirigendaque Nostri studia magni momenti fuerint. Exemplum patrōni secutus et cœpta ejus, ut videtur, continuans amplissima scripsit opera historica; neque a philosophia alienum fuisse tum e libro Περὶ τῆς προσφιλούς ὁμιλίας colligitur, tum Strabo p. 656 testatur, cui Agatharchides est δὲ ἐκ τῶν περιπάτων ἀνὴρ συγγραφεύς. Quodsi in his Heraclide inferior fuerit, superavit eum arte dicendi; nam illius dictio, Dionysio Hal. iudice, erat negligentior, hic vero, εἴ τις ἄλλος, δεινουργὸς τῆς περὶ τὰς λέξεις χρήσεως. Verba sunt Photii l. l., qui postquam virtutes Agatharchidis scriptoris pluribus persecutus est, hanc apponit

(*) Mannert. X, 1, p. 65 : « Diese Afrikanische Küste blieb den ersten vom Ptolemæus Philadelphus abgeschickten Entdeckern völlig unbekannt; des Agatharchides Nachrichten schliessen sich daher mit der Meerenge des Arabischen Meerbusens. Aber noch in den letzten Jahren des nämlichen Königs erweiterten sich die Kenntnisse von der Ausdehnung der Erde, etc. »

(**) Gosselin *Recherches sur la géographie systématique et positive des anciens* tom. II, p. 161 : « Agatharchides paraît avoir vécu environ quarante et un an après Euergètes. (La description du golfe Arabique) prouve qu'au sud de Ptolemæis on ne connaissait aucune habitation importante sur le rivage. Aussi n'a-t-il pu donner de cette portion de la côte que des notions très-vagues et tellement incertaines qu'elles ne conduisent pas même jusqu'au détroit On ne peut, au reste, soupçonner Photius, à qui nous devons aujourd'hui un long extrait de l'ouvrage d'Agatharchides, d'avoir négligé de transcrire ce que celui-ci aurait dit des contrées africaines voisines du détroit, puisque Diodore, en copiant Agatharchides, termine sa description précisément au même endroit que lui. »

(***) *Dissertatio ostendens tempus quo de mari Rubro vel de gentibus potius meridionalibus scripsit Agatharchides* in Hudsoni *Geogr. min.* tom. I, p. 67 sqq.

(****) Adde Niebuhr. *Kl. Schriften* I, p. 405 : « Artemidor, jenes (des Agatharchides) Zeitgenoss, oder etwas jünger we! her nach Marcianus um Ol. 169, I. d. St. 651 schrieb. »

(*) Ritter l. l. Agatharchidem scripsisse putat c. an. 120, præeunte Ukerto I, p. 120 et Forbigero I, p. 246. Lepidum est quod Ukertus dicit Agatharchidem linguæ Æthiopicae peritum fuisse, laudata p. 46 ed. Huds., § 62 p. 154 ed. n. — Heyne De fontibus Diodori p. LXVI in ed. Bip. : « Et noster quidem Agatharchide maxime est usus, homine Cnidio, regis Ptolemæi puri tutore, sive Alexandro ille fuit, sive Soter II, s. Lathurus. »

(**) Sic etiam Bernhardyus ad Suid. p. 879 verba interpretatur. At minus recte dicit : « Eundem Heraclidem inter legatos, qui controversiam inter Antiochum Epiphanem et Philometorem dirimerent, profert Polybius XXVIII, 1. » Nam ibi de Heraclide *Antiochi* ad Romanos legato sermo est.

coronidem : Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν ἀνὴρ τοιοῦτος, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ἔχων κλέος· εἰ δὲ καὶ τὸ τῆς ῥητορικῆς ἐπώνυμον αὐτῷ ἢ μὴ νήφουσα ψῆφος οὐκ ἐπέθετο, ἀλλὰ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ οὐδὲν ἑλαττον τῶν γραμματικῶν οὐ δεύτερος ἢ τῶν ῥητόρων, δι' ὧν καὶ γράφει καὶ διδάσκει, καταφαίνεσθαι. Ad linguæ elegantiam et variam viri doctrinam accedebat morum probitas et potentis patroni commendatio. Nihil mirum igitur contigisse ei, ut regii pueri magister eligeretur, eique regnum adepto consiliarius et tutor adsisteret. Hoc enim munere functum esse, quo tempore senex jam libros de mari Rubro scripsit, ipse nos edocet. Nimirum complures in Excerptis (§ 11-18 p. 117 sq.) leguntur παραινέσεις ad regem juvenem, inter quas hæc habes dissertissima (§ 17) : Ἐγὼ δ' ἄφ' ἧς ἡμέρας ἡ τύχη με κατέστησεν ἐπίτροπον τοῦ σώματος τοῦ σοῦ, νέου παντελῶς ὄντος, καὶ τῆς ὅλης βασιλείας, ἀπ' ἐκεῖνης εὐθὺς μέγαν ἑμαυτῷ πόνον ἐπέβαλον. Τίνα τοῦτον; τοῖς πρὸς ἡδονὴν δμιλοῦσιν ἐναντιοῦσθαι καὶ δυσχεραίνειν, σοῦ πρῶτον αὐτοῦ περιζιρούμενος οὐ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὴν ἀγνοίαν, ἵνα τῶν τοσούτων ἀγαθῶν φρονῶν ἀπολαύσης, μὴ διαμαρτάνων. Τοῦτο γὰρ ἐζητοῦν πατρὸς ἔχων εὐνοίαν χρόνον στοχαζομένην, οὐ κόλαχος εἰρωνεῖαν καιρῷ προσομιλοῦσαν. Οἶδα γὰρ πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονώς πραγμάτων, διὰ τοὺς θωπεύειν ἐπιβεβλημένους τοὺς ἐν ταῖς ὑπερχαῖς καὶ τὰς μεγίστας βασιλείας ἄρδην ἀνηρημένας, τὴν Κασάνδρου, τὴν Λυσιμάχου, τὴν Ἀλεξάνδρου τηλικαύτην οὔσαν, τὴν Μήδων, τὴν Σύρων, τὴν Περσῶν, ὥστε μὴδὲ σπέρμα καταλελειφθαι τοῦ γένους. Οὐκ ἀλόγως· νέου γὰρ πολλὰ μὲν ἀγνοοῦντος διὰ τὴν ἡλικίαν, εὐλογουμένου δὲ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν οὐδὲν σφαλερώτερον οὐδὲ ἐπικινδυνότερον.

78. Niebuhrius quidem (*KL. Schriften* I, p. 411) verba ista ad Agatharchidem nihil pertinere putavit, sed ex persona dicta esse alius cujusdam, qui tutor fuerit Ptolemæi Epiphanis. At orationes quales in historicis scriptis Agatharchides interponebat, a maris Erythræi descriptione alienæ esse videantur; deinde vero ex proœmio libri quinti (§ 21 p. 119, 32 : Ἐκατέρου δέ σοι προσοίμεθα παραδείγματα γένους, ἵνα... τοὺς ἀμεινον καὶ τὸνναντίον εἰπόντας ἐπ' αὐτὰς εὖρης ταῖς δοκιμασίαις) apparet opus nostrum certæ cuidam personæ eique juveni vel puero fuisse inscriptum; unde sponte quisque conjicit ad eundem juvenem etiam παραινέσεις istas ab eodem dirigi Agatharchide.

Accedit quod verba : πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονώς πραγμάτων eximie quadrant in Nostrum, quem provecæ tum ætatis fuisse discimus ex § 110, ubi sic : Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ἐλπίδων τῶν ἐκκειμένων πρὸς μεσημβρίαν, ὡς ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἐν πέντε βιβλίοις ἐπιμελῶς ἱστορήκαμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν τῷ πελάγει νήσων ὕστερον τεθεωρημένων, καὶ τῶν ἐξ ἧς ἔθνων, καὶ τῶν εὐνοῶν ὅσα φέρειν συμβαίνει τὴν Τρωγλοδῦτιν χώραν, ἡμεῖς μὲν παραιτησάμενοι τὴν ἐξήγησιν ἄρδην ἀπολελοιπάμεν, οὔτε τὸν πόνον τῆς ἡλικίας ὁμοίως ὑποφέρειν δυναμένης, πολλῶν ἡμῖν ὑπὲρ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀναγεγραμμένων, οὔτε τῶν ὑπομνημάτων διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις ἀκριβῆ παραδιδόντων σκέψιν. Simul hæc ostendunt virum rebus publicis occupatum; quippe qui ob defectiones Ægyptum tum perturbantes majoribus distraheretur negotiis quam ut in recentissimos navigatorum commentarios inquirere posset (*). Quodsi Niebuhrius miratur tantam numeris dignitatem viro delatam esse quem Photius *grammaticum* vocat, ego non perspicio cur Agatharchides grammaticus, philosophus peripateticus, historicus, a regio ministro enutritus, alius ministri usu formatus ab eoque commendatus, a summis dignitatibus arcendus fuerit, quas eunuchos et abjectissimæ conditionis homines, Eulæos, Lenæos, Agathocles, Sosibios, alios, obtinuisse constat.

79. Sin quæras quinam fuerit rex ille juvenis, paullo diligentius Ptolemæorum historiam lustranti patebit eligendi potestatem negari, neque de alio cogitari posse nisi de Ptolemæo VII Sotere II, filio Ptolemæi VII Evergetis II et Cleopatrar, fratre majore Ptolemæi IX Alexandri I. Moriens Ptolemæus VII regnum reliquit Cleopatrar uxori secundæ (quæ prioris uxoris Cleopatrar e Ptolemæo VI erat filia) et alteri ex filiis quem illa legisset (Justin. XXXIX, 3). Cleopatra, Soteri filio majori infensa, minorem Alexandrum eligere voluit, sed a populo majorem creare regem compellitur, qui initio una cum matre, mox solus regnum administravit (117-107). Natales Soteris in illud tempus incidunt, quo Ptolemæus VII, repudiata uxore priore, filiam ejus vi stupratam in matrimonium rapuerat, Alexandrini autem eo scelere excitati regem dudum invisum ejecerunt, regnumque Cleopatrar repudiatæ tradiderunt. Quo facto, exul Ptolemæus, iræ impotens, Mem-

(*) Nescio quo pacto Droysenius II, p. 734 verba διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις interpretari potuerit : *wegen der Entfernung dieser Gegenden von Ägypten*.

phitem filium in Cypro insula occidit membra-
que truncati misit Alexandriam.

80. Chronologiam harum rerum novissimus
constituere tentavit Letronnius (*Recueil des in-
script. grecques de l'Égypte*, tom. I, p. 79), ita
vero ordinavit, ut cum iis quæ Agatharchidis
historia sibi postulat, conciliari nequeat. Hæc
enim quum regem flagitet, qui anno 117 puer

adhuc nec quattuordecim fere annis major esset,
Letronniano ex computo Soter tunc natus fuisset
annos viginti septem. At non probasse hoc mihi
videtur vir de Ptolemæorum historia meritissi-
mus. Ne longus sim, temporum rationes, quate-
nus ad rem nostram pertinent, Letronnii calcu-
lis meisque exputatas in tabula componam.

A. C.		A. C.	
146.	Évergète règne.	146.	Ptol. VII Euergetæ post fratris mortem annus pri- mus (<i>Porphyr.</i>).
145.	Répudie sa femme; tue son fils; épouse sa nièce.	132-131.	Pt. Cleopatram repudiat; filiam ejus Cleopatram ducit; pulsus in Cyprum abit post regnum an- norum 15 (<i>Diodor.</i>).
144.	Naissance de Sôter II.		Ptolemæus VIII Soter II nascitur.
143.	Naissance d'Alexandre I.	130.	Ptol. Euerget. Memphitem filium necat (<i>Liv.</i> , <i>Diod.</i>). Alexander I nascitur.
132.	Évergète chassé d'Alexandrie.		
127.	Mariage de Sôter II.	117.	Ptol. VII Euergetes moritur (<i>Porphyr.</i>).
126.	Naissance de Cléopâtre, fille de Sôter II	117.	Cleopatram regnat cum Ptol. VIII Soter II (<i>Porph.</i>).
117.	Évergète meurt.		
117.	Cléopâtre règne seule.		
	Départ d'Eudoxe.		
	Sôter associé à sa mère.		
116.	Forcé de répudier sa femme.	114.	Ptol. Soter Cleopatram sororem ducit.
114.	Sôter remarié avec Selène.	113.	Eudoxus proficiscitur.
		112.	Ptol. Soter Cleopatram dimittit; Selenen ducit; mater ei regno cedit.
	Mariage d'Alexandre I avec Cléopâtre fille de son frère.	111.	Eudoxus redit. Cleopatra Antiocho Cyziceno nubit.
	Sôter retranche le nom de sa mère des actes publiq.	111-108.	Cleopatra Soteris filia nascitur.
	II règne seul.		
	Retour d'Eudoxe.		
109.	Naissance d'Alexandre II.	107.	Soter pulsus in Cyprum abit (<i>Porphyr.</i>).
107.	Sôter II chassé d'Alexandrie.		Cleopatra et Alexandri I regis annus I. (<i>Porphyr.</i>)
	Cléopâtre et Alexandre I.	106.	Alexander I Cleopatram (priorem uxorem, non constat ejusnam filiam) ducit.
		105.	Alexander II, Alexandri I filius, nascitur.
103.	Sôter II en Syrie.	103.	Ptol. Soteris in Syriam expeditio.
	Cléopâtre envoie Alexandre II à Cos.		Alex. II infans in Con ins. transportatur (<i>Joseph.</i>).
86.	Mithridate trouve Alexandre II à Cos, âgé de 24 ans.	97-92.	Cleopatra, Soteris filia, Alexandro I nubit.
81.	Alexandre II fait périr Cléopâtre.	86.	Mithridates Alexandrum II in Co ins. reperit et <i>παράλαβὼν ἔτρεπε βασιλικῶς</i> (<i>Appian.</i>).
		81.	Cleopatra, Soteris filia, ab Alexandro II privigno et marito occiditur (<i>Porphyr.</i>).

81. Primum vides ad annos 132-130 me referre
quæ Letronnius (cujus laterculos repetivit Franz
in C. J. III, p. 288) annis 145 et 144 assigna-

vit (*), immemor, ut videtur, Titi Livii, qui accura-
tum exhibet temporis indicium in Ep. lib. LIX,
ubi inter res anno 130 a. C., M. Perperna consule,

(*) Idem l. l. p. 54 de his ita exponit : « Évergète eut de cette princesse (de Cléopâtre) un fils, qui naquit, pendant les
cérémonies de l'intronisation, à Memphis, ce qui suppose déjà une année d'union. On a lieu de croire (?) que c'est peu
de temps après, peut-être la même année, que, séduit par les charmes de sa nièce Cléopâtre, qui pouvait avoir dix-
huit ans, il lui fit violence et l'épousa, après avoir répudié sa mère. On sait (?), en effet, qu'à la mort d'Évergète II, en
l'année 117, son fils Soter, issu de ce second mariage, était déjà marié depuis plusieurs années à sa sœur Cléopâtre, ce
qui porte l'époque de son mariage au moins à l'année 121; mais elle a pu être antérieure de quelques années : et comme
il est difficile de supposer que Ptolemée se soit marié avant dix-sept ou dix-huit ans, sa naissance est reportée au moins
avant l'année 139, et, conséquemment, le mariage de sa mère avant l'année 140. »

gestas etiam hæc habes : *Ptolemæus, Euergetes cognominatus ob nimiam crudelitatem suis invisus, incensa a populo regia, clam Cyprum profugit; et quum sorori ejus Cleopatrar, quam, filia ejus virgine per vim compressa atque in matrimonium ducta, repudiaverat, regnum a populo datum esset, infensus filium quem ex illa habebat, Cypri occidit, caputque ejus et manus et pedes matri misit.* Porro in Diodori Excerptis de virt. et vit. (XXXV, c. 14 p. 542 ed. Didot.) historia de Ptolemæo filii occisore ita collocatur, ut proxime sequatur fragmentum de Antiochi Sidetæ sive Pii bello Parthico (an. 129-128 sec. Porphy.), antecedit autem in iisdem excerptis (cap. 8) locus ad servile in Sicilia bellum pertinens (an. 134-132), atque alius (cap. 9) de aris Jovis Ætnæi denuo consecratis, qui quidem ex rebus anni 131 petitus esse debet, quum post debellatos demum servos religio Ætnæi Jovis instaurari potuerit. Ex his igitur satis intelligitur de anno quo Memphites truncatus sit Diodorum cum Livio consentire. Uterque auctor in hujus temporis rebus Syriis et Ægyptiis Posidonium, ducem optimum, sequi solet. Illud tamen quæritur, num fuga quoque Ptolemæi ad eundem annum 130 referenda sit, an ad antecedentem pertineat, adeo ut paullo altius Livius rem repetiverit. Hoc ut credamus, facit Diodorus XXXIII, 6p. 524 Didot., qui quum Ptolemæum regnasse annos quindecim prodat, fugam ejus retulit vel ad finem anni 132 vel ad initium anni sequentis. — Igitur Ptolemæus Soter quum circa annum 130 a. C. natus esse debeat, initio regni agebat vitæ annum quartum fere ac decimum.

82. Ceterum si quis Livium, Diodorum et Agatharchidem negligeret, in promptu erat Soterem credere antiquiorem fuisse. Nam ita Justinus XXXIX, 3 : *Igitur quum prior in minorem filium esset (Cleopatra), a populo compellitur majorem eligere; cui priusquam regnum daret, uxorem ademit; compulsusque repudiare carissimam sibi sororem Cleopatram, minorem sororem Selenen ducere jubet. Sed Cleopatra, non tam a viro repudiata quam a matre divortio viri dimissa, Cyziceno (a. 111 sqq.) in Syria nubit etc.* Secundum hæc Soter antequam regnum susciperet, jam uxorem habuisse videtur; quod de puero annorum quat-

tuordecim non est verisimile. Vehementer vereor ne in breve contrahens Trogi narrationem ut alias sic in his quoque Justinus obscuraverit. Rem ita adornandam esse conjicio. Soter Cleopatram duxerit quam primum fieri potuit, ætatis anno decimo sexto vel septimo (114. 113). Hucusque omnem potestatem penes matrem, mulierem dominandi libidine famosam, fuisse concesseris. Quare hosce regni annos uni Cleopatrar assignasse videtur Posidonius (ap. Strab. II, p. 99), qui Eudoxum Cnidium navigationem suscepisse ait *regnante Cleopatrar*; reversum autem dicit οὐκέτι τῆς Κλεοπάτρας ἡγουμένης, ἀλλὰ τοῦ παιδός. Ac sane obtinuisse Soterem ut solus regnaret, probat papyrus Parisiensis (du Louvre N. 53. V. Letr. I. I.) qui ad sextum regni annum (111 a. C.) pertinens unum regis nomen, non simul Cleopatrar matris, exhibet. Auctor vero hujus rerum conversionis fuerit uxor Soteris, audax illa et Cleopatrar marito inimicæ consiliis strenue obsistens. Cujus amovendæ causa nihil tentans mater filio *regnum dedit*, ut Justinus ait, id est, soli regnare concesserit, ea conditione, ut uxorem dimitteret et Syriæ regi Antiocho destinaret, ejusque loco Selenen duceret. Quo facto, mox recuperaturam se pristinam potestatem præsensit, nec spes eam fefellit. Sic rem habuisse crediderim; sin minus, aut præcox Soteris matrimonium sumere licet aut complures annos Cleopatram solam regnasse antequam populo cedens filium majorem regem crearet.

83. Sed hæc omnia corruerent, et Livii et Diodori et Agatharchidis auctoritas everteretur, si revera Soter filiam suscepisset anno 126, quam anno 114 duxisset Alexander I, ut in laterculo suo ponit Letronnius. At nihil historia suppeditat quod in ejusmodi sententiam abire cogat(*). Duas Alexander I uxores habuit; utrique erat Cleopatrar nomen; priorem nonnisi ex Eusebii Chronico novimus, ubi Alexander II Cleopatrar filius esse dicitur. Duxisse eam Alexander debet ante an. 103, quo filius ex ea natus Alexander II in Con insulam transportatus est, ubi juvenem duodeviginti minimum annos natum reperit an. 86 Mithridates καὶ παραλαβὼν ἔτρεφε βασιλικῶς. Altera uxor erat Cleopatra Soteris filia, quam scimus mortuam esse anno 81 (Porphy.).

(*) Nec quidquam de hac re probatur titulo Apollopolitano (ap. Letr. I. I. p. 49, in C. I. III, p. 362) : Βασίλισσα Κλεόπατρα καὶ βασιλεὺς Πτολεμαῖος θεοὶ μεγάλοι Φιλομήτορες [καὶ Σωτῆρες], καὶ τέκνα Ἀρωήρει θεῷ μεγίστῳ καὶ τοῖς συννόις θεοῖς. In quibus si recte habet supplementum καὶ Σωτῆρες, titulusque ad Ptolemæum VIII pertinet, tamen de anno ei assignando nihil liquet nec quidquam de eo admittendum, quod cum reliqua quam novimus historia conciliari nequeat.

postquam per dies aliquot uxor fuisset privigni sui (*πορογόνου* Porphy.) Alexandri II. Quando nata, quando Alexandro I juncta sit, nemo tradit nec certius sciri potest. Si editam ponamus an. 111, Alexandro nubere potuit inde ab an. 97.

84. Semotis impedimentis, quibus recentiores chronologi viam obstruebant, ad auctorem nostrum revertor. Ptolemæus igitur quum post patris obitum quattuordecim fere annos natus esset, magistro adhuc usum fuisse sponte intelligitur. Tutorem vero regis non Ptolemæus iste constituerit, qui uxoris arbitrio regnum reliquit, sed voluntas populi, qui quum matrem coegisset, ut invisum sibi filium regem crearet, personam ejus odio et iræ Cleopatras committere non potuit; in promptu vero erat maternis insidiis virum opponere probum, longæ vitæ experientia rerumque civilium usu valentem, regis personæ additissimum.

85. Alia quædam subjungam quæ ad ætatem scriptoris nostri definiendam aliquatenus pertinent. — Eo ipso tempore quo sua Agatharchides conscriberet, nova quædam de insulis orisque oceani meridionalis in notitiam venerant (uti patet ex § 110). Jam vero vidimus ad Cleopatras et Ptolemæi VIII Soteris sive Lathuri regna a Posidonio referri navigationem Eudoxi Cnidii. Præterea cognitionem geographicam australis terræ sub Ptolemæo Lathuro auctam esse indicat Plinius VI, 35 § 188, ubi de Æthiopiæ gentibus: *Quibusdam pro sermone nutus motusque membrorum est* (Cf. Agath. § 41). *Quibusdam ante Ptolemæum Lathyrum Ægypti regem ignotus fuit usus ignium.* Porro Agatharchides § 102 de Arabibus dicit: *Οὔτοι πολύχρυσον τὴν Πτολεμαίου Συρίαν πεποιήκασιν.* Igitur penes Ptolemaeos tunc fuit Cælesyria, quam Antiochus Magnus prælio ad Panium commisso Ptolemæo V Epiphani eripuerat, nec recuperavit Ptolemæus VI, etsi recuperasset, nisi jamjam vincens prælio cecidisset (an. 146). In potestatem denique provinciam redegerit Ptolemæus VII, quo tempore rebus Syriis se immiscuit, Demetrio Nicatori opponens Alexandrum Zabinam (128), et postea Tryphæniam filiam Antiocho Grypo elocans (123).

86. Monendum etiam de scriptoribus nonnullis, qui ab Agatharchide laudati ad ætatem ejus

proxime accedunt. Inter eos Dinias (§ 5 p. 112), Ἀργολικῶν scriptor, Arato, cujus res gestas prodidit, aut æqualis erat aut junior; si æqualis erat, senilis ejus ætas cum Agatharchidis juventute componenda. Porro § 64 p. 156 Ag. dicit terræ habitabilis partes occidentales explicasse Lycum et Timæum, orientales Hecataeum et Basilim, boreales Diophantum et Demetrium. Horum postremus est Demetrius Callatianus, quem Ponticas regiones diligentissime descripsisse constat ex anonymi periegesi iambica. Composuit *Περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης* libros viginti. E fragmentis (t. IV, p. 381) tenuissimis nihil liquet nisi scripsisse eum post an. 216; Dionysius vero Halicarnassensis (De verb. comp. t. V, p. 30 R.) quum Demetrium inter historicos orationis elegantiam parum curantes memoret *post* Polybium et Psaronem, his ille non antiquior, adeoque Agatharchidis coætaneus fuerit. Diophantus vero Ponticōn auctor, si idem est cum Diophanto Mithridatis duce, Agatharchide fuit junior, attamen potuit Pontica edere antequam senex Noster de mari Erythræo scriberet. Basilis, Indicōn et Æthiopicōn auctor (Fr. H. IV, p. 346) inter quinque istos quos Plinius VI, 35 Æthiopiā explorasse dicit et ex temporum ordine recenset, loco ponitur penultimo, ut Agatharchide vix fuerit multo antiquior. Præter hos Arrianus, qui de cometis scripsit, laudatur § 111, p. 194. Scripsit hic post Eratosthenem (*) ideoque Agatharchidis fere coætaneus fuisse debet. Ex iis autem qui Agatharchidis libris usi sunt, antiquissimus est Artemidorus Agatharchide paullo junior, quippe quem floruisse Ol. 169 (104 a. C.) refert Marcianus Heracleensis.

87. SCRIPTA Agatharchidis a Photio cod. 213 recensentur hæc:

1. Τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν βιβλ. ι'
2. Τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν βιβλ. μβ'.
3. Περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης βιβλ. ε'.
- (4. Περὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν βιβλ. ε')
5. Ἐπιτομὴ τῶν περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐν βιβλ. α'.
6. Ἐπιτομὴ τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων ἀνέμων (ἐθῶν? νόμων?).
7. Ἐκλογαὶ ἱστοριῶν.
8. Περὶ τῆς προσφιλοῦς ὁμιλίας.

(*) Joannes Philoponus Comment. in Aristot. Meteorol. p. 79 Ald. 1551: Ἀρριανὸς δὲ ἐν τῷ περὶ μετεώρων φησὶν, ὡς Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος ἰσχυρίζεται, εἶκοσι καὶ πέντε μυριάδας σταδίων ἔχειν τὴν περίμετρον τοῦ μεγίστου τῆς γῆς κύκλου. Laudatur hic Arrianus etiam a Joanne ad Aristot. Phys. p. 21, quem locum in schedulis meis non exscripsi.

9. Ἐπιτομή τῆς Ἀντιμάχου Λύδης.

88. In Asiæ rerum libris decem exposita historia τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἀλεξάνδρου διαδόχων; in Europiæ auctor vel a morte Alexandri M., vel ab eo tempore, in quo Heraclidæ Lembi historia substiterat, exorsus usque ad finem imperii Macedonici narrationem deduxisse videtur (*). Haud pauca in his Agatharchidem interposuisse de rebus geographicis et ad historiam naturalem pertinentibus fragmenta probant. Sic in Europiacorum fragm. 1 de anguillis Copaidis lacus, fr. 10 de phasianis, fr. 13 de vino Issæ insulæ sermo est; in Asiaticorum autem libro secundo excursus legebatur de Æthiopia, quæ angustiore vocis sensu dicitur et τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην καὶ τὴν χώραν τὴν πλησίον Αἰγύπτου (Diodor. III, 7, 3) sive Meroes regnum comprehendit. Narravit ibi Agatharchides quæ de origine Æthiopum, coloniis in Ægyptum deductis, literis, legibus, institutis acceperat (v. Diodor. III, 2-7). His deinde nonnulla subjunxit de rudibus illis Æthiopum gentibus (Diod. l. l. c. 8-10), de quibus postea fusius exposuit in opere de mari Erythræo. Similiter scripto περὶ θαυμασιῶν ἔθων (si ita legendum est) in multis præluserit mirabilibus illis ad quæ in geographicis libris præ ceteris auctor attendisse videtur, quorumque colligendorum studium sub Ptolemæo VII, talium rerum curiosissimo, inprimis vigerit.

89. Libros quinque Περὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν non diversos fuisse puto a libris quinque Περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Horum *epitomen* non ipse Agatharchides senex, sed alius quidam elaborasse videtur. Librum primum et quintum excerptit Photius; quintum Diodorus Bibliothecæ libro tertio in compendium redegit (**). Præter hos Artemidorum in Geographicorum libro octavo descriptionem sinus Arabici ex Agatharchide potissimum petisse comparata inter se Photii et Diodori ex Agatharchide excerpta et quæ ex Artemidoro Strabo enotavit, docent luculentissime.

90. Erythræum mare quum aliis sit australis oceanus universus, aliis mare ab India ad recessum sinus Arabici pertinens, aliis nonnisi illud quod Arabiæ lafera tria alluit, angustiore hoc sensu Agatharchides nomen adhibuisse videtur. Certe quæ ex eo referuntur, omnia pertinent ad sinum Arabicum et mare Arabiæ meridionalis et sinum Persicum, cujus insulas Erythras Persa incolis frequentans nomen dedisse mari ab auctore nostro censetur. Præterea quum Photius § 47 p. 139, 3 insulas quasdam sinus Persici dicat τετραμμένας πρὸς τὸ δοκοῦν πέλαγος παρεκτείνειν τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν Γεδρωσίαν, in his Gedrosiæ oram tam vagis verbis indicatur, ut ab argumento operis nostri alienam fuisse suspiceris. Tum vero in circumscripto his limitibus opere Agatharchides præ ceteris tractaverit ea, quæ ad Africæ oram regionesque ei proximas pertinent. De his enim excerptorum pars est longe major, et antiquorum auctorum narrationes uberiores suppetebant. Omnino autem Agatharchides, si ad rem iudicium subactum attulit, et scientiæ geographicæ leges in scribendo non neglexit, non modo plenissimum sed accuratissimum etiam de istis regionibus opus componere potuit, quum subsidiorum copia uberrima tunc adesse deberet, aditusque ad ea, si cui alii, pateret Agatharchidi. Nam præter libros bibliothecæ Alexandriæ præsto erant τὰ βασιλικὰ ὑπομνήματα sive asservati in regis scriniis commentarii eorum, qui regum jussu plagas istas exploraverant; nec pauca etiam ex ore testium oculatorum accipere licebat.

91. Quæ nos jam novimus de iis qui post Alexandri M. et ante Agatharchidis tempora mare Rubrum descripserunt vel explorarunt, perpauca sunt. Eratosthenes apud Strabonem p. 768 de sinus Arabici juxta Arabiæ oram longitudine laudat *Alexandrum* et *Anaxicratem*; quorum ille haud dubie idem est cum eo qui ab Æliano (H. An. XVII, 1) citatur Ἀλέξανδρος ἐν περίπλῳ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης de serpentibus cancrisque præ-

(*) Ultimum fragmentum e libro 38 petitum (Fr. H. tom. III, p. 192) de Dardanis agit, pertinetque ad historiam Philippi, qui sæpius eam gentem bello aggressus est, ut an. 207 (Liv. 28, 8), 200 (Liv. 31, 28, 43) et 197 (Liv. 33, 19). Reliqui libri undecim, si in annum 168 deinceps, complectebantur res annorum 30-40, adeo ut singulis libris inesset historia annorum trium quattuorve, quæ fere ratio etiam præcedentium librorum fuisse debet.

(**) Laudat Diodorus III, 11, 1 Agatharchidis librum secundum Περὶ Ἀσίας; una cum Artemidori libro octavo, de Meroes Æthiopibus ceterisque. V. not. ad § 30 p. 129. In iis vero quæ lib. III, 12-48 ex Agatharchidis libro quinto refert, bis laudat auctorem suum (III, 18 et 48. Vid. Agath. § 41 p. 135 et § 105 p. 192), non citato operis titulo. Epitome Diodori cum Photii excerptis in singulis interdum verbis concinit; de aliis modo pauciora, modo uberiora quam Photius præbet. Accidit etiam ut inepta ratione vestigia Agatharchidis legat, ut § 84. p. 174. Recte Heynius De fontibus Diodori p. 63 ed. Bip.: « Artemidorum Ephesium... quem ipse (Diodorus III, 11) in iis quæ de Ægypto et Æthiopia tradita sint, inter præstantiores scriptores refert, vix in iis, quæ de Troglodytice et Æthiopia exposuit, adhibuisse videtur; conveniunt enim omnia cum Agatharchide » De his contra Heynium disputare non debebat Hoffmannus *Die Iberer*, etc. p. 201.

grandibus, Neptuno sacris, quos nemo lædat ipseque auctor se vidisse narravit. De Anaxicrate aliunde non constat, nisi forte huc pertinet is, quem urbibus condendis Seleucus Soter præfecerat (Tzetzes Hist. VII, 174). — *Pythagoræ* ἄρχος περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης novimus ex *Athenæo* p. 183, F (ubi de pandura Troglodytarum), et p. 634 (de tetrachordo instrumento, quo Troglodytæ utantur) et *Æliani* Hist. Anim. XVII, 8 (de cepo. Cf. Agath. § 75) et XVII, 9 (de onocentauro). Fuit Pythagoras ille Euphorione antiquior, nec fortasse diversus a Pythagora *Ptolemæi regis præfecto*, quem magnas gemmas in insulis maris rubri ante Arabiam sitis reperisse prodit *Plinius* XXXVII, 9. Nonnulli nomen in similitudine seducti censent a Pythagora non esse distinguendum *Orthagoram*, cuius Ἰνδοῦς λόγους memorat *Ælianus* XVI, 35, quemque de Ogyride insula sinus Persici et Erythræ regis sepulcro una cum Onesicrito testem affert *Strabo* p. 766, et de alia re *Philostratus* in Vit. Apoll. III, 53, qui etiam quæ deinceps leguntur c. 54 sq. de Gedrosiæ ora ex eodem fonte hausisse putandus est, præsertim quum inter hæc etiam de Ichthyophagis pecora pisce alentibus sermo sit, quod ipsum laudato *Orthagora* refert *Ælianus* l. l. His adde *Philonem* τὸν συγγράψαντα τὸν εἰς Αἰθιοπίαν πλοῦν (Strabo p. 77) sive Αἰθιοπικὰ (Antigon. Mirab. c. 145 ed. Westerm.). — Ipse *Agatharchides* § 44 p. 155 de certa quadam Ichthyophagorum gente laudat *Simmiam* a *Ptolemæo* III missum ad explorandos populos maritimos extra fauces sinus Arabici. Alii memorantur duces *Ptolemæorum*, qui num etiam libros de expeditionibus suis in publicum ediderint, haud liquet. In excer-

ptis *Agatharch.* § 85 p. 175 mentio fit *Aristonis* ad exploranda Arabiæ litora missi a *Ptolemæo* (Philadelpho, ut puto^(*)). *Artemidorus* apud *Strabonem* p. 769 *Satyrum Philoteram* condidisse narrat et a *Ptolemæo* II ablegatum esse ἐπὶ τὴν διερευνῆσιν τῆς τῶν ἐλεφάντων θήρας καὶ τῆς Τρωγλοδυτικῆς. Ex eodem novimus *Eumedem Ptolemæidis* τῶν θηρῶν conditorem. Porro *Philemonem* præfectum, qui e *Topazón* insula primus gemmas ad *Berenicem Ptolemæi* II matrem attulit, apud *Plinium* habes. Alios viros huc pertinentes produnt nomina insularum, portuum, promontiorum, specularum, venationum, castellorum, stellarum, ararum. Sic ex *Artemidoro* in sinu Arabico nota sunt : Σούχου φρούριον (**), Δημητρίου σκοπία (***) , Κόνωνος βωμοί, Κοράου φρούριον καὶ κυνήγιον, Ἀντιφίλου λιμὴν, Εὐμένους ἄλσος, Φιλίππου νῆσος, Πυθαγγέλου κυνήγιον, et extra fauces : Λίχα θήρα, Πυθολάου ἀκρωτήριον, Λέοντος σκοπή, Πυθαγγέλου λιμὴν, et Πυθολάου, Λέοντος, Πυθαγγέλου, Χερμιόρτου στῆλαι καὶ βωμοί. Præterea apud *Ptolemæum* memorantur : Διογένους ἄκρον, Ἀντιόχου σωλήν, Ἀγαθῶνος νῆσος, Μύρωνος νῆσος, Διοδώρου νῆσος, in Arabiæ ora Σωσίππου λιμὴν et juxta eam Τιμαγένους νῆσος, Σωκράτους νῆσος, et extra angustias Ἀγαθοκλέους νῆσοι δύο. Denique *Plinio* teste (VI, 34), a regum præfectis dictæ *Maru* (s. *Mareu*) *insulæ aquosæ et Eratonos* (Eranos v. l.) *sitientes* (****). Non omittendi denique qui terreno itinere *Æthiopiam* explorarunt, exploratamque descripserunt, *Dalion*, *Aristocreon*, *Bion*, *Basilis*, *Simonides minor*, quos hoc ordine recenset *Plinius*, quorumque priores certe quattuor *Agatharchide* antiquiores erant. Num accensendus iis sit *Damocritus*, Αἰθιοπικῶν auctor, incertæ

(*) *Aristonis* statio vocatur una ex iis, quæ erant in via a Copto ad *Berenicem* a *Ptol.* II, ducta. V. Tab. Peut.

(**) Non scribendum esse ap. *Strab.* p. 770 contra codicum auctoritatem φρούριον, Τσοσούχου (τὸ Σούχου codd.) Ἰδρυμα, ut *Corayus* et *Cramerus* fecerunt, liquet ex *Plinio*.

(***) Apud *Ptol.* IV, 7, 5 alia in regione memoratur Δημητρίας ἄκρον; ubi legendum puto : Δημητρίου σκοπία, ἄκρον. Eadem nomina in diversis oræ locis interdum redeunt; neque est cur aut *Ptolemæum* aut *Artemidorum* errasse putemus. — Porro pro βωμός Ἐρωτος ap. *Ptolem.* l. l. probabiliter fuit βωμός Ἐράτωνος, quum insulas *Eratonis* e *Plinio* noverimus. Similiter *Droysenius Hellenism.* II, p. 743 pro Σατύρων ὄρος ap. *Ptol.* l. l. leg. suspicatur Σατύρου ὄρος. Dubitari etiam possit an recte habeant Ἀθηναῖς νῆσος et λιμὴν εὐαγγέλων.

(****) *Eratonis* nomen habes in C. Inscr. t. III, p. 426 N. 4901 in titulo templi Philarum ins. : ΕΡΑΤΩΝΟΣ [ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ... ΠΡΟΣΕΚΥΝΗΜΑ] et N. 4902 in titulo mutilo, cujus initium : ΕΡΑΤΩΝΟΣ... ΥΝΓ C. 12....

ΜΙΑΡΥ.....ΚΑΙ.....

• Initio versus 2 dixeris quidem fuisse Θηβάρχου aut στρατηγού, sed multo probabilius est fuisse ΚΑ]ΙΑΡ[XI, e. c. ἀρχικυνήγου, ἀρχιφυλακίτου etc. » *FRANZ.* Nescio an subsit præfectus qui apud *Plinium* VI, 33, § 169 cum *Eratone* memoratur, et a quo dictæ insulæ *Maru* vel *Mareu*; ; Μαρία νῆσος ap. *Diodor.*; nec alia est, opinor, Μύρωνος νῆσος ap. *Ptol.* — Præterea habes Διοσκορίδου νῆσον (hod. *Socotra*) et *Ζηνοβίου* insulas septem (*Kuria-Muria* hodie), quas item a Græcis nomen nactas esse putare possis. At hæc nomina ficta potius ad aliorum similitudinem. Nam Διοσκορίδου ortum ex *diu-sokotera*, i. e. insula beata (εὐδαίμονες νῆσοι *Agath.* § 103); *Ζηνοβίου* autem insulæ non a *Zenobio* quodam dictæ, sed ab incolis earum *Djenobi* Arabibus. Similiter ὁ Σερapiώνας et ὁ Νίκωνος ὄρεμας in oræ Azaniæ fuerint arabica nomina in græca detorta (V. not. ad. per. n. Er. p. 269).

ætatis (v. Fr. H. IV, p. 377), in medio relinquimus. Neque magis constat de Æthiopicis, quæ Suidas tribuit Charoni Lampsaceno, nos vero Charoni Naucratis historico vindicanda esse suspicamur.

92. Post tot virorum Græcorum itinera, expeditiones conditosque de iis commentarios quæras quidnam Agatharchides suis De mari Erythræo libris quinque præstiterit. Vereor ne minora fuerint quam exspectaveris. Quodsi ex parte superstitite de integro opere iudicium ferre licet, narratorem sane habemus suavem, perelegantem, omnesque illas orationis virtutes ostendentem, quas in historicis Nostri scriptis summopere Photius laudavit, tantoque promptius nos prædicamus, quo minus geographicorum scriptores de iis solliciti esse solent. At ipsum illud elegantiae studium in causa fuisse videtur ut negligeret auctor ἀκριβείαν istam, quæ in ordine narrationis perspicua et in locorum regionumque nominibus, situ, ambitu, distantis accurate definiendis posita præcipuam geographi laudem constituit. Quaspreta diligentia, pinguntur nullis circumscripta lineis, et pro distincta imagine præbetur confusa nitidissimorum licet colorum farrago. Ea enim nostri operis species est, ut non tam a geographo elaboratum putes quam a rhetore concinnatum, qui hoc sibi proponeret ut e variis aliorum scriptis librum eliceret amœnum ac juventuti lectorumque multitudini tanto gratiorem quo magis procul haberet exactæ doctrinæ austeritatem. Missa igitur fecit aut levi brachio tetigit populorum barbarorum nomina horrida et jejunos numeros distantiarum et quæ cetera non poterant ornate nec ore proferri rotundo; contra vero operam dedit ut argumenta narrationis scite sciligeret et artificiose variaret et præ ceteris τὰ θαυμάσια καὶ παράδοξα amplectens iisque inhærens ipse videretur scriptor admirabilis.

93. DISPOSITIO OPERIS. Terrarum, quas mare alluit, descriptiones ita veteres auctores disponere solent ὥστε σύμβουλον ποιῆσθαι τὴν θάλασσαν, τῇ παραλίᾳ χρώμενοι, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλασσαν κρίνοντες (v. Ephor. ap. Strabon p. 334). Et hæc quidem ratio, qua ducem scriptor sequitur oram maritimam, ab eaque ad mediterranea, ubi commodum fuerit, digreditur, ut simplicissima sic rei est accommodatissima. Agatharchides vero tritam viam et ab artificio alienam legere noluit, sed ita libros adornasse videtur, ut pars eorum esset historica potius quam geographica;

in geographicis autem distinguerentur rerum genera, separatimque ageretur de populis, de bestiis, de plantis etc., populi rursus componerentur secundum vitæ rationes, ideoque ichthyophagorum titulo comprehenderentur omnes isti populi qui per utrumque sinus Arabici latus et meridionalem Arabiæ oram etsinus Persici insulas dispersi piscium captura vitam sustentant. Denique quum persæpe quidem in his narrationis partibus de ora maritima sermo fuisset, nec tamen justa ejus descriptio exhiberetur, separatim rursus de ea sermonem instituit, ita vero ut quæ in antecedentibus jam exposuisset, omitteret, ex reliquis autem nonnisi ad mirabilia et τὰ πόρρω κείμενα ἀπὸ τῆς συνηθείας attenderet. Sic mixtum, varium, diffusum opus conflavit, cujus geographica si quis in tabula delineare omnia tentaret, nullis aliunde assumtis auxiliis, perplexum sane negotium susciperet.

94. Sed paullo accuratius argumenta excerptorum perlustremus. Initio libri primi sermo erat de Ptolemæo II, primo venatore elephantum (§ 1). Deinde (2-8) auctor docere studet unde nomen habeat mare Erythræum; qua in re Persicam fabulam ipse secutus refellit aliorum sententias, et verbosa diatribe ridet vulgi credulitatem, quod Græcis fabulis fidem non deneget. His absolutis ad elephantos redit (§ 9). Quæ deinde leguntur, ex oratione petita sunt de bello contra Æthiopes suscipiendo (§ 11-18); subjiciuntur nonnulla de armis Æthiopum, et quomodo Ptolemæus nescio quis equites bello Æthiopico destinatos instruxerit (§ 19, 20). Hactenus pertinent excerpta libri primi. In quo quum de elephantis maxime et Æthiopibus sermo fuisse videatur, et elephantos venandi studium regnante Ptolemæo Philadelpho Æthiopicas regiones primum aperuerit, iisdemque bestiis debeatur ut sub ceteris Ptolemæis cognitio harum terrarum subinde aucta sit: sponte nascitur suspicio primi libri argumentum positum fuisse in historia rerum, quibus meridionales isti tractus in notitiam Græcorum pervenerint. Narraverit igitur primum de Ptolemæo II venatore emittente, deque Ptolemaidis ab Eumede conditæ originibus, deinde quomodo alii duces alias venationes instituerint, in certum quendam oræ locum appellentes ex eoque in mediterranea penetrantes. Qua in re non modo hoc spectandum erat, ut regionem elephantis frequentatam seligerent, sed ut portus etiam navibus ἐλεφαντηγῶς accommodatus in propinquo esset, et simul lo-

cum nanciscerentur qui natura sua vel inposito castello Græcos a barbarorum impetu tutos præstaret. Jam quum a borea hodiernæ Abyssiniæ elephantes non reperiantur, venatio circa Ptolemaidem, ut prima erat, sic ceteris magis boream versus sita est. Deinde apud Artemidorum sequuntur Σάβα λιμὴν καὶ κυνήγιον ἐλεφάντων, Μηλινὸς λιμὴν, cui superjacet φορούριον καὶ κυνήγια, Εὐμένους ἄλσος et pone id Δάραβα πόλις καὶ κυνήγιον ἐλεφάντων τὸ πρὸς τῷ φορέατι λεγόμενον, tum Πυθαγγέλου κυνήγιον et deinceps aliæ venationes tam intra fauces sitæ quam extra eas ad sinum Avaliticum. De his igitur omnibus Agatharchidem libro primo, fortasse etiam sequente, exposuisse neque aliunde sua hausisse Artemidorum consentaneum est. Ac facile hinc explicatur ratio qua libro quinto ora Libyca describitur. Nullam ibi neque Photius neque Diodorus mentionem injiciunt Berenices, celeberrimi hujus oræ emporii; haud aliam scilicet ob causam quam quod de ea auctor jam dixerat libro primo; a Berenice enim proficisci debuerunt Eumedes ceterique qui in Abyssiniæ oram emittebantur. Ac de toto hoc tractu qui inter Berenicen et Ptolemaidem medius est, ipse Agatharchides libro quinto ad priora volumina lectorem relegavit. Sic enim intelligenda sunt verba Photii § 84 p. 174: Τὰ μὲν ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαΐδος ἡρμήνευται, quibus ē Diodoro l. 1. jungas: ὅτε Πτολεμαΐου τὴν τῶν ἐλεφάντων θήραν ἀπηγγείλαμεν. Eadem de causa de tota Abyssiniæ ora in libro quinto nihil refertur nisi mirabilia quædam de umbrarum ratione quam Ptolemaide observarunt, deque balænis hujus maris ingentibus. Contra Gosselinus et Mannertus e libri quinti ratione collegerunt præter Ptolemaidem nullum in Abyssiniæ ora locum insigniorem Agatharchidi innotuisse, eique opinionem suam de ætate scriptoris sententiam, spretis historiæ testimoniis, accommodarunt. Similem in errorem incidit Reichardus (*). Etenim quum Artemidorus in ora inter Berenicen et Ptolemaidem media nonnisi pauca locorum nomina, multa autem in hod. Abyssiniæ litore recenseat, apud Ptolemæum vero contraria ratio obtineat: turbatam esse Artemidori descriptionem, et plurima eorum quæ in Abyssinia ille collocavit, ad Nubiæ oram transferenda esse sibi persuasit, arreptaque

nominum nonnullorum similitudine, novum prorsus locorum ordinem, ea qua solet temeritate, in credulorum usum effinxit. Quibus immorari non est operæ pretium. Nam quæ florente regno Ægyptio magni momenti erant, elephantorum venationes inde ab ultimorum Ptolemæorum temporibus neglectas fuisse ac vicos oppidaque in Abyssiniæ ora et sinu Avalitico præter pauca barbarorum metu derelicta esse sponte intelligitur, si historiam rerum Ægyptiarum reputaveris. Itaque de his nihil fere legitur apud Claudium Ptolemæum, qui in tabulas suas præ ceteris loca mercatorum navigationibus nota recepit.

95. Libris II-IV quid Agatharchides egerit, nescimus. Pars eorum fortassis in eodem quo primus liber argumento versabatur; alia pars esse potuit de Arabiæ ora meridionali adjacentibusque insulis et de sinu Persico; de quibus Ptolemæi III expeditionem haud pauca suppeditasse credideris. Sed hæc in meras conjecturas retrusa.

96. Libro quinto procemii loco rhetor noster præmittit μελέτην ῥητορικὴν de ratione qua magna infortunia decenter annuntianda sint. Deinde gentes quæ sint a meridie Ægypti, descripturus, primum de via agit quæ a Memphi ad fines Æthiopæ itur (§ 22), tum nitidam narrationem interponit de auri metallis ad Ægypti et Æthiopæ confinia sitis (§ 23-29). Post hæc ad præcipuum libri argumentum accedens, quattuor gentium classes distinguit, fluviorum accolæ, paludum accolæ, errantes, ichthyophagos oræ maritimæ (§ 30). Ac primum quidem de ichthyophagis agit, qui quum non solum per Libyæ oram dispersi habitent (**), sed etiam in Asiatico litore inde ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Gedrosiam passim occurrant, hos omnes eodem loco describendos sibi sumens auctor, § 31-39 vitam depingit eorum qui sunt intra fauces sinus Arabici, dein § 40-49 (***) ceteros recenset in meridionali Arabiæ ora et sinu Persico degentes. In his § 41 laudatur Simmias, quem Ptolemæus ad Arabicam potissimum (non vero Libycam) oram explorandam misisse putandus est. Ejusdem Ptolemæi III temporibus reliqua, quæ de hac Arabiæ parte traduntur, primum innotuisse probabile fit e collatis inter se quæ in Monumento Adulitano leguntur et quæ de expeditione regis in Babylo-

(*) *Myoshornus und die Ägyptisch-Äthiopische Küste des klassischen Zeitalters* in libro: *Kleine geogr. Schriften* p. 402 sqq.

(**) Vid. not. ad. § 31 p. 129.

(***) Pag. 141 not. ad § 49 a dele verba Quæ apud Diodorum .. interposita.

nam et Persidem novimus. Indicium rei inest excerptis p. 139, 4 sq. cum Plinii narratione IX, 2 (v. p. 135 not.) comparandis.

97. His defunctus (Διελγηθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τῇ ἀπὸ Βαβυλωνίας ἕως τοῦ Ἀραβίου κόλπου, Exc. Diod. § 50 p. 141), ad Libycam Æthiopiam auctor rediens populos ejus mediterraneos describit. Rhizophagos Astaboræ accolæ (§ 50) excipiunt Hylophagi et Spermatophagi (§ 51); proxime sequuntur Venatores (Gymnetæ Artemidori) (§ 52), a quibus longe ad occasum remoti Elephantomachi sive Elephantophagi (§ 53), et ab his versus occasum Simi, versus meridiem Struthiophagi (§ 57); modico hinc intervallo occurrunt Acridophagi (§ 58), quibus contermina regio ob scorpionum multitudinem deserta (§ 59); postremi demum versus meridiem Canimulgi habitant (§ 60). Inde narratio convertitur ad Troglodytas nomades, quorum vita et instituta explicantur fusius (61 sqq.). — Deinde postquam dixerat sua hac opera meridionales terræ habitabilis regiones similiter explanatas esse atque orientem Hecataeus et Basilis, alii reliquas orbis plagas primi accuratius descripsissent, generaliora quædam subjungit, ut de summa regionum borealium et australium diversitate, etsi eæ non ita magnis intervallis separentur, quum a Mæotide palude ad Æthiopiam iter 24 diebus confici possit. Tum bestias describit, leones, myrmecoleones, pardales, rhinocerotes, camelopardales, sphinges, cynoscephalos, cepos, tauros carnivoros, serpentes (§ 68-77).

98. In hac libri parte quæ de gentibus produntur, pretii sunt maximi, neque meliora aliunde suppetunt. Quamvis color narrationis rhetoricus nonnulla offuscaverit, in universum tamen ad vividum pingitur populorum istorum imago, quorum vitæ ratio ad hunc usque diem eadem fere permansit. At dolemus neque situm singularum regionum exactius definiri, neque gentium afferri nomina propria, ex quibus unum Megabarensium Troglodytarum in Excerptis apparet. Ignorare ea non potuit Agatharchides, quum sat multa eorum ex antiquioribus libris Plinius depromserit.

99. Sequitur sinus Arabici descriptio secundum commentarios regios fidemque testium oculatorum (τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξελήφότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένα; § 79 Diodor.). Sed ne justum periplum exspe-

ctes. Nihil nisi hoc Agatharchides agit, ut insolita et mirabilia exponat. Πολλῶν ὑπαρχόντων, ait, θαυμασίων καὶ πόρρω κειμένων ἀπὸ τῆς συνηθείας, αὐτοὺς ἐπελεύσονται τῶν τόπων τοὺς μνήμας ἀξίους. De mensuris tamen sinus nonnulla præmittuntur. Longitudinem ejus docemur excurrere ἐπὶ πολλοὺς πᾶνυ σταδίου (§ 79); latitudinem minimam et mediam et maximam paullo disertius tradit; qua occasione Panormus et Maria insula memorantur, quorum mentio in ipsius oræ descriptione non recurrit. Deinde ab Arsinoe proficiscens in occidentali sinus ora memorat thermas aquæ amaræ, lacum quendam et Nili rivum per spongiosa in mare transcurrens (§ 80); sequitur mons mire rubicundus, tortuosus Myos seu Veneris portus apud eumque olivarum et meleagridum insulæ (§ 81); tum peninsula per quam naves transducuntur, et sinus Immundus et Ophiodes sive topazôn insula, de qua fabulosa quædam narrat. Inde post Ichthyophagorum et Troglodytarum oram, quæ ad Sotiras usque portum pertinet et hinc Arabiam versus deflectit, mare palustre et viride magnorum causa existit infortuniorum, quibus pingendis auctor immoratur. Ceterum de paraplo usque ad Taurum montem et Ptolemaidem lector relegatur ad libros antecedentes; deinde paucis monetur de umbrarum ratione quæ Ptolemaide sit tempore solstitii. Sequuntur campi irrigui, elephantis aliisque bestiis frequentati, plantisque suis memorabiles; deinde fretum insulis distinctum, in quibus aves specie admirandæ; tum mare profundissimum cete alit ingentia, non molesta tamen, nisi forte in dorsi pinnas navis incurrat. Claudunt extremam sinus Troglodyticam acra Psebææ (84). Hactenus de latere sinus occidentali, quod tanto paucioribus auctor describit, quum plurima de eo jam exposuerat in libris antecedentibus. Uberiora et accuratiora tradit de latere Arabico, in quo, ut capita narrationis verbo indicem, memorantur Neptunium (85), palmetum (86), Phocarum insula prætensumque ei promontorium (87), Maranitæ a Garindanensibus deleti, Læanites recessus et Nabatæi accolæ (88), dein Bythemanenses (89), tum Batmizomanenses ad sinum profundum (90), tres insulæ (91), litus saxosum mille stadiorum (92), adjacens mons mirabilis; alti cumuli arenæ nigræ; Charmutha peninsula et portus cothoni Carthaginiensium similis; montes quinque pyramidales; sinus rotundus cum fanis deorum (93); litus irri-

guum, ad quod Chabinus mons (94); contermini Debæ Arabes, apud quos fluvius auri ramenta deferens (95); Alilæi et Gasandenses Arabes (96); tum Carpæ ad sinum profundum et deinceps gens maxima Sabæorum, quorum de regione ejusque proventu, de Saba urbe, regibus, vivendi genere, commerciis, divitiis narratio exstat amplissima (97-102). Subjiciuntur nonnulla de maris in hoc tractu colore deque insulis beatissimis, quæ Sabæorum terræ (a meridie) objacent (103). — Absoluta oræ descriptione, exponit auctor περὶ τῶν κατ' οὐρανὸν ὁρωμένων παραδόξων, de ventis, maris reciprocationibus, plantis in marina aqua nascentibus, piscibus quibusdam naturæ singularibus. Hactenus de argumentis excerptorum; quibus quum egregia multa debeamus, haud pauca tamen insunt etiam falsa vel parum accurata, sive quod vulgi opinionibus fidem auctor adhibuit, sive quod de situ locorum non satis ei constabat. Ejusmodi sunt quæ leguntur de auro Arabico, de ratione topazos in Ophiode insula colligendi, de Sabæorum divitiis, de situ Myoshormi et sinus Immundi et de aliis quibusdam, quorum in annotatione mentionem injeci.

100. Jam si id agitur, ut ora sinus Arabici secundum veteres auctores describatur, excerpta Agatharchidis plurima præbent eorum, quæ spectant naturam oræ, vel montibus distinctæ et saxosæ vel arenosæ, modo rectæ modo sinuosæ, mare habentis modo profundum modo humile; quæ vero pertinent ad oppida et vicos portusque, quum libro quinto de industria Agatharchides neglexerit et nonnisi præteriens in Libyco sinus latere Myoshormum et Ptolemaidem, in Arabico latere nonnisi Saba urbem mediterraneam comme-

moraverit: ea tantum non omnia petenda sunt ex Artemidoro et Plinio et Ptolemæo et si quid aliunde addi potest. Ex his Artemidorum Agatharchidei operis libris primo et quinto usum fuisse bene constat, ac consentaneum est non neglexisse eum reliquam operis partem, ex qua si non omnia, certe plurima fluxerint eorum quæ de singulis oppidis, vicis, portubus, venationibus Strabo excerpsit. Ceterum quum Artemidorus ea quæ de oræ locis et regionibus mediterraneis Cnidius auctor diversis in libris secundum genera rerum distincta tradiderat, uno loco in oræ descriptione complexus sit, nonnumquam ei accidisse videtur ut non suum cuique locum assignaret. — Plinius, qui nova habet non pauca, alios prorsus auctores secutus est, inter quos Juba princeps fuerit. Plurima autem loca ex uno novimus Ptolemæo; sed situm singulorum definire res lubrica est, quum meridionalem sinus partem et in hac rursus occiduum maxime latus falsissime Ptolemæus delineaverit, adeo ut ex graduum notatione parum proficias, omnisque fere utilitas in serie nominum reposita sit. Nihil mirum igitur nostri quoque ævi viros doctos in diversissimas de his sententias abiisse, præsertim quum ne ipsis quidem accuratior oræ delineatio suppeteret. Quam quum nuper demum Moresbyi ejusque sociorum opera et studio nacti simus, de multis jam statuere licet probabilius, quamquam haud pauca etiam nunc manent semperque manebunt incerta. — Quomodo in occiduo sinus Arabici latere Agatharchidis, Artemidori, Plinii et Ptolemæi narrationes componendæ mihi videantur, paucis indicabo tabulâ synopticâ.

GÉOGR. I.

SINUS ARABICI ORA OCCIDENTALIS.

AGATHARCHIDES.	ARTEMIDORUS.	PLINIUS.	PTOLEMÆUS.			
			Long.	Lat.		Long. Lat.
	(Νῆσοι ἐξ Ἀραβίας καλού- μεναι) (21).	Hinc Azanum mare (19). Promontorium quod ali- qui Hispalum scripsere.	66° 30'	16°	Βοριάς Ἐρεος, ἄκρον.	66° 30' 16°
	Σαβατικὸν στόμα. Ἐν μεσογαίᾳ φρεῖον, τὸ Σούχου ἱσθμῶς.	Lacus Mandalum (22). Colerasilis insula (23). et in alto multae, in qui- bus testudo plurima.			Καταβάται (20) νῆσοι αἱ καὶ Χελοντίδες δύο.	68° 17° 30'
	Σάβα λιμὴν καὶ κυνήγιον ἐλεφάντων. Ἐν βάθει τούτων Τήνεσις χώρα. Σεμέριται ἐπὶ ἡλῳδες. Ῥιζοφόγοι ἢ Ἐλεῖοι παρὰ Ἀσταδόρα. Πλησίον Σπερματοφόγοι.	Oppidum Suchæ.	67°	15°	Ὀριστίδες δύο.	67° 30' 17°
	Ὁ πόρος νῆσοις διέληται ἐκάρτοις, ἐκτρεφούσαις δ' ὀρέων ἴδια γένη.	Daphnidiis insula (25).	68°	12° 10'	Μέγων νῆσος.	68° 16°
	Ἐλάτια λιμὴν.	Oppidum Aduliton.			Δαφνίνη νῆσος.	68° 30' 15° 20'
		Aethiopes Arotres. Alian (Allea, Eliax. Eliax var. lec.) ins (26).	67°	11° 40'	(Πανός νῆσος.	68° 40' 12°
		Bacchiæ et Antibacchiæ ins.	68°	11° 40'	Ἀκαυθινή νῆσος.	68° 30' 15°
	Σπράττανος νῆσος. Δημητρίου σκοπία.	Siralomis i.			Ῥαῖνα, 15° 12'. Ras Dellema 15° 31'. Hæsortia tribus. Dhalac et proximæ ins.	
	Θάλασσα βαθεῖα παντέλως. Ἐν μεσογαίᾳ Κόρακίου χώρα	Sinus incognitus.			Μαχαρίτα νῆσος.	68° 30' 14°
					Ὀρνέων νῆσος.	69° 14°
					Βάγχου καὶ Ἀντιβάγχου.	69° 30' 13° 15'
					Ἰνσλα ad Ras Dellema sita eique objecta ins. Chum- mar (15° 32')? Larnouse p 15° 23'. Prom. ad Larnouse ins. (15° 21')? Hauakil-Bay. Mons ad Ras Undaddah. (15°)?	

SINUS ARABICI ORA OCCIDENTALIS.

AGATHARCHIDES.	ARTEMIDORUS.	PLINIUS.	PTOLEMÆUS.			
	καὶ Ἐνδέρη Γυμνησιῶν ἀνδραῶν. Μηλινὸς λιμὴν. Ἰπέρκειται φρούριον καὶ κρητὶν. Ἀντιφίλου λιμὴν. Ἰπέρκεινται κρητίζατοι Κολοδοῖ. Κολοδῶν ἄλσος.	Promontorium in quo Cucius fons. Isidis portus, X dierum remigio ab oppido Adulitarum distans. Antelorum portum duae pseudopylae. Interiores totidem pylae.	Long.	Lat.	Long.	Lat.
	Βερενίκη ἢ κατὰ Σάβας. Σάβας, πόλις εὐμεγέθης. Ἐμμένους ἄλσος· ὑπέρκειται Δαράβα πόλις καὶ κρητὶν ἐν ἐσάντων, τὸ πρὸς τῷ φρέατι λεγόμενον. Κρητίζατοι, στρουθοστάγοι, ἀκριδοστάγοι. Inter insulas huius tractus sunt tres tines ἐφετῆς κείμεναι, χελωνῶν, φωνίων, ἱεράκων. Φιλίππου νῆσος. Πυθαγέλου κρητὶν.		72°	10° 15'	70°	11° 30'
	Ἀρασίον πόλις καὶ λιμὴν. Αἱ κατὰ τὰς ἐξ ἡνίσσου στεναὶ Δείρη.	Diodori insula. et aliae desertae. Berenice Epitides.	73° 45'	10° 20'		
			73° 45'	10° 40'	70°	12° 30'
			74° 30'	11°	72° 30'	12° 30'
		</				

Ἄ. καὶ Ψεβάται.

1. In constituenda serie locorum, quæ sunt usque ad Berenice, difficultatem movent urbes Arsinoe, Philoteræ et Myoshormus. Bene novimus Arsinoen Plinii et Ptolemæi, sed nihil constat de Artemidori Arsinoe post Philoteram ponenda. Philoteram vero quum Artemidorus et Plinius ante Myoshormum collocent, Ptolemæus Φιλοτέρᾳ λιμένα post Myoshormum exhibet. Hæc quomodo sint componenda quæritur. Primo adspectu dixeris duas fuisse Arsinoas, quarum altera apud unum Artemidorum memoretur, ac similiter distinguendam esse Philoteram a portu Philoteræ. Atque sic statuit Letronnius (*Inscr. de l'Ég.* I, p. 187), simul de locis Philoteræ et Arsinoæ Artemidori attribuentis promens conjecturam. Illam a Cap Zaffarana paulo meridiem versus juxta Cap Grady Rouemi collocat, ubi oppidum fuisse sepulchra indicant (*Wilkinson Journ. of the R. G. S. of London* t. II, p. 32 sq.); Arsinoen vero in maris recessu prope Drepanum prom. fuisse suspicatur. Ego non nego exstitisse olim complura quam nos jam novimus in hac ora oppida, at duas Philoteræ Arsinoasque non magis admiserim quam tres Myoshormos, unam Ptolemæi, alteram Artemidori, tertiam Anonymi scriptoris, vel tres illas Adulas, quas ex scriptorum dissensu eruit Gosselinus. Scilicet Artemidorus quum crassissimos Agatharchidis errores verbotenus fere repetat, accuratius de situ locorum edoctus esse vix potuit; haud igitur verisimile est omisisse eum Arsinoen Agatharchidis, aliamque cognominem urbem de suo introduxisse; contra vero quum Heroonopolin et Philoteram ex alio Agatharchidis libro vel, si mavis, alio ex auctore adjungeret, facile accidit ut Philoteram una cum Heroonpoli ante Arsinoen memoraret. Quod Philoteram attinet, apud Ptolemæum, ut passim, sic hoc quoque loco, ordinem duorum nominum invertendum puto, ita ut Philoteræ portus ponatur ante Myoshormum. Qua in re non tam hoc me movet ut de Philoteræ loco Ptolemæus conciliari possit cum Artemidoro Plinioque, quam ut quæ de Myoshormo traduntur incongrua, explicentur. Secundum Ptolemæum Myoshormus ponendus foret ad Ras Abouchâr, ubi ruinas habes. Agatharchides autem ejusque sectatores quum ad Myoshormum fuisse tradant montem rubrum (qui nullus est ad Ras Abouchâr) et insulas tres, Rozierus Myoshormum ponit ad Ras Abousomer (sec. Ptolem. Philoteræ portui assignandum), ubi revera mons ruber et insulæ tres exstant. At simul Agatharchides Artemidorus et Strabo Myoshormum dicunt propinquam fuisse Berenicæ, de cujus situ constat. Ad hoc attendens Reichardus Myoshormum multo magis meridiem versus removit in eam regionem, ubi alter mons ruber occurrit prope portum Schakara (*Shem Scheikh* ap. Moresbyum, qui est portus bonus introitum angustum habens, intus in lacus modum dilatatus) et Schauna. Verum in hanc sententiam ea, quæ de tribus insulis Myoshormo objectis Agatharchides habet, secundum recentissimam Moresbyi mapmam minime quadrant. Ego de his ita sentio. Quod Myoshormum Agatharchides non ita longe a Berenice et sinu Immundo abfuisse putavit, hoc ut haud magni faciendum, sic non negligendum est. Patet his subesse eundem errorem, ex quo Berenice ponitur ad isthmi regionem sive ad eum oræ tractum, qui Copto et Apollinopoli objacet. Causa autem erroris Agatharchidi, mirabilia magis quam cetera curanti, exstiterit mons rubicundus. Talis enim quum exstare tradebatur tum ad hod. Abousomer tum ad hod. Schakara, utrumque montem locaque iis propinqua confudit et miscuit. Rei indicium præbet loci nomen duplex; nam Μῦος ὄρεον postea Ἀφροδίτης ὄρεον dictum esse Noster perhibet, quum superiores auctores nonnisi Myoshorni nomen noverint. Nimirum duo his produntur, quorum alter, Veneris portus, componendus est cum hod. Schakara, cui adjacet insula magna Ianbo (in mappa Berghausii) s. Somaul (*Moresby* 24° 40' lat.) quam vernaculo nomine Jamben Plinius, Ptolemæus vero græce Ἀφροδίτης νῆσον (25° lat.) vocat: adeo ut sponte conjicias portum proximum item Veneris dictum esse, unumque fuisse e multis illis, quos juxta Jamben ins. memorat Plinius. Alter portus est Myoshormus ad Ras Abousomer; ad hunc pertinent insulæ tres, dum mons ruber juxta utrumque erat. Jam intelligitur quomodo Noster Myos-Aphrodites portum et ad isthmum collocare, et Berenicæ propinquum dicere potuerit, quum illud ad Myoshormum, hoc ad Veneris portum pertineat. Simul concesseris nominum transpositionem, quam in Ptolemæo proposuimus, præsertim quum rem suadeant non solum Plinius et Agatharchides ejusque sectatores, sed gravissimus etiam testis, auctor anonymus peripli mar. Erythræi, quem item Myoshormum ad Ras Abousomer posuisse nullus jam dubito. Etenim a Berenice ad Myoshormum stadia computat 1800; quæ quidem, si Ras el Anf, promontorium longissime in mare porrectum, circumnavigaveris, nonnisi ad hod. Cosseir pertinent; sed quum Cosseir cum Myoshormo componi nequeat, Agatharchides autem (§ 82 p. 170) de promontorio isto dicat: ἥς κατὰ τὴν αὐχέναν στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν ἀντιπέραν θάλασσαν, distantia illa computanda est a cervice illa, a qua ad Ras Abousomer reapse sunt stadia 1800-1850. Quod Veneris portum attinet, probabile est e via a Copto Berenice ducente deflexisse aliam viam ad portum illum tendentem; deflexisse autem putaverim in statione, quæ ipsa quoque Veneris dicitur in Tab. Peutingeriana. Igitur ordo locorum in ora hic est: Arsinoe, Clysmæ, Ennum, Drepanum, Philoteræ (*Abouchar*), ad quam Abasæi Arabes et insulæ Sapirene et Scytala; tum Myoshormos (*Abousomer*), cum monte rubro, fortasse Æas Ptolemæi; tum Albus portus, Acabe m., Nechesia, Veneris portus (*Sherm Sheikh* a meridie promontorii *Urah*) cum Veneris insula; deinde Berenice.

2. De Wadi Enned palmis et tamaricibus consito, rivoque aquæ limpidissimæ quidem, sed ita infectæ, ut nonnisi camelis potus sit, vide Wilkinson l. I. II, p. 41. Eundem, ut suspicor, rivum inter Enned montes vidit Lepsius *Briefe aus Egypten u. Ethiopien* p. 322, putans ille hunc fortasse esse *Tatnum* fontem Plinii. Ceterum quod Plinius dicit: pro hoc alii Philoteram scribunt, id non ita intellige ut ejusdem loci duo fuerint nomina, sed ita ut in aliis auctoribus inter Arsinoen et Myoshormum memorari videret Ennum, in aliis Philoteram.

3. Ubina thermæ et Nili rivus ponenda sint, dicere non habeo, quum indicia rei certiora mihi non suppetant.

4. In mappa Berghausiana Æas, tamquam hodiernum montis nomen, adscribitur in ora, quæ post Cosseir sequitur meridiem versus. Hoc si recte fit, iterum ordo nominum in Ptolemæo esset neglectus.

5. In mappa Berghausiana notantur: die drei Berge Akabe (25° 26' lat.) Significatur haud dubie mons triceps, qui apud Moresbyum anglice vocatur *Cat ears* (25° 21'); cui adjacet peraltus mons *Abou-Tiour*.

6. Quod insulas attinet, constat de Topazo in alto sita (23° 26'). Itaque quæ proxime antecedit *Cardamine* est hod. *Macour* seu *Cornaka*; reliquæ a Ras el Anf boream versus esse debent. In Moresbyi mappa nonnisi quattuor non longe inter se dissitæ notantur (*Showarit*), quæ esse videntur *Hattonesi* Plinii; ab his boream versus nonnisi scopulos Anglus nauta exhibet, dum Berghausius ibi collocat *Siren* inss.

7. Mons insulæ 800-1000 pedes altus; ἀγροπόδια insula non præbet, monente Moresbyo.

8. *Mirsa Shab* (*Habesah* ap. Berghaus) portus est parvis navibus idoneus. Ad hunc Bazium promontorium ponendum ex computo Ptolemæi. Sed fieri potuit, ut minus accurate latitudinem auctor notaverit, et cogitandum sit de sequente promontorio *Abou-Darah* (22° 40'), longius in mare procurrens, humile, tectum arbutis.

9. Inde a 22° 20' usque ad 21° 52' jugum montanum porrigitur, cujus meridionales vertices ad 5000-7000 pedum altitudinem assurgunt. Borealis pars a Moresby dicitur *scragged hill, low and broken*; hinc ei nomen *πρίνωτος*.

10. Elba insula « a low coral islet ». Moresby. Juxta eam ἀγκυροβόλια.

11. Ad *Ras Juzrial* Moresbyus adscribit: « Low coral cliff; plenty of firewood; wells of good water close to the beach. » A meridionali chersonesi latere est *Mersa Helau*, ancoris aptus portus, sed accessu difficilis.

12. Insula, quæ proprie dici possit, in hoc tractu non notatur; scopuli vero permulti exstant ad *Cap Elba*; adeo ut de his unus alterve major intelligendus sit. Sin falsa latitudinis nota, cogitem de insula chersoneso adjacente.

13. Mnemeum prom. vulgo referunt ad *Ras Calmez* (21°). Scilicet quum recentiores ibi sepulcra reperissent, hæc putant esse perantiqua et nomen dedisse promontorio, quod dicendum potius sit Μνημείων ἄκρον. At ora hujus loca apud Ptolemæum omnia justo magis versus austrum, non versus boream, removentur. Quare etymologica ista flocci facio. Nominis vestigium potius præbet portus *Moamaa*, qui est juxta *Cap Elba* sive *Ras Djidid*.

14. *Core ul Meroub* oram saxosam et abruptam habet, portuumque in tota hac ora profundissimus est.

15. Hic quoque saxosam oram habet et bifidus est, vel duo sunt portus, alter juxta alterum; quod ipsum contulisse videtur ut nobili pari fratrum consecraretur. Ceterum in seqq. ora locis distantiae sunt justo majores. Etenim quum Ptolemaidem 18° 40' sitam ex observationibus quibusdam parum accuratis Ptolemæus ponat in 16° 25': hinc factum est ut anteedentium locorum distantiae justo magis didicerentur. — In seqq. ap. Ptol. pro Δήμητρος scribendum videri Δημητρίου supra monui. Montem rotundum et in planitie assurgentem Moresbyus vocat *hayrock* (*meule de foin*). Similis mons est ad *Core Dullow*, 21° 30'. — In sqq. Tamadæon insulæ sec. Ptol. numeros positæ forent juxta Satyrón montem, ubi mare ab insulis vacuum. Intellige *Tyflah* insulas duas, litori adjacentes, in quo Moresbyus habet *Duberabb*, Berghausius *Tebade* locum et *Cubad* tribum. Ab his dictæ videntur *Tomadeon* (*Tabadeon*?) insulæ. In Ptol. vulgo editur *Τομαζίων*; Wilbergi codices *Γομαζίων*, *Τομαζίων*, *Γομαζίων*.

16. Pro Γαύρος fortasse leg. Τάυρος; ex Agatharchide. Quodsi de situ dissensus est, componi potest eo, quod ejusdem jugi montani partes diversæ designantur. Inter *Irous* et *Mersa Darou* (*Darou* Joann. de Castro) montes peralti sunt. V. Berghaus Mem. zur Karte v. Arab. etc. p. 46. Vix recte, Diodorus *promontoria* Tauros dicit.

17. De *Mirsa Baroud* Berghaus I. ex Buikhardo notat: « Hier ist das Grab eines Scheik, mit einer Kuppel darüber, welche die Matrosen von Souakin erbaut haben, weil sie ihn als Beschützer der Seefahrer verehren. » Jam antiquitus ibi diis sospitatoribus aram nautæ struverint. Ceterum ut supra Dioscurorum portus sic noster quoque Servatorum quasi duplex est, intercedente humili tænia inter *Mirsa Baroud* et *Mirsa Geehye*, quem posteriorem esse omnium in hoc tractu optimum nec magnis navibus tuendis imparem refert Burkhardius.

18. Apud Diodorum Μαρίξ [νήσος] δυσπελαγίξ non mutari velim in πελαγίξ. Occurrit similiter δυσθαλάσσιος, ut εὐθαλάττιος, εὐπελαγής. Vox in periculosum hunc maris tractum apprime quadrat. Ceterum Plinius eo præstare videtur, quod non unam quandam Mariam insulam, sed insularum complexum a Mareo quodam præfecto dici tradit. Quamquam quænam illæ fuerint, in tanta insularum farragine non liquet. — Myronis insulam Ptolemæi (et St. Byz.) a Mareu insulis Plinii non esse diversam suspicor. Latitudines insulis assignatas bene distineas ab iis quæ ad loca ora pertinent. — Pro *Eratonos* v. I. *Eranos*. Intelligo eas insulas quæ sunt in *el Shubuk*, sive in eo maris tractu qui subsidente mari siccus evadit. In magno refluxu fundus maris latissime delegi potuit, veraque acceperit Agatharchides p. 173.

19. Quæ jure ibi Azanii maris initium ponat Plinius non perspicio, vereorque ne diversa confundat. Idem valet de Hispano promontorio, quod nescio an sit Azanii marisque Hippali promontorium, a quo Hippalo vento Indiam petebant.

20. Καταβραΐζι codex edit. Argent.; vulgo Κατάβραϊ vel Κατάβραϊ. Velim Καταβραΐζι. Ab incolis vel accolis dictæ videntur, ut supra Τομαζίων insulæ. Certe Κατάβραϊ Æthiopes, etsi non nostro loco, memorantur ap. Ptol. VI, 7 p. 304.

21. νῆσοι ἐξ λατομίαι] Quæ proxime sequantur insulæ ad *Core Novaret*, vulgo dictæ *Wellesley islands*, quum lapidem habeant e corallii conflatum, *Λατομίαι* dici vix poterunt, nisi fort. corallia ibi excisa indicari putes; quæ vero in alto his objectæ insulæ cernuntur, humiles sunt et arenosæ (« low sand-islands » Moresby). Itaque num recte nomen habeat, quaeritur. Fortasse etiam gravius ulcus latet. Nam quum infra Artemidorus memoret sex insulas ad ostium sinus Arabici positas (*les six frères*), mihi casu fit, ut sex item insulæ ante ostium Sabaiticum recensentur. An dormitans hoc fecit auctor? Insulæ faucibus sinus adjacentes sane saxosæ sunt; an vero lapicidinas habuerint, nescio. Apud Ptolemæum vocantur Ἀζάνου νῆσοι δύο. Fortasse idem nomen in Artemidoreis latet; adeo ut ΑΑΤΟΜΙΑΙ natum sit ex ΑΑΖΝΙΑΙ. Tu videas.

22. *Mandalum*] Nomen *Mundalu* Moresbyana mappa habet in loco qui a *Core Novaret* meridiem versus dimidio gradu distat (17° 43'), sed lacus ibi non conspicitur. Indicatur haud dubie monumentum, quod in hac regione vidit Valentia (Voy. and trav. II, p. 263), ex quo hæc notat Berghaus I. I.: « Auf einem der Hügel steht ein kleines, weisses muselmännisches Grabmal; ein anderes lag gegen sieben Meilen weit. Der Pilote nannte es Mundalow. » Nomen hoc fortasse a regione sumtum Lacus *Mandalum*, nisi latuit recentiores ora exploratores, esse debet *Core Novaret* (vulgo *Port Mornington*), qui maris recessus objectis insulis lacus in modum clauditur. De eo ita Berghaus I. I.: « Das Fahrwasser ist zwar eng, allein der Hafen ist so geräumig, dass, wie Valentia sagt, alle Flotten Europa's darin Platz finden; auf jeder Seite vor dem Winde geschützt, können die Schiffe wie auf einem Lustwasserbecken in 5 bis 7 Faden Tiefe in grosser Sicherheit vor Anker liegen. Die Berge treten dicht an die Küste. » Ostium hujus portus dici videtur Sabaiticum, propterea puto, quod in situ hoc opportunissimo olim Saba urbs Arabica fuerit, sicuti aliæ duæ Sabæ in hac ora occurrunt, idemque nomen variis sub formis de locis Arabicis frequens est (V. Ritter XII, p. 770). In insula ante portum sita (*Colorasitis* Plinii?) etiam nunc supersunt ruinæ (quas Ptolemæus esse putavit Moresbyus) et postea in eadem hac regione Suchum quandam castellum extruxisse e geographis nostris colligimus.

23. *Colorasitis*] var. I. *Colocasitis* et *Casitis*; Ptol. codices: Ὀρισίτιδες, Ὀρισίτιδες, Ὀρισίτιδες, Ὀρισίτιδες finxit Wilbergus. Easdem insulas ab utroque auctore indicari puto. Vera nominis ratio me latet.

24. Post *Core Novaret* sequitur scopulorum tænia usque ad 17° 22', ubi mons (*Colobón*) juxta oram assurgit.

25. Δαφνίνη] Ὀρενή dicitur in Per. mar. Erythr. p. 259. Arotres nomen ex nom. *Hazortæ* ortum.

26. *Alieu*] Ἀλιεύου νῆσοι Anonym. p. 261. Apud Artemidorum Ἐλαίαν λεγμένα ad Adulim referrem, nisi aliud suaderet comparatio Plinii. Male h. I. Strabo Artemidorum excerptisse videtur. Dixerit auctor νῆσοι καὶ λιμὲν Ἐλαία vel Ἐλαίου. Certe omittere Artemidorus insulam in toto sinu longe maximam vix potuit.

101. De orientali ora sinus Arabici ex Artemidoro Strabo, si paucissima quædam exceperis, nihil affert præter ea quæ plenius ex Agatharchide narrant Photius et Diodorus. Oppidorum vicorumque nomina, quæ in mappis nostris exhiberi solent, tantum non omnia debentur Ptolemæo; unum alterumve accedit ex iis quæ de expeditione Ælii Galli Strabo prodidit (*). Plinius, quum de Arabia plenissimam locorum farraginem habeat, nostræ tamén oræ accuratiorem descriptionem non instituisse videri possit. Verum si paullo attentius collectanea Pliniana examinaveris, mox patebit majorem partem eorum, quæ de litore sinus Persici narrari videntur, reapse pertinere ad oram sinus Arabici. Obiter de his monui in annotatione p. 177; nunc paullo distinctius rem exponam, quæ fugit etiam nuperimum de Arabia scriptorem, Carolum Forsterum (*The historical Geography of Arabia or the patriarchal evidences of revealed religion. In two volumes. London 1844*).

102. Etenim Plinius postquam generaliora quædam præmisit, ad oræ Arabicæ descriptionem sese convertens initium sumit ab intimo sinu Persico, ubi a Charace oppido oram Antiocho Epiphani primum exquisitam dicit (VI, 32 § 147 ed. Sillig.). Recensentur flumen Salsum, promontorium Chaldone (*Ras el Sur*), flumen Achenum, Ichara insula (hod. *Djeziret Abou-Aly*), sinus Capeus (ad hod. *el Kalif*) ejusque accolæ Gaulo-

pes et Chateni, sinus Gerraicus, oppidum Gerra, regio Attene, Tylos insula (h. *Somak* sive *Bar-eihn*) et juxta eam minor alia (h. *Arad*), Asclie insula (hod. *Allielie*), gentes Nocheti, Zuraci (*Zeritæ* Ptol.), Catarrei (ubi *Κάταρα* opp. Ptolemæi), Nomades, flumen Cynos (i. e. *Κυνὸς ποταμός*; Lar, i. e. *canis* arabice, ap. Ptolemæum; ad hodiernum *Chardja* sive, ut Forster scribit, *Saredsje*?). His enumeratis, addit Plinius § 149: *Ultra navigationem incompertam ab eo latere propter scopulos tradit Juba, prætermissa mentione oppidi Omanorum Batrasaves et Omanæ, quod priores celebrem portum Carmanicæ fecere; item Homnæ et Attanæ, quæ nunc oppida maxime celebrari a Persico mari nostri navigatores dicunt* (Cf. Mannert. VI, 1, p. 141).

103. Deinde vero ita pergit: *A flumine Canis, ut Juba, mons adusto similis. Gentes Epimaranitæ, mox Ichthyophagi, insula desertæ, gens Bathymi; Eblitæi montes, insula Omænus, portus Mochorbe; insulæ Etaxalos, Inchobrice; gens Cadæi. Insulæ sine nominibus multæ, celebres vero Isura, Rhinnea et proxima in qua scriptæ sunt stelæ lapideæ litteris incognitis; Cobæa portus, Bragæ insulæ desertæ, gens Thaludæi, Dabanegoris regio, mons Orsa cum portu, sinus Duatus, insulæ multæ, mons Trycoryphus, regio Cardaleon, insulæ Solanades, Cachinna, item Ichthyophagorum. Dein Clari, litus Mamæum, ubi auri metalla, regio Canauna, gentes Apitami, Casani, insula*

(*) In his duo oræ loca memorantur, Leuce come, in quam appulit classis Romanorum, et Egra (Ἐγρᾶ), a qua undecim dierum itinere Myoshormum rediit (Strabo p. 782). De situ Leuces comes cum hod. *Hauara* seu *Dar el Achrin* componenda satis nunc convenit inter viros doctos. V. not. ad Anon. peripl. mar. Erythr. p. 272, ubi adde Forsterum *The historical geogr. of Arabia* t. II, p. 282. Ceterum parum favent huic sententiæ verba Anon. l. I. : ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων Βερενίκης ἀπὸ Μυοσόρμου δυοὶ δρόμοις ἢ τρισὶν εἰς τὴν ἀνατολὴν διαπλεῦσαντι τὸν παρακείμενον κόλπον ὁρμὸς ἐστὶ Ἀεὺκῃ κόμῃ κτλ.; major enim distantia est quam ut bidui vel tridui cursu ex vulgari navigationis modo confici possit. Sed corruptum aliquid esse suspicari licet ex inconcinna ratione verborum. Fortassis legendum : ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπὸ Βερενίκης δυοὶ δρόμοις etc., ejecto vocabulo Μυδὸς ὁρμὸν, quod ex glossa illatum videtur. A Berenice si proficiscaris, distantia bene habet. Aliter Forsterus l. I. Is enim putat Anonymum ad ipsum Leucen comen non accedere, sed inde a Myoshormo usque ad Sabæorum terram in medio sinu navigare, adeo ut dicat post bidui vel tridui cursum in eam medii sinus Arabici partem perveniri, cui in Arabiæ ora objecta sit Leuce come. Nititur hæc interpretatio verbis τὸν μέσον κόλπον κατέχομεν § 20 p. 273, lin. 20. Quamquam artificiosior est, non caret veri specie. — De Ἐγρᾶς κόμῃ situ nemo fere certius aliquid asseverare ausus est. Diluisse tandem dubitationes sibi videtur Forsterus l. I. p. 296. Vicum eundem esse ait cum *Jambo* Ptolemæi; nam *Yembo* vocem arabicam significare *scaturiginem et fontem aquæ*; et revera non longe ab hodierna *Jambo* urbe esse puteos aquæ dulcis et cisternas pluvialis aquæ perbonæ, docente Burckhardio (*Travels in Arab.* II, p. 335); hoc nomen in suam linguam transferentes Græcos locum vocasse Νεβραν; nam νεβρὸν significare *aquam*. At ne dicam νεβρὸν vocabulum sequioris græcitatibus esse, apud Strabonem p. 782 codices optimi habent μέχρι Ἐγρᾶς κόμης, quod in duobus abiit in Ἰγρᾶς, in tribus in Νεγρᾶς, et hinc, ut videtur, ortum est Νεβρᾶς, quod in Aldina legitur. Ἐγρᾶ nomen etiam alibi obvium. Sic Stephanus : Ἐγρᾶ (sic), πόλις Ἀραβίας πρὸς τῇ Ἀλχανίτῳ κόλπῳ. Eandem in mediterraneis locis memorat Ptolemæus VI, 7, p. 408 (70° 30' long., 26° lat.), ubi codices fluctuant inter Ἐγρᾶ, Ἐγρᾶν, Νεγρᾶν, nec non Geogr. Rav. II, 6, ubi legitur *Egram*. Ab hoc distinguendum est oppidum, cujus Stephanus meminit in hisce : Ἰάθριππα (hod. *Medina*), πόλις Ἀραβίας πλησίον τῇς Ἐγρᾶς. Hæc Egra si maritimum oppidum erat, a Straboniano vico et portu non fuerit diversa, eademque a Geographo Rav. I. I. *Negra* vocari videtur. Hinc situs ejus certius quidem constitui nequit; attamen quum *Jambo* portus proximus sit *Medinæ*, atque in Strabonianam de Ælii Galli expeditione historiam bene cadat, ipse quoque putaverim prope hod. *Jambo* situm fuisse *Egram* vicum. Cf. quæ infra de Plinianis verbis *Dabanegoris regio* monui.

Devade, fons Coralis, Carphati, insulæ Aleu, Amnamethus, gens Darreæ; insulæ Chelonitis, Ichthyophagon multæ, Odanda deserta, Basadeserta, multæ Sabæorum, flumina Thanar, Amnum, insulæ Doricæ, fontes Daulotos, Dora. Insulæ Pteros, Labatanis, Coboris, Sambrachate et oppidum eodem nomine in continente. A meridie insulæ multæ, maxuma Camari; flumen Musecos, portus Laspas. Scenitæ Sabæi; insulæ multæ; emporium eorum Acila, ex quo in Indiam navigatur.

Hæc igitur ita habent, ut referenda videantur ad oram, quæ a Cane fluvio deinceps sequitur. Itaque Forsterus II, p. 226 Epimaranitas Plinii componit cum Anaritis Ptolemæi, porro Epimaranitas per anagramma dici censet pro Rhamanitis (*the people of Ramah, Rhegama* (Ptol.) or *Rhums*); *Acilam* autem emporium nomine et situ respondere hodierno *Al Ceti*, quod in mappa sua Forsterus ponit a *Mascate* orientem versus eo in loco ubi in aliis tabulis notatur *Ras Heiran* et regio *Al Catarey*. Sic omnia illa, quæ ex Plinio adscripsimus, ad brevem oræ tractum pertinerent, quem Juba incognitum dixit, in quo Ptolemæus nonnisi duo novit oppida, Rhegmana et Κρυπτόν λιμένα (h. *Mascat*), et cujus major pars, piratis infesta, Arabicis geographis ignota fere erat, sicuti etiam nunc tantum non est terra incognita. Hoc vero mirum esse dixeris; deinde autem quæras qui fiat ut Plinius, de inhospitali ista plaga uberrimus, oram sinus Arabici, quæ præ ceteris nota erat, vix levi brachio tetigerit. Porro quum in sequentibus memoret *Naumachæorum* (leg. cum Barbaro *Macæ*; horum) *promontorium contra Carmaniam* (*Ras Mussendum*), et *Ogyrin insulam* (*Ormuz*): ea non hoc loco memoranda fuissent, sed in antecedentibus, si quidem antecedentia ad latus Arabiæ orientale pertinerent. Vel hæc igitur suadent in Pliniana narratione turbatum aliquid esse; idque manifestum apparet, si locorum nomina supra adscripta accuratius perlustraveris. Quo facto facile intelligis ad sinum Persicum nihil pertinere nisi prima verba: *A flumine Canis, ut Juba, mons adusto similis*, qui quidem mons haud dubie est *promontorium Soli sacrum* (ἐπὶ Ἁλίου ἄκρα), quod post *Larem fluvium* habet Ptolemæus VI, 7, p. 405. Quæ deinceps sequuntur, sinum Arabicum attinent, cujus ad intumum recessum *Maranitæ* habitant, ad fauces vero situm erat *Acila* emporium (Ὀκλίς Ptolemæus, An. Per. Er. mar, et ipse Plinius VI, 26, 104: *Indos peten-*

tibus utilissimum est ab Oceli egredi), uti Agatharchides et Artemidorus prodiderunt. Causa vero cur non monito lectore Pliniana narratio a Persico sinu ad Arabicum subito transiliat, non tam in codicibus lacuna mutilis quæsi verim quam in sueta auctoris festinantia et oscitantia. Nimirum quum post Canem fluvium Anaritas collocari reperisset, eos cum Maranitis alio in loco memoratis confudisse et sic incongrua junxisse videtur. Ceterum illud: *Gentes Epimaranitæ* ortum suspicor ex græcis vel depravatis vel male a Plinio lectis: ἔθνη ἐστὶ Μαρανῖται; haud semel enim ejusmodi vitia apud Plinium occurrunt, ut VI, 25, ubi græca παρὰ Βέστην παραρρέει redduntur verbis *Parabesten præterfuit* (V. Prolegg. ad Isidorum Charac.). — Post Maranitas sequuntur Ichthyophagi (*Hatemi*), ad quos pertinere videntur Bathymi, Βαθυμανεῖς, Agatharchidis. *Eblitæos montes* dixerit præruptos vertices pone hod. *Molilah* sitos, quorum Agatharchides quoque meminit. *Omcænus* sive *Omcænus* (v. lect.) insula est Ἀνκου νῆσος Ptolemæi, hodierna *Namán*. Vox *om* sæpe nominibus præfigitur; sic inter insulas hujus tractus sunt *Om-el-Hassani*, *Om-gieral*, *Om-ros*. Contra *Namán* jacet *Ras Mussarib*; prope quod fort. erat sequens apud Plinium portus *Mochorbe*. Post hæc notantur insulæ, quibus suum cuique locum certius assignare non audeo. Juxta oram pergens *Issuram* agnoscere putares in hod. *Sayourah*, et *Rhinæam* (*Hnnæam* v. l.) in hod. *Rhiakah*, vel, quum ea perexigua sit, in Ζουαίνα Ptolemæi, hod. *Hassanie*, insula apprimè conspicua. Nihil tamen asseveraveris; nam *insula proxima*, in qua scripta sunt *stelæ lapideæ literis incognitis*, vix alia est quam Ἰσίδις νῆσος, παλαιῶν οἰκῶν ἔχουσα ὑποσταθμὰς καὶ στήλας γράμμασι βαρβαρικοῖς κεχαργμέναις; hæc autem quum una sit ex majoribus insulis ante sinum Ælaniticum positus, suspicari licet eodem referendas esse etiam *Isuram* et *Rhinæam* (hod. *Jouba* et *Tiran*?) et ordinem geographicum a Plinio negligi. Situs *Cobææ* (*Gobæa* v. l.) portus incertior; fortasse hodiernus est *Sherm Abban*. *Bragæ insulæ deserte* esse debent tres illæ quæ in sinu ad *Cap Baridy* sitæ sunt, quum alias in hoc tractu non videam. *Thaludæi* sunt *Thamudeni* Agatharchidis. Sequuntur *Dabonegoris regio* et *Orsa mons*. Novi *Daban* locum (18° 5') et *Djebel Orra* (16° 40'), sed hi a nobis alieni esse videntur, nisi seriem locorum susque deque habere velis. Nisi fallor, *Orsa mons* est hod. *Soubah*, quem Chabinum

dicat Agatharchides, in eo situm tractu, in quo Ptolemæus ponit *Arsas* gentem, quod nomen subest etiam Orsæ Plinii (*). Portus huic monti proximus est *Sherm Braika*. His constitutis redeo ad verba *Dabanegoris regio*; quæ nescio an corrupta sint. Etenim quum apud Agatharchidem post *Thamudenos* memorentur *Debæ*; porro quum in regione quæ ab Orsa monte boream versus est circa hodiernam *Jambo* quærendus sit Egra vel Negra locus, ut supra p. LXXII monui: sponte nascitur suspicio apud Plinium fuisse: *gens Thaludcei, Dabæ, Negris* (vel *Egris*) *regio*. — *Sinum Duatum* quæro in maris recessu ad *Ras Hatebah*; post quod sequuntur tres montium vertices, Plinii *Τριζόρυπος*. — *Regio Cardaleón* fortasse est eorum quos Uranius apud Stephanum appellat *Κερδανίτας*; hos cum hodierna hujus tractus tribu *el Kadera* componit Forster II, p. 138, eodemque trahit τοὺς *Καρπαίτας*, quas Anon. Peripl. m. Erythr. p. 273 memorat, ubi *Καρπαίτας* corrigi vult. Sed tanto incertior res, quum ordo literarum apud Stephanum suadeat pro *Κερδανίται* legendum esse *Κερδανίται*, quod Hæschelio auctore recepit Meinekius. Ut ut est, Cardaleon regio ex serie narrationis fuisse debet circa *Ras Charah*. (21° 2'). Sequentes insulæ *Solanades, Cachinna* et *aliæ Ichthyophagorum* respondent insulis hod. *Abou-laud, Cichran, Serrain* ceterisque quæ sunt in 20°, ubi pars *Hatemi* ichthyophagorum etiam nunc degit (v. Ritter. XIII, p. 307). *Claros* aliunde non novi; *Mammæum litus, ubi auri metalla*, est in Alilæorum regione aurifera, de qua exponit Agatharchides. *Mammala* vicum, etsi magis meridiem versus, habet Ptolemæus. *Cananan regionem* facile agnoscis in hodierno *Wadi Canuna* (19° 12') prope *Komfoda* urbem. Mox *Casani* sive *Gasani* (var. lect.) sunt *Γαζανδεῖς* Agatharchidis. *Fons Coralis* in eadem regione quærenda ubi *Corolia, oppidum Sabæorum in litore rubro*, cujus de Sabæis agens Plinius meminit § 154. *Carphatos* Agatharchides *Carbas* vocat, et ipse Plinius ex alio fonte § 154 *Cerbanos* dicere videtur. Insulæ *Aleu* (*Alea* var. lect.) in Arabico litore non novi, sed erant in objecta ora Libyca (*archipel de Dalac*). Num temere huc eas traxit Plinius? Harduinus scripsit *Calæu*, quod ejus nominis insulas in *Persico* sinu habet Anonymus in Peripl. mar. Erythr. p. 284. — Cum

Amnametho componere licet, quoad nomen, *Amna* insulam, non longe a *Ghisan* urbe sitam. *Darras* memorat Ptolemæus, sed in boreali sinus parte. E sequentibus *Amnum* flumen pertinuerit ad *Mersa Ama* (18° 30'). In eadem latitudine posita *Dorich* insula cum aliis, ad quas *Doricas* Plinianas referas. — *Pteros* forsitan hodierna *Tû-ran* (17° 10'); *Labatanis* sive *Labanis* (var. lect.) hodierna *Hachbane* (17°); *Caboris* vero hod. *Farsan Kebir*, in arabico litore insula maxima. De *Sambrachate* nihil suspicor. Inter insulas quæ hinc versus meridiem sunt, maxima nunc audit *Camaran*, Plinio est *Camari*, Geographo Ravenn. II, 6 *Camarun*, Ptolemæo minus recte *Καρδαμύνη*; Hecataeus ap. Steph. B. hanc et proximas minores vocat *Καμαρηνούς νήσους*. — *Muscros* probabiliter est torrens qui exit ad *Ras Mussarib*, post quem mox occurrit *Lohaia* portus ad *Wadi Laa*; is sit *Laupas* portus Plinii. De *Acila* vel *Oceli* constat. Et hæc quidem hactenus. Quamquam singula quæque certius definire in scriptore parum accurato non potui, satis multa tamen supeditasse puto, quæ abunde probent quid de toto isto Plinianæ geographiæ capite statuendum sit.

104. EDITIONES: 1. *Ἐκ τῶν Κτησίου, Ἀγαθάρχιδου, Μέμνονος ἱστορικῶν ἐκλογαί. Ἀππιανῶν Ἱβηρικῇ καὶ Ἀντιβαλκικῇ. Ex Ctesia, Agatharchide, Memnone excerptæ historiæ. Appiani Iberica, item de gestis Annibalis. Omnia nunc primum edita* (græce). *Cum Henrici Stephani castigationibus. Ex off. Henrici Stephani Parisiensis typographi. An. MDLVII, 8°.*

2. *Agatharchidis et Memnonis historicorum quæ supersunt omnia, e Græco jam recens in Latinum traducta per Rich. Brettum, Oxoniensem, e Collegio Lincoln. Oxoniæ. Ex officina typographica Josephi Barnesii. 1597. 16°.*

3-5. In Photii editionibus Hæscheliana (August. Vindel. 1601 fol.), Schottiana (Genevæ 1611 fol.) et Rothomagensi (1653 fol.).

6-7. In Hudsoni Geogr. min. tom. I, et in geograph. min. editionis Vindobonensis tom. I, p. 191 sqq. Accedit in edit. Huds. Dodwelli *disseratio ostendens tempus quo de mari rubro vel de gentibus potius meridionalibus scripsit Agatharchides*.

8. In Photii editione Bekkeriana. Berolin. 1824. 4.

(*) Atque isti sive Orsæ respondent hodiernis *Hurrub* vel *Harb*, de quibus ita Moresby: « Jebbel Soubbah is the stronghold of the Hurub Bedouins, a tribe, whose character is proverbial throughout the sea for ferocity and treachery. Cf. Forster l. l. II, p. 139. Horum pars vel a parte eorum tota gens vocatur *Καρπαίτας* ap. Anon. Peripl. m. Er. p. 273.

105. Grandiora opera quum in communi literarum naufragio tantum non omnia moles sua perdidit, læti nos levissimam quanlibet naviculam excipimus, cui salvæ sive læsæ ad citeriorem ætatem transnatare contigerit. Eorum ex numero opusculorum nostra hæc periegesis est, quæ puerorum institutioni destinata perexiguum in docta antiquitate pretium habebat, nunc vero haud infimum locum obtinet. Compendia hujus generis geographica in scholis usurpabantur partim prosaica, partim poetica. Ex illis alia fuerint vetustissimorum geographorum, ut Hecataei, γῆς περίοδοι sive περίηλοι, qui ob dictionis simplicitatem rerumque copiam modicam juventutis usibus peraccommo- datæ erant; alia majorum operum epitomas exhibebant, cujusmodi libellum habemus periplum Pseudo-Scylacis; alia denique ex variis auctoribus collecta fuerint. Qui vero vinctam orationem solutæ substituerunt, ut memoriæ succurrerent, vel iambicis trimetris, liberioribus illis, vel etiam versu heroico usi sunt. Primus inter hos exstitisse videtur Apollodorus Atheniensis, qui metro iambico et chronica et orbis terrarum descriptionem condidit. Cujus exemplum secutus Noster suam scripsit periegesin, et sequiore ævo simile opus iambis composuit Dionysius Aglaophontis; hexametris vero orbem terrarum Sullæ temporibus descripsit Alexander Ephesius, quem e Stephano Byzatino novimus, ac postea Dionysius Periegetes, cujus opus exstat integrum, dum reliquorum nonnisi minuta fragmina vel majores particulae supersunt.

106. Et nostræ quidem periegeseos qui factum sit ut pars longe major perierit, supra (p. xiv) monui. Servatos in codice Parisino habemus priores versus 742, quibus descriptio oræ Europæ ab Herculis columnis usque ad Apolloniam Ponticam et paullo ulterius deducitur; reliquæ Europæ ac totius Asiæ Libyæque periplus desideratur, nisi quod de Ponticis regionibus fragmenta aliquot apud anonymum geographum deprehenduntur, qui variis e scriptoribus periplum Ponti Euxini collegit (*). Nam quæ ille ex fonte poetico assumsit, modo verbotenus transscripta modo paullulum mutata, ea ex nostro opere petita esse inde intelligitur, quod primam eorum partem habemus in codice Parisino superstitem.

107. Nomen auctoris, quod una cum titulo libri

in integro codice fini operis subscriptum legebatur, nunc nos latet. Nec tamen in editionibus auctor nomine carere solebat; *Marcianus Heracleota* erat Hoeschelio, Morello, Vindingo; deinde *Scymno Chio* opus vindicarunt Lucas Holstenius (in Observatt. ad Porphy. Vit. Pythagor. p. 117, an. 1631, et in Not. ad schol. Apoll. Rhod. IV, 284, an. 1639) et Isaacus Vossius (in præfat. ad Anonymi peripl. Ponti Eux., an. 1639); quorum conjecturam quum Dodwellus approbasset, sub Scymni nomine libellum edidit Hudsonus, cui bona fide se addixerunt sequentes editores, Gailius, Letronnus, Fabricius, usquedum Meinekius quam imbecillis et inanis esset Holstenii Vossii-que argumentatio, liquido ostenderet.

108. Quod princeps editor periegesin Marciano Heracleotæ inscripsit, id fecit auctoritate apographi Vaticani; hujus vero scriba auctorem istum suo periculo eruit e codice Parisino, qui initio ejus paginae, in qua periegesis incipit, habet verba vel manca vel corrupta: εὐτυχῶς Μαρκιανῶ (Cf. p. XIV). Ex his librarius codicis Vaticani, qui in antec. Marciani Heracleotæ opuscula transcripserat, eidem geographo etiam poema nostrum tribuendum esse conjecerit. Qua quidem opinione turpiter lapsus est. Et tamen facile fieri potest, ut nescius verum auctoris nomen apposuerit. Nam verba εὐτυχῶς Μαρκιανῶ ad nostrum opus, quod Nicomedi, Bithyniæ regi, dedicatur, aliquo modo pertinere omnium est veri simillimum, præsertim quum vox εὐτυχῶς dedicationis formulam subindicare videatur, qualem habes etiam Marciano maris interni periplo præfixam: Μαρκιανὸς τῷ ἐταίρῳ Ἀμφιθαλίῳ εὖ πράττειν. Quidni igitur nostro loco esse poterat: Νικομήδει βασιλεῖ πράττειν εὐτυχῶς (vel εὐτυχεῖν) Μαρκιανός? Scripsisse Nostrum in Bithynia ex eo quod Heraclea Pontica sita esse dicitur ἐν τῷ τῶν Κυανέων (v. 826 et 973), bene monuit Meinekius. Adde quod v. 920 Amisus tribus annis ante Heracleam Jonica colonia frequentata esse narratur. Quæ quum tempus deductæ coloniae non doceant, nisi jam noveris Heracleæ historiam, de qua postea demum ex ordine periegeseos auctor monet, facilem explicationem habent, si auctor Heracleota fuit et præ ceteris scripsit civibus suis. Denique vs. 56 se consuluisse dicit Didymæi Apollinis oraculum Milesium; quod quidem ante cetera adierit

(*) Præter hunc duos Nostri versus non laudato auctore affert Stephanus Byz. v. Διονυσίου;

Heracleensis vir, cui Miletus erat altera metropolis. Hinc igitur conjicio Nostrum oriundum fuisse ex Heraclea, multorum scriptorum patria; in qua, quum Byzantinis temporibus doctos Marcianos exstitisse constet, quidni jam secundo et primo ante Christum seculo vixisse Marcianum quendam poematis geographici scriptorem, Parisini codicis indicio nitentes credamus?

109. Quodeorum sententiam attinet, qui, quum Marcianum Heracleotam, cujus peripli prosaici supersunt, a poematis auctore alienum esse recte perspexissent, Scymno Chio opus nostrum vindicarunt, res ita habet. Laudatur Scymnus Chius locis octo apud Stephanum Byz. (v. Ἀγάθη, Ἀρεως νῆσος, Ἐρμώνασσα, Πάρος), schol. Apoll. Rh. (IV, 271. 284), Apollonium (Mirab. c. 15) et Herodianum (De dict. solit. p. 19, 4). Ex his cum nostra Periegesi nihil potest componi nisi hæc Stephaniana:

Ἀγάθη, πόλις Αἰγύων ἡ Κελτῶν. Σκύμνος δὲ Φωκαίων αὐτὴν φησὶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

Ἀρεως νῆσος, πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ Πόντῳ. Σκύμνος ἐν Ἀσίᾳ.

« Utrumque locum etiam in Periegesi nostra memoratum reperias, Agatham vs. 297: οἱ Μασσαλίαν κτίσαντες ἔσχον Φωκαεῖς Ἀγάθην Ῥοδανουσίαν τε, Martis insulam autem vs. 913: καθ' ἃς ἔρημος κειμένη [μικρὰ] παρήκει νῆσος Ἀρεως λεγομένη. Atqui ex hoc utriusque chorographi consensu tanto minus suæ sententiæ argumentum ducere debebat Vossius, quum illud potius justam admirationis causam habiturum esset, si de duobus scriptoribus in ejusdem argumenti explicatione occupatis alterutrum illorum locorum memoriam omisisse demonstrari posset. » MEINEKE. His igitur ut non probatur sententia, sic reliquis refellitur. Nam Scymnus Pharium, Adriæ insulam, Parum dixit (ap. St. B. s. v.), Noster cum ceteris Pharium vocat. Idem Scymnus urbem Bospori Cimmerii Ἐρμώπειαν dixit (St. B.), quæ apud poetam Hermonassa vocatur. — Porro apud schol. Apollonii Rhod. IV, 284 hæc leguntur: Οὐδεὶς δὲ ἴστορεῖ διὰ τοῦτο (τοῦ Ἰστροῦ) τοὺς Ἀργοναύτας εἰς πεπλευκέναι εἰς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν, ἔξω Τιμαγῆτου, ὃ ἡκολούθησεν Ἀπολλωνίως. Ὁ μὲν γὰρ Σκύμνος αὐτοὺς διὰ Τανάϊδος πεπλευκέναι ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν ἐληλυθέναι. Καὶ παρεκβολεύεται, ὡς ἄρα ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡπειρον οἱ Ἀργοναῦται ἐπὶ σαυρωτῆρων ἐκό-

μισαν τὴν Ἀργῶ, μέχρις οὗ ἐπὶ θάλασσαν παρεγένοντο. Ad quæ Meinekius p. xvii: « De Tanai Periegesis nostra dixit vs. 668 et 875 sqq. locis a Peripli scriptore servatis, ubi quum nihil de Argonautis afferatur, tolli quidem hic a scholiasta dissensus potest ita ut, quæ nihil suo consilio conducere vidisset, consulto ab Anonymo omitta dicat. At precaria hæc est excusatio neque satis factura iis qui ipsæ periegetæ verba inspexerint, quibuscum quo pacto illud de Argonautis episodum conglutinari possit, minime apparet. Accedit quod ipsa illa, quæ e Scymno attulit scholiastes, nisi primitivam orationis formam prorsus immutatam dicas, ita comparata sunt, ut quomodo numeris illigata fuerint vix intelligas, præsertim quum illud ἐπὶ σαυρωτῆρων exquisitius dictum sit, quam quod a scholiasta demum inventum esse videatur: quam quidem suspicionem etiam augeri fatebitur, qui ista in scholiis Parisinis ita referri viderit: Σκύμνος δὲ διὰ Τανάϊδος πεπλευκέναι φησὶν αὐτοὺς κατεῖς τὴν μεγάλην θάλασσαν ἀφικέσθαι· ἐλκυσαντας γὰρ, φησὶν, αὐτὴν (τὴν Ἀργῶ) εἰς τὴν ἡπειρον καὶ ἄραντες ἐπὶ σαυρωτῆρων ἐκόμισαν μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης. Quid multa? tenemus ipsissima Scymni verba, non sane e carmine ducta, sed e prosaico opere petita. Nec dissimilis eorum est ratio quæ leguntur apud Apollonium Hist. mirab. cap. 15: Σκύμνος (cod. Σκυτίνος) δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρεταννικὴν νῆσον λέγει σταδίων εἶναι τετρακοσίων (τετρακισχιλίων?) τὸ περίμετρον. γίνεσθαι δ' ἐν αὐτῇ τὰ γενήματα ἀπύρηνα, ὅσον τὰς ἐλαίας πυρῆνας μὴ ἔχειν, μηδὲ βότρυς γίγαρτον, μηδὲ τὰ ἐμπερῆ τούτοις. Quorum postrema quamquam, qui ludere volet, haud magno negotio ad trimetros revocare poterit, e. c. in hunc modum,

ὅσον ἐλάας (*) πυρῆνας οὐκ ἔχειν λόγος,

οὐδ' αὖ βότρυς γίγαρτον, οὐδὲ τὰ μπερῆ

τούτοις —

tamen et violentior hæc ratio esset et tum demum aliquam probabilitatis speciem habitura, si de metrica Scymniani operis forma aliunde certo constaret. Denique addam quæ servavit Herodianus Dict. solit. p. 19, 4. Cujus verba adscribam, ut a Blochio et Dindorfio emendata sunt: Τό τ' ἴς ἐπὶ ποταμοῦ κείμενον παρ' Ἡροδότῃ ἐκτεινόμενον ἔχει τὸ ι. Οὕτω (i. e. ἐπὶ ποταμοῦ κείμενον) καὶ Σκύμνος ἐν τῇ τῆς Ἀσίας περιήλῳ » εὐρέθη ἔχεται Κελένδερος πόλις Σαμίων, καὶ ἱερὸν παρὰ τῇ πόλει Ἡρῆς (cod.

(*) « Vid. Comic. Græc. vol. III p. 503. »

νήρης) καὶ ἄλος. Ἦς ποταμὸς παρὰ θάλασσαν ἔξει-
 σιν. » Ἔστιν Ἦς τῆς (καὶ τῆς?) Ἰταλίας, ὡς Πάρθαξ
 ἐν τῷ β' τῶν Ἰταλικῶν. « Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Πο-
 σειδωνίαν ὁ Ἡρακλῆς· ἔστι δὲ ποταμὸς Ἦς καλούμενος
 μέγας. » In his quæ Scymno tribuuntur verba,
 manifestis solutæ orationis vestigiis impressa,
 nullis unquam machinis efficies ut ad tolerabilem
 metri speciem revocentur; et tamen trimetris ista
 includere præter Cramerum in *Description of Asia*
min. vol. II p. 327 instituit Letronnus, quorum
 conatus noli quærere quam infelicitè cesserint,
 Sardi venales, alius alio nequior! At corruptæ
 vocis εὐρέθη quid faciam non habeo, quæ mihi
 quidem olim eo usque molesta fuit, ut eam pro
 parte loci Scymniani haberem, ἔχεται autem in
 Ἐκαταῖος mutandum existimarem, cujus conje-
 cturæ fidem mihi facere videbatur ionicum Ἡρης.
 At quid impedit quominus Scymnum ionicè scrip-
 sisse existimemus? ita respondit mihi consultus
 de Herodianeis Herodiani futurus editor, Lehr-
 sius(*), simul ex hoc ipso loco se de diversitate
 Scymni et scriptoris Periegeseos conjecturam
 cepisse adjiciens. Qui quod de dialecto Scymnia-
 ni operis conjicit, id erant fortasse qui usu vocis
 σαυρωτῆρ mihi quidem nisi apud Homerum et
 Herodotum nusquam lectæ, confirmari putent.
 ΕΥΡΕΘΗ autem ex ΕΥΡΟΝ corruptum videri
 potest, ut Herodianus scripserit: οὕτω καὶ [παρὰ]
 Σκύμνῳ ἐν τῷ τῆς Ἀσίας περίπλῳ εὐρον, nisi malis
 quod simplicissimum est, οὕτω καὶ Σκύμνος...
 εὐρεν, quod quin recte ita dici possit non dubitan-
 dum videtur; εἰρχεν autem, quod Cramerus, vel
 εὐρόθεν, quod Letronnus conjecit, rejiculum est. »

120. Superest locus scholiastæ ad Apoll. Rhod.
 IV, 284: Τὸν Ἰστρον φησὶν (sc. Ἀπολλώνιος) ἐκ
 τῶν Ὑπερβορέων καταφέρεισθαι καὶ τῶν Ῥιπαίων
 ὁρῶν,... γινόμενον δὲ μεταξὺ Σκυθῶν καὶ Θρακῶν
 σχίζεσθαι· καὶ τὸ μὲν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν
 ἐκβάλλειν βεῖθρον, τὸ δὲ εἰς τὴν Ποντικὴν θάλασσαν
 ἐκπίπτειν, τὸ δὲ εἰς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον. Σκύμνος
 δὲ ἐν τῇ ἑκκαίδεκάτῃ περὶ Εὐρώπης (Paris. ἐν τῇ ις'
 τῶν περὶ Εὐρώπης) αὐτὸν μόνον φησὶν ἀπὸ ἐρήμου
 (Paris. ἀπὸ ἐρήμων τόπων) φέρεσθαι τὸν Ἰστρον.
 Ῥίπαια δὲ ὄρη ἐν ταῖς ἀνατολαῖς, ὡς Καλλιμάχος·

« Ῥιπαίου πέμπουσιν ἀπ' οὐρεος, ἤχι μάλιστα. »
 Ἐρατοσθένης δὲ (Paris. ὡσαύτως Ἐρατοσθένης) ἐν
 τρίτῳ Γεωγραφικῶν ἐξ ἐρήμων τόπων ρεῖν, περιβάλλειν
 δὲ νῆσον Πεύκην. « Ad hæc igitur (verba Meinekii
 sunt) Holstenius ita commentatus est: « Hic
 « librorum numerus (ἐν τῇ ἑκκαίδεκάτῃ περὶ Εὐρώ-
 « πης) perspicue falsus; neque enim Scymni
 « Chii περιήγησις in libros divisa fuit (**), tantum
 « abest ut de sola Europa sedecim libros scripse-
 « rit; extat enim [etiam?] nunc magna opusculi
 « pars, quæ hactenus sub falso Marciani Hera-
 « cleotæ nomine delituit. Quod hujus loci aucto-
 « ritate et indicio primus omnium vero auctori
 « vindicavi in notis meis ad Porphyrium (**).
 « In MS fuerat ἐν τοῖς περὶ Εὐρώπης, sicut pag.
 « præcedenti ἐν τοῖς περὶ Ἀσίας idem Scymnus
 « laudatur [ad IV, 277: « Ὅτι δὲ Αἰγυπτίων εἰσὶν οἱ
 « Κόλχοι ἄποικοι, καὶ Σκύμνος ἐν τοῖς περὶ Ἀσίας λέ-
 « γει]. Inde imperiti librarii fecere ἐν τῇ ις pro
 « ἐν τοῖς. Quod deinde voce expansa editum ἐν
 « τῇ ἑκκαίδεκάτῃ. Neque minus corrupta sunt quæ
 « ex Scymno de Istri cursu affert; nam pro illo
 « ἀπὸ ἐρήμου φέρεσθαι τὸν Ἰστρον, scribendum ἀπὸ
 « ἐσπέρου. Quod sequentia Callimachi verba
 « evincunt, quæ Rhipæos montes ad ortum po-
 « nunt, contra ac Scymnus, cujus hæc sunt
 « verba de Istro: κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τό-
 « πων. » Ad postrema quod attinet, de Istri
 cursu quæ in Periegesi dicta erant, his verbis
 perscripta servavit auctor Peripli: Οὗτος ὁ Ἰστρος
 ποταμὸς κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων, τὴν
 ἐκβολὴν πέντε στόμασι ποιοῦμενος, δυσὶ περισιγίζομε-
 νος καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν ρεῖ. Quorum priora, quæ vs.
 774 sic edidi: ἀπ' ἐσπερίων μόνος κατέρχεται τό-
 πων, etc., nunc ita corrigenda arbitror:

κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων οὗτος τόπων,
 τὴν ἐκβολὴν πέντε στόμασι ποιοῦμενος.

Hæc igitur Holstenius cum Scymniani apud scho-
 liastam ita conciliare conatus est, ut pro ἀπὸ ἐρή-
 μου scribendum esse conjiceret ἀπὸ ἐσπέρου;
 eamque emendationem etiam necessariam esse
 existimat propter Callimachi testimonium de situ
 montium Rhipæorum. Atqui Callimachi versum
 scholia Parisina non eo loco habent, quo in edi-

(*) Lehrsius in editione Herodiani (Regismont. 1848 p. 61) legit: Οὕτω καὶ Σκύμνος ἐν τῷ ι' τῆς Ἀσίας περίπλῳ παρῆτο. « ἔχεται κτλ. Idem confert Eustathium ad Hom. p. 877, ubi hæc: « Ὅτι δὲ Ἦς καὶ ὄνομά ἐστι ποταμοῦ, ὡς καὶ Ἡρόδοτος (I, 179, ubi Is Babylonis fluvius memoratur) οἶδε καὶ τις δὲ Φύλαξ (Θύλαξ Elym. Gudian. v. In p. 279, ubi eadem exstant) ἱστορικὸς, παρεστημειώσαντο οἱ τεχνικοί. In his num Σκύμνος Herodiani in Σκύλαξ, dein in Φύλαξ depravatus sit, an alius scriptoris nomen lateat, Σκύλαξ, Φιλέας, Φύλαρχος, parum liquet.

(**) « Atqui a Stephano Byz. s. v. Πάρος laudatur Σκύμνος ὁ Χίος ἐν πρώτῳ περιηγήσει. »

(***) « His verbis Vossium carpere videtur, a quo inventi sui laudem sibi præreptam existimabat. »

tis legitur, sed ad vs. 287, quo ipso loco Apollonius Rhipæos montes commemorat. Omnino autem Holstenius a mente scholiastæ aberravit, qui non hoc dicere voluit, apud Apollonium Istrum e septentrionalibus regionibus oriri, apud Scymnum autem ex occidentalibus, sed hoc potius, Apollonii Istrum in Scytharum et Thracum confiniis in duo scindi flumina, quorum alterum in Adriaticum, alterum in Tyrrenicum mare (εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν) effundi, apud Scymnum autem Istrum αὐτὸν μόνον, i. e. continuum neque in plura flumina discretum, e desertis regionibus deferri. Hoc autem si Scymnus dixit, apertum est longe aliam de Istri cursu sententiam sequutum esse scriptorem Periegeleos, qui et versu 664 et eo ipso, de quo Holstenius disserit, loco satis ostendit, se eandem quam Apollonius de Istro in plura flumina diviso sententiam sequutum esse; quæ res etiam clarius intelligeretur, si integer Periegetæ locus servatus esset, qui non dubium est quin hoc dixerit, Istrum quinque ostiis in Pontum, duobus autem partim in Adriaticum partim in Tyrrenicum mare effundi. Itaque non tantum inter περὶ et σχιζόμενος sed etiam inter σχιζόμενος et καὶ εἰς Ἀδρίαν aliquid omissum esse arbitror. His profligatis supervacaneum esse puto alteram, quam de librorum numero movit Holstenius, dubitationem refutare copiosius. Ac conjecturæ viri doctissimi non favere scholiastam Parisinum, qui hæc ita scripta profert, ἐν τῇ 15' τῶν περὶ Εὐρώπης, jam a Schæfero monitum video. Non negaverim tamen in numero erratum esse: quis enim serio sibi persuadeat, ullum unquam veterum chorographorum, nedum obscuri nominis scriptorem et rarissime a Stephano ad partes vocatum, de sola Europa sedecim libros condidisse? Itaque non vituperarem equidem, si quis non decimum sextum Scymni librum, sed sextum (ἐν τῇ 5' τῶν περὶ Εὐρώπης) a scholiasta commemoratum existimaret. »

His igitur istam de Scymno Chio nostri poematis auctore quæstionem satis superque Meinekius profligavit. Verum scriptoris nomen, dum certior lux alicunde affulserit, in medio relinquimus.

III. DE ÆTATE SCRIPTORIS. In præfatione auctor Nicomedem regem, cui opus dedicatur, alloquens, periegesi sua metro comico scripta exemplum se secutum esse profitetur philologi Attici, qui Dio-

genis Stoici et Aristarchi discipulus simili modo historiam annorum mille et quadraginta (1184-145 a. C.), inde a Trojæ excidio usque ad præsentem ætatem (ἄχρι τοῦ νῦν βίου vs. 23), in discentium usum exposuerit, eamque Attalo Philadelpho nuncupaverit. Itaque anno 145, in quem desierunt Chronica Apollodori Atheniensis (nam hunc dici philologum Atticum unanimi consensu statuunt (*)), jam vixisse Noster videtur, quamquam tunc puerilem ætatem nondum egressus fuerit. Scripsisse eum quo tempore reges Pergameni jam defecerant, sive post mortem Attali III, indicatur vs. 16 verbis :

τοῖς ἐν Περγᾶμω

βασιλεῦσιν, ὧν ἡ δόξα καὶ θεονηκώτως

παρὰ πᾶσιν ἡμῖν ζῶσα διὰ παντὸς μένει.

Regem autem Bithyniæ, ad quem verba auctor dirigit, dici putaveris Nicomedem II Epiphanem, Prusiæ II τοῦ κωνηγοῦ filium, qui per quinquaginta octo annos (149-92 a. C.) regnavit; hujus enim tempora cum iis, quæ hucusque attulimus, optime convenire videantur. Attamen de his antequam judicemus, audiamus reliqua. Etenim poeta noster postquam Atticum istum philologum Chronicis Attalo dedicatis magnam regi gloriam comparasse dixit, se ipsum ait opus suum Nicomedi dedicaturum ea de re adiasse Apollinem Didymæum, qui a Nicomede quoque religiose colatur et olim etiam patrem ejus in regno bene constituendo adjuverit. Verba hæc sunt v. 50 :

Ἐγὼ δ' ἀκούων διότι τῶν νῦν βασιλέων

μόνος βασιλικὴν χρηστότητα προσφέρεις,

πειραν ἐπεθύμησ' αὐτὸς ἐπ' ἑμαυτοῦ λαθεῖν

καὶ παραγενέσθαι καὶ τί βασιλεὺς ἐστ' ἰδεῖν,

ἵν' αὐτὸς ἐτέροις πάλιν ἀπαγγέλλειν ἔχω.

Διὸ τῇ προθέσει σύμβουλον ἐξελεξάμην

τὸν συγκατορθώσαντα καὶ τῷ σὺ πατρί

τὰ τῆς βασιλείας πρότερον, ὡς ἀκούομεν,

παρὰ σοί τε, βασιλεῦ, γνησίως τιμώμενον .

κατὰ πάντα, τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Διδυμῆ λέγω.

Jam vero constat Nicomedem II Prusiam patrem, virum ignavum, sævissimum, Bithynis infensissimum, a quo per totam vitam dissenserat, cujusque insidias ægre effugerat, tandem, juvante Attalo, regno ejecisse inque Jovis templo occidisse (Appian. Mithridat. c. 7; coll. Polybio XXXVII, 2). Huncce Prusiam Noster Apollinis ope in regno firmatum esse censuit, idque Nicomedi II occisori dicendum in hac epistola dedicatoria

(*) Sunt tamen, quæ huic sententiæ adversari possint videri, ut ad fragmenta Apollodori geographica monebo.

existimavit? Vix tu credideris. Immo dei auxilium ad ipsum potius Nicomedem II pertinuerit, qui patris crudelissimi sævitiam effugit et post magna pericula regnum adeptus est quod per annos quinquaginta octo servare ei contigit. Itaque rex, qui ipse quoque Apollinem Didymæum summo opere honorare dicitur et cui opus suum poeta inscribit, filius prioris est, Nicomedes tertius, qui a pietate Philopatoris cognomen nactus, per sedecim annos regnum tenuit (91-76 a. C.).

112. Alia est Dodwelli sententia. Is enim verbis *μόνος βασιλικὴν χρηστότητα προσφέρει* subindicare censet Socratem τὸν χρηστὸν, qui Mithridatis opera fratrem Nicomedem III eiecit, imperioque potitus nomen Nicomedis assumpsit; sed paucis mensibus post ab eodem Mithridate interfectus et Nicomedes III a senatu Romano in regnum restitutus est (an. 90). V. Livius ep. 74; Justin. XXXVIII, 5; Appian. Mithridat. 10; Memnon c. 30 in Fr. Hist. III, p. 541. Attamen in brevissimum istud temporis momentum, quo penes Socratem res erant, vix cadere possunt, quod de Nicomede suo Noster prædicat v. 62: *κοινὴν γὰρ σχεδὸν τοῖς φιλομαθοῦσιν ἀναδέειχας ἐστίν*. Quodsi verbis: *μόνος.. χρηστότητα προσφέρει* allusio subest, putaverim potius Nicomedi III veram *χρηστότητα* vindicari, quam cognomine tantum Socrates, regni usurpator, præ se tulerit.

113. Scripsisse igitur Noster videtur circa an. 90 a. C., jam provectus ætate, vitamque agens in Bithyniæ urbe, quam Heracleam fuisse suspicati sumus. Natus fortasse in Græcia erat; certe regiones recensens, quas ipse viderit et αὐτοπτικῇ πίστει describat, ita incipit: *ὦν θεατὴς οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν κατ' Ἀσίαν κειμένων πολισμάτων*; adeo ut primo loco Græciæ mentio fiat. Præterea vidit oram maris Adriatici et Ionici, Tyrreniam, Siciliam, Libyæ partem majorem in eaque Carthaginem. Scriptores vero adhibuisse se dicit v. 114 sqq. Eratosthenem (cujus meminit v. 412), Ephorum (quem laudat v. 472. 546. 802. 871. 881), Dionysium Chalcidensem, Demetrium Callatianum (de quo vid. v. 719, 796. 880), Cleonem Siculum, Timosthenem, Callisthenem, Timæum Siculum (cf. 214. 412), Herodotum (cf. v. 565. 929), aliosque quorum nomina in codicis illo loco graves injurias passo legi jam nequeunt; sed fuisse inter eos patet Theopompum Chium et Hecataëum Eretriensem, quorum illum v. 370, hunc v. 870 laudat.

114. Ceterum quam in argumento tractando rationem sequatur, ita auctor exponit v. 68

ὅσα μὲν εὐσημά τ' ἐστὶ καὶ σαφῇ
ἐπὶ κεφαλαίου συντεμὼν ἐκθήσομαι,
ὅσα δ' ἐστὶν αὐτῶν οὐ σαφῶς ἐγνωσμένα,
ὁ κατὰ μέρος ταῦτ' ἐξακριβώσσει λόγος.

Acsane notissimas Græciæ regiones obiter duntaxat perstringit, fusius vero describit Iberiam, Italiam, Siciliam, oram Adriaticam Pontumque Euxinum, nec subsistens in sterili nominum enumeratione, non pauca interponit de locorum temperie et proventu et incolarum moribus, præ ceteris vero ad urbium origines deductarumque coloniarum tempora attendit; in quibus, quum multa aliunde non nota occurrant, præcipuum libri pretium positum est.

115. Quantumvis autem longinqua itinera et πίστιν αὐτοπτικὴν poeta jactet, quidnam lucri hinc in opus suum redundaverit, in superstitute saltem parte non apparet. Nam si unum alterumve exceperis, non sui ævi geographiam scriptor tradit; sed quam multo antiquiores scriptores prodiderant; adeo ut hosce in plurimis presso pede secutus esse, præ ceteris autem Ephoro se addixisse videatur, quippe quem et ipse sæpenumero testem citat, cujusque fragmenta cum Nostri versiculis persæpe comparare licet.

116. De *Iberia* multo disertiora quam Pseudo-Scylax habet. In quibus quæ de Celtarum sedibus, et hac oblata occasione de quattuor τῆς οὐκουμένης gentibus maximis, Celtis, Indis, Scythis, Æthiopibus, inseruntur (170), ex Ephoro fluxisse patet. Notabilia in hoc capite traduntur de Æthiopum in Erythia insula colonia (157), de Tartessiditione (162), de Bebrycum sedibus (201), et de boreali columna, quæ apud ultimos Celtas in mare projicitur (190). — De *Liguria* regione cum Scylax Noster consentit, nisi quod accuratius Scylax inter regionem mere Liguricam atque eam quam Ligures Iberibus mixti teneant, distinguit. — *Italice* statum, si mittas Romam urbem tanquam ἄστρον κοινὸν τῆς ὅλης οὐκουμένης (233) honoris causa memoratam, antiquiorem quam Scylax exhibet. Nam Scylax Campanos et Lucanos jam oræ maritimæ accolæ novit; Noster eos adhuc in mediterraneis habet, oram vero meridionalem totam tribuit Ænotriæ, in qua Italiam et Japygum Messapiorumque ditiones memorat, adeo ut hæc proxime accedant ad ea quæ vetus ille Antiochus Syracusanus prodidit. — *Sicilie*

colonias græcas alius nemo recenset plenius. — De mari *Adriatico* ejusque insulis populisque Illyricis Theopompum sequitur (370 sqq.), nonnullis Timæo et Eratosthene adjunctis. Græciam ex Ephoro, ut ipse profitetur (472) describit, nisi quod de Atticæ incolis antiquissimis ex Herodoto quædam, fortasse et ipsa ab Ephoro allata, interponit. In Popticis denique ducem præcipuum sequitur Demetrium Calatianum.

117. His delineatis, superest ut quæstionem tangentam intricatam. Scilicet geographica sua Noster composuit ad exemplum Chronicorum philologi Attici, quem Apollodorus esse uno ore omnes profitentur. Jam vero Apollodorus ille etiam periegesin versu comico scripsit, cujus frequens apud Stephanum Byzantium mentio exstat. Ex fragmentis autem nonnulla ita sunt comparata, ut vix quisquam dubitaverit alterum periegeseos auctorem ob oculos habuisse alterum. Nam ita Noster 391 :

Ἐν τῶν ἔχονταί Θρηῆς Ἰστροὶ λεγόμενοι
Apollodorus vero apud Steph. Byz. v. Ὑλλεῖς.

Ὑπὲρ δὲ τοῦ Ὑλλοῦ Λιδυρνοὶ καὶ τινες

Ἰστροὶ λεγόμενοι Θρηῆς.

Porro in nostris v. 405 :

Ἐξ ἧς δὲ μεγάλη Χερσόνησος Ὑλλική
πρὸς τὴν Πελοπόννησόν τι ἐξισουμένη·
πόλεις δ' ἐν αὐτῇ φασὶ πέντε καὶ δέκα
Ὑλλοὺς κατοικεῖν.

Apollodorus vero ap. Steph. l. 1 :

Ὑλλίς πρόκειται χερρόνησος, ἡλίχη
μάλιστα Πελοπόννησος, ὥς φασί.
. πέντε καὶ δέκα
πόλεις ἔχουσα παμμεγέθεις οἰκουμένας.

Adde quod urbem Bospori Cimmerii, quæ reliquis omnibus Κῆποι dicitur, Nostro et Apollodoro (ap. St. B. v. Ἐρμώνασσα) Κῆπος vocatur. Ceterum alius periegeseos ordo in Nostro, alius in Apollodoro; nam hic post Hyllus memorat Liburnos et Istros, a meridie boream versus progrediens, dum Noster a borea ad austrum procedit; similiter in Bosporo Cimmerio Apollodorus ap. Steph. v. Ἐρμώνασσα post Hermonassam memoravit Cepum, dum inversus ordo apud Nostrum obtinet. Sed de majoris etiam momenti rebus auctores hi inter se differunt. Sic Apollodorus, quum Laum Lucaniæ urbem dicat, novit Lucaniam maritimam, dum Noster nonnisi mediterraneam memorat.

Præterea loca nonnulla ex Apollodori periegesi afferuntur, quorum apud Nostrum mentio desideratur. Hinc igitur quamvis pateat utrumque opus habuisse sibi propria, non satis tamen intelligis, qua de causa Noster, si post Apollodorum periegesin condidit, nonnisi de Chronicis ejus verba faciat, missa mentione operis in eodem prorsus argumento versantis et ab ipso usurpati. An dices Apollodorum, quum Chronica jam anno 145 a. C. Attalo Philadelpho dedicasset, circa annum demum 90 a. C. periegesin geographicam composuisse, eoque negotio Nostri poema imitatum esse? Parum hoc probabile foret. Sed attigisse rem jam satis habeo.

118. Ediderunt periegesin sub *Marciani Heraclæotæ* nomine *Hæschelius* cum Scylace aliisque geographis e codice Palatino et apographo Casauboniano codicis Pithæani, Augustæ Vindelicorum 1600, in-8°, p. 1-30; deinde cum versione metrica *Fred. Morellus* Parisiis 1606, 8°, et cum versione prosaria notisque *Erasmus Vindingius Pauli f.*, Hafniæ 1662, 8°. Post hæc sub *Scymni Chii* nomine excudit *Hudsonus* in Geogr. min. tom. II, Oxon. an. 1793 una cum fragmentis, quæ ex Anonymi periplo Ponti Euxini Holstenius et Vossius eruerant, et dissertatione Dodwelli. Hinc repetitus Scymnus in edit. Geogr. Vindobon. vol. I. Sequitur editio *Gailiana* in Geogr. min. tom. II, Paris. 1828. Varietatem lectionis ex codice Parisino 443 Supplem. dedit *Em. Millerus* ad calcem voluminis, quod inscribitur: *Périple de Marcien d'Héraclée*, etc. Paris 1839, 8°. Paullo post in lucem prodierunt *Fragments des poèmes géographiques de Scymnus de Chio et du faux Dicéarque, restitués principalement d'après un manuscrit de la bibliothèque royale; précédés d'observations littéraires et critiques sur ces fragments, sur Scylax, Marcien d'Héraclée, Isidore de Charax, le stadiasme de la Méditerranée; pour servir de suite et de supplément à toutes les éditions des petits géographes grecs, par M. Letronne.* Paris 1840, 8°. — *Scymni Chii periegesis* ed. *B. Fabricius* cum annot. critica, Lips. 1846, 8° (Cf. ejusdem *Lectiones Scymnianæ*. Dresdæ. 1844, 8°). — *Scymni Chii periegesis et Dionysii descriptio Græciæ.* Emendavit *A. Meineke*. Berolin. 1846, 8°. Præcedit commentatio critica.

119. Anonymi Periegesi iambicæ similem subjecimus libellum metricum, cui in codicibus titulus est: *Δικταίρχου ἀναγραφὴ Ἑλλάδος*. Similiter ἀναγραφὴ vocabulo Gemistius Pletho utitur, capita quædam geographiæ e Strabone excerpta inscribens ἀναγραφὴ Θεσσαλίας, etc. Inerat opusculo nostro Græciæ insularumque græcarum perbrevis descriptio in usum puerorum. Super sunt Fragmenta duo, quorum alterum Helladis regiones ab Ambracia usque ad Peloponnesum recenset, alterum Cretæ urbes et Cyclades Sporadesque insulas exhibet. Inter duo hæc fragmenta poetica librarius interposuit scriptoris incerti fragmenta duo prosaria de Attica et Bœotia deque Thessalia Græciæ accensenda, ut supra § 72 jam exposui. Priori fragmento metrico præmittitur proœmium, in quo Theophrastum quendam auctor alloquitur. Sermo et nexus sententiarum quum per totam scriptiunculam imbecillis est, tum vero in hac maxime præfatione puerilis prorsus anilisve. Causam rei Lehrsius docuit. Nimirum hoc unum allaboravit auctor, ut viginti tres versiculos acrostichos excuderet, quorum primæ literæ in unum collectæ librum nostrum proderent fœtum esse Διονυσίου τοῦ Καλλιφῶντος. Quod quidem artificium a multis inde seculis latuisse docent codices, in quibus opusculum Dicæarcho affingitur. Cui commento Theophrastus ille in proœmio memoratus ansam dedisse videtur (cf. supra § 74). Quamquam non defuerunt olim, qui misellum poema a Dicæarcho Messenio non alienum esse dictitarent. Alii

jejuniores id nomen a prosaïcis fragmentis ad trimetrorum auctorem perperam translatum voluerunt; quod ipsum quoque admitti nequit.

120. Quando vixerit Dionysius nescio. De Lebadea agens dicit (v. 98): Τροφονίου δ' οὖρου τὸ μαντεῖον λέγουσι γεγονέναι; quod oraculum quum Pausaniæ temporibus adhuc floruisse constet, Dionysius, si vocem γεγονέναι sensu proprio usurpavit, in ceteriora utique tempora rejiciendus est. Ex orationis miseria in ejusmodi versiculis mnemonicis argumentum de ætate scriptoris certius peti vix potest. Ceterum fontes adhibuit antiquos; disertis verbis laudat Phileam (vs. 33); affinitatem quæ in haud paucis ei cum Pseudo-Scylacis periplo intercedat supra attingi (§ 70).

121. Utilitas libri exigua, quum plerumque nonnisi summa rerum capita obiter perstringantur. Nonnulla tamen deprehenduntur, de quibus aliunde non constat, ut vs. 28 de Ambracio Minervæ templo, vs. 55 de Herculis et Veneris fanis in Alyzia oppido, vs. 67 de Locridis fluvio Hylætho, v. 90 de situ Eresii, vs. 126 de Cretæ fluviis Didymis, Mænomeno, Cedriso, Amphimallo, Messapio Bœotiæ urbes ita recenset, ut ad Americam geographiam vel ipse vel auctor, quem sequitur, attenderit.

122. Ediderunt metrica hæc iidem qui interposita iis prosaïca incerti auctoris fragmenta typis mandarunt omnes (V. § 75). Præter hos Letronnius et Meinekius ea adjunxerunt periegesi Scymni Chii (§ 118).

ISIDORUS CHARACENUS.

123. Isidori Characeni supersunt in codicibus excerpta geographica, quæ inscribuntur Σταθμοὶ Παρθίων. Delineatur iis itinerarium per Parthici imperii provincias inde a Zeugmate Euphratense usque ad Alexandriam Arachosia. Præterea scriptoris nostri meminerunt Plinius, Lucianus, Athenæus, Marcianus Heracleensis; horum enim testimonia ad unum eundemque pertinere Isidorum nihil est cur negetur. Et Athenæus quidem (III, p. 93, D) margaritas in sinu Persico piscandi rationem e Παρθίων περιηγητικῶν Isidori Characeni referens, eodem opere, ex quo mansiones Parthiæ enotantur, usus esse videtur. Lu-

cianus (Macrob. c. 15 et 18) de Artaxerxis Persæ et Goæsi Omanorum regis longævitate Isidorum τὸν Χαρακηνὸν συγγραφέα laudans, num Parthiæ descriptionem an aliud quoddam ignotum nobis opus ante oculos habuerit, quaeritur. Ego quidem ut hoc præfracte negare non ausim, sic illud esse veri multo similis duco; nam Persæ tunc ex Parthorum imperio pendebant, Omanorum vero principes ad regionem pertinebant ditioni Parthiæ conterminam et fortassis ipsam quoque Parthis obnoxiam (*). Huc accedit, quod regiones ad sinum Persicum sitas a periegesi Parthica non alienas fuisse ex Athenæo colligitur.

(*) Id enim suadet auctor peripli maris Erythræi § 31 p. 283, 6, qui oram Arabiæ orientalem inde ab Asich monte (Ras Hasik) τῆς Περσίδος esse dicit.

Porro vix est dubium, quin Lucianus ex Isidoro non modo Artaxerxis et Goæsi mentionem, sed ea quoque petiverit quæ eodem loco leguntur de Sinatrocle et Mascire, Parthorum regibus, et de Characis καὶ τοῖν κατ' Ἐρυθρὰν τόπων regulis, Hispasiæ, Tiræo et Artabazo. Quæ quidem omnia ad Parthica commodissime referuntur. — Plinius in libro primo Isidorum recenset inter auctores ex quibus libros II, III, IV, V, VI collegerit, et decem fere locis librorum II, IV, V disertam ejus mentionem injicit; *Characenum* vocat in auctorum indiculo libri secundi, ceteris locis, missa nota patriæ, simpliciter Isidorum laudat una cum Artemidoro, Eratosthene, Pythea, aliis. Fragmenta omnia pertinent ad mensuras orbis terrarum et singularum regionum. Unde patet petita hæc esse ex descriptione totius orbis, qualem Eratosthenes et Artemidorus condiderunt. Idem opus innuit *Marcianus Heracleensis* in procemio peripli maris interni, ubi inter varios periplon et geographiarum scriptores etiam Isidorum Characenum commemorat.

124. His præmissis, singula exponamus accuratius. Ac primum quidem patria Isidori quænam Charax fuerit quæras. Nam ut alias mittam Characes urbes, in ipso Parthorum imperio habes Characem Mediæ Rhagianæ (v. Mans. Parth. § 7 p. 251) et Characem Sidæ in Mesopotamia (v. Mans. P. § 1 p. 245) et Characem Spasini in Susiana inter Tigridem fluvium et Eulænni sita. Quam postremo loco posui, ut ceteris est longe nobilior, sic etiam Nostri fuisse patriam persuasum est. Facit huc quod Lucianus l. 1. inter ea, quæ ex Isidoro Characeno mutuatus esse nobis videtur, tres regulos Characis Spasini memorat. Sed multo magis eo pertinere censeo locum Plinii (VI, 31, § 138), quem de Charace urbe et de ipso, ut puto, Isidoro habemus omnium disertissimum. Totum liceat adscribere. *Charax oppidum, inquit, Persici sinus intumum, a quo Arabia Eudæmon cognominata excurrit, habitatur in colle manu facto inter confluentis dextre Tigrim, læva Eulæum, III mil. p. latitate. Conlutum est primum ab Alexandro Magno; colo-*

nis ex urbe regia Durine, quæ tum interiit, deductis, militumque inutilibus ibi relictis, Alexandriam appellari jusserat, pagumque Pellæum a patria sua, quem proprie Macedonum fecerat. Flumina id oppidum expugnare. Postea restituit Antiochus quintus regum et suo nomine appellavit iterumque infestatum Pasines Saggodanaci filius rex finitimorum Arabum, quem Juba satrapam Antiochi fuisse falso tradit, oppositis molibus restituit nomenque suum dedit, emunito situ juxta in longitudinem III mil. p., in latitudinem paullo minus. Prius fuit a litore stadia X maritimum (), etiam Vipsanda porticus habet (ut Jamipsanda Parthicus habet?), Juba vero prodente, LM p.; nunc abesse a litore CXX M. legati Arabum nostrique negotiatores, qui inde venerunt, affirmant. Nec ulla parte plus aut celerius proficere terræ fluminibus invectæ mari; id mirum est, æstu longe ultra id accedente non percussas. Hoc in loco ingenitum esse Dionysium (leg. Isidorum) terrarum orbis situs recentissimum auctorem, quem ad commentanda omnia in orientem præmiserit dvos Augustus, ituro ad Armeniam ad Parthicas Arabicasque res majore filio, non me præterit, nec sum oblitus sui quemque situs diligentissimum auctorem visum nobis in introitu hujus operis; in hac tamen parte arma Romana sequi placet nobis Jubamque regem ad eundem Gaium Cæsarem scriptis voluminibus de eadem expeditione Arabica.*

125. Hæc Plinius; in quibus *Dionysium* Characenum perperam pro *Isidoro* legi, rectissime, opinor, suspicatus est Bernhardyus ad Dionys. Perieg. p. 497. Nam Isidorum, non vero Dionysium, in primis operis voluminibus de situ terrarum Plinius una cum nobilissimis geographis laudare solet; hujus igitur memoria in Characis mentione renovanda erat. Quo accedit quod in auctorum libri sexti indiculo Isidorus, nullus vero Dionysius memoratur. Laudatur sane Dionysius quidam una cum Ephoro de prisco nomine Eubææ lib. IV, 21: *Antea vocitata est Chalcodotis aut Macris (**), ut Dionysius et Ephorus tradunt; et de Co insula lib. V, 36: Cos, ut plures existimant, Merope vocata, Cea, ut Staphylus,*

(*) *Etiam Uispanda* codd. PTδ Silligii; *etiam inpsanda* codices Barbari; *et jam Vipsanda porticus habet* dedit Silligius, ceterum de loco corrupto nihil dijudicans. Requiritur nomen auctoris. Quare in *porticus* latebit *Parthicus*. Præcedens nomen incepit a literis *iam* vel *ian*, quum crebra sint ejusmodi nomina apud Asiaticos; nisi forte erat: *maritimum etiam ut Psanda* (vel: [ut] *Ipsanda*) habet, collato nomine Characeno *Hispasines, Spasines, Pasines*. Scriptorem Parthicum ne mireris. Memineris quæ de Hyrode Parthico et Artavasde Armenio prodit Plutarchus in Crasso c. 33.

(**) De eo insulæ nomine Macrones Ponticos nomen habere Dionysius statuit. V. Schol. Apoll. Rh. I, 1021: *Διονύσιος δὲ ὁ Χαλκιδεύς εἰρησάει φησὶν αὐτοῦς Μάκρωνας, ὅτι τὴν Εὐβοίαν εἰσι Μάκρωνες ἀποικοῖ.*

Meropis, ut *Dionysius*, itemque inter auctores libri quinti componuntur *Dionysius* et *Ephorus*: verum hic *Dionysius* non est recentissimus ille situs orbis terrarum auctor, sed *Dionysius Chalcidensis*, Κτεσων scriptor ætatis Ephoræ. Quod autem nonnulli putarunt *Dionysium Plinii* esse periegeten istum cujus carmen habemus superstes, et quem Augusti ætate vixisse quidam crediderunt prodente Eustathio: id tantum non absurdum est. Nam *Plinii præconium* in istum geographum non cadit, atque ipse *Dionysius* (v. 708 sqq.) nunquam se vidisse regiones Parthicas fatetur, et omnino a longinquis itineribus navigationibusque alienum, solo Musarum afflatu terras explorasse affirmat. Contra vero fieri potuit ut librarius quidam *Dionysium*, utpote notissimum serioris ævi hominibus periegeoseos auctorem, de suo penu in *Isidori* locum sufficeret. Sin ipsum *Plinium* memoria fefellit, fortassis animo ejus obversabatur nomen *Dionysii* quem paullo ante (s. 21) dixerat a *Ptolemæo Philadelpho* in *Indiam* missum simili de causa atque *Isidorum Augustum* in *Asiam* legavit.

126. Hæcigitursi recte disputavimus, de *patria* simul et *ætate* *Isidori* bene constaret. Videamus an cetera in eandem sententiam conspirent. *Plinius l. l.* *Characenum* suum dicit terrarum orbis situs auctorem *recentissimum*. Idem vero V, 38 et 39 *Isidori* mensuras tanquam recentes opponit mensuris veterum. Nam ita habet V, 38: *Chius circuitu CXXV m. p., ut veteres tradidere: Isidorus IX adicit.* et V, 39: *Tota insula (Lesbus) circuitur, ut Isidorus, CLXVIII m. p.; ut veteres, 195 m. p.* Veteres illi sunt *Timosthenes* et *Eratosthenes* et *Artemidorus*, ex quo in nonnullis pendere *Isidorum* ex fragmentis colligitur. Sic de Asiæ latitudine ab ultima Ægypto usque ad *Tanaim*, et de Europæ latitudine a *Tanai* usque ad *Gades* cum *Artemidoro Isidorus* consentit (v. p. 255 fr. 23 et 24); cum eodem facit de latitudine orbis terrarum, nisi quod *Artemidorus* solummodo ad *Tanaim* usque mensuris suis progressus est, ulteriora incomperta existumans, *Isidorus* vero a *Tanai* ad *Thulen* adjecit 1250 millia, ut refert *Plinius*, qui addit hanc esse conjecturam divinationis. Quod si est, certe non *Isidori* erat conjectura, sed *Pythæ*, quem in hac re *Noster* secutus est, sicuti eundem sequitur in definiendo ambitu *Britanniæ*. Deinde *Plinius* dicit se in describendis regionibus, de qui-

bus *Characenus* ille Augusti jussu omnia annotaverat, non tam hunc sequi quam *Jubam* et arma *Romana*. Ac sane nihil fere *Plinianis* inest, quod cum *Isidoreis* de *Parthia* excerptis componi possit, ut alios *Romanus* scriptor duces habuisse appareat.

127. Hactenus de loco *Plinii*. In *Parthicis* vero mansionibus quum mentio fiat *Tigranis Armenii* (p. 250 § 6), et *Euphrates* fluvius *Parthorum Romanorumque* ditiones distermineat (p. 248 § 1. 7), patet *Isidorum Pompeji* temporibus esse posteriorem. Terminum illum utriusque imperio fuisse Augusti ætate constat. *Gajus Cæsar* cum *Parthorum* rege in insula *Euphratis* coivit, utrinque stante hinc *Romano*, illinc *Parthico* exercitu (*Vellejus* II, 101).

128. In alia *Euphratis* insula (nunc *Koha*), *Isidorus* (p. 248, l. 12) narravit gazam fuisse Φραάτου τοῦ ἀποσφάξαντος τὰς παλλακίδας, ὅτι Τηριδάτης φυγὰς ὅν εισέβαλεν. Hæc nostram de *Isidori* ætate sententiam everterent, si recte de iis disputaret *Dodwellus* (*De Isidoro Characeno* in *Huds. Geogr. tom. II*, p. 60). «Erat, inquit, sub *Tiberio*, erat etiam sub *Nerone* *Teridates*, qui quum priore idemne fuerit, incertum est. At prior ille certe erat de cujus fuga hoc in loco mentionem fecit *Isidorus*. Et fugam hanc an. U. c. 789, post Chr. an. 36 memorat tam *Tacitus* quam etiam *Dio* primo e *Parthia* in *Mesopotamiam*, tum deinde e *Mesopotamia* in *Syriam*, *Parthiam* obtinente *Teridatis* æmulo *Artabano*. Sed ne quidem fugam illam ætate sua fuisse innuit *Isidorus*. Nihil ergo habemus quo tum vixisse *Isidorum* aut scripsisse colligamus.» — *Dodwellus* igitur de eo *Teridate* cogitari vult, quem *Tiberius Parthis*, ab *Arsace XIX* sive *Artabano III*, viro sævissimo, abalienatis, regem dedit, sed vix imperio potitum *Artabanus* cum exercitu adortus in *Syriam* ejecit (*Tacit. Ann. VI*, 44. *Dio Cass. LVIII*, 26). At nostro loco non de *Artabano*, sed de *Phraate* sermo est. Itaque non video quo res pertinere possit nisi ad *Tiridatem*, qui *Arsacis XV* sive *Phraatæ IV* imperium invaserat, deinde vero ab eo expulsus (circa an. 24 a. Chr.) *Romanorum* ope recuperare regnum sperabat. Eadem est sententia *Santi-Crucii* in *Mém. de l'Acad.* t. L p. 79. Hæc igitur ipsius *Isidori* ætate evenerunt, viginti tribus fere annis antequam *Parthica* sua conscriberet.

129. Quod de *Artemitis*, græco *Apolloniatis*

oppido, Isidorus tradit: νῦν μέντοι ἡ πόλις καλεῖται Χαλάσαρ (p. 250), id ad ætatem scriptoris definiendam nullius momenti esse contra Dodwellum recte monet Santicrucius l. I. Nam nomen urbis Parthicum pro Græco apud Parthos obtinuerit, dum apud scriptores Græcos et Latinos, Strabonem, Plinium, Tacitum, Stephanum, ut in Tabula Peutingeriana, priscum nomen in usu permansit.

130. Et hæc quidem de excerptis nostris. Sequitur Lucianus (Macrob. 15); qui postquam de Artaxerxis Memnonis longævitate dixerat, subiicit hæc: Ἀρταξέρξης, ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὃν φησιν ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἑαυτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα βιούς ἐπιβουλῇ τὰδελφοῦ Γωσίθρου ἐδόλοφονήθη.

« Hunc Artaxerxem, Dodwellus ait p. 57, Ochum fuisse credidit Cl. Vossius, quem et Artaxerxis cognomen assumpsisse docet Diodorus Ol. 104, 3 lib. XV, 93 et veneno sublatum Ol. 111, 2 lib. XVII, 5. Sed ab Artaxerxe illo alienæ sunt notæ Artaxerxis Isidoriani. Nec tamen ullus est inter vetustiores Alexandro Magno Artaxerxes Persarum reges in quem conveniant. Hic autem Artaxerxes Ochus non fratris certe, sed eunuchi Bagoæ insidiis exstinctus est. Tantumque abest ut Gosethri fratris opera vitam amiserit, ut ne quidem fratrem eo vel alio quovis nomine habuerit, qui insidias in illum moliretur. Filium enim, non fratrem, Arsem suffecit illius vice Bagoas. Et filii Arsisi fratribus natisque sublatis, stirpem illius universam sustulit, ἐρήμου ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεξάμενου τὴν ἀρχήν (*). Sic enim Diodorus, fratrem certe Ochi nullum fuisse innuens Bagoæ metuendum, alias procul dubio, si quis fuisset, illius eunuchi insidiis excipiendum. Obstat præterea ætas quam suo Artaxerxi tribuebat Isidorus. Annum scilicet agebat, quum interficeretur, no-

nagesimum tertium. Ochi ætatem minorem arguit ætas filiorum a Bagoa similiter interfectorum. Arsēs ipse, qui patris locum supplevit, νεανίσκος appellatur et μεираκίον a Diodoro, fratres autem reliqui νέοι παντελῶς. Fefellit, ni fallor, virum alioqui doctissimum, quod post tempora Macedonum nullos fuisse crediderit proprios Persarum reges. Contrarium testatur Strabo, testis omni exceptione major nec longe ab Isidori tempore remotus. Sic autem ille XV p. 728: Καὶ γὰρ εἰ βασιλεύονται μέχρι νῦν, ἰδίον βασιλεία ἔχοντες οἱ Πέρσαι· τῇ γε δυνάμει πλείστον ἀπολείπονται, καὶ τῷ Παρθυαίων προσέχουσι βασιλεῖ. Sic iterum: Νῦν δ' ἤδη καθ' αὐτοὺς συνεστῶτες οἱ Πέρσαι βασιλεύας ἔχουσιν ὑπηκόους ἑτέροις βασιλεῦσι, πρότερον μὲν Μακεδόσι, νῦν δὲ Παρθυαίοις. Hujusmodi regem Persarum designavit Isidorus, qui Parthorum juri fuerit obnoxius, in Parthiæ periegetico. Id enim agitabant Arsacidæ ut reges regum appellarentur, ut e multis constat monumentis. Hunc titulum quo meliori jure mereri viderentur, id satrapiarum omnium rectoribus concedebant ut reges appellarentur. Inde factum ut apud illos tantundem valeret regni nomen atque provinciarum. Inde Plinius VI, 25: *Regna Parthorum duodeviginti sunt; ita enim dividunt provincias*. Solinus c. 29 de Parthia: *Regna Parthorum duodeviginti sunt*. Sic Persidis satrapa, etiam quum Parthum dominum agnosceret, regis tamen ipse titulo fruebatur. Nec ab Artaxerxis nomine alienos fuisse juniores quoque Persas, inde manifestum est, quod Artaxerxem Persarum regem vicerit Alexander Severus imperator, tum Persis denuo pristinis, quibus olim ornati fuerant, juribus quasi e postliminio restitutis. Parthis itaque rerum potentibus, quærendus erit Artaxerxes ille Persarum rex qui coævus fuerit parentibus Isidori. »

131. Hæc inter falsa multa recte Dodwellus disputavit, frustra obloquente Santicrucio (**), qui

(*) Diodorus XVII, 5 ita habet: Βαγῶας... ἀνείλε φαρμάκῳ τὸν Ὀχον διὰ τινος ἱατροῦ, τὸν δὲ νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἀρσῆν εἰσήγαγεν εἰς τὴν βασιλείαν. Ἀνείλε δὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς τοῦ βασιλέως, ὄντας νέους παντελῶς, ὅπως μονωθεῖς ὁ νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. Τοῦ δὲ μεираκίου ταῖς γενομέναις παρανομίαις προσκόπτοντος, καὶ φανεροῦ καθεστῶτος ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνομημάτων, φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς ὁ Βαγῶας ἀνείλε τὸν Ἀρσῆν μετὰ τῶν τέκνων τρίτον ἔτος ἤδη βασιλεύοντα. Ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεχομένου τὴν ἀρχήν, προχειρισάμενος ἓνα τῶν φίλων Δαρεῖον ὄνομα, τούτῳ συγκατεσκεύασε τὴν βασιλείαν.

(**) Mem. de l'acad. t. 4 p. 81: « Pourquoi Gosithris, frère d'Ochus, n'aurait-il pu être le chef de la conjuration? Cela est d'autant plus vraisemblable, qu'il avait tout à craindre pour lui-même; car Ochus-Artaxerxes avait fait mourir ses autres frères. Ce passage d'Isidore, rapporté par Lucien, nous aurait donc conservé un trait d'histoire qui, sans être ailleurs, n'en est pas moins vraisemblable. Ajoutons que, si Artaxerxes-Mnemnon a poussé sa carrière jusqu'à quatre-vingt-treize ans, son fils Ochus, qui lui a survécu de vingt et un à vingt-trois ans, a pu, sans doute, mourir dans un âge très-avancé. » Quibus suspicionibus vis eorum quæ Dodwellus disputavit nequaquam infingitur. Theodorus Fink in Dissertatione De Themistocle (Götting. 1849, p. 102) apud Lucianum legi voluit ἐπὶ τῶν πατέρων αὐτοῦ, adeo ut Artaxerxes Ochus vivente adhuc patre imperium tenuisse dicatur. Quod attulisse satis est.

ipse quoque Artaxerxem Ochum a Luciano indicari censet, verbaque ἐπὶ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ sensu laxiore interpretatur, adeo ut indicetur trium seculorum spatium, quod inter Isidori et Artaxerxis tempora intercedat. Sed ut mittam quæ de Bagoa Ochi interfectore Diodorus, Justinus X, 3, Ælianus V. H. VI, 8, Joannes Antiochenus fr. 38 uno ore referunt, ut mittam Arsæ juventutem cum Artaxerxis Isidorei senectute vix concilian-dam: quo tandem pacto credideris, Lucianum notissimi Persarum regis ætatem tam ineptis ver-bis significasse, ut nemo ullus temporis notam ex iis elicere posset? Immo produnt hæc regem aliquem notari obscuriorem, cujus ætatem Isido-ri verbis definiendam esse Lucianus censuit. Sin cum Vossio ista ἐπὶ τῶν πατέρων de *parentum* tem-pore intellexeris, et tamen de *Ocho* rege cogitari velis, ad reliqua incommoda accedit quod anti-quior aliquis Isidorus Characenus fingendus esset, qui eo ipso tempore vixerit quo Charax urbs a Pasine sive Hispasine condebatur. Quod quum per se improbable est, tum admitti nequit si ex eodem Isidoro fluxisse cum Dodwello, Santicrucio, aliis statueris quæ deinceps apud Lucianum leguntur hæcce:

Σινατροκλῆς δὲ ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς ἔτος ὀγδοήκοστὸν ἤδη γενονὺς ἀπὸ Σακαυράκων Σκυθῶν καταχθεὶς βασιλεύειν ἤρξατο καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτὰ. Hic est Arsaces XI († 68 a. C.), qui Σίντρικος vocatur ap. Appian. Mithrid. 15. 104. Cf. Mionnet *Descr.* V, p. 653. Scythæ illi Σακάραυλοι vocan-tur ap. Strabon. p. 511.

Τιγράνης δὲ ὁ Ἀρμενίων βασιλεὺς, πρὸς ὃν Λεύκουλλος ἐπολέμησε, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων ἐτελεύτα νόσῳ.

Ὑσπασίνης δὲ, ὁ Χάρακος καὶ κατ' Ἐρυθρὰν τόπων βασιλεὺς, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων νοσήσας ἐτελεύτησε.

Τιράϊος δὲ ὁ μετ' Ὑσπασίνην τρίτος βασιλεύσας δύο καὶ ἐνενήκοντα βιούς ἐτελεύτα νόσῳ.

Ἀρτάβαζος δὲ ὁ μετὰ Τίραιον ἑβδόμος βασιλεύ-σας ἔξ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων καταχθεὶς ἀπὸ (ὑπὸ?) Πάρ-θων ἐβασίλευσε.

Καὶ Μνασκίρης δὲ βασιλεὺς Παρθυαίων ἔξ καὶ ἐνενήκοντα ἔτη. Cf. Mionnet. *Descr.* vol. V, p. 663, 54. Raoul-Rochette *Journal des Sav.* 1836, p. 261.

132. Igitur novem minimum Characis reguli fuerunt usque ad ætatem Isidori, quorum nonus, Artabazus, quin ipsis Isidori temporibus vel paullo

ante regnaverit, nihil est quod impediatur. Primus regum, Hyspasines, quem vulgo Spasinen seu Pasinen, urbemque ab eo restauratam Characem Spasinu seu Pasinu vocant, quando vixerit eruendum est ex Plinio *VI*, 31 § 138, ubi: *Postea restituit* (Characem) *Antiochus quintus regum et suo nomine appellavit, iterumque infestatum Pasines, ... quem Juba satrapen Antiochi fuisse falso tradit, etc.* (v. supra p. LXXXI). In quibus verba *Antiochus quintus regum* magnopere viros doctos vexarunt. Nam Seleucidam quintum esse Seleucum III Ceraunum ajunt, adeo ut de Antiocho rege ejus nominis quinto cogitandum sit. Is vulgo est Antiochus Eupator (164-163). Sed ne hunc quidem admitti volunt. Dodwellus enim l. l. regnum ejus brevius fuisse dicit, quam ut restituendæ urbi operam navare rex potuisset. Itaque auctorem Plinii videri Eupatorem unius anni regem neglexisse, quintumque Antiochum dixisse Sideten (138-128). Et hoc quidem nihili est. Droysenius vero (*Hellenism.* II, p. 710) Antiochum Eupatorem propterea a Plinii verbis alienum esse monuit, quod jam Antiochus IV Epiphanes a *Charace* oram Arabiæ exquisivisse traditur ap. Plin. VI, 28. Itaque hunc ipsum Antiochum quartum (175-164) a Plinio quintum dici suspicatur; id vero ut fieri possit, auxilio advocat titulum Seleucensem (C. J. tom. III, p. 215), in quo quum legatur: καὶ Σελεύκου Καλ-λινίκου καὶ Σελεύκου Σωτῆρος καὶ Ἀντίοχου καὶ Ἀντιόχου μεγάλου: Antiochum illum, qui post Seleucum III sequitur aliunde non notus nec regio cognomine in hoc titulo distinctus, fuisse censet Seleuci III filium aliquem, qui regis titulum per brevissimum temporis spatium gessisset, ita ut Antiochus Magnus esset quartus ejus nominis, Epiphanes vero quintus rex. — Hæc si probaveris, verisimile non est novem regum, inter quos tres erant longævi, tempora nonnisi ad Augusti usque ætatem pertinere, adeo ut mentio eorum ab Isidoro nostro aliena esse aut ætas Isidori posterior videatur. At Droysenii ratio artificiosior, puto, quam verior. Viscontius, ut e Droysenio disco, Spasini regis initium ad annum sere 252 a. C, ideoque ad *Antiochi II Dei* tem-pora refert. Argumenta Viscontii ignoro, sed a vero proxime abesse hic computus mihi videtur. Etenim Antiochus II *quintus regum* apud Plinium dicitur eodem modo quo quintus est in Porphyrianis regum laterculis; nimirum *quintus* est

τῶν Ἀσίας καὶ Συρίας βασιλέων τῶν μετὰ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον (v. Porphyr. fr. in Fr. H. t. III, p. 716), quorum priores quattuor sunt Antigonus, Demetrius, Seleucus Nicator, Antiochus Soter. Sic a Spasine usque ad Isidorum temporis spatium obtinemus annorum circiter ducentorum et quinquaginta, satis amplum illud quod novem regnis et compluribus etiam sufficiat.

133. Marcianus Heracleensis p. 566, postquam Isidorum Characenum inter alios geographos, Timosthenem, Eratosthenem, Pytheam, Sosandrum, Simmean, Apellam, Euthymanem, Phileam, Androstenem, Cleonem, Hannonem, Scylaceum, recensuit, pergit : Μετὰ δὲ τούτων τοὺς πλείους τοὺς Ἀρτεμίδωρος.. καὶ Στράβων γεωγραφίαν καὶ περίπλουν συντεθεικότες κτλ. : adeo ut unus alterve illorum scriptorum Artemidoro junior fuisse debeat. Id vero cadit in Isidorum, et fortasse in unum Isidorum; certe reliqui omnes quos aliunde novimus, Artemidoro fuerunt antiquiores.

134. Hæc fere sunt quæ ad ætatem Isidori definiendam ex Luciano, Marciano ipsisque excerptis adhiberi possint. Probant scriptorem nostrum Augusti temporibus debere fuisse proximum, nihil vero suppeditant quod coarguat Augusteo ævo fuisse recentiorum atque alienum ab iis quæ de Characeno geographo refert Plinius (*).

135. SCRIPTA ISIDORI. Opera Isidori distinguimus duo, descriptionem orbis terrarum et Parthici regni periegesin. E priore nihil fere nisi mensuræ terrarum traduntur :

1. Terræ longitudo ab India ad Gades.	m. 9818, st. 78544.
2. Latitudo ab Æthiopia ad Thulen.	5740, 48920.
3. Asia cum Ægypto ad Tanain.	6375, 51000.
4. Eur. a Tanai ad Gades.	8214, 65712.
5. Africa a Tingi ad Canobum.	3599, 28792.
6. A Chalcedone ad Sigeum.	322, 2576.
7. Ab Alexandria ad Rhodum.	583, 4664.
8. Cypri ambitus.	375, 3000.
9. Sami.	100, 800.
10. Chii.	134, 1072.

11. Lesbi.	168, 1344.
12. Peloponnesi.	563, 5004.
13. Britannia.	4875, 39000.

His adde quem in fragmentis omisimus locum Plinii V, 33 : *Ex Asia interiisse gentes tradit Eratosthenes Solymorum, Lelegum, Bebrycum Colycantiorum, Trepsedorum; Isidorus Arimos, et Capretas (Capræatas, Capreatas, Camipantas, Campatas var. lect.), ubi sit Apamia condita a Seleuco rege inter Ciliciam, Cappadociam, Cataoniam, Armeniam; et quoniam ferocissimas gentes domuisset, initio Dameam vocatam. De Capretis vel Capreatis illis aliunde non constat; neque Apamea ista alibi memoratur. Ferocissimas gentes Droysenius Hellen. II, p. 663 non Capretas intelligi vult, sed Galatas, qui hucusque contra Syriæ regem progressi sint, regionem vero, in qua hæc Apamea sita erat, a Strabone vocari Καππαδοκίαν τὴν Σελευίδα.*

136. Quod mensuras attinet cum Artemidoro Isidorus facit in N. 3 et 4; Africæ longitudinem paullo majorem quam Artemidorus statuit; de latitudine terræ ab Artemidoro eo differt quod distantiam a Tanai ad Thulen pertinentem in computum recepit ex fide Pythæ, cujus auctoritatem majoris fecisse debet quam Polybius, Artemidorus, Strabo. De Britannia magnitudine item sequitur Pytheam. Insularum maris Ægæi ambitum plerumque accuratius quam priores constituit. De Cypro et Samo insulis, sicut de Britannia, cum Isidoro facit Anonymus quem Millerus edidit ad calcem Marciani p. 321.

137. Alterum opus continebat descriptionem Parthiæ sive regionum, quæ a mari Rubro ad Caspium et ab Euphrate usque ad loca Indo fluvio proxima Parthorum imperio tunc subjecta erant. Apud Athenæum titulus operis laudatur Παρθίας περιήγησις; excerpta nostra inscribuntur Στραβῶν Παρθικοί, quæ quidem inscriptio nonnisi ad argumentum pertinere videatur eorum quæ excerptor vel ex periegeseos opere collegerit vel in certo quodam ejus operis capite ab ipso Isidoro composita repererit. Caute tamen de his statuendum est. Nam Amyntæ Στραβῶν Ἀσίας et Βατονίς Στραβῶν τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας (v. Script. rer. Alex. p. 134 sqq.) non subsistebant in notandis mansionibus earumque distantiiis, sed regionum, per

(*) Dodwellus ita statuit p. 67 : « Scripserit Isidorus post initium Hadriani et tamen Luciano tanto antiquior fuerit, ut ab eo potuerit ad partes advocari, nempe Luciano propior quam Plinio. » Atque hæc quidem de Parthicæ periegeseos auctore, a quo antiquiorem distinguit Isidorum qui orbem terrarum descripsit. Argumentatio qua hæc nituntur, quam sit inepta, monuit Sainte-Croix; ego in exponendis refellendisque ludibris tempus terere nefas duxi.

quas via duceret, naturam et proventus atque populorum mores et instituta et quæ cetera in periegesin geographicam cadunt, fusius exponebant, adeo ut Σαρχυοι titulus nonnisi ad stamina operis in expeditione militari scripti pertineret. Similis vero ratio etiam nostri operis fuerit; nam scriptum est auctore Augusto, quum Cajus filius expeditionem pararet. Ante omnia igitur Romanorum usibus inserviendum erat, cardoque rei versabatur in describendis viis exercitui idoneis. Itaque Σαρχυοι Παρθυοι titulus non minus quam alter ille ab Athenæo allatus ad totum opus referendus esse, et quo exquisitior est tanto magis genuinam inscriptionem coarguere videtur. In excerptis quidem nonnisi una via per boreales maxime provincias tendens delineatur, quæ meridionalem imperii tractum vix attingit, quum tamen etiam de regionibus ad sinum Persicum sitis auctorem egisse ex Athenæo constet. Sed nihil hoc probare videtur nisi excerptorem reliqua itineraria, quæ sane minoris momenti erant, omisisse. Ubertatem narrationis, quam fragmenta ab Athenæo et Luciano servata ostendunt, in nonnullis vel tenuissima nostra excerpta indicant; nam præter mansionum, sive minorum sive regiarum, nomina et distantias, montium fauces, fluvios, regionum denominationes, passim notatur si quis locus vel naturæ dono vel artis opere vel religione vel historia insignis est.

138. Opus Isidori e senioribus scriptoribus perpauca adhibuisse videntur. Strabo, æqualis fere auctor, de Parthiæ regionibus ducem habet Apollodorum Artemitenum, qui num geographicum opus an historicum scripserit, nescimus. Plinius de his brevissimus arma Romana et Jubam sequitur. Qui postea Romanorum res contra Parthos gestas peculiaribus libris tradiderunt, sub Hadriano Arrianus, Lucii Veri tempore futile historicorum vulgus a Luciano explosum, denique sub Diocletiano Asinius Quadratus (v. Fr. H. tom. III, p. 586 sqq., 646 sqq.), Isidorum non magis usurpaverint quam Ammianus Marcellinus (XXIII, 6), qui in Juliani historia excursum geographicum de Parthici imperii provinciis intertextit. Ptolemæus quoque suas harum regionum tabulas e pejoris notæ scriptoribus delineasse debet. Tabulæ Peutingerianæ itinera in ultimis his terris mirum quantum corrupta sunt. Omnino autem quæ aliunde novimus longe plurima ad provincias occidentales circa Euphra-

tem et Tigridem fluvios sitas pertinent; de remotiori tractu perpauca traduntur accuratius. Quæ quum ita sint, excerpta nostra, quantumvis exilia, eximii pretii esse jure merito censentur.

139. Ratio autem itinerarii nostri hæc est. Initium sumit auctor ab eo loco qui Romanis ab Antiochia Euphratem petentibus erat proximus. Itaque a Zeugmate profectus orientem et meridiem versus per Anthemusiadem sive Batanam, regionem fertilem, et juxta Balicham fluvium ad Nicephorium tendit; inde juxta Euphratem pergit usque ad Neapolin; hinc transit ad Tigrin et Seleuciam. Hucusque 28 mansiones recensentur:

Zeugma. Apamea.			
1.	Dæara.	schœni	3
2.	Charax Sidæ, Anthemusias (<i>Saroug</i>)		5 8
3.	Coræa in Batane.		3 11
4.	Mannuorria Auyreth.		5 16
5.	Commisimbela ad Balicham fl. . .		4 20
6.	Alagma.		3 23
7.	Ichnæ.		3 26
8.	Nicephorium (<i>Rakkah</i>).		5 31
9.	Galabatha vicus desertus.		4 35
10.	Chombane.		1 36
11.	Thillada Mirrhada.		4 40
12.	*, regia, Dianæ sanum (<i>Subian Zebî</i>).	[7]	47
13.	Allan vicus.		4 51
14.	Beonan, Dianæ sanum.		4 55
15.	Phaliga et Nabagad (Circesium). .		6 61
Hucusque ab <i>Antiochias</i> schœni 120.			
Hinc ad Seleuciam. 100.			
16.	Asicha vicus.		4 65
17.	Dura sive Europus opp.		7 71
18.	Merrhan cast. et vicus.		5 76
19.	Giddan (<i>El Erzi</i>).		5 81
20.	Belesi Biblada.		6 88
21.	* insula, gazophylacium (<i>Koha</i>). .		6 94
22.	Anatho insula et opp. (<i>Anah</i>). . .		4 98
23.	Thilabûs ins., gazophylacium (<i>Telbes</i>).		2 100
24.	Izan insula et opp. (<i>El Uzz</i>). . .	12	112
25.	Is oppidum (<i>Hith</i>).	16	128
26.	Besechana.	12	140
27.	Neapolis (<i>Macdam?</i>). . (cod. 22).	12	152
28.	Seleucia ad Tigrim.	9	161
Mesopotamiæ et Babylonias schœni. 171			

140. Situs horum locorum, postquam Euphratis fluvii cursum Chesneyus diligentissime exploravit, accurate, ut plurimum, possunt constitui. Distantias facile apparet ita computari ut

schœnus, quam mensuram alii aliter determinabant, stadiorum sit tricenorum. Singuli numeri modo scripti bene habent, nisi quod a Besechana ad Neapolin non 22, sed 12 esse debeant. Quod quum locorum ratione ductus bene monuisset Ritterus, ex ipsis etiam excerptis demonstrari potuit. Nam quum a Phaliga ad Seleuciam centum schœni colligi dicantur, hunc numerum non obtinebis nisi eo quo diximus loco Isidorus notavit schœnos duodecim. Ceterum subductâ summâ schœnorum 171 docemur errorem non nostrorum esse librariorum, sed corruptum jam numerum præbuisse codicem ab eo usurpatum qui primus summam istam collegit. Ac quum in sequentibus quoque nonnulli deprehendantur numeri, qui cadant quidem in summam schœnorum 858 ex toto itinerario collectam, sed explicationem geographicam non admittant: hos quoque in prisco isto codice jam depravatos fuisse crediderim. Quamquam fieri etiam potuit, ut festinans excerptor in itinerarii mensuras transtulerit numeros, qui apud Isidorum alio pertinebant. Etenim quum Mesopotamiæ et Babylonîæ mansiones satis diligenter brevior recensuisset, mox tædio rei victus, perfunctorie negotio fungitur, satisque habet enotasse viæ in singulis provinciis longitudinem et oppidorum vicorumve numerum, de nominibus autem locorum et distantis et memorabilibus nonnisi selecta quædam hic illic interposuisse (*). Quæ brevitatis et negligentia in tanta aliorum subsidiorum penuria causa fuit, ut de situ locorum, quæ ex Isidoro afferuntur, in diversissimas partes viri docti abirent. Variorum sententias, quæ quidem innoverunt nobis et quas memorare operæ pretium videbatur (**), in annotatione indicavimus. Dissensus vero quum tolli prorsus de singulis quibusque vix unquam possit, angustioribus tamen finibus circumscriberetur, si ad rationem opusculi nostri attendissent. Vulgo enim ita agunt, quasi non itinerarium, sed Parthicarum provinciarum descriptionem haberemus, et in definiendo locorum situ ut plurimum pendent ex una sonorum similitudine, quæ recentioribus nominibus cum priscis intercedat; unde fit ut quæ in excer-

ptis componuntur oppida varium in modum distraherentur; porro si quod oppidum aliunde notum apud Nostrum non memoratur, Isidori ætate nullius momenti fuisse sibi persuadent. Id vero perperam fieri vel ex uberioribus de Mesopotamia et Babylonîa excerptis intelligi poterat; in quibus Babyloniam vix attingit auctor, et ex oppidis vicisque, quorum plurima afferre licuisset, nonnisi ea memorat, quæ certa in via sita mansiones præbebant. Eodem autem modo in sequentibus rem habere, ex parvo locorum numero, qui in singulis provinciis memoratur et ad longitudinem earum æquabili fere ratione accommodatus est, colligimus. Itaque de singulis oppidis nonnisi eatenus probabiliter aliquid statueris, quatenus situs eorum ad eandem viam ejusque mensuras referri possit, quamquam non nego auctorem passim nonnulla interposuisse, quæ ad itineris descriptionem nihil pertinebant. Hanc nos legem sequentes rationem itinerarii Isidorei paucis exponemus.

141. Post Babyloniam sequitur APOLLONIATIS, 33 schœnorum regio, in qua nominatim memoratur una *Artemita* sive *Chalasar* urbs (**), ad Sillam (*Dijala*) fluvium sita, a Seleucia distans schœnos quindecim. Quæ mensura in nostris mappis pertinet fere ad *Bakuba* (****). Sed dubium vix est quin magis boream versus usque ad regionem inter *Howeiseh* et *Deli Abbas* sitam, ubi ruinæ exstant et *Dijala* fluvium trajicere solent, progrediendum sit. Ibi enim ut olim fuisse *Chalasar* (in quo *sar* est persicum *scher*, i. e. urbs) statuam, primum suadet *Chalis* canalis, quo *Silla* cum Tigride jungitur; deinde vero Tabula Peutingeriana, in qua a Charra (hod. *Gharfa*) ad Artemita computantur milia viginti, quæ item pertingunt ad *Chalis* canalem. Ab Artemitis autem ad Seleuciam eadem tabula consequenter habet milia 71, quæ exæquant schœnos 19. Itaque in Græcis nostris pro ΙΕ manu lenissima corrigendum puto ΙΘ. Quo admissio, quum reliqui fiant Apolloniatis schœni, non 18, sed 14, ideoque ab Artemitis ad Chala (*Holvan*) Chalontidis urbem sint schœni 29, etiam hoc lucratur ut eandem fere viam regiam sequi liceat, qua etiam

(*) Similiter res habet in Marciano, in quo prima capita exhibentur accurate, in sequentibus autem peripli rationes nonnisi summis lineolis adumbrantur.

(**) Sic silentio pressimus quæ Reichardus in suis Asiæ tabulis deliravit.

(***) In verbis ἐχει δὲ κώμας, ἐν αὐτῇ σταθμός, numerus vicorum, qui in ceteris locis semper apponitur, excidit. Præterea pro σταθμός et hoc loco et in aliis similibus reponendum videtur σταθμοί.

(****) Pag. 250 in annot. pro *Babuka* lege *Bakuba*.

nunc a *Baghdad* ad *Hamadan* (Ecbatana) profiscuntur, dum vulgata lectio ad ambages confugere nos cogeret. Defecerit Chalaras quo tempore surgere cœpit Sassanidarum regia *Dastagerd* vel *Dystagerd*, ad quam referendæ sunt vastæ ruinæ, quæ non ita longe a Silla fluvio dissitæ *Eski-Baghdad* nunc vocari solent. Quodsi nonnulli eas ad Chalaras sive Artemita pertinere putarunt, aut neglexerunt verba Isidori, aut *Djiala* fluvium mutasse cursum finxerunt. Caput provinciæ, Apolloniam, non memorat Noster, quod extra viam urbs posita, non vero, ut Ritterus (IX, p. 508) suspicatur, quod viribus tunc fracta esset (*).

142. CHALONITIS regio, quæ deinceps sequitur ab Apolloniade separatur jugo montano, 14 schœnis ab Artemitis sejuncto. Caput provinciæ Chala urbs (*Holvan* ruinæ) a finibus occiduis in nostra via distat schœnos 15, a Zagri faucibus, per quas in Mediam inferiorem descendimus, schœnos 5: adeo ut viæ longitudo sit schœnorum 20, pro quibus in codice 21 schœni colliguntur, uno alterove numero corrupto. Distantiæ bene habent. Inter vicos quinque, qui regioni adscribuntur fortasse erant Ἀρραβία (an *Rutaratu* Tabulæ Peut.?) et Σοῦρα, quos in hoc tractu habet Ptolemæus. Nescio an pertineant ad ruinas in hodiernis locis *Kasri Chirin* et *Hauch-Kerek* (V. Ritter IX, 486. 542).

143. MEDIÆ INFERIORIS schœni 22 a Zagri portis pertinent ad *Kara-Su*, qui in *Kerka* fluvium exoneratur. Proxime post Zagrum est Carina regio, cujus fuisse locum cognominem, Κάριναν (hod. *Kirind*, *Kerent*, *Karund*, *Kurund* ad fluv. cogn. V. Ritter. IX, p. 391) e Ptolemæo intelligitur. Is fuerit unus de quinque Mediæ inferioris vicis viæ nostræ appositus (**). Reliqui quatuor responderint locis *Harunabad*, *Sewereh*, *Mahidecht*, *Kirmanchah*, per quæ hodie iter ducit.

144. Trajecto *Kara-Su* fluvio ad sinistram habes

Bostan-Tah, montem ruinis celeberrimum, et Baptana sive Bagistana (*Bisoutoun*) urbem, a dextra autem *Cambas-Ab* (*Gambashah* aliis, parum accurate) fluvium, qui CAMBADENÆ (*Chamabadan*) regioni nomen dedisse videtur. Pars ejus, per quam Itinerarium nostrum ducit, quum ad limitem a Concobar (*Kongawar*) tribus schœnis occasum versus dissitum pertineat, viæ longitudo tredecim schœnos excedere non potuit. Quare in Excerptis, quæ 31 schœnos Cambadenæ tribuunt, erratum aliquid esse debet, sive quod voces τρισκαίδεκα et τριάκοντα ἐνὰ scriba confudit, sive quod ad nostram viam excerptor transtulit quæ ἐν παρόδῳ Isidorus fortasse monuerat, videlicet Cambadenen, si quis maximam ejus longitudinem peragraverit, esse schœnorum triginta et unius.

145. Jam sequitur MEDIA SUPERIOR, a cujus initio ad Concobar sunt schœni tres, hinc ad Bazigraban alii tres, tum ad Adrapanan quattuor; inde ad Batana sive Agbatana (*Hamadan*) in altero codice computantur schœni duodecim, in altero duo solummodo, idque rectius; nam usque ad *Hamadan* in Kiepertii mappa metior schœnos circiter quindecim; in excerptis nostris forent duodecim. Reliqui Mediæ superioris schœni 26, haud dubie pertinent usque ad montes *Kharagan* (Ἰασσώνιον ὄρος Ptolemæi; quorum jugum pone *Aweh* locum exporrigitur; quamquam distantia, si in plano metiaris, paullo minor est. Quod singula attinet, Adrapanan regia, duos ab Agbatanis schœnos distans, non diversa fuerit ab ea quam Diodorus memorat XIX, 44,4: Ὁ δὲ Ἀντίγονος τὴν δύναμιν ἄπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν, αὐτὸς μὲν ἐν τινὶ χώμῃ παρεχίμασεν οὐσὴν πλησίον Ἐκβατάνων, ἐν δὲ τῇ τῆς χώρας ἐκείνης ἐστὶ τὰ βασιλεῖα. Bazigraban τελώνιον ad fauces inter *Elvend* et *Sungur* montes circa hodiernam *Saadabad* situm fuerit.

146. MEDIÆ RHAGIANÆ schœni 58 a *Kharagan* monte usque ad *Sirdara* sive Caspium montem

(*) Ptolemæus VI, 1 p. 389, qui Artemita ponit 81° 15' long., 36° lat., Apolloniam collocat 81° 10' long., 36° 10' lat. (sic græci codd.; Wilbergus e latinis dedit 81° 30', 36° 30', nescio qua de causa). Situs urbis incertus. Inter varias conjecturas, quas Ritterus profert, verisimillima est illa (IX, p. 513), ex qua Apollonia queri debet in ruinarum tumulis prope hod. *Kara Tepe*. Locus hic adjacet *Narin* (Su) fluvio, et canali, quæ ex *Djiala* fl. in *Narin* exit. Positus est in mappa novissima (*West-Persien bearbeitet von Kiepert. Berlin 1852*) in eodem longitudinis gradu in quo *Howeiseh* et *Delu Abzûs*, a quibus boream versus distat 25': adeo ut longitudinis nota apud Ptolemæum in vulgata satis recte habeat, latitudinem vero in latinis codd. ad verum propius accedere diveris. Montium jugum, quod juxta *Kara Tepe* a *Narin* fluvio ad Tigrin porrigitur, vocatur *Djebel Hamrin*, idemque est quod Ὀρεσσον ὄρος dicit Polybius V, 52, 3, ubi Molonem a Duris et Tigride octavis castris superato Orico monte Apolloniam venisse tradit — Pag. 249 lin. ult. deleri velim verba: quæ fuerit potius Apollonia.

(**) Cod. verba ἡ χώρα Κάριναν, ἐν δὲ χώμῃ εἰ, ἐν αἷς σταθμός (l. σταθμοί), ita intellige, ut ἐν δὲ referatur ad præcedens δὲ Μηδίαν. Quod in barbara excerptorum græcitate nihil habet cur mireris.

pertinent. In mappis nostris metior schœnos 50; alios octo effecerint ambages viarum. Urbes in hoc tractu memorantur Rhagæ (*Rei*) et Charax, quæ ad *Sirdara* montem ponenda, ubi *Kala Erig* ruinæ non longe ab *Aiwani Kei* exstant (*). De variis munimentis, quorum rudera ad utrumque faucium Caspiarum latus supersunt, vide recentiores viatores apud Ritterum IX, 451 sqq.

147. Ex Caspiis pylis in *Chowar* planitiem, *CHOARENEN* Isidori, descendimus. Schœni ejus undeviginti pertingunt fere usque ad hodiernum *Sourchkala*. Apamea oppidum, a pylis quattuor schœnos distans, ponenda ad *Chad* fluvium, ubi nunc *Aradin* vel *Habla* mappæ exhibent (**). Deinde quattuor Isidorus vicos notaverat; nunc in hac via occurrunt *Padi* et *Dekinemek* et *Abdaladad* et *Lazdjird*, prope quem vicum vulgo ponunt confinia regionum *Irak* et *Chorasan*.

148. Quæ deinceps montium radicibus regio prætenditur, nunc *Koumis*, apud veteres *COMISENE* vocatur. Eam schœnorum esse 58 in Excerptis nostris legitur. At viæ longitudo juxta montanum tractum, antequam *Hyrcaniæ* juga viator ingrederetur, pertinere debuit usque fere ad hod. *Daulatabad*, adeo ut Hecatompylon urbs, quam esse hodiernam *Damaghan* plurimi nunc recte statuere videntur (***), a dextra relinqueretur. Itaque via erat in *Comisene* schœnorum fere viginti, numerusque codicum $\nu\eta'$, si ad Itinerarii rationes accommodandus est, corruptus esse videtur ex $\chi\eta'$ vel, quod malim, ex $\iota\eta'$. Suspiciari etiam possis Isidorum præter itinerarium, quod in excerptis habemus, indicasse alterum multo brevius iter, quod ab initio *Comisenes* recta orientem versus in *Parthyenen* tenderet, adeo ut tota *Comisenes* longitudo peragranda esset, atque huc in integro Isidori opere pertinuisse schœnos istos 58, vicos autem octo *Comisenes* ad nostram viam spectare, siquidem ex altera illa ratione etiam Hecatompylon *Comisenes* foret (****), nec dicere Isidorus potuisset urbem non fieri obviam. At hoc vereor ne sit longius petitum.

(*) Pag. 251 § 7 verba ἀπὸ σχολίων ζ' Πάγξ καὶ Χάραξ perperam habent, tum quod Charax non in eodem quo Rhaga seu Rhagæ loco erat, tum quod Rhaga non potuit sita esse septem schœnis post Mediæ Rhagianæ initium. Aut igitur ζ' numerus corruptus est, aut computandus est ab oppido, cujus mentio ommissa est.

(**) Pag. 251 § 8 adde locum Plinii VI, 17 § 43, ubi inter Mediæ oppida memoratur *Apamea Rhagiana*. *Choarenen* olim Mediæ (Rhagianæ sc.) fuisse testatur Strabo p. 514.

(***) Hecatompylon a Caspiis portis distat sec. Eratosthenem ap. Strab. p. 514 stad. 1960 (si bene numerus habet). Seniores vero scriptores accuratius de his regionibus edocti multo minorem distantiam produunt; nam Apollodorus Artemitenus ap. Strab. l. l. pro 1960 affert st. 1260, quæ ad *Damaghan* pertinent; Plinius VI, 17 § 44 non nisi 133 mill. (1064 st.) computat; ad Plinium proxime accedit Ptolemæus.

(****) Sic Moses Chorenenensis Hist. Arm. II, 2 65 Hecatompylon situm dicit in regione *Cuseorum*, quod de *Comisene* intelligendum esse probabiliter statuit Santierucius l. l. p. 96.

149. Sequuntur *HYRCANIÆ* vici 11 et schœni 60, quos satis commode eruere licet, si a montibus, qui sunt pone *Daulatabad*, pergas ad *Asterabad*, et deinde orientem versus juxta *Gurgan* fluvium Maxerem.) usque fere ad *Simalgan* locum, in quo tractu montium jugum boream versus ad *Atrek* (Σοκάνδαν Ptolemæi) fluvium tendens *Hyrcaniam* *Isidoream* ab *Astauene* regione diremissee videtur.

150. Deinde per *ASTAUENEN* via schœnorum sexaginta ita adornanda est, ut in *Nisæam* *Parthyenes* convallem exeat. Itaque primum orientem versus per hod. *Simalgan* et *Budjnurd* tendit, hinc juxta *Germechaneh* fluvium meridiem versus, usque dum inter *Djegir* et *Djaghatai* montes in *Nisææ* αὐλῶνα desinat. Nomen *Astauenes* nescio an supersit in *Attah* jugo, quod in boreali regionis parte ab occasu versus orientem longe excurrit. Ac credere possis juxta hunc montem usque ad mare Caspium *Astauenorum* sedes pertinuisse. Nam Ptolemæus VI. 9 p. 416 ita scribit: Κατανέμονται δὲ τῆς Ὑρκανίας τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσσης Μαζῆραι (ad Maxerem, hod. *Gurgan* fluv.) καὶ Ἀσταυηνοί· ὑπὸ δὲ τοὺς Ἀσταυηνοὺς ἡ Σιρακηνή. Idem vero VI, 17 p. 432: Κατέχουσι δὲ τῆς Ἀρείας τὰ μὲν ἀρκτικὰ μέρη Νισαῖοι καὶ Ἀσταυηνοί. At haud magni hæc facio, quod omnino confusa sit et ex diversis fontibus male conflata harum regionum apud Ptolemæum descriptio; tum vero suspicionem movet quod infra *Astauenos* collocatur *Siracene*. Nam verisimillimum est hanc pertinere ad Σιρῶν urbem in *Parthyenes* parte orientali ab Isidoro memoratam; quam quidem infra *Astauenos* Isidori tanto facilius auctor quidam collocare potuit, si cum Ptolemæo nullos inter *Astauenen* et *Margianen* medios posuit *Apauarcticos*. Itaque Ptolemæum et *Astauenen* et *Siracenen* falso ad Caspium mare collocare puto. Quod idem *Astauenos* in *Aria* memorat, ex alio auctore fluxit, qui *Astauenen* et *Parthyenes* partem orientalem (ut *Nysæi* in *Aria* collocati docent) *Arianæ* attribuit. Et hoc ipsum in causa fuerit, ut Ptolemæus, quum apud alios in

Hyrcania et supra Parthyenen Astauenos collocari videret, alteros Astauenos distingueret, ideoque mari Caspio proximos faceret. — Quod attinet Ἀσάκx urbem, ἐν ᾗ Ἀρσάκης πρῶτος βασιλεὺς ἀπεδείχθη, situm ejus nescimus; caput vero fuisse putanda est exigui imperii, quod in Astauene inter Scythas obtinebat Arsaces, antequam in Parthyæam invaderet, ut bene monet Lassenius in *Ersch u. Gruber. v. Parthien*, collato Strabone p. 515: Ἀρσάκης, ἀνὴρ Σκύθης, τῶν Δαῶν τινας ἔχων τοὺς Πάρθους καλουμένους νομάδας, παρ-οικοῦντας τὸν Ὠχρον, ἐπῆλθεν ἐπὶ τὴν Παρθυσίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς.

151. Post Astauenæ mentionem pergit auctor: Ἐντεῦθεν Παρθυηνή· σχοῖνοι κε' ἧς αὐλὼν Παρθαίνισα· ἡ πόλις ἀπὸ σχοίνων ε' (sic interpungas)... Ἑλληνες δὲ Νίσαιαν λέγουσι. Nimirum ex angustiis inter *Djegir* et *Daghatai* montes sitis, in quam desinere Astauenes itinerarium dixi, intramus in vallem longam latamque, altis cinctam montibus, in qua post sex fere schœnos occurrit caput regionis, *Nisapour* seu *Nichapour* urbs. Regionis hujus naturam beatissimam tum orientales scriptores tum viatores recentiores summis laudibus evehunt (*). Isidorus regionem urbemque Παρθυσίαν vocat, i. e., opinor Νίσαν Παρθυσίων, ut scilicet distingueret a locis cognominibus. Sic alia *Nisa* est sub *Attak* monte ad *Atrek* fluvium, quam nonnulli ab Isidoro indicari putarunt. — Nostra *Nisa* in *Zendavesta* inter beatas regiones recensetur nomine *Nisaya*, posteamque *Haroyā*, i. e. *Aria*. De eadem Strabo XI p. 509: τῆς δὲ Ὑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τινὲς δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθεῖσιν τὴν Νησαίαν. Paullo accuratiora Plinius VI, 26 § 113: *Ab occasu eorum* (Parthorum) *urbes quas diximus* (VI, 7 § 44), *Issatis et Calliope, ab oriente æstivo Europum* (Pyropum, Peropum v. lect.), *ab hiberno Maria* (Μαρτυρή Ptolemæi l. l.), *in medio Hecatompyles, Arsace, regio Nisiæa Parthyenes nobilis, ubi Alexandropolis a conditore*. Ammianus XXIII, 6, 54 *Jasonium, Antiochiam et Ni-*

seam Margianæ accenset; Ptolemæus Nisæos habet in *Aria*, ex antiquiore, opinor, scriptore; similiter Σουσία (hodierna *Tūs* non ita longe a *Nisapour* boream et orientem versus sita) scriptores rerum Alexandri, quos *Arrianus* (III, 25) sequitur, πόλιν τῆς Ἀρείας dicunt. Idem tamen Ptolemæus quum Parthiæ urbem maxime orientalem Μυσίαν habeat, eā non aliam quam Nisæam indicari nunc puto; scilicet uti Astauenos et in *Aria* et in *Hyrcania* ponit, ita etiam Nisæam variata paullulum nominis forma in *Aria* et in Parthiæ parte orientali collocat.

152. Post Parthaunisam 6 schœnorum intervallo sequitur *Gathar* urbs, post alios quinque *Siroc* urbs; deinde memoratur *Saphri* vicus, qui ultimus Parthyenes locus fuisse videtur et in ultimis regionis schœnis octo collocandus est. De his ita Sainte-Croix. l. l. p. 98: « Je crois retrouver la première de ces villes dans Carendar, place très-forte, que les généraux de Genghizkan vinrent assiéger aussitôt après avoir pris et pillé Nesa (Hist. de Ghenzisk. p. 344). Si l'on suppose que Siroc était à l'extrémité de la Parthyène (quod non ita esse ex Isidori verbis patet), son nom et sa position pourraient assez convenir a Sérakhs. » Eodem modo statuit Rennel (*Geogr. of Herodot.* p. 295), assentiente Lassenio l. l. p. 416. Præterea *Saphri* vicum in hodierno *Jafari* (Rennel) sive *Dchoffri* (Lassen) sive rectius *Robat-Zafrāni* (Ritter, Kiepert) agnoscere sibi videntur. Quæ omnia vereor ne sint inania, quum ab Isidori via et distantiiis abhorreant. Nam *Zafrāni* a *Nisapour* occasum versus sita est. *Carendar* vel *Caendar* (Rennel) ubi fuerit in recentioribus mappis non repperi; sin posita erat ubi posuit in Herodotea sua tabula Rennelius, ad urbem 6 schœnis a *Nisapour* dissitam referri nequit. Similiter *Serachs* urbs, quæ a *Nisapour* non 11, sed ultra 40 schœnos distat, non potest referri ad *Siroc* Isidoream, nisi omnia in Græcis nostris turbata esse finxeris. Ceterum *Saphri* vicum me-

(*) Ritter VIII, p. 316: « Die Ebene, in welcher Nischapur die Stadt und die zahlreich sie umgebenden Dorfschaften, meist an den Ausgängen der Bergreihen, in den Thalvertiefungen liegen, gehört mit ihrem gesegneten Anbau zu den schönsten, reizendsten Landschaften die B. Fraser in Persien gesehen. Die Bergabhänge bestehen zwar alle aus nacktem Kies, aber sie sind reich an klaren Bächen, fließenden Wassern und künstlichen Bewässerungsanstalten (Canats), welche die Felder und die schönsten Obstgärten befruchten, in denen alle jene Ortschaften am Fusse der Bergreihen hin ganz eingehüllt zu liegen scheinen. Die Felder sind in kleine Beete vertheilt, und prangen mit den mannichfaltigsten Farben ihrer Gewächse. Die angebauten Terrassen am Fuss der Berge und auf ihren Vorhöfen, stehen durch ihre reichere Bewässerung im schönsten Schmuck. » — P. p. 319: « Der Ruhm der Landschaft Nischapur ist sprichwörtlich unter den Persern geworden und daher nicht wenig übertrieben, wenn die dortigen Bewohner damit prahlen, einst habe man in den verschiedenen Mahalh- (Districten) Nischapurs an 14000 Dörfer gezählt, die von 12000 Wasserleitungen und 18 kleinen Flüssen befruchtet gewesen, etc.

morari video ubi non exspectabam, in Æthici Cosmograph. p. 6o ed. Baudot, ubi hæc: *‘A Caris eivitate usque ad oppidum Catippi inter Hyrcanos et Bactrianos (leg. Barianos?) mons Menalius., a quo proximum jugum Partas dicitur. Ab oppido Catippi usque ad vicum Saphrim, inter Daas et Auracas et Parthyenas mons Oschobaris.* Cum his conferenda est Tabula Peutingeriana, quæ in tractu inter Catippen et Sapham (Saphat G. R. II, 3; Σούφα vel Σούπα Ptol. p. 400) loca sito montem habet, cujus nomen desideratur, sed cui gentis nomen *Bariani* subscribitur, adeo ut dubium non sit, quin mons iste sit Æthici *Oschobaris*, *Sapham* vero *Saphri* vicus, post quem deinceps sequuntur *Oscanidati* mil. 35, *Asbana* mil. 22, *Alexandria* mil. 20, *Antiochia* mil. 60. Sunt igitur ab Antiochia (*Meroutchak*) ad *Saphri* milia 137 sive 1096 stadia sive 36 1/2 schœni (quamquam auctoritas horum numerorum pæne nulla est); a *Saphri* autem et extrema Parthyene ad *Nisapour* urbem sec. Isidorum sunt schœni 19, adeo ut ab Antiochia ad *Nisapour* forent 55 1/2 schœni. Quod a vero non longe recedit; nam in mappa Kiepertii a *Meroutchak* ad *Nisapour* linea recta habes distantiam schœnorum 60. Jam *Gathar* urbs a *Nisapour* orientem versus 6 schœnos distans eo fere loco fuisse debet ubi nunc est *Djeroud*; post alios schœnos quinque *Siroc* ponenda est ad hod. *Dizar*; reliquis schœnis octo, qui ad *Saphri* vicum et fines Parthyenes pertinent, ducimur ad *Tedjend* fluvium omnium in his regionibus maximum (*Ochum* Strabonis), qui a meridie boream versus fluens Parthiæ et Ariæ montes dirimit, ideoque cum adjacente *Saphri* vico aptissimus sese obtulit, quo Parthicorum montium jugum, *Oschobarin* (*), auctores Æthici ab oriente determinarent. — Apud Ptolemæum montes qui a Parthia orientem versus inter Ariam et Margianam excurrunt, dicuntur Σάριφα ὄρη, qui versus meridiem Ariam a Parthia dividere perhibetur, *Μασδοραπὸν ὄρος* (VI, 5 p. 399) vocatur (**). Posterius nomen

superest in hodierno loco *Masdoran*, non longe ad *Tedjend* fluvio in ipsis faucibus, per quas montes transit viator e *Nisæa* in Margianam proficiscens. Alterum nomen rectius foret Σάφρια ὄρη; nullus enim dubito quin sint montes ad *Saphri* vicum siti, quos Ptolemæus una cum accolis eorum *Nisæis* in Ariam transtulit (v. supra). Quid igitur de *Saphri* situ et Parthyenes termino orientali statuendum sit, satis jam patere existimo. Ceterum Isidori itinerarium non nisi per partem Parthyenes orientalem ducit; occasum versus provincia pertinuit usque ad confinia Comisenæ (cf. Ptol.), usque ad *Hecatompylon*, puto, quippe quam urbem Parthyenes potius quam Comisenæ olim fuisse consentaneum videtur. Priscam hanc Parthicorum regum ditionem Strabo p. 514 innuit verbis: ἡ δὲ Παρθυαία... πρὸς τῇ συμικρότητι δασείᾳ καὶ ὀρεινῇ καὶ ἀπορος, et Plinius VI, 29 § 113: *Semper fuit Parthyæa* (sic codd. opt; *Parthia* vett. editt.) *in radicibus montium supra dictorum.* Postea addita Comisene et Chorene. Strabo l. l.: μέρη δ' ἐστὶ τῆς Παρθυηνῆς ἡ τε Κωμισηνὴ καὶ ἡ Χωρηγὴ, σχεδὸν δὲ τι καὶ τὰ μέγρι Πυλῶν Κασιπίων καὶ Παγῶν καὶ Ταπύρων, ὅντα τῆς Μηδίας πρότερον. Eodem tempore aut postea orientem versus usque ad Margianam et versus meridiem usque ad Carmaniam fines prolati, ut ambitus sit is quem Plinius et Ptolemæus Parthiæ nomine describunt. Hæc ipsa rursus erat pars magni Parthorum imperii. Quod Lassenius putat Parthyenen Isidori a vetere Parthyæa Plinii et Strabonis diversam esse, non probavit vir doctissimus (**). Nomina Παρθυαία et Παρθυηνή apud optimos scriptores usurpantur promiscue.

153. Sequuntur ΑΠΑΥΑΡΤΙΚΕΝΕΣ schœni 27, qui metiendi sunt in via, qua versus *Scherachs* opp., et hinc ad *Meroutchak* sive *Merwrud* proficiscuntur. Eadem, ut videtur, regio apud Mosem Chorenensem (Geogr. p. 365 ed. Whiston.) vocatur *Apachtharia*, quam ab Aria septentrionem versus sitam dicit; nomen vero e lingua Zendica

(*) Fortassis *Oschobaris* nomen a fluvio, quem *Ochum* Strabo dicit, ductum est. *Baris* tanquam montis Armeniæ nomen e Josepho et Nicolao Dam. notum est. Ap. Ptolemæam VI, 17 p. 433 in Aria tenent τὰ παρὰ τοῦς Παροπαρισάδας Παροῦται, ὅς τ' οὗς Ὀδάρεις.

(**) Quodsi Ptolemæus VI, 17 p. 433 *Μασδοραπὸν*; gentem in Aria ad confinia Parthiæ et Carmaniæ desertæ memorat, id censeo eodem errore fieri, quo alia loca in meridionali tractu veteris Parthyenæ provinciae posita transfert ad meridionalia ejus Parthiæ, quæ usque ad Carmaniam desertam extenditur.

(***) Lassen l. l. p. 416: « Wir finden also bei Isidor, Plinius und Ptolemæus den Namen Parthyene für eine Provinz, deren Hauptbestandtheil (imo: deren Bestandtheil; nam ultra nihil proditur) das Land Nesæa war, in deren Hauptstadt die Arsaciden ihre Königsgräber hatten. Plinius und Ptolemæus unterscheiden es sehr bestimmt von Parthia, als einen Theil des Ganzen; das Parthiæa erwähnen sie eben so wenig wie Isidor (imo Plinius l. l. sec. opt. codd. memorat Parthiæam, et in eodem capite eodem sensu *Parthyenes regionem Nisæam*; eodem modo Strabo l. l. in eodem

explicandum esse, in qua *apakhtaria* significet *septentrionalis* (ab *apak*, septentrio), censent Lassenius l. l. p. 416, Bournouf (*Mém. sur 2 inscriptions cunéiformes trouvées près d'Hamadan. Paris 1836, p. 25. 132*), Ritter VII, p. 824; VIII, p. 55. Præterea provinciam nostram, variante paullulum nomine, memorat Ptolemæus, sed perperam in meridionalem Parthiæ partem removet. Etenim postquam septentrionales Parthiæ provincias posuit Comisenen et juxta hanc Parthyenen, ita pergit: Εἴτε (i. e. ab his versus meridiem) ἡ Χοροανή (deb. Χορηνή) καὶ ὑπὸ ταύτης Ἀρτικηνή (v. l. Ἀρτικηνή) vel, ut Wilbergus edidit, καὶ ἡ Παρταυτικηνή; in quibus verba ὑπὸ ταύτης haud dubie bene habent, nec erant negligenda; nam in meridionalem Parthiæ regionem ejici Articenem (Artacenen) produnt urbes huic tractui assignatæ Παγαίε et Ἀρταχάνα, quæ aperte respondent urbibus Παγαῦ et Ἀπαυαρτικῆ, quas in Apauarticensi habet Isidorus. Porro quum sæpius jam viderimus regiones de quibus agimus, a nonnullis Ariæ tribui, et hinc factum esse ut eadem loca tum in Parthia tum in Aria ap. Ptolemæum memorentur, vix erraverim si ad Παγαῦ Apauarticensi referam etiam Πάγαυρξ oppidum quod in boreali Ariæ parte non longe a Sariphiis montibus Ptolemæus collocat. Quæ apud Plinium VI, 18 § 46 memoratur Apavortene (Aparvortene var. lect.) ad Isidori Apauarticensi referri nequit (*). Ubinam sitæ fuerint Apauartice et Rhagau (Rhagauna G. R. II, 4) oppida, parum liquet. In hodiernis Radgan et Abivard nomina habes similia, sed quæ in nostram viam minime cadunt. Secundum Tabulam Pent. ad hunc tractum pertineret Oscanidati (Oscanibate G. R. II, 3 An. hod. Osseinabad?) et Asbana (hod.

Masdoran?), fortasse etiam Alexandria (Scherachs?), quam eandem esse puto cum Alexandropoli, quæ Nisææ regioni apud Plinium adscribitur. In Tabula P. quidem Alexandria nonnisi 60 milia ab Antiochia distat; sed parva est numeri auctoritas, nec urbem in medio deserto ab Alexandro conditam credideris.

154. Sequuntur MARGIANÆ schœni 30 et Antiochia urbs et post Margianam Aria. Secundum mensuras Isidori Antiochia esse debet hod. Meroutchak sive Merwrud, non vero quæ ab ea boream versus 40 schœnos distat Merw Schah Djehan, ut plurimi statuunt, quos ipse p. 252 not. secutus sum. Ptolemæus quidem Antiochiam ita collocat, ut ad hod. Merw Schahi Dehan referenda videatur, cujus origines Arabum geographi ab Alexandro Magno repetunt (**) (cf. Plinii verba in annot. p. 252). At Alexander in expeditione sua ad Oasin istam, in qua Merw sita est, non penetravit, sed nonnisi meridionalem Margianæ partem adiit, quæ Ariæ montibus proxima est.

155. ARIÆ schœni 30 priores ducunt usque ad Herat fluvium (Arium Ptolemæi); pars Ariæ meridionalis, quæ Anaun vel Anabôn dicitur nomine aliunde non noto, schœnis 55 usque ad Farrah urbem et paullo ultra pertinet. Ex uribus ab Isidoro memoratis Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀρείοις ad hod. Herat vel ejus viciniam recte refertur. Candac et Artacuan ubi sitæ fuerint, nescimus. Phra (Φραζάνα, 108°; 29° 40' Ptol.) hodie est Farrah; quæ urbs Anaun regionis primo loco affertur, utpote maxima; ex ordine autem itinerarii ultima fere esset debuit. Bis (Βίγης Ptolemæi? 108° 40'. 29° 20') ad hodiernum Bist vel Bast referri non posse, si distantiarum ratio habenda, luce clarius est (***); neque Nie (Ἰννα

capite Παρθύριον et Παρθυρήν nullo discrimine dicit) und Parthyene hatte eine andere Lage (sc. Lassen Nisæam fuisse putat ad boreale latus montium Hyrcanorum. Quod aliter habere supra vidimus). Es müssen daher die parthischen Könige die geographische Nomenclatur verändert haben, das alte Parthya aufgehoben und dafür ein nördlicheres Parthyene errichtet haben; sie versetzten das nach ihnen selbst benannte Land in die Gegend, wo die Anfänge ihrer Herrschaft sich gebildet hatten und wo die Stifter des Reichs ihre Ruhestätte sich gewählt hatten. »

(*) Plinius l. l. : *A Caspiis orientem versus regio est Apavortene dicta in eaque fertilitatis inclutæ locus Darium; mox gentes Tapyri, Anariaci, Staures, Hyrcani.* Cf. Justinus XLI, 5: *Seleucus urbem quoque nomine Darum in monte Zapaortenon condidit, etc.* Droysenius Hellenism. II, p. 413 situm loci a Plinio male definiri, et ad Apauarticensi Isidori pertinere opinatur; Lassenius l. l. p. 417 nihil dijudicat. Indicatur haud dubie eadem regio, quæ ap. Ptolemæum Δαρεῖτις vocatur, quamquam non ab oriente portarum Caspiarum sed ab occasu in Media ponitur. Neque alio pertinet Daratthe Tabulæ Peutingerianæ.

(**) Ritter VIII, p. 531 : « Die Eingebornen weisen auf die Ruinen von Merw i mukan hin, welches die von den Griechen erbaute Stadt (Antiochia) sein soll, worüber aber die Geschichte nichts weiss. Dasselbe ungelähr ist es, was auch schon Ebn Haukal (*Oriental Geogr. ed. Ousely p. 215 sq.*) von Meru Schahjehan sagte, die von Tahmuraz oder Dul Karnein (i. e. Alex. M.) erbaut sein solle, und dass man zu seiner Zeit noch Mauerreste und Bauten dieses alten Merw sehe. »

(***) Paullo supra Farrah urbem in Farrah-rud influit Gisi fluvius in mappa Burnesii (*Central Asia*); fort. ad hunc erat Βίγης vel Βίς.

Ptolemæi, 109°. 31° 30') pertinet ad hod. *Neh* sive *Nehbendan*, quæ 55 schœnos occasum versus a *Farrah* distat. Gari fortasse quærenda ad montes *Ghorat*, quibus nunc *Ghore* vicus adjacet.

156. Ab Anauôn regione quæritur an auctor noster orientem versus via recta sed molestissima (Ritter VIII, p. 155) Arachosiam petiverit, an primum meridiem versus juxta *Zareh* lacum, deinde orientem versus juxta *Hilmend* fluvium longiore quidem sed commodiore via perrexerit. Illud Droysenius et Lapieus statuunt; hoc nobis placet. Nimirum ex oppidis, quæ in seqq. memorantur, Βὺτ, prima Arachosiæ urbs, aperte pertinet ad ruinas urbis *Bist* vel *Bost* (*Beste* Plinii, *Bestia* T. Peut.), ac nescio an pro ΒΙΤ ap. Isidorum reponendum sit ΒΙCΤ. Hucusque autem a *Farrah* linea recta nonnisi 40 schœni sunt, dum apud Isidorum 84 habes, qui multo longiorem viam produnt qualem modo designavi. Huc accedit quod Zarangiana aptissime refertur ad regionem prope *Zareh* lacum, et quod in *Palacenti* urbe facile agnoscis vastas urbis ruinas juxta *Hilmend* jacentes, quæ nunc vocantur *Poulki*.

157. Igitur ZARANGIANÆ schœni 21 juxta *Zareh* vel *Zareng* lacum pertinent usque ad *Hilmend* fluvium. Πάρις urbs nescio an potius fuerit Ζάρις, lacui cognominis. Positam fuisse puto ubi nunc est *Djelalabad*, quæ ipsa quoque *Zarang* vocatur in mappa Burnesii, dum Kiepertii mappa in propinquo urbis exhibet vicum *Dareng*. Altera Zarangianæ urbs Κόλον fuerit *Koluk*, quam Burnesius inter *Djelalabad* et *Pichawaran* urbis ruinas notat, Kiepertus vero non exhibet (*).

158. Sequitur SACASTANÆ sive Scytharum regio, quæ tum planitiem juxta *Hilmend* fluvium tum vero montana complexa esse videtur; quatenus ad montana pertinebat vocabatur Παραιτακηνή, quandoquidem nomen hoc Lassenius (l. l. v. *Parætakene*) derivare censet a sanscrito *parvata*, Zendico *pourata*, persico *parouta*. Idem nomen produnt οἱ Παρῶται vel Παρῶται, quorum mon-

tibus Paropanisadæ meridiem versus ab Aria et Arachosia apud Ptolemæum VI, 17 et 18 determinantur. Aliam Parætacenen in Mediæ et Persidis confiniis, aliam inter Oxum et Jaxartem fluvios novimus. Ceterum itinerarium nostrum nonnisi eam Scytharum regionis partem spectat quæ est in planitie. Urbes ejus Barda (*), Min, Palacenti, Sigal (Σίγαλα Ptolemæi) et huic finitima Alexandropolis aliunde non notæ; Palacenti in ruinis, quæ *Poulki* nunc vocantur, quærenda est; de ceteris certius quiddam fortasse proferri posset, si de crebris in hoc tractu vett. urbium ruinis earumque situ bene constaret.

159. Schœni Sacastanæ sexaginta pertinent usque fere ad ruinas urbis *Bist* vel *Bost*, quæ in excerptis nostris est prima urbs ARACHOSIÆ. De eadem ita Plinius VI, 25: *Annis Erymanthus* (*Hilmend*) præterfluens *Parabesten* *Arachosiorum*; debebat præterfluens *Besten*; nimirum in græco suo fonte legit παραρρέων Παραδήςτην pro παρὰ Βήστην. In Tab. Peutingerianæ itinerario, quod a Persepoli per Arachosiam in Indiam ducit, dicitur *Bestia deselutta* (leg. vid. *desolata*, adeo ut tum jam deserta fuerit), et corruptius etiam in G. Rav. II, 1, *Bestigia deselenga*. De sequentibus oppidis Pharsana, Chorochoad et Demetrias non liquet; Alexandropolis autem, Arachosiæ caput, in quam desinunt regionis schœni 36, hodierna est *Kandahar*, quam incolæ ab *Is Kandahar* sive Alexandro Magno conditam etiamnum perhibent, et in vetustæ urbis ruinis ædificatam tradit Court in *Journal of As. Soc.* t. V, p. 389 (V. Ritter. VIII, p. 121). Præterfluens Arachotus (Zendice *Araqati* vel *Haraqaita* vel *Haraqand* (v. Ritter. l. l.) est hod. *Argand-Ab*. Sec. Ptolemæi tabulas Alexandria hæc (114° long., 31° lat.) ab Ortospana (118° long., 34° lat.) sive Cabura (hod. *Caboul*) distat stadia 2250. A *Caboul* ad *Kandahar* in novissima mappa habes lineam rectam stadiorum 2400.

160. Hæc fere sunt quæ de adoratione itinera-

(*) De ruinarum copia in hac regione cf. Ritter VIII, p. 152: « Von hier (inde a Palalak) nordwestwärts am Strom (Hilmend) hinab bis Jelalabad durchreiste Christie 16 geogr. Meilen weit ein Land mit einer erstaunlichen Menge Ruinen zerstörter Stædte bedeckt. In *Pulki* (Palacenti Isidori) nahmen sie einen Raum von 16 engl. Quadratmeilen ein und zeigten Gebäude, Wælle, Festen, Gärten; zwischen den Trummern wohnten Schäfer. Belludschien und die gefürchtetsten Räuberhorden des Landes, wie die Beduinen in der Thebais und um Palmyra. Die Ruinen von Duschak (jetzt Jelalabad) nehmen einen Raum ein so gross wie die von Ispahan; die Gebäude sind alle aus Backsteinen, oft zwei Stock hoch mit gewölbten Dächern erbaut, und auf ihren Trummern steht das neue Jelalabad mit 2000 Häusern. Fünf geogr. Meilen im Norden von dort ist die Grænze zwischen Sejestan u Khorassan, und auch da liegen noch die Ruinen von Peschawurun in unausmesslicher Ausdehnung. Niemand kennt die Geschichte dieser Gegend, die noch zu Timurs Zeit in hoher Blüthe stand. »

(**) Nescio an cum Βάρις (Βάρις?) urbe componendi sunt Βάρις, quos in Drangiana memorat Ptolemæus VI, 19, p. 436: Κατέχουσι τὰ μὲν πρὸς τῇ Ἀρείᾳ Δραγγίαν, τὰ δὲ πρὸς τῇ Ἀραχωσίᾳ Βάρις: ἡ δὲ μεταξὺ χώρᾳ καλεῖται Τατακηνή.

rii nostri monenda putavi. Quantacunque sit excerptorum exilitas, distantiarum numeri, si duos exceperis, nihil vitii traxisse videntur aptamque admittunt explicationem, nec accuratioris aliquid de his regionibus in vet. scriptis traditur. Quæ in Tabula Peutingeriana per Parthici imperii provincias itineraria notantur, ob nominum obscuritatem et depravationem et ingentem numerorum corruptionem utilitatem habent perexiguam. Rationem eorum quum plerique parum assecuti esse mihi videantur, paucis perstringere liceat.

161. A SELEUCIA ad ECBATANA urbem hæc exhibentur :

Seleucia,	
Rache.	60
Rutarata (Ἀρράβα Ptol.?)	40
Berdanna.	20
Ecbatanis.	120

De intermediis locis nihil constat. *Berdanna* fortasse est Baptana Isidori. Distantiæ ita comparatæ, ut summa earum ne rectam quidem lineam a Seleucia ad Ecbatana ductam exæquet. Pergit auctor tabulæ :

Ecbatanis	
Anarus	37 mil.
Sevavicina (hod. <i>Saweh</i>)	11
Thermantica	20
Orubicaria	18
Pycitis (h. <i>Peik</i>)	27
Ange	16
Rhages	10

In his viæ directionem indicant *Sevavicina* (*Sewah*) et *Pycitis* (hod. *Peik*). Apud Plinium, VI, 17 § 43 in codicibus legitur : *Reliqua Medorum oppida Phisganzaga* (vel *Fiscanzaga* vel *Fisacanga*) et *Apamea Rhagiana cognominata*. Pro dubiis illis Harduinus dedit : *Phazaca*, *Aganzaga*; mihi eadem oppida latere videntur quæ in T. P. vocantur *Pycitis* et *Ange*. Præ ceteris Plinium notasse loca in via ad portas Caspias ducente sita consentaneum.

162. Alterum itinerarium Tabula exhibet ab Ecbatanis ad Antiochiam Margianam et regiones Indicas :

Ecbatanis.
Onoadas.
Darathe 16.
Concobas 10.
Beltra 20.
Hecantopolis 9.
Spane 50.
Pascara 32.

Europus 10.

Nagæ 15.

Catippa 20.	Palitas 45.
Fociana 20.	Parhe 15.
Stai 10.	Propasta 75.
Sapham 35.	Aris 25.

Oscanidati 35.	Pharca 25.	Thubrassene 40.
Asbana 22.	Arate 17.	Aspacora 52.

Alexandria 20.	Bacinora 20.	Parthona 15.	Scobaru 70.
Antiochia 60.	Cetrora 35.	Magaris 50.	Carsania 55.
	Tazora 10.		

In his *Nagæ* (*Agæ* G. R.) Droysenius II, p. 715 ex *Rhagæ* corruptum esse censet; indeque probari putat falsum esse Strabonem qui Rhagas, Europum et Arsaciam tanquam ejusdem urbis nomina affert. Sane quidem Europum et Arsaciam diversas urbes fuisse e Ptolemæo et Plinio et ruinarum indiciis recte colligitur; at Europum etiam a Rhagis distinguendam esse non est cur putemus; nam quum alia sit Europus in orientali Parthiæ regione (Plin. VI, 29, § 113), hanc potius in Tabula indicari suadet præcedens *Hecantopolis*, quam ad notissimam Hecatompylum Parthorum recte retulit Lapieus. Porro quum *OEnoadæ* et *Darathe* apte componantur cum Οἰνοὐρία (95°; 38° 40' Ptol.) in boreali regione Parthiæ occidentalis, et cum *Dura* Justini sive Plinii *Darieo a Caspiis portis orientem versus sito*: totum hoc itinerarium a Mediæ locis alienum esse, et, modo permisissent tabulæ dimensiones, priori ad Rhagas usque pertinente uno tenore jungendum fuisse censeo. De *Concoba*, *Beltra*, *Spane* locis nihil constat; *Pascara* fuerit Παρβάρα Ptolemæi, a Hecatompulo orientem versus sito. *Nagas* ad *Nisapour*, *Catippen* ad *Kademga* probabiliter refert Lapieus. De *Sapham* (Σαφρί) vidimus supra. — Quæ a Nagis deflectitur via in Indiam ducit; *Palitas* (*Paligas* G. R.) ignota; *Parhe*, *Propasta*, *Aris* fuerint Φρῆ Isidori, Προφρασία, et Πάρις seu Ζάρις Isid.; *Pharca*, Βάρδα Isid.; *Cetrora*, Κάρουρα Ptolemæi, hod. *Caboul*; *Tazora*, hod. *Lahore*. — In altera via *Thubrassene* (*Thibrassene* G. R. II, 3 p. 42) fuerit Τριβραζίνα Ptolemæi; *Aspacora* (*Aspapagora* G. R. I. I.) ignota mihi; pertinuerit ad regionem τῶν Ἀσπίων seu Ἀσπασίων, ut ap. G. R. legi velim *Aspanagara*, i. e. Aspiorum urbs. *Scobaru* et *Carsania* in Geogr. R. p. 38 sunt *Scobarum* et *Carsamir* inter loca Indiæ. *Carsamir*, ni fallor, est antiquiorum scriptorum Κασιπάπουρος, *Caspiria*, hod. *Cachmir*. De *Parthona* et *Magari* tu videas.

163. Tertium itinerarium ab Ecbatanis per Persepolin in Indiam ducit :

Ecbatanis.

Rapsa 30 (Ῥάψα 90° 10'. 35° 40' Ptol.).

Bregnana 22 (Παργάννα 87° 40'. 36° Ptol.).

Nisaci 10 (Νεσέρρη 91°. 34° Ptol.).

Portipa 12 (Πορτοπάννα 89°. 35° 50' Ptol.).

Persepolis 12 (Περσέπολις 91° 15'. 33° 20' Pt.)

Pantylene 60, i. e. Παρθυηνή.

Arciotis 30, i. e. Ἀρειώτις.

Caumatis 20, i. e. Καυματίας s. Κυματώδης χώρα.

Aradarum 10, i. e. Δαρανδῶν χώρα Ptol.

Taharene 20, i. e. Ταταρχήν χώρα Ptol.

Bestia deselutta 20, i. e. Beste desolata.

Rana 20 (Bainna G. R. II, 1; leg. Ramna).

Bauterna 20 (apud Βατρῖους Ptolemæi).

Cotrica 20 (Goriea, Γωρουζία?).

Ochirea 16 (Achirea G. R.; Ἀριγαῖον ap. Arrian. IV, 24, 6.).

Phara 20 (Βάριφα Arriani IV, 27, 5. 28, 1, Βασιφύρα in Itin. Alex. c. 107).

Ora 15 (Ora Arriani IV, 27, 5.).

Pteleiam 20, i. e. Peucela.

Arni 20, i. e. Ἀόρνη (*).

Alexandria Bucephalos.

Mediæ et Persidis oppida Ptolemæus præbet omnia, quamquam non ita semper posuit, ut in

eandem viam apte cadant. Deinde Tab. Peut. non oppida, sed regiones memorat, usque ad Besten. A Beste præter viam adscriptam habes alteram qua versus oram maritimam descenditur :

Bestia.

Rhana 20 (l. Rhamna).

Alcon 10.

Paricea 70.

Rhamna, quæ etiam in via per Arachosiam in Indiam ducente post Besten proxime sequitur, est regio τῶν Ῥαμνῶν, quos in Gedrosiæ parte Indo vicina ponit Ptolemæus. In *Alcon* latet Ἀρβίων. Similiter in G. Rav. II, 5 pro *Asción*, *Oritón* lege *Arbión*, *Oritón*. Juxta Arbios occasum versus degunt Parsires, quorum Parsis oppidum. Ptolemæus (VI, 21, p. 439) regionem dicit Παρισινήν (rectius diceret Παρσιρηγήν), quam habes in *Paricea* Tabulæ, cujus distantiarum numeros licebat negligere. Ceterum quam diverso modo hæcce Tabulæ itineraria in tabulis geographicis vulgo disponantur, ipse videas.

164. Editæ sunt Isidori Characeni mansiones Parthicæ in geographis Hæschelii (an. 1600), Hudsoni (vol. II, an. 1703) Zosimadon (Vindob. vol. 1. 1806). Nuper denique : *Isidori Characeni Stathmos Parthicos recensuit, brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ* 1849. Marciano Isidorum junxit E. Miller (Paris 1839). Cf. p. 137.

ANONYMI PERIPLUS MARIS ERYTHRÆI.

165. Negotiator quidam natione Græcus, primo post Christum natum seculo in Berenice, ut videtur, Ægypti emporio, sedem fixerat, inde que mercaturæ causa emporia tum oræ Libycæ ad Azaniam usque, tum Arabiæ usque ad Canen urbem frequentavit, nec non per altum etesiis ventis in Indicas stationes trajecit. His in itineribus quæ ipse viderat et quæ de reliquis oceani australis plagis aliunde acceperat, quatenus ad navigationis et commerciorum rationes pertinerent, literis consignata in usum mercatorum edere decrevit. Sic libellus noster exstitit, qui quum mercatorium, ut ita dicam, stylum, eumque Ἐλληνος ἀγροπιδάκτουτος, præ se ferat, dictionis sane virtutibus non magnopere commendatur, toto-

que cælo distat ab epidicticis illis quæ de Erythræo mari Agatharchides λογοθέτης elaboraverat : rerum vero traditarum copia, varietate, fide, utilitate adeo præstat, ut pretiosissimi thesauri loco habendus sit. Nam quæ de longinquis Libyæ orientalis Indiæque emporiis et de veterum in hac orbis terrarum parte commercii accuratiora novimus, eorum longe plurima uni nostro debentur periplus.

166. Nomen auctoris latet. In codice Heidelbergense, qui solus libellum nostrum servavit et post Arriani periplus exhibet, titulus legitur : Ἀρριανῶ περιπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Cujus fide acquiescens Stuckius (**) periplus vindicavit Arriano Nicomedensi, Fabricius (***) vero alii

(*) Ἀόρνη pro Ἀόρνος est apud Pseudocallisth. III, 4 p. 99 not.

(**) Titulum Stuckiana peripli editio præfixum habet huncce : *Arriani historici et philosophi maris Erythræi periplus ad Adrianum Cæsarem Augustum etc. Geneva* 1577.

(***) *Arriani Alexandrini Periplus maris Erythræi recensuit et brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ* 1849. — « Auctor hujus peripli, ait p. 1, est *Arrianus*, mercator Alexandrinus, qui regnante Claudio imperatore vixit, quod, Vincentus, Anglus, in libro egregio *The periplus of the Erythrean sea* (Londini 1800-1805. II vol. 4)

cuidam Arriano, homini Alexandrino, inscripsit. Quamquam quæ res sit, vix quemquam veterum librorum usu paullo exercitatiores latuerit. Videlicet quum non modo periplus maris Erythræi, sed etiam Anonymi periplus Ponti Euxini (cujus pars posterior ante Arrianeum Ponti periplus in cod. Heidelb. legitur) Arriano tribuatur, nec ullo titulorum indicio diversi Arriani distinguantur: nihil dubium est, quin notissimum nomen scriptoris Nicomedensis ad vicinos libellos librariorum arbitrio translatus sit. Ac omnino sæpius fit, ut minuta diversorum auctorum opuscula quæ in eodem argumento versantur in eodemque volumine conjunctim exhiberi solent, ad eundem etiam auctorem referantur. Nostrum vero libellum tanto promtius aliquis Arriano tribuere potuit, si de paraplo maris Erythræi, qui in Indica historia Arriani legitur, quædam inaudiverat. Bene hoc sensit Vincentus, et pro certo statuerunt Schwanbeckius ac Bernhardys; nec aliter censuisse existimandi sunt ceteri qui periplus nostrum sub Arriani nomine circumferri passim monuerunt (*).

167. Auctorem in Ægypto vixisse patet. Ita habet § 29 p. 280, 5: Τινὰ καὶ τῶν παρ' ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων ἀνακρύει τὸ κόμμι. Nomina mensium cum romanis jungit ægyptia, ut § 6 p. 263, 6: ἀπὸ μηνὸς Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὃ ἐστὶν ἀπὸ Τυβί ἕως Θώθ. § 39, p. 288, 5: Περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὃς ἐστὶν Ἐπιφάνει. Cf. § 49, p. 293, 36. § 56 p. 298, 28. Idem quum in describendis Libyæ et Asiæ paraplis a Berenice proficiscatur, alterumque litus τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερνίκης, alterum τὰ ἐξώτερα ἀπὸ Βερνίκης dicat, probabiliter in ipsa Berenice, celeberrimo tunc emporio, sedem habuit. Mercatorem fuisse totius libri ratio clamat. Non aliorum negotiatorum nautarumque ex

narrationibus vel diariis totum opusculum consarcinatum esse, sed ipsum auctorem partem emporiorum, quæ describit, adiisse, tum per se probabile est, tum indicatur § 20 p. 273, 20, ubi contra morem veterum scriptorum Noster sua ipsius persona loquitur: Δὲ καὶ εἰσπλέοντες τὸν μέσον πλοῦν κατέχομεν, καὶ εἰς τὴν Ἀραβικὴν χώραν πολλὸν παροξύνομεν. Cf. § 48, p. 293, 12: τὰ πρὸς τὴν ἐμπορίαν τὴν ἡμετέραν. Quænam vero ipse viderit et quæ aliorum ex fide tradat, ex commerciorum ratione et narrationis indole in aliis libri partibus alia infra colligemus.

168. DE ÆTATE SCRIPTORIS quæstio non tam vere impedita est quam recentiorum quorundam opinionationibus obscurata. Primum liquet scripsisse Nostrum post tempora Augusti, quoniam imperatorum Romanorum mentio fit § 23, p. 274, 5: Χαριθαῖα, ἐνθεσμος βασιλεὺς ἑθνῶν δύο, τοῦ τε Ὀμηρίτου καὶ τοῦ παρακειμένου Σαδαίτου, συνεχέσι πρεσβείαις καὶ δόροις φίλος τῶν αὐτοκρατόρων. Deinde autem Ptolemæo antiquiorem fuisse geographica probant. Nam de India extra Gangem sita nihil Noster sapit ultra ea quæ inde ab Eratosthene usque ad Plinium tradebantur, dum multo accuratius de his Ptolemæum edoctum esse constat (**). Scripsisse eum ante sublatum a Romanis regnum Nabatæorum (an. 105 p. C.) liquet ex § 19. Porro Plinius VI, 26 § 104 de navigatione ad Indiæ emporia per altum Hippalo vento instituenda expositurus ita habet: *Diuque ita navigatum est, donec compendia invenit mercator lucroque India admota est. Quippe omnibus annis navigatur, sagittariorum cohortibus impositis, etenim piratæ maxime infestabant. Nec pigebit totum cursum ab Ægypto exponere, nunc primum certa notitia patescente.* Apud Nostrum vero de his ita legitur § 57 p. 298: Τοῦτον

studiose exposuit ac demonstravit. Hunc nuper Carolus Ritter in libro *Erdkunde* vol. XII, p. 245 sq. rectissime secutus est. — Nescio an alia Vincentus in prima operis sui editione, alia in secunda senserit. In hac, quam solam manibus teneo (*The commerce and navigation of the ancients in the Indian ocean* II, vol. in-4°. London 1807.), Vincentus de nomine auctoris nihil dijudicat, verum, si forte genuinum neque fictum esset nomen Arriani, referendum id esse censet ad mercatorem aliquem Alexandrinum. « Who the author was (ait, II, p. 4), is by no means evident, but certainly not Arian of Nicomedia... It is not impossible, if the periplus of the Erythrean sea was found anonymous, that it was attributed to an author whose name on similar subjects was familiar. But if Arrian be the real name of the author now under contemplation, and not fictitious, he appears from internal evidence to have been a Greek, a native of Egypt, or a resident in that country, and a merchant of Alexandria. » Ritterus loco a Fabricio laudato de nostro scriptore non agit, verum XII, p. 14 ita habet: « in dem bekannten Periplus welcher einem sonst unbekannten Arrian im ersten oder wohl auch einem spätern Jahrhundert nach Ch. G. zugeschrieben wird. »

(*) Vid. Vincent l. l., Schwanbeck *Ueber den Periplus des Erythræischen Meeres* in *Rhein. Mus.* 1850 p. 350, Bernhardt *Analecta in geogr. gr. min.* p. 21; Gosselin *Géogr. systèm.* tom. III, p. 7; Mannert. tom. I, p. 131; Ukert tom. I, p. 209; Forbiger t. I, p. 443; Ritter XII, p. 209, alii.

(**) Quodammodo huc facit etiam quod Noster § 61 p. 301 dicit: νῆσος λεγόμενη Πρωταπυρόνδου, πρὸς δὲ τοῖς ἀρχαίοις Ταπροβάνη, Ptolemæus vero, postquam duo hæc insulæ nomine memoravit, nunc eam Σαλικὴν vocari prodit. Monuit hoc Vincentus l. l. II, p. 53.

δὲ ὅλον τὸν εἰρημένον περίπλουν.. οἱ μὲν [πρότεροι?] μικροτέροις πλοίοις περικολπίζοντες ἔπλεον· πρῶτος δὲ Ἰππάλος κυβερνήτης... τὸν διὰ πελάγους ἐξεῦρε πλοῦν, ... ἀφ' οὗ μέχρι καὶ νῦν... ὑψηλοὶ διὰ τοῦ ἔξωθεν γῆς παραπλεύουσι τοὺς εἰρημένους κόλπους. Itaque quum hæc navigandi ratio Plinii demum ætate invaluisse videatur, Nostro autem periplum scribente per aliquantum certe temporis in usu jam fuisset: Plinium, qui an. 79 mortuus est et an. 77 opus suum absolverat, librum Historiæ Naturalis sextum composuisse censebis antequam sua scriberet Noster. — Denique certiorum temporis notam periplus præbet § 5, p. 261, ubi Nostri ævo Zoscales apud Auxumitas regnasse traditur: Βασιλεύει δὲ τῶν τόπων τούτων ἀπὸ τῶν Μοσχοφάγων μέχρι τῆς ἄλλης Βαβυλῶνις (*) Ζωσκάλης, ἀκριβῆς μὲν τοῦ βίου καὶ τοῦ πλείονος ἐξεχόμενος, γενναῖος δὲ περὶ τὰ λοιπὰ καὶ γραμμάτων Ἑλληνικῶν ἔμπειρος. In annalibus autem regum Abyssiniæ hunc habemus laterculum (v. Salt. in Itin. Abyss. p. 460 sq. Cf. Ludolph. Histor. Æthiop. II, 4; Corp. Inscr. III, p. 513):

	An.	Mens.	A. C.
Za Bazen regnavit.	16	"	8 a.— 8 p. C.
Hujus anno octavo Christus natus.			
Za-Senatu.	26		9— 34 p. C.
Za-Les.	10		35— 44
Za-Maseuh.	6		45— 50
Za-Sutuwa.	9		51— 59
Za-Adgaba.	10	6	60— 70
Za-Agba.	"	6	70
Za-Malis.	6		71— 76
Za-Hakale.	13		77— 89
Za-Demahé.	10		90— 99
Za-Awtet.	2		100—101
Za-Elawda.	30		102—131
Za-Zigen et Rema.	40		132—171
Za-Gafale.	1		172
Za-Basiserk.	4		173—176
Za-Elasguaga.	76		187—252
El-Herka.	21		253—273
Za-Basi Tsawesa.	1		274
etc. etc.			

Vides Zoscalem Peripli esse *Zahakalen* Annalium, qui regnavit an. 76-89 p. C., quo tempore apud Romanos imperaverunt Vespasianus (70-79), Titus (79-81) et Domitianus (81-96). Igitur Nostrium scripsisse paullo post mortem Plinii inter annos 80-89 p. C. existimamus.

169. Restat ut aliorum de sententiis moneatur. *Salmasius* (ad Solin. p. 835) Plinium et Peripli auctorem, quamquam de iisdem rebus sæpe diversa traderent, eodem tamen tempore scripsisse censuit. Nimirum Muziris statio Indica secundum Periplus § 54 p. 296 sq. in regno Κηπροδότρου erat; Plinius autem VI, 26 § 104 de eodem loco: *Regnabat ibi, quum proderem hæc, Cælobothras*; denique Ptolemæus in hac regione habet Κάρουρα, βασιλειον Κηπροδότρου. Hos omnes Salmasius putat eundem regem memorare, quem Plinius et Noster suis temporibus regnasse dixerint recte, Ptolemæus vero falso ad suam ætatem pertraxerit. Ac sane facile fieri potuit, ut idem rex Nostri et Plinii temporibus fuerit, Ptolemæus autem fonte usus sit qui eandem ætatem repræsentaret; sed nihil est incertius, quum nomen istud non sit certi alicujus regis proprium, sed cognomen omnibus hujus tractus regibus commune (**). Idem cadit in Pandionem Plinii et Nostri et Ptolemæi (v. not. ad p. 297, 10).

170. *Dodwellus* (in Hudson. G. M. I, p. 85 sqq.) periplus scriptum esse censuit post an. 161 p. C., sub Marco Aurelio et Lucio Vero imp. Scilicet quum de Eudæmone Arabia (hod. *Aden*), vico in Charibaelis ditione maritimo, Noster § 26 p. 277 dicat: νῦν δὲ οὐ πρὸ πολλοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων Καῖσαρ αὐτὴν κατεστρέψατο: *Dodwellus* Cæsaris nomine indicari vult Trajanum, de quo *Entropius VIII, 2: Arabiam postea in provinciam formam redegit*. Hæc enim verba quum emphatice dicta sint de Arabiæ particula Syriæ contermina, quam, ut *Ammianus XIV, 8, 13* ait, *provinciæ imposito nomine et rectore constituto, obtemperare legibus nostris Trajanus compulit imperator, incolarum timore sæpe contuso, quum glorioso Marte*

(*) Hunc fere regni Auxumitani ambitum primus constituit rex, qui insculpi jussit monumentum Adulitanum, nostro Zoscale antiquior. Idem vero rex quum in inscr. Adul. (C. I. tom. III, p. 512) de se prædicet: Καὶ πέραν δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰκοῦντας Ἀραβίτας (Κανραίτας sec. codicem Peripli?) καὶ Κιναιδοκολπίτας, στρατεύμα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμψάμενος καὶ ὑποτάξας αὐτῶν τοὺς βασιλεῖς, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα καὶ ὁδεύεσθαι μετ' εἰρήνης καὶ πλεεσθαι, ἀπὸ τε Λευκῆς κόμης ἕως τῶν Σαβαίων χώρας ἐπολέμησα: haud diu tamen populi isti imperatis obtemperasse videntur. Certe Nostri temporibus latrociniiis suis adeo famosi erant ut oræ eorum appropinquare nautæ non auderent.

(**) Ad ea quæ de hoc nomine in not. p. 297 monui, add. *Lassen De Taprobane* ins. p. 8 et *Indische Alterthumskunde* tom. I, p. 154 et *Schwanbeck* l. I. p. 350. Regium Pandionis nomen jam occurrit in *Αφροκæ* inscriptionibus multis annis ante C. n.

Medos urgeret et Parthos (Cf. not. ad. p. 271) : Dodwellus suos in usus historiam Romanam ita constituit, ut Trajanus Arabiam universam ad Oceanum usque subegerit inque provincias distinxerit, quarum una dicta sit *Arabia prima*, quandoquidem meridionalis Arabia pars in Periplo § 16 p. 271, ἡ πρώτη Ἀραβία vocatur. Qua in re parum curavit Dodwellus verba peripli ita habere ut de provincia Romana cogitari omnino nequeat. Nimirum dicit auctor Azaniam ex vetere instituto subjectam esse τῇ βασιλείᾳ τῆς πρώτης γινομένης (λεγομένης conj. Dodwell.) Ἀραβίας, et administrari a tyranno sive praefecto Mapharitudis regionis. Deinde vero quum Charibael rex p. 274, 5 crebris donis et legationibus amicitiam τῶν αὐτοκρατόρων colere perhibeatur, his verbis Dodwellus tempus indicari censet, quo duo simul imperatores essent, videlicet Marcus Aurelius et Lucius Verus (161-181) (*). Quam quidem interpretationem verba nequaquam flagitant, nihilque impedit quin οἱ αὐτοκράτορες intelligantur (Vespasianus, Titus, Domitianus). — Reliquam Dodwelli disputationem imbecillis hisce fulcris innitentem non refero. Tortuosam ejus perversitatem fuse demonstrare operæ pretium duxit Schwanbeckius l. l. p. 338-351.

171. *Vincentius* l. l. II, p. 52 sq. ad Salmasii de scriptoris nostri ætate sententiam rediit. Ceterum voce Καῖσαρ § 26 Claudium indicari censet. Inde ab infausta Ælii Galli expeditione semper Romanos in ora Arabia loca quædam possedisse, certe in Leuce come præsidium habuisse et percipisse vectigalia putat. Nimirum, præeunte

Dodwello, hæc nescio quo pacto elicit e § 19 p. 272, ubi de Romanis ne verbum quidem est, ac sponte intelligitur præsidium et vectigalium exactores in Leuce come, Nabatæorum portu, non Romanorum fuisse, sed Malichæ regis. Ab hoc errore proficiscens Vincentus postea Romanos ad oceanum usque potestatem protulisse sub Claudio imp. suspicatur. Quum enim Plinius VI, 24 (v. not. ad per. p. 277) prodat Claudio imperante, Anni Plocami, qui maris rubri vectigal a fisco redemisset, libertum quendam circa Arabiam navigantem aquilonibus in Taprobanen esse delatum : navigationem istam vult a liberto illo non alio consilio susceptam esse nisi ut tributa Arabica colligeret; itaque Oceani oræ partem tum penes Romanos fuisse; haud dubie igitur tunc etiam Eudæmonem Arabiam a Romanis, ut suorum emporiorum negotia augerent, esse destructam (**). — Vides hæc omnia in meras conjecturas retrusa esse, quibus ex historia probabilitatem addere non licet. Quare vocem Καῖσαρ, quæ in tantas angustias interpretes conjecit, quum ad Ælii Galli expeditionem referri nequeat, corruptam (***) potius in libro corruptissimo esse quam historicos de re magni momenti siluisse maluimus.

172. *Schwanbeckius* (*Rh. Mus.* 1850 p. 350 sqq.), quamquam argumenta quibus Salmasius et Vincentus suam sententiam stabilire tentarunt, pondere carere recte intellexit, et ipse tamen Nostrum Plinii ætate vixisse et paullo ante Plinium scripsisse censuit (****), quoniam ea quæ de Indica navigatione Plinius sua demum ætate innotuisse

(*) Similiter Letronnius αὐτοκράτορας dici Septimium Severum et Caracallam (193-210) putavit.

(**) Vincent. l. l. II, p. 52 : « The Romans, from the time they first entered Arabia under Elius Gallus, had always maintained a footing on the coast of the Red Sea. They had a garrison at Leuke Kome in Nabathea, where they collected the customs, and it is apparent that they extended their powers down the gulf, and to the ports of the ocean, in the reign of Claudius, as the freedman of Annus Plokamus was in the act of collecting the tribute there, when he was carried out to sea. If we add to this the discovery of Hippalus in the same reign, we find a better reason for the destruction of Aden at this time, than at any other. Aden had been one of the great marts for the Indian commerce, and if Claudius or the prefect of Egypt, was now disposed to appropriate this trade to the Romans, this was a sufficient cause for ruming Aden, in order to suppress rivals or interlopers. The jealousy or opposition of Aden to the new discovery would naturally afford ground for quarrel, and if not, the Romans knew how to provoke one whenever it suited their interest. »

(***) Pro ΚΑΙΣΑΡ fuisse ΕΛΙΣΑΡ in annotatione coniecimus, ubi addendum erat Schwanbeckium nomen Χαριδαλ reponi voluisse, quod quidem longius a traditis literis recedit.

(****) Similiter Mannert. I, p. 131 : « Noch etwas älter als Plinius ist der Verfasser eines Periplus des Erythræischen Meers, den man gewöhnlich dem Arrian zuschreibt, oder wenigstens sind die Schiffstagbücher, auch einige Reisebeschreibungen, aus denen er verfertigt wurde, in die Zeiten zu setzen, in welchen noch das Cæsarische Haus Rom beherrschte. Er hat von dem Erythræischen und Indischen Meere und den anstossenden Küsten und Häfen die nemlichen Nachrichten, welche Plinius, meist in mehrerer Kürze und mit eigem Raisonement gibt; er kennt den abgekürzten Weg von Arabien auf hoher See nach der Indischen Halbinsel, weiss wie Plinius, dass der Indus bei den Eingebornen Sindus heisse, und beide bestimmen die östliche Grænze der Erde gleich hinter dem Ganges bey der Stadt der Serer Thina : einzelner ganz genau miteinander übereinstimmender Angaben nicht zu gedenken. Ein Schriftsteller zu Zeiten des Ptolemæus, in welche Dodwell den Verfasser dieses Periplus versetzen will, musste aus den damaligen Schiffnarrichten

dicat, ita comparata sint, ut ex periplo nostro Romanus scriptor desumisse debeat. Quodsi de nonnullis Plinius diversa vel etiam contraria prodat, ea compilatoris festinantiae vel oscitantiae esse imputanda (*). Videamus quæ res sit. Plinius post ea quæ supra § 168 citavi, primum describit viam ab Alexandria ad Berenicen, deinde ita pergit : *Navigare incipiunt æstate media ante Canis ortum aut ab exortu potius*. Noster § 57, p. 298 nihil nisi : Πλέουσι δὲ εἰς αὐτὴν (τὴν Αἰμυρικὴν) κατὰ καιρὸν ἀναγόμενοι ἀπ' Αἰγύπτου περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα. Plinius igitur accuratiora tradens non Nostra festinanter excerpfit. — Deinde Plinius : *Veniunt circiter XXX die Ocelin Arabiæ aut Canen twiferæ regionis* (Nihil Noster de XXX dierum itinere, quod tamen non finxit Plinius). *Est et tertius portus qui vocatur Muza, quem Indica navigatio non petit, nec nisi turis odorumque Arabicorum mercatores. Intus oppidum, regia ejus, appellatur Sapphar, aliudque Save. Indos autem petentibus utilissimum est ab Oceli egredi.* Memorantur apud Nostrum § 21 Muza et Sapphar et Save; at Muzam Indica navigatione non peti non dicitur, longæque petiti foret, si quis statueret excerptorem sua eliciuisse ex § 24 p. 275, ubi Ozelin auctor narrat non tam emporium esse quam ὄρμον καὶ ὑδρευμα καὶ πρώτην καταγωγὴν τοῖς ἔσω διαίρουσι. Porro nihil Noster de turis mercatoribus; nonnisi myrrham et lygdum et Aduliticas merces e Muza exportari tradit. Illud quoque : *Indos petentibus utilissimum est ab Oceli egredi*, in Periplo quæris frustra. — Post hæc Plinius : *Inde vento hippalo navigant diebus XL ad primum emporium Indiæ Muzirim non expetendum propter vicinos piratas, qui optinent locum Nitrias, neque est abundans mercibus. Præterea longe a terra abest navium statio lintribusque adferuntur onera. Regnabat ibi, quum proderem hæc, Cælobothras. In his, si regis nomen exceperis, nihil est, quod cum Nostræ narratione componi possit. Neque quadraginta dierum navigationis in periplo mentio fit, neque Muziris primum*

Limyricæ emporium est, sed Naura, post quam sequitur Tyndis et tum demum Muziris; neque Muzirin, sed loca circa Cænetarum chersonesum piratis infesta dicuntur; neque Nitriam piratæ tenent, sed Naura, quæ a Nitria aut non diversa aut ei proxima erat, ἐμπόριον vocatur; neque mercibus Muziris caret, sed ἀκμάζει τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐρχομένοις πλοίοις καὶ τοῖς Ἑλληνοικοῖς. Quam narrationis diversitatem quo quis pacto ab excerptoris negligentia repetiverit? Immo vera Plinius tradiderit, quum rerum status viginti fere annorum spatio, quo Plinii fons a peripli nostri tempore distare videtur, facile mutari, piratæque armis Romanorum, qui quotannis huc navigabant sagittariorum cohortibus impositis, in angustiorē oræ tractum coerceri potuerint. Quod vero Plinius de navium statione a terra longe remota habet, id non ad Muzirim, sed ad Nelcyndam pertinere videtur, quum de hac statione tale quid rectissime Noster prodat. Præterea de navigatione per altum Hippalo vento instituenda Noster § 57 p. 298 nonnisi ἐν παρόδῳ tanquam de re omnibus nota paucis verbis monuisse satis habet, nec ita hoc facit ut apud Plinium legitur. Dicit enim proficisci nautas aut a Cane Arabiæ aut ab Aromatum in Libya promontorio, et petere ut Indoscythiam aut Barygaza aut Limyricen. — Pergit Plinius : *Alius utilior portus gentis Neacyndon* (quod ortum videtur e græco Νεακύνδων), qui vocatur Becare (perperam contra codd. auctoritatem editur Barace). *Ibi regnabat Pandion, longe ab emporio in mediteraneo distante oppido, quod vocatur Modura. Regio autem ex qua piper monoxyli lintribus Becaren convehunt, vocatur Cottonara. Quæ omnia gentium aut oppidorum nomina apud neminem priorum reperiuntur, quo adparet mutari locorum status. Ex India navigant mense Ægyptio Tybi incipiente nostro Decembri, aut utique Mechiris Ægyptii intra diem sextum, quod fit intra Idus Januariæ nostras; ita evenit, ut eodem anno remeant. Navigant autem ex India vento Volturno et, quum in-*

die Erde weiter gekannt haben. An der Ostküste Libyens gehen seine Nachrichten viel südlicher, als man um diese Zeit eine Küste vermuthete; und nach aller Wahrscheinlichkeit hat Plinius diesen oder mit ihm einerley Quellen bey der Stelle vor Augen, wo er bekennt, dass Seeleute schon viel südlicher gekommen waren, als man gewöhnlich die südliche Durchfahrt von Afrika ansetzte. »

(*) Schwanbeck. l. l. p. 367 : « Dass Plinius nicht ganz genau in allen Einzelnen mit dem Verfasser des Periplus stimmt, dass er sogar das Gegentheil von diesem sagt, ist bei seiner oberflächlichen Art sehr begreiflich. » Cautius Vincent. l. l. p. 50; qui quum monuisset apud Plinium nassim de Indicis locis et mercibus legi quæ etiam in periplo occurrunt, addit : « and yet there is no absolute proof that either copied from the other. But those who are acquainted with Pliny's method of abbreviation, would much rather conclude, if one must be a copist, that his title to this office is the clearest. »

travere rubrum mare, Africo vel austro. Noster memorat sane Nelcyndam emporium et Bacari (non *Becaren*) vicum et Pandionem in mediterraneis degentem nec non piper Cottonaricum, at nihil habet de gente Neacyndon, de Madura urbe, et quæ deinceps de navigationis tempore apud Plinium leguntur. Hæc igitur ita sunt comparata, ut ista de Plinio e periplo nostro sua mutuato sententia ne tunc quidem admittenda foret, si aliunde ætatem Nostri definire non liceret (*). Quonam fonte Plinius usus sit, non liquet. Index auctorum græcorum, quos in libro sexto adhibuerit, nonnisi nota nomina præbet, quorum nullum ad rem nostram pertinere potest. Omnino Plinius quæ *apud neminem priorum* reperiri dicit, non e periplo aliquo in publicum tunc edito sumserit, sed privato commercio accepisse videtur a negotiatore quodam, qui tunc in navibus sagittariorum manu instructis (de qua re nihil apud Nostrum legere est) stationes Indicas frequentavit. — Præter laudatos viros doctos neminem novi qui data opera de ætate nostri scriptoris inquisiverit. Qui verbo rem attingunt, ut plurimum Salmasii vel Vincenti sententias probant (**).

173. ARGUMENTUM peripli ita delineabo, ut primum geographica, deinde nautica, tum ea quæ coramercia spectent, paucis comprehendam. A Berenice, ἐμπορίῳ ἀποδεδειγμένῳ, proficiscens auctor, post brevem Myoshormi, alterius emporii, mentionem, primum τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερενίκης sive Libycum litus describit (§ 1-18). Post Ægyptum igitur oram maritimam Ichthyophagi sparsim incolunt, mediterranea vero Barbari tenent, quos Agriophagi et Moschophagi excipiunt. Sequitur a Moschophagis ad alteros Aualitæ sinus Barbaros pertinens regnum Auxumitarum. Ibi in ora maritima quater mille a Berenice stadiis dissitum emporium portu carens, Ptolemais Venationum (§ 3); deinde post alia ter mille stadia Adulis ἐμπορίον νόμιμον in sinu profundo positum, in quod e mediterraneis per Cyenium et Auxumen et Coloen ebur confluit. Deinde præter Alalæi insulas aliumque sinum profundissimum,

ad quem opsianus lapis reperitur, post alia quater mille stadia deducimur ad τὰ πέραν ἐμπορία Barbariæ, Aualiten, Malao, Mundu, Mosyllum, post quæ occurrunt Nilotolemæum, Gaza, Elephas promontorium, Aromatum prom. et emporium, Tabæ prom., Opone emporium. Sequuntur Azaniæ Apocopa magna et parva, parvum et magnum litus, septem Azaniæ ὄροι, quorum priores duo Serapionis et Niconis dicuntur, deinde Pyralæ insulæ, Menuthias insula, denique Rhapta Azaniæ emporium ultimum. Post hæc ora versus occasum deflecti et orientalis oceanus juxta australe Ethiopiae et Libyæ et Africae litus mari occiduo misceri perhibetur. Hactenus τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερενίκης; in quibus quæ sunt usque ad Oponen, ipse Noster adisse videtur; hucusque enim descriptio emporiorum accuratior testem oculatum prodit, et hucusque, non item in ulteriora, merces Ægyptias exportari videmus. Nimirum Azania pertinebat ad regnum Charibaelis Sabæorum regis, ab eoque demandata erat Chalæbo Mapharitidis regionis tyranno sive præfecto, cujus in præfectura Muzenses commercia Azaniæ a rege redemerant. Itaque Græci negotiatores Azaniæ portus non solebant frequentare, ac Noster sua ab Arabibus accepisse videtur. Ceterum quæ de Azania in periplo leguntur, in universum recte habent facilemque admittunt explicationem, dum Ptolemæi de eadem ora narratio vehementer laborat. Recte fortassis ille contra Marinum (cum quo Noster facit) contendit non esse inter magna et parva Apocopa distinguendum (v. not. p. 268), sed quæ idem de magnis Azaniæ sinibus, qui nulli sunt, deque eorum serie et de Menuthiadis insulæ situ habet, a vera oræ figura longissime recedunt et ex male mixtis fontibus conflata ad systema geographicum, secundum quod ultima Libyæ tunc notæ magis versus meridiem producenda erant, accommodata esse mihi videntur.

174. In altera peripli parte (§ 19 sqq.) τὰ ἐξ ὠκεῶν ἀπὸ Βερενίκης exponens auctor primum memorat Leucen comen, Nabatæorum por-

(*) Idem Schwanbeckius censet periplo nostro usum esse Ptolemæum, nec non in Tab. Peutingeriana nonnulla ex eodem assumpta esse. Quæ in hanc sententiam attulit, quam sint levissima, non expono. Probat ista qui, si nomina quædam in duobus scriptoribus idem argumentum tractantibus eadem occurrant, alterum sua debere ex altero duxisse censent.

(**) V. Mannert. I, p. 131 (de quo cf. supra p. xcvi not.), Ukert *Geogr.* I, p. 209; Ritter loco supra p. xcvi laudato; Benfey in *Ersch u. Gruber's Encycl.* v. Indien p. 90 (qui periplum circa an. 60 p. C. scriptum esse censet.); Lassen *Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* IV, p. 198. Lucas Holstenius in epistola ad Peirescium (p. 17 in ep. Parisinis Bredovii) de nostro auctore hæc habet: « Certum est fuisse mercatorem Alexandrinum σύγγρον Μαίνο Τυρίο aut Ptolemæo geographo. »

tum, quem *Arabes* frequentare indeque terrestri itinere in Petram Malichæ regiam oneratransportare dicit, adeo ut hic portus ab Ægyptiorum commercio maritimo tunc alienus fuisse, ac merces Ægypti breviori viâ terrestri Petram transportatæ esse videantur. Nabatæorum ditionem excipit ἡ Ἀραβικὴ χώρα (modo recte id nomen habeat, neque legendum sit ἡ Ἀραβιτικὴ), quam præter ichthyophagos tenent gentes latrociniiis deditæ, Κανράϊται (?) dicti (Ἀραβίται et Κιναιδοκολλῖται in mon. Adulit.). Quare Ægyptii oram istam vitantes a Berenice in medio sinu Arabico usque ad Combustam insulam navigant εἰς τὴν Ἀραβικὴν χώραν (*), ubi in Charibaelis Sabæorum et Homeritarum regis ditione occurrit Muza emporium, deinde Ocelis statio et Diodori insula et in meridionali litore Eudæmon Arabia. Sequitur in regione thurifera sub Eleaze rege Cane emporium, Avium et Trulla insulæ, sinus Sachalites in eoque Syagros promontium (Cap Fartak), cuius situm Noster rectius quam Ptolemæus indicat. Subjunguntur quædam de Dioscoridis insula. Jam ad Canen et Syagrum usque oræ descriptio accurata est et locuples; quæ vero sequuntur usque ad Indoscythiam paucioribus absolvuntur, in iisque falsa complura deprehendimus; porro ad Canen usque merces Ægyptias importari vide-

mus, in reliquæ autem Arabiæ et Persidis et Carmaniae portus nonnisi e Cane Arabicæ et e Barygazis et Limyrica Indicæ naves expediri solent: hinc igitur colligimus Nostrium non adisse hunc tractum, sed pro more ætatis suæ per altum Hippalo vento stationes Indicas petiisse. In ea autem navigatione, nisi ab Aromatum promontorio proficiscebantur, a Cane Arabiæ solvebant, inde vero usque ad Syagrum prom. juxta oram navigabant, et hinc demum tendebant per altum: itaque ad Syagrum usque litus Arabiæ bene novit auctor, deinde vero aliena ex fide pendens parum accurata tradit. Quibus accensendum videtur quod post Syagrum in hod. *Dzofar* Moscham portum et Omanam regionem collocat (§ 32 p. 282), hodiernam *Mascatam* in *Oman* terra sita cum alio regionis thuriferæ portu (*Dzofar*, *Zafar*) confundens. Ptolemæus, qui cum Nostro hac de re fere consentit, ex eodem vel simili fonte hausisse videtur, quamquam is simul etiam hodiernæ *Mascatæ* situm indicat eo loco, in quo ponit *κρυπτὸν λιμένα*, pro nomine proprio usurpans appellativum, quod in *Mascatæ* portum quadrat optime. — Sequuntur in periplo Asich mons, Zenobii insulæ, regio Barbara Persis subjecta, Serapidis insula (**), de Ca-

(*) Quod si in antecc. verba ἡ Ἀραβικὴ χώρα recte habent, hoc loco fortasse legendum est εἰς τὴν Σαβαίτην χ. Cf. not. ad h. l. p. 273.

(**) Serapidis insulam (hod. *Massera* seu *Moseirah*) incolere dicuntur ἄνθρωποι ἱεροὶ ἰχθυοφάγων (§ 33 p. 283), pro quo scripsi ἄνθρ. *πονηροί*, quum eo nomine piratas auctor notare soleat, et ferocissimos in hoc tractu piratas degere constet. Fortasse tamen a mutanda vulgata abstinendum erat. Fieri enim potest, ut insulæ hujus memoria quædam sub sit fabulis, quas de Sacra sive Panchæa insula ex Euemero refert Diodorus, utque similia etiam Noster acceperit. Narrat Diodorus VI, 2, 4 Euemerum ἐκπλέσαντα ἐκ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ποιήσασθαι τὸν πλοῦν δι' ὠκεανοῦ πλείους ἡμέρας, καὶ προσνεχθῆναι νήσοις πελαγίαις, ὧν μίαν ὑπερέχεν τὴν ὀνομαζομένην Πανχάϊαν, ἐν ἣ ἑθεάζεσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Πανχάϊους εὐσεβεῖα διαφέροντας καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶντας μεγαλοπρεπεστάταις θυσίαις. Idem V, 41, 4 postquam de Arabia Felici egerat, pergit: Ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἐσχατίας τῆς παρωκεανίδος χώρας καταντικρὺ νήσοι κείνται πλείους (*Moseira* et propinquæ minores), ὧν τρεῖς εἰσὶν ἄξιαι τῆς ἱστορικῆς ἀναγραφῆς, μία μὲν ἡ προσαγορευομένη ἱερὰ, καθ' ἣν οὐκ ἔξεστι τοὺς τετελευτηκότας θάπτειν, ἑτέρα δὲ πλησίον ταύτης, εἰς ἣν κομίζουσι τὰ σώματα τῶν ἀποθιπόντων ταφῆς ἀξιοῦντας (Hæc ficta ad similitudinem eorum quæ de Delo et Rhena scimus). Fert insula sacra thus, myrrham, alia aromata. Thuris arbor δένδρον ἐστὶ τῷ μὲν μεγέθει μικρόν, τῇ δὲ προσοφεί τῇ ἀκάνθῃ τῇ Αἰγυπτίᾳ τῇ λευκῇ παρεμπερές... Ὁ δὲ λιθανωτὸς ὁ γινώμενος ἐξ αὐτοῦ ὀπίζεται ὡς ἂν δάκρυον. Cum quibus confer quæ de eadem arbore in mediterraneis Arabiæ nascente apud Nostrium § 29 leguntur: Ἔστι δὲ τὰ δένδρα τὰ λιθανωτοφόρα οὐ μέγала λίαν οὐδὲ ὑψηλά, ... ὡς τινα καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων δακρύει τὸ κόμμι. Sed propius ad rem nostram pertinet quod Diodorus c. 42, 1 ait: τὸ δὲ πλάτος τῆς νήσου φασὶν εἶναι σταδίων ὡς διακοσμίαν: tot enim Serapidis insulæ, idque satis recte, in periplo tribuuntur; longitudinem insulæ Noster stadiorum 600 esse dicit, quum sit fere st. 450. — Incolunt Panchæam ins. Panchææ indigenæ, et advenæ Oceanitæ, Scythæ et Cretenses; mons Οὐρανὸς ἑρως et Τριτύλιος Ὀλυμπος; urbs Panara, et alia tria oppida: Hyracia, Dalis, Oceanis. Noster vero tres vicos in Serapidis ins. esse narrat. *Massera* autem insulæ promontorium australe *Ras Bir-Rassas*, prom. boreale in mappa Arabiæ Berghausiana *Ras Alif*; cum quibus *Hyracia* et *Dalis* nomina componi possint. — Quod de incolis Panchææ a diversis gentibus mixtis Diodorus habet, non alienum est ab insula, quæ aptam nautis stationem præbebat. Similiter in Dioscoridis insula (*Socotra*; *beata insula*) et Arabes et Græcos et Indos habitasse e periplo nostro discimus. Nec non Agatharchides § 103 p. 191 de beatis insulis Arabiæ australi adjacentibus: Ἐν ταύταις ταῖς νήσοις, inquit, ἰδεῖν ἐστὶν ὁμοῦσας ἐμπορικὰς τῶν προσχώρων σχεδίας, πλείστας μὲν ἐκείθεν οὐ κατεστῆσατο παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ὁ Ἀλεξάνδρος ναύσταθμον, οὐκ ὀλίγας δὲ ἀπὸ τῆς Περσίας καὶ Καρμανίας καὶ τῆς σύγγενος πάσης. Denique videant indicarum linguarum periti an non Ἱερὰ νῆσος apud Diodorum sit interpretatio nominis indicæ *Ma-sera* sive *Mo-seira*. Quæ quidem suspicio inde mihi subnascitur quod in regis indicæ nomine Σιρο πολυεμαῖος (apud Ptolemæum VII, 1, 82) voculam Σιρο indice *sanctum* significare monet Benfeyus (v. not. ad periplt. § 50 p. 294).

laei insulis narratio falsissima (*), Calon mons, Asabon montes e regione montis Semiramidis, Apologi emporium prope Pasinu Characem, Omana aliud Persidis emporium; tum Parsidarum regio ad aliud regnum (Parthorum puto) pertinens et sinus qui corrupte, ut videtur, τῶν Τερράδων(**) vocatur, in eoque promontorium (*Ras Arubah*) et Oræa emporium; post hæc Scythia Parthis tunc parens cum Sintho fluvio ejusque ad ostium emporio Barbarico. Indoscythiam excipit ἡ Ἰνδική, in eaque primum quidem Ariace sub Mambane rege, deinde sub Cebrobothra Limyricæ, tum regnum Panáionis. Novit Noster, quod non novisse videtur Ptolemæus, oram a Barygazis meridiemque versus exporrigi et hinc Indis eam terram dici Dachinabadam (*Dekan* hod.). Litoris ratio singulaque emporia accurate describuntur usque ad Nelcyndam; hucusque progressus auctor sistens paullulum periegesin, de ventis etesiis monet, quibus inde ab Hippali temporibus in Scythiæ et Indiæ hæc emporia navigari soleat. Ulteriora omnino varius mercatores frequentaverint (***), neque Noster adisse putandus est; nam quæ in sequentibus de oræ configuratione leguntur, a vero tam longe recedunt, ut αὐτοπικὴ πίστις in his admitti nequeat. Quo accedit quod distantiarum mensuræ non amplius notantur, nec nisi perfunctorie regiones describuntur. Recte quidem auctor § 58 post Nelcyndam litus item versus meridiem exporrigi dicit, sed quum hæc oræ directio nonnisi usque ad Comori pr. (*cap Camorin*) pertineat, Noster multo longius eam producit usque ad Poducam

(*Pondichery*) et Sopatnam (*Madras*), et hinc demum navigationem πρὸς ἀνατολὰς ἀπονεύειν (§ 61), et ibi demum obiacere dicit Palæsimundu insulam, quam occasum versus usque fere ad Azaniam extendi opinatur. A Sopatma autem ortum versus navigari ait juxta Masaliam et Desarenen regiones, inde versus boream juxta gentes barbaras (quas ab oriente Gangis fl. Ptolemæus collocat), tum iterum ortum versus ad Gangem fluvium et emporium, a quo sequitur Chryse, ἡ ἐσχάτη τῆς ἀνατολῆς ἡπειρος, eique in alto objecta insula cognominis. Post hæc ora versus septentriones tendit usque ad Thinarum locum quendam, indeque occasum versus refluens oceanus cum Mæotide palude aquas miscere perhibetur.

Has igitur oras Noster describit et hanc quasi terrarum figuram periplo suo delineat. Quæ ipse vidit, nemo alius exponit accuratius, in ceteris inter multa egregia partim antiquiorum geographorum opiniones repetit, partim errores habet proprios.

175. Jam videamus quomodo nauta et mercator negotio suo fungatur. Ut a nauticis exordiar diligenter auctor notat, *quonam mense* ex Ægypto in certa aliqua emporia εὐκαίρως proficiscendum sit, ratione habita ventorum, qui in sinu Arabico et Oceano statis anni tempestatibus regnant. Ubi de navigatione hippalo vento instituenda verba facit, loca indicat unde solvere nautæ soleant, et quinam sit itineris modus, prout quis aut Indoscythiam aut Barygaza et Limyricam petat (§ 57). Neque negligit *signa τοπικὰ*, quæ in alto navigantibus nuntient terram propinquam, ut

Deinde vero huc facit quod *Socotra* quoque insulæ nomen indicum est (*dvipa sukhata* i. e. *insula fortunata*). Quemadmodum ex hoc nomine tum Agatharchidis νῆσοι εὐδαίμονες, tum peripli Ptolemæique Διοσκουρίδος νῆσοι derivant, sic fortasse ex *Mo-seirah* tum ἱερὰ νῆσοι Diodori, tum Σεραπίδος vel Σεραπίδος νῆσοι aliorum deducendæ sunt. Ptolemæus VI, 7 ita : Σεραπίδος νῆσοι, ἐν τῇ ἱερῶν. Eandem notare videtur Ammianus Marcellinus XXIII, 6, 47 de Arabiæ insulis agens : *Insignior tamen alius Turgana est, in qua Serapidis maximum esse dicitur templum*; in quibus *Turgana* est Ὁργανα Ptolemæi, qui insulam hanc a Serapidis insula distinguit, non procul tamen ab ea collocat. Quæritur an revera duæ insulæ distinguendæ sint, an duplex eidem nomen fuerit, an denique Ὁργανα nomen ex insula sinus Persici perperam huc translatus sit, ut cum aliis statui in not. ad Arrian. p. 358, ubi adde apud Plinium VI, 32 § 153 pro vulgata : *Ogyris distat a continente CXX (vel CXXV) m. p.* e codd. Voss. legendum esse *CCXXV* vel *CCXX* (2000 stad.).

(*) *Calæu* insulæ Plinii VI, 32 § 150 nihil huc pertinere dixi in not. p. 284. Adde illud *Calæu*, quod editiones exhibent, a Harduino e periplo nostro in Plinium temere illatum esse. Codices præbent *Alieu* et *Alizu* V. Prolegg. in Agatharchid. p. LXVII.

(**) Fort. sufficit manu lenissima corrigere Τερράδων. Ut Marcelinus pro Ὁργανα habet *Turgana*, ac Geographus Rav. eandem Gedrosiæ gentem et *Terilas* et *Orilas* dicere videtur : sic Noster Τερράδωνες dicere potuit pro Ἀραβίωνες adeo ut Ἀραβῶνι sint Ἀραβῖται Ptolemæi. De formis Ἀραβῖται, Ἀρβῖται, Ὁρβῖται, Ὁρεῖται monui in not. ad Arrianum — Oræa emporium probabiliter est Ἀρβῖς Ptolemæi ad Arabin fluvium, et quæ ab emporio septem dierum itinere distare dicitur metropolis, ejus nomen in codice peripli excidit, haud dubie est Πάρσις, Γεδρωσίς, μητρόπολις, quæ in Ptolemæo tribus gradibus et dimidio ab ostio Arabis fluvii distat. — Ptolemæus enim quum ad Nostri geographica εὐκρινε accedere soleat, ex hoc incerta Peripli multo tutius explicaveris quam ex scriptoribus rerum Alexandri Magni.

(***) Cf. Strabo p. 686 : Καὶ οἱ νῦν δὲ ἐξ Αἰγύπτου πλόνοντες ἐμπορικῶι τῇ Νεῖλῳ καὶ τῇ Ἀραβίῳ κήλῳ μέχρι τῆς Ἰνδικῆς σπᾶνοι μὲν περιπεπλοῦσθαι μέγρ τοῦ Γάγγου καὶ οὕτω δ' ἰδιόται καὶ οὐδὲν πρὸς ἱστορίαν τῶν τόπων χρήσιμοι.

serpentes nigri prope sinum Irinum, virides in mari Barygazenō (§ 40); sin versus Indi ostia cursum tenueris, longe adhuc a terra semoto occurrat fluvii aqua alba (§ 38). Alia sunt indicia τοπικὰ impendentis tempestatis. Quodsi ad Aromatum promontorium aqua turbari cœpit mutatque colorem, tremens nauta ad Tabarum promontorii tutamen confugit (§ 12). Quibusdam in locis maris fluenta navigationem secundant, ut si quis Tabis Oponen petat (§ 13); in aliis summo opere cavendum est; sic in Arabico sinu inter Nabatæorum et Sabæorum regiones ὁ παράπλους ἐπισφαλὴς καὶ ἀλίμενος ἢ χώρα καὶ δύσσορμος καὶ ἀκάθαρτος, βραχίαις καὶ σπίλοις ἀπρόσιτος καὶ κατὰ πάντα φοβερά (§ 20). Inter Arabiam vero et Diodori insulam ῥωδῆς, καταπνεόμενος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὀρῶν, ὁ διάπλους (§ 24). Alia pericula vitanda ad Irinum sinum (§ 40), alia in sinu Barygazenō, ubi cautium tæniæ, mare breve, litus humile ac summa repentini fluxus et refluxus vehementia adeo navigationem præpediunt, ut advenæ naves non nisi remulco tractæ indigenarum piscatorum opera Barygaza attingere possint (§ 40). *Portus* commodi ubi suppetunt, rationem eorum non exponit Noster, contra vero monet ubinam boni quidem portus non sint, attamen stationes præbeantur modo securæ, modo periculosiores. Sic Barbariæ emporia insigniori portu carent, habent tamen ἀγκυροβολίαις καὶ σάλοις τοὺς ὅρμους κατὰ καιροὺς ἐπιτηδεύουσιν (§ 7). Ad Malao emp. ὁ ὅρμος ἐπίσαλος, σκεπόμενος ἀκρωτηρίῳ τῷ ἐξ ἀνατολῆς ἀνατείνοντι (§ 8). Ad Mundu emp. ἀσφαλές τερον ὅρμει τὰ πλοῖα εἰς τὴν προσκειμένην ἔγγιστα τῆς γῆς νῆσον (§ 9). Mosyllum jacet ἐν αἰγιαλῷ δυσόρμῳ (§ 10). Prope Aromatum emporium ὁ ὅρμος ἐπίσαλος [καὶ] κατὰ καιροὺς ἐπικίνδυνος διὰ τὸ προσεγγῆ τὸν τόπον εἶναι τῷ βορέα (§ 12). Juxta Apocopa Azaniæ portus nullus, passim vero loca ἀγκυροβολίαις accommodata (§ 15). Muza emporium ἀλίμενον μὲν, εὐσάλλον δὲ καὶ εὖορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμύογεια ἀγκυροβολία (§ 24). Ptolemaidis τόπος ἀλίμενος καὶ σκάφαις μόνον τὴν ἐπιδρομὴν ἔχων (§ 3). Similiter Nelynda Limyricæ onustis navibus adiri nequit, sed ad Bacaren vicum subsistendum ibique onera expromenda sunt (§ 55). In Adulitico autem sinu quum olim ad Diodori insulam litori proximam appellerent, nunc ad Orinen insulam naves si-stunt, quoniam prior statio barbarorum incursio-

nibus obnoxia sit. — Præterea *navigiorum genera* in aliis regionibus alia notare solet. Πλοίαρια βαπτὰ καὶ μονόξυλα ad Rhapta promontorium (cui hinc nomen est) et Menuthiadem insulam usurpant (§ 15. 16); σχεδίαις ἐντοπίαις δερματίναις ἐξ ἀσκῶν Arabes thus in Canen convehunt (§ 27); ἐντόπια βαπτὰ πλοίαρια τὰ λεγόμενα μαδάρια Omanis in Arabiam expediuntur (§ 36); μακρὰ πλοῖα ἃ λέγεται τράππαγα καὶ κότυμβα in sinu Barygazenō naves peregrinas remulco trahunt (§ 44); alia sunt τοπικὰ πλοῖα, quibus e Paduca et Sopatma in Limyricen navigant (§ 60); alia ibidem ἐξ μονόξυλων πλοίων μεγίστων ἀραις ἐξευγμένων, λεγόμενα σάγγαρα, alia quæ hinc in Chrysen trajiciunt, κολανδιόφωνα (*) τὰ μέγιστα. Alibi magnitudines navium distinguuntur. Sic Arabes Leucen comen adeunt πλοίοις οὐ μεγάλοις, dum grandibus navibus utuntur Indi qui ligna aliasque res magni voluminis in Arabiam deportant.

176. ΕΜΠΟΡΙΑ, in regum ditionibus sita, aut ἀποδεδειγμένα, νόμιμα, ἐνθεσμα sunt, aut τοπικά. Hæc commerciis inserviunt quæ inter portus ejusdem regionis intercedunt; illa recipiendis mercibus peregrinis aut exportandis indigenis lex vel usus destinabat. In Ægypti ora emporia ἀποδεδειγμένα dicuntur Myoshormus et Berenice (§ 1), in Auxumitarum regno ἐμπόριον νόμιμον Adulis (§ 4), apud Sabæos Arabes Muza (§ 21) (**), apud Persas ἡ Ἀπολόγου (§ 35); in regione thurifera Moscha est ὅρμος ἀποδεδειγμένος τοῦ Σαχάλιτου λιθάνου (§ 32). In Ariaca Indica legitimum emporium est Barygaza; quod etsi expressis verbis non monet Noster, tamen inde patet quod reliqua hujus regni emporia, Suppara, Calliena, Mandragora, Palæpatmæ, Melizigara, Byzantium, Togarum, Tyrannosboas, vocantur τοπικά, in quæ si vel forte fortuna naves græcicæ appellant, imposita custodia Barygaza deducuntur. Ceterum ex his Callienam Saraganæ senioris temporibus ἐμπόριον ἐνθεσμον fuisse, sub Sandane autem imminutum esse traditur (§ 52). Similiter Eudæmon Arabia olim eximium fuit emporium, postea vero mutata navigationis ratione ad vici exilitatem redactum est, quem non ita multum ante Nostri ætatem Elisar destruxit (§ 26). In Limyrica Muziris, in Pandionis regno Nelynda ἐμπόρια ἀποδεδειγμένα Nostri temporibus fuerint; certe hæ urbes dicuntur αἱ νῦν πρᾶσσουσιν (§ 53),

(*) At vix sana vox κολ., quæ in codice accentu caret. Fort. erat: κολάνδια ὄντα μεγ. vel πάντων τὰ μ., vel κόλανα διαφέροντα τῷ μεγέθει vel κόλανα λέγονται ὄντα μέγιστα.

(**) Probabiliter etiam Cane erat ἐμπόριον νόμιμον, quamquam id in codice nostro disertis verbis non dicitur.

i. e. *penes quas nunc res sunt*, quod Plinii ætate de Muziri nondum valuisse e supra allatis colligimus. In Barbaria, ubi suos singula loca principes (tyrannos Noster vocat) habebant, νόμιμον aliquod emporium non memoratur. Neque in Azaniæ emporia ejusmodi distinctio cadebat, quippe quæ Arabibus subjecta nonnisi Arabicis Muzensium navibus frequentabantur. Qui in Gedrosiæ ora unus memoratur locus, Oræa, dicitur ἐμπόριον μικρόν (§ 37), sicut Aualites (§ 7) et Ptolemais (§ 3). Leuce come in Nabatæorum ditione ἔχει ἐμπόριον τινὰ καὶ αὐτὴ τὰξιν τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐξαρτιζομένοις, ibique præsidium regium erat et quarta mercium pars vectigalis loco percipiebatur (§ 19). Denique Ocelis οὗχ οὕτως ἐμπόριον ὡς ὅρμος καὶ πρώτη καταγωγὴ τοῖς ἔσω (in Indicas stationes) διαίρουσι (§ 25).

177. Propter ea quæ de emporiis modo diximus, tum ob vectigalia et portitoria atque dona regibus vel præfectis destinanda plurimum mercatoris intererat bene nosse quorumnam imperio quævis regio esset subjecta. Ad hæc attendens Noster memorat regnum Auxumitarum sub Zoscale, Nabatæorum sub Malicha, Sabæorum Homeritarumque sub Charibaele, thuriferæ regionis sub Eleazo; regnum Persarum, aliud in Gedrosiæ ora, Parthorum in Indoscythia, Mambanæ in Ariace, Ceprobotræ in Limyrica, inque proximo hinc tractu Pandionis. Præterea in Sabæorum terra distinguit Mapharitidem regionem ejusque præfectum (τύραννον) Cholæbum, qui Charibaelis nomine etiam Azaniam administrabat. Adeundem Charibaelem etiam Dioscoridis insulam pertinere, in Barbaria vero singulis emporiis suos esse principes narrat. Interdum de indole regis alicujus vel incolarum certi cujusdam emporii monet; sic Zoscales, Auxumitarum rex, avarus reique augendæ nimis intentus, ceterum probus vir nec literarum græcarum ignarus esse dicitur (§ 5); porro in Mundu emporio οἱ κατοικοῦντες ἔμποροι σκληρότεροι, in Aualite ἀτακτότεροι, in Malao εἰργνικώτεροι (§ 7-9). His adde quæ de latronibus et piratis sinus Arabici et Indiæ leguntur § 20. 53.

14. Ceterum præter maritime passim etiam mediterranea loca, quibus cum portibus commercia intercedebant, auctor noster commemorat. Pertinent huc urbes regiæ vel principum sedes, ut Petra Nabatæorum (§ 19), Saphar et Save apud Sabæos (§ 21), Sabbathia in Arabia thurifera (§ 27), Parsis Gedrosiæ (§ 37), Minnagara

Scythiæ metropolis, in Ariaca India Minnagara alia et Ozene, quarum illa Nostri tempore regis sedes erat, hæc ante fuerat; præterea tanquam præcipua Indiæ emporia memorantur Pæthana et Tagara, unde Barygaza merces longis itineribus devehuntur (§ 51, p. 294), in Pandionis autem regno Argalu locus, ubi margaritides sindones conficiuntur (§ 59), et apud Auxumitas Cyneum, Axum et Coloe, per quæ ebur Adulin comportatur (§ 4). Eodem consilio § 47 auctor dicit Βαρυγάζοις ἐπικεῖσθαι Aratrios, Gandaræos, Po-claidem in eaque Alexandriam Bucephalum, et supra hos suis sub regibus Bactros. Quas regiones inductus Noster non aliam ob causam memorat et Barygazis finitimas dicit quam quod merces inde in maritimum emporium confluere novit, sicut paullo post § 48, p. 293 dicit: Κατάγεται δι' αὐτῆς (Ὁζήνης) καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἡ διὰ Πωκλιδὸς καταφερομένη νάρδος καὶ ἡ Κατταβουρίνη (leg. puto Κασπαυρηνή, Caspapyri, *Cachmir*, regionis) καὶ ἡ Πατροπαπίγη (fuerit ἡ Παροπανισηνή) καὶ ἡ Καβολίτη (*Caboul* regionis). Similiter malabathri commercium narrationi de Thinarum et Sesatarum populis mediterraneis ansam dedit.

178. Præcipuam vero operam in eo ponit mercator, ut species (γέννη) sive merces, quæ in singula emporia maritime navibus importentur (προχωρεῖ, εἰσάγεται, εἰσφέρεται) indeque exportentur (ἐξάγεται, ἐκφέρειται), accurate recenseat. Qua in re non satis habet nomina earum apposuisse, sed sæpius monet etiam de qualitate et minore vel majore mercis alicujus copia vel inferenda in certum aliquod emporium vel ex eo exportanda. Porro distinguit res mercaturæ causa (πρὸς ἐργασίαν) importandas ab iis quæ doni loco ad reges et præfectos mittendæ vel naucleris benevolentiae captandæ causa distribuendæ sint.

179. Quodsi in his Ægyptiam mercaturam præ ceteris ob oculos habet, haud pauca tamen etiam de commerciis affert quæ peregrina emporia inter sese exercent, sive quod de instituto (προηγούμενος, συνήθως) ab alteris ad altera naves expediantur, sive quod præternavigantes negotiatores data occasione merces commutent. Sic Barygazenī in Omana emp. naves lignis onustas mittunt συνήθως (§ 36), et in Ægyptum navigantes e Moscha portu (§ 32) et Barbariæ emporiis (§ 14) obvias res in prætervectione assumunt. Similiter Muzenses συγχρῶνται τῇ τοῦ πέραν ἐργασίᾳ καὶ Βαρυγάζων

ἰδίους ἐξαγισμοῖς (§ 21), atque Cane εἶχει καὶ αὐτὴ σύγχρησιν τῶν τοῦ πέραν ἐμπορίων, Βαρυγάζων καὶ Σχυθίας καὶ Ὀμάνων καὶ τῆς παρακειμένης Περσίας (§ 27), et si quæ alia ejusmodi leguntur.

180. Hæc sunt argumenti capita, in quibus ratio et indoles et pretium libelli eximii, quem unum ex hoc genere superstitem habemus, reposta sunt. Reliqua non adeo multa quasi πάρεργα interspergantur. Quorum nonnulla et ipsa mercatorem virumque non ultra sapientem redolent. Ejusmodi est quod Barygazis narrat (§ 47) veteres drachmas in commercio occurrere signatas effigie Menandri vel Apollodoti; hos vero fuisse inter Alexandri successores, qui ad Gangem usque penetrasset, relictis a dextra Limyricæ et India australi. In Gangetica vero regione auri metalla esse ac monetam auream, cui Caltis nomen, reperiri monet. Alia ad geographicas descriptiones pertinentia habes § 15 de Menuthiade, § 33 de Serapidis insula, § 30 de Dioscuridis ins., § 61 de Taprobane, § 29 et 32 de regione thurifera, thurisque collectione et custodia, § 50 de bestiis Dachinabadæ, § 63 de Gangis incrementis; quibus adde § 59 de Comari deæ cultu notitiam, et historica quædam de Ptolemaide Therôn (§ 3) nec non de Parthicijs in Scythia regulis (§ 38).

181. Dictio auctoris, utpote hominis βαναύσου, paullo rudior et incultæ simplicitatis, angusto aliquot formularum giro sese continet. Quod ipsum, ut nunc res habet, non ingratum nobis venit, quum ad redintegranda verba in permultis locis corruptissima idoneum præbeat auxilium. Notanda sunt in mercium catalogo nonnulla vocabula Romana, ut λέντια (§ 6), σκοτουλάτος (§ 24),

δηνάριον (§ 6. 8), quæ ante Nostrum a græco aliquo scriptore usurpata esse vix probaveris.

182. Appendicis loco subjicio MERCURIUM, QUÆ IN PERIPLIO MEMORANTUR, INDICULUM.

I. ANIMALIA : Παρθένοι εὐειδεῖς πρὸς παλακίαν regi destinandæ importantur Barygaza (§ 49). — Δούλικα κρείσσονα, ἃ εἰς Αἴγυπτον προχωρεῖ μᾶλλον, in Oponereperiuntur (§ 14). — Σώματα θηλυκὰ ex Arabia et India in Dioscoridis insulam transportantur (§ 31). — Σώματα, servi, Omanis et ex Apologi emporio imp. Barygaza (§ 36); item ex Mundu et Malao, rarius tamen (§ 8. 9). — Ἰπποὶ regi Canen, tyranno Muzam importantur (§ 23. 24). — Ἡμίονοι νωτηγῶν tyranno Muzam imp. (§ 34).

II. RES, QUAS ANIMALIA SUPPEDITANT : Βούτυρον (?) in Ariace (§ 41); Barygazis imp. in τὰ πέραν ἐμπόρια Barbariæ Libycæ (§ 14 (*)). — Δέρματα Σηρικὰ (**) exp. ex Barbarico ad Sinthum fl. emporio (§ 39). — Ἐλέφας exp. Aduli (§ 6); ὀλίγος Aualite (§ 8); ὀλίγος, ὁμοῖος τῷ Ἀδουλιτικῷ, Ptolemaide (§ 3); σπανίως, Mossylo (§ 10); πλείστος, ἥσσω δὲ τοῦ Ἀδουλιτικοῦ, ex Azaniæ emporiis (§ 16. 17); præterea exp. Barygazis (§ 49), Muziri et Nelcynda (§ 56). Cf. Βωσαρὴ ἐλέφας in Desarene regione, § 62. — Ἐριον Σηρικὸν e Thinarum regione per Bactriam Barygaza, et per Gangem fl. in Limyricen imp. (§ 64). — Κέρματα (?) Barygaza in Omana et Apologi emporia imp. (§ 36, ubi v. not.). — Κοράλλιον imp. Canen (§ 28), in Barbaricum Indi emporium (§ 39), Barygaza (§ 49), Nauram, Tyndin, Muzirin, Nelcyndam (§ 56). — Λάκκος χρωμάτων Adulin exportatur (§ 6) ἀπὸ τῶν ἔσω τόπων τῆς Ἀραβικῆς (ex locis quæ intus sunt ab Arabia sive ab Arabia orientem versus, i. e. ex India?

(*) Βούτυρον significare oleum censet Lassen. *Ind. Alterth.* I, p. 213, addens : « Die Butter muss so heissen Ländern wie Indien fremd sein ». Attamen de butyro (*Ghee* indice) in *Dekan* regione e lacte parato dicit Ritterus VI, p. 498. V, p. 895. Contra vero τὸ ἔλαιον, quod ex India in Moscham Arabiæ Noster deportari ait (§ 32), de butyro sive *Ghee* intelligendum esse suspicatur Ritterus XII, p. 335, præter necessitatem Intellige oleum sesaminum, quod ex India etiam alio exportari scimus. — Ceterum quum butyrum nonnisi in altioribus minusque calidis *Dekan* regionibus parari videamus, idque consentaneum sit, mireris hanc mercem caloris impatientem in torridam Barbariæ zonam navibus transferri. Quare nescio an § 42 (πολυζῶρος δὲ ἡ χώρα σίτου καὶ ὀρύζης καὶ ἐλαίου σησαμίνου καὶ βουτύρου καὶ καρπάσου) et § 14 (σίτος καὶ ὀρύζα καὶ βούτυρον καὶ ἔλαιον σησαμίνου) pro βούτυρον legendum sit βόσπορον sive βόσπορον, quod cum ceteris cerealibus aptius componeretur, ut apud Strabon. p. 190 : λίνον σπείρεται (in India) καὶ κέγγρον, πρὸς τοῖς σήσαμον, ὀρύζα, βόσπορον (cf. p. 692), et Diodor. II, 36 : τὴν ὀρύζαν καὶ τὸ βόσπορον, ἐπὶ δὲ σήσαμον καὶ κέγγρον. Alibi nomen non occurrit; eandem fortasse plantam describit Theophr. II. Pl. IV, 4, 9. Quenam sit, inter herbarios non constat. Vide Ernest. Meier. *Botanische Erläuterungen zu Strabons Geographie* (Königsberg, 1852) p. 64.

(**) Vocem δέρματα in not. ad. § 39 cum Vincento fortasse corruptam esse dixi. Perperam. Plinius 34, 41 : *Seres hoc (ferum) cum vestibus suis pellibusque mittunt*. Conferendus etiam est locus, quem ex *Mahābhārata* II, c. 50, dist. 1847 affert Lassen I. I, p. 321 ubi dona quæ *Iudhishtiræ* afferunt gentes *Čaka*, *Tukhāra* et *Kanka* recensentur : lana (cf. ἔριον Σηρικόν in peripl. § 64), *pelles*, *texta serica* (*kitaga*, i. e. quod a verme, ἀπὸ σερῆς, κίος, provenit, μέταξ), *texta e patia planta strata sive tapetes* (« von *pattia* gemachtes, i. e. aus der *Pattia* pflanze, deckenähnliche Matten » Lassen. Cf. τέρεπες ὠμαμῶνιδες παραπλήσιοι, quibus ὑποστρωμάτων loco *Sesata* utuntur in Peripl. § 64), mollia ovium vellera etc. Quæ quidem omnia ad Sericam regionem (quam sic de σερῆς provenit apud peregrinos dici usus obtinuit) spectare vix dubium est.

Potius legendum est τῆς Ἀριανῆς, quod etiam § 41 in Ἀραβικῆς abiit). Laccus purpura est, quam indice dicunt *laxā*, vulgari lingua *lakkha* vel etiam *rāxā* (a *rang*, i. e. tingere), monente Lassenio l. l. p. 316, qui de insecto purpuram istam præbente laudat Guilielmum Roxburgh *On the Lac insect in Asiat. Res.* vol. III, p. 364 sqq. — Μαργαρίτης, ἱκανὸς καὶ διάφορος, exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). Cf. πινικόν. — Νῆμα Σηρικὸν e Thinarum terra importatur Barygazaetin Limyricēs emporia (§ 64); exp. Barygazis (§ 49) nec non ex Barbarico Indi emporio (§ 39). — Πινικίου κόγχου κολυμβήσεις πλείσται κατὰ τὸ στόμα τῆς Περσικῆς θαλάσσης (§ 35). Πινικὸν, πολὺ μὲν, χεῖρον δὲ τοῦ Ἰνδικοῦ exp. ex Apologi et Omanis emporiis (§ 36). Πινικοῦ κολυμβήσεις ad Colchos in Pandionis regno prope Epiodori insulam; collectum transportatur in Argali locum mediterraneum, ubi μαργαρίτιδες (?) συνδόνες conficiuntur (§ 59). Margaritas habet etiam Taprobane (§ 61). Importantur in Gangem emporium (§ 63). — Πορφύρα, διάφορος καὶ χυδαία, ex Ægypto imp. Muzam (§ 24) et Canen (§ 28) et ex Omanis et Apologi empp. Barygaza (§ 36). — Πινόκερος exportatur ex Aduli (§ 6) et Azaniæ emporiis (§ 7). — Χελώνη exp. Aduli (§ 6), Aualite (§ 7); ἀληθινὴ καὶ χειρσαία δλίγη, καὶ λευκὴ μικροτέρα τοῖς ὀστράκοις, Ptolemaide (§ 3); χελωνάρια δλίγη, Mossylo (§ 10); χελώνη πλείστη καὶ διαφοροτέρα τῆς ἄλλης, Opone (§ 13); ὀρεινὴ e Menuthiade ins. (§ 15); πλείστη et διάφορος μετὰ τὴν Ἰνδικὴν, ex Azaniæ emporiis (§ 16. 17); ἀληθινὴ καὶ χειρσαία καὶ ἡ λευκὴ, πλείστη δὲ καὶ διάφορος τοῖς ὀστράκοις μεῖζονσι ἢ ὀρεινῇ, ex Dioscuriadis ins. (§ 30. 31); ἱκανὴ e Serapidis insula (§ 33). Ἡ χελώνη τῆς Χρυσῆς νήσου πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν τόπων ἀρίστη, § 63. Ἡ τε Χρυσονησιωτικὴ καὶ ἡ περὶ τὰς νήσους τὰς προκειμένας αὐτῆς τῆς Αἰμυρικῆς exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). Denique Taprobane testudinem habet (§ 61).

III. PLANTÆ ET QUÆ EX PLANTIS PROVENIUNT.

Ἀλόγη exportatur e Cane (§ 28). — Ἀρώματα (εὐωδία, θυμιάματα) ex Aualite (§ 7), Mossylo (§ 10). Inter Tabarum species (§ 12) recensentur: ἀσύφη καὶ ἄρωμα, καὶ μάγλα, et similiter in Opone mercibus: κασσία καὶ ἄρωμα καὶ μότω; in quibus forsitan certum quoddam aromatum genus κατ' ἐξοχὴν vocatur ἄρωμα (an cinnamomum?); fortasse etiam pro ἄρωμα leg. ἀργεῶ, ut in not.

suspiciatus sum. — Ἀσύφη, cassiæ genus, e Tabis (§ 12). — Βδέλλα (hanc formam pro vulgari βδέλλιον affert etiam Hesychius) nascitur in ora maritima Gedrosiæ (§ 37); exportatur e Barbarico ad Sinthum fl. emporio (§ 39); e mediterraneis fertur Barygaza (§ 48), unde auferunt peregrini mercatores (§ 49). Cf. Dioscorid. I, 80; Plin. XII, 9; Galen. therapeut. ad Glauc. II, p. 106, ubi Σκυθικὸν βδέλλιον ad Indo-Scythiam periplus pertinet. Apud Dioscorid. pro Σαρακηνικοῦ βδέλλιον Lassenius l. l. p. 291 probabiliter Σαρακηνικοῦ reponendum esse conjicit, quum Charax emporium Gedrosiæ propinquum sit, neque de Arabico bdellio certius constet. Bdellium indicum est gummi *Amyridis Agallochi*. De Gedrosiæ bdellio res incertior. Vide quæ conguessit Lassen l. l. p. 490. Neque de nominis βδέλλιον etymoliquet; indicum esse Lassenius suspicatur. — Γίζειρ, cassiæ genus, e Tabis (§ 12). — Δόκοι Barygazis vehuntur in Omana et Apologi emporia (§ 36). — Δούκα (probabiliter ea cassiæ species quæ apud Dioscoridem I, 12 δάκαρ s. δακάρ s. δάρκα vocatur) exportatur e Malao et Mundu empp. (§ 8. 9). — Ἐθένειναι φάλαγγες Barygazis exp. in Omana et Apologi empp. (§ 36). — Βόσμορον s. βόσπορον? V. not. pag. CV — Ἐλαίον, οὐ πολὺ, ex Ægypto exp. Adulim (§ 6); ἔλαιον σησάμινον, in Ariace proveniens (§ 40), Barygazis exp. in Barbariæ empp. (§ 14) inque Moscham Arabiæ (§ 32). — Ἰνδικὸν μέλαν (*Indigo*) exp. e Barbarico Scythiæ (§ 39). Vid. Salmas. in Exerc. Plin. p. 181 veterum testimonia componens, ridensque quæ Plinius 35, 25 de atramento Indico tradit. — Κάχαμον exp. e Malao et Mundu (§ 8 not. 9). — Καλάμινον μέλι. Vid. μέλι. — Κάραπος (sanskrit. *Karpāsi*; hebr. *Karpas*; *Gossypium arboreum*) in Ariace provenit (§ 41). — Κασσία seu κασία (hebr. *Kiddah* et *Keziah*) exp. e Tabis (§ 12); σκληροτέρα e Malao et Mundu (§ 8. 9); κασσίας χρῆμα πλείστον e Mossylo et Opone (§ 10. 13). Periplus auctor certam quandam cassiæ speciem κατ' ἐξοχὴν cassiam dicere videtur, siquidem quæ cum cassia ab eo componuntur γίζειρ, ἀσύφη, μότω, δούκα, aliis sunt genera cassiæ. Quodsi Strabo alique in Barbariæ regione et cassiam et cinnamomum nasci dicunt, cinnamomi nomine item cassiæ genus signari videtur (*). Ipsum hoc cinnamo-

(*) Quum genuinum cinnamomum (*cinn. Zedanicum*) quod nos novimus, nonnisi in Taprobane proveniat, plurimi credunt in Libya nusquam id nasci, sed quod ex Indiæ emporiis in Barbariam et hinc ad alios devehebatur, in

mum a Nostro cassiam dici censet Cooley Anglus. Quamquam quænam lauri species in hac regione proveniant, et cassiam præbeant, nondum constat. Ceterum laurus cassia fuerit arbor τῶν δαφνῶνων, quos in ora Barbariæ Periplus memorat.

Κιννάβαρι, τὸ λεγόμενον Ἰνδικόν, ἀπὸ τῶν δένδρων ὡς δάκρυ συναγόμενον, in Dioscoridis insula (§ 30 ubi v. not.). — Κόστος (sanser. *Kushtha*) exportatur e Barbarico ad Indum emporio (§ 39), et Barygasis, quo fertur ἀπὸ τῶν ἀνω τόπων per Poclaidem etc. V. Plinius XII, 25: *Radix costi gustu fervens, odore eximio, frutice alias inutili. Primo statim introitu amnis Indi in Patala insula duo sunt ejus genera; nigrum, et quod melius, candidans.* Lassen l. l. p. 287 duo nunc costi in India genera reperiri ait, alterum in *Multan* regione, alterum in *Kaboul* et *Kachmir*; in *Kachmir* regione nuper radicem plantæ denuo detectam esse (v. Royle ad *Vigne travels* II, p. 459). — Κρόκος ex Æg. fertur Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Κύπερος, *juncus odoratus*, ex Ægypto in Muzam (§ 24). — Λέντια, lintea, exp. Adulin ex Ægypto (§ 6). — Λιβανός (hebr. *lebonah*, arab. *louban*), δ περατικὸς sive Libycus ἐν τοῖς πέραν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου proveniens, exportatur e Barbariæ emporiis, Tabis (§ 12), Mossylo (§ 10), ὀλίγος e Malao et Mundu (§ 8. 9); ἐν

Ἀκάνναις μονογενῶς πλεῖστος καὶ διάφορος γίνεται (§ 11). — Arabici thuris ἐκδοχεῖον in Eleazi regno est Cane emporium (§ 28); ad Sachaliten sinum λιθάνου ἀποθήκη prope Syagrum prom. (§ 30). Præterea Moscha dicitur λιθάνου τοῦ Σαχαλίτου ὄσμος ἀποδεδειγμένος, unde in Canen et Indiam (§ 32) et Indoscythiam (§ 39) transvehatur. In *Barbariæ* ora nuper thuris arborem denuo detexit Kempthornius (*Description of the Frankincence tree as found in Guardafui* apud Harris *The Highlands of Abyssinia*, London, 1844, Vol. I, App. III, p. 427), ex quo Ritterus XII, p. 360 refert arborem perfrequentem esse in jugo montano, quod mille pedes altum *Cassim* portui immineat; in nudis crescere saxis; aroma a pastoribus collectum vendi Banianis et Arabibus. Ceterum accuratius arborem Ritterus quidem non descripsit. Præterea ex Meiero l. l. p. 137 disco Richardum (*Tentamen Floræ Abyssinicae* I, p. 148) in Abyssiniæ montibus et quater mille pedum altitudine reperisse *Boswellianam papyrifera*, ab indigenis *Makkar* seu *Makar* dictam (μάκκιρ Peripli?), ex qua effluat liquor resinæ similem, pellucidam, flavam (zitronengelb), et, si cremetur, albo vapore emittens suavissimum odorem thuris Indici; denique Russeggerum (*Reisen* vol. II, t. II, p. 330) referre a meridie *Kordofan* regionis inde

ipsa Libya natum esse a veteribus putari, præsertim quum similiter de aliarum plantarum patria sæpenumero erratum sit. Alia sententia est viri docti, *Desborough Cooley* in dissertatione *On the Regio Cinnamomifera on the Ancients* (in *Journal of the royal geogr. soc. of London* 1849. vol. XIX, p. 106 191). Cujus disputationis summam paucis comprehendit *Ernst Meyer* (in *Botanische Erläuterungen zu Strabons Geographie, etc. Königsberg*. 1852 p. 142): « Er beweist, inquit, dass der Zeilanische Zimmt vor dem sechsten Jahrhundert unserer Zeitrechnung gar nicht in den Handel gekommen, und dass ihm die Zingalesen selbst noch im dreizehnten Jahrhundert wenig Aufmerksamkeit schenkten. Weit früher, zeigt er, sei ein *Chinesischer Zimmt* überland durch Persien zu den Phöniziern gelangt. Daher der Name *Cinnamomum*, *chinesisches Amomum*, und der Persische Name *Darchuni*, *chinesisches Holz*. Später hielten aber die Sabæer eine ähnliche Waare aus dem *östlichen Afrika* unter demselben Namen zu Markt gebracht, und allmählig die ursprüngliche chinesische völlig verdrängt. Theophrastos, Dioscorides und Andere unterschieden zwar *Zimmt* und *Kassia*, doch keineswegs durch wissenschaftlich festgestellte Merkmale, woraus sich auf eine spezifische Verschiedenheit ihrer Mutterpflanzen schliessen lasse. Die Zimmtinde sei nur mit, die Kassiarinde ohne das Holz zu Markt gekommen. Das habe sich indessen schon zu Galenos Zeiten geändert; damals wäre beides, Zimmt und Kassia, in beiderlei Formen, als blosse Rinde und als Rinde mit dem Holze auf den Markt gekommen, die beste Kassia dem geringsten Zimmt so ähnlich dass Galenos (vol. XIV, p. 56. 63. 70. 73 ed. Kuhn) sie nicht mehr habe unterscheiden können; ja derselbe erzähle sogar, wie aus dem Kassiabaum zuweilen Zimmt werde, so dass das Ganze zwar einen Kassiabaum darstelle, einzelne Seitenzweige desselben aber Zimmt wären. Später verschwinde der Name Zimmt unter den Handelsartikeln des rothen Meeres ganz. Schon der Verfasser des Periplus dieses Meeres, der nach Letronne nicht vor Septimius Severus und seinen Sohn Caracalla, also in den Anfang des dritten Jahrhunderts unsrer Zeitrechnung zu setzen sei [perperum, utique], *scheine*, was man *vordem* Zimmt nannte, mit dem Namen *Kassia* zu bezeichnen, indem er die früher bekannten Kassiasorten, so weit sie noch im Gebrauch waren, mit ihren Eigennamen Gizi, Moto, Duska und Aspyhe nennt, und die Kassia als einen besondern Artikel an ihre Spitze stellt. Bei Philostorgius komme zwar der Zimmt noch einmal vor; Cosmas Indopleustes *scheine* aber wieder wie der Verfasser des Periplus *unter Kassia auch den Zimmt zu begreifen*. Sehr natürlich; denn Kassia sei das acht semitische Keziah, der Name des arabisch-afrikanischen Produkts, auf welches man den Namen des ursprünglich chinesischen Produkts im Handel nur übertragen hatte. Erst nach der Gründung Bassorahs durch die Sassaniden habe sich der Handel aus dem rothen Meer in den Persischen Meerbussen gezogen; nun erst habe man Zimmt aus Malabar und später noch die bessere Art aus Zeilon kennen gelernt, welche den arabisch-afrikanischen gänzlich verdrängte. Nach dem einstimmigen Zeugniß aller Schriftsteller müsse man aber den letztern als ein Erzeugniß des Landes der Somauli betrachten. Nur die irrige Voraussetzung dass im Handel derselbe Name zu verschiedenen Zeiten immer dasselbe Object bezeichne, habe bisher die Anerkennung dieser Thatsache verhindert. »

a duodecimo latitudinis gradu silvas esse *Amyridis papyriferae*, quæ dicatur *Luban*; indeque confirmari quod unus tradit Herodotus II, 8. — *Arabici* thuris arborem recentiores viatores oculis nondum usurpasse videri dixi in annot. ad § 29; at vidit eam in *Subahn* montibus *Hadhraumaut* regionis Purser Smyth (*Journal of the geogr. soc. of London* XV, p. 119), quamquam accuratior ejus descriptio adhuc desideratur. Ceterum duo thuris genera nunc in *Makalla* portu Wellstedius divendi narrat, alterum *louban*, alterum *louban mati*; hoc est *thus eximium*, quod quum suffitum minus suavem præbeat, tamen sic vocari ab *Arabibus* potuisse Meierus l. l. p. 135 censet, quoniam ad manducandum præferatur, et manducando potius quam suffiendo apud Arabes *thus* inseruiat. — Thus *Indicum* (e *Boswellia serrata* et *Boswellia glabra* in *Bandelkand* regione inter *Çona* et *Nāgpur* proveniens), cujus jam Strabo p. 782 et Dioscorides I, 81 meminerunt, a Nostri commerciis alienum fuisse videtur. De thure Carmaniae, quod e Juba Plinius XII, 31 memorat, et nonnullos omnium optimum dicere Strabo l. l. refert, inter recentiores parum liquet (V. Meier l. l. p. 132). — *Λύκιον* exportatur e Barbarico Scythiæ (§ 39) et Barygazis (§ 49). Plinius XXIV, 77: *Lycium præstantius e spina fieri tradunt, quam et pyxacanthum Chironiam vocant, quales in Indicis arboribus diximus, quoniam longe præstantissimum existimatur Indicum*. Cf. Dioscor. I. 133; Galen. vol. XIII, p. 204; Celsus V, 26, 30. VI, 7. — *Μάγλα*, aliunde non notum, fortasse cassiæ genus, exportatur Tabis (§ 12). — *Μάκειρ* exp. e Malao et Mundu (§ 8. 9). Plinio et Dioscoridi, aliis, est cortex Indicus; fortasse cassiæ species. De aromatifera Abyssiniæ arbore *makar*, cujus supra mentionem fecimus, cogitari vix potest. — *Μαλάβαθρον* (sanscr. *tamālapatra*, i. e. lauri cassiæ folium; nunc vocari solet *tegpāt*, quod ortum ex *tvak* (laurus cassia) et *patra* (folium), docente Lassenio l. l. p. 284) quomodo a Sesatis Thinæ accipiant proditur narratione fabulosa; hinc in Indiam depor-

tatur (§ 65); per Gangem fl. in Gangem emporium devehitur (§ 63); ἐκ τῶν ἐσῶ τόπων φερόμενον exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). Ptolemæus VII, 2, § 16 optimum malabathrum esse dicit in Cirrhadia, circa hod. Rangpur (*). Plinius XII, 59: *Dat et malabathrum Syria, arborum folio convoluta, arido colore, ex quo exprimitur oleum ad unguenta; fertilior ejusdem Ægypto. Laudatius tamen ex India venit.... Sapor ejus nardo similis esse debet sub lingua, odor vero in vino suffervefacti antecedit alios*. — Μέλι τὸ καλάμινον τὸ λεγόμενον σάκχαρι (sancr. *çarkara*, pracr. *sakkara*, arab. *sukkar*, pers. *chakar*) Barygazis exp. in Barbariæ emporia. Cf. Plinius XII, 17: *Saccharum... mel in arundinibus collectum gummi modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis avellaneæ magnitudine, ad medicinæ tantum usum*. — Μελιλωτον ex Ægypto importatur Barygaza (§ 49). — Μοκρότου, θυμίαμα, aliunde non notum (an de *makar* arbore collectum?), exportatur e Mundu emp. (§ 9); ἥσσον τοῦ Μουνδιτικοῦ e Mossylo (§ 10). — Μότω, cassiæ genus, exp. Tabis et Opone (§ 13). — Μύρον, οὐ βρώτιμον οὐδὲ πολὺ, sed ἔξοχον, regis in usum, ex Æg. imp. Barygaza (§ 49). — Νάρδος (sancr. *naladā*, odorifera; pers. *narada*, *narda*, *nard*; hebr. *nerd*) ἢ Γαγγητικὴ per fluvium in Gangem emp. defertur (§ 63), indeque Muzirim et Nelcyndam (§ 56). Porro in Barygaza emporium κατέγεται δι' Ὀζήνης ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἢ διὰ Πωκλαΐδος καταφερομένη νάρδος ἢ Κασπαφυρηνὴ καὶ ἢ Παροπανισηνή (**) καὶ ἢ Καβολίτη καὶ ἢ διὰ τῆς παρακειμένης Σκυθίας (§ 48). Barygazis nec non a Barbarico Scythiæ nardum exportant Ægyptii (§ 49. 39). Ceterum de nardo, e *Valerianca* proveniente et de forma plantæ etiam στάχυν νάρδου seu ναρδόσταχυν dicta, v. W. Jones *On the Spikenard of the Ancients in Asiatic Researches* tom. II, p. 416 sqq.; Roxburgh *Additional remarks on the Spikenard of the ancients* ib. tom. IV, p. 97 sqq., et *Botanical observations on the Spikenard* ib. p. 433. — Νάύπλιος (?) ὀλίγος exportatur ex Azaniæ emporiis (§ 17). « Obscuræ est significationis et suspectæ scripturæ. » L. DINDORF in St.

(*) « Nach Royle p. 320 wird das *Tegpat* in Rangpur und Silhet aus *Cinnamomum Tamāla*, und westlicher im Himā-laja aus *Cinnamomum albiflorum* gezogen. » Lassen. l. l. p. 281. n.

(**) Sic § 177 correxi vulgatam Παροπανίγη. Confer quæ de Dioscoridis loco monet Lassenius l. l. p. 288: « Dioscorides I, 6 sagt es gebe eine Indische und eine Syrische Art (der Narde); diese finde sich aber nicht in Syrien, sondern heisse so weil sie auf einem Berge wachse, der theils gegen Syrien, theils gegen Indien gewendet sei. Ein grossartiger Berg! Diese geographische Unwissenheit lässt sich nicht forstschaffen, auch wenn wir Assyrien für gemeint halten; es muss aber etwa der *Paropamisus* gemeint sein. »

Thes. v. ναύπιλος. Quod apud Plinium IX, 49 legitur: *in Propontide concham esse acatii modo carinatum, inflexa puppe, prora rostrata in hac condi nauplium, unimal sepire simile*, id ad nos nihil facere videtur. Nescio an pro ναύπιλος fuerit ναύπιλος. Nimirum inter merces hodiernas Zanguebar regionis Guillain in *Annales maritimes* 1843 p. 818 recenset *huile de coco*. Apud Arabes vero Indica *cocos nucifera* vocatur *nargil* (sanscr. *nārikēla*. V. Ritter V, p. 836, Lassen. p. 267); *nargillus nux Indica* ap. Joannem de Marignola (an. 1340), monente Rittero; denique apud Cosmam Indopl. p. 336 quattuor locis nuces dicuntur ἀργέλλια, ubi num ναργέλλια (sicuti p. 337 ναρδόσταχυς pro ἀνδρόσταχυς) scribendum sit, an parum accurate nomen Cosmas noverit, in medio relinquo. Fieri igitur facile potuit, ut apud Nostrum cocos Azanica nucifera nomine indico appelletur ναργίλ vel ναργίλιος, adeo ut scribendum foret aut ναργίλιος ὀλίγος aut ναργίλιος ὀλίγον. — Ὁ θό- νιον τὸ Σηρικὸν e Thinis Barygaza et in Limyricen fertur (§ 64); Ἰνδικὸν χυδαῖον ἱκανὸν in Ariace (§ 41) ex Ozene deportatur Barygaza (§ 48); multum etiam e Tagaris (§ 51). Ex India Limyrica Serica othonia in Ægyptum feruntur (§ 56). Ὁ θόνιον παντοῖον καὶ Σηρικὸν καὶ μολόχινον Barygasis in Ægyptum (§ 49); θόνιον Ἰνδικὸν τὸ πλατύτερον, ἢ τε λεγομένη (*) μοναχὴ (sc. θόνη) καὶ ἡ σαγματογῆνη (?), indidem in Barbariæ emporia (§ 14), nec non in Arabiam, si quidem ex Arabia transportatur Adulin (§ 6). Denique θόνη Ἰνδικὴ fertur in Dioscoridis insulam. — Ὁ ἴνος, Λαοδικηνὸς καὶ Ἰταλικὸς, οὗ πολὺς ex Ægypto fertur Adulin (§ 6), Aualiten (§ 7), Malao (§ 8), Muzam (§ 24), Canen (§ 28), in Barbaricum Scythiæ (§ 39); Ἰταλικὸς, Λαοδικηνὸς καὶ Ἀραβικὸς Barygaza (§ 49); οὗ πολὺς Muzirim et Nelcyndam (§ 56). Vitem fert regio ab Oræa emporio mediterranea (§ 37) et Muzensis (§ 24), unde Arabes vinum portant in Azaniæ emporia, οὗ πρὸς ἐργασίαν, ἀλλὰ δαπάνης χάριν εἰς φιληνθρώπιαν τῶν βαρβάρων (§ 17). Barygaza mittitur etiam ex Omani et Apologi emporio (§ 36). — Ὁ μῦρακος Διοσπολιτικῆς χυλός ex Ægypto in Aualiten (§ 7). — Ὁ ρυζα (sanscr. *vrihi*) in Orææ regione et Ariace (§ 37. 41); fertur Barygasis in Barbariæ emporia (§ 14) et

Dioscoridis insulam (§ 31). — Πέπερι (sanscr. *pippali*) πολὺ Κοττοναρικὸν export. Muziri et Nelcynda (§ 56); πέπερι μακρὸν Barygasis (§ 49). — Πυρὸς ὀλίγος ex Ægypto Canen mittitur (§ 28); modicam ejus copiam fert Muzensis regio (§ 24). — Σάχαρι. Vid. μέλι. — Σανδράκη ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56) vehitur. — Σαντάλινα et σασάμινα (?) ξύλα Barygasis in Omana et Apologi empp. (§ 36). — Σησάμινον ἔλαιον. Vid. ἔλαιον. — Σινδόνες διαφορώταται αἱ Γαγγητικαί (§ 63); aliæ in Taprobane (§ 61); μαργαρίτιδες (?) in Argalu loco (§ 59); παντοῖαι καὶ μολόχιναι ex Ozene mittuntur Barygaza (§ 48); (hinc in Arabiam,) ex Arabia Adulin (§ 6). — Σῖτος ex Ægypto importatur Adulin (§ 7), Malao (§ 8); οὗ πολὺς Muzam (§ 24) et Canen (§ 28); ὅσος ἀρκέσει τοῖς περὶ τὸ ναυκλήριον, διὰ τὸ μὴ τοὺς ἐμπόρους αὐτῷ χρῆσθαι, Muzirim et Nelcyndam (§ 56). E Limyricen et Ariace frumentum importatur in Barbariæ emporia (§ 14), Moscham (§ 32), Dioscoridis ins. (§ 32); et e Muza doni gratia in Azaniæ portus (§ 17). — Σμόρνη exp. e Malao, Mundu, Mosyllo (§ 8. 9. 10); ἐλαχίστη, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης, ex Aualite (§ 7); ἐκλεκτη καὶ στακτὴ, ἀβειρμιναία (leg. γαβειρμιναία vel Γαβειρμαία, Μιναία) e Muza (§ 24). — Στύραξ ex Ægypto importatur Canen (§ 28), Barbaricum (§ 39), Barygaza (§ 49). — Φοῖνιξ πολὺς ex Omani et Apologi emporiis Barygaza mittitur (§ 36. 37).

IV. METALLA ET METALLICA. — Ἀργυρᾷ σκεύη, ἀργυρώματα ex Ægypto portantur Mosylluni (§ 10), Barbaricum Scythiæ (§ 39); τορνευτὰ sive τετορνευμένα Muzam tyranno (§ 24), Canen regi (§ 28); βαρύτιμα Barygaza regi (§ 49); τοπικῶ ῥυθμῷ κατεσκευασμένα Adulin regi (§ 6). — Ἀρσενικὸν ex Æg. Muzirim et Nelcyndam (§ 56). — Δηνάριον, ὀλίγον πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντας, ex Æg. Adulin (§ 6); χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν οὗ πολὺν in Barbariæ emporia (§ 8-13); ἔχον ἀλλαγὴν καὶ ἐπικέρδειάν τινα πρὸς τὸ ἐντόπιον νόμισμα, Barygaza (§ 49). Cf. χρῆμα. — Κάστις, νόμισμα χρυσοῦν in Gangetica (§ 63). — Κασσίτερος (*castrea* sanscr.) ex Æg. in Aualiten (§ 7), Malao (§ 8), Canen (§ 28), Barygaza (§ 49), Muzirim et Nelcyndam (§ 56). Ipsa quidem India stannum habet, non eæ tamen regiones quas Ægyptia mercatura adiit.

(*) De significatione vocum μοναχὴ et σαγματογῆνη parum liquet. Vide not. ad § 6 p. 263. Addo § 6 in codice esse μονοχὴ et § 14 ἢ τε μονοχὴν (sine accentu). Unde fortasse elicias μολόχινη, *malcarum colorem habens*. Sequuntur sane hæc § 6: καὶ περιζώματα καὶ καννάκι καὶ μολόχινα καὶ σινδόνες; sed in his quoque corrigendum pulem μολόχιναι σινδόνες, quum μολόχιναι substantive positum offendant, et μολόχιναι σινδόνες § 48 memorentur.

— Μόλυβδος ex Æg. Barygaza, Muzirim, Nelcyndam (§ 49. 56). — Ὁρείχαλκος, ὃ χρῶνται πρὸς κόσμον καὶ εἰς συγκοπὴν ἀντὶ νομίσματος, ex Æg. Adulin (§ 6). — Σίδηρος, σιδερά σκεύη, ex Æg. in Malao, Mundu, Tabas, Oponen (§ 8. 9. 12. 13); σίδηρος ὁ δαπανώμενος εἰς λόγχας, porto μάχαιραι καὶ σκέπαρνα, Adulin (§ 6); σίδηρος Ἰνδικός (*) καὶ στόμωμα ex Arabia Adulin (§ 6); λόγχαι αἱ τοπικῶς ἐν Μούζῃ κατεσκευασμέναι, πελύκια, μάχαιραι, ὅπτητα e Muza in Azaniam (§ 17). — Στίμιμι ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56). — Χαλκός ex Æg. Canen (§ 28), Barygaza (§ 49), Muzirim et Nelcyndam (§ 56); χαλκουρήματα Muzam tyranno (§ 24); ποτήρια in Barbariæ emporia (§ 8-13); ποτήρια χαλκᾷ στρογγύλα μεγάλη Adulin (§ 6); μελίεφθα ὀλίγα in eadem (26); μελίεφθα χαλκᾷ εἰς τε ἔψισιν καὶ εἰς συγκοπὴν ψελίων καὶ περισκελίδων τισὶ τῶν γυναικῶν Adulin (§ 6). — Χρῆμα ex Æg. in Barbaricum Scythiæ (§ 39); ἱκανὸν Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Χρυσός ex Omanis et Apologi emporiis Barygaza (§ 36); χρυσώματα ex Æg. Muzam tyranno (§ 24); τοπικῶ ῥυθμῶ κατεσκευασμένα Adulin regi (§ 6).

V. LAPIDES. — Λιθία διαφανής, gemmæ, in Taprobane (§ 63); διαφανής παντοία exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). — Ἀδάμας exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). — Καλλεανὸς λίθος exp. e Barbarico Scythiæ. Quinam sit lapis nescio an constet. Lassenius *halhāna* indice esse *aurum* dicit, ideoque Καλλεανὸν λίθον significare suspicatur χρυσόλιθον. Forsan recte. Quamquam χρυσόλιθον (*topazos*?) Noster in Indiam importari dicit. — Λύγδος exp. e Muza (§ 24). — Ὀνυχινὴ λιθία πλείστη ex Ozene et Pæthanis devehitur Barygaza (§ 48. 51), indeque exportatur (§ 49). — Μουρρίνη ex Ozene Barygaza, hinc in Ægyptum fertur (§ 49). Μουρρίνη λιθία ἡ γινόμενη ἐν Διοσπόλει ex Æg. Adulin (§ 6). — Ὁψιανὸς λίθος (**) reperiatur ad hod. *Baie d'Hauahil* (§ 5). Σάππειρος exp. e Barbarico Scythiæ (§ 39). — Ὑάκινθος exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). — Ὑάλος ἀργή ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56); ὑάλᾳ σκεύη in Barbaricum Scythiæ (§ 39); λιθία

ὁαλῆς πλείστα γένη ex Æg. Adulin, Aualiten, Mosyllon (§ 6. 7. 10); e Muza in Azaniam (§ 17). — Χρυσόλιθος ex Æg. in Barbaricum Scythiæ (§ 39), Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56).

VI. VESTIMENTA. — Ἰμάτια βαρβαρικά ἄγναφα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενα exp. Adulin (§ 6); βαρβαρικά σύμμικτα γεγραμμένα, in Malao et Aualiten (§ 8. 7); ἱματισμὸς Ἀραβικὸς χειριδωτὸς ὃ τε ἄπλοῦς καὶ ὁ κοινὸς καὶ ὁ σκοτουλάτος καὶ διάχρυσος, Muzam (§ 24); ἱματισμὸς πολυτελὲς Muzam tyranno (*ib.*); ἱματισμὸς Ἀραβικὸς κοινὸς καὶ ἄπλοῦς καὶ ὁ νόθος περισσώτερος et regis in usum διάφορος ἄπλοῦς, Canen (§ 28); ἄπλοῦς ἱκανὸς καὶ νόθος οὐ πολλὸς in Scythiam (§ 39); ἄπλοῦς καὶ νόθος παντοίος, et regi ἄπλοῦς πολυτελὲς Barygaza (§ 49); ἱματισμὸς οὐ πολλὸς Muzirim et Nelcyndam (§ 56); ἐντόπιος ex Omanis et Apologi empp. Barygaza (§ 36). — Ἀβόλλα ex Æg. Muzam (§ 34), Canen (§ 28); νόθοι χρωματίζοντες et regi ἄπλοῖ οὐ πολλοῦ, Adulin (§ 6). — Διχρόσσια ex Æg. Adulin (§ 6). — Ζῶναι πολύμιτοι πηχυστοὶ ex Æg. Barygaza (§ 49), σκιωταὶ Muzam (§ 24). — Καυνάκαι ex Arabia Adulin (§ 6); ἄπλοῖ ex Æg. Adulin (*ib.*). — Λώδικες οὐ πολλὰ ex Æg. Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Περιζώματα Barygazis Adulin (§ 6) et in Barbariam (§ 14). Πολύμιτα ex Æg. in Barbaricum (§ 39), Muzirim, Nelcyndam (§ 56). Cf. ζῶναι. — Σάγοι Ἀρσινοητικοὶ γεγραμμένοι καὶ βεβαμμένοι ex Æg. in Barbariam (§ 8-13). — Στολαὶ Ἀρσινοητικαὶ ex Æg. Adulin (§ 6). Χιτῶνες ex Ægypto in Malao, Mundu, Mosyllum (§ 8. 9. 10).

His adde artis opera, ἀνδριάντες inter dona Charibaeli regi destinanda (§ 48). Cf. Strabo p. 784, qui inter res quæ in Arabiam importantur, habet τόρευμα, γραφὴν, πλάσμα. Denique Ariacæ regi donantur etiam μουσικά (§ 49).

183. EDITIONES PERIPLI. — 1. Ἀρριανὸς περίπλους Εὐξείνου πόντου. Τοῦ αὐτοῦ περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, etc. Froben. Basileæ. Anno MDXXV. 4°, (editore Gelenio (**)).

2. *Arriani historici et philosophi Ponti Euxini et maris Erythræi periplus ad Adrianum Cæsarem*

(*) V. J. M. Heath *On Indian iron and steel in Journal of the R. Soc. of Great Brit. and Irel.* V, p. 390. IV, p. 187.

(**) Cf. Caylus *De la pierre obsidienne in Mem. de l'Ac.* t. 36 p. 457 sqq.

(***) Editionem paraverat etiam Lucas Holstenius, qui an. 1628 ad Peirescium de ea ita scribit: « Græcum textum ex conjectura multis locis emendavi, quum alia non supplerent auxilia præter ingenium, et maximo mihi adjumento fuere chartæ nauticæ sinus Arabici et topographica delineatio omnium portuum ad oram Ægyptiacam, quas in Anglia ex autographo Joannis de Castro proregis Indiæ orientalis depinxit. Interceperant eas Angli temporibus Elisabethæ cum accuratissima descriptione ejusdem auctoris, qui jussu regis Hispaniarum totum sinum accuratissime circumnavigando lustravit. Tum in Indiæ ora recte constituenda ad Arriani mentem et ex rei naturæ et veritate, unice mihi profuit *charta imperii magni Magor*, Indoscytharum regis, quam eques Anglus, legatus eo ab Jacobo rege missus, delineavit et Anglica lingua publicavit. »

Augustum. Nunc primum e græco sermone in latinum versus plurimisque mendis repurgatus. Accesserunt et Scholia, quæ luculentam Regionum, Gentium, Insularum, Oppidorum, Fluminum, Mercium cæterarumque rerum memorabilium utriusque Peripli descriptionem continent, ex accurata veterum ac recentiorum authorum collatione. Addita est præter loca, in quæ solers Lusitanorum penetravit navigatio, omnium cum Oppidorum, quæ Danubius irrigat, tum fluviorum qui in eum devolvuntur, diligens et jucunda observatio, præterea ipsius Ponti chorographica tabula. Io. Guilielmo Stuckio Tigurino auctore. Cum gemino indice rerum scitu dignarum, quæ in utroque periplo explicantur. Lugduni, Barth. Vicentius. MDLXXVII. fol. Aliis in exempl. legitur: Genewæ apud Eustathium Vignon. MDLXXVII. — Editio neque verba scriptoris multo emendatiora præbet, neque rerum intelligentiam juvavit insulsa commentarii farragine.

3. Ἀρριανοῦ τέχνη τακτική, Ἑκταῖς κατ' Ἀλανῶν, Περίπλους πόντου Εὐξεινίου, Περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, Κυνηγετικός, Ἐπικτήτου ἐγγχειρίδιον, τοῦ αὐτοῦ Ἀποφθέγματα καὶ ἀποσπάσματα τὰ ἐν τῷ Ἰωάννου Στοβαίου ἀνθολογίῳ καὶ ἐν ταῖς Ἀγγέλλου ἀγρυπνίαις ἀττικαῖς σωζόμενα. *Arriani ars tactica, Acies contra Alanos, Periplus Ponti Euxini, Periplus maris Erythræi, Liber de Venatione, Epicteti enchiridion, ejusdem Apophthegmata et fragmenta, quæ in Joannis Stobæi Florilegio et in Agellii*

Noctibus Atticis supersunt. Cum interpretibus latinis et notis. Ex rec. et museo Nicolai Blancardi. Amstel. ap. Jansson. Wæsb. MDCLXXXIII. 8°. Versio est Stuckii, ex quo etiam in reliquis pendere solet Blancardus.

4. In *Hudsoni Geogr. min. tom. I, an. 1798, cum Dodwelli dissertatione De ætate peripli maris Erythræi ejusdemque auctore.*

5. In *geographis edit. Vindobon. vol. I, p. 297 sqq.*

6. *The voyage of Nearchus and the Periplus of the Erythrean sea, translated from the Greek by William Vincent. Oxford 1809. Græca ex Blancardiana ed. repetuntur. Versio anglica Stuckii potius latina quam græca auctoris verba exprimit. Ceterum de interpretatione peripli optime Vincentus meruit opere quod inscribitur: The commerce and navigation of the ancients in the Indian Ocean, by William Vincent, dean of Westminster. London 1807, 2 vol. 4°. Secundum operis volumen titulum habet: The periplus of the Erythrean sea.*

7. *Arriani Alexandrini periplus maris Erythræi, recensuit et brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ 1849.*

Codicem peripli Heidelbergensis post Gelenium denuo contulit Bernhardus, selectamque ex eo lectionis varietatem dedit in *Analectis in Geogr. min. Halæ 1852. Ego postimpressam jam nostram editionem codicem nactus nonnulla ex eo notabo in Addendis.*

ARRIANI NICOMEDENSIS PERIPLUS PONTI EUXINI.

184. Flavius Arrianus Nicomedensis, Epicteti discipulus, inter varia opera, quæ omnes novimus, condidit Indicam historiam et Periplum Ponti Euxini. Illa quasi supplementum est Historiæ Alexandri et in codicibus tanquam octavus Ἀναβάσεως liber exhiberi solet. Collegit eam scriptor ex Megasthene et Nearcho et his ipsis innitente Eratosthene: adeo ut omnis de eo opere disquisitio, si missam feceris excerptoris opellam, ad duces istos revocanda sit, de quibus dixi in *Fragm. Hist. tom. II et in Scriptt. Rerum Alexandri. Proprio magis Marte rem gessit Arrianus in Periplo Ponti Euxini. Hunc vero ita instituit, ut primum a Trapezunte usque ad Sebastopolim procedat, deinde a Bosporo Thracio ad Trape-*

zuntem oram legat, tum a Sebastopoli denuo exorsus reliquum Ponti litus describat. Quæ quidem rerum dispositio, ut perplexa est et a more geographorum recedit, sic ex ratione nostri libelli facile explicatur. Vel inscriptio: Ἀρριανοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Τραϊανὸν Ἀδριανὸν, ἐν ᾗ καὶ περίπλους Εὐξεινίου Πόντου, prodit rem nobis esse cum epistola et periplum fundi libertate ista, quam commercii epistolici familiaritati concedimus. Res vero ita habet.

185. Arrianus quo tempore has ad Adrianum literas scripsit, præfectus erat Cappadociæ. Quæ provincia tunc præter alia Armeniam minorem complectebatur et in ora inde ab Amiso pertinebat usque ad Dioscuriadem sive Sebastopolim (*),

(*) Apud Ptolemæum V, 6 ora Cappadociæ juxta regionem Leucosyrorum et Pontos Galaticum, Polemoniacum et Cappadocicum pertinens desinit in Sebastopolim, ut apud Arrianum, ita tamen ut Sebastopolis a Dioscuriade diversa sit ponaturque 44° 45' lat. inter ostia Apsorrhii fluvii (44° 40') et Phasidis (45°), ubi alius nemo hujus nominis urbem me-

εις ὅπερ στρατιώτεδον τελευταῖ Ῥωμαίοις ἡ ἐπικράτεια (Arr. Peripl. § 26). Ab oriente autem raris Romanorum castellis gentes barbaræ imminebant, quarum impetus hostilis subinde retundendus erat. Sic Albani sub Pharasmane Ibere bellum intulerunt, quod ut in ipsis initiis exstingueretur, Arrianus noster incusso metu effecisse proditur. Etenim Dio Cassius LXIX, 15: 'Ο μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων πόλεμος, inquit, εἰς τοῦτο ἐτελεύτησεν ἕτερος δὲ ἐξ Ἀλθανῶν (εἰσὶ δὲ Μασσαγέται) ἐκινήθη ὑπὸ Φαρασμάνου (*). Καὶ τὴν μὲν Μηδίαν ἰσχυρῶς ἐλύπησε, τῆς δ' Ἀρμενίας τῆς τε Καππαδοκίας ἀφάμενος, ἐπειτα τῶν Ἀλθανῶν τὰ μὲν ὁώροις ὑπὸ τοῦ Οὐλογοαῖσου πεισθέντων, τὰ δὲ καὶ Φλάβιον Ἀρριανὸν τὸν τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντα φοβηθέντων, ἐπέυστατο. Tempus hujus motus, de quo accuratiora non accepimus, in vigesimum ultimumque Hadriani annum (136 p. C.) incidit; nam Judaicum bellum cœptum est imperatoris anno decimo sexto (Euseb. Chron.), ἤχμασε decimo octavo (Aristo Pellæus ap. Euseb. P. E. IV, 6), finitum autem anno undevicesimo (Euseb. Chron. (**), adeo ut subsecutum Albanorum bellum ad sequentem annum referendum sit, quo Arrianum *Tactica* sua composuisse ipse nos docet (***). Horum vero scribendorum occasionem dedisse curam ordinandæ in provincia disciplinæ militaris et tuendi contra hostem nominis Romani, sponte intelligitur (*). Pericula ista a barbaris impendentia quum nullo non tempore cavenda essent, cuique prætori munus ineunti hoc injunctum negotium, ut provinciæ partem hostium incursionibus obnoxiam obiret singulorumque castellorum muros, fossas, præsidia, arma, commeatum diligenter inspiceret. Id ipsum Arrianus fecit anno 131 vel 132 init., quo tempore Cotys II rex fato recens defunctus erat (**). Quid tunc in mediterraneis egerit,

nescimus; in ora autem maritima loca munita inde a Trapezunte usque ad Sebastopolim cum classe lustravit. Rationes rei gestæ ex officio reddidit *litteris latinis*, quarum his in periplo fit mentio, primum § 7 p. 372, ubi hæc: Καὶ ἤλθομεν... εἰς Ἄψαρον, ἵνα περ αἱ πέντε σπεῖραι εἰσὶν ἰδρυμέναι. Καὶ τὴν μισθοφορὰν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. Ἦντινα δὲ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς Ῥωμαίοις γράμμασι γέγραπται: deinde § 13, p. 377: Ἐς Χῳθον ποταμὸν εἰσεπλεύσαμεν, .. ὧν δὲ ἕνεκα, καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐπράξαμεν, δηλώσει σοι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα. Simul vero de hoc itinere privatas literas græce scripsit ad Hadrianum familiarem, virum græce doctum et eruditulum; in quibus quæ ad publicum prætoris munus pertinebant, hic illic paucis attigisse satis habet, pluribus vero exponit de iis quæ Hadriani personam (ut § 2 ubi de statua ejus, et § 3 de votis pro imperatore in sacrificio nuncupatis) vel sua ipsius in navigatione ista pericula (§ 5 et 6) spectabant, vel si de singulis locis memorabilia quædam suppetere (ut § 7 de Apsaro olim Apsyrtο, § 10 de Phasidis aqua, § 11 de Argûs navis ancora, § 16 de Strobilo monte, in quo vinctus Prometheus). Denique singula quæ sunt a Trapezunte usque ad Sebastopolim loca, portus, fluvios, eorumque distantias, populos etiam barbaros eorumque regulos recenset, adeo ut tota narratio ad formam peripli geographici proxime accedat (§ 1-16). Deinde latius exspatiatus alterum his caput adjungit (§ 17-25) paraplum oræ a Bosporo Thracio usque ad Trapezantem, qui classi Romanæ in ultimas imperii stationes mittendæ usui esse posset. Quibus absolutis, ut ultro etiam progrediendum reliquæque oræ de-

morat. Vix dubium est, quin merus error sit Ptolemæi, sive quod Cappadociæ terminum, qui erat ante Trajanum cum seniore male miscuit, sive quod Sebastopolim, potissimum tunc Colchidis locum, perperam ad Phasidem, præcipuam veteris fama Colchicæ sedem, transtulit, sicut invicem Ἐα, Ἄελ· urbs, tanquam priscum *Dioscuriadis* nomen ex Nicænoris Metonomasiis memoratur apud Stephanum v. *Διοσκουριάς*. Ceterum in Ptolemæo error ille ab interpolatore proficisci possit videri. Nam in Colchidis descriptione (V, 9) sub 44° 43' non Sebastopolis, sed Phasis urbs ponitur, Sebastopolis vero tanquam alterum Dioscuriadis nomen (*Διοσκουριάς ἢ καὶ Σεβαστόπολις*) laudatur. Sic certe res habet in novissima Ptolemæi editione Lipsiens. At Phasidis mentionem codices græci non habent, sed e latinis editores intulerunt; verba autem ἢ καὶ Σεβαστόπολις codices optimi (B E. M. Palat. I ap. Wilb.) omittunt: adeo ut, si nostris copis criticis res adjudicanda est, interpolatio in Colchidis descriptione locum habeat, et sensus Ptolemæo error debeat relinqui.

(*) Pharasmanæ Iberum regis mentio fit in Peripl. § 15 p. 379.

(**) Cf. J. M. Flemmer De itineribus et rebus gestis Hadriani imp. sec. numerorum et inscriptionum testimonia. Hauniae 1836, p. 98 sqq.

(***) Arrian. *Tact. c.* 14 p. 286 ed. Didot: ἐς τήνδε τὴν παρῶσαν βασιλείαν, ἣν Ἀδριανὸς εἰκοστὸν τοῦτ' ἔτος βασιλεύει.

(*) Pertinet hoc etiam fragmentum Arriani, quod inscribitur Ἐκταῖς κατ' Ἀλθανῶν, in quibus Ἀλθανῶν pro Ἀλθανῶν scripsit senioris ævi homo, nominum confusione sæpius obvia. V. Ammian. Marc. XXIII, 5, 16; Zonaras XVI, 1. Cf. Ukert. *Geogr.* III, 2 p. 565.

(**) Vid. Peripl. § 23 p. 392. Cotym II diem obiisse anno 428 aræ Bosporanæ (ab autumno anni 297 a. C. sive 457 a. u. c. computandæ) sive an 131 p. C. fide numerorum constat. Cf. not. seq.

scriptionem addendam Arrianus putaret, movit Cotyis Bosporanorum regis obitus tum Arriano nuntiatus (*). Etenim quum Cimmerii Bospori (**) sicut regionis vicinæ reguli (***) tunc Romanorum fere arbitrio constituerentur, fortassis illuc quoque classis mittenda erat ad ordinandas res Bosporanorum. Itaque hanc quoque navigationem juxta Asiæ et Europæ litora Noster addidit (§ 27-37), adeoque totius Ponti periplum in epistola adumbravit.

186. Ceterum geographi munere, quod data occasione scriptor epistolæ susceperat, paucissimis defungitur. Oratione pressa, eleganti tamen et a sueta periplorum ruditate vehementer discrepante, litora Pontica raptim ut plurimum perstringit; nonnullis tamen locis fama claris immortalatur diutius, ut jejunitatem narrationis scitis mitiget temperamenti. Sic § 32-34 sermo prolixus interponitur de Achillis insula (quam perperam non distinguit a Cursu Achillis); § 10 de Phaside fluviio pluribus exponit, et § 29 quæstionem de Europæ Asiæque termino versibus Æschyleis illustrat. In singulorum locorum recensione interdum plenior esse potuisset. Præ ceteris neglexit Ponti tractum borealem, qui a Bosporo Cimmerio ad Istrum pertinet. Utilissima pars libelli est, in qua ora a Trapezunte usque ad Bosporum Cimmerium describitur; de hac

enim uberiore periplo nunc destituimur, quum Scylax nonnisi pauca præbeat, in Marciani autem et Anonymi periplis ea quæ huc faciunt, deperdita sint.

187. Arrianum, utpote Bithynum et Βιθυνιακῶν scriptorem et Cappadociæ præfectum, suis ipsius itineribus nosse Ponti oram meridiionalem usque ad Dioscuriadem, in eaque describenda Marte proprio agere potuisse consentaneum est; idem vero num etiam reliqua Ponti circumnavigaverit, quærimus; sin fortasse hoc quoque iter peregerit, an ipse tum stadiasium, quem nostro in libello profert, collegerit, dubitamus; id enim negotium ab Arriani ingenio videtur alienius, et haud pauci ante eum in hac re posuerant diligentiam, quorum copiis uti licebat. Accuratissimus autem et Arriani temporibus recentissimus periplus, quantum nos scimus, fuit Menippi Pergameni, qui Augusti et Tiberii temporibus floruit. Quare hunc maxime ab Arriano usurpatum esse facilis est conjectura. Accedit quod Marciane peripli, e Menippo breviati, pars superstes, a Bosporo usque ad Amisum pertinens, de plerisque locorum distantis, interdum etiam in singulis verbis adeo cum nostro libello consentit, ut vix dubium sit, quin vel in meridionalis oræ stadiasmo Arrianus Menippum adhibuerit (*).

188. Inter seriores scriptores Arriani Periplo

(*) Peripl. § 26 p. 392 : 'Ἐπεὶ δὲ ἐπυθόμην Κότυν τετελευτηκέναι τὸν βασιλεῖα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλούμενου, ἐπιμελὲς ἐποίησάμην καὶ τὸν μέγρι τοῦ Βοσπόρου πλοῦν δηλώσαι σοι, ὥς, εἴ τι βουλευοίτο περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχοι σοι καὶ τὸνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦναι βουλευέσθαι. Successor Cotyis fuit Rhæmetalces, cujus hic est titulus in Panticapæa anno 1830 repertus et primum in Ephemeridibus Odessensibus, deinde a Bæckhio in C. I. II, p. 151 n. 2108 f. editus : [Αὐτοκρ] ἄτορα Καί[σ]αρα Τραι[ανόν] Ἀδριαν[όν] Σεβαστόν, [ὑπα]τον τὸ [γ', τὸν τ]ῆ[ς] οἰκουμένης? εὐεργέτ[ην] καὶ ἴδιον κτίστην (i. e. statorem, qui regnum dederit), [Τ]ιβέριος? Ἰού[λιος] βασιλεῖς? Ροιμητάκης φιλό[κ]αισα? ρ καὶ [φιλο]ρώμαιος, εὐσεβής, εὐχάριστος τῆς εἰς [ἐ]αυτὸν καλοκ[α]γαθ[ι]ας? ἀνέστησε[ν, δι'] ἐπιμελητοῦ..... Ἰου[λί]ου Φ[λα]ου[αν]οῦ?..... ... ἔτους λυ', Ἀπellaίου.. Ad hæc Bæckhius : « Titulus pertinet ad mensem secundum anni Bosporani 430, fere Novembrem p. Chr. 133, a. u. c. 886. Rhæmetalces res Cotyi II successit ep. Bosp. a. 428, imperante tum Hadriano; cui etsi Rhæmetalces biennio demum post statuam hanc dedicavit, tamen hoc ob receptum ab illo regnum fecisse videtur; et certe jam anno ep. Bosp. 428 nummi Rhæmetalce Hadriani capite signati sunt. Ceterum notavit editor, Cotym II sine certis et legitimis heredibus defunctum videri, quod Arrianus in Periplo Ponti Euxini imperatori nuntians regis hujus obitum, describit oram hujus terræ, si qua velit de hac ditione constituere; et Rhæmetalce jus aliquatenus fuisse dubium, inde patet, quod Antonino Pio imperatore inter Rhæmetalcem et Eupatorem lis orta est. Tamen audito negotio hic imperator Rhæmetalce imperium confirmavit (Jul. Capitol. Vit. Antonin. c. 9), Hadriani, ut videtur, iudicium secutus. »

(**) Cf. Strabo VII, p. 312 : καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς Ῥωμαῖοι ἂν καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστίν. Plinius Epist. X, 13. 14. 15.

(***) Cf. Peripl. § 28 p. 393 : Ζιχῶν βασιλεὺς Σταγέμαξ? καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχεν.

(*) Ex antiquioribus scriptoribus laudantur : Agathon ἐν τῷ τοῦ Πόντου περίπλῳ ap. schol. Ap. Rh. II, 1015; Alexander Polyhistor περὶ Εὐξείνου Πόντου ap. Steph. Byz. sæpius. Polemonem περὶ τῶν ἐν Πόντῳ πόλεων scripsisse testatur Suidas (F. H. III, p. 125). Quamquam non liquet an his peculiariora de Ponto scripta, an partes operum majorum indicentur. Plurimum materiæ geographis præbuerunt Heracleotæ Argonauticῶν et de Heraclea urbe scriptores, ut Herodorus, Nymphis, Promathidas, Callistratus, porro de Odesso scriptores Heraclides et Demetrius Odessenus, deinde Demetrius Callatianus historicus, quem accuratissime Pontum descripsisse testatur auctor periegeseos iambicæ; adde Bithyniacῶν auctores Demosthenem, Asclepiadem, Artemidorum Ascalonitam, et qui Mithridatica condiderunt, ut Diophantus, et Theophanes Mytilenæus etc. Inter Romanos Sallustius in ea historiæ parte, ubi de Mithridaticis rebus sermo erat, (peculiari libro, ut Wernsdorf. ad Avien. præf. putat) de Ponti situ exposuit, ut constat ex Avieno in Or. mar. 34 sq. et fragmentis in quibus Sallustius in situ Ponti, de situ Pontico, de Ponto laudatur. Tenuissima illa fragmina cum

præ ceteris usus est Anonymus Periplus auctor, in quem Arriani Nicomedensis nomen in cod. perperam transfertur. Præterea Nostrum laudat Stephanus Byz. v. Ἀθῆναι, Ἀλμάνη (quod in vitioso codice reperit pro Ἀρμένη, v. not. ad p. 388, 1) Ἀψίλαι, Ἰστρος (*), Κοτύωρα, Λαζοί, Τύανα, plura ille laudans ex Arriani Bithyniacis et Parthicis. Denique de Ponticis regionibus Arrianum citant Procopius De bell. Goth. IV, 14, p. 535 ed. Bonn. et Leo Diaconus IX, 6. At quæ ab illis afferuntur, in nostro Arriano non exstant. Quare truncatum esse quem tenemus libellum complures existimant. Verumtamen quæ Leo Diaconus l. l. (not. ad p. 414) ex Arriani *Periplo* affert, Achillem in Myrmecione Bospori Cimmerici oppido (cujus in Pseudo-Arriano § 50 mentio fit) natum esse et hinc a Scythiis crudelitatem ejus aversatis pulsum in Thessaliam abiisse, atque Scythicam hanc Achillis originem testari colorem capillorum et oculorum et ingenium et vestitum et alia quæ de Achille poetæ canant: ea longissime absunt a splendidissimo Achillis præconio, quod in nostro Arriani periplus (§ 34 p. 399) legitur, nec in eodem libello tam contraria tradi potuerunt, ut recte monet Bernhardus in Analect. ad geogr. p. 21 (**). Cimmerius iste Achilles haud dubie eidem Byzantinorum fabulæ debetur ex qua apud Malalam p. 97 ed. Bonn. Achilles ducit στρατὸν τῶν λεγομένων Μυρμιδόνων τότε, νῦν δὲ Βουλγάρων. Bernhardus Leonem censet fefellisse speciem scriptoris cognominis, cui de suo penu *Periplus*

affinixerit. Quod si est, indicari putaveris Arrianum historicum, qui Dexippi fere æqualis fuisse videtur (Fr. H. III, p. 673, 12). At malim cogitare de periplus aliquo Ponti Euxini, qui sub Arriani nomine apud Byzantinos circumferebatur. Fortasse illum ipsum quem ex parte adhuc habemus periplus Pseudo-Arriani variis e fontibus conflatum (in quo Myrmecii mentio fit, sed de Achille fabula nondum legitur), postea novis additamentis auxerunt. Procopius vero Bell. Goth. IV, 14, p. 535 ed. Bonn. ita habet: Ταύτην παραρεῖ τὴν γῶραν (τὴν Λαζικήν) ποταμὸς, ῥέων ὄνομα, οὗ δὴ τὸ φρούριον ὠκοδόμησαν ἐκ παλαιῶ Κόλχοι, οὐπερ ὕστερον αὐτοὶ τὸ πλεῖστον ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ἐπεὶ ἐν πεδίῳ κεῖμενον ἐς ἄγαν ὑπὲρ εὐέροδον σφίσιν ἐδοῦξεν εἶναι. Κοτυάειον δὲ τότε τὸ φρούριον ὠνομάζετο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, νῦν μέντοι Κουτατίσιον (Κοτάιν cod. Reg.) αὐτὸ καλοῦσι Λαζοὶ τῇ τῆς φωνῆς ἀγνοίᾳ τὴν τοῦ ὀνόματος διαφθεύοντες ἁρμονίαν. Ταῦτα μὲν Ἀρριανὸς οὕτως ἱστορήσεν· ἕτεροι δὲ φασὶ πόλιν τε γεγενῆσθαι ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις τὸ χωρίον καὶ Κύταϊν καλεῖσθαι· ἐνθὲν δὲ τὸν Αἰήτην ὠρμηθῆναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ποιητὰς αὐτὸν τε Κυταίεα καὶ γῆν τὴν Κολχίδα Κοταίδα καλεῖν (Cf. not. ad Scyl. p. 62). Arrianus noster de his ne verbum quidem habet, etsi de Phaside fluvio multus est § 10 sq. Probabiliter eundem Procopius quem Leo Pseudo-arrianum laudat; ex eodemque fluxerit quod de Phaside Europam et Asiam disteminante apud Procopium legitur (v. not. ad p. 394 et § 12 p. 412).

189. EDITIONES. INDICA HISTORIA Anabasi tan-

ceteris omnibus quæ apud veteres scriptores græcos et latinos de Ponto accepimus, in narrationem continuam et quæ gallice stylum Sallustianum redderet, conflavit ediditque (in Mém. de l'Ac. t. 32, p. 627-49. t. 35 p. 475-503) *De Broses*, præfixo titulo: *Le périple de l'Euxin, tel qu'on peut présumer que Salluste l'avait écrit, vers la fin du troisième livre de son histoire; rétabli sur les fragments qui nous en restent, à l'aide des anciens écrivains que Salluste a pu consulter et de ceux qui ont eu son ouvrage entre les mains.* — Inter seriores historicos amplum de situ Ponti excursus historiis suis inseruerunt Ammianus Marcellinus XXII, 8 et Procopius Bell. Goth. IV, 2 sqq.

(*) Hunc Stephani locum (Ἰστρος.. Ἀρριανὸς δὲ Ἰστροίαν, ὡς Ὀλβίαν, αὐτὴν φασί) non adscripsi in not. ad p. 399, 25.

(**) Aliter olim Bernhardus ad Dionys. p. 941 statuerat: « qui (Arriani periplus) copiosior olim ac luculentior exstabat », fortasse Vossium secutus, qui in præfat. ad periplus Pseudo-Arriani de genuino Arriani scripto dicit: « Compendium voco, quia revera sit. Multo enim locupletior fuit ille periplus, quam est hodie. Citat ex eo loca quædam Eustathius in commentariis ad Dionysium, quæ hodie tamen apud eum non reperiuntur. Unde non dubito, quin multum imminutum sit scriptum illud. » At quæ apud Eustathium de locis Ponticis leguntur aperte sumta sunt ex Bithyniacis Arriani, recteque Dodwellus (De auctore anon. periplus. Ponti Euxini § 3): « Quæ habet (Eustathius), omnia ea istiusmodi sunt, ut in nullo fortasse periplus, sed in historiis ea scribere potuerit Arrianus. » Contra denuo Gailius in præfat. ad Arr. p. VII: « Scitent argumenta, quibus oratio apud Arrianum detruncata et imminuta cognoscitur, si illam cum Anonymo et Marciano comparaveris. » At quomodo ejusmodi comparatio rem probat? Sane habet et Anonymus et Marcianus quæ in Arriano non leguntur; sed unde colligas hæc debuisse etiam apud Arrianum memorari? Res simplicissima hæc est: Arrianus habet quæ non legis apud Marcianum (Artanen fluvium, Rhœn, Lilæum, Lycum fl., Metroum, Tyndaridas, Nymphæum, Tium, Erythinos, Thymena, Zephyrium, Eusenen); contra Marcianus in servato fragmento præbet quæ non notavit Arrianus (Diam, Psillidem, Climaca, Timolaium, Callistratin, Garium, Euarchum fl., Zalecum fl., Lycastum fl., et Chadisium fl.); Anonymus vero et Marcianum et Arrianum in unum conilans habet quæ apud utrumque leguntur omnia, iisque de suo penu unum Gurzubandum locum addidit (Vid. tabula Stadiasmi Ponti Euxini). Ceteram Gailii de Arriano disputationem mihi confusam attingere non erat operæ pretium. — Si quid in Arriani libello truncatum est, dixeris initium et finem epistolæ ab iis qui in geographicæ opuscula eam receperunt, omissa esse, utpote a proposito aliena. Fortassis etiam vocabulum aliquod hic illic in Arriani codice nostro excidit quod servaverit auctor anonymus.

quam octavus liber jungitur in editionibus *Gerbelii* (Basileæ 1539. 8) et *Vulcanii* (Genevæ 1575 fol.); a septem Expeditionis Alex. libris primum distinguitur in edit. *Blancardi* (Amstelod. 1668. 8). Deinde *Hudsonus* eam Indicæ hist. partem, qua Nearchi navigatio exponitur, dedit in Geogr. gr. tom. I (Ox. 1698. 8). Postea Indicam cum Exp. Alex. ediderunt *Gronovius* (Lugdun. Bat. 1704. fol.) et *Raphelius* (Amstelod. 1757. 8), et inter Arriani opera omnia *Borheck* (Lemgov. 1792 sqq. 8), separatim vero *Schmiederus* (*Arriani historia indica cum Bonav. Vulcanii interpretatione latina, permultis locis emendatiore, rec. et illustravit F. Schmieder. Halæ 1798, 8*). Hudsonum secuti Nearchi parapulum ex Indica hist. excerpserunt editores geographorum min. Vindobonenses (tom. I, an. 1807). Denique Indicam habes in Arriani opp. omn. quæ edidit Neophytus Ducas græcus (Vindobon. 1810. 8°), et in Arriani editione Didotiana (Paris 1846),

in qua Indicam denuo recensuit sermonemque ionicum ad certam normam quandam exigere studuit Dübnerus.

190. PONTI EUXINI periplum primus edidit Gelenius in Geographis Basileensibus (1533. 4°); deinde Stuckius (Genevæ 1577 fol.) et Blancardus (Amstelod. 1683. 8) una cum Pseud-Arriani periplo maris Erythræi (v. supra p. cxr), Hudsonus in Geogr. gr. tom. I (Oxon. 1698), Borheck in opp. Arriani (Lemgov. 1792 sqq.), editores Geogr. Vindobon. (1807), Neophytus Ducas in opp. Arr. (Vindob. 1810), Gailius in Geogr. min. tom. III (Paris 1831), Hoffmannus (*Arriani Periplus Ponti Euxini. Anonymi Periplus Ponti Euxini et Mæotidis paludis. Anonymi mensura Ponti Euxini. Agathemeri hypotyposes geographiæ. Fragmenta duo geographica. gr. et lat., cum aliorum selectis suisque notis ed. S. F. G. Hoffmann. Lips. 1842. 8*), nos denique in Arriano Didotiano (1846).

ANONYMUS AUCTOR PERIPLI PONTI EUXINI.

191. Præter Arriani de Pontica circumnavigatione epistolam alius exstat Ponti Euxini periplus ab incerto ævi senioris auctore Byzantino e variis fontibus collectus et eodem quo genuinus Arriani libellus modo inscriptus: Ἀρριανῶς περίπλους Εὐξείνου Πόντου... Τραϊανῶ Ἀδριανῶ Σεβαστῶ Ἀρριανός (V. p. 402). Non tamen integrum habemus. Desideratur pars media, in qua ora describebatur ab Apsaro fluvio ad Mæotidem pertinens. Duarum vero quæ supersunt particularum priorem (§ 1-42), a Bosporo Thracio exordientem, e libro Vaticano Holstenius descripsit et ex Holstenii schedis primus edidit in tertio Geographorum

volumine Hudsonus; altera, quæ parapulum a Mæotide palude usque ad Byzantium continet, initio legitur acephali codicis Heidelbergensis. Denique ejusdem libri excerpta quædam habet codex Vindobonensis 292, fol. 315-316, ut intelligitur ex loco mutilo (V. p. 402 not.) quem inde transcripsit Lambecius in Commentariis de bibl. Cæsar. Vindob. lib. V, p. 534 (*). Memorandum denique fragmentum de ambitu Ponti Euxini, quod inter miscellanea geographica præbent codex Hafniensis (V. p. 424) nec non, ut nunc video, codex Parisinus (**). Id enim quum singulas mensuras et in nonnullis etiam singula

(*) Lambecius, quum fragmentum anonymi ab Hudsono tom. III editum non nosset, locum istum ad genuinum Arriani libellum, qui nunc mutilus esse videretur, pertinere putavit; atque Hudsonus Geogr. tom. I, Lambecium secutus, Arrianis locum inseruit. Condonandum hoc; at non debebant errorem hunc repetere seniores Arriani editores. Vid. not. ad pag. 402.

(**) In codice Parisino N : 83 Supplementi fol. 46 post breve de Dionysio Periegeta scholion, Περιηγητοῦ Διονυσίου γένος inscriptum, varia leguntur excerpta geographica. Ac primum quidem ventorum duodecim laterculus hicce: Ἰστέον δὲ οἱ άνέμοι εἰσὶ δώδεκα. Ἐγείρονται δὲ ἐκ τῶν τεσσάρων περάτων, ἀνατολῶν, δυσμῶν, ἀρκτου καὶ μεσημβρίας. Πρώτος ἀπὸ ἀπὸ τῆς δεύτερος καὶ χιῆς, τρίτος βορρᾶς ὁ καὶ θρᾶξ, τέταρτος ἀπαρκτίας, πέμπτος θρασχίας, ἕκτος ἰάπυξ (ἀπαξ cod.), ἑβδόμος ζέφυρος, ὀγδοὺς λίψ, ἑννατὸς λιθόντος, δέκατος νότος, ἐνδέκατος εὐρόντος, δωδέκατος εὐρος. Deinde Ponti Euxini habes stadiasium, in quo uncis inclusa supplevi, parentheses signis ejcienda indicavi: Ἐως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἦτοι στόματος [τοῦ Πόντου] ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ λεγομένου πενταστομίου (leg. πέμπτου στομίου) Ἰστροῦ τοῦ ποταμοῦ (τοῦ πόντου) στάδια γχλμ', γινόμενα μίλια ὁμοῦ υπε'.

Ἀπὸ δὲ Βορυσθέου (Βοσπόρου cod.) ποταμοῦ τοῦ [καὶ] Δανάπρεως καλουμένου ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στάδια εχ'. γίνονται μίλια ψμς', ε' ε' (Prn ε' ε' codex ubique habet στ'; sed tertias miliarii partes numeratas esse, ut in anonymi periplo, patet e seqq. ubi μίλια χλγ' γ').

Ἀπὸ δὲ Χερσῶνος ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς στάδια η[θ'], μίλια αρπς', ε' ε'.

Ἀπὸ δὲ τῆς Πορθμίας κώμης τῆς ἐν τῷ τέλει [τῶν] τῆς Εὐρώπης τοῦ Πόντου μερῶν (cod. μέρους) [καὶ ἐν τῷ στομίῳ] τῆς Μαυιώτιδος λίμνης ἦτοι Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου [στάδια α, α ρ', μίλια, αυπ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως (ἐξω cod.) τῆς πόλεως Ἀμισού στάδια δχξ', μίλια χκα', γ'.

Ἀπὸ δὲ Ἀμισού ἕως τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ στάδια γωδ', μίλια ςζ'.

verba et vitia orationis eadem exhibeat quæ periplus Anonymi, ex hoc ipso repetendum est. Attamen quum ratio, qua stadia in miliaria Romana convertuntur, alia in fragmento isto, alia in periplo sit: quæritur an hæc discrepantia imputari debeat scribæ fragmenti, an plures fuerint ejus peripli recensiones, quarum singulæ sua quædam propria haberent. Hoc mihi verisimilius esse videtur. Quemadmodum Chronica nonnulla Byzantina et libri de antiquitatibus Constantinopolitanis et fabulosæ Alexandri M. historiæ et si quæ sunt similia, fundum quæque habent communem, quem deinceps scribæ pro arbitrio et ingenio vel servant, vel mutant, minuunt, augment: sic eandem sortem nacta sint Byzantina nostra de Ponto Euxino collectanea; indeque explicandum fuerit quod Procopius et Leo Diaconus ex Arriano afferunt, quæ in Arriano et nostro Pseud-arriano frustra quærimus (*).

192. Auctor hujus compilationis num ipse nomen suum celaverit, an alius quidam Arrianum ei substituerit, parum liquet. Opera autem, ex quibus conglutinatus periplus est, novimus hæc:

1. Marciani epitomen peripli Menippeï.
2. Arriani periplum.
3. Anonymi periegesin iambicam.

4. Pseudo-Scylacis periplum.

193. Fundus libri est *Epitome Marciani*; ex hac enim sumsit ordinem peripli et argumenti indiculum. Singulis etiam capitibus olim tituli, ut apud Marcianum, præfixi erant, quorum in codice nostro nonnisi primus(**) superest, reliquos librarii omiserunt. Stadiorum summas particulares iisdem locis quibus Marcianus colligit. Loca in superstite Marciani parte memorata ad unum habet omnia; ut plurimum ipsa etiam verba Marciani reddit.

194. Quæ in *Arriani* periplo loca memorantur, item exhibet omnia(***) quæ in Arriano et in superstite Marciani parte non occurrunt, ea ex Marciani parte deperdita fluxisse censenda sunt. Præterea ex Arriano passim assumpsit breves notitias geographicas et historicas vel mythologicas. Uberiora autem de originibus urbium et populis eorumque moribus quum neque Arrianus præberet neque Marcianus in excerptando Menippo (quem scimus historiam non neglexisse) curasset: Noster ea assumpsit ex Anonymi periegesi iambica, modo servatis versibus modo paullulum mutatis modo dissolutis prorsus et cum Arriani et Marciani verbis arcte conflatis (*).

195. E *Pseudoscylicis* periplo (§ 69) ducta sunt

Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως τοῦ στομίου (τῶν σταδίων cod.) τῆς Μαιώτιδος λίμνης στάδια δρν', μίλια φνγ', [γ']. Γίνεται δὲ ὁ πᾶς περίπλους Εὐξείνου πόντου, τῶν δεξιῶν τῆς Ἀσίας μερῶν τοῦ Πόντου (τῶν τελευταίων) τῶν τε εὐωνόμων τῆς Εὐρώπης ἕως τοῦ Ἱεροῦ στάδια διςμύρια (τρισμ. cod.) φπζ', μίλια γρμε'.

*Ο δὲ περίπλους τῆς Μαιώτιδος λίμνης, εἰς ἣν τρέπει ὁ Τάναϊς ποταμὸς, στάδια δ', μίλια ας'.

Ἔστι δὲ τὸ σταδίον ἕξον μῆκος οὐσίον ἐστι τὸ ἱπποδρόμιον (l. τὸ τοῦ ἱπ.). Τοιαῦτα δὲ ἑπτὰ μίλιον ἐν ποιούσιν.

*Οτι εἰκοσιπέντε μυριάδων [add. foret καὶ διςχιλίων] σταδίων ἐστὶν ἡ περιήγησις (l. περίμετρος) τῆς γῆς, ὡς τῷ Ἑρατοσθένει δοκεῖ.

Deinde alia sequuntur fragmenta quæ ex scholiis ad Dionysium vel ex geographia aliqua ad Dionysii poema accomodata (ut illa Nicephori Blemmidæ) fluxerunt.

Jam quod Ponti stadiasmum attinet, stadiorum numeri in fragmento superstite cum periplo nostro bene quadrant, excepto eo qui pertinet ad distantiam a Phaside ad ostium Maeotidis. Ea enim quum in periplo p. 422, 45 sit stadiorum 4025, mil. 536 $\frac{2}{3}$, in fragmento exhibentur stadia 4150, milia 553 $\frac{1}{3}$. Qua de re nihil nunc dijudicare licet, quum peripli pars, qua singulæ hujus tractus distantiae enumerabantur, jam deperdita sit. Summa totius peripli maris Pontici quum eadem sit in periplo et fragmento nostro, eaque bene quadrat in summas peripli particulares: consequitur in fragmento aut corruptum esse stadiorum numerum 4150, aut eam distantiam, quæ in antec. excidit, a nobis autem ex periplo suppleta est, aliter habuisse quam in periplo.

(*) Nescio an similis sit sententia Kœhleri, cujus meminit Osannus in not. ad fragmentum codicis Hafniensis: « Neque nunc exploraverim, inquit, viri sagacissimi, Kœhleri puto, sententiam, qui periplo, qualis hodie feratur, nihil aliud quam antiquiorem contractum periplum contineri contendit in libro Petropoli an. 1808 vulgato: *Mémoire sur quatre médailles du Bosphore Cimmérien* p. xxii. »

(**) Βιβυνίας τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περίπλους. In Marciano nonnisi Βιβυνίας περίπλους codex habet. Supplendum ex Nostro videtur τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ, præsertim quum in proxime antec. Marcianus dicat: μέρος τοῦ Βιβυνῶν ἔθνους τὸ πρὸς τῷ Πόντῳ κείμενον.

(***) Quod non memorat Ἡόνας, quod loci nomen apud Arrianum p. 396, 6 esse videtur, id indicat aut intellexisse Nostrum errorem Arriani aut aliter legisse. Fortasse pro ἐκ δὲ τῶν ἐκρῶν τῆς λίμνης ἐς Ἡόνας στάδιοι τπ' legendum: ... λίμνης ἐστὶν Ἡὼν ἐς σταδίους τπ' vel εἰαί τῆς Ἡόνος στάδιοι τπ'.

(*) Locis e peregesi poetica petitis addenda sunt quæ leguntur § 51, p. 415, 20: ἐν ταύτῃ δὲ τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε καὶ συγὰς ἐκ τοῦ Βοσπόρου οἰκῆσαι. Jambos relingere licet ita:

Ἐν τῇ Θεοδοσίᾳ ποτ' οἰκῆσαι φασὶ aut: Ἐν τῇδὲ τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε

Καὶ συγὰς ἐκ τοῦ Βοσπόρου. . . . Καὶ φυγάδας οἰκῆσαι τινὰς τοῦ Βοσπόρου.

Alia nonnulla in Anonymo leguntur quæ item fluxerint e Scymno, quamquam manifesta orationis metricæ vestigia non supersunt.

§ 44 p. 412, 28 : 'Η δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται εἰς ἥμισυ εἶναι τοῦ Πόντου, quod parum concinit cum præcedentibus ex Arriano sumtis : Τῆς δὲ λίμνης, τῆς Μαϊώτιδος περίπλους λέγεται σταδίων ἄμφι τοὺς Θ. Cum eodem Scylace (§ 92) faciunt hæc § 91 p. 422, 37 : Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους ἴσος εἶναι τῷ περίπλῳ τῆς ποντικῆς (*) τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, quæ parum apte cum suis ipsius mensuris auctor componit ; debebat saltem : Ἐνίοις δὲ λέγεται κτλ. Denique § 46 p. 412, 41 verba : εἴτα Φαναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις, ex eodem Scylace § 69 assumsit, ut colligitur tum e rariore nomine Φαναγόρου πόλις, tum ex ordine harum urbium, quem Noster e sui peripli ratione invertere debebat. Præterea in his quoque negligentem se præbet, quum easdem urbes mox denuo aliis nominum formis afferat ex periegesi iambica, Φαναγόρειαν et Κῆπον dicens. Quare nescio an Scylacis loca postea demum ab aliquo inserta sint. Certe si tollerentur, periplus foret concinnior.

196. Præter laudatos num alios fontes Noster adhibuerit quæritur. Artemidorum ad manus ei fuisse putari possit. Nam § 63 postquam a Chersone ad Tyram stadia 4110, a Tyra ad Cremniscos 240 stadia computavit, addit ex Artemidori sententia intervalla esse stadiorum 4420 et 480. Sed quum alias nusquam fontes suos laudet nec ulla auctorum nomina occurrant nisi ea quæ poeta in periegesi citaverat, hoc quoque loco Artemidori mentionem inde repetiverit. Fieri etiam potest ut Marcianus Artemidori mensuras cum Menippeis hoc loco composuerit. Contra vero ex ignoto nobis auctore fortasse petita sunt plurima eorum quæ de ditionibus populorum leguntur hæcce :

§ 32, p. 409, 15 : Ἀπὸ δὲ Πολεμωνίου ἕως πλησίον τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ Χάλυβες ἔθνος ἔχουν.

§ 33, p. 409, 28 : Ἀπὸ δὲ Κοτυώρου ἕως πλησίον Πολεμωνίου πρῶτον Τιβαρηνοὶ ἔχουν.

§ 35, p. 410, 7 : Ἀπὸ οὖν Φαρνακίας τῆς καὶ πάλαι Κερκασσῶντος (**) ἕως πλησίον Κοτυώρου πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μοσσυνοικοί.

§ 37, p. 410, 38 : Ἀπὸ οὖν Τραπεζοῦντος ἕως τῆς Ἀρκτηάδος νήσου καὶ Φαρνακίας τῆς καὶ πάλαι Κερκασσῶντος ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μάκρωνες.

[§ 38, p. 411, 6 : Ἀπὸ οὖν Ὀρσιῶντος ποταμοῦ (occasum versus) τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων ἐστὶ· τὰ δὲ ἐρχόμενα (ortum versus) βαρβαρῶν διαφόρων ἐστὶν ἐθνῶν. Hoc e Marciano sumsit, ut ex fragm.

Menipp. p. 572, 2 colligis ; parum apte tamen nunc memorat, quum in antec. nulla *duorum Pontorum* facta sit mentio.]

§ 42, p. 412 : Ἀπὸ οὖν Ἀρχάδεως ποταμοῦ εἰς Ὀρσιῶντα ποταμὸν πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐκεχειριεῖς, νῦν δὲ Μαχελῶνες καὶ Ἡνίοχοι (Machelones et Heniochos in hoc tractu ponit Arrianus).

§ 50, p. 415, 3 : Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος μέχρι Κυτῶν Σκύθαι κατοικοῦσιν.

§ 57, p. 416, 24 : Ἀπὸ οὖν Καλοῦ λιμένος μέχρι τοῦ Ἰστρου πάλιν Σκύθαι κατοικοῦσιν.

197. Fieri potest ut hæc fluxerint e periegesi iambica, quæ in Ponti periplot ab ora Europæa sumsit initium. Certe eandem adornationem fuisse periplot, unde nostra proveniunt, ex ratione qua termini *a quo* et *ad quem* designantur, intelligitur. In omnibus enim locis, excepto postremo, ita Noster loquitur quasi inversa directione circumnavigatio procederet. Sic post Cytarum mentionem dicit ab Athenæone ad Cytas Scythas pertinere, quum tamen Athenæonis in sequentibus demum mentio fieri possit, necdum situm ejus lector noverit. Porro poetæ periegesin subesse his ditionum definitionibus tanto facilius credideris, quum quæ de moribus populorum passim monentur, ex ea petita sint. Quodsi metrica orationis forma nunc non satis apparet, excerptor eam solvisse putetur. At quomodo poeta ille Polemonii mentionem facere potuit? Num hæc est excerptoris? Res incerta. Itaque etiam de fonte, ex quo hæc hausta sint, nihil iudico. — Præterea alia quædam minora Noster habet, quorum origo dubia est; sed minimas quasque vermiculati operis tesseræ scrutari nunc non vacat.

198. Congestam sic materiam neque subacto iudicio auctor concinnavit, neque novis copiis de suo penu magnopere auxisse videtur. In ea periploti parte, de qua et Arrianum et Marcianum conferre licet, unum Gurzubanthum locum (p. 407, 29) inter Carusam et Zagoram interposuit. Sed hoc ipso additamento prodit negligentiam. Nam quum recte Arrianus a Carusa ad Zagoram stadia esse 150 tradat, ille a Carusa ad Gurzubanthum computat stadia 60, hinc vero ad Carusam stadia 150, non mutato numero Arriani. Similem oscitantiam in aliis nonnullis deprehendimus, de quibus in annot. ad Arrianum passim monui. Qua ratione stadiasmum Ponti Noster

(*) Verba τῆς π. vel post Εὐρώπης vel post Ἀσίας, vel potius post utramque vocem poni velis.

(**) Terminos Macronum, Mosynæcorum et Tibarenorum aliter definiunt Scylax et ceteri scriptores antiquiores. Diversa Nostri narratio ex errore repetenda, qua duæ Cerasuntæ confunduntur. Vide not. ad Scylac. § 86, p. 64.

instituerit, modo Arriani modo Marciani numeros assumens, modo neutrum secutus, ex subjecta tabula synoptica intelligitur, normam vero ac legem, cui in his auctor se addixerit, frustra circumspicis. Ceterum stadiorum numeris de suo addidit numerum miliariorum, quæ more Byzantinorum ita computavit, ut miliarium sit stadiorum septenorum et dimidii (*). Si quid gratum nobis fecit, id ponimus in notatis locorum nominibus recentioribus, sive quod a priscis ea prorsus differant sive populi ore paullatim in aliam formam abierint. Cujusmodi sunt quæ leguntur : § 3, p. 403 Μέλαιναν τὴν νῦν λεγόμενην Καλὴν ἄκραν. § 6 Ἀπολλωνίαν νῆσον. τὴν νῦν λεγόμενην Δάφνην. § 11, p. 404 Ἀπολλωνίαν τὴν νῦν λεγόμενην Σωζόπολιν. § 12 εἰς Τυνδαρίδας τὸ νῦν λεγόμενον (τὰ νῦν λεγόμενα?) Κυρσαῖτὰ (Κυρσαῖτον?). § 13, p. 405, 13 Ψιλλὰ ποταμὸν τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον. § 19, p. 406, 20 Καλλίστρατον τὴν καὶ Μαρσίλλαν § 23, p. 407 Εὐχρον ποταμὸν τὸν ἤδη Εὐχρον λεγόμενον. § 24 Ζάκωρον χωρίον [τὸ] ἤδη Καλίππους λεγόμενον. § 26 εἰς Εὐσένην τὴν καὶ Δαγάλην λεγόμενην. § 38, p. 411, 1 Ὑσσου λιμένα τὸν νῦν λεγόμενον Σουσάρμια. § 51, p. 415, 18 νῦν δὲ λέγεται ἡ Θεοδοσία τῇ Ἀλανικῇ ἥτοι τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ Ἀρδάβδα, τουτέστιν ἐπτάθεος. § 57 τοῦ Ἰστρου ἥτοι Δανούβειος. § 58 Βορυσθένην τὸν νῦν Δάνηπριν. § 75, p. 420, 24 νῦν δὲ αἱ Καρίαι λέγονται (ἡ Καρία λέγεται?) Καρέα. Ibid. εἰς Τετρισιάδα ἥτοι Τίριζαν ἄκραν. νῦν δὲ λεγόμενην Ἀκραν. § 90, p. 422, 18 λιμένα Δάφνης τῆς μαينوμένης τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην, in quo diversa loca male confundit auctor. Sæpe etiam duplices nominis formas, quas in fontibus suis reperit, componit; quarum nonnullæ nonnisi prava librorum lectione niti videntur. Sic § 75 formam Τετρισιάδα ex Arriano, Τίριζαν ex poeta assumsit. § 52, p. 415, 22 legis : εἰς Ἀθηνῶνα λιμένα ἥτοι Σκυθοτάρων λιμένα, quorum hoc est Arriani, illud alterius fontis, cui in hoc tractu se

addicit. Idem cadit in § 57, p. 416, 23 : ἀπὸ δὲ Κορονίτιδος ἥτοι Κερκινίτιδος, quorum hoc Arrianus habet, illud alter fons præbuit fortasse librarium vitio. Similia hæc sunt : § 30, p. 409, 11 : εἰς Φαδισάνην ἥτοι Φάδισαν. § 34, p. 410, 1 : εἰς Φαρμακίαν ἥτοι Φαρνακίαν. § 39, p. 411, 15 : εἰς Ἀδινῆον τὸν ἤδη λεγόμενον Ἀδινῶν (quod in nostris libris habet Arrianus). § 90, p. 422, 12 : εἰς Κυανέας ἥτοι Κύλας. Ceterum non ubique ad mutata nomina attendit. Non monet Byzantium etiam Constantinopolim dici; vice versa § 36 Ἐρμούσαν affert, quæ Arriano aliisque vocatur Ἐρμώνασσα : adeo ut, nisi librorum vitium subest, dicendum fuisset : Ἐρμώνασσαν τὴν νῦν λεγόμενην Ἐρμούσαν.

199. *Ætatem* auctoris sæculo quinto non esse priorem ex eo quod Marcianum exscripsit, colligimus. In eandem sententiam ducunt verba Ὑσσου λιμένα τὸν νῦν λεγόμενον Σουσάρμια (§ 38, p. 411, 1). Nam vetus nomen *Hyssi portus* reperitur adhuc in Tabula Peutingeriana et in Notitia imperii (p. 96 ed. E. Böcking.), ubi : *Cohors Apuleja civium Romanorum Fisiporto*; apud Procopium vero (B. G. IV, 2) locus jam vocatur altero nomine Σουσούρμια (V. not. p. 371). Monuit hæc Mannertus VI, 2 p. 376, qui Anonymum ætate inter Notitiam imperii et Procopium media sive sæculo quinto scripsisse putat probabiliter (**).

200. Anonymi fragmentum secundum, quod codex Heidelbergensis præbet, primus edidit cum Scylacis periplo J. Vossius Amst. 1639. 4º, deinde Jac. Gronovius in *Geographicis antiquis* Lugd. Batav. 1697. 4º, et Hudsonus in Geogr. tom. I. (an. 1698). Idem Hudsonus alterum fragmentum primus edidit in Geogr. tomo tertio. Utrumque in eodem volumine non tamen tanquam partes ejusdem peripli, dederunt Gailius in Geogr. tom. III (1831) et una cum Arriano aliisque Hoffmannus 1842).

(*) Cf. Leo Tact. c. 17 : τὰ δὲ ἐπτά καὶ ἥμισυ στάδια ποιοῦσι μίλιον ἓν. Heron in Isagoge ms. : τὸ μίλιον ἔχει στάδια ἑπτά ἥμισυ ... πόδας Φιλεταρίου δρ', Suidas et Photius v. στάδιον : ἐπτά γὰρ ἥμισυ στάδια ποιοῦσι μίλιον. Eadem schol. Lucian. Contempl. 8; schol. in Platon. Critiam p. 211 Ruhnck., Bachmann Anecd. I, p. 369. Basilii Seleucensis p. 373 : ἀπὸ δεκαπέντε σταδίων, ὅπερ ἦν μίλια δύο. V. plura in Thes. gr. v. μίλιον (Alii nonnisi septem stadii computant, minus accurate.) Cf. Ukert. I, 2, p. 76. Quomodo ortus sit hic computus certius quidem dicere non habeo; ni fallor, auctores nostri in stadium non Olympicos, sed Philetarios pedes 600 computabant, qui Olympicis erant majores. Itaque 7 1/2 stadia forent Philetarii pedes 4500, quot milio tribuit Hero l. l. — Ubi miliarii partes exprimendæ erant, liberius in his versatur peripli auctor, nonnisi 1/3 et 2/3 miliaria notans; quamquam ne ad has quidem particulas accuratius stadiorum numeri ubique exiguntur, nescio an auctoris an librarii culpa.

(**) Cf. Köhler in *Mém. de l'acad. de Saint-Petersbourg* tom. X, p. 615 (citante Gailio præf. p. xxiv) : « Cet auteur donne des détails qui nous font connaître l'état de ces lieux dans le quatrième siècle de notre ère, temps où ce périple fut, à ce qu'il paraît, composé, au moins enrichi de nouvelles observations. » Ad Diocletiani tempora periplus pertinere opinabatur Dodwellus; quod recte improbat Osannus in not. ad fragm. De ponti ambitu, seriorisque ætatis scriptum esse censet.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		MARCIANUS.		
A Byzantio ad Fanum Jovis.	120		120				
A FANO JOVIS AD HERACLEAM.							
A Fano ad Rhebam fl.	90		90		90		
Inde ad Melenam s. Calen acram. .	150	240	150	240	150	240	
Artanen fl.	150	390	150	390	»	»	
Psilin fl.	150	540	150	540	290	530	
Calpen portum.	210	750	210	750	[210]	740	
Rhoen.	20	770	20	770	»	»	
Apolloniam s. Thyniadem i. . . .	20	790	20	790	60	800	
Chelas.	20	810	20	810	»	»	
Sangarium fl.	180	990	180	990	200	1000	1000 stadia Strabo p. 543.
Hypium fl.	180	1170	180	1170	180	1180	
Diam.			60	1230	60	1240	
Lilæum.	100	1270	40	1270	»	»	
Elæum.	60	1330	60	1330	90	1330	
Caletem empor.	120	1450	[120]	1450	120	1450	
Lycum fl.	80	1530	80	1530	»	»	
Heracleam.	20	1550	20	1550	80	1530	
In summa a Fano ad Heracleam.	[1550]	...	1550	...	1530	1500 st. Strabo p. 543; 1600 st. (200 m.) Plin. VI, 1.
Item linea recta.	1200	
Ab Heraclea ad Apolloniam Thraciæ.	1000	...	1000	

AB HERACEA AD AMASTRIM.

Ab Heraclea ad Metroum s. Auliam.	80		80				
Inde ad Posidium.	40	120	40	120	110		
Tyndaridas s. Cyræta.	45	165	45	165	»		
Nymphæum.	15	180	45	210	»		
Oxinam.	30	210	30	240	90	200	
Sandaracen.	* 90	300	40	280	40	240	
Crenidas.	60	360	20	300	20	260	
			[60?]	[340]			
Psyllam emp.	30	390	30	330	20	280	
Tium.	90	480	90	420	»	»	304 (38 m.) Plin. VI, 1 ab Heraclea ad Tium.
Billæum fl.	20	500	20	440	90	370	
Psyllidem s. Papanium fl. . . .			60	500	60	430	
Parthenium fl.	100	600	70	570	70	500	
Amastrim.	90	690	90	660	90	590	
				[700]			
In summa ab Heraclea ad Amastrim.	...	[690]	...	700	...	590	
A Fano Jovis ad Amastrim.	[2240]	...	[2250]	...	[2120]	

AB AMASTRI AD SINOPEN.

Ab Amastri ad Erythinos.	60		90				
Inde ad Cromnam.	60	120	90	180	150		
Cytorum.	90	210	90	270	90	240	
Ægialos.	60	270	60	330	[60]	300	
Climacem.	»	»	50	380	50	350	
Timolaium.	»	»	40	420	60	410	
Thymena.	90	360	20	440	»	»	
Carambin.	120	480	120	560	100	510	1300 st. ab Heraclea ad Carambin Strabo p. 546.
Callistratin s. Marsillam. . . .	»	»	20	580	20	530	
Zephyrium.	60	540	40	620	»	»	
Garium.	»	»	30	650	80	610	
Abonutichos s. Ionopolin. . . .	150	690	120	770	120	730	
Ægneten.	150	840	120	890	160	890	
Cinolin.	60	900	60	950	60	950	
Stephanen.	180	1080	180	1130	150	1100	
Potamos.	150	1230	150	1280	120	1220	
Lepten acram s. Syriadem. . . .	120	1350	100	1380	120	1340	
Armenen.	60	1410	60	1440	50	1390	
				[60?]	[1400]		
Sinopen.	40	1450	40	1480	50	1440	700 st. a Carambi ad Sinopen Strabo p. 546.
					[1450]		
In summa ab Amastri ad Sinopen.	[1450]	...	[1480]	...	1450	
A Fano Jovis ad Sinopen.	[3690]	...	[3730]	...	3570	3500 st. Strabo p. 546.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		MARCIANUS.		
A SINOPE AD AMISUM.							
A Sinope ad Enarchum fl.			80		80		
Inde ad Carusam.	150	»	70	150	70	150	
» Gurzubanthum.	»	»	60	210	»	»	
Zagora s. Calippos.	150	300	150	360	120	270	
Zalecen fl.	»	»	90	450	120	390	
Halyz fl.	300	600	210	660	150	540	
Naustathmum.	90	690	40	700	120	660	
Conopium.	50	740	50	750	120	780	
Euseben s. Dagalen.	120	860	120	870	»	»	
Amisum.	*160	1020	160	1030	150	930	
			[60?]	[930]	[170?]	[930]	
In summa a Sinope ad Amisum.		[1020]		[930]		950	900 st. Strab. p. 547 ; 1040 st. (130 m.)
A Fano Jovis ad Amisum.		[4710]		4660		4520	Plin. VI, 2.

AB AMISO AD TRAPEZUNTEM.

Ab Amiso ad Lycastum fl.	"	"	20		20		
Inde ad Chadisium fl.	"	"	40	60	150	270	
Auconen port. et Irin fl.	160	"	100	160	100	370	Reliqua Marciani desunt.
Heracleum.	360	520	360	520			Pro 360 codex An. habet 160.
Thermodontem fl.	40	560	40	560			
Berin fl.	*90	650	60	620			
Thoarin fl.	60	710	90	710			
Cenoen.	30	740	30	740			
Phigamontem fl.	40	780	40	780			
Ameletum fl.	"	"	20	800			
Phadisanen.	150	930	130	930			
Polemonium.	10	940	*30	980			920 st. (120 m.) ab Amiso ad Polemonium, Plinius VI, 4.
Iasonium pr.	130	1070	130	1110			
Cilicum insulam.	15	1085	15	1125			
Genetem fl.	"	"	55	1180			
Boonem.	75	1160	20	1200			
Cotyora.	90	1250	90	1290			
Melanthium fl.	60	1310	60	1350			
Pharmathenum fl.	150	1460	150	1500			
Pharnaciam s. Cerasuntem.	170	1580	120	1620			640 st. (80 m.) a Polemonio ad Pharnaciam, Plinius VI, 4.
Aretiadem ins.	30	1610	30	1650			
Zephyrium.	120	1730	120	1770			
Tripolim.	90	1820	90	1860			
Argyria.	20	1840	20	1880			
Philocaleam.	90	1930	90	1970			
Coralla.	100	2030	100	2070			
Cerasuntem.	"	"	60	2130			
Hierum montem.	150	2150	90	2220			
Cordylen.	40	2290	*45	2265			
Hermonassam.	45	2265	45	2310			800 st. (100 m.) a Pharnacia ad Trapezuntem, Plinius VI, 4.
Trapezuntem.	60	2325	60	2370			2200 st. ab Amiso ad Trapezuntem, Strabo p. 548.
In summa ab Amiso ad Trapezunt.		[2325]		[2370]			
A Fano ad Trapezuntem.		[7035]		[7030]			

A TRAPEZUNTE AD PHASIN.

A Trapezunte ad Hyssi portum.	180		180				
Inde ad Ophiontem fl.	90	270	90	270			
Psychrum fl.	30	300	30	300			
Calon fl.	30	330	30	330			
Rhizium fl.	120	450	120	450			
Ascurum fl.	30	480	30	480			
Adienum fl.	60	540	60	540			
Cordyla.	"	"	100	640			
Athenas.	180	720	80	790			
Prytanum fl.	40	760	40	760			
Armenen.	"	"	24	784			
Pyxiten fl.	90	850	66	850			
Archabium fl.	90	940	90	940			
Apsarum fl.	60	1000	90	1000			1120 st. (140 m.) a Trap. ad Apsarum, Pl. VI, 4.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		
Inde ad Acampsin fl.	*15	1015	»	»	
Bathyn fl.	75	1090	»	»	
Acinasen fl.	90	1180	»	»	
Isin fl.	90	1270	»	»	
Mogrum fl.	90	1360	»	»	
Phasin fl.	90	1450	»	»	560 st. (70 m.) ab Apsaro ad Phasin, Plin. VI, 4.
In summa a Trapezunti ad Phasin.		[1450]		[1432]	1400 st. circiter, Strabo p. 548.
Ab Amiso ad Phasin.		[3775]		3802	
A Fano ad Phasin.		[8485]		[8462]	8000 st. circiter, Strabo l. 1

A PHASI AD SEBASTOPOLIN.

A Phasi ad Charientem fl.	90		»	»	
Inde ad Chobum fl.	90	180	»	»	
Singamen fl.	210	390	»	»	
Tarsurain fl.	120	510	»	»	
Hippum fl.	150	660	»	»	
Astelephum fl.	30	690	»	»	
Sebastopolin s. Dioscuriad.	120	810	»	»	
In summa a Phasi ad Sebastopolin.		[810]			800 st. (100 m.) Plin. VI, 4; 600 linea recta,
A Trapezunte ad Sebastopolin.		2260			Strab. p. 496.
A Fano ad Sebastopolin.		[9295]			

A SEBASTOPOLI AD OS BOSPORI.

A Sebastopoli ad Pityntem.	350		»	»	360 st. Strabo p. 497. a.
Inde ad Niticum.	150	500	»	»	
Abascum fl.	90	590	»	»	
Borgyn fl.	120	716	»	»	
Nesin et Herculeum pr.	60	770	»	»	560 st., 70 m., a Sebastopoli ad Heracleum,
Masaiticam.	90	860	»	»	Plin. VI, 5.
Achaëntem.	60	920	»	»	1000 stadia Heniochorum, Strabo l. 1.
Heracleum pr.	150	1070	»	»	
aliud promontorium.	180	1250	»	»	
Veterem Lazicam.	120	1370	»	»	
Veterem Achaïam.	150	1520	»	»	500 stadia Achaëorum, Strabo l. 1.
Pagras portum.	350	1870	»	»	
Sacrum portum.	180	2050	»	»	1088 st. (136 m) ab Heraclea ad Hieron, Plin. VI, 5.
Sindicam.	300	2350	»	»	850 stad. Cercetarum usque ad Bata, Strab. l. 1.
Panticapæum.	540	2990	»	»	400 stad. a Batis ad Sindicum portum, Strabo l. 1.
Os Bospori (Porthmium).	60	2950	»	»	180 stad. a Sindico p ad Corocondama, Strab. l. 1
In summa a Sebastopoli ad os Bosp.		[2950]			708 stad. (88½ m.) ab Hiero ad Bospori introitum,
A Phasi ad os Bospori.		[3760]		4025	Plin. VI, 5.
A Fano ad os Bospori.		[12245]		12487	

AD ORE BOSPORI AD CHERSONESUM.

A Porthmio ad Myrmecium. 60					
Inde ad Panticapæum. 25 lin. recta.	[60]		60		
Tyristacen.	»	»	60	120	
Nymphæum.	»	»	25	145	
Acras.	»	»	65	210	
Cytas.	»	»	30	240	
Cimmerium.	»	»	60	300	
Cazecam.	420	480	150	480	
Theodosiam.	280	760	250	760	530 st. a Panticapæo ad Theodosiam, Strabo p. 309.
Scythotaur. port. Atheniona.	200	960	200	960	
Lampadem.	600	1560	600	1560	
Criimetopon pr.	»	»	220	1780	
Symbolorum pertum.	520	2080	300	2080	1000 st. a Theodosia ad Symbolorum port, Strabo
Chersonesum.	180	2260	180	2260	p. 309.
In summa a Porthmio ad Chersonesum.		[2260]		2260	2200 sec. fragm. Anon.
A Panticapæo ad Chersonesum.		[2200]		2200	

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		
A CHERSONESO AD BORYSTHENEM.					
A Chersoneso ad Cercinitin.	600		600		
Inde ad Calon portum.	700	1300	700	1300	2600 st. ab Athemone ad Calon port., Anonym.
Inde recta linea ad Tamyracen.	300	1600	300	1600	2250 stadia juxta oram Cercinitidis sinus, Anonym.
Inde ad Hecates ἀλσος.	"	"	1200	2800	
A Tamyrace ad ostium paludis.	300	1900	"	"	
Inde ad Eonas.	380	2280	"	"	
Inde ad ostium Borysthenis.	150	2430	"	"	
Ab Hecates luco ad ostium Borysthenis.	"	"	200	3000	
(Inde ad Olbiam ἀνάπλους.)	"	"	240	3240)	
A Chersoneso ad Borysthenem		[2430]		3300	
A Panticapæo ad Borysthenem.		[4690]		[5200]	
A BORYSTHENE AD ISTRI OSTIUM SACRUM					
A Borysthene ad ins. anonymam.	60		60		
Inde ad Odessum.	80	140	80	140	
Scopelos.	"	"	160	300	
Istrianorum portum.	250	390	90	390	
Istiacorum portum.	50	440	90	480	
	[90?]	[480]			
Niconium.			300	780	
Tyram fl.			30	810	600 st. a Borysthene ad Tyram, Strabo p. 306.
Neoptolemi (turrem).			120	930	4110 st. a Chersoneso ad Tyram, sec. Anonym.
Cremniscos.			120	1050	4420 " " " sec. Artem. ap. An.
Antiphili (turrem).			330	1380	4400 " " " sec. Strab. p. 308.
Psilon os Istri.	1200	1640	300	1680	
secundum ostium.	60	1700	60	1740	
Pulcrum ostium.	40	1740	40	1780	300 stad. a primo ostio ad Sacrum ost., Strabo p. 306.
Naracoon ostium.	60	1800	60	1840	
Sacrum ostium.	120	1920	120	1960	900 stad. a Tyra ad Sacrum ost., Strabo p. 303.
		[1960]			
In summa a Borysthene ad Sacrum ost.		[1920]		1960	
A Panticapæo ad os Istri sacrum.		[6610]		7460	
AB ISTRI ORE SACRO AD JOVIS FANUM.					
Ab ore Sacro ad Istriam.	500		500		500 st. etiam Strabo p. 319.
Inde ad Tomos.	300	800	300	800	250 st. ab Istria ad Tomos, Strabo l. l.
Callatim.	300	1100	300	1100	280 st. a Tomis ad Callatim, Strabo l. l.
Carum portum.	180	1280	180	1280	
Tetrisiadem.	120	1400	120	1400	
Bizonem.	60	1460	60	1460	
Diospolin.	80	1540	80	1540	
Odessum.	200	1740	200	1740	
Hæmi prom.	360	2100	260	2000	
	[260?]	[2000]			
Mesembriam.	90	2190	90	2090	
Anchialum.	70	2260	70	2160	
Apolloniam s. Sozopolim.	180	2440	180	2340	1300 st. a Callati ad Apolloniam, Strab. l. l.
Chersonesum.	60	2500	60	2400	
Aulæi tichos.	250	2750	250	2650	
Thymiadem.	120	2870	120	2770	
Salmydessum.	200	3070	200	2970	
Phrygiam s. Philiam.	330	3400	310	3280	
Cyaneas.	320	3720	320	3600	1500 st. ab Apollonia ad Cyaneas, Strabo l. l.
Fanum Jovis Urii.	40	3760	40	3640	4440 st. ab Istri ostio ad Ponti ostium, Plin. IV, 18.
		[3660]			
A Sacro ostio ad Fanum Jovis.		[3760]		3640	
A Borysthene ad Fanum Jovis.		[5680]		5600	
A Chersoneso ad Fanum Jovis.		[8110]		8900	
A Porthmio ad Fanum juxta Europ.		[10370]		11100	
A Porthmio ad Fanum juxta Asiam		[12245]		12487	E Strab. numeris colliguntur 22550 stad. ; in quibus desideratur distantia a Corocondama ad Panticapæum et a Symbolorum portu ad Chersonesum.
Totius Ponti periplus.		[22615]		23587	

ANONYMI STADIASMUS MARIS MAGNI.

201. Devenimus ad libellum qui inscribitur Σταδιασμός ἦτοι περίπλους τῆς μεγάλης θαλάσσης, i. e. *maris mediterranei* (quod *magnum* senioris ævi scriptores passim vocant) *periplus et per stadia emensio*. Auctor ejus anonymus, geographum aliquem Alexandrinum præ ceteris secutus, sumto ab Alexandria initio primum legit oram Libycam ad columnas usque Herculeas; deinde iterum ab Alexandria exorsus Asiaticum litus descripsit usque ad Fanum Δὸς Οὐρίου, ut ego censeo, vel, ut codex habet, usque ad Dioscuriadem; post hæc Europæ paraplum exhibuit a Fano Byzantium (quod e regione situm erat Fani Jovis Urii) usque ad Herculis columnas. His inserta erant insularum descriptiones variaque diaplorum farrago.

202. Major ejus peripli pars nunc deperdita. Superstites in uno codice Matritense particulæ duæ vel tres; prima, peripli initium, loca maritimarecenset ab Alexandria ad Uticam (§ 1-127). Hinc quæ sunt usque ad fretum Gaditanum et quæ deinceps in Asiatico litore sequebantur ab Alexandria ad Carnas Phœnicæ, ea omnia unius, ut videtur, folii jactura in codice aliquo absumsit. Servata pars altera præternavigationem Asiæ, multis insertis diaplis, præbet a Carnis usque ad Miletum. His denique abrupte præter ordinem subjiciuntur Cypri et Cretæ insularum peripli, quos tertiam fragmentorum partem dicere licet. Vides plurima interiisse; adde quod servatæ particulæ lacunis modo aperte hiantibus modo male tectis nec non singulorum ferme verborum depravatione laborant.

203. Jam ut indolem operis laceri quidem sed pretiosissimi exponamus, progrediamur a libro, cujus in codice pars est. Etenim codex Matritensis (de quo v. not. p. 427) post Nicephori patriarchæ Cp. Chronographiam habet incerti auctoris narrationem de orbe terrarum inter Noë filios distributo et deinde laterculum maximorum montium duodecim fluviorumque quadraginta. Quibus absolutis, scriptor quendam in Jesu Christo fratrem alloquens, cui lucubrationem suam nuncupasse videtur, velle sese profitetur iis quæ modo exposuisset subjungere Magni maris periplum et de insulis notitiam variam. Dixit

nostrumque profert periplum, adeo illum a prioribus quisquiliis discrepantem, ut seu margarita niteat in stercore. Videlicet quæ de terra inter Noë prosapiam divisa ferebantur, ea Byzantinis pro geographia quadam compendiaria erant, quibus alia nonnulla selecta geographica in usum discentium addebantur. Sic illa de maximis montibus. fluviiisque in compluribus chronicis deprehenduntur; neque omnes in his substitisse docet Chronicon Paschale, in quo præterea urbes maximæ secundum septem orbis terrarum climata enumerantur. Simili igitur consilio Noster periplum dedisse censendus est.

204. Auctor iste Byzantinus quinam fuerit et quando scripserit, nescimus nec scire magnopere refert, quandoquidem de suo vix quidquam ad rem attulerit præter ignorantiam et supinam negligentiam, qua ducem vel duces suos occitanter excrispsit brevavitque; quamquam non omnia libri vitia ad eum refero, quippe quorum multa adeo sunt barbara (*), ut seculo decimo, quo scriptus codex est, nonnisi a librario prorsus rudi exarari potuerint. Majoris momenti quæstio est de ætate fontium ex quibus opusculum vel a Byzantino monacho vel ante eum ab alio conflatum sit. Nimirum non ex uno eodemque veteris alicujus scriptoris periplot ea quæ nunc legimus promanarunt. Ac primum quidem duas distinguendas dixeris partes narrationis indole disparēs. Quarum altera (§ 148-296), Asiæ ab Oronte ad Miletum paraplus, nihil fere præbet nisi litoreæ navigationis stadiasimum, in sinubus etiam compendiorum mensuras et præterea insularum distantias, et a Rhodo et Delo ad urbes nobiliores trajectus, sicuti ab Asia per insulas in Græciam diaplos; altera autem pars, quæ de Libya et Phœnicia et Syria usque ad Orontem (§ 1-148) et de Cypro Cretaque insulis (§ 297-335) agit, non solum nomina locorum et distantias habet, sed in plurimis etiam doctrina nautica navigationis rationem illustrat, ut in his auctor noster opus aliquod in peculiarem nautarum usum compositum adhibuisse debeat. Credi sane possit hæc ex eodem fonte fluxisse unde reliqua ducta sint, narrationis vero discrepantiam ab excerptoris vel librarii alicujus arbitrio repetendam esse, quippe

(*) Hujusmodi est quod ἀπὸ præpositio locis plurimis accusativo jungitur. Forma novitia μελάνδον (pag. 450, 1) num ad auctorem Byzantinum an ad scribam referri debeat parum liquet. Idem valet de locorum nominibus depravatis.

qui in Libyæ paraplo (§ 1-127) notitias nauticas diligenter et plurimum enotaverit, in Phœniciæ autem et Syriæ litore (§ 128-153), quum ter duntaxat (§ 128. 134. 146) de rebus nauticis moneat, magnam jam festinantiam prodat, in sequentibus denique fatiscens vel tædio victus omnia quæ fugientem calamum inhiherent, abjecerit, post hæc tamen resumto spiritu in Cypri et Cretæ periplis ad pristinam diligentiam reversus sit. At non ita rem habere, sed complures Nostrum fontes usurpasse, si singula diligenter perpendas, veri fit similis. In ipsa Libyæ descriptione, in qua pars nautica præ ceteris conspicua est, auctor præter nauticum libellum etiam alium periplum (eundem, puto, cui in Asiæ minoris paraplo se addixit) ob oculos habuisse videtur. Id enim suadet quod in prima ejus parte (§ 1-9) notitiæ nauticæ nonnisi parenthetice inter nomina locorum et distantiarum notas inseruntur, ut in hisce : Ἀπὸ Ταποσίρεως ἐπὶ τὸ Χιμῶ (χώμη ἐστὶ βράχη φαινόμενα) στάδιοι λ'. Ἀπὸ Πλινθίνης ἐπὶ Ταπόσιριν (πόλις ἐστὶν ἀλίμενος· ἱερὸν τοῦ Ὀσίριδος) στάδιοι λ' et sic porro. Quam adorationem incommodiorem relinquit inde a § 10, ubi primo stadiasium affert, deinde cetera subjungit. Prior ratio indicare mihi videtur stadiasmo alicui ex alio periplo notitias nauticas additas esse. Eodem facit quod interdum duplex ejusdem loci nomen tam inconcinno modo apponitur, ut non veteris scriptoris manum sed seri ævi compilatorem agnoscas. Sic § 56 : Ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχειρα στάδιοι σν· πόλις ἐστὶ Πενταπόλεως ἀρχαία. Αὕτη καλεῖται Ἀρσινὴ. Ubi ne putes voculam καὶ ante καλεῖται excidisse, vetant gemella hæc § 95 : Ἀπὸ Ἑρμαίου ἐπὶ Γάρφαρα στάδιοι τ'... Καλεῖται Αἰνεόσπορα. § 93 : [Ἀπὸ Κεφαλῶν εἰς Νεάπολιν στάδιοι χν']... αὕτη καλεῖται Λέπτις. His adde § 41 : Ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατεῖαν στάδιοι σν'. Πρὸς τῇ πελάγει κεῖται νῆσος καλουμένη Σιδωνία (i. e. Ἀηδονία); nam Platea ab Aedonia vix fuerit diversa. Quæ quum in annotatione a glossatore profecta esse putavissem, nunc nihil video, quin ex fontium diversitate derivanda sint. Accensendæ videntur etiam ejusdem nominis formæ variæ, ut § 52 : εἰς Ἀπολλωνίαν et mox εἰς Ἀπολλωνιάδα. Deinde mira est confusio in titulis, qui singulis oræ Libyæ partibus præfiguntur, modo a barbaris accolis, modo a regnantium populorum ditionibus, modo a sinuum nominibus petiti. Tractus qui ab Alexandria ad Magnum Catabathmum pertinet (§ 1-33), inscriptione caret. Sequitur Marmarica usque ad

Apolloniam. Proxima usque ad Berenicen inscribuntur Κυρήνης (voluit auctor πεντάπολις Κυρήνης). Quatenus ab Apollonia orientem versus ditio Cyrenaica pertinuerit, non notatur, quum tamen occidentalem terminum ad aras Philæonorum ponendam § 84 memoret. Deinde a Berenice sequitur Σύρτις Κυρηναίων (§ 58) et mox (§ 62) post Boreum promontorium ex alio fonte novus titulus Σύρτις Κυρήνης; nimirum alios ad Berenicen, alios ad Boreum pr. Syrtis initium posuisse constat. Pertinet ea usque ad Aras; quibus memoratis, novus ponitur titulus (§ 85) Σύρτις μεγάλη, quasi antecedentia non essent pars ejusdem Syrtidis Magnæ. Sequitur § 100 Syrtis parva usque ad Thapsum (§ 113). Proximis titulus præfigitur : Λοιπὸν Φοινίκη, sive quod post finem Syrtidis novam inscriptionem flagitans auctor regionem Punicam eo nomine signare voluerit, sive quod sero demum titulus a librario additus est, qui truncatum jam codicem habens in seqq. (§ 128) Phœniciæ oppida recenseri videret. Hoc si est, ceteros quoque titulos indidem repetere licebit; sin minus, auctor e diversis libris hinc inde aliquid arripiens istam inscriptionum farra-ginem collegit.

205. Transeamus ad Asiæ minoris insularumque stadiasium, quem esse opus vermiculatum facile cognoscimus. Ac primum qui leguntur diapli a Rhodo ad Scyllæum (§ 275), a Co in Delum (§ 280. 282), a Myndo ad Sunium (§ 281), quum mirum in modum laceri sint, vel hinc suspicari licet initio eos nonnisi margini adscriptos fuisse; quam conjecturam firmat quod non suis omnes locis nunc in verborum ordine exstant. Nam qui § 280 habetur diaplus per insulas a Co ad Delum, is manifesto quasi commentarius sive scholion est ad verba stadiasmi § 279 : Ἀπὸ Κῶ εἰς Ἀἴγλον στάδιοι ατ', ideoque his verbis statim fuisset subjungendus. Similiter diaplus a Myndo in Sunium (§ 281) post § 278, ubi de Myndo agitur, ponendus erat. Quo neglecto, factum est ut alter a Co in Delum diaplus (§ 282) a priore (§ 280) male divelleretur. — Deinde laterculum distantiarum quæ sint a Rhodo ad viginti Asiæ urbes insulasve (§ 271), non ex eodem fonte manare ex quo continentis ora describitur, colligimus e verbis Ἐκ Ῥόδου εἰς Φύσχον στάδιοι σν'. Nam Physcus urbs in oræ descriptione non exstat, sed quo loco Physcus situs erat, Samos memoratur, quod navale Physci fuisse videtur. Præterea a Samo ad Rhodum Stadiasius satis recte computat sta-

dia 310, dum in laterculo isto a Rhodo ad Phycum 450 stadia numerantur perperam. Denique quum in oræ descriptione nihil offendam quod cogat ut auctorem ejus Augustea ætate juniorem fuisse putemus, laterculus ille mentionem habet Cæsareæ urbis, cui Herodes rex in honorem Augusti nomen indidit. — Pergamus ad diaplos, qui descriptioni Ciliciæ inseruntur. A Pyrami ostio ad Solos linea recta esse stadia 500 et Noster § 165 tradit et ex Artemidoro Strabo p. 675, quamquam reapse distantia stadiis quadringentis non major est. Similiter aliorum diaplón mensuras, etsi falsissimas, eodem fere modo Noster et Strabo exhibent. Scilicet a Selinunte ad Acamantem Cypri promontorium Noster § 204 stadia 1006 (1060?), Strabo p. 682 stadia 1000 exputant, quum sint circiter 700. A Chelidoniis vero ad Acamantem et Marium Noster § 233 stadia 1800 numerat, Strabo l. l. stadia 1900, nos non ultra 1100. A Side ad Acamantem in Strabone l. l. sunt stadia 1600, in peripli codice 1006, qui numerus quamquam ad verum proxime accedit, tamen quum ob nimiam accurationem suspectus sit et de ceteris distantis inter Cyprum et Ciliciæ oram intercedentibus Nostrum Straboni simillimum videamus, probabiliter corrigendus est in : 1600. Conferenda etiam hæc (§ 197) : Ἀπὸ Ἀνεμούριου ἐπὶ τὰ τῆς Κύπρου ἔγγιστα, ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν, στάδιοι τ' cum Strabonianis p. 667 : καθ' ἣν (τὴν Ἀνεμούριον ἄκραν) ἡ ἡπειρος ἐγγυτάτω τῆς Κυπρίας ἐστίν, ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν ἐν διάρματι σταδίων τν'. Qui præter hos notatur § 186 ab Aphrodisiade in Achæorum acten Cypriam diaplus apud Strabonem non occurrit. Proclivis igitur conjectura utrumque auctorem in his eosdem vel simillimos fontes adhibuisse. Quominus autem idem de tota Asiæ minoris descriptione statuamus impedit varius de urbibus regionumque terminis dissensus quo Nostra a Strabonianis distinentur. Censendum potius est compilatorem nostrum diaplos modo laudatos oræ stadiasmo aliunde addidisse. Com-

probatur hoc etiam eo quod § 233 una cum Acamante promontorio memoratur Marium urbs; quæ quum a Ptolemæo Lagi diruta, post restaurationem autem Arsinoe dicta sit (quo nomine recensetur in Cypri periplo § 309), sequitur diaplum § 233 allatum e fonte manare antiquiore quam ut in reliquam oræ Asiaticæ descriptionem cadat, in qua, ut alia mittam, Attalia, Attali Philadelphi opus, memoratur. Præterea in § 233 codex noster ordinem rerum turbatum habet, adeo ut pateat aut diaplum a Chelidoniis ad Acamantem postea demum additum esse aut titulum Λαυρὸν Λυρία non suum obtinere locum. Illud probabilius est. Quod denique attinet stadia 500, quæ a Pyrami ostio ad Solos linea recta esse dicuntur, ea Strabo ita exputat, ut ostium Pyrami prope Mallum ponatur; Noster autem suum Pyrami ostium multo magis versus occasum ponit, ab eoque usque ad Solos *juxta oram* nonnisi 360 fere stadia colligit. Liquet igitur stadia illa 500 lineæ rectæ, quum in nostrum periplum non quadrent, notari oscitanter aliunde arrepta.

206. Vidinus Asiæ minoris descriptionem variis auctam esse additamentis, quorum indagandorum copiam faciebat narrationis ordo turbatus rerumque traditarum ratio inconcinna. His resectis, qui restat Asiæ minoris stadiasmus num ex eodem totus fonte petitus sit, non dijudico. Neque de ætate fontis vel fontium accuratius certisque fultum argumentis proferre quidpiam habeo. Nihil equidem deprehendi, quod ætatem primo ante Christum seculo posteriorem prodatur (*), nec refragor si de hac peripli parte statuas quod de toto Stadiasmo Gailius(**) sibi persuasit, geographica manare ex auctoribus Straboni coævis vel potius eo antiquioribus, quamquam firma ejus sententiæ argumenta non suppetere profiteor.

207. Antiquitatis indicium esse putarunt quod § 213, p. 488 Melas fluvius Pamphyliam a Cilicia dirimere proditur, quem *antiquum finem* fuisse tradit Plinius V, 22. Ac sane Scylax (§ 101 p. 76,

(*) Nam quæ serius ævum innuere videatur Ἰανουαρίας ἀκρας mentio (§ 160), vix dubium est quin debeat librario genuinum nomen corruptenti.

(**) Gail. Geogr. min. tom. II, p. 432 in Dissertat. de stadiasmo : « Unum autem speraverim [spe sane fallaci], non bene multa me latuisse, quibus auctoris ætas et geographicae materiæ natura, quoad licet, dignosceretur. Ex his omnibus concludam : 1. prologi auctorem, quem Stadiasmi editorem haud immerito diverim, fuisse Christianum, sed ejus ætatis, incertum : at illius orationem puram esse et corruptæ linguæ anteriorem ; 2. irrepsisse quidem nonnullas dicendi formas, quæ recentem græcismum et librorum incuriam redolent, sed summam rerum geographicarum manare ex auctoribus Straboni coævis ; immo, ex quibusdam causam esse conjiciendi genuinum opus illud ante Strabonem potius conscriptum esse quam post Christum natum : quod obiter subodoratus cl. Mannertus sententiæ nostræ adstipulari videtur, quamquam in hac quæstione immorandi otium viro docto defuerit ; 3. hoc Stadiasmo adimpleri ea, quæ scripserunt Strabo et Ptolemæus de litoribus iisdem etc. »

ubi v. not.), etsi fluvii non meminit, tamen Pamphyliam ad Melanem usque pertinere statuisse debet, dum aliter sentiunt Artemidorus, Mela, Strabo, Plinius. At nihil his profigitur; nam Ptolemæus (V, 8, p. 333 ed. Wilb.) iterum Melane fluvio Pamphyliam a Cilicia Aspera determinat. — In Cilicia Noster (§ 173) memorat *Elæussam*, quam Ptolemæus *Sebasten* vocat (Cf. St. B. : Ἐλαιούσσα ἢ νῦν Σεβαστή); nomen hoc Archelaus rex in honorem Augusti loco indidisse putandus est; at non inde sequitur periplum ante Archelai tempora scriptum esse; nam vetus Elæussæ nomen et Strabo et alii seriores usurpant. Similia dicenda forent si quis Solos (§ 170) non vero Pompejopolim in Stadiasmo memorari videns hinc temporis indicium petere vellet. Paulo aptius antiquitatis argumentum præbere videtur Coryci Lycii mentio (§ 228. 215). Etenim Strabo p. 666 in hujus oppidi regione non nisi Κωρυκὸν αἰγιαλὸν novit, idem vero p. 671 Corycum inter oppida a Servilio Isaurico (an. 78) capta enumerat, ut deletam tunc esse credideris, præsertim quum *hujus* Coryci mentio apud seriores geographos, quantum scio, non recurrit. Quo concesso, periplum inter Attali Philadelphī, qui Attaliam (§ 223) condidit, et Servilii tempora sive inter an. 130-80 a. C. compositum diceret probabiliter. Reputandum tamen est Coryci mentionem redire § 271 in eodem illo Rhodio laterculo in qua *Cæsaream* Augusti ævo structam habes. Suspiciari quidem licet antiquum laterculum, forsitan ex Timosthenis Rhodii Stadiasmis repetendum, novitiis accessionibus auctum esse; sed nihil ejusmodi suspicione probatur, quam ipsam hodierna *Kourgos*, non semper jacuisse Corycum docens, labefactat. — Alia hujus generis argumenta, speciosa et inania tamen, proferre possem, quæ, ne sermo longus inutiliter trahatur, lubens omitto.

208. Ab Asiæ Minoris paraplo ad reliquam operis partem me converto, in qua librum nauticum, quamvis non eadem ubique diligentia, exscriptum esse patet. Num totius maris interni oram an, quod est verisimilius, solummodo partem ejus nauticus ille tractaverit, parum liquet; attamen præter Libyam, Egyptum, Phœniciam, Syriam et Cyprum Cretamque etiam objectum insulis litus Asiaticum descriptum ab eo esse tum per se pro-

babile est tum verbis nonnullis peripli nostri subindicatur. Nam quæ § 315 in Cypri periplot ab operis nostri adoratione prorsus aliena leguntur : Ἐντεῦθεν (ἀπὸ τῶν Ἀκρωῶν) μετέδωκεν εἰς τὸ Ἀνεμούριον, haud dubie ex nautico illo libro ducta sunt, in quo Cypri periplus junctus erat paraplo Ciliciæ. Similiter eundem auctorem e Caria per Rhodum et Carpathum et Casum insulas in Cretam transiisse e nostri Cretensis peripli initio (Ἀπὸ τοῦ Κάσου εἰς τὸ Σαμῶνιον τῆς Κρήτης κτλ.) colligitur (*).

209. Ceterum ratio libri egregii hæc est. Præter nomina et distantias locorum notat auctor num ἀλγεμενος locus sit (§ 3. 4. 70. 99. 116. 311), an habeat vel λιμένα vel ὄρμον vel ὑφορμον vel σάλον; sæpe accuratius etiam rem definit, addens portum aliquem esse ἐπίσημον (101), καλὸν (331), παραχειμαστικὸν (125. 345), μεγάλους πλοίοις (125), πλοίοις μικροῖς (86. 314), φορτηγούς (2), τριπλοῦν (297), παντὶ ἀνέμῳ (16. 29. 297. 304); item ὄρμον vel ὑφορμον esse θερινὸν (8. 28. 38. 40. 48. 53. 66. 70. 84. 310), χειροποίητον (30), μακρὸν, παντοίοις ναυσὶν (14), πλοίοις μικροῖς (26. 57. 94), φορτηγούς (12. 14. 41), καλὸν ἀπὸ λιθός (32. 78), τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις (14), τοῖς ἐτῆσίαις (63). Præterea notantur σάλοι (7. 9. 126. 128), σάλος ἀνατείνων (51), ἀγκυροβόλια φορτηγούς (25), κοιτῶνες πλοίοις μικροῖς (128), promontiorum ratio (ἀκρωτήριον ταπεινὸν 11; τραχὺ 18. 19; ὠψηλὸν 66; δασὺ 48; σκοπὰς ἔχον 40. 34), αἰγιαλοὶ (60. 82. αἰγιαλὸς βαθὺς 60. 71. 72), θίνες λευκαὶ (67. 93), ἐρηά in litore conspicua (49. 38. 14. 297. 307) et deserta castella (70. 78), arbores denique in Libyæ litoribus solitariae (18. 30); deinde vero νῆσοι, νησία (72. 74. 38, etc.), σκόπελοι (28. 73), χοιράδες (304), πέτραι (46), βράχαι (112. 114. 117, ὠψηλὰ 37, μετέωρα 57, ἐπιφανόμενα 5, καταφανῆ 113). Multum etiam nautæ refert de aquatione doceri accurate. Noster itaque non modo monere solet num locus quidam ἀνυδρὸς (80. 81) sit an habeat aquam, sed plerumque etiam significat cujusnam aqua sit generis et ubi reperiatur (ὕδωρ καλὸν 324; πάνι καλὸν 31; πολὺ 29, 30; πλατὺ 35. 42; γλυκὺ 32; ποτάμιον 96; ῥεύματα ἔχον 77; ἀνακτον, 75; πηγαῖον ἀνακτον 26; σύνακτον 43; λακκαῖον 12; ὀμβριον 29; ἐν τῷ αἰγιαλῷ 38. 54. 34; ἐν ῥάραγγι 12; ἐν τοῖς ἀγροῖς 26; ἐν τῇ νάπῃ 29. 40; ἐν τῇ ἄμμῳ 15. 28. 35. 51; ὑπὸ τὸ δένδρον 18; ὑπὸ τῇ συκῇ 30; παρὰ τὸ ἐρεὼν 14; ἐν τῷ πύργῳ 41; ἐπὶ

(*) Hinc simul proclivis conjectura est Europæ paraplo a scriptore isto nautico alienum fuisse; alias enim periplum Cretæ insulæ, quæ non Asiæ, sed Europæ a geographis accensetur Europæ paraplo junvisset.

τοῦ πύργου 13; ἐπὶ τοῦ φρουρίου 63; ἀπὸ σταδίων 15'). Huc accedunt quæ de navigandi ratione deque appellendis sistendisve navibus præcipiuntur. Cuiusmodi sunt ista: 'Ἐντεῦθεν ἀναχθεῖς παρὰ πλεε' πέτραι εἰσὶν ὑψηλαί (46). 'Ἀπὸ σταδίων ὀκτὸ παρὰ πλεε' ἔχει γὰρ βράχην ὑψηλὰ (37). 'Τοῦτον τὸν τόπον παρὰ πλεε' ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου κ' (146). 'Ὀρμίζου ἐπ' αὐτὴν τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις (34). 'Ὀρμίζοι ἀν' ὑπ' αὐτὸν τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις (53). 'Ἀσφαλῶς ὀρμίζου ἐπὶ τοῦ Ἑρμαίου (93). 'Ὀρμίζου ὑπὸ τὸ χῶμα (14). 'Ἐκ δεξιῶν τὴν ἄκραν ἔχων ὀρμίζου (13). 'Ταύτην ἔχων εὐώνυμον προσορμίζου (15). 'Εἰσάγου δεξιῶς εἰς τὸν πλαταμῶνα (11). 'Ταύτην ἔχων δεξιὰν κατάγου (16). 'Ἐν ἀριστερᾷ κατάγου (44). 'Καθορῶν τὸ βράχος κατάγου (23). 'Ἡ καταγωγὴ ἐστὶν ἐπὶ τῇ πόλει δύσκολος πάνυ (113, 114). 'Ἐπίσαλός ἐστιν ὁ τόπος ἀσφαλίζου (55). 'Φυλάσσου παρὰ πλεον (57). 'Διαφυλάττου (204). Et quæ sunt similia.

210. Jam videamus quænam huic peripli parti nauticæ insint momenta chronologica. In Libyæ ora memorantur Castra Cornelii cum portu egregio in quo naves magnæ soleant hibernare (§ 125). Ejusmodi portum oppido vel vico destitutum fuisse vix quisquam crediderit. At Julii Cæsaris temporibus locum, ubi Cornelius olim castra metatus erat, nondum fuisse habitatum ex Bell. Civ. II, 24 (v. not. ad p. 472) facile intelligitur. Strabo Castrorum illorum non meminit. Pomponius Mela III, 7 habet quidem *castra Lælia* (*), *castra Cornelia*, non satis tamen liquet an oppidum an nihil nisi locum historia celebrem significare voluerit, præsertim quum Plinius V, 3 non oppidum vel vicum sed *locum Castra Cornelia* consignaverit (**). Tutius jam de oppido cogitare licet apud Ptolemæum IV, 3 § 6 (Κορνηλίου παρεμβολή), quippe qui loca inhabitata nec nisi priscis castris nobilia notare non soleat. Sed hoc ut ut est, dubitari nequit, quin vicus in Castrorum locum non successerit ante tempora Augusti; nec minus probabiliter statuas portum istum a nautis hibernandi causa tum demum frequentari cœptum esse quum proximus Uticæ portus luto et arena inutilis evaserat. Nam por-

tum olim Uticam habuisse ex Livio (XXV, 31) et Appiano (Pun. c. 75) constat et testantur reliquæ, quæ arte factum et clausum fuisse produnt. Apud Nostrum vero (§ 126) Utica λιμένα οὐκ ἔχει, ἀλλὰ σάλον ἔχει. Igitur tum portus jam erat obrutus; nondum vero fuerit Cæsaris temporibus, qui *Uticæ classem conscendit* (Bell. Afric. c. 98); nec proximis abhinc temporibus urbs, Cæsareæ familiæ favore pollens, artis opera, quæ portum tutarentur, neglexerit. Sed quando demum civium industriam vicerit Bagradæ fluvii vis lutifera aut antea jam fregerit vicinæ Carthaginis renascens potentia, propter testimoniorum penuriam dici nequit. Ipsa autem Carthago, sub cujus molem naves appellebant (***), Nostro vocatur πόλις μεγίστη (§ 124). Quæ quidem urbs tanta incrementorum celeritate usa est, ut jam Strabo de ea prædicet: εἴ τις ἄλλη καλῶς οἰκεῖται τῶν ἐν Λιβύῃ πόλεων, et Pomponius Mela *jam iterum opulentam* dicat. Ne tamen ad hæc novi splendoris primordia ætatem scriptoris nostri pertinere censeamus, impediunt quæ de aliis Libyæ oppidis in periploto referuntur. Videlicet quemadmodum Utica portu carere dicitur, sic Adrumetum quoque urbs est ἀλίμενος (§ 116). Igitur cothō ejus, quem Hirtius (Bell. Afric. c. 62, 63) memorat, jam evanuerat, sicuti qui postea ibi ab Arabibus constructus est portus egregius nunc ipse quoque adeo hominum incuria neglectus jacet, ut in salo navibus subsistendum sit. Similiter Leptis Magna λιμένα οὐκ ἔχει (§ 93); nimirum priscus portus tunc arenis obrutus erat, ut etiamnum videre est, dirutis molibus quæ fluxum maris et eluviam arcerent. Jam vero quum Leptis sub Romanis imperatoribus eximie floreret et a Septimio Severo maxime, cui ea urbs patria erat, splendidissimis monumentis ornaretur, portum, utilissimum divitiarum instrumentum, a Severo susque deque habitum undarumque ludibrio proditum esse nemo non cum Barthio, doctissimo Libyæ exploratore, negaverit. Itaque post annum 200 p. C. periplus scriptum esse persuasum est. Ab altera parte Leptis urbs Nostri temporibus nondum bellis Asturia-

(*) *Castra Lælia* (*Delia* codd., præter unum Paris.) aliunde non nota. Nescio an huc pertineat hodiernus locus *Aliah* (sic Smyth., *Kala Barthi* in mappa) prope quem *Castra Cornelia* quærenda esse censent.

(**) Quod Barthius *Wanderungen* I, p. 211, not. 6 habet: « Plinius nennt an irgend einer Stelle die Castra ein *oppidum stipendiarium*, wie Morcelli anführt », frustra quæsi in Plinio, qui Corneliorum castrorum, quantum equidem scio, non nisi loco laudato meminit.

(***) Ὀρμίζου ὑπὸ τὸ χῶμα Noster ait. Admovendus his verbis erat locus Appiani in Pun. c. 123: ἐς τὸ χῶμα κατέφυγον, ὅν πρό τοῦ τεύχους εὐρύχωρον ἐμποροῖς ἐς διάθεσιν τῶν φορτίων ἐγεγένετο ἐκ πολλοῦ. Cf. Dureau de la Malle *Recherches sur la topographie de Carthage* p. 52.

norum barbarorum oppressa erat (c. 364 p. C.). Ptolemaïs vero quamvis adhuc esset πόλις μεγίστη (§ 55), portum tamen jam obrutum habuisse debet, quum nihil de loco auctor moneat nisi hæc : ἐπίσαλός ἐστιν ὁ τόπος, ἀσφαλίζου : adeo ut cogitandum sit de tempore inter florentem urbem et a Justiniano restauratam medio. Idem cadit in Berenician, cujus portus hodie parvulis tantum navigiis patet, Nostri autem ætate pejus etiam habuisse videtur; nam signantur quidem brevia juxta Berenican cavenda et promontorium ad quod naves sistendæ sint, de portu autem altum silentium. Denique animadvertas in Syrtis ora Eperum dici *castellum barbarorum* (§ 86), quod nisi labante jam in Africa Romanorum potentia locum habere vix potuit.

211. Transeamus in Cyprum. Memoratur ibi (§ 304) πόλις ἔρημος Ἀμμόχωστος λεγομένη, quæ quum in eodem tractu ponatur, in quo Strabo Leucollam et Arsinoen collocat, vel hæc, ut ego putem, vel illa tanquam urbs arenis obruta apud Nostrum significatur, ut primum hoc pateat periplum Strabonis ætate juniorem esse. Et quoniam Ptolemæus quoque neque Arsinoen hanc neque Leucollam novit, jam desertam tunc fuisse quam dicit Noster urbem conjicimus. Simul vero concedes ἀμμόχωστον non fuisse nomen urbis proprium, sed desertæ ruinis inditum, eamque appellationem serius demum, quum proprium nomen in oblivionem jam abiisset, usu communi esse receptam (*). Præterea citeriorem ætatem redolet quod Ἱεράπυτνα Cretica urbs apud Nostrum ut in Dione Cassio et Hierocle Ἱεράπυδνα vocatur. Adde § 302 et 311 formas Κουρικχόν et Κρομμυαχόν pro Κουριάς ἄκρα et Κρομμύου ἄκρα, quorum hoc, etsi leviter corruptum, ipse Noster in Asiæ Minoris paraplo (§ 197) habet. Sed levioris hæc momenti sunt et fortasse in Κρομμύου ἄκρον, Κουριάς ἄκρον refingenda. Ceterum inter Cypri urbes periplus Salaminem recenset, quam Constantini Magni anno 29 terræ motu dirutam et post restau-

rationem Constantiam dictam esse constat. — Quatenus igitur ex tenuioribus indiciis probabiliter aliquid colligi potest, peripli partem nauticam eum oræ maritimæ statum, qui erat inter regna Severi et Constantini, prodere et ex libro inter annos 250–300 p. C. scripto desumptam esse censeo. Nauticόν auctorem antiquiores περὶ λιμένων libros Cleonis, Timosthenis, Timageti, Cratetis, aliorum in usus suos convertisse sumere licet. Quamquam de his non magis constat quam de temporibus quibus noster periplus seculo quarto vel quinto vel serius e variis, quos indicavimus, fontibus primum consarcinatus, deinde vario modo et auctus et truncatus sit.

212. Enumerandis vitiis quibus liber fœdatur innumeris non immoror. Pauca paginas lustranti abunde cuique res patebit. Sortem hanc iniquam tanto molestius ferimus quanto clarius vel in tanta labe pretium opusculi eximium cognoscitur. Nullum novi librum, qui in locorum maritimarum recensu copias expromat uberiores. Proxime accedit Ptolemæus, multo tamen inferior (**). Nauticus vero liber, qualem Libyæ et Cretæ descriptio ostendit, unicus est quem ex tota antiquitate habemus reliquum. Cujus quanta sit fides et in situ locorum definiendo utilitas, recentissimi maxime peregrinatores, in Creta Pashleyus, in Libya strenuissimus Barthius noster patefecerunt sæpiusque grati ac mirabundi professi sunt. Quare vehementer dolemus Smythium et Beecheyum, Anglos doctos diligentesque, quibus plurimum nos debemus, quum amplissimis copiis instructi Libyæ oram terra marique explorarent, Stadiasmi nostri fuisse immemores. Quem si nossent, haud pauca constituissent accuratius vitassentque errores quos Ptolemæo duci infido addicti cavere vix poterant.

213. Ediderunt periplus Iriarte et Gailius et Hoffmannus. Codicem denuo contulit E. Millerus. Vide not. ad pag. 427.

(*) Quod olim in Ptolemæi (V, 13) editionibus e codd. aliquot legebatur Ἀμμόχωστος, ubi meliores codd. Πηγάδιον ἄκρον habent, e nota marginali illatum est. Etenim quum postea in locum urbis desertæ nova urbs successisset, quæ nomen loci deserti, quod usu invaluerat, conservavit (hodierna *Famagusta*) : hanc librarius quidam Cyprius (cf. not. ad § 307) margini adscripsit, postea alius in textum recepit, et quum graduum numeri non adessent, in notæ urbis gratiam Pedalium prom. eiecit.

(**) In oræ Libyæ locis 127 supra triginta occurrunt, quorum mentio apud Ptolemæum non occurrit. Vide § 9. 20. 24. 30. 32. 42. 44. 58-61. 64. 66. 67. 69-71. 76-78. 80-82. 96. 97. 100. 101. 114. 110. 120. 124.

MARCIANUS HERACLEENSIS.

214. Marcianus ex Heraclea Ponticus, nomine Romanus, patria et lingua et studiis Græcus, Ptolemæo geographo, quem legebat, junior, Stephano Byzantio, a quo legebatur, antiquior, quoniam potissimum tempore vixerit, veterum testimoniorum fide asseverari nequit. Salmasius in Exerc. Plin. p. 495 floruisse eum censet Synesii temporibus. Eadem sententia est Lucæ Holstæni in epistola ad Peirescium (an. 1628. Febr.), ubi de Marciano : « *Author hic, inquit, σύγχρονος fuit Synesio, qui Epistola C ad Pylæmenem rhetorem Heracleotam, Marciani meminit.* » Videlicet Synesius l. l. ad Pylæmenem rhetorem, quem Heracleensem fuisse ex epp. 103 et 149 patet, inter alia etiam hæc scribit : Πρόσειπε παρ' ἐμοῦ πάνυ πολλὰ τὸν σεβασμιώτατον Μαρκιανόν, ὃν εἰ προλαβὼν Ἀριστείδην Ἑρμοῦ λογίου τύπον ἐν ἀνθρώποις ἔφην ἐληλυθέναι, μόλις ἂν ἔτυγον τῆς ἀξίας, ὅτι πλέον ἐστὶν ἢ τύπος· ἐπιστολὴν δὲ ἐξ εὐθείας πρὸς αὐτὸν ἐπιθεῖναι καίτοι προθυμηθεὶς ἐνάρκεσα, ἵνα μὴ εὐθύναι ὑπόσχω τοῖς πανδέκταις τοῖς ἀποσμιλεύουσι τὰ ὀνόματα· οὐ γὰρ μικρὸς ὁ κίνδυνος ἐν τῇ πανελληνίῳ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνώσθηναι καλῶ γὰρ οὕτω τὸν τόπον, ἐν ᾧ πολλάκις ἐφρόντισα τὰς βαρεῖας φροντίδας τῶν ἀπανταχόθεν ἐλλογίμων συνιδόντων, ἐφ' ᾧ τῆς ἱερᾶς ἀκοῦσαι τοῦ πρεσβύτου φωνῆς παλαιὰ καὶ νέα καταμαστεύουσης διηγῆματα. Habemus in his Marcianum quendam, quem fortasse in Heraclea Bithyniæ urbe vixisse, quoniam Pylæmenes Heracleensis erat, suspicari licet. Quamquam num eo tempore Pylæmenes Heracleæ artem suam exercuerit, et Heraclea vocetur Πανελλήνιον, an non Byzantium potius, ubi diutius Synesium versatum esse scimus; porro num Marcianus ille etiam scriptor et geographicus quidem scriptor fuerit; num tantum Synesius studio et oris rotunditati indulserit, ut Ἑρμοῦ λογίου τύπον appellet virum, quem nos non novimus nisi tamquam misellum

alienorum librorum breviatorem ac dicendi genere anilem et impotentem; num denique Christianus episcopus sanctam senis venerandi vocem in pagano nostro, Ptolemæi τοῦ θειοτάτου admiratore et θεοῦς λογίους obtestante (p. 567, 28), prædicaverit: hæc omnia mero nostro arbitrio dijudicanda relinquuntur. Itaque ex Synesii loco parum nos proficimus; ac omnino, nisi disertiora testimonia suppetant, tanto majus est errandi periculum, quo frequentius nomen Marciani apud serioris ævi homines occurrit. A Ponticis id regionibus non alienum fuisse liquet ex Synesii epistola 191 ad Tryphonem, ubi : Μαρκιανὸν τὸν φιλόσοφον τὸν ἄρξαντα Παφλαγῶνων προσεῖπε παρ' ἐμοῦ, sive hunc eundem cum Marciano epistolæ 100 (*), sive diversum ab eo esse putes. Adde titulum Amastris urbis Paphlagonicæ in C. Inscr. t. III, p. 385, n. 4151, ubi Αἴλιος Αὐρήλιος Μαρκιανὸς δὲ πρῶτος ἄρχων.

215. Paullo tutius de ætate scriptoris nostri judicare licet, si opera ejus in examen vocaveris. In quibus quum orationis indoles, quam e proæmiis maxime cognoscimus, labentem græcitatem arguat, ceterioris ævi auctorem cum Byzantinis scriptoribus componendum facile agnoscis. Geographia, qualem Marcianus adumbrat, quum ex antiquioribus libris ducta sit, nihil fere suppeditat unde id quod quærimus erui possit. Quamvis enim multa se acceptis de suo penu addidisse passim auctor profiteatur, indicia tamen hujus operæ in libris de Oceano, quos præ ceteris suæ ipsius diligentiae opus (τῶν ἑαυτοῦ πόνων ἐναργὲς γνῶρισμα p. 567, 30) esse dictitat, tam exigua sunt, ac tam manifestum est longe plurima e Ptolemæo verbotenus fere exscripta esse, ut in his vaniloquentia hominis neminem lateat. Nec aliter res fuerit in compendiis ex Artemidoro et Menippo collectis. Si quid tamen in his mutavit vir

(*) Hoc placuit B. Fabricio (*Ueber Markianos aus Heraclea in Rhein. Mus.* II, 3, p. 369. 1843). Idem monet Grævium exemplari Geographorum Hæschelianorum in bibliotheca Heidelbergense asservato adscripsisse : *De Marciano Libanius agit in epistola quadam ad Modestum* p. 30; id vero admitti non posse, quum hunc M. Antiochenum fuisse liqueat ex Liban. ep. 602 b et 1535, ejusdemque Marciani mentionem fieri epp. 51. 213. 305. 732. 1444. 1446. 1535. 1537 et 1196, ubi Wolfius : « Marcianum hunc esse credo, ad quem aliquot Symmachi nostro (Libanio) æqualis exstant epistolæ, v. c. lib. VIII, 9. 22. 52. 57. 72. Fuit is sub Valentiniano juniore Vicarius. » Jac. Gothofredi Prosopographiam codicis Theodosiani p. 371. » Adde Eunapii fragm. 44 in Fr. Hist. IV, p. 33. Græcum scriptorem, cui Marciani nomen, memorat Photius in Bibl. cod. 158 p. 101, a. 18, ubi Phrynichus, Marci et Commodi imp. æqualis, in σοφιστικῆς παρασκευῆς libro decimo inter alia etiam hæc tradere dicitur : Καὶ Μαρκιανὸν φησι τὸν κριτικὸν συγγραφεῖα ὑπεροπῆν μὲν Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους, τὰς δὲ Βρούτου τοῦ Ἰταλοῦ ἐπιστολάς προκρίνειν καὶ κανόνα τῆς ἐν λόγῳ ἀρετῆς ἀποφαίνειν καὶ. Is fortasse est Marcianus quem inter præceptores suos nominat Marcus Aurelius.

Ponticus, præ ceteris id in Ponticorum descriptione quæsieris. Invenisse autem hoc unum mihi videor. In Menippi Epitome § 9 p. 571 ita habes: Οὗτος ὁ ποταπὸς (Euarchus) δρίζει Παφλαγονίαν καὶ τὴν ἐχόμενὴν Καππαδοκίαν· τινὲς δὲ αὐτοὺς Λευκοσύρους ἐκάλεσαν. Νυνὶ δὲ μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἐχόμενα μέχρι τῶν βαρβαρικῶν ὁρίων ἰδίως Πόντος καλεῖται· διήρχεται δὲ εἰς ἐπαρχίας δύο. Marcianus igitur, si ἐπαρχίαν vocem eo sensu usurpavit quo de regionibus Romanorum imperio subjectis adhiberi solet, Pontum ait in duas nunc dirimi provincias. Menippus, Strabonis fere æqualis, dicere id non potuit; ac duos Pontos (Galaticum, Galatiæ regni sub Dejotaro partem, et Polemoniacum, qui *Ponti* regnum constituit) et Ποντικὴν βασιλείαν, non vero provincias, eum memorasse constat e Stephano Byzantio (v. Fr. Menippi 1 p. 572). Pontus vero Polemoniacus sub Nerone demum (62 p. C.) in provinciæ formam redactus est. Deinde, nescio quando(*), adjectus est tertius Pontus, Cappadocius dictus, qui Ptolemæi ætate et deinceps una cum reliquis duobus pars erat unius Cappadociæ provinciæ. Diocletiani autem et Constantini temporibus quum veteres provinciarum rationes mutarentur, etiam magna ista Cappadocia in complures provincias ita est divisa, ut Pontica ejus pars, veteri Ponto Galatico et Polemoniaco respondens, distin-

gueretur in Heleno-Pontum provinciam, de Helena matre Constantini († 328) dictum, et in Pontum Polemoniacum. Eaque divisio permansit usque ad Justinianum, qui duos hosce Pontos in unum, cui Helenoponti nomen, contraxit (Novell. 28 et 31). Itaque apud Marcianum Ponticæ provinciæ duæ nonnisi ad tempora inter Constantinum et Justinianum media referri possunt (327–527 p. C.). Etsi igitur quæ de Marciano Synesii coætaneo supra legimus, num ad Nostrum an alium pertineant, minime liquet, nihil tamen novimus quod impediatur quominus geographus Synesii ætate (c. 400 p. C.) vixisse possit(**), sive in Heraclea patria sive Constantinopoli.

216. SCRIPTA Marciani hæc sunt :

1. Ἐπιτομὴ τῶν ἐνδεκα τῆς γεωγραφίας Ἀρτεμιδίου Ἐφεσίου (ἐν βιβλίοις ια').
2. Περίπλους τῆς ἑξω θαλάσσης ἐν βιβλίοις β'.
3. Περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης πρὸς τὰς ἐπιστήμους τῆς εἰκουμένης πόλεις διαστάσεων.
4. Ἐπιτομὴ τῶν τριῶν τοῦ τῆς ἐντὸς θαλάσσης περιπλοῦ βιβλίων Μενίππου Περγαμηνοῦ (ἐν βιβλ. γ').

217. ARTEMIDOREÆ GEOGRAPHIÆ EPITOME periit, nisi quod nonnulla ex ea servarunt Stephanus Byzantius et scholiasta ad Apollonium Rhodium(**), quorum ille vicesies, hic semel mentionem ejus injiciunt. Ipse Marcianus in Epitom.

(*) Id jam factum esse quo tempore Archelaus ab Antonio Cappadociam obtinuit, suspicari possis ex Dione LI, 2, ubi Lycomedes quidam ἐν μέρει τοῦ Καππαδοκικοῦ Πόντου regnasse dicitur. At quum Menippus nonnisi duos Pontos noverit, neque alius ejus ætatis scriptor tertium memoret, Dio regionem, ubi Lycomedes regulus erat, e sui ævi consuetudine indicare non videtur. Quod Mannertus VI, 2, p. 352 de origine nominis Ponti Cappadocii dicit, haud admittes, si tempora regni Cappadocii et Pythodoridis reputes.

(**) Ex Salmasii et Holstenii sententia Marcianus circa 400–410 p. Chr. poni solet in compendiis historiæ literarum, V. Saxe in Onomastico I, p. 477; Grödek. Init. histor. litt. II, 83. 91; Wolf *Vorlesungen über die gr. Lit.* p. 331; Schoell *Literat.* III, p. 325; Passow *Grundzüge*, etc. p. 46; Petersen *Handbuch d. gr. Lit.* p. 347; Bibliotheca Britannica by R. Watt. II, p. 643, citante Fabricio p. 368. Meinekius in Vindiciis Strabon. p. x: « Habuit (Straboniani) operis cognitionem Marcianus Heracleota, quinti seculi scriptor, quem Byzantii docuisse verisimile est. » Dodwellus (*De scriptis et ætate Marciani Heracleotæ* in Hudson. Geogr. t. I, p. 157) post longas perversissimarum disputationum ambages in hanc desinit sententiam: « Plane ergo nihil video quod Marciani ætatem multo inferiorem arguat ætate Ptolemæi. Nihil plane cur junior credatur tertio æræ nostræ Christianæ sæculo. » Addo aliorum quorundam sententias a Fabricio enotatas. Moreri in *Dictionnaire histor.* ita habet de Marciano: « Comme il ne parle point de la ville de Constantinople, il est à croire que c'est avant le règne de Constantin qu'il a écrit, et néanmoins après Ptolémée le géographe. » Similiter in *Biographie univ. anc. et mod.* (Paris 1826) t. XXVI, p. 615: « Il paraît avoir vécu au commencement du quatrième siècle, un peu avant la translation de l'empire à Constantinople. » Non reputarunt Byzantinopolitanae regionis descriptionem in Marciani libris periisse. Verum etiam si superstes esset in eaque nonnisi Byzantii nomen usurparetur, nihil certioris inde de ætate scriptoris colligi potuisse vix est quod viris doctis probetur. Denique apud Dureau de la Malle in *Géogr. physique de la mer Noire*, etc. p. 354 de Marciano legere est: « géographe du temps de Claude et par conséquent contemporain de Plin. » B. Fabricius l. l. nihil dijudicat. Vix enim quidquam tribuerit iis quæ scribit p. 374: « Stephanus ist es, und er allein, der den Marcianus sehr oft anführt, den Menippus Z. B. nur (?) nach dieser Epitome des Markianus; und sehr natürlich war daher (!) die von mir früher öffentlich (nescio ubi) schon geäußerte Vermuthung, dass Markianus ein Zeitgenosse des Stephanus war, wenn denn wirklich keine anderen Gründe gelten sollten. Denn (!) der Gedanke liegt allerdings nahe, dass dem Stephanus diese Auszüge erwünscht sein mussten, da er die Hauptsache hier vereinigt glaubte und für sein grösseres Werk compendiarische Arbeiten den umfassendern Originalen selbst vorziehen musste. »

(***) Hic scholiastæ locus (III, 359) unus est ex iis, quibus evertitur opinio virorum quorundam doctorum, nullum in scholiis laudari scriptorem Augusteo ævo juniorem.

Menip. p. 566, postquam dixerat antiquiores periplōn auctores, quorum nomina recenset, quibusque legendis diu se insudasse contendit, rem parum accurate tractasse et minus instructos ad negotium accessisse, pergit hunc in modum : Ἀρτεμίδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος κατὰ τὴν ἑκατοστὴν ἐξακοστὴν ἐννάτην Ὀλυμπιάδα γεγονώς, τὸ δὲ πλείστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς τυγχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλεύσας, θεασάμενος δὲ καὶ τὴν νῆσον τὰ Γάδαιρα καὶ μέρη τινὰ τῆς ἐκτὸς θαλάττης, ἣν ὠκεανὸν καλοῦσι, τῆς μὲν ἀκριβοῦς γεωγραφίας λείπεται, τὸν δὲ περίπλου τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθμοῦ θαλάσσης καὶ τὴν ἀναμέτρησιν ταύτης μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας ἐν ἑνδεκα διεξῆλθε βιβλίοις, ὡς σφέστατον καὶ ἀκριβέστατον περίπλου τῆς καθ' ἡμᾶς ἀναγράφει θαλάττης... Ἐγὼ τοίνυν πάντων τῶν μνημονευθέντων προκρίνας Ἀρτεμίδωρον τὸν Ἐφέσιον, ἐπιτομὴν τῶν ἑνδεκα βιβλίων τοῦ μνημονευθέντος ἐποίησάμην, προσθεὶς καὶ ἐξ ἑτέρων παλαιῶν τὰ ἑλλείποντα, καὶ τὴν διαιρέσιν τῶν ἰα' βιβλίων φυλάξας, ὡς μετρίαν μὲν γεωγραφίαν, τελειότατον δὲ περίπλου ἀπεργάσασθαι. Ibid. § 4, p. 567 : Τὴν ἔκδοσιν τῶν τριῶν βιβλίων (Menippi) ἐποίησάμην, οὐκ ἀρεσλόμενος τῆς προσηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μεταστήσας τοὺς ἀλλοτρίους πόνους, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ πᾶσι πεφροντισμένως ἐπεξεληθέντος Ἀρτεμίδωρου, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκείνων προσηγορίας ἐπιγράφας τοῖς βιβλίοις, ὡς ἂν μὴδὲν εἰς τοὺς λογίους ἀμαρτάνειν δοκοῖν θεοῦ, τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ ποιησάμενος πόνων ἑναργὲς γνῶρισμα, ὥστε τοὺς ἐντυγχάνοντας μὴδὲν ἢ ἔτε τῶν παρ' ἐκείνων συγγραφέων μῆτε τῶν παρ' ἡμῶν προστεθέντων ἡ διορθώσεως ἐπιμελοῦς ἀξιοθέντων ἀγνοῆσαι. Peripl. maris ext. I, 1, p. 516 : Ἀρτεμίδωρος δὲ Ἐφέσιος γεωγράφος ἐν ἑνδεκα τοῖς τῆς γεωγραφίας βιβλίοις τὸν περίπλου (sc. τῆς ἐντὸς θαλάσσης), ὡς ἂν ᾗ μάλιστα δυνατόν, συνέγραψεν· ἡμεῖς δὲ τῶν βιβλίων τούτων τὰς περιττάς τοῦ μνημονευθέντος ἀνδρὸς παρεκβάσεις, προσέτι δὲ βαρβάρων Αἰθιοπικὰς πόλεις ἀφέντες, ἐν ἐπιτομῇ σφέστατα μετ' ἀκριβοῦς τῶν ἐφευρεθέντων προσθήκης τὸν περίπλου ἐποίησάμεθα, ὡς μὴδὲν ἐνδεῖν πρὸς τελειοτάτην σαφῆνειαν τοῖς περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραφίας σπουδάζουσι. Ibid. I, 3, p. 519 : Τὸν μὲν οὖν περίπλου τῆς θαλάσσης ταύτης (sc. τῆς ἐντὸς) διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἰα' βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ γεωγράφου σαφῶς κατεστήσαμεν, ὡς προεῖρηται. Ibid. II, 2, p. 542 : Τῆς γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἀπάσης θαλάσσης, ὥσπερ καὶ προεῖρηκαμεν, ἀκριβῶς τὸν περίπλου (ὡς γε οἴομεθα) πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἑνδεκα βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ Ἐφεσίου γεωγράφου, ὃν νομίζομεν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἐπιμελέστατον

ἐν τοῖς τῆς Γεωγραφίας τὸν περίπλου πεποιῆσθαι.

218. Ex allatis facile colligitur opus hoc non tam justum fuisse Artemidoreæ geographiæ compendium quam periplum maris interni, ex Artemidoro eadem fere ratione collectum, qua Oceani periplum e Ptolemæi et Protagoræ geographiis Marcianus elicit. Videlicet quæ ad oræ maritimæ descriptionem pertinerent loca ex Artemidoro assumsit omnia et passim etiam aliunde petitis auxit, mediterranea autem vix obiter attigit. Fragmenta omnia ad loca maritima vel non longe a mari distantia pertinent, præter fr. 21 et 22, p. 574, quibus Themisonii Phrygiæ urbis et maris Caspii mentio fit.

219. PERIPLUS MARIS EXTERI libris constat duobus, quorum priore oceanus orientalis, occiduus altero describuntur. In illo post præmissum de instituto suo et ducibus quos secutus sit et causis variarum in periplus mensurarum et totius orbis terrarum dimensionibus deque aliis rebus ad propositum parum pertinentibus proœmium auctor ab Ælanitico recessu exorsus primum Libyæ oram usque ad Prasum promontorium, deinde Asiaticam ad Cottiarim usque, Sinarum fluvium, recenset. Liber posterior post proœmium exhibuit oceani occidentalis partem borealem, ab Herculis columnis sive a Calpe usque ad Sarmatiam, et deinceps partem australem usque ad Hypodronium Æthiopicum. In singulis ita rem Marcianus instituit. Primum fines uniuscujusque regionis indicat; tum urbes, vicos, fluvios, montes oræ maritimæ, eorumque distantias recenset; deinde quæ sit longitudo et latitudo regionis docet; post hæc apponit numerum gentium, provinciarum, urbium, vicorum, montium, fluviorum, etc., in unum collectis et maritimis et mediterraneis; postremo loco habet summam stadiorum quæ paraplo regionis efficitur. Hæc constans ratio est in libro utroque; ceterum Europæi oceani paraplus eo præstat, quod locorum maritimorum intervalla non uno stadiorum numero significantur, sed duobus, ita scilicet ut ex numeris quos varii periplus suppeditabant auctori, et maxinus et minimus apponatur. Præterea in hac operis parte non modo longitudinem latitudinemque singularum regionum exhibet, sed τῆς μεσογείας quoque τὸν περιορισμὸν sive summam stadiorum quæ ex longitudine omnium laterum mediterraneorum conflatur.

220. Periplum hunc non habemus integrum, sed, codicis Parisini quaternionibus tertio et sexto deperditis, ἀκέραιον et μείζουρον. In libro

primo desunt procemii initium capitumque indiculus, in altero paraplus Libyæ occiduae. Deinde vero majus etiam damnum intulit scribæ ejusdam festinantia, qui opus nostrum excerpit potius quam transcripsit. Initio rem egit strenue, sed mox fatiscens in generali regionum descriptione ut plurimum acquievit, missaque fecit τὰ κατὰ μέρος (*). Sic in libro primo nonnisi oræ a Tigri ad Indum pertinentis, in secunda autem nihil nisi Bæticæ, Lusitaniae, Aquitaniae, Germaniae et Sarmatiae peripli particulares supersunt, adeo ut ea quæ præ ceteris servata velis, per majorem operis partem jam desiderentur. Huc accedunt minores lacunæ, ac nominum numerorumque depravationes frequentissimæ.

221. Sed ne dolori indulgeas temporisque crepes injuriam. Jacturam ferre licet levius. Periphus ille bonam partem ex opere selectus est quod habemus integrum (**). Etenim de fontibus suis Marcianus in procemio libri primi ita habet : Τῶν δὲ ὠκεανῶν ἑκατέρων τοῦ τε ἐξώου καὶ τοῦ ἐσπερίου (ὧν τὴν εἰδησιν ἐς ὅσον ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἢ τῶν πολλῶν σπουδῇ καὶ φιλομαθίᾳ σαφῇ κατέστησεν) ἐκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θειοτάτου καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου ἐκ τε τῆς Πρωταγόρου τῶν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἣν τοῖς οἰκείοις τῆς γεωγραφίας βιβλίοις προστέθεικεν, ἐτι μὴν καὶ ἐτέρων πλείστων ἀρχαίων ἀνδρῶν, τὸν περίπλου ἀναγράφει προειλόμεθα. Inter hos quinam fuerint ἕτεροι πλείστοι, ne Marcianus quidem dicere potuerit. Protagoræ meminit etiam II, 5, p. 543, ubi hæc : Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν ταῦτα τὰ μέρη περιπλευσάντων περὶ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν διεσφάλησαν, ... διπλοῦν ὡς ἐπίπαν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσγράψαι προειλόμεθα, τό τε μὴ πλείον καὶ τὸ μὴ ἔλαττον... Τοῦτο γὰρ σαφῶς καὶ Πρωταγόρας ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ ποιήσας δοκεῖ τὴν περὶ τοῦ σταδίου πλάνην ἐκπεφευγῆναι. Et II, 38, p. 558 : Τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς Σαρματίας κεφαλαιωδέστερον ἐτάξαμεν, μὴ προσθέντες τῶν σταδίων τὸν ἀριθμὸν τῷ ἀκριβῆς περίπλου τοῦ ἀρκτικοῦ τούτου ὠκεανοῦ σχεδὸν ἄγνωστον τυγχάνειν... μάλιστα ὅτε καὶ ὁ Πρωταγόρας παραλελοιπέναι τούτων τῶν σταδίων τὸν ἀρι-

θμὸν δοκεῖ. Præterea Photius cod. 188, postquam de volumine in quibus Alexandri (Polyhistoris) Θαυμασιῶν συναγωγῇ legebatur, nonnulla retulit, subjicit hæc : Ἐν ταύτῳ (in eodem volumine) δὲ καὶ Πρωταγόρου γεωμετρίας (γεωγραφίας e Marciano legi jubet Casaubon.) τῆς οἰκουμένης ἐπιγραφὴν ἔχον, λόγοι γ', ὧν τὰ μὲν ε', εἰ καὶ μὴ σπουδαίως καὶ ὡς οἱ ὕστερον ἀκριβῶς, ἀλλ' οὖν τὴν τῆς Ἀσίας καὶ Λιβύης, ἀλλὰ καὶ Εὐρώπης περιήγησιν ποιεῖται· τὸ δὲ ἕκτον σύστοιχόν πῶς ἐστὶ τῇ Ἀλεξάνδρου συναγωγῇ· τῶν γὰρ κατὰ τὴν οἰκουμένην παραδοξολογουμένων ἀναγράφει τὴν ἱστορίαν, ὧν τὰ μὲν εἰς ἀρχαιοτέρους ἀναφέρει, πολλὰ δὲ καὶ εἰς αὐτοψίαν ἔλκει, οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων προβεβλημένα τὸ παράδοξον. Σαφῆς δὲ καὶ οὗτος καὶ κεφαλαιώδης κατὰ τὸ ἕκτον τὴν φράσιν μάλιστα. Mirabilium collectionem spectat Tzetzēs in Chil. VIII, 647, ubi inter auctores qui mirabilia multa et mendacia tradiderint, cum Ctesia, Jambulo, Rhegino, Alexandro, Sotione, Antigono, Eudoxo, Hippostrato, aliis recensentur ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς τε ἅμα καὶ Πτολεμαῖος. In ejusdem Tzetzæ scholiis ad. h. versum ap. Cramer. Anecd. Ox. III, p. 370, 2 legitur : Πρωταγόρας ὁ περιηγητὴς καὶ Πτολεμαῖος Διονύσιος, in quibus, modo recte Cramerus codicis lectionem exhibeat, latet mendum. Si ignotus nobis Ptolemæus quidam indicatur, legi possit ὁ Διονυσίου; sed nescio an scribendum sit Χέννος, nam Ptolemæus Alexandrinus grammaticus, Hephæstionis filius, προσαγορευθεὶς δὲ Χέννος; scripsit περὶ παραδόξου ἱστορίας, teste Suida v. Πτολεμαῖος, sive περὶ τῆς εἰς πολυμαθίαν καὶ ἱστορίας λόγους ἔξ, secundum Photium bibl. cod. 190 (**).

222. Jam ut illuc revertar, Marcianus fontibus suis ita usus est, ut quæ ad regionum divisionem, fines, loca, fluvios, montes, insulas pertinerent, e Ptolemæo assumeret, eumque in multis verbotenus exscriberet (adeo ut manca sæpe possint Ptolemæi verbis resarciri), stadiasium vero e Protagora mutuaretur. Quodsi exceperis quæ in procemio de orbis terrarum et trium continentium mensuris ex Eratosthene, Artemidoro

(*) Holstenius Ep. land. ad Peiresc. : « Lacunæ ingentes singulorum ferme capitum. » Pluribus de his dixit B. Fabricius in libello quem inscripsit : *Lectiones Marcianæ* Dresdæ 1848. 8.

(**) Gosselin *Rech. sur la geogr. systém.* III, p. 161 : « Nous ne faisons pas usage des distances données par le périple de cet auteur, parce que son texte est plein de lacunes, de transpositions, et d'erreurs dans les chiffres. Marcien (?) paraît avoir réduit la graduation de Ptolémée en stades, et il ne serait pas impossible de rétablir avec une sorte d'exactitude une grande partie de son texte : mais le travail qu'exigerait cette opération surpasserait beaucoup l'utilité qu'on pourrait en retirer, parce qu'en dernière analyse, on n'obtiendrait guères d'autres résultats que ceux que nous donnent les tables de Ptolémée. »

(***) Vixit Trajani et Hadriani temporibus, ut Suidas ait v. Πτολεμαῖος, vel potius ἐπὶ Νέρωνος καὶ μέχρι Νέρβα, ut idem habet v. Ἐπαρρόδιτος. Ceterum Ptolemæum istum non alium esse a Claudio Ptolemæo, qui una cum Protagora apud Marcianum componitur, putabat Fabricius I. l. p. 371.

et fortasse aliis affert et cum Ptolemæi geographia inepte miscet, nonnisi rarissima quædam occurrunt a Claudii verbis aliena, ex iisque nonnulla non tam ad alios fontes quam ad Marciani vel librariorum negligentiam referenda sunt. Novi ne hilum quidem e Marciano discimus. Nam quem Stephanus ex eo laudat Ἀρδιανίτην Arabiæ sinum (v. p. 528, 26) sumsisse debet e codice depravato, in quo literæ ΑΑΔΙ in ΜΑΙ mutandæ erant. Unicum, ni fallor, locorum nomen, quod in Ptolemæo nostro non legimus, habes p. 523, 29, ubi οἱ δρόμοι τῆς Ἀζανίας memorantur, quos accuratius novimus ex Anon. periplo maris Erythræi, Marcianus vero e Protagora habuerit, sicuti quæ de magnitudine Taprobanes insulæ (p. 534) et de sinus Magni et aliorum nonnullorum mensuris a Ptolemæi computo diversa deprehenduntur. Ceterum Protagoræ quoque geographia, quam de parte mathematica γεωμετρίαν Photius dicere potuit, in plerisque Ptolemæi operi superstructa fuisse videtur, adeo ut quæ gradibus ille, hic stadiorum numeris definiret, et præterea locorum maritimorum distantias e variis periplus colligeret. Quamquam accuratius quidpiam de hoc scriptore, cujus ne de ætate quidem constat, nequit asseverari.

223. Tertio loco inter scripta Marciani posui titulum : Περι τῶν ἀπὸ Πώμης ἐπὶ τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεων, qui quum in indiculo capitum peripli maris exteri locum ultimum obtineat, non opus particulare, sed appendicem periplo subjectum prodere videtur. Ipsum scriptum una cum extrema peripli parte in codice periit; semel memoratur a Stephano Byzantio v. Ἀμισα (v. p. 565). Auctorem in distantiiis illis fuisse miliarii aurei et itinerariorum publicorum fidem secutum censet Lucas Holstenius in Ep. ad Peirescium supra jam laudata (*). Similiter alii. Ego ita existimo. Quemadmodum Ptolemæus libro ultimo in πινάκων indice tradit quænam sit præcipuorum orbis oppidorum ab Alexandria distantia (**), similiter in sua γεωμετρία sive γεωγραφία fecerit Protagoras, nisi quod calculis suis a Roma urbe, in qua vitam

egerit, proficisceretur et astronomicum Ptolemæi computum ad stadiorum numerum revocaret. E Protagora deinde etiam hæc corrasit Marcianus. Oppida, quorum mentio fiebat, eadem haud dubie erant quæ apud Ptolemæum habes. Certe quam unam ex hoc scripto Marciani Stephanus laudat Amisam Germaniæ, eandem etiam Ptolemæus præbet VIII, 6, 3, ubi hæc : Τῶν δὲ ἐν τῇ Γερμανίᾳ διασήμεων πόλεων ἡ μὲν Ἀμισία τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὥρων ις' ε', καὶ διέστηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς δύοσις δυσὶν ἑγγίστα. Scripsi Ἀμισία pro Ἀμάσεια, quod editiones et hoc loco habent et II, 10, p. 154 ed. Wilberg. At libro secundo I, l. codex editionis Argentinæ p. 18 præbet Ἀμισία (Ἀμισία, Ἀμισία, Ἀμισία alii codd. ap. Wilb.), quod apud Stephanum quoque reponendum fuerit pro Ἀμισα vel Ἀμισσα, sicut *Amisia* legitur ap. Tacitum (***) Ann. II, 8, et fluvius propinquus (hod. *Ems*) vocatur *Amisius* vel *Amisia* ap. Tacit. Ann. I, 60. 63. 70, Melam II, 3 et Plinium IV, 14. Strabo p. 290 et 291 qui urbis non meminit, fluvium vocat Ἀμασίαν, fortasse patriæ nomine seductus. E Strabone autem nescio an fluminis nomen Ἀμασίας jam pridem in Ptolemæum II, 11, p. 148, 2 illatum sit, quum consentire de eo codd. videantur (nisi quod Ἀμάσου pro Ἀμασίου præbet editio Argentinæ), nec dissentiat Marcianus p. 555, 11.

224. Hæc quum ita habeant, facilis conjectura est Marciani periplum, e Ptolemæi maxime centonibus collectum, etsi copias geographicas non augeat, tamen non ut prorsus inutilem projiciendum esse. Nam constat nostros Ptolemæi codices cunctos ævi esse ceterioris, ac verba auctoris toties descripti locis innumeris librariorum culpa corrupta et doctorum arbitrio curtata, aucta, transposita vel alio modo esse mutata. Haud contemnendus igitur auctor qui circa quintum post Chr. seculum suos Ptolemæi codices verbotenus sæpe excrispsit. Spem quidem utilitatis in Ptolemæum hinc redundaturæ fore minimam credideris, quod Marciani codex Parisinus mendorum copia laborat, adeo ut e Ptolemæo sæpius Marcianus quam hic ex illo corrigendus sit; eandem-

(*) Wesselingius in præfat. ad Itin. p. 2 : « Hadrianus Junius *Bataviæ* suæ pag. 253 Marcianum Itinerario auctorem dedit, qui, Stephano in Ἀμισα teste, Itinerarium ab urbe Roma ad nobilia oppida scripsit; quam conjecturam vir egregius sine dubio damnasset, si Marciani reliquias cum hoc Itinerario contendisset. Diversum enim genus et discrepans utriusque institutum est. » Dodwelli hariolationes legere est apud Hudsonum tom. I, p. 141.

(**) Ptol. VIII, 2 init. : Ὑποτάσσοντες δὲ τῶν καθ' ἑκάστην χώραν διασήμεων πόλεων τὰ μὲν ἐξάρματα μεταλημένα εἰς τὰ μέγιστα τῶν ἐν αὐτοῖς μεγίστων ἡμερῶν, τὰς δὲ κατὰ μήκος ἐποχὰς εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας μετὰ μὲν τοῦ διαστήσεως κτλ.

(***) Haud enim diversa fuerit Taciti urbs ab Ptolemæi urbe, cui non suum locum Ptolemæus assignavit.

que ob causam etiam locis non manifesto corruptis ubi in urbium nominibus aliisque rebus Marcianus a nostro Ptolemæo recedat, nihil inesse auctoritatis videatur. At falsam hanc esse opinionem ac perperam a Ptolemæi editoribus Marcianum negligi eo demonstratur quod de nominibus geographicis Marcianus cum certis quibusdam Ptolemæi codicibus in universum conspirat; unde sequitur quæ hoc consensu a vulgata Ptolemæi lectione recedunt, ea non posse recentioribus librariis imputari, sed ex antiquissimis codicibus esse repetenda.

225. Inter codices vero Ptolemæi omnium maxime ad Marcianum is accedit quem Joannes Franciscus Picus Mirandulæ dominus Concordiæque comes transmisit ad Jacobum Æzlerum, hic vero adhibuit ad adornandam latinam Ptolemæi editionem, quæ prodiit Argentinæ an. 1513 (*Claudii Ptolemæi... Geographicæ opus novissima traductione e Græcorum archetypis castigatissime pressum, ceteris ante lucubratissimum præstantius: pro prima parte continens Cl. Ptolemæi Geographicam per libros octo partitam... una cum collatione dictionum Græcarum, e regione ad latinas, certissima graduum calculatione, etc.*) Num codex ille adhuc superstes alicubi lateat, nescio (*). Neque magis constat num Æzlerus omnia sua ad hujus codicis fidem exegerit, an, quod probabilius est, aliis quoque libris mss., ubi visum fuerit, locum concesserit. Alteri duo codices cum Marciano componendi apud Wilbergium sunt Palatinus I (a Sylburgio olim collatus) et Parisinus E. N. 1403; quos ambos exaravit Μιχαήλ Ἀποστόλιος Βυζάντιος πεινὰ συζῶν, Byzantii haud dubie, qua in urbe Marcianum quoque scripsisse statuas probabiliter. Cognationem quæ intercedat his Ptolemæi codicibus cum iis, quos Marcianus adhibuit, probabo exemplis

nonnullis ex posteriore libri secundi parte petitis.

226. Marcianus p. 552, 11 et Ptol. edit. Arg. Καντέλλου; vulgo ap. Ptol. Καντεῖλου. — Marc. p. 553, 17 et ed. Arg. Γαδαίου; vulgo ap. Ptol. Γοδαίου. — M. p. 556, 21 et ed. Arg. Σύηβον; vulg. ap. Pt. Σούηβον. — M. p. 557, 4 et ed. Arg. et alii complures codd. Ἀξόνων; vgo ap. Pl. Σαξόνων. — M. p. 561, 24 et ed. Arg. et alii codd. nonnulli Ὀκρινον; vgo ap. Ptol. Ὀκρινον. — M. p. 559, 12 et codd. Pal. 1 et Par. E. Ρούδωνος, vulgo ap. Pt. Ρούδωνος (quod habet etiam ed. Arg.). — M. p. 559, 17 et codd. Pal. et Par. Χέσυνος; vgo Χέσινος (Χέσηνος ed. Arg.) — Aliis locis Marciani et editionis Argentinensis et cod. Palat. differentia non nisi scribarum negligentia imputanda. Sic Marcianus p. 551, 28 Κουρίαννον, cod. Pal. Κουρίανον, ed. Arg. Κουρίανον, vulgo ap. Pt. Κουριανόν. — Marcian. p. 552, 21: Αὔαριχόν, ed. Arg. Ἀναριχόν, vulgo Ἀνάριχον. — Marcian. p. 551, 27 Σιγνάτιος, ed. Arg. Σιγμάτιος, vulgo Σίγμανος. — Marc. p. 553, 21 Καδουλλίνου, ed. Arg. Καδουλλίων, vulgo Καδαλλίνου. — Marc. p. 554, 10 Ἀδρίκκα, ed. Arg. Ὀδρίκκα, vulgo Ὀδρίγγα. — Marc. p. 561, 30 Νοουαντῶν, ed. Arg. et cod. Pal. Νεουαντῶν, vulgo Νουαντῶν. — Marc. p. 559, 21 sec. codicem ἀγαθοσοί, sec. Stephanum (**) σταγαθοурсοί; lege utroque loco οἱ Ἀγαθοурсοί, uti est in edit. Arg., dum vulgata habet correctam nominis formam Ἀγαθурсοί. — Jam ut a nominibus ad majora transeam, Cimbricæ chersonesi descriptio alia est apud Marcianum p. 555, alia in edit. Ptolemæi, quarum rationes quam sint incertæ, e codicum dissensu intelligitur; genuinam Ptolemæi sententiam procul dubio præbet Marcianus; ex editione vero Argent. colligimus quomodo quæ nunc in Ptolemæo exhiberi solent orta sint. Aliud exemplum peto

(*) Mannertus *Geogr.* II, 2, p. 175: « Für wichtiger... halte ich die Strassburger Ausgabe von 1513 et 1520, schon deswegen, weil sie für die erste griechische gehalten werden darf. Picus von Mirandula schickte dem D. Jak. Æssler in Strassburg zu seiner Ausgabe einen alten griechischen Codex, von dessen ferneren Schicksalen ich nichts weiss; dieser benutzte ihn zu sehr vielen Umanderungen der bisher geführten Lesarten, und setzte des künftigen Beweises wegen immer das griechische Wort dem lateinischen zur Seite. Wirklich werden dadurch nicht wenige Namen in das Reine gebracht, welche die Erasische Ausgabe and folglich alle spätern verfälscht liefern; aber schade ist es, dass er uns nicht den ganzen Codex, sondern nur die Eigennamen griechisch giebt, und den übrigen Text nebst den Zahlen aus ihm verbessert. Mehrere Aufklärung wurde gewiss der Abdruck der ganzen Handschrift gewähren. » Usus hac editione inde a secundo libro Pt. est Wilbergius, non omnem tamen ex ea lectionis varietatem enotavit. Ego in annotatione ad Marc. ex copiis Wilbergianis pendeo, quam editione Ptol. Argentinæ, quam nunc manu teneo, tunc caveam. Ceterum ad affinitatem quæ Marciano cum hac editione intercedit, non attendi nisi inde a Marciani lib. II, c. 21. Nunc ne idem faciam in cetera parte, temporum angustia impediunt.

(**) Stephanus Marciani codicem mendis laborantem ob oculos habuisse debet. In paucis illis quæ ex Marciano affert præter hocce σταγαθοурсοί: pro οἱ Ἀγαθοурсοί habemus p. 561, 20 ed. Marc. Α.δούον pro Λονδόνιον, p. 528, 26 Λαξισαίτην pro Μαισαίτην, p. 562 Ἀμισα pro Ἀμισία.

ex Lusitaniæ paraplo. In Ptolemæo II, 4 (p. 40 Berth., p. 115 Wilb.) ita legi solet :

Ὀλισειπών 5° 10' long., 40° 15' lat.

Τάγου ἐκβολαὶ 5° 50' , 40° 10'

adeo ut Olisipo a Taji ostio sit versus boream; quod tanto facilius admiserunt, quum nomen respondeat hodierno *Lisabon*. Nos vero ut quæramus, an non recentiores ipsum Ptolemæum correxerint, facit editio Argentinensis, ubi sic :

Ὀλισειπών 5° 10' long. 40° 15' lat.

Τάγου ἐκβολαὶ 5° 40' , 40° 30' »

et cum his consentiens Marcianus p. 547, 14, qui a meridie versus boream progrediens ab Olisipone ad Tagum 150 stadia, a Tago ad Lunæ promontorium alia 150 stadia esse prodit. Huc accedit quod hunc Olisiponis situm in Ptolemæo, item a meridie boream versus pergente, flagitat series nominum, et quod apud Melam quoque III, 1, 6 et Plinium IV, 35 § 116 series locorum ita habet, ut Olisipo a meridie Taji ostii ponenda sit. Vix igitur dubium, quin e Marciano et codice edit. Arg. Ptolemæus noster corrigendus sit. Aliis in locis Ptolemæus unius Marciani auctoritate emendandus est. Sic ubique pro Βρεταννία, Βρεταννικαὶ νῆσοι e Marciano reponendum est Πρεττανία, Πρεττανικαὶ νῆσοι, quam veterem nominis apud græcos scriptores formam (in Diodori quoque et Strabonis codicibus melioribus obviam) paullatim expulerunt librarii Romanæ nominis formæ addicti (v. not. p. 428 sq.). — Ceterum Marcianus vel potius Protagoras codices Ptolemæi passim jam corruptos adhibuisse debet. Sic p. 549, 18 Marcianus ait Tarraconensis longitudinem a Nerio prom. (5° 15' long., 45° 10' lat. sec. Ptol.) ad Veneris templum (20° 20', 42° 20') esse stadiorum 7230, quum sec. Ptolemæum nonnisi circa 6000 stadia exputari possint. Ne tamen numerum Marciani corruptum esse putemus, inipedit Ptolemæi editio Argentinensis, qui Veneris templum collocat non 20° 20' long. sed 23°, quod cum Marciani computo quadrat, quamquam ipse Ptolemæus ita statuere omnino non potuit.

227. Ultimum Marcianus opus scripsit *periplum maris interni, quem e Menippo brevavit*. Fleuit

Menippus ὁ Περγαμηνός (p. 566, et 42) Augusti et Tiberii temporibus, æqualis Strabonis. Marcianus quidem ætatem scriptoris non indicat, nisi quod p. 566 inter geographos loco postremo memorat Artemidorum, Strabonem et Menippum; e qua nominum serie vel coætaneum Strabonis vel juniorem eo Menippum fuisse conicias. Porro quum Diogenes Laertius VI, 101 inter sex Menippos, qui ad calcem vitæ Menippi Cynici recensentur, nostrum geographum non memoret, istos autem virorum cognominum indiculos Diogenes repetere soleat ex opere Περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων Demetrii Magnesii, qui Ciceronis æqualis et Attici familiaris erat: hinc probabiliter colligas Pergamenum geographum floruisse post Demetrium Magnesium. Certiora suppeditat epigramma (*) Crinagoræ poetæ Mytilenæi, quem Augusto et Tiberio temporibus vixisse poemata docent, cujusque Strabo p. 617 inter sui ævi Mytilenæos illustres meminit. Crinagoras igitur ex Italia in patriam reversus ibique aliquamdiu commoratus quum redire tandem Romam ad amicos vellet, familiarem suum Menippum, geographum et periplo auctorem, rogat ut itineris maritimi ipsi dux sit :

Πλοῦς μοι ἐπ' Ἰταλίην ἐντύνεται · ἐς γὰρ ἑταίρους
στέλλομαι, ὃν ᾗδῃ δηρὸν ἀπειμι χρόνον.

Διφέω δ' ἡγήτῃρα περιπλοῦν, ὃς μ' ἐπὶ νήσους

Κυκλάδας ἀρχαίην τ' ἄξει ἐπὶ Σχερίην.

Σύν τί μοι ἄλλα, Μένιππε, λαβεῖν, φίλος ἵστορα κύκλον
γράφας, ὃ πάσης ἰδὲ γεωγραφίης.

Quæ ita reddidit Wesselingius in Itin. p. 538 :

Currere in Italiam, veteresque invisere amicos,
a quibus ah! longum cogor abesse, libet :

Quæro ducem, prudens qui me maria omnia cir-
Cycladas, antiquam ducat et ad Scheriam. [cum
Care Menippe, juva, tabulis positusque locorum
inscribe, o totam docte geographiam.

Quamquam postrema verba ἵστορα κύκλον intelligenda potius videntur de scripto ab Menippo periplo, quem mitti sibi vellet Crinagoras.

228. Scripsit Menippus τῆς ἐντὸς θαλάσσης περί-
πλου libris tribus. Adornationem operis Marcianus docet p. 568 § 6. Sumto a fano Jovis Urii

(*) Primi epigramma ediderunt Salmasius in Exerc. Plin. p. 597; Holstenius ad Stephan. Byz. v. Σχερίξ; Wesselingius in Itin. p. 538. Cf. Brunk Anal. tom. II, p. 146. Jacobs in Antholog. t. II, 134, cujus vide annot; Hudson tom. I p. 75 ad calcem Marciani ante fragmenta Menippi; S. F. W. Hoffmann *Menippos der Geograph aus Pergamon, dessen Zeit und Werk* in libro *Die alten Geographen*, etc. *Eine Zeitschrift in zwanglosen Heften. Erstes Heft*. p. 14. Leipzig 1841, ubi disputat contra B. Fabricium, qui epigrammatis nostri immemor ætatem Menippi incertam esse dixerat in *Archiv für Philologie und Pädagogik*, 1810 t. VI, fasc. 4.

initio primum auctor Pontum universum, deinde ab eodem Fano Propontidis et Hellesponti litora circumnavigavit. Et hæc quidem librum primum absumsisse videntur. Sequebatur (libro II) Europæ paraplus ab Hellesponto ad fretum Herculeum Gadesque. Unde in oppositam continentem transiens (libro III) legit Libyam, Ægyptum, Syriam ac reliqua litoris Asiatici usque dum ad Hellespontum descriptionis orbe reduceretur. Præterea Menippus dicitur p. 566, 7 scripsisse διάπλους, i. e. navigationes ab altera ad alteram continentem sive linea recta per altum nullisque stationibus interruptas (διάπλους διὰ πόρου) sive viâ per insularum stationes delineatâ (διάπλους διὰ νήσων). Qui quidem διάπλοι non diversum a periplo opus, sed inserti ei et subijuncti fuisse videntur. Sic διάπλους ab Heraclea Pontica ad Apolloniam Thracicam in Epitome Marciani memoratur p. 569, 25. Denique de insulis eorumque ambitu dixisse Menippum rei consentaneum est, ut vix egcavius teste Agathemero I, 5, qui, ἐροῦμεν, inquit, τῶν καθ' ἡμᾶς νήσων τὰς περιμέτρους, λαβόντες παρ' Ἀρτεμιδώρου καὶ Μενίππου καὶ ἐτέρων ἀξιοπίστων. Haud omittendus autem Constantinus Porphyrogenitus (Them. I, 2, p. 18) qui τὸ θέμα Ἀρμενιανῶν, quod ipsius tempore dicebatur, sub Heraclio demum imperatore hanc appellationem sumsisse censet, quum neque Justiniani ævi scriptores ejus meminerint neque antiqui geographi, Strabo, Menippus δὲ τοὺς σταδίασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραψάμενος, Scylax Caryandensis, Pausanias Damascenus. Quæ si recte habent, non notum aliunde Menippi opus indicant. Quamquam, quod Scylacem peripli auctorem parum accommodare citet Constantinus de themate mediterraneo agens, fortassis haud majore jure laudatur Menippus, neque τῆς ὅλης οἰκουμένης σταδίασμοι, quos ille dicit, a peripli stadiasmis diversi erant.

229. Ceterum Menippus non totus versabatur in locorum nominibus et distantis, sed geographica illustravit historicis. Testis est Marcianus p. 566, 42 : Μένιππος δὲ ὁ Περγαμηνὸς inquit, δὲ αὐτὸς τῆς ἐντὸς θαλάττης περίπλουν ἐν τρισὶν ἡμέραισι βιβλίοις, ἱστορικὴν τινα καὶ γεωγραφικὴν ἐποίησεν τὴν ἐπαγγελίαν. Idem colligitur ex iis quæ de Sicilia ex integro Stephano transcripsit Constantinus. Vid. Menippi fr. 5, p. 573.

230. Hujus igitur peripli epitomen quidem sed nova quoque vel correctiora præbentem confecit Marcianus, quam Amphithalio (*) cuidam amico inscripsit. De opera sua exponit p. 567, 16, ubi postquam de prioribus suis lucubrationibus, Artemidori epitome et Oceani periplo, dixit, pergit hunc in modum : Καταμαθὼν δὲ καὶ Μένιππον μετρίαν μὲν τινα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ τῶν οἰκείων βιβλίων παρεχόμενον εἶδισιν, μὴ πᾶσι δὲ ἀκριδῶς ἐπεξελθόντα, τὰ ἑλλείποντα πλεῖστα ὄντα προσθεῖς καὶ προσέτιγχε τὴν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς διαιρέσεις τῶν ἐθνῶν σαφένειαν, ἥτις τὸ τέλειον τῆς γνώσεως τοῖς ἐντυγχάνουσι παρέχειν εἴωθε, τὴν ἐκδοσὶν τῶν τριῶν βιβλίων ἐποίησάμην, οὐκ ἀφελόμενος τῆς προσηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μεταστήσας τοὺς ἀλλοτρίους πόνους, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ... Ἀρτεμιδώρου, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκεῖνων προσηγορίας ἐπιγράψας τοῖς βιβλίοις, τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ ποιησάμενος πόνων ἐναργὲς γνῶρισμα. — Quæ de suo adjecerit Marcianus vereor ne multo minora fuerint quam esse videri auctor voluit; confidentius tamen nihil pronuntiare licet, quum præter indiculi capita postrema et procemium ipsiusque peripli initium a Fano Jovis Urii usque ad Amisum et Chadisium fluvium pertinens nos nihil habeamus superstes (**). Pauca quædam e Menippo affert Stephanus, qui ut Artemidori, sic etiam Menippi tum integrum opus tum epitomen ad manus habuisse videtur (Vid. not. ad. p. 572 sq. p. 570, 6. 571, 9. 20. 572, 4).

(*) Aliud hujus nominis exemplum non invenio; attamen Ἀμφιθαλὴς quidam, Antiochenus, ut videtur, memoratur ap. Malalam p. 287 ed. Bonn.

(**) Titulus et argumentum operis deperditi quum ex supersite parte facile erueretur, mire in his cæcutivit primus editor Hæschelius, qui titulum præfixit : Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἐκ βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου. Putarunt viri docti hæc sic reperisse Hæschelium in apographo Vaticano; at nihil habet apogr. præter ea quæ sunt in codice Parisino; margini autem fol. 211 Hæschelii, ut videtur, manu adscripta leguntur : *Artemidori Epitome, ut cognoscere licet ex secundo abhinc folio. A Marciano autem compilatam esse hanc epitomen patet ex ejusdem Marciani libro II, int. fol. 198 et 202.* Locis laudatis mentio sane fit epitomes Artemidori, sed ad nostram rem nihil pertinens. Hæscheli errorem iterarunt Hudsonus et Millerus. Quamquam Menippi epitomen esse vel ex collatis inter se fragmento nostro et Stephano Byzantio v. Ψύλλα, Τίος, Χαδισία intelligere erat. Mitto quod sæpius quæ res esset viri docti monuerunt, ut Holstenius in epist. p. 51 ed. Boiss. et in notis ad Steph. Byz., Dodwellus de Marciano § 6. Post Milleri editionem denuo de his dixit Hoffmannus *Die Iberer in Osten u. Westen und Artemidor der Geograph* p. 215 sq. (Leipzig. 1838), et in editione Marc. præf. p. V. (3. 4.). ac Fabricius in *Archiv. f. Philologie u. Pædagogik* tom. VI, p. 611 sq. 1840.

Præterea in Arriani pérìplo Pontico ea quæ aliunde auctor assumsit, e Menippo nostro petita esse ex comparato Marciano viri docti collegerunt. Anonymum autem Peripli Ponti Euxini auctorem non ipsum Menippum sed Marciani epitomen usurpasse censemus.

Editus Marcianus in Geographis Hoeschelii (1600), Hudsonianis (tom. I, cum Dodwelli diss.; 1798), Vindobonensibus (t. II, 1807); deinde a Millero: *Pérìple de Marcien d'Héracleé, epitome*

d'Artémidore, Isidore de Charax, etc... d'après un *manuscrit grec de la bibliothèque royale avec une carte par E. Miller. Paris. 1839. 8° gr. et lat. cum notis gallice scriptis. Novissima denique Hoffmanni editio: Μαρκιανός. Μένιππος. Σταδισμός. Marciani periplus. Menippi peripli fragmentum quod Artemidori nomine ferebatur, etc... ed. S. F. G. Hoffmann. Lipsiæ. 1841. 8. De Anonymi periegesi iambica a nonnullis sub Marciani nomine edita vid. supra § 107.*

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In *præfatione* inter eos qui Corpus geographorum meditati sint, nominandus erat Fridericus, Aug., Guil. Spohn, qui de consilio suo exponit in editione Nicephori Blemmidæ (Lips. 1818) p. 1, ubi hæc: « Mors prohibuit quominus ille (Bredovius sc.) tunc hanc editionem tum alia multa absolvere posset. Post ejus mortem librariæ Weidmannianæ præfectus, vir bonas literas honorifice promovere studens, quæcunque Bredovius edendorum Geographorum minorum causa collegerat, redemit eademque mihi, ut perficiatur editio, tradidit. »

SCYLAX. Pag. 37, l. 9, ἡμ. δόο] V. Prolegg. p. 39. — P. 51 § 63. De Magnesiæ oppidorum situ post Leakium denuo egit Alfredus Mezières in *Mémoire sur le Pélion et l'Ossa* (Paris 1853). Methone probabiliter fuit ubi nunc est *Gennitzaro kastro*, inter *Lefocastro* et *Milies* (Mez. p. 36). Coracæ quærendæ a septentrione hodierni *Argalasti*, ubi *Lefokastri* ruinæ, nec procul inde turris rupi imposita, quam vocant *Korakai-pyrgos* (Id. p. 80). Spalauthra sita fuerit in hod. *Khortokastro*, a meridie vici *Laflos*, inter hunc et *Milina* vicum (Id. p. 21 sqq.). Olizonem in angusta peninsulæ cervice cum aliis ponit Mezierus p. 15. Melibææ ruinas esse censet (p. 76) eas quæ non longe a *Scitti* distant et a *Leakio* *Thaumaciæ* *Homericiæ* vindicantur. *Eurymenas* a *Karitzza* versus septentrionem sitas suspicatur (p. 96), quo loco nunc est monasterium S. *Demetrii*. *Myras* *Scylacis* componit (p. 65) cum hodierno *Muresi*, quod admitti nequit, nisi ordinem oppidorum *Scylaceum* nihil curandum esse dixeris. — P. 61 § 79 Αἰγύπιος] Vivien de Saint-Martin *Géographie anc. du Caucase* (Paris. 1847) p. 25 nomen hoc ortum censet ex *Atg-hippios*, *l'eau de cheval* vel *l'eau-cheval*, « par allusion à la rapidité des courans

alpins. C'est un composé tout à fait dans le génie des langues iraniennes, où le mot *acp*, cheval, est en effet si fréquent dans la composition des rivières; et il est d'autant plus présumable que le mot grec n'est que la traduction d'un nom local, que le nom *Tsheni-Tsqali*, que porte aujourd'hui chez les Mingreliens le principal affluent de la droite du Phase, et qui est très-probablement l'*Hippos* des anciens, signifie aussi *l'eau-cheval*. » Quod de *Hippo* fluvio dictum est probabiliter; *Ægipium* vocem e barbara et græca lingua conflata minus crediderim. Ceterum legi velim quæ in eodem libro p. 27 sqq. vir doctissimus de nominibus populorum Ponti orientalis accolarum disputat. *Achæos* agnoscit in tribu *Abasæa* quæ nunc vocatur *Chakhe* vel *Sakhi*; *Heniochos* autem in hodiernis *Hhannooatche*; sive enim *Lesghos* hodie a *Tcherkessis* vocari. Confer ejusdem librum *Sur les populations primitives du Caucase* (Paris 1847) p. 57 sqq., ubi cum *Bocharto* *Tibarenos* et *Moschos* apud *Ezechielem* *Toubal* et *Meschehh* nominari docet. — P. 60 § 74. Τοριχός] Fuerit: πόλις ἑλληνικὴ καὶ λιμὴν Τορετικός. — P. 61 not. col. 1 l. 18 post verba: *Ptolemaio* *Χάριστος*, adde: vel, uti est in *Wilbergi* codicibus, *Χαριοῦστος*. — P. 63 § 83. Ἐχεχειριεῖς] Cf. not. ad *Arrian.* § 15, p. 370 init. — P. 69 § 96: Πιτύεια] Fortasse est *Καλὴ πεύκη*, de quo loco ita *schol.* *Hom. Il. 12, 20*: 'Πεὶ δὲ (ὁ 'Ρῆσος) πρὸς ἄρκτον ἀπὸ Καλῆς πεύκης, ἥτις ἀπέχει ἀπὸ Ἀδραμυτείου σταδίου ρπ', in quibus si cetera recte habent, falsus est numerus stadiorum; sin hic incorruptus, fontes *Rhesi* cum *Æsepi* fontibus confundi putes. — P. 74, lin. pen. pro *Φασγλῖς* rectius scripseris *Φάσγλις*. In latinis l. 8 post v. *Chelidoniæ* insere: *tum Gagæ urbs*. — P. 75 § 101. Σύλλαον] V. not. ad *Stad.* § 217 p. 489. — P. 76 § 102.

Σητόν, Σαλόν] V. not. ad Stad. § 192 sq. p. 485. — P. 78, lin. 1. Μάριον] V. not. ad Stad. § 233 p. 491. — P. 78 § 104 l. 5 ab ima : Βηρυτὸς πόλις καὶ λιμὴν, Βορινός] Legendum esse καὶ λιμὴν βορεινός censent etiam viri doctissimi Saulcyus (*Voyage autour de la mer morte*, etc.) et Isambertus (*Bulletin de la soc. de géogr. tom. VI*, p. 202, 1853), quum portus ab urbe boream versus situs sit. Quem tamen portus situm si præter morem significare Scylax voluit, insolita id ratione fecisse mihi videtur. Quare etiamnum hæret dubitatio. Introducere possis usitatum in periplus vocabulum, *leni manu* pro βορινός scribens βορινός. Sed hæc omnia tanto incertiora sunt, quum majoribus turbis locus noster laboret. Nam patet post Beryti mentionem desiderari Leontonpolin, cujus paullo post auctor meminit loco item lace-ro, ubi notavit aut quæ fuerit oræ longitudo a Leontonpoli ad Ornithonpolin, aut quousque pertinuerit ager Sidoniorum; adeo ut scribendum sit aut : Ἀπὸ Λεόντων πόλεως μέχρι Ὀρνίθων πόλεως στάδια*. Ἔϊτα Τυρίων πόλις κτλ., aut : Ὀρνίθων πόλις (Σιδωνίων [δὲ τὰ] ἀπὸ Λεόντων πόλεως μέχρι Ὀρνίθων πόλεως [ἔστι]). Τυρίων πόλις Σάραπτα κτλ. In antec. vero vox Λεόντων π. facillime a librario omitti potuit post vocem λιμὴν ob literarum similitudinem. Deinde autem Βορινός vox in codice supraducta linea rubra notatur tamquam nomen proprium. Hinc facilis conjectura est olim in codice fuisse Βο[στ]ρινός pro Βοστρηνός, quum Bostrenus fluvius memoretur a Dionysio periegeta v. 913; cujus quidem si verba premenda sunt veraque tradunt, fluvius ille Sidonem urbem præterlabebatur, adeoque Scylax eum non ante sed post Porphyreon polin memorare debebat. Quo errore non magnopere offendimur, quoniam sapius ordinem locorum geographicum in Nostro negligi constat. Vox ποταμός, quæ in codice scribi solet ποτ, ob sequentes literas ποτ fugit scribam. Quod situm Leontopolis attinet, de quo alii aliter statuunt, acu rem tetigisse mihi videtur doctissimus Isambertus l. l. p. 207 : « Il n'y a aucune difficulté, inquit, à reconnaître avec M. de Saulcy et les voyageurs antérieurs, l'ancien Tamyras dans la rivière *el Damour*. Mais pourquoi n'avoir pas reconnu la ville de Leontopolis ou ville de Lions et le bois sacré d'Esculape dans cette belle vallée? C'est à moitié chemin [μετὰ τὴν] de Berytus et de Sidon, comme l'indique Strabon. Avec le Tamyras, il devait y

avoir une ville dans une position aussi favorable. Eodem ducit Ptolemæus V, 14, p. 364 ed. Wilberg., apud quem Leo fl. exit 33° 35', medius inter Berytum (33° 40') et Sidonem (33° 30'); qui quidem fluvius a Tamyra non fuerit diversus. Certe quod Robinsonus Leonem (qui illi perperam Leontes vocatur) quærit in hodierno *Kasimiyeh* sive *Kasmieh*, prope Tyrum exeunte, id ut veterum testimoniis indicisque repugnat, sic debili nititur argumentatione. Scilicet quum *Kasimiyeh* apud Edrisium (I, p. 349 Jaubert) *Lanta*, et in superiore sui parte etiam nunc *Lantani* sive *Lieltani* appelletur, componendum cum eo putavit Leonem. Ceterum quas de Scylacis loco conjecturas Saulcyus protulit, jure merito rejecit Isambertus. — Porphyreon oppidum refer ad *Ras Nebbi Yunes* e mensura Itinerarii p. 583. Ornithonpolis (*el Ourby?*) nequit esse statio ad Nonum Itinerarii, l. l., ubi pro IV mill. scribendum LX mill., ut jam Wesselingius suspicatus est, aut intermedia Sarepta statio omissa est, monente Isamberto. — P. 78, l. 10 ἐστὶ Τρίπολις Φοινίκων.] Nisi e marginis notula verba Τρ. Φ. irrepserunt, ita intelligenda sunt ut significant Phœnicum regionem Tripolitānam sive ditionem Aradi, Sidonis et Tyri. — P. 78, lin. ult. Verba laborant; ἄλλη vocem in annotatione suspicatus sum a librario proficisci; vix recte. Legam : ἄλλη (vel potius Ἀδλη) πόλις, [νῆσος καὶ πόλις] Τύρος. Quod pro ΑΛΛΗ mutatione fere nulla ΑΔΛΗ scribendum conjiciam, inducit hodiernus *Adloun* vicus, qui post Sareptam (*Sarfund*) sequitur, et Isamberto p. 214 statio *Ad nonas* Itinerarii esse videtur. In propinquo exstant ruinæ. Simili modo in Periplus Maris Magni § 157 p. 479 correxi εἰς κόμην Ἀλάς pro εἰς κόμην ἄλλην. — Ib. l. 7 pro ἡ στάδια leg. videtur κ' στάδια. Cf. not. ad Stad. § 136 p. 472. — P. 82 § 108 lege Τυνδαρείους. Cf. not. ad § 25, p. 436. De Plyno portu cf. not. ad § 29, p. 438. Pro Πέτραντος leg. Πετράντος. Omnino de Libyæ paraplo conferenda sunt quæ pluribus in not. ad Stadiasium exposuimus. — Ibid. lin. ult. pro Ἀντίπυρος e Ptolemæo et Stadiasmo lege Ἀντίπυργος. — P. 83, lin. 6, ἀνω δὲ ἐνταῦθα κτλ. Vide not. ad Stad. p. 450 sq. — P. 84, l. 5 leg. vid. : Ἀμπελος, Ἀπιος, ἀπὸ θαλάσσης στάδια λ' aut Ἀμπελος ἀπὸ θαλάσσης, etc. — Ib. l. 7 Ἐκχεῖται] ἐκχεῖται? — Ib. l. ult. Πόντιαι] v. not. ad Stad. § 75, p. 454. — P. 85, 1 leg. : ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τῆς Σύρτιδος (glossa : ἐν τῷ μυχρῷ ὄλῃς τῇ

Σύρτιδος) Φιλαίνου βοιωτοῖ, ἐπίνειον Ἀμμωνος. V. not. ad Stad. § 84 p. 456. — Ib. l. 10. Vide not. ad Stad. § 93 p. 461. — P. 86 not. col. 1, lin. 28 pro : *hinc Σαθράτα ap. Ptol. lege : apud Ptol. in mediterraneis Σαθράτα, in ora maritima Σάθαρα s. Σαθάρα s. Σαθάτρα. Cf. not. ad Stad. § 99 p. 464.*

DICÆARCHUS. Pag. 106. Pelium montem nuperrime exploravit et descripsit Alfred Mezières (*Mémoire sur le Pélion et l'Ossa. Paris 1853*). Enotabo quæ ad verba Dicæarchi proxime pertinent. Pag. 106 § 1 : Τοῦ δ' ὄρους ἡ μέγιστη καὶ λασσιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, περὶ δὲ κ' ¶ Mezières p. 37 : « Plus loin, sur le bord de la mer, commence la plaine de Lekhonia : c'est la seule qu'on rencontre depuis l'extrémité de la presqu'île [*Trikéri*]. Sur toute la côte la plage est très-resserrée; la montagne arrive jusqu'à la mer, et l'on ne peut donner le nom de plaine aux vallées peu profondes que creusent les lits des torrents... C'est de Lekhonia que parle Dicæarque, quand il dit que la partie la plus grande et la mieux boisée qui s'étende au pied du Pélion est à cinq stades par mer et à dix de la ville Demetrias (auj. *Goritzza*). Lekhonia est précisément à la même distance de Goritzza. » At Dicæarchus non decem, sed viginti stadia habet. In meis mappis Lekhonia vicus non notatur. Leake et Kiepertus ad hunc vicum referunt Neliæm Strabonis (p. 436), quæ in tabulis Kiepteri a Demetriade distat viginti fere stadia. — Idem p. 40 : « Au dessus de Lekhonia, on aperçoit sur la montagne les villages de Saint-Laurent et de *Drakhia* que dominent les plus hauts sommets du Pélion. Un torrent rapide, ombragé de beaux platanes, qui coule au pied de l'acropole, doit être ce fleuve *Crausindon*, cité par Dicæarque, « qui arrose les champs cultivés au pied du Pélion. » La riche plaine de *Lekhonia* répond bien mieux à cette indication que l'étroite vallée *Zervokhia*. » Idem p. 35 : « Le large torrent qui descend des hauteurs de la montagne et passe près de *Milies*, ne peut pas être, comme le pense M. Leake, l'un des deux fleuves nommés par Dicæarque; il n'arrose pas, comme l'un, les champs cultivés qui sont au pied du Pélion, et il ne sort pas, comme l'autre, d'une forêt pour se jeter dans la mer. Leake l'appelle à tort *Zervokhia*; on ne donne ce nom qu'à une petite plaine qu'il traverse pour arriver à la mer. Les habitants le

nomment simplement *Ῥεῦμα* (le torrent). — Idem p. 58 : « Les bois du Pélion « aux arbres agités par les vents (*Il.* 2, 757) » étaient renommés dans toute la Grèce; Hésiode (*fr.* 83) l'appelle ὕλην et Dicæarque ὕλωδες. Les arbres les plus variés y croissaient en abondance; on y trouve surtout, dit Dicæarque, des hêtres et des sapins. Aujourd'hui encore le sommet de la montagne est couvert de hêtres qui couronnent de verdure toutes les crêtes. Ceux qu'on aperçoit du rivage, au dessus de Makrinitza et de Miliès, sont petits, peu touffus et couvrent à peine de leur ombre les rochers gris. Mais sur les dernières cimes, à l'endroit où se découvrent les deux mers, on se trouve tout à coup dans une forêt de hêtres à la tige élancée, aux branches énormes, qui descend sur les pentes abruptes du versant oriental jusqu'aux premiers jardins de Zagora... Les sapins dont parle Dicæarque, ces arbres si communs sur les hautes montagnes de Grèce, qui poussent au milieu des neiges et couvrent les sommets du Taygète, du Cyllène et du Parnasse ont disparu de la cime du Pélion. Il n'y en a pas un seul dans la montagne. Le vaisseau *Argo* n'eût pu être construit de nos jours. Ovide (*Fast.* 5, 381) couvre de pins les hauts sommets et le reste de chênes. Il est impossible d'être plus mal inspiré; ce sont les deux arbres qu'on y trouve le moins. Dicæarque dit qu'outre les hêtres et les sapins on trouve dans le Pélion des érables, des ζύγια (*l. ζυγία*), des cyprès et des cèdres. Le ζύγια est parfaitement inconnu; les érables et les cèdres sont rares; le cyprès, l'arbre des Turcs, croît en abondance près des villages qu'il couvre d'un rideau de verdure. Le géographe grec oublie le frêne et la lance de Pélée (*Il.* 16, 142). Néoptolème, lui aussi porte une lance de frêne cueillie sur les plus hauts sommets du Pélion (*Quint. Posth.* 8, 161), où l'on en trouve encore. Les ornes de Valérius Flaccus (*Il.* 6) n'existent pas plus que les pins et les chênes d'Ovide. — Les arbres fruitiers de toute espèce, dit Dicæarque, croissent en aussi grand nombre sur le Pélion que dans les pays où on les cultive. Aujourd'hui encore on en voit qui poussent naturellement; mais c'est surtout auprès des villages et dans les jardins qu'ils abondent. Sur les bords du golfe Pagasétique, dans les vallées, à Milina, à Lekhonia, à Perivolia, on rencontre de préférence les arbres du Midi, l'oranger, le citronnier, le figuier; plus

haut, à Makrinitza, à Miliès et sur le versant glacé de Zagora, les arbres du nord ou d'un climat plus froid, le pommier, le cerisier, le châtaignier. Je ne parle pas de l'olivier, qui pousse partout. — Les fables populaires ont leur part dans la description de Dicæarque. Je n'ai pas essayé de retrouver cette aubépine, semblable aux myrtes blancs, qui avait la vertu de rendre le corps insensible au froid de l'hiver et aux rayons ardents du soleil... Je n'ai pas non plus découvert cette racine d'arbre qui guérissait de la morsure des serpents. Mais un vieillard de Miliès semble avoir retrouvé la plante merveilleuse que Dicæarque recommande comme un remède souverain contre la goutte et contre les ophthalmies : seulement elle a perdu avec le temps une de ses propriétés, et ne sert plus qu'à guérir les gouteux. Ce vieillard, qui rappelle aux Grecs lettrés de Miliès le souvenir de Chiron, a découvert dans la montagne une plante connue de lui seul, et dont il n'a jamais voulu révéler le secret. Il en compose un breuvage très-fort qui produit, pendant quelques jours, une espèce de folie. Après cette crise violente dont le malade ne garde aucun souvenir, la goutte est guérie. Le moderne Chiron est en grand honneur dans la montagne, et on vient le consulter de toutes les parties de la Thessalie. — Sur le sommet le plus haut du Pélion se trouvaient, dit Dicæarque, l'autre de Chiron et un temple de Jupiter *Acræus*. La montagne a deux sommets principaux rapprochés l'un de l'autre et qui forment un col au-dessus de Makrinitza. Le plus élevé est celui qui domine le village de Drakhia; c'est un mamelon sec et escarpé; pas un arbre n'y pousse et pas une source n'en découle. Les hêtres s'arrêtent à son pied. Dans les flancs de ce pic isolé, du côté qui regarde le golfe Pagasétique, s'ouvre en effet une caverne fermée par un bloc énorme qui a roulé du sommet de la montagne. On ne peut y pénétrer, et l'on n'aperçoit, par une étroite ouverture, qu'une descente rapide qui se perd dans l'obscurité. C'était une triste demeure; on y cherche en vain les beautés dont parle Quintus de Smyrne (Posth. 4, 153). Mais si la tradition locale confinait sur le rocher sans verdure et sans eau le maître d'Achille, les poètes, plus libéraux, lui donnent pour séjour la montagne entière. « Il règne dans les vallées ombragées du Pélion (Pindar. P. 3, 5). » Il avait dans son domaine d'autres grottes plus belles, mieux situées, plus

accessibles. La plus remarquable se trouve sur le versant oriental, à une heure et demie au-dessus de Zagora. — Quant au temple de Jupiter *Acræus*, il n'en reste pas une seule pierre; il était sans doute au sommet du mamelon du *Plessidhi*, comme cet autel consacré à Apollon sur le plus haut pic du Taygète. Chaque année, les plus illustres citoyens de Démétrias et les hommes à la fleur de l'âge choisis par le prêtre y montaient au plus fort de l'été, pendant la canicule, « enveloppés de fourrures nouvelles, tant était vif le froid qui régnait sur ces hauteurs. » J'ai pu me convaincre que cette précaution n'était pas exagérée. Je traversai le Pélion par une chaude journée d'automne, avant que les premières neiges fussent tombées, et la température s'abaissa tellement, quand nous fûmes arrivés sur les dernières cimes, que ce brusque changement me donna la fièvre. Les Albanais qui nous accompagnaient, plus prudents que nous, portaient, comme les anciens Grecs, le vêtement de circonstance, la peau de mouton jetée sur les épaules. L'air le plus vif règne une partie de l'année sur le versant oriental du Pélion, sans cesse balayé par le vent du nord qui arrive du fond du golfe de Salonique, tout chargé encore des neiges de la Macédoine. Un Allemand qui traversait le canton de Zagora, pendant l'hiver, y retrouvait le climat de sa patrie. La différence de température des deux versants est bien marquée par la différence des arbres qu'ils produisent : du côté de Volos, c'est l'olivier toujours vert; au dessus de Zagora, c'est le châtaignier du Nord qui domine. » Ad calcem opusculi bonæ frugis pleni Mezières quatuor adjecit inscriptiones mutilas; harum tertia in *Makrinitza* vico ex muro ecclesiæ descripta memorat sacerdotem Jovis *Acræi* (... σιας Ἐπιτελοῦς, ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου); nec non in quarto titulo prope *Calanera* in litore sinus *Pagasæi* reperto inter alia leguntur : τῶν προγεγραμμένων ἀρχόντων συμπαρόντων καὶ τ[οῦ ἱερέ]ως τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου.

De plantis Pelii a Dicæarcho memoratis exponit Ernestus Meier in *Botanische Erläuterungen zu Strabon's Geographie und einem Fragment des Dicæarchus* (Königsberg 1852) p. 186 sqq. Ὁζύρι ei non est *quercus Cerris* sed *fagus silvatica*, quæ arbor in cetera Græcia rarior in Pelio et Pindo montibus frequens sit. — Ἐλάτη, « die Fichte, hier sicher nicht unsere Edeltanne, *pinus*

picea du roi. » — Σφέδαμνος, *Acer campestre* aut *monsessulanum* aut *obtusatum* aut *tataricum* aut denique complures harum specierum. — Ζυγία *carpinus betulus*, *Hainbuche*; eam arborem in boreali Græcia provenire, non item in meridionali, ubi quum τὰ ζυγὰ ex acere campestri fabricarentur, ζυγία vox etiam de acere usurpata sit. — Κέδρος, *juniperus oxycedrus*, *Wachholder*. — Ἄγρια λείρια, *lilium candidum* et *Carneolicum*, *Feldlilien*. — Λυχνίδες, *Lichtnelken*, *agrostemma cononarium*. § 3 pro δένδρου Meier conjicit θύμβρου (*Satureja Tymbræ*), collato Nicandro Theriac. 533. Τὸ πανακὲς Χειρώνιον Dioscoridis (*Hypericum Olympicum*?) componendum suspicatur cum planta quam § 10 sq. describit Dicæarchus. Ego nescio an § 3 scribendum sit (καὶ ῥίζα δὲ) ἡ ἄρου, adeo ut inclusa sint glossema. — § 4 καρπὸν ἀκάνθης M. dici censet *Ruscum aculeatum*, τὴν δρυμυρσίην sive μυρτάκανθαν Dioscoridis IV, 144.

AGATHARCHIDES. P. 141, l. 1 in not. dele: *Quæ apud Diodorum... interposita.* — P. 168, col. 2, l. 11 ab ima, pro *Artemidorus... memoret lege: Plinius et Artemidorus memorent.* — P. 170, l. 5. τοπάζιον] De topazo lapide Agatharchides laudatur in scholio ad Clement. Alex. Pædag. II, 12, p. 241, quod edidit Bastius in epist. crit. p. 134 ed. Lips.: Ἐκψήγματα γῆς πάντες οἱ λίθοι οἱ τίμιοι· οἱ τε γὰρ λυγνίται τοιοῦτοι καὶ οἱ ἀνδραχες καὶ οἱ ἀμέθυστοι, πρὸς τούτοις καὶ οἱ βήρυλλοι τε καὶ σμάραγδοι καὶ δάκινθοι καὶ πάντες σχεδόν. Οἱ γε μὴν τόπαζοι, εἴ τι χρὴ πείθεσθαι Ἀγαθαρχίδῃ τῷ τὰ περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς ἱστορήσαντι θαλάσσης, μέσον ἀνευρίσκονται τῶν παραλίων ταύτῃ πετρῶν. Quamquam hæc non ex eo loco, ubi de topazōn insula Agatharchides dixit, desumpta esse videntur. — P. 176, l. 1. Φοινικῶνος] Palmetum hoc non ad hodiernam *Tor* urbem, sed in *Wadi Firan*, et aram Neptuni probabiliter ad *Ras Zelimar* pertinuisse suspicatur Lepsius, *Briefe aus Ægypten* p. 443. — P. 184, l. 2, ubi de fluvio aurifero. Wellsted *Travels* II, p. 154, non longe a Magna esse narrat *Mersa Dahab*, i. e. portum aureum, « from the circumstance of the sand in its vicinity containing yellow, shining, micaceous particles, exactly resembling that precious metal. » De auro quod in Arabia reperiri perperam traditur, cf. Ritter XIV, p. 408. 416. — Debæ (sive Dedebe in Phot. codd.) Forstero (*Geogr. of Arabia* II, p. 131 sq. sunt « the tribe of the *Zebeyde*, one of the numerous branches of the great *Harb* nation. Burk-

hardt represents the *Zebeyde* as occupants of the country between Yembo and Leith... The territory of the *Zebeyde*.. will be found, like that assigned to the *Dedebe* by Diodorus, to be accurately bisected by the *Bardilloi*, whose real, or supposed, stream, falls into the Arabian gulf at Djidda. »

ANONYMI PERIEGESIS. P. 224 vs. 710 adde in not.: στενωπὸν] στενωπάτου codex; em. Meineke in *Vindic.* Strabon. p. 250. — P. 228 vs. 790. Cf. not. ad Anon. § 68 p. 420. — P. 229 vs. 806. Quodsi verba Ὀλβία Σαβία ex dittographia orta esse nolueris, Olbiam a vicinis Saiis sive Saviis Σαβίαν dictam esse putes. — P. 231 post vs. 834 alii duo versus ponendi, quos ex Anonymo elicui in *Prolegg.* p. cxvi. — P. 232 vs. 862 sq. « Hæc neque cohærent et misere juncta arguit tam interpunctio vs. 862 quam contortus ille verborum positus εἶναι φησι δὲ: quamquam majora ausus Letronnius: καλοῦσιν. ἔθνος εὐσημότατον δὲ φησι τὸ. At utraque membra seorsim stare docet Palatini prima lectio εὐσημότατον εἶναι φησι τῶν Σαυρομακτῶν: nam δὲ et τὸ inter versus altera manus posuit. Perit igitur senarius unde pendent genitivi; voluit autem Anonymus (p. 413 lin. 33): ἔθνος εὐσημότατον εἶναι φησι τῶν. Σ. κτλ. » *Bernhardy Analect.* p. 27.

DIONYSIUS. P. 238 in not. post verba: *eruit Lehrsius* adde: in *Rhein. Mus.* II, 3, p. 354 (an. 1843).

ISIDORUS. P. 248, l. 7: x6'] Debebat excerptor ιβ'. V. *Prolegg.* p. lxxxvii. — P. 251, l. 7 ἀπο σχοίνων ζ'] Ante hæc aut nonnulla desiderantur, aut corruptus est numerus.

PERIPLUS MARIS ERYTHREI. P. 257 § 1, l. 4 ἀπὸ χιλίων δκτ.] Cf. *Prolegg.* p. lxxix, not. 1. — P. 258, l. 6. Codex inter voces μερῶν et σῆς μικρόν habet spatium vacuum 8-10 literarum. — P. 259, l. 9 πρόκειται] πρόσκειται man. prim. cod. — P. 261, 1 vox ἀμμειναι in codice expuncta est. — P. 262, l. Ἀραβικῆς] leg. putō Ἀριτικῆς. Eadem confusio p. 289 l. 17. — P. 263, 1 μονοχη codex sine acc. An μολοχίνη? — P. 263, 2 καυνάκαι] γαννάκαι cod.; deinde pro καὶ μολόχιναι καὶ συνδόνες leg. putō μολόχιναι συνδόνες. P. 264, 1. Αὐαλίτης] αὐαίτης cod.; l. 12 αὐαλείτην; l. 22 δουάχα sine acc. — P. 265, l. 7 et 16 μοκροτου sine acc.; l. ἄλλα εὐοῖα sine acc.; an ἄλλα εὐοσμα? — P. 265 § 10 sqq. Usque ad Mundu insulam de situ locorum satis constat. Quæ deinde sequun-

tur usque ad Oponem ex tabulis, quæ annotationem scribenti præsto mihi erant, certius definire non poteram; scilicet fides tabularum, quæ ante illam Carlessii (*Trigonometrical survey of the North-east coast of Africa by Lieut. T. G. Carless, Indian navy. 1838*) prodierunt, in hac oræ parte pæne nulla est; neque quæ post an. 1838 in publicum editæ sunt, quantum equidem scio, Angli istius operam in usus suos converterunt. Nunc demum Carlessii mappis potitus quæ ad situm horum emporiorum pertinent melius quam in annotatione feci explicare tentabo. — Plinius VI, 34 § 174 e sinu Arabico in Aualiten progrediens primum memorat *oppidum Gazam*, deinde *promontorium et portum Mossylyten*. Gaza vero aperte est hodiernum *Bunder Gazim* (47° long.), caput gentis, quæ vocatur *Mijjerthaine Somauly*s. Quinque locus constat munimentis, quæ singula puteos habent, et centum fere tuguriis. Proxime hinc versus orientem montes altissimi ad ipsam oram accedunt, *Djibel Antarah* (5000 ped.) in *Ras Antarah* exiens, et post 60 stadia aliud jugum (4600 ped.), quod desinit in *Ras Gori*; juxta id adjacet *Djibel Haismah* (3800 ped.). Summa montium plana sunt thurisque arboribus tecta. In altero horum promonteriorum Mossylyticum nostrum quærendum est. Altitudo ejus in caussa fuisse videtur ut insignem ei Ptolemæus locum in tabulis concederet longeque in mare projiceret. Portus autem et emporium fuerit hodiernum *Bunder Barthe*, ab *Ras Antarah* 70 fere stadiis occasum versus distans, puteum habens et castellum et vicos duos. Alius vicus *Borah* nomine occurrit ad *Cap Gori*, minus ille ad navigationem commodus. Gaza, quam e Juba Plinius memorat, quum a Nostro non nominetur, mercaturæ frequentia ab illa Mossylum paullatim transducta esse videtur, quippe quod ipsis montibus thuriferis subjacebat. Distat a Mundu 1300 fere stadia, secundum periplus *δύο δρόμους ἢ τρεῖς*. — Τὸ λεγόμενον Νειλοπολεμῆιον (1. Νειλοποτάμιον vel Νειλοποταμία?) pertinet ad fluvium satis amplum, qui minoribus quibusdam auctus post 130 a *Ras Gori* stadia occurrit. De eo ita in tabula Carlessii: « River with a stream of salt water 5 miles from the sea, navigable for small boats up to the town at high water; discharges a large quantity of water during the rainy season. » Ostio adjacet munimentum; paucis hinc stadiis occasum versus ruinæ exstant. In mediterraneis 40 ab

ostio stadiis ad ipsum fluvium oppidum est *Bunder Khore*. Huc pertinet Κόρη ἐμπόριον (80°) quod Ptolemæus medium ponit inter Mossylum (79°) et Elephantem montem (81°). Quum in hoc tractu nonnisi integris gradibus distantias locorum distinguat, non premendas esse mensuras intelligitur. Melius sane distantiae quadrarent, si Κόρη referre velis ad *Yibour Kubir*, at hoc nonnisi promontorium est habitatione vacuum, idque *Kubir* (*Kebir*) sive *magnum* vocatur ut a proximo *Yibour Sughir* (*Seghir*) sive *parvo* distinguatur. — Deinceps memorantur Ταπαπηγη (sic) et θαψὼν μικρός. Utrumque nomen ad eundem locum pertinere puto, ut mox Ἀκάννη et θαψὼν μέγας; alterum est vici, alterum adjacentis laureti. Apud Carlessium post minorem vicum, *Ourbah* nomine, mox sequitur amœnum viretis fruticibusque oppidum, *Bunder Muriyah*, cui superjacent celsissimi montes (5000 ped.) thuriferi. Prope notatur aquæ fluentum in paludem exiens. « Bunder Muriyah is the principal town on this part of the coast, and contains 5 forts. » CARLESS. Hunc igitur locum Periplus auctor indicaverit. Apud Strabonem vocatur Δαφνοῦς λιμὴν καὶ ποταμία Ἀπόλλωνος καλουμένη. Vocabulum ταπαπηγη in ipso codice tamquam corruptum exhibetur; quæ quidem nominis corruptela et græcissans illud Ἀπόλλωνος ex eodem fonte manaverint. — Ἐλέφας ἀκρωτήριον est *Ras el Fil*, 48° 28' (*Ras Feeluk*, 800 feet high, shaped like an elephant, generally called by the natives *Ras Belmook* » CARLESS). Quamquam hoc nomen ab indigenis transfertur ad promontorium humile et arenosum, quod ab illo est occasum versus (48° 23'), et in propinquo habet locum *Bunder Filuk*. Is locus, etsi ancoris jaciendis commodus, emporium habuisse non videtur; memoratur tamen apud Strabonem (ex Artemidoro) verbis Ἐλέφας τὸ ὄρος καὶ διῶρυξ. Nimirum quum ad *Bunder Filuk* per angustas fauces mare intret in paludem longe patentem, id ipsum voce διῶρυξ indicatur. Sensit rem Letronnius ad Strabon. vers. gall.: « Strabon, ait, entend, je crois, un de ces enfoncements étroits où la mer entre et pénètre à la marée haute assez avant dans les terres, et qu'on appelle creeks en Angleterre et en Amérique. » *Elephas fluvius* in Periplo memoratus ab oriente promontorii labitur in alveo profundissimo (« bed of a river 250 f. deep et 900 wide. In the dry season the river is navigable for boats 3 or 4

miles, and further inland there are pools of fresh water in its bed. » CARLESS.), inque paludem (*Khore Gulwainie*, i. e. lacus magnus) diffunditur, quæ ipsa quoque angusto ostio in mare exit prope *Ras Uloulah*, omnium maxime versus boream porrectum. Vicus fluvio appositus, *Bunder Uloulah*. Paucis stadiis orientem versus prope litus 3 putei aquam habentes optimam. Ad hæc igitur loca vix dubium est quin referenda sint ex Strabone Ψυχρὸς λιμὴν καὶ ὕδρευμα τὸ κυνοκεφάλων καλούμενον, e Periplo autem θαπνῶν μέγας λεγόμενος Ἀκανναί. Inter vocabula Ἀκανναί et Κυνοκέφαλοι cognationem intercedere suspicor. Quod olim in Strabone contra codd. auctoritem legebatur ὕδρυμα κυνοκ., et ad Sesostridis quædam monumenta ibi posita ab interpretibus referebatur, id rejiculum est. — Ultimum versus ortum Barbariæ promontorium et emporium dicitur τὸ τῶν Ἀρωμάτων. Ponendum igitur ad *Ras Jard Afoun* (900 p.) præruptis petris in mare descendens ἂν indigenis vocatur *Ras Asair*, et nomen *Jard Afoun* sequenti promontorio quod Carlessius *Ras Shenarif* vocat, inditur. Navium statio in boreali promontorii latere. Quodsi tempestas imminabat, veteres nautæ, teste Periplo, confugiebant ad magnum promontorium, cui *Tabæ* nomen. Hoc esse debet *Ras Schenarif*, Aromatum promontorio longe altius (2500 p.), prope quod est vallis fertilis *Tohum* dicta, nomine ad *Tabas* Peripli prope accedente. Quod deinceps in Periplo legitur a Tabis prom. ad Oponem esse 400 stadia, cum aliis me induxerat, ut *Tabas* ad *Bannas* promontorium referrem; sed ferri id nequit. Distat enim ab Aromatum promontorio 400 stadiis sive diei fere navigatione, ut eo confugere imminente tempestate non liceret. Aut igitur pro ὕ (400) in Periplo erat ὠ (800), aut (quod malim) lacuna locus laborat hunc in modum refingendus : Ἀπὸ δὲ Τάβκι μετὰ σταδίου τετρακοσίου [Πανὼν χώμῃ ἐντεῦθεν δὲ μετὰ σταδίου τετρακοσίου] παραπλεύσαντι Χερσονήσον... Ὀπάνῃ. Panon vicum (hod. *Banna* vel *Bunna*) ad *Ras Banna* sive *Ras Ally Bech-Quail*, novimus e Ptolemæo. Opone ad Chersonesum promontorii *Hafoun* sita erat. Trahere huc etiam fluxum marinum auctor noster monet; Carlessius vero fluxum non ita longe ab ora a meridie boream versus tendentem in tabula significat. Probabiliter ita res habet ut in sinu inter *Ras Ally-Bech* et *Ras Hafoun* juxta ipsam oram fluxus sit contrarius ei qui in alto regnat.

— P. 266, l. 8 : δ δὲ ὄρμος ἐπὶ σαλι κατὰ codex, in quo ^{ος} superscriptum manu secunda. Licebit : δ δὲ ὄρμος ἐστὶ σάλος κατὰ καιροῦς ἐπικίνδυνος, collato loco gemello p. 263, 14. — P. 267; l. 2 et 8 κασία; l. 17 ἥ τε μοναχὴν cod. sine acc. — P. 269, l. 5 πλείους cod. — P. 270, 5, l. 1. εἰτενηδίων cod. — P. 272 l. 3 ναύπλιος] V. Prol. p. cviii; — l. 15 ναθαταίων] αναθαταιῶς codex. Leg. puto : δι' ἧς ἐστὶν εἰς Πέτραν πρὸς Μαλίχαν βασιλεῖα Ναθαταίων [ἀνάθασις]. — P. 275, 12 ἀπὸ τοῦ πέραν cod. — P. 277 l. 3 : Εὐδαίμων Ἀραβία. Εὐδαίμων δὲ ἐπεκλήθη cod., expunctis verbis Εὐδ' Ἀρ. Apud Melam III, 8 pro *Cana et Arabia et Gaudamus* leg. videtur *Cana et Arabia Eudæmon*. — *Elisari* Ptolemæi et *Ilisar* Strabonis secundum Forsteri sententiam (*Geogr. of Arabia* II. p. 147 sqq.) nomen habent de regione *El Asyr*, cujus gentem numerosam et bellicosissimam in vicinos magnam exercere vim refert Burckhardt. Ptolemæi igitur ætate videri eam totum occupasse tractum qui Elisaris attribuitur. Habent hæc quo se commendunt. — P. 278, not. col. 1, lin. 17. Avium insulam nunc vocari dixi *Sikkah* vel *Djibus*. Forsterus l. 1. II, p. 189 scribit *Sekah*, quod significare ait *stercoraceous or birds' mute island*; *Djibus* autem (*Gibboose* Forsteri) sonare *White island*. Sita insula 48° 28' 20" long. Greenw., 13° 14' 40" lat. Altera Peripli insula, Τρούλλα, nunc audit *Burrugghur* (48° 32' 40" long., 13° 58' lat.); vetus illud nomen e Romanorum lingua derivare et significare *Spoon island* prodit Forsterus. « In Captain Haines Chart, inquit, the form of this island is, as neerly as possible, that of the bowl of an egg-spoon, or that of the old fashioned horn or sugar-spoon. » — *Sabbatha* urbs, cujus situm in annotatione definire nondum poteram, pertinere videtur ad *Saba* locum in novissima Arabiæ tabula Kiepertiana. — P. 280, 13. Σύαγρον pr. esse *Cap Fartak* vel ipsum nomen probare videtur, siquidem Forsterus l. 1. II, p. 171 : « Syagros, inquit, is simply the Greek rendering of the Arabik name *Fartusk*, literally, *the boar's or wild boar's snout*. A glance at the map may suffice to indicate the origin of the name in the form of the Cape, which terminates in a point strikingly resembling the nose of the savage animal whose name it bears. » Addit : « The town seated under it preserves to this day the memory of the Syagrian promontory, and of the Arabian commerce of the Greeks, in

its actual name of *Suggar*. » — P. 280, l. 18 lege Διοσκουρίδου cum codice. — P. 281, l. 14 τὰ ἐγγράζοντα codex, ita ut inter ἐγ et χρ aliquid erasum sit; non vero expunctæ sunt literæ εγ. — P. 282, l. 11 Μόσχα λιμὴν.] Forsterus II, p. 174 vocem μόσχα ait arabice idem sonare quod græcis sit ἄσχος; jam quum Ptolemæus ad Syagrum pr. Ἀσκήτας habeat et indigenæ in Sachalite sinu ἐπ' ἄσχωιν navigare dicantur: ab hoc more portui nomen inditum esse statuit probabiliter (Conferre licet Rhapta Libyæ promontorium de ῥαπτοῖς indigenarum πλοιῶν dictum). Idem censet pluribus portubus id nominis fuisse, quandoquidem Peripli auctor Μόσχα portum ab occasu Syagri, Ptolemæus autem ab oriente ejus colloset. Cui quidem argumento non multum tribuerim. — P. 283, l. 11. ἀνθρώποις ἱεροῖς] V. not. ad Prolegg. p. ci — P. 285, l. 5 et 16 Ὁμανα. ἀπ' Ὁμάνων] Ὁμανα... ἀπ' Ὁμανα codex. Assumenda μ littera duplicata, collato Ptolemæo. Ceterum p. 286, l. 3 codex habet Ὁμανιτικὴν. — P. 285, 8 σανταλίνων] σχαλινο cod. sine acc. — P. 288, 1 λύχιον] λύχον cod. — ib. l. 2. δέρματτα] V. Prolegg. p. cvi not. — P. 289, 1: ἐμπεριλαμβάνων αὐτὸν τὸν κόλπον λεγόμενος Βαράκης νήσοις ἐπὶ ἐμπεριειλημμένος codex. — Ib. l. 17. Μαμβάρου] legend. cum codice Μαμβάνου. P. — 290, l. 1 Συναστῆνη; l. 6. Μινναγάρ cod. — P. 293, l. 16. Καττυβουρίνη, etc. Locum emendavi in Prolegg. p. civ. — P. 293, l. 28. μουσικὰ καὶ παρθένοι] Non instrumenta musica intelligenda videntur, sed μουσικὰ παιδισκάρια, qualia Eudoxus quoque in Indiam navigaturus secum dixisse perhibetur. V. Posidonius ap. Strabon. p. 82, 13 ed. Didot. — P. 295, 4 καὶ γὰρ] Velim καὶ γὰρ καί. — P. 298, l. 9. τραχηλίζοντες]. Eo verbo de navigiis loquens utitur Strabo p. 268: βάθος ἐξαισιον, εἰς δ' αἱ παλίσροισι τοῦ πορθμοῦ κατὰγουσιν εὐφυῶς (φυσιῶς conj. Meineke; an κατὰγουσιν [ὡς ἀν] τυφῶ;) τὰ σκάφη τραχηλίζόμενα μετὰ συστροφῆς καὶ δυνῆς μεγάλης. — P. 288, l. 30. Ἱππαλος] De mari Hippalo vid. Alexandri Itinerarium c. 110. — P. 299, l. 14 codex ita habet: πυρρὸν ὄρος ἄλλη παρῆκε χώρα τη..... κης, ἡ παοαδια λεγομένη. Fort. igitur fuit: Πυρρὸν ὄρος [ῥῆ vel ῥθεν] ἄλλη παρῆκει χώρα τῇ[ς] ὑπὸ Πανδίοι' Ἰνδι]κῆς, ἡ λεγομένη Παραλία, deletis in sequente linea verbis ὑπὸ τὸν Πανδίοινα βασιλέα. Possis etiam: χώρα τῇ[ς] καλουμένης Κοττοναρ]κῆς. Apud Ptolemæum hic tractus est τῶν Ἀίων, quod ipsum fortasse post v.

παραλία excidit. Ceterum montes rubros occurrere in tractu quem Bacaræ assignavimus ex Cornwalli *Remarks of the coast of India* monet Vincentus II, p. 483: « They are red hills or land both to the nord and south of it (sc. a *Djilli* monte prope Bacaren sito); the red hill to the south lying near the sea, is that which we must prefer for the ruddy mountain of the Journal. » — P. 300, l. 2. Vincent e Paolino refert p. 486: « The convent still exists, and the same superstition is practised at a mountain, three leagues inland, where they still preserve the tradition of Cumari's bathing in the sea. The sanscreeet name is *Canyamuri*, *Cape Virgin*, but contracted by the natives themselves into *Comari* or *Cumari*. » — P. 301, l. 1. παρ' αὐτὴν τὴν ἡπειρώρου] An fuit π. αὐτὴν τὴν ἡπειρον? — Ib. l. 7 Καμάρα est Ptolemæi Κάμαρα, quam ab oriente Chaberis fluvii ponit. Situs locus fuerit ad *Coleroun* fluvii ostium. — Ib. l. 12 post εἰς τοὺς τόπους adde τούτους e codice. — P. 302, l. 1 codex ita: πάλαι σιμουίνδου, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῶν χαρηρῖς προβάνη, in quibus serior manus expunxit χαρηρῖς et ante προβάνη scripsit τα. Subesse codicis literis videtur lectio diversa: παρὰ δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις. — P. 303, not. ad § 63. Quod de Thinis utpote ab Eratosthene memoratis dixi, deleas. Nam recte, opinor, Cramerus ap. Strabonem pro δ' διὰ Θινῶν κύκλος ubique scripsit δ' δι' Ἀθηνῶν κύκλος. V. not. Crameri ad Strabon. tom. I, p. 100. — P. 305, l. 5 lege: τὰ δὲ μετὰ τοὺς τόπους τούτους διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων καὶ πάγους μεγίστου δυσβάτων τε τάπων, εἴτε καὶ etc.; sic enim codex habet, nisi quod voci μεγίστου superscriptum est ς, unde μεγίστους exhibent editiones.

ARRIANUS ET ANONYMUS. P. 399, l. 25. Ἰστρίαν] Hanc nominis formam, laudato Arriano affert Stephanus Byz. v. Ἰστρος. — P. 395, in not. coum. 1, lin. 17 ab ima post verba: *nilhil affert difficultatis*, adde: modo teneas numeros stadiorum ut in antec., sic etiam in his esse justis paullo majores. — P. 408, l. 35. Λαμυρών] Fuisse suspicor Δαμυρόν. Cf. Δαμυρίας Siciliae fluvius ap. Plutarch. Tim. 31, Δαμούρας Phœnicia fl. ap. Polyb. V, 18, 9 (nunc *Dumour*), quem Strabo p. 756 Ταμύραν vocat. Ταμυριακὴν ἄκραν in Ponto habemus prope Cursum Achillis. — P. 408, l. 36. ὑδροστόλος] Legerim ὕδωρ στόλοις. — P. 415, l. 27. Κριῶ μέτωπον] sec. mensuras Anonymi est *Cap Aitodor*, ut Lapieus expu-

tat, vel *Cap Kerkines*. Tailbout de Marigny (*Peritulan de la mer notre* p. 62) componit *Cap Saritch*; Muraviev Apostol. (*Reise durch Taurien* p. 118) *Karadcha Bouroun* vel *Aja Bouroun*; Clarke (*Voy. en Russie* II, p. 446) et Dubois II, p. 9, 23 *Cap Aioudagh*, quod a peripli rationibus longe recedit. Indigenis Κριοῦ μέτωπον dici Βρίξαβα refert Pseudoplutarch. De flav. c. 28. — P. 416, l. 34 διήκουσα] διήκων cod. m. pr. — P. 425, l. 5 lege ἐν [τῷ] τέλει.

STADIASMUS. P. 429 not. lin. pen. lege : *In seqq. codex* λιμήν ἐστὶν ἀγωγῆς. — P. 433, l. 11. αὐτήν] ταύτην? — P. 459, § 224 et 225 vocem χωρίον verte *castellum*. — P. 470, l. 4 σταδίων μ'] Distantia postulat ρμ'. — P. 473 § 135 ἀπὸ Παληγνῶν] Debebat : ἀπὸ τοῦ λιμένος : nam sic demum distantia quadrat. In § 137 stadia 170 computanda sunt linea recta, adeo ut post εἰς Βαλανέας exciderit vox εὐθυδρομοῦντι, quæ omissa etiam est § 138. — P. 488 § 211. Κίθουρα nomen derivare a כבירה (i. e. magna) censet Movers. *Phœniz, Colonien* p. 247, ubi etiam de aliis locorum in hoc tractu nominibus phœnicicis monet. Sic Μυγδάλη (p. 489 § 222) est מגדל *turris*, frequens locorum nomen; Μάσουρα (§ 221) מצור, *castellum*. Φάσηλις (§ 226) מן השם, *manus dei*; idem nomen Palæstinæ loco (Reland *Palæstina* p. 953). — Μάλλος (p. 480 § 326) est מלל, utpote ἐφ' ὕψους κειμένη (Strabo p. 675); habuitque urbs cultum Tyrium (Movers. l. l. p. 167). — P. 488 § 215 vox ἐμπόριον corrupta esse videtur e Κωρύχιον. — P. 489. Dele notam ad § 218. — P. 494 post § 225 excerptor Glauci fluvii mentionem omiserit. Fuisse puto : Ἐκ Τελμησσῶ [εἰς Γλαύκων πο-

ταμὸν στάδιοι ν'. Ἀπὸ Γλαύκων ποταμοῦ εἰς Δαίδαλα] στάδιοι ν'. — P. 497, l. 1. Ἀγνην] Ἀχνην, *Casi insulæ* nomen, teste Plinio, reponi vult Hoffmann. in Præfat. p. xxv. Refragatur tum series locorum tum nota distantia. — P. 502, § 300. Treti promontorium cum Phrurio pr. Ptolemæi (*C. Blanc*) vix recte componitur. — P. 502 § 302 pro μ' legi velim ρμ', adeo ut Κραγαῖαι ponendæ sint ad fluvium quem *Kreigsimeone* vocat Pokoke. — P. 503 § 307. Lacunæ indicium post τὰ Ἀκρα delendum est. Ἀκρα tamquam urbs Cypri memoratur apud Steph. s. v. — Ib. in not. : *Dinaretum* vocabulum, quod Plinii editiones ante Silligium exhibebant, recte habere possit videri, siquidem non ita longe a promontorio dissita *Dinares* sive *Zinariton* insula, nisi ex hac potius recentiores nomen istud in Plinium intulerint. — P. 505 § 320 Βίενον] leg. Βιέννον ut § 335 sq. — P. 513 § 346 in not. adde : Ceterum a Pantomatrio ad Eleutherna non 50 sed minimum 80 stadia esse debebant. — Ib. in not. ad § 335 dele verba ultima : nisi ipse... stadia 50.

MARCIANUS. P. 528 in not. ad § 19 lin. 21 longitudo et latitudo Arabiæ confunduntur. — P. 539 l. 40 ὅθεν et p. 543 l. 42 ὅφ' ante me correxerat Piccolous meus. Idem vir doctissimus p. 538 l. 14 leg. conjicit σαφῶς τῷ φιλομαθεῖ ἀναγνώστῃ. — P. 558, l. 31 ἐτάξμεν] ἐπάξμεν cum Piccoloo legi velim. — P. 560, l. 39 περιουῖται δὲ εἰς τὸ Ῥοδόγειον] Mensura stadiorum 1834 satis quadrat; ceterum aptius pro Rhobogdio memoraretur τὸ βόρειον ἄκρον, — P. 565, 10 pro ἐγγεγραφεῖν Piccolo conjicit συγγεγραφεῖν.

GEOGRAPHI GRÆCI
MINORES

ANNΩΝΟΣ

ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΤΗΛΑΣ ΔΙΒΥΚΩΝ
ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΕΡΩΝ,

ὃν καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει, δηλοῦντα τὸδε.

Ἐδοξε Καρχηδονίους Ἀνώνων πλεῖν ἔξω Στήλων Ἡρακλείων καὶ πόλεις κτίειν Λιθυροινίκων. Καὶ ἔπλευσε πεντηκόντους ἐξέχοντα ἄγων, καὶ πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς ἀριθμὸν μυριάδων τριῶν καὶ σίτα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν.

2. Ὡς δ' ἀναρχθέντες τὰς Στήλας παρεμύψαμεν καὶ ἔξω πλοῦν δυοῖν ἡμερῶν ἐπλεύσαμεν, ἐκτίσαμεν πρῶτην πόλιν, ἣν τινα ὀνομάσαμεν Θυμιατήριον· πεδίον δ' αὐτῇ μέγα ὑπήν.

Βασιλ.έως] *Rex Hanno* noster apud Solinum quoque Polyh. § 56 appellatur; *imperator* ap. Plinium VI, 31; *dux* ap. eundem V, 1, 1. Intellige unum ex duobus Carthag. *sufetis* (v. Festus s. v.; Livius XXXVIII, 37), quos Græci vocare solent βασιλεῖς vel πρωτεύοντες, Romani modo *reges*, modo *consules*, modo *dictatores*. V. Kluge ad Aristotel. De Carthagin. rep. c. 2 et 7. || — τῶν... μερῶν] In his dictionem colore Punico tinctam auctorem prodere mediocriter græce doctum censet Klugius, recte fortassis; quamquam jure quæris num hæc Periplus inscriptio ad ipsum græcæ versionis auctorem sit referenda. Nam plerumque longiores id genus inscriptiones ceterioris ævi scribis debentur. || — ἀνέθηκεν] V. Prolegomena. || — Κρόνου] Gorillarum pelles, quas ex itinere Carthaginem asportaverat Hanno, apud Plinium V, 36 et Solinum l. l. dedicasse dicitur non in templo Saturni (sive Baali), sed Junonis (sive Astartæ), « quum huic deæ, ut Klugius suspicatur, ejusmodi spolia tanquam itineris primitiæ dedicarentur. » At quum omnia quæ de Hannonis itinere apud Plinium Solinumque leguntur, ex impuris fluxerint fontibus, in hac quoque re pæne nulla eorum est auctoritas. || — τεμένει] Hannonis navigationem ita in templo dedicatum fuisse, ut tabulæ vel columnæ inscriptam quilibet consulere posset, jure licet addubitare, quum satis constet celare potius Carthaginienses studuisse quæcumque spectarent longinqua eorum commercia emporiaque. Quare Letronnius (*Poemes géogr.* p. 230) : « Rien n'empêche, ait, que cette circonstance, relatée uniquement dans le titre, ne soit une addition de celui qui aura traduit en grec l'original ou qui en aura donné un ex-

CEOGR.

HANNONIS

CARTHAGINIENSIIUM REGIS

PERIPLUS

EARUM QUÆ SUNT ULTRA HERCULIS COLUMNAS
LIBYCARUM TERRÆ PARTIUM,

quem etiam dedicavit in Saturni delubro, exhibentem hæcce.

Placuit Carthaginiensibus Hannonem navigare extra Columnas Hercules et urbes condere Libyphœnicum. Navigavit igitur naves quinquagenum remorum duccens sexaginta et virorum mulierumque multitudinem ad triginta millia et annonam ceterumque apparatus.

2. Postquam evecti Columnas superavimus et extra eas biduum navigavimus, primam condidimus urbem, quam nominavimus Thymiaterium; campus ei magnus suberat.

trait. » Id tamen cur statuamus nihil video, quum de ratione qua monumentum nostrum in τεμένει asservatum fuerit, omnino nihil constet, et ipsa illa ἐν τεμένει verba late pateant. Fieri igitur potuit, ut in templi ὀπισθοδόμῳ non cuivis patente vel etiam in alio ædificio ad templi τέμενος pertinente id genus tituli sepositi essent.

§ 1. κτίειν] Hæc vox hoc loco adhibetur sensu laxiore; nam unam tantum urbem, Thymiaterium, Hanno *condidit*, ἐκτίσε; reliquas novis incolis frequentavit, κατήκτισεν || — πεντηκόντους || « Bougainvillius (*Mém. de l'Acad. d. Inscr.* t. XXVIII, p. 288) ex Thucydide probare studet hanc navigationem 703 annos a. C. factam esse. Docet enim Thucydides triremes 300 annos ante bellum Peloponnesiacum inventas esse; ergo naves quinquaginta remis instructas certum quinquaginta annos post conditam Carthaginem in usu fuisse. Verum hæc ratio facile refutatur. Tali enim expeditioni maritimæ conducebant naves onerariæ, minores quidem, sed latæ ac planæ et ita comparatæ, ut nautæ non solum oram maritimam legere, sed vada et cæca saxa leviter supervehi possent, quibus triremes ceteræque naves magnæ molis illisuræ forent. Apud Strabonem (I, p. 99) Eudoxus eadem structura utitur ad simile consilium exequendum. » KLUGE. || — μυριάδων τριῶν] Apud Græcos ad coloniam deducendam quinque vel etiam ad decem millia hominum colligi ut plurimum solebant. Non nimius igitur triginta millium numerus ad sex vel septem colonias rite instituendas et contra hostem in longinquis plagis tuendas.

§ 2. Θυμιατήριον] Meminerunt hujus urbis Sc

lax § 112 et Stephanus Byz.; apud utrumque vocatur Θυματρίδα. Quodsi in bidui navigationem, quæ fuisse dicitur in mari extero usque ad Thymiaterium, ex vulgari calculo computantur stadia mille, inde a promontorio *Spartel* deducimur usque ad ostia Suburis (hod. *Sebu*) fluvii. Ac revera ad hunc fluvium, in hoc tractu omnium maximum eumque navigabilem, urbem illam conditam fuisse omnia suadent. Primum huc facit Scylax l. I., qui : Μετὰ δὲ Δέξον, αἰτ, Κῆρῶν ποταμὸς καὶ Ἀμαθύν καὶ πόλεις Φοινίκων Θυματρίδα. Fluvius vero post Lixum proximus, qui quidem momenti alienus sit, Subur est paullo infra *Merdja* seu *Murza* lacum in mare exiens, ut hunc ipsum Crabis nomine Scylax signare videatur. Mnaseas apud Plinium XXXVII, 11 pro *Crabi* ponit *Crathin*, idque nescio an rectius habeat, quoniam cum græco hoc nomine quadrant græca nomina *Sicyonis* urbis et *Cephestidis* lacus (*Merdja*), quæ una cum *Meleagridibus* avibus græci geographi in hæc loca transtulerunt. Nihil igitur mirum eidem fluvio diversa plane nomina tribui. Mnaseas quidem *Crathin* fluvium non infra lacum, sed ex ipso lacu in Oceanum exire dicit, adeoque diversum a Subure amnem indicare dedit. Verum quum nominis rivuli quidam in lacum illum incidant, nullus vero inde in mare exiens in mappis nostris accuratissimis conspiciatur, vix dubium est quin notus Subur fluvius sit ille quem perperam e lacu profluere Mnaseas refert. Hoc si recte dixi, consentaneum est Sicyonem illam, quam cum *Crathide* Mnaseas componit, ipsum nostrum esse Thymiaterium. Hodie ad Suburis ostia jacet *Mamora* sive *Mehedia*. Situs ejus urbis talis prorsus est, qualem fuisse Thymiaterii ex Hannone colligitur. Quemadmodum enim sub Thymiaterio planities patuisse dicitur, sic *Mamora* loco sublimi imposita perample dominatur planities, quæ usque ad Salam (h. *Buragrag*) fluvium pertinet. V. J. Windu *Travels* p. 64; Barth. *Wanderungen* t. 1, p. 29; Jackson *An account of the empire of Morocco* (ed. tert. 1814) p. 6; Movers *Das phœnizische Alterthum* t. II, p. 541 sq.; qui viri docti situm hujus loci ad commercia et dominationem tam insignem in modum accommodatum esse moment, ut mirum foret Carthaginienses urbis ibi condendæ opportunitatem prætermisisse. Quod attinet nomen Θυματρίδων, Bochartus de eo ita habet : « Notum græce Θυματρίδων esse acerram vel thuribulum, quo nomine cur Phœnices urbem appellerint nemo facile dixerit. Sed quod a Græcis passim fieri jam alibi notavimus, Hannonis interpres barbaram vocem ita molliovit, ne læderet aures Atticas. Nempe verum urbis nomen erat דִּמְאֲתִירָא *Dumatiria*, quasi *πῶδον* diveris, id est, campestram urbem. Arabice saltem in *Gigzeis* دِمَاثِيرَ, *dumathir*, et דִּמְתֹר, *dumthor*, est terra *plana*; unde petitum urbis nomen docent ipsa verba Hannonis : ἐκτάσμεν πῶδον δ' αὐτῆς μέγα ἕπην. Δὲ pro γὰρ hoc loco sumimus, ut passim apud Homerum: quia nulla apparet causa cur Hanno addiderit Thymiaterio magnum subesse campum, nisi ut sciremus quorundam oppidum ita nominaverit. » Moversus l. I. p. 513 nomen Θυματρίδων, quoad formam

vocis, non phœnicium sed libyæ esse, et quod significationem vocis attinet, componendum suspicatur cum *Themetra* nomine loci in Zeugitana siti (v. Inscr. ap. Maffei Mus. Ver. p. 472. Orelli Inscr. n. 3056): *Themetra* autem formam libyæ habet phœnicii *Medera* (cujus nominis locus in Phœnicia memoratur in Tab. Peutingeriana), ita ut *The* syllaba libyæ sit præfixum. Quæ quidem, quantum ego de his judicare possum, paullo longius petita videntur. Contra Klugius : « Sed et græci verbi significatio, inquit, defendi potest. Θυματρίδων est thuribulum, acerra, qua voce, si græca denominatio vera est, nihil aliud indicatur quam consecratio urbis, urbs diis consecrata. Quum enim hæc *prima* esset colonia, initium ex sacris rite faciendis sumendum erat, eamque ob causam hoc emporium thuribulum, i. e. urbs thuris sive sacrorum appellabatur. Hæc dicendi ratio Hebræorum sermoni respondet. » Idem jam Mannertus (X, 2, p. 512) statuerat, qui Punicum urbis nomen fortassis esse putavit Ποντίων Scylacis (§ 112). Parum hæc probabilia sunt. Ego quidem non græcam punice vocis versionem, sed punicam vocem in græcum vocabulum corruptam subesse cum Bocharto et Moversio statuo. Facere huc mihi videtur locus Itinerarii Anton. p. 2, ubi inde a Sala urbe juxta Salam fluv. sita usque ad *Thamu-sida* (*Tamu-sida*, *Tianu-sida* var. lect., Τῆμασιδα Ptolem.) esse dicuntur millia 32. Hinc colligitur urbem fuisse ad Subur fluvium, adeo ut a *Thymiaterio* non diversa fuerit. Accedit, quod nominis compositi (cf. urbes Africæ *Tocola-sida*; *Sida*) pars prior cum Hannonei vocabuli initio componi apte potest; non item altera; sed fieri potuit ut eadem urbs duplici nomine composito efferretur, ut passim. Porro quemadmodum Græci et Θυματρίδων et Θυματρίδα dicebant frequentissima illa formarum varietate, sic etiam Θαμου-Σίδων dictum esse facile largieris. Hinc vero, ni fallor, nata est Σαυών urbs Mnaseæ Græculi. Plinius V, 1 *Thamusidam* oppidum non memorat, contra vero *Banasam* urbem ad Subur fluvium ponit : *At in ora a Lixo 50 mill. annis Subur, præter Banasam coloniam defluens, magnificus et navigabilis. Ab eo totidem M. pass. oppidum Sala, ejusdem nominis fluvia impositum.* Hæc parvi sunt facienda. Tota enim Africæ occidentalis descriptio mira ap. Plinium rerum perturbatione laborat; hoc vero loco quam parum accuratus auctor sit, vel ex distantiiis quas inter Lixum et Subur et Salam fluvios esse dicit, luce clarius est. Itinerarii auctor qui ad Subur fluv. *Thamusidam* ponit, inde ad *Banasam* (hod. *Fetus Mamora* sec. Lapieum, aut *Busra* sec. Graberg di Hemso) triginta duo millia esse dicit. Quare miror Mannertum (X, 2, p. 471), qui numeros Itinerarii mutando ad perversas Plinii rationes accommodare studet. Magis etiam turbatus est Ptolemæus IV, 1, p. 252 ed. Wilb., qui et *Banasam* et *Tamusidam* a meridie Subur fluvii ponit. Quod recentiores attinet, Heerenius Thymiaterium esse putavit hodiernam *Larache*, errore manifesto; Mannertus idem quaesivit in *Ficille Mamora*, paullo minus errans; Bougainvillius urbem transtulit ad *Cap Cantin*, quousque non duorum sed quinque dierum navigatione opus fuisset.

3. Κάπειτα πρὸς ἐσπέραν ἀναχθέντες ἐπὶ Σολόεντα, Λιβυκὸν ἀκρωτήριον λάσιον δένδροισι, συνήλθομεν.

4. Ἐνθα Ποσειδάωνος ἱερὸν ἱδρυσάμενοι πάλιν ἐπέ-
ειμεν πρὸς ἧλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας ἡμισυ, ἄχρι ἐκο-
μίσθημεν εἰς λίμνην οὐ πόρρω τῆς θαλάττης κειμένην,
καλάμου μεστὴν πολλοῦ καὶ μεγάλου· ἐνῆσαν δὲ καὶ
ἐλέφαντες καὶ τᾶλλα θηρία νεμόμενα πάμπολλα.

5. Τὴν τε λίμνην παραλλάξαντες ὅσον ἡμέρας πλοῦν,
κατοικίσαμεν πόλεις πρὸς τῇ θαλάττῃ καλουμένας Κά-

3. Hinc vesperam versus vecti ad Soloentem, Li-
byæ promontorium arboribus horrens, convenimus.

4. Ibi Neptuni sacello exstructo, denuo orientem
versus tenuimus per diei dimidium, donec perveneri-
mus ad stagnum non procul a mari situm, juncos re-
pletum multo altoque. Inerant et elephantes et alie
feræ pascentes permultæ.

5. Stagno ad iter diei præterito, novis incolis fre-
quentavimus urbes maritimas, quæ nominantur Cari-

In contrarium peccavit Gosselinus (*Recherches sur la
Géogr. systèm.* I, p. 71 sqq.), quem si audias, tota
illa navigatio, inde ab Herculis Columnis usque ad So-
loentem promontorium (quam quinque dierum esse
Scylax ait), in freto versatur Gaditano usque ad pro-
montorium *Spartel*. Thymiatierium igitur putat in pro-
montorio quod *Mallabat* dicitur, situm fuisse. Quas
quidem ineptias a multis jam explosas verbo te-
gigitur satis est superque. Gosselinum presso pede se-
quitur Gailius.

§ 3. πρὸς ἐσπέραν] Usque ad Subur fluvium na-
vigatio erat fere meridiem versus; hinc versus occasum
(*sud-ouest*) ora flectitur usque ad *Cap Cantin*. Gosse-
linus p. 70 commentis suis inserviens vertit: « *conti-
nuant de naviguer à l'ouest*, etc. » || — Σολόεντα] Duo
in hoc tractu occurrunt promontoria, *Cap Blanc*
et *Cap Cantin*. De illo cogitarunt Heerenius, Klugius
et alii; at posterius nostro loco est intelligendum, ut
recte monet Mannertus X, 2 p. 495. Nam hocce, non
alterum, silvis horret; ab hocce, non ab altero, orien-
tem versus ora rectorquetur, id quod sequentia § 4 fla-
gitant. Porro quæ § 5 leguntur, tum demum quadrant,
si ad sinum qui *baie de Safi* dicitur, referre licet. De-
nique promontorium *Cantin* longissime in mare pro-
currens præ ceteris memorabile videri debebat, nautis-
que erat periculosissimum, dum alterum illud nonnisi
albo litoris colore animos advertēbat. Nomen *Solois*
ductum a סֵלַע (*sela*) et pluraliter סֵלַעִים (*selaïm*),
i. e. *rupes*. Frequens nomen de Phœnicum urbibus quæ
in altis sitæ erant rupibus. Sic Σολοίσις sive Σολοῦς in Si-
cilia, Σόλοι vel Σόλοσις ἡ αἰπεία in Cypro insula (cf. Sui-
das τῶλος, ὁ βουνός), Σελινούσις in Cilicia. V. Movers.
II, p. 174. 243. 337. 332. Nostrium promontorium
memorant Scylax § 112: ἀπὸ Θυματηρίας εἰς Σολόεντα
ἄκραν, ἣ ἀνέγει μάκιστα εἰς τὸν πόντον, Herodotus II,
32: Σολόεντος ἄκρης, ἣ τελευτᾷ τὰ τῆς Αἰθύης, Crina-
goras in Antholog. IX, p. 419: ἐς πόματον Σολόεντα,
Hesychius: Σολοουντὴς ἄκρα τῆς Αἰθύης. Plinius ex Po-
lybio sua referens V, 1 appellat *promontorium Solis*;
allatæ ibi mensuræ probant nonnisi de prom. *Cantin*
posse cogitari. Ex latino auctore Ptolemæus suum fecit
Ἡλίου ὄρος (30° 15'). [Miror Lapieum qui in mappa
sua distinguit inter Soloentem prom. (*c. Blanc*) et
Solis prom. (*c. Cantin*); simili errore in Ponto duo
scribit promontoria, alterum *Crimætopon*, alterum
Frontem Arietis vocans.] Mentionem distantiae, quæ a
Thymiatierio usque ad Soloentem prom. 1800 circiter
stadiorum est, abbreviator vel librarius omisit. Tres vel
quattuor navigationis dies notati fuerint. Scylax ab
Hermæo prom. usque ad Soloentem exputat navigatio-

nem tridui. Bougainvillius Soloentem prom. cum prom.
hod. *Bojador* composuit. || — συνήλθομεν] = Igitur
singulæ naves diversum cursum tenebant, et promon-
torium Solois classi communis erat conveniendi locus. »
KLUGE.

§ 4. Ποσ. ἱερὸν ἱδρυσάμενοι] « Postquam Pœni
promontorio Soloente superato pericula vicissent, quæ
etiam Lusitanis nautis decimo quinto seculo vehemen-
tem terrorem iniecerunt, Neptuno, deo marino ab
Afris Herodoto teste (II, 50) potissimum in honore
habito, ob secundam navigationem sacra fecerunt. In
sacelli ara, postea [*id nemo tradit*] a colonis exstructa,
ut Scylax (§ 112) tradit, tam artificiose expressæ
erant virorum imagines, leones, delphines, ut hæc a
Dædalo ficta viderentur. Ob hunc deorum cultum tota
regio sacra nominabatur, imo hoc epitheton in pro-
montorium ipsum transferebatur [*id per se non im-
probabile, sed teste caret*], quod in extremo et inco-
gnito mari situm propter imminentiæ pericula non sine
singulari deorum auxilio circumnavigari posset. Qua
de causa Æthiopes hanc terram incolentes dicebantur
sacri (Scylax l. l.); fortasse etiam quod extremis
terrarum finibus solis cubili propinqui adjacerent. »

KLUGE. || — πρὸς ἧλιον ἀνίσχοντα πτλ.] Nauta
a promontorio Soloente orientem versus flectens in
sinum intrat, qui ab adjacente urbe nunc vocatur *baie
de Safi*. Regio hæc a borea et austro et oriente mon-
tibus includitur; ita ut etiam nunc pluviali anni tem-
pestate aquæ et colluvies undique in hanc cavitatem
descendant (V. Jackson l. l. p. 45. Riley. l. l. p. 476).
Priscis igitur temporibus quum deserta adhuc regio
nec ullam hominum industriam experta esset, multo
magis paludosa fuerit, monente Moversio l. l. p. 545.

§ 5. παραλλάξαντες] Sic recte codex habet, no-
tante Bernhardy o *Analect.* in *Geogr. min.* p. 18; πα-
ραλλάξαντος edit. Gelenii. || — ὅσον ἡμέρας πλοῦν] Regio
illa montibus undique intercepta et juncosa per-
tinet usque ad *Tensift* fluvium (quem veteres appel-
lant Phthuth s. Fut) per trecenta fere stadia, quæ si
communem unius diei navigationem non prorsus
exæquant, probe tenendum est quam vagum sit et
inæquale hoc mensuræ genus, quod sæpe temporis
potius quam spatii est; deinde vero rectissime viri re-
rum marinarum periti, ut Rennelius, alii, monue-
runt Hannonem magnam classem ducentem in mari
parum noto haud ita multum itineris singulis diebus
emetiri potuisse; quanquam etiam ne nimis breviam
spatia faciamus cavendum est, quum maris flucta
quæ juxta Africæ oram meridiem versus feruntur, ac-
celerare cursum debuerint. || — κατοικίσαμεν] κατο-

τωκίσαμεν codex; em. editt. Apposite Klugius notat hæcce : « Supra Hanno dixit ἐκτίσαμεν πρῶτην πόλιν, hoc loco κατοικίσσαμεν. Κτίζειν est condere, κατοικίσειν est urbem colonis frequentare. Igitur hæc oppida jam condita erant a Phœnicibus (qui olim in his regionibus sedes collocaverant), et nunc ab Hannone novis tantum advenis implebantur. Utraque enim res vocabulo κτίζειν exprimitur, ita tamen ut Hanno initio Peripli hoc vocabulo generale quasi consilium constituendorum oppidorum indicet, hoc autem loco voce κατοικίσειν restitutas esse antiquas Phœnicum urbes novis colonis immittendis. Ex Periplo patet unum tantum novum oppidum, Thymiaterion, esse conditum, ceterasque urbes non in condendis sed in conditis numerandas, quem sensum verborum accurata interpretatio flagitat. Quum enim Hanno primam urbem exstrueret, dicit : ἤντινα ὠνομάσαμεν Θυμιατήριον. Quum in recessu cujusdam sinus parvam insulam reperisset incolisque frequentasset, item dicit : ἤντινα ὠνομάσαμεν Κίρην. At hoc loco quem tractamus legitur : κατοικίσσαμεν πόλεις καλοῦμένας Καρικὸν τε τείχος καὶ Γύττην κτλ.; et paulo infra : ὅρος ἐξάνετο μέγιστον, Θεῶν ὄχημα καλούμενον, et in extremo Periplo : ἀπικόμεθα εἰς κόλπον Νότου κέρως καλούμενον. Hoc non est : mons cernebatur quem *appellabamus* Θεὸν ochema, sed qui *appellabatur*, cui hoc nomen jam erat; ideoque κατοικίσσαμεν πόλεις καλοῦμένας Καρικὸν τε τείχος κτλ. nihil aliud significat quam : incoluimus, i. e. invenimus et novis incolis frequentavimus urbes quibus jam nomen erat Καρικὸν τε τείχος etc. (Nunc egregie Carthaginiensium artificium intelligitur, quod non germanos Pœnos, sed Libyphœnices ad hunc finem exsequendum elegerint, qui tam Phœnicibus has urbes habitantibus quam Libyæ populis inprimis essent accepti atque affines.) Non video cur non verba § 1 memorata, πόλεις κτίζειν, ad hæc quoque oppida et *coloniam* in insula Cerne fundatam referri possint, licet una tantum nova urbs sit condita et Libyphœnices modo cum veteribus Phœnicibus in unum coaluerint. Quam callidum Carthaginiensium fuerit ingenium elucet ex hoc consilio navigationis capto, quo ad commercium amplificandum et tutandum tanta hominum multitudine veteres colonias in his regionibus frequentarent et quasi subigerent. Accedit quod Ælius Aristides tom. II, p. 474 ed. Dindf. : Καρχηδόνιοι δὲ ἐκπλεῖσαντες ἔξω Γαδείρων καὶ τὰς ἐν τοῖς ἐστέμοις τῆς Αἰθύης πόλεις οἰκίσαντες. Sic enim habet codex Γ et Canterus pro vulgata lectione οἰκίσαντες. Egregie hæc interpretatio probatur Plinii verbis, qui (V, 1) illas urbes, quas supra memoravimus, *incultas* [hæc vox non est in Plinii loco] etab Hannone conditas esse narrat. Ex tota autem descriptione evidenter demonstrari potest hanc navigationem, quum via locorumque situs Hannoni usque ad Cernen non incognita fuerint, non primam fuisse, sed potius repetitam, novum vero iter inceptum ab insula Cerne et ad extremum promontorium versus austrum esse continuatum. Narrationis brevitatis et Pœnorum cauti prudentia omisit omnia quæ singularem locorum naturam et mercaturæ fontes detegere possent. » KLCGE. Jam quod urbes illas attinet, ex

Peripli nostri verbis hoc tantum patet, sitas fuisse inter juncosam regionem et Lixum fluvium. Uterque terminus satis accurate potest definiri. Alter ponendus est in montibus qui paludosam regionem a meridie claudunt, quosque proxime excipit *Tensift* fluvii, a vett. Phthuth vel Phut vel Fut (Ptolem., Joseph. Ant. J. I, 6, Plin. V, 1) nominati, ostium. Lixum vero hodiernum esse *Draa* fluvium ad *Saharæ* initium in mare exeuntem ipso Periplo luculentissime demonstratur. Orae longitudo a *Tensift* ad *Draa* sive Lixum fluvium stadiorum est circiter 2600, quibus permetiendis quinque vel sex navigationis dies classis Punica consumere debebat. Convenienter Scylax a Soloente prom. ad Lixum fluvium septem dies exputat. Prima igitur urbs, Καρικὸν τε τείχος, si verba Peripli premas, ad *Tensift* fluvium vel certe haud longe inde foret collocanda. Novit urbem Ephorus ap. Stephan. Byz. : Καρικὸν τείχος, πόλις Αἰθύης ἐν ἀριστερῇ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ὡς Ἐφορος πέμπτη. De nomine Bochartus : « Fallor an Καρικὸν τείχος, murus Caricus, Pœnis erat קרית קרית Kir chares, murus Solis; cujus nominis urbem in Moabitibus memorat Isaias 16, 11. » Sed hæc respuenda esse censemus cum aliis plurimis. Nomen mere græcum est, neque in his locis offendit. Cares, notissimum nautarum et mercenariorum vulgus, cum Phœnicum navigationibus coloniisque multifariam conjuncti sunt, ut prisco ævo una cum illis in diversissimis maris mediterranei Pontique regionibus occurrant. De quibus multa passim exponit Moversius l. I. p. 17. 78. 212. 227. 241. 246. 258. 263. 288. 306. 318. 350 sqq. Eisdem etiam in occiduas terras delatos esse sive nautas sive mercenarios, quos undique conscribere Phœnices solebant, consentaneum est, præsertim postquam prioribus sedibus crescente Græcorum potentia ejecti essent. Proxime vero ad nos pertinet quod Ptolemæus IV, 6 p. 295 Wilb., habet : Ἐλάσσονα δὲ εἰσιν ἔθνη καὶ κατέρουσι τὰ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσῃ μετὰ τὴν Γαιτουλίαν Αὐτογάλαι καὶ Σιράγγαι καὶ Μαύσωλοι μέχρι τοῦ Μάνδρου ὁρους. Igitur regionibus in quibus nos jam versamur *Mausolos* vindicari vides, quo nomine Cares significari testatur Stephanus Byz. s. v. Porro Μάνδρας nomen esse dei Carici, et in regionibus, ubi Cares habitabant, sæpius deprehendi Moversius notat laudato Letronnio in *Journal des savants* 1846, p. 112 sqq. 118 sqq. Quare Καρικὸν τείχος hoc loco non magis miramur quam Καρικὸν in Memphide Ægyptia (v. Steph. Byz. s. v.). Sita esse urbs debet, ut jam monui, prope *Tensift* sive Phthuth fluvium. In Ptolemæo IV, 1, p. 250 inter ostium hujus amnis perampli (30° 30' latit.) et Soloentem prom. (31° 15') unus tantum locus ponitur Μυσων ἀφ' αὐτῆς (30° 50'), quem eundem esse cum Caricoticho vel nomen suadet. Eduardus Renou in mappa imperii Marocani ad ostii latus boreale notat : *Agout ruine*. Moversius p. 547 Καρικὸν τείχος esse censet hodiernam *Agader* urbem, quæ paulo post promontorium *Agader* sive *Geer* in alto Atlantis vertice sita est inexpugnabilis. Argumentum sententiæ affert quod *agader* in lingua Berberica (Paradis, *Dictionnaire Berbère* p. 110) significat *murum septum*; idque nomen ex phœnicia lingua

ρίκον τε τεῖχος καὶ Γύττην καὶ Ἀκρην καὶ Μελίτταν καὶ Ἀραμβύον.

6. Καίθειεν δ' ἀναχθέντες ἤλθομεν ἐπὶ μέγαν ποταμὸν Λίξον, ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέοντα. Παρὰ δ' αὐτὸν

cus murus et Gytte et Acra et Melitta (*Melita*) et Arambys.

6. Hinc evecti ad Livum flumen magnum devenimus, quod e Libya fluit. Juxta id nomades homines

servatum esse docet saepiusque inter locorum nomina occurrere, ut in *Geder* (Jos. 12, 13), *Gedera* (Id. 15, 36), *Gedor* (Id. 15, 58), *Gadara*, *Gadir* sive *Gadira*. Verum admitti haec nequeunt, quum Peripli narrationi repugnent. Nam inde a *Safi* urbis sinu ad *Agader* stadia sunt supra mille et ducenta, quae vix duorum dierum, nedum unius, navigatione emetiri Hanno poterat. Cf. not. ad v. Ἀκρα || — Γύττη || De hac aliunde non constat, nisi forte eadem est quae *Gudda* dicitur in Geogr. Ravenn. p. 769, ubi : *Tamusida, Sala, Gentiano, Boballica, Bobiscianis, Aquis Baticis, Bada, Tocolosion, Bobabili, Bonivrias, Gudda, Bati, Argenti*. De nomine BOCHARTUS : « Gytta nomen habet a pecu, ut Cretae urbs Πολυρρηγία, quam sic appellari scribit Stephanus ἀπὸ τοῦ πολλὰ ῥήγνα, τουτέστι πρόβατα ἔχου. Nempe Syris גֶּת, *geth*, est pecus, cujus plurale גִּתִּין, *gitthin*. Sed veteres sine adspiratione scripserunt. Inde *Gath* Philistaeorum in Polybio, Josepho et Stephano *Gittad* dicitur, et a Plinio *Getta*. Ejus nominis fuit etiam Samariae vicus, e quo Simen apud Justinum, Epiphanium et Zonaram. » || — Ἀκρα || « Ἀκρα est אֶקְרָה *Hakra*, id est *arx, munitio* ». BOCHARTUS, exempla etiam addens e libris sacris desumpta, quae afferre longum est nec attinet. Nomen urbis, sive versio, ut puto, sive corruptio vocis phœniciae sit, egregie quadrat in situm *Agader* urbis, cujus paullo supra memini. Locorum natura ab omni vi tuta est; portum habet et navium stationem in tota hac ora longe optimam; circumjacet et ad desertum usque patet regio vitibus, olivis, aliis arborum generibus abundans, argenti, ferri, cupri venis dives, caelo beata, commerciis cum interioris Africae populis nectendis accommodatissima, eoque nomine olim apud Portugallos clara, et nuper a Jacksono Anglis suis commendata (V. Jackson. l. l. p. 18. 20. 52 sqq. 226. Movers. l. l.). Fugisse multiplicem hanc opportunitatem Phœnices et Carthaginienses quis demum crediderit? Hodie regio ista vocatur *Suse*. || — Μέλιττα || Ejus jam Hecataeus meminit ap. St. Byz. : Μέλισσα, πόλις Λιβύων, Ἐκκατῶς Ἀσία. Ὁ οὐκ ἐκ τῆς Μέλισσας ἔστι γένος Μελισσαία. « *Melitta* vel מְלִיטָה *Melita* proprie significat calciatam urbem, si verbo datur venia, id est, in qua eandem multum calcis sit adhibuit vel in structuras vel etiam in tectoria. Radix מֶלֶט *melit* reperitur Jerem. 43, 9 pro cæmento ex arena et calce. » BOCHART. Non arident haec. Fortasse a colore albicante litoris, in quo sita urbs, nomen nacta est. Ceterum rectius scribi *Melite* puto, collato nomine *Melite* insulae (*Malte*), quae item Phœnicum erat colonia. || — Ἀραμβύον || Hanc aliunde non novimus. « Arambyn a situ puto vocasse Phœnices אֶרֶב-הָרִי *har-anbin*, montem uvarum, vel אֶרֶב-הָרִי *har-anbi*, montem racemiferum; vites fuisse in illis locis constat ex Periplo Scylacis § 112, qui de vicinis [Cernæ ins. se.] Æthiopibus ita habet : οἵ τινες δὲ ποιοῦσι πολὺν σῆν ἀμπέλων.

Quibus consona haec Plinii V, 1 : *Ibi fama existere certa vestigia habitati quondam soli vinearumque reliquias*. Sed Strabone nihil expressius, qui in Mauritania refert, ex aliorum fide, nasci vitem tam crassi caudicis, ut eam duo homines vix amplectantur, racemos cubitales nonnunquam producentem. » BOCHARTUS. Moversius p. 552 (qui pleraque Bocharti conamina etymologica, tanquam temeraria, rejicit) Ἀραμβύον idem esse nomen censet quod Κάραμβύον; litteram K in nostro nomine vel periisse vel abjectam esse. Κάραμβύον autem, notum Ponti promontorium, quum in regione sit in qua Cares consedisae constet, ab ipsis Caribus sic dictum esse Κάρα-αμβύον, quemadmodum alia Ponti loca sint Κάρα-οισα (Scylax § 89), Κάραδον λιμῆν (Arrian. Peripl. Pont.), Κάρα-οία (Ptol. III, 5 p. 199). Idem igitur etiam de nostro loco statuendum esse, idque tanto tutius, quum Cares jam in Κάραμβύον τεύχεσι deprehenderimus. Haec quam sint probabilia tu videas.

§ 6. Λίξον] Notissimus est alter hujus nominis fluvius, qui ad hod. urbem *Larache* in Oceanum exit. Vide not. ad Scylax. § 112. Nostrum quoque fluvium idem Scylax memorat, nisi quod codex pro Λίξος habet Ξών, nescio an errore librarii. Heerenius, Mannerstus, Klugius esse censent hodiernum fluv. *Tensift*, quem Phthuth sive Phut sive Fut Ptolemæus, Josephus et Plinius vocant; Bougainvillio est *Rio d'Ouro*, qui e medio deserto in mare egreditur; Gosselinus denique Hannonis Lixum non diversum esse opinatur ab illo qui est apud urbem *Larache*. Haec omnia temere dicta, neque digna quae refutentur. Dubitari nequit quin Lixus hodie sit aut *Ouad Noun*, ut Moversius p. 548 statuit, aut, quod malim, *Ouad Draa*, qui in hod. provincia *Noun* ad ipsum limitem deserti in mare se eructat. Primum enim Scylax a Soloente promontorio ad Lixum fluvium navigationem esse dicit dierum septem, id est, sec. Scylacis computum, stadiorum 3500. Jam si orae longitudinem a promontorio *Cantin* ad *Draa* fluvium in mappis maritimi metiaris, stadia habebis 3300 et quod excurrit. Deinde Hanno a Lixo solvens τῇν ἐξ Ἱμυλῶν præternavigavit; desertum vero incipit a *Draa* fluvio. Porro unum Lixum fluvium hucusque Peripli auctor nominavit et voce μέγας distinguit, adeo ut præ ceteris notatu dignus fuisse debeat. Ac sane *Draa* fluvius inter omnes, qui a deserto sunt boream versus, longe maximus est, adeo ut cursus longitudine vel Rhenum superet. In interiore Libya ex Atlante orsus meridiem versus fertur usque ad regiem deserti proximam; hinc flexo versus occasum cursu lacum *Debaïam* transit, indeque juxta solitudines labitur. Præterea Hanno quum dicat Livum ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέοντα et montibus, quos Æthiopes Troglodytæ incolant : innuit se in regione versari, quae Libyæ arciori vocis sensu sic dictæ non amplius accensenda esse videri poterat; quae ipsa quoque ad deserti accolae

νομάδες ἄνθρωποι Λιζίται βοσκήματ' ἔνεμον, παρ' οἷς ἐμείναμεν ἄχρι τινός, φίλοι γενόμενοι.

7. Τούτων δὲ καθύπερθε Αἰθίοπες ὄκουν ἄξενοι, γῆν νεμόμενοι θηριώδη, διειλημμένην ὄρεσι μεγάλοις, ἐξ ὧν βρῆν φασι τὸν Λίξον, περὶ δὲ τὰ ὄρη κατοικεῖν ἀνθρώπους ἀλλοιομόρφους, Τρωγλοδύτας· οὓς ταχυτέρους ἵππων ἐν ὁρόμοις ἔραζον οἱ Λιζίται.

8. Ἀχθόντας δὲ παρ' αὐτῶν ἐρμηνέας, παρεπλέομεν τὴν ἐρήμην πρὸς μεσημβρίαν δύο ἡμέρας· ἐκεῖθεν δὲ

Lixitæ pecora pascebant; apud quos mausimus aliquamdiu, quum amici essemus.

7. Supra hos habitabant Æthiopes inhospitales, terram colentes feris refertam, montibus magnis interceptam, e quibus Lixum fluere dicunt, circa montana autem habitare homines formæ diversæ, Troglodytas, quos equis esse cursu velociores Lixitæ narrabant.

8. Acceptis interpretibus a Lixitis, desertum legimus meridiem versus per dies duo (*duodecim*), hinc

referuntur aptissime. Eodem adducere licet Pausaniam qui Lixitas Λιξίων τοὺς ἐρχάτους dicit, I, 33, 5 : Μαύροις προσοικοῦσι Αἰθίοπες ἄγχι Νασαμῶνων παρήκοντες. Νασαμῶνες γὰρ, οὓς Ἀτλαντας Ἡρόδοτος, οἱ δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι, Λιξίτας καλοῦσι, Λιξίων οἱ ἐρχατοί, πρὸς Ἀτλαντι οἰκοῦσι, σπεύροντες μὲν οὐδὲν, ἀπὸ δὲ ἀμυγέλων ζῶντες ἀγρίων. Similiter Æthiopes, quos et Hanno et Scylax Lixitarum regioni vicinos ponunt, nonnisi in extremis Libyæ partibus ap. vett. memorantur. Denique Lixitæ norunt linguam populorum qui trans desertum habitant, ex iisque interpretes Hanno assumpsit. Quo item deserti accolæ indicantur, quibus cum iis, qui ab altera solitudinis parte erant, commercia intercedebant, fortasse etiam cognatio; certe mirum est Pharusios apud Ptolemæum cis desertum, apud Polybium (in Plin. H. N. V, 1) trans desertum collocari. Hæc igitur de loco quo Lixus ponendus sit sufficiant. Hodiernum *Noun fl.* apud Ptolemæum vocatur *Nuius* vel *Ninius*, quem deinceps sequitur a meridie Soloentii promontorii (*Cap Bajador*) in mare exiens Massa fluvius, quem Portugalli vocant fluvium Album (v. Mannert. X, 2, p. 528). Idem Polybio l. I. dicitur *Masatat*. Proximus vero a Masatat fluvio boream versus Polybius memorat *Cossenum*, qui respondere debet aut Nuiio Ptolemæi, aut hodierno *Draa*. Illud probabilius, si recte habet, quod apud Moversium lego, hodiernum *Noun* etiam *Aeasse* vocari.

§ 7. Αἰθίοπες... ἄξενοι] Scylax l. I. : Περὶ τούτων τὸν ποταμὸν (τὸν Λίξον) περιουκοῦσαν Αἰθίοπες ἔραζον. || — ἀλλοιομόρφους] Troglodytas istos Gosselinus non homines quales Mela I, 8, Herodotus IV, 183, Diodorus III, 8, 41, alii describunt, sed simias (*Orang-outangs*) fingit. || — ταχυτέρους ἵππων] Cf. Solinus Polyh. c. 70 : Troglodytæ tanta pernicitate pollent, ut feras quas sagittant, ipsi cursibus persequantur. Herodot. IV, 183 : Οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες πῶδας τέχιστα ἀνθρώπων πάντων εἰσὶ καὶ. Leo Africanus p. 13 de Rucheis nomadis : « Sunt cursu velocissimi, adeo ut turpissimum illis habeatur, si quis pedes a duobus equitibus superetur. Neque inter hos vix quemquam reperias, qui non cursu quemlibet etiam equum quantumvis velocem antevertat, sit quamvis longum peragendum iter. » Inepte vero ad montanos nostros Troglodytas nonnulli retulerunt verba Agathemerii II, 5 : Πρὸς μὲν τῷ Αἰθιοπικῷ Ἰπποδρόμῳ (Υποδρόμῳ) Ptolemæus et Marcian.) ἱπποδρόμοι Αἰθίοπες καὶ.

§ 8. παρεπλέομεν τὴν ἐρήμην κατὰ.] A Lixō

profectus Hanno τὴν ἐρήμην, i. e. notissimam *Saharam* solitudinem, præternavigavit meridiem versus; deinde orientem versus tenens in sinum intravit, cujus in intima parte sita erat Cerne insula. Jam si in mappam oculo conjeceris, patet navigationem meridiem versus pertinuisse usque ad promontorium Album, *cap Blanc*; nam ibi demum ora versus ortum flectitur magnumque efficit sinum cujus terminus meridionalis est promontorium *Mirik*. Prætditur sinui arenarum quædam quasi tænia, quæ maris impetum frangit, neque tamen introitum nautis intercludit. In sinus hujus parte interiori terræ continenti proxime adjacet parva insula, nunc *île d'Arguin* dicta, quæ, quum Portugalli has regiones adire cœpissent, ob situs opportunitatem sedes et quasi arx commerciorum evasis quæ cum *Sudan* regionis populis exercebant. Hanc igitur *Arguin* insulam Cernen esse Pœnorum, quam prisci nominis corruptione indigenæ hujus tractus *Ghir* vocant, statuerunt quicumque ex ipso nostro Periplo, non vero e Plinio et Ptolemæo, navigationem Hannonis explicandam esse censuerunt, uti Ramusio (*Hannone, navigatione de' Cartagini* in *Raccolte delle navigazioni e viaggi*, Venet. 1588. t. I, n. 3), Danvillius (*Géogr. anc.* t. III, p. 118), Rennelius (*Geogr. syst. of Herodot.* p. 719 sqq.), Ukertus (*Geogr. d. Gr. u. R.* I, p. 65), Moversius (*Phœniz. Alterth.* II, p. 529), alii. Huc accedit quod etiam sequentia tum demum recte computari possunt, si ab hocce termino progrediaris. Dubitare tamen liceat an non potius de una alterave insularum peregrinatione cogitandum sit, quæ mediæ inter *Arguin* et continentem sitæ sunt; nam in has quadraret quod de *quinque* stadiorum ambitu legitur. Verum, ni fallor, pro e' cum Bocharto scribendum est *is'*. Id enim reperisse videtur Cornelius ap. Plin. VI, 35, qui Cernen insulam dicit *non ampliorem circuitu duobus millibus*. Quanquam hic quoque numerus justo minor est. A continente insula abest stadiis octo, ut e Polybio et Cornelio refert Plinius l. I. Præterea Periplus noster in distantiarum notatione mendam traxit. Bene habet quod a *cap Blanc* usque ad *Arguin* *quædam* *stadia* esse dicitur (linea recta viæ 400 sunt stadia); at falsum est quod a *Lixō* ad *cap Blanc* numeratur biduum. Hoc in causa erat cur Bougainvillius et Rennelius Lixum fluvium in medium desertum detruderent, ille de *Rio do Ouro*, hic de *Rio S. Cypriano* cogitans. At ferri tale quid non posse ex antec. patet. Adde quod Lixitæ, utpote *pastorum* populus, non arenas sed herbosam terram sibi postulant. Quare numeri notati in codice nostro corruptam

πάλιν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας δρόμον. Ἐνθα εὐρομεν ἐν μυρῷ τινος κόλπου νῆσον μικρὰν, κύκλον ἔχουσαν σταδίων πέντε· ἣν κατοικήσαμεν, Κέρνην ὀνομάσαντες. Ἐτεκμαίρομεθα δ' αὐτὴν ἐκ τοῦ περιπλοῦ κατ' εὐθὺς καίσθαι Καρχηδόνας· ἐφίκει γὰρ ὁ πλοῦς

esse censeo. Emendari vero potest manu lenissima. Etenim a *Drac* fluvio usque ad *cap Blanc* stadia fere sunt 5700 quorum si 500 in diem numeres, navigatio efficitur dierum undecim vel duodecim. Igitur pro 3' ἡμέρας scribendum est 16' ἡμέρας. De nomine insulae Bocchartus : « Cerne, ait, Phœnicibus erat *חֶרְנַיָּה* *Chernaia*, postremum habitationis, id est ultima habitatio. Plene scriberetur *חֶרְנַיָּה* *achernaia* ab arabico *חֶרְ* *acher* vel *achir*, quod respondet hebræo *אֶחָרֹן* *acharon*. Sed prima radicalis sæpe excidit... Nempe Phœnices ultra Cernen nullam deduxere coloniam. » Ego confero Κέρνην, phœnicium Antardi nomen, de quo v. conjecturam Moversii l. l. p. 67. Fama quædam de Cerne ins. et de Carthaginiensibus in hac regione aurum merce commutantibus jam in Herodoti (IV, 195 sq.) notitiam pervenerat (V. Prolegom.). Complura de commerciorum ratione exhibet locus memorabilis in Scylacis Periplo § 112. Hausta sunt ex narrationibus nautarum vel mercatorum, qui latentes ibi auri divitias prudenti presserunt silentio. Neque aliunde ex vet. scriptis de hac re aliquid ad nos transpiravit, nisi quod Palephatus Incred. c. 33 Cernæos *σφόδρα χρυσούς* appellat. Præter hos Cernæi ins. meminerunt Eudoxus vel Clitarchus, Ephorus, Lycophron, Eratosthenes, Polybius, Cornelius, Diodorus, Strabo, Plinius, Ptolemæus, Dionysius ejusque paraphrastæ, Nonnus et Eustathius. Plinius VI, 35 (ex Eudoxo vel Clitarcho, quos in antec. laudavit) : *Contra sinum Persicum Cerne nominatur insula adversa Æthiopie, cujus neque magnitudo neque intervallum a continente constat, Æthiopes tantum populos habere traditur. Ephorus auctor est a Rubro mari navigantes in eam non posse propter ardores ultra quasdam columnas (ita appellantur parve insulae) prochi. Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem a terra stadia octo abesse prodit Cernen. Nepos Cornelius ex adverso maxime Carthaginis a continente passus mille, non ampliore circuitu duobus millibus.* Idem X, 9 : *In insula Africa Cerne in Oceano accipitres totius Massylie humi fetificant : nec alibi nascuntur, illis adueta gentibus.* Scylax l. l. Cernen insulam ad Xionem sive Lixum fluvium ponit. Ptolemæus IV, 6, p. 298 ed. Wilberg., eandem in alto mari collocat e regione fere Atlantis majoris sive *cap Geer*. Strabo I, p. 47, de Eratosthene loquens : *Περὶ σταδίων Ἡρακλείων πολλοὶς μυθώδεσι, Κέρνην τε νῆσον καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων τοὺς μυθολογικοὺς δείκνυμένους.* Lycophron Cass. 16 : *Τῶνον ἐν κοίτῃσι τῆς Κέρνης πέλας Ἀποῦσα.* Nonnus Dionys. XXIII, 190 : *Ἄμφι δὲ Κέρνη κυκλώσας περὶ κοῦρα βολαῖς ἀντόπιος Ἡοὺς ἵπτατο μεδιδών.* Tzetzes ad Lyc. l. l. : *Κέρνην*] *ἥτις ἐστὶ νῆσος ὀκεανῆος.* Dionysius Perieg. 219 : *Ἐν δὲ μυρῷσι βόσκοντ' ἡπείροιο παρυστάτοι Ἀθιοπῆς Ἀδρῶ ἐπ' Ὀκεανῷ παρατῆς περὶ τῆς Κέρνης.* Cf. Eustath. ad

denuo orientem versus unius diei cursu. Ibi in sinus cujusdam recessu insulam parvam reperimus stadiorum 5 (15?) ambitu; quam colonis frequentantes Cernen nominavimus. Conjeciebamus e periplo eam ex adverso sitam esse Carthaginis : nam similis erat

h. l. et schol., nihil noviafferentes. Palephatus Incred. c. 33 : *Φόρυς ἦν ἀνὴρ Κερναῖος· οἱ δὲ Κερναῖοι κατὰ γένος μὲν εἰσιν Ἀθηῶνες, οἰκοῦσι δὲ νῆσον τὴν Κέρνην ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων σταδίων, ἀρούσι δὲ Ἀιθίογιν περὶ τὸν Ἄννωνα (Ἄννονα, Ἀώνονα var. lect., Ἀζώνονα conj. Vœlcker.) ποταμὸν κατὰ Καρχηδόνας· εἰσὶ δὲ σφόδρα χρυσοῖ.* Diodorus III, 51 Gorgones ait ἐν τοῖς πέρασιν τῆς οἰκουμένης insulam Hesperiam ad Atlantem habitare, et prælio vixisse Atlantios τοὺς τὴν Κέρνην καλούμεντας. Cf. III, 68, 1, ubi Κερνάνα (l. Κερνάνα?) ὄρη memorantur. Hæc loca paucis indicasse nunc satis habeo, fusius de iis dicturus in Prolegomenis. Nihil fere iis inest quod Periplo nostro explanandum inserviat, nisi forte etiam e Pseudocallisthene Arrianum illustrari posse putes. Causæ vero quæ turbas istas creaverint, partim quærendæ sunt in licentia poetarum qua extremæ Orientis et Occidentis plagæ misceri solent, partim in præoccupatis Græcorum de Libyæ forma et magnitudine opinionibus, partim in studiis mythologorum; partim denique inde fluxerunt, quod Africa occidentalis cognitio ap. Græcos et Romanos semper perexigua nautarum mercatorumque Punicorum narratiunculis de industria obscurata est, nec ut plurimum ultra desertum processit. Sic apud Scylacem ultra Lixum fluvium mare algis obstructum non amplius est navigabile, ut necessario ad hunc ponenda esset ultima illa Cerne, quamvis nulla ibi insula reperiatur. Idem valet de simili opinione Polybii et Ptolemæi. Quam qui temere amplexi sunt, Cernen insulam vel *Maderam* vel *Porto Santo* vel unam ex Canariis insulis, plurimum dierum navigatione a continente remotis, intelligi voluerunt, aut, si hoc ineptum esse perpexerunt, ad terræ motus et inundationes confugerunt, qui e conspectu insulam absumserint, aut denique nullam unquam exstitisse Cernen putarunt, quæ de ea traduntur fabulis accensentes Milesiis. Singulas sententias diductus exponere, quum longum et inutile sit, supersedeo. || — κατωχίσταμεν] κατωχίσταμεν codex; em. Gessner. « Græcus interpret iterum verbo κατωχίσταμεν utitur ad indicandum in hac insula non urbem esse conditam, sed stationem tantum colonis suis constitutam. » KLTGE. || — κατ' εὐθὺς καίσθαι : Καρχηδόνας] Idem expressit Cornelius ap. Plin. VI, 35 verbis : *ex adverso maxime Carthaginis.* Ad eandem rem alius pertinet Plinii locus (V, 1, 1), ubi hæc : *Prævalidam hanc urbem (sc. Lixum, hodiernam Larache) majoremque Carthagine, præterea ex adverso ejus sitam et prope immenso tractu ab Tingi, quæque alia Cornelius Nepos avidissime credidit.* Patet Plinium festinantem diversa confudisse : nam Lixus urbs a Tingi distat diei fere itinere, non tractu prope immenso; neque de hac urbe Cornelius dixit, sed de Lixo fluvio meridionali et de Cernæ insula, quam vel cum Hannone nostro statim post Lixum commemoravit,

ἐκ τε Καρχηδόνας ἐπὶ Στήλας κακῆθεν ἐπὶ Κέρνην.

9. Τοῖντεῦθεν εἰς λίμνην ἀρικόμειθα, διὰ τινος ποταμοῦ μεγάλου διαπλεύσαντες, [ὃ ὄνομα] Χρετης.

vel, sicuti Scylax, ad ipsum hunc fluvium sitam esse putavit. Præterea cf. Palæphati locus supra laudatus, ubi in verbis Κέρνην.. κατὰ Καρχηδόνα Hannoneæ sententiæ, de qua jam agitur, supersunt vestigia. Quomodo autem intelligendum sit illud κατ' εὐθὺς, liquet ex sequentibus : ἐόκει γὰρ ὁ πλοῦς κατλ. Nimirum si quis fluvis inter se iunxerit Carthaginem et Herculis columnas et Cernen insulam, triangulum ἱσοσκελὲς effici statuit, in quo lineæ a Columnis in Cernen itemque Carthaginem ductæ ejusdem fere sint longitudinis; Cernen igitur et Carthaginem eodem modo ex adverso jacere, quo baseos extremitates in triangulo ἱσοσκελεῖ sibi oppositæ sint. Ceterum Cerne ins. multo longius quam Carthago a Columnis distat, siquidem rectas lineas duxeris; sin oræ flexus sequaris, computus Hannonis a vero non ita multum abhorret. « Ce calcul, Bougainvillius inquit, est juste. Selon l'Itinéraire d'Antonin, la distance de Carthage au détroit est de 1502 milles romains, en rangeant la côte de près : ces 1502 milles romains font 1200 milles ou 20 degrés; et si l'on reporte cette distance de l'autre côte du détroit, sur des cartes de marine exactes, on verra que c'est celle du cap Spartel au cap Blanc, situé seize ou dix-sept lieues à l'ouest de l'île d'Arguin. » Sane quidem nautæ non ita oram emetiebantur, uti fecit itinerariorum mensor, sed variis viæ maritimæ utebantur compendiis, adeo ut reapse major sit differentia quam Bougainvillio visum est, etiamsi concesseris Hannonem, quum in Oceano oram proximelegisset, eandem navigationis rationem etiam in mari Mediterraneo intelligi voluisse. At omnino in ejusmodi computationibus ad vivum nihil resecandum est. Neque id voluisse Hannonem ex voce ἐόκει, *similis* (non vero prorsus æqualis) erat, colligitur. At quanto longius a vero Hanno Noster aberrasset, si Cerne insula eo loco sita fuisset, quo Ptolemæus opinatur ejusque pedisequi! Inter hos non defuerunt quidem qui contenderent Hannonem in suo computo non ad spatiorum intervalla, sed nonnisi ad tempus in utraque via percurrenda consumtum respexisse. Atqui nemo negabit ejusmodi ineptias, quum ab interpretibus quos Hanno perpersus est non alienæ sint, navarcho tamen Carthaginensi affligi non posse. Ceterum sponte intelligitur Hannonem, quippe qui veram oræ maritimæ directionem ignorare non potuit, triangulum illum ita sibi cogitasse, ut ad Herculis columnas obtusus esset angulus; Græci autem geographi, quum terræ figuram ita sibi efformarent, ut occidentum Africæ latus paullo post Herculis columnas orientem versus declinaret, hunc angulum acutum esse opinari debebant. Hinc vero facilis est suspicio eosdem verba κατ' εὐθὺς Καρχηδόνας ita intellexisse, quasi Cerne sub eodem fere quo Carthago sita esset meridiano.

§ 9. Χρετης] sic sine accentu codex, uti fieri solet in vocibus corruptis vel dubiis. In margine codicis legitur λίμνη Χρετης. At non lacus nomen sed fluvii est, quem Græci vocant Χρεμένην; quod Hannoni

navigatio a Carthagine ad Columnas et hinc ad Cernen.

9. Hinc per magnum fluvium cui Chretes (*Chremetes*?) nomen, navigantes in lacum venimus. Lacus ille

quoque restituendum erit. Præterea recte monuerunt viri docti supplendum esse ὃ ὄνομα ἔην vel καλούμενος. Chremetem memorat Aristoteles Meteorol. I, 13 : Οἱ δὲ μέγιστοι τῶν διωνομαζμένων (τῆς Αἰθέρης ποταμῶν) ὅ τε Χρεμένης καλούμενος ὅς εἰς τὴν ἑξω ἑστ' ὁρίζεσθαι, καὶ τοῦ Νεῖλου τὸ ἔσθμα τὸ πρῶτον. Hinc Basilius Hexaemer. Hom. 3 : Ὁ καλούμενος Χρεμένης καὶ πρὸς γε ἔτι ὁ Νεῖλος. Nonnus Dionys. XIII, 347 : Οἱ τε ῥέον Χρεμένης καὶ οἱ παρὰ Κένυρος ὕδωρ. Id. XXXI, 163 : Αὐτὴ δὲ Χρεμένης μετῆεν ἑσπερον ὕδωρ. Herichius et Suidas : Χρεμένης, ὄνομα ποταμοῦ. P* nomine Bochartus : « Fluvius Chremetes punice καλεῖται נַחַר כְּרֵמַת naar cheremat, id est, fluvius uvarum; nam Arabibus נַחַר כְּרֵמַת chermath idem quod Hebræis כְּרֵמִים cheramim. » Firmare sententiam studet verbis Scylacis qui de Æthiopicis ad Cernen insulam in continente habitantibus narrat : οἶνον δὲ ποιοῦσι πολλὴν ἀπὸ ἀμπέλων. Similiter Bochartus Arambyn interpretatur montem uvarum, ut supra monui. Jam quum vitis in Africa non nascatur nisi ubi importata sit olim a Phœniciis, postea a Portugallis : sequeretur ex hac etymologia jam ante Hannonis ætatem in his regionibus Phœnices consedis. Quod fieri potuisse etsi negare non ausim, tamen Bocharti suspitione firmari rem minime dixerim. Königsmannus in libro De geogr. Aristotelis Chremetes nomen græcum esse putat, notareque fluvium *strepentem* (a voce χρεμήειν vel χρεμετῆν). Equidem in Χρεμένης agnoscere mihi videor formam græcissantem nominis peregrini. Hodie fluvius est Rio de Guaon sive Riv. de S. Jean, quem alii etiam Rio de S. Antonio vocant In ipsum Cernæ insulæ sinum egreditur. Eundem fluvium Ptolemæus IV, 6 p. 292, 8 post Rysadium promontorium (cap Blanc) memorat : Στάγχιρος (Σταχίριος et Σταχίριος var. lect.) ποταμὸς ἐκβολαὶ (9° 30' long.; 11° lat.). Oritur ex Rysadio monte, ποτὶν πρὸς ἀλφὶ λίμνην Κλονίαν (17° long.). Polybius denique ap. Plin. l. I. fluvium hunc appellat Salsum (Palsum var. lect.); nam Salsum recenset ante Bambotum sive Hippopotamorum fluvium, qui hodiernus est *Scnegal*; utrumque autem collocat in magno sinu 616 millium pass., qui pertinet a Surrentio prom. (c. Blanc. vel Corveiro) usque ad hodiernum cap. Vert. [Pro Surrentium ap. Plinium nescio an scrib. sit Solocentium, quæ vox phœnicia significat saxum, promontorium. Quo concessio, nomen componi potest cum Rysadio Ptolemæi, quod item significat altum promontorium (v. Movers. Ph. Colon. II, p. 516)]. Jam ut ad Hannonem redeam, λίμνη ista putari potest eadem esse, quæ Κλονία Ptolemæo vocatur et ex computo ejus ad quattuor millia stadiorum ab ostiis fluvii distat. Sed, præterquam quod aliunde de ejusmodi lacu nihil constat, dubitare licet Hannonem tam longe in mediterranea penetrasse. Deinde vero quum in sinu Cernæo antequam ad ostia fluvii S. Jean pervenias, præter alias parvas insulas etiam majores tres longe porrectæ oc-

εἶχε δὲ νήσους ἢ λίμνην τρεῖς μείζους τῆς Κέρνης. Ἀφ' ὧν ἡμερήσιον πλοῦν κατανύσαντες, εἰς τὸν μυχὸν τῆς λίμνης ἤλθομεν, ὑπὲρ ἣν ὄρη μέγιστα ὑπερέτεινε, μεστὰ ἀνθρώπων ἀγρίων, δέρματα θήρεα ἐνημεμένων, οἱ πέτροις βάλλοντες ἀπήραζαν ἡμᾶς, κωλύοντες ἐκθῆναι.

10. Ἐκεῖθεν πλέοντες εἰς ἕτερον ἤλθομεν ποταμὸν μέγαν καὶ πλατύν, γέμοντα χροκοδείλων καὶ ἵππων ποταμίων. Ὅθεν δὴ πάλιν ἀποστρέψαντες εἰς Κέρνην ἐπανήλθομεν.

11. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ μεσημβρίᾳ ἐπλεύσαμεν δώδεκα ἡμέρας, τὴν γῆν παραλεγόμενοι, ἣν πᾶσαν κατέχουν Αἰθίοπες φεύγοντες ἡμᾶς καὶ οὐχ ὑπομένοντες· ἀσύνητα δ' ἐφθέγγοντο καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν Λιξίταις.

12. Τῇ δ' οὖν τελευταίᾳ ἡμέρᾳ προσωρμίσθημεν ὄρεσι μεγάλοις δασέσιν. Ἦν δὲ τὰ τῶν δένδρων ξύλα εὐώδη τε καὶ ποικίλα.

13. Περιπλεύσαντες δὲ ταῦτα ἡμέρας δύο ἐγινόμεθα

insulas habebat tres Cerne majores. Ab his diei navigatione perfecta interiorem lacus recessum attigimus, supra quem montes maximi assurgebant silvestribus hominibus referti, pelles ferinas indutis, qui saxorum conjectu depellentes nos quominus egredieremur navibus impediverunt.

10. Hinc navigantes in alium venimus fluvium magnum latumque, qui plenus erat crocodilorum et equorum fluviatilium. Inde denuo reversi Cernen repetivimus.

11. Hinc meridiem versus navigavimus per duodecim dies, oram legentes, quam omnem tenebant Æthiopes fugientes nos nec expectantes. Linguam eorum vel Lixitæ qui nobiscum erant, non intelligebant.

12. Ultimo autem die ad magnos et silvosos montes appulimus. Ligna arborum odorata erant generisque varii.

13 His montibus bidui navigatione circuitis in im-

current, proclivis suspicio est illas ipsas in Periplotro nostro designari. Obstat videtur quod Hanno per magnum fluvium navigans ad eas pervenit. Verum quum multæ in hoc sinu sint arenarum tæniæ, quæ aliis temporibus aliæ esse solent, ad ostia præsertim magnorum fluviorum: probabiliter statuere licet arenas olim partem sinus paullo infra Cernen multo magis quam nunc obstruxisse, ita ut inter arenas et continentem non nisi modicum spatium relinqueretur, quod Hanno pro ostio Chretis fluminis habere poterat. Ab insularum parte boreali usque ad intimum sinus recessum in mappa oris maritimæ quam ante oculos habeo (*Carte de la côte occidentale d'Afrique depuis le cap Bojador jusqu'aux îles de Los, publiée par ordre du roi, etc.* 1829), trecenta fere sunt stadia; quod in Periplotro ἡμερήσιον πλοῦν satis quadrat. Quodsi enim in antecedentibus, ubi vel nota vel deserta litora præternavigabantur, quingenta fere stadia in dies singulos computare licebat, alia ratio est inde a Cerne insula, quum singule litoris partes et fluviorum ostia et insulæ, etc., accurate perscrutanda essent; unde fit ut unius diei navigatio jam inter 300 et 400 stadia se contineat. || — μεστὰ] sic codex; Gelenius dederat μετὰ. || — δέρματα θήρεα ἐνημεμένων] Cf. Diodor. III, 49, 3; Varro De re rust. II, 11; Hippocrates De morbo sacro p. 302; Mela I, 8; Movers I. I. II, p. 466. 568. 580. || — λίθοις βάλλοντες] Diodor. I. I.: εὐθεπώτατοι πρὸς δρῶμον καὶ λιθοβολίαν. Cf. quæ de Libybus Balearidum ins. narrat idem V, 18 et Florus III, 8, sicut quæ de Guanchis leguntur apud Glas, p. 25, 71. 32 et Riley *Schicksale u. Reisen an der Westküste und im Innern Afrika's*, p. 171, 194, citante Moversio p. 582.

§ 10. ἕτερον ποταμὸν] *Bambotum* Polybius ap. Plin. V, 1 vocat: *Flumen Bambotum crocodilis et hippopotamis refertum*. Eadem ex Plinio Solinus c. 27. « Sed legendum *Bamothum*, nomine facto ex *Bamoth*. *Bamoth* seu בַּמּוֹת *behemoth* esse hippopotamum, Job. 40, 10, iis argumentis probavi in libro De animalibus, quæ viros undecunque doctos traxerunt in assensum.

Ergo fluvius Bamoth seu Behemoth est fluvius hippopotami. » Hæc BOCHARTUS optime. Idem fluvius Ptolemæo p. 292, 17 dicitur Νίξ. Hodie est *Sanagal* sive *Senegal*, uti recte statuunt Bougainvillius, Heerenius, Mannertus, Klugius, Ukertus, Moversius, alii. Ne de *Gambia* cum Bocharto cogites, reliqua Periplotri narratio impedit. Gossellini Gaillique sententiæ non est cur recenseantur.

§ 11. μεσημβρία] μεσημβρίας cod.; ut accusativum pluralis Gesner., ut genitivum singularis Klugius vulgatam male tuentur. || — ἀσύνητα δ' ἐφθέγγοντο] « Alia igitur gens sermone moribusque dissona hanc oræ partem jam tum temporis incolebat. Quum Æthiopum nomen his nigris commune sit, mirum non est quod græcus interpretes hoc loco eadem voce utitur. Interpretes quoque Cadamosti, qui hanc oram prætervertect est, horum nigrorum linguam non intellexerunt. » KLUGIUS.

§ 12. ὄρεσι μεγάλοις δασέσιν] Montes silvis virentes intellige *cap Vert*. A Cerne insula lucusque oræ longitudo est stadiorum circiter 4200, adeo ut in singulos dies computanda sint stadia 350. Inde a *cap Corveiro* stadia sunt ad 5000; quem tractum Polybius ap. Plin. I. I. memorat tanquam *sinum magnum* 616 mill. pass. (4928 stad.), qui a borea clauditur Surrentio promontorio (*cap Blanc* vel potius *c. Corveiro*). Idem sinus apud Ptolemæum p. 292, 6 vocatur Ἑσπερίος κόλπος, quippe quem meridiem versus claudit Ἑσπερίου Κέρως ἄκρον; sic enim vocat promontorium Viride, dum apud Hannonem Ἑσπερίου Κέρως, sicuti Νότου Κέρως, non promontorii est nomen, sed sinus, de quo mox videbimus.

§ 13. ἐγινόμεθα] γινόμεθα editt. et codex, ut videtur. Dies duo quum non in ipso circumflectendo promontorio consumti sint, sed pertineant usque ad Gambiam fluvium: vox περιπλεύσαντες laxiore sensu adhibetur, et περιπλοῦν promontorii et sequentem montium παράπλοον comprehendens. Quamquam nescio an scriptum fuerit παραπλεύσαντες δὲ ταῦτα ἡμ. δύο, aut περιπλεύσαντες δὲ ταῦτα, [μετὰ] ἡμ. δύο ἐγ.

ἐν θαλάττης χάσματι ἀμετρήτῳ, ἧς ἐπὶ θάτερα πρὸς τῇ γῇ πεδῖον ἦν· ὅθεν νυκτὸς ἀφωρῶμεν πῦρ ἀναφερόμενον πανταχόθεν κατ' ἀποστάσεις, τὸ μὲν πλεόν, τὸ δ' ἔλαττον.

14. Ὑδρευσάμενοι δ' ἐκεῖθεν ἐπλέομεν εἰς τοῦμπροσθεν ἡμέρας πέντε παρὰ γῆν, ἄχρι ἡλθομεν εἰς μέγαν κόλπον, ὃν ἔρασαν οἱ ἐρμηνέες καλεῖσθαι Ἑσπέρου Κέρας. Ἐν δὲ τούτῳ νῆσος ἦν μεγάλη καὶ ἐν τῇ

mensum venimus maris hiatum, cujus ab altera parte in continente planities erat; unde noctu prospeximus ignes undique emicantes per intervalla, tum magis, tum minus.

14. Inde aequati ulterius navigavimus juxta litus per dies quinque, donec in magnum sinum venimus, quem interpretes vocari dicebant Hesperii Cornu. In eo insula erat magna, et in insula lacus marinus, in

— ἧς ἐπὶ θάτερα κτλ.] Concinnius foret οὗ ἐπὶ θ. Ingens ille hiatus quem mare in terram se insinuans efficiebat, cujusque ab altero latere in continente planities erat, dum ad alterum latus montes modo memorati pertingebant: is hiatus, inquam, intelligi debet late effusum ostium Gambiæ fluvii (Μασιθόλου ap. Ptolem. p. 292, 13), ut recte censet Rennelius (*Geogr. syst. of Herodot.* p. 719), vir rerum maritimarum peritissimus, qui de postrema Periplus nostri parte egregie meruit, cujusque rationes Ukertus quoque probavit. Latitudinem Gambiæ ad exitum 60-80 stadiorum esse tradit Cadamosto. Ac tanto facilius accedit ut ostium fluvii pro maris hiatu haberetur, si prænavigasse Hannonem statuamus mense Octobri, seu sicca anni tempestate, qua fluvius purus fuit placidusque. Hoc autem tempus itineris fuisse ex eo etiam concluditur, quod herbæ exsiccatæ tunc incendi solent; cujus incendii flammas agnoscimus in fluminibus illis igneis, quæ prætereuntes Carthaginienses conspexerunt. || — νυκτὸς ἀφωρῶμεν πῦρ] Cf. § 14. ἡμέρας μὲν οὐδὲν ἀφωρῶμεν ὅτι μὴ ὕλην. νυκτὸς δὲ πῦρ τὰ πολλά κτλ., ibique not.

§ 14. κόλπον Ἑσπέρου Κέρας] Κέρας vocabulum plerumque de montium verticibus vel de promontoriis in mare excurrentibus usurpant; nonnunquam vero etiam fluviorum ostia tanquam Oceani cornua, nec non maris sinus tortuose in terram penetrantes eadem voce describuntur. Sic Apollonius Rhod. IV, 282 de Istro: ὕπατον κέρας Ὠκεανοῦ, ubi scholiasta: Κέρας λέγουσι τοῦ Ὠκεανοῦ πάντας τοὺς ποταμοὺς τοὺς ἀπ' αὐτοῦ καταφερομένους. Hesiodus ap. Apollon. Lex. Hom. s. v. Φοῖβος· Φοῖβον ὕδωρ ἐπάγων κέρας Ὠκεανοῦ ῥοῆσι. Cf. Thucyd. I, 110, qui Mendesium Nili ostium appellat τὸ Μενδησίον κέρας. Strabo p. 458. Eustath. ad D. 431. Maris vero sinus Κέρας nomine erat ad Byzantium: κόλπος... ἐκ τοῦ ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλείστους σφίγγεται κόλπους, ὡς ἂν κλάδους τινάς (Strabo VII, p. 320). Eodem igitur sensu Periplus auctor vocem adhibet. Sinum vero Rennelius, suffragante Ukerto, intelligi jubet eum qui nunc vocatur Bissago sive Bissao; insulam autem ab Hannone memoratam esse putat hodiernam Bulam. Nam primum huc conducere distantias; sinum istum ab ostio Gambiæ abesse 190 millia maritima (1900 stadia), Bulam insulam millia 200; id spatii intervallum cadere in quinque dierum navigationem, quum 38 fere millia (380 stad.) in singulos dies dinumeranda sint; deinde autem κέρας nomine apte designari figuram sinus tortuosi. Bulam atque reliquas hujus archipelagi insulas arboribus virere, ceterum humiles esse, quippe quæ magnorum

fluviorum (rio Geba et rio Grande) alluvie sint aggestæ. Id vero genus insulæ quum varias subinde mutationes pati soleant, nihil esse mirandum, si insula talis, qualem Hanno viderit, hodie non amplius exstet. Hæc Rennelius. Interpretationem viri doctissimi ex accuratioribus nostri ævi mappis maritimis confirmabo simul et emendabo. Nimirum insula ista singularis plane formæ, quæ aliam insulam includebat, etiam nunc, sicuti Hannonis ætate, exsistit. Hodie appellatur Harang. Hanno magnam dicit, ac revera in hoc archipelago omnium maxima est. Mare in eam per fauces intrans amplum sinum vel potius λιμανὸν λέγουσιν (λιμνην θαλασσοῦδην Periplus habet) efficit, quæ ipsa alteram hand exiguam insulam continet. Hæc igitur ita comparata sunt, ut de loco cui sinus Ἑσπέρου κέρας assignandus sit, omnis præcidatur dubitatio. Errarunt Bougainvillius, Danvillius, Mannertus, alii, qui Ἑσπέρου κέρας non sinum sed promontorium esse putarunt, quia seriores geographi ad promontorium nomen hoc transtulerunt. His adde Klugium qui, « Manifestum est, inquit, si Diodori et Plinii narrationem cum Periplus conferas, hanc oram (prope cap Fert) versus occidentem ita esse in mare projectam et promontorium cum sinu ita eminere, ut extremum idque ultimum Libyæ caput navigantibus putaretur, supra quod versus occidentem nullum amplius inveniretur. Ab hac parte ora versus meridiem flectitur et novum anfractum efficit usque ad promontorium in Periplus Νότου κέρας nominatum [In Periplus non promontorium, sed item κόλπος appellatur], quod extremum Africa australis credebatur, quum ex veterum opinione ora tunc ad Ægyptum et Asiam inclinaret, inter septemtriones et orientem extenta. Et profecto ora hinc statim versus orientem flectitur, ut omnino extremum caput versus austrum situm videatur. Ergo totus hic terræ tractus qui a promontorio Hesperio (Ἑσπέρου κέρας) incipit et ingentem anfractum usque ad promontorium Australe (Νότου κέρας) format, recte cum figura cornu comparatur, cujus extremæ partes sint Ἑσπέρου κέρας et Νότου κέρας. Illud autem est caput Viride (capo Verde), alterum vero caput Rubrum (capo Roxo) cum sinu suo. » Hæc probabiliter disputata esse videri possent, si ipso Periplus nostro careremus et senioris tantum ævi testimoniis res profliganda esset. Nam quantopere hæc ab Hannonis verbis abhorreant, satis patet. Ut unum afferam, quomodo a promontorio Viridi ad prom. Rubrum septem dierum iter esse potuit, quum intervallum illud nonnisi 1800 stadicrum sit? Quinam erit μοῖς θεῶν ἡ γῆ; Quinam montes illi silvosi, qui septem

νήσῳ λίμνῃ θαλασσωδῆς, ἐν δὲ τρύτῃ νῆσος ἑτέρα, εἰς ἣν ἀποθάντες ἡμέρας μὲν οὐδὲν ἀφωρῶμεν ὅτι μὴ ὕλην, νυκτὸς δὲ πυρὰ τε πολλὰ καίονμενα, καὶ φωνῶν

quo insula alia. In hanc egressi interdiu nihil conspiciamus nisi silvas, noctu autem multos ignes arduos, et sonos tibiarii audiebamus et cymbalorum tym-

diebus antequam in sinum Hesperium classis veniret, circumflectendi erant? Nos igitur non miscere incongrua, sed recte distinguere in seqq. studebimus. Constat *Hesperii ceras* ap. Ptolemæum, Plinium, Philostratum (V. Ap. IV, init.) non sinum esse, sed *promontorium*. Atqui eo loco, quo Hanno sinum Ἑσπέρου κέρας ponit, promontorium memorabile exstat nullum; optime autem quadrat nomen in hodiernum *cap Vert*, quippe quod reapse omnium maxime occasum versus procurrit. Indicatio promontorii Hanno, sed neque nomen ejus affert, neque de figura docet, adeo ut Ptolemæus ceterique aliunde accuratiora de eo accepisse debeant. Huic igitur promontorio nomen Ἑσπέρου κέρας indiderunt. Id translatum eo esse ab cognomine sinu Hannonis, non improbabile, etsi non certior res sit, quam si quis Νότος κέρας, in ora Libyæ orientali promontorium, ab cognomine sinu Periplus nostri denominatum esse dicat. Transferri tamen tanto facilius potuit, quum ex Græcorum loquendi usu κέρας vox de promontorio potius quam de sinu intelligi solet. Ptolemæus præter promontorium Ἑσπ. κέρας etiam ὁλόπων Ἑσπέριον memorat, at non a meridie, sed a borea dicti promontorii situm, de quo supra jam monui. A meridie prom. Viridis Ptolemæus nihil nisi Masitholum (*Gambia*) fluv. et Æthiopiæ Ἡσπιδρόμου et in mediterraneis (sub eadem fere qua Masitholum fluvium latitudine) Θεὸν ochema montem collocat. His igitur nihil fere cum Hannonis Periplus commune esse satis liquet. Polybius vero apud Plin. V, 1, refert a Θεὸν ochemate usque ad *promontorium* Hesperium navigationem esse decem dierum noctiumque; in medio eo spatio esse Atlantem. In his quoque Hesperium promontorium respondet hodie *cap Vert*, inde a cujus parte meridionali usque ad Θεὸν ochema sec. Hannonem est decem dierum navigatio et quod excurrit; Polybius totidem dies noctesque numerat; quod non calculis sed errori et confusione passim obviæ debere videtur. In medio fere hoc spatio Hanno insulam sinus Hesperii, Polybius Atlantem collocat. Jam quæ de insula illa narrat Hanno, eadem de Atlante refert Plinius (v. not. seq.). Nimirum mythologi Hannonis narratione usi, Atlantem et adjacentem ei Atlantidem insulam huc collocaverant. Quod ut magis pateat, alter facit Plinii locus, V, 36, ubi ab Atlante et Atlantide insula dicit quinque dierum navigationem esse usque ad Æthiopes Hesperios et promontorium Hesperion ceras, unde primum se circumagat terrarum frons in occasum et mare Atlanticum. Quinque illos dies vides eosdem esse quos Hanno ab insula sinus Hesperii numerat usque ad maris hiatum qui post montes silvosos promontorii *Viridis* sequitur. Quodsi alio loco Plinius (V, 35) refert quattuor dies esse ab Θεὸν ochemate usque ad promontorium Hesperion ceras, eandem distantiam Hanno exputat a sinu Hesperio ad Θεὸν ochema, Plinius vero, ut constaret sibi, dicere debebat, quattuor istos dies esse a Θεὸν

ochemate usque ad Atlantidem insulam. Vides igitur Polybius et Plinii (V, 36) auctorem, quamvis Hesperium ceras hodiernum *cap Vert* intelligant, minime tamen ea quæ Hanno de suo Hesperii cornu narrat ad promontorium illud referre, sed eodem loco ponere quo posuit Hanno, ideoque haud censuisse apud Hannonem nomine Ἑσπέρου κέρας significari *cap Vert*. Eo tantum ab Hannonis narratione recedunt, quod Atlantem ad sinum illum ponunt, insulamque appellant Atlantidem, mythologorum secuti commenta, de quibus fusius exponit Diodorus III, 53. Narrat enim esse in his regionibus Atlantem, et prope eum in Tritonide palude (quæ cum sinu Ἑσπέρου κέρας Hannonis componenda est) fuisse Amazonum insulam, Ἑσπέραν dictam, quum versus occasum sita esset. Idem in hac Atlantiorum terra ait μυθολογεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν γένεσιν, idque c. 68 pluribus docet. Nempe Saturnum, πλησίον τῶν Κερκυνίων καλουμένων ὄρων regnantem, ex Amalthea Bacchum suscepisse, atque uxori dedisse imperium τοῦ σύνεγγυς τόπου παντός, ὅντος τῷ σχήματι παραπλησίον κέρας βοός, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρας προσαγορευθῆναι; quod nomen deinde mutatum sit in Ἀμαλθείας κέρας. Diodorus igitur nomen a sinu Hannonico ad adjacentem terram transtulit; certe nihil quidquam video cur ad regionem promontorii Viridis potius referentium sit, quum Atlantem et Hesperiam insulam spectare ad sinum illum e Plinio et Polybio constet. || — πυρὰ τε πολλὰ καὶ τλ.] Cf. Aristoteles Mir. c. 37 ed. Westerm.: λέγεται δὲ καὶ τὰ ἔξω στῆλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν διὰ παντός, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς ὁ Ἀντωνος Περιπλους ἱστορεῖ. Eadem poeticis figmentis aucta Plinius V, 1 de Atlante monte narrat (quem huc posuerunt nonnulli, Plinius vero cum Mauritaniam monte confundit): *E mediis hunc arenis in cælum attolli prodiderunt, asperum, squalentem, qua vergat ad litora Oceani, cui nomen imposuit... Incolarum neminem interdiu cerni; silere omnia, haud alio quam solitudinum horrore; subire tacitam religionem animos propius accedentium, præterque horrorem elati super nebula atque in viciniam lunaris circuli. Eundem noctibus micare crebris ignibus, Ægipanum Satyrorumque lascivia impleri, tibiarii ac fistule cantu, tympanorumque et cymbalorum sonitu strepere. Hac celebrati auctores prodidere præter Herculi et Perseo laborata ibi. Mela III, 9: Ultra montem (sc. Θεὸν ὄρημα) viret collis longo tractu longis litoribus obductus, unde visuntur patientes magis campi quam ut perspicere possint, Panum Satyrorumque. Hinc opinio causæ fulem cepit, quod quum in his nihil culti sit, nullæ habitantium sedes, nulla vestigia, solitudo in diem vasta et silentium vastius, nocte crebri ignes micant, et veluti castra late jacentia ostenduntur, crepant cymbala et tympana, audiunturque tibiæ sonantes majus humanis. Cf. Solin. c. 27 et Diodor. III, 53, qui Hesperiam ins. πύρρος ἐκρυπτατα μέγιστα habere narrat. Quomodo ignes*

αὐλῶν ἡκούομεν κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κραυγὴν μυρίαν. Φόβος οὖν ἔλαβεν ἡμᾶς, καὶ οἱ μάντιες ἐκέλευον ἐκλείπειν τὴν νῆσον.

15. Ταχὺ δ' ἐκπελυσάντες παρημεθόμεθα χώραν διάπυρον θυμιαμάτων μεστ[ήν· μέγιστοι δ' ἀπ' αὐτῆς

ques Hanno vidit, explicandi sint, sæpius viri docti monuerunt. Verba adscribo Klugii : « Petrus Cintræus (*Piedro de Cintra* in Cadamesti itinere) hanc oram prætervectus nocturno tempore frequentes ignes inter arborea et in ripa conspexit, quos incolæ accenderant, ut popularibus suis prodigium quoddam spectari indicarent. Quum enim Lusitani navigia litori promontorii Viridis appulissent, Azamaghi vicinarum terrarum incolæ vehementer terrore percussi fugerunt, quod naves Europæorum putabant volucres esse bestias, albis alis instructas, quæ paullo post contractis navium velis in nova monstra mutatae viderentur (*F. Abrégé de l'Histoire générale des voyages*, tom. II, p. 9. Gosselin l. I. p. 95.) » Idem : « Nostris quoque temporibus hac orae parte aliisque regionibus magnum est interdiu silentium; appropinquante autem nocte ignes incenduntur, et aer tympanorum et cymbalorum strepitu percussus. Nigri enim propter nimium solis calorem in silvis casi-que quiescentes incipiente frigida nocte demum exsurgunt et cæna, saltationibus, cantu ludisque tumultuosis delectantur. Idem Bruceus de Shangallis tradit, quo Hannonis narratio bene illustratur, et aliam causam addit, cur nocturno tempore imprimis tot ignes incenduntur. Quum enim feroces Africae bestiae noctu ex antris et speluncis prædam capturae egrediantur, nulla alia re a gregibus Nigrorum et pastorum tentoriis arceri possunt quam flammis undique micantibus. »

§ 15. Μεστ[ήν· μέγιστοι] μεστοί codex. Fortassis leniori manu corrigi putes scribendo θυμιαμάτων δὲ μεστοί. Ego legere malim διαπύρων. Improbandi autem videntur qui cum Hugio phoenicissantem graecitatem odorantes jungi volunt διάπυρον θυμιαμάτων (*eine von Rauchdampfen durchgluhte Gegend* Klugius vertit), atque μεστὸν absque genitivo in prosaico scriptore ferri posse vel certe ex Phœnicum loquela excusandum esse statuunt. At h. l. sicut § 4, 16, 18 μεστὸς vox genitivo nequit carere. Θυμιάματα non de fumo tantum, sed de fumo odorifero plantarum fragrantium intelligas. Denique ῥόζαας illos igneos, quos per quattuor dies præternavigantes Carthaginienses conspiciebant, non esse montis ignivomi, ut nonnulli opinati sunt, sponte patet. Ac omnino nemo unquam montes ignivomos vel eorum vestigia in his regionibus commemoravit. Quæ res sit multi monuerunt; inter quos ita habet Klugius : « Bruceus (*v. Reisen zur Entdeckung d. Quellen des Nils mit Ann. v. Blumenbach*, tom. II, p. 545) hæc refert : « Ethiopes Shangalli Africae gramina a solis radiis exusta incendunt, et hi ignes incredibili celeritate atque impetu supra Africae latitudinem extenduntur, et loca quæque invadunt, ubi exsiccata inveniuntur gramina et fruticeta. Postquam flammæ omnia quæ sunt arida in campis consumserunt, ad montium cacumina descendunt et reliquas plantas

panorumque strepitum et clamorem ingentem. Tum terror nos invasit et vates relinquere insulam jussuerunt.

15. Celeriter igitur enavigantes prætervehemur regionem ignitam suffimentorum plenam, e qua ma-

in terræ faucibus, hiatibus et canalibus crescentes statim corripunt. Tunc ab altera clivorum parte per eosdem canales devolvuntur, in quibus aqua delapsa erat, et eo demum loco exstinguuntur, ubi montanus fluvius in mare effunditur. Ego (Bruceus) sæpe hoc spectaculum vidi et viatori et peregrino has flammæ procul intuenti earumque causam plane ignoranti sine dubio ardentis torrentes appareant necesse est. » — Idem in occidentali Africa ora fieri accurate narrat *Adansonus* in itinere ad Senegam facto (*ed. Germ.* p. 193). Eandem rem refert *Mungo Parkius* (*Reise aus dem Engl. Berlin 1799*, p. 233) : « Crematio graminum apud Mandingos spectaculum præbet pariter horridum ac magnificum. Ego media nocte planitierum et clivorum tractum, quoad oculorum acies penetrare posset, igneo fulgore illuminatum vidi, et flammæ repercussus effecit, ut cælum quoque flagrare videretur. Interdiu vaporum fumorumque columnæ undique conspiciebantur, et aves rapaces cum impetu circa incendia volitabant, ut serpentes, lacertas ceterosque vermes captarent, si qua ex flammis effugere conarentur. » Huc pertinet quoque memorabilis narratio, quæ in Winterbottomi descriptione Sierræ Leonæ (p. 70 vers. Germ.) legitur : « Auctumnali tempore undique ignei vapores columnarum instar cælo exsurgunt et noctu nubes fulgore rubro relucent. Sæpe gramina octo pedes alta et solis ardore perarida facta vel ab incolis incenduntur vel sua sponte ignem concipiunt, cujus flammæ incredibili velocitate atque impetu late effunduntur. Quum igitur viator tales igneos torrentes sibi obviam fieri videt, hoc periculum nulla alia ratione effugere potest, quam ut ignem conflictu lapidum eliciat et ab adversa parte gramina incendens flammæ flammis depellat viamque sibi muniat. » Ex hac explicatione etiam intelligitur qua tempestate hoc iter susceptum sit, quum auctumno Æthiopes gramina incendant ad agros impendente tum pluvia fertiliores reddendos; quod tempus coloniis condendis opportunissimum erat. Ceterorum commentatorum explicationes dijudicandi hic non est locus. Plures enim πρόοδοις ῥόζαας maris splendorem esse putant, qui a lucentibus partim vermibus marinis et animalibus, partim ab affectibus qui ab electro et phosphoro nomen habent, oriatur. Vid. *J. R. Forsters Bemerkungen* p. 52 sqq.; *Kant Phys. Geogr.* ed. Vollmer. tom. I, p. 11 sqq.; *Spixii et Martii Itin. Brasil.* At tunc Hanno torrentes marinos igneos transnavigare debebat, quod non ita est. Malte-Brunius putat hos πρόοδοις ῥόζαας aeris fuisse phantasmata, aëria phænomena, et magnos illos effectus aeris sole inflammati, quibus tonitrua et fulgura oriuntur in montibus, qui ignivomorum montium speciem tunc præbuisent; θυμιάματα autem significare odores florum fraganter spirantium et thymo similiorum, quorum in his regionibus magna copia

πυρώδεις ῥύακες ἐνέβαλλον εἰς τὴν θάλατταν. Ἡ γῆ δ' ὑπὸ θερμῆς ἀέρος ἦν.

16. Ταχὺ οὖν κακίθειν φοβηθέντες ἀπεπλεύσαμεν. Τέτταρας δ' ἡμέρας φερόμενοι, νυκτὸς τὴν γῆν ἀφωρῶμεν φλογὸς μεστήν· ἐν μέσῳ δ' ἦν ἡλίβατον τι πῦρ, τῶν ἄλλων μεῖζον, ἀπτόμενον, ὡς ἐδόκει, τῶν ἀστρῶν. Τοῦτο δ' ἡμέρας ὅρος ἐφαίνετο μέγιστον, Θεῶν ὄχμα καλούμενον.

17. Τριταῖοι δ' ἐκείθεν πυρώδεις ῥύακες παραπλεύσαντες ἀφικόμεθα εἰς κόλπον Νότου Κέρας λεγόμενον.

18. Ἐν δὲ τῷ μυχῷ νῆσος ἦν, εἰκοὺς τῇ πρώτῃ, λίμνην ἔχουσα· καὶ ἐν ταύτῃ νῆσος ἦν ἐτέρα, μεστὴ ἀνθρώπων ἀγρίων. Πολλὴ δὲ πλείους ἦσαν γυναῖκες, δασεῖαι τοῖς σώμασιν· ἃς οἱ ἐρμηνέες ἐκάλουν Γορίλλας. Διώκοντες δὲ ἀνδρας μὲν συλλαβεῖν οὐκ ἠδυνή-

gni torrentes ignei in mare effundebantur. Terra propter calorem inaccessa erat.

16. Confestim igitur etiam hinc metu perculsi discessimus. Post cursum dierum quattuor noctu terram conspiciamus flammis refertam. In medio autem erat excelsus quidam et ceteris major ignis, ipsa, uti videbatur, tangens astra. Is interdiu apparuit esse mons altissimus, qui Theon Ochema vocatur.

17. Hinc tridui navigatione torrentes igneos praeterveci in sinum venimus, qui Noti Ceras dicitur.

18. In sinus recessu insula erat priori illi similis; nam lacum habebat, in quo insula erat altera, referta hominibus silvestribus. Erant autem multo plures mulieres hirsutis corporibus, quas interpretes Gorillas vocabant. Nos persequentes viros quidem ca-

esset. » His adde Mannertum (X, 2, p. 509), qui ῥύακες istos revera fluvios esse censet, qui ignitorum speciem praebuissent non aliam ob causam nisi quod ignes in montibus accensi aquarum superficiem igneo splendore illuminassent.

§ 16 et 17. Θεῶν ὄχμα... Νότου κέρας] De his hunc in modum exponit Rennelius : Ab Hesperii cornu usque ad montem Theon ochema sunt quattuor, hinc ad sinum Noti ceras tres dies navigationis. Jam si per septem dies pergamus, ita ut in singulos millia triginta octo computentur, perducimur ad insulam *Plantain*, quae quadraginta fere millibus post montem *Sierra Leone* occurrit. Haec vero insula cum iis quae sunt ad promontorium *Ste-Anne*, introitum efficiunt sinus, qui vocatur *golfe de Sherboro* (*Sherbro sound*), forma et figura cum sinu Hesperii cornu comparandus. Mons autem qui medius inter utrumque sinum memoratur, Θεῶν ὄχμα, is est qui nunc dicitur *Sagres*. A parte occidentali sinus *Bissago* 180 millibus distat, quod intervallum cum quattuor dierum navigatione bene quadrat. Etenim ora inter *Rio Nunez* et *Sherboro* in 200 mill. longitudinem porrecta, in universum perhumilis est; triginta demum vel quadraginta ab ora millibus in mediterraneo tractu altum jugum assurgit; duobus tamen locis brachia quaedam hujus jugi usque ad mare procurrunt; quorum alterum est mons *Sierra Leone*, alterum ab hoc 50-55 mill. distans mons *Sagres*, qui quum e depresso litore in auras attollatur, hujus orae quasi dominus et custos apparet, et a mari advenientibus singularis quidam vertex esse videtur, quum colles, quibus cum mediterraneo montium tractu cohaeret, oculos lateant. Denuo montem detexit *Piedro de Cintra* (an. 1462), cujus socii altissimum omnium, quos unquam vidissent, esse credebant. *Sagres* nomen habere fertur a castello, quod exstruxit *Henricus princeps Portugallus*. A Theon ochemate usque ad sinum *Noti ceras* quum tres fuerint itineris dies, facile colligitur non posse cogitari de sinu *Sierræ Leone* (quippe qui quinquaginta duntaxat millibus distans, nimis foret propinquus), sed in *Sherboro* sinum mentiras nos deducere. Introitum ejus si inter *Plantain* insulam et insulas Sanctæ *Annæ* statuas, distantia a *Sagres* monte est millium 92; sin ad ipsam *S. Annæ*

promontorium initium sinus posueris, millia sunt 112, adeo ut in diem numeranda sint millia 37. Inde a *Gambia* in summa sunt 482 millia, quæ inter duodecim dies divisa singulis diebus tribuunt millia circiter quadraginta. — Insula ab Hannone memorata *Ukerto* (tom. I, 1, 66) esse videtur *Plantain island*. Id vero minus mihi probatur. Nam Hannonis insula non in introitu, sed ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου sita erat, et, sicuti prior illa, lacum in eoque alteram insulam habebat. Hæc si comparaveris cum accurata sinus delineatione, qualem in mappis exhibui (secundum : *Plan de la rivière de Sherboro, levé en 1826 par les officiers de la corvette Leven, capitaine W. F. W. Owen*, insertum in : *Carte de la côte occid. d'Afrique; partie comprise entre les îles de Los et le cap Lopez. Dépôt général de la marine, 1833*), dubium esse nequit Hannonis insulam nunc vocari *Macauley*. Hæc enim in ipso sinus recessu insulæ *Sherboro* proxime adiacet, et in occiduo latere tres habet sinus, quorum unus aliam insulam continet. Hactenus de ratione itineris Hannonei. — Ignis quorum hoc quoque loco Hanno meminit, in causa fuerunt, cur ignivomum montem dicerent posteriores. Mela III, 9 : *Ultra hunc sinum* (in quo *Gorillarum* insula) *mons altus, ut Græci vocant Θεῶν ὄχμα perpetuis ignibus excelsus flagrat*. *Plinius VI, 35 : A media ejus* (meridiani *Æthiopix lateris*) *parte imminens mari mons æternis ardet ignibus, Theon ochema dictus*. Cf. idem V, 1.

§ 18. Γορίλλας] « Sine dubio ea est simiarum species, quæ *Orang-Outang* vocatur. Ex tota descriptione id liquet; nam hirsutæ erant, mordebant, lacerabant. Quid? num hominibus tam facile pellis detrahitur, quam bestiis? Hæc simiæ silvestribus hominibus forma gressuque similes sunt, et propter indolis sollertiam ad servilia ministeria institui possunt. Quam ob causam indigenæ existimant mutos homines, qui propterea loqui nolint, ne ad labores suscipiendos cogantur. Hanc opinionem imprimis *Mandingi*, *Nigrorum* gens, amplectuntur, qui has simias *Toorallas* vocant. Ingeniosa est *Hugii* conjectura, hoc nomen idem esse ac *Gorillas*, quum nihil facilius in scriptura permutari possit quam *Γορίλλας* et *Γορίλλας*. *Mannertus* (X, 2, p. 510) *feros* incolas insulæ [quam *Bussy* fuisse

θημεν, ἀλλὰ πάντες (μὲν) ἐξέφυγον, χρημνοβάται ὄντες καὶ τοῖς πέτραις ἀμυνόμενοι, γυναῖκας δὲ τρεῖς, αἱ δ' ἀκνουσαι τε καὶ σπαράττουσαι τοὺς ἄγοντας οὐκ ἔθελον ἐπεσθαι. Ἀποκτείναντες μέντοι αὐτὰς ἐξεδήσανμεν καὶ τὰς δορὰς ἐκομίσσαμεν εἰς Καρχηδόνα. Οὐ γὰρ ἔτι ἐπλεύσαμεν προσωτέρω, τῶν σίτων ἡμᾶς ἐπιλιπόντων.

putat in sinu Bissago] Gorillas fuisse opinatur. Fieri enim non potuisse quin Pœni simias pro hominibus haberent. Recte quidem, si de vulgaribus simiarum speciebus ageretur; quæ autem dicuntur *Orange-Outangs*, ab ipsis incolis homines esse etiam nunc putantur, et Carthaginiensibus tum temporis notæ non erant. Tum vero descriptio omnino non ad homines, sed ad bestias quadrat. » KLUGERS. Hannonis narratio postea multifariam adulterata est. Mela III, 9 ita habet : *Grandis litoris flexus grandem insulam includit, in qua tantum feminas esse narrant, toto corpore hirsutas et sine coitu marium sua sponte fecundas, adeo asperis efferisque moribus, ut quedam contineri ne videntur vix vinculis possint. Hoc Hanno retulit, et quia detracta occisis coria pertulerat, fides habita est.* Alii ex Gorillis fecerunt Gorgones, quas ex boreali Africæ ora mythologi una cum Atlante monte huc transtulerunt, iisque Amazonum muliebre vulgus adjunxerunt. De sedibus tamen inter se non consentiunt. Ptolemaeus c. 33 tres suas Gorgones in Cernæorum insulis collocat; Diodorus Amazonum et Gorgonum gentes in iis fere regionibus habitasse fingit, quas Hannonis narratio indicat. Insulas quæ ad Hesperium promontorium (*cap Vert*) jacent, Xenophon Lampsacenus et Statius Sebosus iis assignant ap. Plinium VI, 36 : *Contra hoc quoque promontorium Gorgades insule narrantur, Gorgonum quondam domus, bidui navigatione distantes a continente, ut tradit Xenophon Lampsacenus. Penetravit in eas Hanno,*

pere non potuimus; omnes enim effugiebant, quum per præcipitia scanderent et saxis se defenderent; sed feminas cepimus tres, quæ mordentes et lacerantes ductores sequi nolebant. Atqui occidimus eas et pelles detractas asportavimus Carthaginem. Neque enim ulterius navigavimus, quum annona deficeret.

Pænorum imperator, prodiditque hirta feminarum corpora; viros pernicitate evasisse; duarumque Gorgadum cutis argumenti et miraculi gratia in Junonis templo posuit, spectatas usque ad Carthaginem captam. Ultra has etiamnum duce Hesperidum insule narrantur. Adeoque omnia circa hoc incerta sunt, ut Statius Sebosus a Gorgonum insulis prænavigatione Atlantis dierum quadraginta ad Hesperidum insulas cursum prodiderit, ab iis ad Hesperu ceras unius. || — πέτραις] μετρίοις codex; em. Gessner. Cf. § 9. || — σίτων ἐπιλιπόντων] Mela III, 9 : « *Hanno Carthaginiensis, exploratum missus a suis, quum per Oceani ostium exiisset, magnam partem ejus circumvectus, non se mari, sed comæatu defecisse memoratu retulerat.* Arrianus Indic. c. 43, 11 : « *Ἀννων δὲ ὁ Λιβύης ἐκ Καρχηδόνης ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείους στήλης ἐξέπλωσεν ἐξω εἰς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερῇ τῇν Λιβύην ἔχων· καὶ ἔσπε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλόος αὐτοῦ ἐγένετο πρὸς πάσας πέντε καὶ τρεῖς ἡμέρας· ὥς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίην ἐξετραπέτο, πολλὰς αἰμαγνήσιν ἐνεπύγχανεν, ὅθεν τὸ ἀπορίη καὶ κύματι ἐπιπλέγοντι καὶ ῥύαξ· πρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσιν.* Hæc Arrianus non ex ipso Hannone habet, sed ex auctore, apud quem Hannonis iter ad Græcorum geographorum opiniones accommodatum erat. Navigavit igitur Hanno non occidentem versus, sed orientem versus usque ad Hesperii promontorium sive *cap. Vert*, ubi in meridionale Libyæ latus ora circummagitur. Hucusque sec. Arrianum erant dies 35; ex nostro computo sunt dies 37. Cf. Prolegomena.

ΣΚΥΛΑΚΟΣ

KARYANDÆOS

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΘΥΗΣ

καὶ ὅσα καὶ ὅποια ἔθνη ἕκαστα, ἐξῆς καὶ χώραι καὶ λιμένες
καὶ ποταμοὶ καὶ ὅσα μήκη τῶν πλῶν, καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐπὶ
αὐτῇ οἰκούμεναι, καθότι ἐκάστη καίται τῆς ἡπείρου.

SCYLACIS

CARYANDENSIS

PERIPLUS

MARIS AD LITORA HABITATA EUROPAE ET ASIAE
ET LIBYÆ,

item quot et quales gentes quæque; deinceps etiam regiones et
portus et fluvii et quantæ navigationum longitudines; item
(septem) habitatae insulae, prout quæque adjacet continenti.

ΕΥΡΩΠΗ.

Ἀρχομαι δὲ ἀπὸ Ἑρρακλείων στῆλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐ-
ρώπῃ*μέγροι Ἑρρακλείων στῆλῶν τῶν ἐν τῇ Αἰθούῃ,
καὶ μέγροι Αἰθιοπῶν τῶν μεγάλων. Εἰσὶ δὲ ἀλλήλων
καταντικρὺ αἱ Ἑρρακλείου στῆλαι, καὶ ἀπέχουσιν ἀλλή-
λων πλοῦν ἡμέρας. [Καὶ νῆσοι ἐνταῦθα ἔπεισι δύο, αἷς

EUROPA.

Incipiam ab Herculeis Columnis quæ sunt in Eu-
ropa, [ac progrediar] usque ad Herculeas Columnas
quæ in Libya sunt, et usque ad Æthiopes magnos.
Sunt vero sibi ex adverso Herculeæ Columnæ, distant-
que inter se diei itinere. [Et insulae ibi adjacent duæ,

Periplus noster exstat in *codice Parisino* N. 443
Suppl. p. 62-107 et in apographis hujus duobus,
quorum alterum est in *codice Palatino-Vaticano*, N.
142, fol. 216 r. - 236 r., alterum in *codice Hervor-
tiano sive Monacensi* N. 556, fol. 34 r. - 59 vso. In
Monacensi postrema Peripli pars desideratur; nam
desinit codex in verba καὶ λιμὴν Μυρίανδρος (p. 40 ed.
Hudson.). Titulus ita habet in Parisino: Σκύλακος
Καρυανδέως Περίπλους τῆς οἰκουμένης. Deinde sequitur
scholium: Σκύλαξ ὁ Καρυανδὴς ἀρχαῖος τῶν μὲν ἔστιν
ἀνὴρ κτλ., quod in Prolegomenis inter veterum de
Scylace testimonia apposuimus. Post hæc p. 63, lin. 5
alter titulus sequitur: Περίπλους τῆς θαλάσσης τῆς οἰκου-
μένης κτλ., uti supra legere est. In Palatino codice
primum habes inscriptionem: Σκύλαξ ὁ Καρυανδὴς,
deinde scholium illud et libri titulum, ut in Parisino.
Eodem modo habet cod. Monacensis, nisi quod ea quæ
ante scholium in codd. Par. et Palat. leguntur, vide-
tur omisisse. || — ἐξ ἧς || ἐξ ἧς cod. Paris. || — αἱ ἐπὶ τὰ ||
Indiculi hujus auctor tralaticium istum maximarum
insularum numerum septenarium de suo intulit incaute,
quandoquidem quam plurimarum situm insularum
Scylax in Periplus notavit, neque usquam septem earum
tanquam præcipuas distinctit. In subjecto autem in-
sularum catalogo (§ 114) non septem, sed viginti
maximæ recensentur. Frustra Dodwellus scr. propo-
suit: αἱ ἐπὶ τὰ αἱ μέγισται καὶ αἱ λοιπαὶ αἱ οἰζ.

§ 1. αἱ Ἑρρακλείου αἱ Ἑρρακλείου h. l. codex. Ini-
tio auctor debebat: ἀπὸ Ἑρρακλείου στῆλῆς τῆς ἐν Εὐρ.
κτλ.; nam duas tantum columnas esse statuit § 111.
Quoniam variae de numero earum sententiæ erant.
Hesychius: Σκύλαξ διατόμους τινὲς τὰς Ἑρρακλείους στῆ-
λας, ἐννοῖ αὐτὰς νήσους εἶναι φησιν, οἱ δὲ προσχώματα, οἱ

δὲ τῶν ἡπείρων ἄκρας, οἱ δὲ πόλεις, καὶ οἱ μὲν δύο, οἱ δὲ
τρεῖς, οἱ δὲ μέγροι, οἱ δὲ τέσσαρας. Cf. Gosselin. *Rech. sur
la géogr. systèm.* t. IV, p. 3 sqq. Ukert. *Geogr.* II,
I, p. 249. || — πλοῦν ἡμέρας || Eadem distantia
denuo memoratur § 111: αὐτὰ δὲ εἰσιν ἄκραι καταντι-
κρὺ ἀλλήλων διέχουσι δὲ αὐτὰ ἀπὸ ἀλλήλων πλοῦν ἡμέρας.
Ex altero loco in alterum translata esse videntur. Ce-
terum noli putare hæc, uti sunt falsissima, sic etiam
corrupta esse. Etenim si comparaveris quæ infra de
opposito Libyæ litore leguntur, facile intelligas parum
accurate de his Peripli auctorem edoctum fuisse. Ut alii
scriptores antiquiores sic Noster quoque nullum no-
visse videtur fretum Gaditanum, sed ab ipsis Herculis
columnis usque ad Hermæum promontorium sinum
curvari censet, quem Cotes vocat (a cognomine prom.,
hod. *cap. Sparte*). Idem Gades ex adverso collocat
Columnarum tum hoc loco tum infra § 111, ubi: ἀντίον
αὐτῆς, sc. τῆς Ἀδελφίδος ἄκρας, τὰ Γάδαιρα. Nihil mirum
igitur si Herculeas Columnas inter se tanto fere inter-
vallo distare dicit, quanto ab Africæ litore Gadira di-
stare acceperat. Error tanto facilior, quum ipsas Colum-
nas nonnulli ad Gadira transferrent. In contrariam par-
tem peccarunt Damastes et *Scylax Caryandensis* apud
Avienum in Or. mar. 370: *Sed ad columnas quidquid
interfunditur Undæ æstuantis stadia septem vix ait
Damastes esse Caryandæus Scylax Medium fluentum
inter columnas adserit Tantum patere quantus æstus
Bosporo* (Cf. Tzetzes *Lyc.* 649: Εὐρώπης δὲ καὶ Αἰθούης
ἄκραι, πορθμῶς σταδίων ἑπτὰ). In his memoriam fe-
llesse Avienum, quum longe alia in Periplus nostro
legantur, censuit Clausenius. Assentirer, si constaret
vel si modo probabile esset Periplus nostrum revera
pertinere ad Scylacem Caryandensem; nunc Avieni

ὄνομα Γάδερα. Τούτων ἡ ἑτέρα πόλιν ἔχει ἀπέχουσαν ἡμέρας πλοῦν ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν.] Ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐμπορία πολλὰ Καρχηδονίων καὶ πολλὰ καὶ πλημυρίδες καὶ πελάγη.

2. ἸΒΗΡΕΣ. Τῆς Εὐρώπης εἰςί πρώτοι Ἰβήρες, Ἰβηρίας ἔθνος, καὶ ποταμός Ἰβηρ... Εἴτα Ἐμπορίον (πόλιν Ἑλληνίδα ἢ ὄνομα Ἐμπορίον)· εἰςί δὲ οὗτοι Μασ-

locus reliquis addendus est iudiciis, quæ contrarium arguunt. Letronnius (*Poemes géogr.* p. 241) Avienum confuse locutum esse opinatur : « Au lieu de dire que, selon Scylax, la largeur du détroit des Colonnes est égale à celle du Bosphore, il aurait dû dire que la largeur de ce détroit, selon Damastès, était égale à celle que Scylax donnait au Bosphore. » Verum quum ipse Letronnius censeat eam certe Peripli partem, de qua nos jam agimus, a vetere Scylace probabiliter alienam esse, nihil cogit, ut tam artificiosa sententia Avieno obtrudatur. Quid genuinus Scylax de Bospori latitudine statuerit, num quattuor eam vel quinque an septem stadiorum fecerit, nescimus. In nostro Periplot (§ 67) septem ei dantur stadia. Potuit idem etiam Scylax dicere, et nihilominus tamen Avienus scribere quæ scripsit, quum putare liceat Scylacem de freto Columnarum loquentem ea ipsa tantum dixisse quæ dicit Avienus. Ceterum de latitudine hujus freti vera vel vero proxima tradunt Strabo II, p. 122 (60 stad.) et XVII, p. 827 (70 stad.) ; Agathemerus I, 5 (70 stad.) ; Marcianus p. 5 Hudson. (80 stad.) ; Cornelius Nepos et Livius ap. Plin. III, proem. et Mela I, 4 (6-10 mill. pass.) ; Turranius Gracilis ap. Plinium l. l. (5 mill.) Cf. Euctemon ap. Avien. Or. m. 340 (3 mill. sive 24 stad.) ; Scymnus v. 149 (120 stad. ; nisi hæc potius ad longitudinem pertinent. V. Gosselin. IV p. 28, Mannert. X, 2, p. 400). Obiter monco de Gailli sententia, qui verba Peripli ἡμέρας πλοῦν laxiori sensu accipienda esse putat, quum ventorum restatu aliis quæ obstaculis transitus freti adeo interdum præpediri potuerit, ut per diem integrum duceretur. Quæ nollem excidissent viro diligenti.] — Καὶ νῆσοι ἐν ταῖς] Hæc et quæ sequuntur uncis inclusa, huc transposui ex § 2, ubi post v. ποταμός Ἰβηρ præter ordinem geographicum sunt inserta, haud dubie ex § 111, ubi eadem fere recurrunt.] — νῆσοι... Γάδερα] i. e. Gades insula cum urbe notissima et ἡ παραδεδεχημένη πόλις τῇ πόλει νῆσος, πορθαῖο σταδίων διασχομένη, quam nonnulli Ἐρῶθιν dixerunt (Strabo III, p. 169). Cf. Plinius IV, 36 : *Ab eo latere, quo Hispaniam spectat (Gadir), passibus fere centum altera insula est longa, III mill. pass. lata, in qua prius oppidum Gadum fuit* (Hinc liquet cur utramque insulam Γάδερον nomine recenseat auctor Peripli). Vocatur ab Ephoro et Philistide Erythia, a Timæo et Seleno Aphrodisias, ab indigenis Junonis. Nunc isla S. Pedro. Gades ab Herculis columna sive Calpe prom. distat 750 stadia; πλοῦν ἡμέρας cum Scylace ponit Scymnus v. 150. Ceterum v. Mannert. I, p. 299; Ukert. II, 1, p. 385.] — ἐμπορία πολλὰ] Horum loco in cod. Paris. primum scriptum erat μέγα Ἡρακλείων στηλῶν, quod deinde scriba erasit. De re v.

quibus nomen Gades. Harum altera urbem habet, quæ diei itinere ab Herculeis Columnis abest.] Extra Herculis Columnas Europæas multa sunt Carthaginiensium emporia et cœnum et æstus et vasta maria.

2. IBERES. Europæ primi sunt Iberes, Iberiæ gens, fluviusque Iberus.... Postea Emporium (*Urbem Gracæ dicit, cui nomen Emporium. Gloss.*). Sunt autem hi

Strabo III, p. 149; Justin. XLIV, 5. Nostra ex eodem Himilcone fluxerint ex quo eadem narrat Avienus 375 : *Ultra has columnas propter Europæ latus Vicos et urbes incolæ Carthaginis Tenuere quondam : mos at ollis hic erat, Ut planiores texerent fundo rates, Quo cymba tergum fusior brevius maris Præclaberetur; porro in occiduam plagam Ab his columnis gurgitem esse interminum, Late patere pelagus, extendi salum, Himileo tradit. Nullus hæc adiit freta.* Cf. idem 117 sqq. et 364 : *Circum atque juxta (insulas quæ Herculis columnæ dicuntur) manare tradit (Euctemon Atheniensis) tenue prolixæ mare. Navigia onusta adire non valent locos Breve ob fluentum et pingue litoris lutum.* Cf. Movers. *Das phœnizische Alterthum* II, p. 659.] — πελάγη] τινάγη scribi voluit Ukert, II, 1, p. 251, not. 76, scripsit Gailius. Lenissima mutatio, at opus ea non est; loca cœnosa jam indicantur voce πηλός; vocem πελάγη tuetur Himileo Avieni. Intellige magnos Oceani sinus. Cf. Avien. 394 : *Plerosque (oceanus) extrinsecus curvat sinus... Prima hujus ergo in cespitem insinuatio est Hesperius æstus atque Atlanticum salum.*

§ 2. Ἰβήροις Ἰβήρες] Cf. Polyb. III, 37 : *Καλεῖται δὲ τὸ μὲν παρὰ τῇ καὶ ἡμέας παρῆγον ἔως Ἡρακλείων στηλῶν Ἰβηρία· τὸ δὲ παρὰ τὴν ἔσω καὶ μεγάλην προσαγορευομένην, κοινὴν μὲν ὀνομασίαν οὐκ ἔχει διὰ τὸ προσφάτως κατωπεσθαι, κατοικεῖται δὲ πᾶν ὑπὸ βαρβάρων ἔθνων καὶ πολυανθρώπων.* Charax ap. Constantin. De adm. imp. c. 24 (Fr. Hist. III, p. 637, fr. 5); Ukert. II, 1, p. 255. Apud Scymnum v. 199 Iberes excipiunt Tartessios; Hecateus inde a columnis primum Mastienorum populum, deinde Iberes recensuisse videtur. Verba Ἰβηρίας ἔθνος sic posita claudicant; nam Iberiæ parapulus nonnisi usque ad Emporium pertinuisse dicitur. Potuit tamen latiori sensu Iberiæ nomine etiam sequens regio mixtorum Iberum Ligarumque comprehendi.] — Ἰβήρ] Post hanc vocem intrusa sunt quæ ordinis geographici causa in § 1 transposui. Hæc vero in causa fuisse videntur, cur in genuino verborum contextu nonnulla exciderent, siquidem excidisse aliqua probabiliter statuerunt Ukertus (II, 1, p. 80), Gailius, Clausenius. Certe græcæ urbes, Mænace et Alone, Massiliensium coloniæ, post Herculis columnas recensendæ erant.] — πόλιν Ἑλλ... Ἐμπορίον] Glossa est, quæ cur adjecta sit neminem latet, monente Ukerto II, 2, p. 21. Post πόλιν fort. excidit πόλις; sin nominativum reponi velis, per me licet; similiter § 49 codex habet Τίρυνθ pro Τίρυνς.] — εἰς δὲ οὗτοι] « Hoc de Emporitibus dictum pariter ac Liv. XXVI, 19 : *Emporitis, urbe Græca (oriundi et ipsi a Phocæis sunt), copias exposuit.* Sæpius negligentius a Scylace junguntur sententiæ, ut pluralis

σαλιωτῶν ἀποικιοί. Παράπλους τῆς Ἰβηρίας ἐπὶ τὰ ἡμερῶν καὶ ἐπὶ τὰ νυκτῶν.

3. ΛΙΓΥΕΣ ΚΑΙ ΙΒΗΡΕΣ. Ἀπὸ δὲ Ἰβήρων ἔχονται Λίγυες καὶ Ἰβηρες μιγάδες μέχρι ποταμοῦ Ῥοδανοῦ. Παράπλους Λιγύων ἀπὸ Ἐμπορίου μέχρι Ῥοδανοῦ ποταμοῦ δύο ἡμερῶν καὶ μιᾶς νυκτός.

4. ΛΙΓΥΕΣ. Ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ ἔχονται Λίγυες μέχρι Ἀντίου. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πόλις ἐστὶν Ἑλλη-

Massiliensium coloni. Præternavigatio Iberiæ est septem dierum septemque noctium.

3. LIGURES ET IBERES. Post Iberos sequuntur Ligures et Iberes mixti usque ad Rhodanum fluvium. Præternavigatio Ligurum ab Emporio usque ad Rhodanum fluvium duorum dierum et unius noctis.

4. LIGURES. Post Rhodanum fluvium sequuntur Ligures usque ad Antium. In hac regione urbs est

ponitur, ubi singularem expectamus. Cf. § 24 31. » CLAUSEN. Urbem Ἐμπορίον cum Scylace dicunt Scymnius 204, Appianus Hispan. c. 7 et 40, Steph. Byz. s. v.; reliqui scriptores aut Ἐμπορεῖον vocant (Polyb. III, 39, 7-76, 1; Strabo III, p. 159. 150, quo tamen loco etiam Ἐμπορίον in var. lect.), aut Ἐμπορίας (Ptol. II, 5, p. 120; Livius XXI, 60. XXVIII, 9; Mela II, 6, 5; Plinius III, 4; Silius III, 369. XV, 176). Nunc *Ampurias*. Iberiæ extremæ urbs adscribitur ap. Polybium et Strabonem; Ligurum oræ primam esse urbem Scymnius 204 dicit; Celtica vocatur ap. Stephanum. A columnis ad eam Polybius exputat stadia 7200; revera sunt fere 6600; itaque in diem noctemque dinumeranda forent 940 stadia; quod satis quadrat cum computo Scylaceo, quo mille stadiorum est navigatio diei noctisque. [Semel monuisse sufficiat stadia nos ita computare, ut 600 gradum efficiant geographicum.]

§ 3. Λιγύων ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ ἔχονται Λίγυες codex Par.; em. Vossius. Ad Rhodanum usque sunt circa 1550 stadia; Polybius III, 39, 7 ad 1600 numerat. Ceterum Iberiam ὑπὸ τῶν προτέρων πᾶσαν τὴν ἑξῶ τοῦ Ῥοδανοῦ dictam esse testatur Strabo III, v. 166. Rhodanum Iberiæ fluvium dicit Æschylus ap. Plin. XXXVII, 11; tanquam terminum ponit ex antiquis scriptoribus Avienus Or. mar. 608 : *Hujus* (Rhodani) *alveo Ibera tellus atque Ligyes asperi intersecantur*. Ab altera autem parte probari etiam potest Ligures olim usque ad Pyrenæos pertinuisse. Nam Hecateus tanquam Ligysticam gentem memorat Ἑλεστύους (v. St. Byz. s. v. Cf. Herodot. VIII, 165; Theognost. in Cramer. Anecd. II, p. 60, 14; Zonar. p. 682). Horum vero caput Narbonem fuisse docet Avienus 584 : *Gens Elesycum prius loca hæc tenebat, atque Narbo civitas erat ferocis maximum regni caput*. Quæ de feroci regno Avienus habet, id pluribus exponit Silius Italicus III, 442; at gentem *Bebrycles* vocat, quos in Narbonensi habitasse tradit. Dio Cassius ap. Tzetzen ad Lyc. 516 : *Δίων δὲ Κοζαϊνὸς τοὺς Ναρθωνήσιους Βέβρυκας λέγει, γράφων οὕτως* : « *Τὸν πάλαι μὲν Βεβρύκων, νῦν δὲ Ναρθωνήσιων ἐστὶ τὸ Περηναικὸν ὄρος* ». Id. 1305 : *Βέβρυκες, ἔθνος Γαλατῶν, μεταδὲ Περηνήης καὶ Κορυνθίων* (Κορρητιανῶν conj. Gail. ad Scymn. 200, Κεμμένων Letronne in *Journ. d. Sav.* 1829 p. 112, probante Ukerto II, 2, p. 375) καὶ Ἰβηρίας καίμενον, οἱ καλοῦνται Ναρθωνήσιοι (Cf. Zonar. VIII, 21). Stephanus ambigue loquens *Bebrycles* esse dicit παρὰ τοῖς Ἰβήρσιν. Avienus autem v. 485 *Bebrycles* in Iberiæ montibus ab ora remotioribus supra Tyrii fluvium septentrionibus versus collocat (Cf. Ukerto. II, 1 p. 483). Scymnus quoque 200 sqq. *Bebrycles* in mediterraneis ἐπὶ τὴν Ἰβήρων ponit; in ipsa autem ora

post Iberos recenset Ligures, quorum prima urbs sit Emporium. Idem tamen paullo post narrat Massilienses ἐλθόντας εἰς Ἰβηρίαν condidisse Agathen et Rhodanusiā, ut eandem regionem modo Ligurum modo Iberiam dicat. Hæc igitur omnia quomodo concilianda sint Scylax noster docet, mixtos ibi habitasse dicens Liguribus Iberes. Eodem ducunt quæ Thucydides VI, 2 alique narrat de *Liguribus*, qui Sicanos Sicani fluvii accolæ ex *Iberia* pepulerint, sive cum Ukerto (II, 1, 244. 483) statuas Ligyes vel ultra Pyrenæos sedes habuisse Sicanosque ad Iberum fluvium vel ad hod. *Xucar* (coll. Avieno 483) quærendos esse, sive putes Iberiæ nomine indicari regionem inter Pyrenæos et Rhodanum interjectam, Sicanumque fluvium non diversum esse a Sequana, uti haud improbabili-ter censent Gailius ad Scymn. 203, Grotefend *Alt-Italien* I, p. 6. IV, p. 4 sqq. Forbiger *Geogr.* III, p. 5, etc. Quodsi denique Polybius, I, 17, 4. III 34, 17, dicit Carthaginienses olim (ante expedit. Hannibalis) mercenarios habuisse Iberes, Celtas et *Ligures* : vix dubium est quin id de Liguribus, qui ab occidente Rhodani fl. erant, intelligi voluerit, monente Letronnio, *Poemes géogr.*, p. 185.

§ 4. μέχρι Ἀντίου] « Vocabulum Ἀντίου nullo pacto hic subsistere potest. Scribo igitur ubique Ἀρ-
νοῦ. » CLUTERIUS. Quod merito respuens GROENOVITUS : « Ipsæ literæ, inquit, offerunt Ἀλπίου, sive ita vocaverit extremum maritimarum Alpium sive ipsum Albium Intemelum (hod. *Fentimilla*). » Id probarunt Gailius ad h. l., Clausenius et in mappis suis Kiepertus. Valckenarius in *Géogr. anc. de la Gaule*, tom. I, p. 33, Antium codicis nostri esse Genuam suspicatus est; locum aliquem haud longe a Genua dissitum indicari censuit Letronnius (*Journ. d. Sav.* 1826, p. 84). Haud ita sensissent viri docti, si Scymnum Chium comparrassent, qui ex similibus ejusdemque ætatis fontibus hauriens proxime ad Nostrum solet accedere. Is igitur v. 216 postremam Ligysticæ regionis urbem Græcam esse ait Ἀντίπολιν. Hoc ipsum in Scylace reponi vult Ukertus, scripture compendio quo vox πόλις exarari solet, factum esse censens ut ex Ἀντιπόλεως oriretur Ἀντίου. Ego cum Gailio ad Scymn. I. l. vulgatam reliqui intactam; nam notissimum illud compendium in quavis linea obvium, nostro potissimum loco tui esse neglectum haud credo; immo quæ vulgo dicitur Ἀντίπολις, eam Ἀντίον Noster dixit, sicuti v. c. Ἀντινόπολις, Massiliensium colonia (Plinius III, 5; Mela II, 5), ab aliis vocabatur Ἀθήναι (Varro De ling. lat. VII, 18. Stephan. Byz. v. Ἀθήναι. Τετάρτη, Ἀρῶν). In eodem Galliæ tractu similia urbium nomina habes :

νίς Μασσαλία καὶ λιμὴν **. Ἀποικοὶ αὖται Μασσαλίας εἰσὶ. Παράπλους δ' ἐστὶ ταύτης ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ μέχρι Ἀντίου ἡμερῶν δ' καὶ νυκτῶν τεσσάρων. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι Ἀντίου ἡ χώρα πᾶσα αὐτῇ εὐλίμενος.

5. ΤΥΡΡΗΝΟΙ. Ἀπὸ δὲ Ἀντίου Τυρρηνοὶ ἔθνος μέχρι Ῥώμης πόλεως. Παράπλους ἡμερῶν τεσσάρων καὶ νυκτῶν τεσσάρων.

6. ΚΥΡΝΟΣ. Κατὰ δὲ Τυρρηνίαν κεῖται νῆσος Κύρνος. Ἔστι δὲ ἀπὸ Τυρρηνίας ὁ πλοῦς εἰς Κύρνον ἡμέρας καὶ ἡμίσεως καὶ νῆσος ἐν μέσῳ τῷ πλωῖ τούτῳ οἰκουμένη, ἥ ὄνομα Αἰθαλία, καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐρημοὶ νῆσοι.

7. ΣΑΡΔΩ. Ἀπὸ δὲ Κύρνου νήσου εἰς Σαρδὼ νῆσον πλοῦς ἡμέρας τρίτον μέρος. Καὶ νῆσος ἐρήμη ἐν τῷ

Græca Massilia cum portu, [porro Taurois, Olbia, Antium,] Massiliensium colonia. Præternavigatio a Rhodano fluvio ad Antium quattuor est dierum (noctiumque). Totus hic ab Herculeis Columnis usque ad Antium tractus portus habet commodos.

5. TYRRHENI. Post Antium sequitur Tyrrhenorum gens usque ad urbem Romam. Præternavigatio dierum noctiumque quattuor.

6. CORSICA. Contra Tyrrheniam sita est Corsica insula. Navigatio a Tyrrhenia in Corsicam est diei unius ac dimidiæ. In media hac navigatione occurrit insula habitata, cui nomen Æthalia, aliæque complures desertæ insulæ.

7. SARDINIA. A Corsica insula in Sardiniam insulam tertiæ diei partis navigatio. In medio deserta insula

Anteis (h. *Ampits*) et Anthere (hod. *Aunaie*?) in Tab. Peut. Ceterum Antipolis (hod. *Antibes*, ap. indigenas etiam *Antiboul*) 60 stadiis a Varo fluvio occidentem versus sita est, colonia Massiliensium. V. Strabo IV, p. 178. 180. 184; Mela II, 5, 3; Plinius III, 5, etc. A Rhodani ostiis usque ad Antipolin oræ longitudo vix 1500 stadiorum est; quare falsissimum est quod codex habet: παράπλους ἡμερῶν δ' καὶ νυκτῶν τεσσάρων; id enim oram 4000 fere stadiorum postular. Error non est auctoris, ut equidem censeo, sed librarii; nam quum in antec. mensuras bene habere viderimus, et sequentes etiam satis accurate constitutæ sint, idem de hoc quoque loco valebit. Quemadmodum igitur in codicibus siglum numerale δ et vox δύο sæpius confunduntur, sic etiam nostro loco pro δ' ἡμερῶν καὶ δ' νυκτῶν olim fuisse puto δύο ἡμερῶν καὶ δύο νυκτῶν (Eadem numerorum confusio § 66, ubi v. not.). Hoc si paullo majus esse videtur quam pro communi computo expectaveris, reputes navigationem juxta oram illam haud esse facilem. Apud Polybium (II, 16, 1. III, 41, 5) Ligures pertinent inde a regione quæ circa Massiliam est, usque ad Pisam, primam urbem Etruriæ; oræ ejus præternavigationem quinque dierum esse dicit. Strabonis vero et Plinii ætate sedes eorum a Varo fluv. usque ad Macram erant, adeo ut ex ea regione quam Scylax iis assignat, prorsus tum expulsi essent. || — ἀποικοὶ αὖται || Nulla in codice notatur lacuna. E Scymno 215 supplere licet: καὶ Τυρρόεις καὶ Ὀλίβια. || — πᾶσα εὐλίμενος || « Scribit tamen Strabo III, p. 159: καὶ ἡ σύμπασα δ' ἀπὸ τῶν Στηλῶν σπανίζεται λιμὴν μέχρι δεῦρο (ad Tarraconem) ἐντεῦθεν δ' ἤδη τὰ ἑξῆς εὐλίμενα. Hæc igitur ex parte saltem falsa sunt. » GAILLUS.

§ 5. Quæ hoc segmine leguntur de Tyrrhenia usque ad Romam pertinente, sicuti quod sequitur de Latio haud ultra Circeum promontorium porrecta: ea Gaius (Dissert. De Scyl. § 17) manifesto illud tempus arguere statuit, quo regibus parens Roma paucissimis urbibus, immo nullis stabiliter imperitabat, usque ad an. 507 a. C. Qua ipsa ætate Periplus nostrum scriptum esse opinatur. Contra hæc Clausenius: « Quin sub Tarquiniiis late patuerit regnum, cujus caput erat Roma, dubitari non potest, si ingentia hu-

jus ætatis opera spectantur. Sed post regifugium sane exiguus erat Romanorum ager, neque tamen minor eo, quem post urbem a Gallis incensam tenebant (387 a. C.), quum Latini defecissent nullogue cum Romanis vinculo juncti manerent, usque dum an. 355 a. C. fœdas Latinum restitutum est. Scylacem vero eum adumbrare contendimus statum Italiæ, qui erat annorum 370-360 a. C. Itaque ex his nihil efficitur. Sed majus est quod nulla sit mentio urbium Tuscarum quæ mari adjacebant, quum tamen satis accurate describantur urbes Carthaginiensium, qui multo magis alieni erant a Græcis quam Tyrrheni. Medio sæculo quarto urbis Romanæ maxime florebat Tyrrhenorum commercium et potentia maritima; exeunte sæculo quarto eadem hæc erat in his regionibus auctoritas Carthaginiensium; Tuscos jam an. 278 U. c. (474 a. C.) debellaverat Hiero; 299 a. U. Æthalam ceperant Syracusani; 357 a. U. Veios Romani; 366 a. U. Pyrgos diripuerat Dionysius; neque quidquam in mari pollebant, nisi ut piratæ. Itaque jure omittuntur eorum urbes a Scylace, ut quas parum eo tempore mercatores adierint. Æthalam Tyrrhenorum esse tradidit Hecateus; nihil de ea re in Scylace, quia hujus ætate Tyrrhenis erepta erat hæc insula. » Ceterum quam ignari rerum Romanarum Græci Philippi adhuc et Alexandri M. temporibus fuerint, satis constat. Vid. Plinius III, 9; Theopompus fr. 144, tom. I, p. 303; Clitarchus fr. 23 in Scriptt. rer. Alex. p. 83. || — ἡμερῶν τεσσάρων κατ. || Plinius III, 7 et 8 ab Antipoli ad Varum millia 7, hinc ad Macram millia 211, hinc ad Tiberim 284 millia exputat; unde summa conficitur mill. 502 sive stadiorum 4016, quæ explent navigationem quadridui et quatrinoctii.

§ 6. Αἰθαλία | Αἰθάλη (*Ilva tusce*) vocatur ab Hecateo. Ab Italia distat 90 stadia (ὥς ἐκπτόν, Diodor. V, 31, 1); inde in Corsicam sunt 300. Hæc minus accurate in Periplus traduntur. Strabo quoque V, p. 223 de Æthaliæ distantia erravit.

§ 7. Κύρνος | Κῆρος cod. || — ἡμέρας τρίτον μέρος || 60 stadia sec. Strabon. V, p. 223; 72 stad. sec. Plin. III, 6. || — νῆσος ἐρήμη || « Forsan una est ex hodie dictis *de la Magdalene* » GAILL. E Sardinia in Africam via brevissima non excedit 115 mill. sive

μεταξύ. Ἀπὸ Σαρδοῦς δὲ εἰς Λιθύην πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς δὲ Σικελίαν ἀπὸ Σαρδοῦς πλοῦς ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν εἰς τὴν Κύρνον ἐξετραπόμην.

8. ΛΑΤΙΝΟΙ. Τυρρηνίας ἔχονται Λατίνοι μέχρι τοῦ Κιρκαίου. Καὶ τὸ τοῦ Ἐλπήνορος μνημά ἐστι Λατίων. Λατίνων παράπλους ἡμέρας καὶ νυκτός.

9. ΟΛΣΟΙ. Λατίνων δὲ ἔχονται Ὀλσοί. Ὀλσῶν δὲ παράπλους ἡμέρας μίᾱς.

10. ΚΑΜΠΑΝΟΙ. Ὀλσῶν δὲ ἔχονται Καμπανοί. Καὶ εἰς πόλεις Ἑλληνίδες αὐταὶ ἐν τῇ Καμπανίᾳ· Κύμη, Νεάπολις. Κατὰ ταῦτά ἐστι Πιθηκοῦσσα νῆσος καὶ πόλις Ἑλληνίς. Παράπλους δὲ τῆς Καμπανίας ἐστὶν ἡμέρας μίᾱς.

11. ΣΑΥΝΙΤΑΙ. Καμπανῶν δὲ ἔχονται Σαυνίται· καὶ παράπλους ἐστὶ Σαυνιτῶν ἡμέρας ἥμισυ.

12. ΛΕΥΚΑΝΟΙ. Σαυνιτῶν δὲ ἔχονται Λευκανοὶ μέχρι Θουρίας. Ὁ πλοῦς δὲ ἐστὶ παρὰ Λευκανίαν ἡμερῶν 5' καὶ νυκτῶν 5'. Ἡ δὲ Λευκανία ἐστὶν ἀκτὴ. Ἐν ταύτῃ πόλεις εἰσὶν Ἑλληνίδες αὖτε· Ποσειδωνία,

est. A Sardinia in Libyam diei noctisque est navigatio, in Siciliam vero a Sardinia navigatio bidui noctisque. Sed redeo ad continentem unde in Corsicam digressus sum.

8. LATINI. Tyrrheniam sequuntur Latini usque ad Circæum. Elpenoris quoque tumulus in ditione est Latinorum. Præternavigatio Latinorum diei noctisque.

9. VOLSCI. Latinos sequuntur Volsci. Volscorum præternavigatio diei unius.

10. CAMPANI. Volscos autem excipiunt Campani. Et Græcæ in Campania urbes hæ sunt : Cyme et Neapolis. Quarum in conspectu jacet Pithecussa insula cum urbe Græca. Præternavigatio vero Campaniæ est diei unius.

11. SAMNITES. Campanis contigui sunt Samnites. Præternavigatio Samnitum est diei dimidiati.

12. LUCANI. Samnites sequuntur Lucani usque ad Thuriam. Præternavigatio Lucaniæ est dierum sex (et noctium sex). Est autem Lucania peninsula. In ea Græcæ urbes hæ sunt : Posidonia, Elea, Laus Thu-

1020 stadia. Sec. Plinium III, 13 Sardinia abest ab Africa Caralitano promontorio 200 mill. pass. Pro 200 Strabo V, p. 225 habet 300 mill. pass., modo in corruptis sit numerus. || — Σαρδοῦς πλοῦς] Σαρδῶ πλ. codex.

§ 8. Cf. Strabo V, p. 231 : Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως Σιγούεσσης ἀπὸ τῶν Ὠσίων Λατίνῃ καλεῖται· πρότερον δὲ μέχρι τοῦ Κιρκαίου μόνον ἐσχέκει τὴν ἐπίθωσιν. Plinius III, 9 : *Latium antiquom a Tiberi Circeios servatum est mille quinquaginta passuum longitudine*. Clausenius contra Gailium disputans (v. § 5) : « Id quoque, inquit, quod Latinorum et Volscorum terminus dicitur urbs Circei, posterioris ætatis statum arguit, quum tempore regifugii usque ad Cumas pertinuerit nomen Latinum (Niebuhr. *Rœm. Gesch.* I, p. 593). Postea exorta est Volscorum potentia, qui Antium, quod medium inter Romam et Circeios situm est, occupaverunt et perpetuo tenebant, qui etiam Circeios tenebant ab anno Urbis 266 usque ad an. 362. Ne postea quidem Latinorum erat Antium; at quum Circeios hi recuperavissent, consentaneum erat his omnem oram adscribere, etsi una ejus urbs Volscis parebat, quum continuæ Volscorum ditionis initium post Circeios esset. » — De Elpenore in Circes insula sepulto v. Homer. *Odys.* 12, 10 sqq.

§ 9. Ὀλσοί] « Ὀλσκοι reponentem Vossium rationem fugisse animadvertit Gronovius. Nec tamen vidit hanc esse primitivam nominis formam, ut *Graius* est primitiva formæ Græcus, quod aliis exemplis ostendit Niebuhrus *Rœm. Gesch.* I, p. 79. » L. DIXON. in Steph. *Thes.* s. v.

§ 10. Sec. Diodorum XII, 31, 1, τὸ ἔθνος τῶν Καμπανῶν συνέστηκε. Olymp. 85, 3, 438 a. C. Sic etiam Eusebium in *Chronicis*. Livius IV, 37 rem ponit in an. Urb. 331 sive 423 a. C. Cuma urbe Campani potiti sunt circa Ol. 89, 4. 421 a. C., teste Diodoro XII, 76, 5,

vel anno 334 U. c., 420 a. C. secundum Livium IV, 44. Haud igitur scribi hæc poterant Herodoti temporibus vel Thucydidis, qui Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ meminuit VI, 4, 4. Monuerunt de his Clausenius et Letronnius. || — Πιθηκοῦσσα] Πιθηκοῦσα cod. Palat.

§ 11. Samnitibus ad mare Tyrrhenum Scylax eandem regionem tribuit, quam Ptolemæus III, p. 173 ed. Wilb. Picentinis assignat, a Sarno fluvio usque ad Silarum.

§ 12. Σαυνιτῶν δὲ ἔχονται Λευκανοί] Λευκανοὶ ἔχονται Σαυνιτῶν cod. Palat. Jam novit auctor noster Lucanos ubi Hecateus et Herodotus OEnotrios noverant, sed nondum novit Bruttios (sicuti Antiochus quoque Syracusanus inter Lucanos et Bruttios nondum distinxit. V Strabo VI, p. 255), qui Ol. 106, 1, 356 a. C. e fugitivorum colluvie in nationem conflari cœperunt (Diodor. XVI, 15. Strabo VI, p. 256). Igitur eum Italiæ statum Periplus exhibet, qui erat ante Olymp. 106. || — ἡμερῶν 5' καὶ νυκτῶν 5'] Hoc nimium est. A Silaro fl. usque ad Thurios sunt ad 3700 stadia, quæ 6 vel 7 diebus percurri poterant. Similiter Iapygiæ parapulus sex dierum noctiumque esse dicitur, quum oræ longitudo sit stadiorum circiter 3200. Nescio an utroque loco sigla 5' et Γ' confusa sint. || — Θουρίας] Forma Θουρία utitur etiam Thucydides VI, 61. 104. VII, 33, de urbe loquens, non de agro, ut Poppo vult. Eadem forma, juxta vulgarem Θούριον, in numis occurrit. V. Mionnet *Descr. des méd.* t. I, p. 170, n. 865, et *Supplem.* t. I, p. 324, n. 867. Cf. Steph. Byz. s. v. et schol. Aristoph. *Nub.* 331 : Αἰγρεται καὶ Θούριον καὶ Θουρία. Th. Müller. De Thur. rep. p. 13 sq. || — Ποσειδωνία] Ποσειδῶν· ἴτα codd.; em. Cluverius Ital. IV, 14 p. 1252. Posidonia, Sybaritarum colonia, in Lucanorum potestatem venit inter an. 438-424. V. Strabo VI, p. 252. Niebuhr. *R. G.* I, p. 95 sq. || — Ἐλεα, Ἀῶος Θουρίων ἀπ.] καὶ Ἐλεα 2.

Ἑλέα, Ἀῶς; Θουρίων ἀποικία, Πανδοσία, Πλατεῖς, Τερίνα, Ἱππώνιον, Μέσμα, Ῥήγιον ἀκρωτήριον καὶ πόλις.

Θουρίων ἀπ. codices, quæ scriptura conflata e compendiis Ἑλᾶ et Ἀῶ; em. O. Müller *Etrusk.* I, p. 159 et *Gotting. Gel. Anz.* 1832 n. 203, postquam Ἑλέα reposuerat Cluverius, et Ἀῶς in Elea locum sufficere voluerat Gailius. Scilicet Elea fuit Phocæensium colonia (Herodot. I, 167; Strabo VI, p. 252; Scymnus 247; Suidas s. v.); Laus autem, quamquam ne ipsa quidem Thuriorum colonia, sed a Sybaritis post amissam patriam condita esset (Herodot. VI, 20; Strabo p. 252; Plinius III, 10; Steph. B. s. v.), facilius tamen Thuriorum colonia dici poterat, quod sæpenumero Sybaritæ et Thurii confunduntur, ac omnino probabile est Thurios eas colonias quas Sybaritæ ad mare Tyrrhenum constituerant, Posidoniam, Laum, Scidrum, hereditario quodam jure fecisse suas. Summopere Thurios elaborasse in imperio ad mare Tyrrhenum dilatando, colligas etiam e Polyæno II, 10, 1, qui cum Terinæis eos bella gessisse testatur. V. Th. Müller. I. l. p. 30. Ceterum quum Thurii Ol. 84, i. 444 sicut conditi, Gailius, ut summam antiquitatem Scylacis sui tueretur, urbis hujus mentionem bis repetitam interpolatori vindicavit. Quod inepte statui ostendit Letronnius I. l. Eleam Herodotus suo tempore Ἑλέαν dictam esse narrat, ut hinc quoque Noster Herodoto junior esse coarguatur. De nomine urbis v. Dindorf. in St. Thes. || — Πανδοσία || De situ hujus urbis recentiores varia admodum opinantur. In mediterraneam sitam fuisse ad Acherontem quandam fluvium vel torrentem, qui pervadi facile poterat, dubium non est. Scylax occidentalem oram legens inter Laum et Clampetiam vel certe Terinam, Scymnus 306 orientalem oram legens inter Crotonem et Thurios eam collocat. Propriorem vero fuisse litori occidentali inde colligo, quod una cum hujus oræ urbibus Strabo quoque VI, p. 256 Pandosiam, et Plinius III, 10 Acherontem recensent. (Ceterum Plinius (III, 15) de ipsa Pandosia certum nihil novisse videtur, nisi fuisse eam Lucanorum urbem mediterraneam, testante Theopompo.) Deinde in arctius contrahere limites licet ex Livio VIII, 24. Is enim de Alexandro Epirota ad Pandosiam necato exponens ita dicit: *Haud procul Pandosia, urbe imminente Lucanis ac Bruttii finibus, tres tumulos insedit.* In antecedentibus vero dixerat Cosentiam urbem esse Lucanorum, Terinam Bruttiorum. Inde igitur consequitur Pandosiam Lucanorum urbem (cf. Theopomp. fr. 233) in finibus Bruttiorum sitam, in eo ponendam esse tractu, qui inter Cosentiam et Terinam medius interjacet. Porro quum Scylax ante Terinam et post Pandosiam memoret Clampetiam ex verisimillima Gronovii conjectura, accuratius etiam dici potest Pandosiam in angusto illo tractu fuisse qui inter Cosentiam et Clampetiam esse mediterraneus. Eaque cum sententia probe concinunt quod Livius I. l. narrat corpus Alexandri Cosentiae crematum esse, et quod Strabo VI, p. 256 Pandosiam esse refert μυχὸν ὑπὲρ Κωνσταντίας, et quæ apud Plinium

riorum colonia, Pandosia, Plateenses (leg. Clampetia), Terina, Hipponium, Mesma, Rhegium promontorium et urbs.

leguntur III, 10: *Terina sinusque ingens Terinæus; oppidum Consentia intus in peninsula; fluvius Acheron, a quo oppidani Acherontini.* Acheron esse debet unus ex fluvii, qui in Crathin Cosentiam præterlabentem incident. Hæc igitur omnia ita inter se concinunt, ut nemo, puto, unam Scymni vocem dissonam potius audiendam esse contenderit. Mannertus, haud excussis vett. testimoniis, arbitraria prorsus ratione ad alterum Italiæ latus Pandosiam ponit; nimirum *Cirenza*, urbis hodiernæ nomen, sonare adhuc *Acherontinos* Plinii censet. Hæc sententia in mappas Kiepertianas migravit. Reichardus Pandosiam mediam ponit inter Cosentiam et Thurios; Lapius eandem paullo infra Laum notat. Aliam Pandosiam non longe ab Heraclea et Siri fluvio sitam memorat Plutarchus Pyrrho c. 16, quem cur errasse et nostram Pandosiam in illas regiones falso transtulisse cum Forbiger (in *Pauly's Realenc.* s. v. *Pandosia*) censeamus, causa nulla est. Eandem enim urbem etiam Aristoteles Mir. c. 97 ed. Westerm. affert, qui Iapygiæ esse et prope eam Herculis vestigia monstrari narrat. || — Πλατεῖς || Sic codex Par., non Πλατεῖς, uti editt. Cluverius scribi voluit Πανδοσία Πλατείων, Pandosia Plateensium colonia. Mazochius (Tabb. Heracl. p. 101 sq.): « Fieri potest, ut sicuti in vicino Pandosiae [De hac vicinia nihil traditum] Thebas Lucanas (a Thebanis utique conditas) exstitisse Cato apud Plinium (III, 15) memorat, sic Plateenses Bæoti Pandosiam, quæ olim regum Oenotriæ regia fuerat, immigrarint. Id fieri quidem potuit. Tamen nihil necesse est in textu mutari quidquam. Haud raro vox eadem urbis simul ac populi fuit... Itaque nihil prohibet, quominus aliquando Bæoti in vicinia Pandosiae tum Thebas tum Πλατεῖς, *Plateas*, considerint. At verisimile est neutram diu perdurasse. » Commendare hæc licet iis quæ de Bæotis in Iapygia (Strabo IX, p. 405), de Plateensibus in Sicilia (Polyæn. V, 5, 1), de Arne, Bæoti et Æoli matre, Metapontum abducta (Diodor. IV, 67. Valckenar. ad schol. Eurip. Phœn. 1186) collegit O. Müllerus in *Min.* p. 401. Sed codicis Parisini scriptura minus jam favet opinioni. Verum tetigerit Gronovius: « Ordo, inquit, quo in enumerando utitur Scylax, et literæ, prout edidit Hæschelius, clamant auctorem scripsisse: Πανδοσία, Κλαμπετία; » nisi quod scribendum potius Κλαμπετία. Urbs ad mare paullo supra Terinam sita (Mela II, 4; Plinius III, 10; Livius XXIX, 38. XXX, 19), *Clamperia* in Tab. Peutling., *Ακμπετία* ex Polybio ap. Steph. Byz. Cf. Lycophron 1068: ἐνθα Ἀκμπετίας Ἱππωνίου προῖονος εἰς τήβαν κέρως σκληρὸν νέεσκεν. || — Τερίνα || Sic etiam Strabo; Τέρινα Scymnus 306, ubi cum Salmasio leg. Τέρρινα, uti habet Lycophron 726. || — Μέσμα || Μέσζα codex; Μέσμα Apollodor. ap. St. Byz. s. v. et Etym. M. p. 581, 15: Μέσμα, πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ Λοκρῶν, δμώοντος τοῦ ποταμοῦ (κατὰ τὴν μετὰ τὴν sec. Strabon. VI, p. 256). Hecataeo ap. St. Byz. vocatur Μέζμα, quam formam etiam

13. ΣΙΚΕΛΙΑ. Κατὰ δὲ Ῥηγίον ἐστὶ Σικελία νῆσος ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀπέχουσα στάδια ιβ' εἰς Πελωριάδα ἀπὸ Ῥηγίου. Ἐν δὲ Σικελίᾳ ἔθνη βάρβαρα τάδε ἐστίν· Ἐλυμοί, Σικανοί, Σικελοί, Φοίνικες, Τρώες. Οὗτοι μὲν βάρβαροι, οἰκοῦσι δὲ καὶ Ἕλληγες. Ἀκρωτήριον δὲ Σικελίας Πελωριάς. Πόλεις δ' εἰσὶν ἀπὸ Πελωριάδος Ἑλληνίδες αἰδὲ· Μεσσήνη καὶ λιμὴν, Ταυρομένιον, Νάξος, Κατάνη, Λεοντῖνοι· εἰς τοὺς Λεοντίνους δὲ κατὰ Τηρίαν ποταμὸν ἀνάπλους κ' σταδίων· Σύμηθος ποταμὸς καὶ πόλις Μεγαρίς καὶ λιμὴν Ξερῳνείος. Ἐχομένη δὲ Μεγαρίδος πόλις ἐστὶ Συράκουσαι, καὶ λιμένες ἐν αὐτῇ δύο· τούτων δ' ἕτερος ἐντὸς τείχους, ὁ δ' ἄλλος ἔξω. Μετὰ δὲ ταύτῃ πόλις Ἐλωρον καὶ Πάχυνος ἀκρωτήριον. Ἀπὸ Παχύνου δὲ πόλεις Ἑλληνίδες αἰδὲ· Καμάρινα, Γέλα, Ἀκράγας, Σελινόες, Αἰλύβαιον ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ Αἰλυβαίου

13. SICILIA. In conspectu Rhegii est Sicilia insula, ab Europa distans stadia duodecim, quæ sunt (a Rhegio) ad Pelorum promontorium. In Sicilia gentes barbaræ sunt Elymi, Sicani, Siculi, Phœnices, Trojani. Verum præter barbaros hos etiam Græci incolunt. Promontorium Siciliæ est Pelorus. A Peloro urbes Græcæ sunt: Messana cum portu, Tauromenium, Naxos, Catana, [Symæthus fluvius et] Leontini; ad Leontinos vero per Teriam flumen sursum navigatur per stadia viginti; tum Megaris urbs et portus Xiphonius. Post Megaridem sequitur urbs Syracusæ cum duobus portibus, quorum unus intra murum, alter extra est. Post hanc urbs Helorum et Pachynus promontorium. Inde a Pachyno autem urbes græcæ sunt: Camarina, Gela, Agrigentum, Selinus; tum Lilybæum promontorium. Post Lilybæum est urbs Græca Himera,

Theognost. Can. p. 112, 4 exhibet. Codices Strabonis I. I. Μῆδμα et Μῆδμα, quorum illud recepit Cramerus (tom. I, p. 407), assentientibus numis (Mionnet *Suppl.* t. I, p. 316) et Plinio III, 10 et Mela II, 4, 9. Apud Scymnum 308 codex perperam Μῆδον. In Diodoro XIV, 78, 5 codices pro Μῆδονίους corrupte Μεδονίους. Ceterum Μῆδμα et Μῆμα differunt ut ὁδμή et ὁδμή, ἴδμεν et ἴμεν, etc. Moversius *Phœniz. Alterth.* II, p. 344 urbis nomen phœnicium esse suspicatur, conferens Palæstinæ locum *Medba* seu *Medaba* (Num. 21, 30. Jesaia 15, 2), i. e. *aqua quietis*. Idem ad priscas Phœnicum colonias in Italia inferiori similiter refert urbes *Tempsam*, *Hipponem* seu *Fibonem*, *Malacum*, et fluvios *Sybarin*, *Crathin*, *Sabatum*.

§ 13. Ἀπὸ τῆς Εὐρώπης] « Insulæ non pro parte Europæ censetur a pluribus geographis, sed adjacere dicuntur. Sic et infra Scylax de Creta (§ 47) loquens: ἐγγυτάτω γὰρ Λακεδαιμῶν κεῖται τῆς Εὐρώπης. » Vossius. || — στάδια ιβ'] Sic recte etiam Polybius I, 42, 6 et Plinius III, 14. Timæus ap. Diodor. IV, 22, 6 habet 13 stadia; Agathemerus (ex Timosthene; undecim. Falsus Strabo VI, p. 257 et schol. Apoll. Rhod. IV, 825, de sex vel septem stadiis loquentes. Fuisse videntur qui freta celeberrima, Helle-sponticum, Gaditanum et Siculum, eodem heptastadii nomine celebrarent. || — εἰς Πελωρίαν.] ἐπελωρίαν. codex; ἐς Πελο. editt. vgo; εἰς ex more Scylace scriptis Fabricius. Litera σ compendio juncta fuerit literæ π; quamquam possis etiam leg. ἐπὶ. Verba ἀπὸ Ῥηγίου interpolata esse recte statuit Gailius; nam a Rhegio ad Pelorium ad 80 sunt stadia; brevissimum vero a Rhegio tractus 50 fere stadiorum. || — Ἐλῦμοι] Ἐδονοί cod. Nota Elymos distingui a Trojanis, quum plurimi tradant Trojanos, qui in Siciliam venerint vel Laomedontis temporibus vel post Illi excidium, Elymos dictos esse. Fabulas huc pertinentes vide apud Thucyd. VI, 2; Dionys. Halic. I, 52 sq.; Strabon. XIII, p. 608; Lycophron. 953. 964 ibique Tzetzem; Servium ad Æn. I, 550; Etymol. M. p. 333, 31; Tzet. ad Lycophr. 1232; Apollodor. II, 5, 10, 10 et Antiochum ap. Pausan. X, 12, 3. Noster baud dubie cum Hella-

nico (fr. 53) statuit Elymos ex Italia ab OEnotris pulsos tertia ante bellum Trojanum generatione in Siciliam migrasse (Cf. Elymum Tyrrenorum regem ap. Steph. Byz. v. Αἰώνη et Ἐλῦμα); Troes autem post excisum Ilium huc venisse. Urbes Elymorum in Sicilia laudantur Eryx, Entella, Segesta et Asca. Cf. Clausen *Æneas u. die Penaten* I, p. 479, et Movers *Phœniz. Alterth.* II, p. 319 sqq. De Siculis et Sicaniis, inter quos distinguere solent historici, quanquam nec nomine nec genere diversi sunt, v. Grotfend. *Alt. Ital.* II, p. 6. IV, p. 4. De Phœnicibus Siciliæ uberrime exponit Movers. I. I. || — Μεσσήνη] Pal.; Μεσίνη Par. || — Νάξος] Naxos an. 403 a Dionysio capta dirutaque; cives per insulam dispersi anno demum 358 in Tauromenium paullo infra Naxi urbis locum Andromachi opera collecti sunt. V. Diodor. XIV, 15. 87. In plenior Periplo, ex quo Noster sua excerpsit, etiam de Naxo, quamvis tunc jam diruta, sermo institutus fuerit. Hinc nudum nomen excerptor assumisisse satis habuit. Similiter de aliis locis, qui ejusdem generis negligentiam testantur, statuendum est. || — Ταυρομένιον] Initia Tauromenii ad Ol. 96, 1. 394 pertinent (Diodor. XIV, 59, 2); aucta urbs est congregatis in eam Naxiis, Ol. 105, 3. 358 (Diodor. XVI, 7, 1). || — κατὰ Τηρίαν] κατὰ τὴν Ῥίαν codd.; emendavit Cluverus ex Thuc. VI, 50, 3. 94, 2; Diodor. XIV. 14, 3; Plin. III, 14. || — κατὰ δὲ τὸν μ'] legi voluit Cluver. || — Σάμαθος] Fluvius exit inter Catanæ et Leontinorum ditiones, quas determinabat (Thuc. VI, 65). Igitur ordo geographicus neglectus. De nomine fluvii cf. Movers. p. 341. || — Ξερῳνείος] Ξερωνείος codex. Strabo VI, p. 267 memorat τὸ τῆς Ξερωνείας ἀκρωτήριον (Capo della S. Croce). Urbem Ξερωνείαν novimus ex Theopompi fr. 207 et Diodor. XXIII, 4. Portum fortasse habes in Hesychio: Ξερῆς (Ξερωνείος?) λιμὴν. Αἰγύλιος Γλαυκῶς Ποταμῖν. « Ὁ ποταμὸς *** » Ταύτα γὰρ πάντα (τὰ) περὶ Ῥηγίου. Ὡρίων. || — Μεγαρίδος πόλις] πόλις Μεγαρίδος cod.; em. Cluver.; πόλις μεγάρη conj. Gronovius. || — ἐν τῷ εἰς τὸν ποταμὸν] Hic est portus magnus, inter Ortygiam et Plemmyrium prom.; alter exterior parvus est, sive Laccius. Cf. Gölle. De situ

πόλις ἐστὶν Ἑλληνὶς Ἰμέρα, μετὰ δὲ Ἰμέραν πόλιν Λιπάρα νῆσός ἐστι, καὶ πόλις Ἑλληνὶς Μύλαι καὶ λιμήν. Ἔστι δὲ ἀπὸ Μυλῶν ἐπὶ Λιπάραν νῆσον πλοῦς ἡμέρας ἡμισυ [Ἔστι δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος· τὸ δὲ κῶλον ἕκαστον αὐτῆς ἐστὶ μέγιστα σταδίων πρ'.]

Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην. Ἀπὸ γὰρ Ῥηγίου πόλεις εἰσὶν αἶδε· Λοκροί, Καυλωνία, Κρότων, Λακίνιον ἱερὸν Ἡρας καὶ νῆσος Καλυψούς, ἐν ᾗ Ὀδυσσεὺς οἶκει παρὰ Καλυψοῦ, καὶ ποταμὸς Κράθις καὶ Σύβαρις καὶ Θουρία πόλις. Οὗτοι ἐν τῇ Λευκανίᾳ Ἑλλήνες.

11. ΙΑΠΥΓΙΑ. Μετὰ δὲ τὴν Λευκανίαν Ἰάπυγες εἰσὶν ἔθνος· μέχρι Ὠρίωνος ὄρους τοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τῷ

et post Himeram urbem Lipara insula est, et Myla, urbs Graeca cum portu. A Mylis autem in Liparam insulam dici dimidiati navigatio. [Ceterum Sicilia triangularis est, ac quodque ejus latus est stadiorum circiter mille et quingentorum.]

Sed redeo rursus ad continentem, unde diverteram. Post Rhegium urbes haec sunt: Locri, Caulonia, Croton, Lacinium fanum Junonis et Calypsus insula, in qua Ulysses habitabat apud Calypso, porro fluvius Crathis et Sybaris et Thuria urbs. Hi sunt in Lucania Graeci.

14. ΙΑΠΥΓΙΑ. Post Lucaniam est Iapygium gens usque ad Orionem montem, qui est in sinu Adriatico.

et orig. Syrac. p. 67 sqq. || — Ἐλωρον] Ἐλωρον cod. || — Ἰμέρα] Ἰμέρα codex. Post v. Ἰμέρα in cod. sequuntur: ἔστι δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος κτλ., quae ad finem hujus segminis relegavi; nam patet ex margine in ordinem verborum male irrepsisse. || — μετὰ δὲ Ἰμέραν] κατὰ περὶν codex, in quibus vocem περὶν corruptam esse omisso accentu librarius indicavit. Vossius scribi voluit καθ' Ἰμέραν, idque verisimile foret, nisi falsissimum esset. Fabricius transposuit et mutavit hunc in modum: καὶ πόλις Ἑλληνὶς Μύλαι καὶ λιμήν κατὰ περὶν (sic) ταύτης Λιπάραι. At Scylax ubique eadem utitur formula, κατὰ ταῦτα dicens vel κατὰ ταύτην ἐστὶ κτλ. Accedit quod ipse scriba vocem περὶν ut corruptam notavit. Gaillius proposuit: κατὰ περὶν πόλιν, circa ultimam insulam urbem, quod sic nihili est. Potuisset in hanc sententiam: κατὰ τὰ περαιτέρω Λιπάραι ἐστὶν. Putare etiam licet fuisse in codice: Ἰμέρα κατὰ Ἰμέραν πο. (i. e. ποταμὸν): Λιπάραι νῆσος· ἔστι καὶ πόλις Ἑλληνὶς Μύλαι, vel etiam: Ἰμέρα καὶ τὰ Θέρμα πόλις· Λιπάραι νῆσος· ἔστι καὶ κτλ. Himeræ urbs an. 409 a Carthaginiensibus solo aequata ad Diodori usque aetatem ἀσολητος permansit (Diodor. XI, 49, 4. XIII, 62, 4), verumad oppositam Himeræ fluvii ripam an. 407 nova urbs, τὰ Θέρμα, exstructa et superstitibus Himeræis frequentata est. Igitur Himeræ mentio in Periplo nostro offendit; Therma memorari debebant; fortasse memoravit Noster utramque, sicuti juxta ponit Naxum et Tauromenium, Sybarin et Thurios, Trachinem et Heracleam. || — πόλις Ἑλληνὶς Μύλαι] Thucydides VII, 58 et VI, 62 in septentrionali Siciliae litore unam tantam urbem Graecam, Himeram, agnoscit; Mylas commemorat quidem, sed addit τὰς τῶν Μεσσηνίων, adeo ut tum nondum sui juris urbs, sed Messaniorum castellum (μεσσηνιον Diodor. XII, 54, 5) fuerit. Cf. Theophrast. De plant. VIII, 3: τῆς Μεσσηνιαίας ἐν ταῖς καλουμέναις Μύλαις. Strabo VI, p. 272: τὴν Ἰμέραν· οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι. De accentu (Μύλαι· et Μυλαί) v. Dindorf. in Thes. || — κῶλον] καλον sine accentu codex. || — σταδίων] σταδίων editt.; στα codex. || — πρ'] πρ' cod.; μρ' olim editt.; em. Gaillius. 3 × 1500 = 4500. Posidonius ap. Strabon. p. 266 exputat stadia 4300; eundem secutus Diodorus (V, 2, 2) stad. 4360; Timosthenes ap. Agathemerum I, 5 stadia 4740 (vel 4337); minus accurate Agrippa

apud Plinium III, 14 stadia 4944. Nostra aliunde illata esse etiam stadiorum mentio probat, quum in reliqua hac Periplus parte secundum dies noctesque navigationis distantiae indicentur, sicuti Siciliae Periplus ap. Thucydidem est ὁλκάδι οὐ πολλῶν τινὶ ἔλασσον ἢ ὅκτω ἡμέραι. Ephorus apud Strabon. I. I. nonnisi quinque dies posuit, si vera lectio, neque ἡ' pro ε' scribendum est. || — Λακίνιον] Junonis templum in Lacinio promontorio (capo delle colonne vel di nau, i. e. ναοῦ) adjacensque ei Calypsus insula (Ogygia ap. Plin. III, 15. Cf. Procop. H. Goth. IV, 22 p. 375 ed. Dind.) ante Crotonem memoranda erant. De Lacinio promontorio ejusque templo, dea, panegyri, v. Stephan. Byz. et Suidas s. v.; Mela II, 4, 8; Tzetzes Lyc. 1006. 857; Plinius III, 6 et 15; Aristotel. Mirab. 96; Diodor. XIII, 3; Livius XXIV, 3. XLII, 3. XXVIII, 46 et passim; Cicero De div. I, 24; Servius Aen. III, 552; schol. Theocrit. IV, 22; Pausan. VI, 13, 1; Plutarch. Mor. p. 557, C. — || Καλυψοῦς] Καλυψώ et mox παρὰ Καλυψῶ codex. || — Κράθις] Κράθις cod. || — Θουρία] Θουρία cod.; em. Cluver. || — Σύβαρις] ποταμὸς Κράθις καὶ Σύβαρις conj. Cluver., probante Gail. ad Scymn. 325; καὶ Σύβαρις ἢ καὶ Θουρία E. Miller in Marci. p. 199, suffragante Letronio Poem. g. p. 188. Quodsi Scylacis morem probe teneas, a mutando abstineris. Fieri sane potest, ut fluvium intelligi voluerit auctor; sin urbem Sybarin, dudum deletam, memoravit, fecit quod fecit haud semel. Thuri in Sybaris locum successerunt quidem, non ita tamen ut starent ubi steterat Sybaris.

§ 14. Ἰαπυγία] Ἰαπυγία codex; Ἰάπυγες editt. || — ἐλπίον ἔθνος] μέσσην ἔθνος cod.; em. Cluver. || — Ὠρίωνος ὄρος] et conjectura scripsi pro Ἀρίωνος quod codex habet. Gronovius legi jussit Ἀρίωνος. * Voce Ἀρίωνος, ait, qua Garganum intelligi statuit Cluverius, nequit esse dubium, quin resideat Ἀρίων memoratus Straboni VI, p. 284. * Adoptarunt hoc Gaillius, Clausenius, Fabricius; et in mappis Kiepertianis Drion tamquam alterum Gargani nomen pictum est. Ac Gaillius quidem de Gronovii conjectura: * Sat mihi ardet, inquit, quum reperiam in Tzet. Lyc. 604 locum τὸν Ἀρίωνα, quem juxta Apuli Peucetii quae habitabant. * Eundem locum Clausenius quoque citat. Quod sane miror. Nam Tzetæ verba κατὰ τὸν Ἀρίωνα ibi significant: secundum Dionem Cassium (lib. I, c. 4, p. 6 ed.

Ἀδρία. Παράπλους παρά τὴν Ἰαπυγίαν ἐξ ἡμερῶν καὶ ἐξ νυκτῶν. Ἐν δὲ τῇ Ἰαπυγίᾳ οἰκοῦσιν Ἕλλη-
νες, καὶ πόλεις εἰσὶν αὗται· Ἡράκλειον, Μεταπόντιον,
Τάρας καὶ λιμὴν Ὑδροῦς ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀδρίου ἢ τῷ τοῦ
Ἰονίου κόλπου στόματι.

Præternavigatio juxta oram Iapygiæ est dierum sex (et noctium sex). In Iapygia vero habitant Græci, urbesque eorum sunt hæ: Heraclea, Metapontium, Tarentum et Hydruntum portus in ore sinus Adriatici sive Ionii.

E. Gros.). Unus igitur restat Strabo l. I, qui postquam de Sipunte Dauniae oppido dixerat, pergit: Δείκνυται δὲ τῆς Δαυνίας περὶ λόφον, ᾧ ὄνομα Δρίων, ἡρῶα, τὸ μὲν Κἄλχαντος., τὸ δὲ Ποδαλείριου. Hinc de situ collis certius nihil definire licet. Sed faciamus collem cohaesisse cum Gargani montis ramo aliquo meridiem versus patente: nemo tamen inde colligat quem collem Strabo dicit, eundem a Scylace dici ingentem istum Garganum montem qui ad triginta stadia in mare procurrat. Cui opinioni ne nomen quidem favet. Nam collis ille non Δρίων, sed Δρίων audit. Et ne hoc corruptum esse putes; nam ut τὸ δρίον et τὸ δρίος dicitur, sic etiam montes, quibus hinc nomen est, aut Δρίον, ut ap. Strabon. l. I., aut Δρίος, ut apud Diodorum IV, 50, 4 et 51, 4, vocantur. Ceterum verba Scylacis de Gargano intelligenda esse dubitari nequit. *Iapygiæ montem Garganum* disertè dicit Servius ad Virg. *Æn.* IX, 247. Nomen autem in Periplo restituendum indicatur eo quod ad borealem Gargani partem fuit urbs *Urium* (Strabo VI, p. 284) sive *Uria* (Plin. III, 17) sive *Hyrium* (Ptolem. III, 1. Dionys. Per. 379), atque *sinus Urias* (Mela II, 4). Fuit etiam altera ejusdem nominis urbs in mediterraneis Iapygiæ, quam Οὐρίαν vocat Strabo VI, p. 282, Ὑρίαν Herodotus IV, 99. VII, 170 (Cf. Müller. *Min.* p. 99). Illud vero Hyrium Iapygiæ terminum esse claris verbis canit Dionysius 379: ἐν δὲ τῇ Ἰαπυγίᾳ τεταυσμένα μέσθ' Ὑρίοιο Παράλλης, Ὑρίου, τῷθι σύρεται Ἀδριαὺς ἄλμη Πόντον ἐς ἀγγελορον. Jungendam cum hisce urbis sinusque nominibus Ἀρίονα montem recte jam Mannertus (IX, 2, p. 23) censuit. Ac nescio an vetus nomen etiamnum supersit in *Monte Origone*; sic enim unum ex præcipuis Gargani verticibus, nescio quemnam, nuncupant. Sed hoc utut est, nullus dubito quin ap. Scylacem reponendum sit Ὀρίωνα, quod facillime abiit in Ἀρίονα, sicut apud Firmicum *Orion* sidus vocatur *Arion* (Ideler, *Ursprung der Sternnamen* p. 219). Quemadmodum enim cum Hyria Bæotiae urbe arcissime junctus erat heros Orion (Ὀρέων Pindar. et Callimach.), sic idem de Iapygiæ urbe statuas probabiliter. Nam præter Cretenses vel insulanos vel Crissæos etiam Bæotos in Iapygiam migrasse, ac Messapiam a Messapo Bæoto nomen habere tradit Strabo IX, p. 405. Cf. Stephan. Byz. s. v. Μεσάπιον; Müller. l. I. Porro, ut Orion in Siciliam venit, ibique Zanclo regi portum exstruxit ingensque Pelorum promontorium posuit (Hesiod. ap. Diodor. IV, 85): sic similia de Gargano promontorio Bæoti accolæ fabulati fuerint. Hæc hactenus. Ceterum de ambitu, quem Iapygiæ Scylax tribuit, cf. Polybius III, 83, 3: ἥς (sc. τῆς Ἰαπυγίας) ὁριζήμενης εἰς τρεῖς ὀνομασίας, καὶ τῶν μὲν προσαναγορευομένων Δαυνίων, [τῶν δὲ Πευκετίων,] τῶν δὲ Μεσσηνίων. || — τῷ Ἀδρίᾳ] Post hæc verba Niebuhrus interponenda censet, quæ § 15 leguntur:

ἐν δὲ τούτῳ τῷ ᾧ θναί... Πευκετίες. || — Ἡράκλειον] ceteris est Ἡράκλεια. Similiter § 66 Macedoniae urbs quæ aliis Heraclea, Scylaci Heracleum vocatur. Iapygiæ urbs Olymp. 84, 4. 433 condita a Tarentinis, qui Siris oppidi incolas et proprios colonos eo traduxerunt (Diodor. XII, 36, 3; Strabo VI, p. 264). Herodotus (VIII, 62) Sirin adhuc memorat; Heracleæ mentionem nusquam injicit. || — Ὑδροῦς] Ὑδρος codex. || — ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀδρίου ἢ τῷ τοῦ Ἰονίου π. στ.] Adriatici maris terminum ad Garganum, ubi Hyria urbs, cum Nostro ponit Dionysius 379, nec non Ptolemæus III, 1, p. 175, 18 Wilb. Letronnius *Poèmes géogr.* p. 197, nostri loci mentione facta, notat hæc: Cet auteur étend le nom de mer Adriatique jusqu'à la côte d'Iapygie. J'ai eu occasion de remarquer ailleurs (*Recherches sur Dicuil.* p. 173 sqq.), que ce nom a été primitivement borné à la partie septentrionale et moyenne, et que le nom de golfe ionien s'étendait plus au nord: Scymnus de Chio (368, ubi vide), qui, dans sa composition poétique, reproduit quelquefois des notions fort anciennes, donne la côte des Ombriens pour limite à l'Adriatique. Je persiste à croire que l'extension de ce nom est due à la fondation de la seconde Adria par Denys. Si le temps et l'espace me le permettaient, je tâcherais d'établir que la description des côtes de l'Italie dans notre Périple est un résumé des principaux faits géographiques consignés dans les histoires de Théopompe et d'Ephore. » Apud antiquiores scriptores nomen sinus Ionici non modo magis quam postea versus septentriones pertinebat, sed usque ad intimum sinus recessum, adeo ut totus sinus ille pars esset maris Ionii. Sic Hecataeus Istros et Caulicos habitasse refert ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ; sic Dionysius A. Rom. I, 28, ubi Hellanici narrationem reddere jure censetur, dicit: ἐπὶ Σπινῆτι ποταμῷ (ad Padi ostium Spineticum) ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. Adrias sinus his temporibus nonnisi exigua quædam sinus Ionici particula, quæ ad ipsam Adriam urbem fluviumque adiacebat. Nam hoc sensu Hecateum ap. Steph.: Ἀδρία πόλις καὶ παρ' αὐτὴν κόλπος Ἀδριαὺς καὶ ποταμὸς ὁμοίως, ὡς Ἐκκταῖος, intelligendum esse patet ex reliquis Hecataei fragmentis modo allatis, atque inde quod neque Herodotus neque Thucydides norunt sinum Adriaticum. Scylacis vero ætate quomodo nomen hoc jam usque ad Garganum pertineret, nondum tamen distinguebatur inter Ionium et Adriaticum sinum, sed promiscue utroque nomine uti licebat; id enim et noster locus probat et disertius etiam § 27, ubi: τὸ δὲ αὐτὸ Ἀδρία ἐστὶ καὶ Ἰόνιος. Quodsi Bernhardyus ad Dion. p. 548 nihil his inesse putat quod recedat a sententia Strabonis (VII, p. 316. II, p. 123) aliorumque posteriorum, qui Ionium sinum nonnisi meridionalem hujus maris partem vocant, id haud perspicio. — De paraplo Iapygiæ cf. not. ad § 12.

15. ΣΑΥΝΙΤΑΙ. Μετὰ δὲ Ἰάπυγας ἀπὸ Ὀρίωνος Σαυνίται ἔθνος ἐστίν [Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔθνει γλῶσσαι ἦτοι στόματα τάδε· Λατέρνιοι, Ὀπικοί, Κραμόνες, Βορεοντῖνοι, Πευκετιεῖς], διήκοντες ἀπὸ τοῦ Τυρρηγικοῦ πελάγους εἰς τὸν Ἀδρίαν. Παράπλους τῆς Σαυνίτιδος χώρας ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός.

16. ΟΜΒΡΙΚΟΙ. Μετὰ δὲ Σαυνίτας ἔθνος ἐστὶν Ὀμβρικοί, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ Ἀγκών ἐστι. Τοῦτο δὲ τὸ

15. SAMNITES. Post Iapyges et Orionem montem Samnitarum gens est [In hac gente linguæ sive dialecti hæ sunt : Laternii, Opici, Cramones, Boreontini, Peucetii], a Tyrrheno mari ad Adriaticum pertingens. Præternavigatio Samnitis regionis duorum est dierum noctisque.

16. UMBRI. Post Samnites est Umbrorum gens, in eaque Ancona urbs. Hæc gens Diomedem colit, bene-

§ 15. Σαυνίται] Δαυνίται, et mox Δαυνίτιδος et § 16 Δαυνίτας codex; em. Niebuhrius H. R. I, p. 104. 165. Corripisse hæc videtur sciolus qui quousque pateret Iapygia Scylacis haud considerans, ideoque non intelligens Daunios in ea comprehendendi, mutando eos introduxit. || — ἐν τούτῳ τῷ ἔθνει... Πευκετιεῖς] Hæc uncis inclusi, quippe quæ e margine illata existimo. Nam præterquam quod ejusmodi de barbarorum populorum dialectis excursus a reliqua Periplus sterilitate abhorret, verba γλῶσσαι ἢ στόματα seri ævi hominem produnt, quum στόμα vox apud casti oris Græcos eo sensu non usurpetur; scripta sancta, in quibus στόμα de oratione verbisque pronuntiatis interdum intelligendum, nemo vocarit auxilio. Deinde vero intrusa nostra esse hinc quoque colligas, quod post vocem διήκοντες codex distinguit pergitque: Ἀπὸ δὲ τοῦ Τυρρ. πελ. εἰς τ. Ἀδρ. παράπλους κτλ., qua ratione aliquis ruptam glossemate invadente orationem resarcire voluit. Quod attinet ipsum glossema, querunt num ad Samnitum regionem referendum, an cum Iapygiæ descriptione jungendum sit. Illud suadet Opicorum mentio, hoc flagitare videntur Peucetii; nam reliqua nomina conjecturarum ludibrio relinquuntur. Niebuhrius censet locum huc translatum esse ex § 14, ubi post verba τῷ Ἀδρίᾳ inserendus sit; enumerari populos Iapygiæ a meridie boream versus; Linternios esse Λευτερνίους Strabonis VI, p. 281, qui Leuternios gigantes olim e Phlegra Campaniæ [in qua Linternum] in extremam Iapygiæ partem confugisse, ibique terra absorptos narrat, unde παράλιξι illa dicatur Λευτερνίξι [Nomen hoc citat etiam St. Byz. v. Ἀσολήξι]; pro Ὀπικοῖς scribendum esse Ἀπουλοῖς; de Cramonibus nihil constare [Ad Grumentum urbem Cramones refert Grotefendus Zur Geogr. von Alt-Italien fasc. I, p. 48. Trahi huc possit etiam Carbina urbs quam a Tarentinis eversam dicit Clearch. fragm. t. II, p. 306, g. et Carminianum Calabriae urbs in Notit. imp.]; Βορεοντῖνους cum Gronovio censet esse Βρεντεσῖνους [Forma Βρεντεσῖνους in vet. lapide occurrit. Grotefendus indicari putat Forenti oppidi incolas]; de Peucetiis constare. Hæc Niebuhrius; cujus rationes violentiores habet Theod. Mommsen (Iscrizioni Messapiche in Annal. dell' istit. di corrisp. arch. 1848, p. 115). Nomina populorum ad Samniticam regionem pertinere statuit, auctoremque in recensendo a Tyrrheno mari pergere ad Adriaticum; Laterniorum nominis vestigium præbere Linternum seu Linternum Campaniæ, vel Nucernam Alfaternam; sequi Opicos; deinde ignotos Cramones; Boreontinos græcissato nomine dici Frentanos, uti jam Vossius statuit. Quod Peucetios attinet, quos vulgo

litus a Brundusio ad Barium incoluisse dicunt (Polyb. III, 88. Strabo VI, p. 277), eos vel ultra Garganum usque ad fines Frentanorum habitasse ex ipso Periplus loco colligit; videri Græcos antiquiores Πευκετίαν sive pinuum terram vocasse totum illum oræ tractum qui inde a Leuce promontorio sive extrema Iapygia est usque ad Tifernum fluvium, sicuti meridionalis regio de vitibus nominata sit OEnotria. — A vero propius hæc abesse Niebuhrianis persuasum est. Sed quod de Peucetiis censet Mommsenius, non credo. Quodsi enim Peucetios usque ad Tifernum pertinere auctor noster statuisset, hucusque etiam protulisset fines Iapygiæ, quum Dauni, Peucetii et Iapyges geographice et mythologice a Græcis scriptoribus conjungantur. Præferenda Cluveri sententia, ex qua Πευκετιεῖς nostri sunt Πικεντες, Πικεντῖνοι seu Πικηνοί. Hi sequuntur post Frentanos boream versus usque ad Umbrorum terram, quam deinceps Periplus recenset. Adjectivum Πευκεντῖνος pro Πικ. præbet Dionys. Per. 361; nec mirum gentem istam Πευκετιεῖς a Græcis dictam, quum Picenorum nomen non a pico ave, ut fabula fert, sed a pinearum silvis vel a πύκναις derivare recte nunc censeatur. Ante Frentanos sive Βορεοντῖνους Periplus habet Κράμονες (Καρακῶνες?), Ptolemæus vero III, 1, p. 184 Καρακῆνους; neutri aliunde noti; sed utroque nomine eodem indicari puto. Urbs iis Aufidena ap. Ptol. assignatur ad Sarum vel Sagrum fluvium, ut probabiliter Καρακῆνοι censeantur esse in Σαρακῖνοι mutandi. In Laternios Linterni Campaniæ male quadrant. Subsunt potius Aternii ad Aternum fluvium, uti jam Gallius suspicatus est. Indicavit auctor Vestinorum populum, cujus Aternum caput erat. Certam populorum seriem in hoc glossemate non desidero. || — Τυρρηγικοῦ] Sic h. l. codex; in sqq. Τυρρηγικοῦ. || — ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός] Sic recte codex, non vero ἡμερῶν δύο καὶ νυκτῶν, uti est in edit.

§ 16. ἐν ἀδρίῃ] quasi præcederet ἡ Ὀμβρική. Similiter § 17, ἐν ἀδρίῃ, sc. τῇ Τυρρηγίῃ, quamquam præcedit Τυρρηγίαι. Ancona a Dionysio tyranno condita est circa Ol. 98, 4. 385 a. C., quo tempore Adriaticum sinum colonis frequentans maris imperium sibi vindicare instituit (Diodor. XV, 13). Vide Strabon. VI, p. 241, collato Plinio III, 18: Numana a Siculis condita; ab iisdem Ancona. Vanos esse, qui majorem Anconæ antiquitatem asserere studeant, ipso Periplus loco pro testimonio utentes (v. du Theil ad vers. gall. Strabon. tom. II, p. 235), bene monet Letromius l. l. p. 194. Samnitum regio usque ad oræ cultum, in quo sita Ancona, pertinuisse putanda est. Distat a Gargano Aucona 183 mill. pass. (sec. Plin. III, § 18)

ἔθνος τιμᾷ Διομήδην, εὐεργετηθέν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἱερόν ἐστιν αὐτοῦ. Παράπλους δὲ τῆς Ὀμβρικής ἐστὶν ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός.

17. ΤΥΡΡΗΝΟΙ. Μετὰ δὲ τὸ Ὀμβρικὸν Τυρρηνοί. Διήκουσι δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους ἔξωθεν εἰς τὸν Ἀδρίαν· καὶ πόλις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίς [Σπῖνα], καὶ ποταμός· καὶ ἀνάπλους εἰς τὴν πόλιν κατὰ ποταμὸν ὡς κ' σταδίων. Καὶ ἐστὶν ἐπὶ αὐτῆς ἀπὸ Πίστης πόλεως ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν.

18. ΚΕΛΤΟΙ. Μετὰ δὲ Τυρρηνοὺς εἰσι Κελτοὶ ἔθνος, ἀπολειφθέντες τῆς στρατείας, ἐπὶ στενῶν μέχρι Ἀδρίου [διήκοντες]. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶν ὁ μυχὸς τοῦ Ἀδρίου κόλπου.

ficiis ab eo affecta, et fanum Diomedis habet. Præternavigatio autem Umbriæ est duorum dierum et noctis unius.

17. TYRRHENI. Post Umbricum populum Tyrrheni : pertinent autem hi quoque a mari exteriori Tyrrheno usque ad Adriaticum; urbsque apud illos Græca est [Spina] et [Spines] fluvius, et navigatio adverso flumine ad urbem est viginti fere stadiorum. Ad eandem inde a Pisa urbe iter est trium dierum.

18. CELTÆ. Post Tyrrhenos autem est Celtarum gens, qui ibi relictī ab expeditione Celtica pertingunt angusto tractu usque ad Adriam. Est ibi Adriæ recessus intimus.

sive 1464 stadiis; quibus respondet § 15 παράπλους ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός (= 1500 stad.). Quodsi vero eandem longitudinem oræ Umbricæ assignat auctor, aperte erravit, quum ab Ancona ad Spineticum Padi ostium vix octingenta sint stadia. Scilicet usque ad Anconam sinus Adriaticus rebus Dionysii patefactus erat, multusque in eo describendo fuisse videtur Theopompus, e quo sua habent Diodorus, Justinus et Scymnus Chius; quæ vero ad interiorem sinus partem spectant, etiam tunc vaga admodum plenaque errorum. || — Διομήδην] De Diomedis in Italia cultu Gaius laudat Strabon. IV, p. 215; Heynium ad Æn. XI, excurs. I; Bœckh. Expl. Pindar. p. 463; Raoul-Rochette *Etabliss.* II, p. 306 sqq.; Tzschucke ad Melam II, 7, 5, 13. || — ἱερὸν αὐτοῦ] « Cuius Strabo (V, p. 215) quoque meminit τὸ Τιμαῖον appellans, et Theophrastus H. Pl. IV, 7. » GAIL. At illud fanum apud Venetos erat ad Timavum fluvium inter Tergesten et Aquilejam. Scylax igitur aliud intellexerit. Aliud etiam fuisse in Spina urbe, quippe quam Diomedes condidisse ferebatur (Plin. III, 20).

§ 17. τὸ Ὀμβρικὸν] sc. ἔθνος. Cluverius voluit τοὺς Ὀμβρικούς, Gaius τὴν Ὀμβρικήν. || — τὸν Ἀδρίαν] τὸν Ἀδρινᾶν cod.; em. Cluver. Post Ἀδρινᾶν codex addit vocem διήκοντες, quam h. l. abundantem inserui in § 18. Ceterum eadem mox perperam repetuntur. || — ἐν αὐτῇ] V. not. ad § 16. Pro πόλις codd. πόλεις. || — Σπῖνα] Sic recte procul dubio supplerunt vv. dd. Cf. Strabo V, p. 214 : « Ἡ Σπῖνα, νῦν μὲν κομῶν, πάλαι δὲ Ἑλληνίς πόλις ἔνδοξος... Φασὶ δὲ καὶ πάλαι ἐπὶ θαλάσῃ ὑπάρχειν, νῦν δ' ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐννεμήκοντα τῆς θαλάσσης σταδίων ἀπέχον. Alluvione ostia fluvii paulatim prolata sunt. Cf. Plinius III, 20. Justinus XXI, 1 habet *Spinam in Umbris* (*Spinambris* codd.). Ostium Padi Spineticum ap. Stephanum s. v. vocatur Σπῖνος ποταμός. Apud Dionys. Hal. I, 28 legitur ἐπὶ Σπινῆτι ποταμῷ. Alterutrum vocabulum nostro loco supplendum erit. Grotefendus (*Zur Geogr. u. Gesch. v. Alt-Italien* fasc. I, p. 49) urbem fluviumque n. l. memoratum esse putat Adriam; urbem errore Scylaxis Græcam vocari; fluvium Adriam vero esse Padum, adeo ut Eridanus, quem paullo post Scylax recenset, ad ignobilem quandam fluvium referendus sit. || — καὶ ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Πίστης κατὰ.] Pro his in cod. legitur : Καὶ Τυρ-

ρηνία ἐστὶν διήκουσα ἀπὸ τῆς ἔξωθεν θαλάττης ἕως εἰς τὸν Ἀδρίαν κόλπον· ἀπὸ πόλεων πόλεως· καὶ ἔστιν ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν. Retinuerunt hæc interpretes, nisi quod pro corruptis ἀπὸ πόλεων πόλεως Cluverius scribi voluit : ἀπὸ πόλεως Πίστης μέχρι Σπίνης πόλεως; Gronovius barbaram urbem inferens : ἀπὸ Ποπλωνίου πόλεως; Clausenius parum apte : ἀπὸ πόλεων Ῥώμης καὶ Ἀγκωνος μέχρι Σπίνης πόλεως. Grotefendus conj. : εἰς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον ἐπὶ νημερῶν πόλεως, « um dadurch nachzuholen, was er vorher zu sagen vergessen hatte, dass Stadt und Fluss gleichnamig mit dem Busen Adrias sei. » Ego primum ejicienda putavi verba καὶ Τυρρηνία... κόλπον, utpote ex antec. repetita; deinde vero revocavi huc et post καὶ ἔστιν inserui verba : ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Πίστης πόλεως, quæ § 19 leguntur loco inepto, dum nostro loco antecedentibus junguntur commodissime. Verba ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν Clausenius ad Tyrrhenici litoris longitudinem retulit inepte, quum huic regioni nonnisi brevissima oræ pars, quæ proxime ad Spinam urbem pertinet, assignari possit.

§ 18. ἀπολειφθέντες] « Celte relictī prope Padum amnem ab expeditione ea, quæ per Italiam profecta Romam cepit (364 a. U. 390 a. C.). Certum est antea nusquam pertinuisse Gallos ad mare Adriaticum, quum Herodotus eos in extremi Occidentis regionibus habitare tradiderit, II, 33. IV, 49. V. Niebuhr. H. Rom. II, p. 577 sqq. » CLAUSEN. De iisdem monuit Ukert. *Geogr.* I, 2 p. 294, contra quem quæ Gaius protulit p. 221 et p. 554 ex Argonautarum historia, pondere carent. || — ἐπὶ στενῶν] sc. in per angusto tractu qui est inter Spineticum Padi ostium atque illud quod *Olana* vocatur. Maximum fluvii ostium (*Padoa*) tanquam ipse Padus sive Eridanus jam est in Venetorum dititione. Vocem διήκοντες (*ex mediterraneis pertinentes usque ad sinum Adriaticum*) ex § 17 huc revocavi. || — ὁ μυχὸς τοῦ Ἀδρίου] Letronnius l. l. p. 196 : « Les anciens n'ont jamais bien connu la configuration de cette partie des côtes du golfe. Il suffit, pour s'en convaincre, de jeter les yeux sur les cartes de la Méditerranée, dressées par M. Gosselin, pour représenter les idées de Polybe, de Strabon et de Ptolémée. On voit que les deux premiers, croyant que la direction générale de la péninsule Italique était de l'E. à l'O. ou tout au plus de l'E. au S. à l'O. ¼ N., supposaient que la côte orien-

19. ΕΝΕΤΟΙ. Μετὰ δὲ Κελτοῦς Ἐνετοὶ εἰσιν ἔθνος, καὶ ποταμὸς Ἡριδανὸς ἐν αὐτοῖς. Ἐντεῦθεν δὲ παράπλους ἐστὶν ἡμέρας μιάς.

20. ΙΣΤΡΟΙ. Μετὰ δὲ Ἐνέτους εἰσιν Ἴστροι ἔθνος, καὶ ποταμὸς Ἴστρος. Οὗτος ὁ ποταμὸς καὶ εἰς τὸν Πόντον ἐκβάλλει ἐνδισκευθῶς * εἰς Αἴγυπτον. Παράπλους δὲ τῆς Ἰστριανῶν γῆρας ἡμέρας καὶ νυκτός.

21. ΛΙΒΥΡΝΟΙ. Μετὰ δὲ Ἴστρος Λιβυρνοὶ εἰσιν ἔθνος. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔθνει πόλεις εἰσὶ παρά θάλατταν Αἰάξ, Ἰόασσα, Ἀττιενίτης, Δούρτα, Ἀλουβοί,

19. VENETI. Post Celtas Venetorum est gens, apud eosque fluvius Eridanus. Ab eo autem præternavigatio est diei unius.

20. ISTRI. Post Venetos sunt Istri et fluvius Ister. Hic fluvius etiam in Pontum Euxinum delabitur, spectans Ægyptum versus. Præternavigatio Istriarum regionis est diei noctisque.

21. LIBURNI. Post Istros Liburnorum gens est. Ea in gente urbes sunt juxta mare: Lias, Idassa, Attienites, Dyyrta, Alupsi, Olsi, Pedetæ, Hemioni (Alos,

tale formait un coude très-sensible, un peu au sud de l'embouchure du Pô, parce qu'à partir de là ils faisaient courir la côte droit au N. C'est ce coude qu'on prenait pour le μυχός ou fond du golfe. Voilà l'explication géographique du passage de notre Périple qui met l'Eridan au delà du μυχός; c'est ce que ne paraît pas avoir compris Niebuhr (H. R. I, p. 171, 2e édit.), qui a cru que l'auteur du Périple portait les embouchures du Pô à l'orient de la mer Adriatique. » Similiter Mannertus tom. VII, p. 374 Eridanum dici putavit non Padum, sed eum fluvium, qui nunc Isonzo vocatur in intimum sinus recessum egrediens.

§ 19. Ἐνετοί] sic Paris. cod.; eddit. Ἐνετοί. Ceterum § 20 codex Ἐνέτους. De hac accentus fluctuatione v. Dindorf. in Thes. v. Ἐνετός. — Ἡριδανός] Quod Padum auctor Eridani nomine introducit, eo vetustatem Peripli coargui putavit Gailius. Contra Letronnius l. l. monet quovis tempore Eridani nomen usurpatum esse non a poetis modo, sed etiam a geographis et historicis, v. c. ab Agathemero (II, 10), Appiano (B. C. I, 109), Dione Cassio (XXXVII, 9). Ceterum Scylax non est antiquissimus eorum, qui certum notumque aliquem fluvium Eridani nomine designarunt, uti contendit Forbiger Geogr. III, p. 509. Padum esse jam dixerat Pherecydes (fr. 33, c.) ap. German. ad Arat. 264. Cui loco addendus est Hyginus fab. 154, ubi: Fulmine ictus (Phaethon) in Padum cecidit. Hic annis a Græcis Eridanus dicitur, quem Pherecydes primus vocavit. Welckerus in Trilog. p. 569 hanc rem vel ad Hesiodum referre voluit, quod fabula 154 Hygini inscribitur Phaethon Hesiodi; quod quidem imbecillum est argumentum. — παράπλους ἐστὶ] Post hæc in cod. leguntur: ἐπὶ αὐτῆς ἀπὸ Πίσης πόλεως. Quæ in § 17 transposui. Mire verba hæc interpretes torserunt. Cluverius et Vossius conj.: ἐπὶ αὐτῆς ἀπὸ Σπίνης; Gronovius: ἐπὶ αὐτῆς Ἀκουλίας πόλεως, quod omnium absurdissimum est; Gailius: ἀπὸ τῆς Σπίνης πόλεως vel ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως, ejectis verbis ἀπὸ Πίσης vel Σπίνης. Ineptam h. l. esse Spinæ urbis mentionem monuit Mannert. IX, 1, p. 106. Mira etiam sunt quæ Grotefendus l. l. conjecit: ἀπὸ ἐκεῖνης vel ἀπὸ τῆς Ἰστρος (pro ἱερὸς μόνου) πόλεως; intelligi autem vult Adriam urbem. Bene verba omisit Fabricius.

§ 20. Ἴστροι ἐθνός] codd. ἔθνος Ἴστροι; transposuit Fabricius. — ἐνδισκευθῶς] Sic codex. Quid potissimum reponendum sit, dicere non habeo. Vossius conjecit: πενταπτόμας ὡς Νεῖλος κατ' Αἴγυπτον. Quod improbus Gronovius: « Scylaci, inquit, satis factum dices, si asseram: ἐν Δατσκυῶ ὡς; sic enim

scriptum fuit, quum significaretur ἐν Δέλτα σκευῆ, in literæ Delta habitu, prout contigit ad Ægyptum. » Bene ad sententiam, non item quoad verba. Alii quid sibi velint illa εἰς Αἴγυπτον eruerunt ex Herodoto II, 34, qui non longe ab ostiis Istrum putat in meridiem cursum vertere, ita ut hinc ducta per Sinopen et Ciliam linea recta Ægyptum Nilumque tangat. (Similiter aliis Tanais fluvius κατὰ διάμετρον ἀντίρρους τῷ Νείλῳ, teste Strabon. X, p. 493.) Quare Scylacis locum Holstenius vertit: exit fluvius ad Pontum, fronte quasi in Ægyptum conversa. Græce hanc in sententiam Gailius edidit: ἐνδιασκοπῶν; quæ vox vereor ne nihili sit. Potuisset: ἐθυσκοπῶν εἰς, recta spectans versus Ægyptum, vel εὐθείᾳ νενευκῶς, vel [ἐπ'] εὐθείᾳ νεύων. Proxime a codicis literis absunt quæ Clausenius edidit: ἐν διασκευῇ ὡς εἰς Αἴγ. Vertit in directione adversus Ægyptum. Id vero quomodo Græcis insit, neque Letronnius perspexit l. l. p. 236, neque mihi liquet. Præterea Gailius: « Valde pronus forem, inquit, ad imaginem τοῦ Δ in Scylace restituendam, si recentior scriptor esset; nam res est usitata apud geographos posteriores, ut in Danubii exitu plurima ostia et triangularem insulam nomine Πέσκη celebrent (V. Strab. VII, p. 405; Steph. B. v. Πέσκη; Apoll. Rhod. IV, 329 ibiq. schol.; Ptolem. III, 10; Dionys. 302; Plin. IV, c. 12; Avien. Descr. Orb. 440;). Immo bis reperitur ap. Xenophontem (An. VII, 1 et 5) τὸ Δέλτα καλούμενον τῆς Θράκης. Sed quum illud peculiare habeat Herodotus, ut Danubii conversionem ad meridiem diserte expresserit, et similia Scylax cœvæ dicere videatur, sese ambo scriptores veterimi tuerent. »

Ætas Scylacis non amplius impedimentum est. Utramque virorum doctorum sententiam conjunctim exprimere licet scribendo: ἐν διασπῇ εὐνῇ, vel ἐν διακλειῇ εὐνῇ (sicut κοίτη de alveo fluvii), ὡς εἰς Αἴγυπτον [διακόπων s. σκοπῶν s. νεύων]. Sed vereor ne nugemur. — De Istro in Pontum simul et Adriaticum sinum exeunte nihil habet Herodotus. Postea vero communis hæc opinio erat fere omnium, ut Theopompi, Aristotelis, Timageti, Cleonis, Apollonii Rhodii, Eratosthenis, Scymni Chii, aliorum. Vide diligenter de his exponentem Ukertum Geogr. tom. III, 1, p. 146. Pro Istri ostio Adriatico veteres habuisse fluvium hod. Quidia, ex Diodor. IV, 56 et Plin. III, 18 probabiliter eruit Mannert. IX, p. 46.

§ 21. Αἰάξ, Ἰόασσα κατ'.] Difficile de nominibus his barbaris nec facilibus, ut Plinius ait, est judicium. Liburnia ap. Plinium III, 25 incipit ab Arsia fluvio, cui adjacet urbs cognominis. Idem Liburniæ initium quominus Noster statuerit, nihil refragatur. Hinc juxta

Ὀλοσοί, Πεδοῖται, Ἡμίονοι. Οὗτοι γυναικοκρατοῦνται καὶ εἰσὶν αἱ γυναῖκες ἀνδρῶν ἐλευθέρων· μίσγονται δὲ τοῖς ἑαυτῶν οὐλοῖς καὶ τοῖς πηλαιογύροις ἀνδράσι. Κατὰ ταύτην τὴν γῶραν αἶδε νῆσοι εἰσὶν, ὧν ἔγω εἶπεν τὰ ὀνόματα (εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι ἀνώνυμοι πολλαί). Ἰστρίς νῆσος σταδίων τί, πλάτος δὲ ρχ' . Ἡλεκτρίδες, Μεντορίδες. Αὐται δὲ αἱ νῆσοι εἰσι μεγάλαι.

oram proficiscenti occurrit urbs, quam Artemidorus (ap. St. B. v. Φλάνων) vocat τὴν Ἄλωνα (Alvona Plin., Albona hodie); deinde Φλάνων (nunc Fianona). Illa fortasse latet in voce Λίξ (sic codex; editt. Λίξ); an Ἄλως? Quamquam hoc tanto incertius dixerim, quam ap. Stephanum pro Ἄλων scribendum mihi videatur Ἄλβον. Queritur etiam an huc pertineat Stephanus: Ἰξ, Ἰλλυρίξ μέρους· οἱ οἰκοῦντες Ἰάται. Sin nullum subest civitatis nomen, cum Gailio pro ΑΙΔΕ lege ΑΙΔΕ, πόλεις εἰσὶ παρὰ θάλατταν αἶδες. Deinde in ora sequuntur urbes: Ταρσατίξ (Ptol. II, 17, p. 165 et Plin.; nunc Tersat) et Σένια (nunc Segna). Harum memoriam ex Periplus verbis Ἰάσσα Ἀττιενίτης exciāt Gronovius, rescribendum putans Ταρσατίξ, Σενίτης. Recte, ut puto. Holstenius, qui pro Ἰάσσα legi voluit Ἰάδρα, erravit manifesto, quum Ἰάδρα (nunc Zara) in Hyllica sit peninsula, de qua § 22 sermo erit. Post hæc in Liburnia sequuntur oppida Λοψίξ (Ptol. et Plinius, qui incolas Lopsos dicit), Ortopula (sic Plin.; Ὀρτοπλὰ Ptol.; Ospela in Geogr. Rav.; nunc Ortopla ruinæ ad Starigrad) et Fegia sive Fegium (Plin. Ptol.; nunc Fesso). In periplus autem primum habemus urbem Δούρα, de qua aliunde non constat; deinde Ἀλουσοί (sic enim cod. Par.; in edd. Ἀλουφοί) gentile respondet urbis nomini Λοψίξ; tum pro Ὀλοσοί Πεδοῖται fuisse puto Ὀρτοπελίται vel Ὀλσοπέλιται (Ὀλσοπολίται?), incolæ Ortopule. (Gailius illud Ὀλοσοί de Volsorum Italicoꝝ aliqua colonia intelligendum esse suspicatur, alteramque ejusmodi coloniam latere putat in v. Πεδοῖται, allato Stephano: Πέδα, πόλις Ἀδωνική· τὸ θηνυδὸν Πεδονός. Quæ longissime sunt arcessita.) Supersunt in Periplus Ἡμίονοι. Multi isti fuerint sequentis urbis Fegii incolæ, Ἠγῖνοι. Putari etiam possit intelligendos esse quos Hymanos Plinius dicit, III, 25: Pars ejus (gentis Liburnorum) fuere Mentores, Hymani, Encheleæ (Scyl. § 25) Buni (Bulini Scyl. § 22), et quos Callimachus Peucetias appellat. At quum apud Nostrum Encheleas præcedant Manii, hos potius Hymanos a Plinio dici puto. Apud Scymnum 401 Ἰσμενοὶ καὶ Μέντορες inter Istriam et Liburniam habitasse feruntur. || — γυναικοκρατοῦνται etc.] Apud Liburnos uxores communes fuisse, aliæque huc pertinentia tradit Nicolaus Damascenus fr. 111 (Hist. fragm. tom. III, p. 458). Quæ de his disputat Welckerus in Æsch. Trilog. p. 587 nondum persuasit mihi. Ceterum post μίσγονται inseri velim v. καὶ. || — καὶ ἄλλαι... πολλαί] Strabo VII, p. 315: αἱ Λιβυρίδες (νῆσοι) περὶ τετραράκοντα τὸν ἀριθμόν. || — Ἰστρίς] εἰς Ἰστρίν codd. Eam intellige insulam, quæ hodie est Cherso, apud veteres appellari solet Ἀψωρος (Ἀψορσοί, Absarus var. script.), quod nomen deinde cum Ar-

Tarsatica, Senites, Dyrra, Lupsa, Ortopule, Hegini?). Hi reguntur a mulieribus, quæ sunt viroꝝ ingenuorum uxores, coeunt vero (etiam) cum servis suis virisque regionis vicinæ. Ante hanc regionem hæc sunt insulæ, quarum quidem nomina dicere habeo (nam sunt etiam aliæ multæ, quæ carent nomine): Istris insula longitudine stadiorum 310, latitudine stad. 120, Electrides, Mentorides.

gonautarum per Istrum in Adriaticum sinum profectorum historia conjunctum, abiit in Ἀψωρος (Artemidor. ap. St. B.), Absyrtis (Mela), Absyrtium (Plin.) et Ἀψυρίδες (i. e. Apsyrtis et ponte juncta ei insula exigua, quæ nunc Ozora. Strabo III, p. 124). Illud Ἀψυρίτης nomen n. l. pro Εἰστρίς reponendum esse censuit Holstenius: nam vertit: Sunt enim Apsyrtis insula... Electrides, Istria, Mentorides. Quod violentius est. Huc accedit quod hæc insula Ἰστρίς vocatur in Chron. Paschali p. 541 ed. Bonn., ubi Gallus a Constantio interfectus esse narratur ἐν Ἰστρίῳ (Ἰσθ cod. P.) νῆσῳ. Quibus verbis nostram insulam significari colligitur ex comparatis Socrate II, 34, et Sozomeno, qui id factum esse ajunt in Flanona insula; sic enim h. l. insula vocatur, quod Flanona urbi proxime adjacet. Quamquam putari etiam possit et Periplus auctorem et Chron. Pasch. auctorem Istriam, acten in mare procurrentem, insulam dixisse. V. Meineke ad Scym. p. 133. || — νῆσος σταδίων τί'] Post νῆσος excidisse v. μήκος suspicor. Longitudo recte definitur; latitudo nimia est. || — Ἡλεκτρίδες] Κλεῖτρες λιτρία codex. Præter Istrin sive Apsyrtidem tres sunt ad oram Liburnicam insulæ majores: Curicta (Plin. et Ptol.) sive Κυρρακτικὴ (Strabo p. 124. 325), nunc Feglia sive Kerek; Arba (Plin.), nunc Arbe; Pamodus (Tab. Peutinger.), nunc Pago, quam Plinius Fortunatam dicere videtur. Scylax num duas an tres insulas nominaverit, dubitare licet, siquidem fieri potest, ut illa κλεῖτρες et λιτρία ex dittographia ejusdem nominis orta sint, monente Gailio. Holstenius scribi jussit: Ἡλεκτρίδες, Ἰστρία. Quodsi ita scriptum in codice erat, tamen Ἰστρία nihil foret nisi Ἰστρίς nomen male repetitum; Electridas vero a Nostro memoratas esse colligas e collato Scymno 372: τὰς μὲν λεγομένας Ἀψυρίδας Ἡλεκτρίδας τε, τὰς δὲ καὶ Λιβυρίδας. Cf. Plinius III, 30: Juxta eas Electrides, vanitatis Græcæ certissimum documentum; adeo ut quas earum designent haud unquam constiterit. Vid. etiam Strabo V, p. 215; Aristot. Mir. 82. Initio Electridas ad Eridani ostia finivisse videntur; deinde accuratius de his regionibus edocti transtulerunt ad oram Liburnicam. Intelligenda aut Cyrractice aut Arbe Plinii cum parvulis insulis quæ his adpersæ jacent. Mentorides vero esse debent Pago hodierna cum proxime adjacentibus. Has præter Scylacem nemo memorat; at Mentores populum novimus ex Hecateo ap. Steph. s. v., Plinio, Aristot. Mir. 111, ubi Delphius mons esse dicitur μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστρινῆς, et Apollonio Rhod. IV, 551, qui quum Hyllum greges defendentem a Mentoribus occisum dicat, Scylax vero Mentorides ins. loco postremo ponat: jure hinc colligo insulam ad confinia Liburniæ et Chersonesi Hyllicæ sitam fuisse. ||

Καταρβάτης ποταμός. Παράπλους τῆς Λιθυρινίδος χώρας ἡμερῶν δύο.

22. ΙΑΔΥΡΙΟΙ. Μετὰ δὲ Λιθυρινούς εἰσιν Ἰλλυριοὶ ἔθνος, καὶ παροικῶσιν οἱ Ἰλλυριοὶ παρὰ θάλατταν μέχρι Χαονίας τῆς κατὰ Κέρκυραν τὴν Ἀλκινόου νῆσον. Καὶ πόλις ἐστὶν Ἑλληνίδς ἐνταῦθα, ἥ ὄνομα Ἡράκλεια, καὶ λιμὴν. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λωτοράγοι καλούμενοι βάρβαροι οἵδε· Ἱεραστάμναι, Βουλῖνοι (Ἰλλυνοὶ)· Βουλῖνων ἡμοτέρμονες Ἰλλοι. Οὗτοι δὲ φασιν Ἰλλον τὸν Ἡρακλέους αὐτοὺς κατοικίσαι· εἰσὶ δὲ βάρβαροι. Κατοικῶσι δὲ χερρόνησον ὀλίγη ἐλάσσω τῆς Πελοποννήσου. Ἀπὸ δὲ χερρόνησου παραστόνιον * ὀρθόν· ταύτην παροικῶσι Βουλῖνοι. Βουλῖνοι δ' εἰσὶν ἔθνος Ἰλλυρικόν. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Βουλῖνων χώρας ἡμέρας μακρὰς ἐπὶ Νέστον ποταμόν.

— Καταρβάτης] « Videtur hoc flumen idem esse atque Plinianus *Titius*. Ita sentit Mannert. *Geogr.* VII, p. 286. » GAIL. Id vero ferri nequit. Nam Scylacis Liburnia nonnisi usque ad Chersonesum Hyllicam pertinet; Titius vero fluvius, quo apud Plinium Liburnia finitur, a meridie est hujus Chersonesi. Quodsi Catarbates terminus fuit Liburniæ et Chersonesi Hyllicæ, uti videtur, idem est fluvius cum eo quem Tedianum vel Tidanium vocant Plinius et Ptolemæus; nunc *Kermanja* dicunt. Eo secundum Plinium finiebatur ditio Iapydum, qui e mediterraneo imminebant Liburnis. Holstenius vertit : *Juxta est Arbates fluvius*, quasi in græcis esset : κατὰ ταύτας Ἀρβάτης ποταμός. Quod ut statueret vir doct., movit haud dubie *Arba* insula apud Plinium; verum prope eam nullum mappæ fluvium exhibent.

§ 22. Χαονίας] em. Voss; Ὠλωνίας codd. — καὶ πόλις ἐνταῦθα κτλ.] Hæc, sicuti complura in hoc segmine, mirum in modum sunt hiulca. Heracleæ urbis mentio fort. illata est ex glossa ad verba : φασιν Ἰλλον τὸν Ἡρακλέους αὐτοὺς κατοικίσαι. De urbe hac aliunde non constat, ac probabiliter merum est commentum. || — λωτοράγοι] Theopompus de his regionibus dicit libro XXI; in quo quum de paliuro et conaro, ejusdem cujus lotus Libyca est generis arboribus, sermo fuerit (fr. 145) : hinc lotophagos Illyriæ dictos suspicor. Cf. Hesychius et Zonaras : Λωτόβοσκος, ἡ Θράκη ἢ Αἴγυπτος. || — Ἱεραστάμναι] ignoti. Præcipua urbs inde a Tedianio fluvio erat Ἰάδερξα vel *Iader* (*Iadertini* incolæ), quam deinde excipit *Blunona* vel *Blandona*. Prioris certe urbis memoria nostro loco inest. Fort. erat Ἰαδερράνη. || — Ἰλλυνοὶ] Ejice vocem natam ex dittographia nominis præcedentis. || — ἡμοτέρμονες] Clausen.; codex *βουλῖνοι λιν ὁτέρμονες*; Voss. conj. ἀγγιτέρμονες. Contermini vero ita erant, ut Bulini a meridie essent Hyllicæ regionis. V. infra. Bulini ap. Dionys. Perieg. 387 vocantur Βουλινεῖς; ubi Eustathius annotat hæc : Φησὶ Βουλινεῖς, ὡς τινες διὰ τοῦ ὦ Βουλινεῖς ἢ Βουλινούς. Βουλινούς etiam Scymnus 404 dicit. Cf. St. Byz. : Βουλῖνοι, ἔθνος περὶ Ἰλλυρίαν, Ἀρτεμιδωρος δὲ οὐκ ἔθνος, ἀλλὰ Βουλῖνην πόλιν φησὶν, ἥς τὸ ἐθνικὸν Βουλῖνος. || — Ἰλλοι] Sic etiam Apollodorus (fr. 119. Fr. Hist. I, p. 451)

Hæ insulæ magnæ sunt. Tum fluvius Catarbates. Præternavigatio Liburniæ dierum duorum.

22. ΙΛΛΥΡΙΙ. Post Liburnos sequitur Illyriorum gens, habitantque Illyrii secundum mare usque ad Chaoniam, quæ est ex adverso Corcyræ, Alcinoi insulæ. Estque ibi urbs Græca, cui nomen Heraclea, cum portu. Sunt ibi etiam lotophagi qui vocantur barbari hi : Hierastamnæ, Bulini; Bulinorum vicini Hylli. Hi Hyllum Herculis filius sedes ipsis assignasse ferunt; sunt autem barbari, incolentes peninsulam paullo minorem Peloponneso. Post peninsulam vero [* insula] oræ præ-tenditur quasi tania recta; juxta quam accolunt Bulini. Bulini autem sunt gens Illyriorum. Præternavigatio regionis Bulinorum usque ad flumen Nestum est longi diei unius.

et Scymnus 408, ubi vide. Ap. Dionysium 386 nunc legitur Ἰλλεῖων γῶνα; sed Eustathius reperit Ἰλλήτων (poet. pro Ἰλλέων); Bernhardus in Ἰλλεῖων jure offendens, leg. proponit Ἰλλεῖων γῶνα. || — αὐτοὺς κατοικίσαι] Alii legerunt αὐτοῦ κατοικῆσαι; hinc codex : αὐτοὺς τοῦ κατοικῆσαι. || — εἰσὶ δὲ βάρβαροι] Scymnus l. l. : ἐκβαρβαρωθῆναι δὲ τοὺς τῶν γρόνων τοῖς ἡβείοις ἱστοροῦσι τοῖς τῶν πλησίον. Haud dubie ad Pelasgicam stirpem Hylli pertinent. V. Niebuhr. *R. G.* I, p. 53; Müller. *Dor.* I, p. 11. Κελτικὸν ἔθνος dicit Etym. M. p. 776, 39. || — ὀλίγη ἐλάσσω] Formâ similis aliquatenus, sed ambitu cum Peloponneso non comparanda Chersonesus Hyllicæ. || — παραστόνιον ὀρθόν· ταύτην] Corrupta. Gronovius conj. : παρὰ τὸν ὄρθον ταύτην. Id contra Scylaceum loquendi usum. Holstenius vertit : *Post Chersonesum litus directum accolunt Bulini*. Ac sane hæc oræ pars usque ad Titium fluvium lineam rectam ferre, quum reliqua lacinata sit et sinuosa. Holstenii sententiam Græce sic extulit Fabricius : παράκτιον ὀρθόν· ταύτη κτλ. At vox παράκτιος nonnisi ap. poetas additque substantivo occurrit. Quum juxta hanc oram insula perlonga et tenuissima quasi tania porrecta sit, ceterasque insulas majores accurate Scylax recenset, tentari possit tale quid : ἀπὸ δὲ Χερρόνησου [Σίσσα νῆσος] παρατείλει] ὡς ταινίον ὀρθόν· ταύτην κτλ. Sissam ins. petivi e Tab. Peutinger., coll. Mannert. VII, p. 376. Ceterum videant acutiores. || — Βουλῖνοι. Βουλῖνοι] Semel hanc voc. habent apographa Vatic. et Mon. || — Νέστον ποταμόν] em. Gail; Νέστον κόλπον codd. Voces κόλπος et ποταμός in codice nostro (in Marciano maxime) sæpissime confunduntur. Νέστον dedi ex præcepto Areadi De acc. p. 79, 20. De re cf. St. Byz. : Νέστος, πόλις καὶ ποταμός Ἰλλυρίας, ὡς Ἀρτεμιδωρος β' Γεωγραφουμένων. Schol. Apollon. Rh. IV, 1215 : Τὸς Νέστωτος Σκῆλας φησὶν ἔθνος Ἰλλυρικόν « Ἀπὸ τούτων περὶ πολλοὺς ἐστὶν εἰς τὸν [Μάνιον?] κόλπον. » καὶ Ἑρατοσθένης ἐν γ' Γεωγραφουμένων φησὶ : « Μετὰ Ἰλλυριοὺς Νεστωτοί, καὶ ὡς νῆσος Φάρος, Φαρῖον (l. Παρῖον) ἄποιος. Vides Scylacem ap. schol. Apollon. et populi nomine et verbis ceteris cum Periplo nostro haud ita concinere, ut in genuino opere expectes. Nestus fluvius esse debet is quem *Titium* vocant Plinius III, 24

23. ΝΕΣΤΟΙ. Ἀπὸ δὲ Νέστου πλοῦς ἐστὶ κολπώδης. Καλεῖται δὲ Μανιὸς ἅπας οὗτος ὁ κόλπος. Παράπλους δὲ ἐστὶν ἡμέρας μίᾱς. Εἰσὶ δὲ ἐν τούτῳ τῷ κόλπῳ νῆσοι, Προτερὰς, Κραταιαί, Ὀλύντα. Αὗται δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσι στάδια β', ἣ ὀλίγῳ πλεόν, κατὰ Φάρον καὶ Ἰσσαν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐστὶ νέος Φάρος, νῆσος Ἑλληνίς, καὶ Ἰσσα νῆσος, καὶ πόλεις Ἑλλη-

23. ΝΕΣΤΙ. A Nesto autem navigatio est sinuosa. Universus hic sinus vocatur Manius. Præternavigatio ejus est diei unius. Insulae hoc in sinu sunt : Protearas (*Tragyras* ?) Cratae, [*Brattia*,] Olynta. Hæ stadia duo (8 vel 12 ?) vel paullo plus inter se distant, contra Pharum et Issam sitæ. Istic enim est nova Pharus, insula Græca, et Issa insula, in iisque urbes Græcæ.

et Florus II, 5; *Titum* Ptolemæus; nunc *Kerkadicitur*. Ne sequentem fluvium, *Tilurum* in Itin. Ant. p. 337, 5 et Tab. Peut. (nunc *Czettina*), qui infra Salonam in mare exit, intelligas, obstat quod a Nesto proficiscentes in sinum venire Scylax ait; Tilurus vero fluvius in ipso est sinu. Apollon. Rhod. IV, 336 Colchos ait in Adriam ex Istro devenientes sub Absyrto duce et illam occupasse insulam in qua postea cæsus est Absyrus, et alias vicinas insulas μέσσα Σαλάχωνος (sive Σαλάχωνος) ποταμοῦ καὶ Νέστιδος ἀλγης. Quibus verbis eam indicare videtur insularum farraginem, quæ pertinet usque ad Titium fluvium. Inde a Catarbate sive Tedanio usque ad Nestum sive Titium stadia sunt fere 700, sive ἡμέρας μακρὰς παράπλους. Comprehenditur in Bulinorum paraplo etiam Chersonesus Hyllica, de qua superest ut pauca quædam subjungamus. Etenim, si Plinium III, 26 audias, Hylli habitaverunt a meridie Titii fluvii ad introitum sinus Manii. *Liburnia*, ait, *finis et initium Delmatie Scardona in amne eo* (sc. Titio).. *Dein Autariatarum* (sic em. Wesseling; aut *tariatarum* cod. Vat.; *Tariatarum* vgo. V. Sillig. ad h. l.) *antiqua regio et castellum Tariana; promontorium Diomedis vel, ut alii, peninsula Hyllis, circuitu CM pass. Tragurium*. Is merus est error. Recte quidem cum antiquioribus scriptoribus post Liburniam memorat regionem Hyllicam; sed in eo peccat, quod hanc Liburniam cum senioribus usque ad Titium producit, ideoque Hyllicam peninsulam in eam regionem detruit, quæ non habet peninsulam. Quo animadverso plurimi recentiorum (ut etiamnum Forbiger. Geogr. III, p. 846) Hyllidem peninsulam etiam multo magis meridiem versus removerunt, in eam sc. peninsulam, quæ hodie dicitur *di Sabioncello*, et a Scylace in § 23 memoratur. Id a Scylace alienissimum esse bene monet Gailius, sed fallitur idem si Apollonii auctoritatem in errorem duxisse credit. Nam Apollonius Rhodius de Hyllorum regione eodem quo Scylax modo statuisse debet. Liqueat hoc ex IV, 563 sqq., ubi Argonautæ ex Hyllide terra meridiem versus profecti in Issam, deinde in Corecyram Nigram, tum in Meliten insulam venisse dicuntur. Immo peninsula *di Sabioncello* propterea pro Hyllica Chersoneso venditur, quod præ ceteris veræ peninsulae formam exhibet. — Quod *Bulinos* atinet, Scymnus Chius 404 ita eos commemorat, ut inter Liburnos et Hyllōs mediū habitasse videantur. Cum Scylace consentit Dionysius 385, qui ex ordine recenset Liburnos, Hyllōs, Bulimenses. Cf. etiam quæ de Mentoribus Liburnis in finibus Hyllorum supra ex Apollonio Rhodio attuli. Ceterum Bulini Scylacis, Apollonii Rhodii et Scymni haud diversi stirpes fuerint ab iis qui inter Apolloniam et Ceraunios montes habitabant, dicti vel *Bullini* (Liv. 44, 30) vel *Bylliones* (Strabo 7,

p. 326) vel *Bulliones* (Cic. Ad div. 13, 42) vel *Buliones* (Plinius 3, 26) vel *Bullinses* (Cic. in Pis. 40), quorum urbs *Bullis* vel *Byllis* (Plin. 3, 13, 4. Steph. B.) ad Aoum fluvium sita erat ea in regione, quam Amantius assignat Scylax. Scilicet quum Illyrica stirps late patens in plurimas gentes esset distincta, suam cuique sedem recte tribuere Ephori et Scylacis temporibus difficillimum erat. Idem prorsus est de Encheleusium regione dissensus. Vide infra.

§ 23. Νέστοι] Νεστοὶ codex. Expectaveris Νέστοι vel Νεσταῖοι, uti est apud Scylacem in schol. Apoll., cujus verba paullo supra apposuimus. Nihil tamen mutandum, nisi forte etiam § 27 Ὁρεῖοι scribi volueris pro Ὁρεῖοι. || — Μάνιος κόλπος], hodie *golfe de Spalatro*. Manii ex uno Periplus nostro noti; nomen habebant ab emporio. Eosdem Plinius III, 35 *Hymanos* dicere videtur, simul recensens : *Mentores, Hymanos* (Ἰσμένους Scymni 401 ?), *Encheleos, Bunos* (Bulinos ?). || — παρὰ πλ. ἡμέρας μίᾱς.] Inde a Titio fluvio usque ad Narum fl. ad 850 stadia sunt. Similiter in sequentes dies duos (a Narone ad Buthoam) computanda sunt supra 1600 stadia. || — κόλπος] τόπος codd.; em. Salmasius. || — Προτερὰς] Nomen aliunde non notum. Lapius insulam indicari putat quæ nunc vocatur *Zirona piccola*. Mihi Scylax scripsisse videtur Τραγυρὰς, atque sic appellasse insulam, ad quam vel in qua Τραγύριον vel Τραγούριον (h. Trau s. Troglie) oppidum erat, quamque aggere perangusto junxerunt terræ continenti. V. Constant. Porphy. De adm. imp. c. 29, p. 138 ed. Bonn. : Τὸ Τετραγούριον (sic) μικρόν ἐστι νησίον... ἔχον καὶ τράχηλον ἕως τῆς γῆς στενώτατον διακρινόμενον. Concinit pictura in Tabula Peutingeriana. Strabo II, p. 124 et VII, p. 315, nec non Ptolemæus II, 15 p. 168 ed. Wilberg. Tragurium una cum Issa, Pharo, aliis, inter insulas recensent. Insula ubi ab oppido Tragurio distinguitur, appellatur *Buas*, ut ap. Ammian. XXII, 3. XXVIII, 1, vel *Bavo*, ut ap. Plinium III, 30 (*Contra Tragurium est Bavo*); nunc *Boa*. Cf. Mannert. VII, p. 337. 379. || — Κραταιαὶ] *Cratae* ap. Plin. I. I.; hodie *Crato* cum inss. adjacentibus. || — Ὀλύντα] *Solentii* Tab. Peut. et Itin. Anton. p. 254 ed. Parthey., *Solenta* Geogr. Rav.; nunc *Solta* vel etiamnum *Olunta*. Ceterum post v. Κραταιαὶ exidisse videtur Βραττία (h. *Brazza*), quæ quum inter insulas Pharo et Lisse objacentes sit longe maxima, Scylax eam non neglexerit, scriba vero facile omiserit, præcedente Κραταιαὶ nomine simillimo. || — σταδία β'] Numerus justo minor. Fortasse : στ. γ'. || — Ἰσσα] nunc *Lissa*. Syracusanorum coloniā frequentata, teste Scymno 424. || — Φάρος νέος νῆσος] Φ. v. μέσος cod. Nunc *Lesina*; slavonice *Huar*. Nova adhuc urbs erat quo tempore Periplus auctor scripsit;

νίδες αἰτᾶται. Πρὶν ἐπὶ τὸν Νάρωνα ποταμὸν παρα-
πλεῦσαι πολλή γῶρα ἀνήκει σφόδρα εἰς θάλασσαν.
Καὶ νῆσος τῆς παραλίας γῶρας ἐγγύς, ἥ ὄνομα Μελίτη,
καὶ ἐτέρᾳ νῆσος ἐγγύς ταύτης, ἥ ὄνομα Κέρκυρα ἡ μέ-
λαινα· καὶ ἐκτρέχει τῷ ἐνὶ τῶν ἀκρωτηρίων νῆσος αὐτῇ
τῆς παραλίας γῶρας σφόδρα, τῷ δὲ ἐτέρῳ ἀκρωτηρίῳ
καθ' ἑκατέρω ἐπὶ τὸν Νάρωνα ποταμὸν. Ἀπὸ δὲ τῆς Με-
λίτης ἀπέχει στάδια κ', τῆς δὲ παραλίας γῶρας ἀπέ-
χει στάδια η'.

21. ΜΑΝΙΟΙ. Ἀπὸ δὲ Νέστον ἐστὶν ὁ Νάρων ποτα-
μός· ὁ δὲ εἰσπλοῦς ὁ εἰς τὸν Νάρονά ἐστιν οὐ στενός·
εἰσπλεῖ δὲ εἰς αὐτὸν καὶ τριήρης, καὶ πλοῖα εἰς τὸ ἄνω
ἐμπορίον, ἀπέχον ἀπὸ θαλάσσης στάδια π'. Οὗτοι δὲ
εἰσὶν Ἰλλυριοὶ ἔθνος Μανιοί. Λίμνη δ' ἐστὶ τὸ εἶσω
τοῦ ἐμπορίου μεγάλη, καὶ ἀνήκει ἡ λίμνη εἰς Αὐτα-
ριάτας, ἔθνος Ἰλλυρικόν. Καὶ νῆσος ἐν τῇ λίμνῃ
ἐνεστί σταθίων ρκ'· ἡ δὲ νῆσος αὕτη ἐστὶν εὐγέωργος
σφόδρα. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς λίμνης ὁ Νάρων ποταμός
ἀπορρεῖ. Καὶ ἀπὸ τοῦ Νάρωνος ἐπὶ τὸν Ἀρίωνα πο-
ταμὸν ἡμέρας ἐστὶ πλοῦς· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος πο-
ταμοῦ [ἐπὶ τὸν Ῥιζούντα ποταμὸν] πλοῦς ἡμέρας

Antequam vero ad Naronem fluvium perveniatur,
longus terræ tractus multum in mare prominet. Et
insula maritimæ huic regioni propinqua est, cui nomen
Melita; tum alia insula huic vicina, nomine Corcyra
nigra, quæ altero suo promontorio ab ora maritima
longe recedit, altero autem spectat versus Naronem flu-
vium. A Melita abest Corcyra stadiis viginti; ab ora
autem maritima distat stadiis octo.

24. ΜΑΝΙΙ. Post Nestos est Naro fluvius. Introitus
in Naronem non est angustus; innavigat in eum vel
tiremis, et naves onerariæ usque ad emporium, quod
sursum situm abest a mari stadiis octoginta. Inco-
lunt autem Manii gente Illyrii. Porro lacus vastus est
ab interiore emporii parte, qui pertinet usque ad Auta-
riatas, gentem Illyricam; et insula in lacu est stadio-
rum centum viginti, agriculturæ perquam commoda.
Ex hoc lacu Naro fluvius profluit. A Narone ad
Arionem fluvium diei navigatio est. Ab Arione vero
fluvio [ad Rhizuntem seu Rhizonem fluvium] naviga-
tio diei dimidiati. Suntque ibi Cadmi et Harmoniæ

scilicet condita c. Ol. 98, 4. 385 a. C. V. Diodor. XV,
13, 3 : Πάριοι... ἔκτισαν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον,
συμπαράξαντες αὐτοῖς Διονυσίου τοῦ τυράννου· οὗτος γὰρ
ἀποικίαν ἀπεσταλκὸς εἰς τὸν Ἀδρίαν οὐ πολλοῖς πρότερον
ἔτισιν, ἐκτικὸς ἦν τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Λίσσον.
Cf. Ephorus fr. 150 (Fr. H. I, p. 274); Scymnus
427; Strabo VII, p. 315. Vanæ sunt dubitationes
Mannerti VII, p. 381. Apud Diodorum l. l. *Lisum*
intelligunt Illyriæ urbem ad Drilonem situm. Sed vereor
ne pro Λίσσον scribendum sit Ἰσσαν. Idque etiam Nie-
buhrius sensisse videtur, qui (*Kl. Schriften*, I, p. 117)
I-sam a Dionysio conditam esse dicit. — πολλὴ γῶρα
κτλ.] Hæc est peninsula di Sabioncello, de qua dixi
supra. — Κέρκυρα (nunc slavonice *Karkar*) item
Græcam urbem habebat, Cnidiorum coloniam (Scym-
nus 428; Strabo p. 315; Plinius III, 30), quæ non re-
centior Scylacis ævo fuisse putanda est, sed omisit ejus
mentionem vel excerptor vellibrarius. Deducta colonia
esse videtur circa Ol. 50. Cf. *Fragm. Hist.* IV, p. 396,
13. — ἐκτρέχει] em. Claver.; ἐκρέχει codd. — τῷ
ἐνὶ τῷ ἀκρ.] περὶ τὸ ἀκρωτήριον codd. — τῷ δὲ
ἐτέρῳ] In his Corcyra cum Pharo confundi videtur
Mannerto (VII, p. 383). At reapse hoc Corcyræ pro-
montorium versus Naronem directum est, quanquam
interpositâ inter utrumque peninsulâ. — στάδια κ']
Favrit στάδ. π'.

§ 24. τριήρης] sic cod.; non vero τριήρης, ut in ed.
Huesch., unde Voss. scr. τριήρης. — οὗτο : δὲ κτλ.]
Οὗτοι dictum de incolis emporii, ut § 2. * CLAVEX.
— ἐμπορίον], ubi nunc castellum *Opas*, ut Lapi-
cus censet. — λίμνη], nunc palus d' *Utoro* vel *Por-
pono*. — Ἀδριατικός] ἀδριατικός codd.; em. edit.
— Ἀρίωνα] Arion ab uno Scylace memoratur.
Nunc *Ombla*. Pouquevillius *Voyage dans la Grèce* I,
p. 25 : « Dans la province de Breno, l'une de celles
qui composent les États de Raguse, est la vallée d'Omb-

bla, traversée par l'Arion, le prince des fleuves sou-
terrains, qu'on voit avec surprise sortir du mont Ber-
gat... Les habitants du pays assurent, sans le prouver,
que l'Arion est un écoulement des eaux du lac de Po-
povo. » Accolæ hujus regionis quum Autariatæ fuisse
dicantur, suspiceris cum Arione (*Tarione*?) fluvio
componendum esse *Tarionam* castellum Autariatarum
apud Plin. III, 26 (v. not. ad § 22); quamquam series
locorum Pliniana huic sententiæ refragatur. — ἐπὶ
τῷ Ῥιζούντῃ ποτ.] Hæc supplvi. Deinde bis
scripsi Ῥιζούντος pro Ἀρίωνος. Ne præferrem formam
Ῥιζωνος vel Ῥιζονος (utramque licebat), quæ ad cor-
ruptum illud Ἀρίωνος propius accedit, impediri mihi
videbar verbis § 25. Verba ἀπωθεν τ. Ῥιζούντος ex seqq.
ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥιζ. nata videri possint. Sin genuina sunt,
scribendum esse videtur οὗκ ἀπωθεν. In postremis de-
nique lacunam notavi. Fuisse videtur : εἰς Βουθόην
ὁ πλοῦς ἡμέρας ἡμισυ, ὅσος καὶ εἰς τὸ ἐμπορίον. Nam tale
quid situs locorum requirit. Fabricius ita locum adorn-
avit : ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ εἰς Βουθόην καὶ τὸ
ἐμπορίον ὁ πλοῦς ἡμέρας ἡμισυ καὶ Κάδμου... ἱερὸν, ἀπω-
θεν τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ
Ἰλλυριῶν ἔθνος εἰσὶν οἱ Ἐγγελεῖς κτλ. Quæ quum nihil
lucis afferentes mutationes sint, silentio præterire licet.
Sed de Clausenio dicam, qui totum locum talem qualem
codex exhibet, tueri instituit : « Rupibus Cadmi et Har-
moniæ, inquit, vicina est Buthoa; itaque quum modo
rupes illas ut terminum navigationis posuerit, altero jam
loco iis vicino eundem terminum designat. Rupium
mentio peregrinatoris, Buthoæ mentio mercatoris gratia
facta est. Posterior navigationis terminus eodem modo,
quo hoc loco (non per μέρι c. gen., sed per καὶ ἐν-
ταῦθα vel κατὰ δὲ ταῦτα) significatur § 110. Falsum
est, quod numerum post Βουθόην ὁ πλοῦς exidisse
contendunt interpretes, quum in mentione rupium di-
ctum sit, quantum hæc regio distet ab Arione. Ejus.

ἤμισυ· καὶ Κάδμου καὶ Ἀρμονίας οἱ λίθοι εἰσὶν ἐνταῦθα, καὶ ἱερὸν [οὐκ] ἄπωθεν τοῦ Ῥιζούντος ποταμοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥιζούντος ποταμοῦ εἰς Βουθόην δὲ πλοῦς** καὶ τὸ ἐμπόριον.

25. ΕΓΧΕΛΕΙΣ. Ἰλλυριῶν ἔθνος εἰσὶν οἱ Ἐγγελεῖς, ἐχόμενοι τοῦ Ῥιζούντος. Ἐκ Βουθόης δὲ εἰς Ἐπί-

rupes atque fanum [non] procul a Rhizunte fluvio. A Rhizunte autem fluvio usque ad Buthoam navigatio est [diei dimidiati, sicuti etiam ad Rhizuntem] emporium.

25. ENCHELEI. Illyriorum gens sunt Enchelei, qui inde a Rhizone habitant. Ex Buthoa autem in Epi-

dem igitur regionis est emporium, quod post Buthoam commemoratur, neque dubium est, quin hoc sit emporium Rhizon, situm ad amnem Rhizuntem in intimo sinu, cui adiacebat Buthoa. Solet vero Scylax omittere emporiorum nomina (§ 2 et 24). Amnem et oppidum prope Buthoam memorat Stephanus. Quod per amnem Encheleorum regio, per Buthoam terminus navigationis designatur (§ 25), bene se habet, quoniam Encheleorum sedes in media terra, Buthoa ab mare sita fuerit. » Hæc CLAUSENIUS, haud feliciter. Nam mirum commentum est navigationem ab Arione ad Rhizuntem fl. semel in peregrinatorum, deinde iterum in mercatorum usum expressam esse; magis miraris Rhizuntis fluv., quum cardo sit horum locorum, ne nominari quidem, adeo ut ex § 25 demum conjectura colligendum sit, fluvio illi ad quem emporium, et infra quem Buthoa urbs sita fuerint, nomen fuisse Rhizunti; maximum vero est quod ad situm locorum non attendens Clausenius falsissima Scylaci affingit. Res ita habet: Ab Arione ad ostium Rhizuntis stadia sunt circiter 300, id est, πλοῦς ἡμέρας ἡμισυ. Deinde ab ostio Rhizuntis juxta oram maritimam usque ad Buthoam (Buthoam sec. Plin.; hodie Budua) stadia sunt ad 200. Totidem vero stadia sunt si per ostium fluminis ad emporium Rhizuntem (nunc Risano) naviges. Has distantias item diei dimidiati navigatione Scylax notavit. — Rhizon vel Rhizús non est sane fluvius, sed ita vocatur tum a Scylace tum a Polybio II, 11 et Philone (ap. Steph. Byz. v. Βουθόη) sinus perangustus longæque et multifariam in terram penetrans (hod. golfe de Cattaro). Ostium adeo est coarctatum, ut ipse sinus lacus speciem præ se ferat. Saxa quæ introitum sic quasi claudebant, Cadmi et Harmoniæ dicta esse suspicor. Ἀμφοτέρωθεν ἐρηγέσθαι ὁδο πέτραι, Αἰτ' ἄμφω συνίαισι δονεῦμενοι, εὐτέ τις ἀρχὴ γίνεται... κακοῖο. Verba sunt Dionysii 395, quanquam is petras sicuti τὸν τύμβον (i. q. nostro loco ἱερὸν) Cadmi et Harmoniæ ad sinum prope montes Ceraunios collocat. Est vero ibi quoque sinus vel lacus nostro simillimus, ille scilicet qui infra Aoum fluvium inter Apolloniam et Oricum situs angustissimo ostio, cui Aulon urbs adjacet, cum mari cohæret. Apolloniús Rhodius, qui in multis cum Scylace nostro consentit, probabiler de Rhizone cogitari voluit ubi dicit (IV, 516): Οἱ δ' ἀρ' ἐπ' Ἰλλυριοῖο μελαμβάθεος ποταμοῖο, Τύμβος τ'ν' Ἀρμονίης Κάδμοιο τε, πύργον ἔδειξαν, Ἐγγελέσσιιν ἐπέσσιτοι. Alii denique Cadmi monumenta ad Drilonem fl. ponebant, ut refert Eratosthenes (ap. Stephan. Byz. v. Δυρράχιον): Ποταμοὶ δὲ Δρυῖων καὶ Ἀῶος, περὶ οὓς οἱ Κάδμου καὶ Ἀρμονίας τάφοι δείκνυνται. Jam vero uti sub Aoo est λιμνοθάλασσα, cui saxa Cadmi Dionysius tribuit, sic etiam paullo supra Drilonem magnus est lacus Labeatis cum parvulis insulis, centum fere stadiis a mari distans, eique

junctus Banasa fluvio, quem haud semel veteres cum ipso Drilone videntur confudisse (V. Plinius III, 56 et Livius XLIV, 31, ubi pro *Oriundi flumini* leg. vid. *Driloni fl.*). Regionem aut Driloni aut Rhizoni proximam indicare videtur Phylarchus (fr. 40) sepulcrum Cadmi esse dicens in loco Illyrico, cui Κόλιζες nomen. Jam ut ad Scylacem revertar, proxime ad eum pertinet, quod *Rhizon Cadmi filius* fuisse dicitur apud Chærobosum in Theodos. p. 76, 24 et Theognost. Can. p. 33, 11, sicuti Illyrium Cadmi filium a serpente nutritum habes ap. Steph. B. v. Ἰλλυρία et Interpret. Vatican. Virgil. Æn. I, 243, p. 311. Rhizon ille haud dubie ferebatur conditor emporii cognominis (Ῥιζοῦς vel Ῥιζών cett.), quod in ditione Buthoæorum fuisse testatur Stephanus v. Βουθόη: Ἐχει δ' (ἡ Βουθόη) ἐπὶ τοῦ μυχοῦ Ῥιζόνα πόλιν καὶ ποταμὸν δμῶννον. Ipsam Buthoam Cadmus condiderat (Steph. l. l.; Etym. M. p. 207, 13), qui etiam Lychnidum Illyriæ urbem ad lacum cognominem condidisse fertur ap. Christod. in Anthol. VII, p. 697: Λυχνιδὸν, ἣν Φοῖνιξ Κάδμος ἔδειψε πόλιν. Denique duos locos Cadmi cultu celebres miscet nescio quinam Sophocles ap. Etym. M. I. I.: Βουθόη, πόλις τῆς Ἰλλυρίας. Σοφοκλῆς Ὀνομακλαεῖ (?) Βουθόη Δρυῖωνος ἐπὶ προχοῇσιν. Unde aliquis conjicere possit nostro quoque loco pro Ἀρίωνος fuisse Δρυῖωνος, nisi sequeretur Ῥιζοῦντος et alius Ἀρίων præcederet. Ceterum de Cadmo in Illyriam profecto ibique regnante et mortuo v. Apollodor. III, 5, 4; Strabo I, p. 46. VII, p. 326; Herodot. IX, 43. V, 61; Pausan. IX, 5, 1, 7; Diodor. XIX, 53; Nicander Ther. 607; Nonnus IV, 417. XLIV, 116. XLVI, 364; Tzetz. Chil. IV, 708; Parthen. c. 32. || — καὶ ἱερὸν] Ceteris est τάφος vel τύμβος. Quare καὶ ἱερὸν scribi vult Unger. Theban. Paradox. p. 51, quum sæpius ἱερὸν et ἡρίων confusa sint. Sed vox poetica in Scylacem non cadit; ac ἱερὸν vocabulum late patet.

§ 25. Ἐγγελεῖς] Secundum Scylacem οἱ Ἐγγελεῖς sive Ἐγγελεῖσι sive Ἐγγελεῖσι sive Ἐγγελεῖσι (v. Stephan. Thes. s. v.) juxta oram pertinuisse videntur usque ad Drilonem fl. vel paullo ultra; nam Epidamnus jam sita est in regione Taulantiorum (§ 26). Cum Scylace faciunt quicumque Buthoam vel Rhizonem vel Drilonem in Cadmi historia commemorant, quippe quæ cum Encheleis arcte conjuncta est. Hecateus vero et Strabo et Scymnus Chius, alii, Encheleorum regionem a meridie Taulantionum sive ab Aoo fere fluvio ad montes usque Ceraunios et Chaoniam, et in mediterraneis prope Lychnidum lacum, fuisse statuebant. Nam Hecateus (fr. 73) Devaros tanquam ἔθνος Λαόνων τοῖς Ἐγγελεῖσι προσερχέσθαι memorat, sicuti Strabo VII, p. 326 Dasarethios sive Sesarethios (Devaros Hecatæi) juxta Echelenses recenset. Scholiasta Apoll. Rh. IV, 507: Οἱ Ἐγγελεῖς (sic) περὶ τὰ Κεράυνια ὄρη. Scymnus Chius

δαμον, πόλιν Ἑλληνίδα, πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός, ὁδὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν.

26. ΤΑΥΑΝΤΙΟΙ. Ταυαντίων δὲ ἐστὶ τὸ Ἰλlyρικὸν ἔθνος, ἐν ᾧ ἡ Ἐπιδάμνος ἐστὶ, καὶ ποταμὸς παρὰ τὴν πόλιν παραρρεῖ, ᾧ ὄνομα Πάλαμνος. Ἐκ δὲ Ἐπιδάμνου εἰς Ἀπολλωνίαν πάλιν Ἑλληνίδα ὁδὸς ἡμερῶν δύο. Ἡ δὲ Ἀπολλωνία ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπέχει στάδια ν', καὶ ποταμὸς Αἶας παραρρεῖ τὴν πόλιν. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας εἰς Ἀμαντίαν ἐστὶ στάδια τὰ. [Καὶ ὁ Αἶας ποταμὸς ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους παρὰ τὴν Ἀπολλωνίαν παραρρεῖ]. Πρὸς [ὁ] Ἀμαντίας] εἰσω

damnum, urbem Græcam, navigatio est diei noctisque, iter vero pedestre trium dierum.

26. ΤΑΥΑΝΤΗ. Taulantiorum ea est gens Illyrica, in qua Epidamnus urbs; et fluvius urbem præterfluit, cui nomen Palamnus. Ab Epidamno autem in Apolloniam, urbem Græcam, duorum dierum iter pedestre. Apollonia abest a mari stadiis 50, et fluvius Aëas urbem præterlabitur. Ab Apollonia autem ad Amantiam sunt stadia 320. [Et Aëas fluvius e Pindo monte labens Apolloniam præterfluit]. Ab [Amantia] autem magis intus ad Ionium sinum Oricus urbs est. Oriciæ di-

439 eosdem prope Apolloniam habitasse refert [Ea igitur in regione ubi sunt Oricus et Bulis urbes. Quare apud Apollodorum II, 7, 8, 6 in Thesiadurum ex iisque natorum nominibus undique conquisitis pro Ἐλευχίας Βουλεύς, corrigo Ἐγχελεύς Βουλεύς]. Polybius V, 108 8 Enchelanes urbem ad Lychnidum lacum a Philippo subactam dicit. Recentiores de his sentiunt varie. Mannertus VII, p. 389 vera habet quæ de sedibus gentis tradit Scylax; hunc enim antiquissimum esse testem opinatur; ceterorum testimonia rejicit. Moversius (*Phœn. Alt.* II, p. 91) Phœnices olim in Illyriæ ora consedis et religionis suæ reliquie ibi vestigia; Müllerus (*Min.* p. 231) Enchelenses censet in Epiri finibus habitasse, gentem prædatoriam, quæ olim in Bœotiam invasisset; ea quæ de Cadmi monumentis deque variis locis, ubi esse credebantur, feruntur, nullius videri momenti. De quibus disputare longum foret. Ego in antec. de industria accuratius inquisivi de locis, quibus Cadmi cultus et Enchelenses vindicantur. In his enim cardinem rei versari existimo. Vidimus autem veterum testimonia nos ad quattuor illos qui in inferiori Illyria sunt lacus majores deducere, quorum unus Aoo proximus, alter supra Drilonem Labeatis, tertius Rhizonicus, quartus Lychnidus. Cur ad hunc habitasse, ad alterum non habitasse Enchelenses putemus, causa est nulla. Priores innotuerunt, Hecatei ætate, ii Enchelenses qui Græciæ propiores erant; deinde alteri, patefacto Scylacis temporibus mari Adriatico. Reliqua sponte sequuntur. Nam lacus illi admodum sunt piscosi (λίμνη: αἱ περὶ Λυχνιδὸν περιγείας αὐτάρκεις ἔχουσαι, Strabo VII, p. 327); gentis vero nomen aperte Græcum est vocabulum, non tam certam quandam stirpem indicans, quam ad vitæ genus istorum hominum pertinens. Quare nomen apud posteriores geographos, ut ap. Ptolemæum et historicos, non occurrit. Ἐγχελεῖς: itaque sunt anguillarii seu piscatores. Deos eorum tutelares sive genios ad victum gentis quætumque accommodatos fuisse sponte patet. Non modo, sicuti Bœoti Copaidis accolæ, anguillas prægrandes coronis ornatas sacrificarint (Agatharchides in fr. hist. t. III, p. 192 1), sed ipsi etiam genii anguinam formam induere debebant (cf. schol. Lucan. III, 189: *Encheliæ dracones dicuntur a Græcis*). Tales vero apud Illyrios in fabulis exhibentur Cadmus et Harmonia. Cur horum potissimum nomina a Græcis ad barbaras illas Illyriæ gentes translata sint, id partim ex fabularum quæ de Cadmo sunt ratione interiore, partim a

dispersis late post varia patriæ fata Bœotis repetendum esse videtur. || — Πιζοῦντος] Hanc nominis formam de nostro sive sinu sive emporio alius nemo exhibet; Πίζων est ap. Polyb. II, 11; Strabon. VII, p. 316; Livium XLV, 267; Steph. Byz.; Πίζνα opp. ap. Ptolem. II, 17. p. 167 ed. W.; *Rhizinium* ap. Plin. III, 22. Sinus dicitur Πίζοντιδὸς vel Πίζωνάτων. Contra Πιζῶς Thessalica Magnesiæ urbs vocatur ap. Strab. p. 436. 443. || — πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός] Circa 850 stadia sunt.

§ 26. Ταυάντιοι] Ἰλλυριοί codex. Sc. quum Taulantiorum nomen in sqq. corruptum esset, librarius, qui titulos singulis capitibus præfixit, inepte scripsit Ἰλλυριοί || — Ταυαντίων] κατ' ἀντίον codex; em. Gronovius. Cf. Ptolemæus: Ταυαντίων Δυρράχιον. Euphorion ap. Steph. v. Δυρράχιον. Ἀστὴρ Δυρράχης τε καὶ ἔθνεα Ταυαντίων, et Eratosthenes ibid. || — Πάλαμνος] nunc *Liçana*. « Puto eundem esse ac illum qui Ptolemæo est Πανύσις. » Voss. Ex mensuris Ptolemæi patet Panyasin esse potius *Genusum* (Cæs. B. G. 3, 75. Liv. 44, 33, etc.) sive *Gensin* (Vib. Seq.), fluvium multo majorem qui Dyrrachium præterfluit. V. Mannert. VII, p. 397. Corrigenus etiam Forbiger. *Geogr.* III, p. 847. || — ὁδὸς ἡμ. δύο] Circa 500 stadia. || — Αἶας] Δίης cod.; em. Voss. Sic Hecateus quoque (fr. 71) fluvium dixit, qui vulgo Ἄως vocatur. Cf. Plinius III, 26: *Flumen Aous a quibusdam Aëas nominatum*. Nunc *Fiosa*, *Fuissa*, *Fovussa*. || — σταδία ν'] Plinius I. I.: *Apollonia quondam Corinthiorum colonia* VII, (v. l. IV) *M. passuum a mari recedens*; 60 stad. sec. Strabon. De conditoribus coloniarum v. Thucyd. I, 26; Strabo VII, p. 316; Scymnus 438; Dio Cass. XLI, 45. Ruinæ urbis ap. monasterium *Polonia* sive *Polina*. || — Ἀμαντίας] Ruinæ urbis prope *Nivitz Ma-sliotes*, ad Polyanthem fl., qui a meridie in Aëantem influit. A monasterio *Pollina* ad hunc locum Lapieus exputat stadia 270. V. Ponqueville. *Foy.* I, p. 274; Leake *Northern. Gr.* I, p. 375 sqq. Sec. Tab. Peutling. ab Apollonia ad Amantiam sunt 30 mill. pass. || — καὶ ὁ Αἶας... παραρρεῖ] « Hæc valde suspicor margini adscripta fuisse, ut præcedentibus καὶ ποταμὸς Αἶας παραρρεῖ τὴν πόλιν, adjiceretur fluvium a Pindo delabi. Illud nempe supra prætermisit Noster; sed prorsus in tantam verborum repetitionem non incidisset, ut Pindi mentio hic fieret. » GAIL. Recte. Irrumpens in verborum ordinem glossæma turbavit sequentia. || — πρὸς δ' Ἀμαντίας εἰσω μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόν-

μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόνιον Ὀρικὸς. Τῆς Ὀρικίας καθήκει εἰς θάλατταν στάδια π', τῆς δὲ Ἀμαντίας στάδια ζ'. Ἀπασιν ὅμοιοι ἐν μεσογείᾳ Ἀτίντῃνες ὑπὲρ τῆς Ὀρικίας καὶ Κάριας* μέχρι Δωδωνίας. [Ἐν τῇ Κέστριδι γῶρα εἶναι λέγεται πεδίον, ὄνομα Ἐρύθεια. Ἐν ταύτῃ ὁ Γηρυόνης λέγεται ἦκειν, καὶ τοὺς βοῦς βουκολεῖν.] Κατὰ ταῦτά ἐστι τὰ Κεραυνία ὄρη ἐν τῇ Ἠπειρῷ, καὶ νῆσος παρὰ ταῦτά ἐστι μικρὰ, ἣ ὄνομα Σάτων. Ἐντεῦθεν εἰς Ὀρικὸν πόλιν ἐστὶ παράπλους ἡμέρας τρίτον μέρος.

27. (ὈΡΙΚΟΙ. Οἱ δὲ Ὀρικοὶ κατοικοῦσι τῆς Ἀμαντίας γῶρας.) Οἱ δὲ (Ἀμαντιεῖς) εἰσὶ μέχρι ἐνταῦθα

tionis ad mare pertinent stadia octoginta, Amantiae autem sexaginta. Omnibus contermini sunt in mediterraneo tractu Atintanes, supra Oriciam et Chaoniam usque ad Dodoniam. [In Cestride regione esse campum dicunt, cui nomen Erythia. Eo Geryon venisse bovesque ibi pavissee perhibetur.] Circa hanc regionem sunt montes Ceraunii in Epiro, et insula parva juxta est, cui nomen Sason. Ab ea ad Oricum secundum oram maritimam navigatio est tertiae diei partis.

27. Hi sunt Illyrii pertinentes hucusque inde a Bulinis (Ὁῖδε εἰσὶ μέχρι ἐνταῦθα Ἰλλυριοί.). Os vero Ionii

νιον Ὀρικὸς] Codex : πρὸς Ὀρικόν εἶσω μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόνιον (sic) : τῆς Ὀρικίης κτλ. Quae sunt nihili. Possis etiam : πρὸ δ' Ἀμαντίας Ὀρικὸς, εἶσω κτλ. Ceterum sic fere scripsit non auctor Periplus, sed is qui irrumpe-
pente glossmate turbata verba in ordinem redigere studuit. Ipse auctor ita dederit : Οἱ δὲ Ὀρικοὶ κατοικοῦσι τῆς Ἀμαντίας γῶρας εἶσω μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόνιον. Etenim verba οἱ δὲ... γῶρας leguntur § 27, ubi, nisi mutaveris, ferri nequeunt. Probabile igitur est in margine exemplaris adulterati priscam lectionem adscriptam esse, hanc vero deinceps inepto loco in textum receptam novas excitasse turbas. Vulgatae sensum intorquere studet Clausenius, interpretans hunc in modum : *Æas defluit a meridie e monte Pindo, unde boream versus delatus Apolloniam præterlabitur. Quae regione si nosmet in litore pariter ac fluvius Æas per mediam terram progredimur, itaque in exhibendo litore ab Orici parte incipimus, ita ut ab hac intus per oram sinus Ionici pergamus, tractu 80 stadiorum per Oriciam, 60 stadiorum per Amantiam proficiscimur.* Quae afferre est refellere. Bene autem Clausenius monet τῆς Ὀρικίας. στάδια dictum esse, ut § 51 : Καθίκει εἰς τὸν κόλπον τοῦτον στάδια λ' (τῆς Ἐπιδάρου γῶρας). Hoc non perspicientes priores editores in explicando loco frustra desudarunt. — ἄπασι : sc. Apolloniatis, Oriciis, Amantiis. — Ἀτίντῃνες codex ; em. Voss. V. Polyb. II, 5 ; Liv. XXVII, 30. XXIX, 2 ; Thucyd. II, 80 (Ἀντιτῆνες) ; Strabo p. 326 ; Steph. s. v. — Κάριας] Corruptum. Χρονίας em. Voss. ; Δεξιρίας conj. Clausen., quum Hecateus (fr. 73) Dexaros finitimum Chaoniae populum commemoret. — Δωδωνίας] Ἰδωνίας codex Paris. ; Ἠδωνίας Palat. ; em. Palmer. — Κέστριδι : Κάστρι cod. ; em. Holstenius. Cestria urbs Thesprotiae ap. Plin. IV, 1 ; Κεστρίνα Thesprotiae vel Chaoniae regio ap. Thucyd. I, 46 et Rhianum ap. St. B. v. Χαδών. Celebrerrimi erant boves Κεστρένοι. Vid. Lycus Rheginus fr. 2 (Fr. H. tom. II, p. 370) ibique laudata, quibus adde Hesyh. v. Κεστρινεκοὶ βόες. Cf. de Cestrine Pausan. II, 23, 6. I, 11, 1. Ceterum verba ἐν τῇ Κέστριδι usque ad βουκολεῖν, inepto loco interposita sunt ex margine. — πεδίον] em. Vossius. Codex : δὲ ὁδὸς ὄνομα... (6 litt. spatium) ἐρυθεῖα. Deinde ἐνταῦθα primam litteram miniatam habet, quasi vox Ἐρυθεῖα novi segminis titulus esset. Quod fabulam attinet, cum Scylace facit Hecateus fr. 349. Cf. Aristot. Mirab. c. 145.

|| — ἐν τῇ Ἠπειρῷ] Hæc interpolata esse censebat Gailius, quod *Epiri* nominis usus Scylacea ætate recentior esset, neque in sequentibus *regio* Epirus, sed singuli tantummodo populi hunc tractum incolentes commemorarentur. Contra Letronnius (*P. Géogr.* p. 205) postquam attulit examinavitque verba Hecataei (fr. 349) ap. Arrian. An. II, 16, 6 (τῆς Ἠπειρου τῆς περὶ Ἀμδακίαν καὶ Ἀμφιλόγους) et Pindari Nem. IV, 51 (Νεοπόλεμος δ' Ἀπείρω διαπρωσία sc. κρητῆ) et Nem. VII, 38 (Μολοσσὶα ἔδρασιλευσεν sc. Νεοπόλεμος) : recte docet hæc : « Ainsi, dès le temps de Pindare, de même qu'aux époques plus récentes, nous voyons l'expression générique *Epire* employée simultanément avec les noms des peuples qui se partageaient cette contrée. Ces peuples étant restés fort tard indépendants les uns des autres, et soumis à des princes particuliers, l'usage se conserva de désigner l'Épire par les noms de ces parties ; et c'est pour cela que le nom même d'*Epire* se rencontre si rarement chez les anciens : car, jusqu'au temps de Philippe, je n'en connais que trois exemples. Thucydide (III, 2), dans un seul passage, désigne l'ensemble des habitants de l'Épire par le mot τὸ Ἠπειρωτικόν ; partout ailleurs (I, 46. II, 80) il ne nomme que les divisions et les peuples. Xénophon (Hell. VI, 1, 4) parlant d'Alcétas, roi des Molosses, le qualifie *chef de l'Épire* ; et l'orateur Lycurgue (in Leocrat. p. 156 ed. R.) se sert aussi du nom d'Épire en parlant de Cleopâtre, veuve d'Alexandre, roi des Molosses. » || — Σάτων] Σατῶν codex ; Σατῶν editt. Memorant insulam (nunc *Sasena* v. *Sassoso* v. *Sassa* dictam) Polybius V, 110, 2 ; Strabo p. 281 ; Ptolemæus III, 13, ubi Σατῶ ; Plinius III, 30, ubi *Sasonis*, ut in Itin. Ant. p. 489 (sed *Saso* Itin. p. 520, 3) ; Silius Ital. VII, 481 (*Sasson*) ; Mela II, 7, 13. Cf. Pouqueville *Voy. en Grèce* I, p. 41. || — ἡ γ. τριτὸν μέρος] *tria mill. pass. sec.* Plinius III, 3 ; 90 stadia ex mensuris Lapeii.

§ 27. τῆς Ἀμαντίας γῶρας] Sic codex ; in editionibus legitur τῆς Ἀμαντίας γῶραν. Totum hunc locum jure suspectum habuit Vossius. Gailius in sequentibus vocem Ἀμαντιεῖς expungi jussit. Clausen omnia sana habet, nisi quod post *εἰα* excidisse Ἰλλυριοί censet ; adeo ut sensus sit : « Oricii habitant in Amantia regione (!) ; Amantienses vero Illyrii sunt. » Mihi verba οἱ δὲ Ὀρικοὶ... γῶρας ex antec. male huc translata esse videntur, ut supra § 26 monui. Nihil hoc loco fuit

Ἰλλυριοὶ ἀπὸ Βουλυνῶν. Τὸ δὲ στόμα τοῦ Ἰονίου κόλπου ἐστὶν ἀπὸ Κεραυνίων ὁρῶν μέχρι ἄκρας Ἰαπυγίας. Ἐπὶ δὲ Ὑδρόντα πόλιν ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ ἀπὸ τῶν Κεραυνίων στάδια τοῦ διάπλου ὡς φ', [δ] ἐστὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου· τὰ δὲ ἐντὸς δ' Ἰόνιος. Λιμένες εἰσὶ πολλοὶ ἐν τῷ Ἀδρίᾳ· τὸ δὲ αὐτὸ Ἀδρίας ἐστὶ καὶ Ἰόνιος.

28. ΧΑΟΝΕΣ. Μετὰ δὲ Ἰλλυριοῦς Χάονες. Ἡ δὲ Χαιονία ἐστὶν εὐλίμενος· οἰκοῦσι δὲ κατὰ κόμας οἱ Χάονες. Παράπλους δ' ἐστὶ Χαιονίας ἡμισυ ἡμέρας.

29. ΚΟΡΚΥΡΑ. Κατὰ δὲ Χαιονίαν νῆσός ἐστι Κόρκυρα, καὶ πόλις Ἑλληνίς ἐν αὐτῇ, λιμένας ἔχουσα τρεῖς κατὰ τὴν πόλιν· τούτων ὁ εἰς κλειστός. Ἐπιβάλλει δὲ Κόρκυρα καὶ ἐπὶ τὴν Θεσπρωτίαν πλεῖον ἢ ἐπὶ τὴν Χαιονίαν. Ἐπ' ἀνείμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπόμην.

30. ΘΕΣΠΡΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Χαιονίαν Θεσπρωτοὶ εἰσιν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ καὶ οὗτοι κατὰ κόμας· ἐστὶ δὲ καὶ αὕτη εὐλίμενος. Ἐνταῦθα ἐστὶ λιμὴν, ὃ ὄνομα Ἑλαία. Εἰς τοῦτον τὸν λιμένα ποταμὸς ἐξίησιν Ἀχέρων· καὶ λιμὴν Ἀχερουσία, ἐξ ἧς δ' Ἀχέρων ῥεῖ ποταμός. Παράπλους δὲ τῆς Θεσπρωτίας ἡμισυ ἡμέρας.

sinus patet a Cerauniis montibus usque ad Iapygiae promontorium. Ad urbem autem Hydruntum in Iapygia a Cerauniis montibus stadia trajectus sunt circiter quingenta. Hoc est os sinus; quidquid intus est, Ionius sinus vocatur. Portus sunt in Adria multi; idem vero est Adriaticus ac Ionius sinus.

28. CHAONES. Post Illyrios sunt Chaones. Chaonia vero habet portus commodos; habitant Chaones vicatim. Præternavigatio Chaoniae est diei dimidiati.

29. CORCYRA. E regione Chaoniae Corcyra insula est, et urbs Græca cum tribus ad urbem portubus, quorum unus clausus. Objecta autem Corcyra est etiam Thesprotiæ, idque magis etiam quam Chaoniae. Sed rursus ad continentem me conféro, unde digressus eram.

30. THESPROTI. Post Chaoniam sequitur Thesprotorum natio. Habitant hi quoque vicatim, et hæc quoque regio commodos portus habet. Portus ibi est, cui nomen Elæa, in quem Acheron fluvius egreditur; ibidem est etiam palus Acherusia, ex qua Acheron amnis profluit. Præternavigatio autem Thesprotiæ est diei dimidiati.

nisi: Οὗδε εἰσὶ μέχρι ἐνταῦθα Ἰλλυριοὶ ἀπὸ Β. — Oricus vel Oricum (nunc *Ericho*) ab Eubæis Troja redeuntibus tempestateque huc delatis condita est sec. Scymnum 441 sqq. (Cf. Lucan. III, 187 : *Dardanium Oricon*). Item Amantes esse Abantes Eubææ post Trojam captam huc profectos refert Etym. M. p. 75, 54. Cf. Pausanias V, 22, 3. Plinius I. I. Oricum a Colchis conditam dicit, Argonautica quædam secutus. Græcam urbem fuisse vel ex Cæsare B. C. III, 11 liquet. || — Ἰονίου] em. Vossius; ὀνέου codd. || — φ'] Strabo VI, p. 281 et Itin. Ant. p. 489 a Sasone ad Hydruntum exiunt stadia 400, minus accurate. || — τὸ στόμα τοῦ κόλπου] Hæc quasi titulum huius loci ad marginem adscripta fuisse censet Gailius. Inserui; quamquam etiam vulgata tueri licet.

§ 28. οἰκοῦσι δὲ κατὰ κόμας]. « Chaones, Thesprotos, Cassopos, Molossos vicatim habitare Scylax refert, quod necessario ad ætatem Philippo antiquiorem referendum esse contendit Gailius, quum jam ab Herodoto ibi memoretur urbs Posidium (III, 91), ab aliis aliæ. Posidium Herodotus non in Epiro sed in Sicilia situm dicit. Sed jam Hecateus ibi cognovit Butthrotum et Bæacen (fr. 75. 76) : itaque nisi Scylacem nostrum Dario Hystaspis antiquiorem facis, fatendum est urbes Hecatei a vicis Scylacis haud esse diversas, et vivisse hos populos pariter atque Arcades. A Thueydide (II, 80) Chaones et Thesproti dicuntur vivere sine regibus, quum vicini eorum Molossi, Parauæi, Atintanes, Orestæ regibus obtemperaverint. Eandem reperimus conditionem in ætate Philippi; manserat antiquus ille status usque ad tempora Macedonica. » CLAUSEN. — ἡμισυ ἡμέρας] Hoc iusto minus. Nam Chaonia e Scylacis sententia minimum pertinet usque ad fretum Corcyræum prope Posidium prom. vel But-

throtum urbem, uti liquet ex § 29, collato Ptolemæo III, 14, qui Thesprotiæ initium ponit ad Posidium. Hucusque autem inde a Cerauniis sunt stadia circiter 600.

§ 29. Λιμένας ἔχ. τρεῖς], sc. portum Alcinoi orientalem (Thuc. III, 72. Eustath. ad Dionys. 494), Hyllicum meridionalem et tertium portum borealem e regione situm insulæ Ptychiæ (*Scoglio di Fido*). Quem postremum nominavi, eo præ ceteris nunc utuntur; Hyllicus, hodie arenis obstructus, olim tutissimus esse debuit, quum in terram longe penetraret ostiumque habeat angustissimum, quod claudi facile possit. V. Dodwell Itin. I, p. 38; G. Müller De Corcyra. rep. (Götting. 1835) p. 4. || — κλειστός] κλειστός codex; em. Fabricius. || — ἐπὶ τὴν Θεσπρωτίαν πλεῖον] Quare solam Thesprotiam nominasse satis habet Scymnus 445 : Κόρκυρα νῆσός δ' ἐστὶ κατὰ Θεσπρωτίαν.

§ 30. Ἑλαία] Ἑλᾶδ codex, em. Vossius. Olim in cod. fuerit Ἑλᾶα, quum Ἑλᾶα et Ἑλαία sæpe confundantur. Vid. Steph. Thes. tom. III, p. 657, C. Apud Ptolemæum III, 14, 5 post Acherontis ostium memoratur Ἑλαίας λιμὴν. Cf. Thucyd. I, 46, 4 : ἐν τῇ Ἑλαίᾳ τῆς Θεσπρωτίας Ἐβέρη. « Etiamnum suum nomen retinet locus, Pouquevillio (*Voyage* tom. II, c. 33. p. 2) dictus *port d'Elia*. » GAIL. Vereor ne Pouquevillius nomen ex veteribus geographis desumpserit. Apud Strabonem VII, p. 324 Acheron exit in Πλευρὸν λιμένα (*Clycis limen* in Itin. Anton. p. 325), qui a nostro non diversus fuerit. Ipsum hoc nomen in Scylace reponi voluit Palmerius. Nunc *porto Tunari* sec. Leake *Northern Greece* I, p. 185. 232. — ἡμισυ] νῆσου cod.; em. edit. A Posidio prom. ad Eliam portum quingenta fere sunt stadia. Igitur hoc quoque loco integri potius diei navigationem expectaveris.

31. ΚΑΣΣΟΠΟΙ. Μετὰ δὲ Θεσπρωτίαν Κασσωπία ἐστὶν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ καὶ οὗτοι κατὰ κόμης. Παροικοῦσι δὲ οὗτοι ἕως εἰς τὸν Ἀνακτορικὸν κόλπον. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Κασσωπῶν χώρας ἡμισυ ἡμέρας. Μικρὸν δὲ ἐλάττων ὁ Ἀνακτορικὸς κόλπος ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος ἕως εἰς τὸν μυγλὸν σταδίων ρα'. Τὸ δὲ στόμα εὖρος σταδίων δ'.

32. ΜΟΛΟΤΤΙΑ. Μετὰ δὲ Κασσωπίαν Μολοττοί εἰσιν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ οὗτοι κατὰ κόμης· καθήκουσι δὲ κατὰ μικρὸν ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν θάλατταν, εἰς μεσογείαν δὲ πολλῇ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Μολοττίας χώρας σταδίων μ'.

33. ΑΜΒΡΑΚΙΑ. Μετὰ δὲ Μολοττίαν Ἀμβρακία πόλις Ἑλληνίς· ἀπέχει δὲ αὕτη ἀπὸ θαλάττης στάδια π'. Ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττης τεῖχος καὶ λιμὴν κλειστός. Ἐνταῦθεν ἀρχεται ἡ Ἑλλὰς συνεχὴς εἶναι μέχρι Πη-

31. CASSOPH. Post Thesprotiam sequuntur Cassopi. Habitant hi quoque vicatim. Litus accolunt usque in sinum Anactorium. Præternavigatio Cassoporum regionis est diei dimidiati. Sinus autem Anactorius ab ore usque ad intimum recessum paullo minor est stadiis centum viginti. Os vero est stadiorum quattuor latitudine.

32. MOLOSSI. Cassopiam excipit Molossorum gens. Habitant pagatim. Pertingunt ibi ad mare exiguo tantum spatio, majori autem ex parte mediterranei sunt. Præternavigatio Molossiae est stadiorum quadraginta.

33. AMBRACIA. Post Molossiam Ambracia est, Graeca civitas. A mari distat stadia octoginta. Habet etiam ad mare munimentum et portum clausum. Hinc Graecia continua esse incipit usque ad flumen Peneum et

§ 31. Apud Strabonem VII, p. 324 Cassopi, quos Κασσωπικούς dicit, pars erant Thesprotorum, qui ideo usque ad Ambraciam pertinebant, ut apud Herodotum VII, 47. || — ἐλάττων] ἐλάττω codex. || — Ἀνακτορικός] « Solus est Scylax qui eum sinum sic appellaverit; Thucydidi I, 55 et omnibus aliis Ἀμβρακικός dicitur. » PALMERIUS. Probabiliter vero auctor ex quo haec petita sunt, id nomen non nisi de eo sinu adhibuit in quo situm Anactorium, quique interioris sinus Ambracici quasi πρόθυρον est. || — ρα'] Ab Actio ad intimum sinus recessum linea recta sunt ad 200 stadia. Polybius trecenta dicens nimium dicit. Nostro autem loco auctoris aut scribae negligentia erratum esse vel inde liquet, quod paullo post Ambraciae paraplus 120 stadiorum esse dicitur, consentiente Dionysio in Anagraphi. Hellad. 44. His igitur in computanda sinus longitudine addenda erant ab altera parte stadia 40 ora Molossicae, ab altera parte id quod ab Ambraciae finibus excurrit usque ad Argos Amphiloichicum. || — ἀπὸ τοῦ στόματος] « Liquet aperturam huius sinus a Scylace collocari, non in ore illo quod mari propius est et urbem hodiernam Prevesa alluit, sed in ulteriore ore illo quod promontorio Scaphidi et della Madonna coaretatur. Nempe versus sinum Anactorium navigantibus transeundum est per alterum sinum, nunc dictum *bassin de Prevesa*. Sic intelligitur cur extra sinum Anactorium Scylax (§ 34) urbem Anactorium recte ponit. » GAILLIUS. Haec ferri nequeunt, nec quidquam ea ratione expeditur. Os sinus Scylax illud intellexit, quod Polybius IV, 63, 3 intellexit et alius quisque designari existimaverit, id inquam, per quod prope Actium mare Siculum vel Ionium irrupit. Hoc enim quattuor est stadiorum, ut Scylax satis recte ait, sicuti Polybius de ejusdem latitudine dicit : λέπει τὸν πέντε σταδίων. Alterum os duplo latius est. Quod autem § 34 in codice legitur, Anactorium urbem extra sinum Anactoricum sitam esse, adeo ut Anactoricus sinus diversus foret ab illo in quo urbs cognominis erat, id non nisi librariorum stupori vel negligentiae imputari potest. V. infra.

§ 32. Μολοττία sic codex; Μολοττοί editt. || — οὗτοι] Fort. fuit καὶ οὗτοι. « Quod ad mare Molos-

sos pertinere dicit Scylax, antiquioris aetatis testimonium esse contendit Gailius p. 210. At Dicæarchus [i. e. Dionysius Calliphontis f.] Anagr. Hellad. 45 Orestas prope Arachthum amnem ad sinum Ambraciam habitare refert, Hecataeus (fr. 77.) Orestas populum Molossorum dicit : itaque tum Hecataei tum Dicæarchi aetate Molossorum Orestarum ditio extendebatur usque ad hunc sinum, sed haud dubie exiguo tantum tractu, quum in media terra latiore habitarent ambitu. » CLAUSEN. At haec demonstratio nulla est. Nam Dionysius ille Orestas non ad Arachthum fluvium, sed ad intimum sinum inter Ambraciae ditionis fines et Argos Amphiloichium habitasse dicit. Tale autem aliquid de Molossis Hecataeus dicere non potuit. Hos vel belli Peloponnesiaci tempore nondum ad oram usque pertinuisse colligitur ex Herodoto VIII, 47, qui Thesprotos Ambraciae finitimos dicit (Cf. O. Müller *Zur Karte des nordlichen Griechenlands* p. 25). Contra vero Philippi temporibus, quibus Periplus nostrum scriptum esse aliunde satis constat, potentia Molossorum eximie aucta est; tum igitur ad oram marit. ditio pertingere coeperit; posteaque ipsam Ambraciam Pyrrhus regiam constituit.

§ 33. στάδια π'] Ex iisdem fontibus hauriens Dionysius 27 : Σταδίου δ' ἔχει ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὄχθη· κοντ'. ἐπιφανὲς δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς ἐστ' ἐν αὐτῇ καὶ λιμὴν κλειστός. Parum distincte Strabo VII, p. 325 ad Ambraciam ἀνάπλουον esse dicit ὀλίγων σταδίων. Urbs nunc *Arta* vocatur. || — τε ἔχου] Intellige Ἀμβρακίον castellum, de quo Polybius IV, 61, 7 : Ὁ γὰρ Ἀμβρακίος ἐστὶ μὲν χωρίον εὖ κατεσκευασμένον καὶ προτεταγμένον καὶ τεῖχος καί ται δ' ἐν λίμναις, μίαν ἀπὸ τῆς χώρας σπινθὴν καὶ χωρὶ τὴν ἔχων πρόσθον. ἐπιλείπει δ' εὐκαίρως τῇ τε χώρᾳ τῶν Ἀμβρακικῶν καὶ τῇ πόλει. Cf. ib. c. 63. Situm ad ripam fluvii sinistram prope *Fido castra*. V. Leake I, p. 214. || — κλειστός] Sic Dionysius; γάλλιστος codex. Cf. Lucan. V, 651 : *oraque malignos Ambraciae portus*. || — ἐνταῦθεν ἀρχεται κατὰ] Haec quoque eadem habet Dionysius 31 sqq., fontem laudans *Phileam Atheniensem*, Peripli auctorem. Cf. infra § 65 || — συνεχὴς γάρ, continua, non amplius interrupta, ut in antecedentibus, ubi sparsas in barba-

νειοῦ ποταμοῦ καὶ Ὀμολίου Μαγνητικῆς πόλεως, ἥ ἐστὶ παρὰ τὸν ποταμόν. Παράπλους δὲ τῆς Ἀμβρακίας σταδίων ρκ'.

34. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀμβρακίαν Ἀκαρνανία ἔθνος ἐστὶ, καὶ πρώτη πόλις αὐτοῦ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ Ἀνακτόριον καὶ λιμὴν, καὶ ἔξω τοῦ Ἀνακτορικῶς κόλπου αἶδε· Ἀκτὴ καὶ πόλις Λευκάς καὶ λιμὴν· αὕτη ἀνέγει ἐπὶ τὸν Λευκάταν, ὅ ἐστιν ἀκρωτήριον πόρρωθεν ἐν τῇ θαλάττῃ*. Αὕτη ἡ πόλις τὸ πρὶν καὶ Ἐπιλευκάδιοι ὠνομάζοντο. Ἀκαρνᾶνες δὲ στασιάζαντες ἔλαβον ἐκ Κορίνθου ἐποίκους χιλίους· οἱ δὲ ἐποίκοι ἀποκτείναντες, τοῦτων τὴν γῶραν αὐτοὶ ἔχουσιν. Αὕτη δ' ἐστὶ νῦν νῆσος τὸν ἰσθμὸν ἀποτεταγμενὴν [Εὐριπὸς Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ]. Μετὰ

Homolium Magnesiae civitatem, quæ est juxta fluvium. Præternavigatio Ambracia est stadiorum centum viginti.

34. ACARNANIA. Post Ambraciam Acarnania regio est, ac prima ibi urbs Argos Amphiloichicum, deinde Anactorium cum portu, et extra Anactoricum sinum (hæ:) Acte et urbs Leucas cum portu. Acte hæc desinit in Leucatam, quod est promontorium procul e mari [conspicuum]. Leucas urbs olim etiam Epileucadii vocabatur. Acarnanes autem dissidiis intestinis laborantes, mille a Corinthiis colonos accepere, qui quum *Acarnanes* interfecissent, ipsi illorum regionem potiti sunt. Peninsula hæc nunc insula est, fossa per isthmum ducta [Euripus Dioryctus sive manu fossus in

rorum ditionibus Græcas civitates præ ceteris auctor recensuit.

§ 34. Ἄργος τὸ Ἀμφ.] Dionysius Anagr. 46 et Scymnus 455 Argos Amphiloichicum tanquam peculiarē ditionem ab Acarnania distinguunt. Acarnaniae eam recenset Plinius IV, 2. Cf. Strabo X, p. 450. 462. Scilicet Amphiloichi quum ab Ambraciotis, quos in civitatis societatem acciverant, urbe ejecti essent, ad Acarnanes transierunt. Utrique auxilio advocant Athenienses, qui Phormione duce Ambraciotas debellarunt. Ejecto sic hoste, Argos urbem Amphiloichi et Acarnanes incolere communiter. V. Thucyd. II, 68. De situ urbis (hod. *Filoli*) prope *Neohori* v. Leake IV, p. 238, Pouqueville II, p. 116. || — καὶ Ἀνακτόριον καὶ λιμὴν.] Sequenti mire turbata sunt in codice, qui ita habet :.... Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ εὐριπὸς καὶ οὐρίτον ἐν τῷ ἰονίῳ καὶ ἔξω τοῦ Ἀνακτορικῶς κόλπου αἶδε Ἀνακτόριον καὶ λιμὴν· Ἀκτὴν (sic) καὶ πόλις Λευκάς καὶ. In his verba εὐριπὸς .. ἰονίῳ e glossemate ad Leucadiæ descriptionem pertinente inepto loco illata sunt, ut rectissime monuit Maunert. VIII, p. 73, qui e καὶ οὐρίτον bene elicit Διόρυκτος; quod sequitur, non minus corruptum, ἐν τῷ ἰονίῳ, intactum reliquit, quamquam lenissima manu sanari poterat. Nimirum IKONIΩ librarius scripsit pro IΣΘMΩ. Igitur verba Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ infra suo loco uncinis inclusa inseruimus. Reliqui interpretēs voce εὐριπὸς fretum aliquod sinus Ambracici vel etiam urbem Εὐριπὸν ad Euripum aliquem sitam intelligi voluerunt. Sic Lappieus Euripum urbem sitam fuisse suspicatur ubi nunc est monasterium S. Georgii, « sur la partie étroite de la baie de Caravanserai, qui forme un euripe. » Sed neque hæc neque alia sinus pars *curipus* recte dici poterat, nisi forte angustissimum sinus ostium, de quo hoc loco cogitari nequit. Gronovius putavit εὐριπὸν corruptum esse ex Ἐχρῖνος, collato Plinio qui ad sinum Ambracicum urbes recenset : *Heraclium, Echinum, Actium*, et St. Byz. v. Ἐχρῖνος. Porro pro οὐρίτον ἐν τῷ ἰονίῳ Vossius, Gailius, Osannus, Fabricius dedere : Θύριον ἐν τῷ κόλπῳ (ἐν τῷ ἰονίῳ Gronovius). Quod admitti nequit; nam, si veterum de hac urbe testimonia excusseris, intelligitur Thyrium non ad sinum, sed in mediterraneis situm fuisse. Sic Livius XXXVI, 11 narrat Acarnanes ut mediterranea sue

regionis contra Ætolos tutarentur, Thyreo et Medeonī præsidia imposuisse. Cf. Liv. XXXVIII, 9. Polyb. IV, 25, 4. IV, 6, 2, passim, et plura ap. Forbiger. *Georg.* III. p. 896. et in Steph. Thes. s. v. Errasse Reichardum, qui urbem a Medeonē meridiem versus ponit, inde colligas quod Antiochus a Strato urbe profectus primum Medeonem venit, deinde Thyrium aggressus est. Sed hæc missa faciamus. Quæ deinde in codice leguntur, monente Osanno, ita transposuimus, ut Anactorium e sinu cognomine non expellatur. || — Ἀκτὴ] Reliquis omnibus est Ἀκτιον. Neque aliter dixerit Scylax. Fuisse olim putes hunc in modum :... αἶδε : [Ἀκτιον, καὶ μετὰ ταύτην] ἀκτὴ καὶ πόλις Λευκάς καὶ, nisi forte librarius vel excerptor vocem αἶδε de suo intulit, quia voce ἀκτὴ urbem designari putavit, quum Scylax nonnisi de *acte* locutus esset. Quod tanto magis crediderim, quod nemo alius Romanis temporibus antiquior scriptor Actii loci mentionem fecerit. Peninsulam vero Leucadicam Ἀκτὴν dictam esse docet Stephanus, qui postquam de *Acte* Attica et Magnesia dixerat, pergit : Ἔστι καὶ ἑτέρα Ἀκαρνανίας, ἥς μέμνηται Δημόγετος; dein alias actas addit; urbem vero hujus nominis nescit, nec usquam reperiri puto. || — αὕτη ἀνέγει] sc. acte Leucadia. Pro ἀνέγει nescio an fuerit ἀνέγει. Ceterum totum hoc caput laeores uberioris olim narrationis centones exhibet. || — Λευκάταν ὅ] λευκαταῖω codex; em. editt. || — πόρρωθεν ἐν] ἐν inserui e conj. Gronovii; post θαλάσσην excidisse videtur ἀποπτον vel ἐκφανόμενον vel tale quid; πέτρα τελευτηνῆς dicitur a Menandro ap. Strabonem X, p. 452, ubi vide. Sin malis πόρρω εἰς τὴν θαλάσσαν, nihil refragor. || — Ἐπιλευκάδιοι] Sic Hecateus ap. Stephan. s. v.; ἐπιλευκαδιστῶν ὠνομάζοντο codex. || — ἀποκτείναντες, τοῦτων vel ἀπ. τοῦτους,] ἀπ. τοῦτων codex. Hiulcam orationem ne quis miretur. De Leucadiis Corinthiorum colonis verbo monent Herodotus VII, 45, Thucydides I, 30, Scymnus 461, Dionys. Hal. A. R. I, 40, Plutarch. Themist. 24. Timol. c. 15. Strabo X, p. 452: Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κούβηλου καὶ Γόργου ταύτην τε κατέσπον τὴν ἀκτὴν, καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προσέλθον. Nicolaus Dam. in Exc. Escor. (Fr. Hist. III, p. 392, § 57) : Ἐπεμψε δὲ (ὁ Κούβηλος) εἰς τε Λευκάδα καὶ Ἀνακτόριον, οὐκιστὰς αὐτῶν Παλάδην καὶ

δὲ ταῦτα πόλις Φαρά καὶ κατὰ ταῦτα νῆσός ἐστιν Ἰθάκη, καὶ πόλις καὶ λιμὴν· μετὰ ταῦτα νῆσος Κεφαλήνια. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, θθεν ἀπέλιπον. Μετὰ ταῦτα πόλις Ἀλυζία, καὶ κατὰ ταύτην νῆσος Κάρνος, καὶ πόλις Ἀστακός καὶ λιμὴν καὶ ποταμός Ἀχελῷος καὶ Οἰνιάδα πόλις· καὶ εἰς ταύτας (τὰς πόλεις) ἀνάπλους ἐστὶ κατὰ τὸν Ἀχελῷον. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Ἀκαρνάνων ἐν μεσογείᾳ. Περὰ πλοῦς δὲ Ἀκαρνάνιας ἐστὶν ἡμερῶν δύο*. Ἡ δὲ Ἀκαρνάνια ἐστὶ πᾶσα εὐλίμενος· καὶ κατὰ ταῦτα νῆσοι παράκεινται πολλαί, ἃς ὁ Ἀχελῷος προσχωρῶν νῆσον ἡπειρον ποιεῖ. Καλοῦνται Ἐχινάδες αἱ νῆσοι· εἰσὶ δὲ ἔρημοι.

35. Αἴτωλια. Μετὰ δὲ Ἀκαρνάνιαν Αἰτωλία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἵδε· Καλυδὼν, Ἀλφειοῦ, Μολύκραι· καὶ ὁ Δελφικὸς κόλπος· στόμα δὲ τοῦ κόλπου ἐστὶ στάδια ι', καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἱερὸν· καὶ Ναύπακτος πόλις· καὶ ἐπ' αὐτῇ πόλεις εἰσὶν ἄλλαι

isthmo est. *Gloss.*]. Deinceps est urbs Phara; his opposita Ithaca insula, in qua urbs cum portu; postea insula Cephalenia. Sed rursus ad continentem redeo, unde abieram. Sequitur inde urbs Alyzia, cui opposita Carnus insula; tum Astacus urbs cum portu et fluvius Achelous et urbs Oeniadae; ad Oeniadas navigatio est sursum per Acheloum. Sunt etiam aliae Acarnanum civitates in mediterraneis. Prætervectio autem Acarnaniae est dierum duorum [et noctium duarum]. Omnis vero Acarnania commodos habet portus; et multæ ibi insulae adjacent, quas Achelous, dum humum aggerit, continentem reddit. Vocantur hæc insulae Echinades; desertæ sunt.

35. Ἐτολία. Post Acarnaniam Ætolia est regio, et in ea urbes hæc: Calydon, Halicarna, Molycria; tum sinus Delphicus; os hujus sinus est stadiorum decem; adjacet ei fanum; tum Naupactus urbs, et pone hanc multæ aliae Ætolorum civitates sunt in mediterraneis.

*Ἐχινάδην (?) τάξας, παῖδας αὐτοῦ νόθους. — Mox codex ἀποτεταρραμμένη. De re v. Strabo I. I.; Plinius IV, 2; Livius XXXIII, 17; Polybius V, 5, 12; Dionys. A. R. I, 50; Thucydides III, 81. IV, 8. Usus hujus fossæ perexiguus fuit, quum justa profunditate caret arenisque sæpe obstrueretur. Quare Leucas promiscue modo insula modo peninsula dicitur. V. Mannert VIII, p. 72, et in universum Kendrik *The Ionian isl.* p. 64 sqq., Grandison *Essay upon the islands of Corfu, Leucadia* etc. p. 85 sqq., Leake *IV. Gr.* III, p. 11 sqq., Kruse *Hellas* II, p. 360 sqq., Bæckh C. Inscr. II, N. 1919. || — Φαρά] Vossius et Gailius scripserunt Φερὰ, absque causa idonea. Locus aliunde non notus. Ruinas ejus esse putant ad oram meridionalem in campo *Fasilichi*, prope ostium *Granada* fluvii, e regione Ithacæ insulae. || — Μετὰ ταῦτα] Μετὰ δὲ ταῦτα scriba apographi Vaticani. || — Ἀλυζία] Σαλυττία cod.; Ἀλυζία Thucyd. VII, 31, 2, Xenoph. Hellen. V, 4, 65 (ubi codd. Ἀλυζία), Strabo X, p. 459, Cicero Ep. ad Fam. XVI, 2; Ἀλυζία ap. Steph. Byz. s. v.; *Alycea* ap. Plin. IV, 2; Ἀλυζία (codd. Ἀλυζία) Hecataeus ap. Steph. B. s. v. (cf. Diodor. XVIII, 11, 1, ubi codd. Ἀλυζία, edd. Ἀλυζία); corrupte *Halysus* in Tab. Peutinger; Ἀλυζία ap. Ptolem. Ruinæ urbis prope hod. *Candili*. || — Ἐχινάδες] Ex Artemidoro insulam memorat Stephan. s. v. Nunc *Calamo*. || — Οἰνιάδα] Οἰνιάδα codex, quod tueri studet Clausenius, allata altera singularis numeri forma, Οἰνιάς, ex schol. Thuc. II, 102. Sed refutatur sententia sqq. κατὰ ταύτας, quæ verba ad solas Οἰνιάδας referenda, non simul ad Astacum, ut cum Gailio Clausenius credidisse videtur; nam Astacus non jacet ad Acheloum fluvium. Plerumque scribitur Οἰνιάδα; Οἰνιάδα in numis occurrit, et ap. Sophocl. Trachin. 509, Stephan. v. Ἐρυσίχη et Strabon. X, p. 459 (ap. eund. p. 434 cod. Οἰνιάδα). || — κατὰ ταύτας τὰς πόλεις] Verba τὰς πόλεις inclusi, quum a librario profecta videantur; nisi in antecedentibus putes fuisse Οἰνιάδας πόλεις || — ἡμερῶν δύο] Dionysius An.

Hell. 56: ἡμερῶν δὲ καὶ νυκτῶν δύο ἔσθ' ὁ παράπλους αὐτῆς. Ora longitudo stadiorum 1200 vel 1300; quibus percurrendis vulgo dies duo sufficiunt; at ora Acarnaniæ tam multifariam torta, ut circumnavigatio eo ipso duceretur. Quare noctium mentionem excidisse puto. || — Ἐχινάδες] Ἀχινάδες codex.

§ 35. Ἀλφειοῦ] Μολύκραι codex. Ἀλφειοῦ Strabo sec. Stephanum (Strabonis codd. X p. 459 Ἀλφειοῦ et Ἀλφειοῦ), quod ipsum reponi voluit Salmassius. Apud Plinium IV, 3 codices bibl. Barberinæ præbent *Halycarna*, ceteri *Halisarna*, *Halysarna*, *Halysorna*, *Alisorna*. Editores inde ab Harduino ediderunt ex Stephano *Halicyrna*, quum scrib. esset *Halicarna*. Plinius locum in mediterraneis recenset; sec. Strabonem, qui ait: εἴθ' ἡ Πλευρώων, εἴθ' ἡ Ἀλφειοῦ κόλπος, ἥ ἐπὶ ἐρεκεῖται Καλυδὼν, non ita longe ab ora remota esse poterat, ut ex ipso etiam nomine colligas. Ceterum Gronovius pro Μολύκραι scribi voluit Μακύναι, Gailius autem Μακρόναι (prava lectio nonnullorum codd. Steph. Byz. pro Μακύναι). Longius hoc ab acceptis recederet. — || Μολύκραι] Plinius quoque et Mela III, 2 Molycriam et Naupactum Ætoliae accensent. Terminum Ætoliae Scylax statuerit (Hylaethum?) fluvium, qui paullo post Naupactum in mare exit. || — Δελφικὸς κόλπος] Hæc sinus denominatio alias, quantum scio, non occurrit. || — σταδίων ι', septem stad. sec. Thucyd. II, 86 et Agathemer. I, 5; idem voluit Plinius IV, 3 verbis: minus mille passuum latitudine. Scylacis mensura bene habet. Græcos fretis angustis heptastadii latitudinem sæpius attribuiere supra monui (not. § 13). || — ἱερὸν] Neptuni sc.; Palmerius legi voluit Ἱόνον. || — Ναύπακτος] Plinium quoque et Melam urbem Ætoliae vindicare modo dixi; his adde Ephorum apud Scymnum 478. Attendere ad hoc debebant qui ætatem Peripli nostri definire certius instituerunt. Etenim Ætoliae Naupactus data est a Philippo, teste Strabone IX, p. 426: ἐστὶ δὲ νῦν Ἀἰτωλῶν, Φιλίππου προσχωρῶντος. Anno 341 nondum dederat Ætolis Philippus, sed jam promiserat (cf. Diodor. XVI, 69), uti liquet e Demo-

πολλὰ Αἰτωλοῖς ἐν μεσογείᾳ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Αἰτωλίας ἡμέρας μίας. Ἡ δὲ Αἰτωλία παρῆκει τὴν Λοκρίδα πᾶσαν ἀπὸ μεσογείας μέχρι Αἰνιανῶν.

36. ΛΟΚΡΟΙ. Μετὰ δὲ Αἰτωλοῦς Λοκροὶ εἰσιν ἔθνος, ἐν οἷς εἰσὶν Ὀζόλαι καλούμενοι, καὶ πόλεις αἶδε· Εὐάνθις, Ἀμφισσα. Εἰσὶ δὲ καὶ τούτοις πόλεις ἐν μεσογείᾳ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Λοκρῶν χώρας τὸ ἥμισυ ἡμέρας.

37. ΦΩΚΕΙΣ. Μετὰ δὲ Λοκρούς εἰσιν Φωκεῖς ἔθνος κατὰ τὸ Κιρραῖον πεδίον, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελφοὶ πόλις καὶ Ἀντικύρα πόλις, οὗ βέλτεστα ἐλθεροῖζονται. Παράπλους δὲ τῆς Φωκείων χώρας ἥμισυ ἡμέρας.

38. ΒΟΙΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Φωκεῖς Βοιωτοὶ εἰσιν ἔθνος, καὶ πόλεις αἶδε· Κορσίαι, Σίφαι καὶ λιμὴν, Εὐτρητος καὶ τεῖχος Βοιωτῶν. Παράπλους δὲ τῆς Βοιωτίας ἥμισυ ἡμέρας ἑλαττον.

39. ΜΕΓΑΡΕΙΣ. Μετὰ δὲ Βοιωτοῦς Μεγαρεῖς εἰσιν ἔθνος, καὶ πόλεις αἶδε· Αἰγόσθηνα, Πηγὰί, τεῖχος Γεράναια, Ἄρις. Παράπλους δὲ τῆς Μεγαρέων χώρας στάδια ρ'.

Prætervectio Ætoliae diei unius. Ætolia vero contermina est toti Locridi per mediterraneos locos usque ad Ænians.

36. LOCRI. Post Ætolos sequitur Locrorum gens, in quibus sunt qui dicuntur Ozolæ, urbesque hæ: Euanthis, Amphissa. Habent autem hi quoque urbes mediterraneas. Prætervectio vero Locrorum regionis est diei dimidiati.

37. PHOCENSES. Post Locros est Phocensium gens juxta Cirrhæum campum, et Apollinis fanum et Delphi urbs et Anticyra urbs, ubi optime purgantur helboro. Prætervectio Phocensium regionis est dimidiati diei.

38. BŒOTI. Post Phocenses sequitur Bœotorum gens, quorum urbes: Corsiæ, Siphæ cum portu, Eutretus (Eutresis?) et munimentum Bœotorum. Præternavigatio Bœotiae minor est quam diei dimidiati.

39. MEGARENSIS. Post Bœotos sequitur Megarensium gens, cujus urbes: Egosthena, Pegæ, munimentum Gerania, Aris (Ægiris?). Præternavigatio Megarensium regionis est stadiorum centum.

sthen. Or. Philipp. III, p. 120, 1: Οὐ Κορινθίων ἐπ' Ἀγεραιαν ἐλθλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ Ἀγαθῶν Νάυπακτον ἀρελόμενος δυνάμεκεν Αἰτωλοῖς παραδῶσειν; οὐχὶ Θηβαίων Ἐγλῖνον ἀφῆρηται, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται; Promissum Philippus ratum habuerit, postquam Byzantio redux Amphictyonum dux et Græcarum rerum arbiter constitutus est, sive anno pugnae Chæronensis, 338. Quodsi Periplus scriptus esset quo tempore Naupactus in Achæorum potestate erat, auctor una cum Locridis urbibus eam recensisset, quam antea Locri urbem tenuissent. || — ἐπ' αὐτῇ, e conj. Gailii; ἐπ' αὐτὴν codex. || — ἡμέρας μίας], vix 400 stadiorum.

§ 36. Εὐάνθις] Ceteris est Οἰάνθις, ut Hellanico ap. Steph., Polyb. IV, 57, 2, Strabon. IX, p. 427, Pausan. X, 38, 5 (cf. Οἰανθίς ap. Thucyd. III, 101), vel Οἰάνθη, ut ap. Steph. B. s. v.; Εὐανθίς legitur ap. Ptolem. III, 15, 3. Cf. Εὐάνθη ap. Strabonem VI, p. 259, quæ Locride Crissæa in Italiam Locrorum Epizephyri coloniam duxit. De situ urbis prope Galaxidhi v. Leake II, p. 594. Ulrichs Reise in Gr. I, p. 5. || — Λοκρῶν χώρας] χώρα. Λοκρ. apogr. Palat. || — ἡμισυ ἡμέρας], 320 fere stadiorum; οὐδ' ὅλης ἡμέρας Dionys. An. Hell. 59.

§ 37. Φωκεῖς ἔθνος] Fabricius; ἔθν. Φ. codd. || — Κιρραῖον] Palmer; Κορραῖον codd. Mox cod. Paris: Δελφίς καὶ ἐν τῇ χώρᾳ. || — δὲ τῆς Φωκ.] δ' ἐστὶ τῆς Φ. apogr. Palat.

§ 38. Κορσίαι] Sic etiam Diodor. XVI. 58. Ap. Demosth. p. 385, 4 codices Κορσίαι et Κορσίαι. Harpocratio, laudato Demosthene et Theopompo, Κορσίαι. Κορσίαι (var. lect. Κορσίαι) Pausanias IX, 24, 5 (Χορσίαι Pausan. sec. Steph. Byz. s. v.). Thebæ quæ Corinæ cognominata sunt juxta Heliconem, Plinius IV, 3. Situs locus est ad fines Phocidis prope Khosia. V. Leake II, p. 521. Forbiger. III, p. 926. || — Σίφαι:] Σφάις codd.; em. Voss. V. Thucyd. III, 15. IV, 76;

Ptolem. III, 15, 5; Plin. IV, 4; St. Byz. s. v.; Pausan. IX, 32, 3 (ubi Τίφαι). Locus qui Thespiensium navale erat, collocandus videtur ad portum Ἀλῖλι, ubi ruinae. || — Εὐτρητος] Sic cod. Pal.; εὐτρητος cod. Par. Fuerit Εὐτρησις, de quo v. Homer. II. II, 502, ibique Eustath.; Strabon. IX, p. 411; Stephanus s. v.: Εὐτρησις, κόμη· καίτοι δὲ παρὰ τὴν δόδον τὴν ἐκ Θεσπιῶν εἰς Πλαταιὰς ἀπάγουσαν, ἣν ἐπέχρισε Ζῆθος καὶ Ἀμφίον, κατὰ Eustathius: Ἐκλήθη δὲ οὕτω διὰ τὸ πολλὰς αὐτῇ βυμοτομίας οἶονε συντερεῖσθαι τεμνομένην εἰς ἀμφοδούς συγνάς. In Periplo plerique distinguebant: Σίφαι, καὶ λιμὴν Εὐτρητος. Quod mutavimus, suadente Gailio, quum Siphis portus esset, Eutresis vero in mediterraneis vicus; cui vico parum probabiliter navale tribueretur, si cum Müllero Dor. II, 432 scriberes λιμὴν Εὐτρητος; unde Fabricius minus etiam apte fecit λ. Εὐτρησις. Quod loquendi usum attinet, cf. infra p. 35 Huds.: Ὀλέϊα καὶ λιμὴν, Καλλιπολις καὶ λιμὴν et similia. Quamquam putare possis fuisse olim: καὶ Εὐτρητος, τεῖχος Βοιωτῶν. || — τεῖχος Βοιωτῶν] τεῖχος δὲ βοιωτῶν codd.; em. Salmasius. Alibi hocce munimentum, in ora ad fines Atticæ, ut videtur, collocandum, non memoratur; nomen ejus proprium excidisse videtur. Pegarums. Pagarum e regione fortasse situm fuisse suspicatur Müller. Min. p. 492. || — ἑλάττων Fabric.

§ 39. Αἰγόσθηνα] Αἰγόσθηνα cod. Par., Αἰγόσθηνα Palat.; em. Salmasius. V. Xenoph. Hell. V, 4, 18. VI, 4, 26. Pausan. I, 44, 6. Plutarch. Q. Gr. c. 7. Plinius IV, § 11. Ruinae prope S. Basilio, sec. Kruse; locus hodie Mazi dictus sec. Pouqueville IV, p. 134; Porto Germano sec. Lapiem. || — Πηγὰί] sive Παγὰί, Psathoportus hodie, ut videtur. Ceteruinae ibi exstant. V. Kruse II, 1 p. 400; Leake II, p. 407; Forbiger III, p. 960, qui præterea laudat Reinganum (Das alte Megaris p. 100) aliter statuentem. Lapiem cum Pegis componit Alepochoi. || — Γεράναια] Castellum est

40. ΚΟΡΙΝΘΟΣ. Μετὰ δὲ Μεγαρεῖς ἡ Κόρινθος πόλις καὶ ἱερὸν, Λέχαιον, Ἴσθμός. Ἐντεῦθεν ἦδη ἀρχεται ἡ Πελοπόννησος. Ἔστι δ' ἀπὸ θαλάσσης ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν θάλασσαν διὰ τοῦ ἱσθμοῦ στάδια μ'. Ταῦτα κολῳῶδη πάντα. Παράπλους δὲ τῆς Κορινθίων χώρας ἡμισυ ἡμέρας.

41. ΣΙΚΥΩΝ. Μετὰ δὲ Κόρινθον Σικυὼν πόλις. Ταύτης παράπλους σταδίων ρκ'.

42. ΑΧΑΙΟΙ. Μετὰ δὲ Σικυῶνα Ἀχαιοὶ ἔθνος, καὶ πόλεις εἰσὶν ἐν αὐτοῖς αἶδε· Πελλήνη, Αἰγείρα, Αἰγαί, Αἰγίον, Ῥύπες, ἔξω δὲ Ῥίου Πάτραι, Δύμη. Παράπλους δὲ τῆς Ἀχαιᾶς χώρας στάδια ψ'.

43. ΗΛΙΣ. Μετὰ δὲ Ἀχαιοὺς Ἥλις ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἶδε· Κυλλήνη καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς Ἀλφεῖος· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη συνοικία πόλεων Ἥλις ἐν μεσογείᾳ. Κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἐστὶ νῆσος Ζάκυνθος, ἐν ᾗ καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ τῆς Ἠλείων χώρας ἀχρι ἐπὶ τοὺς Λεπρεατῶν* στάδια ψ'.

44. ΑΡΚΑΔΙΑ. Μετὰ δὲ Ἥλιν Ἀρκαδία ἔθνος ἐστὶ. Καθ' ἣκει δὲ ἡ Ἀρκαδία ἐπὶ θάλατταν κατὰ Λέπρεον ἐκ

40. CORINTHUS. Post Megarenses est Corinthia civitas et fanum [Junonis], Lechæum, Isthmus. Inde jam incipit Peloponnesus. A mari usque ad nostrum mare iter est per isthmum quadraginta stadiorum. Tota hæc ora sinuosa est. Præternavigatio regionis Corinthiorum est diei dimidiati.

41. SICYON. Post Corinthum Sicyon civitas. Hujus prætervectio stadiorum 120.

42. ACHÆI. Post Sicyonem est Achæorum gens, in qua hæc sunt urbes : Pellene, Ægira, Ægæ, Ægium, Rhypes ; et extra Rhium promontorium : Patræ, Dyme. Prætervectio Achajæ regionis est stadium 700.

43. ELIS. Post Achæos est Elis regio, urbesque in ea sunt hæc : Cyllene cum portu, et fluvius Alpheus ; est etiam altera ex pluribus oppidis conflata urbs Elis in mediterraneis. Huic regioni est opposita Zacynthus insula, in qua urbs cum portu. Præternavigatio vero regionis Eleorum usque ad Lepreatarum terminos est stadiorum 700.

44. ARCADIA. Post Elin sequitur Arcadia. Pertinet autem Arcadia a tractu mediterraneo ad mare apud

ad montem cognominem (Pausan. I, 44, 8, ubi vlgo Ἐρένεια; Plinius IV, § 11), situm, ut vid., prope Porto Germano, ex sententia Krusii II, 1, p. 401 et W. Gellii p. 7. Ad Cerata montem prope Kundura locum collocat Leake N. Gr. II, p. 408. Ἐρένεια ἀκρις vel ἀκρᾶ conj. Palmerius ; similiter Gailius scripsit Ἐρένεια ὕψος, quoniam Ἄρις locus non notus sit. Verum quum Ἐρένεια locus notus sit, montium autem perrara in Periplo mentio, locum, non montem, memorari probabile est. || — Ἄρις] « Videtur vox Ἄρις esse contracta ex Αἰγείρος. » Gronovius, citato Stephano : Αἰγείρουσα, πόλις τῆς Μεγαρίδος, ὡς Στράβων (p. 494 ex Homer. II, 2, 558). Λέγεται καὶ Αἰγείρος, ὡς Θεόπομπος πεντηκονστή ἐκτῇ. His addo locum Plutarchi in Qu. gr. 59, ubi Peloponnesii ad Delphicum oraculum proficiscentes καταυλισθῆναι perhibentur ἐν Αἰγείροις παρὰ τὴν λιμνὴν, ibique a Megarensibus nonnullis in aquam detrusos periisse. Haud recte Müllerus (Dor. II, p. 432), Theopompi immemor, ap. Plutarchum pro ἐν Αἰγείροις scribi voluit ἐν Αἰγιοσθέναις. Ceterum lacus ille est ἡ Γοργῶπις λιμνὴ, quam Æschylus Agam. 309 inter Cithæronem et Ægiplanctum (Geranei montis verticem, quem mare alluebat) interjectum esse dicit, sive recessus intimus maris Alcyonii. Eadem etiam Ἐσχατιώτις dicebatur, θαλάσσης ἀπόσπασμα ; illud vero nomen nacta esse dicitur a Gorge Megare f. et Corinthi uxore. Vide Hesych. v. Γοργ. et Etym. M. p. 381, 32, qui in Corinthia vel μετὰ τὸν ἱσθμὸν mare illud ponunt perperam. Nos igitur hoc certe nacti sumus, Ægyrum vel Ægyros ad oram maritimam sitam esse, potuisseque n. l. commemorari. Ne violentiam mutationis crepes, coll. § 42, ubi codex Ἀσπρᾶ pro Αἰγείρα.

§ 40. πόλις καὶ ἱερὸν] π. ἐστὶν i. cod. Palat. || — Λέχαιον] αἶγρον codd.; emend. Gronovius ; recepit Gailius ; αἶγρον Ἦρας vel Ἦραϊον Voss.; αἶγρον etiam Letronnius reponendum putavit, reposuitque Fabricius.

Quamquam ejusmodi epitheta a more auctoris nostri aliena sunt. Neptuni templum intellexit Letronnius, itemque Clausenius, qui adeo scripsit ἱερὸν Αἰγείρον, i. e. Neptuni Ægæi, utpote undarum numinis. Sed ut mittam αἰγείρον illud ex mythologiæ penetralibus arcessitum, omnino nihil constat de Neptuni fano in hac ora ; celeberrimum Neptuni Isthmii fanum in opposita erat Isthmi parte, ibique etiam a Nostro (§ 55) memoratur. Hoc autem loco intelligendum est templum Junonis Acrææ in promontorio cognomine, etsi ipsum hoc nomen inferre et pro αἶγρον corrigere ἀκραιὸν (ut Müllerus Dor. II, p. 432 proponit) noluerim. Simplex ἱερὸν vocabulum, nulla adjecta mentione numinis, etiam supra vidimus (§ 35). Lechæum vero h. l. memoratum fuerit, uti alter Cor. portus, Cenchreæ, memoratur § 55. || — ἐν τεῦθε] Ante hanc vocem vlgo titulus ponitur Πελοπόννησος, qui in cod. Par. non est. Cf. Dionys. An. Hell. 108 : Ἐντεῦθεν ἀρχὴ τοῦ Πελοποννήσου etc. || — πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν θ.] « Cette expression, pour désigner le golfe Saronique, annonce assez clairement un Athénien. » LETRONNE p. 243. || — στάδιοι μ'] Sic etiam Strabo I, p. 54 et Agathem. I, 5. Palatinus cod. στάδιοι ; in Paris. quum semper fere scriptum sit στάδ., parum liquet, num στάδιοι an στάδια auctor dederit. || — πάντα] om. cod. Palat.

§ 41. τὰ ὑπὲρ] ταυτῇ cod. || — § 42. Αἰγείρα κτλ.] Codd. : ἄσπρα, αἰγείρον, αἰγείρας, ἔσπος, ἔσωχερίον ; emend. Voss. Palmer. Gail. Müller. (Dor. II, p. 432). Nota nullam Buræ et Helices mentionem fieri, quippe quæ auctoris nostri ætate absorptæ erant.

§ 43. Ἥλις ἐν μεσογ.] ἡλιεῖς ἐν μ. cod.; corr. Letronne ; Ἥλεις Gail. De Elide urbe post bella Persica ex octo pagis conflata v. Strabo. VIII, p. 336. || — Λεπρεατῶν] ὄρους excidisse videtur.

§ 44. κατὰ Λέπρεον] e conj. Gailii, κ. Λεπρέων codex. Lepreum (ruina prope Stronitzi) 40 stadiis a mari distabat. De Arcadia ad mare pertinente cf. Cicero

λῆν καὶ ἀντίπυγος τούτου Ψαμαθοῦς λιμὴν. Τούτων ἀμροτέρων ἐν μέσῳ προέχον εἰς θάλασσαν ἱερὸν Ποσειδῶνος, Ταίναρος, καὶ Ἀῖς πόλις καὶ λιμὴν, Γύθειον ἐν ᾧ νεώριον, καὶ τεῖχος, καὶ ποταμὸς Εὐρώτας, καὶ Βοία πόλις, καὶ Μαλέα ἄκρα. [ΚΥΘΗΡΑ.] Κατὰ ταύτην κεῖται Κύθηρα νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Κατὰ δὲ ταύτην ἐστὶ Κρήτη νῆσος. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν προειρημένην ἄκραν Μαλέαν Σίδα πόλις καὶ λιμὴν, Ἐπίδαυρος πόλις καὶ λιμὴν, Πρασία πόλις καὶ λιμὴν, Μέθανα πόλις καὶ λιμὴν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις Λακεδαιμονίων. Ἐν μεσογείᾳ δ' ἐστὶ Σπάρτη καὶ ἄλλαι πολλαί. Παράπλους δὲ τῆς Λακεδαιμονίων χώρας ἡμερῶν τριῶν.

47. ΚΡΗΤΗ. Κατὰ Λακεδαίμονα νῆσος κεῖται Κρήτη· ἐγγυτάτω γὰρ Λακεδαίμων κεῖται τῆς Εὐρώπης. Διάπλους δὲ ἀπὸ Λακεδαίμονος ἕως ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Κρήτης, ἐφ' ᾧ ἐστὶ πόλις Φαλάσαρνα, ἡμέρας ὁρόμος. Ἀπὸ δὲ Φαλασάρνων Κριὸν μέτωπόν

leus portus et huic obversum tergum habens Psamathus portus. Medius inter utrumque portum in mare procurrit Tænarus cum templo Neptuni; deinde Las urbs cum portu, Gythium in quo est navale, tum munimentum, tum Eurotas fluvius, tum Bœa urbs et Malea promontorium. [CYTHERA.] Huic vicina est Cythera insula cum urbe et portu, cui opposita est Creta insula. Post supra memoratum promontorium Maleam Sida urbs cum portu, Epidaurus urbs cum portu, Prasia urbs cum portu, Anthana urbs cum portu. Præterea aliæ multæ sunt Lacedæmoniorum civitates; in mediterraneo tractu est Sparta aliæque multæ. Prætervectio regionis Lacedæmoniorum est dierum trium.

47. CRETA. Ex adverso Lacedæmonis insula jacet Creta; nam Lacedæmon ex Europæ regionibus ei proxima est. Traiectus a Lacedæmone ad Crætæ promontorium, juxta quod sita Phalasarna urbs, iter est diei. Post Phalasarna sequitur Criû metopon sive

ατλ.] Achilleum portum memorat Pausanias III, 25, 4 : Τευθρώνης δὲ ἀπέχει πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους... ἄκρα Ταίναρον, καὶ λιμένες ὅτε Ἀχιλλεῖός ἐστι καὶ Ψαμαθοῦς. Deinde a Tienaro pr. lectorem ducit ad Thyrides. Hinc de situ utriusque portus accuratioris aliquid colligi nequit. Quamquam in mappis uterque ad sinum Laconicum collocari solet ita, ut viator Teuthrone proficiscens primum ad Achilleum, deinde ad Psamathuntem veniat. Scylax igitur hoc quoque loco ordinem periegeseos reliquisset; nam Psamathuntem ante Achilleum debebat memorare. In eamque sententiam verba Periplus transposuit Fabricius. At quum Psamathuntem portum ad sinum Laconicum fuisse certum sit, alterum a parte opposita fuisse inde colligas, quod Scylax medium inter utrumque procurrere Tænarum dicit. Eodemque ducit etiam Stephanus Byz., qui Achilleum esse ait vicum et portum Μεσσηνίας. Vix enim dubium est hæc de ipso nostro portu, Messeniaco sinui obverso, intelligenda esse; certe de Messeniæ portu Achilleo aliunde non constat. Atque sic recte Leakeius I, p. 302 et Forbiger III, p. 990. Achilleus p. nunc *Jathy* sive *Cisternes*; Psamathus (de quo cf. Strabo p. 363; Plin. IV, 8; Æschin. Epist. I) hodie *porto Quaglio* sive *Kaio*. V. Leake. I. I. — Γύθειον] γυθειον cod. — καὶ τεῖχος] Hæc vulgo cum verbis Γύθειον ἐν ᾧ ν. jungunt; ego interpunctione separavi. Indicatur v. τεῖχος quod deinceps sequitur castellum. Trinasus. Pausanias III, 22, 3 : Ἐν ἀριστοτέρῳ δὲ Γυθείου στάδιον προσλαμβάνει ὡς τριάκοντά ἐστιν ἐν τῇ ἡπείρῳ Τρινασοῦ καλομένης τεῖχος, φρουρίου ποτὲ, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ οὐ πόλεως. Cf. Ptolem. III, 16, 9, ubi Τρινασσός (sic codd.) ἐπὶ νῆσον post Gythium ponitur. Etiamnum *Trinisa* (Leake. I, p. 232). — Βοία] Βοία Pausanias III, 21, 6 et alibi, Polybius V, 19, 8; Βοία Ptolem. III, 16, 9; Βοία Strabo VIII, p. 364; Βαα Plin. IV, 5. — Μετὰ δὲ ταύτην τὴν ατλ.] Codex : Μετὰ δὲ ταύτην ἡ προειρημένη ἄκρα Μαλέα; mutavi cum Fabricio, dubitans tamen; nam parum accurata est locorum descriptio. Dicere debebat : καὶ Βοία πόλις καὶ Ὀνοου

γνάθος ἄκρα· κατὰ ταύτην κεῖται Κύθηρα... Μετὰ δὲ τὴν προειρημένην ἄκραν ἐτέρα ἄκρα Μαλέα, ατλ. — Σίδα] Hanc præter Nostrum unus Pausanias III, 22, 9 memorat; sita ad portum Sancti Georgii secundum Boblaye *Recherches géogr. sur les ruines de la Morée* (Paris. 1826.) p. 89. — Ἐπίδαυρος] sc. Ἐπ. ἡ Λιμερά. — Μέθανα] Transposuit situm hujus urbis, si ita scripsit, Scylax. Nam Methana fuit inter Træzenem et Epidaurum Sacram dictam, quod fefellit Scylacem, qui supine et inadvertenter Methanam transtulit ad alterum litus, ubi fuit alia Epidaurus Limera dicta. PALMERIUS (Exerc. p. 273). — « Hic ego Scylacem a Palmerii vituperatione tueri tentabo. Nempe, tenui emendatione facta, legimus pro Μέθανα, Ἀνθάνα ex urbe Plinii (IV, 8) *Anthane*, vel Ἀνθήνη ex Thucydide (V, 41). » GAIL. Cf. Stephan. Byz. v. Ἀνθάνα; Harpocrat. v. Ἀνθήνη. Pausan. II, 38, 6. Quamquam Anthana non maritima sed mediterranea urbs fuisse videtur. Leake II, p. 494 et Boblaye p. 69 sitam fuisse putant ubi nunc sunt ruinae *Hellenico* dictæ; Ross. *Reisen* I, p. 163 locum *Palaecastrum* apud *Hagio Triada* Anthanæ assignat.

§ 47. Quæ de Creta insula auctor affert non ex Periplus fluxerunt, sed ex periegesi quæ ab occidua parte proficiscens potiorum urbium ditiones, sitaque in singulis oppida recensabat. Ex eodem fonte sua petivit Dionysius in An. Hell. 110 sqq. At centones quosdam attulisse satis habuit uterque. — Φαλάσαρνα] Sic neutro genere nomen effert etiam Dionysius. An. Hell. 119; Steph. B. s. v. et Strabo X, p. 474 (ubi codd. περὶ Φάλαρνα); quamquam idem p. 479 habet etiam Φαλασάρνης, genere fem., ut apud Polyb. XXIII, 15, 3, Ptolem. III, 15, Plinium IV, 20. Trahi huc quoque possit, quod infra in codice legitur ἡ προειρημένη Φαλασάρνα (accentu in penultima). Ruinae urbis prope hodiernum *Kutry*. V. Pashley. *Travels in Crete* (Lond. 1837), II, p. 69. Hæck. *Kreta* I, p. 26. — ἡμέρας ὁρόμος] Strabo X, p. 475 : Ἀπὸ δὲ Κιμάρου [ἐπὶ Ταίναρον] εἰς στάδιοι ἑπτακόσιοι. Id. VIII,

ἐστὶν ἀκρωτήριον. Πρὸς νότον δὲ ἄνεμον πλοῦς εἰς Λιθύην, ἐπὶ Χερρονήσου δὲ τὰς Ἀλιάδας τὰς Κυρηναίων πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἔστι δὲ ἡ Κρήτη μακρὰ στάδια ββ', στενὴ δὲ, καὶ τέταται ἀπὸ ἡλίου δυσμῶν πρὸς ἡλίου ἀνατολάς. Οἰκοῦσι δὲ ἐν Κρήτῃ Ἕλληνες, οἱ μὲν ἄπικοι Λακεδαιμονίων, οἱ δὲ Ἀργείων, οἱ δὲ Ἀθηναίων, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἄλλης δπόθεν ἐτυγεν. Εἰσὶ δὲ τινες αὐτῶν καὶ αὐτόχθονες. Πόλεις πολλὰ ἐν Κρήτῃ. [ΚΡΗΤΗΣ ΘΕΣΙΣ.] * ὡς ἀκρωτηρίῳ ἐστὶ πρώτη πόλις πρὸς ἡλίον δούμενον ἢ προσειρήμην Φαλασάρνα καὶ λιμὴν κλειστός· Πολυρρηγία,

Arietis frons promontorium; hinc meridiem versus navigatur in Libyam, et ad Chersonesi *Achilides* Cyrenaicas navigatio est diei noctisque. Longitudinem Creta habet stadiorum 2500; angusta vero est et ab occasu solis in ortum extenditur. Incolunt Cretam Græci, quorum alii Lacedæmoniorum coloni, alii Argivorum, alii Atheniensium, alii denique ex ceteris profecti Græciæ regionibus undecumque tulit sors. Pars vero incolarum etiam indigenæ sunt. Urbes multæ in Creta. [CRETE SITUS] Ad Corycum (?) promontorium prima urbs versus solem occidentem

p. 363 : Εἰς δὲ Κώρυκον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγύτατα πλοῦς ἐστὶ σταδίων διακοσίων (ἐξακοσίων?) πεντήκοντα. Plinius IV, 20 Cretam a Malea abesse dicit 75 mill. (= 600 stad.), quod vero proximum. || — ἄνεμον] ἀνέμου cod. Gronovius legi jubet : ἀκρωτήριον πρὸς νότον ἀνεμον. Πλοῦς δὲ ἐπὶ Χερσ. κτλ. Ac sane magis referbat Crumetopon quam Libyæ situm indicare. || — ἐπὶ Χερρονήσου τὰς Ἀλιάδας τὰς Κυρηναίων] τῶν Κυρ. apograph. Palat. *Chersonesus* Cyrenaica, Crumetopo opposita, memoratur ap. Strabo. XVII, p. 838 et Stadiasm. mar. magn. § 45. Apud Ptolem. IV, 5 p. 275 vocatur Χερρόνησος μεγάλη, quo epitheto distinguitur a Chersoneso parva ad Alexandriam. De eodem loco Stephanus Byz. v. Χερρόνησος· Ἔστι πέμπτη πόλις Λιθύης Χέρρουρα καλουμένη, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν Λιθύων τρίτῳ· « Ἐχεται Χερρόνησος, ὄνομα Χέρρουρα » (nunc *Ras-el-Tyn* vel *Raxatin*). Quod nostro loco legitur Ἀλιάδας, edd. mutarunt in Ἀλιάδας. « Ceterum sexies hæc Cyrenæorum Chersonesus memoratur a Scylace, ubique obscurius, tum hoc loco, tum § 108 : χερρόνησοι Ἀλιτιδες, λιμὴν; tum ib. : Πέτρικτος καὶ χερρόνησος... παρὰ γὰρ δὲ ἀπὸ χερρόνησων ... πλοῦς ἀπὸ χερρόνησος... ἀπὸ χερρόνησων τῶν Ἀντιδων. Patet igitur tum plurali tum singulari numero hunc locum esse designatum. Mihi pro ΑΛΙΤΙΔΕΣ et ΑΝΤΙΔΕΣ, in quo utroque nullus inest sensus, facili mutatione restituendum videtur ΑΛΙΑΔΕΣ, et ipse locus dictus fuisse χερρόνησοι Ἀλιάδες vel χερρόνησος Ἀλιάδες, *Chersonesi piscatoriæ* et *Chersonesi piscatoria*. Literas γ et λ permutatas habes etiam in Νωχίαντος pro Ὀχίαντος (§ 48). » CLAUSEN. Quodsi ante omnia vox græca circumspicienda esset, illud Ἀλιάδες probarem. At non hæc res est. Regio quæ Chersoneso orientem versus adjacet ex adverso insulæ Plateæ, ab Herodoto IV, 157. 169 Ἀζῆρις, a Callimacho in Apoll. 89 Ἀζῆλις vocatur (Cf. St. Byz. s. v.); porro versus occidentem centum a Chersoneso stadiis Ἀζῆρις locus notatur in Stadiasm. maris magni § 45. Ab hac autem regione vel ab oppido in cuius ditione sita erat Chersonesus, cognominata esse jure merito censebitur. Apud St. Byz. pro ὄνομα Χέρρουρα scribendum puto ὄνομα Ἀχέρρουρα, quod ad Herodoteam vocis formam Ἀζῆρις propius accedit (Quanta in Libyæ nominibus apud græcos auctores sit formarum fluctuatio nemo nescit). Apud Scylacem denique ex Ἀλιτιδες, Ἀντιδες, Ἀλιάδες eliciendum Ἀχλιτιδες (vel fortasse Ἀχλιτιδες), quod nomen quasi locum medium tenet inter ea quæ Alexander

Polyhistor et Callimachus Stephanusque præbent. || — ἡμέρας καὶ νυκτός], i. e., si Scylacis computum sequimur, stadiorum 1000. Consentit Agrippa apud Plinium IV, 20 et V, 5, qui a Phycunte promontorio Cyrenaico ad Crumetopon esse ait 125 mill. pass. At vera distantia a Creta ad Chersonesum est stadiorum 1750, quæ potuerunt quidem unius diei noctisque, at nonnisi faustissima navigatione percurri. Strabo VIII, p. 475 : Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς (Hæc in Scylacis Periplus intulit Fabricius)... Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου διασχίλους πησί. Idem XVII, p. 838 ... καὶ ἄκρα Χερρόνησος λιμένα ἔχουσα· καί ται δὲ κατὰ Κόρυκον (sic codd.; Κώρυκον scrips. vv. dd.; vix recte, quum Corycus sit boreale Cretæ promontorium) τῆς Κρήτης ἐν διάρματι χιλιῶν καὶ πεντακοσίων (δι·χιλ. κ. π. Groskurd., parum feliciter) σταδίων. || — ββ'] Sic etiam Dionysius. Non adeo falsus est hic numerus, si in metiendo oram insule meridionalem ejusque flexus sequaris. Idemque redit § 112, ubi tamen omnes fere numeri mire corrupti sunt. Linea recta Cretæ longitudo nonnisi 1500 est stadiorum, quem numerum præbet Agathemerus I, 5. II, 14. Idem tamen I, 5 etiam 2300 stadia affert, ex sententia Socratis, ut colligitur e Strabon. X, p. 474. Hieronymus ap. Strabon. computat stad. 2000, ac minorem etiam longitudinem statuit Artemidorus, qui ambitum insule 4000 stad. esse censebat. || — Κρήτης θέσις ὡς ἀκρωτηρίῳ ἐστὶ·] Sic verba exhibet junctique cod Parisinus. In apogr. Vat. est ἀκρωτέρῳ. Locus corruptus, probabiliterque ex margine quædam illata sunt. Quid lateat certius dici vix potest. Verti quasi Κρήτης θέσις olim margini adscriptus titulus esset eorum quæ in antec. de situ insule leguntur; deinde vero irrumpe glossemate ipsa Periplus verba turbata essent, in hanc illa sententiam refingenda : ἐπὶ Κωρύκῳ ἀκρωτηρίῳ ἐπὶ πρώτῃ πόλιν κτλ.; similiter Salmasius, Vossius, Osannus (V. Fuhr. ad Dicaearch. p. 448). Clausenius voluit : Κρήτης θέσις ὡς ἀκρωτηρίων, « Cretæ situs est sicut promontorium, i. e. Cretæ ea est figura quasi e meris multis promontoriis composita sit. » At quis tale quid tam ineptis verbis efferret! Ceterum comparari fortasse situm Cretæ cum aliqua re, non nego. Tu videas. || — Πολυρρηγία v. Πολύρρηνα codex; em. Gailius. Πολυρρηγία Ptolem. III, 15, p. 245, 10 Wilberg. (ubi cod. A. Πολύρρηνα), probante Spanhemio De præst. num. p. 909) et Stephan. Byz. (ubi 3

καὶ διήκει ἀπὸ βορέου πρὸς νότον· Δικτυνναῖον Ἀρτέμιδος ἱερὸν πρὸς βορέαν ἄνεμον, τῆς χώρας Περγαμίας πρὸς νότον δὲ Ὑρτακίνα· Κυδωνία καὶ λιμὴν κλειστός πρὸς βορέαν· ἐν μεσογείᾳ δὲ Ἐλυρος πόλις· πρὸς νότον δὲ Λίσσα πόλις καὶ λιμὴν παρὰ Κριού μέτωπον· πρὸς βορέαν δὲ ἄνεμον ἢ Ἀπτεραία χώρα· εἴτα ἡ Λαυπαία, καὶ διήκει αὕτη ἀμφοτέρωθεν, καὶ ποταμὸς Μεσάπιος ἐν αὐτῇ ἐστί· ** μετὰ δὲ Ὀσμίδα· Ἐλεύθερνα· πρὸς βορέαν· πρὸς νότον δὲ Σύβριτα· ** καὶ λιμὴν· πρὸς νότον Φαιστός· πρὸς βορέαν Ὀαξὸς καὶ Κνωσσός· πρὸς δὲ νότον Γόρτυνα, Ῥαῦκος· ἐν μεσογείᾳ

est Phalasarna cum portu clauso; tum Polyrhenia, cuius ditio a boreali insulae latere ad meridionale pertingit; Dictynnæum Dianæ fanum boream versus situm in Pergamia regione; notum versus Hyrtacina; Cydonia cum portu clauso boream versus; in mediterraneis Elyrus urbs; ad notum Lissa urbs cum portu prope Criumetopum; ad boream Apteraea regio; deinde Lampæa regio ad utrumque mare pertingens, in eaque fluvius Mesapius; [deinde Osmida]; post Osmidam Eleuthernæ ad boream; ad notum Sybrita; [ad boream Panormus urbs] et portus; ad notum Phæstus; ad bo-

codd. Πολύρρην et Πολύρην); Πολυρρήνιον Zenob. V, 30; Polyrrenium Plinius IV, 20. Cives Πολυρρήνιοι ap. Polyb. IV, 53, 6. 55, 5 et Strabon. X, p. 479. Situm urbis accurate definit Strabo l. I. Cf. Pashley l. I. II, p. 46. Hæck. l. I. I, p. 26. II, p. 440. || — Δικτυνναῖον Cf. Dionys. An. Hell. 122. Templum erat in Tityro monte (Strabo X, p. 479), qui a fano etiam Dictynnæus vocatur (Dionys. 129; Plin. IV, 20; Solin. c. 17 ed. Stephan.), sicut Psacium Tityri promontorium vocatur Dictynnæum prom. ap. Strabon. X, p. 484. || — Ὑρτακίνα] Ὑρτακίνα codd.; em. Meursius Creta. p. 40. Vid. numos ap. Mionnet. II, 277 et alios. Stephano urbs vocatur Ὑρτακὸς ἢ καὶ Ὑρτακίνας. Apud Ptolem. l. I. codd. Ἀρτακίνα. Ruinæ ap. Teminia. V. Pashley II, p. 116. Aliter de situ hujus et aliarum urbium statuit Hæck. Creta I, p. 391. || — Κυδωνία], hodie Khandia sec. Pashley I, p. 11. || — Ἐλυρος] Σάλυρος codd.; em. Meursius. V. Pausanias X, 16, 3; Xenion, Creticorum auctor, ap. Steph. Byz. v. Ἐλυρος (Idem v. Σία refert Syiam fuisse navale Elyri); Suidas v. Θαλάττας; Hierocles p. 650 Weßs.; numi ap. Eckhel. Num. anec. p. 148; Pellerin. III, p. 63; Mionnet Suppl. IV, p. 319. Ruinæ ap. Rhodhorani. V. Pashley II, p. 107. Hæck. I, p. 27. — δὲ Λίσσα] vel μὲν Λίσσα, Vossius; codd.: μέλισσα. Apud reliquos scriptores urbs vocatur Λιστός. V. Ptolem. l. I.; Hierocles p. 650; Stadiasm. mar. magn. § 316; Tab. Peutling.; Herodian. Περὶ μονηρ. λέξ. p. 38, 26. Quod apud Strabon. X, p. 479 legitur Ὀλυστός, et Λιστός apud Stephan. B. (s. v. Φαιστός), quum Phæstiadis oppidum fuisse dicatur, ab eo loco de quo nos jam agimus, alienum esse debet. Ceterum v. Pashley II, p. 91. || — παρὰ Κριού μέτωπον] Post hæc in codice leguntur: πρὸς βορέαν δὲ ἄνεμον ὄρος κάλλιπτον καὶ λιμὴν ἐν αὐτῷ ὄλως καὶ πᾶν. Hæc non suo loco legi et Oluntis urbis situs et verba seqq. πρὸς βορέαν δὲ ἢ Ἀπτ. coarguunt; transposuit Clausenius et post vocem Ῥαῦκος inseruit. Ego hæc inter Lyeti et Præsi mentionem media posui. || — ἡ Ἀπτεραία] ἀντὶ ἀπτερά codd.; em. Vossius. Cf. Dionys. An. Hell. 122: εἴταν Ἀπτεραίων (Ἀγγραίων cod.) λεγομένην ἐν μεσογείᾳ. Diodor. V, 64, 5: τῆς Ἀπτεραίων χώρας (ubi codd. plurimi τῆς ἀντισταπτεράων vel ἀντισταπτεράων; τῆς ἀντῆς Ἀπτεραίων probabiliter conj. Vossius). De urbe Ἀπτερά v. Strabo X, p. 479; Steph. B. et Suidas s. v.; Plinius IV, 20 [ubi Apturum]; Ptolemæus p. 245, 11; Hierocles l. I.; Pashley l. I. I, p. 36, qui nunc esse

censet Palæocastron ad Suda sinum); Hæck. I, p. 380. || — Ἀμπία] De Lampe vel Lappe vel Lappa urbe cf. Fragm. Hist. tom. IV, p. 364, 4. 529, 9. Sita prope hod. Polis. V. Pashley. I, p. 84. || — Μεσάπιος] Μεσάπιος codex; em. Meineke ad Dionys. An. Hell. 128, ubi fluvius absurdum nomine Μεσάπιος appellatur. Ille ipse fuerit qui prope Lappen urbem notatur, nisi forte eundem habere malis cum Massalia (hod. Megalopotamos) Ptolemæi. || — Ὀσμίδα] Vossius voluit: Μετὰ δὲ, Ὀσμίδα. Num recte nomen habeat aliunde non liquet. Pashley locum hunc collocat ad fontes Massaliæ fluvii. Ceterum lacunam notavi. || — Ἐλεύθερνα] Sic et eo accentu codex; Plinius (IV, 20) quoque: Eleuthernæ. Stephanus Ἐλεύθερνα (codd. Ἐλευθέρνα, quod emend. Meineke, laudato Lobeckio Pathol. p. 280); item Polybius IV, 53. 55 et Hierocles p. 650; Ἐλευθέρνα corrupte codd. Ptolemæi III, 15, p. 245, 15; quam formam reperit etiam Stephan. v. Ἐλευθέρνα; Ἐλευθέρνα est in Stadiasm. § 329 et Dion. Cass. XXXVI, 1. Etiam nunc Eleutherna. V. Pashley I, p. 145. || — Σύβριτα] Sic codex; Συβρίτα editt. Σύβριτα etiam Ptolemæus p. 245, 13. Subrita Tab. Peutling.; Συβρίτος Hierocles; Σύβριτος Steph. Byz. Urbis incolæ Σιβρίται in C. Inscr. II, p. 637. Urbs inter mediterraneas recensetur a Ptolemæo, nec occurrit in Stadiasmo; ab Eleutheris 8 mill. pass. distabat sec. Tab. Peutling. Prope hod. Ieni notatur in mappa Pashleyi. Quæ quum ita sint, simulque iterum ap. Nostrum sequatur πρὸς νότον, lacunam indicavi post v. Σύβριτα. Excidit: πρὸς βορέαν δὲ Πάνορος (vel Παντομάτριον vel Ἀστάλη) πόλις. Panormum in hac ora ponunt Pashley I, p. 157 et Kiepertus et Forbiger III, p. 1036 ex Plinio IV, 20, eamque urbem agnoscunt in ruinis quæ hodie vocantur Mylopotami. Sec. Ptolemæum p. 244, 1 in eo tractu Pantomatrium, secundum Stadiasm. mar. magn. Astale urbs maritima erat. || — Ὀαξός] vel Ἀξός; codd. Πέζος; emend. Vossius. Ἀξός ap. Herodot. 4, 154. E digamma æolico nata formæ Ὀαξός ap. Xenion. in St. Byz. et Hieroclem, Ὀξός ap. Apollon. Rhod. I, 1130 Denique Πέζος in C. Inscr. II, n. 3050. Numos vide ap. Eckhel. D. N. II, 305. Mionnet II, 90. Pellerin. III, 72. || — Κνωσσός] Κνωσός cod. Vatican., Κνωσις Paris., in quo haud raro ejusmodi formæ in ε ex sequioris ævi more occurrunt. || — Ῥαῦκος] Βαῦκος codex; emend. Holstenius et Polybio XXXI, 1, 1. XXXIII, 15; Alian. N. An. XVII, 35 (V. Fragm. Hist. IV, p. 305, 1); Steph.

δὲ Λύκος, καὶ διήκει αὐτὴ ἀμφοτέρωθεν· πρὸς βορέαν
δὲ ἄνεμον ἄρος Κάδιστον καὶ λιμὴν ἐν αὐτῇ Ὀλοῦς
καὶ πᾶν ᾗ· Πρασιὸς διήκει ἀμφοτέρωθεν· Γῤῥανος
ἀκρωτήριον Κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. Εἰσὶ δὲ
καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν Κρήτῃ· λέγεται δὲ εἶναι ἐκατόμ-
πολις.

48. ΚΥΚΛΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ. Κυκλάδες δὲ αἵτις εἰσὶ κατὰ
τὴν Λακεδαιμονίαν γῶραν οἰκούμεναι· Μῆλος καὶ λι-
μὴν, κατὰ δὲ ταύτην Κίμωλος, κατὰ δὲ ταύτην Ὠλία-
ρος, κατὰ δὲ ταύτην Σίκινος, αὐτὴ καὶ πόλις· κατὰ
δὲ ταύτην Θήρα, κατὰ δὲ ταύτην Ἀνάφη, κατὰ δὲ
ταύτην Ἀστυπάλαια. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπει-
ρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

49. ΑΡΓΟΣ. Μετὰ δὲ Λακεδαιμόνα πόλις ἐστὶν
Ἄργος, καὶ ἐν αὐτῇ Ναυπλία πόλις καὶ λιμὴν· ἐν
μεσογείᾳ δὲ Κλεωναὶ καὶ Μυκῆναι καὶ Τίρυνς. Πα-
ράπλους τῆς Ἀργείας γῶρας κύκλω (ἔστι γὰρ κύκλος
δ' Ἀργολικὸς καλούμενος) στάδια ρν'.

50. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ. Μετὰ δ' Ἄργος ἡ Ἐπίδαυρος γῶρα·

ream Oaxus et Cnossus; ad notum Gortyna, Rhau-
cus; in mediterraneis Lyctus, ditione sua mare attin-
gens utrumque; versus boream Cadistus mons ad
eumque Olus portus et Pan (?); Præsus deinde ad
utrumque mare pertinet; Granus (Itanus?) Cretæ
prom. versus ortum. Sunt etiam aliæ in Creta ur-
bes; nam centum urbibus instructa esse perhibetur.

48. CYCLADES INSULÆ. In conspectu Lacedæmonis
regionis Cyclades insulæ sunt habitatæ hæ: Melus cum
portu; ad eam Cimolus; ad hanc Oliarus; ad hanc
Sicinus, quæ et civitas; juxta hanc Thera; prope
quam Anaphe; prope eam vero Astypalæa. Sed re-
deo ad continentem, unde digressus eram.

49. ARGOS. Post Lacedæmonem est Argos civitas,
et in ea urbs Nauplia cum portu; mediterraneæ vero
Cleonæ, Mycenæ et Tiryns. Prætervectio Argivæ
regionis per orbem (est enim ibi sinus dictus Argoli-
cus) stadiorum 150.

50. EPIDAUROS. Post Argos sequitur regio Epidau-

Byz.: Παῦκος, ἐν μεσογείᾳ τῆς Κρήτης Lycophron 1304
habet gentile Δρακύνος, ad quod Tzetzes: Δρακύν, πόλις
Κρήτης. Sita ad radices orientales Idæ montis prope
Hagio Myro, sec. Pashley. I, p. 235. Mireris igitur
eam a Nostro πρὸς νότον poni; debebat certe ἐν τῇ μεσο-
γείᾳ. Fortassis in his quoque negligentia excerptoris
aliquid peccavit. Ceterum pro Βαζῶνος Meursius scribi
voluit Καζῶνος, quæ Cretæ urbs a Stephano s. v. me-
morata, aliunde non nota est. || — πρὸς βορέαν δὲ
ἄνεμον... καὶ πᾶν] Hæc codex in antec. habet
post verba παρὰ Κρονὸς μέτωπον, nisi quod pro Κρόνιστον
et Ὀλοῦς legitur Κάλλιστον et Ὀλοῦς (hoc et in Ptolem.
codd. nonnulli) Illud correxit Slothouversus (v. Gail.
ad Scylac. p. 578), hoc jam Vossius. De situ Olun-
tis v. Stad. mar. m. § 332, collato Ptolemæo III, 15,
p. 244, 11; Pausan. IX, 40, 3; Steph. Byz. s. v.; Bæ-
ckh. C. I. II, n. 2554. Cadistus mons memoratur ap.
Solinum c. 17, p. 42 ed. Steph.: *Albet* (Creta) *jugis*
montium Dictynnaei et Cadisti. Hoc loco, ut videtur,
usi Forbigerus et Kiepertus Cadistum et Dictynnaeum
unum eundemque habent, falso utique. Contra Man-
nertus VIII, p. 727 Cadistum refert ad Albos mon-
tes sive τὰ Λευκὰ ὄρη, quorum jugum est in meridioni-
ali et occidentali insule parte (Strabo X, p. 475).
Nititur hæc sententia loco Plinii IV, 20, ubi: *Montes*:
Cadistus, Idæus, Dictynnaeus, Coryceus. Ipsa (Creta)
abest promontorio suo, quod vocatur Criumetopon, .. a
Cyrenæorum promontorio Phycunte CXXX mill. pas-
suum; item Cadisto; a Malea Peloponnesi LXXV. Sane
si in his distantia a Libya ad Cadistum notatur, sequi-
tur Cadistum montem in meridionali Cretæ ora col-
locandum esse. Sed fugit geographos nostri Scylacis
locus, ubi Cadistus boreali lateri vindicatur, et aperte
maximum illud promontorium intelligendum est, quod
supra Oluntem in mare procurrit. Hunc vero locum
ei assignat etiam series montium ap. Plinium, qui ab
oriente occasum versus pergens primum ponit Cadistum
nostrum. Quod si repugnant deinde verba: *Item Ca-*
disto, id non fit culpa Plinii, sed librariorum: nam

locus mutilus est; suppleri jubeo: *item Cadisto* [*ab*
Astypalæa; et Coryco] *a Malea Peloponnesi* etc. Proba-
tur hoc altero Plinii loco IV, 23, ubi: *Astypalæa... abest a Cadisto Cretæ CXXX mill. pass.* Eaque distan-
tia bene habet. Quod attinet Peripli verba καὶ πᾶν,
quid in iis lateat nescio; καὶ πόλις conj. Vossius, vix
recte. In Stadiasmo et Ptolem. juxta Oluntem recense-
tur quindecim stadiis distans urbs Καμάρα; num hæc
indicatur? an alia? an revera fuit locus Πᾶν, sicuti erat
Πανόννα urbs inter Lyctum et Cnossus sita? || — Πα-
σὸς] πράσιος codex; emend. Meursius. Fort. satis erat
scripsisse Πρᾶσιος. De variis hujus nominis formis v.
Hæck. Creta I, p. 413. Bæckh. C. I. II, p. 405; Din-
dorf. in St. Thes. v. Πρασιός. || — Γῤῥανος] «Ejus nemo
meminit, nisi forte leg. Ἰτανον ex Plinio IV, 20.»
Vossius. — «Sed forsitan in hoc sedet memoria Γραμ-
μίου urbis, ut vocat Stephanus et collegit Meursius.»
Grosvonts. Steph. Byz. Γράμμιον (Γράμιον cod. Vos-
sianus), πόλις ἐν Κρήτῃ. || — ἐκατόμυπολις] ἐκατόν
πόλις codd. [Vid. Homer. II. II, 649. Strabo X,
p. 479, Plinius, alii.

§ 48. Κυκλάδες] Scylax igitur Cyclades Cretici ma-
ris aliasque maris Ægæi distinguere videtur. Vulgo
insulæ ad Cretam sitæ Sporadibus accensentur. Unum
laudasse sufficiat Strabonem X, p. 485: Αἰταί μὲν
ὄν ἐν τῇ Κρητικῇ πελάγει· ἐν δὲ τῇ Ἀιγαίῳ μᾶλλον αὐτῇ
τε ἡ Δῆλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυκλάδες, καὶ αἱ ταύταις
προσκειμέναι Σποράδες, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ λεγόμεναι περὶ
τὴν Κρήτην. || — Ὠλίανος] νωχίανος cod.; em. Sal-
masius. Oliarus quum Paro insulæ proxime adiaceat,
hoc loco parum apte nominatur. Contra vero Phole-
gandrus insula memoranda erat. || — Σίκινος] σίνος
codex; em. Salmasius. || — καὶ πόλις] ἡ πόλις codex;
em. Vossius. || — Ἀστυπάλαια] Ἀστυπάλῃ co-
dex; em. Bentley.

§ 49. Ἄργος] Ἄρτος codex, ut mox Ναυπλία... Κα-
θονα: . Τίρυνθα. || — ρν'] Hic numerus, si sinum lege-
ris, justo minor est.

§ 50 Μετὰ δὲ Ἄργος κατλ.] ἡ Ἐπίδαυρος δὲ γῶρα

καθ' ἧκει γὰρ εἰς τὸν κόλπον τοῦτον στάδια λ'. Μετὰ δὲ τὴν Ἐπιδαυρίαν χώραν Ἀλία καὶ λιμὴν. Αὕτη ἐστὶ ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Περιπλους ταύτης ἐστὶ σταδίων ἑκατόν.

51. ΕΡΜΙΩΝ. Μετὰ δὲ ταύτην Ἐρμιῶν πόλις ἐστὶ καὶ λιμὴν. Ταύτης δὲ περίπλους σταδίων π'. Μετὰ δὲ Ἐρμιῶνα Σκύλλαϊόν ἐστιν ἀκρωτήριον τοῦ κόλπου τοῦ πρὸς ἰσθμόν· ἐστὶ δὲ τὸ Σκύλλαϊον τῆς Τροιζηνίας. Καταντικρὺ δὲ αὐτοῦ ἐστὶ Σούνιον ἀκρωτήριον τῆς Ἀθηναίων χώρας. Κατὰ δὲ τοῦτό ἐστι νῆσος Βέλβινα καὶ πόλις. Τούτου τοῦ κόλπου ἀπὸ τούτου τοῦ στόματος εἰς τὸν ἰσθμόν στάδι' ἐστὶ ψμ'. Ἔστι δὲ ὁ κόλπος οὗτος αὐτὸς κατὰ στόμα εὐθύτατος.

52. ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἐρμιῶνα Τροιζηνία πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δ' ἐστὶν αὐτῆς στάδια λ'. Μετὰ δὲ ταῦτα νῆσος ἐστὶ Καλαυρία καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δ' ἐστὶν αὐτῆς στάδια τ'.

53. ΑἶΓΙΝΑ. Κατὰ δὲ ταύτην νῆσος ἐστὶ καὶ πόλις Αἶγινα καὶ λιμένες δύο. Ἐπ' ἀνέμῳ δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἤπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

54. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ. Μετὰ δὲ Τροιζηνίαν πόλις Ἐπιδάυρος καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ τῆς Ἐπιδάουρου χώρας στάδια [ρ] λ'.

55. ΚΟΡΙΝΘΙΑ. Μετὰ δὲ Ἐπιδάυρον ἡ Κορινθίων χώρα ἐστὶν [ῥ] πρὸς ἡῶ, καὶ τείχος Κεγχρεῖαι καὶ ἰσθμὸς, οὗ ἱερὸν Ποσειδῶνος. Ἐνταῦθα ἡ Πελοπόννησος λήγει. Ἔστι δὲ καὶ ἕξ τοῦ ἰσθμοῦ χώρα Κορινθίους, καὶ τείχος Σιδεῶς καὶ ἕτερον τείχος Κρεμμύων.

μετὰ Ἀργος codex Palatin. || — Ἐπιδάυριν] Ἐπιδάυρειαν codex. || — Ἀλίας] Ἀλίας ap. Strabon. VIII, p. 373, Diodor. XI, 78, Stephan. s. v., nec non ap. Thucyd. I, 105, 1, ubi: ἐς Ἀλίας (vgo ἐς Ἀλίας). Pausanias II, 36, 1 Ἀλικὴν dicit.

§ 51. Ἐρμιῶνα] Ἐρμιῶνα cod. et mox iterum. — || σταδίων π'] Numerus procul dubio corruptus est. || — Βέλβινα] Meminerunt ejus insulae Strabo VIII, p. 375. IX, p. 398, et Steph. B. v. Ἐρμιῶν, et Plinius IV, 19. Nunc S. Georgio d' Arbori. || — ψμ'] Non nimium esse numerum, si ora anfractus legeris, exputavit Lapius. Fabricius scripsit υμ', 430. || — εὐθύτατος] id est: litora utrinque non statim flectuntur et convergunt, sed eandem distantiam servantia recta procedunt.

§ 52 Τροιζηνία] Τροιζην cod. Pal. || — παράπλους... στάδια λ'.] « Bis recensetur, quantum Troezenia fuerit extensa, per triginta et per trecenta stadia. Triginta illa pertinent a promontorio Scyllaeo quod initium facit Troezeniae, usque ad eum terminum qui e regione Calauriae situs est, trecenta inde ab illo usque ad fines Epidauriae. Propterea dictum est: μετὰ δὲ ταῦτα (τὰ στάδια) νῆσος ἐστὶ Καλαυρία. » CLAUSEN. Ceterum Scyllaeum promontor. Scyllax in Troezeniorum ditione situm dixit, non vero etiam ejus esse initium. Quodsi vero sic rem intelligi voluit (ut ipse quoque puto), 80 stadiorum numerus Hermiones ore attributus falsus est; sin numerus ille recte habet, in

ria. Pertinet enim ad hunc quoque sinum spatio stadiorum 30. Post Epidauriam regionem Halia cum portu. Sita haec est in ore sinus Argolici. Prætervectio ejus est stadiorum centum.

51. HERMION. Deinceps est Hermion civitas cum portu. Hujus præternavigatio est stadiorum 80. Post Hermionem est Scyllaeum, promontorium sinus ad isthmum pertingentis. Est vero Scyllaeum in Troezenia; ex adverso ejus est Sunium promontorium Atticae regionis. E regione etiam est Belbina insula cum urbe. Hujus sinus ab hoc ore intus usque ad isthmum sunt stadia 740. Est vero hic sinus in ore rectissimus.

52. TROEZENIA. Post Hermionem Troezenia civitas cum portu. Prætervectio ejus est stadiorum 30. Post haec est insula Calauria cum urbe et portu. Prætervectio (reliquae Troezeniae) est stadiorum 300.

53. AEGINA. E regione Troezeniae est Aegina insula cum urbe et duobus portubus. Sed redeo ad continentem, unde diverteram.

54. EPIDAUROS. Post Troezeniam est civitas Epidaurus cum portu. Præternavigatio regionis Epidauri stadiorum 130.

55. CORINTHIA. Post Epidaurum est Corinthiorum regionis ea pars, quæ orientem spectat, et munimentum Cenchreae, et isthmus, ubi fanum Neptuni. Hic est finis Peloponnesi. Est vero etiam extra isthmum Corinthiis territorium, et Sidus munimentum et aliud munimentum Cremmyon. Præternavigatio Corin-

Troezeniae paraplo erratum est, omissa ea parapli parte, quæ ab Hermioniae finibus erat usque ad Scyllaeum. || — Μετὰ] Κατὰ scr. Fabricius.

§ 54. ρ λ'] λ' codex; illud Lapius posuit, probabiliter. Etenim a Scyllaeo promontorio usque ad Isthmum Scyllax stadia esse ait 740. Troezeniis vero tribuit stadia 330; Corinthiis usque ad Cremmyonem 300, adeo ut iisdem usque ad Isthmum tribuenda sint circiter 260. Hinc summa efficitur stadiorum 590. Desiderantur igitur 150, siquidem Troezeniorum stadia inde a Scyllaeo promontorio exputata sunt; sin minus, fortasse scribendum est αλ' (230).

§ 55. Κορινθία] Κεγχρεῖαι codex. Titulos codicis, utpote a librariis profectos saepeque ineptos, parum curamus. || — ἡ πρὸς ἡῶ] Articulum addidi e conjectura Gailii. || — Κεγχρεῖαι] Κεγχρεῖαι cod. || — Σιδεῶς] Cf. Xenophon. Hell. IV, 13: Αἰεὶ πρῶτον μὲν Σιδεῶντα, ἔπειτα Κρομμύων, et ibid. IV, 5, 19. Steph. Byz.: Σιδεῶς, Κορίνθου ἢ Μεγαρίδος ἐπὶ νείων. Euphorio et Nicander ap. Athen. III, p. 82, ubi Sidus κόρη Κορίνθου dicitur. Hesychius: Σιδεῶντις, κόρη τῆς Κορίνθου. Ruinae prope Sossaki sec. Boblaye Sur les ruines de la Morée, p. 35; prope Cassidhi inter Kineta et Kalamaki sec. Leake Travels in the Morea, III, p. 308. || — Κρεμμύων] Κρεμμύων codex; Κρεμμύων, κόρη Κορίνθου ex Eudoxo citatur ap. Stephan.; Plinius quoque Cremmyon. De formis Κρεμμύων, Κρομμύων, Κρομμύων, v. Steph. Thesaur. v. Κρομμύωντος.

μυών. Πραράπλους δὲ τῆς Κορινθίων χώρας μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Μεγαρέων στάδια 7'.

56. ΜΕΓΑΡΑ. Ἀπὸ δὲ τῆς Κορινθίων χώρας Μεγάρα πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν καὶ Νίσαια τείχος. Πραράπλους δὲ τῆς Μεγαρέων χώρας μέχρι Ἰαπίδος (ἐστὶ γὰρ οὗτος ὅρος τῆς Ἀθηναίων χώρας), στάδια 140'.

57. ΑΤΤΙΚΗ. Μετὰ δὲ Μεγαρεῖς εἰσὶν Ἀθηναίων πόλεις. Καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς Ἐλευσίς, οὗ ἱερὸν Δῆμητρος ἐστὶ, καὶ τείχος. Κατὰ τοῦτό ἐστι Σαλαμίς νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Ἐπειτα δὲ Πειραιεύς καὶ τὰ σκέλη καὶ Ἀθῆναι. Ὁ δὲ Πειραιεύς λιμένας ἔχει γ'. Ἀνάφλυστος τείχος καὶ λιμὴν. Σούνιον ἀκρωτήριον καὶ τείχος· ἱερὸν Ποσειδῶνος· Θορικὸς τείχος καὶ λιμένας δύο· Ῥαμνοῦς τείχος. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι λιμένες ἐν τῇ Ἀττικῇ πολλοί. Περίπλους τῆς Ἀθηναίων χώρας στάδια 1140' ἀπὸ Ἰαπίδος χώρας ἐπὶ Σούνιον στάδια 490' ἀπὸ Σουνίου μέχρι τῶν ὄρων τῶν Βοιωτῶν στάδια 650'.

58. ΝΗΣΟΙ ΚΥΚΛΑΔΕΣ. Κατὰ δὲ τὴν Ἀττικὴν εἰσὶ νῆσοι αἱ Κυκλάδες καλούμεναι, καὶ πόλεις αἷδε ἐν ταῖς νήσοις· Κέως (αὕτη τετράπολις· [Ποιήσασα πόλις] καὶ λιμὴν, Κορησσία, Ἰουλὶς, Καρθαία). Ἐλένη·

thiorum regionis usque ad terminos Megarensium, stadiorum est 300.

56. MEGARA. Post Corinthiorum regionem est Megara urbs cum portu et Nisea munimentum. Præternavigatio Megarensium regionis usque ad Iapidem (est enim hic terminus Atheniensium regionis), stadiorum 140.

57. ATTICA. Post Megarense sunt Atheniensium civitates. Et primum Atticæ est Eleusis, ubi fanum Cereris et munimentum. Circa hoc est insula Salamis et urbs cum portu. Deinceps est Piræeus ejusque crura et Athenæ. Piræeus vero portus habet tres. Anaphlystus munimentum cum portu; Sunium promontorium; templum Neptuni; Thoricus munimentum cum duobus portubus; Rhamnûs munimentum. Sunt etiam alii complures in Attica portus. Circumnavigatio Atheniensium regionis est stadiorum 1140; ab Iapide regione usque ad Sunium stadia 490; a Sunio usque ad terminos Bœotiæ stadia 650.

58. INSULE CYCLADES. Ad Atticam sunt insulæ quæ Cyclades appellantur, urbesque in iis hæ sunt: Ceos in qua urbes sunt quattuor, [Pæessa] cum portu, Coressia, Iulis et Carthæa; Helena; Cythnus insula

Situs locus prope *Hagios Theodoros* sec. Boblaye l. I. Paullo aliter Leake l. I.

§ 56. Μέγαρα] Μεγαρέων cod.; em. eddit. || — Νίσαια] Μεγαία codex; em. Voss. || — Ἰαπίδος] Ἰαπίδος codex h. l. et mox iterum; em. Berkelius e Stephano: Ἰαπίς, χαράδρα Ἀττικῆς εἰς Μέγαρα ἀπάγουσα, ὡς Καλλιμαχος Ἐκάλει. « Quam Stephanus γάρδοσαν, recte Scylax in sqq. χώραν vocat, intelligens vallem sic appellatam ab perfluente fluviolo ejusdem nominis. Erat ibidem locus quem Aristophanes (Acharn. 803) vocat Φέζαλα, cujus scholiastæ propterea dicitur τόπος Μεγαρίδος, οἱ δὲ Ἀττικῆς, laudatus ὡς ἰσχυρὰς. » GROCONIUS. Fluit Iapis ad radices meridionales montis Κέρατα dicti, quem Strabo Atticæ et Megaridis terminum esse dicit.

§ 57. καὶ τείχος] Munitam fuisse Eleusinem constat e Demosthene De coron. p. 238, 15 sqq. Cf. Livius XXXI, 25: *Eleusinem profectus spe improvisi templi castelli, quod et imminet et circumdatus est templo, capiendi*. Post vocem τείχος in codice leguntur: καὶ νῆσος Σάλαμις; quæ eieci. Quamquam ejecta voce καὶ retinere possis verba νῆσ. Σ., tamquam titulum iis quæ de Salamine sequuntur a librario præfixum. || — τὰ σκέλη] Structa illa Ol. 84, 4. 451 a. C. Quare hæc, utpote a Scylacis ætate aliena, ab interpolatore profecta putavit Gailius. Idem etiam quæ de Piræeo portu sequuntur, condemnare debebat, quum Darii ætate ante Themistoclem solo Phalereo Athenienses uterentur (Pausan. I, 1, 2), notante Clauvenio. || — λιμένας ἔχει γ' sc. τὸν Κανθάρου λιμένα, deinde τὸ Ἀρροδίστιον et in intima Piræei parte τὸ ἑμπόριον. V. Menecles ap. Schol. Aristoph. Pac. 145 (Fr. Hist. IV, p. 450, 4); Pausan. I, 1; Thucyd. I, 93. Ζέξ portus frumentarius, qui (ex Hesychio

s. v. Ζέξ) Piræei pars fuisse putabatur, isthmo a Piræeo separatus, orientem versus situs erat, atque hodie *Pashalimani* vocatur, uti demonstravit Ulrichs (Οἱ λιμένες καὶ τὰ μακρὰ τείχη τῶν Ἀθηνῶν in Diario Atheniensi quod Ἐρμινεῖς inscribitur, 1843, et germanice in *Abhandlgen d. Bayer. Acad. d. Wiss.* 1843, III, p. 645 sqq.) Aliorum de hac re sententias recenset Forbiger. *Geogr.* III, p. 946. || — Ἀνάφλυστος τείχος] V. Xenophon. De vectig. 4, 43 p. 707 ed. Didot.: Ἔστι μὲν γὰρ ὁμήπου περὶ τὰ μέταλλα ἐν τῇ πρὸς μαγιστρὸν θαλάττῃ τείχος ἐν Ἀναφλύστῳ· ἐστὶ δ' ἐν τῇ πρὸς ἄρκτον τείχος ἐν Θορικῷ· ἀπέχει δὲ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἀπὸ τῆς ἑ' στάδια. Cf. Strabo IX, p. 398; Pausan. II, 30, 8; Ptolem. III, 15; Steph. B., Suidas, Harpocrat. s. v.; schol. Arist. Eccles. 902. || — Σούνιον τείχος] Hæc quoque interpolatori vindicare debebat Gailius. Nam Sunium munitum est Ol. 91, 1. 416 a. C., teste Thucydide VIII, 4. Porro Thoricum, cujus deinceps mentio fit, muris Athenienses instruxerunt Olymp. 92, 3. 410, uti Xenophon. Hell. I, 2, 1 docet. — Verba ἱερὸν Ποσειδῶνος· Θορικὸς (ἐθρικὸς cod.; em. Miller) τείχος omisit cod. Palatinus. Neptuni templum ad Sunium fuisse alibi me legere non memini. Lapius nescio quibusnam ductus iudiciis locum hujus templi hi indicat verbis: « Tour sur un petit cap au sud du port Mandri. » || — Ῥαμνοῦς] Ῥάμνος codex. || — 490] 490' cod. Parisin., ubi αἰτῶτα scriptum, ut ductus ad 20 proxime accedant. Apographum Palatinum habet 490'.

§ 58. Νῆσοι Κυκλάδες] Huc transposui titulum, qui in cod. legitur ante vocem Κέως. || — Ποιήσασα πόλις] supplevit Vossius e Strabone X, p. 486. Dionysius quoque v. 135 tetrapolin fuisse insulam dicit. Ptolemæus III, p. 235, 1 nonnisi tres urbes, Coressum,

Κύθνος νῆσος καὶ πόλις· Σέριφος νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν· Σίρνος· Πάρος λιμένας ἔχουσα δύο, ὧν τὸν ἓνα κλειστόν· Νάξος· Δῆλος· Ῥήνη· Σύρος· Μύκονος (αὕτη οἰκίσις)· Τήνος καὶ λιμὴν· Ἀνδρος καὶ λιμὴν· Αὗται μὲν αἱ Κυκλάδες νῆσοι. Ὑπὸ δὲ ταύταις ἔτεραι νῆσοι αἶδε πρὸς νότον· Ἴος καὶ λιμὴν (ἐν ταύτῃ Ὀμηρος θάπεται)· Ἀμοργός, αὕτη τρίπολις καὶ λιμὴν· Ἰκαρος, οἰκίσις.

Μετὰ δὲ Ἀνδρόν Εὐβοία νῆσος· αὕτη τετράπολις· εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῇ Κάρυστος, Ἐρέτρια καὶ λιμὴν, Χαλκίς καὶ λιμὴν, Ἑστίαια καὶ λιμὴν. Ἡ δὲ Εὐβοία ἀπὸ Κηναίου Διὸς ἱεροῦ ἐπὶ Γεραιστὸν, Ποσειδῶνος ἱερὸν, ἔχει στάδια αὐτὴ· τὸ δὲ πλάτος στενὴ ἔστιν ἡ Εὐβοία. Ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ πελάγει εἰσὶ νῆσοι αἶδε· κατ' Ἐρέτριαν Σχῦρος καὶ πόλις· Ἴκος, αὕτη οἰκίσις· Πεπάρθιος, αὕτη τρίπολις καὶ λιμὴν· Σκιάθος, αὕτη οἰκίσις καὶ λιμὴν. Μετὰ ταῦτα ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπόμην.

59. ΒΟΙΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Ἀθήνας εἰσὶ Βοιωτοὶ ἔθνος· καθήκουσι γὰρ καὶ οὗτοι ἐπὶ ταύτην τὴν θάλασσαν. Καὶ ἔστιν ἐν αὐτῇ πρῶτον ἱερὸν Δήλιον, Αὔλις ἱερὸν, Εὐρύπος, τεῖχος, Ἀνθηδών τεῖχος, Θῆβαι, Θεσπίαί,

Iulidem et Carthæam recenset, quum jam Strabonis ætate Pœceassa et Coressus non amplius exstarent. Cf. Plinius IV, 12. || — Κορησία || Κορησία codex. V. Strabo l. 1. et Stephan. v. Κορησιός. || — Καρθαία || αἶτρα codex; em. Vossius. || — Ἐλένη || Quum in ceteris insulis recensendis certus quidam ordo sit, mireris Helenam, quæ Sunio proximæ adiacebat, post Ceum collocari, nec dicam hanc insulam omnino non solere Cycladibus accenseri, ac secreta demum Helena, latraticium Cycladum numerum duodenarium erui. Auctor ex quo hæc fluxerunt, eodem modo rem instituerit, quo Artemidorus fecit, qui ab Attica proficiscens primum nominavit Helenam, deinde vero ad Cyclades se convertit. Vide Strabon. X, p. 485. || — κλειστόν || κλειστόν codex; em. Gronovius; κλειστόν scripsit Vossius alique, falso utique, nam ΔΕ et ΑΘ confusa esse, ut in Καθῶναι pro Κλειωνά etc., non est dubium. — || Ῥήνη || Sicetiam Menander Rhet. ap. Walz. Rh. gr. tom. IX, p. 191 et Ptolemæus III, 14, p. 235, 15 et Stephanus : Ῥήνη, νῆσος μικρὰ πλεῖστον Δήλου· λέγεται καὶ Ῥήνις (cuius formæ exemplum desideramus) et Ῥηνάϊα (Ῥηνάϊα cod. Vat.). De usitatissimis Ῥηνάϊα et Ῥηνάϊα v. Steph. Thes. s. v. et Meineke ad St. Byz. s. v. Rhenen inter Cyclades non enumerat Artemidorus, contra vero Melam iis accenset, nec non parvulas illas tres : Gyarum, Oliarum et Propesinithum, quæ quamvis in gyro isto sitæ sint, ab antiquioribus tamen omnino non in censum vocabantur. || — Σύρος || σύρος codex; em. Harduinus ad Plin. l. 1, et Tzschucke ad Melam II, 7, p. 540. || — Μύκονος οἰκίσις || Unius urbis meminit Ptolemæus p. 235, 18, alterius nemo. || — πρὸς νότον || πρὸς νότον codex; em. Vossius; πρὸς νότον, « a meridie in septentrionem eundo. » Gaius et Clausen, parum apte et contra usum scriptoris. Mitto Palmerii conjecturam : ὑπὸ δὲ ταύταις ἔτεραι νῆσοι αἶδε Σποράδων· Ἴος κτλ. ||

cum urbe; Seriphus insula cum urbe et portu; Siphnus; Parus cum duobus portubus, quorum unus clausus; Naxus, Delus, Rhene, Syrus, Myconus cum duabus urbibus; Tenus cum portu; Andrus cum portu. Hæ quidem sunt Cyclades insulæ. Sub his vero sunt aliæ insulæ meridiem versus : Ios cum portu, in qua Homerus sepultus est; Amorgus, quæ tres habet urbes portumque; Icarus cum duabus urbibus.

Post Andrum vero est Eubœa insula, in qua urbes sunt quattuor, Carystus, Eretria cum portu, Chalcis cum portu, Hestîa cum portu. Eubœa a Cenæi Jovis fano usque ad Geræstum Neptuni fanum est stadiorum 1350; latitudine vero angusta est.

In Ægæo autem pelago insulæ sunt hæ : circa Eretriam Scyrus cum urbe; Icus in qua urbes duæ; Peparethus, cui tres urbes cum portu; Sciathus, cui duæ urbes cum portu. Post hæc redeo ad continentem, unde deverteram.

59. ΒΟΕΩΤΙ. Post Athenas sunt Bœoti : pertingunt enim hi quoque ad hoc mare. Primum apud eos est fanum Delium, tum Aulis fanum, Euripus adeumque munimentum, Anthedon munimentum, Thebæ, Thespiæ,

— Ὀμηρος || Cf. Aristot. fr. 274 (Fragm. Hist. II, p. 186); Strabo X, p. 484; Plinius IV, 23; Pausanias X, 24, 2; Welcker Zeitschrift f. Alterth. 1841, N. 37-41. || — τριπολις || Urbes erant Arcesine, Minnoa et Ægiale, ut Stephanus v. Ἀμοργός et Ptolemæus V, 2 tradunt. Ceterum ignotæ urbes. || — Ἰκαρος οἰκίσις || Plinius l. 1. : Icarus... cum oppidis duobus, tertio amisso. Urbes Oënoen et Dracanum et Ὑρομον, cui Ἰστοί nomen, memorat Strabo XIV, p. 639. De Oënoe v. Eparchides in Fragm. Hist. tom. IV, p. 404. || — Ἑστίαια || « Histîa a Scylace memoratur nomine antiquo, ut ap. Herodot. VIII, 23, Thucyd. I, 114. 37, nondum Oreus, quod nomen accepit quo tempore Eubœam debellavit Pericles Olymp. 83, 3. 445 a. C., qui Histîæenses in Macedoniam eiecit, urbem Atticis tradidit colonis, a quibus dicta est Oreus (Theopomp ap. Strabon. X, p. 445). Tamen non antiquior habendus est Scylax, quum post hoc tempus factum sit quod narrat Thucydides, et Pausaniæ etiam ætate sæpius antiquo Hestîææ nomine dicta sit Oreus (VII, 26, 4). » CLAUSEN. Cf. Scym. v. 578.

§. 59. Βοιωτοί || Βοιωταί codex, Βοιωτία edd. || — Εὐρύπος, τεῖχος || codex : Εὐρύπος τεῖχος. Ἀνθηδὼν τεῖχος· Θῆβαι· Θεσπιαί· Ὀρχόμενος. Post vocem Εὐρύπος interpunxi; nam τεῖχος sic nude positum ita antecedentibus jam vidimus; sin corrigere velis, scribe Εὐρύπου τεῖχος; nam Εὐρύπος τεῖχος dicere vix licebat. De re cf. Strabo X, p. 403 : πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐρείσθηκεν, ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Βοιωτίας. Letronnius legi voluit : Εὐρύπος, τεῖχος Ἀνθηδών, τεῖχος [Σαλγανεύς], Θῆβαι. Præstabat quod hinc dedit Fabricius : Εὐρύπος, [Σαλγανεύς] τεῖχος, Ἀνθ. τεῖχος; hanc enim seriem situs locorum flagitat (v. Dicæarch. fr. 60. tom. II, p. 260). At falsum est utrumque. Nam vicus qui ad tumultum Salganei Bœoti post Per-

Ὀρχομενὸς ἐν μεσογαίᾳ. Εἰςὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις. Παράπλους δὲ τῆς Βοιωτίας χώρας ἀπὸ Δηλίου μέχρι τῶν Λοκρῶν ὁρίων στάδια σν'.

60. ΛΟΚΡΟΙ. Μετὰ δὲ Βοιωτοὺς εἰσι Λοκροὶ ἔθνος. Καὶ εἰσι κατ' Εὐβοίαν αὐτοῖς πόλεις αἶδε· Λάρυμνα, Κύνος, Ὀποῦς, Ἀλόπη· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πολλὰ Λοκροῖς. Παράπλους δὲ τῆς χώρας αὐτῶν στάδια σ'.

61. ΦΩΚΕΙΣ. Μετὰ δὲ Λοκρούς εἰσι Φωκεῖς διήκουσι γὰρ καὶ οὗτοι εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην. Καὶ πόλεις αὐτοῖς εἰσὶν αἶδε· Θρόνιον, Κνημῖς, Ἐλάτεια, Πανοπεύς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις αὐτοῖς ἐν μεσογαίᾳ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Φωκεῶν χώρας στάδια σ'.

62. ΜΗΛΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Φωκεῖς εἰσι Μηλιεῖς καὶ ὁ κόλπος ὁ Μηλιεύς. (Ἐν τούτῳ [τῷ] κόλπῳ εἰσὶν οἱ Λιμοδώριες καλούμενοι οἶδε· Ἐρινεὺς, Βοῖον, Κυ-

Orchomenus in mediterraneo tractu. Subt etiam aliae urbes. Præternavigatio vero Boeotiae regionis, a Delio usque ad Locrorum terminos, stadiorum est 250.

60. LOCRI. Post Boeotos sunt Locri. Urbes eorum Euboeae objectae sunt : Larymna, Cynos, Opus, Alope ; habent vero Locri etiam alias urbes multas. Prætervectio eorum regionis est stadiorum 200.

61. PHOCENSES. Locros sequuntur Phocenses : nam hi quoque ad hoc mare pertingunt. Urbes eorum sunt hae : Thronium, Cnemis, Elatea, Panopeus. Habent quoque alias civitates in mediterraneo tractu. Prætervectio Phocensium regionis est stadiorum ducentorum.

62. MELIENSÆS. Post Phocenses sunt Melienses sinusque Meliacus. (Ad hunc sinum sunt qui dicuntur Limodorienses, quorum urbes sunt Erineus, Bœum,

sica tempora conflatus est (Strabo IX, p. 403), à Ptolemæo demum, Antigoni duce, mœnibus est instructus, Olymp. 117, 1. 312 a. C. Vid. Diodor. XIX, 77, 4. Ante Gailium iungebant τειχος Θῆβαι, ex eoque Dodwellus demonstrare studebat scriptorem nostrum post eversas Thebas vixisse. || — Λοκρῶν ὁρίων] λευκῶν ὁρίων codex ; em. Palmerius.

§ 60. Κύνος, Ὀποῦς] Κυνουπόρος codex ; em. Gronovius. Ceterum Opus ante Cynum memoranda erat. || — σν'] A Larymna ad Alopen linea recta sunt ad 250 stadia, sin anfractus litoris sequaris, vel supra 350. || — Λάρυμνα] sc. ἡ ἄνω Λάρυμνα, quæ Locridis erat : καὶ γὰρ ἐτέρη ἐστὶν ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, ἡ Βοιωτικῇ, ἣ προσέθισαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω (Strabo IX, p. 406 extr., ubi v. Groskurd.). Cf. Plinius IV, 12 ; Pausanias IX, 23, 7 ; Gell *Itin. of Greece* p. 117 ; Ulrichs *Reisen in Griechenland* I, p. 229 sqq.

§ 61. Θρόνιον, Κνημῖς] Debebat : Κνημῖς (Κνήμις cod.), Θρόνιον. Ac Thronium quidem, quamvis 20 stadia ab ora dissitum, sed portu tamen cum mari junctum, inter maritima loca recenseri poterat ; reliquis duobus præmittenda erant verba : ἐν μεσογαίᾳ δέ. Ceterum Cnemis, Thronium ceteraque urbes Locrorum Epicnemidiorum in potestatem Phocensium venerant tempore belli sacri. Ejus anno tertio (Ol. 106, 4. 353) Onomarchus Thronium expugnavit incolasque in servitutem abegit (Diodor. XVI, 33, 3) ; anno sequenti Phayllus reliquas urbes cepit diruitque (Diod. XVI, 30, 3 sqq.). Cf. Æschines *De fals. leg.* p. 45, 33 sqq. Hinc jam Palmerius (Græcia ant. p. 566 sq.) rectissime collegit Periplum nostrum non esse istis temporibus antiquiorem. Respondit Sancto-Crucius, vir ἀκριβώτατος (*Mém. de l'Acad.* t. XLII, p. 366), haud ex Æschine documenta sua petivisse Scylacem, posseque Thronii expugnationem ad priora tempora removere. Attamen belli Peloponnesiaci tempore Thronium non erat Phocensium, sed Locrensiū, teste Thucydide II, 26, coll. Diodoro XII, 44, 1 : adeo ut his Locride Phocenses petitos esse fingi deberet. Gailius vero ut probet verba Scylacis διήκουσι γὰρ οὗτοι : εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην vetustissimam prodere geographiam, Strabonem affert, qui (IX, p. 416) : Ἡ

Φωκίς ἐστὶ, inquit, πρὸς ἄρκτον παραδεδογμένη τῇ Βοιωτίᾳ παραπλησίως ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, τό γε παλαιόν. Sane quidem prisca temporibus Phocenses ad oram borealem pertinuerunt, Daphnuntem ibi urbem possidentes, cujus ditione Locrenses Epicnemidii ab Opuntii dirimebantur (Cf. Plinius IV, 13 : *Phocidis in litore unum Daphnūs*) ; deinde vero Daphnunte diruta, hæc regio Locrensiū facta est. Sed quid hæc ad Scylacem ? qui non hanc modo regionem, ad totam oram, quæ Locrensiū fuerat, Phocensibus attribuit. — Cnemis urbs etiam Plinio vocatur (IV, 12) ; reliquis Κνημίδες. V. Strabo p. 246 ; Ptolem. III, 15 ; Mela II, 3, 6. || — Φωκίων] Φωκίων codex.

§ 62. Λιμοδώριες] Hesychius : Λιμοδώριες· οὕτω ἐκλήθησαν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου, ἀπορίας γαλεπῆς ἐκεί· γενομένης, ἀποικισθέντες διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ κατοικήσαντες περὶ Ῥόδον καὶ Κνίδον. Διδυμος δὲ τοὺς περὶ τὴν Οἶτην (ὕτην cod.) κατοικοῦντας οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ λιμώττειν καὶ μοχλοθρᾶν ἔχειν ταύτην [τὴν γῆν]. Priorem nominis explicationem Suidas quoque et Photius s. v. exhibent, quibus adde Plutarchum in *Proverb.* I, 34 p. 326 ed. Schneidew. et Leutsch. : Λιμοδώριες. Σιτοδείας ποτὲ γενομένης ἐν Πελοποννήσῳ, ἐφόδια τινα λαβόντες ἀπῆραν· πλανομένους δὲ αὐτοὺς ἀποδέξατο ἡ ἐν Ῥόδῳ τριπόλις. Ἐκλήθησαν δὲ διὰ τοῦτο Λιμοδώριες. Severior historia non novit hanc populi denominationem, quæ comicorum dicteris vel populari facetiarum studio deberi videtur. Neque in nostro libello mentio earum ab ipso Peripli auctore profecta esse possit existimari. Certe ratione introducuntur inepta, quum tripolis Dorica in mediterraneis pone Malienses sita esset, minimeque ad oram maritimam pertineret, id quod ex verbis ἐν τούτῳ [τῷ] κόλπῳ rerum ignari colligere debebant. Clausenius quidem hæc recte habere censet : « Scylax, ait, a Phocensibus ad enarrandum sinum Maliensem pergit, ideoque populum a quo nomen is acceperit, commemorat. Tum meminit Doriensium, quorum ditio angusto tractu usque ad hunc sinum excurrit (Herodot. VIII, 31) ; quibus descriptis de ipsis dicit Maliensibus. Horum enim ditionis sunt Thermopylae, Trachis, Oëta, Heraclæa et amnis Sperchius. » At Herodoti loco nihil

τίον). Ἐνταῦθα Θερμοπύλαι, Τραχίς, Οἶτη, Ἡράκλεια, Σπερχεῖος ποταμός. ΜΑΛΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Μηλῆεις [Μαλιεῖς] ἔθνος. Ἔστι δὲ Μαλιεῦσιν ἡ πρώτη πόλις Λάμια, ἐσχάτη δὲ Ἐχίνος· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Μαλιεῦσι, μέχρι οὗ ὁ κόλπος ἐπιθίγη. Καὶ τῇ

Cytinium.) Illic Thermopylae, Trachis, Oeta, Heraclea, Sperchius fluvius. MALIENSES. Post Melienses vero sunt [Malienses], primumque Maliensium urbs Lamia, postrema Echinus est. Ceterum aliae quoque civitates Maliensibus sunt quousque sinus pertingit. Regioni Maliensium finitimi sunt ex superioribus me-

inest, quo doceamur Diores ad mare pertinuisse. Pendet Clausenius non ex Herodoto, sed ex Müllerii sententia in *Dor.* I, p. 40 exposita et in mappa Graeciae ab eodem delineata. Nimirum quum apud schol. Pindar. P. I, 121 sex tribuantur Doriensibus oppida, Erineus, Cytinium, Bœum, Lilaëum, Carphaea et Dryope : Carphaeam eandem esse censebat cum Scarphaea, Locrorum Epicnemidiorum urbe maritima, a Thermopylis stadia 56, a Thronio stadia 80 distante, adeoque recte habere credebatur ea quæ in Scylace nunc leguntur. At ipse Müllerus sententiam retractavit in libello : *Zur Karte des nördlichen Griechenlands* p. 31 sq., ubi Carphaeam scholiastæ intelligendam esse monet de ea urbe quam Τέρρην Homerus II. 2, 532 et Stephanus s. v. vocant, Σάρρην vero Strabo I, p. 60 et IX, p. 426 dicit, posteaque Φαρύγγας denominatam esse docet. Hæc enim urbs haud longe dissita a Dorica tetrapoli erat inter Oetam et Parnassum montes. Idem Müllerus ad infringendam nostri loci auctoritatem Ciceronem laudat (De rep. II, 4) : *Extra Peloponnesum Ænians et Diores et Dolopes soli absunt a mari*. Quod quidem testimonium tanto maioris faciendum est, quum ex Ep. ad Att. VI, 2 liqueat Ciceronem in Geographicis suis præ ceteris secutum esse Dicæarchum (v. Fragm. Hist. II, p. 267, 73), virum Scylaceo ævo proximum, quem supra § 44 de re satis recondita cum Periplo nostro composuimus. Denique Phocensium oram, sive veterem Locrorum Epicnemidiorum ditionem, usque ad ipsas Thermopylas pertinuisse etiam inde colligo, quod Nicæa urbs, quæ vix viginti a Thermopylis stadia distat, una cum Thronio ceterisque Locridis urbibus a Phocensibus occupata est, testante Æschine De fals. leg. § 132, p. 45, 33. || — καλούμενοι οἷδε] καλούμενοι, καὶ πόλεις αἷδε proposuit Vossius, recepit Fabricius, præter necessitatem. || — Ἐρινεός. Κυτίνιον] ἔρινος. τὸ γούνιον codex; em. Vossius. Omisit auctor vel non agnovit quartam urbem, Pindum (Strabo IX, p. 427; Mela; Plinius, schol. Pind. P. I, 121) vel Acypham (Theopomp. ap. St. Byz. s. v). V. Müller. I. I. || — Τραχίς, Οἶτη, Ἡράκλεια] Inapte Oeta mons inter Trachinis et Heracleæ mentionem intruditur. Heraclea an. 426 a Lacedæmoniis condita, sex tantum stadiis a prisca Trachine dissita. V. Thucyd. III, 92; Scymnus 598; Strabo p. 428; Diodor. XII, 59, 3 minus accurate loquens : Ἀκκεδαίμονιοι τὴν Τραχίνα καλούμενην ὤκισαν καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν. Inde ab hoc tempore Trachis deperiisse fere videtur. || — Μηλῆεις Μαλ. ἔθνος] Μιλιεῖς ἔθνος codex; fuerat Μηλῆεις Μαλιεῖς ἔθνος, ut patet ex sqq. Ceterum Μηλῆεις et Μαλιεῖς nonnisi ejusdem nominis formas esse diversas jam Palmerius monuit (v. St. Thes. s. v. Μηλος). Quod apud Diodorum (XVIII, 11) olim legebatur : Μηλῆεις δὲ πλὴν Μαλῆων, id non in Μαλιέων, sed in Αχαϊέων

mutandum esse recte vidit Eckhel. et Müllerus *Dor.* I, p. 43 et *Z. Karte d. n. Gr.* p. 11. Hæc nominum confusio quum haud infrequens sit (e. g. ap. Strabon. X, p. 446, ubi v. Cramer.), simulque jure offendat apud Nostrum Melienses a Maliensibus distingui, Vossius (not. ad Catull. p. 257, 287), Hudsonus et Müllerus l. I. in Periplo Lamienses Maliensibus substituendos esse censuerunt, suffragante in mappa harum regionum Kieperto. Id vero quantumvis primo adpectu arrideat, haud tamen admittendum est. Nam primum de Lamiensibus totius oræ inde a Spercheo fl. usque ad Echinum urbem dominis aliunde non constat; contra verò Lamienses Alexandri Magni temporibus partem fuisse Maliensium e Diodoro habemus comperitum. Eundem rerum statum etiam Philippi annis postremis fuisse cur negemus, causam idoneam non video. Quid, quod vel fabulæ pro nobis militat. Ita enim Stephanus : Λαμία, πόλις Θεσσαλίας τῶν Μηλιέων, ὡς Πολύβιος (IX, 29). Οἱ μὲν ἀπὸ Λάμου τοῦ Ἡρακλείου φασίν· οἱ δὲ ἀπὸ Λαμίας γυναικός, ἥ ἐδασίλευσε Τραχινέων. Cf. Plutarch. De Pyth. orac. p. 398, C : λέγεται τὴν πρώτην Σίβυλλαν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος παραχρηνομένην ὑπὸ τῶν Μουσῶν τραφεῖσιν· ἐνιοὶ δὲ φασιν ἐκ Μαλιέων (sic em. Meinekius ad Steph. vulgatam εἰς Μαλιέων) Λαμίας οὖσαν θυγατέρα τῆς Ποσειδῶνος. Deinde quod Echinum attinet, Scymnus 602 : Κόλπος δὲ καίται Μαλιακὸς ἐν τῷ μυθῷ, Ἐχίνος οὗ πόλις ἐστὶ, τοῦ Παρθοῦ κτίσις Ἐχίνος, καὶ Μαλιέων ἄλλαί πολεις· ἔπειτ' Ἀχαιοὶ κτλ. Vides hæc cum nostris ad verbum fere concinere. In eadem ora etiam Ἄλος urbs fuisse videtur, ab ea Alo quæ in Achaia Phthiotica erat diversa. Nam Parmeniscus (ap. St. B. v. Ἄλος) δύο Ἄλους ἱστορεῖ, τὸν μὲν Μαλιακὸν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ, τὸν δὲ ὑπὸ Πρωτεσίλαῳ. Ceterum ad Echinum usque Maliensium ditionem non ante Philippi tempora pertinuisse existimo. Nam uti fabula Echionem, Spartum Thebanum, conditorem urbis celebrat, sic revera urbs in Thebanorum potestate fuit, usquedum a Philippo iis adimeretur (Demosthen. Philipp. III, p. 120, 3 : Οὐχὶ Θηβαίων Ἐχίνον ἀφῆρηται; sc. Φιλίππου). Philippus igitur, uti Naupactum Ætolis dedit, sic Echinum Maliensibus attribuerit. — Hujus ætatis geographia quum Periplo delineetur, haud multum curamus si diversa a nostris apud antiquiores scriptores deprehenduntur. Sic Herodotus VII, 193, ait : οὐρία ὑψηλὰ καὶ ἄεστα περικλήσει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τραχίνας πέτρας καλούμεναι. Πρώτη μὲν νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπ' Ἀχαΐης Ἀντιόρρη, παρ' ἣν ποταμὸς Σπερχεῖος ῥέων ἐξ Αἰνιγῶν εἰς θάλασσαν ἐκδοῖτο. Hæc antiquiore vel certe arctiore vocabuli sensu Μηλῆς γῆ dicta sit. Num iisdem finibus circumscripti fuerint Μηλῆες οἱ ξυμπαντες, quorum tres erant partes, Παράλιοι, Ἰερῆς; (leg. v. Ἰερῆς) et Τραχίνοι, ut Thucydides III, 92 ait, non discerno. Nam de Irensium vel Iriensium urbe Iro vel Ira

Μαλιέων χώρα ἐποικουσιν ἄνωθεν ἀπὸ μεσογείας Αἰνιᾶνες, καὶ δι' αὐτῶν ῥεῖ δ' Ὀσπεργεῖος ποταμός.

63. ΑΧΑΙΟΙ. Ἐξω δὲ τοῦ Μαλιαίου κόλπου εἰσὶν Ἀχαιοὶ Φθιώται ἔθνος· εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ ἐπ' ἄριστερῇ εἰσπλέοντι, ὡς ἐπὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κόλπου. Ἀχαιῶν πόλεις αἶδε· Ἀντρώνες, Λάρισσα, Μελιταία, Δημήτριον, Θῆβαι· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Ἀχαιοῖς ἐν μεσογείᾳ.

64. ΘΕΤΤΑΛΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀχαιοὺς Θετταλία καθήκει ἐπὶ θάλατταν ἐκ μεσογείας κατὰ στενὸν εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον στάδιοι λ'. Καὶ εἰσι Θετταλίας πόλεις αἶδε ἐπὶ θαλάττῃ· Ἀμφαναῖον, Παγασαί· ἐν δὲ μεσογείᾳ Φεραί, Λάρισσα, Φάρσαλος, Κίερον, Πε-

diterranci tractus partibus Aenianes, per eosque Sperchius amnis labitur.

63. ACHÆI. Extra sinum vero Maliacum sunt Achæi Phthiotæ, quæ gens etiam Pagasetici sinus partem intranti sinistram usque ad medium sinum obtinet. Urbes Achæorum hæc sunt : Antrones, Larissa, Melitæa, Cereris fanum, Thebæ. Præter has aliæ Achæis urbes sunt in mediterraneis.

64. THESSALIA. Post Achæos Thessalia est, quæ e mediterraneis ad mare sinumque Pagaseticum descendit angusto tractu stadium 30. Civitates autem Thessaliæ ad mare sunt hæc : Amphaneanum, Pagasæ; mediterraneæ vero Phæræ, Larissa, Pharsalus, Cierum,

Steph. v. Ἰρα et Ἰρος; Lycoph. 903 : οἱ δ' Ἐχέρον, οἱ δὲ Τίταρον, Ἰρόν τε καὶ Τρηγίνα), non magis constat quam de Αἰγώνειᾳ Maliensium urbe (Lycophron. l. l., Tzetzes ibid., Hecateus, Rhianus ap. St. B. s. v.) et de Κολακείᾳ, quam Thessali Maliensibus eripuisse dicuntur (Theopomp. f. 188). De his plura dederit Krieger. De Maliensibus diss. Francof. ad M. 1833, quo libro uti non licebat. Jam ut ad Periplum revertar, Gailius et Fabricius per totum hoc segmen ubique scripserunt ille Μαλιεῖς, hic Μηλιεῖς. Scilicet censet Gailius omnia quæ usque ad Sperchium fluv. nominantur, pertinere ad Limodorienses, et hinc denique incipere descriptionem Maliensium. Quare Fabricius etiam h. l. scripsit : Μετὰ δὲ [τούτους, sc. τοὺς Λιμοδωριεῖς] Μηλιεῖς ἔθνος. At mira emendandi ratio est, quæ ut pravam opinionem expellat, non modo mutat scripturam codicis, sed multa majorem etiam errorem geographo nostro asingit. Severior critica præfracte jubet, ut auctorem Periplus inter Melienses et Malienses distinxisse statuamus, sicuti distinxit inter Syrmatas et Sauronatas. Improbare hoc, at non tollere licet.

|| — Αἰνιᾶνες || De sedibus eorum v. Strabo p. 441; Müller. Dor. I, p. 44 et Zur Karte d. n. Gr. p. 16.

§. 63. Ἐξω κατλ. Codex ita habet : ὁ Ὀσπεργεῖος ποταμός ἔξω τοῦ Μαλιαίου κόλπου. Ἀχαιοί. Εἰσὶ δὲ Ἀχαιοί, κατλ. Quæmutavi præeunte Gronovio. Nam illud ἔξω κατλ., aptam explicationem non admittit. Clausenius ita : « Lamiæ ditionem fuisse non plane exiguam, sed pertinuisse usque ad sinum eo probatur, quod Lamiacum sæpius eum sinum appellat Pausanias (I, 4, 3. VII, 15, 2. X, 1, 2), quum tamen in media terra sita sit Lamiæ quinquaginta ferme stadia ab eo distans. Sed quod ditio Lamiensium sinum tangebatur, vindicabat hi Meliaco cognomen tum Maliaci tum Lamiaci, quod simillime sonabat, proprie fortasse ita appellantes partem ejus borealem, in cujus ora Phalara et Echinus jacebant : ex qua re id interpretor, quod extra sinum Maliensium effluere Sperchium dicit Seylax, quem in sinum Meliacum effluere nemo possit negare. » Infelicius etiam Gailius putavit scribendum esse : ἔξω τοῦ κόλπου M., quod significare posse finxit : *exit in intimam partem Maliensium sinus*. || — Μαλιεῖς || Hæc adjectivæ forma alibi, quantum scio, non occurrit. Vulgo Μολιῶνες, uti constat. Μαλιέων Gailius, Μηλιέων Fabricius. || — καὶ ἐν τῷ || καὶ omittit apogr. Vatican.

Dein Παγασητικῷ codex. || — ὡς ἐπὶ τὸ ἥμισυ ||, sc. usque ad Pyrrhum promontorium paullo supra Thebas situm, uti Strabo IX, p. 435 docet. V. Müller. Zur Karte d. n. Gr. p. 10. || — Ἀντρώνες || Ἀλτρώρες codex; em. Palmerius optime. Vulgo urbes Ἀντρών (nisi quod Antronia ap. Melam II, 3, 4), sed pluraliter etiam dici docet Strabo IX, p. 432 : πόλεις Ἀντρώων, ἥ νῦν πληθυντικῶς λέγεται. Vossius conjecerat Ἀλόπη; Gailius παλιντρώες, *retro eundo*, ineptum in Scylace vocabulum, quod ineptius etiam conector explicat; Fabricius legit Ἀλτρώρες, ejusmodi nominis locum aliquem exstitisse putans. || — Λάρισσα || Hæc Larissa Cremaste, urbs mediterranea, ante Antrones memoranda erat; sæpius sic ordinem geographicum negligi multis docemur exemplis. || — Μελιταία || Μελιταῖες codex; em. Palmer. V. Thucyd. IV, 78; Strabo IX, p. 432. 434; Plinius IV, 16; Ptolemæus II, 12, p. 226, 12; Polybius V, 97, 5; Diodor. XVIII, 15. De formis Μελιταία et Μελίταια cf. St. Thesaur. s. v.

— Δημήτριον || Strabo IX, p. 435 : Τὸ δὲ Δημήτριον Δημήτρος εἶρε καὶ πέμενος (Homerus II, 2, 695), καὶ ἐκάλεισε Πύρασσον· ἦν δὲ πόλις ἐυλίμενος ἢ Πύραστος ἐν δασὶ σταδίοις ἔχουσα Δημήτρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἄγριον, διέχουσα Θηβῶν σταδίοις εἴκοσι. Ὑπέρκεινται δὲ Πύρασσου Θῆβαι. Cf. Leake N. Gr. IV, p. 358 sqq. || — Θῆβαι || ὀφθαί codex.

§ 64. Ἀμφαναῖον Sic codex; Ἀμφίνατον apogr. Vaticanum V. Steph. Byz. : Ἀμφαναί, πόλις Δωρικῆ· Ἐκαταῖος ἐν α' Γενεαλογίῳ. Θεόδοτος Ἀμφαναίαν ἀπὸ τῆς καλῆς ἐν ε' Φιλιππηίων. Ἔστι καὶ χωρίον Θεσσαλίας ὠσπύτως. Müllerus Dor. I, p. 38, eumque secutus Meinekius ad St. Byz. Thessalicam urbem a Dorica non esse diversam censent. Nimium suspicatur Müllerus Amphineam in ea tetrapoleos Doricæ parte sitam fuisse, quæ mare versus tendebat, adeo ut a nonnullis urbs etiam Thessaliæ adscribi potuisset. Hæc falsæ nostræ docemur loco, cum quo conferri velim Euripidem in Herc. fur. 392 p. 542 ed. Didot, ubi Cynum, quem Hercules interfecit, poeta dicit Ἀμφαναίας οὐκίτορα. Jam vero quum Cynus ad Itonum in Thessalia Phthiotica interfectus sit (Apollodor. II, 7, 7), vix dubium est quin Amphanea illa Euripidis in eadem regione collocanda sit. Aliunde de hac urbe non constat. || — Κίερον || ἱερὸν codex; emendavi e Strabone IX, p. 435, ubi Κίερος, præeunte Möllero

λινναῖον, Σκοτούσα, Κραννών. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Θετταλῶν ἐν μεσογείᾳ. Ἡ δὲ Θετταλία παρῆκει ἐν μεσογείᾳ ὑπὲρ Αἰνιάνων καὶ Δολόπων καὶ Μαλιέων καὶ Ἀχαιῶν καὶ Μαγνήτων μέχρι Τεμπῶν. Τοῦ δὲ Παγασητικοῦ κόλπου μῆκος ἐστὶν ἀπὸ στόματος εἰς τὸν μυχὸν Παγασῶν πλοῦς προαριστιδίου. Τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ ἐστὶ στάδια εἴ. Ἐν δὲ τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ ἐστὶ νῆσος Κικύνθηος καὶ πόλις.

65. ΜΑΓΝΗΤΕΣ. Ἔθνος ἐστὶ Μαγνήτων παρὰ θάλατταν, καὶ πόλεις αἰθεῖ. Ἰωλκός, Μεθώνη, Κορακαί, Σπάλαυθρα, Ὀλιζών, Ἴσαι λιμὴν. Ἐξω δὲ τοῦ κόλπου Παγασητικοῦ Μελίσσια, Ῥιζοῦς, Εὐρυμεναί, Μύραι. Ἐν μεσογείᾳ δὲ ἐποικοῦσιν ἔθνος Περραιβοί, Ἑλληνες. Μέχρι ἐνταῦθα ἐστὶν ἀπὸ Ἀμβρακίας συνεχῆς ἡ Ἑλλάς· ἐπεικῶς δὲ καὶ [ἡ] ἐπὶ θαλάττῃ πᾶσα [ἐν] Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ.

(Zur Karte d. n. Gr. p. 37. 21), qui Κιέριον scribi voluit ex Stephano : Ἀρνη... πόλις Θεσσαλίας, ἡ Κιέριον καλεῖται. Nunc ibi *Mataranga* vicus. V. Leake *Transactions of the Royal society* 1827. vol. I, p. 154 et *North. Gr.* IV, p. 498. || — Πελινναῖον] Πελληναῖον apogr. Vatican.; hoc si codex Parisinus haberet, scribere liceret Πεληναῖον, quod in nummis occurrit (Eckhel. D. N. vol. II, p. 146); scriptores aut Πελινναῖον dicunt (Pindar. P. X, 4; Strabo IX, p. 437; Arrian. Anab. I, 7; Livius XXXVI, 10) aut Πέλιναν (St. Byz. s. v.; Plinius IV, 15). V. Leake IV, p. 288. || — Κραννῶν] Κράνον codex; em. Vossius. || — Κικύνθηος] Κικυνθός codex; em. Voss. e Strabon. IX, p. 936.

§ 65. ἔθνος ἐστὶ] ἔθνος δὲ apogr. Vatican. Pro more auctor dixerit : Μετὰ δὲ Θετταλίαν ἔθνος ἐστὶ κτλ. || — Μεθώνη] Μεθώνη codex; em. Vossius. V. Thucyd. VI, 7; Strabo IX, p. 436; Plinius IV, 16; Steph. v. Μεθώνη. || — Κορακαί] Κόρακα codex; urbs aliunde non nota. || — Σπάλαυθρα] Sic codex; Plinius IV, 16 : *Spalathra*. Stephanus : Σπαθέσση, πόλις Θεσσαλίας. Ἑλλάνικος δὲ Σπάλαθραν (Σπάλαθρον cod. Vossianus) αὐτὴν φησὶ τὸ ἐθνικὸν Σπαλαθραῖος. Ni fallor, urbis hujus mentio fit apud Lycophron. 899, ubi Teuthredonis filius Prothous, qui Magnetum dux in Iliade est, ὁ ἐκ Παλαύθρων (Σπαλαύθρων?) vocatur. Müllerus *Zur Karte des n. Gr.* p. 9 Παλαύθρη Lycophronis Magnetum dialecto idem fuisse censet, quod vulgo dicitur Πελεθρόνιον ad Pelium montem (V. Virgil. Geogr. III, 115, ibique Servius et Philargyrius; Plinius VII, 5; Hygin. fab. 274; Strabo VII, p. 299; Steph. Byz. s. v. || — Ἴσαι λιμὴν] Sic codex. « Lege Ὀλιζών καὶ λιμὴν, ut Salmasius. » Vossius, quem sequuntur Gail., Clausenius et Fabricius. « Fortasse leg. Ἴπνοί λιμὴν, de quo v. Herodot. VII, 188 et Strabo IX, p. 443. Sed tamen nihil definitio. » PALMERIUS. « Ἴπνοὺς ille ponit manifeste istic in Pelio, quod non pertinuit ad sinum Pagasæum. Sed notissimus in eodem sinu fuit portus Ἀρεττα, de quo idem Herodotus VII, 193 et ample Stephanus Byzantius. Inde priores literæ forsan exciderunt. » Γκοκονίτις, qui certe regionem ubi urbs sita esse debeat, recte indicavit. Nam nomen

Pelinnaeum, Scotussa, Crannon. Sed etiam alias Thessali civitates mediterraneas habent. Thessalia vero in mediterraneo tractu extenditur supra Ænians et Dolopes et Malienses et Achaeos et Magnetas usque ad Tempe. Sinus autem Pagasetici longitudo, ab ore usque ad intimum recessum, est navigationis antemeridianæ. Os ejus patet stadiis quinque. In sinu Pagasetico est insula Cicyneuthus cum urbe.

65. MAGNETES. Deinceps Magnetum gens ad mare habitat, urbesque in ea sunt hæc : Iolcus, Methone, Coracæ, Spalauthra, Olizon, *Tisæ* portus. Extra sinum Pagaseticum : Melibœa, Rhizûs, Eurymenæ, Myræ. In mediterraneo finitimi accolunt Perrhæbi, natio Græca. Ad hæc usque inde ab Acarnania Græcia est continua. [Nonnulli tamen *Magnesiae oram eximunt*]. Quamquam probabiliter etiam totus hic Magnesiae litoralis tractus Græciæ accensendus est.

proprium in Ἴσαι voce latere, supraducta lineola rubra librarius indicavit. Apollonius vero Rhodius Argonautas dicit e portu (quem vulgo Aphetas dicunt) solventes, Τισαίην δολιχὴν ἀγρην prætervectos esse. Ad hujus montis radices septentrionales Olizonem urbem collocat Leake IV, p. 384; ego autem ad eundem montem etiam Τίσας portum situm fuisse, eumque in Periplo nostro reponendum duco. || — Ῥιζοῦς] Cf. Strabo IX, p. 436. 443; Stephanus s. v. Situs loci incertus. || — Εὐρυμεναί] Εὐρυμέναι codex; em. Vossius. V. Stephan. v. Εὐρυμεναί; Plinius IV, 20; Livius XXXIX, 25; Apollon. Rhod. I, 597; Strabo IX, p. 443. || — Μύραι] « Puto ex similitudine vocis præcedentis id vocabulum in textum irrepsisse. » Vossius. Inclusit nomen Gailius. Certe aliunde non nota urbs est. Μύραι, Thessaliæ urbs, quam Stephanus memorat, huc non pertinet; nam ex Livio XLII, 54 constat eam fuisse in Hestæotide ad Titaram montem. Ἀμυρον urbem Magnesiae ad Boebeidem lacum ne huc traham, ordo geographicus vetat. Perrhæbos Græcos, Scylax dicit eam populi hujus Pelasgici partem quæ a Doribus Æolibusque non expulsa, cum iisque in unius populi compaginem quodammodo erat conflata; Græcos eatenus dicere licebat, quatenus fœderis Amphictyonici sive τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίου erant socii. || — καὶ ἡ ἐπὶ θαλάττῃ (vel ἡ ἐπιθαλασσία), πᾶσα ἐν Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ] Codex : καὶ ἐπὶ θαλ (sic) πᾶσα Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ. Possis etiam : πᾶσα Ἑλλάδι ὁμοίον τί ἐστὶ vel ὁμοιωτός ἐστὶ vel simile quid. Gailius et sequentes editores scripserunt : καὶ ἐπὶ θαλάτταν πᾶσαν Ἑλλάδι ὁμοίον ἐστὶ, quæ vel grammaticè male habent. Vertit Clausenius : « *juxta maria vero omnia Græciæ plerumque similitudo est.* » Eodem modo Gailius interpretatur : « Hic desinit Græcia non interrupta, quæ ab Ambracia incipiebat; sed haud immerito dicas omne fere litus pro Græcia usque haberi posse. Scilicet nunc agitur de tot Græcorum coloniis ». Ultro hæc se sententia offert, fateor; attamen aliud voluisse auctorem, idque excerptorem vel obscurius extulisse vel parum assecutum esse probat Dionysius (An. 31 sqq.), quem sæpius jam cum Nostris contulimus. Ait ille v. 32 : Ἡ δὲ Ἑλλάς ἀπὸ τῆς

66. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Ἀπὸ δὲ Πηνειοῦ ποταμοῦ Μακεδόνες εἰσὶν ἔθνος, καὶ κάλπος Θερμαῖος. Πρώτη πόλις Μακεδονίας Ἡράκλειον· Δίον, Πύδνα πόλις Ἑλληνίς, Μεθώνη πόλις Ἑλληνίς καὶ Ἀλιάκμων ποταμός, Ἀλωρός πόλις καὶ ποταμός Λυδίας, Πέλλα πόλις καὶ βασιλεῖον ἐν αὐτῇ καὶ ἀνάπλους εἰς αὐτὴν ἀνὰ τὸν Λυδίαν· Ἄξιος ποταμός, Ἐχέδωρος ποταμός, Θέρμη πόλις, Αἰνεία Ἑλληνίς, Παλλήνη ἄκρα μακρὰ εἰς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα, καὶ πόλεις αἰῶς ἐν τῇ Παλλήνῃ Ἑλληνίδες· Ποτιδαία ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἰσθμὸν ἐμυράττουσα, Μένδη, Ἄφυτις, Θραμβήτις,

66. MACEDONIA. Post Peneum fluvium Macedonum gens est, et sinus Thermaeus. Prima Macedoniae urbs est Heraclium; deinde Dium, Pydna civitas Graeca, Methone urbs Graeca, et Haliacmon fluvius, Alorus urbs et fluvius Lydiae, Pella urbs et regia in ea, navigaturque in eam per Lydiam; tum Axius fluvius, Echedorus fluvius, Therna urbs, Aenea civitas Graeca, Pallene promontorium longe in mare prominens et Graecae in Pallene civitates haec: Potidaea isthmum in medio obstruens, Mende, Aphytis, Thrambeis, Scione, Canastrum sacrum Pallenes promontorium. Extra

Ἀμυρακίης εἶναι δοκεῖ μάλιστα συνεχρῆς τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἐργάζεται ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει, ὅρος τε Μαγνητῶν Ὀμόλῃν περικλημένον (Cf. Scyl. § 33). Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν ἀποχωρίζαντα, τοῦτο δ' εἶναι συμφωνὴς τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις. Ex his nostra explicanda esse ipse etiam Gallius in not. ad Dionys. intellexit (tom. II, p. 149 et 200), ubi modo appositam sententiam retractat. Igitur dicere Noster debebat Graciam pertinere usque ad Homolen montem, vel, ut supra Scylax dixit, usque ad adjacentem monti urbem Homolium. Nonnullos tamen excludere litoralem Magnesia tractum. Sed probabilius hanc quoque oram universam Helladi accensendam esse. Ceterum mira haec sententia. Cf. fr. Phileae et Dicæarchi.

§ 67. Ἡράκλειον] *Heraclium* etiam Livius XLIV, 8; *Heraclæ* Plinius IV, 17. Sita urbs ad Aspilæ fl. ostium, nunc *Platamona*. || — Πύδνα] Urbem rebellē subegit, non tamen diruit Philippus Olymp. 105, 3. 358. Paulo post Potidaea capta. || — Μεθώνη] Ἑλληνίς] Ab Eretriis condita sec. Plutarch. Qu. gr. c. 11; a Philippo solo æquata Ol. 106, 4. 353; postea fortasse restaurata, quum inter Macedoniae urbes nominetur ap. Strabon. VII, p. 330. Nunc ibi *Eleuthero-Khori*. V. Leake *N. Gr.* III, p. 435. || — Ἀλωρός] Ἀλωρός codex. Cf. Strabo VII, p. 303; Mela II, 3, 1; Plinius IV, 17; St. Byz. s. v. Nunc *Paleokhora* prope *Kapsokhori* sec. Leake l. l. || — Λυδίας] Lydiae (hod. *Karasmak* vel *Mauronero*) sec. Herodotum VII, 127 in Haliacmonem (hod. *Fistriza*) incidit. Non ita statuissē videtur Scylax, qui fluvios in alios se fluvios effundentes nunquam memorat. Nunc Lydia cum Haliacmone non congredditur, sed ostium ejus confunditur cum ostio Axi fluvii. Quare Herodotus Axiū cum Haliacmone confudisse censetur (V. Forbiger. *Geogr.* III, p. 1055): idque probabile sane est. Quamquam, quum terram ad ostia horum fluminum aggestam esse constet, regioque paludosa, ideoque alveorum mutatio perfacilis fuerit, lubricum etiam de his rebus est iudicium. Ceterum quae apud Strabon. VII, fr. 20 de Haliacmone leguntur, aperte falsa sunt, nisi forte duos Haliacmones cum Passovio (Ind. schol. univers. Vratisl. 1821) distinguendos esse putes. Vid. Cousinéry *Voyage en Macédoine* I, p. 62; Leake *N. Gr.* III, p. 270; Tafel De via Egnatia p. 51. 57. || — Πέλλα πόλις] *πολλάλεις* codex; em. Salmasius. Cf. Strabo VII, fr. 20 p. 277

ed. Didot: 'Ο δὲ Λυδίας (sic unus Strabo) εἰς Πέλλαν ἀνάπλους ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. Vossius coniecit πόλις Αἰγαί, ad quam nullus est ἀνάπλους. || — βασιλεῖον] « Hoc respicit ad ætatem Philippo posteriorem, quum ab illo βασιλεῖον Pella facta fuerit. » GAILL. || — Ἐχέδωρος] Ἀῶρος codex; em. Vossius. V. Herodot. VII, 124 (ubi plurimi codd. Νεῖδωρος, pauci Ἐχέδωρος); Ptolemæus III, 13; Etym. M. s. v.; Apollodor. II, 5, 11. Nunc *Gallico*. Leake III, p. 439. Cousinéry I, p. 38. || — Θέρμη]. a Cassandro Thessalonica denominata, uti constat. || — Αἰνεία] *ἄνεα* apogr. Vatican. Cf. Scymnus 628. Urbem ab Aenea ibi mortuo nomen nactam dicit Theon ap. Steph. Byz. v. Αἰνεία. Mannertus VII, 466 a Corinthiis conditam diceus, laudato Scymno l. l., quæ de Potidaea Scymnus habet, ad Aeniam transtulit. || — Ποτιδαία] Urbs solo æquata, agerque Olynthiis datus Olymp. 105, 4. 357. V. Demosthen. p. 7. 19. 70. 656; Diodor. XVI, 8, 4; Strabo VII, fr. 25. || — Μένδη] Μένδου codex; em. Hæschelius. Μένδη etiam Herodot. VII, 123, Thucyd. IV, 7, Diodor. XII, 72, Strabo VII, fr. 27; Stephan. s. v.; Μένδης Apollodor. ap. St. Byz. l. l., Livius XXXI, 45; Μένδα ap. Pausan. V, 10, 27, et Plin. IV, 27. Sita urbs in ora occidentali Pallenes, haud longe a prom. Posidio. V. Leake III, p. 156. || — Ἄφυτις] Ἄφυστις codex; em. Hæschel. Sic etiam Herodot. ; Thucyd. I, 64; Strabo VII, fr. 27; Pausan. III, 18, 3; Plutarch. Lys. 20; St. Byz. : Ἀφύτη ἢ Ἄφυστις ἢ Ἄφυσος. Cf. Eckhel. D. N. I, 2 p. 68. Nunc *Athyto* sec. Leake III, p. 156. Quod si recte habet, Aphytis ante Mendam nominanda erat, sicuti mox etiam Scione ante Trambum ponenda fuisse videtur. Alii Aphytin in ora orientali Pallenes collocant, quod item a serie nominum, quam Periplus habet, discrepat. || — Θραμβήτις] Θράμβος legi voluit Vossius e Stephano: Θράμβος, ἀρωγῆριον Μακεδονίας τὸ τοπικὸν Θραμβούσιος. Lycophron. 1405: Θραμβούσιον δεῖραν. Herodotus VII, 123 Θραμβὸν urbem Pallenes memorat. Nostro quoque loco eadem urbs intelligenda videtur, quamquam fieri etiam potest, ut Θραμβήτις ἄκρα sit supplendum. Leake, Forbiger et Kiepertus urbem collocant ad Canastrum promontorium; quod quum in sequentibus ipse etiam Scylax commemoret, interposita Scione urbe, admitti hæc sententia vix potest. Immo ordo geographicus postulat ut Thrambus occidentale sit Pallenes promontorium, idemque quod a templo Neptuni, ut videtur, Thucydides IV, 129 Ho-

Σκίων, Κανάστριον τῆς Παλλήνης ἱερὸν ἀκρωτήριον. Ἐξω δὲ τοῦ ἱσθμοῦ πόλεις αἵτις· Ὀλυνθος Ἑλληνίς, Μηκούβερνα Ἑλληνίς, Σερμυλία Ἑλληνίς καὶ κόλπος Σερμυλικός, Τορώνη πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν, Δίον Ἑλληνίς, Θυσσός Ἑλληνίς, Κλεωναὶ Ἑλληνίς, Ἀθωὶς ὄρος, Ἀκρόθωοι Ἑλληνίς, Χαραδρούς Ἑλληνίς, Ὀλόφυτος Ἑλληνίς, Ἀκανθος Ἑλληνίς, Ἀλαπτα Ἑλληνίς, Ἀρέθουσα Ἑλληνίς, Βολβὴ λίμνη, Ἀπολλωνία Ἑλληνίς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι Μακεδονίας ἐν μεσογείᾳ πολλαί. Ἔστι δὲ κολπώδης· παράπλους δὲ περὶ τοὺς κόλπους δύο ἡμερῶν. Μετὰ δὲ Μακεδο-

isthmum sunt urbes hae : Olynthus urbs Graeca, Mecerberna urbs Graeca, Sermylia urbs Graeca et sinus Sermylicus, Torone urbs Graeca cum portu, Diu urbs Graeca, Thyssus urbs Graeca, Cleonae urbs Graeca, Athos mons, Acrothoi urbs Graeca, Charadrus urbs Graeca, Olophyxus urbs Graeca, Acanthus urbs Graeca, Alapta urbs Graeca, Arethusa urbs Graeca, Bolbe lacus, Apollonia urbs Graeca. Sunt et aliae multae Macedoniae urbes mediterraneae. Est vero hic litoris tractus sinuosus. Prætervectio iuxta sinuum litora est dierum duorum.

σειδώνιον, Livius XLIV, 11 *Posidium*, recentiores *Posidhi* vel *Cassandra* vocant. || — Κανάστριον] Sic codex; quod non mutavi in Καναστρατον. Vid. Stephan. s. v. Κανάστρον ibiq. Meineke; Steph. Thesaur. s. v. Frequens hujus prom. mentio (hod. *Palimi*). || — Ὀλύθυτος] diruta Ol. 108, 1. 348. Sita olim ubi nunc stat *Διο Μάμας*, sec. Leake N. Gr. III, p. 154. Cf. Væmel De Olynthi situ, civitate, potentia et eversione. Francof. 1829, 8. Winiewski Comment. de Demosth. or. De coron. p. 66 sqq. Navale Olynthi olim fuit *Mecyberna* (nunc *Moliro*). V. Strabo VII, fr. 29 Cf. Hecataeus ap. St. B. s. v.; Herodot. VII, 122; Scymnus 640; Diodor. XVI, 54; Plinius IV, 17; Mela II, 3, 1. || — Σερμυλία] Ἰσχυρία codex; em. Vossius ex Steph. Byz. : Σερμυλία, πόλις παρὰ τὸν Ἀθω, ὡς Ἐκαταίος. Eodem modo in Inscript. ap. Boeckh C. I. I, p. 304. Herodoto I. I. et Thucydidi V, 18 Σερμύλη dicitur. Nunc *Ornylia*, ad collum Chersonesi Sithoniæ. V. Leake III, p. 154. || — Σερμυλικός] Συρμονικός codex, em. Vossius. Alibi hoc sinus nomen non occurrit; vulgo est Τορώνικός vel Τορώναιος κόλπος; Plinio et Mela *Mecybernaeus sinus*. — *Torone* antiquum etiamnum nomen servat. || — Δίον] Diu memorant Herodot. VII, 122, Thucydides IV, 78, Strabo VII, fr. 33, Stephan. Byz.; ex his liquet sitam fuisse urbem ad Ἀκτὴν quam vocant; e nostro loco colligis collocandam in ora occidentali, fortassis ad hod. promontorium *Platy* et sinum *Erisso*. V. Leake III, p. 151; Forbiger III, p. 1068. || — Θυσσός] θύον codex; em. Vossius. Cf. Herodot. VII, 22; Thucyd. IV, 109, V, 35; Strabo VII, fr. 33; Plinius IV, 17. Situs incertus; forsitan ubi nunc *Dhokhiari* vel *Zografu*. || — Κλεωναί] Κλεωναι codex; nunc fort. *Xeropotamie*, sec. Leake. || — Ἀκρόθωοι] Ἀκροθῶται codex. Ἀκροθῶται Ἑλλήνες conj. Vossius. Ἀκρόθωοι est ap. Thucyd. IV, 109, Strabon I. I., Steph. Byz.: Ἀκρόθωοι, πόλις ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ Ἀθω. Τὸ ἐθνικὸν Ἀκροθῶως καὶ Ἀκροθῶϊτες. Plinius IV, 17 : *oppidum feit in cacumine Acrothion*. Mela II, 2, 10 : *Acrothion*. Sita urbs πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἀθωνος, sec. Strabon. I. I. « Urbem in medio monte vel in litore positam puto, non, ut Pomponius Mela et Plinius, in vertice, quem minimi spatii esse constat, unius altiusve aedificii capacem. » TAFEL ad Strabon. I. I., confertur jubens Zachariae *Reise in den Orient im J. 1837*. Heidelberg. 1840. V. etiam Leake, III, 149. Ceterum non hoc loco postea Alexarchum Uranopolin aedificasse

patet ex Demetrio Scepsio ap. Strabon. fragm. Vat. I. I. || — Χαραδρούς] sic codex; non Χαραδρίζαι, ut Vossius scribit. Urbs ignota. Fortasse sita erat ubi nunc sunt ruinae ad *Fatopedhi*, sec. Leake. I. I. || — Ὀλόφυτος] Ὀλόφυτης codex. || — Ἀλαπτα] Fortasse legendum Ἀκτὴ conjecit Palmerius, ipse tamen jure dubitans, quum Ἀκτὴ non sit urbis, sed regionis nomen, quæ inde ab isthmo prope Sanen meridiem versus excurrit. Idem Palmerius : « Plutarchus Qu. gr. c. 30 p. 298, A, id litus vocat Ἀραίου ἀκτὴν. An Scylax scripserit Ἀραίου Ἀκτὴ, judicet lector. » Sermo ap. Plutarchum est de loco circa Acanthum urbem, qui quum olim Ἀράκοντος ἀκτὴ vocaretur, postea Ἀραίου ἀκτὴ denominatus sit ἀπὸ τῶν ἀρῶν, quibus Chalcidenses Parios devoverant. Sed hæc vix ad nos pertinent. Gaillius Stagira hoc loco memoranda fuisse dicit. Acquienscendum est in nomine urbis aliunde non notæ; recte autem, ut equidem censeo, Lapius in *Recueil des Itinéraires* p. 346 urbem componit cum hodierno loco *Lybiadha* vel *Lybt-adha*, quem Leakius III, p. 166 putat antiquum esse Κάπρον, portum Stagirorum, e regione insulae cognominis. V. Strabo VII, fr. 33. Ipsum *Alapta* nomen phœnicicum quiddam (cf. nomina *Lepte*, *Telepte*, *Talapta*. V. Movers II, p. 485) sonat (Idem valet de proxima urbe, Στάγειρα, *sta-chir* phœn.), neque ab his regionibus Phœnices alieno fuisse constat. || — Ἀρέθουσα] Stephanus : Ἀρέθουσα, πόλις Θράκης. Amphaxitidis urbis sec. Ptolem. III, 12, p. 219, 27, inter Strymonis ostia et Stagira recensetur. Ammianus XXVII, 4, 5 : *Acontisma, cui proxima Arethusa convallis et statio, in qua visitur Euripidis sepulcrum, et Stagira*. Stephanus : Βορμίσκος, ἐν ᾧ κυνοσπέρωντος γέγονεν Εὐριπίδης. Itin. Hieros. p. 604 : *Mutatio Euripidis; ibi positus Euripides* (20 mill. ab Amphipoli, 11 mill. ab Apollonia); Strabo VII, fr. 35 : πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ τῇ Βολβῇ Ἀρέθουσα. Ex hisce situm urbis satis accurate licet constituere. Bormiscus Arethuse proximus locus fuerit, nisi eundem plane fuisse malis cum Tafelio, qui certe aut Bormiscus aut Arethusa esse videtur *Rentina* posterioris ævi castellum. V. Tafel ad Strabon. I. I. et in Thessalonica p. 63. Cf. Leake N. Gr. III, p. 170. 460. || — δύο ἡμερῶν] Inde a Peneo usque ad Strymonem stadia sunt ad 3300. Navigatio per sinuum flexus multifarios in hac regione perdifficilis; adeo ut pro δύο ἡμερῶν, quod haud dubie corruptum est, expectaveris δ' ἡμερῶν [καὶ νυκτῶν] Similiter supra § 4 erat δ' ἡμερῶν,

νίαν Στρυμῶν ποταμός οὗτος δρίζει Μακεδονίαν καὶ Θράκην.

67. ΘΡΑΙΚΗ. Δίχκει δὲ ἡ Θράκη ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ μέγρι Ἰστρου ποταμοῦ τοῦ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. Εἰσὶ δὲ ἐν Θράκῃ πόλεις Ἑλληνίδες αἰδεῖ Ἀμφίπολις, Φάργης, Γαλγῶς, Οἰσύμη καὶ ἄλλα ἐμπορία Θασιῶν. Κατὰ ταῦτά ἐστι Θάσος νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμένες οὗοι τούτων ὁ εἷς κλειστός. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν θθεν ξεστραπόμην. Νεάπολις, κατὰ ταύτην Δάτον πόλις Ἑλληνίς, ἣν ὄκισε Καλλίστρατος

Post Macedoniam Strymon Euuius, qui Macedoniam et Thraciam disternit.

67. THRACIA. Extenditur Thracia a Strymone fluvio usque ad Istrum fluvium qui est in Ponto Euxino. In Thracia vero urbes Graecae hae sunt: Amphipolis, Phages, Galepsus, Oesyma aliaque emporia Thasiarum. Ex adverso est Thasus insula cum urbe et duobus portibus, quorum unus est clausus. Sed redeo [ad continentem,] unde digressus eram. Sequitur Neapolis, et prope eam Datum, urbs Graeca, quam colonis fre-

ubi esse debebat δύο ἡμερῶν. || — Στρυμῶν] Nondum igitur ad Nestum usque fluvium fines Macedoniae Alexander protulerat.

§ 67. Ἀμφίπολις] Quo tempore Periplus noster scriptus est, Amphipolis, sicuti aliae multae Thraciae urbes, in Philippi erat potestate, inde ab an. 358. || — Φάργης] Φήγης codex; em. Vossius e Thucyd. II, 99, Hecataeo ap. St. B. s. v., Herodoto VII, 112, Strabon. VII, fr. 33. Nunc *Orphano* sec. Clarke *Travels* VIII, p. 58, et Leake III, p. 176. Lapieus ad Φάργης nomen adscripsit: « Ruines près le cap *Kurka*. » || — Γαλγῶς] Cf. Strabo VII, fr. 33: εἴτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαὶ εἴτα Φάργης, Γαλγῶς, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις. Thucyd. IV, 127: καὶ Μόρμνος (prope Amphipolin) ... καὶ Γαλγῶς καὶ Οἰσύμη. Denique Livius XLIV, 45 et Plutarch. Paul. Emil. c. 23 et Diodor. XXX, 21, 1 Perseum narrant Amphipoli Galepsum et hinc in Samothraciam fugisse. Haec igitur optime inter se concinunt et Scylacis testimonio corroborantur. Contra aliam Galepsum, Sithoniae in Toroneo sinu, habes apud Herodotum VII, 122, ubi simul recensentur Torone, Galepsus, Sernyle, Meeberna, Olynthus. Hanc vero Galepsum aliunde tueri non possumus, nisi eo quod Stephanus quoque duas hujus nominis urbes distinguit: Γαλγῶς, πόλις Θράκης καὶ Παϊόνων. Ἐκαταῖος Εὐρώπῃ. Θουκυδίδης τετάρτῃ (I. I.) ἐτέραν λέγει. Quae si bene habent, Galepsus ex Hecataeo allata eadem cum Herodotea urbe esse debet. Quamquam num recte Stephanus distinxerit, probari jam nequit; nam Pæones tum inter Thermum et Acanthum (Herodot. VII, 124), tum ad utramque ripam Strymonis (Herod. V, 13. Thuc. II, 97) habitant, adeo ut ex horum mentione nihil liqueat. Miror autem Forbigerum III, p. 1064, qui nonnisi Galepsum sinus Toronaei, quam Herodotus memorat, agnoscit, eique locos supra laudatos vindicat, quum potius nonnisi ea, quae Herodotus dicit, in dubium vocari queant. Galepsum Thasiarum coloniam fuisse docet Heraclides ap. Harpocrat. v. Στρώμη, et Etym. M. v. Γαλγῶς; deletam urbem a Philippo, sicuti Apolloniam in vicinia sitam, scimus e Strabon. VII, fr. 35. Situm ejus accuratius definire non licet; attamen non longe a Strymone dissitam fuisse e Strabonis verbis colligitur; nam ita habet fr. 41: τῆς ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλπῳ παραλίαις τῆς ἀπὸ Γαλγῶς μέγρι Νέστου υπέρκεινται αἱ Φιλίπποι. — Οἰσύμη] Σιτώμη codex; em. Mausacus ad Harpocrat. v. Οἰσύμη. Cf. Thucyd. I. I.; Scymnus 655 (ἱστώμη codex.) ibique not.; Diodor. XII, 68. Σώμη codd.

Ptol. III, 13, p. 219, 25, Plin. IV, 18, Stephan. s. v. V. Cousinéry II, p. 69; Leake III, p. 178. 224. Situs incertus. || — Θασίω] Σαγίων codex; em. Slothouwerus ex Harpocrate s. v. Γαλγῶς, Στρώμη, Οἰσύμη, Thucyd. IV, 107, aliis. Palmerius conjecerat: Σαίων, quum Sai et Sapæi Thracas oras istas obtinuerint (Archilochus in Poet. lyr. p. 468, 5 ed. Bergk.; Strabo X, p. 457; Pausan. VII, 10). || — Θάσος] ἔλσος codex; em. Vossius. || — Νεάπολις] Strabo VII, fr. 35: Παρὰ δὲ τῇν παραλίαν καὶ Δατρινῶν πόλιν Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Δάτον. Cf. Scymnus 685; Plinius IV, 18; Dio Cass. XLIV, 35; Ptolemæus III, 13; Procop. De aedif. IV, 4; Hierocles p. 640 ed. Wess. A Philippis distabat decem vel duodecim millibus sec. Itin. p. 321 et 603. Apud Byzantinos Neapolis audiebatur *Christopolis*; nunc est *Cavallo*; Datum vero *Esci-cavallo*, i. e. Vetus Cavallo. V. Cousinéry II, p. 109; Leake III, 180; Tafel. De via Egnatia II, p. 12-17; Weissenborn. *Hellen. Beiträge zur gr. Alterthumsk.* (Jena, 1844) p. 145. || — ὅκισε Καλλίστρατος] ὁ ἴσος ἐν Καλλίστρατος codex. Contra morem suum auctor conditor urbis memorat, quum ipsius fere etate et ab homine apud Athenienses notissimo colonia ista deducta esset. Etenim Callistratus ille est Aphidæus, Atheniensis orator clarissimus, et qui militum dux fuerat una cum Timotheo, Chabria, Iphicrate (Demosthen. De fals. leg. p. 436; De coron. p. 301, Cont. Timoth. p. 1187; Aeschines De f. leg. §. 34; Diodor. XV, 29, 38; Xenophon Hell. VI, 2, 39, 3, 3). Is celebri τῇ περὶ Ὀρωποῦ δίκῃ implicatus, tunc quidem (an. 365) iudicium suffragiis absolutus est (Diodor. XV, 76; Xen. Hell. VII, 4, 1; Demosth. De cor. p. 259; Aeschin. C. Ctes. § 26; Harpocrat. v. Θεμιστων; Plutarch. Demosth. c. 2; Gellius N. A. III, 13). Mox tamen, anno 364 vel 363, non satis liquet an propter ipsum illud Oropiorum negotium an aliam ob causam, capitis damnatus Athenis aufugit in Macedoniam (Demosth. C. Polycl. p. 1221), ubi magna apud regem gratia et auctoritate poluisse videtur, adeo ut vectigalium administrationem Philippus ei committeret. Certe Aristoteles (Oecon. II, 22 tom. I, p. 645 ed. Didot) refert Callistratum in Macedonia, vaneunte portorio plerumque viginti talentis, effecisse ut his tantum perciperetur. Illo autem exilii tempore etiam coloniam in Thraciam deduxit. Cujus rei disertum testem habemus Isocratem De pac. § 24, p. 104 ed. Didot.: σπου γὰρ (sc. ἐν Θράκῃ) Ἀθηνοῦρος καὶ Καλλίστρατος, ὁ μὲν, ἰσώτης ὢν, ὁ δὲ σπυγὰς, οὐκίσαι πόλιν οἷοι τε

Ἀθηναῖος, καὶ ποταμὸς Νέστος, Ἀβδηρα πόλις, Κούδητος ποταμὸς καὶ πόλεις Δίκαια καὶ Μαρώνεια. Κατὰ ταῦτα Σαμοθράκη νῆσος καὶ λιμὴν. Κατὰ ταύτην ἐν τῇ ἡπείρῳ ἐμπορία Δρύς, Ζώνη, ποταμὸς Ἑβρος καὶ ἐπ' αὐτῷ τεῖχος Δουρίσχος, Αἶνος πόλις καὶ λιμὴν, τείχη Αἰνίων ἐν τῇ Θράκῃ, Μέλαιος κόλπος, Μέλαιος ποταμὸς, Δερὶς ἐμπόριον, Κῶβρυς ἐμπόριον Καρδιανῶν καὶ ἄλλο Κύπασις. Κατὰ τὸν Μέλαινα κόλπον Ἰμβρος ἐστὶ νῆσος καὶ πόλις, καὶ Ἀῆμος νῆσος καὶ λιμὴν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην. Μετὰ δὲ τὸν Μέλαινα κόλπον ἐστὶν ἡ Θρακία Χερρόνησος καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἶδε· Καρδία, Ἰδὴ, Παιὼν, Ἀλωπεκόννησος, Ἀραπλος, Ἐλαιούς, Μάδυτος, Σηστός ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Προποντιδός, [δ] ἐστὶ

quentavit Callistratus Atheniensis; deinde fluvius Nestus, Abdera urbs, Cudetus fluvius, urbesque Dicæa et Maronea. E regione sita Samothrace insula cum portu. Ei in continente opposita Drys et Zone emporia, Hebrus fluvius ad eumque Doriscus castellum; deinde Ænus urbs portusque, Æniorum in Thracia castella, Melas sinus, Melas fluvius, Deris emporium, Cobrys emporium Cardianorum et alterum Cypasis. Circa Melanem sinum Imbrus est insula cum urbe, et Lemnus insula cum portu. Sed rursus ad continentem redeo, unde abieram. Post sinum Melanem est Chersonesus Thracica, urbesque in ea sunt: Cardia, Ide, Pæon, Alopeconnesus, Araplus (*Drabus*?) Elæus, Madytus, Sestus ad os Propontidis quod sex

γεγόνασιν, κτλ. Postea quum ex exilio Athenas esset reversus absque venia populi, affectus est supplicio (Lycurg. C. Leocrat. § 92). Rectissime igitur Niebuhrius (*Klein. Schften* I, p. 121) contendit coloniam istam non ante an. 362 deduci potuisse. Ceterum Datus urbs non tum primum condita est; nam meminit ejus in Edonorum regione sitæ jam Herodotus IX, 75, ac Thasiorum coloniam fuisse Eustathius ad Dion. 517 refert. Nihil fallor, Datus, sicuti vicinæ urbes Galepsus et Apollonia, a Philippo subacta, ac deinde ab eodem novis incolis, duce Callistrato, frequentata est. Idque procul dubio in illud incidit tempus, quo Philippus post captam Amphipolin, Pydnam et Potidæam colonos misit Crenidas, easque de se ipso denominavit Philippos (Ol. 105, 3. 358. V. Diodor. XVI, 8, 6). Datus vero portus erat Philipporum (unde explicandus error Appiani in B. C. IV, 103, qui Philippos olim Datum dictas esse narrat). De Datenorum regionis felicitate proverbiali vid. Strabo l. I., Eustath. l. I., Zenobius III, 11; Suidas v. Δάτος; Boeckh. *Staats-haush.* I, p. 7. De nominis formis δ et ἡ Δάτος et τὸ Δάτον ad Steph. Thes. s. v. — Verba Scylacis κατὰ ταύτην si cum v. Νεάπολις jungere mavelis, ita ut sensus sit: « ex adverso hujus, sc. Thasi insule, est Neapolis, Datum, etc », nihil refragor. || — Νέστος] Νεστός codex. || — Κούδητος] Fluvius aliunde non notus. Probabiliter is est, qui proxime post Abdera in mare egreditur. Deinde sequitur Bistonis lacus, in quem Herodotus VII, 109 influere dicit Τεζώνη et Κόμψατον; Pro Compato Ælianus N. A. XV, 25 habet Κοσινίτην, et Ælian. in V. Hist. IV, 17 Κόμψατον, Porphyr. V. Pyth. c. 27 corrupte Κόμψατον. Hunc eundem fluvium etiam apud Scylacem intelligi et pro Κούδητον reponi Κούψατον voluit Vossius ad Melam II, 2. Quamquam fluvii in lacus exeuntes a Peripli nostri auctore non solent commemorari. || — καὶ πόλεις] αἶδε πόλεις codex; em. Fabricius. Gailio hæc e margine illata esse videntur, recte fortassis. || — Μαρώνεια] Μαρωνία codex. || — κατὰ ταῦτα κτλ.] Codex: κατὰ ταῦτα ἐν τῇ ἡπείρῳ· ἐμπορία· δρυϊνῇ· σαμοθράκῃ· κατὰ (sic) καὶ λιμὴν· ποταμὸς· δουρίσχος· ἀζάρος· καὶ ἐπ' αὐτῷ τεῖχος· αἶνος κτλ. Turbata in ordinem redegerunt Vossius et Fabricius. || — Δουρίσχος] Δουρίσχος Herodot. VII, 59; Steph. Byz.; Livius XXXI, 16;

Plinius et Mela. Nunc *Tusla*. || — Αἰνίων] αἶνων cod.; em. Palmer. || — Δέρσις] ex uno Scylace nota. Thracia gens Δερσαῖοι (Herod. VII, 110), Δερσαῖοι (St. Byz.), Δέρσιοι (Hecat.) ad hunc locum vix pertinent. || — Κῶβρυς] sic Theopomp. ap. Steph. s. v.; Κόβρυς. Καρδιανῶν codex. || — ἄλλο Κύπασις] ἄλλος Κύπασις codex; correxerunt ex Hecateo ap. St. Byz. s. v. Post Κύπασις in codice tamquam titulus legitur: Ἰμβρος καὶ Ἀῆμος; itemque mox: Χερρόνησος post v. ἐξετραπόμην. || — Θρακία Χερρόν.] Θράκη ἡ χερρόνησος cod.; em. Voss. || — Ἰδὴ, Παιών] De his aliunde non constat. Gronovius, probante Gailio, pro Παιών conjecit Ἡϊών, male intellecto loco Stephani: Ἡϊών, πόλις ἐν Χερρόνησῳ, ὡς Θουκυδίδης (I, 79), i. e. Eion Amphipolitanum, non longe dissitum a Chersoneso Chalcidica. V. Meineke ad Steph. l. I. In Thucydide VIII, 104 memoratur Ἰδάκος (ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀρριανῶν), at in altera Chersonesi latere, e regione fere Abydi. Palmerii conjecturas, utpote nihili, omittere præstat. || — Ἀράπλους] Ἀνάπλους conj. Palmerius absque causa idonea, suffragante tamen Gailio ad Scym. p. 389; Ἀψόνθος conj. Gronovius, perperam. Nihil fallor, eandem urbem memorat Strabo VII, fr. 50, ubi: Μετὰ δὲ Καρδίαν Δράθος καὶ Αἰμναί· εἴτ' Ἀλωπεκόννησος., εἴτ' ἄκρα μεγάλη Μάδυσος. Quamquam Scylax Araplum post Alopeconnesum, Strabo autem Drabum ante eam memorat. || — Ἐλαιούς] Ἐλβιούς cod.; em. Voss. Infra habes Ἐλεοῦντα, quum nostro loco aperte esset Ἐλαιούς. Utrumque licebat. || — Μάδυτος] Ἀβυδός codex; em. Gronovius. V. Herodot. VII, 33; Xenophon. Hell. I, 1, 3; Hecateus ap. St. B. s. v.; Strabo VII, fr. 54; Eustath. ad Dion. Per. 513; Scymnus 709 etc. Nunc *Maito*. || — ὅ ἐστι· σταδ. ς'] ὅ ἐστι· addidit Clausen. Plurimi fretum inter Sæum et Abydum septem stadiorum esse dixerunt, adeoque ἐπταστάδιον vocarunt, ut Herodotus VII, 34; Strabo II, p. 24; XVII, p. 591; Plinius II, 92, IV, 18, 24, V, 40 (875 pass.); Mela I, 1, 36; Agathemer. II, 14; Eustath. ad Dion. 140. Octo stadiorum est sec. Xenophon. Hell. IV, 8; schol. Dionys. 142; duorum stad. sec. Polybius XVI, 29, 9 (nisi hoc nititur confusione litt. β' et γ'). Multo magis discrepant recentiorum sententiæ (375 toises, Andreossy; 715 Kiepert; 800 Juchereau de S.-Denis; 1150 Bouten,

σταδίων ζ'. Ἐντὸς δὲ Αἰγὸς ποταμοῦ Κρηῖσσα, Κριθώτη, Πακτύη. Μέχρις ἐνταῦθα ἡ Θρακία Χερρόνησος. Ἐκ Πακτύης δὲ εἰς Καρδίαν διὰ τοῦ αὐχένος περὶ στάδια μ', ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν· καὶ πόλις ἐν τῷ μέσῳ, ἧ ὄνομα Ἀγορά. Χερρόνησου μήκος ἐκ Καρδίας εἰς Ἐλαιούντα (ταύτη γὰρ ἐστὶ μακροστάτη) στάδια υ'. Μετὰ δὲ τὴν Χερρόνησόν ἐστι Θράκεια τείχῃ τάδε· περὶ τὸν Λευκὴ ἄκτῃ, Τειρίστασις, Ἡράκλεια, Γάνος, Γανίαι, Νέον τείχος, Πέρινθος πόλις καὶ λιμὴν, Δαμινὸν τείχος, Σηλυμβρία πόλις καὶ λιμὴν. Ἀπὸ τούτου ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου εἰσὶ στάδιοι ς'. Καλεῖται δὲ Ἀνάπλους ὁ τόπος ἀνὰ Βόσπορον μέχρι ἀν' ἑλθῆς ἐπ' Ἱερὸν. Ἀρ' Ἱερὸν δὲ τοῦ στόματος ἐστὶ τοῦ Πόντου εὖρος στάδια ζ'. Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ Πόντῳ πόλεις Ἐλ-

est stadiorum. Intra Ægos flumen Cressa, Crithote, Pactye. Huc usque est Chersonesus Thracica. A Pactye ad Cardiam pedestri itinere per collum isthmi sunt stadia 40, a mari ad mare. In medio isthmo est urbs appellata Agora. Longitudo Chersonesi a Cardia ad Eleutem (hoc enim latus maxima ejus longitudo) stadiorum est 400. Post Chersonesum Thracica oppida hæc sunt: primum Litus album, tum Tiristasis, Heraclea, Ganus, Ganiae, Novus murus, Perinthus urbs cum portu, Damium (*Daonium vel Daunium*?) castellum, Selymbria urbs cum portu. Ab hac usque ad os Ponti sunt stadia 500. Vocatur autem Anapulus navigatio per Bosporum donec perveneris ad Fanum (Jovis). Ultra fanum latitudo oris Ponti stadiorum

1130 Truguet), de quibus v. Ukert. *Geogr.* III, 2, 137. De fine Hellespontii ac initio Propontidis ad Sestum ponendo cum Scylace faciunt Polybius IV, 44. XVI, 29; Strabo XIII, p. 580. 583. 590; Agathem. I, 3; -chol. Dionys. 136. Sec. Apollon. Rhod. I, 935 Hellespontus pertinet a Rhæteo usque ad Pityam; usque ad Lysimachiam sec. Melam I, 1, 36 I, 2, 20. I, 3, 5. II, 2, 92. || — Κρηῖσσα] *Cressa* Plinius IV, 18. Fort. scrib. Κρίσσα et *Crissa*. Locum non diversum fuisse ab Ægospotamis oppido (quod πολίτην κατεσκαμμένην dicit Strabo VII, fr. 54. Cf. Stephan. s. v. Αἰγὸς ποταμοί; Tzetz. Hist. II. 894) censet Mannertus VII, p. 191. || — Κριθώτη] *Krithote* cod.; em. Voss. e Demosthen. p. 672, 20, Scymno 711, Strabone VII, fr. 54. X, p. 459; Plinio IV, 18; Stephano, Harpocratio, Photio, Suida s. v. || — στάδια μ'] sic etiam Strabo VII, fr. 50. || — Ἀγορά] Meminit ejus Herodotus VII, 58 et Eustathius ad II. p. 45, 10. Eodem fere loco postea Lysimachia condita. || — Ἐλαιούντα] sic. h. l. codex; ἔλαιούντα editt. || — στάδια υ'] μακρὸν πλάτος τῶν υ' ἀπὸ Καρδίας, Strabo VII, fr. 50. || — Ἡράκλεια] V. Ptolemæus III, 11, p. 217, 11 Wilb. et Cedrenus p. 417. Etiamnum *Erecli* vel *Heraklitza*. Gailius et Clausenius Heracleæ mentionem interpolatori debere censebant; referendam scilicet esse ad Perinthum, quæ postea (inde a quarto fere post Christum seculo) Heraclea appellata est. Quod nihili esse e Ptolemæo et hodierno loco *Erecli* abunde patet. || — Γάνος, Γανίαι] Xenophon. Anab. VII, 5, 8 : Παράδωκεν αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τείχος. Æschines Adv. Ctes. p. 65, 23 : Ὁς τος (Demosthenes) ὁ πρῶτος ἔξευρων Σέρριον τείχος καὶ Δορίσκον καὶ Ἐργίστην καὶ Μουργίστην καὶ Γάνος (Γάνος var. l.) καὶ Γανίδα (Γάνωια var. l.), χωρία ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἔδειμεν πρότερον. Harpocratio : Γάνος καὶ Γανίδα Ἀττήνης κατὰ Κτησιφώντος. Χωρία ἐστὶ Θρακικά, ὡς Ἀρτεμίδωρος. Suidas : Γάνος θηλυκῶς τὸ πρὸς τῇ Θράκῃ ὕρος ἡ Γάνος. Id. : Γάνος καὶ Γανίδα (Γανίδα cod. V.), χωρία ἐστὶ Θρακικά. Hinc satis liquet Γάνος et Γανίαι ap. Scylacem non ejusdem loci nomina esse diversa, uti putat Forbiger III, p. 1081. Ceterum nescio an Γανίαι pro Γανίαι scribendum sit. *Ganus* memoratur etiam ap. Plinium IV, 18 et Hieroclem p. 633, idemque hodie servat nomen,

sicuti etiam montes ex mediterraneis huc excurrentes nunc nominantur *Ganos-Dag*. Cf. Mannert. VII, p. 183. || — Νέον τείχος] Cf. Xenophon et Plinius l. l.; Cornel. Nepos Alcibiad. c. 7. || — Δαμινὸν τείχος] Leg. vid. Δαμνιον. Stephanus v. Δαμνιον. Ἔστι καὶ Δαμνιον τείχος, πόλις Θράκης· ὁ πολίτης Δαμνιοταίτης. « Apud Scylacem an non rescribendum sit Δαμόνιον, admodum ambigo. Daonii autem meminerunt Cedrenus et Nicetas Choniates, qui eam vicinam Perintho facit. » Vossius. Adde Zonaram p. 470 : Δαμόνιον, πόλις Θράκης. At forma Δαμόνιον a codicis literis abest propius. Gailius putavit ap. Scyl. reponendum esse Καμινὸν τείχος, quum *Cænophrurium* post Perinthum orientem versus [at Scylacis locus occidentem versus est] memoretur in Itinerar. p. 322. 230. 138. 333, et apud alios, quos referre nihil attinet. || — ἐπὶ τοῦ στόματι] τοῦ om. apogr. Vatican. « Deest mentio Byzantii. Quod inde repetit Sainte-Croix, quod auferint incolæ metu Persarum. Respondet Niebuhrus (*Kl. Schften*. p. 129), tunc omnes Hellespontii urbes fuisse omittendas, quarum omnium nomina recensuit. Cui opponi possit occupatas esse has, non deletas; licet hoc non dixerit Gailius, qui tacite Sancrucio assentitur (§ 15). At certissimum argumentum in eo positum est, quod Chalcedonis meminit Scylax, cui tamen prorsus idem quod Byzantio accidis narrat Herodotus (VI, 33). Itaque minime de illo tempore agitur. » CLAUSENIUS. || — Καλεῖται δὲ Ἀ.] ἀνάπλους καλεῖται δὲ ὁ τόπος ἀναβόσπορον codex. Scriba reperit : Ἀνάπλους (titulus). Καλεῖται δὲ ἀνάπλους κατλ. || — ἑλθῆς] ἑλθῆ, codex; em. Gailius; nam ἡ ναῦς subintelligi cum Clausenio nequit. Fort. vero in antec. pro ὁ τόπος erat ὁ πλοῦς || — Ἱερὸν] Cf. infra § 92. De Ἱερῷ Διὸς Ὁρίῳ, quod simpliciter Ἱερὸν vocari solet, v. Herodot. IV, 85; Philostrat. Vit. Soph. I, 34, 1; Dionysius ap. Strabon. XII, p. 566; Menippus ap. St. B. v. Χάλκηδον, Polybius IV, 43; Arriani et Aroui. Periopl. Ponti, Cicero Verrin. II, 4, 57. Alii Bosporum pertinere dicunt usque ad Cyaneas, ut Mela III, 1, Plinius VI, 1, Strabo VII, p. 320. V. Ukert. III, 2, p. 145. || — στάδια ζ'] *quattuor*, Herodot. IV, 85, Agathemer. II, 14, Strabo II, p. 125, Eustath. Dionys. 140, Plinius IV, 24, Mela I, 19, 5; *quinque vel sex*, Polybius IV, 43, Strabo VII, p. 319, Agathem. I, 3;

ληνίδες αἶδε ἐν Θράκη· Ἀπολλωνία, Μεσημβρία, Ὀδησσόπολις, Κάλλατις καὶ ποταμὸς Ἰστρος. Παράπλους δὲ τῆς Θράκης ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Σηστοῦ δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο, ἀπὸ δὲ Σηστοῦ μέχρι στόματος τοῦ Πόντου δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο, ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ ἡμερῶν τριῶν καὶ νυκτῶν τριῶν. Ὁ σύμπας περίπλους ἀπὸ Θράκης καὶ ποταμοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ ὀκτὼ ἡμερῶν καὶ ὀκτὼ νυκτῶν.

68. ΣΚΥΘΙΑ. ΤΑΥΡΟΙ. Μετὰ δὲ Θράκην εἰς Σκυθίαν ἔθνος καὶ πόλεις ἐν αὐτοῖς Ἑλληνίδες αἶδε· Τύρις ποταμὸς, Νικωνίον πόλις, Ὀριούσα πόλις. Ἐπὶ δὲ τῇ Σκυθικῇ ἐποικοῦσι Ταῦροι ἔθνος ἀκρωτήριον τῆς ἡπείρου· εἰς θάλατταν δὲ τὸ ἀκρωτήριόν ἐστιν. Ἐν δὲ τῇ Ταυρικῇ οἰκοῦσιν Ἑλληνες* αἶδε· Χερρόνησος ἐμπόριον, Κριοῦ μέτωπον, ἀκρωτήριον τῆς Ταυρικῆς. Μετὰ δὲ ταῦτά εἰσι Σκύθαι πάλιν, πόλεις δὲ Ἑλληνίδες αἶδε ἐν αὐτῇ· Θεοδοσία, Κύττις καὶ Νυμφαία, Παντικαπαιον, Μυρμήκειον. Παράπλους εὐθὺς ἀπὸ Ἰστρου ἐπὶ Κριοῦ μέτωπον τριῶν ἡμερῶν καὶ τριῶν νυκτῶν, ὁ δὲ παρὰ γῆν διπλάσιος· ἐστὶ γὰρ κόλπος. Ἐν δὲ

est 7: Ad Pontum vero urbes Græcæ in Thracia hæ sunt : Apollonia, Mesembria, Odessopolis, Callatis, et Ister fluvius. Præternavigatio Thraciæ a Strymone usque ad Sestum est dierum duorum et duarum noctium, a Sesto usque ad os Ponti duorum dierum et duarum noctium, ab ore Ponti vero usque ad Istrum fluvium dierum trium et noctium trium. Omnis circumnavigatio a Thracia et a Strymone fluvio usque ad Istrum flumen est octo (*septem*) dierumque noctium.

68. SCYTHIA. TAURI. Post Thraciam sequitur Scytharum gens, urbesque apud eos Græcæ sunt : Tyris fluvius, Niconium et Ophiusa urbes. Juxta Scythicam Taurorum gens accolit continentis partem quæ quasi promontorium in mare procurrit. Habitantque in Taurica Græci, quorum urbes hæ sunt : Chersonesus, emporium; deinde Criumetopum (i. e. *Arietis frons*) Tauricæ promontorium. Posthæc rursus sunt Scythæ eorumque in regione urbes Græcæ : Theudosia, Cytæa, Nymphæa, Panticapæum, Myrmecium. Recta ab Istro ad Criumetopum navigatio trium dierum totidemque noctium; sin litus legeris, duplex : nam

Plinius VI, 1. || — Ὀδησσόπολις] Ὀδησοπολις codex; leg. vid. cum Palmerio Ὀδησσός πόλις. Dein Κάλλατις codex. || — ὀκτὼ ἡμερῶν καὶ νυκτ.] Ex antec. nonnisi septem dies noctesque colliguntur; idque melius habet; quare pro ὀκτὼ legendum putes ἐπτὰ. A Strymone ad Sestum sunt circa 1900 stadia (2 dies noctesque); hinc ad Ponti ostium ad 1600 stadia (2 dies noctesque); hinc ad Danubium stadia 3000 (3 dies noctesque).

§ 68. Τύρις... Νικωνίον] Τρίσσης... Νεώνειον codex. Vid. Strabo VII, p. 306 : Ἀναπεύσαντι δὲ (sc. Tyram fluv.) ρυμ' σταδίους ἐρ' ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερῇ Ὀριούσα. Ex Strabone sua Stephanus, non absque mendo. Flumen vulgo vocatur Τύρας vel Tyra (Mela. Plin. Valer. Flacc. Arg. VI, 84), Ionicis vero Τύρης (Herodot. IV, 51); aliis Τύρις, Steph. Byz. v. Τύρας et Hesych. v. Τύρις. De Ophiusa urbe, quæ aliis Tyras vocabatur, cf. not. ad Scymn. 792. Alteram urbem Ptolemæus III, 10, p. 213, 26 Νικωνίον dicit. Cf. Anon. Peripl. Pont. p. 9 Huds || — ἐπὶ δὲ τῇ Σκυθικῇ... ἀκρωτήριόν ἐστι] « Sana hæc omnia, sed inficete dicta. Juxta Scythiam Tauri habitant in promontorio, quod est pars Scythicæ terræ continentis, excurrit vero in mare. Dicitur promontorium, non peninsula, quia isthmum totamque veram Tauricæ figuram ignorabant Græcorum historici, ἀκτὴν eam, non peninsulam putantes (Niebuhr. I. I. p. 137. Herodot. IV, 99). » CLAUSEN. || — Ἑλλήνας* αἶδε] aut excidit : καὶ πόλεις αὐτῶν, aut fuit Ἑλληνες οἶδε, ut supra § 62 etc. — Chersonesus, quam Seylax novit, Herodoto (IV, 93) nondum nota erat, monente Ukerto I, 2, 292. || — ἐμπόριον.] Si αἶδε vox recte habet, duo certe loci recensendi erant. Probabile igitur ἐμπόριον non ad Chersonesum urbem referendum esse, sed indicari *Symbolon portum*, quem Plinius dicit IV, 26 : *Heraclea, Chersonesus.. Inde*

Parthenium promontorium, Taurorum civitas Placia Symbolon portus, promontorium Criumetopon. Cf. Ptolem. III, 6; Strabo VII, p. 309; Anonym. Peripl. Pont. p. 4; Ukert. III, 2, p. 468 sq. || — Θεοδοσία] Sic numi (v. Kœhler. Nov. Act. Acad. Petrop. t. XIV, p. 122.) et inscriptiones (Bœckh. C. I. II, p. 98) et Anon. Peripl. § 6. Stephanus quoque Θεοδοσίαν habet laudato Strabone (VII, p. 309), ubi tamen codices præbent Θεοδοσία; idque ap. Stephanum reponendum esse series docet literarum. Sic etiam ap. Demosth. p. 933 optimus codex Θεοδοσίαν habet, quum in edit. et h. l. et p. 467, 10 legatur Θεοδοσία. || — Κύττις] Sic Lycophr. 1312 ex eoque Schol. Apoll. Rh. III, 228; schol. Ap. Rhod. II, 399 ex eoque Etym. M. p. 77, 45; Eustath. Hom. p. 1493, 26; Suidas s. v. (Cf. Κύττιον, Cretæ urbem). Idem Suidas etiam : Κύττη, ὄνομα πόλεως. Apud Stephanum est Κύττι, fortassis librorum vitio pro Κύττις. Cytæ Plinius IV, 26 et Anonym. Peripl. § 6, ubi : εἰς Κύττις πόλιν τὴν πρῶτην λεγομένην Κυδέακι (sic). De situ, urbis inter montes *Opuk* et *Takil Burun* præter Peripl. Anon. v. Pallas *Reisen in die südl. Statthaltschaft. Russlands* II, p. 343. || — Νυμφαία] Ceteris Νύμφαιον, ut Straboni p. 309, Appiano Mithr. c. 108, Ptolemæo III, 6, p. 203, 29 Wilberg., Anon. Peripl. et Plinio I. I., Cratero ap. Harpocrat. s. v. || — Μυρμήκειον] sic editt.; Μυρμηκὸν codex. Μυρμήκειον Theognost. Canon. p. 129, 12; Μυρμηκεῖον Herodian. ap. St. Byz. s. v.; Μυρμηκειον Strabo VII, p. 310. XI, p. 494; Μυρμηκεῖα Artemidor. ap. St. Byz.; Μυρμηκειών Arrianus ap. Leon. Diaconum IX, 6. Posterior hæc forma ad codicis literas proxime accedit. || — τριῶν ἡμερῶν καὶ νυκτ.] Stadia fere sunt 1650, quæ trium fere dierum tantum navigationem exæquant. In contrarium auctor peccat in seqq., ubi a Criumetopo ad Panticapæum esse dicit navigationem diei noctisque, quum oræ longitudo

τῷ κόλπῳ τούτῳ νῆσός ἐστι, νῆσος δὲ ἐρήμη, ἥ ὄνομα Λευκή, ἱερὰ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀπὸ δὲ Κριοῦ μετώπου πλοῦς εἰς Παντικαπᾶιον ἡμέρας καὶ νυκτός· ἀπὸ δὲ Παντικαπᾶίου ἐπὶ τὸ στόμα τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἐστὶ στάδια κ'. Ἡ δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται ἥμισυ εἶναι τοῦ Πόντου. Ἐν δὲ τῇ Μαϊώτιδι λίμνῃ εὐθὺς εἰσπλέοντί εἰσιν ἐπ' ἀριστερᾷ Σκύθαι· καθήκουσι γὰρ ἐκ τῆς ἑξῶ θαλάσσης ὑπὲρ τῆς Ταυρικῆς εἰς τὴν Μαϊώτιν λίμνην.

ΣΥΡΜΑΤΑΙ. [Μετὰ δὲ Σκύθος Συρμάται] ἔθνος καὶ ποταμὸς Τάναϊς, [δὲ] ὁρίζει Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην.

69. ΠΑΡΑΠΛΟΥΣ ΑΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ. Ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ περιπλέοντι τοὺς κόλπους παρὰ ἡγῶν, λογιζόμενοι δὲ ὅσαι γεγραμμένα εἰσὶ, νύκτες ἀντὶ τούτων ἡμέρας, καὶ, ὅπου στάδια εἰσι γεγραμμένα, ἀντὶ τῶν φ' σταδίων ἡμεραίων τὸν πλοῦν, γίνεται τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους, τοῦ ἡμίσεος μέρους τοῦ Πόντου ὄντος ἴσου τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, ἡμερῶν ρν' τριῶν.

Μέγιστοι δὲ ποταμοὶ εἰσιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὁ Τάναϊς, ὁ Ἰστρος, ὁ Ῥοδανός.

sinus ibi est. In quo sinu insula est, deserta illa quidem, cui Leucæ nomen, Achilli sacra. A Criumetopo Panticapæum navigatio diei noctisque, a Panticapæo ad ostium paludis Mæotidis stadia sunt 20. Ceterum Mæotis palus dicitur ambitu suo dimidiam Ponti partem exæquare. In Mæotide autem palude, si recta (Tanaim versus) innavigaveris, ad sinistram sunt Scythæ: etenim ab extero mari super Tauricam porrecti usque ad Mæotidem paludem pertingunt.

SYRMATE. [Post Scythas Syrmatarum] gens et Tanais fluvius, qui Asiam et Europam disterminat.

69. PRÆTERNAVIGATIO UNIVERSE EUROPÆ. Inde ab Herculeis Europæ columnis si juxta terram navigando sinus sequaris, atque ita computaveris, ut singulis quas notavimus noctibus dies substituantur, et ubi stadia scripta sunt, quingena stadia pro unius diei navigatione numerentur, fit Europæ præternavigatio (Ponti parte dimidia Mæotidem paludem exæquante) dierum centum quinquaginta trium.

Maximi autem in Europa fluvii sunt Tanais, Ister, Rhodanus.

sit stadiorum 2200. — Λευκὴ] Nunc *Adassi*, *Phidonsi* vel *Serpentum insula*. V. Kœhler *Mém. de l'acad. de St.-Petersb.* t. X, p. 599 sqq. Ukert. III, 2, p. 442. — κ'] Stadia fere sunt ρκ', 120. — λέγεται ἥμισυ εἶναι τοῦ Πόντου.] Ex eodem cum Nostro fonte Anonymus *Peripl.* § 44: ἡ δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται εἰς ἥμισυ εἶναι τοῦ Πόντου. Hinc eis in Scylacem transtulit Fabricius. Mæotidem Ponto non multo minorem esse duxit Herodotus IV, 86. 101: ἀρίστον τῷ Πόντῳ esse etiam Patrocles censuit ap. Strabon XI, p. 508. Polybius IV, 40 ambitum ejus esse dicit stad. 8000; eodem modo Strabo VII, p. 310; 9000 stad. et ultra, Strabo II, p. 125, Arrian. *Peripl.* § 29, Agathemer. I, 3. II, 14; 1125 vel 1406 mill. pass. Plinius IV, 24. — Συρμάται κτλ.] Sic locum constituit Niebuhrus l. l., quamquam acquiescere etiam licet in hiulca codicis brevitate, qui ita habet: ... εἰς τὴν Μαϊώτιν λίμνην. Συρμάται ἔθνος καὶ ποταμὸς Τάναϊς· ὁρίζει Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην. Olim jungebant: καθήκουσι γὰρ εἰς τὴν Μ. λίμνην Συρμάται, quod retinuit Ukertus, quamquam tum illud καθήκουσι γὰρ nihil habet, quo referatur. Idem absque causa idonea verba ὑπὲρ τῆς Ταυρικῆς transposuit post ἐπ' ἀριστερᾷ Σκύθαι. Denique ἡ ἑξῶ θαλάσση non est Oceanus, sed quod est extra Mæotidem mare Ponticum, ad quod Scythæ habitare jam dixerat auctor. Quod Συρμάται nomen attinet, cf. Steph. Byz.: Συρμάται, οἱ Σαυρομάται, ὡς Εὐδοξος πρότερον « ποταμὸν τοῦ Τανταῖδος Συρμάτας κατοικεῖν. In seq. § 70 ab altero Tanaidis latere ponuntur Σαυρομάται γυναικοκρατούμενοι (Quare Fabricius etiam h. l. Σαυρομάται scripsit). Quæ nominum varietas comparanda est cum illa, qua Μηλιεῖς et Μαλιεῖς supra § 62 distingui vidimus. Unde orta sit, divinare licet collato *Periplo* Anonymi, qui ex similibus fontibus hauriens post modo opposita pergit: Τὸν δὲ Τανταῖν ποταμὸν, ὅς ἐστι:

τῆς Ἀσίας ὄρος... πρῶτοι νέμονται Σαρμάται (Συρμάται Gail.). Εἴτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν γένος Ἰζαματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἰρηκε, .. ὡς δὲ Ἑρσος, Σαυροματῶν λέγεται γένος. Cum Nostro concinit etiam Plinius VI, 7: *Tanaim amnem.. colunt Sarmatæ.. et ipsi in multa genera divisi. Primo Sauromatæ gynæocratumeni*. Cf. idem VI, 5: *Epagerite Sarmatarum populus in Caucasi jugis, post quem Sauromatæ*. — λογιζόμενοι δὲ ὅσαι] λογιζόμενοις πωται cod.; em Gronov. — τοῦ ἡμίσεος τοῦ Πόντου κτλ.] τοῦ Πόντου ὄντος ἴσου (sic) καὶ τοῦ ἡμίσεος μέρους τῆς Μαϊώτιδος λίμνης cod.; em. Fabricius. — ρνγ'] Singularum regionum paraplos colligere liceat. Ecce laterculum:

	Dies.	Noct.	Stad.
§ 2. Iberum.	7	7	...
3. Ligurum et Iberum.	1	1	...
4. Ligurum	4	4	...
5. Tyrthenorum.	4	4	...
8. Latinorum.	1	1	...
9. Volcorum.	1
10. Campanorum.	1
11. Samnitum.	1/2
12. Lucanorum	6	6	...
14. Japygum	6	6	...
15. Samnitum.	2	1	...
16. Umbrorum.	2	1	...
19. Venetorum.	1
20. Istrorum.	1	1	...
21. Liburnorum.	2
22. (Hyllorum et) Bulinorum.	1
25. Nestæorum.	1
24. Maniorum a Narone ad Arionem.	1
Ab Arione ad Rhizuntem fl.	1/2
Hinc ad Buthoam.	1/2
25. A Butho ad Epidamnum.	1	1	...
26. Ab Epidamno ad Apolloniæm iter pedestre.	2
	46 1/2	53

ΑΣΙΑ.

ASIA.

70. ΣΑΥΡΟΜΑΤΑΙ. Ἀπὸ Τανάϊδος δὲ ποταμοῦ ἀρ-
χεται ἡ Ἀσία, καὶ πρῶτον ἔθνος αὐτῆς ἐστὶν ἐν τῷ
Πόντῳ Σαυρομάται. Σαυροματῶν δὲ ἐστὶν ἔθνος γυ-
ναικοκρατούμενον.

71. ΜΑΙΩΤΑΙ. Τῶν γυναικοκρατούμενων ἔχονται
Μαιώται.

72. ΣΙΝΔΟΙ. Μετὰ δὲ Μαιώτας Σίνδοι ἔθνος· διή-
κουσι γὰρ οὗτοι καὶ εἰς τὸ ἔξω τῆς λίμνης· καὶ εἰσιν
πόλεις ἐν αὐτοῖς Ἑλληνίδες αἰδε· Φαναγόρου πόλις,
Κῆποι, Σινδικὸς λιμὴν, Πάτους.

70. SAUROMATÆ. Post Tanaim fluvium incipit Asia;
et prima ejus gens ad Pontum (*ad Mæotidem paludem*)
Sauromatæ sunt. Sauromatarum vero gens a mulie-
ribus regitur.

71. MÆOTÆ. Mulierum imperio subjectos excipiunt
Mæotæ.

72. SINDI. Post Mæotas sequitur gens Sindorum.
Pertingunt hi etiam extra paludem, urbesque in iis
Græcæ sunt hæ: Phanagoræ urbs, Cepi, Sindicus
portus, Patûs.

	Dies.	Noct.	Stad.
27. Ab Apollonia ad Amantiam.	16 1/2	35	520
28. Chaonum paraplus.	1/2		
30. Thesprotorum.	1/2		
31. Cassoporum.	1/2		
32. Molossorum.			40
33. Ambraciæ.			120
34. Acarnaniæ.	2	[2]	
35. Ætolia.	1		
36. Locridis.	1/2		
37. Phocidis.	1/2		
38. Bœotia.	1/2		
39. Megaridis.			100
40. Corinthi.	1/2		
41. Sicyonis.			120
42. Achajæ.			700
43. Elidis.			700
44. Arcadiæ.			100
45. Messeniæ.			300
46. Laconia.	5		
49. Argivæ regionis.			130
50. Epidauri.			50
..... Halia.			100
51. Hermionis.			80
55. Træzeniæ.			350
54. Epidauri (50 stad. sec. codicem). ..			150
53. Corinthi.			500
56. Megaridis.			140
57. Atticæ.			1140
59. Bœotia.			250
60. Locridis.			200
61. Phocidis.			200
62 et 65. Maliensium et Achæorum.			**
64. Thessalia.			50
65. Magnesiæ.			**
66. Macedoniæ.	2	2	
67. Thraciæ a Strymone ad Sestum 2 ^d . 2 ⁿ .			
Hinc ad os Ponti 2 2			
Hinc ad Istrum 5 5			
in summa 7 7; at codex:	8	8	
68. Scythiæ, ab Istro ad Crimætopon	5	5	
Hinc ad Panticapæum.	1	1	
Hinc ad os Mæotidis.			20
Hinc ad Tan. in diuina pars para-			
pli. qui est ab ore Ponti ad			
Mæotidem.	5 1/2	5 1/2	
Summa : 75 1/2	52 1/2	5600	
sive : 147		100	
Excidit paraplus Maliensium, Achæorum			
et Magnesiæ, cui quatuor fere dies tri-			
buendi.	4		
	151		

Desiderantur igitur dies duo, qui ubi supplendi
sint, in tanta computorum inconstantia difficile dictu.
Ceterum si ipse antiquus Periplus auctor istam dierum

153 summam collegit, pateret nihil esse mutandum
in numeris qui justo sunt longe majores (v. c. § 4.
11. 12), quum ne sic quidem summa adscripta con-
ficiatur.

§ 70. Σαυρομάται] Titulus hic in cod. legitur
ante v. καὶ πρῶτον. || — γυναικοκρατούμενον codex;
Ephorus ap. Anonym. Periplus. em. Clausen. p. 2 (sive
Scymnum 886) : ἐπιμεμῆσθαι τὰς Ἀμαζόνας τοῖς Σαυρο-
μάταις λέγουσιν..., ἐπ' οἷς ἐπεκλήθησαν οἱ Σαυρομάται γυ-
ναικοκρατούμενοι. Ex pleniori hac narratione patet non
esse Gynæocratem gentem peculiarem inter Sau-
romatas et Mæotas mediam (Cf. Plin. VI, 7 in not.
antec.). Niebuhrius p. 382 scribi voluit : Σαυροματῶν
δὲ [ἔχεται] ἔθνος γυναικοκρατούμενοι. Quod Letronnius
p. 269 probare non debebat. Ut Noster et Plinius l. l.
Sauromatas γυναικοκρατούμενους dicit (cf. Amazones
Σαυροματῶν ap. Eustath. ad Dionys. 823 et Proclum
ad Platon. De rep. V, p. 418 Bas.), sic ap. Melam
Mæotici γυναικοκρατούμενοι vocantur.

§ 72. Σίνδοι] Σιντοὶ codex; em. Gailius, quum
mox sit Σινδικός. De accentu v. Arcadius p. 48, 9.
Ceterum Σιντοὶ dicuntur etiam apud Polyæn. VIII, 55,
nescio an librorum vitio. Vide de hac gente Herodot.
IV, 28; Hellanic. fr. 92; Dionys. 681; Melam I, 19.
|| — Φαναγόρου πόλις] Sic etiam Anonymus Periplus.
p. 2, ex eodem fonte; nec non Strabo p. 495 (ubi
absque causa mutavit Cramerus). De Phanagora sive
Phanagora Tejo, urbis conditore, v. Arrian. ap. Eu-
stath. ad Dion. 549. Plura præbet Uckert. III, 1,
p. 489. Sita olim Phanagoria secundum Dubois
(Voyage autour du Caucase, tom. V, p. 64) « sur
la dune sablonneuse qui longe le liman de Taman. » =
— Κῆποι] Κῆπος Scymnus 896 et Apollodor. ap. St.
B. v. Ψητοί. E Scylace et Strabone IX, p. 495 colligi-
tur sitam fuisse urbem inter Phanagoriam et meridio-
nale ostium Hypanis fluvii. Plinius VI, 6 ita : *Oppida
in aditu Bospori primo Hermonassa, dein Cepi Mile-
siorum; mox Stratoclia et Phanagoria.* Mela I, 19, 12 :
*Hermonassa, Cepoi, Phanagoria, in ipso ore Cim-
merium.* Steph. Byz. v. Ψητοί : Ἀπολλόδορος ἐν δευτέρῳ
Περὶ γῆς « Ἐπειτα δ' Ἐρμόνασσα καὶ Κῆπος πόλις, τρίτον
δὲ τὸ Ψητῶν ἔθνος. Hæc igitur inter se satis concinunt;
unus dissentire videri possit Scymnus l. l, ubi vide not.
Mement Κῆπων etiam Diodorus XX, 24. Accuratus
situs ejus definire vix licet. Clarke (Trav. II, p. 277)
locum querit in ruinis quæ sunt apud hod. *Sienna*;
Dubois V, 59 ad vicum *Aldemphisofla*; Lapius Κῆ-

73. ΚΕΡΚΕΤΑΙ. Μετὰ δὲ Σινδικὸν λιμένας Κερκέται ἔθνος.

74. [ΤΟΡΕΤΑΙ. Μετὰ δὲ Κερκέτας Τορέται ἔθνος] καὶ πόλις Ἑλληνίς Τορικὸς καὶ λιμὴν.

75. ΑΧΑΙΟΙ. Μετὰ δὲ Τορέτας Ἀχαιοὶ ἔθνος.

76. ΗΝΙΟΧΟΙ. Μετὰ δὲ Ἀχαιούς Ἡνίοχοι ἔθνος.

73. CERCETÆ. Post Sindicum portum sequitur Cercetarum gens.

74. [TORETÆ. Post Cercetas Toretarum gens] et urbs Græca Toricus cum portu.

75. ACHÆI. Post Toretas gens est Achæorum.

76. HENIOCHI. Post Achæos gens est Heniochorum.

πὺς componit cum hod. *Kichla*. — Σινδικὸν λιμένας] Sec. Strabon. XI, p. 496 Σινδικὸς λιμὴν καὶ πόλις 180 stadiis a Corocondame, et 400 stadiis a Bata (Patūs locus vocatur ap. Scylacem) distat. Cf. Stephanus: Σινδικός (sic), πόλις προσεχὴς τῇ Σκυθικῇ, ἔχουσα λιμένα. Ἐνιοὶ δὲ Γοργίπην καλοῦσι. Anonym. Peripl. p. 2; Scymnus 893; Ptolemæus V, 9 (63°, 30'), qui a Sindico distinguit Sindam vicum (66°). Dubois I, p. 167: « Le λιμὴν Σινδικὸς est le liman *Kiviltache* d'aujourd'hui en Sindique; la ville était dans le voisinage d'Anapa, sans doute sur le Bougour » Cf. Ukert. III, 2, p. 496. || — Πατοῦς] Hunc locum eundem esse cum eo qui *Apaturus* vocatur apud Plinium VI, 6 contendit Gronovius. Ad Apaturus ille ad paludem Maotidem situs est; nos vero in Ponto nunc versamur. Recte jam Vossius monuit locum nostrum ap. Strabon. l. l. dici Βάτζ, ad quem secundum Artemidorum confinia sunt oræ Sindicæ et Cercetarum. Ptolemæus quoque Βάτζ portum et vicum memorat (66°, 30'). Eundem portum Arrianus 18, 4 ἑξὸν λιμένας dicit, nec non Plinius VI, 5: *In ora juxta Cercetas flumen Icarusa cum oppido Hiero et flumine ab Heraclæa 136 mill.* Hodie est *Anapa* sec. Mannertum et Klaproth. in *Nouv. Journal As.* tom. I, p. 305; *Sougoutjak* sec. Gaillium; *Gelindschik* sec. Tailbout *Portulan de la mer Noire*. p. 54; prope promont. *Issusup.* sec. Lapieum. Alii aliter.

§ 73. Κερκέται] Cercetas (*Tscherhesses*?) inter Sindos et Achæos inde a Batis oram per 850 stadia tenere, deinde Achæos per stad. 500, tum Heniochos per stad. 1000, tum a Pityunte ad Dioscuriadem esse stadia 360 testatur Artemidorus apud Strabon. XI, p. 496. Sec. Hellenicum (fr. 109 p. 59) supra Cercetas (ἔθνος Κερκεταίων), i. e. a septentrione Cercetarum, habitant Moschi et Chaimatæ (quorum nulla in Periplo nostro mentio); infra eos sive meridiem versus, Heniochi et Coraxi (de quibus v. § 75 et 76). Eodem modo statuit Pakephatus in Troicis ap. Steph. Byz. v. Χαριμαῖται. Cum his comparanda series gentium quam ex *Μεθριδατικῶν* scriptoribus Strabo XII, p. 497 apponit hanc: Achæorum, Zygorum, Heniochorum, Cercetarum, Moschorum. Apud Hesychium: Κερκέται, ἔθνος Σινδικόν. Cf. Strabo XII, p. 548: οἱ Ἀπαῖται... οἱ πρότερον Κερκεῖται, quibus quanquam aliæ sedes assignantur, vix tamen a Cercetis diversi sunt. Denique mentio Cercetarum occurrit in Nicolai Damasceni fr. 125 (tom III, p. 461). Cf. not. seq.

§ 74. Uncis inclusa desunt in codice Parisino; supplevit scriba codicis Palatini, sed inepto loco post verba πόλις Ἑλληνίς Τορικὸς καὶ λιμὴν, quæ ad ipsos Toretas pertinent, in-eruit. Idem scriba paullo post de suo addidit Coraxorum mentionem, quam excidisse

in cod. Parisino patere cuius debebat. Toretas cum Nostro medios inter Cercetios (Κερκεταίους) et Achæos ponit Dionysius Per. 682. Ptolemæus V, 9 ἄκραν Τορεταίων inter Cercetas et Heniochos memorat. Plinius autem, VI, 5, inter Sindos et Cercetas habet *promontorium Crunoe, a quo supercilium arduum tenent Toretæ*. Apud Strabon. XI, p. 495 Toretæ (sic eos vocat) una cum Sindis inter Maoticas gentes numerantur. Denique Mela I, 19 eos recenset, populorum catenam exhibens hancce: *Melanchlaeni, Toretæ, Sedochezi, Coraxi, Phthirophagi, Heniochi, Achæi, Cercetici et jam in confinio Macotidis Sindones*. Vides quanta sit sententiarum fluctuatio.

§ 75. De ora Achæorum v. not. ad § 73. 74 et de origine eorum moribusque v. Strabo XI, p. 495. 416. XVII, p. 839; Eustath. ad Il. 2, 511, p. 272 et ad Dion. 685; Aristot. Polit. VIII, 4; Dionys. Hal. A. R. I, 89; Sallust. ap. schol. Juvenal. XV, 115; Appian. Mithr. c. 102; Ovid. Ex Pont. IV, 10, 27; Seneca Consol. ad Helv. c. 6; Ammian. Marcell. XXII, 8, 25. Cf. Ukert. III, 2, p. 500. In Achæorum ditione fuerit *Achæus* fl., qui ap. Arrian. Peripl. § 27 Zilchos (i. q. Zygios) et Sanigas dirimit.

§ 76. Mithridaticorum scriptores ap. Strabon. l. l. inter Achæos et Heniochos *Zygos* collocant; Dionysius (685) quoque *Zygios* cum Heniochis jungit. Cf. Steph. Byz. s. v. De Heniochorum sedibus præter Strabon. XI, p. 492. 496. 506 et Melam I, 19, 14 cf. Ptolemæus V, 9, p. 349, 24, qui septentrionali Ponti oræ tribuit Achæos, Cercetas, Heniochos, Suanochochos. Plinius VI, 4 a Sannigis et Penio fluvio boream versus collocat *multis nominibus Heniochorum gentes*. Idem VI, 12: *Ab iis (Suarnis) ad Pontum usque Heniochorum plura genera, mox Achæorum*. Idem VI, 5 Heniochos Pityunta diripuisse et Dioscuriadem condidisse tradit. Ad Phasin habitasse dicuntur ap. Heraclid. Pont. Rep. § 18. Sed magis etiam versus meridiem descendunt ap. Arrian. Peripl. § 15, ubi post Drillos Trapezunti vicinos memorantur Machelones et Heniochi in iis regionibus, quas Seylax § 83 Eccechiriensibus adscribit. Atque Anonymus Peripl. § 42 prisca cum recentioribus comparans diserte docet Eccechirienses olim habitasse inter Archabim et Ophiuntem fluvios, ubi nunc sint Machelones et Heniochi. Cf. Plinius VI, 4: *In ora ante Trapezunta flumen Pyxitis; ultra vero gens Summorum Heniochorum*. Fabulas de gentis origine vid. ap. Dionys. 694, ibique Eustath. et schol. et paraphrast. Priscian. 668 et Avien. 871; Eustath. ib. ad 687; Plin. VI, 5; Solin. c. 15; Mela I, 19; Justin. XLII, 3; Pausanias III, 19, 7; Ammian. XXII, 8; Isidor. Orig. XV, 1; Lucan. Phars. III, 269. De moribus v. præter laudatos Ari-

77. [ΚΟΡΑΞΟΙ. Μετὰ δὲ Ἡνιόχους Κοραῖοι ἔθνος.]
 78. ΚΩΛΙΚΗ. Μετὰ δὲ Κοραξοῦς Κωλικὴ ἔθνος.
 79. ΜΕΛΑΝΧΛΑΙΝΟΙ. Μετὰ δὲ Κωλικὴν Μελάγ-
 γλαινὸς ἔθνος, καὶ ποταμὸς ἐν αὐτοῖς Μετάσωρις καὶ
 Αἰγίπιος ποταμός.
 80. ΓΕΛΩΝΕΣ. Μετὰ δὲ Μελαγγλαίνους Γέλωνες.
 81. ΚΟΛΧΟΙ. Μετὰ δὲ τοῦτους Κόλχοι ἔθνος καὶ
 Διοσκουρίς πόλις καὶ Γυηνὸς πόλις Ἑλληνίς καὶ Γυη-

77. [CORAXI. Post Heniochos gens est Coraxorum.]
 78. COLICA. Post Coraxos est Colicæ regionis gens.
 79. MELANCHLÆNI. Post Colicam sequitur gens
 Melanchlænorum, apud quos est Metasoris fluvius et
 Ægiptius fluvius.
 80. GELONES. Post Melanchlænos sunt Gelones.
 81. COLCHI. Hos sequitur Colchorum gens, et Dios-
 curias urbs, et Gyenus urbs Græca, et Gyenus (Tye-

stet. Polit. VIII, 3, 4; Ovid. Ex Pont. IV, 10, 25; Valerius Flaccus VI, 41; Dio Cass. LXVIII, 18, LXXI, 14.

§ 77. Hoc segmen in cod. Paris. deest; supplevit scriba cod. Vatican. De gente Hecataeus fr. 185 : Κοραῖοι, ἔθνος Κόλγων, πλησίον Κώλων (de quibus § 78). Cf. Hellenicus, Plin. et Mela II, 2, Aristot. Meteor. I, 13; Hesychius : Κοραῖοι, Σκυθῶν ἔθνος; Arcadius De acc. p. 66, 14, ubi corrupte Κοραῖοι. Lanæ Coraxicæ data occasione meminit Strabo III, p. 144 et XII, p. 578. Cf. Hipponax ap. Tzetz. Chil. X, 380. XI, 842.

§ 78. Κωλικὴ ἔθνος sueta negligentia dicit pro Κωλικῶν ἔθνος vel Κωλικῆ γῶραι. Hecataeus fr. 185 sq. memorat Κώλους, Κωλικὴν γῶραι et Κωλικὰ ὄρη (τὰς ὑπερῖαις τοῦ Κερασίου). Plinius VI, 5 post Heniochorum mentionem : *Subjicitur Ponti regio Colica, in qua juga Caucasi ad Riphæos montes torquentur, ut dictum est (V, 27), altero latere in Euxinum et Mæotid. deverso, altero in Caspium et Hyrcanium mare.*

§ 79. Μελαγγλᾶναι codex. Hecateo (fr. 154) Melanchlæni sunt ἔθνος Σκυθικόν. Herodotus (IV, 20) non esse Scythicam gentem dicit, sed vitæ ratione Scythia similem, a borea habentem lacus et deserta, a meridie Scythos regios, ab oriente Tanain, ab occasu Androphagos (Cf. id. IV, 100. 107. 108). Cum his conf. Dionysium 309, qui ad Borysthenem, et Ptolemæum V, 8, qui ab oriente Mæotidis paludis Melanchlænos collocat. Longe aliter Scylax, cum quo faciunt Mela I, 19, 14 et Plinius VI, 5. Cf. Ukert. III, 2, p. 426. Quinam hodie sint Metasoris et Ægiptius fluvii accuratius dici nequit. Lapius cum Metasori componit hodiernum *Kamisiliar*, cum Ægiptio hod. *Kentchili*, quem eundem etiam habet pro Abasco Arriani, ab occasu Pityuntis urbis egredienti. Ceterum Metasoris idem mihi esse videtur cum *Thessyri*, quem Ptolemæus his regionibus assignat. Deinde apud Ptol. sequitur Κόραξ fluvius; i. e. *corvus*; idemne fortassis est Αἰγίπιος (leg. Αἰγυπίος i. e. *vultur*)? Corax fluvius sec. Ptolem. medius fere inter promontorium Pityuntis sive Carteronteichos et Dioscuriadem exit, terminus borealis regionis Colchicæ. Errant Forbigerus et Kiepertus qui juxta ipsum Dioscuriadem ponendum esse putant.

§ 80. Γέλωνες] sic codex; ceteris sunt Γελωνοί, quod nomen etiam editt. Scylacis exhibent. De his quoque longe aliter narrat Herodotus et qui eum sequuntur plurimi. Etenim Geloni sec. Herodot. IV, 108, origine Græci, agricolæ, σιτοράγοι, emporiis ad Pontum sitis ejecti migrarunt ad Scythas Budinos, qui a Mæotide boream versus habitantes nomadicam

agunt vitam et φθειροτραφέουσι μόνον τῶν τεύχε. Ceterum quamquam et colore et reliquis rebus Geloni a Budinis differant, utramque gentem a Græcis confundi solere dicit (Cf. id. IV, 119. 123). Scymnus quoque (v. 823 ex Ephoro) Gelonos cum Sauromatis et Agathyrsis recenset. Strabo eos non nominat. Horatius autem Od. II, 9, 23. 20, 19. III, 4, 35, Virgil. Georg. III, 361. II, 115. Æn. VIII, 725, Sidon. Apoll. IV, 1, Lucan. III, 28, 3, Mela I, 19, 19, Plinius IV, 26, Solin. 20. 30, Ammian. XXXI, 2, 14 omnes ad Herodoti rationes accedunt (Cf. etiam Aristot. Mir. 29, Eustath. ad Dion. 310, Orph. Argon. 1062). In ea regione, quam Scylax genti assignat, Gelonos discrete memorat nemo. Attamen Mela I, 19 juxta Coraxos collocat *Phthirophagos*. Porro Arrianus Periplus § 27 ad Niticam a Dioscuriade 500 stadiis distantem progressus, ibi, ait, « πάλαι ὄκει ἔθνος Σκυθικόν, οὗ μνήμην ποιεῖ ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος, καὶ λέγει τοῦτους εἶναι τοὺς φθειροτραπέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἔτι ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει. De iisdem regionibus Plinius VI, 4 : *Gens Salæ antiquis Phthirophagi dicti et Suani.* Denique Strabo quoque XI, p. 497. 499 pone Colchos collocat Phthirophagos et sorde iis pares Suanos. Etiamnum ibi *Mingrelis* inter vicinos populos τῶ βόρω καὶ πίνω insignes esse narrant (V. Mannert IV, p. 375). Itaque quum Geloni cum Budinis a Græcis conjungerentur, Budini autem spurcitie essent famosi, ac eadem sordes apud Colchidis accolæ deprehenderentur : facile intelligitur quomodo factum sit, ut Gelonos Scylax una cum Melanchlænis huc transpulerit.

§ 81. Διοσκουρίς] sic codex; ceteris Διοσκουριάς, uti constat; eadem postea Sebastopolis dicta; sita prope hodiernum *Isgaur* ad prom. *Iscuriah* (V. Chardin, *Voyage en Perse* I, p. 121. Dubois *Foy.* I, p. 307. 317). || — Γυηνὸς] « Fortasse leg. est Τυήνις ex Stephano : Τυήνις, πόλις Κόλγων ἀπὸ Τυηνίδος ποταμοῦ. Nisi mavelis Πυήνις. Stephanus : Πυήνις, πόλις Κόλγων. » VOSSIIUS. Equidem malim Τυήνις vel Τυηνός, Nunc *Tguanas* seu *Iguanas* sec. Dubois *Foy.* I, p. 309. 335. Pyenis et Tyenis Stephani ad eundem locum pertinuerint. Γυηνός fluvius Κυάνεος dicitur ap. Ptolemæum V, 9, p. 350, 30, qui primum post Dioscuriadem fluvium memorat Hippum, deinde Cyaneum. Plinius quidem VI, 4 et Stephanus s. v. Αἴξ Hippum et Cyaneum in Phasin influere dicunt, nec non Strabo XI, p. 498 et 500 Cyaneum et Glaucum in eundem se conjicere tradit. At horum testium narratio cedere debet auctoritati Arriani testis oculati, qui Hippum in mare eructari docet. Cyaneum Arrianus non nominat; verum Ptolemæi sententiam firmat Tabula Peutinger-

νός ποταμός καὶ Χερόβιος ποταμός, Χόρσος ποταμός, Ἄριος ποταμός, Φᾶσις ποταμός καὶ Φᾶσις Ἑλληνίς πόλις, καὶ ἀνάπλους ἀνὰ τὸν ποταμὸν σταδίῳ ρπ', εἰς πόλιν (μάλιν) μεγάλην βάρβαρον, ὅθεν ἡ Μήδεα ἦν· ἐνταῦθα ἔστι 'Ρίς ποταμός· Ἰσις ποταμός, Ἀχιστὼν ποταμός, Ἀψαρος ποταμός.

riana, ubi *Cyaneus* fluvius medius ponitur inter Tarsuram et Singamem fluvios, quos ex Arriani Periplo novimus. Itaque de loco Cyanei fluv. dubitatio esse nequit; patetque errasse Kiepertum, qui Gyenum Scylacis eundem esse censuit cum Astelepho Arriani. || — Λερόβιος.., Χόρσος.., Ἄριος] Apud Arrianum et in Tab. Peut. usque ad Phasim tres sequuntur fluvii: Singames (Sicanabis *T. Peut.*), Chobus, Charieis (Cariente *T. P.*). In mappis autem Kiepertianis inter Singamem et Chobum quartum notatur fluvii ostium, qui in mediterraneo tractu a Singame divellitur. Plinius vero VI, 4 inter Singamem et Chobum memorat *Rhoam* fl. Hunc esse *Cherobium* Scylacis e nominum similitudine colligo. Χόρσος aperte est Χώρος Arriani, *Cobus* Plinii et, ut videtur, *Cohibus* Taciti in Hist. III, 48. Quidnam Scylax scripserit, difficile dictu Ἄριος nomen item corruptum esse videtur. Arriano est Χαρίας, Plinio *Charien*, Ptolemæo Χαρίστος. || — εἰς πόλιν μάλιν μεγάλην] μάλιν ex dittographia vocis μεγάλην ortum. Si urbem auctor nominasset, dicendum erat εἰς πόλιν μεγάλην Μάλιν vel εἰς Μάλιν πόλιν. μεγ. Ac omnino nomina barbarorum oppidorum in Ponto non apponit Scylax. Patria Medæ quum Ἐα sive Ἐα vel Cytaea perhibeatur, hocce nomen Vossius restitui voluit, illud vero Gronovius, in MAMN latere putans MAMN. De Ἐα urbe Plinius VI, 4: *Maxime autem inclaruit Ἐα XV mill. pass. a mari, ubi Hippus et Cyaneus vasti amnes in eum (Phasin) conflunt.* Stephanus: Ἀἴα, πόλις Κόλχων, κρίσιμα Αἰήτου, θαλάσσης ἀπέχουσα στάδια τριακόσια, ἣν περιέχουσι δύο ποταμοί, Ἰππος καὶ Κυάνεος, ποιοῦντες αὐτὴν γερρόνησον. Schol. Apoll. Rh. III, 1073: Νῆσος ἐν τῷ Φάσιδι ἔστιν ἡ Αἰαία... Αἴτη δέ ἐστι Κόλχων μητροπόλις. Cf. idem v. Ἀἴα, ubi Steph. in libro corrupto invenit Ἀἴα pro Ἀἴα; Mimnermus ap. Strabon. I, p. 47. 45 et XI, 498. 500; Mela I, 19; schol. Arist. Acharn. 733; schol. Theocrit. XIII, 23. De Hippo et Cyaneo fluvii qui non in Phasidem incidunt sed in mare egrediuntur, monui supra. Quare Ptolemæus *Epaplin* non ad Phasidem collocat, sed infra istos fluvios. Alii putabant Ἐαμ vetus fuisse nomen Dioscuriadis urbis (St. Byz. v. Διοσκουριάς). Evanuisse urbem Plinius narrat. Mitto reliqua quæ trahi huc possent veterum testimonia, quorum potiora habes apud Ukertum III, 2, p. 512 sqq. Nemo hinc non colligat plurima quæ de Ἐα urbe narrantur, poetarum debere licentia. Quatenus autem subest memoria urbis, quæ revera existit, Ἐα non est diversa ab urbe Κώτη vel Κώτζ vel Κώτζιζ, quæ nomina sive de urbe sive de regione, Medæ patria, apud poetas celebrantur (V. Ukert. III, 2, p. 513). Etiamnunc non longe a Phaside habemus *Kutais* vel *Kchitais* urbem, caput provincie *Imireti* (v. Gamba *Voyage dans la Russie méridion.*

nus?) fluvius, et Cherobius fluvius, Chorsus (*Chobus*) fluvius, Arius (*Charieis*) fluvius, Phasis fluvius, et Phasis urbs Græca, et navigatio secundum hunc fluvium stadiorum est 180, ad civitatem magnum barbaram, unde erat Medea; ibi est Rhis flumen. *Deinde in ora sequuntur* Isis fluvius, Latronum fluvius et Apsarus.

I, p. 168); Justiniani temporibus castellum fuit, quod Procopius B. G. IV, 14, p. 535 ed. Bonn. Κοτατίσιον, Agathias III, 7, p. 150 Κοτατίσιον vocant. Nomen hoc corruptum esse ex Κοτατίσιον Procopius apud Arrianum (historicum, Dexippi fere æqualem, de quo v. Fr. Hist. III, p. 673, 12?) legerat; ἔτεροι δὲ, addit, φασι πόλιν τε γεγονέναι ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις τὸ χωρίον καὶ Κύταιαν καλεῖσθαι· ἐνθὲν δὲ τὸν Αἰήτην ὠρμήσθαι κτλ. Situs locus sec. Procopium ad *Rheontem* fluvium, qui in Phasidem se conjicit (v. Procop. IV, 13, p. 524), et de quo nunc ipse Phasis vocatur *Rioni*. Ille *Rheon* fluvius, nisi egregie fallor, idem est quem Plinius I. l. *Surion* dicit, eodem nomine etiam urbem adjacentem designans: *Nunc (Phasis) habet Surium tantum et ipsam ab amne influente* (cujus meminit etiam II, 103) *cognominatum, usque quo magnarum navium capacem esse diximus.* Dixerat Plinius navigari Phasin 38 mill. pass. sive 304 stadiis, quod plane concinit cum 300 stadiis, quibus Ἐαμ ab ora maritima distare refert schol. Apollonii; longius absunt stadia 180 Scylacis nostri. Sed nihilominus nullus dubito quin et *Surion* (*su-rion*, fluvius-Rhion?) Plinii sit 'Ρίς Scylaceus. Nam vel verborum tenor suadet fluvium illum ibi esse ubi Medæ urbs ad Phasidem erat. Sin fluvium post Phasidem in mare exeuntem significare auctor voluisset, pro ἐνταῦθα dicendum erat μετὰ ταῦτα vel ἔπειτα. Porro proximus a Phaside fluvius post 90 stadia est Μώγρος vel Νώγρος Arriani aliorumque; quod nomen a nostro plane diversum est. Ne denique cum Gailio putes voculam ῥίς habendam esse pro iterata scriptura sequentis vocis Ἰρις, et delendam, vel eo impedimur quod codex non habet Ἰρις, sed Ἰρις, uti est ap. Arrianum, Plinium et in Tab. Peut. || — Ἀχιστὼν ποταμός, Ἀψαρος] Verba Ἀχιστ. ποτ. in cod. Vatican. omissa sunt. Apsarum fluv. (hod. *Chappa-Su*) novimus ex Arrian. Per. § 7. 8. 16, Anon. Periopl. § 40; Artemidor. ap. Steph. s. v. Ἀψαρος et Ἀψαρτιδής; Plin. VI, 4 (*flumen Apsarum cum castello cognomine*); Tab. Peut.; Vibio Seq. p. 7; Procop. B. G. IV, 2; Agathia III, 15; Chron. Paschal. p. 34. Ptolemæus Apsarum, quem Ἀψορρον dicit, cum magno Acampsi fluvio confundit, uti ex ipsa fluvii descriptione patet. Idem error in Appiano Mithr. c. 101 et Plin. VI, 9. Ptolemæus tamen errorem suum corrigit quodammodo, quum castellum Apsorrum 50 stadiis a fluvio removeat, ideoque in eo fere loco collocet ubi revera erat Apsorrum fluvius. V. Mannert. VI, 2, p. 364 sq. *Latronum* fluvius, quem Scylax ait, unus est ex iis quos inter Isin (*Schethatli Su*) et Apsarum medios ponit Arrianus, vel Acinasis (*Tschuruk-Su*) vel Bathys (*Tzulehuda*) vel Acampsis (*Tschorveh* s. *Dsohorah*). Postremus quum ceteris major et navigabilis sit, hunc designari nostro loco suspicor.

82. ΒΥΖΗΡΕΣ. Μετὰ δὲ τοὺς Κόλχους Βύζηρες ἔθνος καὶ Δαραανῶν ποταμὸς καὶ Ἀρίων ποταμός.

83. ΕΚΕΧΕΙΡΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Βύζηρας Ἐκεχειριεῖς ἔθνος, καὶ ποταμὸς Πορδανίς, καὶ Ἀραβίς ποταμός, Λίμνη πόλις, Ὡδεῖνιος πόλις Ἑλληνίς.

84. ΒΕΧΕΙΡΙΚΗ. Μετὰ Ἐκεχειριεῖς Βέχειροι ἔθνος, Βεχειρικὸς λιμὴν, Βεχειριάς πόλις Ἑλληνίς.

85. ΜΑΚΡΟΚΕΦΑΛΟΙ. Μετὰ δὲ Βέχειρας Μακροκέφαλοι ἔθνος, καὶ Ψωρῶν λιμὴν, Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς.

82. BYZERES. Post Colchos sequitur Byzerum gens et Daraanon fluvius et Arion fluvius.

83. ECECHIRIES. Post Byzeres sequitur gens Ecechiriensium, et fluvius Pordanis (*Prytanis*) et Arabis fluvius, Limne urbs, Odinius urbs Græca.

84. BECHIRI. Post Ecechiries est gens Bechirorum, Bechiricus portus, Bechirias urbs Græca.

85. MACROCEPHALI. Post Bechires gens est Macrocephalorum, et Psorôn portus, Trapezûs urbs Græca.

§ 82. Βύζηρες] Βούζηρες codex; Hecataeus (fr. 190) Δίζηρας dicit, post quos habitant Χοοί et deinceps Βέχειρες. Plinius VI, 4: *Colchi, Buzeri, Bechires, Macrones*. Eodem modo Dionysius 765. Item Mela I, 19, 10: *Colchi, Buzeri, Becheri, Macrocephali*. Ap. Apoll. Rhod. II, 394 et 1242 series est: Colchi, Byzeres, Sapires, Bechires, Macrones. Cf. Valer. Flacc. V, 175. 153. Apud Orph. Argon. 758: *Sigyni, Byzeres, Sapires, Napatae*. Ammian. XXII, 8, 2: *Chalybes, Byzeres, Sapires, Tibareni, Mossynœci*. Strabo XII, p. 549 Byzeres memorat inter Heptacometas barbaros, qui Scydisum montem tenent. Hinc sua Steph. Byz. v. Ἐπτακωμήται. Idem: Βύζηρες, ἔθνος ἐν τῷ Πόντῳ ἐστὶ, καὶ Βύζηρικὸς λιμὴν, quod e Stephano repetit Eustath. ad Dion. I. I. || — Δαραανῶν, Ἀρίων] Utrumque nomen corruptum esse videtur. Proximus ab his fluvius § 83 nominatur Πόρδανις. Is aperte est Πρύτανις Arriani. Nostri igitur fluvii medii esse debent inter Apsarum et Prytanim; duosque fluvios inter utrumque recenset Arrianus § 8, *Archabin et Pyxiten*. In tanta nominum plerumque corruptione non improbable est Scylacem pro Δαραανῶν fortasse scripsisse Ἀρχαίων (nunc *Archawah*. Cf. not. ad Arrian.). Pyxites autem Arriani (hod. *Witzch*) an sit Arion Scylacis, dubito propter nominum discrepantiam et quod plures fluvii inter Archabin et Prytanim sunt medii, quorum prisca nomina ignoramus. Unus eorum hodie *Odscha* vocatur, ad quem ponenda est *Armene* urbs ab Anonym. in Periplus. Pont. memorata (v. not. ad Arrian. § 31). Fortasse hic est Arion Scylacis.

§ 83. Ecechirienses præter Scylacem unus memorat Anonymus in Periplus. § 41: Ἀπὸ οὗν Ἀρχάδεως ποταμοῦ εἰς Ὁρσιούνην ποταμὸν πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐκχειριεῖς (sic), νῦν δὲ οἰκοῦσι Μαχελῶνες καὶ Ἡνύλογοι. Hæc tamen non e Nostro desumpta sunt, quum Ecechiriensibus ora tribuatur, quam ap. Scylacem tenent Byzeres, Ecechirienses et Bechiri, qui quidem nonnisi tribus ejusdem gentis fuisse videntur. Περιώσια εἶλα Βέχειρων ἐκχειριεῖν Βέχειρων γαῖαν dicit Apollon. Rhod. II, 394. 1242, qui eo loco quo Noster Ecechirienses memorat, Σάπειρας recenset. Hecataeus I. I. ibidem collocat Χοοῦς, modo recte nomen habet. || — Πόρδανις] Πρύτανις apud Arrianum, hodie *Furtuna*. Cf. Ukert. III, 2, p. 210, et not. ad § 82. || — Ἀραβίς ποταμός, Λίμνη πόλις] Apud Arrianum § 8 post Pyxiten sequitur Ζάγατις fluvius (hod. *Sucha Dere*), qui respondere debet Arabi Scylaceo. Ne censeas Arabin esse Archabin Arriani

series locorum obstat. Num ad has regiones pertineat illud Ἀραβίς ἄρειον ἄνθος ap. Æschyl. Prom. 420, ut Clausenius censet, non quæro. Quod attinet Λίμνην πόλιν, Vossius putat eandem esse quæ est Ξυλίνη Ptolemæi (V, 6, p. 336, 12), ex quo corrupta nostra sint corrigenda. Idque si literas nominum spectes, probabile est; at situs, quem Xylinae Ptolemæus assignat inter Archabin et Apsorrum, minime quadrat. Sin seriem locorum spectes, Λίμνη nomen cum Gronovio credas corruptum esse ex Ἀθήνη; nam *Athenæ* (hod. *Attina*) septem post Zagatin fl. stadiis memorantur ap. Arrianum. || — Ὡδεῖνιος] Ὡδεῖνιος codex; *Godinio* in Geogr. Raven.; *Ardineo* in Tab. Peut.; Ἀδινός ap. Arrian. § 8; εἰς Ἀδινον (sic) [τὸν] ἥδη λεγόμενον Ἀδινόν Anonym. Periplus. Pont. Eux. § 39. Nunc *Kanlu-Dere*.

§ 84. Βέχειροι] Paullo post Βέχειρας, quæ forma usitatior est. Βεχειροῖς occurrit ap. Apoll. Rh. II, 395, *Becheri* ap. Melam I, 19, 11. Cf. Steph. Thes. v. Βέχειρ. || — Βεχειρικὴ] sic cod.; Βέχειροι editt. || — Βεχειριάς] Vossius; Βεχειρίς Salmasius; Βεχειριάς codex. Non est proprium nomen, sed appellativum. Jam quum supra ex Anonymo collegerimus Ecechiriensium et Bechirum oram usque ad Ophiuntem fluvium pertinere, urbs vero inter Adienum et Ophiuntem nonnisi una nota sit Rhizûs (nunc *Rizeh*) ad fluvium cognominem, ac omnino alia nulla sit deinceps urbs usque ad Trapezuntem: non dubito quin ipsam hanc Rhizuntem in Bechirum ora sitam auctor designare voluerit. Vide Ptolem. V, 6 p. 335; Arrian. § 7; Procop. B. G. V, 2 (Πρίζων); Tab. Peut. (ubi corrupte *Reila*); Mannert. VI, 2 p. 372 sqq. Ceterum De Bechiris cf. not. § 82.

§ 85. Ψωρῶν λιμὴν] Idem esse debet qui Ἰσσοῦ λιμὴν (a fluvio) dicitur ap. Arrian., Ptolem., Tab. Peut. et in Notitia imperii orient. c. 27. Aliud ejusdem nomen præbet Anonym. Periplus. § 38: Ἀπὸ Τραπεζούντος εἰς Ἰσσον λιμένα, τὴν νῦν λεγομένην Σουσάρειαν (Σουσάρμειαν?), σταδ. ρη'. (Procopius B. G. IV, 2 κόμην Σουσάρμειαν una cum τῷ Πρίζων memorat.) Hodie: *Surmench* vel *Kara Dere*. Ψωρῶν λιμὴν, *scabiei portus*, dictus fuerit ab eventu. Sordidorum Phthiophagorum vicinos Macropegones esse dicit Strabo XI, p. 492, qui a Macrocephalis vix diversi fuerint. Feres et inconditos Macrocephalorum mores tangit etiam Mela I, 19, qui cum Plinio VI, 4 easdem sedes iis assignat, quas in Periplus. Pont. tenent (cf. n. § 82). Ditio eorum sec. Scylacem ab Ophiunte fere fluvio pertinuit

86. ΜΟΣΣΥΝΟΙΚΟΙ. Μετὰ δὲ Μακροκεφάλους Μοσσύνιοι ἔθνος, καὶ Ζεφύριος λιμὴν, Χοιράδες πόλις Ἑλληνίς, Ἀρειῶς νῆσος. Οὗτοι ὅρη κατοικοῦσιν.

86. MOSSYNŌECI. Post Macrocephalos sunt Mossynœci, et Zephyrius portus, Chcerades urbs Græca, Martis insula. Hi montes inhabitant.

usque ad Cerasuntē vel paullo ultra. Contra Anonym. Peripl. § 22 τοὺς λεγομένους Μάκρωνες ἢ τοὶ Μάκροκεφάλους habitasse refert inde a Trapezunte usque ad Aretiadem insulam (cf. not. ad § 83); cuius tractus maiorem partem in nostro Periplo tenent Mossynœci. Ceterum de Macrocephalis sive Macronibus v. Hesiod. ap. Harpocrat. s. v.; Strabo I, p. 43; VII, p. 299; XI, p. 520; XII, p. 548; Palæphatus ap. Suidam v. Μάκροζ.; Pollux Onom. II, 90; Hippocrat. De aere § 80 sqq.; Hecataeus fr. 191; Herodot. II, 104. III, 94. VII, 78; Xenophon Anab. IV, 8, I. V, 5, 18. VII, 8, 25; Schol. Apoll. Rhod. I, 1024. Apud Plinium VI, 4, ubi: *gentes Tibareni, Mossyni, ... gens Macrocephali, oppidum Chordale; gentes Bechires, Byzeri, flumen Melas; gens Macrones; Sidene flumenque Sidenum*, etc., Macrocephali et Macrones tanquam gentes diversæ videntur distinguī; sed quum Plinianis nulla insit series locorum, patet hæc ex duobus fontibus mixta esse. Cum nostris conferri potest prima loci pars usque ad verba *flumen Melas*. Quæ deinde sequuntur ex alio fonte perperam assuta sunt.

§ 86. Μοσσύνιοι:] sic h. l. codex. Infra § 87 habet τοὺς Μοσσύνους (i. e. Μοσσύνους). Dicere licet Μοσσύνιοι, Μόσσυνες et Μόσσυνοι. V. L. Dindorf. in St. Thes. v. Μόσσυ. Quod seriem populorum attinet, Macrocephalorum, Mossynœcorum sive Mossynorum, Tibarenorum, Chalybum, cum Scylace consentiunt Mela I, 19, 11 et Plinius VI, 4, et præ ceteris cum Nostro comparandi Dionysius Periegetes 766 Apolloniusque Rhodius II, 1241 sqq. De Hecateo (f. 192) hoc saltem scimus eum iuxta Mossynœcos, apud quos Χοιράδες memoravit, posuisse Tibarenos, quibus tamquam προσεχὲς ἔθνος adjunxit Mares (Cf. Herodot. IV, 78). Ex Ephoro (ap. Steph. B. v. Τιβερηνία) constat Mossynœcos excipere Tibarenos, tum Chalybes, tum Leucosyros (Assyrios vocant Scylax, Apollon. et Dionys.). Paulo magis differt Xenophon in Anab. V, 4, 1, ubi post Mossynœcos, quorum regionem octo castris Græci peragraverunt, sequuntur Chalybes numero exigui et Mossynœcis subjecti (qui ap. Scylacem Mossynœcorum in ditone comprehenduntur); deinde Tibareni, quorum in agro sita est Cotyora (idem etiam sec. Scylacis rationes statuendum); deinde populos oræ singillatim non amplius recensens Xenophon utpote navigatione jam utens, statim memorat Paphlagoniam. Præterea notandum est Dionysium et Apollonium II, 375 inter Macrones et Mossynœcos memorare Φιλύρας, sic dictos a Philyreide insula juxta Mossynœcorum oram sita, de qua pluribus poeta exponit II, 1231 sqq. (Cf. Steph. B. v. Φιλύρες; Ovid. Met. VII, 312). Turbatum gentium ordinem præbet Valerius Flaccus in Arg. VI, 120, ubi recensentur: Cissæi, Heniochi, Philyræ, Byzeres, Macrones, Mossynœci. Apud Ammianum XXII, 8, 20 enumerantur: Philyres, Macrones, Mossynœci, Tibareni, Sapires, Byzeres, Chalybes, Dahæ, Amazones. Tibullus IV, 1,

146 Mossynœcos ad Tanaim transfert. Curtius VI, 4, 17 Mossynœcos, Cercetas, Chalybes, Leucosyros et Amazones a Ponto deduxit ad mare Caspium. Strabo Mossynœcos commemorat inter τοὺς ἐπταχωμήτας Scydisæ montis. De aspera et montosa Mossyn. regionis natura Scylax quoque præter morem monuit; plura vide ap. Xenophon. I. I. Ditio Mossynœcorum ab ora quæ post Cerasuntē sequitur, pertinuit usque ad Chcerades sive Pharnaciam. Cerasus sec. Plinium adhuc erat in regione Macrocephalorum; at non longe post eam initium fuisse Mossynorum e Xenophonte (An. V, 4, 1) intelligitur; pertinuisse autem usque ad Chcerades sive Pharnaciam ex ipso Scylace liquet. Sec. Anonym. § 20 ditio eorum patuit a Pharnacia τῆς καὶ πάλαι Κερασσύντος ἑως τῆς πλησίον Κωτωόρου. At hæc errore nuntur. Confundit auctor Cerasuntē-Pharnaciam cum altera Cerasunte, quæ ab illa orientem versus est; ab hac initium sumere poterat, non a Cerasunte Pharnacia. Ea autem confusione factum est ut Macrocephalorum gentem magis quam par erat occidentem versus collocaret (v. not. § 85). De Mossynœcorum feritate, moribus impudicis ceterisque institutis v. Xenophon An. V, 4; Diodor. XIV, 30; Vitruv. II, 14; Apoll. Rh. II, 1015 sqq.; Scymnus 901 sqq.; Nicolaus Dam. fr. 126; Eustath. ad Dion. 766; Strabo, Mela, Plinius, Ammianus II II; Aristot. Polit. II, 2; Sextus Empir. Pyrrhon. Hypoth. III, 24; Artemidor. Onesicr. I, 9. || — Ζεφύριος λιμὴν] Cf. Arrian. § 24: Ζεφύριον, ἕρμος ναυσίν; Anonym. § 36: Ζεφύριον χωρίον. Tab. Peutling.: Zepirium. Strabo ceterique locum non memorant. Nunc Zeffre vel Kail Liman. V. Mannert. VI, 2, p. 385; Hamilton Research. I, p. 261. || — Χοιράδες πόλις] St. Byz.: Χοιράδες πόλις Μοσσυνόλων. Ἐκαταῖος Εὐρώπῃ. « Τιβερηνίαις δὲ πρὸς ἧλιον ἀνίσχοντα Μοσσύνιοι: ὁμοῦρονται ἐν δὲ αὐτοῖς Χοιράδες πόλις ». Postea urbs a Ponti rege (ab avo Mithridatis magni, ut videtur) Pharnacia dicta. Χοιράδες nomen a rupibus, quibus litus ibi horret, inditum. Arrianus § 24 ex eoque Anonymus § 34 Pharnaciam olim appellatam esse Cerasuntē (etiam nunc Keresun), et a Sinopensibus deductam tradunt. Xenophon autem Anab. V, 3 alteram Cerasuntē, quæ a Pharnacia supra 500 stadia orientem versus distat, Sinopensium coloniam dicit. Nihil adeo obstat, quin verum tradat auctor uterque; sed fieri potest ut de conditoribus Cerasuntis Pharnaciæ Arrianus erraverit. Mannertus VI, 2, p. 386 statuit Arrianum confudisse nomina Χοιράδες et Κερασσός, vel potius receptam apud vulgus opinionem secutum esse, qua quidem effectum sit ut etiam nunc urbs Κερασσός dicatur. Suffragatur Forbigerus II, p. 423. Quamquam hodiernum nomen ex confusione urbium longe dissitarum repetere prorsus est absurdum. Immo non hæc duæ solum erant Cerasuntē, sed etiam tertiam in eadem Ponti ora mox (§ 89) deprehendemus. Nomen Χοιράδες comparandum est cum nominibus Ψωρῶν λιμὴν, Ἀγ-

87. TIBAPHNOI. Μετὰ δὲ Μοσσύνους ἔθνος ἐστὶ Τιβαρηνοί.

88. ΧΑΛΥΒΕΣ. Μετὰ δὲ Τιβαρηνοῦς Χάλυβες εἰσιν ἔθνος, καὶ Γενήτης λιμὴν κλειστός, Σταμένεια πόλις Ἑλληνίς, καὶ Ἰασονία ἀκρόπολις Ἑλληνίς.

στών ποταμός, similibus, quæ non sunt nomina propria, sed a natura indoleque loci petita vel nominum priorum synonyma vel versiones. Sic Χοιράδες, *rupes*, dici poterat urbs quæ ab ipsis incolis vocabatur eodem nominis sensu Κερασοῦς (α κέρατα, rupis cornu). Similiter Κερασοῦς locus quem § 89 Scylax memorat, apud alios vocatur Σκόπελος. Novum Pharnaciæ nomen cum Ponticorum regum imperio evanuit, pristinumque, uti fieri solet, resumptum. Ceterum plus semel utramque Cerasuntem confusam esse proclivis conjectura est, reique exemplum supra attulimus. De ruinis Pharnaciæ v. Hamilton l. I. p. 262. || — Ἄρως νῆσος] ex adverso Pharnaciæ sive Cerasuntis sive Choeradam sita; nunc *Kerasun-Ada*. Vide de insula fabulis clara Anonym. Peripl. § 37 et 34 (Ἀρῆος et Ἀρητιάς νῆσος); Apollon. Rh. II, 1031. 1047. 1069 sqq.; Mela II, 7, 2; Hygin. Fab. 30; Plinius VI, 13 (*Chalceritis*, quam *Græci Areiam dixerunt*).

§ 87. De regione Tibarenorum præter allata cf. Anonym. § 33, qui habitasse eos ait a Cotyoro usque ad Polemonium. Ejus sententiæ originem supra exposui. Strabo Tibarenos Colchis vicinos facit (p. 129. 309. 527. 534. 540. 548. 555). De moribus gentis v. Apoll. Rhod. II, 1010 sqq. ibique schol.; Ephorus fr. 82; Scymnus 915; Mela I, 19, 10; Dionys. 767; Nymphodor. fr. 15 (Fr. Hist. tom. II, p. 379); Plin. XXXVII, 42.

§ 88. Chalybes post Tibarenos memorant Ephorus, Apollonius Rhodius, Dionysius, Mela, Plinius, alii (v. § 86); minor est consensus de ditione gentis certis limitibus circumscribenda. Chalybes enim nunquam in una eademque omnes regione habitasse videntur, sed per totam Ponti oram meridionalem, nec non per mediterraneos Asiæ Halii fluvio proximæ tractus ita dispersi erant, ut ubi ferri fodinæ et fabricæ memorentur, ibi etiam Chalybes deprehendantur. In Periplo nostro perangusta iis assignatur regio quadringentorum vix stadiorum, inde a Genete fluvio usque fere ad Thermodontem. Eodem modo Dionysius statuit et Apollonius Rhodius. Magis etiam fines coercet Anonym. Peripl. § 31, qui Chalybes habitasse dicit ἀπὸ Πολεμωνίου ἕως πλησίον τοῦ Θερμώδοντος. Forsan hoc ex Eudoxo fluxit, quem laudat Stephanus: Χάλυβες, περὶ τὸν Πόντον ἔθνος ἐπὶ τῷ ποταμῷ Θερμώδοντι, περὶ ὧν Εὐδόξος ἐν τῷ πρώτῳ· « Ἐκ δὲ τῆς Χάλυβων χώρας ὁ σιδηρὸς ὁ περὶ τὰ στομώματα ἐπαινούμενος ἐξάγεται. » (E Stephano suo habet Eustath. ad Dion. 767.) Ephorus (fr. 82) item Chalybes δμόρους esse dicit Tibarenorum et Leucosyrorum, ceterum eos inter mediterraneos populos recenset eodem modo quo Mysos, Cappadoces, Phryges, Milyas (fr. 80, collato Scymno 938). Apud Melam (I, 19) Chalybes pertinent usque ad Paphlagoniam; nam: *Paphlagoniam*, inquit, *finis Armenie; Chalybes proximi clarissimas ha-*

87. TIBARENI. Post Mossynos sequitur gens Tibarenorum.

88. CHALYBES. Post Tibarenos gens est Chalybum, et Genetes portus clausus, Stamenia urbs Græca, et Jasonium [*promontorium et Side urbs*] Græca.

bent Amison et Sinopen (de Amiseno ferro v. Aristot. Mir. 48; τὸ Σινωπικὸν σιδήρευμα celebratur ap. Steph. Byz. v. Λακκοσίμων), *amnes Halyn et Thermodonta; Themiscyrium oppidum. Tibareni Chalybas attingunt.* Herodotus I, 28 quoque inter populos quos cis Halyn habitantes Cræsus subegerit, Chalybes nominat. At partem Chalybum, quibus ὁ βίος ἦν ἀπὸ τῆς σιδηρείας, in Mossynæcorum ditione Xenophon in itinere suo (V, 4, 1) vidit (cf. § 86). Patet hæc intelligenda esse de regione quæ erat ad *Chalceritin* insulam et Pharnaciam, docente Strabone XII, p. 549: Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, καὶ οὗς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἴδρυται. De optimo Μοσσυνόικῳ χαλκῷ v. Aristot. Mir. c. 6. Ab his autem Chalybibus, qui præcipuas sedes inter Genetem et Thermodontem habebant ac hinc per varias regiones ferro divites dispersi erant, geographo (non item, ut videtur, ethnographo) probe distinguendi sunt Chalybes Armeniæ vicini, viri ἀλιμώτατοι (Xenophon. IV, 5, 34.), *Armenochalybes* Plinii (VI, 4). Χάλυβους dicit Hecateus (fr. 195); Xenophon VII, 8, 25 in recensu gentium, quas peragravit, alteros Χάλυβας, alteros Χαλδαίους dicere videtur: Καρδοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνιοι καὶ Κοῖται καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι. At legendum potius ἢ Χαλδαῖοι, sive hæc Xenophontis sint, sive, ut puto, ab alio addita. Κοῖται aliunde non noti. Τάχοι conj. Dindorfius. Corrigendum puto Χοῖται vel Χοῖται; sc. iidem sunt qui Hecateo dicuntur Χοῖ v. Χοῖ, in ea habitantes regione, quam Scylax et Anonymus Ecechiariensibus tribuunt (§ 83). Ceterum de Chalybibus sive Chalceis adi Ritter. *Ersk.* II, p. 727; Bernhardt ad Dion. 737; Ukert. III, 2, p. 522, ut mittam alios plurimos. || — Γενήτης λιμὴν] γενέσιντις λιμὴν codex; em. Vossius e Stephano: Γενήτης, λιμὴν καὶ ποταμός. Ἀπολλώνιος ἀκραν Γενηταίαν φησί. Σοφοκλῆς ποταμὸν Γένητά φησιν. Plinius VI, 4 Genetas tanquam gentem juxta Chalybes memorat: *Gentes Genetarum, Chalybum; oppidum Cotyrorum; gentes Tibareni, Mossyni.* Fluvium habet Strabo XII, p. 548: Ἐῖτα ἄλλη ἀκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης. Anonym. Peripl. § 32: Ἀπὸ δὲ τοῦ Γενήτου ποταμοῦ εἰς Βοῶνα ἀκρωτήριον καὶ γῶρον στάδ. κ'. Ἐνταῦθα λιμὴν πάντων ἀνέμων καὶ ὄρμος ναυσίν. Ille Βοῶν (*Vona* vel *Bona* hod.) Scylacis est λιμὴν κλειστός. De promontorio Apollon. Rh. II, 1009: Γενηταίου Διὸς ἀκρὸν γνάμψαντες σῶνα παρὲς Τιβαρηνίδα γαίαν. II, 378: Ζηνοῦς Εὐξείνιοι Γενηταίην ὑπὲρ ἀκρὸν; schol. ibi meminit Γένητος (sic) ποταμοῦ. || — Σταμένεια] Ἀμένεια codex; corr. Clausenius, assumpta ex antecedente vocaliterασ, collatoque Hecateo, qui Σταμένην Χαλδῶων πόλιν dicit (fr. 196). || — Ἰασονία] ἀσιναία codex; em. Voss. Vid. Xenophon Anab. VI, 2 (Ἰασονία ἀκτὴ, ἐνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται ὁρμίζεσθαι); Strabo l. I; Arrian.; Ano-

89. ΑΣΣΥΡΙΑ. Μετὰ δὲ Χάλυβας Ἀσσυρία ἐστὶν ἔθνος καὶ ποταμὸς Θερμῶδων καὶ πόλις Ἑλληνίς, Ἄλυσ ποταμὸς καὶ Κάρουσα πόλις Ἑλληνίς, Σινώπη πόλις Ἑλληνίς, Κερασσοῦς πόλις Ἑλληνίς καὶ Ὀχέραινος ποταμὸς, Ἀρμένη πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν, Τετράκις πόλις Ἑλληνίς.

90. ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀσσυρίαν ἐστὶ Πάφλαγονία ἔθνος. Ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ Στεφάνη λιμὴν, Κόλουσα πόλις Ἑλληνίς, Κίνωλις πόλις Ἑλληνίς, Κάραμβις πόλις Ἑλληνίς, Κύτωρις πόλις Ἑλληνίς,

89. ASSYRIA. Post Chalybes est Assyria et fluvius Thermodon, et urbs Græca Themiscyra, Lycastus fluvius et urbs Græca, Halys fluvius, et Carussa urbs Græca, Sinope urbs Græca, Cerasus urbs Græca, Ochærenus fluvius, Harmene urbs Græca cum portu, Tetracis urbs Græca.

90. PAPHLAGONIA. Post Assyriam sequitur Paphlagonum gens. Est in ea Stephane portus, Colussa urbs Græca, Cinolis urbs Græca, Carambis urbs Græca, Cytoris

nym. 32; Ptolemæus (Ἰασονίον ἄκρον). Etiam nunc *Iasun*. De urbe nemo monet, neque uti Noster solet voce ἀκρόπολις. Fortassis erat: Ἰασονία ἄκρα, [Σίδη] πόλις. Nam Side urbs, postea Polemonium dicta, proxime sequitur.

§. 89. Ἀσσυρία] Sic etiam Apollon. Rh. II, 946: Ἀσσυρία δ' Ἀσσυρίης ἐπέδαν χθονός, ἔθνα Σινώπη... καθίστατο... Ζεύς. Pertinet ei Assyria usque ad Irin fluvium. II, 993: Λεῖπτον ἄλυν ποταμὸν, Λεῖπτον δ' ἀγχιέρρον Ἴριν, ἥδη καὶ Ἀσσυρίης πρόχρυσιν χθονός (Assyriæ terræ campos aggestos)· ἤματι δ' αὐτῇ γνάμψαν Ἀμαζονίδων ἐκάλθεν λιμενίχρον ἄκρην, ἔθνα ποτὲ... Μελανίπτην ἦρως Ἡρακλῆς ἐλογήσατο (i. e. Ἡρακλείον promontorium Strabonis p. 548, Arriani, Anonymi, Ptolemæi II. II.; prope hodiernum *Termeh*); sequuntur deinceps apud Apoll. Thermodontis ostia, τὸ πεδίον Δοιάντιον (988), Amazonum urbs Themiscyra; deinde Chalybes. Hæc locorum descriptio prorsus cadit in Periplum nostrum, nisi quod quam poeta separatim recenset Amazonum terram, eam geographus Assyriæ adscribit, quæ usque ad Sinopen et paullo ultra patet. Eosdem fontes adhibuit Dionysius 772, ubi item Amazonum regio nomine Assyriæ comprehenditur. De ipso nomine v. Arrian. ap. Eustath. ad Dionys. 772, qui Assyrios a Cappadoce Ninyæ filio Cappadoce dictos esse narrat. De iisdem Assyriis intelligendum est, quod ex eodem Arriano refert Eustathius Dion. 378. Hecateus (fr. 194), Ephorus, ceteri fere omnes hosce Assyrios appellant Leucosyros, de quo nomine v. Strabo p. 542. 544. 552. 554. 678. 737; Eustath. l. I; Plinius VI, 3. Sec. Herodotum I, 72 οἱ Καππαδόκιαι ὑπὸ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται (ut ap. Plutarch. Lucull. c. 23); quod nomen ab illo Ἀσσυρίων grammaticè nihil differt, quamvis inter ea distingui solet, uti constat. || — Ἀλύκαστος ποταμός] Apollon. Rh. II, 999 Amazones Θεμισκυραίης, Λυκάστειας καὶ Χαδισίας nominat a tribus quas habitasse dicuntur urbibus. Vid. schol. ad. II, 999 et II, 373; Plinius VI, 3; Mela I, 19, 9. Fluvium Lycastum 20 stadia ab Amiso distantem memorat Anonym. § 28 et Marcian. in extr. || — Κάρουσα] Plinius VI, 2: *Oppida Gangre, Carusa, Amisum*. Arrian. § 21 Κάρουσα, 150 stad. a Sinope. Anonymus § 24 eam dicit ἐμπόριον καὶ λιμένα τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, πρὸτον Πολύχρον (?) καλούμενον. Ptolemæi codices præbent Κάρουσσα. Cf. Marcian. extr. Nunc *Gerzeh*. || — Κερασσοῦς, Ὀχέραινος, Ἀρμένη] De Harmene urbe bene constat e Xenoph. Anab. V, 9, 15 (ubi Ἀρμένη), Mela I, 19, 8,

Strabone XII, p. 545 (ubi Ἀρμένη), Plinio VI, 2 (*Armene*), Arriano § 21, Anon. § 21; Marciano p. 72 Huds., Stephano (Ἀρμένη), Geogr. Raven. (*Armone*). Ad Harmenen fluvius erat, qui Marciano Ὀχρσδάτης, Anonymo Ὀχρομένης dicitur. Idem Scylaci est Ὀχέραινος, corrupto haud dubio vocabulo; certo pro OXEP erat OXΘ. Atque sic quidem recte Manertus. Gronovius suspicatur Ὀχέραινον Scylacis fortassis esse *Ceraunum* Plinii VI, 3, ubi: *A Neocæsarea supradicta minorem Armeniam Lycus amnis disternit. Est etiam Ceraunus intus clarus*. Sed hæc a nostro loco prorsus aliena sunt. De *Cerasunte* (Κερασσοῦ codex) veteres et recentiores silent. Anonymus tamen § 21 (collato Marcian. l. I.) hæc notat: ἀπὸ δὲ Ἀρμένης εἰς Σινώπη... σταδία μ'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἄκρων νησίον, ὃ καλεῖται Σκοπέλος κτλ. Hujus Σκοπέλου nomen apud indigenas fuisse censeo Κερασσοῦς, sicuti § 86 res ipsa adducebat, ut Χοιράδες nomen eundem locum indicare statuerem, qui ab incolis vocabatur Κερασσοῦς. Alter locus alterum firmat. || — Τετράκις] Locum aliunde non notum proxime ab antecedente abesse ex situ urbis sequentis intelligitur.

§ 90. Στεφάνη λιμὴν] Στεφάνη λιμνῆς codex Paris.; Στεφ. λιμὴν cod. Vatican.; κόμη καὶ λιμὴν dicitur ap. Anon. § 20; πόλις καὶ λιμὴν conj. Fabricius. Cf. Ptolem. V, 4; Marcian. p. 72; Plinius VI, 2. Nunc *Istiphan* seu *Stephanio*. Stephanus Byz. ex Hecateo (f. 201): Στεφανίης, πόλις Μυριανδυνῶν. Quæ urbs a nostra non diversa esse videtur, quamquam mireris hucusque pertinuisse Mariandynos. || — Κόλουσα] Hæc aliunde non nota; idem valet de Κερόσσα urbe Pontica, quam ex Hecateo (fr. 199) Stephanus affert. Fortasse utrumque nomen ad eandem pertinet. Post Stephanen sequuntur: *Anticinolis, Cinolis, Eginetes, Abonutichus, Carambis*. Nisi fallor, Κόλουσσα, modo incorruptum sit, nomen proprium est ejus loci, quem alii propterea quod ex adverso erat Cinolis, Anticynolin dixerunt. De Abonutichis nec cum Mannerto cogitemus, series locorum obstat. || — Κίνωλις] κορωνίς codex; emendarunt e Strabon. XII, 545, Mela I, 19, 8, Plin. VI, 2 (*Cinolis*), Arrian. § 21, Anonym. § 20; Ptolem. || — Κάραμβις] κάραμως codex; em. Vossius. || — Κύτωρις] sic codex. Cf. Suidas: Κύτωρις, τόπος παραθαλάσσιος. Zonaras: Κύτωρις, ὄνομα ποταμοῦ. Ceteris Κύτωρος (Hom. II, 2, 853; Apoll. Rh. II, 942), τὸ Κύτωρον (Strabo XII, p. 542. 544. 545; Ptolem. V, 1. p. 313, 1; Arrian. § 20 Anon. § 17; Marcian. p. 71. Valer. Flacc. II, 105),

Σησαμὸς πόλις Ἑλληνίς καὶ Παρθένιος ποταμὸς, Τίειον πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν, Ψύλλα καὶ ποταμὸς Καλλίχορος.

91. ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΙ. Μετὰ δὲ Παφλαγονίαν Μαριάνδυνοι εἰσιν ἔθνος. Ἐνταῦθα πόλις ἐστὶν Ἡράκλεια Ἑλληνίς, καὶ ποταμὸς Λύκος καὶ ἄλλος ποταμὸς Ὑπιος.

92. ΒΙΘΥΝΟΙ. Μετὰ δὲ Μαριανδύνους εἰσι Θράκες Βιθυνοὶ ἔθνος, καὶ ποταμὸς Σαγγάριος καὶ ἄλλος ποταμὸς Ἀρτάνης καὶ νῆσος Θυνίης (οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν Ἡρακλειώται) καὶ ποταμὸς Ῥήβας. Εἴτ' εὐθὺς ὁ πόρος καὶ τὸ προσιγχεμένον ἱερὸν ἐν τῷ στόματι τοῦ Πόντου, καὶ μετὰ τοῦτο πόλις Χαλκηδὼν ἔξω * Θράκης, μεθ' ἣν ὁ κόλπος ὁ Ὀλβιανός. Παράπλους ἀπὸ Μαριανδύνων μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀλβιανοῦ

urbs Græca, Sesamus urbs Græca et Parthenius fluvius, Tieum urbs Græca et portus Psylla et fluvius Callichorus.

91. MARIANDYNI. Post Paphlagoniam Mariandynorum est natio. Illic est Heraclea urbs Græca et fluvius Lycus et alius fluvius Hypius.

92. BITHYNI. Post Mariandynos sequitur Thracica gens Bithynorum et flumen Sangarius et aliud flumen Artanes et Thynias insula; inhabitant hanc Heracleotæ; tum fluvius Rhebas. Dein statim est fretum et supra memoratum fanum in ostio Ponti; post hoc est urbs Chalcedon jam extra Bosporum Thraciæ sita; deinde sinus Olbianus. Prætervectio a Mariandynis usque ad intimum sinus Olbiani recessum (tantæ enim magni-

τὰ Κύτωρα (Theoprast. H. Plant. III, 15, 5). Montem *Cytorum* Paphlag. memorat Plin. VI, 2 et Virgil. Georg. II, 437. — Eustathius ad Hom. p. 361, 42: Ἐδοξεν δὲ τισὶ καὶ διὰ τοῦ ὁ γράφειν Κύτωρον. Hæc e Stephano petiverit, a quo duplicem formam indicatam esse nostri arguunt codices, Κύτωρος præbentes. || — Σήσαμος] V. Homer. II, II, 853; Apoll. Rh. II, 941; schol. ad Apoll. Rh. II, 178; Mela I, 19, 18; Strabo XII, p. 544; Plin. VI, 2. Postea Amasiris (Memnon c. 5); hodie *Amasserah*. || — Τίειον] τίθειον codex, Τίειον Strabo ap. Stephan. v. Τίος; codices Strab. XII, p. 542 Τήιον, idque jam reperit Eustath. ad II, II, 855 et Od. III, 366. Vulgo Τίος vel Τίον; hodie *Tios* vel *Tilios*. || — Ψύλλα] Ψύλλη ap. Arrian., Anon., Marcian.; Ψύλλιον Ptol., *Scylleum* corrupt. Tab. Peutinger. || — Καλλιχόρος] memoratur ap. Apoll. Rhod. II, 901, ubi Argonautæ ab Acherusio prom. et Acheronte fluvio ad Callichori fluvii ostia veniunt; Valer. Flacc. V, 75; Ammianus Marcellin. XII, 8, 24 (item ex Argonauticis); Schol. Apoll. Rh. I. I.: ποταμὸς Παφλαγονίης, ἱερὸς Διονύσου, περὶ Ἡράκλειαν· οὗ μέμνηται καὶ Καλλιμάχος· ἔξεισι δὲ διὰ στομάτων δισπῶν· οὕτω δὲ κέκληται ἀπὸ τοῦ τὸν Διόνυσον αὐτόθι τεῆσαι χορόν, ὅτε ἀπὸ Ἰνδῶν ὑπέστρεψε. Τοῦτον δὲ πάλιν ὀξύνοντα (an ὀξυνούντα;) ἐκάλουν. Hoc altero nomine fluvius memoratur ap. Marcian. p. 70. (ὀξίνης), Arrian. (ὀξείνης), Anonym. (ὀξίνης); Nunc *Oksina* sive *Koseh*. Usque ad hunc fluvium (inde a Lepte prom.) Paphlagonia Scylacis pertinuit. Eodem modo statuisset Apollonium inde colligis, quod ad utramque Billæi prope Tium egredientis ripam memorat Paphlagones (II, 792).

§ 91. Μαριάνδυνοι] sic etiam in sqq. Μαριανδύνων, Μαριανδύνους. St. Byz. ap. Eustath. ad Dion. 787: Τὸ ἔθνος Μαριάνδυνος μὲν λέγεται προπαροξυντόνως κατὰ τοὺς Λιολεῖς., ἡ δὲ κοινὴ δέξεται αὐτό. Cf. Arcad. p. 66, 3. || — Λύκος] V. Apoll. Rh. II, 724; Orph. Arg. 721; Arrian. § 18 Anon. § 9. || — Ὑπιος] Cf. Apoll. Rh. II, 795; Marcian. p. 70; Arrian. et Anom. I. I.; Memnon c. 44. Salmasius Exerc. Plin. p. 616. Nunc *Milan-su*. Mariandynorum ditionem ultra Hypium usque ad Sangarium pertinuisse colligis ex Apoll. Rh. II, 723.

§ 92. Θράκες Βιθυνοί] V. Herodot. VII, 75; Xenophon An. VI, 2, 18; Strabo XII, p. 541; Dionys. 793; schol. Apoll. Rh. II, 117; Arrian. ap. Eustath. ad Dion. I. I. || — Σαγγάριος] sic codex. In numis occurrit Σαγγάριος et Σάγαρις. Apud auctores Σαγγάριος, Σάγγαρος, Σάγγαρις, Σάγαρις. Scylacis formam, si incorrupta est, exhibet etiam Hesychius v. Σαγγάριος. Plura v. in Steph. Thes. s. v. Nunc fluvius *Sakaria*. || — Ἀρτάνης] ἀρτώνης codex; em. Voss. Cf. Arrianus § 17; Anonym. § 3 (ubi cod. Ἀρτάνος). Nunc *Kabakoz*. || — Θυνίης] V. Apoll. Rh. II, 675, ibique schol., Steph. Byz. s. v., Strabo p. 543. etc. Nunc *Kefken Adassi*. || — Ἡρακλειώται] οἱρακλ. codex; fort. οἱ Ἡρ. || — Ῥήβας] Nunc *Riva*. V. Apoll. Rh. II, 650; Dionys. 794; Orph. Arg. 711; Arrian. I. I.; Plin. VI, 1. || — ὁ πόρος] addidi articulum. Malis ὁ Βόσπορος. || — Χαλκηδὼν] Καλχιδὼν codex, sueta nominum confusione. || — ἔξω Θράκης] Quomodo Chalcedon extra Thraciam Bithynicam sita sit non capio. Quare lacunam notavi. Erat, puto: ἔξω [τοῦ πόρου τῆς] Θράκης. || — ὁ κόλπος ὁ Ὀλβιανός] Sic etiam Mela I, 19: *Olbianus sinus, cujus in gremio Astacus a Megarensibus condita*. Plinio V, 43 et Straboni XII, p. 459 et 563 dicitur καὶ Ἀστακηνός. Mannertus VI, 3, p. 581 Astacum urbem Atheniensem colonia restauratam (Dydalso apud Bithynos regnante circa tempora belli Peloponnesiaci. V. Clinton F. H. III, p. 411) viribusque deinceps florentem (Memnon. c. 20) mutato nomine Olbiam dictam esse censet, ejusque rei certissimum argumentum in eo positum esse, quod Scylax sinum Olbianum, non vero Astacenum, dicat. Abiit hæc sententia in libros plurimos mappasque. Num vera sit 'anquirere non est otium'; hoc tamen patet argumentum e Scylace petitum nihil probare; nam quum eidem Scylaci placuisset Anactorium sinum et Delphicum et Selymbrianum dicere qui reliquis est Ambracius et Corinthius et Toronæus: haud graviore de causa Olbianum dicere licebat quem alii Astacenum vocant. Nihilo firmitus est alterum argumentum, quod ex Stephano Astacum Olbiæ nymphæ filium esse tradente erui voluit Mannertus. Immo Olbia Astaci filia dicenda fuisset. Contra vero mireris Melam, I. I. quum *Olbianum* sinum

(τοσαύτη γάρ ἐστιν ἡ Βιθυνῶν Θράκη) ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου, ἕως [ἐπὶ] τὸ στόμα τῆς Μαϊώτιδος λίμνης παραπλήσιός ἐστιν ὁ πλοῦς, ὃ τε παρὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν.

93. ΜΥΣΙΑ. Μετὰ δὲ Θράκην Μυσία ἔθνος. Ἔστι δὲ τὸ ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ Ὀλβιανοῦ κόλπου ἐκπλέοντι εἰς τὸν Κιανὸν κόλπον μέγχι Κίον. Ἡ δὲ Μυσία ἀκτὴ ἐστίν. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ Ἑλληνίδες εἰσὶν αἶδε· Ὀλβία καὶ λιμὴν, Καλλιπόλις καὶ λιμὴν, ἄκρωτήριον τοῦ Κιανοῦ κόλπου, καὶ ἐν ἀριστερᾷ Κίος πόλις καὶ Κίος ποταμός. Παράπλους δὲ τῆς Μυσίας εἰς Κίον ἡμέρας μιᾶς.

94. ΦΡΥΓΙΑ. Μετὰ δὲ Μυσίαν Φρυγία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις Ἑλληνίδες αἶδε· Μύρλεια καὶ Ῥύνδακος ποταμός καὶ ἐπ' αὐτῇ Βέσβικος νῆσος, καὶ πόλις Πλακία καὶ Κύζικος ἐν τῇ ἰσθμῷ ἀμφράττουσα τὸν ἰσθμόν, καὶ ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ Ἀρτάκη. Κατὰ ταύτην νῆσός ἐστι καὶ πόλις Προκόννησος καὶ ἐτέρα νῆσος εὐλίμενος Ἐλαφόννησος· γεωργοῦσι δ' αὐτὴν Προκοννήσιοι. Ἐν δὲ τῇ ἡπείρῳ πόλις ἐστὶ Πρίαπος, Πάριον, Λάμψακος, Περκώτη, Ἀβυδος, καὶ τὸ στόμα κατὰ Σηστόν τῆς Προποντίδος τοῦτο ἐστίν.

95. ΤΡΩΑΣ. Ἐντεῦθεν δὲ Τρωὰς ἀρχεται, καὶ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσὶν ἐν αὐτῇ αἶδε· Δάρδανος, Ῥοίτειον, Ἴλιον (ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς θαλάττης στάδια χε') καὶ ἐν αὐτῇ ποταμός Σκάμανδρος. Καὶ νῆσος κατὰ

tudinis est Bithynorum Thracia) dierum est trium. Ab ostio vero Ponti usque ad Maotidis paludis ostium secundum Europam et Asiam aequalis est navigatio.

93. MYRIA. Thraciam excipit gens Mysorum. Est vero ea ad sinistram Olbiani sinus naviganti in Cium sinum usque ad Cium. Mysia autem quasi peninsula in mare excurrit. Urbes in ea Graecae sunt haec : Olbia cum portu, Callipolis cum portu, promontorium sinus Ciani, ad sinistram Cius urbs et Cius fluvius. Praetervectio Mysiae usque ad Cium est diei unius.

94. PHRYGIA. Post Mysiam sequitur Phrygium gens, urbesque Graecae haec : Myrlea et Rhyndacus flumen, ad quod est Besbicus insula, et urbs Placia; in isthmo quem obstruit Cyzicus sita est, intra isthmum est Artace. Circa haec est Proconnesus insula cum urbe, aliaque insuper insula Elaphonnesus, commodis instructa portubus. Hujus agrum colunt Proconnesii. In continenti est urbs Priapus, Parium, Lampascus, Percote, Abydus, ostiumque hoc est Propontidis ad Sestum.

95. TROAS. Hinc Troas exordium capit, urbesque in ea Graecae sunt haec : Dardanus, Rhæteum, Ilium, quae stadiis 20 a mari abest, et in ea fluvius Scamander. Circa haec est Tenedus insula cum portu, unde

memorat, non tamen Olbiam urbem, sed Astacum memorare; aut pro Olbiano dixisset Astacenum, aut Olbiam pro Astaco. Magis offendit quod Memnon, qui fata urbis fusius exposuit, de mutato nomine nihil videatur monuisse. || — ἐπὶ] vel eis add. e conj. Gallii. || — ἡμερῶν τριῶν] A Parthenio fl. ad Astacum stadia sunt ad mille trecenta. || — παραπλήσιος] Recte.

§ 93. Κιανὸν κόλπον] De hoc sinu Mela I, 19 : Sine nomine Cium amplectitur. Neque Plinius neque Strabo nomen sinus memorant. || — Καλλιπόλις] Haec aliunde non nota, quantum sciam. || — ἀκρωτήριον] Ποσειδῆιον ἀκρην dicit Apollonius Rh. I, 1279. || — Κίος ποταμός] De hoc Scylacem Caryandensem laudat schol. Apollon. Rh. I, 1177, ubi postquam de urbe Cio ex Aristotele (Fragm. Hist. tom. II, p. 161) quaedam apposuerat, pergit : καὶ ποταμός δὲ ἐστὶν οὕτω καλούμενος, τὴν Μυσίαν περιεργῶν, οὗ μνημονεύει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς. Περιεργεῖ δὲ καὶ τὴν πόλιν ὁ ποταμός οὗτος (Cf. Etym. M. v. Ἀργανθώνιος; schol. Theocrit. XIII, 30 et Bernhardyus ad Suidam, tom. I, p. 694). Vides his cum Peripli nostri verbis nihil esse commune. Verba περιεργῶν τὴν Μυσίαν ita intelligenda ut Cius fluvius Mysiam minorem sive Hellesponticam a Phrygia dirimat. Eandem sententiam de finibus Mysiae etiam Nostris inesse eo probatur quod ἀκτὴν Mysiam auctor dicat, id est tractum illum qui inter Olbianum et Cianum sinum in mare procurrit. Praeterea aliud, quod in Periplo frustra quaeris, ex Scylace affert Strabo XII, p. 566. Videlicet pone Cium in mediterraneis situs est lacus Ascanius, ad quem Mysos

Phrygesque se attigisse dicit. Deinde pergit : Ὅτι δ' ἔν κατοικία Μυσῶν ἡ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς φήσας περιεργεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς· ἐπειτα Διονύσιος ὁ τὰς Κτίσεις συγγράψας. || — ἡμέρας μιᾶς] Ab Astaco ad Cium supra 800 stadia sunt. Notandum est in sequentibus quoque per totam oram Asiae minoris paraplum in unius diei navigationem multo maiora spatia quam Scylacei calculi ferunt, computari.

§ 94. Phrygia sec. Scylacem pertinet a Cio fluvio usque ad Antandrum. Distinguuntur autem in hoc ora tractu Troas et Aëolis. Cf not. § 96. || — Ῥύνδακος] Ῥύδανκος cod.; em. editt. || — Πλακία] Πλακίου cod.; em. Clausenius. Vossius voluit Πλακίη (ex Herodoto) vel Πλάκιον. V. Herodot I, 57; Mela I, 19; Plinius V, 40; Steph. Byz. v. Πλάκη. Holstenius hoc loco Thebas Hypoplacias Homeri (Il. 6, 425. 22, 479) quaerendas putavit, perperam. || — Κύζικος] V. Marquardt Cyzicus und sein Gebiet. Berlin. 1836. || — κατὰ τὰ ὑπὸ τὴν] κ. τὰ ὑπὸ τὴν codex; em. Fabricius; κατὰ τὰ ὑπὸ cod. Vatican. || — Πάριον] πάριος cod.; em. Vossius.

§ 95. Ἐντεῦθεν ἀρχεται] Post Abydum incipere Troadem e Scylace etiam Strabo testatur XIII, p. 583, ubi postquam diverat Troadis initium Homerum ponere ab Aësepo fluvio, Eudoxum a Priapo et Artace, Damastem a Pario, Charonem a Practio, addit : Σκύλαξ δὲ ὁ Καρυανδεύς ἀπὸ Ἀβύδου ἀρχεται, ὁμοίως δὲ τὴν Αἰολίδα Ἐφεσος μὲν λέγει ἀπὸ Ἀβύδου μέγχι Κύμης· ἄλλοι δὲ ἄλλως. || — Ῥοίτειον] Ῥοίτιον cod.; em. editt. ex Herodot. VII, 43; Strabon. XIII,

ταῦτα κεῖται Τένεδος καὶ λιμὴν, ὅθεν Κλεόστρατος ὁ ἀστρολόγος ἐστὶ. Καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ Σίγη καὶ Ἀχίλλειον καὶ Κρατῆρες Ἀχαιοῶν, Κολωναί, Λάρισσα, Ἀμαξιτὸς καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ἕνα Χρύσης ἱερᾶτο.

96. ΑἶΟΛΙΣ. Ἐντεῦθεν δὲ Αἰόλις γῶρα καλεῖται. Αἰολίδες δὲ πόλεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν ἐπὶ θαλάττῃ αἰῶς ** Κεβρὴν, Σκηΐς, Νεάνδρεια, Πιτυεία. Παράπλους Φρυγίας ἀπὸ Μυσίας μέχρι Ἀντάνδρου **.

est Cleostratus astrologus. Porro in continenti sunt Sige, Achilleum, Crateres Achivorum, Colona, Larissa, Hamaxitus et fanum Apollinis, ubi Chryses sacerdos erat.

96. ÆOLIS. Regio quæ sequitur Æolis appellatur. Æolicæ in ea urbes ad mare sunt hæ: [Assus, Gargara, Antandrus; in mediterraneis urbes sunt]: Cebren, Scepsis, Neandria, Pitvia. Prætervectio Phrygiæ a Mysia usque ad Antandrum est **.

p. 595; Steph. s. v.; Mela I, 18, 5; Plinio V, 33. Ποσειδων ap. Thucyd. IV, 52. VIII, 101. || — Κλεόστρατος || Κλεόστρατος codex. Meminit viri Hygin. Poem. astron. II, 13: *Hædos Cleostratus Tenedius dicitur inter sidera ostendisse*. Plinius II, 8: *Obliquitatem ejus (signiferi) intellexisse Anaximander Milesius traditur primus Olymp. LVIII; signa deinde in eo Cleostratus, et prima arietis et sagittarii*. Censorinus De d. nat. c. 21: *Hanc octaeterida vulgo creditum est ab Eudoxo Cnidio institutam. Sed hanc Cleostratum Cnidium primum ferunt composuisse, et postea alios aliter*. Præterea Theophrastus De sign. pluv. init. Cleostratum Tenedium et Matricetam Methymnæum et Phænum Atheniensem (Metonis magistrum) meteorologicis observationibus operam navasse tradit. Ex quibus colligitur Cleostratum vixisse inter Olymp. 58 et Eudoxi ætatem (500-400). Accuratoriis nihil constat. V. Ideler *Techn. Chronol. d. Alten* t. I, p. 305. Alius Cleostratus Tenedius junior Φαινόμενα scripsit (Vit. Arat. p. 57 in Bioy. Westermanni et schol. Vatican. in Eurip. Rhes. 524 p. 299 ed. Cobet. || — ἐν αὐτῇ || ἐν αὐτῇ codex. || — Σίγη καὶ Ἀχίλλειον || Τολχὴ καὶ Ἀχίλλειον codex; em. Gronovius. Stephan.: Σίγη, πόλις Τρωάδος, ὡς Ἐκκαταῖος Ἀσία. Avien. Or. m. 46: *Damastes nobili natus Sige*. Cf. Fragm. Histor. IV, p. 654. Ceterum Σίγη hæc et Σίγειον Herodoti (V, 65. 94), Strabonis, aliorum, non sunt diversa, ut puto. Quoad Ἀχίλλειον, v. Herodot. V, 94; Strabo XIII, p. 600; Plinius V, 33; Arrian. Anab. I, 11; Stephan. s. v.: ἐστὶ καὶ πόλις ἐν τῷ Σιγείῳ Ἀχίλλειον. || — Κρατῆρες Ἀχαιοῶν || Nomen hoc aliunde non notum; locus vero, ni fallor, idem est cum eo, quem Ἀχαιοὶ appellat Strabo XIII, p. 596: Μυκρὸν δὲ προσελθοῦσιν ἀπὸ τῆς παραλίας τούτης (quæ est ad Sigeum) ἐστὶ τὸ Ἀχαιοὶ, ἥδη τῆς Τενεδίων παραλίας ὑπάρχον. Idemp. 604: Ἔστι δ' ἡ μετὰ τὴν Σιγείαδα ἄκρα καὶ τὸ Ἀχίλλειον ἡ Τενεδίων παραλία, τὸ Ἀχαιοὶ καὶ αὐτὴ ἡ Τένεδος... Ἦν δὲ τῷ Ἀχαιοῖ συνεχρῆς ἡ τε Λάρισα καὶ Κολωναί, τῆς Δίης οὖσαι πρότερον, καὶ ἡ νῦν Χρύση... καὶ ἡ Ἀμαξιτὸς ἡ τῆς Ἀετῆς ὑποκειμένη συνεχρῆς· νῦν δ' ἡ Ἀλεξάνδρεια συνεχρῆς ἐστὶ τῷ Ἀχαιοῖ. Vossius putavit intelligendas esse τὰς λιμνοθάλασσας ad ostium Scamandri, de quibus Strabo dicit XIII, p. 595: Μετὰ δὲ τὸ Ποσειδῶν ἐστὶ τὸ Σίγειον.. καὶ τὸ Ἀχαιοῶν λιμὴν, καὶ τὸ Ἀχαιοῶν στρατόπεδον καὶ ἡ Σομαλίμνη καλονομένη καὶ αἱ τοῦ Σκαμάνδρου ἐκβολαί· συμπερόντες γὰρ ὅ τε Σιμῶεις καὶ ὁ Σκάμανδρος ἐν τῷ πεδίῳ, πολλὰν καταφέροντες ἰλύν, προσχοῦσι τὴν παραλίαν καὶ τὴν ἐλὸν στόμα τε καὶ λιμνοθάλασσαν καὶ ἔλη ποιεῖσι. « Hauriunt enim hæc λιμνοθάλασσαν et paludes omnem eorum fluviorum aquam non secus ac crateres. Et sane quem-

modum κρατῆρ proprie est, ἐν ᾧ τε κεράννυται, sic etiam hæc λιμνοθάλασσαν et paludes κρατῆρες appellantur, quod in iis aqua Simoentis et Scamandri misceatur. » Hæc Vossius, etiam alia addens quæ longius omnia petita sunt, uti jam Gronovius recte monuit. Nominis ratio, e belli Trojani historia repetenda, latet nos. Eodem fere loco ponendum oppidum ex uno Hecatæo (f. 209) notum: Μυρικουῖς, πόλις κατανατικὴ Τενεδίου καὶ Ἀέσβου (I. Ἀθήνου), τῆς Τρωάδος. || — Κολωναί || κολῶναι codex, ut ap. Pausan. X, 14, 1 legitur; sed Κολωναί Thucyd. I, 131; Xenoph. Hell. III, 1, 13; Strabo XIII, p. 589. 605, etc. || — Ἀμαξιτὸς || Ἀμαξιτὸν cod.; em. Fabricius. V. Thucyd. et Xenoph. II, II, Strabo p. 473 604. 612. 617; Steph. Byz. s. v.; Ælian. N. An. XII, 5; Plin. V, 33. || — ἱερὸν Ἀπόλλ. || Chrysen templumque Apollinis Sminthei prope Hamaxitum fuisse testatur Strabo III, p. 612, putans ille Chrysen Homerica sitam fuisse in intimo sinu Adramytteno prope Antandrum, postea autem urbe diruta, sacrum Apollinis translatum esse εἰς τὴν Χρῆσσαν τὴν κατὰ Ἀμαξιτὸν. Cf. id. p. 604 sq. Plinius V, 32: *Promontorium Lecton determinans Æolida et Troada. Fuit et Polymydia civitas et Chrysa et Larissa alia. Smintheum templum durat*. Porro Ælianus N. An. XII, 5 de conditoribus templi: *ἤκουσι μὲν εἰς τὴν Ἀμαξιτὸν*. In Tab. Peutingeriana *Sminthium* collocatur 4 mill. ab Alexandria Troadis. Quodsi hoc ipsum est illud, quod in Periplo nostro indicatur, memorandum erat non post, sed ante Hamaxitum.

§ 96. ἐπὶ θαλάττῃ αἰῶς || Lacunam notavi, quum sequentes urbes non sint maritimæ, desiderentur autem oræ urbes maximæ Assus, Gargara et Antandrus, quarum postrema in sqq. ita memoratur, ut pateat de ea jam dictum esse in antec. Igitur fuerit: εἰσὶν ἐπὶ θαλάττῃ αἰῶς: [Ἀσσοῦς, Γάργαρα, Ἀντανδρός· ἐν δὲ μεσογείᾳ αἰῶς] Κεβρὴν κτλ. || — Κεβρὴν || Κέβρην codex. V. Arcadius. De acc. p. 9, 9. De situ Cebreniæ regionis e Demetrio Scepsio, harum regionum peritissimo, nos docet Strabo XIII, p. 596 sq. 606 sq. Cf. Xenophon Hellen. III, 1, 17; Ephorus fr. 22 (ubi Cebren Cuzmæorum colonia dicitur); Demosthen. p. 671, 9; Steph. Byz. v. Κεβρηνία. Mannertus p. 466 Scylacis verbis, uti in editionibus exhibentur, innitens, sibi persuasit Cebrenem eo loco sitam fuisse, quo postea esset Assus urbs. || — Νεάνδρεια || De situ urbis Strabo XIII, p. 606: Τῆς μὲν γὰρ Ἀμαξιτοῦ Νεανδριεῖς ὑπάρκονται, καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν τῷ Ἀετῶν, μεσογαιότεροι τε καὶ πλησιαίτεροι: Ὡλεῖν διέχουσι γὰρ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα σταδίους· τούτων δὲ καθύπερθε Κεβρηνία. Hanc quoque urbem Mannertus l. l. et Forbigerus II, p. 414 ad

97. ΛΕΣΒΟΣ. Κατὰ ταῦτά ἐστι νῆσος Αἰολίς Λέσθος, εἴ πόλεις ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὰςδε· Μήθυμαν, Ἀντίσσαν, Ἐρεσσόν, Πύρραν καὶ λιμένα, Μιτυλήνην λιμένας ἔχουσαν δύο. Κατὰ δὲ ταύτην νῆσός ἐστι καὶ πόλις· ὄνομα δὲ ταύτης Πορδοσελήνη. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην ἐπὶ τὰς νήσους.

98. ΛΥΔΙΑ. Ἀπὸ Ἀντάνδρου καὶ τῆς Αἰολικῆς τὸ κάτω ἦν πρότερον μὲν δι' αὐτὴν ἡ χώρα Μυσία μέχρι Τευθρανίας, νῦν δὲ Λυδία. Μυσοὶ δ' ἐξανέστησαν εἰς τὴν ἡπειρον ἄνω. Εἰσὶ δὲ πόλεις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίδες καὶ ἐν τῇ Λυδίᾳ αἰδὲ· Ἀστύρα, οὗ τὸ ἱερὸν [Ἀρτέμιδος, καὶ] Ἀδραμύτιον. Ἡ δὲ χώρα Λεσβία καὶ ὑπὲρ ταύτης ἡ Χίων χώρα καὶ πόλις Ἀταρνεύς· ὑπὸ δὲ ταῦτα ἐπὶ θάλατταν λιμὴν Πιτάνη καὶ ποταμὸς

97. LESBUS. Ibi ora objecta est Lesbos insula Aiolica, urbesque in ea quinque: Methymna, Antissa, Eresus, Pyrrha cum portu, Mitylene binis instructa portubus. E regione Mitylenes sita est insula cum urbe, cui Pordoselenes nomen. Sed ad continentem redeo, unde ad insulas deverteram.

98. LYDIA. Quae post Antandrum et Aiolicam regionem sequitur ora maritima prius quidem sui juris erat Mysia terra usque ad Teuthraniam, nunc vero est Lydiae pars, Mysis in mediterranea ejectis. Urbes vero Graecae in vetere hac Mysia et in Lydia haec sunt: Astyra, ubi fanum est Dianae, et Adramyttium. [Deinde] est ditio Lesbica, et post hanc Chiorum territorium et civitas Atarneus. Infra haec loca ad mare est portus

oram marit. transponunt. Meliora vide ap. Leake in Asia min. p. 274. Ceterum cf. Xenophon. Hell. III, 1, 16 (ex quo item colligas non fuisse Neandriam ex maritimis urbibus, quae Dercillidae se dederunt); Theopomp. fr. 310; Charax fr. 4; Plinius V, 32. || — Πιτάνη] πετεια codex; em. Vossius, nihil tamen addens de hac urbe; neque ego de ea dicere habeo.

§ 97. Μήθυμαν] μέθ. codex; em. Fabricius. || — Πορδοσελήνη] πορδός· ἑλένη codex. V. Strabo XIII, p. 618, ubi nonnullos τὰς δυσφημίας τῶν ὀνομάτων φυγόντας insulam vocasse ait Πορδοσελήνην. Cf. Steph. Byz. s. v.; Poroscelene ap. Plinium VIII, 83. V, 38; Ptolem. V, 2; Elian. N. An. II, 6; Προσελήνη Hierocles p. 686.

§ 98. Αἰολικῆς] ἰνδίτης codex; ἴδης conj. Palmerius, Ἰλιακῆς Clausenius. Sed Antandrum non Troadi tribuitur, sed Aelidi, quam a Troade distinguit auctor. Itaque Αἰολικῆς scribendum erat. Τὸ κάτω (malis τὰ κάτω) est ora maritima, τὸ ἄνω sive ἡ ἄνω ἡπειρος regio mediterranea, uti constat. Deinde pro δι' αὐτὴν, quod in codice legitur et sic nihili est, scripsi δι' αὐτὴν, per se erat, sui juris erat, nondum pars Lydiae. Sin traditis literas minus curare liceret, proponerem: τὸ κάτω πρότερον μὲν καὶ αὐτὸ ἦν Μυσία χώρα, pars inferior olim ipsa quoque Mysia regio erat, sc. sicuti altera erat Mysia Hellespontica. || — Τευθρανία] erat Mysiae pars meridionalis ad convallas Caici fluvii, quae regio inter Elkean et Pergamum fere usque ad mare pertingebat, adeo ut ne 70 quidem stadia ab Elkeā abesset, teste Strabone XIII, p. 615. Cf. id. p. 571 et 551.

— ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τῇ Λυδίᾳ] « in ea regione quae proprie Mysia et in ea quae proprie Lydia vocata est. Scylacis tempore per utramque pertinebat nomen Lydiae. » Clausen. Infra quoque utramque memorat: παράπλους δὲ Μυσίας καὶ Λυδίας ἀπὸ Ἀστύρων μέχρι Μαιάνδρου. || — Ἀστύρα] ἄστρα codex; em. Voss. Strabo XIII, p. 613: Μυσία μὲν οὖν ἐστὶ ἡ περὶ τὸ Ἀδραμύτιον· ἦν δὲ ποτὲ ὑπὸ Λυδοῦς· καὶ νῦν Πάσαι Λυδοὶ καλοῦνται ἐν Ἀδραμύτιον· Μυσίας δὲ Ἀστύρα τὴν πλησίον χώμην φασίν. Ἦν δὲ πολλήν ποτὲ, ἐν ᾗ τὸ τῆς Ἀστύρηνος Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐν ἄλσει, προστατούμενον μὲν Ἀριστῆας ὑπὸ Ἀντιγόρου, οἷς μάλλον γαίνεται. Cf. id. p. 605. 614. || — Ἀρτέμιδος καὶ] οὗ τὸ ἱερὸν οὐ (sic) Ἀδραμύτιον codex; em. Vossius e Strabone I. I. Cf.

Xenophon Hell. IV, 1, 41: Ἀφικόμενος δὲ εἰς Θύβης πόδιον κατιστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστύρηνος Ἀρτέμιδος ἱερὸν. A Thebe Hypoplacia 70 stadia distabant Astyra, sec. Strabon. p. 614. Ipse locus a dea nomen acceperat, quae erat Astor vel Astarte. Phoenices olim ibi consedissee inde etiam colligas quod altera Astyra in Rhodiorum Peræa expresse tamquam Phoenicum urbs commemoratur. V. Stephanus: Ἀστύρα, πόλις Μυσίας, οὐδετέρως, πρὸς τῇ Τρωάδι· λέγεται καὶ ἐνικῶς Ἀστύρον. Ἔστι καὶ κόμη πλησίον τοῦ Ἀδραμύτιου (apriori non diversa), ὡς Στραβόν. Ἔστι καὶ πόλις Φοινίκων (Φοινίκης codd.; em. Movers) κατὰ Ῥόδον, ἐν ᾗ ἐτιμῶτο ἡ Ἀθηναῖα Ἀστύρις... Τὸ θυνικὸν Ἀστύρηνος, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τῆς Ἀστύρηνος Ἀρτέμιδος ἱερὸν. Tertia Astyra sec. Strabon. XIII, p. 591 ad Hellespontum supra Abydum erant; hanc quoque Phoenicum fuisse coloniam ex auri fodinis quae ibi fuisse dicuntur, recte colligitur. V. Movers. D. Phoen. Alterth. II, 2, p. 247. 295 sqq. || — Ἀδραμύτιον] sic codex; olim editt. Ἀδραμύτιον, quod numerum auctoritate defendere licebat. Ceterum haec quoque urbs origine non graeca fuit, ipso testante nomine; sed colonos accepit Athenienses. Strabo XIII, p. 606: Ἀδραμύτιον, Ἀθηναίων ἀποικὸς πόλις, ἔχουσα καὶ λιμένα καὶ ναύσταθμον. Quare Aristoteles etiam Rempubicam eorum scripsit (Fr. Hist. II, p. 163, fr. 191). || — ἡ δὲ χώρα Λεσβίῳ] Haec vercor ne negligentis sint excerptoris. Non enim probabile est Lesbiorum fuisse agrum in quo Astyra erant et Adramyttium, urbs hujus tractus maxima portuque et Atheniensium colonia pollens. Strabo I. I. post Adramyttium et extra sinum Adramyttenum, quem Pyrrha promontorium claudit, sitam fuisse dicit Cisthenen cum portu, supra hanc in mediterraneis Perperenam et Trarium, et tum demum ἐν τῇ παραλίᾳ τῇ ἐφεξῆς τὰς τῶν Μαιάνδρου καὶ Κορυζαντίου καὶ Ἰζαλίου. Sic Scylax quoque nihil dixerit nisi post Adramyttium in ora esse agrum Lesbicum: εἰτα ἡ χώρα Λεσβία. || — Χίων] Χίον codex; em. Vossius. || — Ἀταρνεύς] De Atarneco a Cyro Chii data mercede prodicionis v. Herodot. I, 160. Cf. VIII, 106. Xenoph. Hell. III, 2, 11. Diodor. XIII, 65. XVI, 52. Strabo XIV, p. 610. Ceterum de hoc loco vid. Prolegg. || — Πιτάνη] Πιτάνη, sed mox Πιτάνη codex; fuerit: πόλις καὶ λιμὴν Πιτάνη. || — Κάτι

Καίκος. Μετὰ Πιτάνην Ἐλαία, Γρύνειον, Ἀχαιῶν λιμὴν ἐν τούτῳ λέγονται Ἀχαιοὶ βουλευσασθαι ἐπὶ τὸν Τήλεφον πότερον στρατεύοιεν ἢ ἀπίοιεν πόλιν Μύρινα καὶ λιμὴν, Κύμη καὶ λιμὴν (ὅπερ δὲ Κύμης ἐν μεσογαίᾳ πόλις Ἑλληνίς ἐστιν Αἰγαί) καὶ Λεῦκαι καὶ λιμένες καὶ Σμύρνα, ἐν ᾗ Ὀμηρος ἦν, Φώκαια καὶ λιμὴν καὶ Ἑρμῶς ποταμὸς, Κλαζομεναὶ καὶ λιμὴν, Ἐρυθραὶ καὶ λιμὴν. Κατὰ δὲ ταύτας νῆσός ἐστι Χίος καὶ λιμὴν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον. Γέραι πόλις καὶ λιμὴν, Τέως πόλις καὶ λιμὴν, Λέβεδος, Κολοφὼν ἐν μεσογαίᾳ, Νότιον καὶ λιμὴν, Ἀπόλλωνος

Pitane et fluvius Caïcus. Post Pitanen sequitur Elaea, Gryneum, Achivorum portus, in quo fama est Achivos deliberasse, utrum Telepho arma inferrent, an discederent; tum Myrina urbs cum portu, Cyme cum portu (Supra Cymen in mediterraneo tractu est urbs Græca Ægæ) et Phocæa cum portu et Leuca cum portubus et Hermus fluvius et Smyrna, ubi (unde?) Homerus fuit; porro Clazomenæ cum portu et Erythræ cum portu. Ad has est Chius insula cum portu. Confero me denuo ad continentem, ubi sequitur Geræ urbs cum portu, Teos urbs cum portu, Lebedus, Colo-

zos] Hucusque pertinuit vetus Mysia. Sequitur Lydia. Hæc suo loco monuisse auctorem consentaneum est. Porro quemadmodum in Phrygiæ ora distinxit et Troadem et Æolidem, sic etiam in Mysiæ Lydiæque paraplo distinguenda erat altera Æolidis pars et deinceps prima pars Ioniæ. Quæ nonnisi excerptoris negligentia ommissa sunt. || — Γρύνειον] Χρύνειον codex; em. Voss. || — Ἀχαιῶν λιμὴν] Strabo XIII, p. 622: Μυρίνα... ἔχουσα λιμένα· εἴτ' Ἀχαιῶν λιμὴν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν· εἴτα πολλοὶ Μυρινάϊον, Γρύνειον, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος. Portus Achivorum in ipso illo sinu, cui Gryneum adjacebat, fuisse debet. De Telepho, Teuthrantis in regno successore, cum Græcis, qui in Mysiam irruperant, pugnante, v. Pausan. X, 28; Pindar. I. V, 52. O. IX, 107 sqq.; Hygin. fab. 101; Tzetzes ad Lyc. 206. 211; Antehom. 268 sqq.; Eustathius ad Hom. p. 46. || — λέγονται] λέγεται codex; em. scriba apogr. Vatic. || — καὶ Λεῦκαι] Ordo locorum turbatus. Series est: Phocæa, Leucæ, Hermus fluv., Smyrna. Λεῦκαι (eo accentu etiam Diodorus) nunc *Lefke*. Vid. Strabo XIV, p. 646; Diodorus XV, 18, 1 (ubi Λεύκην) et 92, 1 (ubi Λεύκας); Plinius V, 31; Mela I, 7, 3 (ubi *Leuca*); Justin. XXVI, 4; Arundel *Seven Churches* p. 295. Urbs a Tacho condita est Olymp. 99, 2. 383, teste Diodoro I. I. Letronnius (*Poèmes géogr.* p. 220), quum hanc Periplus partem auctori vindicet qui bello Peloponnesiaco non sit junior, nostrum locum, quum ejusmodi sententiæ refragetur, ita interpretatur, ut non oppidum, sed nihil nisi promontorium memorari statuatur. Quod vix cuiquam persuaserit, præsertim quum reliqua quoque argumenta, quibus eam quam vult Periplus Asiæ minoris ætatem eruere studet, parum firma sint. V. Prolegg. || — Σμύρνα] Strabo XIV, p. 646: Λυδῶν δὲ κατασπαράντων τὴν Σμύρναν περὶ τετρακλῶσια ἐτὴ διατέλεσαν οἰκουμένην κωμηθόν· εἴτα ἀνῆγειραν αὐτὴν Ἀντίγονος, κτλ. Quare Gailius Smyrnæ mentionem interpolatori vindicat. || — ἐν ᾗ] ἐς ἧς conj. L. Allatius De patria Homeri p. 191; probabiliter. Gailius conj. ὅθεν. || — Ἑρμῶς] Τερμῶς cod.; em. Vossius. || — Γέραι] Ἄγραι codex. Vossius putavit eandem dici urbem quam Ἀγάραν vocat Ptolemæus V, 2 p. 319, 25 Wilb. Verum hæc Lydiæ urbs mediterranea a nostra ora longissime abest, uti ex numeris Ptolemæi patet. Gailius conjecit Ἄγραι scribendum esse, ejusque nominis urbem fingendam in Corycæo promontorio. Quemnam locum Scylax indicaverit recte jam vidit

Palmerius: « Omnino legendum, ait, Ἐραὶ, quæ urbs erat in eo ordine cum portu, Teis vicina, de qua Thucydides VIII, 19 et Strabo XIV, p. 644. » Videamus de his accuratius. Thucyd. VIII, 19: Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι.... Ἀέβεδον ἀπέστησαν καὶ Ἐράς. Id. c. 20: Διομέδων... ἐσπίεσατο Τηλοῖς..., καὶ περιπλεύσας ἐπὶ Ἐράς καὶ προσβαλὼν, ὡς οὐκ ἔλαβον τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν. Strabo XIV, p. 644: Ἡ Τέως δὲ ἐπὶ χειρρονήσῳ ἴδρυται, λιμένα ἔχουσα. Ἔστι καὶ ἄλλος λιμὴν ὁ πρόσδορος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων τῆς πόλεως Γερραίδαι· εἴτα Χαλκιδεῖς καὶ ὁ τῆς χειρρονήσου ἰσθμὸς τῆς Τηλῶν καὶ τῆς Ἐρυθραίων. Livius XXXVII, 27 eundem portum, qui a *tergo urbis est*, vocat *Geræsticum*. Strabo paullo post: Πρὶν δ' ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς Ἐρυθράς (a Tejo profectum) πρῶτον μὲν Γέραι πολλοχρὶόν ἐστι Τηλῶν· εἴτα Κώρυκος ὄρος ὑψηλόν. Pro Γέραι in aliis codicibus est γέρραι et γ'έραι. Posterius hoc receperunt Tzschuckius et Corayus, quamquam illud μὲν γε vehementer claudicat, et Γέραι formam tuetur alter Strabonis locus nec non Livius. Nam jungendum esse Γερραίδας vel *Geræsticum* portum cum Γέραις urbe, consentaneum est. Quod Thucydides habet Ἐραὶ, id tuetur numus in quo legitur ΕΡΑΩΝ (Mionnet *Supplém.* vol. VI, p. 212). Scilicet hæc est, opinor, nominis forma ionica; altera autem, Γέραι, æolica; nam mixti ibi Ionibus erant Æoles (V. Müller *Min.* p. 400). Strabo XIV, p. 633: Τέως δὲ Ἀθάμας μὲν πρότερον (ἔκτισε)..., κατὰ δὲ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν Ναυκλος υἱὸς Κόδρου νόθος καὶ μετὰ τοῦτον Ἀποικος καὶ Δάμασος Ἀθηναῖοι, καὶ Γέρας ἐκ Βοιωτῶν. *Geras* (cujus Pausanias quoque VII, 3, 7 meminit) haud dubie urbis cognominis fuisse dicebatur conditor. Apud Scylacem igitur pro Ἄγραι, non Ἐραὶ, sed Γέραι vel saltem Γέρα scribendum est, nisi fortasse vel Ἀγέραι formam cum α mobili (ut in Λύκος et Ἀλυκος, etc.) admittere velis. Nunc Γεραὶ est *Sighajik*; portus adjacens arenis obstructus. V. Hamilton *Researches*, t. II, p. 15. || — Τέως] γῶς codex.; em. Voss. || — μεσογαίᾳ] sic h. l. codex; plerumque, non semper tamen, in Periplus nostro est μεσογαίᾳ. || — Λέβεδος] Λέβελος cod.; em. Voss. || — Νότιον] Post Colophonem in mediterraneis sitam primum nominandum erat quod primum oram legenti occurrebat fanum Apollinis Clarii sive Clarus locus (v. Strabo XIV, p. 641; Pausan. VI, 3, 1; Plin. V, 31, 5; Mela I, 7, 2; Müller. *Dor.* II, p. 226), deinde Notium, Colophoniorum navale (Hecatæus fr. 220; Herodot. I, 149; Thucyd. III, 34; Xenoph. *Hell.* I, 2, 4; Diodor.

Κλαρίου ἱερὸν, Κάυστρος ποταμὸς, Ἐφεσος καὶ λιμὴν, Μαραθήσιον καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ Μαγνησίᾳ πόλις Ἑλληνίς, Ἀναίχ, Πανιώνιον, Ἐρασιστράτιος, Χαραδρούς, Φώκαια, Ἀκαδάμις, Μυκάλη· ἐν τῇ Σαμίων γῶρᾳ ταῦτά ἐστι. Πρὸ δὲ τῆς Μυκάλης Σάμος ἐστὶ νῆσος πόλιν ἔχουσα καὶ λιμένα κλειστόν. Αὕτη ἡ νῆσος οὐκ ἐλάσσων ἐστὶ Χίου. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην. Ἐπὶ τῆς Μυκάλης ἐστὶ πόλις Πρίηνη λιμένας ἔχουσα δύο, ὧν τὸν ἕνα κλειστόν· εἴτα ποταμὸς Μαίανδρος. Παράπλους δὲ Μυσίας καὶ Λυδίας, ἀπὸ Ἀσσύρων μέχρι Μαιάνδρου ποταμοῦ, δύο ἡμερῶν καὶ νυκτὸς μιᾶς.

90. ΚΑΡΙΑ. Μετὰ δὲ Λυδίαν Κάρια ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίδες αἶδε· Ἡράκλεια, εἴτα Μίλητος, εἴτα Μύνδος καὶ λιμὴν, Ἀλικαρνασσὸς καὶ λιμὴν κλειστός καὶ ἄλλος λιμὴν περὶ τὴν νῆσον καὶ ποταμὸς, Κάλυμνα νῆσος, Κάρυνδα νῆσος καὶ πόλις

phon in mediterraneis, Notium cum portu, Apollinis Clarii fanum, Caystrus fluvius, Ephesus cum portu, Marathesium et in mediterraneis Magnesia urbs Græca, Anæa, Panionium; Erasistratius, Charadrus, Phocæa, Acadamis, Mycale: hæc in Samiorum regione sita sunt. Mycalæ objacet Samus insula, quæ urbem habet et portum clausum Chioque non minor est. Sed ad continentem denuo me conféro, unde digressus eram. Post Mycalen urbs est Priene cum portibus duobus, quorum unus est clausus. Deinde Mæander fluvius. Præternavigatio Mysiæ et Lydiæ ab Assyriis usque ad Mæandrum fluvium duorum est dierum et noctis unius.

99. CARIA. Lydiam excipit Caria, et urbes in ea Græcæ sunt hæ: Heraclea, deinde Miletus, deinde Myndus cum portu, Halicarnassus cum portu clauso, aliusque ad insulam est portus et fluvius, Calymna insula, Caryanda insula et urbs et portus (incolæ ejus

XIII, 71; Liv. XXXVII, 26). De ruinis templi v. Arundel *Visit to the 7 Churches*, p. 306. || — ἐν τῇ ἡπείρῳ] i. e. ἐν τῇ μεσογείᾳ. Paulo supra legimus ἐν τῇ ἡπείρῳ ἄνω; ibi tamen mediterranea indicantur accuratius addita voce ἄνω. Ceteris locis ἡπειρος opponitur ταῖς νήσοις. Quare nescio an h. l. in antec. exciderit Arconnesi insule mentio. || — Μαγνησίον] V. Strabo XIV, p. 639; Plin. V, 31; nunc ibi *Scala nuova* sec. Leake *Tour in Asia minor* p. 261. || — Ἀναίχ] Ἄνω cod.; em. Salmasius. De Anæa v. Thueyd. III, 32. IV, 75, VIII, 19. 61. Ephor. fr. 86. Ap. Stephanum Cariæ urbs tribuitur. || — Πανιώνιον] V. Herodot. I, 143; Strabo XIV, p. 639; Pausan. VII, 5; Mela I, 17, 2; Plin. V, 31. Nunc ibi *Tschangli* sec. Leake p. 260. || — Ἐρασιστράτιος κτλ.] De hisce Samiorum oppidulis sive vicis parum constat. Pro Φωκαίᾳ Gronovius legi voluit Φύγεια, idque receperunt Clausenius et Fabricius, neque ad situm locorum attendentes (nam Φύγεια inter Ephesum et Marathesium jacent; v. Strabo p. 639; Plin. V, 31; Mela I, 17, 2), neque Stephani memores, qui Phocææ nostræ ad Mycalen montem site meminit v. Φώκαια, πόλις Ἰωνίας... Ἔστι καὶ ἄλλη Κάριας ἐν τῇ Μυκάλῃ. — Quod attinet Ἐρασιστράτιον locum, memoria ejus exstare videtur ap. Suidam, qui de celebri Erasistrato Ceo medico (s. v. Ἐρασιστράτος p. 505 ed. Bernh.): Τέθραπται δὲ πρὸς τῷ ὄρει τῇ Μυκάλῃ κατενταχθὲν Σάμου: adeo ut locus ille esset ὁ τάφος vel τύμβος Ἐρασιστράτιος. Verum invenimur Erasistratus ille, Aristotelis c filia nepos, quem an. 300 a. C. jam clarum fuisse scimus, Eusebius autem floris mortisque tempora, ut puto, confundens an. 258 floruisse dicit, is Erasistratus ejusque monumentum a Peripli nostri auctore memorari non poterat; nam reliqua omnia clamant scriptum esse ante tempora Alexandri Magni. Non nego Erasistratum Ceum ibi sepultum esse; verum locus ille, nisi interpolatum fingere absque veri specie velis, antiquior esse debet, nomenque a majoribus acceperit notissimi medici, quem nonnulli pro Ceo Samium vocant. De Charadro et de Academi locis aliunde non constat. || — Μυκάλη] Quum neque ὄρος neque ἄρα sive ἀκροτή-

ριον additum sit, Mycale pro oppido habenda erit cum Stephano s. v., quamquam apud Herodotum I, 148, qui in Epitome Stephani unus laudatur testis, non nisi de monte sermo est. || — Χίου] In recensu insularum (§ 113) proximum a Chio locum Samus obtinet. || — Πρίηνη] πριηνῆς cod.; em. Vossius. || — Ἀσσύρων] Ἀσσυρίων cod.; em. Vossius.

§ 99. Lydiæ Cariæque terminum esse Mæandrum adjacentesque a meridie montes Strabo quoque statuit, XII, p. 577. XIV, p. 651. 663. Alii, uti Ephorus, magis boream versus usque ad Anæam et paullo ultra fines extendunt. || — Ἡράκλεια] i. e. Ἡράκλεια ἡ ὑπὸ Ἀκτῶν. V. Strabo XIV, p. 635. 658. Ptol. V, 2. Plin. V, 31. Hierocles p. 687, Stephanus. s. v., qui alteram Cariæ mediterraneæ Heracleam, τὴν λεγομένην Ἀλβόχιον memorat. Hecateus ipsam urbem vocat Ἀκτῶν, montem vero Φθειρῶν ὄρος (ex Homer. Il. 2, 868). || — περὶ τὴν νῆσον] sc. τὴν Ἀρχόννησον. V. Strabo XIV, p. 456. Arrian. An. I, 23. || — καὶ ποταμὸς] Notatur in mappis ad Halicarnassum (*Budrun*) fluvio-lus, qui num e Salmaci fonte (v. Strabo I. l.) profluat necne, et quodnam ejus nomen fuerit, nescio. Sainte-Croix pro ποταμὸς legi voluit κρήνη. Gaillius ex eo, quod Halicarnassi nomini non sit adscriptum τὰ βασιλεια τῶν τῆς Κάριας δυναστῶν, colligit auctorem nostrum Mausoli temporibus antiquiorem esse. Imbecillum sane argumentum. « Regiæ mentio, Clausenius monet, omissa etiam § 69 in Dorisco Thraciæ (v. Herodot. VII, 50) ». || — Κάλυμνα] Sic insulam (etiamnum *Calymno*) vocant Strabo X, p. 489, Diodor. V, 81, Plinius IV, 23, Stephanus s. v., a quo simul altera laudatur nominis forma Κάλυμνις, quam habes ap. Melam II, 7. Demetrius Scepsius ap. Strabonem pluraliter dicit αἱ Κάλυμνα. In nummis reperitur ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ (Sest. Class. gen. ed. 2. p. 91); porro ὁ δᾶμος Κάλυμνίων in Inscript. ap. Bœckh. C. I. II, n. 2671; Κάλυμνις ὁ Κάλυμνος ap. Athenæum XI, p. 474, C. Aliis eadem insula Κάλυδνα vocabatur, ut Herodoto VII, 19: Κόων καὶ Νισυρίων τε καὶ Κάλυδνιων. Idem nomen in Homero occurrit Il. 2, 677, ubi τὰς Κάλυδνας alii, ut Demetrius, de una Calymna insula,

καὶ λιμὴν (οὗτοι Κῶρες), νῆσος Κῶς καὶ πόλις καὶ λιμὴν κλειστός. Κατὰ ταῦτα Κεραμιακὸς κόλπος τῆς Καρίας, καὶ νῆσος Νίσυρος καὶ λιμὴν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον. Ἀκρωτήριον ἱερὸν Τριόπιον, Κνίδος πόλις Ἑλληνίς καὶ χώρα ἥ Ῥοδίων ἦ ἐν τῇ ἡπείρῳ, Καῦνος Καρικὴ πόλις καὶ λιμὴν κλειστός, Κρυασσὸς ἀκρωτήριον. Ῥόδος κατὰ τοῦτο νῆσος καὶ πόλις· καὶ τρίπολις ἀρχαία ἐν αὐτῇ, πόλεις αἷδε· Ἰαλυσος, Λίνδος, Κάμειρος. Κατὰ δὲ τὴν Ῥόδον αἶδε νῆσοι εἰσιν οἰκούμεναι· Χάλκεα, Ἰγλος, Κάσος, Κάρπαθος· αὕτη τρίπολις. Καὶ ὁ παράπλους Καρίας, ἀπὸ Μαϊανδρόου ποταμοῦ ἐπὶ τὸν Κρυασσόν, ὅ ἐστι Καρίας ἀκρωτήριον, δύο ἡμερῶν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

Cares), insula Cos et uros cum portu clauso. Vicinus his et Ceramiacus sinus Cariae et Nisyros insula cum portu. Redeo ad continentem. Sequitur promontorium sacrum Triopium, Cnidus urbs Graeca, et Rhodiorum territorium in continentem situm, Caunus Carica urbs cum portu clauso, Cryassus promontorium. Ex adverso sita est Rhodus insula et urbs, et antiqua in ea tripolis est, urbes scilicet hae: Ialysus, Lindus, Camirus. Prope Rhodum insulae habitatae sunt hae: Chalcia, Telus, Casus, Carpathus tribus instructa urbibus. Et praetervectio Cariae, inde a Maandro fluvio usque ad Cryassum Cariae promontorium duorum est dierum. Sed rursus me ad continentem conféro, unde digressus eram.

alii de Calymna et Lero, alii de Calymna vicinisque insulis intelligebant (V. Strabo l. I.). Utrumque nomen conglutinavit quodammodo auctor Etym. M. p. 486, 25: Κάλυμνος ὁ ἐν Αἰγύπτῳ οἶτος ἀντὶ τοῦ καλύμνιος· ὁ γὰρ Φιλάδελφος ἐκ Καλυδονῶν μετήνεγκε τὸ σπέρμα. Plinius denique, diversas fontes miscens, perperam duas insulas recenset Calymnam et Calyndnam, IV, 23: *Calydna in qua oppidum Coón; Calymna a qua Carpathum... XXV mill pass.* Idem vero V, 36 nonnisi unam Calyndnen recenset: *Calydne cum tribus oppidis, Notio, Nisyro (?), Mendetero.* At tres istae urbes nonnisi in Calymnam insulam cadunt, quum praeter hanc nulla ibi sit major insula, de qua tale quid praedicari probabiliter possit. Eodem facit quod apud Plinium mel *Calydnes*, apud Strabonem Stephanumque mel *Calymnium* praedicatur. Ut ad Scylacem revertar, Clausenius pro Κάλυμνα scripsit Κάλυνδα; idque repetivit Fabricius, probavit Forbigerus II, p. 238. At Calyndae insulae nemo unquam meminit. Fluxit illud ex hariolatione Berkelii ad Stephanum s. v. Κάλυνδα. Etenim quum Calynda urbs Cariae mediterranea in Strabonis codicibus perperam Κάλυμνα scripta sit, idque ex reliquis auctoribus corrigendum esse Berkelius monuisset, idem Berkel. Κάλυνδα nomen apud Scylacem reponi iussit. Quo quid dici potuit oscitantius! || — Καρύανδα || Καρύυνδα, deleta litera η et superscripta lit. α, codex Parisinus; Κρύυνδα cod. Vatican.; em. Voss. Ordo locorum turbatus. Esse debebat series: Caryanda, Calymna, Cos, Halicarnassus. || — Οὔτοι Κῶρες || sc. Caryandenses. Cf. infra verba: Καρικὴ πόλις. || — καὶ νῆσος Νίσυρος || συνήσος δὲ εὔρος codex. Σύμη νῆσος καὶ Νίσυρος conj. Vossius, bene, si literas rimeris, male quoad geographiam. || — ἱερὸν || ludis festisque quae Apollini Triopio celebrabantur, ut constat. || — ἦ ἐν τῇ ἡπείρῳ καὶ ἐν τῇ ἡ. codex. Hoc si genuinum est, scribæ arguit stuporem, qui verba Ῥοδίων χώρα ad insulam spectare putavit, quum de Rhodiorum περὶ αἱ dicta sint. || — Καρικὴ πόλις || Cf. Herodot. I, 172: Οἱ δὲ Κανίνοι αὐτόχθονες, δοκεῖν ἐμοί, εἰπὶ. Αὐτοὶ μέντοι ἐκ Κρήτης· φασὶ εἶναι· προσκεχωρήκασιν δὲ γλώσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἔθνος κατὰ. Strabo XIV, p. 652. || — Ῥόδος || Quae in editt. praefigitur inscriptio vel titulus: ῬΟΔΟΣ, a codice abest. || — νῆσος καὶ πόλις καὶ

τρίπολις ἀρχαία ἐν αὐτῇ || νῆσος τρίπολις ἀρχαία πόλις ἐν αὐτῇ codex. Hæc corrupta esse liquet, meritoque monuit Niebuhrus (*Kl. Schriften*. I, p. 115). Qui putant ἀρχαία πόλις de Rhodo insula dici sicuti poetis et declamatoribus dicere licet Εὔβοια πόλις (Eurip.), Πελοπόννησος πόλις (Eurip.), Κύπρος πόλις (Himer. Ecl. 17.): hi inepta Scylaci affingunt. Licet sensum vulgatæ inferre ejecta voce πόλις, adeo ut nonnisi τρίπολις Rhodia, non ipsa etiam Rhodus urbs commemoretur; modo ne illata hac emendatione pro argumento utaris scripta hæc esse ante annum 408, quo condita Rhodus est. Immo multo probabilius est factam esse Rhodi urbis mentionem. Nam ne dicam reliquas Periplus partes illud tempus arguere, quo Rhodus urbs exsistebat, illud ipsum ἀρχαία vocabulum, quo alias nusquam auctor utitur, satis indicat opponi veterem tripolim urbi recenti. Fabricius dedit: νῆσος καὶ πόλις· ἀρχαία τρίπολις, καὶ ἐν αὐτῇ. Clausenius suspicatur: τρίπολις [οὗ πάνυ] ἀρχαία πόλις, addens iis nonnisi Rhodum urbem indicari, qui tripolis sit, sive e tribus civitatibus convocata civitas. || — Κάμειρος || Κάμαρος cod. || — Χάλκεα || sic etiam Strabo X, p. 488. XIV, p. 655. Cf. Mela II, 7, 11. Steph. s. v.; Χαλκή ap. Thucyd. VIII, 41. 44. 55; Plin. IV, 23. V, 36. Nunc *Chalki*. || — Κάσος || κράσος codex, em. Salmasius. V. Strabo X, p. 498. Plin. IV, 23; Diodor. V, 54. Steph. B. s. v. Nunc *Kaso*. || Τρίπολις || Strabo X, p. 489 de Carpatho: Τετράπολις δ' ἐπὶ ἡρῆν, καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον... μία δὲ τῶν πόλεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος, ὁμονύμως τῇ τῶν Νισύρων νήσῳ. Altera urbs erat Posidonium teste Ptolemæo. || — Κρυασσόν || sic scripsi pro Κράσσον, quod codex præbet. Vulgo legitur Κράζον. At *Cragum promontorium* (i. e. Cragi montis extremitas in mare procurrens), quod eo nomine dicit Plinius V, 28, Stadiasmi vero auctor § 222 τὴν ἱερὰν ἀκρὰν (etiānum *Hiria* vel *Macri* vel *Eftia Kari*) vocat, quum inter Telmisum et Patara situm sit, a nostro loco abhorret. Dedi Κρυασσόν collato Stephano: Κρυασσός, πόλις Καρίας. Plutarch. Moral. p. 246, D: τῶν Καρῶν οἱ Κρύασσαν (sic) οἰκοῦντες. Polyæn. VIII, 64: οἱ Κρυασσῆς. Bækh. C. I. II, p. 397. Aliis urbs vocatur Κρύα (De Caricis urbium nominibus in ασσος iuxta alias formas, v. Movers II, p. 20; v. Mela I, 16; Plin. V, 28; Ptolemæus

100. ΛΥΚΙΑ. Ἀπὸ δὲ Καρίας Λυκία ἐστὶν ἔθνος· καὶ πόλεις Λυκίοις αἶδε· Τελμισσὸς καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς Ξάνθος, δι' οὗ ἀνάπλους εἰς [Ξάνθον πόλιν,] Πάταρα πόλιν [ῆ] καὶ λιμένα ἔχει· Φελλὸς πόλις καὶ λιμὴν· κατὰ ταῦτα νῆσός ἐστι Ῥοδίων Μεγίστη· Λίμυρα πόλις, εἰς ἣν δ' ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμόν· εἴτα Γαγαία πόλις, εἴτα Χελιδονία, ἀκρωτήριον καὶ νῆσοι δύο καὶ Διονυσιάς νῆσος, ἀκρωτήριον καὶ λιμὴν Σιδηροῦς. Ὑπὲρ τούτου ἐστὶν ἱερὸν Ἡραίου ἐν τῷ ὄρει καὶ πῦρ πολλὸν αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς καίεται καὶ οὐδέποτε σβέννυται. Καὶ ἐὰν προσέλθῃς ἀπὸ θαλάττης ἀνώτερον, ἔστι Φασελίς πόλις καὶ λιμὴν (ἔστι δὲ τοῦτο κόλπος) καὶ Ἰδυρος πόλις, νῆσος Λυρνάτις, Ὀλβία,

(ubi Κάρυα), Stadiasm. mar. m. § 231, Artemidor. ap. St. Byz. s. v. A Telmisso urbs distat stadia 160, et stad. 110 a Dædalis, ad quæ confinia Cariæ Lyciæque collocat Strabo. Alii terminos Cariæ orientem versus minus longe protulerunt; sic Crya ab Artemidoro jam accensetur Lyciæ; secundum Scylacem in confiniis Cariæ Lyciæque sita erat.

§ 100. Τελμισσός] Θεμισσαί codex. em. Vossius. || — ἀνάπλους εἰς Ξάνθον πόλιν κτλ.] ἀνάπλους εἰς Πάταρα πόλιν καὶ λιμένα ἔχει codex corrupte. Strabo XIV, p. 666: Εἴθ' ὁ Ξάνθος ποταμὸς... ἀναπλύναντι δ' ὑπερστικὸς δέκα σταδίοις τὸ Αἰγῶν ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τοῦ ἱεροῦ προσελθόντι ἐξήκοντα ἡ πόλις ἡ τῶν Ξανθίων ἐστίν... Μετὰ δὲ τὸν Ξάνθον Πάταρα, καὶ αὖτις μεγάλη πόλις λιμένα ἔχουσα. Cf. Plinius V, 28. De ruinis Patarae v. Leake l. I. p. 182. 320. Fellow Asia min. p. 222, Lycia p. 179. || — Φέλλος] φελδὸς codex. Phelli nomine designatur navale Phelli sive Antiphelli (nunc Andifilo), vel utrumque potius verbis πόλις καὶ λιμὴν comprehenditur. De ruinis v. Leake et Fellow l. I. || — Μεγίστη] Cf. Strabo p. 666. Stadiasm. § 216. Ptolem. V, 3, p. 326 et Plinius V, 28. Nunc Castel rosso. || — Λίμυρα] Anaplus per Limyrum fluvium, a cuius ostiis urbs distat stadiis 20 secundum Strabon. l. I, stadiis 60 sec. Stadiasm. Ruinæ sunt eo loco quod Strabo indicat. V. Fellow Lycia p. 206 sqq. || — Γαγαία] γαγαία codex; em. Vossius. Plerisque urbs dicitur Γάγα. V. Alexander Polyh. ap. Steph. Byz. s. v.; Stadiasm. § 211; Plinius V, 28; Hierocles p. 683 (ubi Γάγα); Etym. M. p. 219, 6: Γάγας (sic), τόπος καὶ ποταμός, in quo Gages lapis reperitur sec. Dioscor. V, 146; Gages ap. Plin. XXXVI, 34. De ruinis prope Hagge velleh v. Fellow Lycia p. 210. || — ἀκρωτήριον καὶ νῆσοι δύο] Chelidonium promontorium dicitur Plinio V, 27, nec non Livio XXXIV, 41; Χελιδονία ἀκρὰ Quinto Smyrnaeo III, 232 (etiam nunc Cap Celidoni); idem vocatur ἱερὰ ἀκρὰ ap. Strabonem XIV, p. 666, Appian. B. C. II, 119, Stadiasm. § 108; idem Tauri promontorium ap. Melam II, 7 et Plin. V, 35, quia Taurum hinc initium sumere putabant (V. Strabo l. I). De insulis v. Stephanus v. Χελιδονίον· εἴσι καὶ Χελιδονία πύργου, ὧν πολλὰς ἐμνησθῆμεν· δύο δὲ εἰσι καλεσθῆναι ἡ μὲν Κορύδαλα, ἡ δὲ Μελαγίνισσα. Cf. Χελιδονία πέτραι ap. Lucian. Navig. § 7. 8. Straboni p. 466 sunt τρεῖς νῆσοι τρεχέαι. Cf.

100. LYCIA. Cariam excipit Lycia regio. Lyciorum civitates sunt hæc: Telmisus cum portu et fluvius Xanthus, per quem navigatur ad [Xanthum urbem]; Patara urbs [quæ] etiam portum habet; Phellus urbs cum portu; objecta huic regioni insula Rhodiorum Megista, Limyra urbs, in quam adverso flumine navigatur; inde Chelidonia, promontorium et insulae duæ; Dionysias insula; promontorium et portus Siderus. Supra id est fanum Vulcani in monte, multusque ignis terra editus ardet sua sponte, neque unquam extinguitur. Quodsi a mari ad superiora processeris, occurrat * urbs Phaselis cum portu; sinus vero ibi est; tum urbs Idyrus, insula Lyrnatis, Olbia, Magydus et flu-

id. p. 520. 651. 663. 677. Tres etiam ap. Dionys. Per. 506. 128 et Plinium V, 35. IX, 85; Χελιδονία σκόπελοι πάντε recte Ptolem. V, 3, p. 326. Cf. etiam Agathem. I, 4; Livius XXXIV, 41; Stadiasm. § 208; Solin. c. 41; Geograph. Nub. p. 196. || — Διονυσιάς νῆσος] Plinius V, 35: Dionysia prius Caretha dicta; hodie Grabousa vocari dicunt. Ptolemæus V, 5, p. 333, 11 Κράβουσαν Pamphylia insulam memorat. Quodsi hæc eadem est cum nostra, distingui certe ab ea debet Κράβουσα Stadiasm. § 206 et Strabonis. p. 666. || — Σιδηροῦς] Steph. Byz. Σιδηροῦς, πόλις [Λυκίας] καὶ λιμὴν. In Stadiasm. 206 corrupte, ut videtur, Ποσιδοριοῦς. || — ὑπὲρ τοῦτου ἐστὶν ἱερὸν] sic cod.; ὑπὲρ δὲ τοῦτου ἱερὸν editt. De re Plinius V, 28: In Lycia igitur a promontorio ejus oppidum Simena, mons Chimæra noctibus flagrans, Hephæstium civitas et ipsa sæpe flagrantibus jugis. Oppidum Olympus ibi fuit. Solinus c. 42: Quoniam natura ibidem subest ignea, Vulcani urbem proximam Lycii dicarunt, quam de vocabulo sui nominis Hephæstiam vocant. Stadiasm. § 205 mons vocatur Olympus, cui adjacet Φοινικοῦς. Strabo p. 667 Olympum urbem, montem Phœnicumtem dicit. Ille igitur Olympus sive Phœnicus mons (nunc Delikasch, i. e. mons perforatus) etiam hodie ignes alens (Beaufort p. 151 sqq.) nostro loco indicatur. || — προελθὼς] προσελθὼς cod. || — Φασελίς πόλις] Hæc laborant, quum Phaselis ad mare sita esset. Scriptum fuerit: ἔστιν Φασελίς [ὄρος, καὶ ἐπὶ θαλάττῃ, Φασελίς] πόλις. || — ἔστι δὲ τοῦτο κόλπος] sc. tractus qui est a Siderunte prom. ad Phaselidem. Μετὰ τοῦτο conj. Gailius, κατὰ τοῦτο Vossius, de sinu Pamphilio cogitantes. Mallem sic ipse; at opus eo non est. || — Ἰδυρος πόλις] Steph. Byz.: Ἰδυρος, πόλις καὶ ποταμός Παμφυλίας· Ἐκαταφῶς ἡ καὶ Ἰδυρίς ὀρεσίονος. Τὸ ἐθνικὸν Ἰδυρίτης τῷ τόπῳ τῶν εἰς τ. Ad hæc Meinekus: « Fluvium cognominem memorat et Pamphylia adscribit Theophrast. De vent. 53, p. 778: Ἐπεὶ τὸν πνεῦμα πλάγιον, ὥσπερ καὶ περὶ τὸν Παμφυλικὸν κόλπον· ἔσθην μὲν γὰρ δόρυς καλοῦμενος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰδύρου πνεῦμα γὰρ καὶ πόλις. Ubi non Δύρου scribendum pro Ἰδύρου, ut volunt editores Stephani Th. L. Gr. II, p. 1720, sed Ἰδυρίς pro Δύρις, quod venti nomen p. 25 comp. ravimus cum Eolico venti nomine Θήβαρις. Situm urbis Idyri accurate cognoscas e Scylacis loco, ex quo eam inter Phaselidem et Olbiam sitam fuisse intelli-

Μάγυδος καὶ ποταμὸς Καταρράκτης, Πέργη πόλις καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος. Ἐπ' εὐθείας δὲ παράπλους ἐστὶν Λυκίας ἀπὸ * ἡμέρας καὶ νυκτός· ὁ δὲ παρὰ γῆν διπλάσιος τούτου· ἐστὶ γὰρ κολπώδης.

101. ΠΑΜΦΥΛΙΑ. Μετὰ δὲ Λυκίαν ἐστὶ Πамφύλια ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἰδε· Ἀσπενδος πόλις· εἰς ταύτην ὁ ἀνάπλους γίνεται κατὰ ποταμόν· ὁ δὲ ποταμός ἐστιν Εὐρυμέδων· εἴτα πόλις Σύλλειον, ἄλλη πόλις Σίδη, Κυμαίων ἀποικία, καὶ λιμήν. Παράπλους Πамφύλιας ἀπὸ Πέργης ἡμῖς ἡμέρας. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Πамφύλιας, Κίθυρα, εἴτα Κοραχσίον.

tur. Nec indignus est qui adscribatur locus Aristotelis De vent. posit. p. 973, 5, ubi de eodem, quem Theophrastus descripsit, vento, Seneca N. Qu. V, 17 *Catagis* dicto, agitur: Ἐν δὲ Ὀλβίᾳ τῇ κατὰ Μύγαλον (leg. Μάγυδον) τῆς Πамφύλιας (καλεῖται) Γαυρεὺς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ νῆσου ἢ καλεῖται Γαυρίς. Τινὲς δὲ αὐτὸν βορρᾶν οἰοῦνται εἶναι, ἐν οἷς καὶ Λυρνατεῖς οἱ κατὰ Φασήλιδαν. Ubi pro corruptis nominibus ΓΑΥΡΕΥΣ et ΓΑΥΡΙΣ repone ΙΔΥΡΕΥΣ et ΙΔΥΡΙΣ. Nec offensioni esse potest quod νῆσον appellat Aristoteles quæ reliquis est πόλις. Nimirum in peninsula sita erat Idyrus, de quo dicendi genere multis jam Stephani locis admonuimus. Jam vix dubium esse potest, quin apud Plinium V, 35, ubi inter alias Lycii maris insulas etiam *Illyris* memoratur, itidem *Idyris* restituendum sit. » || — Λυρνάτεια, Ὀλβία, Μάγυδος] ἀδριατικά· ὀλβιάμαςδος codex; em. Salmasius. Cf. Stephan.: Λυρνάτεια, χερρόνησος καὶ χωρίον Λυκίας... Ἀρχαῖος δὲ διὰ τοῦ εἰ διφθόγγου. Idem: Λιρνάτεια, πόλις Πамφύλιας. Ἐκαταῖος. Uterque locus unus idemque. Cf. Strabo XIV, p. 667. 676; Dionys. 875; Plin. V, 26, qui Λυρνησσόν, *Lyrnessum*, vocant; Stadiasm. § 204, ubi: ἀπὸ Τενέδου εἰς Λυρνάτεια χωρίον, quod non est corrigendum, collato gentili Λυρνάτεια; ap. Aristot. De vent. nom. p. 973. (ubi Λυρνάτεια Meinek.). Nostro loco νῆσος fuerit pro χερρόνησος, ut passim; dubitari tamen possit, quum revera insula (*île Rachat*) in hoc tractu exstet; nisi hæc insula Lyrnatia dicta, una esse debet ex iis quas in hoc tractu recenset Plinius V, 35: *Illyrin* (Idyris sec. Meineke) *Telendum* (Tenedum? v. Stadiasm.), *Atelebussam* (Ἀπὲλβουσαν Ptol. p. 333), *Cypria tres steriles et Dionysiam*. De Dionysia jam vidimus; Illyris, si est Idyris, ut ipse cum Meinekio puto, vix certam quandam seriem in enumerando Plinius observavit. || — Μάγυδος] Hoc verum esse nomen testantur numi. V. Mionnet *Descript.* t. III, 1 p. 457 m. 63. *Suppl.* t. VII, p. 41. Rasche Lex. num. III, 1, p. 124. Apud scriptores nomen Μάγυδος præbent codd. Ptolem. V, 5 p. 331 (ubi edit. Eras. corrupte Μάγυλος) et Hierocles p. 679. Geographus Rav. II, 18: *Perge, Antropa, Cambra, Magydo, Erinudi, Attalia, Olivia, Phaselis*. Μαγύδων πόλις occurrit in Conciliis, notante Wesselingio ad Hierocl. Apud Aristot. De vent. modo legimus: ἐν τῇ Ὀλβίᾳ τῇ κατὰ Μύγαλον; similiter in Stadiasmo § 200: εἰς Μαγυδάλην et ἀπὸ Μαγυδάλων. || — Καταρράκτης] Καταρράκτης codex V. Strabo, Pto-

vius Catarractes, Perge urbs, et fanum Dianæ. Recta prætervectio Lyciæ a [*Caria*] est diei et noctis; juxta terram vero altera parte longior; est enim tractus hic sinuosus.

101. ΠΑΜΦΥΛΙΑ. Lyciam excipit Pamphyliæ regio, urbesque in ea sunt hæ: Aspendus urbs, ad quam adverso amne navigatur; amni vero nomen est Eury-medon. Inde urbs Syllium, item alia urbs Side, Cumæorum colonia cum portu. Prætervectio Pamphyliæ a Perge est diei dimidiati. Sunt etiam aliæ urbes in Pamphylia, Cibra, postea Coracesium.

lem., Plin. l. l. Plurali numero Καταρράκται Stadiasmus. Nunc *Dudensu*. || — Πέργη πόλις] πελπίπολις cod.; em. Salmasius. Urbs ad Cestrum fl., 60 stadiis ab ejus ostio sita, καὶ πλησίον ἐπὶ μετεώρου τόπου τὸ τῆς Περγίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐν ᾧ πανήγυρις κατ' ἔτος συντελεῖται. Strabo XIV, p. 667. Cf. Mela II, 14; Dionys. 855; Hierocles p. 679; Ptolem.; Stadiasm. l. l.; Acta Apostol. 13, 13. || — ἐπ' εὐθείας] ἐντεῦθεν περ. codex; εὐθὺς δὲ Fabricius. — Λυκίας ἀπὸ *] ἀπὸ Λυκίας; ἡμέρας cod.; mutavi e conj. Gallii, qui supplet Κερίας; probabilius est excidisse nomen loci. Deinde verba ἐστὶ γὰρ κολπώδης in codice leguntur post verba καὶ νυκτός. Transposui, monente Gailio.

§ 101. Ἀσπενδος] Sec. Strabon. XIV, p. 667 colonia Argivorum fuit. Sed uti Scylax non adscripsit πόλις ἑλληνίς, sic Alexander M. nullos ibi reperit Græcos, notante Mannerto VI, 2, p. 125. || — Σύλλειον] sic codex; Σύλειον Steph. Byz. s. v. et Livius XXXVIII, 14 (*Syleum*). Utramque formam tertiamque Σύλκιον enotavit Eustath. ad Dion. 815. Σύλκιον habet Suidas s. v. et Hierocles. p. 679, Porphy. in Villos. Anecd. II, p. 104 et Concilia quæ laudat Wesseling. ad Hierocl.; fortasse hæc forma corrupta est ex Σύλλκιον, quam habes ap. Polyb. XXII, 17, 11; Arrian. An. I, 26. *Syllio* in Tab. Peut.; Σύλοον (leg. Σύλλκιον) Ptolem. V, 5 p. 332. Ceterum sec. Ptolemæum et Tab. Peut. Syllium urbs in mediterraneis sita inter Pergen et Aspendum; sec. Scylacem inter Aspendum et Siden. Strabo quoque p. 667 inter Pergen et Aspendum memorat urbem quandam quadraginta ab ora stadiis distantem, quam Syllium fuisse e Ptol. et Tab. Peut. colligunt Corayus et Groskurdus. Apud Arrianum de situ urbis accuratioris quidem nihil traditur, sed quum Alexandrum Side profectum esse dicat contra Syllium, hinc Aspendum, hinc Pergen: series hæc nominum cum Scylace nostro facit. Porro quum in Stadiasmo Syllium non memoretur, verum inter Aspendum et Siden collocetur urbs *Seleucia*, quam alius nemo memorat (monente Mannerto, frustra obloquente Gailio), nescio an hæc Seleucia sit nomen corruptum Syllei, quod noster exhibet Periplus. — Κυμαίων ἀποικία] V. Arrian. An. I, 26, 4. Strabo XIV, p. 667. || — παρὰ πλους Πамφύλιας] A Perge ad Siden sunt 300 fere stadia. Quinquaginta post stadiis in mare exit Melas fluvius (*Menargat-su*), quem olim Pamphyliam Lyciamque disternasse refert Plinius

102. ΚΙΑΙΚΙΑ. Μετὰ δὲ Παμφυλίαν Κιλικία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἰδε· Σελινούς, Χαραδρούς πόλεις καὶ λιμὴν, Ἀνεμούριον ἄκρα καὶ πόλις, Νάγιδος πόλις [ῆ] καὶ νῆσον ἔχει. Πρὸς δὲ τὴν Σητὸν λιμένα Ποσειδεῖον, Σάλον, Μυούς, Κελένδερις πόλις, καὶ λιμὴν Ἀφροδίσιος καὶ λιμὴν ἑτερος, Ὀλμοὶ πόλις Ἑλληνίς * ἀπέχουσα, Σαρπηδὼν πόλις ἔρημος, καὶ

102. CILICIA. Post Pamphyliam est Cilicia, urbesque in ea sunt hæ : Selinūs, Charadrūs urbs cum portu, Anemurium promontorium et urbs, Nagidus urbs, quæ etiam insulam habet. Ad Setum (Cetum?) vero portum est Posidium, tum Salum (?), Myūs, Celenderis urbs, et portus Aphrodisius; item alius portus, Holmi urbs portum habens, Sarpedon, urbs deserta, et flu-

V, 22 : *finisque antiquus Ciliciæ Melas fluvius*. Eodem modo statuit Stadiasm. § 194, itemque Ptolemæus V, 8, p. 333, 9, quandoquidem τὰ Κίζορα, proximam post Melanem fl. urbem, jam Ciliciæ asperæ accenset (Contra alios fontes sequitur p. 343, ubi Synedram urbem Pamphyliæ adhuc tribuit). Hinc igitur colligas Scylacem quoque Melam fluvium pro limite habuisse. Quodsi deinde quasi postliminio adduntur urbes Cibra et Coracesium, aut alius quidem eas addidit, aut ipse Periplus auctor plures fontes adhibens diversa miscuit. Ceterum Pamphyliæ fines post Coracesium ponendos nemo alius corroboret; proxime tamen abest Strabo, cui Pamphyliæ παράπλους est stadiorum 650, terminus vero inter Ptolemaidem et Coracesium, quod ipsum est ἡ ἀρχὴ τῆς παρατείρας Κιλικίας. Longius etiam, usque ad Anemurium prom., fines producit Mela I, 13; neque aliter statuisse videtur Plinius V, 23. Quibus adde Hecateum (fr. 252) qui Nagidum urbem sitam fuisse dicit μεταξὺ Κιλικίας καὶ Παμφυλίας, in confiniis Ciliciæ et Pamphyliæ, ita quidem opinor, ut Nagidum et Celenderim, *Naxiorum colonias*, earumque ditiones a Pamphyliā et Ciliciā distingueret. Artemidorus initium Ciliciæ a Celenderi urbe posuit, teste Strabone XIV, p. 670, quod cum iis, quæ de Hecateo modo dixi, facile licet conciliare.

§ 102. Χαραδρούς] Sic etiam Strabo XIV, p. 669; Χάραδρος Stadiasm. § 179 sq. Nunc *Kharadra*. || — ἡ καὶ νῆσον ἔχει] ῆ addidi. Νάγιδος πόλις et Ναγιδούσσα (Ναγιδόεσσα Meineke) ex Hecateo memoratur a Stephano s. v. Cf. Strabo p. 670 : Ἔστι Νάγιδος πόλις πρῶτον μετὰ τὸ Ἀνεμούριον· εἴτα Ἀρσινόη πρόσορμον ἔχουσα. Mela I, 14 : *Celenderis et Nagidus Samiorum colonia*. || — Σητὸν] sic codex. Σατὴν conj. Gronovius collato Stephano : Σατὶ· ἐστὶ καὶ ἄλλη Σατὴ, πλησίον Συρακουσῶν, καὶ Κιλικίας, et Geographo Rav. ubi : *Anemurion, Arsinoe, Sica, Celenderis*. Adde Athenæum p. 78, B : καὶ Σατὴν πόλιν εἶναι ἐν Κιλικίᾳ. Emendatio, quam recepit Fabricius, paullo violentior esse mihi videtur. Manu lenissima reposuerim Κητὸν vel Κήτιον. Nam quum Anemurium et sequentes urbes maritimæ usque ad Zephyrium promontorium apud Ptolemæum Κήτιδι regionī assignentur, hanc ipsam, sicuti proximam Σελεντίδα, ab urbe nomen habere probabiliter statuere licet. Urbs vero, ni fallor, eadem est, quæ postea (sicuti Marius in Cypro) a Ptolemæis Arsinoe vocata est, dum regio priscum nomen retinuit. Κητὸν sive Κήτιον nomine responderet urbi Cypriæ Citio sive Citto, quæ sic dicta est a gente *Kitim*, Νεττιμ (Jos. 2, 10. Ezech. 27, 6), sive, ut cum Septuaginta interpp. (Genes. 10, 4) loquar, ἀπὸ τῶν Κητιῶν. In Genesi auctor gentis est *Javan*, apud græcos scriptores *Tou* ex Ægypto in Cyprum transiisse, filiumque *Ceten*

(*Celes* dicitur ap. Servium ad Virg. Georg. X, 8; Κέλτης in schol. Dionys. 509; quod optime correxit Movers *Phæn. Alterth.* II, p. 204) genuisse dicitur. Cetii hi et per totam Cyprum erant dispersi, adeo ut Χίθμα insula a nonnullis diceretur (Joseph. A. J. I, 6, 1 etc.), et in Phœnicia variis locis nec non in Rhodo deprehenduntur (v. Movers l. l.). Eosdem igitur etiam in Ciliciam transiisse jure statuimus, ubi non in ora tantum consederunt, sed in mediterranea etiam penetrasse debent, siquidem Olbe vel Olbasa sec. Ptolemæum ἐν Κήτιδι sita erat, atque Calycadnus fluvius e Cetide regione emergere traditur ap. Basil. in Vit. S. Theclæ, l. I, p. 120, notante Wesselingio ad Itin. p. 212. || — Ποσειδεῖον, Σάλον] Ποσειθεῖον, Σάλον codex; em. Salmasius. De Posidio prom. v. Stadiasm. § 175 (nunc Cap. *Kizliman*); de *Salo* non constat, neque aliam urbem ante Myuntem et Celenderim ponendam novimus nisi *Sycam* vel *Sycas*, de qua supra monui, et *Melaniam* (ap. Strabonem l. l.). Σολοὺς conj. Vossius, quo nihil lucramur; σάλος leg. voluit Gailius, sed ea voce in Periplus, qui nautarum in usum scribuntur, frequentissima, Noster ne semel quidem utitur. || — Μυοὺς] Plinio dicitur *Myanda*, in Stadiasm. § 174 Μανδάνη. || — Κελένδερις] Κελενδρίς codex; em. Hoeschel. || — Ἀφροδίσιον] Ἀφροδιιάς Stadiasm. § 169 sqq., Ptolem. V, 8, p. 343, Diodor XIX, 54; Livius XXXIII, 20; Stephan. s. v.; Plinius V, 22 : *promontorium et oppidum Veneris*. || — λιμὴν ἑτερος] Proximus ab Aphrodisiade portus in Stadiasm. Νησοῦλιος, deinde Μύλαι, tum Ὀλμοὶ (ὄζνοι codex Scylac.). Post hac Seleucia (Strabo p. 670). || — ἑλληνίς ἀπέχουσα] Distantiæ nota excidisse videatur; at quum in ceteris nullæ notentur distantie, neque hoc loco intervallum a loco præcedente indicatum fuerit; urbem fuisse mediterraneam, ut Gailius suspicatur, vel propterea non est probabile quod nulla ejus rei mentio fit in Stadiasm. imo mensuræ probant in ora sitam urbem fuisse idque diserte dicit Plinius V, 22 : *Seleucia supra annem Calycadnum a μακρὴ relatā ubi vocabatur Holmia* (coll. Strabon. p. 710). Gailii opinioni adhærens Fabricius scripsit ἀπὸ θαλάσσης τετρακόνοτα στάδια ἀπέχουσα. Suspicio scribendum esse ἑλληνίς [λιμένα] ἔχουσα. || — Σαρπηδὼν πόλις ἔρημος] De urbe Sarpedone aliunde non constat. Stadiasm. Sarpedon est ἄκρα ἀμυώδης; reliqui nonnisi promontorium memorant, ut Strabo XIV, p. 677. 627. 682, Appian. Syr. c. 39, Ptolem. V, 6, p. 343, 21, Mela, Plin. etc. Vossius : « Forte leg. Σαρπηδὼν πόλις, ὅρμος καὶ ποταμός. Verius tamen puto : Σ, πόλις καὶ λιμὴν ἔρημος καὶ ποταμός. Sic quoque infra : αὐτὰι πόλιν λιμένας ἔχουσι ἑρῆμους. » Gronovius putavit pro ἔρημος leg. esse Λάτμος (deb. Λάμος) ex Stra-

ποταμός, Σόλοι πόλις Ἑλληνίς, Ζεφύριον πόλις, ποταμός Πύραμος καὶ πόλις Μαλλός, εἰς ἣν δ' ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμὸν, ἐμπορίον Ἀδάνη καὶ λιμὴν Μυριάνδος Φοινίκιον, Θάψακος ποταμός. Παράπλους Κιλικίας ἀπὸ τῶν Παμφυλίας ὁρίων μέχρι Θάψακου ποταμοῦ, τριῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο. Ἐκ δὲ Σινώπης τῆς ἐν τῷ Πόντῳ διὰ τῆς ἡπείρου καὶ τῆς Κιλικίας εἰς Σόλους ὁδὸς ἐστὶν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν ἡμερῶν ε'.

103. ΚΥΠΡΟΣ. Κατὰ δὲ Κιλικίαν ἐστὶ νῆσος Κύπρος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἵδε· Σαλαμίς Ἑλληνίς, λιμένα ἔχουσα κλειστὸν χειμερινόν, Καρπάσεια, Κερύνεια, Ἀθήνησις Φοινίκιον, Σόλοι (καὶ αὕτη λιμένα ἔχει χει-

vius, Soli urbs Græca, Zephyrium urbs, fluvius Pyramus et urbs Mallus, ad quam adverso navigatur amne, emporium Adana et portus Myriandus Phœnicum, Thapsacus fluvius. Prætervectio Ciliciæ a Pamphyliorum terminis usque ad Thapsacum flumen est trium dierum et duarum noctium. A Sinope vero Pontica per continentem et Ciliciam usque ad Solos iter a mari ad mare est dierum quinque.

103. CYPROS. Contra Ciliciam est Cyprus insula, urbesque in ea sunt hæ: Salamis Græca civitas cum portu clauso ad hibernandum commodo, Carpasia, Cerynia, Lepethus Phœnicum, Soli, quæ urbs item habet por-

bone p. 671. Quibus omnibus facile caremus. In mentem venit πόλις Ἀρίμων, quoniam Arimos ad Sarpedonium pr. habitasse refert Callisthenes ap. Strab. p. 726. Sed hic quoque lusus inutilis sit. Mitto somnia aliorum. || — ποταμός] est Calycadnus, proxime post promont. in mare exiens. || — Σολοὶ π. ἑλληνί- νις] A Solone nonnulli conditam fabulabantur (V. Polyzelus in Fragm. Hist. t. IV, p. 482 not.). Nomen phœnicium esse et *saxum* s. *rupem* denotare recte monet Gailius. || — Ἀδάνη] ἄλάνη codex; mutavit Salmasius. Reliquis urbs notissima dicitur τὰ Ἀδανα; neque ad mare sed in mediterraneis ad Sarum fluvium sita est, neque post sed ante Mallum recensenda erat. Quare de emendatione licet dubitare. Nescio an pro Ἀλάνη fuerit Ἀμάνη, ita ut locus significetur ad Amanides pylas situs. Strabo XIV, p. 676: Μετὰ δὲ Μάλ- λον Αἰγαῖαι πολίχνηον. εἴτ' Ἀμανίδες πύλαι ὑφορμον ἔχου- σαι, εἰς ἃς τελευτᾷ τὸ Ἀμάνιον ὄρος. || — Μυριάνδος] Μυριανδός codex, quod non mutavi cum editt. in Μυριανδός, quanquam sic vulgo dicitur Vid. Xenoph. Anab. I, 4, 6; Steph. Byz. s. v.; Strabo XIV, p. 676; Mela I, 12, 5; Plin. V, 8. II, 112; Ptolem. V, 18 et numi ap. Rasch. Lex. num. III, 1 p. 1005. At libri Herodoti IV, 8 exhibent Μυριανδικῶς κόλπου. Quod ducit ad Μυριανδός. || — Θάψακος] Nomen fluvii aliunde non notum. Gailius indicari fluvium censuit qui aliis est Eleutherus. Is vero quum a meridie sit Aradi urbis inter Simyram et Orthosiam, uti recte dicit Strabo XVI, p. 753 (v. Mannert. VI, 1, p. 389. Forbiger. II, p. 662), a nostro loco prorsus est alienus. Bene Mannertus (VI, 1, p. 448) Thapsacum appellationem indigenam fuisse putat Orontis, suffragante Letronnio in *Poem. geogr.* p. 222: « Dès le temps de Xénophon, les limites de la Cilicie et de la Syrie étaient les pyles Amaniques, à cinq parasanges (environ cinq lieues) au delà d'Issus; Myriandrus, cinq parasanges plus loin que les pyles, appartenait déjà à la Syrie. Mais Hérodote porte ces limites plus au sud; selon lui, Posidium, la première ville au delà de l'Oronte, était située sur les frontières de la Syrie et de la Cilicie; d'où il suit assez naturellement que l'Oronte séparait alors les deux contrées. Cet état de choses est évidemment représenté dans le Périple, où la ville de Myriandrus est située en Cilicie, et la limite de cette contrée portée au fleuve Thapsacus, qui me paraît ne pouvoir être que l'Oronte des autres

géographes. » Confirmare hanc sententiam licet ex sequentibus. Nam Scylax Syriæ paraplum usque ad Ascalonem esse dicit stadiorum 1700, αῦ'; sic codex; at numerum hunc corruptum esse luce clarius est; lenissima autem manu pro αῦ' repono βῦ' (quas numerorum notas sæpius jam vidimus confundi); quæ stadia 2700 ab Ascalone pertinent usque ad Orontem fluvium Prisca Orontis nomina sec. Strabonem et Malalam p. 197 ed. Bonn. erant Τυζών et Ὀρίτης. Sed hæc quoque græca sunt. De *Thapsaco* vocabulo phœnicio ductisque hinc fluviorum urbiumque nominibus vid. *Movers Phœn. Alterth.* II, p. 154. || — Σόλους ὁδός] Σολουσιδός codex; em. Vossius. Eadem Herodot. II, 34: Ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὁρεινῆς Κιλικίης μάλιστα καὶ ἀντί, κέεται· ἐνθεῦτεν δὲ εἰς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πέντε ἡμερῶν ἰδέα ὁδὸς εὐζώνῳ ἀνδρί. Cf. id. I, 72. Septem potius dierum iter esse vero propior Scymnus v. 926 ait.

§ 103. Καρπάσεια] Hinc corrigendus Stadiasmus § 298, ubi codex: Καρπασίαν. Ceteris est Καρπάσεια (Strab. XIV, p. 682; Diodor. XX, 48; Ptolem.; Steph. Byz.) et *Carpasium*, Καρπάσιον (Constantin. Porphyrog.; Hierocli p. 707; Plinio V, 35). || — Κερύνεια] Κερυνία Diodor. XIX, 59. 62. 69; Κερυνία Ptol. V, 13 p. 362; Κυρήνη in Boisson. An. IV, p. 38, 3; Κυρήνη Hierocles p. 707 et codex A in Steph. Byz. v. Πργαί, ubi ex aliis codd. Κερύνεια repositum a Meinekio; Κυρήνη Stadiasm. § 297. « Non confundendum cum hoc loco est *Corineum* (ap. Plin. V, 35), quod etiam Κώρην et Κορώνη dicitur, vetus Salaminis nomen, uti jam Harduinus ad Plin. monuit contra Meursium (Cyp. p. 29, ex quo pendet Engel *Cypros* t. I, p. 81, et Kiepert in mappa Cypri). Nostræ urbis nomen deducendum ex phœnicio קרנין קרנין (קרנין) vel קרנין קרנין (קרנין). Totam etiam Cyprum insulam a קרנין, promontoriis, קרנין appellatam esse constat e Tzetzæ ad Lyc. 447. » Hæc notavi ex Moversio l. I. II, p. 223. || — Ἀήκηθες] sic codex; Ἀππθες Diodor. XIX, 59, Ptolem., Stadiasm. § 297, Stephanus, Plinius, alii, nisi quod in Ἀππθες nomen passim corruptum; Ἀππθες Strabo XIV, p. 682; *Lapetha* ap. Hieronym. Vit. S. Hilarii, tom. IV, p. 1 et 89. Moversius p. 222 confert nomen loci in Syria *Bet-Lapeth* (*locus raporum*). || — Μάριον] Memorat

μερινόν), Μάριον Ἑλληνίς, Ἀμαθοῦς (αὐτόχθονές εἰσιν)· αὐταὶ πᾶσαι λιμένας ἔχουσιν ἐρήμους. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν μεσογείᾳ βάρβαροι. Ἐπᾶναιμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

104. ΣΥΡΙΑ ΚΑΙ ΦΟΙΝΙΚΗ. Ἔστι μετὰ Κιλικίαν ἔθνος Σύροι. Ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ οἰκοῦσι τὰ παρὰ Θάλατταν Φοίνικες ἔθνος, ἐπὶ στενὸν ἔλαττον ἢ ἐπὶ τετρακόντα σταδίου ἀπὸ θαλάττης, ἐνιαχῇ δὲ οὐδὲ ἐπὶ σταδίου ἢ τὸ πλάτος. Ἀπὸ δὲ Θαψάκου ποταμοῦ ἐστὶ Τρίπολις Φοινίκων, Ἀραδὸς νῆσος καὶ λιμὴν, βασιλεῖα Τύρου, ὅσον ἡ στάδια ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῇ χειρρονήσῳ ἑτέρα πόλις Τρίπολις· αὕτη ἐστὶν Ἀραδου καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος· ἐν τῷ αὐτῷ τρεῖς πόλεις καὶ περιβόλον ἐκάστη τοῦ τείχους ἴδιον ἔχει καὶ ὄρος Θεοῦ πρόσωπον, Τριήρης [πόλις] καὶ λιμὴν, Βηρυτός πόλις καὶ λιμὴν, Βορινός, Πορφυρέων πόλις, Σιδὼν πόλις καὶ λιμὴν κλειστός, Ὀρνίθων πόλις Σιδωνίων (Ἀπὸ Λεόντων πόλεως μέχρι Ὀρνίθων πόλεως**), Τυρίων πόλις Σάραπτα, ἄλλη πόλις Τύρος λιμένα

tum ad hibernandum commodum, Marium urbs Græca, Amathus, cuius incolæ indigenæ sunt. Omnes hæc civitates portus habent desertos. Sunt etiam aliæ urbes barbaræ in tractu mediterraneo. Sed ad continentem redeo, unde discesseram.

104. SYRIA ET PHOENICIA. Post Ciliciam est Syriorum gens. In Syria autem regionem litoralem Phœnices habitant tractu angusto minusque quam per quadraginta stadia a mari versus mediterranea patente; interdum vero ne decem quidem stadiorum latitudo est. Post Thapsacum fluvium est (Tripolis Phœnicum,) Aradus insula cum portu, regia Tyri, octo circiter stadia a continente distans; sequitur in cherroneso sita (altera) Tripolis urbs, quæ est Aradi et Tyri et Sidonis; in eodem loco tres urbes suis quamque mœniis separatim circumseptas habet; tum mons Theuprosopon sive Dei facies, Trieres urbs cum portu, Berytus urbs cum portu, Borinus (?), [Leontopolis,] Porphyreon urbs, Sidon urbs cum portu clauso, Ornithônpolis s. Avium urbs Sidoniorum. A Leontopoli ad Ornithônpolin [stadia*]; deinde Tyriorum urbs Sarapta et ipsa Tyrus urbs cum portu intra muros;

Diodor. XII, 3. XIX, 59. 80; Plinius I. 1.; Stephanus s. v., qui postea urbem Arsinoen denominatam esse refert. Origine urbem esse Phœniciam inde colligit quod Marius Cinyræ filius esse dicitur ap. Steph.. Postea vero uti Citium, Golgus, Soli, Paphos, sic Marium quoque colonis græcis frequentata fuerit. De situ Marii errasse Engel (Kypros I, p. 723) recte monet Droysen (Hellenism. II, p. 723). || — Ἀμαθοῦς] Amathusii indigenæ dicuntur, quod inter antiquissimos erant eorum, qui ex Canaanitica stirpe in insulam transmigraverant. Cf. Stephanus: Ἀμαθοῦς, πόλις Κύπρου ἀρχαιοτάτη κατὰ. Movers p. 221. 240 sq. || — ἔχουσιν] ἔχουσιν scr. Fabricius. Portus deserti calamitosum inuunt tempus quo Cyprus tyrannorum Phœniciorum, quos Persa constituerat, imperio depressa pristinum splendorem amiserat. Quam profligata res fuerint quo tempore Evagoras imperium sibi vindicavit, liquet ex Isocrate. Sic Salaminem recuperavit Evagoras οὗτε ἐμπορίῳ χρωμένῃ οὗτε λιμένας κακτημένην (circa 410 a. C. Isocrat. Evagor. c. 20.)

§ 104. τετρακόντα] τετρακόντα cod.; em. Palmerius. || — Τρίπολις Φοινίκων] De hac Tripoli non constat. Sequitur infra ἑτέρα πόλις Τρίπολις. Quæ verba priorem urbem tueri videntur. Nihilominus puto eandem Tripolim librarii alicujus incuria bis positam esse, deinde ab alio additum esse ἑτέρα πόλις. || — ἡ στάδια ἀπὸ τῆς γῆς] ἡ στάδια καὶ λιμὴν ἀπὸ τ. γ. codex. Verba καὶ λιμὴν, ex antec. male repetita, ejecit Fabricius. || — ἐκάστη... ἔχει] ἐκάστη... ἔχει (sic) codex, non ἔχον, uti est in edit. Si malis ἐκάστη, licet; nam iota subscriptum in codice sexcentis locis temere appingitur. || — Θεοῦ πρόσωπον] Cf. Polyb. V, 68; Strabo XIV, p. 754; Ptol. V, 14, p. 364, 1. Ap. Melam I, 12, 3 corrupte Euprosopon. Λιθοπρόσωπον vocat Malala p. 485 ed. Bonn. Etiamnum ap. Arabes Oueg al hiar, facies lapidea. Vulgo Ras el Schakkah. || — Τριήρης] τήρης cod.; em. Gronovius et Strabon. XVI, p. 754. Cf. Polyb. V, 68, Steph. Byz. V, 17.

Mutatio Tridis corrupte in Itin. p. 583. || — Βορινός, sic codex; βορεινός conj. Salmasius, fortassis recte, quamquam in codice nomen proprium esse indicatur appicta linea rubra. || — Πορφυρέων] sic codex: item codices Stephani s. v., ubi inde a Xylandro editur Πορφυρεών. In Polyb. V, 68, 6: τὰ περὶ Πορφυρεῶνα πόλιν. Porphyrion Itin. Hieros. p. 583; κώμην Πορφυρέων ἐπιθαλασσίαν Procop. Arcan. c. 30; ἐν Πορφυρεῶνι idem De ædif. 5. Ceterum juxta Porphyreon urbem memoranda erat Leontopolis, cujus infra mentio injicitur. || — Ὀρνίθων π.] Memorat Strabo p. 758: Διέχει δὲ τῆς Σιδῶνος ἡ Τύρος οὐ πλείους πῶν διακοσίων σταδίων. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ πολίχνιον Ὀρνίθων πόλις λεγομένη, εἴτα πρὸς Τύρῳ ποταμὸς (h. Casimir vel Casmy) ἐξίτησι. Plinius V, 17: Tyrus, Sarepta, Ornithon oppida, Sidon. Eundem locum Ad nonum appellat auct. Itin. H. p. 583. || — ἀπὸ Λεόντων πόλεως] πόλεως codex. Urbis mentio in antec. excidit. E Strabone p. 756 scimus τὴν Λεόντων πόλιν inter Berytum et Sidonem sitam fuisse; eodem ducit Ptolemæus qui inter Berytum et Sidonem ponit Leontis fluvii ostium. Mannertus VI, 1, p. 377 urbem putat eandem esse quæ supra Porphyreon dicebatur, sive quod simul utrumque nomen haberet, alterum a fluvio, alterum a purpura, sive illud antiquius, hoc recentius esset. Non credo. Memorat præterea urbem Plinius V, 17: Berytus, Leonton oppidum, flumen Lycus, Palæbyblus. || — Σάραπτα] Σάρα εἴτα cod.; em. Voss. e Stephano s. v. Σάραπτα; aliis Sarepta (Plin. V, 17; Sidon. Apollin. XVII, 16; Fulgent. myth. II, 15); Σαρραβὴ (Josephus, A. J. VIII, 13). Zarpah in Vet. Testam.; nunc Surasend vel Zerphant. — ἄλλη πόλις] v. ἄλλη librario iterum vindicavim. Mox codex βασιλεῖα Τύρου. || — ἀπὸ θαλάττης γ'] Sphalma pro ἀπὸ γῆς vel ἀπ' ἡπείρου. Quattuor stadia notat Diodor. XVII, 40; septingentos passus Plinius; Scylax veriora habet (v. Mannert. VI, 2 p. 365). Nonnulli putarunt hæc cum seqq. jungenda

ἔχουσα ἐντὸς τείχους· αὕτη δὲ ἡ νῆσος βασιλεία Τυρίων,
καὶ ἀπέχει στάδια ἀπὸ θαλάττης γ'.

[Codicis pagina 93.]

Παλαίτιρος πόλις καὶ ποταμός [ὅς] διὰ μέσης ῥεῖ, καὶ πόλις
τῶν [Ἐκδιππων]
καὶ ποταμός καὶ Ἀκη πόλις, ἔξω πῇ πόλις Τυρίων· Κάμμηλος]
ὄρος ἱερὸν Διὸς· Ἀραδὸς πόλις Σιδονίων.
καὶ ποταμός Τυρίων Δώρος πόλις Σιδονίων· [Ἰόππη πόλις·
ἐκτε-]
θῆναι φασιν ἐνταῦθα τὴν Ἀνδρομέδαν τῷ κήτει· Ἀσκά-]
λων πόλις Τυρίων καὶ βασιλεία. Ἐνταῦθα ὄρος ἐστὶ τῆς Κοίλης]
Συρίας. Παράπλους Κοίλης Συρίας [ἀπὸ Θαψάκου ποτ. μέχρι
Ἀσκάλωνος στάδια βψ'. Ἀ[ραβία. Μετὰ δὲ Συρίαν εἰσὶν Ἀραβες
ἔθνος, νομάδες ἱππεύοντες καὶ νομάς ἔχοντες παντοδαπῶν βοσ-]
κημάτων, οἴων καὶ αἰ[γῶν].
καὶ καμήων· ἐστὶ δὲ αὐ[τῇ].
ἐστὶ τὰ πολλὰ ἄ.
τε τὴν Αἴγυπτον.
ἐν αὐτῇ κολ.
ἐστὶν ἐκ τῆς. [ἔξω-]
θεν θαλά[ττ]. [θάλα-]
τταν.
καὶ.

hæc insula est regia Tyriorum, a [continente] distans
stadia tria.

[Codicis pagina 93.]

Palætyrus urbs, quam mediam fluvius perlabitur, et urbs
[Ecdippa,]
et fluvius et Ace urbs, * urbs Ty[r]iorum, Carmelus]
mons Jovi sacer, Aradus (?) urbs Sidoniorum,
et fluvius Tyriorum, Dorus urbs Sidonia, [Joppe urbs ;
expo-]
sitam ibi ferunt Androm[edam belluæ marinæ ; tum Asca-]
lon urbs Tyriorum et regia. Ibi [terminus est Cavæ]
Syriæ. Præternavigatio Cavæ Syriæ [a Thapsaco fl. ad]
Ascalonem stad. 2700. (§ 105.) A[RABIA. A Syria Arabum]
gens nomadum equitantium, [greges alens omne genus pe-]
corum, ut ovium, ca[prarum,].
et camelorum. Est vero hæc [regio sterilis et deserta]
ut plurimum a[qua]que caret. [Latus occiduum versus-]
que Ægyptum [spectans, mare alluit angustum ; sun[ct]ue]
in eo sin[us] duo, Ælanites et Heroopolites. Porro]
est ex [Rubro quod dicitur mari sive inde ab ex-]
tero ma[ri] Arabia porrecta usque ad nostrum ma-]
re
et.

esse, adeo ut Palætyrus tribus ab ora stadiis abfuisse
opinandum foret. Sic Sainte-Croix, qui et aliud quip-
pam de hoc loco excogitavit, quod referre tædet. || —
Παλαίτιρος] πάλιν Τύρος cod.; em. Vossius. Inde a
voce πάλιν incipit folium 47 (p. 93 et 94), cujus ma-
jor pars avulsa est eum in modum quem typis expressa
ostendunt. Quæ in priore folii pagina supersunt, e-
adem notatis lacunis habet apographum Vatican. fol. 230
rect. usque ad verba ἔστιν ἐκ τῆς; ultima vocabulorum
in hac pagina fragmina et quæ p. 94 leguntur omnia
omisit. Ceterum in codice Parisino quum post alterum
quodque vel tertium vocabulum interpungatur, non
erat cur hoc quoque exprimeremus. || — τῶν Ἐκδιπ-
πων] Vocis τῶν compendium agnoscere ex superstitē
particula licet. Ἐκδιππων supplevit Voss. De situ urbis
v. Itin. Hieros. p. 584; Joseph. B. J. I, 13; Ptolem.;
Plinius V, 17. Geogr. Rav. Hebræis *Achsib* (Josua
19, 29; Hieronym. De loc. sacr. s. v.) Nunc *Zib*. Ce-
terum de supplemento Vossiano dubitavit Gronovius,
quoniam πόλις Ἐκδιππων Scylax pro more suo dicere
debuisset. Ipse finxit : πόλις τῶν Ἰαλιτῶν, quum litus
inter Tyrum et Acen plenum θαλάττης ἕμου sit, teste
Strabone. || — ἔξω πῇ] sic codex. ἔξῃς Βῆλος conj.
Vossius. At de Belo urbe non constat; fluvius tantum
Belus (h. *Numan*) prope Acen exiens memoratur
(Strab. p. 758; Plin. V, 17; XXXVI, 65; Joseph.
B. J. II, 17). In sinu inter Acen et Carmelum mon-
tem jacet Calamon (Itin. p. 584) et deinde Συκα-
μίων πόλις sive Συκάμινον (Itin.; Strabo p. 723;
Ptol. p. 364; Steph.), qui locus teste Eusebio s. v.
Ἰαζεθ : κόμη παράλιος πλησίον τοῦ Καρυμίου Ἡφᾶ λέγε-
ται. Idem nomen ap. Plin. in *Ieba* abiit V, 17 : *Pro-*
montorium Carmelum et in monte oppidum eodem no-
mine, quondam Ecbatana dictum; juxta Getta, Jeba
(*Jebba* v. l.) Ceterum Plinius ex multis sua corradens si-
mul habet etiam *Sycaminum* oppidum, quod perperam

inter Dorum et Carmelum ponit. Hinc conjicere licet :
ἔξῃς Ἡ[φᾶ] πόλις. || — Κάμμηλος] suppl. Voss. ||
— Ἀραδὸς πόλις] Aradus in hoc tractu non nota.
Gronovius putavit urbem innui quæ Straboni XVI,
p. 759 Γαδάρης, et ap. Maccab. I, 14, 7. 15, 28 Γά-
ζαρα vocatur. At Gadaris non hic locorum, sed inter
Joppen et Ascalonem sita. Quid lateat, nescio. Deinde
lacunam post v. Σιδονίων Vossius explevit insertis
verbis : Συκαμίων πόλις; et hoc contra seriem loco-
rum, quam negligentiam Plinii l. l. et Strabonis p. 758
exemplis excusare nolis. Strabo post Sycaminon polin
nominat Βουκόλων καὶ Κροκοδείλων πόλιν καὶ ἄλλα
τοιαῦτα. Fluvium qui ante Dorum urbem memorari
potuerit, novi nullum; paullo post Dorum Chorsus fl.
exit. || — Δώρος] Sic etiam Hecataeus et Alexander
Ephesius ap. St. Byz. s. v. Aliæ nominis formæ
Δώρα, Δώρα, Δώρον. V. Dindorf. in Thes. et Meineke
ed Steph. Byz. || — Ἰόππη κατλ.] suppl. Vossius e
Strabon. XVI, p. 759 : Εἴτα Ἰόππη... ἐνταῦθα δὲ μυ-
θεύουσι τινες τὴν Ἀνδρομέδαν ἐκτεθῆναι τῷ κήτει. || —
ὄρος ἐστὶ τῆς κοίλης] suppl. E. Miller. || — ἀπὸ
Θαψάκου ποτ.] recte suppl. Fabricius; ἀπὸ Σιδω-
νος μέχρι suppl. Miller, haud dubie obsequentem nu-
merum αψ', quanquam ad Sidonem ab Ascalone 1200
tantum stadia sunt. Pro αψ' aperte scrib. est βψ'. Ap.
Fabricium nescio quo lapsu exstat γψ'. || — Ἀ[ραβία
κατλ.] suppl. Miller. Litera A rubricata titulum indicat.
|| — καὶ νομάς κατλ.] suppl. Miller. Cf. Strabon.
XVI, p. 765 : Συκηνίται Ἀραβες... γεωργοῦντες ἢ οὐδὲν ἢ
μικρὰ, νομάς δὲ ἔχοντες παντοδαπῶν θρεμμάτων καὶ μά-
λιστα κτηνῶν. Id. p. 768 in meridionali Ar. parte
esse dicit βοσκημάτων ἀφθονίαν πλὴν ἵππων καὶ ἡμιόνων
καὶ ὄνων. || — αἰγῶν] Suppl. Miller : αἰγῶν καὶ βοῶν
καὶ ἡμιόνων καὶ μάλιστα ἵππων. || — ἐστὶ δὲ αὐ[τῇ]
Hoc Millerus mutavit in αὐτοῖς, ita supplens : Ἔστι δὲ
αὐ[τῇ] τοῖς λιθινωτῶς καὶ σιμύρνα εὐώδης, καὶ ἐστὶ τὰ πολλὰ

τὴν ἰδέαν ὁμοία πελέκει. Ἔστι γὰρ κατὰ θάλατταν πλατεῖα, κατὰ δὲ μεσογείαν στενωτέρα, κατὰ δὲ Μέμφιν στενωτάτη αὐτῆς· ἔπειτα δὲ εἰς μεσογείαν ἀπὸ Μέμφως ἰόντι πλατυτέρα, κατὰ δὲ τὸ ἄνωτερον αὐτῆς πλατυτάτη. Τὸ μέρος τὸ ἄνωθεν Μέμφιδος Αἰγύπτου ἐστὶ τὸ πλείστον ἢ τὸ παρὰ θάλασσαν. Τὸ δὲ Κανωπικὸν στόμα ὀρίζει Ἀσίαν καὶ Αἰθύν. Παράπλους δ' ἐστὶν Αἰγύπτου ἀπὸ Πηλουσίου στόματος στάδια α'. Τῆς δὲ Ἀσίας ὁ περίπλους (ἐστὶ γὰρ περιφερὴς), λογιζομένῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν περὶ Εὐρώπης γέγραπται, ἡμερῶν ἐστὶ πζ'. Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τῷ Κανωπικῷ ἐστὶ νῆσος ἐρήμη, ἣ ὄνομα Κάνωπος· καὶ σημειῖά ἐστιν ἐν αὐτῇ τοῦ Μενέλου, τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀπὸ Τροίας, ὃ ὄνομα Κάνωπος, τὸ μνημα. Λέγουσι δὲ Αἰγύπτιοι τε καὶ οἱ προσώγριοι οἱ τοῖς τόποις Πηλουσίον ἔχειν ἐπὶ τὸ Κάσιον, καὶ Κάνωπον ἔχειν ἐπὶ τὴν νῆσον, οὗ τὸ μνημα τοῦ κυβερνήτου.

AIBYH.

107. Ἀρχεται ἡ Αἰθύη ἀπὸ τοῦ Κανωπικοῦ στόματος τοῦ Νείλου. ἈΔΥΡΜΑΧΙΔΑΙ. Ἐθνὸς Αἰθύνων Ἀδύρμαχίδαι. Ἐκ Θώνιδος δὲ πλοῦς εἰς Φάρον νῆσον ἔρχοντο [εὐλίμενος δὲ καὶ ἄνδρος] στάδια ρν'. Ἐν

ut bipennem referat. Lata enim est secundum mare, in mediterraneis angustior, ad Memphin vero arctissima. A Memphide autem ad interiora ascendenti lit latior, et superior ejus pars latissima est. Atque ea pars quae supra Memphin est, major est alterâ quae ad mare est. Ostium autem Canopicum Asiam Libyamque disternit. Prætervectio Ægypti ab ostio Pelusiaco est stadiorum 1300. Asiæ vero prætervectio (tortuosa autem est) eodem modo, ut de Europa scriptum est, supputanti est dierum 87. Ad ostium Canopicum est insula deserta, quæ appellatur Canopus, et monumenta sunt in illa Menelai, scilicet Canopi, qui a Troja redeunti gubernator erat, sepulcrum. Aiunt autem Ægyptii locorumque accolæ Pelusium venisse in Casium, Canopum vero in insulam, ubi monumentum gubernatoris hujus exstat.

LIBYA.

107. Incipit Libya post Canopicum Nili ostium. ΑΔΥΡΜΑΧΙΔΕ. [Prima] gens Libyæ sunt Αδύρμαχιδæ. E Thonide vero navigatio versus Pharum, insulam desertam [Commodis portubus ornata est, sed

em. edit. || — ὁμοία πελέκει.] « Cette configuration n'est exacte que si l'on s'arrête à Fagoum ; au delà la vallée devient insensiblement de plus en plus étroite. Celui qui a écrit cette description n'avait donc évidemment qu'une connaissance très-imparfaite de l'Égypte au delà de ce point ; ainsi l'on peut regarder ce passage comme une preuve de l'ancienneté des matériaux d'où a été tirée la description de la côte d'Égypte. » LETRONNIUS P. G. p. 225. Alicrum de figura Ægypti sententias v. ap. Dionys. 242 ibiq. Eustath., et Strabon. p. 789. Cf. Forbiger. II, p. 767. || — αὐτῆς] edit. ; αὐτῆς cod. || — Μέμφιδος Αἰγύπτου] Αἰγύπτου M. codex ; em. Clausen. Fort. præstat ejicere v. Αἰγύπτου, uti Gailius voluit. || — πλείστον ἢ] ἢ interdum post superlativos poni constat. || — α', βτ' codex ; em. Millerus. Etenim 1300 stadia computant Diodor. I, 34, Strabo XVII, p. 791 (p. 587 codd. præbent 3300, et p. 64 stad. 1500) ; Plinius V. 19 habet 170 mill. (i. e. 1360 stad.). || — νῆσος... ἐρήμη Κάνωπος] « J'ai observé (dans la traduct. fr. de Strabon., t. V, p. 359) que Canope, ville, est présentée dans le Périple comme une ville ou une presque inhabité (je dis une *presqu'île* parce que νῆσος a quelquefois ce sens dans les anciens auteurs), tandis que Thonis, située auprès de Canope, et qui fut ruinée après la fondation de cette dernière, y est donnée comme une ville encore existante : or la ville de Canope est déjà citée par Eschyle dans le Prométhée lié, écrit vers 450 av. J. C. Il est clair que cette partie du Périple est au moins de l'époque d'Hérodote, et vraisemblablement elle est plus ancienne encore. Je suis disposé à croire que l'auteur a eu sous les yeux une ancienne description de la côte d'Égypte, dressée

par quelques-uns des pilotes ioniens qui, depuis le règne de Psammitichus, durent prendre une connaissance assez précise de cette côte. » LETRONNIUS l. l. p. 224. || — τὸ μνημα] Hac voce carere malim ; nihil tamen ejicere eam, tanquam glossema ad voc. σημειῖον, cogit. De fabula Canopi vel rectius Canobi v. Strabo XVII. p. 801 ; Dionys. 13 ibique Eustath. ; Conon Narr. 8 ; Ælian. N. An. XV, 13 ; Nicander. Ther. 309 ibiq. schol. ; Stephan. s. v. ; Tacit. An. II, 60 ; Ammian. XXII, 16, 14 ; Servius Georg. IV, 287 ; Aristid. Or. Æg. t. II, p. 359 Jebb. || — ἔχειν] ἔξειν et deinde ἔξειν codex ; ἐλθεῖν Vossius. || — Πηλουσίον] De Pelusio, a quo Pelusium ad Casium conditum sit, aliunde non constat. Ad Peleum Phthiotam rem refert Ammianus XXII, 16, 3 (Pelusium est oppidum nobile, quod Peleus Achilles pater dicitur condidisse, lustrari deorum monitu jussus in lacu qui ejusdem civitatis alluit mænia.) et Eustath. ad Dionys. 260, ubi vide. || — οὗ τὸ αὐτὸ codex ; em. Gailius.

§ 107. Ἀδύρμαχιδαι. Ἐθνὸς Αἰθ. Ἀδύρμα.] Sic codex ; edit. non nisi alterum voc. Ἀδύρμα. habent. Gailius : (Ἀρχεται ἡ Αἰθύη.) Ἀπὸ τοῦ Κ. στόματος τοῦ Νείλου Ἀδύρμαχιδαι ἔθνος Α. Ἐκ Θ. καὶ. Quæ forent concinniera. Fortasse pro ἔθνος erat : πρῶτον ἔθνος. Cf. Herodot. IV, 168 : Ἀπὸ Αἰγύπτου ἀρξάμενοι πρῶτοι Ἀδύρμαχιδαι... Περὶ γὰρ μέγιστον λιμὲν, τῷ ὀνόματι Πηλουσίος ἐστὶ. Aliter de sedibus eorum statuit Ptolemæus IV, 5, p. 279. Cf. Agrostas fr. 1 in Fr. Hist. tom. IV, p. 294. || — Θώνιδος] Urbis meminit Strabo XVII, p. 800 ; Diodor. I, 19 ; Stephan. B. s. v. Cf. not. ad § 106. || — πλοῦς] πλοῦς cod. ; πλοῦς ὡς εἰς Gail. Deinde verba εὐλίμενος δὲ καὶ ἄνδρος intacta reliqui, cum Gailio uncis inclusi, utpote e margine illata. ||

δὲ Φάρω λιμένες πολλοί. Ὑδωρ δὲ ἐκ τῆς Μαρείας λίμνης ὑδρεύονται· ἔστι γὰρ πότιμος. Ὁ δὲ ἀνάπλους εἰς τὴν λίμνην βραχὺς ἐκ Φάρου. Ἔστι δὲ καὶ Χερρόνησος καὶ λιμὴν· ἔστι δὲ τοῦ παράπλου στάδια σ'. Ἀπὸ Χερρόνησου δὲ Πλινθίνος ἔστι κόλπος. Τὸ δὲ στόμα ἐστὶ τοῦ Πλινθίνου κόλπου εἰς Λευκὴν ἄκτῃν πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός· τὸ δὲ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Πλινθίνου κόλπου οἷς τοσούτων. Περιρικεῖται δὲ κύκλῳ. Ἀπὸ δὲ Λευκῆς ἄκτῆς εἰς Λαοδαμάντειον λιμένα πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ Λαοδαμάντειον λιμένος εἰς Παραϊτόνιον λιμένα πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἔρεται ἅπας πόλις. Μέχρις οὖν ἐνταῦθα Αἰγύπτου ἀρχοῦσι.

108. ΜΑΡΜΑΡΙΔΑΙ. Ἀπὸ δὲ Ἀπίδος ἔθνος Αἰθύων ἐστὶν οἱ Μαρμαρίδαι μέχρις εἰς Ἑσπερίδας. Ἀπὸ δὲ Ἀπίδος ἐπὶ Τυνδαρίου σκοπέλους πλοῦς ἡμέρας. Καὶ ἀπὸ Τυνδαρίων σκοπέλων εἰς Πλυνούς λιμένα πλοῦς ἡμέρας. Ἐκ Πλυνόν εἰς Πέτραντα τὸν μέγαν πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἐκ Πέτραντος εἰς Μενέλαον πλοῦς ἡμέρας. Ἐκ Μενελάου εἰς Κυρθάνειον πλοῦς ἡμέρας. Ἀπὸ Κυρθανείου Ἀντίπυγος λιμὴν πλοῦς

aqua caret, est stadiorum 150. In Pharo autem portus multi. Aquantur vero ex Maria palude; hæc enim aquam habet potabilem. Brevis in hanc paludem e Pharo navigatio. Est etiam Chersonesus cum portu: prætervectio ad eam est stadiorum 200. Chersonesum sequitur sinus Plinthinus. Os vero sinus Plinthini usque ad Album litus patet diei noctisque navigatione: in extremum autem sinus Plinthini recessum si intraveris oram sinus legens, præternavigatio duplo major est. Circumhabitatur hic sinus. Ab Albo litore ad portum Laodamantium est diei dimidiati navigatio. A portu Laodamantio ad portum Parætonium navigatio diei dimidiati. Sequitur Apis urbs. Huc usque Ægyptiorum patet regnum.

108. ΜΑΡΜΑΡΙΔΕ. Inde ab Apide usque ad Hesperides sunt Marmaridæ, gens Libyca; ab Apide vero usque ad scopulos Tyndarios navigatio diei. A scopulis Tyndariis usque ad Plynos portum navigatio diei. E Plynis ad Petrantem majorem est diei dimidiati navigatio; e Petrante usque ad Menelaum navigatio diei. E Menelao in Cyrrhanium navigatio diei. A Cyrrhanio Antipygos portus dimidiati diei navigatione

στὰ δ. ρν'] Consentit Strabo p. 791. || — Μαρείας] Μαρίας cod. || — ἀνάπλους.. ἐκ Φάρου] ἀνάπλους sensu latiori dicitur. Gailius verba ἐκ Φάρου inclusit. || — Χερρόνησος.. στάδ. σ'] Secundum Ptolemæum (IV, 5 p. 277, 1), qui vivit Alexandriae, Χερρόνησος μικρὰ, λιμὴν, ab Alexandria distat dimidia unius gradus parte, quod ad Scylacis computum proxime accedit, monente Mannerto X, 2, p. 24. In Stadiasmō § 1 corrupte codex præbet ρ' pro σ', ὅσο pro διακόσια. Strabo p. 799: Χερρόνησος ἑσπερίων πλησίον ἦδη τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Νεκροπόλεως ἐν ο' σταδίοις, ubi aut ο' corruptum ex σ', aut septuaginta stadia ab Necropoli numerari voluit, uti Mannerto censet. || — Πλινθίνου εἰς κόλπον] Πλινθίην κόλπον; et mox Πλινθίνου κόλπον codex; em. Vossius. Πλινθινήτης ap. Herodot. II, 6, qui eo terminari Ægyptum occidentalem dicit; hodie *golfe des Arabes*. Plinthine urbs, cujus mentio excidit, sec. Stadiasm. non nisi 13 stadiis a Chersoneso distabat; at corruptus numerus; erant supra 125 sec. Ptolem. Memorant urbem Helleniceus fr. 155, Strabon. 799, St. B. et Joseph. B. J. IV, 10, 5, p. 223 ed. Didot, ubi a Pelusio ad Plinthinen esse dicuntur stad. 3600 (lege 1600). || — τὸ δὲ εἰς τὸν μυχὸν] i. e. τὸ δὲ κατακολιπόμενα ἕως εἰς τὸν μυχὸν παραπλεῖν. || — πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός] Ptolemæus p. 276 a Chersoneso ad Leucen actem computat duos gradus et decem scrupulos, quibus efficiuntur fere 1000 stadia; sec. Strabon. X, 5, 17 Leuce acte ab Alexandria mille stadiis distat. || — Λαοδαμάντειον] a Leuce acte 110 stadiis abest sec. Stad. § 16. Eodem fere ducit Ptolemæus IV, 5 p. 281 (Λευκὴ ἄκτῃ 57°, 50'. Λαοδαμάντειον 57°, 30'), nisi quod is nostrum locum inter vicos mediterraneos recenset. Portus respondet hodierno *Mahadah*. || — Παραϊτόνιον] Nunc *el Bartone* sive *Berek*. || — σ'] V. Strabo p. 799; Mela I, 8, 2; Plin. V, 5; Arrian. An. III, 3, 3; Florus IV, 11; St. B. s. v.; Itin.

p. 72; Hierocl. p. 733; Pseudocallisth. I, 31. || — ἅπας] 100 stadiis a Parætonio distat sec. Strabon. p. 799; viginti minutis sec. Ptolemæum p. 276, 13. Plinius V, 6 idem intervallum 62 mill. pass. esse dicit, numero haud dubie corrupto. Herodotus II, 18 Apidem una cum Marea tanquam conterminam Ægypto memorat, nescio an de nostro loco an de alio cogitans. Hodie ruinæ ejus esse videntur in valle *Boum Adjoubah*.

§ 108. Τυνδαρίου σκοπέλους] τὴν θαρῶν σκ. et mox τὴν θαρῶν codex; em. Salmasius. V. Strabo XVII, p. 799: Τυνδαρίου σκοπέλοι τέτταρες (τρεῖς sec. Ptolem.), ἔχοντες λιμένα. Stadiasm. § 26 corrupte: Ἀρσίου σκοπέλους. Nunc rupes *Jchailao*. || — Πλυνούς λιμ.] Πλυνὸς λιμὴν sec. Herodot. IV, 168, qui hucusque pertinere Adyrmachidas ait. Πλυνὸς λιμὴν Strabo XVII, p. 838. Plynium Libyæ urbem, ex qua genus Menelai oriundum fuerit, memorat Tzetzes Lyc. 149: Πλυνὸς πόλις Αἰθῶνης, ὅθεν ἦν Ἀπλῶς. Lapius portum fuisse censet prope *Ras Halem*. || — Πέτραντα τὸν μέγαν] Ptolemæus p. 276, 4: Πέτρας μεγάλῃ, λιμὴν (54°, 10'; 31°, 10'). Stadiasm. § 31 pro Πέτραντα corrupte Πέτραντα. Idem a Tyndariis scopulis ad Petrantem exputat stadia 675; qui numerus aperte corruptus est. || — Μενέλαον] Ptolemæo p. 280, 16 Μενελάος est vicus mediterraneus (53°, 40'; 31°). Herodotus IV, 169: Μενελάος λιμὴν; Strabo p. 838: Μενελάος λιμὴν. Cf. Stadiasm. § 36; Cornel. Nep. Ages. c. 8. Erat ad hod. *Cap Rezat* sec. Della Cella, *l'aggio da Tripoli* p. 176. Lapius locum ponit ad hod. *Al Curiat*. || — Κυρθάνειον] Κυρθάνειος λιμὴν (53°, 30') Ptolem. p. 276, 1; Κυρθάνειος Stad. § 37. (« Ruines à l'est de Kabaisch », 278 stades d'*Al Kuriat* » Lapius.) || — Ἀντίπυγος] *Antipego* in Tab. Peut.; *Antipegoni* Geogr. Rav.; Ἀντίπυγος λιμὴν (53°, 20') Ptolemæus p. 275, 30; 220 stadiis a Cyr-

ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ Ἀντιπύγου Πέτρας ὁ μικρὸς, λιμὴν πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ Πέτραντος [τοῦ] μικροῦ Χερρόνησοι Ἀχιλίδες, λιμὴν (ταῦτα τῆς Κυρηναίων γῶρας ἐστὶ)· πλοῦς ἡμέρας. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ Πέτραντος καὶ Χερρονήσου εἰσὶ νῆσοι Ἀγδωνία καὶ Πλατεία. Ὑπορμοὶ δὲ ἐπ' αὐταῖς εἰσίν. Ἐν τεῦθεν ἄρχεται τὸ σίλφιον φύεσθαι γύης*. παρῆκει δὲ ἀπὸ Χερρονήσου διὰ τῆς μεσογείας μέχρι Ἑσπερίδων, παρὰ γῆν ἐγγὺς στάδια αῤ' μάλιστα. Ἀφροδισιάς νῆσος ὑπορμος· Ναυστάθμος λιμὴν. Πλοῦς ἀπὸ Χερρονήσου ἡμέρας μίαις, ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου εἰς λιμένα τὸν Κυρήνης στάδια ρ'. Ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Κυρήνην στάδια οὐδοήκοντα. Ἔστι δὲ Κυρήνη ἐν μεσογείᾳ. Εἰσὶ δὲ οὗτοι λιμένες πάνορμοι. Καὶ ἄλλαι δὲ καταφυγαὶ ὑπὸ νησιδίοις καὶ ὑπορμοὶ καὶ ἀκταὶ πολλαὶ ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ. Ἐκ δὲ λιμένος τῆς Κυρήνης μέχρι λιμένος τοῦ κατὰ Βάρκην στάδια ρ'· ἡ δὲ πόλις ἡ Βαρκαίων ἀπὸ θαλάσσης ἀπέχει στάδια ρ'. Ἐκ δὲ λιμένος τοῦ κατὰ Βάρκην ἐφ' Ἑσπερίδας στάδια χ'. Ἐκ δὲ Κυρήνης εἰσὶ λιμένες, καὶ χωρία ἐστὶν ἐσχισμένα μέχρι Ἑσπερίδων τάδε· Φυκοὺς κόλπος· ἄνω δὲ ἐνταῦθά ἐστιν ὁ κῆπος τῶν Ἑσπερίδων. Ἔστι δὲ τόπος βαθὺς ὀργυιῶν ἡ', ἀπότομος κύκλῳ, οὐδαμοῦ ἔχων κατάδασιν· ἐστὶ δὲ οὗο σταδίων πανταχῇ, οὐκ ἑλαττον, εὖρος καὶ μήκος. Οὗτός ἐστι σύσιος δένδρεσιν ἐμπεπλεγμένοις ἐν ἀλλήλοις, ὥς ὅτι μάλιστα πυκνοτάτοις. Τὰ δένδρα ἐστὶ λωτός,

abest. Ab Antipygo Petras minor portus; diei dimidiati navigatio. Post Petrantem minorem sequuntur Chersonesi Achilides (quæ quidem jam sunt in Cyrenæorum regione); navigatio dici. In medio autem Petrantis et Chersonesi insulae sunt Acdonia et Plateæ; loci sub iis sunt navium stationi apti. Inde incipit Silphium nasci in arvis; procedit autem a Chersoneso per mediterraneam regionem usque ad Hesperides, secundum litus si computes stadiis circiter 1500 (1700). Sequitur Aphrodisias insula, statio navium, et Naustathmus portus. Navigatio ad hunc a Chersoneso unius est diei. A Naustathmo ad portum Cyrenes stadia 100. A portu vero ad Cyrenen sunt stadia 80: in mediterraneo namque tractu sita Cyrene. Portus autem isti commodum omni tempore appulsum præbent. Sunt etiam alia in parvis insulis refugia et stationes, multæque oræ prominentes in hac interjecta regione. A portu Cyrenes ad Barces portum stadia 500. Barcæorum autem civitas abest a mari stadiis 100. A portu Barcæo ad Hesperides stadia 620. Ceterum inde a Cyrene usque ad Hesperides occurrunt portus, et loca sunt ubi litus recessus habet, hæc: Phycus sinus; in locis superioribus ibi hortus Hesperidum; locus profundus est orgyas duodeviginti, præruptus circumquaque, nusquam descensum habens: ubique vero duobus stadiis non minor est latitudine et longitudine. Hortus hic opacus est arboribus in se invicem im-

thanio distans sec. Stadiasm. § 38. Hodie *Toubrouk*, qui locus 220 stad. distat a *Kabaisch*. Vocem Ἀντιπύγου de duplici portu in Laconia vide § 46. || — Πέτρας ὁ μικρὸς,] Πέτρας μικρά, λιμὴν (520, 45') Ptolem., hodie *Magharat el Heubas*, sec. Lapium, quod cum Ptolemæo parum quadrat. || — Χερρα. Ἀχιλίδες] χ. ἀχιλίδες cod. Vide supra not. p. 42. Gronovius h. l. scribi voluit: ἀπὸ Πέτραντος τοῦ μικροῦ Χερρόνησος, Ἀχιλίδες λιμὴν. Quod ob reliquos Periplus locos ferri nequit. Apud Ptolemæum: Χερρόνησος μεγάλη (500'); hodie *Ras el Tin*. Ceterum mox pro Χερρονήσου scribendum erat Χερρονήσων, aut vice versa. || — Ἀγδωνία] Διδωνία codex; em. Vossius e Ptolemæo ubi Ἀγδωνίς. In Stadiasm. § 40 codex Σιδωνία. Insula *Scal.* || — Πλατεία] sic codex; Πλατεία editt. Fort. leg. Πλατεία. Stephanus Byz. eandem insulam memorat v. Πλατεία et Πλατεία. Apud Herodot. IV, 153. 169 est Πλατεία. In Stadiasm. § 40: ἀπὸ Πλατείας. Nunc ins. *Bhurda* vel *Bomba*. || — ὕπ' αὐτὰς] ὕπ' αὐτῶν cod. || — ἐν τεῦθεν κ'τλ.] Herodot. IV, 169: Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτου χώρου ἡ τε Πλατεία νῆσος ἐπιτίεται, τὴν ἐκτισσαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἡπειρῷ Μεγαλάνῳ λιμὴν ἐστὶ, καὶ Ἀχίρης, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἰκεῖν. Καὶ τὸ σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ τούτου· παρῆκει δὲ ἀπὸ Πλατείας νήσου μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ σίλφιον. Theophrast. Hist. Plant. VI, 3: Τόπον δὲ πολλὸν ἐπέχει τῆς Διόνης· πλεῖον γὰρ φασιν ἢ τετρακισχίλια στάδια ἀπὸ τῶν Ἑσπερίδων· τὸ πλεῖστον δὲ γίνεσθαι περὶ τὴν Σύρτιν. V. quæ de silphio congesit Bæhr. ad Herod. || — γύης] Vox corrupta; γύαις aut γύαις, in arvis, conj. Wesseling. ad

Herod. Dixisset certe ἐν γύαις. Gronovius conj. γνήσων. In mentem venit φύεσθαι ἰθαγενές. || — παρῆκει] παρῆγει cod. || — αῤ'] βρ' legisse videtur scriba codicis Paris., qui tamen ita exaravit, ut esse potius videatur μρ', quod habet codex Vatican., et in βρ' mutavit Vossius. Esse debet αῤ', nisi forte fuerit αῤ'; nam a Chersoneso ad Hesperides unius diei navigatio et 1220 stadia in sequentibus exputantur. || — Ναύσταθμος] Cf. Ptolem. p. 273; Stadiasm. § 51; Strabo p. 838; Mela I, 8, 2. || — λιμένα Κυρήνης] Σώζουσα, deinde Ἀπολλωνιάς, tum iterum Σώζουσα, uti constat. Nunc *Marza Susa*. Pro 100 stadiis Stadiasm. habet 120. Barcæ portus postea Ptolemæi dictus. || — σταδ. ρ'] 456 sec. Stadiasm. Revera sunt fere 550. Fabricius dedit ψ', haud dubie quod Lapius (qui 700 stadia in gradum computat) habet stadia 640. || — ἡ Βαρκαίων] ἡ Βαρκαίων cod.; deinde χωρίς pro χωρία; em. Salmas. || — ἐσχισμένα] fissa, i. e. laciniata ora recessus sinusque efficit. Gronovius locum ita transformandum putavit: ἐστὶ δὲ Κυρήνη ἀλλιμένος, καὶ χωρία ἐστὶν ἐσχισμένα. Μέχρι· Ἑσπερίδων τάδε· Φυκοὺς κόλπος, ἄνω δὲ, collato Mela I, 7 qui litus Syrtidis usque ad Phycuntem promontorium *importuosos* dixit. || — τὰς] ὑψὺς cod.; em. Gronov. || — Φυκοὺς κόλπος] De ejusdem nominis promontorio (*Ras Sem*) oppidoque cf. Strabo p. 837, Ptolem. p. 273, Stadiasm. § 52 (ubi corrupte Φοινικοῦντα), Plinius V, 5, Synesius Ep. 100. || — ἄνω δὲ] ἄνω δὲ cod.; em. Gail. || — κῆπος] κόλπος cod.; em. Salm. || — βῆθος κ'τλ.] ἑσθὺς... ὀργυῶν... μετὰ κύλιν, σύμνα codex; em. Salma-

μηλέαι παντοδαπαί, ῥοαί, ἄπιοι, μιμαίκυλα, συκά-
μινα, ἄμπελοι, μυρσίναι, δάφναι, χισσός, ἐλαίαι,
κότινοι, ἀμυγδαλαί, καρύαι. Τῶν δὲ χωρίων ἃ οὐκ
εἴρηται, ἐστὶ (δὲ) κατὰ τὸν κῆπον Ἀμπελος, Ἄπιος,
ἀλλάσσει στάδια λ', Χερρόνησος, κῆποι πλεῖστοι, Ζη-
νερτίς, Ταύχειρα, Καυκαλοῦ κόμη, Ἑσπερίδες πόλις
καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς ἐπὶ τῇ πόλει Ἑκκειός. Κατὰ
ταῦτα τὰ χωρία ἀπὸ Χερρονήσων τῶν Ἀντίδων τὰ
μὲν Κυρηναίων, τὰ δὲ Βαρκαίων ἐστὶ μέχρι Ἑσπε-
ρίδων.

109. ΝΑΣΑΜΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΑΚΑΙ. Ἀπὸ δὲ Ἑσπερίδων
κόλπος ἐστὶ μέγας, ὃ ὄνομα Σύρτις, ὡς δὲ εἰπεῖν ὅτι μά-
λιστα εἰκάζοντι σταδίων ε. Ἔστιν αὐτῇ τὸ πλάτος
ἀπὸ Ἑσπερίδων εἰς Νέαν πόλιν τὴν πέραν πλὴν
ἡμερῶν τριῶν καὶ νυκτῶν τριῶν. Περιιοκοῦσι δὲ αὖ-
τὴν Λιθύων ἔθνος Νασαμῶνες μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἐπ'
ἀριστερᾷ· τούτων δὲ ἔχονται Λιθύων ἔθνος παρὰ τὴν
Σύρτιν μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιδος Μάκται. Εἰς
δὲ τὴν Σύρτιν ἀπὸ Ἑσπερίδων εἰσπλέοντι Ἡράκλειοι
θῖνες ἔχονται δὲ τούτων Δρέπανον, νῆσοι Πόνταις τρεῖς,

plicatis quam maxime densis. Arbores illae sunt lotus,
mali omnis generis, puniceae, pyri, arbuti fructus, mora,
vites, myrti, lauri, hederæ, oliivæ, oleastri, amygdali,
juglandes. Inter loca vero quæ non recensuimus, sunt
ad hortum illum Ampelus, Apius, qui abest stadia 30,
Chersonesus, horti plurimi, Zenertis, Teuchira, Cau-
cali vicus, Hesperides urbs et portus, et fluvius prope
urbem Ecceus. In his regionibus inde a Cherso-
nesis *Achilidibus* alia Cyrenæorum, alia Barcæorum
sunt usque ad Hesperidas.

109. NASAMONES ET MACÆ. Post Hesperides sinus
est magnus, quæ appellatur Syrtis, stadiorum, ut quam
proxime dicam, 5000. Ejus latitudo ab Hesperidibus
ad Neapolim, quæ in opposito litore jacet, trium die-
rum noctiumque navigatione patet. Accolunt ejus
litora Nasamones, gens Libyca, usque ad intimum rec-
essum, qui innaviganti ad sinistram est. His
proxima gens Libyca juxta Syrtim usque ad os ejus,
Macæ. Ab Hesperidibus in Syrtim innaviganti oc-
currunt Herculei cumuli; hos excipiunt Drepanum et

sus. || — ἐστὶ δὲ κατὰ] ἔ. γε κατὰ conj. Clausen.; ej-
ciendum potius v. δέ. || — Ἀμπελος κτλ.] Ampe-
lus, Apius (Apis?), Cherronesus et Zenertis secun-
dum Periplus sita erant inter Phycuntem et Tauchira;
aliunde non nota sunt. Ptolemæus in hoc tractu ha-
bet Ἀποδύου ἱερὸν et Ἀδύγδα (Ναῦσις κόμη ap. Sta-
diam.). Verum post Hesperides meridiem versus
Ampalaontes locus notatur in Tab. Peutingeriana.
Suspiceris hunc fortasse esse Ampelum Scylacis; auget
suspicionem quod in eadem ora deinde occurrit *Apis*
oppidum (Stadiasm.), in quo agnoscere licet *Apium*
Peripli. Ac quum Scylax Hesperidum hortum ad Phy-
cuntem ponat (ubi revera regionem amœnissimam
esse testatur Pachy Voyag. p. 171), alii autem ad He-
sperides sive Berenice urbem (Plin. V, 5), quamvis
ibi sterilis arenosusque ager esse a recentioribus dici-
tur: facile fieri potuit, ut loca hujus tractus confunde-
rentur. || — ἐλάσσει] vertunt *distat*; vereor ne
corrupta vox sit; conjicias ἐν ἄλλοις σταδίοις λ'. X. || —
Ταύχειρα] sic codex; Τεύχειρα editt. || — Καυκαλοῦ
κόμη] ignota. In Tab. Peuting. inter Tauchiram et
Hesperides memoratur *Hadrianopolis*, *Adriane* ap.
Hierocl. p. 733. || — Ἑκκειός] Reliquis fluvius est
Lethon. V. Solin. c. 23; Plin. V, 5; Lucan. IX, 355;
Ἀθῶν Strabo XVII, p. 836, Ptolem. p. 273, 9, Athe-
næus II, p. 71, B. Nunc fluviolus evanuit. || — κατὰ
ταῦτα τὰ γ.] fort. καὶ ταῦτα scr. conj. Gallius.

§ 109. ἀπὸ τῶν Ἑσπ.] Alii, ut Strabo, Ptolemæus
et Plin. V, 8, Syrtis initium ponunt a Boreo promon-
torio, quod ab Hesp. est meridiem versus. || — σταδ. ε.]
π' codex; litera ε cum supraducta lineola numerum in-
dicante, facillime abiit in π. 5000 stadiorum esse Syr-
tidis ambitum Eratosthenes statuit ap. Strabon. II, p.
123 (aliter XVII, p. 836) et Agathemerus I, 3.
Lapies putat oram quæ post Hesperides proxime se-
quitur in stadiorum 120 longitudinem appellari Syrti-
m, deinde initium esse Magnæ Syrtidis; quod nihili

esse quisque videt. Non esse sermonem de exiguo quo-
dem oræ tractu, sed de sinu peramplo vel ex verbis
ὡς εἰπεῖν.. ὅτι μάλιστα εἰκάζοντι intelligere est. || —
Νεάπολιν] e. q. Leptin Magnam. || — πλοῦς γ' ἥ μ.]
bene ex computo Scylaceo; nam revera sunt ad 3000
stadia. || — Νασαμῶνες] Cf. Strabo II, p. 131:
Ἰπέρ δὲ ταύτης (τῆς Κυρηναίας) καὶ τῶν Σύρτιδος Ψύλ-
λους καὶ Νασαμῶνας. Idem XVII, p. 836: Ἰπέρκεινται
δὲ τοῦ μήκους (τῆς μεγάλης Σύρτιδος), τοῦ δὲ πλάτους
παρῆκοντες καὶ μέχρι τῶν Φιλαίνου βωμῶν οἱ προσγο-
ρευόμενοι Νασαμῶνες. Herodot. II, 32: Τὸ δὲ ἔθνος τοῦ-
τό ἐστι μὲν Λιθύων, νέμεται δὲ τὴν Σύρτιν τε καὶ τὴν
πρὸς ἡῶ χώρην τῆς Σύρτιδος οὐκ ἔτι πολλήν. Cf. idem
IV, 172. Recentiores scriptores sedes Nasamonum
magis orientem versus collocant (Ptolem. IV, 5,
p. 278. Plin. V, 5); alii denique ad oceanum oc-
ciduum eos removement (Pausan. I, 33, 4. Philostrat. V.
Apoll. VI, 25). || — τούτων δὲ ἔχονται κτλ.] In
Fabricii editione legitur: τούτων δὲ ἔχονται [Ψύλλοι]
Λιθύων ἔθνος, [καὶ] παρὰ τὴν Σύρτιν κτλ., mira teme-
ritate. Nasamones usque ad τὸν μυχὸν Syrtidis habitasse
auctor dicit; in isto μυχῷ erant aræ Philkenorum, usque
ad quas Strabo quoque Nasamones pertinuisse testatur,
et inde a quibus ipse Scylax Macarum sedes incipere
ait. || — εἰς δὲ τὴν Σύρτιν κτλ.] Hæc et seqq.
usque ad verba Σύρτιδος Μάκται scriba codicis Vaticani
omisit. || — Ἡράκλειοι θῖνες] Sec. Stadiasm. a
Berenice ad Ἡράκλειον sunt stadia 530; deinde post 7
stadia sequitur Δρέπανον· ἀκρωτήριόν ἐστι ὑψηλὸν ἔχον
θῖνα ἄμμου λευκῆς. Cf. Ptolem. V, 3, p. 272: Ἡράκλειος
πύργους (47°, 20'; 30°, 50') et Δρέπανον ἄκρον (47°, 15';
29°, 20'). De albo litore hujus regionis v. Mannert.
X, 2, p. 111 et quos laudat. || — νῆσοι Πόνταις
τρεῖς] Haud dubie sunt tres insule Stadiasm. § 72 seq.:
Σχοπελίτης (ad Rahat Isouad Lapie.), Ποντίς (Gha-
na Lap.) et Μάκται sive Μάκται. Apud Ptolem. recensentur
Μάκται (44°, 40'), Ποντίς (45°, 20') et Γαία

εἶτα τούτων Λευκαὶ [αἱ] καλοῦνται. Ἐν δὲ τῷ κοι-
λοτάτῳ τῆς Σύρτιδος (ἐν τῷ μυγῶ) Φιλαίνου βοωμοί,
ἐπίνειον, Ἀμμωνος ἀλοῦς * τῆς Σύρτιδος. Ἀπὸ τούτου
τὴν Σύρτιν παροικούντες οἱ Μάκαι χειμάζουσιν ἐπὶ
θαλάττῃ τὰ βοσκήματα κλείοντες, τοῦ δὲ θέρους,
ὑπεκλειπόντων τῶν ὑδάτων, ἀπελάνουσιν τὰ βοσκή-
ματα εἰς μεσογχαῖαν ἄνω μεθ' ἑαυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν
Σύρτιν [ἔξω τῆς Σύρτιδος] ἐστὶ γωρίον καλὸν καὶ
πόλις, ἣ ὄνομα Κίνυψ· ἐστὶ δὲ ἔρημος. Ἀπὸ δὲ Νέας
πόλεως ἀπέχει εἰς τὴν Σύρτιν στάδια π' (πάντῃ)·
ὕπ' αὐτῶν δ' ἐστὶ ποταμὸς Κίνυψ, καὶ νῆσος ὑπεστὶ
πρὸς τὸν ποταμόν. Τὸ δὲ βάθος τῆς Σύρτιδος ἔσω
τῶν Ἑσπερίδων πρὸς τοὺς Φιλαίνου βοωμούς εἰς τὸν
μυγῶν τοῦ κόλπου πλοῦς ἡμερῶν γ' καὶ νυκτῶν πλά-
τος δὲ ἀπὸ Κίνυπος ποταμοῦ πρὸς τὰς Λευκάς νήσους
πλοῦς ἡμερῶν τεσσάρων καὶ νυκτῶν τεσσάρων.

110. ΛΩΤΟΦΑΓΟΙ. Τὰ δὲ ἔξω τῆς Σύρτιδος παροι-

Pontiae insulae tres, quas deinde excipiunt Leucæ sive
Albæ insulae quæ vocantur. In intimo autem Syrtidis
recessu sunt Philæni aræ, navale, et Ammonis *lucus*
(ἄλος?) in Syrti. Dehinc juxta Syrtim habitantes Macæ
hiemen agunt ad mare greges claudentes, æstate vero,
deficientibus aquis, greges secum ad superiores in me-
diterraneo tractus abigunt. Post Syrtim vero est cam-
pus pulcherrimus, et urbs cui nomen Cinyph; est au-
tem deserta. A Neapoli versus Syrtim distat stadiis 80.
Prope est Cinyph fluvius, et insula subest fluvio. Pro-
funditas Syrtis intra Hesperides ad Philæni aras in
intimum hujus sinus recessum navigatio est dierum
noctiumque trium; latitudo vero a Cinyphe flumine
ad Leucas sive Albas insulas, dierum noctiumque
quatuor navigatione patet.

110. ΛΟΤΟΦΑΓΙ. Quæ sunt extra Syrtin Libyæ

(16°). Posteriores duæ in mappa oræ maritimæ maris
mediterr. ed. Robiquet, Paris. 1847, vocantur *Ile de
la Sidre et Ile des oiseaux*. || — εἶτα τούτων Λευκαὶ
[αἱ] καλοῦνται; κατὰ τούτων Λευκαὶ καλοῦνται co-
dex. Complures post modo memoratas sunt insulae,
de quibus quasnam auctor intelligi voluerit nescio.
Lapideus in mappa ita rem extulit, ut Pontia et adja-
centes insæ. dicta sint Leucæ. Denuo earum mentio
fit in seqq. || — Φιλαίνου βοωμοί; Φιλαῖος βοωμός codex;
idem paullo post Φιλαίνου βοωμούς, ut Strabo 836.
Vulgo Φιλαίνων. V. Polyb. III, 39. X, 37; Sallust.
Jug. 41; Mela I, 7; Valer. Max. V, 6; Ptol.; Sta-
diasm. § 83, ubi de hoc loco : ὄρμος δ' ἐστὶ θερυνὸς
καλὸς· ὕδωρ ἔχει. *Banadedart* dicitur in Itin. Ant.
p. 65. Deinde in codice leguntur : ἐπίνειον (ἐπίνειον
em. Miller.) Ἀμμωνος ἀλοῦς τῆς Σύρτιδος. Quæ quid
sibi velint, nescio. In Stadiasm. § 81 locorum series
est : Ἀμμωνίου πεγαί, deinde post 180 stadia Ἀυτομάλαα
(Ἀυτομάλας Ptol., Ἀυτόμαλα Strabo); tum post 125
stad. Φιλαίνων βοωμοί. Fieri potest, ut Ammonium illud
præter ordinem etiam ap. Scylacem memoretur. Ubi
fontes erant, ibi etiam *lucus* fuerit. Quare in latinis
conj. : Ἀμμωνος ἄλος. Verba τ. Συρ. fort. ex antecq.
male repetita. In Itin. p. 95 primus locus post aras est
Tergulus, in Tab. Peut. *Tagulis*, item in Ptol. IV, 3,
p. 271 Θαραυλίς, in Geogr. Rav. *Tragulis*. Fort. idem
locus subest corrupto nostro ἄλος, nisi malis in ple-
niore Periple auctorem hoc loco monuisse de termino
(ὄρος) qui ad Phileorum araserant Syrtidis Cyrenaicæ
et ditionis Carthaginiensis; sive mentionem desideres
magnæ quæ ibidem est paludis (ἐλος). Fabricius denique
sales Ammoniacos odoratus scripsit ἄλος τῆς Σ. || — Μά-
και; V. Herodot. IV, 5. V, 42; Diodor. III, 49; Plinius
V, 5; Chron. Paschal. t. I, p. 52 ed. Bonn. Μάκαι οἱ
Συρτίται; Ptol. IV, 3, p. 266, 17. Μάκαιτοι Polyb. III,
33, 15. Μάκαινες Syncell. p. 90. Eadem stirps mutatis
pauillulum nominibus in aliis Libyæ regionibus occur-
rit. Cf. Movers I. l. p. 369 not. || — χειμάζουσιν; ||
Conferunt simile quippiam quod de Nasamonibus nar-
rat Herodot. IV, 172. || — ἔξω τῆς Σύρτιδος; || inclu-
sit Gailius. || — Κίνυψ; Cinyphs oppidi meminit Pro-

bus ad Virg. Georg. III, 312 : *Cinyphs oppidum est et
flumen Africe, regionis Garamantum. Apud eos hirci
villosissimi nascuntur, quos tondent ad cilicia, quibus
nautæ utuntur.* • Vossius. Coloniam eo deduxerat
Dorieus Spartanus (c. 520 a C.), sed triennio post a
Libybus et Carthaginiensibus expulsus est (Herodot.
V, 42. Cf. Movers. I. l. p. 42). Inde ab illo tempore
usque ad Peripli nostri ætatem perdurasse videntur
desertæ urbis initia. Fluvii Cinyphs (etiamnunc *Cini-
fi* vel *Wady Quaham*) regionisque felicissimæ sæpius
veteres meminerunt. V. Herodot. IV, 175. 198. Stra-
bo XVII, p. 835; Mela I, 7; Plinius V, 4; Ptolemæus;
Lycophron 885; Nonnus Dionys. XIII, 31; Silius
II, 60. III, 275; Martial. VII, 94, 13. VIII, 51; Dio-
nys. Thrax ap. Bekk. An. p. 811, 13; Chærobosc. ib.
1200; Psellus in Boisson. An. III, p. 207; Arcad. De
acc. 94, 20; Zonaras p. 1208; Theognost. p. 98, 3
(ubi Κίνυψ ὁ λυγρὸς); Hesychius : Κινύριον, τὸν Ἀνταῖον
ἀπὸ Κινύρου ποταμοῦ. Forma Κίνυρος utuntur etiam
Strabo, Ptolem. et Nonnus. Ex recentt. v. Della Cella
Fiaggio, p. 47. Movers. I. l. II, p. 473 sqq., 483 not. ||
— ἐστὶ δὲ ἔρημος; Hæc illata esse e marg. putat Gail-
lius. || — Νέας πόλεως; Strabo p. 835 : Νεάπολις, ἣν
καὶ Λέπτιν καλοῦσιν. Ptolem. IV, 3 p. 263 : Νεάπολις ἡ
καὶ Λέπτις μεγάλῃ. Mela I, 7 non nisi *Neapolis* nomen
memorat; Plinius V, 4 Neapolin et Leptin tanquam
diversas urbes male distinguit. De situ, ruinis, histo-
ria urbis v. Barth. *Wanderungen* I, p. 306 sqq., Mo-
vers II, p. 483 sqq. || — πέντε; vox nihili h. l. est;
aut orta ex dittographia sigli π', aut fuit π' πέντε, 85. ||
— ὅπ' αὐτῶν; || ὅπ' αὐτῶν cod.; em. Clausen. || — Φι-
λαίνου; sic codex || — πλοῦς ἡμερῶν γ' καὶ νυκτ.] forent
3000 stadia, qui numerus justo longe major. In
Stadiasm. exputantur 2000 stad.; Eratosthenes ap.
Strab. II, p. 123 a Berenice ad Automala esse ait 1800
stadia; magis etiam spatium contraxit Ptolem. V. Man-
nert. X, 2, p. 118. Revera sunt ad 1600 stad. Latitu-
do sec. Scylacem foret 4000 stad.; non multo major
est stadiis 3000.

§ 110. Λωτοφάγοι; V. Homer. Od. IX, 80. XXIII,
311 ibiq. Eustath.; Herodot. IV, 177; Xenoph. An.

κοῦσι Λίβυες Λωτοφάγῳ ἔθνος μέχρι τοῦ στόματος
τῆς ἐτέρας Σύρτιδος. Οὗτοι λωτῶν χρῶνται σίτῃ
καὶ ποτῇ. Ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως τῆς Καρχηδονίων
χωρὰς Γράφαρα πόλις. Ταύτης παράπλους ἡμέρας
μῆξ ἀπὸ Νέας πόλεως. Ἀπὸ δὲ Γραφάρων Ἀβρότο-
νον πόλις καὶ λιμὴν. Ταύτης δὲ παράπλους ἡμέρας
μῆξ. Ἀπὸ δὲ Ἀβροτόνου Ταρχεῖται, πόλις καὶ
λιμὴν. Παράπλους ἀπὸ Ἀβροτόνου ἡμέρας μῆξ.
Κατὰ δὲ ταῦτά ἐστι νῆσος, ἥ ὄνομα Βραχέων, μετὰ

Lotophagorum gens accolit usque ad alterius Syrtidis
ostium. Hi loto utuntur pro cibo ac potu. Post Nea-
polin in Carthaginiensium ditione Graphara (*Ga-
phara*) urbs. Navigatio ad hanc a Neapoli unius est
diei. Post Graphara Abrotonum urbs portusque.
Navigatio eousque unius diei. Post Abrotonum Tari-
chia urbs portusque. Navigatio inde ab Abrotono
unius diei est. Post Tarichias insula, quæ Brachiūn

III, 2, 25; Strabo p. 157. 829; Plin. V, 4; Silius III,
110; Hygin. fab. 125; Dionys. 260; Mela I, 7. De
loto etiamnunc circa Syrtim minorem frequenti ci-
bumque suppeditante v. Della Cella I, p. 188 sqq.;
Shaw *Travels* p. 225; Ritter *Erdk.* I p. 949. Νέας
πολ.] Νεαπόλ. hoc l. codex. || — τῆς Καρχ. χωρὰς] *Hæc*
interpolatori vindicat Gallius. Auctor, ex quo pe-
riplus noster fluxit, haud dubie in antec. dixerat di-
tionem Carthag. incipere ab aris Philænorum. Quod
suo loco notare quum excerptor noster neglexerit,
nihil mirum est id hoc fieri loco, tantoque magis, quod
præcedens urbs Cinyps non erat Punice originis, sed
Græcæ. || — Γράφαρα] sic codex. Scrib. videtur
Γάφαρα, ut est ap. Plin. V, 4 : *Gaphara*. Eodem redit
lectio corrupta in Stadiasm. τὰ ἄφρα, i. e. Γάφαρα. Ap
Ptol. IV, 3 p. 263, 9 legitur Γάφαρα λιμὴν. Nomen
Γάφαρα Ptol. p. 280, 27 habet etiam inter oppida
Marmaricæ mediterranea. || — ἡμέρας μῆξ] 300
stad. sec. Stadiasm.; secund. Ptolem. distantia non-
nisi quarta pars est gradus geographici. Lapieus sitam
fuisse urbem censet prope *Ouad el Demseid*. || —
Ἀβρότονον] Hoc nomine urbem memorant Strabo
XVII, p. 835, Ephorus et Lycus Rheginus ap. St.
Byz. s. v. et Plinius V, 4 : *Neapolis, Gaphara, Abro-
tonum*. Quæ forma est græcissans nominis phœnicii
quod in numis occurrit : *Sabroton* vel *Sabraton*, שַׁבְרָתוֹן,
vel etiam *Sabrat*, שַׁבְרַת (v. Movers I. I. II, p. 491);
hinc Σαβράτα ap. Ptolem., Solin. c. 37, Itin. Ant.
p. 61, Σαβραθαῖ ap. Procop. De ædif. VI, 4, Σαράθηα
corrupte in Stadiasm. Cf. etiam Silius III, 256 et Sueton.
Vespas. c. 3. Ceterum Plinius præter *Abrotonum*
etiam *Sabrata* nomen habet, quasi duo essent oppida.
Vitium in compilato Plinii opere frequentissimum.
Etiam nunc *Sabrat* urbs vocatur. Nomen significat
forum frumenti. Scilicet urbs illa sicuti Leptis et Oea
inter præcipua erant emporia, in quæ Libyes mediter-
ranei frumenta statis anni temporibus asportabant. De
foro Abrate urbis frequentatissimo etiam medio ævo lo-
quitur *Ibn Abd-el-Hakem* in *Journal Asiatique* 1844,
t. II, p. 358. Quodsi igitur Stephanus ait : Ἀβρότονον.
Λίκος δὲ Πρυγίνος χωρὶον οἶται εἶναι, id ita intelligi posse
censet Moversius, ut tota hæc emporiorum regio isto
nomine affecta sit. Idem Stephanus de Abrotono
urbe : Καλεῖται δὲ καὶ Νεάπολις, ὡς Ἐφεσος. Leptin
magnam ab Ephoro cum Abrotono confusam esse statu-
it Mannert. X, 1, p. 137. Fortassis recte; sed nihil
incertius. Nam quum plurima Libyphœnicum oppida
novis incolis a Carthaginiensibus frequentata sint, ideo-
que etiam nomina *Karthada* et *Macomada* i. e. Νεά-

πολις inter Phœnicia oppida crebroprehendantur,
nihil est cur Ephorum crasse contendamus. V. Mo-
vers. I. I. De ruinis v. Barth. I. I. p. 277. || — Ταρχεῖται] ταρχίτα codex h. l., sed in seqq. Ταρχεῖων.
Apographum Vaticanum v. Ταρχίτα πόλις... ἀπὸ Ἀβρο-
τόνου omisit; e conject. lacunam jam expleverat Man-
nertus X, 2, p. 144. Tarichias h. l. sitas alius nemo
memorat; alteras Tarichias in Syrti majori habes ap.
Stadiasm. § 90, ac omnino nomen hoc frequens est
(v. Steph. Byz. s. v.); at quum mere græcum sit,
alia fuisse debet appellatio indigena. Idem itaque fue-
rit oppidum cum eo quod 600 post Sabratham sta-
diis memorat Stadiasm. ac Ζεφάριν dicit; apud Stra-
bonem XVII, p. 834 Ζοῦχίς vocatur : Μετὰ δὲ τὴν Σόρ-
τιν Ζοῦχίς ἐστὶ λίμνη, σταδίων τετρακοσίων, στενὸν ἔχουσα
εἴς τε πλοῦν, καὶ παρ' αὐτὴν πόλις διμύνημος, πορφυροβαρεῖα
ἔχουσα καὶ ταρχεῖας παντοδαπάς· εἴτ' ἄλλη λίμνη
πολὺ ἐλάττω, καὶ μετὰ ταύτην Ἀβρότονον πόλις. || —
κατὰ δὲ ταῦτά] Parum accurate dictum, siquidem
insula a Tarichiis distat diei navigatione, uti recte auctor
paullo post dicit. Scribend. videtur Μετὰ δὲ ταῦτα. || —
Βραχέων] Hoc insulæ nomen aliunde non notum.
Vulgo a Meninge urbe appellatur Μήνιγγ (V. Polyb.
I, 39; Strabo III, p. 157. XVII, p. 834; Plutarch.
Mar. c. 40; Dionys. 480; Ptolem. VIII, 14; Mela
II, 7; Stadiasm. § 101; St. Byz. s. v.); apud posteriore-
res a Girba urbe (Γέρβα est ap. Ptol. IV, 3, p. 272, 1,
ubi tamen cod. Pal. habet Γέρβα. Reponendum vid.
Γέρβα) vocatur Γέρβα, ut ap. Aurel. Victor. Ep. c. 31;
Itin. Ant. p. 519. Cf. Anonym. De gener. gent. in
Labbei Bibl. Nov. I, p. 302 : *Girda quæ et Benigga*
pro *Girba quæ et Meninga*. Etiamnum *Gerbi* vel *Jerbi*.
Huc accedit nomen Λωτοφαγίτις ap. Ptolem. IV, 3 et
Plin. V, 7. Nostro loco Mannertus X, 2, p. 144 no-
men Βραχέων ejici voluit, utpote a glossatore profe-
ctum, qui multa ibi brevia esse notaverit; deinde scri-
bendum censuit : κατὰ δὲ ταῦτά ἐστὶ νῆσος ἥ ὄνομα
Λωτοφάγων· ἐστὶ δὲ ἡ νῆσος αὕτη κτλ. Clausenius con-
jecit ἥ ὄνομα Ταρχεῖων, quod non improbable videri
possit, quum posteriore etiam ætate incolæ piscibus
sale condiendis operam dederint, adeo ut nomen
inde insulæ dare liceret, sicuti ap. Strabon. XVII,
p. 834 inter Adrumetum et Thapsum memorantur αἱ
Ταρχεῖαι λεγόμεναι, νηρία πολλὰ καὶ πικρὰ, et ap.
Melam II, 7 : *Contra Carthaginis sinum Tarichia*.
Verum quum piscatio ibi fructuosissima esset ob ipsa
brevia cum maris repercussionibus conjuncta (μεγάλα
δ' εἰσὶ περὶ τὴν Μήνιγγα παλίσροισι Agath. I, p. 14.
Cf. Strab. p. 835), et paullo supra Meningem ins. prope

Λωτοράγους κατὰ Ταριχείας. Ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη σταδίων τ', πλάτος δὲ μικρὸν ἑλάττω. Ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς ἡπείρου ὡσεὶ σταδία γ'. Ἐν δὲ τῇ νήσῳ γίνεσθαι λωτὸς, ὃν ἐσθίουσι, καὶ ἕτερος, ἐξ οὗ οἶνον ποιοῦσιν. Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ τῷ μεγέθει ὅσον μαιμάκλον. Ποιοῦσι δὲ καὶ ἔλαιον πολὺ ἐκ κοτινίων. Φέρει δὲ καρπὸν ἡ νῆσος πολλόν, πυρρὸς καὶ κριθάς. Ἔστι δὲ ἡ νῆσος εὐγείας. Πλοῦς ἀπὸ Ταριχείων εἰς τὴν νήσον ἡμέρας μιάς. Μετὰ δὲ τὴν νήσον ἐστὶ Ἐπιχος πόλις. Ἀπὸ δὲ τῆς νήσου εἰς Ἐπιχὸν πλοῦς ἡμέρας ἡμισείας. Ἀπὸ δὲ Ἐσχιδῶν * [εἰς Μακομάδα ἢ Νεάπολιν] πλοῦς ἡμέρας καὶ νῆσος ἔπασιν ἐπ' αὐτῇ ἐρήμη. Μετὰ δὲ ταύτην Κερκινίτις νῆσος καὶ πόλις, καὶ κατὰ ταύτην Θάψος.

Achullam urbem Βραχῳδῆς prom. memoretur (Ptol. III, 2; ἀρεὰ Ἀμμωνος Βαλιθῳδῶν πρὸς Θυννοσκοπίαν ap. Strab. p. 834), sicuti Βραχέας prom. in Cyrenaica erat (Stadiasm.): nihil adeo obstat, qui Βραχέων insula nostra appellata sit. Certe critico a mutando abstinendum esse patet. || — μετὰ Λωτοράγους κατὰ Ταριχείας] καταρχίας cod.; καὶ Ταρχίας Gail. ad Stadiasm. p. 518; κατὰ Ταρ. Fabricius. Ceterum locum turbatum esse liquet; vulgatam intactam reliqui, quum leni manu sanari non possit. Scriptum olim fuerit: Μετὰ δὲ ταῦτα (pro quibus aliis in libris legebatur Μετὰ δὲ Ταρχίας) ἐστὶ νῆσος, ἥ ὄνομα Βραχέων ἦτοι Λωτοράγων. Nam quum auctor in antec. dixerit Lotophagos pertinere usque ad ostium Syrtidis minoris, sequitur non post eos fuisse Meningem insulam, quam potius præcipuam eorum sedem tradunt. || — σταδ. τ'] Longitudine XXV mill. passuum, latitudine XXII Plinius V, 7 rectius. Agathem. I, p. 14: 'H δὲ Μήνιγξ μῆκος σταδ. γ' (corrupt.), πλάτος σταδ. ρπ'. || — σταδ. γ'] γ' sec. Stadiasm.; a dextro Syrtis promontorio passibus MD sita, Plinius. Nunc ad viginti stadia distat. || — λῶτος] Præ ceteris v. Polyb. I. I., Herodot. IV, 77 ibique interpr. De insula ad Al-Behri Arabem in Notices et extraits tom. XII, p. 464. Leon. African. p. 433; Barth. I. I. p. 258. 286. Movers I. I. p. 495. Wimmer. Neuestes Gemelde von Afrika I, p. 461. || — μαιμάκλον] μαιμάκλον codex; em. edit. || — ἔστι... εὐγείας] glossema habet Gailius. || — ταρχιείων] ταρχείων cod. || — Ἐπιχος] sic codex, mox vero ἀπὸ Ἐσχιδῶν. Probabiliter utrumque corruptum. Gronovius in ἐσχιδῶν latere putavit Ἐρεβιδῶν, quandoquidem Stephanus Ἐρεβιδῶν, μέρος Λωτοράγων. Φιλιστος. Mannertus X, 2 p. 156, assentiente Gailio, eandem indicari urbem censet, quam Stadiasmus § 102 vocet Ἡπειρον. Dicit enim Stad. auctor Epirum a Meninge ins. abesse stadia 200; idque bene quadrat in diei dimidiati navigationem. Ego quoque eandem utroque loco urbem innui puto, non ita tamen ut Ἡπειρον nomen urbis sit. Etenim Stadiasmi verba aperte sunt corrupta. Refert auctor a Gergî (Girgî sec. Procop. De æd. VI, 4; Dscherdschis hod.) ad Meningu ins. esse stadia 150; deinde ἀπὸ Μήνιγος, αἰτ, εἰς τὴν ἡπείρον σταδ. σ' πόλις ἐστὶ ἔχει δὲ καλὸν λιμένα καὶ ὕδωρ. Ἀπὸ δὲ τῆς Γεργέως εἰς Κιδιφλὴν σταδία

i. e. *Brevium* vel Lotophagorum appellatur. Longitudo insulae stadiorum 300, latitudo paullo minor; a continente ad tria distat stadia. Ea in insula lotus nascitur, quo vescuntur, aliaque ejus species, ex qua vinum conficiunt. Fructus loti magnitudine similis est fructui arbuti. Oleum quoque multum ex oleastris faciunt. Porro multum insula fert frumenti, triticum hordeumque; solum enim habet optimum. Navigatio a Tarichiis in insulam unius est diei. Post insulam sequitur Gichthis urbs. Navigatio ab insula ad Gichthin urbem diei dimidiati est. Hinc ad [Macomada sive Neapolin] navigatio diei. Insula urbi adjacet deserta; post quam Cercinitis insula est urbem habens. Contra hanc sita est Thapsus. Prætervectio ab ea ad

ρπ'. Vides nullam his inesse seriem locorum. Dicere auctor debebat ἀπὸ δὲ τῆς ἡπείρου, si hoc urbis nomen esset. At Ἡπειρος h. l. nihil nisi *continens* terra, ad quam ex insula reducimur; urbis nomen excidit; esse deberet Γέργης, si recte haberent sequentia; at corrupta sunt et ipsa; nam Γέργης urbs jam memorata est in antec., ac inepte ad eam nunc auctor rediret. Urbs, cujus nomen desideratur, ea est quæ ap. Ptolemæum IV, 3 p. 263 scribitur Γυχθίς, Σιγθίς, Γιβθίς, in Tab. Peut. *Gigti*, in Itin. p. 60 et 518 *Gitti*: adeo ut in Stadiasm. scribendum sit: εἰς τὴν Ἡπειρον σταδ. σ' πόλις ἐστὶ [Γυχθίς] ἔχει δὲ καλὸν... Ἀπὸ δὲ τῆς Γυχθίως κατλ. Similiter ap. Nostrum in ΕΠΙΧΟΣ] latet ΕΠΙΘΟΣ, et in Ἐσχιδῶν, Ἐγχιθίως vel Ἐγχιθίδος. || — ἡμέρας ἡμισείας] ἡμέρας ἡμισείας cod. || — πλοῦς ἡμέρας] Ante hæc nomen urbis excidisse recte monet Gailius. Cui urbi quum vicina fuisse dicatur insula deserta, non alia esse insula potest nisi ea quæ hodie vocatur *Surkenis*. Huic autem proxime adjacet Μακομάδα urbs sec. Ptolemæum, *Macomades* sec. Plin. V, 3 et Itin. p. 43. 59. A Gichthi distat stadiis fere octingentis. Eandem Stadiasmus § 104 memorat græco nomine Νεάπολιν vocans; nam *Macomades*, מַקוֹמָאֵדִים, est *urbis nova*, νεάπολις. Nomen hoc in Libyæ oppidis perfræquens est (v. Movers I. I. p. 494). Quod non reputans temere Stadiasmi auctorem vituperat Mannertus. Ceterum distantiarum notæ in Stadiasmo corruptæ sunt. || — ταύτην Κερκινίτις] αὐτὴν ἀνακινίτις cod.; em. Voss. Strabo XVII, p. 834: Παράκειται δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς Σύρτης νῆσος παραμήκης ἡ Κέρκιννα, εὐμεγέθης, ἔχουσα δμώνυμον πόλιν, καὶ ἄλλη ἐλάττω Κερκινίτις. « Verisimile est hanc Strabonis distinctionem hic minime fieri, et Seylacis Cercinitem pro Cercinna Strabonis habendam esse; minorem vero insulam, quam Cercinitem Strabo vocat, apud Nostrum nomine carere. » GAILIUS. || — ἀπὸ δὲ Θάψου] Post hæc verba lacunam notavi. Priusquam sermo esset de sinu qui inde ab eo tractu, in quo Thapsus, Leptis et Adramys sitæ sunt, introrsum flectitur, ipsæ illæ urbes memorari debebant. Itaque Fabricius supplevit: ἀπὸ δὲ Θάψου εἰς Λέπτιν τὴν μικρὰν πλοῦς..., ἀπὸ δὲ Λέπτιως τῆς μικρᾶς εἰς Ἀδράμυττα πλοῦς... Deinde vero codex habet: ἀπὸ δὲ Θάψου τῆς μικρᾶς καὶ ὀρὸνίτις ἐστὶ κόλπος; em. Gronovius. Vossius, quem Clausenius atque Fabricius

Παράπλους ἀπὸ ταύτης εἰς Θάψον ἡμέρας καὶ ἡμί-
σεως. Ἀπὸ δὲ Θάψου** [καὶ Λέπτεως] τῆς μικρᾶς
καὶ Ἀδρυμῆτος ἐστὶ κόλπος μέγας εἰσω, ἐν ᾧ ἡ Σύρ-
τις ἐστὶ ἡ μικρὰ, Κερκινίτις καλουμένη, πολλὴ τῆς
ἄλλης Σύρτιδος χαλεπωτέρα καὶ δυσπλωτέρα, ἥς τὸ
περίμετρον στάδια β. Ἐν ταύτῃ τῇ Σύρτιδι ἐνέστηκεν
ἡ νῆσος Τριτωνίς καλουμένη καὶ ποταμὸς Τρίτων,
καὶ αὐτόθεν ἐστὶν Ἀθηνᾶς Τριτωνίδος ἱερὸν. Στόμα
δὲ ἔχει ἡ λίμνη μικρὸν, καὶ ἐν τῷ στόματι νῆσος
ἐπεστὶ καὶ θύαν ἀνάπωτις ἥ, ἐν ᾗ τῇ λίμνῃ οὐκ
ἔχριν εἰσπλουν ἐστὶ φαίνουσα. Ἡ δὲ λίμνη αὕτη
ἐστὶ μεγάλη, τὸ περίμετρον ἔχουσα ὡς σταδίων
χιλίων. Περιοικοῦσι δὲ αὐτὴν Αἰθῦες πάντες* ἔθνος,
καὶ πόλις τὰ ἐπέκεινα πρὸς ἡλίου δυσμάς· οὗτοι
γὰρ ἅπαντες* Αἰθῦες λέγονται ξανθοί, ἄπαστοι* καὶ
καλλίστοι. Καὶ ἡ γῶρα αὕτη ἀρίστη καὶ παμφο-

Thapsum unius diei et dimidia. A Thapso [ad Lep-
tin parvam navigatio; a Lepti parva ad Adrymen. A
Thapso autem et Lepti] parva et Adrymete sinus
magnus intus flectitur, in quo est Syrtis minor, Cer-
cinitis appellata, altera Syrti multo seavior navigatuque
difficilior, cujus ambitus est stadiorum 2000. In
hac Syrti collocata est insula [et lacus] Tritonis et
fluvius Triton, ibique est Minervæ Tritonidis fanum.
Os lacus exiguum habet, et in ore insula adjacet;
quando recedit mare, interdum lacus nullum præbere
navigantibus accessum videtur. Lacus autem hic est
magnus, ambitum habens stadiorum circiter mille. Cir-
cumhabitant lacum *Gyzantes*, gens Libyca, atque urbs
est trans lacum versus occasum sita. Hi *Gyzantes* Li-
byes dicuntur flavi omnes esse et pulcherrimi. Regio
hæc optima est et fecundissima, gregesque penes ipsos

sequuntur, ex καὶ θρονίτις eruit Τριτωνίτις (deb.
Τριτωνίτις) ἐστὶ κόλπος; perperam, sive literas codicis
sive geographica species. Ceterum sinus ille revera
inde a Thapso demum urbe incipit, adeo ut Leptidis
et Adrumeti mentio omittenda fuisset. Sed ipsum
auctorem, non vero scribarum oscitantiam Adrumete-
tum cum initio sinus composuisse, ex sequentibus col-
ligis, ubi Neapolim, quæ sequitur post Adrumetum, in-
troducitur verbis: Μετὰ δὲ τὴν Σύρτιν. De Thapso in pe-
ninsula sita ubisque ruinis (ad *Ras-el-Dimas*) vid.
Shaw. *Travels* p. 119. Barth. p. 163. De ratione no-
minum Θάψος, Θάψα, Θαψίπολις, Θάψας, Θάψακος v.
Movers I. I. p. 164. 296. 329. 343. Leptis parva est
prope hod. *Lemta*; Hadrumetum ubi nunc *Susa*. De
ruinis v. Al-Bekri in *Extr. et Notices* t. XII, p. 485.
Barth. 154. || — Κερκινίτις] καρκ. cod.; em. Voss.
[— δυσπλωτέρα] δυσπλωτοτέρα cod.; em. edit.
[— σταδ., β] 1600 sec. Eratosth. ap. Strabon. II,
p. 123, Agathem. I. 3. II, 14, Eusth. ad Dion. 199;
trecentorum mill. pass. sec. Polyb. ap. Plin. V, 4. || —
Τριτωνίς] Τρίτωνος cod.; mutavit Vossius; sin vul-
gata acquiescere velis, nihil refragor. Ceterum quum
in seqq. ἡ λίμνη describatur, mentionem ejus hoc loco
faciendam ab excerptore omissam esse recte monue-
runt. Quod insula in *Syrtide* fuisse dicitur, id ita intel-
lige, ut lacus mari junctus ideoque λιμνοθάλασσα pars
fuerit Syrtidis. Insula, quam Φλᾶ Herodotus IV, 178
vocat, in lacu et prope ostium ejus sita erat. Ambitum
lacus, qui nunc est *Schiblah-el-Loudjah* (Schaw I. I.
p. 275) satis accurate a Scylace definiri videtur. Triton
fluvius est *El Hammah*, qui nunc tamen non amplius
ex ipso lacu egreditur; quod ex aggestis arenis, quæ
etiam insulam ostio adjacentem terræ junxisse debent,
probabili ratione explicant. Herodotus quoque qua-
tenus (IV, 178) ipsa loca describit, de lacu loquitur
quem festiva pompa Libyes circumeunt; ubi autem
veterem Jasonis fabulam refert, ibi etiam vagam fa-
bularum geographiam repræsentat atque ita loquitur,
quasi Tritonis lacus idem foret cum Syrti minore.
Quam sententiam psi etiam Scylaci Vossius obtru-
dere voluit. || — ἐς τὴν λίμνην] ἐς (sic) ἡ λίμνη

cod. Paris.; ἔχων ἡ λ. cod. Vatican. Totum hunc
locum inde a στόμα usque ad σταδίων χιλίων inter-
polatori vindicat Gailius, quia multo accuratior No-
ster præbeat quam Herodotus, quum tamen Scylax
Gailianus multo sit Herodoto antiquior. || — ὅταν]
ὁ τῆς cod.; em. Salmasius. || — ἔχων] ἐχ cod. Paris.;
ἔχων iterum cod. Vat. || — ἐστὶ φαίνουσα] vel
ἐστὶν ἀφανίζουσα legendum pro συνφανίζουσα codi-
cis. Clausen dedit συφανίζουσα, verbum h. l. ineptum;
Salmasius conj. ναυτὴν ὑποφανίζουσα. || — περι-
οικοῦσι] περιέπουσι codex. Vulgatum tuetur Gailius interpre-
tans: *Colunt eum lacum omnes Libyæ gentes*. Cujus-
modi sententiam tenor sequentium non admittit. | —
Αἰθῦες πάντες] λίθιοι πάντες codex, corrupte; scri-
bendum Αἰθῦες Γύζαντες vel Βύζαντες vel Ζύζαντες,
momentibus Gronovio et Clausenio. Apud Herodot. IV,
180 lacum accolunt Ausenses et Machlyes; Machlyen-
sium vero finitimos dicit Mazyes vel Maxyes et dein-
ceps Gyzantes (qui aliis Byzantes, Hecateo Zygantes
sunt); Libyes vero qui inde a Tritonide palude habi-
tent, non amplius esse nomades; Maxyes stabilibus
uti sedibus, comæ tonsura corporeque minio tincto in-
signes; neque Libyæ sed Asiaticæ stirpis; perhiberi
enim εἶναι τῶν ἐκ Τροίας ἀνδρῶν (e Palaestina advenas
dicit Procop. B. Vand. II, 10). Ad eandem stirpem
pertinuerunt Gyzantes, quos item minio corpora tinge-
re Herodotus narrat. Similiter vero Scylacem nostro
loco gentem memorare a Nasamonum, Garamantum,
aliarum nigrescentis coloris gentium stirpe diversam,
inde liquet quod ξανθοὺς esse dicit. Quemadmodum
in hisce regionibus Ζυγῆς et Βύζαντες juxta habitasse
narratur, sic Ζυγῆς et Βουζῆς (idem nomen est quod
Βύζαντες) ap. Ptolem. IV, 5 p. 299 habes in Cyrenaica,
ubi haud dubie fabula conjunxit eos cum Antenoridis
advenis Trojanis. || — ἄπαστοι] i. e. ejuni. An *gra-*
ciles ea voce dicere voluit? Haud credas. Vossius conj.
ἄπλαστοι, vere *pulcri*, minimeque *fucati*; Gailius πλα-
στοί, *fucati*; idem proposuit ἄχαστοι; Clausenius ἄρι-
στοι. Possis εὐπλαστοι, bene formati, vel ἄσπαστοι, mori-
bus amoenis; sed veri quidquam his insolitis inesse
dubito. Malim ξανθοὶ ἄπαντες καὶ καλλίστοι. || — ἐπέ-

ρωτάτη, καὶ βασκήματα παρ' αὐτοῖς ἐστὶ καὶ μέγιστα καὶ πλείστα· καὶ αὐτοὶ πλουσιώτατοι (καὶ κάλλιστοι). Μετὰ δὲ τὴν Σύρτιν ταύτην Νεάπολις ἐστὶ. Παράπλους δὲ ἀπὸ Ἀδρυμάχτας ἐπὶ Νέαν πόλιν ἡμέρας ἐστί. Μετὰ δὲ Νέαν πόλιν Ἑρμαία ἄκρα καὶ πόλις. Παράπλους ἀπὸ Νέας πόλεως εἰς Ἑρμαίαν ἡμέρας καὶ ἡμίσεως. Ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως ἐστὶν εἰς ἰσθμὸν στάδια ρπ' πεζῇ πρὸς τὴν ἐτέραν θάλασσαν τὴν πρὸς Καρχηδόναν. Ἔστι δὲ ἀκτὴ, δι' ἧς ἰσθμός ἐστι. Παράπλους ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν εἰς Καρχηδόναν ἡμῖσι ἡμέρας. Ἡ δὲ Καρχηδονίων χώρα ἐστὶν ἐν κόλπῳ.

III. ΚΑΡΧΗΔΩΝ. Μετὰ δὲ τὸν ἰσθμὸν Καρχηδὼν ἐστὶ, πόλις Φοινίκων καὶ λιμὴν. Παράπλους ἀπὸ Ἑρμαίας ἡμῖσι ἡμέρας εἰς Καρχηδόναν. Ἐπεισι δὲ νησία ἐν τῇ Ἑρμαίᾳ ἄκρα, Ποντία νῆσος καὶ Κόσυρος. Πλοῦς δὲ ἀπὸ Ἑρμαίας ἐπὶ Κόσυρον ἡμέρας. Ἀπὸ Ἑρμαίας ἄκρας πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα [μικρὸν ἀπὸ Ἑρμαίας] εἰς νῆσοι τρεῖς μικραὶ κατὰ τοῦτο, ὑπὸ Καρχηδονίων οἰκούμεναι· Μελίτη πόλις καὶ λιμὴν, Γαῦλος πόλις, Λαμπάδα· αὕτη πύργους ἔχει δύο ἢ τρεῖς. Ἀπὸ δὲ Κόσυρου ἐπὶ Λιλύβαιον ἀκρωτήριον Σικελίας πλοῦς ἡμέρας μῆξ. Μετὰ Καρχηδόναν Ἰτύκη πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ ἀπὸ Καρχηδόνος εἰς Ἰτύκην μῆξ ἡμέρας. Ἀπὸ Ἰτύκης Ἰππου ἄκρα [ἡ] Ἰππὼν πόλις, καὶ λίμνη ἐπ' αὐτῇ ἐστὶ,

sunt maximi et plurimi; incolae vero ditissimi (pulcher-
rimique). Post hanc Syrtin est Neapolis. Prætervec-
tio ab Adrymete ad Neapolim diei est. Post Neapolin
est Hermæum promontorium et urbs. Prætervectio a
Neapoliusque ad Hermæum est diei unius ac dimidiati.
A Neapoli per isthmum pedestri itinere stadia sunt 180
usque ad alterum mare quod Carthaginem alluit: est
enim litus ibi ad modum peninsulae in mare porrectum
cum isthmo. Prætervectio a flumine ex hoc loco ad
Carthaginem est diei dimidiati. Carthaginiensium
autem regio in sinu sita est.

III. CARTHAGO. Post isthmum est Carthago, urbs
Phœnicum cum portu. Prætervectio vero ab Her-
mæo usque ad Carthaginem est dimidiati diei. Ad
Hermæum promontorium sitæ sunt insulæ Pontia et
Cosyrus. Navigatio ab Hermæo usque ad Cosyrum
est diei. Ultra Hermæum promontorium versus so-
lem orientem tres jacent e regione hujus litoris insu-
lae parvæ, a Carthaginensibus habitatæ: Melite urbs
cum portu, Gaulus urbs, Lampadusa; in hac turres
duæ aut tres. A Cosyro autem ad Lilybæum promon-
torium Siciliæ, navigatio diei unius. Post Carthaginem
Utica urbs cum portu. Præternavigatio a Carthagine
ad Uticam diei unius. Post Uticam sequitur Hippuacra
sive Hippo urbs, et palus ei adsita est, insulæque in

κεινὰ] ὕπεκ. cod. || — καὶ κάλλιστοι] « Hoc de-
lendum est. » Vossius. || — Νεάπολις] hodie *Nabal*.
V. Strabo p. 834, Ptolem. IV, 3 p. 362; Itin. Ant.
p. 56. Ab Adrumeto distat 460 circiter stadiis sive
unius diei navigatione. Quare ἡμέρας ἐστὶ scripsi pro
ἡμερῶν οτ' cod. Paris., ἡμερῶν τ' cod. Vatic. || —
εἰς ἰσθμὸν] Dicendum erat διὰ ἰσθμοῦ. Inclusit verba
Gaillius. || — ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ], cuius mentio
in antec. excidit. Intelligi flumen Catedam (Ptol.
p. 262, 3) prope Tunetam exuentem censet Gaillius,
haud probabiliter; is potius fluvius esse debet qui ad
ipsum isthmum in mappis notatur; nomen ejus nescio.

§ III. Φοινίκων] Φοινίκων cod.; em. Gail. || —
ἡμῖσι ἡμέρας] Ab Hermæo Carthaginem circa 300
stadia sunt, in quæ satis quadrat dimidiati diei navi-
gatio. || — Ποντία νῆσος] Nomen insulæ aliunde
non notum. Slouthouerus pro ἄκρα, Ποντία scribi
voluit Δρακοντία. Probat Gaillius. At Δρακόντιος νῆσος,
quam Ptolemæus IV, 3 p. 271 memorat, e regione est
Hipponis urbis, ubi nunc sunt *Cani* insulæ. Hæc igitur
ad nos pertinere vix potest. Pontia Seylacis eadem esse
debet quæ aliis vocatur *Αἰγύριος* vel *Αἰγύριος* (Ptol.)
vel *Αἰγύριος* (Strabo p. 123, 277. 834; Plin. V, 7;
Liv. XXX, 24); nunc *Al-Djamur* vel *Zimbra*. || —
Κόσυρος] nunc *Pantellaria*. V. Movers I. l. p. 360.
|| — Μελίτη] De Phœnicum in *Malta* et *Gozo* insu-
lis coloniis vide amplissime exponentem Moversium
p. 352 sqq. || — Λαμπάδες] hod. *Lampeduses*. Alibi
ap. vett. non videtur memorari. Palmerii conjectura
fortasse leg. esse *Λαμπιδούσι* vel *Λαπαδούσι*, et πόρους
pro πύργους, facile caremus. || — Ἰτύκη] Nomen

Ἰτύκη significat *diversorium, statio nautarum, sec.*
Movers. p. 340. 512. Bocchartus (Chanaan I, 24
p. 517) nomen interpretatus erat *urbs vetus*, dum
Carthago sit *urbs nova*. Quod vel propterea rejicit
Moversius, quod sic Utica urbs, circa an. 1100 a. C. con-
dita, nonnisi post Carthaginem conditam nomen hoc
accepisse parum probabiliter censenda foret. || — ἀπὸ
Ἰτύκης Ἰππου ἄκρα [ἡ] Ἰππὼν πόλις] Sic
scripsi pro ἀπὸ Ἰτύκης εἰς Ἰππου ἄκραν Ἰππου πόλις,
quod codex præbet. Possis etiam εἰς Ἰππου ἄκραν [ἡ]
Ἰππου πόλιν [παράπλους ἡμέρας μῆξ, 300 fere stadio-
rum], licetque statuere distantie notam excidisse quum
e margine irrueret illud Ἰππου πόλις. Etenim Ἰππου
ἄκρα non notat promontorium, ut putari possit puta-
vitque Lapius, sed urbem, ut bene monet Mannertus
X, 2, p. 297, collato Diodoro XX, 55: ἐστρατοπέδουσαν
εἰς τὴν Ἰππου καλουμένην ἄκραν, ὠχυρομένην φυσικῶς
τῇ παρακειμένῃ λίμνῃ. Cf. id. c. 57. Apud Polyb. I, 82,
8: ἡ τῶν Ἰππακρίτων πόλις. Steph. Byz.: Ἰπποάκρα,
πόλις Λιβύης, ὁ πολίτης Ἰπποακρίτης. Appian. Pun.
c. 110: τὰ Ἰππάγρα. Quæ quidem nomina sunt græ-
cissantia nominis Phœnicii; hoc vero sec. Moversium
p. 511 erat Ἰππὸν ἄκρα, *Hippo acheret*, i. e. *altera
Hippo*, quo distinguebatur ab *Hippone Regia* Numi-
diæ, quæ priscis temporibus potentior fuerit urbs, quum
Zeugitana ab Agathocle demum aucta sit (v. Diodor.
I. l.). Alterum nomen idque mere græcum, quo nostra
Hippo (nunc *Bizerta* seu *Benizert*) distinguitur, Διάρ-
ρυτος est apud Ptolem. IV, 2 p. 261 et Plinium V, 3:
*Oppidum quod Hipponem dirutum vocant, Diarrhytum
a Græcis dictum propter aquarum irrigua*. Hoc deiu-

καὶ νῆσοι ἐν τῇ λίμνῃ, καὶ περὶ τὴν λίμνην πόλεις (ἐν ταῖς νήσοις) αἶδε· Ψέγας πόλις, καὶ ἀπαντίον αὐτῆς νῆσοι Ναξικάι πολλά· Πιθηκοῦσαι καὶ λιμὴν· κατ' ἐναντίον αὐτῶν καὶ νῆσοι καὶ πόλις ἐν τῇ νήσῳ Εὐβοία· Θάψα καὶ πόλις καὶ λιμὴν, Καύκακις πόλις καὶ λιμὴν, Σίδα πόλις, Ἰουλίου ἄκρα, πόλις καὶ λιμὴν, Ἐδδομος πόλις καὶ λιμὴν, Ἀκίον νῆσος, πόλις καὶ λιμὴν ἐπεσσι, Ψαμαθὸς νῆσος, πόλις καὶ λιμὴν· καὶ κόλπος. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ Βαρτάς νῆσος καὶ λιμὴν, Χάλικα πόλις ἐν τῷ ποταμῷ, Ἀρύλων πόλις, Μῆς πόλις καὶ λιμὴν, Σίγη πόλις ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πρὸ τοῦ ποταμοῦ νῆσος Ἄκρα, πόλις μεγάλη [καὶ] λιμὴν, Ἄκρος ἡ πόλις καὶ ὁ κόλπος ἐν αὐτῇ, ἔρημος νῆσος Δρίναυπα ὄνομα, Ἡράκλειος στήλη [ἡ] ἐν Λιθύῃ, ἄκρα Ἀβιλουκῇ [καὶ] πόλις ἐν ποταμῷ καὶ ἀντίον αὐτῆς τὰ Γάδειρα νῆσοι. Ἀπὸ Καρχηδόνας ταύτῃ ἐστὶν ἐρ' Ἡρακλείους στήλας τῷ καλλίστῳ πλοῦ παραπλοῦς ἡμερῶν ἑπτὰ καὶ νυκτῶν ἑπτὰ. ΓΑΔΕΙΡΑ. Εἰσι

ea, et urbes circa paludem sunt: Psegas urbs, et ex adverso ejus multae insulae Naxicae; tum Pithecusae cum portu; ex adverso earum sita est insula et in ea civitas Euboea; Thapsa urbs et portus, Caucacis urbs cum portu, Sida urbs, Iol promontorium, urbs et portus, Hebdomus urbs cum portu, Acium insula, in qua urbs et portus, Psamathus insula, urbs et portus; tum sinus. In hoc sinu Bartas est insula cum portu, Chalca urbs ad fluvium, Arylon urbs, Mes urbs cum portu, Sige urbs ad fluvium, cui obiacet insula Acra; urbs magna et portus (Acrus urbs vocatur et sinus juxta illam); deserta insula appellata Drinaupa, Herculea Columna, Libyae promontorium Abilyce et urbs ad fluvium et ex adverso urbis Gades insulae. A Carthagine hucusque ad Columnas Herculeas navigatione prosperrima praetervehuntur diebus et noctibus septem. GADES. Insulae hae Europae adjacent; earum altera urbem

de in Itin. Aut. p. 21 et Christianos scriptores abiit in *Hippo Zaritus* (V. Ruinart. *Histor. persecut. Vandal.* p. 219 sqq.). Ceterum Hippuacram jam Hecatæus memorasse videtur, siquidem recte, ut puto, locum Stephani refinxit Meinekius: Κόθος [ἡ Κυθώ], πόλις Ἰώνων ἐν Λιθύῃ Φοινίκων. Ἐκαταῖος περιηγεῖται αὐτῆς « καὶ λιμὴν Ἰππου (λιμὴν που νγο.) ἄκρα καὶ Κυθώ. Notandum denique alteram Hipponem regiam apud Diodorum item vocari Ἰππου ἄκραν, nec longe inde promontorium Ἰππου ἄκραν (*Ras el-Hamah, Cap de garde*) a Ptolemæo collocari. || — ἐν ταῖς νήσοις] Hæc uncis inclusi, ut inepta. Vulgo vertunt: *per paludem in insulis*. Mappæ meæ non nisi unam in lacu isto insulam notant. Scylax plures ad lacum urbes esse dicens nonnisi unam nominat. || — Ψέγας] aliunde non nota est. Vossius absurde conjecit Κόλλου μέγας, qui locus longissime hinc dissitus (V. Ptol. IV, 2, p. 261). || — Ναξικάι] Hæc si e regione Psecadis erant, in lacu Hipponitide collocandæ sunt. Nescio tamen an non potius indicentur insulae, quæ e regione Hipponis in mari erant, quæ *Canis* nunc vocantur, quarum una *Δρακόντιος* νῆσος est Ptolemæo. || — Πιθηκοῦσαι] Cf. Stephan.: Πιθήκων κόλπος, λιμὴν ἐν τῇ Λιθύῃ περὶ Καρχηδόνα. Τὸ θινικὸν Πιθηκολπίτης. Nostro loco non insulas Pithecussas, sed locum continentis vel vicos quosdam indicari et Stephanus suadet et inde colligit quod sequitur: κατ' ἐναντίον αὐτῶν καὶ νῆσοι. Hæc insula non alia esse potest nisi ea quæ apud Ptolem. Κάλυβις, in Itin. p. 514 *Galata*, hodie *Galite*, vocatur. E regione ejus sitæ Tabracæ (hod. *Tabarca*), prope quas silvæ simiarum plenæ memorantur ap. schol. Juvenal. 10, 194. Fortasse hanc ipsam urbem Græci Pithecussarum nomine appellabant. Aliæ Pithecussæ urbes tres in Libya interiore, ubi simiæ pro diis colebantur, in Agathoclis historia affert Diodorus XX, 58. || — Θάψα] Ad situm urbis constituendum facit Vibius Sequester De fluv., qui *Thapsum* fluvium juxta *Rusicadem* memorat; quod prorsus cadit in seriem locorum quam Periplus exhibet. *Rusicada* (Ptol. p. 261; Mela I, 7; Plin. V, 2; Itin. p. 5. 19. Tab. Peut.) portus

erat Cirtæ urbis. Ruinæ ejus prope hod. *Stora*. Hanc igitur urbem a fluvio præterlabente (*Oued Resas* vel *Zefsaf*) Thapsum vocavit Scylax. || — Καύκακις] Locus ignotus. Sequuntur post Rusicadam Κόλλου μέγας ἡ Κοίλλου, deinde *Tucca* ad Ampsagam fl. (Plin. V, 1). Vel hunc vel illum Noster intellexit; hunc malim. Vossius conj. scrib. Κάνουνας (Ptolem.; *Gunugi* ap. Plin. V, 2; *Gunugus* in Itin. p. 18). Hic vero locus quom ab Iol sive Casarea 12 mill. occidentem versus sit, intelligi omnino nequit. || — Σίδα] Haud dubie est *Syda* Tab. Peutingerianæ, ubi locus hic 65 mill. a *Sulda* vel *Saldis* occidentem versus distat. || — Ἰουλίου ἄκρα Leg. videtur Ἰὼλ ἄκρα; certe locum ad *Iol* (hod. *Cherchel*) seu *Cæsaream* situm indicari dubium non est. || — Ἐδδομος] Locus non notus; nomen suspectum. Quodsi Ἀκίον est hod. *Aschak*, uti verisimillimum est, Ἐδδομος urbs eo loco ponenda erit, quo Κόνουνας vel *Ginugus* vel *Gunugi* a Ptol. Itin. et Plinio collocantur, 22 mill post *Cæsaream*. || — Ἀκίον] *ile Aschak* ὡς Ψαμαθὸς, *ile Colombi* ὡς Βαρτάς, *ile Plane* ὡς LAPIEUS. || — Χάλικα] Cf. Steph. Byz. v. *Χάλκη*. Situs incertus. Eadem obscuritate premuntur *Arylon* et *Mes*. || — Σίγη] σίγ codex. V. Plin. V, 1; Mela I, 5; Strabo XVII p. 829; Ptolem. IV, 2 p. 253. Sita urbs ad fluvium cognominem, qui hodie vocatur *Taphna*. Supersunt ruinae. || — Ἄκρα] hod. insula *Rachgoun* vel *Harchgoun*. || — μεγάλῃ] *me apogr.* Vaticanum; compendium vocis μεγάλῃ in cod. Paris. scriba non assecutus est. Ceterum noli putari magnam istam urbem in minima ista insula fuisse. Sermo est de *Rusadir* urbe quæ proxime sequitur. Hoc nomen punicum græce est ἄκρα, ἄκρος. || — Δρίναυπα] Nomen aliunde non notum. Insula aut una est ex tribus illis quæ nunc dicuntur *Djafarin*, haud longe a Malvæ fl. ostiis; aut insula *Alboran*, quæ e regione *Rusadir* promontorii in alto jacet. Hoc probabilius. || — Ἡράκλειος] Ἡράκλειος codex; sed mox Ἡρακλείους tum iterum Ἡράκλειος Addidi ἡ et mox καὶ || — Ἀβιλουκῇ] *ἄβινουκῇ* cod.; em. Gronov. || — νῆσοι:] νῆσοι cod. || — Verba ἐρ' Ἡρ. στήλας inclusit Gai-

νῆσοι αὐται πρὸς τῇ Εὐρώπῃ· τούτων ἡ ἐτέρα πόλιν ἔχει· καὶ Ἡράκλειοι στήλαι κατὰ ταύτας, ἡ μὲν ἐν τῇ Λιβύῃ ταπεινῇ, ἡ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὑψηλῇ. Αὐται δὲ εἰσιν ἄκρα καταντικρὺ ἀλλήλων· διέχουσι δὲ αὐταὶ ἀπ' ἀλλήλων πλοῦν ἡμέρας. Παράπλους Λιβύης ἀπ' Αἰγύπτου τοῦ Κανονικοῦ στόματος μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν, τιθεμένου τοῦ λογιζομένου κατὰ ταῦτα, ὅπερ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ γέγραπται, κατὰ τοὺς κόλπους κύκλῳ περιπλέοντι ἡμερῶν οὗ. Ὅσα γέγραπται πόλιστα ἢ ἐμπορία ἐν τῇ Λιβύῃ, ἀπὸ τῆς Σύρτιδος τῆς παρ' Ἑσπερίδας μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἐν Λιβύῃ, πάντα ἐστὶ Καρχηδονίων.

112. Μετὰ δὲ Ἡρακλείους στήλας εἰς τὸ ἔξω πλέοντι, ἔχοντι τὴν Λιβύην ἐν ἀριστερᾷ, κόλπος ἐστὶ μέγας μέχρι Ἑρμαίας ἄκρας. Ἔστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα Ἑρμαία ἄκρα. Κατὰ δὲ μέσον τὸν κόλπον κεῖται Ποντίων τόπος καὶ πόλις. Περὶ δὲ τὴν πόλιν λίμνη κεῖται μεγάλη, ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ κεῖνται νῆσοι πολλαί. Περὶ δὲ τὴν λίμνην πέφυκε κλάμος καὶ κύπριος καὶ φλέως καὶ θρύον. Αἱ δὲ ὄρνιθες αἱ Με-

habet; e regione iis sitæ sunt Columnæ Herculeæ, illa quidem in Libya humilis, altera vero in Europa excelsa. Oppositi sibi invicem sunt hi vertexes, distantque inter se diei navigatione. Prætervectio Libyæ ab Ægypto inde ab ostio Canopico usque ad Herculeas Columnas, si computus instituat eodem modo quo supra in Asia et Europa scriptum est, sinus circumnaviganti est dierum septuaginta quattuor. Omnia vero oppida vel emporia quæ in Libya commemoravimus inde a Syrti quæ ad Hesperides, usque ad Libyæ Columnam Herculeam, Carthaginiensium sunt.

112. Post Herculeas Columnas in mare exterum navigantibus, Libyamque in sinistra habentibus, occurrit sinus magnus qui pertinet usque ad promontorium Hermæum; nam ibi quoque est promontorium Hermæum. Medio in sinu est Pontion locus et urbs. Urbi autem adjacet lacus magnus, insulæque in eo sunt complures. Circa lacum nascitur arundo, cyperus, stœbe et juncus. Meleagrides aves ibi sunt, quæ alibi, nisi

lius; sane vel hæc vel vox ταύτη abundant. Ceterum cf. § 1, ubi eadem. || — τὰ ὅτι ἄπερ ἐν Ἀ.] ταῦτα ἐν περσι-codex; em. Clausen. || — οὐδ' ὁδε' apogr. Vaticanum.

§ 112. In hoc capite duos fontes auctor noster temere miscuisse videtur. Usque ad Anatis fluvii mentionem enarratio bene habet; quæ vero deinceps memorantur Lixus urbs fluviusque, Crabis et Thymiatierium, ea ad ipsam illam oram pertinent quam modo auctor descripserat, ideoque aut omittenda aut in antec. suo loco inserenda fuissent. Deinde in ordinem rediens Soloentem memorat et Xionem fluvium, qui Lixus est Hannonis (*Drah.*). || — ἔστι γὰρ καὶ ἐν ταῦθα Ἑρμαία ἄκρα] De altero Hermæum prom. v. § 111; hocce eo est loco, ubi in Itin. Ant. p. 4 et 6 collocatur *Exploratio quæ Mercurii dicitur*. A Sala urbe fluvioque usque ad *Mercurium* sunt 16 mill. pass., sive 128 stadia. Unde patet Hermæum illud esse promontorium ad quod *Jethem* fluvius egreditur. || — Ποντίων] sic codex; *ποντίον* editt. Nomen aliunde non notum et haud dubie corruptum. Quodsi premis verba κατὰ μέσον τὸν κόλπον, locus ponendus foret ab borealem extremitatem Cephesiadis sive *Merdsa* paludis. Proclivis tamen suspicio sinum, in cujus medio Pontion collocatur, non esse totum illum tractum qui a Gaditano freto ad Hermæum promontorium est, sed eam ejus partem, quam Emporicum sinum veteres dicunt. Hoc si concesseris, Pontium ad meridiionalem paludis extremitatem fuisse putes eodem loco ubi est Thymiatierium Hannonis (quam urbem eo ipso nomine postea ex alio fonte Scylax memorat). Eandem urbem Mnaseas Sicyonem dixisse videtur. V. not. ad Hannon. p. 2. Mannertus X, 2 p. 470 Ποντίων suspicatur phœnicium nomen esse ejus urbis quam Θυματιέρων Græci vocarint. || — λίμνη μεγάλη] hodie *Merdjah* vel *Murjah*. Vid. Jakson, *An account of Marokko* p. 35; Movers. II, p. 538 ibique laudati. || — νῆσοι πολλὰ] Unam in mappis potari video. || — κύπριος καὶ φλόων καὶ θρύον] codex: κύπριος καὶ φλόων καὶ θρύον.

αἱ δὲ ὄρνιθες λιμελελιφίδες... ἄλλον δὲ οὐδαμῶς... ἐξαχέω-σιν; emend. Salmasius. De Cephisiade palude cf. Plinius XXXVII, 11: *Vivit adhuc Asarubas, qui tradidit juxta Atlanticum mare esse lacum Cephisiada, quem Mauri vocant Electrum. Hunc sole excalescens e limo dare electrum fluitans. Mnaseas Africæ locum Sicyonem appellat, et Crathin, amnem in Oceanum confluentem e lacu, in quo aves quas Meleagrides et Penelopus vocat: et vere ibi nasci (sc. electrum), ratione eadem qua supra dictum est de Electride lacu.* Nomen lacus Mnaseas non videtur apposuisse; quare Plinius cum diversum putat ab eo, cujus Asarubas meminit; eundem vero esse Cephisiadem et Meleagridum paludem e nostro Periplo colligitur. Meleagrides aves cum electro ibidem nascente probabiliter eadem fabula componebat, qua Sophocles (ap. Plinium l. l.) finxit in India electrum fieri e lacrymis Meleagridum avium Meleagrum deflentium. *Crathis* fluvius idem est quem Periplus auctor appellat *Crabin* et cum Thymiatierii mentione conjungit. Secundum Mnaseam e lacu profluit, sed quum ex hodierno lacu fluvius nullus in mare profluat, ille potius est intelligendus, qui paullo infra lacum in mare exit. Nomen ejus punicum *Subur* (*سبور* i. e. fluentum) est; idem nomen phœnicium Moversius agnoscit in *Sybari* Italiæ fluvio; Phœnices enim non in Sicilia modo sed in Italiæ quoque oris, quas postea Græci coloniis frequentarunt, consedis ex indicis nonnullis haud contemnendis colligit. Sybaris fluvius in *Crathin* influit; quod item nomen punicum esse probare Moversius II, p. 344 studet. Nam fluvium dici vocatum esse de Crathide caprario, qui (sec. Probum ad Virg. Georg. I, 20. *Ælian.* N. An. VI, 42) idem sit cum Satyro caprarum deo. Id vero Libycam cultus originem prodere, et *Crathin* ex libyco *iherr*, i. e. *caprum*, deducendum esse. Quod fortasse paullo longius petatum est. Nam recurrit Crathidis fluvii nomen in Achaia, et ab Achæis colonis idem nomen Italiæ fluvius tulisse fertur, et ab

λεαργίδες ἐνταῦθα εἰσιν, ἄλλου δὲ οὐδαμοῦ, ἂν μὴ ἐντεῦθεν ἐξελθῶσιν. Τῇ δὲ λίμνῃ ταύτῃ ὄνομα Κηφισίης, τῇ δὲ κόλπῳ Κώτης. Ἔστι δὲ Ἡρακλείων σπηλιὸν καὶ Ἑρμαίης ἄκρας ἐν τῷ μεταξὺ. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἑρμαίης ἄκρας ἔρματα τέταται μεγάλα, ἀπὸ δὲ τῆς Λιβύης ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οὗ ὑπερέχοντα τῆς θαλάττης· ἐπικλύζει δὲ ἐπ' αὐτὰ ἐνιχαλῇ. Τέταται δὲ τὸ ἔρμα ἐπὶ ἐτέραν ἄκραν τῆς Εὐρώπης τὸ καταντικρὺ τῇ δὲ ἄκρᾳ ταύτῃ ὄνομα Ἰερὸν ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἑρμαίης ἄκρας ποταμός ἐστιν Ἀνίδης· ἐξίησι δὲ οὗτος εἰς λίμνην μεγάλην. Μετὰ δὲ Ἀνίδην (εἰτά) ἐστὶν ἄλλος ποταμός μέγας Λίξος καὶ πόλις Φοινίκων Λίξος, καὶ ἐτέρα πόλις Λιβύων ἐστὶ πέραν τοῦ

hinc exportatae fuerint, nusquam reperiuntur. Pa-
ludi huic nomen Cephesis (*Cephisias*), sinui vero
Cotes : est autem in intermedio Columnarum Hercu-
lis et Hermæi promontorii. Ab hoc Hermæo promon-
torio magni extenduntur scopuli, inde a Libya Euro-
pam versus, non eminentes e fluctibus, nonnusquam
tamen ab iis verberati. Tenditur illa scopulorum tene-
ria ad aliud Europæ promontorium Hermæo adversum.
Vocatur autem id promontorium Sacrum. Post Her-
mæum promontorium fluvius est Anides. Egreditur
hic in lacum magnum. Post Aniden est alius
fluvius magnus Lixus et Phœnicum urbs Lixus
aliaque urbs Libyum ultra fluvium est, cum portu.

Achaico fluvio ad Africæ quoque fluvium translatum
esse coarguit sociata ei *Sicyon* urbs. Quodnam sub-
sit his Græcorum commentum non quaero. Fortasse
Africæ melcagrides aves, cultusque Melcagri ap. Si-
cyonios (apud quos hastam, qua aprum interfecerat,
heros consecravit, Pausan. II, 5, 8), nominumque qua-
dam puniceorum similitudo (v. not. sqq.) ansam de-
derit huiusmodi geographiam concinnandi. — Κώ-
της] Ptolemæo IV, 1 p. 249 Κώτης est hodiernum
Cap Spartel; item Straboni XVII, p. 825, nisi quod
is pluraliter dicit τὰς Κώτας. Nomen puniceum græce
vertit Mela I, 5 : *Caput atque exordium est promontorio-
rum quod Græci Ampelusiam, Afri aliter sed idem
significante vocabulo appellant.* « Puto Pœnos appel-
lasse קוֹתֵס, *Kotes*, i. e. τοῦ τραγῶντος, *vindemiantis.* »
ΒΟΧΑΡΥΤ. Cf. Movers. II, p. 529. Totum vero hunc
tractum Κώτης appellatum esse præter Nostrum nemo
tradit. Quamquam ad eum transferri id nomen apte
poterat; nam tota hæc regio vitium feracissima (Vitis
in numis Lixi urbis. V. Falbe et Lindberg *Announce
d'un ouvrage sur les médailles de l'ancienne Afrique*
p. 11, citante Moversio p. 828). Præterea *Coten* urbem
nescio an recte memorat Plinius V, 1 : *Promontorio-
rum Oceani extimum Ampelusiam vocatur a Græcis.
Oppida fuerit Lixia, Cotes ultra Hercules columnas.*
Strabo et Ptolemæus in hac ora sinum norunt Empo-
ricum. Ita enim Strabo XVII, p. 825 : Πρὸς νότον δὲ
τῇ Λίξῳ καὶ ταῖς Κώταις παράκειται κόλπος Ἐμπορικὸς
καλούμενος, ἔχων Φοινικικὰς κατοικίας. Atque nomen id
usque ad Hermæum promontorium pertinuisse inde
colligas, quod Ptolemæus p. 249 κόλπον Ἐμπορικὸν
post Subur demum fluvium memorat. Polybius apud
Plin. V, 1 post Lixum recenset *Saguti sinum*, nomine
utens phœnicio. Nam סַחַרְוּת, *sacharut*, est ἔμπορος;
litera *r* nominum phœniciorum ab Afriis sæpenumero
eliditur, docente Moversio II, p. 541, qui eandem vocem
sacharum vel libyce *sagaum* latere suspicatur in
Sicyone urbe Mnaseæ, de qua modo vidimus. —
ἔρματα Hesychius ait esse ὑράλους πέτρους ἢ τὸν πε-
τρώδη καὶ ἐπιρυματιζόμενον, ὥστε μὴ φλέπειν, τόπον τῆς
Βαλάρτης. Avienus Or. Mar. 322 : *Sacrum superbas
erigit cautes jagum. Locum vocavit Herma quondam
Græcia. Est Herma porro cespitum munitio, inter-
fluum quæ altrinsecus munit lacum. Alique rursus
Herculis dicunt viam. Stravisse quippe maria fortur*

*Hercules, Iter ut pateret facile captivo gregi.. Quod
Herma porro et Herculis dictum via; Amphipolis ur-
bis incolæ Euctemon ait, Non plus habere longitudi-
nis Modo quam porriguntur centum et octo millia
(864 stad.). Cf. Suidas v. ἔρματα; Mela I, 5; Plin.
III, 1; Diodor. IV, 18; Seneca Herc. fur. 237; Stra-
bo I, p. 52; Gosselin *Recherches*, etc. IV, p. 2; Ukert
Geogr. II, 1, p. 208. 251. — Ἀνιδῶς] sic codex;
editt ἀνιδος. In seqq. pro Ἀνιδῶς, εἰτα codex ἀνιδῶςτα.
Polybio ap. Plin. V, 1 appellatur *Anatis*. A freto
Gaditano ad Lixum esse dicit 112 mill., hinc ad Ana-
tin 205 mill., hinc ad Atlantem 485 millia pass. Hæc
summa mill. 802 sive stadiorum 6416 est oræ lon-
gitudō a freto usque ad desertum, ad quod extrema
Atlantis juga desinunt. Ex iisdem mensuris efficitur
Anatin fluvium esse hodiernum *Ommerbia* (ut recte mo-
nent Gosselinus I, p. 112 et Mannertus X, 2, p. 555)
paullo supra *Cap Blanc*. Fluvio nunc adjacet *Azamor*
urbs. Ptolemæus p. 249 fluvium vocat Ἀσάμην, Plin-
ius V, 1 ex scriptore Africano, *Asanam; Indigenæ
tradunt in ora ab Sala 150 mill. pass. flumen Asanam,
marino haustu, sed portu spectabili.* Quæ prorsus ca-
dunt in ostia *Ommerbia* fluvii. — Λίξος] Quæ
jam sequuntur de Lixo, Crabi et Thymiateria ex alio
fonte petita inepte præcedentibus assuuntur. Causa
erroris fortasse inde est repetenda, quod auctor
post Aniden fl. Lixi fluvii, qui ad desertum in mare
exit, mentionem reperit, eumque fluvium confundit
cum altero Lixo, qui non ita longe abest a freto Ga-
ditano. — Lixus urbs ad fluvium cognominem sita.
Nomen in numis scribitur לִיֶשׁ (Falbe et Lindberg,
Announce etc. p. 11), quod hebraice pronuntiandum
foret *Lechesch* (cf. urbis Canaaniticæ nomen לִיֶשׁ,
lachisch), a Phœnicibus vero pronuntiabatur *Liesch*,
uti Moversius docet II, p. 540. (Falsus igitur Bochar-
tus qui nomen a לִיֶשׁ, *lis*, i. e. leo, derivare voluit.)
Græce in numo occurrit ΑΙΞ. Apud scriptores habes
Λῖξ, Λῖξα, Λῖξας, Λῖξος, Λῖγῆ, Λῖγῆ. Frequentissima
forma est Λῖξος; Λῖξ præbet Ptolemæus, Λῖγῆ Artemi-
dorus ap. Strabon. XVII, p. 829 : Ἀρτεμιδώρος δ' Ἑρα-
τοσθένει μὲν ἀντιλέγει, διότι Λῖξον τινὰ φησὶν πόλιν περὶ
τὰ ἄκρα τῆς Μαυρουσίας τὰ ἐσπέρια ἀντὶ Λιγγός (Cf. id.
p. 825, ubi *Linx* et *Tingis* confunduntur). Steph.
Byz. : Λῖγῆ ποταμὸς Μαυριτανίας καὶ πόλις· τινὲς δὲ
Λῖξον γράφουσι. Idem : Λῖγῆ, πόλις Λιβύης πρὸς τοῦς*

ποταμοῦ καὶ λιμῆν. Μετὰ δὲ Λίξον Κράβις ποταμὸς καὶ λιμὴν καὶ πόλις Φοινίκων Θυμιατηρία ὄνομα. Ἀπὸ Θυμιατηρίας * εἰς Σολόεντα ἄκραν, ἣ ἀνέχει μάλιστα εἰς τὸν πόντον. Τῆς δὲ Λιθύης πᾶσα αὕτη ἡ χώρα ὀνομαστοτάτη καὶ ἱερωτάτη. Ἐπὶ δὲ τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς ἄκρας ἔπεστι βωμὸς μέγας, ποινῆς*, Ποσειδῶνος. Ἐν δὲ τῷ βωμῷ εἰσὶ γεγραμμένοι ἀνδριάντες, λέοντες, δελφίνες· Δαίδαλον δὲ φασὶ ποιῆσαι. Ἀπὸ δὲ Σολόεντος ἄκρας ποταμὸς ἐστίν, ὃ ὄνομα Ξῶν. Περὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν περιοικοῦσιν Αἰθίοπες ἱεροί. Κατὰ δὲ ταῦτα νῆσός ἐστιν, ἥ ὄνομα Κέρνη. Παράπλους δὲ ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν ἐπὶ Ἑρμαῖαν ἄκραν ἡμερῶν δύο. Ἀπὸ δὲ Ἑρμαίας ἄκρας εἰς Σολόεντα ἄκραν παράπλους ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ Σολόεντος εἰς Κέρνην παράπλους ἡμερῶν ἑπτὰ. Σύμπας δὲ ὁ παράπλους οὗτός ἐστι ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν εἰς Κέρνην νῆσον ἡμερῶν δώδεκα. Τῆς Κέρνης δὲ νήσου τὰ ἐπέκεινα οὐκέτι ἐστὶ πλωτὰ διὰ βραχύτερα θαλάττης καὶ πηλὸν καὶ ρῦκος. Ἔστι δὲ τὸ

Post Lixum Crabis fluvius cum portu, et urbs Phœnicum Thymiateria appellata. A Thymiateria *navigatio* ad Soloentem promontorium, quod plurimum in mare prominet. Libyæ autem hæc regio tota est celeberrima et sacerrima. In summitate vero promontorii est ara magna* Neptuno consecrata. In ara expressæ sunt virorum imagines et leones delphines; Dædali esse opus aiunt. Post Soloentem promontorium fluvius est, qui Xion (*Lixus*) vocatur. Hunc fluvium circumhabitant Æthiopes *hesperii*. Circa hæc est insula, cui Cerne nomen. Prætervectio a Columnis Herculeis ad Hermæum promontorium est dierum duorum. Ab Hermæo autem promontorio ad Soloentem promontorium prætervectio dierum trium. A Soloente ad Cernen prætervectio dierum septem. Universa autem prætervectio ab Herculeis columnis ad Cernen insulam est dierum duodecim. Quæ deinceps sunt ultra Cernen insulam, navigari non amplius possunt propter breviam maris et cœnum al-

Γαδεῖροις μετὰ τὴν Ἀτλαντὰ καὶ νῆσος Ἀτλαντος καὶ πόλις Λύγξ, ὡς Ἀρτεμιδωρος (Pravum Artem. exemplar Stephanus adhibuisse videtur). Idem Λίξ, πόλις Λιθύης, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν α' Λιβυκῶν, ἀπὸ Λίξου ποταμοῦ. Fluvium Λίξην appellavit Hecateus fr. 328; nunc Arabes vocant *Kos*, *Allos* et *Lukos*. Urbs ad utramque fluvii ripam sita erat; borealis pars in collibus juxta fluvium porrectis ædificata, etiam nunc ruinis spectabilis, vetus erat Phœnicum urbs; ab altera fluvii ripa Libyū vici erant, ut ex Scylace colligitur. Ceterum urbs non ad ostia fluvii exstructa erat, sed procul dubio navale ibi Lixitæ habebant, ubi nunc stat *Larache* cum portu hujus oræ optimo. Navale hoc et urbem duplicem in unum conjunxisse videtur Cornelius (ap. Plin. V, 1), qui *prævalidam hanc urbem majoremque Carthaginem magna divit.* V. Jakson *An Account of the emp. of Marokko* p. 35; Barth *Wanderungen*. I, p. 21 sqq.; Movers II, p. 539. || — Κράβις] Crathis Mnaseæ (v. supra); probabiliter idem qui *Subur* fluv., ad quem Thymiateria collocanda est. || — Θυμιατηρία] Θυμιατηρίας codex; em. Vossius, col-lato Stephano v. Θυμιατηρία. Apud Hannonem (ubi vide) est Θυμιατήριον. || — Σολόεντα] Σολόεσσαν h. l. codex, sed postea bis Σολόεντος. Ante verba εἰς Σ. excidisse videtur v. πλοῦς, non vero notatio distantiae, quum infra intervalla uno omnia loco apponantur. Licet etiam cum Gronovio scribere: ἀπὸ θ. ἐστὶ Σολόεις ἄκρα. || — βωμὸς] ἱερὸν dicitur in Hannonis Periplo, quod de ipsa ara percommode accipi potest, nihilque video cur fanum ab ara distinguatur. || — ποινῆς] μεγ. ποινῆς Ποσειδῶνος codex. Vocis corruptæ emendatio certa non suppetit. προνής conj. Salmasius, quod proxime abest. Gosselinus I, p. 103 vertit *Neptune Phénicien*, non improbane Leirionio (*Recherches sur Dieux* p. 167, laudante etiam Casseli cujusdam conjecturam Ποντοποσειδῶνος), in eamque sententiam Fabricius scri. φοινικίον Ποσ. Clausenius: Ποίνης, ara magna *Fœdicæ et Neptuni*. Movers. p. 552: Ζη-

νὸς Ποσειδῶνος. At codex arguit adjectivum in ῆς; an βωμὸς μεγαλοπρονής? || — ἀνδριάντες] Si genuina vox significare debet hominum figuras. ἑλέξαντες conj. Movers. Apud Fabricium legere est ἄνδρες, γυναικες. || — Δαίδαλον] E Dædali mentione Moversius colligit ἱερὸν istud perantiquum et ab Hannonis ara distinguendum esse, levidensi nixus argumento || — Ξῶν] sic codex; esse fluvium Λίξον Hannonis dubitari nequit; num ipsum hoc nomen reponendum sit, quaeritur. || — ἱεροί] ἐσπεῖροι conjecit Slothouwerius eleganter nec improbabiler, quum Hesperios hos Æthiopes vocari constet. || — Κέρνη] Κέρνης codex. Nulla ibi insula est. Verum usque ad desertum satis nota erat navigatio, ulteriora non posse navigari nautarum mercatorumque narratiunculis ferebatur, ultimam autem navigationem usque ad Cernen pertinere erat fama: ergo huc Cerne ponenda erat. || — ἡμερῶν δώδεκα] ἡ. δέκα δύο codex. Distantiarum notatio bene habet. || — οὐκέτι ἐστὶ πλωτὰ] « Hic jam communem geographorum morem imitatur Scylax, qui quum ad ea devenissent, quarum nullam haberent cognitionem, ut ignorancem suam hac in parte excusarent, nescio quæ non absurda fingeant loca æstu et frigore exusta, feris plena, vastis obsita montibus, insuper alga, cœno, variisque monstrorum generibus referta. Sic ap. Herodot. IV, 43 Sataspes apud regem Xerxem excusat se, quod ulterius non processerit navigando, quoniam navigium retineretur, nimirum alga aut cœno. Egrege de hac re Plutarchus Thes. init.: Ἐν ταῖς γεωγραφίαις... οἱ ἱστορικοὶ τὰ διατρέγοντα τὴν γνῶσιν ἀπὸ τῶν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῶν πυνάκων πιεζοῦντες, ἐνίοις παραγγέλλουσιν ὅτι τὰ ἐπέκεινα θῆνες ἄνδρες καὶ θηριώδεις ἢ πηλὸς αἰὼνῆς ἢ Σαυθικὸν κρύος ἢ πῦλχος πεπηγός. Tatianus Adv. Gr. p. 159. Οἱ μὲν οὖν τὰς γεωγραφίας ἐκπονήσαντες, μέχρις ἣν δυνατόν ἀνθρώπου, τῶν χωρίων τὴν ἀναγραφὴν ἐποιήσαντο· τὰ δ' ἐπέκεινα λέγειν οὐκ ἔχοντες διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς θεωρίας, ἀμυλώτεις ἡπίσαντο, καὶ ἡλασσωὶν τὴν μὲν πραγμασίαν, τὴν δὲ πηλώδη, τόπων δὲ

φῦκος τῆς δοχμῆς τὸ πλάτος καὶ ἄνωθεν δὲ, ὥστε κεντεῖν. Οἱ δὲ ἔμποροι εἰσι μὲν Φοίνικες· ἐπὶ δὲ ἀφίκωνται εἰς τὴν νῆσον τὴν Κέρνην, τοὺς μὲν γαυλοὺς καθορμίζουσιν, ἐν τῇ Κέρνῃ σκηνάς ποιησάμενοι αὐτοῖς· τὸν δὲ φόρτον ἐξελάμενοι αὐτοὶ διακομίζουσιν ἐν μικροῖς πλοίοις εἰς τὴν ἤπειρον. Εἰσὶ δὲ Αἰθίοπες πρὸς τὴν ἤπειρον. Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ Αἰθίοπες, πρὸς οὓς διατίθενται. Πωλοῦσι δὲ πρὸς δέρματα ἐλάφων καὶ λεόντων καὶ παρδάλων καὶ δέρματα ἐλεφάντων καὶ δόδοντας, καὶ τῶν ἡμέρων βοσκημάτων. Οἱ Αἰθίοπες χρῶνται κόσμῳ* στίκτοις, καὶ ἐκπώμασι τοῦ ἐλέφαντος φιάλαις· καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν χρῶνται κόσμῳ ψελίοις τοῦ ἐλέφαντος· χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἵππους ἐλεφαντίνῳ κόσμῳ. Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ Αἰθίοπες μέγιστοι ἀνθρώπων πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, μεῖζους ἢ τετραπῆχαις· εἰσὶ δὲ τινες αὐτῶν καὶ πενταπῆχαις· καὶ πωγωνοφόροι εἰσὶ καὶ κομηταί, καὶ κάλλιστοι πάντων ἀνθρώπων οὗτοί εἰσι. Καὶ βασιλεύει αὐτῶν οὗτος, ὃς ἂν ᾖ ἡ μέγιστος. Εἰσὶ καὶ ἱππηλάται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξοῦται, καὶ χρῶνται τοῖς βέλεσι πεπορακτωμένοις. Οἱ δὲ Φοίνικες ἔμποροι εἰσάγουσιν αὐτοῖς μύρον, λίθον Αἰγυπτίαν, ἄπρους ἐξαράκτους, κέραμον Ἀττικὸν καὶ γούς· τὰ γὰρ πλάσματα ἐστὶν ὦνια ἐν τοῖς Χουσί τῇ ἐορτῇ. Εἰσὶ δὲ οἱ Αἰθίοπες οὗτοι κρεοφάγοι, γαλακτοπόται, οἶνον δὲ ποιοῦσι πολλὸν ἀπὸ ἀμπέλων· τὸν δὲ καὶ αὐτὸν οἱ Φοίνικες

gamque. Est vero hæc alga palmi latitudine, et in acutum desinit, adeo ut pungat. Mercaturam ibi exercent Phœnices. Qui quum in Cernen insulam advenerint, gaulos suos sive naves onerarias in ancoris ibi sistunt, et in ipsa insula figunt sibi tentoria. Exemptas deinde e gaulis merces exiguis navigiis transvehunt in continentem. Accolunt eam Æthiopes, atqui hi sunt quibuscum negotiantur. Vendunt autem mutando sua pellibus cervorum, leonum, pardalium, pellibus dentibusque elephantum, et domesticorum pellibus pecorum. Æthiopes pro ornatu utuntur variegatis [pellibus], et phialis eburneis pro poculis; mulieres eorum ornatum gestant armilla eburnea; equos quoque ebore ornant. Sunt autem hi Æthiopes omnium hominum nobis cognitorum maximi, majores quam quadricubitales; nonnulli vero etiam quinque sunt cubitorum. Porro sunt barbati et comati omniumque hominum pulcerrimi. Regit ipsos is qui statura est maximus. Sunt etiam equites exercitati et jaculatores et sagittarii; jaculis utuntur contis adustis. Phœnices autem mercatores important iis unguentum, lapidem Ægyptium, ** figlina Attica et congios. (Fictilia illa vasa in Congiorum festo venalia sunt). Ceterum Æthiopes illi carne vescuntur, et lac potant; porro vinum e vitibus multum conficiunt quod ipsum quoque Phœnices inde exportant. Est iis etiam civitas

τῶν μὲν τὸ ἔμπυρον, τῶν δὲ τὸ ψυχρὸν καὶ διαπεπηγός. » Vossius. || — ἐστὶ δὲ τὸ φῦκος κτλ.] Cf. Theophrast. Hist. plant. IV, 7 : Γίνεται δὲ (τὸ φῦκος) ἐν μὲν τῇ ἔξω τῇ περὶ Ἡρακλείας στήλας θαυμαστόν τι τὸ μέγεθος, ὡς φασί, καὶ τὸ πλάτος μεῖζον ὡς παλαιστιαῖον. Cf. Heeren *Ideen* II, 1, p. 183. || — δοχμῆς] λοχμῆς cod.; em. editt.; τὸ πλάτος om. apogr. Vatican. || — Φοίνικες] Carthaginienses puta. || — ἐπὶ δὲ ἀφ. cod.; em. Huetius. || — γαυλοὺς] τεύδους cod.; em. Salmas. Cf. Steph. Thesaur. s. v. « Ce passage m'a fait conjecturer que l'île de *Gaulca*, que Di-cuil place sur la côte occidentale d'Afrique, est Cerne elle-même, à laquelle les Carthaginois donnèrent le nom d'île des *Faïsseaux*. Voyez mes Recherches sur Dieuil, p. 125-128. » LEROUXNIUS *Poem. géogr.* p. 229. || — σκηνάς ποιησ.] Igitur nulla ibi tunc erat colonia. || — εἰσὶ δὲ Αἰθίοπες κτλ.] Codex ita : εἰσὶ δὲ οὗτοι Αἰθίοπες πρὸς τὴν ἤπειρον· εἰσὶ δὲ οὗτοι δὲ (sic) Αἰθίοπες πρὸς οὓς : em. Fabricius. Vulgo editt : εἰσὶ δὲ οὗτοι Αἰθίοπες πρὸς οὓς. || — καὶ δόδοντας] x. δόδοντων cod.; em. Reinesius. μετ' δόδοντων Vossius, parum apte. In seqq. vox δέρματα facile subintelligitur. || — κόσμῳ στίκτοις] κοσμοστίκτοις sc. ἐσθήμασι conj. Salmasius; excidit potius δοράξ vel δέρμασι. Cf. Herod. VII, 71. Ceterum tota hæc narratio e variis centonibus male consuta. Sic hoc loco verbis ἡμέρων βοσκημάτων statim subjicienda erant : οἱ δὲ Φοίνικες ἔμποροι. || — μέγιστοι] μεστοὶ cod. || — πενταπῆχαις :] Cf. Plin. VI, 35, ubi Syrbotæ Æthiopes octonum cubitorum fuisse dicuntur. Solin. c. 30. Herodot.

III, 20 de Æthiopibus Ichthyophagis : λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων· νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοις χρῆσθαι αὐτοὺς φασί κεχωρισμένοις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν βασιλὴν τοιοῦτον· τὸν ἂν τῶν ἀσπῶν κρίνωσι μέγιστον τε εἶναι καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον ἀξιοῦσι βασιλεύειν. Id. c. 23 : στίχων δὲ εἶναι κρέα τε ἐρῶν, καὶ πόμα γάλα. Cf. III, 114. VII, 70. Eusth. ad Dion. 213. || — πεπορακτωμένοις] Herodot. VII, 71 : Αἰθῶες σκευὴν μὲν σκευτὴν ἦσαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι δὲ ἐπικαύοιτο χρωόμενοι. Cf. quæ de Libybus Balearidum narrat Strabo III, p. 168. || — μύρον] De unguentis Phœniciis v. Plin. XIII, 2; Athenæus XV, p. 688, Dioscorid. I, 63; deque alabastris unguentorum v. Lucian. Hætar. c. 14; Aristophan. Ran. 1125; Plinius XXXVI, 12 etc. || — λίθον Αἰγυπτίαν] λίθον Αἰγύπτιον voluit Falconer Diss. II in Hannon. p. 80; perperam. Succini genus intellexit Gaillius. Est potius vitrum ex hyalitis lapide conflatum atque confectæ ex eo ab Ægyptiis res ad mundum pertinentes (v. Strabo XVI, p. 758), λιθὸς ὑαλῆς πλεῖονα γένη (Peripl. m. Erythr. p. 4. 7 Huds.), uti ἀρτήματα λίθονα χρυτὰ εἰς τὰ ὄντα (Herod. II, 69). || — ἀπρους ἐξαράκτους] sic codex; quid lateat difficile dictu. Gaillius ἀπρους ἐξαράκτους, apros castratos; sed ἐξαράκτους tale quid significare non potest, nec quidquam huc facit vox ἐξαράκτους Apollonii Rh. IV, 477, quam conferri Gaillius vult. Mitto mirum istud mercis genus. Desideratur res vel supellex ad ornatum, quo gaudent ejusmodi populi, pertinens. Sic Cambyes ad Æthiopes Ichthyophagos dona misit

ἄγουσιν. Ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ πόλις μεγάλη, πρὸς ἣν οἱ Φοίνικες εἰσπλέουσιν οἱ ἔμποροι. Λέγουσι δὲ τινες τοῦτους τοὺς Αἰθίοπας παρήκειν συνεχῶς οἰκοῦντας ἐντεῦθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἶναι ταύτην [τὴν] θάλατταν συνεχῆ, ἀκτὴν δὲ εἶναι τὴν Λιβύην.

113. ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ

διὰ τῆς θαλάττης [ἀπὸ] τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπεικωῶς εὐθὺ κατ' ὁρθόν.

Ἀρχεται δὲ τὸ διάφραγμα ἀπὸ Εὐρίπου τοῦ κατὰ Χαλκίδα καὶ ἐστὶν ἐπὶ Γεραιστὸν στάδια [ψ' καὶ ν']. Ἀπὸ Γεραιστοῦ ἐπὶ Παιώνιον τῆς Ἀνδρου στάδια π'. Ἀπὸ [Παιωνίου] τῆς Ἀνδρου ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα στάδια σ'.

Τοῦ Αὐλῶνος διάπλους εἰς Τήνον στάδια ιβ'.

Αὐτῆς δὲ τῆς νήσου ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ κατὰ Ῥηναίαν στάδια ρν'.

Τοῦ δὲ διαπλου εἰς Ῥηναίαν στάδια μ'.

Αὐτῆς δὲ Ῥηναίας καὶ τοῦ διαπλου εἰς Μύκονον στάδια μ'.

Ἀπὸ δὲ Μυκόνου διάπλους ἐπὶ τοὺς Μελαντίους σκοπέλους προαριστιδίου μικρῶ ἐλάττων, σταδίων [ρ] μ'.

Ἀπὸ δὲ Μελαντίων σκοπέλων πλοῦς εἰς Ἰκαρον προαριστιδίου.

Αὐτῆς δὲ τῆς Ἰκάρου στάδια τ' ἐπὶ μῆκος.

Ἀπὸ δὲ Ἰκάρου πλοῦς εἰς Σάμον προαριστιδίου.

πορφόριον τε εἶμα καὶ χρύσειον στρεπτόν περιχυμένιον καὶ ψέλια καὶ μύρον ἀλάδαστρον καὶ φοινικηίου οἴνου κάδον. Tale quid nostro quoque loco fuerit. In mentem venit κρυστάλλους ἑξορύκτους, vitrum fossile, vel etiam ἄλλους (sc. λίθους) ἑξορύκτους (non χρυτοῦς, ut erat λιθία Αἴγυπτια), vel ἀλαδάστρους ἕξ Ἀραβίας etc. || — καὶ αὐτὸν [τὸν] καὶ αὐτοὶ cod. || — πῶλιν μεγάλην || Nescio an conferre liceat quæ de Μανὶ Ἀθιοπὺν oppido habet Plinius V, 8, et quæ Diodorus III, 53, 6 de Μενεῖ Ἀθιοπὺν Ichthyophagorum urbe in Amazonum insula narrat. || — οἶνον ποιοῦσι || Cf. mythologos, qui Bacchum in his regionibus natum dicunt ap. Diodor. III, 68.

§ 112. ἀπὸ] add. c conj. Gailii. || — εὐθὺ κατ' ὁρθόν] infra ὁρθόν κατ' εὐθὺ, quod h. l. reponi vult Vossius; καὶ εὐθὺ nescio cur scr. Fabricius. || — ψ' καὶ ν'] ζ' νοινῆ codex. 647 stadia exputat Lapius, quæ ad antiquum computum revocata forent 555. Scribi itaque possit ρ' καὶ ν'. Sed majorem numerum posuisse auctorem ex summa stadiorum 2370 colligitur. Fuisse itaque puto ψ καὶ ν', 750. || — Παϊώνιον] aliunde non notum; promontorium Geræsto obversum fuisse debet. || — σ τ α δ. π'] Consentit Plinius IV, 22 : abest (Andrus) a Geræsto X mill. pass. || — ἀπὸ τῆς Ἀνδρου] ἀντῆς τῆς Ἀνδρου conj. Gailius. Vel hoc sententia postulat, vel ἀπὸ [Παιωνίου] τῆς Ἀνδρου. || — τοῦ Αὐλῶνος] Αὐλῶνα dicit fretum inter Andrum Teuūque; sic etiam mare inter Cilician Rhodumque vocabatur. || — Τήνον] τεῖνον cod.; em. Salmasius. || — ιβ']

magna, ad quam Phœnicum mercatores navigant. Ceterum nonnulli perhibent Ἀθιοπὺν illos continuo abhinc tractu habitantes usque ad Ἀἴγυπτον pertinere, et mare hoc item esse continuum, Libyam vero figura referre peninsulam.

113. DIAPHRAGMA

per mare [ab] Europa in Asiam propemodum rectam ad lineam.

Incipit diaphragma ab Euripo qui ad Chalcidem est; hinc ad Geræstum stadia sunt [750].

A Geræsto ad Pæonium Andri stadia 80.

A [Pæonio] Andri ad Aulonem sive fretum stadia 280

Aulonis sive freti tractus in Tenum stadia 12.

Ipsius insulæ usque ad promontorium Rhenææ oppositum stadia 150.

Trajectus in Rhenæam stadia 40.

Ipsius Rhenææ et tractus in Myconum insulam stadia 40.

A Mycono tractus ad Melantios scopulos paullo minor antemeridiano, stadiorum [1]40.

A Melantiis scopulis navigatio in Icarum antemeridiana.

Ipsius Icarum stadia 300 secundum ins. longitudinem.

Ab Icaro in Samum navigatio antemeridiana.

8 stadia sive mille passus sec. Plinium IV, 22. || — κατὰ Ῥηναίαν] sic codex; x. Ῥηναίας scripsit Clausenius absque causa idonea. || — ρν'] 120 sec. Plinium l. l. : Tenos in XF millia pass. porrecta. Noster accuratior. Lapius exputat stadia 170, quæ forent 146 stadia ex computo græco. || — Ῥηναίας] Ῥηνέας h. l. codex. Idem deinde Μύκονον et Μυκίνου. || — Μελαντίους σκ.] Meminerunt eorum Strabo IV, p. 636, Stadiasm. § 253. 270, Apollonius Rhod. IV, 1707, ubi scholiasta petras illas perperam collocat ad Theram insulam. || — προαριστιδίου] προαριστιδίου codex; em. edit. || — ρ μ'] codex μ'. Inde ab orientali Myconi extremitate tot fere stadia absunt petræ Melantiæ; sed in computum referenda erat etiam ipsius Myconi insulæ longitudo, 100 fere stadiorum. Fortasse igitur excidisse putes : Αὐτῆς δὲ Μυκόνου στάδια ρ'. Sed commodius navigatio ab occidentali insulæ extremitate directo cursu in Melantia saxa dirigebatur. Atque infra majus etiam spatium computari videmus in πλοῦν προαριστιδίου, quæ fere tertia est diei pars. || — προαριστιδίου] προαριστιδίου codex. Ad Icarum sunt circa 190 stadia. || — σ τ α δ ι α τ'] Consentit Agathemerus p. 17. Contra Strabo p. 649 ambitum insule 300 stadiorum esse dicit, Pliniusque IV, 23 longitudinem refert 17 mill., sive 136 stadiorum. Vera est longitudo stadiorum circiter 214. || — ἀπὸ δὲ Ἰκάρου] ἀ. δ. Ἰκαρίου cod. || — προαριστιδίου] Ab Icaro sunt fere 110 stadia. || — σ τ α δ. σ'] Accurata mensura est ad 250 stadia; sed justo minor

Αὐτῆς δὲ Σάμου στάδια σ'.

Ἐκ Σάμου εἰς Μυκάλην τοῦ διάπλου στάδια ζ'. (ιζ?).

Τὸ πᾶν, ἐὰν ἐκ Σάμου πλεύσῃ πρὸ ἀρίστου, στάδια β' το', μὴ προσλογιζομένου τοῦ πλοῦ [τοῦ ἐκ Μυκάλης εἰς Σάμον].

Ipsius Sami stadia 200.

E Samo in Mycalen trajectus stadiorum 7 (17?)

In summa, si quis e Samo naviget *navigazione utens optima*, stadia sunt 2370, non adnumerata navigatione [*quae est a Mycale in Samum*].

113. Ἔτερον διάφραγμα ὀρθὸν κατ' εὐθύ.

[Ἀπὸ Μαλέας] ἕως Κυθήρων στάδια λ' (ρλ?).

Αὐτῶν δὲ Κυθήρων μῆκος στάδια ρ' (σ?).

Εἰς Αἰγίλιαν πλοῦς προαριστιδίου.

[Αὐτῆς Αἰγίλιας μῆκος στάδια ν'.

Ἀπ' Αἰγίλιας εἰς Κρήτην, πλοῦς προαριστιδίου]

Κρήτης αὐτῆς μῆκος στάδια β' (ρφ?).

Ἀπὸ Κρήτης εἰς Κάρχαθον στάδια ρ' (ρ?).

Αὐτῆς Καρχαθοῦ μῆκος στάδια ρ' (τ?).

Εἰς Ῥόδον ἀπὸ Καρχαθοῦ πλοῦς στάδια ρ' (τ?).

Αὐτῆς Ῥόδου μῆκος στάδια χ'.

Ἀπὸ Ῥόδου εἰς τὴν Ἀσίαν στάδια ρ'.

Ἔστι τοῦ διάπλου τὸ διάφραγμα στάδια ὀσ'.

113. Alterum diaphragma rectum.

[*A Malca*] ad Cythera stadia 30 (130?).

Cytherorum longitudo stadiorum 100 (200?)

Hinc ad Aegiliam navigatio antemeridiana.

[*Ipsius Aegiliae longitudo stadiorum 50.*

Ab Aegilia in Cretam navigatio antemeridiana.]

Ipsius Cretae longitudo stadiorum 2500.

A Creta in Carpathum stadia 100 (500?).

Ipsius Carpathi longitudo stadiorum 100 (300?).

A Carpatho in Rhodum navigatio stad. 100 (300?).

Ipsius Rhodi longitudo stadiorum 600.

A Rhodo in Asiam stadia 100.

Est trajectus hujus diaphragma stadiorum 4270.

114. ΜΕΓΕΘΗ ΝΗΣΩΝ.

Μαγίστη Σαρδῶ. Δευτέρα Σικελία. Τρίτη Κρήτη. Τετάρτη Κύπρος. Πέμπτη Εὐβοία. Ἑκτη Κύρνος. Ἑβδόμη Λέσθος. Ὀγδόη Ῥόδος. Ἐνάτη Χίος. Δεκάτη Σάμος. Ἐνδεκάτη Κόρκυρα. Δωδεκάτη Κάσος. Τρισκαίδεκάτη Κεφαλληνία. Τεσσαρεσκαίδεκάτη Νάξος. Πεντεκαίδεκάτη Κῶς. Ἑξκαίδεκάτη Ζάκυνθος. Ἑπτακαίδεκάτη Ἀθήναι. Ὀκτωκαίδεκάτη Αἴγινα. Ἐννακαίδεκάτη Ἰμβρος. Εἰκοστή Θάσος.

[ΣΚΥΛΑΚΟΣ ΚΑΡΥΑΝΔΕΩΣ
ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.]

114. MAGNITUDES INSULARUM.

Maxima Sardinia. Secunda Sicilia. Tertia Creta. Quarta Cyprus. Quinta Eubœa. Sexta Corsica. Septima Lesbos. Octava Rhodus. Nona Chius. Decima Samus. Undecima Coreyra Duodecima Casus. Decima tertia Cephallenia. Decima quarta Naxos. Decima quinta Cos. Decima sexta Zacynthus. Decima septima Lemnus. Duodevicesima Egina. Undevicesima Imbrus. Vicesima Thasus.

[SCYLACIS CARYANDENSIS
CIRCUMNAVIGATIO ORBIS HABITATI.]

insula est etiam ap. Strabonem et Agathemerum, quorum ille 600, hic 630 ambitum ejus esse dicit; vero propior Anonymus qui 800 stadia exputat. || — στάδια ζ'] scrib. videtur ιζ'; tot enim sunt. || — πρὸ ἀρίστου] Hæc corrupta esse puto, quia nihil video quid ad navigationis spatium tempusve faciat, sive quis ante sive post τὸν ἀρίστον enavigaverit. Scribendum est, ni fallor, πλεύσῃ πρὸ ἀρίστου vel πλοῦν ἀρίστον. Cf. § 110 τοῦ καλλίστου πλοῦ παράπλους. || — προσλογιζομένου] προσλογιζομένῳ cod.; em. Vossius. Quæ deinde uncis includuntur, supplavi. Stadia quæ deserte in antec. enumerantur, sunt 1992. Quæ desiderantur ad summam stad. 2370 conflaudam stadia 378, referenda sunt ad duos πλοῦς προαριστιδίου, quamquam illi ex accurata distantiarum mensura nonnisi 310 vel 320 stadia continent.

§ 113. Ἀπὸ Μαλέας] supplavi. || — λ'] Auctor scripserit ρλ'. Sequentes numeri adeo sunt corrupti, ut ludicrum foret refingendi cœnomen. || — Αἰγίλιαν] em. Dodwell.; Αἰγιναν codex. Inclusa supplavi.

§ 114. Ad hunc insularum laterculum Gaillio respicere videntur verba, quæ indiculus Periplus nostro

præmissus habet : καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐπὶ αἱ οἰκούμεναι, καθότι ἐκάστη κεῖται τῆς ἡπείρου. Itaque initio nonnisi septem insulas maximas recensitas fuisse, reliquas postea additas putat. At verba καθότι ἐκάστη κεῖται τῆς ἡπείρου nonnisi in eas insulas cadunt, de quibus in ipso Periplus sermo est. Quod attinet septem priores, quas tamquam maximas recensere veteres solebant, jam Alexis comicus Alexandri M. ætate catenus accuratiora habet, quod primum locum non Sardiniae, sed Siciliae tribuit. V. Constantin. Porphyri. De them. II, 10 (cf. schol. Platon. p. 392. Eustath. ad Dion. 580), ubi ex comico ordinem insularum apponit hunc : Sicilia. Sardinia. Corsica. Creta. Eubœa. Cyprus. Lesbos. Cf. Diodor. V, 17, 1, ubi series : Sicilia. Sardinia. Cyprus. Creta. Eubœa. Corsica. Lesbos. Timæus primum locum Sardiniae assignavit (ap. Strab. p. 654), in reliquis cum Diodoro consentiens, a Nostro autem eo differens, quod tertium locum Cypro, quartum demum Cretae assignat; denique post septem illas maximas proxime sequi ait majorem Balearidum (sicuti Aristot. Mirab. c. 89). Ceterum cf. de his Marcian. p. 9 et Agathem. p. 46.

[ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ,

ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ,

ΜΑΛΛΟΝ ΔΕ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΡΙΑ.]

(ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΠΟΛΕΩΝ ΣΚΩΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.)

Α'.

Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἔπεισιν * ἄστν· ὁδὸς δὲ
ἦδεῖα, γεωργουμένη πᾶσα, ἔχουσα [τι] τῇ ὀφει φιλάν-

[DICÆARCHI,

UT FERTUR,

POTIUS VERO

ATHENÆI

DESCRIPTIONIS GRÆCIÆ

FRAGMENTA TRIA.]

(ATHENÆI

IN URBS DICTERIA ET VIÆ ET PERIPLUS)

I.

Hinc versus Atheniensium properant [ἐπείγουσιν] ur-
bem; via amœna, culta tota, humanitatem præ se ferens.

Quæ sequuntur fragmenta vel potius excerpta tria, ex Græciæ descriptione aliqua, fortassis etiam c maioris ambitus opere geographico, petita sunt. Primum atque tertium exhibent codex Parisinus Suppl. N. 443 p. 114 sqq. ejusque apographum Vaticanum. In apographo Monacensi (fol. 52-57 V°) nonnisi primum habes, neque id integrum; nam desinit in verba ἀμα-
ξήλατος τῶν ἀγρῶν, deperditis reliquis. Fragmentum secundum atque tertii initium præbet codex Parisinus N. 571, fol. 43o et codex Gudianus, e quo primus edendum curavit in Hudsoni Geographis (tom. II, init.) Fabricius. Nomen auctoris titulusque operis nusquam adscribuntur. Etenim fragmentum secundum in cod. 571 excerptis Strabonianis ita subiungitur, ut ne minimò quidem signo ab iis distinguatur. In altero autem codice 443 reliqua fragmenta duo continuo tenore posita sunt inter duo Periegeseos iambicæ fragmenta, quorum prius recenset urbes Helladis inde ab Ambracia usque ad initium Peloponnesi, missa tamen Attica, de qua primum nostrum agit fragmentum prosaicum, adeo ut suppleat quodammodo quæ in poeticis desiderantur. Atque hæc ipsa causa fuisse videri possit ordinis rerum quem codex 443 exhibet. — Vindicari fragmenta solent *Dicæarcho Messenio*. Nimirum quum Periegesei iambicæ subscriptus titulus sit: Δικαί-
αρχου ἀναρχετῇ Ἑλλάδος, isti autem iambi ad Dicæarchum Aristotelium pertinere nequeant, sed Dionysii cujusdam factus sint: nomen Dicæarchi ad prosam orationem poeticis insertam transferendum esse censuerunt. Opinio hæc quantumvis ob facilitatem probabilis esse videatur, justo tamen pondere, si singula momenta trutinaveris, caret. Missis quæ huc pertinent chronologicis et historicis (V Prolegomena), in ipsius

codicis 443 indicio quodam subsistam. Etenim excerpta nostri scriptoris in antiquioribus libris pleniora exstis-
sisse, nec temere mixta alienis fuisse tum per se consentaneum est, tum inde colligitur quod in codice 443 p. 106 (sicut in apogr. Vatic. fol. 236 rect.) exstat titulus: Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοὶ καὶ περιπλοῦς, nihil vero vel præcedit vel subsequitur quod referri ad eum possit; nam præcedit Scylacis Periplus, sequuntur Stathmi Parthici Isidori Characeni. Quare indicari Athenæi cujusdam opus cujus titulum librarius corrupte adscripserit, ipsum vero opus ejusve fragmenta omiserit, censuit Letronnius (*Poem. géogr.* p. 265). Vana etiam sunt quæ ipse tentavi in Fr. Hist. t. II, p. 232. Dubitari enim nequit quin titulus pertineat ad ipsa Nostri excerpta, quæ olim ante Isidori Stathmos legebantur (sicuti in codice 571 excerpta Strabonis et Nostri iisdem Isidori Stathmis subiunguntur), in cod. 443 autem vel casu vel consilio male transposita sunt. Ceterum facile intelligitur non genuinam operis exhiberi inscriptionem, sed indiculum talem qualem ex argumento excerptorum librarius quidam collegerat. Primum igitur notavit πόλεων σκώμματα, urbium cavillationes, sive dicteria quibus vitia singularum urbium exagitantur. Magnopere scilicet in ea re Noster sibi placet; nullam fere urbem memorat, quin cives ejus sale suo perfri-
cet, Oropiis ἀτρυγέες εἶεν, εὐθύνον Tanagraeis, ἐλδο-
νείαν Thespiensibus, πλεονεξίαν Anthedoniis, ἀλαζονείαν Plataeensibus, aliis exprobrans alia. Sequitur in titulo: καὶ ὁδοί. Nec mirum ad hoc animadvertisse librarium; nullum enim novi auctorem, qui tanto studio de via-
rum longitudine, declivitate, securitate periculisve, umbra, diverticulis, ceterisque quæ huc faciunt, expo-

θρωπον. Ἡ δὲ πόλις ξηρὰ πᾶσα, οὐκ εὐδὸρος, κακῶς ἐρρουστομημένη διὰ τὴν ἀρχαότητα. Αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκῶν εὐτελεῖς, ὀλίγα δὲ χρήσιμα. Ἀπιστῆθι δ' ἂν ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὐτὴ ἔστιν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ δὲ πιστεύσειεν ἄν τις. Ὡδῶν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένη κάλλιστον· θέατρον ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν· Ἀθηνᾶς ἱερὸν πολυτελές, ἀπόψιον, ἄξιον θεᾶς, δ' καλούμενος Παρθενών, ὑπερκαίμενον τοῦ θεάτρου· μεγάλην κατὰ πλῆξιν ποιῇ τοῖς θεωροῦσιν· Ὀλύμπιον, ἡμιτελές μὲν, κατὰ πλῆξιν δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραπὴν, γενόμενον δ' ἂν βέλτιστον, εἴπερ συνετέλεσθ' ἡ γυμνάσια τρία, Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες, πάντα κατὰ δένδρα τε καὶ τοῖς ἐδάφεσι ποώδη, χόρτοι παντοθαλεῖς φιλοσόφων παντοδαπῶν, ψυχῆς ἀπάται καὶ ἀναπαύσεις· σχολαὶ πολλαὶ, θεαὶ συνεχεῖς.

2. Τὰ γινόμενα ἐκ τῆς γῆς πάντα ἀτίμητα καὶ πρῶτα τῇ γένεσι, μικρῶ δὲ σπανιώτερα. ** Ἄλλ' ἡ τῶν ξένων ἐκάστοις συνοικισμένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος διακριθεῖς περισπῶσα τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ ἀρέσκον λήθην τῆς δουλείας ἐργάζεται. * Ἔστι δὲ ταῖς μὲν

Ipsa urbs tota sicca, neque aquis bene instructa, neque recte item in plateas secta oī vetustate. Domuum pleræque viles, paucae commodae. Primo statim aspectu plane dubitarent peregrini, an hæc esset illa celebrata Atheniensium urbs: mox tamen facile aliquis credat. Odeum ibi omnium in orbe terrarum facile pulcherrimum; theatrum memorabile mirandæque magnitudinis; Minervæ fanum sumptuosum, e longinquo conspicuum deaque dignissimum, quod Parthenon vocant, theatro superjacens, intuentes in magnam rapiens admirationem; Olympium, semiperefectum illud quidem, sed structuræ delineatione stuporem incutiens, futurum vero præstantissimum, si perfectum fuisset, gymnasia tria, Academia, Lyceum, Cynosarges, omnia arboribus et solo gramineo decorata, horti virentes variorum philosophorum, animi delectationes recreationesque; feriae plurimæ; spectacula frequentia.

2. Fructus terræ inestimabiles, magnamque habent suavitatem, paullo tamen rariores sunt. ** Verum peregrinorum animis oblivionem servitutis affert studium atque opera quam in rebus, quæ desideriis uniuscujusque sunt accommodatæ et consentaneæ, ponunt.

suerit. Quod deinde additur: καὶ περίπλους, id sane in servata nobis fragmenta non quadrat; sed quadrabat fortasse in alia; nisi mavis mecum statuere περίπλους confusionem passim obvia scriptum esse pro περιήγησις. De Athenæo quodam, qui nostræ periegesis auctor esse possit, aliunde non constat, quantum sciam. Ut statuamus nomen auctoris excidisse, nec nisi patriæ mentionem voci Ἀθηναίου inesse, causam idoneam non video. Nam etiamsi ex Athenarum laude eximia atque eo quod carpit auctor qui inter Bæotos se quasi Athenienses gerant, auctorem suspiceris Atheniensem fuisse, quidnam impedit quin fuerit Ἀθηναῖος ὁ Ἀθηναῖος?

§ 1. ἐπεισιν] corrupte. Ut quam minime ab acceptis literis recederem, verti quasi in græcis esset ἐπει[γού]σιν, quod a vivida Nostri oratione non videbatur abhorre. In Fragm. Hist. t. II, p. 254 conjeci ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἄστρ' Ἐλευσινίαν ἐστὶν ὁδόν, ἡδεῖα κτλ., quod etiam nunc non displicet. ἐπὶ αὖτε conj. Gailius, male. εἰσὶν vel ἐστὶν ἄστρ' στάδιον ad similitudinem aliorum hujus fragmenti locorum conjecit Stephanus, probante Osanno, nisi quod parum apte omitti vult vocem ἄστρ'. Ceterum non ubique stadiorum numerum excerptor notat (v. gr. § 6), neque usquam in indicandis stadiis utitur verbo ἐστὶν, neque denique probabile tritissimam vocem hunc in modum esse corruptam. || — τῇ] addidi e conj. Stephani. || — ἀπιστῆθις] ἀπιστῆθις codex; em. Stephanus. || — εἰ αὖτε] Maluerunt nonnulli εἰ αὖτε; malim et ipse. || — πολὺ δὲ] δὲ deest in Vatican. || — Ὡδῶν] Ὡδε (non Ὡδε)] ἦν cod.; em. Hemsterhusius ap. Wesse-ling. Probabil. p. 335 et Boissonade ad Holsten. Epp. Ad div. p. 14. Ratio qua monumentorum recensio introducitur aperte excerptoris est. || — μέγα] μετὰ cod.; em. Stephan. || — ἀπόψιον] Dübner; ἀποπτον

Gronov.; ἀπόδιον codex. || — θεᾶς] θεᾶς codex. || — ὑπερκαίμενον] fort. auctor scripsit ὑπερκαίμενος || — τὴν ὑπογραπὴν] εἰς τὴν conj. Stephanus; κατὰ πλῆξιν κτλ. (κατὰ πλῆξιν μόνον s. κατὰ πλῆξιν Salmas.) δ' ἔχ. τὴν τ. ο. ὁ. Casaubonus; κατὰ πλῆξιν δ' ἔχον ἰδόντι τὴν etc., Jacobs. in Bœttigeri Amalth. Careri his omnibus posse, præsertim in excerpto nostro, monet Osannus. || — Κυνόσαργες] κυνὸς ἄργος cod. || — χόρτοι παντοθαλεῖς] ἐορταὶ παντοδαπαὶ codex; at inepta h. l. mentio festorum philosophorum, etiamsi fuisse putaveris. Quod sentiens Casaubonus verba transponi voluit hunc in modum: ἐορταὶ παντοδαπαὶ, ψυχῆς ἀναπαύσεις, φιλοσόφων παντοδαπῶν σχολαὶ πολλαὶ, θεαὶ συνεχεῖς. At tamen philosophorum mentio vix separanda erat ab commemoratione Academiae, Lycei, Cynosargis. Verba ψυχῆς ἀπ. καὶ ἀν. Holstenius transponi voluit post θεᾶς, ubi sane aptiora forent. || — ἀναπαύσεις] Marx.; ἀναπαύσεις h. l. codex, sed mox ἀναπαύσεις.

§ 2. Plura ab excerptore ommissa esse post v. σπανιώτερα patet. Quid supplendum sit dictu difficile, quum ne hoc quidem constet, quænam intelligenda sit δουλεία. Num Atheniensium Macedonico arbitrio subiectorum, sicuti de Chalcidensium servitute loquitur § 3o? an servilis inquilinorum conditio? || — ξένων] ξενῶν codex. || — συνοικισμένη] συνοικισμένη codex; em. Vulcanius et Holstenius; distinctior etiam oratio foret, si cum Boissonadio legeris συνοικισμένην καὶ ταῖς ἐπ. κτλ. Marxius conjecit συνοικισμέναις, opinans ἐπιθυμίας συνοικισμένας esse cupiditates quibus aliquis obnoxius sit. Cui interpretationi refragatur forma verbi media. Ceterum locum nostrum jam bene sanum esse minime credo. Nescio an huc retrahenda sint verba ἡ πόλις, quæ mox loco leguntur inepto, adeo ut leg. sit: ἀλλ' ἡ πόλις τῶν ξένων ἐκάστοις συνοικισμένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος (εὐάρμοστος cod.)

θείαις (ἡ πόλις) καὶ σχολαῖς τοῖς δημότικοις ἀνεπαίσθητος [δ] λιμὸς, λήθην ἐμποιοῦσαις τῆς τῶν σίτων προσφορᾶς· ἐφόδια δὲ ἔχουσιν οὐδεμία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν... Καὶ ἑτέρα δὲ ἡ πόλις ἡδέα ἔχει καὶ πολλά. Καὶ γὰρ αἱ σύγγενος αὐτῆς πόλεις προάστεια τῶν Ἀθηναίων εἰσίν....

3. Ἀγαθοὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν παντὶ τεχνίτῃ περιποιῆσαι δόξαν μεγάλην, ἐπὶ τοῖς εὖ τετεχνημένοις ἐκβάλλοντες τὰς εὐμερίας, [ὥς] θαυμαστὸν τὴν πόλιν λιθίνων ζώων [εἶναι] διδασκαλεῖον.

4. Τῶν δ' ἐνοικοῦντων οἱ μὲν αὐτῶν Ἀττικοί, οἱ δ' Ἀθηναῖοι. Οἱ μὲν Ἀττικοὶ περιέρχονται ταῖς λαλιαῖς, ὑπουργοῦσι, συκοφαντῶδεις, παρατηρεῖται τῶν ξενικῶν βίων· οἱ δ' Ἀθηναῖοι μεγαλόψυχοι, ἀπλοὶ τοῖς τρόποις, φιλικὰς γνήσιοι φύλακες. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν τῇ πόλει λογογράφοι, σείοντες τοὺς παρεπιδημοῦντας καὶ εὐπόρους τῶν ξένων· οὓς ὅταν δ' ὁ δῆμος λάβῃ, σκληραῖς περιβάλλει ζημίαις. Οἱ δὲ εἰλικρινεῖς Ἀθηναῖοι δριμύεις τῶν τεχνῶν ἀκροαταὶ καὶ θεαταὶ συνεχεῖς. (δ) Τὸ καθόλου δ' ὅσον αἱ λοιπαὶ πόλεις πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ βίου διόρθωσιν τῶν ἀγρῶν διαφέρουσι, τοσοῦτον τῶν λοιπῶν πόλεων ἡ τῶν Ἀθηναίων παραλλάττει. Φυλακτέον δ' ὥς ἐνὶ μάλιστα τὰς ἐταίρας, μὴ λάθῃ τις ἡδέως ἀπολόμενος. Ὁ στίχος Λυσίπου·

Εἰ μὴ θεάσαι τὰς Ἀθήνας, στέλεχος εἶ·
εἰ δὲ θεάσαι, μὴ τεθήρυσσαι δ', ὄνος·
εἰ δ' εὐαρεστῶν ἀποτρέχεις, κανθῆλιος.

Plebacula autem spectaculis et otiosis confabulationibus adeo occupatur, ut famem non sentiat cibi quæ obliviscatur: iis vero qui opibus instructi sunt, nulla est urbs quæ tot tantasque suppediet amœnitates... (*Sequebantur exempla.*) Sed etiam alia quamplurima urbs habet jucunda; etenim oppida vicina tamquam suburbia Athenarum sunt...

3. Ceterum Athenienses aptissimi sunt ad magnam cuique artifici conciliandam famam, quippe qui si quæ artium opera iis probentur, laudem artificis prodigo ore proclamant efferantque. *Quo fit, ut urbs admirabile personarum lapidearum sit gymnasium.*

4. Ex incolis alii sunt Attici, alii Athenienses. Attici quidem curiose loquaces, subdoli, sycophantæ, exploratores vitæ peregrinorum; Athenienses vero magnanimi, simplices moribus, amicitiaæ sinceri cultores. Quidam autem rabulæ per urbem discurrent, vexantes peregrinos qui ditiores in urbe adsunt. Quos simulac populusprehendit, gravi multa opprimit. Sed puri puti Athenienses acres artium sunt auditores et spectatores frequentissimi. (5) Ut summatim loquar, quantum ceteræ urbes in iis quæ ad voluptatem et vitæ emendationem pertinent, agris præstant, tantum discriminis est inter Atheniensem urbem et reliquas. Verum summa in vitandis meretricibus adhibenda est diligentia, ne quis per imprudentiam malo suavi pereat. Ita de Athenis Lysippus:

Tu truncus es, si non Athenas videris;
si visæ Athenæ non inescant, asinus es;
si non grave has relinquere, es cantherius.

διατριβῇ, ἡ περιτπῶσα κτλ. || — ἡ πόλις] Hæc ab hoc loco aliena, ideoque ejicienda esse monuit Marxius. Jacobsius (ad Achill. Tat. p. 756) conjecit: θείαις καὶ πομπαῖς καὶ σχ. || — ἐμποιοῦσαις] ἐμποιοῦσα codex; em. Marxius. || — ἐφόδια κτλ.] Jacobs l. l. p. 447 proponit: ἐφόδια δὲ ἔχει ὅσα οὐδεμία τις ἄλλη πρὸς ἡδονήν. Marxius tentavit: καὶ ἑτέρα τις πόλις ἡδέα ἔχει καὶ πολλά· ἐφόδια δ' ἔχουσιν οὐδεμία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν. Frustra, puto.

§ 3. Ἀγαθοὶ] ἀγαθὴ cod. || — εὖ τετεχνημένοις] εὐτεχνημένοις codex. In Fragn. hist. proposueram ἐπὶ τοῖς ἐν τέχνῃ αἰνούμενοις. Plerique vulgatam interpretati sunt *obvitiis quibusque*, id quod græce dicendum erat τοῖς ἐντυγχάνουσι. Potuissent illi legere: τοῖς ἐντυγχάνουσιν εὐμενῶς vel εὐμενεῖς ἐκβάλλοντες κτλ., sed ipsa hæc sententia, quæ a vero abhorreat, admitti nequit. Im. Bekker. ap. Buttmannum conjecit ἐπτυγχάνουμένοις, i. e. τοῖς κατορθοῦμένοις πράγμασι. Similiter Marxius: εὐτυγχάνουμένοις, *operibus bene elaboratis*. At jure dubites an de artis operibus loquens aliquis ea voce usus fuerit. || — ἐκβάλλοντες] ἐκβάλλοντες cod. || — ὥς τε θαυμαστὸν κτλ.] Codex ita: . τὰς εὐμερίας· θαυμαστὸν πλινθίνων ζώων ἄντων διδασκαλεῖον. Abrupta hæc et corrupta quomodo sint antecedentibus jungenda non latet. Dixit auctor isto artium amore et in artifices benevolentia effici, ut urbs status referta sit. Ex πλινθίνων elicui πόλιν λιθίνων; nam figulinæ statuæ, si forte erant, tamen præ ceteris memorari non poterant; contra vero λιθινὰ ζῶα haud raro statuæ appellantur. Deinde supplervi ὥς et εἶναι. Fieri

etiam potest ut vox εἶναι lateat in ἀνῶν, quod in codicibus esse solet vocis ἀνθρώπων compendium. Sin minus, ἀνθρώπων glossa est vocem ζώων explicans.

§ 4. οἱ μὲν αὐτῶν Ἀττικοί, οἱ δ' Ἀθηναῖοι] Distinctio hæc ludentis est et facetias venantis auctoris, sicuti jocans Plato (De legg. I, p. 626) ait: Ὡς ξένας Ἀθηναῖς· οὐ γὰρ σε Ἀττικὸν ἐθέλομεν· ἀν' προσαγορεύειν· δοκεῖς γὰρ μοι τῆς θεοῦ ἐπωνυμίας ἄξιος εἶναι· μάλλον ἐπονομάζεσθαι. Cum quibus confer quæ Eustathius ad Il. α, p. 84 e Megaclide (Fr. Hist. IV, p. 443) tradit, scilicet μὴ λέγεσθαι Ἀθηναῖας τὰς Ἀττικὰς, ἵνα μὴ τὴν ἀγαμὸν αἱ γαμοῦμεναι τῇ προσγορίᾳ κατασχύνουσιν· ὅτε δὲ ἤρξαντο αἱ ἀσται ἥτοι Ἀττικαὶ γυναῖκες Ἀθηναῖαι λέγεσθαι, τότε δὲ ἐπενοήθη καὶ τὸ τὴν θεὸν μηχανεῖ Ἀθηναίην καλεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ συναίρεσιν Ἀθηναῖν. Noster Ἀθηναίους vocat, quos paullo post dicit εἰλικρινεῖς Ἀθηναίους, vel quos alii χρηστῶν nomine a reliqua multitudine distinguunt. Ceterum de tota hac Athenarum Atheniensiumque descriptione præ ceteris adeas velim C. Hermannum *Lehrb. d. gr. Antiquitäten*, tom. III, p. 29 sqq. || — ἀκροαταὶ καὶ θεαταὶ συνεχεῖς.] ἀκροαταὶ διὰ τὰς συνεχεῖς codex. Cum eo quod scripsi, cf. § 1 extr. θέαι συνεχεῖς. Casaubonus post συνεχεῖς excidisse putavit θέας vel στοάς. Fabricius ἐορτάς, Marxius τέχνας supplēvit. Jacobsius ad Achill. Tat. p. 593 proposuit: δριμύεις τῶν τεχνῶν ἐρασταὶ διὰ τὰς συνεχεῖς ἀκροάσεις.

§ 5. εἰ μὴ] ἑτέρας cod.; em. edit. || — εἰ μὴ] εἰμὲ cod.; em. edit. || — κανθῆλιος] σκανθῆλιος cod.; em. edit. — Sequentes versus novem ab ante-

Αὐτὴ πόλις ἔσθ' Ἑλληνὶς ἡ βόδοις ἴσθιν
 εὐωρίαν ἔχουσα χάμ' ἀγρίαν.
 Τὰ γὰρ ἀλίεια τὰ μεγάλ' εἰς σχολὴν ἄγει,
 τὸ δ' ἀλικὸν ἔτος με μακίναςθαι ποιεῖ.
 Ὅταν δὲ τὴν λευκὴν τις αὐτῶν πρῶτος
 ἀλικὸν εἶναι στέφανον εἴπῃ, πνίγομαι
 οὕτως ἐπ' αὐτοῖς, ὥστε μᾶλλον ἂν θείειν
 ἀποκαρτερεῖν, ἢ ταῦτ' ἀκούων καρτερεῖν.
 Τοιοῦτο τῶν ξένων τι καταχεῖται σκότος.

6. Ἐντεῦθεν εἰς Ὀρωπῶν δι' Ἀφιδνῶν καὶ τοῦ Ἀμ-
 φιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸν ἐλευθέροι βαδίζοντι σχεδὸν
 ἡμέρας προσάντη [πάντα]· ἀλλ' ἡ τῶν καταλύσεων
 πολυπλήθεια τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχουσα ἄφρονα καὶ
 ἀναπαύσεις κοιλύει κόπον ἐγγίνεσθαι τοῖς ὁδοιποροῦσιν.
 (7) Ἡ δὲ πόλις τῶν Ὀρωπῶν [συν] οἰκία θητῶν ἐστὶ,

cedentibus prorsus separandos esse ut ab auctore alia occasione laudatos, aut aliena manu hoc l. annotatos, censent interpretes. Ceterum omnes duodecim versus esse possunt Atheniensis hominis, qui Rhodi degeus patriam cum Rhodiurum urbe comparat, illam in cœlum efferens, hanc dicens jucundis nonnullis mixta habere quæ Atheniensem hominem ad insaniam adigant. || — ἡ 'P 6 d. || ἡ βόδ. cod. || — ἱσθιν] Stephanus; δισθιν codex; ξόδων δίκην Nækius. || — χάμ' ἀγρίαν] Hermannus; καὶ ἀμαλγάζειν codex. || — ἀλίεια τὰ μεγάλ'] Nækius; ἀλίεια (sine accentu) μεγάλων codex. De Solis apud Rhodios cultu satis constat. De Halieis festis v. Athen. XIII, p. 561, E; Aristid. I, p. 808 ed. Ddf.; Eustath. in Od. VI, 266, p. 1562. || — εἰς σχολὴν] Steph.; εἰσχολὴν codex; μεγάλων μ' εἰς σχολὴν ἄγει Holsten.; τὰ γὰρ ἀλίει' ἐκεῖ μεγάλων σχολὴν ἄγει: (de Solis enim festo ibi nemo cogitat), Hermannus apud Marxium, putans Rhodium hominem loqui de Atheniensium urbe. Τὰ γὰρ Ἀλίεια μὲν μεγάλην ἔχει σχολὴν, Nam Halica quidem sacra magnam afferunt oblectationem, Meinekus Fr. Com. II, p. 147. || — ἀλ. ἔτος] ἀλικὸν (ut mox iterum) ἔτος codex; ἔπος conj. Holstenius; ἔπος Osannus, de colosso cogitans; ἔθος Stephanus. « Ἐπος pro ἐναυτὸς dici non credo nisi exempla afferenti. Mihi non improbabile videbatur, Rhodios etiam pultem, qua festis Haliæorum diebus vescebantur, solarem pultem, ἀλικὸν ἔπος, dixisse. » Meinekus Fragm. Com. tom. II, p. 147. || — λείπειν] λευκὴν cod. Schol. Pindar. Ol. VII, 147: Ὁ δὲ στέφανος (sc. παρὰ Ποδίοις) λευκὴν δίδεται. || — τοιοῦτο τῶν] editt.; τοιοῦτων codex. || — καταχεῖται] Hermann; καλεῖται codex.

§ 6. δι' Ἀφιδνῶν] διὰ φιδνῶν codex. Quod dedi, verisimillima est conjectura Wordsworthi (Transactions of the royal society of literat. tom. III, p. 407. Londin. 1839), quam probat etiam Letronnius (Poem. légér. p. 161). Possis etiam leg. δι' Ἀφιδνῶν; nam dicere licet Ἀφιδνα et Ἀφιδναί. V. Stephan. Byz. s. v. Ipse in Fr. Hist. dederam διὰ Ψαφιδνῶν (V. Du Theil. ad vers. gall. Strabon. IX, p. 399) vel Ψαφιδος, qui demus non longe ab Amphiaræo dissitus erat (n. Calamio). Conjecturam eorum, qui Δελφίνων scribi voluerunt, non posse admitti monui in Fr. Hist. Cetera virorum doctorum commenta lubens prætereo. || — Διὸς] Dictum ut Ἀγαμέμνων Ζεὺς Lacedæmoniorum

Hæc urbs (Rhodus) est Græca, quæ rosis sinulis suavitatem habet, simul et molestiam exhibet. Nam magnum Solis festum gratum præbet otium, annus (?) vero solari ad insaniam me adigit. Quum autem populeum ramum delicate coronam solarem appellent, offendor adeo huc, ut mallem equidem mortem oppetere quam hæc audiendo perpeti. Tanta caligo peregrinis offunditur.

6. Hinc ad Oropum per Aphidnas et Amphiarai Jovis fanum iter facienti, unius fere viro expedito diei, omnia sunt acclivia et ardua: quamquam ob crebra diversoria quæ rebus ad vitam necessariis instructa requiem præbent, nulla viatoribus obrepat lassitudo. (7) Urbs vero Oropiorum contubernium est merce-

ap. Lycophr. 335. Ratio hujus appellationis pateret, ni accuratiora de cultu Amphiarai haberemus comperta. Indicij loco sunt verba Sophoclis in Electr. 835: Οἷδα γὰρ ἀνακτ' Ἀμφιάρεων... Νῦν ὑπὸ γαίης πάμπυρος ἀνάσσει. Plura de Amphiarao v. ap. Strabon. IX, p. 399; Pausan. I, 34. IX, 19; Welcker. ad Philostr. p. 366 sqq.; Müller. Min. p. 486 sq. De situ Aphidnarum, Psaphidis, Amphiaræi, Oropi, præceteris v. Finlay Remarks of the topography of Oropia and Diakria, in Transactions of the roy. Soc. of literat., 1839, p. 396 sqq. || — ὁ δὲ δὲ] Tueri licet accusativum; quamquam, comparatis aliis fragmenti locis, malim: ὁδὸς... προσάντης πᾶσα. || — ἡμέρας] Athenis Oropum sunt stadia trecenta et quod excurrit. || — προσάντη πάντα] πρόσαντα codex. Adverbium πρόσαντα nusquam occurrit, quamquam analogia non caret. || — πολυπλήθεισιν] πολυπληθία codex.

§ 7. Ὀρωπῶν] Ὀρωπῶν cod. || — συνοικία θητῶν] οἰκία (non οἰκία) θητῶν codex; ἀποικία θητῶν conj. Marx et Leake. At coloniam Thebarum Oropum fuisse nemo tradit. Pausanias I, 44 hoc tantum monet, Oropum τὰ ἐξ ἀρχῆς Bæotiæ (non vero Atticæ) urbem fuisse. Fata urbis modo Thebanis, modo Atheniensibus subjectæ, modo liberæ sui que juris, exponunt Dodwellus in Diss. De Dicæarcho et Meier. in Encyclop. Hal. s. v., et his ducibus Fuhrius ad n. I. Ut mittam antiquiora, post pugnam Chæronensem (Ol. 110, 3) Philippus Oropum Thebanis creptam tradidit Atheniensibus. Post bellum Lamiense (Ol. 114, 3) Oropii libertatem recuperarunt, pace cum Antipatro inita, quam ratam esse regum nomine jubet Polysperchon (Ol. 115, 3. Diodor. XVIII, 56). Deinde (Ol. 117, 1. 312) Cassander urbem occupat; verum mox præsidium Macedonicum Polemon Antigoni dux expellit, urbemque tradit Bæotis (Diodor. XIX, 77). Num deinde Oropii denuo in Thebanorum potestatem venerint, iisque subjecti fuerint quo tempore auctor noster scripsit (scribere vero hæc ante 285 a. C. propter Posidippi mentionem vix potuit), nescimus. Igitur ex historia nequit confirmari lectio οἰκία θητῶν, quam vel usus loquendi repudiare videtur. — Fuhrius p. 233 ita: « Vulgata lectio ex sententiarum connexu evulsa aut de domo Thebarum, ita ut Oropi exiguitas cum Meiero significaretur, aut οἰκία pluraliter intellecto de domiciliis, sedibus Thebanorum,

μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν ἀνυπερέβλητος πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιθέτω (τῇ) πονηρία συνθεραμμένη· τελωνοῦσι γὰρ καὶ τὰ μέλλοντα πρὸς αὐτοὺς εἰσάγεσθαι. Οἱ πολλοὶ αὐτῶν τραχεῖς ἐν ταῖς ἑμιλίαις, τοὺς συνेतοὺς ἐπανελόμενοι. Ἀρνούμενοι τοὺς Βοιωτοὺς Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί. Οἱ στίχοι Ξένωνος·

Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἄρπαγες.
Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις.

8. Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν στάδια ρλ' ὁδὸς δι' ἑλαιόφυτον καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ ἀπὸ τῶν κλώπων φόβου. Ἡ δὲ πόλις τραχεῖα μὲν καὶ μετώρος, λευκὴ δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ ἀργιλώδης· τοῖς δὲ τῶν οἰκῶν προθύροις καὶ ἐγκαύμασιν ἀναθεματικοῖς κάλλιστα κατεσκευασμένη. Καρποῖς δὲ τοῖς ἐκ τῆς χώρας σιτικοῖς οὐ λίαν ἄφθονος, οἶνω δὲ τῷ γινόμενῳ κατὰ τὴν Βοιωτίαν πρωτεύουσα. (9) Οἱ δ' ἐνοικοῦντες ταῖς μὲν οἰαῖς λαμπροί, τοῖς δὲ βίοις λιτοί· πάντες γεωργοί, οὐκ ἐργάται· δικαιοσύνην, πίστιν, ξενίαν ἀγαθοὶ διαφυλάττει· τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν καὶ τοῖς σιτοπλανήταις τῶν ἀποδημητικῶν ἀφ' ὧν ἔχουσιν ἀπαρχόμενοι τε καὶ ἐλευθέρως μεταδιδόντες, ἀλλότριοι πάσης ἀδικου πλεονεξίας. Καὶ ἐνδιατρίβει δὲ ξένοις ἀσφαλεστάτῃ ἡ πόλις τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν ὑπεσσι γὰρ αὐθέκαστος τε καὶ παραύστηρος μισοπονηρία διὰ τὴν τῶν κατοικούντων αὐτάρκειάν τε καὶ φιλεργίαν. (10) Προσπόμεναι γὰρ πρὸς τι γένος ἀρχαίας ἤκιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατενόησα, οἱ ἦν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ μέγιστα γίνεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδικήματα. Οὗ γὰρ βίος ἐστὶν ἱκανὸς, προσπάθεια πρὸς

nariorum, propolarum quæstus, portitorum publicanorum insuperabilis avaritia, et extremæ improbitati a longo inde tempore assueta; nam vectigalia exigunt etiam ob ea quæ ad ipsos [non] deferenda sunt. Eorum plurimi asperi in congressibus sunt et cordatiores viros tollunt: Bœotos respuentes mente et studiis Athenienses sunt in Bœotia. De illis Xeno:

Omnes publicani, omnes sunt raptores.
Malus finis sit Oropis!

8. Hinc ad Tanagram stadia centum triginta. Iter per regionem oleis consitam et silvosam atque omni a latronibus metu liberam. Urbs autem ardua ascensu et in alto posita; superficie alba et argillacea, domorum vestibulis et picturis encausticis pulcherrime instructa; fructibus frumentaceis, quos regio profert, non admodum abundans, sed vino quod nascitur in Bœotia primas tenens. (9) Incolæ quod fortunas attinet splendidi, sed in victu cultuque parci sunt. Omnes agriculturæ, non opificiis operam dant; justitiam, fidem atque hospitii jus religiose observant; populis suis egenis et peregrinis etiam mendicis vagabundis opum suarum quasi libamina offerunt et liberaliter erogant, ab omni denique turpi lucro abhorrent. Nulla per totam Bœotiam urbs est, in qua tutius possint commorari peregrini; adest enim rigidum et acerbum in improbos odium, eo quod incolæ sorte sua contenti vivant et laboribus sese exerceant. (10) Neque enim ulli intemperantiæ generi vel minimum deditos esse illos animadverti, quæ plerumque causa est maximorum inter homines scelerum. Nam ubi omnia ad vi-

aut plane non interpretanda, retineri et, ut in lacinii male divulsis, defendi potest. » Wordsworth. l. l. coniecit: σκιά θηζών, « leçon fort ingénieuse, ce qui ne veut pas dire qu'elle soit la véritable (Letronne, II, p. 161) ». Mihi dubium non est, quin in vulgata lateat ejusdem generis epitheton ornans, cujus sunt sequentia: μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν πλεονεξία. In promptu igitur est scribere αἰκία θηζών (*fiendum vulgus mercenariorum, βαναύσων, πονηρῶν*), vel, quod dedi, συνοικία θηζών, adeo ut ab infimis procedens auctor tria nequitiae genera memoret, θηζας, μεταβόλους, τελώνας. || — μεταβόλων vel μεταβόλων] μεταβόλων codex; em. Stephanus. || — τῇ πονηρίᾳ] Articulum malis abesse. || — τελωνοῦσι γὰρ πλ.] « His verbis Bæckhius De œconomia Atheniensium p. 342 haud compertum se habere professus est, utrum vectigal in confinio modo a Bœotis modo ab Atheniensibus sumptum, an, quum Oropus mari quoque adjacuisset et res ex Eubœa olim per Oropum in Atticam invectæ fuissent, portitorium significatum fuerit » Fuchs. Ipse Fuhrius putat eos portitoria exegisse etiam mercium quæ futuro tempore importatum iri viderentur. Quod non intelligo. Si quid video, legendum τὰ οὐ μέλλοντα, quæ non ad ipsos invehenda, sed nonnisi aliunde per ipsorum portum alio transvehenda sunt. || — ἐπανελόμενοι.] ἐπανελόμ. codex. Jacobsius ad Philostrat. II, 4 vertit: *asperī homines qui absurdīs sermonibus*

cordatiores excant. || — Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί] Cf. infra § 11: εἰσι δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί (Platœnses). || — Ξένωνος] Comicus aliunde non notus. V. Meineke Com. I, p. 500. IV, p. 596.

§ 8. ρλ'] sic codex; λ' de suo scripserat Vulcanius (Hinc corrige Frag. hist. II, p. 257, lin. 7), aperto errore; quanquam 130 stadia veram locorum distantiam paullulum excedant (« La distanza è un pò troppo lunga » Ulrichs in *Annal. dell' istituto di corrisp. archeol.* vol. IV della serie nuova, 1848, p. 1). || — ἑλαιοφ. καὶ σύνδενδρος] « L'ultimo epiteto rapportasi alle colline selvose da ambedue parti della valle dell' Asopo (hod. τὸ Βουριένι). » Ulrichs l. l. || — κλώπων] κλωπῶν codex; em. Hemsterhusius ad Lucian. D. M. II, p. 535 ed. Bip.; κλοπῶν editt. || — οἰκῶν] ἱερῶν leg. esse putat Ulrichs l. l. p. 6. || — ἐγκαυμ.] ἐκαυμ. codex. || — ἀναθεματικοῖς] sic codex; non ἀναθηματικοῖς. || — οἶνω πρ.] Bacchus in numis Tanagrearum. V. Rasch. Lex num. V, 1, p. 501.

§ 9. σιτοπλανήταις] sic non solum cod. Hervortianus, sed Parisinus quoque; σταιτοπλ. Vatic. Vox haud dubie corrupta; σιτοπλανήταις conj. Casaub.; σιτοπλανήταις Holstenius; σιτοπλανήταις Buttmannus. Ego coniecerim: σιτοπλανήταις, i. q. ὁδοιπλανήταις, qui in viis errabundi degunt. || — ἐλευθέρως] ἐλευθέρως cod. || — ἀνθρώποις] ἀνθρώποις cod.

κέρδος οὐ φύεται· χαλεπὸν ἄρα τούτοις ἐγγίνεσθαι πο-
νηρίαν.

11. Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σ'. Ὅδὸς ἡσυγῇ
μὲν ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ πρὸς τὸν Κι-
θαιρῶνα, οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. Ἡ δὲ πόλις κατὰ τὸν
χωμῶδιόν ποιητὴν Ποσειδίππον

ναοὶ δὲ εἰσὶ καὶ στοὰ καὶ τοῦνομα,
καὶ τὸ βαλανεῖον καὶ τὸ Σηράμβου κλέος,
τὸ πολὺ μὲν ἀκτὴ, τοῖς δ' Ἐλευθερίαις πόλις.

Οἱ δὲ πολῖται οὐδὲν ἕτερον ἔχουσι λέγειν, ἢ ὅτι Ἀθη-
ναίων εἰσὶν ἀποικαὶ καὶ ὅτι τῶν Ἑλλήνων καὶ Περ-
σῶν παρ' αὐτοῖς ἡ μάχη ἐγένετο. Εἰσὶ δὲ Ἀθηναῖοι
Βοιωτοί.

12. Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π'. Ὅδὸς λεία
πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. Ἡ δὲ πόλις ἐν μέσῳ μὲν τῆς τῶν
Βοιωτῶν κεῖται χώρας, τὴν περιμέτρον ἔχουσα στα-
δίων σ'· πᾶσα δ' ὁμαλὴ· στρογγύλη μὲν τῷ σχήματι,
τῇ γὰρ δὲ μελᾶγγειος· ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δ' ἐρ-
ρυμοτομημένη διὰ τὸ τρις ἔσθῃ, ὥς φασιν αἱ ἱστορίαι,
κατεσκάφθαι διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ὑπερφηανίαν τῶν
κατοικούντων. (13) Καὶ ἵπποτρόφος δὲ ἀγαθὴ, κάθυ-
δρος πᾶσα, γλωρὰ τε καὶ γεώλοφος, κηπευμκτα
ἔχουσα πλείστα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων. Καὶ γὰρ
ποταμοὶ ῥέουσι δι' αὐτῆς δύο τὸ ὑποκαίμενον τῇ πόλει
πεδίον πᾶν ἀρδεύοντες. Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς
Καδμείας ὕδωρ ἀφανὲς διὰ σωλήνων ἀγόμενον ὑπὸ

tam necessaria adsunt, nulla ibi homines sollicitat lucri
cupiditas; difficile itaque improbitatem eos invadere.

11. Hinc ad Plateas stadia ducenta. Via aliquantum
deserta et lapidosa ad Cithæronem attollens se, non
tamen valde periculosa. Urbs vero juxta Posidippum
comicum :

Nihil aliud quam duo templa, porticus et nomen,

et balneum et Serambi decus;

reliquo quidem tempore litus, Eleutheriis festis vero urbs

Cives non aliud habent quod de se prædicent, quam
se Atheniensium colonos esse, procliumque inter Grae-
cos et Persas ibi commissum fuisse. Sunt vero Athe-
nienses-Bæoti.

12. Hinc Thebas usque stadia octoginta. Via omnis
plana est et campestris. Urbs autem in medio regionis
Bæoticæ sita est, circuitum habens stadiorum septua-
ginta; tota plana est, figura rotunda, colore nigro.
Vetus quidem urbs est, noviter autem in vias rectas
divisa; jam enim ter (ut dicunt historiæ) eversa est
ob gravem incolarum insolentiam et superbiam.
(13) Equorum quoque altrix est egregia; aquis undi-
que abundat, viridis et colliculis distincta; pluribus
hortis cultis quam ulla alia urbs Græciæ præstans.
Duo enim fluvii per eam labuntur, planitiem omnem
urbi adjacentem irrigantes. Quin etiam a Cadmea aqua
ducitur occulta per canales, idque antiquo Cadmi, ut

§ 10. ἄρα] παρὰ codex; καὶ χαλεπὸν παρὰ τ. Marx;
καὶ προσπίθεται. φύεται, χαλεπὸν παρὰ τ., Stephanus,
Fuhr.

§ 11. ἐπισφαλής] sc. præcipitiis, ut videtur. Pos-
sis tamen etiam de latrocinii cogitare. Cui sententiæ
non obstat quod Diogenes L. II, 136 de Menedemo
dicit : ὅμως αὐτὸν (Alexim) εὖ ἐποίησε, τὴν γυναῖκα
παραπέμψας ἐκ Δελφῶν ἕως Χαλκίδος, εὐλαβομένην
κλωπεῖας τε καὶ τὰς καθ' ὁδὸν ληστείας. Neque majoris
momenti est quod Lucianus in Dial. Mort. 27 aliquem
in Cithærone interfectum a latronibus narrat. || —
κατὰ τὸν κ.] κατὰ τῶν κ. codex. || — ναοὶ δὲ?] ναοὶ
δύο codex. « Fortasse leg. ναὶ. Ceterum non duo, sed
tria Platænsium templa celebrat Pausanias IX, 3 et 4,
Junonis, Minervæ, Cereris. » MEINEKE Fr. Com.
tom. IV, p. 525. Anno tertio ante Leutricam pugnam
ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Θηβαίων καθηρέθη πλὴν τὰ ἱερά, Pausan.
IX, 1, 18. || — Σηράμβου] sic codex; nomenque
propriū Σήραμβος etiam alias occurrit (v. St. Thes.
s. v.); caupo autem iste Platænsis ap. reliquos scrip-
tores vocatur Σήραμβος (Platon. Gorg. p. 518, B;
Athenæus III, p. 112, E; Aristid. II, p. 192. 214
Dindf.; Themist. Or. 23, p. 297, D; Julian Or. 2,
p. 85, D; Maxim. Tyr. IV, 5; Suidas s. v.), aut Σήρα-
μβος, ut ap. Tzetz. Chil. X, 817, quam formam arguit
etiam adjectivum Σηραμβικός ap. Athenæum IV, p. 173,
D, ubi ex Achæo citantur verba : Σηραμβικῶν κοπιῶν
συώνυμα. Apud Dion. Chrysostom. Or. 4, vol. I, p. 172
libri fluctuant inter Σήραμβον, Σήραβον, Σήραμβρον. In
Athenæo quoque p. 112 codd. inferioris notæ Σήραβον
exhibent; quam formam Meinekius etiam in Posidip-

pum intulit. Si quid mutandum, mallet cum Stephano
leg. Σηράμβου. || — ἀκτὴ] « Cum litore comparat
Platænsium urbem propter solitudinem. Similiter Ac-
cius ap. Cic. Ad Att. I, 18 : non homo, sed litus, aer
et solitudo mera, quamquam is de Lemno ins. loquitur.
Tum Ἐλευθερίαις pro vulg. Ἐλευθερίαις restituit Vos-
sius ad Scyl. p. 9. De Eleutheriorum festo summa cum
solemnitate apud Platæenses celebrato nota sunt omnia. »
MEINEKE. || — Ἀθηναῖοι Βοιωτοί] « Platæenses
non solum Atheniensium socii exstiterunt, sed etiam
inde ab Ol. 88, 1 (v. Boeckh. Staatsh. I, p. 282.
n. 486, Hermann. Staats-Alterth. p. 221) magnam
partem civitate Atheniensium donati sunt, et omnino
inter Athenienses et Platæenses ἱσοπολιτείας ratio inter-
cessisse videtur. Cf. Demosth. Adv. Neær. p. 1377
sq.; Isocrat. Plataicus; Lysias in Panceleon.; Pausan.
IX, 1; schol. Aristoph. Ran. 706. » Fuhr. p. 275.
Plura dabunt G. O. Friedrich. Specimen rerum Pla-
taicæ. (Berolin. 1841) et M. F. Münscher Diss. de reb.
Platæens. (Hanau. 1841).

§ 12. π'] ο' sec. Thucyd. II, 5. || — ἐν μέσῳ]
editt., ἐν μέσῃ cod. || — σταδ. σ'] 43 stadia exhibet
Dionysius in Ἀναγρ. Ἑλλάδος; probabiliter rectius;
nisi forte suburbia ab Nostro comprehendi putes. || —
καινῶς] καινῶς cod. || — τρις] ab Epigonis, deinde
a Pelasgis, ut videtur, tempore belli Trojani, tertio
ab Alexandro. Cf. Diodor. XIX, 53.

§ 13. ὑποκαίει.] codex et Marx., ante quem lege-
batur ἐπικαίει. || — Καδμείας] Καδμείας cod. De re v.
Ulrichs, Topographie von Theben in Abhandl. der
Bayer. Acad. tom. III, p. 416.

Κάδμου τὸ παλαιὸν, ὡς λέγουσι, κατεσκευασμένον. (14) Ἡ μὲν οὖν πόλις τοιαύτη. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες με-
γαλόψυχοι καὶ θαυμαστοὶ ταῖς κατὰ τὸν βίον εὐελπι-
στίαις· θρασεῖς δὲ καὶ ὑδρισταὶ καὶ υπερήφανοι, πλή-
κται τε καὶ ἀδιάφοροι πρὸς πάντα ξένον καὶ δημότην
καὶ κατανυκιστὰὶ παντὸς δικαίου. (15) πρὸς τὰ ἀμφισ-
βητούμενα τῶν συναλλαγμάτων οὐ λόγῳ συνιστάμε-
νοι, τὴν δ' ἐκ τοῦ θράσους καὶ τῶν χειρῶν προσάγοντες
βίαν, τὰ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γινόμενα πρὸς αὐτοὺς
τοῖς ἀθληταῖς βία εἰς τὴν δικαιολογίαν μεταφέροντες.
(16) Διὸ καὶ αἱ δίκαι παρ' αὐτοῖς δι' ἑτῶν τοῦλάχιστον
εἰσάγονται τριάκοντα. Ὁ γὰρ μνηστὴς ἐν τῷ πλήθει
περὶ τίνος τοιούτου καὶ μὴ εὐθὺς ἀπάρας ἐκ τῆς
Βοιωτίας, ἀλλὰ τὸν ἐλάχιστον μείνας ἐν τῇ πόλει
χρόνον, μετ' οὐ πολλὴ παρατηρηθεὶς νυκτὸς ὑπὸ τῶν οὐ
βουλομένων τὰς δίκας συντελεῖσθαι θανάτῳ βιαίῳ ζη-
μιούται. Φόνοι δὲ παρ' αὐτοῖς διὰ τὰς τυχούσας γί-
νονται αἰτίας. (17) Τοὺς μὲν οὖν ἀνδρας συμβαίνει
τοιούτους εἶναι. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν αὐτοῖς ἀξιο-
λογοί, μεγαλόψυχοι, πάσης ἀξιοί φίλιαι. Αἱ δὲ γυ-
ναῖκες αὐτῶν τοῖς μεγέθεσι, πορείαις, ῥυθμοῖς εὐσχη-
μονέστανται τε καὶ εὐπρεπέστανται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι
γυναικῶν. Μαρτυρεῖ Σοφοκλῆς·

Θέβας λέγεις μοι τὰς πύλας ἑπταστόμους,
οὐ δὲ μόνον τίκουσιν αἱ θνηταὶ θεούς.

(18) Τὸ τῶν ἱματίων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιού-
τον ἐστίν, ὥστε προσωπίδῳ δοκεῖν πᾶν τὸ πρό-
σωπον κατελῆθαι· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ διαφαίνονται
μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέ-
χεται τοῖς ἱματίοις. Φοροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσι λευκά.
(19) Τὸ δὲ τρίγωνμα ξανθὸν, ἀναδεδεμένον μέχρι τῆς
κορυφῆς· ὃ δὲ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων λαμπάδιον.
Ὑπόδημα λιτὸν, οὐ βαθὺ, φοινικοῦν δὲ τῇ χροίᾳ καὶ
ταπεινὸν, ὑσκλητὸν δ', ὥστε γυμνοὺς σχεδὸν ἐκφαίνε-
σθαι τοὺς πόδας. (20) Εἰσὶ δὲ καὶ ταῖς δμιλίαις οὐ
λίαν Βοιωταί, μαῖλλον δὲ Σικυωνίαι. Καὶ ἡ φωνὴ
δ' αὐτῶν ἐστὶν ἐπίχαρις· τῶν δ' ἀνθρώπων ἀτερπὴς
καὶ βαρεῖα. (21) Ἐνθερίαι μὲν ἡ πόλις οἷα βελ-
τίστη· τό τε γὰρ ὕδωρ πολλὸν ἔχει καὶ ψυχρὸν καὶ κήπους·
ἔτι δ' εὐθνεμός ἐστι καὶ γλωρὰν ἔχουσα τὴν πρόσοφιν,
ἐχέτωρός τε καὶ τοῖς θερινοῖς ὠνίοις ἀφθονός· ἄξυλος
δὲ καὶ ἐγγειμάσαι οἷα χειρίστη διὰ τε τοὺς ποταμούς
καὶ τὰ πνεύματα· καὶ γὰρ νίφεται καὶ πηλὸν ἔχει πο-

aiunt, artificio. (14) Urbs equidem talis est. Quod
incolas spectat, illi magnanimi sunt, et in bona spe de
quibusvis vitæ negotiis leviter concipienda mirifici;
sed audaces, contumeliosi, superbi, ad verbera prom-
pti, peregrinum et popularem nullo discrimine habentes,
omnis juris contemptores. (5) Controversias circa
commercia ortas non verbis et ratione componere so-
lent, sed audaciam et manuum violentiam hanc ad rem
adhibent, adeoque quæ in gymnics certaminibus
athletæ in semet invicem committunt violenta, ea illi
in judiciorum disceptationem transferunt. (16) Hinc
etiam fit ut lites apud eos per triginta minimum annos
instruantur (non vero peragantur). Quisquis enim
apud populum huiusmodi rei mentionem fecerit, ac
non statim e Bœotia migraverit, sed vel brevissimo
temporis spatio in urbe manserit, paullo post, structis
noctu insidiis, ab iis qui causas peragi nolunt, morte
violenta mulctatur. Ac omnino levissimas ob causas
cædes apud eos perpetrari solent. (17) Viri igitur
tales esse solent: quamquam inter eos passim occur-
runt etiam eximii quidam et magnanimi atque omni
amicitia digni. Uxores autem eorum proceritate, in-
cessu, corporis concinnitate omnium Græciæ femi-
narum elegantissimæ et speciosissimæ sunt. Testatur
Sophocles:

Thebas mihi narras portas habentes septenas,
ubi solum mortales mulieres pariunt deos.

(18) Capitis tegmen apud ipsas tale est, ut eo velut
larva tota facies velari videatur; oculi tantum appa-
rent, reliqua autem faciei pars veste occultitur, quam
omnes albam gestant. (19) Crines illis flavi, in no-
dum colligati usque ad verticem; atque id ab indige-
nis appellatur lampadium. Calceamentum tenue, non
profundum, purpureum colore et humile, corrigiis
vero ita astrictum, ut nudi propemodum pedes con-
spiciantur. (20) Quotidiana vitæ consuetudine non
admodum Bœoticæ sunt, sed Sicyonias potius refe-
runt. Vox illarum est grata, virorum autem inju-
cunda et gravis. (21) Ad transigendam quidem æsta-
tem urbs maxime opportuna; aquam enim habet
plurimam eamque frigidam, hortosque consitos. Est
præterea commode quoad ventos situ et vernante
aspectu; fructibus insuper omnibusque rebus æstivis
ad victum venalibus abundat. Ad hiemem vero agen-
dam ob lignorum inopiam pessima est, nec non ob
fluvios et ventos; nivosa enim est et lutum plurimum

§ 14. καὶ κατὰ νωτ.] sic cod.; idem conjecerat
Hoeschel.; editt. omittunt καί.

§ 15. τὰ ἐν τοῖς] malim τὰ τε ἐν τοῖς; sed ferri
potest vulgata. || — γινόμενα] Vulcan., γένομ. co-
dex. || — πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἀθληταῖς] πρὸς
αὐτοὺς τοῖς δὲ ἀθλ. codex, in quibus ΔE ortum ex seqq.
ΑΘ Fuhrius verba transponit hunc in modum: τὰ δὲ
τοῖς ἀθληταῖς ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀ. γ. πρὸς αὐτοὺς (apud
eos) βίαια. De re cf. Müller Min. p. 409.

§ 16. γίνονται αἰτίαι] sic codex; γίνονται
αἰτ. editt.

§ 17. τὰς πύλας] ταῖς πύλαις Salmasius. | — θούε]
sc. Bacchum; adde Herculem. Stephanus conj. οἱ θνη-
τοὶ θεός, quod recepit Bothe in fragm. Sophocl. Cf.
Müller. Min. p. 28.

§ 18. ὥστε] ὥπερ codex; em. Stephanus.

§ 21. ἔτι δ' εὐθνε. ἐστι] sic cod.; ἐστὶ δ' εὐθνε. ἔτι
editt. || — ἐχέτωρός] ἐχέτωρός (sic) codex; em. Ca-
saub., probante Valckenario ad Phœn. p. 314; εὐό-
πως conj. Grævius. || — οἷα χειρίστη] οἷα τε χ.
codex; τε delev. Stephanus.

§ 22. Ἀάωνος] Laudantur Ἀάωνος Διὰ θῆκαι apud

λύν. (22) Οἱ στίχοι Λάωνος (γράφει δ' ἐπεικῶν αὐτοὺς καὶ οὐ λέγων τὴν ἀλήθειαν· μοιχὸς γὰρ ἀλοὺς ἀφείθη μικροῦ διαφόρου τὸν ἀδικηθέντα ἐξαγοράσας).

Βοιωτὸν ἄνδρα στέργει, τὴν Βοιωτίαν
μὴ ζῆναι· ὁ μὲν γὰρ χρηστός, ἡ δ' ἐπίμερος.

23. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀνθηδόνα στάδια ρξ'· ὁδὸς πλαγία· ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν πορεία. Ἡ δὲ πόλις οὐ μεγάλη τῷ μεγέθει, ἐπ' αὐτῆς τῆς Εὐβοϊκῆς κειμένη θαλάττης· τὴν μὲν ἀγορὰν ἔχουσα κατάθενδρον πᾶσαν, στοαῖς ἀνελιγμένην διτταῖς. Αὕτη δὲ εὖοις, εὖοις, σίτων σπανίζουσα διὰ τὸ τὴν χώραν εἶναι λυπράν. (24) Οἱ δ' ἐνοικοῦντες σχεδὸν πάντες ἄλιες, ἀπ' ἀγίστρων καὶ ἰχθύων, εἴτε δὲ καὶ πορφυράς καὶ σπόγγων τὸν βίον ἔχοντες, ἐν αἰγιαλοῖς τε καὶ φύκει καὶ καλύβαις καταγεγρακότες· πυρροὶ ταῖς ὀψει πάντες τε λεπτοί, τὰ δ' ἄλλα τῶν ὀνύχων καταθεβρωμένοι, ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις προσπεπονθότες, πορθμεῖς οἱ πλεῖστοι καὶ ναυπηγοί, τὴν δὲ χώραν οὐχ ὅσον ἐργαζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲ ἔχοντες, αὐτοὺς φάσκοντες ἀπογόνους εἶναι Γλαύκου τοῦ θαλασσίου, ὃς ἄλιεύς ἦν ὁμολογουμένως. (25) Ἡ μὲν οὖν Βοιωτία τοιαύτη· αἱ γὰρ Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν (μὲν) ἔχουσι μόνον ἀνδρῶν καὶ ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους, ἄλλο οὐδέν. Ἰστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχοντα ἴδια ἀληθρήματα λέγοντες ταῦτα· τὴν μὲν αἰσχροκέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρωπῷ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονεικίαν ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδόνῃ, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀγγηστῷ, τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἀλιάτρῳ. Τὰ δ' ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος

habet. (22) De Bœotis Laonis versus (quamquam is scribit laudibus illorum magis studens quam veritati, eo quod prehensus in adulterio impune dimissus erat, quum exiguo pretio placasset injuria affectum) :

Bœotum ama virum, nec a Bœotia
alienus esto : ille est bonus, ista amabilis.

23. Hinc ad Anthedonem stadia 160; via obliqua, plaustisque per agros patet transitus. Urbs non magna est, mari Euboico adjacens; forum habet totum arboribus consitum, binis porticibus circumdatum. Vino et obsonio abundat, sed non magna frumenti copia, quod solum gracile sit et aridum. (24) Incole propemodum omnes piscatores sunt, ex hamis et piscibus, ex purpura et spongiis victum sibi comparantes; in litoribus atque alga et tugiuri consenescent; rufi omnes et graciles; partes unguium extremas arrosas habent, quippe marinis operibus addicti; plurimi portitores naviumque fabricatores. Territorium tantum abest ut colant, ut ne habeant quidem, dicentes se a Glauco marino oriundos esse, quem fuisse piscatorem constat. (25) Talis igitur est Bœotia; nam Thespiæ nonnisi certaminum studio atque statua affabre facta (φιλ. μόνον ἔχουσιν ἀγώνων, καὶ ἀνδριάντα εὖ πεποιημένον), alia re nulla, memorabiles sunt. Narrant vero Bœoti singularum apud ipsos urbium infortunia hujusmodi verbis: turpe lucrum sedem habere apud Oropum, invidiam Tanagræ, contentionis studium apud Thespias, proterviam Thebis, rapacitatem apud Anthedonem, curiositatem apud Coroneam, jactantiam apud Plateas, febrim apud Onchestum, stupiditatem apud Haliartum. Illa infortunia e tota

Stob. Floril. 123, 5. Ceterum ignotus homo. V. Meineke Com. I, p. 492. IV, p. 574. || — ἐφ' ἡμέρας] ἐφ' ἡμέρας codex; em. Stephanus.

23. ἀμαξήλατος] Ibi desinit apographum Hervortianum. — θαλάττης] θαλάσσης h. l. codex. || — σίτων] Sic Jacobsius ad Philostratum p. 533; σίτου Stephanus; σίτω codex.

§ 24. πυρφόρας] πορφυρῶν mavult Vulcanius. || — πυρροί], non coma, ut Müllerus putat, *Min.* p. 29, nec fucō, ut Fuhrius; sed solis æstu adusti cuteque rutili, ut solent in mari vitam degentes. || — πορθμεῖς] e conj. Stephani; πορθμοῖς codex. || — αὐτοὺς] αὐτοῦς cod.

§ 25. Θεσπιαί] Θεσπειαὶ cod. || — φιλ. μὲν ἔχουσι κτλ.] Locus corruptus. Particula μὲν, quam unciis inclusi, orta ex dittographia vocis μόνον. In editionibus mox legitur ἄλλο δὲ οὐδέν; sed codex non habet particulam δὲ, quam editt. ob præcedens μὲν intulerunt. Vox ἀνδρῶν jejuna hoc loco ac probabiliter ex glossa ad vocem ἀνδριάντας nata est. Pro εὖ codex habet οὐ, quod em. Stephanus. Jam quum duæ sint res ob quas Thespiæ celebrari soleant, nempe Ἐρώτια sive Ἐρωτιά, festum quinquennale cum certaminibus musicis ac gymniciis (Pausan. IX, 31, 3; Plutarch. Amat. c. 2 : Ἀγῶσι γὰρ ἀγῶνα πενταετηρίκῃν καὶ ταῖς

Μούσαις καὶ τῷ ἔρωτι φιλοτίμως πάνυ καὶ λαμπρῶς. Athenæus XIII, p. 561, E.; schol. Pindar. Olymp. VII; Eustath. Hom. II. 24 extr.), atque Amoris statua, Praxitelis opus, Phrynæ vel Glyceræ donum : ego scribendum suspicor : Φιλοτιμίαν μόνον ἔχουσιν ἀγῶνων καὶ ἀνδριάντων εὖ πεποιημένων vel potius ἀνδριάντα εὖ πεποιημένον; nam unum illud Praxitelis opus indicari consentaneum est. V. Strabo IX, p. 410 : Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἐρώτα τὸν Πραξιτέλους ... Πρότερον μὲν οὖν ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν θείαν (πόλιν) conj. Theil., Θέσπειαν Cram.), ἄλλως οὐκ οὐσαν ἀξιοθέατον. Plinius XXVI, 5 : *Ejusdem (Praxitelis) est Cupido... ille, propter quem Thespiæ visebantur.* Pausanias IX, 26. 27. etc. — Holstenius legit : Θ. φιλ. μὲν ἔχουσι, μνήμην ἀνδρῶν καὶ ἀνδρ. εὖ πεποιημένους, ἄλλο δὲ οὐδέν. Osannus restituit vult : φιλοτιμίαν ἔχουσι μόνον ἀνδριάντων, ἄλλο δὲ οὐδέν. His in margine adscriptum fuisse ἤγουν ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους; deinde ἀνδριάντων in ἀνδρῶν, ἤγουν in καὶ mutatum esse, glossamque in textum irrepsisse. — Codicis scripturam οὐ πεποιημένους Celidonio Siculus vertit : *statue non perfette.* Fuhrius de iisdem verbis dicit : Thespienses ipsos significari conjecerim, eo-que statuas non factas, sed genitas, natas nuncupari (!). || — αἰσχροκέρδειαν] αἰσχροκέρδειαν codex, editt. || — Θεσπιαί] Θεσπει-

ἀκκληρήματα εἰς τὰς τῆς Βοιωτίας πόλεις κατεργούη.
 Ὁ στίχος Φερεκράτους·

Ἄνπερ φρονῆς εὖ, φεύγε τὴν Βοιωτίαν.

Ἡ μὲν οὖν τῶν Βοιωτῶν χώρα τοιαύτη.

26. Ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς Χαλκίδα στάδια ο' μέγρι τοῦ Σαλγανέως ὁδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεῖα τε πᾶσα καὶ μαλακὴ· τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλατταν, τῇ δὲ ὁρος οὐχ ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, λάσιον δὲ καὶ ὕδασι πηγαιόις κατάρρυτον. (27) Ἡ δὲ τῶν Χαλκιδέων πόλις ἐστὶ μὲν σταδίων ο', μεῖζων τῆς ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς αὐτὴν φερούσης ὁδοῦ· γεώλορος δὲ πᾶσα καὶ σύσκιος, ὕδατα ἔχουσα τὰ μὲν πολλὰ ἀλυκὰ, ἐν δ' ἡσυγῇ μὲν ὑπόπλατυ, τῇ δὲ χρεῖα ὑγεινὸν καὶ ψυχρὸν, τὸ ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς καλουμένης Ἀρεθούσης βέον ἱκανὸν, ὥς δυναμένης παρέχειν τὸ ἀπὸ τῆς πηγῆς νᾶμα πᾶσι τοῖς τὴν πόλιν κατοικοῦσι. (28) Καὶ τοῖς κοινοῖς δὲ ἡ πόλις διαφόρως κατεσκευάζεται γυμνασίοις, στοαῖς, ἱεροῖς, θεάτροις, γραφαῖς, ἀνδριάσι, τῇ ἀγορᾷ κειμένη πρὸς τὰς τῶν ἐργασιῶν χρεῖας ἀνυπερβλήτως. (29) Ὁ γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς Βοιωτίας Σαλγανέως καὶ τῆς τῶν Εὐβοέων θαλάττης βῶς εἰς τὸ αὐτὸ συμβάλλων κατὰ τὸν Εὐρίπον φέρεται παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ λιμένος τεύχη, καθ' ὃ συμβαίνει τὴν κατὰ τὸ ἐμπόριον εἶναι πύλιν, ταύτης δ' ἔχουσαν τὴν ἀγορὰν πλατεῖαν τε οὖσαν καὶ στοαῖς τρισὶ συνεκτεταμένην. Σύνεγγυς οὖν κειμένη τῆς ἀγορᾶς τοῦ λιμένος καὶ ταχέας τῆς ἐκ τῶν πλοίων γινομένης τῶν φορτίων ἐκκομιδῆς, πολὺς δὲ καταπλέων ἐστὶν εἰς τὸ ἐμπόριον. Καὶ γὰρ δὲ Εὐρίπος δισπῶν ἔχων τὸν εἰσπλοῦν ἐφέλκεται τὸν ἐμπορὸν εἰς τὴν πόλιν. (30) Ἡ δὲ χώρα πᾶσα αὐτῶν ἐλαϊόφυτος, ἀγαθὴ δὲ καὶ ἡ θάλαττα. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες Ἕλληνες οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ φωνῇ· τῶν μαθημάτων ἐντός· φιλαπόδημοι· γραμματικοί· τὰ προσπίπτοντα ἐκ τῆς πατρίδος δυσχερῆ γενναίως φέροντες· δουλεύον-

Græcia in Bœotiae urbes confluerunt. Pherecratis versus :

Bœotiam caveto, si recte sapis.

Talis quidem Bœotorum regio.

26. Ab Anthedone ad Chalcidem stadia septuaginta ; usque ad Salganeum tumulum via juxta litus læva omnis et mollis, ab altera parte ad mare vergens, ab altera montem habens non altum illum, arboribus vero tectum et aquarum fontibus irriguum. (27) Urbs Chalcidensium circuitu est stadiorum septuaginta (?) quæ excedunt (quæ exæquant ?) longitudinem viæ quæ ab Anthedone ad ipsam ducit. Clivosa tota est et arboribus obumbrata ; aquas habet plurimas quidem salsas, unam autem quæ etsi ipsa quoque subsalsi quiddam habet, tamen usu salubris est et frigida, et copiose adeo manat a fonte Arethusa, ut sufficiat omnibus urbis incolis. (28) Publicis quoque ornamentis abunde urbs instructa est, ut gymnasiis, porticibus, templis, theatris, picturis, statu ; foro denique, cujus situs mercatorum ad usum commodior esse omnino non possit. (29) Nam qui a Salganco Bœotiae et a mari Eubœensi veniunt fluxus marini in unum coeuntes per Euripum feruntur juxta ipsa portus munimenta, ubi contingit esse portam emporii, quam ipsam excipit forum, latum illud tribusque porticibus circumdatum. Quum itaque proximus sit foro portus, et facilis onerum e navibus vectura, plurimi ad emporium veniunt : quin etiam Euripus, duplicem habens introitum, facit ut mercatores urbem frequentent. (30) Tota eorum regio oleis consita ; mare etiam largum (piscatura) præbet proventum. Incolæ Græci sunt, non genere solum, sed etiam sermone, scientiis dediti, peregrinandi cupidi, literarum curiosi, incommoda quæ ob patriam patiuntur fortiter ferentes. A longo enim

στίαις codex. Mox Κορωνίαι.. ἀλαζονίαν.. Ὁσχίστω cod. || — Φερεκράτους] V. Meineke Fr. Com. tom. II, p. 343, 7.

§ 26. λάσιον] ἄλιον codex ; em. Holstenius ; ἀλ-
 σεσι al. edit.

§ 27. σταδίων ο', μεῖζων] Fuerit στάδ. οβ' vel οη',
 μεῖζων. Fuhrius inter alia proponit στάδια ο', οὐ μεῖζων,
 quo sensu aptius foret οὐ μείων. || — ὑπόπλατυ] ὑπὸ
 πλάτῃ codex ; ὑπόγλυρυ conj. Gronov., Hudson., Gail.
 absque causa. || — ὥς δυναμένη] Fort. alterutra
 vox ejicienda, aut scribendum ἱκανῶς δυναμένης. Vul-
 canius dedit δυνάμενον.

§ 28. κοινός] κοινῆς cod. || — τῇ ἀγορᾷ] sic
 codex, τῇ τ' ἀγορᾷ edit. || — κειμένη] κειμένων co-
 dex ; em. Vulcan. ; κειμένη Fuhr.

§ 29. κατὰ τὸν Εὐρ.] καὶ τὸν Εὐρ. codex ; em. Marx.
 Maris fluxus usque ad Euripum duplex erat, unus juxta
 Bœoticam oram et Salganeum, alter juxta Eubœam a se-
 pentrione decurrens. || — τὸν ἐμπορὸν] sic codex,
 non τὸν ἐμπόριον, ut est in edit. Marxi et Gailii, quam
 lectionem codicis esse olim credideram, quod nullam

varietatem notaverat Millerus. || — δουλεύοντες]
 « Eam conditionem Dodwellus de jugo Cassandri, durioris domini quam Demetrius Phalereus fuit, intelligen-
 dam esse et Dicæarchum talia proferre potuisse adnota-
 vit, quod Demetrii ætate Dicarchea dominantis man-
 suetudinem ne irritari quidem potuisse cognovisset.
 Marxius autem hæc verba ad Atheniensium dominationem,
 quibus Chalcis paruisset (coll. Thucyd. VIII, 95), vel, id quod probabilius esset, ad Phoxi et Anti-
 leontis tyrannidem, cujus Aristoteles Polit. V, 3, 12
 mentionem faceret, referenda esse existimavit. » Fuh-
 rius. Sed horum nihil pertinet ad ætatem Nostri, quem
 post Demetriadem a Demetrio Poliorcete conditam scri-
 psisse constat. Chalcis Cassandri præsidio occupata in
 libertatem a Demetrio Poliorcete vindicata est Ol.
 119, 1. 304 (Diodor. XX, 100, 6). Quando sub ju-
 gum vel Macedoniæ regum, vel tyrannorum redierit,
 nescimus. Sub initia fere regni Antigoni Gonatæ
 (circa 270) Chalcedi præfectus erat Alexander, Cra-
 teri, qui frater Antigoni Gon. erat, filius (Suidas v.
 Εὐβορέων. Droysen. Hellenism. II, p. 215 not.). ||

τες γὰρ πολλὴν ἤδη χρόνον, τοῖς δὲ τρόποις ὄντες ἐλευθεροί, μεγάλην εὐχάρστησιν ἔχον τοῦ φέρειν βρῦθμους τὰ προσπίπτοντα. Ὁ στίχος Φυλίσκου·

Χρηστὴν σφόδρ' ἐστὶ Χαλκίς Ἑλλήνων πόλις.

B

Ὅτι τὸ καλούμενον Πήλιον ὄρος μέγα τ' ἐστὶ καὶ ὑψώδες, δένδρα ἔχον τσαῦτα καρποφόρα, ὅσα καὶ τὰς τῶν γεωργουμένων συμβαίνει χώρας. Τοῦ δ' ὄρους ἡ μεγίστη καὶ λασιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, περὶ δὲ κ'. (2) Πᾶν δ' ἐστὶ τὸ ὄρος μαλακὸν, γεωλόφον τε καὶ ἀμφορόν· ὕλης δ' ἐν αὐτῷ πᾶν φύεται γένος· πλείστην δ' ὀξύνη ἔχει καὶ ἐλάτην, σφένδαμνόν τε καὶ ζυγίαν, ἔτι δὲ κυάρισσον καὶ κέδρον· ἐστὶ δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἄνθη, τὰ τε ἄγρια καλούμενα λείρια καὶ λυχνίδες. (3) Γίνεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ βοτάνη ἐν τοῖς χερσώδεσι μάλιστα χωρίοις καὶ ῥίζα δένδρου, ἥτις τῶν ὄρων δῆγματα δοκεῖ ἀπέχειν ἐπικινδύνα· τοὺς μὲν ἀκ τῆς χώρας ἐν ἧ πέφυκε τῇ ὁσμῇ μακρὰν ἀπελαύνει, τοὺς δ' ἐγγίσταντας ἄγριοι, κάρων καταχέουσα, τοὺς δ' ἀψαμένους αὐτῆς ἀνακρεῖ τῇ ὁσμῇ· (4) τοιαύτην τὴν δύναμιν ἔχει,

— ὅντες] μένοντες conj. Marx. || — ἐστὶ Χαλκίς] ἐστὶν ἡ Χαλκ. cod.; em. Meineke. Sequitur in cod. Paris. 443 p. 121, 23 fragmentum quod nobis est tertium.

FRAGM. II. Hoc fragmentum in codicis Parisini N. 571 folio ultimo (430) subiungitur Excerptis Strabonianis. Idem exstat in codice Gudiano, ex quo descriptum ad Hudsonum misit Fabricius. Titulus in codice Parisino nullus est; in Gudiano petita ex argumento fragmenti inscriptio: Ἀναρχὴ τοῦ Πηλίου ὄρους.

§ 1. μέγα τ' ἐστὶ] μ. τε ἐστὶ cod. Par. δένδρα ἔχον] δ. ἔχων cod. Par. || — τῆς πόλεως] sc. a Demetriade urbe, de qua in antecedentibus sermonem fuisse patet e fine fragmenti. Ceterum quomodo intelligenda sint verba κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, περὶ δὲ κ', fateor me non assequi.

§ 2. ὕλης] sic editt.; ὕλη codd. || — ὀξύνη] « Non satis inter recentiores convenire, quæ planta ὀξύνη dici debeat, J. Bodæus a Stapel dicit ad Theophrasti Hist. pl. III, 2, p. 171 (ubi ea describitur). Esse tamen eandem, quæ a Linnæo *quercus cerris* dicatur, nunc fere receptum est. Cf. Salmasius ad Solin. p. 334; Heyn. ad Hom. II. V, 50 etc. » MARXIIUS. || — σφένδαμνον] σφένδαμον cod. Paris. « Σφένδαμνον καὶ ζυγίαν, genera aceris, quæ circa Olympum Macedonia potissimum nascebantur. V. Bodæus ad Theoph. I. I. p. 184. Ceterum mons Pelion etiam a Theophrasto VI, 4 inter eos numeratur, qui his arboribus atque etiam odoratis abundant. » MARXIIUS.

§ 3. βοτάνη] Planta hæc Χειρώνιον appellatur ap. Theophrast. H. Pl. IX, 11: Χρῶνται δὲ (sc. τῷ Χειρώνιον) πρὸς τε τοὺς ἔχεις καὶ τὰ σαλάνγρια καὶ τοὺς σῆπας καὶ τᾶλλα ἐρπετὰ, διδόντες ἐν οἴνῳ. Dioscorid. III, 57: Πάναντες Χειρώνιον φέρεται· μέλιστα ἐν τῷ Πηλίῳ ὄρει. Nicander Ther. 505: Πρώτην μὲν Χειρώνιος ἐπαλλίβια ῥίζαν

tempore in servitutem redacti, sed moribus instructi ingenuis, magnam nacti sunt facultatem æquo ferendi animo casus patriæ. Philiscus de iis ita habet:

Valde proborum Chalcis Græcorum urbs est.

II.

Mons Pelius vastus et nemorosus est, tot frugiferas producens arbores, quot vel in terris hominum assiduo labore excultis provenire solent. Amplissima et densissima radix montis ab urbe (*Demetriade*) distat stadiis septem, si maritimum iter computes; at si pedestre, stadiis viginti. (2) Universus mons gaudet terra molliore, collibus distinctus est, magnamque habet fertilitatem. Omne arborum arbustorumque genus in eo nascitur. Præcipue abundat arbore, quam a foliis spinosis oxyam (*aculeatam*) græce appellant; frequens in illo abies, acer, singillatim genus aceris quæ zygia vocatur, cupressus quoque et cedrus. Neque floribus destituitur; habet enim lilium silvestre et rosam lychnidem. (3) Plantam quoque alit in locis maxime silvestribus ejusque fruticis radicem, quæ serpentum morsus periculosos arcere videtur; eos enim a loco in quo nascitur procul repellit; appropinquantes vero omni facultate nocendi exiit, veterno inducto; qui attigerint denique, odore suo occidit.

cander Ther. 505: Πρώτην μὲν Χειρώνιος ἐπαλλίβια ῥίζαν ἐλᾶσθαι. Κεντάυρου Κρονόβιο φερώνυμον, ἣν ποτε Χειρών Πηλίου ἐν νιφόντι κελὼν ἐφράσσατο δειρῆ. Τῆς μὲν ἀμαρκαόεσσα γυτὴ περιδεδόρμε χάτι, Ἄνθεα δὲ χρύσεια φαίνονται ἡ δ' ὑπὲρ αἰγῆς ῥίζα καὶ οὐ βυθώσα Πηλεθρόνιον νάπος ἔχει. || — καὶ ῥίζα δένδρου] κ. ῥίζα δὲ ὄρου cod. Gudian. Lectionem δένδρου e conj. jam restituerat Salmasius. « Gudius leg. coniecerat ῥίζα δὲ ἡ ὄρου. Plinius XXIV, c. 16, de radice ari: *serpentes nidore cum crematur, privatimque aspides fugat, aut inebriat, ita ut torpentes inveniantur.* » FABRICIUS. Vim plantæ vel fruticis, quam nunc δένδρον excerptum dicit, iu radice fuisse ex Nicandro colligitur. Ceterum oratio huiusmodi. Expectabas βοτάνη... ῥίζαν ἔχουσα, ἥτις, vel tale quid. || — δοκεῖ ἀπέχειν vel ἐργεῖν] δοκεῖν ἔχειν cod. Paris.; δῆγματα ἵσται δοκεῖν ἔχειν cod. Gud., unde elicias: ἵσται καὶ δοκεῖ ἀπέχ. vel ἵσθαι δοκεῖ [καὶ] ἀπέχειν. In mentem etiam venit ὄρων δῆγματα ἵσται καὶ ὄρων ἔχων τ' ἐπικινδύνα. Sed videtur potius ἵσται scioli glossa esse ad vocem ἀπέχειν vel ἐργεῖν. Nunc non nisi de vi arcendi morsus sermo est; vis medendi hominibus percussis in seqq. memoratur. Erat planta talis qualis *dracunculus*, de quo ita Plinius XXIV § 93: *habentem serpentes fugiunt, percussis prodesse in potu.* Osannus libri Parisini lectionem ignorans, ante verba τοὺς μὲν etc. desiderari censuit sententiam, qua planta ista serpentibus periculosa esse diceretur, ideoque scrib. proposuit: δοκεῖ δ' ἔχειν ἐπικινδύνα, aut δοκεῖ δ' ἔχειν ἔχειν ἐπικινδύνα. || — τοὺς μὲν] Scriptum velis τοὺς μὲν γὰρ. || — κάρων καταχέουσα] « Salmasius καταχέασα. Quem vide *Homonym. Hyles iatricæ* cap. 83, ubi de ligno colubrino. Viperam si fagi ramus attigerit, vertigine corrigi refert Sextus Empiricus Pyrrhon. Hypotyp. I, 14. » FABRICIUS.

τοῖς δ' ἀνθρώποις ἡδεῖα καταφαίνεται· τῇ τοῦ θύμου γὰρ ἔστιν ἀνθοῦντος ὁσμῇ παραπλησία, τοὺς δὲ δη-
χθέντας ὑπ' οὐποτοῦν ὀφείας ἐν οἴνῳ δοθεῖσα ὑγιάζει.

(6) Φύεται δ' ἐν τῷ ὄρει καὶ καρπὸς ἀκάνθης, ταῖς λευκαῖς παραπλησίως μύρτοις· ὃν ὅταν τις τρίψας ἐλαίῳ καταχρίσαι τὸ σῶμα, τοῦ μεγίστου χειμῶνος οὐ λαμβάνει τὴν ἐπαίσθησιν ἢ πᾶν βραχέϊαν, οὐδὲ ἐν τῷ θέρει τοῦ καύματος, κωλύοντος τοῦ φαρμάκου τῇ αὐτοῦ πυκνώσει τὸν ἔξωθεν ἀέρα (καταμάθοις) δι' ἐκεί-
σθαι τοῦ σώματος. (6) Σπάνιος δ' ἔστιν ὁ καρπὸς οὗτος καὶ ἐν φάραγγι καὶ ἐν τόποις φυόμενος ἀποκρή-
μνοις, ὥστε μόλις μὲν εὐρεῖν, ἂν δ' εὕρῃ τις, μὴ εὐχε-
ρῶς δύνασθαι λαθεῖν, ἂν δ' ἐπιχειρῇ λαμβάνειν, κινδου-
νεύειν ἀπὸ τῶν πετρῶν κατακυλισθέντα διασπαρῆναι. Μένει δ' ἡ δύναμις ἕως ἐνιαυτοῦ, χρονισθεῖσα δ' ἀπόλ-
λυσι τὴν ἐαυτῆς ἐνέργειαν.

7. Ποταμοὶ δὲ διὰ τοῦ ὄρους ῥέουσι δύο, Κραυσίνδων τε καλούμενος καὶ Βρύχων· ὁ μὲν τοὺς ὑπὸ ταῖς τοῦ Πηλίου * (γεωργουμένους) κειμένους ἀρδύονας ἀγροὺς, ὁ δὲ παραρρέων μὲν τὸ τῆς Πηλίας ἄλσος, ἐκβάλλων δὲ εἰς θάλασσαν. (8) Ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς τοῦ ὄρους κορυφῆς σπηλαῖόν ἐστι τὸ καλούμενον Χειρώνιον, καὶ Διὸς ἁκραίου ἱερὸν, ἐπ' ὃ κατὰ κυνὸς ἀνατολὴν κατὰ τὸ ἀκμαϊότατον καὶ ἀναβαίνουσι τῶν πολιτῶν οἱ ἐπι-
φανέστατοι καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀκμάζοντες, ἐπιλεχθέντες ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἐνεξωσμένοι κώδια τρίποκα καινά· τοιοῦτον συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ὄρους τὸ ψῦχος εἶναι. (9) Τοῦ δὲ ὄρους ἡ μὲν μία πλευρὰ παρὰ τε τὴν Μα-
γνησίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν παρῆκει, πρὸς τε ζέφυρον καὶ ἡλίου δύσιν ἐστραμμένη· ἡ δ' ἐπὶ τὸν Ἄθω καὶ τὸν Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον κόλπον, πλαγίαν ἔχουσα πᾶσαν καὶ τραχείαν τὴν εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐστραμμέ-
νην γώραν. (10) Τὸ δὲ ὄρος πολυφάρμακόν τέ ἐστι

(4) Ejusmodi pollens viribus suavissima est homini; odor quippe illius accedit ad thymi florentis fragran-
tiam, morsos vero a quibusvis serpentibus in vino sumpta restituit sanitati. Nascitur etiam in hoc monte fructus acanthi, propemodum ad albæ myrti similitu-
dinem. Quem si quis cum oleo tritum illevertit cor-
pori, intensissimi frigoris non nisi brevissimam vim sentiet, neque æstus tempestate æstiva, prohibente herba per spissitudinem suam ne in corpus aer exterior penetret. (6) At raro obvium est hoc fructus genus, neque occurrit nisi in præcipitiis locisque præ-
ruptis. Difficulter itaque invenitur, inventumque non facile potest carpi, quia periculum est, ne qui petit, rupe prolapsus pereat. Vires planta servat per an-
ni spatium, at tempore ultro procedente efficaciam amittit.

7. Fluvii duo Pelion permeant, quorum alteri no-
men Crausindon, alteri Brychon: ille agros, qui ad pe-
dem montis sitæ coluntur, rigat; hic præterfluit Pelææ nemus, ac deinde exonerat se in mare. (8) In altis-
simo montis cacumine est specus Chironium et fanum Jovis Acræi, in quod sub ortum caniculæ, quum æstus est vehementissimus, nobilissimi e civitatis incolis ætate juvenes a sacerdote ad hoc delecti ascendunt, induiti pellibus novis optimo vellere propter frigoris in monte magnitudinem. (9) Atque alterum quidem montis latus secundum Magnesiam Thessaliamque pro-
tenditur, zephyrum versus solisque occasum spectans; alterum vero versus Atho montem et sinum quem Mace-
donicum vocant, obliquam totam habens et asperam sub partem Thessaliam versus conversam. (10) Plu-
rimarum præterea herbarum ferax est mons iste, quæ

§ 5. καρπὸς ἀκάνθης κτλ.] Aliunde de his non constat nisi ex Heraclidis opere Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων ap. Apollon. Mir. c. 19: Ἡρακλείδης ὁ Κρητι-
κός (κριτικός conj. Olearius, alii) ἐν τῇ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων κατὰ τὸ Πηλίων ὄρος φύεσθαι φησιν ἀκαν-
θαν καρποφόρον, ἥς τὸν καρπὸν ἐάν τις τρίψας μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος χρίσῃ τὸ αὐτοῦ ἢ ἄλλου σῶμα χειμῶνος ὄντος, οὐκ ἐπιπλήσεται τοῦ ψύχους. « Osannus ejusdem fruti-
cis utroque loco mentionem fieri et vel descriptionem utrobique similem esse animadvertens conjecturam in medio proferri posse existimavit, quæ Heraclides (in incerto tamen reliquit utrum de Pontico an alio quo-
dam cogitandum esset) Pelii descriptionem confecis-
set. » Fuhrerus. || — τὰς λευκαῖς τοῖς λευκοῖς cod. Paris. || — παραπλησίως παραπλησίον cod. Gudian., itemque Parisin., in quo dein correctum est. || — τρι-
ψας τρίψαι cod. Paris. || — ἐλαίῳ λεῖον codd.; em. Osann. || — καταχρίσαι καταχρίσει codd.; em. Fuhr. || — καταμάθοις καταμάθους cod. Par. Vocem inclusi, ut qua carere prorsus præstat. Sin genuina est, leg. videtur: οὐδ' ἂν τῷ θέρει τοῦ καύματος τι καταμάθοις. Fuhrerus scripsit: οὐδ' ἂν ἐν τῷ θέρει τοῦ καύματος κατα-
μάθοι, κωλύοντος κτλ. || — § 6. ἐπιχειρεῖ cod. Paris. || —

ἀποκρήμνοις] sic cod. P., ἐπικρήμνοις cod. Gud.

§ 7. Crausindon et Brychon fluvii alibi non memo-
rantur. || — τοῦ Πηλίου κειμένους] v. κειμένους non habet Gudianus. Alterum participium γεωργουμένους ortum videtur ex compendiis vocum ὑπαρχεις κειμέ-
νους; ἔλξαις post v. Πηλίου supplet Buttmann.; τοῖς ποτὶ conj. Miller.; τοὺς ἐν ὑπαρξείᾳ τοῦ Πηλίου, aut ἐν τοῖς ὑπὸ Πηλίου Fuhr. || — ἄλσος] ἄλσος codd.; em. Osannus. De Pelææ, cui sacer lucus erat, aliunde non constat.

§ 8. Χειρώνιον] Meminit ἄντρου Χείρωνος Phi-
lostrat. De imagg. II, 2, 5 p, 366 ed. Didot. || — ἀκραίου ἀκραίου; em. Osann. Cf. Müller Min. p. 249, Eumenid. p. 141; Preller. ad Polem. Περὶ Διὸς κώδιον p. 140; Hermann. Gottesd. Alterthum. § 23, 23. || — ἐπὶ τοῦ ἱερέως] ὑπὸ τ. i. Buttmann. || — μία] deest in Gudiano. Deinde τὴν ante Θεσσαλίαν om. Gudian.

§ 9. ἐπικεκλημένον] καλούμενον ἐπικεκλημένον codd.; καλ. ejicit Fabricius, recte, ut videtur, quam-
quam fuisse putare licet κτλ. ἐπικεκλιμένη. Atticulus τὸν ante Mxz. deest in Gudiano. || — πλαγίαν] πελαγίαν cod. Gud.

§ 10. πολυφάρμακον] « Theophrast. H. Pl. IX,

καὶ πολλὰς ἔχον καὶ παντοδαπὰς δυνάμεις τὰς τε ὄψεις αὐτῶν γινώσκουσι καὶ χρῆσθαι δυνάμενοις· μίαν δὲ τινὰ [ἤτις] ἔχει [ἄλλας] καὶ ἄλλας δυνάμεις (ἀνομοίους). Φύεται δὲ τὸ δένδρον τῷ μεγέθει μὲν οὐ πλέον ἢ πήχεος τοῦ ὑπὲρ γῆς φανομένου, τῇ δὲ χροῇ μέλαν· ἡ δὲ ῥίζα ἕτερον τοσοῦτον ἔστι κατὰ γῆς πεφυκυῖα. (11) Τοῦτου δὲ ἡ μὲν ῥίζα τριφθεῖσα λεία καὶ καταπλασθεῖσα τῶν ποδαγρώντων τοὺς πόλους ἀρίστη καὶ κωλύει τὰ νεῦρα φλεγμαίνειν· ὁ δὲ φλοιὸς λειανθεὶς καὶ μετ' οἴνου ποθεῖς τοὺς κοιλιακοὺς ὑγιαίνει· τὰ δὲ φύλλα τριφθέντα καὶ ἐγχρισθέντα εἰς ὀθόνιον, τῶν ὀφθαλμιόντων καὶ ὑπὸ τοῦ βεύματος κατατεινομένων καὶ κινδυνεύόντων βγαῖναι τὴν ὄψιν τὴν ἐπιφορὰν τοῦ βεύματος ἀναστέλλει πρᾶξις καὶ ὥσαντι παραιτούμενα μηκέτι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεσθαι τὸ βεῦμα. (12) Ταύτην δὲ τὴν δύνανται ἐν τῶν πολιτῶν οἷς γένος· ὁ δὲ λέγεται Χείρωνος ἀπόγονον εἶναι· παραδίδωσι δὲ καὶ δείκνυσιν πατὴρ υἱῷ, καὶ οὕτως ἡ δύναμις φυλάσσεται, ὥς οὐδεὶς ἄλλος οἶδε τῶν πολιτῶν· οὐχ ὅσιν δὲ τοὺς ἐπισταμένους τὰ φάρμακα μισθοῦ τοῖς κάμνουσι βοληθεῖν, ἀλλὰ προῖκα. Τὸ μὲν οὖν Πήλιον καὶ τὴν Δημητριάδα συμβέβηκε τοιαύτην εἶναι.

13. Ὅτι ἡ μὲν Ἑλλάς ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, [ἣν] μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω στάμπου. Τάχα δὲ κτλ.

I'.

Τὴν μὲν οὖν Ἑλλάδα ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβὼν μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω [Ὁμολίου καὶ τῶν Θεσσαλῶν] στάμπου. Τάχα δὲ φήσουσι τινες ἡμᾶς ἀγνοεῖν τὴν Θεσσαλίαν τῆς Ἑλλάδος καταριθμοῦντας, ἅπειροι τῆς τῶν πραγμάτων οὐκ ἀληθείας. (2) Ἡ γὰρ Ἑλλάς τὸ παλαιὸν οὕσα ποτε πόλις ἄφ' Ἑλληνος τοῦ

varia virtute medica gaudent, si quis eas probe dignoscere et recte illis uti noverit. Ex hisce una pluribus etiam iisque diversis præstat viribus. Est enim arbutum nigro colore, quod altitudine sua, quantum ejus supra terram conspici potest, cubitum haud excedit, sed æque altam radicem agit infra terram. (11) Hujus radix, trita minute et illita, podagricorum dolores abigit, neque nervos astuare permittit. Cortex comminutus et in vino sumptus curat eos qui coeliaco morbo vexantur. Folia trita, si linteam illis inungatur, oculorum dolore et suffusione laborantibus, etiam quum periculum est perdendi visus, impetum fluxionis sistunt suaviter ac veluti deprecantia ne ad oculos usque perveniat. (12) Hæc herbarum virtus uni cuidam incolarum genti perspecta est, qui Chironis esse posteri dicuntur; ex his pater subinde notitiam tradit exponitque filio, atque ita diligenter custoditur, ut nemo præterea civium possit illam sibi scientiam vindicare. Nefas autem gnaros virium, quibus herbæ præstant, mercede sumpta ægrotis opem ferre; gratis enim hoc facere oportet. Igitur Pelius mons et Demetrias urbs hujusmodi sunt.

13. Hellas a Peloponneso incipit, eamque produco usque ad Magnetum Tempe.

III.

Fines igitur Helladis, a Peloponneso ejus initium sumens, usque ad Homolium [Magnetum et ad Thessalorum] Tempe (vel Peneum fluvium²) produco. Fortasse autem aliqui dicent errare nos Thessaliam Hellade comprehendentes: sed illi potius rerum veritatis ignari sunt. (2) Etenim Hellas olim urbs fuit,

15 : φαρμακωδέστατον τὸ τε Πήλιον τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ Sed quum et hoc et aliquot sqq. capitibus de variis plantarum viribus disserat, nullibi ejusmodi arboris, quam tot virtutibus præditam esse Noster prædicat, ullam mentionem fecit. Verbo solummodo eas plantas memorat, ἃ φασιν εὐρεῖσθαι πρὸς τὰ τῶν ὄρεων τῶν θανατηφόρων ὀρήματα. Περὶ δὲ τὴν Θράκην εἶναι μὲν καὶ ἑτέρας οὐκ ὀλίγας, ἱσχυρότατον δὲ, ὡς εἰπεῖν, τὴν Ἰσχυρίαν, ἣν δὲ λέγουσιν, οἱ μὲν, κεντηθεῖσας τῆς φλεβῆς, οἱ δὲ, καὶ σφοδρὸς τέρως διατμηθεῖσας, ἱσχεῖν τε καὶ κωλύειν τὴν γήρσιν. » MARK. Ceterum quum de plantis Pelii jam dixerit auctor in antecedd., hinc Buttmannus aliique colligunt hoc fragmentum non unum locum integrum esse, sed complures locos consutos. || — ἔχον] ἔχων Gud. || — καὶ χρῆσθαι] χρῆσθαι cod. Par. || — ἡ τῆς] addidit Fabricius. Mox de meo addidi ἄλλας; vocem ἀνομοίους inclusi, utpote glossema vocum ἄλλας καὶ ἄλλας. || — τοῦ φανομένου] τὸ φανόμενον conj. Fuhr.; quo non opus est. || — λειανθεῖς] λειανθεῖς codd.; em. Fabricius || — ὀθόνιον] ὀθονίαν Gud. || — ὀφθαλμιόντων] ὀφθαλμιόντων cod. Paris.; ὀφθαλμιόντων cod. Gud. || — παραιτούμενα] παραιτούμενη codd.; em. Fabricius. Παραιτεῖσθαι ἀμύλωπιζας,

hebetudinem oculorum amoliri, legitur ap. Dioscor. I, cap. ult.

§ 13. λαμβάνει, μέχρι ἀφορίζων, codex inconcinne. Est hoc initium fragmenti sequentis, quod codex 571 exhibet usque ad verba : ἡ γὰρ Ἑλλάς τὸ παλαιὸν οὕσα, in quæ desinit ultimum folium codicis fine mutili.

FRAGM. III e codice Paris. 443, p. 121, lin. 24 sqq. Μαγνήτων] Μαγνητῶν cod. || — ἀφορίζω] ἀφορίζων codex, ut in fin. fragm. II. Deinde verba Ὁμολίου καὶ τῶν Θεσσαλῶν inserui ex fine hujus fragm., ubi plenius legitur : ἔως τῶν Θεσσαλῶν στομίου καὶ τοῦ τῶν Μαγνήτων Ὁμολίου. Pro στομίου vel στάμπου (nam utrumque corruptum est) quid reponendum sit, non satis liquet. Prope ad literas accederet Τεμπῶν; ποταμοῦ Πηνειοῦ conjicias, si contuleris Scylac. § 33 : Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Ἑλλάς συνεχῆς εἶναι μέχρι Πηνειοῦ ποταμοῦ καὶ Ὁμολίου πόλεως. Fortasse auctor Cambunios montes tanquam alterum Thessaliam terminum memoravit, adeo ut scribi posset : Κέμπον. Holstenius scribi conjecit κόμπον, Fuhrus inter alia proponit ποταμόν. || — τοῦ Ἀἰόλου] sc. πατῆρ. Quæ quum durior elipsis sit, Hemsterhusius ad Lucian. Halcyon. scribi

Αἰόλου ἐκλήθη τε καὶ ἐκτίσθη, τῆς τῶν Θετταλῶν οὖσα χώρας, ἀναμέσον Φαρσάλου τε κειμένη καὶ τῆς τῶν Μελιταιῶν πόλεως. Ἑλληνας μὲν γὰρ εἰσι τῷ γένει, καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζουσιν οἱ ἄφ' Ἑλληνος Ἀθηναῖοι δὲ οἱ τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντες Ἀττικοὶ μὲν εἰσι τῷ γένει, ταῖς δὲ διαλέκτοις ἀττικίζουσιν, ὥσπερ Δωριεῖς μὲν οἱ ἀπὸ Δώρου τῇ φωνῇ δωρίζουσιν· αἰολίζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Αἰόλου, ἰάζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου οὐντες. (2) Ἡ οὖν Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ ἦν, ὅτε ποτὲ ἦν, οὐκ ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὁ γοῦν ποιητὴς φησι·

Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες καὶ Ἀχαιοί,

Μυρμιδόνας μὲν λέγων εἶναι τοὺς περὶ τὴν Θετταλίαν Φθίαν κατοικοῦντας, Ἑλληνας δὲ τοὺς μικρῷ πρότερον ῥηθέντας, Ἀχαιοὺς δὲ τοὺς καὶ νῦν ἐτι κατοικοῦντας Μελιταιῶν τε καὶ Λάρισσαν τὴν Κρεμαστὴν καλουμένην καὶ Θήβας τὰς Ἀχαιῶδες πρότερον Φυλάκην καλουμένην, ὅθεν ἦν καὶ Πρωτεσίλαος ὁ στρατεύσας εἰς Ἴλιον. Ἔστιν οὖν ἡ Ἑλλάς ὑφ' Ἑλληνος οἰκισθεῖσα πόλιν τε καὶ χώραν. (3) Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Εὐριπίδης·

Ἑλλήν γάρ, ὡς λέγουσι, γίνεταί Διός,
τοῦ δ' Αἰόλος παῖς· Αἰόλου δὲ Σίσυφος,
Ἀθάμας τε Κρηθεύς θ', ὅς τ' ἐπ' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς
θεοῦ μανεῖς ἔρριψε Σαλμωνεύς φλόγα.

(4) Ἑλλάς μὲν οὖν ἐστὶ, ὥσπερ μικρῷ πρότερον εἰρήκαμεν, ἣν ὁ Διὸς Ἑλλήν ἐκτίσεν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐλληνίζειν τὴν προσηγορίαν εἴληφεν. Ἑλληνας δ' οἱ ἄφ' Ἑλληνος. Οὗτοι δὲ εἰσὶν Αἰόλος καὶ Σίσυφος, ἐτι δὲ Ἀθάμας καὶ Σαλμωνεύς καὶ οἱ τούτων γύνες ἔχγονοι. (5) Ἡ δὲ καλουμένη νῦν Ἑλλάς λέγεται μὲν, οὐ μὲντοι ἐστὶ· τὸ γὰρ ἐλληνίζειν ἐγὼ εἶναι φημι οὐκ ἐν τῇ διαλέγεσθαι ὀρθῶς, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τῆς φωνῆς· αὕτη δ' ἐστὶν ἀφ' Ἑλληνος· ἡ δὲ Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ κεῖται. Ἐκεῖνους οὖν ἐροῦμεν τὴν Ἑλλάδα κατοικεῖν καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζειν. (6) Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἴδιον τοῦ γένους τῆς Θετταλίας ἡ Ἑλλάς ἐστὶ, οἰκίον καὶ κατὰ τὸ κοινόν, ὡς νῦν ὀνομάζονται Ἑλληνες, τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν εἶναι. (7) Ὅτι δὲ πᾶσα ἡν κατηριθμημέθα Ἑλλάς ἐστὶ, μαρτυρεῖ ἡμῖν ὁ τῶν κωμωδιῶν ποιητὴς Ποσειδίππος, μεμφόμενος Ἀθηναίοις, ὅτι τὴν αὐτῶν φωνὴν καὶ τὴν πόλιν φασὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι, λέγων οὕτως·

Ἑλλάς μὲν ἐστὶ μία, πόλεις δὲ πλείονες.
Σὺ μὲν ἀττικίζεις, ἡνίκ' ἂν φωνῇν λέγῃς
αὐτοῦ τιν'· οἱ δ' Ἑλλήνες ἐλληνίζομεν.
Τί προσδιαιρέθων συλλαβαῖς καὶ γράμμασιν
τὴν εὐτραπέλιαν εἰς ἀγρίαν ἀγεις;

quæ ab Hellene Æoli patre condita et nominata est in Thessalorum regione inter Pharsaliam et urbem Melitæensium. Jam vero Hellenes (*primitivo vocabuli sensu*) genere sunt et lingua hellenissant ii qui ab Hellene originem ducunt; eundem in modum Athenienses qui Atticam incolunt, Attici genere sunt et dialecto atticissant, sicuti Dorienses a Doro oriundi dorica dialecto, ab Æolo oriundi æolica, ab Ione Xu-thi filio oriundi ionica dialecto utuntur. (2) Hellas igitur suo tempore in Thessalia, non vero in Attica, erat. Atque hac mente Homerus (*Il.* 2, 684) ait:

Myrmidones autem vocabantur et Hellenes et Achæi.

Scilicet Myrmidones appellat qui Phthiam Thessalicam tenebant, Hellenes vero eos quos modo diximus, Achæos denique eos, qui etiam nunc habitant Melitæam et Larissam Cremasten quam vocant, et Thebas Achaidas, quæ urbs prius Phylace nominabatur, unde Protesilaus ad Ilium copias duxit. (3) Hellas igitur est ab Hellene condita urbs ejusque regio. Idem Euripides quoque testatur:

Nam Hellen, uti aiunt, Jove satus est;
hujus filius Æolus, Æoli vero Sisyphus,
ac Athamas et Cretheus et qui ad Alphei fluente
Jovis fulgur insaniens jaculatus est, Salmoneus.

(4) Hellas igitur est, ut paullo ante retulimus, quam Jove natus Hellen condidit, a quo τὸ ἐλληνίζειν denominationem accepit. Hellenes autem sunt qui ab Hellene oriundi; illi vero sunt Æolus et Sisyphus et præter eos Athamas et Salmoneus eorumque progenies. (5) Quæ autem nunc appellari solet Hellas sic dicitur potius quam est: nam τὸ ἐλληνίζειν non in recte loquendo positum esse dixerim, sed in genere loquelæ: hæc vero ab Hellene nomen habet; Hellas autem in Thessalia sita est. Eos igitur (*Thessaliæ incolæ*) Hellada incolere dicimus et Hellenico sermone uti. (6) Si ergo vel secundum generis proprietatem Thessaliæ Hellas sit, etiam juxta communitatem, ut hodie mos est Hellenes appellari, Helladi eam ascribi consentaneum est. (7) Quod autem regio tota, quam recensuimus, Hellas sit, testis nobis est Posidippus, poeta comicus, Athenienses increpans, quod linguam suam et urbem præcipue Hellada esse contendat, sic dicens:

Hellas quidem una est, urbes vero plures.
Tu quidem atticissas, dum tua lingua utaris:
nos vero græcissamus, qui Græci sumus.
Quid immorans syllabis et verbis
urbanitatem vertis in morositatem?

voluit Διὸς, uti infra Διὸς Ἑλλήν. || — Μελιταιῶν] cod. Fuhr.; Μελιταιῶν vlg. || — οἱ ἄφ' Ἑλ.] οἱ addidi. Vulgo legitur εἰσιν οἱ τῷ γένει, at vocem οἱ non habet codex. || — 2. Θετταλίαν Φθ.] Θετταλίαν Φθ. cod. || — Μελιταιῶν] Μελιτῶν cod. || — πρότερον Φυλ.] Strabo IX, p. 435 Phylacen et Thebas distinguit (Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ. Cf. p. 433). Phylacen

Homerus memorat, non item Thebas; id quod Nostri sententiæ patrociniatur. || — 3. Εὐριπίδης] in Æolo, ut videtur. V. Wagner. *Fragm. Eurip.* p. 15. || — Αἰόλος] Αἰόλου cod., et mox: τὲ ὥστ' ἐπ' Ἀλφείου et Σαλμώνου. || — 4. ἀφ' οὗ καὶ] cod.; καὶ om. editt. || — 5. εἶναί φημι] cod.; εἶναί om. editt. || — 7. αὐτοῦ τιν'] Salmasius; αὐτοῦ τινες codex. « Thes-

8. Πρὸς μὲν τοὺς οὐχ ὑπολαμβάνοντας εἶναι τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλάδος οὐδὲ τοὺς Θετταλοὺς Ἑλληνας ἀπογόνους ὄντας ἑλληνίζειν ἐπὶ τασούτων εἰρήσθω. Τὴν δὲ Ἑλλάδα ἀφορίσαντες ἕως τῶν Θετταλῶν στομίου * καὶ τοῦ Μαγνήτων Ὀμολίου, τὴν διήγησιν πεποιημένοι, καταπαύομεν τὸν λόγον.

8. Hæc dicta sufficiant ad illos refutandos, qui Thessaliam ad Hellada non pertinere arbitrati sunt, neque Thessalos ab Hellene ortos hellenissare. Hic igitur orationem finimus, narratione confecta, qua Græciam terminando perduximus usque ad Thessalorum *Tempe* et Magnetum Homolium.

salus aliquis, ut apparet, in terra Attica natum in his vss. alloquitur atque ut Attici ἀττικίζειν dici debent, quum sua lingua utantur, sic ceteros Græcos ἑλληνί-

ζειν. » SALMAS. ad Solin. p. 100, F. Cf. Meinek. Com. IV, p. 524. || — 8. τῶν... στομίου] Cf. supra.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΑΘΑΡΧΙΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ.

EX AGATHARCHIDIS

DE MARI ERYTHRÆO LIBRIS

EXCERPTA.

Ἀνεγνώσθησαν Ἀγαθαρχίδου λόγοι δύο, ὁ πρῶτος καὶ ὁ πέμ-
πτος, περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐτέρων παραδόξων
ἔργων ἐν κεφαλῇ εὐλαμβήαντες.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

1. Ὅτι Πτολεμαῖον φησι τὸν μετὰ τὸν Λάγου πρῶ-
τον ἐλεφάντων θήραν συστήσασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν
ἡμιοτρόπων, καὶ τὰ τῇ φύσει κεχωρισμένα τῇ προνοίᾳ
συναγαγεῖν ὑπὸ μίαν οἰκῆσιν. Σκεπτόμενος δὲ τί φησιν
5 ἐνταῦθα ὁ ἱστορικός. Καὶ γὰρ καὶ πρὸ τῶν Πτολε-
μαίων ἐλέφας πολλοὶ χειροῦνται καὶ ἐν πολέμῳ ἔγρυν-
το, ὡς Πῶρος τε ὁ Ἰνδὸς ὁ πρὸς Ἀλέξανδρον πολε-
μήσας καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι· ἢ ὅτι Πτολεμαῖος οὗτος
πολὺς πρῶτος περὶ ταύτην ὥφθη τὴν σπουδὴν, ἢ πρῶ-
τος τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον, ἢ τῶν Αἰγύπτου βασιλέων
πρῶτος.

2. Ὅτι τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν τὸ ὄνομα ἐλκύσαι
φησιν οὕτε ὅτι τοῦ Ἀραβίου καλουμένου κόλπου τὰ μὲν
πρὸς ἐσπέραν ὄρη, ὀρυμνίας καὶ διαπύρου τῆς ἡλιακῆς
15 ἑκτίνος βαλλούσης, ἀνθρακος φαντασίαν ἀποδίδωσι, τὰ
δὲ πρὸς ἀνατολὰς θῖνες ἄμμου γεώδεις ὑπερύψωτοι παρὰ

Lecti sunt Agatharchidis libri duo, primus et quintus, de mari
Erythræo alisque rebus mirabilibus summa capita compre-
hendentes.

DE MARI ERYTHRÆO

E LIBRO PRIMO.

1. Ptolemæum qui post Lagi filium regnavit in
Ægypto, primum ait instituisse elephantum nec non
aliarum ejusmodi belluarum venationem, et quæ natura
disjunxit, in unam quasi stabulationem conduxisse.
Expendendum vero quid hoc loco dicat historicus.
Nam etiam ante Ptolemæorum ætatem multi elephan-
tibus cicuratis vel in bello usi leguntur, ut Porus Indus,
qui cum Alexandro bellum gessit, alique non pauci.
Fortasse Ptolemæus hic primus impense illi studio in-
cubuisse visus est, aut primus successorum Alexandri,
aut inter Ægypti reges primus ei rei operam dedit.

2. Erythrum (*rubrum*) mare nomen trahere ait non
quod sinus Arabici montes occidentales, dum acres et
ignei solis radii eos feriunt, carbonis reddant speciem,
orientales vero tumuli arenæ et glebæ subrubrae ad
multa oræ maritimæ stadia effundantur; non hanc ob

Eclogæ ex Agatharchidis De mari Erythræo libris le-
guntur in Photii Biblioth. cod. 250, p. 717 ed. Hæschel.,
p. 1321 ed. Rothomag., p. 441 ed. Bekker. Verborum
recensio codicibus nititur tribus, quorum primus est
Venetus S. Marci 450 (cod. A), quem contulit Bekke-
rus. Idem adhibuit codicem Parisinum 1266 (cod. B),
quem denuo excussimus; præterea contulimus codi-
cem Parisinum 1226 (cod. C), quem Bekkerus in
recensendis Agatharchidis eclogis non inespexit. Lectio-
nes editionum priscarum vulgatæ nomine citabimus.

Ἀνεγνώσθησαν... διαλαβόντες] sic C, fol.
294 vso; ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ πρώτου λόγου Ἀγαθαρχίδου
τῶν περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ὅτι Πτολεμαῖον, κτλ.
cod. B, p. 230 itemque, ut videtur, codex A.

§ 1, l. 1. Λάγου] λαγών A, λάγων B, λάγου, supra-
scripto λαγών, C. De re v. Diodor. I, 37, 5. III, 36, 3;
Artemidor. ap. Strabon. XVI, p. 769. 770; Plinius
VI, c. 29; Monument. Adulitan. in Cosma Indo-
pleust. II, p. 141: ... ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν καὶ Αἰ-
θιοπικῶν, οὓς ὁ τε πατὴρ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς (Ptolemæus III)
πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθήρευσαν καὶ καταγαγόντες
εἰς Αἴγυπτον κατεσκευάσαν πολεμικὴν χρεῖαν. || — 3. τῇ
προνοίᾳ] omisit B. || — 5. καὶ post γὰρ et lin. 7 ὁ
post Ἰνδὸς omisit codex C.

§ 2. l. 11. θάλασσαν cod. C. || — 15. βαλλούσης] βα-
λούσης codd. AB. || — De re cf. Artemidor. ap. Strabon.
XVI, p. 779: Ἐρυθρὰν γὰρ λέγειν (Artemidorus narrat)
τινὰς τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς χοιρῆς τῆς ἐμφαινομένης κατ'
ἀνάκλασιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ κορυφὴν ὄντος (sic
Agathemer. II, 11), εἴτε ἀπὸ τῶν ὀρέων ἐρυθραίνοντων ἐκ
τῆς ἀποκαύσεως· ἀμφοτέρως γὰρ εἰκάζειν. Κτησίαν δὲ τὸν
Κνύδιον πηγὴν ἱστορεῖν ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν ἐρευθῆς
καὶ μυλῶδες ὕδωρ. Ἀγαθαρχ[ίδης] δὲ τὸν ἐκείνου πολίτην
παρὰ τινος Βόξου, [Πέρσου] τὸ γένος, ἱστορεῖται, διότι Πέρ-
σης τις Ἐρύθρας ἱπποφορβίον τινὸς ὑπὸ λεαίνης οὔστρου κα-
τασχομένης ἐξελαθέντος μέχρι θαλάττης κἀκεῖθεν εἰς νήσόν
τινα διάφραντος, σχεδὸν περὶ ἑξάμηνος πρῶτος περαιωθεὶς πρὸς
τὴν νήσον· ἰδὼν δὲ καλῶς οἰκίσμιον, τὴν μὲν ἀγέλην εἰς τὴν
Περσίδα ἀπαγάγοι πάλιν· ἀποίκους δ' ἐκεῖ στείλαι τε καὶ
[εἰς] τὰς ἄλλας νήσους καὶ τὴν παραλίαν, ἐπώνυμον δὲ ποιή-
σαιεν ἐκ αὐτοῦ τὸ πῆλαγος. Τοῦς δὲ Περσέως υἱὸν ἀπορρίπτειν
τὸν Ἐρύθραν, ἡγήσασθαι τε τῶν τόπων. Quod de Persei
filio ferebatur, Agatharchides fabulis accenset. Cete-
rum vid. quæ de Erythra ejusque insula ex auctoritate
Mithropastæ satrapæ tradunt Nearchus et Orthogoras
ap. Strabon. XVI, p. 766 et Arrian. Ind. c. 37 (V.
Scriptor. Rer. Alex. p. 68 sqq. ibique notata); cf. Cur-
tius VII, 9, 14; Mela III, 8, 1; Plinius VI, 28. 32;

πολλά στάδια τῆς αὐτοῦ παραλίας ἐκκέχυνται. Οὐμεν-
 οὖν οὐκ ἐκ τούτου Ἐρυθρὰ κέκληται· εἰ γὰρ καὶ ὁ πα-
 ράπλους μὲν ἐστὶ στενός, τῶν δὲ λόφων καὶ θινῶν ἐφ'
 ἑκάτερα τοῦ κόλπου παντὸς ὑπερκειμένων ἡ πίπτουσα
 5 παρ' ἀμφοτέρων εἰς τὸν πόρον τῶν ὑπείρων αὐγῇ τῇ
 χέρσῳ παρεγγυᾷ τὴν θάλατταν ὁμοίαν, τῆς μὲν ἰδέας
 πᾶσιν ὁρωμένης, τοῦ δὲ πάθους οὐ πᾶσι γινωσκαμένου,
 ἀλλ' οὖν οὐ διὰ τοῦτο φησι τὴν κλῆσιν λαβεῖν τὴν θά-
 λατταν, εἰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τοῦτο πολλοὺς ἔδοξεν.
 10 3. Οὕτω μὲν οὖν ὁ πρῶτος εἰ καὶ μὴ ἀληθὴς τῆς αἰ-
 τίας λόγος· οὐτέρος δὲ, ὁμοίως ἔχων, τὸν ἥλιον ἐκείσε
 φησιν ἐπιτελλόντα οὐχ ὥς παρ' ἡμῖν λαμπραῖς ταῖς
 ἀκτίσιν εἰς τὸν πόρον βάλλειν, ἀλλὰ παρμοίαις αἵματι,
 ἐξ ὧν τοῖς ὁρῶσιν ὑψαιμον παρασκευάζειν τὸ πάθος τὴν
 15 τῆς θαλάττης ἐμφανισί, κακίθεν Ἐρυθρὰν κατονομάζε-
 σθαι.

4. Τρίτος δὲ ἐστὶν ὁ Ἀργολικός λόγος, ὅς ἐστι (φησί)
 τῇ μὲν τόλμῃ μέγας, τῇ δ' ἀποδείξει κενός. Οἱ γὰρ
 περὶ Δεινίαν ἱστορικοὶ φασιν, ἀπὸ τῆς ποιητικῆς ἔξου-
 20 σίας καὶ αὐτοὶ ἄδειαν λαβόντες, ἐξ Ἀργους εἰς Αἰθιο-
 πίαν (ἐκαλεῖτο δὲ τότε Κηφηνία) παραγεγονότα ἐπὶ
 λύσει τῆς Κηφείας θυγατρὸς τὸν Περσέα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς
 Πέρσας μεταστάντας, Πέρσαις μὲν ἀπὸ τίνος τῶν ἐγ-
 γόνων τῆς κλήσεως μετασφύνας, Ἐρύθραν δὲ γεννησά-
 25 υῖον, καὶ ἐξ ἐκείνου τῇ θαλάσῃ τὴν κλῆσιν παρασχέειν.
 Τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ Ἀργολικός περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θα-
 λάσσης σχηματισμός.

5. Τέταρτος δὲ καὶ ἀληθὴς ἐστίν, ὃν αὐτὸς μεμά-

causam, inquit, mare illud Erythrum vocatur; nam
 etiamsi navigatio illac sit angusta, atque, verticibus et
 tumulis universo utrinque sinui impendentibus, splen-
 dor ex utraque continente in fretum incidens mare terrae
 assimile esse denuntiet, specie quidem illa in omnium
 oculos incurrente, causa vero affectionis non omni-
 bus explorata: non tamen propterea, inquit, nomen
 istud mare nactum esse, licet multi ante ipsum ita sint
 opinati.

3. Hæc igitur est prima ratio, quamvis a vero dis-
 sentanea. Altera, perinde se habens, solem censet
 orientem illic, non ut apud nos, lucidos in fretum
 radios dimittere, sed cruori assimiles, unde cruentam
 maris speciem efficiat intuentibus hæc affectio, et hinc
 Erythri sive Rubri maris appellationem existere.

4. Tertius sermo Argolicus est, ausu quidem (ait)
 magnus, sed persuasu inanis. Nam qui Diniam se-
 ctantur historici, ex poetarum licentia etiam ipsi secu-
 ritatem nacti, perhibent ex Argis in Æthiopiam (quæ
 Cephene tunc habebat nomen) Perseum ad filiam Ce-
 pheï liberandam profectum, et inde ad Persas trans-
 gressum, nomen hoc a filiorum quopiam cum Persis
 communicasse: scilicet procreato Erythra filio, ab hoc
 nomen mari indidisse. Talis igitur etiam Argolica
 est de Erythraeo mari hariolatio.

5. Quarta autem eaque vera rei ratio est, quam ipse

Solin. c. 36; Dio Cassius LXVIII, 28; Agathemerus
 II, 11; Uranius lib. II Arabicorum ap. Steph. Byz. v.
 Ἐρυθρά, ubi: Ἐρυθρά, ἡ θάλασσα, ἀπὸ Ἐρύθρου τοῦ
 ἥρωος (ἀπὸ Ἐρύθρου βασιλέως πεσόντος ἐκεῖ καὶ πνιγέντος
 Etym. M.). Οὐράνιος δ' ἐν Ἀραβικῶν δευτέρᾳ ἀπὸ τῶν
 παρακειμένων ὁρῶν, ἃ ἐρυθρὰ δεινὸς εἰσὶ καὶ πορφυρεῖ,
 καὶ ἐπὶ τὴν βάλαντ εἰς αὐτὰ ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν, καταπέμπει
 τὴν θάλασσαν σκιὰν ἐρυθρὰν· καὶ ὁμοῦ δὲ κατακλυσθέν-
 των τῶν ὁρῶν κάτω συρρέοντι εἰς θάλασσαν, οὕτω γίγνε-
 ται ἡ θάλασσα τὴν χροάν. Eadem Eustathius ad Dion.
 39 et Etym. M. p. 379, 8, qui deinde l. 12 adjicit hæc:
 Ἐρυθρὰν πελάγος, ἀπὸ Ἐρυθραίου τινὸς βασιλέως· ἀπο-
 θνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ, ἔρριψαν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐπιγρά-
 ψαντες τῷ τάφῳ· « Ἐρυθρὰς *τάφος ἄλλος *παμμεδέοντος
 Ἐρύθρου. » Cf. interpret. ad Herod. IV, 37. Ex recen-
 tioribus vide Relandi Dissert. De mari Rubro in tom. I
 Dissert. miscellan.; D'Anville in Mém. de l'Acad. des
 Inscr. t. XXXV, p. 590. Gosselin Recherches, tom. II,
 p. 76 sqq.; Niebuhr Beschreibung Arabiens p. 418
 et præ ceteris Fresnel in epistol. mss. ap. Ritter Erdk.
 XIII, p. 254. Fuere qui Rubrum mare dici putarent
 pro mari Edomii i. e. Rubri, quoniam a senioribus
 nonnullis mare Idumæum vocatur. Quam sententiam
 jam refutavit Relandus. Nomen Hebraicum Iam-Suph
 sive mare Suph (Moses II, 10, 19 etc.), cui respondet
 Ægyptium Phiom an Schari sive mare Schari (Cham-
 pollion, L'Égypte sous les Pharaons t. I, p. 51), non-
 nisi ad intimum sinus Arabici recessum, quem per-
 mearunt Judæi, referendum est, ductum sc. a planta

ibi nascente, quam speciem κυπεύρου, cyperum divi-
 tem, esse, etiamnunc in ora prope Tor oppid. obviam,
 docet Fresnel. Quod Hieronymus De qualitate mar.
 rubr. p. 48 putat Rubrum mare dici a planta suph, quæ
 efficiat ut rubra aqua esse videatur, Fresnelius rejicien-
 dum censet; nam etiamsi vel arena rutilans vel plantæ
 marinæ in nonnullis locis tale quid efficiant, idem non
 rarius aliis in maribus occurrere. Ipse denique Fresne-
 lius nomen maris ita interpretatur, ut sit mare Ho-
 meritarum, quos Græci dixerunt, i. e. Himjar vel
 Hhomayr, seu Rubrorum; nam gentis hujus nomen
 et arabicum vocabulum ahmar (rubrum) ejusdem
 esse radicis. Isto Rubrorum nomine nobilem Himjari-
 tarum sive Sabæorum stirpem a nigris gentibus dis-
 tingui; eamque prisco ævo et orientale et occidentale
 nec non meridionale Arabiæ litus atque objacen-
 tem Æthiopiam oram tenuisse. Ab iisdem oris quum
 oriundi sint Phœnices, φοίνικας, i. e. punicos sive pur-
 pureos, a Græcis dictos esse. || — 1. αὐτόθι C. Mox
 pro ἐκείθεν idem habet ἐκείθεν.

§ 3, lin. 11. δευτέρον A. Deinde φασίν vgo.

§ 4, l. 17. Ἀργολικός C, ἀργολογικός h. l. et
 lin. 26 AB. || — 18. δ' ἀποδείξει C; δὲ δόξει AB. ||
 — 19. Δεινίαν C λεωνίαν codd. et editt.; mutavi ex
 emend. Reinesii. De Dinia Ἀργολικῶν auctore vid. Fr.
 Hist. tom. III, p. 24 sq. || — 23. μεταστάντα AB et
 margo C, qui in textu habet vulgatam μετὰ ταῦτα || —
 23. ἐγγόνων B. || — 25. θαλάττη C.

§ 5, l. 28. Voces δὲ et αὐτὸς omittit codex B. || —

θηκε παρὰ Πέρσου· Βόξος δ' ἦν τούτῳ ὄνομα, φησίν·
 ὃν καὶ ἑλληνίσαι γλῶσσαν καὶ γνώμην, καὶ ταῖς Ἀθη-
 ναῖς λιπόντα τὴν πατρίδα ἐμυῖωναι. Ἐλεγε δὲ δ τοῦ
 Πέρσου λόγος ταῦτα. Γίνεται τις κατ' εὐτολίμειαν καὶ
 5 πλοῦτον εὐδοκίμων Ἐρύθρας ὄνομα, γένος μὲν Πέρσης,
 υἱὸς δὲ Μυοζαίου, κατοικῶν δὲ θάλαττης μὲν οὐ πόρρω,
 κατεναντίον δὲ νήσων ἐρήμων οὐσῶν οὐ νῦν, ἀλλ' ἐπὶ
 τῆς Μήδων ἡγεμονίας· τότε γὰρ καὶ ὁ Ἐρύθρας ἐγνω-
 10 ρίζετο, ὃς τοῦ μὲν χειμῶνος ἐν Πασαργάδαις ἐποιεῖτο
 τὴν οἰκισιν, ἔαρος δὲ μετέβαιεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν κτή-
 σιν, τῆς τε ἄλλης ἐνεκα χρείας, καὶ χάριν τινὰ τῷ βίῳ
 διὰ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς ἀπονέμειν. Τούτου φο-
 βῶν ἀγέλη μείζονι λέοντες ἐπορούσαντες τινὰς μὲν
 αὐτῶν ἀπέκτειναν· αἱ δὲ περισωθεῖσαι, τῷ ὀφεί τῆς
 15 ὀφείως οἰστρον λαβοῦσαι, ἐπὶ τὴν θάλατταν ἠλαύνοντο,
 καὶ (ἦν γὰρ αὖρα κατὰ τύχην ἀπόγαιος εὐμεγέθης)
 ἐμπεσοῦσαι τοῖς βέλτοισι μετὰ πτοήσεως τὰ μὲν πρῶτα
 παρὰ τὴν γῆν ἐνήχοντο, τοῦ δὲ δειμάτος οὐ λήγοντος
 20 ἐξεκυμάνθησαν καὶ μόλις ἐπὶ τὸ τῆς ἀντικρὺ νήσου πέ-
 ρας διεσώθησαν, ἐνὸς τῶν αἰπόλων νεανίου καὶ τόλμῃ
 διαφέροντος συμπεραιωθέντος, ἄλλοτε ἄλλης τῶν ὤμων
 ἀντεγρομένου. Ὅσῳ Ἐρύθρας ζητῶν τὰς οὐ φαινομένας
 ἀντεβάς, πρῶτος τῶν ἐκεῖσε σκεδῶν ἐπήξατο, μεγέθει
 25 μὲν σύμμετρον, τῇ δυνάμει δὲ στερίφην, καὶ λαβῶν
 στάσιν οὐρίου καὶ συμμέτρου πνεύματος ἀφῆκεν εἰς τὸν
 πόρον· ταχὺ δὲ τοῦ κύματος αὐτὸν προώσαντος, εὗρε
 μὲν τοὺς ἵππους, εὗρε δὲ τὸν νομέα. Θαυμάσας δὲ
 τὴν νῆσον, καὶ πόλιμα ἐπὶ λιμένος εὐκαίρου ἰδρύσατο,
 καὶ ἐκ τῆς ἀντιπέραν τοὺς ἀποροῦντας βίου μετενεγκὼν
 30 ἐπόλισεν, ἐκεῖθεν τε καὶ τὰς ἄλλας νήσους ἐρήμους οὔσας
 ἀνθρώπων οἰκήσεσιν ἐξημέρωσε· καὶ τηλικαύτην δόξαν
 ἐκ τῶν πραχθέντων πολλοῖς ἐνεποίησεν, ὥστε τὴν
 ἐκεῖσε θάλατταν, οὕσαν ἀπειρον μεγέθει, πάντας ἔτι καὶ
 35 καθ' ἡμᾶς ἐπονομάζειν Ἐρυθράν. Τὰ μὲν οὖν αἵτια τῆς
 κλήσεως ἔχοντα διαφοράν (μέγα γὰρ τὸ παραλλάττον,
 Ἐρύθρα θάλατταν εἰπεῖν ἢ θάλατταν ἐρυθράν· τὸ μὲν γὰρ
 τὸν κυριεύσαντα σημαίνει τῆς θαλάττης ἄνδρα, τὸ δὲ τὴν
 πυρρότητα δηλοῖ τῆς βηθείσης φύσεως) ἐν τούτοις.
 Ἔστι δὲ, φησί, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ χρώματος τὴν κλῆσιν
 40 κατασκευάζον ψεῦδος (οὐ γὰρ ἔστιν ἐρυθρά), τὸ δ' ἀπὸ
 τοῦ δυναστεύσαντος ἀληθές, ὥς δὲ Πέρσης λόγος ἐπι-
 στῶσατο.

6. Ὅτι οὐδὲ ἀπὸ τίνος τῶν τοῦ Περσέως ἐγγόνων
 ἀξιοῖ οὗτος, καίτοι πολλῶν λεγόντων, τὴν κλῆσιν τοὺς
 45 Πέρσας κληρώσασθαι· μηδὲ γὰρ ἐκείνους σφᾶς αὐτοὺς
 Πέρσας παροξυτόνως ὀνομάζειν, ἀλλὰ Περσᾶς, ἐπὶ τέ-
 λους τῆς περισπωμένης τιθεμένης.

7. Ὅτι τὰ κατὰ τὸν Περσέα εἰς ψεῦδος καὶ δι' ἄλ-

auctor e Persa viro didicit. Boxus (inquit) huic no-
 men erat, qui lingua menteque Græcum referens, re-
 lecta patria, Athenis vitam egit. Sermo vero Persa erat
 hujusmodi. Fuit quidam audacia et divitiis clarus,
 Erythras nomine, genere Persa, Myozæi filius. Do-
 mum habebat non procul a mari sitam contra insulas,
 quæ desertæ nunc quidem non sunt, sed erant tempore
 imperii Medorum, quando etiam Erythras noscebatur;
 qui hieme Pasargadis commemorari solebat, vere autem
 ad proprios fundos redibat, tum aliam ob utilitatem,
 tum ut aliquam vitæ suæ voluptatem hac commutatione
 indulgeret. Hujus in equarum gregem sat numero-
 sum quum leones irrupissent, nonnullæ quidem inter-
 emptæ sunt, reliquæ autem incolumes, consternatione e
 re visa seu æstro percussæ, ad mare cursu ferebantur,
 et (aura tum forte a terris flante vehementius) in
 fluentia insilientes præ pavore, quum initio præter
 litus natarent, mox, terrore non desistente, undarum
 vi abreptæ sunt et vix tandem in adversam insulam
 delatæ evaserunt, simul cum iis trajiciente uno ex ar-
 mentariis, juvene insignis audaciæ, qui modo hanc
 modo illam armo prensabat. Erythras igitur equas
 non amplius visas investigans, primus hominum ejus
 loci ratem compegit magnitudine mediocri, sed vi
 structuræ solidissimam, atque venti secundi commodi-
 que tenorem nactus demisit in fretum, celeriterque
 unda ipsum propellente, reperit equas reperitque pa-
 storem. Admiratus autem insulam tum oppidum ad
 portum commodè situm exstruxit, tum ex opposita con-
 tinente rei inopia laborantes illuc habitatum transduxit,
 indeque etiam reliquas insulas vacuas habitatorum fre-
 quentia excoluit; ac tantum gloriæ ex rebus gestis apud
 vulgus sibi comparavit, ut mare illud magnitudine
 infinitum omnes ad nostram usque ætatem Erythræum
 appellent. Quæ igitur de causis denominationis pro-
 feruntur bene distinguenda (nam multum differt Ery-
 thræ mare dicere et mare erythrum i. e. rubrum; illud
 enim potitum eo mari virum significat, hoc rubedi-
 nem aquæ denotat) ita se habent. Ducta autem a
 colore nominis explicatio falsa est (mare enim non est
 rubrum), altera autem a viro ibi regnante repetita
 est vera, ut Persica narratio fidem fecit.

6. Neque a quodam ex Persei prosapia Persas no-
 men nactus esse Agatharchides censet, licet multi id
 perhibeant. Illos enim se ipsos non Persas, accentu
 in penultima, sed Persās, ultimā circumflexā, appel-
 lare dicit.

7. Dum narrationem quæ de Perseo fertur per alia

1. Βόξος] Sec. Theognost. Can. 378 scrib. foret Βοξός.
 || — 2. γλῶτταν vgo. || — 6. θάλατταν vgo. || — 7. οὐ-
 σῶν] ὄντων C. || — 16. γὰρ om. C. || — εὐμεγέθης C;
 εὐμεγέθεις AB; fort. erat εὐμεγέθεισι. βέλτοισι || — 17.
 πτοήσεως] πτώσεως suprascriptum habet C. || — 18. δει-
 μάτος] an οἰδήματος, de mari tumente dictum? || —

24. στερίφην om. AB, spatium vacuum relinquentes. ||
 — 37. τῆς θαλάττης A et mgo C; τῆς θαλάσσης B; τὴν
 θάλατταν C. || — 41. δυναστεύοντος B; ὁ deest in vgate.

§ 6, l. 43. ἐγγόνων B. || — 44. πολλῶν ἄλλων λεγόν-
 των C et vgo.

§ 7, l. 48. Titulum ineptum, qui huic excerpto vgo

ἀπορευτὸν ὑπάρχουσαν μόνον διεξέρχεσθαι, τῷ δὲ Ἄτλαντι τὸν τηλικούτον διαδέξασθαι κόσμον, πρόσταγμα μὲν οὐκ ἔχοντα, χάριν δὲ τιθέμενον· καὶ τῷ μὲν Ὀρφεὶ κιθαρίζοντι διὰ φιλομουσίαν τὰ ὄρη καὶ τὰς πέτρας ἀκολοθεῖν, κρέα δὲ ἀπώμενα τῶν Ἥλιου βοῶν φωνὴν προῖεσθαι τοῖς ἀνθρώποις συνεστήν· τῶν δὲ μετηλλαγῶτων τὸν βίον ἐπὶ σχολῇς πρὸς Ὀδυσσεά διεξέρχεσθαι παντοδαπῇ ἀδολεσχίαν, ἐκ τῆς ἀμόρφου σχιᾶς τὸ τῆς ὀψευς γινώσκοντα ἰδίωμα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν (ἀπὸ 10 τοῦ) πίνειν οὐ κοιλίας, οὐ βρόγχους ἔχοντας, ἐτέρους δὲ προβείσθαι τὸν σίδηρον οὐκέτι δυναμένους τρωθῆναι, τινὰς δὲ πέτρον κυλίειν, τῶν σωματίων πάλαι κατακεκαυμένων, ἄλλους δὲ δικάζειν ἐτέροις τεθηγκῶσιν, ἀδικήματος οὐδενὸς ὑπάρχοντος· τὸ δ' ἔσχατον, τῶν οὐκέτι ὄντων 15 τοὺς τύπους ἐν πορθμίδι διαπλεῖν, ἔχοντας Χάρωνα ναύκληρον καὶ κυβερνήτην, ἵνα μὴ καταστραφέντες ἐκφορᾶς ἐπιδύνωνται πάλιν· καὶ τὴν μὲν Ἀλκhestin καὶ Πρωτεσίλαον καὶ Γλαῦκον τετελευτηκότας πάλιν ἀναστήναι, τῆς μὲν ὕφ' Ἡρακλέους ἀναγείσαν, τὸν δὲ διὰ τὸν τῆς 20 γυναικὸς ἔρωτα, τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ μάντεως τοῦ συγκαταορυχθέντος· τοῦ δὲ Ἀμφιαράου ζῶντος τὸ σῶμα καταδέξασθαι μετὰ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ὄφρου τὴν γῆν· ἔτι τοίνυν ὁδόντας ἐκ Κάδμου σπαρῆναι δράκοντος, ἐκ δὲ τούτων ὀπλίτας ἀνατεῖλαι μαχομένους ἀλλήλοις· 25 τὸν δὲ Τάλων τὸν φύλακα τοῦ Μίνω τρεῖς μὲν ἐν ἡμέρᾳ πᾶσαν περιπολεῖν τὴν Κρήτην, τηλικαύτην οὔσαν, τὴν δὲ ζῶν μόνον τῶν ἐμψύχων· τοῦτον ἐν τῷ σφυρῷ κεκτῆσθαι· καὶ τοῦ Μίνω δὲ ἀμύχανον εἶναι παραλῆσαι τὸν βίον, εἰ μὴ τις αὐτῷ ζέον ὕδωρ καταχέαι· 30 πρὸς τούτοις ὑπὸ μὲν τῆς Μηδείας γέροντα κριὸν ἐπωδαῖς μεταπεσόντα νέον γενέσθαι πάλιν, ὑπὸ δὲ τῶν Πελιάδων καθεψηθῆναι τὸν πατέρα Πελλίαν, ἵνα γένηται νέος· τὰς δὲ Φορκίδας τρεῖς μὲν οὐσας γραῖας, ἐνὶ δὲ χρωμέναις ὀφθαλμοῖς, διεξάγειν τὸν βίον αὐτοῦ 35 παρ' ἀλλήλων κατὰ μέρος ἀμειβομένης πίστιν· ἔτι δὲ τοὺς τὴν Ἀρχαδίαν οἰκοῦντας καὶ τὴν Ἀττικὴν γηγενεῖς τε εἶναι καὶ παρὰ φύσιν γεγενῆσθαι· καὶ τὴν μὲν ἐν Αὐλίδι σφαγεῖσαν ἐν Ταύροις ἀναφανῆναι ζῶσαν, τὴν δ' ἐν Πελοποννήσῳ καταποντισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀκρί- 40 οῖου τῇ παραλίᾳ τῇ Σεριφίῳν ἀβλαβῇ μετὰ τοῦ βρέφους προσπεσεῖν· τὸν δ' ὑπὸ Μενελάου κατὰ τὴν μονομαχίαν ἤδη χειρούμενον, ἐξαίφνης ἀρπαγέντα, ἐν τῷ θαλάμῳ γενέσθαι πρὸς συνουσίαν ἑτοιμον ὄντα, τῶν δεινῶν ἀπάντων ἐπιτελησμένον· τοῦ δὲ δουρείου τὸ κύ- 45 ρος οὐκ ἐφ' ὀλώσει συμπαγῆναι πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ προσία τῶν περὶ τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν Νεοπτόλεμον· τοιαύτην δὲ τρόπον υπογράφει τὴν εὐθελειαν καὶ τοῦ κατασκευάσαντος τεχνίτου καὶ τῶν ἐμβάντων ἀριστέων καὶ τῶν ὑποδεξαμένων εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν· ἐπὶ τούτοις, 50 ὅτι τὸν τηλικούτον οὐρανὸν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ διατρι-

lum peragrasse, et pro Atlante tantæ molis mundum in se recepisce, non quod mandatum haberet, sed ut gratiam iniret; Orpheum citharam pulsantem montes scopulosque amore Musicæ secutos esse; carnes hominum Solis inter assandum vocem hominibus intellectam edidisse; vita defunctos per otium omnis generis sermones habere cum Ulysse ex informi umbra propriam uniuscujusque faciem agnoscente, aliosque horum bibere nec alvum nec gulam habentes, alios ferrum extimescere vulnerationi non amplius obnoxios; nonnullos saxum volvere, crematis olim corporibus; alios jus dicere ceteris ubi nihil injuriarum est reliquum; denique eorum qui non amplius sunt simulacra in cymba trajicere Charonte nauclero et gubernatore, ut ne submersi denuo funeris elatione opus habeant; porro Alcestin et Protesilaum et Glaucum post vitæ finem exsurrexisse, illam ab Hercule reductam, Protesilaum ob amorem uxoris, Glaucum opera (*Polyidis*) vatis una cum ipso defossi excitatum; Amphiarai, vita adhuc integra, corpus una cum equis et curru terram absorbuisset; porro dentes draconis a Cadmo satos esse, ex iisque natos viros armatos depugnantes inter sese; Talon, Minois custodem, ter quotidie totam circumambulare Cretam, insulam tam longe patentem, solumque animatorum in talo vitæ sedem habere; Minoi vitam abrumpi non potuisse nisi quis ferventem ei aquam affunderet; adhæc incantatione Medæ immutatum senem hircum ad juventutem rediisse, et a Peliadibus coctum esse patrem, ut rejuvenesceret; tres anus Phorcides unius oculi usu vitam exegisse, indissolubilis inter se fidei commutantes vicem; Arcadiæ et Atticæ cultores terrigenas esse et præter naturam ortos; mactatam in Aulide puellam vivam se exhibuisse apud Tauros, et in Peloponneso mari demersam a patre Acrisio, Seriphiorum littoribus incolumem una cum infante appulisse; a Menelao in singulari certamine jamjam subactum, subito abreptum, in cubiculo fuisse ad complexum paratum et omnis adversi casus oblitum; lignei equi receptaculum non ad expugnationem urbis esse compactum, sed ob prodicionem Ulyssis et Neoptolemi sociorumque (Talis hoc modo stultitia depingitur et artificis qui equum exstruxit, et procerum qui hunc inierunt, et civium qui in propriam urbem eundem susceperunt); adde his, quod cælum tam vastum, diis in eo commorantibus suis

Ἑλλησποντιον B. || — 1. διερχεσθαι C. || — 2. πρόσταγμα μὲν | προστεταγμένα AB. || — 7. An πολλοὺς v. τινὰς ἐπὶ σχολῇς? || — 9. γινώσκοντας codd.; em. Hemsterhus. ad Lucian. p. 407 A; idem pro ἐκ τῆς ἀμ. leg.

conjecit ἐπὶ τῆς ἀμ., et pro ἀπὸ τοῦ scr. vult ἀμάρτος. || — 19. τὸν τῆς γ. | τῆς γ. τὸν AB. || — 25. Τάλων τὸν φύλακα τοῦ M. | sic AB et margo C; ἱταλωτὸν Μίνω C et vgo. || — 34. αὐτοῦ παρ' om. AB. || — 48. ἐμδα-

βόντων θεῶν τοῖς ἰδίοις ὁ Ἄτλας ὤμοις ὑπεilhφώς, ὁμῶς τὰς καλουμένας Ἀτλαντίδας ἐτεκνοποίησατο· ὅπερ ἀμήχανον· ὅτι τὴν ἅπασαν οἰκουμένην ὠκεανὸς περι-
 κυλλοῖ, φρουρῶν καὶ συνέγων τοῖς ἑαυτοῦ βράχυσιν,
 5 οὐ φησὶ πέραν οἰκεῖν τὰς Γοργόνας Ἡσιόδου· ὅτι τῶν ἡρώων τινὲς ἀπαθῆ τὴν διαμονὴν τῶν σωμάτων διαφυλάττουσι πάντα τὸν χρόνον ἐν ταῖς μακάρων νήσοις, ἃς οὐδεὶς κυρίως ἰστόρηκε. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἄπορον καταστρέφοντα δόξαν πολλαῖς καὶ τῶν γυναικῶν εὐλο-
 10 γον παραδίδοται γλευσμὸν. Τῶν δ' αὖ θεῶν πῶς παραδεξώμεθα τὸν μὲν ἐν μηρῷ καταρραπνέντα τραπῆναι, τὴν δὲ τῇ τοῦ Διὸς κεφαλῇ κοιλίᾳ γρήσασθαι, τὸν δὲ ἄνευ τοῦ πατρὸς τελειωθῆναι (λέγω δὴ τὸν Ἥφαιστον), τὸν δὲ Ἥλιον διὰ τὰς Ἀτρείας εἰς Θυέστην πράξεις τὴν
 15 μὲν δύσιν ἀνατολὴν ποιῆσαι, τὴν δὲ ἀνατολὴν δύσιν· πρὸς δὲ τούτοις Ἀπόλλωνα μὲν καὶ Ποσειδῶνα ἐν Τροίᾳ ἠγρευσάντας ἐνικυτὸν, οἰκοδομίας ἀποστερηθῆναι μισθὸν καὶ βουτροφίας, ταῖς δεινοτάταις ὑπὸ Ἀομείδοντος περιπεσόντας ἀπειλαῖς· Διόνυσον δὲ ὑπὸ Λυκούργου
 20 διὰ φόβον καταδιωχθέντα εἰς τὴν θάλατταν πρὸς Θέτιν καταφυγεῖν· πρὸς δὲ τούτοις ἔριν ὑπὲρ κάλλους καταστῆναι θεαῖς, ὧν ἑκάστη μὲν ἐδέκαζε τὸν κριτὴν τοῖς παρ' ἑαυτῇ ὄψεσι, ἵνα παρίδῃ τὸ δίκαιον, οὐδεμιᾷ δὲ παραχολούβῃ τὸ συμπεσούμενον ἐκ τῆς κρίσεως τέλους·
 25 ἔτι τὸ μὲν Ἀθήνας μέγεθος εἰς χελιδόνος συγκαταθῆναι ὄγκον, τὸ δὲ τοῦ Διὸς ἀξίωμα εἰς κύκνου κατασταλῆναι τάξιν, τὸ δὲ τῆς Δήμητρος κάλλος εἰς τὴν αἰσχρίστην μετασταθῆναι· διὰθῆσιν τὸν δὲ νομιζόμενον μέγιστον Δία ἐπιδολεσθῆναι μὲν ὑπὸ τοῦ ἀναγκαιοτάτου τῆς γυναι-
 30 κῆς ἀδελφοῦ, σωθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων, λέγω δὴ τῶν Τιτάνων· οὐς ἀναθάνας ἐκ τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἐκείσε φυλακῆς, ἐπεὶ τὴν χρεῖαν παρέσχοντο φοβήσαντες τοὺς περὶ τὸν Ποσειδῶνα, καταθῆναι πάλιν ἐκουσίως εἰς τὸν Ἀγέροντα καὶ τὸν Ἄδου
 35 τόπον· ἔτι τὴν μὲν Ἀφροδίτην τιτρωσκομένην ὑπὸ θνητῆς δυνάμεως, τὸν δ' Ἄρην δεσμούμενον ὑπ' Ὀτου καὶ Ἐριχλίου, τὸν δὲ Ἄδην, ἐν ᾧ τόπῳ τὴν βασιλείαν εἶχεν, ἐκείσε ὑφ' Ἡρακλέους τοξευθῆναι ταῖς μεγίσταις ἀληγδόσι περιπεσεῖν· τὸν δὲ Ἥφαιστον, ἀπὸ τοῦ κατὰ
 40 τοῦ οὐρανὸν ἀπορριφέντα ὕψους, εἰς Λῆμον ἐνεχθῆναι διακείμενον ἐσχάτως· τῆς δ' Ἥρας ὑπὸ τοῦ Διὸς κρεμαμένης ἐκ τῶν ποδῶν ἐκδεθῆναι παμμεγέθεις ἄκμονας· καθόλου δὲ θεοὺς μοιγεύοντας, κεραυνουμένους, κυλλό-
 45 πιδας, κλέπτειν εἰδισμένους, ἀνθρώπων ἀσθενεστέρους, προχείρως λοιδοροῦντας, ἀδικοῦντας, μεμψιμοιροῦντας, πέραις οὐθενὸς πάθους ἐκτὸς καθεστῶτας, ὅς ὦν ἡμεῖς ὀφιοῦμενοι τοὺς θεοὺς ἐπικαλούμεθα; Οἱ αὖν τὰ τοιαῦτα τερατευόμενοι, πόρρω τῆς ἀληθείας ἱστάμενοι, οὐκ ἂν ἐτέροις παύτην εἰσηγησῆθαι χρίθειεν ἂν ἀξιόλογοι.
 50 Διὰ τοιούτων καὶ τοιούτων Ἀγαθάρχιδης τὰ περὶ τὸν

Atlas humeris exceperit, et Atlantides tamen genuerit, quod fieri nullo potest modo; quod orbem totum Oceanus circumluat et ambiat, custodiens eum fluxibus suis et continens; cuius extrema Gorgones accollere Hesiodus ait; et quod heroum nonnulli corporum incolumitatem per omne tempus conservent in beatorum insulis, de quibus nemo certi aliquid memoriae prodidit. Hæc igitur quum in perplexas desinant opiniones, multis etiam e sexu muliebri risum non improbabilem præbent. De diis autem quomodo accipiamus hunc femori insutum ad maturitatem pervenisse, illum Jovis capite pro utero usam, illum (Vulcanum dico) absque patre perfectum esse; Solem propter nefariam Atrei in Thyestem impietatem ex casu ortum et ex ortu occasum fecisse; præterea Apollinem et Neptunum, locata apud Trojam mercenaria opera per annum, præterquam quod ædificationis et ministerii pastoralis mercede fraudarentur, atrocissimis Laomedontis minis fuisse objectos; Bacchum, persequente Lycurgo, præ metu in mare ad Thetidem confugisse; porro litem de formæ elegantia fuisse deabus, quarum unaquæque muneribus suis inducere studuit, ut justitiam rationem negligeret, et nullam tamen harum assequatur finis ex hoc judicio eventurus; Minervæ magnitudinem in hirundinis corpusculum se abdidisse, et majestatem Jovis in cygni modum contractam esse, et Cereris pulchritudinem in turpissimum transiisse habitum; et Jovem, qui pro summo habetur, a maxime necessario, uxoris germano, insidias expertum, et servatum esse a maxime invis, Titanibus inquam, qui egressi e vinculis et tenebris et quæ illic est custodia, postquam in fugam conjecto Neptuno, operam illi navassent, sponte ad Acherontem et Plutonis regnum denuo se receperint; tum Venerem mortali manu sauciam, Martem ab Oto et Ephialte vinculis constrictum, et Ditem in regno suo ab Hercule sagittis ictum in maximos incidisse cruciatus, et Vulcanum a cacumine cœli dejectum in Lemnum decidisse affectum miserime; Junonem denique a Jove suspensam alligatis utrique pedi incudibus maximis; summam vero deos adulteria committere, fulmine feriri, loripedes esse, furtis adsuescere, ab hominibus virtute superari, procaciter convitari, injuriis patrare, sortem deplorare, et tandem nullius earum affectionum immunes esse, quibus nos vexati deorum opem invocamus? Quare qui hæc fabularum portenta hominibus credenda proponunt, tam procul a veritate remoti, minime alios eam docere idonei esse censeantur. Tot et talibus Agatharchides exemplis narrationem de Perseo

τῶν B. — 2. ἐτεκνοποίησατο B. — 6. τὴν διαμονὴν τῶν σωμάτων] τὰ σώματα B. — 9. εὐλόγω... γλευσμὸν B. — 10. παραδεξώμεθα C. Dein καταρραπνέντα AB, καταρραπνέντα C. — 20. φόβου vgo. — 22. θεοῖς

AB. — 25. συγκαταθῆναι AB. — 27. Δήμητρος AB. — 34. ἄδου B et correct. C, ubi prima m. ἄδου. — 37. ἀδου A. — 41. κρεμαμένης B et correct. A; κρεμαμένης C. — 43. θεοὺς om. AB. — 46. οὐδενός B

Περσέα εἰς ὁμοίους ἀπάγων μύθους, οὐδὲ τὴν Ἐρυθρὰν ἐκ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ κληθῆναι δίδωσιν.

8. Ὅτι αὐτὸς, φησὶν, ἑαυτῷ αἴτιος καθίστατο ἐλέγχων ὁ τὴν τῶν μυθοποιῶν ἐξουσίαν εἰς πραγματικὴν μεταγώνον ἐνάρχειαν· ἥς ἂν τις ἀφ᾽ ἑλθὼν τὸν ἔλεγχον, οὐθὲν εὐτελέστερον καταλείψει γένος τῆς πίστεως ἡρμένης. Ἐπεὶ διὰ τίνα αἰτίαν Ὅμηρον οὐκ εὐθύνω, Διὸς καὶ Ποσειδῶνος φράζοντα διαφορὰν, ἀδύνατον ἀνθρώπῳ πίστιν παραδοῦναι· οὐδ' Ἡσιόδῳ μέμρομαι δηλοῦν τολμῶντι θεῶν γένεσιν· οὐδ' Αἰσχύλῳ ἐπιπλήττω πολλοῖς διεφυσμένον καὶ πολλὰ συγγράφοντα τῶν ἀσυγχωρήτων· οὐδ' Εὐριπίδου κατηγορῶ τῷ μὲν Ἀρχελάῳ περιτεθεικὸς τὰς Τημένου πράξεις, τὸν δὲ Τειρεσίαν βεβιωκότα παρεισάγοντος πέντε γενεῶν πλέον· οὐδὲ τοὺς ἄλλους εἰς ἐπιτίμησιν ἄγω, διασκευαῖς ἐν τοῖς δράμασι χωρμένους ἀδυνάτοις· οἱ τὰς ποιητῆς ψυχῆς γωγίας [μᾶλλον] ἢ ἀληθείας ἐστὶ στοχαστής.

9. Ὅτι καὶ τὴν Ἰνδικὴν χώραν ἐλέφαντας τρέφειν φησὶ, καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ἣ τοῖς Θηβαίων ὁρίοις ἐστὶν ὁμορος, καὶ δὴ καὶ τὴν Αἰθύν.

10. Ὅτι τέτταρες τόποι τὴν Αἴγυπτον περιελήφασιν, ἀπὸ μὲν τῆς ἄρκτου τὸ πέλαιος, ἀπ' ἀνατολῆς δὲ καὶ δύσεως ἐρημίαι, ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρίας Αἰθίοπες.

11. Αὐστηρὸς δὲ λόγος, ἀλλὰ σωτήριος· δηλοῦται γὰρ οὐ λύπης ἀλλὰ φυλακῆς ἐνεκεν, καὶ τὴν ἡδονὴν ἐκ τῶν λόγων ἤρκεν, ὅπως τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων χάριτος ἀπολαύοντες μηδέποτε ἀντὶ τοῦ βελτίονος τὸ χεῖρον αἰρώμεθα, ἢ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἵνα μηδὲ τῶν ἐν μέσῳ καίμενων ἕνα παρίωμεν.

12. Ἰδιώτῳ μὲν οὐσίαν μικρῇ βαθυτέραν ἀπραγμόνοις χαλεπὸν διασωσθαι· σὺ δὲ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων κληρονομίαν ἀγαθῶν καθέξειν χωρὶς ἀγωνίας ἐλπίζεις· καὶ ταῦτα γινώσκων ὅτι καθεῖνα μὲν ὁ νόμος τῷ κτησαμένῳ διαφυλάττει, ταῦτα δὲ ὁ σίδηρος ἀφαίρειται τῶν ἀσθενεστέρων;

13. Ὅτι φησὶν, ἐκ πολλοῦ χρόνου προσιληφότες ἐσμέν, οἱ τὰς τῶν δυναστῶν φιλίας ὁ καιρὸς σφραγίζεται καὶ λύει, καὶ τὴν σὴν ἀσχολίαν [ἄλλοτε] ἄλλῳ δίδωσιν ἀφορμὴν, αὐξῶν καὶ φθίνων τὰ πράγματα ἐξ ἀλλήλων.

14. Ὁ μὲν τῷ λόγῳ συνεχῶς χαριζόμενος, τὸ ἐκ τῶν ἔργων δυνατόν ὑπερβαίνειν, πολλὰ διαψεύδεται, ὁ δὲ προσλαμβάνων τοὺς αὐτοῦ φίλους βουλῆς κοινωνοὺς, ἐν καιροῖς τηλικούτοις οὐ τοῦ τὴν ὁρμὴν ἐπώσοντος δεῖται. Τίς γὰρ οὕτως ἄσουλός, ὅς τὸ δοκοῦν αὐτῷ παρ'

ad similes fabulas relegat, nec mari Rubro a filio Persei nomen obvenisse concedit.

8. Ipse sibi dicit in causa esse ut redarguatur, si quis fabulatum licentiam traducat ad seriam rerum gestarum tractationem, a qua si quis probationem detraxerit, nullam relicturus est materiam viliozem, sublata nimirum fide. Quam enim ob causam non damno Homerum Jovis et Neptuni dicentem dissidium, quamquam nemini ejus rei fidem facere possit; nec Hesiodum vitupero deum generationem exponere ausum, nec Aeschylum increpo, quod in multis mentitur et multa quæ concedi nunquam possunt, conscripsit; nec Euripidem accuso, quod Archelao tribuit res a Temeno gestas, et Tiresiam in theatro plusquam quinque ætates vita complexum introducit; nec aliis vitio verto, quod apparatu in fabularum actione utuntur qui a vero abhorret? Quoniam omnis poeta magis voluptatis scopum quam veritatis sibi propositum habet.

9. Elephantos, auctor dicit, et Indorum terra nutrit et Aethiopia quæ Thebanorum fines attingit, nec non Libya.

10. Quatuor limitibus Aegyptus est inclusa, a septentrione pelago, ab ortu et occasu desertis, a meridie gentibus Aethiopum.

11. Austerus hic sermo, sed salutaris; profertur enim non affligendi, sed præcavendi causa, atque voluptatem a verbis procul habuit, ut ea quam ipsæ res suppeditant gratia fruentes nunquam pro meliori pejus seligamus, vel, per Jovem deosque, ut nec eorum quæ in medio posita sunt, quædam prætermittamus.

12. Vel privati hominis facultatem paullo ampliore absque negotio difficile est servare; tu vero tot tantorumque bonorum hereditatem obtinere te posse sine certamine speras? idque bene sciens privata bona legem possidenti conservare, hæc autem ferrum demere imbecillioribus?

13. A multo inde tempore in hac, inquit, sumus sententia occasionem esse quæ regum amicitias firmet et solvat, atque tuam occupationem alias alii insinuandi se opportunitatem præbeat, augens res et minuens invicem.

14. Oratione semper gratificans, quum ultra id quod re ipsa præstari possit progrediatur, multa mentitur; qui vero amicos suos consilii socios adhibet, in ejusmodi rerum conditione non eo qui foveat animi impetum, opus habet. Quis enim tam stultus est, ut quid sibi ipsi videatur, id ab alio velit discere,

1. ἀπάγων AB; ἄγων C vgo.

§ 8, l. 5. μετᾱγων AB et corr. C.; ἐνᾱγων C. Dein ἐνέργειαν C. Tum οὐθὲν ABC; οὐθὲν vgo. || — 14. πλέον πέντε γενεῶν BC. || — 17. μᾶλλον inserui.

§ 10, l. 21. τέσσαρες C.

§ 12-16. ἀπραγμόνοις ἐστὶ χαλεπὸν C.

§ 13-16. Rex juvenis expeditionem contra Aethiopes molitus esse videtur, assentientibus aulicis, dissuadente Agatharchide, quandoquidem istæ παρανέσεις ad ipsum auctorem nostrum referendæ sunt. Niebuhrius (*Kleine Schriften* I p. 411), assentiente Droysenio

(*Hellenism.* II, p. 736), censet Agatharchidem h. l. orationem alius cujusdam, qui regis, non constat cuiusnam, tutor fuisset, interposuisse. Quod ut fieri potuisse non nego, sic argumentum a Niebuhrio allatum pondere caret. Putat enim minime credibile esse historicum nostrum regni fuisse curatorem. Rex juvenis ille haud dubie idem est, ad quem in proœmio libri quinti orationem auctor direxit, cuique opus suum inscripsisse putandus est. || — 38. ἄλλοτε inserui. || — 42. προσλαμβάνων A. || — 43. οὐ τοῦ AB.

ἑτέρου βούλεται μαθεῖν, καὶ ποιεῖν τὸν σύμβουλον τῶν ἀπορουμένων συνήγορον τῆς ἐπιθυμίας;

15. Εἰ γὰρ ὁ κύριος τῶν τοσούτων ἀγαθῶν κρείττων ἐστὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς τῶν βιαζομένων, μακαρίσαι μὲν ἔγω τοῦ ταῦτα κεκτημένου τὴν ἐξουσίαν, ἀφελῆσθαι δὲ τοῖς ὅπλοις βιασάμενος τὰς χορηγίας οὐ δύναμαι. Τί οὖν ἀμήχανον πρᾶξιν εἰς κενὴν ἐπαγγελίαν ἄγειν, καὶ τὰς ἀδύνατον ἐλπίδας τῶν προδόντων κινδύνων πλεονεῖν εὐλαβεῖσθαι;

16. Ἀλλὰ καταπλήζονται τοὺς Ἕλληνας οἱ Αἰθίο-
πες. Τίνι; τῇ μελανίᾳ καὶ τῇ παραλλαγῇ τῆς μορφῆς;
Οὐ γὰρ ὑπερβαίνει τὴν τοῦ παιδὸς ἡλικίαν παρ' ἡμῖν ὁ τοιοῦτος φρόνος. Ἐν δὲ τοῖς πολέμοις καὶ τοῖς μείζονσι διαφοραῖς οὐκ ὄψει καὶ χρώματι, τόλμῃ δὲ καὶ στρα-
17 τηγίᾳ τὰ πράγματα κρίνεται.

17. Ἐγὼ δ' ἀρ' ἥς ἡμέρας ἡ τύχη με κατέστησεν ἐπιτρονόν τοῦ σώματος τοῦ σοῦ, νέου παντελῶς ὄντος, καὶ τῆς ὁλῆς βασιλείας, ἀπ' ἐκείνης εὐθὺς μέγαν ἔμαυ-
τῷ πόνον ἐπέβαλον. Τίνα τοῦτον; τοῖς πρὸς ἡδονὴν
21 ὁμιλοῦσιν ἐναντιοῦσθαι καὶ δυσχεραίνειν, σοῦ πρῶτον αὐτοῦ περιαιρούμενος οὐ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὴν ἄνοιαν, ἵνα τῶν τοσούτων ἀγαθῶν φρονῶν ἀπολαύσῃς, μὴ δια-
μαρτάνων. Τοῦτο γὰρ ἐξήτουν πατὴρ ἐξ ἡμεῶν εὐνοίαν χρόνον στοχαζομένην, οὐ κόλακος εἰρωνεῖαν καὶ ῥῶ προσ-
25 ὁμιλοῦσαν. Οἶδα γὰρ πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονὼς πραγμάτων, διὰ τοὺς θωπεύειν ἐπι-
θεδνημένους τοὺς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ τὰς μεγίστας βασιλείας ἄρδην ἀνηρημένους, τὴν Κασάνδρου, τὴν Λυ-
σιμάχου, τὴν Ἀλεξάνδρου τηλικαύτην οὖσαν, τὴν Μή-
30 δων, τὴν Σύρων, τὴν Περσῶν, ὥστε μηδὲ σπέρμα κα-
ταλείψαι τοῦ γένους. Οὐκ ἀλόγως· νέου γὰρ πολλὰ μὲν ἀγνοῶντος διὰ τὴν ἡλικίαν, εὐλογουμένου δὲ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν οὐδὲν σφαλερώτερον οὐδὲ ἐπικιν-
δυνώτερον. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος, ἀήττητος ὢν ἐν τοῖς
35 ὅπλοις, ἀσθενέστατος ἦν ἐν ταῖς ὁμιλίαις· ἡλίσχετο γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων, καὶ Ζεὺς καλούμενος οὐ χλευάζεσθαι ἐνόμιζεν ἀλλὰ τιμᾶσθαι, τῶν μὲν ἀδυνάτων ἐπιθυμῶν, τῆς δὲ φύσεως ἐπιελήχμενος.

18. Ὅταν ὁ ὁμηγερέων τοῖς πολλοῖς διαλέγεται, μὴ
40 τὴν τοῦ φίλου τάξιν ὑποστησάμενος, ἀλλὰ τὴν τοῦ κό-
λακος, ἡ τῶν ὄχλων ὁρμὴν βεβαιωτὴν λαβοῦσα τῆς ἀμαρ-
τίας τὸν σύμβουλον ἀνέτρεψε τὴν πόλιν. Ἐνσκήπτει γὰρ ὁ μῶμος οὐ κατὰ τῶν ὑπαιτιῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ
οἷς ἂν ὁ φρόνος αὐτῷ τὴν ἐφοδὸν προσδοποιήσῃτο. Ἦ-
45 κρατεῖ γὰρ ὁ μῶμος οὐ τῶν ὑπαιτιῶν μόνον, ἀλλ' ἐσθ' ὅτε καὶ τῶν ἐπικρατεστέρων αἰτίας, ἐπειδὴν ὁ φρόνος πικρὸν τὸ βέλος ἀφ' αὐτοῦ προκατεργάζετο τὸν οὐκ ἀξίον τοῦτο πείτεσθαι.

19. Χρῶνται δὲ ἐπὶ τῶν κινδύνων τῶν πολεμικῶν

et de rebus perplexis consiliarium fieri cupiditatis suae adiutorem?

15. Nam si tantorum dominus bonorum superior est cupiditate eorum qui vi extorquent, beatam prædico illa possidentis facultatem; sed auferre armorum vi munera non possum. Cur igitur quod effici nequit inani promissione annuntiare, et de spe incerta magis quam de manifestis periculis esse sollicitum.

16. At terrorem, ais, Græcis Æthiopes incutient. Quanam re? an nigredine sua formæque differentia? Ejusmodi metus non excedit apud nos ætatem puerilem. In bellis autem grandioribusque contentionibus non facie aut colore, sed audacia et prudentia militari res dirimuntur.

17. Ego vero a quo die fortuna me tutorem corporis tui, quum juvenis admodum esses, totiusque regni constituit, ab illo statim magnum mihi laborem imposui. Quemnam? Ut iis qui non nisi voluptati tuæ inservientes tecum conversantur, repugnarem et indignarer, tuam tibi ante omnia non facultatem eripiens sed imperitiam, quo tantorum bonorum prudens fruaris nec aberrans. Hoc enim quærebam patris habens benevolentiam quæ duratura sint spectantem, non adulatoris dissimulationem temporum momentis accommodatam. Novi enim, ut natu grandior multarumque rerum experientiam consecutus, per eos qui assentatione deceperunt in imperiis positos, vel maxima regna funditus deleta esse, ut Cassandri, Lysimachi, magnum illud Alexandri, Medorum, Syrorum, Persarum, adeo ut ne semina quidem supersint generis; neque id præter rationem; nam juvene ob ætatem multa ignorante et peccatorum laudatores nacto nihil ad lapsum promptius, nihil periculosius est. Sic Alexander armis invictus, in consuetudine fuit infirmus; laudatione enim se capi passus est, et quum Jupiter appellaretur, non se subsannari sed honorari putabat, expetens quæ fieri nequibant, ac naturæ suæ oblitus.

18. Quando orator cum populo disserit non amici sed adulatoris personam sustinens, plebis impetus, consiliarium qui in peccato confirmet nactus, civitatem evertere contingit. Irruit enim infamia non in culpandos solum, sed in eos etiam, ad quos aggredientes invidia ipsi viam patefecerit; vel sic: Infamia potitur non reis tantum, sed interdum etiam omni culpa vacuis, quandoquidem invidia acerbum suum telum jaculata effecerit, ut vel inmeritis id patiatur.

19. Utuntur Æthiopes in bellicis periculis telis ma-

§ 15, lin. 7. ἐπαγγελίαν] ἀπαγγελίαν AB.

§ 17, l. 19. ἐπέβαλον vgo. — 30. σπέρμα καταλείψαι C. — 44. καὶ οἷς] καὶ εἰς οὗς? — Ib. 7.] καὶ ἄλλως magro. Mox pro μόνον codex A habet μόνον.

§ 19. De armis Æthiopum cf. Diodor. (III, 8, 4, ,

qui suam Æthiopum descriptionem (III, 2-11) se petiisse dicit ex Agatharchidis *De Asia* libro secundo et Artemidori libro octavo. Putaveris laudandum fuisse Agatharchidis *De mari Rubro* opus, præsertim quum luce clarius sit ea quæ deinceps (c. 12-38) leguntur,

Αἰθίοπες τοῖς μὲν τόξοις μεγάλοις, βραχέσι δὲ τοῖς διστοῖς· ἐπὶ δὲ τῆς ἄκρας τοῦ καλάμου κερκίδος ἀντὶ τοῦ σιδήρου παραμύχης τῷ τύπῳ λίθος ἀνεστήρικται, νεύροις ἐσφυγμένους, ὅξυς μὲν υπερβολῇ, φαρμάκοις δὲ θανασίμοις βεβαμμένος.

20. Ὅτι Πτολεμαῖος, φησὶν, εἰς τὸν κατὰ Αἰθιοπῶν πόλεμον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος πεντακοσίουσιν συνέλεξεν ἱππεῖς, ὧν τοῖς προκινδυνεύειν μέλλουσι καὶ καθηγουμένοις τὸ πλῆθος οὖσιν ἑκατὸν, ὀπισμοῦ περιέθηκε τροπὸν· στολὰς γὰρ αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἵπποις ἀνέδωκε πηλητάς, ἃς οἱ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην προσαγορεύουσι κασσᾶς, ὥστε πᾶν κρύπτειν τὸ σῶμα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

ΑΓΑΘΑΡΧΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΡΥΘΡΑΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ.

21. Ὅτι πολλοί, φησί, καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ποιητῶν γεγραφότων διηγορήκασιν πῶς τὰς υπερβαλλούσας ἐνίοις ἀκληρίας τὸν ἐκτὸς τῶν κινδύνων κείμενον πρεπόντως ἐξαγγέλτεον· ὧν ὁ τρόπος οὐ λίαν γένοιτ' ἂν ἐμφανής, εἰ μή τις υποτάξαιτ' ἂν ἀκόλουθον αἰτίαν τοῖς ἐμφανιζομένοις. Ὀλυνθον καὶ Θήβας δύο πόλεις ἐνδόξους Ἀλέξανδρος καὶ Φίλιππος διαρπάσαντες καθεῖλον εἰς ἕαρος. Τὰ δὲ δεινὸν τοῦ συντελεσθέντος παρ' ἐλπίδα προσπεσὸν καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοῖς ἀγωνίαν περὶ τῶν ὧν μεγάλην ἐπέστησε, καὶ τῶν βητόρων οὐκ ὀλίγοις λόγου παρῆσεν ἀφορμὴν εἰς τὸ δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα τοῦ πάθους οἰκείως. Εἰρήκασιν οὖν περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἄλλοι μὲν ἀλληγορικῶς τῷ τρόπῳ καὶ ταῖς διαλέκτοις, ὡς δοκοῦσι, περιττῶς, οἱ δ' ἐμυθιστέρον, τὰ συνήθη καὶ τὰς κυριολογίας ἐν τοῖς δεινοῖς οὐ πεφουγότες. Ἐκατέρου δὲ σοι προσισόμεθα παραδείγματα γένους, ἵνα τοὺς χαρακτῆρας ἐκ παρβολῆς ἐπιδῶν, τοὺς ἀμεινον καὶ τοὺν ἀντιῶν εἰπόντας ἐπ' αὐταῖς εὐχῆς ταῖς δοκιμασίαις.

Ἡγασίας μὲν οὖν πολλάκις τῆς ἀπωλείας μεμνημένος τῶν πόλεων εὐτελής ἐστίν. Ὁ γὰρ μὴ θέλων τοῖς καιροῖς οἰκείως διαλέγεσθαι, ζητῶν δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐν

gnis, brevibus vero sagittis; in summa arundinis apice pro ferro oblongum figura lapidem figunt nervis constrictum, acutum supra modum et venenis mortiferis tinctum.

20. Ptolemæus, ait, ad bellum contra Æthiopes e Græcia quingentos equites conscripsit. De his qui in prima acie versaturi erant, et agmen ducturi, numero centum, iis armaturam induit hujusmodi. Scilicet et ipsi et equis vestes ex lana coacta factas, quas *casas* in regione illa vocant, attribuit, adeo ut totum præter oculos contereretur corpus.

EX AGATHARCHIDIS

DE MARI ERYTHRÆO

LIBRO QUINTO.

21. Multi tum politicorum virorum tum poetarum dubitarunt, quomodo summæ quorundam calamitates iis qui extra pericula positi sunt, decenter nunciandæ sint. Quorum modus non facile apparebit, nisi aliquis præstruxerit causam iis quæ aperiuntur convenientem. Olynthum et Thebas, urbes duas claras, Philippus et Alexander diripientes solo æquarunt. Quod malum quum præter spem acciderit, magnum de imperio multis Græcis terrorem incussit, et oratoribus non paucis dicendi materiam suppeditavit, ut calamitates istas enuntiarent convenienter. Dixerunt igitur de hac re alii ratione allegorica et dicendi formulis, prouti censebant, uberius, alii autem modo graviore, consuetis et propriis vocabulis dira eloqui non subterfugientes. Utriusque tibi generis exempla proferam, ut formas e comparatione cognoscens, utri melius aut deterius dicant, tuo iudicio colligas.

Hegesias igitur sæpius memorans eversionem istarum urbium, laborat exilitate. Nolens enim aliquis temporibus accommodate dicere, summo autem studio

ex hujus operis libro quinto esse excerpta. At primum nihil impedit, quin Agatharchides de Meroe populisque Æthiopicis data occasione in Asiaticis historiis exposuerit, antequam ultimum suum De Rubro mari opus aggrediretur; deinde vero ipsa Diodori narratio subindicat libri III. capita 2-10 non ex eodem scripto petita esse ex quo fluxerunt c. 20-48; nam quos Diodorus populos cap. 8 paucis recenset, illi ipsi sunt, quos fusius describit c. 23 sqq., et tamen (c. 11, 4) ita loquitur, quasi inde a cap. 12 ad aliam prorsus populorum seriem se converteret. Quæ quidem res facile explicatur, si novum fontem inde a cap. 12 adhibitum esse statuamus.

§ 19. De quonam Ptolemæo hæc intelligenda sint, accuratius dici nequit. V. Prolegomena.

§ 20, l. 10. Post τροπὸν fort. excidit τοῦτον vel τοιοῦτον. || — 12. κασσᾶς] κάσας codd. et editt. Accentum mutavi ex præcepto Arcadii p. 24, 1: Βαζύνονται... χρώσῃς, κάσῃς· τὸ μέντοι κασσᾶς τὸ πλωτὸν ἱμάτιον περιπαῖται. Cf. Xenophon Cyropæd. VIII, 3, 6: κασσᾶς τούσδε τοὺς ἐριπίους, et ib. § 7, ubi plurimi codd. κάσας, ut Hesychius: κάσας, ἀμριτάπης καὶ πλωτά. Cf. Steph. Thes. s. v., ubi noster locus addendus est.

§ 21, l. 15. υπερβαλλούσας C. || — 19. αἰτίαν ἀκόλουθον C. || — 31. ἐπιδῶν] ἐπὶ τессάων AB. || — 32. εὐ-

αὐστηρῶς πράγματι κομψότητα διαφαίνειν, τοῦ μὲν
 ἰδίου ζηλώματος ἐπὶ ποσὸν τυγχάνει, τῆς δὲ τῶν ὑπο-
 κειμένων ἀξίας οὐ στοχάζεται· ὥσπερ οὗτος ἐν τοῖς
 5 αὐτοῦ φωρᾶται λόγοις· ὅν· « Ὅνομα κατελάβο-
 μεν, πόλιν καταλιπόντες. » Σκόπει τοῖνον. Τοῦ-
 το πάθος μὲν οὐδαμῶς ποιεῖ, ἀλλὰ συνάγει πρὸς τὴν
 ἔμφασιν καὶ ποιεῖ ζητεῖν τί λέγει. Οὐ γὰρ ἂν τις τῇ
 γνώμῃ δισταγμὸν ἐνεργάσθαι, ἐκεῖσε ἀπὸ τοῦ λόγου
 10 τὸ δεῖνὸν ἀφῆκε. Διὰ τί; ὅτι τὸ βῆθ' ἐν τῇ σαυῶς
 γυναικὶ καὶ τὴν συμπάθειαν ἔστι λαβεῖν· ὁ δ' ὑστερή-
 σης τοῦ σαυῶς ἀπολείπειται καὶ τῆς ἐναργείας. Εἴτα
 ὁμοιον περὶ Θηβαίων φησὶ· « Τὸν γὰρ μέγιστα
 φωνήσαντα τόπον ἄφρωνον ἢ συμφορὰ πε-
 ποίηκε. » Πάλιν ἐπ' Ὀlynθίων· « Ἐκ μυριά-
 15 ὄρου πόλεως ἐξῆλθον, ἐπιστραφεῖς δ' οὐκέτ'
 εἶδον. » Ἐξήτεις δὲ τί; τὸ μὲν γὰρ βῆθ', ὑπὸ τοιαύ-
 τῃ ἔμφασιν πεπτωκὸς, πεπλάνηκεν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ
 προκειμένου τὴν γνώμην. Δεῖ δὲ τὸν οἰκτιζόμενον ἀφέν-
 20 τὰ τοὺς ἀστεϊσμούς, τὸ πρᾶγμα σημαίνειν ὅς οἰκίσταται
 τὸ πάθος, εἰ μέλλοι μὴ τῇ λέξει διακοσμεῖν, ἀλλὰ τῷ
 τῆς συμφορᾶς αἰτίῳ προσεδρῦσιν. Ἄλλ' ἐρ' ἕτερον
 ἰτέον· « Ἀλέξανδρε, καὶ τὸν Ἑπαμεινώναν
 νόμισον, ὁρῶντα τὰ λείψανα τῆς πόλεως,
 25 παρόντα μοι συνικετεύειν. » Αἴτημα μὲν μει-
 ρακιδῶδες καὶ μεταφορὰ σκληρά, τὸ δὲ σκυθρωπὸν τῆς
 πράξεως ἄρρητον. Ἄλλο· « Βασιλικῇ μανίᾳ προσ-
 πατίσασα πόλις τραγωδίᾳς ἐλεεινότερα γέ-
 γονε· » πρὸς πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ καθήκον σοφιστῇ ἡτοι-
 μάσθαι φαίνεται, ὅθεν οὐ λίαν ἄπτεται τοῦ προκειμένου·
 30 χαλεπὸν γὰρ οἶμαι χαλεποῖς πράγμασι μωχωμένην διά-
 λεκτον ἐφορᾶσθαι. Ἄλλο· « Τί δεῖ λέγειν Ὀlyn-
 θίους καὶ Θεβαίους, οἷα κατὰ πόλεις ἀπο-
 θανόντες πεπόνθασιν; » Ἔτερον παραπλήσιον
 35 « Ὅμοιον πεποίηκας, Ἀλέξανδρε, Θήβας
 κατασκάψας, ὥς ἂν εἰδὲ Ζεὺς ἐκ τῆς κατ' οὐ-
 ρανὸν μερίδος ἐκβάλοι τὴν σελήνην· ὑπολεί-
 πομαι γὰρ τὸν ἥλιον ταῖς Ἀθήναις. Δύο
 γὰρ αὐταὶ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ὄψεις.
 40 Διὸ καὶ περὶ τῆς ἐτέρας ἀγωνιῶ νῦν· ὁ μὲν
 γὰρ εἴς αὐτῶν ὀρθήκλμος ἢ Θεβαίων ἐκκέ-
 κοπται πόλις. » Ἐμοὶ μὲν οὖν σκώπτειν ὁ σοφί-
 στής δοκεῖ διὰ τοῦτον, οὐκ ὀλοφύρεσθαι τῶν πόλεων τὴν
 45 τύχην, καὶ σκοπεῖν πῶς ἂν τάχιστα συγκόψαιτο τὸν λό-
 γον, οὐ πῶς τὸ πάθος ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀγάγοι διὰ τῆς
 ἐναργείας. Ἔτερον ὁμοιον· « Αἱ δὲ πόλεις αἱ πλη-
 τείον ἐχλαίον τὴν πόλιν, ὁρῶσαι τὴν πρό-
 τερον οὔσαν οὐκέτ' οὔσαν. » Εἴ τις οὖν τοῖς Θε-
 βαίοις καὶ τοῖς Ὀlynθίοις παρ' αὐτὴν τὴν ἄλωσιν τὰς

allaborans in rebus austeris leporem ostendere, asse-
 quitur quidem aliquatenus quod vult, a dignitate vero
 rei tractandæ longe aberrat, uti ex orationibus Hegesiae
 manifesto apparet, verbi causa ubi dicit: *Urbe relicta*
nomen acquisivimus. Specta igitur hoc; affectionem
 nequaquam movet, sed ad quærendam verborum signi-
 ficationem nos adducit. Nam ubi quis dubitationem
 animo injicit, ibi gravitatem orationi demit. Quare?
 Quia si dictum clare perspicitur, animus auditoris
 commoveri potest; postposita autem perspicuitate, vis
 quoque verborum imminuitur. Hinc de Thebanis ad
 eundem modum dicit: *Locum enim altissima voce*
locutum mutum calamitas reddidit. Rursum de Olyn-
 thiis: *Ex urbe decem virorum millia capiente profe-*
ctus sum; conversus non amplius vidi. Quæris quid-
 nam? Dictum ita expressum a re præsentī animum
 abducit. Oportet vero miserantem, misso festivi-
 tatis studio, rem designare, quæ affectioni propria
 est, siquidem non dictioni ornatum quærere, sed ca-
 lamitatis causæ servire velit. Sed ad aliud proce-
 damus: *Alexander, Epaminondam puta, conspectis*
urbis reliquiis, præsentem mecum comprecari. Petitio
 puerilis, translatio dura est, rei vero atrocitas minime
 exprimitur. Aliud: *Regie insanix quum impegisset se*
urbs, tragediâ miserabilior fuit. Hoc ad quodvis po-
 tius quam ad id quod aptum est, adornasse sophista
 videtur; unde fit ut rem propositam minime attingat.
 Nam acerbum est, opinor, rebus acerbis ridiculum
 accommodari sermonem. Aliud: *Quid attinet com-*
memorare Olynthios et Thebanos, quæ oppidatim
morientes perpersi sint? Aliud simile, quod inveni-
 stam stultanque adulationem continet: *Simile quid,*
Alexander, fecisti Thebas diruens, ac si Jupiter ex suo
cali loco lunam sustulisset; relinquo enim Athenis so-
lem. Nam duæ hæc civitates Græciæ crant ocelli.
 Quapropter etiam de altero nunc anxius sum; nam
 unus oculorum evulsus est, urbs Thebanorum. Mihi
 quidem joculari sophista hisce videtur, non deplorare
 urbium fortunam, atque spectare quomodo brevissime
 orationem abscindat, non quomodo sub aspectum
 ducat calamitatem verborum perspicuitate. Aliud
 quid simile: *Urbes vicinæ deflebant urbem, videntes*
urbem antea exstantem non amplius exstantem. Si
 quis igitur Thebanis aut Olynthiis sub ipsam eversio-

ρῆς B; εὐρεῖς C; εὐροῖς vgo. De Hegesiae vide Scriptores
 Rev. Alexandri p. 138. || — 2. ζηλώματος | δολώματος
 AB; ζητήματος C. || — 11. ἐνεργείας C et margo A. ||
 — 16. ἐξήττειν AB. || — 20. μέλλοι vgo. ||
 — 22. καὶ τὸν | καὶ omis. C || — 24. μοι ABC; ὑπὲρ

vgo. || — 29. φαίνεται ὅθεν | AB; φαίνεται ὅθεν C, in mar-
 gine adscriptum φαίνεται. || — 40. δύο BC; δύο vgo. ||
 — ἀγωνιῶ νῦν AC; in B hæc legi nequeunt; ἀγωνιών
 ἦν vgo. || — 41. ἐκκεκλόπηται AB et mgo C. || — ὁ σο-
 φιστής | AB; καὶ ὁ σοφιστής vgo. || — 45. οὐ πῶς |

περίοδους ταύτας συναχθόμενος ἔλεγε, δοκοῦσιν ἂν μοι
 γελάσαι τὸν γράψαντα καὶ τρόπον τινὰ αὐτῶν ὑπολα-
 βεῖν ἀθλιώτερον. Ἄλλου γένους ἀφώμεθα τὸν αὐτὸν
 5 ἡγούμενοι σοφιστήν· « Δεινὸν τὴν χώραν ἄσπο-
 ρον εἶναι τὴν τοὺς Σπαρτοὺς τεκοῦσαν. »
 Ἄλλ' οὐχ οὕτως ὁ Δημοσθένης, οὗ τὴν γνώμην οὗτος
 ἐπὶ τὸ χεῖρον μετέθηκε· γράζει δὲ δεινὸν μηλόδοτον
 γενέσθαι τὴν Ἀττικὴν, ἢ πρώτη τοῖς ἄλλοις ἐξήνεγκε
 τὸν ἥμερον καρπὸν. Ὁ δὲ φήσας δεινὸν εἶναι τὴν γῆν
 10 ἄσπορον γενέσθαι τὴν τοὺς Σπαρτοὺς τεκοῦσαν, ἐκ τῶν
 ὀνομάτων τὴν ἐναντίωσιν εἰληφεν, οὐκ ἐκ τοῦ πράγμα-
 τος. Διὸ καὶ ψυχρότητα ἐσχάτην ἐμφαίνει, ὥσπερ καὶ
 Ἑρμῆσιάνῃς ὁ τὴν Ἀθηναίων ἐγκοιμίαν οὕτως· « Ἐκ
 γὰρ τῆς τοῦ Διὸς γεγεννημένη κεφαλῆς
 15 εἰκότως ἔχει τῆς εὐδαιμονίας τὸ κεφάλαιον. »
 Τοιοῦτον καὶ τό « Τίς δ' ἂν δύναιτο ποιῆσαι
 τὴν Κύρου δόσιν ἄκυρον; » καὶ τότε δὲ ὅμοιον·
 « Τόπος δὲ πῶς γένοιτ' ἂν ἄβατος, βάρου
 περιεσμένον; » Πάντα, φησὶν ὁ Ἀγαθάρχιδης, τὰ
 20 τοιαῦτα ἀδόκιμα· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς ἐλεεινολογίαν λέγοι,
 ἐγγὺς τοῦ πρέποντος ἵσταται, εἰ δὲ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν
 λόγου, οὐκ ὀρθῶς τῇ κρίσει ἐπέδραλε. Πλὴν προστί-
 θησι καὶ ἕτερα τῶν εἰρημένων ὅμοια, ὑπὸ τὴν αὐτὴν
 καὶ ταῦτα φέρων διαβολήν, οἶον· « Θηβαῖοι ἐν τῇ
 25 μάχῃ τῇ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ τοὺς μυρίους
 ἀνεδράπησαν. » Ὡ καλῆς ἐμφάσεως! ἄνθρωποι
 τοσοῦτοι παραλόγως ἀνατετραμμένοι. Καὶ πάλιν·
 « Τῆς μὲν πόλεως κατασκαφείσης οἱ μὲν ἄν-
 δρες παίδων συμφορὰς ὑπομένουσιν, αἱ δὲ
 30 γυναῖκες μετήχθησαν εἰς Μακεδονίαν, τὴν
 πόλιν θάψασαί τινα τρόπον. » Ἔτερον ὅμοιον·
 « Ἡ δὲ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων εἰσθιασαμένη
 τοῖς ὅπλοις ἐντὸς τείχους τὴν πόλιν ἀπέ-
 κτεινεν. » Ἐκεῖ μὲν ταφὴ πόλεως, ἐνταῦθα δὲ θά-
 35 νατος· λοιπὸν ἐκφορὰν δεῖ προσθέντας ἐπιγράμματα
 γρησάσθαι, καὶ παντελὴς ἡ πρᾶξις. Πλὴν τῆς μὲν
 τοῦτου κομψότητος, ἵνα μὴ μανίας εἰπὼν πικρότερος
 φανῶ, διεληλύθαμεν, φησί, τὰ πλείεστα. Εἰσάγει δὲ
 40 εἰς τὸν ὅμοιον εἰπόντας τόπον Στρατοκλέα μὲν οὕτως·
 « Ἀροῦται καὶ σπεύρεται τὸ Θηβαίων ἄστυ,
 τῶν συναγωνισαμένων ὑμῖν τὸν πρὸς Φί-
 λιππον πόλεμον. » Ἄμα, φησί, τὸ πάθος τῆς πό-
 λεως εὐσήμως ἐξέθηκε, καὶ τῆς τῶν ἡτυχηκότων φιλίας
 45 ὑπεμνήσθη· τὸ δεινὸν γὰρ εὐνοίᾳ παρατεθὲν ἐμβριθε-
 στέρους εἶθε τοὺς οἰκτοὺς ποιεῖν. Μετὰ Στρατοκλέα
 ὁμοίως Αἰσχίνην εἰσάγει λέγοντα· « Πόλις ἀστυ-

nem hujusmodi periodos condolens recitasset, videren-
 tur mihi scriptorem derisuri et quodammodo misero-
 rem ipsis existimaturi fuisse. Aliud genus attingamus
 ex eodem sophista : *Grave, regionem non consitam*
esse, quæ Satos homines genuit. Sed non sic Demo-
 sthenes, cujus ille sententiam in deterius mutavit.
 Scribit enim grave esse Atticam ovium fieri pascuam,
 quæ prima omnium mitiorem tulerit fructum. Ille
 vero dum dicit grave esse terram non consitam esse,
 quæ Satos homines produxerit, ex verbis, non ex re
 oppositionem petivit. Hinc quammaxime friget, sicuti
 etiam Hermesianax, qui Minervam laudans dixit ita :
Ex Jovis enim capite prognata merito tale habet caput
felicitatis. Idem : *Quis possit Cyri donationem*
reddere ἄκυρον (irritam)? Et similiter : *Locus quomodo*
esse possit invius (ἄβατος), quum sit vado cinctus?
 Talia omnia, Agatharchides ait, sunt ab usu remota;
 sin ad commiserationem movendam dicta, non procul
 a decoro absunt; si quis vero ad omnem orationis for-
 mam ea adhibet, haud recte iudicium instituit. Præ-
 terea alia allatis similia apponit eademque criminatione
 prosequitur, uti istud : *Thebani in prælio contra*
Macedones commisso plus quam decem millia subver-
terunt. O pulcram expressionem ! Tot homines præ-
 ter rationem subversi. Et iterum : *Urbe eversa,*
virī quidem liberorum calamitates sustinuerunt, mul-
ieres vero in Macedoniam translatae sunt, urbem
quodammodo sepelientes. Aliud simile : *Phalanx*
Macedonum vi armorum intra muros irruens urbem
interfecit. Illic sepulcrum urbis, hic vero mortem
 habes; restat ut adjuncta funeris elatione, epigram-
 mate utamur, et integra res est. Festivitatibus hujus
 scriptoris, ne insaniam dicens acerbior videar, ait, re-
 censuimus plurima. Introducit vero etiam cum pers-
 picuitate et justo orationis ornatu de eadem re dicen-
 tes; Stratoclem quidem ita : *Aratur jam et seritur*
Thebanorum civitas, qui nobiscum contra Philippum
arma sumpserunt. Simul, ait, casum urbis evidenter
 exposuit, et infeliciū amicitiae recordatus est. Du-
 rum enim benevolentiae appositum majorem solet
 commiserationem movere. Post Stratoclem similiter
 Æschinem inducit dicentem : *Urbs contermina e me-*
dia Græcia sublata est. Optime, dicit, celeritatem

ὅπως B. || — 1. συναχθόμενος AB. || — 3. ἀφώμεθα C. ||
 — 10. γενέσθαι om. B. || — Σπαρτοὺς] B et correct. A; καρποὺς vgo. || 13. Ἑρμῆσιάνῃς] Ἑρμῆσιανδὸς ὁ Νά-
 ξιος B. et correct. A. Quinam sit Hermesianax, num
 Colophonius, quem tanquam poetam novimus, an,
 quod malim, rhetor quidam aliunde non notus, parum
 liquet. || — 14. τῆς om. A. || — 16. τὸ post καὶ om.

C. || — 17. τὴν τοῦ Κύρου vgo. || — τῶς δὲ AB; τῶς
 τὸ C. || — 18. βάρου] an βατοῦ? || — 20. πρὸς ἐλεεινο-
 λογίαν] AB; προσεληθεῖν ὁμολογίαν C. || — 34. ἀπέκτει-
 ναν AB. || — 38. φασὶ C. || — 40. εἰπόντα B. || — τῶ-
 πον] ABC; τρόπον vgo. De Stratocle demagogo ora-
 tore, fortasse etiam historico, v. Demosthen. p. 980, 21;
 Plutarch. Demetr. c. 11. 12. 26. De X Oratt. p. 852;

γείτων ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἠφάνισται. » Ἀριστα, φησί, τῆς μὲν ἀπωλείας τὸ τάχος τῇ μεταφορᾷ σημήνας, τοὺς κινδύνους δὲ ἐπιστάς ἐκ τοῦ τὸν πεπονθότα τοῖς ἀκούουσι δεικνύειν ἄμωρον ὑπάρχοντα.

6 Ἀλλὰ γὰρ ὁ Δημοσθένης, φησί, μετενέγκας τοὺς λόγους ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω δεδήλωκε· « Τὴν μὲν πόλιν ἐξώρυξεν ἐκ τῶν θεμελίων, ὥστε μὴδὲ ἐπὶ ταῖς ἐστίαις καταλιπεῖν τὴν τέφραν, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῶν ἡγησαμένων τῆς

10 Ἑλλάδος ἐπὶ τὰς σκηνάς τῶν βαρβάρων διένειμε. » Πικρῶς καὶ σαφῶς καὶ βραχέως ἄρ' ἐκάστου τῶν εἰδῶν εἰληφὼς τὴν υπερβολὴν, ὅμως τῆς διδασκουλῆς τὸ πρᾶγμα ἐνταρχειας οὐκ ἐπέλαθετο. Πάλλιν ἐπ' Ὀλυνθίων ὁ αὐτὸς ῥήτωρ· « Ὀλυνθον δὴ

15 καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις τῶν ἐπὶ Θράκης [ἔω], ἃς πάσας οὕτως ὁμῶς ἀνήρηκεν, ὥστε μὴδ' εἰ πώποτε ὥκισθησαν ῥάδιον εἶναι προσελθόντας εἰπεῖν. » Ἐμφανίσας τὸ πλῆθος τῶν πόλεων τῶν

20 ἀνδρῶν τὴν συμφορὰν ἐπέβαλεν, ὅπως ὁ πλεῖστος οἶκτος τοῦ παραδόξου τεθέντος μᾶλλον τῶν ἀκρωμένων ἐκκαλέσθεται τὸ πάθος. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἕτερα καὶ ἑτέρων εἰπὼν συγγραφῶν τὰ μὲν ἀποδέχεται, τοὺς δὲ περὶ Ἠγησίαν καὶ τὰ παρ' ἐκείνων παραγράφεται.

25 22. Ὅτι ἀπὸ τοῦ Μεμφιτῶν ἄστεος εἰς τὴν Θηβαΐδα πέντε εἰσὶ μεταξὺ νομοὶ ἐνῶν, ἔχοντες πολυάνθρωπον τᾶξιν, πρῶτος μὲν ὁ Ἡρακλεοπολίτης, δεύτερος ὁ Κυνοπολίτης, τρίτος δὲ Ὁξύρυγχιτης, τέταρτος ὁ Ἑρμουπολίτης, πέμπτος δὲ οἱ μὲν Φυλακῆν, οἱ δὲ Σχεδίαν

30 καλοῦσιν. Ἐν ταύτῃ τῶν ἄνωθεν καταγομένων εἰσπράττονται καὶ τιθέσσι τὸ τέλος. Τοὺς δὲ εἰρημένους υπερβάλλοντι τόπους ἀρχὴ τῆς Θηβαΐδος ἡ Λύκων πόλις, εἴτα Ἀφροδίτης ἄλλη, πρὸς δὲ τούτοις Πανῶν, ἔπειτα Θοινίς, μετὰ ταύτῃ Βοπὸς, ὑπ' ἣν Διὸς πόλις,

35 ἣν καλοῦσι μικράν. Μετὰ δὲ τὸν προσηγορευμένον Τεντυρίτην νομὸν Ἀπόλλωνος ὀνομάζεται πόλις, ἥς

excidii metaphora significat et instans periculum monstrat eo, quod qui ista perpessi sint auditorum finitimos esse dicit. Verum Demosthenes, inquit, ad Alexandrum sermonem transferens ita rem elocutus est : *Urbem funditus evertit, ut ne cinerem quidem in focus reliquerit ; liberos vero et uxores eorum, qui Graeciae principatum obtinuerant, per tentoria barbarorum distribuit.* Acriter et clare et breviter de singulis speciebus usus hyperbolis, non oblitus tamen est quae rem doceat perspicuitatis. Rursum de Olynthiis idem orator : *Olynthum et Methonem et Apolloniam et duas et triginta urbes Thraciae, quas omnes ita crudeliter evertit, ut anne unquam conditae fuerint agrie accedentes dicere possint.* Ostendens enim urbium multitudinem, virorum calamitatem adjecit, ut plurima commiseratio posito inopinato magis auditorum affectionem moveat. Hæc et id genus alia afferens aliorum etiam scriptorum, comprobatur, Hegesiam vero et ab ipso profecta rejicit.

22. A Memphitarum urbe ad Thebaidem quinque sunt in medio nomi seu præfecturae, magnam habentes incolarum multitudinem, quorum primus est Heracleopolites, alter Cynopolites, tertius Oxyrynchites, quartus Hermupolites; quintum alii Phylacen sive custodiam, alii Schediam seu ratem vocant, quod ibi rerum quæ ex superioribus terris importantur, exigunt et deponunt vectigal. Ei qui dicta hæc loca superat, principium Thebaidos est Lycôn polis sive Luporum urbs; inde alia urbs Veneris, præter has Panôn, exin Thœnis, et post hanc Bopus, sub qua Diospolis cognomento parva. A Thentyritarum, quam vocant, præfectura, Apollinis nomine urbs est, supra

Ruhnken ad Rutil. Lup. p. 32; Westermann *Gesch. d. gr. Beredsaml.* p. 156; nostra Fragm. histor. tom. IV, p. 410, l. 658. — 16. ἔω supplavi. — 17. μὴδ' εἰ] εἰ μὴδὲ codd. Locus Demosthenis in nostris editionibus ita habet p. 117, 21 : Ὀλυνθον μὲν δὴ καὶ Μεθώνην... πόλεις ἐπὶ Θράκης ἔω, ἃς ἀπ' αὐτῶν οὕτως ὁμῶς ἀνήρηκεν, ὥστε μὴδ' εἰ πώποτε ὥκισθησαν προσελθόντες εἶναι ῥάδιον εἰπεῖν. — 20. ἐπέβαλεν] ἐπέλαθεν C. § 22, l. 25. τοῦ ante Μεμφιτῶν om. AB, qui deinde habent : πρῶτον... δεύτερον... τρίτον... τέταρτον... πέμπτον. — 27. Κυνοπολίτης] sic scripsi pro Λυκοπολίτης; nam post Heracleopoliten nomen sequitur Cynopolites v. Strabo XVII, p. 812; Ptolemaeus IV, 5; Lycopolites ad Thebaidem pertinet, uti vel ex ipso nostro fragmento patet. — 29. Φυλακῆν, οἱ δὲ Σχεδίαν] Cf. Strabo p. 812 : Ἐξῆς (sc. post Oxyrynchum) δ' ἐστὶν Ἑρμοπολιτικὴ Φυλακῆ, τελευτών τι τῶν ἐκ τῆς Θηβαΐδος καταγεγραμμένων... Εἴτα ἡ Θηβαϊκὴ φυλακῆ..., εἴτα Λύκων πόλις καὶ Ἀφροδίτης καὶ Πανῶν πόλις. Apud Ptolemaum IV, 5 p. 288, 1, locus pluraliter vocatur Φυλακαί. De

ratione nominis Σχεδίαν vide quæ de cognomine Ægypti infericris loco exponit Strabo p. 800. Ceterum quod Phylace, Hermopolitæ nomi locus, tanquam singularis nomen recensetur, excerptoris negligentiam tribuendum fuerit. Vide Mannert. X, 1, p. 401. — 34. Θοινίς] In Itiner. Anton. p. 166 post Panopolim sequitur *Thomu*. Idem oppidum nomine Θοινίς indicari putare licet, nisi potius comparanda est This urbs, de qua Thinites nomen appellatur. Cf. Stephan. Byz. : Θίς, πόλις Αἰγυπτίας πλησίον Ἀβύδου· ὁ πολίτης Θοινίτης. Ἀλέξανδρος Αἰγυπτιακῶν πρῶτος. V. Mannert. l. l. p. 377. Hoc si est, pro Θοινίς legerim Θῆνις. — 34. Βοπὸς] Urbs aliunde non nota. Sec. Alexandrum Polyh. (ap. Stephan. s. v. *Χρυσοστόλιν*) e regione Diospolis parva sita erat *Χρυσοστόλιν* (alii *Χρυσοστόλιον*). Quare nescio an pro ταύτην βοπὸς olim fuerit ταύτην *Χρυσοστόλιν*. — 35. ἣν καλοῦσι] sic A; ἣν καὶ x vgo. — 36. Ἀπόλλωνος πόλις] i. e. Apollinopolis minor in Coptite nomo, cujus metropolis erat Coptus a Nilo longius dissita. Distantia inter utramque urbem sec. Itin. Ant.

Phot. ἐπάνω μὲν Κοπτὸς, ἔπειτα Ἐλεφαντίνη, εἴτα Αἰθιοπῶν χώρα, Κορτία πρώτη. Τὰ μὲν οὖν ἀπὸ Μέμφεως ἕως Αἰθιοπίας εἴρηται.

23. Ὅτι πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καθ' ὃν ὁ Νεῖλος πολλὰς ἐκτροπὰς καὶ παραφορὰς ποιοῦμενος ὁμῶς ἐκεῖσε ἀποκάμπτει περιφανῶς, καὶ ποιεῖται κατὰ τὴν δεξιὰν ῥύσιν τῶν ἀγκώνων τὴν μεγάλην κλίσιν, ἔκ τε τοῦ πελάγους κόλπος εἰς τὴν ἡπειρον ἀνατείνεται πολὺς, ὥστε τὴν μεταξύ διάμετρον τῶν ὑδάτων, τοῦ τε ἁλμυροῦ καὶ [τοῦ] ποτίμου, παραπλήσιον πηλῶ πολλῶ τὴν συστολὴν λαμβάνειν· κατὰ γοῦν τὴν εἰρημένην θάλατταν πλησίον ἐστὶ τινὰ τῶν καλουμένων χρυσίων πλῆθος ἔχοντα μέταλλον, τῇ χροᾷ μὲν ὄντα καθ' ὑπερβολὴν μέλανα, μαρμαῶρου δὲ ποιοῦντα τοιαύτας ἐν αὐ-

quam Coptus, et deinde Elephantina, tum Æthiopum terra [*cujus in initio*] Cortia prima. Loca igitur a Memphi ad Æthiopiam præcipua hæc sunt.

23. Prope Rubrum mare, ubi Nilus multa quamvis diverticula et anfractus faciens, insigniter tamen illuc deflectit, et a dextero tractu cubitorum magnam illam declinationem efficit, prolixusque e pelago in continentem sinus protenditur, ita ut quæ in medio est aquarum, salsæ et potabilis, diameter, instar limi copiosi in arctum cogatur : ad hoc igitur mare in propinquo sunt loca, ubi metalla aurifera, quæ vocant, affatim proveniunt, colore quidem supra modum nigro, sed quæ tale intra se marmor producant, ut nihil

Diod. 23. Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ δύσει κατοικοῦντων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι· περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν κειμένων ἐν μέρει διέξμεν· δοκεῖ δ' ἡμῖν ἀρμόττειν προδιελθεῖν περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς τῆς ἐν τούτοις τοῖς τόποις γινομένης. Περὶ γὰρ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς ὁμορούσης Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας τόπος ἐστὶν ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μέγала χρυσοῦ συναγομένου πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ. Τῆς γὰρ γῆς μελαίνης οὐσης τῇ φύσει καὶ διαφυᾷς καὶ φλέβας ἔχουσης μαρμαῶρου τῇ λευκότητι διαφερούσας καὶ πάσας τὰς περιλαμβομένας φύσεις υπερβαλλούσας τῇ λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς μεταλλικοῖς ἔργοις τῷ πλῆθει τῶν ἐργαζομένων κατασκευάζουσι τὸν χρυσόν.

23. Hæc ergo de Æthiopibus occidenti expositis annotata sufficiant. De ceteris autem plagæ australi et Rubro mari obversis sigillatim nunc dicemus. Sed congruum esse videtur, ut de auri confectione his in locis aliquid præmittamus. (*Cap. 12*) In confiniis Ægypti vicinæque Arabiæ et Æthiopię, locus quidam magnis aurifodinis abundat, quod ingenti multorum hominum molestia et impensa congeritur. Solum ibi natura sua nigrum meatus et venas habet candido marmore insignes, splendidissimas quasque res nitore superantes, in quibus metallicis ergastulis præfecti magno operantium numero aurum elaborant.

22 mill. || — 2. Κορτία πρώτη] *Corte* vocatur in Itin. Anton. p. 162 ; *Primam* dicit Olympiodorus Thebæus in *Fragm. Hist.* tom. IV, p. 66, 37 : Πρίμα, ἥτις τὸ παλαιὸν πρώτη πόλις τῆς Θηβαΐδος ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ ἐτύγχανε· διὸ παρὰ τῶν Ῥωμαίων Ῥωμαία φωνῇ Πρίμα, ἥτοι πρώτη, ἐκαλεῖτο· καὶ νῦν οὕτω καλεῖται, καίτοι ἐκ πολλοῦ οὐκ ἐκείνη τοῖς βαρβάροις. Nunc *Corti*.

§ 23. Quæ inde ab hoc segmine usque ad finem libri leguntur, eadem tantum non omnia modo fusius modo brevius eodem prorsus ordine iisdemque sæpe verbis exhibet Diodorus III, 12-48. Quare Photianis Diodorea in singulis paginis ita subjungimus, ut altera cum alteris comparari et ex se invicem suppleri queant nullo negotio. || — 4. καθ' ὃν] *Dura* ellipsis vocis τόπον. || — 7. τῶν ἀγκώνων] Eodem ἀγκώνων nomine utitur Strabo XVII, p. 786, ubi ex Eratosthene narrat Nubas habitare ἀπὸ τῆς Μερόης ἀρξαιμένους μέγροι τῶν ἀγκώνων (ubi plurimi codd. corrupte ἀγγόνων). Quinam intelligendi sint isti ἀγκῶνες colligitur ex antecedente Strabonis narratione. Scilicet Nilus a Meroe per 2700 stadia boream versus prolapsus flectit cursum sinistrorsum, et per 3700 stadia versus occasum et meridiem decurrit; tum reflexo alveo dextrorsum, denuo boream petit, sed ad dextram sive ad orientem seu mare Rubrum magis magisque declinat usque ad initium Ægypti, ubi mare magnum illum efficit sinum, quem Immundum sive κόλπον

ἀκάθαρτον dicunt Strabo p. 770, Diodor. III, 39, Ptolemæus. Ceterum confer quæ notavimus ad § 80. || — 7. τὴν μεγάλην κλίσιν] τὴν κλ. μεγάλην C. || — 8. τοῦ πελάγους] τοῦ μεγάλου πελάγους C. || — 10. πηλῶ om. BC. || — 12. ἐστὶ τινὰ] ἐστὶν [ὅρη] τινὰ? || — 13. χρυσίων] γνησίων A. || — 14. μέλανα] Eosdem montes indicat Ptolemæus IV, 5 p. 280, 19, ubi ἡ ὁρεινὴ ῥάχis τοῦ μέλανος λίθου ὄρους (63° long.; 24° 40' lat.) memoratur, non ita longe a Berenice urbe (64°; 23° 50'), quæ sita erat ad sinum Immundum. Id montium jugum nunc vocatur *Djebel Olaky*, quod late pertinens hodie accolunt *Ababdeh* Arabes. Ibique etiam nunc aurifodinæ supersunt. V. Wilkinson in *Journal of the Royal geogr. soc. of London*, tom. II, p. 47 : « The gold mines of Agatharchides and Sherif Edrisi are still found among the Ababdeh mountains, to the south of the Cosseir road. » Apud Edrisium Arabem (*Geogr. Nub.* p. 18 sive *Géographie d'Edrisi traduite par Jaubert* t. I, p. 36) aurifodinæ ad *Alahy* esse dicuntur, ab *Assuan* (Syene) urbe distantes *quindecim dierum itinere medio inter orientem et septentrionem, in el-Bodja regione*; in quibus directio itineris cum Nostris conciliari potest, minime vero ejus longitudo neque mentio regionis el Bodjah. Dicere auctor debebat : *itinere medio inter orientem et meridiem*; patet hoc etiam ex Abulfeda (*Descr. Æg.* p. 28), qui aurifodinas ab *Aidab* urbe *octo dierum*

Phot. τοῖς ἐκφύσεις, ὥστε πᾶν λείπεσθαι τὸ διςμιλλόμενον, τῆς λευκότητος κρίσιν οὐκ ἔχουσης.

24. Ὅτι οὖς ἔσχατον (φησί) κατέχει ἀκλήρημα, τούτους ἢ τυραννίδες εἰς τὴν τῶν χρυσορυγίων ἀπάγει 5 πικροτάτην δουλείαν, τοὺς μὲν ἅμα γυναῖξί καὶ παισὶ τάλαιπωρομένους, τοὺς δὲ καὶ χωρὶς τῶν εἰρημέων. Ὑπερβολὴν οὖν οὐδὲν τὸ πάθος οὐσυχύματι καταλι-

sit quod cum eo certet, quum candor nullam admittat comparationem.

24. Qui profligatissimam nacti sunt sortem, eos in aurifodinarum servitutem acerbissimam tyrannis abducit; eorumque alii una cum uxoribus et liberis, alii etiam absque illis ærumnas tolerant. Quas postquam tragice persecutus est auctor, ita ut ad summam cala-

Diod. 21. Οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ καταδικασθέντας καὶ τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτι- 10 σθέντας, ἔτι δὲ τοὺς ἀδίκους διαβολαῖς περιπεσόντας καὶ διὰ θυμὸν εἰς φυλακὰς παραδεδομένους, ποτὲ μὲν αὐτοὺς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες παραδιδόασιν πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμωρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγινώσκόντων, 15 ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμβάνοντες. Οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλῆθος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρτεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεγῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπαυσιν μὲν οὐδεμίαν λαμβάνοντες, ὄρασμοῦ δὲ

24. Reges enim Egypti damnatos ob maleficia bel-
loque captos et injustis calumniis circumventos aut
ex ira custodiæ traditos, interdum ipsos dumtaxat,
interdum cognationem simul omnem, in fodinas illas
compingunt, tum ut pœnas de reis sumant, tum ut ho-
rum opera magnos sibi quæstus faciant. Detrusi eo
numero infiniti, omnesque compedibus alligati, con-
tinenter in opere perseverant, nec per dies nec per
noctes totas ulla concessa quiete, omnique aufugiendi
copia studiose interclusa. Barbarorum enim militum

iter distare refert, nimirum meridiem versus, ut liquet ex *Macrizio* apud Quatremère de Quinci (*Mémoires sur l'Égypte*, vol. II, p. 143. 155) et ex hoc ap. Heeren (*Ideen*, II, 2. Opp. tom. XIV, p. 342 sq.). Is enim fodinas inter *Aidab* et *Suakim* in *Bejahs* (Blemmyum) populi regione collocat ad urbem *Alaki* (quam esse censent hod. *Salaka* inter 20° et 21° lat.), a Nilo distantem 15 dierum itinere, a qua proxima Ægypti urbs sit *Assuan*; metallorum causa hanc regionem olim Pharaones, deinde Græcos Ægypti reges armis invasisse. His adde *Istachri* geographum (p. 33 versionis german. Mordtmannianæ), qui ita habet: « Aurifodinae a *Suan* quindecim dierum itinere distantes non in Ægypto sed in *Bedscha* sitæ sunt, pertinentque usque ad *Aidhab*; hanc vero *Aidhab* urbem non ad *Bedscha* sed ad *Habesch* regionis loca pertinere ferunt. Aurum reperitur in terra plana, arena, nullis distinctam montibus. » Porro exscribere liceat quæ apud *Edrisium* I, p. 41 leguntur: « Le pays de Bodja... est une contrée dans laquelle il n'existe ni villages ni lieux cultivés, enfin un vrai désert qui sert de passage ou de lieu de réunion pour les marchands qui se rendent à Wadi-'l-Alaki, où se fait le commerce entre les habitants de la haute Égypte et ceux de Bodja. Cette vallée est très-peuplée et très-fertile. El-Alaki n'est en soi qu'un village ou un bourg... Les mines d'or dont nous avons parlé plus haut et qui sont célèbres, sont situées au milieu de ce pays, dans une plaine qui n'est point entourée de montagnes et qui est couverte de sables mouvants. Dans les premières et dans les dernières nuits du mois, les chercheurs d'or se mettent en campagne durant la nuit. Ils regardent de tous côtés vers ce qui brille sur la terre; lorsqu'ils aperçoivent des scintillations dans l'obscurité, ils en concluent d'une manière certaine qu'il y a de l'or dans cet endroit. Ils y passent la nuit, et, lorsque le jour survient, chacun se met à l'œuvre dans

la portion de sable qu'il a reconnue, prend ce sable et le transporte à Nedjibe, auprès des puits qui s'y trouvent. Ensuite on procède au lavage dans des haquets de bois, d'où l'on retire le métal; puis on le mêle avec du mercure et on le fait fondre. Après cette opération ils se vendent et s'achètent les uns aux autres ce qu'ils ont pu recueillir, et les marchands transportent l'or dans les contrées étrangères. C'est l'occupation habituelle de ces peuples; ils ne cessent pas de s'y livrer, et ils en retirent leur subsistance et leur bien-être. De Wadi-'l-Alaki à Adzab, qui dépend du pays de Bodja, on compte douze journées. » Ad *Alaki* Arabum sive ad hodiernum *Salaka* Danvillius et Heerenius referendam esse censent *Berenicen* Πάγγρυσον, quam *Plinius* a Juba inter oræ Libycæ oppida omisissam esse dicit. Neque id improbabile est, modo ne *Plinius* e diversis fontibus sua corradens male distinxit inter *Berenicen* Πάγγρυσον et celeberrimam *Berenicen* quæ erat ad sinum Immundum. Jam quod *Agatharchidem* attinet, facile patet metalla non ei loco ubi nunc *Salaka* sita est vindicari. Nam tum Nilus mari proximus tum Ægypti Æthiopiæque confinia, de quibus in *Excerptis* apud *Photium* *Diodorumque* sermo est, aperte regionem indicant sinui Immundo propinquam in *Olaky* montibus, ubi etiamnum aurifodinas superesse *Wilkinsoni* testimonio constat. Mitto quod reliqua *Edrisii* narratio cum *Agatharchidea* nihil habet commune, nisi quod auri indagatio, quam *Arabs* refert, eandem fabulam prodit quam de topazis indagandi narrat *Agatharchides* (§ 82). — 1. αὐτοῖς] ἐκ τοῖς; C. — 2. ἐχούσης] ἐξούσης vgo.

§ 24, l. 7. ὑπερβολὴν] Vide narrationem *Diodori*, ad quem *Wesselingius* de ærumnis aurifodinarum laudat *Simplic. Medic. Facult. lib. IX*, p. 129; *Democritum* in *Epist. Hippocrat* ad *Damaget.* p. 1282; *Lucretium* VI, 803; *Jo. Chrysostomum* in *Matth.* tom. VII, p. 559. Add. *Diodor.* V, 38, *Posidonii*

Phot. πείν ἐκτραγωδήσας, τὸν τρόπον ἀπαγγέλλει τῆς περὶ τὸ χρυσίον ἐργασίας.

26. Τῶν ὀρύων, φησὶν, ἐν οἷς ὁ χρυσὸς εὐρίσκεται, τὰ μὲν ἀπότομα καὶ τελῶς σκληρὰν ἔχοντα φύσιν ἐκπρή-
5 σαντες ὕλη καὶ χαυῖνα τῷ πυρὶ ποιήσαντες, οὕτως αὐτοὶς προσάγουσι τὴν πείραν, τὰ δ' ἀνειμένα τῆς πέ-
τρας σιδήρῳ λατομικῷ κερματίζονται. Καθηγεῖται δὲ τῶν ὄλων τεχνίτης ὁ τὸν λίθον διατρίων. Ὅταν δὲ οὗτος τοῖς μεταλλεῦσι τὰς ὁδοὺς ὑποδείξῃ, τὸ πᾶν ἔργον κα-
10 ταμερίζεται τῇ τῶν ἀτυχοῦντων ἀνάγκῃ τοῦτον τὸν τρόπον. Οἱ μὲν εὐρωστοὶ καὶ νέοι τυπίσι σιδηραῖς κόπτουσι τὴν χώραν τὴν μαρμαρίζουσαν, οὐ τέχνην τὴν πληγὴν [ποιούμενοι] ἀλλὰ βίαν, καὶ τέμνουσι διὰ τῆς πέτρας ὑπονόμους πλείονας οὐκ εὐθεῖς, ἄλλοτε μὲν ἄνω
15 τῆς χρυσίδος ἀπονευούσης λίθου, ποτὲ δὲ κατωτέρω, πάλιν δὲ εἰς τὴν εὐώνυμον κλίσιν, ἐνίοτε δὲ σκολιὰν καὶ διεστραμμένην καὶ παραπλησίαν ταῖς τῶν δένδρων ῥί-
ζαις. Οὗτοι μὲν οὖν λύχνους προσδεδεμένους τοῖς μετώ-
ποις ἔχοντες λατομοῦσιν, ἀκολουθοῦντες οἷον φλεβὶ τῷ
20 λευκανθίζοντι· καὶ πολλαχῶς μετασχηματίζαντες τῶν σωμάτων τὰς θέσεις, καταβάλλουσιν τὰ θραύσματα εἰς ἔδαφος, οὐ πρὸς τὴν ἰδίαν ἔξιν τε καὶ δύναμιν, ἀλλὰ πρὸς ὀρθαλμὸν ἐπιστάτου, πληγῆς τὴν ἐπιτίμῃσιν οὐδέποτε χωρίζοντες.

Diod. πέντος φιλοτιμίας εἰργόμενοι· φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιω-
τῶν βαρδάρων καὶ ταῖς διαλέκτοις διαφόροις χρωμένων ἐφαστῆχασιν, ὥστε μηδένα δύνασθαι δι' ὁμιλίας ἢ φι-
λανθρώπου τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραι τίνα τῶν ἐπιστα-
τούντων.

30 25. Τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκλη-
ροτάτην πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χαυῖνην, προσάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν δὲ ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην ὑπείχειν
35 λατομικῷ σιδήρῳ καταπονοῦσι μυριάδες ἀκληρούτων ἀνθρώπων. Καὶ τῆς μὲν ὄληςπραγματείας ὁ τὸν λίθον διατρίων τεχνίτης καθηγεῖται καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ὑποδείκνυσιν· τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδει-
χθέντων οἱ μὲν σώματος ῥώμῃ διαφέροντες τυπίσι σι-
δηραῖς τὴν μαρμαρίζουσαν πέτραν κόπτουσιν, οὐ τέχνην
40 τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ βίαν προσάγοντες, ὑπονόμους δὲ δια-
κόπτοντες, οὐκ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὥς ἂν ἡ διάφυσις ἢ τῆς ἀποσιλιδούσης πέτρας. Οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν
ταῖς διώρυξιν καμπὰς καὶ σκολιότητας ἐν σκότει διατρί-
βοντες λύχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους
45 περιφέρουσι· πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ἰδιότη-
τας μετασχηματίζοντες τὰ σώματα καταβάλλουσιν εἰς

mitatem nihil reliqui sibi faciant, in modum exponit quo aurum elaboretur.

25. Montium illorum, ait, ubi aurum reperitur, quæ prærupta sunt et asperam omnino naturam habent, lignis exurant; quumque igni mollia fecerint, manuum experimentum illis admoventes, petram laxatam ferro lapidario in frusta scindunt. Toti autem negotio præest artifex, qui saxum discernit. Hic postquam viam metalli fossoribus ostendit, totum opus misellorum necessitati hunc in modum dispertit. Robore et ætate integri malleis ex ferro incisoriis locum marmore splendentem perfringunt, ictus non arte sed viribus administrantes, et plures per rupem cuniculos agunt, non quidem rectos: nam quandoque sursum, quandoque deorsum, nunc ad latus sinistrum, nunc in obliquum et transversum, perinde ut arborum radices, lapis auro prægnans devertit. Illi igitur lychnis ad frontes alligatis lapidem cædunt, viam operis monstrante tanquam vena colore lapidis albicante; et multifariam corporum habitu transmutato fragmenta in solum dejiciunt, non pro sui quisque roboris modulo, sed ad oculum præfecti, qui verbera ab increpatione nunquam sejungit.

diversis utentium linguis excubiæ illis imminet, ita ut nemini per sermonis commercia aut familiaris congressus blandimenta quemquam excubitorum corrumperendi sit facultas.

25. Terram auro gravidam, ubi durissima est, multo igni subactam emolliunt, et tum demum manuum opus adhibent. Petram ita laxatam, quæ jam mediocri cedere labori didicit, aliquot hominum profligatæ sortis myriades ferro lapidario diffingunt. Toti autem negotio artifex præest, qui et saxum dijudicat, et viam operantibus ostendit. Qui inter ærumnoso huic labori deputatos vi corporis prævalent, acutis e ferro malleis petram marmore splendentem, non arte, sed vi diffindunt, cuniculosque agunt, non ad lineam rectam, sed quo rupis venæ interlucentes ducunt. Hi ergo quum propter obliquos fodinarum mæandros et anfractus in caligine versentur, lychnos frontibus adaptatos circumgestant, et multifariam, pro natura petrae, corporum habitu transmutato, decisa lapidum frustra in

fr. 48 in Fr. Hist. III, p. 273. || — 1. τρόπον] τό-
πον vgo. Verba τὸν τρόπον ἀπαγγ. τ. π. τ. χ. ἐργασίας
exiderunt in C; postea margini adscripta.

§ 25, l. 4. ἐκπρήσαντες] ἐμπρήσαντες C. De re
v. Georg. Agricola De re metall. lib. V, p. 79, lau-
dante Wesselingio. || — 6. τῆς πέτρας] τῇ πέτρᾳ
editt. et codd. || — 8. τῶν ὄλων] τῶν ἄλλων codd.
et editt.; emendavi, monstrante viam Diodoro. || —

8. 6 ante τὸν λίθον omis. A. || — 9. μεταλλεῦσι] με-
ταλλεύουσι B. || — 11. « Malleos, quorum in re metal-
lica usus, summa cum cura descripsit Geogr. Agri-
cola Der. m. VI, p. 108. » WESSELING. || — 13. ποιού-
μενοι: inserui; καταφέροντες proposuit Bekkerus. || —
14. εὐθὺς vgo. || — 17. διεσχημαμένην A. — ταῖς ante
τῶν om. C. || — 20. μετασχηματίζαντες ex Diodoro
scripsi pro κατασχηματίζαντες.

Phot. 26. Οἱ δὲ ἀνηθοὶ παῖδες εἰς τοὺς ὑπὸ τούτων ὀρυ-
 χθέντας ὑπονόμους εἰσδύμενοι, καὶ τὴν χάλικα τῶν
 ῥιπτουμένων ἐπιπόνως συλλέγοντες, ἐκτὸς τῶν στομίῳ
 κομίζουσι. Παρὰ δὲ τούτων οἱ τε πρεσβύτεροι καὶ τῶν
 5 ἀσθενῶν οἱ πολλοὶ τὸν λίθον μεταφέρουσι· μετακομί-
 ζουσι δὲ οὗτοι τοῖς καλουμένοις κοπεῦσιν. Οἱ γὰρ ἐντὸς
 τῶν τριάκοντα ἐτῶν καὶ τοῖς εἵδεσι καρτεροὶ ὄλμους λι-
 θίνους παρελθόντες ὑπὲρ σιδηρῶν πτίσσουσιν ἐπι-
 στρεφῶς, καὶ πατήσαντες τὸ μέγιστον τρύφος ὀρόβῳ
 10 παραπλήσιον πρὸς τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπομετροῦσιν ἐτέ-
 ροις. Οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ πόνος τῶν γυναικῶν τῶν εἰς τὰς
 βυλακὰς συναπηγμένων ἀνδράσιν ἡ γονεῦσι. Μύλοι γὰρ
 ἐξῆς πλείους βεβήκασιν, ἐφ' οὓς τὸν ἐπιτιμένον ἐπι-
 βάλλουσι λίθον· καὶ παραστᾶσαι τρεῖς ἐκατέρωθεν πρὸς
 15 τὴν μίαν κώπην, οὕτως ἐξωσμέναι δυσπροσόπτως ὥστε
 μόνον τὴν αἰσχύνην τοῦ σώματος κρύπτειν, ἀλήθουσιν·
 ἀλήθουσι δὲ ἕως ὑπὸ τὸν τῆς σεμιδάλεως τρόπον ἀποθῆ-

Diod. ἔδαφος τὰ λατομούμενα θράσματα· καὶ τοῦτο ἀδικ-
 λείπτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βαρύτητα καὶ πληγὰς.
 20 26. Οἱ δὲ ἀνηθοὶ παῖδες εἰσδύμενοι διὰ τῶν ὑπονό-
 μων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας, ἀναβάλλουσιν
 ἐπιπόνως τὴν ῥιπτομένην κατὰ μικρὸν πέτραν καὶ
 πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς ὑπαιθρον ἀποκο-
 25 μίζουσιν· οἱ δ' ὑπὲρ ἑτὴ τριάκοντα παρὰ τούτων λαμ-
 βάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήματος, ἐν ὄλμοις
 λιθίνους τύπτουσι σιδηροῖς ὑπέροις, ἄχρι ἂν ὀρόβου τὸ
 μέγεθος κατεργάσωνται. Παρὰ δὲ τούτων τὸν ὀροβίτην
 λίθον αἱ γυναῖκες καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέ-
 30 χονται, καὶ μύλων ἐξῆς πλείονων ὄντων ἐπὶ τούτους
 ἐπιβάλλουσι, καὶ παραστάντες ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο πρὸς
 τὴν κώπην ἀλήθουσιν, ἕως ἂν εἰς σεμιδάλεως τρόπον
 τὸ δοθὲν μέτρον κατεργάσωνται. Προσούσης δ' ἅπασιν
 35 ἀθεραπείας σίματος καὶ τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλού-
 σης ἐσθλῆτος μὴ προσούσης, οὐκ ἔστιν ὃς ἰδὼν οὐκ ἂν
 ἐλεήσει τοὺς ἀλγερῶντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τα-
 λαιπωρίας. Οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' ἀνέσεως
 ἀπλῶς οὐκ ἄρρωστος, οὐ πεπηρωμένος, οὐ γεγηρακώς,
 οὐ γυναικὸς ἀσθενεία, πάντες δὲ πληγαῖς ἀναγκάζονται
 40 προσκαρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρι ἂν κακουχούμενοι τε-
 λεωτήσωσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις. Διόπερ οἱ δυστυχεῖς φο-
 βερώτερον αἰεὶ τὸ μέλλον τοῦ παρόντος ἡγούσιν διὰ

26. Pueri autem impuberes, in cuniculos ab illis
 effossos irreptantes, lapillos de projectis saxis multo
 collectos labore extra ostium deportant. Ab his porro
 seniores et hominum invalidorum turba lapidem trans-
 ferunt, et translatum tunsoribus, qui vocantur, exhi-
 bent. Nam qui sunt intra triginta annos et robore
 spectabiles, mortariis e saxo acceptis, pistillo ferreo
 enixe subigunt et pinsunt, ut maximum inde frustu-
 lum non excedat ervum. Tum eodem modulo (quo
 ipsi acceperunt) saxum contusum admetiuntur aliis.
 Sequens jam labor est feminarum, quæ una cum ma-
 ritis aut parentibus in ergastula sunt abductæ. Plures
 enim ordine molæ collocatæ sunt, quibus pistum illum
 lapidem subjiciunt, et ternæ utrinque ad unum molæ
 manubrium adstantes, tam feodo succinctu, ut sola
 corporis pudenda contegant, molendo incumbunt, et

solum abjiciunt. Idque sine intermissione ad severum
 præfecti nutum et verbera peragunt.

26. (Cap. 13.) Impuberes autem pueri, per cunicu-
 los in excavatos petrae sinus ingressi, projecta minutim
 frustra laboriose egerunt, et sub dio extra ostium de-
 ponunt. Trigesimum excedentes annum certam lapidis
 eruti mensuram ab illis acceptam in mortariis saveis
 ferreis pilis contundunt, donec ad ervi magnitudinem
 sit redacta. Ab his deinceps feminae virique grandio-
 res lapillos excipiunt, et in molas, quarum longa illic
 series, congerunt, binique aut terni manubriis mola-
 rum appositi eo usque molunt, dum traditam sibi
 mensuram ad similæ modum contriverint. Et quia
 nulli corpus curare licet, adeo ut nec quod pudenda
 velet religaculum adsit, nemo est qui misellos intuens
 extremas horum calamitates non commiseretur. Nulla
 enim venia, nulla omnino remissio neque ægroto neque
 mutilato tribuitur; ac neque senilis ætas neque mulie-
 bris infirmitas quidquam excusat: omnes inflictu pla-
 garum ad urgendum opus adiguntur, donec ærumna-
 rum mole subacti laboribus immoriantur. Infelicissimi
 ergo homines futura semper formidolosiora præsent-

§ 26, l. 3. ἐπιπόνως] ἐπιτόνως AB. || — 6. κο-
 πεῦσιν] e conjectura scripsi; cod. C ἐπωπεῦσι, cod. B
 (et A?) ἐποπεῦσι; illud in editiones receptum vertunt
inspectoribus; at non inspectoribus hic locus est, sed
 iis qui mortuario saxum contundunt sive ὀλμοκοπεῦ-
 σιν (de qua voce v. Steph. Thes.). || — 6. ἐν τῷ
 τῶν τριάκοντα] οἱ ὑπὲρ ἑτὴ τριάκοντα Diodor. || —
 7. ὀλμούς] ὀλμούς C. || — 8. παραπλήσιον.] παραπλή-
 σιως C. Ceterum debebat Photius ἐν ὄλμοις λιθίνους, πα-
 ρελθόντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήματος, ὑπέροις κτλ.
 (v. Diodor.); nam sic demum habebis quo referas
 quæ deinceps leguntur: πρὸς τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπομετροῦ-
 σιν ἄλλοις, in quibus ὥραν non de tempore, sed de

modulo, de ὠρισμένῳ μέτρῳ, intelligendum est, ratione
 sane inusitata; quare nescio an fuerit πρὸς τὸν αὐτὸν
 ὅρον. || — 8. πτίσσουσιν] πτίπτουσιν C. || — 11. τῶν
 γυναικῶν] καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων addit
 Diodorus. || — 14. τρεῖς] ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο Diodor.
 || — 15. κοπήν.. δυσπροσόπτως vgo. || — 16. μόνην
 vgo. || — 17. τρύπον] τρύπον codd. et editt. De re cf.
 Plinius XXXIII, 21: *Quod effossum est, tunditur,
 lavatur, uritur, molitur in farinam, ac pilis cudunt.*
 In seqq. præter ea quæ ex Agatharchide Diodorus
 accuratius descripsit, confer quæ idem de Iberiæ me-
 tallis loquens e Posidonio narrat lib. V, 38, 1: Ἀπὸ
 δὲ κατὰ γὰρ ἐν τοῖς ὀρύγμασι καὶ μετ' ἡμέραν καὶ νύκτα κα-

Phot. τὸ παραδοθὲν μέτρον. Οὗτοι πάντες οἱ τὸν εἰρημένον τῆς τύχης κλῆρον υπελθόντες ποθεινότερον ἔχουσι τοῦ βίου τὸν θάνατον.

27. Παρὰ δὲ τοῦ θήλεος γένους διαδέχονται μὲν τὸ κατειργασμένον οἱ καλούμενοι σπλαγγεῖς· εἰσὶ δὲ οὗτοι τεχνῖται πρὸς τὸ πέρας ἀγεῖν δυνάμενοι τὴν βασιλικὴν χρείαν. Ἡ δὲ ἐργασία τοιαύτη. Καταβάλλουσι τὴν ἀηλεσμένην μάρμαρον ἐπὶ σανίδος πλατείας μὲν καὶ κατεψυμένης εἰς εὐθεῖαν τομῇν, οὐκ ἐν ὀρθῇ δὲ χώρᾳ
10 βεβηκνύας, ἀλλὰ μικρὰν ἐγκύσσης ἐπικλίσιν. Ἐῖτα καταχέοντες ὕδωρ τρίβουσι ταῖς χερσὶ, τὰ πρῶτα μὲν κούφως, ἔπειτα μᾶλλον· θέν, οἶμαι, τὸ μὲν γεῶδες ἐκτεχνόμενον συναπορρεῖ κατὰ τὴν ἐπίνευσιν τοῦ σανιδώματος, τὸ δὲ ἰσχύον καὶ δυνατόν ἐπὶ τοῦ ξύλου
15 μένει ἀκίνητον. Πολλάκις δὲ τοῖς ὕδασι ἀποπλύνας ὁ καλούμενος σπλαγγεὺς μεταλαμβάνει σπόγγους μαλακοὺς καὶ πυκνοὺς, οἷς ἐφαπτόμενος τῆς μαρμάρου κούφως, καὶ θλίβων ἐπὶ ποσὸν τὸ μὲν ἐλαφρὸν καὶ χαλὺν ἐμπλεικόμενον τοῖς ἀραιώμασιν ἀπὸ τῆς σή-
20 ραγγος ἀναφέρει καὶ ἐκρίπτει, τὸ δὲ ἐμβριθὲς καὶ στείλθον ἐπὶ τῆς σανίδος ἀποκεκριμένον ἀπολείπει, δυσκινήτου διὰ τὸ βάρος τῆς τοιαύτης φύσεως υποκειμένης.

Diod. τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας, ποθεινότερον δὲ τοῦ ζῆν 25 τὸν θάνατον προσδέχονται.

27. Τὸ δὲ τελευταῖον οἱ τεχνῖται παραλαβόντες τὸν ἀηλεσμένον λίθον πρὸς τὴν ὀλῃν ἄγουσι συντέλειαν. Ἐπὶ γὰρ πλατείας σανίδος μικρὸν ἐγκεκλιμένης τρί-
30 βουσι τὴν κατειργασμένην μάρμαρον ὕδωρ ἐπιχέοντες· ἔῖτα τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκτεχνόμενον διὰ τῶν ἐγρῶν καταρρεῖ κατὰ τὴν τῆς σανίδος ἐγκλίσιν, τὸ δὲ χρυσίον ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου παραμένει διὰ τὸ βάρος. Πολλάκις δὲ τοῦτο ποιοῦντες, τὸ μὲν πρῶτον ταῖς χερσὶν ἐλαφρῶς τρίβουσι, μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγοις ἀραιοῖς κούφως ἐπι-

ταξινόμενοι τὰ σώματα, πολλοὶ μὲν ἀποπλύνουσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας· ἄνεσις γὰρ ἢ παῦλα τῶν ἔργων οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐπιστατῶν πληγαῖς ἀναγκάζοντων ὑπομένειν τὴν δεινότητα τῶν κακῶν αὐτοῖς προέινται τὸ ζῆν· τινὲς δὲ ταῖς δυνάμεσι τῶν σωμάτων καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν καρτερίαις ὑπομένοντες πολλὸν χρόνον ἔχουσι τὴν ταλαιπωρίαν· αἰρετώτερος γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατός ἐστι τοῦ ζῆν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας.

§ 27, l. 5. Σπλαγγεῖς sic BC; σπλαγγεῖς vgo.; Bekker. h. l. (ex A?) σπλαγγεῖς (quod in Stephani Thes. recepit Dindorfius); in sequentibus autem bis cum codicibus scripsit σπλαγγεῖς, uti etiam nostro loco debebat; instrumentum a quo nomen artifices hi nacti sunt, in sqq. appellatur σφραγξ, adeo ut æquabili modo dicendum fuisset aut σφραγγεῖς et σφραγξ, aut σπλαγγεῖς et σφραγξ. Permutatio literarum ρ et λ in multis nominibus obvia; forma σφραγξ tamen præferenda. || — 9. δὲ] τε C. || — 12. ἔπειτα δὲ μᾶλλον vgo. || — 13. ἐπίνευσιν] ἐπίνουσαν codd. et Diodor.; em. e conjectura Wesselingii ad Diodor., ubi: « Salmasius κατὰ τὴν εὐπίνειαν τοῦ σανιδώματος per levorem ta-

eo usque molunt, dum tradita ipsis mensura sumilagin- nis ad modum redacta fuerit. His igitur universis, qui eam fortunæ sortem tolerant, mors vita est optabilior.

27 A femineo sexu pulverem ita subactum exci- piunt alii, quos Selangeos nominant. Artifices sunt illi, quorum in facultate est hoc regiæ utilitatis opus ad finem perducere. Operatio ita se habet. Marmor jam commolitum in tabula effundunt, lata quidem et ad rectam sectionem polita, quæ tamen non recto incumbit loco, sed exiguam declinationem habet. In hac pulverem, affusa aqua, manibus terunt initio leviter, deinde pressius: unde, opinor, terrestria eliquantur et ad tabulati nutum defluunt. Id autem quod validum est et aliquid pollet, in ligno subsistit immobile. Quum igitur crebro aquis materiam eluit Selangeus, spongiis mollibus et densis marmor leviter attrecat, et aliquando premens, quod leve est et laxum, fungositati implicatum, e tabula absumit et abjicit, quod vero grave est et splendet, in tabula secretum relinquit, quia propter gravitatem natura haud facile mobilis ei subest.

bus ducunt, mortemque vita optabiliorem (tam immanis supplicii gravitas) assidue expectant.

27. (Cap. 14.) Ad postremum opifices acceptos a commolitione lapideos pulveres ad consummationem perducunt. In lata enim tabula paulumque devexa marmor confectum affusis aquis deterunt. Tum quidquid in eo terrenum est, humore eliquatum per assamenti devexitatem defluit, aurum vero gravitate sua subsidens in tabula remanet. Id subinde iterantes, primum leviter manibus fricant, post spongiis rarissimis molli-

bule ad unguem rase et complanata rescribi ad Solin. p. 777 oportere censuit: a cuius ego opinione non dissiderem, si τὸ εὐπνὲς et εὐπνεία levorem magis quam nitorem et elegantiam exprimeret; quod secus esse, exempla ab ipso ad eundem Solinum p. 589 producta evincunt. Diodorus legisse videtur κατὰ τὴν ἐπίνευσιν τοῦ σανιδώματος; quod justum arbitror, etsi simile exemplum mihi desit. [Exempla præbet Athenæus De mach. p. 6 extr. et Galen. vol. IV, p. 33, 15. V. Steph. Thes.] Πέτραι ἐπινευοῦσαι sunt declives; hinc ἐπίνευσις, uti ἐκνευσις, progenita declivitatem indicat, sive ἐγκλίσιν, ut Diodorus ait. Ceterum auri diversas lavandi rationes accurata oratione perscriptas si desideres, cumulate tibi satisfaciet Georg. Agricola De re metall. lib. VIII, p. 256 sqq. * || — 14. ἰσχύον] ισχυρόν C. || — 16. σπλαγγεῖς] σφραγγεῖς C., sed mox § 28 l. 1. σπλαγγεῖς. || — 19. ἀρωμάσιν C. || — Σφραγξ vocabatur σανιδώμα illud, probabiliter a forma, quæ fistulæ juxta longitudinem dimidiatæ speciem referebat. || — 21. ἀποκεκρυμμένον A. Deinde voculam τὸ ante ξίρος om. AC.

Phot. 28. Οὕτως οὖν οὗτος ὁ σηλαγγεύς περικαθάρας τὰ
 ψήγματα τοῦ χρυσοῦ παραδίδωσι τοῖς ἐψηταῖς. Οἱ δὲ
 λαβόντες μέτρω τε καὶ σταθμῶ τὸ συνηγμένον εἰς ἄγγος
 κεραμεῶν ἐνέβαλον, καὶ μίξαντες κατὰ λόγον τοῦ πλή-
 5 θους μολίβδου βῶλον καὶ χόνδρους ἄλτων, καὶ κασιτέρου
 βραχὺ καὶ κρίθινον πίτυρον, κάπειτα ἐπιθέντες ἐπίθεμα
 καλῶς ἡρμοσμένον καὶ πάντοθεν χρίσαντες, ἔβρυσιν ἐν
 καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ τὰς ἰσας νύκτας, οὐθὲν διαλεί-
 10 ποντες. Τῇ δ' ἐχομένη σύμμετρον τῇ πεπυρωμένῃ
 προσάγοντες ψύξιν εἰς ἀγγεῖον κατήρασαν, ἄλλο μὲν
 τῶν συνεμβεβλημένων οὐθὲν εὐρίσκοντες, αὐτὸ δὲ τοῦ
 χρυσοῦ τὸ γύμα, βραχεῖαν εἰληφὸς ἀποσύσαν ἀπὸ
 τοῦ ψήγματος.

29. Ἡ μὲν οὖν πρὸς τοῖς μετάλλοις ἀπώλεια τῶν
 15 πολλῶν σωμάτων πρὸς τὸ ῥηθὲν τέλος κομίζεται τὴν
 διεξοδὸν, σχεδὸν αὐτῆς τῆς φύσεως δεικνυούσης ὅτι τοῦ
 χρυσοῦ συμβέβηκεν ὑπάρχειν καὶ τὴν γένεσιν ἐπιπο-
 νον καὶ τὴν φυλακὴν σφαλερὰν καὶ τὴν σπουδὴν μεγί-
 στην καὶ τὴν χρησιν ἡδονῆς καὶ λύπης ἀνὰ μέσον κει-
 20 μένην, τὴν τε ἐργασίαν τρόπον τινὰ τοῦ γένους ἀρχαιο-
 τάτην. Εὕρηται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν πρώτων τοῦ τόπου
 βασιλέων τῶν μετάλλων ἢ φύσις, διέλιπε δὲ ἐνεργούσα,
 ποτὲ μὲν Αἰθιοπίων ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον πλήθους συνελ-
 θόντος καὶ πολλὰς τὰς πόλεις ἐτὶ φρουρήσαντος (ὅρ'
 25 ὦν καὶ τὰ Μεμνόνεια συνετελέσθαι φασί), ποτὲ δὲ Μή-
 δων καὶ Περσῶν ἐπικρατησάντων. Εὐρίσκονται δὲ ἔτι
 καὶ καθ' ἡμᾶς ἐν τοῖς χρυσείοις τοῖς ὑπ' ἐκείνων κατα-
 σκευασθεῖσι λατομίδες μὲν χαλκαῖ, διὰ τὸ μήπω τὴν

28. Hoc igitur modo Selangeus postquam auri ra-
 menta expurgavit, coctoribus transmittit; qui simul
 ac coactum illud ad mensuram et libram acceperunt,
 in vas immittunt fictile, et ad multitudinis proportio-
 nem bolum plumbi et salis grumos pauxillumque stan-
 ni et furfurem hordeaceum admiscent. Hinc imposito
 quod bene tegat operculo, et undique circumlito, in
 fornace coquunt dies quinque et totidem noctes sine
 intermissione. Sequenti deinceps die, justa materię
 ustulatę refrigeratione adhibita, in vasculum aliud
 extrahunt, nihilque rerum simul injectarum inveniunt,
 sed solam auri massam conflata, quę a scobe pristi-
 na non multum deficit.

29. Hęc itaque ad fodinas illas corporum multorum
 perditio ad eum, quem dixi, finem exitum sortitur,
 ipsa prope natura demonstrante et generationem auri
 laboriosam et custodiam lubricam et studium acqui-
 rendi ejus maximum esse, usumque in medio voluptatis
 et egritudinis consistere. Elaboratio autem hujus ge-
 neris quodammodo antiquissima est. Nam a primis
 loci regibus inventa est ea metalli natura, desiit vero
 in actu esse tum, quando Æthiopum olim agmen
 Ægyptum incursum, et multis annis urbes custoditis
 pręsidiis suis tenuit (a quibus etiam Memnonia esse
 perfecta memorant), tum quando Medi et Persę rerum
 potiebantur. Et reperiuntur etiam tempestate nostra
 in aurifodiis illorum manu factis mallei incisorii ex
 ære (quod temporibus illis ferri usus nondum inva-

Diod. θλίβοντες τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀναλαμβά-
 30 νουσι, μέχρι ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ ψήγμα τοῦ
 χρυσοῦ.

28. Τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνῖται παραλαμβάνον-
 τες μέτρω καὶ σταθμῶ τὸ συνηγμένον εἰς κεραμεοῦς
 χύτρος ἐμβάλλουσι· μίξαντες δὲ κατὰ τὸ πλῆθος ἀνά-
 35 λογον μολίβδου βῶλον καὶ χόνδρους ἄλτων, ἔτι δὲ βραχὺ
 κασιτέρου καὶ κρίθινον πίτυρον προσεμβάλλουσιν·
 ἄρμυστὸν δ' ἐπίθεμα ποιήσαντες καὶ πηλῶ φιλοπόνως
 περιχρίσαντες ὁπτῶσιν ἐν καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ
 νύκτας ἰσας ἀδιαλείπτως· ἔπειτα ἑάσαντες ψυχθῆναι,
 40 τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν εὐρίσκουσιν ἐν τοῖς ἀγγείοις, τὸν
 δὲ χρυσὸν καθαρὸν λαμβάνουσιν, ὀλίγης ἀποσύσεως γεγε-
 νημένης.

29. Ἡ μὲν οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ τὰς ἐσχατιὰς
 τῆς Αἰγύπτου γινομένη μετὰ τοσοῦτον καὶ τηλικούτων
 45 πόνων συνετελεῖται· αὕτῃ γὰρ ἡ φύσις, οἶμαι, ποιεῖ
 πρόδηλον ὡς ὁ χρυσὸς γένεσιν μὲν ἐπίπονον ἔχει, φυλα-

ter appressis materiam inanem et terrestrem attollunt,
 donec defecatum auri ramentum evaserit.

28. Id tandem opifices alii certo modo et pondere
 congestum ad se recipiunt, receptum in fictiles urnas
 condunt, proque conditi ratione, plumbi massam, sa-
 lis grana, pauxillum stanni furfuremque hordeaceum
 adjiciunt. Tum apto obstructum operculo et limo dili-
 genter circumlittum continue per quinque dies et no-
 ctes in fornace coquunt. Hinc post justum refrigera-
 tionis intervallum ceterę quidem materię in vasis
 nihil reperitur, sed purum putumque aurum, exiguo
 sane defectu, ex illis redit.

29. Hęc est illa auri circa extremam Ægypti oram
 preparatio; tot adeo tantisque laborum vexamentis
 illa consummatur. Ipsa, reor, natura manifestum pro-
 dit argumentum, aurum et laboriose generari et dif-

§ 28, l. 6. Καὶ κρίθινον] Dindorfius in Diodoro
 dedit cum plurimis, ut videtur, codicibus βραχὺ κασι-
 τέρου κρίθινον πίτυρον; ad καὶ ante κρίθινον tres saltem
 codd. Diodori (AF D. ap. Dind.) exhibent, sicut Photi-
 us. Adniscabantur ista partim ut facilius massa li-
 quesceret, partim ut sulfurea discernenterentur, denique
 ut argentum ab auro separaretur. || — 7. πάντοθεν]

πανταχόθεν C. || — 8 et 11. οὐδὲν vgo. || — 9. an τῶ
 πεπυρωμένῳ? quamquam subintelligere licet ὕλη. || —
 11. αὐτοῖς vgo. || — 12. εἰληφὸς vgo.

§ 29, l. 20. ἐργασία] εὕρησιν Diodor. Male hęc
 Photius cum antecedentibus jungit, quum separatim
 enuntianda essent, ut ap. Diodorum. || — 22. διέλιπε
 B. || — 25. καὶ add. A. || — 27. ἐν... κατασκευασθεῖσα

Phl. τοῦ σιδήρου κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐγνωρίσθαι χρεῖαν, ὅστ' αὖ δὲ ἀνθρώπων ἀπίστα τῷ πλήθει, πτωμάτων (ὅπερ εἰκὸς γίνεσθαι) οὐκ ὀλίγων ἐν τοῖς χαυνοῖς καὶ πλακώ-
δεσιν ὑπονόμοις γενομένων, τηλικαῦτα δὲ ὀρυγμάτων
5 μετέθη, καὶ διατείνοντα βάθεις ἐπικαρσίοις ἐπ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν.

30. Ὅτι παρὰ τὴν νότιον τῆς Αἰγύπτου κλίσιν τέσ-
σαρά ἐστι φύλα τὰ μέγιστα, τὸ μὲν τοῖς ποταμοῖς παρ-
εξυγμένον, ὃ σπερίζει σήσαμον καὶ κέγγρον, τὸ δὲ περὶ
10 τῆς λίμνης οἰκοῦν, ὃ τοῦ καλάμου καὶ τῆς ὕλης ἀπτεται
τῆς ἀπαλῆς, τὸ δὲ εἰκὴ πλανώμενον, ὃ σαρκὶ καὶ γά-
λακτι παραπέμπει τὸν βίον, τὸ δὲ ἐκ τῆς παραλίας
ὀρυζώμενον τοὺς ἰθὺς ἀγρεύον.

31. Τοῦτο δὲ τὸ γένος ἔχει μὲν οὕτε πόλεις οὕτε χώ-
15 ρας οὐτ' ἄλλης ἐντέχνου κατασκευῆς ὑπογραφὴν οὐδε-
μίαν, ἐστὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων, ὡς ἐνίοι φασι, μέγιστον.

Diod. κῆν δὲ χυλεπὴν, σπουδὴν δὲ μεγίστην, γρηῃσιν δὲ ἀνὰ
μέσον ἡδονῆς τε καὶ λύπης. Ἡ μὲν οὖν τῶν μετὰλλων
τούτων εὗρεσις ἀρχαία παντελῶς ἐστίν, ὡς ἂν ὑπὸ τῶν
20 παλαιῶν βασιλέων καταδειχθεῖσα.

30. Περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν τῶν κατοικούντων τὴν τε πα-
ράλιον τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ Τρωγλοδυτικὴν, ἐπὶ δ'
Αἰθιοπίαν τὴν πρὸς μεσημβρίαν καὶ νότον περὶασόμεθα
διεξιέναι.

31. Περὶ πρώτων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν τῶν
κατοικούντων τὴν παράλιον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ Γε-
δρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν Ἀρά-
βιον κόλπον ὀδρυμένου, ὃς εἰς τὴν μεσόγειον ἀνέκων
ἀπιστον διάστημα θυσὶν ἡπείροις περιχλίσσεται πρὸς τὸν
30 ἐκπλουον, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, τῇ δ'

luerat) et ossa hominum incredibili multitudine, quum non pauci in cuniculis illis laxis et crustaceis (ut fieri probabile est) opprimerentur, et tanta fodinarum magnitudo, ut obliqua profunditate ad mare ipsum pertingant.

30. Ad australem Ægypti inclinationem quattuor sunt hominum nationes maximæ; prima fluviis adjuncta, quæ sesamum et milium serit; altera quæ paludes accolit, calamumque et silvulam teneriorem carpit; tertia quæ temere huc illuc oberrat, carnibusque et lacte vitam traducit; quarta quæ a littoribus maris proficiscens piscium venationi dat operam.

31. Hoc genus nec urbes habet nec regiones nec ul-
lum apparatus artificiosi rudimentum, est vero inter cætera, ut quidam asseverant, maximum; nam ab

ficulter asservari et studium ejus esse maximum, usum denique in medio voluptatis et ægritudinis positum habere. Horum tamen metallorum inventio perantiqua est, ut quæ priscos olim reges habuerit auctores.

30. Nunc de gentibus, quæ per Arabici sinus oram et per Troglodyticam Æthiopiamque ad austrum sunt diffusæ, narrationi studium impendemus.

31. (Cap. 14). Ac primum de Ichthyophagis Æthio-
pibus (qui piscibus nutriuntur) dicemus, quibus maritima habitatur regio a Carmania et Gedrosia ad extremum usque recessum sinus Arabici, qui in medi-
terranea incredibili prope spatio excurrans, ad ostium
a duabus continentibus, hinc Arabia felice, illinc

om. B. || — χρυσίοις A. || — μήπω C. || —
3. γίνεσθαι] γίνεσθαι C. || — 4. γινομένων codd.; em.
Bekker.

§ 30, 13. ἰθὺς C. De re cf. Diodor. III, 8, 6, ubi eadem vitæ genera recensentur ex Agatharchidis de Asia libro secundo, in quo de Æthiopia Meroes ceterisque hujus tractus populis breviter auctor exposuerat.

§ 31. Photius et Diodorus Agatharchidem ita excerpterunt, ut auctor post promissam expositionem de populis qui a meridie Ægypti sunt, abrupte ad Ichthyophagos Asiaticos transiisse videri debeat. At non tam absurdum in modum rem Agatharchides instituit. In universum narrationem ita distribuit, ut primum dicat de populis incultis qui ab Ægypti finibus usque ad fauces sinus Arabici debebant; deinde loca, sinus, fluvios, insulas ex ordine recenseat, primum Libyci litoris, tum vero Arabici. Aliter fecit Artemidorus, qui res ipsas quidem ex eodem Agatharchide ad verbum fere transcripsit, ordinem vero ita immutavit, ut tum quæ ad singulorum populorum vitas moresque, tum quæ ad singula loca oppidave pertinerent, in continuum narrationis seriem pro re nata contexeret. Jam vero inter gentes a Berenice et sinu Immundo et Ophioide sive Topazôn insula meridiem versus occurrentes primi recensentur Ichthyophagi apud Anonym. Peripl. mar. Rub. p. 1 et Agatharchidem Diodori

GEOR. I.

(III, 40) et Artemidorum Strabonis (XVI, p. 770). Ab his igitur Libyæ Ichthyophagis profectus Agatharchides narrationi intexit quæ de Asiaticis Ichthyophagis ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Carmaniam et Gedrosiam passim habitantibus compererat. Quibus absolutis, ad Africæ oram rediens filumque interruptum resumens, (§ 50) μετὰ τοὺς Ἰχθυοφάγους παρὰ τὸν Ἀσταδάρην ποταμὸν Rhizophagos habitare narrat. Artemidorus denuo Ichthyophagorum mentionem injicit in eo tractu qui ab Eumenis portu usque ad Diren pertinet, atque hac occasione de vita ejus gentis eadem paucis narrat, quæ fusius in nostris excerptis leguntur § 31-38. Idem deinde subjicit quæ Agatharchides habet § 47 et § 43-45, quasi hæc omnia ad unum eundemque tractum pertinerent, quum ipse Agatharchides probe loca distinguit. Ceterum de Ichthyophagis (*Hutemi* tribubus) tum Africanis tum Asiaticis vid. Arrian. Anab. VI, 28, 5. Ind. c. 26, 2. 27, 3. 29, 7. 31 18; Jubam (fr. 39. 42. 45) ap. Plin. VI, 26. 31. 34; Periopl. mar. Rub. p. 15. 19; Strabo p. 720; Mela III, 8; Ptol. VI, 7 et passim. Vita eorum etiam nunc eadem quam veteres tradiderunt. V. Niebuhr *Arabien*, p. 310; Morier *Second voyage* I, p. 72; Wellsted *Travels in Arabia* II, p. 258 sqq.; Wilkinson l. l. p. 37; Ritter XII, p. 176 sq. XIII, p. 307 sqq. 452, alii. || — 15. ὑπογραφὴν ὅδε μέλαν] ὁδε μέλαν ὑπογραφὴν B. || —

Phot. ἀπὸ γὰρ Αὐταίων, οἱ τὸν ἑσχατον μυχὸν κατοικοῦσιν, ὃν τῇ μεγάλῃ συμθεύθηκε συγχλίσσθαι θαλάττῃ, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς καὶ Κεδρωσίας, ἔτι δὲ Καρμανίας καὶ Περσῶν καὶ τῶν τοῖς εἰρημένοις γένεσιν ὑποκειμένων νήσων, ἰχθυοφάγοι πάντῃ κατοικοῦσι· γυμνοὶ μὲν ὄντες αὐτοὶ, γυμνὰς δὲ ἔχοντες τὰς γυναῖκας, κοινὴν δὲ τέκνων γένεσιν, ἔτι δὲ ἡδονῆς μὲν καὶ πόνου φυσικὴν ἔχοντες γινώσκιν, αἰσχροῶν δὲ καὶ καλῶν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἰσφροσύμενοι ἔννοιαν.

32. Τούτοις δὲ τὰ μὲν ἀγχιβαθῇ πάντ' ἐστὶ πρὸς τὸν βίον ἀλλότρια, παραπλησίως δὲ τὰ παρακείμενα μακραῖς ἡρίσι· ἦσαν γὰρ οὕτε ἰχθύος οὐτ' ἄλλου γένους [*]** δημοσιωχοῦς ἀδριστεράν παραδίδωσιν ἢ τοιάδε χέρσος. Αἱ δὲ οἰκήσεις πᾶσιν ἐκκείνται τοῖς εἰρημένοις παρὰ τὰς βραχίας, αἱ καὶ κοιλὰς βαθείας ἔχουσι καὶ φάραγγας ἀνωμάλους καὶ στενοὺς πύλωνας καὶ σκολιὰς ἐκτροπὰς. Ὡν πρὸς τὴν χρεῖαν ὑποκειμένων οἰκείως, ἀναθέμενοι πέτρους αὐτοπαγεῖς ἐπὶ τῆς κοιλίας οἰοῦναι τινὰς ἀραιούς ***. Ὅταν οὖν ἐκ πελάγους ἡ πλημμυρίς ἐπὶ τὴν χέρσον φέροιτο (ὅ ποιεῖ δις ἐκάστης ἡμέρας, πρὸς ὥραν ἐνάτην τε καὶ τρίτην), ἡ μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν βραχίαν ἐπικαλύπτει, συναπτόμενα ἐκ τοῦ πόρου πρὸς τὴν ἡρὶα βίη καὶ τῶν ἰχθύων οὐκ ὀλίγους, οἱ τέως μὲν

Diod. ὑπὸ τῆς Τρωγλοδυτικῆς. Τούτων δὲ τῶν βραβάρων τινὲς μὲν γυμνοὶ τὸ παραπάνω βιοῦντες κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέλνα παραπλησίως ταῖς τῶν θρεμμάτων ἀγέλαις, ἡδονῆς δὲ καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μόνον ἀντιτελεῖν ποιοῦμενοι, τῶν αἰσχροῶν καὶ καλῶν οὐδεμίαν λαμβάνουσιν ἔννοιαν.

32. Τὰς δὲ οἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ ἄποθεν τῆς θαλάττης παρὰ τὰς βραχίας, καὶ ὅς εἰσιν οὐ μόνον βαθεῖαι κοιλάδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες ἀνωμαλοὶ καὶ στενοὶ παντελῶς ἀλὼντες σκολιὰς ἐκτροπὰς ὑπὸ τῆς φύσεως διεληγμένοι. Τούτων δὲ τῇ χρεῖᾳ τῶν ἐγχωρίων περυσυότων ἀραιοτόντως, τὰς ἐκτροπὰς καὶ διεξόδους συγχέωχαι λίθοις μεγάλαις, οἱ δὲ ὥς περ δικτύων τὴν θῆραν τῶν ἰχθύων ποιοῦνται. Ὅταν γὰρ ἡ πλημμυρίς τῆς θαλάττης ἐπὶ τὴν χέρσον φέρεται λάθρως, ὅ ποιεῖ δις τῆς ἡμέρας περὶ τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς ὥραν, ἡ μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν βραχίαν ἐπικλύζουσα καλύπτει, καὶ λάθρῳ καὶ πολλῷ κύματι συναποκομίζει πρὸς τὴν χέρσον ἀπιστον πλῆθος πυντοίων ἰχθύων, οἱ τὸ μὲν

Autæis, qui sunt ad extremum *sinus Arabici* secessum, quem magnum includit mare, usque ad Indiam et Gedrosiam et Carmaniam et Persas insulasque memoratis gentibus subjectas ubique habitant Ichthyophagi (homines ex piscibus vicitantes); qui nudo, tam feminae quam viri, sunt corpore, et communem sobolis procreationem habent; naturali quidem voluptatis et molestiae cognitione, sed turpium et honestorum ne minima quidem præditi notitia.

32. His loca ubi mare statim a ripa profundum est, ad vitam sustentandam cuncta sunt aliena, consimiliter etiam quæ longe porrectis litoribus adjacent; nec enim piscis nec alterius generis capturæ obnoxii talis continens venationem præbet uberiores. Habitacula autem cunctis exposita sunt ad crepidines, quæ et cavitates habent profundas et hiatus inæquales, et angustas convalles atque anfractus obliquos; quorum situs quum ad usus apte congruat, rudes lapides ad exitum cavitatis aggerentes quædam quasi raris foraminibus retia faciunt. Quando igitur æstus pelagi terræ se infert (quod his fit quotidie, circa horam nonam et tertiam), mare totam cooperit crepidinem, vi secum adducens ex freto ad littus etiam pisces non paucos,

Troglodytarum solo, includitur. De barbaris his quidam prorsus nudi vitam agunt, quibus uxorum et liberorum non secus ac gregibus armentorum communio, voluptatis et laboris usus nullus præter naturalem, nec ulla turpis et honesti notio.

32. Habitant non procul a mari per crepidines, ubi non solum profundæ sunt cavitates, sed hiatus etiam inæquales et valles perangustæ, tortuosis a natura anfractibus diremptæ. Quæ quum sponte incolarum usibus sese accommodent, anfractus atque exitus magnorum aggestu lapidum obstruunt, hisque tanquam retibus pisces venantur. Quando enim pelagi exæstuatione continentis oram inundat, ut bis solet quotidie, circa tertiam et nonam plerumque horam, tota crepido maris alluvie obtegitur, quæ una cum fluctu increbrescente magnam vim piscium omnis generis secum defert in terram; hi primum in loco hoc litorali se continent

1. Αὐταίων] *Auteos* (sic) *Arabes* ad Heroopoliten sinum, qui est intimus sinus Arabici recessus, accolere. Iuba refert Plinius VI, 33, qui in seqq. *Auteos* etiam in Africana sinus ora inter Erenicen et Pentadactylum montem memorat, denique § 32 *Auteos* in Arabiæ felicis mediterraneo tractu novit. || — 1. μυχὸν om. C. || — 2. ὃν τῇ μεγάλῃ] ὄντι μεγάλῃ B. || — 2. θαλάττης B. || — 3. Καρμανίας] *Γερμανίας* codd. et editt. || — 4. ὑποκειμένων... κατοικοῦσι] om. AB. || — 6. γυμνὰς δὲ ἔχοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὴν τῶν τέκνων γένεσιν. foret: κοινὰς δὲ ἔχοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὴν τῶν τέκνων γένεσιν.

§ 32, l. 10. ἀγχιβαθῇ] *βάθη* pr. manu A. || — 12. γένους] Post hanc vocem codex C vacuum relinquit spatium linearum quattuor et dimidia, ac deinde iterata γένους voce pergit: γένους δημοσιωχοῦς. Vulgata quum sensum fundat commodum, lacunæ nullam movet suspicionem; evicidisse tamen complura codicis C indicio probatur. || — 16. στενοὺς] sic B; στεγνοὺς AC. || — 19. post ἀραιούς lacunam notavi, præcunte codice C, qui unius lineæ spatium habet vacuum. Supplere licet ὥς περ τινὰς ἀραιούς σαγήνας ποιοῦνται, vel tale quid. Cf. Diodor. || — 21. τε om. B. || — 22. πόρου] *πόντος* B et corr. A.

Phot. ἐν τῇ παραλίᾳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς υποδύσεις· ἐπὶ δὲ αὐθις ἀναδύη τὸ τῆς ἀμπώτεως, τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τῶν λίθων καὶ τῶν φαράγγων ἀπορρεῖ εἰς τὸν ἐπιπερῇ καὶ κατεπείγοντα τόπον, οἱ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασιν ὑπολειπόμενοι ἔτοιμον θήραμα καὶ τροφὴ γίνονται τοῖς ἰχθυοφάγοις.

33. Ἄλλ' οἱ μὲν ἄλλοι ἰχθύες (ὡς ἔφημεν) εὐπετῶς καταγωνίζονται· ἐπὶ δ' ἐμπέσωσι κύνες τε καὶ φῶκαι μελίκους καὶ σκορπίους σμύραινας τε καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον γένος, μετὰ κινδύνων ἢ συμπλοκῇ γίνεται.

34. Ὅταν δὲ θηρεύσωσιν ὄσουσδηποτοῦν, μετενέγκαντες ἐπὶ τὰς πέτρας τὰς κειμένους πρὸς μεσημβρίαν, οὐσας διαπύρους, ταύταις δὲ ἐπέρριψαν· χρόνον δὲ οὐ πολλὸν ἑάσαντες στρέφουσιν ἐπὶ τοῦ μπαλιν ἀπαντας. 15 Εἴθ' ὅταν λάθωνται τῆς οὐρᾶς καὶ τὸν ὅλον ὄγκον σείσωσιν ἐκ ταύτης, ὁ μὲν σαρκώδης τόπος ἄπας ἐκπίπτει θρυπτόμενος διὰ τὴν εἰρημένην θερμασίαν· τὴν δ' ἀκάνθαν σωρεύουσιν αὐτοὶ, ἀφ' ἧς ἐκ πλείονος τόπου κολωνοὶ παμμεγέθεις ὀρῶνται. Τὴν δὲ σάρκα τῶν ἰχθύων 20 εἰς λεωπετρίαν συναγαγόντες πατοῦσιν ἐκτενῶς ἐπὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον, καὶ μίξαντες τὸν καρπὸν τοῦ παλιούρου. Τούτου γὰρ συμμειγέντος κολλώδες μὲν τὸ πᾶν πολὺ

qui in maritima interim ora manent, pastus gratia circa recessus illos et cavernas divagantes; quum vero æstus maris retrofugit, humor quidem per lapides et hiatus ad humiliora et vergentia loca refluit, at pisces in cavitatibus relictī paratam Ichthyophagis venationem et alimoniam sufficiunt.

33. Ac reliquī quidem pisces, ut dixi, facili certamine subiguntur. At quum sors offert canes et phocas majores et scorpios murænasque et aliud quidquid ejus generis, conflictus fit non sine periculo.

34. Quotquot vero ceperunt, in versas ad meridiem petras quæ solis æstu fervent, transferunt, in casque conjiciunt, et post exiguum temporis intervallum cunctos in oppositum latus vertunt. Deinde quando cauda apprehensa totam quassant molem, carnosa pars excidit, fervore quem diximus emollita; spinam vero illi coacervant, unde et ex longinquo vastæ magnitudinis tumuli conspiciuntur. Tum carnes in planum aliquod saxum collectas ad tempus non mediocre impense calcant, etiam paliuri admixto semine. Quæ admixto totum multo magis massa fit glutinosa, ac videtur paliuri fructus condimenti aut infarti vicem præstare.

Diod. πρῶτον ἐν τῇ παραλίᾳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς υποδύσεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπὶ δ' ὁ 25 τῆς ἀμπώτεως ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διὰ τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ φαράγγων ἀπορρεῖ, οἱ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασι καταλείπονται.

33. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλῆθος τῶν ἐγχωρίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς βραχίαις ἀθροίζεται καθάπερ ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος· σχιζομένων δὲ τῶν βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος συστήματα, πρὸς τοὺς ἰδίους ἕκαστοι τόπους μετὰ βοῆς ἐξαισίου φέρονται, καθάπερ αἰφνιδίου τινὸς κυνηγίας ἐμπεπτωκυίας. Εἴθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν παίδων τοὺς ἐλάττονας 30 τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου συλλαμβάνουσιν ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, οἱ δὲ τοῖς σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέρουσι τὰς χεῖρας τοῖς διὰ τὸ μέγεθος δυσκαταγωνίστοις. Ἐκπίπτουσι γὰρ ἐκ τοῦ πελάγους ὑπερμεγέθεις οὐ μόνον σκορπίοι καὶ μύραιναι καὶ κύνες, 40 ἀλλὰ καὶ φῶκαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὄψεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις. Ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχονται τεχνικῆς μὲν ὅπλων κατασκευῆς οὐδὲν ἔχοντες, κέραιαι δὲ αἰγῶν ὀξέσι κατακεντῶντες καὶ ταῖς ἀπορροῇ πέτραις ἐπιτέμνοντες. Πάντα γὰρ ἡ χρεῖα διδάσκει τὴν ψύσιν, οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς ἀρμοζομένην πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρησίαν.

34. Ἐπειδὴν δ' ἀθροίσωσιν ἰχθύων παντοδαπῶν πλῆθος, μεταφέρουσι τοὺς ληφθέντας καὶ πάντας ὁπῶσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς μεσημβρίαν. 50 Διαπύρων δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν, βραχὺν ἑάσαντες χρόνον στρέφουσι, κάπειτα τῆς οὐρᾶς

pastionis gratia circa receptus illos cavos divagantes, at quum sub refluxus vicem aqua paulatim per lapidum struem et hiatus defluit, pisces in lacunis destituuntur.

33. Per hanc occasionem indigenarum multitudo cum liberis et uxoribus, velut uno celeusmate excita, eo confluit. In cohortes autem divisi ad sua quique loca immani cum vociferatu, ac si repentina eis in venatione præda oblata sit, decurrunt. Tum feminae cum pueris minores et vicinos continenti pisces colligunt et in terram abjiciunt, adulti vero et corpore validiores grandibus et difficulter subigendis manus afferunt. Prægrandes enim non modo scorpios, murænas et canes, verum etiam phocas et multa ejusmodi tum aspectu tum nomine peregrina pelagus ejectat. Has autem belluas expugnant non armis arte fabricatis, sed præacutis caprarum cornibus transfigunt, et saxorum fragmentis incidunt. Ad omnia enim necessitas naturam instruit, quæ ut præsens tempus exigit, ad id, quod ex usu fore sperat, se facile accommodat.

34 (Cap. 16). Posteaquam variorum piscium copia ipsis accumulata est, prædam transferunt, et quidquid ceperunt, in petris ad meridiem versis assant. Quæ quum ingenti solis æstu, velut igne, exardescunt, post exiguum intervallum eos vertunt; dehinc

δ. γίνονται] γίνεται BC — § 33, l. 8. δ' ἐμπέσωσι] δὲ πέσωσι AB. — 9. μύραιναι B. — καὶ om. A.

§ 34, l. 11. ὄσους δὲ ποτ' ἂν C. — 12. τὰς κειμένους

om. A. — πρὸς] περὶ B. — 13. δὲ post ταύτας om. B absque damno; malim δὲ. — 14. ἀπαντας] ἀπαντες codd. et edit. — 21. καρπὸν] σπέρμον B et cor-

Phot. μάλλον γίνεται, δοκεῖ δ' οἷον ἡδύσματος ἢ παρεμπλο-
κῆς τάξιν ἔχειν. Ἐπὶ δὲ ἱκανὸν χρόνον τοῖς ποσὶ δε-
ψήσωσι, πλινθίδας παραμήκεις διαπλάσαντες πάλιν
εἰς τὸν ἥλιον τιθέασιν. ⁵ Ὡς ζήραςιν λαδουσῶν, καθί-
σαντες εὐωχῶνται πάντες, οὐ πρὸς μέτρον καὶ σταθμὸν,
ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐκάστου βούλησιν καὶ χάριν.

35. Ὅτι πρὸς τοὺς αἰφνιδίους χειμῶνας, οἱ τὴν ἀπὸ
τῶν ἰχθύων αὐτοὺς θήραν ἀφαιροῦνται, τοιόνδε τι μη-
χανῶνται. Πλανώμενοι παρὰ πᾶσαν τὴν πλησίον
¹⁰ παραλίαν κόγχους συνάγουσι (μέγιστοι δὲ τυγχάνουσιν,
ὥστε τοῖς μὴ ἰδοῦσιν ἄπιστον αὐτοῖς τοῦ μεγέθους τὴν
ὑπερβολὴν εἶναι), ὧν τὸ κρέας ὠμὸν τῆς ἐνδείας ἀνα-
πλήρῳσιν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἔχουσι. Τῆς δὲ χρείας
τῆς ἀπὸ τῶν ἰχθύων εἶτι τοῦτοις παραμενούσης, τοὺς

Diod. λαμβανόμενοι σείουσι τὸν ὅλον ὄγκον. Αἱ μὲν οὖν σάρ-
κες θρυπτόμεναι διὰ τὴν θερμασίαν ἀποσιπτοῦσιν, αἱ
δ' ἀκάνθαι βριπτούμεναι πρὸς ἓνα τόπον μέγαν σωρὸν
ἀποτελῶσιν, ἀθροίζόμεναι χρείας ἐνεκεν περὶ ἧς μικρὸν
ὑστερον ἐροῦμεν. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ
²⁰ τινος λεωπετρίας κατατιθέμενοι πατοῦσιν ἐπιμελῶς
ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ καταμίσγουσι τὸν τοῦ παλιούρου
καρπὸν. Τοῦτου γὰρ συναναχρωσθέντος τὸ πᾶν γίνεται
χοῦμα κολλῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ ἡδύσματος
παρ' αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. Τὸ δὲ τελευταῖον τὸ καλῶς
²⁵ πατηθὲν εἰς πλινθίδας παραμήκεις τυποῦντες, τιθέασιν
εἰς τὸν ἥλιον ἃς συμμέτρως ζήρανθείσας καθίσαντες
κατεωχῶνται, οὐ μὴν πρὸς μέτρον ἢ σταθμὸν ἐσθίων-
τες, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκάστου βούλησιν, τὴν ρυσι-
κὴν ὀρεξίν ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως περιγραφῇ· ἀνεκ-
³⁰ λείπτοις γὰρ καὶ διὰ παντὸς ἐτοίμοις χροῦνται ταμιεύ-
μασιν, ὡς ἂν τοῦ Ποσειδῶνος τὸ τῆς Δήμητρος ἔργον
μετεπιχρῶτος.

35. Ἐνίοτε δὲ τηλικούτων ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν
χέρσον κυλινδεῖται κῦμα καὶ τὰς βράχιας ἐφ' ἡμέρας
³⁵ πολλὰς κατακλύζει λάβρον, ὥστε μηδὲν δύνασθαι
τοῖς τόποις προσεγγίζειν. Διόπερ κατὰ τούτους τοὺς
καιροὺς σπανίζοντες τροφῆς, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς κόγ-
χους συλλέγουσι, τηλικούτους τὸ μέγεθος ὧν εὐρίσκον-
ταί τινες τετραμναῖοι· τὰ μὲν γὰρ κύττη συντρίβουσι
⁴⁰ λίθους εὐμεγέθεις ἐμβάλλοντες, τὴν δ' ἐντὸς σάρκα
κατεσθίουσιν ὠμὴν, τῆς γεύσεως οὕσης παρεμπεροῦς
τοῖς ὀστέοις. Ἐπὶ δὲ διὰ τὴν συνέχειαν τῶν πνευ-
μάτων ἐπὶ πλείονα χρόνον πληθύνειν συμβαίνει τὸν
ὠκεανὸν, καὶ τὴν εἰσβολὴν θήραν τῶν ἰχθύων ἐκκλείσει
⁴⁵ τὸ τῆς περιστάσεως ἀδύνατον, ἐπὶ τοὺς κόγχους, ὡς
εἴρηται, τρέπονται· εἰ δὲ ἢ ἐκ τῶν κόγχων τροφὴ σπανί-
ζει, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὸν τῶν ἀκάνθων σωρὸν. Ἐκ

Tandem ubi satis diu pedibus subegerunt, oblongos
laterculos inde formatos ad solem denuo exponunt.
Quibus siccitatem adeptis, discumbentes quotquot
sunt una epulantur, non ad mensuram et pondus,
sed ad cujusque arbitrium et voluptatem.

35. Contra tempestates repentinas, quæ piscium ve-
nationem eis intercipiunt, tale quippiam machinantur.
Vagantes per totam viciniae littoralis oram conchas
(quæ ibi sunt maximæ, ut magnitudinis excessus iis
qui non viderunt sit incredibilis) colligunt, crudisque
harum carnibus in illa temporis difficultate indigentiam
expleunt. Quin immo dum adhuc piscium illis copia

apprehensis caudis, totam quassant molem. Carnes
igitur calore permollitæ decidunt; at spinæ in unum
projectæ locum magnam efficiunt struem, et ad certum,
qui paulo inferius dicitur, usum reservantur. Post id
carnes in lævi quadam petra depositas ad justum tem-
pus diligenter calcant ac paliuri fructum admiscunt.
Hac infectura totum illud *massa* glutinosa fit, idque
condimenti ipsis loco esse videtur. Postremo id quod
probe calcatum est, in lateres oblongos conformant, et
ad solem exponunt; quibus modice arefactis, discum-
bentes hilaris simul animis epulantur, comeduntque
non ad mensuram aut pondus, sed ad suum quisque
arbitrium, ut qui naturali appetitu determinatum
fruenti modum habent. Ex hac enim penu semper
parata eis depromendi copia est, ac si Neptunus Cereris
officium participet.

35. Quandoque tamen tam vasti in terram fluctus se
volvunt, et multis diebus illas submersas tenent adeo,
ut nemo illuc appropinquare ausit. Ideo quum pe-
nuria victus interim laborent, primo conchas legunt
tantæ magnitudinis, ut nonnullæ quattuor minarum
pondo inveniuntur. Crustis enim grandium injectu lapi-
dum contusis, carnes sub his crudas devorant, sapore
ostreis affines. Si igitur continuis ventorum procellis
diutius exundat Oceanus, et tempestas aeris capturam
piscium excludit, primo, ut dictum est, ad conchas se
convertunt. Quodsi etiam ex his cibis deficit, ad spi-
narum acervos confugiunt. Inde quas recentes et succi

rect. A Dein pro κολλῶδες codd. κόλλωσιν εἰς; col-
lato Diodoro, em. Bekker.; propius a codicum scrip-
tura abesset pro κόλλωσιν εἰς μὲν, κόλλησις εἰς ἐν vel
κόλλησις μὲν. Mox pro τὸ πᾶν πολὺ cod. C: τὸ πᾶν πολὺ
Apud Diodor. vulgo legitur γίνεται χοῦμα κολλῶδες,
in quo miror non offendisse editores. Leg. suspicor

χοῦμα. || — 1. οἷον ἡδύσματος] οἷον δούσματος B et cor-
rect. A. « Fuit fortasse οἷον δούσματος, » Bekkerus, pa-
rum feliciter. || — 3. διαπλάσαντες] πονήσαντες B et corr.
A. Cf. quæ similia de Ichthyophagis narrat Arrianus in
Historiæ Indiæ cap. 29.

§ 35, l. 11. ἰδοῦσιν] A; ἰδῶσι C; εἰδῶσιν B.

Phot. εἰρημένους κόγχους συλλέγουσιν, καὶ τούτους φύκει τε προσφάτω καὶ ἰχθύων τῶν ἑλασσόνων κεφαλαῖς ἐν ὀρύγμασι καταθέντες διατρέφουσι· τῆς δὲ ἐνδείας αὐτοὺς κατασχούσης, ταῦτα (ὡς εἴρηται) ποιοῦνται σίτησιν.

5 36. Εἰ δέ ποθ' ἑκατέρω αὐτοὺς σίτησις ἐπιλείψει, ἀπὸ παντὸς τοῦ τῶν ἀκανθῶν σωροῦ τὰς ἐγγύμους αὐτῶν καὶ προσφάτους ἐπιλέγοντες ἀφαιροῦσι κατ' ἄρθρον, καί περ τὰς μὲν κόπτοντες ἐπὶ πετρώδους τόπου, ἃς δὲ κατεργαζόμενοι διὰ τῶν ὀδόντων, ταῖς φωλεύουσι τῶν
10 θηρίων τὴν αὐτὴν διάθεσιν λαμβάνουσι.

37. Ποτὶ δὲ πολὺ θαυμασιωτέρῳ χρῶνται. Ἐπὶ μὲν γὰρ τέτταρας ἡμέρας πρὸς ταῖς θήραις γίνονται, καὶ πρὸς ὥδαῖς ἀνάρθοις καὶ πρὸς ταῖς συνουσίαις ταῖς παιδιᾶς χάριν γινομέναις, ὑπ' οὐδενος περισπώμενοι,
15 διὰ τὴν εὐκοπίαν τῆς τροφῆς· τῆς δὲ πέμπτης ἐπιλαβοῦσης ἐξορμῶσιν εἰς τὴν ὑπώρειαν ποτοῦ χάριν εἰς τὰς συρρύσεις τῶν νομάδων, πρὸς αἷς (καὶ) τὰ κτήνη ποτίζουσιν.

38. Ἐσπέριος δὲ ἡ πορεία γίνεται. Κατανύσαντες
20 δὲ εἰς τὰς ποτίστρας τῶν νομάδων τοῦ λιγυώματος κύκλῳ περισέστησαν, εἴτ' ἀπηρεσάμενοι τὰς χεῖρας εἰς τὴν γῆν καὶ θέντες τὰ γόνατα βοηθὸν πίνουσιν, οὐ πρὸς μίαν ἀναπνοῆς ὁρμὴν, ἀλλὰ πολλάκις αὐτοὺς ἀναπαύον-

suppetit, conchas illas colligunt, casque recenti alga et piscium minorum capitibus, fossis demersas, nutriunt, et postea egestate correpti in cibum (ut dictum est) eas vertunt.

36. Quodsi uterque illos cibis defecerit, ex univ-
ersis spinarum acervo recentes et adhuc succi plenas seligunt, et articulatum inde sublatis partim in saxoso alicubi comminuunt loco, partim dentibus conficiunt, bestiarum quæ in latibulis versantur morem et ingenium representantes.

37. Potu autem longe mirabiliore utuntur. Ad quattuor enim dies piscationi et cantilenis inconditis et sodalitiis ludi gratia institutis vacant, nulla re distracti, propter summam alimenti parandi facultatem; sed imminente jam die quinto, in regionem montibus subiectam potus causa exeunt, ad aquaria, quo Nomades pastores pecora sua potum agunt.

38. Profectio autem illa fit versus solis occasum. Proinde quum ad aquaria Nomadam pervenerint, lacum in orbem circumstant. Postea manibus humo connixis et flexis genibus boum more bibunt, non uno respirationis impetu, sed crebro interquiescendo. Sic

Diod. τούτου γὰρ ἐκλέγοντες τὰς ἐγγύλους καὶ προσφάτους
25 τῶν ἀκανθῶν διαιροῦσι κατ' ἄρθρον, καὶ τὰς μὲν αὐτόθεν τοῖς ὁδοῦσι κατεργάζονται, τὰς δὲ σκληρὰς λίθους θραύοντες καὶ προὑπεργαζόμενοι κατεσθίουσι, παραπλησίαν διάθεσιν ἔχοντες τοῖς φωλεύουσι τῶν θηρίων. Τῆς μὲν οὖν ἡμέρας τροφῆς τὸν εἰρημένον τρόπον εὐποροῦσι.

30 37. Τῆς δ' ἡμέρας παράδοξον ἔχουσι καὶ παντελῶς ἀπιστουμένην τὴν χρῆσιν. Ταῖς μὲν γὰρ θήραις προσκαρτεροῦσιν ἐφ' ἡμέρας τέτταρας, εὐωχούμενοι πανδημεὶ μετ' ἱλαρότητος καὶ ταῖς ἀνάρθοις ὥδαῖς ἀλλήλους ψυχαγωγῶντες· πρὸς δὲ τούτοις ἐπιμίσγονται τότε ταῖς
35 γυναιξὶν αἷς ἂν τύχωσι παιδοποιίας ἕνεκα, πάσης ἀσχολίας ἀπολελυμένοι διὰ τὴν εὐκοπίαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῆς τροφῆς· τῇ δὲ πέμπτῃ πρὸς ὑπώρειαν ἐπείγονται πανδημεὶ ποτοῦ χάριν, ἐνθα συρρύσεις γλυκεῶν ὑδάτων εἰσι, πρὸς αἷς οἱ νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν θρεμμάτων
40 ποτίζουσιν.

38. Ἡ δὲ ὁδοπορία τούτων παραπλήσιος γίνεται ταῖς ἀγέλαις τῶν βοῶν, πάντων φωνῶν ἀφιέντων οὐκ ἔναρθρον, ἀλλ' ἤχον μόνον ἀποτελοῦσαν. Τῶν δὲ τέκνων τὰ μὲν νήπια παντελῶς αἱ μητέρες ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρουσι, τὰ δὲ κεχωρισμένα τοῦ γάλακτος οἱ
45 πατέρες, τὰ δ' ὑπὲρ πενταετῇ χρόνον ὄντα προάγει μετὰ τῶν γονέων σὺν παιδιᾷ, πεπληρωμένα χαρῆς, ὡς ἂν πρὸς τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν ὁρμώμενα. Ἡ γὰρ

plenas selegerunt, articulatim dividunt, et alias statim dentibus conficiunt, alias duriores lapidum prius impactu comminutas bestiarum in speluncis latentium more depascunt. Et sicci quidem alimenti copiam ita sibi parant.

37 (Cap. 17). Humidi autem mirabilis illis usus est ac fidem prorsus excedens. Nam piscationi per dies quattuor continue immorantur, catervatim tamen cum hilaritate interim convivantes, et absonis cantilenis oblectantes se mutuo; tum etiam feminis, quas cumque sors offert, sobolis causa generandæ commiscuntur, omni prorsus negotio et cura propter facilem et paratam nutrimenti copiam exsoluti. At die quinto gregatim ad tractus montibus subjectos, ubi dulcis aquæ scaturigines, potus desiderio festinant, quo etiam nomades greges potum agunt.

38. Nec a boum armentis itinere differunt; omnes enim vocem inconditam emittunt, quæ præter sonum nihil refert. Pueros adhuc tenellos et lactentes matres in ulnis gestant, ablactatos vero patres. At quintum annum egressi cum parentibus lusitabundi gaudioque pleni, ut ad suavissimam pergentes recreationem, antecedunt. Natura enim illorum non perversa summi

§ 36, l. 6. τοῦ ante τῶν om. C. || — 7. ἐπιλέγοντες ἀφαιροῦσιν] ἐκλέγοντες διαιροῦσι Diodorus rectius.

§ 37, l. 14. παιδιᾶς] παιδείας B; παιδοποιίας ex narratione Diodori. || — 15. ἐπιλαβοῦσης] ἐπι-
ελάουσης A. || — 17. καὶ τὰ κτήνη] καὶ om. AB. Ad

ποτίζουσιν sensus postulat ut suppleas οἱ νομάδες. Melius oratio haberet, si scriptum esset : εἰς τὰς συρ-
ρύσεις τῶν ναμάτων, πρὸς αἷς καὶ οἱ νομάδες τὰ κτήνη ποτίζουσιν.

§ 38, l. 19. ἐσπέριος B. || — καταλύσαντες cod. C.

Phot. τες. Πληρώσαντες δὲ τὰς κοιλίας τῶν ὑγρῶν καθάπερ ἀγγεῖα, πρὸς θάλατταν μολὶς ἀποχωροῦσιν.

39. Εἶτα ἐπανελθόντες, ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν ἕκαστος οὔτε ἰχθύος οὔτε ἄλλου τινὸς γεύεται· κεῖται δὲ ὑπεργέμων καὶ δύσπνοος, ὥστε εἶναι τρόπον τινὰ τοῦ μεθύοντι παραπλήσιον τὸ βάρος· ἀπὸ δὲ τῆς ἐξομείνης ἐπὶ τὴν εἰρημένην δαίταν ἐπανάγει· καὶ τοῦτο κύκλῳ διὰ βίου γίνεται πρὸς ἀσχολίαν καὶ μέριμναν οὐδενὸς ἀποδιδέοντων αὐτῶν πράγματός. Καὶ νοσή-
10 μασι μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς διαίτης σπανίως περιπίπτουσι, τοσοῦτῳ δ' ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῶν ἐτῶν, ὅσῳ περ ἀπονωτέραν τῶν λοιπῶν ἔχουσι τὴν ἀναστροφὴν.

40. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐντὸς τῶν στενῶν τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ἰχθυοφάγοι οὕτω καταγίνονται· οἱ δὲ τὴν ἑλκὸς παρὰ λίαν κακτημένοι, ἄγρας μὲν ἐνδελεχῶς τοιαύτης εὐποροῦσιν, ὑγροῦ δ' ἀπλῶς οὐ δεῖνται. Προσ-
20 ενεγκάμενοι δὲ τὸν ἰχθύν ἐγγυλον, ὥστε μικρὰν εἶναι τῶν ὤμων τὴν παραλλαγήν, οὐχ' ὅσον ποτὸν ἐπιζητοῦσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἔννοιαν ἔχουσι τοῦ γένους, φέρουσι δὲ ἀλύπων ἅπερ αὐτοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἡ τύχη παραδέδωκεν.

41. Ὅτι τοὺς ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις οἰκοῦντάς τῃσι

ubi ceu dolia ventres liquore impleverunt, ad mare difficulter inde abscedunt.

39. Deinde reversi illo quidem die neque de piscibus neque de re alia quisquam gustat, sed plenus supra modum et difficulter anhelans quisque recubat, ebrio quadamtenus, gravedine scilicet, assimilis; insequente autem die ad consuetam victus rationem reditur. Hoc velut orbis circumrotati vicibus, per totam agitant vitam, nemine ex ipsis ad occupationem aut curam negotii alicujus respiciente. In morbos propter victus simplicitatem raros incidunt; tantum autem de numero annorum auferunt, quanto magis quam ceteri absque laboribus ætatem agunt.

40. Ad hunc itaque modum qui intra fauces sinus Arabici sedes habent Ichthyophagi vitam degunt. At qui exteriorem sibi oram vindicant, piscatu hujusmodi abundant perpetuo, humore autem prorsus non habent opus. Quum enim piscem adhuc succulentum et parum a crudo differentem comedant, non modo potum non requirunt, sed ne notitiam quidem ejus rei habent, animisque tranquillis ferunt quæcumque ab initio fortuna eis attribuit.

41. Præterea Æthiopes in locis modo memoratis ver-

Diod. ψύσις αὐτῶν ἀδιάστροφος οὔσα τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς
25 ἐνδείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγαθόν, οὐδὲν τῶν ἐπεισάκτων ἡδέων ἐπιζητοῦσα. Ὅταν δὲ ταῖς τῶν νομάδων ποτίστραις ἐγγίῃσιν καὶ τοῦ ποτοῦ πληρωθῶσι τὰς κοιλίας, ἐπανέρχονται, μόγις βαδίζοντες διὰ τὸ βάρος.

30 30. Κἀκεῖνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐδενὸς γεύονται, κεῖται δ' ἕκαστος ὑπεργέμων καὶ δύσπνοος καὶ τὸ σύνολον παρεμπερὴς τοῦ μεθύοντι· τῇ δ' ἐξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφὴν ἀνακάμπτουσι· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ δαίτα κυκλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Οἱ μὲν οὖν τὴν παρὰ λίαν τὴν ἐντὸς τῶν
35 στενῶν κατοικοῦντες οὕτω βιοῦσι, νόσοις μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρονιώτεροι δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες.

40 40. Τοῖς δὲ τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παρὰ λίαν νεομμένοις πολλῶν τοῦτων παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον συμβέβηκεν, ὥς ἂν ἀνέμων ἐχόντων καὶ ἀπαθῆ τὴν ψύσιν. Ἀπὸ γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἐρημον ὑπὸ τῆς τύχης ἐκτετοπισμένοι τῆς μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἄγρας εὐποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφὴν οὐκ ἐπιζητοῦσι. Προσερεόμενοι γὰρ τὸν ἰχθύν ἐγγυλον, μικρὰν ἔχοντα
45 τῶν ὤμων τὴν παραλλαγήν, οὐχ' ὅσον ὑγρὰν τροφὴν ἐπιζητοῦσι, ἀλλ' οὐδὲ ἔννοιαν ἔχουσι ποτοῦ. Στέρχουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς δαίταν ὑπὸ τῆς τύχης αὐτοῖς προσκληροθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγούμενοι τὴν ἐκ τῆς ἐνδείας αὐτοῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξείρεσιν.

50 41. Τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία τοσοῦτον

loco boni habet, explere quæ desunt, nihilque adventitiæ voluptatis quærit. Quum ad pastorum aquaria perventum est, ventres potu replent adeo, ut revertentes præ gravamine vix incedant.

39. Et illo quidem die nihil gustant; sed unusquisque oppido quam distentus et difficulter anhelans ebriusque per omnia similis jacet. Postridie denuo ad piscarium se cibum referunt. Et has victitandi vices per omne vitæ tempus, velut in orbem redeunt, continuant. Atque hi maris accolæ intra sinus Arabici angustias viventes propter alimonie simplicitatem raro quidem in morbos incidunt, sed longe brevioris sunt, quam nostrates, vitæ.

40 (Cap. 18). Iis vero, qui extra sinum oram maritimam incolunt, longe insolentior quam illis vitæ ratio est: quippe quorum natura nec situm patitur, nec ullis affectionibus obnoxia est. Nam a locis habitationi aptis in deserta fatali quadam sorte relegati, e venatione quidem piscium abunde victitant, sed de nutrimento liquidior non sunt solliciti. Quum enim piscem adhuc succulentum et parum a crudo differentem comedant, tantum abest ut potum requirant, ut ne minimam quidem ejus notitiam habeant. Contenti sunt itaque victu a fortuna sibi attributo, hoc ipso beatos se arbitantes, quod molesto penuriæ sensu carent.

41. Et quod omnium maxime admirationem parit,

§ 39, l. 4. τινὸς γεύεται] τινὸς om. C. — 6. τῶ μεθύοντι παραπλήσιον] παραπλήσιον τῷ μεθύοντι C. — 12. ὅσῳ περ] ὅπερ C.

§ 40, l. 16. ἐκτὸς παρ.] sic BC; ἐντὸς π. vgo. — 16. τοιαύτης om. C. — 21. ἅπερ ἡ τύχη αὐτοῖς ἀπ' ἀρχῆς B.

Phot. πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἔτι μὴδὲ πρὸς τὰ μέγιστα τῶν παρ' ἡμῖν δεινῶν ὁμοίαν ἡμῖν ἔχειν τὴν ἔννοιαν. Οὕτε γὰρ σίδηρον κατ' αὐτῶν ἐπαιρόμενον φεύγειν, οὔτε προπηλακισμῶ ἑρεθίζεσθαι, οὔτε τοὺς μὴ πάσχοντας
 5 τοῖς πάσχουσι συνανανακτεῖν· ἀλλ' εἴ τι γένοιτο περὶ αὐτοὺς ἐξ ἀλλοφύλων τοιοῦτον, βλέπουσι μὲν οὗτοι ἀτενῶς εἰς τὸ γινόμενον καὶ τὰς κεφαλὰς πυκνὰ διανεύουσι, τῶν δὲ εἰθισμένων ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην διδῶσαι ἔννοιαν. Ὅθεν (φησὶν
 10 ὁ συγγραφεὺς) ἔγωγε νομίζω μὴδὲ χαρακτηριστῆρα εὐγνώστον ἔχειν αὐτοὺς, ἐθισμῶ δὲ καὶ νεύματι ἥχοις τε καὶ μιμητικῇ δηλώσει διοικεῖν πάντα τὰ πρὸς τὸν βίον.

Diod. ὑπερβάλλουσι πάντας, ὥστε μὴ βραδίως πιστευθῆναι τὸν λόγον. Καίτοι γε πολλοὶ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου πλεόν-
 15 των διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης ἐμποροὶ μέχρι τοῦ νῦν πολλαίκις προσπεπλευκότες πρὸς τὴν τῶν Ἰχθυοφάγων χώραν ἐξηγούνται σύμφωνα τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος ὁ φιλοτιμηθεὶς περὶ τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων
 20 τῶν περὶ τὴν χώραν ταύτην ὄντων ἐξέπεμψεν ἕνα τῶν φίλων, ὄνομα Σιμμίαν, κατασχεψόμενον τὴν χώραν. Οὗτος δὲ μετὰ τῆς ἀρμοττοῦσης χορηγίας ἀποσταλείς ἀκριβῶς, ὥς φησιν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος, ἐξήγαγε τὰ κατὰ τὴν παραλίαν
 25 ἔθνη. Φησὶν οὖν τὸ τῶν ἀπαθῶν Αἰθίοπων ἔθνος τὸ σύνολον ποτὲ μὴ χρῆσθαι, μὴδὲ τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιζητεῖν διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. Καθόλου δ' ἀποφαίνεται μήτ' εἰς σύλλογον ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοθνεῖς μήτε τὸ ξένον τῆς ὀφείας τῶν προσπλεόντων κι-
 30 νεῖν τοὺς ἐγγυρίους, ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς ἀπαθεῖς ἔχειν καὶ ἀκινήτους τὰς αἰσθησεις ὥς ἂν μηδενὸς παρόντος. Οὕτε γὰρ ξίφος σπασαμένου τινὸς καὶ καταφέρωντος ὑπεξέφυγον, οὐδ' ὕβριν οὔτε πληγὰς ὑπομένοντες ἡρεθίζοντο, τό τε πληθὸς οὐ συνηγανάκτει τοῖς πά-
 35 σχουσιν, ἀλλ' ἐνίοτε τέκνων ἢ γυναικῶν σφαττομένων ἐν ὀφθαλμοῖς ἀπαθεῖς ταῖς διαθήσεσιν ἔμενον, οὐδεμίαν ἔμφασιν ὀργῆς ἢ πάλιν ἐλέου διδόντες. Καθόλου δὲ τοῖς ἐκπληκτικωτάτοις δεινοῖς περιπίπτοντες ἡρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συντελούμενα,
 40 ταῖς δὲ κεφαλαῖς παρ' ἕκαστα διανεύοντες. Διὸ καὶ φασιν αὐτοὺς διαλέκτω μὲν μὴ χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν διασημαίνειν ἕκαστα τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων.

santes ait ne maximorum quidem, quæ apud nos putantur, malorum communem nobiscum sensum habere. Nec enim ferrum contra se strictum refugere, nec contumelia injuriæ irritari, nec integros adversis casibus affectorum vicem dolere; sed si tale quippiam alienigenis circa eos contingit, intentis quidem oculis ad factum respiciunt, et crebros dant nutus capitibus, et eorum quæ homo circa hominem facere solet, ne minimam quidem animadversionem produnt. Unde mihi (inquit auctor) ne signum quidem notitiæ certum habere, sed assuefactione et nutu sonisque ac imitatrice significatione cuncta in vita administrare videntur.

in tantum perturbationum immunitate superant universos mortales, ut difficulter narrationi huic fides habeatur. Atqui non pauci ex Ægypto mercatores per Erythræum mare ad hanc usque ætatem sæpenumero ad terras Ichthyophagorum impulsus nobis adstipulantur, quod videlicet homines isti nulla se re moveri sinant. Ptolemæus tertius, qui venationi elephantum in his locis studium impendit, Simmiam, ex familiaribus unum, regionem illam speculatum misit. Hic, idoneo instructus commeatu, diligenter, ut Agatharchides e Cnido historicus refert, maritimas illas gentes exploravit. Dicit ille Æthiopes hos perturbationum expertes nullo omnino potu uti nec ad hunc appetendum natura affectos esse; idque ob causas supra dictas. Affirmat præterea nullo cum exteris colloquio eos conjungi, nec peregrino advenarum conspectu moveri, sed defixo in eos obtutu immotos citra ullam affectionem sensus, ac si nemo adsit, retinere; immo nec strictis (ait) impetiti gladiis subterfugiebant, nec injuriæ aut verberum perperione irritabantur. Nec vulgus male tractatorum vicem indignabatur, sed sæpe liberis vel uxoribus ante oculos mactatis, seu nullo malo affecti, sensibus immotis persistebant, nullum iræ aut misericordiæ indicium præferentes. Denique si vel atrocissimis implicarentur malis, quieti permanebant, rigidis tantum oculis intuentes quæ agerentur, nutuque caput singula persequentes. Ideo nec loquela eos uti, sed manuum gesticulatione quæ usus postulat indicare perhibent.

§ 41, l. 2. δεινῶν ὁμοίαν ἡμῖν om. A. || — 6. οὐ-
 τοι] A; οὔτε vgo. || — 7. πυκνὰ] πυκνῶ vgo. || —
 8. ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπων] ἀνθρώποις B. Simmiam ex-
 ploratore, cujus Diodorus meminit, eundem esse sus-
 picari licet cum eo, quem Περτίλουν scripsisse ait Mar-
 cianus p. 112 ed. Miller. Fortasse Simmias non modo
 Libycam oram extra fauces sitam, sed Arabicam etiam
 exploravit. Ac nescio an huc pertineant quæ apud Plin-
 ium (IX, 2) leguntur: *Cadara* (in sinu Persico, ubi
Καδάρρα urbs et fluvius ap. Ptolem. VI, 7, p. 405) *ap-
 pellatur Rubri maris peninsula ingens. Hujus objectu*

*vastus efficitur sinus, duodecim dierum et noctium re-
 migio enavigatus Ptolemæo regi, quando nullius auræ
 recipit afflatum. Hujus loci quiete præcipua ad im-
 mobilem magnitudinem belluæ adolescent.* (Cf. Agatharch.
 § 47.) Superest ut de gente nostra comparemus Tzetzia-
 na in Chil. VI, v. 734 :

Καὶ γὰρ τοὺς Αἰθίοπας τοὺς ἀπαθεῖς ἀκούω,
 μήτε πληγαῖς μήτε τομαῖς, μὴ καύσεισι μὴδ' ἄλλοις
 ἀναιροῖς ἀλγύνεσθαι, φέρειν δὲ πάντα ῥᾶστα,
 ὥς ἄλλου τινὸς πάσχοντος, δοκῶ τίσι φαρμάκοις.

Phot. 42. Ὅτι φησί, Πλησίον τῶν ἀδίστων Ἰχθυοφάγων οἱ πατοικοῦντες, ὥσπερ ἀπαρκαθίων σπονδῶν μεταξὺ θεθεισῶν αὐτῶν τε καὶ τῶν φωκῶν, οὕτε αὐτοὶ τὰς φώκας σίνονται, οὐδ' ὑπ' ἐκείνων οὕτοι βλάπτονται, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων θήρας ἀνεπιβουλεύτους τῇ θηράσαντι ἐκάτερον γένος συντηρεῖ, καὶ συναναστρέφονται οὕτως ἀλλήλοις, ὥς μόλις ἂν εὐρεθεῖεν πρὸς ἀνθρώπους συμβιῶντες ἄνθρωποι.

43. Ὅτι τῶν Ἰχθυοφάγων, φησὶν, οἱ μὲν σκηνώμασι τοῖς σπηλαίοις, οὐ τετραμμένοις πρὸς μεσημβρίαν διὰ τὸ πνιγῶδες, ἀλλὰ τοῖς ἀπαστραμμένοις αὐτὴν, χρώνται· οἱ δὲ ὑπὸ ταῖς τῶν ἰχθύων πλευραῖς, φυκία ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς· οἱ δὲ τὰς τῶν ἐλαίων κορυφὰς ἀλ-

Diod. 42. Καὶ τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φῶκαι τοῖς γένεσι 15 νεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θήραν ποιοῦνται τῶν ἰχθύων καθ' αὐτὰς παραπλησίως ἀνθρώποις. Ὅμοιως δὲ καὶ περὶ τὰς κοίτας καὶ τὴν τῶν γεννηθέντων ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει τὰ γένη ταῦτα χρῆσθαι πρὸς ἀλλήλα. Χωρὶς γὰρ ἀδικήματος ἀλλοφύλοις ζῶσις ἢ συναστροφή γίνεται μετ' εἰρήνης καὶ πάσης εὐλαθείας. 20 Οὗτος μὲν οὖν ὁ βίος, καίπερ ὦν παράδοξος, ἐκ παλαιῶν χρόνων τετήρηται τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε ἐθισμῷ διὰ τὸν χρόνον εἴτε ἀναγκαιᾷ χρεῖᾳ διὰ τὸ κατεπιῆγον ἡρμωμένοις.

43. Οἰκίσεις δὲ τὰ ἔθνη οὐχ ὁμοίαις χρῆται, πρὸς 25 δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιότητος διηλλαγμέναις ἐμβιοῦσι. Τινὲς μὲν γὰρ ἐν σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοι μάλιστα πρὸς τὰς ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τὸ βάθος τῆς σκιάς καὶ διὰ τὰς περι- 30 πνεύσας αὐράς· τὰ μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἵπνοις παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμασίαν, ἀπρόσιτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν. Οἱ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νεύοντων σπηλαίων σπανίζοντες ἀθροίζουσι τὰς πλευράς τῶν ἐκ τοῦ πελά- 35 γους ἐκπιπτόντων κητῶν· τῆς δὲ τούτων θαψιλείας πολλῆς οὕσης, καταπλέξαντες ἐξ ἐκατέρου μέρους κύρτας πρὸς ἀλλήλας νενευκίας, τῷ προσφάτῳ φύκει ταύτας διαπλέκουσι. Σκεπαζομένης οὖν τῆς καμάρας ἐν ταύτῃ 40 τῷ βρώματι τοῦ καύματος ἀναπαύονται, τῆς κατὰ φύσιν χρεῖας αὐτοδίδακτον τέχνην ὑφηρευμένης. Τρί- 45 τος δὲ τρόπος ἐστὶ τοῖς Ἰχθυοφάγοις τῆς σκηνώσεως τοιοῦτος· ἐλαῖαι φύονται πάνυ πολλαὶ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ, πυκναὶ δὲ τοῖς φυλλώμασι, τὸν δὲ καρπὸν 45 ὁμοῖον ἔχουσαι τῷ κασταναίῳ καρπῷ. Ταύτας ἀλλήλῃσι συμπλέκοντες καὶ συνεχῆ σκίαν ποιοῦντες ἰδιαζούσαις σκηναῖς ἐμβιοῦσιν· ἅμα γὰρ ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ διατρίβοντες ἐπιτερεπῶς διεξάγουσι, τὸν μὲν ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρεμόνων σκιά, τὸ δὲ φυσικὸν περὶ

42. Ichthyophagis adipsis sive non sitientibus finitimi, ceu inviolabile sancitum eis fœdus sit cum phocis, nec ipsi phocas lædunt, nec ab illis nocumento afficiuntur; immo etiam prædas inter se venatori integras et insidiarum immunes utrumque genus custodit, et ita mutuam inter se consuetudinem habent, ut vix homines qui cum hominibus ita convictum agant, inveniantur.

43. Pars Ichthyophagorum pro tabernaculis habent specus, non conversos ad meridiem, propter immodicum æstum, sed in plagam contrariam aversos; pars sub costis piscium, quibus algæ insternuntur,

42. Et quod in summa quis admiratione ponat, phocæ his generibus familiares juxta ac homines piscium capturas per se administrant. Ita summam quoque fidem in cubilium et sobolis tutela genera hæc inter se præstant. Mutuum enim vitæ consortium pacifice et cum omni verecundia citra ullam injuriam animalia genere disparata inter se gerunt. Et hæc vitæ societas quantumvis mirabilis a priscis inde sæculis vel ex consuetudine diuturna vel necessarij usus instigatione ipsis conservatur.

43 (Cap. 19). Habitant hæc gentes non perinde ut Ichthyophagi, sed variis pro rationum diversitate modis. Quidam specus subeunt, aquiloni ut plurimum objectos, in quibus ad refrigerationem et umbræ profunditas et circumspirantes auræ ipsis commodant. Nam quæ ad meridiem inclinant, fornacum instar æstuant, et ob nimium fervorem accessus hominibus negant. Nonnulli a speluncis borealibus exclusi costas balænarum, quas frequente ibi copia pelagus ejectat, curvo utrinque in se flexu connectunt, algaque intextunt recenti. Sub his, ceu fornice umbroso, per gravissimos solis ardores conquiescunt. Quam artem per se naturæ illos necessitas edocet. Tertius inde tabernacula parandi modus apud Ichthyophagos hic est. Multum ibi nascitur olivarum, quæ circa radices a mari alluuntur, et densas gerunt frondes, fructus autem castaneæ nuci assimilis est. His inter se connexis, densam sibi umbram faciunt, et sub hoc novo umbraculorum genere vitam degunt, in terra simul et mari jucunda cum oblectatione versantes, dum ramorum umbris solem devitant, et natura-

§ 42, l. 2. ἀπαρκαθίων] ἀσάτων C. || — 3. τεθεισῶν] τεθέντων codd.

§ 43, l. 13. ἐπιβάλλοντες C. || — 13. ἐλαῖαι] Apud Diodorum pro ἐλαῖαι codd. habent ἐλάται. De arbori-

bus quas mare alluit in pelago Rubro ac sinu Arabico cf. Eratosthenes ap. Strabon. p. 767; Artemidor. ibid. p. 770, ubi infra Σωτῆρας λεγόμενα arbores in aqua nasci dicuntur. Secundum eundem paullo post memoratur

Phot. λήλαις συνάπτοντες εἶτα χροῶνται σκηνώμασι. Τὴν δὲ τοιαύτην ἐλαίαν καρπὸν φέρειν φησὶ κασταναῖκῳ· καὶ ῥύον προσεμμερῆ.

44. Τὸ δὲ τέταρτον τῶν Ἰχθυοφάγων γένος τὴν οἴκησιν ἔχει τοιαύτην. Μνίου φόρτος ἄπλετος ἐκ τοῦ παντός αἰῶνος, ὅρει παραπλήσιος, σεσῶρευται, καὶ πᾶς οὗτος ὑπὸ τοῦ προσβάλλοντος αἰὲ κύματος σκληρῶς πεπιλημένος, ὥστε ὁμογενοῦς ὄγκου καὶ μίαν φύσιν ἔχοντος διὰ τὴν μίξιν καὶ συμπλοκὴν τῆς ἄμμου μηδὲν παραλλάσσειν. Εἶτα ὑπονόμους αὐτοῖς ἀνδρομήκεις ὀρύττουσι, τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν ὄγκον ἐῶντες ὥχυνθαι καὶ στέγειν διὰ τῆς εἰρημένης συνδέσεως, ἐκ δὲ τοῦ κάτωθεν ἐδάφους παραμῆκεις αὐλῶνας κατασκευάζουσι, πρὸς ἀλλήλους πάντοθεν συντετρημένους, ἐν
15 οἷς τέως μὲν τινος τὰ πρὸς τὸν ἄνεμον φωτίζαντες ἄγουσιν ἡσυχίαν, ἐπὶ δὲ πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, τὰ πρὸς τὴν ἄγραν (ὡς καὶ προσίρηται) παρασκευάζονται.

45. Τοὺς μέντοι γε τελευτῶντας αὐτῶν οὐδεμίαν ἀξιοῦσι προνοίας, ἀπαθῇ πρὸς τὸν ἐκ δόξης ἔλεον κεντημένοι τὴν γνώμην· διὸ καὶ κεῖσθαι ἐρριμμένους ἐῶσιν, ἕως ἂν ἀμπωτὶς ἐπιγενομένη τροπὴν εἰς τὴν θάλασσαν κομίσῃ τούτους τοῖς ἰχθύσιν.

46. Ὅτι φησὶν ἐνίοις τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης σιτουμένων μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο ἔχειν παραδοξό-

Diod. τοὺς τόπους καὶ αὐτὰ τῇ συνεχεῖ τοῦ κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς δὲ περιποναῖς τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς ῥασιώνην ἄγοντες τὰ σώματα.

44. Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ τετάρτου μέρους τῆς σκηνώσεως. Ἐκ γὰρ τοῦ παντός αἰῶνος σεσῶ-
30 ρευται τοῦ μνίου φόρτος ἄπλετος, ὅρει παρεμμερῆς· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχροῦς τοῦ κύματος πληγῆς πεπιλημένος τὴν φύσιν ἔχει στερέμνιον καὶ συμπεπλεγμένην ἄμμω· ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἀναστήμασιν ὑπονόμους ἀνδρομήκεις ὀρύττοντες, τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν τόπον
35 ἐῶσι στέγειν, κάτωθεν δ' αὐλῶνας παραμῆκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετρημένους κατασκευάζουσιν. Ἐν δὲ τούτοις ἀναψύχοντες ἑαυτοὺς ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ κατὰ τὰς ἐπικλύσεις τῶν κυμάτων ἐκπηδῶντες περὶ τὴν θήραν τῶν ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἀμ-
40 πωτὶς γένηται, κατεωχρησόμενοι τὰ ληρθέντα συμφεύγουσι πάλιν εἰς τοὺς προειρημένους αὐλῶνας.

45. Τοὺς δὲ τελευτήσαντας θάπτουσι κατὰ μὲν τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν ἐῶντες ἐρριμμένους, ὅταν δ' ἡ πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν τὰ
45 σώματα. Διὸ καὶ τὴν ἰδίαν ταφὴν τροπὴν τῶν ἰχθύων ποιούμενοι κυκλοῦμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα.

46. Ἐν δὲ γένος τῶν Ἰχθυοφάγων τοιαύτας ἔχει τὰς

degunt; alii vertices olivarum inter se connexos pro domiciliis usurpant. Id autem genus olivæ fructum edit nuci castaneæ persimilem.

44. Quarta gens Ichthyophagum talem habitandi consuetudinem habet. Immensus musci marini cumulus ex omni ævo congestus est, instar montis, isque totus a fluctu perpetuo alluente condensatur, ut a mole aliqua generis et naturæ unius, propter arenæ admixtionem et concretionem, nihil differat. Hinc cuniculis ad altitudinem viri actis, quæ in fastigio sunt, indurescere et tecti usum præbere sinunt, propter quam dixi connexionem; sed in parte inferiori oblongos ducunt meatus undique inter sese perforatos. In his, aliquatenus ad penetralia vento exposita luce admissa, quietem capiunt; quando autem maris inundatio oritur, venationi piscium, quo diximus modo, incumbunt.

45. Morientes nulla cura dignantur, quum mens illorum misericordia (quam opinio gignit) non afficiatur. Ideo projectos jacere sinunt, donec reciprocatio æstus oborta in mare illos, escam piscibus, abstulerit.

46. Nonnulli qui ex mari victitant, cum aliis etiam hoc insolentius habent, et quod in rationis fidem non

lem loci æstum continua fluctus marini affusione mitigant, opportunisque ventorum auris corpora sua recreant.

44. De quarto etiam tabernaculorum modo est dicendum. Ex omni ævo ingens illic musci marini vis, instar montis, accumulata est. Hunc perpetua fluctuum impulsio ita conspissavit, ut naturam rigidissimam et cum arena connexam induerit. In his ergo tumulis ad viri altitudinem cuniculos agentes, quæ supra verticem sunt, pro tecto relinquunt, sed inferne specus oblongos et perforatos invicem effodiunt. Hic sese ab æstu recreantes absque molestia commorantur, et sub maris affluxum prosilientes venationi piscium incumbunt; reciprocante autem fluctu, ut de capta præda suaviter conviventur, in speluncas illas refugiunt.

45. Defunctos ita sepeliunt, ut refluxus tempore cadavera inhumata projiciant, redeunte autem maris æstu fluctibus auferenda tradant. Itaque quum ipsi sua piscibus sepultura escam offerant, vita eorum peculiariter modo per omne ævum in orbem quasi circumagitur.

46. (Cap. 19). Ceterum una Ichthyophagum natio

νήσος ἐλαίᾳ κατάρυτος ἐπικλυζομένη (I. ἐπικλυζομένη). Cf. etiam Androsthene ap. Theophrast. De plant. II, 5.

§ 44, l. 5. μνίου] Sic Diodorus; ἄμμου codices Photii et editi; ῥύκους ἀποδεσλημένου πολλοῦ Artemidorus ap. Strab. p. 773. || — 7. πᾶς οὗτος] πᾶς ἄγο deest.

|| — κύματος] καύματος codd. Diodori. || — 8. πεπιλημένος C. || — 12. στέγειν] στέγειν C. Possit στέγειν etiam ap. Diodorum pro στέγειν poni, monente Wesselingio. || — 15. τινος] τινος B. || — 17. ἄγραν] ἀγορὰν AB et mgo C.

Phot. τερρον καὶ εἰς λογικὴν καταχωρῆσαι πίστιν οὐ ῥάδιον. Οὕτε γὰρ πόθεν εἰς τὸν χώρον, ἐν ᾧ οἰκοῦσιν, ἀφίκοντο, ἔστιν ἐπιγινώσκειν, οὕτε θπως, λισσῆς μὲν πέτρας ἄνωθεν ἐπεξευγμένης, ἐκ πλαγίου δὲ κρημνῶν ἀφαιρουμένων τὰς παρόδους, τὴν δὲ ἀπέναντι πᾶσαν [τοῦ πελάγους] ὁρίζοντος, ὃ καὶ πεζῇ μὲν διελθεῖν παντελῶς (ὡς εἶπον) ἀδύνατον, σχεδίαις δ' ὁμοίως ἀπορία τῶν παρ' ἡμῖν ἐξ ἴσου ἄπορον. Τούτων δὲ ὑπερσώτων, φησί, λοιπὸν εἰπεῖν ὡς αὐθιγενεῖς εἰσὶ, μνήμην τοῦ πρώτου σπέρ-
10 ματος οὐ λαθόντες, αἱ δὲ ὑπάρχοντες, ὃν τρόπον ἔνιοι τῶν καλουμένων ὠρίσαντο φυσικῶν.

47. Ὅτι τῶν στενῶν ἐπέκεινα, φησί, τῶν συγ-
κλειόντων τὴν τε Ἀραβίαν καὶ τὴν ἀπέναντι χώραν, νῆσοι κείνται σποράδες, ταπειναὶ πᾶσαι, μικραὶ τῶν
15 μεγέθει, τὸ πλῆθος ἀμύθητοι, καρπὸν οὐδένα γεννῶ-

Diod. οὐκ ἔσεις, ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν· ἐν γὰρ ἀποκρήμινος φάραγμα καθίσθονται τινες, εἰς ἃς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἀδύνατον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἀνωθεν μὲν ἐπεχού-
20 σης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀποτόμου, ἐκ πλαγίων δὲ κρημνῶν ἀπροσίτων ὑφαιρουμένων τὰς παρόδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ πελάγους ὁρίζοντος, ὃ πεζῇ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον, σχεδίαις δὲ οὐ χροῖνται τὸ παράπαν, πλοῖον τε τῶν παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀνεγνώστοι. Τοιαύτης δὲ ἀπορίας περὶ αὐτοὺς οὐσας, ὑπολείπεται λέγειν αὐτόχθονας αὐτοὺς ὑπάρ-
25 χειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γένους μηδεμίαν ἐσχηκότας, αἱ δ' ἐξ αἰῶνος γεγονότας, καθάπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων περὶ πάντων τῶν φυσιολογουμένων ἀπεφάναντο. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἀνεφίκτου τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὐσας, οὐδὲν κωλύει τοὺς τὰ πλείστα ἀποψηναμένους ἐλάτιστα γινώσκειν, ὡς ἂν τῆς ἐν τοῖς λόγοις πιθανότητος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθοῦσας, τὴν δ' ἀλήθειαν οὐδαμῶς εὐρισκούσας.

35 47. Ῥητίον δ' ἡμεῖς καὶ περὶ τῶν καλουμένων Χελωνοφάγων, ὃν τρόπον ἔχουσιν τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ βίου. Νῆσοι γάρ εἰσι κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλησίον τῆς

facile cadat. Nam neque unde in locum, ubi versantur, pervenerint, cognitione assequi licet, neque quomodo; siquidem ardua eis petra ceu jugum desuper impendit, et præcipitia ex obliquo transitus adimunt, et quod ex adverso latus est pelago terminatur, quod ut pedibus (sicut dixi) transiri nequit, sic ratibus quoque, ob defectum eorum quæ nobis præsto sunt, æque difficile est. Quæ quum ita se habeant, reliquum est ut dicatur aborigines esse, qui primi seminis memoriam non acceperint, sed per omne ævum ibi exstiterint, quemadmodum id (de rebus naturalibus) physicorum, qui appellantur, nonnulli contenderunt.

47. Ultra angustias illas, quæ Arabiam et oppositam regionem claudunt, sparsæ jacent insulæ, depressæ omnes, magnitudine parvæ, numero infinitæ, nullum ad vitæ commoditatem fructum proferentes, neque sa-

sie habitat, ut magnam talia scrutantibus perplexitatem res afferat. In præruptis enim vallibus nonnulli consistunt, quo nullus ab initio accessus patere hominibus potuit. Desuper enim præcelsum et undique absconditum imminet scopulus; e transverso autem inviis præcipitiis omnis præceditur aditus; reliquum latus mare terminat, quod ut pedibus transiri nequit, ita ratium nullus omnino ipsis usus, navigiorum autem, qualia nobis suppetunt, nulla est notitia. Quæ quum ita dubia sint et intricata, restat ut aborigines hos esse, qui absque certo generationis principio per omne semper ævum hic exstiterint, affirmemus; quod ipsum naturæ scrutatores quidam de cunctis rebus naturalibus asseverare non dubitant. Verum quum hujusmodi rerum cognitio intellectus nostri vires excedat, quid impedit quin plurima astruentes ne minimam quidem partem assequantur? quod verborum probabilitas aures quidem capiat, sed veritatem nequaquam inveniat.

47 (Cap. 21). Referendum quoque de Chelonophagis (sive de iis, qui testudinibus victitant), quomodo per totam vivendi rationem sese gerant. Sunt enim

§ 46, l. 2. ἀφίκοντο] ἀφίκον C, ubi ἀφίκοντο manu sec. || — 5. πᾶσαν] sc. πλευρὰν, nisi hæc vox aut excidit aut in πᾶσαν corrupta est. Verba τοῦ πελάγους e Diodoro supplevit Hudsonus. Ceterum sermo est de montibus illis qui *Amba* vocari solent. V. Ritter *Erdk.* I, p. 190 sq. — 6. διελθεῖν] ἐλθεῖν codd. et edit.; emendavi e Diodoro. Bekkerus pro ὃ καὶ ἐλθεῖν leg. proposuit οὗ ἐλθεῖν. || — 7. σχεδίαις .. ἄπορον] Hæc male Photius contraxit. V. Diodor. || — 9. μνήμην] AB, λύμην C. missa voce εἰσι. De re cf. Mannert. X, 1, p. 37.

§ 47, l. 12. τ. στενῶν] sc. sinus Persici. || — 13. τὴν ἀπέναντι χώραν] Carmaniam. Sinum illum Ptolemæus κόλπον ἑλβνοφάγων appellat; ejus tranquillitatem memorat Plinius IX, 2, quem locum modo adscripsimus. De Chelonophagis ad Carmaniam obiter monent Mela III, 8 (ex eoque Solinus c. 8); Ptolemæus VI, 8, p. 415, 9; Marcianus p. 22; disertius Plinius VI, 28:

In Carmanie angulo sunt Chelonophagi, testudinum superficie casas tegentes, carne vescentes. Artemidorus nostra de Chelonophagis narrat in descriptione sinus Arabici. Vid. supra not. Cf. Plinius IX, 12: Testudines tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, ut singularum superficie habitabiles casas integant; atque inter insulas Rubri præcipue maris his navigant cymbis. Capiuntur multis quidem modis, sed maxime evecte in summa pelagi antemeridiano tempore blandito, eminente toto dorso per tranquilla fluitantes: quæ voluptas libere spirandi in tantum fallit oblitus sui, ut solis vapore siccato cortice, non quant mergi, invitæque fluitent, opportuna venantium præde. Ferunt et pastum egressas noctu, avideque saturatas lassari: atque ut remeaverint matutino, summa in aqua obdormiscere: id prodi stertentium sonitu. Tum adnatare, leviterque, singulis ternos; a duobus in dorsum verti, a tertio laqueum injici supine, atque ita e terra a

Phot. σαι πρὸς τὸν βίον, οὔτε ἡμερον οὔτε ἄγριον, ἀπέχουσαι
 μὲν τῆς εἰρημένης ἡπείρου σταδίους ὡς ἐβδομήκοντα,
 τετραμμέναι δὲ πρὸς τὸ θεκοῦν πέλαιος παρεκτείνε
 τῇν Ἰνδικὴν καὶ Γεδρωσίαν. Ἐνταῦθα κύμα μὲν οὐ
 γίνεται, ἀλλ' ἄλλη (μὲν) ἄλλης προκαθιμένη τὸν
 κλύδωνα τοῖς ἀκρωτηρίοις λαμβάνει· αἱ ἄραι δὲ τὸν ἄρι-
 στον δοκοῦσιν εἶχειν. Ταύτας ἄνθρωποι κατανέμονται
 ἀριθμῷ μὲν σύμμετροι, ζῶντες δὲ βίον τοιοῦτον. Ἐν
 τῷ παρήκοντι πελάγει, τραχεῖ καὶ χειμερίῳ ὑπάρχοντι
 11 τελέως, γίνεται τῷ πλάτει καὶ τῷ μεγέθει πλῆθος
 ἀπιστον χελωνῶν, ἃς θαλαττίας πάντες νομίζομεν.
 Αὗται νυκτὸς μὲν ἐν τῷ θυβῷ νέμονται, ἡμέρας δὲ εἰς
 τὴν ἐν ταῖς νήσοις ἡσυχίαν καὶ γαλήνην ἀφικόμεναι
 κοιμῶνται, καὶ τοῦτο ποιοῦσι πρὸς τὸν ἥλιον μετέω-
 15 ροι, ταῖς κατεστραμμέναις πορθμαῖσι ὁμοιοπαθεῖς.
 Ταύτας κατ' ἐκείνο καιροῦ οἱ ἐπιχώριοι τέγγη καὶ
 σπουδῇ καὶ μερμύθαις εἰς τὴν χέρσον ἐκβαλόντες, τὰ
 μὲν ἐντὸς ἅπαντα σιτοῦνται, βραχὺν παροπτήσαντες
 ἐν τῷ καύματι χρόνον, τοῖς δὲ κύτεσι χρωῖνται πρὸς
 20 τὰς σκηνώσεις, οἷον ἐὶ καλύδας ἐφ' ὑψηλοῖς τόποις προ-

tivum, neque silvestrem, distantes a dicta continente ad
 septuaginta stadia, conversæ ad pelagus quod præter In-
 diam et Gedrosiam excurrere putatur. Hic nullus ex-
 sistit fluctus, sed alia alii quasi præsidens, tempestatem
 promontoriis excipit. Aerem autem videntur habere
 optimum. In his commorantur homines numero mo-
 dico, qui vitam hoc modo sustentant. In circumfuso
 pelago, quod valde asperum est et tempestuosum, tes-
 tudinum copia nascitur, quæ latitudine et magnitudine
 fidem prope excedunt, pro marinis autem a nobis
 omnibus habentur. Hæ noctu in profundo maris pas-
 cuntur, sed interdiu in quietos et tranquillos insularum
 recessus venientes dormiunt, idque ad solem in summo
 apricantes faciunt, eversis similes naviculis. Has illo
 temporis momento incolæ arte et studio et funibus in
 terram extrahunt, et quicquid interius est, ad breve
 tempus solis fervore assatum, comedunt, testas vero ad
 ædium constructionem usurpant; gurgustia enim in
 editis locis prominentia inde coagmant; ad navi-

Diod. γῆς κείμεναι, πολλὰ μὲν τὸ πλῆθος, μικρὰ δὲ τοῖς με-
 γέθεσι καὶ ταπεινὰ, καρπὸν δὲ οὐθ' ἡμερον οὔτ' ἄγριον
 ἔχουσαι. Ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητά κύμα μὲν
 οὐ γίνεται, τοῦ κλύδωνος θραυομένου περὶ τὰς ἄρας
 25 τῶν νήσων, χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος ἐνδιατρίβει
 περὶ τοὺς τόπους τούτους, πανταχόθεν καταφεύγον πρὸς
 τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπη. Αὗται δὲ τὰς μὲν νύκτας
 ἐν θυβῷ διατρίβουσιν ἀσχυλούμεναι περὶ τὴν νομὴν,
 τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνὰ μέσον τῶν νήσων θάλατταν
 30 φοιτῶσαι κοιμῶνται μετέωροι τοῖς κύτεσι πρὸς τὸν
 ἥλιον, παρεμπερῇ τὴν πρόσοψιν ποιοῦσαι ταῖς κατε-
 στραμμέναις ἀκάτοις· ἐξαίσιτοι γὰρ τοῖς μεγέθεσιν
 ὑπάρχουσι καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀλιάδων οὐκ ἐλάττους.
 Οἱ δὲ τὰς νήσους κατοικοῦντες βάρβαροι κατὰ τοῦτον
 35 τὸν καιρὸν ἡρέμα προσνήγονται ταῖς χελώναις· πρὸς
 ἑκάτερον δὲ μέρος πλησιάζαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ
 δ' ἐξαίρουσιν, ἕως ὑπτίον γένηται τὸ ζῶον· ἔπειθ' οἱ
 μὲν ἐξ ἑκατέρου μέρους οἰκίζουσι τὸν ὅλον ὄγκον, ἵνα
 μὴ στραπὲν τὸ ζῶον καὶ νηδύμενον τῷ τῆς φύσεως βο-
 40 θήματι φύγη κατὰ βάθους, εἰς δ' ἔχον μέρμιθα μακρὰν
 καὶ δίσκας τῆς οὐρᾶς νήχεται πρὸς τὴν γῆν καὶ προσέλ-
 κεται μετὰ τὸν τὸ ζῶον ἐπὶ τὴν χέρσον, συμπαρα-
 κομιζομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπίθεσιν πεπονημένων.
 Ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκομίσωσι, τὰ μὲν ἐντὸς πάντα
 45 βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ παροπτήσαντες κατεκωχῶνται,
 τοῖς δὲ κύτεσιν οὖσι σκαφοειδέσι χρωῖνται πρὸς τε τὸν
 εἰς τὴν ἡπείρον διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρείας

in Oceano insulæ continenti propinquæ, quarum nu-
 merus ingens est, sed magnitudo exigua, humilisque
 situs, et quæ fructu tam agresti quam culto carent.
 Propter arctam inter se coherentiam nulla in iis flu-
 ctuum est tempestas; alluvies enim ad promontoria
 insularum infringitur; propterea ingens testudinum
 marinarum copia tractus illos frequentat, undique ad
 hoc tranquillitatis tegumentum perfugiens. Hæ noctu
 in profundo commorantur suo vacantes pastui; in-
 terdiu mare insulis cinctum introgressæ testis ad so-
 lem erectis sublimes dormiunt, naviculis aspectu si-
 miles eversis. Enormis enim harum magnitudo est,
 exiguis piscatorum lembis haud minor. Barbari ergo,
 qui insulas illas incolunt, per occasionem illam tacite
 adnātant, et utrinque imminentes hinc deprimunt,
 illinc sursum levant, quoad animal resupinent. Tum
 utrinque totam molem dirigunt, ne conversa natura-
 lis ope natatus aufugiat in profundum. Unus vero
 ex illis funem prolixum tenens et ad caudam animalis
 astringens, ad litus prænātat et animal in continentem
 pertrahit, comitantibus a tergo sociis, qui primi præ-
 dam aggressi sunt. Illius ergo in littus traducti car-
 nes sole non ita diu assatas convivio hilari absumunt;
 testæ autem, scaphæ forma concavæ, commodum eis
 usum præbent, tum ut in continentis oras aquandi
 gratia enavigent, tum ut cavitates pronas editis in lo-

pluribus trahi. (Cf. etiam *Ælianus Nat. Anim.* XVI,
 17 et XVII, 3.) || — 5. μὲν inclusit Bekker. || —
 7. ταύτας] ταύταις codd.; em. Bekker. || — 8. ἀριθμῷ
 οὐ σύμμετροι AC; ἀριθμοῦ μὲν σύμμετροι B et marg. C;
 hinc ἀριθμοῦ μὲν conj. *Henr. Stephanus*. Dedimus
 quod aliis locis (ut § 48) auctor usurpare solet. || — δὲ

βίον] δὲ τὸν βίον vgo. || — 12. ἡμέρα AB. || — 13. ταῖς
 ante νήσους om. B. || — 15. κατεστραμμέναις e *Diodoro*
 reposui pro vg. κατεσκευασμέναις. || — 19. χρωῖνται τὰς
 σκηνώσεις καθίσταντες οἷον ἐὶ καλύδας ἐν ὑψηλοῖς τόποις κα-
 θίσταντες (καθίσταντες cod. B), codd. et edit.; em.
Wesseling. ed. *Diodor.*, præeunte *Salmasio* ad *Solin.*

Phot. νεῖς καθιστῶντες, καὶ πρὸς τοὺς διάπλους δὲ (καὶ) ὑδρείας ἐνεκα κέχρηται αὐτοῖς, ὥστε εἶναι τὸ αὐτὸ ναῦν, οἰκίαν, ἀγγεῖον, τροφὴν τοῖς εἰρημένοις ἀνθρώποις.

48. Ὅτι οὐ πολὺ διεστώτες τοῦ εἰρημένου γένους σύμμετροι τῷ ἀριθμῷ βίον ἔχουσι τοιοῦτον. Ἐκ τῶν ἐκριπτομένων εἰς τὴν χέρσον κητὼν ἀποζῶσι. Σπανίζουσας δὲ αὐταῖς τῆς τοιαύτης σιτήσεως (γίνεται δὲ πολλάκις), ἐκ τῶν ὁσίων τοὺς τε χόνδρους καὶ τὰ ἄκρα τῶν πλευρῶν κατεργαζόμενοι τὴν ἐνδοειαν, εἰ καὶ χαλεπῶς, θμως παραμυθοῦνται. Τὰ μὲν οὖν τῶν Ἰχθυοφάγων γένη, φησὶν, ἃ κατελήφραμεν (μυρίων ὄντων ἃ τὴν ἡμῶν διέφυγε γνῶσιν) τοσαῦτα.

49. Ὅτι τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡμῖν ἐφεισώσης ἐν τε τοῖς περιττοῖς καὶ τοῖς ἀναγκαίοις, τὰ εἰρημένα γένη τῶν Ἰχθυοφάγων τὰ μὲν ἄχρηστα περιγεγράφασιν ἅπαντα, φησὶ, τῶν δὲ καθηκόντων οὐδὲν ἑλλείπουσι, τῇ θεῇ πρὸς τὸ ζῆν δὴ βραβευόμενοι πάντες, οὐ τῇ παρασοφισμένη ταῖς δόξαις τὴν φύσιν· οὐ γὰρ ἀρχῆς ἱμερόμενοι τυχεῖς ἀγωνία φιλονεικῶ καὶ δυστυχεῖς συνέχονται· οὐδὲ πλεονεξίας ἐθῶντες πολλὰ μὲν ἄλλους ὀρῶσι, πολλὰ δὲ ἀσχοῦσι τῶν οὐκ ἀναγκαίων· οὐδ' ἔθρας ἐνιστάμενοι μερίζουσι ἐπὶ βλάβῃ σώματος πολέμῳ σφάλονται ἐν ἀτυχαῖς οἰκείων, οὐδὲ ναυτιλλόμενοι, κέρδους

Diod. ἐνεκεν, καὶ πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηνεῖς ἐφ' ὑψηλῶν τόπων, ὥστε δοκεῖν τοῦτοις τὴν φύσιν δεδωρῆσθαι μιᾷ χάριτι πολλὰς χρείας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς εἶναι τροφὴν, ἀγγεῖον, οἰκίαν, ναῦν.

48. Οὐ μακρὰν δὲ τοῦτων διεστώτες νέμονται τὴν παράλιον βάρβαρον βίον ἀνώμαλον ἔχοντες. Διατρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν ἐκριπτόντων εἰς τὴν χέρσον κητῶν, ποτὲ μὲν θαψίλειαν τροφῆς ἔχοντες διὰ τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκομένων θηρίων, ποτὲ δὲ διαλειμμάτων γινόμενων κακῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς ἐνδοείας· καθ' ὅν δὲ χρόνον ἀναγκάζονται κατεργάσασθαι διὰ τὴν σπάειν τῶν ἀρχαίων ὁσίων χόνδρους καὶ τὰς ἄκρας τῶν πλευρῶν ἐκρύσεις. Τῶν μὲν οὖν Ἰχθυοφάγων τὰ γένη τοσαῦτα ἐστὶ καὶ τοιοῦτοις χερῶνται βίοις, ὡς ἐν κεραιαῖς εἰπεῖν.

[49 a. Ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συν-ἀπτεῖ μὲν ἡμέρῳ καὶ καταφύτῳ χώρῳ, τοσοῦτο δὲ πληθὺς ἐστὶ τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγγυρίοις, ὥστε τοὺς ἀναλίσκοντας μὴ δύνασθαι βραδίως περιγενέσθαι τῆς θαψίλειας. Παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰσθᾶσι καλάμους πυκνοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμένους, ὥστε τὴν πρόσσπιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ θάλατταν ἐστηκότι. Κατὰ δὲ πᾶν τὸ ἔργον ὑπάρχουσι πυκναὶ θύραι, τῇ μὲν πλοκῇ ταρσώσεις, τὰς στρωφὰς δ' ἔχουσαι πρὸς τὰς εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη κινήσεις εὐλύτους. Τάχυστα ὁ κλύδων φερόμενος μὲν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν τῆς πλημμυ-

gationis præterea usum et aquationis transferunt. Quo fit ut res eadem navis, domus, vasis et alimenti hominibus illis usum præbeat.

48. Non procul ab hoc genere mortalium remoti numero exiguo hunc vivendi morem habent. De balenis in terram expulsis victum sibi comparant : cuius si desit copia (id quod non raro accidit) cartilagineum ex ossibus et costarum extremitates conficiendo, egestatem quantumvis moleste et ærumnose, consolantur. Tot igitur sunt genera Ichthyophagorum, quæ accepimus, quum innumera interim cognitionem nostram subterfugiant.

49. Quum vita, qualem nos sequimur, in superfluis et necessariis consistat, Ichthyophagum quas recitavi gentes, cuncta quorum usus non est necessarius, angusto quasi orbe circumscripta excludunt ; intereaque nullis rebus, quæ naturæ competunt, destituuntur, quum divina ad frugaliter vivendum ducantur via, non ea quæ fallaci opinionum specie naturam seducit ; non enim circa imperii et magistratus affectionem contentiosa fortunæ et infelici trepidatione anguntur ; nec avaritiæ studio multa in alios committunt, multaque contra recipiunt de malis non necessariis ; nec inimicitias conflantes majores, ut noxam inferant corpori

cis pro gurgustiiis usurpent. Ita natura unum sane beneficium multis ipsorum commoditatibus, cibo, vasi, domui, navi, videtur accommodasse.

48. Non longo ab his intervallo mare accolunt barbari, dispari vitæ ratione utentes. Nam victus ipsis est a cetis forte ejectis ; quandoque largos propter vastitatem belluarum cibos habent, quandoque, cessante harum præda, ægre se ab egestate expediunt. Tum enim exoletorum ossium cartilagine et quod extremum in costis exstat conficere famis stimulo coguntur. Tot nationes sunt, qui de piscibus victitant ; hic vitæ illis cultus, ut summatim hoc concludatur.

[49 a. (Cap. 22). Ora Babylonis objacens cultam et plantis consitam attingit regionem. Ubi tanta piscium ubertas, ut plus suppetat, quam incolæ absumere queant. Ad litora enim arundines statuunt densas interque se consertas, ut speciem retis juxta mare expansi referant. Totum opus crebras habet portas, quarum contextus eratitius est, et facilis in utramque partem conversionis motus. Has fluctus inundante mari in terram expulsus aperit, eoque recedente re-

p. 837, qui legi voluit εἰς τὰς σκην. et deinde πρηνεῖς. || — 1. καὶ ὅδρ] καὶ om. A., fort. recte. Cf. Diod. § 48, l. 10. χαλεπῶς] AB et correct. C.; χαλεπὰ C. prima manu et vulgo.

§ 49, l. 14. τὰ εἰρ.] καὶ τὰ εἰρ. C. || — 16. θεεία] « Fort. θεεία vel εὐθεία » Bekker. || — 19. τυχεῖν] τύχης AB; τύχην C; em. Bekker. || — 22. σφάλονται] σφάλονται δ' C; οὐ σφάλονται δ' AB.

Phot. ἔνεκα τὸ ζῆν ὑπερτείναντες, προσπταίσμασι τοῦ βίου μετροῦσι τὴν λύπην· ἀλλὰ μικρὸν δεόμενοι μικρὰ καὶ πενθοῦσι, τὸ μὲν ἀρκοῦν κτώμενοι, τὸ δὲ πλεόν οὐ ζητοῦντες. Ἐνοχλεῖ δ' ἕκαστον οὐ τὸ ἀγνοούμενον, εἰ μὴ πάρεστιν, ἀλλὰ τὸ βουλητὸν, ὅταν ὑστερήσῃ τοῦ καίρου τῆς ἐπιθυμίας σπουδούσης. Οὐκοῦν ἐκεῖνος πάντ' ἔχων ἃ θέλει, εὐτυχίσει κατὰ τὸν τῆς φύσεως λογισμὸν, οὐ κατὰ τὸν τῆς δόξης. Νόμοις δὲ οὐ διακαίονται τί γὰρ δεῖ προστάγματι δουλεύειν τὸν χωρὶς γράμματος εὐγνώμονειν δυνάμενον;

50. Ὅτι μετὰ τοὺς Ἰχθυοφάγους παρὰ τὸν Ἀσταβάραν ποταμὸν, ὃς φέρεται μὲν διὰ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Λιβύης, ἔστι δὲ τοῦ Νείλου πολλῷ ταπεινότερος, συμβάλλων δὲ τὴν οἰκίαν ὁρμήν τῷ μείζονι βεῖρω, νῆσον ποιεῖ τῇ περιρροίᾳ τὴν Μερόην, παρὰ γούν τὸν εἰρημένον ποταμὸν ἐπ' ἀμφοτέροις κατοικεῖ τοῖς χεῖλυσιν

Diod. ρίδος καιρὸν ἀνοίγει, παλισσυστῶν δὲ κατὰ τὴν ἀμπωτὴν ἀποκλείει. Διόπερ συμβαίνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν πλημμυρούσης μὲν τῆς θαλάττης ἐκ βυθοῦ τοὺς ἰχθύς 20 συνεκρεμομένους διὰ τῶν θυρῶν παρεισπίπτειν, ἀναχωρούσης δὲ μὴ δύνασθαι τοῖς ὑγροῖς συνδιαρρεῖν διὰ τῆς τῶν καλῶν πλοκῆς. Διὸ καὶ παρὰ τὸν Ὀκεανὸν ἐνίοτε σωροὺς ἰχθύων σπαίροντων ὄρν' ἔστι γινόμενους, οἷς ἀναλεγόμενοι συνεχῶς εἰ πρὸς τούτοις τε 25 παγμένοι ὀψιφίεις ἀπολαύσεις ἔχουσι καὶ μεγάλας προσόδους. Ἐνιοὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς τόπους διατριβόντων, πεδιάδος τε καὶ ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους ὀρύττουσιν ἀπὸ θαλάττης εὐρείας ἐπὶ πολλοὺς σταδίους μέχρι τῶν ἰδίων ἐπαύλων· βαθύνοντες δὲ θύρας ἐπ' ἄκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες, ἀναβαινούσης μὲν 30 τῆς πλημμυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τοὐναντίον μεταπιπτούσης κλείουσιν· εἴτα τῆς μὲν θαλάττης διὰ τῶν τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορροεύσης, τῶν δ' ἰχθύων ἀποληρθέντων ἐν ταῖς τάφροις, ταμειεύονται καὶ λαμβάνουσιν 35 ὅσους ἂν προαιρῶνται καὶ καθ' ὃν ἂν χρόνον βούλυνται.]

50. Διακληυθότες δὲ περὶ τῶν παρικοῦντων τὴν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας παράλιον ἕως Ἀραβίου κόλπου, περὶ τῶν ἐξῆς τούτοις ἐθνῶν διεξιμεν. Κατὰ γὰρ τὴν 40 Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν Ἀσταβάραν καλούμενον ποταμὸν παρικοῦ τὸ τῶν Πιζοφάγων ἔθνος. Ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων τὰς ῥίζας τῶν καλῶν ὀρύττοντες οἱ βάρεθροι πλύνουσι φιλοτίμως ποιήσαντες

hostili, domesticis infortuniis affliguntur, nec navigando lucri gratia vitam intendentes adversis casibus ægritudinem metiuntur, sed dum exiguis indigent, exigua etiam dolent; quod enim satis est tenent, et quod plus est non inquirunt. Unumquemque autem perturbat non id quod ignorat, si absit, sed quod libera voluntate appetit, si properante cupiditate ab occasione fruendi destituitur. Quocirca ille cuncta habens quæ velit, beatus erit ad naturæ rationem, non ad opinionis iudicium. Nec legibus jus disceptant. Quid enim opus est edicto subservire eum qui sine litera rectam habere, et factis exhibere mentem potest?

50. Post Ichthyophagos juxta flumen Astabaram, qui per Æthiopiam et Libyam defertur longe Nilo submissior, alveumque suum cum majore conjungens ambitu suo Meroen insulam efficit: hujus igitur amnis juxta ripas utrasque turba quædam hominum habitat non numerosa, tali vitæ ratione. Ex vicina palude arun-

vocatus iterum claudit. Hinc fit ut quotidie cum maris effluxu pisces ex profundo advecti per ostia irrumpant, eoque revertente, dum una cum aquis per arundines contextas elabi nequeunt, detineantur. Idcirco juxta Oceanum nonnunquam palpitantium acervos piscium videre est, quos huic negotio præfecti continuo colligentes et largam inde victus copiam nanciscuntur et vectigal non exiguum. Quidam recessus illius accolæ, quum litus sit campestre ac depressum, latas a mari ad tuguria sua fossas per multa stadia deducunt; ad quarum extremitates ostia e viminibus contexta statuunt, quæ ascendente maris æstu pandunt, retrolabente claudunt. Tum per ostiorum raritates effluente unda pisces vivariis interceptos asservant, et quantum libet quocumque tempore in suos inde usus depromunt.]

50 (Cap. 23). Percursis gentibus, quæ a Babylonia Arabicum usque sinum maritima tenent, ad ceteras deinceps gentes narrationem convertemus. Nam in Æthiopia supra Ægyptum ad fluvium quem Astabaram (Asan codd.) vocant, Rhizophagum (radiculis vescentium) natio considet. Hi radices arundinum e paludibus vicinis effossas accurate primum lavant,

8. κατὰ καὶ κατὰ vgo. Quæ apud Diodorum sequuntur § 49 a, ita sunt comparata, ut dubites num ex Agatharchide fluxerint an aliunde sint interposita.

§ 50. l. 11. Ἀσταβάραν] Apud Diodorum codices corrupte Ἀσαν, quod correx. Ceterum quum reliquis fluvius hic (nunc *Atbara* et *Tacasse*) Ἀσταβόρας dicatur, id nostro quoque loco reposuissim, nisi scrupulum injiceret Ælianus N. An. XVII, 40, qui (ex Agatharchide nostro): Ἐν Ἰνδοῖς (hoc Æliani est) ἐστὶ χώρα περὶ τὸν Ἀσταβάραν ποταμὸν ἐν τοῖς καλούμενοις Πιζοφάγοις. Κατὰ τὴν τοῦ Σαρίου τοῖνον ἐπιτολὴν κωνό-

πων νέφη τινὰ ἐκπληκτικὰ, καὶ οἷά τινα τὸν ἄερα καταλαβεῖν ἐπιφανέντα, εἴτα μέντοι ἐλύπησέν τινα πολλὰ. Narrationem de Rhizophagis brevius ex Nostro refert Artemidorus ap. Strabon. p. 773: Περὶ δὲ τὴν Μερόην καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ τε Ἀσταβόρου καὶ τοῦ Ἀσάβου καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀσταγάδα πρὸς τὸν Νεῖλον. Παρικοῦσι δὲ τούτοις οἱ Πιζοφάγοι καὶ Ἐλεῖοι προσαγορευόμενοι κτλ. In eodem tractu Rhizophagorum gentem recenset Ptolemæus IV, 7, p. 304, 11. — De hodiernis Astaboræ accolis, eorumque indole moribusque, quos immutatos inde a pristina antiquitate servarunt, v. Heeren *Ideen* II, 1,

Phot. ὄχλος, οὐ πολλὸς μὲν, τῷ δὲ βίῳ τοιοῦτος. Ἐκ τοῦ παρήκοντος ἔλους τὰς βίβας τῶν καλάμων ὀρύττει, ἀπειτα πλύνας καθαρῶς, ἐκκόπτει λίθοις πρὸς μέρος, ποιήσας δὲ λεῖον καὶ κολλῶδες ἀνέπλασεν ἐκ μαγίδος, εἰ καὶ οὐ χειροπλήθεις, ὄγκους, εἴτα ἐν τῷ καύματι παροπτῶν ταύτην ἔχει προσφοράν. Ἐχουσι δὲ οὗτοι κακὸν ἄφυκτον, τοὺς ἐν τοῖς ἔλεσι λέοντας ἐπιτιθεμένους αὐτοῖς. Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνὸς γίνεται 10 μιν ὥστε τὸν λαὸν εἰς τὰς λιμνώδεις ὑγρασίας ἐπελθόντα ἐκεῖ μένειν ἀφραγῇ. Ὑφ' ὧν καὶ οἱ λέοντες ἐκτοπίζονται, οὐχ οὕτως ὑπὸ τοῦ δηγμοῦ δηλούμενοι, καίπερ ὄντος ἐπαχθοῦς, ὡς τὸν ὑπὸ τῆς φωνῆς ἦχον ἀλλόφυλον ἀδυνατοῦντες φέρειν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν 15 ἀπηγγέλω τοῦ παραδόξου χάριν· τί γὰρ ἰδιώτερον ἢ λέοντας μὲν ἐκχωρεῖν κωνόψιν, ἀνθρώποις δὲ σώζεσθαι ὑπὸ τοιούτου κινδύνου;

51. Ὅτι τοῖς εἰρημένοις, φησί, τὸ τῶν Ὑλοφάγων καὶ τῶν τὰ σπέρματα σιτουμένων ἐγγίζει γένος, βραχεῖαν ἔχον τὴν παραλλήλην. Οἱ μὲν γὰρ τὸν πίπτοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων σιτοῦνται ὑπὸ τὴν 20 θέρειαν, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς πόας ἄπτονται τῆς ἐν τοῖς σκιερῶς ἄγχεσι γινομένης στερεᾶς τε τὴν φύσιν καὶ

dinum radices effodit, pureque ablutas saxis in frustula confringit, et postquam lavem et viscosam reddit massam, particulas inde non omnino manum implentes efformat, et ad solis æstum assatas edulii loco apponit. Ceterum cum malo hi conflictantur inevitabili, utpote leonibus in stagnis, qui ipsos invadunt. Sub ortum vero caniculæ, ingens culicum multitudo exoritur, tantis viribus pollens, ut populus in aquas lacustres præfugiens se ibi occultet. Ab his leones quoque exterminantur, non tam morsu vexati (quamvis molesto satis), quam quod stridorem vocis peregrinum perferre nequeunt. Atqui hoc miræ novitatis gratia commemoratum esto. Quid enim singularius, quam leones culicibus loco cedere, et homines ex ejusmodi periculo evadere incolumes?

51. Jam commemoratis, ait, Hylophagorum et Spermatophagorum gens non ita multum discrepans appropinquat, quæ arborum ramis et seminibus vescitur. Hi enim fructus ex arboribus decedentes comedunt per æstatem; reliquo tempore herbam decerpunt, quæ in umbris vallibus nascitur, solidæque est indolis, et

Dind. δὲ καθαρὰς κόπτουσι λίθοις, μέχρι ἂν γένηται τὸ ἔργον 25 λεῖον καὶ κολλῶδες· ἔπειτα περιπλάσαντες χειροπλήθεις ὄγκους ἐν ἡλίῳ παροπτῶσι, καὶ ταύτῃ χρώμενοι τροφῇ πάντα τὸν βίον διατελοῦσιν. Ἀνεκλείπτους δ' ἔχοντες τὰς τῆς τροφῆς ταύτης οὐσιμότητας, καὶ πρὸς ἀλλήλους αἰεὶ εἰρήνην ἄγοντες, ὑπὸ πλῆθους λεόντων 30 πολεμοῦνται. Ἐμπύρου γὰρ τοῦ περὶ ἀέρος ὄντος ἐκ τῆς ἐρήμου πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιᾶς ἐνεκεν, οἱ δὲ καὶ θήρας τῶν ἐκατέρων θηρίων. Διόπερ τοὺς ἐκ τῶν τελευάτων ἐξόντας τῶν Αἰθιοπῶν ὑπὸ τούτων τῶν θηρίων ἀναλίσκεσθαι συμβαίνει. Ἀδυνατοῦσι γὰρ 35 ὑρίσασθαι τὰς ἀλκὰς τῶν λεόντων, ὡς ἂν μηδεμίαν βοήθειαν ὀπλῶν ἔχοντες, καὶ πέρας ἄρσεν ἂν αὐτῶν διεσθάρη τὸ γένος, εἰ μὴ ἡ φύσις τι αὐτοῖς αὐτόματον ἐποίησε βοήθημα. Ὑπὸ γὰρ τὴν ἀνατολὴν τοῦ κυνὸς παραδόξως, μηδεμιᾶς γινομένης μυίας περὶ τοὺς 40 τόπους, τοσούτο πλῆθος ἀθροίζεται κωνόψιν, ὑπερέχον δυνάμει τοὺς γνωρίζομένους, ὥστε τοὺς μὲν ἀνθρώπους καταφυγόντας εἰς τὰς ἐλώδεις λίμνας μηδὲν πάσχειν, τοὺς δὲ λέοντας πάντας φεύγειν ἐκ τῶν τόπων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δηγμοῦ κακουχομένους, ἅμα δὲ τὸν 45 ἀπὸ τῆς φωνῆς ἦχον καταπεπληγμένους.

51. Ἐχόμενοι δὲ τούτοις εἰσὶν οἱ τε Ὑλοφάγοι καὶ Σπερματοφάγοι καλούμενοι. Τούτων δ' οἱ μὲν ὑπὸ τὴν θέρειαν τὸν πίπτοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων ὄντα πολλὴν ἀθροίζοντες ἀπόνως διατρέφονται, κατὰ δὲ 50 τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτάνης τῆς ἐν ταῖς σκιαζόμεναις

hinc probe mundatas lapidibus, dum lævis et viscosa reddatur massa, contundunt; tum pugillos ad manus capacitatem inde formatos ad solem assant; et hoc per omnem vitam edulio fruuntur. Quamquam autem nutrimenti copia abundant, et pacem inter se colunt, a leonum tamen frequentia hostilem ad modum infestantur. Quum enim aer illis circumfusus velut igne ferveat, tum ad umbras capessendas, tum ad minores interim bestias venandum, leones ex deserta regione illuc excurrunt. Quo fit ut Æthiopes de paludibus egressi a belluis istis dilanientur. Armorum enim presidio destituti, vim leonum sustinere nequeunt; atque tota gens ad internecionem tandem redigeretur, nisi suapte natura motu remedium peperisset. Nam sub caniculæ exortum mirabiliter, quum nulla in his locis musca reperitur, tanta culicum, qui notos alioqui et vulgares viribus superant, agmina congregantur, ut homines quidem in paludes confugientes nocumenta declinent, leones autem universi, et morsu afflicti et culicum stridore perterriti, fuga ex hac regione se recipiant.

51 (Cap. 24). His Hylophagi, quos vocant, et Spermatophagi (ab arborum seminumque victu sic appellati) succedunt. Quorum hi per æstatem fructus ex arboribus copiose delapsos colligunt et citra laborem inde nutriuntur. Reliquo tempore ex herba, quæ in

p. 332 sqq., ibique laudatos viatores recentiores. — 9 κωνόψιν πλῆθος] De his vide Bruce I, p. 434; M. F. Caillaud, *Voyage à Meroë etc.*, III, p. 57, Hee-

ren *Idem* II, 1, *Histon. Werlc.* tom. XIII. p. 333. || — 12. δευλόφουσι B.

§ 51, 21. σιτοῦνται καὶ ὑπὸ AB. || — 22. ἔπειτα τὴν...

Phot. καυλὸν ἐκτρεφούσης παρόμοιον ταῖς καλουμέναις βου-
 νιάσιν· οἱ δὲ τῆς ὕλης τὴν ἀπαλὴν σιτοῦνται. Οὗτοι
 τὰς μὲν νύκτας κοιμῶνται τόπον ἀπὸ τῶν ἐκεῖ θηρίων
 πρὸς ὀχρύωσιν ἐξελεγεμένοι καὶ φυλακὴν, ἅμα δὲ ἡλίῳ
 5 μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰ δένδρα πάντες ἀνα-
 βαίνοσιν, σπουδῇ καταλαθεῖν ζητοῦντες τοὺς ἄκρους
 κλῶνας· καθεῖθεν τὴν ἀπαλωτάτην ὕλην ἀμείλοντες εὐ-
 μαρῶς σιτοῦνται. Τοιαύτην δὲ ἐκ τοῦ παντός βίου
 πεποίηται τὴν ἔξιν, ὥστε καὶ τὰ τῆς ἀναδρομῆς
 10 ἀπίστον ἔχει τὴν θέαν καὶ τὴν συντονίαν οὐ χειρῶν
 μόνον καὶ δακτύλων καὶ ποδῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μερῶν
 τῶν ὑπολοίπων ἀπλῶς. Μεταπηδῶσι γὰρ εὐπόρως
 ἀπ' ἄλλου πρὸς ἕτερον ἀκρέμονα. Καὶ τοὺς κλάδους
 ἀλλήλων πολλάκις ἐν τοῖς ἐπισφαλεστάτοις τόποις
 15 ἀφαιροῦνται, καὶ τοιαῦτα ἐνδείκνυνται ὥστε τὸν ἰδόντα
 αὐτὸν μὲν ἐκπλήττεσθαι, μὴ μέντοι θαρρεῖν εἰς τοὺς
 ἀπείρους ἐξελέειν. Καὶ πάντα δὲ κλάδον τοῖς ὁδοῦ-
 σιν ἐγγυλὸν κατεργάζονται, καὶ ταῖς κοιλίαις εὐπόρως
 πέττουσι· καὶ τὸ σφαλὲν ἄνωθεν σῶμα διὰ τὴν ἰσχνότητα
 20 οὐ βραβεῖας τυγχάνει τῆς πληγῆς. Οὗτοι δὲ γυμνοὶ
 μὲν εἰσι πάντες, χρῶνται δὲ κοινοῖς καὶ τέκνοις καὶ γυ-
 ναιξί, πολεμοῦσι δὲ περὶ τῶν τόπων ἀλλήλοις, μεταλ-
 λάττουσι δὲ οἱ πλείστοι λιμῶν πιεζόμενοι, γλαυκωμάτων
 περὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη τοῖς ὁμασιν ἐπιτρεχόντων.
 25 52. Ὅτι μετὰ τοὺς εἰρημένους εἰσὶν οἱ παρὰ τοῖς

caulem educat assimilem napis, quas Buniades vocant.
 Hylophagi autem quidquid de arborum materia te-
 nerum existit et molle, comedunt. Noctes quidem
 somno tribuunt, locum diligentes, qui contra belluas
 firmus sit et excubiis aptus; mane autem quam pri-
 mum sol emergit, cum liberis et uxoribus arbores uni-
 versi conscendunt, et enixe summos assequi ramos
 contendunt. Hinc decerpta virgultarum tenerrima
 facile edunt. Eamque ex tota sibi vita habitudinem
 compararunt, ut incredibilis sit visus illorum in arbores
 adscensus, et mira non tantum manuum, digitorum et
 pedum, sed in universum ceterorum quoque membro-
 rum contentio. Nam expediti de ramo in ramum tran-
 siliunt, et alter alteri termites, etiam in locis periculo-
 sissimis, eripit; et id genus alia ostentant, ut qui videt,
 ipse quidem stupore corripitur, sed inexpertis enun-
 tiare non ausit. Nec quicquam frondis est succi ple-
 num, quin dentibus commolitum non concoquant ven-
 triculis. Corporis ex alto delapsi non gravis est plaga
 propter exilitatem. Nudi sunt omnes communisque
 illis liberi et uxores. Fit ut de locis inter se bellige-
 rent. Plerique præ angustia famis vitam cum morte
 commutant, quando glaucomata (ad annum id quin-
 quagesimum accidit) oculos incurant.

52. Post jam descriptos sunt quos Venateres in-

Diod. συναγκείαις φουμένης προσφέρονται τὴν προσηγεσά-
 την· στερεὰ γὰρ οὕσα τὴν φύσιν καὶ καυλὸν ἔχουσα πα-
 ραπλήσιον ταῖς γινόμεναις βουνιάσιν ἐκπληροῖ τὴν τῆς
 ἀναγκαίας τροφῆς ἔνδειαν. Οἱ δὲ ὕλοφάγοι μετὰ
 30 τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομάς ἐξιόντες ἀναβαί-
 νουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα, καὶ τοὺς ἀπαλούς τῶν ἄκρε-
 μόνων προσφέρονται· τοιαύτην δ' ἐκ τῆς συνεχοῦς με-
 λέτης τὴν ἐπ' ἄκρους τοὺς κλάδους ἀναδρομὴν ποιοῦν-
 ται πάντες, ὥστε ἀπίστον εἶναι τὸ γινόμενον· καὶ γὰρ
 35 μεταπηδῶσιν ἀπὸ ἑτέρου ἐφ' ἕτερον δένδρον ὁμοίως
 τοῖς ὀρνέοις, καὶ τὰς ἀναβάσεις ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων
 κλάδων ποιοῦνται χωρὶς κινδύνων. Ἰσχνότητι γὰρ
 σώματος καὶ κουφότητι διαφέροντες, ἐπειδὴν τοῖς ποσὶ
 σφάλλονται, ταῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται καὶ τύχῃσι
 40 πεσόντες ἀφ' ὕψους, οὐδὲν πάσχουσι διὰ τὴν κουφό-
 τητά. Καὶ πάντα δὲ κλάδον ἐγγυλὸν τοῖς ὁδοῦσι κα-
 τεργάζονται πέττουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλίαις. Οὗτοι
 δ' αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώμενοι
 γυναιξίν· ἀκολούθως δὲ καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας
 45 κοινοὺς ἡγοῦνται. Διαπολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους
 περὶ τῶν τόπων βράβοις ὀπλισμένοι, καὶ ταύταις ἀμυ-
 νόμενοι τοὺς ἐναντίους διασπῶσι τοὺς χειρωθέντας.
 Τελευτῶσι δ' αὐτῶν οἱ πλείστοι λιμῶν καταπονθήντες,
 ὅταν τῶν ὁμακίων ἀπογλαυκωμένων τὸ σῶμα στε-
 50 ρηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἐκ ταύτης τῆς αἰσθησεως χρείας.

52. Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν τῶν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν οἱ

convallibus umbrosis nascitur, dulcissimam quamque
 comedunt. Quum enim natura sit solidior et caulem
 habeat ad buniadum (napi genus est) formam, neces-
 sarii victus penuriæ satisfacit. At Hylophagi cum
 liberis et uxoribus pastum egressi, conscensis arbori-
 bus ramos teneriores depascuntur. Et continuo exer-
 citationis studio tam expedito ad summa ramorum
 ascensu omnes attolluntur, ut incredibile hoc videat-
 ur. Ab arbore enim in arborem, volucrum more,
 transiliunt, et super tenuissimis ramorum virgultis
 absque periculo gradiuntur. Quum enim corpore sint
 admodum gracili ac levi, pedibus frustratis, manibus
 nituntur; immo ex alto delapsi incolumes ob levita-
 tem abeunt. Quemvis autem termitem succi plenum
 dentibus commolentes stomacho sine molestia conco-
 quant. Vivunt corpore semper nudato, et promiscue
 uxoribus utuntur, et hinc natos liberos æque commu-
 nes esse censent. De loco nonnunquam inter se bel-
 ligerantur. Arma sunt fustes, quibus se contra ho-
 stes tuentur, et subactos discerpunt. Plerique horum
 fame emoriuntur, quum glaucomate correptis oculis
 necessaria sensus hujus facultate corpus destituitur.

52 (Cap. 25). Regionem illis proximam Æthiopes

Phot. ἐγγωρίοις λεγόμενοι Κυνηγέται. Οὗτοι διὰ τὴν τῶν θηρίων φορὰν, ἣν ὁ τόπος ἀπλετον φέρει, ἐν τοῖς δένδρεσι σκηνοῦσιν ἐξ ἐνδράς δὲ ἀγρεύοντες τὰ θηρία τροφὴν ἑαυτοῖς ταῦτα ποιοῦνται. Εἰσὶ καὶ τοξεῖαι 5 ἐπιστήμονες. Ἐπὰν δὲ θήρας ἀπορῶσι, τοῖς δέρμασι τῶν προτεθηραμένων τὴν ἐνδείαν ἀναπληροῦσι, βρέξαντες τὰς βύρσας καὶ ἐπ' ἀνθρακίαν κούρην ἐπιβελόντες, εἴτα σποδίσαντες καὶ εἰς διαίρεσιν ἀγαθόντες.

53. Ὅτι μετὰ τοὺς εἰρημένους, πολλὸ τοῦτων ἀρε-

colæ nominant. Hi propter belluarum frequentiam (nam innumeras fert regio) in arboribus contubernia habent: sed ex insidiis feras capiunt captasque sibi alimentum faciunt. Sagittariæ etiam artis peritia valent. Si accidit ut venationis proventu careant, pelilibus ante captorum inopiam explent. Coria enim madefacta, levibus admovent prunis, deinde, pilis cinere ambustis, inter se disperitiuntur.

53. Sequuntur hos, sed per intervallum satis lon-

Diod. καλούμενοι Κυνηγοί, σύμμετροι μὲν κατὰ τὸ πλῆθος, βίον δ' οἰκίειον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ. Θηριώδους γὰρ οὗσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς λυπρᾶς, εἰ δὲ 15 ὑδάτων ῥύσεις ναματιαίων ἐγρύσης ὀλίγας, καθεύδουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον, ὑπὸ δὲ τὴν ἐθνητὴν πρὸς τὰς συρρύσεις τῶν ὑδάτων μετ' ὅρων φοιτῶντες, ἑαυτοὺς ἀποκρύβουσιν εἰς τὴν ὕλην καὶ σκοπεύουσιν ἀπὸ τῶν δένδρων. Κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν, ἐργομένων βοῶν τε ἀγρίων καὶ παροδίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων πλῆθους πρὸς 20 τὸ ποτὸν, ταῦτα μὲν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τε καύματος καὶ διψῶς λάθρον προσφέρεται τὸ ὑγρὸν, μέχρι ἂν ἐμπλησθῇ, οἱ δ' Αἰθίοπες, γινόμενων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσληνέων, καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ χρώμενοι ζύλοις πεφυρακτωμένοις καὶ λίθοις, εἰ δὲ 25 τοξέουσιν ῥαδίως καταπονοῦσι. Κατὰ δὲ συστήματα ταῦται χρώμενοι ταῖς κυνηγίαις, σαρχοραγοῦσι τὰ λεγόμενα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτάτων ζώων αὐτοὶ διαφθείρονται, τὰ δὲ πολλὰ ὅλῳ τὴν ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. Ἐὰν δὲ ποτε τῶν κυνη- 30 γομένων ζώων σπανίζωσι, τὰς δορὰς τῶν πρότερον εὐληγμένων βρέξαντες ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πυρ ἀπαλόν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίγας, τὰ δέρματα διαιροῦσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένους ἀναπληροῦσι τὴν ἐνδείαν. Τοὺς δὲ ἀνέθους παῖδας γυμναζοῦσιν ἐπὶ σκοπὸν βάλ- 35 λειν, καὶ μόνους διδάσκει τροφὴν τοῖς ἐπιτυχοῦσι· διὸ καὶ θαυμαστοὶ ταῖς εὐστοχίαις ἄνδρες γίνονται, ἀλλοίστα διδασκόμενοι ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

53. Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη

Venatores dicti obtinent, quorum numerus quidem modicus, sed peculiaris vitæ ratio est ac nomini respondens. Quum enim feris terra sit infesta horridaque prorsus, et paucas habeat aquarum scaturigines, arboribus bestiarum metu per noctem insidentes somnum capiunt. Mane cum armis ad confluxus aquarum proficiscuntur. Hic inter frondes abditæ ex arboribus interim speculantur. Invalescente autem solis æstu, boves agrestes et pardales aliæque feræ magno numero potatum festinant, et propter æstus ac sitis vehementiam eousque liquore se ingurgitant, dum satietate distendantur. Gravatas itaque et ægre se moventes Æthiopum manus ex arboribus desultans præustis sudibus lapidibusque et sagittis invadit nec magno negotio profligat. Hanc venationem in cœtus distributi peragunt, et de carniū præda epulantur. Perraro fit ut a bestiis etiam validissimis interficiantur ipsi, siquidem dolo superiores illarum vires plerumque subigunt. Quodsi venatus ferarum deficit, exuvias pridem captarum madefactas lento igni imponunt, pilisque sub cinere ambustis, coria inter se disperiti coacto famem cibo sedant. Impuberes adhuc pueros directe jaculari docent, nec nisi scopum tangentibus quidquam edulii suppeditant. Hinc esurici stimulis præclare docti, in sagittarios miræ certitudinis evadunt.

53 (Cap. 25). Ab his longe ad occasum remoti

§ 52, l. 1, Κυνηγέται] Artemidorus eadem narrant, gentem *Gymnetas* vocat ap. Strabon. p. 771: Μετὰ δὲ τὴν Ἑλέαν... αἱ Δημητρίου σκοπαὶ καὶ βωμοὶ Κόνωνος· ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ καλῶμεν Ἰνδιῶν φύεται πλῆθος· καλεῖται δὲ ἡ χώρα Κορακίου· ἣν δὲ τις ἐν βάλει· Ἐνδέρᾳ Γυμνητῶν ἀνθρώπων κατοικία, τόποις χρωμένων καλὰ μῆνις καὶ πεφυρακτωμένοις δίστοσις κτλ. Ne putes illud Γυμνητῶν corruptionem esse vocis κυνηγῶν, obstat Plinius qui inter populos qui ultra Meroen sunt *Gymnetas* recenset lib. VI, 35: *Docti, deinde Gymnetes semper nudi; mox Anderæ; ubi Anderæ haud dubie sunt incoke Ἐνδέρæς, quam ipsis Gymnetis vindicat Artemidorus. Eosdem Ptolem. IV, 7, p. 305 Ἡερενδάρæς vocat juxtaque Elephantophagos recenset, nulla facta mentione Gymnetum. Cum Andera nescio an componere liceat hodiernum Anderasse locum in*

Samen provincia situm, nisi potius *Endera* nomen superest in hod. provincia *Enderta*. Apud Diodorum quoque nomen populi corruptum est; nam, quantum e Dindorfii varia lectione colligere licet, nomen κυνηγοί in nullo est codice; unus præbet κυνηγῶν, ceteri ἰνδιγόνοι. Poggius autem, vetus Diodori interpres, nescio an consulto Strabone an codd. auctoritate, vertit: *reliquam circa regionem Æthiopes tenent, qui Gymnetæ vocantur*. Fortasse in Agatharchide erat οἱ καλούμενοι Γυμνηταὶ κυνηγοί; certe simili modo sequens gens apud Diodorum dicitur *ἐλεφαντομάχοι κυνηγοί*. Alium *Gymnetum* populum Pharusiis vicinum in occidentali Africæ ora habes ap. Plinium V, 8. [— 7. ἐπ'] ἐς B. Cum iis quæ de puerorum exercitio Diodorus et Artemidorus ap. Strab. subjungunt, cf. quæ Diodorus V, 18 narrat de pueris *Gymnesiarum* insularum.

Phot. σιῶτες καὶ πρὸς ἐσπέραν μᾶλλον ἀνταΐνοντες, εἰσὶν οἱ ἐκ τῆς τῶν ἐλεφάντων θήρας τὸν βίον ποιοῦνται. Οἱ μὲν ἀπὸ δένδρου, ἐρ' ὃ καθύνται, σκοποῦντες τὰς παρούσους τῶν θηρίων, ταῖς μὲν χερσὶ τῆς οὐρᾶς λαθόμενοι, τοῖς ποσὶ δὲ πρὸς τὸν μηρὸν τὸν ἀριστερὸν ἐπιβαίνουσιν· εἴτα πελέκει, ὃν ἐπιτήδειον καὶ ἔτοιμον ἔχουσι, τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκναῖς ταῖς πληγαῖς χρώμενοι, νευροκοποῦσιν, οὕτω δὲ ἐκτενωῖς τῇ μὲν καταφέρωντες, τῇ δὲ τῆς οὐρᾶς κρατοῦντες, ὡς ἄθλου προκειμένοι μένου τῆς ψυχῆς· ἡ γὰρ ἀποκτείνειν χορὴ ἢ τελευτᾶν,

Diod. πολλὸν διεστηχότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν Ἐλεφαντομάχοι κυνηγοί. Νειμόμενοι γὰρ δρυμώδεις καὶ πυκνοὺς τοῖς δένδρεσι τόπους παρατηροῦσι τῶν ἐλεφάντων τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ποιοῦντες· καὶ ταῖς μὲν ἀγέλαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πορευομένοις ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξως ἐγχειροῦντες τολμήμασιν. Ὅταν γὰρ τὸ ζῷον διεξιὼν γένηται κατὰ τὸ δένδρον ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκοπεύοντα κεκρύφθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τόπον ταῖς μὲν χερσὶν ἐοράζατο τῆς οὐρᾶς, τοῖς δὲ ποσὶν ἀντέβη πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν· ἔχων δ' ἐκ τῶν ὤμων προεξηρτημένον πέλεκυν, κοῦφον μὲν πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὄξυν δὲ καθ' ὑπερβολὴν, τοῦτον λαθόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ νευροκοπεῖ τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκνάς καταφέρων πληγὰς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οἰκάλῃ τὸ ἴδιον σῶμα. Παράδοξον δὲ ὁζύτητα τοῖς ἔργοις προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἄθλου τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστῳ προκειμένου· ἡ γὰρ χειρώσασθαι τὸ ζῷον ἢ τελευτᾶν αὐτὸν λείπεται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης ἕτερον ἀποτελέσμα. Τὸ δὲ νευροκοπηθὲν ζῷον ποτὲ μὲν διὰ τὴν δυσκινήσειαν ἀδυνατοῦν στρέφασθαι καὶ συνεκκλινόμενον ἐπὶ τὸν πεπονθότα τόπον πίπτει καὶ τὸν Αἰθίοπα συναπόλλυσι, ποτὲ δὲ πρὸς πέτραι ἢ δένδρον ἀποβλήσκει τὸν ἀνθρώπον τῷ βάρει πιεῖται μέχρι ἂν ἀποκτείνῃ. Ἔνιοι

gum et occasui magis objecti, qui ex elephantum venatione victum acquirunt. Ex his nonnulli insidentes arbori belluarum transitus speculantur, factoque perneciter descensu, manibus complexi caudam, et pedibus in femem sinistram connixi, bipennis, aptæ ad hoc et paratæ, crebris ictibus poplitis dextri nervos succidunt: tamque valide hac vulnera inferunt, illa caudam tenent, quam si de vita certamen instituitur; aut enim interimendum est, aut oppetendum, siquidem alium temporis hic articulus exitum

venatores Elephantomachi, i. e. Æthiopum natio cum elephantis depugnans, habitant. Saltuosas enim et densis consitas arboribus silvas incolunt, ubi ingressus elephantum et diverticula e celsissimis arborum speculis observant. At integra quidem armenta non aggrediuntur; nulla enim rei bene gerendæ spes foret; sed singulatim accedentibus miro plane ausu manus afferunt. Quum enim arborem, ubi speculator sese abscondit, bellua prætergreditur, in ipso transitu cauda manibus prehensa, pedibus sinistro femori innititur; tum præacutam securim, quam humeris annexam et ad unius manus ictus habilem gerit, dextra corripiens, dextræ suffraginis nervos crebris vulneribus incidit; læva interim corpus suum gubernat. Mira autem huic operi celeritas adhibetur, ut quo de vita uniuscujusque certamen sit propositum. Nam aut domanda est bellua, aut ipsi occumbendum; alium res eventum haud admittit. Animal igitur sic enervatum, quum se obvertere (quæ ipsius in motu tarditas est) nequeat, interdum ad affectum locum inclinans procumbit, Æthiopem una secum pessumdans; interdum ad arborem saxumve hominem allidens mole sua tam diu premit, dum enecarit. Elephantes

§ 53. De elephantophagis præter Diodorum (qui, nescio an librorum vitio, ἐλεφαντομάχους vocat) et Artemidorum ap. Strabon. p. 772, v. Ptolemæus IV, 7 p. 305: Καταλαμβάνει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ τὴν Μεσόγειον νῆσον· μεθ' ἧς ὑπόκεινται Γάργυροι, ὑφ' οὗς Πτολεμαῖες, ὑφ' οὗς Καταδοῦποι, μεθ' οὗς οἱ Ἐλεφαντομάχοι Αἰθίοπες, ὑφ' οὗς Περσινάρασι. Plinius VI, 35: Inter montes autem et Nilum Symbari sunt, Paluogges; in ipsis vero montibus Asachæ multis nationibus. Abesse a mari dicuntur dierum quinque itinere. Vivunt elephantorum venatu. Idem VIII, 13: Asachæi vocantur Æthiopes, apud quos maxime nascuntur (elephanti). « On est disposé à voir avec Salt et Vincent dans les Asachæ les Abyssiniens Axumites, qui se nomment encore aujourd'hui *Agaasi* » Ritter Geogr. I, p. 303, vers. gall. Idem p. 340 monet Dobennah, Shangallorum hod. tribum, etiamnunc elephantorum et rhinocerotum carne vitam sustinere. — De venandi modis cf. Artemidorus et Plinius VIII, 8: Troglydyte

contermini Æthiopiæ, qui hoc solo venatu aluntur, arbores propinquas itineri eorum conscendunt. Inde totius agminis novissimum speculati, extremas in clunes desiliunt. Læva apprehenditur cauda; pedes stipantur in sinistro femine. Ita pendens alterum poplitem dextro cedit præacuta bipenni; hoc crure tardato profugiens, alterius poplitis nervos ferit, cuncta præceleri pernecitate peragens. Alii tutiore genere, sed magis fallaci, intentos ingentes arcus defigunt humi longius. Hos præcipui viribus juvenes continent; alii connixi pari conatu contendunt, ac prætereuntibus sagittarum venabula infigunt, mox sanguinis vestigiis sequuntur. Diodorus alteram hanc venationis rationem non memorat, sicuti ap. Plinium non habes quam tertio loco Photius et Artemidorus recensent. Venationem elephantorum ei, quæ primo loco describitur, simillimam in regione Colla Mazaga vidit Bruce, IV, p. 342 sq., cum quo cf. Rüppel Reise in Abyss. p. 146. || — 5. πρὸς ὡς C.

Phot. ἄλλην τοῦ καιροῦ διέξοδον οὐκ ἔχοντας. Ἐπὶ δὲ τὸ ζῶον ἐκ τῆς πληγῆς καὶ τῆς αἱμορραγίας πέσῃ, οἱ συνθηραταὶ παραγίνονται ἐπὶ τὸ πτώμα, καὶ τοῦ θηρίου ζῶντος ἔτι παρατέμνοντες ἐκ τῶν ὀπισθίων τὰς

5 σάρκας εὐωχῶνται, τὸν ἔσχατον τοῦ καταπονηθέντος οὕτως ὑπομένοντος θάνατον.

54. Ἄλλ' οἱ μὲν μετὰ τοῦ ἔσχατου κινδύνου ἔλεφαν-
τοθύρασι τοιοῦτοι· ἕτεροι δὲ θηρῶσιν αὐτοὺς οὕτω.
Τρεῖς ἄνδρες ἐν μὲν ἔχοντες τόξον, δίστους δὲ πλείους
10 κεκρισμένους τῇ γολῇ τῶν ὄφρων, ἐστᾶσιν ἐν δρυμῷ
παρὰ τὰς τῶν θηρίων διέξοδους. Ἐπὶ οὖν προσάγει
τὸ ζῶον, ὃ μὲν εἰς κατέρχει τὸ τόξον τῷ ποδὶ προσθε-
θηκώς, οἱ δὲ δύο τὴν νευρὰν ἐλκύσαντες ἐκ τῆς ἀπά-
σης βίας ἀφῆκον τὸ βέλος, ἕνα σκοπὸν ἔχοντες ἐπὶ
15 μέσῃ τὴν πλευρὰν, ὥστε διανύσαι τῆς περιωχῆς ἐντὸς
καὶ τοὺς κυρτοὺς τεμεῖν καὶ τρῶσαι τόπους· ἐκείθεν τὸ
τληικότεον θηρίον ἐλαυνόμενόν τε καὶ σπαρτατόμενον
διαλύεται καὶ πίπτει.

55. Τρίτον δὲ ἐστὶ γένος Ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὴν
20 οἱ ἐλέφαντες τῆς νομῆς ἐμφορηθέντες πρὸς ὕπνον τρα-
πέσαι ζητῶσιν, — οὐκ ἐπὶ γῆς δὲ ἀναπεσόντες ὑπνοῦ-
σιν, ἀλλὰ τοῖς παχυτάτοις καὶ μεγίστοις δένδροις προσ-
ανακλινόντες ἑαυτοὺς, ὥστε τοὺς μὲν δύο πόδας τοὺς
πλησίον τοῦ στελέχους πρὸς τὴν γῆν ἐλαφρῶς ὑπερεί-
25 δεσθῆαι, τὴν δὲ πλευρὰν τὸ πᾶν σῶμα ἐκδεγρομένην
ὀχεῖσθαι πρὸς τῇ φύσει τοῦ ξύλου, καὶ τοῦτον τὸν τρό-
πον τῆς καταφοράς τυγχάνειν οὐκ εἰλικρινοῦς, ἀλλὰ
παρεψευσμένης, διὰ τὸ προσκαίεσθαι τοῖς βαθέσιν ὕπνοις

Diod. δὲ τῶν ἐλεφάντων περιαλαγεῖς ἐκ τῶν τραυμάτων γε-
30 νόμειοι τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν ἐπιβουλεύσαντα μακρὰν
ἀρεστήκασιν, τὴν δὲ φυγὴν διὰ τοῦ πεδίου ποιοῦνται,
μέχρι ἂν θτοῦ συνεχῶς ὁ προσβεβηκὼς τύπτων εἰς τὸν
αὐτὸν τόπον τῷ πελέει διακόψας τὰ νεῦρα ποιήσῃ
πάρετον τὸ ζῶον· ὅταν δὲ τὸ ζῶον πέσῃ, συντρέχουσι
35 κατὰ συστήματα, καὶ ζῶντος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας
ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν εὐωχῶνται.

55. Ἐνιοὶ δὲ τῶν πλησίων κατοικοῦντων χωρὶς κιν-
δύνων θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας, τέχνη τῆς βίας πε-
ριγινόμενοι. Εἰώθε γὰρ τοῦτο τὸ ζῶον, ἐπειδὴν ἀπὸ
40 τῆς νομῆς πληρωθῇ, πρὸς ὕπνον κατατρέπεσθαι, δι-
αφορὰν ἐρούσης τῆς περὶ αὐτὸ διαθέσεως πρὸς τὰ τῶν
τετραπόδων. Οὐ γὰρ δύναται τοῖς γόνασι πρὸς τὴν
γῆν συγκαθίεσθαι τὸν ὅλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον
ἀνακλίθην ποιεῖται τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν.
45 Διόπερ τὸ δένδρον διὰ τὴν γινωμένην πρὸς αὐτὸ πλεονά-
κις πρόσκεισιν τοῦ ζώου τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύπου
πίτρες, πρὸς δὲ τούτοις ὃ περὶ αὐτὸ τόπος ἴχνη τε ἔχει
καὶ σημεῖα πολλὰ, δι' ὧν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐρευνῶντες

non patefacit. Prolapsa igitur ex continente percussu
et sanguinis profluvio bestia, illico venationis comites
sunt praesto, dumque adhuc vivit, carnes ex posteriori-
bus resecant, et hilariter ad modum inde convivuntur.
Atque fera ita domita longum et atrocem inte-
ritum sustinet.

54. Sic ergo se habent ii qui cum extremo vitae pe-
riculo elephantes venantur. Sunt alii qui diversam
eos capiendi rationem ineunt. Viri enim terni, uno
instructi arcu et sagittis pluribus felle anguivum tinctis,
ad exitus belluarum in saltu consistunt. Si qua igitur
accedit, unus arcum pedi admotum tenet, duo
reliqui summa vi tracto nervo telum emittunt, ad latus
medium unice directum, ut ad interiora complexus
penetret, et devexas illas secet ac vulneret partes.
Hinc tantum feræ monstrum dolore convulsum et
agitatum elanguescit et procumbit.

55. Tertium quoque Elephantophagum genus est,
qui hunc venationis modum servant. Quando ele-
phantes ad satietatem pasti cubitum se recipiunt, non
humī procumbentes dormiunt, sed crassis et maximis
arboribus se acclinant, ut pedes stipiti proximi terræ
leviter innitantur, et latus quod totum corpus excipit,
a ligno sustentetur, itaque non sincerum hunc sed
adulterinum dixeris cubandi modum: propterea quod
somno profundiori adjuncta sit vehemens sollicitudo
et metus exitii, quod prolapsum illico excipit, propter

nonnulli vulnerum cruciatibus-victi, ultione insidia-
toris omissa, tam diu in planis fugæ indulgent, donec
qui a tergo cædit, continenti securis plaga in eundem
locum delata, succisis belluam nervis prorsus infirma-
rit. Qua prostrata, catervatim homines concurrunt
et carnes adhuc viventi ex posterioribus partibus exse-
ctas hilari convivio absumunt.

55 (Cap. 27). Quidam finitimi absque discrimine
elephantes capiunt vim arte superantes. Solet enim
hoc animal, quum saturum a pastu redit, alio quam
cetera quadrupedia modo dormitum se componere.
Totam enim corporis molem curvatis genibus terra
applicare nequit, sed ad arborem sese acclinans somni
quietem capit. Ideoque arbor illa, cui sæpius bellua
se acclinaverit, deteritur et sordescit. Ad hæc in cir-
cuitu ejus vestigia sunt multaue sigua, quibus inda-
gatores hujus prædæ decubitus elephantorum depre-
hendunt. Quando igitur in arborem hujusmodi

1. δὲ om. B. || — 4. ζῶντος ἔτι] Milites quosdam qui
carnem bovi viventi excisam comederint, vidisse se
ait Bruceus.

§ 54, 7. τοῦ ante ἐσχατοῦ om. C. || — 9. δὲ καὶ
λέβους vgo. || — 10. ἐστᾶσιν] ἱστᾶσιν vgo. || — 12.

τὸ ante τῶν vgo deest; in C. manu secunda adscrip-
tum. || — 13. προσβεβηκώς vgo; ap. Artemidorum
habet προσβεβηκῶτων.

§ 55, 24. τοῦ ante στελέχους vgo deest; τοὺς στελ.
C. || — 27. τυγχάνειν] τυγχάνει vgo.

Phot. ἀγωνίαν ἰσχυράν, φθορᾶς ὑποκειμένης παραρχήμα τῷ
σφαλέντι διὰ τὴν ἔκλυσιν τὴν φυσικὴν. Οἱ οὖν ἀπὸ τῆς
τούτων θήρας τὸν βίον ποιούμενοι, τοὺς δρυμὸς περι-
πλανώμενοι καὶ τὴν τοῦ θηρίου κοίτην ἐπισημηνάμε-
νοι, ἐκ τῶν ὅπισθεν τοῦ δένδρου τόπων πρίουσι, ἕως
ἂν μήτε κλίνη τὸ πᾶν μήτε ἰσχύον ἄγαν (καὶ ἰσχυρὸν)
ἀπολείπεται, μένη δὲ ἐστηκὸς ἐπὶ βραχείας ῥοπῆς. Τὸ
δὲ ζῶον ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπὶ τὸν συνήθη τῆς κοίτης τό-
πον ἀνακλινόμενον αἰφνιδίον τε πίπτει, τοῦ ξύλου κλα-
σθέντος, καὶ πρόκειται τοῖς θηράσασιν δειπνον ἑτοιμον·
τὰς γὰρ ὀπισθίας κοίφοντας οὗτοι σάρκας, καὶ ποιή-
σαντες ἔξαιμον τὸ ζῶον, εἴτα νεκρὸν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ
χρείαν ἕκαστος τὰ μέλη διαιροῦσιν.

56. Ὅτι τούτους τοὺς κυνηγούς Πτολεμαῖος ὁ Αἰγύ-
πτου βασιλεὺς ἀποσχέσθαι τοῦ φόνου τῶν ἐλεφάντων
παρινοῶν, ἵν' ἔχοι αὐτὸς ζῶντας, καὶ πολλὰ καὶ θαυ-
μαστά αὐτοῖς ὑπισχνόμενος, οὐ μόνον οὐκ ἔπεισεν,
ἀλλ' οὐδ' ἂν τὴν ὀλὴν ἀλλάξασθαι βασιλείαν πρὸς τὸν
ἐνεστώτα βίον εἰπόντων ἀπόκρισιν ἤκουσεν.

57. Ὅτι τῶν κυνηγῶν τούτων, οὓς οἱ Νομάδες ἀκα-
θάρτους καλεῖν εἰώθασιν, τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν ἀπό-
σπασμα Αἰθιοπῶν νέμεται οὓς καλοῦσι Σιμοὺς, τὰ δὲ

Diod. Αἰθίοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλεφάντων κοίτας. Ὅταν
οὖν ἐπιτύχωσι τοιούτῳ δένδρῳ, πρίζουσιν αὐτὸ παρὰ
τὴν γῆν, μέχρι ἂν ὀλίγην ἔτι τὴν ῥοπὴν ἔχῃ πρὸς τὴν
πῶσιν· εἴθ' οὗτοι μὲν τὰ σημεῖα τῆς ἰοίας παρουσίας
ἀφανίσαντες ταχέως ἀπαλλάττονται, φθάνοντες τὴν
ἐφοδὸν τοῦ ζώου· ὁ δ' ἐλέφας πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐμπλη-
σθεὶς τῆς τροφῆς, ἐπὶ τὴν συνήθη καταντᾷ κοίτην· κα-
τακλιθεὶς δὲ ἀθρόω τῷ βάρει παραρχήμα μετὰ τῆς τοῦ
δένδρου φορᾶς ἐπὶ τὴν γῆν καταφέρεται· πεσὼν δὲ
ὑπτιος μένει τὴν νύκτα κείμενος διὰ τὸ τὴν τοῦ σώμα-
τος φύσιν ἀδημιούργητον εἶναι πρὸς ἀνάστασιν. Οἱ
δὲ πρίσαντες τὸ δένδρον Αἰθίοπες ἅμ' ἡμέρᾳ καταν-
τῶσι, καὶ χωρὶς κινδύνων ἀποκτείναντες τὸ ζῶον σκη-
νοποιοῦνται περὶ τὸν τόπον καὶ παραμένουσι μέχρι ἂν
τὸ πεπτωκὸς ἀναλώσῃσι.

57. Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν
μέρη κατοικοῦσιν Αἰθίοπες οἱ προσαγορευόμενοι Σιμοί,
τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ τῶν
Στρουθοφάγων γένος. Ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς ὄρνέου
τι γένος μεμιγμένον ἔχον τὴν φύσιν τῷ χειρσαίῳ ζῳῷ,
εἰ' ἣν τῆς συνθέτου τέτυχε προσσηγορίας. Τούτο δὲ
μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς μεγίστης ἐλάφου, τὸν δὲ
αὐχένα μακρὸν ἔχειν καὶ περιφερεῖς τὰς πλευρὰς καὶ
πετρωτὰς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιούργηται· καὶ κεφάλι-
ον μὲν ἀσθενὲς ἔχει καὶ μικρὸν, μηροῖς δὲ καὶ κώ-

naturalem erigendi sese impotentiam. Ergo qui vitæ
ex horum venatu alimenta quærunt, in nemoribus
circumvagando, ubicumque bestię observarunt cu-
bile, aversam arboris partem serra incidunt, dum nec
tota inclinet, nec valida nimis maneat, sed ad exi-
guum tantummodo impulsum restet. Bellua igitur e
pascuis reversa quum ad assuefactam cubandi statio-
nem se applicat, stipite confestim diffRACTO evertitur,
et paratam venantibus præbet cœnam. Posteriorum
enim partium carnes rescindunt, et vita cum sanguine
exhausta, cætera defuncti membra ad suum quisque
usum distributa auferunt.

56. Hos venatores Ptolemæus rex Ægypti ab ele-
phantum cæde abstinere hortatus est, ut vivos sibi
haberet, multaque et admiratione digna eis promisit.
Non modo tamen non persuasit, verum etiam cum
toto Ægypti regno se præsentem hunc victum non
permutaturos esse ab illis responsum accepit.

57. Venatoribus his, quos Nomades impuros nomi-
nare solent, objectas ad occidentem regiones pars
Æthiopum incolit, qui Simi vocantur, eas autem

cidunt, serra paulo supra humum eousque incidunt,
dum paulum ad ruinam momenti restet. Tum dele-
tis præsentiae ipsorum indiciis, celeriter abscedunt ne
fera superveniat. Ea sub vesperam ad satietatem
pasta cubile assuetum repetit; quum primum vero
tota mole incumbit, una cum arboris ruina ad terram
devolvitur, et supina per noctem ibi jacet, quia natura
corporis ad surgendum prorsus inepta est. At cum
prima luce incisores arboris Æthiopes accurrunt, et,
bellua citra periculum occisa, tabernacula ibidem
exstruunt, quibus ad consumptionem usque prædæ im-
morantur.

57 (Cap. 28). His gentibus ad plagas occiduas
adjuncti sunt Æthiopes quos Simos appellant; australes
vero partes Struthophagorum (quorum cibus stru-
thiones) natio inhabitat. Est enim apud illos avis
genus naturam cum terrestri animanti commixtam
habens, unde etiam compositum (*struthiocameli*) no-
men accepit. Magnitudine cervæ maximæ haud cedit.
Longam ei cervicem lateraque rotunda et alata fabri-
cavit natura. At caput infirmum habet et parvum,
femoribus vero et cruribus prævalet; ungula illi hi-

6. καὶ om. C. || — 7 ἐστηκὸς] A; καὶ ἑστηκὸς C. || —

10. πρόκειται] πρόσκειται C. || — 11. ὀπισθίους B.

§ 56, 15. ἀποσχέσθαι] C. || — 16. ἔχοι] ἔχῃ B. || —

19. ἐνεστώτα C.

§ 57, l. 22. Σιμοὺς] Σιλλους et Σιλους codices Stra-
bonis p. 772 in exc. Artemidori, quod in Σιμοὺς mu-

tari jubet Casaubonus, aliis vulgatam tuentibus, quum
σιμὸς et σιλλὸς voces eodem fere sensu adhibeantur. —
De struthionibus, quorum descriptionem Photius non
excepit, cum Diodoro cf. Artemidorus l. l. et Plin-
ius X, 1. De gente cf. Ptolemaus IV, 7, p. 304 :
Μεταξὺ τοῦ Ἀσάπουδος ποταμοῦ καὶ τοῦ Γαζάτου ὄρους

Phot. πρὸς μεσημβρίαν οὐ μέγα ἔθνος, οἱ καλούμενοι Στρουθοφάγοι, οἱ ταύτας τέχνη καὶ δόλῳ καὶ ροπάλοις θηρεύοντες ἐκ τούτων βιοῦσι, σιτούμενοι μὲν τὰς σάρκας, ἐνδύσει δὲ καὶ στρωμνῇ τοῖς αὐτῶν χρώμενοι δέρμασι.

5 Πολεμούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Σιμῶν οὗτοι τοῖς τῶν ὀρύγων κέρασιν ὅπλοις χρώνται, μεγάλοις καὶ τμητικοῖς οὖσι· τρέφει δὲ ἡ γῶρα πολυπληθὲς τὸ ζῷον τοῦτο.

58. Ὅτι τῶν εἰρημένων οὐ πολὺ διεστώτες εἰσιν οἱ Ἀκριδοφάγοι· τὸ δὲ ἔθνος βραχύτερον μὲν τῶν λοιπῶν, 10 ἰσχνοὶ δὲ τοῖς εἵδεσι, μέλκνες δὲ ἐξαισίως. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερινήν, ὅτε λίθες παρ' αὐτοῖς καὶ ζέ-

quæ Austro objacent, gens obtinet non ita magna Struthophagorum quos vocant; nam struthiones artificio et dolo clavisque subigunt, unde vivant; carnes enim cibos, pellesque indumenta et lectisternia sufficiunt. A Simis bello petiti, orygm cornibus pro armis utuntur; grandia enim sunt et ad incidendum peracuta. Regio illa magnam horum animalium nutrit copiam.

58. Exiguo inde intervallo disjuncti Acridophagi; gens hæc cæteris est statura breviori, tenui et macilentio corporis habitu, colore supra modum nigro. Appetente æquinoctio verno, quando Africi et Favonii apud

Diod. λαῖς ὑπάρχει κακτερώτατον, διγῆλου τῆς βάσεως οὐ-
σῆς. Τοῦτο πέτεσθαι μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ
βάρος, τρέχει δὲ πάντων ὀκνύτατον, μικρὸν ἄχρως τοῖς
15 ποσὶ τῆς γῆς ἐπιπαῦλον· μάλιστα δ' ὅταν κατ' ἀνέμου
πνοᾷς ἐξαίρῃ τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθαπερεὶ τις
ναὺς ἰστιοδρομοῦσα· τοὺς δὲ διώκοντας ἀμύνεται διὰ
τῶν ποδῶν ἀποσφενδονῶν παραδόξως λίθους χειροπλη-
θιαίους. Ὅταν δ' ἐν νηνεμία διώκηται, ταχὺ συν-
20 ἰδρυσῶν τῶν πτερύγων ἀδυνατεῖ χρήσασθαι τοῖς τῆς
ρύσεως προτερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμβανόμενον
ἀλίσκεται. Τούτων δὲ τῶν ζῶων ἀμυθήτων ὄντων
τῷ πλήθει κατὰ τὴν γῶραν, οἱ βάρβαροι παντοδαπὰς
μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς θήρας· ῥαδίως δὲ
25 πολλῶν ἀλισκομένων ταῖς μὲν σαρκὶ χρώνται πρὸς δια-
τροφήν, ταῖς δὲ δορατῖς πρὸς ἐσθῆτα καὶ στρωμνῇ.
Ὑπὸ δὲ τῶν Σιμῶν ὀνομαζομένων Αἰθιοπῶν πολεμού-
μενοι διακινδυνεύουσι πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους ὅπλοις
ἀμυντηρίοις χρώμενοι τοῖς τῶν ὀρύγων κέρασι· ταῦτα
30 δὲ μεγάλα καὶ τμητικὰ καθεστῶτα μεγάλῃν παρέχεται
χρεῖαν, θαψιλείας οὐσης κατὰ τὴν γῶραν διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν ἐχόντων αὐτὰ ζῶων.

58. Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες Ἀκριδοφάγοι κατ-
οικοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἑρμῶν, ἀνθρωποι
45 μικρότεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἰσχνοὶ δὲ τοῖς ὄγκοις, μέλ-
κνες δὲ καὶ ὑπερβολῇ. Κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν ὥραν
παρ' αὐτοῖς ζέφυροι καὶ λίθες παχυμεγέθεις ἐκρίπτου-

sulca. Gravitas autem facit, ne in-sublime evolare possit, sed velocissime omnium currit, vix summis pedibus humum stringens; maximeque secundo ventorum flatu alas tollens ceu navis extensis concitata velis procurrit. Contra insequentes mira ratione jactu lapidum se defendit, quos pugni crassitudine pedibus, tanquam funda, intorquet. At quum silente vento infestatur, alis subito defessis, præsidio illo naturæ uti nequit, sed cursu facile superatus capitur. Ingens harum avium est multitudo; et quia varia eas venandi artificia excogitant barbari, facile plurimas capiunt captarumque carnibus ad victum, exuviis ad vestitum et lectorum stragula utuntur. Sed quum a Simis, quos vocant, Æthiopibus bello impetantur, orygm cornibus in conflictu pro armis, quibus vim hostium repellant, utuntur. Quum enim grandia sint et ad punctim feriendum apta, et passim ob bestiarum his præditarum multitudinem inveniantur, eximium incolis usum præbent.

58 (Cap. 29). Paulum ab his distant Acridophagi (locustivori), desertæ regioni contermini, homines aliis breviores, corpore macilento et supra modum nigro. Veris enim illic tempore Favonii et Africi ingravescens infinitum locustarum e deserto numerum,

Περίνοι, ὧν δυσμικώτεροι Στρουθοφάγοι Αἰθιοπες. Hodierni *Dobennah*, inter *Tacazze* et *Mareb* fluvios habitantes, partim elephantorum rhinocerotumque carne, partim struthionum vescuntur. V. Bruce III, p. 472; Ritter *Erdk.* I, p. 247. || — 5. ὀρύγων] Cf. Plinius XI, 106 : *unicorne et bisulcum oryx*; id. VIII, 79, II, 40; Ælian. N. An. VIII, 8. Probabiliter est *Antilope Oreas*. V. Bochart De an. III, 26, p. 946; Zoega De obel. p. 166; Casaubonus in Lamprid. Commod. c. 13; Hæschel ad Horapoll. I, 49; Bættiger in *Amalthea* III, p. 192; Bæhr. ad Herodot. IV, 192, ubi eadem animalia ὄρυγες vocari videntur. Ceterum Artemidorus Sillos contra Struthiophagos orygm cornibus pugnare dicit, contra quam Photius et Diodorus. || — 6. χρώνται, μεγάλοις] sic codd. nostri; χρ. καὶ μεγάλοις vulgo.

§ 58, l. 9. Ἀκριδοφάγοι] Cf. Artemidor. l. l. et Pli-

nus VI, 35 : *Pars quædam Æthiopum locustis tantum vivit fumo et sale duratis in annua alimenta. Ii quadragesimum annum vitæ non excedunt*. Idem VII, 2 : *Ctesias gentem (sc. Indicam) quæ appellatur Pandore, in convallibus sitam annos ducenos vivere...* Contra alios quadragenos non excedere annos, junctos *Macrobii*, quorum *femina semel pariant*; idque et *Agatharchides tradit*. In quibus mentio Agatharchidis nescio an recte ad gentem Indicam referatur; ad nostros potius Acridophagos pertinuerit. Quamquam hos etiam Indos dicere licebat, quoniam Æthiopia a nonnullis vocabatur India interior. Etiamnunc *Waldubbe* valis incolas locustis maxime vesci ferunt. V. Bruce *Voyages* I, p. 596; Burkhardt *Travels in Nubia* p. 391; Combe et Tamisier I, p. 306; Heeren *Ideen* II, 1, p. 332. || — 9. μὲν om. C. || — 11. λίθες; Diodor. et Strabo sive Artemidor.; λίθες; codd. Photii.

Phot. φουροι πνέουσι παμμεγέθεις, ἀκρίδων πλήθος ἀμύθητον ἐκ τῆς ἀνιστορήτου μετὰ τῶν ἀνέμων παραγίνεται χώ-
 ρας, τῇ μὲν δυνάμει τῆς πτήσεως τῶν ὀρνίθων μικρὸν
 παραλλάττον, μακρὸν δὲ τοῦ σώματι. Ἀπὸ τοῦτου
 5 τοῦ ζῴου τρέφονται πάντα τὸν χρόνον, ἄλλως τε τού-
 τοις καὶ τεταριχευμένοις χρώμενοι. Καπνῷ δὲ ταῦτας
 θηρῶσιν, ἐκ τοῦ ἀέρος ἐπὶ γῆν καταφέροντες. Οὗτοι
 κοῦφοι μὲν εἶναι λέγονται καὶ τοῖς ποσὶν δξύτεροι, ζῶσι
 10 δὲ οὐ πλεον τεσσαράκοντα ἐτῶν, ξηρὰς κοινοῦντες
 τελείως τροφῆς. Τελευτῶσι δὲ τοῦ ζῆν ἀθλιώτερον·
 ἅμα γὰρ [τῷ] πλησιάζειν τὸ γῆρας ἐγγίνεται τοῖς σώ-
 μασιν αὐτῶν περὶ τὰ γένη φθειρῶν, ὅμοια μὲν τῷ
 τύπῳ τοῖς κρότωσι, βραχεῖ δὲ ἐλάττω τῶν ἐν τοῖς

Diod. σιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλήθος ἀκρίδων ἀμύθητον, τοῖς τε
 15 μεγέθεσι διαλλάττον καὶ τῇ χροῃ τοῦ περὶ ὥματος εἰ-
 δεχθῆς καὶ ῥυπαρόν. Ἐκ τοῦτου ὀφθαλμοὶ τροφὰς
 ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιοτρόπως αὐτῶν ποιούμενοι
 τὴν θήραν. Παρὰ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς
 20 σταδίους παρῆκει χαράδρα βάθους ἔχουσα καὶ πλάτους
 ἀξιόλογον· ταύτην πληροῦσιν ἀγρίας ὕλης, οὐσας ἀφθό-
 νου κατὰ τὴν χώραν· ἐπειθ' ὅταν τῶν προσηγμένων
 ἀνέμων πνέοντων προσφέρηται τὰ νέφη τῶν ἀκρίδων,
 καταδιεσόμενοι πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον, πυροῦσι
 25 τὸν ἐν αὐτῇ χόρτον. Ἐγειρομένου δὲ καπνοῦ πολ-
 λοῦ καὶ ὀριμέος, αἱ μὲν ἀκρίδες ὑπερπετόμεναι τὴν
 χαράδραν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καπνοῦ ὀριμύτητα πνιγόμε-
 ναι, καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ὀλίγον διαπετασθεῖ-
 σαι τόπον· τῆς δὲ τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλείονας ἡμέ-
 ρας γινομένης, μεγάλοι διανίστανται σωροί· καὶ τῆς
 30 χώρας ἐχούσης ἄλμυριδα πολλήν, πάντες προσφέρουσι
 ταύτην ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ διατῆξαντες οἰκεῖν
 ποιοῦσι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον καὶ τὸν ἀποθησαυρι-
 σμὸν ἄσπετον καὶ πολυχρόνιον. Ἡ μὲν οὖν διατροφή
 35 τούτοις παραχρῆμα καὶ τὸν ὑστερον χρόνον ἀπὸ τού-
 των τῶν ζῴων ὑπάρχει· οὔτε γὰρ κτηνοτροφοῦσιν, οὔτε
 θαλάττης ἐγγὺς οἰκοῦσιν, οὔτε ἄλλης ἐπικουρίας οὐδε-
 μιᾶς τυγχάνουσι. Τοῖς δὲ σώμασιν ὄντες κοῦφοι καὶ
 τοῖς ποσὶν δξύτατοι, βραχυβίοι παντελῶς εἰσιν, ὥς ἂν
 40 τῶν πολυχρονιωτάτων παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπερβαλλόντων
 ἔτη τετταράκοντα. Τὸ δὲ τοῦ βίου τέλος οὐ μόνον πα-
 ράδοξον ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀκλήροτατον. Ὅταν
 γὰρ πλησιάζῃ τὸ γῆρας, ἐμψύονται τοῖς σώμασι πε-
 ριτοὶ φθίρες οὐ μόνον διάφοροι τοῖς εἶδεσιν, ἀλλὰ καὶ
 ταῖς ἰδέαις ἄγριοι καὶ παντελῶς εἰδεχθεῖς. Ἀρξάμενον
 45 δὲ τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς γαστρὸς καὶ τοῦ θώρακος, ἐπι-
 νέμεται πάντα τὸν ὄγκον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Ὁ δὲ
 πάσχων τὸ μὲν πρῶτον ὥς ὑπὸ ψώρας τινὸς ἐρεθιζό-
 μενος μετρίως ὀδᾶσθαι φιλοτιμεῖται, μεμιγμένην
 ἔχοντας τοῦ πάθους ἀληγήσει τὴν χράαν· μετὰ δὲ ταῦτα

eos flant vehementer, inenarrabile locustarum agmen,
 ex terris nondum pervestigatis una cum ventis advo-
 lat, quæ vi quidem volatus ab avibus parum variant,
 sed corpore permultum. Ex hoc insecti genere quo-
 vis tempore aluntur, quum aliis modis, tum etiam in
 salitura præparato. Venantur eas fumo ex aere ad
 terram degravatas. Agiles esse perhibentur, et pedi-
 bus celeriores; verum ultra quadraginta annos non
 vivunt, sicco omnino utentes alimento. Finis autem
 iis est vita miserior. Etenim simulac senium immi-
 net, in corporibus ipsorum volatile pediculorum ge-
 nus innascitur. Ricinis hi non dissimiles, sed paulo
 minores sunt muscis, quæ in canibus apparent. In-

inusitata magnitudine et alarum colore turpi ac squa-
 lido, expellunt. Hinc copiosum eis per totum vitæ
 tempus alimentum est. Peculiari autem ratione illas
 aucupantur. Etenim regioni ipsorum ad multa stadia
 vallis oppido profunda et lata obtenditur. Hanc agre-
 sti materie, ubique illic obvia, complent. Quando
 igitur ventorum flatibus propulsa locustarum nubes
 eo defertur, dispertitis inter se locis fœnum in cavitatem
 illam projectum succendunt. Hinc magnus acerbis-
 que vapor excitatus supervolantes locustas acerbitate
 fumi præfocat, ut non multum progressæ ad
 terram prolabantur. Hac ad plurimos dies interne-
 cione continuata, magni exsurgunt acervi. Quumque
 tractus ille salsugine abundet, confertis hanc acervis
 superaffundunt, debitaque maceratione efficiunt, ut et
 sapor accommodus sit et citra putrefactionem ad bene
 longum tempus hoc salsamentum duret. Facilis ergo
 victus etiam reliquo ipsis tempore ab insectis hisce
 existit. Nec enim pecuariæ nec piscatoriæ rei, ut-
 pote longius a pelago submoti, dant operam, nec aliud
 vitæ subsidium habent. Corpore sunt levi et pedibus
 celerrimis, sed vita admodum brevi; longævissimi
 enim apud eos quadraginta non egrediuntur annos.
 Mirabilis etiam vitæ exitus est omniumque miserri-
 mus. Ingruente enim senio pediculi corporibus ipso-
 rum alati innascuntur, non solum genere diversi, sed
 etiam specie horridi et insigniter deformes. Pestis
 hæc a ventre et præcordiis exorsa perexiguo tem-
 pore corpus totum exedit. Morbo hoc afflictus pri-
 mum velut scabiei prurigne irritatus leni mordicatione
 titillatur, oblectamento scilicet cum dolore permixto.
 Verum posteaquam bestiolæ intercutis subinde magis
 ad superficiem enituntur, magna tenuis saniei vis

|| — 1. πνέουσι παμμεγέθεις] sic codex C et Diodorus, et similiter Artemidorus ap. Strab.: ἔαρνοι λίβες καὶ ξέρουσι πνέοντες μεγάλοι. Contra Phot. codd. AB et editt.: πνέουσι, παμμεγέθων ἀκρίδων. || — 4. δὲ om C.

|| — 7. ταύτας] ταῦτα A. || — 9. πλεῖον] πλείω C. || — 11. τῷ inserui. De morbo isto cf. Ludolfus commentat. hist. Æthiop. p. 183, laudante Wesselingio. || — 13. βραχεῖ C; βραχεῖαν vgo.

Phot. κυσὶ φαينوμένων, ἀρχόμενα μὲν ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας, ἐπινεμόμενα δὲ συντόμως μετὰ τοῦ παντός προσώπου τὴν ἐπιφάνειαν. Οἱ τὰ μὲν πρῶτα τοῖς ὑπὸ ψώρας ἡρεθισμένοις ὁμοίως διὰκείται, ὕστερον δ' ἐπιπόνως ἑαυτοὺς σπαράττουσιν· εἴτα τοῦ πάθους εἰς ἀκμὴν ἔλκομένου, καὶ μετὰ τῆς τῶν θηρίων ἐκφύσεως καὶ λεπτῶν ἀναγεομένων ἰχώρων, ἀκαρτερήτους ὑφίστασθαι τοὺς ἀθλίους τὰς δριμύτητας συμβαίνει. Οὗτοι μὲν οὖν εἴτε τοὺς χυμοὺς εἴτε τὴν τροφὴν εἴτε τὸν ἀέρα

τῆς κακίας ἔχοντες αἴτιον, οὕτως ἀπόλλυνται.
59. Ὅτι τῶν ἀκριδοφάγων, φησὶν, ἀστυγέτων χώρα πολλὴ καὶ νομάς ἔχουσα ποικιλίᾳ διαφερούσα, ἔρημος δὲ τελῶς καὶ πᾶσι τοῖς περιόικοις ἄβατος, οὐκ ἀπ' ἀρχῆς σπανίσσα ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλ' ὑπὸ 15 πλῆθους ἀπίστου σκορπίων καὶ φαλαγγίων, ἃς τετρα-

ciunt a praeordiis et alvo, et omnem protinus superficiem corporis cum tota facie depascuntur. Illi igitur primo affecti sunt, ut quos scabies pruritu suo lacessit; at temporis successu aliquo, non absque molestia se ipsos lacerant; tandem morbo hoc ad maturitatem extracto praeter bestiarum eruptionem et tenuis saniei effluxum intolerabiles sustinere acerbitates miseros contingit. Talem itaque interitum (sive corporis succi sive alimentum sive aer vitio et corruptioni huic causam praebant) Acridophagi sortiuntur.

59. Contermina illis est regio quaedam spatiosa, quae mira quidem pascuorum varietate abundat, sed deserta est omnino, nullisque eo incolis patet accessus, non quod ab initio defuit ei genus mortalium, sed quod incredibilis ibi frequentia est scorpionum et pha-

Diod. αἰ μᾶλλον τῶν ἐγγενομένων θηρίων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκπιπτόντων, συνεχεῖται πλῆθος ἰχώρος λεπτοῦ, τὴν δριμύτητα παντελῶς ἔχοντος ἀνυπομνήτον. Διόπερ ὁ συνεχόμενος τῷ πάθει βικιότερον ἀμύττει τοῖς ὄνυξι, στεναγμοὺς μεγάλους προΐέμενος. Κατὰ δὲ τὰς τῶν χειρῶν ἐξελκώσεις τοσοῦτο πλῆθος ἐκπίπτει τῶν ἔρπετων, ὥστε μὴδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπολέγοντας, ὡς ἂν ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐκφαινομένων καθάπερ ἐκ τινος ἀγγείου πολλαχῶς κατατετριμένου. Οὗτοι μὲν οὖν εἰς 25 τοιαύτην διάλυσιν τοῦ σώματος καταστρέφουσι τὸν βίον δυστυχῶς, εἴτε διὰ τὴν ιδιότητα τῆς τροφῆς εἴτε διὰ τὸν ἀέρα τοιαύτης τυγχάνοντες περιπετείας.

59. Τῷ δὲ ἔθνεϊ τούτῳ χώρα παρήκει κατὰ τὸ μέγεθος πολλή καὶ κατὰ τὰς τῆς νομῆς ποικιλίας ἀγαθή· ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ παντελῶς ἄβατος, οὐκ ἀπ' ἀρχῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐκ τινος ἐπομβρίας ἀκαίρου πλῆθος φαλαγγίων καὶ σκορπίων ἐξενέγκασα. Τοσοῦτο γὰρ 30 ἴστωροσιν ἐπιπολάσαι τῶν εἰρημένων θηρίων πλῆθος, ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώπους τὸ μὲν πρῶτον παν-

cum intolerabili doloris acerbitate simul erumpit. Idcirco violentius unguibus sese lacerans aegrotus gemitus miserabiles effundit. In manuum vero exulceratione tanta vis vermium expullulat, ut, aliis post alios tanquam e multifariam perforato dolio scaturientibus, omnis ablegentium opera ludatur. Hi ergo per ejusmodi corporis resolutionem infelici vitam exitu claudunt. A naturae cibi, an temperie aeris eventus iste proficiscatur, ambiguum est.

59. Attingit hanc gentem terra quaedam magnitudine prolixa et pascuorum varietate praestans, sed deserta et nullos praebens accessus; non quod ab initio caruerit hominibus, sed quod ab intempestivo postmodum imbre magnam phalangiorum et scorpionum vim procrearit. Adeo enim bestias illas increbuisse scribunt, ut tota primum gens communibus hostem, natura infestum, armis interimere vellet. At quum

1. x u σ i] κύμασι C. || — 3. τοῖς om. C. || — 8. τὰς ante δριμ. om. A. || — 9. οὖν ante εἴτε om. AC.

§ 59. De re v. Artemidor. l. I. et Plinius VIII, 43: *Citra Cynamolgos Aethiopes late deserta regio est, a scorpionibus et solipugis gente subblata*. Agatharchidem exscripsit Aelianus N. An. XVII, 40, ubi post ea quae § 50 apposui, pergit: Κατὰ μέντοι τὴν λίμνην τὴν καλουμένην Ἀορρατίαν (Ἰνδῶν δὲ ἄρα καὶ αὕτη πλησίον ἐστὶ τοῦ προεξημένου ποταμοῦ, sc. τοῦ Ἀσταζάρου) καὶ τοῦτο μὲν τὸ θηρίον, τὸν κώνωπα, ἐπιπολάζειν· ἔρημον δὲ καὶ εἶναι τὸν χώρον καὶ καλεῖσθαι. Τὴν δὲ αἰτίαν ἐκείνην Ἰνδοὶ φασιν οἱ κύκλω περιαικούντες, τὸν χώρον τὸν προεξημένον οὐκ ἀνωθεν οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς ἀγονον ἀνθρώπων γενέσθαι, σκορπίους δὲ ἐπιπολάσαι πλῆθος ἄμαχον, καὶ φαλαγγίων τινὰ ἐπιποτιῆσαι φορὰν, φαλαγγίων δὲ αὖ καλοῦσι τετραγνάθα. Τεκεῖν δὲ ἄρα τὰ κακὰ ταῦτά φασιν ὁμοῦρον πονηρίαν· καὶ τῶς μὲν ὑγχαρτερεῖν τοὺς ἐκεῖθι τλημόνους τοῦ κακοῦ τὴν προσβολὴν καὶ φιλοπόνως ὑπομένοντας, ἐπεὶ δὲ τὴν παντελῶς ἄμαχον, καὶ διεσθέρωντο ἡλικία πᾶσαι, εἴτα μέντοι τελευτῶντες ὑπ' ἀπορίας τοῦ

ἀμύνασθαι τὴν καταβολὴν τῆς ἐπιμελείας (ἐπιδημίας? Jacobs) τῆς προεξημένης, ἐξέλιπον τὴν χώραν καὶ ἐρήμην εἶσαν τὴν φιλὴν πρότερον καὶ πατρίδα ἀρίστην· οὐχ ἁμαρτήσομαι δὲ ἴσως οὐδὲ μητρίδα εἶπών τὴν αὐτήν. Quam in his Aelianus dicit λίμνην Ἀορρατίαν (vel Ἀορατίαν vel Ἀοράτιαν ex codd. var. lect.; Ἀοράτιον etymologiae ejusdam gratia conj. Bochartus Hieroz. t. II, p. 642), haud dubie intelligi voluit hodiernum Tzana lacum. Certe qui deinceps ab Agatharchide recensentur Canimulgi circa hunc lacum ponendi sunt. Ptolemæus IV, 7 in hoc fere tractu memorat Σαβορῆδας vel Σαδόρδας, gentem Aethiopiam. || — 15. τετραγνάθους] Plinius XXIX, 27 (ubi phalangiorum species enumerat): *Tetragnathii duo genera habent; pejor medium caput distinguente linea alba, et transversa altera; hic oris tumorem facit*. At cinereus posteriori parte candicans, lentior. « Goetzius in App. ad Histor. aran. Listeri, p. 25, huc refert phalangium araneoides, quod descriptum dedit Pallas Spicil. zool. fasc. IX, p. 37. » SCHNEIDER. ad Aelian. Cf. Salmasius ad Solin. p. 71.

Phot. γνάθους ὀνομάζουσιν ἔνιοι. Τοῦτο γὰρ τὸ φύλον ἐκ τινος ἐπομβρίας λέγουσιν ἐπιπολάσαι, καὶ τῶν ἐνοικούντων πρὸς τὸ κακὸν ἀντισχεῖν οὐ δυναμένων, ἀλλὰ φυγῇ τῶν ἐκπεσόντων τοῦ ὀλέθρου τὴν σωτηρίαν ἀντὶ τῆς πατρίδος ἐλομένων, ἔρημον ἐξ ἐκείνου γένους ἀνθρώπων τὴν χώραν ὑπολειφθῆναι. Καὶ μυῶν δὲ πλῆθος ἀρουραίων, ὡς (τοῖς) περὶ Ἰταλίαν, καὶ στρουθοὶ τὰ σπέρματα κατεσθίνοντες, ὡς περὶ Μηδίαν, καὶ βάτραχοι, δὲ γέγονε περὶ τοὺς Αὐταριάτας· καὶ ὑπὸ λεόντων ἐπιπολασάντων πόλεις μετανέστησαν, ὡς ἐπὶ Λιβύης· καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνέλπιστα πάθη καταλαβόντα πολλὰς χώρας τῶν οἰκητόρων ἐξηρήμωσαν.

Diod. ὁημεὶ κτείνειν πᾶν τὸ τῇ φύσει πολέμιον· ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πάθους ὄντος καὶ τῶν δηγμάτων ὅς τις τοῖς πληγέσι θανάτους ἐπιφερόντων, ἀπογόνοντας τὴν πάτριον γῆν τε καὶ οἶκτον φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. Οὐ γὰρ δὲ θαυμάζειν οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τούτων παραδοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γεγονότα διὰ τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας παρειληφτότα. Περὶ γὰρ τὴν Ἰταλίαν μυῶν πλῆθος ἀρουραίων ἐγγενηθὲν τοῖς πεδίοις ἐξέβαλε τινὰς ἐκ τῆς πατρίδος χώρας, κατὰ δὲ τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύθητοι στρουθοὶ καὶ τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων ἀφανίσαντες ἠνάγκασαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μεταστῆναι, τοὺς δὲ καλουμένους Αὐταριάτας βάτραχοι τὴν ἀρχέγονον σύστασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβάνοντες καὶ πίπτοντες ἀντὶ τῆς συνήθους ψεκᾶδος ἐβιάσαντο τὰς πατρίδας καταλιπεῖν καὶ καταφυγεῖν εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἐν ᾧ νῦν καθίδρυνται. Καὶ μὴν τίς οὐχ ἰστόρησεν Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἀθλῶν συντεσθέντων ἓνα καταριθμούμενον καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων ὀρνίθων ἐν αὐτῇ; ἀνάστατοι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο πλῆθους λεόντων ἐπελθόντος ἐκ τῆς ἐρήμου. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀπίστους διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς ἱστορίας διακειμένους· πάλιν δὲ ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις μεταθιγόμεθα.

Heerenius *Ideen* II, 1, p. 329 diversa confundit. || — 1. ὀνομάζουσιν] ἐπονομάζουσι C et vulgata. || — 2. ἐπομβρίας] Cf. Plinius XVIII, 44, 3: *Nascitur et phalangium in ervo, bestiola aranei generis, si hiems aquosa sit.* || — 6. ἀπολειφθῆναι C. || — 7. τοῖς] τοῖς AB. Structura grammatica in his neglecta. Ceterum hæc quoque *Elia*nus excerpit, post laudata pergens ita (c. 41): Μυῶν ἀρουραίων ἐπιφοιτήσις καὶ στόλος οὐ μὲν τοὺς θεοὺς χρηστὸς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τινὰς ἐξήλασαν τῆς πατρίδας γῆς, καὶ φυγάδας ἀπέρηναν, λυμηνόμενοι καὶ λήϊα καὶ φυτὰ, δίκην αὐγμῶν ἢ κυμῶν ἢ τινος ἀκαίριας ὥρων ἐτέρως, τὰ μὲν διακρίνοντες, διακόπτοντες δὲ τὰς βίβλας. Τῇ Μηδικῇ δὲ ἐπιφοιτήσαντες στρουθῶν φορὰ, ἐξήλασαν καὶ ἐκείνοι τοὺς κατοικοῦντας, διαφθείροντες τὰ σπέρματα καὶ ἀφανίζοντες αὐτά. Βάτραχοι δὲ ἡμιτελεῖς πεσόντες ἐξ ἄερος πολλοὶ Αὐταριάτας Ἰνδῶν (Ἰλλυρίων conj. Rein.; Μαιδῶν Bochart.; ἐκ τῶν Ἰδίων Jacobs) μετώκησαν εἰς χώραν ἕτερον. Καὶ γένος μέντοι Λιβυστινόν, οὗ

langiorum, quas quadrimaxillas nonnulli vocant. Hoc enim animalium genus ex imbrum vi et copia redundasse narrant; quumque incolæ pesti huic resistere non valerent, fugaque elapsi salutem patriæ anteferrent, factum esse ut deserta ab hominibus terra eo tempore relinqueretur. Sic etiam murium agrestium copia, ut in Italia, et passeress semina devorantes, ut in Media, et ranæ, quod Autariatis usu venit, et leonum increbrescens multitudo, ut in Africa, causa fuere ut civitates alio commigrarent; multæque aliæ calamitates insperatæ terras, quas corripere, habitatoribus viduarunt.

invictum esset malum (morsus enim subitam ictis mortem afferebat), desperato patriæ loco et victu, alio profugere compulsos. Nec quæ hic referuntur adeo mira aut incredibilia nobis esse debent, quum his longe insolentiora per orbem terrarum accidisse ex veris historiis compertum habeamus. Nam in Italia agrestium vis murium, sæcunda luxurie in agris natorum, e patria quosdam expulit; in Media vero passerum sata vastantium catervæ homines alio migrare coegerunt; porro qui Autariatæ nominantur, hos ranæ in nubibus cretæ et pro usitatis delapsæ guttis patriam deserere et in locum, ubi nunc sedes habent, profugere compulerunt. Et quis ex antiquitatum commentariis non didicit, inter Herculis certamina, propter immortalitatem confecta, unum quoque numerari, quo de palude Stympthalide invalescentes illic volucres abegit? Similiter propter irruptionem leonum e desertis urbes quædam Libyæ a civibus derelictæ. Hæc in eos qui fidem historiis derogant propter inusitatum rei modum dicta nobis sunt. Nunc ad superiorem relationis contextum redimus.

καὶ ἀνωτέρω μνήμην ἐποιήσαμην, ἐπιφοιτησάντων αὐτοῖς λεόντων, εἴτα τοὺς ἀναστῆναι τῆς πατρίδας γῆς ἐξενίκησαν. || — 8. περὶ M.] περ M. cod. C; Μηδεῖαν A. || — 9. Αὐταρ.] sic codd. nostri; Ἀφθαριάτας vulg. || — 11. ἄλλα] om. C et vulg. — In Italia mures egerunt Cosanos, si fides est Rutilio in Itiner. 285 :

Cernimus antiquas nullo custode ruinas,
et desolatæ mœnia fœda Cosæ.
Ridiculam cladis pudet inter seria causam
promere, sed risum dissimulare piget;
dicuntur cives quondam migrare coacti
muribus infestos deseruisse lares.

Cf. tamen Mannert. *Geogr.* IX, 1, p. 369. De Autariatarum calamitate v. Justin. XV, 2; Appian. *Illyr.* c. 4; Cf. Heraclides Lembus ap. *Athenæum* VIII, p. 383, A (Fr. Hist. tom. III, p. 168, 3); Bochart. *Hieroz.* II, p. 539. 662.

Phot. 60. Ὅτι ὑστατοί, φησί, τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων εἰσὶν οὗς Ἕλληγες μὲν Κυναμολγούς καλοῦσιν, οἱ δ' ἀστυγείτονες, ὡς ἂν τις εἴποι, Ἀγρίους βαρβάρους. Οὗτοι κομῆται μὲν εἰσι καὶ πώγωνας φέρουσιν ἐξαι-
 5 σίους, κύνας δὲ τρέφουσι πολλοὺς καὶ μεγάλους, ὁμοίως τοῖς Ὑρκανοῖς· καὶ τοὺς ἐπιροιτῶντας αὐτῶν τὴν χώραν Ἰνδικοὺς βόας δι' αὐτῶν θηρῶσι, πλῆθος ἐπιφοινομένους ἀμύθητον, ἀπὸ τροπῶν θερινῶν ἕως μέσου

Diod. 60. Τὰς δ' ἐσχατίας τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν
 10 κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλούμενοι Κυναμολγοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων διάλεκτον Ἀγριοί. Οὗτοι δὲ πώγωνας μὲν φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν ἀγρίων ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρείαν εὐθέτους. Ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων
 15 τροπῶν τῶν θερινῶν μέχρι μέσου χειμῶνος Ἰνδιχοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλῆθος ἐπιφοιτῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας οὕσης· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν, εἴθ' ὑπὸ ζῶων πολλῶν καὶ σαρκοφάγων πολεμοῦμενοι φεύγουσιν, εἴτε δι' ἐνδοίαν τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους
 20 εἴτε δι' ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἡ μὲν πάντα τὰ παράδοξα γεννῶσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος ἀδυνατεῖ τῇ νῷ συνιδεῖν. Οὐ μὲν ἀλλὰ τοῦ πλῆθους οὐ κατοισχύοντες δι' ἑαυτῶν περιγενέσθαι τοὺς κύνας ἐπαφίχουσι, καὶ μετὰ τούτων ποιοῦμενοι τὴν
 25 θήραν πολλὰ πάντοτε τῶν ζῶων χειροῦνται· τῶν δὲ λεηθέντων δὲ μὲν πρόσφατα κατεσθίουσιν, δὲ εἰς ἄλλας συντιθέντες ἀποθησαυρίζουσι. Πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῶων διὰ τῆς τῶν κυνῶν ἀλχῆς θηρεύοντες ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι. Τὰ μὲν οὖν τελευταῖα
 30 γένη τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων ἐν μορφαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον ἔχει θηριώδη· λείπεται δὲ διελεῖν

60. Postremo meridiem versus habitant, quos Græci Cynamolgos, finitimi Agrestes (ut quis ita interpretetur) barbaros appellant. Hi comas promissas et barbas gestant immodicas, canesque multos alunt et magnos, Hyrcanorum more, quorum opera evagantes in provinciam ipsorum boves Indicos venantur; innumera enim armenta a solstitio æstivo hiemem ad mediam usque ibi apparet. Adhæc femellas

60 (Cap. 31). Extremas versus meridiem oras incolunt homines, quos Cynamolgos (i. e. canimulgos) Græci, barbari propinqui Agrestes patrio sermone vocant. Hi prælongas gerunt barbas et ad victus commoda ferocium greges canum nutriunt. Nam ab æstivi solstitii initio ad medium hiemis boum Indicorum innumerabilis multitudo terras horum ingreditur. Causa rei latet; nemo enim compertum habet, an bestias carnivoras, a quibus catervatim invadantur, fugiant; an pabuli inopia, aliove casu, quem natura mirabilium rerum parens efficit, mens autem humana intelligere nequit, pristinis locis emigrare cogantur. At vero quum horum multitudinem suis viribus non possint superare, canes in eos emittunt, et venatica eorum opera quam plurimos capiunt, captosque partim recentes comedunt, partim sale conditos reservant. Multa etiam alia animalia strenuo canum auxilio venantur; atque ita carniū esu vitam sustentant. Postremæ ergo ad meridiem rejectæ nationes sub hominum forma vitam ferarum more degunt. Restat ut

§ 60, lin. 30. θερινῶν] χειμερινῶν codd.; em. ex Diodoro et Artemidoro ap. Strabon., et Ἀλῖανῳ (XVI, 31), qui de his non Agatharchidem sed Ctesiam Cnidium laudat: Λέγει δὲ ἄρα Κτησίτας ἐν λόγοις Ἰνδικοῖς τοὺς καλούμενους Κυναμολγούς τρέφειν κύνας πολλοὺς, κατὰ τοὺς Ὑρκανοὺς τὸ μέγεθος. Καὶ εἶναι γε ἱσχυρῶς κυνοτρόφους, καὶ τὰς αἰτίας δὲ Κνίδιος ἐκείνους λέγει. Ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς ἀγέλαι βοῶν, οἷον ἐλ μελιτῶν σμήνος ἢ σφηκῶν κεκινημένῃ, πλῆθος ἀριθμοῦ χρεῖτους οἱ βόες, εἰπὶ δὲ ἀγριοὶ καὶ ὑδρισταί, καὶ εἰς κέρας θυμούνται δεινῶς· οὐκ οὖν ἔχοντες αὐτοὺς ἀναστελλεῖν ἐτέρως οἶδε, τοὺς τροφίμους αὐτῶν κύνας ἐπ' αὐτοὺς ἀφίχουσι, ἐς τοῦτο δὲ τρεπομένους, ὅσπερ οὖν καταγωνίζονται τε καὶ διαφθείρουσιν αὐτοὺς ῥᾶστα. Εἴτα τῶν μὲν κρεῶν τὰ δοκοῦντά σφισιν εἰς ἐδωδὴν ἐπιτεθῆναι ἐξαίρουσι, τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς κυσὶν ἀποκρίνουσιν (Hoc non habet Diodorus), καὶ μάλα γε ἀσμένως κοινωνοῦντες αὐτοῖς, ὥσπερ οὖν εὐεργεταὶ ἀπαρχόμενοι. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ κατ' ἣν οὐκέτι φοιτῶσιν οἱ βόες, συνθηρῶν αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσι. Καὶ τῶν θηλειῶν ἀμείλγουσι τὸ γάλα, καὶ ἐκ τούτου κέκληνται· πίνουσι γὰρ αὐτὸ, ὥσπερ οὖν ἡμεῖς τὸ τῶν οἰῶν τε καὶ τῶν αἰγῶν. « Quæ quum ex Ctesia sumta esse profiteatur, clarum est Agatharchidem popularis sui scripta

diligentissime versasse, et multa inde pro suis usurpasse. » WESSLING. ad Diodor. Addere licet quod Pollux quoque (Onom. V, 5, 41) de eadem re laudat Ctesiam: Οἱ δὲ Κυναμολγοὶ εἰσι περὶ τὰ ἔλη τὰ μεσημβρινὰ, γάλα δὲ [suppl. κυνῶν, ὥσπερ ἡμεῖς] βοῶν ποιοῦνται τὴν τροφήν. Καὶ τοὺς ἐπίοντες τῷ ἔθναι τοῦ θέρους βοῦς Ἰνδικοὺς καταγωνίζονται, ὡς ἱστορεῖ Κτησίτας. Nescio an hæc ex ipso Ἀλῖανῳ Pollux transcripserit. Utut est, nullus dubito, quin Ἀλῖανος et Pollux Ctesiam pro Agatharchide temere laudaverint, vel certe ea quæ in Ctesia de canibus Indicis legabatur, male conflaverint cum iis quæ Noster de Canimulgis Æthiopicis tradidit. Cujusmodi rerum confusio tanto facilius erat, quum Ctesianorum excerptorum codice Monacensi satis probetur, Ctesianis mirabilibus multa aliunde petita, quæ conferri apte posse viderentur, olim fuisse adjuncta. Neque in antiquioribus Memorabilium collectionibus fieri non potuit, quin sæpe numero Ctesias et Agatharchides componerentur. Huc accedit quod indicam Canimulgorum gentem alius nemo memorat; cum Agatharchide autem facit Plinius VIII, 43, ubi Canimulgos finitimos esse dicit regioni ob scorpiōnes desertæ. Idem VI, 35 ex alio fonte inter fabulosa hujus tractus memorat Cyna-

Phot. χειμῶνος· εἴτα καὶ τὰς τῶν κυνῶν θηλείας ἀμείλγοντες τῇ γάλακτι τρέφονται, καὶ ἐξ ἄλλων δὲ θήρας ζῶων. Καὶ τὰ μὲν τελευταῖα τῶν πρὸς μεσημβρίαν τοιαῦτα.

61. Τὰ δὲ κατὰ τοὺς Τρωγλοδοῦτας τοιαῦτα. Τὸ μὲν γένος τῆς συστάσεως τυραννίς, αἱ δὲ γυναῖκες κοιναὶ καὶ οἱ παῖδες· μόνῃ δ' οὐκ ἔξισσι πλησιάζει τῇ τοῦ τυράννου· τῇ δὲ τολμήσαντι πρόδοτον καταθέσθαι τὸ ἐπιτίμιον δίδοται. Ἡ δὲ ἀναστροφὴ αὐτῶν· τὸν μὲν παρ' αὐτοῖς χειμῶνα (ἔστι δ' οὗτος ὑπὸ τοὺς ἔτησίαις) 5 πᾶσαν αὐτῶν τοῦ θεοῦ τὴν γῶραν ὕδασι λάβοις ἐπέχοντος, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος ζῶσιν, εἰς ταῦτ' αἰσάντες καὶ κυλίσαντες ἐν ἀγγείοις εἰκῇ πεπυρωμένοις. Ἐπὶ δὲ ἐπιστῇ τὸ θέρος, ἐν τοῖς τελευτωμένοις ἀναστρέφονται χωρίοις, μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους 15 περὶ τοῦ χιλιώματος. Καὶ τὰ πρὸςβύτερα τῶν βο-

Diod. ὑπὲρ δύο ἔθνων, τῶν τε Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Τρωγλοδοῦτων. Ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπῶν ἀναγεγράφμεν ἐν ἄλλοις, περὶ δὲ τῶν Τρωγλοδοῦτων νῦν ἐροῦμεν.

61. Οἱ τοίνυν Τρωγλοδοῦται προσαγορεύονται μὲν 20 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ θρεμάτων νομαδικῶν κατὰ συστήματα τυραννοῦνται, καὶ μετὰ τῶν τέκνων τὰς γυναῖκας ἔχουσι κοινὰς πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτῃ πλησιάζαντα πρόστιμον ὁ δυνάστης πράττεται τεταγμένον ἀριθμὸν 25 προδῶτων. Κατὰ δὲ τὸν τῶν ἑτησίων καιρὸν γινόμενων παρ' αὐτοῖς ὄμβρων μεγάλων, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίγοντες ταῦτα καὶ βραχὺν χρόνον ἐβήσαντες. Μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν τῶν καυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξηραίνουμένης, καταφεύγουσιν 30 εἰς τοὺς ἐλώδεις τόπους, καὶ περὶ τῆς τῆς χώρας νομῆς πρὸς ἀλλήλους διαμάχονται. Τῶν δὲ βοσκομάτων τὰ πρὸςβύτερα καὶ νοσεῖν ἀρχόμενα καταναλίσκοντες, ἀπὸ τούτων τὸν ἅπαντα χρόνον διατρέφονται. Διόπερ τὴν τῶν γονέων προσηγορίαν ἀνθρώπων μὲν 35 οὐδενὶ προσάπτουσι, ταύρω δὲ καὶ βοῇ καὶ πάλιν κριῶ

canum mulgent, et de lacte nutriuntur, nihilo tamen minus ex aliarum quoque ferarum captura vivunt. Atque ita postrema ad meridiem descripta habentur.

61. Troglodytarum porro conditio hæc est. Quæ gens hæc imperii forma continetur tyrannidis est. Uxores, ut et liberi, sunt communes. Cum tyranni duntaxat conjugem rem habere, vetitum. Hoc tamen auso deponendæ ovis multa irrogatur. Mos vitæ talis. Quando hyems est (id quod sub Etesiarum tempus ibi natura comparatum est), deo regionem ipsorum largis inundante aquis, e sanguine et lacte pabulum vitæ capiunt, quæ in unam mixta versataque colluviem, in ollis ad ignem leviter calefaciunt. At si æstas instat, in udibus versantur locis de pabulo inter se depugnantes, et tum pecorum annosiora et morbida

de duabus adhuc gentibus dicatur, Æthiopibus nimirum et Troglodytis. Verum de Æthiopibus alibi mentio facta est; nunc ergo de Troglodytis scribemus.

61 (Cap. 32). Troglodytas igitur Græci Nomades appellant. Nam ex re pecuaria ritu pastorum vivunt; sed a tyrannis in certas tribus divisi reguntur, cumque liberis uxores habent communes, præter unam tyranni; cum hac qui consueverit, certo ovium numero a principe mulctatur. Sub flatum Etesiarum, quum magnæ apud eos pluviae decidunt, sanguine et lacte, inter se commixtis et parumper coctis, nutriuntur. Post hæc exarescentibus solis æstu pascuis, ad paludes confugiunt, ubi de locis pasturæ accommodis inter se depræliantur. Pecudes senio vel morbo affectas in cibi usum mactant, et hinc per omne vitæ tempus victitant. Ideoque mortalium nemini, sed tauro et vaccæ, nec non arieti et ovi parentum nomen attribuunt.

mulgos caninis capitibus. Denique quæ Pollux asserit de sedibus Cynamulgorum περὶ τὰ ἑλὴ τὰ μεσημβρινὰ, in Agatharchidis periegesin optime quadrant, quum regioni § 59 memoratæ lacum vicinam fuisse ex ipso Æliano viderimus; a quo non ita longe absunt alii duo, qui hodie vocantur *Ashangi* et *Gunala Ashangi*. Eandem gentem haud dubie Bion apud Plin. VI, 35 dicit *Ptoemphanas, qui canem pro rege habent*; certe in eodem hos tractu habitasse e Plinio et Ptolemaeo IV, 7, 34 colligitur. || — Quod in fine hujus segmenti Diodorus ait: ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπῶν ἀναγεγράφμεν ἐν ἄλλοις, id pertinet ad Siculi lib. III. c. 2-7, ubi de Meroes insulæ Æthiopibus exponit, deinde vero (8-10) etiam de rudioris vitæ gentibus, quas modo fusius descripsit, generaliora quædam subiungit. Testes et fontes laudat (III, 11) Agatharchidis Περὶ Ἀσίας librum secundum et Artemidori Geographiarum librum octavum. Nisi fallor, ipse etiam Agatharchides in suo De mari Rubro libro quinto Æthiopum occidentaliū mentionem faciens lectorem ad Asiaticas

historias relegaverat. Eodem certe modo in sinus Arabici descriptione (§ 84) lectorem ad alium librum Ag. amandat; idemque facit in Excerptis suis Diodorus, quamquam in ipsius opus ejusmodi notatio omnino non cadat. Tam oscitanter Diodorus, imbecillis homo, in excerpto versatur.

§ 61. De re cf. Artemidor. ap. Strabonem. Pastores isti Troglodytæ, etiamnum priscam vitæ rationem servantes, non tam ad oram maritimam quam in montibus Tigre regni hodierni habitabant. V. G. Niebuhr *Ueber die Troglodyten in Tigre in Museum für Alterthumswiss.* tom. II, 1810; Ritter *Erdk.* I, p. 190, 248, et qui ibi laudantur. || — 6. γυναικες κοινὰι. Nunc communes quidem mulieres non sunt, attamen matrimonia sanctitate prorsus carent, levissimisque de causis solvuntur. V. Salt. *Reise in Abyssinien*, p. 588; Cohat *Basler Miss. Magaz.* 1834 p. 292; Jacobi *Alt. Geogr.* I, p. 391. || — 7. πρὸςβύτων Sic et Artemidor.; ἀρχιμὸν προδῶτων Diodor. || — 8. δέδοται C. || — 15. τὰ πρὸςβύτερα καὶ νοσοῦντα, κτλ.] Idem de

Phot. σκημάτων καὶ νοσοῦντα δαπανῶσι, διὰ τῶν μαγείρων ταῦτα κτείνοντες, οὐδὲ καλοῦσιν ἀκαθάρτους. Οὗτοι ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ περιτιθέασιν τὴν τῶν γονέων κλησιν, ταυρῶν δὲ καὶ βοῶν, τὸν μὲν πατέρα καλοῦντες, τὴν δὲ μητέρα, ὡσαύτως κριῶν τε καὶ προβάτων, διὰ τὸ λαμβάνειν τὴν τροφὴν τὴν καθ' ἡμέραν οὐ παρὰ τῶν τοκέων, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων. Οὗτοι καὶ ποτῶν, ὃ μὲν πολλὸς ὄχλος ἀποθρέγματι παλιούρου χρῶνται· οἱ δὲ τύραννοι ἀπὸ τινος ἀνθους σκευασθέντος πίνουσι, παρὰ πλησίον μοχθηρῶ γλυκεῖ. Γυμνοὶ δὲ τὸ ἄλλο σῶμα τυγχάνοντες τὰ ἰσχυρὰ δέρμασιν εἰσι διεξωσμένοι. Τὰ δὲ αἰδοῖα τοῖς μὲν ἄλλοις Τρωγλοδοῦταις ἐστὶν εἰθιμῆνον περιτέμνεσθαι, καθάπερ Αἰγυπτίους πάντας· τοὺς δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλουμένους Κολοβούς πᾶν τὸ τοῖς λοιποῖς μέρος περιτομῆς τυγχάνον ὑποτὶς ἀφαγεῖν ἐστὶν ἔθος νηπίων ὄντων, ἐξ οὗ καὶ τὴν εἰρημένην κλησιν ἑαυτοῖς πεποιήνται.

62. Ὅτι κέχρηται ὁ συγγραφεὺς ἀττικιστῆς καίτοι ὢν, τῇ τῆς καμάρας λέξει.

63. Ὅτι οἱ Τρωγλοδοῦται περὶ τοὺς μετηλλαχότας, φησὶν, οὕτω πράττουσι. Ταῖς ἐκ τῶν παλιούρων λύγους τὸν αὐχένα πρὸς τὰ σκέλη συνέδησαν, εἴτα ἐπ' ὄχθον ἐπιθέντες, βάλλουσι χειροπληθέσι λίθοις, τωθασιμῶι χρώμενοι καὶ γέλῳ, ἕως ἀποκρύψαι τοῦ

absument, laniorum (qui immundi ipsis nominantur) opera mactata. Neminem ex mortalibus parentum nomine dignantur, præterquam taurum et vaccam; illum enim patrem, hanc matrem vocitant; eodem honore arietem et hircum ovemque et capellam afficiunt, quod alimentum non a parentibus, sed ab illis, quotidianum accipiunt. Potu utitur vulgi pars maxima paliuri herba macerata; tyranni de confecto e flore quodam bibunt, qui mustum refert improbum. Nudi corpus reliquum, nates duntaxat pellibus succingunt. Membra corporis genitalia cæteris quidem Troglodytis præcidere more est receptum, ut cuncti solent Ægyptii: at quos Colobos sive Mutilos Græci nominant, totam illam partem, quam reliqui circumcidunt, novacula infantibus amputare religione et more sancitum habent. Unde cognomentum illud sibi ipsi consciverunt.

62. Utitur auctor καμάρα voce, quamvis attice loqui studeat.

63. Circa defunctos, ait, Troglodytæ ita agunt. Laqueis ex paliuro contextis colla mortuorum cruribus alligant. Tum colli alicui impositos manuariis lapidibus obruunt, non absque salso joco et derisu, donec de forma eis nihil amplius videatur. Capræ dehinc

Diod. καὶ προβάτων· τούτων δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας καλοῦσι διὰ τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς αἰὲ παρὰ τούτων, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων. Πρῶτον δ' οἱ μὲν ἰδιῶται συγγρῶνται παλιούρων βρέγματι, τοῖς δὲ δυνάσταις ἀπὸ τινος ἀνθους κατασκευάζεται· ζῆται πόμα παραπλήσιον τῇ χειρίστω παρ' ἡμῖν γλυεῖται. Ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν ἡρεμμάτων ἐπακολοθοῦντες ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται, φεύγοντες τὸ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐνδιαιτῆσαι. Καὶ γυμνοὶ μὲν εἰσι πάντες τὰ σώματα πλὴν τῶν ἰσχυίων, ἃ δέρμασι σκεπάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ Τρωγλοδοῦται παρὰ πλησίον τοῖς Αἰγυπτίοις περιτέμνονται πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομαζομένων Κολοβῶν· οὗτοι γὰρ μόνον τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν νεμόμενοι χώραν ἐκ νηπίου ὑποτὶς ἀποτεμνόμενοι πᾶν τὸ τοῖς ἄλλοις μέρος περιτομῆς τυγχάνον.

63. Ὅπλισμὸν δ' ἔχουσι τῶν Τρωγλοδοῦτῶν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Μεγαδαρεῖς κυκλοτερεῖς ὠμοβοῖνας ἀσπίδας καὶ ῥόπαλον τύλους ἔχον περισιδήρους, οἱ δὲ ἄλλοι τόξα καὶ λόγχας. Ταρταῖς δὲ παντελῶς ἐξήλασαν λαχμέναις ἐπιχωριάζουσι τοῖς γὰρ τῶν παλιούρων λύ-

Hos illi patres, has matres vocant, quod ab his, non a parentibus, quotidiana ipsis vitæ nutrimenta suppetant. Potus communis privatis est liquor e paliuro expressus, sed principibus e flore quodam succus vilissimo apud nos musto similis conficitur. Et quia pecora sectantur, ex alia in aliam regionem migrant; ac ne diu in iisdem locis subsistant, sedulo cavent. Totum eis corpus nudum est præter clunes, quos pellibus incingunt. Genitalia, ritu Ægyptiorum, universi Troglodytæ circumcidunt, demtis his, quos a casu mutilos appellant. His enim solis, fauces istius terræ seu angustias incolentibus, id totum, quod aliis circumciditur, novacula in prima infantia amputatur.

63 (Cap. 33). Inter Troglodytas Megabarenses nominati pro armatura clypeos e crudis boum coriis rotundos, et clavas, quarum tubercula ferro obducta sunt, usurpant. Ceteri arcus et hastas gerunt. Ritus funerandi peculiaris his est et insolens. Mortui enim

hodiernis pastorum tribubus, quibus *Hazorta* et *Agazi* nomina, narrat Salt p. 387. || — 1. καὶ διὰ τῶν vulgo. || 3. τὴν τῶν γονέων περιτιθέασιν B. || — 9. ἀνθρώπους] ἄνθρωπος C. Rem paullo accuratius narrat Artemidorus. || — 11. Circumcidi infantes nunc solent vitæ die octavo. || — 14. Κολοβούς] Ptolemæus IV, 7, p. 304: Μετὰ τὸ Βάβυλον ὄρος Κολοβοί. Idem p. 300 inter Μέγαν αἰγιαλὸν et Σαδάς urbem ponit Κολοβὸν ὄρος. Multo

magis meridiem versus circa Diren Colobos habitare, atque Κολοβὸν ὄρος inter Antiphili portum et Berenicen esse tradit Artemidorus ap. Strab. 772.

§ 62. Καμάρα vocem probabiliter usurpat Agatharchides de antris loquens, quæ in molli istorum montium saxo vel natura fecit vel hominum industria.

§ 63, l. 22. λύγαις A. || — 24. τῶς cod. C || — 42. Μεγαδαρεῖς quos Diodorus dicit, Μεγάδαροι vocant

Phot. τετελευτηκότος τὴν μορφήν· κάπειτα ἄνωθεν ἐπιθέντες κέρας αἰγός, ἀπαθεῖς ἀπολύονται καὶ παντελῶς ἱαροί. Οὕτω, ρησί, ταῖς κηδείαις καταχρῶνται νουνεχῶς, εἴπερ μὴ λυπεῖν ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῖς ἀλυπῆτοις συνέσεως
 5 σημεῖον. Τὰς δ' ὑπὲρ τῆς ἀναψυομένης αἰφνιδίως νομῆς ἔχοντας τε καὶ μάχας καὶ πολέμους αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους (οὐδὲ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς μάχονται), ἀλλ' οὖν ταύτας αἱ πρεσβύτεραι γυναῖκες προπηθῶσαι διαλύουσι, κατὰ τὸ μέσον ἐλθοῦσαι, καὶ τοῖς πρᾶνουςι
 10 λόγους τοὺς θυμοὺς ἀνηρεψιμένους καταστέλλουσαι. Ὑπνῶ δὲ, ρησί, οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τῶν ἀνθρώπων χροῖνται, ἀλλὰ θρεμμάτων μὲν πληθὸς ἑαυτοῖς ἔχουσι συνεπόμενον, κώδωνας δὲ ἐξέδησαν ἐκ τῶν κεράτων τῶν ἀρρένων πάντων, ὅπως ὁ ἀπ' αὐτῶν ψόφος διώκη
 15 τὰ θηρία· ἐπὶ δὲ νύξ ἐπῆ, εἰς μάνδρας μὲν συνάγουσι τὴν λείαν, ἄνωθεν δὲ ἐπιβάλλουσι ῥιπτοὺς ἐκ φοινίκων. Καὶ αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν νηπίων τοῦτοις ἐπιβαίνουσιν, οἱ δὲ ἄνδρες πυρὰ κύκλῳ καίουσι, ἄδοντες πατρύους τινὰς μύθους, καὶ τὸν ὕπνον οὕτω παρωθοῦν-
 20 ται, ἐν πολλοῖς τῆς μελέτης διὰ τὰναγκάσιον τὴν φύσιν νικώσης. Ἐπὶ δὲ τινες, τοῦ πᾶσιν ὀφειλομένου γήρους βαρύνοντος, μηκέτι δύνανται ταῖς ποίμαις ἐπακολουθεῖν, περιθέντες βοὸς οὐρὰν περὶ τὸν αὐχένα τὸν αὐτῶν, καὶ τὸν ὀπίσω τοῦ τραχήλου δεσμὸν εὖ μάλα

cornu in cippum fixo, sine perturbatione omnino hilares abscedunt. Sic funerationis usum sapienter invertunt, siquidem ob res mœrore vacuas mœrore se non affligere prudentiæ est. De pascuis repullulascensibus subito inimicitias et pugnas atque bella quando excitant (nam alia de re inter se non dimicant), matronæ ætate proveciores, in medium prosilientes, certamen dirimunt, et verbis ad lenitatem compositis irritatos animos reprimunt. Somnum autem (ait auctor) non pro aliorum hominum more capiunt, sed pecorum greges perpetuo secum circumducunt; quotquot ex his sunt mares, horum de cornibus tintinnabula suspendunt, ut sonitus horum feras abarceat; jam si nox ingruit, in caulas prædam cogunt, et storeas e palmis desuper injiciunt; huc fœminæ cum infantibus se recipiunt; viri autem ignibus circumcirca accensis, patrias et gentiles quasdam fabulas decantando, somnum a se repellunt. Sic in multis assuefactio naturam per necessaria quædam vincit. Si qui ingravescente senio (quod omnibus ex æquo debetur) greges assequi non possint, hi cauda bovis collo injecta, nodoque in vertice arte constricto, e vita sese exsolvunt. Quodsi quis eorum exitum e vita longius

D οἱ. γοῖς δήσαντες τῶν τετελευτηκότων τὰ σώματα προσάπτουσι τὸν αὐχένα τοῖς σκέλεσι· θέντες δὲ τὸν νεκρὸν ἐπὶ τινος ἀναστήματος βάλλουσι λίθοις χειροπληθεσί γελῶντες, μέχρι ἂν ὅτου τοῖς λίθοις περιχώσαντες ἀποκρῦψουσι τὰ σώματα· τὸ δὲ τελευταῖον αἰγὸς κέρας
 30 ἐπιθέντες ἀπολύονται, συμπάθειαν οὐδεμίαν λαμβάνοντες. Πολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἑλλησιν ὑπὲρ γῆς ἢ τινῶν ἄλλων ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐπιγινομένης αἰεὶ νομῆς. Ἐν δὲ ταῖς φιλονεικίαις τὸ μὲν πρῶτον ἀλλήλους τοῖς λίθοις βάλλουσι,
 35 μέγρι ἂν τινες τρωθῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τόξων ἀγῶνα καταντῶσι. Πολλοὶ δὲ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τελευτῶσιν, ὥς ἂν εὐστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν τοῦτοις ἄβλησιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἐχόντων γυμνὸν τῶν σκεπαστηρίων ὄπλων. Διαλύουσι δὲ τὴν μάχην τῶν
 40 γυναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προαλλόμεναι μὲν εἰς τὸ μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον γάρ ἐστιν αὐτοῖς ταύτας κατὰ μηδένα τῶν τρόπων τύπτειν· ὅθεν ἅμα τῷ φανῆναι παύονται τοῦ τοξεύειν. Οἱ δὲ διὰ τὸ γῆρας οὐ δυνάμειοι ταῖς ποίμαις ἀκολουθεῖν βοὸς
 45 οὐρὰν τὸν αὐχένα περισφίξαντες ἑαυτῶν ἀπολύονται τοῦ ζῆν προθύμως· τοῦ δὲ τὸν θάνατον ἀναβαλλομένου

cadaver paliuri viminibus ita constringunt, ut collum cruribus annectatur. Tum in collem quendam collocatum manuariis lapidibus cum risu tantisper impetunt, quoad congestu lapidum obruatur. Capræ tandem cornu imposito, nulla commiseratione affecti, discedunt. Belligerantur inter se, non ut Græci, de ditione vel alias ob querelas, sed de pascuis virescentibus. In conflictu primum mutuis se lapidum jactibus incessunt, dum, vulneratis aliquibus, ad certamen arcuum procedant. Exiguo temporis momento ingens cadit turba; ex longo quippe usu certos intendunt jactus, et his corpora nulla armorum munitione tecta ad ictus patent. Pugnas tandem mulieres ætate proveciores per intercessionem dirimunt, quas et reverentia dignantur. Nam nullo has pacto ferire lege cautum est. Ideo quum primum in conspectum prodeunt, a sagittarum jactu cessatur. Qui per senium non possunt greges sequi, gutture bovis caudæ illigato, æquo animo sibi vitam præcludunt. Quodsi quis mortem differt, hunc veluti ex benevolentia qua-

tur apud Strabon. p. 776 (ex Artemid.), p. 819 et 736, et ap. Plin. VI, 35: *Contra Meroen Megabari* (*Megabari* var. lect.), quos aliqui *Adiabaros* nominare, oppidum habent *Apollinis*; pars eorum *nomades que elephantis vescitur*. Ex adverso in *Africæ parte Macrobi*; rursus a *Megabaris Memnon*es et *Dabeli*. Ptolemæus IV, 7, p. 304: Οἱ Ἀξουμίται καὶ Σο-

βορῆται· εἶτα Μολίβας (Μόλγιοι Trogl. Diodori I, 37, 8?) καὶ Μεγάβαρδοι καὶ Νοῦβαι. Nomen Megabarorum etiamnum superesse in *Mekarebah* tribu prope *Shendy* inter Nilum et Astaboram degente suspicatur Burkhardtus. Cf. Ritter, *Erdk.* I, p. 663 sq. || — 4. λυπῆν ἑαυτοῖς C. || — 15. ἐπῆ || « *Malim ἐπῆ.* » BEKKER. || — 18. καίουσι κύκλῳ C. || — 20. τὰναγκάσιν } sic C;

Phot. περισφίγγαντες, ἀπολύουσι τοῦ βίου. Εἰ δέ τις αὐτῶν τὴν τελευταίαν ὑπερβάλλοι, παραστὰς δὲ θέλων ἄρνω, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τὸν ὄκνον ἀραιρούμενος, νοουθετῶν ἅμα τῷ λόγῳ τῆς ἀναστροφῆς, διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παρέ-
 5 λυσεν. Οὐ τοὺς γηράσκοντας δὲ μόνον οὕτω τοῦ ζῆν ὑπεξάγουσιν, ἀλλὰ καὶ οὓς ἡ νόσος ἐπιμόνος ἢ μελῶν τι-
 νος πῆρωσις ἀγρόχστους εἰς τὸ ταῖς ἀνέλαις παρασκευά-
 σαι συνέπεσθαι.

61. Ὅτι φησί, Τῆς ὅλης οἰκουμένης ἐν τέτταρσι
 10 κυκλιζομένης μέρεσιν, ἀνατολῆς λέγει, δύσεως, ἀρκτου
 καὶ μεσημβρίας, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέραν ἐξείργασται
 Λύκος τε καὶ Τιμαῖος, τὰ δὲ πρὸς ἀνατολὰς Ἑκαταῖος
 καὶ Βάσιλις, τὰ δὲ πρὸς τὰς ἀρκτους Διόφαντος καὶ Δη-
 μήτριος, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, φορτικὸν, φησί, τὸ
 15 ἀληθές, ἡμεῖς.

Diod. τὴν ἔξουσίαν ὁ βουλούμενος ἔχει τὸν δεσμὸν ὡς ἐπ' εὐ-
 νοίᾳ περιθελίαι καὶ μετὰ νοουθετήσεως στερεῖσθαι τοῦ
 ζῆν. Ὅμοιός δὲ νόμιμον αὐτοῖς ἔστι τοὺς πηρωθέν-
 τας ἢ νόσοις δυσίατοις συνεχομένους ἐξάγειν ἐκ τοῦ
 20 ζῆν· μέγιστον γὰρ τῶν κακῶν ἡγοῦνται τὸ φιλοψυγεῖν
 τὸν μηδὲν ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν δυνάμενον. Διὸ καὶ
 πάντας ἰδεῖν ἔστι τοὺς Τρωγλοδυτάς ἀρτίους μὲν τοῖς
 σώμασιν, ἰσχύοντας δ' ἐπὶ ταῖς ἡλικίαις, ὡς ἂν μηδε-
 νὸς ὑπερβάλλοντος τὰ ἐξήκοντα ἔτη.

65. Καὶ περὶ μὲν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρήκα-
 μεν· εἰ δέ τις τῶν ἀναγινωσκόντων διὰ τὸν ξενισμὸν
 καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων ἀπιστή-
 σει ταῖς ἱστορίαις, θεὸς πρὸ τῆς διανοίας παρ' ἀλλήλα
 τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν αἶρα καὶ τὸν περὶ τὴν Τρω-
 30 γλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἑκατέρων διαφοράς ἰδὼν, οὐκ ἀπι-
 στήσῃ τοῖς ἱστορημένοις. Τοσαύτη γὰρ παραλλαγή
 τῶν παρ' ἡμῖν αἰρών πρὸς τοὺς ἱστορημένους, ὥστε
 τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν ἀπιστον εἶναι. Ὅπου μὲν
 γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψυχροῦς πῆρυνται μὲν οἱ
 35 μέγιστοι ποταμοὶ, στέγοντες τοῦ χρυστάλλου διαβάσεις
 στρατοπέδων καὶ ἀμαζῶν καταγόμενων ἐφόδους, πήγνυ-
 ται δὲ ὁ οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν, ὥστε μαχαί-
 ραις ἀποτέμεσθαι, καὶ τὰ τούτων θαυμασιώτερα, τὰ
 μὲν ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθλῆτος παρατρι-
 40 βούσης περιρρεῖ, τὰ δὲ ὄμματα ἀμαυροῦνται, τὸ δὲ πῦρ
 ἀλεωρὰν οὐ ποιεῖ, καὶ γὰρ καὶ μὲν ἀνδριάντες ῥήγνυν-
 ται, κατὰ δὲ τινὰς καιροὺς διὰ τὴν πυκνότητα τῶν
 νεφῶν οὔτε ἀστραπὴν οὔτε βροντὴν γίνεσθαι περὶ τοὺς
 τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων παραδόξοτερα
 45 συντελεῖται, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσιν ἀπίστα, τοῖς δὲ πείραν
 εἰληφρόσιν ἀνυπομόνητα. Περὶ δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς
 Αἰγύπτου καὶ Τρωγλοδυτικῆς διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 ἀφ' ἡλίου θερμασίας κατὰ τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν

extendat, quicumque velit repente assistens, quasi be-
 nevolentia inductus cunctationem illam summoveat,
 dum admonet simul et culpat tergiversationem, ea-
 dem via hominem exanimat. Nec senio tantum exha-
 ustos ita e vivis subducunt, verum etiam quos pertinax
 morbus aut membri alicujus vitium ad comitandum
 armenta inutiles reddit.

64. Quum totus habitabilis orbis quattuor in cir-
 cuitu plagis sit definitus, ortu inquam et occasu et
 septemtrione et meridie: quæ vesperam respiciunt,
 Lycus et Timæus exegerunt, quæ ad ortum, Heca-
 tæus et Basilis, septentrionibus autem subjecta Dio-
 phantus et Demetrius; at quæ meridiei sunt obversa,
 nos (ait auctor), quamvis molesta sit veritas, perse-
 cuti sumus.

dam prius admonitum, innexo laqueo, quicumque
 velit, privandi vita potestatem habet. Sic ex membro
 aliquo captos aut incurabili morbo correptos e vita
 submovere lege statutum est. Malorum enim hoc
 maximum arbitrantur, si quis amore vitæ teneatur,
 qui nihil vita dignum agere potest. Ideo Troglodytas
 omnes videre licet corporibus integris, et ætate va-
 lida, ut quorum nemo sexaginta annos excedat.

65. Verum hic de Troglodytis dicendi modus esto.
 Quodsi quis lectorum ob novitatem rerum, aut mira-
 bilem eorum, qui hic describuntur, vitam historiæ
 forsitan nostræ fidem abrogabit, is Scythicum aera cum
 Troglodytico comparans, si quantum inter se differant
 animo pensabit, narrationi assentietur. (Cap. 34.)
 Tanta enim nostri aeris et illorum, de quibus historiam
 teximus, diversitas est, ut discrimen, si per partes
 consideretur, fide majus exsistat. Nam alicubi pro-
 pter intensam vim frigoris amnes maximi congelascunt
 adeo, ut glacies exercituum transitus curruumque onu-
 storum vectationes sufferat; vinum quoque et alii li-
 quores ita concresecunt, ut cultris abscindantur; et quæ
 majorem quam hæc admirationem secum afferunt,
 extremi hominum artus vestium attritu defluunt, ocu-
 lique offuscantur; nec ignis teporandi vim habet;
 æræ quoque statuæ dirumpuntur, quandoque nubium
 spissitudo facit, ut nec fulgur nec tronitru illic locu-
 rum exsistat. Plura insuper alia, ignaris quidem
 incredibilia, sed expertis intolerabilia ibidem contin-
 gunt. In Ægypti autem et Troglodytarum finibus
 propter immanem solis ardorem meridiei tempore ne

τῶν ἀναγκῶν AB et margo C; τὰν ἀναγκῶν editt. " —
 2. ὑπερβάλλοι B.

§ 64, lin. 12. Ἑκαταῖος] sic C; ἀκταῖος AB et
 mgo. " — 13. Βάσιλις] sic prima manu C, Βασιλεῦς AB
 et sec. m. C. Βάσιλις scriptor vocatur ap. Athenæum

IX, p. 390, B et Plin. VI, 35. — Diophantum intel-
 lige Ηρόντιον auctorem, Demetrium vero Callatianum,
 quem diligenter descripsisse Pontum Euxinum novi-
 mus ex Anonymo, quem Scymnum Chium vocare
 solent. V. Fragm. Histor. IV, p. 380.

Phot. 66 Ὅτι τοὺς τῶν ἀνθρώπων διαφορωτάτους βίους
οὐ πολλὸς διαμετρῇ καὶ διορίζει τόπος. Ἐκ γὰρ τῆς
Μαιώτιδος λίμνης πολλοὶ τῶν φορτιζομένων ἐν φορτη-
γοῖς ἀκάτοις δεκαταῖοι κατήσαν εἰς τὸν Ῥοδίων λιμένα,
5 ἀφ' ὧν ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν τετραταῖοι μὲν ἀφίκοντο
εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐκ δὲ ταύτης ἐναντίῳ τῷ ῥέ-
ματι πλείοντες ἀνὰ τὸν ποταμὸν ἐν ἄλλαις δέκα παρα-
γένοιντ' ἂν οὐ χαλεπῶς εἰς Αἰθιοπίαν· ὥστε ἀπὸ τῆς
10 ὑπερβολῆς τοῦ ψύχους εἰς ἄκραν τοῦ καύματος τὴν
ἀκμὴν μὴ πλείους εἴκοσι γίνεσθαι καὶ πέντε τοῖς κοι-
ζομένοις ἐνδελχῶς ἡμέρας. Ἀλλ' ὅμως, τοσαύτης
οὐσῆς τῆς τοπικῆς διαστάσεως, ἀνυπέροκλητον ἔχουσι
πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνθρωποι τῶν τε βίων καὶ τῶν ἐθῶν
καὶ τοῦ αἵματος τὴν διαφορὰν, ὥστε μηδὲ πιστεύεσθαι
15 παρ' ἑτέροις τὰ παρ' ἄλλοις συνήθη τε καὶ ὁμολογού-
μενα, μηδὲ στέγειν ὅλως δύνασθαι ὧν χωρὶς ἕτεροι οὐδὲ
ζῆν ἂν ἔλαιντο. Οὕτως ἔχει τι φίλτρον μέγα πᾶσα
συνήθεια καὶ νικᾷ τὴν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος δυσχέρειαν
ὁ χρόνος ὁ τὴν πρώτην δεξιόμενος εἰς τὸν βίον ἡλικίαν.

Diod. οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους οἱ παρεστῶτες δύνανται διὰ τὴν
παχύτητα τῆς περὶ τὸν αἶρα πυκνώσεως, χωρὶς δὲ
ὑποδέσεως πάντες ἀδυνατοῦσι βαδίζειν, ὥς ἂν τοῖς ἀνυ-
ποδέτοις παραχρῆμα φλυκτίζων γινομένων. Κατὰ δὲ
τὸ ποτόν, ἂν μὴ τὴν ἐνδείαν ἐτοίμως ἀραιρῇται, τα-
25 γέως τελευτῶσιν, ὥς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν
ἐν τῷ σώματι φύσιν ὀξέως ἀναλίσκουσῃς· πρὸς δὲ τού-
τοις, ὅταν τις εἰς γαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλὼν τῶν ἐδω-
δίσμων ὁδηποτοῦν μεθ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῇ, ταχέως
ἐψεται χωρὶς πυρὸς καὶ ζύλων.
30 66. Ἀλλ' ὅμως οἱ κατοικοῦντες ἀμφοτέρας τὰς εἰρη-
μένας χώρας οὐχ οἷον φεύγειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν
τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον
ἐκουσίως προίενται τὸ ζῆν ἐνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι
διαίτης ἑτέρας καὶ βίου πειραθῆναι· οὕτως αὐτοῦς
35 ἔχει τι φίλτρον πᾶσα συνήθεια χώρα, καὶ περιγίνεται
τῆς ἐκ τῶν αἵρων κακοπαθείας ὁ χρόνος ὁ τὴν ἐκ νη-
πίου παραλαβὼν ἡλικίαν. Τὰς δὲ τηλικαύτας ἐπ'
ἀμφοτέρα διαφορὰς οὐ πολλὸς διορίζει τόπου διάστημα·
ἀπὸ γὰρ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἥ προσικοῦσιν τινες
40 τῶν Σκυθῶν ἐν πάγῃ καὶ ψύγεσιν ὑπερβάλλουσι καλι-
δρυμένοι, πολλοὶ τῶν πλοιζομένων οὐριοδρομοῦσαις
ναυσὶ φορτίσιν εἰς μὲν Ῥόδον δεκαταῖοι καταπεπλεύ-
κασιν, ἐξ ἧς εἰς [μὲν] Ἀλεξάνδρειαν τετραταῖοι καταν-
τῶσιν, ἐκ δὲ ταύτης κατὰ τὸν Νεῖλον πλείοντες πολλοὶ
45 δεκαταῖοι κατηγνήκασιν εἰς Αἰθιοπίαν, ὥστε ἀπὸ τῶν
κατεψυγμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ θερμότεα
μέρη μὴ πλεῖον εἴκοσι καὶ τεττάρων ἡμερῶν εἶναι τὸν
πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ συνεχὲς κοιζομένοις. Διόπερ
τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν αἵρων ἐν ὀλίγῳ διαστήματι με-
50 γάλῃς οὐσῆς, οὐδὲν παράδοξον καὶ τὴν δίσαιταν καὶ τοὺς
βίους, εἰ δὲ τὰ σώματα πολλὴ διαλλάττειν τῶν παρ' ἡμῖν.

Ceterum diversissimæ hominum vivendi rationes non ita longis dividuntur locorum intervallis. Nam ex palude Mæotica multi onerariis vecti navigiis, decimo die in Rhodiorum portus intrant, inde eadem navigationis commoditate ad diem quartum Alexandriæ appellant, ab hac autem adversus amnis decursum subvecti, intra dies alios decem non difficili negotio Æthiopiam contingere possunt: adeo ut a summo frigore ad extremum æstus vigorem continuum iter facientibus intercedant non plures viginti quinque (quattuor) dies. Tam exigua vero quamvis sit locorum distantia, tanta inter se homines tamen vitæ morumque et aeris discrimina habent, ut majora esse non possint, adeo ut alteri non credant, quæ apud alteros more et usu sunt trita, nec omnino ferre valeant, sine quibus alii vitam acerbam sibi putent. Sic magno sui amore percellit omnis assuetudo, et circumfusi aeris difficultatem tempus primam vitæ ætatem suscipiens vincit.

contueri quidem se invicem adstantes ob aeris condensati crassitiem possunt. Nemini absque calceis progredi tutum est; alioqui plantæ statim pustulis exulcerantur. Nisi parato sitim potu homines restinguant, confestim exanimantur, calore scilicet naturalem corporis humorem illico absumente. Præterea, si quis in vase æneo esculenti quidpiam cum aqua soli exponit, citra ligna et ignem extemplo coquitur.

66. Sed tamen utriusque partis incolæ hæc summa vitæ incommoda non tantum non effugere volunt, sed etiam ultro vitam profundunt, ne aliam vitæ rationem experiri cogantur. Sic omnis assueta tellus naturalem sui habet amorem, et usus a teneris cœpti annis longinquitas aeris incommoditates superat. Tantam vero utrobique differentiam non longum locorum intervalum disjungit. A lacu enim Mæotico, quem Scythæ quidam inter gelu et frigus immensum accolunt, multi navibus onerariis secundo cursu vecti decimo die Rhodum appellant; inde quadriduo post Alexandriam delati, ex hac adverso Nili alveo decimo ut plurimum die Æthiopiam contingunt. A frigidissimis igitur orbis plagis ad calidissimas continuæ navigationis cursus viginti quattuor dies non excedit. Quamobrem quum in tam exiguo intervallo tam ingens sit aeris diversitas, non mirum est victum quoque et mores et corpora a nostratibus plurimum differre.

§ 66, lin. 3. φορτηγὰς C. || — 10. πέντε] debebat τέσσαρας, uti est ap. Diodor. || — 11. ἡμέρας codl.; em Bekker. || — 15. ἄλλοις vulgo.

Phot. 68. Ὅτι οἱ κατὰ τὴν Ἀραβίαν λέοντες, φησί, φιλό-
τεροι μὲν εἰσι καὶ θρασύτεροι, τῷ χρώματι δὲ ὁμαλοὶ
καθάπερ οἱ γινόμενοι περὶ τὴν Βαβυλωνίαν, οὕτω δὲ
τοῖς τριχώμασι στιλβόντες ὥστε ἀπὸ τῶν αὐγέων ζαν-
5 θόγηται ἀπολάμπειν χρυσοῦ παραπλησίαν. (69) Τῶν δὲ
καλουμένων μυρμηκῶν οἱ μὲν πλεῖστοι κατὰ τὴν ἰδέαν
τῶν λοιπῶν οὐδὲν παραλλάττουσι, τὴν δὲ τῶν αἰδοίων
φύσιν ἀπεστραμμένῃ ἔχουσιν, ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις.

70. Ὅτι αἱ παρδάλεις οὐκ εἰσι καθάπερ ἐν τοῖς τό-
10 ποις τοῖς περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν, μακράι δὲ τῷ σώ-
ματι, καὶ κακοπαθεῖν ἐν τραύμασι καὶ πόνοις δυνά-
μεναι πολὺ μᾶλλον· τῇ δὲ ἀλκῇ τοσοῦτον διαφέρουσι
τῶν ἄλλων, ὅσον ἄγριον ἡμέρου.

71. Ὅτι ὁ ῥινόκερος ἐλέφαντος μὲν οὐ λείπεται, τῷ
15 δὲ ὕψει κατὰδεδέστερος ὑπάρχει. Χρῶμα δὲ ἔχει πυ-
ξιν παρεμπερὲς εὐτελεῖ, καὶ τὴν ἀφὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ.
Σιμὼν δὲ ἐπ' ἄκρων φορεῖ τῶν μυκτῆρων κέρα, σιδήρῳ
τὴν βίαν παραπλήσιον· ὁ τὸν μὲν ἄλλον γρόνον, πρὸς
τὴν ἀνὰ πέτραν παραγένηται, θήγει προσβαλὼν τὰ

Diod. 67. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν
δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν
ὄντων θηρίων κατὰ τὰς υποκειμένας χώρας ἐν μέρει
διέξιμεν.

71. Ἔστι γὰρ ζῷον ὃ καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ συμβε-
25 θελήματος ῥινόκερος, ἀλκῇ δὲ καὶ βίᾳ παραπλήσιον ἐλέ-
φαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον. Τὴν μὲν δορὰν
ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ γρόαν πυξοειδῆ· ἐπὶ δ' ἄκρων
τῶν μυκτῆρων φέρει κέρα τῷ τύπῳ σιμῶν, τῇ δὲ στε-
ρεότητι σιδήρῳ παρεμπερὲς. Τοῦτο περὶ τῆς νομῆς

68. Arabiae leones minus hirsuti et ferociores sunt,
colore autem æquali, sicut illi quos fert Babylonia,
pilisque usque adeo rutilis, ut cervicum jubæ auri
instar refuleant. (69) Myrmecoleonum, quos vocant,
plerique specie a cæteris nihil differunt; genitalia ta-
men his sunt aversa, contra quam aliis.

70. Pardales hic non sunt quales in Cariae et Lyciae
tractibus, sed corpore prolixo, et vulnere laborum-
que molestias perferre norunt multo constantius, viri-
busque tanto præstant aliis, quanto cicuribus agrestes
et indomitæ.

71. Rhinoceros [longitudine] quidem non cedit
elephanto, sed altitudine inferior est; colorem habet
buxo similem vili et contactum pellis. Repandum in
naribus fert cornu ad ferri vim et rigorem proxime
accedens, quod cetero quidem tempore, ad quamcun-
que approximet caute, limat admoto pectore; cum

67 (Cap. 35). Jam vero populis et moribus, prout
insolens aliquid habere videbantur, per capita recen-
sitis, de bestiis etiam regionum istarum particulatim
aliquid commemorandum est.

71. Est tibi animal, quod a re ipsa rhinocerotem (i. e.
naso cornutum) vocant, fortitudine ac robore cum
elephante comparandum, sed minus procerum. Tergus
ei durissimum colorque buxeus. In summitate na-
rium cornu gestat forma repandum et duritie ferrum

§ 68. Artemidorus ap. Strabon. p. 774 ita : Πληθύνει
δ' ἐλέφαντι ἡ χώρα (sc. ἡ ἀπὸ Δελφῶν μέχρι Νότου κέρα-
τος) καὶ λέουσι τοῖς καλουμένοις μύρμηκιν· ἀπεστραμμένα
δ' ἔχουσι τὰ αἰδοῖα χρυσοειδεῖς τὴν γρόαν, φιλότεροι δὲ
τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν. Quæ si recte habent, apud Pho-
tium λέοντες non differunt ab iis quos deinceps μύρ-
μηκες (i. e. λεοντομύρμηκες) dicit; porro initio Photio
dicendum fuisse: Ὅτι οἱ λέοντες (sc. Æthiopiae) τῶν
κατὰ τὴν Ἀραβίαν φιλότεροι. Sin minus, negligenter
Strabo Artemidorum excerpit, vel etiam librorum vi-
tium subest, cujus nescio an indicium præbeat hiulca
Strabonis oratio; nam ista καὶ χρυσοειδεῖς inconcinne
admodum cum antec. nectuntur. Fortasse igitur
nonnulla exciderunt, possisque duce Photio explere
sententiam hunc fere in modum ... αἰδοῖα. [Οἱ ἄλλοι
δὲ λέοντες ἐνταυθὰ εἰσι ὁμαλοὶ] καὶ χρυσοειδεῖς κτλ. Ceter-
um de his videant rerum periti. Ex Agatharchide
fluxerunt quæ leguntur ap. Ælian. N. An. XVII, 42 :
Ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ γῇ γίνονται μύρμηκες καὶ ἔχουσι τὸ παι-
δοποιὸν σῶμα εἰς τοῦτο πτω μετεστραμμένον, ἀντίως τοῖς ἄλ-
λοις καὶ ἐμπάλιν. Indicatur haud dubie idem animal
quod ex Indicōn scriptoribus tamquam formica aurum
fodiens memoratur (V. quæ notavimus ad Megasthen.
fr. 39 in Fr. Hist. tom. II, p. 434 sq. Cf. not. ad
Ctesiae fr. 70, p. 95 sqq.). Bestia est canis magnitudine,
capite rotundo, auribus parvis, cauda longa, colore

fusco (V. Moorcroft in *Asiat. Res.* XII, p. 454. Ritter
Erdk. III, p. 659 sqq.). In Æthiopia idem reperiri
animal testatur Philostratus V. Apoll. VI, 1, p. 116
ed. Didot : Γρύπες δ' Ἰνδῶν καὶ μύρμηκες Αἰθιοπῶν εἰ-
καὶ ἀνόμενοι τὴν ἰδέαν εἰσὶν, ἀλλ' ὁμοιά γε, ὥς φασι, βού-
λονται· χρυσοῦ γὰρ φύλακες ἐν ἐκατέρῃ ἄδονται τὸ χρυσοῦ-
γων τῶν ἡπείρων ἀσπαζόμενοι. Cf. Heliodor. Æth.
X, 26; Bochart. Hieroz. II, p. 598, et quos laudat
Schneider. ad Ælian. IV, 27, et Hase in Steph. Thes.
s. v. μύρμηκος.

§ 70. Ex Agatharchide sua Ælianus XVII, 43 :
Πάρδαλις Καρίῃ καὶ Λυκίᾳ οὐκ ἔστι μὲν θυμικὴ, οὐδὲ
οἷα σφόδρα ἀλτικὴ εἶναι, τὸ σῶμα δὲ μακρὰ· τιτρωσκα-
μένη δὲ καὶ δόρασι καὶ αἰχμαῖς ἀντίτοπός ἐστι, καὶ οὐ βί-
βως σιδήρῳ εἵκται, τοῦτο δὲ τὸ Ὀμηρικὸν ὄρωσα· αὖ ἢ βί-
βως καὶ περὶ δοῦρι πεπαρμένη, οὐκ ἀπολήγει. In postre-
mis Ælianus Caricis bestiis tribuit quod Noster de
Æthiopicis narrat. Quare aut corrupta est Æliani nar-
ratio, ut Schneiderus censet, aut male auctorem suum
Ælianus excerpit. || — 12. τοσοῦτον] τοσοῦτω C.

§ 71. lin. 14. Ante μὲν excidisse videtur μήκει.
Cf. Strabo p. 774. || — 16. εὐτελεῖ] sic C, εὐτελεῖς
δὲ B et correct. A. Neque hoc neque illud quid sibi
velit, intelligi. Ceterum contradicit Strabo I. I. : οὕτως
πύξιν χρῶμα ἐμπερὲς, ἀλλ' ἐλέγαντι μᾶλλον. || — 18. ὁ...
βήγας] ὁ... βήγας C et vulgo; φ. βήγας AB et Bekker.

Phot. στέρνα, συμπεσὼν δὲ ἐλέφαντι (τούτῳ γὰρ τὸν πάντα περὶ τῆς νομῆς διαμιλλᾷται βίον) ὑποδὺς τὴν κοιλίαν καὶ τῷ κέρατι τὸ κύκλωμα τῆς σαρκὸς ἀναρρήξας ἐξαί-
 5 μων εὐθὺς ποιεῖ· καὶ πλείστους ἐστὶν ἐλέφαντας ἰδεῖν
 οὕτω τετελευτηκότας. Ἄν μέντοι συμβῇ τῷ βινόκε-
 ρωτι τῆς κοιλίας μὴ ἀψασθαι, τοῦναντίον αὐτὸς ὑπὸ
 τῆς προδοσκίδος καὶ τῶν δodontων τυπτόμενος πολλαχῶς
 ἐξιδυνάττει καὶ παραλύεται, μεγάλης υπαρχούσης κατὰ
 τὴν ἰσχυρὴν καὶ βίαν τῆς παραλλαγῆς.

10 72. Ὅτι παρὰ τοῖς Τρωγλοδυταῖς ἐστὶν καὶ ἡ λεγο-
 μένη παρ' Ἑλλήσι καμηλοπάρδαλις, σύνθετον τρόπον
 τινὰ κατὰ τὴν κλήσιν καὶ τὴν φύσιν λαχοῦσα. Τὴν
 μὲν γὰρ ποικιλίαν ἔχει παρδάλειος, τὸ μέγεθος δὲ καμή-
 15 λου, τὸ πάχος δὲ υπερφυές, τὸν δὲ αὐχένα τοιοῦτον
 ὥστε ἀπ' ἄκρων ἀμειβεσθαι τῶν δένδρων τὴν τροφήν.

73. Ὅτι αἱ σφίγγες, φησί, καὶ οἱ κυνοκέφαλοι καὶ
 κῆποι παραπέμπονται εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐκ τῆς
 Τρωγλοδυτικῆς καὶ τῆς Αἰθιοπίας. Εἰσὶ δὲ αἱ μὲν
 σφίγγες ταῖς γραφομέναις παρόμοιαι, πλὴν ὅτι πᾶσαι
 20 δασεῖαι καὶ ταῖς ψυχῆς ἡμεροὶ καὶ πρῶοι· καὶ πανευ-
 γίας κοινωνοῦσι πλείστης, διδασκαλίας τε μεθοδευτι-
 κῆς ἐπὶ ποσὸν ἄπτονται, ὥστε τὴν εὐρυθμίαν ἐν πᾶσι
 θαυμάζειν.

Diod. αἱ διαφερόμενον ἐλέφαντι, τὸ μὲν κέρας πρὸς τινα
 25 τῶν μειζόνων πετρῶν θήγει, συμπεσὼν δ' εἰς μάχην τῷ
 προσηρμένῳ θηρίῳ καὶ ὑποδύον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρ-
 ρήττει τῷ κέρατι καθάπερ ξίφει τὴν σάρκα· τῷ δὲ
 τοιοῦτῳ τρόπῳ τῆς μάχης χρώμενον ἐξαίμα ποιεῖ τὰ
 θηρία καὶ πολλὰ διαφθείρει. Ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας φθά-
 30 σας τὴν ὑπὸ τὴν κοιλίαν ὑπόδυσιν τῇ προδοσκίδι
 προκαταλάβῃ τὸν βινόκερυν, περιγίνεται βραδίως
 τυπτὼν τοῖς δodoῦσι καὶ τῇ βίᾳ πλεον ἰσχυρῶν.

73. Αἱ δὲ σφίγγες γίνονται μὲν περὶ τὴν Τρωγλο-
 δυτικὴν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ταῖς δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν
 35 οὐκ ἀνόμοιοι ταῖς γραφομέναις, μόνον δὲ ταῖς δασύτησι
 διαλλάττουσι· τὰς δὲ ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσαι καὶ πανούρ-
 γους ἐπὶ πλείον καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν ἐπιδέχονται.

Ex Agatharchide sua habet Ælianus XVII, 44 : Ἐπὶ
 ἄκρας τῆς βίνος τὸ κέρας ἐρείει (ὁ βινόκερως), ἐνθεν καὶ
 κίηληται· καὶ ἐστὶ μὲν ὀξύτατον ἐπ' ἄκρου, σιδήρῳ δὲ τὸ
 κρατερὸν αὐτοῦ προσέκασται. Ταῖς πέτραις γε μὴν αὐτὸ
 παρατρίδων εἶτα ἐπιθήσει (1. ἀεὶ (?) ἐπιθήσει) ἐλέφαντι
 ὁμόσι ἰών· τὰ δὲ ἄλλα οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, διὰ τε τὸ ἐκεῖ-
 νου ὕψος καὶ τὴν βρόμην τὴν τοῦ θηρὸς τὴν τοσαύτην,
 ὑπερὶ οὗ αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τὴν νηδὺν ὑποτέμνει τε
 καὶ ὑποστέλλει τῷ κέρατι· ὁ δὲ οὐ μετὰ μακρὸν ἐκρύνεται
 οἱ τοῦ αἵματος καταλιπόμενος. Μάχην δὲ βινόκερως πρὸς
 ἐλέφαντα ὑπὲρ τῆς νομῆς ἐστίν, καὶ πολλοῖς γε, φασι,
 ἐντυχεῖν ἐστὶ τελευτᾶν τὸν τρόπον τοῦτον. Ἄν δὲ μὴ φθάσῃ
 ὁ βινόκερως δράσας τοῦτο, ἀλλὰ ὑποτρέχων πῶς ὑπὸ πεσόν-
 40 τος (ὡς ἐμπεσόντος? Schneid.) πεισθῇ περιβαλλόμενος
 τὴν προδοσκίδα, [ὁ ἐλέφας] καὶ κατέρχει καὶ πρὸς ἐαυ-
 τὸν ἔλκει, ἐμπίπτων δὲ τοῖς κέρασι καταλύεται ὡς πελέκει-
 σιν. Εἰ γὰρ καὶ φορένῃ ὁ βινόκερως ἔχει στερεὰν καὶ δυσ-

elephanto autem congregiendi (cum hoc enim de pascuis æternas habet conflictationes), ventrem subit, et perrupto carniū ambitu exsanguem facit. Plurimique elephantum ita exanimati cernuntur. At si alvum contingendi copia non datur, contra ipse a proboscide et dentibus ictus multifariam, amittit vires et deficit, quia robore et vi ab illo permultum differt.

72. Apud Troglodytas bestia est, quæ camelopardalis Græcis dieitur. Nam ut nomen ita et natura quodammodo composita est. Nam pellem maculis variam a pardale habet, magnitudinem a camelo. Monstrosa ei crassities (*celeritas*?), collumque adeo prælongum, ut a summis arboribus pabulum carpat.

73. Sphinges et Cynocephali et Cepi Alexandriam ex Troglodytarum solo et Æthiopia transmittuntur. Sunt autem Sphinges iis quæ a pictoribus adumbrantur consimiles, nisi quod totæ hirsutæ sunt ac lenes et placidos animos habent. Plurimum eis versutiæ inest, ideoque ad aliquam, doctrinæ compendio, scientiam perducuntur. Concinnitate in omnibus quam servant, non abs re quis admiretur.

adæquans. Quandoquidem æterna ei cum elephante concertatio est de pascuis, ad saxum aliquod majus cornu exacuit, et conflictu inito, ventri succedens carnes non secus ac gladio dissecat. Hoc pugnae genere hostes exsanguis reddit multosque hoc pacto necat. At si elephas, conatum subeuntis antevergens, proboscide rhinocerotem comprehenderit, quum dentium ictu et vi corporis præpollat, facile superior evadit.

73. Sphinges circa Troglodyticam et Æthiopiam existunt, forma his non absimiles, quæ arte pictorum exhibentur, nisi quod hirsutie tantummodo differunt. Placidi illis sunt animi et admodum versuti, artisque, quæ compendio tradi potest, capaces.

ἀκόντιστον, ἀλλ' ἡ βία τοῦ ἐμπίπτοντος μάλα καρτερὰ. Cf. Plinius VIII, 29; Cosmas Indopleust. p. 334; Oppian. Cyneg. II, 554.

§ 72. Cf. Plinius VIII, 27. In margine cod. A legitur: Εἶδον τὸ τοιοῦτον ζῷον κἀγὼ παρὰ τοῦ τυραννοῦντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σταλὲν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν· ζοράριον δ' ἐκάλεσε τοῦτο ὁ ἀγαθὸν βάρβαρος. Nabun ab Æthiopicis vocari Plinius VIII, 27 tradit. Cf. Cosmas I. I., Heliodor. X 27, ibique Coray; Philostorgius H. Eccl. III, 2, p. 483 ed. Paris. || — 10. καὶ addidi ex C. || — 12. τὴν κλησιν καὶ || hæc vulgo desunt; habentur in ABC. || — 14. πάχος || « an τάχος? » BEKKER.

§ 73. Cf. Plinius VIII, 29: *Lyncas frequentes et sphingas fusco pilo, mammis in pectore geminis Æthiopia generat*. Accuratus animal describitur a Philostorgio III, 2, p. 483, ubi vide. Cf. Ælian. XVI, 15.

Phot. 74. Ὁ δὲ κυνοκέφαλος τὸ μὲν σῶμα ἀνθρώπου δυσ-
ειδοῦς ὑπογράφει, τὸ πρόσωπον δὲ κυνός· φωνὴν δὲ
ἀφίησι μυγμῶ παραπλησίαν· ἄγριον δὲ ὑπερβολῇ καὶ
τελειῶς ἀτιθάσσετον, καὶ τὴν ὄψιν ἐμφαίνον ἀπὸ τε τῶν
5 ὀφρύων καὶ τῶν ὀμμάτων αὐστηράν. Περὶ μὲν τὸν
ἄρρενα ταῦτα· τῷ δὲ θήλει πρόσκειται καὶ τὸ τὴν μή-
τραν ἔξω τοῦ σώματος φορεῖν καὶ οὕτω διάγεσθαι πάν-
τα τὸν βίον.

75. Ὁ δὲ κῆπος ἔχει τὸ μὲν πρόσωπον λέοντι παρα-
10 πλῆσιον, τὸ δὲ σῶμα πάνθηρι, τὸ δὲ μέγεθος δορκάδι,
κατὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν προσηγορίαν λαβῶν.

76. Πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ἀγριώτατον καὶ δυσκατ-
εργαστότατον τὸ τῶν ταύρων τῶν σαρκοφάγων γένος·
ὃ τῷ μεγέθει μὲν ὑπάρχει τῶν ἡμέρων ἄρτοτερον, τὰ-
15 γει δὲ ὑπερβάλλον, πυρρὸν δὲ ἐξαισίως. Καὶ τὸ μὲν
στόμα μέχρι τῶν ὠτων αὐτοῦ διέστηκεν, ὅμματα δὲ ὑπο-
φαίνει γλαυκότερον λέοντος. Τὰ δὲ κέρατα τὸν μὲν
ἄλλον χρόνον τοῖς ὡσὶ παραπλησίως κινεῖ, μάχῃ δὲ
χρώμενον ἰσθησιν ἀραρότως. Τὴν δ' ἐπαγωγὴν τῆς
20 τριγῶς ἐναντίαν ἔχει τοῖς ἄλλοις. Τοῦτο δὲ τοῖς τε

Diod. 74. Οἱ δ' ὀνομαζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς μὲν σῶμα-
σιν ἀνθρώποις δυσειδέσι παρεμπερεῖς εἰσι, ταῖς δὲ φω-
ναῖς μυγμοῦς ἀνθρωπίνους προίενται· ἀγριώτατα δὲ
ταῦτα τὰ ζῶα καὶ παντελῶς ἀτιθάσσετα καθιστώτα
25 τὴν ἀπὸ τῶν ὀφρύων πρόσοψιν αὐστηροτέραν ἔχει.
Ταῖς δὲ θηλείαις ἰδιώτατον συμβαίνει τὸ τὴν μήτραν
ἐκτὸς τοῦ σώματος φερεῖν ἅπαντα τὸν χρόνον.

75. Ὁ δὲ λεγόμενος κῆπος ὀνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς
περὶ ὄλον τὸν ὄγκον ὥραίας καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ
30 δὲ πρόσωπον ἔχον ὅμοιον λέοντι, τὸ λοιπὸν σῶμα φέρει
πάνθηρι παραπλήσιον, πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρισού-
ται δορκάδι.

76. Πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ζῶων ὁ σαρκοφάγος
ταύρος ἀγριώτατος ἐστὶ καὶ παντελῶς δυσκαταμάχῃτος.
35 Τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μεῖζον ἐστὶ τῶν ἡμέρων ταύ-
ρων, ὁζύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμενον ἵππου, τῷ στό-
ματι δὲ διεσπληνὸς ἄγρι τῶν ὀμμάτων· τὸ δὲ χρώμα
πυρρὸν ἔχει καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τὰ μὲν ὅμματα γλαυ-
κότερα λέοντος καὶ τὰς νύκτας ἀστράπτοντα, τὰ δὲ
40 κέρατα φύσει ἰδιοτρόπου κοινωνοῦντα· τὸν μὲν γὰρ

74. In Cynocephalo hominis corpus, specie turpis,
adumbratur; canina ei facies, vocem mussitationi non
dissimilem exprimit; sed immodice ferum est animal,
nec ullo modo cicuratur, vultumque a superciliis et
oculis austerum prodit. Ita mas comparatus est.
Femineo generi hoc est proprium, ut uterum extra
corpus gestet, eoque habitu totam exigit vitam.

75. Cepas facie leonem, corpore pantheram, et ma-
gnitudine dorcadem imitatur. Prout colore varius
est, ita et nomen (*Cepus enim hortus est Graecis*) sibi
inditum habet.

76. Omnium quæ adhuc commemoravi immanis-
simum et maxime indomitum est taurorum genus
quod carnes vorat, magnitudine crassius domesticis,
et pernicitate antecellens, insigniter rufum. Os ei ad
aures usque diductum; oculus glauco colore magis ru-
tilat quam leoni. Cornua alias non secus atque aures
mouet, sed in pugna, ut firmo tenore consistant, facit.
Ordo pilorum inversus contra quam aliis animantibus.
Bestias etiam validissimas aggreditur, et ceteras omnes

74. Qui cynocephali (a canino capite) dicuntur,
corporis ad aspectum hominum deformium instar ha-
bent, quorum vocem mussitatione exprimunt. Ap-
prime ferox est hoc animal nec ullo pacto cicurationem
admittit, et vultum a superciliis austriorem præfert.
Singular quiddam femellis accidit, quod vulvam per-
petuo extra corpus projectam habent.

75. Cepas (i. e. hortus), quem vocant, a totius
corporis decore et staturæ venustate nomen accepit.
Facies leonem imitatur, et reliquo corpore pantheram,
præter magnitudinem, qua dorcadi par est.

76. Inter jam recensita animalia taurus carnivorus
feritate excellit, qui nulla vi domatur. Corpore do-
mesticis tauris major est, velocitate equis non conce-
dens; os ad oculos usque diductum habet; colore
insigniter rufo; oculi leoninis magis cæsi et noctu
fulgurantes. Cornua peculiarem sibi naturam vindicant.
Alias enim non minus quam aures ea movet, sed pugnae tempore immota et fixa tenet. Pili con-

§ 74. De cynocephalis v. Aristoteles H. A. II, 8;
Ælian. N. An. IV, 46. VI, 10. VII, 19, ibique interpr.
Æliano non feræ, sed dociles bestię sunt. Omnino
plura simiarum genera cynocephalorum nomine ap-
vett. designari videntur. Cum κῆπος κυνοκέφαλον com-
parat Pythagoras ap. Ælian. XVII, 8, ubi vide quæ
notavit Schneiderus. || — 5. Περὶ μὲν τὸν ἄρρενα
ταῦτα] Hæc verba omittunt AB. || — 7. διαγέσθαι]
διαγίνεσθαι C.

§ 75, lin. 9. παραπλήσιον] om. C. Cf Artemidor.
ap. Strabon. p. 774 (coll. p. 812). Ubiorem Capi
descriptionem ex Pythagoræ De mari Rubro libris
affert Ælianus XVII, 8, ubi magnitudine canem Ere-
trium æquare dicitur. Plinius VIII, 28, ita : *Pompei*

*Magni primum ludi ostenderunt... ex Æthiopia quas
vocant κῆπος, quarum pedes posteriores pedibus
humanis et cruribus, priores manibus fuere similes.
Hoc animal postea Roma non vidit. Κῆπος vocatur
apud Aristotel. H. A. II, 8, et Damascium in Phot.
p. 343, 10, et Galenum t. IV, p. 557. Nominis rati-
onem a Pythagora et Agatharchide allatam respuit
Salmasius ad Solin. p. 276. « Cep, inquit, aut Ceb
Æthiopes videntur appellasse; unde Græci κῆπον aut
κῆβον », probante Cuviero in annot. ad Plin. tom. VI,
p. 423., qui signari censet simiam rubram Linnæi,
patas Buffonii. Nomen κῆπος ab voce sanscrit. Kapi
derivare monuerunt Schlegelius, Gesenius et Lassen,
cujus vide librum de antiquit Ind tom. I, 314. 538.*

Phot. ἀλκιμωτάτοις ἐπιτίθεται, καὶ κυνηγεῖ τὰ λοιπὰ τῶν ζώων, καὶ τὰς ποιμένας τῶν ἐπιχωρίων μάλιστα κακοποιεῖ, καὶ μόνον ἐστὶν ἄνθρωπον λόγῃ καὶ τόφρ. Διὸ καὶ ποιῆσαι μὲν ὑποχείριον οὐδεὶς πολλῶν ἐπιβεβλημένων κατίσχυσε, τὸ δ' εἰς ὄρυγμα ἐμπεσὼν ἢ τινα δόλον τούτου παραπλήσιον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ συντόμως γίνεται περιπινέας. Καὶ τὸ μὲν θηρίον εἰκότως κρίνεται (καὶ) παρὰ Τρωγλοδύταις ἀλκὴν μὲν ἔχειν λέοντος, τάχος δὲ ἵππου, ῥώμην δὲ ταύρου, σιδήρῳ δὲ οὐχ ὑπεῖκον.

10 77. Ὅτι ὁ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὀνομαζόμενος κροκόττας ἐστὶ μὲν ὡς ἐκ λύκου καὶ κυνὸς σύνθετον, ἀμφοῖν δὲ ἀγριώτερον, καὶ πολλῶν βαρύτερον ἀπὸ τε τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν, ἀλκὴ δὲ θαυμαστὸν, ὁδοῦσι δὲ καὶ κοιλάξιν θανατώτατον τῶν ἄλλων. Καὶ

Diod. ἄλλον χρόνον αὐτὰ κινεῖ παραπλησίως τοῖς ὡσὶ, κατὰ δὲ τὰς μάχας ἴσθισιν ἀραρότως. Τὴν δὲ τῆς τριχὸς ἐπαγωγὴν ἔχει τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐναντίαν. Ἐστὶ δὲ τὸ θηρίον ἀλκὴν τε καὶ δυνάμει διάφορον, ὡς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς ἀλκιμωτάτοις τῶν ζώων καὶ τὴν τροφὴν ἔχον ἐκ τῆς τῶν χειρωθέντων σαρκοφαγίας. Διαφθείρει δὲ καὶ τὰς ποιμένας τῶν ἐγχωρίων, καὶ καταπληκτικῶς ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα συστήματα τῶν ποιμένων καὶ κυνῶν ἀγέλας. Λέγεται δὲ καὶ τὸ ἔσθια ἄνθρωπον ἔχειν· πολλῶν γοῦν ἐπιβεβλημένων λαθεῖν ὑποχείριον 25 μὴδὲνα κατισχυκεῖναι. Τὸ δ' εἰς ὄρυγμα πεσὼν ἢ δι' ἄλλης ἀπάτης χειρωθὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπινέας, καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ θιλασεύεσθαι φιλανθρωπίαν. Διὸ περ εἰκότως οἱ Τρωγλοδῦται τοῦτο τὸ θηρίον κράτιστον κρίνουσιν, ὡς 30 ἂν τῆς φύσεως αὐτῷ δεδορημένης ἀλκὴν μὲν λέοντος, ἵππου δὲ τάχος, ῥώμην δὲ ταύρου, τῆς δὲ πάντων κροκόττης σιδήρου φύσεως οὐχ ἡττώμενον.

77. Ὁ δὲ λεγόμενος παρ' Αἰθίοφι κροκόττας μεινόμενός μὲν ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δὲ ἀγριότητα

venatur maximeque greges incolarum infestos reddit maleficio; solum est lancea et arcu invulnerable.

Quod causæ est, ut nemo id subigere (quamvis multi id tentarint) valuerit. In fossam tamen aut similem dolum, si quando incidit, præ animi ferocia cito suffocatur. Ideo recte putatur a Troglodytis fortitudine leonis et velocitate equi et robore tauri præditum, ferroque cedere nescium.

77. Qui Crocottas apud Æthiopes vocatur, quasi ex lupo et cane naturam compositam habet, sed utroque multo sævior est, et facie summisque pedibus longe gravior, et ventre et dentibus antepollet omnes. Etenim quodlibet genus ossis frangit haud difficulter,

tra quam ceteris bestiis illi exstant. Ferocitas et vis illi immanis, ut vel omnium validissimis animantibus se inferre non vereatur, de carnibus interfectorum vicitans. Greges etiam incolarum vastat et horrendum in modum cum totis pastorum catervis canumque agminibus decertat. Pellis quoque vulneribus non patere dicitur. Propterea licet multi id subigere tentarint, nemo tamen quisquam evaluit. In foveam delapsus aut alio captus dolc, iræ impatientia se præfocatur; nec unquam cicurationis humanitatem cum libertate permutat. Quapropter non abs re hanc feram Troglodytæ omnium validissimam esse judicant; cui videlicet natura leonis fortitudinem, pernecitatem equi, et tauri robur dederit, et quæ nec a ferro, re tamen omnium potentissima, vinci norit.

77. Est Æthiopibus animal, quod crocottam vocant, mixta canis ac lupi natura, ferocia utrisque terribilior,

§ 76, lin. 7. Καὶ om. C. De re cf. Artemidor.

1. l. Ex eodem Agatharchide sua Elianus XVII, 45: Ἀγριώτατον δὲ ἄρα ἦσαν τῶν ζώων οἱ τῶν Αἰθιοπῶν ταῦροι [οἱ] καὶ καλούμενοι σαρκοφάγοι· καὶ εἰσι μὲν τὸ μέγεθος τοῖς παρὰ τοῖς Ἑλλήσι διπλοσίους, ὠκιστοὶ δὲ τὸ τάχος· εἰσὶ περὶ ὁρμηγεῖς, γλαυκοὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὑπὲρ τοὺς λέοντας οὔτοι. Τὰ κέρατα δὲ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον κινουσὶν ὡς καὶ τὰ ὄντα, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἐγείρουσιν αὐτὰ, καὶ ἀναστήσαντες ἰσχυρῶς εἶτα οὕτω μάχονται, τὰ δὲ οὐ κλινόμενα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἀνέσταντα, φύσει καὶ μὴ διὰ θαυμαστῆς. Ἄνθρωποι δὲ εἰσι καὶ λόγχοι καὶ βέλαι· παντὶ δὲ γὰρ τοῖς σιδήρεσι οὐκ εἰσδύεται· φρεῖας γὰρ δὲ ταύρος ἐκβάλλει αὐτὸν μάτην προσπεσόντα. Ἐπιτίθεται δὲ καὶ ἵππων ἀγέλαις καὶ ποιμῆσι καὶ θηρίων ἅλλων. Οἱ τοίνυν νομεῖς ἐπαρκεῖν ταῖς ἐαυτῶν ἀγέλαις βουλόμενοι, τάφρους αὐτοῖς κρυπτάς ἐργάζονται βαθείας, καὶ ταύταις αὐτοὺς ἐλλογῶσιν. Οἱ δὲ ὅταν ἐμπεσῶσιν, ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἀποπνίγονται. Κέκρυται δὲ παρὰ τοῖς Τρωγλοδύταις δικαίως ἄριστον τοῦτο τὸ ζῷον· ἔχει μὲν γὰρ λέοντος τὴν ἀλκὴν, τὴν δὲ ὠκύτητα ἵππου, ῥώμην ταύρου, σιδήρῳ δὲ κρείττον ἐστίν. Plinius VIII, 30: Sed atrocissimos habet (Æ-

thiopia) tauros silvestres majores agrestibus, velocitate ante omnes, colore fulvos, oculis caeruleis, pilo in contrarium verso, rictu ad aures dehiscente, juxta cornua mobilia; tergori duritia silicis, omne respuens vulnus. Feras omnes venantur; ipsi non aliter quam foreis capti, feritate semper intereunt. Cf. Solin. et Salmasius ad Solin. p. 711. «Bochartus Hieroz. I, p. 251 quærit an hi tauri sint iidem cum iis quos ταυρολέοντας dictos describit Philostorgius III, 11, p. 482, C, et ex eo Nicephorus IX, 19 (add. Cosmas, p. 334), et cum iis quos Iphicrates ap. Strabon. XVII, p. 827 ῥέξαις vernaculo Æthiopiæ nomine appellat. Sed Philostorgii taurelephantem varietatem bovis vulgaris maximam Abyssiniæ indigenam esse censet Zimmermann Zool. Geogr. t. I, p. 156. » SCHNEIDER. Taurus ille Abyssiniæ ferus, quem falso Agathemerus σαρκοφάγον dicit cornibusque mobilibus instructum fabulatur, hodie vocatur Goucht.

§ 77, lin. 10. Ὅτι δ... ὀνομαζόμενος. ἐστὶ μὲν] sic AB et mgo C; ὅτι κρ. ἐστὶ μὲν ὀνομαζόμενος. C et vulgo. || — 13. ἄκρων... ἄλλων] ἀκροπόδων· ἐσθίει δὲ θυμα-

Phot. γὰρ κατὰ γινυσιν εὐπόρως πᾶν ὁστοῦ γένος, καὶ τὸ διαι-
ρεθὲν εὐθέως δεδαπάνηται, καὶ περὶ τὰς πέψεις ἀνι-
γνιτον. Τοῦτο δὲ καὶ μιμῆσθαι τινες τὴν ἀνθρωπίνην
διάλεκτον διηγοῦμενοι ἡμᾶς μὲν οὐ πείθουσιν· ἐκεῖνοι
5 δὲ καὶ τοῦτο προστιθέασιν ὡς καὶ ἐξ ὀνόματος κατὰ
τὰς νύκτας καλοῦντες, τοὺς δὲ ὡς ἐπ' ἀνθρώπου φωνῇ
προσιόντας, οἱ δὲ ἀθρόον ἐπεισπίπτοντες, κατεσθίουσιν.

78. Ὅτι ὄφρων, φησί, λέγεται μεγέθη παράδοξα ἐν
τοῖς τόποις εἶναι καὶ γένη θαυμαστά, καὶ πάντα ἀπὸ
10 κυνηγίας ἔχοντα τὸν βίον· τῶν μόντοι ὑπὸ τὴν ἡμετέ-
ραν, φησὶν, ὄψιν πεπωκυότων ὁ μέγιστος πέφηνε πηχῶν
τριάκοντα. Γίνεται δὲ, φησί, πᾶς ὄφις, καὶ ὁ μέγι-
στος, χειρὶ θῆς, ἐνδεία τῶν ἀναγκαίων πιεζόμενός τε
καὶ κακουχόμενος. Καὶ γὰρ καὶ ὃν ἰδεῖν ἐκεῖνός φη-
15 σιν, ὅτι ὅτε τῆς τροφῆς ἀπορία προκειμένης συνεχῶς
ἅμα τὸν θυμὸν ἐταπείνου καὶ τροφῆς ὀρεξίν ἐνεποίει

Liod. φεθερωτέρων ἀμφοτέρων, τοῖς δὲ ὁδοῦσι πάντων ὑπερ-
άγει· πᾶν γὰρ ὁστὼν μέγεθος συντρίβει βραδίως, καὶ τὸ
καταποθεῖν διὰ τῆς κοιλίας πέττει παραδόξως. Τοῦτο
20 δὲ τῶν τῶν ψευδῶς παραδόξολογούντων ἱστοροῦντες
ἐννοῖ μιμῆσθαι τὴν τῶν ἀνθρώπων διάλεκτον ἀπορη-
νάμενοι ἡμᾶς μὲν οὐ πείθουσιν.

78. Ὅφρων δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεσιν
ἄπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς ἐρήμου
25 καὶ θηριώδους κατοικοῦντες· ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ μῆ-
κος εὐρακέναι τινὲς ἀποφαινόμενοι δικαίως ἂν οὐχ ὕψ'
ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ψευ-
δολογεῖν ὑποληφθεῖσαν· προστιθέασιν γὰρ τῷ διαπι-
στουμένῳ πολλῶ παραδόξοτερα, λέγοντες ὅτι τῆς χώ-
30 ρας οὐσῆς πεδιάδος, ὅταν τὰ μέγιστα τῶν θηρίων
περὶ σπειραθῇ, ποιεῖ ταῖς ἐγκυκλιωθεῖσαις ἐπ' ἀλλήλαις
σπείραις ἀναστήματα πόρρωθεν φαινόμενα λόφω παρ-
απλήσια. Τῷ μὲν οὖν μεγέθει τῶν ῥηθέντων θηρίων
οὐκ ἂν τις βραδίως συγκατάθοιτο· περὶ δὲ τῶν μεγίστων
35 ὄφρων τῶν εἰς ὄψιν ἐληλυθότων καὶ κομισθέντων ἐν
τισιν ἀγγείοις εὐθέως εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ποιησόμε-
θα τὴν ἀναγραφὴν, προστιθέντες καὶ τῆς θήρας τὴν
κατὰ μέρος οἰκονομίαν. Ὁ γὰρ δεῦτερος Πτολεμαῖος,
περὶ τε τὴν τῶν ἐλεφάντων κυνηγίαν φιλοτιμηθεὶς καὶ
40 τοῖς τὰς παραδόξους θήρας τῶν ἀλιμωτάτων ζώων
ποιουμένοις μεγάλας ἀπονέμων δωρεάς, πολλὰ δὲ πάντα
χρήματα δαπανήσας εἰς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, ἐλέ-
φαντὰς τε συχνὸς πολέμιστάς περιποιήσατο καὶ τῶν

et fracta protinus consumit. Nec facile dictu quam
leviter conficiat ventre et digerat. Hoc vocem quoque
effingere humanam qui perhibent, nobis fidem non
faciunt. Insuper addunt quidam animal istud nomi-
natim homines noctu evocare, hosque velut ad vocem
humanam accedentes concitato irruens impetu devo-
rare.

78. Serpentes etiam stupendæ magnitudinis mirique
generis illis in locis esse narratur, qui omnes vitæ nu-
trimenta ex venatu captent. Maximus eorum, inquit,
qui nostris exhibitus est oculis, triginta cubitorum vi-
debatur. Omnis serpens, etiam vastissimus, mansue-
factioni se accommodum præbet, si inopia nutrimenti
premitur et maceratur. Nam illum quoque, quem
vidisse se auctor testatur, postquam cibi oculis semper
subjecti inopia animi virulentiam depressisset, simulque

dentium morsu cunctis antepollens. Sic quantacum-
que sint ossa comminuit et deglutita in ventrem mira
facultate concoquit. Hanc belluam quidam portenta
historiarum venditantes eo, quod hominum loquelam
imitari asserunt, fidem nobis haud faciunt.

78 (Cap. 35). Varia quoque nec credendæ magni-
tudinis serpentum genera conspici desertæ et a feris
occupatæ regionis accolæ testantur. Nam qui ad cen-
tum longitudinem cubitorum se nonnullos vidisse præ-
dicant, non nobis modo, sed cunctis etiam aliis, men-
dacii arguantur. Narrationi tamen fidei desperatæ
aliam subdunt longe absurdiorē. In campestri illic,
aiunt, planitie, quum vastissimæ hæ belluæ in spiras
sesc colligunt, mutuo voluminum in orbem exuberant-
ium auctu collis speciem procul videntibus ostentant.
Sed de hac belluarum istarum vastitate nemo facile iis
assentiatur. Maximarum tamen serpentini generis
belluarum, quæ accommodatis ad hunc usum recepta-
culis Alexandriam deportatæ in conspectum venerunt,
dabimus descriptionem, simulque venationis rationem
speciatim exponemus. Ptolemæus enim secundus
quum impense elephantum venationi studeret, atque
eos, qui singulari modo fortissimas feras venarentur,
magnis muneribus demereret, multis in hanc volupta-
tem sumtibus profusis, magnam elephantum bellatorum

στὸν τῶν ἄλλων B et correct. A. — Ex Agatharchide
sumta quæ in Ctesiae excerptis (v. Ctes. fr. p. 105)
habet codex Monacensis: Ἔστι δὲ ἐν Αἰθιοπία ἕως
λεγόμενον κροκόττας, κοινῶς δὲ κυνόλυκος· ἔστι δὲ τῇ
δυνάμει θαυμαστόν· τοῦτο δὲ φασιν ἀνθρωπίνην μιμῆσθαι
φωνήν καὶ διὰ νυκτὸς καλεῖν ἐξ ὀνόματος τοὺς ἀνθρώπους,
ὡς ἐπ' ἀνθρώπου φωνῇ καὶ προσιόντας· οἱ δὲ ἀθρόως ἐπι-
πίπτοντες κατεσθίουσιν. (Ἐχει δὲ τὸ θηρίον ἀλλήν λεόντος,
ταχὺ τὰ ἵππου, ῥώμην τῶρου, σιδήρεω δὲ [σὺλ] ὑπέκον.)
Quorum postrema ex § 76 perperam huc transducta
sunt. Cf. de crocotta Aristot. H. An. VIII, 7, 2; Pli-

nus VIII, 30, 44; Ælian. VII, 22; Porphyrius De
abstin. III, p. 223; Hesychius s. v. et quæ ex anonymo
August. ms. affert Schneiderus ad Ælian. I. I.; Bochart.
III, 11, p. 835; Salmasius ad Solin. p. 238; Cuvier.
ad Plin. I. I.

§ 78, lin. 9. γένει | γένει vulg. — 12. φησί,
πᾶς | πᾶς, φησὶν, A. — 15. προσκειμένης A. —
Diodorus ea quæ Photius excerptis, omisit, si-
quidem serpens ab Agatharchide visus non is esse
potest quem ad Ptolemæum Philadelphum attule-
rant. Diodorus excerptis Tzetzes Hist. III, 898 sqq

Phot. σφοδροτέραν, τηνικαῦτα ἐντὸς τοῦ πλέγματος περιβα-
λόντες ἱερεῖα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, οὕτω παρεσκευάσαν
χειροθήη καὶ πρᾶον τὸν ἄγριον, ὥστε μὴθὲν τῶν ἄλλων

vehementiorem escæ appetitum injecisset, tum intra
crates victimis ad desiderium ejus circumpositis, tam
cicurem et placidum esse factum, ut nec mitius inter

Diod. ἄλλων ζώων ἀθεωρότους καὶ παραδόξους φύσεις ἐποίη-
5 σεν εἰς γνῶσιν ἔλθεῖν τοῖς Ἑλλήσι. Διὸ καὶ τινες τῶν
κυνηγῶν, ὁρῶντες τὴν τοῦ βασιλέως μεγαλοψυχίαν ἐν
ταῖς ὠρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἔκριναν
παραβάλεσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ τῶν μεγάλων ὄφρων
ἐνα θηρεύσαντες ἀνακομίσαι ζῶντα εἰς τὴν Ἀλεξάν-
10 δρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. Μεγάλῃς δὲ οὐσῃς καὶ
παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ τύχῃ συνεργήσασα ταῖς
ἐπινοίαις αὐτῶν καὶ τὸ τέλος οἰκείον περιεποίησε τῆς
πράξεως. Σκοπεύσαντες γὰρ ἐνα τῶν ὄφρων τριάκοντα
πηγῶν διατρίβοντα περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων,
15 τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀκίνητον τοῦ σώματος τὸ κύκλωμα
τηροῦντα, κατὰ δὲ τὰς ἐπιφανείας τῶν διὰ τὴν οἴψαν
ζώων φοιτῶντων ἐπὶ τὸν τόπον ἄφνω διανιστάμενον,
καὶ τῷ μὲν στόματι διαρπάζοντα, τῷ δὲ σπειράματι
καταπλέκοντα τὸν ὄγκον τῶν φανέντων ζώων, ὥστε
20 μὴδὲν τρόπον δύνασθαι τὸ παραπεσὼν ἐκφυγεῖν· προ-
μήχους οὖν ὄντος τοῦ ζώου καὶ νωθοῦ τὴν φύσιν ἐλπί-
σαντες βρόχοις καὶ σειραῖς κυριεύσειν, τὸ μὲν πρῶτον
παρῆσαν ἐπ' αὐτὸ τεταρρηχότας, ἔχοντες ἐξηρτυμένα
πάντα τὰ πρὸς τὴν χρείαν· ὥς δ' ἐπλησίαζον, αἰὲ μάλ-
25 λον ἐξεπλήττοντο τῷ δέει, θεωροῦντες ὅμα πυρωπὸν
καὶ λιγυωμένην πάντη τὴν γλῶτταν, ἔτι δὲ τῇ τραχύ-
τητι τῶν φολίδων ἐν τῇ διὰ τῆς ὕλης πορείᾳ καὶ παρα-
τρίψει ψόφον ἐξαίσιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός τε
τὸ τῶν ὀδόντων ὑπερφύεις καὶ στόματος ἀγρίαν πρόσο-
30 ψιν καὶ κυκλώματος ἀνάσθημα παράδοξον. Διόπερ
τῷ φόβῳ τὰ χρώματα τῶν προσώπων ἀποθεβληχότας
δειλῶς ἐπέβαλλον τοὺς βρόχους ἀπὸ τῆς οὐρᾶς· τὸ δὲ
θηρίον ἅμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος τὸν κάλων
ἐπεστράφη μετὰ πολλοῦ φουσίματος καταπληκτικῶς·
35 καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀρπάζει τῷ στόματι μετεωρισθὲν
ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρκας ἔτι ζῶντος κατεσι-
τεῖτο, τὸν δὲ δεύτερον φεύγοντα τῇ σπειρᾷ πόρωθεν
ἐπεσπάσατο, καὶ περιειληθὲν ἔσφιγγε τὴν κοιλίαν τῷ
δεσμῷ, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκπλαγέντες διὰ τῆς φυγῆς
40 τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο. Οὐ μὴν ἀπέγνωσαν τὴν
θῆραν, υπερβαλλούσης τῆς ἀπὸ τοῦ βασιλέως χάριτος
καὶ ὠρεᾶς τοὺς ἀπὸ τῆς πείρας ἐγνωσμένους κινδύ-
νους, φιλοτεχνία δὲ καὶ δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ δυσκαταγώνι-
στον ἐχειρώσαντο, τοιάνδε τινα μηχανὴν πορισάμενοι.
45 Κατεσκευάσαν ἀπὸ σχοίνου πυκνῆς περιφερὲς πλόκονον,
τῷ μὲν τύπῳ τοῖς κύρτοις ἑμμερές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ
τῇ διαλήψει τῆς χώρας δυνάμενον δέζεσθαι τὸν ὄγκον
τοῦ θηρίου. Κατοπεύσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν ὄραν τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ πάλιν
5 τῆς ἐπ' ἀνάδου, ὡς τάχιστ' ὄρμησεν ἐπὶ τὴν ἄγρην τὴν
συνήθη τῶν ἑτερογενῶν ζώων, τὸ μὲν προὑπάρχον τοῦ
φωλεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεις καὶ γῇ συνωκοδόμη-
σαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόγμης τόπον ὑπόνομον ποιή-
σαντες καὶ τὸ πλόκονον εἰς αὐτὸν ἐνθέντες ἐναντίον

vim sibi comparavit, utque aliæ prius non visæ et inso-
lentes bestiarum species in notitiam Græcorum perve-
nirent effecit. Ob id venatores quidam, quum regis
in muneribus largiendis magnificentiam viderent, me-
diocri consociati numero, cum vitæ suæ discrimine
unum de serpentibus illis prægrandibus vivum Alexan-
driam ad regem transportare decreverunt. Res in-
ceptu ardua et effectu difficilis erat, sed fortuna cona-
tus adjuvit et cœpta ad felicem exitum promovit.
Etenim per speculationem indagarunt serpentem tri-
ginta cubitorum in stagnis demorantem, qui ceteroqui
spiris jacebat immotis; quum primum vero bestię ad
sistim levandam illic accedere videbantur, subito exsi-
liens corpora illarum qua rictu oris correpta qua spi-
ris implexa tam arcte constringebat, ut nulla occurrens
malum evadendi esset facultas. Quum igitur ob pro-
lixitatem corporis et naturæ segnitiei spes laqueis et
catenis potiundi subesset, confidenti primum animo
incurrunt, cunctis ad præsentem usum præparatis.
At quo propius accedunt, eo plus terroris invadit,
quum oculos igni quasi ardentes et exsertæ linguæ vi-
bratum strepitumque immanem asperitate squamarum
et virgulta prosterante incessu excitatum et enor-
mum dentium magnitudinem adspectumque oris
truculentum et peraltum spiræ orbem deprehendunt.
Per totam igitur faciem consternatione pallidi timide
laqueum caudæ injiciunt. Qui simulac corpus attigit,
cum sibilo se monstrum horrendo retorquens, primum
super caput ejus sese arrigens rictu suo arreptat, vivi-
que adhuc carnes devorat; secundum procul ex ipsa
fuga spiræ innexu attrahit, et circumvolvens se medio
constrictum ventre firmiter tenet. Reliqui metu per-
culsi fuga consulunt. (Cap. 37.) Nec tamen ideo
capiendæ belluæ curam abjiciunt. Regiæ enim muni-
ficentiæ spes periculorum, quæ experti erant, metum
evincit. Ergo quod vi expugnare nequiverant, arte
doloque edomare nituntur, hujusmodi ad eam rem
artificio usi. Opus vitile ex conserto junco contexunt,
forma nassis-assimile, tantæque magnitudinis et capa-
citatıs, ut totam intra se belluam complecteretur.
Observato igitur latibulo ejus et tempore exitus ad
pastum ac reditus, quum primum ad consuetam di-
versi generis bestiarum venationem perrexisset, pristi-
num speluncæ ostium prægrandibus saxis terraque
obstruunt, et in vicino ejus loco cuniculum agunt,

ἔοικε νομίζειν μήτε ἡμερώτερον μήτε φοβερώτερον εἰκότως, οἷμαι, τοῖς υποχειρίοις τῶν ζώων τούτου συναντῶντας· τὸ μὲν γὰρ ἀντιθαῖνον κακουχεῖται, τὸ δὲ συγχωροῦν τρέφεται. Πᾶν δὲ θηρίον διδάσκεται σωφρονεῖν οὐ

alia cuncta, nec terribilius quicquam esse judicetur. Consentaneum hoc est, arbitror, bestiis contingere mansuefactis. Nam quod contra tendit, male tractatur; quod vero cedit, nutritur. Quævis autem bestia

Diod. ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε ἐξ ἐτοίμου τῷ θηρίῳ τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζώου, παρεσκευασμένοι τοξότας καὶ σφενδονήτας, ἔτι δὲ ἵππεις πολλοὺς, πρὸς δὲ τούτοις σαλπικτάς καὶ τὴν ἄλλαν ἅπασαν χορηγίαν, ἅμα τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν
10 θηρίον μετεωρότερον τῶν ἵππων ἐξῆρε τὸν αὐχένα· οἱ δ' ἐπὶ τὴν θήραν ἡθροισμένοι προσεγγίσαι μὲν οὐκ ἐτόλμων, νενουθετημένοι ταῖς προγεγεννημέναις συμφοραῖς, πόρρωθεν δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκοπὸν βάλλοντες ἐτύγγανον, καὶ τῇ τε τῶν ἵππων
15 ἐπιφρηνείᾳ καὶ πληθεὶ κυνῶν ἀλκίμων, ἔτι δὲ τῷ διὰ τῶν σαλπύγγων ἤχῳ κατέπληττον τὸ ζῶον. Διόπερ ὑποχωροῦντος αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λόγμην, τοσοῦτον ἐπεδῶκον ὥστε μὴ παροξύνειν ἐπὶ πλεῖον. Ὡς δὲ τῆς ἐνωχοδομημένης φάραγγος ἤγγισεν, ἀθρόως
20 ψόφον μὲν πολλὴν διὰ τῶν ὄπλων ἐποιήσαντο, παραχρῆν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν ὄχλων ἐπιφρηνείας καὶ σαλπύγγων· τὸ δὲ θηρίον τὴν μὲν εἴσοδον οὐχ εὗρισκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν καταπληττόμενον κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατεσκευασμένον στόμιον. Πιμπλαμένου
25 δὲ τοῦ πλοκάνου τῇ διαλύσει τῆς σπείρας, ἔρθασαν τῶν κυνηγῶν τινες προσπιπασάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆναι τὸν ὄφιν ἐπὶ τὴν ἔξοδον κατελάθοντο δεσμοῖς τὸ στόμιον πρόμνηκας ὃν καὶ περιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν ὁξύτητα· ἐξελεύσαντες δὲ τὸ πλόκανον καὶ
30 φάλαγγας ὑποθέντες μετέωρον ἐξῆραν. Τὸ δὲ θηρίον ἀπειλημένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ φύσιν συριγμὸν ἐξαίσιον ἡρῖει καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν περιέχουσαν σχοῖνον κατέσπα, πάντῃ δὲ διασειόμενον προσδοκίαν ἐποίησε τοῖς φέρουσιν ὡς ἐκπηδῆσον ἐκ τοῦ περιέχοντος
35 αὐτὸ φιλοτεχνήματος. Διὸ καὶ καταπλάγέντες ἔθεσαν ἐπὶ τὴν γῆν τὸν ὄφιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν οὐρὰν τόπους κατακεντοῦντες ἀντιπεριέσπων τοῦ θηρίου τὸν ἀπὸ τῶν ὀδόντων σπαραγμὸν ἐπὶ τὴν αἰσθησιν τῶν ἀλγούντων μερῶν. Ἀπενέγκαντες δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔδω-
40 ρήσαντο τῷ βασιλεῖ, παράδοξον θέαμα καὶ τοῖς ἀκούσασιν ἀπιστούμενον. Τῇ δ' ἐνδοξαίᾳ τῆς τροφῆς καταπονήσαντες τὴν ἀλκὴν τοῦ θηρίου τιθασὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐποίησαν, ὥστε θαυμαστὴν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἐξημέρωσιν. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῖς μὲν κυνηγοῖς τὰς
45 ἀξίας ἀπένειμε δωρεάς, τὸν δ' ὄφιν ἔτρεφε τετιθασυμένον καὶ τοῖς εἰς τὴν βασιλείαν παραβάλλουσι ξένοις μέγιστον παρεχόμενον καὶ παραδοξότατον θέαμα. Διόπερ τηλικούτου μεγέθους ὄφεις εἰς ὅψιν κοινὴν κατηντηκότος οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Ἀθίοψιν οὐδὲ μῦθον
50 ὑπολαμβάνειν τὸ θρυλούμενον ὑπ' αὐτῶν. Ἀποφάινονται γὰρ ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν γῶρην αὐτῶν ὄφεις τηλικούτους τὸ μέγεθος, ὥστε μὴ μόνον βοῦς τε καὶ ταύρους καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ τηλικαῦτα τοῖς ὄγκοις ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν συνίστασθαι,

in quem junceum illud rete obverso ejus ostio collocant, ut paratus in hoc belluæ ingressus pateat. Hanc e pascuis revertentem continue sagittarii et funditores equitesque cum reliquo apparatu excipiunt. Quæ propior facta cervicem supra equites longe extollit; at venatorum agmen nequaquam cominus occurrere (prius enim infortunium cautos fecerat) audet: sed procul multis manibus ad unum eumque grandem scopum jaculantes, equitum conspectu et canum prævalidorum multitudine tubarumque strepitu belluam perterrefaciunt, dumque ad notum se cubile sensim recipit, eatenus insectantur, ne nimia provocatione magis irritetur. Jamque præstructo cavernæ ostio appropinquat; tum demum ingenti arma strepitu complodunt, et ostentata hominum multitudine tubarumque clangore exsternatam perturbant. Ingressum igitur non inveniens et venatorum tamen impressionem reformidans ad apertum in propinquo ostium profugit. Interea dum resolutione spirarum textum illud junceum impletur, quidam e vestigio adequitant, qui officium oblongum et ad hunc celeritatis usum sollerter comparatum, antequam ad exitum se belluæ reflectat, vinculis obstringunt. Mox nassam illam extractam phalangibus suppositis levant. Tum coarctata intus bestia immanes præter naturam sibilos edit, dentibusque juncum discerpens et hinc inde se jactans jamjam ex artificioso isto carcere exsiliantis speciem præfert. Id extimescentes terræ serpentem applicant, crebraque caudæ punctione ad partium dolore affectarum sensum morsus dentium abstrahunt. Illum denique Alexandriam deportatum regi donant, insolens profecto et audientibus incredibile monstrum. Ad miraculum hujus rei accessit cicuratio plane admiranda. Alimenti enim penuria ferociam ejus subegerunt, ut sensim mitigaretur. Ptolemæus autem quum dignis venatores præmiis affecisset, serpentem ita mansuefactum nutrit, ingens hospitibus in regnum ejus profectis et plenum admirationis spectaculum. Quum igitur anguis tam enormis palam in conspectum venerit, non adeo fides deneganda est Æthiopibus, aut statim pro fabula accipiendum, quod ab illis dictitatur. Memorant enim, tam vastos apud se angues conspectos esse, ut non solum vaccas et tauros aliasque tantæ

Phot. λόγω τὴν ἐκδοχὴν τοῦ κρείττονος μανθάνον, παραπεπλεγμένης δ' ἐναλλάξ τῷ πάθει τῆς μνήμης.

[79 a. *Ælianus N. A. V, 27* : Ἀγαθαρχίδης δὲ τὰς ἐν Αἰθιοπία ὅς κέρατα ἔχειν λέγει.]

Diod. καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμπλεκόμενους τοῖς σκέλεσιν ἐμποδίζειν τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν, τὸν δ' αὖχένα μετεωρίσαντας ὑπὲρ τὴν προβοσκίδα τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν ἐλεφάντων ὄμμασι, διὰ δὲ τοῦ πυρποτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν ἀστραπῇ παραπλησίως τὰς λαμπηρόνας προσβάλλοντας ἀποτυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφίλαντας ἐπὶ τὴν γῆν σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.

79. Διευκρινηκότες δ' ἀρκούντως τὰ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν ταύταις συνάπτουσιν μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀοικήτου, πρὸς δὲ ταύταις περὶ τῆς παραλίας τῆς παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν, περὶ τοῦ καταλειμμένου μέρους, λέγω δὲ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξεληφότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένοι...

Ὁ δὲ προσαγορευόμενος Ἀράβιος κόλπος ἀνεστόμωται μὲν εἰς τὸν κατὰ μεσημβρίαν κείμενον Ὠκεανόν, τῷ μῆκει δ' ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίων, τὸν μυχὸν ἔχει περιοριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀραβίας καὶ Τρωγλοδυτικῆς· εὖρος δὲ κατὰ μὲν τὸ στόμα καὶ τὸν μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκατὶδεκα σταδίων, ἀπὸ δὲ Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον μακρὰς νεῶς διωγμὸν ἡμερήσιον. Τὸ δὲ μέγιστόν ἐστι ἰάσστημα κατὰ τὸ Τύρκαιον ὄρος καὶ Μαρίαν δυσ-

sapere discit, non ratione melioris electionem docta, sed quod implicata est per vices affectioni memoria.

[79. a. *Agatharchides in Æthiopia* sues cornubus instructos esse tradit.]

molis bestias deglutierint, sed cum elephantis quoque conflictarint. Spirarum enim nexu crura illorum tam arcte implicare, ut movere se nequeant, arrectoque super proboscidem collo, caput suum elephantis oculis obvertere, ignisque visus radiis tanquam fulgetris excæcatis ad terram profligare, profligatosque devorare.

79. (*Cap. 38.*) Postquam ergo narratione perspicua Æthiopiam cum Troglodytica et conterminis ad inhabitabilem æstu plagam regionibus, oras quoque Rubri maris, quantum satis esse videtur, persecuti sumus... nunc reliquæ partis, Arabici sinus inquam, descriptionem subjungemus; quam partim ex regiis Alexandriæ commentariis, partim auditu ex his, qui viderunt, accepimus...

Arabici igitur quem vocant sinus ostia in Oceanum australem sese prolatant. Longitudo ad multa excurrit stadia; remotissima ejus pars extremæ Arabiæ et Troglodyticæ terminis continetur. Latitudo in ostio et recessu ad sedecim stadia provehitur. A Panormo vero portu ad oppositam continentem concitata unius diei navigatione extenditur. Maxima distantia est circa Tyræum (*Tauricum*) montem et Mariam in-

§ 79. Quod Diodorus initio hujus segminis aut descriptionem oræ sinus Arabici se subungere partim ex commentariis regiis partim e fide testium oculatorum: id ex ipso transtulit Agatharchide, quem etsi non nominat, tamen presso pede in singulis quibusque sequitur. || — 23. ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίων.] Haud dubie paullo accuratius hoc definivit Agatharchides. *Herodotus* II, 11: Μῆκος μὲν πλόου, ἀρξάμενῳ ἐκ μυχοῦ διεκπλῶσαι ἐς τὴν εὐρέαν θάλασσαν, ἡμέραι ἀναισιμούνται τεσσαράκοντα εἰρσεῖν χρεωμένων· εὖρος δὲ, τῇ εὐρύτατός ἐστι ὁ κόλπος, ἥμισυ ἡμέρης. (*De quibus v. Bæhr. ad h. l. et Gosselin. t. II, p. 159 sqq.*) *Timosthenes* (ap. *Plin. VI, 33*) totum sinum quadridui (*quadraginta. dierum* ex *Herodoto leg. conj. Gosselin. l. l.*) navigationem taxavit, bidui in latitudinem, angustias VII mill. D passus. Porro Alexandri Magni comites et *Anaxicrates* (sec. *Eratosthenem* ap. *Strabon. p. 768*) Arabici lateris longitudinem inde ab Ælanitico recessu computarunt stad. 14000. Quod nimium esse censens *Eratosthenes* (sicut *Agathem. I, 3*) Ægyptio lateri (quod Arabico longius est) ab Heroopoli ad Ptolemaidem stadia 9000, hinc ad fauces stadia 4500 (= 13500) tribuit. Apud *Plinium l. l.* *Eratosthenes* ab ostio 1300 mill. (= 10400 stad.) in quamque partem computasse dicitur, corrupte utique. Aut 13000 stadia pro 1300 mill. dicere debebat, aut pr. XIII, leg. XVII, i. e. 1700 mill. (= 13600 stad.),

ut probabiliter censet *Gosselinus*. Similiter *Artemidorus* sec. *Plin.* Arabicum latus esse statuit 1750 mill. (= 14000 stad. ut ap. *Agathem. I, 3*), oram autem Troglodyticam usque ad Ptolemaidem 1137 ½ mill. (= 9100 stad.). *Agrippa* ap. *Plin.* quodque latus censet 1722 mill. (= 13776 stad.). *Strabo* I, p. 35 computat stad. 15000 (II, p. 100 sunt 10,000; corrupte, ut videtur). *Ptolemæus* V, 17 Arabico lateri assignat stad. 10400; Ægyptio usque ad Ptolemaidem 7200 stad. || — 26. ἑκατὶδεκα σταδίων] « Vereor vehementer ut sani hi numeri sint; magno enim consensu veteres angustias sinus Arabici, quæ circa Diren promontorium cognominemque urbem sunt, stadiorum 60 faciunt, *Strabo* XVI, p. 768, *Arrian. Peripl. m. Erythr. p. 155* (§ 25), *Agathemer. I, 3*; quæ sere æquant *Plinii* VII mill. D pass., ut fidei codicum vetustiorum secutus correxit *Harduinus*. » *Wesseling.* Incerta res est, præsertim quod cum faucibus componitur intimus recessus, qui ad Arsinoen perbene sedecim stadiorum dici poterat, quum ostium sinus multo latius esset. || — 27. ἀπὸ δὲ Πανόρμου] Nemo ejus nominis portum in sinu Ar. memorat; cogitandum videtur de eo loco quem *Myoshormum* dicit *Ptolemæus*. Cf. infra. || — 29. Τύρκαιον ὄρος καὶ Μαρίαν δυσπελάγια] Τύρκαιον ὄρος sic nemo memorat. Pro Μαρίαν δυσπελάγια in editionibus nunc legitur Μακρίαν νῆσον πελάγια, auctore *Strothio*. At codicum lectio tantum non om-

Phot. 80. Ὅτι φησί, Πολλῶν ὑπαρχόντων θαυμασιῶν καὶ πόρρω κειμένων ἀπὸ τῆς συνηθείας, αὐτοὺς ἐπελεύσομαι τῶν τόπων τοὺς μνήμης ἀξίους.

Πρῶτον μὲν ἀπ' Ἀρσινόης παραθέοντι τὴν δεξιάν ἢ ἡπείρον θερμὰ πλείστον αὐλοῖς ἐκ πέτρας ὑψηλῆς εἰς

Diod. πελαγίαν, ὡς ἂν τῶν ἡπείρων οὐχ ὁρωμένων ἀπ' ἀλλήλων. Ἀπὸ δὲ τούτου τὸ πλάτος αἰετὶ μᾶλλον συγκλείεται καὶ τὴν συναγωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στόματος. Ὁ δὲ παράπλους αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχει νήσους μακράς, στενοὺς μὲν διαδρόμους ἔχουσας, ῥοὴν δὲ πολλὴν καὶ σφοδρὴν.

80. Ἡ μὲν οὖν καφαλαϊώδης τοῦ κόλπου τούτου θέσις ὑπάρχει τοιαύτη. Ἡμεῖς δ' ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τόπων ἀρξάμενοι τὸν ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη παράπλου τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιολογώτατας κατ' αὐ-

80. Quum multa sint admirationis plena et a vulgari consuetudine procul sejuncta, ad ipsa quæ commemoratione digna habentur loca, inquit, me conferam.

Primo igitur, si quis ab Arsinoe continentem prætercurrit dextram, thermæ pluribus ceu fistulis ex

sulam in alto sitam (νήσον πελαγίαν), ubi continentes invicem non conspiciuntur. Exinde latitudo subinde fit angustior, seque ad ostium usque contrahit. In freto ejus magnæ passim insulæ habentur, inter quas strictus navium cursus, et immodicus ac vehemens maris fluxus.

80. Hic summatim sinus illius situs est. A cujus extremitatibus nos exorsi, utriusque continentis oras, et quod singulis insit proprii, ceu præterlegendo, re-

nium est Μαρίαν δυσπελαγίαν, nisi quod unus liber habet Μ. δυσπελαγιον, alius Μαριάνης πελάγιον. Lectionem Μαχαρίαν ad marginem notaverat Stephanus, num ex alterutro duorum codicum Clarimontanorum, ex quibus varietas lectionum ei præsto erat, an ex conjectura, nescio. Utut est, Μαχαρίαν insulam ex Ptolemæi insularum catalogo IV, 7, p. 306, 2, perperam illatam esse censo; quare priscam lectionem etsi vitii non vacuum reduxi. Ex Agatharchidis rationibus ora Troglodytica recta fere linea meridiem versus tendit usque ad Tauros montes (Gaurum sive Taurum) montem dicit Ptolemæus; hinc vero versus orientem et Arabiam deflectitur (§ 84). Satis inde colligitur maximam sinus latitudinem ad angulum, quem oræ flexus efficit, esse quærendam. Angulus vero ille est paullo infra hodiernam urbem *Suakin*, ad quam Tauros montes ponendos esse reliqua locorum ap. Artemidorum et Ptolemæum series docet. Ibiq. revera est maxima sinus latitudo. Quare Τύρκαιον ὄρος non diversum fuerit ab eo jugo quod infra (§ 84) Ταῦροι vocatur a Photio, Artemidoro et ipso etiam Diodoro, nisi quod apud hunc optimi codices tres (ABC Dindorfii) pro Ταύρων his præbent Τυρκαίων. Unde probabile fit nostro quoque loco pro Τύρκαιον scriptum fuisse Τυρκαίων. Angulus ille sinum efficit, quem ante Ptolemaidem recensens Plinius (VI, 35) multis refertum dicit insulis, quarum de regiis præfectis *aqueosæ* vocatæ sint *Mareu*, *sitientes* *Eratonos* (Martis et Amatis, I. Amoris, inss. in Geogr. Rav. V, 18). Cum his componenda Μαρία (Μάρεια?) Diodori. *Maraten* insulam in hoc sinu notavit Don Juan de Castro; etsi quænam illa sit hodie non constare monet Berghaus in *Geohydrograph. Memoir. z. Karte von Arabia u. d. Nillande*, p. 45; tot enim ibi arenarum sunt tæniæ et meatus, ut singulas insulas indagare difficile sit, atque ipse sinus, auctore Valentia (II, p. 286), ab Anglis vocetur *Bother'em Bay*, quasi sinus confusionis. Quam locorum naturam putares significari voce δυσπελαγίαν, nisi nimis suspectum esset vocabulum, in quo forsitan latet νήσ. (i. e. νήσον) πελαγίαν seu πελάγιον vel [νήσον] θέσις: (ut § 82) πελαγίαν. Apud Ptolemæum cum nostra insula componenda videtur Μύρωνος (Μάρωνος?) insula, quam

ad *Maraten* Joannis de Castro retulit Gosselinus. At *Marate* fortassis eadem est cum *Amarat* ins. in mappa Moresby; quæ insula situ suo minus convenit.

§ 80. In sequenti oræ Troglodyticæ descriptione quamquam complura omisisse Diodorum et Photium consentaneum est, ita tamen utriusque excerpta inter se concinunt, ut quæ fuerit narrationis Agatharchidæ ratio et indoles facile intelligatur. Nimirum non id egit auctor, ut justum παράπλου singula quæque recensentem contexeret, sed præter majores oræ flexus memorabilia quædam mirandaque attulisse habuit satis. Itaque ex magno isto oppidorum, portuum, venationum numero, quem apud Artemidorum, scriptorem fere supparem, legere est, duorum solummodo, Myoshormi et Ptolemaidis, mentio injicitur, et ne hos quidem memoratos esse credideris, nisi ille ad radices situs esset montis adeo rutilantis, ut oculos læderet intuentium, Ptolemæi vero observatâ ibi circa solstitii tempus umbrarum ratione nomen apud geographos nacta foret. Ne Berenices quidem, celeberrimi tunc emporii, excerpta meminerunt, quum tamen commemorent vicinam ei peninsulam, cujus per cervicem navigia transducebantur. Monenda hæc erant, ne quis denuo in errores incideret Gosselini, Mannerti, aliorum, qui, neglectis omnibus quæ de ætate Agatharchidis aliunde comperta habemus, ex oræ Troglodyticæ descriptione colligi voluerunt nullum ultra Ptolemaidem oppidum vel portum Agatharchidi cognitum fuisse, ideoque tempora ejus ad Ptolemæi tertii quartique regna removenda esse || — 4. 2π' Ἀρσινόης.] Hæc nota est Arsinoe urbs, ad exitum sita canalus (Diodor. I, 33, 12; Strabo p. 735, 804; Plin. VI, 33 V, 9; Tab. Peut.; Itin. etc.). Artemidorus autem in sua sinus descriptione primum memorat Heroopolin (quæ paullo supra Arsinoe sita erat), deinde Philoteram urbem, εἴτε ἑλλην πόλιν Ἀρσινόην, tum ea quæ Agatharchides memorat, fontes calidos, montem rubricosum, Myoshormum: adeo ut hæc Arsinoe, si eadem est cum ea quam aliunde bene novimus, non suo memoretur loco (ut Mannertus, Reichardus, alii statuunt), aut, si nihil auctor peccavit, duæ sint ejus nominis urbes distinguendæ, quarum alteram Artemidorus non

Phot. θάλατταν διηθείται, στενοὺς ἔχοντα πόρους, οὐ γλυκέος ὕδατος, ἀλλὰ πικρᾶς ἀλμυρίδος τε καὶ πηγῆς φύσιν ἔχουσης τοιαύτην. Εἴτα ἀπὸ τῆς λίμνης συμβέβληκεν ὁ Νεῖλος, ὅγετοῦ διὰ τινῶν ἀραιωμάτων εἰς τὸν κοιλό-
5 ταν ὑπερθέοντος τόπον.

81. Πλησίον δὲ τῆς λίμνης εὐμεγέθει πεδίῳ βεβηκὸς ὄρος ἀναφαίνεται μιλιῶδες, ἄλλην μὲν οὐδεμίαν ὑποδεικνύον ἰδιότητα, χροῖαν δὲ τοιαύτην ἀπὸ τῆς κορυφῆς σημαῖνον τῆς ἄκρας, ὥστε τῶν ἀτενιζόντων τὰς ὄψεις
10 ἐπὶ πλεόν βλάπτεσθαι. Ἐφεξῆς δὲ λιμὴν μέγας ἐκδέχεται, ὃς πρότερον μὲν Μυὸς ἐκαλεῖτο ὄρμος, ἔπειτα

Diod. τὰς ἰδιότητας διέξιμεν· πρῶτον δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν μέρος, οὗ τὴν παραλίαν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἔθνη νέμ-
ται μέχρι τῆς ἐρήμου.

15 Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κομιζομένοις παρὰ τὴν δεξιάν ἡπειρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους ἐκ πέτρας εἰς θάλατταν ὕδατα πολλὰ, πικρᾶς ἀλμυρίδος ἔχοντα γεῦσιν.

81. Παραδραμόντι δὲ τὰς πηγὰς ταύτας ὑπέρκειται
20 μεγάλου πεδίου μιλιῶδῃ χροῖαν ἔχον ὄρος καὶ τὴν ὄραν τῶν ἐπὶ πλεῖον ἀτενιζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον. Ὑπὸ δὲ τὰς ἐσχάταις τῆς ὑπορείας κεῖται λιμὴν σχολιὸν ἔχων τὸν εἰσπλουν, ἐπώνυμος Ἀρροδίτης. Ὑπέρ-

sublimi petra in mare percoluntur, quæ angustos habent meatus non dulcis aquæ, sed amaræ salsilaginis et fontis talem sortiti naturam. Post lacum deinde obvius est Nilus, dum rivus ejus per laxa et spongiosa quædam in locum maxime humilem et concavum transcurrit.

81. Prope lacum in campo spatioso mons assurgere videtur rubricosus, qui, ut nihil aliud exhibeat singulare, ejusmodi tamen colorem a summo vertice ostendit, ut oculi intente ad tempus contuentium lædantur. Hinc portus excipit magnus, qui primo Myos hormos, i. e. Muris portus, postea autem Veneris portus ap-

censebimus; ac initio dextram ejus oram nobis desumemus, quam Troglodytarum gentes ad vastas usque solitudines inhabitant.

(Cap. 39.) Ab urbe igitur Arsinoe dextra continentis litora legentibus crebri plurimis in locis fontes e petris in mare præcipitantes, amaro salsilaginis sapore, occurrunt.

81. Prætercursis his fontibus mons vasto imminens campo et rubricosi coloris offertur, cujus intentioni contuitu oculi videntium offenduntur. Extremis ejus radicibus portus tortuosi ingressus, et Veneris cogno-

memoravit, altera ex uno nota sit Artemidoro, quæ est Letronnii Droysenique sententia (V. not. ad fragm. Artem.) || — 2. ἀλμυρίδος] ἀλμυρίδος A. Cf. Artemidorus I. 1. : εἴτα θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς πικρῶν καὶ ἀλμυρῶν κατὰ πέτρας τινὸς ὑψηλῆς ἐκδιδόντων εἰς τὴν θάλασσαν. Hæc ad nostra proxime accedunt; minus accurate Diodorus excerpit. Fontes aquæ salæ et amaræ in tota Troglodytica frequentes sunt; at de fontibus calidis, quales Noster describit, in Ægyptio litore sinus Heroopolitici nihil compertum habeo, nisi quod affert Gosselinus t. II, p. 83 : « Sur la côte occidentale, vers le 29° degré et demi et à l'embouchure du vallon qui conduit jusqu'au Nil, est une montagne d'où sort un torrent d'eau chaude, amère et salée, dont Agatharchide, Artémidore et Diodore ont parlé, et que le P. Sicart (Missions du Levant, tom. V, p. 286) a rencontré dans ses courses. » Quo testimonio impediatur ne sinus latus occidentale confundi dicam cum latere orientali. Ibi enim quadringentis ab hod. Suez stadiis maris est recessus (Birket Faraoun sive lacus Pharaonis), cui adjacet Wadi Faran, quæ vallis rupem habet duobus e foraminibus decem pedes supra maris æquor elatis sulphureos exhalantem vapores, inferius autem variis e locis aquas emittentem tam calidas, ut digito tangi nequeant. Vocatur balneum calidum Hammam Faraoun. V. Ritter, XII, p. 170. XIV, p. 763. || — 3. εἴτ' ἀπὸ τῆς λίμνης συμβέβληκεν ὁ Νεῖλος.] συμβέβληκεν codd. AC; deinde ἀραιωμάτων cod. C. Nihil de his apud Diodorum et Artemidorum; neque Photius integram auctoris narrationem reddidit, quum nullus in antec. memoretur lacus, post quem jam refert συμβέβληκεν τὸν Νεῖλον. Tractus his locis assignandus sat angustus relinqueretur, si Myoshormus portus ex Aga-

tharchidis sententia ponendus foret ubi posuit Ptolemæus (27° 30'). Quo concessio, lacum putares esse maris recessum ad prom. Seitiye Ezzeit et Ras el Gimsche, et Nili rivum videre liceret in Wadi Billi. At cf. quæ de situ Myoshormi in sqq. notavimus.

§ 81, l. 6. βεβηκὸς] leg. vid. aut ἐν εὐμεγ. π. βεβηκὸς aut εὐμεγ. π. ἐπιβεβηκὸς. || — 11. Μυὸς ὄρμος] Myoshormus a Ptolemæo collocatur 27° 30'. Nuper autem sub 27° 24' ruinæ urbis alicujus repertæ sunt prope Ras Abouchaar (V. Rüppell Reise p. 211. Wilkinson in Journal of the geogr. soc. of London. tom. II, p. 50. 1832). Itaque Myoshormi has esse reliquias pro explorato haberi nunc solet. Quod rationem locorum attinet, nonnulla e Wilkinsono transcribere liceat : « The port, ait, is a small bay, which runs inland at some distance on the northern side of the station; here the ships could ride at anchor, protected from the violence of the sea and could quietly discharge their cargoes, which might either be deposited within walls or immediately transported on camels to the Nile (v. Strabon. p. 781). The accumulation of sand continually driven into the bay, has rendered it now so shallow, that no vessel could float in it even at high tide. The same most happen to the port of Cosseir, or any other on this shore (Pliny assures us there were once many on this side of the sea), if the are neglected; the water however in this bay is deeper than any other part of the coast, and on one side there seems to be a sort of channel, where the principal current runs on the ebb and flow of the tide. On the southern side projects a point of land which, at high water, becomes an island, and appears to have rendered the entrance to the port circuitous (τὸν εἰσπλουν

Phot. δὲ Ἀφροδίτης ὠνομάσθη. Ἐν οἷς καὶ νῆσοι τρεῖς εἰσὶ προκειμένοι, ὧν αἱ μὲν ἐλαίαις πετυκνῶνται, μία δὲ

pellatus est. Ubi tres etiam insulae exstant, quarum duae olivas habent crebras et densas, una minus qui-

Diod. κεινται δὲ τοῦτου νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν ἐλαίων καὶ σύσκιοι, μία δὲ λεπτομένη τῷ πλήθει τῶν

mento insignis, adjacet. Supra eum sunt tres insulae, quarum duae olearum copia umbrosae sunt, tertia arbo-

ἔχοντα σχολιόν). We found no remains of cisterns or wells. As to the *fons Tadnos* [quem Plinius VI, 33 ad Myoshormum esse refert], we must look for it in the low ridge of mountains about tree or four miles off. A watering-place still exists there; but the water is salt, though drinkable by camels. *Mox deserta ad Myoshormon*, says Pliny; and with reason may this be said of the whole coast for miles. To the south the eye wanders over a plain on which is neither herb nor tree, except the bushy salsaf (*Eleagnus*), close to the waters edge; on spot of the coast is resorted to as being entirely covert with salt; it is nearly opposite the Saffagi or Jaffatine Isles. To the S. W. the place is bordered by the El Memfayah chain of primitive mountains, which are at a considerable distance from the sea; on the W. and N. W. a low ridge of calcareous hills (uniting a similar rang a little to the north) approaches within four miles of the sea; and in the distance on the north is seen the mountain of Ez-zeit, so called from the quantity of petroleum found there, whence project two small headlands forming two gulfs at the entrance of which are many long sand-banks. May this be the *mons Eos* of Pliny or the *ὄρος ἐν πεδίῳ μετ' ὧδες* of Strabo? Cf. Wellsted *Travels in Arabia* II, p. 123 sqq. A Copto ad Myoshormum, Strabone teste p. 805, sex septemve iter dierum; idque quadrat in distantiam qua *Ἰεφ* separatur ab *Abuchaar*. His adde quod viae a Copto illuc ducentis praeceas stationes etiamnum licet agnoscere. Devehabantur in hunc portum ingentes porphyritae lapides qui inde a Claudii imp. temporibus in propinquo *Djebel Dokhan* sive Claudiano monte eruebantur (Vide fuse doctore de his exponentem Letronnium in *Recueil des Inscr.* I, p. 176 sqq.). Atque hoc quidem certissimum; alia quaestio est num reapse ibi Myoshormus, celeberrimum olim emporium, collocandus sit; nam una hoc nititur auctoritate Ptolemæi; antiquiorum testium, Agatharchidis, Artemidori, Periplus maris Rubri, longe alia fuit sententia. Insulas quidem tres, quas objectas Myoshormo Ag. dicit, cum Wellstedio dixeris esse *Shadwan*, *Pilots island* et *Jobal*, quamquam in alto sitae sunt a portu isto longe distantes: at nullus ibi conspicitur *mons rufus*, ut expresse testatur Wellsted. I. I.: « Its position, inquit, was indicated by a red rock, which glistened so as to dazzle the eye of the spectator; but of this we saw nothing. » Quae quum ita sint, Myoshormum in eum potius locum transferendum putes, quem sic describit De Rozière in *Descript. de l'Égypte* tom. VI, p. 346: « A environ 17 lieues marines au nord de Cosseyr sur la côte occidentale, la vue est frappée par des montagnes de couleur rouge, que les pilotes arabes nomment par cette raison *Gebel Ahmar*. Une lieue et demie plus au sud se trouve un port com-

mode et spacieux, où séjournerent les bâtiments français. Cette position convient parfaitement avec la latitude de 27°, 15' [debebat 27°, 30'], assignée par Ptolemée au Myoshormos; car en ajoutant 15 à 16 lieues marines, c'est-à-dire 45' à la latitude de Cosseyr, qui est de 26° 15' où, selon quelques observations, 26° 20' [vera lat. est 26° 6' 59". V. Wellsted. II, p. 315], on ne trouvera que 5' ou au plus 10' de différence avec la latitude indiquée par Ptolemée. Ce port a près de deux lieues d'étendue et mérite très-bien le nom de *portus magnus*, que lui ont donné les anciens. Ils est fermé du côté de la plaine mer par deux grandes îles, dont le sol est bas et uni, et par un îlot beaucoup plus élevé; circonstances décisives par elles seules, car elles ne se représentent nulle part ailleurs dans toute l'étendue de la mer Rouge. L'élévation et les formes aiguës de la plus petite de ces trois îles expliquent assez bien pourquoi deux seulement étaient couvertes d'arbres à l'époque où ces lieux étaient fréquentés par les anciens. La passe qui est au nord entre l'île la plus septentrionale et la côte forme un canal long de plusieurs centaines de toises et un peu sinueux, comme l'indiquent Diodore, Agatharchides et Strabon. Autour du port règne une plage basse et sablonneuse. Les montagnes environnantes, savoir, le Gebel Ahmar au nord, et vers le sud une très-haute chaîne de montagnes qui s'avance vers la mer jusque vis-à-vis l'extrémité de la seconde île, sont séparées du port par une plaine déserte de près de deux lieues d'étendue. Ceci explique très-bien le passage d'Agatharchides qui représente ce port environné d'une grande plaine déserte. Tous ces renseignements présentent une concordance si parfaite avec ce qu'ont dit de ce port les anciens écrivains, qu'il deviendrait superflu de s'y arrêter plus longtemps. — Comparatis mappis Moresbyanis, describi patet regionem quae est ad *Ras Abou-somer* (26°, 52'), quod dimidio fere gradu distat ab ruinis istis quas Wilkinson aliique Myoshormo vindicant. Sec. Ptolemæi tabulas ibi ponendus foret, qui proxime post Myoshormum memoratur, *Φιλωτέρας λιμήν* (26° 45'). Suspiciari itaque licet duos hos portus inverso ordine recensendos fuisse, idque tanto facilius largiaris, quum frequentes ejusmodi transpositiones in Ptolemæi libris sint, deinde vero Artemidorus apud Strabonem *primum* Philoteram, *deinde meridiem versus* Myoshormum memoret. At ne sic quidem profligata res est. Nam ita habet Photius (§ 82) : *Τούτοις (τοῖς περὶ Μὸς ὄρεσιν) ἐγγύττι καὶ πόλιν, ὃν καλοῦσιν Ἀράβαρον*. Quo tandem pacto ita loqui auctor potuisset, si Myoshormum ad hod. *Abou-somer* situm voluisset, a quo promontorio sinus Immundus 2000 stadiis et amplius distat? Ne culpes excerptorem, impedit pedissequa Agatharchidis Artemidorus. Etenim Strabo, p. 769, ex Artemidoro refert post Myoshormum sequi *ἐξ ἧς τὰν*

Phot. ἤττον μὲν ἀσαεῖα, τῶν δὲ καλουμένων μελεαγρίδων ἐκτρέφουσα πλῆθος.

82. Τούτοις δ' ἐγγίξει κόλπος, ὃν καλοῦσιν Ἀκάθαρ-

Diod. περιεξημένων δένδρων, πλῆθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομαζομένων μελεαγρίδων.

82. Μετὰ δὲ ταῦτα κόλπος ἐστὶν εὐμεγέθης ὁ καλού-

dem silvosa est, sed avium, quas Meleagrides vocant, copiam nutrit.

82. His propinquus est sinus, quem Immundum no-

rum multitudine illis inferior meleagridum quas vocant magnam habet copiam.

82. Inde sinus est permagnus, qui Immundus no-

Ἀκάθαρτον κόλπον καὶ αὐτὸν κατὰ τὴν Θηβαίδα καλε-
μενον ὡς περ καὶ τὸν Μυδὸς ὄρμον. Ἐνταῦθα δὲ ἱερύ-
σθαι Βερενίκην πόλιν ἐν βόρῃ τοῦ κόλπου. Idem p. 815 :
Ἐνταῦθ' (a Copto) ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς εἰς τὴν Ἐρυθρὰν
κατὰ πόλιν Βερενίκην... οὐκ ἄπωθεν δὲ τῆς Βερενίκης
ἐστὶ Μυδὸς ὄρμος πόλις, ἔχουσα τὸν ναύσταθμον τῶν πλοῖ-
ζομένων· καὶ τῆς Κοπτοῦ οὐ πολλὴ ἀφ' ἑστέλλειν ἡ καλούμενη
Ἀπόλλωνος πόλις, ὥστε καὶ αἱ διορίζουσαι τὸν ἰσθμὸν οὗο
πόλεις ἐκατέρωθεν εἰσιν. Posterior locus cum priori ita
consentit, ut ex eodem Artemidoro fluxisse liqueat.
Censet igitur auctor isthmum sive eum Egypti tra-
ctum, ubi Nilus mari proximus est, quattuor circum-
scribi urbibus, quarum duæ Nilo adsitæ, Coptus et
Apollinopolis, iisque recta fere linea oppositæ urbes
maritimæ sint Myoshormus et Berenice. Falsum hoc
esse, quum a Copto Berenicen meridiem versus sit un-
decim dierum iter, patet. Credidisse Agatharchides
videtur vias a Copto ad portus ductas esse, quia hinc
brevisimum ad oram iter esset; ideoque urbes ad
ipsum istum isthmum collocavit. Illud tamen recte
statuere potuit non ita magnam inter utrumque por-
tum esse distantiam. Nam ne suspiceris Berenicen qui-
dem a meridie boream versus, Myoshormum autem a
borea meridiem versus Agatharchidis opinione remo-
veri, obstat testis gravissimus, auctor Periplus maris
Rubri, qui § 1 et Myoshormum et Berenicen ἐν τῷ
ἐσχατῷ τῆς Αἰγύπτου κεῖσθαι docet; neque ita magno
utrumque portum tractu separatim fuisse etiam ex
ratione, qua § 19 utriusque mentionem auctor conjun-
git, colligas. His adde quod index rei disertissimus,
ὄρος istud μιλῶδες, quod supra jam vidimus, denuo
occurrit juxta *Sacaram* portum (uno gradu et paullo
plus a Berenice distantem), ubi vidit Joannes de Castro
(p. 210), ut optime monet Reichardus (*Kleine geogr.
Schriften*, p. 391 Cf. mappa Arabiæ Berghausiana).
De colore eximie rufo hic quoque collis apud Arabes
dicitur *Djebel Ahmar*. Quæ antecedunt ap. Ag. de Nili
aqua usque ad mare penetrante, de *Wadi* aliquo in-
telligenda sunt, eaque opinio iterum nos ducit ad
isthmi regionem, qualem Agatharchides statuit, con-
ferendaque sunt quæ § 23 de regione aurifodinarum
leguntur, in qua Nilus mare versus adeo deflecti dici-
tur, ut marina et fluvii aqua in unum coeat. Qui au-
tem post montem rubrum memoratur Myoshormus
haud dubie est, Reichardo iudice, hodiernus *Schauna*
portus, bonus ille satique spatiosus, ad quem olim
celebrem gentiliū urbem fuisse ex indigenis Joannes
de Castro audivit; quadrat denique sex septemve
dierum iter, quod a Copto ad Myoshormum esse dicit
Strabo. Quod præterea Agatharchides refert Myoshor-
mum postea Veneris portum denominatum esse, id
præter Artemidorum nemo tradit; Diodorus nonnisi

posterius nomen memorat, quod tamen non diu vi-
guisse videtur, quum apud posteriores scriptores
nonnisi Myoshormus occurrat. Sunt qui nomen duplex
eodem redire ceant; etenim Μυδὸς ὄρμον non esse
Muris portum, sed *Conche*, nimirum *conche Veneris*,
quæ in sinu Arabico sit frequens. Nescio an hoc longe
petitum dixeris. Mitto aliam Ἀρροδίτης ὄρμου etymo-
logiam, quam, si tanti est, legere licet ap. D'Anvillium
(*Description du golfe Arabique*, p. 229, coll. Gosse-
lin. l. I. II, p. 193) et Vincentum (*The commerce
and navig. in the Indian ocean*, II, p. 78). Magis ad
rem facit, quod *Schauna* portui meridiem versus obja-
cet *Jambo* insula, cui parvulæ insulæ tres anonymæ in
mappa Berghausiana adpersæ sunt. Eas ipsas esse
putes, quas Myoshormo objectas dicit Agatharchides.
Jam vero quum *Jambo*, quam *Jamben* Plinius VI, 33
vocat, Ptolemæus Græco nomine appellet Ἀρροδίτης
νῆσον (sub eadem latitudine cum Smaragdo monte
(*Djebel Zabarah*) collocatam, 25°): proclivis suspi-
cio est nomen Veneris nonnullos ab insula ad portum
objacentem transtulisse. A Berenice ad Myoshormum
Periplus numerat stadia 1800; aut parum aut nimium
dicit; cræ longitudo usque ad *Schaunam* mille stadiis
non multo major; at distantia in Periplus sæpe justo
longe majores sunt; beneque reputandum est quanto-
pere mare scopulis ibi horrens navigationem trahere
debuerit. Ceterum quum 1800 stadia ducerent fere ad
hodiernum *Koseir*, ibi Periplus auctoritate Myoshormum
ponendum multi censent. At misellus iste portus, quin-
que vix navibus excipiendis potis, florente commercio
nunquam principem inter emporia locum obtinere
potuit, ut recte monet Letronnius, l. I.; Nilo quidem
proximus erat, ob eamque causam nunc in usu est:
sed Strabo ad Myoshormum septem dierum iter esse di-
cit, quum ad *Koseir* (quem *portum Album* ab adjacente
monte albo vocat Ptolemæus) vix quattuor forent
dies; neque reliqua Agatharchidis descriptio eo referri
potest. || — 2. προκε(μεναι) προσκειμεναι C. Μοχ
ἤττων pro ἤττον BC. || — 2. ἐλαλαίς Id non de
veris olivis, sed de *safsaf* sive de ἐλαζάγῳ, arbore vel
frutice olivis simillimo, intelligendum censet Wilkin-
son l. I. Corroborare sententiam licet ex ipso Agathar-
chide, qui § 91 in Arabica ora insulas memorans
συσκλους ἐλαλαίς expresse addit: οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ
ταῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις πορμέναις.

§ 82. Κόλος. Ἀκάθαρτον Sinus Immundus Plin-
io; hod. *Faul-Bai* anglie dictus. Rationem nominis
a Diodoro et Photio non additam, habes apud Artemi-
dorum. Chersonesus ejus per cervicem navigia trans-
duci Diodorus refert, est Λεπτή ἀρχα Ptolemæi, sive
tenue, humile, arenosum et in mare longe porrectum
Râs el anf (i. e. nasi prom.) sive *Ras Bernos*, præ-

Phot. τον· δν παραπλεύσαντι νῆσος ἔκκειται, τῇ μὲν θέσει πελαγία, μῆκος [δ'] ἔχουσα σταδίων ὡς ὀγδοήκοντα, τὴν καλοῦσιν Ὀφιῶδη, πρότερον μὲν γέμουσαν παντοίων ἔρπετων, ἐφ' ἧμῶν δὲ ἐλευθέραν τούτων. Ἐν δὲ ταύτῃ γίνεται τῇ νήσῳ, φησί, καὶ τὸ καλούμενον τοπάζιον. Ἔστι δὲ τοῦτο λίθος διαφανόμενος, ὑάλῳ παρεμπερῆς, ἥδεϊαν ἔγχρυσον θεωρίαν ἀποδιδούς. Τοῦτον τὸν λίθον οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες καὶ τὴν λίθον βασιλικῶ

minant. Quem ubi præternavigaris, insula exporrigitur in pelago sita, longitudine stadiorum fere octoginta, quam Ophiodem sive Serpentinam vocant; nam omnis generis serpentibus quondam referta erat, sed ætate nostra iis libera est. In hac, inquit, etiam lapillus nascitur, topazi nomine celebris. Pellucidus est et vitro similis, jucundumque aurei coloris contuitum sui præbet. Hoc insulæ habitatores, qui etiam regio lapidem

Diod. μενος Ἀκάθαρτος, καὶ πρὸς αὐτῇ βαθεῖα καθ' ὑπερβολὴν λήν χειρόνιος, ἥς κατὰ τὸν αὐχένα στενὸν ὄντα διακομιζοῦσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν ἀντιπέραν θάλατταν. Παρακομισθέντι δὲ τοὺς τόπους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν τῇ διαστάσει, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀγδοήκοντα σταδίου παρεκτείνουσα, καλουμένη δὲ Ὀφιῶδης, ἣ τὸ μὲν παλαιὸν ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβερῶν ἔρπετων, ἀφ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν βασιλέων οὕτως ἐξημερώθη φιλοτιμίας, ὥστε μηδὲν ἐστὶ κατ' αὐτὴν ὁρᾶσθαι τῶν προὔπαρχάντων ζῶων. Οὐ παραλείπεται δ' ἡμῶν οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέραν φιλοτιμίας· εὐρίσκεται γάρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον τοπάζιον, ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφανόμενος ἐπιτερπής, ὑάλῳ παρεμπερῆς καὶ θαυμαστὴν ἔγχρυσον πρόσοψιν παρεχόμενος. Διόπερ ἀνεπίδατος τοῖς ἄλλοις τηρεῖται, θανατουμένου παντὸς τοῦ προσπλεύσαντος ὑπὸ τῶν κατεσταμένων ὑπ' αὐτῶν φυλάκων. Οὗτοι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι, βίον ἔχουσι ἀτυχῆ. Ἵνα μὲν γάρ μηδεὶς λίθος διακλαπῇ, πλοῖον οὐκ ἀπολείπεται τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ· οἱ δὲ παραπλέοντες αὐτὴν διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασιλέως φόβον πόρρωθεν παραθέουσι· τροφαὶ δὲ αἱ μὲν παρακομιζόμεναι ταχέως ἐκλείπουσιν, ἕτεροι δ' ἐγγύριοι τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι. Διόπερ θαντῶν τιτίων ὀλίγα καταλείπεται, κάθηνται πάντες οἱ κατὰ τὴν κόμην προσδεχόμενοι τὸν τῶν κομιζόντων τὰς τροφὰς κατάπλουν· ὧν βραδυόντων, εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας συστέλλονται. Ὁ δὲ προειρημένος λίθος φύβος ἐν ταῖς πέτραις τὴν μὲν ἡμέραν διὰ τὸ πνίγος οὐχ ὁρᾶται, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν ἥλιον φέγγους, τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγινόμενης ἐν σκότει διαλάμπει καὶ πόρρωθεν

minatur, et juxta eum profunda admodum peninsula, cujus per angustam quasi cervicem navigia in adversum mare transportant. Prætermeari hæc loca insula jacet, alto circumfusa pelago, ad octoginta stadiorum longitudinem, cui Serpentariæ nomen est. Id inde manavit, quod variis olim et formidolosis anguibz scateret. Sed insecutis deinde temporibus regum Alexandriæ studio ita ad cultum redacta est, ut nulla vestigia bestiarum ibi conspiciantur. Nec causa prætermittenda est, ob quam insula tantis impendiis repurgata fuit. Reperitur enim in ea topazium, qui lapis est pellucidus et ad aspectum jucundus, vitro similis, miro modo auri ad aspectum colore suo et nitore præbens. Aditu igitur cunctis interdictum; et si quis adnavigat, illico supplicio capitis ab insulæ custodibus mulctatur. Pauci hi sunt, ærumnosamque exigunt vitam. Ne enim lapidis quid furtim exportetur, nullum omnino illic navigium relinquitur; si qui forte per tractus illos navigant, regis metu a longinquo prætervehuntur. Alimenta quæ importantur cito deficiunt, nec aliud quidquam de terræ fructibus suppetit. Ideo quum pauca dum cibaria supersunt, omnes pagi incolæ ad litus sedentes adventum illorum, qui comestum importent, avide præstolantur. Quibus moram nectentibus, in extremum spes ipsorum discrimen coguntur. Lapis ille in petris nascens per diem splendore solis veluti suffocatus, non videtur; sed noctu per tenebras effulget, suique locum situs, quicumque sit, a longinquo prodit. Excubitores insulæ, sorte

fixis scopulis periculosum, quod nautæ Berenicen petentes trajicere quam circumnavigare, tempestate minus tranquilla, tutius putaverint. Templum in eo promontorio vidit Castro (*Hist. gén. des voyages*, t. I, p. 205). Wellsted (II, p. 308) ibi conspexit « a rude tomb, constructed of wood. It appears to occupy the site of a better constructed edifice, the remains of which may be traced in the sand for same distance. » Olim ibi pharum stetisse suspicatur. De ruinis Berenices, cujus situm accurate indicavit Strabo, v. idem ib. p. 322 sqq. || — 2. νῆσος πελαγία], hodie *Zemorgete*, ab opposito promont. (*Râs*) *el Naschef* 350 stadia distans, quam Ἀγάθωνος νῆσον (23°, 40' lat.) dicit Ptolemæus, *Topazon* Juba apud Plin. XXXVII, 32 :

*Juba Topazon insulam in Rubro mari a continente dici navigatione abesse tradit, nebulosam et ideo quæsitam sæpe navigantibus, ex ea causa nomen accepisse; topazin (τοπάζειν) enim Troglodytarum (imo Græcorum) lingua significationem habere querendi. Aliam etymologiam proponit Salmasius ad Solin. p. 763 (de qua v. Wesseling. ad Diodor.) Ceterum de Topazo ins. cf. Juba ap. Plin. XXV, 22 et Plinius VI, 34, ubi inter insulas post Jamben recensentur : Stenæ diræ aliquot (hod. *Schuarit* cum proximis rupibus oræ periculosa adjacens), Halonnesi non pauciores (hod. *Swallow* ins. in alto objectæ), Cardamine (*Cornuca* sive *Macour* ad *Ras el Anf*), *Topazus* quæ gemmæ nomen dedit. || — 6. ὁ ἀλῶ] γάλῶ BA. || — 7. ἔγχρυσον]*

Phot. φυλάσσοντες καὶ συλλέγοντες προστάγματι οὕτω λαμβάνουσιν. Ἐν τῇ νυκτὶ πρὸς μέρος περιπολοῦσιν, ἔχοντες παντοίας τοῖς μεγέθεσι σκαφίδας. Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις λίθος, τὴν μὲν ἡμέραν ὑπὸ τοῦ φέγγους 5 κρατούμενος, διὰ τὸ πνίγος οὐ γίνεταί σύνδηλος, σκότου δὲ ἐπιστάντος, ἐν ᾧ ποτ' ἂν ᾗ πεφυκώς, διαλάμπει πάντοθεν. Ὁ δὲ συνιδὼν φύλαξ τηλικούτον περιέθηκεν ἄγγος σημείου χάριν περὶ τὸ διαστίλθον, ἡλίκον ἂν ᾗ τοῦ θεωρουμένου φαντάσματος τὸ μέγεθος· εἴτα 10 τὴν ἡμέραν ἐπερχόμενος, ἰσοπληθῇ τῇ προειρημένῃ περιτεμὼν πέτραν, τοῖς ἐκλεαίνειν δυναμένοις τεχνίταις παραδίδωσι.

83. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ πέλαγος οὕτως ἐστὶ ταπεινόν, ὥστε μῆτε πλεῖον δεῦν ὀργυῶν ἀναμετρεῖσθαι, καὶ 15 ἡλωρὸν πάντοθεν, οὐ τῇ φύσει τῶν ὑγρῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ διαφαίνοντος μνίου τε καὶ φύκους· ὅθεν καὶ κυνῶν ἔχει θαλαττίων ἀναριθμητὸν πλῆθος. Δι' ἣν αἰτίαν ὁ ῥήθεις πόρος νηὶ μὲν μακροῖ καὶ τοῖς ἐπῆρεσι πλοίοις γίνεται εὐάριστος· ἀκύνων τε γὰρ ἐστίν, οὐκ ἐκ 20 πολλοῦ κυλίων τὸν κλύδωνα, καὶ θήραν ἰχθύων παραδίδωσιν ἀπιστον. Τὸ δὲ περὶ τὰς ἐλεφαντηγούς κακὸν πολλὸν ἔλεον τοῖς ἀσγροῦσιν ἀπὸ τῶν ὀρώντων ἐκκαλεῖται· τὰ γὰρ πλοῖα τὸ κύμα ἐξαίφνης ἡ πέτρα περίεθηκεν, ἡ πρὸς ἀμυῶδῃ συνήλασε περισχλὴν, καὶ ἄπορον 25 τὴν σωτηρίαν παρέσχε τοῖς ἐμπλέουσι. Διὸ τὰ μὲν πρῶτα ὀδυρμὸς τοὺς ἐπιπλέοντας συνέχει πολλὸς μὲν, οὐκ ἀπογινώσκων δὲ τὴν ἀμείνων προσδοκίαν· ἥδη γὰρ τινες οὕτως ἀπενεχθέντας σέσωκε πλημμυρίς ὑπολα-

edicto custodiunt et colligunt, isto modo potiuntur. Noctu divisim agminibus circumvagantur, vasis ligneis varia magnitudinis instructi. Nam intra petras lapis interdum quia a luce superatur, propter solis splendorem non fit manifestus, sed ingruente noctis umbra, ubicumque loci nascitur, ab omni parte resplendet. Quo observato, custos signi causa id quod splendet tanto circumdat vase, quantam visæ imaginis magnitudinem esse arbitratur. Per diurnam postea lucem accedens, quum æqualem priori designationi partem saxi exciderit, magistris lævigandi peritis segmentum tradit.

83. Post hæc mare adeo humile est et exiguæ profunditatis, ut nec binas orgyias mensura superet, circumquaque etiam viride, non aquarum natura, sed a musco et alga colorem suum transmittente. Unde et canum marinorum innumerabilis illic est multitudo. Quam ob causam navi longa, et his quæ remigio promoveantur, iter illac percommodum est et aptum; tempestates enim tractus ille ignorat, quod ex longinquo fluctus non advolvatur, et incredibilem piscium sufficit prædam. Quæ vero navibus elefantos vehentibus ibi accidunt infortunia ad magnam spectantes misericordiam erga afflictos provocant. Navigia enim fluctus repente scopulo illidit, aut in angustias arumarum compingit, et salutis viam nautis tantum non præcludit. Ideo prolixus initio conquestus eo delatos occupat, melioris tamen fortunæ spe non abjecta. Jam enim nonnullos eo discriminis redactos æstus, intu-

Diod. δῆλός ἐστιν ἐν ᾧ ποτ' ἂν ᾗ τόπος. Οἱ δὲ νησοφύλακες 30 κλήρῳ διηρημένοι τοὺς τόπους ἐφεδρεύουσι, καὶ τῷ φανέντι λίθῳ περιτιθέασιν σημείου χάριν ἄγγος τηλικούτον, ἡλίκον ἂν ᾗ τὸ μέγεθος τοῦ στίλθοντος λίθου· τῆς δ' ἡμέρας περιιόντες περιτέμνουσι τὸν σημειωθέντα τόπον τῆς πέτρας, καὶ παραδιδόασιν τοῖς διὰ τῆς 35 τέχνης δυναμένοις ἐκλεαίνειν τὸ παραδόνθ' οἰκείως.

83. Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὰ μὲν ἔθνη Ἰχθυοφάγων κατοικεῖ τὴν παράλιον, πολλοὶ δὲ νομάδες Τρωγλοῦται. Πρὸς δὲ τούτοις ὄρη παντοίας ταῖς ἰδιότησιν ὑπάρχει μέχρι λιμένος τοῦ προσαγορευ- 40θέντος Σωτηρίας, ὅς ἐτυχε τῆς ὀνομασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλλήνων καὶ διασωθέντων. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν ἄρχεται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρη ποιῆσθαι· καὶ τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας καὶ 45 θαλάττης ἁλλοίαν εἶναι συμβέβηκε διὰ τὴν ἰδιότητα τῶν τόπων. Ἢ τε γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθορθαται, μηδαμῶθεν ἀναστήματος ὑπερκειμένου, ἡ τε θαλάττα τεναγμῶδης οὔσα τὸ βάθος οὐ πλεῖον εὐρίσκεται τριῶν ὀργυῶν, καὶ τῇ χροῇ παντελῶς ὑπάρχει χλωρά. Τοῦτο

dispertitis inter se locis, indagatōni dant operam; et ubicumque apparet lapis, vas tantæ magnitudinis signi causa imponunt, quantum refulgens lapis spatii complecti videtur; signatum porro locum saxi per diem obeuntes circumcidunt, excisumque tradunt illis, qui lapillos apte lævigandi artificium tenent.

83. (Cap. 40.) Si ulterius excurris, multæ se Ichthyophagum gentes per oram sparsæ offerunt, multi etiam Troglodytæ pastores, et cum his varii montes usque ad Soterias sive Salutis portum, a Græcis ita cognominatum, qui sospites eo primi appulissent. Inde coarctari et ad Arabiam converti sinus incipit. Natura quoque locorum tum maris tum regionis diversitatem quandam efficit. Continens enim humilis apparet nec collibus assurgens, et mare palustre ac cœnosum non altius tribus orgyis et totum viride esse deprehenditur. Causam viridis non aquarum illic naturæ, sed musci algæque per aquas apparentis

ἐν χρυσῷ codd. et edit. || — 1. οὕτω λαμβάνουσιν, κτλ. || Quid ansam dederit fabulæ, nescio. || — 6. σκότους B.

§ 83, l. 14. δεῦν] sic Artemidorus quoque; τριῶν

Diodor. || — 16. τς om. C. || — 18. ἐπῆρεσι] χωπῆρεσι mgo A; «Diodorus enim ἐπικώποις.» Beker. || — 23. ἡ πέτρα] A; τῇ πέτρᾳ B; ἡ τῇ πέτρᾳ C. || — 28. ἀπενεχθέντας] ἐπενεχθέντας. AB.

Phot. βούσκα τοῖς ἀνοιδούσιν αἰρνιδίως ἐκ τῆς θαλάττης ὄγκους· ἐπὶ δὲ λήγῃ τὰ τῆς τροφῆς, μυρία μὲν ἀναδέχονται πάθη, τέλος ἀναλίσκονται πάντες ἢ λιμῶ ἢ (τοῦ λιμῶ

mescente ex mari fluctu, repente susceptos servavit. Quando vero alimenta deficient, innumeræ succedunt anxietates, donec ad ultimum omnes absumuntur aut

Diod. δ' αὐτῇ φασὶ συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τῇ τῶν ὑγρῶν φύσιν εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ διαφαινομένου καθ' ὅδατος μνίου καὶ φύκους. Ταῖς μὲν οὖν ἐπιχώτοις τῶν νεῶν εὐθετός ἐστιν ὁ τόπος, κλύδωνα μὲν οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων διασπῆματος, θήρας δ' ἰγθύων ἀπλάτους παρεχόμενος· αἱ δὲ τοὺς ἐλέφαντας διάγουσαι, 10 διὰ τὰ βάρη βαθύπλοοι καθεστῶσαι καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἐμβριθεῖς, μεγάλους καὶ δεινούς ἐπιτρέρουσι κινδύνους τοῖς ἐν αὐταῖς πλέουσι. Διάρρει γὰρ ἰστίων θέουσαι, καὶ διὰ τῇ τῶν πνευμάτων βίαν πολλάκις νυκτὸς ὠθούμεναι, ὅτε μὲν πέτραις προσπεσοῦσαι ναυ- 15 ἀγοῦσι, ποτὲ δ' εἰς τεναγώδεις ἰσθμούς ἐμπίπτουσιν· οἱ δὲ ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνατοῦσι διὰ τὸ πλεῖον εἶναι τὸ βάθος ἀνδρομήκους, διὰ δὲ τῶν κοντῶν τῷ σκάφει βοηθῶντες ὅταν μηδὲν ἀνύωσιν, ἐκβάλλουσιν ἅπαντα πλὴν τῆς τροφῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς τροφῆς

copiæ adscribunt. Navibus igitur remigio instructis locus ille opportunus est, quod ex longinquo fluctus non advolvatur, uberemque piscium capturam exhibeat. At quæ elephantibus transportant, tum profunditate carinæ, tum structuræ gravitate, magnis et atrocibus nautas periculis involvunt. Non raro enim intensæ concitatæ velis, et ventorum impetu sub noctem eo compulsæ, nunc ad scopulos naufragia faciunt, nunc in isthmos limosos deferuntur. Nec exscendi facultas datur nautis, quod vadum homine altius sit. Jam si navem contis impellendo nihil quidquam efficiunt, cunctorum præter cibos jacturam faciunt; quodsi ne sic quidem salutem sibi paraverint, ad summas rediguntur angustias; nec enim insulam, nec

— 3. τέλος δὲ editt.; particula δὲ a codd. nostris abest, neque ea opus. || — De rebus fusiis exponit Diodorus, cum quo conferendus Artemidorus apud Strabon. Secundum Diodorum ora post sinum Immundum meridiem versus tendit usque ad Σωτηρίας (Σωτήρας var. lect.; *Sotiras* Poggii interpr.; Σωτήρας Artemidor, Σωτήρων Ptol.) portum, post quem deflectit versus ortum, sinusque fit angustior. Idem tradit Artemidorus. Photius de eo litoris flexu hoc loco nihil, sed initio § 84 ait a Tauris montibus et Ptolemaide non amplius meridiem versus oram tendere, sed ortum versus declinare. Quod ipsum etiam Diodorus § 84 habet, quamquam hæc ad eandem litoris declinationem pertinent, de qua § 83 jam monuerat. Nam Soterias portus et Tauri et Ptolemais ad eundem pertinent tractum. Seriem locorum Ptolemæus præbet hanc: Γαῦρος (I. Ταῦρος) ὄρος, Θεῶν σωτήρων λιμὴν, Εὐαγγέλιον λιμὴν, Πτολεμαῖς τῶν θεῶν. In Artemidori excerptis loci memorantur hoc ordine: Σωτήρας λιμὴν, Ταῦρος ὄρη, Ἰσιδος ὄρος, νῆρος ἐλαίᾳ κατάφυτος ἐπικλυζομένη, Πτολεμαῖς. Salutis portus respondere videtur hodierno *Suakim*, a quo non longe distare debebat, sive boream sive meridiem versus, Taurus mons vel Tauri montes (Ταυρία ὄρη Diodori codd. optimi; Τάυριον ὄρος corrupte supra § 79, ubi vide). Isis mons num recte deinceps ponatur ab Artemidoro, dubitare licet, quoniam Ptolemæus Ἰσιον ὄρος ponat (21° 20') prope *Cap Calmez*, isque mons tanto facilius post nostrum Salutis portum transponi potuit, quam altius deorum Sospitatorum portus, Διοσκούρων λιμὴν, prope Isium montem a Ptolemæo memoretur (21°). Fides igitur esto penes Artemidorum. Εὐαγγέλιον λιμὴν Ptolemæi Valentia (II, p. 273) probabiliter esse censet pulchrum et profundum maris recessum qui post multas insulas scopulosque latet prope *Ras Howie*, in mare illud procurrens, sed tam humile, ut ex parte undis tegatur (v. Berghaus. *Memoir z. Karte v. Arab.* p. 44). Quare ad ipsum hoc promontorium

referre possis quam Artemidorus memorat νῆσον ἐλαίᾳ κατάφυτον ἐπικλυζομένην. Eadem insula vel alia in alto magis jacens proprio nomine in Diodori codicibus Μάρια, a Plinio *Marca*, a Ptolemæo Μύρωνος, a Geogr. Rav. *Martis* insula appellatur. Deinde sequitur *Ras Assis* sive *Ascease* (18°, 24'), peninsula, perhumili cervice arenosa cum continente cohærens, adeo ut insula ex longinquo videatur. Hanc esse Ptolemaidem τῶν θεῶν vel *Epitheram* (Plin.), κτίσμα Εὐαγγέλιου... λάθρα περιβαλλομένου χειρσόνισσιν τινὶ τάφρῳ καὶ περίβολῳ (Artem.), statuit D'Anvillius et Valentia, qui pone eam in regione *Kushtan* plurimos degere elephantos compererat. Nec multum a vero aberrasse videntur. Nam prope Ptolemaidem lacum esse *Monoleum* docet Plinius. Jam vero in mappa Moresbyi lacus magnus notatur paullo post *Ras Howie* (*Ras Mugda* ap. Moresby), adeo ut hunc esse *Monoleum* vix sit dubium. Inter Taurum et Ptolemaidem Astaboræ ἀπόσπασμα in mare egredi auctor est Artemidorus; quod patet intelligendum esse de *Hadi Shintarab*, qui sub eadem fere latitudine in mare exit, sub qua Astaboras in Nilum influit. In Periplo maris Rubri a Berenice ad Ptolemaidem numerantur stadia 4000, qui computus in locum Ptolemaidem modo assignatum bene quadrat; quodsi vero hinc usque ad Adulim Periplus esse ait stadia 3000, quum vix 2500 sint, aperte aut auctor erravit, aut codex depravatus est; contra satis recte Plinius (VI, 31) Ptolemaidem ab Aduli distare ait navigatione dierum quinque; quod eodem modo intelligendum est, quo paullo post ab Aduli ad Isidis portum (non longe a faucibus sinus Arabici situm) e Juba refert esse decem dies *remigii*. Unde facile patet in unius diei navigationem in his plagis perdifficilem non ultra quadringenta stadia posse computari. Reichardus (*Kl. geogr. Schriften*, p. 402) Ptolemaidis chersonesum esse putat *Ras Ahvid* sive *Akik* prope portum *Mornington*. Quod etsi minus est probabile, nonnisi paullulum a Valentia sententia re-

Phot. τὸ μακροχρόνιον οὐ φέροντες) ζῖπει, ἢ αὐτῇ θαλάσσῃ σφῆς αὐτοὺς ἐπιρρίπτοντες.

fame aut, si diuturnam famis tabem non perferunt, ense confecti, aut spontaneo impulsu in æquor præcipitanti.

Diod. (ἀποστρωφῆς ?) τυγχάνοντες εἰς μεγάλην ἀπορίαν ἐμ-
5 πίπτουσι διὰ τὸ μήτε νῆσον μήτε ἄκραν ἡπείρου μήτε
ναῦν ἑτέραν πλησίον ὑπάρχουσαν ὁρᾶσθαι· ἄξινοι γὰρ
παντελῶς οἱ τόποι καὶ σπανίους ἔχοντες τοὺς ναυσὶ
διακομιζομένους. Χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν ὁ κλύ-
δων ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τῷ κύτει τῆς νεὸς τοσοῦτο πλήθος
10 ἄμμου προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παραδόξως, ὥστε
τὸν κύκλῳ τόπον περιχώννυσθαι καὶ τὸ σκάφος ὥσπερ
ἐπιτήδεος ἐνδεσμεύεσθαι τῇ χέρσῳ. Οἱ δὲ τούτῳ τῷ
συμπτώματι περιπεσόντες τὸ μὲν πρῶτον μετρίως οὐδύ-
ρονται πρὸς κωφὴν ἐρημίαν, οὐ παντελῶς (δὲ) ἀπε-
15 γνωκότες εἰς τέλος τὴν σωτηρίαν· πολλὰ γὰρ τοῖς
τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ τῆς πλημμυρίδος κλύδων ἐξῆρ-
εἰς ὕψος, καὶ τοὺς ἐσχάτως κινδυνεύοντας ὥσπερ εἰς
ἐπιφανεῖς διεφύλαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ μὲν τῶν θεῶν ἢ
προειρημένη μὴ παρακολουθήσῃ βοήθεια, τὰ δὲ τῆς
20 τροφῆς λίπη, τοὺς μὲν ἀσθενεστέρους οἱ κατισχύον-
τες ἐκβάλλουσιν εἰς θάλατταν, ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ
λειπόμενα τῶν ἀναγκαίων πλείους ἡμέρας ἀντέχῃ·
πέρας δὲ πάσας τὰς ἐλπίδας ἐξαλείψαντες ἀπόλ-
λυνται πολὺ χεῖρον τῶν προαποθανόντων· οἱ μὲν γὰρ
25 ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τὸ πνεῦμα τῇ δούσῃ φύσει πάλιν
ἀπέδωκαν, οἱ δ' εἰς πολλὰς ταιλαιπωρίας καταμερί-
σαντες τὸν ὕψατον, πολυχρόνιους τὰς συμφορὰς ἔχον-
τες τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς τυγχάνουσι. Τὰ δὲ
σκάφη ταῦτα τῶν ἐπιβατῶν οἰκτρῶς στερηθέντα, κα-
30 θάρπερ τινὰ κενοτάφια, διαμένει πολλὸν χρόνον παντα-
χόθεν περιχώννυμενα· τοὺς δ' ἱστοὺς καὶ τὰς κεραίας
μετεώρους ἔχοντα πόρρωθεν τοὺς δρῶντας εἰς οἶκτον
καὶ συμπάθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλότων· πρόσταγμα
γὰρ ἔστι βασιλέως ἔαν τὰ τοιαῦτα συμπτώματα τοῖς
35 πλείοσι διασημαίνειν τοὺς τὸν ὄλεθρον περιποιούντας
τόπους.

Παρά δὲ τοῖς πλησίον κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοις πα-
ραδέδοται λόγος, ἐκ προγόνων ἔχων φυλαττομένην τὴν
φήμην, ὅτι μεγάλης τινὸς γενομένης ἀμπόττεις ἐγεγῶνη
40 τοῦ κόλπου πᾶς ὁ τόπος ὁ τὴν γλωρὰν ἔχων τοῦ τύ-
που πρόσοψιν, μεταπεσοῦσης τῆς θαλάττης εἰς τάναν-
τία μέρη· φανείσης δὲ τῆς ἐπὶ τῷ βυθῷ χέρσου, πάλιν
ἐπελθοῦσαν ἐξαίσιον πλημὴν ἀποκαταστήσαι τὸν πόρον
εἰς τὴν προὔπάρχουσαν τᾶξιν.

promontorium, nec aliam navem videre est, quum
plane inhospita sit hæc regio, et raro a nautis trajicia-
tur. Ad cætera incommoda accedit quod brevissimo
tempore tantum ad alveum navis arenarum repentini
fluctus advehunt et accumulanti, ut circumcirca ma-
gni existant aggeres, et ceu data opera continenti
alicui impacta navis inhærescat. In hanc demersi
calamitatem modicis primum querelis surdæ licet so-
litudini infortunium suum occidunt, nondum tamen
omni ad extremum salute desperata. Nam sæpe
æstuantis pelagi fluctus alte navem elevans extreme pe-
riclitantes, ceu deus ex machina opitulans, conservat.
Si vero hoc dei auxilium non succurrit, deficiente
tandem cibo, infirmissimum quemque potentiores in
mare dejiciunt, ut paucioribus quod residuum est vi-
ctus ad plures dies suppetat. Sed tandem extincta
spe omni, longe miserabiliorem quam prius defuncti
mortem oppetunt. Hi enim brevi, quem natura de-
derat spiritum, illi reddidere; isti vero mortem in
multas ærumnas quasi partiendo, suasque miseras
longius protrahendo, difficulter animam exhalant.
Naves autem miserum in modum vectoribus orba-
tæ, tanquam inania quædam sepulcra ad longum tem-
pus durant; et arenarum cumulis undique circumfusæ,
malosque et antennas sublime ostentantes, ad com-
miserationem et gemitum super extinctis procul in-
tuentes adducunt. Regis enim edicto cautum est, ut
monumenta harum calamitatum intacta sinantur, qui-
bus exitiosa navigantibus loca significentur.

Apud Ichthyophagos, brevium illorum accolas, ex
fama per multas proavorum ætates conservata tradi-
tur, totam quondam sinus regionem, quæ virorem
oculis offert, ingenti refluxu desiccata fuisse, mari
in opposita tum litora refuso. Jamque terra usque ad
ipsum maris fundum detecta, per gravem denuo
æstum pristino undam alveo restitutam esse.

cedit. Paulo post Mornington sita est insula, quæ
quum ruinas habeat, in mappa Moresbyana Ptole-
maidis sedes fuisse censetur. Ceterum longe aliter sta-
tuit Ptolemæus, qui Ptolemaidem in 16° 25', sive in
eadem cum Meroe latitudine collocat, observatione
quadam nitens astronomica (v. not. seq.), putausque
a Berenice ad Ptolemaidem stadia esse 5000 vel 4820
(Strabo p. 768. Plin. VI, 4). De his h. l. disputare
longum foret. Priscum subesse errorem reliqua omnia
suadent. Falsissimas sæpe fuisse observationes, quibus

fisi astronomi latitudinem locorum definiebant, satis
constat. Sic, ut unum afferam, Hipparchus alique Mas-
siliam et Byzantium sub eodem parallelo posuerunt,
quod gnomonis umbram eodem tempore eandem esse in
utroque loco animadvertisse putabant (Strabo I, p. 63).
Ceterum inde ab hoc fere tractu tanta est apud Ptole-
mæum in graduum notatione perturbatio, ac tam longe
a vero recedit sinus Arabici quam ille sibi finxit deli-
neatio, ut unica fere tabularum utilitas in serie nomi-
num posita sit.

Phot. 84. Ὅτι φησί, τὰ μὲν ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαίδος ἡρμηνεύεται, τὰ δὲ ἀνωτέρω τούτων οὐ τὴν τοχούσαν λαμβάνει μετέβασιν· κείται γὰρ οὐκέτι τὰ ἐπέκεινα πρὸς μεσημβρίαν τῆς χώρας, ἀεὶ δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἀναστρέφει μάλλον, καὶ τὰς σιὰς βάλλει τῶς δυεῖν ὥρων εἰς τὸν ἀντικείμενον τόπον τῆς ἀρκτου. Ἔτι δὲ ποταμοὶς καταρρεῖται τὰς πηγὰς ἀναφαίνουσιν ἀπὸ τῶν Ψεβαιῶν καλουμένων ὄρων. Τῆς δὲ χώρας ἡ μὲν εἰς τὴν μεσόγειαν ἀνατείνουσα πλήρης ἐλεφάντων καὶ βινοκέρων καὶ ταύρων καὶ ὄων, τὰ δὲ εἰς τὸν πόρον καθήκοντα νήσεις ἅπαντα πυκνοῦται τῇ φύσει μὲν ἀκάρποις, γεμούσαις δὲ ὀρνέων ἀνιστορήτους

Diod. 84. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτολεμαίδος παράπλουν ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων προσερχόμεν, ὅτε Πτολεμαίου τὴν τῶν ἐλεφάντων θήραν ἀπηγγέλαμεν. Ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπιστρέφει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολὰς, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν τροπὴν αἱ σιὰι πίπτουσι πρὸς μεσημβρίαν ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν ἄχρι πρὸς ὦραν δευτέραν. Ἐχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα βέοντας ἐκ τῶν προσαγορευομένων Ψεβαιῶν· διείληπται δὲ καὶ πεδίοις μεγάλαις φέρουσι μαλάχης καὶ καρδάμου καὶ φοίνικος ἄπιστα

84. Loca quæ sunt ad Tauros et Ptolemaidem usque jam explicata sunt. His autem ulteriora insignem subeunt situs mutationem; non enim ad meridiem amplius jacent, sed magis ac magis ad ortum se reflectunt, et umbras ad horas binas (?) projiciunt in oppositam septentrionibus plagam. Fluvii etiam rigantur, qui e Psebaeis, quos vocant, montibus scaturiunt. Ejus regionis tractus versus mediterranea pertinens, plenus est elephantis ac rhinocerotibus taurisque et subibus; quæ vero ad sinum pertingunt, multis conferta sunt insulis, quæ fructuum inopes, avibus, quarum

84. (Cap. 41.) Navigatio a Ptolemaide ad Tauros promontorium (*Navigatio ad Tauros et Ptolemaidem*) jam a nobis explicata est, quum de Ptolemæi circa elephantorum venationem studio dicebatur. A Tauris maritima se ad orientem vertunt. Hic sub æstivi solstitii circulo umbræ ad meridiem, contra quam apud nos fit, usque ad anni vertentis tempestatem secundam projiciuntur. Hæc terra fluvii, e Psebaeis, ut vocant, montibus effluis rigatur, et in longe patentes campos distributa insolitæ magnitudinis

§ 84, l. i. ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαίδος] sic C; voc. Ταύρων om. A; ταύρων καὶ om. B, spatium vacuum relinquens. Apud Diodorum legitur: ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτολεμαίδος παράπλουν ἕως τῶν Ταύρων (Ταυρικῶν var. lect.) ἀκρωτηρίων, προσερχόμεν κτλ. Quæ confusa et oscitanter dicta esse ex comparatis Photio, Artemidoro et Ptolemæo patet. Debebat: τούτων δὲ τῶν τόπων τὸν ἀπὸ * ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων καὶ Πτολεμαίδος παράπλουν προσερχόμεν ὅτε κτλ. At nusquam de his Diodorus exposuit, sed temere exscripsit Agatharchidem, qui de hoc tractu, quem paucis nunc absolvit, accuratius exposuerit ubi de Eumede ad elephantorum venationem emissio deque prima Ptolemaidis origine sermonem instituit. Nonnulla hinc servavit Artemidorus. || — 4. πρὸς τὴν] παρὰ τὴν C. || — 6. τῶς δυεῖν ὥρων]. Nisi majus ulcus latet, antiquo librorum vitio τῶς β' ὥρων scriptum fuerit aut pro τῶς α' ὥρας, per primam anni vertentis tempestatem, i. e. per tres menses (inde a solstitio) aut pro τῶς γ' ἡμερῶν (uti est apud Plinium) aut pro ἕως β' ὥρας, quod posterius præferendum esse videtur, quoniam eodem ducunt verba Diodori ἄχρι πρὸς ὦραν δευτέραν, quamquam si rem spectas, minus recte habet, quoniam tres isti menses quibus umbra meridiem vergebat, non debebant computari ab initio anni Olympici sive a solstitio. Distinctius rem exponit Plinius II, 75: *Constatque in Berenice urbe Troglodytarum, et inde quattuor milibus DCCCXX in eadem gente, Ptolemaide oppido quod in margine Rubri maris ad primos elephantorum venatus conditum est, hoc idem ante solstitium quadragenis quinque diebus totidemque postea fieri, et per eos XC dies in meridiem umbras jaci.* Idem II, 76: *In tota Troglodytica umbras bis quadraginta diebus in anno Eratosthenes in con-*

trarium cadere prodidit. Idem VI, 34: *Ultra silvæ, ubi Ptolemais a Philadelpho condita ad venatus elephantorum, ob id Epitheras cognominata, juxta lacum Monoleum. Hæc est regio secundo volumine a nobis significata, in qua XXXV diebus ante solstitium totidemque postea hora sexta consumuntur umbræ et in meridiem reliquis horis cadunt, ceteris diebus in septentrionem, cum in Berenice quam primam posuimus ipso die solstitii sexta hora umbræ in totum apsumantur, nihilque adnotetur aliud novi.* DCII mil. pass. intervallo a Ptolemaide res ingentis exempli locusque supplitatis immensa, mundo ibi deprenso, cum indubitata ratione umbrarum Eratosthenes mensuram terræ prodere inde cœperit. Cf. Ptolem. VIII, 16, 10. || — 7. ποταμοῖς] om. AB; dein καταρρέουσιν correct. A. || — 8. Ψεβαιῶν] sic Photius et 5 codd. Diodori; Ψεβαιῶν, Θεβαιῶν, Θηβαίων, Ψεβίων ceteri. Infra pro Ψεβαιῶν plurimi libri habent Ψεβάρης. Montes Psebaeos in Artemidori exc. non memorantur; at Ψεβῶ λίμνη ex Artemidoro, et Ψεβῶ χώραν ἐνδοτέρην Αἰθιοπίας... ἀπέχουσαν τῆς Αἰθιοπίας δῶν ε', ex Aristagora laudat Stephanus Byz. s. v. Ex Artemidoro hausisse videtur etiam Strabo XVII, p. 822, ubi: Ὑπερκαίται δὲ τῆς Μερόης ἡ Ψεβῶα, λίμνη μεγάλη, νῆσον ἔχουσα οἰκουμένην ἱκανῶς. Urbem istam *Semboitin* e Bione vocat Plinius; lacus est hodiernus *Tzana* in *Dembea* regione. Quibus collatis probabile fit Psebaeos montes ab Agatharchide appellari totum istum montium tractum qui inde ab 18° lat. usque ad fauces sinus pertinet. Vaga sunt quæ in Pseudo-Aristotele De mundo leguntur, ubi tanquam insulas Britannia non minores nominantur Taprobane et ἡ Ψεβῶ καλουμένη κατὰ τὸν Ἀραβικὸν χειμένη κόλπον. Cf. Salmasius ad Solin. p. 782. || — 12. ὀρνέων ἀνιστορήτους] ἀνι-

Phot. ιδέας ἔχόντων. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἡ μὲν θάλαττα βαθεῖα τε καὶ πλούσιος, κήτη δὲ ἔχει τηλικαῦτα, ὥστε ἀγωνιστῶν τὸν ἰδόντα· οὐ μέντοι διαπεφώνηκεν οὐδεὶς, πλὴν τῶν περιπεπτωκότων ἀκουσίως ταῖς λοφιαῖς διὰ τὴν τῶν εἰρημένων ἀγνοίαν· καὶ γὰρ οὐδὲ διώκειν δύναται θρασύτερον τοὺς πλέοντας, τῶν ὁμμάτων τοῖς θηρίοις ἀμαυρουμένων, ὅταν ἐκ τῆς θαλάττης τὰ πρόσωπα ἀναφαίνωσιν.

Diod. μεγέθη· ἐκφέρει δὲ καὶ καρπούς παντοίους, τὴν μὲν γαῖαν ἔχοντας νωθρὰν, ἀγνοούμενους δὲ παρ' ἡμῖν.

Ἡ δὲ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατείνουσα πλήρης ἐστὶν ἐλεφάντων καὶ ταύρων ἀγρίων καὶ λεόντων καὶ πολλῶν ἄλλων παντοδαπῶν θηρίων ἀλκιμων. Ὁ δὲ πόρος νήσοις διεληγεται καρπὸν μὲν οὐδένα φερούσαις ἡμερον,

15 ἐκτρεφούσαις δ' ὀρνέων ἰδία γένη καὶ ταῖς προσόψεσι θαυμαστά. Ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βαθεῖα παντελῶς ἐστὶ, καὶ κήτη παντοδαπὰ φέρει παράδοξα τοῖς μεγέθεσιν, οὐ μέντοι λυποῦντα τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν μὴ τις ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφιαῖς περιπέσῃ· οὐ δύναται γὰρ

20 διώκειν τοὺς πλέοντας, ὡς ἂν κατὰ τὴν [ἐκ] τῆς θαλάττης ἄρσιν ἀμαυρουμένων αὐτοῖς τῶν ὁμμάτων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον φέγγους. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη τῆς Τρωγλοδυτικῆς ἔσχατα γνωρίζεται, περιγραφόμενα ταῖς ἄρταις ἃς ὀνομάζουσι Ψεβαίαις.

25 85. Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀντιπέραν παραλίου τὸ προσεκκλιμένον Ἀραβίᾳ πάλιν ἀναλαβόντες ἀπὸ τοῦ μυχοῦ διέξιμεν. Οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον, ἰδρυσαμένου Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμῶν Ἀρίστωνος τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν τῆς ἕως

30 Ὀκεανοῦ παρηκούσης Ἀραβίας. Ἐξῆς δὲ τοῦ μυχοῦ τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος ὁ τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων διαφερόντως πρὸς τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ.

στορήτων ὀρνέων ἰδέας· τὸ δὲ ἀπὸ κτλ. C. Inter insulas sinus etiam Ὀρνέων νῆσον memorat Ptolemæus IV, 5, p. 305. || — 2. πλούσιος B. || — 4. περιπεπτωκότων... ταῖς λοφιαῖς κτλ. || Horum fides penes auctorem esto. Nescio an huc pertineat quod Saltius narrat de piscium magnorum recensque mortuorum cumulis immensis, quos natantes sæpius offendit non ita longe ab ostio sinus Arabici (sub 10° lat.). || — 8. ἀναφάνωσιν C.

§ 85, l. 27. Οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον] Pro Ποσειδεῖον nonnulli codices Ποσειδῖον, quod in Artemidori excerptis etiam Strabonis codices exhibent. Insolita ratione ipse μυχὸς sinus Heroopolitici vocatur Ποσειδεῖον; exspectabas Ποσειδεῖον, a promontorio scilicet, in quo proficiscens Aristo aram struxerat. Sed nihil mutandum. Similiter Strabo ait p. 767: Ἀπὸ Ἡρώων πόλεως, ἥτις ἐστὶ πρὸς τῷ Νείλῳ μυχὸς τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, quæ urbs est recessus sinus Arabici a Nili latere (quum alter esset recessus Ælaniticus), pro ad quam urbem est recessus. Quæ verba varie ab interpretibus tentata, recte, opinor, tuetur Bernhardus in Fragm. Eratosth., p. 102. Ceterum μυχὸς Diodoro non est totus sinus Heroopoliticus, sed iutuma ejus

species nondum compertæ, frequentantur. Mare exinde profundum est et navigabile, ubi tantæ vastitatis sunt cete, ut horrorem incutiant videnti. Nemo tamen ab iis perit, nisi si qui inviti in arrectas dorsi pinnas propter rei ignorantiam incurrant; non enim consecrari possunt audacius navigantes, quum obtusa oculorum sit acies e mari eminentibus.

malvas, cardamum et palmas variosque insuper fructus sapore hebetes et nobis ignotos producit. Quæ se versus mediterranea protendit, elephantibus, tauris agrestibus, leonibus aliisque bestiis efferis plena est. Fretum distinctum est insulis, quæ nihil quidem mitioris fructus gignunt, sed peculiaris generis aves exhibent, specie admirandas. Mare inde profundissimum est et varia cete magnitudinis stupendæ gerit; quæ tamen hominibus non sunt molesta, nisi quis invitus fortassis in arrectas dorsi pinnas incurrat. Non possunt enim persequi navigantes, quoniam ad maris superficiem evectis claritate solis oculi hebetantur. Hæc Troglodytica extrema, promontoriis, quas Psebae vocant, circumscripta, in notitiam nostram cadunt.

85. (Cap. 42.) Nunc alteram ex adverso oram, quæ ad Arabiam inclinât, perlustrabimus, ab extremo sinu iterum exorsi. Id Neptunium appellatur, quod Aristo, ad explorandum Arabiæ litorales terras ad Oceanum usque a Ptolemæo missus, aram Neptuno pelagi deo illic consecravît. Intimum hunc recessum excipit locus maritimus, quem propter utilitatem apprime honorant accolæ, Palmeti nomine insignem. Plurimis

pars. Nam ἐξῆς τοῦ μυχοῦ (συνεχῆς τοῦ Ποσειδῖου Artemidor.) est ὁ φοινικῶν, qui ad hodiernam Tor urbem pertinet; tum sequitur ἀρωτῆριον τῆς ἡπείρου (Ras Mahomed) cum Phocarum insula, tum Maranitarum prisca sedes, tum demum sinus Ælaniticus. Confer etiam verba Strabonis p. 776: Φησὶ δὲ (Artemidorus) ἐνδοτέρῳ καίσθαι τοῦτο (τὸ Ποσειδῖον) τοῦ Ἑλάντου μυχοῦ, in quibus Gosselinus, Letronnus, Groskurdus vocem Ἑλάντου expellendam esse putarunt, adeo ut sensus sit Posidium in interiore sinus Heroop. parte situm esse. At mendo h. l. codices vacui; dicit auctor Posidium interius jacere, i. e. τὸν μυχὸν sinus Heroopolitici profundius in continentem penetrare quam recessum sinus Ælanitici. Quonam potissimum loco Aristo aram Neptuno erexit, certius quidem dici vix potest; probabiliter autem ὁ μυχὸς pertinuit usque ad Ras Scheratiḥ prope Wadi Firam situm, ubi ponendum etiam quod unicum in hoc tractu Ptolemæus VI, 7 memorat τὸ κατὰ Φαράν ἀρωτῆριον; in eoque, puto, erat ara Neptuni. Falsum esse Mannertum eumque secutos Ritterum aliosque, qui Posidii nomine Ras Mahomed significari censebant, e Photio patet. Sinum Heroopoliticum, quem nonnulli Arsinoiten et

Phot. 86. Ὅτι τοῦ Φοινικῶνος τὰ μὲν ἄνωθεν δρώμενα πέτρας ὕψει ποικίλαις κατέχεται, τοῖς δὲ πρὸς θάλασσαν διήκουσιν ἡδὼν ὑπόκειται στενὴ τε καὶ μακρά.

Diod. Οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινικὼν, ἔχει δὲ πλῆθος τοῦ-
του τοῦ φυτοῦ πολὺκαρπον καθ' ὑπερβολὴν καὶ πρὸς
ἀπόλαυσιν καὶ τροφὴν διάφορον. Πᾶσα δ' ἡ σύνεγ-
γυς χώρα σπανίζει ναματιαίων ὑδάτων καὶ διὰ τὴν
πρὸς μεσημβρίαν ἑγκλισιν ἐμπυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ
10 τὸν κατάφυτον τόπον, ἐν ἀπανθρωποτάτοις ὄντα μέρεσι
καὶ χορηγοῦντα τὰς τροφὰς, εἰκότως οἱ βάρβαροι καθ-
ιερώκασιν. Καὶ γὰρ ὕδατος οὐκ ὀλίγη πηγὴ καὶ λι-
βάδες ἐκπίπτουσιν ἐν αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνος οὐδὲν
λειπόμεναι· αὐτὰ δὲ ἐφ' ἑκάτερον μέρος τὰ κατὰ τὴν
15 ἡγῆν χωρὰ ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐπιτερπῆ. Ἔστι δὲ
καὶ βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς χρόνοις, ἐπι-
γραφὴν ἔχων ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις· ἐπιμε-
λοῦνται δὲ τοῦ τεμένους ἀνὴρ καὶ γυνή, διὰ βίου τὴν
ἱερωσύνην ἔχοντες. Μακρόβιοι δ' εἰσὶν οἱ τῆδε κατοι-
20 κοῦντες, καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν δένδρων ἔχουσι διὰ τὸν
ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον.

87. Παραπλεύσαντι δὲ τὸν Φοινικοῦντα πρὸς ἀκρω-
τήριον τῆς ἡπείρου νῆσός ἐστιν ἀπὸ τῶν ἐναυλιζομέ-
νων ἐν αὐτῇ ζώων Φωκῶν νῆσος ὀνομαζομένη· τοσούτο
25 γὰρ πλῆθος τῶν θηρίων τούτων ἐνδιατρίβει τοῖς τόποις,
ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας. Τὸ δὲ προκείμενον
ἀκρωτήριον τῆς νήσου κεῖται κατὰ τὴν καλουμένην
Πέτραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὴν Παλαιστίνην· εἰς γὰρ
ταύτην τὸν τε λίθον καὶ τὰλλα φορτίζε τὰ πρὸς εὐω-

86. Quæ Palmeto illi a mediterraneis imminencia oculis se offerunt, obtinentur a petris celsitudine variis; porrectis autem ad mare litus subjectum est angustum et longum.

enim palmis consitus est, quæ summa ubertate fructus tam ad voluptatem quam ad victum conducentes proferunt. Sed totus in propinquo ager aquis fluvialibus destitutus est; et quia ad meridiem vergit, maximos solis ardores sustinet. Propterea locum ita fertilem, inque remotissimis ab hominum cultu terris tam largum nutrimenti, non immerito Barbari consecrarunt. Nam aquarum fontes non exigui, et rivi frigiditate aquarum nivis haud cedentes ibidem permanant, quorum ad utrumque latus virescunt omnia et dulci amœnitate perfunduntur. Ara etiam illic e duro saxo vetustissima est, obsoletis et incognitis litterarum notis inscripta. Huic sacrario vir et mulier continenti per vitam sacerdotio præsumt. Longævi sunt qui ibi morantur, et propter bestiarum metum cubilibus suis arbores occupant.

87. Palmetum hoc prætervectus ad continentis promontorium insulam offendit, quæ a belluis ibi stabulantibus Phocarum nomen habet. His enim adeo redundat, ut in summam videntes admirationem deveniant. Prætentum huic insulæ promontorium Petram Arabiæ et Palæstinam respicit. In hanc Petram thus aliasque odoríferas merces, ut fer-

Ægyptium (Joseph. A. J. VIII, 2) vocabant, Arabes, testante Plinio VI, 33, appellabant *Ean* (*Eant, Sean, Soean* var. lect.), nescio an ab *Ain* vel *Ajun Muse*. Idem Plinius VI, 34 Arsinoen conditam dicit in sinu *Caranda* s. *Charandra* s. *Carandra*, quod nomen duxerim ab *Wadi Gharandel* (sic scribit Seetzen; alii: *Garondel, Garundel, Gharundel, Girondel, Corondel*. V. Ritter XIV, p. 35. 115. 816. 885), quæ vallis a borea promontorii *Hammam* in sinum (*Birket Gharandel*) exit, ad quem urbem cognominem, ab Antonio Martyre (§ 20) *Sarandela* dictam, fuisse monet Ritterus XIV, p. 34. || — 1. Φοινικῶν] Proxime sequitur urbs *Tor* palmetis suis famigerata. V. Ritter XII, p. 773, qui nostrum locum in Arabia primum vel inter primos fuisse censet, in quem ex Nabatæis Babylonii cultura palmarum frugiferarum deducta sit. De panegyri ibi celebrata vide § 88. Etiamnum Arabes ferocissimii, qui in *Magna* ad sinum *Ælaniticum* degunt, palmarum maturarum tempestate festos agunt et peregrinos quosque hospitio contra morem excipiunt. Ceterum ita Wesselingius: « Nobilis hujus palmeti frequens est mentio, quamquam non omnes eodem modo describunt. Theophrastus Hist. pl. II, 9 partem facit vallis palmiferæ, quæ a Syriæ finibus in sinum usque Arabicum pertineat; quod verum esse haud puto. Procopius Bell. Pers. I, 19, Saracenos in eo incoluisse cum Nonnosio

ap. Phot. cod. 3 [Fr. Histor. t. IV, p. 169] prodit. Cosmas vero Indopleustes Topogr. V, p. 195, Israelitas, sinum Arabicum emensos, ad Phœniconem in Arabiæ continentem escendisse auctor est, haud profecto absurde: neque enim longe hinc abfuerunt *Elim*, ubi et fontes plures pluresque palmæ, plane ut hoc in loco, Exod. XV, 27; ut prorsus mihi persuadeam Phœniconem hunc ab eo diversum non fuisse. Ceterum insignis de Phœnicone locus est in Actis Sinaitarum monachorum, ab Ammonio descriptis et in Lectis martyrum triumphis a Francisco Combesio vulgaris p. 96 sqq. Ea vide. » Quæ apud Procopium l. l. leguntur, ad nostrum locum pertinere nequeunt; pluresque erant Phœniceones, quorum unum in ora Arabiæ (26° 20' lat.) memorat Ptolemaeus, φοινίκων κόμην vocans. || — 16. βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου]. Rupes ac magna saxa ignotis literis inscripta etiamnum quamplurima exstant in eo tractu, ubi *Sarbal* mons ingentes vertices præso *Baal* sive *Serval* (i. q. *Cira*) dei cultu Syrio vel Philistæo olim sanctos in auras attollit. De quibus legi meretur Ritterus XIV, p. 37 et 733 sqq. || — 19. Μακρόβιοι]. Sic codd. optimi; alii μακροί; deteriores μακάρων, quorum lectionem secutus est Ritter. XIII, p. 774. Cf. Lucian. Macrob. c. 4: Καὶ γένη δὲ ὅλα μακρόβια ἱστέρεται διὰ τὴν διαίταν, ὥσπερ .. Ἀράβων οἱ ἐξηγῆται τῶν μύθων. Hodie palmetorum pars, quæ ad Sinaitarum

Phot. 87. Τῇ δὲ εἰρημένη παραλίᾳ συνάπτει μὲν τόπος, ὃν προσηγόρευσαν Νῆσσαν ἀπὸ τῆς τοῦ ζώου πολυπληθείας· αὕτη δὲ ἡ Νῆσσα κεῖται μὲν ἐγγὺς ἀρωτηρίου καθ' ὑπερβολὴν ὑλώδους, διατείνει δὲ ἐπ' εὐθείας 5 θεωρουμένη πρὸς τὴν Πέτραν καλουμένην καὶ τὴν Παλαιστίνην, εἰς ἣν Γερραῖοι καὶ Μινναῖοι καὶ πάντες οἱ πλησίον ἔχοντες τὰς οἰκήσεις Ἀραβες τὸν τε λιθανωτὸν, ὡς λόγος, καὶ τὰ φορτία τὰ πρὸς εὐωδίαν ἀνέχοντα ἀπὸ τῆς χώρας τῆς ἄνω κατὰγούσιν.

Diod. διὰν ἀνέχοντα κατὰγούσιν, ὡς λόγος, ἐκ τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας οἱ τε Γερραῖοι καὶ Μινναῖοι.

88. Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν παλαιὸν ἐνέμοντο Μαρανῖται, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρινδανεῖς, ὄντες

87. Oram hanc attingit locus, quem Nessam seu Anatem (deb. : *attingit insula, quam Phocarum*) ab animalis hujus multitudine nuncupant. Jacet hæc juxta promontorium apprime silvosum, et linea recta ad Petram, quam vocant, et Palestinam tendit, in quam Gerrhæi et Minæi et omnes in propinquo Arabes thus (ut ferunt) et rerum fragrantium sarcinas e superiori provincia deportant.

tur, ex Arabia superiori Gerrhæi et Minnæi convehunt.

88. (Cap. 43.) Oram quæ sequitur antiquitus colebant Maranitæ, postea autem Garindanenses, qui re-

monasterium pertinet, monachos habet custodes, priscae longævitatatis heredes. « We found an old priest, 70 years of age, who had fulfilled that duty for forty years. His habitation was a small square tower, erected in one corner of the garden, inaccessible except by mean of a ladder, which, when retiring to his retreat in less tranquil time, he draw up after him. » *Wellsted. Travels in Arabia I, p. 11.*

§ 87, l. 2. Νῆσσαν] « Equidem Agatharchidis hæc esse induci ut credam, necdum possum; prohibent Diodorus et Artemidorus, e quo sua Strabo; Photio potius vitiosum codicem secuto ea tribuero. Nam ne alium locum signari putes, eadem omnia quæ Phocarum insulæ Diodorus et Strabo tribuunt, Nessæ illi in Excerptis Ag. dantur. « WESSELING. ad Diodor. Recte haud dubie. Certe nihil huc pertinet neque *Beled el Nessara* (i. e. vicus Christianorum. *Wellsted. I, p. 9*) prope *Tor* urbem, neque *Wadi Nassub* ad sinum Heroopoliticum (sub 29° lat. in mappa Sinaitæ peninsulæ ap. *Wellstedium*), neque quod ad Ælaniticum sinum ex Burchardo Ritterus (XIV, p. 558) memorat *Wadi Nasseb*. Occurrit quidem apud Plinium VI, 32 *Nessa* quædam inter oppida Arabiæ, sed in loco a nobis prorsus alieno. Phocarum genus, *Halicore*, quod ad sinum Ælaniticum etiam nunc capitur, ab indigenis vocatur *Naka* vel *Uakat el bahr* (i. e. *vacca maris*), testante Rüppellio (*Reise* p. 187). Jam videant literarum Arabicarum periti, an non ex vetere Arabum lingua insula phocarum vel *Nessa* vel similiter appellari potuerit, ideoque Photiana refingere liceat hunc fere in modum : Συνάπτει μὲν τοῖς τοῖς τόποις νῆσος ἣν προσηγόρευσαν Νησσαν ἥτοι Φωκῶν, ἀπὸ κτλ. Promontorium (ἀρωτηρίον τῆς ἡπείρου), cuius nomen nemo tradit, ultima est peninsulæ extremitas, tenui tænia longe procurrens, quod hodie vocamus *Ras Mahomed*; adjacet parva insula, de qua monuimus. Gosselinus Phocarum insulam in hodierna *Scheduan*, Libyæ quam Arabiæ propiori, quæsit; Mannertus de insula *Tyran* cogitavit. || — 4. διατείνει δὲ, κτλ.] Hoc de promontorio dicit Diodorus, nec non Artemidorus : ὁ διατείνει πρὸς τὴν Πέτραν, i. e. promontorii tractus ita directus est, ut linea recta per longitudinem ejus ducta boream versus Petram et Palestinam tangat. Quamquam minus hoc accurate tra-

ditur. || — 5. Πέτραν] De Petra, magno istis temporibus emporio, quod ex meridionali Arabia Minæi 70 dierum itinere, ex ora sinus Persici 40 dierum via Gerrhæi petebant, in quod a Leucocome portu merces mari advectæ deportabantur (*Peripl. M. Rubr. p. 11 Huds.*), multus est Ritterus XIV, p. 118 sqq. || — 6. Μινναῖοι] *BC. Minæos* dicunt etiam Plinius VI, 32. XII, 30, Ptolemæus VI, 7 p. 407 et Stephanus Byz. v. *Κέρνακx*, eaque scriptura nominis (hod. *Iemen*) præstat. Μινναῖοι Diodori codd., Dionys. Per. 959, Marcianus Her. ap. Stephan. v. Μινναῖοι (ubi contra codd. auctoritatem Μινναῖοι scripserunt Berkelius et Meinekius); Μειναῖοι codd. Strabonis p. 767.

§ 88, l. 12. τὴν δ' ἐξῆς] i. e. oram inde ab *Ras Mahomed* usque ad ostium sinus Ælanitici, de quo sermo est § 89. || — 13. Μαρανῖται] Codices Diodori h. l. Μαρανεῖς, Μαριανεῖς, Μαρνεῖς, Ναρνεῖς, Νεαρνεῖς, Νεαρνεῖς; at paullo post : Μαρανιτῶν et Μαρανιτῶν. Strabonis codd. : Μαρανιτῶν et Μαρανιτῶν. Nomen populi vel Agatharchidis ætate deleti a senioris ævi geographis non memorari haud mirum foret; quare imbecillis Salmasii (ad Solin. p. 346) conjectura pro Μαρανῖται e Ptolemæo V, 7, legendum esse Φαρινῖται (*Wadi Firan* accolæ), probante Gosselino II, p. 242, nec refragante Rittero XIV, p. 70. 87. Ceterum apposite Gosselinus contra Wesselingium monet nihil ad Maranitas nostros facere *Maranen* urbem ap. Plin. VI, 32. Contra vero ad nos pertinent *Epimaranitæ*, quos in eodem capite Plinius memorat. Etenim quæ ap. Plinium leguntur inde a verbis : *Gentes Epimaranitæ; mox Ichthyophagi* usque ad : *emporium eorum Acila* : ea pertinent ad descriptionem oræ orientalis sinus Arabici : quod fugisse plurimos miror. || — 13. Γαρινδανεῖς] Sic codd. AD; Γαρινδανεῖς ceteri; Γαρινδαῖοι Artemidor. ap. Strabon. Ritterus XIV, p. 87. 148. veteris nominis vestigia superesse suspicatur in *Wadi Gharundel*, cuius supra jam memini. Addere licebat non longe inde abesse *Wadi Marra* sive *Mara*, in eaque regione fuisse *Maran* locum (Moses II, 15, 22) cum fonte aquæ *amaræ* (*marā* hebr.; *morra* arab.), qui hodie est *Ain Howara* (Ritter XIV, 818), adeo ut Maranitarum ibi sedes fuisse conjiceret. At series narrationis non illuc nos ducit, sed ad oram Ælanitico sinui vicinam, in qua alterum *Wadi Marra* mappa Berghausiana h-

Diod. πλησιόχωροι. Τὴν δὲ χώραν κατέσχον τοιῷδὲ τινι τρόπῳ· ἐν τῷ πρόσθεν λεγθέντι Φοινικῶνι συντελουμένων πανηγύρεως πενταετηρικῆς, ἐφοίων πανταγόθεν οἱ περίοικοι, καμύλων εὖ τεθραμμένων ἐκατόμβας τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύσοντες, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἐξ αὐτοῦ κομιζύντες εἰς τὰς πατρίδας διὰ τὸ παραδίδοσθαι τοῦτο τὸ ποτὸν παρασκευάζειν τοῖς προσενεγκαμένοις τὴν ὑγίειαν. Διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν Μαρανιτῶν κατανητῶντων εἰς τὴν πανή-
 10 γυριν, οἱ Γαρινδανεῖς τοὺς μὲν ἀπολειψιμένους ἐν τῇ χώρῃ κατασφάζαντες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπανιόντας ἐνεδρεύσαντες διέφθειραν· ἐρημώσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν οἰκητόρων, κατακληρούχησαν πεδία καρποφόρα καὶ νομάς τοῖς κτήνεσι θαψιλεῖς ἐκτρέφοντα.
 15 Αὕτη δ' ἡ παραλίος λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει, διεΐληπται δὲ ὄρεσι πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ἐξ ὧν παντοίας ποικιλίας χρωμάτων ἔχουσα θαυμαστὴν παρέχεται θῆαν τοῖς παραπλεύουσι. Παραπλεύσαντι δὲ ταύτην τὴν χώραν ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης, περιουκούμενος πολλαῖς κόμαις Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων Ναβαταίων. Οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς παραλίου νέμονται, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης χώρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον ἔχοντες καὶ θρεμμάτων ἀγέλας ἀπίστους τοῖς πλήθεσιν. Οἱ τὸ μὲν παλαιὸν
 25 ἐξήγον δικαιοσύνη χρώμενοι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν θρεμμάτων τροφαῖς ἀρκούμενοι, ὕστερον δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας βασιλείων πλωτῶν τοῖς ἐμπόροις ποιησάντων τὸν πόρον, τοῖς τε ναυαγοῦσιν ἐπιτίθεντο καὶ ληστρικὰ σκὰφη κατασκευάζοντες ἐλήστευον τοὺς πλέοντας,
 30 μιμούμενοι τὰς ἀγριότητας καὶ παρανομίας τῶν ἐν τῷ Πόντῳ Ταύρων· μετὰ δὲ ταῦτα ληθόντες ὑπὸ τετραρχῶν σκαφῶν πελάγιοι προσηκόντως ἐκολάσθησαν.

gionem hoc occuparunt modo. In Palmeto ante memorato ad quinquennem festi celebritatem undique finitimi conveniebant, tum ut saginatorum hecatombas camelorum diis luci praesidibus immolarent, tum ut de aquis inde scaturientibus aliquid in patriam referrent, quarum potu sanitatem conciliari traditum esset. Hanc ob causam Maranitis ad solemne sacrum profectis, Garindanenses domi relictos trucidant, et a festo quoque reversos per insidias caedunt. Atque ita terra incolis viduata, campos illos frugiferos et pascuas gregibus et armentis nutriendis apta sorte inter se dividunt. Raros tamen haec ora portus habet, propter crebros vastorum montium intercursum; unde variis ornata coloribus mirificum praeternavigantibus spectaculum praebet. Ulterius progressos sinus Laanites excipit, multis Arabum pagis frequentatus, quos Nabataeos vocant. Hi multum ad mare, multum etiam in mediterraneis loci obtinent. Populosa enim est et supra modum pecorosa regio. Olim juste exigebant vitam alimentis ex re pecuaria contenti; sed postquam Alexandriae reges navigabilem mercatoribus sinum reddiderant, non modo naufragis vim intulere, verum praedatoriis myoparonibus de aliis etiam nautis praedas egere, Tauros Ponti accolae feritate scelerumque ausu nefario imitantes. Sed tandem quadriremibus scaphis in alto pelago expugnati meritas dedere poenas.

bet. Ut autem complures *valles Mara*, sic etiam complures *wadi Gharundel* in Arabia Petraea reperiuntur (Ritter. XIV, p. 115) || — 3. πανηγύρεως πενταετηρικῆς] Pentateericam festi rationem nescio an a Graecorum celeberrimis solennitatibus ad Arabicas auctor de suo transtulerit. Cf. Nonnosus in Phot. cod. 3 (Fr. Hist. IV, p. 179) : τῶν Σαρακηνῶν οἱ πλεῖστοι, οἱ τε ἐν τῷ Φοινικῶνι καὶ οἱ τοῦ Φοινικῶνος καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ταυρητῶν ὄρων (Cf. *Djebel Tauran*, de quo ex Robinsono Ritterus XIV, p. 260) ἐπέκεινα, ἱερὸν τι χωρίον νομίζουσιν ὑποδῆ θεῶν ἀνειμένον, καὶ ἐνταῦθα συλλέγονται κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν οἰσδὼν τὴν μὲν τῶν πανηγύρεων αὐτῶν μὴν ὅλος μετρεῖ παρατείνων, σχεδὸν ποῦ τοῦ ἔαρος κατὰ τὸ μέσον τελουμένην, ὅτε τὸν ταύρον ὁ ἥλιος ἐπιπροσέεται· ἡ δὲ ἑτέρα πανηγυρίς οὕσι μῆσι παρατείνεται. Μετὰ θερρινὰς τροπὰς ἄγουσι ταύτην. Ἐν ταύταις, φησί, ταῖς πανηγύρεσιν πᾶσαν ἀγροσιν εἰσφέρειν, οὐ πρὸς ἀλλήλους μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας ἀνθρώπους, φασὶ δὲ ὅτι καὶ τὰ θηρία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα. || — 6. κομιζύντες εἰς τὰς παραλίους κτλ.] « Ein Vorbild der Wallfahrten nach Mekka und dem Wunderbrunnen Zemzem. » Rit-

ter. XIII, 774. || — 12. διεφθέρων] Cf. similis calamitas quæ Petraeis per panegyris tempus accidit ap. Diodor. XIX, 93. || — 19. Λαιανίτης] Sic ex Photio § 89 Wesselingius; Λαίνιτης Diodori codd. ABD ap. Dindorf., Ἀλαινίτης ceteri. Eἴτ' ὁ Ἑλαινίτης κόλπος Artemidor. ap. Strabon. (sicut Agathemer. I, 3 et Ptolemaeus V, 17. VI, 2), quamquam, Plinio teste (VI, 32) Artemidorus *Aleniticum* sinum dixit : *Sinus intumus, in quo Laanite, qui nomen ei dedere; regia eorum Agra et in sinu Leana vel, ut alii, Elana; nam et ipsum sinum nostri Elaniticum scripsere, alii Aleniticum, Artemidorus Aleniticum, Juba Laniticum.* Urbs τὰ Ἀίλανα Straboni, Ἑλάνα Ptol., Ἀλανή Joseph. A. G. VIII, 6, Ἰλκων Steph. B., Ἀλάς Procop. B. P. I, 19, Ἀελά Philostorg. H. Ecol. III, c. 8, Elat (עֵלַת) Deuteron. II, 8, 2 etc., Ἀλάθ et Ἀλάων in LXX. Nunc *Acaba*. Vetus nomen in eo superest quod nautæ sinus Arabici ventum ex Elanitico recessu flantem (N. V. O.) *Ayli* vocant (Ritter. XIII, p. 280). || — 32. τετραρχῶν] sic e codice D. editiones; τετραρχῶν AEQ; τετραρχῶν ceteri. Malim τετραρχῶν.

Phot. 89. Ὅτι μετὰ τὸν καλούμενον Λαιανίτην κόλπον, ὃν Ἄραβες περιιοκοῦσιν, ἡ Βυθημανέων ἐστὶ γῆ, πολλή τε καὶ πεδιάς, καὶ πᾶσα κατάρρευτος καὶ βαθεία, ἀγρώσκει δὲ μόνον καὶ μηδίκη καὶ λωτῶν βάθος ἀνδρόμηκες ἔχοντι πᾶς ὁ καρπὸς αὐτῇ περιγράφεται, ἕτερον δὲ γεωργεῖ οὐδέν. Διὸ πολλὰ μὲν ἐν αὐτῇ ἀγρίαι κάμηλοι, πολλὰ δὲ ἐλάφων καὶ δορκάδων ἀγέλαι, συχνὰ δὲ ποῖμαιναι προβάτων, καὶ ἀμύθητος ἀριθμὸς ἡμιόνων καὶ βοῶν. Τούτοις δὲ τοῖς εὐκληρήμασιν ἀντικείμε-

Diod. 89. Μετὰ δὲ τούτους τοὺς τόπους ὑπάρχει χώρα πεδιάς κατάρρευτος, ἐκτρέφουσα διὰ τὰς πάντη διαρρεούσας πηγὰς ἀγρωστὶν καὶ μηδίκην, ἔτι δὲ λωτὸν ἀνδρομήκη. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νομῆς οὐ μόνον κτηνῶν παντοδαπῶν ἀμύθητον ἐκτρέφει πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καμήλους ἀγρίας, ἔτι δ' ἐλάφους καὶ δορκάδας. Πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν τρεφομένων ζώων φοιτῶσιν ἐκ τῆς ἐρήμου λεόντων καὶ λύκων καὶ παρδαλέων ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηνοτροφοῦντες ἀναγκάζονται καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ θηριομαχεῖν ὑπὲρ τῶν θρεμμάτων· οὕτω τὸ τῆς χώρας εὐτύχημα τοῖς κατοί-

89. Post Læanitem (ut vocant) sinum, quem circumhabitant (*Nabataei*) Arabes, Bythemanensium terra existit, spatiosa et plana, totaque irrigua et profunda. Gramine tantum et medica atque loto, ad viri staturam assurgente, omnis ei fructus definitur, nec præterea quicquam agricolatur. Ideoque multæ in ea cameli agrestes, multæ cervorum et dorcadum catervæ, multi etiam ovium greges, et infinita mulorum atque boum armenta. His autem sortis beatæ commodis infortunium hoc annexum est, ut leonum

89. Post hæc irrigua quædam planities sequitur, quæ propter fontium ubertatem agrostin et medicam lotumque viri longitudine copiose producit. Tum ob pascuorum frequentiam ac bonitatem non tantum infinita pecorum omnis generis agmina alit, verum camelos quoque agrestes cervosque et dorcadas. Quorum abundantia ex desertis invitat leones, lupos et pardales, cum quibus pro tutela armentorum pastores dies ac noctes decertare coguntur. Sic regionis fe-

§ 89, l. 2. ἡ Βυθημανέων] Diodorus et Artemidorus gentem non memorant. Plinius VI, 33 : *Nabataeis Thimaneos junxerunt veteres, nunc sunt Taveni*, etc., in quibus *Thimaneos* non diversos esse a Bythemanensibus nonnulli putarunt; at Plinius *Thimaneos in mediterraneis* Nabatæorum vicinos facit, neque id falso, quandoquidem iidem sunt cum *Themanitis* librorum sacrorum. Pertinent ad nos potius *Bathyni*, quos post Epimaranitas et Ichthyophagos Plinius in oræ descriptione recenset. Hodie inde ab intumo sinu usque ad *Ain-une* (Ὀννην Ptolemæi) oram, insulasque tenent *Tehmi* vel *Hutehmi* Arabes piscatores, qui etiam in superiori litoris tractu (sub 20° latitud.) occurrunt (v. Ritter. XII, p. 176. XIII, p. 307); eandemque Ichthyophagorum stirpem in sinu Persico Θεμίων (Θαμίων var. lect.) nomine signare videtur Ptolemæus VI, 17, p. 405. Hosce *Hutehmi* ab Agatharchide Βυθημανεῖς appellari crediderim. || — 3. γῆ.. πεδιάς.. πᾶσα κατάρρευτος] Regio non humo quidem fecunda, attamen perennibus rivis irrigua pascuisque idonea, a meridie *Magna* loci usque ad *Moilah* urbem pertinet. Estantes adhuc passim ruinæ (in via quæ a Leuce come Petram ducebat?) prisca arguunt culturam (v. Ritter. XIII, p. 293. 326. 284 sqq.). In medio hoc tractu sita est *Ain-une*, prope quam sinus est profundus, cuius § 90 fit mentio. Bythemanenses igitur nonnisi ea quæ proxima adjacent ostio sinus Ælanitici, obtinebant. || — 9. εὐκληρήμασιν] ἐγκληήμασιν et deinde παραπλέκεται AB. || — In sequentibus Artemidorus post memoratam belluarum copiam addit hæc : Παραίκεται δὲ νῆσος καλουμένη Δία, quæ nonnisi de magna insula *Tiran* sive *Tyran* intelligi possunt. Portum illa habet accessu difficilem sed tutissimum; ruinas in insula esse accepit Moresby ejusque socii (v. *Proceedings of the Bombay geogr. soc.* 1837. Jan. p. 37.

Ritter. XIII, p. 223). Montis ibi vertex 1500 pedes altus, ex quo in intumum sinum Ælaniticum prospicere licebit. Ab *Alaba* s. Ælana urbe insula distat stadia mille. Unde liquet eandem dici Ἰωτάδην a Procopio Bell. Pers. I, 19 p. 99 ed. Bonn. : Καὶ πόλις Ἀλὰς καλουμένη πρὸς τῇ ταύτῃς ῥόνι ἐστίν, ἐνθα ἡ θάλασσα, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἀπολήγουσα πορθμὸς τις ἐς ἄγαν στενὸν γίνεται, καὶ αὐτὸν ἐνθὲν ἐσπλέοντι ἐν δεξιᾷ μὲν ὄρη τὰ Αἰγυπτίων πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένα ἐστίν, ἐπὶ θάτερα δὲ χώρα ἔρημος ἀνθρώπων ἐπὶ πλείστον διέκει πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, ἥ τε γῆ αὕτη τῷ ἐσπλέοντι ἐκατέρωθεν ὁρατὴ γίνεσθαι, μέχρι ἐς τὴν Ἰωτάδην ν καλουμένην νῆσον, Ἀλλὰ πόλεως σταδίους οὐχ ἥσσον ἢ χιλίους διέχουσαν. Ἐνθα Ἑβραῖοι αὐτόνομοι μὲν ἐκ παλαιῶ ὥκηντο, ἐπὶ τούτου δὲ Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντος κατήκοοι Ῥωμαίων γεγέννηται. Πέλαγος δὲ τὸ ἐνθὲν μέγα ἐκδέχεται καὶ γῆν μὲν τὴν ἐν δεξιᾷ οἱ ταύτῃ ἐσπλέοντες οὐκέτι ὁρῶσιν, ἐς μέντοι τὴν ἐδωνομον νυκτὸς ἀεὶ ἐπιγινόμενης ὁρμίζονται. Ἐν σκότῳ γὰρ ναυτῖλαισθαι ἐν ταύτῃ δὴ τῇ θαλάσσῃ ἀδύνατα ἐστίν, ἐπεὶ βράχων αὐτὴν ἔμπλεων ἐπὶ πλείστον ἐμβάλλει· εἴτινα· ὅμοι· δὲ εἰσὶν ἐνταῦθα πολλοὶ οὐ χερσὶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῇ φύσει τῶν χωρίων πεποιημένοι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς πλέουσιν οὐ χαλεπὸν ἐστίν ὅπη παρατῶναι ὁρμίζεσθαι. His adde quæ Malchus (Fr. Hist. t. IV, p. 113) in Leonis imperatoris historia (ad an. 473) narrat : Ἐν δὲ τοῖς Πέρσαις ἦν ὁ Ἀμόρκεσος τοῦ Νοκκαλλοῦ γένους· καὶ εἴτε τιμῆς οὐ τυγχάνων ἐν τῇ Περσίδι γῇ ἢ ἄλλως τὴν Ῥωμαίων χώραν βελτίῳ νανομικῶς, ἐκλιπὼν τὴν Περσίδα εἰς τὴν γαίτονα Πέρσαις Ἀραβίαν ἐλάυνει. Κἀνταῦθεν ὁρμυόμενοι προνομῆς ἐποιεῖτο καὶ πολέμους Ῥωμαίων μὲν οὐδενί, τοῖς δὲ ἀεὶ ἐν ποσὶν εὐρισχομένοις Σαρκακηνοῖς. Ἀπ' ὧν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν προΐει κατὰ μικρόν. Μίαν δὲ τῶν Ῥωμαίων παρεσπάτατο νῆσον Ἰωτάδην ὀνομα· Καὶ τοὺς δεκατηλόγους ἐκβαλὼν τῶν Ῥωμαίων αὐτὸς ἔσχε τὴν νῆσον, καὶ τὰ τέλη ταύτης λαμβάνων χρημάτων εὐπόρησεν

Phot. νον παραπέλεκται κακόν· λεόντων γάρ καὶ λύκων καὶ παρδάλων συναναφέρει πλῆθος ἢ γῆ, ὡς εἶναι τὸ τῆς χώρας ἐπίτευγμα τοῖς οἰκηταῖς αἴτιον ἀκληρίας.

90. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐφεξῆς αἰγιαλῶν κόλπος ἐστὶ νενευσ-
5 κῶς μὲν εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, οὐκ ἔλαττον δὲ στα-
δίων πεντακοσίων ὑποδείκνυσσι τὸ βάθος. Οἱ δὲ τὴν
ἐντὸς τοῦ κόλπου κατοικοῦντες καλοῦνται μὲν Βατρι-
ζομανεῖς, εἰσὶ δὲ κυνηγοὶ τῶν χειρσαίων ζώων.

91. Τὴν δ' εἰρημένην γῶραν νῆσοι τρεῖς ἐκδέχονται,

Diod. κοῦσιν ἀτυχίας αἴτιον γίνεται διὰ τὸ τὴν φύσιν ὡς
ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν ἀγαθῶν διδόναι τὰ
βλάπτοντα.

90. Παραπλεύσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα κόλπος ἐκδέ-
χεται παράδοξον ἔχων τὴν φύσιν. Συννεύει μὲν γάρ
15 εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μήκει δ' ἐπὶ σταδίου-
πεντακοσίους παρεκτείνεται· περικλειόμενος δὲ κρη-
μνοῖς θαυμασίοις τὸ μέγεθος, σκολιὸν καὶ δυσέξιτον ἔχει
τὸ στόμα· ἀλιτενοῦς γάρ πέτρας τὸν εἰσπλουν διαλαμ-
θανούσης, οὗτ' εἰσπλεῦσαι δυνατόν ἐστιν εἰς τὸν κόλ-
20 πον οὗτ' ἐκπλεῦσαι. Κατὰ δὲ τὰς τοῦ ῥοῦ προσπτώσεις
καὶ τὰς τῶν ἀνέμων μεταβολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων
τῇ βαλῖα καχλάζει καὶ τραχύνεται πάντῃ περὶ τὴν
παρήκουςαν πέτραν. Οἱ δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον
χώραν νεμόμενοι, Βατριζομανεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τρο-
25 φὰς ἔχουσι κυνηγοῦντες καὶ σαρκοφαγοῦντες τὰ χειρ-
σαῖα ζῶα. Ἱερὸν δ' ἁγιάτατον ἴδρυται, τιμώμενον
ὑπὸ πάντων Ἀράβων περιττότερον.

91. Ἐξῆς δὲ τῇ προεირμένην παραλίᾳ νῆσοι τρεῖς

luporumque et pardalium copiam tellus producat. Quod igitur regioni felicitatem efficit, habitatoribus causa est infelicitatis.

90. A proximis inde litoribus sinus est, ad regionis illius interiora divergens, qui profunditate ad minimum quingentorum stadiorumprehenditur. Intra complexum hujus qui habitant, Batmizomanensium habent nomen, bestiarum terrestrium venatores.

91. Post hanc terram tres sequuntur insulae, quae

licitas mali causam incolis praebet: natura enim plerumque cum bonis noxia simul hominibus largitur.

90. (Cap. 44.) Hos in transcurso campos sinus excipit mirabilis naturae. In regionis enim interiora divergens ad quingenta stadia porrigitur, vastisque circum rupibus inclusus perplexum habet ostium et transitu difficile. Humilis enim scopulus aditum intersepiens nec ingressum navigantibus nec egressum concedit. Inter magni autem fluctus allisiones et ventorum vices undarum aestus crepidini incumbens immane stridet, et undique circa saxum exasperatur. Accolae, quos Banizomenenses nuncupant, de carnibus ferarum venatu captarum victitant. Fanum inibi sacratissimum in summa universis Arabibus religione habetur.

91. Deinceps litorali huic regioni tres insulae adja-

οὐκ ὀλίγων ἐντεῦθεν. Ritterus XIV, p. 19 ad hanc *Tyran* insulam referri vult templum Isidis, quod § 90 memoratur. Fieri id nequit, quum templum istud fuisse dicatur in una ex tribus insulis, cujus in sqq. Artemidorus, Diodorus et Photius meminerunt. Bene autem Ritterus monuit fallaci sonorum similitudine seductos esse Gosselinum (II, p. 253), Mannertum (VI, r, p. 37), alios, qui Ἰωταζότην in hodierna *Jebao* sive *Jobab* sive rectius *Youbea* ins. reperisse sibi visi sunt.

§ 90, l. 4. κόλπος] Hic sinus est prope *Ain-une* (Ὀννη Ptol.), qui scopulorum strue ita circumseptus est, ut nonnisi angustus introitus parvis tantum navigiis pateat. V. accurate de his exponentem Carless in *Proceedings of the Bombay geog. soc.* 1837, Jan. p. 37. Cf. Ritter. XIII, p. 226. 299. Ceterum quae de 500 stadiis leguntur, veram sinus longitudinem, quae est 80 fere stadiorum, longe excedunt. || — 7. Βατριζομανεῖς] Βατριζομανεῖς Diodor. codd. ABDFG; Βατριζομανεῖς CEQ; Κνιζομανεῖς cett. Artemidorus non nominat gentem, neque aliunde de ea constat. Fresnel ap. Ritterum XIII, p. 312 opinatur nomen contractum esse ex Βατριζομανεῖς, idque esse *Beni Djoudham* sive *Djouzam*, quae tribus stirpis Sabaicae Mohamedi temporibus sec. Arabes scriptores ad orientale sinus Aelanitici latus, ubi nunc sunt *Howetat* Arabes, et ad intimum ejus recessum debebat. Videri igitur

tribum istam e Sabaica regione boream versus paullatim progressam esse, ita ut Agatharchidis aetate circa hod. *Moulah* versaretur. Wesselingius cum Banizomenensibus componendos putavit Μνασομανεῖς, quos Ptolemaeus VI, 7 p. 406 ad Zametem montem in mediterraneis collocat. Nimis haec omnia sunt incerta. Quodnam fuerit fanum hujus regionis, ab Arabibus universis pro sancto habitum, non constat. Fuerunt qui *Medinalh* (Ἰάθριππα Stephani) signari crederent, quum tamen ab iis locis, in quibus nunc versamur, absit longissime. Fuerit fanum potius in loco quem Ὀννην vocat Ptolemaeus, Arabes dicunt *Ain-une*, qui a fontibus nomen nactus etiamnum *palmeta* habet et aqueductus urbisque ruinas. Ejusmodi enim loca sacris delecta esse Arabibus supra jam vidimus. || — 8. τῶν χειρσαίων] τῶν τε χειρσαίων C.

§ 91, l. 9. νῆσοι τρεῖς] Indicari videntur quae post *Tyran* sequuntur insulae tres majores, *Barakan* (Isidis insula) *Schuschua* sive *Abu-Schuscha* (Σουσαδῶν) et *Senafir* (Σαλιδῶ). Inter eas *Senafir* forma sua semicirculari sinum profundum efficit, a nautis indigenis frequentatum; itemque *Barakan* in parte meridiei et orienti obversa sinum navium stationi habet accommodum (v. Ritter XIV, p. 222, auctoresque ibi laudati). Fieri tamen potest ut Agatharchides Isidis fano sacram dixerit insulam *Wales* (in mapp. Berghaus.), litori proxime adcubantem, *Sucabyam* vero hodiernam

Phot. λιμένας ποιοῦσαι πλείους· ὧν τὴν πρώτην Ἰσιδος ἱερὰν ὠνόμασαν, τὴν δὲ δευτέραν Σουκαθύαν, τὴν δὲ τρίτην Σαλυδοῦν, ἐρήμους δὲ πάσας καὶ συσχίους ἐλαίαις, οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ ταῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις φου-
5 μέναις.

92. Μετὰ δὲ τὰς νήσους τὰς ἐκκειμένας ἐστὶν ἰδεῖν αἰγιαλὸν λιθώδη καὶ μακρόν· ἡ δὲ χώρα Θαμουδητῶν Ἀράβων. Ὁ δὲ πρὸς ταύτην παράπλους ἐπὶ σταδίου τῶν χιλίων πλείους πάντων χαλεπώτατος· οὐ γὰρ ἐστὶν
10 οὐ λιμὴν εὖορμος, οὐ σάλος ἐπ' ἀγκύρας, οὐ κόλπος ἐπὶ σκέπης, οὐ χηλὴς ἐντύπωμα, ἀναγκαῖα καταφυγῇ, τὸν ναυτίλον δεγρόμενον.

Diod. ἐπείκεινται, λιμένας ποιοῦσαι πλείους. Καὶ τούτων τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν ὑπάρχειν ἱερὰν Ἰσιδος, 15 ἐρήμον οὖσαν· παλαιῶν δ' οἰκῶν ἔχειν λιθίνας ὑποστάθμας καὶ στήλας γραμμασι βαρβαρικοῖς κεχαραγμένας· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἐρήμους ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις καταπεφυτεῦσθαι διαφόροις τῶν παρ' ἡμῖν.

20 92. Μετὰ δὲ τὰς νήσους ταύτας αἰγιαλὸς παρῆκει κρημνώδης καὶ δυσπαράπλους ἐπὶ σταδίου ὡς χιλίου· οὔτε γὰρ λιμὴν οὔτε σάλος ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς ναυτίλοις, οὐ χηλὴ δύναμένη τοῖς ἀπορουμένοις τῶν πλεόντων τὴν ἀναγκαίαν ἐπόδυσιν παρασχέσθαι.

25 93. Ὅρος δὲ ταύτῃ παρῆκεται κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν πέτρας ἀποτομάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει καταπληκτικὰς, ὑπὸ δὲ τὰς βίβας σπιλάδας ὀξείας καὶ πυκνάς ἐνθαλάττους καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας ὑποβεδρωμένας καὶ σχολιάς. Συντετρημένων δ' αὐτῶν

plures efficiunt portus. Prima Isidi sacra, altera Sucabya, tertia Salydo nominatur. Desertæ omnes et olivis umbrosæ, non quales apud nos, sed illis in locis, crescunt.

92. Post expositas jam insulas litus patet lapidosum longeque porrectum. Terra est Arabum Thamudenorum, propter quam navigantibus iter est ultra mille stadia omnium molestissimum. Non enim portus ibi est accessus et stationi commodus, non statio ancoris opportuna, non sinus ad protectionem, non molis efformatio, quo ceu necessario nauta perflugio recipiatur.

cent, quæ plures exhibent portus. Primam, quæ deserta est, Isidi consecratam ferunt. De antiquis ibi domiciliis fundamenta restant saxeæ et columnæ barbaricis literis insculptæ. Cæteræ non minus desolatae sunt, olivis tamen ab iis quæ apud nos sunt diversis omnes inumbrantur.

92. Ultra has insulas litus abruptum et transitu arduum ad mille se stadia prolatum; nec enim portus, nec statio in mari jaciendis ancoris idonea, nec moles, quæ nautis rerum omnium egenis et perplexis necessarium præbeat receptum.

93. Mons illi adjacet, qui confragosas in vertice petras habet et celsitate horrendas. Radices crebris et acutis in mare saxis descendunt, et pone cavitates exesæ et anfractuossæ. Quæ quum inter se perforata sint, et alta ibi sit maris profunditas: fluctus nunc

Toubah, Salydo insulam Siilah, quæ nihil nisi humilis scopulus est. || — 2. Σουκαθύαν]... καθαν, prima syllaba evanida, B. || — 3. οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν] Artemidor.: οὐ τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ τῶν ἐντοπίων, ἃς καλοῦμεν Αἰθιοπικὰς, ὧν τὸ δάκρυον καὶ ἱατρικὴς ὀνυμάσις ἐστίν.

§ 92. Quod sequitur litus per mille stadia et ultra extensum inde a Moilah fere urbis regione usque ad Widgeh pertinet. || — 7. Θαμουδητῶν] Θαμουδινῶν C. Ptolemæus VI, 7, p. 406, 23 mediterraneas gentes recensens, Θαμουδηνούς memorat. Idem eandem gentem inter maritimas mutato paullulum nomine habet p. 402, 8: Ταύτης δὲ τῆς παραλίης (ab ostio sinus Elnitici usque ad Iambiam (Iambo) vicum) τὰ μὲν πρῶτα κατέχουσι Θαμουδίται, καὶ ἐφεξῆς Σιδηνοί, εἴτα Δάρεαι, μεθ' οὓς Βανούβαροι, εἴτα Ἀρσαιο. Famosa in Arabum historia gens Thamud initio in Sabæorum regione sedes habuit; hinc vero jam Himyarus Sabæ filius eos expulisse narratur. Nunc inde ab Ianbo boream versus in mediterraneis degunt, domos saxis incisas habitantes. Vide Ritter. XII, p. 156. XIII, p. 265, ibique laudatos. || — 10. οὐ λιμὴν] οὐ γὰρ οὐκ ἔστι λιμὴν C. || — 11. ἐπισκεπῆς C. || — 12. ναυτίλον] ναυτίλλομενον C. Ceterum Agatharchides tragice rem exaggerat; complura enim ora habet loca ancoris jaciendis idonea.

§ 93, l. 25. ὅρος] Idem, opinor, mons est, quem post Modianam (h. Moilah; 27° 45' sec. Ptol.) notat Ptolemæus Hippum vocans (27° 30'), cui subjungit satis longe dissitum Hippum vicum (26°, 40') et deinceps Palmarum vicum (26° 20'). Apud Berghausium mons vocatur Djebel Schaar; Moresbyus satis habuit adscripsisse Mewilah high peak. Wellstedius (II, p. 176) vertices montis ad 6000 pedes altos esse dicit, addens: « They have frequently been noticed by navigators in their passage. Mr. Irwin has styled them Bulloks horn. To me the whole group seemed to bear a great resemblance to representations which I have seen of enormous icebergs. » E regione montis in litore Moresbyus habet Sherm Jibber et magis meridiem versus Sherm Zibber. Num his commune aliquid sit cum Hippo vico Ptolemæi tu videas. Φοινίκων (f. Φοινικῶν) κόμη Ptolemæi pertinet ad hodiernam Woileh s. Wodjek (26° 15'), qui locus et portum habet commodum et palmetum ac veteris urbis ruinas (de quibus vide Wellsted. II, 188). Itaque Hippus vicus tertia gradus parte hinc dissitus respondebit fere hodierno Demerah vel Demeg, ubi castelli ruinas notat Moresbyus. || — 27. σπιλάδας ὀξείας] Wellsted. (II, p. 183) de litore hujus tractus ita habet: « The country in the vicinity of this (sc. of Sherm Jezreh) and the neighbouring shermis is remarkably barren and destitute of vege-

Diod. πρὸς ἀλλήλας, καὶ τῆς θαλάττης βάθος ἐχούσης, ὁ κλύδων ποτὲ μὲν εἰσπίπτων, ποτὲ δὲ παλισσυστῶν βρόμῳ μεγάλῳ παραπλήσιον ἦχον ἐξίησι. Τοῦ δὲ κύματος τὸ μὲν πρὸς μεγάλας πέτρας προσαραττόμενον
 5 εἰς ὕψος ἵσταται καὶ τὸν ἀφρὸν θαυμαστόν τὸ πλῆθος κατασκευάζει, τὸ δὲ καταπνόμενον κοίλωμα σπασμὸν ποιεῖ καταπληκτικόν, ὥστε τοὺς ἀκούσιως ἐγγίσαντας τοῖς τόποις διὰ τὸ δέος οἰοεὶ προαποθνήσκειν. Ταύτην μὲν οὖν τὴν παράλιον ἔχουσιν Ἀραβες οἱ καλού-
 10 μενοι Θαμουδήνοί· τὴν δ' ἐξῆς ἐπέχει κόλπος εὐμεγέθης, ἐπικειμένῳ αὐτῷ νήσῳ σποράδῳ, τὴν πρόσοψιν ἔχουσιν ὁμοίαν ταῖς καλουμέναις Ἐχινάσι νήσοις. Ἐκδέχονται δὲ ταύτην τὴν παράλιον ἄεριοι θῖνες ἄμμου κατὰ τὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, μέλανες τὴν χροάν.
 15 Μετὰ δὲ τούτους ὁρᾶται χερρόνησος καὶ λιμὴν εἰς αὐ-

impingens, nunc resultans, magni instar fremitus sonum emittit. Undarum autem pars grandibus illiscopulis allisa in altum se crispat et mirandam spumæ vim gignit; pars intra vortices absorpta voraginem et divulsionem aquarum terribilem efficit, adeo ut præter voluntatem his locis appulsi metu tantum non prius exanimentur. Oram hanc tenent Arabes Thamudeni. Contigua vastus quidam sinus alluit, multas sparsim insulas complexus, Echinadibus adspectu non absimiles. Oram hanc, quam longa est et quam lata, alti arenæ nigro colore cumuli excipiunt. Inde peninsula se dat in conspectum portum habens omnium, quos historici describunt, elegantissimum, nomine

tation. A stratum of black stone on the surface of the hills and plains gives the whole a black and desolate appearance. The coast is partly fronted with steep overhanging cliffs of coral and sandstone. From their base, to the distance of about forty yards, extends a level band of rocks, the outer part of which is nearly dry, and rises like a wall from an almost unfathomable depth; against this the sea, meeting with a resistance so abrupt, breaks with violence, and produces a considerable surf, which would render landing on the intermediate coast between the sherms almost impracticable. » || — 10. κόλπος... νήσῳ σποράδῳ] Hic est tractus inter vicesimum quintum et vicesimum sextum latitudinis gradum, magna insularum scopulorumque farragine distinctus, ut bene monet Ritterus XIII, p. 226. Includitur sinus a borea promontorio (Ras) Gharkumah, a meridie autem promontorio (Râs vel Abu) Mud. Maxima insularum, e regione fere promontorii Gharkumah sita, hodie vocatur Om-Rume (Umuromah apud Moresbyum, sub 25° 43' lat.). Ptolemæus vero in eadem latitudine (25° 45') collocat Timagenis insulam, ut eo nomine Om-Rume signari veri sit simillimum. Ad meridionalem sinus extremitatem paullo supra Ras Mud sita est Hassani insula, monte 400 pedes alto conspicua (24° 55' latit.); cui respondet Ζύγινα νῆσος (24° 20'), quam unicam in hoc tractu ponit Ptolemæus, nomine autem isto signarint piscatores a zygæna pisce in sinu Arabico frequenti, et circa hanc insulam, ut videtur, frequentissimo. Certe mare circa insulam apprime piscosum esse, insulamque piscatorum vicum habere testatur Wellstedius II, p. 196. Eadem Hassani insula vocatur Assima in Geogr. Ravennate (nimis illo a recentioribus geographis neglecto), in quo insularum series a borea meridiem versus hæc est: Sela (h. Sillah), Cetrea (ins. prope Ras Abu-Mussarib (27° 8') ap. Moresby?) insulæ, Ocne (h. Ohadi?), Scopos, Assima. || — 15. Ἐκδέχονται... καὶ λιμὴν καὶ πλάτος] Sinus insularum a meridie claudit Ras Mud, ita illud efformatum ut chersonesus accommode dici possit; nomen vero hujus promontorii in portus nomine Χερρόνησος (sherm-Mud) facile agnoscitur. Excipiunt chersonesi extremitatem portus tres haud

longe inter se dissiti, Abban (sic Moresby; Shabban Berghaus), Mahar, Hussey. In Mahar portum quum exeat magna vallis quæ ita est comparata, ut primo adspectu Wellstedius magni torrentis alveum desiccatum cernere putaret: huc referre licet quod de magno fluvio in Charmutham incidente narrat Diodorus; nam fluvii perennes in tota hac ora omnino nulli egrediuntur. At reliqua portus hujus indoles cum Diodori descriptione parum quadrat; nam neque χηλὴν prætensam neque sitam in medio insulam habet; introitus ei capax est, magnamque enavigandi facilitatem, in ceteris oræ portubus rarissimam, præbet (Wellsted. II, p. 203), at minime spatiosus est; contra et χηλὴν habet et spatiosus est sequens Hussey portus; sed ne hic quidem insulam habet; sin hinc satis longe meridiem versus pergas ad proximum portum, Sherm Ianbo, et insulam in medio sitam offendis, tantamque ipsius portus capacitatem, quæ maximis classibus sufficiat. Quid igitur? An tota Diodori de chersoneso et Charmutha narratio ad loca circa Ianbo sita transferenda est, ita ut Chersonesi nomine signetur Cap Beridi? Minime, opinor. Nam primum nomen Χερρόνησος ad hod. Mud refertur facillime, seriesque narrationis Diodoreæ ducit eodem; deinde hodiernum Ianbo hoc ipso, non alio nomine recensetur a Ptolemæo; tum vero qui sequuntur apud Diodorum post Charmutham montium vertexes pyramidibus similes aperte pertinent ad Djebel Nabt, qui medius situs est inter Abu-mud et Ianbo, adeo ut Χερρόνησος a borea hujus montis, non vero a meridie collocandus sit. Quæ quum ita habeant, Agatharchidem puto diversa miscuisse, et quæ de Ianbo portu acceperat, perperam ad portum qui est prope Mud chersonesum, transtulisse. Superest ut conferatur Ptolemæus, qui χερρόνησον in eaque Πανιάθου κόμην collocat sub 25° 40' lat., adeo ut hæc referenda sint ad regionem circa Ras Gharkumah, quod a borea sinum insularum terminat, dum Agatharchidis chersonesus a meridie sinus sit. Sed vehementer vereor ne extremitates istas sinus Ptolemæus confuderit; certe nomen chersonesi in regionem Ptolemæi numeris indicatam omnino non cadit. Præterea nomina Χερρόνησος et Πανιάθου ad eundem locum referenda esse in tanta nominum Ara-

Phot. 94. Μετὰ ταῦτα δὲ οὐκ εὐθὺς ἐφεξῆς, ἀλλὰ μεθ' ἑτέρα τινα, ἔστιν αἰγιαλὸς εἰς ὑπερβολὴν κάθυδρος ἐκτεινόμενος, καὶ τὸ προσηγορευμένον Λαιμὸν ὄρος, ἀμύθητον μὲν ἀναφαίνον τῆς περιμέτρου τὸ μέγεθος,

5 παντοίας δὲ ὕλης δρυμοῖς διεζωσμένον.

95. Ὅτι τὴν ἀστυγέστονα τῆς ὀρεινῆς χέρσου Δέβα:

Diod. τὴν κάλλιστος τῶν εἰς ἱστορίαν πεπωκώτων, ὀνομαζόμενος Χαρμουθάς. Ὑπὸ γὰρ χηλὴν ἐξαίσιον κεκλιμένην πρὸς ζέφυρον κόλπος ἔστιν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν

10 θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐχρηστίαν πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπεράγων· παρήκει γὰρ αὐτὸν ὄρος συνηρεφές, κυκλοῦμενον πανταχόθεν ἐπὶ σταδίους ἑκατόν· εἰσπλουν δ' ἔχει δίπλεθρον, ναυσὶ δισχιλίαις ἄκλυστον λιμένα παρεχόμενος. Χωρὶς δὲ τούτων εὐυδρὸς τέ ἐστι καθ'

15 ὑπερβολὴν, ποταμοῦ μείζονος εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντος, καὶ κατὰ μέσον ἔχει νῆσον εὐυδρον καὶ δυναμένην ἔχει κηπεύματα. Καθόλου δ' ἐμπερέστατος ἔστι τοῖς κατὰ τὴν Καρχηδόνα λιμένι, προσαγορευομένῳ δὲ Κώθωνι· περὶ οὗ τὰς κατὰ μέρος εὐχρηστίας ἐν τοῖς
20 οἰκείοις χρόνοις πειρασόμεθα διελθεῖν. Ἰχθύων δὲ πλῆθος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροίζεται διὰ τε τὴν νηνεμίαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς αὐτὸν ρέοντων ὑδάτων.

Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους ὄρη πέντε 25 διεστηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει, συναγομένας ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πετρώδη μαστὸν, παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς κατ' Αἴγυπτον πυραμίσι. Ἐξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κυκλοτερὴς μεγάλοις ἀκρωτηρίοις περιεχόμενος, οὗ κατὰ μέσσην τὴν διάμετρον ἀνέστηκε 30 λόφος τραπεζώδης, ἐφ' οὗ τρεῖς ναοὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ὠκοδόμηται θεῶν, ἀγνωσμένων μὲν ὑπ' Ἑλλήνων, τιμωμένων δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως.

94. Μετὰ δὲ ταῦτα αἰγιαλὸς παρήκει κάθυδρος, ναματιαίοις καὶ γλυκέσι βέειροις διειλημμένος· καθ' ὃν 35 ἔστιν ὄρος ὀνομαζόμενον μὲν Χαθῖνον, δρυμοῖς δὲ παντοδαποῖς πεπωκωμένον.

95. Τὴν δὲ χέρσον τὴν ἐχουμένην τῆς ὀρεινῆς νέμον-

94. Post hæc non continuo quidem, sed post alia nonnulla litus extenditur eximie irriguum et mons Læmus (*Chabinus* Diodor.) ingentem circuitus magnitudinem ostentans, et arborum omnis generis salibus amictus.

95. Finitimadeinceps his montanis Debæ incolunt,

Charmutham. Nam crepidini ejus proluxæ, qua ad Zephyrum inclinat, sinus non tantum forma admirandus, sed commoditate etiam longe vincens alios subiectus est. Silvosus in eum mons prominet, ad centum stadia undique circumfusus; duum plethrorum ostio, bis mille naves excipit, tranquillum a fluctibus portum exhibens. Quin aquis etiam optimis redundat, magno se fluvio in eum exonerante. In medio insulam complectitur irriguam, hortorum culturæ aptam. Denique per omnia similis est portui Carthaginiensium, qui Cothone nuncupatur, de cujus opportunitate suo dicetur loco singulatim. Magna vis piscium ex Oceano propter tranquillitatem et aquarum affluentium dulcedinem in eum congregatur.

(Cap. 45.) Prætervehenti hæc loca quinque per intervallum montes in altum sese erigunt, quorum vertex pyramidum Ægyptiarum specie in unam quasi papillam coeunt. Sinus inde rotundus, magnis circumvallatus promontoriis, existit. In cujus diametri medio collis mensæ in modum exsurgit, in quo tria mirandæ celsitatis fana deorum, Græciæ quidem incognitorum, sed quos accolæ summo venerationis cultu prosequeuntur, exstructa sunt.

94. Post hæc litus fontibus scatens et dulcis aquæ rivis interceptum procurrit. In hoc Chabinus qui vocatur est, variis opacus saltibus.

95. Terra montanis locis finitima ab Arabum tribu,

bicorum ap. Græcos varietate non adeo improbable est. || — 24. ὄρη πέντε] Illud oræ locum auctor designat quo altissimum *Raduah* jugum, a meridie boream versus tendens, e mediterraneis ad maris litus accedit. Mons oræ proximus appellatur *Djebel Nabt*, cujus vertex pyramidum instar sese attollentes Moresbyus nominat *Scragged hill*, *Sugarloaf*, *Cliff hill*, et pone eos alio vertici verba *Round mountain* adscripsit. Qui deinde memoratur collis *τραπεζώδης* cum templis deorum, quaerendus ad *Cap Beridi*, cui a meridie adjacet sinus semicircularis.

§ 94. Sequitur litus irriguum, juxta quod montes saltibus opaci. De eodem tractu ita habet Wellstedius II, p. 223 : « From the town of Yembo' the coast-line southward as far as Sherm Bareikah is low, marshy, and thickly overrun with mangrovetrees (rhizophora). Yembo' is principally supplied with fire-wood from this tract; the trees are felled and permitted to remain in

the sun until they are perfectly dried. » || — 3. Λαιμὸν] Χαθῖνον Diodorus. Quidnam sit verius quaeritur. Diodorum antiquum auctorem multisque codicibus superstitem quam Photium sequi mavelis. Miror Ritterum qui (Reichhardi, ut videtur, ludibria secutus. V. Reichh. *Klein. geogr. Schiften* p. 452) Λαιμὸν esse putat *Djebel Nabt*, Χαθῖνον vero *Shaab Djabalab* prope *Abu Mud* prom. et *Mahar* portum. Quod ne tum quidem, si diversos montes haberes, posset admitti. *Chabini* nomine ille haud dubie indicatur locus, quo montium tractus, inde ab *Ianbo* in mediterranea recedens, denuo ad oram accedit prope *Ras el Hama* sive *Abbiah* (sic Berghaus.; *Attiah* in mappa Moresbyi.) || — 4. τὸ μέγεθος] τὸ om. AB.

§ 95. l. 6. Δέβα] Δεδεβα codd. Photii; Δέβα Diodorus et Artemidorus. Cum Debis nostris fluvioque aurifero regionem eorum perlambente componendus apud Ptolemæum est Θέβα (sic 4 codd.) vel Θῆβα:

Phot. κατοικοῦσιν, οἱ μὲν νομάδες, οἱ δὲ γεοῦχοι. Ὡν κατὰ μέσσην τὴν χώραν ποταμὸς διαφέρεται τριμερῆς μὲν τῇ φύσει, ψῆγμα δὲ χρυσοῦ κατάνων, οὕτω σύνδηλον τὴν θαψιλείαν ἔχων, ὥστε τὴν ἰλὺν τὴν πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς 5 συντηγμένην πόρρωθεν ἀποστίλβειν. Οἱ δὲ τὸν τόπον οἰκοῦντες τῆς μὲν ἐργασίας εἰσὶ τῆς τοιαύτης ἄπειροι, φιλόξενοι δὲ εἰς ὑπερβολὴν οὐ πᾶσιν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ Πελοποννήσου διεκβάλλουσι καὶ Βοιωτίας, διὰ 10 τινὰ μυθικὴν ἀφ' Ἡρακλέους ἱστορίαν.

96. Τούτων ἀστυγείτονές εἰσιν Ἀλιλαῖοι καὶ Κασαν-δρεῖς, κέκτηνται δὲ γῆν οὐδαμῶς ἐοικυῖαν ταῖς προει-

partim nomades partim agricolæ; quorum per mediam regionem amnis labitur natura tripartitus, qui et ramenta auri desert, tam conspicua ubertate, ut limus ad ostia coacervatus procul inde rutillet. At loci possessores ignari sunt id genus operationis, sed exinie hospitales, non quidem erga homines universos, sed eos qui ex Peloponneso et Bœotia illuc trajiciunt, propter fabulosam quandam de cognatione ab Hercule repetenda narrationem.

96. His contermini sunt Alilæi et Gasandenses, qui terram obtinent superioribus nequaquam similem. Nec

Diod. ται τῶν Ἀράβων οἱ καλούμενοι Δέβαι. Οὗτοι δὲ καμηλοτροφοῦντες πρὸς ἅπαντα χρόνους τὰ μέγιστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῇ τοῦ ζώου τούτου χρεῖα· πρὸς 15 μὲν γὰρ τοὺς πολέμους ἀπὸ τούτων μάχονται, τὰς δὲ κομιδὰς τῶν φορτίων ἐπὶ τούτων νοτοτροφοῦντες βραδύως ἅπαντα συντελοῦσι, τὸ δὲ γάλα πίνοντες ἀπὸ τούτων διατρέφονται, καὶ τὴν θλίην χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ τῶν ὁρομάδων καμηλῶν. Κατὰ δὲ μέσσην τὴν 20 χώραν αὐτῶν φέρεται ποταμὸς τοσούτου χρυσοῦ καταφέρων ψῆγμα φαινόμενον, ὥστε κατὰ τὰς ἐκβολὰς τὴν ἰλὺν ἀποφῆρσθαι περιστίλβουσιν. Οἱ δ' ἐγγύρριοι τῆς μὲν ἐργασίας τῆς τοῦ χρυσοῦ παντελῶς εἰσιν ἄπειροι· φιλόξενοι δ' ὑπάρχουσιν, οὐ πρὸς πάντας τοὺς 25 ἀφικνουμένους, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Πελοποννήσου διὰ τινὰ παλαιὰν ἀφ' Ἡρακλέους οἰκειότητα πρὸς τὸ ἔθνος, ἣν μυθικῶς ἑαυτοὺς παρειληφέναι παρὰ τῶν προγόνων ἱστοροῦσιν.

96. Ἡ δ' ἐξῆς χώρα κατοικεῖται ὑπὸ Ἀράβων Ἀλι- 30 λαίων καὶ Γασανδῶν, οὐκ ἐμπυρὸς οὕσα καθάπερ αἱ

quos Debas vocant, inhabitatur. Camelorum armentis hi pascendis vacant, quorum usus ad maxima vitæ negotia illis paratus est; ex his enim contra hostem pugnant; horum tergis onera vectant, et expedite cuncta peragunt; horum lac bibunt; hi nutrimenta eis præstant; dromedariis quoque camelis totam regionem percursitant. Per mediam fertur amnis, auri secum ramenta tanta ubertate devolvens, ut limus circa ostia ejectus rutilare videatur. Auri tamen operatio accolis prorsus incognita est. Hospitales sunt, non erga quosvis advenas, sed Bæotos et Peloponnesios tantum, propter antiquam scilicet ab Hercule inde cum gente hac necessitudinem, quam fabulose a majoribus ad se derivatam asserunt.

96. Adjacens illi regio ab Alilæis et Gasandensibus, Arabum populis, habitatur, quæ non igneo solis æstu

(sic vulgo) locus (21° lat.) et *Batius* fluvius, quem in mare egredi ait 69° 30' long., 20° 40' lat., cuiusque fontes in media Arabia sub 76° long. collocat. Haud enim diversos a Θῆβαις esse Δέβας vel inde colligitur, quod Debae erga solos Bæotos Peloponnesiosque ob cognationem ab Hercule, qui *Thebanus* erat, repetendam hospitales esse feruntur. Ceterum neque aurum Arabia habet, neque ullus in hac ora est fluvius. Arenas auri in modum rutilantes (*Glimmer*) fabulae ansum dedisse sunt qui putent. Bochartus (Phal. II, 27) Debas a *deheb* (i. e. auro) dictos esse censet; ego quidem ex nominum istorum similitudine famam de auri apud Debas divitiis ortam duverim. Fluvii fingendi occasionem præbuisse *Sherm Obhor* (21° 41'), sinum angustum longeque in terram penetrantem, putat Mannertus; contra Reichardus (I. l. p. 462) portum *Gonfude* urbis (19° 8') pro Batio Ptolemæi habet, ac Thebas urbem, quam Mannertus cum hod. *Duloema* (circa 21° 55') componit, hodiernam *Dhaban* esse censet, quæ a *Gonfude* uno fere gradu meridiem versus distat, quam Thebæ a borea Batii fluvii a Ptolemæo ponantur. Sed nemo nescit talia minime curare Reichardum, qui sonorum gratia et distantias et graduum notationes et seriem nominum pro lubitu ac puerili iudicii confidentia solet miscere. Nolo scire quæ sciri nequeunt. *Debae*

sive *Thebæ* καμηλοτροφοῦντες esse dicuntur. Nescio an casu fiat ut in Asiaticis linguis cameli nomen *tebe*, *dewe*, *tepe* (v. Ritter. XIII, p. 658), cum nomine gentis nostræ concinat. || — 1. γεοῦχοι] γαιοῦχοι AB.

§ 96, l. 10. Ἀλιλαῖοι καὶ Κασανδρεῖς] Ἀλιλαίων καὶ Γασανδῶν Diodorus; Strabo nomina harum gentium barbara ex Artemidoro enotare noluit. *Alilæi* alibi non memorantur. Nomen significare Alilat, i. e. *lunæ adoratores*, censuit Bochartus; certius est Alilæos esse *Beni Halal* ap. Edrisium I, 142, locumque gentis esse *Hali* (18° 35'), de quo cf. Edrisium I, p. 135. 145, Abulfedam, alios (V. Ritter. XII, 186. XIII, p. 215). *Κασανδρεῖς* vel *Κασανδρεῖς* apud Ptolemæum vocantur *Κασανῆται*, quos inter *Κυναιδοκολιπῆταις* (ab Iambia ad Bætium fluvium pertinentes, sec. Ritterum XIII, p. 314 a *Kindah* tribu nominatos, et Elesaros (Sabæos) collocat; loca autem Cassanitis adscribit quattuor: Baden regiam, 20° 15' (h. *Liht*, 20° 10' ?); Acmen, Amben oppidum, 19° 20' (*Gonfude* 19° 10' ?); Mamala vicum, 18° 10' (*Mzuzli* Theophrast. Hist. Pl. IX, 4 ?), i. e. *Hali* (18° 35'); Adedu vicum (17° 10'), i. e. *Attuid* (17° 39'). Elesarorum locus primus est *Pudnu* oppidum (16° 30'), cui nomini respondere videtur hod. *Beidani* (16° 30'). A *Beidani* boream versus sita est *Djisan* (16° 42'), quam urbem portumque

Phot. ρημέναις. Οὐτε γὰρ ἐψυγμένος ὁ ἀήρ οὔτε ξηρὸς οὔτε
 5 ἔμπυρος, μαλακὴν δὲ καὶ δασεῖαν νεφέλην ὑποδείκνυσιν,
 ἀφ' ἧς ὕετοί καὶ χειμῶνες γίνονται καὶ θέρους εὐκαι-
 ροί. Τῆς τε χώρας ἡ πλείστη πάμφορος μὲν ἐστίν,
 οὐ πᾶσα δὲ τυγχάνει θεραπείας, τῶν λαῶν ἀπειροτέ-
 ρων ὄντων. Τὸν μέντοι χρυσὸν ὀρύσσοντες ἐν τοῖς
 10 πλάκωδεσι τῆς χώρας ὑπονόμοις εὐρίσκουσι πολλὸν, οὐ
 τὸν συντηκόμενον μετ' ἐπιστήμης καὶ τέχνης ἐκ τοῦ
 ψήγματος, ἀλλὰ τὸν αὐτόματον, καλούμενον δὲ διὰ τὸ
 15 συμβαῖνον παρ' Ἑλλήσιν ἄπυρον· οὐ τὸ μὲν ἐλάχιστον
 ἔχει μέγεθος πυρῆνος, τὸ δὲ μέσον μεσπίλου, τὸ δὲ
 μέγιστον ὥστε βασιλικῶς παραβάλλεσθαι καρύοις.
 Ὅν τρήσαντες ἐναλλάξ διαφανέσι λίθοις περὶ τοὺς
 καρποὺς φοροῦσι τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς αὐχένας,
 20 πρὸς τε τοὺς ἀστυγεῖτονας μεταγόντες πωλοῦσιν εὐτε-
 λῶς· τὸν μὲν γὰρ χαλκὸν πρὸς τὸν χρυσὸν τρίσταθμον
 ἀλλάττονται, τὸν δὲ σίδηρον πρὸς διπλοῦν χρυσίον.
 Ὁ δὲ ἄργυρος τοῦ χρυσοῦ δέκα δύναται μοίρας, τῇ
 25 ὀψιλείᾳ καὶ σπάνει τῆς ἀξίας παραμετρομένης, ἐν
 οἷς ἀποδίδει πᾶς ὁ βίος οὐ πρὸς τὴν φύσιν, ἀλλὰ πρὸς
 τὴν γρίαν.

Diod. πλησίον, ἀλλὰ μαλακαῖς καὶ δασεῖαις νεφέλαις πολλὰς
 5 κατεχομένη· ἐκ δὲ τούτων νεφετοὶ (1. ὕετοί) γίνον-
 ται καὶ χειμῶνες εὐκαιροὶ καὶ ποιοῦντες τὴν θερινὴν
 25 ὥραν εὐκρατον. Ὁ τε χώρα πάμφορός ἐστι καὶ διά-
 φορος κατὰ τὴν ἀρετὴν, οὐ μέντοι τυγχάνει τῆς ἐνδε-
 χομένης ἐπιμελείας διὰ τὴν τῶν λαῶν ἀπειρίαν. Τὸν
 δὲ χρυσὸν εὐρίσκοντες ἐν τοῖς φυσικοῖς ὑπονόμοις τῆς
 30 γῆς συνάγουσι πολλὸν, οὐ τὸν ἐκ τοῦ ψήγματος συντη-
 κόμενον, ἀλλὰ τὸν αὐτοφυῆ καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ
 συμβεβηκότος ἄπυρον. Κατὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχι-
 στος μὲν εὐρίσκεται παραπλήσιος πυρῆνι, μέγιστος δὲ
 οὐ πολλὸν λειπόμενος βασιλικῷ κηρύου. Φοροῦσι δ' αὐ-
 τὸν περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς
 35 τραχήλους, τετρημένον ἐναλλάξ λίθοις διαφανέσι. Καὶ
 τοιοῦτον μὲν τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ' αὐτοῖς,
 χαλκοῦ δὲ καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπ' ἱσῆς ἀλλάτ-
 τονται ταῦτα τὰ φορεῖα πρὸς τοὺς ἐμπόρους.

enim frigidus est ibi aer, nec siccus nec fervidus, sed
 mollem et spissam refert nubem, a qua pluviae et tem-
 pestates etiam aestate existunt commodae. Pleraque
 regionis feracissima sunt, sed ob hominum inscitiam
 non ubique justo cultu afficiuntur. Aurum saue in
 crustosis terrae illius cuniculis ad magnam inveniunt
 copiam, non quale adhibita scientia et arte colliquescit
 e ramentis, sed sponte natum, quod apyron (ignis
 expertem) Graeci ab eventu denominant; ejus portio
 minima non minor est olivae ossiculo, media granum
 mespili adaequat, maxima cum nucibus regis com-
 parari potest. Hoc perforatum inter lapillos pellucidos
 alternatim, circa radices manuum et colla gestant, et ad
 finitimos translatum vili pretio vendunt; nam cum
 aere aurum triplum commutant, et pro ferro duplum
 reddunt, et argentum auri decuplum valet. Modus
 enim aestimationis comparatur ad rationem abundan-
 tia et raritatis; quibus in rebus tota hominum vita
 non tam ad naturam rei, quam usus necessitatem re-
 spicit.

torretur, ut propinqua, sed mollibus et spissis saepe
 nubibus obtegatur; unde pluviae commodae et oppor-
 tunae existunt, quae aetatem quoque bene temperant.
 Ad quodvis illa tellus ferendum est idonea, et beni-
 gnitate excellit, sed per inscitiam hominum non justo
 afficitur cultu. Magna vis auri e cuniculis a natura
 factis eruitur, non e ramentis colliquefactum, sed
 sponte sua natum, quod ab eventu apyrum, id est
 ignis expertus, nominatur. Minimum ejus frustum
 nucleo par est, maximum a nucle regis non multum
 exceditur. Circa basim manuum et colla id ipsum
 gestant, pellucidis invicem lapillis trajectum. Ut au-
 tem hoc metalli genere abundant, sic aeris et ferri pe-
 nuria laborant. Propterea aequali haec auri pondere
 permutantes a mercatoribus accipiunt.

vel ex Ptolemæi rationibus *Cassanitis* attribui licet;
 iisque tribuenda sane est, si recte Ritterus (XIII,
 p. 215) conjecit ab hac urbe derivare nomen Γασαν-
 δεῖς s. Κασσανίτας. Idem XIII, p. 314 (cf. XII, 86.
 107 sq.) Gasandenses Diodori non diversos censet a
Ghassan tribu, quae in Syriam migravit, ita tamen ut pars
 in meridionali Arabia remanserit. Eo facit Edrisius
 I, p. 144, qui ita habet: « De Di'enouan (Djisan)
 dépendent plusieurs bourgs et habitations, des champs
 cultivés, des eaux employées à l'agriculture. La popu-
 lation se compose d'Arabes de la tribu de *Ghassan* et
 d'autres. » Idem populus apud Plinium VI, 42 vocatur
Gasani: *Litus Mamæum, ubi aurca metalla; regio*
Canauna; gentes Apitami, Gasani (var. lect. *Casa-*
ni). Denique cum Gasandensibus, Casandrensibus,
 Cassanitis, componendi sunt Κανζαῖται: (sic codex,

corrupte, ut videtur), qui in Periplo maris Erythr.
 p. 12 Hudson. ad oram maritimam inter Nabatæorum
 ditionem et Arabiam felicem degentes tanquam latro-
 nes, pestis mercatorum, memorantur. Ceterum de fe-
 rociissimis istis tribubus quae etiam nunc in eo litore
 deprehenduntur, nullius imperio subjectae atque reli-
 gione a Mohamedanis diversae, v. Niebuhrius ex eo-
 quae sua petens Ritterus XII, p. 192. || — 1. Ὁ ἀήρ
 Cf. quae de aeris temperie in hod. provincia *Abn*
Arish (15° 50'—17° 40') refert Tamisier *Voyage* I.
 p. 374-390 ex eoque Ritter. XII, p. 1018. || —
 3. Σε τοῖς sic C; Σε τοῖς AB. Idem apud Diodorum pro
 inepto νεφετοῖς reponendum esse bene monet Wes-
 selingius. || — 3. θερούς sic B. || — 5. λαῶν
 sic Diodorus; ἄλλων codd. Photii. || — 6. χρυ-
 σόν] Memorat auri haec metalla Plinius I. 1., in quo

Phot. 97. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν συνεχεῖς Κάρβαι κατέ-
 χουσι τὴν ἡπειρον, ἐκδεχομένους λιμένους ἀγχιθαθοῦς, ἐν
 ᾧ κρῆναι πλείους ἀναβάλλουσιν. Ἐφεξῆς δὲ τὸ τῶν
 Σαβαίων ἐπισυνάπτει γένος, μέγιστον τῶν κατὰ τὴν
 5 Ἀραβίαν καὶ παντοίας κύριον εὐδαίμονίας. Καὶ γὰρ ἡ
 γῆ πάντα φέρει τὰ παρ' ἡμῖν γινόμενα πρὸς βίον, καὶ
 τὰ σώματά ἐστι τῶν κατοικούντων ἀξιολογώτερα. Βο-
 σκημάτων κεχορήγηται πλήθεισιν ἀμυθίοις. Ὅσμη
 10 τε πᾶσαν ἐπέχει τὴν παραλίαν θέας τε καὶ λόγου κρεῖτ-
 τω τέρψιν τοῖς ἀφικνουμένοις κατασκευάζουσα. Παρὰ
 μὲν γὰρ αὐτὴν πέρυκε τὴν θάλατταν τό τε βάλαμον
 πολὺ καὶ κασσία καὶ [πόα] τις ἄλλη πρόσφατος μὲν
 ἡδίστην ἔχουσα τῶν ὀσμῶν τέρψιν, ἐν δὲ τῷ χρόνῳ
 15 μαυροῦσθαι τοῦ φυτοῦ τὴν χρεῖαν ἢ πρὸς ἡμᾶς παρ-
 πέμπεσθαι τοῦ γένους τὴν δύναμιν. Ἐπὶ δὲ τῆς με-
 σογείου ὄρου μοῖ συνεχεῖς στείχουσι καὶ μεγάλοι δένδρα
 γὰρ ἡλίβατα σμύρνης τε καὶ λιθανωτοῦ, πρὸς δὲ καὶ

Diod. 97. Μετὰ δὲ τούτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζόμενοι
 20 Κάρβαι, καὶ μετὰ τούτους Σαβαῖοι, πολυανθρωποτάτοι
 τῶν Ἀραβικῶν ἐθνῶν ὄντες. Νέμονται δὲ τὴν εὐδαί-
 μονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσιν τὰ πλείστα τῶν
 παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ θρεμμάτων παντοδαπῶν ἐκτρέ-
 25 φουσιν πλῆθος ἀμύθητον. Εὐωδία τε γὰρ αὐτὴν πᾶ-
 σαν ἐπέχει φυσικὴ διὰ τὸ πάντα σχεδὸν τὰ ταῖς ὀσμή-
 πρωτεύοντα φύεσθαι κατὰ τὴν γῶραν ἀνέκλειπτα.
 Κατὰ μὲν γὰρ τὴν παράλιον φύεται τὸ καλούμενον
 βάλαμον καὶ κασσία καὶ πόα τις ἄλλη ἰδιάζουσα φύ-
 30 σιν ἔχουσα· αὕτη δὲ πρόσφατος μὲν οὖσα τοῖς ὀσμή-
 προσηγεστάτην παρέχειται τέρψιν, ἐγχρονισθεῖσα δὲ
 συντόμως γίνεται ἐξίτηλος. Κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον
 ὑπάρχουσι ὄρου μοῖ συνηρεφεῖς, καθ' οὓς ἐστὶ δένδρα
 35 μεγάλα λιθανωτοῦ καὶ σμύρνης, πρὸς δὲ τούτοις φοίνι-
 κος καὶ καλάμου καὶ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 τούτοις ὁμοίαν ἐχόντων τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξτρι-
 θυμῆσθαι δυνατόν τὰς ἐκάστων ἰδιότητάς τε καὶ φύ-
 σεις διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν υπερβολὴν τῆς ἐκ πάντων
 ἀθροισμένης ὀσμῆς. Θεία γὰρ τις φαίνεται καὶ λό-

97. His hominibus contigui Carbae habitant conti-
 nentem in qua portus sequitur profundus, in quem plu-
 rimi erumpunt fontes. His deinceps contermina est
 Sabæorum gens, per Arabiam omnium maxima, et nul-
 lius non generis felicitatem in potestate habens. Nam-
 que tellus omnia fert quæ ad comoda vitæ apud nos
 proveniunt, et corpora sunt spectabiliora quam alibi;
 pecorum multitudo innumerabilis suppetit; amœnitas
 et fragrantia totam hanc oram obtinens, voluptatem
 præbet advenis *divinam* et dictu majorem. Nam ad
 ipsas litorum crepidines largum nascitur balsamum
 et cassia et alia herba quæ recenti adhuc vigore sua-
 vissimam oculis voluptatem affert, sed inveterascens
 subito exolescit, adeo ut stirpis usus hebetetur prius-
 quam vis ejus ad nos transmittatur. In mediterraneis
 autem frequentes et magnæ se attollunt silvæ; nam ar-
 bores præcelsæ myrrhæ ac thuris necnon cinnamomi,

97. (Cap. 46.) Hos sequuntur quos Carbas vocant,
 et deinde Sabæi, præ aliis Arabiæ gentibus populosi.
 Arabiam enim illam felicem tenent, rerum quæ apud
 nos magni æstimantur, oppido divitem et pecorum
 omnis generis longe fœcundissimam. Totam enim
 naturalis quædam fragrantia obtinet, eo quod pleraque
 omnia, unde præstantissimi odores expirant, citra de-
 flectionem ibi nascuntur. In maritimis enim balsa-
 mum crescit et casia aliaque peculiaris genii herba, quæ
 recenti adhuc vigore suavissimam oculis voluptatem
 affert, inveterata subito flaccescit. In mediterraneis
 saltus opaci exsistunt, inque his celsæ thuris, myrrhæ,
 palmæ, calami, cinnamomi et aliorum ita suaveolen-
 tium arbores exsurgunt. Quis singulorum proprie-
 tates et naturas in tanta multitudine et odorum e-
 cunctis prodeuntium excellentia percenseat? Fragan-
 tia enim illa, uniuscujusque sensus exhalatione sua
 percellens, omnino res divina est et oratione major,

suspiciari licet verba *Mamæum litus* e male lecto
 græco nomine orta; ΑΑΑΑΑΙΟΝ=MAMAION; quam-
 quam cum *Mamæo* componi potest Μάμχα κώμη
 Ptolemæi.

§ 97, l. 1. Κάρβαι.] Iidem *Carphati* apud Plinium
 VI, 32: *Gasani* (v. § 96), *fons Coralis*, *Carphati*;
insule Aleu et *Amnamethu*, *gens Darrhæ*. In qui-
 bus fons Coralis haud dubie unus est ex fontibus,
 quorum Agatharchides meminit. Idem Plinius paullo
 post ex alio auctore juxta Sabæos recenset *Agræos* et
Cerbanos, nescio an ad nos pertinentes. || — 3. Ἐφε-
 ξῆς δὲ] δὲ om. AB. || — 6. γινόμενα] γενόμενα
 cod.; em. Bekker. || — 6. πρὸς βίον] πρὸς τὸν
 βίον C. Sequens de Sabæis narratio inter ea quæ de
 hac gente accepimus, principem facile locum obtinet,
 quamquam oratorie rem pro more Agatharchides

exornavit. Quæ huc pertinent collecta vel indicata
 habes apud Ritterum XII, p. 72 sqq. || — 0 έ αν] 0 ε ί αν
 e Diodoro scribendum esse recte procul dubio suspi-
 catur Bekkerus. Ceterum comparandus est Herodotus
 III, 107 sqq., quo nihilo accuratiora Noster tradidit.
 Merces ex India et Africa in Arabiam, hinc ad Phœ-
 nices Græcosque advectas pro Arabiæ proventu ha-
 bebantur; nam neque cinnamomum neque cassiam
 fert Arabia. V. Plinius XII, 41 sq., interpretes Hero-
 doti et Ritter. XII, p. 364 sqq. || — 11. 0 ε λ α σ σ η ν C.
 || — 12. κ α σ σ ί α C. || — π ό α] supplevi e Diodoro. ||
 — 13. έ χ ο υ σ α] δὲ έ χ. cod.; em. Bekker. || — 0 μ α -
 τ ω ν] Ap. Photium Diodorumque legendum puto τῶν
 ἀρωμάτων τέρψιν, sicut infra habes τῶν ἀρωμάτων
 ἀπόλαυσιν. Nam de odoribus nunc sermo est, atque
 ita habet Artemidorus: Καὶ ἄλλα τις πόα σπόδρα εὐώ-

Phot. κινναμώμου φοινικὸς τε καὶ καλῶμου καὶ τῶν ἄλλων ἀνείηται τῶν τοιούτων, ὥστε εἶναι μηδενὶ λόγῳ τὸ πρᾶγμα δηλωτὸν, ὃ συμβαίνει τοῖς περὶ τὰς αἰσθήσεις εἰληχόσι τοῦ γένους τὴν δοκιμασίαν. Οὐ γὰρ τὴν
5 τεθησαυρισμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τῶν ἀρωμάτων ἀπολαυσιν, οὐδὲ τὴν τοῦ γεννιώντος καὶ τρέφοντος ὄγκου διακεχωρισμένην, ἀλλὰ τὴν ἀνθοῦσαν ἀπὸ τῆς θείας ἀκμῆς καὶ τὴν ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ φυσικῶν τὸ θαυμάζομενον ἀποπέμπουσιν, ὥστε πολλοὺς εἰς λήθην
10 ἀφικομένους τῶν θνητῶν εὐτυχημάτων τῆς ἀμβροσίας ὑπονοεῖν ἀπολαμβάνειν, ὄνομα τοῦ πράγματος ἐπιζητοῦντος οἰκείον τῆς ὑπερβολῆς.

98. Περὶ δὲ τοὺς δρυμοὺς τῶν εὐωδῶν γένος ἐστὶν ὄφρων ἰδιώτατον πάντων, οἷοναί φθονούσης τοῖς ἄδροις
15 ἐπιτεύγμασι τῆς τύχης καὶ παραπλεούσης τὰ γὰρ τὸ βλαβερὸν, ὅπως μηδεὶς εἰς τέλος ἐξυθρίζων τιτανῶδες καὶ κατεγνώκος τοῦ θεοῦ τὸ φρόνημα λαμβάνη τῶν ἀγαθῶν εὐτυχοῦντων, παιδεύεται δὲ τῇ παραθέσει καὶ μνήμῃ τῶν ἐναντίων. Τὸ δὲ γένος τῶν ὄφρων χρώμα
20 μὲν ἔχει φοινικοῦν, μῆκος δὲ ὅσον σπιθαμῆς, δῆγμα

Diod. γου κρείττων ἢ προσπίπτουσα καὶ κινεῖσα τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐωδία· καὶ γὰρ τοὺς παραπλέοντας, καίπερ
πολλὴ τῆς χέρσου κεχωρισμένους, οὐκ ἀμοίρους ποιεῖ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσεως. Κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν
25 ὥραν, ὅταν ἄνεμος ἀπόγειος γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ τῶν συμρνοφόρων δένδρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποπνεομένας εὐωδίας διικνεῖσθαι πρὸς τὰ πλησίον μέρη τῆς θαλάττης· οὐ γὰρ ὥσπερ παρ' ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἀρωμάτων
30 φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀκμάζουσιν ἐν ἄνθει νεαρὰν δύναμιν καὶ διικνουμένην πρὸς τὰ λεπτομερέστατα τῆς αἰσθήσεως. Κοιζούσης γὰρ τῆς αὔρας τὴν ἀπόρροιν τῶν εὐωδεστάτων, προσπίπτει τοῖς προσπλέουσι τὴν παράλιον προσηνὲς καὶ πολλὴ, πρὸς δὲ τούτοις ὑγιεινὸν καὶ
35 παρηλλαγμένον ἐκ τῶν ἀρίστων μῖγμα, οὔτε (γὰρ) τετμημένου τοῦ καρποῦ καὶ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπεπνευκότος, οὔτε τὴν ἀπόθεσιν ἔχοντος ἐν ἑτερογενέσιν ἀγχείοις, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρωτάτης ὥρας, καὶ τὸν βλαστὸν ἀκέραιον παρεχομένης τῆς θείας φύσεως· ὥστε
40 τοὺς μεταλαμβάνοντας τῆς ἰδιότητος δοκεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθολογουμένης ἀμβροσίας διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν εὐρίσκειν οἰκείαν προσηγορίαν.

98. Οὐ μὲν ὀλόκληρον καὶ χωρὶς φθόνου τὴν εὐ-
45 δαμονίαν τοῖς ἀνθρώποις ἢ τύχῃ περιέθηκεν, ἀλλὰ τοῖς τηλικούτοις θωρήμασι παρέξευσε τὸ βλάπτον καὶ νοθεύτησον τοὺς διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἀγαθῶν εἰωθότας καταφρονεῖν τῶν θεῶν. Κατὰ γὰρ τοὺς εὐωδεστάτους δρυμοὺς ὄφρων ὑπάρχει πλῆθος, οἱ τὸ μὲν
50 γρῶμα φοινικοῦν ἔχουσι, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, δῆγμα

et palmae et calami et id genus aliorum exsurgunt, adeo ut nulla ratione explicari queat voluptas illorum qui sensibus suis periculum de his fecerunt. Non enim in cellas abditis et exoletis aromatibus illi fruuntur, nec a materia procreante et nutriente separatis, sed quae a divina illa maturitate adhuc floreat, et a familiari proprioque et genuino vigore vim illam admirabilem emittant, usque adeo ut multi in oblivionem mortalis delati felicitatis, de ambrosia se percipere nonnihil opinentur, dum res nomen ad summam praedicationem idoneum et par sibi quaerit.

98. In saltibus rerum odoratarum serpentis genus est omnium insolentissimum, quasi fortuna tam largis terrae commodis invidet, et bono attexit nocumentum, ne quis bonis prospere affluentibus animo efferatur superbo, et flagitiis usque perpetrandis indulgeat numenque aspernetur, sed adjectione et memoria adversorum commonefactus, vitam modestius agat. Genus id serpentis colore est puniceo et longitudine spithamæ morsuque insanabili, quando su-

quae et procul continentem hanc praeternavigantes voluptatis suae non immunes esse patitur. Veris enim tempore excitatus a terra ventus e myrrhiferis et id genus ceteris arbustis promanantes odorum auras in vicinas maris partes transmittit. Non enim abjectam et quasi exolescentem, ut apud nos, aromata naturam habent, sed virtutem adhuc novam et in flore vigentem ad intimos usque sensus subtiliter transfundunt. Dum enim evaporantes fragrantissimorum germinum spiritus auræ transportant, fit ut jucunda et copiosa nec non sanitati conducens et inusitata ex optimis odoribus mixtura ad legentes oram illam deferatur. Non enim ex fructu absciso, et ejus vigor jam exspiraverit, aut qui in diversi generis vasa sit reconditus, sed a recenti maturitate et divina sinceræ stirpis natura odoratus ille promanat; adeo ut, qui participes hujus boni sint, ambrosia fabulis decantata sibi frui videantur, quum summa odorum suavitas dignius se nomen haud inveniat.

98. (Cap. 47.) Nec tamen integram nullaue invidia permixtam hanc felicitatem sors hominibus affudit, sed tantis dotibus nocumentum quoddam adjunxit, quo per continuam bonorum affluentiam deos contemnere soliti meliora doceantur. Saltus enim fragrantissimi serpentibus abundant, colore puniceo, longitudine spithamæ, et morsu plane immedicabili. As-

δης, τὰς δ' ἐξίτηλον τὴν δόμην ἔχουσα. || — 17. δένδρη, AC. || — 1. καλῶμος] sc. ἀρωματικό.

§ 98. Serpentes Herodoto III, 107 dicuntur ὑπόπτειροι, μικροὶ τὰ μέγιστα, ποικίλοι τὰ εἶδη Rectius Aga-

Phot. δὲ ἀνάτον, ἂν τῆς λαγόνος ἀνώτερον αἰμάξῃ· τὴν δὲ πληγὴν δίδωσι παλλόμενον εἰς ὕψος.

99. Παρ' αὐτοῖς δὲ τοῖς Σαβαίοις ἡ μὲν ὁσμὴ τῶν εὐωδῶν ἀκροτάτη, ἡ δὲ χάρις ἐλλιπής· τὸ γὰρ ἐνδελ-
6 χές ἐκ νηπίου κινεῖ μὲν τὴν αἴσθησιν ἥττον, ἀμβλυτέ-
ραν δὲ κατασκευάζει, μεταβολῆς τοῖς βίοις οὐχ ὑποκει-
μένης. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπεδ' οὐ δύνωνται τὴν ζωὴν
παιδαγωγεῖν παραπλησίως εὐσταθῇ, διακνηομένου τοῦ
σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τηγνικῆς δυνάμεως, καὶ τὴν
10 σύμμετρον πύκνωσιν ἐπὶ ἀραιὸν ἀγούσης, ὥστε ἄγειν
εἰς ἐκλυσιν ἐσθ' αὐτὴν, τότε δὲ ἀσφάλτου παραθυμιῶντες
βραχὺ καὶ τράγου πώγωνα, τοῖς τοιούτοις ἀφαιροῦνται
τὴν ἄγαν εὐωδὴν τῆς ἐπιφορᾶς ὑπερβολῆς, καὶ τῇ μί-
ζει τοῦ δοκοῦντος λυπεῖν τὸ τῆς ἡδονῆς βλαβερόν ὑποκα-
15 ταστέλλουσιν. Οὕτως ἅπαν ἐπίτευγμα μεσότητι μὲν
καὶ τάξει κυθερνώμενον παραπέμπει τὸν βίον, συμμε-
τρίας δὲ καὶ καιροῦ στερεθὲν οὐκ ἔχει τὴν κτῆσιν ὀνη-
σιφόρον.

100. Τὸ δὲ τῶν Σαβαίων ἄστυ τοῦ παντὸς ἔθνους
20 προστηγορίαν ὀηλοῦν, ἐπ' ὅρους ἐστὶν οὐ μέγαλου, πολὺ
χάλιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν, ὃ καλεῖται Σάβας.

Diod. δὲ ποιοῦνται παντελῶς ἀνάτα· δάχνουσι δὲ προσπη-
δώντες καὶ ἀλλόμενοι πρὸς ὕψος αἱμάτων τοὺς χροῖτα.

99. Ἴδιον δὲ τι παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις συμβαίνει περὶ
25 τοὺς ἡσθενηκότας ὑπὸ μακρᾶς νόσου τὰ σώματα. Δια-
κνηομένου γὰρ τοῦ σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τηγνικῆς
φύσεως, καὶ τῆς συγχρίσεως τῶν ὀγκων εἰς ἀραιώμα
συναγομένης, ἐκλυσιν ἐπακολουθεῖ δυσβολήτος. Διό-
περ τοῖς τοιούτοις ἀσφαλτον παραθυμιῶσι καὶ τράγου
30 πώγωνα, ταῖς ἐναντίας φύσεσι καταμαχόμενοι τὴν
ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας. Τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν
καὶ τάξει μετρούμενον ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἀναλογίας δὲ καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτὸν
ἀνόνητον ἔχει τὴν δωρεάν.

35 100. Τοῦ δ' ἔθνους τούτου μητρόπολις ἐστὶν ἣν κα-
λοῦσι Σάβας, ἐπ' ὅρους ὠκισμένη. Βασιλέας δ' ἐκ
γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους, οἷς τὰ πλήθη τιμᾶς

per ilia hominem sauciverit; plagam enim infert assiliens in altum.

99. Ceterum apud Sabæos stirpium fragrantium odor summus quidem est, sed voluptas minor. Nam quod a puero assiduum est, sensum minus afficit movetque, imo obtusior reddit, nulla vitæ commutatione adjuncta. Porro quum non ita regere vitam possint, ut in bono semper statu permaneat (spiritus enim facultate incisoria corpus perflat, et constipationem ejus moderatam sic in laxius diducit, ut ad extremam tandem exsolutionem redigatur): huic vitio ut medeantur, pauxillum bituminis et hirci barbam ægrotis succendunt, atque ita nimium fragrantiae perpetuo aspirantis excessum amoluntur, et quod voluptate noxium est, attemperazione ejus quod molestum huic esse videtur, reprimunt. Adeo omnis felicitas, si mediocritate et bono ordine gubernatur, vitam optime transmittit; at si moderatione et opportunitate destituitur, inutilis ejus possessio.

100. Sabæorum oppidum, totius gentis appellationem indicans, monti incumbit non magno, omnium in Arabia pulcherrimum, quod Sabas vocatur. Rex

sultu quodam feriunt, et concitato in altum impetu corpus cruentant.

99. Singulare quid incolis longo debilitatis morbo accidit. Nam quia immoderata penetrandi vis corpus perflat, et concretionem ad laxitatem redigit, vix curabilis tandem exsolutio consequitur. Idcirco bitumine hircique barba suffitum ægris faciunt, ut nimias fragrantiae vires contrarii odoris natura expungent. Bonum enim justa mensura et convenienti ordine adhibitum juvat et delectat homines; debitum autem proportionis et opportunitatis modum excedens infructuosam sui largitionem habet.

100. Gentis hujus caput est urbs, quam Sabas vocant, monti incumbens. Reges successione gentili imperant, quibus honores bonis malisque permixtos

tharchides non alatos, sed ἄλλομένους πρὸς ὕψος (ap. Diodor. et Artemidor.) dicit; indicatur serpentium genus motus celeritate insignae. V. Niebuhr. Arab. I, p. 246, Miot ad Herodot. I. I., Bæhr ibid. et ad II, 75 et p. 932. Veneno carere istos serpentes refert Pausanias IX, 28, ubi vide plura. — 1. τὴν δὲ πλ. γ. ἢ ν.] τὴν πλ. δὲ C; δὲ om. B.

§ 99, l. 10. ἀραιὸν vel ἀραιώμα leg. videtur ex Diodoro; πλεῖον codd. Photii; ἀραιούσης conj. Bekker. — 11. δὴ] δὲ ABC. — 12. τράγου πώγωνα] Cf. Plinius XII, 41: *Ex Syria (Arabes) revehunt styracem, acri odore ejus abigentes suorum fastidium. Cetero, non alia ligni genera sunt in usu quam odorata; cibosque Sabæi coquunt thuris ligno, alii myrrhæ, opipidorum vicorumque non alio quam ex artis fumo atque nidore* (Cf. Ag. § 101). *Ad hunc ergo sanandum urunt styracem in pellibus hircinis, suffiuntque tecta.*

Adeo nulla est voluptas quæ non assiduitate fastidium pariat. Eundem et ad serpentes fugandas urunt (Cf. Herod. III, 107), *in odoriferis silvis frequentissimas*. Cf. Salmasius ad Solin. p. 382 sq. || — 13. ἐπιφορᾶς] ἀποφορᾶς conj. Salmasius l. l. absque causa idonea.

§ 100, l. 21. Σάβας] Σαβᾶς C. Ἡ δὲ πόλις τῶν Σαβαίων, ἢ Μαριάβα καλεῖται ἐπ' ὅρους εὐδένδρου Artemidor. ap. Strab. 779. Cf. Eratosth. ibid. p. 768. Μαριάβα ap. Ptolem.; Plinius VI, 32: *Regia omnium (Sabæorum) Mariaba*. Quod nomen, compluribus urbibus commune, sec. Plinium quo loco Mariabam Calingiorum memorat, designat *Dominos omnium*, obloquente tamen Rittero XII, p. 283, qui istam interpretationem ad epitheton urbis Calingiorum *Baramaleum (filii regum)* pertinere censet, ipse autem nomen Mariaba derivare putat ab hebraico *creb*, *latibulum* sc. ferarum

Phot. Ὁ δὲ βασιλεύων τοῦ παντὸς ἔθνους προεδρίαν ἔχει παρὰ τοῦ λαοῦ τῇ μὲν ἐντιμῶν τῇ δὲ ἀκληροτάτῃ· ἐντιμῶν μὲν ὅτι πολλοῖς ἐπιτάττει, κατὰ κρίσιν ἀνυπεύθυνον δὲ βούλεται πράττων, ἀκληρον δὲ ὅτι παραλαβὼν τὴν ἐπιμέλειαν οὐ δύναται ἄλιν ἐκ τῶν βασιλείων ἐξελεῖν· εἰ δὲ μὴ, λιθολευστος ὑπὸ πάντων γίνεται κατὰ χρησμὸν ἀρχαίων, ὥστε εἶναι τὴν ὑπεροχὴν βλαθεράν.

101. Τῶν δὲ ἀνδρῶν οἱ μὲν καταγινόμενοι πρὸς τὸ οἴκοι ἐνδιατρίβειν βραχὺ τι τοῦ θήλεος γένους ἀλκιμώτερων ἄγουσιν, ὑπὸ τῆς συνεχοῦς ἀπογυναικούμενοι βασιλῶν· οἱ δὲ ἄλλοι τὰ τε πρὸς πόλεμον μελετῶσι καὶ τὴν χώραν ἄπασαν ἐργάζονται καὶ στέλλουσιν ἀπ' οἰκίας, τοῖς μείζονσι χρώμενοι σχεδίασι. Κομίζουσι δὲ ἄλλα τε, καὶ μάλιστα τὸν εὐώδη καρπὸν τὸν ἐν τῷ πέραν φυόμενον (ἀραβιστὶ δὲ λέγεται λάριμαν), μεγίστην ἔχοντα τῶν ἄλλων θυμιαμάτων εὐωδὴν, ὃν κρατεῖν λέγεται γένους ἀρωσιτίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σωματικῆς. Οὐδεμίαν δὲ τῆς γῆς ἄλλην ὕλην φερουσῆς, ἀναγκάζονται πρὸς τὰ καθ' ἡμέραν τὸ κιννάμωμον καὶ τὴν κασιάν καίειν, καὶ πρὸς τὰς ὑπολοίπους ἐν τῇ βίῳ χρείας· οὕτως ἀνίσως τὰ αὐτῆς ἢ τύχῃ μεμέριξε, τοῖς μὲν σπάνιν τῶν σπουδαίων, τοῖς δὲ πλῆθος διδοῦσα. Τῶν δὲ Σαβαίων χρωῖνται καὶ τοῖς δερματίνοις οὐκ ὀλίγοι πορείοις, διδασκούσης τὴν χρεῖαν τῆς ἀναπώτιδος, καίπερ ἐν τρωφῇ καταγινόμενους.

102. Οὐδὲν γὰρ εὐπορώτερον Σαβαίων καὶ Γερραίων εἶναι δοκεῖ γένος, ἐκτεταμειυμένων πᾶν τὸ πίπτον εἰς διαφορᾶς λόγον ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Οὐ-

toti genti imperans, summi gubernatoris munus a populo ita habet, ut partim honorificum, partim infelicissimum sit; honorificum quidem, quod multis imperitat, et libero quæ decernit arbitrio agit, nulli subiectus censuræ; infelix vero quod accepta regni cura, regale egredi palatium ei nefas. Secus si fiat, lapidibus a populo obruitur; ita enim antiquum jubet oraculum. Honorum igitur eminentia illic nociva.

101. E virorum numero ad hoc destinati, ut domum servent, exiguo fortius se gerunt quam feminae. Continuo namque otio in feminas degenerant. Ceteri et rebus bellicis dant operam, et totam regionem opere exercent, et proventus foras deducunt, majoribus ad hoc ratibus utentes. Vehunt quum alia, tum fructum præsertim odoratum, in ulteriore terra natum (Arabice Larimnan dicitur), maxima inter cetera thymiamata fragrantia præditum, quæ certas quasdam infirmitates corporis plerumque vincere perhibent. Porro quum nulla solum hoc alia ferat ligna, ad usus quotidianos cinnamomum et cassiam urere et ad ceteros vite usus applicare necesse habent. Tam inæqualiter bona sua divina sors distribuit; his rerum appetendarum vix paucitatem concedit, illis redundantiam largitur. Sabæorum non pauci coriaceis utuntur naviculis, docente hunc eos usum refluxu maris, quamvis in luxu et deliciis viventes.

102. Nulla enim Sabæis opulentior esse et Gerrhæis hominum natio videtur, qui quicquid sub calculum transportationis cadit ex Asia et Europa dispensant.

Diod. ἀπονέμει μεμιγμένας ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς. Μακάριον μὲν γὰρ βίον ἔχειν δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττοντες οὐδένα λόγον ὑπέχουσι τῶν πραττομένων· ἀτυχεῖς δὲ νομίζονται καθ' ὅσον οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς οὐδέποτε ἐξελεῖν ἐκ τῶν βασιλείων, εἰ δὲ μὴ, γίνονται λιθολευστοὶ ὑπὸ τῶν ὄχλων κατὰ τινα χρησμὸν ἀρχαίων.

102. Τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος οὐ μόνον τῶν πλησιοχώρων Ἀράβων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει

vulgus defert. Beatam quidem vitam agere videntur, quod cunctis jura dantes ipsi nullam gestorum a se rationem reddere coguntur; at infelix horum conditio est, quatenus nunquam e regia exire illis licet; si contra egerint, plebs lapidum conjectu (sic enim vetus jubet oraculum) eos obruit.

102. Natio hæc non finitimos tantum Arabes, sed ceteros etiam mortales divitiis et quavis rerum pre-

in silva; eamque conjecturam eo commendari quod Mariaba Sabæorum ἐπ' ὅρου εὐδένδρου sita esse dicatur. Quæ vereor ne inanis sit opinatio. De Sabæ regie ruinis in hod. Mareb vico inter summa pericula ab Arnaudo detectis vide Th. Jo. Arnaud *Relation d'un voyage à Mareb en 1843 in Journal Asiatique, quatrième série*, tom. V (Paris 1845), p. 208-245 et p. 309-345. Cf. Ritter. XII, p. 858 sqq. || — 2. τῇ. . τῇ || πῇ πῇ. . B et correct. A. || — βασιλέας || « Verba Diodori βασιλέας δ' ἐκ γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους vertunt *reges successionē gentili imperant*, non male, nec tamen per omnia bene; major enim vis et emphasis residet penes τοὺς διαδεχομένους, qui repræsentant et expriment titulum *Tobbaorum*, circumdari solitum regibus Sabæorum e gente Jectanidæa oriundis. *Tobboa* enim *tebha*, διάδοχον, διαδεχόμενον, *successorem*, designat arabice, a themate *tabha*, *secutus est, successit*. Jam vero disertim testantur philologi Arabum *Tobbaorum*

appellatione insignitos tantum fuisse antiquos illos et præpotentes reges, qui *Hadramaut, Saba* et *Himiar* perpetua serie possederunt. » SCHULTENS oratio I De ling. Arab. origin. p. 25, citante Wesselingio. Ceterum cf. Strabo p. 783, et Eratosthenes ap. Strabon. p. 768. De regum conditione cf. Heraclides Cumanus (Fr. Histor. II, p. 97, 4.) ap. Athenæum XII, p. 517, B.

§ 101. Cum Photii excerptis cf. Artemidorus ap. Strabonem. — 15. ἀραβιστὶ δὲ || δὲ om. B. Pro λάριμαν Artemidorus λάριμον. || — 16. ἔχοντα || ἔχων C. || — ὃν κρατεῖν || B; ὃν κρατεῖν AC. || — 17. γένους || γένος AB. || — ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ om. B. || — 21. τὰ αὐτῆς || ἐκ τῆς C. || — 24. πορείοις || πλοίοις Artemidor. Intellige σχεδίας δερματίνας ἐξ ἀπῶν, quas dicit Anonymus auctor periplus maris Erythræi § 27. Conf. Ptolemæus VI, 7, Stephan. Byz. v. Ἀραβία, Juba ap. Plinium VI, 4. Etiamnunc in usu sunt.

Phot. τοι πολὺ χρυσὸν τὴν Πτολεμαΐου Συρίαν πεποιθήκασιν, οὗτοι τῇ Φοινίκῳ φιλεργίᾳ κατεσκευάκασιν λυσitelεῖς ἐμπορίας, καὶ μυρία ἄλλα. Ἔστι δὲ πολυτελεία παρ' αὐτοῖς οὐ μόνον ἐν τορευμασὶ θαυμαστοῖς καὶ ποτηρίῳ 5 ποικιλείαις, ἐτι δὲ κλινῶν καὶ τριπόδων μεγέθεσι, [ἀλλὰ] καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' οἰκίαν παρ' ἡμῖν ἐκτεινομένων λαμβάνει τὴν ὑπερβολὴν, πολλῶν, ὡς εἴκοι, κεκτημένων χορηγίαν βασιλικήν. Κιόνας τε πολλοὺς αὐτοῖς 10 φησὶ κατεσκευάσθαι ἐπιχρυσούς τε καὶ ἀργυροῦς, πρὸς δὲ καὶ τὰς ὀροφὰς καὶ θύρας φιάλαις λιθοκολλήτοις ἐξελεῖσθαι πυκναῖς, ὡσαύτως καὶ τὰ μεσοστύλια θέαν ἔχειν εὐπρεπῆ, καὶ καθόλου τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων πλούτους ἐκκείσθαι τὴν διαφορὰν μεγάλην. Ἀλλὰ ταῦτα 15 μὲν εἰς τοῦ καθ' ἡμᾶς παρ' αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται βίου. Εἰ δὲ μὴ πόρρω διεστηκυῖαν τὴν οἰκήσιν κατεῖχον τῶν ἐπὶ πάντα τόπων τὰς δυνάμεις στρεφόντων, οἰκονόμοι τῶν ἀλλοτρίων ἂν ὑπῆρχον οἱ κύριοι τῶν ἰδίων ἄθλων, τῆς βραθυμίας ἀδυνατούσης τὸ ἐλεύθερον πλείω χρόνον διατρεῖν.

20 103. Παρὰ δὲ τὴν γῶρην ταύτην ἡ μὲν θάλαττα

Diod. πλοῦτῳ καὶ ταῖς ἄλλαις κατὰ μέρος πολυτελείαις. Ἐν γὰρ ταῖς τῶν φορτίων ἀλλαγαῖς καὶ πράξεσιν ὅμοις ἐλαχίστοις πλείστην ἀποφέρονται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων τῶν ἀργυρικῆς ἀμειψέως ἐνεκα τὰς ἐμπορίας 25 ποιοιμένων. Διόπερ ἐξ αἰῶνος ἀπορρήτων αὐτῶν γενημένων διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλῆθους ἐπικεκλυότος παρ' αὐτοῖς, καὶ μάλιστ' ἐν Σάβαις, ἐν ᾗ τὰ βασιλεια καίται, τορευμάτα μὲν ἀργυρᾷ τε καὶ χρυσᾷ παντοδαπῶν ἐκπομάτων 30 ἔχουσι, κλίνας δὲ καὶ τριπόδας ἀργυρόποδας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἀπιστον τῇ πολυτελείᾳ, κιόνων τε ἁδρῶν περίστυλα, τὰ μὲν ἐπιχρυσά, τὰ δ' ἀργυροειδεῖς ἐπὶ τῶν κιονοκράνων τύπους ἔχοντα. Τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς 35 διελεγχφότες, ἅπασαν τὴν τῶν οἰκῶν κατὰ μέρος οἰκονομίαν πεποιήγναι θαυμαστὴν ταῖς πολυτελείαις· τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέφαντος καὶ τῶν διαπρεπεστάτων λίθων ἐτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν τιμιωτάτων παρ' ἀνθρώποις κατεσκευάκασιν. Ἀλλὰ 40 γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ πολλῶν χρόνων τὴν εὐδαιμονίαν ἀσάλευτον ἔσχον διὰ τὸ παντελῶς ἀπεξενῶσθαι τῶν διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν ἔρμαιον ἔχουμένων τὸν ἀλόγιστον πλοῦτον.

103. Ἡ δὲ κατὰ τούτους θάλαττα λευκὴ φαίνεται

Hi auri ditissimam Ptolemæi Syriam fecerunt; hi sedulitati Phœnicum lucrosissimas negotiationes dederunt, ut sexcenta alia præterea. Magnos impendunt sumptus non solum in toreumata admirabilia et poculorum varietatem et lectorum et tripodum magnitudinem, [sed] in reliquis quoque rebus quæ apud nos per ædes extenduntur, vulgarem modum egrediuntur, siquidem multi, ut æstimare est, sumptus faciunt regios. Multas illis esse ait columnas deauratas et argenteas, porro etiam fastigia domorum et fores crebris phialis lapillorum pretiosorum copia ornatis distingui, et similiter mesostylia quoque decentissimam præbere sui contemplationem; in summa, quicquid apud alios divitiarum est, id omne hic magna varietate expositum est. Et hæc quidem ad nostram usque ætatem de illis ita prædicantur. Nisi vero longe summotas haberent sedes ab his qui ad omnem fere locum copias vertunt, alienarum curatores opum forent, qui nunc in sua quasi præmia dominium retinent, siquidem ignavia libertatem ad prolixius tempus conservare nequit.

103. Juxta hanc regionem mare conspicitur al-

tiosarum copia antecellit. Nam in commerciis quando aliquid distrahunt, pro exigui ponderis merce plurimum auferunt pretii præ omnibus, qui argentum rebus suis commutant. Ideo quum per omnium memoriam propter longinquitatem situs in nullius unquam potestatem venerint, aurique et argenti copia quasi circumfluant, maxime Sabis, ubi regia illis sedes, toreumata omnis generis et ex argento auroque pocula, lectos etiam et tripodes argenteis fulcris, aliamque supellectilem magis quam credas sumtuosam possident. Porticus multarum columnarum partim deauratæ sunt, partim argenteæ in capitellis habent ornamenta. Fastigia et portæ crebras ex auro et pretiosis lapillis phialas ostentant; siquidem in totam ædium adorationem mirificos impendunt sumtus, nunc argento et auro, nunc ebore et lapillis exquisitis aliisque apud homines magnæ æstimationis rebus illas exornantes. Per multas enim ætates illabefactam retinere felicitatem, quod longissime remoti sunt ab illis, qui per avaritiam suam in aliorum opibus lucrum ponunt.

103. Mare illic candidum refert colorem, ut quis

§ 102, l. 11. ἐξελεῖσθαι λιθοκολλήτοις B. || — 12. παρ' αὐτῶν τοῖς τῶν ἄλλων πλοῦτοις B. Pro τοῖς παρὰ leg. vid. παρὰ τοῖς. | — 16. στρεφόντων codd.; em. Bekker. Intelligit auctor Romanorum grassantem potentiam.

§ 103, l. 20. θάλαττα λευκὴ. ποταμὸς ἐμπερὶ τῆς Demira quadam coloris maris mutatione prope Cap Jask ad sinum Persicum, v. Ritter. XII, p. 429, qui nostro loco rem non nisi de mari fluentis undisque vehementius agitato intelligendum esse suspicatur (XII p. 248). Certius est sermonem h. l. esse de mari extero, ubi

Aden erat Sabæorum portus (Εὐδαίμων Ἀραβία Periplus); nam naves Indicæ prægrandes in fauces sinus Arabici nondum solebant penetrare (Periplus. m. Er. § 26). Insulas beatas, navigatorum ex India Arabiam petentium stationes, quasnam potissimum designare auctor voluerit, queritur. Cogitare licet de Zenobii insulis (Kuriah-Muriah) vel de Sarapidis insula (Massera); at ipsa beatarum inss. denominatio ad hodiernam ducit Socotara insulam, quam veteres geographi Dioscoride insulam vocare solent; hoc enim nomen natum

Phot. λευκή φαίνεται, ποταμῷ ἐμφερῆς, ὥστε παραπλήτ-
 τεσθαι τοῦ γινομένου τὴν αἰτίαν, νῆσοι δὲ εὐδαίμονες
 παράκεινται, ἐν αἷς βοσκήματα λευκὰ μὲν ἐσσι πάντα,
 οὐδενὶ δὲ τῶν θηλειῶν ἐπιφύεται κέρας. Ἐν ταύταις
 5 ταῖς νήσοις ἰδεῖν ἔστιν ὁρμούσας ἐμπορικὰς τῶν προ-
 χύρων σχεδίας, πλείστας μὲν ἐκείθεν οὗ κατεστήσατο
 παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ὁ Ἀλέξανδρος ναύσταθμον,
 οὐκ ὀλίγας δὲ ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Καρμανίας καὶ
 τῆς σύνεγγυς πάσης.

10 104. Ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν θαυ-
 μασίως ἔχοντα· ὧν ἐστὶ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκτον συ-
 βαῖνον. Ἀπὸ γὰρ Μαιμακτριῶνος, ὃς ἄγεται παρὰ
 τοῖς Ἀθηναίοις, οὐδεὶς ἀστὴρ τῶν ἐπτά φαίνεται μέχρι
 15 δὲ τοῖς ἐξῆς τῶν μηνῶν κατὰ λόγον. Τῶν δ' ἄλλων
 ἀστέρων οἱ μὲν πλάνητες ἀόρατοι, τινὲς δὲ τοῖς ὄγκοις
 μείζονες, οἱ δὲ οὐδὲ κατὰ τοὺς ὑπεστώτας καιροὺς τὰς
 δύσεις ποιοῦμενοι καὶ τὰς ἐπιτολάς.

Diod. τὴν χροάν, ὅσθ' ἅμα θαυμαζέειν τὸ παράδοξον καὶ τὴν
 20 αἰτίαν τοῦ συμβαίνοντος ἐπιζητεῖν. Νῆσοι δ' εὐδαί-
 μονες πλησίον ὑπάρχουσιν, ἔχουσαι πόλεις ἀτειγίστους,
 ἐν αἷς τὰ βοσκήματα πάντα λευκὴν ἔχει τὴν χροάν,
 καὶ τοῖς θήλεσιν αὐτῶν οὐκ ἐπιφύεται τὸ καθόλου κέ-
 25 ρας. Εἰς ταύτας δ' ἐμποροὶ πάντοθεν καταπλέουσι,
 μάλιστα δ' ἐκ Ποτάνας, ἣν Ἀλέξανδρος ὥκισε παρὰ
 τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ναύσταθμον ἔχειν βουλόμενος τῆς
 παρὰ τὸν Ὠκεανὸν παραλίου. Περὶ μὲν οὖν τῆς χώ-
 ρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἀρεσθησόμεθα τοῖς
 εἰρημνέοις.

30 104. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὁρωμένων πα-
 ραδόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλείπτειν. Θαυμασιώ-
 τaton μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκτον ἱστορούμενον
 καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλοῖζομένοις.
 Ἀπὸ γὰρ μηνὸς ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Μαιμακτριῶνα
 35 τῶν ἐπτά τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀστέρων οὐδένα φαεῖν
 ὁρᾶσθαι μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς, τῷ δὲ Ποσειδεῶνι
 μέχρι δευτέρας, καὶ κατὰ τοὺς ἐξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 (1. κατὰ λόγον). Τῶν δ' ἄλλων τοὺς [μὲν] ὀνομαζο-
 μένους πλανήτας ἀθεωρήτους ὑπάρχειν, τοὺς δὲ (μὲν
 40 codd.) μείζονας τῶν παρ' ἡμῖν, ἐτέρους δὲ μικροτέρους
 ὁμοίας ἀνατολὰς καὶ δύσεις ποιεῖσθαι.

bum ad fluvii speciem, ita ut effectus hujus causam
 non sine stupore demireris. Adjacent autem insulae
 fortunatae, in quibus niveo sunt colore pecora uni-
 versa, nec ulli feminarum cornu adnascitur. In his
 mercatorias accolarum naves stationem habere videas,
 plerasque inde profectas, ubi juxta Indum amnem
 navale instituit Alexander, nec paucas e Perside et
 Carmania et tota continente finitima.

104. Coelestia etiam illis mirabiliter se habent; inter
 quae est quod circa Ursam contingit. Nam inde a
 Mæmacterione mense Atheniensium, nulla de septem
 ejus stellis conspicitur usque ad vigiliam noctis pri-
 mam; Posideone ad secundam usque, et eadem ratione
 mensibus deinceps sequentibus; tum de ceteris stellis
 erraticae non videntur; nonnullae autem globos habent
 majores; sunt quae non statis et legitimis sibi temporibus
 occidunt et oriuntur.

simul inusitatum rei modum et causam merito demit-
 retur. Fortunatae prope insulae exstant laud munitis
 frequentatae oppidis, ubi greges et armenta omnia ni-
 vei sunt coloris; nec ullum femineo sexui cornu agna-
 scitur. Ad hac undique mercatores commeant, in-
 primis a Potana (*Pattalis*), quam Alexander ad In-
 dum flumen condidit, ut commodam in illa Oceani
 ora navium stationem haberet. Atqui de regione hac
 ejusque incolis jam satis dictum esse arbitramur.

104. (*Cap.* 48.) Nunc quae mira istae in caelo vi-
 dentur non praetermittenda sunt. Omnium maximam
 incutit admirationem nec mediocre navigantibus
 dubitationem movet, quod de Ursa coelesti comme-
 moratur. A mense enim, quem Mæmacterionem
 Athenienses vocant, nulla Septemtrionum stella circa
 Ursam a navigantibus conspici narratur ad primam
 usque vigiliam; Posideone usque ad secundam, simi-
 lique progressionem sequentibus mensibus. De reliquis
 eas, quas erraticas vocant, conspectui illorum non
 exhiberi; alias majores esse quam nobis videntur;
 alias non consimili modo ascendere ac descendere.

est ex indicio: *dvipa sukhatarā*, i. e. *insula beata sive
 fortunata*, uti post Bochartum (*Geogr. sacr.* I, 1,
 p. 436) monuerunt Bohlen *Ind.* II, 139, Lassenius,
 Benfey, Ritterus, alii. Pecora alba cornibus carentia
 esse videntur *Zebus* indicæ, quæ tanquam vaccæ sa-
 cræ a *Banianiis* mercatoribus ex India etiamnunc in
 stationes eorum Arabicas deduci solent, monente Rit-
 tero XII, p. 249. || — γ. ναύσταθμον], quod apud
 Diodorum vocatur Ποτάνα, librorum vitio, ut videtur,
 pro Πάταλα (*Arrian. Anab.* V. 4, VI, 17. *Ind.* c. 2.
Plin. II, 75 etc., *hod. Tatta*). Notus locus erat ex
 Alexandri M. historia, at non Alexander primus ναύ-
 σταθμον inde fecit.

§ 104, lin. 13. μέχρι φυλακῆς πρώτης κτλ.]
 « Si l'on suppose que le lieu de la remarque soit à
 15 degrés de latitude nord, on trouve qu'alors la pre-
 mière des sept principales étoiles de la grande Ourse
 (l'étoile α) se levait vers neuf heures du soir le 15
 octobre, et vers sept heures le 15 novembre. A la
 première de ces dates, le soleil se couchait vers cinq
 heures 50 minutes; et par conséquent la première
 garde, qui commençait avec le coucher du soleil,
 finissait à huit heures 50 minutes; la seconde garde
 s'étendait de huit heures 40 minutes à onze heures 40
 minutes du soir. L'observation qui reporte le lever de
 la grande Ourse pour le mois de novembre à la seconde

Phot. 105. Τοῦ δὲ ἡλίου τὴν ἔκφρασιν ἐν τοῖς ἐπέκεινα Πτο-
 λεμαῖδος ἰδίαν λέγουσι καὶ παρῆλλαχμένην. Πρῶτον
 μὲν γὰρ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν φῶς ἀνῆλθον ἔωθεν ὁρῶ-
 μεν ἐπὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον, εἴτα τὴν ἀνατολήν· ἀλλὰ
 5 νυκτὸς σκοτίας ὑπαρχούσης, ἐξαίφνης ἀνέλαμψεν
 ἥλιος, ἡμέρα δὲ οὐδέποτε γίνεται ἐκεῖσε πρὶν τὸν
 ἥλιον ἰδεῖν. Δεύτερον δὲ ἥλιος ἀναφερόμενος φαίνεται
 ἐκ μέσου τοῦ πελάγους. (Τρίτον) ποιεῖ δὲ τοῦτο
 ἀνθρακι μὲν ὦν τῶν πυρῶδεστών παρόμοιος, σπινθί-
 10 ρας δὲ μεγάλους ἀπορρίπτων, τοὺς μὲν εἰς τὸν κύκλῳ
 τόπον τοῦ φωτίζοντος, τοὺς δὲ εἰς τὸν ἀπωτέρω. (Τέ-
 ταρτον) καὶ τὸ σχῆμα δὲ οὐ δισκοειδὲς ἔχειν τὸν
 ἥλιον φασιν, ἀλλὰ κίονι παχεῖ τὰ γε πρῶτα ἐμφορῇ,
 μικρὸν ἐμβριθέστερον ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῶν ἄκρων φαν-
 15 τασίαν, οἷον εἰ κεραλήν. (Πέμπτον) εἴ τι τοῖνον οὔτε
 αὐγὴν οὔτε ἀκτῖνα ἀπολάμπειν οὐδεμίαν, οὔτε ἐπὶ τὴν
 γῆν, οὔτε ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως πρώτης ὥρας, ἀλλ'
 ἐπὶ σκότει πῦρ ἀλαμπές· δευτέρας δ' ἐνισταμένης τὸ
 ὅλον ἄστρον ἀναβαίνειν, ἀσπιδοειδὲς καθιστάμενον, τοῦ
 20 σχήματος τὸν τύπον καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τε τὴν γῆν καὶ τὸ
 πέλαγος βάλλει· οὕτως ἄστρον καὶ πυρῶδες, ὥστε ἀμφοῖν
 νομίζεσθαι παμμεγέλεις τὰς ὑπερβολάς. (Ἑκτον)
 εἰς δὲ τὴν ἑσπέραν ἐναντίον τὸ περὶ τὸν ἥλιον πάθος
 φασὶν ὁρᾶσθαι· ὑποδείκνυται γὰρ ὅτι δέδουκε κατὰ τῆς
 25 γῆς, οὐκ ἐλάττω χρόνον ὥρων τριῶν μετὰ ταῦτα φω-
 τίζειν, ὅν καὶ νομίζουσι παρ' αὐτοῖς καιρὸν εἶναι τῆς
 ἡμέρας τὸν ἥδιστον.

105. Peculiari etiam et diverso narrant modo solem
 exhiberi ultra Ptolemaidem. Primo (aiunt) non, ut
 apud nos, lucem absque sole mane vident ad tempus
 mediocre, et tum demum sideris exortum, sed ex ipsis
 noctis tenebris repente sol effulget, nec unquam ibi
 fit dies, priusquam totum conspiciant solem. Deinde
 sol ex medio pelago ascendere videtur. Tertio offert
 se carboni ignitissimo persimilis, et grandes projicit
 scintillas, aliquas in tractum sideri circumcirca prox-
 imum, aliquas etiam longinquius. Quarto, nec sol ad
 disci formam se habet, sed crassam refert columnam
 principio, cujus a summo species aliquanto plenior,
 quasi caput, appareat. Quinto, nec jubar nec radium
 inde resplendere, tam in mari quam in terra, perhi-
 bent, usque ad exitum horæ primæ, sed interim ceu
 ignem esse non lucidum, caligine involutum. Secunda
 autem hora sidus totum ascendere, clypei effigiem
 repræsentans, et terræ marique et formæ habitum et
 lucem immittere tam insolentem et igneam, ut utrius-
 que immodicam esse magnitudinem existimetur. Sexto,
 ad occasum contrario affectum modo solem
 conspici affirmant. Postquam enim demersionem in-
 fra terram ostendit, non angustiore deinceps spatio
 tribus horis lumen retro mittit. Quod tempus ves-
 peræ jucundissimum apud se esse arbitrantur.

Liod. 105. Τὸν δ' ἥλιον οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βραχὺ πρὸ
 τῆς ἰδίας ἀνατολῆς προαποστέλλειν τὸ φῶς, ἀλλ' ἐτι
 30 νυκτὸς οὐσας σκοταίῳ παραδοξῶς ἄφνω φανέντα ἐκλάμ-
 πειν. Διὸ καὶ μηδέποθ' ἡμέραν ἐν ἐκείνοις τοῖς τό-
 ποις γίνεσθαι πρὶν δραθῆναι τὸν ἥλιον. Ἐκ μέσου δὲ
 τοῦ πελάγους φασὶν ἀναφανιρόμενον αὐτὸν ὁρᾶσθαι μὲν
 ἀνθρακι παραπλήσιον τῷ πυρῶδεστάτῳ, σπινθίρας δὲ
 35 ἀφ' ἑαυτοῦ μεγάλους ἀπορρίπτειν, καὶ τῷ τύπῳ μὴ
 κυκλοειδῇ (1. κυκλοειδῇ) φαίνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς δο-
 ξάζομεν, ἀλλὰ κίονι τὸν τύπον ἔχειν ἐμφορῇ, μικρὸν
 ἐμβριθέστεραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιφάνειαν,
 πρὸς δὲ τούτοις μήτ' αὐγὴν ποιεῖν μήτ' ἀκτῖνας βάλ-
 40 λειν ἄχρι πρώτης ὥρας, φανομένου πυρὸς ἀλαμποῦς
 ἐν σκότει· δευτέρας δ' ἀρχομένης ἀσπιδοειδῇ γίνεσθαι
 καὶ τὸ φῶς βάλλειν ἀπότομον καὶ πυρῶδες καθ' ὑπερ-
 βολήν. Κατὰ δὲ τὴν ὀδὸν ἐναντία γίνεσθαι συμπτώ-
 45 ματα περὶ αὐτόν· δοκεῖν γὰρ τοῖς ὁρῶσι καιναῖς ἀκτῖσι
 φωτίζειν τὸν κόσμον οὐκ ἐλάττω ὥρων δυοῖν, ὥς δ'
 Ἀγαθαρχίδης δὲ Κνίδιος ἀνέγραψε, τριῶν. Τοῦτον δὲ

105. Nec solem, ut apud nos, modicum ortui suo
 jubar præmittere, sed intempesta adhuc nocte insolenti
 apparitione subito effulgere. Ideo nunquam illic
 prius lucescere, quam sol conspiciatur. Ex medio,
 ut aiunt, pelago emergit, candenti assimilis carboni,
 et scintillas de se ingentes projicit. Nec rotunda, aut
 disci, ut nobis videtur, figura apparet, sed columnæ
 speciem refert, cujus caput aliquando crassius appa-
 reat. Præterea neque splendorem neque radios ad
 primam usque horam fundit, sed ut ignis absque luce
 in tenebris emicat. Ineunte secunda, clypei formam
 induit, subitumque ac supra modum fervens lumen
 dispergit. Sub occasum vero contraria in ipso eve-
 niunt. Nam novis radiis non minus quam per duas,
 vel, ut Agatharchides scribit, per tres horas illustrare
 mundum intuentibus videtur. Quod tempus incolis

garde de la nuit, est donc fausse; il est également faux
 d'en conclure que le lever de la grande Ourse recule
 de mois en mois, tandis que, dans la vérité, ce lever
 avance. » Mior ad vers. gall. Diodori. || — 16. οἱ μὲν
 πλάνητες ἀόρατοι κτλ.] Hæc quoque absurda
 sunt. Num fabula fuerit a navigatoribus sparsa, an
 verum aliquid subsit ab Agatharchide parum intel-

lectum, tu videas Quæ vero deinceps (§ 105) legun-
 tur de solis ortu, ea recentiorum peregrinatorum te-
 stimoniis comprobata sunt. Vide Valentia *Foy. and*
Trav. II, p. 312. Ritter. XII, p. 780.

§ 105, l. 16. ἀπολάμπειν] ἀπολάμπει. B. || —
 21. πυρῶδες] πυρῶδες C.

Phot. 107. Ὅτι εἰπὼν περὶ ἀμπώτεως ὁ συγγραφεὺς δια-
φόρους αἰτίας, καὶ πάσας ὡς οὐδὲν ἐχούσας ἀληθὲς ἀπο-
δοκιμάσας, ἐπάγει· Ὅτι δὲ ταῦτα πάντα λαλιὰν μὲν
ἔχει σιγᾷν αἰσχυνομένην, πράγματος δὲ οὐδενὸς ἀντεί-
ληπται βοήθειαν δυναμένου τοῖς εἰρημένους παρασχεῖν,
εὐχερὲς ἐστὶ μαθεῖν. Εἴτα προσθεῖς καὶ ἕτερα τῆς
αὐτῆς ἐννοίας ἐχόμενα, πάλιν ἐπιφέρει· Διὸ περὶ μὲν
ἀμπώτιδος καὶ σεισμοῦ καὶ πνευμάτων καὶ κεραυνῶν
καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων τὰς μὲν αἰτίας, δι' ἃς γίνε-
ται, παραχωροῦμεν τοῖς ἐτοιμότερον ἔχουσι πρὸς εὐκολίαν
ἡμῶν· τὰ δὲ πάθη τὰ γεννῶντα τὰς προφανεῖς
συμφορὰς δεδηλώκαμεν, μαθόντες παρὰ τῶν εἰδότην.
Εὐρίσκειν δὲ πιθανώτερα τούτων εἰς μὲν ὑπόθεσιν πα-
ράδοξον φιλοτιμούμεθα, ἱστορίαν δὲ ἀπαγγέλλοντες
ἀληθινὴν οὐκ ἂν ὑπομείναμεν.

108. Ὅτι ἐν τῷ προειρημένῳ πόρῳ, φησί, περὶ τὰς
ἐλαῖας τοιούτων τι ζένον συμβαίνει. Πλημμυρίδος
ὑπαρχούσης πᾶσαι καλύπτονται, τῆς δ' ἀμπώτεως γι-
νομένης ἐν τῇ θαλάσῃ πάντα τὸν χρόνον θάλλουσιν.
Ἔστι δὲ τι φυόμενον αὐτόθι κατὰ βάθος ἐν ταῖς βρά-
χαις, μελαίνῃ σχοίνῳ παραπλήσιον, ὃ φασιν οἱ ἐκεῖσε
κατοικοῦντες Ἰσίδος εἶναι τρίχωμα, μυθῶδαι πλά-
σματι πίστιν εὐήθη περιτιθέναι ζητοῦντες. Συμ-
βέδωκε δ' αὐτῷ τυπτομένῳ μὲν ὑπὸ τοῦ κύματος κάμ-
πτεσθαι πολλαχῶς, ἀπαλῆς οὐσῆς τῆς ὅλης περιοχῆς
καὶ τοῖς ἄλλοις παραπλήσιαις φυτοῖς· ἂν δὲ τις ἀποκό-
ψας εἰς τὸν ὑπαιθρον ἀναρνήνῃ τόπον, σιδήρου παρα-
χρῆμα γίνεται τὸ διηρημένον σκληρότερον.

109. Ὅτι καὶ ἄλλοι μὲν πολλοί, φησίν, ἰχθύες περὶ
τοὺς προειρημένους τίκτονται τόπους, παρηλλαγμένην
ἔχοντες τὴν φύσιν, γίνεται δὲ τις ἰχθὺς υπερβαλλόντως
μέλας, ἀνὴρὸς ἔχων μέγεθος, ὃν καλοῦσιν αἰθίοπα,
διὰ τὸ καὶ τοῦ προσώπου σιμὸν ἔχειν τὸν τύπον. Τοῦ-
τον κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ θηρεύσαντες διὰ τὴν ὁμοιότητα
οὔτε πωλεῖν ἤξιον οὔτε καταναλίσκειν, τοῦ δὲ χρόνου
προϊόντος ἀμφοτέρω πρᾶττοντες οὐδὲν ἀμαρτάνουσι.

Diod. τὸν καιρὸν ἥδιστον τοῖς ἐγχωρίοις φαίνεσθαι, ταπει-
νουμένου τοῦ κύματος διὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

106. Τῶν δ' ἀνέμων ζέφυροι μὲν καὶ λίβες ἔτι δ' ἀρ-
γέσται καὶ εὖροι πνέουσι καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς
ἄλλοις· νότοι δὲ κατὰ μὲν Αἰθιοπίαν οὔτε πνέουσιν
οὔτε γνωρίζονται τὸ σύνολον, κατὰ δὲ τὴν Τρωγλοδυ-
τικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν θερμοὶ γίνονται καθ' ὑπερβολὴν,
ὥστε καὶ τὰς ὕλας ἐκπυροῦν καὶ τῶν καταφευγόντων
εἰς τὰς ἐν ταῖς καλύβαις-σκιᾷς ἐκλείβει τὰ σώματα.
Ὁ δὲ βορέας δικαίως ἂν ἀριστος νομίζοιτο, δικνουμέ-
νος· εἰς ἅπαντα τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμμένων
ψυχρὸς.

107. Hinc postquam varias reciprocatōnis causas au-
ctor percensuit, omnesque, ut quæ nihil veri contineant,
improbatae rejecit, deinceps infert : Quod hæc nugis
constent, et a nullius rei veritate, quæ recitatis opitu-
letur, sint desumpta, cognitu facile est. Tum quibus-
dam aliis in eam sententiam adjectis, iterum subdit :
Ideo de recurso maris terræque motu ac ventis et
fulminibus et id genus universis disputationem, qui-
bus videlicet causis existant, concedimus aliis, qui ad
expediendum ista quam nos sunt paratiores. At af-
fectiones quibus manifestæ calamitates generentur,
exposuimus, a gnaris acceptas. Verisimiliora autem
hisce invenire, ad argumentum quidem insolens enixe
cupimus, sed ad veræ professionem historiæ tale quid-
dam a nobis admitti non potest.

108. In freto supra memorato circa olivas mirum
hoc accidere tradit. Æstu maris exundante, omnes
operiuntur, marique undas resorbente, omni tempore
florent. Nascitur hic quippiam in profundo per sco-
pulos, junco nigro non dissimile, quod Isidis capil-
lum vocant incolæ, fabuloso commento simplicem
adstruere fidem conati. Accidit vero ut impulsus
a fluctu variis agitetur flexibus, quum tota ejus sub-
stantia sit mollis, ceterisque in hoc genere plantis res-
pondeat. At si quis avulsus in lucem efferat subdia-
lem, pars illa ablata continuo rigescens durior ferro
eradit.

109. In locis, quæ recensui, quum alii multi vario-
que naturæ discrimine pisces nascuntur, tum quidam
offertur immodice niger, ad magnitudinem viri, cui
Æthiopis nomen imponunt, quod etiam siniam ima-
gine sua faciem imitatur. Hunc piscatores initio,
propter similitudinem istam, nec vendendum nec in
cibo absumentum judicabant, sed temperis progressu
utrumque factitantes, nihil peccant.

omnium est jucundissimum, deminuto jam per occa-
sum solis æstu.

106. Ex ventis Favonii et Africi nec non Argestæ
et Euri, ut alibi terrarum, spirant; sed Austri per
Æthiopiam neque flant neque in ullam venere cogni-
tionem. In Troglodytica tamen et Arabia fervorem
supra modum intendunt, ita ut silvas quoque incen-
dant, et quamvis sub tuguriorum umbram homines
refugiant, toto tamen corpore languescant. Ideo bo-
reas merito ventorum optimus judicetur, qui totum
pervadens orbem perpetuam refrigerandi vim con-
servat.

§ 108, l. 18. ἀμπώτεως] ἀναπότεως B; ἀμαπότεως
C. || — γινομένης] γενομένης C. || — 19. θαλάττη B.
De olivis istis jam vidimus supra. Cf. Plin. XIII, 41. ||
— 21. μελαίνῃ] μελανί C. De re cf. Plinius XIII, 42 :
Juba tradit circa Troglodytarum insulas fruticem in

alto vocari Isidis crinem, corallio similem, sine foliis ;
præcisum mutato colore in nigrum durescere ; quum
cadat, frangi.

§ 109, l. 33. τοῦτον] τοῦτο C. De Æthiope pisce
nescio an aliunde constet.

Phot. 110. Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐκκειμένων πρὸς μεσημβρίαν, ὡς ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἐν πέντε βιβλίοις ἐπιμελῶς ἱστορήκαμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν τῷ πελάγει νήσων ὕστερον τεθεωρημένων, καὶ τῶν ἐξῆς ἐθνῶν, καὶ τῶν εὐωδῶν ὅσα φέρειν συμβαίνει τὴν Ἰρωγλοῦτιν χώραν, ἡμεῖς μὲν παραιτησάμενοι τὴν ἐξήγησιν ἄρδην ἀπολειπίπαμεν, οὔτε τὸν πόνον τῆς ἡλικίας ὁμοίως ὑποφέρειν δύναμένης, πολλῶν ἡμῖν ὑπὲρ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀναγεγραμμένων, οὔτε τῶν ὑπομνημάτων διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις, ἀκριβῆ παραδιδόντων σκέψιν. Ὅ δὲ καὶ τοῖς κατὰ μέρος πράγμασιν ἐντετυγχῶς, καὶ λόγοις κατεσκευασμένος ἱστορίας ἀξίους, καὶ προαίρεσιν ἔχων δύναμένην δόξαν πόνον θηρεύειν, οὐκ ἀρέζεται.

113. Ὅτι Ἀρριανὸς περὶ κομητῶν φύσεως τε καὶ συστάσεως καὶ φασμάτων βιβλιοθήριον γράψας, πολλοῖς ἀγωνίσμασι πειρᾶται δεικνύναι ὅτι μὴδὲν μῆτε τῶν ἀγαθῶν μῆτε τῶν φούλων τὰ τοιαῦτα φάσματα ἀποσημαίνουσιν.

110. Jam quæ memorabilia sunt de gentibus ad meridiem summotis, pro facultate nostra quinque libris accurate sunt exposita. De insulis autem in pelago serius repertis et cognitis populisque ulterioribus et gratis odoribus, quos Troglodytis edit regio, nos quidem deprecari expositionem prorsus omisimus, quum ætas nostra laborem perinde sufferre jam nequeat, multaque de Europa et Asia a nobis sint literis prodita, nec commentarii, propter defectiones in Ægypto disquisitionem exactam suppeditent. Qui vero et partiatim rebus interfuerit, et verbis historia dignis instructus studium adhibeat, gloriæ per laborem venandæ par et sufficiens, ab hoc se negotio non abstinbit.

111. Arrianus in libello de cometarum natura et constitutione meteororum enixe conatur ostendere haud quidquam eorum quæ bona aut mala sunt, hujusmodi apparitionibus portendi.

FRAGMENTA SEDIS INCERTÆ.

112. Diodor. I, 41, 4, de Nili incrementis: Ἐγγιστα δὲ τῇ ἀληθείᾳ προσεγγίθειεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος· ἡσὶ γὰρ κατ' ἐνισυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι γίνεσθαι συνεχεῖς ὁμβροὺς ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς μετοπωρινῆς ἱσημερίας· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ φύσιν ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὁμβροὺς λαμβάνειν τὴν αὐξησιν. Εἰ δὲ τὰς αἰτίας μὴδεῖς ἀποδοῦναι δύναται μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὁδάτων γενέσεως, οὐ προσήκειν ἀθετεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν· πολλὰ γὰρ τὴν φύσιν ἐναντίως φέρειν, ὅν τὰς αἰτίας οὐκ ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἐξευρεῖν· μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ἐφ' ἑαυτοῦ λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας. Πρὸς μὲν γὰρ τοῖς ὄρεσι τῆς Σχυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρελθλυθότος ἤδη τοῦ χειμῶνος, καθ' ἑκάστον ἔτος νιφετοὺς ἐξαισίους γίνεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐν δὲ τοῖς πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδοικῆς ὠρισμένοις καιροῖς καὶ χάλαζαν ἀπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος καταράττειν, καὶ περὶ μὲν τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν ἀρχομένου θέρους συνεχεῖς ὁμβροὺς γίνεσθαι,

112. Quam proxime ad verum accessit Agatharchides Cnidius. Is enim memorat, quotannis in Æthiopiæ montibus pluvias exsistere continentes, a retrogressionem solis æstiva usque ad diei et noctis exæquationem autumnalem. Consentaneum esse igitur rationi, Nilum hieme contrahi, ubi pro naturæ suæ modo a solis fontibus procurreret, et per æstatem ab imbribus effusis increcere. Etsi autem nemo hactenus generationis aquarum rationes reddere potuerit, suæ tamen sententiæ expositionem idcirco non repudiandam esse docet. Multa enim naturam ferre contra solitum, quorum causas homines accurate invenire non possent. Dictis a se testimonium id afferre, quod in aliquibus Asiæ locis accideret. Nam in finibus Scythiæ Caucasium montem attingentibus, jam hieme exacta, singulis annis per dies continue multo vim nivium immanem decidere. In Indiæ quoque partibus ad Boream conversis grandinem magnitudine et copia incredibili certis temporibus præcipitare, et circa Hydaspin fluvium inenite æstate continenter

§ 110, l. 3. τῷ πελάγει:] τῷ om. AB. || — 12. ἐντετυγχῶς C.

§ 111. Arrianus quinam fuerit, quaeritur.

§ 112 Eadem brevius ex Agatharchide (vel potius Diodoro) narrat Theophylactus Hist. lib. VII, ap. Phot. cod. 65 p. 32: Ὅ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῇ δόξῃ προστίθεται. Φησὶ δὲ ὁδὸς ἀν' ἔτος ἔκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὁμβροὺς ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἱσημερίας

τῆς ἐν τῷ μετοπώρῳ γινομένης καθ' ἑκάστην· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ἐαυτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκείθεν ἐκχεομένους εἰς αὐτὸν ὁμβροὺς λαμβάνειν τὴν αὐξησιν. Ceterum quum de ejusmodi ἀπορήμασιν Agatharchides aliorum sententias recensere soleat, probabile est Diodorum, Nostri pedissequum, etiam ea quæ in præcedentibus (inde a cap. 37) de eadem re exponit, ex eodem duxisse Agatharchide.

κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς ταῦτ' συμβαίνειν, καὶ ταύτην τὴν περίστασιν κυκλομένην αἰετοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. Οὐδὲν οὖν εἶναι παρὰδοξον εἰ καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν κειμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὅρεσιν ὄμβροι καταράττοντες ἐν τῇ θέρει πληροῦσι τὸν ποταμὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρβάρων. Εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινόμενοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτ' ἀπιστητέον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεῖς καὶ ἀτόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς.

113. Plutarch. Qu. Conv. VIII, 9, 16 : Οἱ δὲ περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν νοσήσαντες, ὡς Ἀγαθαρχίδας ἰσθόρηκεν, ἄλλοις τε συμπτώμασιν ἐχρήσαντο καινοῖς καὶ ἀνιστορήτοις, καὶ δρακόντια μικρὰ τὰς κνήμας διεσθίοντα καὶ τοὺς βραχίονας ἐξέκυψεν, ἀψυμένων δ' αὖθις ἀνεδύετο, καὶ φλεγμονὰς ἀκαρτερήτους ἐνείλουμένα τοῖς μυώδεσι παρεῖχε· καὶ τοῦτο, τὸ πάθος οὔτε πρότερον οἶδεν οὐδεὶς, οὔτε ὕστερον ἄλλοις, ἀλλὰ ἐκείνοις γε μόνοις γεγόμενον, ὡς ἕτερα πολλά.

114. Elian. N. A. XVI, 27 : Ἀγαθαρχίδης φησὶν εἶναι γένος ἐν τῇ Αἰθιῇ τινῶν ἀνθρώπων, καὶ μέντοι καὶ καλεῖσθαι αὐτοὺς Ψύλλους· καὶ ὅσα μὲν κατὰ τὸν ἄλλον βίον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διαφέρειν οὐδὲ ἐν, τὸ δὲ σῶμα ἔχειν ξένον τε καὶ παράδοξον ὡς πρὸς τοὺς ἐτεροφύλους ἀντικρινόμενον· τὰ γὰρ τοι ζῶα τὰ δάκετα καὶ τὰ ἐγγρήμπτοντα πάμπόλλα ὄντα, μηδὲν αὐτοὺς μόνους ἀδικεῖν· οὔτε γοῦν ὀφεις δακνόντες ἐπαίουσιν, οὔτε φαλαγγίου νύξαντος ὡς τοὺς ἄλλους εἰς θάνατον, οὔτε μὴν σκορπίου κέντρον ἀπερείσαντος. Ἐπὶ δὲ ἅρα τούτων προσπελάσῃ τι καὶ παραψύσῃ τοῦ σώματος, καὶ ἅμα τι καὶ τῆς ὁσμῆς τῆς ἐκείνων (ψύσῃ ἢ) σπᾶσῃ, ὥσπερ οὖν φαρμάκου γευσάμενον ὑπνοποιοῦ, κάρωσιν τινα ἐλκτικὴν εἰς ἀναισθησίαν ἐμποιῶντος, ἐξασθενεῖ καὶ παρεῖται, ἔστ' ἂν παραδράμῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὅπως δὲ ἐλέγχουσι τὰ ἐαυτῶν βρέφη, εἴτε ἐστὶ γνήσια, εἴτε καὶ νόθα, ἐν τοῖς ἐρπετοῖς βασανίζοντες, ὡς ἐν τῷ πυρὶ τὸν χρυσὸν οἱ βάνασοι χρυσοῦργοι, ἀνωτέρω εἶπον.

115. Plinius H. N. VII, 2 : *Similis et in Africa gens Psyllorum fuit, ut Agatharchides scribit, a Psyllo rege dicta, cujus sepulcrum in parte Syrtium majorum est. Horum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, et cujus odore soporent eas. Mos vero liberos genitos protinus objiciendi sævissimis earum,*

pluere. Id ipsum in Æthiopia quoque aliquot diebus post contingere. Et hanc aeris intemperiem perpetuo circumactam locis contiguis tempestates inducere. Non igitur mirum, si Æthiopiæ quoque, supra Ægyptum sitæ, montana assiduis obruerentur imbribus, unde per æstatem fluvius auctior factus insurgeret; præsertim quum rem ita se habere barbari locorum accolæ testarentur. Quodsi hæc jam memorata contrariam habeant naturam iis, quæ apud nos fiunt, non propterea fidem esse derogandam. Nam austrum apud nos turbidum esse et nimbosum, in Æthiopia vero serenum, et boreales ventos in Europa esse concitatos et vehementes, in illis regionibus remissos prorsusque infirmos.

113. Circa Rubrum mare morbo correpti, ut Agatharchidas narrat, quum aliis novis et inauditis accidentibus sunt vexati, tum angues exigui nati intus exsertis capitibus suras et brachia peredebant, et tacti rursum carnem subibant ac per muscosa serpentes inflammationum vim intolerabilem excitabant: idque morbi genus aut prius aut posterius ullis aliis, præter solos istos, obtigisse nemo comperit, ut et multa alia.

114. Agatharchides dicit in Libya nationem esse, Psyllos nuncupatam; et nihil quidem quoad vivendi rationem a reliquis hominibus differre, verumtamen cum aliis nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere; non enim venenatas bestias, quæ vel ictu vel morsu venenum relinquunt, eis quippiam nocere posse, neque serpentis morsu aut phalangiorum mortiferis vulneribus, ut ceteros homines, affici, neque scorpionum aculeis lædi solere. Quum enim venenatum quiddam ad eos accesserit et corpus eorum attigerit vel aliquem odorem hauserit, veluti soporiferam bibisset potionem, stupore affectum ac sensu privatum sopitur, et tamdiu debilitatur, quoad ab eo Psyllus recesserit. Porro natos sibi infantes quomodo, germani an spurii sint, experiantur serpentibus admotis, ut auri puritatem igne explorant aurifabri, supra (I, 57) narraui.

eoque genere pudicitiam conjugum experiendi, non profugientibus adulterino sanguine natos serpentibus. Hæc gens ipsa quidem prope interneccione sublata est a Nasamonibus, qui nunc eas tenent sedes: genus tamen hominum ex iis, qui profugerant, aut, quum pugnatum est, abfuerant, hodieque remanet in paucis.

§ 114. De Psyllis v. Herodot. IV, 173; Callias Syracus. in Fr. Hist. II, p. 382, 3; Agætæas ib. IV, p. 294, 1; Antigonus Mir. c. 19; Plin. V, 4. VIII, 38. XI, 28. 30. XXVIII, 6; Strabo p. 131. 588. 814. 838, Hecætæus ap. St. Byz. s. v.; Plutarch. Cato min. c. 56;

Dio Cass. LI, 14; Lucan. IX, 893; Silius Ital. I, 411; Ptolemæus IV, 4; Suckey in *Mém. de l'Acad. d. inscr.* t. VII, p. 273; *Description de l'Égypte*, t. XXIV, 82; *Minutoli Abhandl. vermischten Inhalts* I, p. 42 sqq.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

[ΣΚΥΜΝΟΥ ΧΙΟΥ, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ,]

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

ANONYMI

[SCYMNI CHII, UT FERTUR,]

ORBIS DESCRIPTIO.

Πάντων ἀναγκαιότατον ἡ κωμωδία,
θεϊότατε βασιλεῦ Νικόμηδες, τοῦτ' ἔχει
τὸ καὶ βραχέως ἑκάστα καὶ φράζειν σαφῶς
καὶ ψυχαγωγεῖν πάντα τὸν ὑγιῆ κριτὴν.
5 Διὸ δὴ δοκιμάσας τὸ πιθανὸν τῆς λέξεως
σοὶ τε διὰ ταύτης ἐντυχεῖν ἐσπούδασα
καὶ διαλεγῆναι βραχέα, τό τε συνηγμένον
εὐπεριγράψως ὠφέλιμον ἀναδοῦναι τόδε
σύνηγμα, κοινὴν πᾶσι τὴν εὐχρηστίαν
10 διὰ σὲ παρέξων τοῖς θέλουσι φιλομαθεῖν.
Βουλόμενος οὖν σοι πρῶτον ἐκθέσθαι σαφῶς
τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ὅλης συντάξεως,
αἰτῶ δοθῆναι τῇ προσηκείῃ λόγον
μὴ πολὺν· ἐμοὶ γὰρ κρίνεται λακωνικῶς
15 περὶ μεγάλων ἐλάχιστα πραγμάτων λέγειν.
Ἔστι δ' ἂ γράφω τοιαῦτα. Τοῖς ἐν Περγάμῳ
βασιλεῦσιν, ὧν ἡ δόξα καὶ τετηνηκότων
παρὰ πᾶσιν ἡμῖν ζῶσα διὰ παντὸς μένει,
τῶν Ἀττικῶν τις γνησίῳ τε φιλόλογον,
20 γεγονὸς ἀκουστής Διογένης τοῦ Στωϊκοῦ,
συνεσχολακῶς δὲ πολὺν Ἀριστάρχῳ χρόνον,
συνετάξατ' ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς ἀλώσεως
χρονογραφίαν στοιχοῦσαν ἄχρι τοῦ νῦν βίου.
Ἔτη δὲ τετταράκοντα πρὸς τοῖς χιλίοις
25 ὥρισμένως ἐξέθετο, καταριθμούμενος
πόλεων ἀλώσεις, ἐκτοπισμοὺς στρατοπέδων,
μεταναστάσεις ἐθνῶν, στρατείας βαρβάρων,
ἐρόδους περαιοῦσαι τε ναυτικῶν στόλων,
θέσεις ἀγώνων, συμμαχίας, σπονδὰς, μάχας,
30 πράξεις βασιλέων, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν βίους,
φυγὰς, στρατείας, καταλύσεις τυραννίδων·

Omnium maxime necessarium comædia,
divinissime rex Nicomedes, hoc habet,
ut et breviter singula dicat et perspicue,
oblectetque sanum quemvis judicem.
Itaque probans ejus dictionis commoda,
per hanc adire te institui,
tecumque pauca colloqui, atque compositam
modico ambitu utilem edere hanc
scriptionem, commune omnibus commodum
per te præbiturus discendi studio deditis.
Primum igitur diserte tibi volens exponere
rationem totius hujus operis,
præviæ expositioni peto ne detur sermo
multus; mihi enim decretum est laconice
de magnis minima rebus dicere.
Sunt quæ scribam talia. Pergamenis
regibus, quorum gloria vel mortuorum
apud omnes nos viva semper manet,
Atticorum quidam verorumque philologorum,
qui fuerat auditor Diogenis Stoici,
discipulusque Aristarchi multum temporis,
conscripsit chronographiam a Trojano excidio
progredientem ad præsens usque ævum;
annos autem quadraginta supra mille
definite exposuit, enumerans
urbium expugnationes, translationes exercituum,
migrationes gentium, expeditiones barbarorum,
impetus et traductiones navalium classium,
institutiones certaminum, fœdera, pacta, prælia,
gesta regum, clarorum virorum vitas,
exilia, expeditiones, eversiones tyrannidum,

Anonymi hujus periegesis in codice Parisino excipit iambos Dionysii, quibus p. 124 lin. ult. subscriptum est: Δικαιάρχου ἀναγραφή τῆς Ἑλλάδος. In pagina 125 lin. 1 leguntur verba εὐτυχῶς Μαρκιανῷ, et deinde post vacuum decem litterarum spatium in eadem linea Πάντων ἀναγκαιότατον κτλ. Quomodo verba εὐτυχῶς Μαρκιανῷ huc aberraverint, et quid sibi velint, nunc nihil curo, quum ad periegesin nihil pertinere persuasum sit. In apographo autem Vaticano (fol. 246, R.) titulus ex iis ellictus est minimis literis distinctus: Μαρκιανῷ Ἡρακλεῖώτου, quem hinc repetivit princeps editor Hæschel. Nomen poetæ scriba codicis Parisini pro more suo fini operis subscripserat nunc perditum. Explet periegesis in codice Parisino paginas viginti (p. 125-144; in apogr. Vat. fol. 246 R. —

256 R.) totius voluminis postremas. Verum ultima pagina adeo est detrita, ut legi jam non queat. Ceterum non erat hæc ultima codicis integri, in quo unus saltem quaternio desideratur. Vulgo periegesin nostram Scymno Chio tribuunt, ne nomine auctor careat (v. Prolegg.). Versus in codd. Paris. et Vat. non distinguuntur. || — 8. ἐκ περιγράφως codex; em. Meineke, addens dubitari tamen posse an participio εὐ περιγράφων scriptor usus sit et versu 10 pro παρέξων præstet παρέξων. — || 9. τὴν εὐχρηστίαν cod.; em. Meineke. || — 16. δ' ἀγράφω cod. — || 22. συνέταξε τὰ ἀπὸ cod.; em. Letronnius. Sermo est de Apollodoro. || — 26. «An ἐκπορισμοὺς?» Mein. || — 27. στρατείας cod. || — 31. στρατείας [αας] ἐπανόδους conj. Heyne ad Apollodor. I, p. 404; fort. leg. φυγὰς στρατηγῶν, exilia prætorum, conj.

πάντων ἐπιτομὴν τῶν γούδων εἰρημένων·
 μέτρῳ δὲ ταύτην ἐκτιθέναι προείλετο,
 τῷ κωμικῷ δὲ, τῆς σαρκῆος χάριν,
 35 εὐμνημόνευτον ἐσομένην οὕτως ὁρῶν.
 Τοῦ δ' ὁμοιον ἔλαθεν εἰκάσας ἐκ τοῦ βίου·
 ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἀναλαβὼν θέλοι φέρειν
 ζύλων λελυμένων πληθὺς, οὐκ ἂν εὐχερῶς
 τοῦτων κρατῆσαι, δεδεμένων δὲ ῥαδίως·
 40 οὕτω λελυμένην λέξιν ἀναλαθεῖν ταχύ
 οὐκ ἔστι, τῷ μέτρῳ δὲ περιειλημμένην
 ἔστιν κατασχεῖν εὐσκόπως καὶ πιστικῶς·
 ἔχει γὰρ ἐπιτρέχουσαν ἐν ἑαυτῇ χάριν,
 ὅταν ἱστορία καὶ λέξις ἑμμετρος πλεῖσιν.
 45 Κεῖνος μὲν οὖν κεφάλαια συναθροίσας χρόνιον
 εἰς βασιλείας ἀπέθετο φιλαδέλφου χάριν,
 ἃ καὶ διὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκουμένης,
 ἀθάνατον ἀπονέμονται δόξαν Ἀττάλῳ
 τῆς πραγματείας ἐπιγραφὴν εἰληφότι.
 50 Ἐγὼ δ' ἀκούων, διότι τῶν νῦν βασιλείων
 μόνος βασιλικὴν χρηστότητα προσφέρεις,
 πείραν ἐπεθύμησ' αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ λαβεῖν
 καὶ παραγενέσθαι καὶ τί βασιλεὺς ἐστ' ἰδεῖν,
 ἵν' αὐτὸς ἐτέροις πάλιν ἀπαγγέλλειν ἔχω.
 55 Διὸ τῇ προθέσει σύμβουλον ἐξελεξάμην
 τὸν συγκατορθώσαντα καὶ τῷ σὺ πατρί
 τὰ τῆς βασιλείας πρότερον, ὡς ἀκούομεν,
 παρὰ σοί τε, βασιλεῦ, γνησίως τιμώμενον
 κατὰ πάντα, τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Διδύμη λέγω,
 60 τὸν καὶ θεμιστεύοντα καὶ μουσηγέτην.
 Οὗ δὲ σχεδὸν μάλιστα καὶ πεπεισμένος
 πρὸς τὴν κατὰ λόγον ἥκx (κοινὴν γὰρ σχεδὸν
 τοῖς φιλομαθοῦσιν ἀναδέδειχας) ἐστίν·
 θεὸς δὲ συνεφάψαιτο τῇ προαιρέσει.
 65 Ἐκ τῶν σποράδων γὰρ ἱστορουμένων τισὶν
 ἐν ἐπιτομῇ σοι γέγραφα τὰς ἀποικίας
 κτίσεις τε πόλεων, τῆς ὅλης τε γῆς σχεδὸν
 ὅς' ἐστὶ πλωτὰ καὶ πορευτὰ τῶν τόπων.
 Τοῦτων δ' ὅσα μὲν εὐσημά τ' ἐστὶ καὶ σαφεῖ
 70 ἐπὶ κεφαλαίῳ συντεμνὸν ἐκθήσομαι,
 ὅσα δ' ἐστὶν αὐτῶν οὐ σαφῶς ἐγνωσμένα,
 ὁ κατὰ μέρος ταῦτ' ἐξακριβώσαι λόγος,
 ὥστε, βασιλεῦ, τὸν πάντα τῆς οἰκουμένης
 ἔχειν σε περιορισμὸν ἐπιτεταμμένον,
 75 ποταμῶν τε μεγάλων ἰδιότητας καὶ ῥύσεις,

omnium epitomen quæ dicta fuisse sunt;
 versu autem hanc exponere decrevit,
 eoque comico, perspicuitatis gratia,
 facile sic hæsuram videns memoria.
 Simile vero quiddam comparat e vita sumens.
 Quemadmodum enim, si quis susceptam velit ferre
 lignorum solutorum copiam, non facile
 res cesserit, ligata autem nullo tulerit negotio:
 sic solutam orationem excipere celeriter
 non licet, at versu comprehensam
 licet retinere apte et fideliter;
 habet enim accessionem in se gratiæ,
 quando historia et ligata oratio nectantur.
 Ille igitur capita a se collecta temporum
 in regis Philadelphi gratiam reposuit;
 quæ quidem per totum manarunt orbem
 et immortalem pararunt gloriam Attalo,
 operis ejus inscriptionem nacto.
 Ego vero audiens te ex hujus ævi regibus
 solum regiam ostendere benignitatem,
 periculum cupivi ipse per me facere,
 et adesse, et quid sit rex videre,
 ut ipse aliis rursus nuntiare possim.
 Propterea cæpto meo consiliarium elegi
 eum qui feliciter etiam patri tuo
 regnum constituit olim, ut audimus,
 quique apud te, rex, vere honoratur
 per omnia, Apollinem dico Didymæum,
 qui et vates simul et Musarum præses est
 Hoc igitur maxime fere jam persuasum,
 ad tuam utique venio, quam communem fere
 literarum studiosis designasti, domum.
 Deus autem cæptum meum adjuvet!
 E sparsis enim complurium historiis
 in epitome tibi scripsi colonias
 originesque urbium, et totius fere terræ
 quæcunque navi et itineri patent loca.
 Horum autem quæ clara sunt et nota,
 summatim contrahens exponam;
 quæ vero sunt non manifeste cognita,
 particularis hæc explanabit sermo:
 adeo ut totius, rex, orbis terrarum
 habeas descriptionem breviam,
 fluminum magnorum proprietates et cursus,

Meineke; possis etiam συγάδων στρατείας; quamquam carere omnibus his præstat. — || 44. πλέκη cod.; em. Mein. || — 45. ἐκεῖνος codex; em. Mein. || — 48. Ἀττάλῳ cod. || — 50. τῶν μὲν βx. cod.; em. Mein. || — 51. προσφέρει cod.; em. Vindingus. — || 54. ἦν αὐτὸς, cod.; em. Morellus. || — 56. συγκατορθ. cod. || — 59. Διδύμη cod.; em. Voss. || — 62. πρὸς σέ (sic, non vero absque accentu, ut Letronnius ait) κατὰ λόγον ἦκx codex; em. Meineke. Priores editores metro consulerunt transponendo verba hunc in modum: κατὰ λόγον πρὸς σέ ἦκx· κοινὴν γὰρ... ἀναδέδειχας ἐστὶν vel, ut spondeus

in sede pari vitaretur, κατὰ λόγον ἦκx πρὸς σέ. At verba πρὸς σέ haud dubie eo loco, ubi in codice leguntur, relinquenda sunt. Vereor ne verbis κατὰ λόγον, jejunis sane illis, inhæreat menda. Fortasse erat πρὸς σέ κατὰ λόγον ἦκx. De v. πείθεσθαι genitivo juncto Meinekio conferri jubet Herodot. I, 126. Idem monet perfectum ἦκx, de quo v. Lobeck. ad Phryn. p. 741, a Scymni usu non magis alienum videri debere, quam formam hellenicam ἔσχοσαν, qua usus sit v. 695. || — 63. ἐστὶν cod. || — 64. συνακρίβετο cod. || — 65. τῇ σῇ pro τισὶν cod.

τὴν τῶν οὐ' ἡπεύρων τε κατὰ μέρος θέσιν,
 ἐν ἑκατέρᾳ τίνες εἰσὶν Ἑλλήνων πόλεις,
 τίνες ἐκτίσαν, κατὰ τίνας ὄκησαν χρόνους,
 τοὺς δημοθεῖναι ὄντας τε τοὺς τ' αὐτόχθονας,
 80 τὴν ἔστι πλησιόχωρα βαρβάρων γένε,
 τίνα μιγάδων λεγόμενα, ποῖα νομαδικά,
 τίνες ἡμεροί, τίνες εἰσὶν ἀξενώτατοι
 ἔθνησι, τρόποις τ' ἔργοις τε βαρβαρώτατοι,
 τίνα τῶν ἐθνῶν μέγιστα πολυανδροῦντά τε,
 85 τίσιν νόμοις ἔκαστα χρῆται καὶ βίοις,
 τῶν ἐμπορίων ὅσα τ' ἔστιν εὐτυχέστατα,
 νήσων τε πασῶν τῶν πρὸς Εὐρώπην θέσιν,
 ἐξῆς τε τῶν σύνεγγυς Ἀσίας κειμένων,
 κτίσεις τε πόλεων τῶν ἐν αὐταῖς φερομένων,
 90 ἀπλῶς θ' ἀπάντων ὀρικῶς * διέξοδον
 καὶ τὴν ὅλην περίοδον ἐν ὀλίγοις στίχοις,
 ἥς ὁ κατακούσας οὐ μόνον τερρῆσεται,
 ἅμα δ' ὠφελίαν ἀποῖσεν εὐχρηστον μαθὼν,
 εἰ μὴτ' ἕτερον, φασί, ποῦ ποτ' ἔστι γῆς,
 95 καὶ τίσι τόποις τὴν πατρίδα κειμένην ἔχει,
 τίνων τε πρότερον γενομένην οἰκητόρων
 πόλεις τε ποίαις συγγένειαν ἀναφέρει
 συνελόντι δ' εἰπεῖν, οὐχὶ τὴν Ὀδυσσεὺς
 ἀναδεχάμενος, ὥς φασιν οἱ μῦθοι, πλάνην,
 100 ἐπὶ τῆς ἰδίας δὲ καταμένων εὐδαίμονως,
 οὐχὶ μόνον ἑτερόφυλον ἀνθρώπων βίον,
 ἐθνῶν ὅλων δὲ γνώσεται ἄσπερ καὶ νόμους.
 Λαβοῦσα δ' ἡ σύνταξις ἐπιφανέστατον
 ἀρχηγέτην σε φιλάγαθόν τε προστάτην
 105 ἥξει διὰ λόγους ἐπιμελεῖς εἰς τὸν βίον,
 τὸ σὸν τε, βασιλεῦ, πᾶσι κηρύξει κλέος
 διαπεμπομένη πρὸς ἕτερον ἀπ' ἑτέρου τόπον
 καὶ τοῖς μακρὰν ἀπέχουσι τὴν εὐφημίαν.
 Ἦδη δ' ἐπ' ἀρχὴν εἰμι τῆς συντάξεως
 110 τοὺς συγγραφεῖς ἐκθέμενος, οἷς δὴ χρώμενος
 τὸν ἱστορικὸν εἰς πίστιν ἀναπέμψω λόγον.
 τῷ τὴν γεωγραφίαν γὰρ ἐπιμελέστατα
 γεγραπτόι, τοῖς τε κλίμασι καὶ τοῖς σχήμασιν,
 Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος,
 115 Ἐφώρῳ τε καὶ τῷ τὰς κτίσεις εἰρηκτόι
 ἐν πέντε βίβλοις Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ,

ambarum continentium speciatim situm,
 in utraque quæ sint Græcorum urbes,
 qui condiderint, quo habitare cœperint tempore,
 qui ejusdem stirpis sint et qui indigenæ,
 quænam vicinæ barbarorum gentes
 quæ convenarum dictæ, quales pastoritiæ,
 quinam mansueti, qui sint inhospitales maxime
 moribus, et animis factisque maxime barbari,
 quæ gentes maximæ et virorum copia pollentes,
 quæ sint leges singulis et quod vitæ genus,
 emporiorum quot sint fortunatissima,
 insularumque situm omnium, quæ ad Europam,
 et deinde quæ sunt Asiæ vicinæ,
 et quæ in iis feruntur urbes conditæ,
 simpliciterque omnium scitam expositionem
 et totius terræ circuitum paucis versibus,
 quem audiens non solum delectabitur,
 sed fructum simul discens auferet perutilem :
 si nihil aliud, ut aiunt, at ubinam sit terrarum,
 et in quibus locis sitam habeat patriam,
 et a quibusnam olim conditam,
 urbesque ad quasnam cognationem referat;
 ut compendio autem dicam, non Ulyssis
 suscipiens, ut aiunt fabulæ, errores,
 sed domu manens beate,
 non solum diversæ stirpis hominum vitam,
 sed omnium gentium urbes legesque noscet.
 Hic autem liber nactus illustrissimum
 ducem et patronum optimum,
 prodibit partu probe sublevato in lucem,
 tuamque, rex, cunctis prædicabit gloriam,
 transmittens in alium ex alio locum
 vel procul remotis famam egregiam.

Jam vero ad initium progredior operis,
 scriptores exponens, quibus usus sum,
 ut in fidem veniat sermo historicus;
 geographiam enim qui diligentissime
 scripsit, quod climata et figuras terrarum attinet,
 Eratostheni maxime sisus sum,
 Ephoroque et, qui de urbibus conditis
 dixit quinque libris, Chalcidensi Dionysio,

76. δύο codex. || — 78. ὄκησαν conjecit Boissonadus, probante Letronnio, improbante Meinekio. || — 80. τίνες ἔστι cod.; em. Letronn. || — 83. ἥθει cod.; em. Morellus; deinde τρόποις ἔργοις cod.; em. Bernhardt in Anal. in Geogr. min. p. 8. || — 85. τί σοι νόμοις cod. || — 88. ἐξ ἧς τῶν cod.; em. Hæschel. || — 90. ἀπλῶς τε cod.; em. Morell. || — ὀρικῶς] sic codex corrupte; καὶ ὀρικῶς Hæschel.; quod contraxit in ὀρικῶς Letronne. Ad quæ Meineke : « Adverbio nullus hic locus est. Mihi aliquando χωρίων scribendum videbatur; nunc malim fere : ἀπλῶς θ' ἀπάντων ὀρικῶς καὶ διέξοδον. Fateor tamen ne hoc quidem satisfacere. » Quam emendationem obscuram dicens Bernhardtus, scribendum putat, ἀπάντων ἱστορικῶς διέξοδον, quum

scriptor aperte gloriatur optimos fontes auctorum (v. 111. τὸν ἱστορικὸν εἰς πίστιν ἀναπέμψω λόγον). Sic vero versus claudicat. Lenissima mutatio foret : ὠρικῶς, *opportune, tempestive*, vel, quod malim, ὀρικῆν. || — 93. ὠφελίαν cod.; em. Mein.; dein ἀπεῖσεν cod.; em. Letronn. || — 94. εἰ μὴθ' ἕτερον cod.; em. Letronn. Tum φασὶν οὐ πότε ἐστὶ (sic) cod.; em. Krebsius. || — 95. καὶ τίσι cod.; em. Letronn. || — 102. ἄσπερ cod.; em. Scaliger. || — 105. ἔξει διαδόχους cod. et edd., quod sensu carere monuit Meinekios. Piccolous, vir clar., rogatus hæc proposuit : ἥξει διὰ τῶν ἐπιτελῆς εἰς τὸν βίον, vel etiam : ἔξει διαδόχους ἐπιμελεῖς τὸ βίβλον. || — 106. τοσούτων τε cod.; em. Letronn. || — 116. Χαλκιδεῖ cod.

Δημητρίῳ τε Καλλιανῶϊ συγγραφεῖ
καὶ τῷ Σικελῶϊ Κλέωνι καὶ Τιμοσθένει,
τὴν τῆς (υ ὦ . . .) τέ . . . (τῶν) θέσιν.
120 καὶ τὸν πολίτην δ' ἐκ
.. (π. ψ) . . . ασιν. γνω(ρι. μεν) . . εἰ(σ)ι. φ. . (καί)
(ὄγε . . φετ) π(α)ρ' ἰ(στορεῖν)
(ε . . πι . . λομέν) . . . τόπους
.. . . . ἀκολου(θῶν) δὲ καὶ Καλλισθένη(η)
125 (ἰληφα) καὶ κ . . . (χ . . χ) . ενίων δὲ καὶ
Τίμαιον, ἄνδρα Σικελὸν ἐκ Ταυρομενίου,
ἐκ τῶν ὑφ' Ἡροδότου τε συντεταγμένων·
ἃ δ' αὐτὸς ἰδίᾳ φιλοπόνως ἐξητακῶς
αὐτοπτικῇν πίστιν τε προσενηνεγμένος,
130 ὥς ὢν θεατῆς οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος
ἢ τῶν κατ' Ἀσίαν κειμένων πολισμάτων,
ἴστωρ δὲ γεγινώς τῶν τε περὶ τὸν Ἀδρίαν
καὶ τῶν κατὰ τὸν Ἰόνιον ἐξῆς κειμένων,
ἐπεληλυθὼς δὲ τοὺς τε τῆς Τυρρηνίας
135 καὶ τοὺς Σικελικοὺς καὶ πρὸς ἐσπεραν ὄρους
καὶ τῆς Λιβύης τὰ πλείεστα καὶ Καρχηρόνος.
Τὰ δὲ πολλὰ συνελὼν ἄρξομαι τῶν πραγμάτων,
πρῶτον δὲ τάξω τοὺς κατ' Εὐρώπην τόπους.

ΕΥΡΩΠΗ.

Τὸ τῆς θαλάττης τῆς Ἀτλαντικῆς στόμα
140 σταδίων μὲν εἶναι φασιν ἑκατὸν εἴκοσιν·
ἢ περιέχουσα δ' αὐτὸ χῶρα πλησίον
ἢ μὲν Λιβύης ἢ δ' ἐστὶν Εὐρώπης ἄκρα.
Νῆσοι δὲ τούτων ἑκατέρωθεν κείμεναι
διέχουσ' ἅπ' ἀλλήλων τριάκοντα σχεδόν

Demetrioque Callatiano historico
et Siculo Cleoni et Timostheni,
qui *maris terrarumque exposuerunt situm*;
atque civem meum ex
.. . . .
.. . . .
.. . . .
.. . . .
.. . . . et Callisthenem
.. . . . et eiona et
Timæum, virum Siculum e Tauromenio,
et ex iis quæ Herodoto conscripta sunt;
alia autem ipse diligenter scrutatus,
oculareque fidem adhibens,
utpote spectator non solum Græciæ
vel in Asia sitarum urbium,
sed cognitæ etiam habens quæ circa Adriam
et ad Ionium mare deinceps sitæ sunt,
aggressus etiam Tyrreniæ
et Siculos et qui ad vesperam sunt limites,
et Libyæ pleraque et Carthaginis.
Hæc multa in pauca contrahens rem ordiar,
primum vero penam quæ in Europa sunt loca.

EUROPA.

Maris Atlantici ostium
stadiorum esse dicunt centum viginti;
regio autem utrinque ori proxima,
hinc Libyæ, illinc Europæ est extremitas.
Insulæ autem ab utraque parte iis adsitæ
distant inter se triginta circiter

|| — 117. Καλλιανῶ] Καλατιανῶ codex; em. Mein.
|| — 118. καὶ τῷ Σικελῶ cod.; em. Meineke. Cf.
v. 126. καὶ Σικελικῶ sequuntur in codice (p. 128, 3)
linæ quinque, adeo sunt detritæ et exesæ, ut non-
nisi literæ aliquot hic illic appareant. Arte chemica re-
suscitare semimortua tentavit Letronnius, conatu in-
fausto. Quæ supra cum Meinekio dedimus, partim legit,
partim legisse sibi visus est Haasius Vratislaviensis;
ceterum uncis inclusi incerta. Ego etsi centies codicem
inspexerim aliisque inspiciendum dederim, nihil quod
momenti alicujus sit, eruere potui. Hoc tamen pa-
tebat, v. 120 post vocem πολίτην non legi X, ut Le-
tronnii et Haasius credebant, sed δ' ἐκ, sequente, ut
videtur, litera Θ. Desideratur inter alia Theopompi et
Hecatæi Eretriensis mentio. Versum 119 Letronn.
explere tentavit ita: τὴν τῆς θαλάττης [τῆς, ὅς γ' ὁρί-
θῆσιν, in quibus istud ὅς γ' ὁρίζεται sic dixisse auctorem
non crederis. — 128. ἃ δ' αὐτὸς] a ἃ δὲ sequioris
temporis scriptores post τὰ μὲν inferre notum est.
Idem dicendi genus passim apud Nostrum vel obscu-
ratum vel male intellectum est, velut v. 419. 422. 544.
In eandem sententiam accipio v. 127 ἃ δ' αὐτὸς ἰδίᾳ
φιλοπόνως ἐξητακῶς, alia autem ipse diligenter scrutatus,
ut verbum in superioribus, quæ exciderunt, positum

fuisse videatur. = MEINEKE, p. 56. || — 130. ὥς ἂν θαλά-
ττης cod.; em. Bernhardyus, l. l. p. 8. || — 131. ἢ τῶν
κατὰ Σικελίαν codex; em. Meineke; Sicilia in seqq.
demum una cum reliquis regionibus occiduis memo-
ratur. || — 132. τὸν τε cod. || — 134. τὰς δὲ cod. || —
135. ὄρους cod. || — 140. Strabo II, p. 122, Mela I, 1, 4,
Turranius Gracilis ap. Plin. VI, 38 et Agathemerus
II, 14, longitudinem freti 120 stadiorum esse aiunt,
eoque sensu etiam Scymni verba intelligenda esse cen-
set Mannertus X, 2, p. 460, quum plerique de lati-
tudine accipiant, eaque numeri interpretatio quo loco
de ostio aliquo sermo est sponte sese offerat, ipse autem
numerus in tanta sententiarum discrepantia (v. not.
ad Scylac. § 1) nihil dirimat. || — 144. ἐν' ἐγούσα πάλ-
λῳ (sic) cod. De re cum Nostro facit Euctemon
ap. Avien. Or. mar. 343: *Sunt paria porro saxa pro-*
minentia Abyla atque Calpe... Atheniensis dicit Eucte-
mon item Non esse saxa, aut vertex adsurgere Parte
ex utraque; cespitem Libyci soli Europæ et oram me-
morat insulas duas Interjacere; nuncupari has Hercu-
lis Ait columnas; stadia triginta refert Has distinare;
horre silvis undique, Inhospitasque semper esse nau-
ticas. Inesse quippe dicit ollis Herculis Et templa,
et aras, etc. Subest his memoria insularum ad Cuneum
promontorium sitarum, earundemque, puto, in quibus

145 σταδίου· καλοῦνται δ' ὑπὸ τινων Ἡρακλέους
στῆλαι. Μιᾶς τούτων δὲ Μασσαλιωτικῇ
πόλις ἐστὶν ἔγγυς, Μαινάκη καλουμένη·
αὕτη πρὸς Εὐρώπην δὲ τῶν Ἑλληνίδων
πόλεων ἀπασῶν ἐσχάτην ἔχει θέσιν.
150 Κάμψαντι τὴν ἄκραν δὲ τὴν κατ' ἀντικρὺ
πρὸς ἥλιον δύνοντα πλοῦς ἐστ' ἡμέρας·
εἴτ' ἐχομένη ὅτι νῆσος ἡ καλουμένη
Ἐρυθρία, μεγέθει μὲν βραχεῖα παντελῶς,
βοῶν δ' ἀγέλας ἔχουσα καὶ βοσκημάτων,
προσεμπερεῖς ταύροις τε τοῖς Αἰγυπτιοῖς
καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἠπείρον ἐτι Θεσπρωτίοις·
προτσεπερίους δ' Αἰθίοπας οἰκητὰς ἔχειν
λέγουσιν αὐτὴν γενομένης ἀποικίας.
Ταύτης σύνεγγυς δ' ἐστὶ . . . πόλις
160 λαβοῦσα Τυρίων ἐμπορίων ἀποικίαν,

stadia. Vocantur a quibusdam Herculis
columnæ. Harum alteri Massiliotica
urbs propinqua est, cui nomen Mænace.
Hæc ad Europam Græcarum
urbium omnium extremum habet situm.
Flectenti autem promontorium oppositum
solem versus occidentem navigatio est dici;
tum sequitur insula quæ vocatur
Erythia, magnitudine prorsus exigua,
boûm greges habens atque pecorum,
æqualesque tauris Ægyptiis
et qui in Epiro sunt Thesprotiis.
Hesperios Æthiopes incolere eam
dicunt, deducta huc colonia.
Huic vicina est urbs [nobilis],
nacta Tyriorum mercatorum coloniam,

Ephorus (f. 41) Herculis sanum monstrari tradiderat. Alii insulas transtulerunt ad Gadira et Junonis promontorium, alii denique Junonis promontorium cum Calpe confundentes, ad Calpen promontorium insulam quoque Junonis finxerunt, quum nulla ibi sit (v. Groskurd ad Strabon. l. l.). Ab his omnibus recedit Noster, prope unam istarum insularum Mænacam urbem collocans. Fuisse qui ad Mænacam sibi insulam finxerint, Herculis columnam (ut Groskurd. putat), veri simile non est; immo Noster insulam suam collocaverit ad Calpen promontorium; idque arguunt etiam v. 150 verba τὴν ἄκραν τὴν κατ' ἀντικρὺ, id est promontorium tamen huic insulæ oppositum; verba autem τούτων μιᾶς . . . ἐστὶν ἐγγύς negligentia scriptoris imputanda sunt. Gaillii opiniones silentio premo. || — 146. Μιᾶς δὲ τούτων M. codex; em. Letronnius. || — 147. Μαινάκη Meinekii; Μαινάκη codex. Meminit urbis Avien. Or. mar. 426: *Malachæque flumen urbe cum cognomine, Mænace priore quæ vocata est Sæculo*. At falsos esse qui Malacam eandem esse cum Mænaca putent, censet Strabo III, p. 156: τὰς τιν' (sc. τὴν Μαλάκην, *Malaga*) τινὲς τῇ Μαινάκῃ τὴν αὐτὴν νομίζουσιν, τὴν ὑστάτην τῶν Φωκαϊκῶν πόλεων πρὸς δύσιν κειμένην παρελθόντων, οὐκ ἐστὶ δὲ ἄλλ' ἐκείνη μὲν ἀπωτέρω τῆς Κάλπης ἐστὶ, κατεσκαμμένη, τὰ δ' ἔχον σώζουσα Ἑλληνικῆς πόλεως, ἡ δὲ Μαλάκα, πλησίον μάλλον, Φοινικικῇ τῷ σχήματι. Pertinet huc etiam locus Stephani, ubi inter voces Μαῖδοι et Μαῖναλος legitur: Μάκη (l. Μαινάκη), Κελτικὴ πόλις· εὐρεται καὶ Μαινάκη (Μάκη;) Κελτικὴ πόλις. Celtica urbs dicitur, non propterea quod Massiliæ colonia erat, ut Holstenius et Meinekii putant, sed quod Stephanus, sicut Scymnus noster, sua ex Ephoro habet, qui totam Hispaniam ad Celticam regionem referebat. Nonnullis non diversa urbs esse videtur ab ea quam a Malaca orientem versus ponunt et *Mænobam* dicunt Mela II, 6, Plin. III, 3, Itin. p. 405, Ptol. II, 4 (*Velez Malaga*), *Mænoboram* Hecateus f. 8. Ipse quidem Strabo p. 143 item Mænobam urbem memorat; sed hanc trans columnas ad Mænobam fluvium qui in Bætin incidit, ponendam esse, ob æstuaria quæ ibi esse dicuntur, censet Ukertus II, 1, p. 349 probabiliter. Dubitationem

tamen injicit quod Mænacam Strabo κατεσκαμμένην dicit. Palmerio est hod. *Almuncar*. || — 151. πρὸς δύοντα Id ex opinione vett. geographorum de hujus regionis situ explicatur. || — 153. Ἐρυθρία Morell.; Ὀριούα (sic) codex. De re constat. Laudasse sufficiat fontem Scymni Ephorus fr. 40. Cf. not. ad Scyl. § 1. || — 154. βοῶν ἀγέλας codex; em. Krebsius. || — 155. προσεμπερεῖς ταύροις codex; ταύρους legi jussit Salmasius, quod necessarium non est. Dein αἰγυπτιοῖς codex. De Thesprotiæ tauris Cestrinis cf. not. ad Scylac. § 26. || — 157. πρὸς ἐσπερίους Αἰθ. cod.; em. Salmasius et particulam δὲ addens Letronnius; mox οἰκητὰς cod.; οἰκιστὰς Salmasius. Quod de Hesperiiis Æthiopicis Erythiæ incolis Scymnus, quem dicere liceat, tradit, alibi non est legere. Fluxit hoc quoque, sicuti sequentia, ex geographia Ephori, quem tradidisse quædam de migrationibus Æthiopum liquet ex Strabonis loco vix tamen illo sano. Ita habet I, p. 33: λέγεσθαι γὰρ φησιν (Ἐφωρος) ὑπὸ τῶν Ταρτησίων Αἰθίοπας τὴν Αἰθίαν ἐπελθόντας μέχρι δύσεως τοὺς μὲν αὐτοῦ μεῖναι, τοὺς δὲ καὶ τῆς παραλάς καταστρεῖν πολλήν. Ad quæ Cramerus: « Verba μέχρι δύσεως nullo modo ferenda esse neminem fugiet, qui paullo accuratius et de his ipsis et de iis quæ sequuntur cogitaverit; Strabonem scripsisse opinor μέχρι Αὔσεως. Sunt autem præter Auases tres Ægypti vicinas multæ aliæ in Africa dispersæ. » At ob id ipsum conjectura illa, etsi ad traditas literas proxime accedit, parum probabilis est. Scymno innitens conjicere possis μέχρι Ἐρυθρίας, vel etiam μέχρι τῆς Ἰδίας, sc. Tartessiorum. Ceterum nititur hæc Ephori opinio confusis cum Æthiopicis Maurisiis sive μαύροις, de quibus adi Moversium *Phæn. Alt.* II, p. 372 sqq. || — 159. Ante voc. πόλις Meinekii supplendam esse censet v. ἐπεσφάνης, quo epitheto sæpius utitur Scymnus, ut v. 163. 340. 518. 625. 971. Letronnius de Scaligeri conjectura vocem τὴν inferens dederat: τὰς τῇ σύνεγγυς δ' ἐστὶ πόλις λαβοῦσα [τὴν] Τυρίων [παλαιῶν] ἐμπορίων ἀποικίαν Γάδοις? κτλ. Quod vel propterea minus probandum esse Meinekii monet, quod sic primus versus in secunda dipodia frangitur cæsura trochaica. Scaligeri supplementis testimonii loco non uti debebat Movers. l. l. p. 148.

Γάδειρ', ὅπου μέγιστα γίνεσθαι λόγος
κῆτι. Μετὰ ταύτην δ' ἔστιν ἡμερῶν δυοῖν
τελέσαντι πλοῦν ἐμπόριον εὐτυχέστατον
ἢ λεγομένη Ταρτησσός, ἐπιφανὴς πόλις,
165 ποταμόρρυτον κασσίτερον ἐκ τῆς Κελτικῆς
χρυσὸν τε καὶ χαλκὸν φέρουσα πλείονα.
Ἐπειτα χώρα Κελτικὴ καλουμένη
μέχρι τῆς θαλάττης τῆς κατὰ Σαρδῶν κειμένης,
ὅπερ μέγιστόν ἐστι πρὸς δυσμαῖς ἔθνος.
170 Τὴν μὲν γὰρ ἐντὸς ἀνατολῶν πᾶσαν σχεδὸν
οἰκοῦσιν Ἴνδοι, τὴν δὲ πρὸς μεσημβρίαν
Αἰθίοπες ἐγγὺς κείμενοι νότου πνοῆς·
τὸν ἀπὸ ζεφύρου Κελτοὶ δὲ μέχρι δυσμῶν τόπον
θερινῶν ἔχουσιν, τὸν δὲ πρὸς βορρᾶν Σκύθαι.

Gadira, ubi maximos nasci fama fert
cetos. Post hanc occurrit bidui
emenso navigationem fortunatissimum
emporium, Tartessus quæ vocatur, clara urbs,
stannum amne advectum ex Celtica
aurumque et æs ferens plurimum.
Sequitur deinde terra dicta Celtica
usque ad mare quod objacet Sardinia.
Quæ quidem gens est ad occasum maxima.
Nam sitam intra ortum terram fere omnem
tenent Indi, meridiei autem obversam
Æthiopes prope austri flatum positi;
quæ autem a Zephyro est regio usque ad occasum
æstivum, eam Celtæ tenent; borealem vero Scythæ.

161. μέγιστα κῆτι] Vide de his Strabonem III, 2, 7 p. 115. || — 162. δυοῖν codex || — 164. ἐπιφανής] sic plenis literis codex. Fabricius nescio quo lapsu edidit ἡμερῆς, quod ex eo repetiit Meinekius, ita tamen, ut ἐπιφανής scrib. esse in annotatione moneret rectissime. De Tartesso multi multa; optima et uberrima nuper Moversius l. I. II, p. 594, quem tuadeas. Summam tamen doctæ disputationis paucis liceat indicare. Tartessorum, gentis Ibericæ, regio, Phœnicum emporiis olim celebris, postea ejusdem nominis varietate Turditania dicta, ab Ana fluvio usque ad Calpen (secundum Scymnum (v. vs. 198) et Avienum etiam ad orientalem Iberiæ oram) pertinebat. Nomen dedit, vel certe cogminis erat fluvius mediam perfluens Tartessus, qui postea vocatur Bætis, sicut regio ipsa Bætica denominata est. *Urbs* autem Tartessus nulla unquam fuit, sed Græcorum quorundam est figmentum. Minus tamen recte Moversius contendere videtur primo demum ante Christ. sæculo eam commentum natam esse. Nam Herodoti verba IV, 152 : Ἀπὸ λοντο ἐς Ταρτησσὸν τὸ δὲ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἀκέραιον τοῦτον τὸν χρόνον, aperte urbem indicant, neque in regionis vel fluvii mentionem verba detorqueri possunt, neque violentam ejusmodi interpretationem excusare licet eo, quod inde ab Herodoto usque ad Scymnum nemo *urbis* Tartessi disertam secerit mentionem. Ipse autem Scymnus, quum in reliqua Iberiæ descriptione non suæ, sed Ephoræ ætatis geographiam exhibeat, urbis quoque Tartessi ex eodem meminere Ephoro, qui urbem Tartessum eadem rerum ignorantia dixit qua πόλιν εἶναι μὲν τοῦς Ἰβήρας tradidit (fr. 39). Deinde Romanorum temporibus patefacta Hispania, veterem de urbe ista opinionem ad certum aliquem locum referre studebant; at ne Mela quidem, in ipsa natus Tartesside, de Tartesso urbe certius quiddam eruere potuit, aliorumque suspicionem notasse satis habet II, 6 : *Carteia, ut quidam putant, aliquando Tartessus*. Cf. Plinius III, 3 : *Carteia Tartessus a Græcis dicta*. Hieronymus tom. IV, p. 254 : *Oppidum Tartesson, quod nunc vocatur Carteia*. Appian. VI, 2; Arrian. An. II, 16; Avien. Or. m. 269. Carteia hæc ad Calpen sita est. Alii Tartessum ad Gades retulerunt, ut Sallust. Histor. lib. II, fr. 33;

Plinius IV, 36; coll. eod. VII, 49 et Valer. Max. VIII, 13, 4, ubi Arganthonius Tartessorum rex *Gaditanus* vocatur, sicuti jocans Cicero Ad Att. VII, 3, 11 Gaditanum Cornelium Balbum *Tartessium* dicit. Tertia denique sententia affertur a Strabone III, p. 148 et Pausania VI, 19, 3 qui *perhiberi* dicunt olim Tartessum urbem inter duo Bætis fluvii ostia sitam fuisse. Scymnus sec. Moversium de Carteia, quam Mela memorat, cogitavit. Id vero ferri nequit. Nam v. 151 dicit a columnis Herculeis ad Erythiam esse navigationem diei unius; a Gadibus autem ad Tartessum duplum ponit itineris, quod non orientem sed occasum versus pergere debet ad fluvium stanniferum auriferumque. Talem fama celebrat Bætin; at Bætis a Gadiris proxime abest; aut igitur usque ad Anam fluvium progrediendum est, aut dicendum Ephorum de his regionibus male doctum distantiam notasse perperam, neque de alio fluvio quam de eo quem reliqui auctores celebrant Bætin, cogitasse. At hoc quidem verisimillimum esse videtur, et ex Eratosthene apte potest explicari; nam hic quoque distantiarum in hac regione tam ignarus erat, ut putaret τὸ ἀπὸ Γαδείρων ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν πέντε πλοῦν, οὐ πλείονων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων, testante Artemidoro ap. Strabon. III, p. 148. Reichhardus Tartessum inter Urium et Anam fluvios notat, eandemque esse censet cum Carteia quadam urbe, quam ibidem notat. Quæ vereor ne ex Scymni loco atque testimoniis eorum, qui Tartessum esse eandem cum Carteia (ad Calpen sita) tradunt, efficta sint, collato Livio XXI, 5, ubi alia quædam Carteia, Olcadum gentis caput, ab Hannibale diruta esse narratur. || — ποταμ. κασσίτερον] De his plura v. ap. Avien. 284 sqq., Aristot. Mir. 147, Stephan. Byz. v. Ταρτησσός, Stesichorum ap. Strabon. III, 148. Quomodo hæc intelligenda sint, in vulgus constat. || — 167. Ἐπειτα] i. e. reliquam Hispaniam a Tartesso sive ab occasu versus orientem et mare Sardoum Celtæ obtinent, excepta tamen ipsa ora maritima. Quæ sequuntur de divisione τῆς οἰκουμένης petita sunt ex Ephoro, cujus vide fr. 38. De Sardo mari cf. v. 196 et Eratosthenes ap. Plin. III, 10 : *Eratosthenes autem inter ostium Oceani et Sardiniam quidquid est, Sardoum fretum appellat*. || — 174. θε-

175 Ἴνδοι μὲν οὖν μεταξὺ θερινῶν ἀνατολῶν
καὶ χειμερινῶν οἰκοῦσι· Κελτοὶ δ' ἀνάπαλιν
ὑπ' ἱσημερινῆς θερινῆς τε δύσεως, ὡς λόγος.
Τὰ μὲν οὖν ἔθνη τὰ τέτταρ' ἐστὶ τοῖς ὅλοις
τοῖς πληθεσίν τε τῶν κατοικούντων ἴσα·
180 ἡ δ' Αἰθιοπῶν πλεόν' ἐστὶ χώραν καὶ Σκυθῶν
ἐρημίαν δ' ἔχουσα πλείστην, διὰ τὸ καὶ
τὰ μὲν ἔμπυρ' εἶναι μᾶλλον αὐτῶν τὰ δ' ἔνυγρ·
Χρῶνται δὲ Κελτοὶ τοῖς ἔθουσιν Ἑλληνικοῖς,
ἐχόντες οἰκειότατα πρὸς τὴν Ἑλλάδα
185 διὰ τὰς ὑποδοχὰς τῶν ἐπιξενουμένων·
σὺν μουσικῇ δ' ἄγουσι τὰς ἐκκλησίας,
ζηλοῦντες αὐτὴν ἡμερώσεως χάριν.
Τούτων δὲ κεῖται λεγομένη τις ἐσχάτη
στήλη βόρειος· ἐστὶ δ' ὑψηλὴ πάνυ

Indi igitur inter æstivum ortum
et hibernum habitant, Celtæ e contrario
sub occasu æquinoctiali et æstivo, ut ferunt.
Jam vero gentes quidem istæ quattuor copia
ac multitudine habitantium sunt pares,
regio autem Æthiopum et Scytharum major est
at solitudinem habet plurimam, quoniam
illa ignita, hæc aquosa est nimium.
Utuntur Celtæ moribus Græcanicis,
contracta cum Græcis consuetudine
ob receptiones subinde adventantium.
Cum musica conciones peragunt,
studentes ei, ut quæ mansuefaciat.
Horum in extremis sita est quadam
columna borealis dicta; peralta illa

ρινὸν ἔχουσιν codex; em. Vindingus. || — 177 ἀπὸ ἱση-
μερινῆς τε δύσεως, ὡς λόγος codex; em. Meineke;
inde ab Hæschelio legebatur: ἀπὸ τῆς ἱσημερινῆς τε
δύσεως, ὡς λόγος. Ad quæ Meinekianus: « Ea autem non
recte emendata esse pluribus argumentis intelligitur:
primum enim articulus contra nostri quidem scripto-
ris usum illatus est, tum particula τε post ἱσημερινῆς
non habet quo referatur, denique ipsa vacillat senten-
tia; nam quum accurate ambitus locorum, quæ Celtæ
incolerent, indicandus esset, non sane in universum
eos ἀπὸ ἱσημερινῆς δύσεως, ab æquinoctiali occasu,
habitare dici potuit. His incommodis hæc medetur
emendatio: ὑπ' ἱσημερινῆς [θερινῆς] τε δύσεως, ὡς λόγος.
At præterea hæreo in ἱσημερινῆς. Quum enim Celtæ e
diametro oppositi sint Indis, Indi autem inter hibernum
et æstivum ortum ponantur, necessario, nisi inter
Æthiopes et Celtas vacuum locum relictum volumus,
Celtæ inter hibernum et æstivum occasum habitare di-
cendi erant, unde consequens est scribendum esse:
ὑπὸ χειμερινῆς θερινῆς τε δύσεως. Atque hanc ratio-
nem plane confirmat quem in tota hac disputatione
presse sequitur Scymnus, Ephorus (f. 38) ap. Cosmam
Indopl. p. 148, ubi hæc habes: Οἱ μὲν γὰρ Ἴνδοι εἰσι
μεταξὺ θερινῶν καὶ χειμερινῶν ἀνατολῶν, Κελτοὶ δὲ τὴν
ὑπὸ θερινῶν μέχρι χειμερινῶν δυσμῶν χώραν
κατέχουσι· καὶ τοῦτο μὲν ἴσον ἐστὶν ἐκείνῳ τῷ διαστήματι
καὶ μάλιστ' ὡς ἀντικείμενον. Sed adscribam etiam se-
quentia: Ἴνδ' δὲ τῶν Σκυθῶν κατοικήσας τοῦ μὲν ἡλίου τῆς
περιφορᾶς τὸν διαλείποντα κατέχει τόπον, ἀντικείμεναι δὲ
πρὸς τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος, ὃ δοκεῖ παρατείνειν ἀπὸ ἀνα-
τολῶν τῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν τῶν βραχυτάτων.
Adde Strabon. I, p. 31: Δοκεῖ γὰρ, φησὶν (Ephorus),
τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος παρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν
μέχρι δυσμῶν (i. e. δυσμῶν χειμερινῶν), ἡ Σκυθία δ' ἀντι-
κεῖται τούτῳ. || — 178. τέτταρ' codex; em. Fabricius.
|| — 180. πλεόν' ἐστὶ χώρα καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν ἔχουσα
codex; olim edebatur πλείστη ὅτι· χώρα x. Σ. ἐρ. ἔχ.
Correvit Meineke: « Quomodo emendandum sit, in-
quit, docet Ephorus ap. Cosmam I. I.: Ἐστὶ μὲν οὖν οὐκ
ἴσον ἕκαστον τῶν μέρων· ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν
Αἰθιοπῶν μέγιστον, τὸ δὲ τῶν Ἴνδων καὶ τῶν Κελτῶν ἕλατ-
τον, καὶ παραπλήσιον ἕκαστον ἀλλήλοις ἔχει τοῦ τόπου τὸ
μέγεθος. Adde Strabon. I, p. 59: Προστίθῃσι δὲ (Epho-

rus) ὅτι μέγιστον ἡ Αἰθιοπία καὶ (ita Marcius pro ἡ) ἡ
Σκυθία. Itaque scribendum videtur paullo duriore qui-
dem et parum eleganti, a Scymno autem non aliena
junctura: ἡ δ' Αἰθιοπῶν πλεόν' ἐστὶ χώρα καὶ Σκυθῶν,
'Ερημίαν δ' ἔχουσα πλείστην, i. e. ἡ δ' Αἰθιοπῶν καὶ
Σκυθῶν πλεόν' α χώραν ἔχει, ἐρημίαν δὲ πλείστην. Versu
sequenti propter ἔμπυρ' malim ἐνυγρ' scribi quam ἐνυ-
γρ'. || — 183. ἔθνεσιν ἑλληνικῶς cod.; em. Hæschelius;
adverbium ἑλληνικῶς defendere instituit Letronnius,
recte obloquente Meinekio: « Ego vero quid sit mori-
bus græce uti adeo non intelligo, ut Hæschelii emen-
dationem lubens amplectar; neque erat quod de solæ-
cismo vereretur vir cl. Rectissime enim dicitur τοῖς
ἔθνεσιν χρῆσθαι ἑλληνικοῖς, in quo adjectivum prædicati
loco positum. Neque hoc dicere voluit Scymnus, græ-
cis uti moribus Celtas, sed mores suos ita conformare,
ut quandam cum græcis moribus similitudinem ha-
beant. » De re cf. Ephorus fr. 43: φιλέλληνας τε ἀποφα-
ίνει τοὺς ἀνθρώπους κτλ. Nicolai Damasc. fr. 105 (Fr.
Hist. t. III, p. 457). Proxime etiam ad Græcorum
cum Celtis commercia pertinent quæ tradit Aristotel.
Mir. c. 86: Ἐκ τῆς Ἰταλίας φασὶν ἕως τῆς Κελτικῆς καὶ
Κελτολιγύων καὶ Ἰβήρων εἶναι τινα δδὸν Ἡράκλειαν κα-
λουμένην, δι' ἧς ἐάν τε Ἑλλήνων ἐάν τε ἐγγυρίος τις πο-
ρεύηται, τηρεῖσθαι ὑπὸ τῶν παροικούντων, ὅπως μὴ δὲν
ἀδικηθῇ· τὴν γὰρ ζῆμιν ἐκτείνει καθ' οὗς ἂν γίνηται τὸ
ἀδικημα. || — 185. καὶ τὰς ὑποδ. codex; em. Meineke. ||
— στήλη βόρειος] « Hæc confuse respondent Alpibus,
imo et Pyrenæis; nam ἄρα, quæ in κυματώδες πέλαιος
pertingit, videtur in oceanum Atlanticum descendere
potius quam respondere Alpibus maritimis in medi-
terraneanum mare desinentibus. » GAILLUS. « Que cette
indication tiennent à la confusion de la géographie d'É-
phore concernant l'Europe occidentale, cela n'est pas
douteux. Cette colonne boréale est là une expression
poétique de quelque grande chaîne, dont le pic le plus
élevé servait de colonne du ciel, στήλη ou κίων οὐρανία,
qui faisait, au nord, le même office que l'Atlas à l'ouest,
l'Étna au sud, et le Caucase à l'est. Cette στήλη désigne
par un point toute la chaîne occidentale des Alpes et
des Pyrénées, que cette géographie confondait en une
seule, en y plaçant la source de l'Ister. Par son extre-
mité vers l'occident, cette colonne s'avancéait au loin

190 εἰς κυματώδες πέλαγος ἀνατείνουσ' ἄκραν.

Οἰκοῦσι τῆς στήλης δὲ τοὺς ἐγγυὲς τόπους

Κελτῶν ὅσοι λήγουσιν ὄντες ἐσχατοί

Ἐνετοί τε καὶ τῶν ἐντὸς εἰς τὸν Ἀδρίαν

Ἰστρον καθήκοντων· λέγουσι δ' αὐτόθεν

195 τὸν Ἰστρον ἀρχὴν λαμβάνειν τοῦ βρύματος.

Τῶν πρὸς τὸ Σαρδῶον δὲ πέλαγος κειμένων

οἰκοῦσι Λιβυφοίνικες, ἐκ Καρχηδόνας

ἀποικίαν λαβόντες· ἐξῆς δ', ὡς λόγος,

Ταρτήσσιοι κατέχουσιν· εἴτ' Ἰβήρες οἱ

in fluctuosum pelagus protendit summitatem.

Inhabitant vicina columnæ loca

Celtarum qui huc desinunt extremi,

Enetique et extremi Istrorum qui

intus ad Adriam pertingunt. Ferunt hinc

Istrum sumere fluxus principium.

Ad Sardoum autem mare primi

habitant Libyphœnices, e Carthagine

colonia deducta; deinceps, ut ferunt,

Tartessii locum tenent; tum Iberes sunt

dans la mer, à l'extrémité de la Celtique; sous cette vague indication semble cachée la notion de la préminence des côtes de la Bretagne, marquée, dans la géographie d'Erastothène par le grand promontoire de *Calbium*, le *Gobæum* de Ptolémée: notion que les voyages maritimes aux mines d'étain de Cornouailles avaient dû donner de bonne heure. » LETRONNIUS p. 67. Cf. Ukert. *Géogr.* II, 1, p. 473. Forbiger *Géogr.* I, p. 269 de Alpium promontorio in Adriaticum mare excurrente cogitavit; perperam. || — 190. ἄκραν pro ἄκραν cod. || — 191. δὲ τοῖς codex. || — 193. ἀνδρίαν cod. || — 194. Ἰστρον codex; Ἰστρον τε scripsit Letronnius, adeo ut columnæ vicini nonnisi duo populi memorarentur, Celte et Heneti, quorum Heneti bifariam divisi sint, in Henetos de la Bretagne atque Henetos maris Adriatici accolæ. Quod quidem longissime peti-tum est. De cetera hujus mutationis ratione ita Meinek-ius: « Prorsus alieni sunt a Scymni arte quos Letron-nius restituit numeros inserenda contra codicis fidem particula τε. Quamquam hoc quidem incommodum vitare potuisset omittenda quam intulit particula, ita ut Ἀδρίας adjectivi locum obtineat, et ὁ Ἀδρίας Ἰστρος conjungantur. Scymnum enim eorum sententiam secu-tum esse, qui Istrum in duo flumina disjungi existi-marent, quorum alterum in sinum Adriaticum, alterum in Pontum Euxinum exiret, ex v. 664 intelligitur: τὴν ὑπεράνω χώραν δὲ μέχρι τοῦ Ποντικῆς Ἰστροῦ παρεκτείνουσι: Θερσῖται νεμόμενοι, quibus verbis manifesto ὁ Πον-τικὸς Ἰστρος opponitur τῷ Ἀδριατικῷ. Cf. v. 776. Enim-vero alia quoque difficultate locus premitur. Quid enim causæ esse dicamus, quod tertiam gentem quam boreali columnæ vicinam dicit scriptor, inutili verbo-rum circumscriptione e longinquo ostendere quam suo nomine appellare voluerit? Itaque non Istrum sed Istros commemoratos arbitror; eoque etiam codex ducit in quo Ἰστρον scriptum est. Istri autem Venetis con-termini. V. Scylax § 20, Hecataeus ap. St. Byz. v. Ἰστροί, Scymnus v. 391, et quem Scymnus expressit Apollodorus ap. St. B. v. Ὑλλεῖς. Ceterum ἐντὸς non cum τῶν jungendum, ut visum est Letronnio, sed cum sequentibus εἰς τὸν Ἀδρίαν; genitivi autem pen-dent ab ἐσχατοί, quod ex superioribus assumendum. » || — 196. A digressionem de Celtarum sedibus late paten-tibus redit auctor ad Herculis columnas, orientalem Hispaniæ oram expositurus. Quum in antecessentibus jam meminisset sitæ in eo litore Mænacæ urbis, ordo periegeseos neglectus foret, nisi Mænace ex auctoris opinione prope columnas esset collocanda. || — 196. De Sardoo mari cf. v. 168. || — 197. Λιβυφοίνικες]

Totam hanc oram usque ad Murgim oppidum, qui finis est Bæticæ, originis Punicæ existimavit Agrippa ap. Plin. III, 3. *Libyphœnices* ibi cum Scymno memorat Avienus Or. mar. 421. Ac sane numi urbium, quæ huc pertinent, Carteiæ, Sixi, Malacæ, Abderorum, literas habent scripturæ Libyphœniciæ (v. Movers *Phœn. Alterth.* II, p. 632 sqq.). Apud alios auctores Punici coloni cum gente indigena conjunguntur. Sic Ptolemæus II, 3: Βαστοσίλην τῶν καλουμένων Ποινῶν; Marcianus p. 107: τὸ ἔθνος Βλαστούρων τῶν καλουμένων Ποινῶν; Appian. *Hisp.* c. 56: τοὺς λεγομέ-νους Βλαστούφοίνικας, οἷς φασιν Ἀννίαν τὸν Καρχη-δόνιον ἐποικίσαι (novos colonos misisse) τινὰς ἐκ Λι-βύης. Eandem gentem Ibericam Hecatæus vocare videtur Ἐλβεσίους, quos cum Mastienis componit, sicuti Avienus l. l. *Massienos* post Libyphœnices me-morat. || — 198. ἐξ ἧς δ' ὁ λόγος codex; em. Scaliger. || — 199. Ταρτήσσιοι] Tartessios etiam ad orienta-lem Hispaniæ oram pertinuisse præter Scymnum unus tradit Avienus Or. mar. 416: *Igitur columnæ, ut dixeram Libystidi Europæ in agro adversa surgit altera. Hic Chrysus* (hod. *Guadiaro*) *amnis intrat altum gurgitem. Ultra citraque quatuor gentes colunt. Nam sunt feroces hoc Libyphœnices loco; sunt Mas-sieni; regna Cilbicena sunt feracis agri, et divites Tartessii, qui porriguntur in Calactinum sinum. Hos propter autem mox jugum Barbetium est, Malachæ-que flumen, urbe cum cognomine... Tartessiorum juris illic insula antistat urbem, Noctiluçæ ab incolis sacra pridem.* Deinde postquam sequentem oram (in eaque Massienam urbem multaue Phœnicum loca) recen-suit usque ad Theodorum (Tader Plin. III, 4. *Tere-bis* Pl., h. *Segura*) fluvium, addit v. 462: *Hic terminus quondam stetit Tartessiorum; hic Herna civitas fuit; Gymnetes istos gens locos insederat.* Ceterum eo fere usque Tartessiorum sedes prolata esse nonnisi a scri-pioribus parumque accuratis scriptoribus, qui totam Bæticam et ulteriorem etiam regionem usque ad Balea-rides fere insulas Tartessiam laxiore vocabuli sensu vocarint, credi possit, ac statuere videtur Moversius. Licet tamen Scymni Avienique sententiam defendere et ad remotiorem ætatem referre. Etenim quum Pœnis Tartessus diceretur *Tarsis*, ad Tartessios Movers re-fert Ταρσίον et Θερσίτας, quorum meminit Polybius III, 33, 9, ubi: ἦσαν δὲ οἱ διαβάντες (sc. gentes Iberi-çæ ab Hannibale in Libyam transductæ) Θερσίται, Μασταίαν οἱ, πρὸς δὲ τοῖς τοῖς Ὀρεῖται Ἰβήρες καὶ Ὀλλυ-δες; et III, 24, ubi in vetusto fodere Carthaginensium legitur: τοῖς Καλοῦ ἀρρωτηρίου, Μαστάς, Ταρσίον,

- 200 προσεχείς. Ἐπάνω τούτων δὲ κεῖνται τῶν τόπων
Βέβρυκες. Ἐπειτα παραθαλάττιοι κάτω
Λίγυες ἔχονται καὶ πόλεις Ἑλληνίδες,
ἃς Μασσαλιῶται Φωκαεῖς ἀποίκισαν·
πρώτη μὲν Ἐμπορίον, Ῥόδη δὲ δευτέρα·
203 ταύτην δὲ πρὶν ναῶν κρατοῦντες ἔκτισαν
Ῥόδιοι. Μεθ' οὗς ἐλθόντες εἰς Ἰβηρίαν
οἱ Μασσαλίαν κτίσαντες ἔσχον Φωκαεῖς
Ἀγάθην Ῥοδανουσίαν τε, Ῥοδανὸς ἦν μέγας
ποταμὸς παραρρεῖ, Μασσαλία δ' ἐστ' ἐχομένη,
210 πόλις μεγίστη, Φωκαέων ἀποικία.
Ἐν τῇ Λιγυστικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν
πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῖνι γενομένης
ἔτεσιν πρότερον, ὥς φασιν, ἑκατὸν εἴκοσι.
Τίμαιος οὕτως ἱστορεῖ δὲ τὴν κτίσιν.
215 Εἶπεν μετὰ ταύτην Ταυροίς καὶ πλησίον
πόλις Ὀλβία ἀντίπολις αὐτῶν ἐσχάτη.
Μετὰ τὴν Λιγυστικὴν Πελασγοὶ δ' εἰσὶν οἱ
πρότερον κατοικήσαντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος,
κοινοὶ δὲ Τυρρηνοῖσι γῶραν νεμόμενοι.
220 Τυρρηγίαν δ' ὁ Λυδὸς ἄνθρωπος ἔκτισεν
Τυρρηγνὸς ἐπὶ τοὺς Ὀμβρικοὺς ἐλθὼν ποτε.
Ἐν τῷ πόρῳ κεῖνται δὲ νῆσοι πελάγαι,
Κύρνος τε καὶ Σαρδὼ, μεγίστη λεγομένη
μετὰ τὴν Σικελίαν νῆσον, αἷ τε πρὶν ποτε

contigui. Intus his superjacent locis
Bebryces. Tum infra maritimi
Ligyes sequuntur et urbes Græcæ,
quas e Massilia Phocæenses colonis frequentarunt;
Prima est Emporium, Rhode autem altera.
Hanc olim navibus pollentes condiderant
Rhodii. Post quos profecti in Iberiam
Massiliæ conditores tenuerunt Phocæenses
Agathen Rhodanusiamque, Rhodanus quam magnus
fluvius præterlabitur; hinc prope abest Massilia,
urbs maxima, Phocæensium colonia.
In Liguria hanc condiderunt
ante pugnam ad Salaminem pugnatam
annis, uti perhibent, centum et viginti.
Timæus sic narrat de urbe condita.
Sequitur post hanc Taurois et in propinquo
urbs Olbia et Antipolis, Ligurum ultima.
Post Liguriam Pelasgi sunt, qui
pridem huc immigrarunt e Græcia,
communem cum Tyrrhenis regionem colentes.
Tyrrheniam vir Lydus Atye natus condidit
Tyrrhenus ad Umbros olim veniens.
In freto autem per altum jacent insulæ
Corsica et Sardinia, quæ maxima esse
post Siciliam insula dicitur, et prius olim

μη ληϊζεσθαι Ῥωμαίους ἐπέκεινα. De quibus addit Polybius: Πρόκειται δὲ τῷ Καλῷ ἀκρωτηρίῳ Μαστία, Ταρσηῖον. In his Ταρσηῖον Moversius promontorium ab occidente, Mastiam ab occidente columnarum situm esse censet. Sed non ita statuisset Polybius clarius; nec omnino causa idonea subest, cur ultra columnas terminum Carthaginienses designarent. Apud Stephanum Mastia et Tarseium ex Polybio tanquam urbes recensentur πρὸς ταῖς Ἑρκαλείαις στήλαις. Accuratiora eruere licet ex Avieno, secundum quem Massiena urbs in cognomine sinu sita erat (qui inde a Carthagine nova usque ad Veneris sive Charidemi prom. pertinet); post eam urbem boream versus memoratur *Træte* jugum, et juxta Strongyle insula. Jugum vero est illud in quo Carthago nova postea condita. Hic olim fuerit Ταρσηῖον, fortasse non diversum a *Thiar* loco, 25 mill. a Carthagine dissito, cujus meminit Itin. p. 401. Pulcrum igitur promontorium (quod nonnulli cum cognomine pr. Libyæ oræ confundunt) non aliud esse potest nisi id, in quo postea Carthago exstructa, cuique a septentrione Tarseion, a meridie Mastia adiacebat. Quodsi igitur concesseris nomen Ταρσηῖον ad Tarteos spectare (quamquam incertissimam hanc conjecturam esse puto), consequitur revera priscis temporibus ad oram maris occidentalem eos pertinuisse. || — 199. Ἰβηρεῖς] Hi inde ab hod. *Segura* fluvio usque ad Emporium habitasse putandi sunt, adeo ut Iber fluvius in media eorum ora egrediatur. Aliter Scylax § 1, ubi v. || — 200. ἐπάνω δὲ τούτων δὲ codex. || — Βέβρυκες] Eodem modo de Bebrycum sedibus statuit Avienus § 82: *Prastrungit annis Tyrius oppidum Tyrin. At qua recedit ab salo tellus procul, dumosa*

late terga regio porrigit. Bebryces illic, etc. Alii aliter. Vid. not. ad Scylax. § 3. De Emporio v. ibid. || — 204. Ῥόδη] nunc *Rosas*; ἢ Ῥόδος ap. Strabon. III, p. 160. XIV, p. 654. Cf. Eustath. ad Dion. 504; Ptolem. II, 6; Stephan. s. v.; Livius XXXIV, 8; Mela II, 6; numi ap. Mionnet I, p. 48, *Suppl. I*, p. 90; Sestini p. 179; Inscript. ap. Gruter. p. 404; Raoul-Rochette *Etabl.* III, p. 404. || — 205. ναῶν codex; em. Letronn. || — Ἰβηρίαν] Iberiam nunc vocat regionem, quam Ligures tenere antea ipse dixerat, ubi melius cum Scylace dixisset mixtos Liguribus Iberes. || — 207. Φωκαεῖς et v. 210. Φωκαίων cod. || — 208. Ἀγάθη] Cf. Stephan.: Ἀγάθη, πόλις Λιγύων ἢ Κελτών. Σκύμνος δὲ Φωκαέων αὐτὴν φησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Strabo IV, 180. 182; Plin. III, 5; Mela II, 5; Timosthen. ap. Steph. s. v.; Ptol. II, 10; Geogr. Rav. IV, 28. Nunc *Agde*. Rhodanusiam Strabo IV, p. 180 et Plinius III, 5 et numi ap. Mionnet I, p. 78, *Suppl. I*, p. 148 Ῥόδην vocant. Cf. Steph. v. Ῥοδανουσία, Hieronym. Op. tom. IV, p. 254. || — 211. Λιγυστικῇ cod. || — 215. Ταυροίς] Sic etiam Steph. s. v., Cæsar B. G. II, 4 et Mela II, 5 (*Taurois*); Ταυροέντιον Strabo I. I. et Ptol. II, 8; *Tarento* in Itiner. p. 566; nunc *Tarente*. Doctorum Gallorum de hoc oppido scripta v. ap. Ukert III, 1, p. 427. De Olbia, nunc *Eoubes*, cf. Strabo, Mela, Ptol. I. I., Steph. s. v. De Antipoli v. not. ad Scylax. § 4, qui eandem urbem terminum Liguriæ et Tyrrheniæ facit. || — 218. κατοικήσαντες cod.; em. Meineke. De re non est cur notissima viro rum doctorum scripta recenscantur. Cf. Dionysius Per. 347.

225 Σειρηνίδες Κίρκης τε νῆσοι λεγόμεναι.
Εἰσὶ δ' ἐπάνω μὲν τῶν Πελασγῶν Ὀμβρικοί, ...
οὓς ὦκισ' οὐκ Κίρκης Ὀδυσσεὶ γενόμενος
Λατίνος, Αἰσωνές τε μεσόγειον τόπον
ἔχοντες, Αἰσων οὓς συνοικίσει δοκεῖ,
230 Ὀδυσσεὺς παῖς καὶ Καλυπτοῦς γενόμενος.
Ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦτοις δὲ Ῥώμη ἴσ' ἵν' πόλις
ἔχουσ' ἐφ' ἁμύλλον τῇ δυνάμει καὶ τὸννομα,
ἄστρον τι κοινὸν τῇς ὅλης οἰκουμένης,
ἐν τῇ Λατίνῃ. Ῥωμύλον δ' αὐτὴν κτίσαι
235 θέμενον ἄφ' αὐτοῦ φασὶ τοῦτο τοῦνομα.
Μετὰ δὲ Λατίνους ἔστιν ἐν Ὀπικαῖς πόλις
τῆς λεγομένης λίμνης Ἀόρνον πλησίον
Κύμη, πρότερον ἦν Χαλκιδεῖς ἀπόικισαν,
εἴτ' Αἰολεῖς. [οὗ Κερβερίον τι δεῖκνυται

Sirenides Circesque dictæ insulæ.
Supra Pelasgos autem Umbri sunt, ...
Latini, quos constituit Ulysse et Circe natus
Latinus, Ausonesque mediterraneum locum
tenentes, Auson quos constituisse videtur,
Ulyssis filius e Calypso procreatus.
In his autem gentibus est Roma urbs,
habens par potentiae etiam nomen,
astrum quoddam commune totius orbis,
in Latio; Romulum illam condidisse
imponentem de se ferunt hocce nomen.
Post Latinos vero est in Opicis urbs,
Avernæ, quam vocant, paludi propinqua,
Cuma, prius quam Chalcidenses condiderunt,
deinde Æoles; [ubi Cerberium quoddam ostenditur,

225. Circes insulæ ad Circeium prom.; Sirenides, tres parvæ insulæ post Misenum prom. sitæ, aliis Σειρηνό-
ται, Sirenum scopuli vel petræ (hod. *Licosa, Pietro, la Galetta*). V. Strabo I, p. 22. VI, p. 258; Aristot. *Mir.* 110; Ptol. III, 1; Virgil. *Æn.* v, 164; Mela II, 4. Cf. Dion. 360 ibique Eustath. || — 227. ὦκισεν ὀκισ-
της; codex; em. Letronne. Ceterum excidisse in antec. Latinorum mentionem, quum ad hos, non ad Umbros, Latinus pertineat, ac omnino diserta Latii mentio desideretur, recte statuit Cluverius, monente Fabricio. De Latini parentibus cum Nostro faciunt Hesiod. *Theog.* 1013 et Stephan. v. Πρηνέστη. Similiter Telemachi et Circes filium dicit Hygin. fab. 127 et Clinias ap. Festum. p. 249 ed. M. Alii longe aliter. || — 229. Αἰσωνοῦς συνοικίσει cod. || — 231. ῥώμ' ἔστι cod. || — 234. αὐτὸν cod. || — 239-253. Horum series turbata est. Quæ post verba εἴτ' Αἰολεῖς uncis inclusi, in codice leguntur v. 252 post verba οἱ Φωκαεῖς; ea autem quæ ego post verba οἱ Φωκ. cancellis notavi, codex habet post v. εἴτ' Αἰολεῖς hunc in modum mutata et metricè corrupta: μέλιστά τ' εὐανδρομένη κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη κειμένη πόλις. Patet ordinem geographicum in codice susque deque mixtum esse, quum Cerberium ad Cumas pertineat, deinde proxime sequatur Neapolis, quam excipiunt Samnitum ora et dein OEnotria in eaque urbs Elea. Hanc igitur seriem transponendo restitui. Aliter rem instituit Letronnius, qui verba οὗ Κερβερίον ... Ὀδυσσεά post εἴτ' Αἰολεῖς inseruit; deinde post verba οἱ Φωκαεῖς collocavit verba: μέλιστά τ' εὐανδρομένη κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη [ὅτι ex suppl. Hæschelii] κειμένη, adeo ut post Phocæenses Eleæ nescio quo pacto memorentur Cumani Asiatici, deinde vero contra ordinem introducat Cumanorum Opicorum colonia Neapolis. De qua rerum adoratione Meinekius: « At transpositio istorum versuum, quum per errorem quo integri sæpe versus loco suo moti sunt, facta esse non possit, difficillimum habet explicatum, nec quo consilio instituta fuerit ullo pacto potest intelligi. Ferendam tamen putarem et casu factam dicerem, si tamen ita dicendi legibus aliquo modo consultum esset. At vide mihi infantiam scriptoris in hunc modum balbutientis: in finibus OEnotriorum sita est Posidonia Sybaritarum et Felia Pho-

cæensium colonia, et frequentissima Asiaticarum civitatum est Cuma; ab illis autem quæ ad Avernum sitæ sunt Cumis originem ducit Neapolis. Nisi igitur probabilior emendandi ratio reperta fuerit, præstabit, opinor, suum auctori errorem relinquere. » Hæc vero incommoda nostræ rationes jam sustulerunt. Causa autem turbarum in eo quærenda esse videtur, quod sciolus quidam verba poetæ εἴτ' Αἰολεῖς accuratius definire voluit, ut sciret lector, quod sponte fere intelligitur, Æolenses illos, qui Cumas venerint, Cumanos fuisse Asiaticos. Id vero efficere sibi visus est transferendo huc quæ postea de Phocæa parenthetice dicta sunt, nisi quod nomini Φωκαῖα substituit nomen Κύμη, parum considerans metrum sic pessumdari; quod quomodo Hæschelius restituendum putaverit supra indicavi. (Mirum de hoc supplemento neque Letronnium neque Meinekium monuisse, quasi Κύμη ὅτι codicis esset lectio.) Jam vero satis patet ipsum poetam, si fusius explicare voluisset Æoles illos esse Cumanos Asiaticos, id non tam ineptis facturum fuisse verbis, quæ nihilo perspicuora fore censeo si cum Meinekiō dicas: « Hæc de Cuma Æolica quo consilio addiderit scriptor, paulo melius intelligetur si scripseris: μέλιστά δ' εὐανδρος μὲν ἡ κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη ὅτι κειμένη πόλις, sive cum Bernhardy (Anal. in geogr. min. p. 8) proposueris: εἴτ' Αἰολεῖς μέλιστά τ' εὐανδρομένη κ. τ. Ἀσ. Κύμη [ποτὲ] κειμένη πόλις. || — 239. Αἰολεῖς] Æolenses Cumanos una cum Chalcidensibus recenset etiam Strabo V, p. 243, non eo tamen modo quo Noster fecit; nam ita habet: Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασῶν γὰρ ἐστὶ πρεσβυτάτη τῶν τε Σικελικῶν καὶ τῶν Ἰταλιωτικῶν. Οἱ δὲ τὸν σῶλον ἀγον-
τες, Ἰπποκλῆς δ' Κυμαῖος καὶ Μεγαθένης ὁ Χαλκιδεὺς, διωμολογήσαντο πρὸς σφῶς αὐτοὺς, τῶν μὲν ἀποικίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν προσταγοῦνται Κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Alii nonnisi Chalcidenses memorant, nisi quod Eretrienses iis jungit Dionysius Hal. VII, 3. Vid. Vellejus I, 4, Livius VIII, 21. Scymni sententiam, sec. quam Æolenses postea demum advenerint, calculo suo probarunt Salmasius ad Solin. p. 72, Cluverius Ital. t. II, p. 1104, Raoul-Rochette, *Etabl.* III, p. 110. Movit eos Eusebius, qui in Chronico Cumam Italicam conditam dicit

240 ὑποχθόνιον μαντεῖον· ἐλθεῖν φασὶ δὲ
δεῦρο παρὰ Κίρκης ἐπανάγοντ' Ὀδυσσεά.
Ἐκ τῆς δὲ Κύμης τῆς πρὸς Ἀόρνῳ κειμένης
κτίσιν κατὰ χρησμὸν ἔλαθεν ἡ Νεάπολις.]
Τούτοις δὲ Σαυνῖται παροικουῖσ' ἐχόμενοι
245 τῶν Αὐσονῶν· μεθ' οὓς μεσόγειοι κείμενοι
οἰκοῦσι Λευκανοὶ τε Καμπανοὶ θ' ἄμα.
Προσεχρεῖς δὲ τοῖσι εἰσὶ πάλιν Οἰνώτριον
μέγχι τῆς Ποσειδωνιάδος ὠνομασμένης,
ἣν φασὶ Συβαρίτας ἀποικίσαι προτοῦ,
250 καὶ Μασσαλιωτῶν Φωκαέων θ' Ἑλέα πόλις,
ἣν ἔκτισαν φυγόντες ὑπὸ τῷ Περσικῷ·
οἱ Φωκαεῖς· [μάλιστά δ' εὐανδρουμένη
κατὰ τὴν Ἀσίαν Φωκαίᾳ κειμένη πόλις.]
Ἐν τῇ πόρῳ κεῖνται δὲ τῷ Τυρρηνικῷ
255 νηϊσίδες ἑπτὰ τῆς Σικελίας οὐ πρόσω,
ἃς δὴ προσαγορεύουσι νήσους Αἰόλου,
ὧν ἔστιν Ἱερὰ λεγομένη τις εὐλόγως·
καϊόμενα φαίνεται γὰρ ἐξ αὐτῆς πυρὰ
ἀπὸ σταδίων εὐδὲλα πᾶσι πλειόνων,
260 καὶ διαπύρων εἰς ὕψος ἀναβολαὶ μύδρων,
ἔργα τε σιδήρειός τε βραστήρων κτύπος.

subterraneum oraculum. Venisse autem aiunt
huc a Circe redeuntem Ulyssem.
Ex Cuma autem ad Avernum sita
conditores secundum oraculum accepit Neapolis.]
Hos juxta habitant Samnites, finitimi
Ausonum; post quos in mediterraneis
habitant Lucani atque Campani simul.
Finitimi vero his sunt rursus OEnotrii
usque ad Posidoniam quam vocant
et Sybaritas dicunt condidisse olim,
atque Massiliensium Phocæensiumque urbs Elea,
quam condiderunt fugientes sub tempora Persica
Phocæenses; [magnopere enim virorum copia
pollebat in Asia sita Phocæa urbs].
In freto autem sitæ sunt Tyrrhenico
parvæ insulæ septem a Sicilia non procul,
quas appellant insulas Æoli,
quarum est Hiera dicta quædam congrue;
ardentes enim ex illa surgunt ignes
per multa stadia omnibus conspicui,
et candentes in altum jacti globi ignei,
operaque ferreusque malleorum sonitus.

an. Abram. 966 (1049 a. C.); quo admissio, fieri
vix potuit, ut illo jam tempore ex Asiatica Cuma co-
loni advenirent. Quamquam fidem testimonii Euse-
biani omnino nullam esse nescio an recte contenderit
Niebuhrius H. R. I, p. 174. Nam ista Cumarum an-
tiquitas cum reliquis quæ de Græcorum in Italia Sici-
liaque coloniis tradita sunt, quadrat minime. Dubi-
tationem vero in majus etiam auxerim ratione habita
numerorum chronologicorum. Etenim auctor Vitæ
Homeri c. 38 Cumam Asiaticam conditam esse dicit
annis 168 ἀπὸ τῆς εἰς Ἰλιον στρατείας (quam an. 1270
assignat. Vid. Clinton. F. Hell. tom. I, p. 133. Fischer
Tab. Chron. p. 10). Jam vero si annos illos 168
addideris anno 1049 a. C., quo Cumam Italicam Eu-
sebius conditam dicit, eruitur annus 1217 a. C., qui
notissimus est annus expeditionis Trojanæ, adeo ut
eodem inde a Troicis anno utraque urbs esset condita.
Nonne satis hinc intelligitur diversa Eusebium vel
auctorem ejus confudisse vel perperam conglutinasse?
|| — Κερβερίον τι κατ.] Fuse de his exponit Strabo
V, p. 243 sq. Pauca hæc adscribere liceat : Ἐμύ-
θευσον δ' οἱ πρὸ τῆς μὲν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν
τὴν Ὀμηρικὴν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἰστοροῦσι ἐνταῦθα
γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσεά εἰς τοῦτο ἀρκεῖσθαι... καὶ
τοῦτο χωρίον Πλουτῶνιόν τι ὑπελάμβανον, καὶ τοὺς Κίμ-
μεριούς ἐνταῦθα λέγεσθαι. Cimmerios istos Homericos
(Od. λ, 14) nonnulli Κερβερούς dixerunt (v. Steph.
Thes. v. Κερβερίοι). Cf. Virg. Æn. 6, 236 sqq., ibique
Exc. Heynii; Lycophr. 688 sqq., alii. Cerberum in
numis Cumanis v. ap. Millingen Sylloge p. 10. An Cer-
berum ibi in lucem protrahit ab Hercule quidam
dixerint, ut Gailius et Letronnius suspicantur, nescio.
! — 243. ἔλαθ' ἡ Νεάπολις ex Boissonadi conj. Letron-
nius dedit, metro, ut putabat, flagitante. De re cf. Strabo
V, 246. XIV, p. 654; Livius VIII, 22; Tzetzes ad

Lyc. 732; Plin. III, 9; Solin. c. 8. De oraculo præter
Scymnum nemo quidquam monuit. De tempore de-
ductæ coloniæ non constat. || — 248. Ποσειδωνιάδος
cod. || — 250. τελεάπολις codex; em. Grotefend et
Letronnius; olim Νεάπολις Phocæenses post captam
ab Harpalo patriam (c. an. 542) primum in Corsicam,
deinde Massiliam, sexaginta fere annis ante conditam,
abierunt; hinc vero ἀποκρουσθέντες τὴν Ἑλέαν con-
diderunt. Sic Antiochus apud Strabon. VI, p. 253.
Addubitatum tamen est Massilienses, quibus tum con-
tra barbaros vicinos multum negotii erat, repulis-
se novos colonos civesque exules. Ego nihil video cur
Antiochi fidem suspectam habeamus; nam illud ἀπο-
κρουσθέντες non ita intelligendum esse, quasi Massilien-
ses novos advenas omnino non admisissent, ex eo patet
quod Scymnus (qui hæc sicuti alia nonnulla ex ipso
Antiocho habere videtur) Eleam conditam dicit a
Massiliensibus et Phocæensibus. Igitur statuendum
videtur, receptos in Massiliam colonos mox ob subor-
tas turbas intestinas urbe pulsos una cum parte Mas-
siliensium Eleam condidisse. Ceterum nonnulli, ut
Thucyd. I, 13, Pausan. VIII, 4, 1, Gellius N. A.
X, 16, Ammian. Marcell. XV, 9, nonnisi novos hos
Massiliæ colonos memorant, vel cum primis urbis
conditoribus eos confundunt. V. Clinton. tom. I, ad
an. 600, Fischer. Tab. Chron. ad an. 600 et qui de
professo Massiliæ historiam concinnarunt. Herodotus
Velieæ sive Hyeles (in OEnotria, I, 167) conditæ hi-
storiam verbo tetigisse satis habet II, 167. || — 252. μύ-
λιστά τ' cod. || — 253. Κύμη pro Φωκαίᾳ codex. Vide
supra ad. v. 239. Præterea pro κατὰ τὴν Ἀσίαν metri
causa malim ἡ κατ' Ἀσίαν. || — 255. ἑπτὰ] Στρογγύ-
λη, Εὐώνυμος. Ἱερὰ, Λιπέρεξ, Διδύμη, Ἐρικώδης, Φοινι-
κώδης, ex recensione schol. Apoll. Rh. III, 41. Cf.
Strabo VI, p. 275. || — 259. πλεῖστον ὧν] πεντήκοντα

Μία δ' ἐστὶν αὐτῶν Δωρικὴν ἀποικίαν
 ἔχουσα, Λιπάρα δ' ὄνομα, συγγενὴς Κνίδου.
 Ἐξῆς Σικελία νῆσος εὐτυχιστάτη,
 265 ἣν τὸ πρότερον μὲν ἑτερόγλωσσα βάρβαρα
 λέγουσι πλήθη κατανέμεσθ' Ἰδηρικά,
 διὰ τὴν ἑτερόπλευρον δὲ τῆς χώρας φύσιν
 ὑπὸ τῶν Ἰδηρῶν Τρινακρίαν καλουμένην
 χρόνῳ Σικελίαν προσαγορευθῆναι πάλιν,
 270 Σικελοῦ δυναστεύσαντος· εἴθ' Ἑλληνικὰς
 ἔσχεν πόλεις, ὥς φασιν, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν
 δεκάτῃ γενεᾷ μετὰ ταῦτα Θεοκλέους στόλον
 παρὰ Χαλκιδῶν λαβόντος· ἣν δ' οὗτος γένει
 ἐκ τῶν Ἀθηνῶν· καὶ συνῆλθον, ὥς λόγος,
 275 Ἴωνες εἴτα Δωριεῖς οἰκήτορες.
 Στάσεως δ' ἐν αὐτοῖς γενομένης, οἱ Χαλκιδεῖς
 κτίζουσι Νάξον, οἱ Μεγαρεῖς δὲ τὴν Ὑδραν,
 τὸ δ' ἐπὶ Ζεφύριον τῆς Ἰταλίας Δωριεῖς
 κατέσχον. Ἀρχίας δὲ τούτους προσλαβὼν
 280 ὁ Κορίνθιος μετὰ Δωριέων κατόικισεν
 ἀπὸ τῆς ὑμέρου λίμνης λαβοῦσας τοῦνομα
 τὰς νῦν Συρακούσας παρ' αὐτοῖς λεγομένας.
 Μετὰ ταῦτα δ' ἀπὸ Νάξου Λεοντῖνοι πόλιν,
 ἣ τὴν θέσιν τ' ἔχουσα Ῥηγίου πέραν,
 285 ἐπὶ τοῦ δὲ πορθμοῦ κειμένη τῆς Σικελίας,

Una autem ex illis Doricam coloniam
 habet, cui Lipara nomen, cognata Cnidi.
 Inde Sicilia, insula fortunatissima,
 quam prius diversæ linguæ barbaram
 dicunt multitudinem coluisse Ibericam;
 ob plurilateram vero terræ naturam
 ab Iberibus Trinacriam vocatam,
 postea Siciliam appellatam esse rursus,
 imperante Siculo. Deinde Græcicis
 habuit urbes, ut aiunt, post Troica,
 decima ab iis generatione, Theocle classem
 a Chalcidensibus nacto. Erat autem hic
 genere Atheniensis; unaque venerunt, ut fertur,
 Iones, deinde Dorienses habitatores.
 Seditione vero inter ipsos orta, Chalcidenses
 condunt Naxum, Megarenses Hyblam;
 ad Zephyrium autem in Italia Dorienses
 consederunt, quos deinde Archias assumens
 Corinthius cum Doriensibus condidit
 nactas a finitima palude nomen
 Syracusas quas illi nunc vocant.
 Post hæc a Naxo Leontini urbs
 et quæ situm habet contra Rhegium
 ad fretum iacens in Sicilia

sec. Calliam Syracusan. ap. schol. Apoll. Rhod. l. I. || — 263. Κνίδου] V. Strabo. l. I, Antiochus Syrac. fr. 2 ap. Pausan. X, 11. || — 264. ἐξ ἧς cod. || — 266. κατανέμεσθ'] « κατενεμῆσθ' » e Letronnii conjectura editum est, quum codex habeat κατενέμεσθ', quod in apographo Palatino κατανέμεσθ' scriptum. Improbavit hoc Letronnius, Scymni usum post λέγουσι præteritum postulare dicens; hoc quidem falso, ut docent vs. 347, 259, 681. Illam perfecti formam autem perquam incertæ fidei esse docuisse mihi videor ad Fragm. Com. gr. vol. III, p. 112, ubi etiam Hesychium commemorare debebam: ἐγυμνασμαι, ἐγυμνήσευσα, quod ex ἐγυμνασάμην corruptum esse addita interpretatio indicare videtur. » MEINEKE. || — 266. Ἰδερικά] V. Thucyd. VI, 2; Philistus (fr. 3) apud Diodor. V, 6; Ephorus (fr. 51) apud Strabon. VI, p. 270; Dionysius Hal. I, 22. || — 269. καταγορευθῆναι cod.; em. Hæsch.; ἀπαγορευθῆναι Scaliger. || — 270. Σικελοῦ] V. Philistus (fr. 2) ap. Dionys. l. I || — 271 sqq. Cf. Thucyd. VI, 3; Ephorus (fr. 52) ap. Strab. VI, p. 267; Diodor. XIV, 14; Pausan. VI, 13, 4. Scymnus Ephorum exscripsit. Ita habet ap. Strabon. l. I: Τάχτας (Naxum et Megara) Ἐφορος πρώτος κτισθῆναι πόλιν Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ [δὲ] κατὰ (καὶ τῇ codd.; em. Scaliger.; plurimi scribi vol. πεντακταδεκάτῃ, quasi in hac re omnes scriptores computum Herodoteum sequantur) γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκά... Θεοκλῆς δ' Ἀθηναῖον... Χαλκιδεὺς τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ συγχοὺς παραλαβόντας καὶ τῶν Ἴωνων τινὰς, εἰ δὲ Δωριέων, [ὧν] οἱ πλείους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλεῖστα· τοὺς μὲν οὖν Χαλκιδεὺς κτίσαι Νάξον, τοὺς δὲ Δωριεὺς Μέγαρκα, τὴν Ὑδραν πρότερον καλουμένην. De tempore vide chronologos ad Ol. 11, 1. 736 a. C. || — 273. οὕτως cod. || — 277. κτίζουσαν ἄξιοι μεγα-

ρεῖς cod.; em. Morellus. Ceterum parum distincte poeta dicit: οἱ Μεγαρεῖς ... Δωριεῖς. Quomodo intelligenda sint, ex Strabonis verbis modo laudatis et mox laudandis liquet. Ceterum de Megaris Hyblæis eodem tempore quo Naxus conditis cum Nostro consentit Strabo p. 267, qui etiam de reliquis Siciliæ coloniis eundem ducem, Ephorum puta, sequitur. Aliter de urbis originibus statuit Thucydides VI, 2. || — 278. τὸ δ' ἐπιζέφυρον τῆς Ἰταλίας οἱ Δωριεῖς codex; em. Letronnius collato Strabone VI, p. 270: τὸν δ' Ἀρχίαν κατασχόντα πρὸς τὸ Ζεφύριον τῶν Δωριέων εὐρόντα τινὰς δεῦρο ἀφικμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῶν τὰ Μέγαρκα κτισάντων, ἀναλαβεῖν αὐτοὺς, καὶ κοινῇ μετ' αὐτῶν κτίσαι τὰς Συρακούσας. || — 281. λίμνης] Steph. Byz. v. Συράκουσαι· Καὶ λίμνη ἥτις καλεῖται Συρακῶ. || — λαβοῦσα τοῦνομα cod.; em. Vindingius. || — 282. παρ' αὐτοῖς καλουμένας cod.; em. Boissonadius. || — 283. Λεοντῖνοι πόλιν vel etiam Λεοντήων πόλιν scribi iussit Meinekius. Λεοντή ἣ τὴν θέσιν τ' ἔχουσα codex; Λεοντῖνοί τε καὶ dederat Cluverus in Sic. ant. p. 38, quod ob sequens τε ferri nequit. Neque erat cur Cluverianæ conjecturæ gratia Krebsius scribendum putaret: ἣ τὴν θέσιν μὲν ἔχουσα. || — 285. ἐπὶ τοῦ δὲ Letronnius; ἐπὶ τοῦδε codex. Meinekius: « Scribendum suspicaris ἐπὶ τοῦδε πορθμῷ. Τῆς Σικελίας autem, cui τοῦ Σικελικοῦ substituit apographum Palatinum (i. e. Hæschelius), non cum πορθμῷ coniungendum, sed eodem modo dictum est, ut e. c. apud Thucyd. I, 47: καί τε τῆς Θεσπρωτίας ἐν τῇ Ἑλλάδι, vel apud Sophocle. Electr. 800: ἐργάτης ὅρως πυρᾶς νεωρῆ ῥόστρυγον τετραμήμον. » — De Leontinis et Catana, Naxiorum coloniis, v. Strabo VI, p. 270; Thucyd. VI, 3. De Zancle utpote Naxiorum colonia cum Nostro facit Strabo p. 268. Aliter Thucy-

Ζάγκλη, Κατάνη, Καλλιπόλις ἔσθ' ἀποικίαν.
 Πάλιν δ' ἀπὸ τούτων δύο πόλεις, Εὐβοία καὶ
 Μύλαι κατοικήσθησαν ἐπικαλούμεναι,
 εἴθ' Ἱμέρα καὶ Ταυρομένιον ἔχομένη·
 290 εἰσὶν δὲ πᾶσαι Χαλκιδέων αὗται πόλεις.
 Τὰς Δωρικὰς δὲ πάλιν ἀναγκάσιον φράσαι.
 Μεγαρεῖς Σελινόωνθ', οἱ Γέλωι δ' ἔκτισαν
 Ἀκράγαντα, Μεσσήνην δ' Ἴωνες ἐκ Σάμου,
 Συρακόσιοι δὲ τὴν Καμάριναν λεγομένην·
 295 αὐτοὶ δὲ ταύτην ἦραν ἐκ βάρρων πάλιν,
 πρὸς ἑξ ἔτη καὶ τετραράκοντ' ὥκημένην.
 Αὗται μὲν οὖν εἰς αἱ πόλεις Ἑλληνίδες·
 τὰ δὲ λοιπὰ βάρβαρ' ἐστὶ τῶν πολισμάτων,
 Καρχηδονίων ἐντειχισάντων τοὺς τόπους.
 300 Ἡ δ' Ἰταλία προσερχὴς μὲν ἐστ' Οἰνωτρία,
 μιγάδας τὸ πρότερον ἦτις ἔσχε βαρβάρους,
 ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος Ἰταλοῦ τοῦνομα
 λαβοῦσα, μεγάλη δ' ὕστερον πρὸς ἐσπέραν

Zancle, et Catane et Callipolis accepere colonos.
 Rursus ab his urbes duæ, Eubœa et
 Mylæ, quas vocant, sunt conditæ;
 deinde Himera et Tauromenium finitimum;
 Hæ omnes sunt urbes Chalcidensium.
 Jam vero Doricas quoque necesse est dicere.
 Megarenses Selinuntem, Geloi condiderunt
 Agrigentum, Messanam Iones ex Samo,
 Syracusii Camarinam dictam;
 ipsi autem hanc sustulerunt rursum funditus
 ad sex annos et quadraginta habitatam.
 Hæ igitur urbes sunt Græcanicæ;
 reliqua barbara sunt oppidula,
 munita a Carthaginiensibus loca.
 Italia autem finitima est Oenotriæ,
 quæ prius diversarum gentium barbaros habuit,
 ab imperante Italo nomen
 nacta, postea autem Magna ad occidentem

dides VI, 4. Cf. Pausan. IV, 23, 3. Callipolin a Naxiis conditam item narrat Strabo p. 272, sua ætate urbem desertam dicens; præterea memoratur ap. Herodot. VII, 154 et Stephan. Byz., apud alium neminem. Situs incertus. Fuisse putant hodiernam *Gallodoro* vel prope *Mascali vecchio*. || — 287. εὐβοικὰ cod.; em. Cluverius. *Eubœa* Leontinorum colonia fuit sec. Strabon. p. 272; coll. X, p. 449, ubi: Εὐβοία Χαλκιδέων τῶν ἐκεί κτίσμα, ἣν Γέλων ἐκκτίσθη, καὶ ἐγένετο προσέριον Συρακοσίων. Strabonis ætate urbs deserta erat. Aliunde non nota. Fort. hodiernam *Eubali* vel ad *Licodiam* fuisse opinantur. || — 288. *Mylæ*, Zancleorum seu Messaniorum colonia in ipsa eorum ditione comprehensa. V. Strabo p. 272 et not. ad Scylac. § 14, p. 22. Condita Ol. 16, 1. 716, uti ex uno novimus Eusebio. Ceterum de temporibus reliquarum in Sicilia coloniarum nihil moneo, quum intricata sit questio, quæ paucis profligari nequeat. || — 289. *Himeram* οἱ ἐν Μύλαις ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι, uti Strabo ait. Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης φησὶ Thueyd. VI, 4; Olymp. 33, 1. 648 sec. Diodor. XIII, 62. || — Ταυρομένιον δὲ τῶν ἐν Ἰῶνι Ζαγκλαίων (κτίσμα), Strabo p. 268. Hanc Hyblam Noster in antec. memorare omisit; est Hybla prope Ætnam ad Symæthum fluvium sita, quæ ἡ μείζων ap. Thueyd. VI, 94 dicitur, dum altera quam Megarenses Diores occupaverant, ἡ μικρὰ vocatur. Sec. Diodorum Tauromenium Dionysii demum temporibus, an. 396 a. C., a *Siculis* urbs ædificata est. Quare Du Theil apud Strabonem legendum putabat τῶν ἐν Ἰῶνι Σικελῶν. Quo opus non esse dicit Groskurdus; nam Zancleas haud dubie fuisse Siculos, qui Zancle profecti et Mylas et Hyblam tenuissent, adeo ut Diodori et Strabonis narrationes conciliari possent. Attamen hæc nihili sunt. Nam quum Noster et Strabo de Siculis coloniis adeo inter se concinant, ut ex eodem hausisse fonte appareant, Scymnus autem Tauromenium inter Chalcidenses colonias recenseat, consentaneum est Zancleas Hybleas ap. Strabonem non Siculos dici, sed Græcos colonos, qui Tauromenium vel occuparunt vel ædificarunt eodem fere tempore quo Himera condita est.

Prorsus igitur ab his diversa sunt quæ ducentis et quinquaginta fere annis post facta esse narrat Diodorus. Quodsi utrumque componere velis, statuendum foret Tauromenium priscis jam temporibus exstitisse, deinde vero dirutum, Dionysii denique temporibus denovo esse ædificatum. Neque hoc adeo improbabile esse concesseris, si aliorum fata Siculorum oppidorum iterum iterumque dirutorum restauratorumque perpendaris. Attamen dubitationem movet vox ἔχομένη apud Scymnum. Nam Tauromenium quod omnes novimus, ab Himera abest longissime. Quare λεγομένη scripsit Meinekius; quod imitari ausus non sum. Nam fieri potest ut aliud prorsus Tauromenium haud longe ab Himera disitum (fort. quo loco Cephalædium a posterioris ævi scriptoribus memoratur) indicetur, quod cum nota serioris ævi urbe Strabo confuderit. || — 292. De ipsius Gelæ origine monere auctor neglexit. De Agrigento, Messana et Camarina v. Thuc. VI, 5. || — 293. Μέσσην cod.; em. Scalig. || — 294. Μακαρίναν cod.; em. Scaliger. || — 296. Condita Camarina sec. Euseb. Arm. Ol. 45, 3. 598 (45, 2 sec. Hieronym.); prima ejus eversione incidit in Ol. 57. 552, sec. schol. Pindar. Ol. V, 16. Intermedium igitur spatium annorum quadraginta sex. V. Clinton. ad an. 599. || — 295. αὐτὰ μόνον αἱ πόλεις εἰσὶν ἑλληνίδες cod.; em. Meinekius. Multum abest ut omnes Græcorum colonias Siculas auctor recensuerit. || — 300. Italia sec. Antiochum Syracusanum (fr. 4 sqq.) ap. Strabon. VI, p. 254, Dionysium Hal. I, 35 et Aristot. Pol. VII, 9, 3 primum erat ea Oenotriæ pars quæ inde a Napetino et Scylletico sinu meridiem versus excurrit; ipsius vero Antiochi ætate Italiæ nomen jam pertinebat usque ad Laum fluvium et Metapontium. Eodem modo etiam Thueydidem statuisse inde colligitur, quod Metapontium τῆς Ἰταλίας dicit (VII, 33, 5), Tarentum vero Iapygiæ accensere videtur (VI, 44, 2), ut expresse facit Antiochus ap. Strabonem p. 254, coll. p. 27. Scymnus autem (Ephorum sequens) ab Antiocho eatenus dissentit, quod Tarentum urbem Italiæ annuncerat v. 330. cf. v. 361. || — 301. τὸ πρότερον codex;

Ἑλλὰς προσαγορευθεῖσα ταῖς ἀποικίαις.
 305 Ἑλληνικάς γοῦν παραθαλαττίους ἔχει
 πόλεις· Τέρειναν πρῶτον, ἣν ἀπόικισαν
 Κροτωνιάται πρότερον, ἃς θ' οἱ πλησίον
 Ἰπώνιον καὶ Μέδμαν ὄικισαν Λοκροί.
 Εἴτ' εἰσὶ Ῥηγῖνοι πόλις τε Ῥήγιον,
 310 ὅθεν ἐστὶν ἐγγυτάτω πλέοντι διάβασις
 εἰς τὴν Σικελίαν· Χαλκιδεῖς δὲ Ῥήγιον
 ἀποικίσαι δοκοῦσιν. Οἱ δὲ λεγόμενοι
 Ἐπιζεφύριοι πλησίον κεῖνται Λοκροί.
 Τούτους δὲ πρῶτους φασὶ χρήσασθαι νόμοις
 315 γραπτῶσιν, οὓς Ζάλευκος υποθέσθαι δοκεῖ·
 εἰσὶν δ' ἀποικοὶ τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν·
 ἔνιοι δὲ Λοκρῶν φασὶ τῶν ἐν Ὀζόλαις.
 Ἐγεται δὲ τούτων πρῶτα μὲν Καυλωνία,
 ἐκ τοῦ Κρότωνος ἧτις ἐστ' ἀποικίαν·
 320 ἀπὸ τοῦ σύνεγγυς κειμένου δὲ τῇ πόλει
 αὐλῶνος αὕτη τοῦνομα στροῦς ὕστερον
 μετονομάσθη τῇ χρόνῳ Καυλωνία.
 Ἐξῆς δὲ ταύτης ἡ πρὶν εὐτυχεστάτη
 εὐανδροτάτη πόλις τε γενομένη Κρότων,
 325 Μύσκελος Ἀχαιὸς ἦν ἀποικίσαι δοκεῖ.
 Μετὰ δὲ Κρότωνα Πανδοσία καὶ Θούριοι·
 ὁμορον δὲ τούτοις ἐστὶ τὸ Μεταπόντιον.
 Ταύτας Ἀχαιοὺς ἐκ Πελοποννήσου κτίσαι
 ἀμικρομένους λέγουσι πάσας τὰς πόλεις.
 330 Εἶπεν μεγίστη τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Τάρας,
 ἀπὸ τινος ἥρωος Τάραντος λεγομένη,
 Λακεδαιμονίων ἀποικος, εὐδαίμων πόλις.
 Οἱ Παρθενίαὶ ταύτην γὰρ ἔκτισαν προτοῦ
 εὐκχαίρον, ὁχυρὰν, φυσικὸν εὐτόγγμα τι·
 335 συναγομένη γὰρ λιμέσιν ἐπὶ νῆσον δυσὶν

Græcia cognominata ob colonias.
 Græcicas itaque maritimas habet
 urbes : Terinam primum, quam condidere
 Crotoniatæ prius, quasque vicini
 condiderunt Locri, Hipponium et Medmam.
 Deinde sunt Rhegini urbsque Rhegium,
 unde proximus est transitus naviganti
 in Siciliam; Chalcidenses Rhegium
 condidisse videntur. Juxta siti sunt
 Epizephyrii qui vocantur Locri.
 Hos primos aiunt usos fuisse legibus
 scriptis, quas Zaleucus proposuisse videtur;
 sunt autem coloni Opuntiorum Locrorum,
 nonnulli tamen Locrorum aiunt Ozolarum.
 Finitima his primum quidem Caulonia,
 quæ deducta e Crotone colonia,
 ab eo qui prope urbem situs est
 aulone sive valle, dicta Aulonia,
 postero tempore denominata est Caulonia.
 Post illam vero urbs olim beatissima
 virisque pollutissima Croton,
 quam Myscelus Achæus condidisse videtur.
 Post Crotonem Pandosia et Thurii;
 finitimum his est Metapontium.
 Has omnes urbes Achæos e Peloponneso
 advenas condidisse perhibent.
 Sequitur Italicarum maxima, Tarentum,
 a Tarante heroe quodam dicta,
 Lacedæmoniorum colonia, felix urbs.
 Partheniæ enim hanc condiderunt olim
 opportunam, munitam, natura feliciter instructam;
 coarctata nempe portubus duobus in peninsulam

em. Krebsius. || — 305. γὰρ pro γοῦν mavult Meinekius. || — 306. Τέρειναν codex. Vid. not. ad Scyl. § 12. Crotonis coloniam urbem dicit etiam Plinius III, 10 : *Crotoniensium Terina*. || — 307. ἃς οἱ πλησίον cod.; em. Meineke. || — 308. Ἰπώνιον καὶ Μέδμαν cod.; em. Vindingius. Cf. Scylax. I. 1. || — 315. οὓς Ζαλ.] V. Ephor. fr. 47; Diodor. XII, 21; Timæus fr. 69. || — 316. Ὀπουντίων] Sic Ephorus fr. 46, quem reprehendit Strabo VI, p. 259, de Ozolis cogitandum esse dicens, ut fecit Aristoteles fr. 229 (tom. II, p. 173) et Timæus fr. 70, nisi quod is fugitivorum colluviem urbis conditores fuisse, quod Aristoteles contenderat, negavit, ipse eo nomine a Polybio reprehensus. Aristotelis opinionem secutus est etiam Dionysius Periegetes 366, ubi vide Eustathium, ex quo liquet ea quæ Aristoteles, Timæus, Polybius, Dionysius tradunt, de Ozolis Locris intelligenda esse. Ceterum cf. Heyne Opusc. II, p. 46 sqq.; Mannert. IX, 2, p. 187; Müller. Dor. II, 227. || — 319. ἐστὶν cod. || — 320. Particulam δὲ inseruit Meineke; τὴν Salmasius. || — 321. De hac nominis etymologia cf. Hecataei fr. 52; Parthax ἐν Ἰταλικοῖς ap. Eustath. ad Hom. II. IX, 48, p. 734, 48 (Fr. H. tom. III, p. 641. coll. IV, p. 466); Strabo VI, p. 261; Pausan.

VI, 5, 3. || — στροῦς ὕστερον.] στροῦσῦστρον cod.; em. Letronnius. || — 324. « Malim εὐανδροτάτην τε γενομένην πόλιν Κρότωνα. Quamquam enim Periegeseos auctor miris sæpe modis particulas δὲ et τέ trajicit, plerumque tamen versus causa id facit, cujus rei hic nulla necessitas. » MEINEKE. || — 325. De re v. Hippys Rhegin. (fr. 4) ap. Zenob. III, 42 (Fr. Hist. II, p. 14); Antiochus Syrac. fr. 11 ap. Strabon. VI, p. 259; coll. p. 269. VIII, p. 387; Diodor. VIII, 17 (ubi pro Μύσκελος Ἀχαιὸς ὦν τὸ γένος ἐκ Κρήτης leg. ἐκ Ῥυπῶν, monente Fischero in Tab. Chron. ad Olymp. 17, 3); Dionys. Hal. II, 59; Ovid. Metam. XV, 20. || — 326. Πανδοσία] V. not. ad Scylax. § 12. || — 333. De re v. Antiochi Syr. fr. 14 et Ephori fr. 53 ibique laudatos. || — 335. ἐπὶ νῆσον] ἐπ' ἵσον codex; em. Meinekius. Gallius conjecerat ἐπ' ἰσθμόν, versum pangens qui nullus est. « Si quis paullo accuratius, Meinekius ait, locorum situm investiget, non in isthmo, sed in peninsula ultra isthmum projecta Tarentum situm fuisse intelliget. Docet hoc satis aperte Strabo VI, p. 278 : Ἐνταῦθα λιμὴν ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος γεφύρα κλειόμενος μεγάλη, σταδίων δ' ἐστὶν ἑκατὸν τὴν περίμετρον. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυχὸν μέρους ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλατταν, ὥστ' ἐπὶ γεφύρῳ ἴσθμῳ

πάσῃ σκαπεῖν τὴν νῆν καταγωγὴν ἔχει.

- Ἦν καὶ πρότερον μέγιστον ἔξυμνημένη
πόλις μεγάλη, βαρεῖα, πλουσία, καλή,
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Συβάριδος ὠνομασμένη
340 Σύβαρις, Ἀχαιῶν ἐπιφανὴς ἀποικία,
δέκα μυριάδας ἔχουσα τῶν ἀστῶν σχεδόν
περιουσίᾳ πλείστη τε κεχορηγημένη·
οἱ δὲ παρεξαρθέντες οὐκ ἀνθρωπίνως
αὐτάνδρον ἐξέφθειραν ἐπιφανὴ πόλιν,
345 τὰ γὰρ θὰ τὰ λίαν μὴ μαθόντες εὖ φέρειν.
Λέγεται γὰρ αὐτοὺς μήτε τοῖς νόμοις ἔτι
τοῖς τοῦ Ζαλεύκου τὰ κολούθῃ συντελεῖν,
τρυφῇ δὲ καὶ βλάβῃ μόνους βίου
χρόνῳ προσελθεῖν εἰς ὕβριν τε καὶ κόρον,
350 σπεῦσαι δὲ καὶ τὸν τῶν Ὀλυμπίων ὅπως
ἀγῶνα καταλύσῃσι, τάς τε τοῦ Διὸς
ἀνέλωσι τιμὰς τῆς δὲ παρὲρ ἑσέως
ἄδρόμισθον * Διὶ γυμνικὸν τιν' ἐπετέλουν
κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν Ἑλλείους, ἔνα
355 πᾶς τις πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἐπάλθοις ἀγόμενος

omni tutum navi appulsus præbet.

Fuit olim etiam maxime celebrata
urbs magna, gravis, opulenta, pulcra,
a Sybaride fluvio nuncupata,
Sybaris Achæorum illustris colonia,
decem fere myriades habens civium,
copiæque rerum plurima instructa;
at elati isti humanum extra modum,
totam cum incolis perdidit claram urbem,
bona nimia nescientes recte ferre.
Aiunt enim eos haud amplius legibus
Zaleuci consentanea peregisce,
luxum vero et ignavam eligentes vitam,
tempore prolapsos esse in injuriam et insolentiam,
et operam etiam dedisse, ut Olympicum
certamen dissolverent, Jovisque
tollerent honores commentum hujusmodi:
largæ mercedis certamen gymnicum quoddam
Jovi instituerunt eodem tempore quo Elei,
ut quisque ad ipsos præmiis certaminis ductus

καῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερβολικῶς ἐκείνως
ἐκατέρωθεν, ταπεινὸς ὄντος τοῦ αὐτοῦ. Ταπεινὸν δὲ καὶ
τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπὶ τὴν πόλιν
ἀκρόπολιν. Ex his, quæ non sine fructu cum descri-
ptione Procopii B. G. III, 23 comparabuntur, aper-
tum esse arbitror, non satis recte in isthmum urbem
συνάγεισθαι dici... Ac ne quis insulam dici miretur, ubi
peninsulam memorari expectes, Græci quidquid ter-
rarum longo tractu in mare projectum esset νῆσον ap-
pellabant, cujus usus immemores fuerunt interpretes
Stephani Byz. v. Βουθρωτός, νῆσος περὶ Κρόκωραν, ubi
nunc χερρόνησος editur contra librorum fidem. Idem
s. v. Τέρωνα· πόλις Ἰταλίας· τινὲς δὲ νῆσον αὐτὴν ἔφασαν.
Idem v. Φάσθλις· πόλις Παμφυλίας... Ἡρωδιανὸς δὲ
μόνος νῆσον φησι. Cf. Procop. B. Goth. I, 11. Itaque
Tarenti simillimus situs fuit ei quem Amastris, Pa-
phlagoniæ urbis, fuisse testatur Strabo XII, p. 544:
ἴδρυται δὲ ἐπὶ χερρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ
ἐκατέρωθεν. Hinc intelligitur rectissime Stephanus
Byz. dixisse Ἀχιλλεῖος ὁρμός, νῆσος μετὰ τὴν Ταυρικὴν,
in quo frustra laborabat Kœhlerus Comment. Acad.
Petrop. vol. X, p. 621. Ipsam Chersonesum Tauricam
νῆσον appellat Dionysius Per. 550; item Helicen,
Achaia urbem, schol. Hom. Y, 404. Nec mirum videri
potest Istriam longo tractu in mare projectam Ἰστρὸν
νῆσον dici ab auctore Chronici Pasch. p. 541, 18.
Pariter Tænarum promontorium alicubi νῆσον dici
memini. Præterea in Scymni loco nonnihil dubitatio-
nis affertur quæ secundo versu leguntur verba φυσικὸν
εὐτυχίμα τι, quæ quum parum apte dicta videantur,
fortasse non male ita corrigi possunt, ut scribatur
φυσικὸν δὲ τειχισμά τι. » MEINEKIUS. Codex habet
φυσικὸν εὐτυχίματι. Legi possit εὐτυχίματι φυσικῶ. || —
336. πάσῃ σκαπεῖν (sic) καταγωγὴν ἔχων codex; νῆ-
Hudonus, v. Letronius supplert. || — 340. ἐφα-
νίς cod.; em. editt. || — 341. δέκα μυρ.] Diodor.
III, 9, 2: Πολλοὶς δὲ μεταδιδόντες τῆς πολιτείας, ἐπὶ

τοσοῦτον προέβησαν... ὥστε τὴν πόλιν ἔχειν πολὺ τῶν
τριάκοντα μυριάδας Idem § 5 Sybaritas contra Cro-
toniatas exercitum eduxisse trecentorum millium
fabulatur. || — 343. ἤδη pro οἱ δὲ codex; em. Boisso-
nadius Anecd. II, p. 157. Meinekius forsitan scribendum
ait: περιουσία πλείστη δὲ κεχορηγημένοι ἤδη παρεξαρ-
θέντες. || — 345. τὰ λίαν] Confert Meinekius Menan-
dri fragm. inc. 184: Ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις
κακῶν τὰ γὰρ θὰ τὰ λίαν ἀγαθὰ. || — 350 sqq. Eandem
rem narrat Heraclides Ponticus ἐν τῷ Περὶ δικαιοσύνης
ap. Athenæum XII, p. 521, E: Διόπερ ἀνάστατοι
ἐγένοντο καὶ διεφθάρσαν ἅπαντες, καὶ τὸν τῶν Ὀλυμ-
πίων τῶν πᾶν ἀγῶνα ἀμαρῶσαι ἐθέλησαντες· καθ' ὃν γὰρ
ἄγεται καὶ τὸν ἐπιτηρήσαντες, ἀθλῶν ὑπερβολῇ ὥς αὐτοὺς
καλεῖν ἐπεχείρουν τοὺς ἀθλητάς. Idem de Crotoniatas
narraverat Timæus (fr. 82) ap. Athen. XII, p. 522 B:
Οἱ Κροτωνιάται, ἐπὶ τὸν Διὶ Τίμαιος, ἐπεχείρουν τὴν Ὀλυμ-
πικὴν πανήγυριν καταλύσαι, τῷ αὐτῷ χρόνῳ προθέ-
ντες ἀργυρικὸν σφύρα πλούσιον ἀγῶνα. Οἱ δὲ Συβαρίτας τοῦτο
ποιῆσαι λέγουσιν. Eandem rem spectat Dionysius Per. 372
Sybaritas dicens μηνάμενος ὑπὲρ αἵσαν ἐπ' Ἀλφαιῶ γα-
ράσσιν. V. Heyne Opusc. II, p. 134. || — 353. ἀδρό-
μισθον δι' ἱγυμνικὸν codex; olim editt. ἀδρόμισθον δι' ἱγυ-
μνικόν. Casaubonus conj. ἀδρόμισθον Διὶ γ., quæ emen-
dandi ratio omnium lenissima, fortasse etiam verissima,
quanquam dubitationem movet forma adjectivi parum
probata. Boissonadius conjecit ἀδρόμισθον οὖν, quod
ferri posse hoc loco negat Meinekius, qui: « vix omitti
potuit ἀγῶνα vel ἀθλῶν, quod ipsum vide ne post ἀδρό-
μισθον exiderit; Διὶ autem fortasse ex interpolatione
natum est. Certe nihil desideraretur, si versum Scymnus
ita scripsisset: ἀδρόμισθον ἀθλῶν γυμνικὸν τιν' ἐπετέ-
λουν. » Quæ parum placent. Vox ἀγῶνα ex antec.
sponte repetitur. Quodsi Casauboni conjecturam
admittere nolis, licet pro ἀδρόμισθον, voce aliunde non
nota, scribere μεγαλόμισθον vel (collato Timæo) ἀργυ-
ρόμισθον. Spondeus in sede pari a Scymno non alie-

σπεύδει καταντᾶν, ἀπολιπὼν τὴν Ἑλλάδα.
 Κροτωνιάται πλησίον δὲ κείμενοι
 κατὰ κράτος αὐτοὺς ἤραν ἐν βραχεῖ χρόνῳ
 τὰ πάντα διαμείναντας ἀπταιστώσας ἔτη
 360 ὡς ἑκατὸν ἐνετήκοντα πρὸς τοῖς εἰκοσι.
 Μετὰ τὴν Ἰταλίαν εὐθὺς Ἴόνιος πόρος
 κεῖται· καθήκοντες δὲ πρὸς τὴν εἰσβολὴν
 οἰκοῦσ' Ἰάπυγας μετ' οὓς Οἰνότριον
 Βρεντέσιον ἐπίνειόν τε τῶν Μεσσαπίων.
 365 Πέραν δὲ τούτων ἔστ' ὄρη Κεραύνια.
 Μεσσαπίων δ' οἰκοῦσιν.
 Ὀμβρικοί,
 οὓς φασιν ἀβροδαίτον αἰρεῖσθαι βίον
 Λυδοῖσι βιοτεύοντας ἐμπερέστατα.
 Εἴτ' ἔστιν Ἀδριανὴ θάλαττα λεγομένη.
 370 Θεόπομπος ἀναγράφει δὲ ταύτης τὴν θέσιν,
 ὡς δὴ συνισθμίζουσα πρὸς τὴν Ποντικὴν

studeret accurrere, deserens Græciam.
 Crotoniatæ autem, prope siti,
 vi et armis eos sustulerunt brevi tempore,
 postquam in summa permanserant sine offensione
 per annos circiter ducentos atque decem.
 Post Italiam statim Ionium fretum
 situm est; pertinentes autem ad ostium ejus
 habitant Iapyges. Post quos OEnotrii
 Brundisiumque navale Messapiorum.
 E regione autem his montes sunt Ceraunii.
 Messapiorum habitant (vicini Dauni,
 deinde sunt Samnites; post hos) Umbri,
 quos aiunt delicatam elegisse vitam,
 Lydis viventes simillimi.
 Deinde est Adrianum mare dictum.
 Theopompus ejus describit situm,
 ut quod cum Pontico isthmum faciens,

nus. || — 355. σπεύδει et Ἑλλάδα codex; em. edit.
 || — 359. ἔτη omis. codex, supplevit Scaliger. Fortasse
 ἀπταιστώσας leg. esse suspicatur Meinek. || — 360. Hoc-
 ce testimonium cum Diodori locis XI, 90. XII, 10,
 sec. quæ deleta Sybaris est Olymp. 67, 2. 511 a. C.
 jungentes chronologi originem urbis referunt ad an. 721
 sive Ol. 14, 4. Eusebius Sybarim eodem anno quo
 Crotonem conditam dicit, Ol. 18, 1. 708; sed Sybarim
 ante Crotonem deductam esse liquet ex Antiocho ap.
 Strab. VI, p. 262. V. Clinton. F. H. tom. I, p. 174.
 || — 361. Hæc si accurate dicta sunt, Italia non modo
 usque ad Tarentum pertinuit, sed reliquam etiam com-
 plectebatur oram, quæ ab oriente sinum Tarentinum
 claudit. || — 362. καθήκοντος cod.; em. Scaliger. || —
 363. Γάπυγας cod. || — Οἰνὸς πὸς τοῖς] Mirum est usque
 ad orientalem maris oram OEnotrios extendi. Vide-
 tur Noster totum inferiorem Italiæ tractum inde ab
 Lao fluvio usque ad Garganum eo nomine generali
 designasse, ideoque etiam Iapygiam, quam Scylax
 dicit, eo comprehendisse, nisi quod singulas OEno-
 triæ gentes tamquam peculiare populos parum accu-
 rate distinguit, ut in antec. distinxit Ausones ab
 Opicis. Nam Italos esse OEnotriæ gentem apud Antio-
 chum aliosque scriptores, sicuti Morgetes erant et Cho-
 nes, in confesso est. Eodem modo in versu sequenti
 Messapii memorari parum distincte putandi sunt. Nam
 post Iapyges parvum oræ tractum ad OEnotrios perti-
 nuisse, deinde Messapios habitasse, minime probabilis
 foret sententia. || — 364. Μεσσαπίων] μεσαιγίων
 codex et similiter v. 366 μεσσαγίων. Utroque loco
 Μεσσαπίων restituit Meinek. Ac Messapiorum men-
 tionem inesse vs. 364 recte jam conjecerat Gailius,
 quamquam in textu reliquit Hæschelii scripturam με-
 σαιγίων. De quo bene Meinek. : « Ut de insolentia
 formæ nullo exemplo comprobate taceam, quid tan-
 dem hoc est, quod Brundisium mediterraneorum ho-
 minum portus dicitur? id quod prorsus absonum est,
 omnisque rationis expert. » In sequenti versu Hæscheli-
 us ediderat μεσσίτατον; lacunam vero Scaliger ita
 explevit: μεσσίτατον δ' οἰκοῦσιν Ὀμβρικοὶ λεῶν; pro
 λεῶν Salmasius voluit πέδων; Letronnius e Boissonadi

conjectura scripsit τόπον; Fabricius e Grotefendi conj.
 πάλιν; Krebsius legendum proposuit : μεσσίτατον δ' αὖ-
 τῶν (i. e. gentium Italarum quæ sunt ad Adriaticum
 Ioniumque) οἰκοῦσι Ὀμβρικοί. Quæ quidem conjec-
 tura, quibus mediæ oræ Adriaticæ oram Umbri ab
 auctore assignari volunt, veram sane sententiam, sed
 mirum in modum enuntiata effingunt, ut pluribus
 monet Meinek. Codicis scriptura tantum non inte-
 gris literis offert nomen Messapiorum. Quoposito
 Meinek. versum explet hunc in modum : Μεσσαπίων
 δ' οἰκοῦσι Ὀμβρικοὶ πάλιν. Verum quis unquam dixit
 Umbros usque ad Messapios pertinuisse? Quod ne tum
 quidem probabile est, si fines Messapiorum usque ad
 Garganum extendi velis. Quare non duas syllabas, sed
 versum integrum excidisse puto, quo recensebantur
 Peucetii vel Daunii et probabiliter Samnitæ. || —
 367. Quæ sequitur sinus Adriatici ejusque accolarum
 descriptio tota petita est e Theopompo, quem ipse auctor
 nominat v. 370, quemque fontem fuisse clarius etiam
 arguunt fragmenta libri XXI. Sic quæ nostro loco de
 Umbri leguntur, e Theopompo (fr. 142) affert
 Athenæus XII, p. 526, F : Τὸ τῶν Ὀμβρικῶν γῆσιν
 ἔθνος... ἐπιστεῖως εἶναι ἀβροδαίτον παραπλησίως τε βιο-
 τεύειν τοῖς Λυδοῖς, γῶραν τε ἔχειν ἀγαθὴν, ὅθεν προελθεῖν
 εἰς εὐδαίμονιν. || — 369. εἴτεν] Quod si accurate
 dictum, Adriaticum mare post Umbros demum inci-
 pit, ideoque non nisi ad τὸν μυχὸν sinus Ionici prope
 Adriam urbem pertinet, quo sensu id nomen a pri-
 scis scriptoribus usurpatum esse monui ad Scylacem.
 Quocum bene concinit quod Theopompus (fr. 140)
 nomen illud ab Adria fluvio deducit. Ionium mare
 secundum eundem ab Ionio, viro Illyrico, qui in Issa
 ins. regnavit, nomen accepit. Unde satis patet non eo
 modo Ionium mare a Theopompo dictum esse, quo
 seniores scriptores dicere solent. || — 370. Θεόπομπος
 ἀναγράφει ταύτης codex; em. edit. || — 371. συνισθί-
 ζουσα codex. Deinde πρὸς τὴν Ἰωνικὴν scripserunt Vindin-
 gius, Hudson, Gailius, quod fauces Adriatici et Ionici
 maris communes sint. Quod quomodo Forbigerus tueri
 conatus sit, quæro. De ista Theopompi sententia, qua
 Adriaticum cum Pontico mari isthmum effecerit adeo

νήσους ἔχει ταῖς Κυκλάσιν ἐμπερεστάτας,
 τοῦτων δὲ τὰς μὲν λεγομένας Ἀψυρτίδας
 Ἡλεκτρίδας τε, τὰς δὲ καὶ Λιβυρνίδας.
 375 Τὸν κόλπον ἱστοροῦσι τὸν Ἀδριατικόν
 τῶν βαρβάρων πληθὸς τε περιεοικεῖν κύκλῳ
 ἑκατὸν σχεδὸν μυριάσι πεντήκοντά τε
 χώραν ἀρίστην νεμομένων καὶ καρπύην·
 διδυμητοκεῖν γὰρ φασὶ καὶ τὰ θρέμματά·
 380 ἄλλῃ διαλλάττων δὲ παρὰ τὸν Ποντικόν
 ἐστὶν ὑπὲρ αὐτοῦς, καίπερ ὄντας πλησίον·
 οὐ γὰρ νιφετώδης οὐδ' ἄγαν ἐψυγμένους,
 ὑγρὸς δὲ παντάπασιν διὰ τέλους μένει·
 οἷός τε ταραχώδης τε πρὸς τὸς μεταβολάς,
 385 μάλιστα τοῦ θέρους δὲ, πρηστήρων τε καὶ
 βολᾶς κεραυνῶν τοὺς τε λεγομένους ἔχει
 τυφῶνας. Ἐνετῶν δ' εἰς πεντήκοντά ποσιν
 πόλεις ἐν αὐτῷ κείμεναι πρὸς τῷ μυθῷ,
 οὓς δὴ μετελθεῖν φασιν ἐκ τῆς Παφλαγονίαν
 390 γῶρας κατοικήσασί τε περὶ τὸν Ἀδρίαν.
 Ἐνετῶν ἔχονται Θρᾶκες Ἴστροι λεγόμενοι.
 Δύο δὲ κατ' αὐτοὺς εἰσι νῆσοι κείμεναι,
 κακσώτερον αἱ δοκοῦσι κάλλιστον φέρειν.

insulas habeat Cycladibus simillimas,
 harum autem alias dictas Apsyrtydes
 Electridesque, alias etiam Liburnicas.
 Sinum Adriaticum etiam
 barbarorum multitudinem circumhabitare
 centum fere et quinquaginta myriadibus,
 regionem optimam colentium et fructuosam;
 gemellos enim parere etiam pecora aiunt.
 Aer autem a Pontico diversus
 apud eos est, quamvis vicini Ponto sint
 Non nivosus enim neque nimis frigidus,
 sed humidus omnino usque manet;
 subitus vero turbulentusque ad mutationes,
 praesertim aestate, presterumque et
 jactus fulminum dictosque habet
 typhones. Enetorum vero quinquaginta tere
 sunt urbes ad illius sitae intimum recessum;
 quos advenisse aiunt ex Paphlagonum
 regione, habitasseque circa Adriam.
 Enetis finitimi sunt Thraces Istri dicti;
 quibus duae obiectae sunt insulae,
 quae stannum putantur ferre optimum.

angustum, ut ex monte quodam utrumque mare posset conspici, verbo monuit Strabon. I. (Theop. fr. 140). Disertius de his exponit Aristoteles Mir. III: Λέγεται δὲ μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστρικῆς ὄρος τι εἶναι τὸ καλούμενον Δέλιον, ἔχον λόφον ὑψηλόν· ἐπὶ τοῦτον τὸν λόφον ὅταν ἀναβαίνωσιν οἱ Μέντορες οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀδρίου οἰκοῦντες ἀποθεωροῦσιν, ὥς ἔοικε, τὰ εἰς τὸν Πόντον εἰσπλέοντα πλοῖα. Εἶναι δὲ καὶ τινα τόπον ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον διαστήματι, εἰς οὗ ἀγορὰς κοινῆς γινώσκονται παρὰ μὲν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐμπόρων ἀναδαινόμενων τὰ Λέσθια καὶ Χία καὶ Θάσια, παρὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Ἀδρίου τοὺς Κερκυραϊκοὺς ἀγοροεῖς. Postremis his similia sed multo magis mirabilia sunt Theopompina. Is enim I. I. συντελεσθαι τὰ πελάγη contemderat ἀπὸ τοῦ εὐρίσκεισθαι κέρμαον Θάσιον τε καὶ Χίον ἐν τῷ Νάρωνι. Vel Philippus Persei pater, Macedoniae rex, fidem adhuc praebuit isti de marium proximitate opinioni, siquidem Livius XL, 21 narrat: *Cupido cum ceperat in verticem Hami montis ascendendi, quia vulgate opinioni crediderat, Ponticum simul et Hadriaticum mare et Histrium amnem et Alpes conspici posse*. Livius haec sumsit e Polybio, uti ex Strabone VI, p. 313 colligo. Cf. etiam Florus II, 12. Satis ex his colligitur Theopompum superiorem maris partem justo majorem longeque versus ortum porrectam finxisse. Idem testantur quæ sequuntur de quinquaginta Henetorum oppidis ad ipsum γυγὼν sitis, deque Hylicæ peninsulae magnitudine. Quibus adde quod a Strabone I. I. traditur, Theopompum a Liburnia ad Ceraunios montes duo millia stadiorum et paullo amplius computasse (quod a vero non multum abest), verum τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυθοῦ πλοῖον ἡμερῶν εἰς εἰρηγέναι, περὶ δὲ τὸ μέγεθος τῆς Ἰλλυρικής καὶ τριάντα. In quibus sex dierum navigatio ita intelligenda est, ut noctes quoque eo numero comprehendantur, nisi fortasse τὸν πλοῦν directum

neque κατακολπίζοντα dici cogitaveris. || — 372. Cf. Strabo VII, p. 307, ubi Theopompus dicitur τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων [τοσούτον εἶναι τὸ μέγεθος] τίθεις, ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακοσίων. De singulis insulis cf. Scylax. § 21. || — 378. De soli fertilitate v. Strabo p. 317. || — 380. περὶ τὸν, mox ὄντα et νιφετώδης cod. || — 384. οἷός τε ταρ. τ. πρὸς codex; οἷός τε ταρ. τ. πρὸς em. Bernhadyus. || — 385. πρηστήρων cod. || — 386. λεγομένους ἐκεῖ codex, quod mutavi, quia accusativi a praepositione πρὸς v. 384 pendere vix possint, praetereaque offendant illud λεγομένους ἐκεῖ, quum τυφῶνας (τύφωναξ codex) apud omnes Graecos, non apud barbaros Illyrie, aeris turbines vocentur. Quare Meinekius scribi voluit γινόμενους ἐκεῖ, « nisi forte editum interpretari malis: qui istis esse dicuntur. » Bernhadyus proposuit νεομένους, idemque, nisi numeri displiceant, in antec. scrib. proponit μάλιστα τοῦ θέρους διὰ πρηστήρων τε κτλ. || — 387. ἐν ἑτῶν δ' εἰς codex. Post digressionem de situ maris Adriatici ad ora descriptionem auctor redit, post Umbros collocans Venetos. Scylax inter utrosque ponit brevem tractum Tyrreniae ac Celtarum, qui inter Padi ostia sedes fixerant. || — 389. De Henetorum origine sive Paphlagonica sive Celtica satis est laudasse Strabon. p. 61. 195. 212. 543. 552. 600. Fragm. Hist. tom. II, p. 337, 9. III, p. 122, 22. 596, 12. || — 391. Θρᾶκες Ἴστροι! Eadem iisdem fere verbis Apollodor. fr. 119. Vid. infra not. ad v. 405. Cur Thracibus gentibus Istri annumerentur, ratio nos latet. Vide Mannert. IX, 1, p. 43. Ceterum hoc loco memorandum erat Istri brachium in Adriaticum excurrens. || — 392. Duæ istae insulae esse videntur Apsyrtydes. Quæ de stanno in his locis sicuti de electro ferebantur, referenda sunt ad commercia, quibus illa ad mare Adriaticum deportari solebant.

ὑπὲρ δὲ τούτους Ἴσμενοι καὶ Μέντορες....
 395 Ἡριδανὸς, ὃς κάλλιστον ἤλεκτρον φέρει,
 ὃ ψασι εἶναι δάκρυον ἀπολιθομένον,
 δεικνύς αἰγείρων ἀποσταλάγμα τι.
 Λέγουσι γὰρ δὴ τὴν κεραύνωσιν προτοῦ
 τὴν τοῦ Φαέθοντος δεῦρο γεγονέναι τινός·
 400 διὸ καὶ τὰ πλήθη πάντα τῶν οἰκητόρων
 μελανειμονεῖν τε πενθικάς τ' ἔχειν στολὰς.
 Ἡ πλησίον χώρα δὲ τούτων κειμένη
 ὑπὸ τῶν Πελαγόνων καὶ Λιθυρῶν κατέχεται.
 Τούτοις συνάπτον δ' ἐστὶ Βουλινῶν ἔθνος·
 405 ἐξῆς δὲ μεγάλη χερρόνησος Ὑλική
 πρὸς τὴν Πελοπόννησόν τι ἐξισουμένη·
 πόλεις δ' ἐν αὐτῇ ψασι πέντε καὶ ὀκτα
 Ὑλλους κατοικεῖν, ὅντας Ὑλλήνας γένει·
 τὸν Ἡρακλέους γὰρ Ὑλλον οἰκιστὴν λαβεῖν,
 410 ἐκβαρδάρωθῆναι δὲ τούτους τῷ χρόνῳ
 τοῖς ἔθουσιν ἱστοροῦσι τοῖς τῶν πλησίων,
 ὡς ψασι Τίμαιος τε κάρατοσθένης.
 Νῆσος κατ' αὐτοὺς δ' ἐστὶν Ἴσση λεγόμενη,
 Συρακοσίων ἔχουσα τὴν ἀποικίαν.
 415 Ἡ δ' Ὑλλυρίς μετὰ ταῦτα παρατείνουσα γῆ
 ἔθνη περιέχει πολλά· πλήθη γὰρ συχὰ
 τῶν Ἑλλυρίων λέγουσιν εἶναι καὶ τὰ μὲν
 αὐτῶν κατοικεῖν τὴν μεσόγειον νεμόμενα,

Super hos Ismeni sunt et Mentores...
 Eridanus, qui optimum electrum fert,
 quod aiunt esse lacrimas petrificatas,
 pellucidam populorum destillationem.
 Dicunt enim nonnulli fulminationem
 olim Phaethontis hic accidisse;
 quare etiam multitudinem omnem incolarum
 atratam esse lugubresque habere vestes.
 Regio autem juxta illos sita
 a Pelagonibus et Liburnis obtinetur.
 His contigua est Bulinorum gens;
 deinde autem magna peninsula Hyllica,
 quæ Peloponneso æqualis fere judicatur.
 Urbes in illa aiunt quindecim
 Hyllos habitare, qui sint Græci genere;
 Herculis enim filium Hyllum conditorem accepisse;
 at progressu temporis hos evasisse barbaros
 narrant vicinorum moribus,
 ut aiunt Timæus et Eratosthenes.
 Insula ante illos sita est Issa dicta,
 Syracusanorum habens coloniam.
 Illyrica post hæc porrecta terra
 gentes continet multas; frequentes enim turbas
 Illyriorum esse dicunt; earum alias
 habitare mediterranæ colentes,

|| — 394. De Ismenis aliunde non constat. Vindingius eumque secuti reliqui editores, qui Letronnium antecedunt, scripsere Ὑμνοι, quum Hymni medii inter Mentores et Encheleus recenseantur apud Plinium III, 25 (Cf. not. ad Scylac. § 21 et 23 pag. 27 sq.). Quodsi eundem populum uterque auctor indicat, uti mihi quoque videtur, non tamen est cur alterum ex altero emendemus. De Mentoribus vide Scylacem l. l.
 — 395. Oratio abrupta lacunam arguit; unus vel duo versus exciderint, in quibus de Electridibus insulis, quas una cum Mentoridibus Scylax memorat, sermo fuerit; his juncta erat mentio Eridani, sive eum in Illyria sibi finxerit (Catarbaten Scylacis?), sive cum plurimis Padum intellexerit auctor. Cur versus transponamus cum Clausenio (ad Hecat. fragm. p. 60) et Meinekio, quorum ille post v. 374, hic post v. 391, indicata lacuna, inseruit, causa idonea non subest. Fabricius pro Ἡριδ. scripsit Ἡριδανός, fortassis recte. || — 398. πρὸ (non πρὸς) τὴν τοῦ Φ. codex; em. edit. Fort. scrib. πάρος conj. Meineke. || — 401. μέλανι μονεῖν πενθικάς codex, em. Hoeschelius. Meinekios mallet μελανειμονεῖν πενθικάς τ' ἔχειν, ad dicendi usum rectius dictum, quum πενθικάς ἔχειν στολὰς nihil sit nisi amplificatio τοῦ μελανειμονεῖν. Rem præter Nostrum memorat Polybius II, 16, 13, ubi de Pado loquens: Λέγω δὴ τὰ περὶ Φαέθοντα καὶ τὴν ἐκείνου πτώσιν, ἔτι δὲ τὰ δάκρυα τῶν αἰγείρων καὶ τοὺς μελανείμονας τοὺς περὶ τὸν ποταμὸν οἰκούντας, οὓς ψασι τὰς ἐσθῆτας εἰσέτι καὶ νῦν φορεῖν τοιαύτας ἀπὸ τοῦ κατὰ Φαέθοντα πένθους. Vestitus niger etiam de Ponti populis quibusdam, Melanochlensis dictis, memoratur. — 403. Pelagones juxta Illyricam oram

habitasse nemo tradit. Vulgo cum Præonibus componuntur, sedesque iis ad Axium fluvium et Erigonem assignantur, quare Homerus II, 21, 154 Pelagonem Axii filium dixit. Vid. Strabo VII, p. 323. 327 et fr. 37 sq.; IX, p. 434. Plinius IV, 17. Livius XXVI, 25. XLV, 29. Nostra, ni fallor, ex Theopompi opinione explicanda sunt, ex qua populi inter Adriaticum et Ponticum mare interjecti in angustum spatium coarctabantur. Iude fortasse etiam Istri Thracæ nati sunt. || — 405. Eadem Apollodor. lib. II Περὶ γῆς (fr. 119) apud Stephanum v. Ὑλλεῖς. Quem locum corruptum ita refinxit Meinekios ad Steph.: Ἀπολλόδωρος [Ὑλλους τοὺς γράφει λέγων (malim λέγει γράφων)] ἐν τῷ Περὶ γῆς δευτέρῳ. « Ὑπὲρ δὲ τοὺς Ὑλλους Λιθυροὶ καὶ τινες Ἴστροι λεγόμενοι ὄρξεις. » καὶ τὸ θηλυκόν. « Ὑλλίς πρόκειται χερρόνησος ἡλική | μάλιστα Πελοπόννησος, ὡς ψασι... ποντεκάθεκα | πόλεις ἔχουσα περμεγέθεις οἰκουμένης. Ex his Noster profecit. Apollodorus in περιγῆσει a meridie boream versus pergit; Noster inverso ordine. Ceterum cf. Scylax § 22. || — 406. τὶ ἐξίς.] « Ita ad codicis fidem nunc editur; vulgo pro τὶ legebatur τῆ, quod Vosius post τὴν transponebat. At nec τὶ verum puto, quamquam hiatus excusari potest exemplis ad Com. gr. vol. III, p. 81 allatis; sed scribendum videtur τις, quod præter alios similiter postposuit Philemo Com. gr. IV, p. 8: ὁλεῖον εἶδον ἐπὶ τραπέζῃ καί μενον πρὸς τὶ μετόν. » MEINEKE. || — 410. ἐκβαρδάρωθῆναι cod.; em. Scal. || — 412. καὶ Ἐρατ. cod.; em. Mein. — 413. κατ' αὐτοὺς] Parum accurate dictum. Recensenda insula erat una cum Pharo v. 426. Ceterum cf. Scylax § 23. || — 415. Apud Scylacem

ἃ δὲ τὴν παραλίον ἐντὸς ἐπέχειν Ἀδρίου,
 420 καὶ τινὰ μὲν αὐτῶν βασιλικαῖς ἐξουσίαις
 ὑπὸ ἧχο' εἶναι, τινὰ δὲ καὶ μοναρχίαις,
 ἃ δ' αὐτονομεῖσθαι θεοσεβεῖς δ' αὐτοὺς ἄγαν
 καὶ σφόδρα δικαίους φασὶ καὶ φιλοξένους,
 κοινωνικὴν διάθεσιν ἡγαπηκότας
 425 εἶναι, βίον ζηλοῦν τε κοσμιώτατον.
 Φάρος δὲ τούτων οὐκ ἄπωθεν κειμένη
 νῆσος Παρίων κτίσις ἐστὶν ἥ τε λεγομένη
 Μέλαινα Κόρκυρ', ἣν Κνίδιοι κατέρχισαν.
 Ἐχει δὲ λίμαν ἐν ᾧ μάλ' ἡ χώρα τινὰ
 430 μεγάλην, παρ' αὐτοῖς τὴν Λυχνίτιν λεγομένην.
 Προσεχὴς δὲ νῆσός ἐστιν, οὗ φασιν τινες
 ἐλθόντα Διομήδεα ὑπολιπεῖν τὸν βίον·
 ὅθεν ἐστὶ Διομήδεα ταύτη τοῦνομα.
 Ὑπὲρ δὲ τούτους εἰσὶ Βρύγοι βάρβαροι.
 435 Πρὸς τῇ θαλάττῃ δ' ἐστὶν Ἐπίδαμνος πόλις
 Ἑλληνίς, ἣν Κόρκυρ' ἀποικίσαι δοκεῖ.
 Ὑπὲρ δὲ Βρύγους Ἐγγέλιοι λεγόμενοι
 οἰκοῦσιν, ὧν ἐπὶ ῥῆς καὶ Κάδμος ποτέ.
 Οἷς πλησιόχωρός ἐστιν Ἀπολλωνία,
 440 Κόρκυραίων τε καὶ Κορινθίων κτίσις,
 Ἑλληνίς Ὀρικός τε παράλιος πόλις·
 ἐξ Ἰλίου γὰρ ἐπανάγοντες Εὐβοεῖς
 κτίζουσι, κατενεχθέντες ὑπὸ τῶν πνευμάτων.
 Ἐπειτα Θεσπρωτῶν τε καὶ τῶν Σαόνων
 445 ἔθνη κατοικεῖ βάρβαρ' οὐ πολλὸν τόπον.

alias maritimam oram tenere ad Adriam;
 nonnullas horum potestati regiae
 subjectas esse, quasdam etiam monarchiis,
 alias propriis uti legibus; pios valde
 et justos admodum dicunt et hospitales,
 socialisque rationis amantes esse
 vitamque sectari cultissimam.
 Pharus ab his non procul sita
 insula, Pariorum opus, quaeque dicitur
 Nigra Corcyra, Cnidiorum colonis frequentata.
 Habet autem regio paludem quandam
 permagnam apud illos Lychnitin dictam.
 Finitima insula est, in quam aiunt quidam
 venisse Diomedem ibique reliquisse vitam;
 unde Diomedæ huic nomen est.
 Super hos sunt Brygi barbari.
 Ad mare vero est Epidamnus urbs
 Græca, quam Corcyra condidisse videtur.
 Super Brygos Enchelei dicti habitant,
 quibus imperavit Cadmus olim.
 His finitima est Apollonia,
 Corinthiorum Corcyraeorumque opus,
 et Oricus, maritima urbs Græca;
 ex Ilio namque redeuntes Eubæenses
 condunt, delati illuc ventis.
 Deinde Thesprotiorum et Chaonum
 gentes barbaræ habitant non multum locum.

Illyria magis versus septentrionem pertinet, quum
 Bulini in ea collocentur. || — 419. παραλίον dedit
 Meinek. — 425. ζηλοῦντες cod. || — 426. Scymnus,
 quem Stephanus v. Πάρος novit, hanc insulam non
 Pharus sed *Parum*, neque Illyricum, sed Liburno-
 rum dixit. || — 431. Diomedea insula in Illyriæ litore
 nusquam, quantum scio, memoratur; *Diomedis pro-
 montorium* inter Tariona castellum et Tragurium
 (*Trau*) oppidum habet Plinius III, 26. Quodsi unam
 ex parvulis insulis, quæ adjacent, Noster intelligi vo-
 luit, certe periegeseos ordinem neglexit; haud minus
 negligens erat, si indicare voluit, ut equidem puto,
 Diomedis insulam quæ ad objectam Italiæ oram supra
 Garganum promontorium sita est. Plinius III, 30 :
*Contra Apulum litus Diomedea, conspicua monumento
 Diomedis* (hod. ins. *Tremili*). Cf. Antonin. Lib. 37;
Traietres ad Lyc. 603. 602; Strabo p. 124. 215. 284;
Iliau. N. A. I, 1. — Brygos inter populos Illyricos
 Epiro propinquos recenset Strabo, VII, 326 : Τῆς γὰρ
 Ἐπιδάμου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέγας τὸν Κεραιῶνα
 ὑπερνοῦσι Βουλώνες τε καὶ Ταυλάντιοι καὶ Παρθῆνοι καὶ
 Βρύγοι (Βεργιοὶ et Φρύγοι codd.) Apud Apollon. Rhod.
 IV, 330 Brygi etiam ad intimum Adriatici sinus reces-
 sum memorantur, siquidem Colchus Absyrtus ex Istro
 in Adriaticum mare deveniens duas reperit Ἀρτέμιδος
 Βρυγηίδας νήσους (Absyrtides ins.). in quarum altera
 νῆος erat, ὅν ποτ' ἔδραμον Ἀρτέμιδι Βρυγοὶ περιναίεσθαι ἀ-
 πιέρεθαι (v. 470) Eadem gens etiam in Macedonia
 habitabat. V. Strabo p. 397 et Stephan.: Βρύγες, τὸ ἔθνος,

καὶ Βρύγοι... εἰσὶ δὲ ἔθνος προσεχὲς Ἰλλυριοῖς. || —
 436. Epidamnus condita Ol. 38, 4 sec Euseb. Chron.
 Vide Diodor. XII, 20, qui Corcyraeorum et Corinthio-
 rum coloniam dicit. Cf. Thueyd. I, 24. Strabo VII,
 p. 316. Stephan. Byz. v. Δυρεάχιον. Raoul-Rochette
 III, p. 345. || — 437. ἐγγέλιοι cod. V. not. ad Scylac.
 § 25. || — 439. « Ipsi Apolloniatae se ab Apolline de-
 ductos esse gloriati sunt (Epigram. ap. Pausan.
 V, 22, 2). Stephanus s. v. Illyrios eam antea incoluisse
 refert, inter quos præcipue notandi Enchelei, Bulini,
 aliique (V. O. Müller. *Macedon*. p. 88). A Corcy-
 ræis præcipue hanc coloniam constitutam esse certum
 est, qui tamen, quod coloniae facere assueverunt, ducem
 e patria majore advocaverunt (Gylacem appellat Ste-
 phanus, a quo oppidum primo Gylacia dicta sit).
 Quem quia complures Corinthii comitati sunt (Stephan.
), et Corcyram Corinthii filiam Periander tum
 sub imperio tenebat (Plutarch. De ser. n. vind. c. 7),
 patet cur Thucydides (I, 28) aliique (Dio Cassius
 XLI, 45; Plin. III, 23) eam Corinthiorum coloniam
 appellaverint. (Communem Cor. et Corcyraeorum co-
 loniam diserte dicunt Scymnus et Strabo VII, p. 316).
 Sed matrem Corcyram profitentur nummi vaccam vi-
 tulum lactantem, in aversa arcem in quattuor partes
 dissectam, quam hortos Alcinoi appellant rei numis-
 maticæ periti, exhibentes. » G. MÜLLER. *Derp. Corcyr.*
 p. 18. Condita est circa Olymp. 48, 1, uti colligas ex
 Plutarch., Strabon. l. l. et Pausan. VI, 22, 2. V. Raoul-
 Roch. III, p. 348 || — 441. ὠκυρόες, cod. V. not. ad

Κόρχυρα νῆσος δ' ἐστὶ κατὰ Θεσπρωτίαν.
 Μετὰ τοὺς δὲ Θεσπρωτοὺς Μολοττοὶ λεγόμενοι
 οἰκοῦσιν, οὓς κατήγαγεν Πύρρος ποτὲ,
 ὁ Νεοπτολέμου παῖς, ἡ τε Δωδώνη Διός
 450 μαντεῖον ἔδρυμ' ἐστὶ δ' οὖν Πελασγικόν.
 Ἐν τῇ μεσογειῷ δ' εἰσὶ μιγάδες βάρβαροι,
 οὓς καὶ προσοικεῖν φασὶ τῷ χρησστηρίῳ.
 Μετὰ τοὺς Μολοττοὺς δ' Ἀμβρακία Κορινθίων
 ἀποικὸς ἐστίν· ὥκισεν δ' ὁ Κυψέλου
 455 αὐτὴν πρότερον παῖς Γόργος· εἴτ' Ἀμφιλοχικόν
 Ἄργος λεγόμενον· τοῦτο δὲ κτίσαι δοκεῖ
 Ἀμφιλοχος, υἱὸς Ἀμφιαράου μάντιως.
 Εἰσὶ δ' ἐπάνω τούτων ἐποικιοὶ βάρβαροι.
 Ἐν τῇ παραλίᾳ δ' ἐστ' Ἀνακτόριον πόλις·
 460 ταύτην δ' Ἀκαρνᾶνες τε καὶ Κορινθιοὶ
 ἀπόικισαν· μετέπειτα δ' Ἀκαρνανία·
 ὧν τοὺς μὲν Ἀλκμεινὰ φασιν οἰκίσαι,
 τοὺς δὲ τὸν ἐκείνου παῖδ' Ἀκαρνᾶνα κτίσαι.
 Κεῖνται δὲ καὶ νῆσοι κατὰ ταύτην πλείονες·
 465 Λευκάς μὲν ἐν πρώταις, Κορινθίων κτίσις,
 εἴθ' ἡ Κεφαλληνῶν, Ἰθάκη δὲ πλησίον,
 ἥ τε Πελοποννήσῳ σύγγενος κειμένη
 Ζάκυνθος, εἴτεν αἱ καθήκουσαι πέραν
 πρὸς τὸν Ἀγελῶν, λεγόμεναι δ' Ἐχινάδες.
 470 Ἐξῆς διεξίμεν δὲ πάλι τὴν Ἑλλάδα,
 ἐπὶ κεφαλαίῳ τοὺς τε περὶ αὐτὴν τόπους
 ἐθνικῶς ἅπαντας κατ' Ἐφορον δηλώσομεν
 Μετὰ τοὺς Ἀκαρνᾶνες μὲν ἐστ' Αἰτωλία,
 ἐξ Ἡλίδος λαβοῦσα τὴν ἀποικίαν·
 475 Κουρήτες αὐτὴν γὰρ κατῴκουν τὸ πρότερον,
 ἀρικόμενος δ' Αἰτωλὸς ἐκ τῆς Ἡλίδος
 Αἰτωλίαν ὠνόμασ' ἐκείνους ἐκβαλὼν.
 Πρὸς τῷ Ῥίῳ κεῖται δὲ Ναύπακτος πόλις,
 ἣν Δωριεῖς κτίζουσιν οἱ σὺν Τημένῳ.
 480 Ἐπειτ' ἀπ' Αἰτωλῶν παροικοῦσιν Λοκροί,
 οὓς Ὀζόλας καλοῦσ', ἀποίκους γενομένους
 ἀπὸ τῶν πρὸς Εὐβοίαν Λοκρῶν ἐστραμμένων.

Corcyra insula est Thesprotiae opposita,
 Post Thesprotios Molossi dicti
 habitant, quos olim deduxit eo Pyrrhus,
 Neoptolemi filius, et Dodone, Jovis
 oraculum quod a Pelasgis conditum.
 In mediterraneo sunt mixti barbari,
 quos etiam accollere dicunt oraculum.
 Post Molossos vero Ambracia Corinthiorum
 colonia est. Condidit Cypseli
 eam olim filius Gorgus. Dein Amphilocheium
 Argos dictum; hoc condidisse putatur
 Amphilocheus filius Amphiarai vatis.
 Super hos sunt accolae barbari.
 In ora autem maritima est Anactorium urbs,
 quam Acarnanes et Corinthii
 condiderunt; deinde Acarnania;
 Acarnanum alios Alcmaeonem illuc aiunt collocasse,
 alios filium illius Acarnanem posuisse.
 Sitae etiam insulae ad eam sunt complures,
 Leucas in primis, Corinthiorum colonia,
 dein Cephallenia et prope eam Ithaca,
 quæque Peloponneso vicina adjacet
 Zacynthus, deinde his oppositae ad
 Acheloum pertinentes Echinades dictae.
 Hinc jam percurreremus denuo Graeciam,
 et per capita quos illa habeat locos
 populatim omnes secundum Ephorum docehimus.
 Post Acarnanes igitur est Aetolia,
 ex Elide quæ nacta coloniam.
 Curetes nempe prius eam habitarent;
 adveniens vero ex Elide Aetolus
 Aetoliam nuncupavit, illis ejectis.
 Ad Rhium jacet Naupactus urbs,
 quam Dores condunt sub Temeno.
 Dein post Aetolos accollunt Locri
 quos Ozolas vocant, deductos huc
 a Locris Eubææ obversis.

Scylac. § 27. || — 449. ἥ τε Δωδ. cod. || — 455. πρότερος
 cod. De re vid. not. ad Nicol. Damasc. fr., tom. III,
 p. 394. || — 456. κτίσαι cod. || — 457. Sic etiam Thucyd.
 II, 68. Ephorus fr. 28 conditam urbem ab Alcmaeone,
 denominatam vero esse dicit a fratre ejus Amphilo-
 cho. V. Strabo p. 326. 462. Apollodor. III, 7, 7 Am-
 philochum Alcmaeonis filium conditorem urbis dicit. ||
 — 461. δ' ἡ Ακαρνανία cod.; em. Meineke. || — Ἀλκμει-
 νας cod.; vgo Ἀλκμεινὰ; em. Meineke, de forma
 Ἀλκμεινὸν laudans Fragm. Com. gr. III, p. 106 sq. De
 re v. Ephor. fr. 28. || — 463. πάλιν κέρνακα cod.; em.
 Morellus. || — εἴτ' ἐναι cod.; em. Mein.; vgo εἴτ' ἐναι
 ex conj. Vindingi. || — 470. διεξίμεν δὲ πάλιν cod.;
 em. Meinekius addens : « De forma πάλιν, qua Noster
 v. 585, fortasse etiam 834 usus est, dixi in Comic.
 fr. vol. II, p. 625. » || — 471. ἐπὶ κεφαλαίῳ cod.; em.
 Meinekius; ἐπὶ κεφαλαίῳ habes v. 70; licet etiam leg.
 ἐπὶ κεφαλαίων, ut vulgo legitur in editt. Idem Meine-

kius : « Nove dictum est, quod sequenti versu habes
 ἐθνικῶς, i. e. *populatim*. Et habet Scymnus etiam alia
 quædam minus usitate dicta, ex quo genere est πρὶν
 cum genitivo conjunctum v. 716, quo frequenter usus
 est Sextus Empiricus, δεῦρο pro ἐνταῦθα v. 399, καὶ σθαί
 de fluvio v. 672, φέρεσθαι memorari v. 89, ἐπώνυμος
 ἀπὸ τινοῦ v. 547 et 704, ὁ Ἴωνος de mari Ionico v. 133. »
 Ephorus non solum ubi expresse laudatur, sed per to-
 tum fere opus, nisi aliorum auctoritas diserte allegatur,
 præcipuum Nostri ducem fuisse dubitari nequit. || —
 473. Ampliora de his vide in Ephor. fr. 29. || —
 477. ὠνόμασεν codex; em. edit. || — 478. εἴτω δὲ κα-
 τὰ X. cod. || — 479. τιμέφ pro Τημένω cod.; em. Pal-
 mer. V. Ephorus fr. 14 ap. Strabon. IX, p. 426, Apol-
 lodor. II, 8, 2, Pausan. X, 38. Scylax § 35 urbem
 Locridi tribuit. Scymnus sive Ephorus, si cum Scylace
 comparatur, in plerisque antiquiorem geographiæ et
 Italiæ et Græcæ statum exhibet. || — 481. καλοῦσιν

Δελφοὶ συνάπτουσιν δὲ τούτοις ἐχόμενοι
τό τε Πυθικὸν μαντεῖον ἀψευδέστατον.
485 Ἐξῆς δὲ Φωκεῖς, οὓς δοκεῖ συνοικίσαι
Φωκος, κατελθὼν μετὰ Κορινθίων προτοῦ
γενεαλογεῖται δ' Ὀρνύτου τοῦ Σισύρου.
Ταύτης δὲ κεῖται πλησίον Βοιωτία,
χώρα μεγίστη καίρια τε τῇ θέσει
490 γρήται μόνῃ γὰρ τρισὶ θαλάτταις, ὡς λόγος,
ἔχει δὲ λιμένας οὓς μὲν εἰς μεσημβρίαν
βλέποντας εὐκαιρότατα πρὸς τὸν Ἀδρίαν
τὸ Σικελικὸν τ' ἐμπορίων, οὓς δὲ πρὸς Κύπρον
καὶ τὸν κατ' Αἴγυπτον τε τὰς νήσους τε πλοῦν.
495 οὗτοι δὲ περὶ τὴν Αὐλίδ' εἰσὶν οἱ τόποι,
ἐν οἷς Ταναγραίων ἐστὶ κειμένη πόλις,
ὑπὲρ δὲ ταύτην ἐν μεσογείῳ Θεσπιαί
τὸν δὲ τρίτον ἔξω τοῦ κατ' Εὐρύπιν δρόμου
εἰς τὴν Μακεδόνων Θεσσαλὸν ὁ ἰκνούμενον,
500 ἐφ' οὗ παρὰλίος ἐστὶν Ἀνθηδὼν πόλις.
Θῆβαι μέγισται δ' εἰσὶ τῆς Βοιωτίας.
Ἰῆτεν συνάπτει Μέγαρχα, Δωρικὴ πόλις
σύμπαντες αὐτὴν ἐπόλισαν γὰρ Δωριεῖς,
πλείστοι Κορινθιοὶ δὲ καὶ Μεσσήνιοι.
505 λέγουσι δ' Ὀγγηστοῦ γενόμενον ἐγκαταῖ
Μεγαρε' ἀφ' αὐτοῦ τοῦτο θέσθαι τὸννομα.
Ἡ Μεγαρίς ἀφορίζει δὲ τὴν Βοιωτίαν.

Delphi junguntur his finitimi
Pythicumque oraculum veracissimum.
Dein Phocenses, quos putatur constituisse
Phocus deveniens eo cum Corinthiis olim.
Genus ejus ducitur ab Ornyto Sisyphi.
Huic vicina jacet Bœotia,
regio maxima situque opportuna;
nam sola tribus utitur maribus, ut ferunt,
habetque portus partim versus meridiem
spectantes opportunissime ad Adriam
Siculamque mercaturam, partim versus Cyprum
navigationemque in Ægyptum et insulas
(Hæc autem circa Aulidem sunt loca,
in quibus Tanagæorum urbs sita est,
superque eam in mediterraneis Thespiæ),
tertium vero portum extra cursum Euripi,
et versus Macedoniam Thessaliamque patentem;
ibi est maritima urbs Anthedon.
Thebæ autem Bœotiæ urbs est maxima.
Dein conjungitur Megara, urbs Dorica;
nam cuncti illam condiderunt Diores,
plurimi tamen Corinthii et Messenii.
Aiunt vero Onchesti potitum imperio Megarcum
de se hoc imposuisse nomen.
Megaris disternit Bœotiam.

cod.; em. Meineke. || — 482. ἐστραμμένους omnes editiones, sed codex habet ἐστραμμένον, quod notare omisit Millerus, reponendum esse conjecit Meinekius: «Horum verborum, inquit, si is sensus est, quem volunt interpretes, ut Ozolæ Locri sedes suas prope Ætoliā fuisse dicantur, postquam ab Opuntiis Locris pulsi fuerint, necessario ὑπὸ τῶν πρὸς Εὐβοίαν Λοκρῶν scribendum est. Sed credo Scymnum scripsisse: ἀπὸ... ἐστραμμένων, ut Λοκροὶ πρὸς Εὐβοίαν ἐστραμμένοι sint Locri in Eubœam spectantes, i. e. Opuntii. » De re cf. Strabo IX, p. 416. 425, Plutarch. Qu. gr. c. 15, p. 294, Eustathius ad Il. 2, 531, etc. || — 483. Nota sacram Delphorum regionem a reliqua Phocide disjungi. Prodere hoc videtur auctorem qui tempore belli Sacri scripsit. Quamquam etiam Doricam Delphorum originem a mixta reliquæ Phocidis multitudine distinguere licet. || — 487. δорνύτου codex; em. Vindlingius. De Phoco, Sisyphi Corinthii nepote, v. Pausan. II, 4, 3. 29, 2. IX, 17, 6. X, 1, 1. 4, 10. 32, 10. Patrem Phoci Pausanias ubique *Ornytionem* dicit; cum Nostro autem facit schol. Hom. II, II, 517, ubi hæc aliunde non nota: Ὀρνύτος ὁ Σισύρου εἰς Ὑάμπολιν ἐλθὼν ἐπικουρῆσαι τοῖς αὐτοῖσι τοῖς Λοκροῖς πολέμοισι, καὶ νικήσας ἤρξατο τῆς γούρας αὐτοῦ: οὗ οὗτος Φωκος, ἀφ' οὗ Φωκεῖς αὐτοῦς ὠνομάσαν, οὗ Ὀρνύτιον, οὗ Ναυδόλορος, οὗ Ἰριτος, οὗ Σχεδῖος. || — 489. καίρια cod. || — 490. γὰρ μόνῃ cod.; em. editt. De re cf. Ephorus (fr. 67) ap. Strabon. IX, p. 400: Ἐρριος δὲ καὶ ταύτῃ κραίττω τὴν Βοιωτίαν ἀποραίνει τῶν ὁμόρων ἑλθὼν, καὶ ὅτι μόνῃ τριτάττος ἐστὶ, καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλείονων, ἐπὶ μὲν τῷ Κριταίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ Αἰγύπτου δευρομένη,

ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρύπινου σχιζομένης τῆς παραλίας, τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγραίην, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδῶνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον καὶ Κύπρον καὶ τὰς νήσους θάλατταν, τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. || — 495. αὐλιν cod.; em. Meineke. || — 497. Θεσπεσίαι cod.; uti in Dionys. Decr. Hell. v. 100. || — 502. εἴτε ἐν συνάπτει cod. || — 503. ἐπώλησαν cod. || — 504. Κορ. τε καὶ cod.; mutavi e conj. Meinekii. De Peloponnesiorum expeditione, qua Megara occupantur, omnia nota. V. præ ceteris Herodot. V, 76; Pausan. I, 39, 4. VII, 25. 2; Lycurg. C. Leocr. p. 196; Strabo p. 333. 393. 653; Conon. 26; schol. Pindar. N. VII, 155; schol. Arist. Ran. 440; Raoul-Roch. III, p. 56; Müller *Dor.* I, p. 88. || — 505. De hac re cf. Pausan. I, 39, 4, qui post alia quædam de Megara nominis origine affert hæc: Βοιωτοὶ δὲ ἐν Ὀγγηστῷ Μεγαρεῶν τὸν Ποσειδῶνος οἰκούντα ἀφικέσθαι στρατιᾷ Βοιωτῶν φασὶ Νίσῳ τὸν πρὸς Μῆνοι πόλεμον συνδουλοῦντα, πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ ταφῆναι τε αὐτοῦ καὶ τῇ πόλει Μέγαρχα ὀνομασθαι ἀπὸ τούτου γενέσθαι, πρότερον Νίσῃ καλούμενη. Cf. de Megareo Onchestio, Neptuni vel Hippomenis filio, Apollodor. III, 15, 8, Hellanic. fr. 47 ap. Stephan. v. Νίσαια. Apud Plutarchum Qu. gr. c. 16 Megareus filius Onchesti dicitur, sicuti ap. Stephan. Byz. aliosque Copeus, Coparum conditor, ab Onchesto oriundus perhibetur. Fabulas hæc ex vi quam Onchestia panegyris, Neptunium Amphictyonicumque in Bœotiam et vicinas urbes exercuerit, explicandas esse censet Müllerus *Min.* p. 238. || — 506. Μεγαρεῶν codex. em. Letr. „

Ὁ Κορίνθιος δὲ κόλπος ἐστὶν ἐχόμενος
 ὁ τε Κεγχρεάτης, οἱ τὸν ἰσθμὸν εἰς στενὸν
 510 συνάγουσιν ἐκατέρωθεν ἡπειρούμενον.
 Εἴτε ἔστι Πελοπόννησος ἐξῆς κειμένη,
 κόλπους βαθεῖς ἔχουσα καὶ πολλὰς ἄκρας,
 Μαλέαν μεγίστην Ταΐναρδον τε λεγομένην
 ἱερὸν Ποσειδῶνος δὲ θεοπεπέστατον
 515 ὑπὸ τῶν Λακωνίων ἐνθάδ' ἔσθ' ἱδρυμένον.
 Τὰ μὲν οὖν βόρεια τῆς Πελοποννήσου μέρη
 Σικυωνιοὶ κατέχουσιν, οἱ τε πρὶν ποτε
 Κόρινθον οἰκίσαντες ἐπιφανῆ πόλιν,
 ἄλλοι τ' Ἀχαιοὶ τοὺς πρὸς ἐσπέραν δ' ὅρους
 520 καὶ ζεφύρον Ἠλεῖοι τε καὶ Μεσσηνιοὶ
 τὸ πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ νότον κλίμα
 Λάκωνες Ἀργεῖοι τε πρὸς ἀνίοντα δέ
 ἥλιον ὅσαι κατέχουσι τὴν Ἀκτὴν πόλεις
 ἐν τῇ μεσογείῳ δ' ἔστιν ἡ Φλιασία,
 525 τό τ' Ἀρκάδων μέγιστον ἐν τοῦτοις ἔθνος.
 Τοὺς Ἀρκάδας μὲν οὖν λέγουσ' αὐτόχθονας,
 ὕστερον Ἀλήτην δ' οἰκίσαι Κορινθίους,
 Φάλακην δὲ τὸν Σικυῶνα, τὴν δ' Ἀχαιῶνα
 Τισαμενὸν, Ἠλίδος δ' ὑπάρχειν Ὀξύλον
 530 ἡγεμόνα, Κρεσφόντην δὲ τῆς Μεσσηνίας,
 Εὐρυσθένην δὲ καὶ Προκλῆν Λακεδαιμόνιος,
 Ἀργούς δὲ Κεῖσον καὶ μετ' αὐτοῦ Τήμενον,
 τῶν δὲ περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀγέλαον, ὡς λόγος,
 καὶ Δειφόντην, γαμβρὸν ὄντα Τημένου.
 535 Κρήτη δὲ νῆσος τῆς Πελοποννήσου πέραν
 κεῖται, μεγάλη τὸ μέγεθος εὐδαίμων τ' ἄγαν,
 ἀπὸ τῆς Μαλείας τῆς Λακωνικῆς ἄκρας
 κατὰ μήκος εἰς τὸ πέλταχος ἄχρι τῆς Δωριῶος
 Ῥόδου παρεκτείνουσα καὶ πλείστοις σχεδόν
 540 ἄλλοις ἀπ' ἀρχῆς καὶ πόλεσιν οἰκουμένη.
 Ἀρχαιοτάτους ἔχει δὲ τοὺς οἰκήτορας
 τοὺς δὴ παρ' αὐτοῖς Ἐτεόκρητας λεγομένους.
 Πρώτους δὲ Κρητὰς φασὶ τῆς Ἑλληνικῆς
 ἄρξαι θαλάττης τὰς τε νησιώτιδας

Corinthius autem sinus est finitimus
 et Cenchreates, qui isthmum in angustum
 cogunt utrinque continentem facientem.
 Deinde Peloponnesus est proxime sita,
 sinus profundos habens multaque promontoria,
 Maleum maximum Tænarumque dictum;
 fanum Neptuni numine dignissimum
 a Laconibus ibi consecratum est.
 Boreales autem Peloponnesi partes
 Sicyonii tenent, quique prius olim
 Corinthum condiderunt, illustrem urbem,
 alique Achæi; fines vero ad occidentem
 zephyrumque Elei et Messenii;
 quod autem ad meridiem austrumque clima est,
 Lacones et Argivi; ad orientem vero
 solem quæcumque Acten urbes obtinent.
 In mediterraneo est Phlasiæ
 Arcadumque maxima ibi gens.
 Arcades quidem indigenas esse aiunt;
 postea autem Aletem constituisse Corinthios,
 Phalcem vero Sicyonem, Achaiam
 Tisamenum; Elidis fuisse Oxylum
 ducem, Cresphontem Messeniam,
 Eurysthenem et Proclum Lacedæmonis,
 Argi Cisum cum eoque Temenum,
 locorum in Acte sitorum Agelaum, ut fertur,
 et Deiphontem generum Temeni.
 Creta autem insula ultra Peloponnesum
 sita est, magna magnitudine felixque valde,
 a Malea, Laconico promontorio,
 in longitudinem per altum ad Doricam
 usque Rhodum extensa, et plurimis sane
 gentibus urbibusque ab initio habitata.
 Vetustissimos habet incolas
 dictos ab illis Eteocretas.
 Primos autem Cretenses aiunt Græco
 imperasse mari, insularesque

— 508. ἐχομένως cod. || — 513. μέγιστον cod.; em. Gail.; cf. v. 537. Ceterum etiam masculino genere nomen adhiberi constat. V. Stephan. Thes. v. Μάλεια. || — 515. vulgo ἱδρυμένον; at codex habet ἱδρυμένον, quod e conj. reposuit Meinekius. || — 518. οἰκίσαντες codex; em. Gailius. || — 519. ἄλλοι τὰχαιοὶ codex (non vero ἄλλ' οἱ τ' Ἀχ. uti ante Meinekius edebatur), non suo loco posito signo apostrophæ, ut passim in codice nostro; deinde cod. ὄρους; em. Mein.; 0' ὄρους scripserat Letronnius. || — 521. τε καὶ codex; em. Mein. || — 524. μεσογεία cod.; em. Fabricius, collat. v. 451. 467. 624. Dein φλιασία cod. || 525. ἐν τοῦτοις, liberius dictum, nisi forte corrigendum esse putes cum Meinekius vel ἐπὶ τοῦτοις vel ἐν ταύτῃ 'στ' ἔθνος. || 526 λέγουσιν cod. || — 527. ὕστερον δ' Ἀλήτην οὐκ ἔστι cod.; em. Letronnius. Ceterum de rebus confer Ephori fr. 16 sqq., Ephorice sectatores Diodorum (fr. 4 Exc. De ins.) et Nicolaum Damascenum (fr. 38.

tom. III, p. 376). || — 529. τειχιζόμενον pro Τισαμενὸν cod.; em. Vindingius. || — 531. Προκλῆν cod.; Προκλῆ Fabricius. || — 532. Κρεῖτων codex, ubi tamen ρ litera ita scripta, ut e literæ simillima sit.; Κέστων editt. inde a Vindingio. De variis hujus nominis formis in codd. obviis divi in Fragm. Hist. tom. II, præf. p. viii. || — 583. Ἀγέλαον ex Apollodoro II, 8, 5 reposuit Meineke; codex Ἀγανὸν; Pausanias II, 28, 3 Ἀγανὸν dicit. Apud Nicolaum I. I. et Strabonem VIII, p. 389 codices habent Ἀγανὸν. || — 534. οἶδον || codex : Δειφόντην ὄντα, suprascripta voce οἶδον, quæ postea demum addita videtur. Certe Deiphontes non filius sed gener Temeni erat, neque eo sensu οἶδον vox hoc loco adhiberi potuit. || — 544. θαλάττης ἄς τε scripserat Gailius. Cf. Thucyd. I, 4 : Καὶ τῶν Κυκλάδων ἤρξε (Minos) καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο. Diodor. V, 84, 1 : Ἐθαλάττης αὐτοῦ. τῶν δὲ Κυκλάδων νῆ-

545 πόλεις κατασχεῖν, ἃς δὲ καὶ συνοικίσαι
αὐτῶν Ἐφορος εἶρχεν, εἶναι γῆσί τε
ἐπώνυμον τὴν νῆσον ἀπὸ Κρητὸς τίνος,
τοῦ δὴ γενομένου βασιλέως αὐτόχθονος,
πλοῦν ἡμέρας ἀπέχριν δὲ τῆς Λακωνικῆς.
550 Ἐν τῷ πόρῳ δὲ κειμένη τῷ Κρητικῷ
ἄποικός ἐστιν Ἀστυπάλαια Μεγαρέων,
νῆσος πελαγία· πρὸς δὲ τῇ Λακωνικῇ
Κύθηρα· μετὰ δὲ ταῦτα κατ' Ἐπίδαυρον ἦ
πρότερον μὲν Οἰνώνη προσηγορεύετο,
555 ὕστερον ἀπ' Αἰγίνης δὲ τῆς Ἀσωπίδος
Αἰγίαν ἐκάλεσεν κατασχὼν Αἰακός·
καὶ πλησίον ταύτῃ Σαλαμίς, ἐν ᾗ λόγος
τὸν Αἰακοῦ Τελαμῶνα βασιλεῦσαι ποτε.
Ἐξῆς Ἀθῆναι φασὶ δ' οἰκτὰς λαχεῖν
560 τούτους Πελασγούς πρῶτον, οὓς δὴ καὶ λόγος
Κρανῶν καλεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα Κεκροπίδας,
Κέκροπος δυναστεύσαντος, ὑστέροισι δὲ
χρόνοις, Ἐρεχθέως τῆς πόλεως ἡγουμένου,
ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν προσηγορίαν λαχεῖν.
565 Ἡρόδοτος ἱστορεῖ δὲ ταῦτα συγγράφων.
Τὸ Σούνιον κάμψαντι δ' ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς
Εὐβοία καίται νῆσος, ἥ καλουμένη
διὰ τὴν φύσιν τὸ πρότερον, ὥς φασιν, Μάχρις,
ἔπειτα ἀπὸ τῆς λεγομένης Ἀσωπίδος
570 χρόνῳ λαβοῦσα τούνομα Ἐββοίας πάλιν.
Πρώτους δ' ἐν αὐτῇ φασὶν οἰκῆσαι προτοῦ
μιγάδας συνοίκους Λέλεγας ἐκ τῆς δ' Ἀττικῆς
τὸν Ἐρεχθέως διαδάντα Πάνδωρον κτίσαι

urbes obtinuisse, quasdam vero etiam coudi lisse
illarum Ephorus narrat; aitque nomen
nactam insulam a Crete quodam,
qui rex indigena fuerit;
navigatione autem dici distare a Laconica.
Porro in mari Cretico sita est
colonia Megarensium Astypalæa,
insula in alto jacens; juxta vero
Laconicam Cythera. Post hæc contra Epidaurum est
insula quam prius OEnonen dicebant,
postea ab Ægina Asopide
Æginam vocavit occupans Æacus;
et prope hanc Salamis, in qua ferunt
Æaci filium Telamonem olim regnasse.
Dein Athenæ, quas aiunt habitatores nactas
primum Pelasgos, quos etiam Cranaos
vocari dicunt, postea vero Cecropidas,
Cecrope imperante; posterioribus autem
temporibus, Erechtheo urbi imperante,
ab Athena nactas appellationem esse.
Hæc conscribens docet Herodotus.
Sunio circumflexo, post Atticam
Eubœa jacet insula, vocata
ob sitûs naturam prius, ut fertur, Macris;
deinde vero a dicta Asopide
successu temporis accepit nomen Eubœæ.
Primos in illa habitasse ferunt pridem
mixtos convenas Leleges; ex Attica autem
Pandorum, Erechthei, transgressum condidisse

συν τὰς πλείους κατόικισε; idem ib. 78, 3. Mitto ceteros.
|| — 545. συνοικῆσαι cod. || — 546. V. Ephor. fr. 61.
Meinekius γῆσί τε leg. suspicatur. || — 551. « Ἀστυπα-
λία codex, i. e. Ἀστυπάλαια, quod Gailius, quem Let-
ronnius et Fabricius secuti sunt, Αἰγίαια scribendum
censuit, propterea quod Astypalæa non sita dici possit
inter Cretam et Laconicam. Recte sane; et tamen ista
correctio eo usque mihi improbabilis videtur, ut scrip-
toris potius quam librorum errorem subesse credam.
Accedit quod insula, cuius nomen hoc loco requirunt
viri docti, non Αἰγίαια dicebatur, sed Αἰγίλα, qua de
re dixi ad Steph. Byz. s. v. Αἰγίλα, ubi quod libri ha-
bent ἔστι καὶ νῆσος μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου
Αἰγίαια, ὁ οἰκῆτωρ Αἰγίλιος ὡς Κυθήριος, id Αἰγίλα
scribendum esse et patronymica forma Αἰγίλιος docet
et comparatio cum Κυθήριος. Ab Αἰγίαια enim patro-
nymicum formandum esset Αἰγίλειος. Quem præterea
Gailius affert Herodoti, locum VI, 107, in eo Αἰγίαια
Euboicæ insulæ nomen est, nihil attinens ad eam de
qua hic agitur insulam. Denique codicis lectioni favet
quodammodo Strabo X, p. 488: ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλ-
λαια ἔκτανος ἐστὶ πελαγία » MEINEKIUS. Ne erroris qui-
dem auctor accusandus est. Nam illud ἐν πόρῳ Κρητι-
κῇ nihil est, cur ad fretum inter Cretam et Laconicam
interjectum referri debeat, sed simpliciter significat
mare Creticum. Sic latiore vocabuli sensu πόρον auctor
u-rpat v. 222, et de mari Ionico v. 361. || —
553. ἡ pro ἦ cod; em. Miller. || — 554. Οἰνώνη |

V. Pindar. N. V, 16; Pherecyd. fr. 78; Herodot.
VIII, 46; Pythænetus ἐν Αἰγινητικοῖς fr. 1 (Hist. fr.
IV, p. 487); Apollodor. III, 12, 6, 7; Strabo VIII,
p. 375; Plin. IV, 19; Steph. Byz. s. v.; O. Müller.
Ægin. p. 8. || — 556. ἐκάλεσε cod. || — 557. Σαλαμὶν
cod.; em. Fabricius. || — 559. ἐξῆς Ἀθῆνας φασὶ οἰκῆ-
τὰς λαχεῖν (non vero λαβεῖν ut editt.) ταῦτα Πελασγοῦ
πρῶτον cod.; em. Meineke, nisi quod λαβεῖν in codice
esse credere debebat. Olim e conj. Scaligeri edebatur:
ἐξῆς Ἀθῆν', ἃς φασιν οἰκῆτὰς λαβεῖν τὸ μὲν Πελασγοῦς
(τοὺς ἀπὸ Πελασγοῦ Letronn.) πρῶτον κτλ. || — 564. λα-
χεῖν cod.; λαβεῖν editt. || — 565. V. Herodot. VIII, 44:
Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα
καλουμένην ἔσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κρανῶν, ἐπὶ
δὲ Κέκροπος βασιλέως ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι, ἐκδεξαμέ-
νου δὲ Ἐρεχθέως τὴν ἀρχὴν Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν.
Ephorus, quem in Hellenicis se secuturum esse auctor
supra proficitur, priscam Atticæ historiam non expo-
suit. || — 568. Μάχρις] V. Dionysius et Ephorus ap.
Plin. IV, 21 et schol. Apoll. Rhod. I, 1024 (Fr. Hist.
IV, p. 395, 10), Dionys. Per. 520 ibiq. Eustath.; Strabo
X, p. 445; Callimach. in Ap. Del. 20; Stephan. Byz.
v. Εὔβοια. || — τούνομα Εὔβοια (non Εὔβοια) πάλιν cod.;
em. Meineke, nisi quod Εὔβοιαν scripsit. || — 573. Pan-
dorum Erechthei memorant Apollodorus I, 15, 1, 1
et Eustathius ad Il. p. 281, 38. Secundum Provenum
ap. schol. Apoll. Rh. I, 97 Alcon Erechthei filius cum
Chalciope filia in Eubœam ad Chalcidenses fugit. Non

πόλιν μεγίστην τῶν ἐν αὐτῇ Χαλκίδα,
 575 Αἶκλον δ' Ἐρέτριαν, ὅντ' Ἀθηναίων γένει,
 τὴν δ' ἐναλίην Κήρινθον ὠσαύτως Κόθον,
 Δρύοπας δὲ τὴν Κάρυστον ὠνομασμένην·
 ἥ δ' Ἐστίαία γέγονε Περραιβῶν κτίσις.
 Κεῖνται δὲ καὶ νησιδὲς αὐτῆς πλησίον,
 580 Σκῦρος, Πεπάρηθος, Σκίαθος, ὧν Κρήτες μὲν οἱ
 μετὰ Σταφύλου διαβάντες ἐκ Κνωσσοῦ ποτε
 Πεπάρηθον ἐγγὺς κειμένην τ' αὐτῆς Ἴκον
 νῆσον συνοικίζουσι, τὴν Σκῦρον δὲ καὶ
 [τὴν] Σκίαθον ἐκ Θράκης διαβάντες, ὡς λόγος,
 585 Πελασγίωται· πάλι δ' ἐρήμους γενομένας
 αὐτὰς ἅπσας Χαλκιεῖς συνώκισαν.
 Ἀπέναντι δ' Εὐβοίας κατοικοῦσιν Λοκροί,
 ὧν πρῶτος ἦρξεν, ὡς λέγουσ', Ἀμφικτύων
 ὁ Δευκαλίωνος, ἐχόμενος δ' ἄφ' Ἀΐματος
 590 Αἰτωλὸς, εἴτα Φύσκος, ὃς γεννᾷ Λοκρόν,

Chalcidem urbem in insula maximam,
 Aiclum, Atheniensem genere, Eretriam,
 maritimam Cerinthum pariter Cothum,
 Dryopes Carystum, quæ vocatur;
 Hestiaea denique a Perrhæbis condita.
 Jacent etiam parvæ prope Eubœam insulæ,
 Scyrus, Peparethus, Sciathus, de quibus Cretenses
 cum Staphylo e Cnossio olim transvecti
 Peparethum et propinquam ei Icum
 insulam colonis frequentarunt, Scyrum vero
 et Sciathum e Thracia transvecti, ut fertur,
 Pelasgiotæ; rursus autem desertas factas
 omnes illas frequentarunt Chalcidenses.
 Ex adverso Eubœæ habitant Locri,
 quibus primus imperavit, ut aiunt, Amphictyo
 Deucalionis, proximus tum sanguine
 Ætolus, deinde Phycus; hic gignit Locrum,

igitur cum Ephoro Proxenus fecisse videtur, ac omni-
 no varia de Atticis in Eubœa coloniis ferebantur. || —
 574. χαλκίδων cod.; em. Hæschel. De re ita habet
 Strabo X, p. 447: Ἀμφότεραι δὲ (Chalcis et Eretria)
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ
 μετὰ τὰ Τρωικὰ Αἶκλος καὶ Κόθος ἐξ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες,
 ὁ μὲν Ἐρέτριαν ὥκισε, Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα. Idem p. 445:
 Καὶ Ἐλλοπία δ' ὀνομάσθη (Eubœa) ἀπὸ Ἑλλοπος, τοῦ
 Ἴωνος· οἱ δὲ Αἶκλου καὶ Κόθου ἀδελφοὶ φασιν, ὃς
 καὶ τὴν Ἐλλοπίαν κτίσαι λέγεται... καὶ τὴν Ἰστιαίαν
 προσκτήσασθαι καὶ τὴν Περιάρδα καὶ Κήρινθον κτλ. Cf. id.
 X, p. 321: Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίαν τὸ βάρεθρον
 ἐμφαίνεται· Κέρκω καὶ Κόδρος καὶ Αἶκλος καὶ Κόθος
 κτλ. Plutarchus, Qu. gr. c. 22: Τίς δὲ Παλίων τάφος παρὰ
 Χαλκιδεῦσι; Κόθος καὶ Ἀρχλος (sic) οἱ Εὐόθου παῖδες εἰς
 Εὔβοιαν ἦγον οἰκίσαντες, Αἰολέων τότε τὰ πλεῖστα τῆς νή-
 σου κατεχόντων. Stephan. Byz.: Ἐλευθερίς, πόλις Βοιω-
 τίας, Ὡρωποῦ πλησίον, Κόθου καὶ Αἶκλου (sic Berkel; Ἐγ-
 λέου codd.) [κτίσμα]. Θεόπομπος (fr. 226) μ'. Τὸ ἐθνικὸν
 Ἐλευθερίτης. Hæc sunt quæ de Æclo et Cotho veterum
 testimonia exstant, quorum nullum cum Nostro prorsus
 concinit. Cf. Veljeus I, 4: Atheniensis in Eu-
 bæ Chalcidem et Eretriam colonis occupavere; Lacedæ-
 monii in Asia Magnesiam. Nec multo post Chalci-
 denses... Atticis Hippocle et Megasthene ducibus,
 Cumas in Italia condiderunt. || — 675. Αἶκλον δὲ πε-
 ρραιβὸν τ' Ἀθηναίων cod.; em. Letronne, nisi quod
 Meinekius pro Αἶκλον dedit Αἶκλον, « quod nomen,
 inquit, ex Αἶκλῆς (Ἀεὶκλῆς) formatum, ut Πάροκλος,
 Πάτροκλος et alia. » || — 576. Pro ἐναλίαν Meinekius
 scrib. putat ἐναλίαν, comparans Hom. Il. 2, 538: Κή-
 ρινθον τ' Ἐραλον. Sed quum eodem sensu etiam ἐνάλιος
 dicere liceat (v. Steph. Thes. s. v.), mutatione non
 opus est. || — Pro Κόθον codex Κόθων; em. Hæschel.
 || — 577. De re vide Diodor. IV, 37, 2. Thucyd.
 VII, 57, 4. Pausan. IV, 34. || — 578. ἥ δὲ στίαία
 cod.; em. Meineke; vgo ἥ δ' Ἰστιαία. Deinde codex
 γέγωνε Περραιβῶν. Sec. Strabon. IX, p. 437 (coll. X,
 p. 445) Perrhæbi non condiderunt Hestiam, sed
 regionem ejus devastarunt, incolasque deduxerunt in
 Thessaliam, ubi Hestieotis regio ab iis vocata sit.

Contra Stephanus s. v. Hestiam Eubœæ nomen habere
 dicit ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Ὀλυμπον Ἐστιαίας. Denique
 Strabon. X, p. 445: Ἐνιοι δ' ὑπ' Ἀθηναίων ἀποικισθῆ-
 ναί φασιν τὴν Ἐστιαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἰστιαίων, ὡς
 καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριῶν τὴν Ἐρέτριαν. || — 581. Στα-
 φύλου] Cf. Diodor. VI 79, 2: Τῶν δὲ ἄλλων τῶν
 περὶ αὐτὸν ἡγεμόνων ἐκάστω νῆσον ἢ πόλιν δωρητάσθαι
 λέγουσι τὸν Παράμυθον, Θόαντι μὲν Ἀἴμον, Ἐννεῖ δὲ
 Κύρνον (?), Σταφύλῳ (Παμφύλῳ codd.; quod e Scymno
 correxit Heynius) δὲ Πεπάρηθον, κτλ. De Sta-
 phylo Bacchi et Ariadnes filio v. Diodor. V, 62; Apol-
 lodor. I, 9, 16; schol. Apoll. Rh. III, 997; Plutarch.
 Thes. c. 20; Parthen. Erot. c. 1; Lycophr. 570; schol.
 Aristoph. Plut. 1022; Plin. VII, 56; Hygin. f. 130;
 Ovid. Met. VI, 125. || — Κνωσσοῦ] ἐκ νώσσου ποτέ
 cod. || — 584. τὴν omis. codex; add. edit. Quæ de
 hac insula tradit Noster, aliunde non nota sunt. || —
 585. πάλιν cod. || — 588. λέγουσιν cod. || — 590. Αἰ-
 τωλὸς] Ætolus ex vulgari genealogia quattuor genera-
 tionibus Amphictyone posterior; neque ejus memine-
 runt qui de eodem stemmate agunt, Eustathius et
 Plutarchus. Quorum ille ad Il. p. 277, 17: Οἱ δὲ πα-
 λαιοὶ φασιν καὶ ταῦτα. Ἀμφικτύωνος καὶ Χθονοπάτρας ἀπό-
 γονος Φύσκος, οὗ Λοκρός· ὧν ἀπὸ μὲν Φύσκου Φύσκοι
 πρῶτην, ἀπὸ δὲ Λοκροῦ Λοκροὶ οἱ αὐτοὶ ὀνομάσθησαν. Λο-
 κροῦ δὲ Ὅπους· πρὸς ὃν διενεχθεὶς ὁ πατὴρ Λοκρός ἐξ μὲν
 ἀρχαῖν ἐκείνων, αὐτὸς δὲ οἰκεῖ τὰ πρὸς ἐσπέραν τοῦ Παρ-
 νασσοῦ, ἔχων ὑφ' ἐκυτόν τοὺς ἱκεῖ, οἱ ἐσπέραιοι τε καὶ Ὀζό-
 λαι ἐκαλοῦντο... ἄφ' ὧν ὕστερον καὶ ἀποικία εἰς Ἰταλίαν
 ἐστᾶλη. Plutarch. Qu. gr. c. 15, p. 294, E: Φύσκου
 (vgo Φυσκίου) τοῦ Ἀμφικτύωνος υἱὸς ἦν ὁ Λοκρός· ἐκ δὲ
 τούτου καὶ Καθύτης Λοκρός· πρὸς ὃν ὁ πατὴρ διενεχθεὶς,
 περὶ ἀποικίας ἐμαντεύετο, κτλ. Cum Nostro autem facit
 Stephanus: Φύσκος, πόλις Λοκρίδος, ἀπὸ Φύσκου τοῦ
 Αἰτωλίου [τοῦ] Ἀμφικτύωνος, τοῦ Δευκαλίωνος... Λέγεται
 καὶ ἀρσενικῶς. « Φύσκος δὲ ἄφ' οὗ οἱ Αἰελεῖς οἱ νῦν Λο-
 κροί. » Ceterum de Loero ejusque filio varia narratio.
 V. Aristoteles fr. 118 sq. ap. schol. Pindar. P. ix, 86
 et plura ap. Bæckh. Expl. Pind. p. 191; Clavier,
 Histoire des prem. temps de la Gr. I, p. 93. Raoul-
 Rochette, Etabl. II, p. 15; Clinton. F. H. tom I,

ὁς τοὺς Ἀέλεγας ὀνόμασεν ἄρ' ἐκυτοῦ Λοκρούς.
 Ἐξῆς δὲ τούτων Δωριεῖς μικρὰς πόλεις,
 Ἐρινεὸν Βοιὸν τε καὶ Κυτίνιον,
 ἀρχαιοτάτας ἔχουσι Πίνδον τ' ἐχομένην,
 585 ἃς Δῶρος Ἑλλήνος γενόμενος ὤκισεν
 τούτων δ' ἄποικοι πάντες εἰσὶ Δωριεῖς.
 Εἶτεν παρ' αὐτάς Ἡράκλει' ἐστὶν πόλις,
 ἣν οἱ Λάκωνες, μυρίους οἰκήτορας
 πέμψαντες εἰς Τραχίνα, πρότερον ἔκτισαν.
 600 Ταύτης Πύλαια δ' ἐστὶν ἐξῆς παράλιος·
 ἀγορὰ δ' ἐν αὐτῇ γίνετ' Ἀμφικτυονική.
 Κόλπος δὲ καίται Μαλικῆς ἐν τῷ μυχῶ,
 Ἐχίνος οὗ πόλις ἐστὶ, τοῦ Σπαρτοῦ κτίσις
 Ἐχίονος, καὶ Μαλιέων ἄλλαι πόλεις.
 605 Ἐπειτ' Ἀχαιοὶ παράλιον Φθιωτικοί.
 Μάγνητες οἰκοῦσιν δὲ περὶ τὸ Πήλιον.
 Ὑπὲρ δὲ τούτους ἐστὶν εὐβοιωτάτη
 χώρα, κράτιστα πεδία καὶ τελεσφόρα
 ἔχουσα καὶ Λάρισαν εὐτυχεστάτην
 610 πόλιν συγχὰς ἄλλας τε, Πηγεῖός δι' ἧς
 μέγας διαρρεῖ ποταμὸς ἐπὶ τε τὰ στενά
 Τέμπε διήκων, τῇν τε πρὸς τῷ Πηλῶ
 λίμνῃν βαθεῖαν λεγομένην Βοειδίδα.
 Τῇ Θεσσαλίᾳ δ' ἐστὶ ὁμορος Ἀθαμανία,
 615 Δολόπων τε Περραιβῶν τε συνορίζοντ' ἔθνη
 τὰ τ' Αἰνιάνων, οἵτινες τῶν Αἰμόνων
 δοκοῦσι Λαπιθῶν Μυρμιδόνων τε γεγονέναι.
 Ὑπὲρ τὰ Τέμπε δ' ἐστὶν ἡ τῶν Μακεδόνων
 χώρα παρὰ τὸν Ὀλυμπον ἐξῆς κειμένη,
 620 ἧς φασὶ βασιλεῦσαι Μακεδὸνα γηγενῇ,
 ἔθνος τὸ Λυγκηστῶν δὲ καὶ τῶν Πελαγονίων,
 τῶν κειμένων ἐκαίσε παρὰ τὸν Ἄξιον,
 καὶ Βοττεατῶν, τῶν τε περὶ τὸν Στρυμόνα.
 Ἐν τῇ μεσογείῳ δ' εἰσὶ μὲν πολλαὶ πόλεις,
 625 ἡ Πέλλα καὶ Βέρροια δ' ἐπιφανέσταται·
 ἐν παραλίᾳ δὲ Θεσσαλονίκη Πύδνα τε.

qui Leleges nuncupavit de se ipso Locros.
 Post hos Doros parvas urbes,
 Erineum Baumque et Cytinium
 antiquissimas habent, Pindumque proximam,
 quas Dorus Hellene natus condidit.
 Horum coloni reliqui omnes Doros sunt.
 Deinde juxta eas urbs est Heraclea,
 quam Lacones, decies mille habitatoribus
 missis in Trachinen, pridem condiderunt.
 Hanc juxta est Pylea maritima,
 in qua concio fit Amphictyonica.
 Sinus vero jacet in recessu Maliacus,
 Echinus ubi urbs est, a Sparto condita
 Echione, et Maliensium urbes aliae.
 Deinde maris accolae Achaei Phthiotici.
 Magnetes vero habitant circa Pelium.
 Super hos est pascuis abundans
 regio, optimos campos et frugiferos
 habens, ac Larisam felicissimam
 urbem multasque alias (Regionem Peneus
 magnus perfluit amnis ad angusta
 Tempe pertingens) ac juxta Pelium
 profundam paludem Boeideum dictam.
 Thessaliae finitima est Athamania,
 Dolopumque et Perrhaeborum conterminae sunt
 gentes, et Aenianum, qui ab Haemonibus
 Lapithis et Myrmidonibus orti putantur.
 Super Tempe vero est Macedonum
 regio deinceps sita ad Olympum,
 cui ferunt imperasse Macedonem terrigenam,
 populusque Lyncestarum atque Pelagonum
 qui ibi juxta Axium sunt,
 et Botteatarum et Strymonis accolarum.
 In mediterraneis multae sunt urbes,
 Pella vero et Berrhoea illustrissimae;
 in ora autem maritima Thessalonica

p. 67. || — 592. μικρὰ cod. De re v. Müller. Dor. I, p. 37. || — 593. Ἐρινεον, Βόιον cod. || — 594. « An ἀρχαιοτάτας δ', ut sit μικρὰν μὲν, ἀρχαιοτάτας δέ. » *Meincke*. Haud credo. || — 598. De Heraclea cf. Scymnus § 62. || — 604. Ἐχίνος, καὶ M. cod.; em. Meineke. De Echione Sparto v. Eurip. Bacch. 213; Pausan. IX, 5, 3; Apollodor. III, 4, 1. 5. 2; Hygin. fr. 178; Ovid. Met. X, 686; schol. Eurip. Phoen. 670, etc. De Maliensium ditone cum Nostro facit Scylax, quem vide § 62. || — 607. εὐβοιάτη cod; em. Miller. || — 614. ἡ Ἀθαμανία cod; em. Meineke. || — 615. Περραιβῶν cod. || — 616. Heliodor. II, p. 122 (ed. 1619) Aenianes nobilissimum Gracorum stirpem dicit, utpote ab Hellene proxime oriundum. Initio in Thessalia ad Oesam sedebant, unde a Lapithis pulsi ad Pindum Oetamque migrarunt (Strabo p. 61. 442). In pristinis sedibus Noster admixtos iis etiam Lapithas indicat. || — 621. Λυγκηστῶν et Πελαγονίων cod. || — 622. τῶν κειμένων ἔχει τε παρὰ τὸν Ἄξιον καὶ Βοττεατῶν codex corrupte; Letronnius dedit: τῶν κειμένων

τε παρὰ τὸν Ἄξιον ἔχειται: Τῶν Βοττεατῶν. In quo numeros reprehendit Meinekios: « Quamquam enim, ait, in quinta sede passim Noster tribrachyn admisit, diligenter tamen cavit, ne post secundam syllabam incideret, in quo ille optimorum poetarum exemplum secutus est. » Idem pro Βοττεατῶν reposuit Βοττεατῶν, formam rariorem, ejus meminit Stephanus Byz. v. Ἀζωρος et Etym. p. 206, 6. Simili errore in Welckeri Syllog. epigr. p. 263 Βοττεατῶν legi monet pro Βοττεατῶν. Quibus adde Strabon. VII, fragm. Vatic. 11: Βοττεατῶν... ἐκ Κρητῆς τὸ γένος ὄντες ἡγεμόνα ἔχοντες Βοῦτωνα (Βόττωνα e Schneidewini conj. correx. Cramerus). Ceterum nostro loco Meinekios ita scripsit: τῶν κειμένων ἐξῆς τε παρὰ τὸν Ἄξιον καὶ Βοττεατῶν. Ego posui ἐκαίσε, quod a codicis ductibus abest multo propius. Usurpata vox pro ἐκαίσε, sicut v. 652 (vs. 399 vel 400 pro ἐνταῦθα habes); neque hoc loco abundat. Nam quum Pelagones jam memorasset auctor in ora Illyrica, distinguendi ab his erat Pelagones Aetii fluvii accolae. || — 623. Malum cum Meinekio: παρὰ τὸν Στρυμόνα, quoniam *Parastrymonii*

Κάμψαντι τὴν ἄκραν δὲ τὴν καλουμένην
 Αἴναιαν ἢ πρὶν γενομένην Κορινθίων
 κτίσις Ποτίδαι' ἐστὶ, Δωρικὴ πόλις,
 630 μετὰ ταῦτα Κασάνδρεια δ' ὠνομασμένη.
 Ἐν τῇ μεσογειῷ δ' Ἀντιγόνηα λεγομένη·
 Ὀλυνθος ὕστερον δὲ γενομένη πόλις,
 ἣν ἐξάνεστησεν Φίλιππος ὁ Μακεδών,
 δόρατι κρατήσας. Μετὰ δὲ τὴν Ὀλυνθίαν
 635 Ἀρέθουσα, Παλλήνη τ' ἐπ' ἰσθμοῦ κειμένη.
 Ταύτην δὲ, Φλέγραν τὸ πρότερον καλουμένην,
 τοὺς θεομάχους Γίγαντας οἰκῆσαι λόγος,
 μετὰ ταῦτα Παλληνεῖς δ' ἀπ' αὐτὴν ὀνομάσαι
 λέγουσιν ὀρμηθέντας ἐξ Ἀχαιῶν.
 640 Εἴτ' ἔστι κόλπος λεγόμενος Τορωνικός,
 οὗ πρότερον ἦν τις Μηκύβερνα κειμένη·
 ἐξῆς Τορώνη τοῖς τόποις δμῶνυμος.
 Εἴτεν πελαγία Ἀῤῥυμος, Ἡφαίστου τροφός,
 ἣν ὁ Διόνυσος πρῶτος οἰκίζει Θόας,
 645 μετὰ ταῦτα δ' ἔσγεν Ἀττικὴν ἀποικίαν.
 Τὸν Ἀθω δὲ παραπλεύσαντι παράλιος πόλις
 Ἀκανθός ἐστιν, Ἀνδρίων ἀποικία,
 παρ' ἣν διώρυξ δεικνύται τετμημένη
 ἐπταστάδιος· Ξέρξης δὲ λέγει αὐτὴν τεμεῖν·
 650 εἴτ' Ἀμφίπολις. Στρυμῶν δὲ παρὰ ταύτην μέγας
 ποταμὸς παραρρεῖ μέχρι θαλάττης φερόμενος
 κατὰ τοὺς λεγομένους κείσε Νερήιδων χοροῦς·
 ἐπ' οὗ κατὰ μεσόγειον Ἀντιφάνους πατρίς
 καίται λεγομένη Βέργα, τοῦ δὲ γεγραφότος
 655 ἄπιστον ἱστορίας τε μυθικῆς γέλυον.
 Μετ' Ἀμφίπολιν δ' ἡ πρότερον Οἰσῦμη πόλις
 Θασίων γενομένη, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων,
 ἀπὸ τῆς Μακεδσῆς Ἡμαθίας τε λεγομένη.

Pydnaque. Circumflexo promontorio
 Aeneā dicto, prius fuit Corinthiorum
 colonia Potidara, urbs Dorica;
 post hæc vero Cassandria nuncupata.
 In mediterraneo Antigonía dicta,
 Olynthus porro, quæ urbs fuit,
 quam evertit Philippus Macedo
 armis expugnatam. Post Olynthium agrum
 Arethusa et Pallene in isthmo sita.
 Hanc vero, Phlegram olim appellatam,
 habitasse ferunt Gigantes qui contra deos pugnarunt;
 postea Pallenenses de se nuncupasse
 aiunt profectos ex Achaia.
 Deinde sinus est Toronicus dictus,
 ubi olim fuit quædam Mecyberna sita;
 deinceps Torone locis cognominis;
 tum in alto sita Lemnus, Vulcani nutrita,
 quam Thoas, Bacchi filius, primus frequentavit,
 postea autem colonia Attica.
 Athonem præternaviganti maritima urbs
 Acanthus adest, Andriorum colonia,
 juxta quam fossa ostenditur secta
 septem stadiorum; Xerxes eam secuisse dicitur;
 dein Amphipolis. Strymon juxta hanc magnus
 fluvius præterlabitur usque ad mare fluens
 ad dictos illic Nereidum choros.
 Ad quem in mediterraneo sita est
 Berga dicta, patria Antiphanis, qui scripsit
 Incredibilia historiæ autem fabulose rium.
 Post Amphipolim OEsyma que prius
 Thasiorum urbs fuit, postea Macedonum,
 et a Macessa Emathia nomen accepit.

ap. Livium XLII, 51 aliosque fluvii accolæ dicuntur. || — 628. αἴναιαν cod.; em. Letronnius. Promontorium præter nostrum nemo commemorat. Mannertus quidem VII, p. 467 apud Ptol. III, 12, p. 220, 24 pro Γίγωνις ἄκρα reponi vult Αἰωνίς ἄκρα; sed obstat et ipsa illa vocis Αἰωνίς forma, et Γίγωνος urbs, quam in hoc tractu memorant Herodotus VII, 123 et Thuc. I, 61 et St. Byz. s. v. Æneam urbem habes ap. Scylac. § 66; Dionys. Hal. A. R. I, 47; Livium XLIV, 10; Strabon. VIII, fr. 21; Steph. Byz. || — 629. Ποτίδαι' cod. || — 636. φλέγρον cod. De re cf. Herodot. VII, 123; Lycophron. 1404; Theagenes fr. 11 (tom. IV, p. 510); Eustath. ad Dionys. 327; Strabo p. 330; Apollodor. I, 6, 1, 3; Theon Progymn. p. 91, etc. || — 638. Πελληνεῖς scribi vult Meinek. quum Pellene sit Achaiae civitas. Sed apertum est auctorem nostrum sicuti reliqui, qui eadem tradunt, Πελληνεῖς et Παλληνεῖς pro ejusdem nominis varietate habuisse. Sic Pellensis Achaiae originem referebant ad Pallantem. Pausanias VII, 26, 12: Τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῇ πόλει, λόγῳ μὲν τῶν Παλληνέων, ἀπὸ Πάλλαντος· τῶν Τιτάνων δὲ καὶ Παλλαντα εἶναι λέγουσι. Cum Scymno conf. Thucydides IV, 120: Φασὶ δὲ οἱ Σκυωναῖοι Πελλήνης μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλεόντας δ' ἀπὸ Τρώας πρὶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς

τὸ χωρίον τοῦτο τῶ χειμῶνι, ὃ ἐξέρχοντο Ἀχαιοί, καὶ ἀπὸ τοῦ κατωκῆσαι. Mela II, 2: Hæc (Scione) ab Achivis capto Ilio remeantibus posita. Cf. Strabo VII, fr. 25: Κἀταυθα δὲ τῆς λύμης αἱ Τρωάδες αἰτίαι λέγονται, ἐμπρησασθαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναῖξιν τῶν ἐλόντων αὐτὰς δουλεύουσι. Ceterum non satis liquet num regionem tantum Pallenen intelligi velit Noster, an etiam urbem, quæ quamvis nunquam fuerit, a nonnullis tamen fingitur, ut a Steph. Byz. s. v. et Eustath. ad Dionys. 327 et Plin. IV, 17: Oppida: Pallene, Phlegra. || — 638. ἀμυγνῶν pro ἀπ' αὐτῶν cod.; em. Vindingius. || — 639. ὀρμηθέντας cod.; em. Mein. || — 642. τορινή cod. || — 643. εἴτ' ἐμπελαγία cod.; em. Gail., dein Αἰμῶνος cod. || — 652. ἐκείσε νηρηίδων cod.; καίσε νηρηίδων vgo; nostra Meinek. De istis Nereidum choris alibi me legere quidpiam non memini. || — 653. Ἀντιφάνου cod.; em. Hæschel. De Antiphane cf. Polybius ap. Strabon I, p. 47, II, p. 102; Polybius Exc. Val. XXXIV, 6, 15; Marcian. Peripl. p. 62; Stephan. v. Βέργα. Urbem memorant Hierocles p. 640 et Ptolem. III, 12 p. 223, 20. Sita fuisse videtur ad Prasiam lacum. V. Leake N. Gr. III, p. 229. || — 655. ἱστορίας μυθικῆς cod.; em. Vinding. || — 656. δὲ pro δ' ἡ codex; em. Mein. Deinde ἡ σελή πόλις cod.; em. Vinding. || — 658. γ: pro τε

Ἐξῆς Νέα πόλις ἐστὶ καὶ νῆσος Θάσος,
 600 ἣν βάρβαροι τὸ πρότερον ὦκουσαν, ὡς λόγος,
 εἰπεῖται Φοίνικες μετὰ Κάδμου καὶ Θάσου
 ἐκ τῆς Ἀσίας διαβάντες· ἔλαβεν δ' ἡ Θάσος
 ἀπὸ τοῦ Θάσου καὶ τοῦνομα, ὡς καὶ νῦν ἔχει.
 Τὴν ὑπεράνω χώραν δὲ μέχρι τοῦ Ποντικοῦ
 605 Ἴστρου παρεκτείνουσι Θρᾷκες νεμόμενοι.
 Τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ κειμένων ἐστὶν πόλις
 Ἀβδηρ', ἀπ' Ἀβδήρου μὲν ὀνομασμένη
 τοῦ καὶ κτίσαντος πρότερον αὐτὴν, ὃς δοκεῖ
 ὑπὸ τῶν Διομήδους ὕστερον ξηνοκτόνων
 670 ἵππων φθαρῆναι· Τήϊοι δὲ τὴν πόλιν
 συνώκισαν φυγόντες ὑπὸ τὰ Περσικά.
 Ταύτης δ' ἐπίταδε ποταμός ἐστι κείμενος
 Νέστος λεγόμενος, ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἀνατολὴν
 μερῶν λαβοῦσα τοῦνομα ἀπὸ τῶν Βιστόνων
 675 Θρακῶν προμήκης ἐστὶ λίμνη Βιστονίς.
 Εἰπεν Μαρόνει, ὃς κατοικῆσαι τὸ πρὶν
 τοὺς Κίκονας ἱστοροῦσι τοὺς ἐν Ἰσμαρίῳ
 αὐτὴ δὲ Χίων ἐγένεθ' ὕστερον αἰτίσις.
 Πέραν Σαμοθράκη δ' ἐστὶ νῆσος Τρωϊκή,
 680 ἔχουσα τὴν οἰκήσιν ἀναμειγμένην·

Deinde Neapolis est et insula Thasus,
 quam barbari prius habitabant, ut fertur,
 deinde Phœnices cum Cadmo et Thaso
 ex Asia transvecti; accepit vero Thasus insula
 a Thaso illo etiam nomen, quod etiam nunc habet.
 Superiorem vero regionem usque ad Ponticum
 Istrum pertingentes Thraces incolunt.
 Eorum autem qui ad mare siti sunt, urbs est
 Abdera ab Abdero nuncupata,
 ab eoque prius etiam condita, qui videtur
 a Diomedis postea hospiticidis
 equis periisse; Teji autem urbem
 colonis frequentarunt exulantes sub tempora Persica.
 Citra eam situs est fluvius
 Nestus dictus. Ex iis vero quæ ad ortum sunt
 partibus, nacta nomen a Bistonibus
 Thracibus, longe porrecta est palus Bistonis.
 Deinde Maronea, ubi habitasse prius
 Cicones narrant eos qui in Ismaro fuerunt.
 Hæc vero Chiorum fuit postea colonia.
 Contra jacet Samothrace insula Troica,
 mixtos habens incolas;

cod.; em. Hæschel. Deinde codex et edit. λεγομένης. Excidisse quædam ante hunc versum, quæ ad Macedoniam spectarent, aut transponendum versum post v. 619 censuit Fabricius. Contra Meinekios: « Scribendum potius videtur: ἀπὸ τῆς Μακεδονίας Ἡμαθίου τε λεγομένη. Ita OEsyme nomen traxisse dicitur ab OEsyma, Macettæ et Emathii filia. Macettam ab aliis memorari non memini, Emathium autem habemus ap. Stephanum, s. v. Βρουσίς et Γαλάδραι. » Addi possit Emathus, Macedonis frater, a quo Emathia Macedonia dicta, ap. Eustath. ad Hom. p. 980, 32. Sed hæc ad nos nihil pertinent. Quid rei sit docet Stephanus Byz.: Οἱ σὺ μὲν, πόλις Μακεδονίας· Θουκυδίδης τετάρτῳ (4, 107)· ἡ νῦν Ἡμαθία. Τὸ ἔθνη δὲ Οἰσυμαῖος. Ταύτην Αἰσύμην Ὀμήρος ἔφη (Il. 8, 304). Idem: Ἡμαθία, πόλις καὶ χωρίον [καὶ suppl.] ἡ νῦν Μακεδονία. Symeon p. 706, 19 ed. Bonn.: Ἦν δὲ καὶ πόλις Ἀμαθία (sic) λεγομένη πρὸς τῇ θαλάττῃ, τῷ ἔθνει ὁμώνυμος. Zonaras Thessalonice olim Emathiam dictam esse refert, diversa, ut videtur, confundens. Nihil igitur nostro loco mutandum, nisi quod λεγομένη scribendum. Particula τε a proprio suo loco longius remota in Scymno non offendit. Sensus: OEsyme urbs, quum prius Thasiarum fuisset, deinde Macedonum facta et ab heroina Macedonia Emathia nominata est. Mutavit nomen eodem, ut opinor, tempore, quo Crenides evaserunt Philippi, aliaque hujus tractus urbes, quas Philippus destruxerat, a novis Macedonum colonis restauratae sunt. Ceterum de OEsyme urbe testimonia v. in not. ad Scylac. § 67, quibus adde locum Armenidæ ap. Athenæum I, p. 31, A (Fr. Hist. tom. IV, p. 339, 6). || — 659. Vulgo νεάπολις; at codex distincte habet νέα πόλις, quod numericis consulens Meinekios repouendum esse recte conjecit. || — 663. De Thaso conditore v. Herodot. II, 44, VI, 47; Pherecydes fr. 42;

Demagoras Samius ap. schol. Eur. Phœn. 7 (Fr. Hist. IV, p. 378, 1); Arrian. ap. Eustath. ad Dionys. 517 (Fr. H. III, p. 599, 67); Apollodor. III, 1, 7; Conon Narrat. 37; Pausanias V, 25, 12; Stephan. Byz. v. Θάσος. De Phœnicum colonia præ ceteris adi Moversium Phœn. Alterth. II, p. 273 sqq. || — 664. Ponticum Istrum dicit, quam etiam Adriaticum esse cum sui ævi geographis crederet. || — 667. παρθήρα ἀπ' ἀβδήρου cod.; em. Hæschel. De Abderi fabula v. Hellenicus (fr. 98) ap. Steph. Byz. s. v.; Apollodor. II, 5, 8; Hygin. fab. 30; Strabo VII, fr. 42. Aliiter Mela II, 2, qui urbem de Abdera, sorore Diomedis, nominatam dicit. || — 670. Plura de his v. ap. Herodot. I, 168 ibiq. interp., Strabo XIV, p. 644; Raoul-Rochette *Etabliss.* III, p. 400. || — 672. ἐπίτα ποτ. cod.; em. Letronnius. || — 673. Νέστος cod.; em. Meineke, laudato Arcadio p. 79, 20: τὸ δὲ Νέστος πόλις (1. ποταμός) καὶ κόστος καὶ νόστος (βαρύνεται). || — 674. τοῦνομα ἀπὸ cod. || — 676. Μαρόνεια οἱ cod. || — 677. De Ismaro Ciconum urbe ad montem Ismarum lacumque Ismaridem v. Hom. Od. IX, 39. 60 sqq. 198; Strabo VII, 42; Hecateus ap. Stephan. Byz. s. v.; Virgil. Eclog. VI, 30. Georg. II, 37; Lucret. V, 30; Virgil. Æn. X, 351; Plinius IV, 18. Cf. Herodot. VII, 109; Archilochus ap. Athenæum I, p. 30, F. Tzetzes ad Lycophr. 818 Ismarum et Maroneam unam eandemque urbem dicit: Ἰσμαρον τὴν νῦν λεγομένην Μαρόνειαν. Cf. Harpocration: Μαρόνεια. ἣν φασιν εἶναι τὴν δὲ Ὀμήρου Ἰσμαρον καλομένην. V. Ephor. fr. 74. || — 678. αὐτὴ cod. De Chiorum colonia aliunde non constat. Secundum Diodorum V, 79 Rhadamanthus OEnopioni filio Chium, Euanthi duci Maroneam (a Marone conditam I, 18, 3) assignavit. Noster quoque ad Euanthem coloniam referre poterat, quem filium dixerit OEnopionis Chii, sicut facit Ion Chius ap. Pausan. VII, 4, 8

πρότερον γὰρ εἶναι φασιν ἐν ταύτῃ τινέας
 τοὺς Τρῳάας, Ἡλέκτρας τεκούσης Δάρδανον
 τῆς λεγομένης Ἀτλαντος Ἰασίωνά τε,
 ὃν τὸν μὲν Ἰασίωνα δυσσέβημά τι
 685 πρᾶξαι περὶ Δήμητρος λέγουσι ἄγαλμα καὶ
 πληγῇ κεραυνωθέντα δαιμονίῳ θανέειν,
 τὸν Δάρδανον δὲ [δὴ] λιπόντα τοὺς τόπους
 πρὸς τὴν ὑπώρειάν [γε] τῆς Ἰδης κτίσαι
 πόλιν ἅψ' ἑαυτοῦ Δαρδανίαν καλουμένην·
 690 τοὺς δὲ Σαμοθράκας, Τρῳάας ὄντας τῷ γένει,
 ἀπὸ τοῦ τόπου δὲ Θράκας ἐπικαλουμένους,
 δι' εὐσέβειαν ἐγκαταμένειν τῷ τόπῳ.
 Ἐν σιτοδείᾳ τῶν Σαμίων δ' αὐτοῖς ποτε
 ἐπαρκεσάντων, τρηνικαὺτ' ἐκ τῆς Σάμου
 695 μετὰ δὲ τινας συνοίκους ἔσχονσαν.
 Μετὰ τὴν Μαρώνειαν [δὲ] καὶ Αἴνος πόλις
 ἔχουσι ἐποίκους ἐκ Μιτυλήνης Αἰολεῖς.
 Ἡ Θρακία δὲ χερρόνησος ἔχομένη
 καίται, καθ' ἣν πόλις ἐστὶ πρώτη Καρδία,
 700 ἀρχὴν μὲν ὑπὸ Μιλησίων κτισθεῖσα καὶ
 Κλαζομενίων, πάλιν δ' Ἀθηναίων ὑπο,
 ὅτε Μιλιτιάδης ἐκράτησε Χερρόνησιων.
 Προσεχὴς δὲ Λυσιμάχεια· ταύτην δ' ἔκτισεν
 ἐπώνυμον Λυσιμάχος ἅψ' ἑαυτοῦ πόλιν.
 705 Αἱμναί δ' ἐφεξῆς εἰσὶν αἱ Μιλησίων·
 εἴτ' Αἰολέων Ἀλωπεκόννησος πόλις·

nam prius in ea fuisse quidam dicunt
 Trojanos, quum Electra, Atlantis filia,
 peperisset Dardanum Iasionemque;
 quorum Iasionem facinus impium
 patrasse in Cereris aiunt simulacrum,
 et ictum fulmine divino periisse;
 Dardanum igitur, relictis illis locis,
 ad radicem Idae montis condidisse
 urbem de ipso Dardaniam vocatam;
 Samothracēs vero, Trojanos genere,
 a loco autem Thraces cognominatos,
 pietatis causa in eo loco permansisse.
 In fame autem quum Samii ipsis quondam
 auxiliati essent, tunc e Samo illi
 excipientes quosdam habitationis socios habuerunt.
 Post Maroneam sita est Aenus urbs,
 habens incolas e Mitylene Aëoles.
 Thracia vero Chersonesus finitima
 jacet, in qua urbs est prima Cardia,
 initio a Milesiis condita et
 Clazomeniis, rursus vero ab Atheniensibus,
 quando Miltiades subegit Chersonesios.
 Finitima tum Lysimachia; hanc condidit
 Lysimachus cognominem sibi urbem.
 Limnae deinde sunt Milesiorum,
 tum Aëolum Alopeconnesus urbs;

(Fragm. Hist. II, p. 50, 13). || — 683. Ἀτλαντίδος
 pro Ἀτλαντος, quod codex habet, coniecerat Krebsius,
 recepit Letronnius, quamquam vulgata eundem fundit
 sensum, ista autem conjectura numeros mire debilitat.
 || — 685. λέγουσι ἄγαλμα codex. De re cum Nostro
 faciunt Hellanicus et Idomeneus ap. schol. Apoll. Rh.
 I, 916: Φασὶ κεραυνωθῆναι αὐτὸν ὑβρίζοντα ἄγαλμα τῆς
 Δήμητρος. Similiter Conon Narr. 21: Φάσμα Δήμητρος
 αἰσχῆσαι βουλευθεὶς ἐκεραυνώθη. Vulgo aliter narrant,
 uti constat. Ad Nostra proxime accedit Strabo VII,
 fragm. 48. || — 686. δαιμονίᾳ editt. ante Letronnium. ||
 — 687. Particulam δὴ inseruit Meinekios, ante quem
 edebatur τὸν Δάρδανον δὲ λιπόντα τοὺς τόπους [προτοῦ],
 in quo offendit cæsura trochaica pedis tertii; ipsum
 præterea supplementum frigit. Ceterum ne Meinekiana
 quidem genuina poetæ verba habeo; nam quod omisit
 Miller.), nec unquam in libris fuerit, quum vi sua ca-
 reat h. l. particula. Possis: τὸν Δάρδανον δὲ δὴ λι-
 πόντα τε τοὺς τόπους, πρὸς τὴν ὑπώρειάν τε τῆς Ἰ. κτί-
 σαι. Sed quum in seqq. poeta causam dicat, cur Troes
 manserint, δι' εὐσεβείας scilicet, dixerit etiam disertius
 cur abierit Dardanus. Reliquit insulam λυπούμενος,
 ut Apollodorus (III, 12, 1) ait, vel ἐπὶ τῷ δὲλερῷ συγχυ-
 θεῖς, ut Conon l. l. Similiter nescio an Noster dixerit:
 τὸν Δάρδανον δεδιότα δὲ λυπόντα τοὺς τόπους. — 691. Τρῳάας
 pro Θράκας codex; em. Krebsius Lectt. Diod. p. 153.
 || — 694. τρηνικαὺτα codex. Rem sic alius nemo tradi-
 dit. Proxime ad nostra accedunt qui Samothracen
 dictam insulam tradunt a Samiis extorribus, quos sive
 Ephesii sive tyranni patria ejecerant. Vid. Heracli-

des Ponticus Polit. 21 (Fr. H. II, p. 218), Pausanias
 VII, 4, 3, Antiphon Περὶ τοῦ Σαμοθρακῶν φόρου ap.
 Suidam v. Σαμοθρ.; quæ res evenit an. 209 post Troi-
 ca, teste Apollodoro fr. 180 (Fr. H. I, p. 461). Ex
 aliorum sententia primum insula Samus, deinde ab
 advenis Thracibus Samothrace dicta est, uti constat. ||
 — 696. δὲ particulam addidit Hoeschelius. || — 697. Μι-
 τυλήνης scr. Meinekios; quæ nominis forma inscrip-
 tionibus probatur, altera tamen adeo apud vett. auct.
 frequens est, ut scribis imputari nequeat. De re cf.
 Strabon. VII, fr. 50: Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Ἑβρου. .
 πόλις Αἴνος ἐν τῷ Μέλανι κόλπῳ καίται, κτίσμα Μιτυλή-
 ναίων καὶ Κυμαίων, ἔτι δὲ πρότερον Ἀλωπεκόννησιων.
 Fluxerunt hæc ex Ephoro, cuius vide fr. 73. Cf. Ste-
 phan. Byz. s. v.; Strabo p. 319. Novit urbem Homerus,
 II, 4, 520. Ab Aenea conditam fabulantur Mela II, 2 et
 Virgil. III, 18. V. Mannert. VII, p. 206 sq. — 700 sq.
 Cf. Strabo VII, fr. 50: Μιλησίων καὶ Κλαζομενίων
 κτίσμα, ὕστερον δὲ καὶ Ἀθηναίων. Mitto alios. || —
 703. Λυσιμάχεια cod.; em. Mein. || — 705. Limnas a
 Milesiis conditas ex Anaximene Lampsaceno etiam
 Strabo tradit XIV, p. 635. Idem in fragm. Vatican.
 lib. VII, 50: Μετὰ δὲ Καρδίαν Δράβος καὶ Αἱμναί· εἴτ'
 Ἀλωπεκόννησος, εἰς ἣν τελευτᾷ μάλιστα δὲ Μέλαις κόλπος.
 Hæc si cum nostris, ubi eadem est locorum series, com-
 paraveris, apparet a vero aberrasse Kiepertum, qui Li-
 mnas ab Alopeconneso boream versus ponit. Quoniam
 loco Alopeconnesus sita fuerit e Strabonis verbis jam
 liquet, et acu rem in mappa tetigit Reichardus. Præ-
 terea Limnarum mentio, minus tamen accurata, exstat
 ap. Stephan. Byz.: Αἱμναί, πόλις ἐν Ἑλλησπόντῳ περὶ

ἔξῃς Ἐλαιούς, Ἀττικὴν ἀποικίαν
 ἔχουσα, Φόρβας ἦν συνοικίσει δοκεῖ.
 Ἐπειτα Σηστός καὶ Μάδυτος, αἱ κεῖμεναι
 710 ἐπὶ τοῦ στενωποῦ Λεσβίων ὁ οὖσαι κτίσεις.
 Εἴτ' ἐστὶ Κριθώτῃ πόλιν τε Πακτύτῃ
 λέγουσι καὶ παύτας δὲ Μιλτιάδην κτίσαι.
 Μετὰ τὴν δὲ Χερρόνησον ἐν Προποντίδι
 Θράκη παρῆκει, καὶ Σαμίων ἀποικία
 715 Περινήθως ἐστὶν ἐχομένης Σηλυμβρίας,
 ἣν οἱ Μεγαρεῖς κτίζουσι πρὶν Βυζαντίου.
 ἔξῃς Μεγαρέων εὐτυχῶν Βυζάντιον.
 Μετὰ ταῦτα δ' ἐστὶ ὁ Πόντος, οὗ δὴ τὴν θέσιν
 ὁ Καλλιμαχίδης συγγράφων Δημήτριος
 720 εἰκεν ἐπιμελεστέως πεποιημένος.
 Κατὰ μέρος αὐτοῦ τοὺς τόπους διεξίμεν.
 Τοῦ Ποντικοῦ γὰρ στόματός ἐστι πλησίον
 Βυζαντίων χώρα Φιλία καλουμένη.
 Εἴτ' αἰγιαλὸς τις Σαλμυδησὸς λεγόμενος

tum Eleus Atticam coloniam
 habens, quam Phorbas condidisse putatur.
 Deinde Sestus et Madytus sitæ
 ad freti angustissimum, a Lesbii conditæ.
 Dein Crithote est urbsque Pactya;
 has quoque fertur Miltiades condidisse.
 Post Chersonesum in Propontide
 Thracia porrigitur, et Samiorum ibi colonia
 Perinthus est; finitima Selymbria,
 quam Megareuses condunt ante Byzantium.
 Dein beatorum Megarensium Byzantium.
 Post hæc est Pontus, cujus situm
 Callatianus scriptor Demetrius
 accuratissime videtur comperisse.
 Singillatim ejus loca describemus.
 Ponti namque ori est vicina
 Byzantium regio Philia quam vocant.
 Deinde litus quoddam Salmydessus dictum,

Σηστόν. Ἐκαταῖος Εὐρώπῃ. || — 707. Ἐλαιούσα (sine acc.) ττικὴν codex. Hinc Ἐλαιούς; Ττικὴν edebatur ante Letronnium. Putari possit scribendum esse Ἐλαιούς; Ἀττικὴν, quam formam aliorum nominum exemplis licet defendere, monente Meinekio. « Ita Ταρισὺς dicitur et Ταρισούσα, Κοχλιοῦς et Κοχλιοῦσσα, Τεγριοῦς et Τεγριοῦσσα. Cf. Salmasius ad Solin. p. 714. Nihil tamen mutandum; quamquam enim hujusmodi nomina proprie masculinum sibi genus postulant, id quod de Eleunte et Trapezunte disertim testatur Strabo VII, p. 331: ἐτι ἡ πόλις ὁ Ἐλαιούς ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς, usus tamen obtinuit ut utroque genere dicerentur, e. c. Σελινούς, de quo Stephanus Byzantius p. 249, 17: Σελινούς, πόλις Σικελίας, ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς λεγομένη. Cujus rei exemplum habemus ap. Diodor. XIII, 59 et Virgilium Æn. III, 507: *pal-mosa Selinus*. Pariter ἡ Τραπεζοῦς dixerunt Ælianus N. An. V, 42 et Aristot. Mir. Ausc. 17. » MEINEKE. Ipsa nostra urbs Eleus feminino genere commemoratur ap. Procop. De ædific. IV, 10, p. 89, D, notante Dindorfio in Thes. gr. s. v. Ἐλαιούς. || — 708. Φορβῶν (sine acc.) codex; in Vaticano apographo margo habet Φόρβη; Φόρβας scripserunt Vindingius, Berkel ad Stephan. Byz. s. v. Ἀλωπακόννησος et Gailius; Φορβῶν Letronnius. Aut Φόρβος aut Φόρβας fuisse recte Meinekio statuit; hoc tamen verisimilius, quum Phorbas in Attica historia occurrat. Sic Phorbantem novimus archontem perpetuum (Pausan. VI, 19, 13), atque heroem Phorbantem, qui Thesum in expeditione contra Amazones comitatus esse dicitur (Polemon. fr. 55, tom. III, p. 132); nescio an hunc ipsum Scymnus indicaverit, ideoque pro more Græcorum ad remotam antiquitatem retulerit coloniam, quæ probabiliter ad ea demum tempora pertinet, quibus Cardia, Crithote et Pactæ ab Atheniensibus frequentatæ sunt. Erat in Attica demus Ἐλαιούς tribus Hippothoonidis. Ceterum Chersonesi urbs Eleus ab Hegesistrato Ephesio condita, si fides habenda Pseudo-Plutarcho in Parall. min. c. 41, ubi testem adducit Pythoclem ἐν Γεωργικῶς. || — 709. Ἀδύτος pro Μάδυτος codex; em.

Gail. in notis p. 389. Eodem modo urbis nomen corruptum erat in Scylac. § 67, quod ibi jam Gronovius correxit. Urbis originem præter Nostrum indicat En-stathius ad Dionys. 513: Σηστός μὲν, Λεσβίων ἀποικίος, καθὰ καὶ ἡ Μάδυτος, ὡς δὲ γεωγράφος φησί, Strabo scilicet in libri septimi parte deperdita. Ceterum cf. not. ad Scylac. « Quod autem Sestum (Meinekins monet) ante Madytum nominavit scriptor, id versus causa fecisse putandus est, similiterque v. 626 Thessalonicam posuit ante Pydnam. » || — 715. ἐχομένης ἡ Σ. cod.; em. Fabricius. De Samia Perinthis origine v. Strabon. VII, fr. 54; Plutarch. Qu. gr. c. 56 et Marcianus Heracleota p. 29. Condita urbs Ol. 45, 3 sec. Euseb. Chron. Arm. V. Clinton F. H. tom. I, p. 222. Longe aliter statuit Panofka De reb. Sam. p. 22. || — 716. Nota usum vocis πρὶν. V. Steph. Thes. s. v. p. 1599, D. De anno urbis conditæ non constat. Clinton l. I. p. 192. ad an. 662 vel Ol. 29, 3 rem retulit. || — 719. συγγράφους apogr. Vatican. Cf. v. 565. || — 720. πεποιημένος cod. || — 723. Φιλία || Cf. Steph. Byz.: Φιλία, χωρίον Βυζαντίου· τὸ ἐθνικὸν Φιλιάτης. Τινὲς δὲ Φιλίαν, ἄλλοι δὲ Φινεῖαν γράφουσι. In Anonym. Peripl. Pont. Eux. codex semel Φιλίας, semel Φιλίας habet. Forma Φιλίας est ap. Nicetam Chron. p. 750, 20 ed. Bonn.; *Philiis* in Tab. Peut. et Geogr. Ravenn. IV, 6, V, 12; *Philee* ap. Melam II, 2. Φιλία ἄρχα Ptolem. III, 11. Φιλακτίνη λίμνη ap. Zosim. I, 34. Oppidum ap. Arrianum Peripl. p. 25 vocatur Φρυγία, nescio an librorum vitio. Hinc Anonymus l. I. Φρυγίαν τὴν καὶ λεγομένην Φιλίαν. || — 724 sqq. Hos de Salmydesso versus in sua transtulit Anonymus auctor Peripl. Ponti Euxini p. 15 Huds. De re cf. Strabo VIII, p. 319: Ἔστι δὲ οὗτος (ὁ Σαλμυδησὸς) ἐρημὸς αἰγιαλὸς καὶ λιθόδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων, μέγρι Κυνέων τὸ μέγιστον, πρὸς δὲ οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστών διαρπάζονται τῶν ὑπερκαίμενων Θερμῶν ἔθνη. Cf. id. p. 50. 52. 541; Xenophon Anab. VII, 5, 12, coll. Diodoro XIV, 37, 2. Æschylus Prometh. 726: τραχεῖα πόντου Σαλμυδησία γυνήθως ἐχθρόδεστος ναύταται, μετρητὰ

725 ἐρ' ἐπτακόσια στάδια τεναγώδης ἄγαν
καὶ δυσπρόσορμος ἀλίμενός τε παντελῶς
παρτάσσεται, ταῖς ναυσὶν ἐχθρότατος τόπος.
Εἴτ' εὐλίμενος ἄκρα συνάπτει Θυνίας,
τῆς Ἀστικῆς Θράκης ὑπάρχουσ' ἐσχάτη,
130 μεθ' ἣν πόλις ἐστὶ σύνορος Ἀπολλωνία.
ταύτην δὲ πρότερον ἔτεσι πεντήκοντά που
κτίζουσι τῆς Κύρου βασιλείας τὴν πόλιν
εἰς τοὺς τόπους ἐλθόντες οἱ Μιλήσιοι.
πλείστα ἀποικίας γὰρ ἐξ Ἰωνίας
735 ἔατεσαν εἰς τὸν Πόντον, ὃν πρὶν ἄζονον
διὰ τὰς ἐπιθέσεις λεγόμενον τῶν βαρβάρων
προσηγορίας ἐποίησαν εὐξείνου τυχεῖν.
Περὶ τὴν ὑπώρειαν δὲ τοῦ καλουμένου
Αἰμου πόλις ἐστὶ λεγομένη Μεσημβρία,
740 τῇ Θρακίᾳ Γετικῇ τε συνορίζουσα γῆ.
Καλχηδόνιοι ταύτην δὲ Μεγαρεῖς τ' ὥκισαν,
ὅτ' ἐπὶ Σκύθας Δαρεῖος ἐστρατεύετο.
Αἶμος μέγιστον δ' ἐστὶν ὑπὲρ αὐτὴν ὄρος,
τῷ Κίλικι Ταύρω τὸ μέγεθος προσεμφορῆς
745 τῇ τε κατὰ μῆκος τῶν τόπων παρεκτάσει
ἀπὸ γὰρ Κροβύζων τῶν τε Ποντικῶν ὄρων

ad septingenta stadia, paludosum valde
et difficile appulsu, portuque prorsus carens,
porrigitur, navibus inimicissimus locus.
Sequitur cum portu commodo promontorium Thynias,
quod Astica Thraciae extremum est.
Post id urbs est contermina Apollonia;
hanc annis fere quinquaginta
ante Cyri regnum urbem condunt
in ea loca venientes Milesii;
plurimas enim colonias ex Ionia
miserunt in Pontum, quem prius Inhospitalem
ob insidias dictum barbarorum,
Hospitalis nomen effecere nancisci.
Circa radicem montis cui nomen
Hami, urbs est dicta Mesembria,
Thraciae Geticaeque finitima terra.
Chalcedonii et Megarenses eam condiderunt,
quum contra Scythas Darius arma movit.
Hamus ei celsissimus imminet mons,
Ciliciae Tauro similis magnitudine
et secundum longitudinem locorum extensione;
a Crobysis enim et finibus Ponticis

νεῶν (qui tamen regionem hanc ad Thermodontem
transfert); Sophocles Antigon. 969 ibique schol.; He-
rodot. IV, 93; Lycophron 186 et 1286, ubi perpe-
ram Tzetzes: Σαλμυδηςσός, τὸ μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Δα-
μάλεως πέλαγος ἀπὸ Σαλμυδηςσού παραρρέοντος ποταμοῦ.
Stephan. Byz.: Σαλμυδηςσός, κόλπος τοῦ πόντου. Arrian.
Peripl. § 25. De urbe Salmysesso v. praeter Arrianum
Apollodor. I, 9, 21. Mela II, 2. Plin. IV, 18. || —
727. παρατέταυται cod. || — 728. ἑλίμος et Θυνίας cod.
|| — 729. Quod apud Fabricium (et hinc ap. Meine-
kium) legitur Ἀστιακῆς, typoshetarum errori deberi
videtur. De Astis, Thraciae gente, v. Steph. Byz. v.
Ἀσταί, ubi cum Meinekio legendum est: Ἀσταί, ἔθνος
Θράκης: Ἀρτεμιδιωρος ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἱα' τὸ κτητικὸν Ἀστι-
κός· καὶ Ἀστικῇ [γῶρα Βυζαντίων, ὡς Θεόδοτος ἐν μζ'].
Uncis inclusa codd. exhibent s. v. Ἀστακός. Strabo
p. 319. 320. Plinius IV, 18: Astice regio. || — 730. ἡ
Ἀπολλωνία cod.; em. Mein. De Milesia origine cf. Stra-
bo VII, p. 319; Stephanus: Ἀπολλωνία.. ἐν νήσῳ (i. e.
in chersoneso) πρὸς τῇ Σαλμυδηςσῶ, ἀποικία Μιλήσιων
καὶ Ῥοδίων. Aelian. V. Hist. III, 17: Ἀναξίμανδρος δὲ
ἡγήσατο τῆς εἰς Ἀπολλωνίαν ἐκ Μιλήτου ἀποικίας. Hæc
cum nostris num concilianda sint, quaeritur. Ex vul-
gari enim computu quæ anno Anaximander sec. Apollo-
dorum natus sit an. 610, Apollonia autem sec. Scym-
num deducta sit circa an. 609, minime hæc concinunt.
Fieri tamen potest, ut Apollodorus Anaximandrum
quoque, sicuti Democritum et Anaxagoram (v. C.
Hermann Disp. de philos. Ionicorum ætatibus. Got-
ting. 1849) justo juniorem fecerit. || — 740. Vox Γε-
τικῇ lecta difficilis in cod. Parisino; hinc spatium
vocis vacuum in apogr. Palat. Suppleta olim ex Ano-
nymo Peripl., qui eadem habet e Nostro. || — 741. Καλ-
χηδόνιοι cod. V. Herodot. VI, 33: Βυζάντιοι μὲν νῦν καὶ
οἱ πέρηεν Καλχηδόνιοι οὐδ' ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς

Φοίνικας, ἀλλ' οἶχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην ἔσω ἐς τὸν
Εὐξείνου πόντον, καὶ ἐνταῦθα πόλιν Μεσαμβρίην οἰκήσαν.
Cf. Strabo VII, p. 319: Μεσημβρία, Μεγαρέων ἀποι-
κος, πρότερον δὲ Μενεβρία. κτλ. || — 742. ἐστρατεύσατο
ante Meinekium; ἐστρατεύετο et codex Parisinus et
apogr. Vatican. et codex Anonymi Peripl. exhibent.
|| — 743. Αἶμος || Hæc vox ultima est in codicis Pa-
risini pagina 143. Sequens pagina, quæ codicis,
qualem nunc habemus, postrema est, proximisque poetæ
versus circiter quadraginta continebat, tantas subiit
temporum hominumque injurias, ut legi nihil nisi
syllabæ literæ quædam hic illic possint. Quæ in se-
quentibus exhibentur poetæ fragmenta, depromta sunt
ex Peripli Ponti Euxini auctore anonymo, quem ego ut
Nostro multa in sua transtulisse inde a versu 724 erat
intelligere. Ac casu factum est ut ultima pag. 143 vox,
Αἶμος, apud Anon. initium sit fragmenti poetici. Ex
iis vero quæ deinceps ap. Anon. sequuntur, vocabu-
lum μέγιστον, literæque υ et ρ et xi in ὑπὲρ et Κίλικι in-
tentis oculis etiam nunc in codicis pagina ultima
apparent. Ceterum primi poetica hæc ex Anonymi
periplo expiscari, et ubi soluti in prosam numeri essent,
versus recudere instituerunt Lucas Holstenius et Isa-
cus Vossius. Holsteniana edidit Theodorus Rykhus ad
calcem notarum Holsten. in Stephan. Byz. (Lugd.
Bat. 1692); Vossius sua protulit in notis ad Anonym.
Deinde cum integra Nostri parte hæc junxerunt Hudso-
nus, Gailius, Letronnius, Fabricius, Meinekios. || —
743. Αἶμος δὲ μέγιστον dedit Letronnius, particulam δὲ
in codice adhuc superesse monens, quam ego ut metris
consulatur, transposui e conjectura Meinekii. || —
746. ὄρων Anom.; em. Letronnius. Post vocem τόπων
versus et dimidius excidit; nam verborum διεκβάλλει
τόπων in codice vestigia supersunt linea quarta; media
autem linea sexta distinguere adhuc licebat. ζῶος Θρακ.

ἄχρι τῶν Ἀδριατικῶν διεκβάλλει τόπων.

usque ad Adriaticos excurrit tractus.

Ὀδησσός, ἣν Μιλήσιοι
κτιζουσιν, Ἀστυάγης δὲ ἤρχε Μηδείας
730 αὕτη Κροβύζους Θραῖκας ἐν κύκλῳ δ' ἔχει.

Odessus, quam Milesii
condunt, quum Astyages regebat Mediam;
hæc Crobyzos Thraces circumcirca habet.

Διονυσόπολις δ', ἡ πρῶτον ὠνομάζετο
Κρουνοὶ διὰ τὰς τῶν ἐγγύς ὑδάτων ἐκρύψεις·
Διονυσιακοῦ δὲ προσπεσόντος ὕστερον
ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις ἀγάλματος,
735 Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν.
Ἐν μεθορίαις δὲ τῆς Κροβύζων καὶ Σκυθῶν
χώρᾳ μιγάδας Ἑλλήνας οἰκητὰς ἔχει.

Dionysopolis primum nominabatur
Cruni ob propinquas aquarum scaturigines;
postea quum Dionysi seu Bacchi signum
mare in hæc litora expulisset,
Dionysopolin rursus dictam asserunt.
Hæc in Crobyzorum et Scytharum finibus
regio mixtos Græcos habet incolas.

. . . Βιζώνη. . . Τοῦτο δὲ
τὸ πολίχνιον φασὶν τινες μὲν βαρβάρων,
760 τινὲς δ' ἄποικον γεγενῆσθαι Μεσημβρίας.

Bizone. Hoc
oppidulum quidam ferunt barbarorum,
quidam autem Mesembriae fuisse coloniam.

Κάλλατις,
ἀποικία τῶν Ἡρακλεωτῶν γενομένη
κατὰ χρῆσμον ἔκτισαν δὲ ταύτην, ἦν ἵκα
τῇν Μακεδόνων ἀρχὴν Ἀμύντας παρέλαβεν.

Callatis,
Heracleotarum colonia deducta
jussu oraculi; condiderunt eam, quando
Macedonum regnum Amyntas suscepit.

i. e. Κροβύζους Θραῖκας. || — 748. *Anonymi. p. 13 Huds.; p. 228, 2 Gail.* : Ὀδησσὸν κτιζουσι Μιλήσιοι, δτε Ἀστυάγης ἤρχε τῆς Μηδείας· ἐν κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἔχει Κροβύζους Θραῖκας. Versus sunt Holstenii, nisi quod initio pro Ὀδησσὸν οἱ Μιλήσιοι cum Meinekio malui Ὀδησσός, ἣν Μιλήσιοι; deinde δὲ inserui ante ἔχει (τε ins. Letronnius). Meinekii ita : Ὀδησσός ἦν Μιλήσιοι | κτιζουσιν, δτε Ἀστυάγης ἐπῆρχε Μηδείας. | Θραῖκας Κροβύζους ἐν κύκλῳ δ' αὐτῆς ἔχει. Quæ non admisi, quod Κροβύζους Θραῖκας in codice poetæ fuisse patet. Quæ Vossius luserit, non refero. De Crobyzis v. Herodot. IV, 49, Hecatei fr. 149, Phylarch. fr. 19, Etym. M. v. Ζάμολεις, Strabo VII, p. 318, Ptolem. III, 10, Hesychius s. v. et a Nostro ceterisque dissentiens Plinius IV, 26, qui Crobyzos ad Rhoden fluv. collocat. Odessum Milesiorum coloniam Strabo quoque VII, p. 319 et Plinius IV, 18 testantur, tempus vero deductæ coloniae præter Nostrum tradit nemo. Cf. Raoul-Rochette, III, p. 786 sq., Clinton. F. H. I, an. 592. || — 751-757. *Anom. p. 13. Huds., p. 227, 7 Gail.* Initio Anonymus : αὕτη ἡ Διονυσόπολις πρῶτον; mutavit Meinekii; ἡ Διον. πρῶτον Holsten. et Vossius; Διον. δὲ πρῶτον Letronn. || — 753. Anonymus post vecem ἐκρύψεις pergit : ἔπειτα δὲ μετωνομάσθη Μاتیόπολις· ὕστερον δὲ Διονυσιακοῦ ἀγάλματος προσπεσόντος ἐκ τῆς θαλάσσης τοῖς τόποις, Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν. In quo verba ἔπειτα... Μاتیόπολις non ex Nostro petita esse censet Vossius; Μاتیόπολις corruptum putat ex Μαρκιανόπολις; hanc urbem, a Marciana Trajani uxore nominatam, quum non ita longe a Crunis sive Dionysopoli dissitasit, Anonymum pro altero Crunorum nomine habuisse perperam; eamque suspicionem confirmari quodammodo a Stephano Byzantio, qui ita habet : Διονύσου πόλις, ἐν τῇ Πόντῳ, ἡ πρότερον Κρουνοὶ ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων

καταροῆς, « Διονυσιακοῦ δὲ προσπεσόντος ὕστερον | ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις ἀγάλματος », οὕτως ἐκλήθη. Nullam ibi mentionem fieri Matio polis, quam de suo Anonymus addiderit. Quæ quidem argumentatio quamquam firma non est, probabilitate tamen non caret. Adde quod Plinius quoque IV, 18 nihil nisi hæc tradit : *Dionysopolin Crunos ante dictam alluit Ziras amnis*. Porro si reputes quæ de aqua fluvii limpidissima in Marcianopoli refert Jornandes De reb. Get. c. 16 (v. Fragm. Hist. III, p. 676), non negabis facile fieri potuisse, ut Crunorum nomen ad hanc nonnulli referrent. Ceterum Crunos præter Plinium I. I. memorat Strabo p. VII, p. 319. De Dionysopoli v. Ptolemæus III, 10, p. 211, 33; Arrian. Peripl. Pont.; Hierocles p. 637; Itiner. Ant. p. 228; Tab. Peut.; Geogr. Rav. IV, 6; Constantin. De Them. II, 1 (nunc *Baldysik*). || — 756. « Ἀν ἡν μεθορίαίς? » ΜΕΙΝ. || — 757. χώρας κειμένη μιγάδας Anom.; in ordinem redegit Letronnius; χώρας μιγάδας Holstenius. || — 758-760 *Anonymi. p. 13 H., p. 227, 3 G.* : Τοῦτο τὸ πολίχνιον (sc. Βιζώνη) τινες μὲν φασὶ βαρβάρων, τινὲς δὲ ἄποικον γεγενῆσθαι Μεσημβρίας. Versus fecit Holstenius. Vossius ita : Τοῦτο τὸ πολίχνιον τινὲς φασὶ βαρβάρων κτλ. Bizonen memorant Strabo I, p. 54. VII, p. 319; Mela II, 2; Plinius IV, 18; Arrian. Peripl. p. 24 (ubi Βιζόν); Tab. Peut.; Steph. Byz.; Geogr. Rav. IV, 6 (ubi *Bizoi*). Quod de origine urbis Noster tradit, aliunde non novimus. || — 761-764. *Anonymi. p. 12 H., p. 226, 4 G.* : Κάλλατις Ἡρακλεωτῶν ἀποικία κατὰ χρῆσμον γενομένη· ἔκτισαν κτλ. Ordinavit Letronnius. Heracleotarum coloniam dicunt etiam Memno c. 21 (Fr. Hist. III, p. 537), Strabo I, p. 54 et XII, p. 542, et Etym. M. p. 486, 41 : Κάλλατις... κτισθεῖσα ὑπὸ Ἡρακλεώτου (sic)· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς παρακειμένης λίμνης

πολλὰς τε καὶ μεγάλας μεγέθειν, ὡς λόγος,
ὣν ἡ μεταξὺ τῆς θαλάττης κειμένη
καὶ τῶν στομάτων οὐκ ἔστ' ἐλάττω μὲν Ῥόδου,
Πεὺκε δὲ λέγεται διὰ τὸ πλῆθος ὧν ἔχει
790 πευκῶν· ἐπ' εὐθείας κατ' αὐτὴν πελαγία
Ἀχιλλείως ἡ νῆσός ἐστι κειμένη.

*Ἐχει δὲ πλῆθος χειρόθρες ὀρνέων
θεῖαν ἱεροπρεπῆ τε τοῖς ἀνικνουμένοις.
Οὐ δυνατὸν ἀπὸ ταύτης ὁ ἰδεῖν χώραν τινά
795 καίπερ ἀπεχούσης τῆς πέρας στάδια μόνον
τετρακόσι', ὡς δὴ συγγράφει Δημήτριος.

multas atque magnas ambitu, ut fama est,
quarum una inter mare jacens
fluviique ostia non minor est Rhodo;
Peuce ei nomen propter copiam quam continet
picearum. Rectâ ei opposita
Achillis insula in alto jacet.

Habet insula mansuetam avium copiam,
religiosumque præbet advenis spectaculum.
Nequit ab ea terra ulla conspici,
quamquam non distat continens ultra stadia
quadringenta, ut tradit Demetrius.

τῆς χιόνος, ὡς φασιν, τὰς ἐπιρρύσεις τῶν τε τηχομένων
λαμβάνων ἀεὶ πάγων, ἐν δὲ τῷ θέρει τὸ βεῖθρον ἐξείσιν
ὠσαύτως ἴσον. Letronnius ita : ἀμελεῖ δ' ἄχρις τῆς
Κελτικῆς γινώσκεται | καὶ τῷ θέρει τὸν πάντα διακείμενον
χειρόνων | χειμῶνι μὲν γὰρ αὐξάνεται πληρούμενος | τοῖς γι-
νομένοις ὁμιλοῖται καὶ χιόνος ἀπο | τῶν τηχομένων τε λαμ-
βάνων ἀεὶ πάγων, | ὡς φασιν, τὰς ἐπιρρύσεις· καὶ τῷ θέρει |
τὸ βεῖθρον ἐξείσιν ὠσαύτως ἴσον. Contra Meinekium,
recte, opinor, statuit post v. γινώσκεται excidisse vide-
ri verum, siquidem verba καὶ τῷ θέρει oppositionem
sibi postulent. Itaque in fine ejus qui excidit versus
fuisse suspicatur ἐν χειμῶνι δέ. Idem de sequentibus
Letronnianis ait : « Fateor me in his nullum sensum
videre, neque grammaticam legem ita ut decebat ser-
vatum. Nam ut de infelici isto ἐξείσιν taceam, verba
χειμῶνι μὲν γὰρ satis docent non scribi posse καὶ τῷ
θέρει, sed quod Anonymus habet ἐν δὲ τῷ θέρει. Male
item χιόνος ἀπο scriptum est, propter omissum articu-
lum, qui necessarius est. Quod autem summum est,
ipsa laborat sententia, quæ quum hæc esse debeat, ut
rationes explicantur, quibus fieri possit, ut Ister et
æstate et hieme æquabilem aquarum multitudinem ha-
beat, de hiemali tempore partim afferuntur ea quæ de
hoc anni tempore dici non possunt, de æstivo autem
tempore nihil omnino affertur. Has difficultates remo-
veris si ita locum refingas : χειμῶνι μὲν etc. (vid. su-
pra). Hæc autem vera esse docent, opinor, quæ ante
oculos habuit Scymnus verba Herodoti IV, 50 : ἴσος
δὲ αἰεὶ ῥέει ἐν τε τῷ θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος κατὰ
τοῖονδε τι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Τοῦ μὲν χειμῶνός ἐστι ὅσος
περὶ ἐστὶ, ὀλίγω τε μέζων τῆς ἐκωτοῦ φύσεως γίνεσθαι· ὕε-
ται γὰρ ἡ γῆ αὐτῇ τοῦ χειμῶνός πάμπαν ὀλίγω, νιφετῷ δὲ
πάντα χρεῖται, τοῦ δὲ θέρος ἡ χιὼν ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πε-
σοῦσα, ἐοῦσα ἀμφιλαφῆς, τηχομένη πάντοθεν ἐσθιδοῖ ἐς τὸν
Ἴστρον. In quibus etsi insunt, a quibus Noster dissen-
tiat, in universum tamen summum est amborum con-
sensus. » Herodoteis adde Pausaniam VIII, 38, 3. Ea
quoque quæ initio hujus loci leguntur, ἀμελεῖ... γι-
νώσκεται, in animum revocant quæ Herodotus II, 34
Istrum cum Nilo comparans dicit : Ὁ μὲν δὲ Ἴστρος
(ῥέει γὰρ δὲ οἰκουμένης) πρὸς πολλῶν γινώσκεται,
περὶ δὲ τῶν Νεῖλου πηγῶν οὐδεὶς ἔχει λέγειν. || —
786. τοῖς μεγέθειν Anom.; correx. Holsten. || —
787. θαλάττης An.; em. Letronn. || — 788. οὐκ ἔστιν
ἐλάττω μὲν τῆς Ῥόδου νήσου, Πεύκε δὲ λέγεται αὕτη

διὰ κτλ. Anom.; em. Holstenius. De re cf. Eratosthe-
nes ap. schol. Apoll. Rh. IV, 310 : Ἐρατοσθένης ἐν
γ' Γεωγραφικῶν νῆσον εἴη ἐν τῷ Ἴστρο φησὶ τρίγωνον,
ἴσην τῇ Ῥόδῳ κτλ. || — 790. εἰς οὕτως μετ' αὐτὴν πελα-
γία κειμένη ἡ προειρημένη τοῦ Ἀχιλλείως νήσος Anom.
Hinc Holstenius et Letronnius : μετ' αὐτὴν εἴτα πελα-
γία (πελαγία Letr.) κειμένη | Ἀχ. νήσος. At dici εἴτα
μετὰ ταῦτα, non dici μετὰ ταῦτα εἴτα, monet Meineke;
πελαγία vero parum apte introductum, ut versus Holste-
nianus corrigeretur; πελαγία insula etiam Strahoni VII,
p. 383 vocatur. Meinekium itaque dedit : ἔπειτ' οὕτως
μετ' αὐτὴν πελαγία | Ἀχιλλείως ἡ νῆσός ἐστι κειμένη,
addens tamen vocem οὕτως corruptam esse. Scripsi
ἐπ' εὐθείας (an fort. ἐναντίας?) | κατ' αὐτὴν, collato
Arrian. p. 24 : κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ στόμα ἐπ' εὐθὺ
πλέοντι... νήσος πρόκειται... Ἀχιλλείως. De ipsa insula
vide uberrime disserentem Ukertium tom. III, 2
p. 442 sqq. et quos laudat. || — 792-796. Anonym.
p. 10 H., p. 222, 3 G. || — 793. Particulam τε post
θεῖαν habet Anom.; transposuit Meineke. Ceterum de
avibus Leuce insulæ v. Antigonus Mir. 134, Plinius
X, 24, Solinus c. 19, Salmasius ad Solin. p. 152.
Euripides Iphig. Taur. 435 : πολυόρνιθον αἶαν, λευκὰν
ἀκτὰν, Ἀχιλλεύος δρόμου καλλισταδίους dicit, Achilles
δρόμον cum Leuce insula confundens. || — 794. Ano-
nymus : οὐ δυνατὸν δὲ ἐστὶν ἀπὸ ταύτης χώραν ἰδεῖν,
καίπερ ἀπεχούσης αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡπειρου σταδίους υ', ὡς δὴ
συγγράφει Δημήτριος. Ad quæ accommodare numeros
tentavi. Letronnius scripsit : οὐ δυνατὸν ἐστ' (οὐ δύνα-
τα δ' ἐστὶν conj. Mein.) ἡπειρον ἀπὸ ταύτης ἰδεῖν, | καί-
περ ἀπεχούσης στάδια τῆς χώρας ἀπο | τετρακόσι' κτλ. ||
— 796. τετρακόσια] Consentit Plinius IV, 27 a
Peuce insula Leucen insulam abesse dicens 50 millia :
*Ante Borysthenem Achillea est supra dicta. Hanc tem-
porum horum demonstratio a Borysthene 140 mill.
ponit, a Tyra 120 mill. (500 stad. sec. Strabon. VII,
p. 306), a Peuce insula quinquaginta millia. Cingi-
tur circiter decem mill. passuum. || — 797. Anon.
p. 10 H., p. 221, 12 G. : ὄψοι (sc. qui sunt inter
Istri ostia et Tyram fluvium) ὄρεες καὶ βασιάναι
ἐπιλυδοῦς. Hinc supra adscripta dedit Holstenius nume-
rus parum curans; quare Letronnius ut spondeum sede
illegitima ejiceret, pro βασιάναι scripsit βασιάναι;
quæ literarum transpositio quamvis passim obvia, in
opere tamen geographico juventutis in usum conscri-*

(Οὔτοι δὲ Θρᾶκες Βαστάρναι τ' ἐπηλυδες.)

(Hi vero Thraces sunt Bastarnæque convenæ.)

ἽΟ ποταμός

Τύρας βαθύς τ' ὦν εὐδοτός τε ταῖς νομαῖς,
800 τῶν ἰχθύων διάθεςιν ἐμπόροις ἔχων,
ταῖς ὀλκάσιν τε ναυσὶν ἀνάπλου ἀσφαλῆ.
Ὀμώνυμος δὲ τῷ ποταμῷ κεῖται πόλις
Τύρας, ἀποικος γενομένη Μιλησίων.

Ἐπὶ ταῖς δὲ καθ' Ὑπανὶν τε καὶ Βορυσθένην
805 ποταμῶν διπλαῖσι συμβολαῖς ἔστιν πόλις
κτισθεῖσα, πρότερον Ὀλβία καλουμένη,
μετὰ ταῦθ' ὑφ' Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης
κληθεῖσα· ταύτην τὴν πόλιν Μιλήσιοι
κτίζουσι κατὰ τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν.
810 διακοσίων σταδίων δὲ καὶ δις εἴκοσιν
ἀπὸ τῆς θαλάττης τὸν ἀνάπλου Βορυσθένης

Fluvius

Tyras profundus abundansque pascuis,
piscium venditionem mercatoribus præbens,
onerariisque navibus tutam subvectionem.
Cognominis fluvio adjacet urbs
Tyras, colonia quæ fuit Milesiorum.

Ad Hypanisque et Borysthenis
fluviorum geminos confluentes urbs est
condita, quæ prius Olbia vocata,
postea a Græcis rursus Borysthenes
nominata est. Hanc urbem Milesii
conducent Medici tempore imperii.
Ducentorum stadiorum et quadraginta
a mari est ad eam navigatio adverso flumini

μτο inque non in parum noto ægre tuleris. Meinekius igitur liberius in his versatus dedit : Θρᾶκες τε Βαστάρναι τ' ἐπηλυδες. Ego uncis Holsteniana inclusi, utpote quæ a Scymno aliena esse putem. Nam Anonymi locus neque verbis neque orationis numero poetam prodit, neque omnino probabile est Nostrum, qui in tota hac Ponti descriptione Ephoræ ætatis geographiam adumbrat, commemorasse Bastarnas, quorum ante Romana tempora sive ante Philippi ab Æmilio victi ætatem nemo fecit mentionem. Primus de iis dixit Polybius (v. Ukert. III, 2, p. 427 et passim). Itaque quum proxime antecedentia ex Artemidoro Anonymus adduxerit, ad eundem auctorem etiam hæc referenda esse censeo. Deinceps Fabricius (cujus vide Lectt. Scymn. p. 12) eique obtemperans Meinekius præter ordinem quem Anonymus sequitur, posuerunt versus 838-864, quibus gentes Scythicæ inde ab Istro usque ad Mæotidem habitantes eodem loco omnes recensentur. Causa vero hujus transpositionis est nulla. Nam perinde prorsus erat, sive de Istro locutus auctor barbaras gentes, quæ illinc sunt usque ad Mæotidem, recenseret, et deinde ad oræ descriptionem rediret, sive primum oram ad paludem usque legeret, et deinde populorum istorum recensum subjiceret. Idem valet de Anonymo, qui ut in reliquis ordinem periegesis probe servavit, sic etiam hoc loco non deseruisse putandus est. || — 798-803. *Anon.* p. 9 H., p. 220, 4 G. : Οὔτος ὁ Τύρας ποταμός βαθύς τε ὦν, εὐδοτός ταῖς νομαῖς τῶν ἰχθύων ἔστιν διάθεςιν ἐμπόροις ἔχων. In numeros redegerunt alius post alium melius quædam constituentes, Holstenius, Vossius, Letronnius, Meinekius. || — 803. λεγομένη ἀποικος Μιλησίων *Anom.*; em. Holsten. De natura Tyræ fluvii cf. Ovid. Ex Ponto IV, 10, 50 : nullo tardior amne Tyras. Flaccus Arg. VI, 84. Græcos ad ostia ejus habitasse narrat Herodotus IV, 51 : ἐπὶ δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ κατοικῶνται Ἕλληνες, οἱ Τυρῆται καλεῶνται. (Ammianus. XXVII, 4 ludens : civitas Tyras, colonia Phœnicum, quam præstringit fluvius Tyras). Urbem Tyram ab Ophiussa non distinguunt Alexander Polyhistor ap. Stephan. Byz. v. Τύρας · ὁ δὲ Πολύστορος τὸν ποταμὸν καὶ τὴν πόλιν Τύραν (τῆς), τοὺς

δὲ πολίτας Τυράνους· ἐκαλεῖτο δὲ Ὀφιοῦσα, atque Plinius. *Clarus amnis Tyra oppido nomen imponens, ubi unica Ophiussa dicebatur.* Ptolemæus III, 10 inter utram que distinguit, Tyram non longe ab ora maritima, Ophiussam in eodem fluvii latere in mediterraneis ponens. At Alexandri et Plinii sententiam potiore duxerim, quod reliqui scriptores nonnisi vel hoc vel illud nomen commemorant; Tyram novit Mela II, 1, 7; Ophiussam Scylax § 68 et Strabo, VII, p. 306, qui urbem a mari dissitam fuisse 140, vel sec. alios 120 stadiis refert (cf. not. Cramerii tom. II, p. 31). Arrianus neque Ophiussam neque Tyram commemorat, ut tunc ad oram saltem nulla fuisse urbs videatur. || — 804-811. *Anonym.* p. 8 H., p. 218, 12 G. : Ἐπὶ δὲ ταῖς καθ' Ὑπανὶν καὶ Βορυσθένην ταῖς τῶν δυοῖν ποταμῶν συμβολαῖς ἔστιν κτισθεῖσα πόλις, πρότερον μὲν Ὀλβία (Σαβία) καλουμένη, μετὰ δὲ ταῦτα ὑφ' Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης κληθεῖσα. Ταύτην δὲ κατὰ τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν Μιλήσιοι κτίζουσιν· διακοσίων δὲ καὶ τεσσαράκοντα σταδίων τὸν ἀνάπλου ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἔχει τῷ ποταμῷ Βορυσθένης. Refinxit Letronnius. Meinekius v. 806 mallet : κτισθεῖσα πρὶν μὲν Ὀλβία, et 807 : ὑφ' Ἑλλήνων δὲ πάλιν Βορυσθένης. Nomen Σαβία nihil est, opinor, nisi dittographia nominis Ὀλβία (CABIA, OABIA); tertium urbis nomen a *Sabo*, i. e. Baccho deo, derivans in eo agnoscere sibi visus est Creuzerus in *Heidelber. Jahrbuch.* 1822. p. 1235 (in censura libri : *Choix des médailles antiques d'Olbiopolis ou d'Olbia, faisant partie du cabinet du conseiller d'état Blavarnberg* Paris 1822.), eumque secutus Bahrius in Exc. ad Herodot. IV, 18 (tom. II, p. 663). Olbia urbs non ad Borysthenem, sed ad dextram Hypanis fluvii ripam sita erat, ut testatur qui diutius ibi versatus est Dio Chrysostomus Or. 36, tom. II, p. 74 R, et ex ipsis ruinis liquet, quæ sunt juxta vicum *Ilinsky*, eo loco qui a tumulis sepulcralibus vocatur *Stomazil* (i. e. centum tumuli), sex miliaria Russica distans a sinu sive lacu (ἑλος Herodotus dicit IV, 53), in quem Hypanis et Borysthenes confluunt. Quum vero a majori fluvio Olbia etiam Borysthenes vocaretur, factum est, ut nonnulli Hypanim Borysthenem, hunc autem

ἔχει ποταμῷ.

Οὗτος δὲ πάντων ἐστὶ χειρωδέστατος,
κῆτη μεγάλη καὶ πολλὰ καὶ καρποὺς φέρων
815 τοὺς φουμένους νομάς τε τοῖς βοσκήμασιν.
Ῥεῖν δ' αὐτὸν ἐπὶ μὲν ἡμερῶν λέγουσι πλοῦν
ὡς τετραράκοντα πλωτὸν, εἰς δὲ τοὺς ἄνω
τύπους ἀπλωτὸς ἐστὶ καὶ περάσιμος·
ὑπὸ χιόνος γὰρ καὶ πάγων ἐξείργεται.

820 Ἀχιλλεῖος ὁρόμος,
ὁπερ ἐστὶν ἤων σφόδρα μακρά [τε] καὶ στενή . .

Ἡ Ταυρικὴ δὲ χειρρόνησος λεγομένη
τούτοις συνάπτει, πόλιν ἔχουσα Ἑλληνίδα,
ἣν Ἡρακλεώται Δῆλιοι τ' ἀπώκισαν,
825 τοῖς Ἡρακλεώταις γενομένου γρησμοῦ τινος
τοῖς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσιν ἐντὸς Κυανέων
ἅμα Δηλίοισι χειρρόνησον οἰκίσαι.

Hypanim dicerent, uti Strabo VII, 306 et Ptolemaeus III, 5, alii. *Olbia* nomen (quod solum praebent numi) altero fuisse antiquius cum Nostro tradit Plinius IV, 26: *A Tyra 120 millibus pass. flumen Borysthenes lacusque et gens eodem nomine, et oppidum a mari recedens quindecim millibus pass.* (sec. Nostrum 30 mill. sive 240 stadiis; sec. Strabonem 200 stadiis) *Olbiopolis et Miletopolis antiquis nominibus*. Aliter Stephanus v. Βορυσθένης· ἐστὶ καὶ πόλις Ἑλληνίς πρὸς ἐσπέραν [Βορυσθένης τοῦ ποταμοῦ suppl. censet Mein.], Μιλησίων ἀποικία, ἣν οἱ μὲν ἄλλοι Βορυσθένην, αὐτοὶ δὲ Ὀλβίαν, ἣν ποιοῦσιν ὁ τε Βορυσθένης καὶ Ὑπανίς. Quae vereor ne male ad urbem translata sunt ex iis quae sic dicit Herodotus IV, 18: ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκίσουσι Σκύθαι Γεωργοί, τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθεσίτας, σφέας δὲ αὐτοὺς Ὀλβιοπολίτας. Mela, II, 1, 6, inter Borysthenem et Olbiam urbem distinguit: *Borysthenes secundum Borysthenida et Olbiam, Graeca oppida, egreditur*. Ceterum res huius urbis certatim exposuerunt viri docti, quorum nomina scriptaque recenset Ukert. III, 2, p. 452. Cf. Forbiger III, p. 1130. Tempus urbis conditae Eusebius refert ad Ol. 21, 3. 654: *Borysthenes in Ponto condita*. || — 812-818. *Anonym.* p. 8. *H.* p. 218, 6 *Gail.*, ubi prima sic leguntur: Οὗτος ὁ Βορυσθένης ποταμὸς πάντων ἐστὶ χειρωδέστατος; quae refinxit Letronnius. || — 815. « An τῶν φουμένων, plantarum et arborum? Cf. Aristot. H. An. IX, 7: Τῶν φουμένων καὶ τῶν ζώων τῶν τετραπόδων πολλὴν αἱ ἡδῶραι ποιοῦσι διαφοράν. » MEINEKE. Auctor (Ephorus, ut puto) ex quo sua hausit poeta, ante oculos habuit Herodotum IV, 53, ubi: Βορυσθένης ποταμὸς... ἐστὶ μέγιστος τε μετὰ Ἰστρον τούτων καὶ πολυαρκέστατος..., ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ εὐκομιδέστατας κτήνεται παρέχεται, ἐνθὺς τε ἀρίστους διακρίδων καὶ πλείστους... σφόδρος τε παρ' αὐτὸν ἀριστος γίνεται, ποιῇ τε, τῇ οὐ σπαίρεται ἡ γῶρη, βαθυτάτη... κῆρτά τε μεγάλη ἀνάνηθαι, τὰ ἀντακίους καλεῖται, παρέχεται ἐς ταχύχουσιν... Μέχρι μὲν οὖν Γέρονος γόρου,

Borysthenes.

Hic (*Borysthenes fl.*) est omnium utilissimus, pisces magnos plurimosque et fructus alens plantarum et pascua pecudi.
Quem fluere aiunt navibus ferendis idoneum per xi. dierum navigationem; ad superiores autem locos nec navigabilis est nec permeabilis; nix enim atque glacies impedit.

Achilleus cursus
litoralis tænia est perlonga et angusta.

Taurica chersonesus, quam dicunt, his jungitur, urbem habens Graecam, quam Heracleotæ Delii quae condiderunt, quum oraculum praecipisset Heracleotis, qui Asiam intra Cyaneas incolunt, ut una cum Deliis chersonesum frequentarent.

ἐς τὸν τεσσεράκοντα ἡμερῶν πλόος ἐστὶ, γινώσκειται ξέων ἀπὸ βορέεω ἀνέμου· τὸ δὲ καθόπερθε δὲ ὦν ξέει ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει φράσαι. Eodem duce utitur Mela II, 1: *Borysthenes.. inter Scythiae amnes amoenissimus... alit laetissima pabula, magnos pisces, quibus et optimus sapor et nulla ossa sunt. Longe venit, ignotisque ortus e fontibus, quadraginta dierum iter alveo stringit, tantoque spatio navigabilis.... egreditur*. Quorum testium consensu satis liquet istud *quadraginta dierum* iter, quo navigabilis fluvius sit, non esse mutando removendum, praesertim quum nihil verbis insit, quod a ratione geographiae Herodoteae sit alienum. V. Ukert III, 2, p. 189 not. 93. || — 819 sq. *Anom.* p. 8 *H.*, p. 217, 5 *G.* Part. τε post μακρά inseruit Meinekios, qui primus hunc Anonymi locum poetae nostro vindicavit probabiliter. Certe non omisisse eum celebratissimae tæniae mentionem asseverare licet. De re v. Ukert III, 2, 454 sqq. || — 821-826. *Anon.* p. 6 *H.*, p. 216, 14 *G.* || — 823. τούτοις, sc. Borysthenitis, uti videtur. || — Ἑλλήνων [τε] « Quam in Taurica peninsula Heracleotæ et Delii condidere urbem, ea non alia esse potest quam Chersonesus in infima insulae parte sita. Ejus nomen cur contra morem suum scriptor reticuerit, quum causam videam nullam, nescio an scribendum sit πόλιν ἔχουσα δῶμονυμον. » MEINEKE. Non credo. Nomen urbis pendebat haud dubie ex verbis craculi, quibus χειρρόνησον οἰκίσαι Heracleotæ jubebantur, ideoque post oraculi demum mentionem poeta ejus meminerit. De Heracleotis urbis conditoribus cf. Strabo VII, p. 308, Plinius IV, 26: *Heraclea Chersonesus... Megarice vocabatur antea* (Ipsi Heracleotæ Megarenses erant). De Deliis sociis aliunde non constat. || — 826. τοῖς Ἀσίαν scripsit Letronnius, antepenultimam in Ἀσίαν a Scymno produci opinatus; quod secus esse pluribus docet Meinekios p. 53. Idem ex verbis ἐντὸς Κυανέων bene colligit auctorem, quum haec scriberet, in Bithynia vixisse; alias ἐκτὸς K. dixisset. || — 827. Δηλίου γ. codex; em. Mein.; Δηλίου

Τούτον εἰς τόπον τινές

τῆς Ταυρικῆς λέγουσιν ἀφικέσθαι ποτὲ
830 κλαπέισαν Ἰριγένειαν ἐκ τῆς Αὐλίδος. . .
Εἰσὶν δὲ τοῖς ὄχλοις οἱ Ταῦροι συγχνοί,
βίον δ' ἐνόρειον νομάδα τ' ἐξηλωκότες,
τὴν δ' ὠμότητα βάρβαροί τε καὶ φονεῖς,
ἱλασκόμενοι τὰ θεῖα τοῖς ἀσεβήμασιν.

835 Ἐπειτ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος Μαιώτιδος
λίμνης τὸ Παντικαπαῖον ἐστὶν ἔσχατον,
τοῦ Βοσπόρου βασιλεῖον ὠνομασμένον....
Ἄνωθε τούτων ἡ Σκυθία γῆ βάρβαρος
πρὸς τὴν ἀοίκητον συνορίζουσα ἐστὶ γῆν
840 καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἀγνωστομένην.

Πρώτους δὲ παρὰ τὸν Ἰστρον εἶναι Καρπίδας
εἶρηκεν Ἐφορος, εἶτεν Ἀροτῆρας πρόσω
Νευρούς τε μέχρι γῆς πάλιν ἐρήμου διὰ πάγον,
πρὸς ἀνατολὰς δ' ἐκδάντι τὸν Βορυσθένην
345 τὴν λεγομένην Ὑλαιν οἰκοῦντας Σκύθας
εἶναι, Γεωργούς δ' ἐχομένους τούτων ἄνω,
ἔπειτα πάλιν ἐρημον ἐπὶ πολὺν τόπον,
ὑπὲρ δὲ ταύτην Ἀνδροφάγων Σκυθῶν ἔθνος,
ἐπέκεινα δ' εἶναι πάλιν ἐρημον ἐχομένην.

Hunc in locum

Tauricæ quidam dicunt olim venisse
subreptam ex Aulide Iphigeniam...
Numerosis autem Tauri turbis pollent,
vitæ montanæ vagæque dediti,
crudelitate cædibusque barbari,
exorantes numina impiis sceleribus.

Deinde ad ipsum ostium Maotidis
paludis Panticapæum jacet ultimum, .
quæ Bospori regia cognominatur...
Supra hæc est Scythica regio barbara,
contermina terræ incolis carenti
et cunctis Græcis incognitæ.

Primos vero juxta Istrum esse Carpidas
dixit Ephorus, deinde Aroteres, ulteriusque
Neuros usque ad desertam ob frigus regionem;
orientem autem versus transeunti Borysthenem
occurrere Scythas Hylæam dictam incolentes;
his conterminos esse Georgos versus mediterranea,
deinde rursus desertum sequi longe patens;
supra illud autem gentem Scytharum Androphagorum,
et ultra hos denuo esse solitudinem.

τὴν X. dedit Letronnius. || — 827-833. *Anon. p. 6 Huds., p. 216, 8 Gail.*, ubi nostra introducuntur verbis: 'Εν ταύτῃ τῇ χώρᾳ (quæ est ad Criumetopon) τῆς Ταυρικῆς τινές λέγουσιν ἀφικέσθαι. In numeros redegit Fabricius. In antec. Anonymus narrat a Lampade ad Criumetopum stadia esse 220; quæ item iambis excudit Holstenius; at mere Holsteniana hæc esse, non poetæ nostri recte monent Gailius et Fabricius. || — 831. ὄχλοις *Anom.*; em. Meineke; ὄχλοις μὲν *Letronn.* || — 832. ἐνόρειον *An.*; em. Bast. De rebus v. *Ukert. III, 2, p. 463 sqq.* || — Post v. 834 novum poetæ fragmentum eruunt ex *Anom. p. 5 H., p. 212, 6 Gail.*, quod ap. *Letronnium* ita habet: 'Απ' οὗν Ἀθηναίωνος ἄχρι τῶν Κυτῶν | Σκύθαι κατοικοῦσι· μετὰ ταῦτα Βόσπορος | Κιμμέριός ἐστιν, ἥ τε Κιμμερὶς πόλις. | Ἐνταῦθα ναῦσιν ὁρμος τοῖς ἀφ' ἐσπέρας | ἐστὶν ἀνέμοις· ἐν τῇ θαλάττῃ δ' ἀντικρυς | νῆσοι πετρῶδεις οὗ πάνυ μεγάλαι δύο, | ὀλίγον ἀπ' ἡπείρου διεχούσαι... In ipso Anonymo sane non ita hæc leguntur, at negari tamen nequit in nonnullis orationem speciem quandam præbere metricam. Itaque poetam nostrum subesse non pernego; certe unde sua sumserit Anonymus nescimus. At eonsultius duxi hæc relinquere intacta, ut fecerunt Fabricius et Meinekius, qui tamen illum locum, ubi Cimmerici Bospori mentio fit, in Scymniana receperunt, hunc pangentes trimetrum: 'Ο Κιμμέριός ἐστι μετὰ ταῦτα Βόσπορος. Id vero imitari nolui. Nam si reliqua Scymni non sunt, nihil est cur Cimmericum Bosporum, quem nemo omittere poterat, e Scymnio potius quam aliunde Anonymum memorare putemus. || — 835-874. *Anon. p. 3 H., p. 208, 6-211, 3 Gail.* Versu 837 τοῖς B. β. ἐπωνομασμένον, em. Voss. et Holsten. || — 838. ἀνωθεν δὲ τούτων *An.*; mutavit Mein.; ἄνω δὲ τούτων *Fa-*

bricius; ἐπάνω δὲ τ. *Letronn.* || — ἡ Σκυθία γῆ βαρβ. *An.*; em. *Letronn.*; fort. leg. Σκυθία γῆ conj. *Mein.* || — 841. Καρπίδας scripsit *Letronnius*, Niebuhrium, ut videtur, secutus, qui in *Opusc. I, p. 398 Καρπίδας* Ephori esse Καλλιπιδας *Herodoti*, et in εἴτ' ἐναρωτήρη, quod codex *Anom.* præbet, latere εἴτ' Ἀλάζωνας sive Alazones *Herodoti*, censuit. At hoc quidem aperte erat εἴτεν Ἀροτῆρας, uti jam *Gronovius* vidit eadem duce *Herodoto*, qui ipse quoque *Aroteras* hosce commemorat. *Callipides* autem eosdem esse cum nostris *Carpidibus* haud nego quidem, non tamen propterea quidquam mutandum duxerim; nam si *Ephorus* in his sicuti in seqq. ad *Herodotea* in plerisque accedit, haud pauca tamen habet, quæ in *Herodoto* non leguntur. *Gailius* *Carpides* illos dici a *Carpi* fluvio censuit, improbane *Ukerto III, 2, p. 436*, quum *Carpis* ἐκ τῆς καθύπερθε χώρας Ὁμβρικῶν (*Herodot. IV, 49*) in Istrum influat, ideoque ad *Scythicas* gentes non pertineat. Ipse *Carpidas* esse putat quos postea *Romani* *Carpos* vocabant (*Vopisc. 39. Aurel. Vict. 39 etc.*). Ceterum cum nostro populorum catalogo omnino comparanda sunt quæ simillima leguntur apud *Herodotum IV, 17 sq.*, quem *Ephorus* præ ceteris ante oculos habuisse videtur. De singulis vero populis adeundus *Ukertus*. || — 843. νερούτας τε μέχρι *An.*; em. *Vossius*; Νέβρους τ' ἄχρις *Letronn.* || — πάγων *An.*; em. *Meineke.* || — 844. διαδάντι τὸν Βορυσθένα ἀπὸ θαλάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη, ἀπὸ δὲ ταύτης ἀνθρωποι οἰκίσουσι Σκύθαι Γεωργοί. || — 845. τοὺς τὴν λεγομ. *Anom.*; em. *Meinekius*. Deinde Ὑλαιν *An.*; em. *Voss.* ex *Herodoto*. || — 846. εἶναι δὲ γεωργούς ἐχ. *An.*; em. *Mein.* Dein τοὺς τῶν ἄνω *An.*; em. *Holsten.* || — 849. ἐπέ-

350 Τὸν Παντικαπὴν διαβάντι Λιμναίων ἔθνος
 ἕτερα τέ πλείον' οὐ διωνομασμένα,
 Νομαδικὰ δ' ἐπικαλούμεν', εὐσεδῆ πάνυ,
 ὧν οὐδὲ εἰς ἐμψυχὸν ἀδικήσαι ποτ' ἄν·
 οἰκοφώρα δ', ὡς εἶρηκε, καὶ σιτούμενα
 855 γάλακτι ταῖς Σκυθικαῖσι θ' ἵππομολγαῖς·
 ζῶσιν δὲ τήν τε κτήσιν ἀναδεδειχότες
 κοινὴν ἀπάντων τήν θ' ὅλην συνουσίαν.
 Καὶ τὸν σοφὸν δ' Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν
 φησὶν γενέσθαι τῶν σφόδρ' εὐσεβεστάτων.
 860 Καὶ κατοικῆσαι τινὰς
 εἰς τὴν Ἀσίαν ἐλθόντας, οὓς δὴ καὶ Σάκας
 καλοῦσιν· εὐσημότατον εἶναί φησι δέ
 τὸ Σαυροματῶν καὶ τῶν Γελωνῶν καὶ τρίτον
 τὸ τῶν Ἀγαθύρσων ἐπικαλούμενον γένος. . .
 865 Ἀπὸ τῶν δὲ Μαιωτῶν λαβοῦσα τοῦνομα
 Μαιωτὶς ἐξῆς ἐστὶ λίμνη κειμένη,
 εἰς ἣν δὲ Τάναϊς
 ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαθὼν τὸ ρεῦμα Ἀράξει
 ἐπιμίσγεται, ὡς Ἐκτατίος εἶφ' οὔρετριεύς,
 870 ὡς δ' Ἐφωρος ἰστόρηκεν, ἐκ λίμνης τινός,
 ἧς τὸ πέρας ἐστ' ἄφραστον. Ἐξίησι δέ
 δίστομον ἔχων τὸ ρεῖθρον εἰς τὴν λεγομένην
 Μαιωτὶν εἰς τὸν Κιμμερικὸν τε Βόσπορον.

Panticapen transgresso occurrere Limnaeorum gentem,
 aliasque plures suis singulas nominibus haud notas,
 Nomadicas quas vocant, pias admodum,
 ex quibus nemo ullus animanti inferat injuriam;
 domos (in plaustris) vehunt, ut ait, ac victitant
 lacte Scythicisque equarum mulctibus.
 Vivunt vero ita ut communia esse omnium
 destinant opes et cunctam familiam.
 Sapientem quoque Anacharsin ex his Nomadicis
 inquit fuisse, omnium piissimis.

Ac nonnulli eorum in Asiam
 transgressos sedem fixisse, quos et Sacas
 vocant. Clarissimam vero gentem dicit
 Sauromatarum et Gelonorum atque tertiam
 Agathyrсорum quam cognominant stirpem. . .

A Maëotis autem nomen nacta
 Maëotis est deinceps sita palus,
 in quam Tanais,
 qui ab Araxe fluvio undas accipit,
 ingreditur, ut Hecataeus dicit Eretriensis,
 ut vero Ephorus narravit, ex palude quadam,
 cujus terminus nequit indicari, profluit; exit autem
 duplici alveo in dictam
 Maëotin inque Bosporum Cimmericum.

κεινα πλινῆρημον εἶναι cod; em. Mein. || — 350. Λιμ-
 ναίων] Hoc nomen non habet Herodotus. Indi-
 cari videntur Maëtidis λίμνηςaeccolae (V. Ukert. III, 2,
 p. 338), cui sententiae nihil obstat quod Maëotis palus
 in seqq. demum, ubi ad orae descriptionem reditauctor,
 memoratur. Fort. Λιμναίους reponendum in Orphei Arg.
 1064, ubi: Σαυρομάτας τε Γέτας καὶ Γυμναίους Κέκρυφας
 τε, censente ita Holstenio. || — 852. ὧν οὐδὲ εἰς ἐμψύχων
 ἀδικήσαι ποτ' ἄν An.; em. Bastius. || — 855. γάλακτι
 Σκυθικαῖς ἵππομολγαῖς cod; em. Letronnius.; ἵππομολ-
 γαῖς scr. Hudsonus. || — 857. τήν θ' ὅλην οὐσίαν An.;
 τήν τε σύνολον οὐσίαν Letronnius; quod neque facile
 neque aptum dicit Meinek. quum κτήσις et οὐσία non
 differant; ipse dedit τήν ὅλην συνουσίαν, conjecturam
 firmans ex Ephoro ap. Strabon. VII, p. 303: ταῖς
 διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χορηματισταὶ πρὸς τε ἀλλή-
 λους εὐνομοῦνται κοινὰ πάντα ἔχοντες τὰ τε ἄλλα καὶ τὴν
 ὅλην συγγένειαν. De familia vero etiam συνουσία vox
 usurpatur. || — 861. Σάκας pro Σάκας Anom.; em.
 Holstenius. || — 862. εἶναι δὲ φησι An.; em. Meineke.
 || — 863. τὸ τῶν Σαυροματῶν καὶ Γελ. cod.; em. Mei-
 nek. || — 865. ἀπὸ δὲ τῶν M. Anom.; em. Voss. || —
 868. ρεῦμα ῥάξειως ἐπιμίσγεται ἑκατέρω εἰς ποταμὸν Anom.;
 em. Buttmann in Niebuhr. Opusc. I, p. 397. Heca-
 taei nomen jam eruerat Toup. ad Hesych. p. 5. || —
 871. ἔξεισι δὲ An.; em. Meineke. Tanaim brachium
 esse Araxis fluvii cum Hecataeo etiam Aristoteles sta-
 tuit Meteorol. I, 13: Τοῦτου δ' ὁ Τάναϊς ἀποσφίγγεται μέ-
 ρος ὧν εἰς τὴν Μαωτίδα λίμνην. E lacu Tanaim proflue-
 re Ephorus putavit cum Herodoto IV, 57: Τάναϊς πο-
 ταμὸς, ὃς ῥέει· τὰ ἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρεμαζόμενος,

ἐκδοῦσ' δὲ εἰς μέζω ἔτι λίμνην καλεωμένην Μαιωτίν, ἣ
 οὐρίζει Σκύθας τε τοὺς βασιλεῖς καὶ Σαυρομάτας. Quod
 vero de duobus Tanai ostiis in Maëtidem ac Bospo-
 rum exeuntibus Ephorus statuit, alibi me legere non
 memini. Quodsi nihil aliud auctor voluisset nisi du-
 plici ostio Tanaim in Maëtidem influere (quem non-
 nulli pro ipsius Tanai parte habebant), inde vero in
 Cimmerium Bosporum: miro sane modo hæc expres-
 sa forent. Ni fallor, Hypanin fluvium pro altero Tanai-
 dis brachio habuit; is enim unicus est fluvius, qui
 ab oriente in Bosporum exeat. Hinc etiam explicave-
 rim locum Vibii Sequestri, qui quod vulgo de Tanai
 Europæ Asiæque termino prædicatur, idem de Hypa-
 ni dicit p. 11 ed. Oberlin.: *Hypanis Scythiæ, quæ, ut
 ait Gallus « Uno tellures dividit amne duas; » Asiam
 enim ab Europa separat.* Aliorum de Tanai in Maëotin
 et Caspium mare exeunte opiniones v. ap. Ukertum
 III, 2, p. 193 sqq. Verbo monuisse liceat inter eos
 qui de Tanai laudantur scriptores etiam Scymnum
 afferri apud schol. Apoll. Rhod. IV, 284, ubi ex eo
 narratur Argonautas per Tanaim sursum navigasse,
 ac deinde navem eductam per terram in mare Mag-
 num transportasse; quæ quidem nec leguntur apud
 Nostrum neque legi ibi poterant, nisi fortasse præter
 Hecataei et Ephori sententias etiam alias, quas Ano-
 nymus omiserit, allatas esse fingas; sed neque tantam
 rerum abertatem in compendio nostro deprehendi-
 mus, neque ipsissima Scymni verba, quæ affert
 scholiasta, poeticum, sed prosaicum opus arguunt.
 || — 874-886. *Anonym. p. 2 H., p. 206, 6
 Gail.* || —

[A Σ Ι Α .]

[A S I A .]

Τὸν Τάναϊν, ὅστις ἐστὶ τῆς Ἀσίας ὄρος,
 875 τέμνων γε τὴν ἡπειρον ἑκατέρην δίχα,
 πρῶτοι νέμονται Σαρμάται, διςχιλία
 στάδι' ἐπέχοντες.
 Εἴτα μετὰ τούτους ἐστὶ Μαιωτῶν γένος
 Ἰαζαματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος
 880 [ὁ συγγραφεὺς] εἶρηκεν, ὡς δ' Ἐφορος λέγει
 Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος.
 Τούτοις ἐπιμεμίχθαι δὲ τὰς Ἀμαζόνας
 τοῖς Σαυρομάταις λέγουσιν ἐλθούσας ποτὲ
 ἀπὸ τῆς περὶ Θερμῶδοντα γενομένης μάχης,
 ἐφ' οἷς ἐπεκλήθησαν Γυναικοκρατούμενοι.

Εἴτ' ἔστιν Ἑρμῶνασσα Φαναγορείά τε,
 ἣν Τήτους λέγουσιν οἰκίσαι ποτὲ,
 καὶ Σινδικὸς λιμὴν, ἔχων οἰκῆτορας
 Ἑλλήνας ἀπὸ τῶν ἐγγύς ἥκοντας τόπων.
 880 Ταύτας περιέχει τὰς πόλεις διαχειμέναις
 νῆσος, κατὰ τὴν Μαιωτῶν ἄχρι τοῦ Βοσπόρου
 γῶραν ἀπολαμβάνουσα πολλὴν πεδιάδα,
 ἥτις τὰ μὲν τοῖς ἔλεσι καὶ τοῖς ποταμίοις
 ἀδιάβατος τοῖς τενάγχεσιν τ' ἐν τῷ πέτρῳ,
 885 ἃ δὲ τῇ θαλάττῃ τῇ τε λίμνῃ γίνεταί.
 Τὸ δὲ στόμ' ἐκπλέοντι Κιμμερίαι πόλεις,

Tanain, qui Asiæ terminus est,
 secans utramque continentem bifariam,
 primi accolunt Sarmatæ, bis mille
 stadia obtinentes.
 Post hos sequitur gens Mæotica
 Jazamatarum dicta, ut Demetrius
 scriptor prodidit, ut vero Ephorus dicit,
 Sauromatarum nomen huic genti est.
 His autem Sauromatis mixtas fuisse
 Amazones dicunt, quæ huc devenerint
 olim post commissum ad Thermodontem prælium;
 unde cognominati sunt Gynæcocratumeni.

Deinde Hermonassa est et Phanagoria,
 quam Tejos dicunt condidisse quondam,
 et Sindicus portus, Græcos habens
 incolas, qui ex vicinis eo venerunt locis.
 Has continet civitates hic illic sitas
 peninsula, juxta Mæotim usque ad Bosporum,
 terram absumens multam campestrē,
 quæ partim paludibus et fluviusculis
 impervia fit ac vadis quæ sunt in ulteriore tractu,
 partim ob mare et paludem Mæotin.
 Egredienti autem os Bospori Cimmeris urbs

874. Τὸν δὲ Τάναϊν ποταμὸν, ὅς ἐστι τῆς Ἀσίας ὄρος τέμνων
 τὴν ἡπειρον Anom.; in ordinem, quem supra habes,
 redegit Meinek. || — 875. ἑκατέρᾳ An.; em. Hol-
 sten. || — 877. ἐπέχοντα An.; em. Mein. || — 878. Anon-
 ymus : Εἴτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν γένος Ἰαζα-
 ματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἶρηκεν (ἐφ' οἷς καὶ
 Μαιωτῆς λίμνη λέγεται. Hoc jam vidimus in antec.),
 ὡς δὲ Ἐφορος λέγει, Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος. « Qui-
 bus in verbis quædam Scymni inesse nemo negabit,
 sed complura addita, et Scymni orationem male dis-
 tractam esse apparet. » Hæc bene Fabricius Lectt.
 Scymn. p. 16 monet. Anonymus quum e sui Peripli
 ratione a Bospori latere Asiatico ad Tanaim progredi
 deberet, ordine inverso a Tanai ad ostium Bospori
 pergit. Hinc satis liquet inferri aliunde arrepta; non
 ex uno tamen eodemque auctore hæc desumta esse inde
 patet quod easdem urbes, Phanagoriam et Cepas, bis
 recenset diversis nominum formis. Alter fons poeticus
 noster erat, alter prosaicus idemque e quo Scylacis
 quem habemus Periplus excerptus est. Quæ supra
 exhibuimus constituit Meinek., qui et ipse tamen
 ultima reliquit intacta. || — 879. Editiones inde ab
 Hudsono præbent Ἰαζαματῶν. Cujus mutationis neces-
 sitatem non video. Cf. Stephan. Byz. : Ἰαζαδάται,
 ἔθνος παρὰ Μαιωτῶν, οὗς Σαυρομάτας τρεῖς Ἐφορος. Adeo
 ut, si quid mutandum, Ἰαζαδωτῶν videatur scriben-
 dum. Eisdem Hecateus vocat Ἰεζάτας, Mela I, 1, 19
Ixamatas, Polyænus VIII, 55 Ἰζομάτας, Valerius Flac-
 cus Arg. VI, 143 *Exomatas*, Plinius III, 5 *Iaxamatas*,
 itemque Ptolemæi V, 8 p. 348, 27 codices plurimi. ||
 — 882 sq. Fuse rem narrat Herodotus IV, 110 sqq. ||

— 886-899. *Anom. p. 2 H., p. 207, 4 Gail.* Hæc ab
 antecedentibus nonnisi hisce separantur : Εἴτα ἔστι Φα-
 ναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις, cum quibus cf. Scylac.
 § 72. || — 886. Hermonassa a Scymno Ἑρμῶνασσα
 dicebatur, teste Stephano v. Ἑρμῶνασσα. Quod unum
 est ex reliquis indiciis, nostra non esse Scymno vindicanda.
 Ceterum ordo geographicus neglectus est; nam
 Hermonassa extra Bosporum sita post Phanagoriam
 recensenda erat. || — Φαναγορία cod.; em. Letronnius.
 De re cf. not. ad Scylac. § 72. || — 887. οἰκῆσαι An.;
 em. Meineke. || — 891. ἡ νῆσος An.; em. Mein.; νῆσον
 dicit chersonesum. Quæ sequuntur ἄχρι τοῦ Βοσπόρου
 cum antec. male quadrant, quum Sindicus portus
 jam extra Bosporum situs sit, et Phanagoria in ipso
 Bosporo locum habeat. Tota hujus tractus descriptio
 admodum confusa est. || — 893. τοῖς ποταμοῖς Anon.;
 em. Meineke. Letronnius dederat τοῖς τε ποταμοῖς,
 quod ob neglectas leges numerorum elegantiorum re-
 spuit Meinek., suam vero conjecturam etiam naturæ
 locorum istorum consentaneam esse monet, quum non
 fluvii sed fluviusculi totus ille tractus scindatur. || —
 894. τενάγχεσιν τε τοῖς ἐν τῷ cod. An.; em. Mein. || —
 895. θαλάττῃ τῇ λίμνῃ τε Anom.; em. Letronn. || —
 896. Qui sequuntur versus tres Holstenius cum eoque
 reliqui editores ante versum 886 transposuerunt; id
 enim ordo geographicus postulare videbatur, quando-
 quidem Cimmerium ad boreale Bospori ostium situm
 fuisse tradit Mela I, 2, 19 : *Cepi, Phanagoria, in ipso
 ore Cimmerium*, et Plinius VI, 6 : *In aditu Bospori
 primo Hermonassa, dein Cepi Milesiorum, mox Strato-
 clesia et Phanagoria et pæne desertum Apaturus, ulti-*

ἀπὸ Κιμμερίων μὲν βαρβάρων κεκλημένη,
κτίσις τυράνων δ' οὕσα τῶν ἐν Βοσπόρῳ,
Κῆπος τ' ἀποικισθεῖσα διὰ Μιλησίων.

900Μοσύνοιαι. ...

ἔθеси νόμοις ἔργοις τε βαρβαρώτατοι·
φασὶν γὰρ ἐν ξυλίνοις ὑψηλοῖς τ' ἄγαν
πύργοις ἐνοικεῖν πάντας, ἐν φανερῷ δ' αἰεὶ
ἕκαστα πράττειν, τὸν δ' ἑαυτῶν βασιλέα
905 δεδωμένον ἐν πύργῳ τε συγκεκλεισμένον
τρεῖς ἐπιμελῶς, τὴν ἀνωτάτω στέγην
ἔχοντα, τοῖς προουροῦσι δ' αὐτὸν ἐπιμελές
εἶναι, νομίμως ἵνα πάντα προσταττὴ ποιεῖν·
εἰ δὲ παραβαίῃ, κόλασιν αὐτοῦ λαμβάνειν
910 φασὶν μερίστην, μὴ διδόντας τὴν τροφήν.

Κερασσοῦς Σινωπέων ἀποικος
καθ' ἣν ἔρημος καιμένη
παρῆκει νῆσος Ἄρεως λεγομένη.

Τιβαρηνοὶ ὄκουν ἔθνος δημοχόριον,
915 γελᾶν πᾶν σπεύδοντες ἐκ παντὸς τρόπου,
εὐδαιμονίαν ταύτην [μερίστην] κεκριότες.

obvia fit, a Cimmericis barbaris nominata,
condita autem a tyrannis Bosporanis,
ac Cepus, a Milesiis deducta colonia.

... Mosynœci....

moribus, legibus factisque maxime barbari.
Aiunt enim in ligneis et valde excelsis
turribus omnes habitare, in aperto autem semper
quælibet facere; porro regem suum
vinculis constrictum et turri inclusum
summamque ejus contignationem occupantem
assidue custodire; custodibus vero curæ
esse, ut secundum leges rex omnia fieri jubeat;
sin eas neglexerit, pœnam ex eo sumere
aiunt maximam, denegando cibum.

Cerasus Sinopensium colonia...

.. cujus in conspectu deserta jacens
parva protenditur insula Martis quam dicunt.

Tibareni, quorum gens contermina,
ridere valde student omni modo,
felicitatem hanc habentes maximam.

moque in ostio Cimmerium, quod ante Cerberum voca-
batur; porro Strabo quoque eundem locum designare
videtur XI, p. 494, ubi memorat κώμην τὴν Κιμμερι-
κήν, ἥτις ἐστὶν ἀφ' ἧς τῶν τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν (v.
Ukert. III, 2, p. 487). At non reputarunt una cum
Cimmerio Nostrum nominare Cepos sive Cepum. Hæc
vero apud omnes geographos (v. not. ad Scylac.
§ 72) tanquam ea memoratur urbs, quæ proxime se-
quatur, si quis ab Hermonassa Bospori petat angustias,
adeo ut vel ad ipsum Bospori ostium meridionale sita
fuerit vel haud longe ab eo remota. Igitur quum duæ
jungantur urbes quæ in oppositis Bospori partibus
sitæ erant, patet transpositione ista nihil nos lucrari.
Huc accedit, quod si transponas versus, inepta prorsus
sunt ideoque delenda verba τὸ δὲ στόμα ἐκπλέοντι. Et
sane delevit Fabricius, connivente Meinekio. Ego autem
miror criticam quæ versus integerrimos, ubi sponte
offeruntur, exstirpandos ducat, desudet vero in efflin-
gendis iambis, ubi forsitan nulli unquam legebantur.
Præterea quum Anonymus a Tanai meridiem versus
progrediatur, quænam causa probabilis fingi possit,
cur ordinem hunc in Cimmerii et Cepi mentione ex
eodem fonte petita reliquerit, turbis novas addens
turbas? Formam Κῆπος pro vulgari Κῆποι novimus ex
Apollodoro apud Steph. Byz. v. Ψητοί, ubi versus
laudatur: ἔπειτα δ' Ἐρμώνεσσα καὶ Κῆπος πόλις, Τρίτον
δὲ τῶν Ψητῶν γένος. Probabiliter ipsum Apollodorum
hic quoque, uti alibi, Noster ante oculos habuit. Quodsi
est, vides poetam de Cepi mentione non aliter quam
reliquos auctores statuuisse, ideoque Cimmerium ad me-
ridionale bospori ostium posuisse. In hoc vero si erravit,
facilis saltem error erat, quum Cimmerium urbem
aliunde non notam in Europa ad meridionale Bospori
ostium Anonymus memoret. — 898. κτίσις δὲ τυράνων.

An.; em. Meinek. || — 900-910. *Anonymi Periplus fragmentum alterum* p. 12 Huds., p. 159, 10 Gail. :
Ἀπὸ οὗν Φερνακίας, τῆς καὶ πάλαι Κερασσοῦντος, ἕως τοῦ
πλησίον Κοτυώρου πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μο-
σύνοιαι ἔθеси κτλ. Hinc primi versus finem aliquem
eruens Letronnius scribit ... οἱ Μόσυνοι λεγόμενοι.
Quam nomini mutationem e tantilla causa admittere
nolui. Ephorus (fr. 81. 82), fons Nostri, Mosynœ-
cos, non Mosynos, dixit. || — 901. ἔθеси ὡμοῖς, ἔργοις
βαρβαρικοῖς Anom.; em. Holstenius et Letronnius. ||
— 902. φασὶ cod. || — 903. δὲ ἂν pro δ' αἰεὶ An.; em.
Holsten. || — 904. τὸν αὐτῶν An.; em. Mein.; τὸν
τούτου Letronn. || — 905. τε post πύργῳ inseruit
Holsten. || — 908. προσταττῆι cod. An.; em. Gail. ||
— 909. ἂν δὲ παραβ. An.; em. Letronn. || — 910. φασὶ
cod. || — 911. τὴν ante τροφήν inseruit Holstenius.
De his gentis moribus vide quæ laudavimus ad Scylac.
§ 86. || — 911-913. *Anom. p. 12 H., p. 159, 5 Gail.*,
ubi: αἵ τιν' ἡ Φερνακία πάλαι μὲν Κερασσοῦς ἐκαλεῖτο, Σι-
νωπέων καὶ αὐτὴ ἀποικος, κτισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν, καθ' ἣς
(sic) ἔρημος καιμένη (ἥς ἀντικρὺς) παρῆκει νῆσος Ἄρεως
λεγομένη. Ante παρῆκει fort. excidisse μικρὰ conj.
Meineke. Ceterum cf. not. ad Scylac. § 86. || —
914-916. *Anon. p. 12 H., p. 158, 5 Gail.* : Ἀπὸ δὲ
Κοτυώρου ἕως τοῦ πλησίον Πολεμόνιον πρῶτον Τιβαρηνοὶ
ὄκουν κτλ. Hinc post Holstenium Letronnius : Ἀπὸ
Κοτυώρου δ' ἐς τὸ πέρας Πολεμόνιον | ὄκουν Τιβαρηνοὶ
πρῶτον, ἔθνος δημοχόριον, | πάντως γελᾶν κτλ. At quum
accuratæ istæ limitum cuique Ponti populo assignan-
dorum definitiones in reliquis Periplus locis non vindi-
centur poetæ, neque hæc ei intorquenda erant. || —
915. πᾶν γελᾶν σπεύδοντες cod. An.; em. Meineke;
πάντως γελᾶν sc. Letr. || — 916. εὐδαιμονίαν εἶναι ταύ-
την κεκριότες Anon.; em. Meinek. laudans fontem

Ἀμισὸς ἐν τῇ Λευκοσύρων γῇ κειμένη
 Φωκαέων ἀποικία,
 τέτταρσι πρότερον ἔτεσιν οἰκισθεῖσα γὰρ
 920 τῆς Ἡρακλείας ἑλὰδ' Ἰωνικὴν κτίειν.
 Κατὰ τὴν πόλιν ταύτην δὲ τῆς Ἀσίας σχεδὸν
 στενότατος ἀρχὴν ἔστιν εἰς τὸν Ἰσσικὸν
 κόλπον διήκων τὴν τ' Ἀλεξανδρούπολιν,
 τῷ Μακεδόνι κτισθεῖσαν· ἡμερῶν δ' ὁδὸν
 925 εἰς τὴν Κιλικίαν ἐπτα τῶν πασῶν ἔχει·
 τὸ τῆς Ἀσίας λέγεται γὰρ ἰσθμωδέστατον
 εἰς τὸν περὶ αὐτὸν ὄντα συνάγεσθαι μυχόν.
 Ὁ δ' Ἡρόδοτος ἔοικεν ἀγνοεῖν, λέγων
 ἐκ τῆς Κιλικίας [ἀνδρὶ γ' εὐζώνῳ μολεῖν
 930 πένθ' ἡμερῶν εἰς Πόντον εἶναι τὴν ὁδόν.
 Ἔθνη δ' ἔχει τὰ πάντα] πεντεκαίδεκα
 ἡ χερρόνησος, ὧν τρία μὲν Ἑλληνικά,
 Αἰολικὸν εἶτ' Ἰωνικὸν καὶ Δωρικόν,
 τὰ λοιπὰ τῶν μιγᾶδων δὲ χωρὶς βάρβαρα.
 935 Κίλικες μὲν οὖν Λύκιοι τε πρὸς τούτοις ἄμα
 Κᾶρες Μαριανδυνοὶ τε παραθαλάττιοι
 οἰκοῦσι Παφλαγόνες τε καὶ Παμφύλιοι·
 Χάλυβες δὲ τὴν μεσόγειον οἱ τε πλησίον
 Καππάδοκες οἱ τε νεμόμενοι τὴν Πισιδικὴν
 940 Λυδοὶ τε καὶ πρὸς τοῖσδε Μυσοὶ καὶ Φρύγες.

Amisus in Leucosyrorum terra sita,
 Phocænsium colonia,
 quæ quattuor annis ante Heracleam
 coloniam frequentata Ionicam habuit originem.
 Ad hanc urbem est Asia fere
 arctissimum collum, ad Issicum
 sinum pertingens et Alexandropolin
 a Macedone conditam. Viam illud habet
 in Ciliciam septem dierum in summa;
 nam fertur Asia angustiis arctissimis
 ad Issici sinus recessum comprimi.
 Herodotus autem videtur errare, dicens
 e Cilicia [viro expedito quinque
 dierum esse ad Pontum usque viam.
 Gentes vero in summa habet] quindecim
 hæc peninsula, quarum tres sunt Græcæ,
 Æolica et Ionica et Dorica,
 reliquæ autem præter mixtas barbaræ.
 Cilices quidem ac Lycii et cum his simul
 Cares et Mariandyni et Paphlagonēs
 et Pamphylii ad mare habitant;
 in mediterraneis autem Chalybes iisque
 vicini Cappadoces et Pisidiam colentes
 Lydique et præter hos Mysi et Phryges.

Nostri Ephorum (fr. 82.) ap. Steph. v. Τίβαρηναί: Τίβαρηνοὶ καὶ τὸ πᾶλιν καὶ τὸ γελᾶν εἰσὶν ἐξηλωκότες καὶ μεγίστην εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζουσι. Mela I, 19: *Tibarēni Chalybēs attingunt, quibus in risu lusique summum bonum est.* Letronnius scripsit: εὐδαιμονίαν εἶναι τε τοῦτο κεκριότες. || — 917-939. Anon. p. 9 Huds., p. 154, 1 Gail. Prima ita An. codex habet: Ἀμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικος, ἐπὶ θαλάσσει οἰκεῖται, ἐν τῇ Λευκοσύρων γῇ κειμένη, Φωκαέων ἀποικία. Mixta hæc e Nostro et ex Arriani Periopl. p. 16 Huds., ubi: Ἀμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικος ἐπὶ θαλάττῃ οἰκεῖται. « Non improbable tamen videri potest, illud Ἀθηναίων utrique scriptori commune fuisse, Scymnum autem scripsisse Ἀμισός ἐν τῇ Λευκοσύρων γῇ κειμένη | Ἀθηναίων καὶ Φωκαέων ἀποικία. De Atheniensibus Amisi conditoribus etiam Plutarchus testis est Vit. Lucull. c. 19. In mensura nominis Ἀθηναίων Atticorum comicorum exemplum secutus est. Vid. Pherecrat. in Com. gr. vol. II, p. 367 et Polyzelus ib. p. 871. Ad eandem normam Κερκυραίων Noster dixit penultima brevi v. 440: Κερκυραίων τε καὶ Κορινθίων πόλις. » MEINEKE. Letronnius scripserat: ἔστι δὲ πόλις Ἀμισός ἐν τε τῇ Λευκῶν Σύρων | γῇ κειμένη, τῶν Φωκαέων δ' ἀποικία. Ceterum Theopompus (fr. 202) de Amiso ita tradidit ap. Strabon. XII. p. 547: Φησὶ δὲ αὐτὴν Θεόπομπος πρότους Μηλσίους κτίσαι, εἴτα Καππαδόκων ἀρχόντα· τρίτον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλέους καὶ Ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. || — 919. τέτταρσι γὰρ πρότερον An.; γὰρ transposuit M. || — De Heraclea v. infra 972. || — 920. ἑλὰθεν cod. || — 921. κατὰ δὲ τὴν πόλιν An.; part. δὲ transposuit M. ||

— 923. Alexandropolis est Alexandria ἡ κατ' Ἰσόν. || — 926. γὰρ λέγεται An.; transpos. M. || — 929. Inclusa ad explendam sententiam addidi verbis Meinekii, qui priora etiam hunc in modum refigenda proponit: ἐκ τῆς Κιλικίας [εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον | πένθ' ἡμερῶν τὸ μῆκος εἶναι τῆς ὁδοῦ. Mitto Holsteniana. Herodoti verba I, 72 hæc: Οὕτω δ' Ἄλως ποταμὸς ἀποτᾶμνει σχεδὸν πάντα τῆς Ἀσίας τὰ κάτω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον. Ἔστι δὲ ἀρχὴν οὕτως τῆς χώρας ταύτης ἀπάσης· μῆκος ὁδοῦ εὐζώνῳ ἀνδρὶ πέντε ἡμέραι ἀνασιμῶνται. Cf. Scylac. § 102. || — 631 sqq. Cf. Ephorus (fr. 80) apud Strabon. XIV, p. 677: Φήσαντος δὲ τοῦ Ἐφόρου διότι τὴν χερρόνησον ταύτην κατοικεῖ ἕκκα καὶ δεκα γένη, τρία μὲν Ἑλληνικά, τὰ δὲ λοιπὰ βάρβαρα, χωρὶς τῶν μιγᾶδων. Plinius VI, 2: *Ejusdem nominis sinus (Amiseni) tantus recessus ut Asiam pæne insulam faciat, 200 m. passuum haud amplius per continentem ad Issicum Ciliciæ sinum. Quo in omni tractu proditur tres tantum gentes Græcas jure dici, Doricam, Ionicam, Æolicam, ceteras Barbarorum esse.* Nostra quoque ex Ephoro manere vix dubium est, quamvis quindecim tantum populos habeamus, neque singulorum populorum recens per omnia idem sit. Sec. Strabonem vel potius sec. Apollodorum ex quo sua Strabo habet, Ephorus inter maris accolæ, præter eos quos Noster habet, Bithynos quoque et Troes numerat, in mediterraneis autem Milyas recenset, missis Cappadocibus et Lydis. || — 934. χωρὶς βάρβαρα An.; e Strabone em. Meineke. || — 935. Λύκιοι τε καὶ πρὸς τούτοις Μάκρες cod.; em. Meineke, addens posse etiam legi πρὸς τούτοις καὶ Κᾶρες. || — 940. Λύ-

Ἔῖταν Σινώπη πόλις ἐπώνυμος μῆς
Ἀμαζόνων, ὣν πλησίον τὸ χωρίον,
ἦν ποτε μὲν οἴκουν εὐγενεῖς ὄντες Σύροι,
μετὰ ταῦτα δ', ὡς λέγουσιν, Ἑλλήνων ὅσοι
915 ἐπ' Ἀμαζόνας διέβησαν, Αὐτολύκος τε καὶ
σὺν Δηλίοντι Φλόγιος, ὄντες Θετταλοί,
ἐπειτα δ' Ἀβρώνδας γένει Μιλήσιος·
ὑπὸ Κιμμερίων οὗτος δ' ἀναιρεῖσθαι δοκεῖ·
μετὰ Κιμμερίους Κῶος, πάλιν δὲ Κρητίνης,
950 οἱ γενόμενοι φυγάδες ὄρων Μιλήσιων·
οὗτοι συνοικίζουσι δ' αὐτήν, ἡνίκα
ὁ Κιμμερίων κατέδραμε τὴν Ἀσίαν στρατός.

Καταντικρὺ δὲ Καράμβεως ἐν τῇ πέραν
κεῖται μέγιστον

Dein Sinope urbs cognominis uni
Amazonum, quarum in propinquo castellum;
quam urbem olim incolebant Syri *indigenæ*,
postea autem, ut dicunt, Græci qui
contra Amazonas trajecerunt, Autolycusque
et cum Deileonte Phlogius, viri Thessali;
deinde vero Habrondas genere Milesius;
a Cimmeriis his interemtus esse putatur;
post Cimmerios Cous denuo et [xai] Cretines,
qui exules erant e finibus Milesiorum;
hi colonis frequentarant eam, quando
Cimmeriorum invasit in Asiam exercitus.

E regione Carambis in terra opposita
jacet maximus

διο: An. || — 941-952. *Anon. p. 8 H., p. 150, 11 Gail.*
|| — 941. Σινώπη δὲ ἐπώνυμος ἐστὶ μῆς τῶν Ἀμαζόνων,
πλησίον χωρίον ἦν ποτὲ μὲν τὸ πρὶν οἴκουν. An. cod.;
em. Meineke, monetque χωρίον, *castellum*, dici The-
miscyra sive Themiscyrum, quo Amazones utebantur
propugnaculo; v. Schol. Apoll. Rh. II, 370; Procop.
B. G. IV, 2. Letronnius dederat: Ἀμαζόνων, ὣν πλη-
σίον ἦν γῶρα ποτὲ | ἦν τὸ πρὶν οἴκουν εὐγενεῖς, in quo
et dactylum πλησίον et productionem in v. πρὶν M.
reprehendit. De Sanape sive Sinope Amazone v. He-
cataeus fr. 352; Andron Tejus fr. 2 (Fr. Hist. vol.
II, p. 348). Alii nomen a Sinopa Asopi filia deducunt.
V. Schol. Ap. Rh. II, 946; Diodor. II, 946; Plutarch.
Lucull. 23. De Autolyco, Deileonte (Demoleonte ap.
Plutarch. I. I. et Hygin. f. 14) et Phlogio fratribus,
Herculis cont. Amaz. comitibus, deque cultu Autoly-
ci ap. Sinopenses, v. Apoll. Rh. II, 956; Apollodor.
I, 9, 16; Strabo XII, p. 546; Plutarch. I. I.; Appian.
Mithrid. 83. In universum adi Raoul-Rochette II,
p. 206. || — 943. « At quorsum εὐγενεῖς? an forte quod
Syri, i. e. Leucosyri, a Syro Apollinis filio genus dedu-
cebant? Tradidit hoc sane Plutarchus Vit. Lucull.
c. 23, et ex Plutarcho Eustathius ad Dionys. Per. 772.
Credo tamen hoc si indicare voluisset Scymnus, id alie-
ter eum dicturum fuisse. Itaque nescio an Scymnus
ἔγγενεῖς scripserit. » MEINEKIUS, recte haud dubie.
Syri oriundi ex ipsa Sinope, sive Amazone sive Asopi
filia, ferebantur. || — 945. ἐξ Ἀμαζόνων An.; em. Fa-
bricius; ἐπ' Ἀμαζόνων Hudsonus. || — 946. Δηλίον
καὶ Φλόγιος An. cod.; em. Gail. || — 947. ἀβρώνδας
An. cod.; em. Meinekius, qui in not. ad Scymnum
legi voluit Ἀδρων τῷ γένει, quum Ἀδρων forma vitio-
sa recteque Sylburgio suspecta sit ap. Etym. M.
p. 226, 29. 624, 57. Idem deinde ad Stephanum
Byz. p. 571: « Nunc non dubito quin Ἀδρώνδας
scribendum sit, quod nomina genus non Bæotis
tantum usitatum fuisse docent Diondæ et Leondæ
Atheniensium exempla ap. Plutarch. Vit. X Or.
p. 848 C, et in titulo ap. Keil. Anall. epigr. p. 147. »
|| — 948. Κιμμερίων et dein Κιμμερίου cod. An. || —
949. Κρητίνης et v. 950 φυγάδες τῶν Μιλ. cod. An.;
em. Meinekius, qui: « Pro Κρητίνης, quod parum
caute Fabricius nec sine metrico vitio Κρητίνης scripsit,

reponendum Κρητίνης, cujus nominis exemplum præ-
bet Herodotus VII, 165, ex quo Anaxilæ Rhagini
patrem ita appellatum fuisse discimus. Fuit item Ephe-
siaci agri oppidum Κρητίναιον a Parthenio Erot. c. 3
memoratum, et incolarum nomine οἱ Κρητίναι dictum
a Plutarcho Prov. I, 57: Ἐφεσίοι Κρητίνας ἐκπέσαντο
τὰς (I. ὄντας) Μαγνήτων, de quo vide quæ dicta sunt
Choliamb. poet. p. 123, ubi Herodotum VII, 190 me-
morare debebam: Ἀμεινοκλέει τῷ Κρητίνεω ἀνδρὶ Μάγνη-
τι, quamquam is Magnesiam dicit Thessalicam. Jam
non dubium videri potest, quin idem nomen restituen-
dum sit Stephano Byz. s. v. Σινώπη, ubi hodie editur
κτίσμα Κριτίου Κῶου, ὡς φησι Φλέγων. Præterea præeun-
te Radulpho Rochette Hist. col. gr. III, p. 330 inter
Κρητίνου et Κῶου inserendum καὶ, quamvis Eustathius
ad Dionys. Per. 772 editam lectionem expressit,
κτίσμα κατὰ τινὰς Κριτίου ἀνδρὸς Κῶου, ex quo nihil aliud
intelligitur quam Eustathium eandem, qua nostri co-
dices repperisse; ἀνδρὸς autem ille de suo addidit. De
Κῶος nomine proprio in tanta similium copia (v. Lehrs
Aristarch. p. 285) non dubitandum videtur. Fuerunt
igitur duo novæ Milesiorum coloniae duces, qui quum
non separatim nec diversis temporibus colonos Sinopen
deduxisse videantur, maxima est suspicio Scymnus
in hunc modum scripsisse: μετὰ Κιμμερίους Κῶος πάλιν
καὶ Κρητίνης. Sequenti versu, in quo τῶν pro edito
τοῦ e codice restitutum est, Letronnus post φυγάδες
inseruit τέ, quo versui consulitur, non item sententiæ,
quæ postulat ut ipsi illi, quos superiore versu memo-
ravit, coloniae duces Milesiorum exules fuisse dicantur.
Scribendum igitur: οἱ γενόμενοι φυγάδες ὄρων Μι-
λήσιων. Consimili modo supra v. 746 habemus Ποντικῶν
ὄρων pro Ποντικῆς γῶρας. Cf. v. 135 et 519. Quem
usum qui nostro scriptori proprium dicit Letronnus,
non meminerat, ut alia mittam, Euripidis *Hec.* 937:
ἐν μέσοις Θρηκῆς ὄροις. » || — 951. δὲ συνοικίζουσι cod.;
transposuit Mein. || — 952. ὁ Κ. στρατός κατέδραμε τὴν
Ἀσίαν cod. An.; em. Mein. || — 953-957. *Anon. p. 6 H.,
p. 148, 7 Gail.*: Κατ' ἀντικρὺ δὲ Καράμβεως ἐν τῇ Εὐ-
ρώπῃ κεῖται μέγιστον ἀκρωτήριον, ἀπότομον εἰς θάλασσαν
ὑψηλὸν ὄρος, τὸ λεγόμενον Κριεῦ μέτωπον, ἀπέχον ἐκ
Καράμβεως πλοῦν νυχθημέρον. Versuum fragmenta con-

955 ἀτότομον εἰς θάλατταν ὑψηλὸν τ' ὄρος,
Κριού μέτοπον λεγόμενον,
νυχθήμερον πλοῦν ἀπέχον ἐκ Καράμβειως.

Ἦν δὲ τόπων [λέγουσιν] ἄρχει Φινέα,
τὸν τοῦ Τυρίου Φοίνικος, ὑστέροισι δέ
960 χρόνοις κατελθεῖν ἐξ Ἰωνίας στόλον
Μιλησίων κτίσαι τε ταύτας τὰς πόλεις,
ἃς εἰς Ἀμαστριν ὕστερον συνήγαγεν
ἐπὶ τῶν τόπων κτίσας δμῶνυμον πόλιν
Ἀμαστρίς, Ὁξυάθρου μὲν ἱστορουμένη
965 θυγάτηρ ὑπάρχειν, ὡς λόγος, τοῦ Περσικοῦ,
τοῦ δ' Ἡρακλείας γενομένη Διονυσίου
γυνὴ τυράννου.

Παρθένιος... Οὗτος δ' ποταμός
πλωτός καταφέρειν βρεῖθρον ἡσυχώτατον.
970 Ἐν δ' αὐτῷ λόγος
Ἀρτέμιδος εἶναι λουτρὸν ἐπιφανέστατον.

[Εἴτ' ἔστιν] Ἡράκλεια, Βοιωτῶν κτίσις
καὶ Μεγαρέων· ἐντὸς δὲ ταύτην Κυανέων
κτίζουσιν δρμηθέντες ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος,
975 καθ' οὗς χρόνους ἐκράτησε Κύρος Μηδίας.

Σαγγάριος... Οὗτος δ' ποταμός
ἐκ τῆς ὑπὲρ Θυνῶν τε καὶ Φρυγῶν [χθονός]
φερόμενος ἐξίησι διὰ τῆς Θυνίδος.

Ἵππιος· ἐφ' αὐτῷ δ' ἔχει
980 μεσηγὺ τὴν Προυσιάδα λεγομένην πόλιν.

stituit Meinek. Cf. Ephori fr. 84 Strabon. p. 545.
|| — 958-967. *Anonym. p. 5 H., p. 147, 1 Gail.*
Versu. 758 ὦν δὲ τόπων cod. Anon.; em. Holsten.
Deinde λέγουσι addidit Meineke; idem versu seq. ὑστέ-
ροισι dedit pro ὑστέροις. || — 961. καὶ κτίσαι τ. An.;
em. Letr. Strabo p. 544 : Ἦν δὲ ἡ Ἀμαστρίς γυνὴ μὲν
Διονυσίου τοῦ Ἡρακλείας τυράννου, θυγάτηρ δ' Ὁξυάθρου,
τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον· ἐκείνη μὲν οὖν
ἐκ τεττάρων κατοικιῶν συνώκισε τὴν πόλιν, ἐκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρου καὶ Κρώμνης..., τετάρτης δὲ τῆς Τισίου κτλ.
Hudsonus pro ταύτας τὰς voluit τέσσαρας πόλεις, sed in
antecc. ipsas illas urbes nominatas fuisse probabilius.
De re cf. Memnon. c. 5; schol. Apoll. Rh. II, 941;
Steph. Byz. s. v. Ἀμαστρίς. || — 963. ἐπὶ τὸν τόπον cod.
An.; em. Mein. || — 964. ἡ Ὁξυάθρου cod. An.; Holste-
nius scripsit Ὁξάθρου, quam nominis formam habet
Memmo c. 5. || — 965. ὑπάρχουσα An.; em. Meineke.
Dein ὡς ὁ λόγος An. || — 966. τοῦ δὲ Ἡρακλείας τοῦ
Διονυσίου τοῦ τυράννου γενομένη γυνὴ Anon.; em. Le-
tronn. || — 968-971. *Anon. p. 5 H., p. 146, 8 Gail.* ||
— 968. Παρθένιος cod. An., « quem fluvium quam

et præruptus inque mare vergens excelsus mons,
Criu-metopon dictus,
diei noctisque navigatione distans a Carambi.

Quibus locis imperasse [*ajunt*] Phineum,
Phœnicis, viri Tyrii, filium; posterioribus autem
temporibus eo venisse ex Ionia classem
Milesiorum et condidisse hasce urbes,
quas in Amastrim postea conduxit
cognominem sibi in his locis condens urbem
Amastris, Oxyathræ quæ narratur
Persici, ut fertur, fuisse filia,
uxor autem Dionysii Heracleæ
tyranni.

Parthenus.... Hic amnis
navigabilis, volvens fluentum placidissimum.
In eo fama est
Dianæ esse lavacrum celeberrimum.

[*Deinde est*] Heraclea, Bœotorum colonia
et Megarensium, quam intra Cyaneas
condunt profecti ex Græcia,
quo tempore Cyrus imperavit Mediæ.

Sangarius.. Hic fluvius
ex imminente Thynis et Phrygibus [*terra*]
delabens per Thyniam in mare egreditur.

Hypius adjacentem sibi habet
mediam Prusiada quam vocant urbem.

omnes constanter Παρθένιον dicunt, ne Scymnus qui-
dem aliter dixisse censendus est. Nimirum Παρθένιος ex
Πάρθενος corruptum est, qua forma suæ ætatis morem
sequens usus erat Anonymus. Similiter quem fluvium
veteres Græci Σαγγάριον dicebant, Procopio Ædif. V,
3 aliisque est Σάγγαρις. Ad eandem rationem formata
sunt, quæ frequenter leguntur in titulis græcis nomina
Διονύσιος pro Διονύσιος, Αὔρηλις pro Αὐρήλιος, Ἰουλις pro
Ἰούλιος. V. Lobeck. Pathol. p. 500; Welcker. Syll.
Epigr. p. 18. » MEINEKE. || — 970. ἐν αὐτῷ δὲ λόγος
An.; em. Mein. De re cf. Apollon. Rhod. II, 936
ibiq. schol. et schol. ad Hom. II. 2, 854. || —
972-975. *Anon. p. 4 H., p. 144, 1. Gail.* || — 972. εἴτ'
ἔστιν adjecit Letronnus. || — 976-978. *Anon. p. 3 H.,*
p. 143, 2 Gail. || — 977. καὶ Φρυγίας φερόμενος ἐξίησι
διὰ τῆς Θυνίδος Anon.; em. Letr. et Meinek. || —
979 Anonymus l. l. : Οὗτος ὁ ποταμός (sc. ὁ Ἵππιος)
ἔχει ἐπ' αὐτῷ μεσηγὺς πόλιν Προυσιάδα λεγομένην. Quæ
Nostro vindicavi ob vocem poeticam μεσηγὺς. Quæ
deinceps de Apolloniade Anonymus habet, item e
Nostro fluxerint.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΦΩΝΤΟΣ

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

DIONYSII

CALLIPHONTIS FILII

DESCRIPTIO GRÆCIÆ.

Διὰ παντὸς, ὦ Θεόφραστε, καθάπερ οἶσθα σύ,
ἰδίον τι πλάττων, κοῦχλιν τὸν ἐτέρων πόνον,
ὅπερ ἐνιοὶ ποιοῦσ' ἐμαυτοῦ τιθέμενος
νῦν ἰστόρηκα τὴν ἅπασαν Ἑλλάδα,
5 ὑποταττομένας ταύτῃ δὲ τὰς ἐξῆς πόλεις,
στοιχεῖον οὐκ ἄμυστον ἅμα θ' Ἑλληνικόν
ἱκανὴν τε παρέχον διατριβὴν τοῖς θυμαμένοις
ὀρθῶς συνιδεῖν ἕκαστα. Τὰ γὰρ ἐν πλείοσιν
ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων εἰρημένα,
10 ταῦτ' ἐμμέτρως ῥηθήσεται ἐν βραχεὶ χρόνῳ,
ὅπερ ἐστὶν ἱκανῶς δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχον·
ὑπολαμβάνω γὰρ ἀσφαλῶς ἡμῖν ἔχειν
καῖσθαι τε τὰς μάλιστα διασήμεους πόλεις,
ἄλση, ποταμούς, νήσους τε τοὺς διάπλους τε καὶ
15 λιμένας, ἃ τ' ἐστὶν ἐν Πελοποννήσῳ γένη
λεγόμενα γώμοροῦντ' ἑαυτοῖς κατὰ τόπους,
ἵνα μὴδὲ ἐν σε τὸ σύνολον διαλανθάνη,
φανερῶς ἕκαστων ὁμολόγως τε χειμένων,
ὥστ' ἀναλαβόντα καὶ διὰ μνήμης ἔχειν
20 νωθρὰν γὰρ οὐχ εὐροις ἂν, ἀλλ' ἐσπευσμένην
τὴν πραγματείαν· διὸ σεαυτὸν μὴ βραδύν

Semper, Theophraste, sicut nosti tu,
proprium aliquid fingens, neque aliorum laborem
(quod nonnulli faciunt) mihi vindicans,
nunc exposui universam Græciam
et subjectas ei quæ deinceps sunt urbes,
elementum non indoctum et Græcum simul,
idoneumque quo tempus terant scientes
recte singula cognoscere. Nam quæ fusius
apud scriptores veteres memorata sunt,
ea versibus dicentur brevi tempore;
quod quidem vim haud minimam habet.
Existimo enim sine lapsu nobis recensitas
positasque esse urbes præ ceteris insignes,
nemora, fluvios, insulas, trajectus et
portus, quæque in Peloponneso gentes
memorantur locis sibi invicem conterminæ,
ut omnino te ne hilum quidem lateat,
manifeste singulis et convenienter expositis,
ut qui relegerit memoria etiam teneat.
Haud enim segnem sed summo factam studio
scriptionem hanc reperias. Quare temet impigrum

Διονυσίου τοῦ Κ. ἀναγρ. τ. Ἑλλ.] Quæ sequuntur duo fragmenta metrica, in codice Parisino p. 111, lin. 9 absque ulla inscriptione subjiciuntur Isidori Characeni stathmis Parthicis, non ita tamen ut uno exhibeantur tenore. Quemadmodum enim in Anonymi Periplo Ponti Euxini prosaice miscentur poetica Scymni Chii, quem vulgo dicunt, sic trimetri nostri cum eclogis quibusdam ex prosaica Græciæ descriptione petitis in unum sunt conflati. Prius fragmentum Græciæ descriptionem adumbrat inde a sinu Ambracio usque ad isthmum Corinthium. Deinde in cod. p. 114, l. 13 prosaica sequuntur, quibus de Attica et Boeotia, deque Thessalia Græciæ recte accensenda fusius exponitur. Post hæc p. 120, lin. 20, alterum habes fragmentum metricum, quod est de insulis. Fini ejus adscriptum legitur : Δικαιάρχου ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος. In apographo Vaticano (fol. 238) nec non in Monacensi titulus a fine ad caput translatus, addita mentione Theophrasti, quem primo versu poeta alloquitur, adeo ut inscriptio sit : Δικαιάρχου ἀναγραφή τῆς Ἑλλάδος πρὸς Θεόφραστον. Versus in codice Parisino non distincti stylo exarantur continuo; in Palatino libro primum fragmentum versus separatos habet, non item alterum. Ceterum miscellos

istos versiculos nihil pertinere ad eum quem omnes novimus Dicæarchum, dudum viri docti perspexerunt; neque de altero quodam Dicæarcho cogitandum, neque ad prosaicum fragmentum id nomen retrahendum est. Quinam fuerit ἀναγραφεὺς auctor in perpetuum nos latuisset, nisi ipse artificio nomen suum oblivioni studisset subripere. Nimirum si primas litteras priorum versuum viginti trium, qui inspidam constituunt præfationem, in unum collegeris, titulus efficitur : Διονυσίου τοῦ Καλλιφώντος, id quod egregie eruit Lehrsius. || — 2. ἕτερον codex; em. Hæschel. || — 3. ποιοῦσιν cod.; em. Meineke. || — 4. ἰστόρηκα dedit Meineke; πεπόμενα codex; πεπόμενα conj. Stephanus, refragante metro. || — 5. ὑποταττομένος voluit A. Buttmannus; τε pro δὲ conj. Casaubonus. Τὰς ἐξῆς πόλεις intellige Græcorum colonias, quæ a Græciâ proficiscenti in ora maritima occurrunt. || — 6. Ἑλληνικῶν cod.; em. Casaub. || — 7. παρέχων codex; em. scriba apographi Monacensis. || — 9. συγγραφέων cod. || — 10. ἐνμέτρως cod. Pro χρόνῳ fortasse λόγῳ leg. putavit Letronnus. || — 16. καὶ ὁμολοῦνθ' cod.; em. Meineke. || — 17. διαλανθάνει cod. || — 19. ἐξ cod. || — 20. εὐσπευσμένην cod. || — 21. μὴ βραδύν] μὴ βραχύ codex; em. Meineke, qui « Nihil proficitur Boissonadi con-

δλοσχερῶς ἐπὶ ταῦτα δοῦς καὶ σπουδάσας
συμφιλομάθησον, καθάπερ εἰώθας ποιεῖν..

Τῆς Ἑλλάδος ἐστὶν Ἀμβρακία πρώτη πόλις.

- 25 Αὐτὴ δ' ἀποικία λέγεται Κορινθίων
εἶναι. Κατὰ τὸν κόλπον δὲ τὸν καλούμενον
Ἀμβρακικὸν ὥκισται μέση, σταδίου δ' ἔχει
ἀπὸ τῆς θαλάττης ὀδοῦν. ἐπιφανὲς δ'
ιερόν Ἀθηνᾶς ἐστ' ἐν αὐτῇ καὶ λιμὴν
- 30 κλειστός. Καλεῖται Δρυοπίς ἡ χώρα δ' ὅλη.
Ἡ δ' Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ
μάλιστα συνεχής· τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἔρχεται
ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει,
ὅρος τε Μαγνητῶν Ὀμόλην κεκλημένον.
- 35 Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος
λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν
ἀποχωρίσαντα, τοῦτο δ' εἶναι συμφανὲς
τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις.
Πλὴν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου προδήσομαι.
- 40 Ἀπ' Ἀμβρακίας εἰς Θεσσαλίαν τριῶν ὁδὸς
ἐστ' ἡμερῶν. Ἔχει δὲ ποταμὸν λεγόμενον
Ἀρατθὸν εἰς θάλατταν ἐξιόντα, καὶ
ὅρος πρόσσεστιν ἱερὸν ἐπικεκλημένον.
Σταδίων δ' ὁ παράπλους ἐστὶν ἑκατὸν εἴκοσιν.
- 45 Εἶτα μετὰ ταύτην εἰς Ὀρέσται λεγόμενοι·
εἶτ' Ἀμφιλοχία δ' Ἀργὸς ἐνταῦθ' ἐστὶ τό
Ἀμφιλοχικόν. Μετὰ τοῦτ' Ἀκαρνανες· πόλεις
οὗτοι δ' ἔχουσι πλείονας, καὶ Λευκάδα,
ἀφ' ἧς μέγας ἐστὶ κόλπος εἰς Ἴσθμὸν φέρων.
- 50 Νῆσοι Κεφαλλήνων δ' ἐν αὐτῷ κείμεναι·
Ἰθάκη σταδίων [ὥς] ὀδοῦνκοντα, στενή,

toto animo dedens his studensque
mecum velis discere, uti facere soles

Græciæ prima urbs Ambracia est.

Hæc colonia dicitur Corinthiorum
esse. Ad sinum quem vocant

Ambracium condita est medium, stadia
a mari distans octoginta. Celebre

Minervæ templum habet, ac portum
clausum. Vocatur Dryopis hæc tota regio.

Græcia autem inde ab Ambracia videtur esse
maxime continua, et hinc pertinet
usque ad Peneum fluvium, ut Phileas scribit,
montemque Magnetum Homolen dictum.

Nonnulli tamen Magnesiam Græciæ esse
partem dicunt, et ignarum esse Phileam,
qui eam separaverit, idque esse manifestum
doctrinæ laudi maxime studentibus.

Sed ad reliquum sermonis jam progrediar.

Ab Ambracia in Thessaliam trium via
dierum est. Habet illa fluvium quem vocant

Aratthum in mare exeuntem, atque
mons adjacet Sacer cognominatus.

Prætervectio est stadiorum centum viginti.

Post hanc deinde sunt Orestæ quos dicunt;
tum Amphilochia; Argos ibi est

Amphilochicum. Sequuntur Acarnanes; urbes

hi tenent complures atque Leucadem,

post quam magnus sinus ad Isthmum tendens est;
insula Cephallenum ad eum sitæ sunt;

Ithaca, octoginta fere stadiorum, angusta illa,

jectura Letronno probata διὸ σεαυτὸν μὲν βραχύ, eo
etiam nomine vitiosa, quod μὲν non suo loco positum
est. Neque βραχὺ ita ut volunt dici potest. » || —
22. Post δλοσχερῶς editt. addunt δ', quo opus non est.
|| — 25. τῶν Κορινθίων cod.; em. editt. || — 28. θαλά
codex; non θαλάσσης. Deinde π' codex, numeros non-
nisi siglis indicare solens. De distantia cum Nostro
facit Scylax § 33, qui per totum hunc locum eosdem
vel simillimos fontes adhibuit. || — 29. Illud Minervæ
fanum aliunde non notum est. Unum Apollinis tem-
plum memorat Strabo VII, p. 225. Ceterum Miner-
vam Corinthi, inque Corinthiorum coloniis, Leucade,
Anactorio, aliis, cultam fuisse, e numerorum indicibus
colligit Müllerus *Dor.* I, p. 397. Sententiam noster
locus firmat. || — 30. Dryopes in hac Epiri parte me-
morat etiam Plinius IV, 1 (*Cassiopæi, Dryopes, Sellii,
Hellas, Molossi*) et Athanasius in Ἀμβρακικοῖς ap.
Antonin. Lib. c. 4 (*Fr. Hist. IV, p. 344*). || — 31. De
re cf. Scylax § 33 et 65. — 32. συνεχής, τὸ πέρας
δ' αὐτῇ ἔρχ. codex; em. Vossius. || — 33. Πηνειὸν
cod. || — 34. Μαγνητῶν Ὀμόλην cod. || — 38. φιλο-
μαθεῖν cod., em. Meineke. Cf. Scymnus 10 : τοῖς θέ-
λουσι φιλομαθεῖν. Ceterum pro ineleganti isto φιλομα-
θεῖν φιλοτιμουμένοις fuisse potius πολυμαθεῖν φιλοτ.
Meinekian suspicatur. || — 42. Ἀρατθὸν sic codex
(non Ἀραθὸν, uti dicit Meineke, qui cum Palmerio

Descr. Gr. p. 318 Ἀρατθὸν scripsit, collatis fluviorum
nominibus Ὀρεσταῖς et Σόμας) et codices Strabonis
VII, p. 325, ubi ante Cramerum edebatur Ἀραχθὸς,
quod præbent Ptolemæus III, 13 p. 227, 13 (var.
lect. Ἀραχθός, Ἀραχτός), editt. Plinii IV, 1, Livius
XLIII, 22. Codex Polyb. XXII, 9, 4 Ἀρατὸς (l. Ἀρατ-
θός); codices Strabon. p. 327 ὁ ῥατθῶνος (l. ἄρατθός);
Lycophron Cass. 409 et Callimachus ap. Tzetzem ad
Lyc. Ἀραθός; Livius XXXVIII, 3. *Arethon*. || —
43. Strabo VII, p. 325 ad Nicopolin esse dicit τέμενος.
ἐν τῷ ὑπερκείμενῳ τοῦ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλω-
νος. Hunc etiam Dionysii esse montem sacrum putat
Marxius, suffragante Fuhrio. Quod si est, auctor sen-
tentiam expressit perinepte. Alius potius mons ad si-
nistram fluvii ripam situs intelligendus est, haud dubie
Cranias, quem Ambraciæ montem dicit Plinius IV, 3,
sicut Κράνεια, χωρίον Ἀμβρακιωτῶν e Theopompo af-
fertur ap. Steph. Byz. || — 44. Cf. Scylax § 33. || —
45. μετὰ ταύτην εἰς cod.; em. Meineke. Dein Ὀρέτται
cod.; em. Casaub. || — 46. Ἀμφιλοχοὶ Ἀργὸς δ' ἐνταῦθ'
codex; em. Meineke. || — 47. μετὰ τοῦτους Ἀκ. codex;
em. Mein. || — 51. Ἰθάκη σταδ. π', στενή codex; em.
Meineke. Cf. Strabo X, p. 455 : πόντος (deb. μήκος)
δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀδοῦνκοντα σταδίων. 85 stad.
longitudinem ex Artemidoro notat Porphyrius Antr.
nymph. p. 114.

ὑψος δ' ἔχουσα καὶ λιμένας τρεῖς· ἐχομένη...
 πρὸς ἐσπέραν δ' οἰκοῦσι τῆς Αἰτωλίας...
 Ἱερὸν δ' ὑπεστὶν Ἡρακλέους καλούμενον,
 55 ἕτερον δ' Ἀφροδίτης. Ποταμὸν ἢ γῶρα δ' ἔχει
 Ἀχελϋῶν. Ἡμερῶν δὲ καὶ νυκτῶν δύο
 ἔσθ' ὁ παράπλους αὐτῆς. Ἔχεται δ' Αἰτωλία,
 ἐν ᾗ πόλις Πλευρῶν ὑπόκειται, χιερὸν
 ἅγιον Ἀθηνᾶς ἐστὶν ὀνομασμένον.
 60 Ἐπειτα Καλυδῶν, εἶτεν αἶ τ' Ἐχινάδες
 νῆσοι ποταμός τ' Εὐήνης ἐκ Πίνδου βέων.
 Οὗτοι Δολοπίων οἰκοῦσι πρὸς μεσημβρίαν·
 παράπλους δὲ ταύτης ἐστὶν ἡμέρας μίᾱς.
 Εἶτα μετὰ ταύτην ἡ Λοκρὶς καλουμένη,
 65 ἐν ᾗ πόλις Ναύπακτος· εἶθ' ὑποκείμενος
 λιμὴν μέγας πόλις τε Τολοφῶν. Μετὰ δὲ τήν
 Τολοφῶνα ποταμός ἐσθ' ὁ Ὑλκιθος λεγόμενος·
 τοῦτον δὲ βεῖν λέγουσιν ἐξ Αἰτωλίας.
 Ὅ πᾶς δὲ παράπλους οὗδ' ὅλης ἐσθ' ἡμέρας.
 70 Οὗτοι κατοικοῦσιν δὲ πρὸς μεσημβρίαν
 Αἰτωλίας, Λέλεγες τὸ πρὶν κεκλημένοι.
 Ἐπειτα Φωκεῖς εἰσι Λοκρῶν ἐρόμενοι,
 παρ' οἷς πεδῖον Κρισαῖον. Ἀπὸ Κίρρας δ' ἄνω
 προβάντι Δελφῶν πόλις ὑπεστὶ χιερὸν,
 75 ἐν ᾗ τὸ μαντεῖον, ὃ τε Παρνασσός, μέγα
 καὶ σύσκιον ὄρος, εἶτα νυμφῶν ἐρόμενον
 Κωρύκιον ἄντρον· εἶτεν Ἀντικύρα πόλις
 ποταμός τε Κηφισὸς βέων ἐκ Φωκίδος.
 Παράπλους δὲ ταύτης ἡμέρας ἐσθ' οὐχ ὅλης.

sed habens altitudinem portusque tres; dein....
 Ceterum Acarnanes ad occasum sunt Ætoliæ....
 Fanum adjacet (*Alyziæ* ?) Herculis,
 aliudque Veneris. Flumen habet regio
 Acheloum. Duorum autem dierum atque noctium
 prætervectio ejus est. Sequitur Ætolia,
 in qua Pleuron urbs jacet, et templum
 sanctum ibi est Minervæ dictum.
 Deinde Calydon, dein Echinades
 insulæ, et Evenus amnis e Pindo defluens.
 Ætoli Dolopibus sunt ad meridiem.
 Regionis prætervectio unius est diei.
 Post hanc deinceps Locris quæ vocatur,
 in eaque urbs Naupactus; deinde jacet
 portus magnus urbsque Tolophon. Post
 Tolophonem fluvius est Hylæthus dictus;
 hunc labi aiunt ex Ætolia.
 Totæ autem prætervectio diei est non integri.
 Locri habitant ad meridiem
 Ætoliæ, olim appellati Leleges.
 Dein Phocenses sunt Locris vicini,
 apud quos Crisæus campus. A Cirrha autem sursum
 tendenti Delphorum urbs occurrit et fanum,
 in quo oraculum, et Parnassus, magnus
 et umbrosus mons; dein nympharum sequitur
 antrum Corycium; deinde urbs Anticyra
 amnisque Cephisus fluens e Phocide.
 Prætervectio Phocidis diei est non integri.

52. Vocem ἐχομένη non posse ad Ἰθάκη referri, sed lacunam unius pluriumve versuum subesse recte monet Gailiūs. Excidit ipsius Cephallenia aliarumque fortasse insularum mentio. || — 53. πρὸς ἐσπέραν] πρὸς τὸ πέραν (sine acc.) codex; em. Meineke. Dein altera est lacuna post v. Αἰτωλίας. Unus vel duo exciderunt versus, quorum vox postrema fuerit Ἀλυζίας; ad hanc enim urbem, monente Marxio, referenda esse videntur sequentia, siquidem Strabo X. p. 459: ἀπὸ τῆς Λευκάδος ἐξῆς... Ἀλυζία... καθ' ἣν ἐστὶ λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. || — 55. ποταμὸν δ' ἢ γῶρα ἔχει codex; em. Casaub. || — 56. ἡμερῶν δύο καὶ cod.; em. Voss. et Palmerius E nostris emendandus Scylax § 34, ubi vide. || — 58. καὶ ἱερὸν codex; erasin et h. l. et v. 74, 97, 120 restituit Meineke. De Minervæ hoc fano aliunde non constat. || — 60. εἶτα κίθως αἶ τε Εἰχινάδες codex; em. Letronne. || — 61. δ' Εὐηνός cod.; em. Letronne. || — 62. Δολοπίων cod. || — 65. αὐπάκτος cod. || — 66. δὲ Κολοφῶν et mox Κολοφῶνα codex; em. Palmerius ex Thucyd. III, 101, 3 (unde sua Stephanus v. Τολοφῶν), ubi: Χαλκίους, Τολοφῶνους, Ἡστίους, Οἰανθέας. Hinc probabiliter statuere licet de situ urbis, quam in ruinis prope hod. Kisseli agnoscunt Krusius (*Hellas*, II, 2) et Leakeius *North. Gr.* II, p. 620. || — 67. ἐσθ' οὐχ ὅλης codex. Hylæthus fluvius alibi non memoratur. Quodsi erat post Tolophonem, anonymus ille esse debet, quī in ipsis Locridis Phocidisque confuvis in mare exit, quemque proxime excipit Plistus flux; hunc posteriorem h. l. indicari

ideoque ἐστὶ Πλειστός legi voluit Holstenius. At Plistus ab oriente labitur; noster ex Ætolia fluere expresse dicitur. Hoc autem ne in alterum quidem cadere videtur, qui quamvis e septentrione decurrat, Ætoliā tamen attingere non videtur. Contra recte hoc diceretur de maximo Locridis fluvio, qui paullo post Naupactum egreditur, cujusque nomen aliunde non novimus. Ad hunc igitur Dionysii verba retulit Leake II, p. 619 et qui eum sequuntur. Fortassis recte, fortasse secus. || — 69. οὐδ' ὅλης ἡ μ.] ἡμῖς ἡμέρας Scylax, qui in artius fines Locridis contrahit, Naupactum Ætoliæ tribuens. || — 70. κατοικοῦσι cod., em. Casaub. || — 71. Λέλεγες] Cf. Aristot. De reb. pub. fr. 119 (*Fr. Hist.* II, p. 145) et Scymnus 590. Bœckh. ad Pindar. Ol. IX, 61 p. 191. || — 72. Φωκεῖς ἐκλογῶν φερόμενοι codex; ἐκ Λελέγων conj. Stephanus; ἐκ λογίων πρὶν φερόμενοι, « jadis amenés en ces lieux par l'ordre d'oracle. » Letronnius. Ad hæc Meinekius: « Ne id quidem grammaticæ consentaneum; nec de illo oraculi jussu quiddam ab aliis traditum est. Prope a vero abfuit Krebsius, qui conjecit Φωκεῖς εἰς Λελέγων ἐχομενοι, in quo εἰς et ἐχόμενοι verissimum. At Leleges ineptissime hic memorantur, nec dubium est quin Dionysius scripserit Φωκεῖς εἰς Λοκρῶν ἐχόμενοι. » || — 74. προσβάντι... καὶ ἱερὸν cod.; em. Meineke. || — 75. μέγας cod. || — 76. An νυμφῶν λεγόμενον? » *Meineke*. || — 77. εἰς Ἀντικύρα cod. || — 78. κηφισὸς ὄρεων cod; em. editt. || — 79. « An οὐδ' ὅλης? ut v. 69. » *Mein.* || — 80. Κυπρίσσου codex,

70 ἐν τῇ μεσογείᾳ δ' ἐστὶ Κυπάρισσος πόλις
Κρίσά τε, μετ' αὐτὴν Δαυλὶς. Ἡ Βοιωτία
χώρῃ δὲ μετὰ Φωκίᾳ ὑπόκειται, κειμένη
τῆς Φωκίδος χώρας πρὸς ἑω' ἁστὶν δύο
ἐπίστημ' ὄρη, τὸ μὲν Ἑλικῶν καλούμενον,
85 ἕτερον Κιθαίρων. Εἶπεν Ὠρωπὸς πόλις,
καὶ τῆς θαλάττης ἀπέχον ἱερὸν οὐ πολὺ
ἔστ' Ἀμφιαράου καὶ νεὸς καὶ τὸ τέμενος,
Αὐλὶς τε Βοιωτῶν πόλις, πρὸς ἧ' λιμὴν
κἀρτέμιδος ἱερὸν ἄγιον, ὃ λέγεται κτίσαι
90 Ἀγαμέμνον', εἶπεν Ἑρέσιον καλούμενον
ἀκρότατον, εἶτ' Εὐρύπας. Ἀνθηδῶν δ' ἔχει
Ἀνθηδόνιον τὸν λιμένα· καὶ μετ' οὐ πολὺ
Τάνακρον. Κεῖται δ' ἐν μεσογείᾳ πάνυ καλὴ
πόλις, μεγάλαι Θῆβαι, σταδίων τὸ περίμετρον
95 ἔχουσα τετταράκοντα καὶ προσέτι τριῶν,
Κῶπαι (δὲ) πόλις κώρχομενός· εἶτα μετ' οὐ πολὺ
πόλις Λεβᾶδεια χίερὸν Τροφονίου,
ὅπου τὸ μαντεῖον λέγουσι γεγενῆσθαι.
Εἶτ' Ὀκαλῆα πόλις ἐστὶ καὶ Μεδεῶν. Μετὰ
100 ταύτην ὑπόκειται Θεςπιὰ, κῆτ' ἐχομένην

In mediterraneis vero sita Cyparissus urbs,
Crisaque, post eamque Daulis. Post Phocenses
Bœotix regio sequitur, sita
a Phocide regione versus ortum. Suntque duo
insignes montes, quorum unus Helicon vocatur,
alter Cithæron. Dein Oropus urbs,
et a mari distans oraculum haud procul
est Amphiarai et templum et lucus,
Aulisque Bœotorum urbs, ad quam portus
et Dianæ fanum sanctum, quod condidisse dicitur
Agamemno; dein Eresium quod vocant
summum, tum Euripus. Anthedon vero habet
portum Anthedonium; non longe hinc est
Tanagra. In mediterraneis autem sita perpulcra
urbs, magnæ Thebæ, stadiorum ambitum
habens quadraginta et insuper trium,
Copæ etiam urbs et Orchomenus; nec multo post
Lebadea urbs et fanum Trophonii,
ubi oraculum dicunt fuisse.
Dein Ocalea urbs est et Medeon. Post
hanc sita Thespia; dein sequuntur

accentum ponens in antepenultima, quare non scripsi cum Meinekio Κυπαρίσσου, quod dicendi genus exemplo in Dionysio caret. Ceterum de conditore urbis Cyparisso, Minyæ filio, laudant Stephanum s. v., schol. Hom. II. 2, 519, Nonnum Dion. XIII, 123: Φωκῆες οἱ Κυπαρίσσου εἶχον ἔδος. || — 81. Κρίσά] Λέρισά codex, Λέρισά olim editt. Larissa Phocica ignota. Quare Κρίσαν memorari a Dionysio statuit recte procul dubio Harduinus ad Plinium tom. I, p. 501, suffragante Meinekio, qui Crisam cum Daulide conjungi monet etiam ap. Homer. II. II, 520: Κρίσαν τε ζαθῆν καὶ Δαυλίδᾳ, et Nonnum Dion. XIII, 223: Κρίσαν ἀειδομένην καὶ Δαυλίδᾳ; de Crisa autem a Cirrha probe distinguenda, neque cum Strabone ad mare collocanda, laudat H. N. Ulrichsium in Itin. gr. I, 24. Pro Δαυλὶς codex δ' αὐλὶς (sic). || — 82. ἀπόκειται cod. em. Gail. || — 85. ὁροπός cod. || — 86. ἀπέχον cod. || — 90. Ἀγαμέμνονα εἶτ' ἐμπερέσιον codex. « Dianæ templum ab Agamemnone conditum commemorat Callimachus fr. 72: τὴν ὠγαμέμνων, ὥς ὁ μῦθος, εἶσατο, ad quæ Bentleyus non immerito fuit carminis Theognidei: Ἄρτεμι θηρογόνη, θυγάτηρ Διός, ἣν Ἀγαμέμνων εἵσατο, ἕπ' εἰς Τροίην ἐπλεε νηυσὶ θοαῖς. Ac fuerunt etiam alia monumenta Dianæ placandæ ab Agamemnone dedicata, velut navis illa apud Geræstios a Procopio Bell. Goth. IV, 22 memorata cum hoc titulo: Νῆα μέλαιναν ἱδρύσατο τῆδ' Ἀγαμέμνων Ἑλλήνων στρατιῆς σῆμα πλοῖσι δόμενης. Quorum versuum primus, qui neque Dindorfius neque Welckerus Syll. epigr. p. 226 opem tulerunt, ita redintegrandus est: Νῆά με λαίβεαν κτλ. E lapidibus enim navem illam structam fuisse ipse indicavit Procopius. Emperesium, quod tertio versus memoratur, Kiepertus noster in Eubœæ littore Aulidi adverso posuit, in quo nisi ignotos mihi auctores secutus est, a verò aberravit. Recte sine dubio non intellectus editoribus Holstenius εἶπεν Ἑρέσιον scribendum

significavit. Cf. Suidas Ἑρέσιον, πόλις Βοιωτίας. Idem Εἰρέσιον, πόλις Βοιωτίας. Hanc alteram scripturam secutus est Etym. M. p. 303, 11, et Plinio IV, 12 pro Hyresion restituit Müllerus Orchom. p. 56, ubi Silligius edidit Hilesion, quod si librorum auctoritate nititur, non improbo. Nec dubium est quin idem sit oppidum quod Homero II. II, 499 et Nonno Dion. XIII, 61 Εἰλέσιον dicitur. Utrumque nomen urbem illam antiquissimis temporibus in humili et navigantibus opportuno loco sitam fuisse indicat, postea subsidentibus, aquis in alto jacere visa est, unde ἀκρότατον appellat Dionysius. » MEINEKE. Strabo IX, p. 406: Ἐλος τε καὶ Ἑλεῶν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλεσι ἱδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα ἢ ἀνοικισθέντα ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺν ταπεινωθείσης διὰ τὰς ὕστερον γενομένας ἐκρῦσεις. || — 93. Verba μετ' οὐ πολὺ Τάνακρον ad situm et seriem locorum parum accommodata. Quare fuerunt qui pro Τάνακρον vellent Λέρυμνα, uti Gailius. || — 95. Sec. Dicæarchum ambitus erat stadiorum 37. || — 96. μετ' οὐ πολὺ] sic Letronnius; μετὰ δύο codex; εἶτα μετ' ἑκατὸν (sc. στάδια), Müllerus Orchom. p. 483. Mitto aliorum conjecturas minus etiam ferendas. Meinekio conj. εἶτα Μετάχοιον (collato Stephano s. h. v.); sic tamen male junguntur sequentia, posteaque Meinekio ad Stephan. Byz. p. 448 proposuit εἶτα μετ' ὀλίγον. Propius ad traditas litteras moremque auctoris accedit, neque metris Dionysianis repugnat conjectura Letronni. Particula δὲ post Κῶπαι metrico molesta. || — 97. Λεβᾶδεια (sine acc.) καὶ ἱερὸν codex; em. Mein. || 100. Θεσπεσίᾳ codex, Θεσπιὰ vulgo, Θεσπιὰ Meinekio, de accentu laudans Herodianum ap. schol. Ven. Hom. II. II, 101. Singularem numerum etiam in sequenti versus restituere velim pro Πλαταιαί. In codice αἰ et x ita exarantur, ut differentia fere nulla sit. Et Θεσπιὰ et Πλαταιὰ est Homericum; Homericum autem Bœoticarum urbium catalogum ob oculos ha-

ἡ προσαγορευομένη Πλαταιαί, μετὰ δέ τις
 πόλις ὑπόκειται Νίσα. Μῆκος ἐστὶ τῆς
 Βοιωτίας στάδι', ὡς λέγεται, πενταχόσια,
 διακόσια δὲ χάρδουμήκοντ' ἐστὶ τό
 105 πλάτος. Ποταμοὺς ἔχει δὲ τὸν μὲν λεγόμενον
 Ἰσμηνὸν Ἰσωπὸν τε, πεδιά δ' εὐδρα
 παρακείμεν' ἐστ'. ἔπειτα χώρα Μεγαρέων.
 Ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς Πελοποννήσου....
 Λιμὴν
 χωρτὸς ὑπόκειται καὶ Λέχαιον λεγομένη
 πόλις...

110 Κρήτη τίς ἐστὶ κατὰ Κύθηρα κειμένη
 νῆσος περίκλυτος· ἐστὶ δ' αὐτῆς τὸ μέγεθος
 διαχιλίων καὶ πεντακοσίων ποὺ σχεδὸν
 σταδίων· ἀπασῶν δ' ἐστὶ πελαγιστάτη,
 στενὴ δὲ τελείως· ἐν δὲ ταύτῃ τρία γένη
 115 ἀποικίαν ἔσχηκεν Ἑλλήνων· τὸ μὲν
 Λακεδαιμονίων, ἔπειτα Ἀργείων, τὸ δὲ
 ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἔχει δὲ βάρβαρα
 αὐτόχθονα γένη. Φασὶ δ' ἐν Κρήτῃ πόλιν
 εἶναι Φαλάσαρνα κειμένην πρὸς ἥλιον
 120 ὄνουντα, κλειστὸν λιμὲν· ἔχουσιν ἱερόν
 Ἀρτέμιδος ἁγίον, καὶ καλεῖσθαι τὴν θεὸν
 Δίκτυναν· εἶπεν Ἀπτεράϊαν λεγομένην
 ἐν τῇ μεσογείᾳ· καὶ τὰ Κνωσσὸν ἐχομένην
 καὶ πρὸς νότον Γόρτυναν· ἄλλαι τ' εἰσὶν ἐν
 125 Κρήτῃ πόλεις, αἷς ἐστὶν ἐργώδες φράσαι.
 Ποταμοὺς δ' ἔχει Ληθαίων, εἴτα λεγομένους
 Διδύμους, ἔπειτα Μαινόμενον, εἴτ' ἐχόμενον
 Κεδρίσον Ἀμφιμέλαν τε καὶ Μεσσάπολιν,
 ὅρος τε Δικτυναίων ἐπὶ δυσμῶς φέρον.
 130 Τὰς δὲ Κυκλάδας νήσους ὀρώμεν κειμένας
 ὑπὲρ Γεραιστοῦ, πρὸς δὲ τὴν μεσημβρίαν
 οὐσας μὲν Εὐβοίας, περιεγούσας δὲ τό

Plataeae quæ appellantur; post has quædam
 urbs jacet Nisa. Longitudo autem
 Boeotiae stadiorum, ut ferunt, quingentorum;
 ducentorum vero et septuaginta est
 latitudo. Fluvios habet Ismenum
 quem vocant, et Asopum; iisque campi
 adjacent irrigui. Deinde terra Megarensium.
 Hinc initium Peloponnesi....
 Portus
 obrutus subjacet et Lechaum dicta
 urbs....

Creta quædam contra Cythera jacet
 insula circumflua. Magnitudo ejus est
 bis mille et quingentorum circiter
 stadiorum. Omnium maxime in alto sita est,
 angusta admodum. Tres Græcorum gentes
 colonias in ea habuerunt; quarum una
 Lacedæmoniorum, Argivorum altera, tertia
 Atheniensium. Habet etiam barbaras
 indigenarum stirpes. Aiunt in Creta esse
 Phalasarna urbem sitam ad solis
 occasum, clausum quæ habeat portum et fanum
 Dianæ sanctum, ac vocari hanc deam
 Dictynnam; deinde esse Apteraeam dictam
 in mediterraneis; post hanc Cnossus sequi
 et austrum versus Gortynam. Aliæ quoque sunt
 in Creta urbes, quas recensere operosum est.
 Fluvios autem habet Lethæum, deinde quos dicunt
 Didymos, tum Mænomenum, et sequentem deinceps
 Cedrisum Amphimelamque et Messapolin (?),
 montemque Dictynnæum, qui ad occasum tendit.

Cyclades insulas videmus jacentes
 super Geræstum ad meridiemque
 sitas Eubœæ, complectentes autem

luisse Nostrum vel ejusauctorem etiam sequens suadet
 Νίσα Bœotica, quam nonnisi ex Homero novimus (v. de
 ea Strabo IX, p. 405). || — 101. μετὰ δὲ ταῖς codex;
 em. Mein. || — 102. πόλεις cod. || — 104. σ' καὶ ο' ἐστὶ
 τὸ πλάτος cod.; em. Letronn. et Mein. || — 105. πο-
 ταμοὺς δ' ἔχει τὸν cod.; em. Meineke, qui deinceps
 mavult τὸν τε λεγ. || — 106. Ἰσμηνὸν Ἰσωπὸν τε cod.;
 em. Gailius. ΛΕΩΠΟΝΤΕ ortum ex dittographia vocum
 ΑΩΠΟΝΤΕ. — 106. πεδιά εὐδρα cod.; em. Mein. ||
 107. ἐστὶν ἔπειτα cod.; emendavit Meineke. || —
 108. ἐστὶ τε ἐντεῦθεν codex; em. Letronnius. — χωρτὸς
 cum Letronnio verti *obrutus*; vox significare etiam
 potest « aggeribus sive molibus circumdatus. » Olim
 vulgo legebatur χωρτὸς, pro quo χωρτὸς voluit Holstenius,
 laudato Etym. M. p. 740: Χωρτὸς λιμὴν Κυζίκου· χωρτὸς
 δὲ καλεῖται ὁ περικλεισθεὶς καὶ λίθους οἰκοδομηθεὶς καὶ μὴ
 αὐτοφύως ὢν. Καλεῖται δὲ οὕτω καὶ ὁ ἴσων ἔχων καὶ ἄσιν
 ἔχρον ἀναθαρσίαν. Krebsius conj. κλειστός; idem pro
 Λέχαιον voluit Νίσα. Quæ haud dubie nihili sunt
 omnia. Hoc tantum patet vel ipsum auctorem vel alium
 ineptum in modum narrationem contraxisse. « Le port

de *Lechaum*, qui n'existe presque plus maintenant,
 pouvait être fort diminué par les ensablements à l'é-
 poque récente où écrivait notre poète. » LETRONNE,
 p. 151. || — 111. περίκλυτος ante Mein. editt. || —
 112. β' καὶ γ' ποὺ σχεδὸν σταδίων cod. Cf. Scylax p. 42,
 qui in Cretæ descriptione eodem fonte usus est. || —
 ἀποικίας ante Letronnium editt. || — 116. τὸν pro τὸ
 δὲ codex; em. Mein. || — 120. καὶ ἱερὸν cod.; em. M.
 || — 122. Δίκτυναν, εἶπεν Ἀγγρααίαν cod.; em. Meur-
 sius. || — 123. ἐν μεσογείᾳ καὶ περὶ Κνωσσὸν cod.; em.
 Letronne. || — 125. τὰς pro αἷς cod. || — 127. Didy-
 mos, Mænomenum et Cedrisum (quem montem facit
 Forbiger) fluvios nemo memorat; Amphimelas for-
 tasse ab ipso auctore prave dicitur fluvius qui prope
 Amphimalla urbem in Amphimallium sinum (v. Strabo
 p. 475. Steph. s. v.) incidit; Messapolis idem qui
 Scylaci p. 43. Messapus; apud utrumque scriptorem
 Meinekius scribendum censet Μεσσάπιον; certe illud
 Μεσσάπολις tanquam fluvii nomen magnopere offen-
 dit. Massaliam Cretæ fluvium memorat Ptolemæus.

— 130. οὐσας ἐν Εὐβοίᾳ codex; em. Letronnius.

- πέλαγος τὸ Μυρτώιον λεγόμενον, ἔτι δὲ καὶ
τῆς Ἀττικῆς χώρας μετεχούσας παντελῶς.
135 Ἐγγὺς Κέως πρώτη τετράπολις Σουνίου
νῆσος ὑπόκειται καὶ λιμὴν· ἔγεται Κύθνος
νῆσος πόλις τ', εἶπεν Σέριφος καὶ λιμὴν,
ἔπειτα Σίφνος καὶ Κίμωλος ἐχομένη...
ἔχουσα λιμένας δύο· μετ' αὐτὴν δ' ἐστὶν ἡ
140 Δῆλος ἱερὰ νῆσος λεγομένη, καὶ λιμὴν
νεῶς τε τᾶπόλλωνος, εἶπεν ἐχομένη
Μύκονος· μετὰ ταύτην Τήνος ἐστὶ καὶ λιμὴν,
Ἄνδρος τε νῆσος καὶ κατὰ Γέραςιστον λιμὴν.
Αὗται μὲν εἰσι Κυκλάδες, ἕτεραι λεγόμεναι
145 Σποράδες, ἐν αἷσι Μῆλος, εἶπεν οὐ πολὺ
ἀπέχουσα Θήρα νῆσος, εἶπεν οὐ πολὺ
Ἴος, εἶτα Νάξος· μετὰ δὲ ταύτην πελαγία
Σκύρος· κατ' Εὐβοίαν δ' ὄρωμεν κειμένην
αὐτὴν· ἀπὸ ταύτης ἐστὶν ἀπέχουσα οὐ πολὺ
150 νῆσος Πεπάρηθος ἡ τρίπολις καλουμένη...

[ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΕΛΛΑΔΟΣ.]

mare Myrtoum quod dicunt, nec non
ad Atticam regionem prorsus attinentes.
Prima Ceos cum quattuor urbibus prope Sunium
insula adjacet et portus; sequitur Cythnus
insula et urbs, deinde Seriphus cum portu,
deinde Siphnus et Cimolus subsequens...
Tum Parus habens portus duos. Post eam vero est
Delus sacra insula dicta, et portus
templumque Apollinis; deinde sequitur
Myconus; post hanc Tenus est cum portu,
Andrusque insula et contra Geræstum portus.
Hæ sunt Cyclades; aliæ dicuntur
Sporades, in quibus Melus; dein haud longe
distant Thera insula; hinc non longe
Ius, tum Naxus. Post hanc in alto
Scyrus, quam contra Eubœam videmus
sitam. Ab hac non multum distans
insula Peparethus dicta quæ urbes tres habet.

[DICEARCHI DESCRIPTIO GRÆCIÆ.]

135. Σούνιον cod., em. Voss. Mavult Meinek. :
πρώτη Κέως τετράπολις ἐγγὺς Σουνίου. Letronnius dedit :
ἐγγὺς Κέως πρώτη τετράπολις, Σουνίου [ἀντίον] ὑπόκειται.
|| — 137. πόλις εἶτε Ser. cod.; em. editt. || — 138. Post
Κίμωλος ἐγ. lacunam notavit Letronnius. Quæ se-
quuntur : ἔχουσα λιμένας δύο ad Parum insulam per-
tinent, uti e Scylace colligitur. Marxium qui in Ci-
moli locum Parum substituit, merito reprehendit
Letronnius. Excidit versiculus, in quo præter Parum
memorabatur Syrus et tertia insula, quæ probabi-
liter erat Oliarus; ne Melum fuisse putem, obstat
quod hoc nomen v. 145 reponendum esse servatæ
literæ suadent. || — 139. μετὰ ταύτην cod.; em. Le-
tronnus. || — 141. νεῶς τᾶπόλλωνος cod.; em. Mei-
nek. || — 142. Μύκωλος cod. || — 143. « An νῆσος κατὰ

Γέραςιστον καὶ λιμὴν? » Meinek. Sane ipsa insula,
non vero portus Geræsto obvertitur. || — 144. εἰσὶν
cod. || — Pro λεγόμεναι fort. fuisse δ' ἐχόμεναι opinatur
Meinek. || — 145. ἐν αἷς Κίμωλος codex; mutavi e
sententia Meinekii, quamvis ipse dedit ἐν αἷσι Σίφινος,
pro Letronniano ἐν αἷσι Σίφινος. Meli nomen ad tradi-
tas literas propius accedit, insulaque modo Sporadi-
bus modo Cycladibus accensetur. || — 145. εἶπεν οὐ
πολὺ ἀπέχουσα Ἴος, εἶτα Νάξος· μετὰ ταύτην πελαγία
cod.; em. Meineke : « Etsi enim Scyrus recte Pelasgia
appellari potuit, non minus recte tamen vocatur πε-
λαγία, frequenti insularum epitheto; ἀπέχουσα autem
ex superiore versu repetitum videri potest. » Letron-
nius tentavit : εἶπεν οὐ πολὺ { ἀπέχουσα, Ἴος, εἶτα
Νάξος εἶτα πελαγία. || — 149. ἀπέχουσα codex.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΑΡΘΙΚΟΙ. MANSIONES PARTHICÆ.

Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας σχοῖνοι ροά'.

Ἀπολλωνιάτιδος σχοῖνοι λγ'.

Χαλωνίτιδος σχοῖνοι κα'.

Μηδίας σχοῖνοι κβ'.

Καμβαδηνῆς σχοῖνοι λα'.

Μηδίας τῆς ἄνω σχοῖνοι λη'.

Ῥαγίανῆς Μηδίας σχοῖνοι νη'.

Χοαρενῆς σχοῖνοι ιβ'.

Κομισηνῆς σχοῖνοι νη'.

10 Ὑρκανίας σχοῖνοι ξ'.

Ἀστακηνῆς σχοῖνοι ξ'.

Παρθυηνῆς σχοῖνοι κε'.

Ἀπαυαρτικηνῆς σχοῖνοι κς'.

Μαργιανῆς σχοῖνοι λ'.

15 Ἀρείας σχοῖνοι λ'.

Ἀναυῆς σχοῖνοι νε'.

Ζαραγγιανῆς σχοῖνοι κα'.

Σακαστανῆς σχοῖνοι ξγ'.

Ἀραχωσίας σχοῖνοι λς'.

20 Ὀμοῦ σχοῖνοι ωνη'.

Mesopotamiæ et Babylonie schœni 171.

Apolloniatis schœni 53.

Chalonitidis schœni 21.

Medie schœni 22.

Cambadenæ schœni 51.

Medie superioris schœni 58.

Rhagianæ Medie schœni 58.

Choarenæ schœni 49.

Comisenæ schœni 58.

Hyrcaniæ schœni 60.

Astauenæ schœni 60.

Parthyenæ schœni 23.

Apauarcticenæ schœni 27.

Margianæ schœni 50.

Ariæ schœni 50.

Ananæ schœni 53.

Zarangianæ schœni 21.

Sacastanæ schœni 63.

Arachosie schœni 56.

Schœnorum summa 838.

Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίως σχοῖνοι ροά'.

1. Διαβάντων τὸν Εὐφράτην κατὰ τὸ Ζεῦγμα, πό-

Mesopotamiæ et Babylonie schœni 171.

1. Transeuntibus Euphratem juxta Zeugma urbs est

Quattuor sunt horum Excerptorum libri manuscripti : codex Parisinus 443 Suppl. p. 106, 2-111, 9, ejusque apographa duo, alterum Vaticanum (fol. 236 R-238 R, lin. 12), alterum Monacense (fol. 50 sq.), atque codex Parisinus 571, fol. 417 R.-418. In cod. 443 stathmi nostri excipiunt Scylacis periplus, cui post titulum Σὺλλακος Καρυανδέως περίπλους κτλ. subjecta est alia operis cujusdam inscriptio nuda : Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους, omissis h. l. quæ ad eam pertinebant excerptis (vide supra p. 97 not.). Nihil ea facit ad Parthica, quibus titulus in utroque codice Parisino non præfigitur, sed subjungitur (p. 111, 9) hinc : Ἰσιδώρου Χαρακηνοῦ σταθμοὶ Παρθικοί. In apographis autem titulus a fine in frontem transpositus legitur post præmissum capitulum laterculum. In codice Paris. 571 nostrum opusculum præcedit excerpta Straboniana. Ceterum hunc librum, qui in nonnullis altero codice est integrior, denuo comparavi accuratissime, quod priores editores in enotanda lectionis varietate minime consentire animadvertēbam. Codex 443 litera A, cod. 571 litera B signatur. Apographorum Vaticanum et Monacensis lectiones non erant notandæ. || — 1. 3. κα'] κα' A, sed infra § 3 recte κα'. || — 4. κβ'] Infra § 4 κα' in cod. A, male. || — 7. Ῥαγίανῆς] Ῥαγίανῆς codd., em. Mannert. V, 2, p. 169 et Emanuelus Miller. Ματιανῆς h. l. et infra § 7 inconsiderate scr. Hudson. || — 11. Ἀστακηνῆς] Infra § 11 Ἀστακηνῆς A ; quid præferendum sit aliunde non potest demonstrari. || — 12. Παρθυηνῆς] Παρθυ-

νης codd.; em. editt. || — 15. λ'] ν' codd., sed infra § 15 λ', quod genuinum esse e subducta summa schœnorum efficitur. || — 16. Ἀναυῆς] Ἀναυῆ B, Ἀναυοί A ; infra § 16 Ἀναύων χώρα B, Ἀνάεων χώρα A. Millerus h. l. edidit Ἀνάεως. || — 17. Ζαραγγιανῆς] sic codd.; § 17. ζ' δαραγγιανῆ A ; Δαραγγιανῆ B, unde etiam h. l. Δαραγγιανῆς scripsit Miller. Vid. infra not. || — 18. Σακαστανῆς] Σακαστάνης codd.; Σακαστηνῆς temere, ut solet, B. Fabricius. || — 20. ωνη'] Summa schœnorum bene habet.

§ 1. Βαβυλωνίως] Supra et infra habes Βαβυλωνίως, quod hoc quoque loco Miller exhibet. At quum Βαβυλων nomen etiam de regione usurpari constet, titulum vero uni huic segmini præfixum (sicuti plerasque hoc genus inscriptiones) non excerptor sed scribæ addiderint, nihil erat mutandum. || — τὸ Ζεῦγμα] De hoc Zeugmate (non confundendo cum altero Zeugmate τῶ πάλαι τῶ κατὰ Θάψακον (Strabo p. 746), quo Alexander M. fluvium trajecit) cf. Plinius V, 21 : Zeugma LXXXII mill. p. a Samosatis, transitu Euphratis nobile. Ex adverso Apameam Seleucus (Nicator) idem utrinque conditor ponte junxerat. Strabo XVI, p. 749 e regione Zeugmatis non Apameam collocat, sed Seleuciam, Σελεύκειαν, ὑποῦριον τῆς Μεσοποταμίας προσωρισμένον ὑπὸ Πομπηίου τῆ Κομμαγενῆ. Cf. Polyb. V, 43, 1 : Σελεύκειαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ζεύγματος. Alius nemo, quantum sciam, hujus Seleuciæ meminit; nam Stephani Byz. Σελεύκος πόλις περὶ τῇ ἐν Συρίᾳ Ἀπαμείᾳ est Seleucus ad Belum (Cf. Ritter. X, p. 964). De

λις ἐστὶν Ἀπάμεια, εἴτα Δαίαρα κώμη. Ἀπέχει δὲ Ἀπαμείας καὶ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ σχοίνους γ'. Εἴτα Χάραξ Σίδου, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων Ἀνθεμουσίας * πόλις,

Apamea; deinde Dæara vicus. Abest autem ab Apamea et Euphrate fluvio schoenis 3. Dein Charax seu Vallum Sidæ, a Græcis Anthemusias *dicta* urbs, schœni 5;

Apamea cf. etiam Plinius VI, 30 § 119 Sillig. : *Diota est in Zeugmate. Apamia, ex qua Orientem petentes excipit oppidum Caphrena munitum*, et Stephan. Byz. : Ἀπάμεια... ἐστὶ καὶ τῆς Περσίας (Περσίας aut Παρθυσίας conj. v. d.; Πορσικῆς Droysen. *Hellenism.* II, p. 703), Ἐδέσσης (an τῆς Ἱεραπόλεως τῆς καὶ Ἐδέσσης apud Strab. p. 748?) πρὸς ἄρκτους. Aut igitur Seleucia et Apamea urbes sibi proximæ erant, aut utrumque nomen ad eundem spectat locum, sive illud arcis, hoc urbis fuit, sive quod Seleucia postea dicta est Apamea. Ptolemæus V, 15 Zeugma ponit 37°, Europum 36° 50'. Igitur Europi esse videntur ruinæ prope *Jerabees* sive *Jerabulus* (36° 50'); Zeugma autem ex adverso fuit hodiernæ urbis *Birs*. *Bira* s. *Beredchik* s. *Beridchik* (37° 0' 38" lat. sec. Chesney), quæ est vetus Apamea sive Seleucia. Perperam Mannertus, Reichardus, alii, Bίρξ Ptolemæi (35° lat.) et Bίρξ Hieroclis p. 715 (v. Ritter X, p. 974 sqq.) agnoscere sibi videbantur in hod. *Bir*, quæ reapse inde ab duodecimo demum post Christum sæculo ap. Gregor. Abulphar. Hist. dynast. p. 255 (*Bira* castellum), Abulfedam Tab. Syr. p. 127 (*Al Birat*), et dehinc apud alios tamquam locus Euphratis tractu nobilis memoratur (V. Niebuhr *Reise*. II, p. 412. Pokoke II, p. 236). Etiamnunc prope *Bir* « is one of the most frequented of all the passages into Mesopotamia, and about 16 large passage-boats are kept at this place, in a state of repair, for the use of the caravans, which occasionally number 5000 camels. » CHESNEY *Survey of the rivers Euphrates and Tigris* I, p. 46. Hinc usque ad mare mediterraneum Chesneyus p. 47 linea recta exputat 133 milia angl., sin viam hodie ad os Orontis ducentem sequaris, 140 milia. Quadrant verba Strabonis p. 749 : Στάδιοι εἰσὶν ἀπὸ τοῦ Ἰστικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Ζεύγματος τοῦ κατὰ Κορυμαγνήν οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ τεσσαράκοντων. Idem prodit Plinius V, 13 (coll. VI, 30) : *Latitudo a Seleucia Pieria ad oppidum in Euphrate Zeugma 175 mill. pass.* A Samosatis (h. *Sumeisat*) ad Zeugma 175 mill. pass. (576 stad.) exputat; ejusque longitudinis viam (600 fere stadiorum) esse a *Sumeisat* ad *Bir* mappa Chesneyana comprobatur. Monenda hæc erant, quoniam ante Chesneyi operam de vero situ locorum parum constabat, Strabo autem alia quædam de his minus distincta et accurata habet, quæ in errore recentiores geographos sæpe induxerunt. Vide de his Ritterum X, p. 989 sqq., qui Reichardi maxime argumentationes falsissimas jure merito perstringit. Ceterum Zeugmatis oppidi atque pontis originem fabula ad Bacchum retulit sec. Pausan. X, 29. Alii Alexandri M. transitu a Thapsaco (v. Arrian. III, 7. Curtius IX, 37. Strabo p. 746) in hunc locum transferunt, ut Dio Cassius XL, 17, Stephanus Byz. v. Ζεύγμα, Statius Silv. III, 11, 137, nec non ipse Plinius XXXIV, 43. Cf. Lucan. VIII, 235, ubi ab Alexandro Pellæo vocatur *Zeugma Pellæum*. Ultimus eorum qui Zeugmatis oppidi meminerunt, Procopius esse vi-

detur De ædif. II, 9 p. 237, ubi Justinianus corrumpentem locum denuo munisse contra Sassanidarum incursiones proditur. Reliquiæ ejus non supersunt. Longius a flumine urbem dissitam fuisse noli credere, quamquam ita res pingitur in Tab. Peutingeriana. V. not. seq. || — Δαίαρα] In Tabula Peut. et Geogr. Rav. II, 13 locus vocatur *Thiar*, a Zeugmata distans 12 mil. sive 96 stadia, quæ respondent schœni nostris tribus (90 stad.). At falso tabulæ auctor ita rem delineavit, quasi Thiar adjaceret fluvio, Zeugma vero 12 hinc milibus dissitum esset. Aliunde de loco non constat. Ceterum Dæara et Anthemusias et Coræa in via sitæ erant, quæ ab Apamea orientem versus Carphas ducebat; post Coræam deinde *ad dextram*, id est meridiem et orientem versus, ad inferiorem Bilechæ fluvii cursum periegeta se convertit. Dæara itaque ponenda forent ubi Chesney notat *Khan Tepch* locum ad fluvium *Mankali*. || — Χάραξ Σίδου] Χάραξ Σίδου A, Χαράκσιδου B; Χαράκσιδου Fabricius ap. Hudson. Confer Salmasium in Exerc. Pl. p. 347, B; Χάραξ Σπασίνου, quod dedit Millerus. Novimus Χάραξ Σπασίνου sinui Persico vicinam; cur alteram ejus nominis urbem in nostris locis fingamus, causam idoneam nullam vidit Sainte-Croix, *Mém. de l'acad.* t. L, p. 92, nec ego video; certe multo probabilius est excerptorem accusativum, quem in Isidoro repperit, pro nominativo extulisse (sicut inverso ordine § 7 codex A τὴν Χάραξ habet), quam Σπασίνου nomen ex κα σίδου elicendum esse, nullo suadente indicio. Quemadmodum aliam Characem in Rhagiana Media, nescio quonam cognomento distinctam, infra videbimus, atque Χάραξ Μελεάγρου in Cyrrhestice Strabo p. 757 memorat, sic nostra Charax a Side aliquo principe nomen habuerit. Vel Trajani temporibus suum hæc urbs principem, Sporacum, habuit, teste Dione. Minus probabile est Χάραξ Σίδου ab Antiocho VII Sidete dictam fuisse, quæ sententia est Santicrucii l. I. || — Ἀνθεμουσίας] Ἀνθεμουσίας A, Ἀνθεμουσία B; deinde σχοίνους ε' A. Post Ἀνθεμουσίας excidisse videtur καλούμένη vel simile verbum. De re cf. Tacitus Annal. VI, 41 : *Nicephorium et Anthemusiada ceterasque urbes quæ Macedonibus sitæ græca vocabula usurpant*. Plinius V, 21 § 86 : *Anthemusia et Nicephorium oppida*. Id. VI, 30 : *In campestribus oppida Diospage, Polytelia, Stratonice, Anthemús*. Steph. Byz. : Ἀνθεμούς, πόλις Συρίας (i. e. Μεσοποταμίας). Occurrit nomen etiam in numis Domitiani, Heliogabali, Maximini. Strabo p. 748 inter alia habet : ἡ μὲν οὖν ἀνέδοσις (ἀνέδοσις em. Grosk.) τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν Ἀνθεμουσίαν ἐστὶν αὐτοῖς, τόπον τῆς Μεσοποταμίας; quibus parum liquet an oppidum dicere velit an regionem, de qua in antecedentibus : περὶ τὴν Ἀνθεμουσίαν Ἀδόρας (ποταμὸς ῥεῖ); hoc si verum, Anthemusia regio patuit longissime; at de Mesopotamia tam exilis est Strabonis cognitio, ut verba ejus premere nolis. Ceterum Ptolemæus V, 17 p. 376 Willbg. nonnisi regio-

σχοῖνοι εἰ· μεθ' ἣν Κοραία ἢ ἐν Βατάνῃ, ὁχύρωμα, σχοῖνοι γ'. Ἐν δεξιούσι ταύτης Μαννούορρα Αὐυρήθ, ὁχύρωμα καὶ κρήνη, ἐξ ἧς ἀρδασιν οἱ ἐργάται, σχοῖνοι εἰ. Ἐῖτα Κομισιμβέλα ὁχύρωμα· παρὰρρεῖ δὲ ποταμὸς Βίληχα, σχοῖνοι δ'. Ἐῖτα Ἀλαγμα ὁχύρωμα, σταθμὸς βασιλικὸς, σχοῖνοι γ'· μεθ' ὃν Ἰγναί πόλις Ἑλ-

post quam Coræa, in Batana sita, castellum, schœni 3. Ad dextram hujus Mannuorrha Auyreth, munimentum et fons, unde potum habent indigenæ, schœni 5. Deinde Commisimbela castellum, quod præterfluit amnis Bilecha (s. Balicha), schœni 4. Dein Alagma, locus munitus, mansio regia, schœni 3;

nem Anthemusiam, unam de sex Mesopotamiæ partibus, memorat: Πρὸς τῇ Ἀρμενίᾳ ἢ Ἀνθεμουσίᾳ, ὅφ' ἔν ἡ Χαλκίτις. Similiter regionis, non urbis, Anthemusiae meminerunt Eutropius VIII, 2, Sextus Ruf. c. 20 et Ammianus Marcell. XIV, 3, 3: *Batane municipium in Anthemusia conditum Macedonum manu priscorum, ab Euphrate fluvio spatio brevi separatum, refertum mercatoribus opulentis* (Cf. XXIII, 2, 7). Nī fallor, regio Anthemusia est eadem quam Isidorus dicit Βατάνην, urbs autem Isidori Anthemusia (de Anthemunte Macedonia dicta) non diversa est ab ea, quam alii vocant Batanam vel Batnas, Macedonum opus in Anthemusia regione florentissimum (Vid. Dio Cass. LXVIII, 23; Hierocl. p. 714; Procop. B. Pers. II, 12, 17, p. 209; De ædif. II, 7; Zosimus III, 12; Geogr. Rav. II, 13; Itin. p. 190. 192; Steph. Byz. v. Βάτναι). In eandem sententiam ducunt rationes distantiarum. Nam Batnas Reichardus, Lapius, Chesney recte procul dubio referunt ad hodiernam *Sarug* sive *Serondge*, quæ nunc adjacenti regioni nomen dat, et ab *Urfu* (veteri Edessa) abest 250 fere stadiis, sicut in Itiner. Ant. I. l. ab Edessa ad Batnas computantur milia triginta (240 stad.). Ad Euphratem vero inde a *Sarug* linea recta in mappa Chesneyana sunt 220 stadia; secundum Isidorum ab Euphrate ad Anthemusiam via est octo schœnorum sive stadiorum 240. Restat ut moneam etiamnum regionem hanc creberrimis vicis consitam mereri vetus nomen Anthemusiae. || — Κοραία ἢ ἐν Βατάνῃ || Βατάνη B. De Coræa aliunde non constat. Forbigerus (Geogr. II, p. 629) aperto errore eandem habet cum Carthis, urbe notissima, quæ non 90, sed supra trecenta stadia distat. Ritterus XI, p. 280 Coræam fortassis componendam esse suspicatur cum hod. *Arslan Tagh* (i. e. leonum monte), loco duobus leonibus e basanite lapide excisis memorabili (V. Chesney, I, p. 114). Hic vero quum a *Sarug* recta linea meridiem versus situs sit, Isidorus, si eundem indicasset, non potuit dicere ἐν δεξιούσι ταύτης de via ad Balicham fluvium tendente. Quibus verbis satis intelligitur Coræam ab Anthemusiade orientem fere versus sitam fuisse ad montes qui Batanen regionem ab ortu determinant. Atque hanc viæ directionem recte exhibet Lapius, de Coræa adscribens nomen loci hodierni *Rabbanieh*, de quo mihi non constat. Verbis ἢ ἐν Βατάνῃ Isidorus hocce oppidum ab alio cognomine videtur distinguere. Quare in mentem venit pro Κοραία fortasse leg. esse Βέροια. Sed nihil ejusmodi suspicionibus tribuo. || — Μαννούορρα Αὐυρήθ || M. Αὐυρήθ cod. B. Μαννούορρα (sine acc.) αὐυρήθ A. Fabricius scripsit Αὐυρήθ, inani conamine. Aliunde de loco haud liquet. Mannertus V, 2, p. 279 censet urbis nomen esse Ὀρρα, i. e. Edessa, hodie *Urfu* vel *Orfu*; Μάννου indicare urbis principem, quum Mannus Arabum in

Mesopotamia regulus, qui Trajano se dederit, memoratur apud Dion. Cass. LXVIII, 2. Vel hunc ipsum, vel alium juniorem Mannum, quem L. Veri temporibus numi exhibent, ab Isidoro intelligi. Vocem obscuram Αὐυρήθ fortasse significare καλλιρόην, quod Plinio teste (V, 24) cognomen erat Edessæ. At ne de Edessa cogitemus et directio viæ et longitudo vetat. Ritterus I. l. in Ὀρρα agnoscere sibi videtur regionis nomen Ὀρρόν, unde factum sit Ὀρρονην et Ὀρρονην, collata *Rhoalorum* gente, quam in hoc fere tractu collocat Plinius VI, 30. De reliqua nominis ratione prudens Ritterus nihil dijudicat. Nescio an huc pertineat *Oruros* Plinii VI, 30 § 119 Sillig., ubi post Apameam et Caphrenen memoratur *Thæbata et ductu Pompeji Magni terminus Romani imperii Oruros a Zeugmate CCL milibus p.*, in quibus distantiae notam corruptam esse liquet. Fort. leg. CC. pass. et L mill. Apud Isidorum a Zeugmate ad Mannuorrham forent milia LX. Cf. Ritter X, p. 961. 1118. Lapius Mannuorrha est *Aghdja Kara*. || — ὁχύρωμα || Parthica oppida quum fere omnia munita fuerint, ea quæ expresse vocantur ὁχυρώματα, insigniorem in modum tuta fuisse censet Ritterus. || — Κομισιμβέλα || ... βεσίμβηλα B, nunc deletis literis primis. Locus ignotus. Lapius est h. *Heyabendi*. || — Βίληχα || Paulo post codd. Βάληχα, idque præferendum puto, quum fluvius, ex Crassi historia notus, ap. Plutarch. Crass. c. 23 et hinc in Parthicis Pseudappiani p. 41 Schwg. dicatur Βάλεσσος, quod nomen in Strabon. XVI, p. 747 abiit in Βασίλειος ποταμός. Ammiano Marcell. XXIII, 3, 7 est *Beles* s. *Belias*; ap. Abulfedam *El Balich*. Recentiores vocant *Baleech* (Gelius ad Alfergan. p. 250), *Balyche* (Beauchamp), *Belikh* seu *Belize* (Chesney). Pars ejus superior fontibusque propinqua circa Carrhas (*Haran*) appellatur *Jubal* (Chesney) vel *Guilab* (Golius), et Gallaba sive Medorum fluvius ap. Jo. Styliten in Asseman. Bibl. orient. t. I, p. 277. Itaque quum mox Isidorus *Galabatha* locum memoret, id nomen a fluvii illius nomine repetit Ritter XI, p. 250, ratione parum probabili. || — Ἀλαγμα || Ignotus locus Lapius est hod. *Zeilan*. || — βασιλικὸς || « Les stathmes ordinaires étaient de simples caravanserais, et les royaux des palais repandus dans toute l'Asie (v. Herodot. V, 52). » SAINTE-CROIX I. l. p. 51. || — Ἰγναί || Oppidum hoc in Crassi historia memoratur ap. Plutarch. Crass. 25, Pseudappian. p. 49, 72 ed. Schwgh. et in Dion. Cass., XI, 12 ubi: ἡ ταύτη δὲ περὶ Ἰγνίας (sic), τῆς ὁδὸς οὕτω καλούμενον. Loca quibus ultimas Crassus pugnas pugnavit accuratius constituit Ritterus X, p. 1121 sqq., secundum quem primum prælium commissum esse debet circa eam regionem, quæ ex Isidori rationibus inter Commisimbela et Mannuorrha Auyreth. erat media.

ληνίς, Μακεδόνων κτίσμα· κείται δ' ἐπὶ Βάλιχα ποταμοῦ, σχοῖνοι γ'. Εἴτα Νικηφόριον παρ' Εὐφράτην πόλις Ἑλληνίς, κτίσμα Ἀλεξάνδρου βασιλέως, σχοῖνοι ε'. Ἐνθεν παραποταμίᾳ Γαλάθῃα, κώμη ἔρημος, σχοῖνοι δ'. Εἴτα Χουμβανὴ κώμη, σχοῖνοι α'. ἔνθεν Θιλλάδα Μιρράδα, σταθμὸς βασιλικὸς, σχοῖνοι δ'. Εἴτα βασιλεία, Ἀρτέμιδος ἱερὸν, Δαρσίου κτίσμα, κομμόπολις· ἐνταῦθα Σεμιράμιδος ἐστὶ διῶρυξ, καὶ λίθοις πέφρακται ὁ Εὐφράτης, ἵνα στενωγορούμενος ὑπερκλύζῃ τὰ πεδία· θέρους μέντοι ναυαγεῖ τὰ πλοῖα. Εἴτα Ἀλλὰν κομμόπολις, σχοῖνοι δ'· ἔνθεν Βηρονὰν, Ἀρτέμιδος ἱερὸν,

post quam Ichnæ, urbs Græca, a Macedonibus condita, quæ ad Balicha (s. Bilecha) fluvium sita est, schoeni 3. Deinde Nicephorium ad Euphratem, urbs Græca, condita ab Alexandro rege, schoeni 5; inde est ad fluvium sita Galabatha, vicus desertus, schoeni 4. Dein Chumbana vicus, schoenus 1; inde Thillada Mirrhada, mansio regia, schoeni 4. Dein regia, Dianæ fanum, Darii opus, vicus muris cinctus; illic Semiramidis fossa est, et lapidibus obstructus est Euphrates, ut in arctum coactus inundet campos; æstate tamen hæc causa est naufragiorum; [hucus-

— M. κτίσμα] M. κτήμα codd.; em. Letronne (V. Luc. Holstenii ep. ed. Boissonade p. 455) et Miller. De Macedonia urbe, quæ Ἰχνα vocatur, v. Herodot. VII, 123; Strabo IX, p. 435; Steph. Byz. s. v. Mesopotamiæ oppidum hod. esse videtur *Khoneis*, monente Lapieo. || — Βάλιχα] A; Βάλειχα B. || — Νικηφόριον] Urbem ab Alexandro conditam cum Nostro refert Plinius VI, 30: *In vicina Euphratis Nicephorium, quod diximus, Alexander jussit condi propter loci opportunitatem*. Seleuci I opus est sec. Appian. Syr. 57. Memoratur etiam ap. Plin. V, 21, Strabon. p. 350 et Dion. Cass. CL, 13. In posterioris ævi scriptoribus nulla amplius Nicephorii, sed frequens est *Callinici* mentio. Itaque Mannertus VI, 2, p. 286, suffragante Rittero X, p. 1125, Nicephorium postea mutato aliquatenus nomine Callinicum dictum esse censet probabiliter, rejecto testimonio Chronici Paschalis, in quo Ol. 134, 1 (244 a. C.) Seleucus Nicator Callinicum condidisse proditur (V. Fragm. Hist. t. III, p. 708), probato autem Libanio (Ep. 1 ad Aristenet.), qui urbem nominatam esse perhibet in honorem occisi ibi Callinici sophistæ, qui sub Gallieno imp. et deinceps floruit (V. Fr. Hist. III, p. 663). Droysenius (*Hellenism.* II, p. 705) duas urbes sibi proximas distingui mavult. Præterea *Philiscum*, quod proximum a Sura (orientem versus) oppidum Parthorum memorat Plinius V, 26, nihil nisi Parthicum Nicephorii nomen fuisse idem putat Mannertus, cum eoque Ritterus. Cujus sententiæ causam idoneam desidero, præsertim quum a Sura (hod. *Soreah*. V. Ptol. V, 15. Tab. Peut., Notit. dign. imp. or. ed. Panc. fol. 96; Procop. De bell. Pers. II, 5, p. 172) orientem versus complures sint ruinæ locorum, quorum prisca nomina ignoramus. Callinicum (de quo v. Ammian. XXIII, 3, 7; Eutrop. IX, 15; Procop. B. P. II, 21. De ædif. II, 7; Theophylact. III, 17, p. 151; Cod. Justin. lex 4 de commerciis) postea a Leone II (an. 466) Leontopolis per tempus aliquod nominatum (Chron. Edess. in Asseman. Bibl. or. I, p. 258. 405 et Hierocles p. 714), deinde ab Arabibus Mohamedanis occupatum (an. 633) et *Racca* dictum est (Gregor. Abulf. hist. dyn. p. 65: *Kalonicus quæ eadem Al Racca*). Vid. Ritter. XI, p. 1125-48. Igitur Nicephorium, sicuti hod. *Racca*, ad Euphratem situm, quinquaginta fere stadiis supra eum locum quo Balicha amnis influit. || — Γαλάθῃα] B; Γαλάθῃα A. De hoc nomine in antec. attuli con-

jecturam Ritteri, quæ vel propterea non placet, quod Galabatha ab ostio Balichæ fl. septuaginta stadia distare debuit. Lapieo locus hod. est *El Ouedla*. Accuratissimæ mappæ Chesneyanæ in regione Galabathæ assignanda nullum sive vicum sive oppidum exhibent. || — Χουμβανή] B; χουμβανή A. Fort. leg. Χουμάνη, a *chumman*, pratum, de quo pluribus locis nomen inditum. Vide v. c. Ritter. VIII, 593. 312. 351. Χουδάνη absque causa Fabricius et Miller; Χουμάνη Dresdensis editor. Locus ignotus; Lapieo est *Mahada Belles*. Chesneyus in hoc tractu nihil vidit. || — σχοῖνοι α'] σχοῖνοι α' B. || — Θιλλάδα Μιρράδα] Secundum mensuras locus situs esse debuit paullo infra *Abu Saide* (35° 49' 15" lat.), ubi Chesneyus notat: *Abou Chelby, old ford*. || — βασιλεία] sic B; βσιλειε (sic) A; Βασιλειε, Miller, tanquam loci nomen proprium, quod excidisse potius putandum est. Mox ὑπερκλύζει A et παίδιχα B; em. editt. Distantiæ nota item excidit. In seqq. schoeni quattuordecim computantur usque ad Phaliga, cui loco adiacebat Nabagath ad Aburam (hod. *Khabur*) fluvium. Hinc si retro emetiaris schoenos quattuordecim, pervenies ad ruinas *Zebebi* (*Subian Seleby*, i. e. inferior Seleby, apud L. Rauwolffen *Beschreibung der Reiss gen Aufgang*, etc. 1582 II, p. 45), ad sinistram Euphratis ripam in saxo prærupto quod ipsi fluvio imminet. In ripa opposita vix quindecim distans stadiis conspicitur *Halebi Zebebi*, quæ est vetus Zenobia (V. Chesney I. I, p. 49. 417 sq.). Juxta *Sabian Zebebi* Chesneyus delineavit vetusti reliquias canalıs, quem usque ad *Chabur* fluvium pertinere ferunt. Hæc igitur est illa Σεμιράμιδος διῶρυξ, *Zenobi* autem locus anonymus, in quo βασιλεία erant ac fanum Dianæ Persicæ (quale Carrhis erat). Hinc vero usque ad locum quem Thilladæ Mirrhadæ assignandum esse diximus, schoeni sunt vel sex vel septem vel octo, prouti flexus Euphratis an viarum compendia sequi malueris. Isidorum septem schoenos computasse ex summa schoenorum 171 recte subducta colligitur (V. infra). || — λίθοις πέφρακται: πτλ.] Confert Ritterus molem lapideam per Tigridem ductam (*Zikr Ismael* dictam) paullo supra eum locum quo Zabus influit. Hæc humili per æstatem aqua catarracten efficit, adeoque periculum afferre navigantibus potest. || — Ἀλλὰν] Ἀλλὰν (sic) A; Ἀλλαν editt. Schoeni quattuor ducunt ad *Sheikh Hassan*. Lapieo Allan est *Us-Rayer* || — Βηρονάν] sic B; A ita habet: ἔνθεν ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἱερὸν σχοῖνοι δ'. Βηρονάν, nescio quo

σχοῖνοι δ'. Εἴτα Φάλιγα κώμη πρὸς τῇ Εὐφράτῃ· λέ-
γεται δ' ἂν ἑλληνιστὶ μεσοπορικὸν, σχοῖνοι σ'. Ἀπὸ
Ἀντιοχείας ἕως τούτου σχοῖνοι ρκ'. ἐντέθεν δὲ ἐπὶ Σε-
λεύκειαν τὴν πρὸς τῇ Τίγριδι σχοῖνοι ρ'. Παράκειται
δὲ τῇ Φάλιγα κωμόπολις Ναθαγάθ, καὶ παραρρεῖ
αὐτῇ ποταμὸς Ἀβούρας, ὃς ἐμβαλεῖ εἰς τὸν Εὐφρά-
την· ἐκεῖθεν διαβαίνει τὰ στρατόπεδα εἰς τὴν κατὰ Ῥω-
μαίους πέραν. Εἴτα Ἀσυχά κώμη, σχοῖνοι δ'· ἔθεν
Δοῦρα Νικάνορος πόλις, κτίσμα Μακεδόνων, ὑπὸ δὲ
10 Ἑλλήνων Εὐρώπος καλεῖται, σχοῖνοι σ'. Εἴτα Μέρραν
ὄχυρμα, κωμόπολις, σχοῖνοι ε'. Εἴτα Γιδδάν πόλις,
σχοῖνοι ε'. Εἴτα Βηλῆσι Βηλιδάα, σχοῖνοι ζ'. Ἐθεν
νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην, σχοῖνοι σ'· ἐνταῦθα γάλα ἦν
Φραάτου τοῦ ἀποσφάζαντος τὰς παλλακίδας, ὅτε Τη-

que schoeni septem]. Dein Allan, vicus muris cir-
cundatus, schoeni 4; deinde Beonan, Dianæ fanum,
schoeni 4. Deinde Phaliga, vicus ad Euphratem, quod
interpretari licet *locum medii itineris*, schoeni 6. Ab
Antiochia usque ad hunc locum schoeni 120; hinc vero
ad Seleuciam, quæ ad Tigrin, schoeni 100. Phaligæ
autem adjacet Nabagath, vicus mœnibus munitus,
quem præterfluit amnis Aburas, incidens in Eup-
hratem; illic transeunt exercitus in Romanorum
trans Euphratem regionem. Dein Asicha vicus, schœ-
ni 4; inde Dura Nicanoris urbs, a Macedonibus con-
dita, a Græcis autem Europus appellata, schoeni 6.
Dein Merrhan castellum, vicus muris cinctus, schœ-
ni 5. Deinde Giddan urbs, schoeni 5. Deinde Belesi
Biblada, schoeni 7; dein insula in Euphrate, schoeni 6;

lapsu, legitur in editione Milleri. B. Fabricius dormi-
tans Bânax scripsit laudato Ptolemæo V, 18, 7, ubi
Bânax quædam in regionibus recensetur quæ ad nos
nihil pertinent. Collocandus locus e regione fere ho-
diernæ urbis *Deir*. Quadraginta fere a *Deir* stadiis in
dextra fluminis ripa occurrit *Bânayak* vicus. || — Φά-
λιγα] Cf. Stephanus Byz.: Φάλγα, κώμη ὑπὸ Σε-
λευκείας τῆς Περσίας καὶ τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ (i. e. πα-
συλωνίᾳ). Ἀρριανὸς ἐν τῇ Παρτικῇ. Ἡ δὲ Φάλγα γλῶσση
τῇ ἐπιχωρίῳ τὸ μέσον ὀρίστ. || — μεσοπορικὸν] μεθ'
ὁπωρὸν A; μεθοπορὸν B (aliter Miller). Quid vo-
luerit auctor e Stephano colligitur. Ceterum malim cum
Bocharto (G. Sacr. II, 24) legere μεσποραν, nisi
longius hoc a traditis recederet. Mox Ἀντοχείας B;
Σελεύκειαν A. || — τῇ Φάλιγα] τῇ ἐσφάλιγα codd.;
Φάλιγα Miller. Barbara nomina in senioris maxime ævi
geographis sæpenumero non declinantur. || — Ναθα-
γάθ] « Fabricius in B hic Καναθά Ἀμοῦρας ὅς συμβά-
λει, de quibus scripturis Miller nihil tradit » *Editor
Dresd.* Bene legit Miller, male Fabricius. Ceterum
Dresdensis Fabricius pro Ναθαγάθ scripsit Βάναγα,
addens: « auxilio Ptolemæi emendavi. » Nimirum
Ptolem. V, 19 Βάναγα memorat sub 29° 30' lat., nos
jam versamur 35° lat. In posterum ejusmodi sphalma-
ta quo par est prememus silentio. Nabagath igitur,
Phaliga vico contigua, querenda est ubi nunc *Abu
Serai* vel *Kerkysiah* locus in ipsis situs veteris Circesii
ruinis. Ptolemæus ad ostia (35° lat.) fluvii quem
Ναβῶραν dicit, ponit Ναβῶραν urbem cognominem
(35° lat. sec cod. A Wilbergi; 35° 10' vulgo), quæ
a Nabagath non fuerit diversa. Circesii nomen inde ab
illis demum temporibus invaluisse debet, quibus Dio-
cletianus imp. insigniter locum munivit (Ammian.
XXIII, 4); nam ante hoc Circesii mentio apud Gre-
cos Romanosque non occurrit. Quodsi Circesium hoc
eadem urbs est cum *Carchemich* Veteris Testamenti,
obsoletum diu nomen Diocletianus resumisse putan-
dus foret. || — Ἀβούρας] Ἀβόρας Strabo p. 747,
Procopius Bell. Pers. II, 5; Ἀβόρας Zesimus III, 13;
Aboras Ammianus XIV, 3. XXIII, 5; Ἀβόρα Theo-
phyllactus Simoc. III, 10, 25; Βούρας Elian. N. An.
XXII, 30 (ubi tamen pro Βούρα βούρας scrib. Βούρα
Ἀ., ut recte monuerunt vv. dd.); Chabura Plinius
XXXI, 22. XXXII, 7; Ἀβόρας Ptolemæus; Chabor

Ezech. I, 1; Habor Regg. II, 15, 29. 15, 29. 18, 17;
El Chabur Edrisi; *El Chaburi*, Abulfeda; nunc *Cha-
bur*. In Tabula Peutinger. huc pertinet *Fons Scabore*.
Xenophonti est Araxes. De cursu fluvii sueta uber-
tate et doctrina exponit Ritterus XI, p. 253-267. || —
εἰς τὴν... πέραν] εἰς τὸ... πέραν cod. B. || — Ἀσυχά]
Lapico est *El-Sisa*, quod non exstat in mappa Ches-
neyana, ubi mensuræ ducunt fere ad *Bisthan* vicum et
Hyjanik montem. In hac fere regione ad leuam flu-
vii ripam sita esse debet Zaitha, de qua v. Zosimus
III, 14 et Ammian. XXIII, 5, 7. || — Δοῦρα...
Εὐρώπος] Dura hæc Juliani imp. temporibus erant
deserta. V. Zosimus III, 14 et Ammian. XXIII, 5, 7.
Eandem fortasse urbem intelligi voluit Polybius
V, 48, 16, ubi de Molone rebelle: Τὴν μὲν παραποτα-
μίαν (inde a Seleucia) μέγχι Εὐρώπου (ad Tigridem)
κατέσχε, τὴν δὲ Μεσοποταμίαν ἕως Δοῦρων. Incerta
tamen res est; facileque fieri potest ut voluerit auctor
Molonen a Seleucia profectum Mesopotamiam obti-
nuisse usque ad eum locum, cui ab altera Tigridis ripa
Dura (de quibus cf. V, 52, 2) opposita sint. Vid.
Schweighæuser ad h. l. Europum nostram, ab altera
superioris Euphratis probe distinguendam, num alius
memoravit, nescio. Ptolemæus in eo fere loco, quo
sec. Isidorum Dura ponenda sunt, habet Θελθα (74° 15',
long. 34° 15' lat.), 300 circiter stadiis a Chabora di-
stans. Lapico Dura est *El Haib*. || — Μέρραν] B;
Μέρραν A; nunc *Sada* Lapico; prope *Rehabeh Malek
ben Tank*, ut Ritterus XI, p. 716 putat. Μέρραν per-
tinere putares ad hod. *Werdt* (34° 29' 4"), nisi sic
justo majus nancisceremur intervallum. || — Γιδδάν]
B; Γιδδαν A. Hodie procul habio *El Erzi*, ut cum
Rittero censeo. *Sultan-Abdallah* Lapico. || — Βηλῆσι
Βηλιδάα] Βηλῆσιβηλιδάα A; Βηλῆσιβηλιδάα B; Βηλῆσι-
βηλιδάα editt. Excidisse videtur πόλις vel κωμόπολις vel
κώμη, monente B. Fabricio. Collocandus locus prope
hodiernum castellum *Bulah*, non ita longe ab *Sultan-
Abdallah*; quo fere loco Ptolemæus V, 17 p. 377
memorat Βανάζην. Lapico Βηλῆσιβηλιδάα responderet
hodierno *Chedschur-Rhabab*. || — νῆσος] quæ nunc
vocatur *Koha*, Lapico est *Karabla*. || — ὁ τῆς Τηριδά-
της] ὁ τῆς Τηριδάτης A, ἡ Τηριδάτης B. OTE abiit in OYE.
Nomen Τηριδάτης cur mutarent in Τηριδάτης editores,
causa non erat. Ceterum quinam Phraates et Tiridates

ριδάτης φυγὰς ὧν εἰσέβαλεν. Εἴτα Ἀναθὼ νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην σταδίων δ', ἐν ᾗ πόλις, σχοῖνοι δ'· μεθ' ἣν Θιλαβὸς νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην, ἐνθα γὰρ Πάρθων, σχοῖνοι β'. Εἴτα Ἰζαν νησόπολις, σχοῖνοι ιβ'. Εἴτα Ἀείπολις, ἐνθα ἀσφαλτίτιδες πηγαί, σχοῖνοι ις'. Ἐνθεν Βεσῆχανα πόλις, ἐν ᾗ ἱερὸν Ἀτάργατι, σχοῖνοι ιβ'. Εἴτα Νεάπολις παρὰ τὸν Εὐφράτην, σχοῖνοι κβ'. Ἐνθεν διαβάντων τὸν Εὐφράτην καὶ Ναρμάλχαν ἐπὶ Σελεύκειαν τὴν πρὸς τῷ Τίγριδι, σχοῖνοι θ'. Ἄγρι 10 τούτου Μεσopotamiā καὶ Βαβυλωνίαν· καὶ εἰσὶν ἀπὸ Zeugmate ἄγρι Σελευκείας σχοῖνοι ρα'.

2. Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Ἀπολλωνιάτις, ἥτις κατέχει σχοῖνους λγ'. Ἐχει δὲ κώμας, ἐν αἷς σταθμοὺς, πόλιν δὲ Ἑλληνίδα Ἀρτέμιτα· διὰ μέσης δὲ ταύτης ῥεῖ

istic gaza erat Phraatis, qui pellices jugulavit, quando Tiridates exsul irrupit. Deinceps Anatho insula in Euphrate, stadiorum quattuor cum urbe, schœni 4; postquam Thilabûs insula in Euphrate, ubi gaza Parthorum, schœni 2. Dein Izan urbs in insula, schœni 12. Deinde Aiopolis (Is urbs), ubi bituminis fontes, schœni 16. Inde Besechana urbs, in qua fanum Atargatidis deæ, schœni 12. Dein Neapolis juxta Euphratem, schœni 22. Inde transcurrentibus Euphratem et Narmalchan ad Seleuciam Tigridi appositam schœni 9. Hucusque Mesopotamia et Babylonia; sunt autem a Zeugmate usque ad Seleuciam schœni 171.

2. Hinc incipit Apolloniatis, quæ continet schœnos 33. Habet autem vicos, in quibus mansio, atque urbem Græcam, Artemita, quam fluvius Silla mediam

intelligendi sint, difficile dictu; fortasse Tiridates qui Phraatæ IV imperio potitus est (24 a. C.). || — Ἀναθὼ] insulam (nunc *Anah*) ante Nostrum nemo memorat. Ptolemæus V, 17 p. 377 locum qui ex adverso insulæ situs erat, dicere videtur Βέθ-αν. Ammianus XXIV, 1, 6 ita: *Anatham munimentum... quod ut plerunque alia circumluitur fluentis Euphratis*. Zosimus III, 14 insulam memorat, non addito nomine: ... εἰς τὴν χωρίον ἀρίετο· Φαθούσας (Βέθ-αν Ptolemæi) ὄνομα τούτων· ἣν δὲ κατανατικὴν ἐν τῷ ποταμῷ νῆσος ἔχουσα φρούριον ὑπὸ πλείεστων οἰκούμενον. Theophylact. Sim. IV, 10. V, 1: τὸ Ἀνάθων φρούριον. Castellum insulæ Arrianus in Parthicis suis Τύρον appellasse videtur; nam Stephanus Byz. v. Τύρος: Ἀρριανὸς δὲ τὰ Ἀναθὰ Τύρον καλεῖ. Præterea Anath habes ap. Isztachri p. 79 ed. Mordtmann, Edrisium t. II, p. 138. 142 ed. Jaubert. De hodierno loco v. Ritter. XI, p. 717 sqq. || — Θιλαβὸς] Ὀλαβὸς codd.; Ὀλαβὸς editt. || — σχοῖνοι β'] sic codd.; ιβ' editiones, quibus fidens Ritterus XI, 731 insulam indicari putavit *Hadithah* sive *Hadisah* (34° 7' 40" lat., 42° 26' 28" sec. Chesney I, p. 53), et, quum in distantis quales editiones exhibent, corruptum aliquid videret, in seqq. pro ις' legi voluit ζ'. Revocata codicum scriptura, recte jam omnia procedunt. Duobus post Anatho schœni insula sequitur, quam Chesney in mappa *Telbes* vel *Anatelbes*, in libro suo (tom. I, p. 53) *Tilbus* vocat. Hæc igitur nostra est Ὀλαβὸς vel, ut ego lenissima mutatione scribendum puto, Θιλαβὸς. Vetustorum habet ruinas ædificiorum. Cum utraque fluvii ripa ponte juncta erat, cujus supersunt rudera. Ammiano Marc. XXIV 2, 1 vocatur *Thilutha*. Ita habet: *Quibus tali casu patrat* (prope Anathan) *ad castra pervenimus nomine Thilutha, in medio fluminis sita, locum immenso quodam vertice tumescentem, et potestate naturæ velut manu circumseptum humana*. Zosimus III, 15 memorat quidem insulam in eaque φρούριον ὀχυρώτατον, nomen vero non apponit. Prope insulam in Euphratem influit *Sur*, qui est Σαοζόρας Ptolemæi V, 17 (34° lat.), cujus ostio adjacet Περσίης, nunc *Habbein* vicus, prope quem *Rithanahmills* notat Chesney us. || — Ἰζαν νησόπολις] sic B; εἴτα ἡ ζαννησόπολις A et editt. Mensuræ ducunt ad urbem in insula sitam *El Uzz*, quam Izan nostram esse vel nomen suadet Ritter XI, p. 738 quum pen-

deret ex falsis distantiarum notis, quæ in editionibus Isidori leguntur, a vero aberravit. || — εἴτα Ἀείπολις] hodie *Hit* (33° 38' 8" lat.; 42° 52' 15" long. Gr.), ubi etiam nunc bitumen scatet. Apud Herodotum (I, 179, unde sua Stephanus Byz. v. Ἰς et Herodian. De dict. solit., p. 19, 4) urbs vocatur Ἰς, fluvium habens cognominem. Ac, nisi fallor, idem nomen etiam apud Isidorum reponendum est; nam εἴτα Ἰς πόλις facillime potuit abire in εἴτα ἀείπολις, male repetita litera α, confusisque i et ei, π et literarum σπ compendio. Ritterus XI, p. 750 eundem locum Σθα vocari censet apud Zosimum III, 15, ubi: ἐπὶ δὲ τῆς ἀντικρυς ἡύονος (in ripa sinistra) πηγὴ τις τῇ ἀσφαλτὶν ἀνιέτω (indicatur, puto, locus hodierni castelli *Sadi*, in quo etiam nunc fons bituminis)· μεθ' ἣν εἰς Σθα, εἴτα εἰς Μηρίαν ἀμυρόμενος κτλ. || — σχοῖνοι ις'] Mensura justo paullo major. || — Βεσῆχαναν] sic B; Βεσηχάναν A. Indicatur urbs *Begat*, *Bahlan* non longe a lacu *Surret* sita. Ad lacus maxime Atargatis sive Derceto fanis coli solebat. Pro Ἀτάργατι non scripsi Ἀταργατίδος, quod posuit B. Fabricius. || — Νεάπολις... σχοῖνοι κβ'] Neapolim Ritterus XI, p. 782 fuisse putat e regione hodierni *Macdam*; ipsum vero *Macdam* indicare locum quo Ptolemæus collocat Θιλαβὸν κτην (78° 30' long.; 35° 30' lat.). At hucusque non multum ultra 14 schœni numerantur; Ritterus itaque pro κβ' fuisse putat ιβ'. Attamen summa schœnorum 171 vulgatam tuetur. Verum etiamsi Neapolim magis versus meridiem collocandam putes, non ita tamen hoc fieri potest, ut 22 schœni usque ad eam obtineas; nam ultra *Kuthah* fluvium, quem infra Narmalchan sive regium canalem fuisse ex Abulfeda novimus, Neapolim remove non licet. Quare aut antiquo vitio codex laborat, aut minus accurate distantiam h. l. auctor notavit. Canalis regius quoniam potissimum loco cum Euphrate junctus fuerit nondum liquet; nam quod Chesneyana mappa exhibet, nonnisi conjectura nititur. || — Σελεύκειας] Σελευκίας B. || — ρα'] ρα' h. l. codd.; sed supra bis ρα' recte.

§ 2. Ἀπολλωνιάτις] Cf. Strabo p. 524. 736. Ptolemæus VI, 1. || — Ἀρτέμιτα] Ἀρτέμιτα codd. Cf. Strabo p. 519. 744; Plin. VI, 30; Tab. Peut.; Ptolemæus VI, 1, p. 383 (80° 15'. — 36°). Mannerto V, 2, p. 336 est *Shereban*, quæ potius fuerit Apol-

Βάτανα, μητρόπολις Μηδίας καὶ θησαυροφυλάκιον καὶ ἱερὸν, ὅπερ Ἀναΐτιδος· ἀεὶ θύουσιν· σχοῖνοι ἰβ'. Εἴτα ἐξῆς τρεῖς κῶμαι, ἐν αἷς σταθμός.

7. Ἐντεῦθεν [Ῥαγια νή] Μηδία, σχοῖνοι [νή]. Ἐν ᾗ κῶμαι ἰ', πόλεις δὲ ε'. Ἀπὸ σχοίνων ζ' Ῥάγα καὶ Χάραξ, ὧν μεγίστη τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν ἡ Ῥάγα. Εἰς δὲ τὴν Χάρακα πρῶτος βασιλεὺς Φραάτης τοὺς Μάρδους ὥκισεν· ἔστιν ὑπὸ τὸ ὄρος, ὃ καλεῖται Κάσπιος, ἀφ' οὗ Κάσπιαι πύλαι.

8. Ἐντεῦθεν ὑπερβάντων τὰς Κασπίας πύλας ἔστιν αὐλὼν καὶ ἡ Χοαρήνη, [σχοῖνοι ἰβ'·]· ἐν ᾗ Ἀπάμεια πόλις ἀπὸ σχοίνων δ' κῶμαι δὲ δ', ἐν αἷς σταθμός.

9. Ἐντεῦθεν Κομισσηνή, σχοῖνοι νή', ἐν ᾗ κῶμαι ἡ', ἐν αἷς σταθμός· πόλις δὲ οὐκ ἔστιν.

10. Ἐντεῦθεν Ὑρακία, σχοῖνοι ζ', ἐν ᾗ κῶμαι ια', ἐν αἷς σταθμοί.

11. Ἐντεῦθεν Ἀσταυηνή, σχοῖνοι ζ', ἐν ᾗ κῶμαι ἰβ', ἐν αἷς σταθμοί· πόλις δὲ Ἀσαάκ, ἐν ᾗ Ἀρσα-

Dein Batana, metropolis Mediæ et gazophylacium et fanum quod est Anaïtidis; semper ibi sacrificant; schœni 12. Deinceps sunt tres vici, in quibus mansio.

7. Hinc Rhagiana Media, schœni 58. In qua vici 10, urbes vero 5. Post schœnos 7 Rhaga et Charax; quarum Rhaga maxima omnium in Media. In Characem rex Phraates primus transtulit Mardos; sita urbs est sub monte, qui dicitur Caspius, a quo Caspiæ portæ.

8. Hinc transeuntibus per Caspias portas convallis est et Choarena, [schœni 19]; in qua Apamia urbs post schœnos 4; vici etiam 4, in quibus mansio.

9. Hinc Comisena, schœni 58, in qua vici 8 cum mansione, urbs vero nulla.

10. Hinc Hyrcania, schœni 60. Ibi vici 11, in quibus mansiones.

11. Hinc Astauene, schœni 60, in qua vici 12, in quibus mansiones; urbs autem Asaac, ubi Arsaces

ἀγίγρανης B, ἀγίγρανης A. || — εἴτα Βάτανα] εἴτα ἀποβάτανα B; εἴτα ἀπὸ Βούτανα A. Εἴτα Ἀγδάτανα scribi jussit præter alios Mannertus; non obtemperavi, tum quod præcedit τῶν ἐν Βατάνοις, tum quod sæpenumero vox ἀπὸ temere infertur; qui quidem abusus inde videtur derivandus, quod auctor eam præpositionem in indicandis distantis ratione insolentiore usurpare solebat. Sic nostro loco fuerit: εἴτα ἀπὸ σχοίνων ἰβ' Βάτανα. Huc accedit quod Βάτανα pro Ἐκβάτανα vel Ἀγδάτανα eodem modo auctor noster dicere potuit, quo Syriæ Ἀγδάτανα aliis Βατάνεια vocabatur, teste Stephano Byz. v. Ἀγδ. || — Μηδίας] Μηδίξ A. || — ἱερὸν ὅπερ Ἀναΐτιδος· ἀεὶ θύουσιν] sic codd. Hiuleam excerpitoris oratidnem non nobis esse expoliendam nihil mutans recte sensit Millerus. Proposuerunt leg.: ὅπερ Ἀναΐτιδος ἀεὶ θύουσιν vel ἱερὸν Ἀναΐτιδος, ὅπερ ἀεὶ θύουσιν. || — σχοῖνοι ἰβ'] sic B; σχοῖνοι β' A.

§ 7. Ῥαγια νή] Uterque codex ita habet: ἐντεῦθεν ἀπὸ Μηδίας σχοῖν. ἐν ᾗ κτλ. Correxerunt et ex præfixo indiculo explerunt editt. || — ἄπὸ σχοίνων] ἀπόσχοιν. codd. || — Ῥάγα] nunc Rei. Ruinæ ad radicem meridionalem Elburs montis, τοῦ Κασπίου ὄρους. V. Ritter. VIII, 67. || — Χάρακα] τὴν Χάραξ A; dein Φράνης pro Φραάτης A. Phraates I, sive Arsaces V, Mardos vicisse traditur. V. Vaillant De Arsac. imp. I, p. 36. Charax urbs nunc Teheran (quæ ex ruinis Rei urbis exstructa est), ut Rittero videtur. Droysenius Hellen II, p. 716 Characem fortasse in ruinis prope Euvani-Keif vel Veramin urbis quærendam esse putat. Ptolemæus V, 6 Characem ad orientale latus Pyrlarum Caspiarum ponit, dum Noster Rhagæ proximam dicere videtur. A Rhagis ad Pylas secundum Strabonem p. 796 stadia 500, sec. Ptolemæum circa 400 stadia erant. || — ὥκισεν] ὥκησεν A. Idem Κάσπιος pro Κάσπιος. || — Κάσπιαι πύλαι] editt. præfigunt articulum αἱ, quem codices ignorant.

§ 8. Κασπίας] Κασπίου A. In seqq. uterque codex ita: καὶ ἡ Χοαρήνη (Χοαρήνη A) σταθμός· ἐν ᾗ Ἀπ. Ejecta v. σταθμός, schœnorum numerum ex indiculo supplerunt editt. Fortasse plura exciderunt. Deinde

pro ἀπὸ σχοίνων codices iterum ἀπόσχοιν. — Apud Strabonem l. l. regio dicitur Χωρηνή; Choara ap. Plinium VI, 17: Cordueni tenent Caspias portas; iis in latere altero occurrunt deserta Parthiæ et Citheni juga. Mox ejusdem Parthiæ amœnissimus situs qui vocatur Choara. « Veteris nominis vestigium superesse videtur in hod. Serderei Chawar. Sic vocantur fauces montium ab ortu Tehran urbis sitæ, quas Morier Caspias portas veterum esse putavit. Choarene itaque erat vallis montana, inter Tehran et fauces illas versus meridiem ortumque porrecta. Nunc vocatur Chawar et Veramin. Posterius nomen ab urbe ductum, quæ haud dubie situm indicat veteris Apameæ, cujus præter Isidorum meminerunt Strabo p. 524 (Ἀπάμεια ἡ πρὸς Ῥάγαις, coll. p. 514) et Ptolemæus VI, 5 p. 400. » Hæc ex Rittero VIII, p. 118. Ptolemæus l. l. Characem et Apameam in eodem long. gradu (94° 15') ponit, ita ut hæc ab illa meridiem versus distet 40'.

§ 9. Κομισσηνή] Κώμη συνὶ Α, Κώμη συνὶ Β. « Nomen superest in hod. regione Kumis, quæ a Chawar faucibus est ortum ac boream versus. Cognominem inesse urbem, inter Semnam et Damgam sitam Morierus tradit. Isidorus nonnisi κώμας memorans non novisse eam videtur. » Ex Rittero l. l.

§ 10. Ὑρακία] hodiernum Gurkum, prope Asterabad, monente Rittero l. l. p. 118. 60.

§ 11. Ἀσταυηνή] sic B et supra in indiculo codex uterque; Ἀσταυηνή h. l. A. Formam Ἀσταυηνήν in Ptolemæum recepit Wilberg, quamquam codices longe plurimi pro β exhibent υ, nec aliunde res dirimi potest. Ceterum ita Ptolem. VI, 9, p. 416: Καταφέρονται δὲ τῆς Ὑρακίας τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσῃ Μαζήραι καὶ Ἀσταουηνόι (sic codd.),... ὑπὸ δὲ Ἀσταουηνόους ἡ Σιρκακηνή. Idem VI, 17, p. 432: Κατέχουσι δὲ τῆς Ἀρίας τὰ μὲν ἀρχαῖα μέρη Νισαῖοι καὶ Ἀσταυηνόι. Pertinere huc videtur Asbana urbs Tabulæ Peutingerianæ XII, C. || — Ἀσαάκ] Apud Ammianum XXIII, 6, 43 urbes recensentur: Charax, Apamia, Artacana et Hecatompylus. Plinius vero II, 109 naphthæ fontes esse ait circa Babyloniam et in Austacenis Parthiæ. Utroque

κῆς πρώτος βασιλεὺς ἀπεδείχθη· καὶ φυλάττεται ἐνταῦθα πῦρ ἀθάνατον.

12. Ἐντεῦθεν Παρθουηνή, σχοῖνοι καί, ἥς αὐλῶν· Παρθύνισα ἡ πόλις ἀπὸ σχοίνων ζ'. ἐνθα βασιλικαὶ ταφᾶι. Ἑλλήνες δὲ Νίσαιον λέγουσιν. Εἴτα Γάθαρ πόλις ἀπὸ σχοίνων ζ'. Εἴτα Σιρὼκ πόλις ἀπὸ σχοίνων ε'. Κώμας δὲ οὐκ ἔχει πλὴν μιᾶς, ἥτις καλεῖται Σαφρί.

13. Ἐντεῦθεν Ἀπαυαρκτικηνή, σχοῖνοι κζ'. ἐν ἡ πόλις Ἀπαυαρκτική. Εἴτα Ῥαγαῦ πόλις καὶ κώμαι δύο.

14. Ἐντεῦθεν Μαργιανή, σχοῖνοι λ'. Ἐνθα Ἀν-

primus rex creatus est; atque ibi servatur ignis perennis.

12. Hinc Parthyona, schœni 25, cujus est vallis et Parthauinisa urbs post schœnos 6; ibi sepulchra regia: Græci vero Nisæam appellant. Dein Gathar urbs, post schœnos 6. Deinde Siroc urbs post schœnos 5. Vicum unum duntaxat habet, qui dicitur Saphri.

13. Hinc Apauarcticena, schœni 27, in qua urbs Apauarctica. Dein Ragau urbs et vici duo.

14. Hinc Margiana, schœni 30. Ibi Antio-

loco eandem regionem de qua Isidorus jam agit, memorari statuens Salmasius Exerc. Plin. p. 171, nostro loco Ἀστακηνή, in Ammiano *Astacenen*, in Plinio *Astacen* scribi vult; porro pro Ἀσάκ fortasse fuisse Ἀστὰκ opinatur. Editorem Dresdensensem ambas conjecturas illico in verba Isidori intulisse sponte intelligitur, quamquam imbecillis admodum sit Salmasii ratiocinatio. Nam *Artacana* Ammiani aperte non regio sed urbs est, quæ memoratur etiam ap. Ptolemæum, at non in ea regione ubi nostra Ἀσάκ sita esse debet, sed in Parthiæ tractu meridionali juxta Carmaniam desertam, ubi Tabiene et Parauticene Ptolemæo est (90° long.; 34° 30' lat.). Holstenius pro Ἀσάκ fort. Ἀρσάκιν leg. conjecit. Mannertus Asak fortasse non diversam esse a Nisæa Ptolemæi suspicatur, addubitante Rittero. Probabilius Hammerus Asak esse hod. *Asterabad* censet. Lapius componit cum *Mesched*. || — ἐν ἡ Ἀρσάκης ἐν ὠλαρσάκης (sic) A et B; em. editt.

§ 12. Παρθουηνή] Παρσούνη codd. Parthyene, exiguilla illa Hyrcaniæ pars, quæ primitiva erat Parthorum sedes, vel ab ea ditione qua primus eorum rex Arsaces potitus erat, distingui debet. || — ἥς αὐλῶν· Παρθύνισα ἡ πόλις] ἡ σκυλῶν (ἡ σκυλῶν A) Παρθύνισα ἡ πόλις codd.; Hudson et Miller: ἐν ἡ Σκυλῶν Παρθύνισα ἡ πόλις; Salmasius l. l. p. 842, D: ἥς αὐλῶν Παρθουηνή; πολὺς. Nuperrimus editor Dresd.: ἐν ἡ αὐλῶν καὶ Παρθύνισα π. Mannerto V, 2, p. 108 Parthauinisa est Hecatompylus, Arsacis regia ap. Diod. XVII, 57 et Polyb. X, 25, cujus nomen Parthicum non notum sit. Hammer (*Fundgrub. des Orients* III, p. 319. 327) illud quod regum sepulchra ibi esse Isidorus dicit, collatis indigenarum historiis, eo facere putat, ut Parthauinisa intelligenda videatur de hod. *Sari*, quæ ab *Amol* est meridiem versus sita, urbs antiqua, quamquam præcis monumentis nunc destituta. D'Anvillius indicari censet Zadracarta, Hyrcaniæ opp. Alexandri M. temporibus maximum (Arrian. Exp. III, 23, 11. 25, 1); Ritterus nihil dijudicat. Lapius Parthauinisa est hod. locus *Outoung*. Nescio an verum tetigerit Droysenius (*Hellen.* II, p. 608), qui urbem intelligit ad mentium in *Khorassan* regione latus boreale sitam, etiam nunc dictam *Nisa*, nec diversam fortasse a Plinii (VI, 25) Alexandropoli in *Nisaa Parthyenes nobilis*. Idem censet Lassenius in *Ersch u. Gruber Encycl.* v. *Parthien*. || — ἀπὸ σχοίνων] ἀπό-

σχοιν codd. h. l. et mox iterum. || — βασι. ταφᾶι] βασιλ. ἱππων τροφᾶι vel βασι. ἀγέλα. leg. conj. Salmasius p. 842. || — Νίσαιον] Ptolemæus VI, 5, p. 400, Nisæam in ipsa Parthia non recenset, sed Mysiam locum ibi habet; quare hanc fortasse nostram esse Nisæam nonnulli opinati sunt. Quod falsum esse mihi persuasum est. Ceterum de Nisæa Ptolemæi, Strabonis, etc., v. Ritter. VIII, 56. 119. || — Γάθαρ] sic A; Γάθαρ B; deinde ἀπόσχοιν codd. his, nisi quod codex A ita habet: Γάθαρ πόλις ἀπόσχοιν ε'. κώμας etc., omissis verbis ζ'. εἴτα Σιρὼκ πόλις ἀπόσχοιν. De urbis Gathar, Siroc, Saphri parum liquet. Lapius componit hodierna loca *Lungaruk*, *Mahirobat*, *Derhend*. Cum Σιρὼκ nomine nescio an comparanda sit Σιρκακηνή regio, quam ὑπὸ τοῖς Ἀσπυρνόυς collocat Ptolemæus VI, 9, p. 416. Ad Σαφρί nomen aliquatenus accedit Σάρδα, quam Hyrcaniæ urbem memorat Ptolemæus l. l. p. 417.

§ 13. Ἀπαυαρκτικηνή] Ἀπαυαρκτικήνης B (non A). Urbs in cod. A Ἀπαυαρκτική scribitur. In Ptolemæo VI, 5, p. 400 regio vocatur ἡ Παρσυτικηνή (sic Wilberg e codd.; olim edebatur ὑπὸ ταύτην Ἀρτικηνή vel Ἀρτικηνή). Urbem Ἀπαυαρκτικὴν vel Παυαρκτικὴν sic non habet Ptolemæus, sed dubium vix est quin eadem sit quam dicit Ἀρτάκινα (96° long. 34° 30' lat.). Cf. supra not. ad § 11. Lapius est *Kurukhs*. Ceterum cf. Plinius VI, 18: *A Caspiis ad orientem versus regio est Apavortene dicta, et in ea fertilitatis inclutæ locus Darcum*. || — Ῥαγαῦ] Fort. leg. Ῥαγάν. Ptolemæus Ῥάγαν (98°, 20' long.; 34° 20' lat.) dicit. Hammero (ut ex Rittero l. l. disco) est hodierna *Rujan* (an *Rukaungha*, a *Nisapur* boream versus sita in mappa Wahlii, *Rodcan* in mappa Alexandri Burnes?). *Kalourni* est Lapius.

§ 14. Ἀντιόχεια] De hac Antiochia Margiana v. Plinius VI, 18: *Sequitur regio Margiane apricitatis inclutæ, sola in eo tractu vitifera, undique inclusa montibus amœnis, ambitu stadiorum MD, difficilis aditu propter harenosas solitudines per CXXM p., et ipsa contra Parthiæ tractum sita, in qua Alexander Alexandriam condiderat. Qua diruta a barbaris, Antiochus Seleuci filius eodem loco restituit Syriam; nam interfrente Margo qui convivatur in Zothale, is maluerat illam Antiochiam appellari. Urbis amplitudo circumitur stadiis LXX. Strabo p. 516, Ptolemæus, Tab. Peutling. Hodie *Merv Schah Djehan*, de qua v. Wilson*

τιόχεια ἡ καλουμένη Ἐνυδρος· κῶμαι δὲ οὐκ εἰσίν.

15. Ἐντεῦθεν Ἀρεία, σχολῖνοι λ'. Ἐνθα Κανδὰκ πόλις καὶ Ἀρτακιάνα πόλις καὶ Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀρείοις· κῶμαι δὲ δ'.

16. Ἐντεῦθεν Ἀναύων χώρα τῆς Ἀρείας, σχολῖνοι νε', ἐν ᾗ πόλις μεγίστη Φρά καὶ Βίς πόλις καὶ Γαρί πόλις καὶ Νη πόλις· κῶμη δὲ οὐκ ἔστιν.

17. Ἐντεῦθεν Ζαραγγιανή, σχολῖνοι κα'. Ἐνθα πόλις Πάριν καὶ Κορόκ πόλις.

18. Ἐντεῦθεν Σακαστάνη Σακῶν Σκυθῶν, ἡ καὶ Παριτακηνή, σχολῖνοι ζγ'. Ἐνθα Βαρδὰ πόλις καὶ Μιν πόλις καὶ Παλακεντί πόλις καὶ Σιγάλ πόλις· ἐνθα

chia, quæ dicitur Irrigua; vicos autem habet nullos.

15. Hinc Aria, schœni 30. Ibi Candace urbs et Artacauan urbs et Alexandria apud Arios; vici etiam quattuor.

16. Hinc Anauon Ariæ regio, schœni 55, in qua urbs maxima Phra et Bis urbs et Gari urbs et Nie urbs; vicus autem nullus.

17. Hinc Zarangiana, schœni 21. Ibi Parin urbs et Coroc urbs.

18. Hinc Sacastana Sacarum Scytharum, quæ et Paratacena, schœni 63. Ibi Barda urbs et Min urbs, et Palacenti urbs et Sigal urbs, in qua est regia Saca-

Arriana p. 149. Ritter VIII, 230 sqq. Mannerto IV, p. 433 est *Merv al rud* sive *Merv-rud*; eandem sententiam Droyseni esse (in *Rhein. Mus. Zweiter Jahrgang* p. 96) apud Forbigerum II, p. 568 lego. || — ἔνυδρος] ἄνυδρος codd.; em. Harduin. ad Plin. l. I.

§ 15. Κανδὰκ] sic B et A, quamquam in A accentus ita positus est, ut pro literarum ον siglo sumserit Millerus, Κάνδακον (deb. certe Κανδὰκον) legens. Editores hinc finxerunt Κανδὰκη. Nunc Tak sive Takhan in *Sedschistan*, monente Rittero. Eandem urbem Ptolemæum VI, 18 p. 434 Κοτάκην dicere censet Mannert. V, 2, p. 99. || — Ἀρτακιάνα] Ἀρτακόανα, Arrian. Exp. III, 25, *Artacoana*, Plinius VI, 25. Ἀρτακάννα et Ἀρτοκάννα codd. Strabon. p. 516; Ἀρτικαῦδνα Ptolemæus VI, 17 p. 433 (109° 20' long.; 36° 10' lat., dum Alexandriam ἐν Ἀρείοις ponit 110° long. 36° lat.). Mannertus l. I. p. 96, Hammerus et Ritterus Artacauam non diversam esse censent ab Ἀρείᾳ urbe Ptolemæi, quæ hod. sit *Harra*; adeo ut Ἀρτικαῦδνα ad alium locum pertineat, aut duo ejusdem urbis nomina in duas urbes abierint. Heerenius (*Ideen* I, 2, p. 717) Alexandriam et Artacoanam pro eadem habet, ita ut ap. Isidorum legendum foret Ἀρτακιάνα πόλις [ἡ] καὶ Ἀλ. Cui obstat Plinius VI, 25, nec non Strabo. In medio tam incerta relinquere præstat. Barbier du Bocage et Lapius nostrum locum hod. esse *Pusheng* putant; Court eundem cum *Obeh* vel *Oba* componit. || — Ἀλεξάνδρεια] Plinius VI, 21 § 61 ed. Sillig: *Inde* (a Hecatompylo) *Alexandriam Arion*, quam urbem is rex condidit, 575 mill., inde ad *Prophthasiam Drangarum* 199 mill. (sc. esse *Diognetus* et *Bæton* scripserunt). Idem VI, 25, § 93: *Oppidum Artocoana, Arius amnis qui præterfluit Alexandriam ab Alexandro conditam*. Cf. Strabo p. 514. 516. 723; Ammian. XXIII, 6, 69; Droysen l. I. II, p. 609; Wilson l. I. p. 151; Ritter VIII, p. 121. Nunc *Herat*, apud cujus incolas etiam hodie Alexandri memoria viget.

§ 16. Ἀναύων] sic (non Ἀναύων) cod. B; Ἀνάβων h. l. A; sed pro β habet in præmisso argumento. Aliunde de hoc nomine non constat, quantum sciam. || — Βίς.. Γαρί.. Νη] sic B; Βίς.. Γαρίς.. Νου, absque acc. cod. A. Ceterum Φρά est hod. *Ferrah* sive *Ferrah* ad *Ferrah-rud* fl. Eodem spectare Ritterus VII, p. 120 censet Φαράζανα (110° long., 30° lat.) ap. Ptolemæum VI, 19 p. 437. Droysenius vero l. I. v. 610 huc refert quæ leguntur ap. Stephan. : Φράδνα,

πόλις ἐν Ἀράγγαις, ἣν Ἀλέξανδρος Προφθασίαν μετωνόμασεν. Ptolemæus *Prophthasiam* ponit 110°-32° 20'. Βίς hodie *Bist* vel *Bost* ad *Hindmend* fl., Βιγίς (111°, 29° 20') Ptolemæi l. I. || — Γαρί hod. *Ghore* vel fort. *Ghirane*. An Σιγάρα (113°, 30°) Ptolemæi l. I. p. 438? || — Νη hod. *Neh*, ut videtur. Vide de his Wilson l. I. p. 153. Lapius quattuor hæ urbes sunt *Farrah*, *Kourmalik*, *Gurmou*, *Doraha*. Mannertus et Hammerus Γαρί esse censent hod. *Grischt*.

§ 17. Ζαραγγιανή] sic in argumento codex uterque; hoc loco ζ' ὀραγγιανή A; ὀραγγιανή B, quod dedit Millerus et Fabricius. Rariorem nominis formam vulgari a scribis substitutam esse nemo crediderit. Ζαράγγους et Ζαραγγάτους habes ap. Arrian. VI, 27 et III, 25. *Sarangas* juxta Drangas recenset Plinius VI, 27 § 94. Ζαράγγας dicit etiam Herodotus III, 93. De ejusdem nominis formis, *Drangæ* et *Zarangæ*, vide quæ ex Burnouffio laudat Ritter VIII, p. 64. Quamquam etiam tanquam vicinæ gentes Drangæ ab Sarangis distinguuntur. Nomen significat *lacus* (*Zareh*) *accolas*, i. e. Ariæ paludis, quæ etiam hodie simpliciter vocatur *Zareh*. De urbibus Πάριν (*Baloua* Lapius) et Κορόκ sive Οὐκορόκ, uti est in cod. B (*Dilaram* Lap.), nihil liquet.

§ 18. Σακαστάνη] sic codex uterque; Σακαστηνή Miller. et Fabr. « Est meridionalis et orientalis pars hodiernæ *Sedschistan*, breviate nomine *Ssystan*, vel etiam *Segkestan*, in quo deprehendi nostram *Sakestan* sive Sacarum regionem jam statuit Wahl (*Vorder u. Mittel-Asien*, etc. I, p. 569). » Ex Rittero VIII, p. 120. || — Παριτακηνή] Differt *Parætacene* Herodoti I, 101 et Ptolemæi VI, 4. Contra vero Παρουήτας Ptolemæi VI, 18, p. 435 cum *Parætacene* Isidori componit Lassen in *Ersch. Encycl. v. Parthyene*, non improbabiler, etsi refragant Droysenio l. I. II, p. 611. || — Παλακεντί] Παλακέντι B. De urbibus Barda (*Lungera* Lapius), Min (*Chorab* Lap.), Palacenti (*Girisk* Lap.), Sigal (*Khuchnahoud* Lap.) nihil nisi opinionationes quasdam nunc proferre licet. Sigal, Sacarum regiam, Hammerus eandem censet cum *Nimrus*, quam Persarum fabulæ tamquam *Rustam* heroum sedem celebrant. Droysenius II, p. 613 in *Girische* Sigal quærendam suspicatur. Cum nomine *Min* confer Min-nagara, Sacarum urbem ad Indum, cujus Periplus mar. Erythr. § 38 meminit. Etenim *Min* Sacas significat.

βασίλεια Σακῶν· καὶ πλησίον Ἀλεξανδρεία πόλις (καὶ πλησίον Ἀλεξανδρόπολις πόλις)· κῶμαι δὲ ἔξ.

19. Ἐντεῦθεν Ἀραχωσίαι, σχοῖνοι λς'. Ταύτην δὲ οἱ Πάρθοι Ἰνδικὴν Λευκὴν καλοῦσιν· ἔνθα Βιὺτ πόλις καὶ Φάρσανα πόλις καὶ Χοροχῶδ πόλις καὶ Δημητριάς πόλις· εἴτα Ἀλεξανδρόπολις, μητρόπολις Ἀραχωσίας· ἔστι δὲ Ἑλληνίς, καὶ παραρρεῖ αὐτῇ ποταμὸς Ἀραχωτός. Ἀχρεῖ τούτου ἔστιν ἡ τῶν Πάρθων ἐπικράτεια.

Ἰσιδώρου Χαρακηνοῦ σταθμοὶ Παρθικοί.

rum, propeque Alexandria urbs (nec procul Alexandropolis urbs); vici etiam sex.

19. Hinc Arachosia, schœni 36. Hanc Parthi Indiam Albam appellant; ubi Biyt urbs et Pharsana urbs et Chorochoad urbs et Demetrias urbs. Dein Alexandropolis, metropolis Arachosiae; Græca est urbs, eamque præterfluit amnis Arachotus. Hucusque regio est sub Parthorum imperio.

Isidori Characeni stathmi Parthici.

ΠΑΡΘΙΑΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

20. Athenæus III, p. 93, D : Ἰσίδωρος δ' ὁ Χαρακηνὸς ἐν τῷ τῆς Παρθίας Περιηγητικῷ κατὰ τὸ Περσικὸν πέλαιος νήσον φησιν εἶναι τινα, ἔνθα πλείστην μαργαρίτιν εὕρισκεσθαι. Διόπερ σχεδίας καλαμῖνας πέριξ εἶναι τῆς νήσου, ἐξ ὧν καταλλομένους εἰς τὴν θάλασσαν ἐπ' ὀργυιάς εἰκοσιν ἀναφέρειν διπλοῦς κόγχους. Φασι δ', ὅταν βρονταὶ συνεχεῖς ᾧσι καὶ ὀμβρῶν ἐκχύσεις, τότε μᾶλλον τὴν πίνναν κύειν, καὶ πλείστην γίγνεσθαι μαργαρίτιν καὶ εὐμεγέθη. Τοῦ δὲ χειμῶνος εἰς τὰς ἐμβυθίους θαλάμους δύνειν εἰώθασιν αἱ πίνναι· θέρους δὲ τὰς μὲν νύκτας κεχύναντι διανηχόμεναι, ἡμέρας δὲ μύουσιν. Ὅσαι δ' ἂν πέτραις ἢ σπιλάσι πρόσφυθῶσι, ῥιζοβολοῦσι, ἀνταῦθα ἐνῶσαι τὴν μαργαρίτιν γεννῶσι. Ζωογονοῦνται δὲ καὶ τρέφονται διὰ τοῦ προσπεφυκτός τῇ σαρκὶ μέρους. Τοῦτο δὲ συμπεφυκε τῷ τοῦ κόγχου στόματι, γηλὰς ἔχον καὶ νομὴν εἰσφέρον. Ὁ δὲ ἔστιν ἐοικὼς καρκίνῳ μικρῷ,

PARTHIÆ DESCRIPTIO.

20. Isidorus Characenus in Parthiæ descriptione in Persico mari tradit insulam esse quandam, ubi plurimæ reperiantur margaritæ. Itaque multas circa eam insulam versari scaphas ex arundine confectas, e quibus in mare desilientes homines ad viginti ulnarum altitudinem, reportent duplices (*bivalvas*) conchas. Aiunt vero, quum continua tonitrua incidunt et largior effunditur imber, tum magis concipere pinnas, et plurimas gigni margaritas maximasque. Hieme in profundos maris gurgites demergi pinnae solent, æstate vero noctu hiantes ultro citroque natant, interdiu claudunt testas. Quot earum petris scopulisque adhæsere, radices agunt, ibique fixæ manentes margaritam pariunt. Sustentantur autem et nutriuntur sui parte quadam, quæ carni adhæret; adnata ea est ori conchæ, forfices habens et cibum ingerens; estque similis parvo cancro, et *pinnophylax* vocatur. Ab hac

— Ἀλεξανδρεία] hod. *Kandahar*, ut perprobabiliter statuunt Lapius et Droysenius. Etiamnum ejus urbis origines ab Alexandro incolæ repetunt. Quæ sequuntur uncis inclusa e dittographia orta esse, atque recte ejecisse B. Fabricium censeo. Droysenius non longe ab Alexandria revera aliam urbem Alexandropolin (hod. *Kelat-i-Gildschî*) fuisse statuit, argumentatione usus infirmiori. Lapico Alexandropolis est *Lyli Mujnoun*. Ceterum vocem πόλις post Ἀλεξανδρόπολις om. cod. B.

§ 19. Φάρσανα] Φάρσαγγα B. Dein. Δημητριάς Α, Ἀράχωτος Β, et sub finem : ἄχρε τούτου ἔστιν ὑπὸ τῇ τῶν Πάρθων ἀρχῇ ἡ χώρα. Arachosiae nomen, quod literis cuneiformis scribi aiunt *Arajati*, superest in recentiore nomine Arabico *Arrohadsch*, monente Rittero VIII, p. 121. 61. || — Ἰνδικὴν λευκὴν Cf. Lassen *Indische Alterth.* I, p. 434 not. 2. De Arachoto fluvio nihil certim definiri posse censet Ritterus. Court (in *Journ. of the As. soc. of Bengal.* t. V, p. 389. 1836) hod. esse *Aracadab*, qui in *Hindmend* influit, et Alexandriam Arachosiae (de qua cf. Ptol. et Steph. Byz. v. Ἀλεξ.) *Kandahar* (v. supra) censet. Mannerto urbs est hod. *W'cihend*, Droysenio *Ghisni*. Lapico

Βιὺτ est *Putoullah*, Φάρσανα *Choki*, Χοροχῶδ *Kozuk*, Δημητριάς *Hourumzyi Sydani*, Ἀλεξανδρόπολις ad *Lorah* (Ἀρχαῶν) sita. Pro libitu hæc impune cuique adornare licet.

§ 20. τότε μᾶλλον τ. πίνναν κύειν]. Contraria his Plinius IX, 54 : *Si fulguret, comprimî conchas, ac pro jejuniî modo minui; si vero etiam tonuerit, pavidas ac repente compressas quæ vocant πυρήματα efficere, speciem modo inani inflatam sine corpore : hos esse concharum abortus*. Item Ammianus Marc. XXIII, 6, 85 : *Concussæ vero sæpissime metu fulgurum inanescent, aut debilia pariunt, aut certe vitiis diffluunt abortivis*. || — διανηχόμεναι] « Hoc e diametro pugnat cum his quæ de pinnis Aristoteles alique observant, immobiles in fundo maris manere. Sed et alia multa turbasse confudisseque videtur hic scriptor. Quæ tamen idem de *pinnophylax* tradit (quem pinnerem ab aliis nominatum vidimus pag. 89, Fx), explicare ea fortasse originem fabulæ, quæ de *cancello* pinnae socio vulgo perhibebantur, poterunt : scilicet quæ pars esset sive membrum aut instrumentum quoddam ipsius animantis, quo per aperturam juxta villum (qui byssus vulgo per errorem vocatur) exserto pe-

καλούμενον πιννοφύλαξ. Διήκει δ' ἐκ τούτου ἡ σὰρξ μέχρι μέσου τοῦ κόγχου, οἷον ἐξ ῥίζα, παρ' ἣν ἡ μαργαρίτις γεννωμένη, αὖξεται διὰ τοῦ στερεοῦ τῆς κόγχης, καὶ τρέφεται, ὅσον ἂν ἦ προσπεφυκυῖα χρόνον. Ἐπειδὴν δὲ παρὰ τὴν ἐκφυσιν ὑποδυομένη ἡ σὰρξ καὶ μαλακῶς ἐντέμνουσα χωρίσῃ τὴν μαργαρίτιν ἀπὸ τοῦ κόγχου, ἀμπέχουσα μὲν οὐκέτι τρέφει, λειοτέραν δ' αὐτὴν καὶ διαυγεστέραν ποιεῖ καὶ καθαρωτέραν. Ἡ μὲν οὖν ἐμβύθιος πίννα διαυγεστάτην ποιεῖ καὶ καθαρωτάτην καὶ μεγάλην γεννᾷ μαργαρίτιν, ἥ δὲ ἐπιπολάζουσα καὶ ἀνωφερὴς διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτινοβολεῖσθαι, οὐσχυροὺς καὶ ἥσσων. Κινδυνεύουσι δ' οἱ θηρῶνες τοὺς μαργαρίτας, ὅταν εἰς κεχρηνότα κόγχον κατ' εὐθὺ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα· μῦει γὰρ τότε, καὶ πολλάκις οἱ δάκτυλοι αὐτῶν ἀποπρίνται· ἐνιοὶ δὲ καὶ παραχρῆμα ἀποθνήσκουσιν. Ὅσοι δ' ἂν ἐκ πλαγίου ὑποθέντες τὴν χεῖρα τύχωσι, βραδίως τοὺς κόγχους ἀπὸ τοῦ λίθου ἀποσπῶσιν.

[ISIDORI ORBIS TERRARUM DESCRIPTIO.]

21. Plinius II, 112, § 242 Sillig. : *Pars nostra terrarum, de qua memoro, ambienti oceano velut innatans longissime ab ortu ad occasum patet, hoc est ab India ad Herculis columnas Gadibus sacratas LXXXV. LXV III mill. pass., ut Artemidoro auctori placet, ut vero Isidoro, XCIV III. et XV III. M.*

22. Id. II, 112, § 245 : *Latitudo autem terræ a meridiano situ ad septentriones dimidio fere minor colligitur XLIII. LXXXX milia. Sequuntur partes hujus mensuræ, quæ pertinent a meridie ultima usque ad ostium Tanais (V. fr. Artemid.). Dein Plinius pergit : Ab ostio Tanais nihil modi quam diligentissimi auctores fecere : Artemidorus ulteriora incomperta existimavit, quum circa Tanaim Sarmatarum gentis degere fateretur ad septentriones versus ; Isidorus adjecit duodeciens centena millia quinquaginta usque ad Thulen, quæ conjectura divinationis est.*

23. Id. V, 9 : *Universam vero (Asiam) cum Ægypto ad Tanaim Artemidorus et Isidorus LXIII LXXV M. p. (esse tradunt).*

vero pertinet caro usque ad mediam concham, veluti radix : juxta quam margarita genita augescit per solidam conchæ partem, et nutritur, quamdiu adhærens manserit. Postquam vero caro per excrescentiam subiens, et paulatim incidens, separavit margaritam a concha, amplectens illam non amplius nutrit, sed læviorem, nitidiorem et puriorem reddit. Jam quæ in profundo degit pinna, splendidissimam facit et purissimam, magnamque parit margaritam : quæ vero in summo natat, et sursum evehitur, ejus margarita, quoniam solis radiis percutitur, nubili coloris et minor est. Versantur autem in periculo qui margaritas venantur, quum in apertam concham recta manum inferunt : claudit enim ea tunc testam, ac sæpe digiti eorum abscinduntur ; nonnulli vero etiam protinus moriuntur. Quibus vero a latere manum inserere contigerit, hi conchas facile a saxo avellunt.

24. Id. IV, 37 : *Longitudinem ejus (Europæ) Artemidorus atque Isidorus a Tanai Gadis LXXXII. XIII M p. prodiderunt.*

25. Id. V, 6 : *Isidorus a Tingi Canopum XXXV. XCIX M. p., Artemidorus XL M. minus quam Isidorus (esse existumant).*

26. Id. V, 43 : *A Chalcedone Sigeum Isidorus CCCXXII (CCCXII et CCCLXII v. l.) M. D. p. tradit.*

27. Id. V, 35 : *Hujus (Cypri) circuitum Timosthenes CCCXXVII M. D prodidit, Isidorus CCCLXXV.*

28. Id. V, 36 : *Distat (Rhodus) ab Alexandria Ægypti DLXXXIII M., ut Isidorus tradit ; ut Eratosthenes, CCCCLXIX M ; ut Mucianus, D, a Cypro CLXVI.*

29. Id. V, 37 : *Ionæ ora habet.. Samon liberam circuitu LXXXVII. MD. p., aut, ut Isidorus, CM.*

30. Id. V, 38 : *(Chius insula) circuitu CXXV M. p. colligit, ut veteres tradidere, Isidorus IX M. adicit.*

31. Id. V, 39 : *Tota iusula (Lesbus) circuitur, ut Isidorus, CLXVIII M. p., ut veteres, CXCV M.*

tris adhæret : illam partem animantis, ob nescio quam similitudinem, pro cancello a nonnullis esse habitam. » CASABONUS. || — Κινδυνεύουσι] Cf. Plinius IX, 55 : *Concha ipsa quum manum videt, comprimit sese, operitque opes suas, gnara propter illas se peti ; manumque si præveniat, acie sua abscindit.* Alian. N. An. X, 20. Ceterum de hac piscatione cf. *Memorandum respecting the pearl-fisheries in the Persian gulf by Colon. D. Wilson in Journ. of the roy. geogr. soc. of London, 1834. vol. III, p. 283 sqq.* ; quod generationem margaritarum attinet, veterum et recentiorum

de ea fabulas perstringit Stuart *Account of the pearl fisheries, etc. in Transactions of the roy. Asiat. soc., vol. III, p. II, p. 452 sqq.* Cf. Ritter. XI, p. 591 sqq. VI, p. 162 sqq.

§ 23. Pro 8214 mill. varia lectio præbet 8414 et 8415. Quæ vereor ne corrupta sint omnia.

§ 32. Pro 4875 mill., quos habet etiam Solinus c. 22, varia lectio est 3875 et 3825 (hoc etiam Martianus, cap. VI, 666, qui Plinium passim exscribit). Cf. Letronne *Sur Dicuil* p. 160 sq.

32. Id. IV, 5 : *Peloponnesus... inter duo maria, Ægæum et Ionium, platani folio similis, propter angulosos recessus circuitu DLXIII M. p. colligit, auctore Isidoro. Eadem per sinus pæne tantundem adicit.*

33. Id. IV, 30 : *Hæc (Britannia) abest a Gesoriaco Morinorum gentis litore proximo trajectu L M; circuitu patere XXXXVIII. LXXV M. Pytheas et Isidorus tradunt.*

EX ISIDORI CHARACENI OPERE INCERTO.

34. Lucianus Macrob. c. 15 : Ἀρταξέρξης ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὃν φησιν ἐπὶ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη ρρία καὶ ἐνενήκοντα βιοῦς ἐπιβουλῇ τὰδελαφροῦ Γωσίθρου ἐδόλοφρονήθη.

35. Id. ib. c. 18 : Γόαισος δὲ, ὡς φησιν Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς, ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ἡλικίας Ὀμανῶν τῆς ἀρωματοφόρου βασιλεύσας πεντεκαίδεκα καὶ ἑκατὸν γεγονὼς ἐτῶν ἐτελεύτησε νόσῳ.

34. Artaxerxes (*Ochus*) alter Persarum rex, quem patrum suorum ætate regnasse ait Isidorus Characenus historicus, tres et nonaginta annos quum vixisset, insidiis fratris sui Gosithræ periit.

35. Goæsus, ut narrat Isidorus Characenus, sua ætate Omanorum in thurifera regione rex, quindecim supra centum annos quum haberet, morbo obiit.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

[APPIANOU, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ]

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ANONYMI

[ARRIANI, UT FERTUR]

PERIPLUS

MARIS ERYTHRAEI.

Τῶν ἀποδεδειγμένων ὁρμῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἐμπορίων πρῶτός ἐστι λιμὴν τῆς Αἰγύπτου Μυὸς ὅρμος. Μετὰ δὲ αὐτὸν εἰσπλέοντων ἀπὸ χιλίων ὀκτακοσίων σταδίων ἐν δεξιᾷ ἡ Βερνίκη. Ἡ Ἀμφοτέρων [δὲ] οἱ λιμένες ἐν τῷ ἐσχάτῳ τῆς Αἰγύπτου κόλποι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης κεῖνται.

Inter navium stationes maris Erythraei et adjacentia ei emporia quæ lege et usu recepta sunt, primus est Ægypti portus Myoshormus. Ab eo mare innavigantibus post mille et octingenta stadia a dextris Berenice occurrit. Uterque portus in extrema Ægypto situs, sinus maris Erythraei.

Codex libelli unus exstat Heidelbergensis. Hunc post Gelenium unus usurpavit Bernhardus, qui excerptas ex eo lectiones notabiliores edidit in Analectis in Geographos minores (Halis 1850) p. 22 sqq. || — Ἀρριανοῦ, ὡς φέρεται || In codice Arriano liber vindicatur. Quod auctoris nomen ex periplo Arrianeo Ponti Euxini, qui ante nostrum opusculum in codice legitur, temere huc translatus est.

§ 1. τῶν ἀποδεδειγμένων || Cf. § 32 ὅρμος ἀποδεδειγμένος τοῦ Σαχαλίτου λιθάνου. Eodem sensu alibi habes ἐμπόρια νόμιμα (§ 4 et 21), ἐπιστημότερα (§ 60), quibus opponuntur ἐμπόρια τοπικά et loca quæ quum proprie non sint emporia, tamen τᾶσιν τινὰ ἐμπορίων (ut Leucecome § 19) tenent. || — χιλίων ὀκτακοσίων || Distantia hæc ducit ad hodiernum *Cosseir*. At fuisse ibi celeberrimum Myoshormi emporium jure dubitabis, sive *Cosseir* portus indolem spectes, sive veterum de Myoshormo testimonia, quæ vide in not. ad Agatharch. § 82. Aut magis boream versus Myoshormus collocandus prope *Ras Abou-Somer*, aut magis meridiem versus in eo fere loco ubi nunc est *Schauna* portus. Hæc fuisse videtur sententia Agatharchidis, Artemidori, Diodori, Strabonis. Eodem facit quod Noster et Myoshormum et Berenicen ἐν ἐσχάτῳ τῆς Αἰγύπτου collocat. Fortasse igitur pro αὐ' auctor scripserat α (1000). Quamquam de his caute statuendum est, partim quod navigatio in eo tractu periculosa trahebatur, partim quod aliis Peripli locis stadiorum numeri veram oræ longitudinem longe excedunt. Sic in sqq. a Ptolemaide ad Adulim 3000 stadia computantur, quum vix sint 2400. || — Βερνίκη || Nominis forma plebeia, quæ in Polybium quidem (V, 58, 11) a librariis illata fuerit, at non mutanda est apud senioris ævi scriptores, ubi codicum consensu comprobatur, ut apud Chrysostom. vol. II, p. 634, Procop. De ædif. VI, 2, Lucan. Act. apost. 25, 23, Appian. Mithrid. c. 4, etc. Pertinet huc etiam gentile Βερνευιδῶν ap. Bæckh in C. Inscr. I, p. 498. Plura v. ap. Dindorfium in Steph.

GEOR. I.

Thes. v. Βερνίκη. De Berenice nostra, quam Troglodytes nomine a Berenice Panchryso et Berenice Epirdes distinguit Plinius, Artemidorus recte ἐν βᾶθει τοῦ Ἀκαθάριτου κόλπου sitam dicit, mathematici in eadem cum Syene latitudine collocarunt, Ptolemæus Philadelphus cum Copto via junxit, vid. Strabo p. 133. 769. 815, Plinius II, 75. VI, 34, Mela III, 8, Ptolemæus IV, 5. VIII, 15, Itin. Ant. p. 173, Tab. Peutinger., Geogr. Rav. II, 7, Agathem. II, 5, Steph. Byz. s. v., Epiphan. Hæres. LXVI, 1. Ruinas primus descripsit Wellstedius *Travels in Arabia* t. II, p. 333 sqq. Sita urbs 23° 55' lat. (23° 50' sec. Ptolemæum). Rudera nunc fere latent sub arenarum cumulis; præ ceteris adhuc conspicuum in media urbe templum Ægyptium; circumjacent domus 1000-1500 numero; viæ angustæ rectis secantur angulis. Inscriptionem Wellstedius reperit unam :

ὁπὲρ βασιλ[έως....
καὶ βασιλίσσης]....
Κλεοπά[ρας]....
θεο.
τε.

Ceterum ne penitus omnia scrutaretur Wellstedius, temporum angustis prohibebatur. Uberiora mox dabit doctissimus Libycæ oræ explorator Barthius. Portum Wellstedius p. 343 dicit « a capacious and well-sheltered harbour, which no other locality on this coast, from latitude 23° to 24° possesses. » Quod Strabo p. 815 refert Berenicen ἀλιμενον esse et quæ his subiungit, minus accurata sunt. Attamen accessus ad portum per sinum Immundum difficilis erat, eamque ob causam postea mercatores, vitata Berenice, Myoshormum potius petere cœperant. || — ἀμφοτέρων δὲ || Voc. δὲ codex non h. l., sed post v. κόλποι habet. || — κεῖνται || κεῖσθαι verbum interdum etiam de sinibus fluviiisque usurpatur. Perperam hunc locum interpretatur Schwanbeck in *Rhein. Museum* 1851, p. 484.

2. Τούτων ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν ἀπὸ Βερνίκης συναφής ἐστιν ἡ Βαρβαρική χώρα. Καὶ ἔστι τὰ μὲν παρὰ θάλασσαν Ἰχθυοφάγων [ἐν] μάνδραις ὠκοδομημέναις ἐν στενώμασι σποράδην διοικούντων, τὰ δὲ μεσόγεια
5 Βαρβάρων καὶ τῶν μετ' αὐτοὺς Ἀγριοφάγων καὶ Μοσχοφάγων κατὰ τυραννίδα νεμομένων, οἷς ἐπικείται κατὰ νότον μεσόγειος ἀπὸ τῶν πρὸς δύσιν μερῶν [μητρόπολις λεγομένη Μερὸς].
3. Μετὰ δὲ τοὺς Μοσχοφάγους ἐπὶ θαλάσσης μικρὸν
10 ἐμπορίον ἐστίν, ἀπέχον * τὸ πέρας τῆς ἀνακομιδῆς σταδίου περὶ τετρακισχίλιους, Πτολεμαῖς ἡ τῶν θηρῶν λεγομένη, ἀπ' ἧς οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῶν βασιλέων θη-

2. His a dextris post Berenicen contigua est regio Barbarica. Et maritima quidem sunt Ichthyophagorum, qui in tuguriis per faucium angustias structis sparsim habitant; mediterranea autem Barbari tenent et qui post eos sequuntur Agriophagi et Moschophagi, sub tyrannorum singuli imperiis viventes, quibus a tergo sita est mediterranea ab occasu [metropolis, cui nomen Meroe].

3. Post Moschophagos juxta mare parvum est emporium distans a Berenice quattuor fere millia stadiorum, Ptolemais Venationum quæ vocatur, unde sub Ptolemæis regibus venatores in interiora proficiscebantur.

§ 2. συναφής ἐστιν ἡ Βαρβαρική] συναφής ἡ Τιγδαρική codex. At nemo ejus nominis regionem populumve memorat. Ne putes signari regionem *Adiabarorum*, quos plerique Megabaros dixerunt (v. Plinius VI, 35, Strabo p. 786, Ptolem.), prohibent sedes ejus populi prope Meroen. Vincentus (*Commerce and navig. in the Indian ocean*, tom. II, p. 89.) codicis vocabulo indicari putat *humilem* tractum litoralem, quem Ichthyophagi tenuerint, ejusmodi usus argumentatione: « *Tis-u-baril*, inquit, is said by Capt. Franklin, author of a tour in Persia, to be still a familiar phrase in the Persik for sharp and thin. It will also bear the sense of low and flat. » Stuckius pro ἡ Τιγδαρική legi voluit ἡ γῆ Ἀρζική, conferens, nescio quo consilio, verba § 19: εὐθὺς ἐστὶ συναφής Ἀραβική χώρα. Nullus dubito quin recte vulgatam mutaverim. Indicatur regio Barbarorum seu Berberorum, gentis late per Africam disseminatæ, quam nisi hoc loco auctor commemorasset, dicere non potuit § 5: ἡ ἄλλη Βαρβαρία. || — 2. Καὶ ἔστι] Καὶ huc transposui ex seqq., ubi legitur ante vocem σποράδην. Codex ita: .. χώρα ἐστίν. τὰ μὲν κτλ. || — 3. ἐν supplevit Schwanbeck l. l. p. 484. || — 4. διοικούντων] δὲ διοκούντων codex; em. Schwanbeck. De re multus est Agatharchides § 31 sqq. || — 5. Ἀγριοφάγων] Meminit gentis, sed alias ei sedes assignat Dalion ap. Plin. VI, 35 p. 470 Sillig.: *Agriophagi pantherarum et leonum maxime carne vescentes*. Cf. Ἄγριοι sive Κυνιμόλχοι et Κριωφάγοι ap. Artemidorum in Strabon. p. 771. Vincentus de Periplus loco ita loquitur quasi pro Ἀγριοφάγων legeretur Ἀκριοφάγων, de quibus v. Agatharchid. § 58. || — 5. Μοσχοφάγων] Moschophagi hoc certe nomine alibi nusquam memorantur, quantum sciam. Noli interpretari *vitulis vescentes*; sunt, opinor, Ῥιζοφάγοι vel Σπερματοφάγοι Agatharchidis, qui teneriores arborum ramulos et germina sive μότρωες comedebant; nam μότρωες dicuntur ἀπάλοι κλαδίσχοι, νέφρωτα βλαστήματα. V. Steph. Thes. v. μόσχος, μοσχέων, μότρωμα. || — 6. κατὰ τυραννίδα νεμομένων] Tyranni vocantur singulorum tribuum vel locorum principes, sive sui sint juris sive ex rege aliquo pendeant, qui in metropoli mediterranea habitare solet. Cf. § 14: Οὗ βασιλεύεται ὁ τόπος, ἀλλὰ τυράννοις ὁμοίως [τὰ] καθ' ἑκάστον ἐμπορίον διοικεῖται. § 20: Συνερχῶς ὑπὸ τῶν τυράννων καὶ βασιλέων τῆς Ἀραβίας ἀγχιμακρίζονται (οἱ Κανραεῖται). § 22 Cholebus est Mapharitudis regionis tyrannus in Save urbe

residens, Charibael vero ὁ ἑνθεσμος βασιλεὺς Homeritæ et Sabaitæ regionis. § 31 Azania subjecta esse dicitur Χαρὶβαήλι καὶ τῷ Μακρρείτῃ τυράννῳ, ita nimirum ut Charibaelis nomine a Cholæbo tyranno administraretur, quod liquet ex § 16, ubi: Νέμεται δὲ αὐτὴν κατὰ τὴν διέκκιον ἀρχαῖον ὑποπίπτουσιν τῇ βασιλείᾳ τῆς πρώτης λεγομένης Ἀραβίας ὁ Μακρρείτης τύραννος. Nostro loco num tyrannides sui prorsus juris, an Meroensi imperio subditæ intelligendæ sint, parum liquet. || — 7. τῶν πρὸς δύσιν μερῶν] His in codice adduntur σῆς μικρὸν, quæ ex linea seq. huc aberrantur. Excidit urbis sive μητροπόλεως mentio, Μερὸς sc., ut recte procul dubio monuit Schwanbeck, p. 482. Cf. § 38: Καὶ κατὰ νότον μεσόγειος ἡ μητρόπολις αὐτῆς τῆς Σκυθίας Μινναγάρ.

§ 3. ἀπέχον τὸ πέρας τῆς ἀνακομιδῆς] Sic codex corrupte. Stadia 4000 sunt itineris a Berenice ad Ptolemaidem; hanc enim, non aliam, notari distantiam consentaneum est, ac reapse 4000 stadia in eam regionem ducunt, in qua Ptolemaidem ponendam esse aliunde colligitur (v. not. ad Agatharch. p. 172). Vel propterea nihil foret conjectura: ἀπέχον τῆς πέραν τῆς ἀνατολικῆς. In promptu esse videbatur conjicere: τῶν πέραν τῆς ἀνακομιδῆς vel τῆς τῶν πέραν ἀνακομιδῆς, quod nuper etiam a Bernhardy probatum, Vincentus II, p. 94 dici censet pro ἀπὸ Βερνίκης, quippe quæ fuerit ἀποκομιδῆ, i. e. portus destinatus recipiendis importandisve τοῖς πέραν. i. e. mercibus, quæ e locis ultra fauces sinus Arabici sitis advehebantur. At hæc in Myos-horum non minus quam in Berenicen quadrarent, et affectatæ essent obscuritatis, et a græco loquendi usu abhorrent; nam neque ἀνακομιδῆ dicitur pro κομιδῇ (importatio), neque τὰ πέραν de mercibus usurpatur sed de locis; merces dicendæ erant aut τὰ περατικά aut τὰ ἐκ τοῦ πέραν. Quapropter gravius ulcus esse debet, quod sanare res anceps est. Nisi lacuna subest, in τὸ πέρας latuerit ἀπὸ Βερνίκης, addito cognomine quo hæc Berenice ab altera, quam ante Ptolemaidem Plinius memorat, distingueretur. Possis: ἀπὸ Βερνίκης τῆς ἀνὰ Κοπιανῆν, aut, si lacuna locum deturpat, ἀπέχον [Βερνίκης τῆς κατὰ] τὸ πέρας τῆς ἀνω κομιδῆς. Hoc malim. || — 7. οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῶν βασιλ. θηρευταὶ ἐν τῇ ἀνέδωσαν] Codex: οἱ ἐπιπολέων τῷ βασιλεῖ θηρευθέντες ἐνέδωσαν; editiones οἱ ἐπὶ Πτολεμαίω, servatis reliquis. Bernhardyus l. l. p. 22, nisi forte vox ἐλέφαντες post θηρευθέντες exciderit, scrib. proponit:

ρευταὶ ἐντὸς ἀνέβησαν. Ἔχει δὲ τὸ ἐμπόριον χελώνων ἀληθινὴν καὶ χερσαίαν ὀλίγην καὶ λευκὴν μικροτέραν τοῖς ὁσπράχοις· εὐρίσκεται δὲ ἐν αὐτῇ ποτὲ μὲν ἑλέφας ὀλίγος, ὅμοιος τῷ Ἀδουλιτικῷ. Ὁ δὲ τόπος ἀλίμενος καὶ σκάφαις μόνον τὴν ἀποδρομὴν ἔχων.

4. Μετὰ δὲ τὴν Πτολεμαίδα τὴν τῶν θηρῶν ἀπὸ σταδίων ὡς τρις ἡλίων ἐμπόριόν ἐστι νόμιμον ἢ Ἀδουλί, καίμενον ἐν κόλπῳ βαθεῖ κατ' αὐτὸν τὸν νότον, οὗ πρόκειται νῆσος Ὀρεινὴ λεγομένη, τοῦ μὲν ἐσωτάτου 10 κόλπου σταδίου ὡς εἰς πέλαγος ἀπέχουσα διακοσίου,

ἀπ' ἧς οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῷ βασιλεῖ θηρευθέντες ἐνέβησαν vel ἔβησαν. Ceterum pro θηρευθέντες possis etiam θηρεύοντες vel θηρεύσαντες. || — 2. ἀληθινὴν] Cf. § 30 : χελώνην τὴν τε ἀληθινὴν καὶ χερσαίαν καὶ τὴν λευκὴν, κτλ. Veram igitur et genuinam et quasi κατ' ἔξοχην testudinem dicit τὴν θαλασσίαν. Schwanbeck. p. 498 inauditum vocabulum excudens ἀληθινὸν (quasi ἀλιν) scribi voluit. || — 4. Ἀδουλιτικῷ] ἀδοιτικῷ cod.; em. Hudson. || — 5. ἀποδρομὴν] Malim cum Stuckio ἐπιδρομὴν.

§ 4, l. 7. ἢ Ἀδουλί] ἢ Ἀδουλί codex ubique. Forma nominis plebeia, sicut supra Βερνία. Vulgo Ἀδουλίς (Procop. B. P. I, 19; Nonnosus ap. Phot. cod. 3; Palladius ap. Pseudocallisth. III, 7 p. 102; Steph. Byz. s. v.). Apud Ptolemæum IV, 7 et Cosmam Indopl. p. 140 vocatur Ἀδοῦλη. Quod ne in Periplus inferas, admonet accentus in ultima. Formam in i desinens reperit etiam Stephanus B. : Ἀδοῦλις, πόλις Αἰθιοπῶν· οἱ δὲ Πανδὸς νῆσον αὐτὴν καλοῦσιν· καὶ τὰ μὲν βιβλία Ἀδοῦλι δῖχα τοῦ σ' σφάλμα δὲ ἐστὶ· Ἀδοῦλις γὰρ ὀρεῖλαι, ὡς Ἡρωδιανός. Cf. Arcadius de acc. p. 31, 24 : Τὰ εἰς λῖς παρώνυμα τῷ ω ἢ διωθόγγω παραληγόμενα δύνεταί, Πακτωλῖς, Αἰτωλῖς, Ἰουλῖς· τὸ δ' Ἀδοῦλις (ἄγουλις cod.; em. Meineke) προπαροξύνεται. In Geogr. Rav. V, 18 *Adulis* abissae videtur in *Olelum*. Plinius VI, 34 ita habet : *Oppidum Adulitón; Ægyptiorum hoc servi profugi a dominis condidere. Maximum hic emporium Troglodytarum, etiam Æthiopum; abest a Ptolemaide Vidicrum navigatione.* Artemidorus ap. Strabon. p. 770 Adulin non videtur novisse, quum nonnisi Τήνεσιν regionem hujus tractus mediterraneam, quam fugitivi Ægyptii inde a Psammetichi temporibus obtinuerint, commemoret. Quamquam monumentum Adulitanum (nisi aliunde huc translatus velis) indicio sit locum jam sub Ptolemæo III occupatum fuisse a duce quodam regio, cui Diodori nomen fuisse e Periplus verbis suspicari licet. De Diodoro Samio, cujus tertium librum Ptolemæus I, 7 citat, cogitavit Vincentus. Droysenus *Hellen.* II, p. 740. Adulin putat fortasse non diversam esse a Berenice Panchryso, cujus mentionem Plinius in Jubæ libris desideravit. Hæc dubia; certum est dictum emporium esse ab *Aduli* gente, *Danakil* pastorum parte, quæ etiam nunc circa *Annesley-Baie* in *Desset* et *Dahalac* nec non in *Hauakil* insulis degit, præter paucos numero qui magis meridiem versus prope *Ait* locum occurrunt. Quoad situm emporii, aliis, ut Vincento (II, p. 104), Adulis est hod. *Arkiko*, cui quum duo insulæ adiaceant, alteram harum, in qua nunc *Mas-*

tur. Habet emporium testudinem genuinam et terrestrem paucam, et albam minoribus præditam testis. Ibidem quandoque paullulum eboris, Adulitico similis, reperitur. Ceterum locus caret portu, ac scaphis tantum præbet aditum (ἐπιδρομὴν).

4. Post Ptolemaidem Venationum ter mille circiter stadiorum intervallo Aduli emporium legitimum occurrit in sinu profundo versus austrum. Ante id insula jacet Orine seu Montosa dicta, quæ ab intimo sinu versus altum ducentis fere stadiis distans, ad utrum-

sawa urbs, Diodori insulam habent, Ὀρεινὴν vero Periplus in hod. *Dahalac* agnoscunt. Alii Ptolemæi tabulis innitentes Adulin quaerunt in hod. *Bailul*, ut Manertus X, 1 p. 54. Gosselinus denique partim ludens, partim non intellecta periplus verba male interpretans, tria emporia, quibus Adulis nomen fuerit, distinxit; prima harum nunc *Arkiko*, altera *Assab*, tertia extra fauces sinus detrusa, hod. *Tapiura*. Sed hæc missa faciamus. Plinius autem a Ptolemaide ad Adulin computat navigationem dierum quinque, quæ ex vulgari calculo foret stadiorum 2000. In periplus minus accurate numerantur stadia 3000 usque ad intimum sinum Aduliticum; nam inde ab eo loco, cui Ptolemaidem assignandum vidimus, usque ad recessum sinus qui nunc vocatur *Annesley-Baie*, oræ longitudo in mappa Berghausiana est stadiorum circiter 2400. In hunc vero recessum relegandam esse Adulin, inde liquet quod octingentis ab Aduli stadiis ad alius sinus introitum reperiri dicitur (§ 5) ὁ ὀψιανὸς λίθος ἐν ἑκείνῃ μόνῃ τοπικῶς γεννώμενος; nam ducit hæc mensura in *Hauakil Baie*, ubi reapse opsianum lapidem reperit Saltius. Porro in intimo *Annesley* sinu exstat *Zulla* sive *Thulla* vicus, a quo non ita longe occasum versus veteris urbis exstare ruinas *Azoole* dictas, ex indigenis acceperunt Valentia et Saltius, adeo ut Adulitum emporii hæc esse rudera dubium esse vix queat. Cf. Ritter I, p. 239. In mappa Moeresbyana ruinæ notantur in sinus parte interiore quidem, non tamen intima. Quæ num ad nos pertineant, nec ne, dicere non habeo; putaverim tamen. Ceterum sinus Aduliticus, ex 200 fere stadiorum longitudinem versus boream patens, altis jugis includitur utrinque; latus orientale, in quo *Hurthu* mons, chersonesum efficit, quam Ptolemæus IV, 7, non in suo tamen loco ponens, vocat Ὀρεινὴν χερσόνησον. Adjacet ei in ipso præne sinus ostio insula, ab recessu 150 fere (200 sec. Periplus) stadia distans, quam nunc *Desset* vel *Valentia* vocant, Noster autem Ὀρεινὴν appellat, cognominem faciens chersoneso, quam ipsam quoque paullo post indicat verbis : κατ' αὐτὴν τὴν ἐν τῇ Ὀρεινῇ ἡπειρον, sive vertendum putes ad ipsam *Orine insule vicinam continentem*, sive ad ipsam *Chersonesi Orinæ continentem*. In Geogr. Ravenn. V. 18 ad hunc tractum pertinet insula, quam auctor barbarus *Proasprum* vocat, ego suspicor nostram esse τὴν πρὸ Ὀρεινῆς (χερσονήσου). || — 10. ἀπέχουσα] Sic scripsi pro ἔχουσα codicis. Eodem vitio § 37 ἔχουσα pro ἀπέχουσα et § 51 ἔχοντα pro ἀπέχοντα. Cf. Bernhardt I. l. p. 22. Fabricius, qui mappas geographicas inspicere non potuit aut noluit, locum

ἐξ ἀμφοτέρων [δὲ] τῶν μερῶν παρακειμένην ἔχουσα τὴν ἡπειρον, ἐν ᾗ νῦν ὄρμει τὰ καταρόμενα πλοῖα διὰ τὰς ἐκ τῆς γῆς καταδρομάς. Πρῶτον μὲν γὰρ ὄρμει κατ' αὐτὸν τὸν ἐσώτατον κόλπον ἐν τῇ Διοδώρου λεγομένη νήσῳ παρ' αὐτὴν τὴν ἡπειρον, ἐχούσῃ περὶ τὴν διάθασιν, δι' ἧς οἱ κατοικοῦντες βάρβαροι κατέτρεχον τὴν νῆσον. Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐν τῇ Ὀρεινῇ ἡπειρον ἀπὸ σταδίων εἰκοσι τῆς θαλάσσης ἐστὶν ἡ Ἀδουλί, κώμη σύμμετρος, ἀπ' ἧς εἰς μὲν Κολόνην μεσόγειον πόλιν καὶ πρῶτον ἐμπορίον τοῦ ἐλέφαντος, ὁδὸς ἐστὶν ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς αὐτὴν τὴν μετρόπολιν τῶν Αὐξωμιτῶν λεγομένων ἄλλων ἡμερῶν πέντε, εἰς ἣν ὁ πᾶς ἐλέφας ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Νείλου φέρεται διὰ τοῦ λεγομένου Κυνηείου, ἐκείθεν δὲ εἰς Ἀδουλί. Τὸ μὲν οὖν ὅλον πλῆθος τῶν φονευομένων ἐλεφάντων ἢ ῥινοκερώτων περὶ τοὺς ἄνω νέμεται τόπους, σπανίως δὲ ποτε καὶ ἐν τῷ παρὰ Θάλασσαν περὶ αὐτὴν τὴν Ἀδουλί θεωροῦνται. Πρόκεινται δὲ τοῦ ἐμπορίου καὶ

que sui latus prætersam habet terram continentem. Hanc in insulam nunc naves eo devectæ appellunt ob cavendas ex terra incursiones. Prius enim ancoras jaciebant ad intimi sinus insulam Diodori dictam, continenti adeo propinquam, ut pedibus præberet transitum, quo utentes accolæ barbari incursabant eam. E regione igitur Orinæ insulæ in continente viginti a mari stadiis sita est Aduli, pagus mediocris, a quo ad Coloem, urbem mediterraneam primumque eboris emporium, via est tridui. Hinc ad ipsam metropolim Auxumitarum iter est aliorum dierum quinque; in hanc omne ebur e regione trans Nilum sita per Cycneum quem vocant tractum deportatur, hinc vero Adulin. Cuncta scilicet quæ cæditur elephantorum et rhinozerotum multitudo in superioribus degit locis, nonnunquam tamen, raro licet, in maritima etiam regione circa ipsam Adulin conspiciuntur. Projectæ

corrupt hunc in modum : τοῦ μὲν ἐσώτατου κόλπου, σταδίων δὲ εἰς τὸ πέλαιος ὡς διακοσίων. || — 4. Διοδώρου λεγομένη νήσῳ] Hæc insula tam prope continenti adjacens ut pedibus in eam barbari transirent, nunc terræ juncta esse videtur; certe nullam ibi insulam notat Moresbyus. Nota est alia Diodori insula (hod. *Perim*) in faucibus hærens sinus Arabici, cujus suo loco ipse Periplus auctor meminit; nostra autem (quam cum *Perim* insula Fabricius confundit) Diodori nomine alibi non videtur memorari. Stephanus Byz. vel hanc vel Orinen insulam indicat quo loco Adulin a nonnullis dicit vocari Πανὸς νῆσον. Orinen potius dicere voluerit, si conferre liceat Ptolemæum, qui Adulin ponit 11° 40', Ὀρεινὴν χειρόνησον 12°, Πανὸς νῆσον 12° 10'. Idem Ptolemæus in alto quidem, attamen a faucibus sinus Arabici longe remotam collocat Diodori insulam 12°, 30', adeo ut in tanta rerum perturbatione nescias quamnam insulam indicare voluerit, num nostram, an hod. *Perim*. Hoc tamen probabilius. Plinius proxime ante Adulitῶν oppidum habet Daphnideum insulam. || — 8. ἀπὸ σταδίων εἰκοσι] Fabricius, notæ locutionis immemor, hæc mutavit in σταδίων εἰκοσι ἀπὸ τ. 0., et similiter ceteris locis, ubi eodem modo Noster loquitur. De re consentit Procopius B. Pers. I, 19, p. 101 ed. Bonn.: Ὁ μὲν οὖν τῶν Ὀμηριτῶν ὕμνος, ἐξ οὗ ἀπαίροντες εἰκόσιν εἰς Αἰθίοπας πλεῖν, Βουλτικῆς ὀνομάζεται. Διαπλεῖσαντες δὲ αἰτὶ τὸ πέλαιος τοῦτο καθάιρουσι εἰς τῶν Ἀδουλιτῶν τὸν λιμένα. Ἀδουλις δὲ ἡ πόλις ἀπὸ τοῦ λιμένος μέτρον εἰκοσι σταδίων διέχει· τοσούτῳ γὰρ διαίρεται τοῦ μὴ ἐπιθαλάσσιον εἶναι πόλεως δὲ Ἀζώμινος ὁδὸν ἡμερῶν ὁδὸς αἰ. Cf. Cosmas Indopl. p. 140: Ἐν τῇ Ἀδουλί τῇ καλούμενῃ τῶν Αἰθίοπων πόλει παραλία τυγχάνουσα ὡς ἀπὸ μιλίων δύο, λιμένι ὑπαρχούσῃ τοῦ Ἀζωμιτῶν ἔθνους, ἐνθα καὶ τὴν ἐμπορίαν τοιοῦμεθα, οἷον ἀπ' Ἀλεξανδρείας καὶ ἀπὸ Ἑλᾶ ἐμπορεύμενοι, ὁίερος ἐστὶ καίμενος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πόλεως κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος προσέχον ἐπὶ τὴν ὁδὸν Ἀζώμινος κτλ. || — 9. εἰς Κολόνην] Coloe in ea fere regione fuisse debet ubi nunc est *Dixan* urbs ad montium

tractum quo *Sahamara* a *Tigre* regno disternitur. Nec longe a *Dixan* urbe locus est *Calai* dictus. Κολὴ urbs Ptolemæi (4° 15'), si recte latitudo ejus notata, ad nos non magis pertineret quam Κολὴ λιμνη (*Tzana lac.*), quam sub ἱσημερινῷ collocat. || — 12. τῶν Αὐξωμιτῶν λεγομένων... εἰς ἣν] τὸν Αὐξωμίτην λεγόμενον.. εἰς ὃν codex. || — ἡμερῶν πέντε] Igitur Adulide Auxomin iter est dierum octo. Via autem a Coloe ea fere erat quæ nunc a *Dixan* ad *Axum* ducit. Itaque longitudo itineris usque ad Adulin erat 1200 circiter stadiorum per regionem montosissimam, adeo ut ultra 150 stadia in diem non sint computanda. Sic iter efficitur octo dierum. Minus accurate Procopius l. l. duodecim dicit, quindecim Nonnosus apud Phot. cod. 3 (Fr. Hist. t. IV, p. 180) : Διεστηκέναι φησὶ τὴν Ἀδουλί τῆς Αὐξοῦμινος ἡμερῶν... Καίται δὲ ἡ Αἰθ (hod. *Sawe*) ἐν μέσῳ τῆς τε Αὐξομιτῶν καὶ τῆς τῶν Ἀδουλιτῶν πόλεως. || — 14. Κυνηείου] Regio quæ ab Auxumi versus occasum sita est, nomine *Kolla-Mazaga* nunc comprehendi solet. Proxime Auxumidi adjacet *Shire* vel *Sire* provincia, quam Vincentus a *Sirio* cane, Κυνηεῖον vero a κύων dictam esse opinatur. Tale quid putanti certe Κυνηεῖον mutandum foret in Κυνηεῖον. || — 16. ἢ] malim καὶ. || — 18. θεωροῦνται] Nonnosus l. l. circa Auen vidit ἐλεφάντων πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀλλὰ σχεδὸν ὡς χιλιῶν πέντε· ἐνέμοντο δὲ οὗτοι οἱ ἐλεφάντες ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, καὶ πελάζειν αὐτοὺς οὐδεὶν τῶν ἐγγχωρίων ἦν εὐκόλον οὐδὲ εἰργεῖν τῆς νομῆς. || — προκρίνται τοῦ ἐμπορίου] Minus accurate hoc dictum pro πρόκεινται τοῦ κόλπου τοῦ ἐμπορίου. Intellige insulas quæ nunc vocantur *archipel de Dahalac*. Plinius post Adulitῶν oppidi mentionem pergit : *Supra Æthiopes Arotères* (hod. *Azorte* tribus in Ὀρεινῇ χειρόνησῳ, unde Græci fecerunt Ἀροτῆρες); *insulæ quæ Aliæu* (*Alien, Elæe, Elæa* var. lect.; Ἀλαλαίου *peripl.*) *vocantur, item Bacchias et Antibacchias* (*Bázχου καὶ Ἀντιβázχου* Ptol.) *et Stratioton* (*Στρατότωνος* νῆσος Artemidor.; *Ypostrate* Geogr. Rav. V, 18) *Hinc in ora sinus incognitus* (*Hauakil Baie* hodie, de

κατὰ πέλαγος ἄλλαι νῆσοι μικραὶ ἐκ δεξιῶν (ἀμυναί) πλείονες, Ἀλαλαίου λεγόμεναι, χελώνων ἔχουσαι τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον φερομένην ὑπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων.

5. Καὶ ἀπὸ σταδίων ὥς τε ὀκτακοσίων κόλπος ἕτερος βαθύτατος, οὗ κατὰ τὴν εἰσβολὴν ἐν δεξιοῖς ἄμμος ἐστὶ πολλὴ κεχυμένη, καθ' ἧς ἐν βάθει κεχωσμένος εὐρίσκεται ὁ ὀψιανὸς λίθος, ἐν ἐκείνῃ μόνῃ τοπικῶς γεννώμενος. Βασιλεύει δὲ τῶν τόπων τούτων ἀπὸ τῶν Μοσχοφάγων μέχρι τῆς ἄλλης Βαρβαρίας Ζωσκάλης, ἀκριβῆς μὲν τοῦ βίου καὶ τοῦ πλείονος ἐξεχόμενος, γενναῖος δὲ περὶ τὰ λοιπὰ καὶ γραμματέων Ἑλληνικῶν ἔμπειρος.

6. Προχωρεῖ δὲ εἰς τοὺς τόπους τούτους ἱμάτια βαρβαρικὰ ἄγναρκα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενα, Ἀρσινοητικά ἐστολαὶ καὶ ἀδόλλα νόθοι χρωματίναι καὶ λέντια καὶ δικρόσσια καὶ λιθίας ὑαλῆς πλείονα γένη καὶ ἄλλης μορρίνης, τῆς γινόμενης ἐν Διοσπόλει, καὶ ὀρείχαλ-

emporice in alto a dextris sunt aliæ complures insulæ parvæ, Alalæi dictæ, testudinem habentes, quam in emporium Ichthyophagi deportant.

5. Porro post octingenta fere stadia alius est sinus profundissimus, cujus ad introitum a dextris magna vis arenæ fusa jacet, ubi in profundo reperitur opsiānus lapis, hic tantum loci unice proveniens. Imperat his locis inde a Moschophagis usque ad alteram Barbariam Zoscales, avarus ille quidem et rei augendæ nimis intentus, cetera probus vir gnarusque literarum Græcarum.

6. Importantur in hæc loca vestes barbaræ a follo-nibus non subactæ, quæ in Ægypto conficiuntur, Arsi-noeticæ stolæ et abollæ adulterini coloris et lintea et dicrossia seu mantilia utrinque fimbriata, supellectilis e vitro plura genera nec non murrinæ ejus quam

quo vid. Periplus § 5), quod miremur, quum ulteriora mercatores scrutentur. || — 1. ἀμυναί] « ἀμυναί codex, cujus manus secunda fecit spiritum et tenorem. Interpres, ut potuit, arenosæ. Sed expungenda vox. » BERNHARDY. Orta videri possit ex dittographia vocis Ἀλαλαίου; dubito tamen; nam reapse insulæ istæ sunt arenosæ humilesque. || — 3. ὀπὸ] ἀπὸ cod.

§ 5, l. 4 : κόλπος βαθύτατος], hod. *Hauakil Baie*. Plinius l. l. sinum incognitum vocat, quippe quem mercatores viâ rectâ hinc Arabiæ emporia petentes præternavigabant. Verum quæ Periplus auctor de eo sinu novit, eadem novit etiam Plinius, qui de opsiāno lapide ita habet lib. XXXVI, 37 : *In genere vitri et opsiāna* (sic cod. Bamberg.; *obsidiana* vgo) *numerantur ad similitudinem lapidis quem in Æthiopia invenit Obsius* (sic cod. Bamb.; *Obsidius* vgo) *, nigerrimi coloris, aliquando et translucidi, crassiore visu, atque in speculis parietum pro imagine umbras reddentem*, etc. Cf. Orph. Lith. 282 et Anonymus Ἀθικῶν scriptor ap. Salmas. ad Solin. p. 64. Obsium inveni nullum præter *M. Obsium prætura functum*, Germanici amicū, cujus meminit Tacitus Ann. IV, 68, 71 (ad an. 28 p. Chr.). Is fortasse Ægypti aliquamdiu præfectus fuerat, vel Æthiopiæ oram legerat eodem tempore quo Germanicus totam Ægyptum usque ad Æthiopiæ confinia lustravit (19 p. Chr. Vid. Tacit. Ann. II. 60 sq.). Lapidem opsiānum ad eum sinum in locis quæ sunt ab *Arena* vico versus sinum Aduliticum, denuo reperit Saltius (l. c. p. 192). In geogr. Ravenn. II, 7 post *Oielum* (Adulin) sequitur *Parana* locus. Is num hod. *Arena* vicus? || — 9. τῆς ἄλλης; B.] Cf. not. ad § 1. Nostra antiquissima sunt eorum quæ de Auxumitarum regno tradita accepimus. || — 10. τοῦ πλείονος] τῶν πλείονος (πλείονος m. sec.) codex; em. Bernhady.; τῶν πλείονων ser. Stuckius, vertens perperam : *spectatæ probatæque vite homo, ceteris omnibus antecellens*. Latina Stuckii, ut solet, interpretatur Vincentus.

§ 6, l. 15. ἀδόλλα; νόθοι χρ.] ἄδολοι v. χρωματίνες; codex, sed infra (Cf. § 28) ἀδόλλα.. ἀπλοῖ. Vulgatum tueri tentavit Salmasius ad Flav. Vopise.

p. 398 : « ἄδολοι χρ., inquit, sunt colorei singillones. Vir doctus qui ἀδόλλας vertit, ignorabat quid essent ἄδολοι. Aliis quidem locis ejusdem opusculi *abollarum* meminit Arrianus, sed ἀδόλλας nominat, ut paullo post. Ἄδολοι autem aliud sunt. Græci enim ἀδόλους χιτῶνας vocant quæ alio nomine ἀπλοῖδες dicuntur, ut διέδολους iidem dicunt quæ aliter διπλοῖδες. » Noli credere. Neque vides quomodo ἄδολοι opponi possint διέδολοις, neque ea est codicis corruptissimi auctoritas, ut ex nostro loco novum vestimenti nomen excudatur. Distinguit auctor inter abollas adulterinas, quæ in plebis usum conficiebantur, atque abollas simplices sive sinceræ, lana pura textas tincturaque præstantes, sicuti alibi distinguitur ἱματισμὸς νόθος et ἱμ. ἀπλοῦς. Ceterum ἀδόλλα (pro ἀμδόλλα, i. e. ἀμριβολή, ut putant) erat chlkna lanea eaque spissior, cujus mentio apud Romanos scriptores passim obvia (Virgil. Æn. V, 421 ibiq. Servius; Martial. IV, 43; Juvenal. III, 15; Sueton. Calig. c. 35), nescio an apud alium auctorem græcum occurrat. Arsinoe, abollarum fabrica, fortasse urbs ad sinum Heroopoliticum, fortasse urbs nomi cognominis. || — λέντια], latina vox *lintea*. In græcis scriptoribus ævi senioris de cingulis potissimum linteis usurpatur. V. Steph. Thes. s. v. || — 16. δικρόσσια], mantilia utrinque fimbriata. Substantivi vel adjectivi δικρόσσιον aliud exemplum desidero. Attamen v. simplex κροσσίων præbet Herodian. Epim. p. 72 : κροσσός, τὸ κροσσίων· ὅθεν κροσσῶτον ἱμάτιον. Notum est adjectivum δίκροστος ex Polluc. VII, 72 : δίκροστον περιδολαῖον, schol. Arist. Plut. 729 : δίκροστον φακιδῶλιον, σουδάριον, Hesych. : τὸ ἡμιτύμβιον, λεγὸν ἔνδυμα ἢ σινδόνιον δίκροστον. Cf. Steph. Thes. v. κρωσσός. || — 16. λιθίας ὑαλῆς] λιθὸν Αἰγυπτίαν dicit Scylax p. 94. || — 17. ἄλλης μορρίνης] sic codex, non ἄ. μορρίνης, ut ante Stuckium legebatur. Salmasius ad Solin. p. 144. 769 pro ἄλλης voluit ὑαλῆς (ὑαλοῦ), præter necessitatem; ἄλλης est ἄλλης λιθίας μορρίνης. Cf. § 49 : ὀνυχίνη λιθία καὶ μορρίνη (sic) et Pausanias VIII, 18, 5. At recte Salmasius : « Meminit Arrianus τῆς μορρίνης quæ in Diospoli fiebat. Cave putes intelligi de illa

κος, ὃ χρῶνται πρὸς κόσμον καὶ εἰς συγκοπὴν ἀντὶ νομίσματος, καὶ μελιεφθα χαλκᾷ εἰς τε ἔψησιν καὶ εἰς συγκοπὴν ψελίων καὶ περισκελίδων τισὶ τῶν γυναικῶν, καὶ σίδηρος ὁ θαπανώμενος εἰς τε λόγχας πρὸς τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ ἄλλα θηρία καὶ τοὺς πολέμους. Ὁμοίως δὲ καὶ πελύνκια προχωρεῖ καὶ σκέπτωνα καὶ μάχαιραι καὶ ποτήρια χαλκᾷ στρογγύλα μεγάλη καὶ σφηναρίον ὀλίγον πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντας καὶ οἶνος Λαδικῆος καὶ Ἰταλικῆς οὐ πολὺς καὶ ἔλαιον οὐ πολὺ. τῷ δὲ βασιλεῖ ἀργυρώματα καὶ χρυσώματα τοπικῶ ῥυθμῷ κατεσκευασμένα καὶ ἱματίων ἀδόλλαι καὶ καυνάκαι ἀπλοῖ, οὐ πολλοῦ δὲ ταῦτα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἔσω τόπων τῆς Ἀραβικῆς σίδηρος Ἰνδικὸς καὶ στόμωμα καὶ ὀθόνιον Ἰνδικόν τὸ πλατύτερον, ἢ λε-

Diospoli fabricantur, porro orichalcus, quo ad mundum utuntur et dissecto pro numismate, meliephtha aenea tum ad usum coquinum tum ad concidendum, ut armilla ex iis et feminalia mulieribus quibusdam faciant; item ferrum quod impendunt in lanceas contra elephantos reliquasque feras et in bellica. Præterea etiam bipennes importantur et secures et gladii et aenea pocula rotunda magnaue, denarii pauci in usum peregrinorum, vinum Laodicenum et Italicum non multum, olei copia exigua; regi autem afferuntur vasa argentea et aurea ad loci morem et consuetudinem laborata, et de vestibus abollæ et caunacæ sincerae quidem non magni tamen pretii. Similiter ex interioribus *Ariaca* locis importatur ferrum Indicum et acies,

pretiosa murrha quæ ex Carmania et India advehatur, sed vitrum murrhinum accipiendum, quod in Diospoli Ægyptia ad imitationem murrhinorum fiebat. Meminit Plinius (XXXVI, 67) hujus murrhini vitri, ut et obsidiani, quod etiam imitabatur lapidem obsidianum id Æthiopia inventum. » Ad imitationes istas referenda etiam sunt verba Propertii IV, 5, 26 : *pocula Parthis focis cocta*, et Athenæi XI, p. 464 B. Quidam potissimum veteres *murrham* dixerint, sexcenti certatim enucleare studentes in diversissimas abierunt sententias. Nunc inter viros doctos satis constat murrhina ex eo facta esse lapide quem germanice vocamus *Flussspath* (*spato-fluore*). Ex veteribus maxime v. Plinius XXXII, 7 sqq. XXXIII. proem.; Sueton. Oct. c. 71; Seneca Ep. 123; Martialis. IV, 86. XIV, 43; Digest. XXXIII, 10, 3. XXXIV, 2, 19; inter recentiores : Rozière *Mémoire sur les vases murrhins qu'on apportait jadis en Égypte et sur ceux qui s'y fabriquaient*, in *Descr. de l'Ég.* tom. VI, p. 227 sqq.; doctus Anglus in *Classical Journal* 1810, ubi p. 472 : « If you compare this description (Plinii sc.) with the vases of fluor-spate from Derbyshire, you will soon be convinced of what the murrhine cups were composed. » Corsi, *Delle pietre antiche* p. 106; Thiersch *Ueber die Vasa murrhina der Alten in Abhandl. d. Münch. Akad.* 1835, I. p. 443-509. Witzschel in *Pauly's Realencycl.* V, p. 253. || — 1. De aurichalco v. disput. Beckmanni ad Aristot. Mir. p. 132 sqq, cujus summa capita excerpta habes in Steph. Thes. s. v. *ὀρεγχαλκος*. || — 2. *μελιεφθα χαλκᾷ* Cf. § 8 *μελιεφθα ὀλίγα*. Aliunde de his non constat. Vincentus l. I. p. 740 *cuprum* cum melle coctum esse suspicatur, vel ut maleabile fieret vel certum quendam traheret colorem. Comparat *χολδόσπον*, quod Hesychius affert de cuprobile bovina tincto, ut aureus fieret color. Hæc persuadere mihi non potui. Patet sermonem esse de cupro ductili, *purgatis diligentius igni vitiiis excoctisque* (ut Plinius ait), adeo ut ollæ, armillæ, alia id genus supellex inde possent excudi. Itaque in mentem venire possit leg. esse : *περιεφθα* vel *πυρίεφθα*. At si tale quid voluisset, dixisset auctor *περιεφθον χαλκόν*. In vulgata vox *μελιεφθα* substantivi locum obtinet. Quare nescio an ita statuere liceat. Quemadmodum ὁ χαλκὸς ὁ χρυ-

sive *cuprum caldarium* vocabatur *τρόχιος*, quod massæ ejus forma sua rotunda *τρόχους* referebant, sic laminæ cupri ductilis (*plaques de cuivre*) *μελιεφθα* dici poterant, quod formam haberent tenuium placentarum melle coctarum, *πεμμάτων μελιεφθων*. || — 3. *ψελίων*] sic codex; *ψέλλων* vulgo. || — 3. *περισκελίδων*] Etiamnunc Abyssiniæ mulieres feminalibus gaudere ex Bruceo (*Voy.* III, p. 54) monet Vincentus. In universum de hoc ornamento v. Horat. Ep. I, 17 ibique Porphyry; Petron. Satir. 67; Tertullian. De cult. fem. II, 13; Cyprian. Hab. orig. c. 16; Clemens Alex. Pædag. II, 12; Pollux Onom. II, 194. V, 100; Plutarch. Mor. p. 142, C; Boissonade ad Nicet. Eug. t. II, p. 51, ad Aristæ. p. 507. || — 4. *εἰς τε λόγχας*] Velim : *εἰς λόγχας πρὸς τε ἔλ.* || — 8. *Λαδικῆος*] sic cod.; *Λαοδικῆος* vulgo. « Illud ex vulgi consuetudine natum probaveris; nam *Ladicia* tritum est senioribus sæculis. » BERNHARDY. Cf. Steph. Thes. v. *Λαοδικεῖα*. Strabo XVI, p. 751 : *Λαοδικεῖα* χῶρον ἔχουσα πολυοῖνον πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐκαρπία. Τοῖς μὲν οὖν Ἀλεξανδρεῦσιν αὕτη παρέχει τὸ πλεῖστον τοῦ οἴνου, τὸ ὑπερκεῖμενον τῆς πόλεως ὅρος πᾶν κατὰ μπελον ἔχουσι μέχρι σκεδόν τι τῶν κορυφῶν. || — 12. *καυνάκαι*] *χαυνάκαι* h. l. codex, sed infra *καυνάκαι*. Utraque scriptura occurrit; *χαυνάκαι* πολυτιμῆτους habes ap. Clem. Al. Pædag. II, 4; *χαυνάκαι* ἀμπερχόμενον ap. Suidam et Zonaram s. v.; *gaunacæ* ap. Varron. De l. l. IV, p. 46 ed. Bip. Reliquis est *καυνάκαι*, lænæ genus barbaricum. Vid. Aristophan. Vesp. 1132, Suidas v. *καυνάκαι*; Pollux VII, 59. 60; Athenæus XIV, p. 622. Aliis vocatur etiam vestis stragula ab altera parte villosa. V. Hesych. s. v. et Arrian. Exp. Alex. VI, 29, 8. || — οὐ πολλοῦ] οὐ πολλὰ malint Stuckius et Schwanbeck. || — 13. *ἀπὸ τῶν*] sic recte cod.; *ἐκ τῶν* edit. — *σίδηρος Ἰνδικὸς*] De acie Indica v. Ctesias p. 80, 4. Arabes quoque poetæ celebrant enses ex chalybe Indico (*Mohannadan*). Cf. Plinius XXXIV, 41 : *Ex omnibus autem generibus palma Serico ferro est*. Plura vid. in Edrisio I, p. 65 ed. Jaubert. Inter tractatus gr. chymicos exstat qui agit περὶ βαρῆς Ἰνδικοῦ σιδήρου, monente Salmasio ad Solin. p. 763. Denique ferrum Indicum inter merces recensetur in Pandectis. De locis Indiæ quæ ferri fodinas nunc habent, passim docet Ritter tom. III, V. VI. || — 14. *δοθένον Ἰνδικόν*

γομένη μοναχή, καὶ σαγματογῆναι καὶ περιζώματα καὶ καυνάκαι καὶ μολόχιναι καὶ σινδόνες ὀλίγαι καὶ λάκκος χρωμάτινος. Φέρεται δὲ ἀπὸ τῶν τόπων ἐλέφας καὶ χελώνη καὶ ρινόκερος. Τὰ δὲ πλείστα ἐκ τῆς

5 Αἰγύπτου φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀπὸ μηνὸς Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὃ ἔστιν ἀπὸ Τυβὶ ἕως Θωθ· εὐκαίρως δὲ ἀπὸ Αἰγύπτου ἀνάγονται περὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα.

7. Ἡδὲ [δὲ] ἐπ' ἀνατολὴν ὁ Ἀραβικὸς κόλπος διατείνεται καὶ κατὰ τὸν Αὐαλίτην μάλιστα στενωπύται. Μετὰ δὲ σταδίοις ὥς τε τετρακισχιλίους, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡπειρον εἰς ἀνατολὴν πλεόντων, ἔστιν ἄλλα ἐμπόρια Βαρβαρικὰ, τὰ πέραν λεγόμενα, κείμενα μὲν κατὰ τὸ ἐξῆς ἀγκυροβολοῦσι δὲ καὶ ὁδοὺς ἔχοντα τοὺς ὅρους κατὰ

10 καιρὸς ἐπιτηδεύουσιν. Πρῶτος μὲν ὁ λεγόμενος Αὐαλίτης, καθ' ὃν καὶ στενωπώτερός ἐστιν ἀπὸ τῆς Ἀραβικῆς

othonium Indicum, tum latius quod monache appellatur, tum sagmatogene, porro cingulae, caunacae, molochina, sindones paucae, laccus coloreus. Exportatur autem ex his locis ebur et rhinozeros. Pleraque ex Aegypto in emporium illud deferuntur inde a Januario mense usque ad Septembrem, id est a Tybi usque ad Thoth; opportuno autem tempore ex Aegypto devehuntur circa mensem Septembrem.

7. Inde jam versus ortum sinus Arabicus tendit, et ad Aualitem maxime in angustum contrahitur. Post quater mille circiter stadia juxta eandem continentem navigantibus alia occurrunt emporia Barbarica, transfretana dicta, quae ex ordine unum post alterum sita stationes habent ad ancoras jacentes sistendasque in salo naves certis temporibus idoneas. Primus est Aualites tractus, ubi brevissimus est ex Arabia in oram

κὼν] Eo nomine quum Græci mercatores lina xylina sive e gossypio arboreo texta designarent, hinc derivare vocem *ot-hon* (i. e. *mousselines*), quæ apud nos abierit in *cotton*, censet Ritter X, p. 1061. || — 1. ἡ λεγομ. μοναχὴ καὶ σαγματογῆναι] Cf. § 14: καὶ ὁθόνιον, ἡ τε μοναχὴ καὶ ἡ σαγματογῆναι. Unde h. l. reponendum mihi videtur: ὁθόνιον ἰνδικὸν, τό [τε] πλατύτερον, ἡ λεγ. μοναχὴ, καὶ [ἡ] σαγματογῆναι. Priore nomine ipsum illud ὁθόνιον τὸ πλατύτερον vocabatur, alterum Vincentus II, p. 749 refert ad gossypium inferioris notæ, quo utebantur ad faciendas culcitrae et clitellas, laudato Strabone XV, p. 693: ἐκ τούτου (e gossypio) δὲ Νέαρχος φησι τὰς εὐητρίους ὑφαίνεσθαι σινδόνας· τοὺς δὲ Μακεδόνας ἀντὶ κναφάλων αὐτοῖς χρῆσθαι, καὶ τοῖς πρόμασι σάγης. Etiam nunc in *Sumatra* et *Ceylon* pro tomento gossypium usurpari. Et hæc quidem probabilia sunt, quamquam ipsius vocabuli ratio nondum satis apparet. Quod Vincentus proponit leg. esse *σαγματογῆναι* (sic), « the *Sort* of cotton used for stuffing », nihili est. Idem vocem *μοναχὴ* vertendum opinatur *particulari fine*. Salmasius, l. I. p. 824 hanc habet farraginem: « Per *μοναχὴν* ὁθόνην intelligo singularem ex lino vestem vel tunicam. Jurisconsultus *singulares* tunicas vocat, quæ in *synthesin* compositæ non essent... An igitur hoc loco *μοναχὴ* ὁθόνη opponitur τῇ *σαγματογῆναι*? Quam vocem corruptam ajo pro *σαγματοπῆναι*. Nam *πῆνος* est *υφασμα* græce. An ita vocat lintea, ex quibus sagmata et stragula fierent, sive culcitæ? Sic ex Cadurcensi lino culcitæ fiebant, teste Plinio. *Σαγματοπῆναι* hic etiam capi potest pro stragula veste, a qua *μοναχὴν* distinguit, quæ ad singulos homines velandas facta esset. An vero *σαγματοπῆναι* non in vestes singulares ac varias confectum, sed in sarcina corpus ipsum lintear sic relictum, quod pluribus vestibus conficiendis sufficeret? *Peciam telæ lintear* vulgo appellant... Sed *σαγματογῆναι* et *σαγματογῆναι* ubique legitur. Omnino seribendum *σαγματογῆναι* (!). Ita vocat ὁθόνιον ἐξ οὗ τὰ σάγματα γίνονται, ex qua stramenta fiunt. Mentio *στρωματοδέσμου* λίνου ap. Xenophontem. Auctor Periplus τὸ χυδαῖον ὁθόνιον, ut alibi (§ 48. 49), vocavit, cui opponit *μοναχὴν* ὁθόνην, singulare et eximium linteum ex quo tunicæ et lineæ

fiebant. » Mirum etiam quod Meursius scrib. conjecit: *σαγματογῶναι*, interpretans: *pellicea vestis*. || — 2. μολόχιναι] Eadem memorantur § 48. 49; sunt tela e gossypio facta, quæ a malvarum colore vel etiam floribus sic appellabantur. || — σινδόνες] Hæc primitivo vocabuli sensu sunt *Indiennes*, quas nunc vocamus. || — 3. λάκκος χρ.] Non ipsam laccam (λακκάν. v. Ducange et Steph. Thes. s. v.), sed vestes coloreas lacca tinctas intelligi vult Salmasius l. I p. 816. 810. De purpura quæ exprimitur ex insecto *cocco lacca* (apud Sinesos appellatur *Krang*), v. Ritter IV, p. 328. 931. IIII. VI, p. 513. X, p. 458. Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 316. || — 4. χελώνη] De testudinibus sinus Arabici v. Rüppell *Reise in Abyss.* p. 187. Ritter XII, p. 174. 177. 669. 1024. || — 6. ἀπὸ Ἰανουαρίου καὶ π. λ.] Per illud tempus boreas sinum Arabicum perflat.

§ 7, l. 10. Αὐαλίτην] Αὐαλίτην cod., et mox Αὐαλίτης. || — 11. τετρακισχιλίους] Hæc 4000 stadia pertinent ab Aduli usque ad oræ Barbaricæ emporia, quorum primum est Aualites in sinu cognomine. Perperam Mannert. X, 1, p. 64 et Vincentus II, p. 124 longitudinem oræ Barbaricæ indicari censuerunt. || — 13. τὰ πέραν] τὰ παρα cod. errore manifesto; em. editt. || — κείμενα μὲν κατ.] In his turbatum aliquid suspicor. Scriptum fuerit in hanc sententiam: κείμενα κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλεμένα μὲν, ἀγκυροβολοῦσι δὲ κατ.] || — 15. πρῶτος... ὁ λεγ. Αὐαλίτης] ἀνελίτης cod. et mox iterum. Supplendum ex seqq. τόπος, quum emporium Aualites in seqq. demum memoretur. Eundem tractum inde a faucibus sinus Arabici usque ad Elephantem montem et quæ sequuntur deinceps usque ad Noti Ceras ex Artemidoro describit Strabo p. 773, qui nulla ibi novit emporia et ex nominibus locorum, quæ ap. Nostrum leguntur, unum habet *Δαρνοῦντα λιμένα*. Contra vero alia multa præbet, quæ quum ad mercaturam nihil facerent, in Periplus nostrum non memorantur, ac luculenter probant regionem istam ob elephantorum maxime venationem Ptolemæis expetitam multo accuratius cognitam fuisse quam nobis erat ante paucos abhinc annos. Ptolemæus IV, 7 p. 300 eandem fere quam Noster nomi-

εἰς τὸ πέραν διάπλους. Κατὰ τοῦτον τὸν τόπον μι-
κρὸν ἐμπορίον ἐστὶν ὁ Αὐαλίτης, σχεδίαις καὶ σκάφαις
εἰς τὸ αὐτὸ προσερχομένω. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν
ὑαλὴ λιθία σύμμικτος καὶ [χυλός] Διοσπολιτικῆς
5 ὄμφακος καὶ ἱμάτια βαρβαρικά σύμμικτα γεγναμμένα
καὶ σῖτος καὶ οἶνος καὶ κασσίτερος ὀλίγος. Φέρεται
δ' ἐξ αὐτῆς, ποτὲ καὶ τῶν βαρβάρων ἐπὶ σχεδίαις δια-
φερόντων εἰς τὴν ἀντικρὺς Ὀκελὴν καὶ Μούζα, ἀρώ-
ματα καὶ ἐλέσας ὀλίγος καὶ γελώνη καὶ σμύρνα ἐλα-
10 χίστη, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. Ἀτακτότεροι δὲ οἱ
κατοικοῦντες τὸν τόπον βάρβαροι.

8. Μετὰ δὲ τὴν Αὐαλίτην ἕτερον ἐμπορίον ἐστὶ τού-
του διαφέρον ἡ λεγομένη Μαλαῶ, πλοῦν ἀπέχουσα
σταδίων ὡς ὀκτακοσίων· ὁ δὲ ὄρμος ἐπίσαλος, σκεπ-
15 μενος ἀκρωτηρίῳ τῷ ἐξ ἀνατολῆς ἀνατείνοντι· οἱ δὲ
κατοικοῦντες εἰρηνικώτεροι. Προχωρεῖ δὲ εἰς τοῦτον
τὸν τόπον τὰ προειρημένα καὶ πλείονες χιτῶνες, σάγοι
Ἀρσινόητικα γεγναμμένα καὶ βεβαμμένοι καὶ ποτήρια
καὶ μελίεφθα ὀλίγα καὶ σίδηρος καὶ θηνάριον οὐ πολὺ
20 χρυσὸν τε καὶ ἀργυρὸν. Ἐκφέρεται δὲ ἀπὸ τῶν
τόπων τούτων καὶ σμύρνα καὶ λίθανος ὁ περατικὸς
ὀλίγος καὶ κασσία σκληροτέρα καὶ δούακα καὶ κάγκα-

oppositam trajectus. In eo igitur loco Aualites est
parvum emporium; ratibus et scaphis ad id accedunt.
Importantur vitreae res variae, succus acerbæ uvæ Dio-
spoliticae, vestes barbarae promiscuae a fullone præ-
paratae, frumentum, vinum, stanni copia exigua.
Exportantur inde (nonnunquam ipsis etiam Barbaris
ratibus in oppositam Ocelin et Muzam trajicientibus)
aromata, eboris paululum, testudo, myrrha paucis-
sima quidem sed præstantissima. Ceterum rudiores
moribus sunt incolentes locum barbari.

8. Post Aualiten aliud est emporium illo præstan-
tius, Malao dictum, navigatione distans stadiorum fere
octingentorum. Navium statio fluctuosa, quamquam
tutante promontorio quod ab ortu porrigitur. Incolæ
morbis sunt civiliores. Importantur in hunc locum
præter ea quæ modo memoravimus, tunicae sat multæ,
saga Arsinoetica a fullonibus præparata tinctaque,
pocula, meliephtha pauca, ferrum, paulum numisma-
tis aureique et argentei. Exportatur ex iisdem locis
myrrha, paullum libani transfretani, cassia durior,

num seriem præbet, sed distantiarum rationes non
easdem minusque accuratas exhibet. Ita habet:

Δεσφὴ πόλις ἐν ἄκρῳ	74° 30' long. 11° lat.
Εἴτα τῷ ἐν Αὐαλίτῃ κόλπῳ·	
Αὐαλίτης ἐμπορίον	74° " — 8° 25'
Μαλαῶ ἐμπ.	78° " — 6° 30'
Μόνδου ἐμπ.	78° " — 7° "
Μόνδου ὠϊτος	77° " — 8° 30'
Μόστυλον ἄκρ. καὶ ἐμπ.	79° " — 9° "
Κοδὴ ἐμπ.	80° " — 8° "
Ἐλέφας ὄρος	81° " — 7° 30'
Ἀκάνναι ἐμπ.	82° " — 7° "
Ἀρώματα ἄκρον κ. ἐμπ.	83° " — 6° "

Aualites emporium superest in hodierno *Zeyla*, ut
Danvillius aliique plurimi statuerunt rectissime. In
Geogr. Orient. Arabis Ebn Haukal p. 22 scribitur
Zouleh, apud Edrisium I, p. 35. 39. 40. 46 *Zalegh*.
|| — 2. σχεδίαις καὶ σκάφαις] Vide plura apud
Edrisium I, p. 39. || — 3. εἰς αὐτὴν] quasi τὴν
τοῦ Αὐαλ. γῶραν. Expectabas εἰς αὐτὸ (τὸ ἐμπορίον)
vel εἰς αὐτὸν (τὸν Αὐαλίτην); nihil tamen mutandum,
quum eodem modo sæpius Noster orationem adornet.
|| — 4. Διοσπολιτικῆς] Διοσπολιτικῆς cod.; supplevi
χυλός. Succus uvæ acerbæ uno verbo vocatur ὄμφα-
κον ap. Dioscorid. V, 7 (Ὁμφάκων ἐστὶ μὲν χυλός
ὄμφακος Θασίας, σταφυλῆς μήπω περκαζούσης ἢ Ἀμυντίας)
vel etiam οἶνος ὄμφακίτης ap. eund. V, 12. Cf. Plinius
XII, 27 et alibi. Tali musto cocto vel defruto etiam-
num in Ægypto, Libya, Arabia aliisque in regioni-
bus utuntur. Plura de eo legere est ap. Vincentum II,
p. 751, qui a Mauris *Zibid* vel *Zibib*, arabice *Pacmas*
dici ait. Apud Hippocrat. p. 878 pro ὄμφακῷ χυλός
legendum ὄμφακος. || — 7. διαφερόντων] διαφέροντων
legi jubet Salmasius. At nihil habet vulgata in quo ju-

re possis offendere. Vide Stephan. Thes. v. διαφέρω
p. 1373, D sq. || — 8. ἀντικρὺς κήλις codex; em.
Stuck, qui deinceps etiam Μούζαν scripsit, quum
non hoc sæpius recurrens ubique sit indeclinabile. ||
— 9. σμύρνα] Hinc totus hic tractus inde a Dire
usque ad Pytholai promontorium apud Artemidorum
l. l. vocatur ἡ σμύρναν φέρουσα γῆ. || — 10. ἐλαχίστη] *Velles elachisthē mēn, diaz. dē.* Sed illud a nostro non
alienum.

§ 8, l. 13. Μαλαῶ] Addita locorum descriptio in
unum quadrat hod. *Berbera*, nunc hujus litoris empo-
rium clarissimum. Ac sic recte jam statuit Danvillius.
In alia omnia abierunt Gosselinus (I, p. 174) et Vin-
centus (II, p. 129) nec non Reichardus, quorum ra-
tiones discutere et refellere non cadit in has annota-
tionis angustias. Ceterum distantia stadiorum 800 justo
minor est; fortasse pro ὠ leni manu scribendum α,
quamquam vel sic non ora sinus præterlegenda, sed via
brevissima navigandum est. || — 14. ἐπίσαλος, σκε-
πόμενος] Aliquid excidissesuspicio. || — 16. προχω-
ρεῖ κτλ.] Cf. de hod. *Berbera* commerciis Wellsted.
Travels in Arabia II, p. 369 sqq., ubi nunc importari
ex Arabiæ emporiis ait « iron, lead, cotton cloth, rice
and dhurrah, so that all commercial transactions
between the two parties are confined to barter; money
during these bargains being never required or thought
of. Among the Sumalis, with the exception of some
of their chiefs, few appear to possess a single dollar. »
|| — 20. χρυσόν τε καὶ χρ. τε. cod. || — 21. λίθανος]
V. Capt. G. B. Kempthorn, Ind. Nav., *Description
of the franchincense tree as found in Guardafui in Har-
ris The highlands of Abyssinia* (Lond. 1844), vol. I,
p. 427 sq. et *Proceedings of the Bombay geogr. soc.*
1838, p. 55. Ritteri de thure excursus in *Erdb.* tom.
XII, p. 356—372. || — 22. κασσία σκληροτέρα]

μον καὶ μάκιρ, τὰ εἰς Ἀραβίαν προχωροῦντα, καὶ σάματα σπανίως.

9. Ἀπὸ δὲ Μαλαῶ δύο ὁρόμοις ἐστὶν ἐμπόριον ἢ Μούνδου, ἐν ᾧ καὶ ἀσφαλέστερον ὁρμεῖ τὰ πλοῖα εἰς τὴν προκειμένην ἐγγιστα τῆς γῆς νῆσον. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν τὰ προειρημένα καὶ ἐκεῖθεν ὁμοίως ἐκφέρεται τὰ προειρημένα φορτία [καὶ] θυμίαμα τὸ λεγόμενον μοκρότου. Οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐμποροὶ σκληρότεροι.

10. Ἀπὸ δὲ τῆς Μούνδου, πλεόντων εἰς τὴν ἀνατολὴν, ὁμοίως μετὰ δύο ὁρόμους ἢ τρεῖς, πλησίον κεῖται τὸ Μόσυλλον ἐν αἰγιαλῷ θυσορμῶ. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν τὰ προειρημένα γένη καὶ σκευὴ ἀργυρᾶ, σιδηρᾶ δὲ ἑλάσσονα, καὶ λιθία. Ἐξάγεται δὲ ἀπὸ τῶν τῶν κασσίας χρῆμα πλείστον (διὸ καὶ μεζόνων πλοίων χρῆζει τὸ ἐμπόριον) καὶ ἄλλη εὐωδία καὶ ἀρώματα καὶ χελωνάρια ὀλίγα καὶ μοκρότου, ἣν τὸν τοῦ Μουνδουτι-κοῦ, καὶ λίθανος δὲ περατικὸς, ἐλέφας δὲ καὶ σμύρνα σπανίως.

11. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μόσυλλου μετὰ δύο ὁρόμους, παρα-
20 πλεύσαντι τὸ λεγόμενον Νειλοπτολεμαῖον καὶ ταπα-

duaca, cancamum, macir, quæ in Arabiam importantur, denique mancipia, rarius tamen.

9. A Malao bidui cursu distat emporium Mundi, ubi etiam tutior est navium statio ad projectam proximè terræ insulam. Importantur eo res in antecedentibus recensitæ, itemque hinc exportantur quæ jam diximus, et sufficienti genus quod vocant mocrotu. Indigenæ loci mercatores asperiores sunt.

10. A Mundi emporio, si orientem versus navigaveris, post bidui item vel tridui cursum proximè sequitur Mosyllum in litore importuoso. Importantur eo jam dicta mercis genera ac vasa argentea et pauciora ferrea et merces vitreæ. Exportatur his ex locis cassiæ vis plurima (quapropter etiam majoribus navigiis emporium indiget) et alia odorifera et aromata, porro mocrotu deterius Munditico, thus transfretanum, ebur vero et myrrha rarius.

11. Post Mosyllum post bidui cursum prætervecto Nilotolemæum, quod vocant, et Tapatege (?) et lauretum minus, occurrit Elephas promontorium, quod

An hæc est ψευδοκασσία quam dicit Artemidorus ap. Strabonem p. 773? Salmasius Exerc. Plin. p. 922 ita: « Postiores Dioscoride scriptores casiam omnem dividerunt in duo genera, in κασίαν σύριγγα et ξυλοκασίαν, hoc est, casiam fistulam et casiam ligneam. Hoc nomen fecerunt crassiori casiae, quam σκληροτέραν vocavit auctor Periplus. » || — δούαχα || Hoc aliunde non notum. Stuckius: « Quid si species sit cassiæ vilioris, quam Dioscorides (I, 12) κατὰ καὶ δάκαρ (latine vertunt citta et darca) ait appellari? Sunt enim duaca atque dacar sive darca voces sibi invicem admodum affines. » Mihi in mentem venit scribi. esse λάααα quam perperam non distingui a καρχάαω ait Salmasius Exerc. pl. p. 810. et Hyl. iatric. p. 138. || — κάχα-μον || sec. Dioscor. I, 23 est lacryma ligni, myrrho similis, qua ad suffitum utuntur. Cf. Plin. XII, 44: *Ex confinio casiae cinnamigue et cancamum ac tarum invehiuntur*. Plura vide in Salmas. Homon. hyl. iatr. c. 93 p. 138 sq. || — μάκιρ || μάκερ dicit Dioscor. I, 111, sec. quem est cortex subflavus, crassus, linguam gustu modice adstringens accendensque mixta quadam acrimonia aromatica. Plinio XII, 16 vocatur *Macir* (vel *Macis*). Plura vide ap. Salmasium, l. l. c. 92.

§ 9, l. 3. ἢ Μούνδου || Μόνδου ἐμπόριον et Μόνδου νῆσον dicit Ptolemæus. Insula est hod. *Mait* sive *île brulée*, unde de situ emporii constat, quem male definiit Ptolemæus. Distantia in Periplus notata non falsa quidem est, sed accuratius indicaretur, si pro δύο ὁρόμοις legeretur δύο ἢ τρισὶ ὁρόμοις, ut in § 10. || — 4. εἰς || διὰ voluit Stuckius, absque causa idonea. || — 7. καὶ || om. cod. || — τὸ λεγόμενον μοκρότου || nounisi e Periplus nostro notum, quantum sciam; nomen a loco quodam habuerit.

§ 10, l. 10. πλησίον || Hæc vox sic parum apta; fortassis ἀρχαῖα πλησίον. Expectabas ἐμπόριον. || — Μόσυλλον || Ptolemæus IV, 7 p. 300: Μόσυλον ἄκρον καὶ ἐμπόριον, et p. 304: Μόσυλον δὲ ὑπὲρ τὸ δμώνυμον

ἄκρον καὶ ἐμπόριον. Cf. Marcian. p. 19 ed. Mill. et Steph. B. s. v., ubi item Μόσυλοι et Μόσυλον. Plinius VI, 34: *Ultra sinus Abalites, insula Diodori et aliæ desertæ; per continentem quoque deserta, oppidum Gaza, promontorium et portus Mossyllites, quo cinnamomum devehitur. Hucusque Sesostris exercitum duxit. Aliqui unum Æthiopie oppidum ultra ponunt in litore Baricaza. A Mossylico promontorio Atlanticum mare incipere vult Juba*. His adde Dioscoridem I, 13, qui τὴν Μόσυλτιν καλούμενην κασίαν memorat. Situm fuisse emporium D'Anvillius III, p. 61 et Gosselinus I, p. 175 putant ad promontorium Mete, ubi *Soal* (Salim ap. Vincent. II, p. 133 not.) fluvius, Mosyli nominis, ut videatur, vestigium servans, egrediatur. Contra Reichardus locum collocat prope *Cap Gori*, quod vix sexcentis ab Elephantis monte stadiis distat. Neutrum horum cum Periplus mensuris conciliari potest. Mosylum eo fere loco situm fuisse debet, ubi in novissima hujus oræ descriptione *Guesle* notatur. Juba Mossylicum prom. confundit cum Aromatum promontorio; nam ab hoc demum Atlantici oceani, qualem ille sibi fingebat, initium sumi poterat. Ceterum ista Jubæ aliorumque opinio in causa fuit, cur Ptolemæus Mossylicum prom. omnium proeminentissimum multoque magis quam reliquam hujus oræ partem boream versus porrectum esse statueret, quamquam insignis promontorium in hoc litore est nullum. || — 11. εἰς αὐτὴν || dictum ut εἰς αὐτὴν § 7, l. 6 et ἐμπόριον Ἀράβιαι, ἐν ᾧ, § 11. || — 14. καρχάα || κασσίας γῶμα cod.; recte emend. Stuckius, quamquam aliter videtur Salmasio in Exerc. Plin. p. 383, B. || — 14. διὰ || cod. || — ἀλλὰ εὐωδία || ἀλλὰ εὐωδία codex et editt.

§ 11, l. 25. παραπλεύσαντι κατὰ || Codex ita: ἀπὸ δὲ τοῦ Μόσυλλου παραπλεύσαντα μετὰ δύο ὁρόμους τὸ λεγόμενον νειλοπτολεμαῖον καὶ ταπατήγη (sic) καὶ θαλάσσιον μικρὸν καὶ ἀρωματήριον ἐλέφας, ἀπὸ Ὀρώνης εἰς νότον

τηγή* καὶ δαφνώνα μικρὸν, ἀκρωτήριον Ἐλέφας· ποταμὸν δ' ἔχει τὸν λεγόμενον Ἐλέφαντα καὶ δαφνώνα μέγαν λεγόμενον Ἀχάνναι, ἐν ᾗ μονογενῶς λίθανος δ' περατικός πλείστος καὶ διάφορος γίνεται.

- 5 12. Καὶ μετὰ ταύτην, τῆς γῆς υποχωρούσης εἰς τὸν νότον ἤδη, τὸ τῶν Ἀρωμάτων ἐμπόριον καὶ ἀκρωτήριον τελευταῖον τῆς Βαρβαρικῆς ἡπείρου πρὸς ἀνατολὴν ἀπόκοπον· ὃ δὲ ὄρυος ἐπίσαλος [καὶ] κατὰ καιροῦς ἐπικίνδυνος διὰ τὸ προσελθὶ τὸν τόπον εἶναι τῷ βορέα.
- 10 Σημεῖον δὲ τοῦ μέλλοντος χειμῶνος τοπικὸν τὸ τὸν βυθὸν θαλερώτερον γίνεσθαι καὶ τὴν χροᾶν ἀλλάσσειν. Τοῦτου δὲ γενομένου πάντες ἀποφεύγουσιν εἰς τὸ μέγα ἀκρωτήριο, τόπον καὶ σκέπην, τὸ λεγόμενον

προχωρεῖ· εἴτα εἰς λίβα ἡ χώρα ποταμὸς ἔχει κτλ. Transposui et mutavi v. παραπλεύσαντα, pro qua scribere etiam cum Stuckio licet παραπλεύσαντι ἀντῆ. Deinde vel Νειλοπολεμαῖον vel Νεῖλον Ἰπτολεμαῖον scrib. monuit Letronnus *Poem. geogr.* p. 314, qui etiam καὶ ante ἀκρωτήρ. delevit. Ego quaeram an pro Νειλοπολεμαῖον forte fuerit Νειλοποτάμιον; nam Νεῖλος ποταμὸς memoratur ab Artemidoro ap. Strabon. l. l. Quamquam si seriem narrationis Strabonianae reputes, et accurata esse censeas, ista Nilopotamia vix potest pertinere ad ea loca de quibus Noster jam exponit. Indicare Periplus auctor videtur regionem fluvii *Gori* sive *S. Pedra*. Cf. Edrisius I, p. 45: « A deux journées de Markah, dans le désert, est une rivière qui est sujette à des crues comme le Nil, et sur les bords de laquelle on sème du dhorra. » Verbum ταπατηγή, quod ipse codicis scriba misso accentu tanquam corruptum vel suspectum notavit, intactum reliqui. Letronnius scrib. suspicatur: τὰ πατάγη, *les brisants*, sive locum ubi strepentes undae in saxosum litus illiduntur, collato Stadiumo mar. magn. § 47: Ἀπὸ Ναζαρίδος παραπλεύσας τὰ παταγαῖα εἰς Ζαρίνην στάδ. ρ', in quibus τὰ παταγαῖα eo sensu dici parum recte statuit Mannertus. Ptolemæus inter Mossylium et Elephantem nonnisi unum locum memorat, Κόδην ἐμπόριον (hod. *Habo*?) Eundem etiam in Periplus nostro indicari suspicor, quamquam emporium ibi nondum novisse auctor videtur. Ac nescio an fort. scriptum fuerit: Τάπα (leg. Γάζα?), πηγὴν καὶ δαφνώνα μ., adeo ut δαφνὼν iste ad eundem locum pertineat, sicuti mox habes δαφνώνα μέγαν λεγόμενον Ἀχάνναι (ubi de suo penu Fabricius scripsit δαφνώνα μ. [καὶ ἐμπόριον] λεγόμενον Ἀχάνναι), de Acannis loco in laureto magno. Quod pro Τάπα legendum puto Γάζα (sine declinatione ut passim), movet Plinius *Gazam* urbem memorans, et qui etiam hodie ab oriente promontorii *Gori* est *Gazim* sinus. Denique pertinent huc quæ ex Artemidoro affert Strabo p. 774: Συνεχῶς εἶσι (sc. post regionem quæ Pseudocassiam fert) ποτάμια πλείονες, ἔχουσαι λίθινον παραπεφυκότα, καὶ ποταμὸς μέχρι τῆς κινναμωμοφόρου ὁδὸ ὀρέων ταύτην ποταμὸς φέρει καὶ φλοῦν πάμπολυν· εἴτ' ἄλλος ποταμὸς καὶ Δαφνώνης λιμὴν καὶ ποταμὸς Ἀβελωνος καλούμενη... εἴτ' ὁ Ἐλέφας τὸ ὄρος. || — Ἐλέφας] *Elephas* in linguis Æthiopicis vocatur *Fil*; promontorium istud etiam nunc vocant *Ras el Fil*, unde

fluvium habet Elephantem quem vocant, et lauretum majus cui nomen Acannæ; eo unico in loco peraticum sive transfretanum thus et plurimum et præstantissimum provenit.

12. Post hunc locum, terra jam in austrum declinante, Aromatum est emporium ultimumque Barbaricæ continentis versus ortum promontorium præruptum. Navium statio fluctuosa et certis temporibus periculosa, quum boreæ locus sit expositus. Signum vero future tempestatis ejus loci proprium est, si profundum maris turbidius fit mutatque colorem. Quo eveniente, omnes confugiunt in magnum promontorium, tutum præbens recessum, cui Tabæ nomen. In hoc item

nonnulli fecerunt *Ras Fellis*; hinc denique natus quorundam *mons Felix* (V. Bruce *Travels* VI, p. 261. Ritter *Erdk.* I, p. 164). Quæ post v. Ἐλέφας sequuntur ἀπὸ Ὀπάνης εἰς νότον προχωρεῖ εἴτα εἰς λίβα ἡ χώρα nata sunt ex nota marginali, quæ pertinet ad § 15, ubi: ἀπὸ Ὀπάνης τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον υποχωρούσης ἐπὶ πλείον, πρῶτα μὲν εἶσι τὰ... Ἀπόκοπα... παρ' αὐτὸν ἤδη τὸν λίβα. Quæ res sit recte interviderunt Vincentus et Mannertus. Letronnius proposuit: Ἐλέφας [ὃ] ἀπὸ Ὀπάνης κτλ.; id vero, modo rem, non verba, spectes, admitti nequit. Nihili sunt quæ Schwanbeckius l. l. p. 485 in medium protulit. || — 1. ποταμὸν δ' ἔχει κτλ. cod. || — Ἀχάνναι] Locum memorat etiam Ptolemæus l. l., ubi pro Ἀχάνναι varia lectio Ἀχάνναι et Ἀκχάνναι. Artemidorus l. l. ita: εἴτ' ὁ Ἐλέφας τὸ ὄρος ἐκκαίμενον εἰς θάλασσαν καὶ διώρυξ (Elephas fluvius?) καὶ ἐρεξῆς Ψυγμοῦ λιμὴν, quo græco vocabulo idem notatur portus quem vernaculo nomine Ἀχάνναι: dicit Noster. Cum Ἀχάνναι vel Ἀχάνναι emporio *Somaulis* gentis nescio an recte conferri velim objacens in Arabiæ ora Κάνη emporium, ad hod. *Hisn Ghorab*, ubi Arabes narrant olim habitasse tribum *Wadi Miscnat*, conviciandi causa cognominatam *Abid el Ibad*, i. e. servos *Somaulensium*, quoniam cum *Somauli* gente Barbariæ se miscuissent. Repetenda hæc cognitio ex commerciis quæ Arabibus cum Barbariæ gente intercedebant (V. Ritter. XII, p. 317), fierique potuit, ut Acannæ Arabum istorum esset colonia.

§ 12. εἰς τὸν νότον] Oræ inclinatio ista revera est perexigua, sed satis magnam exhibent tabulæ Ptolemæi. || — 6. Ἀρωμάτων] hod. prom. arabice *Jard Afoun* (*Carfouna* ap. Edrisium I, p. 45), unde factum *Cap. Gardafoui*. Cf. Ptolemæus l. l.: Ἀρώματα ἄκρον καὶ ἐμπόριον. Steph. Byz.: Ἀρωμα, πόλις Αἰθιοπῶν, ὡς Μαρκιανός. Antiquioribus geographis hocce promontorium fuisse videtur Νότον κέρα, ut Artemidoro ap. Strabon. l. l., qui post Ψυγμοῦ λιμὴνα memorat τὸ ρωμα τὸν Κυννοκεφάλων καλούμενον (Sesostridis monumenta), καὶ τελευταῖον ἀκρωτήριο τῆς παραλλῆλς ταύτης τὸ Νότου κέρα. Vid. Mannert. X, 1, p. 74. || — 8. ἀπόκοπον] Noli conjicere ἀπόκοπον, quod in mentem facile venerit; reapse admodum præruptum est prom. || — 8. καὶ χροᾶ καὶ suppl. Fabricius et Schwanbeck. || — 11. ἀλλάσσειν cod. et edit. Pro γενομένου malim γινόμενου. || — 13. Fort. τόπον ἔχον καὶ σκέπην vel τ. ἔχον ἐπὶ σκέπης

Τάβαι. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον ὁμοίως τὰ προειρημένα· γίνεται δὲ τὰ ἐν αὐτῷ κασσία καὶ γίζειρ καὶ ἀσύφη καὶ ἄρωμα καὶ μάγλα καὶ μοτὼ καὶ λίθανος.

13. Ἀπὸ δὲ Τάβαι μετὰ σταδίου τετρακοσίου πα-
5 ραπλεύσαντι χερσόνησον, καθ' ὃν τόπον καὶ ὁ ῥοῦς
ἔλκει, ἕτερόν ἐστιν ἐμπόριον Ὀπώνη, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν
προχωρεῖ μὲν τὰ προειρημένα, τὸ δὲ πλεῖστον ἐν αὐτῇ
γεννᾷται κασσία καὶ ἄρωμα καὶ μοτὼ καὶ δουλικὰ
χρῆσσανα, ἃ εἰς Αἴγυπτον προχωρεῖ μᾶλλον, καὶ χε-
10 λώνη πλείστη καὶ διαφορωτέρα τῆς ἄλλης.

14. Πλεῖται δὲ εἰς πάντα ταῦτα τὰ τοῦ πέραν ἐμπό-
ρια ἀπὸ μὲν Αἰγύπτου περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὃ ἐστὶν
Ἐπιφί. Ἐξαρτίζεται δὲ συνήθως καὶ ἀπὸ τῶν ἔσω
τόπων, τῆς Ἀριακῆς καὶ Βαρυγάζων, εἰς τὰ αὐτὰ τὰ τοῦ
15 πέραν ἐμπόρια γένη προχωροῦντα ἀπὸ τῶν τόπων,
σίτος καὶ ὄρυζα καὶ βούτυρον καὶ ἔλαιον σησάμινον καὶ
ὀθόνιον, ἥ τε μοναχὴ καὶ ἡ σαγματογῆνη, καὶ περιζώ-
ματα καὶ μέλι τὸ καλάμινον τὸ λεγόμενον σάκχαρι.
Καὶ οἱ μὲν προηγουμένως εἰς ταῦτα τὰ ἐμπόρια πλεύουσιν,
20 οἱ δὲ [κατὰ] τὸν παράπλου ἀντιφορτίζονται τὰ ἐμ-
πεσόντα. Οὐ βασιλεύεται δὲ ὁ τόπος, ἀλλὰ τυράννοις
ἰδίους καθ' ἑκάστον ἐμπόριον διοικεῖται.

15. Ἀπὸ δὲ Ὀπώνης τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον ὑπο-
χωρούσης ἐπὶ πλεῖον, πρῶτα μὲν ἐστὶ τὰ λεγόμενα

emporium supra memorata importantur, ipsum vero habet cassiam, gizir, asypham, aroma, magla, moto, thus.

13. A Tabis chersonesum prætervectis, quem in locum etiam maris fluxus trahit, post stadia quadringenta aliud occurrit emporium, Opone, in quod ipsum quoque prædicta importantur, præcipue autem in eo provenit, cassia et aroma et moto et mancipia præstantiora, quæ in Ægyptum potissimum devehuntur, et testudo plurima ceteramque antecellens.

14. Navigatur in omnia hæc ulterioris regionis emporia ex Ægypto circa Julium sive Epiphi mensem. Solent vero etiam ex interioribus locis, ex Ariaca et Barygasis, in transfretana hæc emporia devehi res ilinc provenientes, frumentum, oryza, butyrum, oleum sesaminum, othonium, tum monache tum sagmatogene, cingula, mel arundineum quod vocatur sacchari. Et alii quidem data opera in hæc emporia navigant, alii autem in præternavigatione rebus obviis permutatione facta naves onerant. Rex in hoc tractu nullus est, sed suis singula emporia tyrannis gubernantur.

15. Post Oponen, litore versus austrum magis tendente, primum se offerunt parva et magna Azaniae

s. ἐπισκεπῇ. Voce τόπος, modo de regionibus, modo de vicis et emporiis usurpata, apprime Noster gaudet. || — 1. Τάβαι:] Vincentus aliique promontorium *Orfoui* intelligunt, perperam. Sermo est de promontorio quod Arabes vocant *Banna*. Huc confugere, imminente tempestate, ab Aromatum promontorio in promptu erat; non item in *Cap d'Orfoui*, longius illud dissitum. Nomen Τάβαι num sit incorruptum, quaeritur. Suspice-
ris fuisse Ταβάνναι. E peregrino nomine *Banna* Græci quidam more græcanico finxerunt Πανὸς vel Πανῶν vel Πανὼν vel Πανῶνα κώμην. Sic ap. Ptolemæum I, 17 et IV, 7 post Aromata sequitur Πανῶν κώμη (vel Πανῶν κώμη, quod recipere editt. debebant), quam a nostro loco non diversam esse recte jam Mannertus monuit. Cf. Stephan. Byz.: Πανὸς, κώμη περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἥτις καὶ Πανῶν λέγεται. Carere igitur jam possumus quæ de nomine Πανῶν κώμη, a similibus pergrandibus, quas ibi visas Græci Panes dixerint, repetendo conjecit Letronnius in *Journal des savants* 1830, et hinc apud Wilberg. ad Ptolem. p. 59. — Distantiæ nota in Periplo videtur excidisse. || — 2. τὰ ejecit Fabricius || — γίζειρ] γίζειρ (γίζερ mgo), ἀσύφη, ἄρωμα, μάγλα codex. Notantur variae cassiæ species. Primum nomen eodem modo scribit Neophytus, qui: γίζειρ, κασία, monente Salmasio Exerc. Pl. p. 920, A. Apud Galenum De audit. I, 13, vol. VIII, p. 885 et 887 est γίζι; ap. Synesium De febr. p. 46 γίζει; apud Dioscor. I, 12 γίζιρ. V. Steph. Thes. v. γίζι. || — 3. ἀσύφη] Ejus meminit Dioscorides, ex quo hæc affert Salmasius p. 919: Τρίτη δὲ ἐστὶ (sc. cassiæ species) ἡ καλουμένη βλαστός Μοσυλίτης· αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὡς ἡ καλουμένη ἀσύφη, μέλαινα καὶ λεπτοφλοῖος ἦ καὶ φλοιοραγής. || — ἄρωμα] Id nomen inter vicina bar-

bara offendit. Nescio an fuerit ἀργῶν, quod cassiæ genus e Galeno citat Salmasius l. 1. || — 3. μάγλα] Hoc aliunde, quoad sciam, non notum. Nihil est quod annotat Stuckius: « Quid si μάγλα legendum, quod Galenus et Plinius unguenti faciem vocant? » || — μοτὼ] μωτὼ e Galeno habet Salmasius. Idem p. 921: « Notandum illud, quod varia illa nomina casiarum Galeni auctor Periplus separat a casia sic proprie vocata. Casia ibi de syringide sive fistulari (*cannelle*) proprie accipiendum, quæ mero constabat cortice, nullo ligno. »

§ 13, l. 5. χερσόνησον] peninsulam promontorii (*Ras*) *Hafoun* (ap. nostrates vulgo *cap d'Orfoui*), cujus ad partem meridionalem sita erat Opone, ejusdem nominis emporium. Ptolemæus in tabulis Panum vicum notat 82° long., 5° lat., Oponen 81° long., 4° 55' lat. Quod a Periplus testimonio proxime abest. Contra aperto vitio in Ptolem. I, 17 legitur Oponen a Panum vico distare ὁδὸν ἡμερῶν ἑξ. Hoc ortum est ex ὁδὸν ἡμέρας, quod abiit in ἡμερ. 5'. || — 9. ἃ καὶ cod.; em. Fabricius.

§ 14. τοῦ πέραν] τοῦπεραν et mox τοῦπερα cod. || — 12. Ἰούλιον] Cf. Plinius VI, 26: *Navigare (a Berenice sc.) incipiunt æstate media ante Canis ortum aut ab exortu protinus, veniuntque circiter XXX die Ocelum Arabiæ aut Canen thuriferæ regionis.* || — 14. Ἀριακῆς] Cf. infra § 41, ubi pro Ἀριακῆς codex corrupte Ἀραβικῆς. || — 18. σάκχαρι] *sarkari* in ling. sanscrit. Memorabilem hæc locum obtinent in historia sacchari, de qua vide Alex. Humboldt. De distributione geographica plantarum (Paris. 1817) p. 210 sqq., Ritter. *Erdk.* IX, p. 230—291. || — 20. κατὰ] om. cod.; suppl. editt. Mox pro καθ' ἑκάστον velim τὰ x. ε.

μικρὰ Ἀπόκοπα καὶ μεγάλα τῆς Ἀζανίας * διὰ ἀγκυροβολίων ποταμοὶ * ἐπὶ δρόμους ἐξ παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα· εἴτα Αἰγιαλὸς καὶ μικρὸς καὶ μέγας ἐπ' ἄλλους

Apocopa sive Prærupta, quæ portu quidem destituta sunt, sed stationes navibus præbent ob loca ancoris faciendis accommoda; extenduntur in cursum dierum

§ 15. διὰ ἀγκυροβολίων ποταμοὶ] Sic codex; in editt. ποταμὸς pro ποταμοί. Locus mutilus quamnam fere in sententiam explendus sit, aliorum locorum comparatio subindicare videtur, ut § 24, ubi: τὸ δὲ ἐμπόριον ἢ Μούζα ἀλίμενον μὲν, εὐσαλον δὲ καὶ εὐορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμύγεια ἀγκυροβόλια. Fortasse igitur legebatur: ... Ἀπόκοπα τῆς Ἀζανίας, ἀλίμενα μὲν, εὐσαλα δὲ διὰ τὸ ἔχειν ἀγκυροβολίων τόπους, vel εὐσαλα δὲ διὰ ἀγκυροβόλια, ἡσιόνες ἀπότομοι, vel tale quid. Fluvius in toto hoc tractu nullus est. Præterea verba ἐπ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα post verba τῆς ἀκτῆς εἰς νότον υποχωρούσης ἐπὶ πλείον corruptelam alteram arguere videri possint, adeo ut suspiceris hæc ad sequentem potius αἰγιαλὸν retrahenda esse legendumque: εἴτα παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα αἰγιαλὸς κτλ. At bene habet vulgata, modo locorum rationem spectes accuratius. Qua in discriminanda innitor F. N. Oweni Angli mappie oræ hujus maritimæ, et ejusdem opere quod inscribitur: *Narrative of voyages to explore the shores of Africa, Arabia and Madagascar, performed in H. M. ships Leven and Barracouta etc.* (London. 1833). Owenius igitur l. l. tom. I, p. 354 ita habet: « After passing Hafoun [ubi Opone Peripli] we in one day ran down about eighty miles of coast, as far as *Ras el Khyle*. The whole shore was rocky and varying from 200 to 400 feet in height. This is known by the Arabs as *Hazine* or *rough ground*. Southward of *Ras el Khyle* is *Sef Twell*, the bald or declining shore, and after that *Herab* or mountainous country. » In mappa autem ora ita est delineata, ut inde ab *Ras Hafoun* recta currat meridiem versus per 600 fere stadia usque ad *Ras Maber* seu *Malaber*, hinc autem paululum deflectat versus occasum et prærupta esse incipiat. Itaque verba τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον υποχωρούσης ἐπὶ πλείον intelligenda sunt de eo tractu, qui ab Opone pertinet usque ad *Ras Maber* et ad initium τῶν Ἀποκόπων; ipsa autem Ἀπόκοπα dicuntur sita esse παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα. Longitudo *Hazine* sive prærupti litoris, usque ad prom. *el Khyle* porrecti, stadiorum est fere 1400 inde a prom. *Maber*; ab Opone autem ad *Ras el Khyle* stadia sunt circiter 2000 sive quattuor dierum navigatio. At Periplus noster in parvorum magnorumque Ἀποκόπων præternavigationem dies computat sex, ideoque litora prærupta multo longius producit; nam incorruptas esse distantiarum notas ex reliqua paraplī nostri ratione patet luculenter. Igitur Ἀποκόπων μικρὸν καὶ μεγάλων nomine Noster præter *Hazine* litus, quod solum vere præruptum est, tractum quoque *Sef Twell* et *el Herub* comprehendit. Qua in re minus se accuratum præbet; neque id mirandum, quum facile intelligatur ipsum Peripli auctorem oram Azaniæ suis oculis non usurpasse. Ac sane fuerunt vel inter veteres geographos qui istam μικρὸν καὶ μεγάλων Ἀποκόπων distinctionem reprobarent; nam Ptolemæus I, 17, ubi contra Marium (qui duo Apocopa cum Nostro distinxisse debet) disputat, nonnisi unum Apocoporum litus agnoscit. Locum Ptolemæi, qui ad hujus oræ de-

scriptionem pertinet, exscribere totum liceat; unicus enim est quem conferre liceat præter pauca illa quæ Marcianus p. 21 ed. Miller. præbet. Ita habet I, 17: Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἐμπόριον (Opone) συνάπτειν ἄλλον κόλπον, ἀρχὴν τῆς Ἀζανίας, οὗ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκκεῖσθαι Ζίγγιν ἄκρον καὶ Φαλαγγίδα ὄρος τριῶν νεφελῶν. καλεῖσθαι δὲ τοῦτον μόνον τὸν κόλπον Ἀπόκοπα, καὶ διάπλουν ἔχειν δύο νυχθημέρων· παρήκειν δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸν μικρὸν Αἰγιαλὸν ἐν διάπλῳ τριῶν διαστημάτων, εἴτα τὸν μέγαν Αἰγιαλὸν ἐν διάπλῳ πέντε διαστημάτων, ἀμφοτέρους δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τεσσάρων ἔχειν διάπλουν νυχθημέρων· συνῆρθαι δὲ τοῖς ἄλλοις κόλποι, ἐν ᾧ ἐμπόριον τὸ καλούμενον Ἑσσινα μετὰ δύο νυχθημέρων πλοῦν, εἴτα Σαραπίωνος ὄρμον μετὰ μιᾶς ἡμέρας πλοῦν· ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι τὸν ἐπὶ τὰ Ῥαπτὰ φέροντα κόλπον τριῶν νυχθημέρων ἔχοντα διάπλουν· οὗ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ἐμπόριον εἶναι· τὸ καλούμενον Τονίλι, παρὰ δὲ τὸ Ῥαπτὸν ἄκρον ποταμὸν τὸν καλούμενον Ῥαπτὸν καὶ μετὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ μικρὸν ἀπέχουσιν τῆς θαλάσσης· τὸν δ' ἀπὸ τῶν Ῥαπτῶν μέχρι τοῦ Ἡράσου ἀκρωτηρίου κόλπον μέγιστον ὄντα καὶ μὴ βαθὺν περιρικεῖν βαρεδάρους ἀνθρωποράγους. Ptolemæus igitur ab Opone usque ad finem Ægialorum 12 dies, sicuti Periplus noster, computat; sed rectius eos ita distribuit ut Apocoporum præternavigatio usque ad Noti ceras (*Ras el Khyle*) pertinens nonnisi quattuor dierum sit. Distinctio μικρὸν et μεγάλων ἀποκόπων ad partes *Hazine* litoris pertinere potuit; quamquam necio an non Ἀποκόπων μικρὸν nomen præruptissimo litori, quod est circa promontorium *El Fil*, veteres dederint, a nostro autem auctore utraque hæc Ἀπόκοπα in eundem tractum sint translata. — 1. τῆς Ἀζανίας] Ad initium Azaniæ Ptolemæus memorat Zingini promontorium Phalangis montis tricipitis, quod secundum tabulas Ptol. esse deberet *Ras Maber*, quum montis tricipitis mentio pertineat potius ad *Ras Hafoun*, adeo ut, si Opone recte Pt. collocavit, duo promontoria misceantur. Pertinet ora Azaniæ in Periplus usque ad Rhapta. Eodem modo Ptolemæus VII, 4, ubi ὁ κόλπος τῆς Βραχέας θαλάσσης dicitur συνάπτειν τὴν γῆν τῇ τε Ῥαπτῷ ἀκρωτηρίου καὶ [τοῖς] νοτίοις μέρεσι τῆς Ἀζανίας. Cf. Marcian. p. 21. Discrepant quæ habet IV, 7: Ἐντεῦθεν (ab Elephante monte, quousque cum Artemidoro Ichthyophagos pertinere statuit) μέχρι τοῦ Ῥαπτοῦ ἀκρωτηρίου ἢ παρ' ἁλίου πᾶσα Βαρεδάρια, Ἀζανία δὲ ἡ ἐνδοτέρω. Meliora legimus in fragmento Diodori Samii ap. Ptolem. I, 17, ubi: τῶν διακρουμένων... ἐμπόρων ἐπὶ τὰ Ἀζώματα καὶ τὴν Ἀζανίαν καὶ τὰ Ῥαπτὰ, ταῦτα δὲ πάντα Βαρεδάρια ἰδίως καλοῦντων, adeo ut utrumque nomen ad oram pertineat, alterum a populo ductum, alterum ab oræ ratione, ab *Hazine* sc. Arabum, ab eaque litoris parte ad sequentem etiam oram translatum. *Azanium mare* habes ap. Plinium VI, 28 et alibi. Subjicio verba Owenii l. l. I, p. 354: « It is strange that the descriptive term *Hazine* should have produced the names *Ajan*, *Avon* and *Azanea*, in many maps and charts, as the country never had any other appellation than *Barra Somauli* or the

δρόμους ἐξ καὶ μετ' αὐτὸν κατὰ τὸ ἐξῆς οἱ τῆς Ἀζανίας δρόμοι, πρῶτον μὲν ὁ λεγόμενος Σαραπίωνος, εἰθ' ὁ Νίκωνος, μεθ' ὃν ποταμοὶ πλείονες καὶ ἄλλοι συνεχεῖς δῆμοι, διηρημένοι κατὰ σταθμούς καὶ δρόμους ἡμερησίου (πλείονας), τοὺς πάντας ἐπτά, μέχρι Πυραλάων νήσων καὶ τῆς λεγομένης διώρυχος, ἀπ' ἧς μικρὸν ἐπάνω τοῦ λιθὸς μετὰ δύο δρόμους νυχθημέρους παρ'

sex, flectente ora versus ipsum jam Africum. Sequitur Litus parvum et magnum in alios cursus sex, et post illud ex ordine Azaniæ Dromi sive Cursus, quorum primus dicitur Sarapionis, sequens Niconis, post quem fluvii complures aliæque navium stationes, diremtæ inter se singulorum dierum mansionibus ac cursibus, quorum in summa sunt septem usque ad Pyralaos insulas atque fossam quam dicunt; ab ea paululum supra Africum post duarum dierum noctiumque cursum

land of Somaui, a people who have never yet been collected under one government, and whose limits of subjection are only within bow-shoot of individual chiefs. » Idem p. 356 : « Te coast of Africa from the Red sea to the river Juba is inhabited by the tribe called Somaui. The are a mild people of pastoral habits, and confined intirely to the coast; the whole of the interior being occupied by an untameable tribe of savages called Galla. » || — 1. οἱ τῆς Ἀζανίας δρόμοι | Eadem hujus tractus denominatio occurrit apud Marcianum p. 21. : τὸ Βαρθαριὸν καλούμενον πέλγος, ἐν ᾧ κόλποι τε πλείους εἰσὶ καὶ οἱ δρόμοι τῆς καλουμένης Ἀζανίας. Noli igitur putare pro δρόμοι: ap. Nostrum scrib. esse δῆμοι. Δρόμοι voce auctor brevis indicat quos paullo post distinctius dicit δῆμους κατὰ στάθμους καὶ δρόμους ἡμερησίου διηρημένους. Primus eorum Σαραπίωνος (sic codex; Σερραπίωνος edit.) memoratur etiam ap. Ptolemæum IV, 7, ubi : Σαραπίωνος δῆμος καὶ ἄκρον. Ad situm loci constituendum progrediamur a Pyralais insulis, quæ hodie sunt *Manda* et *Lamou* insulæ. Quodsi hinc retro metiaris septies quingenta stadia, pervenimus ad promontorium, quod unum in hoc tractu notabile (1° 40' lat. bor.) occurrit, non longe a locis *Marha*, *Tillip* et *Horcaly*. Hoc igitur promontorium fuerit Sarapionis. Quodsi ab Opone meridiem versus duodecim δρόμων longitudinem metiaris usque ad terminum τῶν Αἰγυπτίων, in eundem locum incidet. Hinc boream versus nunc nulla est urbs, nullus vicus, præter *Megadasha* sive *Mukdeesha* (Owen) sive *Magadaxo* urbem (2° 1' 8" lat.), quæ octavo demum post Chr. sæculo ab Arabibus condita est (Owen. p. 356). Eandem solitudinem τῶν Ἀποκόπων et τῶν Αἰγυπτίων præcis quoque temporibus fuisse e Periplus nostro colligimus. Ceterum Ptolemæus inter Ægialium magnum et Serapionis portum interponit sinum quendam, in quo Essina emporium, a fine Ægiali navigatione dierum quattuor, a Sarapionis portu unius diei cursu dissitum. Totus hic tractus nescio qua confusione male intrusus est. Errorisque indicium præbet Agathemerus p. 371 ed. Hoffm., ubi : Τῆς δὲ Βραχέας θαλάσσης. ἀπὸ Ἑσινού ἐμπορίου τῆς Βαρθαρίας ἢ τῶν Ῥαππῶν τῆς μετροπόλεως κτλ., adeo ut Esina fuerit ad initium maris Brevis situm, emporium Rhaptorum metropolis mediterraneæ. Hæc admitti possunt, non item quæ præbet Ptolemæus. Ponendus igitur iste quinque dierum sinus ita erat, ut in Rhaptum promontorium desineret. Quo facto Ptolemæus a Sarapione ad Rhaptum nactus esset undecim dierum navigationem, quæ ad tredecim dies in Periplus computatos prope accederent. Qui nunc sunt apud Ptolemæum dies sex a Serapione ad Rhaptum, tum responderent

δρόμοις septem Azaniæ, de quibus nos jam agimus. || — 2. εἰθ' ὁ Νίκωνος | Hæc statio Ptolemæo IV, 7 vocatur *Τονίκη* (*Τωνίκη* var. lect.) ἐμπόριον, quod ne contra mentem Ptolemæi mutes in τὸ Νίκη ἐμπ., impedit alius ejusdem locus I, 17, ubi : ἐμπόριον τὸ καλούμενον *Τονία*. In Periplus pro Νίκωνος Grashofius (in Ptolem. Wilbergi p. 60) scribendum suspicatur. Νέκωνος, « ut nomen suum locus ille acceperit a Néchone rege, cujus classis ea quoque loca attigisse credenda est. » Quod nemo crediderit; neque foret eo confugiendum, si quis Ægyptiorum ibi opus quærendum opinaretur; nam ut Sarapionis nomen in Ægypto frequens, sic etiam Nicones suos habent Ptolemæorum tempora, ut illum qui sub Ptolemæo Epiphane vixit, ap. Polyb. XV, 33, 7 et Diodor. Exc. Ecur. in Fr. Hist. t. II, p. 30. At multo probabilius est ista emporiorum nomina ex indigenis in græca esse detorta, sicuti v. c. Dioscoridis insulam et Zenobii insulas ex nominibus arabicis Græci sibi excuderant. Nam Ptolemæorum ætate in Azania emporia condita esse nihil est quod suadere possit; Periplus autem temporibus et postea omne hujus regionis commercium erat penes Muzenses Arabes, quibus emporia ista a Sabæorum rege elocabantur. Quæ de iis tradit auctor noster, ex Arabicis mercatoribus accepit. Itaque *Τονίκη* vel *Τονία* nomen, uti magis est barbarum, sic a genuino absit propius. A Sarapione Tonice sec. Ptol. tabulas distat 45', adeo ut componendum fere sit cum hod. *Torre* in mappa Owenii. || — 5. πλείονας | vox, qua melius careas, e male repetito πλείονες orta videtur. || — Πυραλάων v. καὶ τῆς λ. διώρυγος | Pro καὶ τῆς codex καίνης; em. Fabricius et Schwanbeck. Pyralæ insulæ, nonnisi e Periplus nostro notæ, hodie sunt insulæ *Manda* et *Lamou*, quæ inter magnorum fluviorum ostia sitæ, angusto meatu, quem διώρυγα Noster dicit, a continente et a se invicem separantur. Vincentus II, p. 167 proprie dicendas fuisse opinatur *Πυρρῆλας*, *islands of the fiery ocean*, quum sub æquatore fere sitæ sint. Quæ de canali periplus Vincentus habet, sicuti alia multa ejusdem viri diligentissimi sed ἀκριτικώτερου de industria omitto. || — 6. μικρὸν ἐπάνω τ. λιθὸς | In antecedentibus ora maritima extendebatur, ut Noster quidem dicit, παρ' αὐτὸν τὸν λίθον. Inde autem a Pyralais insulis usque ad angulum sinus, cui *Zanguebar* (Menuthias) ins. objacet, oræ directio deflectit versus meridiem. Hanc igitur mutationem auctor indicat verbis μικρὸν ἐπάνω τοῦ λιθὸς, i. e. ora a libe paululum versus notum deflectente. Ceterum verba Periplus insolens quiddam habent, ut nisi aliunde adjuto sensus non pateat. Nec refragarer si truncatam auctoris orationem putares. Disertius divisset μικρὸν ἐπὶ νότον ἀπὸ

αὐτὴν τὴν δούσιν εἰτενηδιώμην * Μενουθιάς ἀπαντᾷ νῆσος ἀπὸ σταδίων τῆς γῆς ὥς τε τριακοσίω, ταπεινὴ καὶ κατὰ δένδρος, ἐν ἣ καὶ ποταμοὶ καὶ ὀρεῖων γένη πλείστα καὶ χελώνων ὄρεϊν. Θηρίων δὲ οὐδὲν ὄλως ἔχει πλην 5 κροκοδείλων· οὐδένα δὲ ἀνθρώπων ἀδικούσιν. Ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ πλοιάρια βραπτά καὶ μονόβυλα, οἷς χρῶνται πρὸς ἁλίαν καὶ ἄγρην χελώνης. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ καὶ γυργάθοις αὐτὰς ἰδίως λινεύουσιν, ἀντὶ δικτύων καθιέντες αὐτοὺς περὶ τὰ στόματτα τῶν προρράχων.

10 16. Ἄφ' ἧς μετὰ δύο ὁρόμους τῆς ἡπείρου τὸ τελευταίωτον τῆς Ἀζανίας ἐμπόριον καίεται, τὰ Ῥαπτά

τοῦ λιθὸς τῆς χώρας ὑποχωρούσης, ut solet alibi. || — εἰτενηδιώμηνουθεσίας] Sic codex. In postremis latere constat Μενουθιάς, quod in Μενουθεσίας abiit, ut Θεσπιαί in Θεσπειαί corruptum est ap. Scylacem p. 47 et Dionysium p. 241. Quid pro εἰτενηδιώμην reponendum sit, minus liquet. Quum verba πρὸς αὐτὴν τὴν δούσιν nonnisi ad situm insulae pertinere possint (nisi forte plura excidisse statueris), Burneyus ap. Vincent. II, p. 560 conjecit: πρὸς α. τ. δούσιν διατείνουσα ἢ M. Hasæus in Bibl. Bremensi VI, 1, p. 189, suffragante Fabricio, voluit ἐκτεινομένη ἢ M. quod alienum foret ab usu scriptoris, qui ubique activam ejus verbi formam adhibet; debebat Hasæus, ἐκτείνουσα vel κειμένη, vel etiam ἐκκειμένη. Sed longius hæc a traditis literis recedunt. Fortasse refingendum: πρὸς αὐτὴν τὴν δούσιν ἐκτείνουσα] ἡλίου. Salmasius in Exerce. Plin. p. 878 affert nescio cujusnam conjecturam: παρ' αὐτὴν τὴν δούσιν εἴτε νότον Μεν.; ipse proponit: παρ' αὐτὸ τὸ Πράσον ἄκρον εἰς ἔω Μεν.; H. Jacobius: παρ' αὐτὴν τι νότιον Μεν.; Vincentus: παρ' αὐτὴν ἡδὴ νησιῶν Μεν. Quæ omnia vel inepta sunt vel sensu prorsus carent. Ceterum quum Menuthias nonnisi ad hod. vel *Pemba* vel *Zanguebar* referri possit, quarum neutra ab ortu occasum versus extenditur, parum accurate situm insulae auctor indicavit. Idem ei accidit de Taprobane insula, de qua § 61: ἐκκαίεται πρὸς αὐτὴν τὴν δούσιν νῆσος λεγομένη Παλαισιμονόου κτλ. Neque hanc neque illam Noster adiit; neque quidquam in remotissimarum regionum descriptione premendum est. — Menuthias a Pyralais distare dicitur δύο ὁρόμους νυχθημέρους, qui efficerent ex vulgari computo cursum stadiorum 2000. *Pemba* insula a Pyralais abest stadiis 1800, *Zanguebar* circa stad. 2300. Itaque quatrividui navigatio ad utramque referri possit, prouti unius diei cursus longitudinem vel auveris paullulum vel minueris. Humilis est insula utraque; *Zanguebar* stadiis fere 200, *Pemba* 300 stad. a continente distat, adeo ut *Pemba* potius indicari putes; at hæc insula non habet fluvios, quos in altera longe majore deprehendimus. Quare Menuthiadem in hod. *Zanguebar* quaerendam esse censeo, dubitans tamen an non duarum istarum insularum memoriam male Noster conflaverit. Certe nautæ, qui *Zanguebar* noverunt, nequibant ignorare *Pemba*. Memorant Menuthiadem præter Stephanum Byz. Ptolemæus IV, 8 et VII, 2, qui insulam ponit 85° long., 13° 30' lat. austr., Prasum vero promontorium 80° long., 13° 30' lat.; in quibus nullius momenti est quod insula longissime a continente removetur; nam

versus occasum solis porrecta (δούσιν ἐκτείνουσα ἡλίου ἢ?) Menuthias occurrit insula stadiis a terra distans circiter trecentis, humilis et arboribus virens, in qua etiam fluvii sunt aviumque genera plurima et testudo montana. Feras omnino nullas habet præter crocodilos, sed neminem istos lædentes. Sunt in ea naviculæ consutæ et unilignæ, quibus utuntur ad piscatum capturamque testudinis. Venantur eas in hac insula etiam modo peculiari, sportis scilicet vimineis, quas retium loco ad ostia proximarum litori rupium cavernosarum demittunt.

16. Hinc post bidui cursum continentis Azaniæ ultimum jacet emporium, quod Rhapta vocant, deno-

nemo nescit Ptolemæum insulas terræ proximas ut plurimum in altum ejicere. Nec ignorasse hoc videtur Marcianus, Ptolemæi pedissequus qui (p. 21 ed. Miller) Menuthiadem dicit νῆσον οὐ πόρρω τοῦ Πράσου ἀκρωτηρίου τυγχάνουσαν. Itaque dicere licet insulam apud Ptolemæum cum Praso, apud Nostrium cum Rhapto promontorio componi; hoc Nostro, illud Ptolemæo in Africæ ora orientali est ultimum, a Rhapto, si tabulis credas, septem graduum intervallo dissitum. Quid igitur? An aliam Ptolemæus insulam Menuthiadis nomine indicat? Minime credas. An alium in locum eam transposuit? Ne hoc quidem sic dicendum esse puto. Potius Rhaptum promontorium non suo posuit loco, et post id sinum collocat, cujus rationes commentitiæ sunt ex diversorum periplorum, ut videtur, narrationibus nautarumque fabulis male mixtis conflatae. Quæ fusius exponere longum est et ab hoc loco alienum. || — 3. ὀρεῖων γένη πλεῖστα]. Omnes hujus tractus insulae avibus abundant; sic *Monfia* insulam (quam nonnulli Menuthiadem esse ob nominis similitudinem aliquam putarunt) fere integram ab avibus occupatam, earumque stercore cooperatam esse recentiores viatores monent. || — 5. κροκοδείλων] De hoc licet dubitare. Fortasse lacertas prægrandes intelligendas esse Vincentus suspicatur. || — 6. πλοιάρια βραπτά καὶ μονόβυλα] Navicularum fundus uno constat trunco, cui tabulae lignæ superstruuntur non clavis compactæ, sed funibus et fibris palmarum textis constrictæ. Portugalli, quum in has regiones penetrarunt, mirantes istud navigiorum genus primum offenderunt ad *Mozambique*, maxime vero ad *Quiloa* (V. Vincent II, p. 169 sq.). Arabes quoque similibus navigiis etiamnunc utuntur (V. Ritter XII, p. 178). || — 8. γυργάθοις κτλ.] Eandem piscandi rationem viderunt Portugalli, et inter recentiores peregrinatores Saltius ad *Mozambique* observavit. || — 9. προρράχων] προράχων codex; malim προρραχίων.

§ 16. ἐμπόριον τὰ Ῥαπτά] Ptolemæus IV, 7 et urbem et fluvium et promontorium ejus nominis memorat:

Ῥαπτοῦ ποταμοῦ ἐκβολαὶ 72° 30' long. 7° lat.

Ῥαπτὰ μητρόπολις τῆς Βαρεβα-

ρίας μικρὸν ἀπὸ θαλάσσης, 71° " — 7° —

Ῥαπτὸν ἄκρον, 73° 50' — 8° 25'.

Nonnulli cum Rhaptorum urbe mediterranea composuisse videntur Esina emporium maritimum (v. supra not. ad § 15). Rhaptum promontorium ex Periplus ra-

λεγόμενα, ταύτην ἔχον τὴν προσωνομίαν ἀπὸ τῶν προειρημένων βραπτῶν πλοιαρίων, ἐν ᾧ καὶ πλεῖστός ἐστιν ἐλέφας καὶ χελώνη. Μείγιστοι δὲ (ἐν) σώμασι περὶ ταύτην τὴν χώραν ἄνθρωποι δρατοὶ κατοικοῦσι καὶ κατὰ τόπον ἕκαστος ὁμοίως τιθέμενοι τυράννοις. Νέμεται δὲ αὐτὴν, κατὰ τι δίκαιον ἀρχαῖον ὑποπίπτουσαν τῇ βασιλείᾳ τῆς πρώτης γινομένης Ἀραβίας, ὁ Μοφαρείτης τύραννος. Παρὰ δὲ τοῦ βασιλέως ὑπόφορον αὐτὴν ἔχουσιν οἱ ἀπὸ Μούζα, καὶ πέμπουσιν εἰς αὐτὴν ἐφόλκια τὰ πλείονα κυβερνήταις καὶ χρειακοῖς Ἀραβῶν χρώμενοι τοῖς καὶ συνήθειαν καὶ ἐπιγαμυρίαν ἔχουσιν ἐμπείροις τε οὔσι τῶν τόπων καὶ τῆς φωνῆς αὐτῶν.

17. Εἰσφέρεται δὲ εἰς τὰ ἐμπόρια ταῦτα προηγουμένως ἢ τοπικῶς ἐν Μούζα κατασκευαζομένη λόγχη καὶ πελὺκια καὶ μαχαίρις καὶ ὀπήτια καὶ λιθίας ὑαλῆς πλείονα γένη, εἰς δὲ τινὰς τόπους οἶνός τε καὶ σίτος οὐκ ὀλίγος, οὐ πρὸς ἐργασίαν ἀλλὰ δαπάνης χάριν εἰς φιλανθρωπίαν τῶν βαρβάρων. Ἐκφέρεται δὲ ἀπὸ

minationem hanc nactum a *rhaptis* sive consutis naviculis, quas paullo ante memoravimus. Ebur in eo plurimum ac testudo est. Maximæ corporum stature circa hanc regionem homines *sparsim* (?) habitant, suo singuli loco tyrannorum more agentes. Administrat eam, antiquo quodam jure subjectam regno primæ quæ dicitur (λεγομένης) Arabiæ, Mopharitidis regionis tyrannus. A rege autem tributariam eam tenent Muzæ incolæ, mittuntque hi in eam naves onerarias plerumque gubernatoribus et ministris Arabibus utentes, quibus et consuetudo et affinitas intercedit, atque periti sunt locorum et linguæ indigenarum.

17. Importatur in hæc emporia data opera quæ peculiariter in Muza loco conficiuntur lanceæ et secures et cultri et subulæ et lapidis vitrei genera pluræ, porro in nonnulla loca vinum et frumentum haud paucum, at non mercandi sed muneris causa ad conciliandam barbarorum benevolentiam. Exportatur

tionibus illud esse debet, quod sinum, in quo Zanguebar sive Zenzibar ins. sita est, a meridie claudit, hod. *Moinano-Kolou* vel *Pointe Pouna*. Ulteriora quod incognita essent, pone istud promontorium oceanum versus occasum flectere et meridionale Africæ latus incipere ex placito veteris geographiæ statuebant. Rhapta urbs ex Ptolemæi indicio ponere licet ad fluvium, qui a borea promontorii in mare excidit. Quamquam sic nimia est duorum dierum navigatio, quam inde a Menuthiade ad Rhapta esse auctor dicit. Vincentius Rhapta esse putat hod. *Quiloa*, quæ urbs longe ultra promont. sita est. || — 2. ἐν ᾧ καὶ πλεῖστοι καὶ om. editt. || — 3. ἐν σώμασι | ἐν om. editt. Non improbandum esse censet Bernhardyus, laudato suo de syntaxi gr. opere p. 212; insolens tamen est et ab usu Nostri alienum. Deinde Bernhardyus pro περὶ ταύτην legi vult οἱ περὶ τ. || — 4. δρατοὶ | Vocem h. l. ineptam ex dittographia præcedentium litterarum θρωποι natam censet Schwanbeck. p. 485. In mentem venit legendum esse : σποράδην κατοικοῦσι, ut supra § 2, nisi forte fuit ἄνθρωποι περὶ ταύτην. || — 5. κατὰ τὸν τόπον codex. || — ἕκαστος ὁμοίως τ. τυράννοις | ἕκαστον ὁμοίως τῇ τυράννῳ vulgo. « In quibus hæsit mendum ridiculum, quod et dura vocis ἕκαστον structura coarguit et perversa sententia, « singula loca certos suos tyrannos habent », cui repugnat continua narratio de unico tyranno Mopharite. Codex Palatinus ἕκαστος et manu prima τυράννοις, quorum utrumque sensus requirit : *homines vastissimis corporibus et quorum singuli ritu modoque tyrannorum res suas agant.* » BERNHARDY. || — 7. τῆς πρώτης γινομένης Ἀραβίας | Dodwellus pro γινομένης legi jubet λεγομένης, idque perprobabile est, quamquam certum esse non dixeris, quam explicatio verborum τῆς πρώτης λεγομένης Ἀρ. meris conjecturis relinquatur. De Arabia prima tanquam provincia Romana cogitari voluit Dodwellus, perperam sane. Quodsi enim Festus Rufus dicit regnante Traiano *Syriam et Arabiam pro-*

vincias esse factas, pertinet id ad Arabiæ Petrææ partem, Syriæ proximam, quam Cornelius Palma (105 p. C.) provinciam fecit (Dio Cass. LXVIII, 15). Ipse Trajanus contra Atrenos Arabum tribum, qui Atras (*Al-Hadhr*) urbem in Mesopotamia tenebant, pugnavit; Arabiam vero non adiit, nec ullus Romanorum exercitus inde a Galli expeditione in interiores regiones penetravit. Sed hoc ut mittamus, ipse Periplus Dodwelli sententiam refellit; nam quæ de Cholebo Mapharitidis tyranno et Charibaele rege legitimo narrat, in provinciam Romanam minime quadrat. Vincentus II, p. 170, τὴν πρώτην Ἀραβίαν interpretatur *the first and principal state of Arabia felix*; quo sensu dicendum erat τῆς πρωτεύουσας, τῆς προηγούμενης. Si genuina est lectio vulgata nec *Homeritis* Arabia memorata erat, mercatores Ægyptios Arabiæ partem occidentalem quæ ipsis proxima erat, *primam* divisisse putaveris. Ceterum Azania Arabibus subjecta erat usque ad ea tempora quibus Portugalli ea potiti sunt, atque post eversam horum dominationem denuo sub pristinum imperium redacta est. || — 8. Μοφαρείτης | infra Μαρφαίτης, quod videtur præstare. Μαρφαίτης adjectivum designat Mapharitidis regionis tyrannum, cui Cholebi nomen. Cf. §. 31. || — 11. ἐπιγαμυρίαν | Sic nunc quoque. || — καὶ συνήθη. | κατὰ σ. cod.; em. Fabr. || — 12. τῶν τόπων | τοῦ τῶν τ. τόπων Fabricius et h. l. et aliis locis multis, de dicendi genere, quo Noster utitur, parum sollicitus. || — γὰρ πλῖος | Hoc quid sibi velit, ego nescio. Certum testimonii genus indicari, ut Vincentus suspicatur, non est verisimile. *Nauplium*, animal sepæ simile, Plinius memorat IX, 49; quod item a nostro loco alienum videtur. Guillain in *Annales maritimes* 1843, p. 818 species, quæ ex Zanguebar regione exportantur, recenset has : « ivoire, résine copal, sésame noir et sésame blanc, millet, cornes de rhinocéros, cire, girofle, huile de coco, olibanum, gomme arabique, gomme-myrthe, aloès, écaille. »

τῶν τόπων ἐλέφας πλείστος (ἦσσον δὲ τοῦ Ἀδουλιτικοῦ) καὶ ῥινόκερος καὶ χελώνη διάφορος μετὰ τὴν Ἰνδικὴν καὶ ναύπλιος ὀλίγος.

18. Καὶ σχεδὸν τελευταῖοτάτα ἐστὶ ταῦτα τὰ ἐμπό-
ρια τῆς Ἀζανίας τῆς ἐν δεξιῷ ἀπὸ Βερνίκης ἡπείρου·
ὁ γὰρ μετὰ τούτους τοὺς τόπους ὠκεανὸς ἀνερεύνητος
ὢν εἰς τὴν δύσιν ἀνακάμπτει καὶ τοῖς ἀπεστραμμένοις
μέρεσι τῆς Αἰθιοπίας καὶ Λιβύης καὶ Ἀφρικῆς κατὰ
τὸν νότον παρεκτείνων εἰς τὴν ἐσπέριον συμμίσγει θά-
λασσαν.

19. Ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων Βερνίκης ἀπὸ Μυδῶν ὁρ-
μου δυσὶ ὁρόμοις ἢ τρισὶν εἰς τὴν ἀνατολὴν διαπλεύ-
σαντι τὸν παρακείμενον κόλπον ὅρμος ἐστὶν ἕτερος καὶ
φρούριον, ὃ λέγεται Λευκὴ κόμη, δι' ἧς [ὁδός] ἐστὶν
15 εἰς Πέτραν πρὸς Μαλίχαν, βασιλεῖα Ναβαταίων. Ἐχει

§ 19. τῶν εὐωνύμων Βερνίκης] Hucusque τὰ
δεξιὰ ἀπὸ Βερνίκης descripsit; Arabicum latus nunc
descripturus appellat τὰ εὐωνύμα Βερνίκης, i. e. τὰ
εὐωνύμα ἀπὸ Βερνίκης, quæ a *Berenice proficiscenti ad dextram sunt*, nisi hoc ipsum reponens legi velis: ἐκ
δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπὸ Βερνίκης ἢ Μυσοδόμου. Aliter locum
interpretatur Ritterus XII, p. 122, cui recte obloquitur
Schwanbeckius l. l. p. 322. || — 14. Α εὐκὴ καὶ κόμη] *Mementi* ejus Strabo p. 780, ubi *Ælius Gallus* Cleopatra
solvens post quindecim dierum navigationem ob
maris pericula exitiosam ad Leucen Comen appulisse
narratur: Πολλὰ δὲ παθὼν καὶ ταλαιπωρηθεὶς, πεντεκα-
δεκατοῦς ἦκεν εἰς Λευκὴν κόμην τῆς Ναβαταίων γῆς,
ἐμπορεῖτον μέγα. Τοῦτο δ' ἀπειργάσατο ἡ τοῦ Σωλλαίου
κακία τοῦ πεζῆς φήσαντος ἀνόδευτα εἶναι στρατοπέδους εἰς
τὴν Λευκὴν κόμην, εἰς ἣν καὶ ἐξ ἧς οἱ καμηλέμποροι το-
σοῦτω πληθεῖ ἀνδρῶν καὶ καμηλῶν ὁδεύουσιν ἀσφαλῶς καὶ
εὐπόρως εἰς Πέτραν καὶ ἐκ Πέτρας, ὥστε μὴ διαφέρειν μη-
δὲν στρατοπέδου. E cetera Strabonis narratione patet
sivum fuisse emporium in extremaditione Nabatæorum.
Idem colligitur e Cosma Indopl. II, p. 143, ubi Auxu-
mitarum rex dicit: Καὶ πέραν δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰ-
κοῦντας Ἀραβίτας καὶ Κιναιδοκοπιῖτας στρατεύμα ναυτικὸν
καὶ πεζικὸν διαπεμψάμενος καὶ υποτάξας αὐτῶν τοὺς βασι-
λεῖας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα, καὶ δόδεσθαι μετ'
εἰρήνης καὶ πλείεσθαι. Ἀπὸ δὲ Α εὐκὴς Κώμης ἕως τῆς
Σαβέων χώρας ἐπολέμησα. Præterea Leucen Comen habes
ap. Geogr. Ravenn. II, 6, ubi series nominum hæc
est: *Negra* (Νέγλα Steph. Byz., Ἐγρὰ Strabonis?),
Tafra, *Egram* (Ἐγρὰ, 26° Ptol.), *Sacamum* (Σάκαμα
26° 15' Ptol. ?), *Cornan*, *Leucocome*, *Corone*, *Salatim*,
Gera (hod. *Serg*), *Taboca* (h. *Tebuk*). Ptolemæus
et Stephanus Byz. Λευκὴν κόμην non memorant, nisi
forte putes pro græco nomine ab iisdem laudari ara-
bicum *Auara*, ὃ ἐστὶ κατὰ Ἀραβίας καὶ Σόρους λευκή.
(Steph. B. v. *Alzrah*. Cf. Bochart G. S. II, 1, c. 22;
Gesenius Thes. s. v. *Alzrah*). Refert Stephanus *Auara*
urbem ab Areta Obodæ filio conditam esse, fabulamque
de origine urbis addit, ex qua colligitur ad *Auara* fuisse
albi coloris scopulum; num vero maritima fuerit, nec
ne, urbs, et quam in regione sit collocanda, non tradi-
ditur. Fortasse igitur hæc *Auara* ad nos omnino non
pertinet. Certum est a Periplo alienam esse *Auara* lo-

ex locis ebur plurimum, sed *Adulitico inferius*, et
rhinoceros et testudo post *Indicam insignis* et *nauplii*
paululum.

18. Et hæc fere ultima sunt emporia *Azanie* conti-
nentis, quæ a *Berenice* proficiscenti a dextra est
Nam post hæc loca oceanus, inexploratus adhuc,
versus occasum inflectitur et juxta aversas *Æthiopie*
et *Libyæ* et *Africæ* partes meridionales extensus occi-
dentali mari commiscetur.

19. A sinistris vero *Berenices*, postquam a *Myso-*
hormo bidui vel *tridui cursu orientem* versus perna-
vigaveris sinum adjacentem, alius est portus et castel-
lum, quod vocatur *Leucecome* sive *Albus vicus*, unde
via est in *Petram urbem* ad *Malicham*, regem
Nabatæorum. Idem vero locus etiam emporii vi-

cum, qui apud Ptolemæum V, 17 inter mediterranea
Arabie Petrææ oppida, non ita longe a *Petra* urbe di-
stans (66° 10' long. 29° 40' lat.), recensetur (De quo
cf. Tab. Peut. XI, D; Notit. dignit. ed. Panciroll.
1602. fol. 91, Nilus Doxopatr. in Assemani Biblioth.
Orient. t. III, p. 11, fol. 594), a Rittero autem
(XII, p. 121. 127) perperam cum nostra componitur
Leuce Come, quam Bochartus, D'Anvillius (*Descr. du*
golfe Arab. in Mém. sur l'Égypte anc. Paris. 1766,
p. 243) et Quatremère (*Mémoire sur les Nabatéens*
in *Journal Asiatique* 1835 tom. XV, p. 16) et Noël
des Vergers (*Arabie* p. 58) et Ritterus (XII, p. 123 sqq.)
in hodierna *Hauara* portu recte mihi videntur agno-
scere. Mannertus (VI, 1, p. 51) de hod. *Janbo* cogi-
tavit, Gosselinus (ad vers. gall. Strabon. t. V, p. 292)
et Jomard (*Études géogr. sur l'Arabie*, p. 143) de
Moilah, Vincentus (l. l. II, p. 258) et Wellsted.
(*Trav. in Arab.*, II, p. 137) de *Ainune*, Reichhar-
dus de *Istabel Antar*, Rüppell (*Reise in Abyss.* I,
p. 248) de hod. *Wedjh*. Quas sententias cur post
Ritterum denuo in examen vocemus, causa non est.
De hodierno *Hauara* vide Edrisi I, p. 332, ubi re-
censentur: *el Aouid* portus e regione *Noman* insulæ,
deinde meridiem versus *Tena* portus, tum *Atauf*, tum
Haura, «bourg habité par des chérifs qui possèdent
dans leur voisinage une mine où ils fabriquent des
vases en terre, qui font un objet considérable d'expor-
tation. Non loin et au midi de ce bourg est la mon-
tagne de Radhoua.» E regione *Haura* loci (qui vo-
catur etiam *Dar-el-eschirin*. V. Wellsted *Trav.* II,
p. 158) insula jacet *Hassani*, albo suo colore conspi-
cua (Seetzen in *Monat. Correspond.* 1813, t. XXVII,
p. 75), ad extremitatem meridionalem sinus scopulis
periculosissimi (V. Agatharchid. p. 182), cujus traji-
ciendi necessitatem adventantes ex Arabia nautæ efflu-
giebant *Leuces Comes* situ peropportuno. Ruinas ad
Haura exstare audivit Wellstedius. || — 14. δὲ κόμη] Vo-
cem supplerunt Fabricius et Schwanbeck. p. 341. De
re cf. Strabon. l. l. et not. ad Agatharchidem l. l. || —
15. Μαλίχαν] Regem hujus nominis, qui in Nestri
tempora cadat, aliunde non novimus. (De aliis Ma-
lichis sive Malchis, Nabatæorum regibus, vide laterculum
ap. Vincent. II, p. 273. Cf. Quatremère l. l.)

δὲ ἐμπορίου τινὰ καὶ αὐτὴ τάζει τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐξαρτιζομένοις εἰς αὐτὴν πλοίοις οὐ μεγάλοις. Διὸ καὶ εἰς αὐτὴν καὶ παραλήπτης τῆς τετάρτης τῶν εἰσφερομένων φορτίων, καὶ παραφυλακῆς χάριν ἑκατοντάρ-

5 χης μετὰ στρατεύματος ἀποστέλλεται.

20. Μετὰ δὲ ταύτην εὐθὺς ἐστὶ συναφῆς Ἀραβικὴ γῶρα, κατὰ μῆκος ἐπὶ πολὺ παρατείνουσα τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ. Διάφορα δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη κατοικεῖται, τινὰ μὲν ἐπὶ ποσὸν, τινὰ δὲ καὶ τελείως τῇ γλώσσῃ διαλά-
10 σονται. Τούτων τὰ παρὰ θάλασσαν ὁμοίως Ἰθυοφάγων μάνδραις διείληπται, τὰ δὲ ἐπάνω κατὰ κώμας καὶ νομαδίας οἰκεῖται πονηροῖς ἀνθρώποις διρύνουσι, οἷς παραπίπτοντες ἀπὸ τοῦ μέσου πλοοῦ οἱ μὲν διαρπάζονται, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ ναυαγίων σωθέντες ἀνδραποδίζονται.
15 ταί. Διὸ καὶ συνεχῶς ἀπὸ τῶν τυράννων καὶ βασιλείων τῆς Ἀραβίας αἰχμαλωτίζονται· λέγονται δὲ Κανραῖται. Καθόλου μὲν οὖν οὗτος ὁ τῆς Ἀραβικῆς ἡπείρου παραπλοῦς ἐστὶν ἐπισφαλῆς, καὶ ἀλίμενος ἡ γῶρα καὶ δύσσομος καὶ ἀκάθαρτος βραχίαις καὶ σπιλοῖς
20 ἀπρόσιτος καὶ κατὰ πάντα φοβερά. Διὸ καὶ εἰσπλέοντες τὸν μέσον πλοῦν κατέχομεν καὶ εἰς τὴν Ἀραβικὴν γῶραν μᾶλλον παροξύνομεν ἄχρι τῆς Κατακεκυμένης νήσου, μεθ' ἧν εὐθὺς ἡμέρων ἀνθρώπων καὶ νομαδικῶν θρεμμάτων καὶ καμύλων συνεχεῖς [χῶραι].

25 21. Καὶ μετὰ ταύτας ἐν κόλπῳ τῷ τελευταίῳ τῶν εὐωνύμων τούτου τοῦ πελάγους ἐμπορίον ἐστὶ νόμιμον παραθαλάσσιον Μούζα, σταδίου ἀπέχον τοὺς πάντας ἀπὸ Βερνίκης, παρ' αὐτὸν τὸν νότον πλεόντων,

cem quodammodo præstat iis qui ex Arabia merces in eum navigiis non magnis devehunt. Quare etiam perceptor quartæ mercium quæ importantur partis, et custodiæ causa centurio cum militum manu eo mittitur.

20. Post hunc locum statim sequitur contigua Arabiæ regio, quæ per longum tractum juxta Erythræum mare porrigitur. Diversæ eam gentes incolunt, aliæ aliquatenus, aliæ prorsus inter se lingua differentes. Ibi quoque ora maritima Ichthyophagorum tuguriis passim occupatur, superiorem autem regionem secundum vicos et pascua improbi tenent homines bilingues, in quos si qui ex media navigatione excidunt, spoliantur, vel si ex naufragio illuc evaserunt, servituti addicuntur. Quam ob causam assidue a tyrannis et regibus Arabiæ in captivitatem abiguntur; vocantur autem Canraitæ. Ac omnino hæc Arabiæ continentis præternavigatio plena est periculi; regio importuosa, commodis navium stationibus destituta, immunda cautibus et scopulis inaccessa et per omnia horrenda. Quapropter huc innavigantes per medium mare cursum tenemus, et versus Arabicam regionem ocuis contendimus usque ad Combustam insulam, post quam continuo sequuntur regiones hominum mansuetorum et pastoricii pecoris et camelorum.

21. Post has in ultimo sinistræ hujus oræ sinu litori adjacet Muza, emporium legitimum, quod a Berenice austrum versus navigantibus in summa distat ad duodecim millia stadiorum. Totum Arabibus nauclicis

Omnino paucissima tantum de postremis temporibus regni Nabateorum, quod an. 105 p. Chr. Palma Trajani dux sustulit (Dio Cass. LXVIII, 14. Eutrop. VIII, 2, 9. Amm. Marc. XIV, 8), comperta habemus. || — 1. καὶ αὐτῇ] καὶ αὐτὸ codex; em. Fabricius. || — 1. τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας] Nabateorum terra ab Arabia distinguitur. || — 2. Codex ita: Διὸ καὶ παραφυλακῆς χάριν καὶ εἰς αὐτὴν παραλήπτης τῆς τετάρτης τῶν εἰσφερομένων φορτίων καὶ ἑκατοντάρχης μετὰ στρ. ἀποστ., quæ transposuit Fabricius. || — 5. ἀποστέλλεται] sc. a Nabateorum rege, ut sponte intelligitur; a Romanis, si audias Vincentum, nescio an ἑκατοντάρχης vocabulo seductum.

§ 20, l. 9. τῇ γλώσσῃ διαλάσσονται] De variis Arabiæ linguis, quibus penitus indagandis eximiam Fresnelius operam collocat, vide quæ laudat Ritter XII, p. 44 sqq. || — 10. ἰθυοφάγων] hodiernæ Hutemi tribus. Vide not. ad Agatharch. § 89. || — 12. νομαδίας] Vox alibi, quantum sciam, non obvia. An κατὰ κώμας καὶ νομάς διοικεῖται? || — 16. Κανραῖται] Κανραεῖται codex; fort. corrupta vox. Κασσανεῖται dicuntur Ptolemæo, Κασανδρεῖς et Ἰασανδεῖς apud Agatharchidem (§ 96) Photii et Diodori, ubi vide. || — 17. Ἀραβικῆς ἡπείρου] Ἀρ. γῶρας ἡπείρου codex ex conflata scripturæ varietate || — 19. ἀκάθαρτος] Eodem sensu sinus oræ Africanæ Ἀκάθαρτος vocatur. || — 20. εἰσπλέοντες τὸν μ.] εἰσπλέοντων μ. codex; εἰς πλεόν τὸν conj. Schwanbeck. p. 322. || — 21. εἰς τὴν Ἀραβικὴν γῶραν] Hoc mire dictum, quum antecedens tractus

item vocetur Ἀραβικὴ γῶρα. An igitur: εἰς τὴν εἰρηνηκὴν γ. sive εἰρηνηκτέραν μᾶλλον? an εἰς τὴν Καρβινικὴν γῶραν? nam feroces illos Casandrenses ap. Agatharchidem excipiunt Κάρβαι, post quos sequuntur Sabæi. || — 22. Κατακεκυμένης νήσου] hod. *Djebel Tar*, uti statuunt D'Anvillius l. l. p. 252, Vincentus p. 252, Ritter. XII, p. 671. Insula ad nostra usque tempora Vulcaniis ignibus fervebat. V. Botta *Relation d'un voyage dans le Yémen en 1837*. (Paris 1841) p. 137. Ptolemæus VI, 7 τὴν νήσον κατακεκυμένην collocat 70° 30' long.; 15° 20' lat., inter Cardaminen (16°, h. *Cameran*) et *Aren* (15°, h. *Aroc*). || — 24. συνεχεῖς χῶραι] χῶραι suppl. Stuckius, quamquam aliud quid scripsisse auctorem persuasum est. An οἰκήσεις?

§ 21, l. 27. Μούζα] Muzam emporium plurimi eo fere loco fuisse censent, ubi nunc est *Mokha* (13° 19' lat.), prope quam etiamnum fundus maris arenosus ancoris jaciendis per est idoneus. Ceterum quum *Mokha* urbs recens admodum sit, in mediterraneis autem 220 fere stadia ab hod. portu distans occurrat *Muza* vicus, in hoc ipso loco stetisse vetus Muzæ emporium, terræque tractum, qui inter vicum et maris litus nunc intercedit, paullatim aggestum esse Niebuhrius et post eum alii censuerunt. Id vero probabile esse jure negare videtur Ritterus XII, p. 771, qui nomen ab emporio deletum ad propinquum locum translatum suspicatur, quum complura ejus rei præsto sint exempla. Sed ne hoc quidem crediderim. Ptolemæus (VI, 7, p. 403) enim Muza emporium ponit 14° lat., unde colligas

- ᾧ; εἰς μυρίους δισχιλίους. Τὸ μὲν ὅλον Ἀράβων ναυ-
 τληοικῶν ἀνθρώπων καὶ ναυτικῶν πλεονάζει καὶ τοῖς
 ἀπ' ἐμπορίας πράγμασι κινεῖται· συγγρῶνται γὰρ τῇ
 τοῦ πέραν ἐργασίᾳ καὶ Βαρυγάζων ἰδοῖς ἐξαρισμοῖς.
 22. Ὑπέρκειται δὲ αὐτῆς ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν πόλις
 Σαῦη, τῆς περὶ αὐτὴν Μαφαρίτιδος λεγομένης χώρας·
 ἔστι δὲ τύραννος καὶ κατοικῶν αὐτὴν Χολαίθος.
 23. Καὶ μετ' ἄλλας ἐννέα ἡμέρας Σαφάρ μητρόπο-
 λιν, ἐν ᾗ Χαριθαήλ, ἐνθεσμος βασιλεὺς ἐθνῶν δύο, τοῦ
 10 τε Ὀμηρίτου καὶ τοῦ παρακειμένου λεγομένου Σα-
 βαΐτου, συνεγείσι πρεσβείαις καὶ δώροις φίλος τῶν
 αὐτοκρατόρων.
 24. Τὸ δὲ ἐμπόριον ἡ Μούζα ἀλίμενον μὲν εὖσχαλον δὲ
 καὶ εὖορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμμόγεια ἀγκυροβόλια.
 15 Φορτία δὲ εἰς αὐτὴν προχωρεῖ πορφόρα, διάφορος καὶ

hominibus et nauticis refertum, ac mercaturæ rebus occupatur; nam commercia cum ulteriore Libyæ regione et Barygazis exercent, proprias illuc naves expedientes.

22. Supra eam, trium dierum itinere distans, urbs jacet Saue in regione Mapharitide dicta. Tyrannus ibi Sauen urbem incolit Cholæbus.

23. Post alios dies novem sequitur Saphar metropolis, in qua Charibael, legitimus rex gentium duarum, Homeritæ et huic contiguæ Sabaitæ, quæ vocatur, crebris ille legationibus muneribusque amicus Imperatorum.

24. Muza emporium portu quidem caret, commodum vero est sistendis in salo navibus, quum fundum arenosum præbeat jaciendis ancoris. Merces illuc

magis quam hod. *Mohha* boream versus esse collocandum, uti fecit Mannertus cum Muza componens hodiernum *Mauschid* vicum. Hunc quidem in mappa Moresbyana non videtur notatum, sed ejus loco ipsum *Musa* nomen deprehenditur. Distat *Musa* illa a *Mohha* ad 230 stadia. || — 1. μυρίους δισχιλίους] Inde a Berenice usque ad Muzam linea recta ne octies quidem mille stadia sunt. Sin oram legeris a Muza ad *Haura*, et hinc Berenicen trajicias, major sane stadiorum numerus (circa 10,000), vel sic tamen eo quem Periplus exhibet multo minor colligitur. In errorem duxisse videtur tempus ingens quod navigationi insumere solebant. Certe Plinius VI, 26 § 104: *Navigare incipiunt (sc. a Berenice) æstate media ante canis ortum aut ab exortu protinus, veniuntque circiter trigesimo die Ocelim Arabiæ aut Canen thuriferæ regionis. Est etiam portus qui vocatur Muza, quem indica navigatio non petit, nec nisi thuris odorumque Arabicorum mercatores. Intus oppidum, regia ejus, appellatur Sapphar, aliudque Save.* Hæc et quæ sequuntur apud Plinium, e Periplo aliquo hausta sunt, qui nostro erat simillimus. || — 2. πλεονάζει· καὶ... πράγμασι] πλεονάζον δὲ καὶ... πράγματα codex; em. Fabricius. Schwanbeck. conj.: τὸ μὲν ὅλον Ἀράβων ν. α. κ. ναυτικῶν πλεόν, πλεονάζει δὲ καὶ οἷς ἀπ' ἐμπ. [τὰ] πράγματα κείται. || — 3. τῇ τοῦ πέραν ἐργ.] De Barbariæ et Azaniæ emporiis cogita. || — 6. Σαύη] *Save* Plinius I. I. Ptolemæus VI, 7, p. 411: Σαύη βασιλείων, 76° long. 13° lat., adeo ut 500 fere stadiis meridiem et orientem versus a Muza distet. Intervallum et viæ directio quadrant si a *Musa* (non item si a *Mohha*) proficisceris ad *Tæas* urbem (13° 34' sec. Niebuhr.), prope *Sabber* montem. De ea urbe, sæc. xiv-xv regia sedes dynastiæ *Beni Besul*, vide Niebuhr. *Arabien* p. 240 sqq., Ritter. XII, p. 781 sqq. || — 6. Μαφαρίτιδος] *Μαφαρίτιδος* codex; em. Salmasius. Supra § 16 legitur ὁ Μοφαρίτης τύραννος et § 31 τῷ Μοφαρίτῃ τυράννῳ. Ptolemæus quoque VI, 7 *Μαφορίτας* (sic) juxta *Σαπαρίτας* recenset. Nomen regionis superstes esse videtur in hodierno *Mharras* monte, quem a *Tæas* urbe orientem et boream versus notat Berghausius. || — 7. τύραννος] Cf. not. ad § 1. Regum præfectos sive *sheiks* in Arabia sæpenumero rebelles sua sibi imperia constituisse

constat. Idem fecisse Cholæbum (*Chaleb* arabice) cur credamus, nihil video, quum mercatores Muzam adeuntes non modo Cholæbo sed etiam Charibaeli regi dona destinarent. || — 8. Σαφάρ μητρόπολις] ἀφάρ. cod.; em. editt. Plinio I. I. *Sapphar*, item Ptolemæo VI, 7: Σαφάρ μητρόπολις (78° long. 14° lat.). Eandem *Τάφαρον* dicit Philostorgius H. Eccl. III, 4 p. 478, ubi de Theophilo a Constantio ad Sabæos sive Homeritas misso: Τῶν δὲ ἐκκλησιῶν μίαν μὲν ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει τοῦ παντὸς ἔθνους Τάφαρον ὀνομαζομένη καθιδρύσατο (aliam exstruxit in Adane emporio). Cf. Stephanus: Τάρραρα, οὐδετέρως, πόλις τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὡς Οὐράνιος ἐν Ἀραβικῶν γ'. Hodie *Dhafar* (sic Niebuhr *Beschreibung Arabiens* p. 236. 290. *Reise* I, p. 400) sive *Dsoffar* sive *Zafar* (Seetzen in *Monatl. Correspondenz*. tom. XXVIII, p. 228); *Sifur* vel *Disar* in geographia seu *Dschihannuma* Turcæ geographi Hadschi Chalfa; *Dhofar* ap. Edrisium I, p. 148: « Dhofar est la capitale du district de Jahseeb. C'était autrefois une des villes les plus considérables et les plus célèbres. Les rois de l'Émèn y faisaient leur résidence et on y voyait les palais de Zeidan. Ces édifices sont maintenant en ruines et la population a beaucoup diminué. Toutefois, les habitants ont conservé quelques débris de leurs anciennes richesses, etc. » Abulfeda Arab. descript. p. 30 duo ejusdem nominis urbes confundit. V. Ritter. XII, p. 259. Veteris urbis et palatii ruinæ in iisque inscriptiones himjariticæ exstant non longe ab hod. *Jerim* (14° 30' sec. Niebuhr.). || — 8. καὶ μετ' ἄλλας ἐννέα ἡμέρας] Secundum Peripli verba a Saue ad Sapphar novem dierum iter erat; Niebuhrius eandem viam per montana ducentem sex diebus confecit. Suspicieris itaque novem Peripli dies potius a Muza ad Sapphar numerandos esse. || — 9. Χαριθαήλ] Nomen hoc non occurrit inter reges Himjaritarum quos aliunde novimus. Apud Ptolemæum hæc regio dicitur Ἐλισάβων (a rege ejus nominis). || — 10. Inter Homeritam et Sabaitam regionem ita distinguere auctor videtur, ut illa Sapphar habeat regiam, Sabaita autem ab oriente sit contermina cum Saba (*Mareb*) metropoli. Sabæos juxta Homeritas recenset etiam Uranius ap. Steph. Byz. v. *Χαριτωτίτης*. Pro Σαβίτου codex Σαβίτου.

χυδαία, καὶ ἱματισμὸς Ἀραβικὸς χειριδιωτὸς, ὅτε ἀπλοῦς καὶ ὁ κοινὸς, καὶ σκοτούλάτος καὶ διΐχρυσος, καὶ κρόκος καὶ κύπερος καὶ θόβιον καὶ ἀβόλλαι καὶ λώδικες οὐ πολλαί, ἀπλοῖ τε καὶ ἐντόπιοι, ζῶναι σκιωταί καὶ μύρον μέτριον καὶ χρῆμα ἱκανὸν οἷός τε καὶ αἷτος οὐ πολὺς. Φέρει γὰρ καὶ ἡ χώρα πυρὸν μετρίως καὶ οἶνον πλείονα. Τῷ δὲ βασιλεῖ καὶ τῷ τυράνῳ δίδονται ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι νωτηγοὶ καὶ χρυσώματα καὶ τορνευτὰ ἀργυρώματα καὶ ἱματισμὸς πολυτελὴς καὶ χαλκουργήματα. Ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῆς ἐντόπια μὲν, σμύρνα ἐκλεκτὴ καὶ στακτὴ * ἀβειρμιναια, λύγδος καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πέραν Ἀδουλί προεπιρμένα φορτία πάντα. Πλεῖται δὲ εἰς αὐτὴν εὐκαίρως περὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, ὅς ἐστι Θωθ· οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τὰς τῶν.

23. Μετὰ δὲ ταύτην ὥσπερ τριακοσίους παραπλεύσαντες σταδίους, ἥδη συνερχομένης τε τῆς Ἀραβικῆς ἡπείρου καὶ τῆς πέραν κατὰ τὸν Αὐαλίτην Βαρβαρικῆς χώρας, αὐλὼν ἐστὶν οὐ μακρὸς, ὁ συνάγων καὶ εἰς στενὸν ἀποκλείων τὸ πέλαγος, οὗ τὸν μεταξὺ πόρον ἐξήκοντα σταδίων μεσολαβεῖ νῆσος ἡ Διοδώρου· διὸ καὶ βρώδης, καταπνεόμενος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὄρων, ἐστὶν ὁ κατ' αὐτὴν διάπλους. Κατὰ τοῦτον τὸν ἰσθμὸν παραθαλάσσιός ἐστιν Ἀράβων κώμη τῆς αὐτῆς τυραν-

importantur purpura tum pretiosior tum vilior, vestes Arabicæ manicatæ, et simplices et communes et scutulatæ et auro pertextæ, porro crocus, cyperus, othonium, abollæ, lodices haud multæ, tum simplices tum ad morem illius loci factæ, zonæ umbratiles, unguenti copia mediocris, pecuniæ satis magna, vini et frumenti haud multum; ipsa enim regio mediocrem tritici et majorem vini fert copiam. Regi autem et tyranno dantur equi, muli clitellarii, vasa aurea et argentea cæolata, vestes pretiosæ, supellex ænea. Exportantur inde quæ ibi nascuntur myrrha eximia et stillata, et *Gabiræ* et *Mineæ*, porro lygdus et quæ ex Aduli in transfretana feruntur merces supra memoratæ omnes. Navigatur in Muzam opportunissimo tempore circa mensem Septembrem sive Thoth; nihil tamen obstat quin citius etiam.

25. Hinc si per trecenta fere stadia oram præternavigaveris, coeunte jam Arabica continente cum objecta ad Aualiten sinum regione Barbarica, fretum est haud ita longum pelagusque in arctum coercens, cujus intermedium transitum, sexaginta illum stadiorum, Diodori insula intercipit. Unde fit ut fluxuosus sit, perflatus scilicet ex adjacenti montium jugo, juxta eam trajetctus. Ad has igitur angustias maritimus est Arabum vicus ejusdem tyrannidis, Ocelis, non tam empo-

§ 24, l. 2. σκοτούλάτος] Est *scutulata vestis* Latinorum. Cf. Joan. Lyd. De magistr. I, 10 p. 24: σκοτούλατα τὰ ἰσχνά τε καὶ στεγνὰ καὶ κοῦρα τῶν ἐσθημάτων καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι. Vox σκοτούλας a Ducangio ex Herone citatur. || — 3. κύπερος], quod non est in κύπερος; mutandum, quum κύπερος apud seniores Græcos usu tritum sit. Est *juncus odoratus*, de quo multa Salmasius in Plin. Exerc. p. 703 sq. et in Homonym. hylesiatricæ p. 703. V. Plin. XXI, 18. || — 3. λώδικες] Ea vocis forma an aliunde nota sit, quero. Vocem λωδίκιον eodem sensu Ducangius citat ex Epiphanio Contr. Meletianos, ubi: ἱμάτιον ἐκπετάσας, τοῦτέστι λωδίκιον εἶτε οὖν πάλλιον. || — 4. σκιωταί] *zonæ variis coloribus adumbratæ*. Aliunde non nota vox. Σκιαστοί ea significatione legitur in Zosimo Panopl. ms., citante Ducangio v. σκιάστρια. Idem fort. n. l. reponendum. || — 8. ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι] Carebat iis Arabia meridionalis, ut ex Eratosthene tradit Strabo XVI, p. 768. || — 11. στακτὴ] De myrrha stillata sive de liquore oleaceo, qui ex incisa myrrha arbore destillat, v. Theophrast. De odor. c. 29, Hist. Pl. IX, 4; Dioscor. I, 74; Polybius XIII, 9, 5; Athen. V, p. 194, B; Solinus c. 33; Ovid. Met. IX, 499, et a Theophrasto ceterisque dissentiens Plinius XII, 15. Salmasius Exerc. Pl. p. 367. || — ἀβειρμιναια] Hæc vox non jungenda cum στακτὴ, sed aliud myrrhæ genus indicat, ut colligas e Dioscoride I, 17: καὶ λέγεται αὐτῆς (sc. τῆς σμύρνης) ἡ μὲν τις πεδιάσιμος λιπαρὰ, ἥς πιεζομένης ἡ στακτὴ λαμβάνεται, ἡ δὲ τις Γαβίρα λιπαρωτάτη. Patet eandem indicari n. l. voce ἀβειρ, quod videtur corrigendum in γαβειρ (*wadi Gabir* occurrit in Oman regione. V. Ritter XII, p. 560), cujus nominis locus

in Minnæorum regione fuerit, si recte habet vox ἀβειρμιναια. Dubitare enim licet, an non duo potius genera Γαβίρα et Μιναια male in unum sint conflata; nam σμύρνα Μιναια distinguitur ap. Dioscoridem (ubi vulgo Ἀμινέα perperam), memoratur vero etiam ap. Hippocrat. p. 631, 66 (ubi ἀκρητος σμύρνα ab loco Arabiæ Μιναια vocari dicitur) et Galen. κατὰ τοπ. p. 232, 26 ed. Bas. Salmasii conjecturam pro ἀβειρμιναια leg. esse σμυρναία, respuimus. || — 11. λύγδος] De voce cf. Suidas v. λύγδινος, Hesych. s. v. et Diodor. II, 52 ubi: διόπερ οὔτε ἡ Παρία λύγδος οὐτ' ἄλλη θαυμαζομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις ἐξισωθῆναι δύναται. Nihil fallor, legendum est... ἡ Παρία λίθος (uti est in duobus codd.)... τοῖς Ἀραβίοις λύγδοις. De Arabico hoc marmoris (vel alabastri) genere Plinius XXXVI, c. 8: *Lygdinos in Tauro repertos amplitudine qua lances craterasque non excedant, antea ex Arabia tantum advehi solitos, candoris eximii*. Cf. Salmasius Exerc. Plin. p. 394. || — 14. ὅς ἐστι] Supra legimus ὅς ἐστι; utrumque licet.

§ 25, l. 16. ὥσπερ τριακοσίους] Hæc pertinent a *Musa* usque ad *Mokha* et paullo ultra, sive usque ad terminum sinus in quo *Musa* jacet, et post quem, coarctato jam mari, litus Arabicum rectâ ad fauces usque extenditur. || — παραπλεύσαντες] Pro nominativo absoluto malim ex usu scriptoris παραπλεύσαντων vel παραπλεύσαντι. || — 21. ἐξήκοντα σταδίων] Diodori insula (h. *Perim*), quam Plinius quoque, Ptolemæus, Agathemerus et Geogr. Ravenn. memorant, ab Arabica ora 40 fere stadiis distat, ab opposito in Libya *Ras Bir* stadiis 100 (sec. mapp. Moresh.). Sexaginta stadia cum Nostro produnt Strabo

νίδος Ὀκλῆις, οὐχ οὕτως ἐμπόριον ὡς ὄρμος καὶ ὑδρευμα καὶ πρώτη καταγωγὴ τοῖς ἔσω διαίρουσι.

26. Μετὰ δὲ Ὀκλῆιν, ἀνοικομένης πάλιν τῆς θαλάσσης εἰς ἀνατολὴν καὶ κατὰ μικρὸν εἰς πέλαγος ἀποφαινομένης, ἀπὸ σταδίων ὡς χιλίων διακοσίων ἐστὶν Εὐδαίμων Ἀραβία, κόμη παραθαλάσσιος, βασιλείας τῆς αὐτῆς Χαρὶβαλ, τοὺς ὁρμούς μὲν ἐπιτη-

rium quam statio et aquatio primumque intus trajicientibus diversorium.

26. Post Ocelim, aperiente se rursus mari versus orientem, paullatimque in pelagus abeunte, mille ducentorum fere stadiorum intervallo est Eudæmon sive Felix Arabia, pagus maritimus, ad regnum ejusdem Charibaelis pertinens, qui navium stationes commodas et

p. 769, Agathem. I, 3 et Plinius VI, 33 (7500 pass.). Cf. not. ad Agatharch. § 79 p. 165. || — 1. Ὀκλῆις] Strabo p. 769 ex Artemidoro novit *Acilam* promontorium : τὸ ἀντικείμενον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀκρωτήριον τῇ Δείρῃ καλεῖσθαι Ἀκίλαν. *Emporium Acilam* habet Plinius VI, s. 32 § 151 : *Flumen Museros, portus Laupas (Wadi Abass?), Scenitæ Sabæi, insulæ multæ, emporium eorum Acila, ex quo in Indiam navigatur.* Idem VI, 26 § 104 : *Indos potentibus utilissimum est ab Oceli egredi.* Ptolemæus post Muzam (14° lat.) memorat Σωτήριον λιμένα 13° (ad hod. *Mokha?*), Ψευδοκλῆιν 12° 30' (ad *Zee hill* in mapp. Moersb.?), Ὀκλῆιν ἐμπόριον 12° et Παλινδρόμον ἄκραν 11° 40'. Denique *Bulikas* portus, a quo Homeritis in Adulin solvere dicit Procop. B. Pers. I, 19, ab Oceli non videtur esse diversus. D'Anvillius vetus nomen superesse monet in recentiori *Ghela* portu, quod nomen non deprehenderunt Angli, qui primi accuratius hunc tractum lustrarunt (V J. Bird in *Journal of the Roy. geogr. soc. of London*, 1834, tom. IV, p. 200. Haines ib. 1839. tom. IX, p. 126). Ceterum dubium non est, quin Ocelis sita fuerit prope alterum ex duobus maris recessibus parum profundis, in quos etiam nunc nautæ objecta ex Africa transjicientes solent appellere. Adjacet iis *Djebel Manhali* (12° 41' 10" lat.; 43° 32' lat. Greenw.); pone cum *Djebel Heitah* et *Dj. Turbah*, quorum hic aliquas habet ruinas, fortasse ad Ocelin pertinentes.

§ 26, l. 6. Εὐδαίμων Ἀραβία] hod. *Aden* (12° 46' 15" lat., 43° 10' 20" long. gr.), quæ ex alto venientibus insula esse videtur. Sita enim in celsis abruptisque saxis, quæ perhumili et tenuissima tenia junguntur continenti. Locum inexpugnabilem fere Haines (*Journal*. I. l. IX, p. 135) alterum vocat *Gibraltar*. Ipsa natura hunc designavit itineris terminum magnis Indorum navibus, quibus per fauces sinus Arabici penetrare et longum et periculosum erat. Supersunt veteris emporii vestigia, inter eaque aquæductus ruinae. Vide præter Heinium R. Forster *Topographical and general description of the cap of Aden* in *Proceedings of the Bombay geogr. soc.* 1839 p. 15 sqq.; Malcolmson. *Account of Aden*, in *Journ. of the roy. Asiat. soc. of Gr. Brit. and Ireland*. 1845. I, p. 279-392; Ritter. XII, p. 677. Nulla emporii mentio apud Plinium, nisi forte cum Reichardo (Al. *geogr. Schrift*. p. 472) locum *Athenas* dici putes in hisce (VI, 32) : *Muranimal juxta flumen per quod Euphratem emergere putant, gentes Agræi et Ammonii, oppidum Athenæ, vel cum Mannerto statuas Attanas vocari* VI, 32, ubi ita : *Homnæ et Attanæ* (vgo *Athanæ*), quæ nunc oppida maxime celebrari a Persico mari negotiatores dicunt. Neutro loco quum de nostro tractu sermo sit,

vis sententiarum illarum in fallaci sonorum aucupatione residet. Aliam Mannerti opinionem, ex qua *Aden* esset *Eden* apud Ezechiel prophetam jure respuit Ritterus XII, p. 245. Denique Ἀδανα Arabiæ urbs mediterranea, quam ex Uranio Stephanus laudat, ad Aden urbem inter *Zebid* et *Sanaa* sitam (Edrisi I, p. 50), non vero ad nostrum emporium, referenda est. Apud Ptolemæum μετὰ τὰ στενὰ memoratur Ποσειδεῖον ἄκρον 75° long., Σανίνα πόλις 75° 30', Κακουδάθρα ὄρος 76° 15', Μαδόκη πόλις 77°, Μαρθάχη πόλις 78°, Λέες κόμη 78° 50', Ἀμμωνίου ἀκρωτήριον 79° 20', Ἀραβία ἐμπόριον 80°, Ἀγμυλίσση κόμη 80° 40', Μέλαν ὄρος 81° 30'. Ex his Madocen respondere Eudæmoni Arabiæ Periplus censent Mannertus et Reichardus, quia utriusque loci eadem sit ab ostio sinus Arabici distantia. Quod argumentum justo pondere caret Dicendum erat Eudæmonem Arabiam a Ptolemæo simpliciter dici Ἀραβίαν ἐμπόριον; distantiam vero qua Arabia ab Oceli separatur, tribus fere gradibus esse justo Periplus numero majorem; recte autem cum Periplus exputari distantiam, quæ est ab Arabia ad Canen emporium (bis mille stadiorum et ultra sec. Periplus; 4 graduum sec. Ptol.). Nam dissensum Ptolemæi in priore distantia quærendum esse, præter nomen Ἀραβία ἐμπόριον probat etiam quod non multo post Arabiam ponitur Μέλαν ὄρος; id enim aperte est *Black point* in mappis recentioribus dimidio fere gradu ab *Aden* chersoneso dissitum. — Emporium Nostri tempore ad vici exilitatem redactum vel Ptolemæi ætate, ut videtur, reforescere cœperat. Constantini temporibus pristinam celebritatem aliquatenus recuperaverat, ut colligis e Philostorg. Hist. Ecc. III, 5 p. 478 : Ἐτέραν δὲ (sc. ἐκκλησίαν Θεοῦ καὶ καθιέρωσαν), ἐν ᾗ τὸ Ῥωμαίων ἐμπόριον ἐτύγχανεν, ἔξω πρὸς τὸν ὠκεανὸν τετραμμένον· καλοῦσι δὲ τὸ χωρίον Ἀδάνην· ἐνθα καὶ τοὺς ἐκ Ῥωμαίων ἀρχινομένους ἔθους ἦν καθορμίζεσθαι. Inter Arabes geographos v. Isztachri p. 13 vers. Mordtmannianæ, qui de *Aden* emporio : Majores quidem, inquit, *Yémen* urbes habet, celebriorem vero nullam. Edrisi I, p. 51 : « La ville d'Aden est petite, mais renommée à cause de son port de mer, d'où partent des navires destinés pour le Sind, l'Inde et la Chine »; Abulfeda Descr. Arab. p. 27 sqq. ed. Rommel; Ebn-Batuta p. 55. Cf. Ritter. XII, p. 242 sqq. Græci mercatores in fortunatissimum Felicis Arabiæ emporium nomen Εὐδαίμων Ἀραβία lusu quodam transtulisse videntur; ansam rei præbuerit *Aden* nomen Arabicum, quod sensim abiit in Εὐδαίμων. Ac notandum est § 27 codicem præbere Εὐδαίμωνος Ἀραβίας. Ceterum cf. Mela III, 8 : *Cana et Arabia*; Jul. Honor. p. 699 : *Arabia oppidum*. *Æthicus* p. 707 : *Eudæmona*. || — 7. Χαρὶβαλ, τοὺς] Χαρὶβαλτος. cod.; em. Huds.

δείους καὶ ὑδρεύματα γλυκύτερα [καὶ] κρείσσονα τῆς
 Ὀκλήως ἔχουσα, ἥδη δὲ ἐν ἀρχῇ κόλπου κειμένη τῇ τῇ
 χώρᾳ ὑποφεύγειν. Εὐδαίμων δ' ἐπεκλήθη, πρότερον
 οὕσα πόλις, ὅτε, μήπω ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Αἴ-
 5 γύπτου ἐρχομένων μηδὲ ἀπὸ [τῆς] Αἰγύπτου τολμών-
 των εἰς τοὺς ἔσω τόπους διαίρειν, ἀλλ' ἄχρ' αὐτῆς
 παραγινόμενων, τοὺς παρ' ἀμφοτέρων φόρους ἀπεδέ-
 χετο, ὥσπερ Ἀλεξάνδρεια καὶ τῶν ἑξῶθεν καὶ τῶν ἀπὸ
 τῆς Αἰγύπτου φερομένων ἀποδέχεται. Νῦν δὲ οὐ πρὸ
 10 πολλοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων Καῖσαρ αὐτὴν κατεστρέ-
 ψατο.

27. Ἀπὸ δὲ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβικῆς ἐκδέχεται συν-
 αφῆς αἰγιαλὸς ἐπιμήκης καὶ κόλπος ἐπὶ δισχιλίους ἡ
 15 πλείονας παρήκων σταδίων, Νομάδων τε καὶ Ἰγθουσ-
 φάγων κώμαις παροικούμενος, οὗ μετὰ τὴν προέ-
 χουσαν ἄκραν ἐμπόριόν ἐστιν ἕτερον παραθαλάσσιον,
 Κανὴ, βασιλείας Ἐλεάζου, χώρας λιθανωτοφόρου,

aquationes dulciores et præstantiores quam Ocelis habet.
 Situs jam est in initio sinus, quam ora refugiat. Fel-
 cis vero cognomen nactus est, quum prius urbs fuis-
 set, quando, nautis nondum ex India in Ægyptum
 proficiscentibus, neque ex Ægypto in interioris maris
 loca trajicere conantibus, sed nonnisi ad hanc usque
 urbem venientibus, ab utrisque merces recipiebat,
 quemadmodum Alexandria et externas merces et quæ
 ex Ægypto afferuntur, recipit. Nunc vero non ita multo
 ante nostra tempora Cæsar (Elisar?) eam urbem
 destruxit.

27. Eudæmonem Arabicam continuo excipit litus
 longe porrectum et sinus ad bis mille vel plura etiam
 patens stadia, qui Nomades et Ichthyophagos in
 vicis habet accolæ. Ejus post proemines promonto-
 rium est aliud emporium maritimum, Cane, ad re-
 gnum pertinens Eleazi in regione thurifera. Ex ad-

1. ὑδρεύματα] Rivi in hac peninsula nulli, sed pu-
 tei saxis incisi sunt aquæ egregiæ copiam suppeditan-
 tes. Præterea aquæductus rudera supersunt. || —
 1. καὶ supplēvit Hudsonus || — 3. ὑποφεύγειν] au-
 dacious dictum pro ὑποχωρεῖν, quo uti Noster solet,
 et quod hoc quoque loco reponi voluit Schwanbeck.
 || — 5. τῆς] inserui. || — 10. Καῖσαρ] Hoc de Tra-
 jano, qui Arabiam fecerit provinciam, intelligi voluit
 Dowdellus. Quod admitti nequit (v. supra not. § 19).
 Mannertus V, I, p. 161 de Ælii Galli expeditione
 sub Augusto imp. cogitavit. Vincentus denique ad
 Claudii tempora rem refert, nitens Plinio, qui tradit
 hæc VI, 24: *Nobis diligentior notitia* (Taprobanes
 ins.) *Claudii principatu contigit, legatis etiam ex ea*
insula advectis. Id accidit hoc modo. Anni Plocami,
qui maris Rubri vectigal a fisco redemerat, libertus
circa Arabiam navigans aquilonibus raptus præter
Carmaniam, decimo quinto die Hippuros portum ejus
invectus, etc. Ex his igitur colligit Claudii temporibus
 potestatem Romanorum etiam in Oceani portus prola-
 tum esse, et ducem aliquem imperatoris Adanen di-
 ruisse, ut, sublato hoc emporio Arabico, commodis
 commerciorum Romanorum consuleret. Eundem Vin-
 centum Leucæ comæ Romanum præsidium et vectigalium
 perceptorem imponere supra (§ 19) jam
 monuimus, quamquam neque historia neque verba
 Peripli ejusmodi quid suppeditent. Jam quod Plinii
 locum attinet, nihil ad rem facit Plocami libertum
 quendam in Oceano navigasse, quum de consilio ejus
 navigationis nihil constet; vectigalia autem quæ Plo-
 camus redemerat, nonnisi portuum Ægyptiorum ad
 sinum Arabicum esse poterant, siquidem putare licet
 rerum Romanarum scriptores, si aliter res haberet,
 tantum potentiæ Romanæ incrementum non fuisse
 alto pressuros silentio. Multo etiam confidentius con-
 tenderis unam istam Peripli vocem non ejus esse mo-
 menti ut hinc proficiscens refingere historiam ac
 negligentia historicos accusare prudentior aliquis au-
 deat. Nam si recte illud Καῖσαρ habet, nihil aliud inde
 colligere licet, nisi ducem aliquem Romanum ex
 Ægypto profectum diruisse emporium vel ut injurias

mercatoribus Romanis illatas ulcisceretur, vel quod
 sic Indos nautas in Ægypti emporia se allecturum pu-
 taret. Tale quid sub quovis imperatore inde ab Au-
 gusto usque ad Nostri fere tempora accidere poterat.
 Sed hoc quoque est cur addubitem. Qui enim fit ut
 Peripli auctor, qui de imperatoribus Romanis modo
 utebatur αὐτοκρατόρων voce, nunc καῖσαρ vocabulum
 usurpet? Cur tam vagum in modum tali verbo rem
 significarit? Nonne mendam hic quoque libri cor-
 ruptissimi locus traxerit? Tanto facilius crediderim, quo
 lenior offertur emendatio. Pro ΚΑΙΣΑΡ fuisse suspicor
 ΕΛΙΣΑΡ. *Elisar* et *Ilisar* ejusdem nominis sunt varie-
 tates ap. Strabonem et Ptolemæum obviæ. Strabo XVI,
 p. 782 narrat Ælium Gallum occupasse Athralla et
 Marsyabas (v. Noel des Vergers *Arabie* p. 59), urbes
 Rhambanitarum (sic codd. Str. optimi; Παδβανιτῶν sec.
 Ptol. VI, 7), οἱ ἦσαν ὑπὸ Ἰλασάρῳ (Dhoul-Azhar
 seu Dhil-Azhar, Afrikis regis successor, sec. Noel
 Desvergers *Arabie* p. 58). Ptolemæus *Elisarus*, a re-
 gis nomine sic dictos, in ea regione memorat, quæ in
 Periplus Charibaeli subjecta est. Noster denique au-
 ctor sua ætate regem terræ thuriferæ dicit *Eleazum*,
 quod nomen nonnisi alia forma nominis *Elisar* sive
Ilisar esse videtur. In Elisaris regno sita erat *Cane*,
 maximum in hac Arabiæ ora emporium, quod ad
 eximiam istam felicitatem, ex conjectura nostra, Elea-
 sar eo adduxisse videtur, quod vicini regni empori-
 um, Eudæmonem Arabiam, destruxit. Præterea
 magnam fortasse ejus regni partem sibi per tempus
 aliquod subjecit, siquidem Ptolemæus Elisaros memo-
 rat in regione, quæ Peripli ætate Charibaeli parebat
 Hoc si est, statuendum foret fontem ex quo Ptole-
 mæus Arabiæ oræ descriptionem sumsit, nostro pe-
 riplo antiquiorem esse.

§ 27. Εὐδαίμωνος Ἀραβικῆς] § 26 est Εὐδαίμωνος
 Ἀραβίας. Quæ quidem fluctuatio ex ipsa denominationis
 hujus origine explicari possit, nisi sphalma librarii su-
 besse mavelis. || — 14. Ἰγθουσφάγων παροικούμενος]
 παροικουμένων codex. Possis etiam Ἰγθ. [ἐν] κώμαις πα-
 ροικουμένων. || — 17. Κανὴ] Cf. Plinius VI, 23: *Cane*
thurifera regionis, et Ptolemæus I. I. qui Ἀραβίαν ἐμπό-

καὶ κατ' αὐτὴν ἔρημοι νῆσοι δύο, μία μὲν ἡ τῶν Ὀρνέων, ἡ δ' ἑτέρα λεγόμενη Τρούλλας, ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι τῆς Κανῆς. Ὑπέρκειται δὲ αὐτῆς μεσόγειος ἡ μητρόπολις Σαββαθᾶ, ἐν ᾗ καὶ ὁ βασιλεὺς κατοικεῖ. Πᾶς δὲ ὁ γεννώμενος ἐν τῇ χώρᾳ λίθινος εἰς αὐτὴν ὅσπερ ἐκδορεῖον εἰσάγεται καμῆλοις τε καὶ σχιδίαις ἐντοπίαις δερματίναις ἐξ ἄσκων καὶ πλοίοις.

ριον ponit 80°, Κανὴν ἐμπόριον καὶ ἄκραν 84°, quæ distantia cum Periplo computu bene concinit. Inter utrumque emporium memorantur: Ἀγμανίση κώμη 80° 40', Μέλαν ὄρος 80° 30', Ἀλίσιμα πόλις 82°, μέγας αἰγιαλός 82° 30', Μάδα κώμη 83°, Ἐρίση πόλις 83° 40', μικρὸς αἰγιαλός 83° 40'. Priscas vv. dd. de Cane opiniones mittere licet, quum nulla nitantur accuratiore locorum cognitione, quæ nuper demum Angli explorarunt. Quodsi igitur per 2000 stadia ab *Aden* præternavigamus, in sinum pervenimus *Ghubbet-Ain-Bai* dictum, quem ab occasu *Ras el Kosseir* definit, ab ortu *Ras el Asidah*. Pone hoc siti sunt portus nonnulli, inter quos principem locum obtinet *Bender Hissn Ghorab* (i. e. portus arcis corvorum), 13° 59' 20" lat., 45° 24' 30" long. Greenw. Paucis a portu stadiis dissita *Halani* insula; longius versus meridiem distat insula altera, quam oræ accolæ *Sikhah*, nautæ *Djibus* (quod lyre indicæ formam refert) vocare solent; hæc in 450 pedum altitudinem assurgens superficiem planam habet albamque, stercore (*guano*) scilicet avium, quarum innumera ibi multitudo a remotis inde seculis degit. Igitur *Sikhah* est Ὀρνέων νῆσος; unde sequitur *Halani* esse Τρούλλαν, Κανὴν quærendam esse in portu *Hissn Ghorab*, qui natura sua et ruinis et inscriptionibus Himjariticis vetus et insigne olim emporium prodit luculentissime (V. Wellsted *Travels* II, p. 421 sqq. Idem in *Journal of the Asiat. soc. of Bengal* 1834 vol. III, p. 554 sqq. Haines l. l. tom. IX, p. 147). Portus ab omni vento tutus; superjacet saxum nigrum colore, 500 pedes altum, præruptum, ab una tantum parte accessum, arenarum teniâ quasi isthmo adhærens continenti; via saxis incisa, initio suo castellis munita, ducit in verticem, ubi turris assurgit quam e longinquo nautæ seu pharum prospectant. Ruinæ domuum, murorum, turrium in ipso monte et ad latera ejus sparsæ. Inscriptionem satis amplam saxo levigato insculptam vide ap. Wellsted II, p. 424, et interpretationis tentamen ap. Roediger in version. germ. operis Wellstediani t. II, p. 355 et hinc ap. Ritter. XII, p. 319. Quem locum Cane in commerciis Indicis olim obtinebat, nunc in eodem tractu tenet *Makalla*. — Ἐλεάζου Nomen *Elisarus* vel *Eleazar* arabice fuisse *Aschardides* vel *Alascharissoun* censet Fresnel *Lettres sur la géogr. de l'Arabie*, in *Journal Asiatique*, t. X, p. 191. — 2. Τρούλλας Insulam hujus nominis non novit Ptolemæus, sed *Trulla* portum post Canen memorat, ora a Cane boream versus flectente ita ut Cane et *Trulla* eidem longitudinis gradui assignentur. Ὀρνέων insula eo nomine item ignorat Ptolemæus, sed eadem fuerit cum Τρητῇ insula (86° 30 long. 12° lat.), quam pro more suo longius in oceanum removet. — 4. — Σαββαθᾶ Σαββαθᾶ margo. Cf. Plinius VI, 32, § 155:

verso ejus duæ jacent insulæ desertæ, quarum altera *Orneon* sive *Avium*, altera vocatur *Trullas*, stadia centum viginti a Cane distantes. Superjacet Canæ in mediterraneis *Sabbatha* metropolis, quæ etiam regis sedes est. Omne autem quod nascitur in hac regione thus in Canen tanquam receptaculum partim camelis inferitur, partim ratibus pro loci more pelliceis ex utri-

Pars eorum (Sabæorum) *Atramitæ*, quorum caput *Sabota*. Ptolemæus VI, 7, p. 411: Σαββαθᾶ μητρόπολις 77° long. 16° 30' lat., adeo ut a Cane distet 3000 fere stadia. Locus urbis indicari accuratius nequit, quod nemo hucusque in eam regionem penitus penetravit. Wellstedius ab ora in qua *Hissn Ghorab* sita est, per *Wadi Meifah* (cf. Μαῖζα κώμη in ora 84° 20' long. 13° lat. et Μαῖζα μητρόπολις 83° 25' long., 15° lat.) in mediterranea profectus, post unius diei et dimidiæ iter in regione cultissima locum invenit *Nakab el Hadschar* dictum, ruinis illustrem veteris Himjaritarum urbis, quæ in valle fertili collem leviter bifidum coronabat, structuris solidissima, muro peralto e quadratis marmoris nigricantis lapidibus egregie munita, inscriptionibus veterem Himjaritarum sedem prodens manifeste. In universum summa videbatur esse cum Canæ ruinis similitudo, nec dubitari potest mediterraneum ibi exstitisse emporium, a quo per *Meifah* vallem via ducebat ad Canen portum maritimum. Ne *Sabbatha* urbem fuisse putemus distantiarum ratione apud Ptolemæum impedimur. Huc accedit quod ab indigenis Wellstedius accepit alias haud minoris urbis ruinas post tridui iter prope *Esân* vicum occurrere. Forasan hic quærenda *Sabbatha*, fortasse ne hic quidem. Si licet, tu videas. — 6. εἰς αὐτὴν] εἰς Κανὴν sc. Id non monerem, nisi nonnulli verba referrent ad *Sabbatha* urbem, quam esse Sabam (*March*) putant, ad lacum sitam ideoque, ut opinantur, navigiis accessam. Ceterum antequam in portum thus deportaretur, in metropolim convehatur, siquidem ita habet Plinius XII, 32: *Thus collectum Sabota camelis convehitur, porta ad id una patente. Digredi via capitale leges fecere. Ibi decimas deo, quem vocant Sabin, mensura, non pondere, sacerdotes capiunt. Nec ante mercari licet. etc.* — 7. σχιδίαις. δερματίναις ἐξ ἄσκων] Cf. Agatharchid. § 101, p. 189. Inde gentem *Ascitarum* nomen habere tradit Stephanus Byz.: Ἀσῖται, ἔθνος παροικοῦν τὸν Ἰνδικὸν κόλπον καὶ ἐπὶ ἄσκων πλέον, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περὶ πλοῦ αὐτοῦ. α παροικεῖ αὐτὸν ἔθνος καὶ αὐτὸ καλούμενον Σαχαλιτῶν (sic Meineke; Ἀσχαλιτῶν codd.)· ἔτι μὲν καὶ Ἀσικτῶν ἕτερον ἔθνος [ἐπὶ ἄσκων πλέον suppl. Mein.]. — Ptolem. VI, 7, § 26: Παρὰ δὲ τὸν Σούζαρον τὸ ὄρος μέχρι θαλάσσης Ἀσῖται. Julia ap. Plin. VI, 34: *Quin et commercia ipsa ex insulis infestant Arabes Ascitæ appellati, quoniam bubulos utres binos sternentes ponte piraticam exercent sagittis venenatis.* Schol. ad Ptol. VI, 7, § 11: Σαχαλιτῶν] οἱ ἐν τῷ Σαχαλιτῇ κόλπῳ, ἐν ᾧ κολομβήτες πικτικοὶ, ἐπὶ ἄσκων διαπλέουσι. Neque tempus istos erudit; nam eandem navigandi rationem ad Oman regionis oram et prope *Cap Isolette* vidit Wellsted (*Voy. to the coast of Arabia in Travels to the*

ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ σύγχρησιν τῶν τοῦ πέραν ἐμπορίων, Βαρυγάζων καὶ Σκυθίας καὶ Ὀμάνων καὶ τῆς παρακειμένης Περσίδος.

28. Εἰσάγεται δὲ εἰς αὐτὴν ἀπ' Αἰγύπτου μὲν ὁμοίως πυρὸς ὀλίγος καὶ οἶνος ὥσπερ καὶ εἰς Μούζα, καὶ ἱματισμὸς Ἀραβικὸς, ὁμοίως καὶ κοινὸς καὶ ἀπλοῦς καὶ ὁ νόθος περισσώτερος, καὶ χαλκὸς καὶ κασσίτερος καὶ κοράλλιον καὶ στύραξ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα εἰς Μούζα τὰ πλεονα δὲ ἀργυρώματα τετορευμένα καὶ χρήματα τῷ βασιλεῖ, [καὶ] ἵπποι δὲ καὶ ἀνδριάντες καὶ ἱματισμὸς διάφορος ἀπλοῦς. Ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῆς ἐντόπια μὲν φορτία, λίθανος καὶ ἄλγη, τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ μετοχὴν τῶν ἄλλων ἐμπορίων. Πλεῖται δὲ εἰς αὐτὴν περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὃν καὶ εἰς Μούζα, πρωϊώτερον δέ.

29. Μετὰ δὲ Κανὴν, τῆς γῆς ἐπὶ πλεῖον ὑποχωρούσης, ἄλλος ἐκδέχεται βαθύτατος κόλπος, ἐπὶ πολλὴν παρεκτείνων, ὃ λεγόμενος Σαχαλίτης, καὶ χώρα λιθα-

bus, partim navigiis. Ceterum ipsa quoque mittendis navibus commercia exercet cum emporiis transmarinis, Barygazis et Scythia et Omanis et cum adjacente Perside.

28. Importatur in eam ex Ægypto tritici paullulum et vinum similiter ac in Muzam, porro vestitus Arabicus et communis et simplex et adulterini copia abundantior, æs, stannum, corallium, styrax et cetera quæ in Muzam feruntur; regi plerumque destinantur vasa ex argento celata et pecunia, sed equi etiam et statuæ et vestitus insignior simplex. Exportantur autem tum indigenæ merces, thus et aloë, tum quorum ex reliquis emporiis locus fit particeps. Navigator in Canen eodem fere quo in Muzam tempore, paullo tamen maturius.

29. Post Canen, terra in majus recedente, alius sequitur sinus profundissimus, per longum extensus spatium, Sachalites nomine, et regio thurifera, mon-

city of the caliphs II, p. 59 et 121). || — 1. τοῦ πέραν] τοῦ vulgo deest contra codicis auctoritatem. || — 2. Σκυθίας.] V. § 36. 38.

§ 28, l. 5. εἰς Μούζα] Cf. not. ad § 16. || — καὶ ἱματισμὸς] ἱματισμὸς Ἀρ. καὶ ὁμ., codex; transposuit Bernhardy.; vulgo καὶ omittunt. || — 8. κοράλλιον cod. || — 10. καὶ ἵπποι δὲ] aut sic legendum pro ἵπποι δὲ, aut scrib. ἵπποι τε. || — 11. ἀπλοῦς] καὶ ἀπλ. scr. Fabricius; absque causa. || — 12. ἄλγη] Hæc est aloë hadramutena, de qua Edrisi I. p. 51: « Ce pays produit l'aloës connu sous le nom d'hadramouti, lequel est d'une qualité inférieure à celle de l'aloës socotrin. Des falsificateurs le mêlent quelquefois, au moyen de la fusion, avec ce dernier. »

§ 29, l. 17. κόλπος.. Σαχαλίτης] De Sachalite sinu in diversas partes veteres geographi abeunt. Marinus eum a Syagro promontorio occasum versus, Ptolemæus orientem versus esse dixit. Noster de his parum distincte tradit. Expressis verbis *Sachaliten* vocat sinum qui post Canen sequitur et usque ad Syagrum prom. pertinet. Post Syagrum vero alium sequi sinum dicit, cujus nomen non indicat, deinde montes altos, tum Moscham portum ἀποδεσμεγμένον τοῦ Σαχαλίτου λιθάνου πρὸς ἐμβολήν; ibique narrat thus abque custodia cumulatam jacere παρ' ὅλον τὸν Σαχαλίτην. Igitur conjunctum exhibet et Marini et Ptolemæi sententiam. Ceterum ita habet Ptolemæus I, 17: Ἐνταῦθα δ' ἔστι (sc. τῶν παρὰ Μαρίνῳ) τοῖς νῦν ἱστορούμενοις οὐκ ἔχει συμφώνως ὥς ὁ Σαχαλίτης κόλπος ἀπὸ δυσμῶν ὑπ' αὐτοῦ τιθέμενος τοῦ Σαγάρου ἀκρωτηρίου πάντες γὰρ (Periplus nostrum P. non novit) ἀπαξυπλῶς ὁμολογοῦσιν οἱ τοὺς τόπους τούτους διαπλέοντες, ἀπ' ἀνατολῶν τοῦ Σαγάρου καὶ τὸν Σαχαλίτην εἶναι χώραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον. Cum Ptolemæo facit Marcianus p. 23: Ἐκδέχεται ὁ τε Σάγαρος τὸ ὄρος καὶ ὁ Σαχαλίτης κόλπος μέγιστος ὢν καὶ διήκων ἄχρι τοῦ στόματος τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ. Ex eadem sententia Stephanus Byz. v. Σαχαλίτης dicit: Κατὰ τοῦτον τὸν Σαχαλίτην κόλπον κεῖνται πελάγαι νῆσοι ἑπτὰ (septem Zenobii insulæ in Periplus). Num igitur errasse Noster et Marinus dicendi? Minime. Sed primum videamus de Sya-

gro promontorio, quod ex Periplus rationibus esse debet hodiernum *Cap Fartak*, a *Hissn Ghorab* sive Cane dissitum *tribus* longitudinis gradibus et paullo plus. Contra Ptolemæus post Moscha demum urbem ponit Syagrum, *sex* gradibus a Cane distantem; adeo ut componendum promontorium foret cum hod. *Cap Noss*; sed quum 800 fere stadiis post *Cap Noss* sequatur *Cap Saugra* sive *Saukirah*, hoc potius esse Syagrum Ptolemæi nominum similitudo suadet. — Quodsi autem Ritterus censet idem promont. *Saugra* etiam a Periplus auctore Syagrum vocari, aperte erravit; nam quæ post Syagrum loca in nostro libello memorantur tum demum explicari possunt, si a *Cap Fartak* proficisceris; quo concesso, credi possit perperam a Nostro Syagri nomen ad *Cap Fartak* esse translatum. At ne hoc quidem admitti potest; nam ita habet Plinius VI. 32: *Clara in Azanio mari Dioscoridu* (insula), *distans a Syagro extumo promontorio 280 mill.* (= 2240 stad.), quæ quadrant in *Cap Fartak*, a quo Socotora 2000 fere stadia abest, dum a prom. *Saugra* sunt 3600. Præterea Syagrus promontorium μέγιστον esse dicitur. Jam vero montes quorum extremus vertex in mare procurrens *Saugra* vocatur, altitudine non excedunt pedes sexcentos; *cap Fartak* in 2500 pedes attollitur, tantoque spectabilius est, quod continenti nonnisi humili tractu adhæret, adeoque solitarius vertex vel insula esse videtur, quam nautæ inde a sexaginta milibus anglicis ex alto conspiciunt, ut refert Haines l. l. Denique quum ad promontorium sita sit urbs *Sagger* (sic Berghaus) sive *Saghar* (sic Jaubert) sive *Shahar* (Wellsted) sive *Schechr*: in promptu est conjectura hinc fortasse Græcos *Fartak* promontorio fecisse nomen Σάγρου. Idem vel simile quid apud Græcos sonare debebat nomen arabicum promontorii *Saugra*. Facile igitur fieri potuit ut promontoria ista inter se confunderentur, ideoque in alienum locum transferretur sinus Sachalites. Id vero Ptolemæo, non Nostro accidisse reliquum est ut demonstretur. — Etenim in tractu inter Canen et Syagrum interjecto duæ nunc sunt urbes insigniores, *Makalla* (14° 29' 40" lat.; 49° 14' 20"

νωτοφόρος, ὁρεινή τε καὶ οὐσθατος, ἀέρα παχὺν ἔχουσα καὶ διμυγλώδη [καὶ] κατὰ τῶν δένδρων φερόμενον τὸν λίθανον. Ἔστι δὲ τὰ δένδρα τὰ λιθανοφόρα οὐ μέγала λίαν οὐδὲ ὑψηλά, φέρει δὲ ἐπὶ τῷ φλοιῷ πησσύμενον τὸν λίθανον, ὥς τινα καὶ τῶν παρ' ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων θακρύει τὸ κόμμι. Μεταχειρίζεται δὲ ὁ λίθανος ὑπὸ δοῦλων βασιλικῶν καὶ τῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ πεμπομένων. Ἐπίνασσι δὲ δεινῶς οἱ τόποι, καὶ τοῖς μὲν παραπλέουσι λοιμικοῖ, τοῖς δὲ ἐργαζομένοις πάντοτε θανατώδεις, ἔτι (δὲ) καὶ διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς τροφῆς εὐχερῶς ἀπολλυμένοις.

30. Τοῦτου δ' ἐστὶν ἀκρωτήριον τοῦ κόσμου μέγιστον, ἀποβλέπον εἰς ἀνατολήν, ὃ καλούμενος Σύαγρος, ἐφ' οὗ φρούριον ἐστὶ τῆς γῶρας καὶ λιμὴν καὶ ἀποθήκη, τοῦ συναγομένου λιθάνου· καὶ κατὰ τοῦτον ἐν τῷ πελάγει νῆσος, ἀνὰ μέσον τοῦτου καὶ τοῦ πέραν ἀκρωτηρίου τῶν Ἀρωμακίων, τῷ Συάγρῳ συνορίζουσα μᾶλλον, ἢ Διοσκορίδου καλουμένη, μεγίστη μὲν ἔρημος δὲ

tana nec facile pervia, aere: n crassum habens et nebulosum, atque thus ex arboribus proveniens. Arbores illae thuriferae non admodum magnae neque altae sunt, thus vero producant in cortice concretum, sicut apud nos quoque in Aegypto arbores quaedam gummi lacrymant. Colligitur thus manu servorum regionum atque eorum qui poenae causa illuc mittuntur. Nam loca haec quam maxime sunt insalubria, adeo ut praeternavigantibus pestem asferre queant, prorsus autem letalia sint operariis illis, qui praeterea etiam ob victus penuriam facile pereunt.

30. Est vero ad hunc sinum promontorium mundi maximum, ad orientem spectans, Syagrus appellatum, in quo regionis est castellum et portus thurisque collecti repositorium. Ex adverso ejus in alto insula est, media inter hoc atque oppositae continentis promontorium Aromatum interjecta, Syagro tamen propior, Dioscoridis dicta, amplissima quidem, sed deserta

long. Gr.) et jam memorata nobis *Sugger, Saghar, Shaheer* s. *Schechr* (14° 43' 30" lat.; 49° 40' long. Gr.), caput regionis cognominis (Vid. Haines I. I. IX, p. 149 sqq.; Wellsted *Travels to the city*, etc. II, p. 150; Ritter XII, p. 635 sqq.). Utramque urbem memorat, sed male in mediterranea retrudit Ptolemaeus VI, 7, p. 411: Μακκαλα 81°; 13° 45'; Σάχλη 82° 40', 13° 20'. Haud enim diversa esse nomina *Schechr* et Σάχλη, recte haud dubie censet vir harum rerum peritissimus Fresnelius (*Journ. Asiat.* X, p. 191. Cf. Ritter. XII, p. 309). Idem vero nomen habes in Σαχλίτη κόλπῳ. Hinc igitur colligitur nihil esse cur Sachalites sinus a regione cis *Cap. Fartak* sita alienus habeatur, et immerito Marinum a Ptolemaeo increpari. Ceterum quum Sachalite nomine etiam ea quae trans *Cap Fartak* sunt, designentur, patet nomen istud non ab urbe *Chechr* sive Σάχλα repetendum esse, sed ab regione cognomine. Jam vero *Chechr* vel *Chachr* omnis vocatur tractus montosus, qui inde a Makalla fere urbe pertinet usque ad sinum, in qua *Kuria-Muria* insulae sitae sunt. Haec igitur est Sachalites regio, in eamque quadrant quae duobus istis Peripli locis de Sachalite sinu leguntur. Nam Moscha urbs respondet hod. *Dafar* vel *Zafar* urbi, quam Isztachri p. 13 *Chachr* vocat, cognominem regioni. Contra vero si Syagrum promontorium ibi ponas, ubi Ptolemaeus posuit, et hinc orientem versus Sachalitem collocaveris, nihil hodierna Arabia suppeditat, quod explicandae huic sententiae inservire possit. Itaque falsas esse Ptolemaei rationes contendimus. || — 1. λιθανοφόρος] • In margine codex λιθανοφόρος γῶρα. Habuit diversitatem scripturae λιθανοφόρος. » BERNHARDYUS. Mox occurrit δένδρα λιθανοφόρα, quod rarius occurrit, et h. l. librorum vitio deberi videtur, quum alias Periplus praebet λιθανοφόρος. || — 1. ἀέρα παχύν] Quae de aere thurilegis letifero, praeternavigantibus pestifero leguntur, fabulae sunt quas Arabes thuris mercatores peregrinis narrabant. Aliud ejus generis narratuncularum specimen habes infra § 32. Quamquam latere posse etiam veri aliquid non pernegaveris. Certe

nonnulla loca Oman regionis, praesertim in Oasibus deserti, adeo male sana offendi, ut vel Arabes post paucorum dierum commorationem febris vehementi corripiantur, tradit Wellstedius. Cum nostra thuriferae arboris descriptione confer Theophrast. H. Pl. IX, 4; Plinium XII, 30-33; Salmasium Exerc. Plin. p. 355, et quae conguessit Ritter XII, p. 356-372. Inter recentiores nemo adhuc in Arabia thuris arborem suis oculis usurpasse videtur. Secundum Wellstedium neque in Oman regione, neque in ea Arabiae parte quae a Makalla occasum versus est, usquam thus provenit. Quod si ad Ptolemaei aevum referre licet, vel hinc pateret perperam ad ostia sinus Persici Sachalitem tractum removeri. In regione autem intermedia non ad oram maritimam arbor nascitur, sed nonnisi in mediterranei tractus montibus altissimis provenire perhibetur. || — 11. ἀπολλυμένοις] ἀπολλύμενοι codex.

§ 30, l. 12. τοῦτου] τοῦτο cod.; em. Salmasius; supplendum foret τοῦ κόλπου, quod quum paullo longius ex antec. repetendum sit, et mirum etiam videri debeat illud τοῦ κόσμου: recte, puto, Mannertus VI, 1 p. 120 legi vult: τοῦτου δὲ τοῦ κόλπου ἐστὶ ἀκρωτήριον μέγιστον. || — 13. εἰς ἀνατολήν] Ita res habet. || — 14. ἐφ' οὗ φρούριον] Ex viatoribus nemo adhuc in montem adscendit, quantum sciam. Haines de nave sua prospectans in vertice vidit locum virentem arborumque corona cinctum. Exstare ibi ruinas ferebant. Omnino mons iste fabulis apud Arabes celebrat. Portum quoque, qui pone promontorium esse dicebatur et sequentem litoris tractum scrutari nautis Anglis non licuit. || — 17. Συάγρῳ συνορίζουσα μᾶλλον] Immo Africae promontorio insula est propior. Distantiam a Syagro monte satis recte tradit Plinius VI, 32. Cf. supra not. § 29. || — Διοσκορίδου] sic Ptolemaeus VI, 7. VIII, 17 (Διοσκορίδου var. lect.) et Plinius VI, 32. Διοσκορίδου codex, quod si tueri velis, nihil refragor. Διοσκορίδου Cosm. Ind. p. 178. Insula Indis frequentata nunc *Socotora*; Graecum nomen ortum ex *du* (insula) *Sokotora*, sive ling. sanscrit. *dripa Sukataa*, i. e. insula fortunata. Fama ejus

καὶ κάθυγρος, ἔχουσα ποταμούς ἐν αὐτῇ καὶ κροκοδεί-
λους καὶ ἐρίδνας πλείστας καὶ σαύρας ὑπερμεγέθεις, ὧν
τὸ κρέας ἐσθίουσι τὸ δὲ λίπος τήκουσιν καὶ ἀντ' ἐλαίου
χρῶνται· καρπὸν δὲ οὔτε ἀμπέλου οὔτε σιτικὸν ἡ νῆσος
φέρει. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες αὐτὴν ὀλίγοι κατὰ μίαν πλεου-
ραν τῆς νήσου τὴν πρὸς ἀπαρκτῖαν οἰκοῦσι, καθ' ὃ μέρος
ἀποβλέπει τὴν ἡπειρον· εἰσὶ δὲ ἐπίξανοι καὶ ἐπίμικτοι
Ἀράβων τε καὶ Ἰνδῶν καὶ ἔτι Ἑλλήνων τῶν πρὸς
ἐργασίαν ἐκπλεόντων. Φέρει δὲ ἡ νῆσος χελώνην τὴν
τὴν ἀλγινὴν καὶ χερσαίαν καὶ τὴν λευκὴν, πλείστην τε
καὶ διάφορον τοῖς ὀστράκοις μεῖζον, τὴν τε ὀρεινὴν
ὑπερμεγέθη καὶ παχύτατον ὀστράκον ἔχουσαν, οὗ τὰ
παρὰ τὴν κοιλίαν μέρη μὲν τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται,
καίπερ στερότερα ὄντα· ὀλοτελῶς δὲ τὰ εὐχρηστοῦντα
εἰς γλωσσόκομα καὶ πινακίδια καὶ μαγίδια καὶ τοιαύ-
την τινὰ γρύτην κατατέμενεται. Γίνεται δὲ ἐν αὐτῇ
καὶ κιννάβαρι τὸ λεγόμενον Ἰνδικόν, ἀπὸ τῶν δέν-
δρων ὡς δάκρυ συναγόμενον.

31. Ὑποπίπτει μὲν οὖν, ὥσπερ ἡ Ἀζανία Χαρ-
20 θαῆλι καὶ τῷ Μαφαρείτῃ τυράνῳ, καὶ ἡ νῆσος αὐτῷ
τῷ βασιλεῖ τῆς λιθανοτοπόρου. Συνεχρήσαντο δὲ
αὐτῇ καὶ ἀπὸ Μούζα τινὲς καὶ τῶν ἐκπλεόντων ἀπὸ
Λιμυρικῆς καὶ Βαρυγάζων ὅσοι κατὰ τύχην εἰς αὐτὴν
ἐπιβάλλοντες ὄρουζαν τε καὶ σῖτον καὶ ὀθόνην Ἰνδικὴν

(fere), aquis abundans, fluvios habens ac crocodilos
et vyperas plurimas et lacertas prægrandes, quarum
carne vescuntur, pinguedinem vero colliquefaciunt
eaque olei vice utuntur. Fructum insula neque vitis
fert neque frumentarium. Incolæ ejus pauci numero
in uno tantum insulae latere boreæ obverso habitant,
qua sui parte continentem spectat. Sunt vero advenæ
mixtique ex Arabibus et Indis nec non Græcis mer-
caturæ faciendi causa enavigantibus. Fert insula
testudinem tum genuinam, tum terrestrem, tum
albam plurimam et insignem testis majoribus, tum
montanam prægrandem testæque crassissimæ, cujus
partes quidem ventri proximæ sectionem non admit-
tunt, quum duriores sint, quæ vero ad usum commo-
da sunt, integræ in arcas et capsulas et tabellas pugilla-
res inque aliam ejus generis supellectilem secantur.
Nascitur in ea etiam cinnabari Indicum dictum, quod
lacrymarum instar ex arboribus emanans colligitur.

31. Ceterum quemadmodum Azania Charibaeli et
Mapharitæ tyranno, sic etiam hæc insula regi terræ
thuriferæ subjecta est. Mercaturam cum ea facere
solebant etiam e Muza quidam, et quotquot e Limyri-
ca et Barygasis navigantes forte fortuna ibi appelle-
bant, qui oryzam, frumentum, othonium Indicum,

inest Sabæorum νήσοις εὐδαίμοσι, in quas ex India
naves appellere tradidit Agatharchides § 103, ubi vide.
Ceterum adeas Wellstedium, *The island of Socotra in*
Asiat. Journ. of Bengal. t. IV, p. 138 sqq.; *Travels to*
the city of the Caliphs t. II, p. 288 et *Memoir on the*
isl. of Socotra in Journal of the London geogr. soc.
1835, t. V, p. 198. || — 1. κροκοδείλους] Similiter
in Menuthiade crocodilos esse auctor nescio quo errore
dixit § 30. || — 4. ἀμπέλου] ἀμπelon cod.; em.
Stuckius, qui deinde præter necessitatem scripsit σί-
του. || — 7. ἐπίμικτοι Ἀράβων] Leg. vid. ἐπιμ.
ἐξ Ἀράβων. || — 8. καὶ ἔτι Ἑλλήνων] sic. edit.;
καὶ τινὰ Ἑλλήνων codex, qui haud scio an voluerit καὶ
τι μὴν Ἑλλήνων. » BERNHARDYUS. De Græcis in
Socotra cf. Cosmas Indopl. p. 178 : Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ
νήσῳ τῇ καλουμένῃ Διοσκοριδίου· κατὰ τὸ αὐτὸ Ἰνδικόν
πέλαγος (sc. Χριστιανῶν ἐκκλησίᾳ ἐστίν), ἐνθα καὶ οἱ
παροικοῦντες Ἑλλήνιστι λαλοῦσι, πάροιχοι τῶν Ἱπτολε-
μαίων τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐπαρχόντων,
καὶ κληρικοὶ εἰσιν ἐκ Περσίδος χειροτονοῦμενοι καὶ πεμπό-
μενοι ἐν τοῖς αὐτοῖς. Cf. Edrisi I, p. 48, qui fabulam
de Alexandro thuris causa Arabia potito transfert ad
Socotoram, quam propter provenientis ibi aloes plantæ
prestantiam Alexander, suasu Aristotelis, Græcis co-
lonis frequentasset, alio traductis indigenis. Mirum est
aloes mentionem apud Nostrum desiderari. Locum in-
sulae cognominem habet Ptolemæus. || — 10. πλείστην
τε] πλ. δὲ cod. || — 11. τοῖς ὀστράκοις] sic codex;
καὶ τοῖς ὀστράκοις vulgo. Bernhadyus ejici vult v. με-
ρίζουσι. || — 12. Codex ita habet : οὗ τὰ παρὰ τὴν κοιλίαν
μέρη μὲν (μὲν edit. om.) τὰ (ἐγ) χρεῖζοντα (expunctis
litt. ἐγ) τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται καὶ στερότερα ὄντα· ὀλο-

τελῶς δὲ τὰ εἰς γλ. καὶ πιν. καὶ μαγίδια ἐγγρεῖζοντα καὶ
τοιαύτην κτλ. In his prius τὰ ἐγγρεῖζοντα male repetitum
videtur ex sequenti; corruptum autem esse litura co-
dex subindicat. Possis tamen etiam legere : μέρη μὲν
ἄχρηστα ὄντα et in sqq. εὐχρηστα ὄντα. Bernhadyus
locum ita fere concinnandum putavit : .. οὗ τὰ παρὰ
τὴν κοιλίαν μέρη μὲν τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται, καὶ στερό-
τερα ὄντα· ὀλοτελῶς δὲ τὰ [νῶτα] εἰς γλ. καὶ πιν. καὶ
μαγίδια [καὶ] ἐγγρεῖζοντα καὶ τοιαύτην κτλ., in quibus
καὶ ἐγγρεῖζοντα, *res necessarias, utensilia*, cum iis
quæ præcedunt sequunturque verbis minus apte jungi
mibi videtur. || — 15. μαγίδια] Cf. Edrisi I, p. 49
de testudinibus insularum *Kuria-Muria*. || — 16. γρύ-
την] χρεῖσιν scripsit Stuckius perperam. Tzetzes Chil.
IV, 888 : γρύτη δὲ σκευὰ μικρὰ τῶν ὀστρακίων. Eo-
dem modo Hesych. v. γρυμὰ. Cf. Steph. Thes. s. v.
« Γρύτην appellat Arrianus minuta id genus vascula,
ut sunt catilli, arculae, capsulae et similia; Latini scruta
appellant. » SALMASIUS ad Vopisc. Aurel. p. 535.
|| — 17. κιννάβαρι Ἰνδικόν] Proventus arboris, quæ
vocatur *Dracena draco*, non solum in India (v. Ritter
VI, p. 657. V, p. 71), sed etiam in *Hadramaut* Ara-
biæ (Ritt. XII, p. 359. 610. 615. 651. 915) et in
Socotora ins. (Wellsted Journal. IV, p. 198.) fre-
quens est. Gummi ejus arboris (germ. *Drachenblut*)
arabice vocatur *Dum Khoheil*.

§ 31, l. 19. Ὑποπίπτει κτλ.] Etiam novissimis
temporibus insula, antequam ab Anglis occuparetur,
regulis objacentis Arabiæ subjecta erat. V. Ritter XII,
p. 299. || — Χαριβαήλ] codex pro more; perspicuitatis
gratia hoc loco vel Χαριβαήλ: fuerit vel τῷ Χαριβαήλ.
|| — 22. ἀπὸ Λιμ.] διὰ Λ. codex. || — 23. εἰς αὐ-

ἀντικαταλλάσσόμενοι καὶ σώματα θηλυκὰ διὰ σπᾶνιν ἔχει προχωροῦντα, χελώνων ἀντεφορτίζοντο πλείστην· νῦν δὲ ὑπὸ τῶν βασιλέων ἡ νῆσος ἐκμεϊσθῶται καὶ παραφυλάσσεται.

- 5] 32. Μετὰ δὲ τὸν Σύαγρον κόλπος ἐστὶ συναρξὴ ἐπὶ βάθος ἐνδύνων εἰς τὴν ἡπειρον, Ὀμανα, σταδίους ἔχων ἑξακοσίους τὸ διαπέραμα, καὶ μετ' αὐτὸν ὑψηλὰ ὄρη πετρῶδη καὶ ἀπόκοπα ἀνθρώπων ἐν σπηλαίοις κατοικούντων, ἐπὶ σταδίους ἄλλους πεντακοσίους, καὶ μετ' αὐτοὺς ὄρεος ἀποδείξιμος τοῦ Σαχαλίτου λίθάνου πρὸς ἐμβόλην, Μόσχα λιμὴν λεγόμενος, εἰς ἣν ἀπὸ Κανῆς συνήθως πλοῖα πέμπεται τινα, καὶ παραπλέοντα ἀπὸ Λιμυρικῆς ἢ Βαρυγάζων ὄψινοις καιροῖς παραχειμάσαντα παρὰ τῶν βασιλικῶν πρὸς θόνηιον καὶ σίτον 15 καὶ ἔλαιον λίθانون ἀντιφορτίζουσι παρ' ὅλον τὸν Σαχαλίτην γῶμασι κείμενον καὶ ἀφύλακτον, δυνάμει θεῶν τινὲ τοῦτον τὸν τόπον ἐπιτηρούντων· οὔτε γὰρ λάθρα οὔτε φανερώς χωρὶς βασιλικῆς δόσεως εἰς πλοῖον ἐμβλεῖσθαι δύναται· καὶ γὰρ ὁδὸν τις ἄρη, οὐ δύναται 20 πλεῦσαι τὸ πλοῖον ἀπὸ [τοῦ] λιμένος.

τῇ ν] εἰς αὐτὰς cod. || — 3. τῶν β. α. σ.] τοῦ βασιλέως?

§ 32, l. 5. κόλπος. Ὀμανα] Indicatur sinus profundus, parum adhuc exploratus, in mappis nomine carens, a promontorio *Fartak* per sexcentos stadia et paulo amplius pertinens usque ad prom. *Thurbat*. Ceterum Ὀμανα sinus regionis quae nomen minime quadrat in fines hodierni *Oman*, cuius litus a cap *Mussendom* vulgo dicitur pertinere usque ad *Ras el Had*, vel, uti Wellsted ait, usque ad *Massera* ins. (Serapidis ins. in *Peripl.*). || — 7. ὄρη ἀπόκοπα. ἐπὶ σταδ. πεντηκ.] Ora haec praecepta pertinet ad prom. *Thurbat* ad prom. *Seger* seu *Sayr* (3000 pedes altum) vel ad prom. *Almar* (i. e. rubrum); ad illud 500, ad hoc 600 stadia putantur. Deinde per 300 stadia sequitur ora humilis fertilisque; ea regio vocatur *Dofar* vel *Zafar* ab urbe nunc diruta, olim clarissima, cuius ruinae sunt inter loca *Alhafah* et *Addahariz*, ad maris recessum, qui pristinus urbis portus fuisse debet. Ceteris accuratius hunc tractum descripsit C. I. Cruttenden, *Ind. navy, journal of an excursion from Morebat (Merbat) to Dyrecz in Proceedings of the Bomb. g. soc. 1837 p. 70 sqq.* Cf. Ritter XII, p. 300: Urbem *Zafar* s. *Saphar* (Σαφάρ) s. *Thafar* s. *Dofar* memorasse jam Moysen censent I, 10, 30, quo loco Joctani filios habitare dicit inde a *Mesa* (Musa, Muza?) usque ad *Sephar prope montem versus orientem*. Ac sane stirpem Himjaritarum usque in has regiones olim pertinuisse, quo magis ruinas urbium et inscriptiones scrutantur, tanto patet luculentius. Huc accedit quod *Saphar* urbem maritimam regum sedem antiquissimam fuisse, ac postea demum, divisim Himjaritarum nationibus, alteram *Saphar* urbem in occidentali Arabiae mediterraneis esse structam refert saeculi decimi scriptor Masudi. Isztachri geographus *Saphar* nomen non memorat, sed caput hujus tractus *Schahr* vocat, cognominem urbem faciens regioni. (Cf. supra § 29.) Plura de ea praeter alios praebet Ebn-Batuta p. 53. Edrisi et Abulfeda mediterranea

mancia muliebria, quae quum rariora ibi sint, facile venduntur, permutabant cum testudine qua plurima naves suas onerabant; nunc vero a regibus insula elocata est et praesidio custoditur.

32. Post Syagrum continuo sequitur sinus, *Omana* in continentem profunde penetrans, trajectum habens stadiorum sexcentorum, et post eum alti montes saxosi et praerupti hominum in speluncis habitantium, per alia pertinentes stadia quingenta, et post hos portus designatus ad deponendum thus *Sachaliticum*; *Moscha* portus dicitur, in quem a Cane naves nonnullae mitti solent; et qui a *Limyrice* et *Barygasis* praeternavigantes sera anni tempestate hiemem ibi traducunt, a regibus praefectis pro othonio et frumento et oleo *thuris* onera mutuo recipiunt; thus vero juxta totum *Sachaliten* cumulis jacet a nemine custoditis, praesidio suo quodam ipsis diis locum hunc tutantibus; neque enim clandestino neque propalam absque regis venia in navem importari potest; ac si vel granum aliquis sustulerit, e portu solvere navis nequit.

nae et maritimae urbis memoriam confundunt. De his tu adi Ritterum XII, p. 252 sqq. 294. 650. 728. 770, ibique laudatos. Ego ut ad *Periplum* revertar, *Μόσχα* urbem, quam Ptolemæus quoque habet, ex serie periegeseos non posse moneo diversam esse a *Saphar* urbe. Mireris autem discrepantiam nominis, quod non *Saphar* sonat, sed *hod. Mascate*, quod *Oman* regionis caput est. Haec urbs quum in seqq. suo loco non memoretur, nec tamen ignorari facile potuerit, proclivis conjectura est nomen ejus perperam ad *Saphar* esse translatum eodem errore quo *Oman* in hanc oram deducitur. Neque magni momenti est quod Ptolemæus in reliquo dissensu de situ *Moschæ* portus cum Nostro consentit. Causa turbarum in eo quaerenda, quod *Moscha* sive *Mascate*, etsi non sita in regione *thurifera*, praecipuum tamen fuerit *thuris* emporium. Hinc, *Moscha* portum cum *Saphar* nonnulli confuderunt (ut Noster et Ptol.) et *Oman* regionem in sinum *Sachalitem* transtulere (ut Noster), aut etiam *Sachaliten* sinum in *Oman* traduxerunt (ut diversa miscens Ptolemæus). Quod Ptolemæus apud *Omanitas* habet *Omanum* emporium (Cf. St. Byz. s. v.) revera a *Mascate* emp. non fuit diversum (V. Ritter XII p. 381 sq.).

|| — 13. ὄψινοις καιροῖς] quando sc. serius enavigaverant quam ut secundo etesiarum flatu in Africae oram deferri possent. || — 15. ἔλαιον] Hanc vocem de indico *Ghee* sive butyro h. l. usurpari suspicatur Ritter. XII, p. 335. || — 15. παρ' ὅλον τὸν Σ.] ἀντιφορτίζουσιν παρ' ὅλον δὲ τὸν Σαχ. γῶμασι κείμενοι καὶ ἀφύλακτοι codex; em. Fabricius. Sine custodia in his regionibus merces exponi ac raro aliquid surripi, gravissima poena furem manente, passim legere est. Quam Noster narrat fabulam apud vulgus creditam esse ipsosque principes superstitionis praestigio abusus non negaverim. || — 20. ἀπὸ τοῦ λιμένος [Ἀπὸ δὲ τοῦ Μόσχα] λιμένος ἐπ'] ἀπὸ θαλάσσης δι' α λιμένος ἐπ' codex. In his θαλάσσης erat corrupta

33. [Ἀπὸ δὲ Μόσχα] λιμένος ἐπ' ἄλλους σταδίους
ὡς χιλίους πεντακοσίους ἕως Ἀσίχ ὅρος τῇ γῇ παρα-
τείνει, καὶ κατὰ τὸ ἀπολήγον αὐτοῦ μέρος ἑπτὰ νῆσοι
πρόκεινται κατὰ τὸ ἐξῆς, αἱ Ζηνοβίου λεγόμεναι,
5 μεθ' ἃς ἄλλη παράκειται χώρα βάρβαρος οὐκ ἔτι τῆς
αὐτῆς βασιλείας, ἀλλ' ἥδη τῆς Περσίδος, ἣν ἀπ' ὕψους
παραπλέοντι ὡς σταδίους διαχιλίους ἀπὸ τῶν Ζηνοβίου
συναντᾷ νῆσος Σαράπιδος λεγομένη, ἀπὸ σταδίων τῆς
γῆς ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι. Ταύτης τὸ μὲν πλάτος ἐστὶν
10 ὡσεὶ σταδίων διακοσίων, τὸ δὲ μήκος ἐξεκοσίων, οἰκεῖ-
ται δὲ κώμαις τρισὶ καὶ ἀνθρώποις ἱεροῖς Ἰχθυοφάγων
γλώσση δὲ Ἀραβικῇ χρῶνται καὶ περιζώμασι φύλλων
κουκίνων. Ἐχει δὲ ἡ νῆσος χελώνην ἱκανὴν καὶ διά-
φορον· ἐφαρτίζουσι δὲ εἰς αὐτὴν συνήθως οἱ ἀπὸ Κανῆς
15 σκάφης καὶ ἐφόλκια.

34. Περικολπιζοντι δὲ τὴν ἐγομένην ἡπειρον εἰς

lectio vocis λιμένος; quare quidam ἀπὸ δαίμονος ad
marginem explicavit verbis δαίμονος δέχα, quæ quum
in textum irrumperent, alia genuina exturbantur. No-
scio tamen an præstet legere: οὐ δύνανται πλεῦσαι τὸ
πλοῦον. Ἀπὸ δὲ τοῦ [Μόσχα] λιμένος ἐπ. Salmasius
corrigi vult: ἀπὸ λιμένος δαίμονος δέχα. Ἐπ' ἄλ-
λους, etc., in quibus δ. δέχα vacuum esset addidamen-
tum, nec rite procederet sequentia.

§ 33, l. 2. Ἐως Ἀσίχ ὅρος τῇ γῇ παρατείνει] ἕως Ἀσίχωνος ἄχρι τῆς γῆς π. codex, in quibus ἄχρι
erat varia scriptura pro ἕως, nisi forte ἕως ἄχρι velis
conjunctim. Distantia 1500 stadiorum a vera longius
abest. Montes 5000 pedes alti, qui inde a Moscha sive
Zafar secundum oram extenduntur, hodie *Subahn* vo-
cantur; Ἀσίχ locum Arabes geographi appellant *Hasek*.
Edrisi I, p. 54: « De là (sc. de Merbat) au bourg
de Hasek le long de la mer et par terre 4 journées,
par mer 2 journées. En face de Hasek sont les deux
îles de Khartan et de Martan, dont il a déjà été ques-
tion (p. 45). Au-dessus de Hasek est une haute mon-
tagne nommée Lous, qui domine la mer. Hasek est un
bourg peu considérable, mais peuplé. Il existe une
pêcherie très-productive dans le golfe dit *golfe des
Herbes* (*Djoun el Haschich*, corrupte, puto, pro *golfe
de Hasich*. Quod Ritterus XII, p. 337 de explicanda
vulgata affert, longe petitum), qui est très-profond.
Lorsque des navires s'y engagent, ils n'en peuvent
sortir qu'avec beaucoup de peine et qu'autant qu'ils
sont aidés par un vent favorable; mais il en est peu
qui aient ce bonheur. » Nunc oppidi ad ejusdem nomi-
nis promontorium siti (*Ras Hasek*, 17° 21' 35" lat.,
55° 23' 50" long. Gr.) nonnisi ruinæ supersunt in
loco palustri, quum mare longius recesserit. Vide Hai-
nes I. l. p. 129. Ritter XII, p. 656. || — 4. αἱ Ζηνο-
βίου λεγόμεναι] *Khartan* et *Martan* ap. Edrisium;
nunc *Kuria* *Muria* ins. Septem Zenobii ins. Ptole-
mæus quoque numerat. Edrisi duas tantum memorat
(vel maximas vel solas habitatas); quinque nomina-
tim affert Dr. Hulton (*Account of the Curia* *Muria*
islands, in *Journ. of the Lond. geogr. soc.* t. XI, p. 158
sq. Cf. Owen *Narrative of voy. to explore the shores of
Africa* I, p. 348), quarum nomina hæc sunt: *Hella-*

33. [*Post Moscha portum*] per alia stadia circiter
mille et quadringenta usque ad Asich mons juxta
terram extenditur, cujus ad partem extremam septem
projectæ sunt insulæ, quæ Zenobii vocantur. Post
eas alia adjacet regio barbara, non ejusdem amplius
regni, sed jam ad Persidem pertinens, quam in alto
mari per stadia fere bis mille inde a Zenobii insulis
prætervecto insula Sarapidis dicta occurrit, centum
et viginti fere stadiis a terra remota. Latitudo ejus
ducentorum circiter, longitudo sexcentorum est sta-
diorum; habitatur tribus vicis Ichthyophagorum, ho-
minum *improbiorum*, qui lingua Arabica utuntur cin-
gulaque gerunt ex foliis cucinis. Plurimam insula et
egregiam habet testudinem; expediri in eam solent a
Cane scaphæ navesque onerariæ.

34. Oram sequentis continentis circumflectenti

niyah (i. e. caprarum ins., quæ sola an. 1836 incole-
batur), *Karzawit* (s. *Karzaut*, *Akarizaut*, ob formam
Portugallis *Rotondo* dicta), *Soda* (s. *Suwadiyeh*; Por-
tugallis *Suadie*), *Djebeliyah* (i. e. ins. montosa), *Ha-
siki* (ad *Hasik* pertinens), quæ quum e duobus
montium verticibus constet, pro duabus insulis e lon-
ginquo visa haberi poterat. Incolæ, nunc bellis et
peste ad paucitatem redacti, pars sunt Arabum tribus
quæ in opposita continente longum tractum a prom.
Hasik usque ad *el Had* obtinet. Nomen tribui *Beit* vel
Beni Djenobi. Hinc Græci suas fecerunt Ζηνοβίου in-
sulas. Hellaniyahæ habitatores ichthyophagi tuguria
habent ossibus tecta piscium majorum. Ceterum spar-
sæ passim ruinæ meliora olim tempora arguunt. || —
6. ἀπ' ὕψους] « nicht in offener See, sondern, wie
Vincent (II, p. 348) gezeigt hat, an der Küste hin-
schiffend. » Ritter XII, p. 348 nescio quo lapsu; nam
notam locutionem recte Vincentus intellexit. || —
8. Σαράπιδος] hodie *Massera*. Nomen Arabicum
etiam Græco nostro subest, quantumvis obscuratum.
Insulam Ptolemæus quoque sed male positam præbet.
|| — 10. τὸ δὲ μήκος ἐξεκοσίων] Hæc verba vulgo
desunt. Vera insulæ longitudo 450 stadiis non multo
major; latitudinem item et a continente distantiam
Periplus dicit nimiam. Adit hanc insulam Ebn Batu-
ta, qui ab ichthyophagis habitatam monet, nomen vero
tacet. Owen I. l. I, p. 346 in extrema insula boream
versus vicum *Hastellengh* reperit, quem balænarum pis-
catores tenebant. || — 11. ἀνθρώποις ἱεροῖς] verba
de sacerdotibus vel eremitis intelligi vult Vincentus.
Quod ægre credas. Objectæ oræ incolæ omnium fero-
cissimos nautisque tremendos esse constat (v. Owen
I. l. I, p. 346); humanitatem in insulam istam ad ba-
lænarum venatores se recepisse nondum mihi persuasi;
interim pro ἀνθρώποις ἱεροῖς fuisse puto ἀνθρώπ. πο-
νηροῖς, qua voce plus semel auctor piratas notat. || —
13. κουκίνων] i. e. foliorum τοῦ κουκισφόρου δένδρου,
quod dicit Theophrastus H. Pl. IV, 3. II, 7, unde sua
Plinius XIII, 9. Arbor illa Linnæo est *Cucifera Thebaica*,
non confundenda cum ea quam nos jam dicere sole-
mus *Kokospalme*, uti monuit Ritter XII, p. 349, col-
lat. V, p. 835. Cf. etiam Salmasius Exerc. Pl. p. 574,

αὐτὴν τὴν ἄρκτον ἔδει περὶ τὴν εἰσβολὴν τῆς Περσικῆς θαλάσσης καίενται νῆσοι πλείονες, αἱ Καλαίου λεγόμεναι (νῆσοι), σχεδὸν ἐπὶ σταδίους δισχιλίους παρατεταμέναι τῇ χώρᾳ· πονηροὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτάς

6 ἄνθρωποι καὶ ἡμέρας οὐ πολὺ τι βλέποντες.

35. Περὶ δὲ τὴν ἐσχάτην κεφαλὴν τῶν Καλαίου νήσων καὶ τὸ λεγόμενον Καλὸν ὄρος· ἐκδέχεται μετ' οὐ πολὺ τὸ στόμα τῆς Περσικῆς, καὶ πλείσται κολυμβήσεις εἰσι τοῦ πινικίου κόγγρου. Τούτου δὲ τοῦ στόματος ἐκ
10 τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ὄρη μέγιστα λεγόμενα Ἀσαβῶν, ἐκ δὲ τῶν δεξιῶν ἀντικρυς ἀρορώμενον ἄλλο στρογγύλον ὑψηλόν, τὸ Σεμιράμειος λεγόμενον, καὶ μέσος αὐτοῦ δὲ διάπλους τοῦ στόματος ὡς σταδίους ἑξακοσίους, δι' οὗ μέγιστος καὶ πλεονέχτος εἰς τοὺς ἐσωτάτους τόπους
15 ὁ Περσικὸς κόλπος ἀναρεῖται, καθ' ὃν ἐν τοῖς ἐσχάτοις αὐτοῦ μέρεσιν ἐμπορίον ἐστι νόμιμον, λεγόμενον

et de formis κόκινος, κόκινος Steph. Thes. v. κόκιν.

§ 34, l. 2. πλείονες αἱ] πλεόμεναι cod.; πλείονες Stuck.; πλείω μὲν αἱ contra usum scriptoris Schwanbeckius. ||— 3. ἐπὶ σταδ. δισχ. παρατεταμέναι] ἐ. σ. δ. παρεστραμμέναι cod.; em. Vincent. A Massera proficiscenti, circumflexo promontorio *El Had* (quod Corodami nomine signare videtur Ptolemæus), post navigationem stad. 2400 complures in mari Persico occurrunt insulæ, per 500 stadia juxta oram inde fere a *Mashate* emporio disseminate: *Fahil*, *Damaniat* (aliis *Damisetta*), *Jezerat Jeune* et de oppositæ continentis urbibus dictæ *Suadi* sive *Suardi* et *Burka* (V. *Map of Oman* in Wellsted Trav. t. I). Hinc usque ad ostium sinus Persici alia insularum congeries occurrit nulla. Patet igitur eas quas modo dixi, Peripli esse τὰς Καλαίου νήσους, alibi nusquam memoratas; nam Plinianæ (VI, 32, § 150) *Caleu insule*, nisi omnia miscuit auctor, ad sinus Arabici oram pertinere debent. Num huc faciat nomen *Khalil*, quod est loci inter *Mashate* et *Burka* siti (in Berghausi *Kartedes Pers. Golfs*), an huc trahendum sit nomen *Ka'at* emporii inter *Ras el Had* et *Mashate* occurrentis, sed ab insulis illis longe distantis, non dijudico. Est etiam *Khalal* locus in ora sub 25° 8'. — Jam vero quum a Massera ad insulas nostras sint fere 2400 stadia, hanc ipsam distantiam indicari verbis σχεδὸν ἐπὶ σταδίους δισχιλίους, eaque transponenda esse post verba εἰς αὐτὴν τὴν ἄρκτον ἔδει putaveris; nam vulgata scriptura, qua insulæ illæ per 2000 stadia oræ prætendi dicuntur, a vero recedit longissime. Attamen nihil mutandum. Primum non est quod errorem mireris. Nam ora hæc perraro frequentata velerioribus Arabum geographis, si unum Ebn-Batuta excipias, fere ignota erat; Periplus autem auctorem eum oræ tractum qui a Cane ad Indum pertinet, ipse non vidit (V. Prolegg.). Deinde vero sequentia tum demum explicari possunt, si nostrum locum talem legas qualem præbet codex. Etenim post Calcei insulas μετ' οὐ πολὺ sequi dicitur ostium sinus Persici; quod quum reapse falsissimum sit, recte dici potuit, si insulas per 2000 fere stadia extendi auctor credidit. Ipse autem error inde explicandus esse mihi videtur, quod cum insulis confundit oræ tractum quem

versus septentriones jam ad introitum maris Persici complures obviam fiunt insulæ, quæ Calcei insulæ vocantur, ad bis mille fere stadia juxta terram extensæ. Incolæ ejus viri improbi sunt, qui interdiu non multum vident.

35. Ad extremum caput Calcei insularum est etiam Calon montium jugum; paullo post sequitur ostium maris Persici; plurimæ ibi sunt piscationes conchæ margaritiferae. Ostii ad sinistram maximi attolluntur Asabon quos vocant montes, ad dextram vero e regione conspicitur alius mons rotundus altusque, Semiramidis dictus; medius inter utrumque trajectus ostii stadiorum fere sexcentorum est, per quod maximus et latissimus in interiora loca infunditur sinus Persicus. In intimis hujus partibus legitimum est emporium Apo-

Batna vocant, humillimum, fertilissimum, virentem quasi palmarum hortum, qui a *Burka* fere pertinet usque ad *Djibba*, ubi montes altissimi ad ipsam oram accedunt et hinc continua serie pergunt usque ad ostium sinus Persici. Legisse alicubi memini vocem *Khalal* arabice etiam de palmis vel palmulis adhiberi. Hoc si est, conjicias Καλαίου nomen fort. ad *Batna* tractum pertinere. Videant viri arabice docti. || — 5. οὐ πολὺ τι βλ.] Hoc nisi mera fabula est, ita intelligas, ut frequentes ibi sint homines quos *Albinos* vocamus. At quo pacto πονηροὶ sint hominum genus imbecillimum? An igitur paullo exquisitius scr. fuerit: καὶ ἡμέρου οὐ π. τ. β?

§ 35. l. 6. τῶν Καλαίου] τῶν Παπίου codex; em. Fabricius et Schwanbeck. Pro καλὸν ὄρος nescio an fuerit τὸ Καλαίων ὄρος. Margaritarum piscationem in sinu Persico nemo nescit. (Cf. ad § 58.) Uberrime de ea exponit Edrisi I, p. 373-378. || — 10. Ἀσαβῶν] σαβῶ codex; Salmasius Exerc. Pl. p. 350 em. Ἀσαβῶν e Ptolemæo VI, 7, ubi montium istorum hasanite saxo nigrorum struem confragosam horrentemque (V. *Asiat. Journ.* t. XIX, p. 291) vocat: μελανὰ ὄρη καλούμενα Ἀσαβῶν et Ἀσαβῶν ἄρκρον (*Ras Mussendom*). Cf. Marcian. p. 38. Nomen ei a gente *Beni Assab*. Fortasse etiam huc referendus hodiernus vicus *Sabi* et *Baie Kasab*, monente Rittero XII, p. 528. Arrianus Ind. c. 32, γ ἄρκρην istam vocari dicit Μάκκιστα, Strabo item p. 765 ex Erastothene τὸ ἐν Μάκκισ ἀκρωτήριον, a Macarum gente, quod Ptolemæus ibi memorat. || — 12. Σεμιράμειος] Σεμιράμειος codex; Σεμιράμιδος præter rationem Fabricius. Cf. Ptolemæus VI, 8: (ὄρος) τὸ καλούμενον Σεμιράμιδος [6] καὶ στρογγύλον ἀπὸ τοῦ σχήματος. Marcianus p. 36: ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρμόζοντος ἀκρωτηρίου ἐπὶ Καρπέλλαν ἀκρωτήριον στήλια ψν'. ἐνταῦθα παράκειται τὸ προρεθὲν στρογγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμιδος, ὅπερ ἀντικεῖσθαι ἔρχαμεν κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν τὸ Ἀσαβῶν ὄρος τε καὶ ἀκρωτήριον, ὥπερ ἐκάτερα ὄρη τε καὶ ἀκρωτήρια τὰ στενὰ ποιεῖ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Rittero, aliis, Semiramidis mons est rupes ex arenis in 800 pedum altitudinem assurgens, quæ nunc vocatur *Koh Umbarek* vel rectius *Koh-mubarek* (mons bonæ fortunæ). Est potius hod. *Djebel Serraout*.

ἡ Ἀπολόγου, κειμένη κατὰ Πασίνου Χάρακα καὶ ποταμὸν Εὐφράτην.

36. Παραπλεύσαντι δὲ τοῦτο τὸ στόμα τοῦ κόλπου μετὰ δρόμους ἐξ ἑτέρων ἐμπορίων ἐστὶ τῆς Περσίδος, τὰ λεγόμενα Ὀμανα. Ἐξαρτίζεται δὲ εἰς αὐτὴν συνήθως, ἀπὸ μὲν Βαρυγάζων εἰς ἀμφοτέρω ταῦτα τῆς Περσίδος ἐμπόρια πλοῖα μεγάλα γαλκοῦ καὶ ζύλων σανταλίνων καὶ δοκῶν καὶ κεράτων καὶ φαλάγγων σασαμίνων καὶ ἐβενίνων, εἰς δὲ τὰ Ὀμανα καὶ ἀπὸ 10 Κανῆς λίθωνος, καὶ ἀπ' Ὀμάνων εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐντόπια βρατὰ πλοιάρια, τὰ λεγόμενα μαδάρα. Εἰσφέρεται δὲ ἀπὸ ἑκατέρων τῶν ἐμπορίων εἰς τε Βαρύγαζα καὶ εἰς Ἀραβίαν πινικὸν, πολλὸ μὲν, χεῖρον δὲ

logi dictum, juxta Spasini Characem ad Euphratem situm.

36. Prætervehenti illud sinus ostium post sex dierum cursum aliud occurrit Persidis emporium, Omana dictum. Expediri eo solent a Barygazis in ambo hæc Persidis emporia navigia magna æris, lignorum santalinorum, trabium, cornuum, phalangum sasaminorum et ebeninorum, in Omana autem etiam e Cane thus, et ab Omanis in Arabiam propriæ hujus loci naviculæ sutiles, quæ vocantur madara. Importantur ex utroque emporio in Barygaza et Arabiam margaritæ multæ at Indicis inferiores, purpura, vestimenta ad loci

1. ἡ Ἀπολόγου] Emporium, ex aliis græcis latinisve scriptoribus, quantum scio, non notum, sæpius memoratur apud Arabes, qui vocant *Obollah, Oboleh, Obolegh*. Sita erat ad Euphratem paullo infra *Basra* urbem. Vid. Gregor. Abul. Pharaji *Histor. dynast.* ed. Pokoke. Oxon. 1663 p. 112; Abulfeda *Annal. Moslem.* ed. Reisk. 1754, p. 67; El Masudi *Historical encycl.*, etc. *transl.* by Sprengel (London 1841), t. I, p. 259; Edrisi I, p. 364. 369; Abulfeda *Tab. geogr.* ed. Wüstenfeld, p. 70, et qui multis de hoc emporio, quod post Teredonis ruinas florere cœpit, exponit, Ritter. IX, p. 167. X, p. 52. 181 sq. 177. — κατὰ

Πασίνου Χάρακα καὶ] καταπασίνου χώρα κακαι (sic), quod prima manu erat *χάρακα καὶ*, deinde male mutatum est in *χώρα κατὰ*. Salmasius voluit κατὰ Σπασίνου χώραν κατὰ. De scripturis Σπασίνου et Πασίνου, quarum hæc frequentior, illa, ut videtur, verior, v. Steph. *Thes. s. v.* De situ et fatis Characis urbis vid. Plinius VI, 31 § 138 Sillig., unde facile apparet esse hodiernum emporium *Mohammarah* (30° 24' 34" lat., 48° 16' 42" long. Gr.), eo loco situm ubi *Karun* (Eulæus veterum) in Pasitigrim influit. V. Chesney *Survey of the rivers Euphrat and Tigris* I, p. 200; Droysen. *Hellenism.* p. 630 et 710 sq. Cf. Salmasius l. I. p. 347. 493; Mannert V, 2, p. 421. Ritter X, p. 55 sq.

§ 36. l. 5. Ὀμανα] Ejus emporii jam meminit Noster § 27. Præterea occurrit apud Ptolemæum et Marcianum et ex Juba ap. Plinium VI, 32 § 149, ubi sic: *Omanæ* (Arabie sc.), quod priores celeberrimum *Carmaniae* fecere, adeo ut Noster et Ptolemæus falsam opinionem secuti forent. Equidem majorem mercatori nostro fidem habeo. Fuerit urbs Arabum Omanitarum colonia, Nearchi ætate recentior. Ab ostio sinus Persici et Asabōn montibus sex dierum iter sive 3000 stadiorum via ducit fere ad hod. *Tschubar* sinum, cui *Tschubar*, *Tiz* et *Purug* loca adjacent. Ibi igitur Omana erit collocanda. Non ita multum abludens Mannertus Omana ad hod. *Cap Tanka* ponit. Contra Vincentus Omana ponit inter *Iskim* et *Muksa* fluvios, Lapius similiter « *au sud de Jungin*, » 450 stadiis a prom. *Jask* orientem versus. Qua in re, spreto Periplo, sequuntur Ptolemæum ejusque sectatorem Marcianum; quamquam facile intelligere erat rationes horum perversissimas esse. Etc-

nim quum *Tiz* urbs a *Cap Mussendom* linea recta quatuor gradibus distet, Ptolemæus a Tisa urbe (101° 10') usque ad Asabōn (92° 30') promontorium novem fere gradus numerat. Præterea ingentem ibi Paragontem sinum finxit qui nullus est. Jam vero Omana (97° 30') ab Asabōn prom. distare dicit gradibus quinque; quod satis quadrat cum computu Peripli. Unde sponte colligis Ptolemæum hanc distantiam e Periplo aliquo nostri simili accepisse, eamque in commentitiam suam oræ delineationem transtulisse. Quod Paragontem Ptolemæi sinum attinet, Mannertus cum ex arab. *Bahr Oman* natum esse suspicatur. Nescio an nomen ejus in hodierno *Purug* ad sinum supra memoratum superstes sit. Ceterum Ὀμανα nomen in codicibus Ptolemæi corruptum est in *Νόμμανα*, *Νόμβανα*, *Κόμμανα*, *Κόμβανα*; veram scripturam servavit Marcianus p. 37 Mill., ubi Ὀμανα ἐμπόριον τῶν ἐπιστάμων. || — 8. σανταλίνων] *σχαλίνων* codex; em. Salmasius l. I. p. 726. De formis *σαντάλινος* et *σανδάλινος* v. Steph. *Thes. v.* *σχαλίνα*. De re v. Ritter: *Das Sandelholz* (*Santalum album*, Linn., *Dschandana im Sanskr.*, *Zanpal im Arab.*, *Dschandan im Hindu u. Mongolischen*) in *Malabar und seine Verbreitungssphäre in Erdk. t. V*, p. 815 sqq. || — κεράτων] Quodsi boum cornua vel elephantum dentes interpretis, offendit vox inter δοκῶν et φαλάγγων media. Quare aut alio sensu accipiendam esse puto aut mutandam in κορυμῶν vel κορυμίων. Certe κορυμὸς ἐβένου, truncos ebeni, e Callixeno Rhodio memorat Athenæus V, p. 201, A. || — φαλάγγων] Cf. Herodot. III, 97: διηκοσίας φάλαγγας ἐβένου. Sunt fustes vel baculi teretes. Schol. Apoll. Rh. II, 845: φάλαγξ τὸ ἐπίμυκες καὶ στρογγύλον ξύλον. Hesych.: φαλάγγια, στρογγύλα ξύλα καὶ σύμμετρα. Cf. Salmas. l. I. p. 727. || — 9. σασαμίνων] sic codex; *σησάμινα* ξύλα memorat Cosmas Indopleustes; porro e Dioscoride Salmasius II. affert hæc: ἐνιοὶ δὲ σησάμινα ἢ ἀκάνθινα ξύλα, ἐμπερηθντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι. Nos novimus sesamum herbam oleumque sesaminum; quæ vero ligna sint sesamina nemo adhuc expedivit. Quare intactam reliqui vulgatam, quam præposterâ judicii confidentia in *σησ.* mutavit Stukius. || — 9. τὰ Ὀμανα] τὴν Ὀμανα l. I. codex, et mox Κανὴ pro Κανῆς. || — 11. μαδάρα] *μαδάρα* τε cod.; an *μαδάρατα*? || — 12. Βαρύγαζαν h. l. et passim codex. Ubique dedimus τὰ Βαρύγαζα.

τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ πορφύρα καὶ ξυατισμὸς ἐντόπιος καὶ οἶνος καὶ φοῖνιξ πολὺς καὶ χρυσὸς καὶ σώματα.

37. Μετὰ δὲ τὴν Ὀμανιτικὴν χώραν ὁμοίως ἡ Παρσιδῶν παράκειται, βασιλείας ἑτέρας, καὶ κόλπος τῶν Τεράδων λεγόμενος, οὗ κατὰ μέσον εἰς τὸν κόλπον [ἄκρα] παρανατίνεται. Καὶ παρ' αὐτὸν ποταμὸς ἐστίν, ἔχων εἰσαγωγὴν πλοίοις, καὶ μικρὸν ἐπὶ τοῦ στόματος ἐμπόριον Ὠραία λεγόμενον, καὶ κατὰ νότου μεσόγειος πόλις, [ἀπ]έχουσα ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ ἀπὸ θαλάσσης, ἐν ᾗ καὶ βασιλεία ἡ λεγομένη*. Φέρει δὲ ἡ χώρα σίτον πολὺ καὶ οἶνον καὶ ὄρυζαν καὶ φοῖνικα, πρὸς δὲ τὴν ἡπειρον οὐδὲν ἕτερον ἢ βδέλλαν.

38. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν χώραν, ἥδη τῆς ἡπείρου διὰ τὸ βάθος τῶν κόλπων ἐκ τῆς ἀνατολῆς υπερκερώσης, ἐκδέχεται [τὰ] παραθαλάσσια μέρη τῆς Σκυθίας παρ' αὐτὸν καιμένης τὸν βορέαν, ταπεινὰ λίαν, ἐξ ὧν ποταμοὶ Σίνθος, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ποταμῶν καὶ πλείστον ὕδωρ εἰς θάλασσαν ἐκβάλλων, ὥστε ἄχρι πολλοῦ (καὶ πρὶν ἢ συμβάλη τῇ χώρᾳ) εἰς

consuetudinem confecta, vinum, palma multa, aurum, mancipia.

37. Post Omaniticam regionem deinceps adjacet Parsidarum terra ad aliud regnum pertinens et sinus Terabdon dictus, cujus in mediam partem promontorium excurrit. Porro fluvius ad eum est navibus introitum præbens, et ad ostium ejus parvum emporium, Oraea dictum, et pone id in mediterraneis, septem dierum itinere a mari distans, urbs regis sedes, quæ vocatur*. Fert regio multum frumenti, vinum, oryzam, palmam; ad oram vero nihil aliud quam bdellium.

38. Hanc regionem, continente jam ob sinuum profunditatem ab ortu veluti cornu excurrente seque incurvante, excipiunt Scythiæ boream versus pertinentis partes maritimæ, humiles admodum, e quibus Sinthus exit, fluvius omnium maris Erythræi maximus, qui copiosissima aquarum vi in mare se exonerat, adeo ut ad longum usque spatium, priusquam regionem hanc

§ 37, l. 4. ἡ Παρσιδῶν.] ἡ παρ' ὁδὸν codex. Παρσιδαί, gens Gedrosiæ, quam excipiunt orientem versus Arbitæ, nominantur ap. Ptolemæum VI, 20 p. 439 in codice A Wilb. nec non in vulgata, nisi quod in hac Παρσιδαί abiit in Γαρσιδαί. Reliqui Wilbergi codices Παρσιδαί, quod proprius abest a Plinianis VI, 26, § 93: *Flumen Tonberon navigabile, circa quod Parire (Pasires scr. Harduin.)*, ibid. § 95: *Alii Gedrusos et Sires (Pasires em. Harduinus et Sillig) posuere per 135 mill. pass., mox Ichthyophagos Oritas*, etc. Hæc haud dubie ex Juba, qui ipse Alexandri rerum scriptores, Onesicritum maxime et Nearchum, adhibuit. Arriano Ind. 25 Πασιρέες, quorum est Πασιρα vicus et Βαγίαρα portus ab oriente magni promontorii (*Cap Arrubah*). — 4. κόλπος τῶν Τεράδων.] Num genuina scriptura sit necne nescitur, quum aliunde nullum sinus in hoc tractu nomen proditum sit. Ortelius et Vincentus eundem esse Παράγοντα Ptolemæi sinum opinati sunt, quamquam ὁ Παράγων Ptolemæi ad hanc regionem minime pertinet. Fabricius conj. τ. Ἀραβιτῶν. In Geogr. Rav. II, 5 justa Oritas habes *Teritas*. — 6. ἄκρα inserui; malim ἄκρα ἀνατίνειν. Causa lacune fuisse videtur irrumpens glossema; nam verba εἰς τὸν κόλπον abundant; pro οὗ κατὰ μέσον aliquis notaverit variam scripturam εἰς μέσον τὸν κόλπον, quæ deinde cum altera conflata est. Ceterum ἄκραν dicere auctor eandem videtur quam Nearchus ap. Arr. l. l. circumnavigavit ἄκραν ἐπὶ πολὺ τε ἀνέχουσαν ἐς τὸν πόντον καὶ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ κρημνωδῆς (*Cap Arrubah s. Urmarrak*) Quodsi in medio sinu id promontorium erat, ὁ τῶν Τεράδων (an Γεδρωτῶν?) κόλπος pertinuisse videtur a *Cap Guadel* ad *Cap Monze*. Emporium Oraam hodie esse *Urmara* locum eunt qui putent. At nullas ibi fluvius; hic fortassis erat Toberus quem Plinius in Pasirum regione, Arrianus autem Τόμτρον vocans in Oritarum ditione collocat; cogitari etiam possit de hodierno *Aghor* fluvio, ad quem nunc *Hurcana* locus exstat, et Leonnatus olim τὴν Ὠρεων πλὴν jussu Alexandri regis

συνοικίσει videtur (v. not. ad Arrian. Ind. c. 22). — 8. Ὠραία] ὦρατα codex, quod si tueri velis, conferre licet Curtium IX, 10, ubi plerique codices *Horitas* præbent. — καὶ κατὰ νότου] καὶ κατ' αὐτὸν codex. Cf. infra § 38 καὶ κατὰ νότου μεσόγειος ἡ μητρόπολις, et § 2: οἱς ἐπικρατεῖται κατὰ νότου μεσόγειος κτλ. — 9. ἀπέχουσα] ἔχουσα codex; em. editt. Post v. λεγομένη nomen excidit urbis, quam fuisse Παμβαλίαν, principem Oritarum locum in regione fertili situm (Arrian. Anab. VI, 21), probabiliter censet Mannerus V, 2, p. 19. — 12. ἡπειρον pro ἀγριαλὸν dictum, ut passim.

§ 38. ἐκ τ. ἀνατολῆς υπερκερώσης] Schwanbeckius p. 490 vocem υπερκερᾶν aliunde non notam esse opinatus legi voluit υποχωρούσης; quæ suspicio sane nasci poterat ex seqq. παρ' αὐτὸν καίμενα τὸν βορέαν; ita enim codex; at tum rem falsissimam traderet auctor. Contra bene omnia habent, modo pro καίμενα legas καιμένης, adeo ut non ora versus boream flecti dicatur, sed Indoseythia ab ora boream versus extendi. Litus in tractu Indo vicino ex oriente procurrere sinumque flexu suo efficere recte Noster significat. Exquisitor vox υπερκερᾶν non magis offendit quam supra locutio υποπεύγειν τὴν χώραν. — 15. Σκυθίας] Ἰνδοσκυθίαν dicit Ptolemæus de Scythiis Getis sive Sacis (*saka* ind.), qui, everso regno græco-bactrico, rerum in his regionibus potiti sunt circa an. 120, ut videtur (Vid. Bensley in *Ersch u. Gruber's Encl. v. Indien* p. 77 sqq.). Νότιοι Σκύθαι appellantur ap. Dionys. Per. 1018. — 16. ἐξ ὧν] verbum ἔξεισι exciderit. Hudsonus ἐξῆς scripsit, quasi Indus fluvius ab ora Indoseythica posset sejungi. — 17. Σίνθος] Plinius VI, 23: *Indus incolis Sindis (Sindus var. lect.)*; ling. sanser *Sindhu*. Nativum fluvii nomen apud Ptolemæum habes in secundo ejus ostio, quod vocatur Σίνδων στόμα. — 19. συμβάλη τῇ χώρᾳ] Malim συμβάλη τις τῇ γ. — ἄχρι πολλοῦ. ἀπαντᾶν λευκὸν ὕδωρ] «Das ausgeworfene Wasser süßt das Meer

τὸ πέλαιος ἀπαντᾷ ἀπ' αὐτοῦ λευκὸν ὕδωρ. Σημεῖον δὲ ἤδη τῆς περὶ αὐτὴν [τὴν] χώραν ἐπιβολῆς τοῖς ἐκ πελάγους ἐρχομένοις οἱ προαπαντῶντες ὄφεις ἐκ τοῦ βάθους τῶν γὰρ ἐπάνω καὶ περὶ τὴν Περσίδα τόπων σημεῖον ἐστὶν αἱ λεγόμεναι γράαι. Ἑπτὰ δὲ οὗτος ὁ ποταμὸς ἔχει στόματα, λεπτὰ δὲ ταῦτα καὶ τεναγώδη, καὶ τὰ μὲν ἄλλα διάπλουον οὐκ ἔχει, μόνον δὲ τὸ μέσον, ἐφ' οὗ καὶ παραθαλάσσιον ἐμπορίον ἐστὶν Βαρβαρικόν. Πρόκειται δὲ αὐτοῦ νησίον μικρὸν, καὶ κατὰ νότον

10 μεσόγειος ἡ μητρόπολις αὐτῆς τῆς Σκυθίας Μινναγάρ· βασιλεύεται δὲ ὑπὸ Πάρθων, συνεχῶς ἀλλήλους ἐνδιωκόντων.

39. Τὰ μὲν οὖν πλοῖα κατὰ τὴν Βαρβαρικὴν διορίζεται, τὰ δὲ φορτία πάντα εἰς τὴν μητρόπολιν ἀναφέρεται διὰ τοῦ ποταμοῦ τῷ βασιλεῖ. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπορίον ἱματισμὸς ἀπλοῦς ἱκανὸς καὶ νόθος οὐ πολλὸς, πολύμιτα καὶ χρυσόλιθον καὶ κοράλλιον καὶ στύραξ καὶ λίθανος καὶ ὕαλὰ σκεύη καὶ ἀργυρώματα καὶ χρῆμα, οἶνος δὲ οὐ πολλός. Ἀντιφορτίζεται δὲ κόστος, βδέλλη,

atingas, alba ex eo aqua in alto mari occurrat. Signum vero, quo ad hanc se regionem jam accedere ex alto venientibus proditur, serpentes præbent ex profundo obvii, sicuti in superioribus et circa Persidem locis ejusdem rei signum sunt serpentes, qui græ appellantur. Septem Sinthus fluvius habet ostia, exilia tamen et palustria, ita ut navigari nequeant, uno excepto medio, ad quod etiam maritimum est emporium Barbaricum. Objacet ei insula parva; a tergo autem in mediterraneis sita est Minnagar, Scythiæ metropolis; imperio subjecta Parthorum principum, qui perpetuo divisi dissidio mutuo se expellant.

39. Naves igitur ad Barbaricam in ancoris sistuntur, merces vero omnes in metropolim per fluvium ad regem afferuntur. Importantur in emporium vestitus simplicis sat multum, adulterini non nisi paullulum, polymita sive plurimis liciis texta, chrysolithus, corallium, styrax, thus, vasa vitrea, argentea, numi, vinum non multum. Contra exportantur costus, bdell-

auf ein Paar Stunden weit » RITTER. VII, p. 169 secundum J. Burnes *Narrative of a visit to the court of Sind.*, Edinburg 1831. || — 3. ὄφεις... γράαι] Cf. § 40 extr. et § 50. Plinius VI, 26 : Circa has (insulas sinus Persici) hydri marini vicenium cubitorum teruere classem (Nearchi). Graha lingua sanscrita significare serpentem ex Boppio monet Ritter VI, p. 1082, addens eosdem serpentes et Indis et recentioribus nautis bene notos esse; laudat Khoza Adul Kurcem *Memoirs ed. Fr. Gladwin*. Calcutta 1788, p. 141; Niebuhr *Reise t. I*, p. 452; Cluer *Description of the coast of India*, Lond. 1789 p. 10; Bohlen *Indien II*, p. 134. Adde quos Gosselinus III, p. 200 laudat, Thevenot, *Voyage*, t. V, p. 692; de Grand-pré, *Voyage dans l'Inde et au Bengale I*, p. 27. 28. || — ἑπτὰ] Sic Ptolemæus quoque. Accuratissime de Indi ostiis egit Bourne l. I, quem excerptis Ritter VII, p. 168 sq. || — 7. διάπλουον οὐκ ἔχει. Aut falsa Noster refert aut nihil dicere voluit nisi medium alveum vel solum vel præ ceteris frequentari, ut qui facillimam præbeat navigationem. || — Βαρβαρικὸν] paullo post τὴν Βαρβαρικὴν codex. Ptolemæus VII, 1 : ἐν νήσοις ταῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ γινομέναις πόλεις αἰδε· Πάταλα (112° 50'; 21°) Βαρβαρεῖ (113° 25'; 22° 30'). Ad *Rechel* seu *Ritschel* ostium collocandum emporium putat Ritter V, 575. Quæ Gosselinus III, p. 200 de Barbarici situ habet, quum a Ptolemæo et Periplo aliena sint, silentio licet præterire. Vincentus de *Soheri* cogitari vult. Nomen ab Indis inditum de Scythiis barbaris, quos *Warvaras* vocabant. V. Benfey in *Ersch's u. Grubers Enc. v. Indien* p. 91. || — 10. Μινναγάρ] intra codex Μινναγάρ. Ptolemæo est Βινάγχα (118°, 25' 20'). Illud rectius, siquidem Scythæ Indice *Min*, et *nagara* urbs vocantur. Ritter intelligit clarum olim emporium, ad Delta situm, quod nunc *Tatta*, Alexandri Magni et sequentibus temporibus *Pattala* dicebatur; id enim postea *Minnagara* denominatum esse inde colligit, quod etiam nunc *Tattā* urbs ab *Ihareja-Rayputis*, qui in *Cutsch* regione habitantes genus e *Tatta* urbe repe-

tunt, vocatur *Sa-Minagur*. Sed *Minnagar* complures urbes dictas esse nominis significatio suadet, ipseque Periplus alteram *Minnagaram* urbem habet. Quare Ritteri sententia tanto incertior est, quo longius recedit a testimonio Ptolemæi. Cui innitens Mannertus V, 1, 140 *Minnagara* componit cum hodierna *Bukkur*; D'Anvillius (*Antiq. de l'Inde*, p. 34) cum hod. *Mansura*; Vincentus confert *Menhabery* apud Edrisium I, p. 164, qui ab ostiis Indi ad *Dabil* locum iter tridui, hinc ad *Menhabery* viam bidui esse tradit. || — 11. 5 π 6 Πάρθων] Scythiam vocat regionem, quamquam Parthis tum subjectam. Sacas scimus anno 56 ante Chr. a *Vicramaditja* expulsos. Is annus est initium æræ apud Indos celeberrimæ, quæ vocatur *Sahabda* (annus Sacorum). Haud diu tamen recuperatos priscae fines patriæ norunt tueri. Mox enim (inter ann. 30-20 a. C.) denuo Scythicum in India regnum condidit *Yenkaotschin* (V. Benfey l. I. p. 83). Scythiis autem successisse reges Parthicos Periplus testimonio docemur, cujus fidem corroborant numi Parthici qui in his regionibus passim reperti sunt (V. B. Grotefend *Die Münzen der griech. Könige von Baktrien und den Ländern am Indus* p. 37 sq.). Quodsi e locis ubi numi isti obviam facti, conjicere licet, regnum hoc Parthicum totam fere regionem, quam Indoscythiæ Ptolemæus tribuit, complectebatur. Nomina regum seu principum in numis leguntur : *Vonones*, *Spalirius*, *Spalirisus*, *Yndophares*, *Gondophares*, *Heronaspheres*, *Abagases*. Ex his *Vononem* esse regem Parthicum *Vononem I* (14 p. Chr.) vel *Vononem II* (51 p. C.) fuerunt qui putarent. Probabilius est quod Benfeyus l. I. p. 85 statuit, eos reges Parthicos, quos ex historia novimus, omnino distinguendos esse ab hisce principibus, qui e regia fortasse familia oriundi proprium sibi in Indoscythia regnum condiderint, conditum alter alteri eripuerint.

§ 39, l. 17. πολύμιτα] πολύμπα cod.; em. Stuck. || — 19. De costo, indice *Kusht*, v. Theophrast. H. Pl. IX, 7; Dioscor. I, 15; Galen. t. XIII, p. 195; Pli-

λύκιον, νάρδος καὶ καλλιανὸς λίθος καὶ σάππειρος καὶ
 Σηρικὰ δέρματα καὶ ὀθόνιον καὶ νῆμα Σηρικὸν καὶ
 Ἰνδικὸν μέλαν. Ἀνάγονται δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ πλείοντες
 μετὰ τῶν Ἰνδικῶν * περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὅς ἐστιν
 5 Ἐπιφί· ὁυσιπύβωλος μὲν, ἐπιφορώτερος δὲ ἐκείνων καὶ
 συντομώτερος ὁ πλοῦς.

40. Μετὰ δὲ τὸν Σίνθον ποταμὸν ἑτερός ἐστὶ κόλπος
 ἀθεώρητος παρὰ τὸν βορέαν· ὀνομάζεται δὲ Εἰρινὸν,
 ἐπιλέγεται δὲ ὁ μὲν μικρὸν ὁ δὲ μέγα· πελάγη δὲ
 10 ἐστὶν ἀμφοτέρα τεναγώδη καὶ δίνας ἐλαφράς ἔχοντα
 καὶ συνεχεῖς καὶ μακράς ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς πολλάκις,
 τῆς ἡπείρου μὴδὲ βλεπομένης, ἐποκέλλειν τὰ πλοῖα,
 ἐνδοτέρω δὲ προληγμένα καὶ ἀπόλλυσθαι. Τούτου δὲ
 ὑπερέχει τοῦ κόλπου ἀκρωτήριον, ἐπικαμπές ἀπὸ τοῦ
 15 Εἰρινόου μετὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν νότον ὡς εἰς τὴν

nus XII, c. 12; Diodor. II, 49; Salmasius de hom.
 hyles iatr. c. 88 p. 128 sq. qui etiam de bdella sive bdello
 exponit p. 179 sqq. et de lycio p. 59. || — 1. καλ-
 λειανός] sic codex; editores, iubente Salmasio, scr.
 καλλαινός. Plinius XXXVII, 56 : *Callais sapphirum*
imitant, candidior et litoroso mari similis.. Callainas
vocatur e turbido callaino. Id. ib. : *Angitis non multis*
alia videtur esse quam quae calais. Putant καλλίνον
 vel καλλάινον γέωμα, cuius saepius mentio fit, de gem-
 ma hac, aut gemmam de colore dici. Multa de his
 Salmasius Everec. Pl. p. 167, quae cum aliis habes
 etiam in Steph. Thes. v. κάλις. Causam mutandae
 codicis scripturae idoneam non adesse censet Schwan-
 bekius p. 499. Nomen indicum in ling. sanscr. fuisse
 vult *kalyāna*; id vocabulum plerumque quidem *pecu-*
niām significare, sed sensu generaliōri quidquid sit
 pulcrum, ideoque etiam de gemma potuisse usurpari.
Kalyāna autem graece καλλιανός vel καλλειανός potius
 quam καλλαινός dicendum fuisse. Similiter *Kalyāni*
 Indorum Nostro non Καλλάινος dici, sed, uti debebat,
 Καλλίνος (§ 52). || — 2. Σηρικὰ δέρματα] Haec
 species alibi non occurrit. Vocem fortasse corruptam
 esse suspicatur Vincentus p. 390. An Σηρικὰ ἀθύρματα?
 || — 3. Ἰνδικὸν μέλαν, *Indigo*. || — ἀνάγονται δὲ
 καὶ π.τ.] Stuckius vertit : « Eo navigant cum Indicis
 mercibus mense Julio. Navigatio haec difficilis quidem
 habet accessus; at pronior est et brevior » (brevior
 quam?). Quod Vincentus II, p. 390 ita interpreta-
 tur : « The author observes, that in order to reach this
 port in the proper season, the ships should leave the
 harbour of Berenice in Epiphi or July; adding, that the
 passage down the Red sea is difficult at so early a pe-
 riod, but that a favorable wind (that is the monsoon) is
 more easily obtained after you have passed the straits,
 and the voyage more expeditious. » Quodsi hoc vo-
 luisse, perobscure auctor locutus foret. Ego ita statuo.
 In antea juxta oram ad Indum deducti sumus; sed
 navigari eo etiam per altum poterat hippalo vento;
 quae navigatio periculosior quidem, sed concitior
 breviorque. Hanc itineris rationem alteri opponit,
 verbis ἀνάγονται δὲ καὶ ἐκείνων. Verba αὐτοῦ οἱ
 πλείοντες plebeiae sunt graecitatis, neque tangenda. At
 nihili esse putō istud μετὰ τῶν Ἰνδικῶν. Merces Indi-

lium, lycium, nardus, callaina gemma, sapphirus,
 Sericae pelles, othonium, filum Sericum, Indicum ni-
 grum. Ceterum navigant eo etiam per altum Indicis
 etesii (sive Hippalo vento) circa Julium sive Epiphi
 mensem; quorum periculosior quidem sed promptior
 breviorque est navigatio.

40. Post Sinthum fluvium alius est sinus versus bo-
 ream, visu difficilis; appellatur Irinum; pars ejus
 magni, pars parvi nomine distinguitur. Utraque au-
 tem pars palustre pelagus est, vortices habens celeres,
 continuos, a terra longe pertinentes, ita ut saepenumero
 naves, terra nondum apparente, in brevia impingant,
 et interius proreptae etiam pereant. Huic imminet
 sinui promontorium, quod ab Irino ad orientem, tum

destinatas Ἰνδικὰ dici posse non credo nisi exemplis
 probanti. Num legendum μετὰ τὰ Ἰνδικὰ, sicut Ho-
 merus canit πλεῖν μετὰ χαλκόν? At hoc poetae, non
 nostri nundinatoris foret. Itaque fuisse conjicio μετὰ
 τῶν ἱππάλων, vel, si hoc audacius, μετὰ τῶν Ἰνδικῶν
 [ἐτησίων.], collato § 57 ubi *moussons* venti vocantur
 ἐτησίαι ἐν τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. || — 5. ἐπιφορώτερος
 ἐπιφορώτερος cod.; em. Stuck. Ceterum hac naviga-
 tione Noster quoque usus esse videtur. Nam inde
 a Cane emporio nunc denuo ad accuratorem loco-
 rum descriptionem redit. || — δὲ ἐκείνων] fort. δὲ
 δι' ἐκείνων sc. τῶν Ἰνδικῶν ἐτησίων.

§ 40, l. 8. Εἰρινόν] Nunc *Rin* sive *Run* vocatur
 ingens tractus, qui pro anni tempestatibus modo deser-
 tum est et solum durissimum saleque praegnans, modo
 lacus lutosus salsusque, variis insulis distinctus. Olim
 tamen istud *Rin* magis depressum, totumque mari
 coopertum fuisse debet (V. Burnes *Memoir of the eastern*
branch of the Indus and the Run of Cutch in
Travels, London, 1834. t. III, p. 309 sqq. Ritter VI,
 p. 948). Exit *Run* in sinum, quem vocamus *golfe de*
Cutch, cuius sinus partem interiorem Noster, parum
 distincte rem exponens, Εἰρινός nomine comprehendit,
 siquidem qui mox sequitur Barakes sinus nonnisi de
 exteriori parte sinūs *de Cutch* intelligi potest. || —
 10. δίνας ἐλαφράς] Num recte vertant *vortices cele-*
res, rapidos, dubito. Infra § 55 habes διάπλους ἐλα-
 φρούς, quod ibi dicitur de fluvio ob scopulos bre-
 vique onustis navibus non pernavigando. Cum his
 comparandus Elianus N. A. IX, 49 : Τῶν κητῶν τῶν
 μεγίστων αἰγιαλοῖς καὶ ῥέσι καὶ τοῖς ἐλαφροῖς καλου-
 μένοις καὶ βραχέσι χωρίοις προσπελάζει· οὐδὲν, οἷα δὲ τὰ
 πελάγη, ubi ἐλαφρά loca sunt quae tenuem vim aquae
 habent, sive profunditate carent. Eodem sensu etiam
 nostro loco vox usurpari mihi videtur; quare scriben-
 dum putō ὅτινας ἐλαφράς, quod intelligendum de sub-
 marinis, sed superficiem aquarum tantum non attingen-
 tibus arenarum tenuis. || — 12. ἐποκέλλειν] sic
 recte codex; ἀποκ. vulgo. || — 13. ἀπόλλυσθαι]
 ἀπολλύμενα et mox ὑπερέχει pro ὑπερέχει codex; em.
 editt. || — ἀπὸ τοῦ Εἰρινόου] ἀπὸ τοῦ ὅρου codex, in
 quo explicando frustra desudarunt interpretes; neque
 enim ὅρος ille cum Vincento in Barbarico Indi em-

δύσιν, ἐμπεριλαμβάνον αὐτὸν τὸν κόλπον λεγόμενον Βαράκην, νήσους ἑπτὰ ἐμπεριειλημμένον, οὗ περὶ μὲν τὰς ἀρχὰς οἱ περιπεσόντες ὀλίγον ὀπίσω καὶ εἰς τὸ πέλαγος ἀναδραμόντες ἐκφεύγουσιν, οἱ δὲ εἰς αὐτὴν κα-
 6 τακλεισθέντες τὴν τοῦ Βαράκου κοιλίαν ἀπόλλυνται· τὸ μὲν γὰρ κύμα μέγα καὶ βαρὺ λίαν, ἡ δὲ θάλασσα τα-
 ραχῶδης καὶ θολερὰ καὶ δίνας ἔχουσα καὶ βρώδεις εἰλίγ-
 γους. Ὁ δὲ βυθὸς ἐν τισὶ μὲν ἀπόκοπος ἐν τισὶ δὲ
 10 πετρώδης καὶ ἀπόξυρος, ὥστε τέμνεσθαι τὰς παρακει-
 μένας ἀγκύρας διὰ ταχέων ἀποκοπτομένης, ἃς δὲ καὶ
 συντριβομένης ἐν τῷ βυθῷ. Σημεῖον δ' αὐτῶν τοῖς
 ἀπὸ πελάγους ἐρχομένοις οἱ προαπαντῶντες ὄφεις ὑπερ-
 μεγέθεις καὶ μέλανεσ' ἐν γὰρ τοῖς μετὰ ταῦτα τόποις
 καὶ τοῖς περὶ Βαρυγάζα μικρότεροι καὶ τῷ χρώματι
 15 γλωροὶ καὶ χρυσίζοντες ὑπαντῶσιν.

41. Μετὰ δὲ τὸν Βαράκην εὐθὺς ἔστιν ὁ Βαρυγάζων
 κόλπος καὶ ἡ ἡπειρος τῆς Ἀριακῆς χώρας, τῆς Μαμ-
 βάρου βασιλείας ἀρχὴ καὶ τῆς ὅλης Ἰνδικῆς οὐσα.
 Ταύτης τὰ μὲν μεσόγεια τῇ Σκυθίᾳ συνορίζοντα Ἀθριᾶ

ad meridiem, denique occasum versus flectens sinum Baracen dictum, septemque insulas comprehendentem amplectitur. Ejus sinus in principium si qui incidunt, modo paullulum retro in altum recedant, salvi evadunt; sin in ipsum Baracæ ventrem sive recessum includuntur, pereundum est; fluctus enim grandis ibi et vehementissimus, mare autem concitatum, turbidum, gyris rapidisque vorticibus infestum. Profundum maris aliis in locis præruptum, aliis saxosum et acutum, adeo ut demissæ ancoræ vel illico abscondantur vel paullatim in profundo conterantur. Signum horum locorum ex alto adnavigantibus occurrentes sunt serpentes grandes et colore nigri; in iis enim quæ deinceps et circa Barygaza sunt locis minores et colore viridi aureoque fiunt obvii.

41. Post Baracen statim sequitur Barygazenius sinus litusque Ariacæ regionis, quæ Mambaræ regni et totius Indiæ est initium. Pars ejus mediterranea Scythiæque contermina vocatur Aberia (sive Abiria),

porio quæri potest, neque cum Mannerto cogitare licet de loco prope Astacapra sito, cujus mentio fit infra demum § 42. Corruptam vocem esse vel inde colligas, quod ex vulgata lectione inter Irinum et Baracen non distinguetur. || — 2. Βαράκην] Sinum de *Cutseh* Ptolemæus vocat Κάνθι κόλπον; Baracen sinum non novit, sed insulam quæ nomen ei dedisse videtur, Βαράκην (111° long. 18° lat.). Insulæ Periplus inde a *Noa-Nagur* occasum versus usque ad extremum sinum oræ adjacent. Ceterum nescio an Βαράκων κοιλία referenda potissimum sit ad paludosum maris recessum, qui extremitatem hodiernæ *Guzerate* tantum non insulam efficit. || — 5. τό τε γάρ codex; emend. Fabricius. || — 7. εἰλίγγους] forsitan εἰλίγγας; certe εἰλίγγος de aquarum vortice usurpatum legere me non memini. || — 10. διὰ ταχέων ἀποκοπτομένης] ἀντέχειν ἀποκοντούμενας codex; licet etiam : ἐν τάχει. Vocem ἀποκοντ. em. Schwanbeck., qui pro ἀντέχειν conjecit ἄς μὲν ob sequens ἄς δὲ; quod necessarium non est et a trāditis longe recedit. || — 11. δ' αὐτῶν sc. τῶν διγῶν καὶ εἰλίγγων. || — 14. Βαρυγάζων codex.

§ 41. l. 17. ἡ ἡπειρος τῆς Ἀριακῆς χώρας] ἡ πρὸς Ἀραβικῆς χώρας cod., in quibus ἡ πρὸς em. Schwanb. Pro Ἀραβικῆς alii Ἀριακῆς, alii Ἀραβικῆς legi voluerunt. Illud in Periplus flagitari recte viderunt Stuckius, Hudsonus, Benfey (l. l. p. 91), alii. Primum huc facit quod § 14 narratur in Oponen naves merce onustas expediri ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς καὶ Βαρυγάζων; deinde § 54 Muziris florere dicitur τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐρχομένοις πλοίοις. Hinc sequitur istam Ariacen ex periegescos ordine alicubi suo loco memorandum fuisse, adeoque nostro loco debere reponi. Qui Ἀραβίαν h. l. scribi volunt (ut Vincentus et Mannertus), non ex Periplus argumentum adstruunt, sed in medium proferunt Ptolemæum, qui (VII, 1) regionem, de qua jam agitur, *Guzerate* sc. peninsulam et Barygaza et adjacentia, τῆς Ἀραβικῆς χώρας esse dicit, post quam ponit meridiem versus τὴν Ἀριακὴν. Notandum hic auctorum dissensus,

at non præpostere tollendus. Ceterum quum in lingua sanscr. vetus *Guzerate* regionis vel certe partis maritimæ nomen sit *Lat'ca*, in quo *t* cerebrale literam *r* sonare dicunt (V. Benfey l. l. p. 90) : bene habere τὴν Ἀραβίαν Ptolemæi intelligitur. Ἀριακὴ nominis ratio latet; nam quod Schwanbeckius conjecit Ἀριακὴν sanscrit. esse *arsa*, i. e. *terram*, idque dictum pro *terra Indorum*, quo distinguetur a Scythia, id ne ipse quidem crediderit. Fortasse Periplus temporibus utrumque regnum in unum conflatum erat; certe Pæthana urbs, Ariaces regia ap. Ptolemæum, in Periplus nonnisi tanquam emporium memoratur. Sin minus, Noster aut duas regiones in unam contraxit, aut Ariacen perperam dixit quæ Larice vocanda erat. || — 17. Μαμβάρου] Id nomen ex Nostri mente esse regis Indici, non vero Indoscythici (ut Benfey l. l. et Lassen *Zeitschr. f. Kunde des Morgenlands* IV, p. 198 putarunt) luce clarius est. Latere nomen indicum *Mahabharata* (rex magnus) suspicari Kuelbium (*Länder u. Völkerkunde in Biogr.* I, p. 236) monet Fabricius. Schwanbeckius p. 508 dubitat an genuina sit nominis scriptura. Etenim § 52 post Barygaza memorantur τοπικὰ ἐμπόρια κατὰ τὸ ἐξῆς Ἀκαδάρου Σούππαρα (Ἀκαδάρους Οὐππαρα cod.), Καλλίενα, Μανδαγόρα, Παλιπατάμα. Eadem præter Callienam, alio tamen ordine, Ptolemæus quoque habet, at non habet Ἀκαδάρου nomen. Fortasse igitur, Schwanbeckius putat, id non loci sed regis esse, ejusdem sc. qui modo dicebatur Μάμβαρως : adeo ut vel alterutrum corruptum, vel ex utroque verum sit eliciendum. Nimis hæc vaga sunt. Ceterum Ptolemæum nostro Periplus usum esse Schwanbeckius censet, nihil tamen attulit quod vim habeat persuadendi, omisit vero quæ contrarium coarguant. || — 19. τῆς Σκυθίας συνορίζοντα Ἰθριᾶ καλεῖται, τὰ παραθαλάσσια δὲ Συνοραστηρὶν codex; em. Mannert. V, 1, p. 171, nisi quod retinuit Ἰθριᾶ, pro quo Ptolemæus VII, 1 recte habet Ἀθριᾶ; Indis est *Abhira* (V. Lassen De pentapotamia Indica p. 26. Benfey l. l. p. 91), regio fluvii ostiis vicina. Apud

καλεῖται, τὰ δὲ παραθαλάσσια Συραστρηνή. Πολυ-
φόρος δὲ ἡ χώρα σίτου καὶ ὀρύζης καὶ ἐλαίου σησαμί-
νου καὶ βουτύρου καὶ καρπᾶσου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς Ἰνδι-
κῶν ὀθνίων τῶν χυδαίων· βουκολία δὲ ἐν αὐτῇ πλεῖστα
καὶ ἄνδρες ὑπερμεγέθεις τῷ σώματι καὶ μέλανες τῇ
χορῷ. Μητρόπολις δὲ τῆς χώρας Μιννάγαρα, ἀρ' ἧς
καὶ πλεῖστον ὀθνιον εἰς Βαρυγάζα κατὰγεται. Σώ-
ζεται δὲ ἔτι καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς σημεῖα
περὶ τοὺς τόπους, ἱερὰ τε ἀρχαῖα καὶ θεμέλιοι παρε-
μύθων καὶ φρέατα μέγιστα. Ὁ δὲ παράπλους ταύτης
τῆς χώρας ἀπὸ τοῦ Βαρβαρικοῦ μέχρι τοῦ κατὰ Ἀστά-
καπρὰ πέραν Βαρυγάζων ἀκρωτηρίου, τῆς λεγομένης
Παπικῆς, ἐστὶ σταδίων τριγυλίων.

12. Μεθ' ἧς ἕτερός ἐστι κόλπος, ἔσω κυμάτων, εἰς
αὐτὸν ἐνδύνων τὸν βορέαν, οὗ κατὰ μὲν τὸ στόμα νῆ-
τός ἐστιν ἡ λεγομένη Βαίωνης, ἐν δὲ τοῖς ἐσωτάτοις
τόποις μέγιστος ποταμὸς ὁ λεγόμενος Μάις. Τοῦτον

maritima autem Syrastrène. Ferax regio frumenti,
orizæ, olei sesamini, butyri, carpasi, multæque ibi
gossypio indico telæ conficiuntur notæ inferioris,
armentis regio abundat; viros nutrit statura corporis
maximos, colore nigros. Caput regionis Minnagara urbs,
ex qua telæ e gossypio factæ quam plurimæ. Barygaza
devehuntur. Supersunt etiamnunc Alexandri expe-
ditionis in his locis monumenta, sacella antiqua et ca-
strorum fundamenta et putei maximi. Præternavi-
gatio ejus tractus inde a Barbarico usque ad Papicen
promontorium prope Astacpra in opposito Barygazis
litore situm, stadiorum est ter mille.

42. Post Papicen alius sinus intra fluctuum impe-
tum, versus boream tendens, cujus ad ostium insula
est Bæones dicta, in intimo autem recessu fluvius per-
magnus, qui Mais appellatur. Hunc sinum, trecen-

Ptolemæum Abiria non Indiæ sed Indosecythiæ pars
est. Nomen superstes esse videtur in tribu quæ nunc vo-
catur *Ahir*. Eam stirpem ex priscis Ariis Indicis repe-
tendam et, quum circa emporia hujus tractus consedis-
set, celebratissimo in commerciorum historia *Ophi-*
nomini ansam præbuisse censet Lassenius, cujus ratio-
nes subducit Ritterus XIV, p. 390 sqq. || — 1. Συρα-
στρηνή h. l. codex, sed § 44 Συραστρηνή, ut Ptolemæus
VII, 1: ἡ δὲ περὶ τὰ στόματα τοῦ Ἰνδοῦ καὶ ἡ περὶ τὸν
Κάνθη κόλπον Συραστρηνή. Idem Συράστρην κόμην ad
Canthisinum notat. Sanscr. regio *surdāstra*, i. e. regnum
pulerum. || — 6. Μιννάγαρα] Eandem urbem ad
orientale latus Namnadi fluvii collocat Ptolemæus. Ra-
tione caret quod Schwanbeckius nec non Benfey l. l.
(dubitans tamen) hanc Minnagaram non diversam esse
putant a Minnagara Indosecythiæ ad Indum fluvium;
Ptolemæi enim consensum non magni faciendum,
quippe qui sua e Nostro desumpserit. Argumentum
sententiæ non attulerunt, neque præsto fuisse existi-
mes. Sane quidem quum Minnagara significet Sacorum
urbem, offendere urbs possit in regione quam vere In-
dicam auctor dicit. Enimvero quum olim regnum
Scytharum late patuisset, non est cur Minnagaram in
hod. *Guzerate* miremur; nam tertiam etiam ejus no-
minis urbem ad Gangeticum sinum Ptolemæus affert.
Everso Scytharum imperio, nomina tamen urbium
Scythicarum manebant; sic in antec. regionem quam
Parthi Scythiis eripuerant, Scythiam tamen, et regiam
Minnagaram appellari vidimus. In *Guzerate* prisca re-
gia *Ugein*, Ὀζήνη Græcorum, a Scythiis eversa fuerit,
adeo ut Indorum reges, recuperata patria, primum
Minnagara degerent, usque dum Ozene restituta
esset; restituta autem in pristinam dignitatem jam erat
Ptolemæi ætate, qui Ozenen Hastanū regiam dicit.
Minnagara quum ap. Ptolemæum a meridie sit Oze-
nes, collocanda videtur ad hod. *Indore*, in via quæ ab
Ugein ducit ad Namnadum (*Nerdubba*) fluvium, quo
merces in Barygaza emporium devehebantur. || —
9. περὶ [τοῦ τοῦ] τοῦς τόπους scr. Fabricius; fort.
recte; quamquam id quod codex præbet, sæpissime

simili modo recurrit, adeo ut omnibus istis locis cum
Fabricio τοῦτους supplendum esse non sit vero simile.
|| — 10. Putei isti et castrorum reliquiæ quum ad Delta
Indi fl. pertineant, verba περὶ τοὺς τόπους eodem sensu
dicta sunt quo deinceps verba τῶν τῆς χώρας. || —
11. κατὰ Ἀστάκαπρὰ πέραν B.] κατὰ ἄστα καὶ πέραν
B. hoc loco codex, sed infra § 43 τὸ πρὸ Ἀστα-
κάμπρων ἀκρωτήριον ἡ Παπικὴ λεγομένη. Collato Ptole-
mæo VII, 1, § 60, ubi Ἀστάκαπρὰ memoratur, Nostra
correxerunt editores. Pro πέραν, quod codex habet,
nescio cur ἀπέναντι voluerit Salmasius ejusque sectato-
res. De situ loci dissentit Ptolemæus, cui Astacpra
in mediterraneis a Syrastra vico boream versus. || —
13. Παπικῆς] Promontorium hoc iterum memoratur
infra § 43. Ceterum Παπικῆς nomine non solum pro-
montorium appellatum esse videtur, sed etiam projecta
ei scopulorum tænia, quæ inde a *Gogeh* meridiem ver-
sus oræ prætenditur. Fabricius *Guzerate* regionis no-
men Indicæ ad promontorium transferens scripsit
Απικῆς. Quod non memorassem, nisi nomen Ritteri
(XIV, p. 393) conamini suo temere prætenderet. || —
13. τριγυλίων]. Ter mille stadia inde ab Indi ostio
Rechel et Barbarico emp. usque ad promontorium per-
tinent quod supra *Dhaulia* locum procurrit. Promon-
torio adjacet scopulorum tænia, Παπικὴ peripli nostri.
Hinc ad boream ora flectit, sinusque coarctatur ean-
demque fere latitudinem usque ad intimum recessum
retinet. Hanc anteriorem sinus partem auctor appellat
ἕτερον κόλπον (τόπον codex; em. Mannert V, 1, p. 165);
aptius dixisset ἐνδοτερον κόλπον; sed illud potuit, quum
Barygazenum sinum statim post Baracen incipere sta-
tuerit (Cf. Ptolemæi tabulas), adeoque quidquid
sequitur inde ab occidentali *Guzerate* peninsulae extre-
mitate, eo nomine comprehendat.

§ 42, l. 14. ἔσω κυμάτων] nescio an fuerit ἔσω
τῶν κυμάτων. || — 16. Βαίωνης] vulgo insulam *Diu*
nunc dictam intelligunt, quæ in narrationem peripli
minime quadrat. Indicat auctor insulam exiguam,
quæ, e regione Nerdubbæ fluvii, *Guzerate* penin-
sulae adjacet. || — 17. Μάις] hodie *Mahi* ou *Mhye*.

τὸν κόλπον, τὸ πλάτος ὡς σταδίων τριακοσίων, οἱ πλέοντες εἰς Βαρυγάζα διαπερῶνται, ἐξ εὐωνύμων ἀκροφανῇ καταλιπόντες τὴν νῆσον, (καὶ) εἰς αὐτὴν [τὴν] ἀνατολὴν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ Βαρυγάζων λέγεται δὲ αὐτὸς ὁ ποταμὸς Ναμνάδιος.

43. Ὁ δὲ κόλπος αὐτὸς ὁ κατὰ Βαρυγάζα στενὸς ὢν τοῖς ἐκ πελάγους ἐρχομένοις ἐστὶ δυσεπίβολος· ἡ γὰρ εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ εὐωνύμα παραπίπτουσιν, ἥ γε ἐπιβολὴ κρίνεται ἐστὶ τῆς ἐτέρας. Ἄλλ' ἐκ μὲν τῶν 10 δεξιῶν κατ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ κόλπου παράκειται ταινία τραχεῖα καὶ διάσπιλος, Ἡρώνη λεγομένη, κατὰ Καμμωνὶ κόμην· ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπέναντι ταύτης τὸ πρὸ Ἀστακάπων ἀκρωτήριον, ἡ Παπικὴ λεγομένη, δύσσομος οὖσα διὰ τε τὸν ῥοὺν τὸν περὶ αὐ- 15 τὴν καὶ διὰ τὸ ἀποκόπτειν τὰς ἀγύρας τραχὺν ὄντα καὶ πετρῶδη τὸν βυθόν. Κἂν κατ' αὐτὸν δέ τις ἐπιβῇ τὸν κόλπον, αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ κατὰ Βαρυγάζα ποταμοῦ δυσεῦρετόν ἐστι διὰ τὴν χώραν ταπεινὴν εἶναι καὶ μὴδὲν ἐγγύτερον ἐνεχρῶως θεωρεῖσθαι· κἂν 20 εὐρεθῇ, δυσεῖσδολός ἐστι διὰ τὰ περὶ αὐτὸν τεχνάγη τοῦ ποταμοῦ.

44. Τοῦτου χάριν περὶ αὐτὸν τὸν εἰσπλουὶν βασιλικοὶ ἀλγεῖς ἐντόπιοι πληρώμασι μακρῶν πλοίων, ἃ λέγεται τράππαγα καὶ κότυμβα, πρὸς ἀπάντησιν ἐξέρ- 25 χονται μέχρι τῆς Συραστρηνῆς, ἀφ' ὧν δὴ γίγεται τὰ πλοῖα μέχρι Βαρυγάζων. Κλίνουσι γὰρ εὐθὺς ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου διὰ τεχνάγη τοῖς πληρώμασι καὶ ῥυμουλκοῦσιν αὐτὰ σταθμοῖς ἤδη τεταγμένοις, ἀρομένης μὲν τῆς πλήμης αἶροντες, ἱσταμένης δὲ διορ- 30 μίζοντες κατὰ τινας ὁρμους καὶ κυθρίνους. Οἱ δὲ κύθρινοι τόποι εἰσὶ τοῦ ποταμοῦ βαθύτεροι μέχρι Βαρυγάζων· ἀπέχει γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνω παρὰ τὸν ποταμὸν κειμένη ὡς σταδίων τριακοσίων.

45. Πᾶσα μὲν ἡ Ἰνδικὴ χώρα ποταμοὺς ἔχει πλεί-

torum fere stadiorum latitudine, Barygaza petentes, relicta a sinistris insula, adeo ut vix apparuerit, trahunt versus ortum ipsumque os fluvii Barygazenī, qui vocatur Namnadius.

43. Ipse autem sinus ad Barygaza quum sit angustus, difficilem ex alto venientibus accessum præbet; aut enim in dextra excidunt aut in sinistra; quamquam hinc accessus altero melior est. Videlicet a dextris ad ipsum sinus ostium tænia aspera scopulisque distincta, quæ Herone vocatur, e regione Cammoni vici extenditur; a sinistris autem contra hanc exstat projectum Astacapis Papice promontorium, quod navibus appellendis per est incommodum, quum fluxus marinus circa id ferat anchoræque fundo petris asperis horrente dissecantur. Verum etiamsi in sinum feliciter aliquis ingressus sit, ostium fluvii Barygazenī haud facile invenitur, quoniam continens perhumilis est neque quidquam, nisi proximum sit, tuto conspicitur. Quodsi vero etiam inveneris, brevī quæ ad ostium fluminis sunt, aditum præbent difficilem.

44. Quare indigenæ regis piscatores ad ipsum introitum cum longis quibusdam navibus, quas Trap-paga et Cotymba lingua vernacula appellant, adventantibus in occursum egrediuntur ad Syrastrenen usque, et Barygaza naves deducunt. Hi enim navigiis suis statim ab ostio sinus per brevīa flectunt, et advenas naves remulco trahunt ordinatis stationibus; accedente æstu solvunt, recedente in certas quasdam stationes et cythrinus se recipiunt. Sunt vero cythriini loca fluvii profundiora usque ad Barygaza, quæ urbs ab ostio fluminis, cui adjacet, trecentis fere distat stadiis.

45. Universa quidem India fluvios habet plurimos,

1. τὸ πλάτος] τὸ πλάτος codex et edit., quod sensum non fundit. || — 5. Ναμνάδιος] Αλμναῖος codex. Ptolemæo fluvius vocatur Ναμάδης; lingua sanscrita est *Narmada* (amœnus). *Νάμαδος* vel *Νάμμαδος* conj. Schwanbeck p. 499; *Νάμμαδος* scr. Fabricius. Fluvium apud Indos percelebrem multis describit Ritter VI, p. 568 sqq. 621 sqq.

§ 43, l. 6. ὁ δὲ κόλπος.] ὁ δὲ z. cod.; em. Fabric. || — 8. ἡ γὰρ] ἡ γὰρ codex. || — 11. διάσπιλος] vox alibi non obvia, quantum sciam. || — 12. Καμμωνί] sic codex; *Καμάνη* dicit Ptolemæus VII, 1, qui locum a Namade fl. boream versus male collocat. || — 13. Ἀστακάπων codex. Vid. supra. || — 19. μὴδὲν ἐγγύτερον] leg. est aut καὶ μὴδὲν μὴ ἐγγύτερον ὅν aut καὶ μὴδ' ἐγγύτερον ὄντι.

§ 44, l. 29. ἱσταμ.] ἱσταμ. cod.; em. Fabricius. || — 30. κυθρίνους] De voce v. Steph. Thes. v. *κύθριον* et Salmasius Exerc. Plin. p. 83. || — 33. ὡς σταδίων τριακοσίων.] Ibi nunc urbs vocatur *Baroach*. Lingua sanscrita nomen sonare videtur *Brigu kak'ha* (regio litoralis Brigu), sed dubia res est. V. Lassen *Ind. Alt.* I, p. 107. Apud Hiuan Thsang p. 392 vocatur

Palou-kotschen-pho, quod indice est: *Vārikak' habhū*, i. e. regio palustris (v. Ritter. XIV, p. 393). Nicolaus Damascen. ap. Strabon. XVI, p. 720 *Βαργόσην* dicit. Mirum est quod ap. Stephan. Byz. legitur: *Βαρυγάζα*, ἐμπόριον Γεδρωσίας τῶν σφόδρα ἐπιστήμων· οἱ οἰκοῦντες καὶ ὁ κόλπος Βαρυγάζηος. Cf. Ptol. VII, 1. Lambens meridionalem urbis partem *Nerbudda* fluvius profunditate adeo caret, ut nonnisi juvante maris fluxu et Africo vento ad urbem adscendere possint naves leviores; quibus vero aqua sulcatur profundius, ne tum quidem arenarum tæniā superare licet, quæ ostia fluvii in litore perhumili arboribusque prorsus destituto obstruit. Vel sic tamen opportunitatis commoda huic loco vindicaveris, siquidem interior sinus pars multo impeditiore ob arenarum cumulos navigationem habet, ac parvis tantummodo navigiis (*crafts* vocant), quæ a levissimis *Gullivats* dictis remulco trahuntur, accessu sit. Denique quæ de ingenti fluxu et reffluxu vi circa *Nerbuddæ* ostia recentiores tradunt, optime Periplus narrationem confirmant (Vide Forbes *Oriental Memoirs* t. II, p. 8 sqq. 104. 112. Ritter. VI, p. 627 sq.).

στους, ἀμώπτεις τε καὶ πλήμας μεγίστας, συναυζομέ-
νας ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν πανσέληνον ἄχρι τριῶν
ἡμερῶν, καὶ τοῖς μεταξὺ καταστήμασι τῆς σελήνης
ἐλασσουμένας, πολλὸ δὲ μᾶλλον ἢ κατὰ Βαρυγάζων,
5 ὥστε αἰφνίδιον τὸν τε βυθὸν ὄρεσθαι, καὶ ** τινὰ μέρη
τῆς ἡπείρου, ποτὲ δὲ ξηρὰ τὰ πρὸ μικροῦ πλωιζόμενα,
τοὺς τε ποταμούς ὑπὸ τὴν εἰσβολὴν τῆς πλήμης, τοῦ
πελάγους ὅλου συνωθημένου, σφοδρότερον ἄνω φέρε-
σθαι τοῦ κατὰ φύσιν βρώματος ἐπὶ πλείστους σταδίους.

10 46. Διὸ καὶ κινδυνώδεις εἰσὶν αἱ τῶν πλοίων προσα-
γωγαὶ καὶ ἐξαγωγαὶ τοῖς ἀπείροις καὶ πρώτως εἰσάγου-
σιν εἰς τὸ ἐμπορίον. Γινομένης γὰρ ὀρυγῆς ἤδη περὶ
τὴν πλήμην οὐδὲν παριεμένης οὐκ ἀντέχουσιν [αἱ]
ἄγκυραι· διὸ καὶ τὰ προληφθέντα πλοῖα τῇ ἰναίᾳ,
15 πλαγιασθέντα ὑπὸ τῆς οὐρύτης τοῦ ῥόδου, ἐποκέλλει τοῖς
τενάγεσι καὶ ἀνακλῆται, τὰ δὲ μικρότερα καὶ περιτρέ-
πεται, τινὰ δὲ καὶ περὶ τὰς διώρυγας ἀποκεκλιόνα,
διὰ τὸ περὶ τὴν ἄμπωτιν, ὅταν μὴ διαρείσης, τῆς πλή-
μης αἰφνίδιον ἐπελθούσης, ὑπὸ τῆς πρώτης κεφαλῆς
20 τοῦ ῥόδου ἐμπύμπλαται. Τσαῦται γὰρ περὶ τὴν εἰσβο-
λὴν τῆς θαλάσσης γίνονται βίαι κατὰ τὰς νεομηνίας
ὑπὸ τὴν νυκτερινὴν μάλιστα πλήμην, ὥστε ἀρχομένης
ἤδη τῆς εἰσαγωγῆς, ὅταν ἡρεμῇ τὸ πέλαγος, ὅπ' αὐ-
τοῦ φέρεσθαι τοῖς ἐπὶ τοῦ στόματος παραπλήσιον βοῇ
25 στρατοπέδου μακρόθεν ἀκουομένη, καὶ μετ' ὀλίγον
αὐτὴν ἐπιτρέχειν τοῖς τενάγεσι ῥοίζω τὴν θάλασσαν.

17. Ἐπείκειται δὲ τοῖς Βαρυγάζων κατὰ τὰ μεσόγεια
πλείονα ἔθνη, τὸ τε τῶν Ἀραρίων καὶ Ἀραχωσιῶν
καὶ Γανδαράων καὶ τῆς Προκλαίδος, ἐν ᾗ ἡ Βουκέφα-

ac maris fluxus et refluxus maximos, qui sub lunam
novam et plenam ad triduum crescent, mediis lunæ in-
tervallis minuuntur; multo magis vero quam ceteris in
locis istæ maris vicissitudines circa Barygaza obtinent,
adeo ut derepente profundum maris appareat, et
modo pelagus sint quædam continentis partes, modo
sicca quæ paullo ante navigabantur, atque fluvii sub
æstus accessum, toto in unum compulso pelago, ve-
hementius sursum contra naturalem sui cursum feran-
tur per stadia plurima.

46. Quam ob causam reum ignari primumque ad
emporium illud appellentes magno in inducendis edu-
cendisque navibus conflictantur periculo. Nam quum
impetus undarum sub æstum sit nulla re frangendus,
ancoræ haud resistunt; unde fit ut correptæ eo impetu
naves et fluxus vehementiâ in transversum raptæ bre-
vibus impingant et rumpantur, minores etiam ever-
tantur, nonnullæ denique, quæ refluxente mari per
fossas subsidentes in latius inclinarint, nisi suffulcias
eas, accedente subito æstu, impletæ primo fluxus
incursu submergantur. Tanta autem in noviluniis,
nocturno maxime æstu, maris accedentis vis est, ut
instante jam intromissione, quando tranquillum est pe-
lagus, hinc ad eos qui prope ostium degunt, primum
streptitus perferatur cum clamore exercitus quem e
longinquo audias, comparandus, mox vero ipsum mare
stridente fragore in palustria irrumpat.

47. Imminent Barygazeæ regionī a mediterraneis
gentes complures, Aratriorum scilicet et Arachosio-
rum et Gandaræorum, et Proclais (sive Peucelais)

§ 45, l. 1. συναυζομένας] συναπτομένας codex;
em. Stuck. || — 5. καὶ τινὰ μέρη] Nonnulla exci-
derunt. Supplendum in hanc sententiam: καὶ ποτὲ μὲν
πλάγος εἶναι τινὰ μέρη τῆς ἡπείρου, ποτὲ δὲ κτλ.

§ 46, l. 13. οὐκ ἀντέχουσι αἱ ἄγκυραι] αἱ κατέχουσιν
ἀγκυραι. || — 14. cod. τῇ ἰναίᾳ] τῇ ἰνδαίᾳ cod.; τῇ βίᾳ Vin-
cent, quod a traditis abest longius. Nulla fere mutatio
est, si eodem sensu scripseris τῇ ἰναίᾳ. Vocabulum
hoc ex uno laudatur Hesychio, qui ἰναίαν interpretatur
δώνη. Nostro loco dictum foret de impetu maris ac-
cedentis (ut ἰς ποταμοῖο ap. Homer.). || — 18. διαρεί-
σῃ cod.; quodsi genuinum est, vertendum foret nisi se-
dulo caveas; sed corrupta potius vox erit. Dodwellus
conjecit διαρείσῃ, nisi perremigetur. Legendum potius
διαρείσῃ. Vincentus II, p. 399 verba græca plerumque
parum curans ita interpretatur: « Many also that have
taken refuge in the creeks, unless they have fortunately
changed their place in due time (which it is very diffi-
cult to do, on account of the instantaneous fall of the
water), upon the return of the tide are filled with the
very first head of the flood, and sunk. » || — 19. ἐπελ-
θοῦσας] ἀπελθοῦσας cod. || — 21. νεομηνίας] συμ-
μηνίας cod. Interlunia ad æstus vim augendam nihil
conferunt. Rectiora ipse auctor in antec. docuit. || —
24. τοῖς ἐπὶ] τοῖς ἀπὸ cod. Sermo de ostio Namnadi
fluvii. || — παραπλήσιον] excidit βρόμον vel ὄρεον
vel τ: vel tale quid. || — βόης ... ἀκουομένης cod.

§ 47, l. 27. τοῖς B. κατὰ τὰ] κατὰ τὰ τῇ Βαρυγάζων

cod.; transposuit Fabricius. || — 28. Ἀρατρίων] Olim
putabant Arios indicari; esse qui sanscrit. *Arāstrās*,
pracrit. *Aratta* dicuntur, adeo ut peripli Ἀράτριοι quasi
medium locum intersanscritam et pracritam nominis for-
mam teneant, post alios monuit Schwanbeckius p. 339,
lectorem relegans ad Wilsonum in *Asiat. Res.* XV,
p. 106 et Lassenium De pentapot. p. 23 et in *Zeit-
schrift f. d. Kunde des Morgenlandes* III, p. 205. 212.
Cf. Benfey. l. l. p. 92. Isti *Arāstrās* sedes habuerunt
in Pentapotamia ad Indum usque. Sin populum desi-
deres Græcis Romanisque notum juxta notissima no-
mina Arachosiorum, Gandaræorum, Peucelaitarum,
pro ΑΡΑΤΡΙΩΝ conjicias ΑΡΑΤΙΩΝ. || — Ἀραχω-
σιων] Ἀραχούσων codex; em. Stuck. || — 29. Γαν-
δαράων] Γανδαράων cod.; quemnam populum
dicere auctor voluerit, jam vidit Salmasius p. 698,
legi jubens Γανδαριδῶν. Variæ nominis formæ occur-
runt hæ: Γανδάριαι (Hecataeus, Ptol.), Γανδαριοί (He-
rodot.), Γάνδροι (si vera lectio, Steph. B.), Γανδαριδαί
et Γανδαριῖται (Diodor., Plutarch. Alex., Dionys. Per.);
sanscrit. ling. gens dicitur *Gandaras*. || — Προκλαί-
δος] Προκλίδος h. l. codex, sed infra Προκλαίδος. Con-
sentit de nomine Ptolemæus VII, 1, 44, ubi Ganda-
rarum urbs Προκλαίς (Προκλαίς v. l.) memoratur. Ni
fallor Προ. librarium errore ortum est ex Πω.; quo
admisso, propius abest altera nominis forma, apud
eos obvia qui ex Alexandri rerum scriptoribus pendent.
Legitur de gente: Πωκλαίς (ap. Dion. Per. 1143),

λος Ἀλεξάνδρεια. Καὶ τούτων ἐπάνω μαχιμώτατον ἔθνος Βακτριανῶν, ὑπὸ βασιλέα ὄντων ἰδιότοπον. Καὶ Ἀλέξανδρος ὁρμηθεὶς ἀπὸ τῶν μερῶν τούτων ἄχρι τοῦ Γάγγους διήλθε, καταλιπὼν τήν τε Λιμυρικὴν καὶ τὰ νότια τῆς Ἰνδικῆς· ἅψ' οὐ μέγρι νῦν ἐν Βαρυγάζου παλαιαὶ προχωροῦσι δραχμαὶ, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐγκεχαραγμέναι ἐπίσημα τῶν μετ' Ἀλέξανδρον βεβασίλευκόντων Ἀπολλοδότου καὶ Μενάνδρου.

48. Ἐνὶ δὲ αὐτῇ καὶ ἐξ ἀνατολῆς πόλις λεγομένη Ὀζήνη, ἐν ᾗ καὶ τὰ βασίλεια πρότερον ἦν· ἅψ' ἥς πάντα τὰ πρὸς εὐθηνίαν τῆς χώρας εἰς Βαρυγάζα καταφέρεται καὶ τὰ πρὸς ἐμπορίαν τήν ἡμετέραν, ὄνυχιν λιθία καὶ μουρρίνη καὶ σινδόνας Ἰνδικαὶ καὶ μολόχιναι καὶ ἱκανὸν χυδαῖον θρόνιον. Κατάγεται δὲ δι' αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἡ διὰ Προκλαίδος καταφερομένη νάρδος ἡ Καττιβοурίνη καὶ ἡ Πατροπαπίγη καὶ ἡ Καβαλίτη καὶ ἡ διὰ τῆς παρακειμένης Σκυθίας, ὅ τε κόστος καὶ ἡ βδέλλα.

49. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον οἶνος προηγουμένως Ἰταλικὸς καὶ Λαοδικηδὸς καὶ Ἀραβικὸς καὶ χαλκὸς καὶ κασσίτερος καὶ μολυβδος, κοράλλιον καὶ χρυσόλιθον, ἱματισμὸς ἀπλοῦς καὶ νόθος παντοῖος, πολὺμιτοι ζῶναι πηχυαῖαι, στύραξ, μελίλιτον, ὕαλος ἀργῇ, σανδράκη, στίμι, δηνάριον χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν, ἔχον ἀλλαγὴν καὶ ἐπικέρδειάν τινα πρὸς τὸ ἐντόπιον νόμισμα, μύρον οὐ βαρύτιμον οὐδὲ πολὺ· τῶν δὲ βασιλεῖ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς εἰσφερόμενα βαρύτιμα ἀργυρώματα καὶ μουσικὰ καὶ παρθέναι εὐεδαῖς πρὸς παλλακίαν καὶ διάφορος οἶνος καὶ ἱματισμὸς ἀπλοῦς πολυτελὲς καὶ μύρον ἑξοχόν. Φέρεται δὲ ἀπὸ τούτων τῶν τόπων νάρδος, κόστος, βδέλλα, ἑλέφας, ὄνυχιν λιθία καὶ μουρρίνη καὶ λύκιον καὶ θρόνιον παντοῖον καὶ Σηρικὸν καὶ μολόχινον καὶ νῆμα καὶ πέπερι μακρὸν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἐμπορίων φερόμενα. Ἀποπλέουσι δὲ κατὰ καιρὸν οἱ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸ ἐμπόριον ἀναγόμενοι περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὅς ἐστιν Ἐπιφί.

regio, in qua Alexandria Bucephalos. Supra has est bellicosissima natio Bactrorum, qui proprium sibi regem habent. Ab his partibus profectus Alexander ad Gangem usque penetravit, omitta Limyrica et India regione australi. Inde ad hunc usque diem Barygazis antiquæ in usu sunt drachmæ, literis græcis insculpta habentes signa Apollodoti et Menandri.

48. Inest huic regioni a parte orientali etiam Ozene urbs, in qua prius fuit regia. Ex ea quæcumque ad commoditatem regionis pertinent Barygaza devehuntur, nec non ea quæ ad nostram mercaturam faciunt, onyches lapides et murrhini, sindones Indicae et molochinae nec parva copia othonii vulgaris. Per eandem regionem ex superioribus locis nardus deportatur quæ per Proclaidem affertur Cattyburina et Patropapiga et Cabalita atque ea quæ per adjacentem transit Scythiam, nec non costus et bdellium.

49. Importatur in emporium de proposito vinum Italicum et Laodicenum et Arabicum, æs, stannum, plumbum, corallium, chrysolithus, vestitus simplex et adulterinus omnis generis, multis licis textæ zonæ cubitales, styrax, melilotum, vitrum rude, sandarace, stimmi, numi aurei et argentei, quorum cum moneta domestica quæstuosa est commutatio, denique unguentum non magni tamen pretii nec multum; regi autem istis temporibus tributum nomine mittebantur argentea vasa pretiosa, instrumenta musica, virgines formosæ ad pellicatum, vinum eximium, vestitus simplex sumtuosus, unguentum præstantissimum. Exportantur vero ex his locis nardus, costus, bdellium, ebur, onyches lapides et murrhini, lycium, othonium varium, sericum, molochinum, filum, piper longum et quæ alia ex emporiis eo conferuntur. Opportuno huc navigatur tempore ex Ægypto circa mensem Julium sive Epiphi.

de urbe: Πευκέλα (ap. Arrian. Ind. 1), de regione: Πευκελαιήτις (Arr. Ind. 4, 11), Πευκελαήτις (Arr. Anab. IV, 22, 28), Πευκελαιήτις (codd. Strabon. p. 698; Plinius VI, 21). Formæ sanscritæ sunt *puscala*, *puscalavati* (Lassen Zeitschrift l. I. III, p. 197 Benfey p. 45); hodie *Pekhelî* prope *Peshaver*. Cf. Ritter. III, p. 1088. Μορ pro ἐν ᾗ edit. scripserunt ἐν οἷς. Sane quidem Alexandria ista Hydaspi adjacens ad Peuce-laitidem perperam refertur; ad omnino in situ mediterraneorum indicando Noster negligentior. Quo pertinet etiam quod regiones modo memoratas tanquam Barygazis ἐπικειμένης recenset. Causa rei in eo quærenda, quod merces inde in magnum Barygazenorum emporium deportabantur. || — 2. ὄντων ἰδιότοπον] ὄντων ἰδίων τόπον codex; ἔχον ἰδίων τόπον Fabricius; possis οἰκοῦν ἰδίων τ. Infra quoque legitur ὑπὸ βασιλέα εἶναι; alias hoc loco mallet: ὑπὸ βασιλεύσειν ὃν ἰδιοτόποις || — 4. Γάγγους] Fabulae de Alexandro ad Gangem usque progressu vel nostri auctoris temporibus apud vulgus notiores fuerint quam historicorum commen-

tarii. || — 6. παλαιαὶ δραχμαὶ] Etiamnunc in his locis passim inveniuntur. V. Grotefend *Münzen*, etc. p. 108 sq. || — 8. Ἀπολλ. καὶ Μεν.] Inter græcos Bactrorum reges hosce duo fuisse postremos, atque Apollodotum ante Menandrum regnasse, quamquam Noster Apollodotum primo loco memoravit, ex indole numerorum (disertioribus testimoniis denegatis) coniecit Grotefendus l. I.

§ 48, l. 9. αὐτῇ] αὐτῆς codex. || — 10. Ὀζήνη] indice *Uggajini*, vulgo *Ougein*, quæ fortasse priscis jam temporibus regia erat; certum est sedem ibi habuisse Vicramaditjam, qui an. 56 a. Chr. Sacas expulit (V. Lassen De pentapotamia p. 57. Bohlen *Ind.* I, p. 94; Ritter V, p. 486). Cf. supra not. ad § 38. || — 11. Βαρυγάζαν cod. || 16. ἡ Καττιβοурίνη. Πατροπαπίγη. Καβαλίτη] De prioribus duobus nominibus dicere non habeo; tertium esse videtur *Caboul* regionis, ejus incolæ Ptolemæus VI, 18, 3 *Kzabolitas* vocat.

§ 49, l. 24. στῆμι codex. || — 31. De onychum fodi-

50. Μετὰ δὲ τὰ Βαρύγαζα εὐθὺς ἡ συναφὴς ἤπειρος ἐκ τοῦ βορέου εἰς τὸν νότον παρεκτείνεται· διὸ καὶ Δαχινάβαν καλεῖται ἡ χώρα· δάχναος γὰρ καλεῖται ὁ νότος τῆς αὐτῶν γλώσσης. Ταύτης ἡ μὲν ὑπερκειμένη πρὸς ἀνατολὰς μεσότητες ἐμπεριέχει χώρας τε πολλὰς καὶ ἐρήμους καὶ ὄρη μεγάλα καὶ θηρίων γένη παντοίων, παρδάεις τε καὶ τίγρεις καὶ ἐλέφαντας καὶ δράκοντας ὑπερμεγέθεις καὶ κροκόττας καὶ κυνοκεφάλων πλείστα γένη, ἔθνη τε πλείστα καὶ πολυάνθρωπα μέχρι τοῦ

10 Γάγγους.

51. Τῶν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Δαχινάβαν δύο ἐστὶ τὰ διασημώτατα ἐμπορία, Παῖθανα μὲν ἀπὸ Βαρυγάζων ἀπέχοντα ὁδὸν ἡμερῶν εἴκοσι πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ ταύτης ὡς ἡμερῶν ὀκτώ πρὸς ἀνατολὴν ἑτέρα πόλις με-
15 γίστη Ταγάρα. Κατάγεται δὲ ἐξ αὐτῶν πορεῖαις ἀμαξίων καὶ ἀνοδαῖς μεγίσταις εἰς τὰ Βαρύγαζα ἀπὸ μὲν Παρθάνων ὀνυχίνῃ λιθῇ πλείστη, ἀπὸ δὲ Ταγάρων θόνιον πολὺ χυδαῖον καὶ σινδόνων παντοῖα καὶ μολόγνα καὶ τινα ἄλλα τοπικῶς ἐκεῖ προγορευόμενα
20 φορτία τῶν παραθαλασσίων μερῶν. Ὅ δὲ ὅλος παρὰ πλοῦς μέχρι τῆς Λιμυρικῆς ἐστὶ σταδίων ἑπτακισχιλίων, πλείστοι δὲ εἰς Αἰγιαλόν.

52. Τοπικὰ δὲ ἐμπορία κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα Ἀκα-

50. Quod post Barygaza continuo sequitur litus a borea versus notum extenditur; quare etiam Dachinabades vocatur regio; nam Dachanus indigenarum lingua notum significat. Mediterranea quæ litori superjacent multas et desertas continent regiones, montes altos, ferarum genera varia, ut pardales, tigres, elephantes, serpentes miræ magnitudinis, crocotas, cynocephalorum species plurimas, plurimas item populosissimasque gentes usque ad Gangem fluvium.

51. In ipsa autem Dachinabade duo sunt præ ceteris insignia emporia, Pæthana, a Barygazis viginti dierum itinere versus meridiem dissita, et hinc decem fere dierum via distans alia urbs maxima quæ vocatur Tagara. Ex his emporiis Barygaza per loca maxime invia plaustris merces devehuntur, Pæthanis onyches lapides plurimi, Tagaris magna vis othonii vulgaris, sindonum genera varia et molochina et alia quædam merces, quæ pro locorum ratione ex regionibus maritimis eo importantur. Universa autem præternavigatio usque ad Limyricam est septies mille stadiorum, alia vero plurima sunt ad Ægialum.

52. Minora autem quorundam locorum emporia

nis in *Guzerate* v. Ritter. VI, p. 603, et de pipere idem V, p. 439

§ 50, l. 3. Δαχινάβαν] ling. sanscrit. *dakshināpathas* (i. e. versus meridiem iter); pracrit. *dakḥinābadha*; δάχναος reddit vocem pracrit. *dakḥhina*. V. Lassen Institut. ling. pracrit. App. p. 15; Bensley l. l. p. 92; Schwanbeck. l. l. p. 361. Hodie regio *Dekan*. || 9. μέχρι τοῦ Γάγγους] πολυάνθρωπα τὰ μέχρι τοῦ σύνεγγυς cod.; em. Stuck.

§ 51, l. 12. Παρθάνα μὲν] ἐπιφανόμενα cod.; em. Schwanbeck. Mox pro ἀπὸ Παρθάνων codex ἀπὸ Παρθάνων, confusis literis Α et Α. Est enim *Çaliwahana* regionis urbs celebris, quæ vocatur ling. pracrit. *Paithana*, ling. sanscrit. *Prathisthana*; Ptolemæo VII, 1, 82 est Βαρθάνα, βαρβαρὸν Σιροπολεμαίου (?), in quibus Σιρο est præfixus nomini proprio titulus (*cri* sanscrit., i. e. sanctus); quod vero sequitur regis nomen haud dubie mendam traxit (v. Bensley l. l. p. 97). Hodie urbs *Pythan* (*Pultana* ap. Wilfordium) ad *Godaveri* fluv. prope *Ahmednagara*. V. Wilford. *As. Res.* I, p. 369-375. IX, p. 199. Wilson *Mackenzie collection* I, p. cxviii; Vincent l. l. II, p. 412; Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 177; Schwanbeck p. 362; Bensley p. 92. Ritter V, p. 513. || — 13. ἀπέχοντα] ἔχοντα cod.; em. Bernhardt. || — 15. Τάγαζα μεγίστη codex; transposuit Fabr. Ptolemæus ita: Τάγαζα 118° long. 19° 20' lat.; Βαρθάνα 117° long., 18° 30' lat. Hæc distantia a Nostris longe abest. Schwanbeckius Ptolemæum sua e Nostris sumsisse opinatur propterea, quod ille Tagara juxta Pæthana nominat, sicuti Noster. Quænam hodie dicta Tagara urbs inter tot interioris *Dekan* loca dictu difficile. Wilford ex eoque Vincentus II, p. 413, Mannertus V, 1, p. 83, Ritterus V, p. 513, alii, esse

putant *Deoghir*, quæ principis sedes erat usque an. 1293, nunc in ruinis jacet prope hod. *Doulatabad* (*Dowlatabad* Berghaus), nec longe ab *Elore* vico templorum ruinis inclyto (V. Ritt. VI, p. 679). At si Pæthana sunt *Pythan*, Tagara esse nequeunt *Deoghir*, aut falsa notantur intervalla. Cum Schwanbeckio nihil posse definiri censeo. || — 16. Βαρύγαζαν et Παρθάνων cod. || — 21. σταδ. ἑπτακισχίλ.] Primum Limyricæ emporium infra dicitur Naura, nunc *Honawer* (14° 16' lat.), quod a *Baroatsch* (21° 48') linea recta distat fere 4500 stadia; sin oræ flexus sequaris, circiter 5300 stadia. Itaque Peripli numerus a vero satis longe recedit. 7000 stadia pertinerent fere usque ad *Calicut*, sive usque ad finem Limyricæ et initium regni Pandionis. Jam mirum est Ptolemæum, quamvis systemate suo geographico seductus falsissimam Indiæ delineationem dederit, recte tamen usque ad finem Limyricæ 7000 fere stadia computare. Quare nescio an idem jam Noster statuerit, et pro μέχρι τῆς Λιμυρικῆς fuerit μέχρι τοῦ τέλους s. τοῦ ἑσχατοῦ τῆς Λιμυρικῆς, adeoque longitudinem posuerit totius Indiæ tractus, quem ipse adierat; nam ultra Limyricæ emporia non progressum esse mercatorem nostrum ex diversa narrationis indole colligitur. Uterioris tractus intervalla nusquam definitis numeris indicat, sed hoc ipso loco vagum in modum significare videtur verbis πλείστοι δὲ εἰς Αἰγιαλόν, i. e. alia vero plurima stadia sunt usque ad Ægialum de quo postea sermo est. Certe quod vulgo vertunt «plura vero si litora legentur» nihil est.

§ 52, l. 23. Ἀκαθάροσ Σούππαζα] Ἀκαθάροσ οὐππαζα cod., in quibus litera s ad alterum nomen trahendam esse vv. dd. monuerunt, quum eandem urbem Ptolemæus dicat Σούππαζα, nos vero hodie *Surate*. Quod

ἑάρου, Σούππαρα, Καλλιένα πόλις, ἐπὶ τῶν Σαραγάνου τοῦ πρεσβυτέρου χρόνων ἐμπόριον ἐνθεςμον γενόμενον· μετὰ γὰρ τὸ κατασχεῖν αὐτὴν Σανδάνην ἐκωλύθη ἐπὶ πολὺ, καὶ γὰρ τὰ ἐκ τύχης εἰς τούτους 5 τοὺς τόπους εἰσβάλλοντα πλοῖα Ἑλληνικά μετὰ φυλακῆς εἰς Βαρύραζα εἰσάγεται.

53. Μετὰ δὲ Καλλιέναν ἄλλα ἐμπόρια τοπικὰ Σήμυλλα καὶ Μανδαγόρα καὶ Παλαιπάτμα καὶ Μελιζει-

post Barygaza sita hoc se excipiunt ordine : (Acabaru) Suppara, Calliena urbs quæ Saraganæ senioris temporibus emporium fuit legitimum, sed postquam Sandanes eam obtinuit, magnopere præpedita est; nam si vel forte fortuna in hæc loca naves Græcanicæ appellant, cum custodia Barygaza deducuntur.

53. Post Callienam alia sequuntur locorum emporia : Semylla, Mandagora, Palæpatmæ, Melizigara,

relinquitur Ἀκαθάρου aliunde explicari nequit. Ptolemæus ita habet VII, 1, 5 :

Ναμάδου ποτ. ἐκβολαί	112° » — 17° 45'
Νουσαρίνα	112° 30' — 16° 30'
Πουλίποβλα	112° 30' — 16°
Ἀριακῆς Σαδινῶν.	
Σουπάρα	112° 30' — 15° 30'
Γοάριος ποταμοῦ ἐκβολαί	112° 15' — 15° 10'

In mappa Berghausiana inter *Baroatsch* et *Surate*, longius tamen ab ora remotus notatur locus *Cadderman*. Hæc omnia a nostro Ἀκαθάρου nomine aliena. Non loci, sed regis nomen subesse putat Schwanbeckius, ut supra monui. Ego corruptelam subesse suspicor. Verti quasi in græcis esset : τοπικὰ δὲ ἐμπόρια κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα ἀπὸ Βαρυ[γάζων] Σούππαρα. Certe post ea quæ antecedunt haud abs re fuit monuisse auctorem, jam ad Barygaza se redire, ut quæ hinc deinceps essent ora emporiarenseret. Quod Σούππαρα attinet, duplex π in Ptolemæo præbet etiam codex Coislinianus, ubi : Σούππερα. Apud Edrisium I, p. 171 nomen scribitur *Soupara*; idque præstat, siquidem Indicū nomen fuisse videtur *su-para*, i. e. pulcrum litus, monente Benfeyo l. I. p. 28, qui proprie non tam urbem quam regionem sic dictam esse, atque hinc derivare censet celebre istud Hebræorum *Ophir* (𐤀𐤓𐤖𐤓), Σουφίρ, Σουφελρ, Σωφίρ, Σωφελρ, Σωφαρά, Σωφρά in LXX coll. Joseph. VIII, 6, 4. Eodem facere quod Σωφίρ Copticum sit Indiæ nomen. De hodierno *Surate* (quod *Cosmas* Indopl. p. 337 Ὁρροβὰ vocare videtur) in regione amenissima fertilique sito ac præcipuo nunc emporio v. Ritter. V, p. 666. XIV, 384, ut mittam alios. Præterlabens urbem annis *Tapti* (sanser. *Tapari*) vix diversus ab eo quem Γόαριν (Τόαριν?) Ptolemæus vocat. || — 1. Καλλιένα] Memorat urbem *Cosmas* Ind. p. 337 .. τῇ Καλλιάνᾳ, ἐνθα ὁ γαλκὸς γίνεται καὶ σπράμνα ἔσλα καὶ ἕτερα καὶ ἡμέτια· ἔστι· γὰρ καὶ αὐτὴ μέγα ἐμπόριον. Sanscr. ling. *Kalyāna* (felix, beata), hodie *Calliani*, non longe a *Bombay* urbe distans. Sandanes non rex sed regius præfectus vel pendens ex rege princeps fuerit, ut inde colligis quod Sandanes græcas naves Callienam appellentes cum custodia Barygaza deduxit, quod unicū esse emporium νόμιμον rex voluisse videtur. Quodsi Calliena et Barygaza ad idem pertinuerunt regnum, hinc etiam explicari potest cur non distinguat auctor inter Lari-
cen et Ariacen, sicuti fecit Ptolemæus. Saragani autem tempore Callienæ regionem et Barygazorum non ad idem regnum pertinuisse licet suspicari. Ceterum Ben-

feyus p. 92 censet nomen *Saganes* non esse proprium principis nomen, sed quod a regione vel urbe principes more Indico assumpserint; idque probabile fieri eo quod Ptolemæus totum hunc tractum a Supara ad Baiipatnas appellet Ἀριακὴν Σαδινῶν, a quo nomine non diversum sit Σανδάνης Periplus. — Ptolemæus Callienæ urbis non meminit; alium vero locum, qui apud Nostrum desideratur, habet : Δοῦγγα ad Βήνδα ποταμοῦ ostia (111° 30' — 15°), a quo non longe distat Σίμυλλα ἐμπόριον καὶ ἄκρα (111° — 14° 45'), 1. πῶλεις ἐπὶ] πόλεις ἢ ἐπὶ cod.; em. Fabricius. Illud est hodiernum *Dougaur* (19° 20' lat.). || — 3. μετὰ γὰρ] malim μετὰ δέ. || — 3. κατασχέειν αὐτὴν vel αὐτὸ] x. αὐτὸν cod.; em. editt.

§ 53, l. 7. Σήμυλλα] Σίμυλλα Ptol.. Situs loci incertus. Collato Ptolemæo oppidum ponas ad introitum sinus hodiernæ *Bombay*, ubi nunc *Maundvi* vel *Tschull*. || — 8. Μανδαγόρα καὶ Παλαιπάτμα] Apud Ptolemæum sequuntur Ἰπδόκουρα (14° 10'); Βαλιπάτμα (14° 20'); hactenus Ariace regio; deinde in ora ἀνδρῶν περιατρῶν : Μανδάγαρα (14°), Βυζάντειον (14° 25'), Χερσόνησος (14° 30'), Ἀρμάγαρα (14° 20'), Ναναγούνα ποταμοῦ ἐκβολαί (13° 50'), Νίτρα ἐμπόριον (14° 25'). Deinde sequitur Limyricæ, cujus prima urbs Τύνδις (14° 30'). — Ex his Mandagara et Baltipatna, quæ inverso ordine recensentur, situ responderint fere hodiernis urbibus *Radjapur* et *Bancute*. Ita enim ut conjiciamus cogit series nominum apud Ptolemæum et Anonymum nostrum. Jure merito Vincentus rejecit d'Anvillii et Fra Paolini rationes, qui sonorum similitudine ducti Semyllam, Mandragoram, Palæpatmas et Byzantium in alias prorsus regiones, ille in *Guzerate*, hic vero in *Malabar* transtulerunt. Abstinentum potius ab interpretando quam ad ejusmodi ludibria confugiendum. Ceterum Noster eundem fere quem Ptolemæus tractum piratis assignaverit, eam scilicet ora partem, quæ inter *Bombay* et *Goa* interjecta per omne ævum, juvante locorum natura, piratis infestabatur usque ad an. 1765, quo Britannicæ armis debellati sunt (V. Vincent II, p. 438. Ritter V, p. 667. 515). || — 8. Μελιζιγάρα] Hoc emporium Ptolemæo VII, 1 § 95 est Μελιζήγυρις (Μελιζήγυρις v. l.) νῆσος (12°), quam cum aliis insulis, ut solet, in altum mare ejecit. Sæpissime geographis insulas vocari loca in chersonesis vel promontoriis sita constat (V. not. ad Scymn. v. 335). Idem etiam h. l. statuendum. Proxime in ora inque chersoneso sita occurrit *Djaighur* (aliis *Jaighur*, *Zygar*, *Siddec-zighur*. V. Vincent. II, p. 430), quam esse nostram Μελιζιγάρα cum Vincentio non dubitamus. Idem locus *Sigerus* vocatur ap.

γάρα καὶ Βυζάντιον [καὶ] Τοπαρόν καὶ Τυραννοσβόας. Εἴτα Σησεκρείεσθαι λεγόμενα νῆσοι καὶ ἡ τῶν Αἰγιδίων καὶ ἡ τῶν Καίνεσιων κατὰ τὴν λεγομένην Χερσονήσον, καθ' οὓς τόπους εἰσεὶ πειραταὶ, καὶ μετὰ ταύτην Λευκὴ νῆσος. Εἴτα Νάουρα καὶ Τύνδιδς τὰ πρῶτα ἐμπόρια τῆς Αἰμυρικῆς, καὶ μετὰ ταύτας Μουζίρις καὶ Νέλκυνδα, αἱ νῦν πράσσουσαι.

51. Βασιλείας δ' ἐστὶν ἡ μὲν Τύνδιδς Κηπροβότρου,

Byzantium, Toparum, Tyrannoshoas. Deinceps sunt Sesecrienae dictae insulae, alia Egidiorum, tum Cænitarum Chersoneso objecta (quibus in locis piratae sunt), et post hanc Leuce insula. Tum Naura et Tyndis, prima Limyrica emporia, quas excipiunt Muziris et Nelcynda, penes quas nunc res sunt.

54. Tyndis, insignis vicus maritimus, regno subje-

Plinium VI, 26, 100: *Postea a Syagro Arabiae promontorio Patalen Favonio quem Hippalum ibi vocant, peti certissimum videbatur XIII. XXXV, M. pass. aestumatione. Secuta aetas propriorem cursu tutioremque indicavit, si ab eodem promontorio Sigerum portum Indiae peteret. Diu itaque navigatum est donec compendia invenit mercator, lucroque India admota est. Quippe omnibus annis navigatur sagittariorum cohortibus impositis; etenim piratae maxime infestabant.* || — 1. Βυζάντιον] Βυζαντίων cod.; Βυζαντίον Ptol. Cf. Steph. Byz.: Βυζάντιον. ἔστι καὶ Βυζάντιον ἐν τῇ Ἰνδιᾷ. Referendus locus ad illum qui in sequenti tractu mox occurrit: *Vizia-drog* sive *Geriak*. Hinc Graeci suum efformarunt Byzantii nomen. Mitto quae opinatur Mannertus V, 1, p. 195. || — καὶ Τοπαρόν] καὶ addidit Fabricius. Dubitari tamen potest an omnino loci nomen subsit; fort. erat τὸ πάρος καὶ Τ, (olim etiam Tyr.). Sin urbis nomen affertur, ut puto, nescio an fuerit Τογαρόν, i. e. hod. Dewgur, quod proxime sequitur post *Vizia-drog*. || — Τυραννοσβόας] Locus aliunde non notus. Collocandus ubi nunc *Bugmuntjur*, nam ne ultra progrediari impediunt quae jam sequuntur insulae. || — 2. Σησεκρείεσθαι. ἡ τῶν Αἰγιδίων καὶ ἡ τῶν Καίνεσιων. Λευκῇ] Postremam eodem nomine memorat Ptolemaeus VII, 1, 95, ubi haec recensentur:

Ἐπτανήσια	113° long. 13° lat.
Τριχάδιχα	113° — 11° —
Πεπερίνη	115° — 12° 25'
Τρινησία	116° — 12° —
Λευκῇ	118° — 12° —

Priores quattuor ex parte saltem item ad insulas orae adjacentes, non vero ad *Lacca-diven* insulas, referendae esse videntur, quum in situ insularum indicando Ptolemaeus negligentissimus esse soleat. Eodem pertinet quod Ptolemaeus IV, 7, 11 ex alio, ut videtur, fonte inter insulas quae πρόκεινται τῆς Ταπροβάνης habet Κάναθραν et Αἰγιδίων, quae a nostris Καινεσιών et Αἰγιδίων vix diversae sunt. Prima orae insula nunc vocatur *Singidrog*, quam excipiunt *Burnt islands*, ex iisque septem insulae prae ceteris conspicuae (Vincent p. 434). Hae igitur fuerint Σησεκρείεσθαι Peripli, Ἐπτανήσια Ptolemaei. Sequens ἡ τῶν Αἰγιδίων aptissime refertur ad hod. *Goa* in sinu *Goa* urbis; ἡ τῶν Καίνεσιών, quum Chersoneso adiacere dicatur, fuerit *île de S. George*, cui in Chersoneso adjacet *Murmagar* urbs (Ἀρμάχα Ptolemaei); *Leuce* denique ad sequentem insulam, quae nunc vocatur *Andgedive*, pertinere debet. || — 5. Νάουρα] Hodie est *Honaver* (14° 16' lat.), sanscrit. *Hanavara* (Benfey l. l. p. 92). Ptolemaeus id

nomen non praebet; post *Armagara* urbem notat *Nanagunam* fluvium et deinceps Νίτραν ἐμπόριον, *Nitriam* ap. Plinium. Quodsi *Nitra* eadem est cum *Naura*, Ptolemaeus et Plinius oram piratarum paullo longius quam noster extendunt; sin de Limyrica initio consentiunt, *Nitra* foret quaerendum in hod. *Mirdjan*, quod a *Honaver* non longe distat boream versus. Illud tamen probabilius. Plinii locum, ex periplo aliquo nostri simili, minime tamen ex ipso nostro (ut quidam temere contenderunt) petitum, exscribere totum h. l. non inutile sit. Ita habet VI, 26 § 104: *Indos autem petentibus utilissimum est ab Oceli egredi. Inde vento Hippalo navigant diebus XL ad primum emporium Indiae Muzirim non expetendum propter vicinos piratas qui optinent locum nomine Nitrias, neque est abundans mercibus. Praeterea longe a terra abest navium statio, lintribusque adferuntur onera et egeruntur. Regnabat ibi, quum proderem haec, Celobothras. Alius utilior portus gentis Neacyndon, qui vocatur Becare (sic codd.; Barace Harduin. et Sillig). Ibi regnabat Pandion, longe ab emporio in mediterraneo distante oppido quod vocatur Modura (hod. Madura). Regio autem ex qua piper monoxylis lintribus Becaren convehunt, Cottonara. Quae omnium gentium portuumve aut oppidorum nomina apud neminem priorem reperiuntur, quod adparet mutari locorum status.* || — Τύνδιδς] *Tundis* in Tab. Peuting. Ptolemaeo primus Limyricae locus. Nomen *Tundi-cera* quod in *Brahmanda-Pura* legitur, ad hunc locum pertinere censet Benfeyus l. l. Vincento hodie est *Barcelore*. Mallem intelligere quae a *Barcelore* proxima est *Kundapur* || — 6. Αἰμυρικῆς] *Scythia Dymirice* in Tab. Peuting. Secundum Wilfordium nomen ortum est ex *Al-muria*, in quo *Al* sit articulus Arabicus, *murica* vero derivet ab indico *mura* (terra mortua), quo nomine hic tractus designatus sit. Benfeyo non verisimile esse videtur Graecos, quippe qui ipsi habet regiones adierint, nomen assumisise particula arabica adulteratum; cui quidem refutationis argumento non multum tribuerim. Ipse l. l. p. 92 aliam artificiosorem proponit etymologiam, de qua videant istarum literarum periti. Limyricae, ait, ling. sanscr. est *Cri-merá-Kak'kha*, i. e. *sacrum Meru litus*. In his cri, *sacrum*, vulgari lingua pronuntiari *ssili*, tam tenui primae litterae lingua, ut s facile evanescat, adeoque ex (s) *ili merula (k'kha)* nasci potuerit *Αρμάχα*. Ceterum *Meru-Kak'kha* in hac regione juxta *Malaga* (Malabar) et *Malindra* (Μέλινδρα Ptolem.) memorari in *Narahasanbitha* (V. *As. Res.* VIII. p. 545). — Ptolemaeus inter Tyndin et Muzirim duo habet loca, Βεραμύχα et Κελαμχα

κώμη παραθαλάσσιος ἐνσημος· ἡ δὲ Μουζιρίς βασιλείας μὲν τῆς αὐτῆς, ἀκμαζούσα δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐρχομένοις πλοίοις καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς· κεῖται δὲ παρὰ ποταμὸν, ἀπέχουσα ἀπὸ μὲν Τύνδεως διὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ διὰ θαλάσσης σταδίου πεντακοσίου, ἀπὸ δὲ τοῦ * κατ' αὐτὴν εἰκοσι. Ἡ δὲ Νέλκυνδα σταδίου μὲν ἀπὸ Μουζιρίως ἀπέχει σχεδὸν πεντακοσίου, ὁμοίως διὰ τε ποταμοῦ (καὶ πεζῇ) καὶ διὰ θαλάσσης, βασιλείας δὲ ἐστὶν ἐτέρας, τῆς Πανδίωνος· κεῖται δὲ καὶ αὕτη παρὰ ποταμὸν, ὥστε ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἰκοσι τῆς θαλάσσης.

55. Ἐτέρα δὲ κατ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ πρόκειται κώμη Βακκρή, εἰς ἣν ἀπὸ Νελκύνδων ἐπι

cta est Cebrotræ; Muziris, ad idem regnum perti-
nens, floret navibus quæ ex Ariace huc expediuntur,
et Græcanicis; sita ad fluvium, a Tyndi distans se-
cundum fluvium et oram maritimam stadia quin-
genta, ab ostio præterlabentis ipsam fluvii stadia vi-
ginti. Nelcynda a Muziri per fluvium ac mare ad
quingenta item abest stadia, regi autem alii, Pandioni
scilicet, subdita. Hæc quoque fluvio adjacet, a mari
remota stadiis circiter centum viginti

55. Alius autem locus ad ipsum fluvii ostium jacet, Bacare vicus, ad quem primum naves in altum

|| — 7. Μούζιρις], inter Tyndin et Nelcyndam media, ab utraque 500 stadiis distans, cum Vincento ponenda est ubi nunc exstat *Mangalore* vel, quod nominis causa malis, cum *Mulky*. Tab. Peutingeriana prope Muzirim in mediterraneis lacum habet. || — Νέλκυνδα] *Nelcynda* Ptolemæus; *portus gentis Neacyndon* (*Neacydon*, *Neachyndon* v. l.; *Nelcyndon* Harduin) ap. Plin. l. 1.; *Nilcinna* in Geogr. Rav. II, 1. *Nineylda* in Tab. Peut., ubi perperam ita ponuntur quasi a Tyndi essent boream versus sita. Quum 500 stadiis a Muziri, et 125 stadiis a fluvii ostiis distet, aperte indicatur hodierna *Nelisseram* vel *Nelisuram*, ut bene monent Gosselinus III, p. 227 et ex Rennelio Vincentus II, p. 445, ubi hæc: « We may first observe that Nelisuram is not only a mart itself, but gives name to a district... A second proof may be derived from the name itself, which Orme writes Nellea-seram. *Nella*, according to Paolino p. 170, signifies *rice*, and *ceram* a country; and if *Nella* ceram be the country of *Nella*, *Nel-kunda* must be the fort of *Nella*, resembling *Gol-conda*, *Inna-conda* etc. But the last and best testimony is that of Major Rennell himself (*Memoir* p. 28), who mentions a large river named *Cangerecora*, whose course is from te N. E. and which falls in about four miles to the north of mount Dilla; previous to which its course is parallel to the sea-coast for about eleven miles, being separated only by a spit of land. The forts of *Nelisuram*, *Ramdilly* and *Matheloy*, are situated on this river... I cannot help considering this *Nelisuram*, which is situated twelve miles up the river, as the place meant by *Nelcynda* or *Melcynda*, by Pliny and Ptolemy. » Aliam vocis *Nelcynda* etymologiam ex qua foret *Nilakhandā* i. e. terra cærulea, laudat Ritter V, p. 515. || — πράσσουσαι] « i. e. quæ nunc negotiantur et frequentantur mercibus » *Salmas.* l. 1. p. 835, probabiliter, quamvis nudum verbum eo sensu legere me non memini. Schwanbeck. conj. πρωτεύουσαι.

§ 54, l. 14. Κηπερόβου] *Kηπερόβου* codex. Ejusdem nominis regem meminerunt Plinius l. 1., ubi *Celobothras* (*Celobothras*, *Celobotras* v. l.), et Ptolemæus VII, 1, 86, qui inter mediterraneas urbes habet: *Κήρουρα βασιλείον Κηροβόρου* (119° long., 17° 30' lat.). Hæc nominis forma verè proxima. Ling. sanscr. est *Keralaputras*, i. e. *filius Kerala* regionis, quæ est in hac ora parte. Græcum *Κηρο* contractum ex *Kerala*.

Hæc notavi e Benfeyo l. 1. p. 93. Literæ ρ et λ quum facile confundantur, forma *Celebothras* ap. Plinium nihil habet quod offendant. Ceterum nescio an regionis nomen item fuerit regis, adeo ut *Κήρουρα* rectius scriberetur *Κήρουλα*. Vides igitur hoc quoque principis nomen non esse proprium sed a regione principi inditum, sicut nomen *Pandionis*, aliorum. Quare ad ætatem auctoris nostri constituendam non licet hinc petere argumentum, ut *Salmasius* Exerc. p. 835, alii fecerunt. || — ἀπὸ δὲ τοῦ] Fortasse erat: ἀπὸ δὲ τοῦ [στόματος τοῦ ποταμοῦ τοῦ] κατ' αὐτὴν; haud enim ad ostium fluminis sita urbs erat, ut vel ex Plinio constat, *Salmas.* conj.: ἀπὸ δὲ τοῦ [κατ' αὐτὴν ἐμπορίου] εἰκοσι. *Fabricius*: ἀπὸ δὲ τοῦ [αὐτοῦ τόπου κατὰ γῆν] εἰκοσι, quod ipsa re refellitur, nisi simul etiam numerum εἰκοσι corruptum absque causa habeas. || — 7. Μούζιριέως] *Μουνδίζεως* codex, expunctis literis ν δ, et margini adscripta lit. ζ. || — 8. καὶ πεζῇ] inclusi. Vel locus quem verba occupant glossema arguunt, cui ansam dederit vox ὁμοίως. Ceterum de distantia longe aliter male statuit Ptolemæus, qui Muzirim ponit 117°, Melcyndam 120° 20', adeo ut pro 500 stadiis computentur 1600. Ita habet:

Μουζιρίς ἐμπορίον	117°	»	long.	14°	lat.
Ψευδοστόμου ποταμοῦ ἐκβολαί	117° 55'	—		14° 15'	
Ποδοπέρουρα	117° 25'	—		14° 20'	
Σέμνη	118°	»		14° 20'	
Κορέουρα (h. <i>Curnlah</i> ?)	118° 25'	—		14° 20'	
Βακκρή	119° 30'	—		14° 30'	
Βάριος ποτ. ἐκβολαί	120° 30'	—		14° 20'	
Μέλκυνδα	120° 30'	—		14° 20'	

In quibus *Baris* non alius esse fluvius potest nisi is, cui *Nelcynda* et *Bakari* adsita. || — 9. τῆς Πανδίωνος] Non proprium est nomen, sed regum titulus qui in *Pandjas* terra imperabant. Unum horum *Pandionum*, qui ad Augustum legatos misisse dicitur, memorat *Strabo* p. 686. De terminis *Limyres* cum Nostro facit Ptolemæus, non item de sequenti tractu, quam *Ἀίοις* tribuit usque ad *Cap Comorin*; hos deinde in sinu *Colchico* excipit regio *Καζέων*; tum demum sequitur ἡ Πανδίωνος γῶρα. Num hæc coarctatam esse *Pandionis* ditionem arguunt? Ni fallor statuendum potius partes gentis *Pandjas* memorari separatim. || —

§ 55 Βακκρή] *Βακκρή* codex h. l., sed infra de eodem

τῆς ἀναγωγῆς προκαταβαίνουσι τὰ πλοῖα καὶ ἐπὶ σά-
λου διορμίζεται πρὸς ἀνάληψιν τῶν φορτίων διὰ δὲ τὸν
ποταμὸν ἔρματα καὶ διάπλους ἔχειν ἐλαφρούς. Αὐ-
τοὶ δὲ οἱ βασιλεῖς ἀμφοτέρων τῶν ἐμπορίων ἐν τῇ με-
5 σογείᾳ κατοικοῦσι. Καὶ περὶ τούτου τοὺς τόπους
τοῖς ἐκ πελάγους [ἐρχομένοις] σημείων ἐπιβολῆς εἰσιν
οἱ προπαντῶντες ὄφεις, μέλανες μὲν καὶ αὐτοὶ τὴν
χρῶν, βραχύτεροι δὲ καὶ δρακοντοειδεῖς τὴν κεφαλὴν
καὶ τοῖς ὀμμασιν αἵματώδεις.

10 56. Πλεῖ δὲ εἰς τὰ ἐμπόρια ταῦτα μεγάλα πλοῖα
διὰ τὸν ὄγκον καὶ τὸ πλῆθος τοῦ πεπέρους καὶ τοῦ
μαλακάθρου. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν προηγουμένως
χρήματα πλεῖστα, χρυσόλιθα, ἱματισμὸς ἀπλοῦς ὁ
πολύς, πολύμιτα, στίμμι, κοράλλιον, ὕαλος ἀργή,
15 χαλκός, κασσίτερος, μόλυβδος, οἶνος ὁ πολὺς, ὥσει
δὲ τοσοῦτον ὅσον ἐν Βαρυγάζοις, σανδράκη, ἀρσενι-
κόν, σίτος δὲ ὅσος ἀρκέσει τοῖς περὶ τὸ ναυκλήριον διὰ
τὸ μὴ τοὺς ἐμπόρους αὐτῷ χρῆσθαι. Φέρεται δὲ πέ-
περι μονογενεῖς ἐν ἐνὶ τόπῳ τούτων τῶν ἐμπορίων
20 γεννώμενον πολλὸν, τῇ λεγομένῃ Κοττοναρικῇ· φέρεται
δὲ καὶ μαργαρίτης ἱκανὸς καὶ διάφορος καὶ ἐλέφας καὶ
ὀθόνια Σηρικὰ καὶ νάρδος ἡ Γαγγητικὴ καὶ μαλάδαθρον
ἐκ τῶν ἐσῶ τόπων εἰς αὐτὴν, καὶ λιθία διαφανῆς παν-
τοία καὶ ἀδάμας καὶ ὑάκινθος καὶ χελώνη ἡ τε Χρυσ-
25 νησιωτικὴ καὶ ἡ περὶ τὰς νήσους θηρευομένη τὰς
προκειμένας αὐτῆς τῆς Λιμυρικῆς. Πλέουσι δὲ εἰς αὐ-
τὴν οἱ κατὰ καιρὸν ἀναγόμενοι ἀπ' Αἰγύπτου περὶ τὸν
Ἰούλιον μῆνα, ὃ ἐστὶν Ἐπιφί.

57. Τοῦτον δὲ δῖον τὸν εἰρχόμενον περίπλου ἀπὸ
30 Κανῆς καὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας οἱ μὲν μικροτέροις
πλοίοις περικολπιζόντες ἐπλεον, πρῶτος δὲ Ἰπταλός

egressuræ descendunt, ibique ad recipienda onera in
salo consistunt, quoniam fluvius (ad ostium) scopu-
lis obsitus est et pernavigationem ob brevia habet pe-
riculosam. Signum appropinquationis ad continen-
tem ex alto venientibus illis quoque in locis sunt
serpentes obvi, colore et ipsi nigro, sed breviores,
capite similes draconibus, oculis sanguineis.

56. Navigatur in hæc emporia navibus magnis
propter volumen et copiam piperis et malabathri. Im-
portantur huc de proposito moneta plurima, chryso-
lithi, vestitus simplicis non multum, pluribus liciis
texta, stimmi, corallium, vitrum rude, æs, stannum,
plumbum, vini non multum, sed tantum fere quan-
tum Barygazis venditur, sandarace, arsenicum, fru-
mentum quantum satis est ad usum nauticorum,
quum mercatores eo ad negotiandum non utantur.
Convehitur autem eodem peperis nonnisi in una ho-
rum emporiorum regione copiose proveniens, quæ
Cottonarice vocatur. Præterea huc feruntur marga-
ritarum eximiarum copia haud exigua, ebur, othonia
serica, nardus Gangetica et malabathrum ex interio-
ribus locis, lapides pellucidi generis varii, adamas,
hyacinthus, testudo tum e Chryse insula tum quæ in
objectis ipsi Limyricæ insulis capitur. Navigant huc
tempore opportuno ex Ægypto solvantes circa mensem
Julium sive Epiphi.

57. Ceterum totam hanc quam descripsimus cir-
cumnavigationem inde ab Cane et Eudæmone Arabia
olim quidem minoribus navibus sinuum ambages le-

vico habes formam Βακκρῆ, quam confirmat tum Βακκρεῖ
Ptolemæi non suo loco posita, tum *Becare* Plinii, apud
quem perperam Harduinus et Sillig *Barace* e Nostro
intulerunt. Denique formam Βακκρῆ tuetur etiam ho-
diernus *Markari* locus ad ostium fluvii situs. || —
1. προκαταβαίνουσι. διορμίζεται] structura
hætor. || — 2. διὰ δὲ τὸν] διὰ δὲ τὸν codex; δὲ ejici
voluit Schwanbeckius. Dein codex ἔχει pro ἔχειν. || —
3. ἔρματα] ἀλματια codex, quod est nihili. De ἔρμα
voce v. not. ad Scylac. p. 92. De re Vincentus p. 457 :
« In modern account the river itself is described as large
and deep, but obstructed at its mouth by shoals and
sandbanks. || — 3. ἐλαφρούς] i. e. brevia. V. supra
not. ad § 40. || — 4. ἐν τῇ μεσογείᾳ κατοικοῦσι] *Muziris*
rex in Curura urbe, ut vidimus; *Pandion* in
Modura (h. *Madura*), teste Plinio. || — 6. σημεῖον] *σημεί-
οις* codex; em. edit.; vocem ἐρχομένοις, collato
§ 33. 41, supplevit Schwanbeckius. Res Paolini, diu-
tius in his regionibus versati, aliorumque testimoniis
comprobata est. Cf. Vincent. II, p. 457.

§ 56, l. 10. μεγάλῃ] μετὰ codex; πολλὰ scr. Stu-
ckius. || — 12. εἰς αὐτὴν] expectabas εἰς αὐτὰ; sed
illud ex more Nostri. || — 14. στίμμι cod. Dein τέλος
pro ὕαλος, em. Stuck. ἀργή non est album, ut Vin-
centus putat, sed rude vitrum, ut ἄργον ἔρρον et similia

|| — 15. ὥσει] σῶζει cod.; em. Schwanbeck. p. 333;
quamquam dubia est correctio ob sequens ἐν Βαρ., pro
quo legendum foret εἰς Βαρυγάζας; nam vacula ἐν pro
ἐς nusquam Noster utitur. Vincentus p. 458 hæsitans
vertit *as profitable as at Barygaze*. || — 18. φέρειται] *i. e. convehitur in emporium, ut inde exportetur, sicuti
mox habes distinctius φέρεται εἰς αὐτὴν.* || — 19. ἐν ἐνὶ
τόπῳ τούτῳ τῷ ἐμπορίῳ γεν. πολὺ λεγομένη Κοττοναρικῇ
codex. Postrema editores inde a Stuckio mutarunt in λε-
γόμενον Κοττοναρικόν. De Cottonara regione cf. Plinius.
Ab urbe sic vocata putatur, quæ hodie *Cochin* esse
videtur. Ceterum ita Bernhardus : « Femininum quo-
niam non temere potuit irrepere, videtur illud addi-
damentum infra pertinuisse ad verba καὶ χελώνη ἡ τε
Χρυσονησιωτικὴ ἡ περὶ τὰς νήσους θηρευομένη etc., ubi
desideratur alterum membrum καὶ ἡ λεγ. » At post
v. Χρυσονησ. codex habere videtur καὶ, quippe quod
ejicere voluit Stuckius. || — 24. ἡ τε χρ. καὶ ἡ] *i. e. testudo tum ea quæ in Chryse insula interioris In-
diæ (v. § 63), tum quæ in insulis Limyricæ objectis
capitur. Quodsi autem codex non habet καὶ ante ἡ περὶ
τὰς νήσους (ut ex Bernhardi verbis colligas), nescio an
fuerit ἡ τε χρυσία καὶ ἡ νησιωτικὴ ἡ περὶ κτλ.* || —
28. ὃ ἐστὶν] sic codex; ὅς ἐ. edit.

§ 57, l. 30 τῆς om. edd. — οἱ μὲν πρότεροι s. πάλαι

κυβερνήτης, κατανοήσας τὴν θέσιν τῶν ἐμπορίων καὶ τὸ σχῆμα τῆς θαλάσσης, τὸν διὰ πελάγους ἐξεῦρε πλοῦν, ἀφ' οὗ καὶ τοπικῶς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ φουσώντων, κατὰ τὸν καιρὸν τῶν παρ' ἡμῖν, ἐτησίῳ ἐν τῷ Ἰνδικῷ πελάγει ὁ λιβόντος φαίνεται [ἵππαλος] προσονομάζεσθαι [ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ πρώτως ἐξευρηκτός τὸν διάπλου]. Ἀφ' οὗ μέχρι καὶ νῦν τινὲς μὲν εὐθὺς ἀπὸ τῶν Κανῆς, τινὲς δὲ ἀπὸ τῶν Ἀρωμάτων ἀφιέντες οἱ μὲν εἰς Αἰμιρικὴν πλέοντες ἐπὶ πλεῖον τραχηλίζοντες, οἱ δὲ εἰς Βαρύγαζα οἱ τε εἰς Σκυθίαν οὐ πλείον ἢ τρεῖς ἡμέρας ἀντέχουσι καὶ τὸ λοιπὸν παρεπίφορον πρὸς ἴδιον δρόμον ** ἐκ τῆς χώρας ὑψηλοὶ διὰ τοῦ ἔξωθεν γῆς παραπλεύουσι τοὺς προειρημένους κόλπους.

58. Ἀπὸ δὲ Βακαρῆς τὸ λεγόμενον Πυρρόν ὄρος ἄλλη παρήκει χώρα τῇ * κῆς ἢ * Παραλίᾳ λεγομένη πρὸς αὐτὸν τὸν νότον (ἐν ᾗ καὶ κολύμβησις ἐστὶν ὑπὸ τὸν βασιλέα Πανδίωνα πινικῶ καὶ πόλιν ἢ λεγομένη Κόλχοι.) Πρῶτος τόπος Βαλίτα καλούμενος ὄρμον καλὸν ἔχων καὶ κώμην παραθαλάσσιον ἀπὸ δὲ ταύτης ἐστὶν

gendo conficiebant, primus autem Hippalus gubernator, observato situ emporiorum et habitu maris, navigationem per altum instituendum invenit. Quare etiam, quum pro locorum ratione, etesiae, eodem quo apud nos flant tempore, ex Oceano spirent in pelago Indico, libonotus ventus nominatus esse videtur Hippalus (de nomine ejus qui primus hunc tractum invenerat). Inde a quo tempore usque ad hunc diem alii statim a Cane, alii ab Aromatum promontorio solventes, siquidem Limyricen petiturae sunt, diutius obluantur, sin in Barygaza et Scythiam tendunt, non ultra triduum contra nituntur, et reliquo tempore accommodatum ad propositum cursum a tergo ventum nacti, relicto tractu litorali in alto longe a terra remoti praedictos istos sinus praetervehunt.

58. Post Bacaren Pyrrhus sive Rufus mons versus meridiem extenditur juxta aliam regionem Paraliā dictam (in qua etiam margaritarum est piscatio sub rege Pandione, atque urbs Colchi nomine.) Primus in eo tractu locus Balita vocatur, navium stationem habens commodam vicumque maritimum. Post Balitam

μὲν? || — 3. φουσώντων κατὰ τὸν καιρὸν φουσώντων τῶν πατὰ καιρὸν cod. ἀνέμων pro τῶν conj. Wagner ap. Fabricium. Bernhardyus conj. φουσώντων [καὶ] κατὰ καιρὸν τῶν παρ' ἡμῖν ἐτησίῳ, quod sensui vix satisfacit. Mousson ventus, qui per aestatem flat ex oceani plaga inter meridiem et austrum media etesiarum nomine memoratur etiam ab Arriano in Ind. 21, 1, ubi Nearchus ab Indo cum classe profectus esse dicitur, postquam τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη, ἀ δὲ τοῦ θέρους τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγους ἐπιπνέοντα ἐπὶ τὴν γῆν. Cf. id. Anab. VI, 21, 1, ubi de eadem re loquens : οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι, inquit, κατέχον, οἱ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἀρκτους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάστιγα ἄνεμον ἴστανται. Etesiae in mari mediterraneo flant inde ab ortu caniculæ, ideoque eodem tempore ibi regnant, quo ex oceano flant per mare Indicum. || — 5. ἵππαλος inserui. || — προσονομάζεσθαι || προσονομάζεται δὲ codex; mutavit Salmasius. Sed uti etiam alio verbo auctor potuit, siquidem verisimile est illud προσαγορεύεται δὲ ἀπὸ κτλ. ex nota marginali in ordinem verborum irrepsisse. || — 9. τραχηλίζοντες || Legere juberem τραχηλίζονται, modo scirem quid sibi vellet vox aut quomodo emendanda esset. Sensus loci hic esse mihi videtur. Qui Limyricæ portus petebant, per altum navigantes hippalum ventum non a tergo sed pene a latere dextro habebant, quum recta fere versus ortum iter iis tenderet; his igitur navigatio impeditior erat, sive rectā per altum in Limyricen tendere studebant, sive primum versus Indoscythiam navigabant, et hinc oram legebant meridiem versus; contra vero ii qui a Cane in Indoscythiam vel Barygaza contendebant, primum quidem per triduum oram legebant usque ad Syagrum promontorium (ut ex Plinio VI, 23, 100 colligas); hinc autem quum boream versus ora flecteretur, tota vi hippali venti utentes per altum celerrime iter absolvebant. Verbum ἀντέχουσι ita intelligi possit ut supplendum sit τῆς γῆς; ac nescio an

ex sequentibus verba τῆς χώρας huc retrahenda sint, deleta particula ἐκ; certe mira est verborum redundantia in istis : ἐκ τῆς χώρας ὑψηλοὶ διὰ τοῦ (τῆς codex) ἔξωθεν γῆς. Stuckius et Hudsonus locum ita exhibent in latinis : « Inter quos qui Limyricam petunt aliquanto diutius, alii qui in Barygazam vel Scythiam contendunt non amplius tribus diebus commorantur; reliquum temporis in proprio cursu conficiendo consumunt, et ex regione excelsi per terram externam supradictos sinus praetervehunt. » Ex latinis Stuckianis, ut solet, pendet Vincentus II. p. 468 vertens ita : « Those that are intended for Limurike waiting some time before they sail; but those that are destined for Barugaza, seldom more than three days. » Quod quomodo explicandum putet, apud ipsum legas. || — 10. οἱ τε εἰς || οἱ δὲ εἰς cod. || — 11. παρεπίφορον || παρεπίφορον codex. Locus lacuna laborat. Sensus poscit : παρεπίφορον πρὸς ἴδιον δρόμον ἔχοντες ἄνεμον. Excidisse nonnulla videtur eo quod alia perperam illata sunt. || — ἀπὸ δὲ Βακαρῆς || ἀπ' ἐλαβακρῆ codex.

§ 58, l. 14. ὄρος ἄλλη παρήκει χώρα τῇ κῆς ἢ παραλίᾳ λεγομένη. In ultimis fortasse leg. τῇ καὶ Παραλίᾳ λεγομένη. Articulus ἢ additus postquam dativus in nominativum abierat. Sed possis etiam : ὄρος καὶ ἄλλη παρήκει χώρα ἐπιμήκης, ἢ Π. λ. || — 16. ἐν ᾗ καὶ... Κόλχοι || Hæc mox aptiore loco recurrunt, hic perperam illata esse puto. || — Βαλίτα || Idem locus Ptolemæo Βάμμαλα, ut censeo. Ita habet VII, 1, 9 :

Μέλκυνδα	120° 20' — 13° 20'
Ἐλαγκῶν ἐμπόριον (Calicut?)	120° 25' — 14°
Κοττίρα μητροπολις (Cochin?)	121° — 14°
Βάμμαλα	121° 20' — 14° 15'
Κομμαρία ἄκρον καὶ πόλις (Commorin)	121° 45' — 13° 30'

Ut in antec. Ptolemæus intervalla locorum nimium auvit, sic in hoc tractu ultra modum contraxit. Manertus V, 1, p. 216 Bammala hodie esse putat Manpoly vicum non longe ab Anzenga boream versus situm,

ἕτερος τόπος τὸ Κομάρ λεγόμενον, ἐν ᾧ τόπῳ βριάριον * ἐστὶ καὶ λιμὴν, εἰς δὲ οἱ βουλόμενοι τὸν μέλλοντα αὐτοῖς χρόνον ἱεροὶ γενέσθαι ἐρχόμενοι ἀπολούνται καὶ χῆροι μένουσιν αὐτοῦ· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ γυναῖκες ἱστορεῖται γὰρ τὴν θεὸν ἐκεῖ ἐπιμεῖναι κατὰ τινὰ χρόνον καὶ ἀπολελοῦσθαι.

59. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κομαρεῖ ἐκτείνουσα (πρὸς τὸν νότον) χώρα μέχρι Κόλχων, ἐν ᾗ κολύμβησις τοῦ πινικοῦ ἐστίν· ἀπὸ δὲ κατακρίσιμων κατεργάζεται· ὑπὸ τὸν βασιλέα Πανδίωνά ἐστι. Μετὰ δὲ Κόλχους ἐκδέχεται πρότερος αἰγιαλὸς ἐν κόλπῳ κείμενος, ἔχων χῶρον μεσόγειον, λεγόμενον Ἀργάλου· ἐν ἐνὶ τόπῳ * τερονεῖται

alius sequitur locus Comari dictus, ubi *Comari promontorium* est ac portus, ad quem qui per reliquum vitæ tempus sacri esse volunt, conferentes se abluuntur ibique remanent vidui. Idem mulieres quoque faciunt; videlicet dea aliquando ibi commorata et lavata esse perhibetur.

59. A Comari (meridiem versus) regio extenditur usque ad Colchos, ad quam margaritarum piscatio est; condemnati ei operam navant; ad Pandionem regem pertinet. Post Colchos autem aliud sequitur litus in sinu positum, locum habens mediterraneum cui Argali nomen. In uno hoc loco *nenitur* margaritæ

quem in meis mappis non invenio. || — 1. τὸ Κομάρ] postea habes Κομαρεῖ, quod etiam h. l. fuerit reponendum || — βριάριον] corrupte; φρούριον conj. Stuck.; ἱερὸν Lassen I, p. 159 et Schwanbeck p. 330, aptius, quamquam mireris notissimam vocem tam mire detortam. Fuerit : ἐν ᾧ τὸ Κομαρεῖ ἄχρον καὶ λιμὴν. || — 3. γενέσθαι χῆροι μένουσιν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐρχόμενοι ἀπολούνται codex; ejecta v. καὶ, transposuit Fabricius. || — 5. τὴν θεὸν ἐκεῖ ἐπὶ μῆνας κατὰ τινὰ χρόνον ἐκεῖ ἀπολελοῦσθαι codex; em. Schwanbeck. Dea autem sec. Bohlen. *Ind.* I, p. 27 est *Kali*, vel ut probabilius censet Lassen. *Ind.-Alt.* I, p. 158 *Kumari*, *Sivæ* conjux. Expectabas nomen deæ in periplo memorari; quare scribere malim : τὴν θεὸν Κομαρεῖ μείνασαν κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖ ἀπολελ.

§ 59, l. 7. ἐκτείνουσα πρὸς τὸν νότον χώρα] Verba πρὸς τὸν νότον codex habet post v. κατεργάζεται. Ex vera locorum ratione dicendum erat πρὸς ἀνατολὴν, at quæ post *Nelcynda* emporium sequuntur neque ipse vidit auctor, neque ab aliis accuratiora accepit, adeo ut admodum vaga sit descriptio, quam erudire non nostri erit. Mannertus V, 1, p. 223 ut verbis πρὸς τὸν νότον sensum interqueret, auctorem ab occidentali Indicæ peninsula latere subito transilisse censuit ad latus occidentale; ac *Kμαρεῖ* non *hod. Comorin* dici, sed promontorium *Calymeræ*, a quo meridiem versus Pandionis regnum pertineret. Mitto similia aliorum ludibria. Ceterum oratio in lacinii nostris vacillat. || — 9. μέχρι Κόλχων] De Colchorum situ magna sententiarum varietas. Quodsi verba Peripli sequimur, Colchi erant ad confinia tractus sequentis, in quo Ἀργάλου locum Noster memorat, et quem Ptolemæus dicit sinum Argaricum seu Argaricum (*Pallshai*), Cory promontorio (h. *Ramanan-Kor*) a sinu Colchico diremtum. Eodem facit, quod margaritarum piscatio maxime pertinet ad objectam Cory promontorio insulam *Manaar*. Porro quum Dionysius Per. 1148 dicat : παρὰ τέρματα Κωλιῶδος αἰῆς itemque v. 592 Taprobanen appellet Κωλιῶδος μεγάλην νῆσον, nec non Strabo Κωλιῶδος (Κωνιακός codd.) e regione Taprobanes collocaverit, Ptolemæus denique habeat Κῶρυ ἄχρον καὶ Καλλιγιάδον (corrupt. ex Κωλιῶδον) : haud improbabili ter voces Κῶρυ, Κωλιῶς, Κόλχοι ejusdem nominis varias formas esse censet Vincentus; et quum in *Rami-cetani* sit *Rami-coil* (Rami templum), in eo ipsum Κόλχοι locum reperisse sibi videtur. Alii, ut d'Anvil-

lius, Rennel, Robertson Colchos ponunt ubi nunc est *Cillecarre* locus infra Cory prom. versus meridiem fluvio adjacens. Aliter statuendum est, si Ptolemæi rationes sequi mavelis; is enim Colchus in medio sinu Colchico collocat. Ita habet VII, 1, 10 :

Καρέων ἐν κόλπῳ Κολχικῷ, ἐν ᾧ κολύμβησις πινικοῦ.

Σωστικουραῖ (Tuticorin ^a)	122° — 14° 30'
Κόλχοι (Coil ^a) ἐμπόριον,	122° — 15°
Σωλῆνος ποτ. ἐκβολαί	124° — 14°

secundum quæ Colchi componendi forent vel cum *Tutikorin*, vel, quod malim, cum *Coil*, quod non longe a *Tutikorin* distat, sed ab ora paullo remotius est (V. Ritter V, p. 516). Benfeyus denique pro Colchis habet hodiernam urbem *Calcaud*, quæ sententia cum geographorum testimoniis non concilianda nonnisi nominis nititur similitudine. Sinus Κολχικὸς etiam nunc *Kolkhi*, sinus Ἀργαρικὸς hodieque *Artingari* vocatur, ut Ritterus V, p. 516 tradit. In Tabula Peutling. notantur *Colchi Indorum*, quod ap. Geogr. Rav. II, 1 abiit in *Colpissendorum*. || — 9. κατακρίσιμων] Notes vocabulum. Subjiciuntur in cod. verba πρὸς τὸν νότον, de quibus jam monuimus. In mentem venerat fort. fuisse : ἀπὸ δὲ κατακρίσιμων κατεργάζεται τὸν πρὸς θάνατον, si hoc concesseris pro τὸν ἐπὶ θανάτῳ. De margaritarum piscatione v. quæ citavi ad Isidori fragm. p. 255. || — 11. πρότερος] vox suspecta; nullus sequitur δεύτερος; sed in antec. de Παρλίξ sermo erat, quam si etiam Αἰγιαλὸν dicere licebat, hoc loco pro πρότερος possis ἕτερος. Ptolemæo hic αἰγιαλὸς est κόλπου τοῦ Ἀργαρικῷ (Ὁργαλικῷ v. l.) atque χώρα Πανδίωνος, inde a Κῶρυ promontorio (125° 25' — 13° 20'), post quod sita est Ἀργαίρου (Ἀγάρου, Ἀγανῷ v. l.) πόλις (125° 4' — 14° 30') et Σαλόρ ἐμπόριον (125° 30' — 15° 30'). || — 11. χῶρον] χῶρον μεσόγειον λεγόμενον codex. Possis etiam : χώραν λεγόμενην. Fabricius scr. λεγόμενος, ad αἰγιαλὸς vocem referens. || — 12. ἐν ἐνὶ τόπῳ. πινικόν] Inclusa supplevi; pro τὴν codex præbet τῆς Vocis τερονεῖται emendatio perambigua. Possis in hanc sententiam : ἐν ἐνὶ [τοῦτο τῷ] τόπῳ [ἐν οὐδενὶ δὲ ἐτέρῳ ὄνεται τὸ πινικόν. Suspicari etiam licet hunc in modum : ἐν ἐνὶ τόπῳ [αὐτῆς τερονεῖται, ἐν δὲ ἐτέρῳ νεῖται τὸ πινικόν, præeunte Salmasio, qui in Exerc. Pl. p. 791 proposuit : ἐν ἐνὶ τόπῳ τερονεῖται (perforatur; deb. τερονεῖται) παρ' ἀτῆν τῆς Π.; ad Tertullian. (De pall p. 218' autem pro τερονεῖται maluit ἐρο-

τὸ παρ' αὐτὴν τὴν Ἡπιοδώρου [νῆσον] συλλεγόμενον πινικόν· φέρονται γὰρ ἐξ αὐτῆς σινδόνες, * ἑβαργαρείτιδες λεγόμεναι.

60. Τῶν δὲ τοπικῶν ἐμπορίων τε καὶ ὄρων, εἰς οὓς οἱ τε ἀπὸ τῆς Λιμυρικῆς καὶ ἀπ' ἄρκτου πλέοντες κατ-
 5 ἀγονται, ἐπιστημότερα καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα ἐστὶν ἐμπόρια Καμάρα καὶ Ποδούκη καὶ Σωπάτμα, ἐν οἷς τοπικὰ μὲν ἐστὶ πλοῖα μέχρι Λιμυρικῆς παραλεγόμενα τὴν γῆν, ἕτερα δ' ἐκ μονοξύλων πλοίων μεγίστων
 10 ἀραιῆς ἐξευγμένων, λεγόμενα σάγγαρα, τὰ δὲ εἰς τὴν Χρυσὴν καὶ εἰς τὸν Γάγγην διαίροντα κολάνδιοφοντα τὰ μέγιστα. Προχωρεῖ δὲ εἰς τοὺς τόπους πάντα τὰ εἰς τὴν Λιμυρικὴν ἐργαζόμενα, καὶ σχεδὸν εἰς αὐτοὺς κατ-
 15 παντὶ χρόνῳ καὶ τὰ πλεῖστα γένη πάντων τῶν ἀπὸ Λιμυρικῆς φερομένων, [καὶ] διὰ ταύτης τῆς παραλίας ἐπιχορηγομένων.

61. Περὶ δὲ τὴν μετ' αὐτὴν χώραν, ἥδη πρὸς ἀνα-
 20 τολὴν τοῦ πλοῦς ἀπονέουοντος, εἰς πέλαιος ἔκκεται πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν νῆσος λεγομένη Παλαισιμούνδου,

ad Epiodori (*Heliodori*) insulam collectæ. Exportantur enim hinc sindones quæ *margaritides* (?) vocantur.

60. Inter emporia horum locorum et navium stationes, in quas a Limyrice et a borea navigantes appellant, insigniora hoc se ordine excipiunt : primum Camara, tum Poduca, dein Sopatma. Propria horum locorum sunt navigia, quæ usque ad Limyricen litus legere solent; alia rursus e maximis naviculis uniligneis invicem colligatis vocantur sangara; ea denique quæ in Chrysen et ad Gangem trajiciunt maxima, colandiophonta vocantur. Importantur in hæc loca quæcunque in Limyricen negotiandi causa mittuntur, et omnes fere species quovis tempore ex Ægypto afferri solitæ, plurimaque eorum quæ e Limyrice exportantur et per tractum hunc litoralem suppeditantur.

61. Circa sequentem regionem, jam vergente ad ortum navigatione, in pelagus projecta est occasum versus tendens Palæsimundu insula, quæ apud anti-

veitai verbum effingi, i. e. *in modum lanæ netur*. Idem Exercc. p. 826 pro σινδόνες ἑβαργαρείτιδες, quod codex præbet, legi jussit : σινδ. μαργαρείτιδες, adeo ut intelligantur tunicæ καταμαργαροί, margaritis consertæ. Hæc non carent veri specie, præsertim si premas particulam γὰρ post v. φέρονται; pro certis tamen minime venditaverim, quum ultro sese offerat suspicio sindones uti a Gangis regione Γαγγητικὰ dicuntur (§ 63), sic hoc loco ab Argalo sive Argarodici : αἱ Ἀργαρείτιδες, ex quo scriba fecit ἑβαργαρείτιδες. — Epiodori insulam ad hod. *Manaar* referunt, ob vigentem ibi margaritarum piscationem (v. Ritter. V, p. 516); non novit hoc insulæ nomen Ptolemæus, qui *Manaar* ins. Ναυίγειν appellare videtur, judice Mannerto V, 1, p. 284. Plinius VI, 24 inter Coliacum (Κῶρον) prom. et Taprobanem medio cursu obviam fieri dicit *Solis insulam*; fortasse non diversa est Nostri νῆσος Ἡπιοδώρου, quam potius Ἡπιοδώρου scribendam esse putes, componendamque cum Κῶρον insula Ptolemæi (*Ramisseram*).

§ 60. τῶν δὲ τοπικῶν ἐμπορίων] τῶν δὲ καὶ τούτων ἐμπορίων codex. Bernhardyus proposuit τούτων δὲ τῶν ἐμπορίων, in quo nescis quoniam referas vocem τούτων. Possis paullo durius : τῶν δὲ ἀπὸ τούτου vel τούτων ἐμπορίων i. e. τῶν δὲ μετὰ ταῦτα ἐμπορίων. || — 7. Καμάρα] Ni fallor, Καμάρα apud Ptolemæum VII, 1, 13 vocatur Χαθῆρις ἐμπόριον ad multifida ostia Χαθῆρου (hod. *Cavery*) fluvii. Fortasse hod. *Carrical*, || — Ποδούκη] Ποδούκη Ptol.; sanscrit. *Podukeri* (i. e. *vén pōlis*), sec. Bohlen. *Ind.* I, p. 26 et Ritter V, p. 516; lingua Tamulica *Puduchery* (teste Benfeyo l. I. p. 98), unde recentiores fecerunt *Pondicheri*. || — Σώπατμα] Hoc nomen non habet Ptolemæus, qui inter Poducam et Mæsoliam duo recenset emporia Μελάγγην et Μονάρεαν. Indice Σώπατμα fuisse *Supatna*, pulcra urbs, censent Bohlen cum eque Ritterus l. I. Situs urbis ignotus; fort. ad hod. *Madras* quaerendus. || — 10. ἀραιῆς] ἀρ. ῆς codex; ὑραῖς Fa-

brius, explicans : *rudentibus*. || — σάγγαρα] lingua sanscrit. significare *Kauffahrtsechiffe* dicit Benfey. p. 307. De significatione vocis κολάνδιοφοντα nil asseverare audeo. Accentu vox in cod. caret. Pro τὰ μέγιστα scrib videtur ὄντα μέγιστα, nisi fuit κολάνδια, ὄντα μέγιστα. Ceterum ita Vicentus II, p. 521 : « The different sorts of vessels constructed in this ports are likewise correspondent with modern accounts; the monoxyla are still in use, not canoes, as they are sometimes improperly rendered; but with their foundation formed of a single timbre, hollowed, and then raised with tiers of planking till they will contain 100 or 150 men. Vessels of this sort are employed in the intercourse between the two coasts; but the kolandiophonta, built for the trade to Malakka, perhaps to China, were exceedingly large and stout, resembling probably those described by Marco Polo and Nicola di Conti. Barthema likewise mentions vessels of this sort at Tarnasari, that were of 1000 tons burthen, designed for this very trade to Malakka ». || — 14. τὸ τε χρόνῳ] τὸ δὲ χρό. et dein χρόνῳ κατὰ πλεῖστα cod.; em. Schwanb. p. 487.

§ 61. περὶ δὲ τὴν μετ' αὐτὴν χώραν] περὶ δὲ τῶν μετ' αὐτὴν χωρῶν codex. Perversam hanc de situ insulæ opinionem confirmant quæ leguntur § 62, ubi post Taprobanes descriptionem pergit : Περὶ δὲ τούτους τοὺς τόπους... Μαυαλία παράκειται χώρα. || — 20. πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν] Cf. Eratosthenes ap. Strabon. p. 691 : Τὴν δὲ Ταπροβάνην πελαγίαν εἰναι φασὶ νῆσον, ἀπέχουσαν τῶν νοτιωτάτων τῆς Ἰνδικῆς τῶν κατὰ τοὺς Κωλιακοὺς (Κωνιακοὺς codd.) πρὸς μεσημέριαν ἡμερῶν ἑπτὰ πλοῦν, μήκος μὲν ὡς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν (Cf. Gosselin *Rech.* III, p. 294). Ille magis adhuc evaggeverat Noster. || — Παλαισιμούνδου] πάλαι σιμούνδου codex. Marcianus p. 3 : τῆς Ταπροβάνης καλουμένης, τῆς Παλαισιμούνδου λεγομένης πρότερον. Id p. 15 : ἡ Ταπροβάνη νῆσος ἡ Παλαισιμούνδου

παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῶν Ταπροβάνη. Ταύτης τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμερα καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸν * πλιονακιστίναι καὶ σχεδὸν εἰς τὸ κατ' αὐτῆς ἀντιπαρ-
 5 κείμενον Ἀζανίας παρήκει. Γίνεται δὲ ἐν αὐτῇ πινι-
 κὸν καὶ λιθία διαφανῆς καὶ συνδόνες καὶ χελῶναι.

62. Περὶ δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὴ τῇ μεσογείῳ παρήκουσα Μασαλία παρήκειται χώρα γίνονται ἐν αὐτῇ συνδόνες πλείσται. Ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς αὐτὴν τὴν
 10 ἡ Δησαρηνὴ χώρα, φέρουσα ἐλέφαντα τὸν λεγόμενον βωσαρῆ, καὶ μετ' αὐτὴν, εἰς τὸν βορέαν ἤδη ἀπο-
 νεύοντος τοῦ πλοῦς, βάρβαρα πολλὰ ἔθνη, ἐν οἷς οἱ Κιρραῖοι, γένος ἀνθρώπων ἐντεθλιμμένων τὴν βίνα,

quiores Taprobane vocatur. Cujus pars septemtrionalis diei est in eam trajicienti navigatio; australi autem sui parte paullatim ad occasum tendit, et pæne ad oppositum Azaniæ litus pertingit. Provenit in ea piper, lapides pellucidi, sindones, testudines.

62. Circa hæc loca per longum tractum mediterraneis prætensa est Masalia regio; conficiuntur in ea sindones plurimæ. Hinc versus ortum navigantiet adjacentem sinum trajicienti Desarene regio occurrit, elephantem nutriens, qui Bosare (Desare?) vocatur. Deinde navigatione ad boream vergente, multe sunt gentes barbaræ, inter casque Cirrhadæ, ferum genus hominum naribus depressis; alia est Bargysorum gens

καλουμένη πρότερον, νῦν δὲ Σαλική. Id. p. 44 : ἡ δὲ Ταπροβάνη νῆσος πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Παλαισιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική. Plinius VI, 24 memorat oppidum *Palesimundum omnium ibi clarissimum*. Contra ap. Ptolem. VII, 4, 1 de Taprobane legitur : ἡ τις ἐκαλεῖτο πάλαι Σιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική, suffragante Stephano s. v. : Ταπροβάνη.. ἡ πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο Σιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική. Atque hoc rectius habere censent, siquidem in Σιμόνδου vestigia antiqui nominis *Solan div* vel *dīu* deprehendi opinantur. V. Renaudot *Anciennes relations des Indes* (1718) p. 133 cumque secutus Ritter. VI, p. 19. Hæc incerta, illud vero patet et Marcianum et Plinium et Nostrum (probatibus verbis παρὰ δὲ ἀρχαίοις) Palesimundi nomen agnovisse. Apud Ptolemæum dubia est scriptura; unus Stephanus Byz., ex codice vitiatum, ut videtur, pendens, aperte favet sententiæ Renaudoti. In eo Noster differt quod Taprobanes, non Palesimundi, nomen antiquius esse dicit. Ceterum. v. Lassen De Taprobane ins. 1842 *Ind. Alterth.* I, p. 260. || — 1. αὐτῶν] abesse vocem malim. || — 2. τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἡμερα καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸν πλιονακιστίναι 8 καὶ σχεδὸν κτλ.] Sic codex. Salmassius l. l. p. 781 conjecit : διαπλεῖται τοῖς ἱστοριοπεποιημένοις ναυτῶν καὶ σχεδόν. Quodsi in ejusmodi licentia acquiescere velis, quodcumque in textum licet intrudere. Vossius ad Melam p. 579 ita : « Legendum est καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸ πλεῖον εἰκοσινῇ. Εἰκοσινῇ idem est quod εἰκοσστή. Trajectus enim a proxime continentis portu in insulam viginti ad summum fiebat diebus, sed Indicis navigiis; nam Romanis et Græcis navibus intervallum id facile septem diebus absoluebatur. » Hæc quoque nihili. Nam ut mittam ineptum istud εἰκοσινῇ vocabulum, dies isti viginti (de quibus vid. Onesicritus ap. Strabonem p. 691) non a proximo Indiæ litore, sed a Prasiorum regione numerantur, uti liquet ex Plinio VI, 24. Probabiliora tentavit Schwanbeckius, recte ille monens τὰ μὲν πρὸς βορέαν postulare quod his opponatur et cum seqq. verbis καὶ σχεδόν jungi possit. Conjecit igitur : ταύτης τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμέρας τὸ πλῆτος, τὰ δὲ εἰς νότον ἐπὶ πλεῖον ἐστίναι καὶ σχεδόν κτλ. Sed hæc quoque ab acceptis longius recedunt. Prima verba ἔστι ἡμερα καὶ διαπλεῖται (sc. εἰς αὐτὰ) nihil adeo cogit cur corrupta putemus. Ut senum infernem absque majoris lacunæ auxilio verti quasi in grecis esset : Ταύτης τὰ

μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμέρας [ὁρόμος] τῷ διαπλεῖν, τοῖς [δ'] εἰς [νότον] πλεῖον ἀεὶ εἰς [δύσιν] τεῖναι καὶ σχεδόν κτλ. || — 5. λιθία διαφανῆς] Cf. Ptolemæus VII, 4, 1 : Γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς (τοῖς Σάλοις) ὄρυζα, μέλι, ζιγγίβερι, βήρυλλος, ὕακινθος, μέταλλα παντοῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ἄλλων· γεννᾷ δὲ καὶ ἐλέφαντας καὶ τίγρεις (non veros tigres sed pardalium speciem). De gemmis insulæ deque margaritis vide Ritter VI, p. 108 sqq. Testudines *Ceylon* insulæ, maxime quæ circa *Punto Gallo* capiuntur, magnitudine testarumque præstantia etiamnunc celebrantur.

§ 62, l. 6. τῇ μεσ.] τῇ μεσογείῳ cod. || — 7. Μασαλία] Ptolemæus VII, 1, 15 hunc tractum vocat *Μαισωλίαν*, in qua primum memorat ostia *Μαισώλου ποταμοῦ* (hoc *Godavery*, ut recte statuere videtur Benfeyus p. 97, contra eos disputans qui cogitantur de *Kistna* fluvio, cum *Tyna* Ptolemæi potius componendo); dein recensentur : *Κοντακόσσυλα ἐμπόριον*, *Κόδοουρα*, *Ἀλλοσύνη ἐμπόριον* et τὸ ἀρτηρίον τῶν εἰς τὴν Χρυσῇ ἐμπεδόντων (136° 20' - 11°). Nomen *Mæsolia* s. *Mæsalia* ductum a populo circa ostia *Godavery* habitante, cujus nomen sanscritum *Maushala* superest in urbe *Maushalipatana*, hod. *Masulipatam*. || — 10. ἡ Δησαρηνὴ] sanscrit. *Dacarna* (v. Lassen Instit. ling. pracr. App. p. 16. *As. Res.* VIII, p. 343. Benfey. p. 93). Regionem ejus nominis Ptolemæus non habet, sed *Δωσάρων αὐτῶν* fluvium (142° 25' - 18°). Noster elephantem hujus regionis *βωσαρῆ* dici ait; puto a regione vocari et leg. *δωσαρῆ*.. *Δωσαρηνὴ* vel *δωσαρῆ*... *Δησαρηνὴ*. Fluvius post *Mæsolium* Ptolemæus memorat *Μαννίδαν* (*Mahanuddi*), *Τύνδιν* (*Braminy*, ad cujus ostium *Kunka*), *Δωσάρων* (*Burabalang*, ad quem *Balasore* urbs?), *Θάμυρτα* (*Subnrala*), *Γάγγην*. Secundum Ptolemæi rationes *Desarene* regio non ita longe a *Gange* fluvio ponenda esset; attamen aliter statuisset *Peripli* auctor videtur, quum alios complures populos ante *Gangem* ponat, ut *Cirrhadas*, quos Ptolemæus post *Gangen* memorat. || — 13. Κιρραῖοι] Ptolemæus VII, 2, 16 *Κιρραῖον*, ἐν ᾗ φασὶ γίνεσθαι τὸ κάλλιπτον μαλκόδεθρον, post *Gangaridas* collocat. Gentem hanc *Mongolicam* *Σικράτας* dicit *Ælianus* A. N. XVI, 22 : *Σικράται πέραν Ἰνδῶν ἔθνος*... *σιγρὶ τὰς βῆνας*, apud quod serpentes maximi. Plinius VII, 18 : *Megasthenes gentem inter nomades Indos narium loco foramina tantum habentem, anguim modo loripedem, vocari Seyrites*. Plura

ἀγρίων, καὶ Βαργύσων ἕτερον ἔθνος καὶ τὸ τῶν Ἰππιό-
προσώπων [ἡ] Μακροπροσώπων, λεγόμενον ἀνθρωπο-
φάγον εἶναι.

63. Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰς τὴν ἀνατολὴν [πλεόντων] ⁵ καὶ τὸν ὠκεανὸν ἐν δεξιούσις ἐρόντων, εὐώνυμα δὲ τὰ
λοιπὰ μέρη ἔξωθεν παραπλεόντων, ὁ Γάγγης ἀπαντᾷ
καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἐσχάτη τῆς ἀνατολῆς ἡπειρος,
ἡ Χρυσή. Ποταμὸς δὲ ἐστὶ περὶ αὐτὴν ὁ Γάγγης λε-
γόμενος, καὶ αὐτὸς μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν,
¹ ἀπόθασιν τε καὶ ἀνάθασιν τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ Νεῖλῳ,
καθ' ὃν καὶ ἐμπόριόν ἐστιν θυμύμουσιν τῷ ποταμῷ,
ὁ Γάγγης, δι' οὗ φέρεται τὸ τε μαλάκθρον καὶ ἡ Γαγ-
γητικὴ νάρδος καὶ πικνὸν καὶ σινδόνας αἱ διαφορώ-
ταται, αἱ Γαγγητικαὶ λεγόμεναι. Λέγεται δὲ καὶ
¹ χρυσορύχια περὶ τοὺς τόπους εἶναι, νόμισμα τε χρυ-
σοῦ, ὁ λεγόμενος κάλις. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν ποταμὸν
νῆσος ἐστὶν ὠκεάνιος, ἐσχάτη τῶν πρὸς ἀνατολὴν με-
ρῶν τῆς οἰκουμένης, ὑπ' αὐτὸν ἀνέχοντα τὸν ἥλιον,
καλούμενη Χρυσή, χελώνην ἔχουσα πάντων τῶν κατὰ
² τὴν Ἐρυθρὰν τόπων ἀρίστην.

64. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν γῶραν ὑπ' αὐτὸν ἤδη τὸν
βορέαν, ἔξωθεν εἰς Θινὸς τινα τόπον ἀποληγούσης τῆς
θαλάσσης, παρὰκαίται ἐν αὐτῇ πόλις μεσόγειος μεγίστη,
λεγομένη Θίναϊ, ἀφ' ἧς τὸ τε ἔριον καὶ τὸ νῆμα καὶ τὸ
² εἰόνιον τὸ Σηρικὸν εἰς τὰ Βαρυγάζα διὰ Βάκτρων περὶ
φέρεται καὶ εἰς τὴν Λιμυρικὴν πάλιν διὰ τοῦ Γάγγου

et Hippioprosoporum (sive) Macroprosoporum (equi-
num vel longum vultum habentium), qui anthropo-
phagi esse feruntur.

63. Post hæc versus ortum tendenti et Oceanum
habenti a dextra et oram, quæ ad sinistram sequitur,
ex alto prætervehenti Ganges occurrit, ac prope eum
ultima Orientis regio, Chryse sive Aurca. Circa eam
est Ganges fluvius omnium in India maximus, qui
eodem quo Nilus modo crescere et decrescere solet.
Adjacet ei emporium, quod eodem quo fluvius nomine
Ganges vocatur. Per id malabathrum et Gangetica
nardus et piper et præstantissimæ sindones, Gangetica
dictæ, exportantur. Præterea aurifodinas in his locis
esse ferunt, atque nomisma aureum, quod Caltis vo-
catur. Ad hunc porro fluvium in Oceano insula jacet,
habitati orbis pars versus ortum ultima, sub ipsam
sita solem orientem; Chryse appellatur; testudinem
habet omnium quæ per loca maris Erythræi reperiu-
tur præstantissimam.

64. Post hanc regionem sub ipsum boream, mari
extrinsecus in Thinis locum quendam desinente, in
mediterraneo Thinis tractu sita est urbs maxima, Thina
dicta, ex qua lana (lanugo arboris laniferæ) et filum
et othonium Sericum Barygaza per Bactriam terrestri
itinere, et per Gangem fluvium in Limyricen ex-

de hac gente (Cirrās in Indorum libris) et similibus
v. in not. ad Fragm. Histor. tom. II, p. 425. || —
1. Βαργύσων] Hanc continentis gentem Ptolemæus
non habet, memorat autem Βαρούσας insulas quinque
anthropophagorum (VII, 2, 28).

§ 63, l. 4. πλεόντων suppl. Fabricius. || — 10. ἀνά-
θασιν. Νεῖλῳ] Cf. Ælian. An. N. XII, 41: πλατύ-
νεται δὲ καὶ ὑπερεκχέεται εἰς σταδίους τετρακοσίους. De
annuis fluvii incrementis ex vi quam etiam in æquor
Bengalicum exercent, explicandis v. Ritter. VI, p. 1215
ibiq. laudati. || — 12. Γαγγητικὴ cod. h. l. et mox iterum.
|| — 12. ὁ Γάγγης] Cf. Ptol. VII, 1, 81: τὴν δὲ περὶ τὰ
στόματα τοῦ Γάγγου πᾶσαν κατέχουσι Γαγγαρῖδα, ἐν οἷς
πόλις ἦδε. Γάγγη βασιλείον, quam urbem ad tertium
suum fluvii ostium collocat. Gangen urbem meditera-
neam ex Artemidoro memorat St. abo p. 719, Nostram
ab oriente hodiernæ Duliapur s. Dulispur fuisse cen-
set Mannert. V, 1, p. 110. || — 16. κάλις] Ejus no-
minis numum etiam nunc in Bengalia esse monet Vin-
centius. Subesse vocem sauserit. Kalita, i. e. numeratum,
Benfeyus p. 309 censet. || — 19. καλὸν οὐ μένιν] κλειόμε-
νη cod.; em. Salm. || — 19. χρυσή] Ultima terrarum
Noster eodem fere modo sibi efformavit, quo Alexan-
drini geographi, qui tamen Chrysen nondum noverant.
Eo nomine fama involvitur quæ de ultimæ hujus regio-
nis divitiis ad Græcos devenerat. Situm pro cogniti-
onis geographicæ progressu alii aliter definiebant. Anti-
quissimam Chryses famam servare videtur Plinius
VI, 23, 80, ubi: Extra ostium Indi Chryse et Argire,
fertiles metallis, ut credo; nam quod aliqui tradiderunt,

aureum argenteumque iis solum haud facile crediderim
Mela III, 7 ita: Ad Tamum (aut Tabin. Cf. Plin.
VI, 20) insula est Chryse, ad Gangem Argyre. Tabis
autem Melæ est Tauri promontorium ultimum. Igitur
Chrysen insulam ponit ubi Eratosthenes collocat
Thinas, a borea Gangis, in confiniis Oceani Indici et
Scythici. Noster Chrysen habet insulam prope Gan-
gem in alto sitam. Ptolemæi ævo dilatata terrarum
transgangeticarum cognitione, Chryse est nota omni-
bus peninsula. Cf. Marcian. p. 14 Huds.

§ 64, l. 22. Θινὸς] Eadem forma in sqq. bis re-
currit, quam temere in Σινὼν mutari voluit Salmasius.
|| — 24. Θίνα codex. Θίναϊ urbs vocatur Eratosthe-
ni ap. Strabon. I, p. 64 et 68, sita ad extremum Emo-
dum montem sub eodem quo Rhodus parallelo. Hæc
cum Nostris concinunt. Ptolemæus VII, 3, 6 urbem ad
sui orbis extremitatem transferens in Sinarum terra
ponit 3° latit. australis: ἡ μετρόπολις (τῶν Σινὼν)
Σίναϊ ἢ Θίναϊ: οὗτε μέντοι χαλκὰ τεύχη φασὶν αὐτὴν ἔχειν
οὗτε ἄλλο τι ἀξιόλογον. Cf. Marcian. p. 14 Huds. Ce-
terum quatenus veræ urbis memoria subest, situm
qualem antiquiores geographi exhibent, ad probabili-
tatem multo propius accedere recte viri docti monue-
runt. Heerenius Ideen I, 2, p. 668 de urbe Peking
cogitavit, Mannert V, 1 p. 204 de Schunnin in Gunnan
provincia, alii de Nanking, vel ob nominis similitudi-
nem de urbe Tsin in provincia Sthensi; ubi Sin seu
China regnum octavo ante Christum seculo conditum
esse Chinesi narrant (V. Ritter. II, p. 199). || —
25. Βαρυγάζαν cod.

ποταμοῦ. Εἰς δὲ τὴν Θίνα ταύτην οὐκ ἔστιν εὐχερὲς ἀπελθεῖν· σπανίως γὰρ ἀπ' αὐτῆς τινὲς οὐ πολλοὶ ἐρχονται. Κεῖται δὲ ὁ τόπος ὑπ' αὐτὴν τὴν μικρὰν ἄρκτον, λέγεται δὲ συνορίζειν τοῖς ἀπεστραμμένοις
5 μέρεσι τοῦ Πόντου καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καθ' ἣν ἡ παρακειμένη λίμνη Μαιώτις εἰς τὸν ὠκεανὸν συναναττομένη.

65. Κατ' ἔτος δὲ παραγίνεται ἐπὶ τὴν συνορίαν τῆς Θινὸς ἔθνος τι, τῷ μὲν σώματι κολοβοὶ καὶ σφόδρα
10 πλατυπρόσωποι, ἐννοαῖς δὲ λῶστοι· αὐτοὺς [δὲ] λέγεσθαι [φασί] Σησάτας, παρρομοίους ἀνημέροις· παραγίνονται σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, βασιτάζοντες φορτία μεγάλα [καὶ] ταρπόνας ὠμαμπελίνους παραπλησίαις, εἰπ' ἐνεπιμένουσιν ἐπὶ τινα τόπον τῆς συνορίαις
15 αὐτῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Θινὸς, καὶ ἐορτάζουσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ὑποστρώσαντες ἑαυτοῖς τὰς ταρπόνας, καὶ ἀπαίρουσιν εἰς τὰ ἴδια εἰς τοὺς ἑσπετέρους τόπους. Οἱ δὲ ταῦτα δοκεύοντες τότε παραγίνονται ἐπὶ τοὺς τόπους καὶ συλλέγουσι τὰ ἐκείνων ὑποστρώ-
20 ματα, καὶ ἐξινιάσαντες καλὰ μύσους τοὺς λεγομένους πέτρους ἐπὶ λεπτὸν ἐπιδιπλώσαντες τὰ φύλλα καὶ σφαιροειδῆ ποιῶντες διείρουν ταῖς ἀπὸ τῶν καλὰ μύσων ἴναις. Γίνεται δὲ γένη τρία· ἐκ μὲν τοῦ μεζζονος φύλλου τὸ ἀρόσφαιρον μαλαβάθρον λεγόμενον, ἐκ δὲ τοῦ ὑποδε-

portantur. Ceterum in Thinem regionem pervenire haud est facile; raro inde pauci quidam adveniunt. Jacet locus sub Ursam minorem, ferturque conterminus esse aversis partibus Ponti et maris Caspii, juxta quod est sita Maeotis palus, quæ in Oceanum effunditur.

65. Quotannis autem ad confinia Thinis gens quædam commeari solet hominum corpore pusillo, facie admodum lata, mente tamen mitissima, quos Sesatas (*Besadas*) vocant, feris assimiles. Adveniunt cum uxoribus et liberis, magnas portantes sarcinas et sirpeas viridis vitis foliis comparandas. Deinde in confiniis suæ ipsorum et Thinis regionis alicubi commorantes per dies aliquot festa agunt substratis sibi sirpeis, et deinde in loca interiora ad suos revertuntur. Tum vero Thinis incolæ, observato illorum discessu, accurrentes strata ista colligunt, et ex calamis, quos petros appellant, nervis fibrisque extractis, et foliis in globulos convolutis et complicatis, calamorum fibris folia trajiciunt. Tria autem fiunt genera; quod ex majore fit folio, hadrosphærum malabathrum dicitur; quod ex mediocri, mesosphærum; quod ex minore, micro-

3. ὑπ' ἐπ' codex. || — 6. Μαιώτις εἰς τὸν ὠκεανὸν συναναττομένη || Cf. Plinius II, 97 de Maeotide palude: *Sive cu oceani sinus est, ut multos adverto credidisse, sive angusto discreti situ restagnatio*. Id. VI, 13; Plutarch. Alex. c. 44; Curtius VI, 4; Orphic. Arg. 1045 sqq.; Lucan. Phars. III, 277; Seneca Herc. fur. 1328; Maximus Tyr. XXVI et XXXII. || — 9. σφοδρὸι cod.; em. Salmasius p. 754. || — 10. πλατυπρόσωποι, ἐννοαῖς δὲ λῶστοι] πλατυπρόσωποι· νομοὶ εἰς τέλος τὰ αὐτοὺς λέγεσθαι Σ. codex. Salmasius l. l., dederat: πλατυπρόσωποι, σιμοὶ εἰς τέλος, αὐτοὺς δὲ λεγ. Σ., « parum prospere; nam et σιμοὶ junctura caret et obscurum est εἰς τέλος, nec infinitivus habet unde pendeat. Sententia fere poscit: ὀνόματι δὲ φασιν αὐτοὺς λέγεσθαι: vel similia. » BERNHARDYUS. Vossius ad Melam III, 7 conj.: πλατυπρόσωποι, ἐννεοί, εἰς τέλος τὰ αὐτοὺς λεγ. Βησάτας. Quod ego dedi ad tradita proxime accedere videbatur. Cf. Plinius VI, 21: *Seres mutes quidem sed et ipsi feris persimiles cætum reliquorum mortalium fugiunt, commercia expectant*. Mela III, 7: *Seres genus plenum justitiæ, ex commerciis, quod rebus in solitudine relictis absens peragit, notissimum*. Σησάτας] Leg. vid. Βησάτας vel Βησάδας. Cf. Ptolemæus VII, 1, 15: Μεθ' οὗς ὑπὲρ τὸν Μακρόνδρον Τηλάδα, καλοῦσι δὲ οὕτως τοὺς Βησείδας· εἰσὶ γὰρ κολοβοὶ καὶ πλατεῖς καὶ πλατυπρόσωποι, λευκοὶ μέντοι τὰς χροάς. Id. § 17: Ὑπέρκειται πλησιάζουσα τῇ Βηρυγγείῳ (sic) ἡ Ἀρσση γῶνα. Palladius De Trachin. in Pseudocallisth. III, 8, p. 103 sq.: τῶν καλούμενων Βησάδων τῶν τὸ πέπερι συναγόντων κτλ., ubi vide. || — 11. παρ. ἀνημ.] παρρομοίους ἡμέραις cod.; em. Salmasius. || — 12. φορτία μεγάλα τάρπονας ὠμαμπελίνων παραπλησίαις codex; σ. μ. ἐν τάρποναις ὠμαμπελίνων παραπλησίαις Salmasius,

quod sive structuram verborum sive sensum spectes, admitti nequit. Vossius ad Melam l. l. conj.: φ. μ. πετρώνας τ' ὠμαμπελίνων παραπλησίαις. « Dicuntur vero, ait, πετρώνες a calamis malabathrinis, quos petros vocari scribit. || — 15. τῶν ἐπὶ] τῶν ὑπὸ cod. || — 15. ἐορτάζουσιν] ἀρτάζουσιν cod.; probabiliter em. Vossius. || — 18. ταῦτα δοκεύοντες] τ. δοκοῦντες codex; οἱ δὲ καρδοκοῦντες conj. Salmasius. Ceterum fabulam narrat auctor. Venerint Besadæ ad vicinæ regionis limites, ut malabathrum venderent. Expandebant in confiniis merces; tum recedebant, ut emtores pretium apponerent, muta ista commercii ratione, quam et Mela l. l. subindicat, et alios apud populos viguisse bene notum est. || — 20. ἐξινιάσαντες κτλ.] Salmasius p. 754: « Dioscorides, ubi de malabathro loquitur: ὤπερ συλλέγοντες διείρουνσι λίνω... Isidorus de eodem malabathro: *Folium dictum, quod sine ulla radice innatans in Indiæ litoribus colligitur, lino perforatum siccant Indi atque reponunt*. Auctor Periplus non lino perforari ac trajici pillulas illas, quæ ex malabathri foliis concinnabantur, sed ipsis nervis sive fibris calamorum sive virgarum malabathri; καλὰ μύσους enim vocat virgas ipsas ac surculos quibus hærebant folia. Atqui ex ipsis foliis fibras illas sive nervos desciant. Hoc ille vocat ἐξινιάζειν, hoc est ἴνας extrahere. » Ceterum de malabathro (*tamalapatra*), quod olim *betel* esse putabant, quum sit folium *lauri cassiæ*, vide quæ notat Lassenius *Ind. Itt.* I, p. 283 sq. || — 24. ἀρόσφαιρον.] Salmas. p. 754: « Malabathri folia olim in pillulas convoluta venum ibant, et hac forma in Europam adferebantur. Inde apud Didymum: φύλλου μαλαβάθρου σφαίριον πίνετε, et alibi σφαίριον ἐν.. Plinius XII, 26, qui folium nardi putavit esse, quum sit malabathri-

εστέρου τὸ μεσόσφαιρον, ἐκ δὲ τοῦ μικροτέρου τὸ μικρόσφαιρον. Ἐνθὲν τὰ τρία μέρη τοῦ μαλαθάθρου γίνεταί καὶ τότε φέρεται εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὑπὸ τῶν καταεργαζομένων αὐτά.

66. Τὰ δὲ μετὰ [τούτους] τοὺς τόπους, διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων καὶ πάγους μεγίστους δύσβατα ὄντα, εἴτε καὶ θεία τινὶ δυνάμει θεῶν, ἀνερευνήτᾳ ἐστίν.

phærum. Hinc igitur tria existunt malabathri genera, quæ deinde ab iis qui confecerunt, in Indiam feruntur.

66. Quæ post hæc sequuntur regiones vel quod propter nimias tempestates et summa frigora difficilimi sint accessus, vel etiam divina quadam numinum potestate, explorari nequeunt.

sere annonam ; ab amplitudine hadrosphærum vocatur majoribus foliis ; quod minoribus est mesosphærum appellatur. . Laudatissimum microsphærum e minimis folium.

§ 66, l. 5. τούτους addidit Fabricius. || — δύσβατα

δντα] δυσβάτων τε τόπων cod.; fortassis auctor sermonem parum curans scripserat: δυσβάτων ὄντων τῶν τόπων. Possis etiam servare vulgatam transponendo: διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων δυσβάτων τε τόπων καὶ πάγους μεγίστους.

APPIANOV IN ΔΙΚΗ.

ARRIANI HISTORIA INDICA.

I. De accolis Indi occidentem versus, Assacenis, Astacenis et Nysæis. — 2. Fines Indiæ. Eam Indiæ quæ ad occidentem vergit, Alexander et multi cum eo viderunt; de India orientem versus pauci scripserunt. — 3. Varioꝝ de Indiæ magnitudine sententiæ. — Fluviorum copia et magnitudo. — 4. Nomina fluviorum. Indus et Ganges cum Nilo et Istro comparantur. — 5. Item de fluvii Indici. Megasthenis sententia de expeditionibus exterorū in Indiam, præcipue Bacchi et Herculis. — 6. Sila fluvius; pluvia in India; ceteri fluviorum; color Indorum. — 7. Quot sint Indiæ gentes. Historia Indorum. Primos Indos nomades ac feros ad cultiorem vitam adduxit Bacchus. — 8. Reges Indorum post Bacchum. De Hercule narratio. De margaritis Indicis. — 9. Vita brevis hominum; præmaturæ nuptiæ in Pandæa, Hercule auctore. Numerus regum et annorum a Baccho ad Sandracottam. Præter Bacchum, Herculem et Alexandrum neminem in Indiam expeditionem fecisse, neque Indos ipsos in alias gentes. — 10. Quomodo Indi mortuos honorant. De urbium multitudine et ratione eas construendi; de Palimbothris. Nemo in India servus. — 11. Septem Indorum ordines: sophistæ; agricolæ; pastores et venatores. Interponuntur quædam de magnis Indiarum arboribus. — 12. Artifices, mercatores, nautæ naviumque architecti; milites; inspectores; principes. Adduntur paucæ his tribus in universum spectantia. — 13. Venatio elephantorum. — 14. De natura elephantorum. — 15. De tigride, formicis aurum effodientibus, psittacis, simis, serpentibus. Medici Indorum. — 16. Vestitus et arma; frena equorum. — 17. Corpora Indorum; quibus animalibus Indi vehi soleant. Elephantus pretium concubitus. De nuptiis. Quo cibo vescantur Indi. Transitus ad expeditionem navalem. — 18. Trierarchi et præfecti classis; sacra et certamina, antequam solveret Alexander. — 19. Numerus militum et navium. Navigatio in Indo. — 20. Alexandri desiderium navigationis per mare Indicum in Persiam usque; ejusdem æstus de præfecto, quem lenit Nearchus. Cura classis a Nearcho suscepta, unde communis lætitia. — 21. Tempus quo Nearchus solverit. Initium navigationis. Stura. Caumara. Coreatis. Crocala. Arabies. Iruis. Portus Alexandri. Bibacta. Sangala. Mora Nearchi per dies XXIV. — 22. Vento adverso remittente ultro classis progreditur. Domæ insula. Saranga. Sacala. Morontobara et Mulierum portus. Ostium Arabis amnis. — 23. Ori-

TE: Pagala. Cabana. Cocala; ibi castra ponit Nearchus. Leonnati proelium cum Oritis. Remissio nautarum segniorum. — 24. Tomerus fluvius; descriptio accolarum et pugna cum eis. — 25. Malana. Longitudo navigationis præter regionem Arabitarum et Oritarum. Memorabilia de umbra et astris in his regionibus. — 26. Gadrosii. ΙΣΤΥΘΥΡΗΓΙ: Bagisara. Pasira. Colta. Calyba. Carmine ins. Cissa. Carbis. Mosarna. — 27. Hydraces, classis gubernator assumptus. Balomus Barna. Dendrobosa. Cophas. Cyiza; urbs anonyma, quam Nearchus capiendam censet. — 28. Capta urbe et direpto frumento, Nearchus discedit. Bagia promontorium. — 29. Talmena. Canasida. Miseria exercitus. Canate. Tacæi. Dagasira. — 30. Balanæ classem terrent. Earum ossibus domus exstruuntur. — 31. De Nosalis, insula fabulosa. — 32. CARMANIA. Badis. Maceta, promontorium Arabiæ, et ostium sinus Persici. Disceptatio Nearchi cum Onesicrito. — 33. Neoptana. Anamis fluvius; Harmozia; classarii quidam incidunt in Græcum, qui Nearcho non procul esse castra Alexandri refert. Subductis in terram navibus, castra muniantur. — 34. Regionis præfectus clam Nearchi classis adventum Alexandro nuntiat. Nearchus Alexandrum convenit. — 35. Alexandri cum Nearchi colloquium. — 36. Continuata Nearchi cura classis. Reditus periculosus ad classem. — 37. Denuo cepta navigatio. Organa et Oaracta insulæ; sepulcrum Erythræ regis; insula Neptuno sacra; alia insula; Pylora insula; Sisidone oppidum; Tarsia promontorium; insula Cataea. — 38. Fines Carmaniae et Persidis; longitudo navigationis præter Carmaniam. PERSIS: Ilas; Cecandrus; alia insula; Ochus mons; Apostana; Gogana; Areon fluvius; Sitacus fl.; castra Nearchi. — 39. Hieratis urbs et fossa. Heratemis; fluvius Padagrus et regio Mesambria; Taoke et fluvius Granis; balena mortua describitur; Rhogonis et Brizana torrentes; fluvius Arosis. — 40. Longitudo navigationis præter Persidem; triplex divisio Persidis; Oxii, Mardi et Cossæi, montium incolæ, ab Alexandro victi. — 41. SESIANA: Cataderbis, Margastana; brevia periculosa; ostium Euphratis; Diridotis. — 42. Iter a Diridoti per lacum ad Pasitigrim. Aginis pagus. Longitudo navigationis præter Susiaum. Deinde navigatur per Pasitigrim, adverso flumine, usque ad pontem quem Alexander cum exercitu transierat; ubi finis est navigationis. — 43. De quibusdam fervidis et incultis regionibus extra Indiam, præcipue Arabia et Africa.

I. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰ πρὸς ἐσπέρην ἔστε ἐπὶ ποταμὸν Κωφῆνα Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσηκηνοὶ, ἔθνη Ἰνδικὰ, ἐποικέουσιν. (2) Ἄλλ' οὕτε μεγάλοι τὰ σώ-

I. Quæ extra Indum amnem Occidentem versus sunt regiones ad Cophenem fluvium usque Astaceni atque Assaceni, Indicæ gentes, incolunt. (2) Sunt

Codexum sigle: A, cod. Parisinus 1753; B, 456; C, 1407; D, 1438; L, codex Laurentianus, a Gronovio collatus. Codicem A contulit Dübnerus noster; idem formas verborum ionicas, quas usurpasse Arrianum ceteris exemplis probatur, ubicunque a scribis neglectæ essent, restituit. Qua de re lectorem amandamus ad Annotationem criticam (p. XXVI sqq.), quam Arriani operibus Dübnerus præfixit.

I, 1. ἔστε om. BCD. || — 2. ἐπὶ τὸν ποταμὸν LD. || — 2. Κωφῆνα || Eadem nominis forma in Anab. IV. 22. V, 1; ap. Philostrate. Vit. Apoll. II, 6. 8. 9; Joseph. Ant. Jud. I, 64; Suidam s. v. et Zonaram p. 1275. Κωφης vocatur ap. Strabon. p. 697 sq.; Dio-

nys. 1140; Plin. VI, 21. 23. De utraque forma v. Eustath. ad Dionys. Hodie *Kaboul*, de quo v. Ritter. VII, p. 197 sqq. III, 420. V, 449; Lassen *Ind. Alt. I*, p. 29 not. || — Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσηκηνοὶ || καὶ Ἀσσ. om. D. De Assaceni Arrianus dixit in Exp. Al. IV, 25. 30, V, 20, item de Aspasii et Guræis ejusdem tractus Indis; Astacenorum vero mentio, quæ in Anabasi desideratur neque corrigendo inferenda esse videtur, occurrit apud Strabon. p. 698: Τὰ δὲ μεταξὺ τούτων τῶν διὰ τὸν ποταμὸν ἔχουσιν Ἀστακηνοὶ τε καὶ Μασικηνοὶ καὶ Νισαῖοι καὶ Ὑπάπαιοι (vel potius Ἰνπάπαιοι; Πάπαιοι, Ὑπάπαιοι, ὡς Ἀσίων codd.)· αἱ δὲ ἡ Ἀσσηκηνῶ (quod p. 691 corruptum est in Μωσσηκηνῶ),

ματα, κατάπερ οἱ ἔντος τοῦ Ἰνδοῦ ὥκισμένοι, οὔτε ἀγαθοὶ ὥσαύτως τὸν θυμὸν, οὔδὲ μέλανες ὥσαύτως τοῖσι πολλοῖσιν Ἰνδοῖσιν. (3) Οὗτοι πάλαι μὲν Ἀσσυρίοισιν ὑπήκοοι ἦσαν· ἐπὶ δὲ Μήδοισι Περσέων ἤκουον, καὶ φόρους ἀπέφερον Κύρῳ τῷ Καμβύσει ἐκ τῆς γῆς σφῶν, οὗς ἔταξε Κύρος. (4) Νυσαῖοι δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γένος ἐστίν, ἀλλὰ τῶν ἄμα Διονύσῳ ἐλθόντων ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰνδῶν· τυχὸν μὲν καὶ Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπόμαχοι αὐτῶν ἐγένοντο ἐν τοῖσι πολέμοισιν οὕστινας πρὸς Ἰνδοὺς Διόνυσος ἐπολέμησε· (5) τυχὸν δὲ καὶ τῶν ἐπιχωρίων τοὺς ἐθέλοντας τοῖσιν Ἑλλήσι συνώκισε τὴν τε χώραν Νυσαίην ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Νύσης Διόνυσος, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν Νῦσαν. (6) Καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ πόλει, ὅπου ἐν τῇσιν ὑπερεῖσιν ὥκισται ἢ Νῦσα, Μῆρος κληρίζεται ἐπὶ τῇ συμφορῇ ἣ τινὶ ἐχρήσατο εὐθὺς γενομένης. (7) Ταῦτα μὲν οἱ ποιηταὶ ἐπὶ Διονύσῳ ἐποίησαν· καὶ ἐξηγεῖσθαι αὐτὰ ὅσοι λόγοι Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων. (8) Ἐν Ἀσσακηνοῖσι δὲ Μάσσακα, πόλις μεγάλη, ἵναπερ καὶ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐστὶ τῆς Ἀσσακίης· καὶ ἄλλη πόλις Πευκελαΐτις, με-

vero hi Indis intra Indum amnem habitantibus et corporum magnitudine et animorum præstantia inferiores, neque tam nigri quam plerique Indi. (3) Hi olim Assyriis parebant; deinde Medis subjecti in Persarum potestatem venerunt et tributa Cyro, Cambysis filio, ex suis regionibus pependerunt, quæ Cyrus imperavit. (4) Nysæi vero Indorum gens non sunt, sed ex iis originem ducunt, qui olim cum Libero patre in Indiam venerant, e Græcis fortasse, qui in bellis, quæ Liber cum Indis gessit, inutiles bello facti fuerant; (5) fortassis autem etiam indigenas voluntarios in eandem cum Græcis coloniam deduxit, regionemque Nysæam a monte Nysa vocavit Liber, urbemque ipsam Nysam. (6) Mons vero urbi vicinus, ad cujus radices sita est Nysa, Merus (i. e. *femur*) vocatus est propter casum illum, quo usus fuit Bacchus simul ac natus erat. Atque hæc quidem poetæ de Libero finxerunt: eaque quotquot vel apud Græcos vel apud barbaros fabulorum historiarum scriptores sunt, explicant. (8) Apud Assacenos est Massaca, magna urbs, ubi et summa potestas est regionis Assaciæ; et alia urbs Peucelaetis,

ὅπου Μασόγα πόλις, τὸ βασιλεῖον τῆς χώρας. Ἦδη δὲ πρὸς τῷ Ἰνδοῦ πάλιν ἄλλη πόλις Πευκολαΐτις. Droysenius *Gesch. Alexandr.* p. 374 ex eo quod *Astes* Peucelaitidis regionis præfectus apud Arrian. *Exp. Al. IV*, 22, 8 memoratur, Astacenen dici Peucelaitidem censet, idque probat Lassenius *Ind. Alterth.* I, p. 423, quum pleraque Indorum regum principumve nomina in Alexandri rerum scriptoribus obvia, non personarum sint nomina propria, sed a regionibus urbibusve indita. Obstare quidem videntur verba Strabonis modo laudata; at non magnam ejus dixeris auctoritatem, quum Strabonis loco etiam alius error subesse censeatur; nam quos ille dicit *Μασακηνούς* probabiliter putant non differre ab incolis Masoga s. Massaga urbis, adeo ut *Μασακηνοὶ* dicantur pro *Μασσακηνοὶ* (Lassen. l. l.). Plinius VI, 23 § 79 juxta Nysæos memorat *Aspaganos*, quod nomen Silligius ex Salmasii conjectura (Exerc. p. 706 b. f.) mutavit in *Astacenos*, ambigua emendatione, quamquam vel Assacenos nostros vel Astacenos indicari dubium non sit. Benfey in *Ersch. u. Grubers Encycl. v. Indien* p. 46 nomina *Ἀσπακηνοί*, *Ἀσπακηνοί*, *Ἀσπάσιοι*, *Ἀσπάγανι*, ejusdem nominis formæ sunt, quod in aliis civitatibus aliter enuntiabatur vel enuntiar Græcis videbatur. Subesse monet vocem sanscritam *agrava*, zendicam *aspa*, i. e. *eques* (unde *ἵππασιοι* Strabonis). Elphinstonius *Cabul* p. 396 et Wilken in *Abh. d. Berlin. Akad.* 1818-19. p. 261 et Ritterus VIII, p. 206 Assacenos vix recte censent esse majores hodiernorum *Afghans*, quippe quorum priscas sedes fuisse in *Gur* sive *Guristan* Paropanis regione historiis eorum tradatur; propius ad recens nomen accedere *Aspaganos* Plinii, neque alienos ab iisdem videri qui in inscript. literarum cuneiformium vocantur *Uscangha* (Ritt. VIII, p. 97). || — 1. καθάπερ h. l. et sæpius codices; refinxit Dübner, ut alia ejus generis plurima, quæ singulis locis recensere supersedeo. || — 2. οὕτως ἀγαθὸς ὥσαύτως τὸν θυμὸν] « Confirmatur hoc bello

contra Alexandrum. Quamvis enim supra 3000 pedum, 2000 equitum et 30 elephantos haberent, prælio tamen cum Alexandro decertare noluere; Massagaque non ab ipsis, sed ab aliis Indis mercede conductis fortiter defensa, post horum discessum facile capta est. (Arr. *Exp. IV*, 26 sq.) » SCHMIEDER. || — 2. τοῖς πολλοῖς... Ἀσσυρίοις codd.; em. Dübner., qui item reliqua loca, quibus dativorum formæ ionicæ a scribis neglectæ sunt, correxit; quod semel monuisse satis est. || — 4. ἐπὶ] sic A; ἐπὶ cett. || — 5. Καμβύσου codd.; ionica h. l. et alibi restituit Dübner. || 6. Νυσαῖοι] De tritissima fabula v. Arrian. *Exp. V*, 1; Curtius X, 8, 7; Strabo p. 698; Diodor. I, 19; Plutarch. *Alex. c.* 58; Philostrat. *Vit. Apoll.* II, 9; Mela, III, 7, 4; Plinius VI, 23 § 79 ed. Sillig. Nysam istam Dionysopolis nomine indicat Ptolemæus VII, 1, § 43 ed. Nobbe, ubi post Γωρύων ponitur: Νάγαρα ἣ καὶ Διονυσόπολις, quod hodierno loco *Nagar* ponere apud Forbigerum lego, II, p. 510. Nomen *Νάγαρα* indice nihil nisi urbem significat. Fabulosam esse Nysam urbem censet cum aliis multis Lassenius l. l. Ceterum de fabulæ ratione præter alios plurimos v. Ritter. V, 450 ibique laudatos. De *Caboul* regionis fertilitate beatissima bene constat. || — 8. τὴν Ἰνδῶν] sic scripsi e B; τὴν Ἰνδικὴν C; τῶν Ἰνδῶν cett. || — 12. χώραν Νηταίην D. || — 13. αὐτῶν Νύσαν B; αὐτῶν τὴν Νύσαν C. || — 14. πόλει codd.; em. Dübner. || — 16. γινόμενος B. || — 18. Μάσσακα] βασακα (sic) D; *Μάσσακα* Exp. IV, 25, *Μασόγα* Strabo p. 698; *Μαζαγία* Cartius VIII, 10, 7; *Guræo* (hod. *Pendjcora*) fluvio vicina erat. || — 20. Πευκελαΐτις] Πευκελα codex Florentinus et hinc Schmiederus; Πευκελλα et Πευκέλα ἐστὶ cett.; quæ corruptio satis probat, in codice Florentino voculam ἐστὶ, utpote nihili, a docto librario ejectam esse, monente Dübnero. ἐν Πευκελαΐτιδι: (χώρα sc.) infra c. 4, 11 codex Florent., Πευκελαΐτιδι cett., ut videtur; Πευκελαΐτιν χώραν Exp. IV, 22, 9.

γάλη καὶ αὐτῇ, οὐ μακρὰν τοῦ Ἰνδοῦ. Ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὄκισται πρὸς ἐσπέρην ἔστε ἐπὶ τὸν Κωφῆνα.

II. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς ἑω, τοῦτό μοι ἔστω ἢ Ἰνδῶν γῆ, καὶ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔστωσαν. Ὅροι δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς μὲν βορρῆν ἀνέμου ὁ Ταῦρος τὸ ὄρος. (2) Καλέσται δὲ οὗ Ταῦρος ἐστὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· ἀλλ' ἄρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης ὁ Ταῦρος τῆς κατὰ Παμφύλους τε καὶ Λυκίην καὶ Κιλικίας, παρατείνει τε ἔστε τὴν πρὸς ἑω θάλασσαν, τέμνων τὴν Ἀσίην πᾶσαν. (3) ἄλλη δὲ ἄλλο καλέσται τὸ ὄρος, τῇ μὲν Παραπαμιστὸς, τῇ δὲ Ἡμωδός· ἄλλη δὲ Ἰμακὸν κληίζεται, καὶ τυχὸν ἄλλα καὶ ἄλλα ἔχει οὐνόματα. (4) Μακεδόνες δὲ οἱ ζῶν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες Καύκασον αὐτὸ ἐκάλουν· ἄλλον τοῦτον Καύκασον, οὗ τὸν Σκυθικόν· ὡς καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου λόγον κατέχειν ὅτι ἦλθεν Ἀλέξανδρος. (5) Τὰ πρὸς ἐσπέρην δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἀπείργει ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἵνα περ αὐτὸς κατὰ δύο στόματα ἐκδιδῷ, οὗ συνεχῆ ἀλλήλοισι τὰ στόματα, κατὰ περ τὰ πέντε τοῦ Ἰστροῦ ἐστὶ συνεχῆ. (6) ἀλλ' ὡς τὰ τοῦ Νεῖλου, ὑπὸ τῶν τὸ Δέλτα ποιεῖται τὸ Αἰγυπτίον, ὧς δὲ τι καὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς Δέλτα ποιεῖ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐ μείων τοῦ Αἰγυπτίου· καὶ τοῦτο Πάταλα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλέσται. (7) Τὸ δὲ πρὸς νότον τε ἀνέμου καὶ μεσημβρίας αὐτῇ ἡ μεγάλη θάλασσα ἀπείργει τὴν Ἰνδῶν

magna etiam hæc, non procul ab Indo. Hæc extra Indum amnem habitantur occidentem versus usque ad Cophenem fluvium.

II. Quæ vero regio ab Indo orientem versus est, eam ego Indiam appello, quique eas partes incolunt, Indos. Terminatur autem India a septentrione Tauro monte, (2) qui quidem non amplius in ea regione nomen hoc retinet. Incipit sane Taurus a mari circa Pamphyliam et Lyciam ac Ciliciam, tenditque perpetuo dorso ad orientalem oceanum, totam Asiam intersecans; (3) alibi vero aliam appellationem accipit hic mons. Quibusdam enim in locis Parapamisus, aliis Emodus, aliis Imaus dicitur, atque fieri potest, ut alias etiam alias appellationes habeat. (4) Macedones vero, qui cum Alexandro militarunt, Caucasum eum vocarunt, diversum ab eo qui in Scythia est: ut fama obtineret, Alexandrum etiam Caucasum transcendisse. (5) Occidentem versus Indiæ terminus est Indus amnis ad magnum oceanum usque, ubi ipse per duo ostia exit haud illa inter se propinqua, quemadmodum quinque Istri ostia; (6) sed sicut ista Nili, a quibus Delta Ægyptium efficitur, eodem modo etiam Indus amnis partem Indiæ Delta facit, neque id minus Ægyptio, quod quidem Indorum lingua Patala vocatur. (7) Quæ vero ad austrum et meridiem vergit India, ipso magno mari clauditur; orientales autem ejus partes ocea-

In Strabone p. 698 de urbe: Πευκολαίτις, .. εἴτις, .. ἤτις codd. Plinius VI, 23 § 78: *Peucolaitæ, Arsagalitæ, Geretæ* (Γουραῖτοι Arriani), *Assoi* (Ἀσσακηνοί). Id. VI, 21, § 62: *oppidum Indorum Peucolaitum, unde ad flumen Indum et oppidum Taxilla LX mill.* Cf. not. ad Anonymi peripl. maris Erythræi § 47 p. 292 sq. || — 3. τὸν om. A.

II, 4. πρὸς ὡς L. || — 5. ἡ Ἰνδῶν γῆ ABCD, ἡ τῶν Ἰνδῶν γῆ vgo. || — 6. βορρῆν codd.; part. μὲν om. C. || 7. οὗ] ὁ codd.; em. Schmiederus. || — 8. ὁ Ταῦρος ἀπὸ θαλάσσης vulgo. || 11. ἄλλο δὲ ἄλλη BCD. || — 12. Ἡμωδός D, sicut *Hemodus* apud Melam III, 7; quam quidem formam proprius quam alteram, Ἡμωδός, ab indico nomine abesse dicit Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 17 not. Etenim Ἡμωδός ortum ex voce sanscrita *haimarata*, praeclita *haimōta*, i. e. ad *Himālayam* (nivis locum) *pertinens*. Ἰμακὸν Lassenius derivandum censet a sancrito nomine *Himarāt* (nivium dives). || — 12. Ἰμακὸν ABC; τῇ δὲ Ἡμακὸν ἄλλη δὲ κληίζεται, D, in quibus duplex scriptura ἄλλη et τῇ δὲ male conflata videtur, nisi forte in seqq. fuit: καὶ τυχὸν ἄλλη καὶ ἄλλα Blancardus pro Ἰμακὸν scripsit Ἰμαδός, absque causa. Infra habes (c. 6, 4) τὸ Ἰμακὸν ὄρος. Ceterum plurima Tauri nomina recenset Plinius V, 27. || — 13. ἔχει om. A, fortassis recte, quum sic exquisitior fiat phrasis, monente Dübnero. || — 16. τὰ] τὸν ABCD. || — Καυκάσου] Cf. Arrian. Exped. V, 3 et 5, Strabo p. 505. 506. 511. 689. 724. Quodsi adulatio hunc Caucasum Indicum creavit, fortassis juvit eam Paropanisum nomen indicum *grāvakas* (i. e. splendentes rupium montes), quod servasse videtur etiam Plinius VI, 19,

ubi: *Scythæ... Caucasum montem Graucasm, hoc est nive candidum, (appellavere)*. Sic certe censet Ritterus V, p. 449. Lassenius *Ind. Alt.* I, p. 22 ad *Caucasi* nomen præter antrum, quod Prometheo vindicabant, fortasse contulisse censet nomen *Κασίων* montium, quos in *Serica* memorat Ptolemæus VI, 15. || — 16. ὅτι ἦλθεν] fuerit ὅτι ἐπῆλθεν. || — 18. ὁ Ἰνδὸς κατὰ δύο στόματα καθάπερ πέντε τοῦ Ἰστροῦ ἔστι συνεχῆ codd. C hoc loco mancus. || — 19. δύο στόματα] Eodem modo Arrian. in Exped. V, 4. VI, 18; Strabo p. 690. 700. 701; Eustath. ad Dionys. 1088. Cf. not. ad An. peripl. mar. Erythr. § 38. || — 20. ἀλλήλοισι.. συνεχῆ om. A. || — 20. καθάπερ BCD. || — 21. τοῦ om. C. || — 22. τὸ] habent ABD; om. cett. || — 22. ποιεῖν BCD || — 23. οὐ μείων τοῦ Αἰγυπτίου] Cf. Exped. VI, 17, 2: μείζων ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου. Haud recte tamen; nam quum Delta Ægyptii basis sit 1300 fere stadiorum, ut satis recte Strabo tradit, Indici Delta (a *Pitti* ostio ad *Cori* ost.) basis ne mille quidem stadiorum est. Vero proximus Aristobulus duo Indici Delta ostia distare censuit stadia mille, Nearchus stad. 1800, Onesicritus 2000 stadia, referente Strabone p. 701. || — 24. Πάταλα] sic codd. ABCD; vulgo Πάταλα. Præstare formam Πάταλα ex exemplis in Steph. Thes. s. v. congestis colligitur. « Patala ist wol die Brahmanenbenennung der ganzen Landschaft im Westen gegen Sonnenuntergang, im Gegensatz der Prasier (Ost-reich) im Gangeslande; denn Patala ist die mythologische Sanskritbenennung für die Unterwelt, also das Abendland. » Ritter V, p. 475. Cf. Vincent *The commerce and navig. in the Indian*

γῆν, καὶ τὰ πρὸς ἑω αὐτῇ ἡ θάλασσα ἀπείργει. (8) Τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίας κατὰ Πάταλά τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς ὥσθι πρὸς τε Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων καὶ πολλῶν Ἑλλήνων, τὰ δὲ πρὸς ἑω, Ἀλέξανδρος μὲν οὐκ ἐπῆλθε τάδε πρόσω ποταμοῦ Ὑφάσιος· ὀλίγοι δὲ ἀνέγραψαν τὰ μέχρι ποταμοῦ Γάγγειω καὶ ἵνα τοῦ Γάγγειω αἱ ἐκβολαὶ καὶ πόλις Παλίμποθρα μεγίστη Ἰνδῶν πρὸς τῷ Γάγγει.

III. Ἐμοὶ δὲ Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος πιστότερος ἄλλου ἔστω, ὅτι τῆς περιόδου πέρι ἔμελεν Ἐρατοσθένης. (2) Οὗτος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ταύρου, ἵνα τοῦ Ἰνδοῦ αἱ πηγαὶ, παρ' αὐτὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἰόντι ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς μυρίου σταδίων καὶ τρισχιλίων τὴν πλευρὴν λέγει ἐπέχειν τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν. (3) Ταυτῇ δὲ ἀντίπορον πλευρὴν ποιεῖ τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρους παρὰ τὴν ἑώην θάλασσαν, οὐκέτι ταύτῃ τῇ πλευρῇ ἴσην, ἀλλὰ ἄκρην γὰρ ἀνέχειν ἐπὶ μέγα εἶσω εἰς τὸ πέλαγος, ἐς τρισχιλίους σταδίων μάλιστα ἀνατείνουσιν τὴν ἄκρην· εἴη ἂν ὢν αὐτῷ ἡ πλευρὴ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς ἑω μυρίου καὶ ἑξακισχιλίων σταδίων ἐπέχουσα· τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος τῆς Ἰνδῶν γῆς συμβαίνει. (4) Μῆκος δὲ τὸ ἀπ' ἐσπέρης ἐπὶ ἑω ἔστε μὲν ἐπὶ πόλιν Παλίμποθρα, μεμετρημένον σχοίνοισι λέγει ἀναγράφειν· καὶ εἶναι γὰρ ὁδὸν βασιλικήν· τοῦτο ἐπέχειν ἐς μυρίου σταδίων· τὰ δὲ ἐπέκεινα οὐκέτι ὥσαυτως ἀτρεκέα· (5) φήμας δὲ ὅσοι ἀνέγραψαν, ἔν τῇ ἄκρῃ τῇ ἀνεγούσῃ εἰς τὸ πέλαγος ἐς μυρίου σταδίων μάλιστα ἐπέχειν λέγουσιν· εἶναι ὢν τὸ μῆκος τῆς Ἰνδῶν γῆς σταδίων μάλιστα δις μυρίων. (6) Κτησίης δὲ ὁ Κνίδιος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων, οὐδὲ Ὀνησίκριτος, τρίτην μοῖραν τῆς πάσης γῆς· Νέαρχος δὲ μνηῶν τεσσάρων ὁδὸν τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς Ἰνδῶν γῆς. (7) Μεγασθένης δὲ τὸ ἀπὸ ἀνατολίων ἐς ἐσπέρην πλάτος 33 ἐστὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὅ τι περ οἱ ἄλλοι μῆκος ποιοῦσιν· καὶ λέγει Μεγασθένης, μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι, ἵνα περ τὸ βραχύτατον αὐτοῦ. (8) Τὸ

nus *orientalis* terminat. (8) Atque in meridionali quidem tractu quæ sunt circa Patala Indique fluminis ostia, ab Alexandro et Macedonibus ac multis Græcis perlustrata sunt, partes autem versus orientem sitas non adiit Alexander ultra eas, quæ sunt ad Hyphasin amnem; pauci vero scripserunt de iis quæ usque ad Gangem sunt, aut ubi Gangis ostia maximeque ad Gangem Indorum urbs Palimbothra.

III. Mihi autem Eratosthenes Cyrenæus majore quam ceteri fide dignus esto, quoniam ille de ambitu Indiæ diligenter scrutatus est. (2) Is a monte Tauro, ubi Indi fontes sunt, secus Indum amnem usque ad magnum oceanum et Indi ostia Indiæ latus stadia XIII M continere ait. (3) Latus vero huic oppositum statuit ab eodem monte præter mare orientale, non amplius esse huic lateri æquale, sed longo tractu promontorium circiter ad III M stadiorum in mare protendi, adeo ut ei æstimetur hoc Indiæ latus orientale obtinere XVI M stadiorum. Atque hæc quidem est illi Indiæ latitudo. (4) Longitudinem vero ab occidente in orientem usque ad urbem Palimbothra, dicit schœnis dimensam se scribere; esse enim viam regiam, eamque hucusque computari ad decies mille stadia; ulteriora non amplius æque certa esse; (5) quotquot vero fama tradita consignant, cum promontorio in mare porrecto ulteriora hæc circiter X M stadiorum continere dicunt, adeo ut totius Indiæ longitudo sit stadiorum circiter XX M. (6) Ctesias Cnidius Indiam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudine affirmat, sed errat, sicut etiam Onesicritus, qui eam tertiam partem orbis terrarum esse perhibet. Nearchus quattuor mensium iter per ipsum campum Indiæ esse dicit. (7) Megasthenes vero ab oriente in occidentem latitudinem Indiæ esse vult, quam alii longitudinem faciunt, eamque Megasthenes auctor est, ubi brevissimum ejus spatium sit, XVI M stadiorum continere. (8) Quod vero a septentrione

ocean (Lond. 1807), t. I, p. 163 not. || — 25. τε] γε A, quod recepit Dübner. || — 1. αὐτῇ ἡ θάλασσα] fuerit αὐτῇ ἡ ἑώην θάλασσα, sicut c. 4, 3. || — 2. μεσημβρίαν C. Dein καὶ τὰ Πάταλα codd. pro κατὰ II., quod dedit Schmiedler.

III, 10. τῆς] γῆς conj. Schmiederus, rec. Dübner. Nihil video cur codicum lectionem respuamus. Quæ sequuntur de Indiæ magnitudine sec. Eratosthenis mensuras, Nostro accuratius tradit Strabo p. 689. Vide fragmenta Eratosthenis. || — ἔμελεν C. || — 12. ἰόντων (pro ἰόντων) ἐπὶ τὴν. D. || — τὴν αὐτὴν ἑώην θαλ. D. || — 17. ἄκρην] sc. τὴν Κωλικήν. || — 22. ἀπ' D; ἀπ' cett. || — 23. ἐπὶ τὴν πόλιν A. || — 24. σχοίνοισι] Cf. not. ad Megasthen. fr. 3 in Fr. Histor. II, p. 408. || — 28. λέγουσιν] Ita Arrianus loquitur, ut hæc ad Eratosthenem nihil amplius pertinere videri possint; quum tamen e Strabone liqueat ipso hoc computo incertiore usum esse Eratosthenem. Quæ antecedunt ἐς μυρίου σταδίων minus accurate di-

cta sunt. Strabo l. I. refert a Palimbothris usque ad Gangis ostia esse 6000 stadia; hinc deinde ad ἄκρας istius extremitatem alia putari stadia 3000, unde 9000, non 10000 stadiorum summa conficitur. || — 28. εἰναι ὢν] εἶναι δὲ ἄνω codd.; quod sensu caret. Nam quod Raphelius censet indicari mediterraneam longitudinem, nihili est. Cum eo quod posui cf. 4, 7: εἶναι ὢν τὸ εὖρος τῷ Γάγγει. κλ. || — 29. τῆς Ἰνδῶν γῆς] τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν C. || — 30. Cf. Ctesiae fr. 59. || — 31. V. Onesicriti fr. 6. || — 32. πᾶσης γῆς] πάσης Ἀσίας codd.; em. Schmiedler e Strabone p. 689 et Plinio VI, 21, qui eandem Onesicriti sententiam memorant. || — 32. τεσσάρων A; τεττ. cett. || — 34. ἀνατολίων codd. Verba Μεγασθένει δὲ .. τῆς Ἰνδῶν γῆς exc. in D. || — 36. Quod 16000 stadiorum Indiæ latitudinem, qua parte sit angustissima, Megasthenes dixit, nihil recedit ab Eratosthenis sententia; siquidem angustissima latitudo non nisi usque ad ostia Gangis pertinet, demto 3000 stadiorum promontorio. Isque computus per totam

δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίην, τοῦτο δὲ αὐτῷ μῆκος γίγνεται, καὶ ἀπέχει τριηκοσίους καὶ δισχιλίους καὶ δισμυρίους, ἵνα περ τὸ στενότερον αὐτοῦ. (9) Ποταμοὶ δὲ τοσοῦτοι εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, ὅσοι οὐδὲ ἐν τῇ 5 πᾶσῃ Ἀσίῃ· μέγιστοι μὲν ὁ Γάγγης τε καὶ ὁ Ἰνδός, ὅπου καὶ ἡ γῆ ἐπώνυμος· ἄμφω τοῦ τε Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ τοῦ Ἰστροῦ τοῦ Σκυθικοῦ, καὶ εἰ ἐς ταῦτο συνελθοὶ αὐτοῖσι τὸ ὕδωρ, μέζονες (10) δοκέειν δ' ἔμοιγε, καὶ ὁ Ἀκασίνης μέζων ἐστὶ τοῦ τε Ἰστροῦ καὶ τοῦ 10 Νείλου, ἵνα περ παραλαβὼν ἅμα τὸν τε Ὑδάσπεα καὶ τὸν Ὑδρακίον καὶ τὸν Ὑφασιν ἐμβαλλέει ἐς τὸν Ἰνδόν, ὥς καὶ τριήκοντα αὐτῷ στάδια τὸ πλάτος ταύτης εἶναι καὶ τυχόν καὶ ἄλλοι πολλοὶ μέζονες ποταμοὶ ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ῥέουσιν.

15 IV. Ἀλλὰ οὐ μοι ἀτρεκέες ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα Ὑφασίου ποταμοῦ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι οὐ πρόσω τοῦ Ὑφασίου ἦλθεν Ἀλέξανδρος. (2) Αὐτοῖν δὲ τοῖν μεγίστοις ποταμοῖν τοῦ τε Γάγγεω καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὸν Γάγγεα μεγέθει πολὺ τι ὑπερπερεῖν Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ 20 ὅσοι ἄλλοι μνήμην τοῦ Γάγγεω ἔχουσιν· (3) αὐτὸν τε γὰρ μέγαν ἀνίσχειν ἐκ τῶν πηγῶν, δέκεσθαι τε ἐς αὐτὸν τὸν τε Καῖνάν ποταμὸν καὶ τὸν Ἐραννοβοῶν καὶ τὸν Κοσσόανον, πάντας πλωτούς· ἔτι δὲ Σῶνόν τε πο-

versus meridiem pertinet, illi longitudo est, et extenditur ad $xxix$ x et ccc stadia, ubi angustissimum est. (9) Fluviorum autem in India tanta est copia, quanta ne in universa quidem Asia cetera; maximi sunt Ganges et Indus, a quo etiam regio nomen accepit; uterque et Nilo Aegypto et Istro Scythico, etiamsi in unum alveum confluerent, major est; (10) ac mea quidem sententia vel Acesines Nilum et Istrum magnitudine superat, ubi Hydaspes, Hydraote et Hyphasi in suum alveum receptis in Indum fertur tantus, ut ejus latitudo ibi triginta stadia efficiat; fortassis etiam alia multa majora flumina in India labuntur.

IV. Sed ultra Hyphasin amnem nihil explorati habeo, quod affirmare possim; quia ultra Hyphasin progressus non est Alexander. (2) Ex his vero duobus maximis fluvii Gange atque Indo, Megasthenes Gangem Indo longe majorem esse scribit, et alii omnes qui Gangis mentionem faciunt. (3) Nam et grandem jam inde ab ipsis fontibus oriri, atque in se recipere Cainam, Erannoboam, Cossoanum, omnes navigabiles, deinde

fere antiquitatem obtinuit. De longitudine cf. Megasthenis fr. 6, p. 409 ibique notata. || — 1. δὲ ante ἀπὸ om. B. || — 2. γίγνεται D. || — 3. στενότερον A; στενώτατον cett.; em. Dübner. || — 8. δοκέει A. || — μεζόνες.. μέζων BC. || 9. τοῦ τε τοῦ Ἰστροῦ D. || — 12. τριήκοντα vgo; em. Dbn.

IV, 19. μεγέθει] habent AD; om. LBC. || — 21. ἐκ τῶν πηγῶν] Conf. Plinius VI, 22, § 65: *Hunc alii incertis fontibus, ut Nilum, alii in Scythicis montibus nasci dixerunt. Alii cum magno fragore ipsius statim fontis erumpere, dejectumque per scopulosa et abrupta, ubi primum mollis planities contingat, in quodam lacu hospitari, inde lenem fluere.* Cf. Curtius VIII, 9, 5. Megasthenes ex Indis qui ad locum sacrum *Gangotri* dictum peregrinari solebant, de antro *Gomau* (*Kuhmaul*), ex quo per rupes Ganges erumpere ferebatur, accepisse quædam videtur. De veris fluvii fontibus, quos an. 1808 Angli indagaverunt, v. Ritterus III, p. 493 sqq. || — 21. δέχεσθαι codd.; em. Dübner. || — 22. Καῖνάν] Καῖν cod. A, Καλινῶν D. *Cainas* p. Plinium I. l. audit. Mannertus, Lassenus, alii signari putant hodiernum *Cane* seu *Can* fluvium, quamquam is ex minoribus fluvii sit, qui in *Djumnam*, non vero in ipsum Gangem influunt. *Can* sanscrita est *Cāna*, quod græce reddendum erat *Καῖνάν*, non *Καῖνάν*, monente Schwanbeckio ad Megasthen. (Fr. Hist. II, p. 414). Mirum est in hoc affluentium recens non memorari hodiernum *Djumnam*, fluvium pergrandem, qui sanscrita vocatur *Jamuna*, ap. Ptolemæum VII, 1, § 29 *Διαιμόνας*, ap. Plinium VI, 21, § 63 *Jomanes*, apud ipsum denique Arrianum c. 8, 5 *Ἰωμόνας*. Quo addito Arrianus memorat fluvios 18; Plinius VI, 22 § 65 novemdecim amnes in Gangem influere tradit. || — 22. Ἐραννοβοῶν] Ἐραννοῶν A,

Ἐραννοῶν D. Cf. Plinius I. 1: *Influere in eum XIX annis, ex iis navigabilis præter jam dictos Condochatem* (sic Harduin; *Crenaccam*, *Canucham* codd.), *Erannoboam* (sic Harduin; *Ranubova*, *Rhamnum* *boam*, *Errannoboam* codd. Cf. cod. Arrian. D.), *Cossoagum* (*Casuagum*, *Casuagum* var. l. l.), *Sonum*. Nomen sanscritum est *hiraṇ javāhu*, aurea brachia habens (vel etiam *hiraṇ-javāha* i. e. aurifer), quod secundum lexicographum *Amara Sinhas* est nomen poeticum Soni fluvii, adeo ut duo ejusdem fluvii nomina pro duobus fluvii Megasthenes attulerit. Idque ex ipso etiam Arriano ad majorem probabilitatem adduci potest. In sequentibus enim (c. 10, 5) *Palimbothra* (*Pataliputra*) urbs sita esse narratur ἵνα αἱ συμβολαὶ εἰσι τοῦ τε Ἐραννοβοῶν ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω. Jam vero in comœdia quadam Indica *Pataliputra* ita describitur, ut Ganges præter ipsum palatium regium labatur, non longe vero absit *Sonus* fluvius, cujus in oppositam ripam rex sedem translaturus nuntium mittit ad scribam, qui ibi habitabat: adeo ut vel pars urbis vel suburbium *Pataliputræ* in ulteriore Soni ripa fuisse colligatur. Haud igitur a Sono diversus *Erannoboas*. Primus hæc attulit Schlegelius (*Ind. Bibl.* II, p. 395 sqq.); ego notavi ex Rittero V, p. 505. Mannertus, ne diversa Megasthenes confudisse dicendus sit, alium quendam minorem fluvium *Erannoboam* vocari censet. Idque eo defendi potest quod *Gunduk* fluvius (*Gandaki* sanscr.) a Buddhistis etiam *Hiraṇ-javati* (aureus) vocari tradit Lassen. I. l. I, p. 137; at minime in *Gunduk* quadrant quod de *Erannoboa* dicit Arrianus c. 10, 5: τρεῖς μὲν ἂν εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλῃ καὶ οὗτος, ἀλλὰ συγγωρεῖ αὐτὸς τῷ Γάγγει. Cf. etiam Lassen. *Ind. Alterth.* I, p. 82. || — 23. Κοσσόανον] Κοσσάονον A; Κασσάονον D;

ταμόν καὶ Σιττόκατιν καὶ Σολόματιν, καὶ τούτους πλω-
τούς· (4) ἐπὶ δὲ Κονδοχάτην τε καὶ Σάμβον καὶ Μά-
γωνα καὶ Ἀγόρανιν καὶ Ὠμαλιν· ἐμβάλλουσι δὲ ἐς
αὐτὸν Κομμενάσης τε μέγας ποταμός καὶ Κάκουθις
καὶ Ἀνδώματις ἐξ ἔθνους Ἰνδικοῦ τοῦ Μαδιανδινῶν
ῥέων· (5) καὶ ἐπὶ τούτοις Ἀμυστις παρὰ πόλιν Κα-
ταδόουπην, καὶ Ὁξύμαγίς ἐπὶ Παζάλασι καλεομένησι,
καὶ Ἐρρένυστις ἐν Μάθαισιν, ἔθνεϊ Ἰνδικῷ, ξυμβάλλει

Sonum, Sittocatim et Solomatim, item navigabiles, et
(4) post hos Condochaten, Sambum, Magonem, Ago-
ranim et Omalim. Feruntur etiam in eum Comme-
nases grandis fluvius et Cacuthis atque Andomatis ex
Madiandinis Indica gente fluens; (5) ad hæc, Amystis
juxta urbem Catadupam, et Oxymagis (*Oxymatis*?)
apud Pazalas, quos vocant, et Errhenysis apud Ma-
thas, Indiæ gentem, in Gangem fluunt. (6) Horum

Cosoagum Plinius; sanscrite *Caucisim*, ut censent Wil-
fordius (*As. Res.* V, p. 272) et Schlegelius (*Ind.*
Bibl. II, p. 402). Ad quæ Schwanbeckius: « Non
modo proprium, sed etiam accuratissime nomini Cosoa-
gus responderet sanscritum *cós' anáha*, i. e. θησαυρο-
φόρος, quod nomen idem significaret atque *hiran' javá-
ha*, Ὠνάηque cognomen non minus aptum foret. Quam
conjecturam nominis collocatio confirmat, quum vocem
Cosoagus et Arrianus et Plinius inter voces Σῶνος et
Ἐρραννοβόας collocaverint. » Mannertus Cosoanum
esse censet hod. *Cosi* vel *Kógi*, eodemque modo etiam
Lassen statuit (*Ind. Alt.* I, p. 59), nomen sanscritum
afferens *Kāuṣiki*. || — 23. Σῶνος] hod. *Sone*; san-
scrite *ḥṣa*. « ḥṣa debet karmoisinroth; es ist con-
trahirt aus *suvanna*, golden (*suvanna-sóna*). » LAS-
SEN. I. I. || — 1. Σιττόκατιν] Σιττόκεστιν cod. L, ut
Gronovius refert. In D. verba καὶ Σιττοκ. omissa. Qui-
nam sit, nescitur; fortasse hodiernus *Sind*, qui in
Djumma influit, ut conjicit Mannertus. || — 1. Σο-
λόματις] item ignotus; hod. *Sadi* in *Djumma* item
influens, ut putat Mannertus, parum probabiliter. Ben-
feyus I. I. p. 4 fortasse intelligendum censet celebrem
in Indorum fabulis *Sarasvati* (literarum *r* et *l* permu-
tationem apte posse explicari), hodie *Sarsooti* dictum,
qui reapse quidem in arenis apud *Bhatties* gentem eva-
nescit, ex Indorum autem sententia sub terra cursum
continuat usque ad confluentes Gangis et *Jamunæ* prope
Allahabad urbem. || — 2. Κονδοχάτην] sanscrite
Gandacavati (i. e. ἑρνοκερδής) vel *Gandaca*. V. Schle-
gel I. I. II, p. 403; Lassen I. I. I, p. 58; hod. *Gunduk*.
|| — 2. Σάμβον] Σάμβρον A; probabiliter Σάραδος
Ptolemæi, hodie *Sambul* vel *Tschumbul* in *Djumma*
influens, ut videtur Mannerto. || — 2. Μάγωνα]
hod. *Ramgonga*, opinante Mannerto. || — 3. Ἀγόρα-
νιν] Ἀγόρανιν BC; sec. Rennelium hod. *Gogra* (nomen
formatum e scr. *Gharghara*, montium fauces, sec.
Lassen. p. 56), inter omnes in Gangem influentes
maximus. Ad eundem fluvium quum pertineat nomen
sanscr. *Saraju*, Σάραδος Ptolemæi huc trahendus vide-
tur Lassenio I. I. Mannertus Ἀγόρανιν de hodierno
Gawrah intelligi vult. Forbigerus denique confert hodi-
ernum *Gogari*, parvum fluvium qui in hod. *Cosi*
incidit. || — 3. Ὠμαλιν] ignotum. Nomen conve-
nire cum consueto fluminis nomine *Vimala* monet
Schwanbeckius. || — 4. Κομμενάσης] Κομινάσης A;
Κόμμιν ἄτης D. Sanscrite *Carmanaga* (i. e. destructrix
bonorum operum) ex sententia Renneli et Lasseni
Ind. Alt. I, p. 130, quamvis minime magnus flu-
vius sit. E meridie fluvius in Gangem influit. Ex
eadem regione probabiliter affluere *Kázoulin* et Ἀνδώ-

ματιν Lassenius censet, quandoquidem in gentis nomi-
ne Μαδιανδινῶν latere nomen sanscritum *madhjan-
di-na*, quod significet *meridionalis*. Andromatin prodere
vocem *andhamati* (cæcus, tenebricosus), ideoque
eundem fluvium esse posse qui vocatur *Támasá*, quum
hoc quoque tenebricosum denotet. Mannerto Comme-
sanes est *Gogra*, Cacuthis fortasse *Gumty*. || — 5. Ἀν-
δώματις] Ἀνδόματις BC. || — 5. Μαδιανδινῶν]
sic D. Μαδυνανδινῶν A; Μαυδιανδινῶν BC. Μαυδιαν-
δινῶν vgo. Cf. de eo nomine Benfey. p. 6. || — 6. Ἀμυ-
στις fortasse *Patterea*, Καταδόουπη fort. *Hurdwar*, opi-
nante Mannerto. Ultimam Καταδόουπη nominis partem
ad similitudinem vocis sanscritæ *dvipa* (insula) ac-
cedere monet Schwanbeck. || — 7. Ὁξύμαγίς] ἐπὶ
Παζάλασι] παλῆζις A. πατῆλαις D. Gens *Passalæ*
ap. Plin. VI, 22. Πασσάλαι ap. Ptol., « Jam diu constat
eam gentem sanscrite nuncupatam esse *Pankala* et
habitavisse circa *Canjacubgam* in ea mesopotamia,
quæ *Jamunæ* et *Gangi* interjacet. Hanc autem regio-
nem vel potius vicinam perfluit *Ixumati* (i. e. arun-
dine saccharifera abundans), ita nominatus, quia
regio, quæ inter *Vipācam* et *Gangem* secundum *Himā-
lajan* extenditur, arundinis saccharifera est uberrima,
de qua re cf. Ritter *Asien*, II, p. 847. Memoratur
Ixumati Harivanc. 9507. 12829, accuratius *Rāmāj.*
II, 68, 17, quo loco nuntiorum iter describitur. Nun-
tium, Gangem *Hastinapuræ* transgressi inde in terram
Pankālan perveniunt; et per loca quædam adhuc ignota
profecti, *Culindam* urbem attingunt, et transgressi
Ixumati per mediam *Bahicarum* terram ad *Sudā-
manem* montem, deinde ad *Vipācam* perveniunt. Etsi
Culindarum gentem novimus inter fontes *Vipācæ* et
Gangis habitasse (Cf. Lassen *Zeitschft.* II, p. 21 sqq.),
tamen cui urbi *Culindæ* nomen fuerit nescimus. Ita-
que etiam hoc relinquunt in dubio, quod flumen
Ixumati appelletur; nam *Jamunam* id esse vix audeo
contendere. In nomine græco literæ Γ et Τ videntur
esse permutatæ, ita ut legendum sit Ὁξύμαγίς. » SCHWAN-
BECK. ad fr. Megasthen. || — 8. Ἐρρένυστις] ἐρρέ-
νεσις A.; ἐρίνεσις B; ἐρίνεσις C; ἐροέννεσις D. ἐρίνεσις
vgo. « Vox Ἐρρένεσις cum nomine urbis clarissimæ
Vārānak mire congruit, quod ex duorum fluminum
nominibus compositum etiam in Indicis catalogis
omnibus conjunctum legitur. Sed ne explicationi isti
fides deesset, Matharum obscuritas esset illustranda,
quorum nomen sanscritum esse *mag'ada* conjici potius
quam probari potest. » SCHWANBECK. — Præter nomina
modo recensita apud Strabonem p. 719 tanquam in
Gangem influens memoratur *Oιδάνης* fluvius, crocodi-
los et delphinos alens; quod idem Curtius VIII, 9, 9

τῷ Γάγγη. (6) Τούτων λέγει Μεγασθένης οὐδένα εἶναι τοῦ Μαϊάνδρου ἀποδέοντα, ἵναπερ ναυσίπορος ὁ Μαϊάνδρος. (7) Εἶναι ὦν τὸ εὖρος τῷ Γάγγη, ἔνθαπερ αὐτὸς ἐούτοιο στείνωτατος, εἰς ἑκατὸν σταδίους· πολλὰ γὰρ δὲ καὶ λιμνάζειν, ὥς μὴ ἀποπτον εἶναι τὴν πέρην χῶρην, ἵναπερ γῆραμαλὴ τέ ἐστι καὶ οὐδ' αὐτὴ γηλόφοισιν ἀνεστηκυῖα. (8) Τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐς ταῦτόν ἐρχεται. Ὑδρώτης μὲν ἐν Καμβισθόλοις παρειληφὼς τὸν τε Ὑρασίην ἐν Ἀστρόβαισι καὶ τὸν Σαράγγην ἐκ Κηκείων καὶ τὸν Νεῦδρον ἐξ Ἀττακηνῶν, ἐς Ἀκесίνην ἐμβάλλουσιν. (9) Ὑδάσπης δὲ ἐν Ὀξυδράκισιν ἄγων ἅμα

omnium fluviorum Megasthenes nullum Mæandro minorem, qua navigabilis Mæander est, esse asseverat. (7) Jam Gangem patere, qua maxime angustus est, ad centum stadia; multis vero in locis stagnare, ita ut ulterior terra conspici non possit, qua parte humilis est nullosque colles habet. (8) Indo autem idem accidit. Hydraotes quidem in Cambistholis, receptis in se et Hyphasi in Astrobis, et Sarange ex Cecis, et Neudro ex Attacenis, in Acesinem fluit. (9) Hydaspes vero in Oxydracis Sinarum in se recipiens in Ari-

de Dyardane narrat. Uterque auctor de eodem fluvio loqui videtur, quem Groskurd *Iamunam*, Mannertus ingentem *Brahmaputram* esse putant. || — 4. ἐκατὸν σταδίους] Strabo p. 702 : Μεγασθένης (fr. 18) δὲ, ὅταν ᾗ μέτροις, καὶ ἐς ἑκατὸν (σταδίους) εὐρύνεσθαι (φασίν). Quod accuratius Megasthenis sententiam reddere videtur, ut colligas ex collato Plinio VI, 22, ubi : *inde lenem fluere (Gangem), ubi minimum, VIII mill. pass. latitudine, ubi modicum, stadiorum centum*. Cf. Diodor. XVII, 93; Curtius IX, 2; Plutarch. Alex. 62, et quæ inflatius dicit Elian. N. A. XII, 41. Ante receptam Iamunam latitudo 10 stadia non superat; auctus magnis fluviis marique propior ad 30 stadia crescit. || — 8. Ὑδρώτης] Fluvius in Acesinem sive *Chinab* a sinistro ejus latere influens nunc vocatur *Ravi*, quod nomen contractum est ex sanscrito *Irāvati* (aquarum dives). V. Lassen *Ind. Alt.* I, p. 41. Ptolemæo VII, 1, 26 vocatur Ποῦαδις (ἄδρις; var. lect.), quod proxime accedit ad nomen indicum; initialis littera I nescio an librorum vitio desideretur. Dehinc sequitur forma Ὑδρώτης apud Strabon. p. 694. 697. 699, Curtium IX, 1, 13; subest forma praeclara *iroti*, in qua o pro *ava* ponitur. Longius recedit Ὑδρώτης Arriani h. l. et in Exped. Alex. V, 4. 5. 14. 24 sqq. 29. VI, 14. VII, 10. De cursu fluvii ceteraque indole v. Alex. Burnes *Narrative of a voyage etc.* tom. III, p. 125-147; Ritter. VII, p. 47. — 8. ἐν Καμβισθόλοις] Gens aliunde non nota. Schwanbeckius ad fr. Megasthenis notat hæc : « Cambistholorum nomen sanscritum nescio an sit *Capist'ala*, i. e. simiarum regio, in quo nomine littera M ante litteram B eodem modo inserta sit, quo in nominibus Παλιμφορξ, Ἐμίσταρος. Enumeratur *Capist'ala* inter Indicas terras Varānsan. in *As. Res. t.* VIII, p. 438. Mire Vilso (Visnu-Purān' p. 194) Cambistholos eosdem esse suspicatus est atque *Cambôgas*, a quibus tum nomine tum situ multum absunt. » Nunc inferior fluvii pars inter *Futtipur* et *Tolumba* nonnisi raros accolat habet, qui pertinent ad pastorum tribus *Jun* vel *Kattia*; in quibus nomen habes τῶν Κιθλίων (de nomine v. Lassen. I, p. 99.), quos in his regionibus memorant Arrianus Exp. V, 22; Strabo p. 699; Diodor. XVII, 91. || — 9. Ὑρασίην] sanscritè *Vīpāśā* (v. Lassen. I, p. 41), hodie *Bejah* s. *Bejas*, *Beyas*, *Byas*; Ptolemæo Βῖδασις; Ὑρασις ap. Arrian. Exp. VI, 8; Diodor. XVII, 93; *Hypasis* ap. Plin. VI, 21. 23, Curtium IX, 1, 35.; Ὑπανίς ap. Strabon. p. 515, 686 et passim, Diodor. II, 37, Dionys. Perieg. 1145, a

quibus notioris fluvii Scythici nomen ad Indicum amnem more Græcanico male translatus est. Ceterum haud recte Arrianus fluvium in Hydraotem incidere dicit; influit in amnem, qui sanscritè vocatur *Çatadru* (de quo nomine v. Lassen l. l. I, p. 45 not.), hodie apud indigenas *Shittudru*, ut Burnes ait, vulgo *Sutludch* vel *Setledch*; Ζάραδρος Ptolemæi, *Hesidrus* ap. Plin. Inferior *Sutludch* fluvii pars nunc vocatur *Gharra*. || — 9. Ἀστρόβαισι] Ἀστρόβαις ABCD et vgo; Ἀστρόβαις Flor. Gens aliunde non nota. || — 9. Σαράγγην] Σάραγγην, deleta eadem manu accentu in *a* posteriore, A; Σάραγγην D. Nomen sanscritum haud dubie esse *Çaranga* monet Schwanbeckius, quamquam quinam sit fluvius non constat. || — 9. ἐκ Κηκείων] sic ABC; ἐκ Κηκείων, quod in ἐκκηκείων correctum, D; Μηκείων vgo; Κηκείων e Florentino cod. Schmieder; gens sanscritè dicitur *Cecaja*. V. Lassen. De pentapot. p. 12; *Zeitschrift f. Kunde des Morgenlands*. III, p. 156. || — 10. τὸν Νεῦδρον] τὸν Εὔδρον A. De hoc aliunde nihil constat. Ignoti item Ἀττακηνοί, siquidem Assacenos, de quibus supra, huc trahere non licebit. || — 10. Ἀττακηνῶν D. || — 10. Ἀκесίνην] sanscritè *Kandrabaga*; *Cantabas* ap. Plinium VI, 23, quamquam ibi inter Cantabam et Acesinum distinguitur. Ita enim habet : *Indus et ipse XIX recipit amnis, sed clarissimos Hydaspes quattuor alios adferentem, Cantabam tris, perse vero navigabilis Acesinum et Hyphasim*. Σανδαράλας ap. Ptolemæum; Σανδαροφάγος, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ποταμὸς μετωνομάσθη (quod prope aberat nomen ab omni verbo ἀλεξανδροφάγος) καὶ ἐκλήθη Ἀκесίνης, Hesiychius. Quæ vereor ne fabula sit. Acesines nomen adhuc agnosci nonnulli volunt in hodierno fluvii nomine *Chinab*. Hoc autem (Kinâb) esse Persicum cum aliis censet Lassen. l. l. I, p. 44. || — 10. ἐμβάλλουσιν] ἐμβάλλει scr. Schmieder, insolentem verborum structuram æreferens. || — 11. Ὑδάσπης] *Vitastâ* sanscritè; Βιδάσπης Ptolem.; hodie vocari solet *Behut* vel *Djelum*; apud accolat etiam nunc *Bedusta* ei nomen. || — 11. Ὀξυδράκισιν] ἐν οὐδράκισι AD; Ὀξυδράκας gentem dicunt Arrian. Exp. V, 22. VI, 4. 11. 14, Pausanias I, 612., Lucian. p. 102. 701 ed. Didot, Steph. s. v., Curtius, alii. Apud Strabon. p. 687 codices Ὑδρακας, p. 701 Σουδράκας, quod num recte in Ὀξυδράκας editores mutaverint, valde dubium est. Nam nomen sanscritum est *Xudraca* (Lassen *Zeitschrift f. Kunde des M.* III, p. 199); Plinius VI, 25 § 92 *Syndracus* memorat. Ὑδράκας vocantur Dionysio in Bassaricis ap. Stephan.

οἱ τὸν Σίναρον ἐν Ἀρίσπαισιν ἐς τὸν Ἀκεσίην ἐκδιδοῖ
καὶ οὗτος. (10) Ὁ δὲ Ἀκεσίης ἐν Μαλλοῖσι ξυμβάλλει
τῷ Ἰνδῷ· καὶ τοῦταπος δὲ μέγας ποταμὸς ἐς τὸν
Ἀκεσίην ἐκδιδοῖ. Τοῦτων δ' Ἀκεσίης ἐμπλησθεῖς
καὶ τῇ ἐπικλήσει ἐκνικήσας αὐτὸς τῷ ἑωυτοῦ ἤδη οὐνό-
ματι ἐσβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν. (11) Κωφὴν δὲ ἐν Πευκε-
λαήτιδι, ἅμα οἱ ἄγων Μαλάμαντόν τε καὶ Σόαστον καὶ
Γαροίαν, ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἰνδόν. (12) Κατύπερθε δὲ
τουτέων Πάρενος καὶ Σάπαρνος, οὐ πολλὸν διέχοντες,
ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν Ἰνδόν. Σόανος δὲ, ἐκ τῆς ὀρεινῆς
τῆς Ἀβισαρέων, ἔρημος ἄλλου ποταμοῦ, ἐκδιδοῖ ἐς αὐ-
τόν. Καὶ τουτέων τοὺς πολλοὺς Μεγασθένης λέγει,
ὅτι πλωτοὶ εἰσιν. (13) Οὐκ οὖν ἀπιστήν χρῆ ἔχειν
ὑπὲρ τε τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω, μηδὲ συμβλητοῦς
εἶναι αὐτοῖσι τὸν τε Ἰστρον καὶ τοῦ Νεῖλου τὸ ὕδωρ.
(14) Ἐς μέντοι τὸν Νεῖλον οὐδένα ποταμὸν ἐκδιδόντα
ἴδμεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ διώρυγας τετμημένας κατὰ τὴν
χώρην τὴν Αἰγυπτίην. (15) Ὁ δὲ γε Ἰστρος ὀλίγος
μὲν ἀνίσχει ἀπὸ τῶν πηγέων, δέκεται δὲ πολλοὺς πο-
ταμούς, ἀλλ' οὔτε πλήθει ἴσους τοῖσιν Ἰνδῶν ποταμοῖ-
σιν, οἱ ἐς τὸν Ἰνδόν καὶ τὸν Γάγγεα ἐκδιδοῦσιν· πλωτοὺς
δὲ δὴ καὶ κάρτα ὀλίγους, οἷν τοὺς μὲν αὐτὸς ἰδὼν οἶδα,
τὸν Ἐνον τε καὶ τὸν Σάον. (16) Ἐνος μὲν ἐν μεθο-

spis etiam in Acesinem fertur. (10) Acesines apud
Mallos cum Indo committitur : etiam Tutapus magnus
fluvius in Acesinem exit. Quibus amnibus Acesines
grandior factus suumque victor nomen retinens in In-
dum fertur. (11) Cophen in Peucelaetite, ducens
secum Malamantum, Soastum et Garceam amnes, Indo
se miscet. (12) Supra hos Parenus et Saparnus, non
multum inter se distantes, in Indum fluunt. Soanus
ex montanis Abisarensium absque alterius fluvii so-
cietate in eundem se ingerit. Horum quoque pleros-
que Megasthenes navigabiles esse affirmat. (13) Non
igitur incredibile esse debet, Istrum et Nilum ratione
aquarum cum Indo et Gange ne comparari quidem
posse. (14) Nam in Nilum nullum flumen illabi sci-
mus, sed ex ipso fossas per Ægyptum duci. (15) Ister
vero exiguus a fontibus oritur : et multos quidem flu-
vios in se recipit, sed et multitudine Indicis flumi-
nibus, quæ in Indum et Gangem feruntur, non pa-
res et navigabiles modo perpauca, ex quibus ipse
Enum vidi ac Saum. (16) Atque Enus quidem in

Byz. s. v.; Σκῶροι sive Σκύροι Dionysio Perieg. 1142.
Apud Diodorum XVII, 98, 1 codices corrupte exhibent
Συρακούσας, quod in Συδράκας corrigi videtur. In
Justino VIII, 9, 3 corrupte item vocantur *Sygambri*.
|| — 2. Μαλλοῖ] sanscrite *Malave*, ut rectius scri-
batur Μαλοῖ apud Stephanum ex Dionysii Bassaricis,
ubi ne cum codicibus nonnullis Μαλλοῖ scribendum
putes, vel ordo literarum impedit. Mentio gentis fre-
quentissima. || — 3. Τοῦταπος] Hic fluvius magnus
vix alius esse potest quam inferior pars *Çatudru* fluvii,
quæ nunc vocatur *Gharra*. Ex eo fluvio duos fecisse
Arrianus videtur, ita ut superior ejus pars *Sarange*
nomine in Hydraoten incideret. || — 5. ἐκνικήσας]
νικήσας codex Florent. || — 5. ὄνομα D; ὄνομα. cett.
|| — 6. Κωφὴν] hod. *Caboul*. Vide supra c. 1. || —
Πευκελαήτιδι] vel Πευκελαετίδι leg. videtur; πευ-
κελαίτιδι cod. Flor.; πευκελαίτιδι ACD; πευκελατίδι B;
supra legimus πευκέλα ἔτι, ubi vide. || — 7. Μαλά-
μαντόν] Μαλαμαντόν D, Μάλαντόν et dein Γαροίαν
cod. Flor. Tres fluvii in Cophenem incidentes Plin-
ius quoque, sed aliis nominibus recenset VI, 25
§ 94 : *Influent in eum (Cophetem) navigabilia Sadda-
rus (Sardarus, Sadarus var. lect. Μαλάμαντος Arria-
ni?), Parosus (Γαροίας Arriani?), Sodanus (Σόαστος
Arr.?)*. In fluviorum catalogo Mahābaratæ VI, 333
deinceps enumerantur, *Suvastu, Gauri, Campana*,
quos nostris tribus respondere probabiliter statuit
Schwanbeckius. Ceterum de Malamanto aliunde non
constat. Soastum Ptolemæus VII, 1 Σούαστον in Σου-
στηγῇ regione dicit, præter hunc nonnisi Κῶαν (Χόην
ap. Arrian. Anab. IV, 25 et Itin. Alex. 105), hodiernum
Kameh, tanquam Cophenis affluentem memorans.
Curtius et Strabo, p. 697 Soastum appellant Χοάσπην.
Arrianus denique in Exp. IV, 24, 1 eundem fluvium

appellare videtur Ἐξασπλᾶ, ut probabiliter censet Las-
sen *Zur Gesch. d. Koenige von Baktrien* p. 137. Certe
Euaspla a Choe et Guræo in Arriano distinguitur, me-
diusque inter eos ponitur. Mannertus V, 1, p. 39 Sua-
stum a Garceæ sive Guræo (sic præter Arr. Anab. etiam
Itin. Alex. c. 106) non diversum fuisse putavit, quum
Strabo Choaspem Goryn urbem præterfluere dicat,
nec non Ptolemæus Goryam urbem ad Suastum ponat.
Fuerit potius Suastus hodiernus *Sewad*, uti statuunt
Lassen. l. l. et Ind. Alt. I, p. 29; Guræus autem
Panghora. Quo concessio Malamantus probabiliter
idem est cum Choe sive Coc sive hodierno *Cameh* (ut
recentiores appellare solent a vico ad ostium sito) vel
rectius, ut videtur, *Khonar* (quamquam ne hoc qui-
dem certum est. Vide Lassen. l. l. I, p. 25 not.). flu-
viorum in Cophenem exeuntium maximo. || — 9. του-
τέων] sic codd.; quam formam in Herodoto ubique
in τούτων mutavit Dindorfius, dubitans tamen num
item tentandum sit in serioris ævi libris ionicis scriptis.
|| — Παρενος] Flor.; πάρεννος A; πάρρενος BCD.
Quid præstet nescimus. Fluvius esse videtur hod. *Bu-
rindu*. || — Σάπαρνος] Σαπτόνης D; hod. *Abbasin*,
ut vid. || — 10. Σόανος] Σόαμος A. Σόαμον D; est
sanskritum nomen *suwana*; hod. *Swan* || — τῆς Ἀβι-
σάρεων] τῆς Σαβίσταρέων C, τῆς Σαβίσταρέων AB; τῆς
σαβήσσαρεων D, τῆς Βητσαρέων Flor.; sanscrite populus
Abisara. Cf. Ἀβισάρες rex ap. Arrian. Exp. IV, 27. V,
20. 29. 32; quod nomen habes corruptum ap. Diodo-
rum XVII, 87, 2 (Ἐμπίσσερος) et Elian. N. An. XVI, 39
(Ἀποσισάρες). Cf. Ritter. III, p. 1085; Lassen Ind.
Alt. I, p. 94. || — 12 καὶ om. D. || — 13. ὅτι τέλωτοι
εἰσιν. ὄνομα D. || — 15. τὸν τε Ἰστρον] τοῦτε Ἰστρον
C m. 2. || — 16. μέντοι] μέν γε AD. || — 17. ἴδμεν]
ἴσμεν codd.; em. Dübner. || — 18. γε om. ABCD. || —

ρίω τῆς Νωρικῶν καὶ Ραιτῶν γῆς μίγνυται τῷ Ἰστροί, δ δὲ Σάος κατὰ Παιόνας. Ὁ δὲ χῶρος, ἵνα περ συμβάλλουσιν οἱ ποταμοί, Ταυροῦνος καλεῖται. Ὅστις δὲ καὶ ἄλλον οἶδε ναυσίπορον τῶν ἐς τὸν Ἰστρον ἐκδι-
5 δόντων, ἀλλὰ οὐ πολλοὺς περ οἶδε.

V. Τὸ δὲ αἷτιον ὅστις ἐθέλει πράξειν τοῦ πληθέος τε καὶ μεγέθους τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, φραζέτω· ἐμοὶ δὲ καὶ ταῦτα ὡς ἀκοῇ ἀναγεγράφθω. (2) Ἐπεὶ καὶ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν οὐνόματα Μεγασθένης ἀνέγρα-
10 φεν, οἱ ἔξω τοῦ Γάγγεω τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν ἐξῶν τε καὶ μεσημβρινὸν τὸν ἔξω πόντον· ὥστε τοὺς πάντας ὁκτῶ καὶ πεντήκοντα λέγει ὅτι εἰσὶν Ἰνδοὶ ποταμοί, ναυσίποροι πάντες. (3) Ἄλλ' οὐδὲ Μεγασθένης πολλὴν δοκέει μοι ἐπελθεῖν τῆς Ἰνδῶν χώρας,
15 πλὴν γε ὅτι πλεῦνα ἢ οἱ ἔνν' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου ἐπελθόντες. Συγγενέσθαι γὰρ Σανδρακόττῳ λέγει, τῷ μεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν, καὶ Πύρου ἔτι τούτῳ μέζονι. (4) Οὗτος ὢν ὁ Μεγασθένης λέγει, οὔτε Ἰνδοὺς ἐπιστρατεύσαι οὐδαμῶσιν ἀνθρώποισιν, οὔτε Ἰνδοῖσιν
20 ἄλλους ἀνθρώπους· (5) ἀλλὰ Σέσωστριν μὲν τὸν Αἰγύπτιον, τῆς Ἀσίας καταστρέφμενον τὴν πολλήν, ἔσπε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην σὺν στρατῷ ἐλάσαντα, ὁπίσω ἀπονοστήσαι· (6) Ἰνδάθυρσον δὲ τὸν Σκυθία ἐκ Σκυθίας ὁρμηθέντα πολλὰ μὲν τῆς Ἀσίας ἔθνεα καταστρέψασθαι,
25 ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτίῳ γῆν κρατέοντα· (7) Σεμίραμιν δὲ τὴν Ἀσσυρίην ἐπιχειρεῖν μὲν στέλλεσθαι ἐς Ἰνδοὺς, ἀποθανεῖν δὲ πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι τοῖσι βουλεύμασιν· ἀλλὰ Ἀλεξάνδρον γὰρ στρατεύσαι ἐπὶ Ἰνδοὺς μόνον. (8) Καὶ πρὸ Ἀλεξάνδρου Διονύσου μὲν

confinio Noricorum et Rhætorum Istro se immiscet, Saus autem apud Pæonas. Locus vero ubi hæc flumina inter se committuntur Taurunus vocatur. (17) Si quis vero etiam alium fluvium navigabilem effluentem in Istrum norit, multos tamen non novit.

V. Quisquis autem causam multitudinis et magnitudinis Indiæ fluminum explicare velit, illi per me hoc integrum sit. Ego enim ea quoque quæ de his rebus scripsi maiorem fidem non habere censeo, quam quæ fama sparsa sunt. (2) Præterea etiam aliorum multorum fluminum nomina Megasthenes commemorat, quæ extra Gangem atque Indum feruntur in orientale et meridiale externum mare; ita ut LVIII in universum sint Indiæ fluvii, omnes navigabiles. (3) Sed nec ipse Megasthenes mihi videtur multum Indiæ peragrasse, plus tamen certe quam qui cum Alexandro Philippi filio militarunt. Sandracotto enim se adfuisse scribit, maximo Indorum regi, et majori quam vel Porus fuerat. (4) Scribit itaque hic Megasthenes, neque Indos cum ullis hominibus bellum gessisse, neque ullos externos Indis bellum intulisse. (5) Sesostrim enim Ægyptium, magna Asiæ parte subacta, postquam in Europam usque cum exercitu processerat, retrocessisse; (6) Indathyrsum autem Scytham ex Scythia profectum multas Asiæ gentes debellasse et Ægyptum quoque victorem adiisse; (7) ac Semiramidem quidem Assyriam tentasse exercitum in Indos ducere, sed mortem ejus consilia conatusque fregisse. Solum vero Alexandrum in Indos expeditionem fecisse. (8) At-

1. Noricῶν codd.; em. Dübner. || — 2. Σάος] hod. Saus. Ἐνος hod. Inn. || — 3. Ταυροῦνος] Cf. Plin. III, c. 25 :.. Taurunum (h. Semlin), ubi Danubio miscetur Saus. || — 4. ναυσίπορον] « Plinius IV, c. 11 ait Istrum sexaginta annes recipere, medio ferme numero eorum navigabili. » RAPHAEL. « Summam Ister magnitudinem iis demum fluminibus accipit, quæ ex Wallachia et Moldavia decurrunt, quorum Arrianus mentionem non fecit. » SCHMIEDER.

V, 7. ἐμοί.. ἀναγεγράφθω om.] A. || — 12. ὁκτῶ καὶ πεντ.] Cf. Plinius VI, 21, § 60 ed. Sillig. : Seneca etiam apud nos temptata Indiæ commentatione LX annis ejus prodidit, gentes CXXIII. || — 16. Σανδρακόττω AC; Σανδρακόττω L. De rege ejusque nomine v. Megasth. in Fr. Hist. II, p. 397 sq. et 407 ibique laudatos. || — 17. τῶν om. B. || — καὶ Πύρῳ (Πόρῳ AC) ἔτι τούτῳ μέζονι (μέζονι BC), codd.; em. Schwanbeck. Vide Megasth. fr. p. 398. Lassenus De pentap. p. 44 Pori mentionem pro senioris ævi addidamento habuit. || — 18. ὢν Δ. ὢν B, ὢν C. De re cf. Strabo p. 687, Josephus A. J. X, 11 sive Megasthen. fr. 20. 22. || — 22. στρατῷ sic pro vg. στρατῷ AD. || — 23. Ἰνδάθυρσον] BCD; Ἰνδάθυρσον LA; Ἰνδάθυρσον e Megasthene Strabo p. 687. Ad Idathyrsum referuntur quæ alii de Madya vel de Tanao vel de Jandyso narrat. Schmiederus ita : « Indathyrsum vocatur is Scytharum rex, quocum Darius infaustum illud bellum gessit, quod descripsit Hero-

dotus IV, 76. 120. 127 (Cf. Pherecyd. fr. 113, ubi Ἰδανθύρας vocatur). Hunc vero regem aliquando expeditionem in Asiam fecisse, ejus rei nullum indicium adest. Nec est satis vetustus. Videtur mihi vox Indathyrsis vel Indathyrsos esse appellativum sicut Pharrao, et fuit forte nomen omnibus regibus Scythicis commune. Ea enim quæ Strabo et Arrianus de Indathyrso dicunt, conveniunt Madyæ, Scytharum regi, qui Cyaxaris et Psammetichi ætate cum ingenti exercitu Mediam omnemque Asiam ad Ægyptum usque transiverat et vastarat. V. Herodot. IV, 103 sqq. Rectius vero Strabo ex Megasthene descripsisse videtur Indathyrsin μέχρι Αἰγύπτου venisse. Narrat enim Herodotus Psammetichum Scythæ obviam ivisse, donisque ac precibus eum ad reditum compulsi. Scripsit etiam Justinus II, 3 Scythas ab Ægypto paludes prohibuere; et I, 1 : Scythiæ rex Tanaus (sic vocare videtur Indathyrsum) usque Ægyptum excessit. Ejusdem regis nomen apud Photium in Eclog. ex Arriani Parthicus (Fr. Hist. tom. III, p. 587) scribitur Ἰνδύσος, quod Gronovio ad Arrian. p. 318 ansam præbuit in Justino legendi : et Scythiæ rex Jandus pro Tanaus. • || — 23. ἐκ Σκυθίας] ἐκ σκυθίας BCD. || — 25. Σεμίραμιν] Cf. Diodor. II, 15 sqq. (Ctesiae fr. 15) et Justinus I, 1. || — 27. πρὶν εἰς τέλος A; « quod videri possit ortum ex πρὶν ἤ. » DUBNER. || — 28. ἐπὶ ἐς A. || — 29. μὲν ex A addidit Dübner. || — 2. Ἡρακλέους pro vg. Ἡρακλέως h. l. et in sqq. ABD. || — 3. Νύσ-

πὲρι πολλὸς λόγος κατέχει, ὥς καὶ τούτου στρατεύσαν-
τος ἐς Ἰνδοῦς, καὶ καταστρεψαμένου Ἰνδοῦς· Ἡρακλῆος
δὲ πὲρι οὐ πολλός. (9) Διονύσου μὲν γε καὶ Νῦσα πό-
λις μνήμα οὐ φαῦλον τῆς στρατηλασίας καὶ δὲ Μηρὸς τὸ
5 ὄρος, καὶ ὁ κισσὸς ὅτι ἐν τῷ ὄρει τούτῳ φύεται· καὶ
αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὑπὸ τυμπάνοις τε καὶ κυμβάλων στελ-
λόμενοι ἐς τὰς μάχας· καὶ ἐσθῆς αὐτοῖσι κατάστικτος
ἑοῦσα, κατὰ περ τοῦ Διονύσου τοῖσι βάχχοισιν· (10) Ἡρα-
κλῆος δὲ οὐ πολλὰ ὑπομνήματα. Ἀλλὰ τὴν Ἀορνὸν
10 γὰρ πέτρην, ἣν τινα Ἀλέξανδρος βίη ἐχειρώσατο, ὅτι
Ἡρακλῆος οὐ δυνατὸς ἐγένετο ἐξελεῖν, Μακεδονικὸν
δοκέει μοι τὸ κόμπασμα, κατὰ περ ὧν καὶ τὸν Παρα-
πάμισον Καύκασον ἐκάλεον Μακεδόνες, οὐδὲν τι προσ-
ήκοντα ποῦτον τῷ Καυκάσῳ. (11) Καὶ τι καὶ ἄντρον
15 ἐπιφρασθέντες ἐν Παραπαμισάδῃσι, τοῦτο ἔπρασαν
ἐκεῖνο εἶναι τοῦ Προμηθεὸς τοῦ Τιτῆνος τὸ ἄντρον, ἐν
ὅτῳ ἐκρέματο ἐπὶ τῇ κλοπῇ τοῦ πυρός. (12) Καὶ δὴ
καὶ ἐν Σίβαισιν, Ἰνδικῷ γένει, ὅτι δὸρὰς ἀμπεχομέ-
νους εἶδον τοὺς Σίβας, ἀπὸ τῆς Ἡρακλῆος στρατηλα-
20 σίας ἔπρασκον τοὺς ὑπολειφθέντας εἶναι τοὺς Σίβας· καὶ
γὰρ καὶ σκυτάλην φορέουσι τε οἱ Σίβαι, καὶ τοῖσι βου-
σὶν αὐτῶν ῥοπάλον ἐπικέκαυται· καὶ τοῦτο ἐς μνήμην
ἀνέφερον τοῦ ῥοπάλου τοῦ Ἡρακλῆος. (13) Εἰ δὲ τῷ
πιστὰ ταῦτα, ἄλλος ἂν οὗτος Ἡρακλῆς εἴη, οὐχ ὁ Θε-
25 βαῖος, ἢ ὁ Τύριος οὗτος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἢ τις καὶ κατὰ
τὴν ἄνω χώραν οὐ πόρρω τῆς Ἰνδῶν γῆς ὥκισμένος
μέγας βασιλεὺς.

VI. Ταῦτα μὲν μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου εἰς τὸ
μὴ πιστὰ φαίνεσθαι ὅσα ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ὑφά-
30 σιος ποταμοῦ Ἰνδῶν μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἔσται γὰρ
ἐπὶ τὸν Ὑφασιν οἱ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηλασίας με-
τασχόντες οὐ πάντῃ ἀπιστοὶ εἰσιν. (2) Ἐπεὶ καὶ τότε
λέγει Μεγασθένης ὑπὲρ ποταμοῦ Ἰνδικοῦ, Σίλῃν μὲν
εἶναι οἱ οὐνομα, ῥέειν δὲ ἀπὸ κρήνης ἐπωνύμου τῷ πο-
35 ταμῷ διὰ τῆς χώρας τῆς Σιλαίων, καὶ τούτων ἐπωνύ-
μων τοῦ ποταμοῦ τε καὶ τῆς κρήνης· (3) τὸ δὲ ὕδωρ

qui ante Alexandrum fama tenet Liberum contra In-
dos expeditionem suscepisse, eosque subegisse : de
Hercule infirmior fama est. (9) At vero expeditionis
a Libero factæ non leve documentum est Nysa, urbs et
Merus mons, quodque hedera in hoc monte nascitur et
quod præterea Indi ipsi tympana ac cymbala pulsantes
pugnans adeunt, itemque veste distincta maculis, Li-
bero patri bacchantium more, utuntur. (10) Hercu-
lis autem non multa monimenta extant. Quod enim
Aornum petram, quam Alexander vi cepit, Hercules
expugnare non potuerit, Macedonica jactantia figmen-
tum mihi videtur : quemadmodum et Parapamisum
montem Causasum vocarunt Macedones, nihil ad
Caucasum pertinentem. (11) Antrum quoque ali-
quod quum apud Parapamisadas esse accepissent, Pro-
methei Titanis esse dixerunt, in quo ille ob ignem
furto sublatum in crucem actus fuerit. (12) Apud
Sibas quoque, Indicam gentem, quod eos pellibus
amictos conspexerant, ab Herculis expeditione relictos
esse Sibas disserebant. Siquidem et clavam gestant
Sibæ, et bubus clavæ notam inurunt : quod item ad
memoriam clavæ Herculis retulerunt. (13) Si cui
vero hæc credibilia videntur, alius certe hic Hercules
fuerit, non Thebanus, sed aut Tyrius aut Ægyptius,
aut aliquis etiam ex superiore regione non procul ab
India olim habitans rex magnus.

VI. Atque hæc quidem per digressionem dicta sint,
ne fide digna videantur, quæ de iis qui ultra Hypha-
sin degunt Indis nonnulli conscripserunt : nam ad
Hyphasin amnem usque non sunt prorsus indigni fide,
qui expeditioni Alexandri interfuerunt. (2) Siquidem
etiam hoc Megasthenes de flumine quodam Indico
commemorat : Silam ei nomen esse, fluere ex fonte
ejusdem cum flumine nominis per regionem Sileorum,
qui etiam eandem, quam fons et fluvius, appellatio-

σα AD. || — 8. βάχχει D. De rebus cf. Arrian. Exp.
V, 1, 6. 2, 5. VI, 3. Plinius VI, 23. XVI, 34. Strabo
I. l. || — 9. ἄορν (sic) A. Cf. Diodor. XVII, 85; Cur-
tius VIII, 11, alii. || — 12. τὸ κόμπασμα] sic codd.;
τι κομπ. Dübner. ib. κατὰ περ ὧν] sic AC, κατὰ περ
ἔων B; καθάπερ ἔων D. || — 15. Παραπαμισάδῃσι]
... σάδῃσι codd. De nomine cf. St. Thes. s. v. Παροπαμι-
σός. De origine nominis Parapamisi v. conjecturam
Lassenii in *Ind. Alt.* I, p. 22. || — 16. Antrum quod
Prometheo suo Græci vindicabant, quærendum est in
vastissimis antris quæ sunt ad *Bamyian* (Alexandriam
sub Caucaso). V. Ritter. VII, p. 277sq. || — 16. ἐν
ῥοπῳ] ἐν ῥ A. || — 18. Σιλαίσι] Cf. Strabo
p. 688. 701; Diodor. XVII, 96 (Σίβοι); Curtius
IX, 4, 2 (Sobii). Ferox est gens montana, *Kafir* in
jugis *Hindu-Khu*, quæ etiam nunc ap. orientales scri-
ptores *Siapul* sive *Siapuch* vocari solet. Clavas illi
hodieque gestant albisque nigrisve caprarum pellibus
amicti incedunt. Vide plura ap. Ritter. VII, p. 279. V,
p. 467. Bohlen *Ind.* I, p. 208. Num a *Sira* deo nomen

deducendum sit, in medio relinquimus. || — 21. στυά-
λιν A; φέρουσι L. || — 24. οὗτως pro οὗτος A. || —
25. καὶ κατὰ] ἀκατὰ BC; ἂν κατὰ mgo C. || — 26. ὥκισ-
μένος] ABCD.; ὥκισμένην editt. De diversis Hercu-
libus v. Arr. Exp. II, 16.

VI, 33. ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ B. || — Σίλην] Σίλαν
codd.; Σίλην in ionicis suis Indicis dixit Ctesias (fr. 82),
uti liquet e Plinio XXXI, 1, nisi quod is in mendosa
libro pro Σίλην legit Σίλην : *Ctesias tradit Siden vocari
stagnum in Indis, in quo nihil innatat, omnia
mergantur.* Κρήνην Σίλαν dicit Antigonus Mirab. c. 161;
Σίλαν ποταμὸν Diodor. II, 37; Σίλαν ποτ. Strabo
p. 703. * Rem ipsam jam addubitarunt Democritus
et Aristoteles, teste Strabone I. l.; fidem vero Mega-
sthenis tuentur quæ ex Indicis libris attulit Lassenius
in *Zeitschrift f. Kunde des Morgenl.* II, p. 63. Nimi-
rum traditur in boreali Indiæ parte fluvium esse Ci-
lam dictum (a *çila* sive lapide), cujus aqua eam habet
vim ut injecta quæque in lapidem vertantur, adeoque
mergantur. || — 34. τῷ ποταμῷ] sic LB; τοῦ ποτα-

παρέχεσθαι τοιόνδε· οὐδὲν εἶναι θῶν ἀντέχει τὸ ὕδωρ, οὔτε τι νήγεσθαι ἐπ' αὐτοῦ οὔτε τι ἐπιπλέειν, ἀλλὰ πάντα γὰρ ἐς βυσσὸν δύνειν· οὕτωι τι ἀμενηνότερον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο καὶ ἡεροειδέστερον. (4) Ὑε-
 5 ται δὲ ἡ Ἰνδῶν γῆ τὸ θέρος, μάλιστα μὲν τὰ ὄρεα, Παπαμισός τε καὶ ὁ Ἡμωδός καὶ τὸ Ἰμαϊκὸν ὄρος, καὶ ἀπὸ τούτων μεγάλοι καὶ θολεροὶ οἱ ποταμοὶ βέουσιν. (5) Ὑεται δὲ τοῦ θέρος καὶ τὰ πεδία τῶν Ἰνδῶν, ὥστε λιμνάζειν τὰ πολλὰ αὐτέων· καὶ ἐφυγεν
 10 ἡ Ἀλεξάνδρου στρατιὴ ἀπὸ τοῦ Ἀχεσίνου ποταμοῦ μέσου θέρος, ὑπερβαλόντος τοῦ ὕδατος ἐς τὰ πεδία· (6) ὥστε ἀπὸ τῶνδε ἔξεστι τεκμηριοῦσθαι καὶ τοῦ Νείλου τὸ πάθος τοῦτο, ὅτι ἐοικὸς εἶναι ὑεσθαι τὰ Αἰθιοπῶν ὄρεα τοῦ θέρος, καὶ ἀπ' ἐκείνων ἐπιπλάμενον
 5 τὸν Νεῖλον ὑπερβάλλειν ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Αἰγυπτίην· (7) θολερὸς ὢν καὶ οὗτος ῥέει ἐν τῇδε τῇ ὥρῃ, ὥς οὔτε ἂν ἀπὸ χιόνος τηκομένης ἔρρεεν, οὔτε εἰ πρὸς τῶν ὥρῃ θέρος πνεόντων ἐτησίων ἀνέμων ἀνεκόπτετο οἱ τὸ ὕδωρ· ἄλλως τε οὐδὲ χιονόβατα εἶη ἂν τὰ
 20 Αἰθιοπῶν ὄρεα ὑπὸ καύματος. (8) Ὑεσθαι δὲ κατὰ-περ τὰ Ἰνδῶν οὐκ ἔξω ἐστὶ τοῦ εἰκότος, ἐπεὶ καὶ τὰλλα ἡ Ἰνδῶν γῆ οὐκ ἀπέεικε τῆς Αἰθιοπίας, καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὁμοίως τῷ Νείλῳ τῷ Αἰθιοπεῖ τε καὶ Αἰγυπτίῳ κροκοδείλους τε φέρουσιν, ἔστιν δὲ οἱ αὐτῶν
 25 καὶ ἰχθύας καὶ ἄλλα κήτεα ὅσα ὁ Νεῖλος, πλὴν ἵππου τοῦ ποταμοῦ· Ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους τοὺς

nem habeant. (3) Ejus aquam ejusmodi esse, ut nihil omnino sustinere possit, neque quicquam ei innatare neque supernavigare, sed omnia in fundum demergi; ita prae reliquis omnibus hanc aquam tenuem atque quasi aeriam esse. (4) India autem per aestatem pluvia madet: praecipue vero Parapamisus et Emodus atque Imaus montes, et ab his magni ac turbulenti amnes fluunt. (5) Perfunduntur aestate pluvia etiam campi Indiae, ita ut plerique stagnent; fugitque aliquando Alexandri exercitus ab Acesine fluvio, quum aestate ejus aqua campos obrueret. (6) Ex quibus licet certa conjectura etiam Nili inundationem explicare, quum verisimile sit Aethiopum montes aestate complui, atque iis pluviis impletum Nilum superatis ripis Aegyptum inundare: (7) turbidus scilicet etiam hic fluvius hac anni parte fluit, sicut neque a nive liquata fluere potest, neque si ab etesiis aestate spirantibus inhiaberetur ipsi aqua: praesertim quum ne esse quidem nive tecti Aethiopum montes prae calore videantur. (8) Pluvias vero pati quemadmodum India, nequaquam dissentaneum rationi existimaverim: nam et ceteris in rebus India haud dissimilis Aethiopiae est, et fluvii Indici perinde ac Nilus Aethiopicus et Aegyptius crocodilos alunt, nonnulli et pisces ac balenas ejusdem generis ut Nilus, excepto equo fluviali: sed hunc

μοῦ ACD. Quum variare structuram auctor admet, illud praefendum. || — 3. ἐς βυσσὸν v] A; ἐς ἄβυσσον L; ἐς βυθὸν BCD. || — 6. ὁ ante Ἡμωδός om. BC; postea addidit D. || — τὸ ἡμωδὸν ὄρος D. || — 7. οἱ ποτ. A. || — 11. ὑπερβάλλοντος C. De imbrium ratione cf. Megasthen. fr. 1 et 9 ex Strabone p. 693 et Diodoro II, 36, et Aristobuli (fr. 29), Onesicriti (fr. 17) et Nearchi (fr. 3. 4) sententiae ap. Strabon. p. 691. 695; Ctesiae fr. 57 p. 79; Plinius XVI, 18; Philostratus Vit. Apollon. II, 19. — « Veterum sententiae, si obiter modo lustrantur, contradicere sibi videntur. Sed distinguendum est inter eam Indiam, quae a Pattalis porrigitur usque ad Acesinis et Indi vel Hydaspis et Acesinis confluentes, et Indiam inter flumina et montes, praecipue nostrum Panjab. Aristobulus solos dicit montes et montium radices pluviam et nives sentire, plana autem imbrium et nivis esse expertia, sed inundatione fluminum irrigari. Montes inquit hieme nive obtegi; vere autem pluvias incipere, magis magisque augeri ad arcturi ortum usque. Ex his nivibus et imbribus augeri fluvios et campos inundari. Haec se ipsum vidisse et ab aliis comperisse auctor est Aristobulus. Sub montium radicibus eum intellexisse universum Panjab, ex eo conspicuum est, quod diserte dicit, per totum tempus, quo Alexander a Taxilis ad Hyphasin et retro ad Hydaspem iret, pluvias caelo demissas esse. Sub planis, ut ipse adjecit, intelligit regionem, quae est inter Pattala et Hydaspis ostium. Vera eum dicere probant vel immensa deserta ob pluviarum defectum inhabitabilia. Sed etiam recentiorum observationibus res confirmata est... Aristobulum se-

quitur Arrianus Exp. V, 9, ubi inundationes et pluvias praecipue circa solstitium aestivum in Indiam ruere dicit; hieme autem, cessantibus pluviis, fluvios minores esse et puriores, ita ut vado transiri possent, excepto Gange et Indo et fortassis aliquo etiam alio (Cf. Exp. VI, 25). Nearchus vero ap. Strabonem hieme campos quidem pluvia non irrigari dicit, at aestate tamen. Intelligit vero sub campis regionem inter flumina, ut apud Strabonem videre licet. Sectione 4 descripsit Arrianum Aristobulum, sectione 5 Nearchum, sed quasi eos sibi contradicere intellexisset. De regione inter Pattala et Hydaspem intelligenda sunt Ctesiae l. l., in India pluviam non dimitti, sed a flumine terram irrigari, et Plinius XVI, 18, Indiam non habere imbres aestivos scribentes; at Eratosthenes ap. Strab. p. 690 de regione Panjab, imbres aestivos Indiae tribuens ab exhalationibus, ut quidem opinatur, fluviorum et etesiis natos. Etesiis idem tribuit Arrian VI, 25. Non immerito igitur veteres Indiam et Indum cum Aegypto comparant, quia etiam Aegyptus, praecipue superior, raro pluviam sentit, ac solummodo Nilo irrigatur; Aethiopiam autem cum regionibus Indiae septentrionalibus. De septentrionali India etiam intelligendi sunt Diodorus II, 36 et Megasthenes ap. Strab. p. 693, qui bis quolibet anno in India pluviam dimitti ajunt, primum sub hiemem, iterum circa solstitium aestivum. » SCHMIEDER. || — 16. ὅν v] ὢν BCD, interpungentes post hanc vocem. καὶ οὕτως A. || — 17. οὕτε εἰ ἂν πρὸς C manu sec. || — 19. χιονόβατα A; χιονόβαντα D; χιονόβλητα? || — 22. ἡ om. D. || — Αἰθιοπίας, Αἰθιοπία LBCD. || — 24. ἐς τὴν δὲ οἱ ἀνθρώπων CD. || — 1. ἐπὶ om. C.

ποταμίους λέγει ὅτι φέρουσι. (9) Τῶν τε ἀνθρώπων αἱ ἰδέαι οὐ πάντῃ ἀπάρδουσιν αἱ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιοπῶν· οἱ μὲν πρὸς νότου ἀνέμου Ἰνδοὶ τοῖσι Αἰθίοσι μᾶλλον τι εἰκότα, μέλανές τε ἰδέσθαι εἰσὶ, καὶ ἡ κόμη αὐτοῖσι μέλαινα· πλὴν γε δὴ ὅτι σιμοὶ οὐχ ὡσαύτως οὐδὲ οὐλό-
 5 κρανοὶ ὡς Αἰθίοπες· οἱ δὲ βορειότεροι τούτων κατ' Αἰγυπτίους μάλιστα ἂν εἶεν τὰ σώματα.

VII. Ἐθνεα δὲ Ἰνδικὰ εἰκοσι καὶ ἑκατὸν τὰ ἅπαντα λέγει Μεγασθένης, δυοῖν δέοντα. Καὶ πολλὰ μὲν εἶναι
 10 ἔθνεα Ἰνδικὰ καὶ αὐτὸς συμμέρομαι Μεγασθένει, τὸ δὲ ἄτρεκές οὐκ ἔγω εἰκάζει ὅπως ἐκμαθὼν ἀνέγραψεν, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπελθὼν, οὐδὲ ἐπιμειζίης πᾶσι τοῖς γένεσιν ἐούσης ἐς ἀλλήλους. (2) Πά-
 15 λαι μὲν δὴ νομάδας εἶναι Ἰνδοὺς, κατὰπερ Σκυθίων τοὺς οὐκ ἀροτῆρας, οἱ ἐπὶ τῇσιν ἀμάξῃσι πλανώμενοι ἄλλοτε ἄλλην τῆς Σκυθίας ἀμείβουσιν, οὔτε πόλιας οἰκόντες οὔτε ἱερὰ θεῶν σέβοντες· (3) οὕτω μὲν δὲ Ἰν-
 20 δοῖσι πόλιας εἶναι μὴδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα· ἀλλ' ἀμπίσχεσθαι μὲν δορὰς θηρίους ὅσων κατακάνοιεν, σιτέεσθαι δὲ τῶν δένδρεων τὸν φλοιόν· καλέεσθαι δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ Ἰνδῶν φωνῇ Τάλα, καὶ φύεσθαι ἐπ' αὐτῶν, κατὰπερ τῶν φονίκων ἐπὶ τῇσι κορυφαῖσιν, οἷά περ τολύπας. (4) Σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν θηρίων ὅσα ἔλοιεν ὠμοφαγέοντας, πρὶν δὴ Διόνυσον ἔλθεῖν ἐς
 25 τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν. (5) Διόνυσον δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερός ἐγένετο Ἰνδῶν, πόλιάς τε οἰκίσαι καὶ νόμους θέσθαι τῇσι πόλισιν, οἶνου τε δοτῆρα Ἰνδοῖσι γενέσθαι, κατὰπερ Ἑλλήσι, καὶ σπεῖρειν διδάξαι τὴν γῆν, δι-
 30 δόντα αὐτὸν σπέρματα, (6) ἣ οὐκ ἐλάσαντος ταύτῃ Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος ἐστᾶλη σπεῖρειν τὴν γῆν πᾶσαν, ἣ πρὸ Τριπτολέμου τις οὗτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν γῆν σπέρματα σφίσιν ἔδωκε καρποῦ τοῦ ἡμέρου· (7) βόας τε ὑπ' ἀρότρῳ ζεύξαι Διόνυσον πρῶτον, καὶ ἀροτῆρας ἀντὶ νομάδων ποιῆσαι Ἰνδῶν
 35 τοὺς πολλοὺς, καὶ ὀπλίαι ὀπλοισι τοῖσιν ἀρχίοισι·

quoque in iis esse Onesicritus tradit. (9) At ne facia quidem ac vultu multum inter se differunt Indi et Æthiopes. Certe qui ad austrum ventum vergunt Indi Æthiopibus magis similes sunt, nigra facie et nigra coma, sed non æque simi neque ita crispo capillitio ut Æthiopes : qui vero magis ad septentrionem incolunt, Ægyptios potius corporis forma referunt.

VII. Gentes Indicas centum duodeviginti in univer- sum statuit Megasthenes. Ego vero multas quidem Indiæ gentes esse, cum Megasthene senserim : unde autem certi aliquid cognoverit, conjectura assequi non possum, quum exiguum quandam Indiæ partem peragravit, neque omnes ejus gentes commercia inter se agitent. (2) Olim quidem Indos nomades fuisse (dicit Megasthenes), quemadmodum et Scythas, qui arationem non exercent, sed in plaustris degentes incertis sedibus vagantur, neque urbes incolunt, neque templadecorum colunt : (3) ita neque Indis urbes fuisse neque templa diis exstructa, sed ferarum quas occiderint exuviis se vestivisse ; arborum corticibus vesci solitos fuisse ; vocari autem Indorum lingua eas arbores Tala et innasci iis, quemadmodum in verticibus palmarum, veluti glomos. (4) Vesci etiam solitos fuisse feris quas venatu ceperint crudis, priusquam Liber ad Indos venisset. (5) Hunc, postquam venisset eosque devicisset, urbes Indorum condidisse, iisque leges sanxisse : vini etiam usum Indis dedisse, ut et Græcis, dato etiam semine rationem serendi eos docuisse : (6) sive quod Triptoleum, quum a Cerere ad conserendam universam terram missus fuisset, ad eam regionem non pervenerit, sive quod ante Triptoleum hic Liber, quisquis sit, ad Indos profectus frugum initium semina iis dederit. (7) Primum etiam Liberum boves aratro junxisse, et plerosque Indorum ex erroneis aratores fecisse, martisque armis armavisse :

VII, 8. Eundem gentium numerum (ex Megasthene) tradidit Seneca ap. Plinium VI, 21. || — 8. ἑκατὸν τι ἄπ. codd.; em. Dübn. || — 10. συμμέρομαι CB et vgo. || — 16. 18. πόλιας CD. || — 19. ἀμπίσχεσθαι ABD; ἀμπί-
 19 χεσθαι C; ἀμπεύεσθαι vgo. || — θηρίους AD; θηρίων CD vgo. || — κατακάνοιεν D; κατακάνοιεν BC; κατακάνοιεν LA. || — 20. δένδρεων BC. || — 21. τᾶλα] sanscrite *tāla* veletiam *trinarāja* (herbarum rex), palmarum species, *borassus flabelliformis*. V. Ritter. V, p. 854; Lassen. *Ind. Alt. I*, p. 264, qui eandem arborem signari censet ap. Strabon. p. 693, ubi e Nearchō proditur : καὶ δένδρον εἶναι καρποφόρον· ἐκ δὲ τοῦ καρποῦ μεθεῖν; scilicet ex succo, qui ex inciso flore destillat, vinum conficitur *gagori* vel *gaggeri* dictum. Schmiederus sic habet : « Vocem *Tala* inveni in Burm. Flor. Zeylanica significare palmam; scribitur *Tala* et *Talghala* et *Tal* et similiter; cujus fructus et teneriorem corticem ab Indis edi etiam Rennel asserit. In *Horto Malabarico I*, p. 11 describitur arbor *Carim-Panā*, cujus duæ species a Braminis *Talata* modò vocantur. Prior, ab incolis in Zeylam *Talagaha* vocata, ad palmas flabellifolias pertinet, in

medio caudice corculum molle habet, et insuper, ubi foliorum lacinia vel divisuræ incipiunt, filamenta plurima, teretia, ejusdem cum lacinia longitudinis, quæ deorsim propendent. Nunc vocari solet *Lontarus domestica*, de cujus multiplici usu vide Rumphium in *Herb. Amb. t. I*, p. 45 sqq. Succus ejus sapit ut dulce vinum; ex eo conficitur *Schagara* i. e. fuscum saccharum (Id enim vocabulum originem habet indicam). Fructus ejus variis modis præparati eduntur. Tenera ejus folia discindi possunt, atque nectendo tegetes ex iis conficiuntur, interdum persubtiles. Apud Forsterum, v. cl., ex foliis discissis arborum confectas tegetes vidi easque subtilissimas. Huic arbori Tala Arriani maxime convenire videtur. » || — 25. Διόνυσον... Ἰνδῶν om. C. || — 26. καρτερός B; πολῆας et dein πόλεις BCD. De Baccho (*Sīwas*) et Hercule (*Krishna*), confer quæ ex eodem Megasthene Græca et Indica more Græcanico conflante excerpit Diodorus II, 38 sq. et not. ad Megasthen. fr. 23, p. 420. || — 31. οὔτος om. A. || — 33. τοῦ ἡμετέρου LC. || — 35. καὶ ὀπλί-
 35 σαι om. C. || — 35. ἀρχίαι BCD, nisi quod in D cor-

(8) καὶ θεοὺς σέβειν ὅτι ἐδίδασκε Διόνυσος ἄλλους τε καὶ μάλιστα δὴ ἑωυτὸν κυμβαλίζοντας καὶ τυμπανίζοντας· καὶ ὀρχησιν δὲ ἐκδιδάσκει τὴν σατυρικὴν, τὸν κόρδακα παρ' Ἑλλήσι καλεόμενον· (9) καὶ κομῶν Ἰνδοὺς τῶν θεῶν, μιτρηφορέειν τε ἀναδείξαι, καὶ μύρων ἀλοιφὰς ἐκδιδάσκει, ὥστε καὶ εἰς Ἀλέξανδρον ἔτι ὑπὸ κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων ἐς τὰς μάχας Ἰνδοὶ κατίσταντο.

VIII. Ἀπίοντα δὲ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὡς οἱ ταῦτα κεκοσμέατο, καταστήσαι βασιλέα τῆς χώρας Σπατέμ-
 10 *βαν*, τῶν ἐταίρων ἕνα, τὸν βακχωδέστατον· τελευτή-
 σαντος δὲ Σπατέμβας τὴν βασιληίην ἐκδέξασθαι Βου-
 δύν τὸν τούτου παῖδα· (2) καὶ τὸν μὲν πενήκοντα καὶ
 δύο ἔτεα βασιλεύσαι Ἰνδῶν, τὸν πατέρα, τὸν δὲ παῖδα,
 15 εἰκοσιν ἔτεα· καὶ τούτου παῖδα ἐκδέξασθαι τὴν βασι-
 λειάν Κραδεύαν· (3) καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε τὸ πολλὸν μὲν
 κατὰ γένος ἀμείβειν τὴν βασιληίην, παῖδα παρὰ πα-
 τρός ἐκδεχόμενον· εἰ δὲ ἐκλείποι τὸ γένος, οὕτω δὴ ἀρι-
 στήνδην κατίστασθαι Ἰνδοῖσι βασιλέας. (4) Ἡρακλέα
 δὲ, ὅντινα ἐς Ἰνδοὺς ἀπικέσθαι λόγος κατέχει, παρ'
 20 αὐτοῖσιν Ἰνδοῖσι γηγενέα λέγεσθαι. (5) Τοῦτον τὸν
 Ἡρακλέα μάλιστα πρὸς Σουρασηῶν γεραίρεσθαι,
 Ἰνδικοῦ ἔθνεος, ἵνα δύο πόλεις μεγάλαι, Μέθορα τε
 καὶ Κλεισόβορα, καὶ ποταμὸς Ἰωδάρης πλωτὸς διαρ-
 ρέει τὴν χώραν αὐτῶν. (6) Τὴν σκευὴν δὲ οὕτως
 25 ὁ Ἡρακλῆς ἦντινα ἐφόρεε Μεγασθένης λέγει ὅτι ὁμοίην
 τῇ Θηβαίῳ Ἡρακλεῖ, ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ ἀπηγγέονται· καὶ
 τοῦτῃ ἄρσενας μὲν παῖδας πολλοὺς κάρτα γενέσθαι ἐν
 τῇ Ἰνδῶν γῇ· πολλῆσι γὰρ δὴ γυναῖξιν ἐς γάμον ἔλθειν
 καὶ τοῦτον τὸν Ἡρακλέα θυγατέρα δὲ μουνογενένην·
 30 (7) οὖνομα δὲ εἶναι τῇ παιδί Πανδαίην καὶ τὴν χώραν
 ἵνα τε ἐγένετο καὶ ἦστίνο· ἐπέτρεψεν αὐτὴν ἄρχειν
 Ἡρακλῆς Πανδαίην, τῆς παιδὸς ἐπώνυμον· καὶ ταύτην

(8) et cultum quum aliorum deorum tum sui maxime ipsius docuisse, quem cymbalorum et tympanorum pulsu fieri jusserit. Saltationem etiam satyricam induxisse, quam Græci cordacem vocant. (9) Ad hæc comam deo putrire, mitram gerere unguentisque uti ostendisse Bacchum : adeo ut ad Alexandri usque tempora cum cymbalis et tympanis prælia Indi inierint.

VIII. Discedentem vero ex India Liberum rebus ita constitutis regem Indis præfecisse Spatembam, unum ex amicis, rerum Bacchicarum peritissimum. Quo mortuo ad Budyam ejus filium regnum transiisse. (2) Et Spatembam quidem annos LII Indis imperasse : Budyam ejus filium XX. Hujus filium Cradenam in regnum successisse ; (3) atque exinde plerumque successionem regnum a patribus in filios per manus esse traditum. Si vero regem absque liberis decedere contingeret, optimos quosque ab Indis reges creatos esse. (4) Herculem porro, quem ad Indos pervenisse fama est, terrigenam ipsos Indos vocasse. (5) Atque hunc a Surasenis Indica gente præcipue coli, qui quidem duas magnas urbes habent, Methora et Clisobora. Iobares fluvius navigabilis per eorum regionem fluit. (6) Hic Hercules, ut auctor est Megasthenes, eodem cultu corporis quo Thebanus Hercules utebatur, quod Indi ipsi narrant ; multosque admodum ei liberos mares in India fuisse dicit (multas enim uxores habuisse etiam hunc Herculem), filiam vero unicam, nomine Pandæam : (7) regionem quoque in qua nata est, et cujus imperio eam præfecit Hercules, Pandæam a filiae

rectum est ἀρίοισι. || — 2. μᾶλλον pro μάλιστα L. || — 3. ἐκδιδάσκει A, διδάσκει L. || — 5. μιτρην φορέειν L. || — 7. κατίσταντο LAD; καθίστασθαι BC.

VIII, 9. Σπατέμβαν et mox Σπατέμβας BCD. Quod si missa feceris quæ de Barcho et Hercule regibus Megasthenes Indica cum Græcis miscens præmisit, reliqua haud dubie pertinent ad reges *Magadhæ* regni tunc omnium potentissimi, cujus caput erant Palibothra. In annalibus ejus stirpis regiae auctor habetur *Manu*, pater *Ilae* filiae, ex qua Budha (Mercurius planeta) primum *Pratishthanæ* regem *Puravanam* genuit. Ex his Budham respondere Budyæ Megasthenis nemo negabit; Κραδεύας autem nomen corruptum esse videtur ex Ηραδεύας (*Puravanas* Indorum). Denique quod Spatembam attinet, probabile est Megasthenem cum primo Manu confudisse septimum, *Svajambhuva* dictum, qui auctor habetur regum ætatis præsentis. Hæc notavi ex Lassenii *Ind. Alterth.* I, p. 509; fusius de re idem vir doctissimus exponit in *Zeitschrift f. Kunde des Morgenlands* V, p. 232 sq., ubi tu videas. Ceterum ita habet Diodorus II, 38 extr. : Βασιλεύσαντα δὲ (Διόνυσον) πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτη δύο πρὸς τοῖς πενήκοντα γήρα· τελευτήσας· διαδεχόμενον δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἀεὶ τοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν· τὸ

δὲ τελευταῖον πολλὰς γενεὰς ὕστερον καταλυθείσης τῆς ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις. Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὀρεινὴν τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. In quibus pro Spatembam ipse Bacchus ponitur. || — 11. Βουδύν ABC. || 15. τὸ ante ἀπὸ A. Deinde τὸ πολὺ codd. ubique, quod in πολλὸν mutavit Dübner. || — 21. Σουρασηῶν] sanscr. Çurāsēnakās. V. Wilson. Sanscrit. Dict. s. v. Çūrasena. || — 22. Cf. Plinius VI, 22 § 69 : *Amnis Jomanes in Gangem per Palibothros* (quod cave ne de urbe Palibothris intelligas) *decurrit inter oppida Methora et Charisobora* (*Chrysobon, Cyrisobora* varr. lect.; *Clisobora* ex Arriano ed. Harduin; *Chrysobora* Sillig ex Bohleno *Alt. Ind.* I, p. 232). Methura nunc *Mothura*, ubi etiam hodie Crisnam (sive Herculem) Indi natum putant. Altera urbs, de qua non satis liquet, fortasse ab ipso Crisna nomen habuit, *Crisnaputra*, Κρισνάποτα. V. Schwanbeck. ad fr. Megasth. p. 420. Ap. Diodor. II, 39 Hercules noster præter alias urbes etiam Palibothra, sedem regiam, condidisse narratur. || — 25. ἐφόρεσε BC. || — 30. εἶνα· om. L. || — 32. Πανδαίην] De his et de iis quæ c. 9. § 1 leguntur cf. Diodor. I. I.; Phlegon. Mirab. c. 33; Polyæn. Strateg. I, 3, 4; Plinius VII, 22.

ἐλέφαντας μὲν γενέσθαι ἐκ τοῦ πατρὸς ἐς πεντακοσίους, ἵππων δὲ ἐς τετρακισχιλίην, πεζῶν δὲ ἐς τὰς τρεῖς καὶ δέκα μυριάδας. (8) Καὶ τὰδε μετεξέτεροι Ἰνδῶν περὶ Ἡρακλέους λέγουσιν· ἐπελθόντα αὐτὸν πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ καθήραντα ὃ τὴν περ κακὸν κίνεδος, ἐξευρεῖν ἐν τῇ θαλάσῃ κόσμον γυναικίῃον· (9) ὅντινα καὶ εἰς τοῦτο ἔτι οἱ τε ἐξ Ἰνδῶν τῆς χώρας τὰ ἀγώγιμα παρ' ἡμεῶς ἀγινέοντες σπουδῇ ὠνεόμενοι ἐκκομίζουσι, καὶ Ἕλληνας δὲ πάλαι καὶ Ῥωμαίων νῦν ὅσοι πολυκτέανοι καὶ εὐδαίμονες, μέζονι ἔτι σπουδῇ ὠνεύονται, τὸν μαργαρίτην δὴ τὸν θαλάσσιον, οὕτω τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλεόμενον· (10) τὸν γὰρ Ἡρακλέα, ὡς καλὸν οἱ ἐφάνη τὸ φόρημα, ἐκ πάσης τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν συναγινέειν τὸν μαργαρίτην δὴ τοῦτον, τῇ θυγατρὶ τῇ ἐωυτοῦ εἶναι κόσμον. (11) Καὶ λέγει Μεγασθένης, θηρεύεσθαι αὐτοῦ τὴν κόγχην δικτύοις, νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσῃ κατ' αὐτὸ πολλὰς κόγχας, κατὰ περ τὰς μελίτσας· καὶ εἶναι γὰρ καὶ τοῖσι μαργαρίτησι βασιλέα ἢ βασίλισσαν, ὡς τῇσι μελίτσησι. (12) Καὶ ὅστις μὲν ἐκείνους κατ' ἐπιτυχίην συλλάβοι, τοῦτον δὲ εὐπετέως περιβάλλειν καὶ τὸ ἄλλο σμήνος τῶν μαργαριτέων· εἰ δὲ διαρῦγοι σφᾶς ὁ βασιλεὺς, τοῦτω δὲ οὐκέτι θηρατοὺς εἶναι τοὺς ἄλλους· τοὺς ἁλόντας δὲ περιορᾶν κατασαπῆναι σφίσι τὴν σάρκα, τῷ δὲ ὁστέῳ ἐς κόσμον χρᾶσθαι. (13) Καὶ εἶναι γὰρ καὶ παρ' Ἰνδοῖσι τὸν μαργαρίτην τριστάσιον κατὰ τιμὴν πρὸς χρυσίον τὸ ἀπεφθον, καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ὀρυσσόμενον.

IX. Ἐν δὲ τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἵνα ἐδασίλευσεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἡρακλέους, τὰς μὲν γυναῖκας ἐπταέτεας ἐούσας ἐς ὥρην γάμου εἶναι, τοὺς δὲ ἄνδρας τεσσαράκοντα ἔτεα τὰ πλείεστα βιώσκεισθαι. (2) Καὶ ὑπὲρ τοῦτου λεγόμενον λόγον εἶναι παρ' Ἰνδοῖσιν· Ἡρακλέα, ὀφινόγνου οἱ γενομένης τῆς παιδός, ἐπέιτε δὴ ἐγγὺς ἔμμεθεν ἐωυτῷ ἐοῦσαν τὴν τελευταίην, οὐκ ἔχοντα ὅτῳ ἀνδρὶ ἐκδῶ τὴν παιδᾶ ἐωυτοῦ ἐπαξίῳ, αὐτὸν μιγῆναι τῇ παιδί· ἐπατέτει ἐούσῃ, ὡς γένος ἐξ οὗ τε κἀκείνης ὑπολείπεσθαι Ἰνδῶν βασιλέας. (3) Ποιῆσαι δὲ αὐτὴν Ἡρακλέα ὠραὴν γάμου· καὶ ἐκ τοῦδε ἄπαν τὸ γένος τοῦτο ὅτου ἡ Πανδαίη ἐπῆρξε, ταύτην τοῦτο γέρας ἔχειν παρὰ Ἡρακλέους. (4) Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, εἴπερ ὦν τὰ ἐς τὸ σόνδε ἄτοπα Ἡρακλέης οἶός τε ἦν ἐξεργάζεσθαι, καὶ αὐτὸν ἀποφῆναι μακροβιώτερον, ὡς ὠραίῃ μιγῆναι τῇ

nomine appellatam : eamque possedisse ab patre elephantos D, equites ad IIII M, pedites circiter C XXX M. (8) Sunt porro Indi qui hoc etiam de Hercule narrent. Quum universam terram ac mare peragrasset, et quidquid erat malarum bestiarum sustulisset, ornatum quendam muliebrem (*margaritam*) in mari reperisse. (9) Quem etiam in hunc diem qui merces ex India ad nos adferunt, magno studio ementes exportant : atque quotquot apud Græcos olim et apud Romanos nunc ditiores sunt, majore adhuc studio emunt margaritam marinam, ita Indorum lingua dictam. (10) Herculem enim, quum hic ornatu pulcher ei videretur, margaritas hujus generis ex universo mari in Indiam collegisse, quibus filia ejus ornaretur. (11) Megasthenes concham hujus margaritæ retibus capi scribit ; versari autem in mari eodem loco agmen multarum concharum, veluti apum examen. Regem enim suum etiam aut reginam margaritas habere, ut apes : (12) ac si forte contingat regem capi, reliquum etiam margaritarum examen facile ab eodem circumcingi : si vero rex piscatores evadat, ne reliquas quidem conchas capi posse. Earum carnes Indos ubi eas ceperint putrescere sinere : osse ad ornatum uti. (13) Esse autem etiam apud Indos margaritas ter tanto auri solidi, quod ipsum quocumque in India effoditur, pondere æstimatas.

IX. Ad hæc in his regionibus quibus Herculis filia imperitavit, feminas ubi ad septimum ætatis annum pervenerint viro maturas nubere : viros XL summum annos vivere. (2) Atque hac de re hujusmodi sermonem apud Indos jactari : Quum Herculi jam senī hæc filia nata esset, neque procul abesse vitæ suæ finem suspicaretur, nec inveniret virum tali sponsa dignum, ipsum cum filia septem annos nata coisse, ut sobolem ex se et illa relinqueret reges Indiæ. (3) Herculem itaque illam nubilem fecisse. Atque exinde universam eam gentem cui Pandæa imperavit id ipsum beneficii ab Hercule accepisse. (4) Mea vero sententia est : si Hercules par erat rei adeo absurdæ perpetrandæ, diuturnioris etiam se ipsum vitæ facere potuisset, ut cum filia matura rem habere posset. (5) Quod si tamen

VII, 2 ; quæ exscripta habes in Ctesiae fr. 84 et Megasthenis fr. 24, ubi vide notata. || — 5. καθήραντα A ; καθάραντα cett. || — κίνεδος ex cod. Veneto Vulcanius ; κίνεδος nostri codd. || — 9. νῦν om. BC. || — 10. ἔτι et ὠνεύονται om. L. || — 11. μαργαρίτης seu μάργαρος vocis originem Indicam ex lingua sanscrita non posse explicari, nisi forte sit *markarā* (cavitas, vas) ; fortasse vero ad *Dekan* regionis linguas vocabulum referendum esse censet Lassenius *Ind. Alt.* I, p. 244. || — 16. αὐτοῦ τὴν κόγχην A ; τὴν κ. αὐτοῦ cett. || — 17. καὶ αὐτὸ LABC ; κατ' αὐτὴν D., κατ' αὐτὴν olim vgo. Eandem fabulam narrat Plinius IX, 55. V. Megasthen. fr. p. 419.

|| — 19. μελίτσησι codd. || — 25. χρᾶσθαι codd. ; em. Dübner. De auro Indiæ v. Lassen. I. I. p. 238.

IX, 30. Cf. not. ad c. 8, I. 17. || — 35. τελευταίην κατὰ.] « Diodorum (II, 39) et Arrianum hæc de Hercule ex eodem fonte, Megasthenes, hausisse non dubito. At differunt tamen. Arrianus Herculem mortuum esse dicere videtur. Diodori autem verba innuunt eum niro aliquo modo, sicut Herculem Græcum, e mortalibus summum et honoribus divinis cultum esse. Idem addit : Herculem filiis adultis Indiam universam in partes æquales divisisse, quorum ab Hercule conditorum regnorum quædam Alexandri adhuc adven-

παιδί. (5) Ἀλλὰ γὰρ εἰ ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὥρης τῶν ταύτῃ παιδῶν ἀτρεκέα ἐστίν, ἐς ταῦτόν φέρειν δοκεῖ ἔμοιγε ἐς ὅτι περ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἡλικίας, ὅτι τεσσαρακοντούτεες ἀπονήσκουσιν οἱ πρεσβύτατοι αὐτῶν. (6) Οἷς γὰρ τό τε γῆρας τοσῶδε ταχύτερον ἐπέρχεται καὶ ὁ θάνατος ὁμοῦ τῷ γήραϊ, πάντως που καὶ ἡ ἀκμὴ πρὸς λόγον τοῦ τέλους ταχύτερῃ ἐπανθείει. (7) ὥστε τριακοντούτεες μὲν ὠμογέροντες ἄν που εἴεν αὐτοῖσιν οἱ ἄνδρες, εἴκοσι δὲ ἔτεα γεγονότες οἱ ἔξω ἡῶς νεγνίσκοι· ἡ δὲ ἀκροτάτῃ ἡβῇ ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτεα καὶ τῆσι γυναιξίν ὥρῃ τοῦ γάμου κατὰ λόγον ἂν οὕτω ἐς τὰ ἑπτὰ ἔτεα συμβαίνει. (8) Καὶ γὰρ τοὺς καρποὺς ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ πεπαινεσθαι τε ταχύτερον μὲν τῆς ἄλλης, αὐτὸς οὗτος Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ φθίνειν ταχύτερον. (9) Ἀπὸ μὲν δὲ Διόνυσου βασιλέας ἡρίθμουν Ἰνδοὶ ἐς Σανδράκοττον τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἔτεα δὲ, δύο καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑξακισχίλια· ἐν δὲ τούτοις τρεῖς τὸ πᾶν εἰς ἐλευθερίην** τὴν δὲ καὶ ἐς τριηκόσια, τὴν δὲ εἴκοσι τε 20 ἑτέρον καὶ ἑκατὸν. (10) πρεσβυτέρων τε Διόνυσον Ἡρακλέος δέκα καὶ πέντε γενεῇσιν Ἰνδοὶ λέγουσιν· ἄλλον δὲ οὐδέναν ἐμβαλεῖν ἐς γῆν τὴν Ἰνδῶν ἐπὶ πολέμῳ, οὐδὲ

hæc de puellarum istius loci maturitate vera sunt, eodem mihi spectare videntur, quo etiam spectat illud de virorum ætate, quod qui quam longissime vivant quadragesimum annum non excedant. (6) Quibus enim senectus tanto celerius advenit atque simul cum senectute mors, iis omnino et vigor ætatis, proportionem quadam ad finem vitæ habita, citius accedat necesse est, (7) ita ut viri triginta annos nati jam ad primam illam viridem senectam pervenisse dicendi sint : et qui XX, juvenes quidem sint, sed qui pubertatis ætatem excesserint : qui circiter xv, summis pubertatis viribus floreat ; et fœminis eadem ratione maturitas ad nuptias septimo anno contingat : (8) quippe et fructus in ea regione citius quam in alia ulla maturescere, citiusque interire idem Megasthenes scribit. (9) A Baccho quidem ad Sandracottum Indi reges numerabant cxiij, annos vero vi m xliij. In his vero ter summam rerum in libertatem esse vindicatam, primum per annos ** deinde per annos ccc, denique per annos cxx. (10) Bacchum Indi Hercule antiquiorem esse dicunt xv ætatis : nullumque alium belli inferendi causa fines suos

tu floruisse, reliquis in democratias immutatis. » SCHMIEDER. || — 1. ἐνταῦθα pro εἰ ταῦτα ABC. || — 10. νεγνίσκοι ABCD; νεαν. vgo. || — 16. ἐς ἀνδράκοτον ABCD. || — 19. Lacuna omnes laborant codices. — De re cf. Plinius VI, 21 : *Colliguntur a Libero patre ad Alexandrum Magnum reges eorum CLIII (sic codd. Silligii; CLIV vulgo), annis VI mil. CCCCLI (sic cod. R et vgo; CCCII cod. D. Rob.), adjiciunt et menses tres*. Solinus Polyh. c. 55 : *Indiam Liber pater primus ingressus est, utpote qui Indis subactis primus omnium triumphavit. Ab hoc ad Alexandrum Magnum numerantur annorum sex millia quadringenti quinquaginta unus, additis et amplius tribus mensibus, habita per reges computantur, qui centum quinquaginta tres tenuisse medium ævum deprehenduntur*. Hæc Plinius e Senecæ Indicis, Seneca ex Megasthene petiisse putandi sunt. Sandrocothæ substituerunt notius nomen Alexandri Magni. Annorum numerus vel apud Plinium vel apud Arrianum corruptus fuerit. Quodsi in Plinio præferendus est numerus 6402 : in græcis exemplaribus permutata diveris sigla, ς υ β' (6402) et ς μ β' (6042). At hæc dijudicare jam non possunt; nam longe Nostra recedunt ab omnibus quæ de regum dynastiæ chronologiis ex Indorum libris hucusque innotuerunt, adeo ut nescias quidnam traditum Megasthenes acceperit, quidnam de suo ex Græcorum computandi ratione et pro more chronologorum Græcorum intulerit. In universum patet numerum annorum apud Arrianum ita constitutum esse, ut a vulgari Græcorum computo, quo tres generationes in seculum numerantur, non multum recedat. Nam 153 × 33 ½ anni sunt 5100, adeo ut tribus interregnis relinquuntur anni 942, atque primo interregno, cujus notatio in codicibus nostris excidit, tribuendi sint anni 522; quem numerum ab eo quem Megasthenes notaverit

non longe abesse putaveris, quum secundo interregno vindicentur anni 300, numeri autem eo majores esse in id genus systematis chronologicis esse solent, quo majorem repræsentant antiquitatem. — Brahmanes vero Indorum ita statuunt, ut magna periodus (*mahajuga*), quæ nunc obtinet, cujusque major pars jam elapsa est, comprehendat annos deorum 12000 sive annos hominum 4,320,000 (12000 × 360; nam annus mortalibus est qui dies est apud cœlestes). Magna ista periodus in minores quattuor dispescitur hunc in modum :

	ann. deor.	ann. hom.
<i>Satja</i> (veritatis per.)	4800	17,28000
<i>Treta</i> (sacrificiorum per.)	3600	12,96000
<i>Dvapara</i> (dubitationis per.)	2400	864000
<i>Kali</i> (peccatorum per.)	1200	432000
	12000	4320000

Priores periodi tres jam præterierunt; nunc obtinet *Kali* periodus, cujus initium vulgo ponunt in an. 3102 a. Ch., quamquam regum laterculi, qui inde ab hujus demum periodi initio continua serie exhibentur, in recentiora tempora deducunt. Etenim primus Magadhæ rex in *Kali* periodo est Sahadêve filius Somâpi, inde a quo usque ad Kandraguptam sive Sandracottum (cujus regni initium incidit in an. 317-312 a. C.) secundum Purana recensentur reges 44 vel 45, anni vero 1598; adeo ut initium periodi pertineat ad ann. 1915-1910 a. C. Ex alio computo pro 1598 annis nonnisi 1100 circiter anni numerantur (V. Lassen. *Ind. Alt. I*, p. 501 et *Zeitschrift f. K. d. M. V*, p. 232 sq.). Accuratus hæc persequi ad nos parum pertinet, quum ratio qua Megasthenes singula adornaverit lateat. Ceterum annos Megasthenis 6042 non ad unam istam *Kali* periodum, sed ad quattuor Mahajugæ partes referendos esse e

Κύρον τὸν Καμβύσῳ, καίτοι ἐπὶ Σκύθας ἐλάσαντα καὶ
τᾶλλα πολυπραγμονέστατον δὴ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίην
βασιλείων γενόμενον τὸν Κύρον· (11) ἀλλὰ Ἀλέξανδρον
γὰρ ἐλθεῖν τε καὶ κρατῆσαι πάντων τοῖσιν ὅπλοισιν,
5 ὅσους γε δὴ ἐπῆλθε· καὶ ἂν καὶ πάντων κρατῆσαι, εἴ
ἢ στρατιὴ ἤθελεν. (12) Οὐ μὲν δὲ οὐδὲ Ἰνδῶν τινὰ
ἕξω τῆς οἰκῆτης σταλῆναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ δικαιοσύνην.

X. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, μνημῆτα ὅτι Ἰνδοὶ τοῖς
τελευτήσασιν οὐ ποιεῖουσιν, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς γὰρ τῶν
10 ἀνδρῶν ἱκανὰς ἐς μνήμην τίθενται τοῖσιν ἀποθανούσι,
καὶ τὰς ὁδὰς αἱ αὐτοῖσιν ἐπρόδονται. (2) Πολίων δὲ
ἀριθμὸν οὐκ εἶναι ἂν ἀτρεχέες ἀναγράψαι τῶν Ἰνδικῶν
ὑπὸ πλῆθους· ἀλλὰ γὰρ ὅσαι παραποτάμια αὐτῶν ἢ πα-
ραθαλάσσιαι, ταύτας μὲν ξυλίνας ποιεῖσθαι· (3) οὐ γὰρ
15 εἶναι ἐκ πλίνθου ποιεομένας διαρκέσαι ἐπὶ χρόνον τοῦ
τε ὕδατος ἕνεκα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οἱ ποταμοὶ
αὐτοῖσιν ὑπερβάλλοντες ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐμπιπλάσι τοῦ
ὕδατος τὰ πεδία. (4) Ὅσαι δὲ ἐν ὑπερδεξιοσίᾳ τε καὶ
μετεώροισι τόποισι, καὶ τούτοις ὑψηλοῖσιν, ὥκισμέ-
20 ναι εἶσι, ταύτας δὲ ἐκ πλίνθου τε καὶ πηλοῦ ποιεῖσθαι·
(5) μεγίστην δὲ πόλιν ἐν Ἰνδοῖσιν εἶναι Παλίμποθρα
καλεομένην, ἐν τῇ Πρασίῳ γῆ, ἵνα αἱ συμβολαὶ εἰσι
τοῦ τε Ἐραννοβοᾶ ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω· τοῦ μὲν
Γάγγεω, τοῦ μεγίστου ποταμῶν· ὁ δὲ Ἐραννοβοᾶς τρί-
25 τος μὲν ἂν εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν
ἄλλῃ καὶ οὗτος· ἀλλὰ συγχωρεῖ αὐτὸς τῷ Γάγγει, ἐπει-

tribus illis quæ fuisse dicit libertatis temporibus sive
interregnis colligitur. Respondent hæc Indorum *antaris*
(temporibus intermediis) vel *sandhjancis* (crepusculis)
300 et 200 et 100 annos deorum complectentibus, quæ
singulas mundi periodos distermitant (V. Lassen. l. I. p. 510).
Aut igitur Megasthenes systema quoddam chronologicum,
in quo ad modica temporum spatia res revocatæ erant,
ex Indis accepit, aut ipse majores Indorum cyclos in
minores rededit. || — 32. γῆν τῶν Ἰνδῶν D.

X, 8. μνημῆτα codd.; em. Dübner. || — 10. ἐς μνή-
μην ἱκανὰς A; ἱκανὰς om. L. || — 15. ἐκ πλίνθου]
« latere non cocto, sed crudo, cujus et ap. Plinium
mentio fit XXXV, c. 14 init. » RAPHAEL. || — 21. ἐν
ex A inseruit Dübner. || — Παλίμποθρα C; ceteri codd.
Παλίμποθρα, ut Stephanus Byz. s. v.; Παλίμποθρα ap.
Diodor. II, 39, Strabon. p. 70. 689. 690. 698. 702,
Ptolemæus VII, 1, Plin. VI, 21 § 63, coll. VI, 22 § 69.
ubi : *Jomanes per Patibothros* (i. e. per ditionem urbis)
decurrit. Sanscritæ urbs vocatur *Pataliputra* (i. e. filius
floris *Pâtali*, sive *Bignoniæ suaveolentis*), apud nonnullos
etiam *Pushâpura* seu *Kusumapura* (florum urbs). V.
Lassen. l. I. p. 136. Situm ejus ex Megasthene (fr. 25)
eodem modo descripsit Strabo p. 702 : ἐπὶ τῇ συμβολῇ
τούτου (sc. τοῦ Γάγγου) τε καὶ τοῦ [excidit Ἐραννοβοᾶ],
ἄλλου ποταμοῦ, τὰ Παλίμποθρα ἰδρῶσθαι κτλ. Ab ostio
Gangis usque ad Palibothra Megasthenes et Eratosthenes
6000 stadia, Patroclus vero 5000 stadia computarunt,
referente Strabone p. 689. Patroclis rationes sequitur
Plinius (VI, 21), 638 mill. pass. numerans. De Eranno-
boa

GEOGR. I.

ingressum : neque Cyrum Cambysis filium, quamvis
is adversus Scythas exercitum duxerit et alioqui plu-
rima molitus sit inter reges Asiæ. (11) Alexandrum
vero in eas regiones venisse, omnesque armis subegisse
ad quas pervenerit : ac ceteros omnes subacturum
fuisse, nisi exercitus ulterius progredi recusasset. Sed
neque Indorum quemquam extra patriam profectum
esse ad bellum, propter justitiam.

X. Feruntur etiam hæc : non condere Indos moni-
menta mortuis; virtutes enim virorum ad perpetuan-
dam post mortem memoriam sufficere existimant, et
carmina quæ in eorum honorem canuntur. (2) Ur-
bium vero Indicarum numerum præ multitudine com-
pertum non esse : eas vero quæ juxta flumina aut mare
sitæ sint, ex lignea materia constructas esse; (3) neque
enim, si ex latere confectæ essent, longo tempore du-
raturas, tum propter imbres, tum quod amnes supe-
ratis ripis plana loca aqua repleant. (4) Quæ vero in
superioribus et sublimioribus altisque locis positæ sint,
ex lateribus et cæmento factas esse. (5) Maximam au-
tem apud Indos urbem esse Palimbothra in Prasiorum
finibus, ad Erannoboæ et Gangis fluminum conflu-
entem : ac Ganges quidem maximus est omnium flumi-
num; Erannoboas autem tertius fortasse fuerit Indiæ
fluminum, major tamen hic quoque aliarum terrarum
fluviis, sed Gangi cedit, quum in eum aquam suam im-

fluvio v. supra. Sita urbs non longe ab hodierna *Patna*,
ubi ruinæ *Patelputer* dictæ etiam nunc exstare perhi-
bentur. Ita recte jam statuerat Rennelius (*Memoir of
a map of Hindostan* p. 37). Quibus adde quæ mo-
net Lassenius l. I. I, p. 137 : « Wilson (*Hindu theat.*
II, p. 136. edit. alter.) giebt die Gründe für Patna aus
dem Drama *Mudrârâksa*. Ganz entschieden sind nun
die Zeugnisse *Fahian's* und *Huan Thsang's*. Der
erste kommt nach *Palianfou* im Süden des Ganges
nicht weit von *Vaicâli*, welches auf dem Nordufer lag,
nahe östlich vom Flusse *Hilian* oder der *Gandaki*,
welche die Buddhisten *Svann' avati* oder *Hiran' java-
ti*, die goldene, nennen. Vier Jôg'ana von *Vaicâli* ist
der Zusammenfluss der *funf* Ströme, von da ein Jôg'ana
im Süden des Ganges ist *Pât'ali putra*. *Fæk. k.*
p. 242. 250. 253. Der zweite fand die Stadt in Rui-
nen p. 386. Die Lage ist also sicher in der Nähe vom
jetzigen Patna (Pattana, Stadt); wegen der Aenderung
der Flussmündungen wird die genaue Stelle kaum
mehr aufzufinden seyn. Das Funggemünde muss in
einiger Breite verstanden werden; es werden Gangâ,
Çôna, Sarajû, Gandaki und Pampan sein; der letzte
mündet in die Gangâ bei Pathuha (Fr. Hamilton
East. Ind. I, 12. *Futwa* der Karten.). » Falsas aliorum
sententias, ut D'Anvillii, Robertsoni, Gibboni, San-
to-Crucii, Wilfordii, Franklini, non est cur recen-
seamus. V. Lassen. l. I, Ritter. V, p. 508 sq. || —
22. Πρασίῳ] Γρασίῳ AD, Γαδρωσίῳ BC. De for-
mis hujus nominis (sanscr. *prakyæ*, orientales) v. Fr.
Megasth. p. 397 not. || — 24. ποταμῶν τοῦ μεγί-
στου B.

δὴν ἐμβάλλῃ ἐς αὐτὸν τὸ ὕδωρ. (6) Καὶ λέγει Μεγα-
σθένης, μῆκος μὲν ἐπέχειν τὴν πόλιν κατ' ἑκατέρην
τὴν πλευρὴν, ἵνα περ μακροτάτῃ αὐτῇ ἐσωτῆς ὄκισται,
ἐς ὀγδοήκοντα σταδίους· τὸ δὲ πλάτος ἐς πεντεκαίδεκα·
5 (7) τάφρον δὲ περιβεβλησθαι τῇ πόλει τὸ εὖρος ἐξάπτε-
θρον, τὸ δὲ βάθος τριήκοντα πήγῃ· πύργους δὲ ἐβδο-
μήκοντα καὶ πεντακοσίους ἐπέχειν τὸ ταίρος καὶ πύλας
τέσσαρας καὶ ἐξήκοντα. (8) Εἶναι δὲ καὶ τότε μέγα
ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, πάντας Ἰνδοὺς εἶναι ἐλευθέρους, οὐδὲ
10 τινα δοῦλον εἶναι Ἰνδόν. Τοῦτο μὲν Λακεδαιμονίοισιν
ἐς ταῦτ' οὐ συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσι· (9) Λακεδαιμονίοισι
μὲν γε οἱ εἰλωτες δοῦλοι εἰσι καὶ τὰ δοῦλων ἐργάζονται·
Ἰνδοῖσι δὲ οὐδὲ ἄλλος δοῦλος ἐστί, μήτι γε Ἰνδῶν τις.

XI. Νενέμῃνται δὲ οἱ πάντες Ἰνδοὶ ἐς ἑπτὰ μάλιστα
15 γενεάς· ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ σοφισταὶ εἰσι, πλήθει μὲν
μειοῦς τῶν ἄλλων, δόξῃ δὲ καὶ τιμῇ γερανώτατοι.
(2) Οὐτε γάρ τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίῃ σπῆν
προσκέεται, οὔτε τι ἀποφέρειν ἀπ' ὅτων πονέουσιν ἐς τὸ
κοινόν· οὐδὲ τι ἄλλο ἀνάγκης ἀπλῶς ἐπείναι τοῖσι σοφί-
20 στήσιν, ὅτι μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ
κοινοῦ τῶν Ἰνδῶν· (3) καὶ ὅστις δὲ ἰδίᾳ θύει, ἐξηγητὴς
αὐτῷ τῆς θυσίης τῶν τις σοφιστῶν τούτων γίνεται, ὡς
οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖσι θεοῖσι θύσαντας.
(4) Εἰσι δὲ καὶ μαντικῆς οὗτοι μῶνοι Ἰνδῶν δαήμενες,
25 οὐδὲ ἐφεῖται ἄλλω μαντεύεσθαι ὅτι μὴ σοφῶ ἀνδρὶ.
(5) Μαντεύουσι δὲ ὅσα ὑπὲρ τῶν ὥρων τοῦ ἔτερος καὶ
εἰ τις ἐς τὸ κοινὸν συμφορὰ καταλαμβάνει· τὰ δὲ ἰδία
ἐκάστοισιν οὐ σπῆν μέλει μαντεύεσθαι, ἢ ὡς οὐκ ἐξι-
κνευμένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ σμικρότερα, ἢ ὡς οὐκ
30 ἄξιον ἐπὶ τούτοις πονέεσθαι. (6) Ὅστις δὲ ἁμάρτοι
ἐς τρίς μαντεύσάμενος, τούτῳ δὲ ἄλλο μὲν κακὸν γί-
νεσθαι οὐδὲν, σιωπᾶν δὲ εἶναι ἐπ' ἀναγκῆς τοῦ λοιποῦ·
καὶ οὐκ ἐστιν ὅστις ἐξαναγκάσει τὸν ἄνδρα τοῦτον φωνῆ-
σαι, ὅτου ἢ σιωπῇ κατακέκριται. (7) Οὗτοι γυμνοὶ
35 διαιτῶνται οἱ σοφισταί, τοῖ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐν
πῶ ἡλίῳ, τοῦ δὲ ἔθερος ἐπὶν ὁ ἥλιος κατέχῃ, ἐν τοῖσι
λειμῶσι καὶ τοῖσιν ἕλασιν ὑπὸ δένδροισιν μεγάλοισιν ὧν
τὴν σκιὰν Νέαρχος λέγει ἐς πέντε πλάθρα ἐν κύκλῳ ἐξι-
κνεύεσθαι, καὶ ἂν καὶ μυρίου ἀνθρώπους ὑπὸ ἐνὶ δέν-
40 δρῇ σκιασθῇ· τηλικαῦτα εἶναι ταῦτα τὰ δένδρεα.
(8) Σιτέονται δὲ ὥραια καὶ τὸν φλοῖον τῶν δένδρων,
γλυκύν τε ὄντα τὸν φλοῖον καὶ τρώζον οὐ μείον ἤ περ

misit. (6) Ait porro Megasthenes longitudinem urbis
esse ab utroque latere, qua longissime habitatur, sta-
diorum LXXX, latitudinem XV; (7) fossamque urbi cir-
cumductam, latitudine sex iugerum, altitudine cubi-
torum XXX, murum turres habere DLXX, portas LXIV.
(8) Hoc etiam esse memorabile in India, omnes Indos
liberos esse, neque ullum omnino Indum servum esse.
Qua quidem in re Indis cum Lacedæmoniis convenit.
(9) Lacedæmoniis tamen Helotes servi sunt, serviliaque
munia obeunt; Indis vero neque alius servus est, ne-
dum Indorum quisquam.

XI. Distinguuntur autem Indi omnes in septem po-
tissimum genera hominum: quorum qui sophistæ sive
sapientes appellantur, numero quidem reliquis infio-
res sunt, sed honore et gloria præstantissimi. (2) Ne-
que enim ad ulla opera quæ corpore præstantur adigi
possunt: neque quicquam conferunt ad publicum
usum ex iis quæ labore parant; neque, ut summam
dicam, ullius plane operis necessitas sophistis imposita
est, nisi ut diis pro communi salute sacrificia faciant.
(3) Et si quis privatim sacrificat, aliquis ex his sophistis
interpret sacrificiorum ei adjungitur; tanquam aliter
accepta diis sacrificia futura non sint. (4) Sunt vero
etiam hi soli inter Indos divinandi periti: neque cui-
quam divinatio permittitur nisi sapienti viro. (5) Va-
ticipantur autem de temporibus anni, aut si quæ pu-
blica calamitas immineat. De rebus privatis non
vaticinantur, sive quod divinandi rationem ad res mi-
niores pertinere non putant, sive quod indignum cre-
dunt circa minutiora hæc laborare. (6) Quicumque
autem ter divinando a vero aberrarit, huic nihil aliud
pœnæ loco infligitur, quam quod ei deinceps silentium
agere necesse est: neque est, qui cogat virum hunc
vocem mittere, cui silentium imperatum fuerit. (7) Hi
sophistæ nudi degunt. Hieme sub dio apricantur:
æstate quum sol fervet in pratis et palustribus locis sub
ingentibus arboribus. Quarum umbram Nearchus
scribit ad quinque jugera in circuitu extendi, facileque
dena hominum millia sub unius arboris umbra deli-
tescere: tantæ magnitudinis esse eas arbores. (8) Fruc-
tibus vero maturis vescuntur corticibusque arborum,

— 1. ἐμβάλλῃ vgo; ἐμβάλλῃ codd. ABCD. — 2. ἐκάστην
pro ἑκατέρην C. Nonnulla, quæ Arrianus non habet, de
Pa'imbothris præbet Strabo. I. l. — 9. ἐλευθέ-
ρους « Idem habet Diodor II, 39 et Strabo p. 710. 712.
Onesicritus (fr. 20) hoc proprium esse dixerat iis qui
Musicano parebant. Servilia tractabant mulieres. »
SCHMIEDER. — 12. οἱ om. A; εἰλωτες ACD. —
13. μήτι ABCD; μήτοι vgo.

XI. De septem Indorum ordinibus cf. Diodorus
II, 40 sq., Strabo p. 703 sqq. (Megasthen. fr. I et 36).
Adde quæ obiter monet Plinius VI, 12 § 66. Ceterum
ordines Indorum quattuor parum accurate in septem
ordines Megasthenes diduxit; de qua re v. not. ad
Megasth. fr. p. 430, ac plura apud viros doctos qui

Indorum res exposuerunt. — 17. τῷ σώματι ἐργά-
ζεσθαι καὶ ἀναγκαίῃ σπῆν τῷ σώματι προσκέεται A; de
forma προσκέεται, quam codd. omnes exhibent et in
κείναι mutavit Dübner, v. Dindorf. De dialect. Hero-
dot. p. XXXVIII. — 18. ὅτων γ BC; ὅτω D; ὅτω vgo.
— 19. ἄλλο om. A. — 21. τῶν om. ABD. — 22. γί-
γνεται C. — 24. μῶνοι om. A. — 26. ὥρων ABC.
— 27. δὲ om. AD. — 28. ἢ om. ABCD, fort. recte.
— 29. μακροτ. codd., et sic ubique; σμικρ. Dübner. —
31. τρεῖς BD. — 32. γίγνεσθαι CD. — 39. καὶ ante μ.
om. BCD. De arbore, fco Indica, vid. Aristobulus et
Onesicritus ap. Strabon. p. 694; Plin. VII, 2. XII, 11;
Theoph. H. Pl. I, 7, 3. IV, 4, 4; Diod. XVII, 90; Las-
sen. Ind. Alt. I, p. 255 sqq. — 42. ὡς μείον om. L. —

αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων. (9) Δεύτεροι δ' ἐπὶ τούτοι-
 σιν οἱ γεωργοὶ εἰσιν, οὗτοι πλήθει πλεῖστοι Ἰνδῶν
 ἔόντες· καὶ τούτοιςιν οὕτε ὅπλα ἔστιν ἀρχία οὕτε μέλει
 τὰ πολέμια ἔργα, ἀλλὰ τὴν χώραν οὗτοι ἐργάζονται·
 5 καὶ τοὺς φόρους τοῖσι τε βασιλεῦσι καὶ τῇσι πόλιν,
 ὅσαι αὐτόνομοι, οὗτοι ἀποφέρουσιν· (10) καὶ εἰ πόλεμος
 ἐς ἀλλήλους τοῖσιν Ἰνδοῖσι τύχοι, τῶν ἐργαζομένων τὴν
 γῆν οὐ θέμις σφὶν ἀπτεσθαι, οὐδὲ αὐτὴν τὴν γῆν τέ-
 10 μνειν· ἀλλὰ οἱ μὲν πολεμεῖουσιν καὶ κατακτείνουσιν ἀλλή-
 λους ὅπως τύχοιεν, οἱ δὲ πλησίον αὐτῶν κατ' ἡσυχίαν
 ἀροῦσιν ἢ τρυγῶσιν ἢ κλαδοῦσιν ἢ θερίζουσι. (11) Τρί-
 τοι δὲ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ νομέες, οἱ ποιμένες τε καὶ βου-
 κόλοι, καὶ οὗτοι οὕτε κατὰ πόλιν οὕτε ἐν τῇσι κώμη-
 σιν οἰκέουσι. Νομάδες τὲ εἰσι καὶ ἀνὰ τὰ οὖρα βιο-
 15 τεύουσι, φόρον δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τῶν κτηνέων ἀποφέρου-
 σιν· καὶ θηρεύουσιν οὗτοι ἀνὰ τὴν χώραν ὄρνιθας τε καὶ
 ἄγρια θηρία.

XII. Τέταρτον δὲ ἐστὶ τὸ δημιουργικόν τε καὶ κα-
 πηλικὸν γένος. Καὶ οὗτοι λειτουργοὶ εἰσι, καὶ φόρον
 20 ἀποφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σφετέρων, πλήν γε ὅ-
 ὅσοι τὰ ἀρχία ὅπλα ποιεῖουσιν· οὗτοι δὲ καὶ μισθὸν ἐκ
 τοῦ κοινοῦ προσλαμβάνουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ γένει
 οἱ τε ναυπηγοὶ καὶ οἱ ναῦται εἰσιν, ὅσοι κατὰ τοὺς πο-
 ταμούς πλώουσι. (2) Πέμπτον δὲ γένος ἐστὶν Ἰνδοῖ-
 25 σιν οἱ πολεμισταί, πλήθει μὲν δεύτερον μετὰ τοὺς γεωρ-
 γοὺς, πλείστη δὲ ἐλευθερίῃ τε καὶ εὐθυμίῃ ἐπιχρεόμε-
 νον· καὶ οὗτοι ἀσκηταὶ μούνων τῶν πολεμικῶν ἔργων
 εἰσὶ. (3) Τὰ δὲ ὅπλα ἄλλοι αὐτοῖσι ποιεῖουσιν, καὶ ἵπ-
 πους ἄλλοι παρέχουσιν· καὶ διακονέουσιν ἐπὶ στρατοπέ-
 30 δου ἄλλοι, οἱ τοὺς τε ἵππους αὐτοῖσι θεραπεύουσι καὶ
 τὰ ὅπλα ἐκκαθαίρουσι καὶ τοὺς ἐλφραντας ἀγούσι καὶ
 τὰ ἄρματα κοσμέουσι τε καὶ ἡνιοχεύουσιν. (4) Αὐτοὶ
 δὲ, ἔστ' ἂν μὲν πολεμῇσιν ὁρῇ, πολεμεῖουσιν, εἰρήνης
 δὲ γενομένης εὐθυμούνται καὶ σφὶν μισθὸς ἐκ τοῦ κοινοῦ
 35 τοσούτῳ ἔρχεται, ὥς καὶ ἄλλους τρέφειν ἀπ' αὐτοῦ εὐ-
 μαρέως. (5) Ἑκτοὶ δὲ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ ἐπίσκοποι
 καλεόμενοι. Οὗτοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατὰ τε τὴν
 χώραν καὶ κατὰ τὰς πόλιν· καὶ ταῦτα ἀναγγέλλουσι
 τῷ βασιλεῖ, ἵνα περ βασιλεύονται Ἰνδοί, ἢ τοῖσι τέλε-
 40 σιν, ἵνα περ αὐτόνομοι εἰσὶ καὶ τούτοιςιν οὐ θέμις ψεύ-
 δος ἀναγγεῖλαι οὐδέν· οὐδέ τις Ἰνδῶν αἰτίαν ἔσχε ψεύ-
 σασθαι. (6) Ἑβδομοὶ δὲ εἰσιν οἱ ὑπὲρ τῶν κοινῶν
 βουλευόμενοι ὁμοῦ τῷ βασιλεῖ, ἢ κατὰ πόλιν ὅσαι
 αὐτόνομοι σὺν τῇσιν ἀρχῇσι. (7) Πλήθει μὲν ὀλίγον τὸ
 45 γένος τοῦτο ἐστὶ, σοφίῃ δὲ καὶ δικαιοσύνῃ ἐκ πάντων
 προκεκριμένον· ἐνθεν οἱ τε ἄρχοντες αὐτοῖσιν ἐπιλέγον-
 ται καὶ ὅσοι νομάρχαι καὶ ὑπαρχοὶ καὶ θησαυροφύλακες
 τε καὶ στρατοφύλακες, ναύαρχοί τε καὶ ταμίαι, καὶ
 τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων ἐπιστάται. (8) Γαμέειν δὲ
 50 ἐξ ἑτέρου γένους οὐ θέμις, ὅσον τοῖσι γεωργοῖσιν ἐκ τοῦ
 δημιουργικοῦ, ἢ ἐμπλῆν· οὐδὲ δύο τέχνας ἐπιτηδεύειν
 τὸν αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο θέμις· οὐδὲ ἀμείβειν ἐξ ἑτέρου

quæ et dulces sunt et multi nutrimenti, perinde atque
 palmarum fructus. (9) Secundum genus hominum
 post sophistas sunt agricolæ, qui quidem numero re-
 liquas Indorum tribus longesuperant. Hi neque arma
 habent, quibus in bello utantur, neque bellicas res
 curant, sed agros colunt, et regibus liberisque urbibus
 tributa pendunt; (10) et si intestina inter Indos bella
 incidunt, nec licet militibus manus injicere agricolis,
 neque ipsum agrum vastare; sed dum alii inter se bel-
 lum gerunt seseque mutuo interficiunt prout res dat,
 hi juxta illos tranquille aut arant aut fruges colligunt
 aut poma ab arboribus decutiunt aut messi vacant.
 (11) Tertium genus Indorum sunt pastores, sive opi-
 liones sive bubulci, et hi neque urbes neque pagos
 inhabitant, sed vagabundi in montibus degunt, tri-
 butum vero et hi ex armentis et pecore pendunt, aves-
 que et agrestes feras venantur.

XII. Quartum genus est opificum et negotiatorum.
 Et hi munera præstant atque ex operibus suis tributa
 persolvunt, iis exceptis qui arma bellica fabricantur;
 ii enim etiam ex publico mercedem accipiunt. In hoc
 genere sunt fabri navales et nautæ quotquot flumina
 navigant. (2) Quintum genus est militantium, mul-
 titudine quidem secundum post agricolas, sed maxime
 liberum atque alacre. Hi solas bellicas res exercent.
 (3) Arma alii ipsis conficiunt, et equos alii suppeditant,
 serviuntque his apud castra alii, qui et equos curant
 atque arma extergent et elephantos ducunt et currus
 instruunt ac gubernant. (4) Ipsi vero, quum bellan-
 dum est, bellant; constituta autem pace jucundam atque
 alacrem vitam degunt, tantumque stipendii eis ex pu-
 blico datur, ut ex eo etiam alios commodè alere pos-
 sint. (5) Sextum genus est episcoporum sive inqui-
 sitorum, ut vocantur. Hi quid in urbibus, quid in
 agris agatur inquirunt, eaque regibus, si per reges gu-
 bernantur, aut magistratibus, si liberæ civitates sunt,
 denuntiant. His fas non est falsa pro veris denun-
 tiare: neque Indorum quisquam mendacii unquam
 accusatus est. (6) Septimum genus est eorum qui de
 rebus ad commune pertinentibus consultant: idque
 vel cum rege, vel per urbes quæ liberæ imperium ten-
 ent, cum magistratibus. (7) Atque hi quidem nu-
 mero pauci sunt, sed sapientia ac justitia reliquis
 præstant. Ex hoc genere magistratus et regionum
 præsidēs et præfecti et quæstores ac copiarum et clas-
 sium duces, ac dispensatores et rerum rusticarum ex-
 actores deliguntur. (8) Conjugia inter hos ordines
 promiscua fieri nefas est. Neque enim licet exem-
 pli causa agricolæ ex opificum ordine uxorem ducere,
 nec contra. Neque uni duas artes exercere fas est,
 neque ex uno genere in aliud transire, veluti agrico-

2. οὗτοι πλεῖστοι τε πλήθει Ἰνδ. A. || — 11. « An χλα-
 δεύουσι? » Dubn.

XII, 26. γαμέειν A. || — 33. δεῖ D. || — 41. ἀγ-
 γεῖλαι L. || — 43. κατὰ τὰς πόλιν A.

γένεος εἰς ἕτερον, ὅσον γεωργικὸν ἐκ νομέος γενέσθαι, ἢ νομέα ἐκ δημιουργικοῦ. (9) Μοῦνον σφίσιν ἀνεῖται σοφιστὴν ἐκ παντὸς γένεος γενέσθαι, ὅτι οὐ μαλθακὰ τοῖσι σοφιστῆσιν εἰσὶ τὰ πρήγματα, ἀλλὰ πάντων τα-
6 λαιπωρότατα.

XIII. Θηρώσι δὲ Ἴνδοι τὰ μὲν ἄλλα ἄγρια θηρία, κατὰπερ καὶ Ἕλληνες· ἡ δὲ τῶν ἐλεφάντων σφὶν θήρη οὐδὲν τι ἄλλη εἰσιν, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ θηρία οὐδαμοῖ-
10 σιν ἄλλοισι θηρίοισιν ἐπέοικεν. (2) Ἄλλα τόπον γὰρ ἐπιλεξάμενοι ἀπεδόν καὶ καυματώδεα ἐν κύκλῳ τάφρον ὀρύσσουσιν, ὅσον μεγάλῳ στρατοπέδῳ ἐπαυλίσασθαι. Τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος ἐς πέντε ὀργυῖας ποιοῦνται, βάθος τε ἐς τέσσαρας. (3) Τὸν δὲ χόον ὄντινα ἐκθά-
15 λουσιν ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ἐπὶ τὰ χεῖλεα ἐκάτερα τῆς τάφρου ἐπιφορήσαντες, ἀντὶ τείχεος διαχρέονται· (4) αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τῷ χώματι τοῦ ἐπιχειλέος τοῦ ἔξω τῆς τάφρου σκηνάς σφιν ὀρυκτὰς ποιοῦνται, καὶ διὰ τουτέων ὁπὰς ὑπολείπονται δι' ὧν αὖτις τε αὐτοῖσι συνεισέρχεται καὶ τὰ θηρία προσάγοντα καὶ ἐσελεύοντα ἐς τὸ
20 ἔρκος σλέπτονται. (5) Ἐνταῦθα ἐντὸς τοῦ ἔρκους καταστήσαντες τῶν τινας θηλέων τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὅσαι μάλιστα τὸν θυμὸν χειροήθεις, μίαν εἰσοδὸν ἀπολιμ-
25 πάνουσι κατὰ τὴν τάφρον, γεφυρώσαντες τὴν τάφρον· καὶ ταύτῃ χόον τε καὶ ποίην πολλὴν ἐπιτρέπουσι τοῦ μὴ ἀρίδην εἶναι τοῖσι θηρίοισι τὴν γέφυραν, μὴ τινα ὁλόν οἰσθῶσιν. (6) Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκποδὼν σφᾶς ἔχουσι κατὰ τῶν σκηνέων τῶν ὑπὸ τῇ τάφρῳ δεδυκό-
30 τες. Οἱ γὰρ ἄγριοι ἐλέφαντες ἡμέρας μὲν οὐ πελάζουσι τοῖσιν οἰκομένοις, νύκτωρ δὲ πλανῶνται τε πάντῃ καὶ ἀγέληδόν νέμονται τῷ μεγίστῳ καὶ γενναιο-
τάτῳ σφῶν ἐπόμενοι, κατὰπερ αἱ βόες τοῖσι ταύροιςιν. (7) Ἐπεὶ δὲ τῷ ἔρκει πελάσῃσι, τὴν τε φωνὴν ἀκούοντες τῶν θηλέων καὶ τῇ ὁσμῇ αἰσθόμενοι, ὁρόμῳ ἔνται
35 ὡς ἐπὶ τὸν χώρον τὸν πεφυγμένον· ἐκπεριελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ χεῖλεα εὐτ' ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύχῃσι, κατὰ ταύτην ἐς τὸ ἔρκος ὠθέονται. (8) Οἱ δὲ ἄνθρωποι αἰσθόμενοι τὴν εἰσοδὸν τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρίων, οἱ μὲν αὐτῶν τὴν γέφυραν ὀξείας ἀφείλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πέλας κώμας ἀποδραμόντες ἀγγέλλουσι τοὺς ἐλέφαντας ὅτι ἐν
40 τῷ ἔρκει ἔχονται· (9) οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπιβάνουσι τῶν κρατίστων τε τὸν θυμὸν καὶ τῶν χειροθεστώτων ἐλεφάντων, ἐπιβάντες δὲ ἐλεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἔρκος, ἐλάσαντες δὲ οὐκ αὐτίκα μύχης ἄπτονται, ἀλλ' ἐῷσι γὰρ λιμὸν τε ταλαιπωρηθῆναι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας καὶ
45 ὑπὸ τῷ ὀρέει δουλωθῆναι. (10) Εὐτ' ἂν δὲ σφίσι κακῶς ἔχῃ, δοκέωσι, τεχνικῶτα ἐπιστήσαντες αὐτοὺς τὴν γέφυραν ἐλεύουσιν τε ὡς ἐς τὸ ἔρκος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα μύχῃ ἴστανται καρτερῇ τοῖσιν ἡμέροισι τῶν ἐλεφάντων

lam ex pastore, aut pastorem ex opifice fieri. (9) Hoc tantum permittitur, sophistam ex quocumque genere fieri. Neque enim mollis est sophistarum vita, sed omnium laboriosissima.

XIII. Venantur autem Indi reliquas feras ut Græci : at elephantorū apud eos venatio nihil prorsus alii venandi modo similis est, siquidem et hæ feræ nullis similes sunt. (2) Deligunt venatores locum planum et apricum, magni exercitus capacem, in cuius circuitu fossam ducunt. Fossæ latitudo ad quinque orgyias est, altitudo autem circiter quatuor. (3) Terram, quam fodiendo eruunt, utrimque ad labra fossæ congerunt, eaque pro muro utuntur. (4) Ipsi autem in exterioris labri aggere tentoria sibi fossilia faciunt, et foramina in iis, per quæ lucum admittant, relinquunt, ipsique ex iis feras appropinquantes atque in septum ingredientibus prospectant. (5) Tunc tres aut quatuor elephantos fœminæi sexus ex mansuetissimis septo includentes, unum per fossam aditum relinquunt, fossa ponte juncta, quem multa terra et multo cespite sternunt, ne conspici a feris pons, et dolus sentiri possit. (6) Venatores autem remoti sese in cavernis pone fossam continent. Nam feri elephantī loca habitata interdū non adeunt, noctu vero passim errantes gregatim pascuntur, eumque ducem sequuntur qui et maximus est et generosissimus, non aliter ac tauros vaccæ sequi cernuntur. (7) Postquam septis propiores facti fœminarum vocem audierunt, easque per odoratum cognovere, cursu feruntur ad septa, et fossæ labra circumcumeunt quum ad pontem pervenerint, per eum in septa ruunt. (8) Venatores ubi ingressos feros elephantos sentiunt, alii continuo pontem subtrahunt, alii proximos pagos petentes elephantos septo inclusos esse nuntiant. (9) Quo cognito populares confestim elephantos animosissimos ac mansuetissimos conscendunt, atque ad septum accedunt. Nec tamen primo statim adventu cum agrestibus elephantis pugnam aggre-
diuntur, sed illos aliquamdiu fame macerari ac siti domari sinunt : (10) quumque jam languidiores factos vident, rursus immisso ponte septa ingrediuntur. Et primo quidem acre certamen fit inter domitos elephan-

XIII. De elephantorū venatione cum Nostris cf. Strabon. p. 704 et Diodor. II, 42 (Megasthen. fragm. p. 406 et 431 sqq.) et qui eodem Megasthene usus esse videtur Ælianus N. A. XII, 44. XIII, 7. 8. III, 46. In universum v. Ritter V, p. 903-923; Lassen. Ind. Alt. I, p. 303-315. || — 8. οὐδὲν πλ' ἄλλη BC. || — 13. δὲ om. A. || — 16. τοῦ ἐπὶ τοῦ χεῖλεος τοῦ ἔξω A ;

τοῦ ἐπὶ χεῖλεος BCD. Fortasse : τῷ ἐπὶ τοῦ χεῖλεος τ. ἔ. || — 27. ἔχουσι e conj. Raphaeli; ἐοῦσι codd. || — 28. οἱ γὰρ ἄγρ. L; οἱ δὲ ἄγρ. ABCD. || — 32. ἐὰν pro ἐπεὶ L. || — 33. ἀνθρώποιοι L. || — ἔνται ἐπὶ, misso ὡς, ABC. || — 39. ἐπιδραμόντες LD. || — 44. ταλαιπωρηθῆναι L. || — 49. καρτερῇ D, καρτερῇ cett.

πρὸς τοὺς ἐαλωκότας· ἔπειτα κρατέονται μὲν κατὰ τὸ εἶκος οἱ ἄγριοι ὑπὸ τῇ ἀθυμίᾳ καὶ τῷ λιμῷ ταλαιπωρεύμενοι. (11) Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων καταβάντες παρειμμένοισιν ἤδη τοῖσιν ἀγρίοις τοὺς πόδας ἄκρους συνδύουσιν· ἔπειτα ἐγκελεύονται τοῖσιν ἡμέροισι πληγῇσι σφᾶς κολάζειν πολλῇσιν, ἔστ' ἂν ἐκείνοι ταλαιπωρεύμενοι ἐς γῆν πέσωσι· παραστάντες δὲ βρόχους περιβάλλουσιν αὐτοῖσι κατὰ τοὺς αὐχένιας, καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι κειμένοισι. (12) Τοῦ δὲ μὴ ἀποσεῖσθαι τοὺς ἀμβάτας μηδὲ τι ἄλλο ἀτάσθαλον ἐργάζεσθαι, τὸν τράχηλον αὐτοῖσιν ἐν κύκλῳ μαχαίρῳ δῆξι ἐπιτέμνουσι, καὶ τὸν βρόχον κατὰ τὴν τομὴν περιδύουσιν, ὥς ἀτρέμα ἔχειν τὴν κεφαλὴν τε καὶ τὸν τράχηλον ὑπὸ τοῦ ἔλκεος. (13) Εἰ γὰρ ἐπιστρέφοντο ὑπὸ ἀτασθαλίας, τριβέται αὐτοῖσι τὸ ἔλκος ὑπὸ τῷ κάλῳ. Οὕτω μὲν ὧν ἀτρέμα ἴσχουσι, καὶ αὐτοὶ γνωσιμαχέοντες ἤδη ἄγονται κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμέρων.

XIV. Ὅσοι δὲ νῆπιοι αὐτῶν ἢ διὰ κακότητα οὐκ ἄξιον ἐκτῆσθαι, τούτους ἐὼσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ σφέτερα ἔθεα. (2) Ἀγοντες δὲ εἰς τὰς κώμας τοὺς ἀλόντας τοῦ τε γλωροῦ καλάμου καὶ τῆς ποίης τὰ πρῶτα ἐμπαγεῖν ἐδόσαν· (3) οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίας οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν σιτέεσθαι, τοὺς δὲ περιεστάμενοι οἱ Ἰνδοὶ ὠδαῖσι τε καὶ τυμπάνοις καὶ κυμβάλοισιν ἐν κύκλῳ χροῦντές τε καὶ ἐπαδόντες κατευαλίσσουσι. (4) Θυμώσορον γὰρ εἶπερ τι ἄλλο θηρίον ὁ ἐλέφας· καὶ τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σφῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας ἄραντες αὐτοὶ ἐξήνεγκαν ἐς ταφὴν, οἱ δὲ καὶ ὑπερήσπισαν κειμένους, οἱ δὲ καὶ πεσόντων προσκινδύνευσαν· (5) ὁ δὲ τις πρὸς ὀργὴν ἀποκτείνας τὸν ἀμβάτην ὑπὸ μετανόῃς τε καὶ ἀθυμίας ἀπέθανεν. (6) Εἶδον δὲ ἔγωγε καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέφαντα καὶ ἄλλους ὀρχομένους, κυμβάλοισιν τῷ κυμβαλίζοντι πρὸς τοῖν σκελεῶν τοῖν ἐμπροσθεν προσηρηγμένοις, καὶ πρὸς τῇ προβοσκίδι καλεομένῃ ἄλλο κύμβαλον· (7) ὁ δὲ ἐν μέρεϊ τῇ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμβαλον ἐν ῥυθμῷ πρὸς ἑκατέρω τῶν σκελεῶν· οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ τε ἔχόμενοι, καὶ ἐπαίροντές τε καὶ ἐπικαμπτοντες τὰ ἐμπροσθεν σκελεα ἐν τῷ μέρεϊ ἐν ῥυθμῷ καὶ οὗτοι ἔβαινον, κατότι δὲ κυμβαλίζον σφίσιν ὑπηγέτο. (8) Βαίνεται δὲ ἐλέφας, ἥρος ὄρη, κατάπερ βοῦς ἢ ἵππος, ἐπεὰν τῇσι θηλέησιν αἱ παρὰ τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀνοιχθεῖσαι ἐκπνέωσι· κύει δὲ τοὺς ἐλαχίστους μὲν ἐκκαίδεκα μῆνας, τοὺς πλείστους δὲ ὀκτωκαίδεκα· τίκεται δὲ ἐν, κατάπερ ἵππος·

tos et feros captos : tandem superantur, ut par est, feri, languore et fame pressi. (11) Tum sessores ex elephantis in terram demissi languidis jam feris elephantis summos pedes colligant; dehinc domitis elephantis imperant, ut feros multis plagis castigent, donec verberibus defatigati in terram procident. Tunc adstantes cervicibus eorum laqueos aptant, et ipsi prostratos inscendunt. (12) Ne vero sessores excutiant, neve aliud damni inferant, colla acuto gladiolo in circuitum proscindunt, vulnusque laqueo circumligant, ut præ ulcere et collum et caput immotum teneant. (13) Si enim pervicaciter reluctantur, fune ulcus teritur. Atque ita tandem quiete se habent, et victos sese agnoscentes ex vinculo ab domitis ducuntur.

XIV. Qui vero eorum immaturæ ætatis aut propter malam corporis constitutionem digni non sunt, qui possideantur, eos abire in loca ipsis consueta permittunt. (2) Ceteros captos in pagos ducunt, ac primum eos gramine et viridibus culminis pascunt. (3) Illi vero præ mœrore prorsus vesci nolunt. Indi autem circumstantes tympanorum ac cymbalorum pulsu cantuque eos exhilarant ac demulcent. (4) Intelligens enim, si quæ alia fera, est elephas. Et quidem nonnulli rectores suos in bello casos sublato ad sepulturam detulerunt; alii jacentes propugnarunt; alii pro sessoribus lapsis neci sese objecerunt; quidam quum per iram rectorem suum occidisset, pœnitentia et mœrore se confecit. (5) Vidi ego aliquando elephantum cymbalum pulsantem aliis saltantibus, duobus cymbalis ad anteriora crura appensis, alioque ad proboscidem alligato. (6) Ipse alternatim proboscide cymbalum in numerum ad utrumque crus pulsabat; reliqui in gyrum choreas ducebant, et sublatis flexisque prioribus cruribus vicissim in numerum etiam procedebant, prout si, qui cymbalum pulsabat, sono præibat. (7) Elephas venerem appetit verno tempore, quemadmodum bos aut equa, quum fœminis spiracula quædam circa tempora adaperita exspirant; fertque in utero fœtum minimum xvi menses, summum xviii. Parit autem elephas unicum, sicut equa : atque hunc lacte

— 2. θυμῷ pro λιμῷ L. || — 4. ἤδη om. A; dein τοῖς ἀγρίοις BG; τοῖς ἄγρ. LAD. || — 6. ταλαιπωρούμενοι vgo contra codd. nostros. || — 14. ἐπιστρέφοντο, supra scripto περιστρ., A; περιστρ. cett. || — 16. ὧν dedit Dubner. ex A, qui μὲν ἂν ἀτρ.; ceteri μὲν ἀτρέμα.

XIV, 18. διὰ κακότητα] « Addit Strabo seniores; eosque qui in stabula ducti, pedibus invicem vinctis collisque ad columnam valide infixam, fame adhuc domari, etc. » SCHMIEDER. || — 25. θυμώσορον] « Explicat hoc Strabo : φύσει γὰρ διέκκινεται πρῶτος καὶ ἡμέρους ὥστε ἐγγὺς εἶναι λογικῷ ζῴῳ. Vel ut dicit Pli-

nus VIII, 1, hoc animal proximum humanis sensibus, quippe intellectus illis sermonis patrii et imperiorum obedientia, officiorumque quæ didicere memoria, amoris et gloriæ voluptas, imo vero (quæ et in homine rara) probitas, prudentia, æquitas. » IDEM. || — 31. ἐγὼ καὶ A, quod mavult Dübner. || — 42. ἀναπνοαὶ] « Strabo addit eos, non feminas solum, sed mares etiam, pingue quiddam emittere per spiramentum, quod circa tempora est. Plinius VIII, 5 : Pudore nunquam nisi in abdito coeunt, mas quinquennis, femina decennis. Initur autem biennio, quinis, ut ferunt,

καὶ τοῦτο ἐκτρέφει τῷ γάλακτι ἐς ἔτος ὀγδοόν. (8) Ζῶσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλείεστα ἔτεα ζῶντες ἐς διηκόσια· πολλοὶ δὲ νούσου προτελευτῶσιν αὐτῶν· γήραϊ δὲ ἐς τόνον ἔρχονται. (9) Καὶ ἔστιν αὐτοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἔλμα τὸ βόειον γάλα ἐγγεόμενον, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας νούσους ὁ μέλας οἶνος πινόμενος, ἐπὶ δὲ τοῖσιν ἔλκεσι τὰ βεῖα κρεῖα ὀπτιώμενα καὶ καταπασσόμενα. Ταῦτα παρ' Ἰνδοῖσιν ἔστιν αὐτοῖσιν ἔλματα.

XV. Τοῦ δὲ ἐλέφαντος τὸν τίγριν πολλόν τι ἀλκιμώτερον Ἰνδοὶ ᾄουσιν. Τίγριος δὲ δορὴν μὲν ἰδεῖν λέγει Νέαρχος, αὐτὸν δὲ τίγριν οὐκ ἰδεῖν· ἀλλὰ τοὺς Ἰνδοὺς γὰρ ἀπηγγέσθαι τίγριν εἶναι μέγεθος μὲν ἡλίον τὸν μέγιστον ἵππον, τὴν δὲ οἰκύττητα καὶ ἀλκὴν οὐδενὶ ἄλλῳ εἰκάσαι· (2) τίγριν γὰρ, ἔπειδ' ὁμοῦ ἔλθῃ ἐλέφαντι, ἐπιπηδᾷ τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλέφαντος καὶ ἄγχειν εὐπετέως. (3) Ταύτας δὲ ἄστυνας καὶ ἡμεῖς ὀρέομεν καὶ τίγριος καλέομεν, θῶας εἶναι αἰόλους καὶ μέζοντας ἥπερ τοὺς ἄλλους θῶας. (4) Ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν λέγει Νέαρχος μύρμηκα μὲν αὐτὸς οὐκ ἰδέειν, ὅποιον δὲ τινὰ μετεξώτεροι διέγραφον γίνεσθαι ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, δορὰς δὲ καὶ τούτων ἰδεῖν πολλὰς ἐς τὸ στρατόπεδον κατακομισθεῖσας τὸ Μακεδονικόν. (5) Μεγασθένης δὲ καὶ ἀτρεκέα εἶναι ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν τὸν λόγον ἱστορεῖ, τούτους εἶναι τοὺς τὸν χρυσὸν ὀρύσσοντας, οὐκ αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἔνεκα, ἀλλὰ φύσι γὰρ κατὰ τῆς γῆς ὀρύσσουσιν, ἵνα φωλεῖουσιν, κατὰπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ σμικροὶ μύρμηκες ὀλίγον τῆς γῆς ὀρύσσουσιν. (6) ἐκείνους δὲ, εἶναι γὰρ ἀλωπέκων μέζοντας, πρὸς λόγον τοῦ μεγέθους σφῶν καὶ τὴν γῆν ὀρύσσουσιν· τὴν δὲ γῆν χρυσεῖται εἶναι, καὶ ἀπὸ ταύτης γίνεσθαι Ἰνδοῖσι τὸν χρυσόν. (7) Ἀλλὰ Μεγασθένης τε ἀκοὴν ἀπηγγέται, καὶ ἐγὼ ὅτι οὐδὲν τούτου ἀτρεκέστερον ἀναγράψαι ἔχω, ἀπὴμι ἐκὼν τὸν ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν λόγον. (8) Σιττακοὺς δὲ Νέαρχος μὲν ὡς δὴ τι θῶμα ἀπηγγέται ὅτι γίνονται ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, καὶ ἐκὼς ὄρνις ἔστιν ὁ σιττακός, καὶ ὅπως φωνὴν ἔει ἀνωροπίνην. (9) Ἐγὼ δὲ ὅτι αὐτὸς τε πολλοὺς ὀπώπεα καὶ ἄλλους ἐπισταμένους οἶδα τὸν ὄρνιθα, οὐδὲν ὡς

suo in octavum usque annum nutrit. (8) Vivunt elephanti, qui plurimum, annos cc; multi vero ante hoc tempus morbo intereunt. Senectute vero ad hanc aetatem pertingunt. (9) Oculorum aegritudini remedium iis est lac bubulum infusum; reliquis morbis vinum nigrum epotum prodest, ulceribus autem carnes suillae tostae atque intritae vulneribus. Haec apud Indos morbis eorum remedia sunt.

XV. Tigrim vero Indi elephanto multo fortioiorem esse censent. Ejus pellem se vidisse scribit Nearchus, feram ipsam nequaquam: Indos tamen narrare magnitudine esse maximi equi; tanta vero velocitate et robore, ut nulli alii feræ comparari possit. (2) Quando cum elephanto congrediatur, in caput ejus insilire, facileque strangulare. (3) Ceterum eas quas nos videmus et tigres vocamus, thoes esse maculosas, majores quam sint reliquæ thoes. (4) De formicis etiam scribit Nearchus, se quidem eas non vidisse, cujusmodi nonnulli tradant in India nasci; pelles tamen earum non paucas abs se visas, in castra Macedonum allatas. (5) Megasthenes certa veraque esse quæ de formicis scribuntur dicit: eas nimirum esse quæ aurum e terra effodiant, non quidem auri ipsius causa, sed ut sibi antra in quibus delitescant parent: quemadmodum nostræ etiam formicæ exiguae quum sint, nonnihil terræ eruant; (6) illas vero, quippe quæ sint vulpibus majores, pro ratione magnitudinis terram quoque fodere, quæ aurum mistum habeat, et ex ea Indis aurum fieri. (7) Sed Megasthenes auditum narrat, ego vero quum nihil habeam certius quod ea de re scribere possim, libenter hunc de formicis sermonem missum faciam. (8) Psittacos autem Nearchus narrat, tanquam rem miram, apud Indos nasci: et cujusmodi avis sit psittacus describit, ac vocem humanam exprimere ait. (9) Ego quoniam multas ipse ejus generis aves vidi et alios scio nosse hanc avem, nihil de ea tanquam mirum narrabo, ne-

cujusque anni diebus, nec amplius. » IDEM. || — 1. ὀγδοόν] Strabo et Plinius sextum dicunt. Onesicritus ap. Strabonem decem annos eos in utero gestare dixit. Sed quod jam, Aristotele juvante, refutat Plinius. » IDEM. || — 2. διηκόσια] « Onesicritus ad trecentesimum usque, paucos vero etiam ad quingentesimum. Circa ducentesimum eos esse robustissimos, eosque majores esse et validiores Libycis. Ultimum hoc etiam Plinius dicit VIII, 9 et Curtius VIII, 9, 17, et verum est. » IDEM. || — 3. αὐτὸν om. AL. || — 7. κρεῖα A, iterumque c. 17, lin. 22.

XV, 12. ἐπιπηδῆσαι BCD. De re cf. Megasthenes (fr. 10) ap. Strabonem p. 703, ubi tigres apud Prasios it γίνεσθαι μεγίστους, σχεδὸν δὲ τι καὶ διπλασίους λεόντων. Revera Bengaliam tantæ magnitudinis tigres (*Erythras* sanscr.) exhibere, ut Arrianus non adeo exagere e rem putandus sit, censet Ritterus VI, p. 696.

Schmiederus verba τὸν μέγιστον ἵππον de equis Tartariæ et Indiæ septentrionalis, qui inferiores magnitudine sunt nostris, intelligendum esse monet. || — 16. ταῦτα δὲ ἄστυνας ABCD. Ceterum rectissime hæc Arrianus monet, quum Asia intra Indum sita tigrim non habeat. Bengalicus tigris a rege Indorum missus fuerit is quem Seleucum habuisse e Philemone narrat Athenæus XIII, p. 590 A. || — 20. μετεξώτεροι] ut Herodot. III, 102. De hoc animali Arriano accuratius agit Strabo p. 706. Vide Megasthenis fr. 39 (tom. II, p. 435) ibique notata et Agatharch. De m. Erythræo. § 68 p. 158 not. || — 21. γίνεσθαι C. || — 26. φύσι] σφῶν codd; em. Geier. || — 27. om. D. || — φωλεῖουσιν ACD; φωλεοῦσι mgo C. || — 28. ἐκείνους δὲ εἶναι ἀλ. μεζόνες, καὶ πρὸς λόγον BC. || — 31. τε] A; om. celt. || — 33. σιττακοὺς] Cf. Ctesias p. 80; Curtius VIII, 9. || — 35. γίνεσθαι C. || — 38. ἐπισταμένους] πετα-

ἀτόπου δῆθεν ἀπηγγέσμαι· οὐδὲ ὑπὲρ τῶν πιθήκων τοῦ μεγέθεος, ἢ ὅτι καλοὶ παρ' Ἰνδοῖς πίθηκοί εἰσιν, οὐδὲ ὅπως θηρῶνται ἔρῳ. Καὶ γὰρ ταῦτα γνώριμα ἔρῳ, πλὴν γε δὴ, ὅτι καλοὶ πού πίθηκοί εἰσι. (10) Καὶ ὄφιας δὲ λέγει Νέαρχος θηρευθῆναι αἰόλους μὲν καὶ ταχέας· μέγεθος δὲ, ὃν μὲν λέγει ἐλεῖν Πείθωνα τὸν Ἀντιγένεος, πήχεων ὡς ἑκκαίδεκα· αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἰνδοὺς πολλὸν μέζοντας τούτων λέγειν εἶναι τοὺς μεγίστους ὄφιας. (11) Ὅσοι δὲ ἱητροὶ Ἑλλήνες, τούτοιςιν οὐδὲν ἄκος ἐξεύρητο ὅστις ὑπὸ ὄφιος δηχθεῖη Ἰνδικοῦ· ἀλλ' αὐτοὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ ἰῶντο τοὺς πληγέντας· καὶ ἐπὶ τῷδε Νέαρχος λέγει· συλλελεγμένους ἀμρ' αὐτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος Ἰνδῶν ὅσοι ἱητρικὴν σοφώτατοι, καὶ κηκήρυκτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ὅστις δηχθεῖη, ἐπὶ τὴν σκηνὴν φοιτᾶν τὴν βασιλείας. (12) Οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι καὶ τῶν ἄλλων νόσων τε καὶ παθῶν ἱητροὶ ἦσαν. Οὐ πολλὰ δὲ ἐν Ἰνδοῖσι πάθη γίνεται, ὅτι αἱ ὥραι σύμμετροί εἰσιν αὐτοῖσι· εἰ δέ τι μέλον καταλαμβάνοι, τοῖσι σοφιστῇσιν ἀνεκονοῦντο· καὶ ἐκεῖνοι οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐδόξαον ἰῆσθαι ὅ τι περ ἰήσιμον.

XVI. Ἐσθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινεὴν χρέονται, κατάπερ λέγει Νέαρχος, λίνου τοῦ ἀπὸ τῶν δένδρεων, ὑπὲρ ὧν μοι ἤδη λέλεκται. Τὸ δὲ λίνον τοῦτο ἢ λαμπρότερον τὴν χροίην ἔστιν ἄλλου λίνου παντός, ἢ μέλανες αὐτοὶ ἐόντες λαμπρότερον τὸ λίνον φαίνεσθαι ποιεῖουσιν. (2) Ἔστι δὲ κιθῶν λίνεος αὐτοῖσιν ἔστε ἐπὶ μέσῃ τὴν κνήμην, εἴμα δὲ τὸ μὲν περὶ τοῖσιν ὤμοις περιβεβλημένον, τὸ δὲ περὶ τῇσι κεφαλῇσιν εἰλιγμένον. (3) Καὶ ἐνώτια Ἰνδοὶ φορέουσιν ἐλέφαντος, ὅσοι κάρτα εὐδαίμονες· οὐ γὰρ πάντες Ἰνδοὶ φορέουσι. (4) Τούς δὲ πάγωνας λέγει Νέαρχος ὅτι βάπτονται Ἰνδοὶ, χροίην δὲ ὅτι ἄλλην καὶ ἄλλην, οἱ μὲν ὡς λευκοὺς φαίνεσθαι, οἷους λευκοτάτους, οἱ δὲ κυανέους· τοὺς δὲ φοινικέους εἶναι, τοὺς δὲ καὶ πορφυρέους, ἄλλους πρασοειδέας. (5) Καὶ σκιάδια ὅτι προβάλλονται τοῦ θέρους ὅσοι οὐκ ἡμελιμένοι Ἰνδῶν. Ὑποδήματα δὲ λευκοῦ δέρματος φορέουσι, περισσῶς καὶ ταῦτα ἡσυχμένα· καὶ τὰ ἔχνεα τῶν υποδημάτων αὐτοῖσι ποικίλα καὶ ὑψηλά, τοῦ μέζονας φαίνεσθαι. (6) Ὀπλίσιος δὲ τῆς Ἰνδῶν οὐκ ὥυτός· εἷς τρόπος, ἀλλ' οἱ μὲν πεζοὶ αὐτοῖσι τόξον τε

que de simiarum magnitudine, vel quod pulchræ apud Indos simiæ sint, vel quomodo capiantur, dicam. Nota enim omnibus dixerim : præterquam fortasse quod pulchræ sint. (10) Scribit etiam Nearchus serpentes ibidem capi maculosos magnæque velocitatis, et eum quem Pithon Antigenis filius cepit, fuisse cubitorum circiter XVI : Indos vero affirmare, multo majores his apud se nasci eos qui maximi sint. (11) Neminem autem Græcorum medicorum remedium adversus morsum Indici serpentis invenisse : ipsos tamen Indos eos qui morsi essent curasse. Addit Nearchus Alexandrum Indos quotquot medicinæ peritissimi erant apud se habuisse, et per præconem in castris edictum fuisse, ut quisquis a serpente ictus esset, ad regis tabernaculum veniret. (12) Hi ipsi medici etiam reliquis morbis medebantur. At non multi in India morbi grassantur, quod tempora anni bene temperata iis locis sunt. Si qua vero major vis ingrueret, sophistas consulebant, sique non sine numine, quicquid medicabile esset, curare videbantur.

XVI. Linea veste utuntur Indi, ut ait Nearchus, lino ex arboribus facto, de quibus mihi jam dictum est : et hoc quidem linum aut reliquis omnibus linis candidius est, aut nigri ipsi quum sint, faciunt ut candidius id quam est esse videatur. (2) Est autem ipsis subucula linea crure medio tenus : amiculum autem partim humeris circumjectum, partim capiti involutum. (3) Inaures etiam Indi gestant ex ebore, qui admodum locupletes sunt ; neque enim vulgus iis utitur. (4) Barbas quoque variis coloribus fucare Indos Nearchus scribit, ut aliis quam maxime alba appareat, aliis fusca, aliis purpurea, aliis viridis. (5) Umbracula quoque præ se gestare æstate eos qui alicujus nominis sint. Calceos ex corio albo gestant, eosque accurate atque eleganter confectos ; soleæ calceorum apud eos variis coloribus distinctæ sunt, et calcibus altioribus, quo proceriores esse videantur. (6) Armaturæ autem Indicæ non unus atque idem est modus. Pedites enim Indi arcum habent, ejusdem cum eo qui

μένους ABC. πεταμούς D. || — ο ἰ δ α] οἶδεα B, εἶδεα A, εἶδεαν C. || — ὡς om. C. || — I. διηγῆσμαι A. || — τῶν A ; om. cett. || — οὐδὲ etc. usque ad verba πλῆθοι εἰσι om. D. De simiis Indicis earumque venatione cf. Strabo p. 703 ; Ælian. N. A. XVII, 39. XVI, 10 (Megasthenes fr. 10 et 11) ; Ctesias p. 80 et 88 ; Diodor. XVII, c. 90. De serpentibus cf. Megasthen. fr. 10, Onesicriti fr. 7 p. 50 ; Aristobuli fr. 32 p. 105 ; Diodor. XVII, 90 ; Ctesias p. 82 et 98 ; Pseudo-Callisthenes III, 10. || — 6. Πείθωνα] C ; Πέθωνα cett. || — 10. ἐξέρχεται A. || — 11. τοὺς δηχθέντας A. || — 15. φ. τοῦ βασιλέως BD. || — 18. καταλαμβάνει DC, et D supra scripto καταλαμβάνει.

XVI, 22. ὑπὲρ ὧν (i. e. ὧν) BC. Ceterum de arbo-

ribus liniferis vel, ut plerique dicunt, laniferis nihil legimus in antec. Nam quæ c. 7, 3 de taba arbore exstant, huc non sunt trahenda. Aut igitur in cap. 7 nonnulla exciderunt, aut fessellit Arrianum memoria. Cf. de arboribus istis Aristobul. fr. 30 ex Strabon. p. 694 ; Onesicrit. fr. 22 a e Servio ad Virgil. Æn. I, 653 ; Herodot. III, 166. VII, 65 ; Theophrast. H. Pl. IV, 7 ; Plinius XII, 21 ; Bohlen *Indien* II, p. 168 ; Lassen. *Ind. Alt.* I, p. 250. || — 29. ἐλέφαντος... Ἰνδοὶ φορέουσι om. C. || — 32. ὅτι om. AD. et vulgo. || — 35. σκιάδια] cf. Strabo p. 709. « Descriptionem umbraculorum indicorum vide in Sprengelii *Geschichte der wicht. geogr. Entd.* p. 101. » SCHMIEDER. || — 36. om. D. || — 40. εἷς om. A ; ἓν pro εἷς BC. ||

ἔχουσιν, ἰσόμεχες τῷ φορέοντι τὸ τόξον, καὶ τοῦτο
κάτω ἐπὶ τὴν γῆν θέντες καὶ τῷ ποδὶ τῷ ἀριστερῷ ἀν-
τιθάντες, οὕτως ἐκτοξεύουσι, τὴν νευρὴν ἐπὶ μέγα
ὀπίσω ἀπαρχαγόντες· (7) ὁ γὰρ διστὸς αὐτοῖσιν ὀλίγον
ἀποδῶν τριπήχεος, οὐδὲ τι ἀντέχει τοῦτευθὲν πρὸς ἴν-
δοῦ ἀνδρὸς τοξικοῦ, οὔτε ἀσπίς οὔτε θώραξ οὔτε εἰ τι
καρτερόν ἐγένετο. (8) Ἐν δὲ τῇσιν ἀριστερῇσι πέλται
εἰσὶν αὐτοῖσιν ὠμοσθόιναι, στενιότεραι μὲν ἢ κατὰ τοὺς
φορέοντας, μήκει δὲ οὐ πολλὸν ἀποδέουσαι. Τοῖσι δὲ
ἀκόντες ἀντὶ τῶσιν εἰσὶ. (9) Μάχαιραν δὲ πάντες φο-
ρεοῦσι, πλατέην δὲ καὶ τὸ μήκος οὐ μέζω τριπήχεος·
καὶ αὐτήν, ἐπεὶ ἀνυστάδην καταστή αὐτοῖσιν ἢ μάχῃ
(τὸ δὲ οὐκ εὐμακρῶς Ἰνδοῖσιν ἐς ἀλλήλους γίνεταί), ἀμ-
φοῖν ταῖν χειρῶν καταφέρουσιν ἐς τὴν πληγὴν, τοῦ καρ-
τερὴν τὴν πληγὴν γενέσθαι. (10) Οἱ δὲ ἱππέες ἀκόντια
δύο αὐτοῖσιν ἔχουσιν, οἷα τὰ σάυνια ἀκόντια, καὶ πέλ-
την σμικροτέραν τῶν πεζῶν. Οἱ δὲ ἵπποι αὐτοῖσιν
οὐ σσαγαμένον εἰσὶν, οὐδὲ χαλινοῦνται τοῖσιν Ἑλλη-
νικοῖσιν χαλινοῖσιν ἢ τοῖσι Κελτικοῖσιν ἐμπερώς,
(11) ἀλλὰ περὶ ἄκρῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου ἐν κύκλῳ
ἔχουσι δέσμη ὠμοσθόινον βραπτὸν περιτρημένον καὶ ἐν
τούτῳ χάλικα κέντρα ἢ σιδήρεα, οὐ κάρτα ὀξέα, ἐσω
ἐστραμμένα· τοῖσι δὲ πλουσίοισιν ἐλεφάντινα κέντρα
ἐστίν· ἐν δὲ τῷ στόματι σίδηρον αὐτοῖσιν οἱ ἵπποι
ἔχουσιν, οἷον περ ὀβελόν, ἐνθεν ἐξηρηγμένοι εἰσὶν αὐ-
τοῖσιν οἱ βρυτήρες· (12) ἐπεὶ ὧν ἐπαγάγῃσι τὸν βρυ-
τήρα, ὅτε ὀβελὸς κρατεῖται τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα,
οἷα δὴ ἐξ αὐτοῦ ἤρηγμένα, κεντάντα οὐκ ἐξ ἄλλο τι
ἢ πείθεσθαι τῷ βρυτῇ.

XVII. Τὰ δὲ σώματα ἰσχυροὶ τε εἰσὶν οἱ Ἰνδοὶ καὶ
εὐμήχεες, καὶ κοῦροι πολλὸν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀν-
θρώπους. Ὅχηματα δὲ τοῖσι μὲν πολλοῖσιν Ἰνδῶν
κάμηλοι εἰσι καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι, τοῖσι δὲ εὐδαίμοσιν
ἐλέφαντες. (2) Βασιλικὸν γὰρ ὄχημα ὁ ἐλέφας παρ’
Ἰνδοῖσιν ἔστιν δευτέρον δὲ τιμῇ ἐπὶ τούτῳ τὰ τέθριππα,
τρίτον δὲ αἱ κάμηλοι· τὸ δὲ ἐπ’ ἐνὸς ἵππου ὀχεσθαι
ἄτιμον. (3) Αἱ γυναῖκες δὲ αὐτοῖσιν, ὅσαι κάρτα σώ-
φρονες, ἐπὶ μὲν ἄλλῳ μισθῷ οὐκ ἂν τι διαμαρτοῖεν,
ἐλέφαντα δὲ λαβούσα γυνὴ μίσγεται τῷ δόντι· οὐδὲ
αἰσχροῦν Ἰνδοὶ ἄνρουσι τὸ ἐπὶ ἐλέφαντι μιγῆναι, ἀλλὰ
καὶ σεμνὸν δοκεῖ τῇσι γυναῖξιν, ἀξίην τὸ κάλλος φε-
νῆναι ἐλέφαντος. (4) Γαμέουσι δὲ οὔτε τι διδόντες

eum gestat longitudinis : atque hunc quidem ad terram
obfirmantes sinistroque pede contranitentes, nervum
longe retro adducunt, et sic sagittant. (7) Sagittis
enim utuntur trium paulo minus cubitorum : nihilque
est quod Indici sagittarii telum non penetret, non
scutum, non thorax, aut aliud armaturæ genus quan-
tumvis validum. (8) In sinistra peltas gerunt e crudo
corio bubulo, angustiores quam ii qui eas gestant, lon-
gitudine propemodum æquales. Quibusdam vero ja-
cula sunt loco arcuum. (9) Ensem omnes gestant, et
latum, et trium cubitorum, non ultra, longitudine.
Hunc, quum cominus pugna miscetur (quam quidem
non facile Indi inter se ineunt), utraque manu demit-
tunt, quo maiorem plagam inferant. (10) Equites
duobus jaculis utuntur, quæ verutis sunt similia : pelta
minore quam pedites. Equi neque sellis insternuntur,
neque frenis quæ Græcanicis aut Celticis similia sint
cohibentur : (11) sed extremam faucium equi partem
loro, quod ex crudo corio bubulo consutum est, cir-
cumvinciunt : ad hujus lori interiorē partem clavi-
culos æneos aut ferreos non admodum acutos affigunt :
locupletiores eburneis utuntur. In ipsis equorum
faucibus ferrum est, instar veru, cui habenæ alligau-
tur. (12) Quando igitur adducunt habenas, veru
equum cohibet, claviculique illi appensi pungentes
habenæ morem gerere cogunt.

XVII. Indi corporibus sunt graciles, proceri, mul-
toque ceteris mortalibus leviores atque expeditiores.
Vehuntur plerique camelis, equis et asinis : ditiores,
elephantis. (2) Regium enim apud Indos est elephantō
vehi : proximus huic honor, quadrigis : tertius, ca-
melis vici. Uno equo vehi, vile est. (3) Mulieres apud
eos, quæ castæ admodum sunt, non sane ulla mercede
alia, quam elephantī, corrumpi se patiuntur. Ele-
phantum danti copiam sui faciunt. Neque hoc turpi-
tudinē vertitur, si elephantī mercede adducta mulier
consuetudinem cum quoquam habeat : quin potius
honorificum sibi ducunt, formæ suæ pulchritudinem
elephantō dignam haberi. (4) Uxores ducunt nihil

— 1. τὸ ante τόξον om. BCD. De arcu Indico cf. Herodot VII, 65. — 5. ἀντέχει A. « Contrarium dicit Curtius VIII, 9 : *Binum cubitorum sagittæ sunt, quas emittunt majore nisu quam effectus. Quippe telum, cujus in levitate vis omnis est, inhabili pondere oneratur* (v. Herod. l. l.) Simile quid repetit VIII, 15. 19. » SCHM. — 6. οὔτε τι L; οὔτε τι A. — 7. τοῖς ἀριστεροῖσιν... ὠμοσθόιναι A. — 14. τῶν χειρῶν A. — 16. δαλνὰ ABD. — πέλτην τὴν σμ. codd.; art. eiecit Schmieder. — 18. γάλην. om. D. — 19. ἢ τοῖσι κελτίοις (κελήσιν mgo) C. — 26. ἐπαγάγῃσι A.

XVII, 30. ὁ ex A add. Dübner. — 31. εὐμήχεες]

• Hoc Diodorus XVII, c 91 præcipue refert de Cathæis.

Cf. Arrian. Exp. V, 4, ubi plerique Indorum proceritatem quinque cubitorum habere dicuntur. Ibidem etiam nigriores eos esse reliquis hominibus dicit præter Æthiopes, atque Alexandri tempore omnium Asianorum fortissimos. » SCHMIEDER. — 42. οὔτε τι διδόντες κτλ.] « Apud Indos non ubicunque idem mos erat matrimonia contrahendi. De alia gente intelligendus est Arrianus, de alia Strabo p. 709, « multas, scribens, nuptas habent, quas a parentibus accipiunt, pari cum emtas, alias obsequii, alias proles ac voluptatis causa, et nisi castas esse cogant scortari licet. » Idem p. 714 Taxilorum incolæ dicit, qui filias præinopia locare non possint, in ipso ætatis flore in forum

οὔτε λαμβάνοντες, ἀλλὰ ὅσαι ἤδη ὥραιαι γάμου, ταύτας οἱ πατέρες προάγοντες ἐς τὸ ἐμφανὲς κατιστάσιν ἐκλέξασθαι τῇ νικῆσαντι πάλην ἢ πύξ ἢ δρόμον, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ ἀνδρίην προκρίνεντι. (5) Σιτοφάγοι δὲ καὶ ἀροτῆρες Ἰνδοὶ εἰσιν, ὅσοι γε μὴ ὅρειοι αὐτῶν οὔτοι δὲ τὰ θήρεα χρέα σιτέονται. (6) Ταῦτά μοι ἀπόρησι δεδογῶσθαι ὑπὲρ Ἰνδῶν, ὅσα γνωριμώτατα Νέαρχος τε καὶ Μεγασθένης, δοκίμοι ἄνδρες, ἀνεγραψάνην. (7) ἔπει δὲ οὐδὲ ἡ ὑπόθεσις μοι τῆςδε τῆς ξυγγραφῆς τὰ Ἰνδῶν νόμιμα ἀναγράψαι ἦν, ἀλλ' ὅπως γὰρ παρεκοιμίσθη Ἀλεξάνδρῳ ἐς Πέρσας ἐξ Ἰνδῶν ὁ στόλος, ταῦτα δὴ μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου.

XVIII. Ἀλέξανδρος γάρ, ἐπειδὴ οἱ παρσκευάστο τὸ ναυτικὸν ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπεω τῆσιν ὀχθησιν, ἐπιλεγόμενος ὅσοι τε Φοινίκων καὶ ὅσοι Κύπριοι ἢ Αἰγύπτιοι εἵποντο ἐν τῇ ἄνω στρατηλασίῃ, ἐκ τούτων ἐπλήρου τὰς νέας, ὑπηρεσίας τε αὐτῆσι καὶ ἐρέτας ἐπιλεγόμενος, ὅσοι τῶν θαλασσίων ἔργων δαήμενες. (2) Ἦσαν δὲ καὶ νησιῶται ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι ἐν τῇ στρατιῇ, οἵτι 20 ταῦτα ἔμελε, καὶ Ἴωνες καὶ Ἑλλησπόντιοι. (3) Τριηράρχοι δὲ αὐτῇ ἐπεστάθησαν, ἐκ Μακεδόνων μὲν Ἡφαιστίων τε Ἀμύντορος καὶ Λεοννάτος ὁ Εὐνού καὶ Λυσίμαχος ὁ Ἀγαθοκλέους καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ Τιμάνδρου καὶ Ἀργῶν ὁ Κλεινίου καὶ Δημόνικος ὁ Ἀθηναίου

vel dantes vel accipientes : sed quotquot jam maturæ viro fuerint, adducuntur a parentibus in publicum, ut is qui lucta vicerit aut pugilatu aut cursu, vel alia quapiam virtute reliquis antecelluerit, eam sibi quam volet deligat. (5) Plerique vero Indi arationem exercent et frumento vescuntur, exceptis montanis qui ferinas carnes edunt. (6) Atque hæc quidem mihi de Indis exposuisse sufficiat, quæ tanquam præcipua Nearchus et Megasthenes viri graves de iis conscripserunt. (7) Quum enim mihi hoc opere propositum non fuerit Indorum mores atque instituta describere, sed quo pacto Alexandro ex Indis in Persas classis prætervexerit, hæc mihi sint loco excursus in nar-rando.

XVIII. Alexander enim parata jam ad Hydaspis ripas classe, collectis omnibus Phœnicibus et Cypriis aut Ægyptiis qui in expeditione versus orientem secuti fuerant, ex iis naves implevit, delectis ministris ac remigibus, qui rerum navalium peritissimi essent. (2) Erant vero etiam in exercitu insulares non pauci iis in rebus bene versati, Ionesque ac Hellespontii. (3) Trierarchos vero constituit : ex Macedonibus quidem Hephæstionem Amyntoris filium, Leonnatum Eunoi (Antea?), Lysimachum Agathoclis, Asclepiodorum Timandri, Archontem Cliviæ, Demonicum

eas producere cum tuba et classicis, quibus bello signum dari solet. Tum multitudo convocata, si qui accedit, primum puellæ posteriora humero tenus detegi, postea vero anteriora; et ubi placuerit certis conditionibus approbatis matrimonium contrahi. Apud Cathæos Diodorus XVII, c. 91 dicit in matrimoniis, posthabita dote reliquoque apparatu pretioso, ad pulcritudinem solummodo et puritatem corporis respici. Idem hoc descripsit Curtius IX, 1, 26. » SCHMIEDER. || — 5. εἰσιν om. L. || — 9. δὲ ante οὐδὲ om. A. || — 12. ταῦτα δὲ ἐκβολὴ μοι ἔστω ABC, nisi quod ἐκβολὴ A.; ταῦτα δὲ μοι ἐκβολὴ μοι ἔστω D.

XVIII, 15. Φοινίκας D. Carum mentio h. l. desideratur. Cf. Anab. VI, 1, 6 : αἱ δὲ ὑπερησίου αὐτῷ ἐς τὰς ναυὺς ἐννεπληρώθησαν ἐκ τῶν συνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων καὶ Κυπρίων καὶ Κερῶν καὶ Αἰγυπτίων. || — 20. τριηράρχοι] « Hoc nomen vertunt : *triremium ductores*. Constituti vero sunt, antequam classis in Hydaspe solveretur. Debuissent igitur ii, qui hic nominantur, saltem dum in Indo classis veheretur, singuli navibus præesse. Quod non est. Nam, præter alios paucos, de Hephæstione et Cratæro certissimum est, eos navem non conscendisse, nisi ubi fluvius erat transmittendus. Uterque enim exercitum in ripa utraque ejus fluvii ducebat, in quo classis navigabat. Si vero hos trierarchas navium in itinere maritimo ductores fuisse putas, multo minus hoc verum est. Nam præter jam commemoratos de Leonnato quoque aliisque multis certissimum est, eos apud Alexandrum, non in navibus fuisse. In expeditione maritima præter Nearchum nominantur modo Onesicritus et Archias; reliqui vero vel honoris causa *triremium ductores* appellati sunt, vel tam diu modo in navibus fuere quam Alexander,

i. e. usque ad Indi ostia; ut Nearchus ob vanitatem aliquam eos tantummodo navium ductorum nominaverit, qui jam celebres fuere, et aliquamdiu singulis navibus præerant. Talis vero nominum recens nulli usui est. Nominandi erant, qui in itinere maritimo ac periculoso navibus ipsi præerant. Diligenter describendus erat numerus earum navium, quæ Nearchum comitabantur; quem magnum fuisse verosimile non est, partim quia multos rei navalis peritos in Alexandri exercitu fuisse credi non potest, partim, quia parum auxilii ex eo littore sperandum erat, partim quia aperte periculosa erat expeditio et a paucis idem observari poterat, quod a multis. Quid vero vetat, ut vocem *τριηράρχοι* ea significatione accipiamus, quæ apud Athenienses obtinuit? Athenis enim onus erat civium ditissimorum, ut ad bella maritima suo sumtu triremes vel ædificarent, vel saltem omni apparatu instruerent; iique vocabantur trierarchæ. Alexander naves jam habuisse videtur. Naves vero non fuerunt triremes, sed *τριηρόντοροι*. Jussit igitur, ut, qui hic nominantur, naves instruerent, vel impensis Alexandri ipsius, et tunc cura modo rei eis tradita erat, vel, quod mihi (non item Vincento in *Commerce and navigation etc.* t. I, p. 117) verosimilius, suo quisque sumtu. Tunc mirum non est, si nomina eorum, quorum sumtibus et cura naves instruerentur, posteritati traderentur. Simili modo, ut Athenis, ad certamina scenica non Alexander sumtus præbebat, sed alii et quidem ditiores subditorum. Cujus rei exemplum vide in Plutarchi Vita Alex. c. 29. De celebrioribus virorum nominatorum vide indicem nominum propriorum in editione Expeditionis. » SCHMIEDER. || — 22. ὁ Εὐνού In Exped. III, 5, 5 habes Λεοννάτον τὸν Ὀνύσου; ib.

καὶ Ἀρχίας ὁ Ἀναξιδότου καὶ Ὀφέλλας Σειληνοῦ καὶ Τιμανθῆος Παντιάδου· οὗτοι μὲν Πελλαῖοι. (4) Ἐκ δὲ Ἀμφιπόλιος ἦγον οἷδε· Νέαρχος Ἀνδροτίμου, δὲ τὰ ἀμφὶ τῷ παράπλῳ ἀνέγραψε· καὶ Λαομέδων ὁ Λαρίχου, καὶ Ἀνδρoσθένης Καλλιστράτου· (5) ἔκ δὲ Ὀρεστίδος Κράτερός τε ὁ Ἀλεξάνδρου καὶ Περδίκκας ὁ Ὀρώντων. Ἐορδαῖοι τε Πτολεμαῖος τε ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόνους ὁ Πεισαίου. Ἐκ Πύδνης τε Μήτρων τε ὁ Ἐπιγάρμου καὶ Νικαρχίδης ὁ Σίμου· (6) ἐπὶ δὲ Ἄτταλός τε ὁ Ἀνδρομένειω, Στυμφαῖος, καὶ Πευκεστάς Ἀλεξάνδρου, Μιζεύς, καὶ Πείθων Κρατεῦα, Ἀλχομενεύς, καὶ Λεοννάτος Ἀντιπάτρου, Αἰγαῖος, καὶ Πάνταυχος Νικολάου, Ἀλωρίτης, καὶ Μυλλέας Ζωίλου, Βεροιαῖος· οὗτοι μὲν οἱ ξύμπαντες Μακεδόνες. (7) Ἑλλήνων δὲ Μήδιος μὲν Ὀξυνθέμιδος, Λαρισαῖος, Εὐμένης δὲ Ἰερωνύμου, ἐκ Καρδίας, Κριτόβουλος δὲ Πλάτωνος, Κῶος, καὶ Θόας Μηνοδώρου καὶ Μαίανδρος Μανδρογένεος, Μάγνητες· (8) Ἀνδρῶν δὲ Καθήλειω, Τήιος, Κυπρίων δὲ Νικοκλῆς Πασικράτης, Σόλιος, καὶ Νιθάρων Πνυταγόρεω, Σαλαμίνιος. Ἦν δὲ δὴ καὶ Πέρσης αὐτῷ τριήραρχος, Βαγῶας ὁ Φαρνουχέως· (9) τῆς δὲ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου νεὸς κυβερνήτης ἦν Ὀνησίκριτος Ἀστυπάλαιεύς· γραμματεὺς δὲ τοῦ στόλου πάντος Εὐαγόρας Εὐκλέωνος, Κορίνθιος. (10) Ναύαρχος δὲ αὐτοῖσιν ἐπεστάθη Νέαρχος Ἀνδροτίμου· τὸ γένος μὲν Κρής ὁ Νέαρχος, ὥκεε δὲ ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. (11) Ὡς δὲ ταῦτα ἐκεκοσμητο Ἀλεξάνδρῳ, ἔθυσε τοῖσι θεοῖσιν ὅσοι τε πατριοὶ ἢ μαντεῖς αὐτῷ, καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἀμφιτρίτῃ καὶ Νηρηΐσι καὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ καὶ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ, ἀπὸ τοῦ ὠρμάτο, καὶ τῷ Ἀκασίνῃ, ἐς ὅτινα ἐκδιδοῖ Ὑδάσπης, καὶ τῷ Ἰνδῷ, ἐς ὅτινα ἀμφοῖν ἐκδιδοῦσιν· (12) ἀγωνέες τε αὐτῷ μουσικοὶ καὶ γυμνικοὶ ἐποιεῦντο, καὶ ἱερῆα τῇ στρατιῇ πάσῃ κατὰ τέλεα ἐδίδοτο.

31 XIX. Ὡς δὲ πάντα ἐξήρτυτο αὐτῷ εἰς ἀναγωγὴν, Κράτερον μὲν τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ Ὑδάσπεω ἰέναι σὺν τῇ στρατιῇ ἐκέλευσε πεζικῇ τε καὶ ἵππικῇ· ἐς τὸ ἐπὶ

Athenæi, Archiam Anaxidoti, Ophellam Sileni, Timanthem Pantiadæ; hi Pellæi erant. (4) Ex Amphipoli hi duces fuerunt: Nearchus Androtimi filius, qui Paraplum conscripsit, Laomedon Larichi filius, Androsthene Callistrati filius. (5) Ex Orestide Craterus Alexandri filius, et Perdiccas Orontis. Eordæi Ptolemæus Lagi filius et Aristonûs Pisæi. Ex Pydna Metron Epicharmi filius et Nicarchides Simi. (6) Præterea Attalus Andromenis filius Stymphæus atque Peucestas Alexandri, Miezeus: Pithon Crateuæ, Alcomeneus: et Leonnatus Antipatri, Egæus: et Pantauchus Nicolai, Alorites: et Mylleas Zoili, Beræensis: hi quidem omnes Macedones. (7) Ex Græcis vero Medius Oxynthemidis filius, Larisæus: Eumenes Hieronymi, Cardianus: Critobulus Platonis, Cous: Thoas Menodori (Mandrodori?) filius, et Mæander (Menander?) Mandrogenis filius, hi Magnesii: (8) Andron Cabelei, Teius: ex Cypriis, Nicocles Pasicratis filius, Solius, et Nithaphon (Nicocreon) Pnytagoræ, Salaminus. Erat autem etiam Persa quidam triremi præfectus Bagoas Pharnuchæ filius. (9) Ipsius vero Alexandri triremis gubernator erat Onesicritus Astypalæensis. Scriba totius classis Euagoras Eucleonis filius, Corinthius. (10) Navarchum eis constituit Nearchum Androtimi filium. Erat hic Nearchus Cres genere, habitabat autem Amphipoli quæ ad Strymonem fluvium sita est. (11) His rebus ita constitutis, Alexander diis patriis, et quibus vates monebant, sacrum fecit, et Neptuno et Amphitritæ ac Nereidibus ipsique Oceano; Hydaspis quoque, unde solvebat; Acesini præterea, in quem Hydaspes influit, et Indo, in quem uterque fertur. (12) Certamina quoque musica et gymnica agebantur, et victimæ per singula agmina et turmas distribuebantur.

XIX. Omnibus itaque rebus ad navigandum paratis, Craterum ad alteram Hydaspis ripam cum exercitu equestri ac pedestri iter facere jubet; ab altera vero

VI, 28, 4; Λεοννάτον Ἀντέου, in Arrian. De success. Alex. § 2 p. 241 ed. Didot.: Λεοννάτος ὁ Ἀντοῦς (Ἀνθους scr. Bekker in Photio p. 69, 12, false procul dubio). || — 3. ἦγον οἷδε· ἐκ Κρήτης Νέαρχ. codd., nisi quod ἐκ Κρήτης δὲ N. cod. B. Verba ἐκ Κρ. eiecit Schmieler., utpote glossam scribæ, qui Nearchum genere Cretensem fuisse notare voluerit. || — 4. Λαομέδων] Λαμπέδων codd.; correx. Schmieler ex Arr. Exp. III, 6, 5. De Androsthenes cf. Script. rer. Alex. p. 72. || — 8. Πεισαίου] Πεισιτίου et Πισαίου codd.; correx. editt. ex Exped. VI, 28, 2 (ubi Aristoncus Pellæus dicitur) et Success. Alex. § 2. || — 8. Metronem habes ap. Curtium VI, 26. te post Μήτρ. om. BC. || — 9. Nicarchidis nomen ex hoc loco Freinshemius rependum censuit, et reposuit Mützell in Curtio V, 21, ubi codices Nicarchidem, Niarchidem, Nichartidem. || — 11. Μιζεύς A, Μιζεύς DC, Μιζεύς B. || — 11. Κρατεῦα A, Κρατεῦ BCD. In Exped. Pitho Eordæus est.

|| — 13. Μυλλέας A. || — 14. Βεροιαῖος AD; Βεροιαῖος B, Βερίεως C. || — 15. Λαρισαῖος BD, Λαρισαῖος C, Δαρεισαῖος A; Λαρισαῖος vgo. || — 16. Καρδίας C. || — 17. Μηνοδώρου] Μανδροδώρου in Exped. VI, 23. || — Μένανδρος BCD. Probabiliter leg. Μένανδρος, de quo bene constat aliunde, Deinde pro Μανδρόγ Blankardus voluit Ἀνδρόγ., absque causa idonea. De Androne Tejo vid. Fr. Hist. t. II, p. 348. || — 20. Νιθάρων nomen corruptum videtur ex Νικοκρέων. Plutarch. Alex. 29: Νικοκρέων ὁ Σαλαμίνιος καὶ Πασικράτης ὁ Σόλιος. || — 21. Μαγῶας codd.; em. editt. || — 23. Ἀστυπ. om. C. || — 28. ἔθυσε κατ. De eadem re cf. Exp. VI, 3, 1. || — 31. ἀπὸ τοῦ C. || — ἐκδιδοῖ codd.; em. Dübner.

XIX, 36. « Craterus in dextra Hydaspis ripa, Hephestion in sinistra ibat. Cf. Exp. VI, 2, 4, 15, 7. » SCHMIELER. || — 36. τὰ om. D; τῇ om. BC. || — 37. στρατῇ πεζῇ (πεζοῖ B) ἐκεί. πεζ. ABCL.

θάτερα δὲ Ἡφαιστίων αὐτῷ παρεπορεύετο, σὺν ἄλλῃ στρατιῇ πλείονι ἔτι τῆς Κρατέρου συντεταγμένης. Καὶ τοὺς ἐλέφαντας Ἡφαιστίων αὐτῷ ἦγεν, ὄντας ἐς διηκοσίους. (2) Αὐτὸς δὲ τοὺς τε ὑπασπιστάς καλεομένους
 5 ἅμα οἱ ἦγε, καὶ τοὺς τοξότας πάντας, καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἐταίρους καλεομένους· τοὺς πάντας ἐς ὀκτακισχιλίους. (3) Τοῖσι μὲν δὲ ἄμφω Κράτερον καὶ Ἡφαιστίωνα ἐτέτακτο, ἵνα προπορευθέντες ὑπομένουσιν τὸν στόλον. (4) Φίλιππον δὲ, ὃς αὐτῷ σατράπης τῆς χώ-
 10 ρης ταύτης ἦν, ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὰς ὄχθας πέμπει, ἅμα στρατιῇ πολλῇ καὶ τοῦτον· (5) ἥδη γὰρ καὶ δώδεκα μυριάδες αὐτῷ μάχιοι εἶποντο σὺν οἷσιν ἀπὸ θαλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε καὶ αὐθις οἱ ἐπὶ συλλογὴν αὐτῷ στρατιῆς πεμφθέντες ἦχον ἔχοντες, παντοῖα ἔθνεα
 15 βαρβαρικά ἅμα οἱ ἄγοντι, καὶ πᾶσαν ἰδέσθιν ἐπιπλισμένα. (6) Αὐτὸς δὲ ἄρας ταῖσι νηυσὶ κατέπλωε κατὰ τὸν Ὑδάσπεα ἔσπε ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου τε καὶ τοῦ Ὑδάσπεω τὰς συμβολὰς. (7) Νέες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ ὀκτακόσαι ἦσαν αἱ τε μακραί καὶ ὅσα στρογγύλα πλοῖα
 20 καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ καὶ σιτία ἅμα τῇ στρατιῇ ἄγουσαι. (8) Ὅπως μὲν δὲ κατὰ τοὺς ποταμούς κατέπλωσεν αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ ἔθνεα κατεστρέψατο, καὶ ὅπως διὰ κινδύνου αὐτὸς ἐν Μαλλοῖσιν ἦκε, καὶ τὸ τῶμα δ' ἐτρώθη ἐν Μαλλοῖσι, καὶ Πευ-
 25 κέστας τε καὶ Λεονάτος ὅκως ἐπερήσπισαν αὐτὸν πεσόντα, πάντα ταῦτα λέλεχται μοι ἥδη ἐν τῇ ἄλλῃ τῇ Ἀττικῇ συγγραφῇ. (9) Ὁ δὲ λόγος ὅδε τοῦ παράπλου μοι ἀπήγγελλε ἔστιν, ὃν Νέαρχος σὺν τῷ στόλῳ παρέπλωσεν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολῶν ὁρμηθεὶς κατὰ

parte Hephæstion cum alio majore adhuc quam Craterus exercitu procedebat. Elephantos etiam ducebat Hephæstion, numero cc. (2) Ipse scutatos dictos secum ducebat, et sagittarios omnes et equites, quos amicos vocant; omnes erant ad viii millia. (3) Atqui Cratero et Hephæstioni assignatum erat, ubi profecti classem præstolarentur. (4) Philippum vero, quem in ea regione præsidem constituerat, ad Acesinis fluvii ripas mittit, magnas etiam hunc copias ducentem. (5) Jam enim cxx m. militum eum sequebantur cum iis quos ex maritimis oris ipse adduxerat, et quos ii adduxerant, qui ad colligendum exercitum missi fuerant, barbaras omnis generis nationes secum ducentem, easque cujusvis generis armis instructas. (6) Ipse navibus solvens per Hydaspem ad Acesinis et Hydaspis confluentes navigavit. (7) Erant ei in universum naves dccc, simul longæ, simul onerariæ aliæque vehendis equis et commeatui exercitus idoneæ. (8) Quonam vero pacto per flumina navigavit, et quot in eanavigatione gentes subjugavit, quodque periculum in Mallis incurrerit, et quomodo ibidem vulnus acceperit, quomodo etiam Peucestas et Leonnatus eum prostratum scutis suis protexerint: omnia hæc a nobis in altera historia, quam Attica lingua conscripsimus, commemorata sunt. (9) In hoc autem libro id tantum narro, quomodo Nearchus ab Indi ostiis solvens per

1. δὲ om. AD; δὲ καὶ Ἡφ. B. || — 2. τῆς τῷ Κρ. edit. ; articulus deest in ABCD. || — 4. Cf. Exp. VI, 2, 3, ubi sic : αὐτὸς τοὺς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ἐξυμπαγντας ἐπὶ τὰς ναὺς ἀνεδίβασε καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς ἄγχινας καὶ τὸ ἄγχιμα τῶν ἱππέων. || — 8. ἵνα πορευθέντες L. || — 9. Φ [λιππὸν] Cf. Exp. VI, 2, 3. || — 12. δώδεκα μ.] « Sic Curtius VIII, 5, 4; sic etiam Plutarchus in Vit. Alex. c. 66 Alexandrum ex India redeuntem peditum 120,000, equitum 15000 habuisse tradit. » SCHMIEDER. || — 18. ὁ κτακόςαι] In Expedit. VI, 2 ex Ptolemæo ita tradit : ἦν δὲ τὸ ἐξυμπαγν πλῆθος τῶν νηῶν, ὡς λέγει Πτολεμαῖος δ' Ἀάγου, τριακόντοροι μὲν ἐς δ' ὀδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ κερκούροις καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια καὶ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμούς ἦ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων οὐ πολὺ ἀποδόοντα τῶν διςχιλίων. In quo numero nescio ejusnam error latere videtur, multumque abest ut cum Schmiedero putem hinc fortasse nostro loco rescribendum esse γύται καὶ ὀκτακόσαι. Clitarchus, qui exaggerare numeros solet, classem Alexandri nonnisi millium navium fuisse tradidit, ut liquet ex sectoribus ejus, Curtio IX, 3: mille navigiis additurum oceanum, et Diodoro XVII, 95: τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης καὶ διακοσίων μὲν ἀρράκτων ἡτοιμασμένων, ὀκτακισχιλίων δὲ ὑπηρετικῶν. || — 21. διέπλευσεν A. || — 26. ἐν τῇ Ἀτ. συγγρ.] « De ordine, quo vehabatur classis vide VI, 3, 4. De strepitu magno tot

navium remis vectorum, de Indis rem mirantibus et classem comitantibus 3, 5-9. Primis diebus itineris nihil magni momenti acciderat (4, 1-4.), donec perveniretur ad confluentem Acesinis et Hydaspis, ubi vehementiā undarum utriusque fluvii collisurarum classis magno periculo obnoxia erat (4, 5-c. 5, 1-9.). Sequitur bellum cum Mallis, quos Alexander celeritate et vi opprimebat. Ibi quum Alexander oppidum aliquod oppugnaret, e muro solus in arcem desiliens, maximis periculis sese objecit, ut vix mortem effugeret. Descriptum est hoc bellum in Expedit. VI, 5, 13 usque ad c. 14, 6. Postea dederunt se Alexandro Abastani, Xathri, Ossadii, gentes ignotæ; Satrapa Indiæ usque ad Indi et Acesinis confluentem, ubi urbs conditur, constituitur Philippus c. 15, 1-5. Ad Sogdos deinde classe pervenitur, ubi iterum urbs condita; Satrapæ Indiæ ab Acesinis estio usque ad mare fiunt Oxyartes et Python 15, 7-9. Deinde in potestatem redigitur Musicani, Oxycani et Sambi regio, c. 15, 10-17, 8. Cum parte exercitus per mediterranea remittitur Craterus c. 17, 6. Pervenit ad Pattala, quæ occupantur, c. 17, 4-18, 4. Navigatio Alexandri per brachium dextrum Indi in mare c. 18, 5-19, 11; per brachium sinistrum c. 20. Sequitur iter terrestre Alexandri ab Indo retrorsum in Persidem. Principium navigationis in Indo fixit Vincent in XXIII^{mo} Oct. 327 ante Chr. » SCHMIEDER.

τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν, ἣν δὴ Ἑρυθρὴν θάλασσαν μετεξέτεροι καλέουσι.

XX. Νεάρχῳ δὲ λέλεκται ὑπὲρ τούτων ὅδε ὁ λόγος·
 5 πόθον μὲν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἐκπεριπλοῦσαι τὴν θάλασσαν τὴν ἀπὸ Ἰνδῶν ἔστε ἐπὶ τὴν Περσικήν, (2) ὁκνεῖν δὲ αὐτὸν τοῦ τε πλοῦ τοῦ μῆκος καὶ μή τινα ἄρα χῶρην ἐρήμῳ ἐγκύρσαντες ἢ ὁρμῶν ἀπόρῳ ἢ οὐ ξυμμέτρως ἐγούσῃ τῶν ὁραίων, οὕτω δὲ διαφραγῇ αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ οὐ φαύλῃ κηλὶς αὐτῇ τοῖσιν ἐργοῖσιν αὐτοῦ τοῖσι
 10 μεγάλουσιν ἐπιγινομένη τὴν πᾶσαν εὐτυχίην αὐτῷ ἀφαινεῖν· ἀλλὰ ἐκνικῆσαι γὰρ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίην τοῦ καινόν τι αἰεὶ καὶ ἄτοπον ἐργάζεσθαι. (1) Ἀπόρως δὲ ἔχειν, ὅντινα οὐκ ἀδύνατον τε ἐς τὰ ἐπινοεῦμενα ἐπιλέξαιτο, καὶ ἅμα τῶν ἐν νηὶ ἀνδρῶν, ὡς καὶ τῶν τοιούτων στόλον στελλομένων ἀρελεῖν τὸ δεῖμα τοῦ δὴ ἡμε-
 15 λημένως αὐτοὺς ἐς προὔπτον κίνδυνον ἐκπέμπεσθαι. (4) Λέγει δὲ ὁ Νεάρχος, ἐωυτῷ ξυνοῦσθαι τὸν Ἀλέξανδρον, ὅντινα προχειρίσῃται ἐξηγέσθαι τοῦ στόλου ὡς δὲ ἄλλου καὶ ἄλλου εἰς μνημὴν ἰόντα τοὺς μὲν ὡς οὐκ ἐθέλοντας κινδυνεύειν ὑπὲρ οὗ ἀπολέγειν, τοὺς δὲ ὡς μαλακοὺς τὸν θυμὸν, τοὺς δὲ ὡς πόθῳ τῆς οἰκῆτης κατεχομένους, τοῖσι δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἐπικαλέοντα· (5) τότε δὲ αὐτὸν ὑποστάντα εἰπεῖν, ὅτι Ὁ βασιλεῦ, ἐγὼ τοι ὑποδέσκομαι ἐξηγήσασθαι τοῦ στόλου, καὶ εἰ τὰ
 25 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ξυνεπιλαμβάνοι, περιάξω τοι σῶας τὰς νέας καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔστε ἐπὶ τὴν Περσίδα γῆν, εἰ δὲ πλωτὸς τε ἐστὶν ὁ ταύτῃ πόντος καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἀπορὸν γνώμῃ ἀνθρώπινῃ. (6) Ἀλέξανδρον δὲ λόγῳ μὲν οὐ φάναι ἐθέλειν ἐς τοσὴνδε ταλαιπωρίην καὶ τοσόνδε κίνδυνον τῶν τινα ἐωυτοῦ φίλων ἐμβαλλεῖν, αὐτὸν δὲ ταύτῃ
 30 δὴ καὶ μάλλον οὐκ ἀνιέναι, ἀλλὰ λιπαρέειν. (7) Οὕτω δὲ ἀγαπήσά τε Ἀλέξανδρον τοῦ Νεάρχου τὴν προθυμίην, καὶ ἐπιστῆσαι αὐτὸν ἄρχειν τοῦ στόλου παντός·

oceanum magnum in sinum Persicum navigarit, quem quidem nonnulli mare Rubrum appellant.

XX. Nearchus de hac re ita scribit : Alexandro desiderium fuisse mare, quod ab Indis in Persiam usque patet, enavigare : (2) ceterum illum navigationis longinquitate deterritum fuisse, simulque veritum, ne in aliquam desertam regionem aut portu destitutam aut frugibus carentem delatam classem amitteret, ingensque hæc macula rebus præclare abs se gestis offusa omnem felicitatis gloriam obliteraret : vicisse tamen inusitatae alicujus ac magnæ rei gerendæ cupiditatem. (3) Dubitasse autem quem perficiendis consiliis suis parem deligeret, simulque classiariorum causa, ut iis tam longinquam expeditionem facturis metum adimeret, sese neglectos in manifestum periculum mitti. (4) Nearchus igitur Alexandrum ait cum ipso deliberasse, quem potissimum classis ducem ac præfectum designaret : quumque diversorum meminisset, alios tanquam pro se periclitari nolentes, alios præ molliæ animi, alios tanquam patriæ desiderio occupatos recusasse, in aliis vero aliud reprehendisse. (5) Tum se operam suam pollicitum dixisse : Ego, o rex, classis gubernationem suscipiam, et si deus cæpta secundet, classem simul et militem sospites in Persidem ducam, si omnino ea regione mare navigabile fuerit, aut si id ulla ratione ab humano ingenio præstari possit. (6) Tum Alexandrum verbo negasse velle se in tantos labores tantaque pericula aliquem amicorum suorum conjicere : se vero eo etiam magis non remisisse, sed obnixè orasse ; (7) ac tum demum Alexandrum Nearchi animum adco promptum atque alacrem libenter amplexum esse, eumque universæ classi præfecisse : (8) ac tunc qui-

XX, 3. λέλεκται ὅδε λόγος BC. || — 7. ὁρμῳ codd.; em. Dübner. || — 10. ἐπιγιν. sic. B. ἐπιγινομένη vgo. || — 10. ἀφαινεῖν BC. || — καὶνόν τι etc.] « Alexandri desiderium navigationis ab Indo ad Euphratem usque, non, ut Nearchus, studio ridiculoso nova et reliquis hominibus inusitata gerendi tribuo; sed duæ rationes erant magni momenti, quæ navigationem suadebant; prima, ut cognosceret fines imperii sui austrum versus; fines enim septentrionales percurrerat ipse cum exercitu; fines orientem versus viderat ipse, dum per flumina navigaret; media inter fines septentrionales et meridionales ut cognosceret, misit Craterum ab Indo, ut per Asiam superiorem exercitum in Carmaniam duceret; fines meridionales, et litora Oceani indici cognoscenda restabant. Redibat igitur ab Indo itinere terrestri, non longe a littore; sed ea via ob deserta arenosa periculosissima erat, quam ob causam et propter gentes earum regionum indomitas prævidebat sibi a terra littora cognoscendi occasionem non futuram, quod tamen commercii causa magni erat momenti. Misit ergo classem, ut littoris conditionem diligentissime perscrutaretur. Altera vero ratio expeditionis hujus navalis erat, ut commer-

cio inter orientem et occidentem viam inveniret. Viderat Alexander, dum Tyrum oppugnaret, quantas opes suppeditaret commercium indicum. Condidit deinde Alexandriam in Ægypto, primum quidem præsidii regionis causa; deinde vero quum Indiam intraret ejusque divitias miraretur, operæ pretium ei visum videtur, ut sibi commercium indicum acquireret. Videbat vero, quam difficiles essent merces indicæ itinere terrestri in occidentem transportatu; videbat sua experientia, non difficulter eas per Indum ad mare deferri posse. Intererat nunc scire, utrum etiam per mare in Persiam et Euphratem portari possent. Quod igitur ut disceret, misit Nearchum. Qui vero quum docuisset, invium non esse mare indicum, voluit Alexander ipse circum Arabiam in sinum arabicum navigare, partim ut Arabiam subigeret, partim ut videret, utrum naves statim ex Ægypto in Indiam pervenire possent. Sed mors citior consilia ejus interrupit. Si diutius vixisset, ipse forte Alexander Alexandriam suam commercio indico ditissimam factam vidisset. » SCHMIEDER. || — 17. δὲ pro δὴ A. et κοινούσθαι L et mgo C. || — 23. τῶς δὲ αὐτῷ] αὐτὸν δὲ δὴ ταύτῃ δὴ L. || — 24. καὶ τὰ A. || — 27. ὁ ταύτης π. codd.;

(8) καὶ τότε δὴ ἔτι μάλλον τῆς στρατιῆς ὅτι περ ἐπὶ τῷ παράπλῳ τῷδε ἐτάσσεται, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἴλεω ἔχειν τὴν γνώμην, ὅτι δὴ Νέαρχον γε οὐποτε ἂν Ἀλέξανδρος προήκατο ἐς κίνδυνον καταφανέα, εἰ μὴ σφι σωθήσονται ἐμέλλον· (9) λαμπρότης τε πολλὴ τῇ παρασκευῇ ἐπεούσα καὶ κόσμος τῶν νεῶν, καὶ σπουδαὶ τῶν τριηράρων ἀμφὶ τὰς ὑπηρεσίας τε καὶ τὰ πληρώματα ἐκπρεπείας καὶ τοὺς πάντες δὴ πάσαι κατοκνέοντες ἐς βρώμην ἅμα καὶ ἐλπίδας χρηστοτέρως ὑπὲρ τοῦ παντός· (10) ἐργου ἐπηρκότα ἦν· (11) πολλὸν δὲ δὴ συνεπιλαβέσθαι ἐς εὐθυμίην τῇ στρατιῇ τὸ δὴ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα αὐρότερα ἐκπλῶσαι ἐς τὸν πόντον, σφάγια τε τῷ Ποσειδῶνι ἐντεμεῖν καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι, καὶ δῶρα μεγαλοπρεπέα τῇ θαλάσσει χαρίσασθαι· (12) τῇ τε ἄλλῃ τῇ Ἀλέξανδρον παραλόγῳ εὐτυχίᾳ πεποιθότας οὐδὲν ὅτι οὐ τολμητόν τε ἐκείνῳ καὶ ἐρχτὸν ἐξηγέσθαι.

XXI. Ὡς δὲ τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη, ἃ δὴ τοῦ θέρους τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγους ἐπιπνέοντα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ταύτῃ ἄπορον τὸν πλόν ποιέοντα, τότε δὴ ὥρμηκτον ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Κηφισοδώρου, εἰκάδι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, κατότι

dem magis jam exercitum qui ad hanc navigationem destinatus erat, et nautas quieto animo fuisse, quod persuasum haberent Alexandrum nulla ratione ad manifesta pericula Nearchum missurum, nisi ipsi servandi essent. (9) Summa vero apparatus magnificentia et navium ornatus studiaque trierarchorum egregia circa ministeria et socios navales vel eorum qui antea prae metu quam maxime cunctati erant, animos ad robur melioremque spem de omni conatu attollebant. (10) Multum praeterea de metu ipsorum adimebat, quod Alexander ipse per utraque Indi ostia in mare navigasset et quod Neptuno ceterisque diis marinis hostias mactasset, eximiaque dona mari dedisset. (11) Cetera quoque et inusitata Alexandri felicitate confisi nihil esse dicebant, quod illi non sit audendum et perficiendum.

XXI. Quo igitur tempore etesiae spirare desierant, qui quidem per integram aetatem ex mari in terram flantes navigationem impediunt, naves solverunt, archonte Athenis Cephisodoro, vicesimo die Boedromionis, quemadmodum Athenienses computant, ut vero

em. Schm. 1. ἐπὶ τῷ παράπλῳ] ἐν τῷ παράπλῳ L. || — 4. εἰ μὴ L; εἰ καὶ μὴ BCD. || — 7. ante Schmiedererum editiones ἐκπληρώματα. || — 8. καὶ τοὺς πάλαι δὴ κατοκν. B. || — 11. ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ κτλ.] Fusius haec narrantur in Exp. VI, 19.

XXI, 18. ὥς τὰ ἐτήσια. ἐκοιμήθη κτλ.] i. e. postquam desierat ventus, quem dicimus *la mousson de sud-ouest* (*la mousson d'été*), cujus in locum succedit *la mousson du nord-est* (*la mousson d'hiver*). Cf. Exp. VI, 21, 1: ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλόν· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἄρχοντος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα ἄνεμον ἴστανται. Ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀρχῆς τὸ ἀπὸ Πλεϊάδων δύσεως ἔσται ἐπὶ τροπᾷ ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει· πλοῖμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγγέλλετο· τότε γὰρ κατὰ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῶν ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἴστασθαι μάλα καὶ ἐς τὸν παράπλουν ταῖς τε κόπαις καὶ τοῖς ἱστίοις θυμύετρους. Pluribus ventorum horum rationes exponit Vincentius l. 1, quem sequens Schmiedererus ita habet: « Sex menses æstivos in Oceano Indico inter Javoniam usque ad insulam Madagascar ventus spirat sicut Africus veterum ex plaga media inter meridiem et occasum; sex hibernos sicut boreas ex plaga media inter septentrionem et orientem. Ab hac via discedit interdum vel monte vel promontorio vel sinu coactus, et proxime litora plerumque ventis, qui vel a terra vel a mari quovis die per vices spirant, spatium relinquit. Brevitatis causa liceat mihi alterum vocare *Boream indicum*, alterum *Africum indicum*. Boreas indicus in ea regione incipit cum fluctuatione aliqua Octobri, sed firmus fit Novembri per quatuor menses. Tum iterum fluctuare incipit Martio, et firmus fit Africus Aprili vel Majo. Præter litora Gadrosiæ vero Novembri, Decembri et Januario Boreas indi-

cus spirat firmiter ab oriente occasum versus. In eodem litore, sed propius terram, inter finem Octobris et medium Novembrem incipiunt venti per vices vel a terra vel a mari quotidie spirantes, et continuantur per quatuor menses. Ventus a mari flat a meridie usque ad mediam noctem; ventus a terra a media nocte usque ad meridiem, tempestate plerumque serena. Omnia hæc conspirabant ad faustam reddendam Nearchi navigationem. Quum enim Octobri navigare incepisset, post navigationem paucorum dierum coactus fuit prope promontorium Irum viginti quatuor dies manere, donec Boreas indicus firmior redderetur. Tunc vero in alto juxta litora, firmiter ab oriente occasum versus spirante borea Indico, navigare poterat, et si ad terram appelleret, ventus a terra quotidie ei sine periculo viam aperiebat in altum, et tempestas erat serena. » || — 21. Κηφισοδώρου κτλ.] Cephisodorum novimus archontem Ol. 114, 2. ³²³/₃₂₃ a. C. Verum quum ad hunc annum res referri nequeat, aut de nomine archontis erravit Arrianus, aut de Cephisodoro quodam archonte suffecto cogitandum est. Pertinere rem ad annum 325 a. C., Ol. 113, 4, Anticlis archontis, ex reliqua rerum Alexandri chronologia nunc computare solent (v. Clinton. F. Hell. tom. II, p. 174 et 563 edit. tert.). Arrianus rem ad annum 326 retulit; nam *undecimus* regis annus labitur inde ab Hecatombeone mense anni 326, Ol. 113, 3 (quo archon erat Chremes), adeo ut hujus anni auctumno Nearchus solverit. Eandem chronologiam secutum esse Diodorum (XVII, 110 sq.) inde efficitur quod bellum contra Cossaros hieme Olymp. 113, 4, archonte Anticle, gestum esse, atque vere ejusdem anni Alexandrum in Babylonem intrasse narrat. || — 22. εἰκάδι τ. Βοηδρομιῶνος] i. e. sec. Arriani computum die secundo Octobris an. 326 sive Olymp. 113, 3 (qui annus

Ἀθηναῖοι ἄγουσιν· ὥς δὲ Μακεδόνες τε καὶ Ἀσιανοὶ ἦγον, ** τὸ ἐνδέκατον βασιλεύοντος Ἀλεξάνδρου. (2) Θύει δὲ καὶ Νέαρχος πρὸ τῆς ἀναγωγῆς Διὶ Σωτήρι, καὶ ἄγῳνα ποιεῖ καὶ οὗτος γυμνικόν. Ἄραντες δὲ ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου τῇ πρώτῃ ἡμέρῃ κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ὁρμίζονται πρὸς διώρυγιν μεγάλην, καὶ μένουσιν αὐτοῦ δύο ἡμέρας· Στουρα δὲ οὖνομα ἦν τῷ χώρῳ· στάδιοι ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου ἐς ἑκατόν. (3) Τῇ τρίτῃ δὲ ἄραντες ἐπλωνέσαστε ἐπὶ διώρυγιν ἄλλην στα-
10 οῖους τριήκοντα, ἄλμυρὴν ἥδ᾽ ταύτην τὴν διώρυγαν·

Macedones et Asiani, ** undecimo ex quo Alexander regnabat anno. (2) Sacrificavit autem et Nearchus antequam navigationem susciperet Jovi Servatori, ludosque gymnicos etiam ipse edidit. Primo itaque die quum e statione solvissent, in Indo fluvio ad amplum quendam alveum appulerunt, loco Stura nomen est, distantem a statione stadiis circiter centum, biduoque ibi commorati sunt. (3) Tertio die iude moventes ad alium alveum triginta stadiis inde remotum pervenerunt, cujus aqua jam salsedinem maris referebat : mare

incipit d. 17 Julii). Paucis diebus post Nearchus solvit, si premere velis verba Strabonis p. 721 : καὶ φησιν ὁ Νέαρχος, ἥδ᾽ τοῦ βασιλέως τελούντος τὴν ὁδὸν, αὐτὸς μετωπῶρος κατὰ Πλειάδος ἐπιτολὴν ἐσπερίαν ἄρξασθαι τοῦ πλοῦ, μήπω μὲν τῶν πνευμάτων οἰκείων ὄντων, τῶν δὲ βαρβάρων ἐπιχειρούντων αὐτοῖς καὶ ἐξελαυνόντων· καταθαρρῆσαι γὰρ, ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐλευθεριάσαι. (VI Idus Octobris Vergiliæ exoriuntur vespere, Columell. R. R. XI, 2). Cf. Vincent. l. l. p. 40 et dissertationem docti astronomi ibi. p. 544 sqq. Quodsi vero rem retuleris ad ann. 325, vicesimus Boedromionis dies responderet diei 21 Septembris. || — 2. ἦγον] Excidisse mentionem mensis Macedonici (Δίου) recte monent interpretes. || — 5. ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου] Arrianus h. l. in breve contraxisse videtur Nearchi narrationem, quod tum ex Strabonis loco laudato colligas, tum inde quod non a Pattalis fiat navigationis expositio, sed a navali 150 fere stadiis ab ipso mari dissito. Probabiliter intelligi auctor voluit Cillutam insulam, quam de Alexandro per hoc Indi brachium (nunc *Bougaur*) oceanum petente agens memorat in Exped. VI, 19. Hæc erat insula : ἐς ἣντινα οἱ ἐπιμήροιοι ἔρασκον ὁρμιστέα εἶναι αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ θάλασσαν. Κιλλουτὰ δὲ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἐλεγον. Ὡς δὲ ἐξηγγέληται ὅτι ὕρμαιε ἐν τῇ νήσῳ εἰσι, καὶ αὐτὴ μεγάλη καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νήσον κατέσχευε· αὐτὸς δὲ σὺν ταῖς ἀρίστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπ' ἑκείνη προδύωρει, ὥς ἀπειδὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θάλασσαν. Προελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου σταθμούς ὅσον διακοσίους ἀφορέωσιν ἄλλην νήσον, ταύτην ἥδ᾽ ἐν τῇ θάλασσῃ. De eadem insula Plutarch. Alex. 66 : νήσον, ἣν Σκιλλοῦσιν αὐτὸς ὀνόμασαν, ἕτεροι δὲ Ψιλλοῦσιν. Plinius VI, 26 § 96 Sillig., qui Nearchi navigationem e Juba, hic vero ex Onesicrito potissimum, ut videtur, adumbrat, ita habet : *Onesicriti et Nearchi navigatio nec nomina (omnia add. Geier.) habet mansionum nec spatia, primumque Xyleneopolis (Exileneopolis var. l.; an Ξυλινη πόλις;) ab Alexandro condita, unde ceperunt exordium, juxta quod flumen aut ubi fuerit, non satis explanatur*, in quibus nostrum navale ad Indum fluvium indicari Vincentius l. l. p. 192 suspicatur, non tamen verisimile est ob verba *juxta quod flumen*; cogitandum potius de Alexandri portu, ubi 24 diebus commoratus est Nearchus, prosperum etesiarum flatum expectans. Quod Plinius locum ab Alexandro conditum dicit, nihil moror, quum simili errore Arbin urbem a Nearcho conditam narret. Ceterum de Cilluta ins. ejusque vici-

nia exscribere liceat verba Alexandri Burnes, qui quum in Indi ostio versus occasum ultimo, quod nunc *Pitti* vocatur, in ancoris subsisteret, lecto Arriano, accuratius loca circumspexit. Ita habet (*Travels into Bokhara* tom. I, p. 9. edit. sec.) : « The river did not exceed 500 yards in width, instead of the 200 stadia (furlongs) of Arrian, and the twelve miles, which more modern accounts had assigned to it, on the authority of the natives. But there was still some resemblance to the Greek author; for the hills over Curachee form with the intervening country a semicircular bay, in which an island and some sandbanks might lead a stranger to believe that the ocean was yet distant. » Deinde appositis Arriani de Cilluta insula verbis pergit Burnes : « The island (Cilluta), as it now exists, is scantily covered with herbage, and destitute of fresh water. In vain I sought an identity of name in the Indian dialect, for it was nameless : but it presented a safe place of anchorage; and, as I looked upon it, I could not but think it might be that Cillutas where the hero of Macedon, drawing up his fleet under a promontory, sacrificed to the gods. Here it was, too, that Nearchus caused a canal to be dug. » Velim paullo disertius Burnesium locutum esse; nam quænam hodie et ubinam sit insula quam pro Cilluta habuit, non prodidit auctor. Si quid intelligo, ante ostium fluvii in mari sitam aliquam insulam indicat; quod quidem cum Arriano minime quadraret. || — 4. ποιεῖ γυμνικὸν καὶ οὗτος vulgo; illud ABCD. || — 6. ὁρμίζονται ποταμὸν vulgo; illud BCD. || — 7. οὖνομα ἦν A. De *Stura* nomine aliunde non constat. || — 9. ὥστε pro ἔστε BC. || — 10. τὴν διώρυγαν ταύτην A. De fossa ab Nearcho ducta cf. Burnes l. l. p. 10 : « The Greek admiral only availed himself of the experience of the people; for it is yet customary among the natives of Sinde to dig shallow canals, and leave the tides or river to deepen them; and a distance of five stadia, or half a mile, would call for not great labour. It is not to be supposed that sandbanks will continue unaltered for centuries; but I may observe that there was a large bank contiguous to the island, between it and which a passage like that of Nearchus might have been dug with the greatest advantage. » Cur canalem fecerit Nearchus, colligas ex iis quæ de Pitti ostio habet Burnes. l. l. p. 210 : Beginning from the westward, we have the Pittee mouth, an embouchure of the Bug-gaur, that falls into what may be called the bay of Curachee. It has no bar; but a large sandbank, toge-

ἀνῆει γὰρ ἡ θάλασσα ἐς αὐτὴν, μάλιστα μὲν ἐν τῇσι
 πλημμύρῃσιν, ὑπέμενε δὲ καὶ ἐν τῇσιν ἀμπώτεσι τὸ
 ὕδωρ μεμιγμένον τῷ ποταμῷ. Καύμανα δὲ οὐνομα ᾗ
 τῷ γόρῳ. (4) Ἐνθεν δὲ εἰκοσι σταδίου καταπλώ-
 5 σαντες ἐς Κορέατιν ὁρμίζονται ἐτι κατὰ τὸν ποταμόν.
 (5) Ἐνθεν δὲ ὁρμηθέντες ἐπλώων οὐκ ἐπὶ πολλόν· ἔρμα
 γὰρ ἐφάνη αὐτοῖσι κατὰ τὴν ἐκβολὴν τὴν ταύτη τοῦ
 Ἰνδοῦ, καὶ τὰ κύματα ἐρρόγηες πρὸς τῇ ἡϊόνι, καὶ
 ἡ ἡϊὼν αὕτη τραχέα ᾗ. (6) Ἀλλὰ ἵνα περ μαλθακὸν
 10 ᾗ τοῦ ἔρματος, ταύτη διώρυχα ποιήσαντες ἐπὶ στα-
 δίου πέντε, διῆγον τὰς νέας, ἐπειθὶ ἡ πλῆμυρα
 ἐπῆλθεν ἡ ἐκ τοῦ πόντου. (7) Ἐκπεριπλώσαντες δὲ
 σταδίου πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁρμίζονται ἐς Κρώ-
 15 καλα νῆσον ἀμώδεα, καὶ μένουσι αὐτοῦ τὴν ἄλλην
 ἡμέραν. (8) προσοικέει δὲ ταύτῃ ἔθνος Ἰνδικόν, οἱ
 Ἀράβιες καλεόμενοι, ὧν καὶ ἐν τῇ μέζονι συγγραφή

enim in eam accedente æstu se ingerit, aquaque flu-
 mini permista etiam recedente æstu manebat. Cau-
 mana is locus dicitur. (4) Inde viginti stadia pro-
 vecti ad Coreatin etiamnum in flumine pervenerunt.
 (5) Hinc rursus moventes non multum navigarunt,
 scopulum conspicati ea parte qua Indus illic in mare
 fertur, et fluctus littori illidebantur cum truci et im-
 mani strepitu, litusque ipsum asperum erat. (6) Cete-
 rum qua scopulo liber et mollior locus videbatur, fossa
 quinque stadiorum ducta, per eam naves traduxerunt,
 æstu marino accedente. (7) Inde stadia centum quin-
 quaginta præternavigando emensi in Crocala arenosam
 insulam pervenerunt, ibique alterum diem commorati
 sunt. (8) Vicina huic insulae loca incolunt Arabies,
 Indica gens, quorum etiam in majori opere mentionem

ther with an island outside, prevent a direct passage
 into it from the sea, and narrow the channel to about
 half a mile at its mouth. » || — 2. πλῆμυρῇσι l. l.
 codd.; sed mox § 6 et c. 29, 8 πλῆμυρα. || — τῇ ἀμ-
 πώτεσι D; τῇ ἀμπώτεσι BC || — 3. Καύμανα ABCD et vul-
 go ante Schmiederum, qui ex L recepit Καύμαρα Unum
 ex Indi ostiis, in ea fere regione, quæ ad hanc navigatio-
 nem spectat, situm appellatur *Khav*. Cui nomini an com-
 mune aliquid sit cum Καύμανα nostro, quæri possit. || —
 3. οὐνομα ᾗ A; οὐνομα om. D. || — 5. Κορέατιν]
 sic vulgo ante Schmiederum qui Κορέστιν scrips. ex L;
 Κορέατιν BC; Κοραεάτην codex Bodlejanus. In D om.
 verba ἐνθεν δὲ εἰκοσι... τὸν ποταμόν. Locus aliunde non
 notus. || — 6. ἔρμα] Burnes l. l. p. 14 : « Near the
 mouth of the river we passed a rock stretching across
 the stream, which is particularly mentioned by Near-
 chus, who calls it a *dangerous rock*, and is the more re-
 markable, since there is not even a stone below Tatta in
 any other part of the Indus. » Idem p. 210 : « At a dis-
 tance of six miles up the Pittee there is a rock stretching
 across the river. » || — 7. ἐφάνη αὐτοῖσι ἐφάνη A, eraso
 priore ἐφάνη. || — 8. ἐρρόγηες] De æstu vehementia
 ex Arriani Exp. VI, 19 et Curtio IX, 2 et ex recen-
 tiorum viatorum narrationibus (Burnes l. l. p. 12 sq.;
 Hamilton *Descr. of Hindostan* I, p. 482) constat. ||
 — 9. μαλθακὸν] Cf. Æschyl. ap. Strabon 4, p. 183 :
 ἐλῆσθαι δ' οὐ τιν' ἐκ γαλῆς λίθων ἔχεις, ἐπεὶ πᾶς γῶρός
 ἐστὶ μαλθακός. || — 13. Κρώκαλα] Κρωκέλα et lin. 45
 Κρωκέλων A. Plinius VI, 21 § 80 : *Extra ostium Indi
 Chryse et Argyre, fertiles metallis, ut credo; nam quod
 aliqui tradidere, aureum argenteumque iis solum esse
 haud facile crediderim. Ab iis XX M. p. latitudine (?)
 Crocala, ab ea XII M. p. Bibaga ostrreis et conchyliis
 referta, dein Toralliba (Δόματα Arr.) VIII m. p.
 (60 stad. sec. Arr.) a supra dicta multæque ignobiles.*
 Burnes l. l. p. 10 : « Having sailed from the mouth
 of the Indus, Nearchus came to a sandy island, called
 Crocala, and proceeded on his voyage, having the
 mountain Irus on his right hand. The topography is
 here more accurate : two sandy islands, called *Andry*,
 lie off Curachee, at a distance of eighteen miles from
 the Indus; and it is worthy of remark, that that por-

tion of the Delta through which the Pittee runs is yet
 denominated *Crocola* by the natives. » Montium jugum
 quod supra *Kuratchi* urbem juxta oram currit et *Monse*
 promontorio in mare procurrat, Burnesius dicit (p. 9) :
 « a rocky range of black mountains, called Hala. »
 G. B. Kempthorne (*Notes made on an survey along
 the Eastern shores of the Persian Gulf in 1828 in Jour-
 nal of the Lond. geogr. soc.* 1835 t. V, p. 264) Cro-
 cala insulam componit cum hodierna insula *Chulna*
 (*Charna, Chilni, Chi Mey*s); quod admitti nequit. Nam
 Nearchi νῆσος ἀμώδε; minime cadit in « a small de-
 solate rock, about two miles in circumference, rising
 abruptly from the sea in a conical shape in the hight
 of about two hundred feet, and situated off Cape
 Monze four or five miles from the main land; » qui-
 bus verbis ipse Kempthornius *Chulna* insulam descri-
 bit. Mitto reliqua quibus ista sententia refelli possit.
 Vincentus Crocala quærit in insula quæ in intimo illo
 est recessu, cui *Crotchey* s. *Kuratchy* urbs adjacet.
 Cum nostris rationibus consentit Gosselinus III, p. 132.
 || — 16. Ἀράβιες] Ἀραβες BC. Ἀρηβες D. Barbarum
 populi nomen varie ap. scriptores exaratur. Arrianus
 Exp. VI, 21, 4 habet Ἀραβίτας, ἔθνος αὐτόνομον περὶ
 τὸν Ἀράβιον (Ἀραβίαν?) ποταμὸν νεμόμενοι. Item Ste-
 phan. (ex Arriano) : Ἀραβίς, ποταμὸς Ἰνδικῆς, ἐν αὐ-
 τονόμῳ γῶρᾳ, περὶ δὲ οἰκοῦσιν Ἀραβίται. Idem : Ἀραβίς, πο-
 ταμὸς τῆς Ἰνδικῆς ἔθνος Ἀραβίς ἢ Ἀραβίται. Ptolemæus
 VI, 19 et 21 in codd. habet : Ἀραβίτα ὄρη, Ἀραβίτων
 (Ἀραβίτων v. l.) κῶμαι, Ἀράβιος (Ἀραβίου v. l.) πο-
 ταμοῦ ἐκβολαί. Marcianus p. 41 ed. Mill. : Ἀραβίς πόλις;
 Ἀραβίτων κῶμαι. Ἀράβιος ποταμοῦ ἐκβολαί (ubi re-
 ponendum putaveris Ἀράβιος ex Ptolemæo, quippe,
 cujus vestigia Marcianus legere solet; attamen *Arta-
 bium* flumen habet etiam Ammian. Marcellin. 23,
 6, 63). Strabo p. 720 : Ἀραβίς et Ἀραβίς ποταμός. Plin-
 ius VI, 25, § 95 et 28 : *Arbiorum gens* et VII, 2 :
Arbis fluvius. Dionys. Perieg. Ἀραβες (Ἀραβες in uno
 libro); Diodori codd. XVII, 104 : Ἀμδρίτας et Ἀδρί-
 τας (unde Ἀραβίτας em. Voss.). Curtii codd. IX, 10, 5
 corrupte : *Aboriton regionem*. Prisci nominis vestigium
 superesse Vincentus putat in hodierno promontorio
Arraba, quod quum longe dissitum sit ab eo tractu,

μνήμην ἔσχον· καὶ ὅτι εἰσὶν ἐπόνυμοι ποταμοῦ Ἀράβιος, ὃς διὰ τῆς γῆς αὐτῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν, δρίζων τοῦτων τε τὴν χώραν καὶ τὴν Ὀρειτέων. (9) Ἐκ δὲ Κρωκάλων ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ἄρος τὸ καλεόμενον αὐτοῖσιν Εἶρον, ἐν ἀριστερῇ δὲ νῆσον ἀλιτενέα ἐπλωον· ἡ δὲ νῆσος παρατεταμένη τῇ ἡρόνι κόλπον στεῖνον ποιεῖ. (10) Διεκπλώσαντες δὲ ταύτην ὁρμίζονται ἐν λιμένι εὐόρμω· ὅτι δὲ μέγας καὶ καλὸς ὁ λιμὴν Νεάρχω ἐδοξεν, ἐπονομάζει αὐτὸ Ἀλεξάνδρου λιμὴν. (11) Νῆσος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ὅσον σταδίου δύο ἀπέχουσα· Βίβακτα οὖνομα τῇ νήσῳ. ὁ δὲ γῶρος ἄπας Σάγγαδον ἡ δὲ νῆσος καὶ τὸν λιμένα, προκειμένην πρὸ τοῦ πελάγους, αὐτὴ ἐποίησεν. (12) Ἐνταῦθα πνεύματα μεγάλα ἐκ τοῦ πόντου ἔπνεε καὶ συνεχέα, καὶ Νεάρχος δέσας τῶν βαρβάρων μὴ τινες συνταχθέντες ἐπ' ἀρπαγὴν τοῦ στρατοπέδου τραποῖατο, ἐκτειλίζει τὸν γῶρον λιθίνῳ τεύχεϊ. (13) Τέσσαρες δὲ καὶ εἴκοσι ἡμέραι τῇ μονῇ ἐγένοντο· καὶ λέγει ὅτι μύας τε ἐθήρων τοὺς θαλασσίους οἱ στρατιῶται, καὶ ὅσπερ αὖ καὶ τοὺς σωλήνας

feci, eosque id nominis a fluvio Arabi accepisse, qui per ipsorum regionem fluens in mare fertur, eorumque fines ab Oritarum finibus dividit. (9) Ex Crocalis, ad dextram habentes montem Irum ab iis vocatum, ad sinistram vero insulam humilem, ulterius navigarunt: hæc insula ad littus extenta angustum sinum efficit. (10) Hunc emensi in portum commodam navibus stationem præbentem appellant. Qui quod amplius simul et pulcher Nearchus videbatur, Alexandri portum eum appellavit. (11) In portus faucibus insula adjacet, circiter duo inde stadia distans, cui Bibacta nomen est: omnis vero adjacens regio Sangada dicitur. Hæc insula mari opposita suapte natura portum efficit. (12) Hic ingentes continuique venti a mari spirabant. Nearchus veritus ne qua barbarorum manus collecta castra diriperet, lapideo muro locum cingit. (13) Viginti quattuor dies ibi moratus est: dicitque milites per id tempus myes marinos cepisse et ostrea et solenes

quem veteres Arabitis assignant, postea populum occasum versus ultro progressum esse suspicatur. || — 3. τὴν Ὀρ.] BCD; τῶν Ὀρ. vulgo. || — 5. Εἶρον] V. supranot. adlin. 13. || — 6. κόλπον, sinum ad quem nunc Kuratchi urbs sita. || — 11. Βίβακτα] Plinio est *Bibaga*, a Crocalis distans duodecim mill. passuum, adeo ut 100 stadia posuisse videatur auctor Plinii græcus. Eadem insula Βίβλος vocatur apud Philostratum in Vit. Apoll. III, 53 p. 70 ed. Didot, ubi hæc leguntur: Καὶ μὴν καὶ τὸ τοῦ Ἰνδοῦ στόμα ἰδεῖν φασί, πόλιν δ' ἐπ' αὐτοῦ καθεῖσθαι Πάταλα περιέρχοντο τῷ Ἰνδῷ, ἐς τὴν τὸ νηυτικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐλθεῖν, ὃν ναυαρχὸν ἐπιτετάχθαι Νεάρχον οὐκ ἀγόμενον τῆς θαλαττίου τάξεως. Ἄ δ' Ὁρθαγόρα περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς εἴρηται καὶ ὅτι μὴ ἢ ἄρκτος ἐν αὐτῇ φαίνονται, μήτε σημαίνονται τὴν μεσημέριαν οὐκ πλέοντες, οἱ τ' ἐπὶ τοῖς τῶν ἀστέρων ἐξαλλάττοιεν τῆς ἐκπύων τάξεως, δοκεῖ καὶ Δάμιδι, καὶ γὰρ πιστεύουσιν ὅτι καὶ κατὰ τὸν ἐκεῖ οὐρανὸν εἰρησθαι ταῦτα. Μνημονεύουσι καὶ νήσου μικροῦ, ᾧ ὄνομα εἶναι Βίβλον, ἐν ᾗ τὸ τοῦ κορυλλίου μέγεθος (?) καὶ οἱ μύες ὅσπερ αὖτε καὶ τὰ τοιαῦτα δεκαπλάσια τῶν Ἑλληνικῶν τὸ μέγεθος ταῖς πέτραις προσπίπτουσι. Ἀλλοτε καὶ δὲ καὶ λίθος ἐκεῖ μακρὰς ἐν ὑστέρῳ λευκῷ, καρδίαις τόπον ἔχουσα τῷ ὅσπερ. Arrianus distantiam non notavit; Plinii numeri ducerent fere ad recessum, cui adjacet *Curatchi* urbs; hujus in loco Alexandri portus ponendus, quum alius eo tractu portus commodus non reperitur. Quodsi mille stadia Arabitarum oræ inde a Coreati numerandi sunt, a Crocalis ad Bibactam stadia supplenda forent 150. Vincentus unam ex insulis arenosis prope *Curatchi* esse putat Crocala, Bibactam autem hodiernam *Chilney* insulam habet, ab occasu sitam prom. *Monte*. Cui opinioni refragatur distantia, quæ foret 300 stadiorum, quum e contrario distantia apud Nearchum justo majores notari soleant. || — 12. Σάγγαδον] * In hoc nomine vel in nomine Saragga (c. 22, 3) d'Anville inveniri vult hodiernos Sangadianos vel Sau-

garianos, famosos piratas. Habitant vero hi ad sinum Cutch. At sive hic sive alibi sedes suas habeant, potuerunt tamen omni ætate totum littus frequentare, et potuerunt quædam loca nomen ab iis habere. Piratæ in littoribus post promontoria sese abscondere solent, quo facilius naves circumvenientes opprimere possint. Ad tales insidias, navibus ab oriente venientibus faciendas, aptus saltem locus est portus Alexandri, promontorio Iro obtectus. Piratæ Sangadiani vero æque vetusti esse possunt ac piratæ a Severndroog (in littore Malabarico), quorum mentionem jam fecit Strabo et auctor *Peripli maris Erythræi*. » SCHMIEDER ex Vincento p. 200. — Ego cum nominibus Σάγγαδον et Κρωκάλια componendum puto Σάγγα, primum apud Ptolemæum Indi ostium, eique adjacentem locum Κώλακκ. Probabile enim est primum illud Indi ostium esse *Grana* fluvium in Sangada regione exeuntem, in cuius faucibus sita Crocala insula, quæ nomen habuerit a loco quodam continentis. || — 14. ἐποίησεν BC. || — ἐν τὰ ὕδατα.] « In castris Nearchum manere oportuit, donec Africus indicus cessaret, usque ad diem tertium Novembris. Africus vero mutatur in Boream Indicum circiter medio Novembri. Est vero aliqua fluctuatio ventorum sub finem prioris et principium alterius. Talis fluctuatio incipere potest post diem tertium Nov. Inde explicari potest brevis itinerum classis diebus seqq., inde nimia adhesio classis in littore. Plerumque enim ventus adversus erat, subinde modo remittebat. Inde explicari potest, cur proximis diebus ante mensem medium itinera longiora fierent, et quod nonnisi proxime ad principium Decembris firmo et perfecto Borea Indico uti poterant. Omnia hæc probant et veritatem itineris ac descriptionis et veritatem defectionis Indorum, quæ Nearchum movere potuit, ut tot periculis sese objiceret, quod sine dubio non fecit nisi coactus. » SCHMIEDER e Vincento p. 199. — 20. ὅσπερ αὖτε καὶ τοὺς σ. A;

καλεομένους, ἄτοπα τὸ μέγεθος, ὡς τοῖσιν ἐν τῇδε τῇ ἡμετέρῃ θαλάσῃ συμβαλέειν· καὶ ὕδωρ ὅτι ἀλυμρὸν ἐπίνετο.

XXII. Ἄμα τε δ' ἄνεμος ἐπαύσατο καὶ οἱ ἀνήγοντο· καὶ περαιωθέντες σταδίου ἐς ἐξήκοντα ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ φαμμώδεϊ· νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ ἐρήμη. (2) Ταύτην δὲ πρόβλημα ποιησάμενοι ὠρμίσθησαν· Δόμαι οὖνομα τῇ νήσῳ· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν ἐν τῷ αἰγιαλῷ, ἀλλὰ προσελθόντες ἐς τὴν μεσογαίην ὅσον εἰκοσι σταδίου ἐπιτυγχάνουσιν ὕδατι καλῷ. (3) Τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἐς νύκτα αὐτοῖσιν ὁ πλόος ἐγένετο ἐς Σάραγγα σταδίου τριηκοσίους, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ, καὶ ὕδωρ ἦν ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ὅσον ὀκτὼ σταδίου. (4) Ἐνθεν δὲ πλώσαντες ὁρμίζονται ἐν Σακάλοις, τόπῳ ἐρήμῳ· καὶ διεκπλώσαντες σκοπέλους δύο, οὕτω τι ἀλλήλοισι πελάζοντας, ὥστε τοὺς ταρσοὺς τῶν νεῶν ἀπτεσθαι ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῶν πετρῶν, καθορμίζονται ἐν Μοροντοβάροις, σταδίου διελθόντες ἐς τριηκοσίους· (5) ὁ δὲ λιμὴν μέγας καὶ εὐκυκελὸς καὶ βαθὺς καὶ ἀκλυστος· (6) δὲ ἑσπλους ἐς αὐτὸν στενός· τοῦτον τῇ γλώσσῃ τῇ ἐπιχωρίῃ Γυναικῶν λιμένα ἐκάλεον, ὅτι γυνή τοῦ χώρου τούτου πρώτη ἐπῆρξεν. (7) Ὡς δὲ διὰ τῶν σκοπέλων διεξέπλων, κύμασι τε μεγάλοις ἐνέκυρσαν καὶ τῇ θαλάσῃ βρώδεϊ· ἀλλὰ ἐκπεριπλώσαι γὰρ ὑπὲρ τοὺς σκοπέλους μέγα ἔργον ἐφαίνετο. (8) Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην ἐπλων νῆσον ἐς ἀριστερὰ ἔχοντες πρὸ τοῦ πελάγους, οὕτω τι τῷ αἰγιαλῷ συναφεία, ὥστε εἰκάσαι ἂν διώρυχα εἶναι τὸ μέσον τοῦ τε αἰγιαλοῦ καὶ τῆς νή-

qui vocantur, inusitatae magnitudinis, si cum nostri maris testaceis conferantur. Aquam etiam salsam potasse narrat.

XXII. Sedato autem vento, vela fecerunt, ac stadia circiter sexaginta progressi in sabulosum littus appulerunt. Insula adiacebat littori deserta. (2) Hac autem pro munimento usi substituerunt. Domae nomen insulae erat. Quumque in littore aquam non haberent, loca mediterranea versus ad viginti circiter stadia progressi dulcem aquam repperunt. (3) Postridie quum ad noctem usque navigassent, Sarangis, trecenta inde stadia, ad littus appulerunt. Ibi aqua octo ferme a littore stadia aberat. (4) Illinc repetita navigatione ad Sacala locum desertum appulerunt. Inde superatis duobus scopulis adeo inter se propinquis ut palmulae remorum utrinque cautes stringerent, emensi stadia trecenta in Morontobaris constiterunt. (5) Ibi portus est amplissimus, undique septus ac profundus minimeque procellosus. Ceterum fauces ejus angustae; hunc patria lingua Portum foeminarum vocabant, quod mulier quaedam prima illi loco imperarit. (6) Dum vero scopulos trajiciebant, magnis fluctibus inciderunt et mari fluctuoso; attamen extrinsecus circumnavigare ex alto nimis ardua res esse videbatur. (7) Postero vero die navigarunt, insulam quandam a sinistra pelago objectam habentes, quae quidem ita propinqua littori erat, ut medius alveus inter insulam et littus

ἄσπερα καὶ τ. σ. L.; ὄσπερα δὲ τοὺς σ. BCD. || — 1. τῇδε om. D.

XXII. Quae in sqq. memorantur loca usque ad Arabin fluv. accuratius definire nequeo, quum diligentior hujus ora descriptio adhuc desideretur. Adde quod ex Blairio affert Vincentus p. 203: « From Cape Monze to Soumanemie the coast bears evident marks of having suffered considerable alterations from the encroachment of the sea. We found trees which had been washed down, and which afforded us a supply of fuel. In some parts I saw imperfect creeks in a parallel direction with the coast. These might probably be the vestiges of that narrow channel through which the Greek gallees passed (§ 7). » || — 5. ἐς ἐξήκοντα] ὡς ἐξηκ. cod. Bodlejanus, notante Hudsono. || — 8. Δόμαι:] insula non nota. Fuisse debet ubi nunc est peninsula, in qua Manura castellum. Eadem est Toralliba ap. Plinium l. i. Ptolemæus ad Gedrosiae oram notat Libam ins., quam esse Tora-libam Plinii putares, nisi Ptolemæus eam ad terminum Gedrosiae occidentalem collocaret. An Τόρα Δόξα, i. e. Tora insula? An Sedra-Tyra (-tora?) Ammiani XXIII, 6, 73 est objectae continentis urbs, Alex. portus? || — 8. τῷ om. A. || — 9. ἐπὶ τὴν μεσ. L. || — 11. Σάραγγα] Στάραγγα B. Ex Vincenti computo ad hunc locum Nearchus venit Novembris die quinto, navigationis trigesimo quarto. Locusalunde non notus; num idem qui Πίξανα apud Ptolemæum vocatur? || — 15. διεκπλώσαντες

δι' ἐκπλώσαντες codd.; em. Schmieder, qui « Si Arrianum recte intelligo, inquit, hi scopuli sunt in faucibus portus feminarum. Verbum διεκπλώσαντες conjugendum est cum καθορμίζονται ἐν Μ., et vertendum: per eos scopulos navigatione facta appulerunt in portum. Inde § 5 fauces portus vocantur angustae. Inde venisse videtur, ut hodie hic portus ignotus sit, navigatoribus vel propter angustas fauces portum non videntibus vel propter scopulos conspectos propius non accedentibus. Vincentus Sacala et rupes illas parum a Sarangis distare putat; conspectis enim rupibus classem Nearchi in ancoris commorata esse. Aliter sentio. Sacalis Nearchus classem non tenuisset, si parvum modo iter fecisset, sed quia locus desertus erat, longius progredi coactus videtur. Scopulos vero tunc demum vidit, quum portum feminarum videret eumque intraret. » || — 17. Μοροντοβαρῶροις L. || — 21. Γυναικῶν λιμένα]. Eo nomine locum memorant Ammianus Marcellinus XXIII, 6: Inter civitates (Gedrosiae) praeter insulas Sedratyra (num hod. Semneany non longe ab Arabis ostio?) et Gynacon limen meliores residuis aestimantur; et Ptolemæus et Marcianus, qui ab Indo haec recensent oppida: Rhizana, Coemba, Mulierum portum, Rhagiaura, Arbin. In regione quae ex mensuris Arriani Morontobaris assignanda est, nunc habes Mor montem et Luk Burud. || — 28. διώρυχα] • Vincentus hanc fossam fortasse ex Arabi fluvio derivatam putat; quod concedere nequeo.

σου· στάδιοι οἱ πάντες ἐβδομήκοντα τοῦ διέκπλου· καὶ ἐπὶ τε τοῦ αἰγιαλοῦ δένδρεα ἦν πολλὰ καὶ δασέα, καὶ ἡ νῆσος ὅλη παντοίῃ σύσκιος. (8) Ὑπὸ δὲ τῇν ἔω ἐπλωον ἔξω τῆς νήσου κατὰ ῥηχλὴν στεινὴν· ἔτι γὰρ ἀνάπωτις κατεῖχε. Πλώσαντες δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ὁρμίζονται ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀράβιος ποταμοῦ· καὶ λιμὴν μέγας καὶ καλὸς πρὸς τῷ στόματι· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν πότιμον· τοῦ γὰρ Ἀράβιος αἱ ἐκβολαὶ

esse effossus videretur; septuaginta in universum stadiorum ea navigatio fuerat. Multae erant densaeque in littore arbores, insulaque ipsa variis silvis umbrosa. (8) Sub lucem per angustum et aestuosum locum extra insulam navigarunt; adhuc enim recessus maris obtinebat: continuataque navigatione ad centum viginti stadia, apud ostium Arabis amnis constiterunt, et portum quidem ibi amplum et commodum nacti sunt,

Superato enim freto per 120 adhuc stadia navigandum erat, donec ad ostium Arabis fluvii pervenirent (§ 8), et fluvius ipse parum habebat aquae (Anab. VI, 21, 8). Insula ignota est; fossa forte nunc repleta est. » SCHMIEDER. || — 6. Ἀράβιος ποταμοῦ] De nomine v. not ad c. 20, l. 40. Fluvius est hod. *Pourally*. « According to D'Anville and de la Rochette it still retains the name of *Araba*, with the additional appellation of *il Mend*. Their authority I know not. » VINCENT. p. 205. Exit fluvius in maris recessum, cui adjacet *Somnecany* locus, quem Kempthorne l. l. p. 264 pro Alexandri portu habet; hoc quidem inepte; ceterum ita locum describit: « *Somnecany* is a small town or fishing village, situated at the mouth of a creek which runs up some distance inland. It is governed by a sheikh; and the inhabitants appear to be very poor, chiefly subsisting on dried fish and rice [Cf. Plinius VII, 2: *Oritas ab Indis Arbis fluvius disternat. Hi nullum alium cibum novere quam piscium, quos unguibus dissectos sole torceant atque ita panem ex his faciant, ut refert Clitarchus*]. » A very extensive bar or sand-bank runs across the mouth of this inlet, and none but vessels of small burthen can get over it, even at high water; but inside the water is deep, and a vessel of one or two hundred tons could lie here with perfect security, sheltered from all winds. » Alia de Arabi dabit Pottinger. *Travels*. p. 28. 299, quo libro uti mihi non licuit. Num aliquis peregrinatorum excelsam insulam, cujus Arrianus meminit, memoraverit, quaero. De aquae potabilis penuria Potterum testem adducit Vincentus p. 206: « Lieutenant Potter says: » Every thing is scarce, even water, which is procured by digging a hole five or six feet deep, and as many in diameter in a place which was formerly a swamp; and if the water oozes, which it sometimes does not, it serves them that day, and perhaps the next, when it turns quite brackish, owing to the nitrous quality of the earth. » — Oram Arabitarum Arrianus (c. 25, 4) esse dicit ad stadia mille, consentiente Nearcho apud Strabonem p. 720. Quae stadiorum summa colligitur ex singulis distantibus quae traduntur inde ab Coreati, unde primum Oceanum classis ingressa est. Attamen desideratur distantia a Crocalis ad Bibacta (stadium 100 sec. Plin.) et a Sarangis ad Sacala. Quare 1000 illa stadia non a Coreati sed a portu Alexandri, unde post 24 dierum commorationem etesias nactus Nearchus solvit, computanda ideoque 150 stadia supplenda esse recte, puto, censuit Gosselinus. Sane quidem mille ista stadia rectius habebunt, si ab Indo proficiscaris; nam revera sunt a *Pitti* ostio usque ad *Somnecany* et *Puralli* fluvium stadia 1040-1080. Sed argumentum hinc pe-

tere vix licet, quum hic unus foret tractus, cujus longitudinem recte Nearchus constituisset; in reliquis enim distantias habet iustis longe majores; sic Oritarum ora quam 1600 stadiorum dicit, nonnisi 1100 stad. est; Ichthyophagis autem litus tribuit 10000 stadiorum, quum vix 5000 dicenda fuissent. Quare alii peculiare stadiorum genus in usum hujus paraplī excogitarunt, alii recte monuerunt navigationis difficultates et impedimenta in causa fuisse ut distantiae locorum multo majores quam erant esse viderentur. Hactenus de Nearchō. Apud Ptolemæum Arabiæ multo longius pertinent, eumque tractum obtinent, quem Noster Arabitis et Oritas tribuit. Oritas Ptolemæus omnino non memorat. Terminum Arabitarum ipse quoque ponit Arabin fluvium, eo autem nomine fluvium signat qui hodie vocatur *Kurmut* s. *Rumra* s. *Kalami*, ad quem Calama Nearchi ponenda sunt. Hunc enim fluvium intelligendum esse inde patet, quod Ἀσθάλῃ νῆσος Arabi objecta aperte est hod. *Astola* insula e regione *Kurmut* fluvii. Huc accedit, quod apud Ptol. proxime post Arabin fluvium sequitur *Mosarna* locus, sicut idem locus post Calama memoratur apud Nearchum. Ad fluvium Ptolemæus habet Arbin urbem, non ita longe ab ora maritima remotam. Sin quaeras qui factum sit, ut Arabis fl. sic transponeretur, fefellerit, puto, Ptolemæum vel potius ejus auctores nomen *Κάρβει* et Ἀρεῖς similitudo. Nam hodiernum *Kurmut* ex Græcos olim *Κάρβει* sive *Καρμὶν* dictum esse, apud eo colligitur, quod adjacentem regionem *Κάρβειν* dicit Nearchus, et objecta insula item *Καρβὶν* vel *Καρμὶν* vocatur. Huc accedit quod Arbiæ et Oritæ facile in unam gentem conflari possent ob nomen Ὀρεῖται et Ἀρεῖται similitudinem; nam pro Ὀρεῖται alii dicebant Ὀρεῖται, sicut etiam hodie ea regio vocatur *Urba*. Superest ut de Plinio moneamus. Is igitur Arbiorum gentem Arbi fluvio ab Oritis disternari data occasione refert ex Clitarcho VII, 2. Idem VI, 25, § 95: *Alii Gedrusos et Pasires posuere per CXXXVIII m. p., mox Ichthyophagos Oritas, propria, non Indorum, lingua loquentis, per CC mil. passuum. Ichthyophagos omnis Alexander vetuit piscibus vivere. Deinde posuere Arbiorum gentem per CC mill. Ultra deserta; dein Carmania et Persis atque Arabia*. In his quum Arbii inter Oritas et Carmaniam collocentur, vides ponendos esse eodem loco quo Ptolemæus Arabin fluvium habet. Hinc etiam explicanda quæ leguntur VI, 26 § 109: *In Carmanie angulo Chelonophagi... a flumine Arabi promontorium ipsum inhabitant*. Idem ex Juba nostram navigationem perstringens ita dicit VI, 26, § 97: *Hæc tamen digna prodentur. Arbis* (sic em. Harduin.; ab his et *Abies* codd.) *oppidum a Nearchō conditum;*

ἀναμειγμένα τῷ πόντῳ ἦσαν (9) ἀλλὰ τεσσαράκοντα σταδίου ἐς τὸ ἄνω προχωρήσαντες λάκκῳ ἐπιτυχάνουσι, καὶ ἐνθεν ὑδρευσάμενοι ὀπίσω ἀπενόστησαν. (10) Νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι ὑψηλὴ καὶ ἔρημος· καὶ περὶ ταύτην ὁστρέων τε καὶ ἰχθύων παντοδαπὴν θήρη. Μέχρι μὲν τοῦδε Ἀράβιες, ἔσχατοι Ἰνδοὶν ταύτην ὠκισμένοι, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Ὠρεῖται ἐπέειχον.

XXIII. Ὁρμηθέντες δὲ ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀράβιος παρέπλων τῶν Ὠρειτῶν τὴν χώραν καὶ ὀρμίζονται ἐν Παγάλοις, πλώσαντες σταδίου ἐς διηκοσίους, πρὸς ῥηχίην· ἀλλὰ ἀγκυρῆσαι γὰρ ἐπιβόλος ἦν ὁ γῶρος. Τὰ μὲν ὦν πληρώματα ἀπεσάλευον ἐν τῇσι νηυσίν· οἱ δὲ ἐπ' ὕδωρ ἐκβάντες ὑδρεύοντο. (2) Τῇ δ' ὑστεραίῃ ἀναχθέντες ἄνω ἡμέρῃ καὶ πλώσαντες σταδίου ἐς (τριήκοντα καὶ) τετρακοσίους κατὰγονται ἐσπείριοι ἐς Κάβανα, καὶ ὀρμίζονται πρὸς αἰγιαλὸν ἐρήμῳ· καὶ ἐνταῦθα ῥηχίη τραχέα ἦν, καὶ ἐπὶ τῷδε μετεώρους τὰς νέας ὠρμίσαντο. (3) Κατὰ τοῦτον τὸν πλόον πνεῦμα ὑπολαμβάνει τὰς νέας μέγα ἐκ πόντου, καὶ νέες οὖο μακραὶ διασφείρονται ἐν τῷ πλόῳ, καὶ κέρκουρος· οἱ

aquam vero potui ineptam, quod per Arabis ostia mare se ingerit. (9) Itaque quadraginta stadia adverso amne profecti ad lacum devenerunt, atque inde assumpta aqua reversi sunt. (10) Insula apud portum est eminens ac deserta; circa hanc ostreorum atque omnis generis piscium piscatus erat. Huc usque pertinent Arabies, ultimi Indorum hac in parte habitantium; ulteriora Oritæ tenent.

XXIII. Ab ostio itaque Arabis digressi, Oritarum regionem præternavigantes, ad Pagala ducenta circiter stadia emensi stationem habuere, ad locum æstuosum quidem, sed ancoris jaciendis idoneum. Remiges igitur in navibus manebant; quidam vero aequatum egressi aquam attulerunt. (2) Postridie inde cum luce digressi, et circiter (triginta et) quadringenta stadia emensi sub vesperum in Cabana perveniunt, classemque ad littus desertum locant; ibi æstus maris violentus erat, quam ob rem in alto naves stationem tenuerunt. (3) In hac navigatione quum ingens ventorum vis classi a mari incumberet, duæ naves longæ et cecurus perierunt, viri natatu evaserunt, quia na-

flumen Nabrum (*Nabrim* var. l.) *navium capax*; *contra insula distans LXX stadia*; *Alexandria condita a Leonnato jussu Alexandri in finibus gentis*; *Argenus portu salubri*; *flumen Tonberon navigabile, circa quod Pasiræ Dein Ichthyophagi*. Hæc quoque male habent. Nullum Nearchus oppidum condidit. *Flumen Nabrim* haud dubie corruptum est ex *flumen Arbin*, quod idem esse videtur cum *Arabi* Ptolemæi, quatenus objectam ei esse narrat insulam (*Astholum* sc. sive *Carbinen*). Quæ vero deinde memorantur *Alexandria* et *Tonberus fluv.*, tum demum ex ordine recensentur, si *Arbin* fluvium reponas in eum locum quem apud Nearchum obtinet. Nam *Alexandria Oritarum* condita est circa ea loca in quibus Nearchus *Leonnatus* convenit, prope *Cocala* (c. 23, 5) non ita longe post hodiernum *Agbor* fluvium. Cf. de hac *Alexandria* *Curtius* IX, 10, *Diodor* XVII, 104. *Stephan.* v. Ὀρεῖται et Ἀλεξάνδρεια. Apud *Pseudocallisth.* p. 151 vocatur Ἀλεξάνδρεια ἢ ἐν Ὀρεῖ (i. e. ἢ ἐν Ὀρεῖ, ἢ ἐν Ὀρεῖταις), in *Chron.* *Paschali* ἢ ἐν Ἀρπαν, ap. *Julium Valerium* : *Alexandria apud Origala*. Ceterum in tanta rerum confusione nescio an Ἀρβίς oppidum non potius dicendum fuisset Ὀρεῖς, quod idem foret cum Ὠρων oppido, a *Leonnato Alexandri jussu* συν-οκισμένῳ (*Arr.* *Anab.* VI, 22, 3). Hunc ipsum locum *Leonnatus* appellaverit *Alexandriam*, quam ad mare sitam fuisse *Diodori* et *Stephani* locis probatur. *Plinius* sane inter *Arbin* et *Alexandriam* distinxit; at *Ptolemæus* non novit *Alexandriam*, propterea, puto, quod priscum nomen Ὀρεῖς, Ὠραι (Ὠρεῖται in *Peripl.* m. *Erythr.*) denuo invaluerat. Sita fortasse ubi nunc *Urmara*, cui insula objecta est. Mutato autem Ὀρεῖς nomine in Ἀρβίς, non mirum est locum ad flumen cognomen a *Ptolemæo* translatum esse. || — 2. ἄνω | ἄνωθε D. || — 6. ὠκισάμενοι BCD. || — 8. Ἀράβιες ἔσχατοι Ἰνδοῶν... Ὠρεῖται In *Exped.* VI, 21, 3 habes Ὠρεῖταις τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς, adeo ut *Oritæ* quoque *Indis* accenseantur, minus accurate; quamvis enim

rebus plurimis *Oritæ Indis* simillimi essent, lingua tamen aliisque nonnullis institutis ab iis erant diversi, ut patet ex *Nearcho* c. 25, 3, *Plinio* l. l. Haud premissa sunt quæ ore rotundo dicit *Diodorus* XVII, 105: Οἱ δὲ Ὠρεῖται τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια τοῖς Ἰνδοῖς ἔχουσιν, ἐν δὲ ἐξηλλαγμένον καὶ παντελῶς ἀπιστον, etc.

XXIII, 8. ἐκ τῆς ἐκβολῆς L. || — 10. Παγάλοις | παράλοις D. Eundem locum Πηγάδας (Πηγάλας?) dicere videtur (ex *Orthogora*) *Philostratus* Vit. *Apoll.* III, 54 : Καταστῆν δὲ ρασι καὶ ἐς Πηγάδας τῆς τῶν Ὠρειτῶν χώρας· οἱ δὲ Ὠρεῖται, χαλκᾷ μὲν αὐτοῖς αἱ πέτραι, χαλκῇ δ' ἡ ψάμμος, χαλκοῦν δὲ ψῆγμα οἱ ποταμοὶ ἄγουσι. Χρυστεῖν δ' ἡγοῦνται τὴν γῆν διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαλκοῦ. || — 12. μὲν om. L. || — 15. τριήκ. καὶ τετρακ.] LA; τετρακοσίους BCD et vulgo ante *Sch.* *Infra* (c. 25, 3) *Oritarum* παρέπλους esse dicitur *stadiorum* 1600, suffragante *Plinio*. Quodsi hoc loco scripseris stadia 300, summa est stad. 1500; sin 430, colliguntur 1630, pro quibus ore rotundo auctorem dixisse 1600, censet *Schmiederus*. Ni fallor, duplex occurrebat in libris lectio, *τριακοσίους* et *τετρακοσίους*, frequentissima horum numerorum confusione; ex quibus conflatis natus est numerus 430. Legendum itaque foret *τετρακοσίους*. || — 16. Κάβανα] *Mensura* ducit ad fluvium *Agbor*, a cuius latere occidentali nunc sita est *Hurcana*. *Ptolemæus* et *Marcianus* locum habent Κοίαμβα, quem cum Καζάνις *Nearchi* componendum putaveris, si nomen spectes, non item si seriem locorum in confusa hujus oræ descriptione probe servatam esse a *Ptolemæo* opineris. *Agbor* fluvius intelligendus est apud *Arrian.* *Exp.* VI, 21, ubi *Alexander Oritarum* fines ingressus, victo hoste, στρατοπεδεῦσαι πρὸς οὐ πολλῶν ὥρατι, ut adventum *Hephæstionis* expectaret, et hinc progressus ad *Rhambaciam*, maximum vicum *Oritarum*, venisse proditur. || — 20. καὶ κέρκουρος] « Ex hoc loco videmus non triacontoros solum, sed onerarias etiam naves *Nearchum* habuisse. Omnium vero numerus non constat.

δὲ ἄνθρωποι σώζονται ἀπονηζόμενοι, ὅτι οὐ πόρρω τῆς γῆς ὁ πλόος ἐγίνετο. (4) Ἀμφὶ δὲ μέσας νύκτας ἀναχθέντες πλώουσιν ἕστε ἐπὶ Κώκαλα, [ἀ] τοῦ αἰγιαλοῦ, ἐνθεν ὠρμήθησαν, ἀπῆγχε σταδίους διηκοσίους· καὶ αἱ μὲν νέες σκαλεῦσαι ὄρμεον, τὰ πληρώματα δὲ ἐκδιθάσας Νέαρχος πρὸς τῇ γῇ ἡλίσθη, ὅτι ἐπὶ πολλὸν τεταλαιπωρηκότες ἐν τῇ θαλάσῃ ἀναπαύσασθαι ἐπόμεον· στρατόπεδον δὲ περιβάλετο τῶν βαρβάρων τῆς φυλακῆς ἕνεκα. (5) Ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ Λεοννάτος, ὅτῳ τὰ Ὁρειτέων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, μάχῃ μεγάλῃ νικᾷ Ὁρείτας τε καὶ ὅσοι Ὁρείταισι συνεπέλαθον τοῦ ἔργου· καὶ κτείνει αὐτῶν ἑξακισχίλιους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας πάντας· τῶν δὲ σὺν Λεοννάτῳ ἱππέες μὲν ἀποθνήσκουσι πεντεκαίδεκα, τῶν δὲ πεζῶν ἄλλοι τε οὐ πολλοὶ καὶ Ἀπολλοφάνης ὁ Γαδρωσίῳ στρατάρχῃ. (6) Ταῦτα μὲν δὴ ἐν τῇ ἄλλῃ ξυγγραφῇ ἀναγράφονται, καὶ ὅκως Λεοννάτος ἐπὶ τῷδε ἐστεφανώθη πρὸς Ἀλεξάνδρου χρυσῇ στεφάνῳ ἐν Μακεδόνι. (7) Ἐνταῦθα σίτος ἦν νεμετημένος κατὰ πρόσταγμα Ἀλεξάνδρου ἐς 20 ἐπισιτισμὸν τῷ στρατῷ· καὶ ἐμβάλλονται σιτία ἡμερῶν δέκα ἐς τὰς νέας· (8) καὶ τῶν νεῶν ὅσαι πεπονθήκεσαν κατὰ τὸν πλόον μέχρι τοῦδε ἐπεκεύασαν· καὶ τῶν ναυτῶν ὅσοι ἐν τῷ ἔργῳ βλακύνειν ἐφαίνοντο Νέαρχῳ, τούτους μὲν πεζῇ ἀγείν Λεοννάτῳ ἔδωκεν· 25 αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν σὺν Λεοννάτῳ στρατιωτῶν συμπληροῖ τὸ ναυτικόν.

XXIV. Ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἐπλῶον ἀκραιΐ· καὶ διελθόντες σταδίους ἐπὶ πεντακοσίους ὠρμίζοντο πρὸς ποταμῷ χειμάρρῳ· Τόμηρος ἦν οὖνομα τῷ ποταμῷ.

vigatio non procul a terra fiebat. (4) Sub mediam vero noctem provecti navigant usque ad Cocala, quæ a littore, unde digressi erant, ducentis stadiis aberant; ac naves quidem in salo ancoris nitebantur. Nearchus autem sociis navalibus in terram expositis ibi castra posuit, siquidem multo navigationis labore defatigati refici desiderabant. Castra vallo adversus barbarorum incursum munivit. (5) Hoc in loco Leonnatus, cui Oritarum res Alexander commiserat, magno prælio Oritas vicit, et quotquot sese Oritis junxerant, cæsis Oritis sex millibus, ducibusque eorum omnibus, a Leonnati vero partibus equitibus quindecim, pedibus non multis, et Apollophane Gadrosiorum satrapa desideratis. (6) Sed hæc in altera historia (VII, 5) a nobis conscripta sunt; eaque de causa Leonnatum aurea corona ab Alexandro inter Macedones coronatum fuisse. (7) Eo etiam loci frumentum ab Alexandro in comæatum exercitus procuratum erat. In decem itaque dies frumentum in naves invehunt. (8) Naves in navigatione huc usque quassatas reficiunt; ex nautis qui seniores Nearchi in opere esse videbantur, hos quidem terrestri itinere ducendos Leonnato dedit; ipse vero milites in nautarum supplementum ex Leonnati copiis delegit.

XXIV. Inde secundo vento delati per quingenta stadia ad fluvium quandam torrentem pervenerunt: Tomerus fluvio nomen est. (2) Ad ejus exitum sta-

Non omnes autem naves per mare missas esse, quibus in Indo usus fuerat Alexander, docet Curtius IX, 10, 3: *Nearcho atque Onesicrito.. imperavit ut validissimas navium deducerent in oceanum*; et paullo post: *Jamque mitigata hieme, navibus quæ inutiles videbantur crematis, terra ducbat exercitum*. Cf. Diodor. XVII, 104. » SCHMIEDER. || — 3. Κώκαλα] Kōka C. Locus ponendus prope *Ras Kutcherie*, a quo non longe abest in mediterraneis locus *Gourund*. || — 4] inseruit Schmieder. || — 4. ὠρμήθησαν B. || — 5. σκαλεῦσαι:] « Litus hoc tunc, fortasse propter æstum, ejus conditionis fuisse videtur, ut naves in terram protrahi nequirent. Classarii vero præcipue ea re affecti fuisse videntur, quod per duas noctes in navibus manserant. Nam parvæ naves græcæ commoditate quieti non præbebant. Deinde vero per tres hos dies navigationis ab Arabi comæatum accepisse classem non audimus, solummodo aquam. Nullus locorum, ubi in ancoris steterunt, habitatus fuisse videtur; frumenti copia, quam ante navigationem ex Indo receperant, consumpta videtur per navigationem quadraginta dierum; nihil in litore invenerunt præter testacea. Accessit continuus contra ventos labor; accessit naufragium trium navigiorum, quibus omnibus animus classiariorum fractus esse potuit. » Ex Vincento SCHMIEDER. || — 8. περιβάλετο] περιβάλεται D; περιβάλετο cett. || — 9. τῷ om. De rebus

Leonnati ap. Oritas gestis v. Exp. VI, 22, 4. VII, 5; Curtius IX, 10. Diodor. XVII, 105. || — 11. συνεπέλαθον] AD et cod. Bodlej.; συνεπέλαθοντο BCL. || — 15. Ἀπολλοφάνης] « Non tunc amplius erat Satrapa, cum occumberet, sed quondam fuerat. *Constituerat* namque eum Alexander *Satrapam* VI, 22, 4. sed eundem deinde, *quod nihil eorum quæ imperatu ei fuerant, perfecisset, satrapatu deposuit*, VI, 27, 1. » RAPH. « Arrianus hic Nearchum, supra Ptolemæum et Aristobulum sequi videtur. Et potest utrumque verum esse, si prælium cum Oritis commissum est, antequam Apollophani nuntius allatus esset, se Satrapatu privatum esse. Vel, ut opinatur Gronovius, cepit hanc occasionem, ut virtutem suam probaret. » SCHM. || — 22. ἐπεκεύασαν] « Hoc tempestatem meliorem factam probat. Primo enim Nearchi adventu naves ad terram trahi non poterant, quod tamen factum videmus. Moræ in hoc loco tribuit Vincent. p. 188 decem dies, quo tempore ventus reddebatur secundus. » IDEM.

XXIV, 27. ὠρμηθέντες BC. || — 29. Τόμηρος ἦν ὄνομα BC. Inter Alexandria et Tomberi (vel Tomberi. Vid. Sillig.) mentionem Plinius l. l. interponit *Argenum portu salubri*. Idem VI, 25 § 93: *Infra hæc omnia ora ab Indo Ariana, regio ambusta fervoribus desertisque circumdata; multa tamen interfusa opacitate cultores congregat circa duos maxime fluvios,*

(2) Καὶ λίμνη ἦν ἐπὶ τῇσιν ἐκβολῇσι τοῦ ποταμοῦ· τὰ δὲ βραχέα τὰ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ ἐπόικον ἀνθρωποι ἐν καλύβησι πνιγροῦσι· καὶ οὗτοι ὡς προσπλῶντας εἶδον, ἐθάμβησαν τε καὶ παρατείναντες σφᾶς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐτάχθησαν ὡς ἀπομαχούμενοι πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας· (3) λόγχας δὲ ἐφόρεον παχέας, μέγεθος ὡς ἐξαπτήχας· ἀκωκὴ δὲ οὐκ ἐπὶν σιδηρῇ, ἀλλὰ τὸ δξύ αὐτοῖσι πεφυρακτωμένον τὸ αὐτὸ ἐποίησε· πλήθος δὲ ἦσαν ὡς ἐξακόσιοι· (4) καὶ τούτους Νεάρχος ὡς ὑπομένοντάς τε καὶ παρατεταγμένους κατεῖδε, τὰς μὲν νέας ἀναχωρεῖν κελεύει ἐντὸς βέλεος, ὡς τὰ τοξεύματα ἐς τὴν γῆν ἀπ' αὐτῶν ἐξικνέσθαι· αἱ γὰρ τῶν βαρβάρων λόγχοι παχέαι φαίνονται ἀγχιμαχοὶ μὲν, ἀσφοδοὶ δὲ ἐς τὸ ἀκοντίζεσθαι ἦσαν. (5) Αὐτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι αὐτοῖς τε κουφότατοι καὶ κουρότατα ὥπλισμένοι τοῦ τε νέειν θαυμαίνονται, τούτους δὲ ἐκνήξασθαι κελεύει ἀπὸ ξυνθήματος· (6) πρόσταγμα δὲ σφίσιν ἦν, ὅπως τις ἐκνήξάμενος σταίῃ ἐν τῷ ὕδατι, προσμένειν τὸν παραστάτην οἱ ἐσόμενον· μηδ' ἐμβάλλειν πρόσθεν πρὸς τοὺς βαρβάρους, πρὶν ἐπὶ τριῶν ἐς βάθος ταχθῆναι τὴν φάλαγγα· τότε δὲ ὁρῶντι ἦδη ἰέναι ἐπαλαλάξαντας. (7) Ἀμα δὲ ἐρρίπτειν ἐνωτοὺς οἱ ἐπὶ τῷδε τεταγμένοι ἐκ τῶν νεῶν ἐς τὸν πόντον, καὶ ἐνήχοντο ὀξέως, καὶ ἴσταντο ἐν κόσμῳ, καὶ φάλαγγα ἐκ σφῶν ποτησάμενοι ὁρῶντι ἐπήσαν αὐτοῖς τε ἀλαλάζοντες τῷ Ἐνωσίῳ, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν ξυνεπηγέοντες, τοξεύματα τε καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλεα ἐφέροντο ἐς τοὺς βαρβάρους· (8) οἱ δὲ τὴν τε λαμπρότητα τῶν ὅπλων ἐκπλαγύντες καὶ τῆς ἐπόδου τὴν δξύτητα, καὶ πρὸς τῶν τοξευμάτων τε καὶ τῶν ἄλλων βελείων βαλλόμενοι οἷα δὴ ἡμίγυμνοι ἀνθρωποι, οὐδὲ ὀλίγον ἐς ἀλκὴν τραπέντες ἐγκλίνουσι· καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ φεύγοντες ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ καὶ ἀλίσκονται· ἔστι δὲ οἱ καὶ διέφυγον ἐς τὰ ὄρεα. (9) Ἦσαν δὲ οἱ ἀλόντες τὰ τε ἄλλα σώματα δασέες καὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ τοὺς ὄνυχας θηριώδεις· τοῖσι γὰρ δὴ ὄνυξιν δσα σιδηρῷ διαχρᾶσθαι ἐλέγοντο, καὶ τοὺς ἰχθύας τοῖτοισι παρασχίζοντες κατεργάζεσθαι, καὶ τῶν ξύλων δσα μαλακώτερα· τὰ δὲ ἄλλα τοῖσι λίθοις τοῖσιν ὀξέσιν ἐκοπτον· σιδηρὸς γὰρ

gnum erat, et circa vada littori propinqua homines angusta quaedam tuguria incolebant; qui ut classem appellentem viderunt, attoniti sese ad littus extendunt, et aciem instruxerunt, veluti pugnam cum exsurgentibus commissuri. (3) Lanceas gerebant crassas, sex cubitos longas. Cuspis ferrea non erat, sed igne tosta atque acuta eandem vim et efficaciam exerebat. Erant hi circiter sexcenti; (4) quos ut Nearchus subsistere instructa acie vidit, classem intra teli jactum in alto stare imperat, ita ut tela e navibus in terram pervenire possent. Crassæ enim barbarorum lanceæ ad pugnam cominus conserendam aptæ erant, eminus vero parum metuendæ videbantur. (5) Tum ex militibus qui expeditissimi levissimeque armati essent et nandi peritissimi, signo dato enatare jubet, mandatis additis, ut, prout quisque enatarit, in aqua subsistens socium exspectet, neque prius in hostem impetum faciant, quam triplici ordine acies instructa sit; tum cursim clamoreque sublato in eos ferantur. (7) Confestim itaque qui ad hoc designati erant, sese e navibus in mare conjiciunt, celeriterque enatant. Deinde in ordinem redacti, instructa phalange, magnis clamoribus editis cursim barbaros petunt, et qui in navibus erant etiam acclamabant, telaque et e machinis jacula mittebant. (8) Barbari armorum splendore et insultus celeritate attoniti quum sagittis aliisque telis undique peterentur, utpote seminudi, confestim non exspectato conflictu in fugam vertuntur. Alii in ea fuga cæsi, alii capti: nonnulli in montes fugerunt. (9) Erant vero captivi tum reliquo corpore tum etiam capite hirti, unguibus autem quasi ferinis, siquidem unguibus loco ferri uti dicebantur, piscesque iis discindentes interficere; ligna etiam molliora iis secabant; ad duriora saxis acutis utebantur; ferrum enim apud eos

Tonberon et Arosapen. Mela III, 7 extr.: *Humus cineri magis fit quam pulveri similis, ideoque per eam rara et non grandia flumina emanant, quorum Tuberonem et Arusacem notissima accepimus.* Philostratus I. l. III, 55 post Pegadas memorat Ichthyophagorum oppidum Σβοδρα, quod ad Tomerum fluvium referendum videtur. Verba Philostrati vide cap. 26. Ceterum Tomerus ex Arriani mensuris est hod. *Muklow* seu *Hingul* fl.; *Arosapes* vel *Arusaces*, nisi forte est Arabis Nearchi, ad fluvium promontorio *Arubah* proximum referri possit. || — 4. σφᾶς] σφᾶς αὐτοῦς BC. || — 7. αὐ-οῖσι] ACD; αὐ-ῆσι B. et vgo. || — 8. τὸ αὐτὸ] τὸτὸ cod. Bodl. Aut hoc loco scribe. τὰτὸ, aut infra c. 25, l. 16, ubi cod. τὰτὸ, reponendum τὸ αὐτὸ. || — 8. ὡς] ἕως ABCD. || — 14. ἐς τὸ ἐσχατον. A. || — 18. σταίῃ ἐν τῷ ὕδατι cm. L. || — 19. μηδ' ἐμβάλλ-

λαιν e conject. Schmiederi; μὴ δὲ βάλλειν CD; μηδὲ β. AB et vgo. || — 28. οἱ δὲ τό τε λαμπρότατον L. || — 33. ἔφευγον A. || — 35. δασέα D. De belluino istorum hominum cultu victuque eadem et similia narrant Curtius IX, 10, 9; Diodorus XVII, 105; Plinius VI, 28 § 109; Strabo p. 720; Philostratus V. Ap. III, 57. Cf. Agatharchides passim. Ceterum quum Plinius I. l. de Chelonophagis dicat: *præter capita toto corpore hirsuti, coriisque piscium vestiti*, et similiter Solinus c.: *hirsuti omnia facietenus*, Salmasius Exerc. Pl. p. 838, D legi apud Arrianum voluit: τὰ τε ἄλλα σώματος ἐκτὸς κεφαλῆς, adeo ut κεφαλὴ sit *facies*. Incasum. Curtius I. l.: *prominent ungues nunquam recisi; comæ hirsutæ et intonsæ sunt*, et similiter Diodorus. || — 39. τοῖσιν ante ὅς. om. D.

αὐτοῖσιν οὐκ ἦν. Ἐσθῆτα δὲ ἐφόρεον δέρματα θήρεα· οἱ δὲ καὶ ἰχθύων τῶν μεγάλων τὰ παχέα.

XXV. Ἐνταῦθα νεωλκέουσι τὰς νέας, καὶ ὅσαι πεπονηκυῖαι αὐτέων ἐπισκευάζουσι. Τῇ δὲ ἕκτη ἡμέρῃ ἐστέλλοντο, καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους ἀπικνέονται ἐς χώρον, ὃς δὴ ἐσχάτος ἦν τῆς Ὠρειτέων γῆς· Μάλανα τῷ χώρῳ οὐνομα. (2) Ὠρεῖται δὲ ὅσοι ἄνω ἀπὸ θαλάσσης οἰκέουσιν, ἐσταλμένοι μὲν κατὰ περὶ Ἰνδοῖ εἰσι, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ὡσαύτως 10 παραρτέονται· γλώσσα δὲ ἄλλη αὐτοῖσι καὶ ἄλλα νόμα. (3) Μῆκος τοῦ παράπλου παρὰ μὲν χώραν τὴν Ἀραβίων ἐς χιλιούς μάλιστα σταδίους, ἐνθεν περ ὤρμηθησαν, παρὰ δὲ τὴν Ὠρειτέων γῆν ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι. (4) Παραπλώοντων δὲ τὴν Ἰνδὸν γῆν (τὸ ἐν- 15 τεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοῖ εἰσι) λέγει Νέαρχος ὅτι αἱ σκιαὶ αὐτοῖσιν οὐ ταῦτ' ἐπείον· (5) ἀλλὰ ὅκου μὲν ἐπὶ πολλὸν τοῦ πόντου ὡς πρὸς μεσημβρίην προχωρήσειαν,

non erat. Ferarum, et quidam etiam crassioribus grandium piscium coriis sese vestiebant.

XXV. Nearchus hic naves in litus subduci, quasatasque refici jubet. Sexto die navigationem repetunt, trecentisque stadiis emensis in locum quendam perveniunt, qui Oritarum regionis est ultimus : Malana eum locum vocant. (2) Oritæ qui mediterranea loca incolunt, eodem quidem habitu quo Indi utuntur, eodemque modo armantur : lingua vero atque institutis differunt. (3) Longitudo hujus navigationis præter Arabium oram est stadiorum mille ab eo loco unde solverant, secus Oritarum regionem mille sexcentorum. (4) Ceterum dum præternavigabant Indorum regionem (ab hoc enim loco non amplius Indi sunt) Nearcho auctore umbræ non eodem modo fiebant : (5) sed ubi longe in mare meridiem versus procedebant, ibi ipsæ etiam umbræ in meridiem verge-

XXV, 7. Μάλανα D et cod. Bodl.; respondet locus hodierno *Ras Malin* seu *Malan*. || — 9. οἱ. Ἰνδοῖ A. || — 10. νόμα BCD. || — 13. 1600] sic etiam Plinius; Strabo p. 720 numerat 1800; idem tamen p. 724 ab Indo usque ad Carmaniam dicit esse stadia 10000, quæ summa tum deinde efficitur si hoc loco pro 1800 ponas 1600; sed quum p. 720 ex reliquo computo patet, non subesse scribarum errorem, p. 724 ore rotundo dixit 10000 pro 10200. Sna Strabo sumsit ex Eratosthene. Reapse oræ longitudo linea recta est 900 stadiorum; inter 1000 et 1100 stadia, si sinuum ambages legeris. || — 14. παραπλώοντων κτλ.] Quæ sequuntur de umbrarum ratione astrorumque ortu et occasu, non potuisse observari Arabitarum et Oritarum oram præterlegenti, idque mense Novembri, luce clarius est. Quare Schmiederus inepta hæc ab Arriano potius quam ab Nearcho profecta esse statuit. Scilicet Nearchum data occasione exposuisse quanam sit umbrarum ratio, si quis æstate meridiem versus enavigaverit ultra circulum tropicum; Arrianum vero male intellecta hæc ad ipsam Nearchi navigationem transtulisse (V. not. ad Nearchi fr. 22 p. 64 sq.). Simili modo Gosselinus (III, p. 139) Arriani narrationem ad mentem Nearchi revocari voluit; scilicet dicendum fuisse hanc in sententiam : « La navigation le long de la côte des Orites est de 1600 stades; et il n'y a plus de nations indiennes au delà. Nêarque a écrit que ceux qui naviguoient le long de la côte de l'Inde, apercevoient un changement dans la direction des ombres. A mesure qu'ils avançaient au sud dans la haute mer, ils voyoient les ombres se prolonger vers le midi etc. » Au moyen de cette légère transposition, le récit de Nêarque continue d'être clair et conforme à la vérité. Il ne dit point qu'il a observé lui-même le phénomène dans le cours de sa navigation, mais il rapporte un fait qu'il paraît avoir appris des habitants de *Malana*, qui parcouraient les côtes de la presqu'île des Indes (2). Ainsi toute l'erreur qu'on aperçoit dans la leçon ordinaire de ce passage, appartient à son copiste. Néanmoins il ne faut pas croire que ce soit par inattention qu'Arrien a donné cette tournure forcée

au texte de Nêarque; car on voit qu'il cherche à justifier son interprétation par l'exemple de ce qui s'observe à Syéné et Meroé, quand le soleil passe au zénith de ces villes. Il n'a fait le changement dont nous parlons, que pour se conformer aux idées de son siècle, c'est-à-dire aux opinions des géographes de l'école d'Alexandrie, parce qu'Eratosthènes et ceux qui l'ont suivi, avoient placé toutes les bouches de l'Indus, la côte des Arbiens, celle des Orites et de la Gedrosie, au midi du tropique. Peut-être cette ancienne opinion feroit-elle soupçonner que Nêarque avoit servi de guide à ces auteurs pour fixer les latitudes de ces différens lieux. Mais, il est aisé de faire voir que les géographes grecs ne se sont point servis de la relation de Nêarque pour établir la hauteur des contrées dont il est question, puisque au lieu de chercher leurs latitudes en procédant du sud au nord, comme c'est l'usage, ... ils ont conclu la latitude de la côte des Arbiens et celle des Orites par une méthode inverse, et en opérant du nord au sud; c'est-à-dire que, faute de moyens astronomiques pour connaître la distance de l'équateur aux bouches de l'Indus, ils ont adopté une mesure itinéraire qui portait ces bouches à 13000 stades au midi de la chaîne du Taurus, fixée, selon eux, sous le trente-sixième parallèle (Strabo p. 689.). » Hæc Gosselinus haud insulse; attamen verum tetigisse non videtur. Mendacia ista quum in ipsum Nearchum, virum sobrium et prudentem, nemo nisi coactus retulerit, neque videam cur Arrianus, si id quod Gosselinus suspicatur significare voluisset, tam inepta et perfida ratione hoc facere instituisset : nihil aliud relinquitur nisi ut putemus Nearchum narrationem, qua usus Arrianus, ex Onesicrito vel similis farinæ scriptore fuisse interpolatam. Etenim reapse existisse paraplos qui ista mendacia de Oritarum ora proderent, intelligere erat ex iis quæ ex Onesicrito aliusve Juba descripsit, ex Juba autem excerptis Plinius VI, 26 : ... *flumen Carmaniarum Hytanis* (Hydriaces Marciani, Caudriaces Ptol. : ... *ab eo primum septentriones apparuisse adnotare; arcturum nec omnibus cerni noctibus, nec totis unquam*. Quodsi hæc Plinii auctores annonanda puta-

αἶδε καὶ αὐτὰ αἱ σκιαὶ πρὸς μεσημβρίην τετραμμέναι
ἐφαίνοντο, ὁκότε δὲ τὸ μέσον τῆς ἡμέρης ἐπέχοι ὁ
ἥλιος, ἥδη δὲ καὶ ἔρημα σκίης πάντα ὥρθη αὐτοῖσι,
(6) τῶν τε ἀστέρων ὅσους πρόσθεν μετεώρους κατεώρων,
5 οἱ μὲν ἀφανέες πάντῃ ἦσαν, οἱ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ
ἐφαίνοντο, καταδύνοντές τε καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες
οἱ πάλαι ἀειφανέες ἑόντες. (7) Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπει-
κότα δοκέει μοι ἀναγράψαι Νέαρχος, ἐπεὶ καὶ ἐν Συήνῃ
τῇ Αἰγυπτίῃ, ἐπεὶ ἀν τροπὰς ἀγῇ θέρεος ὥρης ὁ ἥλιος,
10 φρέαρ ἀποδεδειγμένον ἐστὶ, καὶ τοῦτο ἄσκιον ἐν με-
σημβρίῃ φαίνεται· ἐν Μερῷ δὲ πάντα ἄσκια τῇ αὐτῇ
ὥρῃ· (8) εἰκὸς ὦν καὶ ἐν Ἰνδοῖσιν, ἅτε πρὸς μεσημ-
βρίην ὤκισμένοι, τὰ αὐτὰ δὴ πάθρα ἐπέχειν, καὶ
μάλιστα δὴ κατὰ τὸν πόντον τὸν Ἰνδικόν, ὅσω μᾶλλον
15 αὐτοῖσιν ἢ θάλασσα πρὸς μεσημβρίην κέκλιται. Ταῦτα
μὲν δὴ ὧδε ἐγέτω.

XXVI. Ἐπὶ δὲ Ὠρεΐτῃσι κατὰ μὲν μεσογαίην Γα-
δρώσιοι ἐπεῖχον· ὦν τὴν χώραν χαλεπῶς διεξῆλθεν ἄμα
τῇ στρατιῇ Ἀλέξανδρος, καὶ κακὰ τῶσαῦτα ἔπαθεν,
ὅσα οὐδὲ τὰ ξυμπάντα τῆς συμπάσης στρατηλασίης
καὶ ταῦτά μοι ἐν τῇ μέζονι συγγραφῇ ἀναγέγραπται.
(2) Κάτω δὲ Γαδρωσίῳ παρὰ τὴν θάλασσαν αὐτὴν οἱ
Ἰχθυοφάγοι καλεόμενοι οἰκεῖουσιν παρὰ τούτων τὴν γῆν
ἐπλων· τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρῃ περὶ τὴν δευτέραν φυ-
25 λακὴν ἀναχθέντες καταίρουσιν εἰς Βαγίσαρα· στάδιοι

bant, quum vero sol medium diei spatium occupa-
bat, nullæ iis in locis umbræ conspiciantur. (6) Astra quoque, quæ antea sublimia cernebantur,
aut jam plane non apparebant, aut depressa ad terram
conspiciantur; occidebant et rursus oriebantur, quæ
antea semper conspicua fuerant. (7) Et hæc quidem
non dissenteanea vero mihi videtur, Nearchus con-
scripsisse, siquidem in Syene Ægyptia tempore solsti-
tii æstivi puteus quidam ostenditur, qui meridie nul-
lam umbram facit. In Meroe autem eodem anni tem-
pore nullæ omnino umbræ fiunt. (8) Consentaneum
igitur est, etiam Indis quia meridianam partem habi-
tant idem accidere, præcipue vero in mari Indico,
quo magis id mare ad meridiem vergit. Atque hæc
quidem hactenus.

XXVI. Post Oritas versus mediterraneam regionem
Gadrosii habitant: quorum fines difficulter cum exer-
citu Alexander transiit, pluraque incommoda et damna
accepit, quam in tota reliqua expeditione. Ea in ma-
jori opere (6, 22—27) a me conscripta sunt. (2) In-
fra Gadrosios loca maritima accolunt quos Ichthyo-
phagos vocant; eorum oras præternavigarunt; quum-
que primodie ad secundam vigiliam solvissent, sexcentis

runt, nonne consentaneum est eosdem in antecedenti-
bus annotasse talia qualia tradit Arrianus? Et ut hoc
addam, nonne facile jam explicatur qui factum sit ut
Ptolemæus a promontorio Alambatere ad Hydriacum
fluvium boream versus oram flectere perperam statu-
erit, et Paragontem istum sinum finxerit? Præterea ad
hoc attendas. Arrianus sua profert eo loco, quo de
Oritarum Malana ad hodiernum *cap. Malin* sermo est.
Jam vero Plinius eadem fere habet de *Maleo monte*
apud *Oretas*, VIII, 75: *In Indis gente Oretum*, ait,
mons est Maleus nomine, juxta quem umbræ æstate in
austrum, hieme in septentrionem jaciuntur. Quinde-
cim tantum noctibus ibi apparet septentrio, etc. (V.
Onesicrit. fr. 24 a et fr. 24, ubi de Hyphasi sub tro-
pico circulo posito, sicuti Syenes puteus, et quæ simi-
lia ex Orthogoræ Periplo affert Philostratus V. Ap.
III, 53). Sane quidem Maleus mons iste non ad Ge-
drosiam pertinet, ut ex Bætone (fr. 4) constat ap.
Plin. VI, 22 (*Ab iis, Prasiis, in interiore situ Mone-*
des et Suari, quorum mons Maleus, in quo umbræ ad
septentrionem cadunt hieme, æstate in austrum, per
senos menses).; sed facile patet id quod de Maleo
Suarorum monte Bæton, inepte item, dixerat, id deinde
alios, nominum similitudine arrepta, de Malano Orita-
rum prædicasse. — Denique interpolationis indicium
inest verbis τὸ ἐντεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοὶ εἰσιν, quibus
Orite inter Indos censentur, quum Nearchus ἔσχατοι
Ἰνδῶν fuisse Arabes supra (22, 10) legerimus. De
alia interpolatione videbimus infra ad cap. 26. || —
1. αἶδε καὶ αὐτὰ | sic L; αἶ δὲ καὶ αὐταὶ ABD;
ante Schmiedereum vgo: ὧδε καὶ αὐταί. In C verba
προχωρήσαν... μεσημβρίην exciderunt. || — 1. τετραμ-

μένα | τετραρχμένα C; τετρασμένα D. || — 7. ἐόν-
τες om. ABCD; forsā recte. || — 13. ὤκισμένοι-
σι | ὤκισμένοι εἰ ABD.

XXVI, 21. καὶ om. LA. || — 25. Βαγίσαρα | Βαγ-
γίσαρα C; deinde Πάσιρα A, Πασίρα BCD, et Πασιρόες C.
Bagisara et Pasira num duo sint nomina prorsus di-
stincta, an Bagisara male scriptum sit, neque aliud
significet nisi Pasirensem sive sinum sive regionem
(ut equidem crediderim), non dijudico. Vincentus
ita loquitur quasi in græcis esset Βαγίσαρα, quod si-
gnificare putat *insulam vel peninsulam*, collato no-
mine *Dagasira*, quod infra occurrit. Addit conatus
quosdam etymologicos de significatione vocum *da* et
ba, quos in meras opinionationes retrusos liceat omittere.
Apud scriptores græcos habes: Παρσίραι, Παρσιδαί,
Παρσηνὴ (χώρα), Παρσιὰ ὄρη. De quonam loco ser-
mo sit, liquet e longe porrecto quod deinceps circum-
navigandum erat promontorio. Id enim aperte est ho-
diernum *Ras Arabah* seu *Arubah* vel etiam *Urmarah*
(ab *Urmara* urbe ad *Cap. Malin*), altæ peninsulæ in
modum in oceanum tendens, humilique isthmo jun-
ctum continenti, ab utroque sui latere sinus efficiens
profundos ancorisque idoneos. A *Malin* prom. ad
350 stadia distat, quo quibus 600 numerat Nearchus,
per totum hunc tractum distantias adeo exaggerans,
ut 5000 Ichthyophagorum stadia in 10000 extrahantur.
Ceterum audiamus testem oculatum Kempthornium
l. l. p. 264: « (The place called Bagasira by Near-
chus) is now known by the name of Arabah or Hor-
marah Bay, and is deep and commodious, with good
anchorage, sheltered from all winds but those from
the southward and eastward. The point which forms

τοῦ παράπλου ἐξαχόσιαι. (3) Αἰκὴν τε ἐν αὐτοῦ
 εὐόρμος, καὶ κώμη Πάσιρα, ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης
 ἐξήκοντα σταδίου· καὶ οἱ πρόσσοικοι αὐτῆς Πασιρέες.
 (4) Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην προῦϊάτερον τῆς ὥρης ἀνα-
 χθέντες περιπλώουσιν ἄκρην ἐπὶ πολλὸν τε ἀνέχουσιν
 ἐς τὸν πόντον καὶ αὐτὴν ὑψηλὴν καὶ κρημνώδεα.
 (5) φρέατα δὲ ὀρύξαντες, ὕδωρ [ὄν] ὀλίγον καὶ πο-
 νηρὸν ἀρυσάμενοι ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρῃ ἐπὶ ἀγκυρώων
 ὥρμων, ὅτι ῥηγίη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀνείχεν. (6) Ἐς
 δὲ τὴν ὑστεραίην καταίρουσιν ἐς Κόλτα, σταδίου
 ἐλθόντες διηχοσίους. Ἐνθεν δὲ ἔωθεν πλώσαντες στα-
 δίους ἐξαχόσιους ἐν Καλάμοισιν ὁρμίζονται· κώμη πρὸς
 τῷ αἰγιαλῷ, φοίνικες δὲ περὶ αὐτὴν ὀλίγοι περύκεσαν,
 καὶ βάλανοι ἐπ' αὐτοῖσι γλωρὰ ἐπῆσαν· καὶ νῆσος ὥς
 15 ἑκατὸν σταδίου ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπέχουσα, Καρβίνη

inde stadiis ad Bagisara delati sunt. (3) Portus iis in
 locis erat ad receptum classis commodus, pagusque
 Pasira, sexaginta stadiis a mari distans: accolæ ejus Pa-
 sirenses. (4) Postridie quum maturius solvissent,
 promontorium aliquod longe in mare prominens al-
 tumque ac præruptum circumnavigant: (5) defossis-
 que puteis aquam non multam et pravam nacti illum
 quidem diem in ancoris substituerunt, quod littus æ-
 stuosum erat. (6) Postridie vero ad Colta venerunt,
 ducentis stadiis emensis. Inde rursum sub lucem mota
 classe sexcenta stadia progressi ad Calama appellant: pagus in littore erat, et circa eum paucae palmæ, in
 quibus fructus erant virides. Erat ibi etiam insula
 centum a littore stadiis distans, Carbine dicta. (7) Ibi

this bay is very high and precipitous and runs out some distance into the sea.. Rather a large fishing village, the same [Nearchi vicus 60 stadiis ab ora distabat, ideoque non in ipso isthmo situs esse poterat] that Nearchus calls Pasira, is situated on a low sandy isthmus, about one mile across, which divides this bay from another; it is inhabited by a tribe of Belooches, who are very poor; their houses or huts are built principally of cajan (Cytisus cajan) sticks, covered with leaves of date trees.. The only good building in the place is the fort, which is a quadrangular building, with a few old honeycombed guns; the sheikh resides in it. There is little or no trade here, but what there is the Banians carry on. .. The only articles of provision we could obtain from them were a few fowls, some dried fish and goats. They grow no kind of vegetable or corn, few watermelons being the only thing these desolate regions bring forth. Sandy deserts extends into the interior as far as the eye can reach, and at the back of these rise high mountains, the continuation of those which skirt the Persian gulf. » Quodnam hodierno oppido nomen sit Kemphornius notare omisit. Apud Ptolemæum Bagisara vel Pasira respondet Παράβα (Παριρὰ v. l.; Παράβα ap. Marcian), in qua nomen Arabah, misso præfixo, superest. Distat Παράβα urbs uno gradu ab Arabi fluvio (hod. Calami), sicuti ap. Nearchum Pasira ab Calamis loco distant stadiis 800. — Ex Nearcho correxerunt Plinius VI, 25, 27, ubi codices: flumen Tomberon navigabile, circa quod Parira (Perira var. lect.; Pasira em. Harduin et Sillig.); deinde Ichthyophagi, et ib. § 97: Alii Gedrusas et Sires (Syros v. l.; Pasires Hard. et Sil.) posuere per 138 mull. p. Nescio an utroque loco scribendum potius sit Pasira et Parsires. Ceterum quum a Tombero ad Pasira Nearchus computet 900 stadia, verba illa circa quod, aut minus accurate dixit, aut Tomerum fluv., sicuti Arabin magis occasum versus removit, adeo ut respondeat hodierno Gorac Eo quoque a Nearcho Plinius recedit, quod Parira Ichthyophagis nondum attribuantur, sive nomen sit loci, sive populi quem in altero loco Pasires sive Parsires vocat oramque stadiorum 1100 obtinuisse dicit. Similiter Ptolemæus (VI, 20) medios inter

Arabitas et Carmaniam suam collocat Πασιράς vel Πασιρῶς cum Parsi urbe mediterranea Gedrosiæ metropoli. Ad idem nomen pertinent Πασιρά ὄρη (Περσι- κα ὄ. codd.) in finibus Carmaniae, et quam eodem loco codices et editiones exhibent Πασιρῶν s. Πασιρῶν γῶρα, quæ corrigenda est in Πασιρῶν. Denique apud Anon. Peripl. mar. Erythr. § 37 pro ἡ παρ' ὁδὸν γῶρα legendum ἡ Πασιρῶν γ. || — 4. παρὰ τὴν γῶραν] BC; παρῶν A; παρῶν D. || — 7. ὄν inclusit Schmiederus, qui fort. leg. putat ὄν ὀλίγον ἀλλὰ πον.; Dübner conj. καὶ ὄλ. καὶ πον.; Geier: ὄν ὄλ. καὶ πον. Ego velim: ὄ πολλὸν π. π. || — 8. μὲν om. C. || — 8. ἀγκυρώων B. || — 10. Κόλτα D. Locus ignotus ad alterum isthmi latus ponendus; 200 stadia putanda inde a Bagisaris; ob flectendi promontorii difficultatem brevi spatio multum temporis impenderant. || — 11. Verba ἐνθεν δὲ... ἐξαχόσιους om. C. || — 12. Καλάμοισι] Καλάμησι C; Καλίμοισι BDA et cod. Bodl.; Καλῶδοισιν L. Locus situs erat ad hod. fl. Kalam (Rio de Kalameta Portugallis) seu Rumra seu Kurmut. Ptolemæo Arabis vocatur. Fluvium prope Nearchi locum fuisse palmæ quoque ab Arriano memoratæ produnt. || — 12. ὠρμίζοντι D. || — 15. Καρβίνη] sic D, quod recepi, quum probabile sit insulam dictam esse de nomine obiacentis oræ, quæ in omnibus Arriani codicibus Καρβίς vocatur; insulæ nomen Καρβίνη in A et vet. editt.; Καρβίη BC; Καρβίη L.; Κάρινα Ptolemæus et Steph. Byz. Quod fort. verius esse putes velisque apud Nearchum legi Κάρις et Καρβίνη, Nimirum oram istam Carmin dictam esse inde suspiceris quod fluvius ibi exiens nunc etiam Kurmut vocatur, in quo Κάρις latere videtur. Pro Κάρις lectione afferre licet, quod fluvius ille ap. Ptol. vocatur Ἀρβίς vel Ἀραβίς. Vix enim dubium est, quin similitudine nominum Καρβίς et Ἀρβίς seductus Ptolemæus duos hosce fluvios confuderit. — Insula Calami fluvii ostia obiecta ab eoque duodecim fere milibus anglicis distans nunc vocatur Astholah vel Sanga-Dip. Ptolemæus (VI, 20.) e regione fluvii ponit, 18° lat. 105° long., Ἀσθόλαν νῆσον (sic recte e codd. nonnullis Wilbergus p. 440 scripsit pro vulgata: Ἀσθόλα νῆσος). Idem VI, 8 p. 416. habet Κάρινα insulam, 18°. 102° (sic enim e codd. scribendum erat pro Κάρινα), sicuti Stephanus Byz. :

οὐνομα. (7) Ἐνταῦθα ξείνια Νεάρχῳ προσφέρουσιν οἱ κωμήται πρόβατα καὶ ἰχθύας· καὶ τῶν προβάτων τὰ κρέα λέγει ὅτι ἦν ἰχθυώδεα, ὡς τοῖσι τῶν ὀρνίθων τῶν πελαγίων, ὅτι καὶ αὐτὰ ἰχθύων αἰτέετα· ποίη γὰρ οὐκ ἔστι ἐν τῇ χώρῃ. (8) Ἀλλὰ τῇ ὑστεραίῃ πλώσαντες ἐς σταδίους διηκοσίους ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ καὶ κώμῃ ἀπὸ θαλάσσης ἐς σταδίους τριήκοντα ἀπεχούσῃ· ἡ μὲν κώμη Κύσα ἐκαλέετο· Καρβίς δὲ τῷ αἰγιαλῷ οὐνομα ἦν. (9) Ἐνταῦθα πλοίοισιν ἐπιτογγάνουσι σμικροῖσιν, οἷα ἀλιέων εἶναι· πλοῖα οὐκ εὐδαιμόνων· αὐτοὺς δὲ οὐ

Nearcho pagi illius incolae hospitalia munera offerunt oves et pisces. Carnes earum saporem habuisse quasi piscium, sicuti carnes avium marinarum, quum et ipsae oves piscibus alerentur; gramen enim ea regio non habet. (8) At postridie ducenta stadia emensi ad littus appulerunt, pagumque repererunt triginta stadiis a mari distantem; pago Cysa nomen erat, littori Carbis. (9) Hoc loco parvulae quaedam cymbae repertae sunt, quales esse solent piscatorum non opulentorum; pis-

Κάρμινα, νῆτος Ἰνδική. Το ἐθνικὸν ὄφειλε Καρμινάτος, εὐρηγται δὲ Καρμῖνοι. Hoc nomen quum aperte sit idem cum Arrianeo et fortasse apud Nostrum reponendum, nulla vero exstet insula in eo loco quem Ptolemaeus assignat ei, dubium non est, quin ex duobus ejusdem insulae nominibus duas insulas geographus excuderit. Porro eandem insulam alii vocarunt Σέληρα, alii Νόσαλα vel Νόσορα, siquidem huc pertinet insula quam e regione Balarnorum (Barnorum Arriani) sitam esse dicit Philostratus l. I., ubi haec leguntur: Προκείμεναι δὲ τοῦ χωρίου (sc. τῶν Βαλάρων) νῆσον ἱερὰν, ἣν καλεῖσθαι Σέληρα· καὶ στάδια μὲν ἑκατὸν εἶναι τῷ πορθμῷ, Νηρηίδα δ' οἰκεῖν ἐν αὐτῇ, δεῖν ἡν δαίμονα· πολλοὺς γὰρ τῶν πλεόντων ἀρπάζειν καὶ μηδὲ ταῖς ναυσὶ ξυγχωρεῖν πείσμα ἐκ τῆς νήσου βάλλεσθαι. Vel hinc colligas nostram insulam eandem esse cum illa Solis et Nereidis insula, quam Νόσαλα Arrianus c. 31 (Νόσορα Steph. Byz.) vocat, et Nearchum adisse fabularumque de ea sparsarum vanitatem demonstrasse narrat (Cf. Strabo p. 726; Plinius l. I. § 97; Mela III, 7; compares etiam Pseudocallisth. II, 38 p. 89. III, 17 p. 121). Jam quum prorsus ab his differant, quae nostro loco de Carmine insula leguntur non deserta, sed habitata, porro quum fabellam redeoat quae de navigio repente evanido Arrianus habet (c. 31, 3): persuasum mihi est totum istud de hac re caput, quod Noster tanquam appendicem suae de Ichthyophagis narrationi assuit, a genuino Nearchi opere alienum fuisse et ejusdem generis prodere additamentum, cujus specimen aliud supra jam vidimus. Verum in his quoque Arrianum culpa vacare testis est Strabo, qui et ipse eadem in suo Nearchi repperit. Ceterum obiciat aliquis non prorsus consentire cum Arriano de loco insulae assignando Philostratum. Cui respondeo primum in universo hoc tractu aliam nullam exstare insulam, ad quam Nosala referri queat, tum vero quae de hodierna *Asthola* recentiores tradunt, prorsus esse accommoda, unde veteres fabulas explices. Audiamus Kempthornium l. I. p. 266: « *Asthola* is a small desolate island, about four or five miles in circumference; situated twelve miles from the coast of Mekran. Its cliffs rise rather abruptly from the sea to the height of about three hundred feet; and it is inaccessible except in one place, which is a sandy beach, about one mile in extent, on the northern side. Great quantities of turtle frequent this island for the purpose of depositing their eggs. Nearchus anchored off it, and called it Carnine. He says also, that he received hospitable entertainment from its inhabi-

tants, their presents being cattle and fish; but not a vestige of any habitation now remains ... The Arabs come to this island and kill immense numbers of these turtle, not for the purpose of food, for they never partake of it, considering it as an unclean animal; but they traffic with the shell to China, where it is made into a kind of paste, and then into combs, ornaments etc., in imitation of tortoiseshell. The carcasses of the poor animals are thus strewed about the beach in all directions, causing a stench so great that it was scarcely bearable; in fact, we could smell it some distance off the shore. The only land-animals we could see on the island were rats, and they were swarming; they feed chiefly on the dead turtle. This island was once famous as the rendezvous of the Jowasimee pirates; and here they committed many horrid and savage murders on the crews of the vessels which they captured. The remains of their look-out tower are still visible; it is built on a high cliff very difficult to access, and commands an extensive view to seaward. They man who was looking out having discerned a vessel in the offing made a signal, when instantly the whole squadron of pirates went in chase; and if they unfortunately succeeded in taking her, they towed her to the island, where they plundered her of everything valuable, massacred the crew, and then burnt her: but since the expedition sent against them in 1820 by the governor of Bombay, this savage tribe has almost disappeared. » His adde quae Vincentus II, p. 299 affert: « Captain Blair writes; « We were warned by the natives at Passence, that it would be dangerous to approach the island of *Asthola*, as it was enchanted; and that a ship had been turned in a rock. This superstitious story did not deter us; we visited the island, found plenty of excellent turtle, and saw the rock alluded to, which at a distance had the appearance of a ship under sail. The story was probably told to prevent our disturbing the turtle; it has however some affinity to the tale of Nearchus's transport. » || — 3. ἰχθυώδεα] Cf. Philostratus Vit. Apoll. III, 55: Φασὶ δὲ καὶ τοῖς ἰχθυοτάτοις ἐντυχεῖν, οἷς πλῆνιν εἶναι Στόδωρα, διφθέρας δὲ τούτους ἐντρεθαι μεγίστων ἰχθύων, καὶ τὰ πρόβατα τάκεν ἰχθυώδεα εἶναι καὶ φαγεῖν ἀποπα- τοὺς γὰρ ποιμένας βοσκαῖν αὐτὰ τοῖς ἰχθύσιν, ὥσπερ ἐν Καρίᾳ τοῖς σκύοις. Cf. Strabo p. 720: καὶ τὰ κρέα τῶν ὀρεμμάτων ἰχθύων προσβάλλει. Piscibus apud Ichthyophagos pecora nutriuntur etiam nunc. || — 3. ὡς] ἴσα de conj. scripsit Dübner; ὡς τὰ Schmiederus praeter necessitatem. || — 8. Κύσα] Κίσσα L. Locus accura-

καταλαμβάνουσιν· ἀλλ' ἔφυγον γὰρ καθορμιζομένας
κατιδόντες τὰς νέας. Σιτός τε αὐτόθι οὐκ ἔνῃν, καὶ
υπολειπόμην τὴν στρατιὴν ὁ πολλός· ἀλλὰ αἶγας ἐμβα-
λόμενοι ἐς τὰς νέας, οὕτω δὴ ἀπέπλων. (10) Καὶ
5 περιπλώσαντες ἄκρην ὑψηλὴν ὅσον πεντήκοντα καὶ
ἑκατὸν σταδίους ἀνέχουσιν ἐς τὸν πόντον, κατὰγονται
ἐν λιμένι ἀκλύστῳ· καὶ ὕδωρ αὐτόθι ἦν, καὶ ἀλίεις
ὄψεον· Μόσαρνα οὐνομα ἦν τῷ λιμένι.

XXVII. Ἐνθὲνδε καὶ ἡγεμῶν τοῦ πλοῦ λέγει
10 Νέαρχος ὅτι συνέπλωσεν αὐτοῖσιν, Ὑδράκης οὐνομα,
Γαδρύσιος· ὑπέστη δὲ Ὑδράκης καταστήσειν αὐτοὺς
μέχρι Καρμανίας. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε οἰκέτι χαλεπὰ
ἦν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ νομαζόμενα, ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον
τὸν Περσικόν. (2) Ἐκ δὲ Μοσαρνῶν νυκτὸς ἐπάραντες
15 πλώουσι σταδίους ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα ἐς Βά-
λωμον αἰγιαλόν· ἐνθεν δὲ ἐς Βάρνα κώμην σταδίους
τετρακοσίους, ἵνα φοινικὲς τε πολλοὶ ἐνῆσαν καὶ κῆποι·
καὶ ἐν τῷ κήπῳ μύρσιναι ἐπεφύκεισαν, καὶ ἄλλα ἄνθη,
ἀπ' ὧν στεφανώματα τῆσι κόμησιν ἐπλέκοντο· ἐν-
20 ταῦθα πρῶτον δένδρεα τε εἶδον ἥμερα, καὶ ἀνθρώπους
οὐ πάντῃ θηριώδεις ἐποιέοντας. (3) Ἐνθὲνδε ἐς διη-
κοσίους σταδίους περιπλώσαντες καταίρουσιν ἐς Δεν-
δρόβουσα, καὶ αἱ νέες ἐπ' ἀγκυρίων ἐστάλευσαν. (4) Ἐν-

catores ipsos non reppererunt; fugerant enim simul-
ac naves appellentes viderant. Frumentum ibi nullum
erat, et jam deficere exercitum cepit annonae copia.
Igitur capris in naves abductis recesserunt. (10) Inde
promontorium quoddam altum ad centum quinquaginta
stadia in mare porrectum circumvecti in portum
a procellis tutum venerunt. Ibi et aqua erat, et
piscatores habitabant: Mosarna portui nomen erat.

XXVII. Hinc scribit Nearchus ducem navigationis,
Hydracem nomine, Gadrosium, una cum ipsis na-
vigasse: pollicitumque esse se illos usque ad Carma-
niam deducturum. Omnis abhinc ad sinum Persicum
tractus non amplius difficilis navigatu erat: sed multo
priori celebrior. (2) Mota deinde noctu ex Mosarnis
classe, septingenta quinquaginta stadia emensi ad Ba-
lomum litus delati sunt: atque inde in Barna vicum,
stadiis abinde quadringentis, in quo frequentes palmae
erant, et hortus. In horto myrti nascebantur, variique
flores, e quibus corollas texebant comae imponendas.
Hoc primum in loco arbores cultas hominesque non
omnino feros reppererunt. (3) Inde ducenta stadia
provecti ad Dendrobosa appulerunt; naves ibi in salo sub-
stiterunt. (4) Hinc sub mediam noctem solventes in

tius non definiendus. || — 1. καθορμιζομένους A. || —
2. κατιδόντες] sic codd.: ἰδόντες editt. ante Schm. ||
— 3. ἐμβαλλόμενοι AB et vgo. || — 5. ἄκρην] i. e.
Djebel Zarraim, cujus extremitas nunc vocatur *Cap
Passence*, ab oppido *Passence*. *Zaraim* montis nomen
superest etiam in fluvio *Zorambo*, quem Ptolemæus ab
occasu Musarnorum et Bodarorum ponit, quum ex
Nostro locorum serie ab ortu potius promontorii po-
nendus fuisse videatur, ubi nunc est *Suduk* fluvius. ||
— 8. Μόσαρνα] ABD, Μώσαρνα C; mox codices
praebent Μοσαρνῶν. Dein οὐνομα om. CD. Apud Pto-
lemæum VI, 8 et Marcianum p. 41 locus vocatur Μο-
σαρνα, qui secundum Ptolemæum ad 900 stadia, sec.
Marcianum 1300 stadia distat ab *Kalami* fluvio. In
Nostro distantia a Cysa non notatur, quum satis magna
sit, contra in sqq. a Mosarna ad Cophantem distantia
notantur adeo exaggerata, ut ab omni ratione reced-
ant. Secundum Arrianum Mosarna sita erant ab oc-
casu promontorii, siquidem περιπλῶσαι, non παραπλῶ-
σαι id Nearchus dicitur. Nullus tamen ibi portus nunc
notus est; contra vero a borea promontorii *Passence*
locus est, qui nunc mercatoribus frequentatur. Vereor
cum Gosselino ne quid in Arriani narratione turba-
tum sit. Errorem Kempthornii qui Mosarna hod.
Guadel esse putat, verbo memorasse sufficit.

XVII, 10. Ὑδρᾶκης] Idem fere nomen tanquam
fluvii Carmaniae occurrit apud Marcianum l. 1. et Am-
mianum XXIII, 6, 48, ubi Hydriaces (Caudriaces sec.
Ptol.) fluv. memoratur. || — 11. Γαδρύσιος LD. || —
12. τὰ δὲ.. χαλεπὰ A. || — 14. νυκτὸς] « Propter
ventum noctu a terra spirantem discedere poterant a
litore; propter boream in alto spirantem et tempesta-
tem serenam noctu praeter litora sed paullo longius
quam hucusque consueti erant, sine periculo navigare

poterant, audaciores forte, quod ducem habebant re-
gionis peritum. » Ex Vincento SCHMIEDER. || — 15. Βά-
λωμον] ἐς Βαλόμενον D et cod. Bodl.; Βάλωμον codd.
Blancardi. Nomen aliunde non notum. Distantiae mi-
rum in modum exaggerantur. Nam a Musarna ad Co-
phantem numerantur stadia 1750, quum a *Ras Pas-
sence* usque ad *Ras Koppa* vix 500 sint stadia, pro
quibus apud Arrianum, qui fere in duplum augere
numeros solet, non ultra 1000 stadia exspectaveris.
Quare distantia quae est a Cysa ad Mosarna in antec-
missa, in his numeris, nescio quo errore, compre-
hensa esse videtur. || — 16. Βάρνα] Idem locus
Ptolemæo et Marciano est Βάδαρνα vel Βόδαρνα, secund.
Ptol. ad 125 stadia, sec. Marc. 300 stadia a Mosarnis
distans. Idem Βάλαρνα vocatur ap. Philostratum Vit.
Apoll. III, 56, ubi eadem fere leguntur quae Arrianus
habet: Παραπλεῦσαι φασὶ καὶ Βαλάροις (Βαδάροις?)·
ἐμπόριον δ' εἶναι τὰ Βάλαρνα μεστὸν μυρρινῶν τε καὶ φοινί-
κων, καὶ ὀφρύων ἐν αὐτῷ ἰδεῖν καὶ πηγὰς διαρρεῖσθαι τὸ
χωρίον· κῆποι δ' ὁπόσοι τρωκτοὶ καὶ ὁπόσοι ἀνθρώπων κῆποι·
βρύειν αὐτὸ καὶ λιμένας μεστούς γαλήνης ἐν αὐτῷ εἶναι.
Situs locus fuerit ad hod. *Ras Chemaul Bunder*. || —
19. τῆσι κώμῃσι] τῆσι κώμῃσι L; τῆσι κωμῇσι D;
τοῖσι κωμῇσι ABC; em. Schmiederus, addens: « Mos
coronandi Graecis maxime solennis erat, et credo,
quum post tot miseras primam regionem cultiorem
et flores et myrtum conspicerent, praegerant eos
coronas sibi fecisse. Simillimum exemplum vide in
Exped. V, 2, 8. Narrat ibi Arrianus, τοὺς Μακεδόνες
apud Νύκτος ἡρώς τὸν κιστὸν ἰδόντας, οἷα δὲ διὰ μα-
κροῦ ὁρθέντα, ... στεφάνους σπορῶν ἀπ' αὐτοῦ ποιεῖσθαι,
ὥς καὶ στεφανώνασθαι εἶχον etc. » || — 22. Δενδρόβου-
σα] sic ABCD et cod. Bodl.; Δενδρόβουσα editt. Ap.
Ptolemæum memoratur locus Δερωνοῦβουσα (Δερῶν,

θένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες ἐς Κώφραντα λιμένα ἀπίκοντο, τετρακοσίους μάλιστα σταδίους διεκπλώσαντες· (5) ἐνταῦθα ἀλίεις τε ὤκειον, καὶ πλοῖα αὐτοῖσιν ἦν σμικρὰ καὶ πονηρά· καὶ τῇσι κώπησιν οὐ κατὰ σκαλ-
 5 μὸν ἤρρεσσον, ὡς δ' Ἑλλήνων νόμος, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ποταμῷ τὸ ὕδωρ ἐπιβάλλοντες ἔνθεν καὶ ἔνθεν, κατὰπερ οἱ σχάπτοντες τὴν γῆν· ὕδωρ δὲ πολλόν τε ἦν ἐν τῷ λιμένι καὶ καθαρόν. (6) Περὶ δὲ πρώτην φυλακὴν ἄραντες καταίρουσιν ἐς Κύζα, ἐς ὀκτακοσίους σταδίους
 10 διεκπλώσαντες· ἵνα αἰγιαλὸς τε ἔρημος ἦν καὶ ῥηχίη. Αὐτοὶ ὦν ἐπ' ἀγχυρέων ὤρμεον, κατὰ νέα τε ἐδειπνοποιέοντο. (7) Ἐνθὲνδε διεκπλώσαντες σταδίους πεντακοσίους ἀπίκοντο ἐς τινα πόλιν σμικρὴν, οἰκομένην ἐπὶ γηλόφου οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ. (8) Καὶ Νεάρχος ἐπιφρασθεὶς ὅτι σπεύρεσθαι τὴν χώραν εἰκός, λέγει πρὸς Ἀρχίην (ὃς ἦν Ἀναξιδότου μὲν παῖς, Πελλαῖος, συνέπλωε δὲ Νεάρχῳ, τῶν ἐν αἰγῇ ἐὼν Μακεδόνων) πρὸς τοῦτον λέγει, ὅτι καταληπτέον σφίσιν εἴη τὸ χω-
 15 ρίον· (9) ἐκόντας τε γὰρ οὐκ ἂν οἴεσθαι δοῦναι τῇ στρα-
 20 τιῇ σιτία, βίη τε οὐκ οἶόν τε εἶναι ἐξαιρέειν, πολιορκίης δὲ καὶ τριβῆς δεήσειν· σφᾶς δὲ ἐπιλελοιπέναι τὰ σιτία· ὅτι δὲ ἡ γῆ σιτοφόρος, τῇ καλᾷ τεκμηριούσθαι, ἤντινα οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφείρων βαθέην. (10) Ταῦτα ἐπεὶ σφίσιν ἐδόκεε, τὰς μὲν ἄλλας νέας κε-
 25 λεύει παραρτέεσθαι ὡς ἐς πλόν· καὶ ὁ Ἀρχίης αὐτῷ ἐξήρτων τὰ ἐς τὸν πλόν· αὐτὸς δὲ ὑπολειφθεὶς μετὰ μιῆς νεὸς ἐπὶ θέαν δῆθεν τῆς πόλιος ἦει.

XXVIII. Προσάγοντι δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ τεῖχεα φι-

Cophantem portum pervenerunt, quadringenta circiter stadia emensi. (5) Hic et piscatores degebant, parvisque et vilibus navigiis utebantur, et remis non per scalmos dispositis, ut Græcorum mos est, remigabant, sed hinc atque hinc, sicut in flumine, aquam undis injicientes, sicut qui terram fodiunt. In hoc portu aquam et multam et puram invenerunt. (6) Inde ad primam noctis vigiliam solventes ad Cyiza pervenerunt, octingenta stadia emensi : quumque littus desertum ac æstuosum esset, jactis in salo ancoris substiterunt, atque in navibus corpora curarunt. (7) Inde provecti ad quingenta stadia, in parvum quoddam oppidum venerunt, in colle non procul a littore situm. (8) Nearchus verisimile ratus eam regionem cultam esse, Archiæ Anaxidoti filio, Pellæo, qui inter Macedones celebris cum Nearchō navigabat, dixit videri sibi oppidum occupandum esse. (9) Oppidanos enim sua sponte frumenta exercitui daturos se non putare, vi autem capi non posse, sed diuturna obsidione opus fore, se vero jam frumentis destitui. Frugiferam autem regionem esse inde colligi, quod densos culmos non procul a littore viderent. (10) Quum itaque id consilium eis probaretur, reliquas quidem naves veluti ad navigationem instrui jubet, et Archiæ ejus rei negotio dato ipse cum una nave ad speculandum oppidum processit.

XXVIII. Quumque ad muros appelleret, amice op-

βόλλα, Δεράνη κώμη, Μοδερανίδηλα var. lect.), qui in Marciani (p. 39) codice scribitur Δερνὸβιλλα. Hunc probabiliter statuunt ab eo quem Arrianus habet non esse diversum, sed non suo loco poni; scilicet Ptolemæus locum ponit ab occasu Cophantis, decima unius gradus parte sive 100 stadiis (250 stadiis sec. Marcian.) ab eo distans, dum Dendrobosa orientem versus 200 stadiis a Cophante remota sint. Vetus nomen in hodierno Daram superesse videtur. « I imagine Derven, the constituent part of the name, is still preserved in the Daram or Duram of Lieutenant Porter, who places this as a high land on an part of the coast between Cape Passence and Guadel, in a situation which would correspond with Deren-obosa; and Muddy peak would agree with the other names of Arrian, if they had been inserted in Commodore Robinson's chart. » VINCENT p. 252. || — 1. Κώφραντα] Κώρας portus vocatur etiam ap. Marcianum. In Ptolemæo VI, 8 p. 414 omnium codicum consensu, ut videtur, legitur : Κωφάντα λιμὴν. Vetus nomen habes in hodierno *Ras Koppah*. Num sit ibi portus, nescio. Exstat portus commodus in sinu *Guadel* oppidi prope magnum istud promontorium, quod Alambater Ptolemæus dicit, et medium fere ponit inter Cophantem et Cyiza. || — 3. πλοῖα. πονηρά κτλ.] Kempthornius I. I. p. 273 postquam Neoptana Nearchi locum in sinu Persico memorarat, addit hæc : Nearchus describes the fishermen as making use of small slight boats, and rowing, not with oars over the side according to the

Grecian manner, but with paddles which they thrust into the water as diggers do their spades. The natives use the same kind of boat to this day; it is a canoe made of several small planks nailed or sewn together in a rude manner with cord made from the bark of date-trees, and kalled *Kair*, the whole being then smeared over with dammer or pitch. » || — 4. κατὰ τὰς καλὸν D. || — 5. ὁ ὅμο. D. || — ὥσπερ ποταμῷ BCD. 9. Κύζα] Apud Ptolemæum et Marcianum τὰ Κύζα λιμὴν, ab Alambatere prom. (*Ras Guadel*) distans occasum versus stadiis 400, ubi nunc notatur *Ras Ghunse*, in quo Κύζα nomen agnoscis. || — 11. τε δεῖπνον ἐποιέοντο L. || — 13. πόλιν σμικρὴν] urbem hanc anonymam non memorant Ptolemæus et Marcianus. Non longe ab ea fuisse debet promontorium Βάγεια, ad quod, capta urbe, classis Nearchi in ancoris substitit. Idem prom. habent Ptolemæus et Marcianus, quorum hic 250 stadia id abesse dicit a Cyzidis. Proxime apud illos sequitur Caudryaces (Ptol.) seu Hydriaces (Marc. et Ammian. XXIII, 6) fluvius, qui quum nonnisi ad unum ex duobus fluviis sinus *Guttur* sive *Gwuttur* (*baie de Gwuttur*) referri possit, sequitur Bagia prom. ab oriente fluvii situm fuisse, ideoque pertinere ad orientalem istius sinus extremitatem, montium jugo distinctam. Vincentus ad oppositum sinus latus urbem transposuit. || — 16. παῖς οἰν. B. || — 27. ἤει] sic codd. nostri; ἤν vgo ante Schmiedum.

XXVIII, 28. αὐτῷ φίλως πρὸς τὰ τεῖχεα ἔειπε BC. ||

λίως ξείνια ἔφερον ἐκ τῆς πόλεως θύννους τε ἐν κριθά-
νοισιν ὀπτούς (οὗτοι γὰρ ἔσχατοι τῶν Ἰχθυοφάγων οἰ-
κόντες πρῶτοι αὐτοῖσιν ὄφθησαν οὐκ ὠμοφαγέοντες)
καὶ πέμματα ὀλίγα καὶ βαλάνους τῶν φοινίκων.
5 (3) Ὁ δὲ ταῦτα μὲν ἀσμένους δέκεσθαι ἔφη, ἐθέλων δὲ
θεήσασθαι τὴν πόλιν· οἱ δὲ εἶον παρελθεῖν. (3) Ὡς
δὲ εἴπω πυλῶν παρήλθε, δύο μὲν τῶν τοξοτέρων κατέ-
χριν κελεύει τὴν πυλίδαν, αὐτὸς δὲ μετὰ δύο ἄλλων καὶ
τοῦ ἐρμηνέως ἐπὶ τὸ τεῖχος τὸ ταύτῃ ἀνελθὼν ἐσήμηνε
10 τοῖσιν ἄμφι τὸν Ἀρχίην ὅπως συνέκειτο, τὸν μὲν ὦν
σημῆναι, τὸν δὲ συμβαλόντα ποιεῖν τὸ τεταγμένον.
(4) Ἰδόντες δὲ τὸ σημήϊον οἱ Μακεδόνες ἐπώκελλόν τε
κατὰ τάχος τὰς νέας καὶ ἐξεπήδων σπουδῇ ἐς τὴν θά-
λασσαν· οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τοῖσι γινομένοισιν
15 ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔβαιον· (5) ὁ δὲ ἐρμηνεύς ὁ σὺν Νεάρχῳ ἐκῆ-
ρυσσε σῖτον διδόναι τῇ στρατιῇ, εἰ σὴν ἐθέλουσιν ἔχειν
τὴν πόλιν· οἱ δὲ ἤρνεοντο εἶναι σφίσι, καὶ ἅμα προσέ-
βαλον τῷ τείχεϊ· ἀλλὰ ἀνέστηλλον αὐτοὺς οἱ τοξόται οἱ
ἄμφι τὸν Νεάρχον, ἐξ ὑπερδεξίου τοξεύοντες. (6) Ὡς
20 δὲ ἔμαθον ἐρχομένην τε ἡγή καὶ ὅσον οὕτω ἀνδραποδι-
σθησομένην σφίσι τὴν πόλιν, τότε δὲ ὁ ἐδέοντο τοῦ
Νεάρχου, τὸν μὲν σῖτον ὅσπερ ἦν αὐτοῖσι λαβόντα
ἀπάγειν, τὴν πόλιν δὲ μὴ διαφθεῖραι· (7) Νεάρχος
δὲ τὸν μὲν Ἀρχίην κελεύει καταλαβεῖν τὰς πύλας καὶ
25 τὰς αὐτὰς τεύχος· αὐτὸς δὲ συμπέμπει τοὺς κατοφο-
μένους τὸν σῖτον, εἰ ἀδόλως δεικνύουσιν. (8) Οἱ δὲ τὸ
μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων τῶν ὀπτῶν ἀληγεσμένον ἄλευρον
πολλὸν ἐδείκνυσαν, πυρὸς δὲ καὶ κριθᾶς ὀλίγας· καὶ
γὰρ καὶ ἐτύγγανον σίτῳ μὲν τῷ ἀπὸ τῶν ἰχθύων,
30 τοῖσι δὲ ἄρτοις ὅσα ὄψω διαχρεόμενοι. (9) Ὡς δὲ τὰ
ἐόντα ἐπεδείκνυσαν, οὕτω δὲ ἐκ τῶν παρεόντων ἐπισι-
τισάμενοι ἀνήγοντο, καὶ ὀρυζίζονται πρὸς ἄκρην, ἡ-
τινα οἱ ἐπιχωριοὶ ἱρὴν ἡλίου ἦγον· οὐνομα τῇ ἄκρῃ
Βάγια.
35 XXIX. Ἐνθὲνδε ἄμφι μέσας νύκτας ἄραντες διεκ-
πλώσαν σταδίους ἐς χιλίους· ἐς Τάλμενα λιμένα εὐορ-
μον· ἐνθὲνδε ἐς Κανασίδα πόλιν ἐρήμην σταδίους ἐς
τετρακοσίους, ἵνα τινὲ φρέατι ὀρυκτῶ ἐπιτυγχάνουσι,
καὶ φοινίκας ἄγρῳ ἐπεφύλασαν· τούτων τοὺς ἐγκεφάλ-
40 λους κόπτοντες ἐσιτέοντο· (2) σίτος γὰρ ἐπιλελοίπει τὴν

pidani hospitalitatis ipsi dona, thynnos nimirum in
clibanis tostos (hi enim extremi Ichthyophagorum
primi visi sunt, qui crudis piscibus non vescerentur)
atque placentulas paucas et palmarum caricas affere-
bant. (2) Quæ quidem Nearchus se libenter accipere
dixit, cupere vero urbem visere: quod quum illi non
recusarent, ipse vero jam portas ingressus esset, duos
sagittarios ut occupatam tenerent portulam, jussit.
Ipse cum aliis duobus et interprete in murum qui ab
ea parte erat, conscendens Archiæ signum dat, quem-
admodum inter eos convenerat: et simulac hic quidem
signum ederet, ille statim intellecta re id quod statutum
erat fecit. (4) Macedones vero conspecto signo confes-
tim naves applicant, summaque celeritate in mare pro-
siliunt. Barbari hisce rebus perculsi ad arma confu-
giunt. (5) Interpres vero, qui Nearchus aderat, pro-
clamabat, ut frumentum exercitui darent, si salvam
urbem vellent. Negabant illi primo sibi frumentum
esse, simulque in murum impetum faciebant. At a
sagittariis, qui Nearchus aderant, telis ex edito loco in
eos missis facile repulsi sunt. (6) Postquam vero
captam jam esse urbem senserunt, ac direptioni
proximam, tum demum Nearchus supplices facti, ut
frumento quod in urbe esset accepto discedat oppido-
que parcat, orant. (7) Nearchus Archiam portas et
murum circa eas occupare jubet: ipse alios per urbem
una cum incolis mittit qui explorarent, an citra fraudem
quicquid frumenti haberent ostenderent. (8) Atque
illi quidem multam farinam ex tostis piscibus molitam
ostenderunt, frumenti vero atque hordei parum;
siquidem farina piscium pro frumento, panibus vero
pro opsonio utebantur. (9) Postquam vero quæ habe-
bant ostenderunt, parato hinc comœatu solventes ad
promontorium appellant, quod indigenæ Soli sacram
opinabantur. Nomen ei erat Bagia.

XXIX. Inde sub mediam noctem solventes mille
stadia emensi in Talmena tutum a ventis portum ve-
nerunt. Hinc in Canasida urbem desertam quadrin-
gentis stadiis inde distantem; ubi puteum quandam
effossum reppererunt, cui palmæ agrestes adnatæ erant;
harum capita præcisa ederunt: (2) jam enim frumen-

— 3. πρῶτοι] πρώτοι: codd.; em. Raphael. || —
5. δέσθαι D. || 10. ὦν om. ABCD. || — 13. ἐξεπιπύ-
δων A. || — 15. ὁ σὺν N. om. A. || — 16. εἰ τῶν]
εἰσω ἂν BCD. Dein ἐθέλωσιν vgo; ἐθέλων D. em. Düb-
ner. || — 17. προσέβαλλον A. || — 20. ἀνδραποδισ-
μένην L. || — 21. τότε δὲ ἡγή cod. Bodley. || —
23. διαφθεῖραι L. || — 28. καὶ γὰρ ἐτύγγανον C. || —
29. Post v. ἰχθύων C ex antec. repetit: τῶν ὀπτῶν
ἀληγεσμένον ἄλευρον; dein pro τοῖσιν ἄρτοις habet
ἐπίσινον ἄρτ.

XXIX, 36. Τάλμενα] Nomen aliunde non notum.
Mensuræ ratione ducimur in Choubar-Baie, ubi nunc
Choubar, Tiz et Parag oppida, ex quibus Tiz vel Tait,
ex Arabum scriptoribus bene notum nunc ruinis ja-
cens (v. Kempthornius l. I. p. 271), jam memorat

Ptolemæus, Τίσα (al. Τήσα) vocans, situm tamen pa-
rum accurate exhibens. Eundem vel proximum locum
a Nearcho Talmena dici recte censet, opinor, Gos-
selinus III, p. 148. Prope Tiz exit Gaene fluvius vel
Khor Neam. Num forte pro Τάλμενα leg. Γάλμενα?
|| — 37. Κανασίδα] nomen aliunde non notum;
Vincenti lusum etymologicum missum facio. Situs
locus desertus fuerit ad maris recessum, quem ef-
ficiunt Ras Fuzzem et Ras Godem. || — ἐς ante τετρ.
om. C. || — 39. ἀκεφάλους D. Ἐγκεφάλους sæpe dicitur
palmæ cacumen. V. Stephan. Thes. s. v. Cf. Strabo
p. 722 de Alexandri militibus in Gedrosia: ἀπὸ δὲ τῶν
φοινίκων ἦν ἡ σωτηρία, τὸ τὸ κερπὺ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.
Curtius vero IX, 10: fumem sentire cœperunt, radi-
ces palmarum, namque sola ea arbor gignitur, ubique

στρατιήν· καὶ κακῶς ἤδη ὑπὸ λιμοῦ ἔχοντες ἔπλων τήν τε ἡμέρην καὶ τὴν νύκτα, καὶ ὀρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ. (3) Νέαρχος δὲ καταδείσας μὴ ἄρα ἐς τὴν γῆν ἐκθάπτες ἀπολείπειεν τὰς νέας ὑπὸ ἀθυμίας, ἐπὶ τῷδε μετεώρους ἔσχε τὰς νέας ἐπ' ἀγκυρέων. (4) Ἐνθὲνδε ἀναχθέντες ἐς Κανάτην ὀρμίζονται, σταδίους ὡς ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα διεκπλώσαντες. Ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς ἐν αὐτῇ καὶ διώρυγες βραχέαι. (5) Ἐνθὲνδε σταδίους ὀκτακοσίους διεκπλώσαντες ἐν Ταοῖσιν ὀρμίζονται· κῶμαι δὲ σμικραὶ καὶ πονηραὶ ἐπῆσαν· καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐκλείπουσι τὰ οἰκῆα, αὐτοὶ δὲ σίτῳ τινὶ ὀλίγῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ βαλάνοισιν ἐκ φοινίκων· καὶ καμῆλους ἐπὶ τὰ θσαι ἔγκατελείφθησαν κατακόψαντες, ἀπὸ τούτων τὰ κρέα ἐσιτέοντο. (6) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω 15 ἀναχθέντες σταδίους τριηκοσίους πλώουσι, καὶ κατορμίζονται ἐς Δαγάσειρα· ἔθνα νομάδες τινὲς ἄνθρωποι ὄκειον. (7) Ἐνθὲνδε ἄραντες τὴν τε νύκτα καὶ τὴν ἡμέρην οὐδὲν τι ἐλινύοντες ἔπλων· ἀλλὰ διελθόντες γὰρ σταδίους χιλίους τε καὶ ἑκατὸν ἐξέπλωσαν τὸ ἔθνος 20 τῶν Ἰχθυοφάγων, πολλὰ κακὰ ταύτῃ παθόντες ἀπορίῃ τῶν ἀναγκαιῶν. (8) Ὀρμίζονται δὲ οὐ πρὸς τῇ γῇ· ῥηλὴ γὰρ ἦν ἐπὶ πολλὸν ἀνέχουσα, ἀλλὰ μετέωροι ἐπ' ἀγκυρέων. Μῆκος τοῦ παραπλοῦ τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς χώρας ὀλίγῳ πλεῦνες στάδιοι μύριοι. (9) Οὗτοι δὲ οἱ

tum exercitui deerat. Urgente itaque fame totum illum diem et noctem navigarunt, et ad littus desertum appellantur. (3) Nearchus veritus ne si in terram descenderent, præ desperatione naves desererent, eam ob rem in salo ancoras jaci jubet. (4) Inde solventes in Canaten venerunt, stadia septingenta quinquaginta emensi. Est ibi et littus vadosum et fossæ exiguæ. (5) Inde digressi octingentis stadiis confectis ad Taos appulerunt. Ad littus pagi quidam erant exigui atque inopes. Incolæ domos suas deseruerant. Paululum ibi frumenti et caricarum ex palmis nacti sunt. Camelis septem qui relictis fuerant cæsis, carnes eorum vorarunt. (6) Sub lucem repetita navigatione, stadia trecenta emensi in Dagasira pervenerunt; quem locum quidam vagi homines incolebant. (7) Inde solventes integram noctem et diem nulla interposita mora navigarunt, stadiisque mille centum peractis fines Ichthyophagorum enavigarunt, magna rerum necessariorum penuria pressi. (8) Neque vero ad terram appulerunt, erant enim longo spatio æstus, sed jactis in salo ancoris substituerunt. Longitudo oræ Ichthyophagorum hac navigatione prætervecta est paullo plus stadiorum decem millium. (9) Ichthyophagi vero hi piscibus

rimantes. Cf. Xenophon. Anab. III, 16. Plinius XIII, 9. « The ἐγκέφαλος, as Mr. Jones informs me, is the tender head of the date tree, commonly called by the Europeans residing at Bussora, the date tree cabbage, which is, and is considered as a delicacy both by them and by the natives. Boiled, he adds, it is much like a fine sweet cabbage; pickled, it is admirable. » VINCENT p. 268. || — ἀπολείπειν A. || — 4. ἐκθάντες om. B. || — 4. ἀπολείπειν D. || — 6. ὀρμίζοντο (sic) D. || — Κανάτην] ubi nunc *Kungoun* prope *Ras Kalat*, ad *Bunth fl.* Fort. leg. *Κανάτην*. In antecedentibus quum unius diei noctisque navigatio nullo stadiorum numero definita sit, supplenda videntur 700 vel 800 stadia. Ptolemæus *Κανάτην* non commemorat; post *Tisa* apud eum sequitur *Samydaces fl.* (hod. *Sirvo* s. *Tank*); deinde longe ab eo dissita *Samydace* urbs (circa hod. *Kaley*); tum locus *Μάγδα* (ut vulgo) vel *Μαδίς* vel *Μαδίον*, pro quo habes in Marciani codice *Πάσιδα*; in quo litera π haud dubie recte se habet, maleque ab editt. mutatur, quandoquidem urbi hodiernæ *Pagistan*, quæ proxime sequitur post *Kaley*, respondet. Urbem *Pagistan* excipit *Kungun* ad fluv. *Bunth*., quæ apud Marcianum et Ptolemæum *Ρόγανα* vel *Γόγανα* scribitur. Inde non longe abest *Ras Kalat*. || — 8. ἐνθὲνδε δὲ σταδ. L. || — 9. διεκπλώσαντες] BC; πλώσαντες DA et vgo. || — 9. Ταοῖσι] sic ABCD; *Tajos* etiam Facius vertit; ἐν Τροῖσι L. et vulgo. Nomen regionis ignotum, nisi quod *Djagin* locus mediterraneus supra prom. *Mucksa* simile quid sonat. Tajorum vici quos N. adiit, fuisse debent ubi nunc exit *Sudich* fluvius, cui *Sudich* opp. adjacet. Ptolemæus ibi ponit *Κόμμανα* vel *Νόμμανα*, Marcianus *Ὀρμμανα* locum (cf. not. ad Anonym. Peripl. m. Erythr. p. 285). || — 14. ἐπὶ

τούτων A. || — 16. Δαγάσειρα] *Δαγάσωρα* D. *Dagasira* apud Ptolemæum est Ἄγρις πόλις; ap. Marcian. Ἄγρις; hodie *Girishk*. || — 19. σταδίους 1100] Hæc pertinent usque ad prom. *Jash*, quod etiam c. 32, 2 vocatur *ῥηλὴ παρατεταμένη* ἐς τὸ πέλαιος *τρηχέα*, inde a quo boream versus paulatim flecti navigatio cœpit. || — 24. πλεῦνες στάδιοι μύριοι] sic ed. Vulcanius; πλεῦνες (πλέονες C.) σταδίους μύριοι ADC, nisi quod in C suprascriptum est στάδιοι; πλέον σταδίους μύριοι B. Accusativus σταδίους natus videtur ex vitiosa scriptura πλέον ἐς. Dübner conj. πλεῦνες στάδιοι καὶ μύριοι. E singulis numeris colliguntur stadia 9000; considerantur igitur stadia mille et paulo amplius, tribuenda itineri a Cysis ad Mosarna (400?), et diei noctisque navigationi (700?), quam c. 29, 2 accuratius definire Arrianus omisit. Probabiliter ad Ichthyophagorum oram referenda sunt quæ de Carmania ex Nearcho refert Plinius VI, 23 § 97: *Carmanie oram patere 1250 mill. pass.* (= 10,000 stad.) *Nearchus scribit*. Fuerunt sane qui Carmanie nomine majorem partem oræ Ichthyophagorum comprehenderent (ut auctores Plinii l. l. § 95 et Ptolemæus qui Carmanie oræ circa 10000 stadia tribuit): verum hos si secutus esset Plinius l. l., initium Carmanie ad fauces sinus Persici ponere non potuit aut posuit inepte. Idem Plinius e Juba refert § 97: *Deinde Ichthyophagi tam longo tractu ut XXX (sic codd. Silligii) dierum spatio præternavigaverint*, in quibus pro XXX scribendum videtur XX, uti fecerunt Dalecampius ceterique editores ante Silligium. Certè ex Arriano XX dierum navigationem ratione idonea collegit Vincentus. Strabo p. 720 de longitudine oræ Ichthyophagorum a Nearcho satis longe recedit; nam pro 10000 nonnisi 7300 stadia

Ἰχθυοφάγοι σιτέονται, κατότι περ καὶ κληίζονται, ἰχθύας· ὅλγοι μὲν αὐτῶν ἄλιεύοντες τοὺς ἰχθύας· ὅλγοις γὰρ καὶ πλοῖα ἐπὶ τῷδε πεποιήται καὶ τέχνη ἐξεύρηται ἐπὶ τῇ θήρῃ τῶν ἰχθύων, τὸ πολλὸν δὲ ἡ ἀνάποις αὐτοῖσι παρέχει. (10) Οἱ δὲ καὶ δίκτυα ἐπὶ τῷδε πεποιήνται, μέγεθος καὶ ἐς δύο σταδίου τὰ πολλὰ αὐτῶν· πλέκουσι δὲ αὐτὰ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν φοινίκων, στρέφοντες τὸν φλοιὸν ὥσπερ λίνον· (11) ἐπεὶ δὲ ἡ θάλασσα ὑπονοστήσῃ, καὶ γῆ ὑπολειφθῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολείπεται, ἐρήμη τὸ πολλὸν ἐστὶν ἰχθύων· ἐνθα δὲ βαθέα ἐστὶν, ὑπολείπεται τι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν τῷδε κάρτα πολλοὶ ἰχθύες, οἱ μὲν πολλοὶ σμικροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ μέζονες· τούτοις περιβάλλοντες τὰ δίκτυα αἰρέουσι. (12) Σιτέονται δὲ ὠμούς μὲν, ὅπως ἀνεירוῦσι· (13) σιν ἐκ τοῦ ὕδατος, τοὺς ἀπαλωτάτους αὐτῶν· τοὺς δὲ μέζοντας τε καὶ σκληροτέρους ὑπὸ ἡλίου αὐαίνοντες, εὖτ' ἂν ἀραυανθῶσι, καταλοῦντες ἄλευρα ἀπ' αὐτῶν ποιεῖνται καὶ ἄρτους· οἱ δὲ μάζας ἐκ τούτων τῶν ἀλευρῶν πέσσουσι. (14) Καὶ τὰ βοσκήματα αὐτοῖσι τοὺς ἰχθύας ξηροὺς σιτέονται· ἡ γὰρ χώρα ἐρημος λειμῶνων, οὐδὲ ποῖον φέρει. (15) Θηρεύουσι δὲ καὶ καράβους πολλαχῇ καὶ ὄστρεα καὶ τὰ κογχύλια· ἄλλες δὲ αὐτόματοι γίνονται ἐν τῇ χώρῃ· * ἀπὸ τούτων ἔλαιον ποιεῖουσιν. (16) Οἱ μὲν δὲ αὐτῶν ἐρήμους τόπους οἰκεῖουσιν, ἄδενδρον τε τὴν χώραν καὶ ἄφρον καρπῶν ἡμέρων, τούτοις ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἡ πᾶσα δίαιτα πεποιήται· ὀλίγοι δὲ αὐτῶν σπεύρουσιν ὅσον τῆς χώρας, καὶ τούτω κατὰ περ ὅψω χρέονται πρὸς τοὺς ἰχθύας· ὁ γὰρ σῖτος αὐτοῖς ἐστὶν ἰχθύες. (17) Οἰκία δὲ πεποιήνται οἱ μὲν εὐδαιμονέστατοι αὐτῶν, ὅσα κήτεα ἐκβάλλει ἡ θάλασσα, τούτων τὰ ὀστέα ἐπιλεγόμενοι, καὶ τούτοις ἀντὶ ξύλων χρεόμενοι καὶ θύρας τὰ ὀστέα ὅσα πλατέα αὐτῶν ἀλίσκεται ἀπὸ τούτων ποιεῖνται· τοῖσι δὲ πολλοῖσι καὶ πενεστέροις ἀπὸ τῶν ἀκανθίων τῶν ἰχθύων τὰ οἰκία ποιεῖται.

XXX. Κήτεα δὲ μεγάλα ἐν τῇ ἑξω θαλάσῃ βόσκειται, καὶ ἰχθύες πολλὰ μέζονες ἢ ἐν τῇδε τῇ εἰσῷ· (2) καὶ λέγει Νέαρχος, ὁκότε ἀπὸ Κυζίων παρέπλων,

vescuntur, unde etiam nomen traxerunt. Pauci vero ex iis piscatui student; pauci enim navigia ad eam rem habent, aut artem piscandi norunt: sed maximam partem recedente aestu marino captant. (10) Nonnulli etiam retia ad eam rem confecerunt, plurima tantæ magnitudinis ut ad duo stadia pertineant. Ea ex palmarum libris texunt, torquentes librum instar lini. (11) Quum vero mare recedit, terramque deserit, ubi illa sicca relinquitur, vacua plerumque piscibus est: sed ubi terra profundiori aliquo sinu aquam retinet, ibi magnam piscium copiam reperiunt. Ex his plerique parvi, alii etiam majores sunt: hos circumjectis retibus capiunt. (12) Et quidem teneriores, ut protrahunt eos ex aqua, crudos edunt: majores vero durioresque ad solem torrentes, simulac penitus tosti fuerint molentes in farinam redigunt, panemque ex ea conficiunt. Sunt qui polentam ex hisce farinis coquant. (13) Pecori etiam piscium farinam pabuli loco dant. Omnis enim illa regio pratis carens nullam herbam gignit. (14) Magnam etiam in his locis cancrorum, ostreorum et conchyliorum vim capiunt. Gignit quoque ea regio suapte natura salem, ** ex quibus oleum conficiunt. (15) Qui vero eorum loca deserta incolunt, et regionem nec arborum nec fructuum feracem, hi ex piscibus tantum vivunt; pauci serunt aliquantulum agri, atque ii panem opsonii loco cum piscibus edunt; pisces enim ipsis loco frumenti sunt. (16) Domos in hunc modum ædificant. Qui ditissimi eorum sunt, balnearum quotquot mare ejicit ossa sumentes, iis loco tignorum utuntur; et ex grandioribus ossibus portas conficiunt. Plerique vero tenuioris fortunæ ex spinis piscium domos construunt.

XXX. Cete vero ingentis magnitudinis in exteriore mari nascuntur, piscesque multo majores quam in hoc interiore. (2) Scribit etiam Nearchus quum ex Cyzidis

habet, ita sc. ut 10000 (vel 10200) sint ab Indo usque ad Carmaniam (uti dicit p. 724); ab Indo autem usque ad Persidem 13900, adeo ut ora maritima Arianæ nonnisi paullulum brevior sit latere Arianæ boreali, quod (resectis 1500 stadiis a traditis viarum mensuris) linea recta est stadiorum 14000. Hæc Strabo ex Eratosthene, qui ista 7300 stadia pro 10000 Nearchi posuit procul dubio sensu lineæ rectæ, neglectis inuim ambagibus (Aliter Gosselinus III, p. 51). Novit tamen Strabo p. 724 etiam eam rationem, secundum quam ab Indo usque ad Persidem 16000 stad. (16300 st. ap. Nearch.) computantur, quamquam rationem huius computus non ex nostro Nearchi novit, neque omnino recte perspexit. || — 1. « This description of the natives (Kempthornius I. l. p. 273 ait), with that of their mode of living, and the country they inhabit, is strictly correct even to the present day. » Idem reliqui qui plagas istas lustrarunt, testantur. Cum nostris

confer quæ ex eodem Nearchi excerpit Strabo p. 720 sq. et quos supra laudavi ad cap. 24, lin. 35. || — 2. ὀλγοι μὴν... ἰχθύας om. C. || — 5. καὶ ante δίκτυα ex L add. Schmieder. || — 6. μέγας A. || — 15. αὐτῶν om. L. || — 17. καταλοῦντες L. || — 23. Lacunam notavit Schmieder. Idem conjecit fortassis Arrianum scripsisse: ἀπὸ θύνων ἔλαιον π., i. e. thynnorum adipe utuntur loco olei. In cod. C verba ἀπὸ τούτων ἔλαιον usque ad τούτους οἰκεῖουσιν exciderunt. || — 26. πεποιήται: sic ABCDL; ποιεῖται vulgo ante Schmiederum. || — 29. εἶσιν οἱ ἰχθύες C. et vulgo ante Schm. || — 31. καὶ ante τούτοις ex L add. Schmieder.

XXX. Quæ hoc capite leguntur, eadem ex Nearchi excerpit Strabo p. 725. V. Nearchi fragm. 25. Cf. Onesicritus (fr. 30) et Orthagoras apud Ælian. N. An. XVII, 6; Diodor. XVII, 106; Curtius X, 1, 11. || — 37. πολλὰ L; πολλὸν C, πολὺ BD. || — 38. Κυζίων h. l. A.

ὑπὸ τὴν ἕω ὁφθῆναι ὕδωρ ἄνω ἀναφυσώμενον τῆς θαλάσσης, οἷά περ ἐκ πρηστῆρων βίξ ἀναφερόμενον· (3) ἐκπλαγέντας δὲ σφᾶς πυνθάνεσθαι τῶν κατηγεομένων τοῦ πλόου ὃ τι εἴη καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦτο τὸ πάθημα·
 5 τοὺς δὲ ἀποκρίνασθαι ὅτι κήτεα ταῦτα φερόμενα κατὰ τὸν πόντον ἀναφυσᾷ ἐς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ· καὶ τοῖσι ναύτησιν ἐκπλαγεῖσιν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ ἔρετμα ἐκπεσεῖν· (4) αὐτὸς δὲ ἐπιὼν παρακαλέειν τε καὶ θαρσύνειν, καὶ κατ' οὐστinas παραπλῶων ἐγένετο, ἐς μέτωπον τε κε-
 10 λεῦσαι καταστῆσαι ὡς ἐπὶ ναυμαχίῃ τὰς νέας, καὶ ἐπαλαλᾶζοντας ἑαυτοῦ τῷ ῥοθίῳ πυκνὴν τε καὶ ζὺν κτύπῳ πολλῷ τὴν εἰρεσίην ποιέεσθαι· (5) οὕτως ἀναθαρσῆσαντας ἑαυτοῦ δὴ πλώειν ἀπὸ ξυνηθήματος· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τοῖσι θηρίοισιν, ἐνταῦθα αὐτοὺς μὲν ὅσον αἱ κεφα-
 15 λαι αὐτοῖσιν ἐχώρεον ἐπαλαλᾶζει, τὰς δὲ ὁσπλιγγας σημήναι, καὶ τὸν κτύπον ἀπὸ τῆς εἰρεσίας ὡς ἐπὶ μήκιστον κατασχεῖν· (6) οὕτω δὴ δρώμενα ἤδη κατὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν τὰ κήτεα ἐς βυσσὸν δύναι ἐκπλαγέντα, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον κατὰ τὰς πρύμνας ἀναδύντα
 20 ἀνασχεῖν, (7) καὶ τῆς θαλάσσης αὐθις ἀναφυσῆσαι ἐπὶ μέγα· ἔνθεν κρότους τε ἐπὶ τῇ παράλογῳ σωτηρίῃ γενέσθαι τῶν ναυτῶν, καὶ αἶνον ἐς τὸν Νέαρχον τῆς τε τόλμης καὶ τῆς σοφείας. (8) Τούτων μετεξέτερα τῶν κητέων ἐποκέλλειν πολλοῦ τῆς χώρης, ἐπειδὴν ἀνά-
 25 πωτις κατάσχη ἐν τοῖσι βραχέσιν ἐχόμενα, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ χειμῶνων σκληρῶν ἐς τὴν χέρσον ἐξωθέεσθαι καὶ οὕτω δὴ κατασηπόμενα ἀπόλλυσθαι τε καὶ τὰς σάρκας αὐτοῖσι περιρρεούσας ὑπολείπειν τὰ ὁστέα χρεῶσθαι τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἐς τὰ οἰκία· (9) εἶναι ὦν τὰ μὲν ἐν τῇσι
 30 πλευρήσιν αὐτῶν ὁστέα δοκοῦς τοῖσιν οἰκήμασιν ὅσα μεγάλα, τὰ δὲ σμικρότερα στρωτῆρας· τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόσι, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ θυρετρα, οἷα δὴ πολλῶν καὶ εἰς εἴκοσι καὶ πέντε ὀργυῖας ἀνηκόντων τὸ μέγεθος.
 XXXI. Εὐτ' ἂν δὲ παρέπλωον τὴν χώραν τῶν
 33 Ἰχθυοφάγων, λόγον ἀκούουσι περὶ νήσου τινός, ἣ κέεται μὲν ἀπέχουσα τῆς ταύτης ἡπείρου σταδίου ἐς ἑκατὸν, ἐρήμη δὲ ἐστὶν οἰκητόρων. (2) Ταύτην ἱρὴν ἡλίω ἔλεγον εἶναι οἱ ἐπιγῶριοι καὶ Νόσαλα καλέεσθαι, οὐδέ τινα ἀνθρώπων καταίρειν ἐθέλουν ἐς αὐτήν· ὅστις δ' ἂν
 40 ἀπειρήναι προσσχῇ, γίνεσθαι ἀφανέα. (3) Ἀλλὰ λέγει Νέαρχος, κέρκουρον σφιν ἕνα πλήρωμα ἔχοντα Αἰγυπτίων οὐ πόρρω τῆς νήσου ταύτης γενέσθαι ἀφανέα, καὶ ὑπὲρ τούτου τοὺς ἡγεμόνας τοῦ πλοίου διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἄρα κατάραντες ὑπ' ἀγνοίης εἰς τὴν νῆσον
 45 γένοιτο ἀφανέες. (4) Νέαρχος δὲ πέμπει κύκλῳ περὶ τὴν νῆσον τριηκόντορον, χελεύσας μὴ κατασχεῖν μὲν ἐς τὴν νῆσον, ἐμβόαν δὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς μάλιστα ἐν

navigarent, sub auroram vidisse se aquam sursum e mari efflari, et tanquam turbinibus violenter in altum efflari, (3) perculososque nautas percontatos esse ex ducibus navigationis quidnam esset et a quo fieret hæc res, eosque respondisse, cete esse, quæ in mari voluntaria aquam sursum efflent : nautisque attonitis remos e manibus excidisse. (4) Se vero adeuntem eos hortatum esse atque animasse, et ad quoscunque præternavigans accessisset jussisse, ut naves adversis proris veluti ad navalem pugnam instructis in eas dirigerent : utque denso agmine et magno strepitu remigantes una cum ipso remorum sonitu ingentes etiam clamores ederent. (5) Ita revocatis animis simul omnes signo dato remigationi incubuisse ; quumque jam propiores belluis facti essent, quantum capita ferre poterant, acclamasse, tubasque clannisse, et remorum pulsum latissime sonitum edidisse ; (6) atque ita cete, quæ jam ad proras navium videbantur, exterrita in profundum sese abdidisse : neque multo post ad puppes emeris-
 26 sisse, (7) rursumque magnam undarum vim sursum efflasse. Tum incredibilem nautarum ob inopinatam salutem applausum factum fuisse, Nearchi audaciam et prudentiam laudantium. (8) Nonnullæ vero harum balænarum interdum variis locis ad littus appellantur, quæ recedente æstu in vadis hærent ; aliæ a vehementibus tempestatibus in terram ejiciuntur, et sic putrefactæ ipsæ pereunt, et carnes earum decedentes ossa relinquant hominibus ad domos exstruendas adhibenda. (9) Et laterum quidem ossa quæcunque majora in trabes ædium deliguntur ; minora vero in tabulas : quæ in maxillis sunt ad januas accipiuntur ; multæ siquidem balænæ magnitudine sunt circiter centum cubitorum.

XXXI. Quum Nearchus Ichthyophagorum regionem præternavigaret, cognovit insulam quandam in eo mari esse centum fere stadiis a continente remotam, quæ habitatoribus vacua esset. (2) Hanc indigenæ Soli sacram esse dicebant, Nosalaque vocari, neque quemquam mortalium ad eam appellere velle. Si quis vero imprudens eo deferatur, eum non amplius cerni. (3) Nearchus cercurum unum Ægyptiis nautis instructum non procul ab hac insula evanuisse scribit, navigationisque duces ea de re affirmasse ignorantes in eam insulam delatos ex oculis hominum sublato esse. (4) Idem navim triginta remorum in circuitum insulæ mittit, mandatis additis ut descensu quidem in insulam abstinerent, sed proxime ad insulæ oram adnavi-

— 1. ἄνω ὕδωρ ἀναφ. A. || — 2. οἷάπερ καὶ πρηστ. BC. || — 4. ἀπὸ τούτου τὸ πάθ. codd., correx. mgo C. || — 5. ἀποκρ.] ABC; ὑποκρ. D. || — 6. καὶ τισιν αὐτῇσι A; ναύτησιν om. L. || — 10. ναυμαχίῃ A, ναυμαχίῃ BC, ναυμαχίᾳ D. || — 11. καὶ ζὺν κτύπῳ L, καὶ ὁζὺν κτύπῳ D, καὶ ὁζέλαν κτύπῳ BC. || — 13. δὲ om. BD. || — 18. βυθὸν codd., ut cap. 6; mutavit Düb-

ner. || — 21. κρότῳ BCD. || — 22. καὶ om. A. || — 26. ἐς] ὑπὸ BC. || — 27. οὕτω δὴ καὶ τὰ σηπόμενα AD, οὕτω δὴ αὐτὰ σηπ. BC.

XXXI, 36. σταδίου ἐκατὸν L. || 40. πρόσχῃ codd. || — 43. διισχ.] sic editt.; ἐγχυρίζεσθαι ABCD. || — 45. περὶ] παρὰ BC.

χρῶ παραπλόνοντας, καὶ τὸν κυβερνήτην ὀνομάζοντας καὶ ὅτου ἄλλου οὐκ ἀφανὲς τὸ ὄνομα· (5) ὥς δὲ οὐδὲνα ὑπακούειν, τότε δὲ αὐτὸς λέγει πλῶσαι ἐς τὴν νῆσον, καὶ κατασχεῖν ὅη προσαναγκάσαι τοὺς ναύτας οὐκ ἐθέ-
 5 λοντας· καὶ ἐκβῆναι αὐτὸς καὶ ἐλέγχει κενὸν μῦθον ἔόντα τὸν περὶ τῇ νήσῳ λόγον· (6) ἀκοῦσαι δὲ καὶ ἄλλον λόγον ὑπὲρ τῆς νήσου ταύτης λεγόμενον, οἰκῆσαι μὲν τὴν νῆσον ταύτην μίαν τῶν Νηρηίδων· τὸ δὲ ὄνομα οὐ λέγεσθαι τῆς Νηρηίδος· ταύτῃ δὲ ὅστις πελάσειε τῇ νήσῳ,
 10 τοῦτω συγγίνεσθαι μὲν, ἰχθὺν δὲ ἐξ ἀνθρώπου ποίουσαν αὐτὸν ἐμβάλλειν ἐς τὸν πόντον· (7) Ἥλιον δὲ ἀχθεσθέντα τῇ Νηρηίδι, κελεύειν μετοικίζεσθαι αὐτὴν ἐκ τῆς νήσου· τὴν δὲ ὁμολογεῖν μὲν ὅτι ἐξοικισθήσεται, δέεσθαι δὲ ** οἱ τὸ πάθημα· καὶ τὸν Ἥλιον ὑποδέξαι-
 15 σθαι· (8) τοὺς δὲ ὅη ἀνθρώπους οὐστίναι, ἀνθρώπους αὖθις ἐξ ἰχθύων ποιῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτων τῶν Ἰχθυοφάγων τὸ γένος καὶ εἰς Ἀλέξανδρον κατελθεῖν. (9) Καὶ ταῦτα ὅτι ψεύδεται ἐξελέγχει Νέαρχος, οὐκ ἐπαινέω αὐτὸν
 20 ἔγωγε τῆς σχολῆς τε καὶ σοφίης, οὔτε κάρτα χαλεπὰ ἐξελεγχθῆναι ἔόντα, ταλαίπωρόν τ' ἔδον γινώσκων τοὺς παλαιούς λόγους ἐπιλεγόμενον ἐξελέγχειν ἔοντας ψευδέας.
 XXXII. Ὑπὲρ τοὺς Ἰχθυοφάγους Γαδρῶσινοι ἐς τὸ ἄνω οἰκέουσι γῆν πονηρὴν καὶ ψυμμώδεα· ἔνθεν καὶ τὰ

gantes hominibus acclamarent, et gubernatorem nominarent, aut cujuscunque alius non obscurum nomen. (5) Quumque nemo audiret, tum semet eo navigasse dicit, ac nautas compulsiis vel invitos navem appellere; quumque in insulam descendisset, vanam atque inanem fabulam docuisse quæ de insula illa spargebatur. (6) Audiisse vero se etiam alium de hac insula sermonem ait: habitasse hanc insulam unam Nereidum, nomen vero Nereidis non dici; eam cum omnibus qui eo appellerent commisceri solitam, eosque in pisces conversos in mare projicere. (7) Qua de causa iratum Nereidi Solem jussisse ut ex ea insula migraret; atque hanc quidem pollicitam esse se migraturam: rogasse autem ut sibi malum sanetur. (8) Et solem pollicitum esse; hominum autem quoscunque pisces ex hominibus fecerat illa, misertum homines rursus ex piscibus fecisse. Ex iis Ichthyophagorum genus ad Alexandrum usque pervenisse. (9) Ego vero Nearchum eo nomine non laudo, quod otio et sapientia in re non admodum difficili refellenda abusus fuerit; miserabile oensens veteres mendacesque fabulas recensentem refutare.

XXXII. Supra Ichthyophagos Gadrosii in mediterraneis locis terram sterilem atque arenosam colunt:

— 7. μὲν addit. L. — 10. ἰχθὺν δὲ αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπου ποίουσαν ἐμβάλλειν BCD. || — 13. ὁμολογεῖν μὲν ἐξοικισθήσεσθαι cod. Bodlej. — Deinde desideratur infinitivus. Dübnerus conjecit: δέεσθαι δὲ οἱ καὶ τὸ πάθημα [παυθῆναι], eoque sensu jam veteres verterunt interpretes. Nescio an ipsum illud quod præcedit verbum auctor ludens repetiverit, adeo ut fuerit: δέεσθαι δὲ καὶ ἐξοικισθῆναι οἱ τὸ πάθημα. Ceterum quæ hoc segmine leguntur, Strabo p. 726 quoque paucis perstringit. Nomen insulæ non apposuit, quod nescio an habeamus etiam apud Stephanum Byz., ubi: Νόσορα, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Ὀρβάνιος Ἀραβικῶν* ὁ νησιώτης Νόσορηνός· ἰχθυώσις ὁ τύπος. Idem statuunt Berkelius, Pinedo et Holstenius, neque refragatur mentio Uranii, quem in opere suo etiam extra Arabiæ fines evagatum esse scimus. Philostrato insula vocatur Σέλτη. V. supra ad c. 26, ubi monui totam hanc narrationem a genuino Nearchi opere videri alienam fuisse, quum omnia suadeant Nosala non diversam esse insulam ab Asthala sive Carbina, centum item a continente stadiis remota, quam habitatam vidit Nearchus, sicuti Nosora Uranii non caruisse incolis et Stephano colligis. Qui quidem incolæ jam tum fuerint Arabes isti, quos recentioribus seculis scimus hanc sibi arcem constituisse latrociniorum, unde appropinquantes mercatores aggredierentur, diriperent, direptos necarent. Hinc terror κακοδαίμονος insulam fecit fabulasque finxit, quales Blairius ex oræ accolis audivit, et comites Alexandri Græco ornarunt indumento. Ceterum varia de hoc loco circumferebantur. Plinius VI, 26 § 97 ex Juba ita habet: *Dein Ichthyophagi; ... insula quæ Solis appellatur et eadem Nympharum cubile, rubens, in qua nullum non animal*

apsumitur incertis de causis. Ori gens; flumen Carmanie Hyctanis (s. Hytanis) portuosum et auro fertile. Solinus Polyh. c. 57: *Solis insula rubens et omni animantium generi inaccessa, quippe quæ nullum non animal illatum perimit.* Pomp. Mela III, 7: *Contra Indi ostia insula est adeo inhabitabilis, ut ingressos vis circumfusi aeris exanimet confestim.* Curtius X, 1: *Adjiciebant navigia quæ lixas mercatoresque vexissent, famam auri secutis gubernatoribus, in insulam esse transmissa, nec deinde ab his postea visa.* Quæ Plinius Melaque tradunt, explicare licet ex iis quæ Kempthornius narrat de testudinum cadaveribus per totam insulam projectis deque aere adeo hinc infecto ut vel præternavigantibus esset molestus. Quod Indum Mela introducit, nihil curo. Apud Plinium *Ori gens* ad eam oræ partem pertinuisse debet, cui in mediterraneis objacet Ora urbs apud Ptolemæum, inter Samydacen et Caudriacen sive Hydriacen fluvios. *Hytanis* probabiliter est idem cum Hydriaco Marciani; certe non esse Andamin Arriani, ut Harduino multi crediderunt, ex serie narrationis Plinianæ liquet. Igitur ex Plinio, quamvis situm insulæ accuratius definire nequeamus, hoc saltem eliceris positam esse ab oriente sinus *Gwuttur*. Curtius in antec. dixit de insula (Ogyri) in quo Erythræ regis monumentum erat; ideoque ad eandem etiam verba modo adscripta referri voluisse videtur. Comparare licet Pseudocallisthenis narrationem de miraculosa ista insula, in qua Philo cum suis subito evanuit. Nam in hac quoque fuisse proditum veteris regis monumentum auro conditisque pretiis refertissimum. Aliam fabulam quæ aliquatenus huc pertinet vel conferri saltem meretur, in eodem Pseudocallisthene habes II, 38, p. 89.

πολλά κακὰ ἡ στρατιὴ τε Ἀλεξάνδρῳ ἔπαθε καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ὥς μοι ᾗδ' ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ ἀπήγγηται. (2) Ὡς δὲ ἐς τὴν Καρμανίην ἀπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων κατῆρεν ὁ στρατὸς, ἐνταῦθα ἵνα πρῶτον τῆς Καρμανίης ὠρμίσαντο, ἐπ' ἀγκυρώων ἐσάλευσαν, ὅτι ῥηχίη παρετέτατο ἐς τὸ πέλαγος τρηχέα. (3) Ἐνθὲν δὲ ὡσαύτως οὐκέτι πρὸς ἡλίου δυσμένους ἐπλων, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ δύσιός τε ἡλίου καὶ τῆς ἄρκτου οὕτω μᾶλλον τι αἱ πρῶται αὐτοῖσιν ἐπεῖχον. (4) καὶ οὕτω ἡ Καρμανίη τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς γῆς καὶ τῶν Ὠρειῶν εὐδενδροτόρη τε καὶ εὐκαρποτέρη ἐστὶ, καὶ πτωιδὴς μᾶλλον τι καὶ ἐνυδρὸς. (5) Ὀρμίζονται δὲ ἐν Βάδει γῶρφ τῆς Καρμανίης οἰκουμένῳ, δένδρεά τε πολλὰ ἡμερὰ περφυκότεα ἔχοντι πλὴν ἐλαίης, καὶ ἀμπέλους 15 ἀγαθὰς, καὶ σιτοφόρου. (6) Ἐνθὲν δὲ ὁρμηθέντες καὶ διεκπλώσαντες σταδίους ὀκτακοσίους, πρὸς αἰγιαλῷ ὁρμίζονται ἐρήμῳ, καὶ κατορθῶν ἄκρην μακρὴν ἔχαν- ἐχούσαν ἐπὶ πολλὸν ἐς τὸ πέλαγος· ἀπέχειν δὲ ἐφαίνετο ἡ ἄκρη πλὸν ὥς ἡμέρης. (7) Καὶ οἱ τῶν χώρων 20 ἐκείνων ὀπήμονες τῆς Ἀραβίης ἔλεγον τὴν ἀνίσχουσαν ταύτην ἄκρην, καλεῖσθαι δὲ Μάκετα· ἐνθεν τὰ κινά-

ubi et Alexandri exercitus et Alexander ipse multa incommoda perpeusus est, quemadmodum jam in altero opere narravi. (2) Postquam vero ex Ichthyophagis in Carmaniam perventum est a classe, eo loco, ubi primum ad Carmaniam mansionem habuit, ancoris in salo jactis constiterunt, quod longe in mare rupium tænia porrecta erat. (3) Exinde non amplius ita directe ad occasum navigarunt, sed inter occidentem et septentrionem magis cursum tenuerunt; (4) atque ita Carmania arboribus fecundior magisque frugifera est quam Ichthyophagorum aut Oritarum regio, magis etiam herbosa aquisque abundans. (5) Quum in Badin cultum Carmaniae locum appulissent, multas arbores pomiferas exceptis oleis reppererunt. Erat et ea regio vitium et frumenti ferax. (6) Inde ad octingenta stadia progressi ad littus desertum appellant. Ex eo loco promontorium ingens longe in mare porrectum conspiciunt, quod unius diei navigatione inde abesse videbatur. (7) Periti locorum Arabiae promontorium id esse dicebant, vocarique Maceta, indeque

XXXII, 5. ὠρμίσαντο] ἰδρύσαντο L. || — 6. τρηχέα] Ipsum *Cap Jask* humile est et arenosum, sed rupes litori in hoc tractu multae prætenduntur. Kempthorne l. 1. p. 272: « The coast on many parts of Charbar to this place (Cape Jask) is very rocky, and ought not to be approached too near, on account of some shoals and rocks which lie under water. » — The cliffs along this part of the coast are very high, and in many places almost perpendicular. Some have a singular appearance, one near Jask being exactly of the shape of a quoin or wedge; and another is a very remarkable peak, being formed by three stones as if placed by human hands one on the top of the other. It is very high, and has the resemblance of a chimney; we named it the Three-Stone-Peak. » || — 6. δὲ om. cod. A. || — 10. εὐδενδροτόρη τε καὶ εὐκαρποτέρη κτλ.] Cf. Strabo p. 726: καὶ γὰρ πάμφορος (ἡ Καρμανία) καὶ μεγαλόδενδρος πλὴν ἐλαίας καὶ ποταμοῖς κατάρρυτος... Γεώργια δ' ἔχει παραπλήσια τοῖς Περσικοῖς, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀμπέλον κτλ. et Onesicrit. fr. 26 et 27. || — 12. Βάδει] Badis situs fuerit ubi nunc *Jask* vicus vel in propinquo. Huc pertinere videtur Κερυθῆτις Ptolemæi, quam deinde excipit Κέρπελλα promontorium (*Ras Kerazi* vel *Keraat* vel *Bombarek*. || — 14. πλὴν ἐλαίας] Cf. Ritter XII, p. 522 *Ueber die Asiatische Verbreitung des Oelbaums*. || — 15. ἐνθὲν δὲ] ἐνθεν D. || — 16. στ. ὀκτακοσίους] Cf. Plinius VI, 27 § 107: *Carmaniae oram patere duodecens centena L. M. p. Nearchus scripsit* (v. supra not. c. 29). *Ab initio ejus ad flumen Sabim CM passuum; inde vineas coli et arva ad flumen Ananini* (*Ἀνανιν* Arrian. 33, 2) *XXV M. spatio*. Regio vocatur *Armuzia*. *Oppida Carmaniae Zethis et Alexandria* (Cf. Mela III, 8). In his putares 100 mill. passuum nostris respondere stadiis 800. At Nearchus ab initio Carmaniae usque ad Ananin recte habet, non 1000, sed 1600 stadia. Quare ab alio initio (ab prom. *Keraat*

sive *Bombarek*) proficisci Plinius videtur. Quod si apud Plinium ista XXV mill. a Sabi ad Ananin recte habent, Sabis fluvius, quem Mela quoque memorat, foret *Saganus* Ptolemæi, dimidio gradu ab Andani distans, et in mediterraneis habens Sabin urbem. Ad ostium Sagani Ptolemæus ponit *Tarruanam* locum, hodie *Tarroun*, qui ab Andani fl. (*Minaw*) ad 300, a *Cap Bombarek* ad 600 stadia distat. Nullus vero ad *Tarroun* fluvius notatur. Sin illud potius premendum est, ab *Carmaniae* initio (quale Nearchus statuit) usque ad Sabin esse 800 stadia, tum Sabis fluvius is habendus, cui *Guz* vicus adjacet, quique probabiliter defluit de monte *Bis*. || — 21. δὲ post καλ. om. ABCD. || — Μάκετα] Cf. Juba ap. Plinium VI, 26 § 98: *Inde promontorium Carmaniae est, ex quo in adversa ora ad gentem Arabiae Macas trajectus distat L M passuum*. Eratosthenes ap. Strabon. p. 765 ostium sinus Persici adeo angustum esse dicit, ὥστε ἐξ Ἀραβίων (sic codd.), τοῦ τῆς Καρμανίας ἀκρωτηρίου, τῆς Ἀραβίας ἀπορῶται τὸ ἐν Μάκταις. Cf. idem p. 726 et ex eodem Eratosthene hauriens Ammian. Marc. XIII, 6, 23: *Cujus ostia adeo perhibentur angusta, ut ex Harmonizante Carmaniae promontorio contra oppositum aliud promontorium, quod appellant incolae Maces, sine impedimento cernatur*. His adde quæ notavi ad Anon. peripl. mar. Erythr. § 35, et quod Plinius XI, 32, § 152 de eodem prom. refert: *Naumacheorum* (*Macæ*; horum em. *Barbarus*.) *promontorium contra Carmaniam distat L mill. p.; mira res ibi traditur. Numenium, ab Antiocho rege Mesenae propositum, ibi vicisse eodem die classe, astutque reverso iterum equitatu contra Persas dimicantem et gemina tropæa eodem in loco Jovi ac Neptuno statuuisse*. Quod Μάκετα Arriani attinet, num recte habeat, jure quæras. Μάκετα (a nominativo Μάκταις) legendum putat Salmasius.

μουμά τε καὶ ἄλλα τοιοῦτότροπα ἐς Ἀσσυρίους ἀγνέεσθαι· (8) καὶ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἵνα περὶ δὲ στόλος ἐσάλευε, καὶ τῆς ἄρκης, ἥντινα καταντικρὺ ἀπεώρων ἀνέχουσιν ἐς τὸ πέλαγος, ὁ κόλπος (ἐμοὶ τε δοκεῖ καὶ Νεάρχῳ ὡσαύτως ἐδόκεεν) ἐς τὸ εἶσω ἀναχέεται, ὅπερ εἰκὸς ἢ Ἐρυθρῇ θάλασσᾳ. (9) Ταύτην τὴν ἄρκην ὡς κατεῖδον, Ὀνησίκριτος μὲν ἐπέχοντας ἐπ' αὐτὴν πλώειν ἐκέλευεν, ὡς μὴ κατὰ τὸν κόλπον ἐλαστρεύοντας ταλαιπωρῆσθαι· (10) Νεάρχος δὲ ἀποκρίνεται νήπιον εἶναι Ὀνησίκριτον, εἰ ἀγνοεῖ ἐπ' ὅτῳ ἐστάλη πρὸς Ἀλεξάνδρου δὲ στόλος· (11) οὐ γὰρ ὅτι ἀπορίῃ ἦν περὶ διασωθῆναι πάντα αὐτῷ τὸν στρατὸν, ἐπὶ τῷδε ἄρα ἐκπέμψαι τὰς νέας, ἀλλὰ ἐθέλοντα αἰγιαλούς τε τοὺς κατὰ τὸν παράπλου κατασκέψασθαι καὶ ὄρους· (12) καὶ νησιῶν, καὶ ὅστις κόλπος ἐσέχοι, ἐκπεριπλώσαι τοῦτον, καὶ πόλιας ὅσαι ἐπιθαλάσσιαι, καὶ εἴ τις ἐγκαρπος γῆ, καὶ εἰ τις ἐρήμη· (13) Σφόδρα ὦν οὐ χρεῖναι ἀφανίσαι τὸ ἔργον, πρὸς τέρματι ἤδη ἑόντας τῶν πόνων, ἄλλως τε οὐδὲ ἀπὸρώς εἶ τῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ παράπλῳ ἔχοντας· δεδιέναι τε, ὅτι ἡ ἄρκη ἐς μεσημβρίην ἀνέχει, μὴ ἐρήμῳ τε τῇ ταύτῃ γῇ καὶ ἀνύδρῳ καὶ φλογώδεϊ ἐγκύρσειν. (14) Ταῦτα ἐνίκα, καὶ μοι δοκεῖ περιφανέως σῶσαι τὴν στρατιὴν τῇδε τῇ βουλῇ Νεάρχου· τὴν γὰρ δὴ ἄρκην ἔκεινεν καὶ τὴν πρὸς αὐτῇ χῶρην πᾶσαν ἐρήμην τε εἶναι λόγος κατέχει, καὶ ὕδατος ἀπορίῃ ἔχουσιν.

XXXIII. Ἀλλὰ ἔπλωον γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἄραντες τῇ γῇ προσεγέες· καὶ πλώσαντες σταδίου ὡς ἑπτακοσίους ἐν ἄλλῳ αἰγιαλῷ ὠρμίσαντο· Νεόπτανα οὖνομα τῷ αἰγιαλῷ. (2) Καὶ αὖθις ὑπὸ τὴν ἑὼ ἀνήγοντο, καὶ πλώσαντες σταδίου ἑκατὸν ὀρμίζονται κατὰ τὸν ποταμὸν Ἀναμίν· ὁ δὲ γῶρος Ἀρμούζεια ἐκαλέετο. Φίλια δὲ ἤδη καὶ πάμπορα ταύτῃ ἦν, πλὴν ἐλαΐαι οὐ

cinnamomum et alia ejusmodi aromata in Assyrios vehi. (8) Ab eo littore ubi classis ancoris in salo jactis constiterat, et promontorio, quod ex adverso in mare porrectum conspexerat, sinus meo judicio, ut et Nearchus visum est, introrsum refunditur, sicut probabile est, mare Rubrum. (9) Id promontorium ubi conspicati sunt, Onesicritus classem eo dirigi jubebat, ne per sinum navigantes calamitatibus afficerentur. (10) Nearchus vero parum prudentem esse Onesicritum respondit, si nesciret quam ad rem Alexander classem misisset. (11) Neque enim quia pedestri itinere totum exercitum traducere salvum non posset, eam ob causam naves emissas : sed quod vellet omnia littora portusque et insulas in præternavigatione perlustrari, omnes etiam sinus pernavigari, et urbes quæ ad mare sitæ essent, quæve regio fertilis, quæ deserta sit inquiri. (12) Non debere itaque sese totum negotium pervertere, quum jam ad finem laborum pervenissent, præcipue quum res ad navigationem necessaria non amplius deficerent : vereri etiam se, quod promontorium illud in meridiem vergeret, ne in desertam et siticulosam torridamque regionem inciderent. (13) Nearchi sententia vicit : et mihi quidem Nearchus manifesto hoc consilio classem universam servasse videtur. Promontorium enim illud omnemque regionem illi circumjectam desertam esse fama obtinet, summaque aquarum penuria laborare.

XXXIII. Mota igitur classe proxime terram navigantes, septingenta stadia emensi ad aliud littus, cui Neoptana nomen erat, appellunt ; rursusque sub auro-ram inde solvunt, et centum stadiis enavigatis ad fluvium Anamin perveniunt. (2) Locus ipse Harmozia vocabatur. Amicam jam ibi omniumque rerum feracem regionem nacti sunt : oleas tantum non fere-

— 1. Post καὶ ἄλλᾳ τοιοῦτότροπα cod. A addit : καὶ τὸ σένη (cassia senna in Arabia proveniens, gallice *séné*. V. Ducange v. *séné*. Ritter. XII, p. 483. 889. 992), quæ e margine in ordinem verborum irrepserunt. — 3. ἐπεσώρων ABD. — 5. ἀναχέσθαι BC. — 9. ὑποκρ. A. — 10. εἶναι, quod præbent ABCD et Bodl., om. L et vett. edit. — 15. ἐπέχοι edit. Basil. et Venet. De hoc Nearchi et Onesicriti dissensu cf. Arrian. Exped. VII, 20.

XXXIII, 29. ὀρμίζονται BC. — Νεόπτανα] Nomen aliunde non notum. Appulit Nearchus in eum fere locum, ubi nunc est *Karroun* vicus. — 32. τὸν om. D. — Ἀναμίν] *Ananim* Plin. l. I. § 107. Ptolemæo fluvius dicitur Ἀνδάνης; nec non ap. Melam III, 8 : *Subis per Carmaniam, supra Andamis et Coros effluunt*; nunc *Minab* sive *Minah* cum castello cognomine. Sec. virum doctum ap. Kempthorn. l. I. p. 274 not. *Minab* nomen contractum est ex *Mina-ab*, i. e. cærulea aqua. Plura de hoc fluvio exponit Wellstedt *Travels to the city of the Caliphs* I, p. 60 sq., ex eoque Ritter XII, 431. — 32. Ἀρμούζεια] Ὀρμούζεια B; Ὀρμούζεια C; *Armuzia regio* ap. Plin. l. I. § 107. Cf. § 110 : *Carmanis junguntur Armozei*. Promontorium

Ἀρμούζιον s. Ἀρμούζιον s. Ἀρμούζα supra jam vidimus; urbem Ἀρμούζαν habent Ptolemæus et Marciānus, ille 250 fere stadiis, hic 800 stadiis a promontorio eam distare censens. « On sait qu'il a existé une ville de Harmuz ou Hormuz sur le rivage du continent avant que ce nom fut transporté à l'isle connue aujourd'hui sous le nom d'Ormuz. Selon l'histoire que Turcn-shah a écrite du royaume d'Hormus, dont il a occupé le trône, le pays étant ravagé par les Turcs, le roi nommé Bahuddin ou Ayazseifin, fit passer les Hormuziens dans une isle, qui se nommoit Gerun. On rapporte cette transmigration aux premières années du XIIIe siècle. La géographie Turque indique la situation de l'ancien Hormuz, en disant que l'isle de Dgerun en est éloignée de douze milles vers le couchant. » D'ANVILLIUS *Recherches géogr. sur le golfe Persique* in *Mém. de l'Acad.* t. XXX, p. 141. Plura v. ap. Ritter. XII, p. 383 sqq. — 33. πάμπορα etc.] Cf. Plin. l. I. § 107. Kempthorn. l. I. p. 274 : « The country adjacent (Minab fluvio) is termed by the natives the Paradise of Persia. It is certainly most beautifully fertile, and abounds in orange-groves, orchards containing appels, pears, peaches and apricots, with vineyards producing a delicious grape

πεφυέσσαν. (3) Ἐνταῦθα ἐκβαίνουσι τε ἐκ τῶν νεῶν
καὶ ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων ἄσμενοι ἀνεπαύοντο, με-
μνημένοι ὅσα κακὰ κατὰ τὴν θάλασσαν πεπονθότες
ἦσαν, καὶ πρὸς τῇ γῇ τῶν Ἰχθυοφάγων, τὴν τε ἐρη-
μὴν τῆς χώρας, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅκως θηριώδεες,
καὶ τὰς σφῶν ἀπορίας ἐπιλεγόμενοι. (4) Καὶ τινες
αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸ πρόσω ἀνῆλθον, ἀποσκεδα-
σθέντες τῆς στρατιῆς κατὰ ζήτησιν ἄλλος ἄλλου.
(5) Ἐνταῦθα ἄνθρωπος σφίσιν ὤφθη χλαμύδα τε φο-
ρέων Ἑλληνικὴν καὶ τὰ ἄλλα ὡς Ἑλλήν ἐσκευασμέ-
νος, καὶ φωνὴν Ἑλλάδα ἐφώνεε. Τοῦτον οἱ πρῶτοι
ἰδόντες θαυμάσαι ἔλεγον· οὕτω τι παράλογον σφίσι
φανῆναι ἐκ τῶν τοσούτων κακῶν Ἑλλήνα μὲν ἄνθρωπον
ἰδεῖν, Ἑλλάδος δὲ φωνῆς ἀκοῦσαι. (6) ἐπὶ πρώτων τε
δοκῶν ἦκοι, καὶ ὅστις ἑὼν· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου
τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποσκεδασθῆναι ἔλεγε, καὶ εἶναι οὐ
πόρρω τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸν Ἀλεξάνδρον· τοῦτον
τὸν ἄνθρωπον βοῶντες τε καὶ κροτέοντες ἀνάγουσι
παρὰ τὸν Νεάρχον· καὶ Νεάρχῳ πάντα ἔφρασε, καὶ ὅτι
πέντε ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχει τὸ στρατόπεδον καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης. (8) τὸν τε ὑπαρχον τῆς χώρας
ταύτης δεῖξειν ἐφῆ Νεάρχῳ, καὶ ἔδειξε· καὶ μετὰ τούτου
Νεάρχος γνώμην ποιέεται, ὅκως ἀναθήσεται πρὸς βα-
σιλέα. (9) Τότε μὲν δὴ ἐπὶ τὰς νέας ἀπῆλθον· ὑπὸ
δὲ τὴν ἑὼ τὰς νέας ἐνεώλεεν, ἐπισκευῆς τε εἵνεκα,
ὅσαι αὐτέων κατὰ τὸν πλῶον πεπονθήκεσαν, καὶ ἅμα
ὅτι ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ υπολείπεσθαι οἱ ἔδοκεν τὸν πολ-
λὸν στρατόν. (10) χάρακά τε ὦν περιβάλλεται διπλὸν
ἐπὶ τῷ ναυστάθμῳ, καὶ τεῖχος γήινον καὶ τάφρον βα-
θύνειν, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς ὀχθῆς ἀρξάμενος, ἔσται ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα αἱ νέες αὐτῷ ἀνειρυσμέναι ᾖσαν.

XXXIV. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Νεάρχος ταῦτα ἐκόσμεε, τῆς
χώρας ὁ ὑπαρχος πεπυσμένος ὅκως ἐν μεγάλῃ φροντίδι
ἔχοι Ἀλεξάνδρος τὰ ἄμφω τὸν στόλον τοῦτον, μέγα δὲ
τι ἐξ Ἀλεξάνδρου ἀγαθὸν ἂν ἔγνω πείσεσθαι, εἰ πρῶτός
οἱ ἀπαγγεῖλαι τοῦ στρατοῦ τὴν σωτηρίην καὶ τοῦ
Νεάρχου, ὅτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπίξεται ἐς ὅψιν τὴν
βασιλέως. (2) Οὕτω δὲ τὴν βραχυτάτην ἐλάσας ἀπαγ-
γέλλει Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Νεάρχος ὅτος προσάγει ἀπὸ
τῶν νεῶν. Τότε μὲν δὴ καίπερ ἀπιστέων τῷ λόγῳ
Ἀλεξάνδρος, ἀλλὰ ἐχάρη γε κατὰ τὸ εἶκος τῇ ἀγγελίᾳ.
(3) Ὡς δὲ ἡμέρη τε ἄλλη ἐξ ἄλλης ἐγίνετο, καὶ ξυντι-
θέντι αὐτῷ τῆς ἀγγελίης τὸν χρόνον οὐκέτι πιστὰ τὰ
ἐξηγγελμένα ἐφαίνετο, (4) πεμπόμενοι τε ἄλλοι ἐπ' ἄλ-
λοισιν ὡς ἐπὶ κοιτῇ τοῦ Νεάρχου, οἱ μὲν τινες ὀλίγον
τῆς ὁδοῦ προσελθόντες κενοὶ ἐπανήκεσαν οὐδενὶ ἐγκύρσαν-
τες, οἱ δὲ καὶ πορρωτέρω ἐλθόντες, καὶ διαμαρτόντες

bat. (3) Hic navibus egressi, cupide a tot tantisque
laboribus conquierunt cum jucunda tot malorum, quæ
mari perpersi fuerant, et apud regionem Ichthyophag-
orum, recordatione, desertas regiones, efferatos ho-
mines, summam rerum omnium inopiam memoria
recolentes. (4) Quidam vero quum interius remotius-
que a mari progressi ab exercitu sejungerentur, alius
aliud quærentes : (5) repertus est ab eis quidam Græ-
canica chlamyde reliquoque habitu Græco indutus,
et lingua Græca loquens, ad cujus primum consp-
ectum collacrimatos ferunt : adeo novum atque inso-
lens iis videbatur post tot mala hominem Græcum
cernere et Græcam vocem audire. (6) Interrogarunt
itaque, unde veniret, et quis esset. Ille se ab exercitu
Alexandri sejunctum esse respondit, castraque et
ipsum Alexandrum haud procul abesse. (7) Hunc ho-
minem ipsi confestim gaudio exultantes ad Nearchum
adducunt : qui rem omnem ei retulit, castraque et re-
gem quinque dierum itinere a mari abesse. (8) Præ-
sidem etiam illius regionis Nearchus ostensurum se
dixit et ostendit; tum Nearchus cum eo consilium
capit, quo pacto ad regem adscendere possit. (9) Tunc
quidem ad classem sese recipiunt. Postridie vero sub
lucem subduci naves jubet, partim ut quæ ista navi-
gatione quassatæ erant, reficerentur, partim quod
magnum exercitus partem ibi relinquere statuerat.
(10) Duplici itaque vallo et aggere terreo navale cingit,
fossamque profundam a ripa fluminis ad eam littoris
partem, in quam naves subductæ erant, ducit.

XXXIV. Interea dum hæc a Nearchus parantur,
præses regionis, quum audisset Alexandrum vehemen-
ter de classe hac sollicitum esse, magnum aliquod
munus se ab Alexandro accepturum arbitratus, si
primus nuntiaret exercitum salvum esse et Nearchum
propediem in conspectum regis venturum : (2) com-
pendio viæ inito, renuntiabat Alexandro Nearchum
a navibus venire. Alexander tametsi fidem ejus verbis
non haberet, magnam tamen, ut par est, ex eo nuntio
lætitiā cepit. (3) Quum vero alius ex alio dies tra-
heretur, et tempus, ex quo nuntium allatum fuerat,
conferenti non jam amplius credibilia viderentur nun-
tiata : (4) quumque alii atque alii, qui Nearchum ad-
veherent, missi, partim quidem paululum viæ pro-
gressi vacui redirent, quum nulli occurrissent, partim

from which was, at one time, made a wine called amber-
rosolio, generally considered the white wine of Kish-
mah; but no wine is made her now. etc. || — 2. ἀνεπ. ||
ἐπαύοντο A; ἀνεπαύσαντο L. || — 3. ὅσα κατὰ τὴν θά-
λασσαν κακὰ πεπ. BC. || — 21. ὑπαρχον A. || — 23. πρὸς
τὸν βασιλ. Bodl. || — 24. ἀνῆλθεν B. — 25. ἀνεώλεεν AB.

XXXIV, 34. μέγα δὲ τι ἀγαθὸν ἐξ ἄλλ. ἂν ἔγνω BCD.

|| — 36. οἱ om. BCD. || — 36. τὴν σωτηρίην... ὕστερον
om. C. || — 38. δὴ τὴν] δὴ τι τὴν A. || — ἐπαγγέλ-
λει D. || — 41. ἀλλὰ om. L. || — 44. ἐφαίνοντο L.
|| — 46. τῆς ὁδοῦ προσελθόντες καὶ οὐδενὶ ἐγκύρσαντες κε-
νοὶ ἐπανήκεσαν A; τῆς ὁδοῦ προσελθόντες καὶ διαμαρτόντες,
omissis verbis κενοὶ... πορρωτέρω ἐλθόντες, BCD. || —
47. καὶ ante πορρ. ex A add. Dübna.

τὼν ἀμφὶ τὸν Νέαρχον, οὐδὲ αὐτοὶ ἐπανήσαν, ἐνταῦθα δὲ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἐκείνον, ὡς κενὰ τε ἀγγεῖλαντα καὶ λυπηρότερα οἱ τὰ πρήγματα ποιήσαντα τῇ ματαιῇ εὐφροσύνῃ, συλλαβεῖν κελεύει Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ 5 τῇ τε ὄψι καὶ τῇ γνώμῃ ἔτλος ἦν μεγάλῳ ἄχεϊ βεβλημένος. (6) Ἐν τούτῳ δὲ τῶν τινες κατὰ ζήτησιν τοῦ Νεάρχου ἐσταλμένων ἵππους τε ἐπὶ κομιδῇ αὐτῶν καὶ ἀπήνας δὲ ἄγοντες ἐντυγχάνουσι κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν τε Νεάρχῳ καὶ τῷ Ἀρχίῳ καὶ πέντε ἢ ἑξ ἅμα αὐ- 10 τοῖσι μετὰ τοσοῦτων γὰρ ἀνῆει. (7) Καὶ ἐντυγόντες οὔτε αὐτὸν ἐγνώρισαν οὔτε τὸν Ἀρχίην· οὕτω τοι κάρτα ἄλλοι οἱ ἐφάνησαν, κομιδόντες τε καὶ ρυπόωντες καὶ μεστοὶ ἄλμης, καὶ ῥικνοὶ τὰ σώματα, καὶ ὥχροι ὑπὸ ἀγρυπνίας τε καὶ τῆς ἄλλης ταλαιπωρίας. (8) Ἀλλὰ 15 ἐρομένοισι γὰρ αὐτοῖσιν ἵνα περ εἴη Ἀλέξανδρος, ἀποκρίναμενοι τὸν γῶρον οἶδε παρήλαυνον. (9) Ἀρχίης δὲ ἐπιφρασθεὶς λέγει πρὸς Νεάρχον, ὦ Νεάρχε, τούτους τοὺς ἀνθρώπους δι' ἐρημίας ἐλαύνειν τὴν αὐτὴν ἡμῖν ὁδὸν οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ συντίθηναι ἢ ὅτι μὴ κατὰ 20 ζήτησιν τὴν ἡμετέραν ἀπεσταλμένους; (10) ὅτι δὲ οὐ γινώσκουσιν ἡμέας, οὐκ ἐν θώμῃσι ποιεῖσθαι οὕτω γὰρ τι ἔχομεν κακῶς, ὡς ἄγνωστοι εἶναι φράσωμεν αὐτοῖσιν οἵτινες εἴμεν· καὶ τοὺς ἐρωμέθια κατ' ὅτι ταύτην ἐλαύνουσιν. (11) Ἐδοξε τῷ Νεάρχῳ ἐναίσιμα λέγειν καὶ 25 ἤροντο, ὅλοι ἐλαύνουσιν· οἱ δὲ ἀποκρίνονται, ὅτι κατὰ ζήτησιν Νεάρχου τε καὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ ναυτικοῦ. (12) Ὁ δὲ, Οὗτος, ἔφη, ἐγὼ Νεάρχος, καὶ Ἀρχίης οὗτος· ἀλλ' ἄγετε ἡμέας· ἡμεῖς δὲ τὰ ὑπὲρ τῆς στρατιῆς Ἀλεξάνδρῳ ἀπηγγεσόμεθα.

30 XXXV. Ἀναλαβόντες δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀπήνας, ὅπισθον ἤλαυνον· καὶ τινες αὐτῶν τούτων ὑποκρίνασθαι ἐβέλυσαντες τὴν ἀγγελίην, προδραμόντες λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Οὗτός τοι Νεάρχος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀρχίης καὶ πέντε ἄλλοι κομιζόμενοι παρὰ σέ· ὑπὲρ δὲ τοῦ στρα- 35 τοῦ παντὸς οὐδὲν εἶχον ὑποκρίνασθαι. (2) Τοῦτο ἐκείνο συνθεὶς δ' Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν παραλόγως ἀποσώθηναι, τὴν στρατιὴν δὲ πᾶσαν διεσθῆναι αὐτῷ, οὐ τοσόνδε τοῦ Νεάρχου τε καὶ τοῦ Ἀρχίῳ τῇ σωτηρίῃ ἔχαιρεν, ὅσον ἐλύπεεν αὐτὸν ἀπολομένη ἡ στρατιὴ πᾶσα.

40 (3) Οὐπω πάντα ταῦτα εἴρητο, καὶ ὁ Νεάρχος τε καὶ ὁ Ἀρχίης προσήγον. Τούς δὲ μόγις μὲν καὶ χλεπεῖως

vero progressi ulterius et Nearchum non offendentes, ne ipsi quidem reverterentur : (5) tum Alexander hominem illum tanquam mendacis nuntii auctorem, quique suum mœrorem vano illo gaudio duplicarat, comprehendi jubet, ingentemque dolorem et vultu et animo præ se ferebat. (6) Interea nonnulli qui cum equis et vehiculis ad quærendum adducendumque Nearchum missi fuerant, in ipso itinere Nearcho et Archiæ obvii facti sunt : qui quidem aliis quinque aut sex viris comitati veniebant. (7) Neque tamen vel Nearchum vel Archiam agnoverunt : adeo immutati atque ab se ipsis diversi erant, hirsuti et sordidi, sanguineque repleti atque macilenti et ex multis vigiliis laboribusque pallidi. (8) Interrogantibus enim illis, ubinam esset Alexander, significato loco, iter suum persecuti sunt. (9) Tum Archias animadversa re ad Nearchum conversus ait, « Homines istos, Nearchē, eadem qua nos via per deserta contendere non aliam ob causam iudico, quam quod nos quæsītum missi sint. (10) Quod vero nos non agnoscunt, equidem non miror : ita enim male comparati sumus, ut agnoscī non possimus. Significemus igitur eis, quānam simus, eosque percontemur, quā ad rem hoc itinere profiscantur. » (11) Nearcho Archiæ consilium perquam opportunum est visum. Rogarunt itaque, quonam profiscerentur? Respondent illi Nearchum se et navalem exercitum quæsītum ire. (12) Hic vero, « Ego ipse, ait, sum Nearchus, et hic Archias : at vos nobis duces itineris estote; nos Alexandro de classe referemus. »

XXXV. Illis itaque in vehicula exceptis, ad regem revertuntur. Nonnulli horum, nuntium celeritate prævertere cupientes, præcurrentes Alexandro nuntiarunt Nearchum ipsum et cum eo Archiam ac quinque alios adventare : de exercitu vero universo nihil poterant respondere. (2) Ex hoc ipso nuntio colligebat Alexander, Nearchum quidem et Archiam præter opinionem et fortuito servatos esse, exercitum vero universum periisse. Neque tantum gaudii ex Nearchi et Archiæ salute percepit, quantum ex amissa classe mœroris. (3) Necdum hæc omnia dicta erant, quum Nearchus et Archias adveniunt, quos Alexander diffi-

— 2. ὡς κενὰ οἱ L. || — 8 καὶ ἀπ. om. L. || — κατὰ τὸν αὐτῷ τε D. || — 1. αὐτῷ τε καὶ N. C. Ante Dübnerum editt. αὐτῷ τε τῷ N. Articulum neque nostri codd. neque Bodlejanus habent. — 10. καὶ μετὰ τοσοῦτων γὰρ A. || — 11. τὸν ante Ἀρχίην om. A. || — 15. ὑποκρ. A. || — 20. τὴν ex A add. Dübner. || — 21. γὰρ τε AD; γὰρ τοι BC vgo. || — 23. ταύτην L; ταύτῃ ABCD et vulgo ante Schm. || — 25. ὑποκρ. A. || — 27. ἐγὼ Νεάρχος L; ἐγὼ εἰ μὴ N. ABCD et vulgo ante Schm. — « Prorsus diversam de Nearchi apud Alexandrum adventu narrationem habet Diodorus XVII, 106. Dum rex in maritima quadam urbe, cui nomen Salmunti, permoraretur, et scenicos in theatro ludos exhiberet, cum classe sua appellunt, qui ad litora Oceani investiganda

missi fuerant. Qui continuo theatrum ingressi, salutato rege, quæ effecissent, renuntiant. Gavisī virorum adventu Macedones, ingenti voluptatem suam plausu contestantur. » SCHMIEDER. Rejecta reliqua Diodori narratione, retinendus Salmus locus, quo Nearchus Alexandrum convenit. Non diversam ab Salmunte esse Sabin urbem mediterraneam ap. Ptolemæum, et Zethin Plinii l. I. § 107, statuit Mannertus V, 2, p. 62. Ceterum situs loci ignotus.

XXXV, 30. ἀναλαβόντες δὲ αὐτοὺς L; ἀν. αὐτοὺς AD; καὶ ἀν. αὐτοὺς BC; ἀν. ὧν αὐτοὺς vgo ante Schm. || — 31. τοῦτων om. L. || — 32. προσδραμόντες L. || — 34. παρὰ τοι L. || — 35. ἀποκρ. BC. || — 36. ὁ ante Ἀλ. om. A. || — 41. μὲν add. ex BC.

ἐπέγνω Ἀλέξανδρος, ὅτι δὲ κομῶντας καὶ κακῶς ἐσταλ-
μένους κατεώρα, ταύτη μάλλον τι βεβαιότερον αὐτῷ τὸ
ἄχος ὑπὲρ τῆς στρατιῆς τῆς ναυτικῆς ἐγένετο. (4) Ὁ
δὲ τὴν δεξιὴν τῷ Νέαρχῳ ἐμβαλὼν καὶ ἀπαγαγὼν
πολλὸν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐταίρων τε καὶ τῶν ὑπασιπαστέων,
πολλὸν ἐπὶ χρόνον ἐδάκρυεν. (5) ὅψε δὲ ἀνενεγκὼν,
Ἀλλὰ σύγε ἡμῖν ὅτι ἐπανάγκης σῶος, ἔφη, καὶ Ἀρχίης
οὗτος, ἔχῃ ἂν ἔμοιγε ὡς ἐπὶ συμφορῇ τῇ ἀπάσῃ με-
τρίως· αἱ δὲ τοι νέες καὶ ἡ στρατιὴ κοίῳ τινὶ τρόπῳ
διεσθάρησαν; (6) Ὁ δὲ ὑπολαβὼν, Ὡ βασιλεῦ, ἔφη,
καὶ αἱ νέες τοι σῶαι εἰσὶ καὶ ὁ στρατός· ἡμεῖς δὲ οὗτοι
ἄγγελοι τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἥκομεν. (7) Ἐτι μάλλον
ἐδάκρυεν Ἀλέξανδρος, κατότι ἀνελπιστός οἱ ἡ σωτηρίῃ
τοῦ στρατοῦ ἐφαίνετο· καὶ ὅκου ὁρμέουσιν αἱ νέες ἐπαν-
ῆρώτα· ὁ δὲ, Αὐται, ἔφη, ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀνάμι-
δος ποταμοῦ ἀνειρυσμέναι ἐπισκευάζονται. (8) Ἀλέ-
ξανδρος δὲ τὸν τε Δία τὸν Ἑλλήνων καὶ τὸν Ἀμυμονα
τὸν Λιθύων ἐπομνύειν, ἥ μὴν μέζον ὡς ἐπὶ τῆδε τῇ
ἀγγελίῃ χαίρειν, ἥ ὅτι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτημένοιο
ἔρχεται· καὶ γὰρ καὶ τὸ ἄχος οἱ ἐπὶ τῇ ἀπωλείῃ τῆς
στρατιῆς ἀντίρροπον γενέσθαι τῇ ἄλλῃ πάσῃ εὐτυχίῃ.

XXXVI. Ὁ δὲ ὑπαρχος τῆς χώρας, ὄντινα συνει-
λήφει Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῆς ἀγγελίης τῇ ματαίότητι,
παρεόντα κατιδὼν τὸν Νέαρχον, πίπτει τε αὐτῷ πρὸς
τὰ γόνατα, (2) καὶ, Οὗτός τοι, ἔφη, ἐγὼ εἰμι, ὃς ἀπήγ-
γειλα Ἀλεξάνδρῳ ὅτι σῶαι ἤκετε· ὁρᾷς ὅπως διάκειμαι.
Οὕτω δὴ δέσεται Ἀλεξάνδρου Νέαρχος ἀρεῖναι τὸν ἄν-
δρα, καὶ ἀφίεται. (3) Ἀλέξανδρος δὲ σωτήρια τοῦ
στρατοῦ ἔθηκε Διὶ Σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Ἀπόλλωνι
Ἀλεξικάκῳ καὶ Ποσειδῶνι τε καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσ-
σιοι· καὶ ἄγῳνα ἐποίησε γυμνικὸν τε καὶ μουσικόν, καὶ
πομπὴν ἐπέμπε· καὶ Νέαρχος ἐν πρώτοισιν ἐπόμπευε,
ταινίησιν τε καὶ ἀνθεσιν πρὸς τῆς στρατιῆς βαλλόμενος.
(4) Ὡς δὲ ταῦτά οἱ τέλος εἶχε, λέγει πρὸς Νέαρχον,
Ἐγὼ σε, ὦ Νέαρχε, οὐκέτι ἐθέλω τὸ πρόσω οὗτ' ἀν-
κινδυνεύειν οὔτε ταλαιπωρεῖσθαι· ἀλλὰ ἄλλος γὰρ τοῦ
ναυτικοῦ ἐξηγήσεται τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἔστε καταστῆσαι
αὐτὸ ἐς Σούσα. (5) Νέαρχος δὲ ὑπολαβὼν λέγει, Ὡ
βασιλεῦ, ἐγὼ μέντοι πάντα πείθεσθαι ἐθέλω τε καὶ
ἀναγκαίῃ μοι ἐστίν· ἀλλὰ εἰ ὅτι καὶ σὺ ἐμοὶ χρί-
ζεσθαι ἐθέλεις, μὴ ποιήσης ὧδε· ἀλλὰ με ἔασον ἐξη-
γήσασθαι ἐς ἅπαν τοῦ στρατοῦ, ἔστε σοι σώας καταστήσω
ἐς Σούσα τὰς νέας· (6) μηδὲ τὰ μὲν χαλεπά τε αὐτοῦ
καὶ ἄπορα ἐμοὶ ἐπιτετραμμένα ἐκ σοῦ ἔστω, τὰ δὲ
εὐπετέα τε καὶ κλέους ᾗδ' ἐτοίμου ἐχόμενα, ταῦτα δὲ
ἀπαιρεθέντα ἄλλῳ ἐς χεῖρας διδόνθω. (7) Ἐτι λέγοντα
παύει αὐτὸν Ἀλέξανδρος, καὶ χάριν προσωμολόγηεν
εἰδέναι· οὕτω δὲ καταπέμπει αὐτὸν, στρατιὴν δούς ἐς

cultus admodum agnoscere potuit; quodque ita hirsu-
tos maleque comparatos cernebat, tanto magis ejus
dolor ob amissum exercitum navalem confirmabatur.
Injecta igitur Nearchus dextra, eoque seorsum ab ami-
cis et scutatis abducto, multo tempore collacrimatus
est. (5) Tandem quum se collegisset ex lacrimis,
« Enimvero, quod tu, inquit, Nearchus et Archias, so-
spites ac salvi redieritis, moderatius universæ classis
jacturam fero: at vero naves et exercitus quonam pacto
perierunt? » (6) Tum Nearchus regis sermonem exci-
piens, « Salvæ sunt, inquit, tibi, rex, et naves et exer-
citus; nos vero ipsi hujus salutis nuntii venimus. »
(7) Tum uberioribus Alexandro lacrimæ manarunt, quod
præter omnem expectationem ei exercitus salvus
esset, simulque ubi portum ceperint rogat. Nearchus
eas ad fauces Anamidis fluvii consistere ait, atque in
terram subductas refici. (8) Post hæc Alexander per
Jovem Græcorum et Ammonem Lybicum jurans affir-
mavit, gratius sibi jucundiusque id nuntii accidisse,
quam quod universam Asiam subjugasset; dolorem
enim ob amissum exercitum universæ felicitati suæ
parem fuisse.

XXXVI. Præses vero provinciæ, quem ob nuntii
vanitatem Alexander comprehendi jusserat, Nearchum
præsentem conspicatus, ei ad genua provolutus,
(2) « Ego, inquit, is sum qui Alexandro nuntiavi vos
salvos rediisse. Vides quo pacto exceptus sim. » Tum
rogatu Nearchi Alexander eum dimitti jubet. (3) Quo
facto Alexander ob servatum exercitum Jovi Serva-
tori atque Herculi et Apollini infortuniorum propul-
satori) et Neptuno reliquisque diis marinis sacrum
fecit, ludos etiam gymnicos edidit pompamque duxit:
pompæ vero dux Nearchus erat, sertis ac floribus ab
omni exercitu petitus. (4) His rebus peractis Ale-
xander ita Nearchum alloquitur: « Ego te, Nearchus,
nulla posthac pericula aut labores iterum adire volo.
Sed alius posthac classi præfectus eam Susa deducet. »
(5) Nearchus regis sermonem excipiens, « Equidem, o
rex, inquit, tibi per omnia morem gerere et cupio et
debeo. Cæterum si qua in re mihi gratificari volueris,
hoc ne feceris: quin potius me ad finem usque classi
præfectum esse patiari, donec tibi naves salvas Susa
perdixerim; (6) neve quum res arduæ atque dif-
ficiles mihi abs te commissæ fuerint, faciles, quarum
gloria jam in promptu est, mihi ademptas aliis in
manus dederis. » (7) Adhuc loquentem interpellat
Alexander, gratiam se illi habere insuper professus:
atque ita eum dimittit, exiguo exercitu comitatum,

— 1. ὅτι τε codd. || — 6. πολλὸν χρ. A. || — 7. σύγε ἡμῖν
ὅτι A; ὅτι σύγε ἡμῖν cett. || — 11. σῶες L. || — οὗτοι ABCD;
αὐτοὶ Schmiederus, jubentibus, ut ait, manuscriptis. ||
— 14. ἐπανῆρώτα BC et vgo; ἀνῆρώτα LAD. || —
17. τῶν Ἑλλήνων et τῶν Λιθύων BC. || — 18. ἐπόμενον
scr. Dübner. || — 20. καὶ γὰρ τὸ ἄχος L. || — ἐπὶ ἀπωλ. C.

XXXVI, 24. παρὶόντα om. L. || — 24. αὐτοῦ A. || —
25. οὗτός τε BC. || — 30. θαλάσσιοι θεοὶ ABCD. || —
35. ἐθέλω A, θέλω BCD. || — οὗτ' ἀνακ. } οὗτ' οὖν
κινδ. codd.; em. Geier. || — 41. ἐθέλεις ABC; ἐθέλεις D;
θέλεις vgo ante Dübner. || — 45. ᾗδ' ἐχόμενα ἐτοίμου A.
|| — 48. διδούς C.

παραπομπὴν ὡς διὰ φιλίας ἰόντι δλίγην. (8) Τῷ δὲ οὐδὲ τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ θάλασσαν ἑξὼ πόνου ἐγένετο· ἀλλὰ συλλελεγμένοι γὰρ οἱ κύκλῳ βάρβαροι τὰ ἐρυμνά τῆς χώρας τῆς Καρμανίης κατεῖχον, οἱ καὶ ὁ σατράπης αὐτοῖσι τετελευτήκει κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου, ὁ δὲ νειωστί κατεστῆκώς Τληπόλεμος οὐπω βέβαιον τὸ κράτος εἶχε. (9) Καὶ δις ὧν καὶ τρις τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι τῶν βαρβάρων ἐπιφανιμένοισιν ἐς χεῖρας ἤσαν· καὶ οὕτως οὐδὲν τι ἐλινύσαντες μόλις 10 καὶ χαλεπῶς ἐπὶ θάλασσαν ἀπεσώθησαν. Ἐνταῦθα θύει Νέαρχος Διὶ Σωτῆρι καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν.

XXXVII. Ὡς δὲ αὐτῷ τὰ θεῖα ἐν κόσμῳ πεποιήτο, οὕτω δὲ ἀνήγοντο. Παραπλώσαντες δὲ νῆσον ἐρήμην τε καὶ τρηχέην ἐν ἄλλῃ νήσῳ δρμίζονται, μεγάλη ταύτη 15 καὶ οἰκομένη, πλώσαντες σταδίους τριηκοσίους, ἐνθεν περ ὠρμήθησαν. (2) Καὶ ἡ μὲν ἐρήμη νῆσος Ὀργάνα ἐκ-

— 1. ὡς om. codex Bodlejanus et editio Veneta et Basileensis || — 5. τετελευτήκει | « Cf. Arrian. Exp. VII, 27. Silyrtius Carmaniae satrapa erat nuper admodum id muneris ab Alexandro consecutus. Tum vero Arachotarum et Gadrosorum imperium illi collatum est. Carmaniam vero Tlepolemus, Pythophanis filius, accepit. » SCHM. || — 7. τῇ αὐτῇ ABCD; vgo τῇ om. || — 9. οὕτω BCD. || — 10. ἀπεσώθησαν ABC; ἐπεσ. D; ἐσώθησαν L.

XXXVII, 13. δὲ νῆσ. L. || — 16. ἡ μὲν... ὠρμήθησαν om. C. || — Ὀργάνα] Ὀργανα A; Ὀργάνα praebent etiam codices Ptolemaei VI, 7 p. 412, quamquam is de situ insulae longe aliter statuit. Etenim quum apud Arrianum Ὀργάνα sit insula ad 200 stadia a Minab fl. distans, quae arabice olim vocabatur *Djerun* seu *Jerun*, sive, ut nonnulli scribunt, *Gerun*, inde autem a XIII saeculo *Ormuz* denominata est: Ptolemaeus Organam inter Arabiae insulas ponit in Oceano (92° long., 19° lat.), adeo ut a Carpella Carmaniae promontorio meridiem versus 2000 stadiis distet. Eodem modo statuerunt Strabo, Plinius, alii, nisi quod quam Organam Ptolemaeus dicit, Ogyrin vocant, in quo nomine genuinam vocem *Jerun* etiam clarius licet agnoscere. Etenim Strabo p. 766 ita habet: Ἀπὸ δὲ τῆς Καρμανίας εἰρή- κασι καὶ Νέαρχος καὶ Ὀρθαγόρας νῆσον Ὀγυριν (Turryn et Turryn h. l. codd., sed paullo post Ὀγυριν) καίθαι πρὸς νότον πελαγίχην ἐν διςχυλίοις σταδίοις, ἐν ᾗ τάρος Ἐρύθρα δεικνύται, χῶμα μέγα ἀγρίοις φοινίξιν κατάρτυον· τοῦτον δὲ βασιλεύσαι τῶν τόπων καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν θάλατταν ἐπώνυμον καταλιπεῖν· δηλώσαι δὲ ταῦτά φησιν αὐτοῖς Μιθρωπάστην τὸν Ἀρσίτου τοῦ Φρυγίας σατράπην, φερόντα τὸν Δαρείον, διατρέψαντα δ' ἐν τῇ νήσῳ, συμμίσχοντα δὲ αὐτοῖς καταχέειν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἔχουσιντα κἀθοδὸν δι' αὐτῶν εἰς τὴν οὐκείαν... Φησὶ δ' ὁ Νέαρχος τὸν Μιθρωπάστην ἐντοχεῖν αὐτοῖς μετὰ Μαζήνου· τὸν δὲ Μαζήνην ἐπάρχειν νήσου τινὸς τῶν ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ· καλεῖσθαι δὲ τὴν νῆσον Δώρακτα (leg. Ἀώρακτα?)· εἰς ταύτην δὲ τὸν Μιθρωπάστην καταφυγόντα ξενίας τυχεῖν κατὰ τὴν ἐξ Ὀγύριοις γενομένην ἄρδον, καὶ δι' αὐτὴν καὶ συνελεῖν τῷ Μαζήνῳ συσταθησόμενον τοῖς ἐν τῷ στόλῳ Μακεδόσι, τὸν δὲ Μαζήνην καὶ κατηγεμόνα τοῦ πλοῦ γενέσθαι. Plinius VI, 32, § 153: *Insula in*

quippe cui per amicam regionem eundum esset. (8) Ceterum neque ipsa ad mare profectio Nearchi expers laboris fuit. Collecti enim undequaque barbari tuta munitaque Carmaniae loca occuparant. Nam satrapae eorum jussu Alexandri curam muneris sui finierat, Tlepolemus autem, qui recens satrapatum inierat, nondum firmum imperium nactus erat. (9) Bis itaque ac ter uno atque eodem die, diversis in eum barbaris irruentibus, pugnandum fuit. Atque ita nihil morantes aegre tandem ac difficulter ad mare salvi pervenerunt. Ibi Nearchus Jovi Servatori sacrum facit gymnicosque ludos edidit.

XXXVII. Rebus itaque divinis rite peractis, denuo solverunt. Insulam desertam atque asperam praerecti ad aliam insulam, grandem atque habitatam, appellant, trecenta stadia emensi ab eo loco, unde digressi erant. (2) Deserta illa insula Organa vocabatur

alto objacet Ogyris, clara Erythra rege ibi sepulto; distat a continente CXX mil. p., circuitu CXII M. p. Dionysius Perieg. 606: Ἔστι δὲ τοι προτέρῳ Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης Ὀγυρίς· ἔνθα δὲ τύμβος Ἐρυθραίου βασιλῆος (Cf. Eustath. ad h. l.). Vides haec aliena prorsus esse a nostro Nearchi, in quo recte omnia procedunt. Pejora dederit Orthagoras. Quod attinet 2000 stadia, quibus Ogyris a Carmania distare apud Strabonem et Plinium dicitur, tot fere Nearchus numerasse debet ab initio Carmaniae ad Organam; quae quum a Badi boream versus pertinerent, alii nescio quo lapsu meridiem versus computasse videntur, ut probabiliter statuit Gosselinus. — Porro Erythrae regis sepulcrum sec. Nearchum non in Ogyri ins. est, sed in Oaracta insula proxima, in cujus solum fertile quadrant palmeta, non item in Ogyrin insulam saxosam. Agatharchides quoque quum Erythram regem insulam eximie fecundam coluisse referat, nonnisi de Oaracta cogitare potuit. Denique quae de ambitu Ogyris insulae Plinius habet, ab hod. *Ormuz* prorsus abhorrent, et ad longitudinem Oaractae referenda sunt, adeo ut duarum insularum memoria temere misceatur. Superest ut addamus testimonia minus diserta. Mela III, 8 ita habet: *Frontem quae inter ostia (sinus Persici) ostenditur silvae cautesque exasperant. Aliquot sunt in medio insulae sitae; Ogyris, quod in ea Erythrae regis monumentum est, magis clara quam ceterae.* Is igitur in altum oceanum ejecisse insulam non videtur. Curtius quoque Erythrae insulam, cujus nomen non apponit, propinquam continenti facit X, 2: *esse haud procul a continenti insulam palmis frequentibus consitam, et in medio fere nemore columnam eminere, Erythri regis monumentum, literis gentis ejus scriptam.* Attamen haec etiam ad aliam quamvis insulam pertinere possunt. Stephanus nihil nisi haec: Ὀγυρίς, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Majoris momenti est Geographus Ravennates qui Ogyrin diserte vindicat *colfo Persico*, in quo: *Ogiris, Oraclea (Oracula Plin.), Durcadena, Rachos, Orgina.* In his *Ogiris* et *Orgina* esse videntur ejusdem insulae nomina (Ὀγυρίς et Ὀργίνα) male distincta; item fieri potest ut *Oraclea* et *Durcadena* ad eandem insulam pertineant, quae Ὀαράκτα Arriano, Δώρακτα

λέετο, ἐς ἣν δὲ ὠρμήθησαν Ὀάρακτα· ἀμπελοὶ τε ἐν αὐτῇ
ἐπεφύκεσαν καὶ φοῖνικες, καὶ σιτοφόρος· τὸ δὲ μῆκος
(ἦν) τῆς νήσου στάδια ὀκτακάσιοι. Καὶ ὁ ὑπαρχος
τῆς νήσου Μαζήνης συνέπλωνεν αὐτοῖσι μέχρι Σούσων,
5 ἐθέλοντος ἡγεμῶν τοῦ πλοῦ. (3) Ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ
ἔλεγον καὶ τοῦ πρώτου δυναστεύσαντος τῆς χώρας ταύ-
της δεικνυσθαι τὸν τᾶρον· οὐνομα δὲ αὐτοῦ Ἐρυθρὴν
εἶναι, ἀπ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τῇ θαλάσῃ ταύτῃ
εἶναι, Ἐρυθρὴν καλέσθαι. (4) Ἐνθένδε ἐκ τῆς νήσου
10 ἄραντες ἐπλώνον· καὶ τῆς νήσου αὐτῆς παραπλώσαντες
ὅσον διηχοσίους σταδίους, ὁρμίζονται ἐν αὐτῇ αὐθις,
καὶ κατορῶσιν ἄλλην νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς μεγάλης
ταύτης τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίων· Ποσειδῶνος
ἱρὴ ἐλέγετο εἶναι, καὶ ἄβατος. (5) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω
15 ἀνήγοντο, καὶ καταλαμβάνει αὐτοὺς ἀνάγκη οὕτω τι
καρτερῆ, ὥστε τρεῖς τῶν νεῶν ἐποκειλάσαι ἐν τῷ ξηρῷ
ἐσχέθησαν· αἱ δὲ ἄλλαι χαλεπῶς διεκπλῶνουν τὰς
ῥήχας ἐς τὰ βάθη διαπεσώθησαν· (6) αἱ δὲ ἐποκειλά-
σαι τῆς πλημμυρίδος ἐπιγενομένης αὐθις ἐξέπλωσαν τε
20 καὶ δευτεραί· κατήγοντο ἕναπερὶ ὁ πᾶς στόλος.
(7) Ὀρμίζονται δὲ ἐς νῆσον ἄλλην, διέχουσαν τῆς ἡπεί-
ρου ὅσον τριηχοσίους σταδίους, πλώσαντες τετραχο-
σίους. (8) Ἐντεῦθεν ὑπὸ τὴν ἑω ἐπλώνον, νῆσον ἐρή-
μην ἐν ἀριστερᾷ παραμείθοντες· οὐνομα δὲ τῇ νήσῳ
25 Πύλωρα· καὶ ὁρμίζονται πρὸς Σισιδῶνι, πολιχνίῳ

tur; ubi vero constiterunt Oaracta. Erat hæc vitum,
palmarum et frumenti ferax. Longitudo insulæ
octingenta stadia efficiebat. Præses ejus loci Mazenes
sua sponte se Nearchi et comitem et duce[m] navigationis
Susa usque adjunxit. (3) In hac insula aiebant sepul-
crum ejus extare qui primus imperium regionis tenuis-
set, nomenque ei fuisse Erythræ, atque inde mare illud
Erythræum appellatum. (4) Ex eo loco ad ducenta
stadia Nearchus cum classe profectus, rursus in ea-
dem insula portum cepit. Inde aliam insulam pro-
spiciunt, quadraginta circiter stadiis a magna illa di-
stantem, quæ Neptuno sacra et inaccessible esse dicebatur.
(5) Sub auroram solvunt, et tam vehemens maris re-
cessus eos occupat, ut tres naves impactæ in vado
sicc[o] hærent, et reliquæ difficulter e brevibus enavi-
gantes in altum evadere possent. (6) At vero, quæ
impactæ erant, accedente rursus æstu elevata sunt, et
altero die ad reliquam classem pervenerunt. (7) Hinc
simul quadringenta stadia emensi ad aliam insulam,
trecentis stadiis a continente distantem, stationem ce-
perunt. (8) Inde sub auroram solventes, insula qua-
dam deserta, quæ ad lævam erat, (Pylora ei nomen
erat) præterita, ad Sisidonem urbem exiguum omnium-

Straboni vocatur. Moneri in hanc sententiam possit in
Kishmi ins. esse *Durgaum* locum et *Ras Turcoum*.
Fieri tamen etiam potest, ut *Durcadena* sit hod. *La-
redj*, *Rachos* vero et *Orgina* hod. *Angar* et *Polior* (Πύ-
λωρα Arr.). Ceterum hodiernæ *Ormus* insulæ, olim
celebratissimæ, nunc, ut Nearchi ætate, desertæ, descri-
ptiones vide ap. Wellsted l. I. p. 62 sqq., Ritter.
XII, 435 sqq. || — 1. Ὀάρακτα] δ' ἄρακτα et δ' ἄρακτα
CB; Δωράκτα (Δωρ.) Strabo l. I.; Juba ap. Plin. VI, 26
§ 98 : *Insulæ tres, quarum Oracla tantum habitatur
aquosa, a continenti XXX m. p.*; Geogr. Rav. l. I. : *Ora-
clea*; Ptolemæus VI, 8 p. 415 : Ὀυρόρχα. Vetus nomen
superest in hod. nomine *Vroct* vel *Broct*; vulgo tamen
vocatur *Kishm* (*Kischmi*, *Kischmisch*, *Kismis*, *Kesem*,
Kischme, *Kischma*, *Keischom*); *Djezirat tuileh* (insu-
la longa) Arabum, *Djezirah diraz* Persarum; *Djezirah
Lâfet* (a *Lâfet* portu) ap. Edrisium I, p. 364. Fuse
insulam describit Ritter XII, p. 445-455. || — ἀμπε-
λοὶ] Ab uvis suis insulam nunc *Kischmi* vocari refe-
runt; sc. *Kischmisch* esse uvam sine nucleo. || — ἐν
αὐτῇ] ἐπ' αὐτῇ A. || — 3. ἦν om. A; fortassis recte. ||
— 4. Μαζόνης editt. Venet. et Basil. Cf. Strabo l. I. || —
6. πρῶτως L. || — 14. εἶναι om. C. Insula illa Neptuno
sacra, cujus nomen non apponit Arrianus, hodie voca-
tur *Angar* (*Anjar*, *Angam*) vel *Hinjam* seu *Hanjam*,
de qua ita Kempthorn. l. I. p. 279 : *Angar* et *Angam* is
five or six miles in circumference, and is situated south
of Kishm, about thirty miles east from Bassadore,
and nearly opposite the town of Left. It is uninhab-
ited, nearly destitute of vegetation, though formerly
peopled, as the remains of a town and reservoir are
still visible on the northern side. Wild goats abound

here; they live on a small shrub and some grass,
which grow in the ravines and recesses of the rocks.
The island appears to be of volcanic origin, lava ha-
ving been picked up on many parts of it; and several
small craters may be seen about the centre, one of
which I descended to some depth; it was just large
enough to admit my body. Some of the hills rise to
the height of three or four hundred feet. There is good
anchorage in the scund, about a mile from the island,
in five fathoms; it may also be approached with sa-
fety. » Cf. Ritter. XII, p. 457. || — 15. οὕτω τι B;
οὕτω τι A; οὕτω τοι CL. || — 16. ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέ-
θησαν] Brevia hæc Kempthornius p. 280 vocari ait
Bassadore-Bank : « It is very extensive, and many parts
are dry at low water. We got on shore ourselves on
this shoal, in the Clive, in two and a quarter fathoms
water, and it was a long time before we got off again. »
|| — 21. ἐς νῆσον ἄλλην] Insula hæc nunc vocatur
Grand-Tombo (*Greet Tumb*), a qua non longe dissita
Petit-Tombo (*Little Tumb*). De his insulis ita Kempt-
hornius p. 280 : « They are situated off the western
extremity of Kishm, and about twenty-five miles di-
stant; they are low and flat, the larger being about
four or five miles in circumference, and the smaller
about two or three. They are both uninhabited and un-
cultivated, the small one being destitute of every thing,
but the larger having a little grass on the plain and a
large banyan-tree about the centre. || — 23. Ἐντεῦθεν
BC. || — 25. Πύλωρα] Πύλωρα BC; nunc *Polior*
(*Belior* sec. Niebuhr.) || — ὁρμίζοντο (sic) A. || —
25. πρὸς Σισιδῶνι] sic L; προσιδῶνι D, πρὸς Σι-
δῶνι Bodl., πρὸς Σιδῶνι duo codd. Florent., πρὸς

σικιρῶ καὶ πάντων ἀπόρῳ, ὅτι μὴ ὕδατος καὶ ἰχθύων. ἰχθυοφάγοι γὰρ καὶ οὗτοι ἐπ' ἀναγκαίης ἦσαν, ὅτι πονηρὴν γῆν νέμονται. (9) Ἐνθὲν δὲ ὑδρευσάμενοι καταίρουσιν ἐς Ταρσίην ἀκρὴν ἀνατείνουσιν ἐς τὸ πέλαγος, 5 πλώσαντες σταδίους τριηκόσιους. (10) Ἐνθεν ἐς Καταίν, νῆσον ἐρήμην, ἀλιτενέα· αὕτη ἰρὴ Ἑρμῆος καὶ Ἀφροδίτης ἐλέγετο· στάδιοι τοῦ πλοῦς τριηκόσιοι. (11) ἐς ταύτην ὅσα ἔτι ἀπείσται ἐκ τῶν περιόικων πρόβατα καὶ αἶγες, ἰρὰ τῷ Ἑρμῇ καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ· καὶ 10 ταῦτα ἀπηγριωμένα ἦν ὄρε' ὑπὸ χρόνου τε καὶ ἐρημίας.

XXXVIII. Μέχρι τοῦδε Καρμανίη· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Πέρσαι ἔχουσι· μῆκος τοῦ πλοῦς παρὰ τὴν Καρμανίην χώρην στάδιοι τρισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι· ζῶουσι δὲ κατ-

que rerum inopem, præterquam aquæ et piscium, pervenerunt. Hic quoque incolæ piscibus vivere cogebantur, quod regionem tenebant sterilem. (9) Aqua inde assumpta in Tarsiam promontorium longe in mare porrectum deferuntur, trecenta stadia emensi. (10) Inde in Catæam, insulam desertam ac vadosam. Ea Mercurio et Veneri sacra esse dicebatur. Navigatio trecentorum stadiorum fuerat. (11) In hanc insulam singulis annis a finitimis oves et capræ mittuntur, Mercurio et Veneri sacræ; easque temporis longinquitate ac solitudine efferatas videre erat.

XXXVIII. Ad hunc usque locum Carmania pertinet; citeriora Persæ tenent. Longitudo navigationis ad Carmaniæ oram est stadiorum ter mille et septingen-

Δωδώνῃ BC et edit. Venet. et Basil. Quænam vera nominis forma sit, nescio. Hodiernum locum *Mogou* indicari censet Kempthornius: « The town which Nearchus calls Sidodone is a small fishing village, now known by the name of Mogou, situated in a bay of the same name; and the country is still, as he describes it, perfectly destitute of vegetation, the natives continuing to live intirely on fish and dates. » Equidem quum non longe a *Mogou* loco in mappis notari videam *Duan* vicum, hunc potius ob nominis similitudinem quandam putaverim intelligendum esse. || — 4. Ταρσίην ἀκρὴν] hodie *Ras el Jerd* s. *Djerd* (i. e. audax prom.), quod nomen in mappis nonnullis parum accurate scribitur *Cup Certes*. De eo Kempthornius: « it is high, inquit, rugged and of a reddish colour. » || — 5. τριηκόσιους] Indicari videtur distantia quæ est a Sisidone usque ad Tarsiam prom. Quodsi his locis respondent *Duan* et *Ras Jerd*, ut dubium esse vix potest, justa maiorem distantiam Arrianus posuit. || — 5. Καταίν], nunc *Kas, Kaise, Kaes, Kenn, Kyen, Keisch*. De ea ita Kempthornius p. 281: « Kenn is next in importance to Kishm on this coast. Nearchus describes it as barren; but it is not so now, being covered with trees of a dwarfish stature, something resembling the thorn, and thick with foliage; the plains are also cultivated with wheat; and Persian tobacco is likewise grown here, but in small quantities. The island has rather a pretty appearance from the sea, and a small town is situated near the western entrance, the only one it can boast of, though some scattered huts are also found on it here and there. It once possessed a flourishing commerce, but that has long since ceased. It can still, however, supply ships with refreshments, chiefly goats, sheep, and some vegetables. Water may be also had at it, but the quality is indifferent; it is obtained by digging a hole four or five feet deep in the sand, a short way from the beach. A vessel may be sheltered here from all westerly winds, two or three miles to the south of the town, and about one mile from the shore, in eight fathoms rocky bottom; the passage between it and the main is safe, and may be attempted without danger, taking care to keep nearly in mid-channel: with proper attention, this may even be run through

at night. » Cf. Ritter XII, p. 458. et VIII, p. 776 sq. Berghaus *Memoir zur Karte d. Pers. Golfs* p. 43. Insulam Catæam s. *Kaes* memorat etiam Tab. Peutingeriana, in qua vocatur *Casara*. In Geographo Ravenn. V, 17 post insulas supra memoratas recensentur: *Casara, Cataga, Ostana, Ciprusa* (Cyprusa Tab. Peut.), *Tagna* (Tabiana Ammian. 23, 6, 4. *Taziana* Ptol.), *Ildes* (Irodes T. Peut.; an Ἰλῶδες?) etc., in quibus *Casara* et *Cataga* aut ejusdem insulæ nomina diversa sunt, aut *Cataga* est *Καίχωνδος* Arriani. Porro quum *Catæa* Veneri et Mercurio sacra fuisse dicatur, eandem insulam vocare *Aphrodisiadem* videtur Plinius VI, 28 § 110, loco mire confuso: *Ab horum* (Chelonophagorum) *tractu Indiam versus* (!) *Cæcandrus desertæ insula in oceano LM. p. traditur juxtaque eam freto interfluente Stoidis questuosa margaritis. A promontorio Carmanis junguntur Armozei; quidam interponunt Arbios, CCCXXI milia p. toto litore. Ibi portus Macedonum et aræ Alexandri in promontorio, amnes Saganus, dein Daras et Salsa. Ab eo promontorium Themisteas, insula Aphrodisias habitatur. Inde Persidis initium ad flumen Oratin (Oroatin aliis), quo dividitur ab Elymaide. — In his Themisteas (Themisteas v. l.) promontorium respondet Tarsie Arriani, sive hodierno *Djerd* (Cf. *Τεμισθεῖα* Persidis regio apud Ptolem. VI, 4). Aphrodisiadem autem insulam cum Catæa nostra componendam esse etiam inde liquet, quod post eam Persidis initium memoratur et apud Plinium et in Arriano. Quod Plinius *habitari* insulam, Arrianus *ἐρήμην* esse refert, nihil premo. Ceterum vocem *ἐρήμην* omittit codex C. || — 8. πρόβατα καὶ αἶγες... ἀπηγριωμένα]. Hæc ibi vidit etiam Ouseley (*Travels* I, p. 169. || — 10. καὶ om. C.*

XXXVIII, 14. στάδια τρισχίλια καὶ ἑπτακόσια I., et similiter I. 14. De numero stadiorum consentit Strabo p. 720. E singulis Arriani numeris colliguntur stadia 3100; desiderantur 600, quæ ab insula *Tombo* usque ad Sisidonen s. *Duan* computanda esse videntur. Apud Plinium § 110 ad eundem tractum referenda puto quæ ibi ponuntur 421 m. p. (= 3368 stadia.). Terminus, qui Carmaniam a Perside dirimebat, haud dubie fuit oppositum Catææ insulæ jugum montanum, quod vocatur *Tscharrak* (aliis *Gharch*). Cf. Ritter VIII, p. 773. Aliter statuit Ptolemæus, cui Carmania perti-

ἀπερ Πέρσαι, ὅτι καὶ ὁμοροὶ εἰσι Πέρσησι καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ὡσαύτως κοσμεύονται. (2) Ἐνθὲν δὲ ἄραντες ἐκ τῆς νήσου τῆς ἱρῆς παρὰ τὴν Περσίδα ἤδη ἔπλων· καὶ κατὰγονται ἐς Ἰλαν χῶρον, ἵνα λιμὴν πρὸς νήσου σμικρῆς καὶ ἐρημῆς γίνεταί οὐνομα τῇ νήσῳ Καίκανδρος· ὁ δὲ πλὸς σταδίοις τετρακόσιοι. (3) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω ἐς ἄλλην νήσον πλώσαντες ὁρμίζονται οἰκομένην· ἵνα καὶ μαργαρίτην θηρᾶσθαι λέγει Νέαρχος, κατὰπερ ἐν τῇ Ἰνδῶν θαλάσῃ. Ταύτης τῆς νήσου τὴν ἄκρην παραπλώσαντες σταδίους ὡς τεσσαράκοντα, ἐναυθὰ ὁρμίσθησαν· (4) ἐνθὲν δὲ πρὸς ὄρεϊ ὁρμίζονται ὑψηλῷ (ᾧ ὄρος οὐνομα τῷ ὄρει) ἐν λιμένι εὐόρμῳ καὶ ἀλίεες αὐτοῦ ὄκουν. (5) Καὶ ἐνθεν πλώσαντες στα-

torum. Vivunt Carmani Persarum moere; nam et Persis finitimi sunt, eodemque etiam armorum et bel-landi genere utuntur. (2) Soluta inde classe, Persidis oram jam prætervehentes in Ilam locum appulerunt, ubi portus ab insula parva ac deserta efficitur. Nomen insule Cæcandrus erat; navigatio autem stadiorum quadringentorum. (3) Sub auroram in aliam insulam habitatam delati sunt, in qua perinde atque in mari Indico margaritam capi Nearchus scribit. Hujus insule promontorio præternavigato, stadia quadraginta emensi, constiterunt. (4) Inde ad montem excelsum, Ochum dictum, appulerunt in portu a ventis tuto, et piscatores ea loca habitantes repererunt. (5) Inde rursum solventes, quadringentis quinquaginta

net usque ad Bagradam (hodie *Nabon*) fluvium. || — 1. κατὰπερ Πέρσαι.] Cf. Strabo p. 727 : Νέαρ-χος δὲ τὰ πλεῖστα ἔβη καὶ τὴν διὰλεκτον τῶν Καρχηνίων Περσικά τε καὶ Μηδικὰ ἔβηκε. Adde quæ idem de Carmanis ex Onesicrito refert. || — 4. Ἰλαν χῶρον]. Ilā nomen superstes est in hodierno loco *Djilla Abade*. Attamen non in hunc locum appulisse Nearchum, sed paullo magis occasum versus, e regione insule *Inderabia*, suadent quæ sequuntur : ἵνα λιμὴν πρὸς νήσου... Καίκανδρος. Eo sensu Kempthornius cum Ilā componit *Chirou* vicum. || — 5. ἐρημῶς L. || — 6. Καίκανδρος] sic ABC et vulgo ante Schmiederum, qui ex L recepit Κέικανδρος; codex D Κέικανδρος. *Cæcandrus* nomen apud Plinium (v. not. ad cap. 37) restituit Salmasius; codices Plinii *Cascandrus*, *Carcundrus*, *Carscandrus*, *Sasaicandrus*. Eadem fortasse *Kataga* vocatur in Geogr. Rav. l. I. Denique Cæcandri nomen Salmasius et Harduinus reponi voluerunt ap. Plin. VI, 26, § 99, ubi ex Juba ita refert : *Insulæ IV jam in sinu ante Persida*. Circa hæc *hydri marini vicinum cubitorum adnantes terruere classem*. *Insula Athothadrus* (*Caicandrus* Hard.), item *Gaurate*, in quibus *Gyani* gens; *flumen Hyperis* in medio sinu Persico. Καίκανδρος nunc est *Inderabia*, *Andarvia*, *Angarvia*, de qua hæc Kempthornius p. 281 : « *Inderabia* is situated four or five miles from the main land; and there is a small town on the northern side, where a vessel may get supplied with goats, sheep, and some vegetables. The island is, however, almost uncultivated, the natives merely growing corn and vegetables for their own consumption. We anchored off this island in six and a quarter fathoms, two miles from the main land. The harbour is safe and commodious, and a vessel is well sheltered in it from a north-west wind; the water is deep close to the land; but the channel between it and the main land is rather dangerous, and ought to be avoided, as there is no object to gain by going through. » || — 7. ἐς ἄλλην νήσον] Proxime sequuntur insulæ duæ, *Shitwar* exigua eique adjacens major habitataque, *Sheikh Abu Sheiyib* sive *Schayib*, quod nomen vulgo contrahitur in *Busheab*. De majore hac insula Arrianum loqui censet Kempthornius. « This island (Kempthornius ait) is low and flat, and is about eleven miles distant from the main-land; it contains a small town, principally inhabited by Arabs,

who live on fish and dates; and is uncultivated, but abounds in goats. The harbour, of which Nearchus speaks, is on the western extreme of the island, on the north side, where there is good anchorage for vessels even of large burthen. » Quodsi Juba apud Plinium § 99 Cæcandrum Arriani *Athothadrum* dixit, consentaneum est *Shitwar* et *Bucheab* insulas signari verbis Plinianis : *Gaurate* [*Goroule* locus in insula notatur], in quibus *Gyani* gens. Altero Plinii loco § 110 supra adscripto insula nostra vocatur *Stoidis margaritis quæstuosa*. Conf. id. IX, 54 : *Fertilissima est (margaritis) Taprobane et Stoidis, ut diximus in circuitu mundi*. Geographus Rav. post *Catagam* (*Kzikanδρον*) memorat *Ostanam*, quæ a Stoidi Plinii non est diversa. Atque bene id nomen quadrat cum loco *Ap-ostana* (*Abu-ostana*) in objecta continente. Pro *Ostana* Ptolemæus habet *Sagdanam*, ἐν ᾗ μέγας (expectabas ἐν ᾗ πινυκόν). Num etiam nunc margaritæ ibi capiuntur, nescio; accolas vero obiacentis in continente portus (*Bender Nakhilu*) optimos esse urinatos et margaritarum venatores refert Ritterus VIII, p. 777. Denique ad hanc insulam pertinere quæ ex Isidoro de margaritis capiendi ratione narratur (v. supra p. 254), censet Salmasius. || — 10. τὴν ἄκρην παραπλ. σταδίους ὡς τετραρ.] Kempthornius in ipsam insulam Nearchum appulisse censet probabiliter; attamen non in occidentali ejus extremitate ancoræ jaci poterant, quum *Busheab* insula longissima sit, Arrianus vero non nisi per 40 stadia præternavigatum esse inde ab ejus extremitate dicat. Vincentus contra in continentem ad ripam occidentalem *Darabin* fluvii Nearchum constitisse putat, adeo ut 40 stadia computanda sint ab *Shitwar* ins. ad continentem. Ac sane in mappa Berghausiana *Shitwar* a continente distat quinquaginta fere stadiis; sed verba Arriani (quæ inepte vertit Gosselin. III, p. 79) stationem ad ipsam insulam fuisse jubent. || — 12. ὄρος] Ochus mons fuisse debet extremitas meridionalis montis *Dahr Asban*, portus autem Nearchi hodiernus *Bender Nakhilu* sive *Nachl* (palmarum portus) ad *Darjabin* vel *Kalaton* vel *Sidekan* (V. Ritter. VIII, p. 752. 777) fluv., quem *Daram* dicit Ptolemæus. Nomen *Ochus* fort. est indigenarum *Notsch*, quo nomine sæpius montium vertices vocantur, sicut ille qui supra sinum promontorii *Guadel*, atque ille, qui supra *Assalu* urbem et *Cap Nabend*. — Kempthor-

δIOUS τετρακοσίους τε καὶ πεντήκοντα, ὁρμίζονται ἐν Ἀποσάνοις· καὶ πλοῖα πολλὰ αὐτόθι ὄρμεε, κώμη τε ἐπὶν ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης σταδίου ἐξήκοντα. (6) Νυκτὸς δὲ ἐπάραντες ἔνθεν ἐσπλώουσιν ἐς κόλπον συνοικεόμενον πολλῇσι κώμησι· στάδιοι τοῦ πλόου τετρακοῖοι· ὁρμίζονται δὲ πρὸς ὑπωρεῖην· ταύτη φοινίκες τε πολλοὶ ἐπεφύκεσαν καὶ ὅσα ἄλλα ἀκρόδρυα ἐν τῇ Ἑλλάδι γῇ φύεται. (7) Ἐνθεν ἄραντες ἐς Γώγανα παραπλώουσι σταδίους μάλιστα ἐς ἐξακοσίους, ἐς χώρην οἰκεομένην· ὁρμίζονται δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χειμάρρου, ὄνομα δὲ Ἀρεῶν, ἐν τῇσιν ἐκβολῇσιν· ἐνταῦθα χαλεπῶς ὁρμίζονται· στεινὸς γὰρ ἦν ὁ ἔσπλους κατὰ τὸ στόμα, ὅτι βραχέα τὰ κύκλω αὐτοῦ ἢ ἀνάπτως ἐποίησε. (8) Καὶ ἔνθεν αὖ ἐν στόματι ἄλλου ποταμοῦ ὁρμίζονται, διεκπλώσαντες σταδίους ἐς ὀκτακοσίους· Σιτακὸς οὖνομα τῷ ποταμῷ ἦν· οὐδὲ ἐν τούτῳ εὐμαρῶς ὁρμίζονται· καὶ ὁ πλόος ἄπας οὗτος ὁ παρὰ τὴν Περσίδα βραχέα τε ἦσαν καὶ ῥηγίαι καὶ τενάγαι. (9) Ἐνταῦθα σίτον καταλαμβάνουσι πολλὸν συγκεκομισμένον κατὰ πρόσ-
 - ταζιν βασιλέως, ὥς σφίσι εἶναι ἐπισιτίσασθαι· ἐν-
 - ταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τὰς πέντε μίαν καὶ εἴκοσι, καὶ
 - τὰς νέας ἀνείρυσάμενοι ὅσαι μὲν πεπονθήκεσαν, ἐπε-
 - σκεύαζον· τὰς δὲ ἄλλας ἐθεράπευον.

XXXIX. Ἐνθὲνδε ὁρμηθέντες εἰς Ἱέρατιν πόλιν ἀπίκοντο, ἐς ὡρον οἰκεόμενον· ἐπτακοῖοι καὶ πεντή-

stadiis peractis, ad Apostana appulerunt. Multa ibi navigia in statione erant : et pagus adjacebat sexaginta stadiis a mari remotus. (6) Hinc repetita per noctem navigatione in sinum quendam frequentibus pagis celebrem delati sunt, quadringenta stadia emensi : ibi classe ad radicem montis collocata substituerunt. Loca illa palmas aliasque pomiferas arbores quotquot in Græcia nascuntur ferebant. (7) Inde solventes in Gogana, regionem habitatam, sexcenta circiter stadia emensi, navigant ; classemque ad fauces fluvii cujusdam qui torrens erat (Areon ei erat nomen), collocavit, idque iniquo satis loco, quod aditus faucium angustus erat ob vada quæ æstus marini recessus in orbem fecerat. (8) Inde rursus ad alterius fluminis, cui Sitaco nomen est, ostium appulerunt, octingenta stadia emensi. Sed ne ibi quidem commodam stationem nacti sunt ; universa enim hæc ad Persidis oram navigatio plurima vadosa et petricosa palustriæque loca habebat. (9) Eo loci Nearchus multum frumenti quod rex ad frumentandum exercitum conveyi curarat, accepit. Ibi viginti unum dies in universum commorati naves quæ salo quassatæ erant in terram subductas refece-
 runt : reliquas autem curando renovarunt.

XXXIX. Inde rursus solventes ad Hieratin oppidum habitatum, septingenta quinquaginta stadia emen-

nii sententia de situ Ochi montis et eorum quæ deinceps ap. Arrianum sequuntur locorum, tam aliena est ab iis quæ græca narratio suppeditat, ut silentio eam præterire præstet. || — 1. τε ex A add. Dübner. || — 2. ἐν Ἀποσάνοις] locus ponendus fere ubi nunc *Schewar* (*Scheroo* Vincent; *Tschiou* Dupré *Foy*), quem vicum Simmons, a Vincento p. 381 laudatus, fere medium esse inter *Darabin* fluvium et *Cap Nabon* situm esse, et bonæ aquæ copiam nautis præbere refert. Nomen *Apostana* (*Abu-stan*, *Abu-asban*) recte, ut puto, Vincentus p. 381 censet agnosci in *Dahr Asban*, uti vocatur montium jugum altum, quod juxta hanc oræ partem extenditur. || — 6. ἐκπλώουσι BC. || — 7. ἐς κόλπον συνοικεόμενον] sinum dicit in quo *Naban* vel *Nabend* locus situs est, non longe a fluvio, qui esse debet *Bagradas* Ptolemæi, et fortasse idem est quem *Hyperin* vocat Juba ap. Plinium VI, 26 § 99, ubi post insulas supra memoratas recensentur : *flumen Hyperis in medio sinu Persico onerariarum navium capax; flumen Sitiogagus, quo Pasargadas septimo die navigatur; flumen navigabile Phrstimus, insula sine nomine; flumen Granis, etc.* Quodsi Hammerus (*Wiener Jahrb.* VIII, p. 314) audias, illud *Hyperis* nomen etiam apud Arrianum lateret in verbis ὁρμίζονται δὲ πρὸς ὑπωρεῖην. — Regionem istam palmis abundare, fluviumque navibus sat magnis excipiendis idoneum esse ex recentioribus viatoribus notat Vincentus p. 383. Cf. Gosselin III, p. 78. || — 8. γῆ om. A. || — 9. om. BCD. || — Γώγανα] hodie vocantur *Bender Konlun* (*Kongun*, *Kenoun*, *Konkon*). In sinum, cui urbs adjacet, fluvius exit, qui Areon est Arriani; hodiernum ejus nomen non inveni notatum. Sinus pro-

funditate prorsus caret, ut ex accurata ejus delineatione apud Berghausium intelligitur. Cf. Vincent. p. 385 not. 216. Ad introitum sinus exstat prom. *Awysi* (*pointe Awysi*); in quo nomine nescio an supersit nomen *Ausinza* loci, quem Ptolemæus post *Bagradas* fl., unoque ab eo gradu distantem memorat. || — 11. Ἀρεῶν D; ὄνομα δὲ οἱ Ἀρεῶν vgo ante *Schmiederedum*. || — 15. ἐς vulgo deest; habent ABCD et Bodl. || — 15. Σιτακὸς] *Sitiogagus* Plinio dicitur. Quod addit per eum fluvium *Pasargadas* navigari mera fabula est; nam tale quid in nullum hujus oræ fluvium cadit. Hodie *Khor Jayrah*, uti est in novissimis mappis, qui exit paullo supra *Ras el Khann*. « Ce qui me paraît certain, c'est de retrouver *Sitacos* dans le géographe Turc, *Kiatib Tchelebi*, sous le nom de *Sita* ou *Sitareghian*. Le canton maritime qu'il appelle *Kaneh-Sitan*, ou habitation de Sitan, est aux environs de cette rivière. Elle en reçoit une autre, nommée *Berareh*, qui passe à *Firuz-abad*, la principale ville du Koureh d'Ardshir, et citée sous un autre nom, qui lui est également propre, savoir *Giauer*, sur la route de Shiras à Siraf, dans l'Edrisi. Cette ville que la tradition du pays veut qu'Alexandre ait assiégée, et qu'il n'ait réduite qu'en la submergant, serait-elle désignée dans Plinie sous le nom de *Pasargade*, quoique ce nom puisse y être déplacé? » D'Anville *Mem.* t. XXX, p. 158. Cf. Vincent. p. 385. Gosselin. III, p. 79. || — 18. ἔτιχται καὶ τεναγεία] Tractus qui est inde a *Konkun* et *Ras Berdistan* usque ad *Ras el Khann* etiam a recentioribus ob scopulos et brevia omnium periculosissimum esse fertur.

XXXIX, 24. Ἱέρατιν C. Μοx : οῦν. ἦν Ῥάστεις A. ||

κοντα στάδιοι ὁ πλόος ὠρμίσθησαν δὲ ἐν διώρυγι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐμβεβλημένῃ ἐς θάλασσαν, ἥ οὖνομα ἦν Ἡράτειμις. (2) Ἄμα δὲ ἡλίω ἀνίσχοντι παραπλώουσιν ἐς ποταμὸν χειμάρρουν, οὖνομα Πάδαργον, ὁ δὲ
 5 χῶρος χερρόνησος ἄπας· καὶ ἐν αὐτῷ κῆποι τε πολλοὶ καὶ ἀκρόδρου παντοῖα ἐφύετο· οὖνομα τῷ γῶργι Μεσαμβρία. (3) Ἐκ Μεσαμβρίας δὲ ὁρμηθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους μάλιστα ἐς διηκοσίους, ἐς Τάοκην ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ Γράνιδι· καὶ ἀπὸ τούτου ἐς τὸ
 10 ἄνω Περσέων βασιλεία ἦν, ἀπέχοντα τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολέων σταδίους ἐς διηκοσίους. (4) Κατὰ τοῦτον τὸν παράπλουον λέγει Νέαρχος ὁρῆσθαι κῆτος ἐκβεβλημένον ἐς τὴν ἡθόνα· καὶ τοῦτο προσπλώσαντάς τινας τῶν ναυτῶν ἐκμετρεῖσαι καὶ φάναι εἶναι πῆχυν

si, appulsi sunt, classemque in fossa ex flumine illac in mare exeunte, cui nomen Heratemis erat, collocarunt. (2) Postero die sub auroram ad torrentem amnem, Padargum nomine, appellant. Totus is tractus peninsula est. In eo hortos quamplurimos arboresque pomiferas omnis generis reppererunt. (3) Nomen illi tractui est Mesambria. Ex Mesambria digressi et stadia circiter ducenta emensi in Taocen ad Granidem fluvium pervenerunt. Ab hujus fluminis ostio ducenta fere introrsum stadia Persarum regia est. (4) In hac navigatione Nearchus balenam abs se visam esse scribit, quæ in littus ejecta erat; nautasque nonnullos istuc adnavigantes eam mensos retulisse quinquaginta

—4. Πάδαργον ABCet vulgo; πάδαργον D; Πάδαργον L. Quod rem attinet, Mesambriam patet esse eam peninsulam in qua nunc *Abu-schahr* (*Buschahr*, *Buschir*) sita est. Eandem Ptolemæus *Χερρόνησον* dicit; neque aliud quid subesse nomini *Μεσαμβρία*, sc. composito ex *mesen* (insula) et *ben* (continens) censet Vincentus p. 393. Peninsula, olim et cultura et hominum frequentia quam nunc beatior, per est humilis, adeo ut æquinoctii tempestate æstus maris vehementior per duos vel tres dies tantum non totam operiat (V. Ritter. VIII, p. 780). Omnino ita conformata est, ut facile intelligatur paulatim aggesta arena lutoque conflata esse. Quod ipsum in causa esse videtur ut Nearcha narratio ex hodierno locorum ratione minus accurate possit explicari. Padargus procul dubio est fluviolus, qui post circumnavigatam peninsulam in maris recessu occurrit. Incertus autem situs est Hieratemis urbis ad Hieratem (Hieratem?) canalem e fluvio ductum, cuius nomen aut excidit, aut a canalis nomine non erat diversum. Hoc probabilius; neque a veri simili alienum est eundem fluvium apud Plinium l. l. vocari *Phrystimum* (*Phrystimum*, *Phrytimum*, *Phirstimum* var. lect.), quamvis ex Arriano *Heratemis* nomen in *Pliniana* inferre cum Harduino nemo prudentior voluerit. Forbigerus II, p. 574 fluvium nostrum non diversum esse opinatur ab eo qui in seqq. Πάδαργος vocatur. Quod vel ob grammaticam verborum rationem non credideris; nam hoc si voluisset, dixisset auctor ἐς τὸν ποτ. χ., ὃ οὖνομα etc. — Fortasse Heratemis ille est *Khor Quore*, cui *Rama* locus adjacet paullo infra Mesambriam peninsulam et *Ras Halila*. Certe alium vel canalem vel fluvium circa hæc loca mappæ nostræ non exhibent. Ceterum D'Anvillius l. l. cum eoque Gosselinus et Vincentus Hieratin urbem eandem esse censent cum *Kieratin*, quam in his fere locis ponit Turcus geographus in *Djihannuma* t. I, p. 482. 535 ad fluvium *Dekian* dictum de *Dekian* urbe mediterranea. Denique Ptolemæus ad meridiem peninsulæ collocat *Ionacam* urbem, quæ hodierno loco *Iakau*, apud Niebuhrium notato, respondere, ab Hieratem autem Arriani aliena esse videtur. || — 8. Ταόκη ν... Γράνα νιδι] Τάοκη cod. Bodl. et prima edit.; Τράνιδι A. Flumen memorat etiam Plinius VI, 26, § 99 : *flumen Granis modicarum navium per Susianen (p) fluit, dextra*

ejus adcolunt Deximontani (*Diximontani* v. l.; *Uxii montani* conj. Salmas. p. 832), *qui bitumen perficiunt*. Appulisse Nearchus videtur ad hod. *Khor Gasseir*, sive ad ostium fluvii, qui nunc ab urbe mediterranea vocatur *Kisht*. Nec improbable est in eundem fluvium incidere alterum, qui juxta hod. urbem *Gra* sive *Gran* labitur, atque hinc *Granis* nomen esse repetendum. Certe Niebuhrius (*Reise* II, p. 91) accepit flumen, quod *Gra* urbem prætersluit, aliis fluvii augeri et inter *Abu-shahr* et *Bender Regh* (*Πόρον* Nearchi) in sinum Persicum eructari. Ab aliis fluvius noster *Boshavir* vel *Bichavir* vocatur. V. Gosselin III, p. 80 : « La rivière qui baigne les murs de Taoc est appelée Boshavir par d'Anville (l. l. p. 161) d'après Thévenot (Voy. t. III, p. 532) et Bichaver par Kiatib tchéleby (*Djihannuma* I, p. 511. 512. 537) : c'est le nom que lui communiquait alors une ville située vers le haut de son cours. Le dernier de ces auteurs ajoute que Bichaver n'est qu'une abréviation de *Binai-Chabour*, c'est-à-dire, *édifices de Chabour*, parce que cette ville nommée *Dindela* au temps d'Alexandre, ayant été ruinée par lui, fut reconstruite par Chabour, fils d'Ardsjir, ou Sapor I. Quoi qu'il en soit de cette tradition, elle annonce au moins que la dénomination de Bichaver est bien postérieure au siècle qui nous occupe. » — Ptolemæus *Granin* fluvium non memorat; Taocen vero inter Persidis loca mediterranea (89° — 30, 20') ponit dimidio fere gradu distantem a Rhogomani fluvio, qui exit 88° 30', — 30°. Præterea habet Τάοκην ἄκραν (87° 30' — 30° 10'), totumque hunc tractum Τάοκην νῆν vocat. Apud Arrianum num Τάοκη de regione an de oppido mari incumbente, intelligendum sit, dubitari possit. Probabile enim est Taocen opp. non diversum esse ab eo quod apud Edrisium in versione latina *Tauag*, in versione gallica (t. II, p. 391. 392. 398, etc.) *Toudj* et *Touh* vocatur, cujusque situs p. 401 ita definitur, ut a *Djenabé* loco maritimo distet mill. 36, a *Kazerun* mill. 24. Haud dubie igitur Arabs geographus indicat hodiernum *Konar Takhta*, non longe a *Kisht* fluvio dissitum. Ceterum cf. Strabo p. 728, ubi postquam Pasargadarum τὰ βασιλεία memoraverat, addit : ἦν δὲ καὶ ἄλλα βασιλεία τὰ ἐν Γάζαις ἐν τοῖς ἀνωτέροις που μέρεσι τῆς Περσίδος καὶ τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ τὰ κατὰ τὴν Ὠκεῖν λεγόμενῃν, in quibus τὰ κατὰ τὴν

πεντήκοντα· δέρμα δὲ αὐτῶν εἶναι φοιτῶντων, οὕτω τε ἐς βάθος ἦκον, ὥς καὶ ἐπὶ πῆχυν ἐπέχειν, ὅστρα τε καὶ λοπάδας καὶ φυκία πολλὰ ἔχειν ἐπιπεφυκότα· καὶ δελφίνας λέγει ὅτι καθορᾶν ἦν πολλοὺς ἀμφὶ τῷ κήτει, καὶ τοὺς δελφίνας τῶν ἐν τῇ ἔσω θαλάσῃ μέζοντας. (6) Ἐνθεν δὲ ὀρυζήντες κατὰγονται ἐς Ῥόγονιν ποταμὸν χειμάρρουν ἐν λιμένι εὐόρμῳ· μήκος τοῦ παραπλοῦ σταδίοι διηκόσιοι. (7) Ἐνθενδὲ τετρακοσίου σταδίου διεκπλώσαντες αὐλίζονται ἐν ποταμῷ χειμάρρῳ Βερίζανᾳ τῷ ποταμῷ ὀνόμα· ἐνταῦθα χαλεπῶς ὀρυμίσαντο, ὅτι ῥηχίη ἦν καὶ βραχέα, καὶ χοιράδες ἐκ τοῦ πόντου ἀνείχον· (8) ἀλλ' ὅτε ἡ πλημμυρὰ ἐπῆλθε, τότε ὀρυμίσαντο· ὑπονοστήσαντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐπὶ ζῆρῳ ὑπελείφθησαν αἱ νέες· ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμυρὶς ἐν τάξει ἀμείβουσα ἐπῆλθε, τότε δὲ ἐκπλώσαντες ὀρυμίζοντα ἐπὶ ποταμῷ· (9) ὀνόμα δὲ τῷ ποταμῷ Ἄροσις, μέγιστος τῶν ποταμῶν, ὥς λέγει Νέαρχος, ὅσοι ἐν τῷ παραπλῷ τῷδε ἐμβαλλουσιν ἐς τὸν ἕξω πόντον.

XL. Μέχρι τοῦδε Πέρσαι οἰκεῖουσιν, τὰ δὲ ἀπὸ τούτων Σούσιοι. Σουσίων δὲ ἔθνος αὐτόνομον κατ' ὑπερθε προσοικέει· Οὐζιοὶ καλέονται ὑπὲρ ὅτων λείκεται μοι ἐν τῇ ἄλλῃ συγγραφεῇ, ὅτι λησταὶ εἰσι. Μῆκος τοῦ παραπλοῦ τῆς Περσίδος χωρὶς σταδίοι τετρακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι. (3) Τῇν δὲ Περσίδα γῆν τριχί-

cubitorum esse. (5) Pellem ejus corticatam fuisse, adeoque densam, ut quibusdam locis cubiti unius crassitudinem haberet, et multa etiam ostrea et lopades et alga annata ei essent; delphines quoque circa belluam visos multos, majores quam internum mare ferat. (6) Inde profecti ad Rhogonin fluvium torrentem in tutum portum se recipiunt, ducenta stadia emensi. Ab hoc flumine quadringenta stadia progressi ad aliam similem amnem, Brizana dictam, devenerunt. (7) Ibi difficili statione sunt usi, quum rupium tania esset et brevia, atque scopuli e mari attollerentur. (8) Accedente itaque aestu portum ceperunt; recedente, in vado hærebant. Mox reciprocante aestu statis vicibus enavigantes ad fluvium constiterunt, cui nomen Arosi. (9) Maximum hunc fluvium Nearchus esse scribit omnium, qui per hanc navigationem in exteriorum mare influunt.

XL. Ad hunc amnem usque Persæ habitant; ulteriora Susii incolunt. Supra Susios autem gens alia libera habitat, Uxii, quos in superiori opere (*Anab.* 7, 15, 3) latrocinia exercere diximus. Universa Persidis ora stadia quattuor millia et quadringenta efficit. (v) Porro totius Persicæ regionis temperaturam tripli-

τάδα·ν reponendum esse monuerunt viri docti. Easdem tres regias memorat Dionysius 1069 populorum nominibus:

οἱ δ' ἐς νότον ἄχρι θαλάσσης
πρῶτοι Σάβαι (1. Γαβαι), μετὰ τούδ' ἐς Πασαργάδας, ἄχρη
[δὲ Τασκοί,

in quibus quaeritur num Τασκούς sic dictos in fonte suo Dionysius repererit, an rescribendum sit vel Τακοί vel Τακοί. || — 1. πέντεχοντα] ἐνενήκοντα in duobus libris ms. (Gandensi et Richeliano) legi notavit Blancardus, idque recipi voluit absque causa idonea. || — 1. οὕτω τε] ABCD; οὕτω τε vulgo. || — 3. λειπόμενος BC. || — 5. ἔσω BCD; ἔσω A, ἔω codex Stephani. || — 6. Ῥόγονιν A, Ῥόγωνιν BCD, Ῥόγωνιν L; Ῥογόμενης Ptolemæus VI, 4; Rhogomanis ap. Ammian. Marc. XXIII, 6, 41: Maximi (sc. Persidis) fluvii sunt Patrachites, Rhogomanis et Brisoana atque Bagrada, ex quibus Patrachites ignotus. Rhogonis est fluvius ad cuius ostium Bender Rig' Righ, Rech, Reig, Reeg. V. Thevenot Voy. V, p. 535; Kinneir Mem. p. 57; Niebuhr. I. I.; Gosselin III, p. 81; Vincent. II, p. 401; Ritter VIII, p. 134. || — 10. Βερίζαντα] Ptolemæus habet Brisoanam fluvium, sed ea in regione, ubi ex Nearchi narratione ponendus est Sitacus. Brizana num pertineat ad hod. Bender Dellim, ut putaverim, an alium propinquum, parum liquet. Eundem signat Plinius VI, 31, § 136: Oram quæ præjacet minorum Syrtum vice diximus inaccessam ceno, plurimum limuliferentibus Brixia (Brixia) et Ortacea (Dorak fl.?). De posteriore fluvio cf. Ethicus Cosmogr. (p. 709 in Mela Gronov. 1722): Fluvius Cortachia provincie Medie, nascitur in campis Arabicis (?); currit milia 918, et ingreditur sinum Persicum. || — 14. ἐπὶ ζῆρῳ

φθίσαν D. || — 16. Ἄροσις BCD et vulgo; Ἄροις ex uno codice affert Gronovius (Cf. cod. Stephani, ubi: ἐπὶ ποταμῷ Ἄροις μεγίστῳ τῶν ποταμῶν); Ἄρις A, Ἄρης L. Ὀρόσις Strabo p. 727. 729 et Ptolemæus; Oroates Ammian. XXIII, 6, 26; Oratis et Zarotis ap. Plin. VI, 28 § 111: Inde Persidis initium ad flumen Oram, quo dividitur ab Elymaide. Idem VI, 26, § 99: Flumen Zarotis ostio difficilis nisi peritis; insulae due parvæ (hod. Buna et Deri); inde vadosa navigatio palustri similis per curipos tamen quosdam peragitur. Vincentus p. 406 monet apud Cheref-eddin fluvium nostrum vocari Ab-Argoun (Ab-Arraghian ap. Ritter. IX, p. 134) de prisca urbe Arrhagian (Ragian, Rhagoun). Hinc græci nominis ratio repetenda. Nunc fluvius hic maximus vel simpliciter vocatur Tag (i. e. fluvius) vel Indian de urbe adjacente.

XL, 19. Μέχρι τοῦδε Πέρσαι] Sic etiam Strabo, Plinius, Ptolemæus. || — 20. Σουσίων δὲ ἄλλο γένος αὐτόνομον L. || — 24. τετρακισχίλιοι] AD et vulgo; τρισχιλίοι BC. Stadia 4400 habet etiam Strabo p. 727. Item Plinius VI, 28 § 111: Ipsa Persis adversum occasum sita obtinet litore DL m. pass. Vera longitudo est fere stadiorum 4000 inde a Charrak monte. E singulis Arriani numeris colliguntur stadia 4240, adeo ut nonnisi 160 stadia desiderentur. At quum inde a Brizana ad Arosin minimum esse debeant stadia 400, atque omissæ distantie ab Illa usque ad portum sub Ocho monte aliorum sint stadiorum fere quadringentorum, summa conflaretur ea quam ipse Arrianus subducit multo major. Unde nascitur suspicio in antec. complures numeros, ut a vero longe recedunt, sic etiam corruptos esse. || — 24. τριχί] Cf. Strabo. p. 727: Τριττὴ δ' ἐστὶ (ἡ Περσὶς) καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ τῶν ζῴων

νεμεῖσθαι τῶν ὠρέων λόγος κατέχει. Τὸ μὲν αὐτῆς πρὸς τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ οἰκόμενον ἀμμώδες τε εἶναι καὶ ἀκαρπον ὑπὸ καύματος· (3) τὸ δὲ ἐπὶ τῆς ὡς πρὸς ἄρκτον τε καὶ βορρῆν ἄνεμον ἰόντων καλῶς κεκρῆσθαι τῶν ὠρέων· καὶ τὴν γῶρην ποιῶδ᾽ εἶναι, καὶ λειμῶνας ὑδρηνλούς καὶ ἀμπελον πολλὴν φέρειν, καὶ ὅσοι ἄλλοι καρποὶ πλὴν ἐλαίας· (4) παραδείσοισι τε παντοίοισι τεθῆλῆναι, καὶ ποταμοῖσι καθαροῖσι διαρρέεσθαι, καὶ λίμνησι, καὶ ὄρνισιν ὁκόσοισιν ἀμφὶ ποταμούς τε καὶ λίμνας ἐστὶ τὰ ἔθνη, ἵπποισι τε ἀγαθὴν εἶναι, καὶ τοῖσιν ἄλλοις ὑποζυγίοις νέμεσθαι, καὶ ὑλώδ᾽ εἶναι πολλὰ καὶ πολὺ θήρον· (5) τὴν δὲ πρόσω ἔτι ἐπ' ἄρκτον ἰόντων χειμερινὴν τε καὶ νικητώδ᾽ ὥστε πρέσβῆς τινὰς ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου λέγει Νέαρχος κάρτα ὀλίγην ὁδὸν διελθόντας ἐντυχεῖν κατ' ὁδὸν ἰόντι τῆς Περσίδος καὶ θῶμα γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ τῆς ὁδοῦ τὴν βραχύτητα. (6) Σουσίους δὲ πρόσκοι οἱ εἰσὶν Οὐσίαι, λέλεκται μοι καταπὲρ Μάρδοι μὲν Πέρσῃσι προσεχέες οἰκεῖν, λησταὶ καὶ οὗτοι, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοισι. (7) Καὶ ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη ἡμέρῳσεν Ἀλεξάνδρος, χειμῶνος ὥρῃ ἐπιπεσὼν αὐτοῖσιν, οἷε ἀθᾶτον σφῶν τὴν γῶρην ἔχον· (8) καὶ πόλις ἐπέκτισε τοῦ μὴ νομάδας εἶναι, ἀλλ' ἀροτῆρας καὶ γῆς ἀργάτας, καὶ ἔχειν ὑπὲρ ὅτων δειμαίνοντες μὴ κακὰ ἀλλήλους ἐργάσωνται. Ἐνθὲν δὲ τὴν Σουσίαν γῆν παρήμειβεν ὁ στρατός. (9) Καὶ ταῦτα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέως λέγει Νέαρχος ὅτι ἐστὶν οἱ φράσαι, πλὴν γε δὴ τοὺς ὅρους τε καὶ τὸ μήκος τοῦ πλοῦ· (10) τὴν γῶρην γὰρ τεναγῶδ᾽ εἶναι τὴν πολλὴν καὶ ῥηχίαν ἐπὶ μέγα ἐς τὸν πόντον ἐπέχουσαν, καὶ ταύτην σφαλερῇ ἐγκατορμίζεσθαι πελαγίοισιν ὧν σφίσι τὴν κοιμίδην τὸ πολλὸν γενέσθαι· (11) ὁρμηθῆναι μὲν δὴ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν, ἵνα περ ὑβίσθησαν, ἐπὶ τοῖσιν οὖροισι τῆς Περσίδος· ὕδωρ δὲ ἐμβάλλεσθαι καὶ πέντε ἡμέρας οὐκ ἐφάσκον γὰρ εἶναι ὕδωρ οἱ κατηγεμῶνες τοῦ πλοῦ.

XLI. Σταδίου δὲ πεντακασίου κομισθέντες ὁρμίζονται ἐπὶ στόματι λίμνης Ἰθυώδεος, ἣ οὖνομα Κατάδερβις· καὶ νηὶς ἐπὶ τῷ στόματι Μαργάστανα τῇ νησίδι οὖνομα. (2) Ἐνθὲν δὲ ὑπὸ τὴν εἰς ἐκπλώσαντες κατὰ βραχέα ἐκομίζοντο ἐπὶ μιῇ νεό· πασσάλοισι δὲ ἐνθεν καὶ ἐνθεν πεπηγὸς ἀπεδηλοῦτο τὰ

citer dividi fama est. Nam quæ pars ejus ad mare Erythræum sita est, arenosam ac sterilem ob æstem esse; (2) quæ vero deinceps ad septentrionem et borealem plagam jacet, constitutionem cœli temperatam habere, regionemque ipsam herbosam multa irrigua prata multasque vites habere, atque adeo omne genus fructuum, excepta olea; (4) hortis enim amœnissimis florere, fluviisque limpidissimis irrigari, ac lacubus omnique genere avium, quæ circa flumina aut lacus versari solent, abundare; equis etiam aliisque jumentis pascendis idoneam esse, silvosam præterea multis locis esse venatuique aptissimam. (5) Eam autem, quæ adhuc magis in septentrionem vergit, frigidam ac jam nivalem esse, adeo ut legatos quosdam ab Euxino ponto brevissimo itinere profectos Alexandro Persidem transeunti obviam venisse Nearchus tradat; idque Alexandro permirum visum fuisse, brevitate viæ ex ipsis cognita. (6) Susiis autem finitimos esse Uxios antea a nobis dictum est, sicuti Mardos, latrones etiam ipsos, Persis, Cossæos autem Medis conterminos esse. (7) Quas quidem gentes omnes Alexander domuit, hieme eas adortus, quando regionem suam adiri nulla ratione posse putabant. (8) Urbes quoque iis condidit, ne jam amplius vagarentur, sed aratores agricolæque essent, atque habentes pro quibus metuerent sibi, ab injuria ac vi sibi invicem inferenda abstinerent. Inde Susiorum regionem prætervectus est exercitus. (9) De hac navigatione Nearchus se non ita certa narrare posse scribit, præterquam portus et longitudinem navigationis. (10) Nam illum maris tractum maximam partem esse vadosum et breviam longe in mare pertinentem; neque citra periculum portum et mari capi posse. Quare ipsis cursum in alto ut plurimum fuisse. (11) Solvisse vero se ex ostiis amnis, ubi ad fines Persidis consederant, et aquam vel in quinque dies recepisse, quia duces navigationis monuerant, aquam in iis partibus non reperiri.

XLI. Quumque ad quingenta stadia provecti essent, ad fauces piscosi cujusdam lacus, qui Cataderbis dicebatur, constiterunt. Exigua ad hujus lacus fauces insula adiacebat, quam Margastanam vocant. (2) Inde sub auroram solvantes, per vada navigarunt singulis navibus. Paxilli hinc inde fixi vada ostendebant,

κράσει. Ἡ μὲν γὰρ παραλίη κυματηρά τε καὶ ἀμμώδης καὶ σπανιστὴ καρποῖς ἐστὶ πλὴν σαινίαν, ὅσον ἐν τετρακισχίλιοις καὶ τετρακασίοις ἢ τριακασίοις ἐξεταζομένη σταδίοις· καταστρέφουσα εἰς ποταμὸν μέγιστον τῶν ταύτῃ, καλούμενον Ὀρόατιν· ἡ δ' ὑπὲρ ταύτης ἐστὶ πάμφορος καὶ πεδινὴ καὶ ὁρεματίων ἀρίστη τροφὴς, ποταμοῖς τε καὶ λίμναις πληθύνει. Τρίτῃ δ' ἐστὶν ἡ πρὸς βορρᾶν χειμῆρις καὶ ὀρεινὴ· πρὸς δὲ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσὶν οἱ καμηλοδοστοί. || — 3. ἐπὶ τῇ δὲ (s. τῷ δὲ) ὡς | ἐπιτελείω LAD (sine acc. in D) et vlgō; ἐπιτελείη BC; ἐπιτελέως conj. Geier, quod caret sensu idoneo. || — 10. ἵπποισι | βοῦσι L. || — 13. Ante v. ὥστε aliqua excidisse Geferus putabat. Fabulam narrari Schmiedero visum est. || — 17. Σοῦ-

σίος δὲ πρόσκοι κατλ.] Cf. de iisdem Nearchus (fr. 34) ap. Strabon. p. 524. || — 18. εἰς τὴν Οὐσίαι | ABCD; εἰς τὴν οἱ Οὐξ. vulgo. || — 20. Κησαῖοι A. || — 27. Νέαρχος om. D. || — 28. φράσαι ABCD; ἐκφράσαι L. || — δὴ omisit D. || — 31. ἐπέχουσαν editt. ante Schmiedero. || — 32. γίνεσθαι ABCD. || — 35. ἐμβ. καὶ πέντε ABCD; vulgo. καὶ deest.

XLI, 38. Κατάδερβις | Ille est maris recessus in quem Mensurh et Dorak fluvii exeunt; in intimo jacet Guba Nakhada insula; initio sinus insulæ Banah et Deri. Quamnam harum sit Margastana Nearchi nescio. || — 39. Μαργάστανα D. || — 4. δὲ post ἐνθὲν ex L add. Schmiedero. || — 41. πασσάλοις C, πάσσαλοι D, πετά-

βραχέα, κατάπερ ἐν τῷ μεσσηγύς Λευκάδος τε νήσου ἰσθμῷ καὶ Ἀκαρνάνης ἀποδέδεικται σημεῖα τοῖσι ναυτιλλομένοισι τοῦ μὴ ἐποκέλλειν ἐν τοῖσι βραχέσι τὰς νέας· (3) ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Λευκάδα, φαιμώδεα ἔοντα, καὶ τοῖσιν ἐποκέλλαισι ταχέην τὴν ὑπονόστησιν ἐνδίδοι· κείθι δὲ πηλὸς ἐστὶν ἐπ' ἐκάτερα τοῦ πλεομένου βαθὺς καὶ ἱλυώδης, ὥστε οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἐποκέλλαισιν ἦν ἀποσωθῆναι. (4) Οὔτε γὰρ κοντοὶ κατὰ τοῦ πηλοῦ δύνοντες αὐτοὶ οὐδὲν τι ἐπωφέλεον, ἀνθρώπων τε ἐκβῆναι τοῦ ἀπώσαι τὰς νέας ἐς τὰ πλεόμενα ἄπορον ἐγένετο· ἔδυνον γὰρ κατὰ τοῦ πηλοῦ ἔστε ἐπὶ τὰ στήθεα. (5) Οὕτω δὲ χαλεπῶς διεκπλώσαντες ἐς σταδίους ἑξακοσίους κατὰ νέας ἕκαστοι ὁρμισθέντες, ἐνταῦθα δαίπνου ἐμνήσθησαν· (6) τὴν νύκτα δὲ ἤδη κατὰ βάθει ἐπλώον, καὶ τὴν ἐπεξῆς ἡμέρην ἔστε ἐπὶ βουλυτόν· καὶ ἦλθον σταδίους ἑννακοσίους· καὶ κατωρμίσθησαν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Εὐφράτεω πρὸς κόμην τινὴ Βαβυλωνίης χώρας· οὐνομα δὲ αὐτῇ Διριδωτίς· (7) ἵνα λιθανωτόν τε ἀπὸ τῆς ἐμπορικῆς γῆς οἱ ἐμποροὶ ἀγνέουσι, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα θυμὴματα ἢ Ἀράβων γῆ φέρει. (8) Ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτεω ἔστε ἐς Βαβυλῶνα πλὸν λέγει Νέαρχος σταδίους εἶναι ἐς τρισχίλιους καὶ τριχασίους.

perinde atque apud isthmum inter Leucadem insulam atque Acarnaniam signa quædam navigantibus exposita sunt, ne naves in vada impingant. (3) Ceterum vada apud Leucadem sabulosa sunt, ideoque etiam impactis facilem recessum concedunt. Verum hic limus est ab utraque parte loci, in quo navigatur, profundus et tenax, adeo ut naves impactæ nullo artificio evelli possint. (4) Contis enim in limo subsidentibus nihil proficiebatur. Neque nautæ navibus egredi ad eas in navigabile fretum retrudendas poterant, quod limus eos pectore tenuis absorbebat. (5) Atque ita difficillima navigatione per sexcenta stadia usi, singulis subsistentes navibus, corpora curarunt. (6) Noctu vero per profundum jam navigarunt, totum etiam diem posterum ad vesperum usque, et nongentis stadiis confectis, ad Euphratis ostium appulerunt, et ad pagum quendam Babylonicæ regionis, cui Diridotis nomen est, pervenerunt : (7) quo mercatores et thus ex mercatorum terra et alia aromata, quæ fert Arabia, afferunt. (8) Ab ostiis Euphratis ad Babylonem usque Nearchus stadiorum tria millia et trecenta esse refert.

λοισι Α. || — 2 καὶ omisit D. || — 8. οὕτε γὰρ Α. || — 12. ἐξ ex Ladd. Schmieder. || — 16. ἡ λθον] Fort. ἤνουν vel ἤνουν leg. putat Dübnerus in locutionis insolentia offendens. At similiter Arrianus Exp. III, 21, 3 : ἐλθὼν τῇ νύκτι ὕλιν. || — 17. ἐπὶ στόματος BC, ἐπὶ τοῦ στόμα. Α, ἐπὶ τοῦ στόματι L. || — 18. Διριδωτίς D, Ἰριδωτίς C. Reliquis scriptoribus vocatur Τεριδῶν. V. Strabo p. 765 (ex Eratosthene) : μέγρι Τεριδῶνος καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐφράτου, a quo loco profectus Androsthenes Arabiæ oram legit. Idem p. 80 a Babylone usque ad Euphratis ostium et Teredonem 3000 stadia esse ex eodem Eratosthene refert. Plinius VI, 32 § 145 : *Parthico autem regno navigantibus vicus Teredon infra confluentem Euphratis et Tigris*. Dionys. Perieg. 980 : ὑπὸ τῆς προχωρῆς Τεριδῶνος ἐγγὺς δεσίων (Euphrates). Ammian. XXIII, 6, 10 : *Navigatio adusque Teredonem porrigitur, ubi post jacturas multiplices pelago miscetur Euphrates*. Stephanus Byz. : Τεριδῶν, πόλις ἐπὶ τῇ Ἐρυθρᾷ. Abydenus ap. Euseb. Chron. p. 21 : *Nabuchodonosor in limine Arabiæ regionis Teredonem urbem fundavit*. Euseb. Pr. Ev. p. 456, D : Τεριδῶνα ἔκτισιν κατὰ τὰς Ἀράβων εἰσοδούς. Ptolemæus urbem ponit mediam inter orientale suum Tigridis et occidentale ostium. His si addideris quæ de muribus Terodontis ex Amynta affert Elianus N. An. V, 14. XVII, 16, habebis quæ de eo loco traduntur omnia. Situm ejus accuratius definire certioribus argumentis vix licet. Satis vero de eo convenit, ostium Euphratis, cui impositam Teredonem Nearchus dicit, in hod. Khor Abdulla esse quærendum, in quem Pallacopa alveo fluvius præcipuam vim aquarum olim effundebat. Et d'Anvillius quidem (l. I. p. 190), Gosselinus III, p. 88 et Vincentus I. I. Teredonem in sinistro ostii latere collocant, quoniam ap. Ptolemaum urbs Messenæ assignatur; Mannertus V, 2, p. 420 Teredo-

nem ponit in Boubian insula; Ritterus X, p. 28 fuisse putat « an der Südwestspitze der jetzigen Uferinsel Davasir. » Certe Teredonem si non in insula, certe prope insulam sitam fuisse nescio an ex Æthico Cosm. p. 709 suspiceris, ubi : *infundit se* (Euphrates) *marī Oceano orientali sub insula Theron*, ubi puto leg. esse *Teredon*. Aliter Chesneyus (*Exped. to the riv. Euphrat.* etc. II, p. 355), qui ita habet : « The site of Teredon is presumed to be at Jebel Sanam, a gigantic mound near the Pallacopas branch of the Euphrates. This spot is about 23 miles S. S. W. of Basrah, 13 or 14 by W. of Zebir, and nearly 18 miles N. W. of the supposed estuary opposite the island of Boobian, near the Khor Abd-ullah; but at the time in question the latter may have been near, or even have touched Jebel Sanam. » Opinionem eorum qui Teredonem quærunt in hodierno Basra vel in propinquo, tetigisse satis est. Ceterum emporium istud haud diu floruisse videtur, obstructo postea arenis isto fluvii alveo, conditisque in commodiore situ Apologo et Spasinu Charace. || — 19. ἐμπορικῆς γῆς] ἐμπορικῆς γῆς codd.; ἀπὸ τῆς περὶ γῆς vel ἀπὸ τῆς ἐν περὶ γῆς conj. Dübner; attamen Teredoniis Arabia vix dici poterat ἢ ἐν περὶ γῆ. Scripserit auctor ἐμπορικῆς, sicut Strabo habet ἐμπορικὸν κόλπον (in Africæ ora occidentali) et alibi ἐμπορικῆς κατοικίας, nisi fort. fuisse putes ἀπὸ τῆς Ἰερραῖς γῆς. || — 21. ἐς post ἔστε ex L add. Schmieder. || — 22. τρισχίλ. x. τρ.] *supra* 3000 stadia sec. Strab. p. 729 et 739; 3000 stadia id. p. 80 minus accurate. Plinius VI, 30 : *Euphrate navigari Babylonem e Persico mari 412 mill. p. (3296 st.) tradunt Nearchus et Onesicritus*. Computus hic Nearchi bene habet. Ceterum totum hunc locum et quæ deinceps leguntur c. 42 ita exponit Strabo p. 729 : Νέαρχος δὲ τὸν παράπλουν τῆς Σουσιῶος πενταχόδης πῆγας πέρας αὐτοῦ λέγει τὸν

XLII. Ἐνταῦθα ἀγγέλλεται Ἀλέξανδρον ἐπὶ Σούσων στέλλεσθαι· ἔνθεν καὶ αὐτοὶ τὸ ὀπίσω ἔπλων, ὡς κατὰ τὸν Πασιτίγριν ποταμὸν ἀναπλώσαντες συμμίζαι Ἀλεξάνδρῳ. (2) Ἐπλων δὴ τὸ ἔμπαιον ἐν ἀριστερῇ τῇ γῇ τὴν Σουσίδα ἔχοντες· καὶ παραπλώουσι λίμνην, ἐς ἣν ὁ Τίγρις ἐσβάλλει ποταμός· (3) ὅς ῥέων ἐξ Ἀρμενίης παρὰ πόλιν Νινον, πάλαι ποτὲ μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μέσῃν ἑωυτοῦ τε καὶ τοῦ Εὐφράτεω ποταμοῦ, ἣν Μεσοποταμίην ἐπὶ τῷδε κληῖζεσθαι, ποίειν· (4) ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἀνάπλους στάδιοι ἑξακόσιοι, ἵνα καὶ κώμη τῆς Σουσίδας, ἣν καλεῖουσιν Ἀγινιν· αὕτη δὲ ἀπέχει Σούσων σταδίου ἐς πεντακοσίου· μήκος τοῦ παράπλου τῆς Σουσίων γῆς ἔστω ἐπὶ στόμα τοῦ Πασιτίγριδος ποταμοῦ στάδιοι δισχιλιοί.

XLII. Eo loci de Alexandri ad Susa profectione nuntium acceperunt. Quare ipsi etiam inde retrorsum navigarunt, ut per Pasitigrim adverso fluvio navigantes cum Alexandro jungerentur. (2) Retro igitur navigantes a læva Susidem habebant, lacumque prætervehuntur, in quem Tigris fluvius decurrit : (3) qui ex Armenia fluens juxta Ninum, magnam olim et opulentam urbem, regionem efficit quæ inter ipsum et Euphratem media est, ideoque Mesopotamia dicitur. (4) A lacus initio usque ad ipsum Tigrin flumen navigatio est stadiorum sexcentorum, ubi et pagus quidam Susiorum est, quem Aginin vocant. Is a Susis distat stadiis quingentis. Longitudo navigationis præter regionem Susiorum usque ad Pasitigris ostium tria

Εὐφράτην ποταμόν· πρὸς δὲ τῷ στόματι κώμην οἰκεῖσθαι τὴν ὑποδεχομένην τὰ ἐκ τῆς Ἀραβίας φορτία· συνάπτειν γὰρ ἐφεξῆς τὴν τῶν Ἀράδων παραλίαν τῷ στόματι τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Πασιτίγριδος, τὸ δὲ μεταξὺ πᾶν ἐπέχειν λίμνην, τὴν ὑποδεχομένην τὸν Τίγριν. Ἀναπλεύσαντι δὲ τῷ Πασιτίγρει σταδίου πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, τὴν σχεδίαν εἶναι τὴν ἄγουσαν ἐπὶ Σούσων ἐκ τῆς Περσίδος, ἀπέχουσαν Σούσων σταδίου ἑξήκοντα (I. ἑξακοσίους)· τὸν δὲ Πασιτίγριν ἀπὸ τοῦ Ὀροάτιδος διέχειν περὶ δισχιλίους σταδίους· διὰ δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγριος τὸν ἀνάπλου εἶναι σταδίων ἑξακοσίων· πλησίον δὲ τοῦ στόματος κώμην οἰκεῖσθαι τὴν Σουσιανήν (I. τινὰ Σ., aut Ἀγινιν Σ.), διέχουσαν τῶν Σούσων σταδίου πεντακοσίου· ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτου καὶ μέχρι Βαβυλώνης τὸν ἀνάπλου εἶναι διὰ γῆς οἰκουμένης καλῶς σταδίων πλείονων ἢ τρισχιλίων. — Ὀνησικριτος δὲ πάντας φησὶν ἐκβάλλειν εἰς τὴν λίμνην, τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν· ἐκπεσόντα δὲ πάλιν τὸν Εὐφράτην ἐκ τῆς λίμνης ἰδίῳ στόματι πρὸς τὴν θάλατταν συνάπτειν. Idem p. 728 : Φησὶ δὲ Πολύκλειτος εἰς λίμνην τινὰ συμβάλλειν τὸν τε Χοάσπην καὶ τὸν Εὐλαίον καὶ ἔτι τὸν Τίγριν, εἰς τὴν εἰσεῖθαι εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδοῦναι· πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ καὶ ἔμπροσθεν (Aginin Nearchi?) εἶναι, τῶν ποταμῶν μὲν οὐ δεχομένων τὰ ἐκ τῆς θάλαττης, οὐδὲ καταπεμπόντων διὰ τοὺς καταράκτας ἐπιτρεῖς γενομένων, περὶ δὲ ἔμπροσθεν τῶν ὀκτακοσίων γὰρ εἶναι σταδίου εἰς Σούσα.

XLII, 4. παραπλώουσι λίμνην, etc.] Sequentia patet non posse explicari ex ea quæ nunc in solo isto mobili obtinet ratione locorum. Quænam fere fuerit Alexandri temporibus, e verbis modo adscriptis colligitur; quibus adde quæ fuisse exposuerunt recentiores hujus tractus exploratores Ainsworth *Assyrie et Babyl.* p. 194 et Chesney *Exp.* II, p. 356 sqq. Cf. Ritter X, p. 27 sqq. et passim. Nearchus igitur e *Khor Abdilla* solvens partemque emensi jam itineris repetens in lacum innavigavit, in quem propriis suis ostiis tunc exierunt Tigris et Choaspes (*Kerha*) et Pasitigris, i. e. fluvius quem alii (et ipse Arrianus in *Anab.*) etiam Euleum vocant, nunc vere *Karun* vel *Kuran* de urbe dicere solent. Nomen *Pasitigris* secundum Rawlinsonum significat : *Tigris inferior* sive *minor* (a vetere voc. persica *pas*), cui hodie apud Persas respondeat nomen *Didjahi-kudad*, i. e. *Tigris parvus* (Cf. Ritter. IX, p. 321 sq.). Ostium hujus lacus nunc in hodierno

Shatt el Arab, an in *Karun el Amarah* (veteri *Karun* fluvii alveo) quaerendum sit non dijudico; illud tamen mihi probabilius esse videtur. Ut ut est, paludis latus orientale præternavigans Nearchus venit ad Pasitigrin, per quem postquam 150 stadiorum cursu ascenderat, substitit, ut missis exploratoribus de itinere Alexandri fieret certior. Quo facto, ultra navigavit, non tradita cursu longitudine, usque ad τὴν σχεδίαν, qua Alexandri exercitus Pasitigrin trajiceret. Strabo minus accurate ita narrat, quasi post priora illa stadia 150 ad pontem perventum esset. Quod apud eundem legitur a Susis ad pontem esse stadia 60, aperte est corruptum, probabilique conjectura numerum vv. dd. mutarunt in 600. Eodem loco transierit Alexander, quum Susis Pasitigrin petiit; quod narrans Curtius IV, 10 ait : *Rex quartis castris pervenit ad Tigrin fluvium; Pasitigrin incolæ vocant; Diodorus XVII, 67: τεταρταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἀφίκετο*. Fuisse autem pontem istum Rawlinsonus et cum eo Ritterus statuunt prope hodiernum *Ahwaz*, ubi magnus agger etiam nunc ex parte superstes per fluvium ductus est. Classis et ipsa per canalem *Shapur* fluvii sive per eum qui *Shatt el Maktuah* vocatur, e Pasitigri in Choaspen deducta esse videtur. Quod quavis h. l. Arrianus non exponat, colligitur tamen ex iis quæ leguntur in *Anabasi* VI, 5 et 7 (Cf. Ritterus IX, p. 321). — 5. Ἀρμενίων L. || — 6. Νεῖλον C. || — 10. ἑξακόσιοι] ὀκτακόσιοι C. Quæ memorabilis est lectionis varietas, siquidem emporium quod Polycleetus ap. Strabonem l. l. octingenta a Susis stadia abesse dixit, vix fuerit a Agini nostra diversum. Ceterum quomodo intelligenda sint verba : ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμόν, vel ex Strabonianis illis patere debebat : διὰ δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγριος τὸν ἀνάπλου εἶναι σταδίων ἑξακοσίων· πλησίον δὲ τοῦ στόματος κώμην οἰκεῖσθαι τινὰ Σουσιανήν. Quod monendum propter eos, qui Aginin occurrisse putant postquam 600 stadia in *Pasitigri* navigaverint. || — 11. Ἀγινιν] locum non ad Pasitigrin (ut apud plurimos recentiores legere est Vincentum secutos), sed ad Tigrin situm fuisse et grammatica verborum ap. Arrian. ratio et disertum Strabonis testimonium flagitant, ut bene monet Schmiederus. « Præternavigavit Nearchus lacum in quem Tigris effunditur et occasione data re-

(5) Ἐνθὲνδε κατὰ τὸν Πασιτίγριν ἄνω ἀνέπλων διὰ
 χώρης οἰκεομένης καὶ εὐδαίμονος. Ἀναπλώσαντες δὲ
 σταδίους ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν αὐτοῦ ὁρμίζονται,
 προσμένοντες οὐστῖνας ἐστάλαξι Νέαρχος σκεψομένους
 5 ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴη. (6) Αὐτὸς δὲ ἔθου θεοῖσι τοῖσι σω-
 τήρσι, καὶ ἀγῶνα ἐποίησε, καὶ ἡ στρατιὴ ἡ ναυτικὴ
 πᾶσα ἐν εὐθυμίῃσιν ἦν. (7) Ὡς δὲ προσάγων ἦδῃ
 Ἀλέξανδρος ἡγγέλλετο, ἐπλων ἦδῃ αὐθις ἐς τὸ ἄνω
 κατὰ τὸν ποταμόν· καὶ πρὸς τῇ σχεδίῃ ὁρμίζονται,
 10 ἐπ' ἣ τὸ στράτευμα διαβιβάσειν ἐμελλεν Ἀλέξανδρος
 ἐς Σοῦσα. (8) Ἐνταῦθα ἀνέμιγθῃ ὁ στρατὸς, καὶ
 θυσαί πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐθύοντο ἐπὶ τῶν νεῶν τε καὶ
 τῶν ἀνθρώπων τῇ σωτηρίῃ καὶ ἀγῶνες ἐποιέοντο· καὶ
 Νέαρχος ὅκω παραφανείη τῆς στρατιῆς, ἀνθεσί τε καὶ
 15 ταινίῃσιν ἐβάλλετο. (9) ἔνθα καὶ χρυσέῳ στεφάνῳ στε-
 φανοῦνται ἐξ Ἀλεξάνδρου Νέαρχος τε καὶ Λεοννάτος,
 Νέαρχος μὲν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ τῇ σωτηρίῃ, Λεοννάτος
 δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἣν Ὁρείτας τε ἐνίκησε καὶ τοὺς Ὁρεί-
 τας προσοικέοντας βαρβάρους. (10) Οὕτω μὲν ἀπε-
 20 σώθη Ἀλέξανδρος ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολῶν ὁρμηθεὶς
 ὁ στρατὸς.

XLIII. Τὰ δὲ ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ὑπὲρ
 τὴν Βαβυλωνίην Ἀραβίη ἡ πολλὴ ἐστὶ, καὶ ταύτης τὰ
 μὲν κατέκει ἐστὲ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν κατὰ Φοινί-
 25 αὴν τε καὶ τὴν Παλαιστίνην Συρίην· πρὸς δυσμενέου δὲ
 ἡλίου ὡς ἐπὶ τὴν εἰσω θάλασσαν Αἰγύπτιοι τῇ Ἀραβίῃ
 ὁμορεύουσι. (2) Κατὰ δὲ Αἴγυπτον ἐσέγων ἐκ τῆς με-
 γάλῃς θαλάσσης κόλπος ὁῦλος ποιεῖται ὅτι ἐνεκά γε τοῦ
 σύρρονος εἶναι τὴν ἔξω θάλασσαν περίπλους ἂν ἦν ἐκ
 30 Βαβυλωνός ἐς τὸν κόλπον τοῦτον ἐσέγοντα ὡς ἐπ' Αἴ-
 γυπτον. (3) Ἀλλὰ γὰρ οὕτως παρέπλωσε ταύτη οὐδα-
 μῶν ἀνθρώπων ὑπὸ καύματος καὶ ἐρημίας, εἰ μὴ τινὲς

millia stadiorum sunt. (5) Inde per Pasitigrim adverso
 flumine per regionem bene habitatam atque opulen-
 tam vecti sunt; confectisque stadiis centum quinquaginta
 ibi constiterunt, exspectantes reditum eorum
 quos Nearchus miserat seiscitatuos ubinam locorum
 rex esset. Ipse diis servatoribus sacrum fecit, ludos-
 que edidit, universo exercitu navali in lætitiā effuso.
 (7) Postquam vero nuntiatum est Alexandrum appropinquare,
 rursus adverso flumine nitentes ad pontem,
 per quem Alexander exercitum in Susa traducturus
 erat, consistunt. (8) Eo loci exercitus conjuncti
 sunt; Alexander pro navibus simul et milite salvis
 sacrificia fecit, ludosque edidit. Nearchus quoquo-
 versus per castra ibat, floribus ac sertis petebatur.
 (9) Post hæc Alexander Nearchum et Leonnatum aureis
 coronis donavit, Nearchum ob classem servatam,
 Leonnatum, ob victoriam quam de Oritis barbarisque
 Oritarum vicinis reportarat. (10) In hunc modum
 exercitus ex Indi amnis ostiis profectus salvus Alexan-
 dro reductus est.

XLIII. Quæ vero ad dextram maris Erythræi par-
 tem ultra Babyloniam sita est regio late patens Arabia
 est: atque hujus quidem pars quædam pertinet ad
 mare Phœnicie ac Syriæ Palestinæ; ab occasu vero
 ad mare Mediterraneum Ægyptii Arabiæ contermini
 sunt. (2) Sinus autem, qui ad Ægyptum ex
 Oceano magno infunditur, manifesto indicat, ratione
 concursus cum exteriore mari, navigari posse ex Ba-
 bylone in eum sinum, qui ad Ægyptum pertendit.
 (3) Ceterum nemo mortalium ea loca præternavigavit
 propter ardorem solis et solitudines, nisi quidam in

fert ab eo lacu (adverso Tigri) ad Aginin pagum
 navigandum esse per 600 stadia, sicut supra dixerat
 ab ostio Euphratis ad Babylonem esse 3300 stadia. In
 hoc itinere neque ad Babylonem neque ad Aginin cum
 classe sua Nearchus venit. Plinius VI, 31 Aginin voca-
 re videtur *Aphle*, et eam collocat ad lacum Chaldaicum,
 quam dicit navigatione 65 mill. pass. a Susis distare, i. e.
 circiter 500 stad. » SCHMIDTKE. Verba Plinii VI, 31,
 § 134 hæc sunt: *Susa a Persico mari absunt CCL mill.*
pass. Qua subit ad eam classis Alexandri Pasitigri,
vicus ad lacum Chaldaicum vocatur Aphle (sic codd.)
unde Susa navigatione LX M. D. pass. (LX et LXII
et LXV v. l.) absunt. Quæ sane ita dicta sunt, ut
Aphle, quam ipse quoque ab Agini non diversam habeo,
 ad Pasitigrin sitam putaveris; contra vero Æthicus
 Cosmogr. p. 709 (ed. Gron. 1722) *Tigrin* immergi
 ait ad *Auge oppidum, quod est in sinu Persico*. Porro
 Herodot. VI, 20: ἐν Ἀμπὶ πόλει, παρ' τῇ Τίγρι; πο-
 ταμὸς παραρρεῖται ἐς θάλασσαν ἑξῆς. Ampe vero et Auge
 et Aphle ad eundem locum pertinent. Situm ejus accu-
 ratius definire non posse cum Rittero (X, p. 29) cen-
 seo. Conferendus denique Ptolemæus, qui uno a Susis
 gradu sive 500 stadiis distantem notat Ἀγέρων locum,
 qui et distantia et nominis similitudine Agini nostro

respondet. — δις χίλιοι. Duo millia stadiorum supra
 tribuuntur navigationi ab Arosi ad ostium Euphratis;
 in qua navigatione lacus noster prætervehatur. To-
 tidem igitur stadia nunc esse dicit, si ab Arosi profec-
 tus per lacum istum ad ostia Pasitigris navigaveris.
 Consentit Strabo p. 729. Idem Strabo p. 727 a Perside
 usque ad *Tigrin* circa 3000 stadia exputat. Aliter hæc
 sibi adornavit Ptolemæus. || — 3. ὡς πενήκοντα ABC. ||
 — 5. τοῖς om. D, recte, puto. || — 8. Ἀλεξάνδρου om. D.
 || — 13. τῇ σωτηρίῃ] τῷ σωτήρι A. || — 15. ἐνθα δὲ
 καὶ A. || — 15. στεφανοῦνται BCD; ἕπ' ἂλ. mgo cod.
 Bodl. || — 18. τε ἐνίκησε... ἀπεσώθη Ἀλεξάνδρου om. A.
 XLIII, 22. τὰ δὲ om. A, indicata lacuna. || — 23. In-
 ter Βαβυλωνίην et Ἀραβίην in A spatium vacuum literarum
 quattuor, item infra § 7 inter τῆς et Ἀραβίης
 spatium literarum sex. « Respondent, Dübnerus ait,
 hæ lacunæ illis quæ in præcedente capite notavi; pri-
 ores quidem ortæ sunt per particulam archetypi codicis
 ablatam, alteræ erroribus debentur librarii nostri, qui
 membranæ vitium, quæ sæpe reperiuntur, pro lite-
 ratæ particule ablatione habuit. || — 27. ἐπέγων]
 ἐπέγων et lin. 30 ἐπέγοντα ex libro quodam Blancardus.
 || — 31. ἀλλὰ γὰρ οὕτως C; ἀλλὰ γὰρ B || — οὐδαμῶς
 AD, οὐδαμῶς CB; οὐδαμῶς vgo.

γε πελάγιοι κομιζόμενοι. (4) Ἀλλὰ οἱ ἀπ' Αἰγύπτου γὰρ ἐς Σοῦσα ἀποσωθέντες τῆς στρατιῆς τῆς Καμβύ-
 σευ καὶ οἱ παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου παρὰ Σέλευ-
 κων τὸν Νικάτορα σταλέντες ἐς Βαβυλῶνα διὰ τῆς
 5 Ἀραβίης χώρας (5) ἰσθμὸν τινα διαπορευθέντες ἐν ἡμέ-
 ρησιν ὁκτὼ τῆσι πάσῃσιν ἀνυδρον καὶ ἐρήμην χώραν
 ἐπῆλθον ἐπὶ χαμῆλων σπουδῇ ἐλαύνοντες, ὕδωρ τέ
 σφισιν ἐπὶ τῶν χαμῆλων φέροντες καὶ νυκτοπορέοντες·
 τὰς γὰρ ἡμέρας ὑπάθριοι ἀνέχεσθαι διὰ καύμα ἀδύνα-
 10 τοι ἦσαν. (6) Τοσούτου δέει τὰ γε ἐπέκεινα ταύτης
 τῆς χώρας, ἦντινα ἰσθμὸν ἀποφαινομεν ἐκ τοῦ κόλπου
 τοῦ Ἀραβίου κατέχοντα ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν,
 οἰκούμενα εἶναι, ὁκοῦτε τὰ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον αὐτῶν
 ἀνέχοντα ἐρημὰ τέ ἐστὶ καὶ ψαμμύδεα. (7) Ἀλλὰ
 15 γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου τοῦ κατ' Αἰγυπτον ὁρμη-
 θέντες ἄνθρωποι, ἐκπεριπλώσαντες τὴν πολλὴν Ἀρα-
 βίην ἐλθεῖν ἐς τὴν κατὰ Σοῦσά τε καὶ Πέρσας θάλασ-
 σαν, ἐς τοσόνδε ἄρα παραπλώσαντες τῆς Ἀραβίης,
 ἐς ὅσον σφίσι τὸ ὕδωρ ἐπήρκεσε τὸ ἐμβληθὲν ἐς τὰς
 20 νέας, ἔπειτα ὁπίσω ἀπεινόστησαν. (8) Ἐκ Βαβυλῶνός
 τε οὐστίνας ἔστειλεν Ἀλέξανδρος, ὥς ἐπὶ μάλιστα
 πλώοντας ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης γινώσκει τοὺς
 ταύτη χώρους, οὗτοι νήσους μὲν τινὰς κατεσκέψαντο
 ἐν τῷ παράπλῳ κειμένας, καὶ πού καὶ τῆς ἡπείρου
 25 τῆς Ἀραβίης προσέσχον. (9) τὴν δὲ ἄρκην, ἦντινα
 καταντικρὺ τῆς Καρμανίης ἀνέχουσιν λέγει φανῆναι
 σφίσι Νέαρχος, οὐκ ἔστιν ὅστις υπερβαλὼν ἐπικράμῃαι
 ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα δυνατὸς ἐγένετο. (10) Δοκέω δὲ ὡς
 εἴπερ πλωτὰ τε ἦν καὶ βαδιστὰ ταύτη, ὑπ' Ἀλεξάν-
 30 δρου ἂν τῆς πολυπραγμοσύνης ἐξεληλέγκτο πλωτὰ
 τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα. (11) Ἄννων δὲ ὁ Αἰῶς ἐκ
 Καρχηδόνης ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείας στήλας
 ἐξέπλωσεν ἔξω ἐς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερῇ τὴν Λι-
 βύην γῆν ἔχων καὶ ἔστε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον
 35 ὁ πλόος αὐτῷ ἐγένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα
 ἡμέρας· (12) ὥς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίην ἔξετράπετο, πολ-
 λῆσιν ἀμυχανήσιν ἐνετύγχανεν ὑδατός τε ἀπορίῃ
 καὶ καύματι ἐπιπλέγοντι καὶ βύαξι πυρὸς ἐς τὸν πόν-
 τον ἐμβάλλουσιν. (13) Ἀλλ' ἡ Κυρήνη γὰρ τῆς Λι-
 40 βύης ἐν τοῖσι ἐρημωτέροισι πεπολισμένη ποιωδὴς τέ
 ἐστὶ καὶ μαλθακὴ καὶ εὐυδρὸς, καὶ ἄλσεα καὶ λειμῶνες
 καὶ καρπῶν παντοίων καὶ κτηνέων πάμφορος ἔστε ἐπὶ
 τοῦ σιλφίου τὰς ἐκφύσεις· ὑπὲρ δὲ τὸ σίλφιον τὰ ἄνω
 αὐτῆς ἐρημὰ καὶ ψαμμύδεα. (14) Οὗτός μοι ὁ λόγος
 45 ἀναγεγράφθω, φέρων καὶ αὐτὸς ἐς Ἀλέξανδρον τὸν
 Φιλίππου, τὸν Μακεδόνα.

altum delati. (4) Nam qui de exercitu Cambysis ex
 Ægypto in Susa salvi pervenerunt, quique a Ptolemæo
 Lagi filio ad Seleucum Nicatorum Babyloniam missi
 fuerunt per Arabiam, (5) isthmum quandam trans-
 gressi per octo integros dies per regionem desertam et
 aquarum inopem iter fecerunt, idque camelis celeriter
 vecti aquamque super iis portantes et noctu profici-
 scentes; interdiu enim sub dio esse ob ardorem solis
 non poterant. (6) Tantum abest ut regio sita ultra
 isthmum illum, quem divimus, ex sinu Arabico in
 mare Erythræum pertinens habitabilis sit, quum ea
 quæ magis ad septentrionem vergit, deserta sit atque
 arenosa. (7) Qui ex Arabico sinu juxta Ægyptum
 patente profecti sunt, ut magnam Arabiam circum-
 navigantes ad mare quod ad Susa et Persiam per-
 tinet pervenirent, tam diu præter Arabiam navigarunt,
 quam aqua navibus imposita eos non deficeret; tum
 retro conversi sunt. (8) Ii vero, quos Alexander ex
 Babylone misit, ut quam longissime ad dextram maris
 Erythræi partem navigantes loca illius regionis explo-
 rant; insulas quidem nonnullas viderunt, in quibus
 navigarunt locis sitas, et interdum ad Arabiæ con-
 tinentem appulerunt, (9) at promontorium illud,
 quod ex adverso Carmaniæ oppositum visum ab se
 fuisse Nearchus scribit, nemo unquam navigatione in
 alteram ejus partem superare potuit. (10) Et mea
 quidem sententia, si navigabilis is tractus esset, aut
 adiri ulla ratione posset, Alexandri certe curiositas
 comprobasset utrumque. (11) Hanno autem Afer
 Carthagine profectus trans Herculeas columnas in
 Oceanum enavigavit, Libyam ad levam relinquens, et
 navigavit quidem, quam diu navigationis suæ cursum
 orientem versus tenuit, in universum per xxxv dies;
 (12) postquam vero ad meridiem conversus est, in
 multas difficultates incidit, cum in summam aquarum
 inopiam summamque æstus flagrantiam, tum in rivos
 igneos in mare effluentes. (13) Cyrene autem Libyæ
 in desertiore tractu sita herbosa fertilisque et irrigua
 est, saltus etiam frequentiaque prata habet, omnisque
 generis fructus et jumenta fert, ad ea loca usque, qui-
 bus silphium gignitur; ulteriora vero deserta altisque
 arenis obruta sunt. (14) Atque hic quidem liber a
 me conscriptus sit, etiam ipse pertinens ad Alexan-
 drum Philippi filium, Macedonem.

— 30. παρὰ Πτολεμαίου... σταλέντες] Quando
 et qua occasione hoc factum sit, non constat. Conjectu-
 ram vide apud Droysenium *Hellenism.* I, p. 399 sq.,
 qui rem refert ad an. 311 a Chr., quo Ptolemæus ad Se-
 leucum Antigoni armis petitum auxilia misisse videat-
 ur. Ceterum facile patet Arrianum ex antiquiore alioquo
 fonte, Eratosthene a tate vix juniore, pendere, et ite-
 nera mercatorum, qui Arriani et Ptolemæi a tate Arabiæ

oram totam bene norant, ignorasse. || — 8. σφίσι ABC,
 σφιν D et vulgo. || — 10. δέει] δεῖ D, δὴ BC, δεῖται
 γε ἐπ. A. || — 11. ἦντινα ABCD Bodl., ἔντινα L. || —
 18. παραπλώσ. LA, περιπλ. BC. || — 31. καὶ ἄνω δὲ
 A. || — 36. δὴ] μὴ C. || — ἐξετράπετο BC et de con-
 ject. Dübner; ἐξετρέπετο DA. || — 40. ἐρημωτέροις τε
 πεπολ. C; ἐρημικοῖς τόποις πεπολ. A. || — 43. Quæ se-
 quuntur post ὑπὲρ δὲ desunt in A.

APPIANOU EPISTOLH
ΠΡΟΣ ΤΡΑΙΑΝΟΝ [ΑΔΡΙΑΝΟΝ], AD TRAJANUM [ADRIANUM],

EN H: KAI

IN QUA ETIAM

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ.

PERIPLUS PONTI EUXINI.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΤΡΑΙΑΝΩ: ΑΔΡΙΑΝΩ: ΣΕ-
ΒΑΣΤΩ: APPIANOS XAIPEIN.

IMPERATORI CÆSARI TRAJANO ADRIANO AUGUSTO
ARRIÆNUS S.

1. Εἰς Τραπεζοῦντα ἤκομεν, πόλιν Ἑλληνίδα, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος, ἐπὶ θαλάττῃ ὀκισμένην, Σι-
νωπέων ἀποικον. Καὶ τὴν μὲν θάλασσαν τὴν τοῦ
Εὐξείνου ἄσμενοι κατείδομεν, ὄθεν περ καὶ Ξενοφῶν
ἐκεῖνος καὶ σύ.

2. Καὶ οἱ βωμοὶ ἀνεστῆσιν ἤδη, λίθου μέντοι γε τοῦ
τραχέος, καὶ τὰ γράμματα διὰ τοῦτο οὐκ εὐδῆλα κε-
χάρακται· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἐπιγράμματα καὶ ἡμαρτη-
μένους γέγραπται, ὅα δὴ ὑπὸ βαρβάρων γραφέν.
10 Ἐγνώκα σὺν τοῖς τε βωμοῖς λίθου λευκοῦ ἀναθεῖναι
καὶ τὰ ἐπιγράμματα ἐγχράζειν εὐσήμοις τοῖς γράμ-
μασιν. Ὁ μὲν γὰρ ἀνδριὰς ἔστηκεν ὁ σὸς τῷ μὲν
σχήματι ἡρώεως· ἀποδείκνυσιν γὰρ τὴν θάλατταν· τὴν δὲ
ἐργασίαν οὔτε ὁμοίός σοι οὔτε ἄλλως καλός· ὥστε πέμ-
15 ψον ἀνδριάντα ἄξιον ἐπιομαζεσθαι σὸν ἐν τῷ αὐτῷ
τοῦτῳ σχήματι· τὸ γὰρ χωρίον ἐπιτηδεύτατον εἰς μνή-
μην αἰώνιον.

3. Πεποιήται δὲ καὶ ὁ νεὸς λίθου τετραγώνου, οὗ
φαῦλος· ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἄγαλμα οὔτε τοῦ νεοῦ
20 ἄξιόν ἐστιν οὔτε αὐτοῦ τοῦ χωρίου. Εἰ δέ σοι δοκεῖ,
πέμψον μοι πεντάπουν μάλιστα Ἑρμοῦ ἄγαλμα· τηλι-

1. Trapezuntem pervenimus, urbem, ut Xeno-
phon ille inquit (*Anab.* 4, 8, 22.), Græcam, mari
imminentem, Sinopensium coloniam. Atque mare
Euxinum summa cum voluptate conspeximus eodem
ex loco, unde Xenophon quoque et tu.

2. Stantque ibi jam aræ erectæ, ex aspero tamen
lapide, quo fit ut literæ illis incisæ minus appareant;
præterea Græca inscriptio vitiose exarata est, utpote
a barbaris delineata. Statui igitur et aras albo lapide
dedicare, et inscriptiones perspicuis literis insculpere.
Porro signum tuum habitu quidem est jucundo; mare
enim monstrat; sed opere neque similis tui neque alias
elegans. Quare mittas statuam dignam quæ tuo no-
mine appelletur, hoc eodem corporis habitu: locus
enim ad memoriæ æternitatem valde accommodatus.

3. Templum quoque ibi exstructum est ex quadrato
lapide, haud contemnendum opus; at Mercurii sta-
tua neque fanum neque locum illum decet. Quocirca,
si ita tibi videatur, aliud mihi Mercurii simulacrum

Periplus hic in uno exstat codice Heidelbergense 398
fol. 30-40, ex quo primus edidit Sigismundus Gele-
nius (Basil. apud Frobenium, 1533). Denuo codicem
excussit Fridericus Jacobus Bastius (Epistola critica
p. 35 sqq. in versione latina Wiedeburgi, Lips. 1809),
nec non ipse ego librum ab humanissimis bibliothecæ
Heidelbergensis præfectis in hanc urbem transmissum
adhibui.

Ἀδριανὸν] om. codex. Trajani nomen Hadrianus
imperator assumpsit ab eo qui adoptaverat vel adoptasse
credebatur. Cf. Tillemont. *Hist. d. emp.* II, p. 219. ||
— 1. εἰς Τραπεζ. ἤκομεν. Abruptum hoc initium
facilem explicationem habet ex eo, quod una cum
græca nostra epistola Arrianus ad imperatorem misit
literas latinas, in quibus præfectus Cappadociæ de
consilio ac ratione totius itineris deque ceteris quæ ad
præfecti munus pertinerent, ex officio dixerat. Con-
sentaneum vero est Arrianum in orientali suæ pro-
vinciæ parte non modo maritima, sed mediterranea
quoque loca obisse, ut castella et præsidia ibi contra
impedens ab Albanis bellum muniret et instrueret.

E mediterraneis igitur, fortasse ex Armenia minore
(quæ tunc pars erat Cappadociæ provinciæ), venit
Trapezuntem. Ceterum v. Prolegomena. || — 2. Ξενο-
φῶν] quasi *alter ille Xenophon*, vel Ξενοφῶν ὁ
πρεσβύτερος, ut § 17 ait, quum ipse Arrianus se tanquam
junioem Xenophontem jactare soleat. || — Σινωπέων
ἀποικ.] Cf. Diodor. XIV, 30, 3 (e Xenophonte IV, 8, 22):
Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων μὲν ἀποικον κατὰ
St. Byz.: Τραπεζοῦς. Σινωπέων ἀποικος, ἐκαλεῖτο καὶ
Οἰζηνίς. Græcam urbem præter Scylacem vocat etiam
Strabo XII, p. 548. Perperam Pausanias VIII, 27, 6.
Ponti urbem a Trapezuntiis Arcadiæ conditam refert.
De urbe notissima multa et veteres et recentiores præ-
bent, quæ laudare putidum sit. || — 5. καὶ σύ] sc.
quo tempore provinciæ obiit Hadrianus; tum etiam
aras illas, quas Arrianus memorat, ponendas jusserit
Idem valet de templo Mercurii, cui junge por-
tum, quem ibidem Hadrianus exstruxit, teste Ar-
riano § 23. Omnino Trapezus, quum ante ignobile
oppidum fuisset, Hadriani operibus aucta splendere
cepit.

κοῦτον γάρ μοι δοκεῖ ἔσθθαι ὡς γε πρὸς τὸν νεὼν σύμμετρον· καὶ ἄλλο τοῦ Φιλησίου τετραπουν. Οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι σύνναος καὶ σύμβωμος ἔσθθαι τῷ προπάτορι. Καὶ ὁ μὲν τις τῷ Ἑρμῇ, ὁ δὲ τῷ Φιλησίῳ, ὁ δὲ καὶ ἀμφοῖν θύσει παριών. Χαριῶνται δὲ καὶ οὗτοι χάκεῖνοι τῷ τε Ἑρμῇ καὶ τῷ Φιλησίῳ· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὸν ἔγγονον αὐτοῦ τιμῶσι· τῷ δὲ Φιλησίῳ, ὅτι τὸν αὐτοῦ προπάτορα ὡς ἔγωγε καὶ ἐβουθύτσα ἐνταῦθα, οὐχ ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν ἐν Κάλ-
 10 πης λιμένι ὑπ' ἀμάξης βοῦν λαβὼν δι' ἀπορίαν ἱερειῶν, ἀλλὰ τῶν Τραπεζουντίων αὐτῶν παρασκευασάντων ἱερεῖον οὐκ ἀγεννές· καὶ ἐσπλαγχνευσάμεθα αὐτόθι καὶ ἐπὶ τοῖς σπλάγχνοις ἐπεσπείσαμεν. Ὅτῳ δὲ πρώτῳ τάγαθὰ ἠυχόμεθα, οὐ λανθάνομεν σε τὸν τε τρόπον
 15 τὸν ἡμέτερον οὐκ ἀγνοοῦντα καὶ σαυτῇ συνειδόντα, ὅτι ἀξίος εἶ ὑπὲρ ὅτου πάντες εὐχάζοντο τάγαθὰ, καὶ ὅσοι ἡμῶν ἐλαττον ὑπὸ σοῦ εὖ πεπρόνθασιν.

4. Ἐκ Τραπεζοῦντος δὲ ὁρμηθέντες τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ὑσσου λιμένα κατήραμεν καὶ τοὺς πεζοὺς τοὺς
 20 ταύτῃ ἐγυμνάσαμεν· ἡ γὰρ τάξις αὕτη, ὡς οἶσθα, πεζῶν ἐστί καὶ ἱππέας εἰκασιν ὅσον εἰς διακονίαν ἔχει· ἀλλὰ καὶ τούτους τὰς λόγχας ἀκοντίζειν ἐδέχθη.

5. Ἐνθένδε ἐπλόομεν, τὰ μὲν πρώτα ταῖς αὔραις ταῖς ἐκ τῶν ποταμῶν πνεούσαις ἔωθεν καὶ ἅμα ταῖς
 25 κώπαις διαχρῶμενοι· ψυχραὶ μὲν γὰρ ἦσαν αἱ αὔραι, ὡς λέγει καὶ Ὁμηρος, οὐχ ἱκαναὶ δὲ τοῖς ταχυναυτεῖν βουλομένοις· εἴτα γαλήνη ἐπέλαβεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς τῇ εἰρεσίᾳ μόνῃ ἐχρῶμεθα. Ἐπειτα δὲ ἄφνω νεφέλη ἐπαναστᾶσα ἐξερράγη κατ' εὖρον μάλιστα, καὶ ἐπὶ
 30 νεγκε πνεῦμα ἐξαίσιον καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐναντίον, ὅπερ καὶ μόνον [οὐκ] ὤλεσεν ἡμᾶς· κολήν μὲν γὰρ δι' ὀλίγου τὴν θάλατταν ἐποίησεν, ὡς μὴ κατὰ τὰς κώπας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τὰς παρεξαιρεσίας ἐπεισρεῖν ἡμῖν ἐκατέρωθεν ἀφθόνως τοῦ ὕδατος. Τοῦτο
 35 δὴ τὸ τραχικόν·

Καὶ τὴν μὲν ἐξηντλούμεν, ἡ δ' ἐπεισρέει·

ἀλλ' οὐ πλάγιόν γε ἦν τὸ κλυδώνιον· ταύτῃ καὶ ἡνύ-

mittas, quod quidem quinque fere sit pedum; hujusmodi enim magnitudo mihi videtur templo conveniens fore; atque aliud Philesii, quod quattuor sit pedum. Haud enim mihi a ratione videtur alienum, hunc ejusdem cum progenitore suo templi et aræ esse participem. Sic alius Mercurio, alius Philesio, alius etiam utrique sacra præteriens offerret. Pergrati autem erunt et hi et illi Mercurio simul et Philesio: Mercurio, dum ejus nepotem honore prosequuntur; Philesio, dum progenitorem ejus colunt. Quamobrem ipse etiam bovem illic immolavi, non quidem, ut Xenophon olim ad Calpes portum fecit, bove ex plauastro abrepto ob hostiarum penuriam, sed ipsis Trapezuntis splendidam hostiam præbentibus. Extis ibidem inspectis, et fuis super exta libaminibus, pro quoniam primum vota nuncupaverimus, non te fugit, utpote mores nostros pernoscentem, et tibi ipsi conscium, te dignum esse pro cuius salute omnes, etiam qui minoribus quam nos a te beneficiis affecti sunt, vota faciant.

4. Ex Trapezunte quum solvissemus, primo die in Hyssi portum appulimus, ac pedites, qui ibi sunt, exercendos curavimus. Cohors enim ista, ut scis, est peditum, et habet equites viginti ministerii tantum causa; sed hos quoque oportuit hastas jaculari.

5. Inde navigavimus primo quidem auris quæ matutino tempore e fluminibus spirant, et simul remigio utentes; nam frigida quidem erant auræ, ut Homerus (*Od* 5, 469) quoque ait, sed celeriter navigare volentibus haud sufficiebant. Deinde tranquillitas est subsecuta, ita ut nos quoque remigio tantum uteremur. Hinc nubes derepente exorta ab Euro potissimum erupit, ventumque violentum et nobis plane adversum excitavit, qui tantum non nos perdidit; mare siquidem tumidum brevi reddidit, ita ut magna vis aquarum non per eam tantum partem ubi remi sunt, verum etiam super partes extremas (*circa proram et puppim*) quæ sunt extra remos, utrumque irrumperet. Erat prorsus tragicum illud:

Hanc antlabamus, illa irrumptit denuo.

Quum tamen non transversi essent fluctus, vix tandem

§ 3, l. 1. σύμμετρον] Sacellum potius quam templum fuerit. De hoc Philesio aliunde vix constat. Apollinem φιλήσιον in Didymis memorat Plinius XXXIV, 8, et Statius Theb. VIII, 198. Arriani quoque Philesium e Mileto per Sinopes in Trapezunte coloniam transductum esse probabiliter statuit Müller. *Dor.* I, p. 225.

|| — 9. Xenophon. *Anab.* VI, 4, 25: Καὶ Ξενοφῶν, ἐπειδὴ οὐκ ἐγγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἀμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐδοξήθει.

§ 4, l. 19. Ὑσσου λιμένα] § 8 Hyssus fluvius, a quo portus nomen habet, a Trapezunte distare dicitur stadia 180. Nunc tot stadiis post Trapezuntem occurrit locus *Surmeneh* ad *Surmeni* fluv. Recens hoc nomen jam obtinuit temporibus Procopii et Anonymi, quorum ille *De bell.* Goth. IV, 2 p. 463, 21 ed. Bonn: Τραπεζουντίων δὲ τὰ θρία διήκει ἐς τε κώμην Σουσοῦρμειναν καὶ τὸ Πρίκιον καλούμενον χωρίον, ὅπερ Τραπεζουντίων διέχει δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν διὰ τῆς παραλάας ἐς Λαζικήν ἰόντι.

Anonym. § 38: εἰς Ὑσσον (l. Ὑσσου) λιμένα τὴν νῦν λεγομένην Σουσάρμια. Priscum nomen adhuc exhibit seculo quarto Notitia imperii c. 27: *cohors Apuleja civium Romanorum Ysiporto*. In Geogr. Rav. *Ysulime*, in Tab. Peut. *Hyssilime 24 mill.* a Trapezunte; Ὑσσου λιμὴν in Chron. Paschal. p. 61 ed. Bonn. Apud Scylacem idem, ut videtur, portus vocatur Ψωρῶν λιμὴν.

§ 5, l. 27. καὶ ἡμεῖς quid spectet nescio. || — 31. καὶ μόνον ὦνυσεν ἡμᾶς codex; καὶ μονονουχὶ ὤλεσεν ἡμᾶς em. Gesner. || — 36. ἐπεισέρρει codex, ἐπεισρέει Athenæus, parodice hoc versu utens, IV, p. 156, E (καὶ τῆς τραπέζης παρατεθείσης ἐδαιπνοῦμεν καὶ α τὴν μὲν ἐξηντλούμεν (sc. τραχὴν), ἡ δ' ἐπεισρέει) et qui eundem laudant tanquam proverbium ἐπὶ τῶν πονούντων καὶ οὐδὲν ἀνούντων usurpatum, Zenobius I, 75, Diogenian. II, 22, Apostol. II, 65, schol. Lucian. Hermot. c. 61 (ubi ἐπιρρέει) et Suidas v. ἄλλην (ubi ἐξαντλούμεν). Cujusnam tragici versus sit, nescimus.

τομεν μόγεις καὶ χαλεπῶς τῇ εἰρεσίᾳ, καὶ μέντοι πολλὰ παθόντες ἤκοιμεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

6. Ἔστι γάρ τοι καὶ ἐν Πόντῳ τῷ Εὐξείνῳ χωρίον οὕτω καλούμενον· καὶ τι καὶ Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐστὶν αὐτόθι· Ἑλληνικόν, ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τοῦτο τῷ χωρίῳ· καὶ φρουρίον τί ἐστιν ἡμελημένον. Ὁ δὲ ὄρμος οἷος ὄρεα ἔτους δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς καὶ σκέπην ταύταις παρέχειν ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐρου· σώζοιτο δ' ἂν καὶ τοῦ βορρᾶ τὰ ὁρμούντα πλοῖα, ἀλλὰ οὐ τοῦ γε ἀπαρκτίου, οὐδὲ τοῦ θρασκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλουμένου. Εἰς δὲ τὴν νύκτα βρονταὶ τε σκληραὶ καὶ ἀστραπαὶ κατεΐχον, καὶ πνεῦμα οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶ, ἀλλὰ εἰς νότον μεθεΐστικει, καὶ δι' ὀλίγου ἀπὸ τοῦ νότου εἰς λίβα ἀνεμῶν, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκέτι ἀσφαλὲς ὁ ὄρμος ἦν. Πρὶν οὖν παντάπασιν ἀγριωθῆναι τὴν θάλατταν, ὅσας μὲν αὐτὸ τὸ χωρίον αἱ Ἀθῆναι δέζεσθαι ἠδύναντο, ταύτας αὐτοῦ ἐνεωλκῆσαμεν, πλὴν τῆς τριήρους· αὕτη γὰρ πέτρᾳ τινὶ ὑφορμούσα ἀσφαλὲς ἐσάλευε. Τὰς δὲ πολλὰς ἐδόκει πέμπειν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς πλησίον νεωλκηθρομένους. Καὶ ἐνεωλκῆθησαν ὥστε ἀπαθεῖς διαγενέσθαι πάσας πλὴν μίαν, ἥτινα ἐν τῷ ὁρμίζεσθαι πρὸ τοῦ καιροῦ ἐπιστρέψασαν πλαγίαν ὑπολαβὸν τὸ κύμα ἐξήνεγκεν εἰς τὴν ἡϊόνα καὶ συνέτριψεν. Ἀπεσώθη μέντοι πάντα, οὐ τὰ ἱστία μόνον καὶ τὰ σκεύη τὰ ναυτικά καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἦλοι, καὶ ὁ κηρὸς ἀπεξύσθη, ὡς μηδενὸς ἄλλου ἢ ζύλων δεῖσθαι ναυπηγησίμων εἰς τὴν κατασκευὴν ὧν παμπολλή, ὡς αἶσθα, ἀφθονία ἐστὶ κατὰ τὸν Πόντον. Οὗτος δ' χειμὼν ἐπὶ δύο ἡμέρας κατεΐχε, καὶ ἦν ἀνάγκη μένειν. Ἐρχοῖν γὰρ ἄρα μηδὲ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ Ἀθῆνας παραπλεῖσαι ἡμέρας, ὥσπερ τινὰ ὄρμον ἔρχομεν καὶ ἀνώνυμον.

7. Ἐνθένδε ἄραντες ὑπὸ μὲν τὴν ἑῷ πλαγίῳ τοῦ κλύδωνος ἐπειρώμεθα, προοῦσας δὲ τῆς ἡμέρας, βορρᾶς ἐπιπνεύσας ὀλίγος κατέστησε τὴν θάλατταν καὶ διατρεμῆσαι ἐποίησε. Καὶ ἡλθομεν πρὸ τῆς μεσημβρίας σταδίου πλείονος ἢ πεντακοσίου εἰς Ἀψαρὸν, ἵνα περ αἱ πάντε σπεῖραι εἰσὶν ἰδρυμέναί. Καὶ τὴν μισθοφρῶν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. Ἦντινα δὲ ὑπὲρ

atque ægre remigio nos expeditivimus, et multa quamvis perpressi Athenas pervenimus.

6. Est enim in Ponto quoque Euxino locus sic dictus, nec non Minervæ fanum ibi Græcanicum, a quo locus ille nomen videtur accepisse; etiam castellum quoddam est illic derelictum; porro statio haud multarum navium capax, quæ æstate perfugium eis præbere possit a Noto et ab ipso Euro tutum; fuerintque naves eo appellentes etiam a Borea tutæ, at non ab Aparctia, neque ab eo vento, qui in Ponto Thracias, in Græcia Sciron appellatur. Sub noctem tonitrua dira atque fulgura mari incubuere, nec ventus amplius idem, sed in Notum ac paulatim ex Noto in Africum conversus est; nec amplius navibus statio tuta exstitit. Ita priusquam mare prorsus exasperaretur, quæcumque naves loco ipso, Athenis, excipi poterant, illas eo in aridum traximus, præter triremem: hæc enim postquam scopulum quendam subierat, tuto in ancoris fluctuabat. Plerasque vero naves in vicina litora missimus in arenam trabendas, quæ quidem omnes salvæ permanserunt, una excepta, quam inter appellendum intempestive latus præbentem fluctus abrupit in oram et perfregit. Omnia tamen servata sunt, non vela tantum et armamenta nautica atque homines, verum etiam clavi; ceram quoque abrasimus, ita ut ad constructionem nulla re alia quam lignis ad naves ædificandas aptis opus sit, quorum ingens, uti nosti, in Ponto copia est. Hæc tempestas per biduum duravit, ita ut necessario nobis illic esset manendum. Neque enim videbatur esse conveniens, Athenas in Ponto Euxino sitas, ceu stationem quandam desertam et ignobilem, præternavigare.

7. Inde quum sub auroram solvissemus, transversis usi fluctibus mare tentavimus; procedente autem die, Boreas leniter spirans mare stravit et sedavit; et pervenimus ante meridiem plus quam quingenta (trecenta?) stadia emensi ad Apsarum, ubi quinque cohortes collocatas habemus. Stipendium militibus persolvi, et arma inspexi, et propugnaculum, fossam, ægrotos et rei frumentariæ apparatus suppetentem. De quibus omnibus quæ mea sit sententia, Latinis literis perscri-

§ 6, l. 6. τοῦτου τοῦ χωρίου ἐτ' ἡμερημένον corrupte habet Anonymus. Memorant vero Athenas Ponticas Tab. Peutinger., Geogr. Rav., Stephan. Byz. s. v. (Ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ χωρίον Ἀθῆναι, ὡς Ἀρριανὸς ἐστὶ δὲ καὶ ἱερὸν αὐτόθι Ἑλληνικόν), Procop. De bell. Pers. II, 29 p. 289, 22 Bonn. et De bell. Goth. IV, 2 p. 465, 4: Μετὰ δὲ τὸ Πίξιον αὐτονόμων ἀνθρώπων ὄροι ἐκδέχονται, οἱ δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Λαζῶν μεταξὺ ὄκλονται. Καὶ πόλις τις, Ἀθῆναι ὄνομα, ἐνταῦθα οἰκεῖται, οὗ ἐτι Ἀθηναίων ἀποικοί, ὥσπερ τινὲς οἶονται, τῆδε ἰδρῶσαντο, ἀλλὰ γυνή τις Ἀθηναία ὄνομα ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις κυρία ἐγεγόνει τῆς γῶρας, ἥσπερ ὁ τάφος ἐνταῦθα καὶ εἰς ἐμὲ ἐστίν. Apud Ptolemæum V, 6 p. 333, 8 inter Rhizuntem et Χορδῶτην vel Χορδῶλην collocatur Ἀθηῶν

ἄκρον (Kemer Bouroun). || — 9. καὶ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ edit, « sed præstat lector structura, quam codex præbet, Bernhardt. Analect. p. 20. || — 16. ὁλάσσαν cod. || — 18. τῆς τριήρους] Una tantum in classe erat triremis, qua ipse Arrianus, provinciæ præfectus, vehabatur. || — 28. ὧν.. ἀφθονία] V. Xenophon. Anab. VI, 4, 2; Strabo p. 546; Philostrat. Heroic. p. 262 ed. Boiss.

§ 7, l. 36. Von διατρεμῆν num alibi occurrat, quæro. || — 37. πεντακοσίους] Numerus hic corruptus esse debet; nam fieri non potuit ut ante meridiem, idque mari et vento non favente, Arrianus quingentorum stadiorum iter perficeret, deinde vero in seqq. ab Athenis usque ad Apsarum nonnisi 280 stadia recte suppu-

αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν ταῖς Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γέγραπται. Ὁ δ' Ἀψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἀψυρτος ἐκαλεῖτο πάλαι ποτέ· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἀψυρτον ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀποθανεῖν· καὶ τάφος Ἀψυρτου δέκνυται· ἔπειτα διαφραζῆναι τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιούκων βαρβάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διέφραζαν· ὁπότε καὶ τὰ Τύανα τὰ ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θάνα λέγουσιν, ὅτι ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι, τῷ βασιλεῖ τῶν Ταύρων, ὃς τοὺς ἀμφὶ Ὀρέστην καὶ Πυλάδην διώκων ἄχρι τῆσδε τῆς χώρας ἔλθειν φημίζεσθαι καὶ ἐνταῦθα νόσῳ ἀποθανεῖν.

8. Ποταμοὺς δὲ παρρημίσταμεν ἐν τῷ παράπλῳ τῷ ἀπὸ Τραπεζοῦντος τόν τε Ὑσσον, ὅτου ἐπώνυμος Ὑσσον λιμὴν, ὃς ἀπέχει Τραπεζοῦντος σταδίουσιν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν· καὶ τὸν Ὀφιν, ὃς ἀπέχει Ὑσσου λιμένος ἐνενήκοντα σταδίουσιν μάλιστα, καὶ ὀρίζει τὴν Κόλχων χώραν ἀπὸ τῆς Θιαννικῆς· ἔπειτα τὸν Ψυχρὸν καλούμενον ποταμὸν διέχοντα ὅσον τριάκοντα σταδίουσιν ἀπὸ τοῦ Ὀφειος· ἔπειτα τὸν Καλὸν ποταμόν·

ptum est. Apsarum autem castellum ferunt olim Apsyrturn appellatum; ibi enim Apsyrturn a Medea occisum; et Apsyrti sepulcrum monstratur; nomen illud postea a barbaris accolis vitiatum esse, sicuti etiam alia permulta vitiata sunt, quandoquidem Tyana quoque in Cappadocia Theana dicunt de Thoante, Taurorum rege, qui Orestem atque Pyladem persequens ad illum usque locum pervenisse ibique morbo interiisse fertur.

8. Fluvios præterimus in præternavigatione a Trapezunte hosce: Hyssum, unde cognominis Hyssi portus, qui a Trapezunte stadia distat centum et octoginta; et Ophim, qui ab Hyssu portu abest nonaginta circiter stadia, Colchorumque regionem a Thiannica separat; deinde Psychrum (*Frigidum*) fluvium ab Ophi distantem triginta circiter stadia; postea Calum (*Pulchrum*) fluvium, qui triginta item stadiis a Psy-

tantur. || — 2. Ἀψαρος] Procop. Bell. Goth. IV, 2 p. 465, 9: Μετὰ δὲ Ἀθήνας Ἀρχαίς τε οἰκεῖται καὶ Ἀψαροῦς, πόλις ἀρχαία, ἣ τοῦ Ριζαίου διέχει ὁδὸν ἡμερῶν τριῶν μάλιστα. Αὕτη Ἀψυρτος τὸ παλαιὸν ὠνομάζετο, διώνυμος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τὸ πάθος γεγεννημένη· ἐνταῦθα γὰρ εἰσιν οἱ ἐπικύριοι ἐξ ἐπιβουλῆς Μηδείας τε καὶ Ἰάσονος τὸν Ἀψυρτον ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, καὶ δι' αὐτὸ τὴν ἐπώνυμίαν τὸ χωρίον λαβεῖν. Ὁ μὲν γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἀπέθνησκε, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο. Ἀλλὰ πολὺς ἄγαν μετὰ ταῦτα ἐπιρρεύσας ὁ χρόνος καὶ ἀνθρώπων ἀναρίθμους διαδοχαῖς ἐναχμάσας αὐτὸς διαφθείρει μὲν τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιβολὴν ἵσχυεν ἐξ ὧν τὸ ὄνομα ἔγκειται τοῦτο, ἐξ δὲ τὸν νῦν φαινόμενον τρόπον μεταρρυθμίσει τὴν προσηγορίαν τῷ τόπῳ. Τοῦτου δὲ τοῦ Ἀψυρτου καὶ τάφος ἐκ τῆς πόλεως τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ἔστιν. Αὕτη πόλις ἦν τὸ παλαιὸν πολυάνθρωπος, καὶ τεῖχος μὲν αὐτὴν περιέβαλε, μέγα τι χρῆμα, θεάτρῳ δὲ καὶ ἵπποδρόμῳ ἐκαλλωπίζετο καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπανιν, οἵπερ πόλεως μέγεθος δεικνύσθαι εἶωθε· νῦν δὲ δὴ αὐτῶν ἄλλα οὐδὲν ἀπολείπεται, ὅτι μὴ τῆς κατασκευῆς τὰ ἑδάρχ. Stephan. Byz. v. Ἀψυρτίδης: Ἔστι καὶ τόπος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ Ἀψαρος, Ἀψυρτος πρότερον λεγόμενος. Memorat Apsarum fluv. Scylax p. 26, Appian. Mithrid. c. 101, Plinius VI, 4: *flumen Absarum cum castello cognomine in faucibus a Trapezunte 140 mill. passuum (= 1120 stad.; sec. Arrian. 1000 stad.). Ejus loci a tergo montium Iberia est.* Idem c. 9: *Parvadrīs montibus, qui fundunt Absarum.* Ptolemæus p. 335, 14: Ἀψορος (sic) πόλις (44°, 30') καὶ Ἀψορου ποταμοῦ ἐκβολαὶ (44° 40') (De his cf. not. ad § 9). Chronicon Pasch. p. 61 Bonn.: οἱ δὲ καλούμενοι Σάλλοι (I. Σάνναι) οἱ καὶ Σανίται καλεσθέντες, οἱ ἕως τοῦ Πόντου ἐκτείνοντες, ὅπου ἔστιν ἡ παρεμβολὴ Ἀψαρος καὶ Σεδαττόπολις καὶ ὁ Ὑσσου (Ὀύσσου var. lect.; leg. ὁ Ὑσσου) λιμὴν καὶ Φᾶσις ποταμός· ἕως τοῦ Τραπεζοῦντος ἐκτείνει τὰ ἐθνη ταῦτα. Tab. Peut. et Geogr. Ravenn.: *Apsaron. Vibius Seq. p. 6: Absyrtus, fluvius Colchorum.* || — 8. ὅτι οὕτως ὠνομάζετο Gailius præter fidem codicis; neque Anonymus, qui hæc transcripsit, vocem οὕτως habet. Locum hunc

citat Stephanus Byz.: Τύανα, πόλις μέση Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας... Ἐκαλεῖτο δὲ Θάνα καὶ κατὰ παραγραμμτισμὸν Τύανα, ὡς Ἀρριανός. De Oreste cum Iphigenia per Cappadocian fugiente cf. Diyllus ap. Etym. M. p. 526, 30 (Fragm. Hist. II, p. 361, 5), ubi Comana (quæ urbs non longe a Thyas distat) nomen a coma Orestis habere traditur.

§ 8, l. 15. Ὀφιν] Ὀρσιούτα Anon.; *Opiunte* Tab. Peut.; *Offeunte* Geogr. Rav. Etiamnunc locus *Of* ad fluvium *Sulanlu-Su*. Apud Ptol. dimidio gradu a Trapezunte distans memoratur locus Ὀπιούς; sic certe vulgo legitur; codices Wilbergii præbent πιτιούσα, πιτυούσα, πιτούσα; unde Πιτυοῦς collato Strabone XI, p. 496 (ubi de Pityunte quæ supra Dioscuriadem est, agitur) scripsit nuperus editor, haud recte, quum non alius nisi Ophiūs locus indicari possit. Distantia sane ponitur nimia, sed magis etiam auxit eam Tab. Peut., in qua ab Hyssi portu 18 mill., a Trapezunte 42 mill. computantur. || — 17. Θιαννικῆς] Θιαννικῆς Anonymus. Quum de ejusmodi nominis regione nihil notum sit, Holstenius leg. proposuit Σαννικῆς. Attamen infra § 15 Arrianus dicit Trapezuntiis conterminos esse Colchos; deinde singulas gentes recensens primos nominat Sannos (quos recentiores etiam Tzannos dixerunt), ut hos ipsos Colchicis gentibus accensusse putari debeat, ideoque mirum foret, si nostro loco Sannos et Colchos distingueret. Contra vero in ipsorum Trapezuntiorum ditione Sannos habitasse inde colligit quod Strabo ait Sannos non diversos esse a Macrocephalis sive Macronibus, quos in Trapezunt tractu collocat Scylax. Utrumque ita conciliare licet ut Arrianum gentis partem in Trapezuntia regione habitantem (Macrocephalos Scylacis) Thiannos (ut recentiores Τζάνους et Τζανικήν χώραν dicunt), alteram in Colchica Sannos vocasse putemus. || — 18. Ψυχρὸν] hod. *Baltachi-Sa*, ad quem fl. nunc *Egriliman*. || — 19. Καλὸν ποτ.] Καλὸν ποταμὸν τὸν νῦν λεγόμενον Καλὴν παρεμβολήν, Anonymus; unde colligitur castellum ad eum situm fuisse. Etiamnunc *Kalopota-*

καὶ οὗτος τριάκοντα διέχει ἀπὸ τοῦ Ψυχροῦ. Ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ Ῥίζιος ποταμὸς, ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους διέχων ἀπὸ τοῦ Καλοῦ. Καὶ ἀπὸ τούτου τριάκοντα Ἀσκούρος ἄλλος ποταμός· καὶ Ἀδηνός τις ἀπὸ τοῦ Ἀσκούρου ἐξήκοντα· ἐνθὲνδε εἰς Ἀθήνας ὁδοῦν καὶ ἑκατὸν. Ταῖς δὲ Ἀθηναῖς Ζάγατις ποταμός ἐπτά μάλιστα σταδίους ἀπ' αὐτῶν διέχων πρόσκειται. Ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες τὸν Πρύτανιν παρήμεψαμεν, ἵνα περ καὶ τὰ Ἀγγιᾶλου βασιλεία ἐστιν. Καὶ οὗτος ἀπέχει τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ Πρυτανέως δὲ ἔχεται ὁ Πυξίτης ποταμός· στάδιον ἐνενήκοντα ἐν μέσῳ ἀμφοῖν. Καὶ ἀπὸ τοῦ Πυξίτου εἰς Ἀρχαβὶν ἄλλοι ἐνενήκοντα· ἀπὸ δὲ Ἀρχαβίως εἰς Ἀψαρόν ἐξήκοντα.

9. Ἀπὸ δὲ Ἀψάρου ἄρταντες τὸν Ἀκαμψιν παρήμεψαμεν νύκτωρ, ἐπὶ πεντεκαίδεκα σταδίους ἀπέχοντα

chro separatur. Vicinus est Rizius fluvius, a Calocentum et viginti stadia distans. Ab hoc triginta stadia Ascurus alius fluvius; deinde Adienus quidam ab Ascuro distans stadia sexaginta. Inde Athenas usque sunt centum et octoginta stadia. Athenis fluvius Zagatis vicinus est, ab eis septem maxime stadiorum intervallo distans. Athenis autem quum solvissemus, Prytanin prætervecti sumus, ubi Anchiali est regia. Fluvius hic ab Athenis quadraginta stadia abest Prytani vicinus est Pyxites, nonaginta stadiorum spatio interposito. A Pyxite ad Archabin item sunt nonaginta; ab Archabi ad Apsarum sexaginta stadia.

9. Ab Apsaro quum solvissemus, Acampsin quindecim circiter stadia ab Apsaro distantem noctu præ-

mos. || — 2. Ῥίζιος] Ῥίζιος λιμὴν Ptolemæus; Ῥίζιον locum dicit Procopius l. I., eo usque pertinuisse narrans ditionem Trapezuntiorum. In Tab. Peut. corrupte legitur *Reila*, 15 mill. ab Ophiunte distans. Geographus Rav. Rhizium non memorat, verum inter Ophin et Adienum duos locos affert aliunde non notos, *Medocinam* et *Solodicinam*. Nunc Rhizius fl. *Rochissu*, cui adjacet *Risa* oppidum, quod quum in Bechirum ditione situm esset, Scylax p. 63 Bechiriadem dixisse videtur. || — 3. στάδια codex et lin. 7 et 10 iterum. || — 4. Ἀσκούρος] εἰς Ἀσκούραν Anon. Nunc *Asforos Dere*. || — 4. Ἀδηνός] εἰς Ἀδηνόν[τον] ἤδη λεγόμενον Ἀδηνόν cod. Anonymi; *Gadinio* Geogr. Rav.; *Ardinio* 18 mill. a Rhizio distans in Tab. Peut. Apud Scylacem Ὀδαινίδας, urbs græca, memoratur. Nunc fluvius *Kanlu Dere*. || — 5. Ἀθηνῶν] 16 mill. ab Adinio distat sec. Tab. Peut. Cf. supra not. ad § 6. Inter Adienum et Athenas Anonymus recenset Cordylum, ab illo 100, ab his 80 stadiis separatam. Idem locus apud Ptolemæum in edit. vocatur Χορδύλη, quamquam codex C Wilbergi habet Κορδύλη, quod recipiendum videtur. Aliam ejusdem nominis urbem vide in § 73. Medium inter Cordylen et Archabin fl. oppidum, æquali utriusque distans intervallo ($\frac{1}{3}$ grad. sive ad 150 stadia) Ptolemæus nominat Μάρθουλα vel Μόρθουλα, quod neque Arrianus neque sic Anonymus memorat; verum quum Anonymus eodem loco Ἀρμένην τόπον, a Cordyle stadia 144, ab Archabi 156 stadia distantem exhibeat, probabile fit Μάρθουλα et Ἀρμένην ad idem pertinere oppidum, quod componendum est cum hodierno *Odcha*, ad fluvium sito cognominem. || — 6. Ζάγατις] *Arabis* ap. Scylac. Nunc *Sucha Dere*. || — 8. Πρύτανιν] Πόρδανιν sec. Scylac.; nunc *Furtuna Su*. Ab eo 24 stadia distat Armene ap. Anonymum. || — 9. Ἀγγιᾶλου] Cf. de eo infra § 15 et Dio Cass. LXVIII, 19. || — 11. Πυξίτης] Memoratur a Plinio VI, 4. Idem fortasse a Scylace § 82 Ἀρῶν dicitur. Nunc *Witzeh-Su*. || — 13. Ἀρχαβὶν] *Archabis* Geogr. Rav.; *Abgabes*, 9 mill. ab Athenis distans, in Tab. Peut.; Ἀρζαδὶς ap. Ptolem., qui inter Arcadin et Apsarum collocat *Εὐλῶν* et *Κίσαν* (hod. *Kissch*.);

Cissam habet etiam Tab. Peut. et Geographus Rav., qui deinde ante Apsarum memorat locum *Rucion* aliunde non notum. Archabis apud Scylacem corrupte appellatur *Δρακωνόν*. Nunc audit *Archawi* vel *Archaweh Su*.

§ 9, l. 15. Ἀψαρόν] *Choppa Su*; 16 mill. a Cissa, 37 mill. a Arcabi remotus sec. Tab. Peut. Stadiasmus falsissimus h. l. ex confusis Apsaro et Acampsi fluvij derivandus videtur. Ceterum de Apsaro cf. supr. Hucusque pertinet primum fragmentum peripli Anonymi. || — 15. Ἀκαμψιν] Memoratur fluvius a Plinio VI, 4 et a Geographo. Ravenn., ubi post Apsarum sequitur nomen corruptum *Acamas*, et a Procopio, Bell. Goth. IV, 2, p. 464, qui fusius de eo exponit: Ἐκ τούτων δὲ τῶν Τζανικῶν ὁρῶν κάτεισι ποταμός Βόας ὄνομα, ὅς δὲ ἔς τε λόγματος παμπληθεῖς ἰὼν καὶ χώραν λοφώδη περιερχόμενος φέρεται μὲν ἄγχιστα τῶν Λαζικῆς χωρίων, ποιεῖται δὲ τὰς ἐκβολὰς εἰς τὸν Εὐξείνιον καλούμενον πόντον, οὐ μόντοι Βόας καλούμενος· ἐπειδὴν γὰρ τῆς θαλάσσης ἔγγυς ἵκηται, τὸ μὲν ὄνομα μεθίησι τοῦτο, ἐτέρας δὲ τὸ ἐνθὲνδε προσηγορίας μεταλαγχάνει, ἐκ τῶν οἱ ἐπιγινόμενων ὄνομα πτόμενος· Ἀκαμψιν γὰρ αὐτὸν τὸ λοιπὸν καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι, τούτου δὲ ἕνεκα, ὅτι δὲ κάμψαι αὐτὸν τῇ θαλάσσει ἀναμιχθέντα ἀμύχανά ἐστιν, ἐπὶ ἕν ῥύμη τοσούτη καὶ ὀξύτητι τοῦ ῥοῦ τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται, ταράχην πολλὴν τοῦ ῥοδίου ἐπιπροσθεν ἐργαζόμενος, ὥστε ὡς πορρωτάτω τῆς θαλάσσης ἰὼν ἄπορον ποιεῖται τὸν ταύτη διάπλουν· οἱ τε ναυτιλλόμενοι· ἐνταῦθα τοῦ Πόντου, εἴτε Λαζικῆς εἴθι πλέοντες εἴτε καὶ ἐνθὲνδε ἀπάρταντες οὐκέτι ἐξῆς διαπλεῖν δύνανται· κάμψαι γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὸν ῥοῦν οὐδαμῇ ἔχουσιν, ἀλλὰ πορρωτάτω μὲν ἀναγόμενοι τοῦ ἐκείνῃ πελάγους, ἐπὶ μέσῳ δὲ τοῦ πόντου ἰόντες, οὕτω δὲ ἀπαλλάττεσθαι τῆς τοῦ ποταμοῦ ἐκβολῆς δύνανται. Magnus hic fluvius hodie est *Tschorweh Tschai* Ab Apsaro quod abesse dicitur stadia *quindecim*, id aperte falsum est. Sunt ad 150 stadia, quæ reponere non dubitarem, nisi vulgata quadraret cum summa stadiorum 2260, quæ Arrianus a Trapezunte ad Dioscuriadem computat, adeo ut auctorem vel memoria vel vetustiores geographi, ex quibus hunc stadiasmum incaute exscripsit, refellisse videantur. Recte

τοῦ Ἀψάρου. (5) Ὁ δὲ Βαθὺς ποταμὸς ἐβδομήκοντα καὶ πέντε ἀπέχει τούτου· καὶ ὁ Ἀκίνας ἀπὸ τοῦ Βαθέος ἐνενήκοντα· ἐνενήκοντα δὲ καὶ ἀπὸ Ἀκινάσου ὁ Ἰσις. Ναυσίποροι δὲ εἰσιν ὅτε Ἀκαμψίς καὶ ὁ Ἰσις, καὶ αὖρας τὰς ἐωθινὰς ἰσχυρὰς ἐκπέμπουσιν. Ἀπὸ δὲ Ἰσίου τὸν Μῶγρον παρημεΐψαμεν. Ἐνενήκοντα στάδιοι μεταξὺ τοῦ Μῶγρου εἰσὶ καὶ τοῦ Ἰσίου· καὶ οὗτος ναυσίπορος.

10. Ἐνθὲνδε εἰς τὸν Φάσιν εἰσπελεύσαμεν ἐνενήκοντα τοῦ Μῶγρου διέχοντα, ποταμῶν ὧν ἐγὼ ἔγνων κουφώτατον ὕδωρ παρεχόμενον καὶ τὴν χροὴν μάλιστα ἐξηλλαγμένον· τὴν μὲν γὰρ κουφότητα τῷ τε σταθμῷ τεκμαίροιο ἂν τις καὶ πρὸ τούτου, ὅτι ἐπιπλεῖ τῇ θαλάττῃ, οὐχὶ δὲ συμμείνυται, καθάπερ τῷ Πηνειῷ τὸν Τίταρῆσιον λέγει ἐπιρρεῖν Ὅμηρος καθύπερθε νῆψ' ἔλαιον. Καὶ ἦν κατὰ μὲν τοῦ ἐπιρρέοντος βάψαντα γλυκὺ τὸ ὕδωρ ἀνιμήσασθαι· εἰ δὲ εἰς βάθος τις καθίκε τὴν κάλπιν, ἄλμυρόν. Καίτοι ὁ πᾶς Πόντος πολὺ τι γλυκύτερον τοῦ ὕδατός ἐστιν ἤπερ ἡ ἕξω θάλαττα· καὶ τούτου τὸ αἴτιον οἱ ποταμοὶ εἰσιν, οὔτε πληθὸς οὔτε μέγεθος σταθμητοὶ ὄντες. Τεκμήριον δὲ τῆς γλυκύτητος, εἰ τεκμηρίων δεῖ ἐπὶ τοῖς αἰσθήσει φαινομένοις, ὅτι πάντα τὰ βοσκήματα οἱ προσοικοῦντες τῇ θαλάττῃ ἐπὶ τὴν θάλατταν κατὰγοι καὶ ἀπ' αὐτῆς ποτίζουσι· τὰ δὲ πίνοντά τε ἡδύως ὁράται, καὶ λόγος κατέχει ὅτι καὶ ὠφέλιμον αὐτοῖς τούτο τὸ ποτόν ἐστι τοῦ γλυκέος μᾶλλον. Ἡ δὲ χροὰ τῷ Φάσιδι οἷα ἀπὸ μολίδου ἢ καττιτέρου βεβαμμένου τοῦ ὕδατος καταστὰν δὲ καθαρώτατον γίγνεται. Οὐ τοίνυν νενομίσταί εισκομίσαι ὕδωρ εἰς τὸν Φάσιν τοὺς εἰσπλέοντας· ἀλλ' ἐπειδὴν εἰσβαίνουσιν ἤδη εἰς τὸν ῥοῦν, παραγγέλλεται πᾶν ἐκχεῖν τὸ ἐνὸν ὕδωρ ἐν ταῖς ναυσίν· εἰ δὲ μὴ, λόγος κατέχει ὅτι οἱ τούτου ἀμελήσαντες οὐκ εὐπλοῦσι. Τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Φάσιδος οὐ σήπεται, ἀλλὰ μένει ἀχραιφνὲς καὶ ὑπὲρ δέκατον ἔτος, πλην γε δὴ ὅτι εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει.

terivimus. Ab Acampsi Bathys (*Profundus*) fluvius abest septuaginta quinque, a Bathy Acinasis nonaginta; ab Acinasi Isis item nonaginta stadia. Acampsis autem et Isis fluvii sunt navigabiles, qui matutino tempore validas admodum auras emittunt. Ab Isi Mogrum præterimus. Nonaginta stadia Mogrum inter et Isin sunt. Mogrus quoque navigabilis est.

10. Inde in Phasim navigavimus, nonaginta stadia a Mogro distantem et inter fluvios mihi cognitos levissimam aquam præbentem et colore maxime singularem. Ac levitatem quidem tum statera aliquis probaverit, tum facilius etiam inde, quod mari innatat, nec cum eo commiscetur; sicuti Titaresium Peneo innatare Homerus (*Il.* 2, 754) dicit insuper instar olei. Porro si quis in summum fluctum urnam immergeret, aquam hauriebat dulcem; si contra in profundum demitteret, salsam. Quamquam universus Pontus longe dulcioris est aquæ quam mare externum, propter immensam scilicet fluminum multitudinem magnitudinemque. Dulcedinis autem argumentum (si modo argumentis opus est in iis quæ sensu percipiuntur), quod maris accolæ pecora omnia ad mare ducunt et ex illo aquantur. Illa vero cernuntur lubenter bibere, et fama obtinet dulci salubriorem eis hunc potum esse. Color autem Phasidis similis aquæ plumbo vel stanno infectæ, quæ tamen ubi subsedit, purissima fit. Quamobrem mos obtinuit, ne ingredientibus Phasim quicquam aquæ invehant; sed simulac flumen ingressi fuerint, præcipitur, ut quicquid in navibus sit aquæ, effundatur: sin minus, fama invaluit inobedientibus haud felicem fore navigationem. Aqua Phasidis a putredine est immunis, ac plus quam decem annis incorrupta manet, nisi quod in dulciorem abit.

puto, Mannertus VI, 2, p. 364 censet Ptolemæum V, 6 p. 335 Apsarum sive Apsorrhum confudisse cum Acampsi. Cujus confusionis suspicionem vel eo movetur quod Apsorrhus urbs sexta gradus parte removetur a fluvio Apsorrhō. Deinde vero non in Apsarum fluvium mediocrem, verum in Acampsin nostrum cadere videntur quæ de fontium loco, deque Glauco et Lyco influentibus Ptolemæus monet. Denique Strabo XI, p. 529 quum in hoc tractu nonnisi duos fluvios Phasin et Lycum memoret, Lycum intelligere videtur Acampsin nostrum, monente Mannerto, quem vide. In Scylace τὸν Ἀρσῶν ποταμὸν ad Acampsin fluv. retuli. || — 1. Βαθὺν] Fluvius nunc *Tzulehuda Su*; vetus nomen superest in *Batoum* promontorio et *Batoum* oppido. Memorat fluvium Plinius VI, 4, sed extra ordinem; nam ita habet: *Flumina: Acampsis, Isis, Mogrus, Bathys*. In Tab. Peut. notatur *Portus Altus* (i. e. Βαθὺς), 6 mill. ab Apsaro distans; quæ distantia quum falsissima sit, facilis suspicio est hunc quoque auctorem Apsarum cum Acampsi confudisse, idque

eo confirmari dicas, quod idem. 16 millia sive 128 stadia numerat a Cissa ad Apsarum; is enim computus ad Acampsin potius directus esse apparet. || — 2. Ἀκίνας] Sequitur genitivus Ἀκινάσου, adeo ut vel hoc vel illud corruptum sit; Gailius scripsit Ἀκινάσης. Aliunde non notus fluvius hodie vocatur *Tchuruk-Su*. || — 4. Ἰσις] *Apasidem* Tab. Peut.; *Apisidem* Geogr. Rav., i. e. Ad Isidem. Hodie fluv. *Schef-Katil* vel *Schakwatil* || — 6. Μῶγρον] Sic etiam Plinius l. l.; *Nigro* Tab. Peut. et Geogr. Rav. Nunc *Kegoli*.

§ 10, l. 13. ὅτι ἐπέπλεε cod. et editt. || — 14. θαλάσση vgo et h. l. et lin. 20 et 24. || — 15. Post v. καθύπερθε editores de suo intulerunt vocem ἐπιρρεῖ. || — 36. εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει] Cf. quæ in codice Monacensi inter Ctesiae fragmenta (p. 94 ed. nostr.) leguntur: Τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐν ἀγγέλῳ διαμεῖναν νυχθήμερον οἶνος ἡδίστος γίνεται. Etiam Ponti aquam dulcedine et colere ab aqua Ægei maris diversam veteres narrant. V. Aristot. Probl. XXIII, 6. Po-

11. Εἰςβαλλόντων δὲ εἰς τὸν Φᾶσιν ἐν ἀριστερᾷ ἰδρυταὶ ἡ Φασιανὴ θεός. Εἴη δ' ἂν ἀπὸ γε τοῦ σχήματος τεκμαιρομένου ἡ 'Ρέα καὶ γὰρ κύμβαλον μετὰ χειρὸς ἔχει, καὶ λέοντας ὑπὸ τῷ θρόνῳ, καὶ κάθηται ὡς περ ἐν τῷ Μητρώῳ Ἀθηνῆσιν ἡ τοῦ Φειδίου. Ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀγκυρὰ δεῖκνυται τῆς Ἀργού· καὶ ἡ μὲν σιδηρὰ οὐκ ἔδοξε μοι εἶναι παλαιά (καίτοι τὸ μέγεθος οὐ κατὰ τὰς νῦν ἀγκύρας ἐστὶ, καὶ τὸ σχῆμα ἀμυγέπη ἐξηλλαγμένη), ἀλλὰ νεωτέρα μοι ἐφάνη εἶναι τοῦ χρόνου· λιθίνης δὲ τινος ἄλλης θραύσεως ἐδείκνυτο παλαιά, ὡς ταῦτα μάλλον εἰκάζει ἐκεῖνα εἶναι τὰ λεῖψανα τῆς ἀγκύρας τῆς Ἀργού. Ἄλλο δὲ οὐδὲν ὑπόμνημα ἦν ἐνταῦθα τῶν μύθων τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα.

12. Τὸ μέντοι φρούριον αὐτὸ, ὥστερ κάθηται τετρακόσιοι στρατιῶται ἐπιλεκτοί, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου ὀχυρώτατον εἶναι μοι ἔδοξε, καὶ ἐν ἐπιτηδειοτάτῳ κείσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ταύτῃ πλεόντων. Καὶ τάφος διπλῇ περιβέδλῃται τῷ τείχει, εὐρεῖα ἑκατέρω. Πάλαι μὲν οὖν γήινον τὸ τεῖχος ἦν καὶ οἱ πύργοι ξύλινοι ἐρεστήκασαν, νῦν δὲ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς πεποιήται καὶ αὐτὸ καὶ οἱ πύργοι, καὶ τεθεμελίωται ἀσφαλῶς, καὶ μηχαναὶ ἐρεστήσιν, καὶ ἐνὶ λόγῳ, πᾶσιν ἐξήρτυται πρὸς τὸ μηδὲ πελάσαι ἂν τινα αὐτῷ τῶν βαρβάρων, μή τιγε δὴ εἰς κίνδυνον καταστῆσαι πολιωρικής τοῦς ἐν αὐτῷ φρουροῦντας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν ὄρμον ἐγρῆν ἀσφαλῆ εἶναι ταῖς ναυσὶ, καὶ ὅσα ἔξω τοῦ φρουρίου κατωκεῖτο ὑπὸ τοῦ πεπαυμένου τῆς στρατιᾶς καὶ τινων καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν ἀνθρώπων, ἔδοξε μοι ἀπὸ τῆς διπλῆς τάφρου, ἡ περιβέδλῃται τῷ τείχει, ἀλλῃν τάφρον ἐκβαλεῖν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἡ τὸ τε ναύσταθμον περιεῖξε καὶ τὰς ἔξω τοῦ τείχους οἰκίας.

13. Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσιδος Χαρίεντα ποταμὸν παρημείψαμεν ναυσίπορον στάδιοι μετὰ ἄμφοιν ἐνενή-

11. Intransibus Phasim a sinistra positum est signum deae Phasianae, quam ex forma et habitu argumentum petens Rheam esse dixeris : nam et cymbalum manibus tenet, et leones habet in ima throni parte, sedetque eodem modo atque illa in Metroo Atheniensi, Phidiae opus. Ibidem etiam ancora Argus navis ostenditur : quae tamen quum ferrea sit, non mihi visa est antiqua : quamquam magnitudine recedit ab hodiernis ancoris, et forma aliquid habet singulare : sed nihilominus istis Argonautarum temporibus recentior esse mihi visa est. At alterius cujusdam lapideae ancorae fragmenta vetusta monstrabant, ut has potius conjicias Argus ancorae reliquias esse. Nullum praeterea ibi eorum, quae de Iasone fabulis prodantur, monumentum exstabat.

12. Ipsum vero castellum, in quo quadringenti electi milites sunt collocati, et loci natura munitissimum mihi visum est, et peropportune situm ad securitatem eo appellentium. Fossa murus cinctus est duplici lataque. Olim terrenus fuit murus, lignaeque stabant turres ; at nunc ille pariter atque turres ex latere coctili sunt exstructa ; ipse murus probe fundatus est et machinas impositas habet, atque uno verbo omnibus rebus ita est instructus, ut nullus barbaris aditus pateat, illiusque custodes ab omni sint oppugnationis periculo tuti. Quoniam autem ipsum quoque portum oportuit navibus tutum esse, et quidquid locerum extra castrum incolitur ab iis qui militia sunt immunes, et ab aliis quibusdam mercaturam exercentibus, decrevi a duplici illa fossa murum cingente alteram ad flumen usque deducere, quae et ipsam stationem et cetera, quae sunt extra murum, aedificia complectatur.

13. A Phaside autem Charientem (Jucundum) fluvium navigabilem praetervecti sumus : stadia inter

lyb. IV, 42. Strabo I, p. 49. Macrob. Sat. VII, 2. Ammian. XXII, 8, 46. Philostrat. Imagg. I, 13, citante Ukerto III, 2, p. 173.

§ 11, l. 1. ἐν ἀριστερᾷ Cf. Apoll. Rh. II, 1266 : (Argonautae in Phasin innavigantes) ἔχον δ' ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸν Κούκασον αἰψήνεντα Κυταῖδα τε πτόλιν Λίης, ἐνθεν δ' αὖ πεδῖον τὸ Ἀρχιον ἱερὰ τ' ἄλσιν τοῖο θεοῦ.

§ 12, l. 16. De praesidiis Romanis in castellis totius hujus tractus cf. Procop. Bell. Goth. IV, 2 p. 466 : Λέγουσι μὲν οὖν ὡς κατὰ τοὺς Τραινοῦ τοῦ Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἐνταῦθα τε καὶ μέχρι ἐς Λαζοὺς καὶ Σαγίδας (leg. Σαγίγας) ἴδρυντο. Τὰ δὲ νῦν ἀνθρώποι ἐνταῦθα οἰκοῦσιν οὔτε τοῦ Ῥωμαίων οὔτε τοῦ Λαζῶν βασιλέως κατήκοοι ὄντες, πλὴν γε δὴ οἱ Χριστιανοὶ οὗτοι οἱ Λαζῶν ἐπίσκοποι τοὺς ἱερεῖς

καθίστανται σφέτι. Καὶ αὐτοὶ ἔνσπονδοὶ τε καὶ φίλοι ἀμφοτέροις ἐθέλουσιν εἶναι, τοὺς τε ἐξ ἑκατέρων παρὰ τοὺς ἐτέρους ἀεὶ στελλομένους παραπέμψαι διηνεχῶς ὡμολόγησαν. Ὅ δὴ φαίνονται καὶ ἐς ἐμὲ ὄρωντες. ἀκάτοις γὰρ ἰδίαις τοὺς παρ' ἐτέρου βασιλέως ἐς τὸν ἕτερον στελλομένους ἀγγέλους ναυτιλλόμενοι παραπέμπουσι. Φόρου μὲντοι ὑποτελεῖς οὐδαμῇ γαγένηνται ἐς τὴν τοῦ χρόνου. Sanigarum gens postrema est earum quas in hac ora Romanis subiectas Arrianus recenset. || — 23. ἐνὶ λόγῳ] ἐν ὀλίγῳ cod.; em. Bernhardt in Analect. p. 20.

§ 13. A Phasi usque ad Sebastopolin sive Dioscuriadem series fluviorum oppidorumque ita habet in Tab. Peut., Geogr. Rav. V, 10 et II, 12, Ptolemaeo V, 10, Scylace § 81, Plinio VI, 4, 14 :

κοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Χαρίεντος ἐς Χῳδον ποταμὸν εἰσε-
 πλεύσαμεν, ἄλλους ἐνένηκοντα, ἵνα περ καὶ ὠρμισθῇ-
 μεν. Ὡν δὲ ἑνεκα καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐπράξαμεν, δη-
 λώσοι σοι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα. Ἀπὸ δὲ Χῳδου
 5 Σιγάμην ποταμὸν παρῆμειψάμεν ναυσίπορον· διέχει
 δὲ τοῦ Χῳδου σταδίους ἐς δέκα καὶ διακοσίους μά-
 λιστα. Ἐχεται δὲ τοῦ Σιγγάμου Ταρσούρας ποτα-
 μός· στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μεταξύ ἀμφοῖν. Ὁ δὲ
 Ἴππος ποταμός τοῦ Ταρσούρου πεντήκοντα σταδίους

utrumque nonaginta : et a Chariente ad Chobum navi-
 gavimus, nonaginta pariter stadiis distantem, ubi
 etiam appulimus : qua autem de causa, quidque illie
 egerimus, ex Latinis literis cognoscas. A Chobo Sin-
 gamen fluvium navigabilem prætervecti sumus, qui a
 Chobo ducentis circiter et decem stadiis abest. Sin-
 gami vicinus est Tarsuras fluvius : stadia inter utrum-
 que centum et viginti. Hippius fluvius a Tarsura

ARRIANUS.	TAB. PEUTING.	GEOG. RAV.	PTOLEMÆUS.	SCYLAX.	PLINIUS.	
Φᾶσις.	Phasis.	1 Phasis.	Φᾶσις. 45°	Φᾶσις.	Phasis.	Rion.
Χαρίεις. stad. 90	Cariente mil. 3	4 Charientos.	Χαρίουστος. 45°, 15'	Ἄριος*.	Charien.	
Χῳδός. 90	Chobus. 16	5 Chobz.	Αἰάπολις. 45°, 30'	Χόρσος*.	Chobus.	Copi a Phasi stad. 80
			Νεάπολις. 45°, 40'	Χερρόδιος.	Rhoas.	Eniouri.
Σιγάμης. 210	Sicanabis. 19	2 Siganion.	Σιγγάνιον. 45°, 45'		Sigames.	Gagida. 120
	Cyanes. 4	3 Cotarsis.				
Ταρσούρας. 120	Tassirus. 12	7 Cyanees.	Κυάνεος. 46°, 10'	Γυγνός.	Tarsuras.	Gudas.
Ἴππος. 150		6 Tasbirus.				Tsoricha. 80
Ἀστέλερος. 30	Stempeo. 4	8 Stelippon.	Ἴππος. 46°, 30'		Astelephus.	Osingiri. 80
		9 Nicopolis.				Tamiche. 40
		10 Lamiupolis				
Σεβαστόπολις. 120	Sebastopolis. 4	Sevastopolis.	Διοσκουριάς. 46°, 45'	Διοσκουρίς	Chrysorrohoas.	Salamacho.
810	62			Sebastopolis.		Isgaur. ad Is- kuriak prom. } 100
						500

In Geographo Rav. seriem nominum, appositis numeris a nobis indicatam, ad ordinem, quem reliqui testes exhibent, accommodavimus. Qua in re fortasse ultra progrediendum erat; fieri enim potest ut Lamiupolis et Nicopolis eadem sint cum Ἄπολι et Neapoli apud Ptolemæum. Summa a Phaside ad Sebastopolin ap. Arr. colligitur stadiorum 810, consentiente Plinio VI, 4 § 14, qui 100 m. p. exputat. Strabo p. 94 et 497 nonnisi 600 stadia ponit. Vel hoc nimium est, quum vera oræ longitudo a Rione usque ad prom. Iskuriak non multum excedat stadia 500; quod bene tenendum est in definiendo situ locorum. In Tab. Peut. summa efficitur mill. 62 sive 496 stadiorum, quæ a vero fere non recedit, quamquam singulorum distantie locorum parum recte habere videntur. Recentiora fluminum nomina cum priscis composui ut distantiarum rationes et oræ delineatio in mappis Manganari et Gauttieri postulare videbantur. || — Χαρίεις || In mappa Gauttieri proximus a Phasi post 80 stadiorum interval-
 lum notatur Copi fluvius. Quare ad hunc retulerunt Charientem Arriani Lapieus alique. Attamen Copi aperte sonat Χῳδον Arriani. Hæc nominis similitudo majoris faciendæ quam distantiarum rationes, quas falsissimas in hoc tractu notari luce clarius est. Præterea inter Phasin et Copi alius fluvius notatur in novissima mappa Manganariana (Petropol. 1845), qui a Phasi 30 fere stadiis distat. Is igitur fuerit Charieis, qui secundum Tab. Peut. a Phasi distat milibus

quattuor. — Apud Ptolemæum fluvius vulgo est Χαρίετος; sed codices Wilbergi omnes exhibent Χαρλου-
 στος. Corruptum nomen apud Scylacem. || — 1. Χῳδός || e Caucasio per Suanos fluens, sec. Plin. l. l. Querunt an eundem Tacitus Cohibum dixerit in Histor. III, 48: Assequitur (Viridius Geminus) Anizetum in ostio fluminis Cohibi, tutum sub Sedochezorum regis auxilio. Sedochezos Mela I, 19 inter Toretas et Coraxos collocat. Arrianus quid apud Chobum fl. egerit nescio. Fortasse de nova urbe structa ibi vel struenda agebatur, adeo ut Neapolis a Ptolemæo memorata pertinere huc posset. || — 5. Σιγάμη || Σιγγάμη h. l. codex; infra § 16 bis habes Σιγάμου. Eodem ducunt Sicanabis, Siganium, Σιγγάνιον in Tab. Peut., Geogr. Rav. et Ptol. In Plinio VI, 4 § 14 editur Singames, e cod. Barbari, quantum e Silligii edit. conjicere licet; reliqui codices: Sigamia, Sygama, Signavia, Singania; e quibus item Sigames eliciendum mihi videtur. — Ad Siganen fl. fuisse locum cognominem e Ptolemæo et Geogr. Rav. colligitur. Distat fluvius a Copi sec. Tab. Peut. stadia 152, idque haud dubie rectius habet; certe Arriani distantiam si admiseris, sequentia adornari modo probabili nequeunt. || — 9. Ἴππος || Procopius De bell. Goth. IV, 1 p. 461: ἀφίκοντο ἐς ἡρώων τῆς Λαζικῆς, ἣ ἐπικαλεῖται Μουχάρουσις (Μοχάρουσις var. l.). Ἐστὶ δὲ πρὸς ἐνταῦθα ποταμός Ἴππις (Ἰππης, Ἰαππὶς v. l.), οὗ μέγας οὐδὲ ναυσίπορος, ἀλλὰ καὶ ἱππεῦσι καὶ ἀνδράσι πεζοῖς ὁδωτός. In his nostrum Hippum fluvium

καὶ ἑκατὸν διέχει καὶ τοῦ Ἴππου ὁ Ἀστελέφους τριάκοντα.

14. Παραμείψαντες δὲ τὸν Ἀστελέφον εἰς Σεβαστόπολιν ἤκομεν πρὸ μεσημβρίας, ἀπὸ Χώβου δρηγθέντες, σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τοὺς ἀπὸ Ἀστελέφου· ὡς καὶ τὴν μισθοφορὰν τοῖς στρατιώταις δοῦναι τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὄπλα ἰδεῖν καὶ τοὺς ἱππέας ἀναπηδῶντας ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τὸν σῖτον, καὶ τὸ τεῖχος περιελθεῖν καὶ τὴν τὰρρον. Σταδίοι ἀπὸ μὲν Χώβου εἰς Σεβαστόπολιν τριάκοντα καὶ ἐξακόσιοι, ἀπὸ Τραπεζούντος δὲ εἰς Σεβαστόπολιν ἐξήκοντα καὶ διακόσιοι καὶ διςχιλίοι. Ἡ δὲ Σεβαστόπολις πάλαι Διοσκουριάς ἐκαλεῖτο, ἄποικος Μιλησίων.

15. Ἐθνη δὲ παρημείψαμεν τὰδε. Τραπεζουντίους μὲν, καθάπερ καὶ Ξενοφῶν λέγει, Κόλχοι ὄμοροι· καὶ οὗς λέγει τοὺς μαχιμωτάτους καὶ ἐχθροτάτους εἶναι τοῖς Τραπεζουντίοις, ἐκείνος μὲν Δρίλλας ὀνομάζει, ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ Σάννοι οὗτοι εἶναι. Καὶ γὰρ μαχιμωτάτοι εἰσιν εἰς τοῦτο ἔτι καὶ τοῖς Τραπεζουντίοις ἐχθροτάτοι, καὶ χωρὶς ὀχυρὰ οἰκοῦσι, καὶ ἔθνος ἀσπίλευτον, πάλαι μὲν καὶ φόρου ὑποτελὲς Ρωμαίοις, ὑπὸ δὲ τοῦ ληστεύειν οὐκ ἀκριβόους τὴν φορὰν· ἀλλὰ νῦν γε διδόντος θεοῦ ἀκριβώσουσιν, ἢ ἐξελοῦμεν αὐτοὺς. Τούτων δὲ ἔχονται Μαχέλορες καὶ Ἡνίοχοι·

centum et quinquaginta stadiis distat; ab Hippo Astelephus triginta stadiis.

14. Astelephum vero prætervecti, Sebastopolim pervenimus ante meridiem, quum a Chobo profecti essemus, peractis centum et viginti stadiis ab Astelepho: quamobrem eodem die et militibus stipendia persolvimus, et equos, arma, equites equis insilientes, ægros, annonam visimus, et murum circumivimus fossamque. Stadia a Chobo ad Sebastopolim sexcenta et triginta; a Trapezunte ad Sebastopolim duo millia ducenta et sexaginta. Sebastopolis autem Dioscurias olim fuit nominata, Milesiorum colonia.

15. Gentes autem præternavigavimus hasce. Trapezuntiis, ut Xenophon (*Anab.* 5, 2, 2) quoque scribit, finitimi sunt Colchi. Atque quos ille bellicosissimos esse et Trapezuntiis infestissimos ait, ipse quidem Drillas vocat, mihi vero iidem esse Sanni videntur. Hi enim ad hoc usque temporis bellicosissimi ac Trapezuntiis inimicissimi sunt, et loca incolunt munita, regumque imperio gens caret. Tributarii olim fuerunt Romanis, at nunc latrocinii dediti tributorum solutionem negligunt: quæ quidem posthac, deo juvante, accurate persolvent, aut eos exterminabimus. Hos attingunt Machelones et Heniochi, quo-

signari proclivis est conjectura. Ceterum nonnulli Hippum et Cyaneum in Phasim influere tradunt, sive diversos amnes cognomines dici putes, sive aliena ad celebrem Phasin referri mavelis. V. not. ad Scylac. § 81 p. 61, ubi adde quod Eratosthenes ap. schol. Apoll. Rhod. IV, 131 Τίτηνα (Τίτηνον cod. Par.) fluvium memorat, a quo Colchidem Τίτηνδα λίαν ab Apollonio vocari scholiasta refert. || — 1. Ἀστέλεφους] Nomen in *Stelippon* et *Stempeo* abiit in Geogr. Rav. et Tab. Peut. Pertinere huc nomen Ascalaphi Marte nati, quo duce Achæos in Pontum migrasse refert Priscianus Perieg. 666, opinatur Raoul-Rochette. *Etabl.* II, p. 420 not.

§ 14, l. 3. Σεβαστόπολις, olim Dioscurias, Milesiorum colonia, ut infra Arrianus monet Fabula conditores perhibet vel ipsos Dioscuros (Mela I, 19. Hygin. fab. 275) vel eorum aurigas sive ἡνιόχους, Heniochorum gentis auctores, Amphitum (Amphistratum *Strabo*) et Telchium (Cercium *Amm.*, Rheciam *Strab.*, *Justin.*). V. Plinius VI, 5 § 16; Solin. c. 19; *Ammian.* XXII, 8, 24; *Strabo* p. 496; *Charax* ap. schol. *Dionys.* 687. Cf. *Justin.* XLII, 3; *Isidor.* Or. XV, 1. Sita Dioscurias juxta *Anthemuntum fluvium* sec. *Plin.* l. I. § 15. Sec. *Strabonem* p. 499 περὶ τὴν Διοσκουριάδα βεβὲ δ' ἁΐς ποταμός, in quibus Charientem fl. a Phasidis vicinia perperam huc transferri quidam crediderunt; alii hodiernum *Kodor* atque *Kόραχ* *Ptolemæi* intelligi eo nomine volunt. Id sane probabilius est. Quamquam nescio an fluvius, quem ab æmēnitate alii *Anthemuntum* vocarunt, ab aliis ἁΐς, ab aliis denique *Chrysorrhœas* dictus sit. Certe quem *Plinius* l. I. § 14 cum *Sebastopoli* castello componit *Chrysorrhœam*

fluvium, ab *Anthemunte* juxta *Dioscuriadem*, ejus ex alio fonte § 15 memorat, vix diversus fuerit. Nunc est *Salamacho*. Urbs (Διοσκουριάς in *Scylacis* codice) olim commerciorum quasi arx quædam (v. *Timosthenes* ap. *Plin.*), *Plinii* ætate deserta erat, castellum vero ibi erat *Sebastopolis* (cf. *Procop.* B. G. IV, 4 p. 473 ed. Bonn.), ejus præsidium exercendum curavit *Arrianus*. Nunc ibi *Isgaur* vicus prope *Iskuriah* promontorium. Ceterum cf. *Strabo* p. 47. 125 sq. 497-499 et *Steph. Byz.* v. Διοσκουριάς. || — 4. Inter *Chobum* et *Sebastopolin* nusquam *Arrianus* appulit, sed a *Chobo* profectus continuo cursu ita navigavit, ut antemeridiano tempore *Sebastopolin* veniret. Itaque post meridiem diei antecedentis a *Chobo* profectus esse et nocturna etiam navigatione usus esse videtur.

§ 15, l. 18. Δρίλλας]. V. *Xenophon* *An.* V, 2, 1 sq., ubi habes Δρίλλας. Cf. *Stephan.*: Δρίλλα (Δρυλλα codd. contra litt. seriem), συνοικία τῆς Ποντικῆς, Τραπεζούντος οὐ πόρρω. Ξενοφῶν. Alibi *Drilarum* mentio non occurrit. || — 19. Σάννοι.] Cf. *Strabo* p. 548: Τῆς δὲ Τραπεζούντος ὑπέρεκκενται... Σάννοι, οὗς πρότερον ἐκάλουον Μάκρωνας. De *Macronibus* seu *Macrocephalis* *Trapezuntica* in ora v. *Scylax* § 85 p. 63 not., *Stephan.* *Byz.*: « Τετρανητὴν καὶ Χαλδῆν καὶ Σαννικὴν (Σανδικὴν codd.). » *Plinius* VI, 4, ita: *In ora ante Trapezuntia flumen Pyxites, ultra vero gens Sannorum Heniochorum.* Apud *Procopium* B. G. IV, 1. 2. De ædif. III, 6. IV, 67, (cf. *Eustath.* ad *Dionys.* 766) forma nominis barbarica memcrantur Τζάνοι, Τζανικὴ χώρα et Τζανικὰ ὄρη, de quibus *Acampsis* fluvius labitur. || — 25. Μαχέλορες καὶ Ἡνίοχοι] Cf. *Anonym.* *Peripl.* § 42, ubi *Machelones* et *Heniochi* priscae Ece-

βασιλεὺς δ' αὐτῶν Ἀγχιάλος. Μαχελόνων δὲ καὶ Ἡνιόχων ἐχόμενοι Ζυδρεῖται· Φαρασμάνου αὐτοὶ ὑπῆκοσι Ζυδρεῖτων δὲ Λαζοὶ· βασιλεὺς δὲ Λαζῶν Μαλάσσας, δὲ τὴν βασιλείαν παρὰ σοῦ ἔχει. Λαζῶν δὲ Ἀψίλοι· ἔχονται· βασιλεὺς δὲ αὐτῶν Ἰουλιανός· οὗτος ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀψίλοι δὲ ὁμοροὶ Ἀβασκοὶ· καὶ Ἀβασκῶν βασιλεὺς Ῥησμάγας· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀβασκῶν δὲ ἐχόμενοι Σανίγαι, ἵνα περ καὶ ἡ Σεβαστόπολις ὠκισται· Σανίγων βασιλεὺς Σπαδάγας ἐκ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει.

chirensium sedes obtinere inter Ophiuntem et Archabin dicuntur. Machelonum mentio an alibi occurrat, nescio. Probabiliter huc pertinet Colchidis urbs Μεχλεσός ap. Ptol., quamvis non in ea ponatur regione in qua Machelones Arrianus collocat. Populum vero Ptol. appellat *Manrales*, V, 9 p. 351 : Κατέχουσι δὲ τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσῃ Ζάλαι (sic codd.), τὰ δὲ ὑπερκειμένα Μάνραλοι (Μάρραλοι, Μαύραλοι v. l.) καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἐκρηκτικὴν (Ἐκχειριεῖων sec. Scyl. et Anon. ? Cf. Plinius V, 5 : *Dein Rhoads, regio Ecrectice*). Idem gentis nomen corrupte, ut videtur, habes ap. Plinium VI, 4, § 12 : *In ora Heniochi, Ampreute* (Manrales ?), *Lazi, flumina Acampsis, Isis*. Ad Arriani locum propius accedit quod apud Lucianum (in Toxar. c. 44 p. 438 Didot.) lego : Τυγραπάτης ὁ Λαζῶν δυνάστης καὶ Ἀδδρμαχος ὁ Μαχλυνηῆς ἄρχων. Heniochos plerique magis boream versus ponunt. Vide de his not. ad Scylac. § 76. || — 2. Ζυδρεῖται aliunde non noti. Strabo et Dionysius juxta Heniochos ponunt Zygios (v. Scylax § 76 not.). At hi ad nos nihil pertinent. Ni fallor, ad Zydritas nostros pertinet Colchidis locus Ζαδρεῖς ap. Ptolem. V, 9. || — 3. Λαζοὶ Ἀλζοὶ vgo ; Ἀλζαὶ Gail. Primus gentis meminit Plinius I. l. in iisdem sedibus, quas Arr. assignat. Apud Ptolemæum I. l. Λαζοὶ scriptum est e conject. Wilbergi, ante quem editt. Ἀλζαὶ; codices omnes, ut videtur, Ζάλαι, cujus mutandi causa idonea non erat, quum *Salas* habes ap. Plinium VI, 4, § 14 : *Inde ad flumen Charien gens Salae, antiquis Phthirophagi dicti et alias Suani*. De Lazis vero cf. Suidas v. Δομετιανός : Ἀδριανός.. καὶ Λαζοῖς ἦτοι Κόλχοις βασιλεία ἐπέστησεν. Lucian. Toxar. c. 44, Meinno c. 54, Diodor. Tars. ap. Phot. bibl. p. 218, 8, Steph. B. s. v. Postea Lazorum gens latius patuit vel complures gentes eo nomine comprehendebantur. Procopius B. G. IV, 2 p. 467 : Ἐκ δὲ Ἀφαροῦντος πόλεως ἐς Πέτραν τε πόλιν καὶ τοὺς Λαζῶν ὄρους, οὗ δὴ τελευταῖ ὁ Εὐξείνιος πόντος, μίᾳ ἐστὶν ἡμέρας ὁδός. Ἀπολήγων δὲ ὁ πόντος ἐνταῦθα μηχανοειδῇ τίθεται τὴν ἀκτὴν. Καὶ ὁ μὲν τοῦ μηχανοειδὸς τοῦτου διάπλους ἐς πενήκοντά τε καὶ πεντακισίους μάλιστα σταδίους διήκει, τὰ δὲ αὐτοῦ ὀπισθε ἑξήμηντα Λαζική τε ἐστὶ καὶ ὀνομάζεται. Μετὰ δὲ αὐτοὺς κατὰ τὴν μεσόγειαν Σκυμνία (?) τε καὶ Σουανία ἐστὶ· ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη Λαζῶν κατήχοι ταυγάινει ὄντα. Idem p. 468 : Τὰ μὲν γὰρ ἐν ἀριστερᾷ κατιόντος τοῦ βοῦ (Phasidis fl.) Ἀσία ἐστὶ, τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ Εὐρώπῃ ἀνώμαστα. Κατὰ μὲν οὖν τὴν τῆς Εὐρώπης μοῖραν ἑξήμηντα Λαζῶν τὰ οἰκία ἑμβάλιναι εἶναι, ἐπὶ θάτερα δὲ οὔτε πόλις μὰ τι οὔτε ἄλλο τι ὁχρόωμα οὔτε κώμην τινὰ λόγου ἄξιαν Λαζοὶ ἔχουσι,

rum rex est Anchialus. Machelonibus et Heniochis vicini Zydritæ, Pharasmanæ subjecti. Zydritis vicini Lazæ; rex Lazarum Malassas, qui a te regnum tenet. Lazis finitimi Apsilæ, quibus Julianus imperat : hic a patre tuo regnum accepit. Apsilas excipiunt Abasci : Abascorum rex Rheshmagas; is quoque a te regnum obtinuit. Abascis contermini Sanigæ, ubi Sebastopolis sita : Sanigarum rex Spadagas a te regnum habet.

πλήν γε δὴ ὅτι Πέτραν Ῥωμαῖοι ἐνταῦθα ἐδείξαντο πρότερον. Alia plura de Lazis v. ib. p. 462. Frequens gentis ap. Byzantinos mentio. V. ex. gr. index ad Fr. Hist. t. IV, s. v. Lazi. || — 4. Ἀψίλοι Plinius VI, 4, 14 : *gens Absilæ, castellum Sebastopolis*. Steph. B. : Ἀψίλοι, ἔθνος Σκυθικὸν γειννιάζον Λαζοῖς, ὡς Ἀρριανός ἐν περίπλῳ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Procopius I. l. p. 468 : Τοῦ δὲ μονοειδοῦς κατὰ μὲν τὴν μίαν ἀρχὴν, ἣ τῆς Ἀσίας ἐστὶ, Πέτρα ἡ πόλις ἐτύγχανεν οὔσα, ἐν δὲ δὴ τῇ ἀντιπέρασ ἀκτῇ κατὰ τὴν τῆς Εὐρώπης μοῖραν Ἀψίλων ἡ χώρα ἐστὶ· Λαζῶν δὲ κατήχοι εἰσι καὶ Χριστιανοὶ ἐκ παλαιῶ οἱ Ἀψίλοι. Cf. Ἀψίλια regio apud Menandrum Protect. fr. 22 in Fr. Hist. IV, p. 230. || — 7. Ἀβασκοὶ. Steph. Byz. : Σαννίγαι, ἔθνος Σκυθίας τοῖς Ἀβασγοῖς παρακειμένον. Hæc procul dubio ex Arriano, ubi Ἀβασγοὶ reponendum dixeris, nisi etiam infra Ἀβασκος fluvius occurreret, qui quamquam non in regionem ab Arriano Abascis assignatam cadit, in tanta tamen de his rebus sententiarum varietate, vix est a populi cognominis memoria sejungendus. Eodem modo nomen scribitur ap. Procop. I. l. IV, 3 p. 471 : Μετὰ δὲ Ἀψίλους τε καὶ τοῦ μηχανοειδοῦς τὴν ἐτέραν ἀρχὴν ἐς τὴν παραλλαν Ἀβασγοὶ ὠκηνται ἄχρι ἐς τὰ Καυκάσια ὄρη διήκοντες. Οἱ δὲ Ἀβασγοὶ Λαζῶν μὲν κατήχοι ἐκ παλαιῶ ἦσαν, ἄρχοντες δὲ ὁμογενεῖς δύο ἐς αἰετὶ ἔχον· ὧν ἕτερος μὲν ἐς τῆς χώρας τὰ πρὸς ἐσπέραν, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἵδρυτο. Οἱ δὲ βάρβαροι οὗτοι μέχρι μὲν καὶ ἐς ἐμὲ ἄλση τε καὶ ὕλας ἐσέθεντο, etc., quæ apud ipsum Procopium legere operæ pretium est. Nomen gentis veteris in hodiernis *Abasis* superesse videtur. V. Gamba *Voyage dans la Russie mérid.* I, p. 41. Constantin. Porphyrog. De adm. imp. c. 42 p. 182 Bonn. : Τὸ δὲ παραθαλάσσιον ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς Ζιχίας ἦτοι Νικόφως ποταμοῦ ἐστὶν ἡ τῆς Ἀβασγίας χώρα μέχρι τοῦ κάστρου Σωτηριουπόλεως· εἰσὶ δὲ μιλία τ'. Quum Zichia hæc Porphyrogeniti ab Ukruch fluvio, a Bosporo Cimmerico circa 160 stadia distante, incipiat, 2400 stadia (300 m.) ducent fere in regionem Sebastopolis. Ceterum quinam sit Nicopsis fluvius (et urbs p. 181) et Soteriopolis castrum dicere certius non habeo, sed probabile est Soteriopolin esse Sebastopolin; juxta Colchos Abasgi memorantur in Theophanis Byz. fragmentis (Fr. Hist. IV, p. 271). Cf. Agathias p. 140, 22. Plinius Abasgos non memorat. || — 9. Σανίγαι; Fortasse scrib. Σάννγαι. Infra § 27 de Achæunte fluvio : διορίζει Ζιχλὺς καὶ Σάννγας (sic), ubi reposuimus Σανίγας. Apud Stephan. Byz. I. l. erdo literarum postulat Σαννίγαι, idque plurimi codices exhibere videntur;

16. Μέχρι μὲν δὴ Ἀψάρου ὡς πρὸς ἡῶ ἐπλέομεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Εὐξείνου. Ὁ δὲ Ἀψαρος πέρας ἐφάνη μοι εἶναι κατὰ μῆκος τοῦ Πόντου· ἐνθεν γὰρ ἤδη πρὸς ἄρκτον ὁ πλοῦς ἡμῖν ἐγένετο ἔστε ἐπὶ Χῳθον ποταμὸν, καὶ ὑπὲρ τὸν Χῳθον ἐπὶ τὸν Σιγάμην. Ἀπὸ δὲ Σιγάμου ἐκάμπτομεν εἰς τὴν λαϊάν πλευράν τοῦ Πόντου ἔστε ἐπὶ τὸν Ἴππον ποταμόν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴππου ὡς ἐπ' Ἀστελέφον καὶ Διοσκουριάδα κατείδομεν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, τὸ ὕψος μάλιστα κατὰ τὰς Ἀλπεις τὰς Κελτικὰς. Καὶ τοῦ Καυκάσου κορυφὴ τις ἐδείκνυτο, Στρόβιλος τῇ κορυφῇ ὄνομα, ἵναπερ ὁ Προμηθεὺς χρημασθῆναι ὑπὸ Ἡφαίστου κατὰ πρόσταξιν Διὸς μυθεύεται.

17. Τὰ δὲ ἀπὸ Βοσπόρου τοῦ Θρακίου ἔστε ἐπὶ Τρα-
15 πεζοῦντα πόλιν ὧδε ἔχει. Τὸ Ἰερὸν τοῦ Διὸς τοῦ

16. Ad Apsarum usque orientem versus navigavimus in dextra parte Ponti Euxini. Apsarum autem agnovi terminum esse Ponti secundum ejus longitudinem. Illinc enim jam ad septentrionem fuit nostra navigatio ad Chobum usque fluvium, indeque ad Sigamen. A Sigame autem defleximus ad sinistrum Ponti latus ad Hippum usque fluvium; ab Hippo ad Astelephum et Dioscuriadem usque vidimus Caucasum montem, altitudine prorsus Alpibus Celticis comparandum; et Caucasi jugum quoddam monstrabatur; Strobilus ei nomen; in quo Prometheus a Vulcano Jovis jussu suspensum fuisse fabulantur

17. Locorum autem atque itinerum a Bosporo Thracio usque ad Trapezuntem ratio sic se habet. Hieron

codex vero optimus Rhedigeranus praeberet Σάνιγαι: Memnoni c. 54 (F. H. IV, p. 555) dicuntur Σάνιγαι. Plinius VI, 4 § 14 ita: *castellum Sebastopolis; gens Sannigarum; oppidum Cygnus; flumen et oppidum Penius* (Pityus Barbar. cod.). Deinde multis nominibus Heniochorum gentes. Procopius I. I. in editt. nostris eisdem dicit Σαγίδας, ceterum inter Abasgos et Sagidas interponit Ζεχχος (aliorum Zichos, Zygos, Zygios, Arriani Zilchos). Ita habet B. G. IV, 4, p. 473: Μετὰ δὲ τοὺς Ἀδατῶν ὄρους κατὰ μὲν τὸ ὄρος τὸ Κκαυ- σιον Βροῦχοι: ὠκύνετι, Ἀδατῶν τε καὶ Ἀλανῶν μεταξὺ ὄντες: κατὰ δὲ τὴν παραλίαν πόντου τοῦ Εὐξείνου Ζήχχοι: ἱδρύνετι. Τοῖς δὲ δὴ Ζήχχοις τὸ μὲν παλαιὸν ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ βασιλεὺς καθίστη, τὸ δὲ νῦν οὐδ' ὀνομαζομένων Ῥωμαίων ἐπακούουσιν οἱ βαρβαροὶ οὗτοι. Μετὰ δὲ αὐτοὺς Σαγί- δαι (Σαγίνα: v. I.; p. 466 pro Σαγίδας v. I. Σανίτας. Ubique leg. Σάνιγαι) μὲν οἰκοῦσι, μοῖραν δὲ αὐτῶν τῆς παραλίας Ῥωμαῖοι ἐκ παλαιῶ ἔχον, φρούριά τε δειμάμενοι ἐπιθαλάσσια δύο Σεδαστρόπολιν τε καὶ Πιτυσοῦντα, δύο δὲ ἡμέραιν ὁδῷ ἀλλήλων διέχοντα, φρουρὰν ἐνταῦθα στρατιω- τῶν τὸ ἐξ ἄρχῃς κατεστήσαντο.

§ 16, l. 5. ἐπὶ τὸν Σιγάμην] Quodsi haec cum ora delineatione accuratior conferas, putaveris Sigamen fluvium esse hodiernum *Osingiri*; nam ad hunc usque ora boream versus extenditur; quo accedit nomen *Sigames* et *Osingiris* similitudo. At nullo pacto haec sententia cum itinerarij rationibus supra allatis conciliari possunt. || — 8. τὸν Καύκασον] « Caucasus ex Ponto videtur; idem Aristoteles Meteor. I, 13 adfirmat. Hincputo Apollonium Rh. IV, 135 Euxinum Pontum vocasse Κκαυκασίην ἄλκ. » HOLSTENIUS. Cf. Strabo p. 497. || — 11. ἵναπερ ὁ Προμηθεὺς etc.] Perstringit haec Procopius De B. G. IV, 1 p. 463.

§ 17, l. 15. Post verba ὧδε ἔχει: editores inde ab Hudsono complura inseruerunt ex Excerptis Arrianei peripli, quae praeberet codex Vindobonensis. Quod temere factum esse patet, quum aperte non sint ista e genuino nostro Arriani periplot excerpta, verum ex Pseudarrhiano libello fluxerint, qualem praeberet Anonymus, ubi vide not. ad § 2. || — Ἰερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀζείου] Locum hunc simpliciter Ἰερόν nomine memorant Herodot. IV, 85: Scylax p. 56; Demosthenes p. 468, 10. 926, 25; Polybius IV, 39, 6. 43, 1.

50, 2. 52, 7; Philostratus Vit. Soph. I, 24, 1 p. 217 ed. Didot, Imagg. I, 12, 5 p. 350, ubi: ἐπ' Ἰερὸν ἀφικόμεθα· καὶ τὸν ἐκεῖ νεῶν, οἷμαι, ὄρεας, καὶ στήλας, αἱ περιδρύνται αὐτῷ, καὶ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι πυρσόν, ὃς ἡρτῆται ἐς φρυκτωρίαν τῶν νεῶν, αἱ περιπλεύουσιν ἐκ τοῦ Πόντου; Geogr. Ravenn. I, 17; Strabo XII, p. 546 548. Idem Strabo XII, p. 543. 563 et VII, p. 319 locum vocat Ἰερὸν τῶν Χαλκηδονίων, cui in altero Bospori latere oppositum sit τὸ Ἰερὸν τῶν Βυζαντίων (Serapeum), quo loco est τοῦ στόματος τοῦ Βοσπόρου τὸ στενώτατον, viginti stadia a Cyaneis distans. Cf. Stadiasmus mar. m. prooem. Mela I, 19: *In ore Ponti templum est; . templi numen Jupiter, conditor Jason* Duodecim diis ibi aram construxit in Pontum proficiscens Iason, sec. Apollon. Rhod. II, 531. Redeuntem e Colchide Iasonem duodecim diis ibi sacra fecisse refert Polybius IV, 39, 6, (Cf. Herodot. fr. 46 in Fr. Hist. II, p. 38). Timosthenes apud schol. Apoll. Rh. II, 531 aram duodecim Deorum a Phrixii filiis, ab Argonautis vero *Neptuni* templum exstructum esse dicit. Sec. Dionysium Byzantinum ap. Gillium De Bosporo Thracio III, 5 Phrixus fanum condidit. Jovi cum reliqui dii accenseantur apud Argonauticon scriptores, hinc factum esse Mannertus (VI, 2, p. 602) censet, ut fanum illud diversis numinibus attribueretur apud Plinium V, 43, ubi: *Estie templum Neptuni*, et ap. Ptolemaeum V, 1, p. 312 et 313, qui: Ἰερὸν Ἀρτέμιδος. Attamen Plinii certe verba corrupta sunt. Fuisse puto *ἔστιν et templum Neptuni*, adeo ut ara, quae *κοινοβωμὴ* fuerit, a fano distinguatur, uti apud Timosthenem. Quod vero pro Jove Neptunus affertur, nihil nisi error est quo Jupiter Ὀζείος, nautarum deus, cum Neptuno confunditur. Apud Ptolemaeum quoque vocem Ἀρτέμιδος ex Ὀζείου Διὸς natam esse haud improbabilis est sententia. Certe Jovi Ὀζείος, *datori venti secundi* (cf. Meleager in Anth. Pal. XII, 53, 7: Ζεὺς Ὀζείος θυμώτερος πνεύσεται: εἰς ὀβόνας Aeschyl. Suppl. 589), fanum tribuunt praeter Arrianum Menippus ap. Stephan. Byz. s. v. Χελ- χιδών, et ap. Marcan p. 122 ed. Mill et Anon. Periopl. § 2, Geographus Ravenn. V, 9, ubi locus recensetur *Urion*, inque Tab. Peutling., ubi *Arisurius* (i. e. Jovis *Uriu*). Memoratur etiam in marmore antiquo ap. Chishullum in Antiq. Asiat. p. 59. Porro Cicero in

Οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Καὶ ἔστι στενότατον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθότι εἰσβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. Ταῦτα μὲν εἰδότει σοι λέγωι. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός· σταδίου διέχει τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Διὸς ἐνενήκοντα. Ἐπειτα Μέλαινα ἄκρα ὧδε καλουμένη, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ Μελαίνης ἄκρας ἐς Ἀρτάνην ποταμὸν, ἵνα καὶ ὁρμος ναυσὶ μικραῖς πρὸς Ἱερῶν Ἀφροδίτης, πεντήκοντα ἄλλοι καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Ἀρτάνης εἰς Ψῆλιν ποταμὸν

Jovis Urii a Byzantio distat centum et viginti stadia; atque est ibi os Ponti angustissimum, per quod in Propontidem labitur. At hæc quidem noscenti tibi dico. Ab Hiero autem navigantibus a dextra occurrit Rhebas fluvius : nonaginta stadia ab Hiero Jovis distat. Ab hoc Acra Melæna (*Promontorium atrum*) quam vocant, abest centum et quinquaginta stadia. Ab Acra Melæna ad Artanen fluvium, ubi et statio parvis navibus juxta sanum Veneris, centum pariter et quinquaginta stadia. Ab Artane ad Psilin fluvium centum et

Verr. IV, 57, 127 : *Quid? ex æde Jovis religiosissimum simulacrum Jovis imperatoris, quem Græci Οὔριον nominant, pulcherrime factum, nonne abstulisti?* § 129 : *Jovem autem imperatorem quanto honore in suo templo fuisse arbitramini? Hinc colligere potestis, si recordari volueritis, quanta religione fuerit eadem specie atque forma signum illud, quod e Macedonia captum in Capitolio posuerat Flaminius* (Cf. Liv. VI, 29). Etenim tria ferebantur in orbe terrarum signa Jovis imperatoris uno in genere pulcherrime facta; unum illud Macedonicum, quod in Capitolio vidimus, alterum in Ponti ore et angustiis, tertium quod Syracusæ ante Verrem prætores fuit. Imperatorem hunc Jovem Cicero dicit ad habitum respiciens, quo deus mari coeloque imperans effectus erat. Ac Bithynicus noster, quem οὔριον nautæ dicebant, haud dubie representabat Jovem στρατίων sive στρατηγὸν, quem Caræ et Bithyni colebant, cujusque θαυμαστὸν ἄγαλμα, Dædali opus, in Bithyniacis suis memorat Arrianus ap. Eustath. ad Dion. 793. Amastris quoque urbs in numis habebat Jovem στρατηγὸν, hastam tenentem (Combe Num. Mus. Brit. IX, 9, 10). De aliis numis, qui Jovem imperatorem exhibent, v. Rasche Lex. num. II, 2 p. 669 sq., Pedrusii Mus. Farnes. V, Tab. 17, 2. De Jove Urio in Sicilia culto v. inscriptio in *Zeitschrift f. Alterth.* 1844, p. 992; de eodem in Macedonia cf. Cicero in Pison. 35, 85. Ceterum v. Osann in Syllog. inscript. p. 228 et ejusdem epistol. in Hoffmann. edit. Arrian. p. 211. De situ loci post Fr. Krusium (*Ausmessung des Pontus Eur.* 1818 p. 32) adi Clarkium *Travels* I, c. 26, p. 680. || — 5. Ῥήβας] etiamnunc Riva fluviusculus. Cf. Scylax § 92 ibiq. not.; Plinius VI, 1 : *amnis Rhebas quem nonnulli Rhesum dixerunt*. Tab. Peut. : *ad Herbas*. Geogr. Rav. V, 9 : *Erba*. Series locorum usque ad Amastrin in Geogr. Ravenn. (cum quo facit Tab. Peut.) hæc est : *Urion, Promontorium, Erba, Melæna, Artane, Filium (Philum T. P.), Chelas, Sagaris, Hippiion, Bilium (Lyleum T. P.), Lycum, Heraclea, Sileon (Scylleum T. P.), Tion, Amastra (Mastrum T. P.)*. Promontorium quod ante Rhebam fl. ponitur, haud dubie id est quod *Ancyra* dicit Dionysius Byz. apud Gillium De Bosp. Thrac. III, 2 p. 186. || — 6. Μέλαινα ἄκρα] Præter Menippum ap. Marcian. I. I., Anonym. § 3, Geogr. Rav., Tab. P. vide Apollon. Rhod. II, 349 : Ῥήβαν ὠκυρόην ποταμὸν ἀκτὴν (ἄκρην?) τε Μέλαιναν γνάμψαντες νήσου Θουηίδος ὁρμον ἱκνήσθη. II, 651 : Ῥήβαν ὠκυρόην ποταμὸν σιόπελόν τε Κολώνης, ἄκρην δ' οὗ μετὰ ὀρθᾷ παρεξέθεντο Μέλαιναν, τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ προχῶας Φυλ-

λῆδας. Cf. Orph. Argon. 711. Anonymus Μέλαιναν ἄκρην suo tempore Καλὴνακρον (i. e. Καλὴν ἄκρην) vocari dicit. Ptolemæus V, 1 p. 312, 7 inter Ἱερὸν Ἀρτέμιδος (56°, 25' long.) et Ἀρτάκην χωρίον ponit Βιθυνίας ἄκρην (56°, 45' long.), quod de Nigro nostro promontorio intelligendum est. « Hoc promontorium ægre ego crediderim esse hodiernum Kara Bouroun, quamvis multum emineat; minime enim stadia 150 fœrent a Rheba ad Melænam, nec satis hoc intervallum 150 stadiorum superaret intervallum 90 stadiorum a Bosporo ad Rhebam. Crediderim Melænam esse promontorium quoddam omissum in Gauttieri *Carte de la Mer Noire*, sed quod reperio in *Carte (manuscrite) de l'ancienne Bithynie par Joseph Jouannin, à Constantinople*, 1826, paullo ad orientem hodierni Kara-Bouroun. Hoc promontorium vere in medio est inter Rhebam (Riva) et Chili fl., Artanen Arriani. Leakius in *Essay of a map of Asia minor* Melænam quidem posuit ad orientem capitis Kara-Bouroun, sed nimis remotam ad orientem. » GAILLIUS. Forbigerus II, p. 377 vel ipsum Tchili Melænam acram esse opinatur. Lapius promontorium nostrum esse vult *près de Kermankia-kia*, ex Gailii rationibus. Quas quidem opinioniones nihili esse puto. Nam Kara-Bouroun quum ipsum nomen antiquum servet (nam Kara est nigrum), atque unicum sit prom., quod in hoc tractu notandum in modum procurrat, id haud omiserit auctor, ut aliam quandam litoris proeminentiam ignobilem notaret, quam in mappis accuratissimis Hamiltonis, Mangana-rii, Kieperti, frustra quæro. Quodsi distantia stadiorum 150 nimia est, parum accurate eam sicuti alias multas Arrianus tradidisse censendus est; idque eo comprobatur quod in Tab. Peut. a Rheba ad Melænam nonnisi 16 mill. (120 stad.), a Melæna autem ad Artanen 19 mill. (152 stad.) numerantur. || — 8. Ἀρτάνην ποτ.] Ἀρ. ποτ. χωρίον Anonymus. Cf. Marciani Menipp. I. I, qui h. l. lacuna laborat. Τὸ χωρίον vocatur Ἀρτάνη ap. Geograph. Ravenn. et in Tab. Peut., nec non apud ipsum Arrianum in seqq. : ἀπὸ τῆς Ἀρτάνης; unde suspiceris in antec. verba καὶ χωρίον excidisse vel neglecta esse. Ap. Ptolem. V, 1 p. 312, 8 corrupte legitur Ἀρτάκη χωρίον (57° long.), a promontorio Bithyniæ distans unius gradus parte quarta. Fluvium Scylax quoque memorat; situm ejus indicant e Menippo Anonymus et Marcianus verbis : *παράκειται δὲ καὶ νήσιον, ὅπερ σκαπίζει τὸν λιμένα; quæ quidem insula adjacet hodierno loco fluvioque Tschileh.* || — 10. Ψῆλιν ποτ.] Ψῆλιν fluvium dicit etiam Euphorio apud Steph. Byz. v. Ἀσκανία; Ψῆλῖδα Anonymus;

πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ πλοῖα μικρὰ ὁρμίζοιτο ἂν πρὸς τῇ πέτρᾳ τῇ ἀνεχούσῃ οὐ πόρρω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν. Ἐνθὲνδε εἰς Κάλπη λιμένα δέκα καὶ διακόσιοι στάδιοι. Ὁ δὲ Κάλπη λιμὴν ὁποῖόν τι χωρίον ἐστὶ, καὶ ὁποῖος ὅρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ καὶ καθαροῦ ὕδατος, καὶ ὅτι ὕλαι πρὸς τῇ θαλάττῃ ξύλων ναυπηγησίων, καὶ αὐταὶ ἐνθηροὶ, ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λέλεκται.

18. Ἀπὸ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην στάδιοι εἴκοσι· 10 ὅρμος ναυσὶ μικραῖς. Ἀπὸ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν

Ψύλλης ap. Strabon. XII, p. 543; *Psillis* Plin. VI, 1, 1; Ψύλλιδος ποταμοῦ ἐκβολαί (57°, 15' long.) codd. Ptolemæi; Ψύλλιον Marciani Menippus et Arrianus in Bithyniacis ap. Eustath. in Dion. 793: Ῥηδαντίαν τὴν πρὸς Ψύλλῳ ποταμῷ. Alius ejusdem nominis fluvius inter Billaëum et Parthenium medius occurrit, quem Arrianus quidem non memorat, Anonymus vero Ψύλλιδας, Marciani codex semel Ψύλλιον, semel Ψύλλίδα vocat. Stephanus Byzantius inter Ψύλλιν et Ψύλλιον, tanquam diversos fluvios, distinguit: Ψύλλιον, ποταμὸς μεταξὺ Θυνίας καὶ Βιθυνίας. Δομῆτιος Καλλιόστρατος ἐν γ' Περὶ Ἡρακλείδας. Ἔστι καὶ ἄλλος Ψύλλης ποταμὸς ἐκρῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Τὸ ποτικὸν Ψύλλιτης· ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ ἐπεκράτησεν ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν τοὺς οἰκιστοὺς Ψύλλιανούς καλεῖν. Quod ap. Geogr. Ravenn. de nostro fluvio legitur *Filium* et in Tab. Peutling. *Philum*, probabiliter corruptum est e Ψύλλιον, nisi tueri *Philum* velis ex Apollonio Rhod., II, 651, qui inter Melaniam acram et Calpen memorat προχοῶς Φυλλήϊδας, ἐνθα πάροισιν Διψακὸς υἱὸς Ἀθάμαντος ἐοῖς ὑπέδεκτο δόμοισιν, qui Dipsacus ἐφ' ὕδασι πατρὸς ἐοῖο (Φύλλιδος sec. schol.) μητέρι συναίεσκειν. Fanum Dipsaci et εὐρεῖας ποταμοῦ ἡϊόντας πεδῖον τε, et deinde βαθυρρεῖοντα Κάλπην Argonautæ prætervehuntur. Scholiasta: Φύλλης, ποταμὸς Βιθυνίας. Stephan. Byz. v. Φύλλης: ἐστὶ καὶ ποταμὸς Βιθυνίας Φύλλης, ὃ Φυλλήϊς τὸ θηλυκόν (Haud dubie hæc ex Apollonio hausta). De distantia præter Anonymum concinunt Tab. Peutling. (19 mill.) et Ptolemæus (1/2 grad.). Cf. not. ad Marcian. l. l. Ceterum *Psillis* fluvius is est ad quem hodie situm est *Mesdchid* hoi. || — 4. Κάλπη λιμὴν] Κάλπης genitivum esse loci unde dictus portus, liquet e sequente: ἀπὸ Κάλπης λιμένος. Eodem modo Xenophon Anab. VI, 2, 13. 3, 2. 10. 16. 24: εἰς Κάλπης λιμένα, τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Apud Anonym. § 4 codex habet εἰς Κάλπην λιμένα καὶ ποταμόν et ὁ Κάλπης λιμὴν, ut nominativus sit Κάλπης; genere masculino, quemadmodum Κάλπης fluvius dicitur ap. Strabonem XII, p. 543, *Calpas* ap. Plinium VI, 1; Κάλπας ποταμοῦ ἐκβολαί (57° 40' long.) ap. Ptolem. V, 1 p. 312, 10, quod reponendum etiam apud Marcianum, ubi codex: ἀπὸ Κάλπας ποταμοῦ. Cf. Apollon. Rh. 2, 659: βαθυρρεῖοντά τε Κάλπην. Ceterum Stephanus Byz.: Κάλπη (Κάλπαι codd. Aldinus et Vossianus; sed Κάλπη scrib. esse liquet ex Stephan. v. Καρητῖα), πόλις Βιθυνῶν. Θεόπομπος ὀδογράφος Ἑλληνικῶν. Ἔστι καὶ λιμὴν Κάλπης τὸ ἐθνικὸν Καλπεύς, ὡς Σινωπεύς, καὶ Καλπίνιος ἔστιν, ὡς Πεζύχη Πευκίνιος· τοῦ δὲ λιμένος ὡς Καλπολιμενίτης. * καὶ τὴν πόλιν Κάρπειαν (sic Meineke; Καρητῖαν Berkel; Κάλπειαν et Κάρπειαν codd.) τινεῖς,

quinguenta; ibi navigia exigua commode appellere possint ad petram quæ haud procul a fluminis ostio eminet. Inde ad portum Calpes sunt ducenta et decem stadia. Qualis autem locus sit portus Calpes, qualisque statio, et ibi fontem esse frigidæ ac limpide aquæ et silvas mari vicinas lignorum ad naves conficiendas, illasque feris abundare, hæc Xenophon (*Anab.* 6, 4, 1 sqq.) senior narravit.

18. A Calpes portu ad Rhœn, stationem parvis aptam navigiis, sunt viginti stadia. A Rhœ ad Apol-

τοῦς δὲ [πολίτας] Καρητῖανὸς ὡς Καλπειανὸς φασί. Idem: Καρητῖα. Εἰρηται ἐν τῷ Κάλπη (Κάπη et Κάτης codd.), ὅτι τινεῖς Κάρπειαν τὴν πόλιν φασὶ καὶ Καρητῖανὸς τὸ ἐθνικόν. Adde quæ attulit Millerus in Marcian. p. 183 e Vit. S. Agathonici c. 1: καὶ διὰ τοὺς ἐν τῇ δὲ ὁχάλου (2) ἐμβάς εἰς πλοῖον κατέλαβε Βιθυνίαν εἰς ἐμπόριον λεγόμενον Κάρπιν (Κάρπην? Mill.); Synaxar. Aug. 22: Κάρπην ἐμπόριον ἐν τῇ Ποντικῇ χώρᾳ. Nomen hoc etiamnum superest in *Kerpe liman*. Distantia a Psili fluvio ap. Marcianum excidit; in Anonymi codice est stadiorum 220 et mil. 28, sed reponenda ex Arriano stadia 210 sive milia 28, quia sic demum stadia 1550, quæ usque ad Heracleam Anonymus esse dicit, eruuntur. Excidit quidem in Anonymo distantia ab Elæo ad Caletem; sed quum de hac consentiant Arrianus et Menippus ap. Marcianum, ex quibus pendet Anonymus: hæc ipsa Arrianea distantie nota etiam hoc loco apud Anonymum supplenda est. Sec. Xenophon. VI, 4, 3 ὁ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ καίτῃ ἐκατέρωθεν πλεόντων ἐξ Ἡρακλείδας καὶ Βυζαντίου. Sec. Periplum ab Hiero ad Calpen sunt 750 stadia, hinc ad Heracleam 800 stadia. Anonymus et Marcianus Calpen Heracleotarum esse emporium dicunt. Sec. Xenophonem l. l. inde ab Heraclea usque ad Ponti ostium πόλις οὐδεμία οὔτε φίλα οὔτε Ἑλληνίς erat. || — 5. πηγὴ κατλ.] Xenophon ita habet VI, 4, 3: κατλὴν δὲ ἡδέος ὕδατος καὶ ἀφρονος βρύουσα ἐν αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. Fons ille est Calpes fluvius, ut videtur. || — Καὶ αὖται ἐνθηροὶ] Hoc in nostro Xenophonte non legitur. Ceterum loci descriptionem peraccuratam apud ipsum Xenophonem legas.

§ 18, l. 9. Ῥόην] Rhœn (hod. *Ialandji Keflen*) præter Arrianum et Anonymum nemo memorat. * Ceterum in *Anse de Koumdjighaz*, portui *Keflen* proximus exit rivus quidam, qui a *environs une lieue et demie de cours*, auctore Jouannino, et ex quo suum nomen Rhœ forsitan accepit. Reperio etiam rivulum alium minorem in portum ipsum *Keflen* exeuntem, ex quo Rhœ forsitan dictus locus fuit. * GAILLIS. || — 10. Ἀπολλωνίαν] ἡ νῦν Δαρρυσία adscribitur margini manuscr. Palatini. * HOLSTEN. Cf. Anonym. § 6: Ἀπολλωνίαν τὴν νῦν λεγομένην Δάρρην, et deinde: ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνιάδος νήσου τῆς καὶ Δαρρυσίας. Similiter Ptolemæus p. 314, 17: ἡ Θυνίς ἡ καὶ Δαρρυσία νῆσος, ubi Wilbergus verba ἡ καὶ cum duobus codd. omisit. Vulgo Thynias, Θυνίς (s. Θυνίς, Θυνίς, Θύνη, Θυνία), insula appellatur; v. Scylax § 92, Stephan. Byz. v. Θυνιάς, Pomponius Mela II, 7. Strabo XII, p. 543, Callisthe-

νήσων μικράν, ὀλίγων διεχούσαν τῆς ἡπείρου, ἄλλοι εἰκοσι. Λιμὴν ὑπὸ τῇ νησίδι. Καὶ ἔνθεν εἰς Χηλὰς στάδιοι εἴκοσι. Ἀπὸ Χηλῶν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἵνα περ Σαγγάριος ποταμὸς ἐσβάλλει εἰς τὸν Πόντον. 5 Ἐνθὲνδε εἰς τοῦ Ὑπίου τὰς ἐκβολὰς ἄλλοι ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν. Εἰς δὲ Αἰλλιον ἐμπορίον ἀπὸ τοῦ Ὑπίου στάδιοι ἑκατὸν καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰλλίου εἰς Ἐλαϊον ἐξήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Κάλητα, ἄλλο ἐμπορίον, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν. Ἀπὸ Κάλητος εἰς Λύκον ποταμὸν ὀγδοή- 10 κοντα· ἀπὸ δὲ Λύκου εἰς Ἡράκλειαν πόλιν Ἑλληνίδα Δωρικὴν, Μεγαρέων ἀποικον, στάδιοι εἴκοσι· ἐν Ἡρακλείᾳ ὅρμος ναυσίν.

Ioniam, insulam exiguam, non procul a continente remotam, alia viginti. Est portus sub hac insula. Hinc ad Chelas viginti stadia. A Chelis usque ad id loci, ubi Sangarius fluvius in Pontum influit, centum et octoginta. Inde ad Hypii ostia, alia centum et octoginta. Ab Hypio ad Lillium emporium centum stadia, et a Lillio ad Elaeum stadia sexaginta. Inde ad Caletem, aliud emporium, centum et viginti. A Calete ad Lycum fluvium octoginta. A Lyco ad Heracleam, urbem Græcam Doricam, Megarensium coloniam, viginti stadia; in Heraclea statio navium.

nes ἐν τῷ Περιπλῳ ap. schol. Apollon. II, 672, et ipse Apollonius Rhod. II, 350 et 673-717, ubi Argonautas Thyriadem insulam in honorem Apollinis, qui primo mane ipsis apparuit, Ἐώου Ἀπόλλωνος insulam vocasse, ibique Concordiæ templum ædificasse narrantur (Cf. Herodot., fr. 48). Fanum Apollinis in insula esse narrat schol. Apoll. Plinius VI, 13: *Apollonia, Thynias dicta, ut distingueretur ab ea que est in Europa, distat a continente passibus mille, cingitur tribus mill.* Ambitum ejus 7 stadiorum dicit Nymphis ap. schol. Apoll. I. l. Urbem Θυνιάδα, Heracleotarum coloniam, in ea memorat Anonymus § 6; *Bithynida urbem* dicit Mela. Hodie insula *Kefken Adasi*. A Calpa ad insulam sec. Arrian. et Anom. sunt stadia 40; Marcianus 60 stadia habet. || — 2. λιμὴν ὑπὸ τῇ νησίδι] Cf. Apoll. Rh. II, 350: Νήσου Θυνηίδος ὅρμον ἔκρησθε. || — 2. Χηλὰς] Locum memorant Geogr. Ravennates et Tab. Peutingeriana, in qua a Psili fluvio usque ad Chelas via est millium 27 (= 136 stad.). et navigatio in hoc litore laciniato sec. Arrianum inde a Psili foret 260 stadiorum. Præterea Anonymus: αὕτη ἐστὶν ἡ λεγομένη Χηλαὶ Μηδιδανδόν, quod aliunde non novimus. 5. Ὑπίου] Ὑπίου cod. et edit. Eodem modo codices Ptolemæi p. 312, 16 Ὑπίου, Ὑπίου, Ἡπίου (vgo olim Ἰπίου); porro *Hypium* Tab. Peut., *Hippion* Geogr. Rav., at Ὑπίος præter Anonymum et Marcianum Scylax § 90, Apollon. Rhod. II, 795: βαθυρρεῖοντος ὕψ' εἰαμεναῖς Ὑπίοιο, Domitius Callistratus libro sexto Περὶ Ἡρακλείας ap. Stephan. v. Ὑπίος, Memnon c. 42. Denique ipse Arrianus (in Βιθυνιακοῖς fr. 44) ap. Eustath. ad II. ε, 150: ἐκ δὲ τῆς ὑπὸ Ὑπίος ὁ παρὰ Ἀρριανῶν ποταμός. Nymphis Heracleota etiam Ὑπία ὄρη memoravit sec. Steph. I. l. Cf. schol. Apoll. Rh. II, 794: ὥκισται δὲ παρὰ τῷ ποταμῷ ἐν τῇ Θυνίᾳ καὶ πόλις Ὑπία λεγομένη. Ὁ δὲ Ὑπίος ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ καταφύεσθαι ἀπὸ τῶν Ὑπίων ὀρέων. Ceterum Hypius fluvius nequit esse hod. *Kara-su*, ut Gauttieri mappæ, ut videtur, fidentes nonnulli putant; est *Melen* fl., ad quem locus cognominis. — In tab. Peutingeriana a Sangario ad Hypium numerantur milia 39; quod a vero longe recedit. Ptolemæus quoque distantiam hanc 2/3 grad. esse statuens nimium posuit. || — 7. Αἰλλίου] Anonymus habet εἰς Αἰλεοῦν et ἀπὸ Αἰλεοῦ, quorum illud haud dubie scribendum est εἰς Αἰλεόν; apud Arrianum autem pro Αἰλαῖον reponendum puto Αἰλαῖον, quum formarum Αἰλαῖος et Αἰλεὺς diversitas nihil habeat in-

soliti, ac simile græcæ urbis, Αἰλαίας in Phocide, nomen notum sit. Lilaum inter fluvios Bithyniæ recenset Plinius V, 43. Aliunde de nostro emporio non constat. Ceterum inter Hypium et Lilaum Anonymus interponit Δίαν πόλιν, 60 stadiis a Hypio, 40 stadiis ab Elæo distantem. Marcianus quoque e Menippo eodem loco commemorat Δίαν πόλιν, sed, missa mentione Lilæi, post Diam statim Elæum memorat. Cf. Steph. Byz.: Δίᾱ, πόλις Βιθυνίας πρὸς τῷ Πόντῳ. Ptolemæus pro Δίαν πόλιν habet Διὸς πόλιν, at non suo positam loco. Series ei hæc est:

Ὑπίου ποταμοῦ ἐκβολαί,	58° 40', 42° 45'.
Ἐλάτα (l. Ἐλαίου) ποταμοῦ ἐκβολαί	58° 40', 43° »
Διὸς πόλις	58° 45', 43° 20'.
Ἡράκλεια Πόντου	59° », 43° 30'.

Ad Diam urbem (non ad Tium, ut Movers *Phæn. Col.* p. 299) referas nomen Δίης, uxoris Phineci, ap. schol. Apoll. Rh. II, 178, nisi mecum pro Δίης corrigere velis Ἰδαίας; nam Ἰδαία ap. Apollodor. et ap. ipsum schol. Ap. II, 140 hæc Phineci uxor vocatur. || — 7. Ἐλαῖον] sic etiam Menippus Marciani, qui a Dia urbe ad Elæum esse dicit 90 stadia, quum 100 numerent Arrianus et Anonymus, cujus codex εἰς Ἐλαῖον præbet. Idem fluvius *Byleum* in Tab. Peut., *Bileum* in Geogr. Ravenn. vocatur corrupte. Apud Ptolem. pro Ἐλάτα reponi Ἐλαίου jussit Salmasius in Exerc. Plin. p. 618. Qui repræsentatur in numo ap. Eckhel D. N. vol. III, p. 168 fluvius recumbens cum epigraphe ΕΛΑΤΗΣ ΜΙΔΑΩΝ, eum ad nos nihil pertinere patet. Elæus in mare exiit, ubi Hamilton in mappa notat hodiernum *Chuvalli Iskeleh Su*. || — 8. Κάλητα. . . ἐμπορίον] Accuratius dicendum erat ἐμπορίον καὶ ποταμόν, ut in Menippo Marciani. Anonymi codex hoc loco lacunam habet, ceterum de nomine facit cum Arriano, sicuti Eustathius ad Dion. 793, qui a Rheba usque ad Caletem olim Thynos habitasse (ex Arriani Bithyniacis) narrat. Corruptum nomen est ap. Marcianum in Κάλητα, ap. Diodorum XII, 72 in Κάλητα, ap. Thucyd. IV, 74 in Κάλητα, apud Memnon. c. 23 in Κάλητα. Hodie *Kokolah*, non vero *Alabli* qui proxime post *Kokolah* fluv. sequitur. || — 9. Αἰλεοῦ] Hunc omittit Marcianus; memorant Scylax, Apollon. Rh. II, 724: Αἰλεοῦ ῥέεθρα καὶ ἀνθεμοεισθὰ λίμνην περικείμενοι περσέμεθον, schol. Apoll. II, 650. 752, Orph. Argon. 752, Tab. Peut., Geogr. Rav. et Plinius VI, 1, qui parum accu-

19. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας ἐπὶ μὲν τὸ Μητροῦρον καλούμενον στάδιοι ὀγδοήκοντα. Ἐνθεν δὲ εἰς τὸ Ποσειδεῖον τεσσαράκοντα· καὶ ἔνθεν εἰς Τυνδαρίδας πέντε καὶ τεσσαράκοντα. Πέντε δὲ καὶ ὀκτὼ ἔνθεν ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον· καὶ ἀπὸ τοῦ Νυμφαίου ἐπὶ τὸν Ὀξείναιον ποταμὸν τριάκοντα. Καὶ ἀπὸ Ὀξείνου εἰς Σανδα-

19. Ab Heraclea ad Metroum octoginta stadia. Inde ad Posidium quadraginta. Inde ad Tyndaridas quadraginta quinque. Inda ad Nymphæum quindécim; et a Nymphæo ad Oxinam fluvium triginta. Ab Oxina ad Sandaracam nonaginta stadia: Sandaraca statio est parvis navibus. Inde ad Crenidas savaginta;

rate: *oppidum Heraclea Lyco flumini appositum*. Sec. Tab. P. a Heraclea distat 4 millia. Xenoph. An. VI, 2, 3: ἐνταῦθα (ad Heracleam) διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Ἄλκος ὄνομα, εὐρασιὶς δὲ οὐκ ἐπὶ τὸν. Nunc *Kilidch-Su*.

§ 19, l. 1. Μητροῦρον] Hic locus a Marciano non memoratus ab Anonymo dicitur τὸ Μητροῦρον τὸ νῦν καλούμενον Ἀλλίξ. De Metroo aliunde non constat. Nomen acceperit a templo Matris deorum; cui quum in cultu Asiatico jungi soleat Bacchus, alterumque loci nomen Ἀλλίξ proferat Anonymus, nescio an ad eundem locum pertinuerit Bacchicum ἄντρον Ἀλλίον, cuius meminit Apollonius Rhodius II, 910. Quamquam sunt quæ dubitationem injiciant. Etenim iter Argonautarum ita habet: Lyeum fluvium et Ἀνθεμοεισίδαν λίμνην (II, 724) prætervecti veniunt ad ὕμνον ἄρκης Ἀχέρουσιδος, promontorii celsis eminentis præcipitiis, quod in mare spectans Bithynicum in summo vertice platani viret (hod. *Cap Baba*). Versus mediterranea ab eo descendit cava convallis, in qua Orci est antrum, silva saxisque opacum, exbalansque vapores frigidos. In mare autem ex promontorio (cf. II, 335) exit Acheron fluvius e profundis delabens faucibus, quem postea Nisæi Megarenses, Heraclææ conditores, appellarunt *Soonauten*, Σοωνάυτην. Hunc fluvium Argonautæ ingressi sunt (per quinque stadia sursum navigantes. ut Herodorus ait ap. schol. ad II, 901). Deinde ex Acheronte profecti mox prætervehuntur Καλλιγύροιο προχοῆς ποταμοῦ, ubi Bacchus ex India rediit fertur ὁργιάσαι στήσαι τε χοροῦς ἄντροιο πάροειν, ὃ ἐν ἀμυδαίους ἄγίας εὐνάετο νόκτας· ἐξ οὗ Καλλιγύροιο ποταμὸν περὶ νυκταστάτας ἦδὲ καὶ Ἀλλίον ἄντρον ἐπωρυμνίην καλέουσι. Hinc ad Sthenici sepulcrum veniunt, ad quod Apollini νηροσώφω, navium tutori, aram struunt, Iyamque in ea dedicat Orpheus, unde Ἀύρα locus vocatur. Deinde ad Parthenium fl. veniunt. Hæc Apollonius. Cf. Ammian. 22, 8, 22: p. 251. *Brevi spatio distant virorum monumenta nobilium, in quibus Sthenelus est humatus et Idmon et Tiphys.. Prætercursis partibus memoratis, Aulion antrum est, et fluentia Callichori ex facto cognominati, quod, superatis post triennium Indicis nationibus, ad eos tractus Liber versus, circa hujus ripas virides et opacas orgia pristina reparavit et choros: trietrica hujusmodi sacra quidam existimant appellari.* Jam vero si Callichorus fl., quem Scylax Paphlagoniæ accenset, idem est cum Oxina fluvio, uti tradit schol. Apoll. II, 904, fieri nequit ut Metroum sive Ἀλλίξ ad hunc fluvium ponendum sit, nam ap. Arrianum Oxinas centum triginta stadiis a Metroo distans est. Quæri tamen potest num ex ordine geographico Apollonius loca recensuerit. Sic v. c. de Saonate fluvio, quem eundem cum Acheronte Apollonius dicit, aliter prorsus statuit Plinius VI, 1,

ubi sic: *Oppidumque Heraclea Lyco flumini appositum, portus Acone, veneno aconito dirus, specus Acherusia. Flumina Pædopides (an Παιδοπίτης?), Callichorus, Soanutes. Oppidum Tium, ab Heraclea 38 mill. pass. Fluvius Billis.* In his enim Soanutes esse debet hod. *Tschuruk-Su*, qui sequitur post Oxinam fl. et excurrrens in mare ideoque periculosum promontorium. Ad eandem regionem referre licet aram Apollinis νηροσώφω et Ἀύραν locum, de quibus supra vidimus. || — 2. Ποσειδεῖον] Ποσειδεῖον codex; εἰς Ποσειδεῖον τὸ νῦν λεγόμενον Ποτίττεα Anonymus. Sec. Menippum Marciani ab Heraclea ad Posidium sunt stadia 100, sec. Arrian. et Anonym. stadia 120. Esse itaque debet hodiernum προμ. *Tchauch Aglysi*, uti recte jam Mannertus VI, 3 p. 614 monuit, non vero (uti in mappis plerisque pingitur) hod. *Baba Burun*, quamquam hoc potius promontorium (Acherusium Apollonii), ut magis conspicuum, notandum fuisse dixeris. || — 3. Τυνδαρίδας] Anonymus: Τυνδαρίδας, τὸ νῦν λεγόμενον Κυρσαττά. Marcianus locum non memorat. Haud dubie memoria ejus observabatur Apollonio Rhod. II, 806, ubi Lyeus rex Mariandynorum dicit se Tyndaridis sive Dioscuris ob interfectum a Polydeuce Amycum Bebrycem templum exstructurum esse in Acherusio promontorio: Τυνδαρίδας Ἀχέρουσιδος ὑποβαν ἄρκης Εἰσομαί ἱερὸν αἰνῶ· τὸ μὲν μάλα τηλόθι πάντες Ναυτοίλοι δὲ πέλαιγος θηζόμενοι ἱλάσσονται· καὶ κέσπιν μετέπειτα πρὸ ἄστρων οἷα θεοῖσιν Πύονας εὐαρότοιο γῆρας παίδιοιο ταμοίμην. Quodsi Apollonius Tyndaridas, sicuti Soonauten fluvium ad Acherusiadem aram refert, id poetæ licentiæ condonandum est, nisi forte latiore sensu totum illum tractum qui inter Lycum et Oxinam fluvios procurrit, Acherusiadem aram (Ἀχέρουσιδαν χερρόνησον Xenoph. An. VI, 2, 2) vocavit. || — 5. Νυμφαῖον] Non memorat Marcianus; Anonymus vero locum a Tyndaridis distare dicit non 15, sed 45 stadia, falso utique. Cum Arriano facit Marcianus, qui a Tyndaridis usque ad Oxinam stadia 90 exputat, quotetiam ex Arriani numeris colliguntur. || — 5. Ὀξείναιον ποτ.] Ὀξείνα Anom.; Ὀξίνην Marcian. Schol. Apoll. Rh. II, 904 de Callichoro Apollonii ait: Ποταμὸς Παφλαγονίας (ut ap. Scylacem) περὶ Ἡρακλείαν, οὗ μένεται καὶ Καλλιμάχος. Ἐξεῖσι δὲ διὰ στομάτων διασπῶν. Τοῦτον δὲ πάλιν Ὀξύνοντα (sic) ἐκάλεον, ubi fort. leg. Ὀξίνον (sicuti ejusdem vocis formæ reperiuntur Ὀξίνης, Ὀξίνος et Ὀξίνος. V. Steph. Thes.). Etiam nunc fluvius vocatur *Kosch-Oksina*. Inde ab Heraclea ad Oxinam sec. Arrian. sunt 210, sec. Anonym. 215, sec. Marcian. 190 stad. Minima distantia a vero propius abest. Ab Oxina autem usque ad Billacum fluvium, quum Arrianus numeret stadia 290, Anonymus stad. 200, Marcianus stad. 180, maxima harum distan-

ράκην ἐνενήκοντα· Σανδαράκη ὄρμος ναυσὶ μικραῖς.
Ἐνθὲνδε εἰς Κρηνίδας ἐξήκοντα. Καὶ ἀπὸ Κρηνίδων εἰς Ψύλλαν ἐμπόριον τριάκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικήν, ἐπὶ θαλάττῃ οἰκουμένην, Μιλησίων καὶ ταύτῃν ἄποιον, ἐνενήκοντα.
Ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμὸν στάδιοι εἴκοσιν.
Ἀπὸ δὲ Βιλλαίου ἐπὶ τὸν Παρθένιον ποταμὸν στάδιοι ἑκατόν. Μέχρι τοῦδε Θερᾶς οἱ Βιθυνοὶ νέμονται· ὧν καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ συγγραφῇ μνήμην ἐποίησατο, ὅτι
μαχιμώτατοι εἶεν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ πολλὰ κακὰ ἢ στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἔπαθεν, ἐπειδὴ ἀπεχωρίσθησαν οἱ Ἀρκάδες ἀπὸ τε τῆς Χερσιόρου καὶ τῆς Ξενοφῶντος μερίδος.

20. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἤδη Παφλαγονία. Ἀπὸ Παρθενίου εἰς Ἀμαστριν, πόλιν Ἑλληνίδα, στάδιοι ἐνενήκοντα· ὄρμος ναυσίν. Ἐνθεν εἰς Ἐρυθίνους ἐξήκοντα.

tiarum ad veram orae longitudinem magis accedit. || — 1. Σανδαράκη] Fortasse nomen locus a sandaraca ibi proveniente nactus est. In Steph. Thes. v. Σανδαράκη laudatur Anonymus De architectura sub Palladii nomine a Vineto editus: *Sandaraca plurimis in locis generatur, sed optima in Ponto et juxta flumen Hispanicum*. Pro 90 stadiis Anonymus et Marcianus nonnisi 40 stad. notant; perperam, ut opinor. Exstat hodie locus *Sungaldai* ab *Tschuruk* fluv., sed longius ab *Okšina* remotus quam ut 90 Arriani stadia ad eum pertingant. || — 2. Κρηνίδες] Non 60, sed 20 stadia a praecedente loco numerant Marcianus et Anonymus. Meminit Crenidum ex Menippo etiam Stephanus v. Ψύλλα. Idem Stephanus: Κρηνίδες, συνοικία, πρὸς τῷ Πόντῳ, Παρθένιος ἐν Ἀνθίππῳ. Τὸ ἔθνηκον Κρηνίται. Locus ab *Tschuruk* fluv. collocandus foret. || — 3. Ψύλλαν] Præter Menippum apud Marcian. et Anon. et Steph. Byz. v. Ψύλλα et Τίος, locum memorat Ptolemæus p. 312, 20, ubi Ψύλλιον (gradu dimidiato ab *Heraclæa* distans) et Tab. Peutingeriana, ubi corrupte *Scylleum* (*Sileon* in Geogr. Rav.), 30 milli. ab *Heraclæa* dissitum. Ponenda Psylla ad hod. prom. *Kalimli*. De distantia cum Arriano facit Anonymus; Menippus ap. Marcian. et Steph. Byz. l. l. nonnisi 20 stad. a *Crenidibus* numerant. || — 4. Τίον] Cf. Scylax § 90, ibiq. not.; stadia 90 etiam Anonymus notat et Menippus ap. Marcianum et Stephanum. Byz. v. Τίος et Ψύλλα, nisi quod ibi codices ε' pro η'; nonnulli etiam π' (quod in cod. Aldin. v. Τίος abiit in τ') exhibent; deinde autem Menippus ista stadia pertinere ait usque ad *Tium* et *Billæum*, quasi ad ipsum fluvium sita urbs esset. In Tab. Peut. a *Psyllio* ad *Tium* sunt 12 mill., in Ptolemæo perperam gradus dimidia. Hodie *Tius* est *Filias* sive *Filijas*. De origine urbis Stephanus: Τίος, πόλις Παφλαγονίας τοῦ Πόντου, ἀπὸ Τίου ἱερέως τὸ γένος Μιλησίου, ὡς Φύλων. Δημοσθένης δ' ἐν Βιθυνιακοῖς φησι κατεστῆναι τῆς πόλεως γενέσθαι Πάταρον ἑλόντα Παφλαγονίαν, καὶ ἐκ τοῦ τιμᾶν τὸν Δία Τίον προσαγορεύσαι. Ad *Tium* etiam referenda quae leguntur ap. schol. Apoll. Rh. II, 780; ἀπὸ δὲ Τίτου φατὶν Τίτιον (Τίον;) τὴν πόλιν κληθῆναι. Est vero *Titius* ille vel *Jovis filius* vel unus ex *Idæis Dactylis* Rheæque assessor (v. *Fragm. hist.*

et a *Crenidibus* ad *Psyllam* emporium triginta. Inde ad *Tium*, urbem Græcam Ionicam, in maris ora sitam, *Milesiorum* coloniam, nonaginta. A *Tio* ad *Billæum* fluvium viginti stadia. A *Billæo* ad *Parthenium* fluvium centum stadia. Hucusque *Thracæ Bithyni* sedem tenent. Quorum *Xenophon* in sua historia (*Anab.* 6, 3) mentionem fecit, eosque omnium *Asiæ* populorum bellicosissimos esse ait, quorum in terra exercitum Græcorum multa mala perpassum esse testatur, postquam *Arcades* a *Chirisophi* atque *Xenophontis* partibus defecerant.

20. Hinc *Paphlagoniæ* est initium. A *Parthenio* ad *Amastrim* urbem Græcam, ubi navibus statio, nonaginta stadia. Inde ad *Erythinos* sexaginta; et ab

tom. III, p. 14, 9 IV, p. 354, 2 et 448, 9). Cultum hujus *Jovis* vel *Bacchi* indigenæ in *Tio* urbe floruisse fabulis allatis indicatur. In numis *Tii* legitur *Διονυσιοῦ κατιστης* (Vid. *Eckhel*. II, p. 438). — 6. De *Billæo* fluvio (hod. *Filijas*) cf. *Apollon*. Rhod. II, 792: Παφλαγόνες, ... ὅσους Βιλλαιοῖο μέλαν περιάγνυνται ὕδωρ. Ad quæ schol.: Βιλλαῖος, περισπωμένως. οὕτω φησὶν Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς καθόλου· ἔστι δὲ ποταμὸς Παφλαγονίας, οἱ δὲ Φρυγίας, et aliud: Οἶτος δὲ διὰ τῆς ἐπικειμένης Φρυγίας ῥέων ἐξίησι παρ' αὐτὴν τὴν Τιτάνων (l. Τιανῶν) πόλιν. Scriptura nominis in Marcian. et Stephan. l. l. et Constant. Porphyr. De them. I, 7 fluctuat inter Βιλλαῖος, Βιλαῖος, Βιλλαιοῖς. Duplex λ etiam numi præbent. V. *Eckhel* D. N. vol. II, p. 439. *Billis* est ap. Plin. VI, 1. || — 7. Παρθένιον] Anonymus et Marcianus a *Billæo* ad *Parthenium* accuratius exputant stadia 130, ita ut 60 stadia sint ad *Psilidem* fl. [Ψυλίδαν, τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον An.], hinc vero ad *Parthenium* stadia 70. Alterum ejusdem nominis fluvium jam vidimus supra; utrumque memorat Stephanus s. v. Hodiernum nomen fluvii inter *Billæum* et *Parthenium* medii, non reperi; adjacet ei locus *Kisil-Elma*.

§ 20, l. 14. *Paphlagoniam*, quæ *Arriani* ætate usque ad *Parthenium* pertinebat, *Menippus* *Billæo* terminari dixit (v. Marcian. Anon.); eodem modo *Plinius* VI, 2 et Constant. Porphyr. l. l.: διορίζει δὲ τὴν Παφλαγονίαν Ἄλυσ μὲν ποταμὸς ἐξ ἀνατολῶν, πρὸς δὲ δυσμὰς ὁ καλούμενος Βιλλαιοῖς. Idem urbes *Paphlagoniæ* maritimas recenset *Sinopen*, *Amastram*, τὸ Τχίον καὶ τὴν λεγομένην Ἀμινσόν (sic). Apud *Scylacem* § 90 et *Apollon*. Rhod. magis etiam occasum versus usque ad *Oxinam* s. *Callichorum* fl. *Paphlagonia* extenditur. Cf. etiam *Mela* I, 91, qui *Tium* jam esse ait soli gentisque *Paphlagonum*. V. *Mannert*. VI, 3, p. 547. — De *Amastri* plura collegit *Anonymus*, qui ab *Heraclæa* usque ad *Amastrin* esse dicit stadia 700; ex *Arriano* colliguntur stadia 690; singuli *Anonymi* numeri nonnisi 660 stadia efficiunt, ut unus numerus corruptus esse debeat. Marcianus stadia 590 recenset. || — 16. εἰς Ἐρυθίνους] *Homer*. II, 2, 853: οἳ ἄν Κῦτῳρον ἔχον καὶ Σήσακμον ἀμφενέμενο, ... Κρώμναν τ' Αἰγιαλὸν τε καὶ ὕψιλον Ἐρυθίνους. *Apollon*. Rhod. II, 941: Σήσακμον αἰπεινούς τε παρῆε-

Καὶ ἀπὸ Ἐρυθρίνων εἰς Κρωῖναν ἄλλοι ἐξήκοντα. Ἐνθὲν εἰς Κύτωρον ἐνενήκοντα· ὁρμος ναυσὶν ἐν Κυτῳρῳ. Καὶ ἀπὸ Κυτῳρου εἰς Αἰγιαλοὺς ἐξήκοντα. Ἐς δὲ Θύμηναν ἐνενήκοντα. Καὶ εἰς Κά-

Erythinis ad Cromnam sexaginta alia. Hinc ad Cytorum, ubi statio navibus, nonaginta. A Cytoro ad Aegialos sexaginta. Ad Thymena nonaginta. Ad Carambin centum et viginti. Inde ad Zephyrium

νόντ' Ἐρυθρίνους, Κρωδίταλον, Κρωῖναν τε καὶ ὕληντα Κύτωρον. Ubi scholiasta : Ἐρυθρίνοι δὲ οὕτω λεγόμενοι λόγοι περὶ Παφλαγονίαν· οὕτω δὲ λέγονται διὰ τὴν ἐρυθρότητα τοῦ χρώματος· εἰσὶ γὰρ τοιοῦτοι. Strabo XII, p. 545 : Ἐρυθρίνους δὲ λέγεσθαι (ap. Homerum) φασι τοὺς νῦν Ἐρυθρίνους ἀπὸ τῆς χρώας. οὗο δ' εἰσὶ σκόπελοι. Stephan. Byz. : Ἐρυθρίνοι, πόλις Παφλαγονίας· λέγεται δὲ παρὰ τὸ ἐρυθρός... Τὸ ἐθνικὸν ὁμοιον. Urbem dicit etiam Chæroboscus in Cram. Anecd. II, p. 197, 32. Ptolemæus V, 1, p. 314, 18 : οἱ Ἐρυθρίνοι σκόπελοι, νῆσοι, 58° 30', 43° 15' : adeo ut scopuli isti ab Heraclea occasum versus sitæ essent, quod ab Arriani et Apollonii verbis prorsus abhorret. Scopulos sive insulas accuratissimæ tabulæ in hoc tractu exhibent nullos; verum urbs sita fuit in peninsula saxosa, quam scopelos dixerunt. Similiter promontorium, quod ultra Sinopen in mare excurrit, σκόπελον et νῆσον dicunt. Veram rei rationem optime indicant verba Anonymi : ἀπὸ δὲ Ἀμάστριδος εἰς χηλὴν Ἐρυθρίνους, i. e. ad Erythinos, ante quam forcipis instar litus saxosum in mare prominet. Talis vero litoris ratio est ad hodiernum *Delikli Tchili*, quod sexaginta fere stadiis ab Amastride distat. Marcianus hujus loci non meminit. Anonymus pro 60 stadiis numerat 90, perperam. Contra vero ab Erythinis usque ad Cromnam non 60 stadia cum Arriano, sed 90 cum Anonymo computanda sunt; recteque Marcianus ab Amastri ad Cromnam esse ait stadia 150 (60 X 90). Probat res eo, quod de Cytori (hodierni *Cidros*) situ certe constat, de distantia autem stad. 90 inter Cromnam et Cytorum Arrianus, Anonymus et Marcianus consentiunt, ideoque quod inter Erythinos et Cromnam spatium relinquunt, ex tabulis geographicis facile colligitur. Hoc vero est 90 fere stadiorum; locus autem quem subducti sic calculi demonstrant, insignis est vetustæ urbis ruinis. Crobialum urbem sec. Apollonium inter Erythinos et Cromnam interjectam, obiter memorat Strabo I. I, nonnullos monens ap. Homer. I. I. pro αἰγιαλὸν τε legi voluisse Κρωδίταλον (sic leg. pro Κρωδίταλον) τε. E Strabone idem repetunt schol. Apollon. II, 944 et Eustath. ad Hom. I. I. Ex Apollonio sua habet Steph. Byz. v. Κρωδίταλος. Cromnam præter laudatos memorant Plinius VI, 2, Valerius Flaccus Arg. V, 106, Ptolemæus, Strabo p. 545, et Stephanus, ubi inepte : Κρωῖνα, ἡ νῦν Ἀμαστρίς. Cujus erroris originem indicant sequentia : τινὲς δὲ φασι χωρίον Ἀμάστριδος. Sc. Cromna una fuit e quatuor urbibus, e quibus Amastris urbs συναχθῆθη, teste Strabone. Adde Tzetzem ad Lycophr. 521 : Κρωῖνα, χωρίον Κορίνθου· ἐστὶ δὲ καὶ Κρωῖνι πόλις Παφλαγονίας, ἐν ᾗ ἐτιμᾶτο ὁ Ποσειδῶν. Movers *Phæn. Col.* p. 299 referri huc vult etiam schol. Parisin. Apoll. Rh. II, 140, ubi Phineî (Cappadociæ regis) filii recensentur Παρθένιος καὶ Κρωῖνιος; at potius corruptum est nomen ex Κράμβης, quod habes in schol. vulg.; Crambin Phrixi filium (a Carambi prom.) memorat etiam So-

phocles ap. schol. Ap. II, 178 et 238 : Ὀρυθρον (Ὁαρθρον cod. Paris.) καὶ Κράμβιν; cf. schol. Soph. Ant. 981, ubi filii sunt Γερύμβας καὶ Ἀσπονδος. || — 2. Κύτωρον] Urbs modo ἡ Κύτωρος modo τὸ Κύτωρον dicitur; plebeja forma senioris ævi Κυτῳρις est ap. Suidam. s. v. et in cod. Scylacis. V. Homer.; Apollon. Rh.; Ptolem., II. II.; Stephan. Byz.; Eustath. ad Hom. I. I.; Strabo p. 542. 544. 545; Mela I, 19; Valerius Flacc. II, 105. *Mons Cytorus* ap. Plin. VI, 2 (cf. Virgil. Georg. 2, 437, alii) a Tio 63 mill. pass. distare dicitur, quod a vero satis longe abest. Fluvius Κυτῳρις memoratur ap. Zonaram p. 1265. Nomen urbis a Cytoro (qui aliis Cytisorus) Phrixi filio deduxit Ephorus ap. Strabon., Mela et Steph. *Kotru* urbs vocatur ap. Abulfedam tab. XVIII, p. 309. Nunc *Kidros* vel *Kidras*. De ruinis vetustæ urbis v. Tavernier *Voyage* I. III, c. 6. || — 3. Αἰγιαλούς] Αἰγιαλὸν Marcian. et Anonym., ut Homerus I. I. et Strabo XII, p. 545 : ὁ δὲ Αἰγιαλὸς ἐστὶ μὲν ἡδὼν μακρὰ πλείονων ἢ ἐκατὸν σταδίων· ἔχει δὲ καὶ κόμην ὁμόνυμον, ἥς μέμνηται ὁ ποιητής. De distantia consentit Anonymus; ap. Marcianum h. l. lacuna est. Præterea Αἰγιαλούς (sic pluraliter) memorat Lucian. in Alexandro c. 57 p. 343 Didot. Componendus locus cum hodierno *Kara Agatsch*. || — 4. Θύμηναν] Quæ sequuntur ab Aegialis ad Carambin non eodem modo tradunt Arrianus, Anonymus et Marcianus :

ARRIANUS.	ANONYMUS.	MARCIANUS.
Ab Aegialo ad Thymenam. . . 90	Ab Aegialo ad Climacem. 50 A Climace ad Timolæum. 40 A Timol. ad Thymenam. 20	Ab Aegialo ad Climacem. . . 50 A Clim. ad Timolæum. . . . 60
A Thymena ad Carambin. . . 120	A Thym. ad Carambin (100?) 120	A. Timolæo ad Carambin. . . 100
210	230	210

Anonymus, quum ceteris accuratiora tradere videri possit, vereor ne e diversis fontibus male sua conllaverit, duoque loca fecerit ex uno, quem Thymenam ap. Arrianum, Timolaium ap. Marcianum sive Menippum scribi reperit. Certe diversis modis hunc locum vocatum esse colligas e Ptolemæo V, 4, p. 327, 9, ubi inter Κλίμακα χωρίον et Κέρκυβιν ἄκραν memoratur Τευθρανία ἢ καὶ Θύμιναν (sic, rectius, puto). Quod verba ἢ καὶ Θύμ. in multis codd. desunt, ad nostram rem nihil facit. Ceterum Τευθρανία corruptum esse vix dubium. Fortasse notum hocce nomen scriba aliquis effinxit ex eo quod repererat ΤυμΘΑΝΙΑ pro ΤυμΟΑΙΑ vel potius pro ΤυμΟΝΑΙΑ, siquidem terminationes nominis ap. Arrianum et Ptolemæum suadent ap. Marcian. pro Τυμῶνιον leg. esse Τυμόνιον. Stephani locus : Τυμῶνιον, γερύβριον Παφλαγονίας. Τὸ ἐθνικὸν Τι-

ραμβιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Ζεφύριον ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Ἀδώνου τείχος, πόλιν σμικρὰν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσὶν οὐκ ἀσφαλής· ἀλλὰ σαλεύουσιν ἂν ἀπαθεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμῶν κατέχει. Ἀπὸ δὲ Ἀδώνου τείχους εἰς Αἰγινήτην ἄλλοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.

21. Ἐνθὲνδε εἰς Κίνωλιν ἐμπορίον ἄλλοι ἐξήκοντα καὶ ἐν Κινώλει σαλεύουσιν ἂν νῆες ὥρα ἔτους. Ἀπὸ δὲ Κινώλιος εἰς Στεφάνην ὁδοήκοντα καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσὶν ἀσφαλής. Ἀπὸ δὲ Στεφάνης εἰς Ποταμούς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Λεπτὴν ἄκραν ἑκατόν καὶ εἴκοσι. Ἀπὸ δὲ Λεπτῆς ἄκρας εἰς

sexaginta. A Zephyrio ad Aboni moenia, urbem exiguam, centum et quinquaginta : statio illic navibus non admodum tuta; ubi tamen, si non magna sit tempestas, a damno immunes commorari queant. Ab Aboni moenibus ad Aeginetam alia sunt stadia centum et quinquaginta.

21. Inde ad Cinolim emporium alia sexaginta; ad Cinolim quoque aestate naves in salo consistere possint. A Cinoli ad Stephanen, ubi statio navibus tuta, centum et octoginta. A Stephane ad Potamos centum et quinquaginta. Hinc ad Lepten Acram centum et viginti.

μωνίτης καὶ τὸ θηλυκὸν Τιμωνίτης, num ad nos pertineat, nescio; non videtur tamen, quum mediterraneum locum esse suadeat mentio Timonitidis Paphlagoniae, Bithyniae conterminae, ap. Strabon. p. 562. Hodie Thymæna sin Timonæa sive Timonæum est *Timteh*, 60 fere stadiis a loco, quem Climaci (hodierno *Tchideh*) assignare debemus, distans, sicuti recte computat Marcianus; Arrianus si ab Aegialo ad Climacem 50 stadia computavit, hinc ad Thymenam nonnisi 40 computare potuit. Idem quum ipso loci nomine a Menippo recederet, facilis conjectura erat duo oppida diversa 20 stadiis inter se distantia distinguenda esse. Itaque distinxit Anonymus, non observato tamen ordine, quum Thymene ei ante Timolæum ponenda esset. Sic mihi videtur. Sin duo oppida notari tu mavis, Timolæum dicere esse hodiernum *Ulu*. || — Ζεφύριον] Post Carambin pr. Marcianus memorat Καλλιστρατίαν (a Ptolemæo l. l. perperam post Zephyrium collocatam), quam Καλλιστρατίδα τὴν καὶ Μαροσίαν (hodie *Merset*) dicit Anonymus, 20 stadiis a Carambi distantem (at in mappis nostris distantia fere 40 stad. est). Post alia stadia 40, ideoque 60 stadia a Carambi cum Arriano Anonymus ponit Zephyrium (ubi nunc est *Karjani*), quod memorat etiam Ptolemæus p. 327, sed omittit Marcianus, qui post Callistratiam memorat Garium (hod. *Sarpana*), 80 stadia distans oppidum; hoc omittit Arrianus, habet item Anonymus, sed ita ut a Zephyrio eo usque 30, ideoque a Callistrati nonnisi 70 stadia computet. Marciani computus praestat. Cum Anonymo facit Arrianus, siquidem hic a Zephyrio usque ad Abonutichos numerat stad. 150, quæ exaequant stadia 30 + 120 Anonymi. || — 2. Ἀδώνου τείχος] memoratur a Strabone XII, p. 545 : Μετὰ δὲ Κάρραμβιν Κίνωλις καὶ Ἀντικίνωλις καὶ Ἀδώνου τείχος πολέχινον καὶ Ἀρμένη (in quibus series locorum negligitur), a Ptolemæo l. l. et Luciano in Alexandro seu Pseudomanti c. 9 sq. et c. 58 p. 343 ed. Didot., ubi hæc : Ἐκεῖνο δὲ πῶς οὐ μέγα ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ τόλμαμα, τὸ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μετωνομασθῆναι τὸ Ἀδώνου τείχος καὶ Ἰωνόπολιν κληθῆναι κτλ. Ac sane nomen mutavit; nam Anonymus habet : Ἀδώνου τείχος, πόλιν [τῇ νῦν] λεγομένην Ἰωνόπολιν (Ἰωνόπολ. cod.). Cf. Constant. Porphy. De them. I, 7. p. 30, 6; Hierocles. p. 696 ed. Wess. (ubi item Ἰωνόπολις, sicut etiam in Chalcedon. Concil. p. 95, et Nicæno II, p. 52). Numi Ἰωνοπολίτων, notante Wesselingio ad

Hierocl. Cf. Mannert. VI, 3, 19. Etiam nunc urbs vocatur *Ineboli*. || — 4. ἀλλὰ σαλεύουσιν ἄλλ' εὐδοεῖν ἐοδὲς; em. ex Anonymo. || — 6. Αἰγινήτην] Αἰγινήτην cod.; em. Gail. ex Anon. (Αἰγινήτην, πολέχινον καὶ ποταμόν), Marciano et Steph. Byz., ubi : Αἰγινήτης, πολέχινον καὶ ποταμὸς Παφλαγονίας. Τὸ ἔθνη δὲ ὁμοίως διὰ τὴν τοῦ πρωτοτύπου πρόληψιν. Ἔοικε δὲ τὸ ὄνομα ἑλλοῦν τὴν ἐν τῷ Πόντῳ Αἰγίαν. Παφλαγονία γὰρ τῷ Πόντῳ συνεχής. Nunc vicum esse *Inichi* Beauchampi auctoritate refert Mannert. p. 18. In meis tabulis id nomen non notatur; 120 fere stadiis ab Ineboli occurrit fluvius ad eumque situs locus *Apana*, quem Aegineten esse Kiepertus statuit. Ac sane 120 stadia notat Anonymus. At Arrianus pro 120 habet 150, Marcianus 160, idque haud dubie rectius; nam sic demum ab Aeginete ad Cinolin, de cuius situ constat, stadia 60, quot uno consensu nostri periplus auctores computant, recte habent. Quare Aegineten magis orientem versus removeo ad locum *Hadchi Welî Oghlu Ishkelessi*.

§ 21, l. 7. Κίνωλιν]. V. Scylax. § 90 ibi not.; h. *Cinolu*. Post Cinolin apud Plinium, Melam, Strabonem, Marcianum, Anonymum memoratur Ἀντικίνωλις, quæ fortasse non diversa erat a *Colussa*, quam unus memorat Scylax. A Cinoli ad Stephanen (de qua v. not. ad Scylac.) Marcianus nonnisi 150 stadia exputat; Arriani et Anonymi numerus praestat. || — 10. Ποταμούς;] 150 stadia, quæ sunt a Cinoli ad Potamos sec. Arrian. et Anonym. (120 stad. sec. Marcianum) ad ruinas ducunt, quæ Potamis vindicandas esse consentaneum; mirum tamen nullum ibi notari fluvium quem et ipsum nomen postulat et verba Marciani : ἔστι δὲ εἰς πλους εἰς Ποταμούς πορθμοῖς. Apud Scylacem inter Cinolim et Armenen memoratur non nota aliunde urbs græcanica Τεράκις; cui num cum nostro loco commune aliquid sit ignoro. Sin conjectura indulgere licet, Scylacis urbem ad hodiernum *Kios Dagh* et Lepten promontorium collocarim; porro quum in hac Sinopensium ditione Hercules olim Τρικυαίους Thessalos, Deileontem et Autolycom Phlogiumque, reliquisset ab Apollonio II, 955. (cf. Anon. perieg. 945 p. 236) dicatur, nescio an urbis alicujus memoria cum hac fabula conjuncta fuerit, ideoque pro miro isto nomine Τεράκις fuerit Τρίκη vel Τρίκκις. || — 11. Λεπτὴν ἄκραν] εἰς Σαριάδα ἄκραν Λεπτὴν Marcian.; εἰς Σαριάδος ἀκροῦλεπτήν codex Anon., in quibus Σαρίας ἄκρα est Σαρὼν vel Λε-

Ἀρμένην ἐξήκοντα· λιμὴν αὐτοῦθι. Καὶ Ξενοφῶν τῆς Ἀρμένίης ἐμνημόνευσε. Καὶ ἔνθεν εἰς Σινώπην στάδιοι τεσσαράκοντα· Σινωπεῖς Μιλησίων ἀποικοί. Ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς Κάρουσαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· σάλος ναυσίν. Ἐνθὲνδε εἰς Ζάγωρα, ἄλλοι αὖ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς τὸν Ἄλυν ποταμὸν τριακόσιοι.

22. Οὗτος ὁ ποταμὸς πάλοι μὲν ὅρος ἦν τῆς Κροΐσου βασιλείας καὶ [τῆς] Περσῶν· νῦν δὲ ὑπὸ τῆς Ῥω-

A Lepte Acra ad Armenen sexaginta; portus illic. Armenæ Xenophon (An. 6, 1, 9) quoque mentionem facit. Inde ad Sinopen stadia quadraginta; Sinopenses Milesiorum coloni. A Sinope ad Carusam, ubi salum navibus, centum et quinquaginta. Hinc ad Zagora item centum et quinquaginta. Inde ad Halym fluvium trecenta.

22. Hic fluvius olim regni Cræsi et Persarum terminus fuit, nunc sub Romanorum imperio fluit; haud

κοσύνων vel Ἀσσυρίων ἀκρᾶ; nam prom. in Leucosyrorum regione situm erat sec. Scylacem aliosque. Cf. Ασσυρίων ἀκρῶν prope Iridis fluvii ostia. || — 1. Ἀρμένην] Ἀρμένην, cod. et editt. Apud Marcianum, ubi Millerus tacite Ἀρμένην reliquit, codex Parisinus et Vaticanus Ἀρμένην habent, sicuti Ptolemæus, Plinius et Geogr. Ravennates et Scylax (ubi vide) et editiones novissimæ Xenophontis. Hodie *Aliman* locus vocatur. Stephanus (Ἀλμάνη, πόλις πρὸς τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, ὡς Ἀρριανός) aut vitiosus Arriani codice usus esse videtur, aut excerptoris culpa factum est, ut hæc nominis forma Arriano vindicaretur; frequens enim est litterarum ρ et λ in urbium nominibus permutatio, cuius exempla congescit Meineke ad Steph. p. 76. Marcianus et Anonymus prope Armenen fluvium memorant Ὀχθουμένην (Anon.) vel Ὀχρσδάτην (Marc.), quem Scylax § 89 (ubi vide) Ὀχέραινον dicit. || — 2. εἰς Σινώπην] Accuratius de his exponunt Marcianus et Anonymus, addentes etiam nonnulla de numero stadiorum quæ usque ad Sinopen colliguntur. || — 4. εἰς Κάρουσαν] Marcianus et Anonymus inter Sinopen et Carusam memorant Euarchum fluvium Anonymi ætate Εὐρχον dictum (hodie *Tchobanlar Tchai*) 80 stadia a Sinope, 70 stadia a Carusa distantem, quo Paphlagonia a Cappadocia vel Leucosyrorum regione vel, secundum Menippi rationes, a duobus Pontis dirimitur. Cf. Menippus ap. Stephan. Byz. v. Καππαδοκία. Similiter Plinius VI, 2 : *Flumen Euarchum* (sic Harduinus pro *Varetum*); *gens Cappadocum*. Præterea huius fluvii meminit Etym. M. p. 388, 42 v. Εὐαρχος : Φασὶ δὲ καὶ ποταμὸν τινα παρὰ τὴν Σινώπην Εὐαρχον ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν προσηγορεῖσθαι, ἀρ' οὗ πρῶτον ἔπινον, ὡς φησιν Εὐφορίων· « Ἡ οἱ Εὐαρχοιο φέρε κλέος ἀμφὶ ῥέεθρα. » Porro Geographus Ravennates inter Sinopen et Carusam memorat locum *Cleoptasiam*, quem auctor Tabulæ Peut. *Cloptasiam* vocans 7 mill. a Sinope distare ait, Ptolemæus denique p. 327 rectius haud dubie *Κοπτασίαν* (*Κοπτασία* v. lect.) dicit, sed ita ponit ut supra 250 stadia a Sinope distet, quod aperte falsum est, ut locorum series in Tab. Peut. et Geogr. Rav. docet. Acquiescendum in distantia, quam tab. Peut. indicat, adeo ut Coptasia vel Cyptasia media sit inter Sinopen et Euarchum, respondeatque hodiernῶ *Eren Boghasi*. *Κάρουσα* autem hodie *Gerseh*. V. Hamilton *Researches* I, p. 304. Memoratur a Plinio VI, 2 et Scylace § 89, ubi *Κάρουσα*. Eandem urbem *Κάρισσιν* dici a Ptolemæo p. 329, 22 opinatur Forbiger. II, p. 407. At *Κάρισσα* ab ora longe remota, et sub eodem meridiano cum Phasidis ostiis sita (64° 40', 41° 40'), aut alia urbs est aut mirum

in modum Ptolemæus erravit. Anonymus *Κάρουσαν* dicit ἐμπορίον καὶ λιμένα τοῖς ἀρ' ἐσπέρας ἀνέμοις (id quod mappam insipienti facile patebit), πρῶτον Πόλιχνοιον ὠνομασμένον, in quo Πόλ. nomen haud dubis corruptum. || — 5. Ζάγωρα] Ζάγωρον Marcian.; Γάζουρον χωρίον, ἔδη Καλιππους (ab ἱπποτροφεῖσι; puta) λεγόμενον, Anonym.; *Zacoria* Tab. Peut. et Geogr. Rav. Apud Ptolemæum post Cyptasiam in ora marit. memorantur *Ζαλίτσου* ποταμοῦ ἐκβολαὶ et Γάλωρον; quorum ordinem, servata epocharum serie, invertendum et priore loco Ζάγωρον, altero Ζαλήχου scribendum esse recte monet Wilbergius. Vicum mediterraneum Ζάγριζα (61° 40', 43° 40'), quem Ptolemæus p. 328, 8 memorat, ad nos nihil pertinere, cuique patet, excepto Forbiger. Zagora sita erat ad ostia fluvii hod. *Al-Su-Tchai*, ubi exstant urbis ruinæ, esseque ibi etiam nunc vicum *Ghezere* e Beauchampio notat Mannertus VI, 3, p. 10. Distantia inde a *Gerseh* linea recta 100 fere stadiorum, sin oram sinus inter utrumque locum interjecti legeris, erunt fere stadia 150, quot exputat Arrianus; ap. Marcianum nonnisi 120 stadia sunt. Porro inter Carusam (*Gerseh*) et Zacoram Geographus Ravennates habet locum *Orgibate*, qui eodem modo scribitur in Tabula Peut., omissa nota distantiae; Anonymus autem Γουρζοῦδανθον vocat, a Carusa distare aëns stadiis 60; quod intervallum ducit ad hodiern. *Kior Siuwet* nec longe hinc remotum pagum *Kusufet Owa*. Quod vero deinceps addit Anonymus inde a Gurzubantho ad Gazurum (sive Zagorum) esse stadia 150, id falsum est, pertinet hic stad. numerus a Carusa ad Gazurum, eumque ex Arriano assumens auctor An. non reputavit detrahendos ei esse stadia 60, quæ sunt usque ad locum ab ipso interpositum. Ne putes cum Forbiger Gazurum locum a Zagoro diversum esse et 60 stadiis ab eo orientem versus dissitum, inde colligitur, quod sic oræ longitudo a Carusa usque ad Halyn fl. nancisceremur stadiorum 510, quod non solum ab Arriani et Marciani computo longius recederet, sed a vero etiam abhorreret. || — 7. τριὰς ἑκατόν] Marcianus nonnisi 270, idque paullo accuratius, exputat; cum Arriano facit Anonymus; uterque inter Gazorum Halymque memorat *Ζάληχον* ποταμὸν καὶ λιμὴν ἄλμανον, ab Gazoro distantem stad. 90 sec. An.; stad. 120 sec. Marcian. Fluvius ille hodiernus est *Alatscham*, 100 stad. a Gazoro in mare exiens. Nomen *Ζάληχος* confirmat Theognost. Can. p. 59. Apud Ptol. p. 327, 19 : *Ζαλήσου* ποταμοῦ ἐκβολαί, at præter ordinem. Geogr. Rav. corrupte. *Eleca*, et Tab. Peut. : *Helega*.

§ 22, l. 9. τῆς Περσ.] τῆς ex Anom. adj. Gail. || —

μαίων ἐπικρατεία ῥέει, οὐκ ἀπὸ μεσημβρίας, ὡς λέγει Ἡρόδοτος, ἀλλ' ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. Καθότι δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὀρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμισιῶν ἕργα. Ἀπὸ δὲ Ἄλυσος ποταμοῦ ἐς Ναύ-
5 σταθμον στάδιοι ἐνενήκοντα· ἵνα περ καὶ λίμνη ἐστίν. Ἐνθεν δὲ ἐς Κωνωπίον, ἄλλην λίμνην, ἄλλοι αὖ πεντήκοντα. Ἀπὸ δὲ Κωνωπίου ἐς Εὐσὴνην ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. Ἐνθεν δὲ εἰς Ἀμισὸν ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα. Ἀμισὸς, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικος, ἐπὶ θα-
10 λάτῃ οἰκεῖται. Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ εἰς Ἀγκῶνα λιμένα, ἵνα περ καὶ ὁ Ἴρις εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, στάδιοι ἐξήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰριος τῶν ἐκβολῶν ἐς Ἡράκλειον ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι· ὅρμος ναυσίν. Ἐνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν τεσσαράκοντα.

a meridie, ut Herodotus (6, 72) ait, sed ab ortu solis : ubi autem se exonerat in Pontum, Sinopensium et Amisenorum agros separat. Ab Haly fluvio ad Naustathmum, ubi palus, nonaginta stadia. Hinc ad Conopeum, aliam paludem, stadia quinquaginta. A Conopeo ad Eusenen centum et viginti. Inde ad Amisum, centum et sexaginta : Amisus autem, urbs Græca, Atheniensium colonia, mari adjacet. Ab Amiso ad Anconem portum, ubi Iris in Pontum exoneratur, centum et sexaginta stadia. Ab Iris ostio ad Heracleum portum trecenta et sexaginta, ubi statio navibus. Hinc ad Thermodontem fluvium quadra-

2. [Ἡρόδοτος] Quæ de Halys fluvii cursu Herodotus I, 6 et 72 habet, iis nihil adeo falsi inest, modo recte verba intelligantur. V. Ritter. *Erdk.* II, p. 716; Bæhr. ad Herodot. tom. I, p. 184 et 17; Mannert. VI, 2 p. 452 sqq.; Forbiger II, p. 99 sq. || — 4. Νάυσταθμον] *Nautagino* in Tab. Peut.; non minus corrupta nota distantia, qua XII mill. ab *Eleca* (Zaleco) computantur. In Geogr. Rav. legitur *Nautamon*. Lacus ille est λιμνοθάλασσα, hodiern. *Hammanly Gol*, de quo v. Hamilton *Researches* I, p. 295. Pro 90 stadiis Anonymus aperto errore habet 40; Marcianus 120. || — 6. Κωνωπίον] Marcianus Κωνόπιον, fortasse rectius; cuius nominis locum etiam ad lacum Mæotidem memorat Stephanus Byz. s. v. Anonymi codex ambigua corruptione : Κωνόπειον (sic). Hodie est *Kumdschas*. Lacus ille nunc in locum lutosum evanuit. V. Hamilton. l. I, p. 293. De distantia cum Nostro facit Anonymus; Marcianus pro 50 stadiis ponit 120; perperam. || — 7. Εὐσὴνην] Εὐσὴνην locum in mediterraneis recenset Ptolemæus p. 328, 24; *Ecene* legitur in Geogr. Rav.; *Ecene* in Tab. Peutung.; Marcianus locum omittit; Anonymus vero dicit Εὐσὴνην τὴν καὶ Δαγάλην. Hinc situs loci fere patet. Nam Δαγάλη nomen agnoscis in hodierno promontorio *Kagalu*. Ipse vero locus noster ponendus videtur ad ostia fluminis *Gordon*, qui ad promontorii latus occidentum exit. Hucusque inde a Conopio sunt ad 120 stadia, quot exputant Arrianus et Anonymus. Hinc deinde ad Amisum reliqua sunt stadia 30 et quod excurrit, adeo ut a Conopio ad Amisum sint stadia fere 150-160, uti habet Marcianus. Contra vero Arrianus et Anonymus ab Eusene ad Amisum putantes stadia 160 errant manifesto. Scilicet stadia 160 Arrianus recte notata reperit a Conopio ad Amisum, et perperam transtulit ad intervallum ab Eusene ad Amisum, quum numerus dividendus esset in stadia 120 et 40. || — 10. Ἀγκῶνα λιμένα] Ἀγκῶνος λιμένα Anon. Marcianus portum in Ancone promontorio vel Anconem portum non memorat; Apollonius Rhod. II, 365 angulum istum litoris maritimi post Irin fluv. ponit : Μετὰ τὸν δ' (post Halyn) ἀγγίττορος Ἴρις μείζοντος λευκῆσιν ἐλίσσεται εἰς ἄλα δειναίς. Καί τινες δὲ προτέρωσε μέγας καὶ ὑπείροχος ἀγκῶν ἐξενέχει γαίης. Cf. Ptolemæus V, 6 p. 334, 11. Geogr. Raven. et Tab. Peutung., quæ ab Amiso ad Anconem

supputat 24 mill. (192 stad.). Cum Arriano 160 stadia numeranti facit Anonymus, qui ab Amiso ad Lycastum fl. ponit stad. 20, hinc ad Chadisium fluvium vicumque 40, hinc ad Anconis portum 100. Marcianus item 20 stadia ad Lycastum recenset, hinc vero ad Chadisium 150 stadia, quod falsum est, at non corrigendum videtur, quum idem e Menippo tradat Stephanus s. v. Χαδίστα, addens a Chadisio ad Irin esse stadia 100. In Chadisii mentione fragmentum Marciani, quod codex Parisinus exhibet, subsistit. Ceterum Hamilton I, p. 287 Anconis portum non ad Iridis, sed ad Chadisii ostium collocandum censet, prope hodiernum *Derbend*, quum hic unicus sit arenosi litoris locus qui portum habeat. At ipsæ istæ arenæ, vulgus mobile, jubent ne quid certius asseveres. Quod Ptolemæus Anconem longius ab Iride removel, parum ponderis habet; nam sæpius jam vidimus accuratorem hujus oræ descriptionem in tabulis Ptolemæi non esse querendam. — De Lycasto vide Scylac. § 89, ibique not. || — 13. [Ἡράκλειον] Accuratius Anonymus : εἰς Ἡράκλειον ἱερὸν καὶ ἀκρωτήριον στάδιοι τρεῖς (cod. ρε'), μιλία μὲν ἑνταῦθα λιμὴν μέγας, ὁ λεγόμενος Λαμυρών, ὅρμος ναυσὶ καὶ ὑδροστόλος. Cf. Strabo XII, p. 548 : Ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀπ' Ἀμισοῦ πλεούσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτόν ἐστιν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασονίου καὶ ὁ Γενήτης. Heracleum promontorium, cum Herculis contra Amazones expeditione in fabulis compositum, apud Apollonium Rhod. II, 965 vocatur Ἀμαζονίδων λιμενίχορος ἄκρα. Etenim Argonautæ Iridem et Ἀστυρίης πρόχυσιν γθονὸς prætervecti, eodem die γνάμψαν Ἀμαζονίδων ἑκαθὲν λιμενίχον ἄκραν, ἐνθα ποτὲ προμολοῦσαν Ἀρητιάδα Μελανίππην ἦρωος Ἡρακλέους ἐλοχίστατο .. Τῆς (sc. ταύτης τῆς ἄκρας) οὐ γ' ἐν κόλπῳ προχοαῖς ἐπὶ Θερμῶδοντος κέλσαν. Unde colligitur promontorium non longe a Thermodontis ostio abfuisse, sicuti Arrianus nonnisi 40 stadia ab Heracleo ad fluvium istum exputat. Idem promontorium Apollonius II, 371 Θεμισκύριον ἄκραν appellat. Quodsi scholiast. Apoll. II, 965 dicit : κατὰ δὲ τὴν Θεμισκύριον ἄκραν καὶ ἡ καλουμένη Ἡράκλειος ἄκρα ἐστίν, ἥς ἄλλοι τε καὶ Ἀρτεμίδωρος μέμνηνται, ἐρ' ἥς τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν ὄρεται : hæc duorum promontiorum distinctio nonnisi eo niti videtur, quod alio nomine poeta, alio geographi eundem locum appellarunt. Præterea Ἡρακλέους ἄκραν memorat Ptole-

Οὗτος δ' Ἑρμῳδῶν ἐστίν, ἵνα περ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῆσαι λέγονται.

23. Ἀπὸ δὲ Ἑρμῳδόντος εἰς Βῆριν ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Θόαριν ποταμὸν ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Θόαριος ἐς Οἰνὸν τριάκοντα. Ἀπὸ δὲ Οἰνὸς ἐς Φιγαμοῦντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Φαδισάνην φρούριον πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα. Ἀπὸ Πολεμωνίου εἰς ἄκραν Ἰασόνιον καλουμένην 10 στάδιοι τριάκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Κιλίκων νῆσον πεντεκαίδεκα στάδιοι. Ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐς Βοῶνα πέντε καὶ ἐβδομήκοντα· ἐν Βοῶνι ὄρμος ναυσί. Ἐνθὲνδε εἰς Κοτύωρα ἐννήκοντα. Ταύτης

mæus, sed perverso ordine post Themiscyram collocat. In tabula Peut. *Heracleon* (*Eraclion* Geogr. Rav.) ab Ancone distat 40 mill., quod non longe recedit ab Arriani stadiis 360; at uterque numerus justo major est. Portus nomen *Λαμυρῶν* (an fort. Ἀλμυρῶν?), quod Anonymus habet, aliunde non notum. Ceterum cf. Hamilton I, p. 288. || — 1. Ἑρμῳδῶν] h. *Termeh*. Plinius VI, 4, § 10 : *Thermodon ortus ad castellum quod vocant Phanaream præter radices Amazonii* (hod. *Mason dagh* sec. Hamilton I, p. 283). Ammian. Marcell. XXII, 8, 16 : *Thermodon... ab Armonio* (*Amazonio*?) *defluens monte*. Cf. Hamilton I, p. 288.

§ 23, l. 3. Βῆριν. Θόαριν] Βῆριν et Θόαριν Anonymi codex, corrupte, ut videtur. Cum Βῆρις nomine conferre licet nomen Βήριστα urbis in mediterraneis Ponti non longe a Sebastopoli dissitæ (v. Wesseling. ad Itin. p. 205), et Βηριτάδης nomen regis Pontici. Anonymus usque ad Thoarin cum Arriano exputat stadia 150, ita tamen ut ad Berin (hod. *Melitsch*) sint 60, hinc ad Toarin (hod. *Tureh*) 90 stadia. In mappis nostris fluvii æquali fere spatio inter se distant. Planitiem quæ ad Thermodontem fl. est, Apollonius Rh. II, 373 vocat Δολιαντος πεδίον, et II, 988 Δοιάντιον πεδίον, ubi etiam ἄλλος Ἀλκμόνιον memorat (a Doeante et Alcmeone fratribus sec. Pherecyd. ap. schol. Apoll.). Cf. Stephan. v. Δολας, Etym. M. p. 289, 15. || — 5. Οἰνὸν] Anonymus : εἰς Οἰνιον ποταμὸν, ἐν ᾧ καὶ ὕρμος ἐστὶ ναυσί. In Tab. Peut. corrupte *Cena* (*Cena* Geogr. Rav.), 30 mill. ab Heracleo distans (= 260 stad.; sec. Arrianum forent 220). Nunc *Unieh*. || — 6. Φιγαμοῦντα] Φυγαμοῦντα Anonymus. In Tab. Peut. ita : *Cena*; *Camila mil.* 7; *Pytane* (*Fitane* Geogr. Rav.) *mil.* 8; *Polemonium mil.* 20. In his Pytanen seu Fitanen esse Phigamuntem Arriani arguunt millia 20 (stadia 160 sec. Arr.), quæ hinc numerantur ad Polemonium. Reliqua falsa sunt. Nunc Phigamus vocatur *Dscherwis-Dere*. Viginti ab eo stadiis sequitur Ἀμγλήτων τόπος, deinde post stadia 130 Φαδισάνη. Sic Anonymus. Arrianus non recenset Ameletum, quem locum etiam nunc testantur ruinæ a *Dscherwis* fluvio orientem versus sitæ. Ejusdem memoria latet in *Camile* nomine tabulæ Peut., quod non suo positum loco. || — 7. Φαδισάνη] Φαδισάνη ἦτοι Φάδισσαν· ἐνταῦθα λιμὴν καὶ πόλιν πλησίον Πολεμώνιον, Anonymus. Hodie *Fatsa*. Φάδσα vel Φαῦσα ap. Strabon. XII, p. 548 :

ginta : hic est ille fluvius, ubi Amazones sedem habuisse dicuntur.

23. A Thermodonte ad Berin fluvium nonaginta stadia. Inde ad Thoarin fluvium sexaginta. A Thoari ad OEnoen triginta. Ab OEnoe ad Phigamuntem fluvium quadraginta. Inde ad Phadisanen castellum centum et quinquaginta. Inde ad Polemonium urbem decem stadia. A Polemonio ad promontorium Iasonium vocatum centum sunt et triginta stadia. Hinc ad Cilicum insulam quindecim stadia. A Cilicum insula ad Boonem, ubi statio navibus, septuaginta quinque. Inde ad Cotyora nonaginta ;

Μετὰ δὲ τὴν Θερμίσκυραν ἐστὶν ἡ Σιδηνή, πεδίον εὐδαίμον· .. ἔχον χωρία ἐρυμνὰ ἐπὶ τῇ παραλίᾳ, τὴν τε Σιδην, ἀπ' ἧς ὠνομάσθη Σιδηνή, καὶ Χάδακα καὶ Φαῦδα. De Chabacis aliunde non constat; fortasse ad ea pertinent ruinæ quæ sunt prope OEnoen fluv. ad vicum *Kalecoi*. || — 8. Πολεμώνιον] urbem recentem, utpote a Polemone rege dictam, non memorat Strabo; primus nominat Plinius VI, 4 : *Sidene, flumenque Sidenum, quo alluitur oppidum Polemonium ab Amiso 120 mill. passuum*. Unde colligit Polemonium fortassis in Sides locum successisse. De Polemonio cf. Ptolemæus, Stephan. Byz. s. v.; Ammian. XXII, 8; Tab. Peut.; Geogr. Rav.; Hierocles p. 702. Sidenus fluvius nunc *Pouleman Tchai*; exstat adhuc *Pouleman* vicus. De ruinis veteris urbis quæ revera 10 stadiis a *Fatsa* distant, non vero 50 stadiis, uti Anonymus ait, v. Hamilton. I, p. 270. Hammer in *Wiener Jahrb.* tom. 105 p. 23. || — 9. Ἰασόνιον] v. Scylax § 88 ibiq. not. || — 10. Κιλίκων νῆσον] nunc *Hoirat Kaleh Adassi*. De distantia 15 stadiorum consentit Anonymus; dissentiunt mappæ in quibus *Hoirat Kaleh* fere media collocatur inter Jasonium et Boona prom. || — 12. Βοῶν] Anonymus inter Ciliconnesum et Boona (nunc *Vona*) memorat Genepum (l. Genetum vel Geneten; v. Scylax §. 88) fluvium, 55 stad. abs insula, 20 stad. a Boone distantem. Ipsum Βοῶνα Anonymus dicit ἄκρωτήριον καὶ χωρίον, ubi λιμὴν πάντων ἀνέμων καὶ ὄρμος ναυσί. Cf. not. ad Scylacem l. l. || — 13. Κοτύωρα] sic etiam Xenoph. An. V, 5, 3, et ex Arriano Stephanus : Κοτύωρα, κώμη πρὸς τῷ Πόντῳ, ὡς Ἀρριανός. Ap. Anonym. et Plin. VI, 4 est Κοτύωρον, *Cotyorum*, idque etiam apud Ptolemæum V, 6 p. 334, 25 reponendum, ubi codd. præbent *Κυτέωρον*, editiones vulgo *Κυτέωρον*, nisi quod Wilbergus scripsit Κοτύωρα. Strabo XII, p. 548 : ὁ Γενήτης εἶτα Κότωρος (Κοτύωρος scripsit Coray; Κοτύωρον Groskurd) πολλήν, ἐξ ἧς συνήκισθη ἡ Φαρνακία· εἶτα Ἰσχυρόπολις κατεργημένη (ideoque ab Arriano et Anonymo omissa); εἶτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασσοῦς τε καὶ Ἑρμῳδάσσα, κατοικίαι μέτριοι· εἶτα τῆς Ἑρμῳδάσσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς. Cotyora eo loco ponenda sunt, quo nunc stat *Buzuk Kaleh* (v. Hamilton I, p. 268); nam situm fuisse ad sinus alicujus initium docemur verbis Anonymi § 34 : ἀπὸ δὲ Κοτύωρον μὴ παραπλέοντι τὸν κόλπον, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸ στόμα τοῦ κόλπου εἰς Ἑρμῳδάσσαν, χωρίον Τραπεζοῦ-

ὡς πόλεως Ξενοφῶν ἐμνημόνευσε, καὶ λέγει Σινωπέων ἀποικὸν εἶναι· νῦν δὲ κόμη ἐστὶ, καὶ οὐδὲ αὐτὴ μεγάλη. Ἀπὸ Κοτυώρων ἐς Μελάνθιον ποταμὸν στάδιοι μάλιστα ἐξήκοντα.

24. Ἐνθένδε εἰς Φαρματηνὸν, ἄλλον ποταμὸν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Καὶ ἔνθεν εἰς Φαρνάκειαν εἰκοσι καὶ ἑκατόν. Αὕτη Φαρνάκεια πάσαι Κερασσοὺς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος. Ἐνθένδε ἐς τὴν Ἀρητιάδα νῆσον τριάκοντα. Καὶ ἔνθεν ἐς Ζεφύριον εἰς Τρίπολιν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ἐνθένδε ἐς τὰ Ἀργύρια στάδιοι εἴκοσι. Ἐκ δὲ τῶν Ἀργυρίων εἰς Φιλοκάλειαν ἐνενήκοντα. Ἐνθένδε ἐς Κόραλλα ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Κόραλλων εἰς Ἱερὸν ὄρος πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δ' Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορδύλιν

σίων, στάδιοι τ', μίλια μ'. Quo tamen in loco vel erratum aliquid vel corruptum est. Nam verba χωρίον Τραπεζουσίων nonnisi ad Hermonassam referri nequeunt, quam Arrianus § 24 memorat, 60 stadia occasum versus a Trapezunte distantem. Hucusque autem a Cotyoris supra mille sunt stadia. Quare Mannertus VI, 2, p. 392, alii, numerum stadiorum in Anonymo corruptum esse dicunt, idque tanto confidentius, quum Strabonis verba l. I. auxilio advocare liceat. Attamen nihil eo modo lucramur. Nam cuicumque accuratior litoris delineatio ad manus est, primum patebit ineptiam agere, si quis sinus alicujus terminos ponerit Cotyora et Hermonassam Trapezuntiam; deinde intelligitur, sinum, cujus initium a Cotyoris sumitur, terminari Zephyrio promontorio, partemque esse interiorem majoris sinus, qui a Jasono promontorio usque ad Coralla vel ad Hieron promontorium pertinet. A Cotyoris autem usque ad Zephyrium pr. linea recta sunt 300 stadia, quot exputat Anonymus. Quare numerum hunc incorruptum habeo; eo autem et Anonymus auctor et Strabo errasse videntur quod Hermonassam ad Zephyrium prom. sitam confuderunt cum altera Hermonassa Trapezuntiis vicina (quam ipse Anonymus quoque memorat, sed Ἐρμούσιν vocat). Atque hæc quidem confusio tanto facilius erat, quod etiam Cerasuntæ duæ in hac ora occurrunt, altera postea Pharnacia dicta, altera non ita longe a Trapezunte sita. Quas urbes item confusas esse ab Anonymo auctore atque hinc explicandum esse dissensum qui de populorum barbarorum ditionibus Anonymo cum Seylace intercedit, in notis ad Seylacem exposui. Ceterum Hermonassam Anonymi habebis etiam in Geographo Ravennate, quem mirum in modum viri docti negligere solent. Series ibi urbium: *Polemonium, Melantium, Cerasum, Parnassum, Zephyrium, Cerasunta, Philocalia, Cordule, Trapezum*. In quibus *Parnassum* istud inter Cerasunta et Zephyrium medium nonnisi cum Hermonassa Anonymi componi potest. In Tab. Peutingeriana post Melantium 36 millium intervallo ponitur *Carnasso*, quod Cerasuntem esse viri docti putarunt, præsertim quum distantia non ita multum ab Arriani rationibus recedat. At dubia res est, quum *Carnasso* nomen potius sit *Parnassum* Geogra-

hujus tanquam urbis a Xenophonte (*An.* 5, 5, 3) fit mentio, eamque Sinopensium coloniam dicit; hodie vero pagus est, neque ille quidem magnus. A Cotyoris ad Melanthium fluvium stadia circa sexaginta.

24. Inde ad Pharmatenum, alium fluvium, centum et quinquaginta, et inde ad Pharnaceam centum et viginti. Hæc Pharnacea fuit olim Cerasus dicta, ipsa quoque Sinopensium colonia. Hinc ad Aretiadem insulam triginta; et inde ad Zephyrium centum et viginti; ibi statio navibus. A Zephyrio ad Tripolim stadia nonaginta. Inde ad Argyria stadia viginti. Ab Argyriæ ad Philocaliam nonaginta. Hinc ad Coralla centum. A Corallis ad Sacrum montem centum et quinquaginta. A Sacro monte ad Cordy-

phi Ravennatis, distantiae vero nota in hac Tabulæ parte, ubi longe plurima falsissima sunt, auctoritate careat. Præterea Hermonassam nostram memorat Ptolemæus, sed neglecta serie locorum, quam ita exhibet: Κοτυώρων (67° 35'), Ἐρμώνασσα (67° 50'), Ἰσχυόπολις (68° 20'), Κερασσοὺς (68° 50'), Φαρνακία (69° 20'), Ὑσσου λιμὴν (70° 45'), Τραπεζοῦς (70° 50'). || — 3. Μελάνθιον] Meminerunt ejus præter Anon. Tab. Peut. et Geogr. Rav. et Plinius VI, 4. Hodie *Melet Irmak*.

§ 24, l. 5. Φαρματηνὸν] Φαρματηνὸν Anonymus. Nunc *Basar Su*. || — 6. Φαρνάκειαν] Φαρμακίαν ἤτοι τὴν λεγομένην Φαρνακίαν Anonymus, in quo Φαρμακία evitatio aliquo libro fluxisse videtur. Cf. de Pharnacia Plutarch. Lucull. c. 18; Strabon. 549; Steph. B. v. Φαρνάκεια, Plinius VI, 4: *Ab Amiso* (voluit: *a Polemonio*) 80 mill. pass. (= 640 stad.; quod prorsus quadrat cum Arriani computo) *Pharnacea oppidum, Tripolis castellum et fluvius. Item Philocalia et sine fluvio Livopolis, et a Pharnacea 100 mill. pass.* (= 700 stad.; sec. Arr. 745 stad.). *Trapezus*. Ptolemæi rationes perturbatas exhibui supra. Ceterum de Cerasunte veteri Pharnaciæ nomine nec non de Aretiade ins. vide not. ad Scylac. § 86. || — 9. Ζεφύριον] Cf. An., Scylac. § 86 ibiq. not., Tab. Peut., Geogr. Rav. et Ptolem. p. 337, 6, ubi Zephyrium inepte in mediterraneis ponitur. Nunc *Sephreh*. || — 11. Τρίπολιν] Cf. Anon. et Plin. l. I. Nunc *Tireboli*. || — 12. Ἀργύρια] Ἀργυρά codd. Anon. De argenti fodinis in hac regione v. Hamilton I, p. 259. || — 13. Φιλοκάλειαν] Cf. Anon., Plin., Tab. Peut. Hodie *Elehi*. || — Κόραλλα] hod. *Kereli*. || — 14. Ἱερὸν δ' ὄρος] Meminit ejus Apollon. Rhod. II, 1015, ubi schol.: Μέννηται αὐτοῦ (τοῦ Ἱεροῦ ὄρους) καὶ Κτησίας ἐν τῷ α' Περσίδων καὶ Σουίδας ἐν β', περὶ τοὺς λεγομένους Μάκρωνας· ἀκριβέστερον δὲ ὁ Ἀγάθων ἐν τῷ τοῦ Πόντου Περσέπλη, ὃς καὶ ρ' ἀπέχειν σταδίους αὐτὸ φησι τῆς Τραπεζοῦντος. Sec. Arr. distat a Trapezunte stadia 145, idque bene habet. Etiamnunc vocatur *Ioros*. Anonymus inter Coralla et Hierum prom. memorat Cerasuntem urbem et fluvium, a Corallis 60, ab Hiero 90 stadiis dissitum. Hæc est Cerasus, de quo Xenophon in Anab. V, 3. Cf. not. ad Scylac. p. 64. Fluvius vero ille etiam nunc *Kerasan Dere* vocatur. || — 15. Κορδύλιν] *portus Cordule* Plinius VI, 4. *Cordile* 16 mill. a

τεσσαράκοντα· ὄρμος ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Κορδύλλης ἐς Ἑρμώνασσαν πέντε καὶ τεσσαράκοντα· καὶ δεῦρο ὄρμος. Ἀπὸ δὲ Ἑρμώνασσης εἰς Τραπεζοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα· ἐνταῦθα οὐ ποιεῖς λιμένα· πάλαι γάρ, 5 ὅσον ἀποσαλεύειν ὄρα ἔτους, ὄρμος ἦν.

25. Τὰ δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος διαστήματα μέχρι Διοσκουριάδος προσέρχεται διὰ τῶν ποταμῶν ἀναμετρῆντα· ἀθροίζονται δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Διοσκουριάδα, τὴν νῦν Σεβαστοπόλιν καλουμένην, στάδιοι 10 δις χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα.

26. Τὰς μὲν τὰ ἀπὸ Βυζαντίου πλεόντων ἐν δεξιᾷ ὧς ἐπὶ Διοσκουριάδα, ἐς ὅπερ στρατόπεδον τελευτᾷ Ῥωμαῖοις ἡ ἐπικράτεια ἐν δεξιᾷ ἐσπλεῖντων εἰς τὸν Πόντον. Ἐπεὶ δὲ ἐπυθόμην Κότυν τετελευτηκέναι, 15 τὸν βασιλέα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὲς ἐποίησάμην καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βοσπόρου πλοῦν δηλώσαι σοι ὥς, εἴ τι βουλευοιο περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχοι σοι καὶ τόνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦντι βουλεύεσθαι.

27. Ὅρμηθεῖσιν οὖν ἐκ Διοσκουριάδος, πρῶτος ἂν αἶψα ὄρμος ἐν Πιτυνῶντι· στάδιοι τριακόσιοι πενήκοντα. Ἐνθένδε ἐς τὴν Νιτικὴν στάδιοι πενήκοντα καὶ ἑκατόν· ἵνα περ πάλαι ὦκει ἔθνος Σκυθικόν, οὗ

lam, ubi statio navibus, quadraginta. A Cordyla vero ad Hermonassam 5····· statio. Ab Hermonassa 1····· stadia. Hic tu portum curas fieri; nam olim erat statio, ubi æstivo tantum tempore naves in ancoris stare poterant.

25. Locorum autem intervalia, a Trapezunte usque ad Dioscuriadem, fluminum intervallis dimensa supra jam attulimus: quæ si colligamus, erunt a Trapezunte ad Dioscuriadem, nunc Sebastopolim dictam, stadia bis mille ducenta sexaginta.

26. Atque hæc quidem itineris dextri a Byzantio Dioscuriadem usque, quod castrum imperii Romani terminus est a dextris Pontum ingredientibus, sese offert ratio. Quum vero Cotym, regem Bospori Cimmerii, defunctum cognovissem, operam dedi sedulam, ut hanc tibi etiam ad Bosporum navigationem apertam redderem: ut, si quid forte de Bosporo capere velis consilii, hac tibi navigatione cognita, id agere possis.

27. Solventibus itaque a Dioscuriade prima sese offert statio in Pityunte, trecentis et quinquaginta stadiis distans. Inde ad Niticam centum et quinquaginta stadia, ubi olim gens Scythica habitabat,

Trapezunte distans, sec. Tab. Peutling.; Cordule in Geogr. Rav. Ptolemæus p. 337, 10 Κορδύλῃν inter mediterranea recenset. Situs locus ubi nunc exstant ruinae ad *Aljah Kaleh*. Hamilton I, p. 248. Aliud oppidum Κόρδουλα inter Athenas et Adienum fluv. situm ex Anonymo et Ptolemæo novimus. Vide supra not. ad § 8. || — 2. Ἑρμώνασσαν] Stephan.: Ἑρμώνασσα... Μένιππος δὲ χωρίον Τραπεζοῦντος ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων. Ἐκαταῖος δὲ καὶ Θεόπομπος πόλιν αὐτῆν φασί. Apud Anon. vocatur Ἑρμούσι, fort. librorum vitio. Cf. supra not. p. 391. Stadiasmus ducit ad hod. *Platana*. Eundem locum a Plinio *Livipolin* vocari putat Hamilton p. 248, ego dubito.

§ 26, l. 14. Κότυν] Nihil huc pertinere Cotyn ap. Tacit. Annal. XII, 18, non est cur pluribus moneatur. Illum intellige Cotyn de quo Phlegon (Fr. II. III, p. 607 fr. 20) ap. Constantin. Porphy. De them. II, 12.

§ 27, l. 21. ἐν Πιτυνῶντι] Strabo p. 496 ex Artemidoro refert post Heniochorum oram sequi τὸν Πιτυνῶντα τὸν μέγαν τριακόσιον ἐξήκοντα (σταδίων) μέχρι Διοσκουριάδος, adeo ut totum hunc tractum a pinetis Pityunta divisisse videatur. De urbe Plinius VI, 5 § 16: *In intimo eo tractu Pityus oppidum ab Heniochis direptum est*. Quare neque Arrianus neque Ptolemæus urbem memorant; postea Romani ibi castellum ædificarunt, teste Procopio De bell. Goth. IV, 4 p. 473, qui Pityuntem a Dioscuriade distare notat ὅσον ἡμέραν ὁδῶν. Zosimus I, 32 in Gallieni historia Pityuntem castellum dicit τέλει τε μεγίστῳ περιβεβλημένον καὶ λιμένα εὐορμύτατον ἔχοντα. Sita erat ubi nunc est *Pitsunda*. Distantia tamen ap. Arrianum et Strabonem justo minor est, quum linea recta a *Cap Iskuriach* ad *Pitsunda* in mappis nostris sint stadia 300. Apud Pli-

nium VI, 4, § 14 post Sebastopolin memoratur: *oppidum Cygnus, flumen et oppidum Penius* (*Pænius*, var. lect.), *deinde multis nominibus Heniochorum gentes*. Apud Scylacem post Dioscurim sequitur *Ἀγέλιος ποταμός* et deinde *Μετάωρις ποταμός*. Ptolemæus denique ita habet:

Διοσκουριάς	71° 10' — 46° 45'
Κόραξ ποτ.	70° 30' — 47° "
Καρτερὸν τεῖχος	70° " — 46° 50'
Θέσσυρις ποτ.	69° 40' — 47° "
Οὐράνθεια	69° 40' — 47° 15'

In his *Cygnus* oppidum hodie fuerit *Soukoum*, 120 stadiis ab *Iskuriach* dissitum, ad fluvium, qui fortasse est Κόραξ Ptolemæi, Ἀγέλιος Scylacis. Certe ita fere statuendum est, si distantiarum rationem habueris. Quam si nihil curandam putes, licebit Coracem componere cum hodierno *Kodor* fluvio, et Καρτερὸν τεῖχος non ad castellum aliquod referre, sed ad murum, quo Dioscuriadis incolæ ditionem urbis contra barbaros munivisse videntur; rudera ejus vidit Dubois (*Foy*. I, p. 307. 315), qui ad eundem pertinere suspicatur Κοραξικὸν τεῖχος Stephani Byzantii. — Pityuntem et proximum urbi fluvium Plinius § 14 (qui locus aperte non ex eodem fonte fluxit, ex quo sequens segmen petitum est) appellare videtur *Peneum*, cujus loco *Pityus* scriptum est a Barbaro et Dalecampio. Fortasse legendum *Pineus*, quod latine redderet vocabulum græcum. Accedit quod sicuti Artemidorus Heniochos usque ad *Pityuntem* pertinuisse dicit, sic idem de Peneo refert Plinius. Denique num eodem pertineat Thessyris Ptolemæi, Metasoris Scylacis, nescio quidem, probabile tamen esse videtur. || — 22. Νιτικῆς], aliunde non nota; distantia ducit ad *Reproa* fl. et *Gagri* opp. || —

μνήμην ποιεῖται ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος. Καὶ λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτροφικτέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἐστὶ ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει. Ἐκ δὲ Νιτικῆς εἰς Ἀβάσκον ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ὁ δὲ

- 5 Βόργυς τοῦ Ἀβάσκου διέχει σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· καὶ ὁ Νῆσις τοῦ Βόργυος, ἵνα περ καὶ ἡ Ἡράκλειος ἄκρα ἀνέχει, σταδίους ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Νῆσιος εἰς Μασαιτικὴν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ἐνθεν δὲ εἰς Ἀχαιοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα· ὅσπερ ποταμὸς διορίζει
- 10 Ζιλχὸς καὶ Σανίγας. Ζιλχῶν βασιλεὺς Σταχέμφαξ· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχευ.

28. Ἀπὸ Ἀχαιοῦντος εἰς Ἡράκλειον ἄκραν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν στάδιοι. Ἐνθεν δὲ εἰς ἄκραν, ἵνα περ σκέπη ἐστὶν ἀνέμου θρασίου καὶ βορρᾶ, ὁδοήκοντα
- 15 καὶ ἑκατὸν. Ἐνθεν δὲ εἰς τὴν καλουμένην Παλαιὰν Λαζικὴν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν στάδιοι. Ἐνθεν δὲ εἰς τὴν Παλαιὰν Ἀχαΐαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ἔνθεν εἰς Πάγρας λιμένα πεντήκοντα καὶ τριακόσιοι. Ἀπὸ δὲ Πάγρας λιμένος εἰς Ἱερὸν λιμένα ὁδοήκοντα καὶ
- 20 ἑκατόν. Ἐνθεν δὲ εἰς Σινδικὴν τριακόσιοι.

cujus Herodotus quoque historicus (4, 109) meminit : illos autem tradit pediculis vesci solitos ; quæ quidem fama de iis etiamnum obtinet. A Nitica ad Abasum fluvium nonaginta stadia. Ab Abasco distat Borgys centum et viginti stadia, et a Borgy Nesis, ubi Herculeum promontorium eminet, stadia sexaginta. A Nesi ad Maseticam stadia nonaginta. Inde ad Achæuntum fluvium, qui Zilchos atque Sanigas separat, stadia sexaginta. Zilchorum rex est Stachemphax, qui a te regnum obtinuit.

28. Ab Achæunte ad Herculeum promontorium stadia centum et quinquaginta. Inde ad promontorium quoddam, ubi tuta adversus Thraciam et Boream ventos statio, centum et octoginta. Inde ad Veterem Lazicam, quæ vocatur, stadia centum et viginti. Hinc ad Achaïam antiquam centum et quinquaginta, et inde ad Pagræ portum trecenta et quinquaginta. A Pagræ portu ad Sacrum portum centum et octoginta. Inde ad Sindicam trecenta.

2. φθειροτροφικτέοντας] De Phthirophagis in ora Pontica cf. Strabo p. 497. Mela I. 19, 14. Plinius VI, 4. Ptolemæus V, 8 p. 349 Phthirophagos ab Rha fluvio orientem versus ponit. Cf. Scylac. § 80. || — 4. Ἀβάσκον] De Abasgis vidimus supra § 15. « Nunc se extendunt *Abassi* in toto litore a prom. *Isussup* usque ad *Soukoum-kaleh*. » ГАГ. || — 5. Βόργυς] apud Ptolemæum vocatur Βούρας (69° — 47° 15'); hod. *Lipipsta*, ut vid. || — 6. Νῆσις... Ἡράκλειος ἄκρα] *Cap. Constantinovski (Cap Adler in Gauttieri mappa)*, ad quod fluvius *Mezioumta*. Plinius VI, 5, 16 : *A Dioscuriade oppidum Heracleum; distat a Sebastopoli LXX (LXXX ed. Delecamp.) m. p.* Id oppidum ad hocce prom. collocandum foret, usque ad quem sec. Arrian. sunt stadia 770; Plinius nonnisi 480 (vel 560) numerat, sicuti in sequentibus etiam spatia justo minorā ponit; nam ab Heracleo ad Hierum portum exputat 136 mill. (= 1088 stadia), quum rectius ap. Arrianum colligantur stadia 1280. || — 8. Μασαιτικὴν] fuisse puta ad hod. *Mattsä fl.* Fort. ibi erat Ἀμφάλις πόλις, Ptolemæi (68° 30'; 47° 15'), quanquam major est ap. Ptol. a Burca ad Ampsalin distantia (ad 240 stad.) quam ap. Arrian. a Borgye ad Maseticen (150 stad.). || — 9. Achæus respondebit hodierno *Sotcha-Psta*. || — 10. Ζιλχὸς] Sic codex; et mox Ζιλχῶν; in margine Σιχχοί, quod sane præferendum videtur, nisi malis Ζιγχοὺς. Ζήχχοι appellatur apud Procopium De bell. Goth. IV, 4 (V. supra not. ad § 15); porro Eustath. ad Dionys. 680 : Σινδοὶ οἱ καὶ Ζιχχοὶ κατὰ τινάς. Ptolemæus Ζιγχοὺς dicit V, 8 p. 349 : Μεταφθὸν δὲ τῆς Μαυτίδος λίμνης καὶ τῶν Ἰππικῶν ὁρῶν μετὰ τοὺς Σιρακηνοὺς Ψήσσιοι, εἴτα οἱ Θαιμεῶται, ὕρ' οὓς Τυραμβοί, εἴτα Ἀστουρικανοί, εἴτα μέχρι τοῦ Κόρακος ὄρους Ἀριχοὶ καὶ Ζιγχοί. Plinius VI, 7, 19 : *A Cimmerio accolunt Maeoti, Serbi, Arrechi, Zingi. Zixia regio eorum vocatur ap. Constantin. Porphy. I, 42, ut supra § 15 vidimus. Ζυγοί ap. Strabon. p. 129. 492. 495. 496. 839 (ex quo sua Stephan. v. Ζυγοί).*

Cf. not. ad Scylac. p. 76. De sedibus hujus gentis fluctuantes sententias non refero. || — 10. Σανίγας] Σάνιγας codex; Σάννοι margo. || — 12. Ἡράκλειον] Ἡράκλειαν h. l. codex. || — 13. ἄκραν] Hæc fuerit Τορετικὴ ἄκρα (68° — 47°) Ptolemæi. || — 15. Παλαιὰν Λαζικὴν] Cf. Stephan. Byz. : Λαζοί, Σκυθῶν ἔθνος. Ἔστι καὶ χωρίον Παλαιὰ Λαζικὴ, ὡς Ἀρριανός. Locus ex numeris Arriani foret hod. *Nebug*. Apud Ptolemæum post Τορετικὴν ἄκραν sequitur Ταζὸς locus (68° — 47° 30'); pro quo Λαζὸς scribendum videtur. || — 17. Παλαιὰν Ἀχαΐαν] In Ptolemæo sequitur Ἀχάιζ κόμη (67° — 47° 30'). Nunc ibi *Chapsukho*. Veteres Achæorum sedes in his regionibus inter alios ex Artemidoro notat Strabo p. 496, qui inde a Batis (Hierio portu Arriani) juxta oram habitare dicit Cercetas per stadia 850, dein Achæi per stadia 500, tum Heniochos usque ad Pityuntem per stadia 1000, hinc vero ad Dioscuriadem esse stadia 360, adeo ut a Batis ad Dioscuriadem colligantur 3110 stadia, quæ quidem summa justo longe major est. Multo accuratior est computus Arriani, apud quem idem oræ tractus est stadiorum 2350. || — 18. Πάγρας] Hunc portum Dubois (I, p. 167) in hod. *baie de Ghelendjik* querendum esse censet, idque bene cadit in rationes distantiarum. In Scylacis periplo idem portus de accolente Τορετάρη populo Τορετὸς (Τορετιδὸς?) vocatur. In Ptol. post Ἀχαΐαν κόμην sequitur Ψυχρὸς ποταμὸς (l. Ψύχρος sec. Eustath. ad Odys. 24 p. 1968), 67° — 47° 30', qui referendus videtur ad hod. *Mezib Pchiat*. || — 19. Ἱερὸν λιμ.] Plinius VI, 5, § 17 : *In ora autem juxta Cercetas flumen Icarusa cum oppido Hiero et flumine, ab Heracleo CXXXI M. Inde promontorium Crunoe, a quo supercilium arduum tenent Torete; civitas Sindica ab Hiero LXXII M. D p.; flumen Setheries. Stadia 180 pertinent usque ad baie de Soudchak (Sowudchak. Sougoud-chak). Portus nomine vernaculo vocatur Bázta apud Strabonem d. 496 : ἀπὸ τῆς Κοροκονδῆμας πρὸς αὐτὸν μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν·*

29 Ἀπὸ δὲ Σινδικῆς εἰς Βόσπορον τὸν Κιμμέριον καλούμενον καὶ πόλιν τοῦ Βοσπόρου Παντικαπαίων τεσσαράκοντα καὶ πενταχόσιοι. Ἐνθὲνδε ἐπὶ Τάναϊν ποταμὸν ἐξήκοντα· ὅς λέγεται ὀρίζειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην· καὶ ὁρμαίνεται μὲν ἀπὸ λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ἐσβάλλει δὲ εἰς θάλατταν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου· καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. Λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεῖα ὅτι

10 Ἦχομεν
τοὺς σοὺς ἄθλους τοῦσδε, Προμηθεῦ,
δεσμοῦ τε πάθος τόδ' ἐσσύμενοι.

Ἔπειτα καταλέγουσιν ὅσῃν χώραν ἐπῆλθον·

15 Πῇ μὲν διδύμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἤδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν...

Τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ λέγεται σταδίων ἅμφι τοὺς ἑνακισιλίους.

30. Ἀπὸ δὲ Παντικαπαίου εἰς κώμην Καζέκα ἐπὶ θαλάττῃ ὥκισμένην στάδιοι εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι.
20 Ἐνθὲνδε εἰς Θεοδοσίαν, πόλιν ἐρήμην, στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ διακόσιοι. Καὶ αὕτη παλαιὰ ἦν Ἑλλάς

29. A Sindica ad Bosporum Cimmerium et Panticapæum, urbem Bospori, quingenta et quadraginta. Inde ad Tanaim fluvium, qui Europam ab Asia dicitur disternere, sexaginta. Hic erumpit ex Mæotide palude, atque influit in mare Ponti Euxini; quamquam Æschylus in Prometheo Solutio Phasin Europæ atque Asiæ terminum facit. Etenim Titanes apud illum ita alloquuntur Prometheus:

Venimus
has tuas erumnas, Prometheu,
vinculorumque hanc calamitatem visuri.

Deinde recensent, quot regiones peragraverint:

Hic quidem duplicem Europæ
et Asiæ magnum terminum, Phasin...

Ipsius vero laudis Mæotidis ambitus fertur esse circiter stadiorum novies mille.

30. A Panticapæo ad vicum Cazeca, mari adjacentem, stadia quadringenta et viginti. Inde ad Theodosiam, urbem desertam, stadia ducenta et octoginta: hæc quoque vetus urbs Græca fuit, Ionica, Milesiorum

ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα δὲ Σινδικὸς ἐστὶ λιμὴν καὶ πόλιν, εἴτα ἐν τετρακοσίοις τὰ καλούμενα Βάτα, κώμην καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινώπῃ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ. Eodem modo Ptolemæus Βάτα λιμὴν 66° 30' — 47° 40'; Βάτα κώμη 66° 20' — 47° 30'. In Scylacis periplo § 72 locus vocatur Πάτους. Nihil fallor idem locus in Geogr. Rav. V, 10 vocatur *Supatos*, ubi recensentur: *Sindice*, *Ermonassa*, *Eteobrucon* (Ἐτεοβρούχιον, a Bruchorum gente cujus Procopius meminit?), *Laterita* (prope *Setherien* fluv. Plinii?), *Supatos*. || — 20. Σινδὺν ἢ ν] Quam a Sindice ad Hierum sint stadia 300, ad Panticapæum 450, patet Sindicen Arriani ponendum esse ubi nunc est *Anapa*. Eodem loco Ptolemæus collocat Σινδὺν κώμην (66° — 48°), a qua distinguit Σινδὺν λιμῆνα (65° 30' — 47° 50'), componendum cum *hod. lacu Kizil-tach*. Hunc Sindicum portum etiam Strabo l. 1. et Plinius significant, ut ex additis mensuris intelligitur. Ceterum cf. not. ad Scylac. § 72.

§ 29, l. 2. Παντικαπαίων, prope *hod. Kertsch*. De urbe notissima v. Ukert III, 2 p. 478 et qui ibi laudantur. — 3. Tanais hoc loco insolentius nuncupatur fretum, quod dicimus *détroit de Zénikale*. Similiter Anonymus § 50 dicit: ἐπὶ τῆς Μαωτίδος λίμνης ἤτοι τοῦ Τάναως. « Quidni ex Herodoto IV, 123 sic corrigamus Arrianum: καὶ ὁρμαίνεται μὲν ἀπὸ λίμνης μεγάλης, ἐκδοῦ δὲ εἰς λιμνὴν Μαωτίδα, ἥτις ἐισβάλλει εἰς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου? » STUCKIUS. Quod recte respuit Gailius, falso tamen laudans Strabonem p. 126, quasi is Mæotidem esse quodammodo partem Tanaidis diceret, quum Mæotidem dicat quasi partem esse maris magni. Gailii errorem repetit Ukert III, 2, p. 167. Ad nos vero pertinet locus Procopii (B. G. IV, 4 p. 474): Τάναϊν δὲ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι καὶ τὴν ἐκβολὴν ταύτην, ἐκ λίμνης ἀρξαμένην τῆς Μαωτίδος ἄγχι

εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον. Ukertus l. 1. conferri jubet Klaproth. in *Nouv. Journal Asiat.* I, p. 60. — Ceterum stadia 60 quæ sint a Panticapæo usque ad Bospori fauces sive ostium Mæotidis, memorat etiam Anonymus. || — 7. Αἰσχύλος] Cf. Procop. IV, 6 p. 485: Ἡρόδοτος (IV, 40)... τὴν Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην διορίζεσθαι τὸν Κολχῶν Φᾶσιν, εἰδὼς δὲ τινὰς ἅμφι Τανάϊδι ποταμῷ ταῦτα οἰεσθαι... Ἀλλὰ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγωδίας τὸν ποταμὸν Φᾶσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Cf. Plato Phæd. p. 109. Agathemerus I, 1. Locum Æschyli ex parodo fabulæ anapestica desumptum habes in *Fragm. Æsch.* p. 190 ed. Didot. || — 14. πῇ μὲν] sic codex Arriani et Anonymi, qui eundem locum ex Arriano habet. || — 15. ἡ δ'] πῇδ' cod. Anonymi. || — 17. ἐνακισιλίους] Cf. not. ad Scylac. § 69 p. 58, ubi adde Theoph. Simocattam Dialog. in Phys. et med. p. 169 ed. Ideler, qui item 9000 stadii ambitum Mæotidis definit.

§ 30, l. 18. Καζέκα] Probabiliter scrib. Καζέκην, ut ap. Anonym. § 50: εἰς κώμην Καζέκας, sequente ἀπὸ δὲ Καζέκας, ut primum Καζέκας non sit accusativus, sed genitivus, sicut mox idem habet εἰς Ἀκρας χωρίον et ἀπὸ Ἀκρας. Alius nemo hunc vicum commemorat. De distantia Anonymus consentit, ceterum ex alio fonte multa plura depromsit. Nam a Panticapæo versus Mæotim sitos locos, Myrmeceum et Porthmium, habet, et inter Panticapæum sive Bosporum et Cazecam vicum interponit Tyristacen, Nymphæum, Acram, Cytas et Cimmerium, de quibus videas notata. Cazeca vicus nunc est *Tach-Katchik* sec. Kæhlerum (*Mem. de l'acad. de Petersb.* IX, p. 341), et Taithout (*Portulan de la mer Noire* p. 71.) || — 20. Θεοδοσίαν] Θεοδοσίαν Anonym. § 51, qui nostra iisdem verbis refert, et nonnulla addit aliunde sumpta. Cf. not. ad Scyl.

πόλις, Ἰωνική, Μιλησίων ἀποικίαι, καὶ μνήμη ἐστὶν αὐτῆς ἐν πολλοῖς γράμμασιν. Ἐνθὲνδε εἰς λιμένα Σκυθοταύρων ἔρημον στάδιοι διακόσιοι καὶ ἔνθεν εἰς Λαμπάδα τῆς Ταυρικῆς στάδιοι ἑξακόσιοι. Ἀπὸ δὲ
 5 Λαμπάδος εἰς Συμβόλου λιμένα, Ταυρικὸν καὶ τοῦτον, στάδιοι εἴκοσι καὶ πεντακόσιοι. Καὶ ἔνθεν εἰς Χερρόνησον τῆς Ταυρικῆς ὁδοήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Χερρονήσου εἰς Κερκινίτιν στάδιοι ἑξακόσιοι, καὶ

colonia, cujus memoria multis literarum monumentis celebratur. Inde ad portum Scythotaurorum desertum stadia ducenta. Hinc ad Lampada Tauricæ civitatem stadia sexcenta. A Lampade ad Symboli portum item Tauricum stadia quingenta et viginti, et inde ad Chersonesum Tauricæ centum et octoginta. A Chersoneso ad Cercinitim stadia sexcenta, et a

§ 68. || — 1. τῶν Μιλησίων Anonymus. || — 2. συγγράμματα Anon. || — A Panticapæo ad Theodosiam Plinius IV, 26 milia 87 $\frac{1}{2}$ (700 stadia), sicuti Arrianus et Anonymus, Strabo p. 309 nonnisi 530 stadia exputant. Ceterum de urbe v. Ukert III, 2 p. 474 ibique citati. || — 3. λ. Σκυθοταύρων vel Ἀθηναίων addit Anonymus; idem: ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶν ἀκλυστος. Aliunde locus non notus. Querendus prope *Sudak* (*Sugdaja*) vel ad *Uskiut*. V. Dubois V, p. 460. Pallas II, p. 341. || — 4. Λαμπάδα h. l. Ἀλμάτιδα codex; em. Vossius. Hodie ruinæ ad *Malaia Lampada*. V. Dubois V, p. 453. Apostol. Murav. p. 117. Ex Arriano memorat Anonymus, alius nemo. || — 5. Συμβόλου λιμένα] Apud Strabon. p. 309 et Ptolem. III, 1: Συμβόλων λιμὴν et ap. Plinium IV, 26 *Symbolon portus*. Utrumque nomen in fontibus suis reperit Anonymus, cujus codex corrupte: Εὐδοῦλου. ἤτοι Σύμβουλον. Hodie *Balaklava*. Præterea Anon. inter Lampadem et Symbolorum portum memorat Crumetopon promont. (*Cap Aitodor*), a Lampade 220, a Symbolorum portu stadiis 300. De Symbolon portu v. Pallas II, p. 129. Dubois VI, p. 115. || — 6. Χερρόνησον]. De urbe celeberrima, cujus ruinæ in peninsula, ab occasu hodiernæ *Sevastopol*, v. præter Anonym. § 55 Scylax § 68; Scymnus 821 sqq.; Strabo p. 308 sqq. 312. 542; Mela II, 1; Plinius IV, 24 et 26; Ptolemæus III, 6; Phlegon fr. 20; Ammian. XXII, 8; Procop. B. G. IV, 5; Constantin. De adm. imp. c. 53; Geogr. Rav. V, 11 et IV, 3; Pallas II, p. 68; Dubois VI, 119; Clarke II, p. 499; Pölsberw De rebus Chersonitarum, Berolini 1838; Georgii *Alt. Geogr.* II, p. 387—397. || — 8. Κερκινίτιν] Anonymus habet Κορονίτιν ἤτοι Κερκινίτην. Situs Cercinitis et Pulchri portus, si in Arriani et Anonymi distantis acquiescas, uti nobis faciendum est, nihil offert difficultatis. Sexcenta stadia si oram presse legeris, paullo ultra promontorium *Kozlof* (*pointe de Kozlof*) pertinent; hinc ad Καλὸν λιμένα quum septingenta sint stadia, ponendus ille Pulcher portus est sub 45°, 32' ad maris recessum a meridie loci *Carabel*, in sinu Cercinite. Atque ita fecisse in mappis suis video Kiepertum. Porro a Pulchro portu usque ad Tamyracen 300 stadia numerat Arrianus, itemque Anonymus, nisi quod hic accuratius rem definit. Etenim istorum stadiorum 300 cursu linea recta trajicitur sinus Carcinites, cujus si oram legeris emetienda forent stadia 2250; Tamyrace vero est ἀκρωτήριον ἀπ' οὗ παρέρχει ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, qui versus occasum pertinet ad alterum sui promontorium, quod vocatur ἄλτος Ἐξάτης. Quæ quidem ita intelligenda sunt, ut extremitates istæ sint ipsius cursus Achillei (non vero promontoria objectæ continentis,

quod multis, præeunte Köhler, placuit). Id enim et verba Anonymi suadent et quæ apud Strabonem p. 308: τελευτᾷ δὲ (ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος) πρὸς ἄκραν, ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσιν ὑπορμον βλέποντα πρὸς τὸν ἡπειρον. Jam vero a loco Pulchri portus usque ad extremitatem cursus Achillei revera sunt stadia 300. Hæc igitur bene omnia procedunt, nisi quod ipsum sinum Cercinitem justo majorem fingit Anonymus, quum ora ejus a Calo portu ad Tamyracen vix 1500 stadiorum longitudinem habeat; sed condonandus error de maris recessu parum frequentato. Similiter errat Strabo p. 308: μεθ' ἣν (Ταμυράκην) ὁ Καρκινίτης κόλπος ἐμμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὕσον ἐπὶ σταδίους χιλίους, οἱ δὲ καὶ τριπλασίους παρ' ἑκάστην τοῦ μυχοῦ. — Verum enimvero offendit, quod Carcinitis locus ex Arriani et Anonymi computo ponendus sit extra Cercinitin seu Carcinitem sinum, atque de situ loci longe alia referant Herodotus, Mela, Plinius et Ptolemæus. Num duo ejusdem nominis loca erant? Vix credas. An Cercinitis nomen Arrianus perperam transtulit ad alium locum, cui simile nomen? Id tanto facilius putaveris, quum reapse duo nomina afferat Anonymus Κορονίτιν et Κερκινίτιν, quorum hoc ex Arriano, illud aliunde sumpserit. Denique credi possit stadia 600, quæ sunt a Chersoneso ad Carcinitem, non exputanda esse juxta oram, sed linea recta pertinere ad *Cap Tarkan*, adeo ut Cercinitis sit ad introitum sinus, Calos limen vero in intimo mycho collocetur, atque hinc putentur stadia 300 ad Tamyracen. Quam rationem Gailio probatam distantiae quidem admittunt, sed repugnant verba Anonymi, qui de magno sinu via conciliaria trajiciendo loquitur, neque conciliantur Herodotus et reliqui, qui Carcinitin in μυχοῦ latere boreali prope Achilleum cursum collocant. Etenim Herodotus IV, 55: Ὑπάκυρις ποταμὸς, ὃς ὁρμαῖται μὲν ἐκ λίμνης, μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθῶν βέων ἐκδιδότ' κατὰ Καρκινίτιν πόλιν, εἰς δεξιὴν ἀπέργων τήν τε Ὑλαίην καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον καλούμενον δρόμον. Cf. idem IV, 99, ubi Cercinitidem urbem in confiniis ponit Scytharum et Taurorum. Plinius IV, 26: *Mare subit magno recessu, donec F milium p. intervallo absit a Maeotide... Sinus Carcinitis appellatur. Flumen Pacyris; oppida Navacum, Carcine... A Carcinide Taurica incipit* (sec. Anonym. § 56 a Calo portu Taurica Chersonesus incipit). Mela II, 1: *Quod inter paludem et sinum est Taphræ nominatur; sinus Carcinites. In eo urbs est Carcine, quam duo flumina, Gerrhos et Hypacyris uno ostio effluentia attingunt*. — Ex hac Herodoti sententia Carcinem urbem ad fluvium quem Carcinitem vocat, notavit Ptolemæus, paullo longius tamen ab ora removet. — Interpretamenta, quibus Herodoti ejus-

ἀπὸ Κερκινίτιδος ἐς Καλὸν λιμένα, Σκυθικὸν καὶ τοῦτον, ἄλλοι-ἐπτακόσιοι.

31. Ἐκ δὲ Καλοῦ λιμένος ἐς Ταμυράκην τριακόσιοι· ἔσω δὲ τῆς Ταμυράκης λίμνη ἐστὶν οὗ μεγάλη.
- 5 Καὶ ἔνθεν εἰς τὰς ἑκρούας τῆς λίμνης ἄλλοι τριακόσιοι. Ἐκ δὲ τῶν ἑκρούων τῆς λίμνης ἐς Ἡόνας στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ τριακόσιοι· καὶ ἔνθεν ἐς ποταμὸν Βορυσθένην πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Κατὰ δὲ τὸν Βορυσθένην ἄνω πλέοντι πόλεις Ἑλληνίδες, ὄνομα Ὀλβία,
- 10 πεπόλισται. Ἀπὸ δὲ Βορυσθένους ἐπὶ νῆσον σμικρὰν, ἐρήμην καὶ ἀνώνυμον, στάδιοι ἐξήκοντα· καὶ ἔνθεν

que sectatorum verba Gailius torquet, taceo. Magis mouuisse attinet quam manca sint quæ Herodotus de harum regionum situ et figura tradiderit; neque id mireris, si reputes confusam regionis delineationem, quam vel Ptolemæus sibi fluxerat. In ejusmodi rerum statu, periplorum auctores præ ceteris sequi tutissimum est. Ceterum addo quod Stephanus Byz. *Κερκινίτην*, πόλιν Σκυθικὴν, ex Hecateo memorat; nulla vero ejus mentio fit apud Strabonem. || — 1. *Καλὸν λιμένα*] Hunc portum memorasse videtur Strabo p. 308 : ἐκπλέοντι δ' (sc. ἐκ τοῦ Κερκινίτου) ἐν ἀριστερᾷ πολίτῃ καὶ ἄλλος λιμὴν (Καλὸς λιμὴν correx. Koray et Grosk., quum alius portus in antec. non memoretur) Χερρονησιτῶν. Hæc bene quadrant cum Nostris. Ptolemæus *Καλὸν λιμένα* ita quidem ponit, ut ab oriente litora circumnaviganti post Carcinem sequatur, sed quum ipsam Carcinem ex Herodoti sententia collocaverit, ad Arriani ratione longe recedit. Mela I, 2 ita habet : *Taurici. Supra eos sinus portuosus, Καλὸς λιμὴν appellatus, promontorii duobus includitur. Alterum Κριεῖον μέτωπον vocant,...* *Parthenion alterum. Oppidum adjacet Cherrone.* Quæ dicta sunt negligentius. Quatenus oræ tractus significatur, intelligendus est litus Chersoneso urbi vicinum, ubi *λιμένας καλὸς* esse dicit Anonymus § 56. Si vero certum aliquem portum, cui Pulchri nomen, indicavit, nostrum hunc Chersonitarum portum in viciniam Chersonesi urbis transtulisse videtur, sicuti simili negligentia Anonymus eo loco, ubi Chersonesi *καλὸς λιμὴνας* memorat, subjungit quædam de Paraplo Tauricæ regionis ab Athenæone portu usque ad *Καλὸν λιμένα* pertinente. Similiter fuerit in fonte Geographi Rav. V, 61 ubi : *Akra, Salolime, Mulusmon* (Ἀκρα, καλὸς λιμὴν, Συμβόλων?). Idem in altera nominum serie habet : *Calipolis, Chersona, Theodosia, Dosiopolis* (i. e. Theodosia seu Theodosiopolis).

§ 31, l. 3. *Ταμυράκην*] Hanc esse ἄκρην Cursus Achillei ex Anonymo et Strabone supra monui. In Ptolemæo *Ταμυράκη* est locus continentis, quem ponit inter Carcinem et portum Pulchrum. Similiter Stephanus : *Ταμυράκη, πόλις Σαρματίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ.* Ac sane fieri potuit, ut e regione nostræ ἄκρας cognominis existeret locus. Strabo l. l. addit : τὸν δὲ κόλπον (sc. τὸν Κερκινίτην) καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρῃ. In Ptolemæo III, 5 p. 198 nostra ἄκρα appellatur *Μυσαρίας*. Arrianus nomen *δρόμου* Ἀχιλλεῖος h. l. non memorat, sed perperam transtulit ad Leucen insulam Achilli sacram. || — 4. *λίμνη* οὗ μέγ' ἄλγ.] Eadem ex Arria-

Cercinitide ad *Calum* (*Pulchrum*) portum item Scythi cum alia septingenta.

31. A Calo portu ad Tamyracam trecenta. Intra Tamyracam palus est non admodum magna; et inde ad ostia paludis trecenta alia. Ab ostiis paludis ad Eonas stadia trecenta et octoginta; atque inde ad Borysthenem fluvium centum et quinquaginta. Per Borysthenem sursum naviganti urbs Græca, Olbia dicta, condita est. A Borysthene ad parvam quandam et desertam nomineque carentem insulam stadia

no, ut videtur, Anonymus. Lacum dicere debet maris recessum angustum, qui est inter continentem et Cursus Achillei partem orientalem. Ostium ejus esse dicit 300 a Tamyrace stadiis; quod mirum est. Longitudo ejus recessus sane trecentorum fere est in mappa Gauttieriana stadiorum; sed apertura ejus ad ipsam est Tamyracen, dum Arrianus rem invertens ostium ejus prope cervicem peninsulae statuisse videtur. Multas quidem tractus arenosus mutationes expertus est, ut Ukertus monet, sed magnopere dubito ad eas confugiendum nobis esse. Ni fallor, Arrianus cum recessu orientali confudit recessum lateris occidentalis, qui ad ipsum isthmum sive collum peninsulae aperturam habet; ad hanc a Tamyrace sunt fere 380 stadia, et hinc usque ad occidentalem Cursus Achillei extremitatem alia sunt stadia 380, quot in sqq. Arrianus numerat ab ostio lacus usque ad Ἡόνας || — 6. Ἡόνας] Significari Cursus Achillei extremitatem, indicare videntur stadia ista 380, tum vero clarius patet ex eo, quod hinc ad Borysthenis ostium esse stadia 150 dicuntur; tot enim sunt inde a fine Cursus. Ceterum istud ἐς Ἡόνας vereor ne male re intellecta Arrianus scripserit. Locum aliquem eo nomine designari putavit, quom Ἡόνες dicerentur duæ istæ tæniæ quæ ab isthmo bifariam excurrunt. Ducit eo, ut Ukertus monuit p. 457, Anonymus, qui de cursu isto ait ἐστὶν Ἡών, τοῦτέστιν αἰγιάλως σφόδρα μακρά (Simiter peninsula inter Pontum et Mæotin paludem excurrentes longo et tenui tractu vocabatur *Eion*, testante Plinio VI, 6). Nostræ tæniæ extremitas occidentalis nominabatur ἱερὸν ἄλσος τῆς Ἐκάτης, ut docet Anonymus. Strabo p. 307 ita : Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένους νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκρην τὴν τοῦ Ἀχιλλεῖος δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον, καλούμενον δ' ἄλσος, ἱερὸν Ἀχιλλεῖος. Ptolemæus (III, 5 p. 198) denique istud ἱερὸν Ἐκάτης ἄλσος in duo ἄκρα dirimit, ita ut ἄλσος Ἐκάτης sit ἄκρον continentis e regione τοῦ δρόμου situm, ἱερὸν vero ἄκρον dicat τὸ θυτικὸν ἄκρον τοῦ Ἀχιλλεῖος δρόμου. — Longitudo τοῦ δρόμου sec. Arrianum foret stadiorum 680; quum sit ad 740. Agrippa ap. Plin. IV, 26 exputat 80 milia, sive 640 stadia; Strabo l. l. (sicut Tzetzes ad Lyc. 191) stadia 1000; Anonymus stadia 1200. || — 9. Ὀλβία] Vid. not. ad Scymnum 803 p. 229. Distantiam urbis ab ostio Borysthenis (prope *Kilbourn* castellum), quam Arrianus omittit, esse stadiorum 240 tradit Anonymus; 200 stadia computat Strabo p. 306. || — 10. νῆσον] Meminit insule (hod. *Birézan*) Strabo 306 et 307 : πλεῖστον

εἰς Ὀδησσὸν ὀδοῦντα· ἐν Ὀδησσῷ ὄρμος ναυσίν.
Ἀπὸ δὲ Ὀδησσὸς ἔχεται Ἰστριανῶν λιμὴν· στάδιοι ἐς
αὐτὸν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. Ἐνθάδε ἔχεται
Ἰσιακῶν λιμὴν· στάδιοι ἐς αὐτὸν πεντήκοντα. Καὶ
ἐνθεν εἰς τὸ Ψιλὸν οὕτω καλούμενον στόμα τοῦ Ἰστρου,
διακόσιοι καὶ χίλιοι· τὰ δὲ ἐν μέσῳ ἔρημα καὶ ἀνώ-
νυμα.

32. Κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ στόμα, ἐπ' εὐθὺ πλέοντι
ἀνέμῳ ἀπαρκτῖα ὥς τὸ πέλαγος, νῆσος πρόκειται,
ἣντινα οἱ μὲν Ἀχιλλέως νῆσον, οἱ δὲ Δρόμον Ἀχιλ-

sexaginta; et inde ad Odessum, ubi statio navibus,
octoginta. Odesso proximus, stadiorum ducentorum
et quinquaginta intervallo distans, Istriarum por-
tus. Huic proximus Isiacorum portus, stadiis quin-
quaginta distans. Inde ad Psilum quod vocant os
Istri, mille et ducenta. Loca in medio deserta sunt
et nomine carent.

32. E regione fere hujus ostii, si recta navigaveris
versus altum mare secundum aparctiam, ventum,
sita est insula, quam alii quidem Achillis insulam,

ἄλλος ποταμὸς Ὑπανίς, καὶ νῆσος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ
Βορυσθένους, ἔχουσα λιμένα. In Epit. Strabon. p. 80
vocatur Βορυσθένης (l. Βορυσθένης?) νῆσος, itemque
ap. Ptolemæum III, 10, p. 213, 30 : ἡ καλουμένη Βο-
ρυσθένης (sic codd. A. B. E et e Ptolemæo Tzetzes
Chil. XI, 938; Βορυσθένης M., Βορυσθενίς Wilberg., ex
codd., ut videtur). Quod apud Melam legitur II, 7, 2 :
Leuce Borysthenis ostio objecta, parva admodum, et
quia ibi Achilles situs est, Achillea cognomine, non
ad nostram insulam, tanquam alteram Achilli sacram,
ad quam Leuces nomen perperam Mela transtulerit,
pertinet, sed Leuce insula male ad ostium Borysthe-
nis collocatur, ut contra Kœhlerum recte monet Ukertus
III, 2 p. 450. Similiter Ptolemæus Leucen insu-
lam juxta Borystheniam istam ponit. Ceterum descrip-
tionem insulæ *Bérézan* vide ap. Kœhlerum l. I. p.
627. || — 1. Ὀδησσὸν] Sic etiam Anonymus. Ὀρθησ-
σος Ptol. III, 5 p. 202, paullo longius a litore urbem
removens. Plinius IV, 26 § 82 a meridie procedens :
Mox Axiacæ cognomines flumini, ultra quos Orbyzi,
flumen Rhodes, sinus Sangarius (Sangarin fluvium
memorat Ovid. Ex Pont. IV, 10.), portus Ordessus.
Ordessus Kœhlerus ponit ad ostium fluvii *Teligoul*;
Lapio locus est hod. *Karabach*. || — 2. Ἰστριανῶν]
Hunc portum et sequentem nonnisi ex Arriano novi-
mus et ex Anonymo, qui præterea inter Odessum et
Istriarum portum memorat Σκοπέλους χωρίον, 160 ab
Odesso stadiis. Hoc Lapio est hod. *Dofnófskaia*;
Istriarum portum idem paullo magis quam hod. *Odes-
sa* boream versus collocat, Isiacὸν portum componit
cum *Malaita Fontan*. Probabilius portum Istriarum
Kœhlerus l. I. p. 659 eo ipso in loco ponendum esse
putat, ubi nunc est *Odessa*, siquidem Odessus, si vera
tradidit Arrianus, eo referri nequit. || — 4. Ἰσιακῶν]
ἱακῶ codex Anonymi. Fort. ad hoc nomen pertinet *si-
nus Sangarius (Assangarius Barbarus)* Plinii. Idem
post Olbiam memorat *Acheorum portum* aliunde
non notum. || — 4. πεντήκοντα] ἐνεπήκοντα ap.
Anonym. § 61, quod ibi non corruptum esse ex sin-
gularum distantiarum a Borysthene ad Tyrum συνα-
γωγῇ intelligitur; facile itaque crediderim nostro quo-
que loco ἐνεπήκοντα reponendum esse. || — 5. Ψιλὸν
στόμα] Idem nomen habet Dicuīl 6, 8 ex Plinio, cu-
jus codd. *Spireon stoma* et similia, quæ ex Arriano
et Anonymo Ortelius, e Dicuīlo Letronnius corrigi
jusserunt. V. Sillig. ad Plin., Ukert III, 1, p. 160.
Hodie *bouche de Kilis*, si de re mobili pronuntiare ali-
quid licet. || — 6. τὰ ἐν μέσῳ ἔρημα etc.] Plura de

hoc tractu ex antiquioribus fontibus tradit Anonymus,
quem vide. Cum nostro loco cf. Strabo p. 306 : ἀπὸ
Ἰστρου ἐπὶ Τύραν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται, πεδιάς
οἶσα καὶ ἀνυδρός.

§ 32, l. 9. ὡς τὸ πέλαγος ex conject. Vossii, vel
fort. ἄνω ἐς τὸ πέλαγος, ut Gailius suspicatur. Codex
Arriani : ἀπαρκτῖα ἰδίως τὸ πέλαγος; codex Anonymi
ἀπαρκτῖα ἀνωτὸ πέλαγος. Conjectura viri docti a Ba-
stio laudati, ἐναντίως τῷ πελάγει, nihili est; quod Ukertus
proponit ἀπαρκτῖα ἐναντίως πελάγῳ νῆσος a traditis
longe recedit. Nī fallor, ΙΔΙ natum est ex dittographia
præcedentium literarum ΙΑΙ (Ιξ). Ceterum falsum est
illud ἀπαρκτῖα ἀνέμῳ. « Wahrscheinlich dachte Arrian
sich die Mündungen des Ister-nördlicher als unsere
Karten sie geben » Ukert III, 2, p. 446. At hoc non
statuisse Arrianum mensuræ probant; porro si ita
statuisset, non potuit dicere κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ
στόμα. Immo Arrianus oræ tractum in quem Ister exit,
ab oriente occasum versus tendere Istrumque non lon-
ge ab ostiis cursum ita flectere ut a borea fere meri-
diem versus fluere, existimasse videtur. Quæ quidem
opinio ex iis quæ de Istri cursu apud Herodotum ejus-
que sectatores leguntur, facile explicatur (V. Niebuhr.
kl. Schriften I, p. 357. Bobrik *Geogr. d. Herodot.*
p. 111). || — 9. πρόκειται] sic Anon.; πρόκειται
cod. Arriani. || — 10. Ἀχιλλέως νῆσον κτλ.] Di-
versa confundunt qui τὸν δρόμον Ἀχιλλέων ad hanc in-
sulam referunt. Nunc vocatur *Jilan Adassi* vel *Phidonisi*
(*île des Serpents*), ambitu decem stadiorum (20 sec.
Pausan. 3, 19, 11; 30 stad. sec. Philostratum; 80 sec.
Plinium), saxo constans calcareo, litore alto et præ-
rupto, portum præbens nullum, tribus tamen locis
appulsum nautis non denegans; solum versus mediam
insulam paullatim assurgit, humo tectum tenui, sed
fertili; innumeris frequentata avibus, serpentium co-
pia infestatur; in media exstant rudera templi Achillei,
cujus in vicinia fodientes crebra eruerunt vasa ficti-
lia. Putei tres incisi saxis. — Frequens apud veteres
insule mentio. Testis antiquissimus Arctinus, qui in
Æthiopide narravit quomodo Thetis ἐκ τῆς πυρᾶς ἀναρ-
πάσασα τὸν παῖδα εἰς τὴν Ἀευκὴν νῆσον διακομίζει (Photius
cod. 239). Stesichorum in palinodia de Leuce dixisse
patet ex Pausania III, 19, 13; num Alcæus quoque,
ex Eustathio ad Dion. 306 affirmari nequit. Pindarus
vero in Nem. IV, 49 : ἐν δ' Εὐξείνῳ πελάγει φαεινὴν
Ἀχιλεὺς νῆσον (ἔχει). Euripides Androm. 1260 : Ἀχιλ-
λέα δὴ δόμους ναίοντα νησιωτικοῦς Ἀευκὴν κατ' ἀκτὴν ἐν-
τὸς Εὐξείνου πόρου. Idem Iphig. Taur. 435 memorat

λέως, οἱ δὲ Λευκὴν ἐπὶ τῆς χροιάς ὀνομάζουσι. Ταύτην λέγεται Θέτις ἀνεῖναι τῷ παιδί· καὶ ταύτην οἰκεῖν τὸν Ἀχιλλέα. Καὶ νεὸς ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἑσάνον τῆς πάλαι ἐργασίας. Ἡ δὲ νῆσος ἀνθρώπων μὲν ἐρήμη ἐστὶν, νέμεται δὲ αἶζιν οὐ πολλαῖς· καὶ ταύτας [μὲν] ἀνατιθέναι λέγονται τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι [ἀεὶ] προσίσχουσιν καὶ [γὰρ καὶ] ἄλλα πολλὰ ἀναθήματα ἀνάκειται ἐν τῷ νεῷ, φιάλαι καὶ δακτύλιοι καὶ λίθοι τῶν πολυτελεστερέων. Ταῦτα ζύμπαντα χαρίστηρια τῷ Ἀχιλλεῖ ἀνάκειται, καὶ ἐπιγράμματα, τὰ μὲν ῥωμαϊκῶς, τὰ δὲ ἐλληνικῶς πεποιημένα ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέτρῳ, ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἔστι δὲ ἅ καὶ τοῦ Πατρόκλου· καὶ γὰρ καὶ τὸν Πάτροκλον τιμῶσι σὺν τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅσοι τῷ Ἀχιλλεῖ χαρίζεσθαι ἐθέλουσιν. Ὅρνιθες δὲ πολλοὶ αὐλίζονται ἐν τῇ νήσῳ, λάροι καὶ αἰθυαὶ καὶ κορυῶναι αἱ θαλάσσιοι τὸ πλῆθος οὐ σταθμητοί. Οὗτοί οἱ ὄρνιθες θεραπεύουσι τοῦ Ἀχιλλέως τὸν νεῶν. Ἐωθεν ὁσμήραι καταπέτονται εἰς τὴν θάλασσαν· ἔπειτα ἀπὸ τῆς θαλάσσης βεβορημένοι τὰ πτερὰ, σπουδῇ αὖ εἰσπέτονται εἰς τὸν νεῶν, καὶ βραίνουσι τὸν νεῶν. Ἐπειδὴν δὲ καλῶς ἔχη, οἷδε ἐκκαλύνουσιν αὖ τὸ ἔδαφος τοῖς πτεροῖς.

33. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἱστοροῦσιν· τῶν προσεσχρότων τῇ νήσῳ ἱερεῖα τοὺς μὲν ἐξεπίτηδες πλέοντας εἰς αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ναυσὶ κομίζειν, καὶ τούτων τὰ μὲν καταθύειν, τὰ δὲ ἀφιέναι τῷ Ἀχιλλεῖ· τοὺς δὲ τινὰς ὑπὸ χειμῶνος ἐξαναγκασθέντας προσέχειν· καὶ τούτους παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ αἰτεῖν ἱερεῖον, χρωμένους ἐπὶ τῶν ἱερείων, εἰ λῶν σφίσι καὶ ἄμεινον θῆσαι ὅ τι περ αὐτοὶ τῇ γυνάμῃ ἐπιλέξαντο νεμόμενον, τιμὴν ἅμα καταβάλλοντες τὴν ἀξίαν σφίσι δοκοῦσαν. Εἰ δὲ ἀπαγορεύοι ὁ χρησμός (εἶναι γὰρ χρησμούς ἐν τῷ νεῷ), προσβάλλειν τῇ τιμῇ· εἰ δὲ ἔτι ἀπαγορεύοι, ἔτι προσβάλλειν· συγχωρήσαντος δὲ, γινώσκειν ὅτι ἀποχρῶσα ἡ τιμὴ ἐστίν. Τὸ δὲ ἱερεῖον ἵστασθαι ἐπὶ τῷδε αὐτόματον, μηδὲ ἀποφύγειν ἔτι. Καὶ τοῦτο δὴ πολὺ ἀνακεῖσθαι τὸ ἀργύριον τῷ ἥρω τὰς τιμὰς τῶν ἱερείων.

34. Φαίνεσθαι δὲ ἐνύπνιον τὸν Ἀχιλλέα τοῖς μὲν

alii vero Dromon (*Cursum*). Achillis, alii Leucan (*Albam*) a colore appellant. Hanc Thetis filio suo e mari excitasse, eamque Achilles inhabitare fertur; in qua templum est Achillis simulacrumque antiquo opere. Deserta est ab hominibus insula, eamque caprae non admodum multae depascuntur; quas qui illuc appellant, Achilli offerre dicuntur. Multa praeterea alia sacra dona in templo illo reposita cernuntur, ut phialae, annuli, lapides pretiosiores. Haec omnia donaria gratias agendi causa Achilli consecrata sunt; et inscriptiones leguntur Graecae et Latinae variis metris conceptae, quae laudes celebrant Achillis: sunt etiam nonnullae in Patroclum. Nam Patroclum quoque simul cum Achille colunt qui Achilli placere cupiunt. Porro aves innumerabiles, ut larii, fulicae, coturnices marinae, in insula illa degunt. Hae aves templum Achillis curant; mane singulis diebus ad mare volitant, indeque, alis aqua madefactis, ad templum iterum properantes volant, illudque aspergunt. Ubi autem id satis peractum fuerit, illae rursus alis pavementum mundant.

33. A nonnullis etiam haec traduntur: eorum qui ad insulam appellant, alios ex proposito ad illam navigantes secum victimas immolandas in navibus portare, quarum alias mactent, alias vivas in Achillis honorem dimittant: alios autem quosdam tempestate coactos appellere, eosque ab ipso deo victimam petere, oraculum illius interrogantes de victimis, expediatne meliusque sit eam hostiam immolare, quam pascentem ipsi pro arbitrio suo delegerint; simulque eos pretium, quod illis justum videatur, deponere. Quod si oraculum renuat (esse enim oracula in templo), pretio aliquid adjicere: si rursus abnuerit, insuper addere, donec, annuente illo, cognoscant sufficiens pretium esse. Tum vero stare sua sponte victimam, neque amplius aufugere. Atque sic magnam argenti copiam heroi, victimarum pretium, esse consecratam.

34. Apparere autem in somnis Achillem aliis dum

τὰν πολυόρνιθον αἶψιν, λευκὰν ἀκτὰν, Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίους, Εὔξεινον κατὰ πόντον. Inter geographos primus Scylax § 68 p. 58, qui Leucæ insulae desertæ Achillique sacrae meminit. Deinde Lycophron. Cass. 186 de Achille: θαρὸν θαληρωῶσαν οἰκίσσαι σπῆλον, Κέλτρου (Istri) πρὸς ἐκδολαῖσι λιμναίων ποτῶν. Ueberiora de insula cultuque Achillis tradunt Scymnus 792, Antigonus Mirab. 134; Conon Nar. 18; Strabo p. 125. 306; Mela II, 7, 2; Plinius IV, 26, 27; Solin. c. 13; Ptolemæus III, 10 (ex quo sua habet Tzetzes Hist. XII, 937 sqq.); Pausanias III, 19; Maximus Tyr. Diss.; Philostratus. Hercic. 20, p. 313 ed. Didot.; Ammian. XXII, 8, 35; Dionys. 54 i ejusque paraphrastæ Avienus 720 et Priscian. 498; Tzetzes ad Lycophr. 185; Eustath. ad Dionys. 545. 680. 692; ad Homer. p. 1696; schol. Pind. Nem. I. I. Quae testimonia a variis erroribus haud vacua, fusius explicat Kœhlerus

in libro saepius jam laudato; nonnulla accuratius constituit Ukert. III, 2, p. 443 sqq. Cum Arrianeis praeter ceteris confer prolixam narrationem Philostrati. || — 1. ἐπὶ τῆς χροιάς] ἀπὸ τῆς χρ. Anonym. || — 4. τῆς πάλαι ἐργασίας Anonymus § 66, quod genuinam Arriani manum prodere videtur, coll. Anab. I, 17. οἱ πάλαι νόμοι, I, 12 τὰ πάλαι ἔργα et sic porro. Periplus codex: τῆς παλαιᾶς ἐργ. || — 5. ἐρῆμῃ] Kœhlerus I. I. p. 564: « Si les anciens auteurs nous disent que l'île d'Achille était déserte et sans habitants, il ne s'ensuit pas que le temple n'ait eu ni prêtres ni gardiens. || — 7. Inclusa μὲν.. ἀεὶ.. γὰρ καὶ ex Anon. inserui. || — 11. ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ codex; alterum ἐν ejeci, suadente Anonymo, qui totum hunc locum integriorem habet. || — 13. Patroclo adde Ajacem et Antilochum e Pausania III, 19, 11.

προσσοῦσι τῇ νήσῳ, τοῖς δὲ καὶ πλέουσιν, ἐπειδὴν οὐ πόρρω αὐτῆς ἀπόσχουσι, καὶ φράζειν ὅπου προσσχεῖν τῆς νήσου ἄμεινον, καὶ ὅπου ὀρμίσασθαι. Οἱ δὲ καὶ ὑπάρ λέγουσι φανῆναι σφισιν ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἢ ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρως τὸν Ἀχιλλέα, καθάπερ τοὺς Διοσκουρούς· τοσόνδε μόνον τῶν Διοσκουρῶν μεῖον ἔχειν τὸν Ἀχιλλέα, ὅσον οἱ μὲν Διόσκουροι τοῖς πανταχοῦ πλωιζομένοις ἐναργεῖς φαίνονται, καὶ φανέντες σωτῆρες γίνονται· ὁ δὲ τοῖς πελάζουσιν ἤδη τῇ νήσῳ. Οἱ δὲ καὶ τὸν Πάτροκλόν σφισιν ὁρῆσθαι ἐνύπνιον λέγουσι. Τάδε μὲν ὑπὲρ τῆς νήσου τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀκοὴν ἀνέγραψα τῶν ἢ αὐτῶν προσσχόντων, ἢ ἄλλων πεπυσμένων· καὶ μοι δοκεῖ οὐκ ἄπιστα εἶναι. Ἀχιλλέα γὰρ ἐγὼ πεῖσθαι εἴπερ τινὰ καὶ ἄλλον ἥρωα εἶναι, τῇ τε εὐγενείᾳ τεκμαιρόμενος, καὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ βίῳμῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῷ νέον μεταλλάξει ἐξ ἀνθρώπων καὶ τῇ Ὀμήρου ἐπ' αὐτῷ ποιήσει καὶ τῷ ἐρωτικῶν γενέσθαι καὶ φιλεταίρον, ὥς καὶ ἐπαποθανεῖν ἐλέσθαι τοῖς παιδικοῖς.

35. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλοῦ καλουμένου στόματος τοῦ Ἰστρου ἐς τὸ δευτέρον στόμα στάδιοι ἐξήκοντα. Ἐνθὲν ἐπὶ τὸ Καλὸν καλούμενον στόμα στάδιοι τρεσπάρακοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Καλοῦ ἐπὶ τὸ Νάρακον τῶδε ὀνομαζόμενον, στόμα τέταρτον τοῦ Ἰστρου, στάδιοι ἐξήκοντα. Ἐνθὲν ἐπὶ τὸ πέμπτον εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἔνθεν εἰς Ἰστρίαν πόλιν στάδιοι πενταχόσιοι. Ἐνθὲν εἰς Τομέας πόλιν στάδιοι τριαχόσιοι. Ἀπὸ δὲ Τομέων εἰς Κάλλατιν πόλιν ἄλλοι τριαχόσιοι ὁρμος ναυσίν. Ἐνθὲν εἰς Καρῶν λιμένα ὀδοῦν καὶ ἑκατόν· καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κληίζεται. Ἀπὸ δὲ Καρῶν λιμένος εἰς Τετρισιάδα

ad insulam appellant, aliis vero etiam in ipsa navigatione, si haud procul ab illa absint, iisque significare in quamnam insulae partem appellere navesque sistere praestet. Nonnulli etiam vigilantibus dicunt sibi apparuisse Achillem, eodem modo quo Dioscurus, in malo vel in summa antenna. Hoc solo volunt eum Dioscuris cedere, quod Dioscuri ubique navigantibus perspicui appareant, et visi salutem afferant; Achilles vero iis tantum, qui ad insulam ejus propius jam accedant. Nonnulli ipsum quoque Patroclum sibi in somnis visum esse aiunt. Atque haec quidem de Achillis insula refero audita ab iis, qui vel ipsi illum appulerunt, vel ab aliis rem compererunt: quae mihi quidem fide haud indigna videntur. Achillem enim, si quem alium, heroem esse credo ob nobilitatem et pulchritudinem animique robur et propterea quod juvenis e vita decesserit, et ab Homero celebratus sit, denique quod in amoribus atque amicitiiis colendis ita fuerit constans, ut post amores suos et ipse mortem oppetere voluerit.

35. Ab ostio Istri Psilo vocato ad secundum ejusdem ostium stadia sexaginta. Hinc ad Calum appellatum ostium stadia quadraginta; et a Calo ad Naracum, quartum Istri ostium, stadia sexaginta. Inde ad quintum centum et viginti, et inde ad Istriam urbem stadia quingenta. Hinc ad Tomes urbem stadia trecenta. A Tomibus ad Callatim urbem, ubi statio navibus, alia trecenta. Hinc ad Carum portum centum et octoginta; et ipsa regio quae est circum portum illum, Caria appellatur. A Carum portu ad

§ 35, l. 20. δεύτερον] probabiliter idem quod Stenostoma est Solino et Ammiano. || — 22. Νάρακον] Ἄρακον perperam Anonymus. || — 24. πέμπτον] Id ἱερὸν dici addit Anon. Ceterum de ostiorum numero et nominibus varias auctorum sententias vide ap. Ukertum III, 1, p. 360, ut mittam alios. Quinque ostia Arrianus etiam in Anabasi I, 3 habet, sicut Herodotus II, 10. IV, 47; Ephorus ap. Strabon p. 305; Scymnus 775; Dionysius 301; Mela II, 1; Leo Diaconus VIII, 1. A primo ad ultimum ostium Noster stadia 280, Strabo p. 305 circa 300 stadia numerat. || — 25. Ἰστρίαν πόλιν] sic etiam Herodotus II, 33 et Dexippus ap. Julium Capitolin. De Maximo et Balbino c. 6 (Cf. Wesseling. ad Hierocl. p. 409 ed. Bonn.). Ap. Anonymum urbs dicitur Ἰστρος, ut ceteris, qui modo Ἰστρον πόλιν, modo Ἰστρόπολιν vocant. V. Strabo p. 318, Scymnus 667, Lycophron 74, Mela II, 2, 5, Plinius IV, 18, 24, Ptolemaeus III, 10, Memnon c. 22, Ammian. XXII, 8, Hierocles p. 637, Stephanus Byz., Eutrop. VI, 8; Histriopolis et Istriopolis in Tab. Peut. et Geogr. Rav. IV, 6; Historio in Itin. p. 227. Nunc Istere. Mannert urbem postea Constantianam (Hierocles p. 637. Constantin. Porph. De adm. imp. II, 9) dictam (hod. Kostandchi), Lapiceus Kargolik, alii Karakirmen huc traxerunt. De distantia 500 stadiorum cum Arriano et Anonymo consentit Strabo p. 319. In Tab.

Peutingeria sunt milia 60 (480 stadia). || — 26. ἐς Τομέας] ἐς Τομέων πόλιν Anonymus, quod male in Τομέαν mutavit Gailius. Alibi Τομεῖς forma non occurrat; Τομεὺς ap. Stephanum; Τόμεις ap. Strabon. p. 319, Hieroclem p. 337, Ovid. Trist. III, 9, 33, Ex P. IV, 14, 59. Τόμοι Scymnus 765, Ptolemaeus, Plinius, Ammian, alii. Hodie Tomisvar seu Jegni Pangola. Pro 300 stadiis Strabol. l. 250, Itinerar. 36 mill. sive 288 st., Tab. Peut. 40 mill. s. 320 stadia. || — 27. Κάλλατιν] Κάλλατραν codex; Καλλαντίαν finxit Vossius; omnibus aliis est Καλλάτις (nisi quod Κάλατις in codd. passim obvium, et quod in Ptolemaeo III, 10 olim edebatur Καλλατία). Gentile Καλλατιανὸν recte habet ipse etiam Arrianus in Anab. VI, 23, 5. Nunc Kollat, Kollati. Pro 300 stadiis Strabo 280; 30 mill. Itinerar.; 34 mill. Tab. Peut. Minimum numerus vero proximus. || — 29. Καρία κληίζεται] Addit Anonymus· νῦν δὲ αἱ Καριαὶ λέγονται. Nescio an huc pertineat apud Stephanum Καρὸς κῆποι, χωρίον Θράκης. Θεόπομπος ν. Ceterum hancce Cariam intellige apud Porphyrium in Hist. fragm. IV, p. 710, ubi de Seleuco Callinico dicit: Attalum in Thraciam usque fugiens, post pugnam in Caria patratam vita excessit. Portus de quo aliunde non constat, non longe ab hod. vico Gulgrad querendus. || — 30. Τετρισιάδα] Anonymus: εἰς Τετρισιάδα ἤτοι Τίριζαν ἄρα λέγομένην, ἔχουσαν καὶ

στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Βίζον, χωρὸν ἔρημον, στάδιοι ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Βίζου εἰς Διονυσόπολιν στάδιοι ὀγδοήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Ὀδησσὸν διακόσιοι ὅρμος ναυσί.

36. Ἐκ δὲ Ὀδησσοῦ ἐς τοῦ Αἴμου τὰς ὑπωρείας, αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσι, στάδιοι τριακόσιοι ἐξήκοντα καὶ δέου ὅρμος ναυσί. Ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου εἰς Μεσημβρίαν πόλιν ἐνενηκόντα ὅρμος ναυσί. Καὶ ἐκ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν στάδιοι ἐβδομήκοντα, καὶ ἐξ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. Αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσιν, ὥρισμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ, ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον. Ἐκ δὲ Ἀπολλωνίας ἐς Χερρόνησον στάδιοι ἐξήκοντα ὅρμος ναυσί. Καὶ ἐκ Χερρόνησου εἰς

Tetrisiadem stadia centum et viginti. Inde ad Bizum, locum desertum, stadia sexaginta. A Bizo ad Dionysopolim stadia octoginta. Hinc ad Odessum, ubi statio navibus, ducenta.

36. Ab Odesso usque ad radices Hæmi montis, quæ ad Pontum usque protenduntur, stadia trecenta et sexaginta: ibi etiam statio navibus. Ab Hæmo ad Mesembriam urbem, ubi statio navibus, nonaginta. A Mesembria ad Anchialum urbem stadia septuaginta, et ab Anchialo ad Apolloniam centum et octoginta. Hæ omnes sunt urbes Græcæ, in Scythia sitæ, quæ occurrunt a sinistra in Pontum naviganti. Ab Apollonia ad Chersonesum, ubi statio navibus, stadia sexaginta. A Chersoneso ad Aulæi murum, ducenta

ὑπορμον τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, νῦν λεγομένην Ἄκραν. Strabo p. 319: ἡ Τίρις ἄκρα, χωρίον ἔρημον, ᾧ ποτε καὶ Λυσίμαχος ἐχρήσατο γαζοφυλάκιον. Ap. Ptolemæum III, 10 Τίρις (Τιριστρίς, Τιριστρή, Τιριστρία var. lect.) ἄκρα, perperam posita inter Dionysopolin et Odessum. In Tab. Peut. *Trissa*, 24 mill. (192 stad.) a Callati, 12 m. a Bizone distans. *Tirissa* in Geogr. Rav. IV, 6; *Turisia* idem V, 11 In Itin. p. 228 inter Callatim et Dionysopolin memoratur *Timogittia*, illinc 18, hinc 24 mill. dissita, quæ si ad nostrum locum pertinet, diversa itineraria male confundit Ravennas Geographus IV, 6 ubi: *Dionysopolis, Bizoi, Timum, Tirissa, Callatis*, et V, 11 ubi *Turisia, Bycoris, Tumo, Dionysopolis*. Pro Τίριςτις ἄκρα simplex Ἄκρα nomen habes apud Hieroclem p. 637. An Ἄκρα τῆς Σκυθίας apud Stephanum huc pertineat, quaerit Wesseling. Promontorium hodie est *Cap Caliacra*, cui adjacet *Kavarna*. || — 1. Βίζον] Anonymus εἰς Βιζώνην, et ἀπὸ Βιζώνος; fort. illud e Scymno, ex quo nonnulla de hoc loco exscripsit, hoc vero ex Arriano sumserit, ubi fort. reponendum Βιζών. Stephanus: Βιζώνη, πόλις Ποντική· τὸ θινικὸν ἡδονατο Βιζωνάτος ἢ Βιζωνίτης· ἔστι δὲ Βιζώνιος ὡς Παλλήνιος. Potuit Βιζώνιος formari de Βιζών. Ceterum *Bizonen* vocant præter Scymnum 758 etiam Mela II, 2, 5, Plinius IV, 18, Tab. Peut.; *Bizoi* G. R. IV, 6 et *Bicoris* id. V, 11. Hod. *Kavarna*. || — 3. Διονυσόπολιν] De hac urbe vide not. ad Scymnum 753 p. 226. Hod. *Baldsik* s. *Baltchik*. || — Ὀδησσὸν] Ὀδησσόπολις codex Scylacis § 67 p. 57, quod non suberat cur in Ὀδησσόπολιν mutaretur; nam uti librorum codices, sic etiam nomi urbis inter simplex et duplex fluctuant, et ita quidem ut in autonomis sit duplex, in imperatoriis simplex litera (Mionnet *Descr. d. m.* I, p. 395. *Supplem.* II, p. 350. Eckhel. I, 2, p. 36. Rasche III, 2 p. 51). Apud senioris ævi scriptores pro Ὀδησσός plerumque habes Ὀδυσσός et *Odissus*. Vid. de hac urbe Scymnus 748; Strabo p. 319; Mela II, 2, 5; Plinius IV, 18, § 45; Itin. p. 228; Tab. Peut.; Ptolemæus III, 10; Ammian. XXII, 8; Stephan. B. s. v.; Geogr. Rav. IV, 6; Hierocles p. 636. Cf. Diodor. XIX, 73, 3. XX, 112, 2; Appian. Illyr. c. 30 p. 282 ed. Didot.; Priscus fr. 4 (Fr. Hist. IV, p. 74); Procop. De ædif. IV, 11 p. 307; Theophylact. VII, 2. Hodie *Farna* ad *Desuch*

fluvium (Panysum Plinii). A Dionysopoli distat sec. Itin. 24 mill. (192 stad.); sec. Tab. Peut. mill. 34 (1. 24). Apud Ptolemæum III, 10 p. 212 locorum distantia parum sunt accuratae.

§ 36, l. 5. Αἴμου ὕπ.] h. *Cap Eménéh*. Ad stationem erat locus, qui apud Strabonem p. 319 vocatur Νάυλοχος, Μεσημβριανῶν πολέμιον. In Plinio IV, 18 § 45 legitur: *In ora a Dionysopoli est Odessus Milesiorum, flumen Panyssus, oppidum Tetranaulochus. Mons Hæmus vasto jugo procumbens in Pontum oppidum habuit in vertice Aristæum; nunc in ora Mesembria, ubi Messa fuerat*, in quibus Tetranaulochum dici Νάυλοχον Strabonis censent. Ego suspicor duo oppida a scribis male conflata esse. Nam Barbarus habet *Terta, Naulochus*; codex R Silligii *Tetranaulocus*; unde elicias *Ereta, Naulochus*. Nimirum *Erete* post Odessum sequitur in Geogr. Ravenn. IV, 6 et V, 11; in Tab. Peutingeriana autem series locorum hæc est: *Odessus; Erite mill. 11; templum Jovis* (sc. Jovis Aristæi) 16 mill.; *Mesembria 16 m.; Ancialis 12 m.* Unde sequitur *Ereten* s. *Eriten* non posse ad Naulochum nostrum referri. Pro *Erite* Hierocles habet Ἐδραίτιος, Procop. De ædif. I, 4 Ἐδραίτιος; Euseb. Chron. ad an. 2269: *Decius occiditur in Obitro* (ἐν Ἀδύρτο Chron. Pasch. p. 271, A); nunc *Aita*, ut videtur.

|| — 6. τριακόσιοι ἐξήκοντα] 260 secundum Anonymum perperam. Ne scribarum errorem subesse putes, impediis eo quod Anonymus ait ab Istri ostio sacro usque ad Hieron Jovis Urii esse stadia 3640, quæ ex singulis numeris recte colliguntur. Ad Anonymi rationes prope accedit Tab. Peut., quæ ab Odesso ad Mesembriam putat stadia 344 (350 sec. Anon.). Ad Arrianum propius accedit Strabo p. 319, a Callati ad Apolloniam numerans stadia 1300 (1340 sec. Arrian.; 1240 sec. Anon.). || — 8. Μεσημβρία, nunc *Missiria*. Cf. Herodot. IV, 93. VI, 33; Scylax § 67 p. 57; Scymnus 739 p. 225; Strabo p. 319. 440; Ptolem. III, 10; Plinius, Mela II. II.; Steph. Byz. s. v.; Bæckh C. I. II, p. 76 sq. || — 9. Ἀγχιάλον, nunc vel *Anchiali* vel *Akiali, Ajalon*. Frequens urbis ap. vet. mentio, sicut Apollonia, quæ postea Sozopolis denominata (Anonym.; Hierocl. p. 630) nunc vocatur *Szeboli*. || — 13. Χερρόνησος inter *Cap Baglar Altoun* et *Cap Zeitian* ponenda, aliunde non nota.

Αὐλαίου τεῖχος πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. Ἐνθὲνδε εἰς Θυνιάδα ἀκτὴν εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

27. Ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησσὸν στάδιοι διακόσιοι. Τοῦτου τοῦ χωρίου μνήμην πεποιήται Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος, καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν στρατιάν ἔλθεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο, ὅτε τὰ τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρακί ἐστράτευσε. Καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θραῖκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφοδρίᾳ διαμάχονται. Ἀπὸ δὲ Σαλμυδησσοῦ εἰς Φρυγίαν στάδιοι τριάνκοντα καὶ τριακόσιοι. Ἐνθὲνδε ἐπὶ Κυανέας εἴκοσι καὶ τριακόσιοι. Αὗται δὲ αἱ Κυανεαὶ εἰσιν, ἀς λέγουσιν οἱ ποιηταὶ πλαγκτὰς πάλαι εἶναι καὶ διὰ τούτων πρώτην ναῦν περάσαι τὴν Ἀργῶν, ἥτις ἐς Κόλχους Ἰάσονα ἤγαγεν. Ἐκ δὲ Κυανέων ἐπὶ τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου, ἵνα περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι τεσσαράκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς λιμένα Δάφνης τῆς Μαινομένης καλουμένης στάδιοι τεσσαράκοντα. 29. Ἀπὸ δὲ Δάφνης εἰς Βυζάντιον ὀγδοήκοντα. Τάδε μὲν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θρακίον καὶ πόλιν Βυζάντιον.

et quinquaginta. Hinc ad Thyniadem litus centum et viginti.

37. A Thyniade ad Salmydessum stadia ducenta. Hujus regionis Xenophon senior (*Anab.* 7, 5, 7) meminit, et hucusque Græcorum exercitum penetrasse scribit, cui ipse præfuit, quum postremo cum Seutha Thrace militiam egit. Multis quoque idem exponit, quam importuosa sit hæc regio, navesque vi tempestatis eo ejici; atque Thraces accolæ de naufragiorum reliquis inter se digladiari. A Salmydesso ad Phrygiam stadia trecenta et triginta; inde ad Cyaneas trecenta et viginti. Hæ sunt Cyaneæ illæ, quas poetæ olim tradunt vagas fuisse, per easque primam transiisse Argo navem, quæ Iasonem in Colchos perduxerit. A Cyaneis ad Hieron (*Fanum*) Jovis Urii (*Propitii navigantibus*), ubi os Ponti, stadia quadraginta. Inde ad portum Daphnes, quæ Mænomena (*Furens*) dicitur, stadia quadraginta; a Daphne Byzantium usque octoginta. Atque hæc quidem sunt a Bosporo Cimmerio ad Bosporum Thracium urbemque Byzantium.

In Ptolemæo III, 10 centum fere ab Apollonia stadiis ponitur locus Τόνζους vel Τόνζου, quem huc traxit Mannertus VII, p. 116, adeo ut apud Ptolemæum suppleri possit Χερσόνησος. At si recte distantia in Ptolemæo notata est, Τόνζου locus a meridie promontorii *Zaitan* esse debebat, ideoque componendus foret cum *Thera* loco, quem 12 mill. sive 96 stadiis ab Apollonia habet Tabula Peutingeriana. Quod si est, Τόνζου Ptolemæi foret Τόνζου θήρα, Venatio Tonzæ. Cf. not. seq. || — 1. ἐς Αὐλαίου τεῖχος] ἐς Αὐλαίου τεῖχος τὸ λεγόμενον Θήρας χωρίον, στάδιοι νο'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη τῶν Βυζαντίων ἐκδέχεται. Hæc Anonymus § 88. Cui innitentes Mannertus l. l. p. 147 aliiq̄ censuerunt hunc locum esse *Theram* Tabulæ Peutingerianæ. Quod etsi præfracte negare non audeo, probabile tamen esse non videtur. Nam *Aulæi tichos* ab Apollonia distat stadia 310, *Thera* ista nonnisi 90; quæ minime quadrant; quamquam concedo distantias quas inde ab Apollonia habet Tabula Peut., justo minores esse. Deinde vero proclivis conjectura est cum nostro Aulæi ticho componendum potius esse quod 80 stadiis post *Theram* sequitur in Tab. P. *Bua tico* (sive *Burtico*, uti Geogr. Rav. IV, 6 scribit), cui respondet apud Ptolemæum eodem fere intervallo sequens Περωντιχόν. Ut ut est, Arriani Aulæi tichos ponendum ubi nunc est *Ahteboli*. || — 2. Θυνιάδα ἀκτὴν] Θυνιάδα, ἀκρωτήριον, ἐν ᾧ καὶ ὄρμος ναυσι. Nunc *Cap Kouri* vel *Ainata*. De promontorio et regione Thyniade cf. Strabon. 319. 541, Scymnus 727, Ptolem. III,

11, Mela II, 2, 5. Plinius IV, 18 Thyniadem tanquam oppidum memorat.

§ 37, l. 3 Σαλμυδησσὸν] Ἀλμυδησσὸν Anon. § 87. Nunc urbs *Midia*. Cf. not. ad Scymn. 727. || — 4. ποιεῖται] ποιεῖται Anon. || — 5. στρατιάν] στρατεῖαν Anon. || — 11. Φρυγίαν] εἰς Φρυγίαν τὴν καὶ λεγομένην Φιλίαν Anonymus. De Φρυγίᾳ nomine aliunde non constat, vereorque ne subsit vel error Arriani vel vetus librorum vitium. De nomine Φιλίας vel Φιλίας etc. v. not. ad Scymn. 723, p. 224. Nunc *Filia* vel *Filine* locus prope *Cap Kaliondjik*. Pro 330 stadiis Anonymus præbet st. 310. || — 18. Δάφνης τῆς μαινομένης] Idem locus etiam Ἄμυκος vocabatur. Vid. Androetes ap. schol. Apoll. Rhod. II, 159 in *Fragm.* Hist. IV, p. 159 ibique notata. Plura habes ap. Dionysium Byz. et Gillium De Bosp. Thrac. III, 6 p. 215 sqq. (Lugdun. 1561). In Anonymo § 89 legitur εἰς λιμένα Δάφνης τῆς μαιν., τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην. At *Sosthenis* (aliis *Lasthenis*, *Leosthenis*, *Sostenius*, *Sosthenium*, et apud Plinium 4, 18 corrupte *Casthenis*) portus non idem erat cum Daphnes, sed e regione ejus in Europæo Bospori latere situs. Vide quæ multa de eo ex Dionysio ceterisque affert Gillius l. l. II, 14 p. 125 sqq. Ceterum quum scriptores quidam *Sosthenii* originem cum pugna Argonautarum contra Amycum conjunxerint (V. Joannis Antiocheni fr. 15 in *Fr. Histor.* IV, p. 548 ibique not.), facile confundi loca ista poterant.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

[ARPIANOU, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ]

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τόπων, οὕτως· Βιθυνίας τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περιπλους· Παφλαγονίας περιπλους· Πόντων τῶν δύο περιπλους· τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν [τοῦ Πόντου περιπλους].

ANONYMI

[ARRIANI, UT FERTUR]

PERIPLUS

PONTI EUXINI

utriusque continentis, seu sitorum tum in Asia tum in Europa ora locorum, hunc in modum: Bithyniae ad Pontum sitae periplus; Paphlagoniae periplus; Pontorum duorum periplus; Europaeorum Ponti Euxini partium periplus [E Menippo].

[Τραϊανῷ Ἀδριανῷ Σεβαστῷ Ἀρριανός.]

[Trajano Hadriano Augusto Arrianus.]

1. Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐν τοῖς δεξιῶς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθους, κεῖται χωρίον λεγόμενον Ἰερὸν, ἐν ᾧ ναὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου προσαγορευόμενος.
2. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφ' ἑτῆρίον ἐστὶ τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεόντων. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Πόντον, δεξιὰν δὲ τὴν Ἀσίαν ἔχοντι καὶ περιπλέοντι τὸ λειπόμενον μέρος τῶν Βιθυνῶν ἔθους τὸ πρὸς Πόντῳ κείμενον, ὁ περιπλους οὕτω πως ἔχει.
3. Τὸ Ἰερὸν τοῦ Διὸς [τοῦ] Οὐρίου ἀπέχει ἀπὸ Βυζαντίου στάδια ρα'· γίνονται δὲ μίλια ιε'. Καὶ ἐστὶ

1. Ad Thracium Bosporum atque os Euxini ponti in dextro latere Asiatico, ubi regio Bithynorum, situs est locus Hieron appellatus, in quo templum Jovis Urii dicti. Hic locus est unde solvunt in Pontum navigaturi. Ingresso autem Pontum, Asiamque a dextra habenti et reliquam Bithynorum gentis partem, quae Ponto adjacet, praeternaviganti in hunc fere modum habet navigatio (E Menippo).

2. Hieron sive Fanum Iovis Urii a Byzantio distat stadia 120, quae faciunt milia 16. Atque est ibi os

Duo supersunt hujus peripli fragmenta, quorum prius (§ 1-42) exstat in codice Vaticano 143; hinc descripsit Holstenius, ex cuius apographo primus edidit Hudsonus. De altero fragmento v. not. ad § 43.

|| — Ἀνωνύμου] Ἀρριανοῦ codex, sicut mox Τραϊανῷ. Ἀρριανός. Hunc titulum ipse fortassis praefixit Anonymus, qui quum e variis auctoribus sua collegerit, Arriani librum quasi fundamentum scriptionis sumserit, nomineque Arriani eam inscripserit eodem fere modo quo Marcianus Menippi nomen periplot reliquit, quamquam ab ipso partim in compendium redacto, partim etiam novis locorum nominibus atque distantibus aucto. Praeter Arrianum Noster etiam Menippum vel potius Marcianeam Menippe operis epitomen adhibuit; denique ex poetica Anonymi Periegesi plurima modo servatis modo solutis metris in sua intulit. || — ἐκατέρων τῶν κτλ.] cod. et editt. ἐκατέρων τε ἡπείρων. Periplus hujus adornatio et distributio ideoque praefixum argumentum non ex Arriano, sed e Menippo fluxit. Menippus Marciani ita habet p. 122 ed. Miller: Πόντου Εὐξείνου περιπλους ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν, τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τόπων. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν τοῦ Πόντου περιπλους. Βιθυνίας περιπλους. Παφλαγονίας περιπλους. Πόντων τῶν β' περιπλους. Reliqua capita non amplius habemus. Alterum nostri peripli exemplar vel certe ejusdem peripli alia recensio subest excerptis quae exstant in codice Vindobonense (V. Lambecii Commentat. De bibl. Caesarea Vindobonensi, ib. V, p. 534). Premittuntur iis haec: Ἀρριανοῦ περιπλους Εὐξείνου Πόντου καὶ

[** Περιπλους] Βιθυνίας τῆς πρὸς Πόντον. Περιπλους Παφλαγονίας. Περιπλους Πόντων τῶν δύο. Περιπλους τῶν ἐν Εὐρώπῃ μερῶν τοῦ Πόντου. Περιπλους Θράκης τῆς πρὸς Πόντῳ. || — τῶν ἐν Εὐρώπῃ μερῶν] Haec in cod. leguntur ante verba Πόντων τῶν δύο περ. Inclusa supplevi.

§ 1, l. 4. προσαγορευόμενος cod. || — 6. δεξιᾷ.. τὸ λεγόμενον μέρος cod.; correxi e Menippo Marciani p. 123 ed. Mill. Possit etiam ἐν δεξιᾷ. In codice Vindobon. haec ita habent: Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐν τοῖς δεξιῶς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθους, κεῖται χωρίον λεγόμενον Ἰερὸν, ἐν ᾧ ναὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου οὕτω προσαγορευόμενος. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφ' ἑτῆρίον ἐστὶ τοῖς εἰς τὸν Πόντον πλεόνσι. Τοῖς πλεύσαι δὲ εἰς τὸν Πόντον δεξιᾷ εἰς (sic) τὴν Ἀσίαν τὸ λεγόμενον μέρος τοῦ Βιθυνῶν ἔθους τὸ πρὸς Πόντῳ κείμενον, ὁ περιπλους οὕτως ἔχει. Quae quidem omnia editores inde ab Hudsono in genuinum Arriani periplus § 17 post verba τὰ δὲ ἀπὸ Βοσπόρου τοῦ Θρακίου ἐστὶ ἐπὶ Τραπεζοῦντα πόλιν ὧδε ἔχει, inseruerunt, quum tamen pateat istum cod. Viennensis periplus cum nostro esse Pseudo-Arrianeo componendum, ipsaque verba clament haec ab Nicomedensi λογοειδάλῳ aliena esse; ne dicam quam sit ineptum Arrianum eandem rem bis obtrudere, idque ubi paucis verbis utendum erat, quum locus bene notus Hadriano esset, ut ipse Arrianus indicat istis: ταῦτα μὲν εἰδοῖσι σοὶ λέγω.

§ 2 l. 10. [τοῦ] ex Arriano supplevit Gailius. Deinde codex ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου; eieci articulum. Mox ex eodem Arriano dedi ταύτῃ pro τοῦτο τὸ στόμα. Stadio-rum numerum in millia romana ipse convertit Ano-

στενότατον ταύτη τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθότι εισβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα.

Bithynias τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περιήλους.

3. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου πλέοντι ἐν τῇ δεξιᾷ εἰς Ῥήβαν ποταμὸν, στάδια 4' γίνονται δὲ μίλια 16'. Ἀπὸ δὲ Ῥήβα ποταμοῦ εἰς Μέλαιναν, τὴν νῦν λεγομένην Καλὴν ἄκραν, στάδια 20', μίλια 4'. Ἀπὸ δὲ Καλῆς ἄκρας εἰς Ἀρτάνην ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια 20', μίλια 4'. Ἐνταῦθα ὄρμος ναυσι μικραῖς πρὸς ἱεροῦ Ἀφροδίτης παράκειται δὲ καὶ νησίον, ὅπερ σκεπάζει τὸν λιμένα.

4. Ἀπὸ δὲ Ἀρτάνου ποταμοῦ εἰς Ψιλλίδα ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια 20', μίλια 4' καὶ πλοῖα μικρὰ ὁρμίζοιτο ἂν πρὸς τῇ πέτρᾳ τῇ ἀνεχούσῃ οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν.

5. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλλίδος ποταμοῦ εἰς Κάλπην λιμένα καὶ ποταμὸν στάδια 30', μίλια 6' τοῦτο τὸ ἐμπορίον ἔστιν Ἡρακλεωτῶν. Ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ὁποῖον τι χωρίον ἔστι, καὶ ὁποῖος ὄρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ καὶ καθαροῦ ὕδατος, καὶ ὅτι ὕλη πρὸς τῇ θαλάσῃ ξύλων ναυπηγησίμων, καὶ αἰδοῖ ἐνθηροί, ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ ληλεκται.

6. Ἀπὸ δὲ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην, ἐν ᾗ ὄρμος ναυσὶ μικραῖς, στάδια 4', μίλια 8', [4' 5']. Ἀπὸ δὲ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν, νῆσον μικρὰν τὴν νῦν λεγομένην Δάφνην, ὀλίγον ἀπέχουσιν ἀπὸ τῆς ἡπείρου, ἐν ᾗ λιμὴν (ὑπὸ νήσῳ), στάδια 4', μίλια 8', 4' 5'.

Αὕτη δὲ ἡ Ἀπολλωνιάς νῆσος ἔχει ἐν αὐτῇ πόλιν λεγομένην Θυνιάδα, Ἡρακλεωτῶν ἀποικον. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνιάδος νήσου τῆς καὶ Δαφνουσίας εἰς Χηλὰς στάδια 4', μίλια 8', 4' 5' αὕτη ἔστιν ἡ λεγομένη Χηλαὶ Μηδιανῶν.

7. Ἀπὸ δὲ Χηλῶν εἰς Σαγγάριον, ποταμὸν πλωτὸν, στάδια 20', μίλια 40'.

Ponti, quod vocant, angustissimum, per quod in Propontidem labitur (Ex Arriano § 17.)

Bithyniæ Ponto adjacentis periplus.

3. A Fano Iovis Urri secundum latus dextrum naviganti ad Rhebam fluvium stadia sunt 90, milia 12. A Rheba autem fluvio ad Melenam seu Nigram nunc vero Calen seu Pulcramacram appellatam, stadia 150, milia 20. A Cale acra ad Artanem fluvium et castellum stadia 150, milia 20; ibi statio parvis navigiis juxta Veneris fanum; adjacet etiam insula parva, quæ protegit portum (E Menippo).

4. Ab Artane fluvio ad Psillida fluvium et locum stadia 150, milia 20; ibi exigua navigia commode appellere possint ad petram non procul a fluminis ostio eminentem (Ex Arriano § 17).

5. A Psillide fluvio ad Calpen portum et fluvium stadia 210, milia 28; hoc emporium est Heracleensium (E Menippo). Qualis autem locus sit Calpes portus, qualisque statio, et ibi fontem esse frigidæ ac limpide aquæ, et silvas mari vicinas lignorum ad naves conficiendas, illasque feris abundare, hæc Xenophon senior (An. 6, 4, 1) narravit (Ex Arriano § 17).

6. A Calpes vero portu ad Rhœn, in qua statio parvis navigiis, stadia 20, milia 2 1/2. A Rhœe ad Apolloniadem, insulam exiguam (quæ nunc Daphne appellatur), non procul a continente remotam, ubi portus, stadia 20 milia 2 3/4. (Ex Arrian. § 18).

Hæc autem Apollonias insula urbem habet nomine Thyniadem, Heracleensium coloniam. Ab Apolloniade insula, quæ nunc Daphnusia, ad Chelas stadia 20, milia 2 3/4; hæc urbs dicta est Chelæ Medianorum (E fonte incerto).

7. A Chelis ad Sangarium fluvium navigabilem stadia 180, milia 24 (E Menippo et Arrian. § 18).

nymus, qua in re ita computat, ut milliarium spatium sit stadiorum septem et dimidiat.

§ 3. Βιθυνίας κτλ.] Titulus hic unicus est quem servatum habemus; in reliquis segminibus excerptor vel librarius inscriptiones omisit. || — 7. Καλὴ ἢ ἄκραν] cod. Καλινάκρον, et deinde Καλινάκρου. Recentiora nomina, quæ passim in periplo nostro afferuntur, ab ipso Anonymo, homine Byzantino adeoque fere Pontico, addita videntur. || — 8. Ἀρτάνην] Ἀρτάνον codex, quod mutandum esse in Ἀρτάνην præter Arrianum vel accentus indicat. Etiam locum fuisse fluvio cognominem Arrianus disertius quidem non dicit, eo tamen arguit quod post τοῦ Ἀρτάνου fluvii mentionem pergit: ἀπὸ Ἀρτάνης κτλ. || — 9. ὄρμος ... Ἀφροδίτης. Hæc verba eadem habet Arrianus, dum in Menippo Marciani legitur ἔχει καὶ λιμένιον πορθμαίαις. — De adjacenti insula nihil habet Arrianus, sed iisdem verbis res memoratur in Menippo Marciani.

§ 4, l. 12. Ψιλλίδα] Ψιλλιον Arrian.; Ψιλλιον Marcian. || — 14. πόρρω τοῦ] πόρρω ἀπὸ τοῦ scripsit Gailius, quod sic Arrianus habet.

§ 5, l. 16. εἰς Κάλπην λιμένα] εἰς Κάλπης λιμ. Arrian. || — 17. σί'] cod. et edit. σκ'; sed 28 millia efficiunt stad. 210, quot habet Arrianus, et quot flagitat summa stadiorum 1550 quæ esse dicuntur usque ad Heracleam. In Marciano h. l. lacuna.

§ 6, l. 24. μίλια β' [4' 5']. Inclusa addidit Gailius. || — 26. Δάφνην] Hoc de suo addidit Anonymus, ut passim. Mox pro Δάφνην dicit Δαφνουσίαν, sicuti alibi Ἀπολλωνίαν dicit et Ἀπολλωνιάδα etc. || — 27. ὑπὸ νήσῳ] inclusi. Aut enim dicendum erat: ἐν ᾗ λιμὴν, στάδιοι 4', aut cum Arriano: στάδιοι 4' λιμὴν ὑπὸ νήσῳ. Quæ deinceps sequuntur nescio an fluxerint e Scymno Chio, ex quo pleraque de urbium originibus mutuari solet Noster, nisi quod distantiae notam sumserit ex Arriano. Poterant tamen e Menippo peti, qui ipse quoque a Heracleotis coloniam conditam esse narravit, uti liquet ex compendio Marciani. || — 33. εἰς Χηλὰς] εἰς Χηλὴν cod.; sed mox Χηλαὶ pluraliter, ut ap. Arrian. || — 32. Μηδιανῶν] Hæc vox num recte habeat necne, dictu difficile. Num forte erat Μαριανδυνῶν?

§ 7, l. 33. πλωτὸν] Vocem hanc habet Menippus

Οὗτος ὁ ποταμὸς ἐκ τῆς ὑπὲρ Θυνῶν τε καὶ Φρυγίας
φερόμενος ἐξίησι διὰ τῆς Θυνιάδος.

8. Ἀπὸ δὲ Σαγγαρίου ποταμοῦ εἰς Ὑπίον ποταμὸν
στάδια ρπ', μίλια κδ'.

9. Οὗτος ὁ ποταμὸς ἔχει ἐφ' αὐτῇ μεσηγὺς πόλιν Πρου-
σιάδα λεγομένην.

9. Ἀπὸ δὲ Ὑπίου ποταμοῦ εἰς Δίαν πόλιν, ἐν ᾗ
ὄρυγος ναυσὶ μικραῖς, στάδια ζ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ
Δίας πόλεως εἰς Λιλεὸν ἐμπορίον στάδια μ', μίλια ε'.

10. Ἀπὸ δὲ τοῦ Λιλεοῦ εἰς Ἐλαῖον ἐμπορίον καὶ ποταμὸν
στάδια ζ', μίλια η'. [Ἀπὸ δὲ Ἐλαίου εἰς Κάλητα,
ἐμπορίον καὶ ποταμὸν, στάδια ρκ', μίλια ις'.] Ἀπὸ δὲ
Κάλητος ποταμοῦ εἰς Λύκον ποταμὸν στάδια π', μί-
λια ι', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ Λύκου ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειαν,
15 πόλιν Ἑλληνίδα Δωρικὴν, Μεγαρέων ἀποικον, στά-
δια ιθ', μίλια β', ε' ς'.

10. Ἡράκλεια Βοιωτῶν κτίσις καὶ Μεγαρέων ἐντὸς
δὲ ταύτην Κυανέαν κτίζουσιν ὀρυγθέντες ἀπὸ τῆς Ἑλ-
λάδος καθ' οὓς χρόνους ἐκράτησε Κύρος Μηδίας.

11. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἕως Ἡρακλείας στάδια
αρν', μίλια σς', ε' ς' ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι στάδια
απ', μίλια ρζ'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Ἀπολλωνίαν
τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐν τῇ Θρακίῳ ἔθνεϊ καὶ καταντικρὺ
κείμενην (τὴν νῦν λεγομένην Σωζόπολιν), στάδια α'
25 γίνονται μίλια ρλγ', ε' ς'.

12. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας πόλεως ἐπὶ τὸ Μητρώον κα-
λούμενον, τὸ νῦν λεγόμενον Αὐλία, στάδια π', μίλια
ι', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μητρώου εἰς Ποσειδεῖον, τὸ νῦν
λεγόμενον τὰ Ποτίστεα, στάδια μ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ
30 τοῦ Ποσειδείου εἰς Τυνδαρίδας, τὸ νῦν λεγόμενον Κυρ-
σαιτὰ, στάδια με', μίλια ς'. Ἀπὸ δὲ Τυνδαριδῶν
ἕως τοῦ Νυμφαίου στάδια με', μίλια ς'. Ἀπὸ δὲ τοῦ
Νυμφαίου εἰς τὸν Ὀξίναν ποταμὸν στάδια λ', μίλια δ'.

Marciani, non habet Arrianus; at distantia stad. ρπ' est
Arriani, non vero Menippi. || — 2. ἐξίησι | ἐξίει cod.;
em. Meineke ad Scymnum 976, etiam alia quædam
ad refingendos versus mutans, quæ hoc loco non est
cur repetamus.

§ 8, l. 5. Προσιάδα | Ptolemæo V, 1 p. 313, 25
vocatur Προῦσα πρὸς Ὑπίον ποταμῷ; Προσιάς ap. Hieroclemp. 694; antea Κυρός. V. Memnon c. 29, 42. 49.
Plura v. ap. Mannert VI, 3, p. 566.

§ 9, l. 9. Λιλεὸν | Λιλεῶν codex; Ἀλιον (Ἀλιον?)
Arrian. § 18, ubi vide. || — 10. Ἐλαῖον | Ἐλαῖον
cod.; em. ex Arriano et Menippo Marciani, ex quibus
deinceps suppleta sunt quæ uncinis distinguuntur. || —
16. σταδ. ιθ', μιλ. β', ε' γ' codex; Arrianus stad. α';
totidem in Anon. flagitantur, ut summa colligatur stadi-
orum 1550, quam auctor subducit § 11. Ac omnino
offendit illud ιθ', quum nonnisi rotundioribus numeris
Arrianus, Anonymus et Marcianus uti soleant. Cete-
rum millium numeri multum abest ut ubique ad unus-
sim exacti sint; de qua re semel monuisse sufficiat.

§ 10, l. 18. ταύτης Κυανέων | ταύτης Κυανέων
codex; em. Holstenius.

§ 11. Quæ in hoc sermone leguntur, habet ap. Mar-

Hic fluvius e regione super Thynos Phrygiamque
sita defluens exit per Thyniadem (*E perieg. iamb.*
v. 976 sq.)

8. A Sangario fluvio ad Hypium fluvium stadia 180,
milia 24 (*E Menippo*).

Hic fluvius adjacentem sibi medio urbem habet
Prusiadem quam vocant (*E perieg. iamb.* v. 779).

9. Ab Hypio fluvio ad Diam urbem, ad quam na-
viculis statio est, stadia 60, milia 8. A Dia urbe ad
Lileum emporium stadia 40, milia 5 (5). A Lileo ad
Elæum emporium fluviumque stadia 60, milia 8. [*Ab*
Elæo ad Caletem emporium fluviumque stadia 120,
milia 16.] A Calete fluvio ad Lycum fluvium stadia 80,
milia 10 3. A Lyco fluvio ad Heracleam, urbem
græcam eamque Doricam, Megarensium coloniam,
stadia 19 (20), milia 2 3 (*E Menippo et Arriano* § 18).

10. Heraclea, Bæotorum colonia et Megarensium,
quam intra Cyaneas condunt e Græcia profecti quo
tempore Cyrus imperavit Mediæ (*E perieg.* 972).

11. In summa a Hiero usque ad Heracleam stadia
1550, milia 206 3, sin rectâ navigaris, stadia 1200,
milia 160. Ab Heraclea ad Apolloniam, urbem Eu-
ropæ in Thracia, ex adverso Heracleæ jacentem
(nunc Sozopolis vocatur), stadia 1000 (*deb.* 2000),
millia 133 2 (*E Menippo*).

12. Ab urbe Heraclea ad Metroum dictum, quod
nunc Aulia appellatur, stadia 80, milia 10 3. A Me-
troat Posidium, nunc Potistea dictum, stadia 60,
milia 8. A Posidio ad Tyndaridas, nunc Cyrsæta ap-
pellatas, stadia 45, milia 6. A Tyndaridis ad Nym-
phæum stadia 45, milia 6. A Nymphæo ad Oxinam
fluvium stadia 30, milia 4 (*Ex Arriano* § 19).

cianum Menippus (quem διάπλους diligenter notasse
scimus); non habet Arrianus. Attamen in summa stadi-
orum 1550 Noster recedit a Menippo Marciani, qui
nonnisi 1530 exputat ab Hiero ad Heracleam. || —
23. τὴν Σωζόπολιν | τῆς νῦν λεγομένης Σωζοπόλεως
codex et editt. Infra quoque, ubi ad Apolloniam narratio
devenit, legitur: ἀπὸ Ἀπολλωνίας τῆς καὶ Σωζοπόλεως.
Memoratur hoc nomine urbs in Concilio Ephesino,
cui intererat Athanasius ἐπισκοπος τῆς κατὰ Δουεῖτον καὶ
Σωζόπολιν; hodie *Sizepoli*. || — 24. σταδ. α' | esse deb.
σταδ. β'; sed depravatam numerum ipsum reperisse
Anonymum e milium numero colligitur. Idem vitium
est in Menippo Marciani.

§ 12. In hoc § ubique cum Arriano (a quo differt
Marcianus) consentit, nisi quod a Tyndaridis ad
Nymphæum non 15 stadia (ut Arrianus), sed 45 sta-
dia ponit, fortasse vitioso Arriani codice usus. Nam ne
corrigamus, eo impedimur, quod ne servatis quidem
istis stadiis 45, summa stadiorum 700, quam auctor
ab Heraclea ad Amastrin esse dicit, colligitur. || —
27. Ἀβλία | Ἀβλία conj. Gailius. || — 31. Τυνδαρι-
δῶν | Τυνδαριδῶν cod.; em. Gailius. Ceterum de sin-
gulis vide not. ad Arrian.

13. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀξίνα εἰς Σανδaráκην, ἐν ᾗ ὅρμος ναυσὶ μικραῖς, στάδια μ', μίλια ε'. Ἀπὸ δὲ Σανδaráκης εἰς Κρηνίδας, ἐν ᾗ ὅρμος ναυσὶ μικραῖς, στάδια κ', μίλια β', ε'. Ἀπὸ δὲ Κρηνίδων εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ δὲ Ψύλλης εἰς Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικὴν, ἐπὶ θαλάσῃ οἰκουμένην, Μηλυσίων καὶ ταύτην ἀποικον, στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμὸν στάδια κ', μίλια β', ε'. οὗτος ὁ Βιλλαῖος ποταμὸς, ὃς τινὲς φασιν, ὁρίζει Βιθυνίαν· τὰ δὲ ἐχόμενα Παφλαγονίας ἐστί. Τινὲς δὲ νῦν τὸν Παρθένιον ποταμὸν ὅρον Βιθυνίας καὶ Παφλαγονίας εἶναι βούλονται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βιλλαίου ποταμοῦ εἰς Ψίλιδα ποταμὸν, τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον, στάδια ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψίλιδος ποταμοῦ ἕτοι Παπανίου εἰς Παρθένιον ποταμὸν στάδια ο', μίλια θ', γ'.
14. Οὗτος ὁ Παρθένιος πλωτός ἐστι, καταφέρων βῆθρον ἡσυχώτατον· ἐν αὐτῷ δὲ λόγος Ἀρτέμιδος εἶναι λουτρὸν ἐπιφανέστατον.
15. Ἀπὸ δὲ τοῦ Παρθενίου εἰς Ἀμάστραν, τὴν καὶ Ἀμαστριν λεγομένην, πόλιν Ἑλληνίδα, ἔχουσαν καὶ ποταμὸν, πρότερον λεγομένην Σήσαμον, στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Ἀμαστριν στάδια ψ', μίλια λ'.
16. Ὡν δὲ τόπων ἄρξει Φινέα τοῦ Τυρίου Φοίνικος· ὑστέριος δὲ χρόνοις κατελθεῖν ἐξ Ἰωνίας στόλον Μηλυσίων, καὶ κτίσαι ταύτας τὰς πόλεις, αἱ εἰς Ἀμαστριν

13. Ab Oxina ad Sandaracam, in qua statio est parvis navibus, stadia 40, milia 5 ($\frac{1}{2}$). A Sandaraca ad Crenidas, ubi statio parvis navibus, stadia 20, milia 2 $\frac{3}{4}$. A Crenidibus ad Psyllam castellum stadia 30, milia 4. A Psylla ad Tium, urbem Græcam Ionicam, in maris ora sitam, ipsam quoque Milesiorum coloniam, stadia 90, milia 12. A Tio ad Billæum fluvium stadia 20, milia 2 $\frac{3}{4}$. Hic Billaus fluvius, ut aiunt quidam terminat Bithyniam; quæ vero deinceps sequuntur, Paphlagoniæ sunt. Nunc autem nonnulli Parthenium fluvium Bithyniæ et Paphlagoniæ terminum esse statuunt. A Billæo fluvio ad Psilidem fluvium, nunc Papanium dictum, stadia 60, milia 8. A Psilide fluvio seu Papanio ad Parthenium fluvium stadia 70, milia 9 $\frac{1}{2}$ (*E Menippo et Arriano* § 20).

14. Hic Parthenio navigabilis est, fluente decurrens valde tranquillo; in quo Dianæ esse fertur balneum limpidissimum (*E poet. perieg.* v. 968 sq.).

15. A Parthenio fluvio ad Amastram, quæ et Amastris dicitur, urbem Græcam, quæ habet etiam fluvium, prius Sesamum appellatam, stadia 90, milia 12. Ab Heraclea ad Amastrin stadia 700, milia 90.

16. His in locis olim regnasse fertur Phineus, Tyrii Phoenicis filius; postea autem Milesii ex Ionia classe venientes, urbes [*quattuor*] condiderunt, quas in

§ 13. In mensuris ad Menippum auctor redit, nisi quod a Crenidibus ad Psyllam non viginti stadia cum Marciano, sed triginta cum Arriano numerat. Ex eodem Arriano alia quædam habere videtur, quæ in Menippo Marciani non leguntur. || — 4. Ψύλλαν.. Ψύλλης] ex Arrian. et Marc. correxerunt; Ψύλλαν.. Ψύλλης codex. || — 13. Ψίλιδα] Ψύλλιδά scrips. Gail. || — Παπάνιον] Num forte nomen hoc a πάπα, Bithynico Jovis nomine, repetendum? || — 15. Παρθένιον] παρθένην et mox εἰς Παρθένην, deinde vero ἀπὸ τοῦ Παρθενίου. Cf. Meineke ad Scym. 968.

§ 15. Ἀμάστραν] Ἀμάστρην cod. et edit. ; Ἀμάστρα urbs dicitur ap. Constantin. Porphy. De them. I, 7 p. 29, 18 et 30, 5 ed. Bonn., et ap. Nicetam Paphlagonem Orat. in S. Hyacinth. XVII., ex quo Wesselingius ad Hierocl. p. 696 affert hæc: Ἀμάστρα, ὁ τῆς Παφλαγονίας, μᾶλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου δεῖν ὁρθαλμῶς, εἰς ἣν οἱ τε τὸ βόρειον τοῦ Εὐξείνου μέρος περιουκούντες Σκύθαι καὶ οἱ πρὸς νότον κείμενοι, ὥσπερ εἰς τι κοινὸν συντρέχοντες ἐμπόριον, τὰ παρ' ἑαυτῶν τε εἰσφέρουσι, καὶ τὰ παρ' αὐτῆς ἀντιλαμβάνουσι· πόλιν ἐφ' ἧς τε πάσης λήξεως καὶ ἐσπερίου μεταξὺ κειμένη, etc. Geographus quoque Ravennates *Amastram* urbem dicit; ap. Hieroclem p. 696 est Ἀμάστριον; in Tab. Peut. *Mastrum*; apud Plin. VI, 2 *Mastyra*, quod ipse Plinius sic corruptum invenerit, quum in sequentibus tanquam urbem diversam ponat: *Sesamum oppidum quod nunc Amastris*. || — 22. πρότερον λεγόμενην] πρ. λεγόμενον Σησ. codex; em. Gail.; fortasse tamen

erat τὸ πρότερον λεγόμενον Σήσαμον, quum urbs et ἡ Σήσαμος (Scylax, Eustath. ad. Hom. II. 2, 853, Hesychius s. v., schol. Paris. ad Apoll. Rhod. II, 941; *Sesamus* Mela I, 19) et τὸ Σήσαμον (Stephan. Byz. s. v. et schol. vulg. ad Apoll. Rhod. I. I.; *Sesamum oppidum* Plin. VI, 2) dicatur. Ex verbis Apollonii II, 941 et Strabonis XII, p. 544 de nominativo nominis non liquet. In numis nihil habes nisi ΣΗΣΑ (Mionnet *Decript.* col. II, p. 399; *Supplem.* vol. IV, p. 571. De nominis origine schol. Apoll. I. I.: Τὸ δὲ Σήσαμον μετωνομάσθη Ἀμαστρίς ἀπὸ Δαρείου ἀδελφοῦ θυγατρὸς. Ἐκλήθη δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ σήσαμον λαβεῖν παρὰ Καρῶν ἀντὶ τῆς χώρας τὸν βουλομένον κτίσαι τὴν πόλιν. Quæ vereor ne corrupta sint. Sententia fuerit: ἀπὸ τοῦ σήσαμον λαβεῖν [τοὺς ἐγχωρίους, vel certum aliquem ejus regionis principem] ἀντὶ τῆς χώρας παρὰ τῶν Καρῶν τῶν βουλομένων κτίσαι τὴν πόλιν. De Carum coloniis in Ponto Euxino vide quæ indagare studuit *Movers Das Phan. Alterthum* tom. II, p. 297 sqq. || — 24. στὰ δ. ψ'] E singulis numeris colliguntur stadia 660. Habebis stadia 700, si a Sandaraca ad Crenides pro 20 stadiis cum Arriano ponas stadia 60. Apud Arrianum summa stad. conflatur 690; ap. Marcianum 590, ut proxime absit ab Arriano computus Anonymi, quamquam in singulis modo Arriani, modo Marciani numeros habet.

§ 16, l. 25. Ὡν δὲ] ὦν δὲ cod.; em. Meineke ad Scymnum, post Φινέα inserens λέγουσι.

ὑστερον συνήγαγεν, ἐπὶ τῶν τόπων κτίσασα δαμόνουμον πόλιν, Ἀμαστρίς ἡ Ὀξύθρου μὲν ἱστορουμένη θυγάτηρ ὑπάρχειν, ὡς δὲ λόγος, τοῦ Περσικοῦ, τοῦ δὲ Ἡρακλείας τοῦ Διονυσίου τοῦ τυράννου γενομένη γυνή.

17. Ἀπὸ δὲ Ἀμαστρίδος εἰς χηλὴν Ἐρυθίνους στάδια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ χηλῆς Ἐρυθίνων εἰς Κρόμναν χωρίον στάδια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Κρόμνης χωρίου εἰς Κυτόρον στάδια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Κυτόρου εἰς Αἰγιαλὸν χωρίον στάδια 9', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Αἰγιαλῶ εἰς Κλίμακα κώμην στάδια ν', μίλια 5', 1/2'. Ἀπὸ δὲ Κλίμακος εἰς Τιμολαίον χωρίον στάδια μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Τιμολαίου εἰς Θύμνην στάδια κ', μίλια β', 1/2'. Ἀπὸ δὲ Θυμῆων εἰς Κάραμβιν, ἀκρωτήριον ὑψηλὸν καὶ μέγα, στάδια ρκ', μίλια ις'.

18. Κατ' ἀντικρὺς δὲ Κάραμβεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ κεῖται μέγιστον ἀκρωτήριον, ἀπότομον εἰς θάλασσαν ὑψηλὸν ὅρος, τὸ λεγόμενον Κριῦ μετώπον, ἀπέχον ἐκ Κάραμβεως πλοῦν νυχθήμερον.

19. Ἀπὸ δὲ Κάραμβεως εἰς πόλιν Καλλίστρατιν τὴν καὶ Μαρσίλλαν στάδια κ', μίλια β', 1/2'. Ἀπὸ δὲ Καλλίστρατίδος εἰς Ζεφυρίον στάδια μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Γάριον τόπον στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ δὲ Γαρίου τόπου εἰς Ἀθώνου τεῖχος, τὴν νῦν λεγομένην Ἰωνόπολιν, στάδια ρκ', μίλια ις' ἐνταῦθα ὁρμος ναυσὶν οὐκ ἀσφαλῆς· σαλεύουσιν δὲ ἀπαεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμῶν καταλάβοι.

20. Ἀπὸ δὲ Ἰωνοπόλεως εἰς Αἰγινήτην, πολίχνην καὶ ποταμὸν, στάδια ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ Αἰγινήτου εἰς Κίμωλιν κώμην, νῦν Κινώλην λεγομένην, στάδια 9', μίλια η'. Ἐν Κινώλῃ σαλεύουσιν ἂν νῆες ὥρα ἔτους· ἔχει δὲ καὶ ὕψος εἰς τὴν καλουμένην Ἀντικίνωλιν. Ἀπὸ δὲ Κινώλης εἰς Στεφάνην, κώμην καὶ λιμένα, στάδια ρπ', μίλια κδ'. Ἀπὸ δὲ Στεφάνης εἰς Ποταμοὺς χωρίον στάδια ρν', μίλια κ'. Ἀπὸ δὲ τῶν Ποταμῶν εἰς Συριάδα Ἀκρουλεπτήν στάδια ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ Συριάδος Ἀκρουλεπτῆς κόλπος ἐκδέχεται· εἰσπλεύσαντι δὲ αὐτὸν εἰς Ἀρμένην, κώμην καὶ λιμένα μέγαν, στάδια 9', μίλια η'· ἔστι δὲ παρὰ τὸν λιμένα ποταμὸς Ὀχθρομανῆς ὀνόματι.

unam Amastrin serius conjunxit, quum ibi civitatem sibi cognominem condidisset, Amastris, Oxythrae, ut fertur, Persici filia, uxorque Dionysii, Heracleae tyranni (*E poet. porieg.* 958-967).

17. Ab Amastri ad molem Erythinos stadia 90, milia 12. A mole Erythinis ad Cromnam castellum stadia 90, milia 12. A Cromna castello ad Cytorum stadia 90, milia 12. A Cytoro ad Aegialum castellum stadia 60, milia 8. Ab Aegialo ad Climaca vicum stadia 50, milia 6 2/3. A Climace ad Timolaium castellum stadia 40, milia 5 1/3. A Timolao ad Thymena stadia 20, milia 2 2/3. A Thymenis ad Carambin, promontorium altum et magnum, stadia 120, milia 16 (*Cf. Menipp. et Arrian.* § 20).

18. Carambi autem promontorio ex adverso jacet in Europa promontorium maximum, mons valde emens, praerupta habens versus mare praecipitia, Crimnetopon appellatum, a Carambi distans diei noctisque navigatione (*E perieg. iamb.* 953 sqq.)

19. A Carambi ad Callistratim urbem, quae et Marsilla dicitur, stadia 20, milia 2 2/3. A Callistrati ad Zephyrium stadia 40, milia 5 1/3. A Zephyrio ad Garium locum stadia 30, milia 4. A Gario loco ad Aboni moenia, civitatem nunc Ionopolim dictam, stadia 120, milia 16; statio illic navibus non admodum tuta, ubi tamen, si non magna sit tempestas, a damno immunes commorari queant (*Ex Arriano et Menippo*).

20. Ab Ionopoli ad Aegineten, oppidulum et fluvium, stadia 120, milia 16. Ab Aeginete ad Cinolin vicum, qui nunc Cinole appellatur, stadia 60, milia 8, ubi naves aestate commodissime commorentur. Habet etiam recessum navibus ad Anticinolin quam vocant. A Cinole ad Stephanen vicum et portum stadia 180, milia 24. A Stephane ad Potamos seu Fluvios castellum stadia 150, milia 20. A Potamis ad Syriada Acrulepten [*promontorium*] stadia 120, milia 16. Syriada Acrulepten sinus excipit; penetranti in illum ad Armenen, vicum et portum magnum, stadia 67, milia 8; juxta portum fluvius est nomine Ochthomanes.

|| — 1. τῶν τόπων] τὸν τόπον vgo; em. Mein. || — 3. ὑπάρχειν] ὑπάρχου cod.; ὑπάρχουσα Gail.; em. Mein.

§ 17, l. 5. χηλὴν] χηλὴν et mox χηλῆς cod.; em. Hudson. || mallet tamen χηλῆς et χηλῶν. Arrianus nihil nisi : εἰς Ἐρυθίνους; nulla hujus loci mentio ap. Marcianum. || — 6. 4'] 5' Arrianus, ex eoque, ut puto, reponendum. Si sexaginta stadia numeraveris, consentiet Anonymus cum Marciano, qui ab Amastri ad Cromnam computat stadia 190. || — 6. Κρόμναν et Κρόμνης cod. || — 9. Αἰγιαλὸν, ut Marcianus; Αἰγιαλὸς Arrian. || — 11. Κλίμακα codex. || — 13. Θυμνὴ et Θυμνῶν cod. Vid. not. ad Arrian. § 20 p. 386.

§ 18, l. 19. πολωνυχθήμερον pro πλοῦν νυχθήμερον codex; em. Hudsonus.

§ 19, l. 20. Καλλίστρατιν cod.; Καλλίστρατιν Mar-

cian.; locum non memorat Arrianus. || — 23. Γάριον non habet Arrianus; Marcianus habet, sed omittit mentionem Zephyrii. || — 24. Ἀθώνου τεργόπολιν λεγομένην codex; emend. ex Marciano πόλιν μικρὰν λεγομένην dedit Gailius.

§ 20, l. 28. Αἰγινήτην codex; em. Gail. || — 30. Κίμωλιν] Κίνωλιν Arrian. et Marcian.; Cimolin etiam Plinius, Strabo et Ptolemæus; Anonymi codex quum mox habeat Ἀντικίνωλιν, quid scripserit auctor, non liquet. || — 34. ρπ'] ut Arrianus; ρν' Marcianus. || — 35. τῶν Π.] τοῦ Π. cod.; em. editt. Articulum abesse malim. || — 36. Συριάδος codex; em. editt. || — ρκ', μίλια ις'] ρ', μίλια ιη' codex; inconcinna em. ex Marciano et Arriano. || — 38. Ἀρμένην cod. || — 39. 97 cod., quod ortum ex dittogr. lit 97; 60 st. Ar-

21. Ἀπὸ δὲ Ἀρμένης εἰς Σινώπην, Μιλησίαν ἀποι-
κον, στάδια μ', μίλια ε', γ'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν
ἄκρων νησίον, ὃ καλεῖται Σκόπελος. Ἐχει δὲ διέκ-
πλον τοῖς ἐλάττοσι πλοίοις· τὰ δὲ μείζονα περιπλεῖν
5 δέει, καὶ οὕτω καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν. Εἰσὶ δὲ τοῖς περι-
πλέουσι τὴν νῆσον πλείους ἄλλοι στάδια μ', μίλια ε', γ'.

22. Σινώπη δὲ ἐπώνυμός ἐστι μιᾶς τῶν Ἀμαζόνων,
[ὧν] πλησίον [τὸ] χωρίον, ἣν ποτε μὲν ὤκουν εὐγε-
νεῖς ὄντες Σύριοι, μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς λέγουσιν, Ἑλ-
10 λήνων ὅσοι ἐπ' Ἀμαζόνας διέβησαν, Αὐτολύκος τε καὶ
σὺν Δηϊλέοντι Φλόγιος, ὄντες Θετταλοί. Ἐπειτα
Ἀβρώνδας γένει Μιλήσιος· ὑπὸ Κιμμερίων [δ'] οὗτος
ἀναιρεῖσθαι δοκεῖ· μετὰ Κιμμερίους Κῶος, πάλιν δὲ
Κρητίνης, οἱ γενόμενοι φυγάδες τῶν Μιλησίων. Οὗτοι
15 δὲ συνοικίζουσιν αὐτὴν, ἥνικα ὁ Κιμμερίων στρατὸς
κατέδραμε τὴν Ἀσίαν.

23. Ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς Εὐάρχον ποταμὸν, ἥδη
Εὐάρχον λεγόμενον, στάδια π', μίλια ι', ε' ς'. Οὗτος
ὁ Εὐάρχος ποταμὸς ὀρίζει τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὴν
20 ἐχομένην Καππαδοκίαν· οἱ παλαιοὶ [γὰρ] τὴν
Καππαδοκίαν καθήκειν βούλονται μέχρι τοῦ Εὐξείνου
Πόντου· τινὲς δὲ αὐτοὺς Λευκοσύρους ἐκάλεσαν· νυνὶ δὲ
μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἔχοντα μέχρι τῶν βαρβα-
ρικῶν ὁρίων ἰδίως Πόντος καλεῖται· διήρηται δὲ εἰς
25 ἐπαρχίας δύο.

24. Ἀπὸ δὲ Εὐάρχου ποταμοῦ εἰς Κάρουσαν, ἐμπό-
ριον καὶ λιμένα τοῖς ἀφ' ἐσπέρης ἀνέμοις, πρῶτον Πο-
λίχνιον ὠνομασμένον, στάδια ο', μίλια θ', γ'. Ἀπὸ
δὲ Κάρουσας εἰς Γουρζουδάνθου στάδια ξ', μίλια η'.

30 Ἀπὸ δὲ Γουρζουδάνθου εἰς Ζάγωρον χωρίον, ἥδη Κα-
λίππους λεγόμενον, στάδια ρν', μίλια κ'. Ἀπὸ δὲ
Ζάγωρου εἰς Ζάληκον, ποταμὸν καὶ κόμην ἀλίμενον,
στάδια ι', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ζαλήκου ποταμοῦ εἰς
Ἄλυν ποταμὸν πλωτὸν στάδια σί', μίλια κη'.

35 25. Οὗτος ὁ Ἄλυν ποταμὸς πάλαι μὲν ὄρος ἦν τῆς
Κροίσου βασιλείας καὶ τῆς Περσῶν, νῦν δὲ ὑπὸ τῇ Ρω-
μαίων ἐπικρατείᾳ ῥέει, οὐκ ἀπὸ μεσημβρίας, ὡς λέγει
Ἡρόδοτος, ἀλλ' ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. Καθότι δὲ
εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὀρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμι-
40 σηνῶν ἔργα· τριακόσια δὲ στάδια ἀπέχων τῆς Ἀμισοῦ,
μεταξὺ Σύρων τε καὶ Παφλαγῶν φερόμενος εἰς τὸν
Πόντον ἔξεισιν.

21. Ab Armene ad Sinopen, Milesiorum coloniam,
stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. Ad extremitates jacet insula
parva, Scopelus nominata, quæ transitum quidem
præbet minoribus navigiis, sed majora illam circum-
navigare oportet, et sic ad urbem appellere. Insulam
circumnavigantibus alia amplius stadia sunt 40, milia
5 $\frac{1}{2}$ (*E Menippo*).

22. Sinope cognominis est uni Amazonum, quarum
in propinquo castellum; quam urbem olim incolebant
Syri *indigenæ*, deinde Græci, ut aiunt, quotquot huc
Amazonas bello petentes venerant, Autolycus et cum
ipso Deileon et Phlogius, Thessali origine; post hos
Abrondas, gente Milesius, qui a Cimmeriis interemtus
creditur; post Cimmerios rursus Cous et (καὶ) Cri-
tines, qui a Milesiis in exsilium missi erant. Illi ur-
bem colonis frequentarunt, quum Asiam vastaret
Cimmeriorum exercitus (*E perieg. iamb. 941-52*).

23. A Sinope ad Euarchum fluvium, nunc Eue-
chon appellatum, stadia 80, milia 10 $\frac{1}{2}$: hic fluvium
Euarchus Paphlagoniam et finitimam Cappadociam
determinat. Veteres enim Cappadociam porrectam
esse volunt usque ad Euxinum Pontum; nonnulli
Cappadoces Leucosyros appellarunt. Nunc vero quæ
Paphlagoniam proxime excipiunt usque ad fines bar-
baricos, proprie Pontus vocantur; dividitur autem in
duas præfecturas (*E Menippo*).

24. Ab Euarcho fluvio ad Carusam emporium cum
portu a ventis occiduis tuto (*primum Paphlagonie op-
pidulum dictum*), stadia 70, milia 9 $\frac{1}{2}$. A Carusa ad
Gurzubanthum stadia 60 milia 8. A Gurzubantho ad
Zagorum castellum, nunc Calippos appellatum, sta-
dia 150, milia 20. A Zago - ad Zalecum, fluvium et
vicum importuosum, stadia 90, milia 12. A Zaleco
fluvio ad Halym, fluvium navigabilem, stadia 210,
milia 28 (*E Menippo et Arrian*).

25. Iste Halys fluvius olim regni Cræsi et Persarum
terminus fuit, nunc vero sub Romanorum imperio
fluit, non a meridie, ut Herodotus inquit, sed ab ortu
solis; ubi autem in Pontum exit, Sinopensium et Ami-
senorum agros separat; trecentis vero stadiis ab Amiso
distant, inter Syros et Paphlagonas fluens, in Pontum
se exonerat (*Ex Arriano et ignoto fonte*).

rian. 50 Marcian. Dein μλ. ι' codex. || — 40. Ὁ χ θ ο -
μ α ν η ς] Ὁ γ ο σ δ ᾶ ν η ς Marcian.; Ὁ χ ῆ ρ α ν ο ς Scylax § 89,
p. 66, ubi vid. not.

§ 22, l. 9. Inclusa suppl. Meineke ad Scymn. 942,
ubi vide. Deinde ἦν ποτὲ μὲν τὸ πρὶν ὤκουν cod.; dein
leg. ἔγγενες? || — 11. ἔξ Ἀμαζόνων cod.; em. Hudson.
et Fabricius. Dein τε καὶ Σινωπέων cod.; em. edd. ||
13. Ἀμβρόντας cod.; em. Meineke. || — 15. Κρητίνης
cod.; em. Meineke, qui deinde (apud poetam certe)
fuisse putat ῥῶν Μιλ. pro τοῦ (τῶν em. editt.)
Μιλ.

§ 23, 19. μιλ. ις', ε' γ' cod. Arrianus Euarchum
non memorat. || — 20. ὁ Εὐάρχος πολλὴν ὀρίζει Πα-

φλαγονίαν cod. || — 21. γὰρ e Marciano add. Gailius.

§ 24, l. 28. Πο λ ι χ ν ι ο ν ὦ ν.] Hæc sic vix sana. ||

31. Γουρζ. Nihil de hoc loco Marcianus et Arrianus. ||

— 31. Ζά γ ω ρ ο ν] Γά ζ ου ρ ο ν et mox Γα ζ ού ρου cod.; em.

Gail. ex Arriano, qui Ζά γ ω ρ α locum dicit. || — 32. Κ α -

λ ι π π ο ι cod.; em. Gailius. Zalecum non habet Arrianus.

|| — 34. ι'] 120 sec. Marcianum. Anonymus hunc et

sequentem numerum (σι', pro quo ρν' Marcianus) ad

calculos Arriani, a Zagoro ad Halyn 300 stadia expu-

tantis, accommodavit.

§ 25, l. 37. ὑπὸ τῶν Ρωμ. ἐπικράτειαν cod.; em. ex

Arr. || — 40. Σινώπης cod.; ex Arr. mutavit Gail. ||

42. μεταξὺ Σ. κ. Π. φερόμενος. In antec. Euarchum

26. Ἀπὸ δὲ Ἄλυνος ποταμοῦ εἰς τὸν Ναυστάθμον, ἐν ᾧ καὶ λίμνη ἐστὶ, στάδια μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου λίμνης εἰς Κωνώπειον λίμνην στάδια ν', μίλια ς', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ Κωνωπέου λίμνης εἰς Εὐσένην, τήν καὶ Δαγάλην λεγομένην, στάδια ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ Εὐσένης εἰς Ἀμισὸν πόλιν στάδια ρξ', μίλια κα', ε' ς'. Ἀμισὸς, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικίος, ἐπὶ θαλάσῃ οἰκεῖται.

27. Ἐν τῇ Λευκοσύρων γῇ κειμένη, Φωκαέων ἀποικία τέσσαρσι γὰρ πρότερον ἔτεσιν οἰκισθεῖσα τῆς Ἡρακλείας, ἔλαθεν Ἰωνικὴν κτίσιν. Κατὰ δὲ τὴν πόλιν ταύτην τῆς Ἀσίας σχεδὸν στενέτατος αὐγὴν ἐστὶν εἰς [τὸν] Ἰστικὸν κόλπον διήκων τήν τε Ἀλεξανδρούπολιν, τῇ Μακεδόνι κτισθεῖσαν· ἡμερῶν δὲ ὁδὸν εἰς τὴν Κιλικίαν ἐπὶ τῶν πασῶν ἔχει· τὸ τῆς Ἀσίας γὰρ λέγεται ἰσθμωδέστατον εἰς τὸν περὶ αὐτὸν ὄντα συνάγεσθαι μυχόν. Ὅ δὲ Ἡρόδοτος οἰκιστὰς ἀγνοεῖν λέγων ἔκ τῆς Κιλικίας [ἀνδρὶ γ' εὐζώνῳ μολεῖν πένθ' ἡμερῶν εἰς Πόντον εἶναι τὴν ὁδόν. Ἐθνη δὲ ἔχει τὰ πάντα] πεντεκαίδεκα ἢ χερρόνησος, ὧν τρία μὲν Ἑλληνικά, Αἰολικόν, εἴτ' Ἰωνικόν καὶ Δωρικόν, τὰ λοιπὰ δὲ τῶν μιγάδων χωρὶς βάρβαρα· Κίλικες μὲν οὖν Λύκιοι τε καὶ πρὸς τοῦτοις ἅμα Κἄρες Μαριανδύνοι τε παραθαλάσσιοι οἰκοῦσι, Παφλαγῶνες τε καὶ Παμφύλιοι· Χάλυβες δὲ τὴν μεσόγειον, οἳ τε πλησίον Καππάδοκες οἳ τε νεμόμενοι τὴν Πισιδίην, Λυδοὶ τε καὶ πρὸς τοῖσδε Μυσοὶ καὶ Φρύγες.

28. Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ εἰς Λύκαστον ποταμὸν στάδια κ', μίλια β', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Λυκάστου ποταμοῦ εἰς κόμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδια μ', μίλια ε', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ Χαδισίου εἰς Ἀγκῶνος λιμένα, ἐν ᾧ καὶ Ἴρις ἐμβάλλει, στάδια ρ', μίλια ις'.

29. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰρεως ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειον, ἱερὸν καὶ ἀκρωτήριον, στάδια τξ', μίλια μη'. Ἐνταῦθα λιμὴν μέγας, ὃ λεγόμενος Λαμυρῶν, ὅρμος ναυσὶ καὶ ὑδροστόλος. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείου εἰς Θερμώδοντα, ποταμὸν ναυσίπορον, στάδια μ', μίλια ε', γ'. Οὗτος δὲ Θερμώδων ἐστίν, ἐν ᾧ περ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῆσαι λέ-

26. Ab Halye fluvio ad Naustathmum, ubi etiam palus est, stadia 40 (90?), milia 5 $\frac{1}{2}$. A Naustathmo palude ad Conopium paludem stadia 50, milia 6 $\frac{3}{4}$. A Conopio palude ad Eusenem, quæ et Dagale appellatur, stadia 120, milia 16. Ab Eusene ad Amisum urbem, stadia 160, milia 21 $\frac{3}{4}$. Amisus, urbs græca, Atheniensium colonia, ad mare sita est (*Ex Arriano* § 22).

27. In Leucosyrorum regione jacens Amisus Phœciensium colonia est; quadriennio enim condita ante Heracleam, Ionica de gente originem traxit. Ad hanc civitatem Asia arctissimo collo constringitur, pertinente usque ad Issicum sinum, urbemque Alexandriam, a Macedone conditam. Hinc in Ciliciam non plus quam septem dierum est iter. Nam Asia fertur angustiis arctissimis ad Issici sinus recessum comprimi. Herodotus autem in errore versari videtur, quum dicit e Cilicia [*viro expedito quinque dierum iter ad Pontum esse. Gentes vero habet*] hæc peninsula quindecim, quarum tres græcanicæ sunt, Æolica, Ionica atque Dorica, ceteræ autem præter mixtas barbaræ; Cilicæ quidem Lyciique et præter hos etiam Cares et Mariandyni loca tenent maritima, Paphlagonæque et Pamphylii; Chalybes autem mediterranea possident, hisque proximi Cappadoces Pisidiæque incolæ et Lydi et præter hos Mysi et Phryges (*E Perieg. iamb.* 917-940).

28. Ab Amiso ad Lycastum fluvium stadia 20, milia 2 $\frac{3}{4}$. A Lycasto fluvio ad vicum et fluvium Chadisium stadia 40, milia 5 $\frac{3}{4}$. A Chadisio ad Anconis portum, ubi Iris in Pontum exoneratur, stadia 100, milia 16 (*E Menippo et Arriano*).

29. Ab Iri fluvio ad Heracleum fanum et promontorium stadia 360, milia 48; illic portus magnus, Lamyron appellatus, statio navium et aquæ copia. Ab Heracleo ad Thermodontem, fluvium navigabilem, stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. Hic Thermodon ille est, ad quem Amazones habitasse dicuntur in urbe Themiscyra ap-

fluvium Paphlagoniæ et Cappadocum sive Leucosyrorum terminum cum Marciano dixerat; nunc nescio quem secutus, Cappadociam ad Halyn usque producit cum Strabone, aliis.

§ 26, l. 2. μ'] 90 Arrianus; 120 Marcianus. || — 3. Κωνώπειον cod., ut Marcian., dein Κωνωπέου, ut Arrianus, ex quo stadiorum numerum sumsit. Ceterum paullo accuratior de his Marcianus. || — 4. ν'] ut Arrian.; ρκ' Marcian. || — 5. ρκ'] sic etiam Arrian.; Marcianus hunc locum omittit. || — 6. Ἀμισοῦ πόλιν cod.; em. Gail. || — 7. ρξ'] ut Arrianus, quem vide. Marcianus a Conopio usque ad Amisum nonnisi 150 stadia computat, pro quibus Arrianus et Anon. falso habent stadia 280. || — 7. Ἀθηνῶν cod.; ex Arriano mutavit Gail.

§ 27, l. 9. Λευκοσύρῃ γῇ et Φωκαέων cod.; em. Hudson. || — 18. Includa suppl. Meinek. || — 21. ἀολικῶν ..

ἰωνικῶν.. δωρικῶν cod.; em. Holsten. || — 22. χωρὶς] χωρὶς cod.; em. Mein. || — 23. ἅμα Κἄρες] μάκρες cod.; em. Mein. || — 26. Λυδοὶ cod.

§ 28, l. 27. Lycastum et Chadisium, ab Arriano omissos, e Marciano notavit, distantias vero ita dedit, ut cum Arriano ab Amiso ad Anconis portum sint stadia 160. Longe aliter Marcianus. — Hucusque pertinet fragmentum Marciani; in seqq. nonnisi Arrianum conferre licet. || — 31. Ἀγκῶνος] Ἀγκῶνα Arrian. 31. ἐν ᾧ] ἔναπερ Arrian. et dein εἰςβάλλει. Similiter infra § 29 ἐν ᾧ pro ἔναπερ Arriani.

§ 29, l. 34. τξ'] ρξ' cod.; em. Gail. e numero mill. et ex Arriano. || — ἐνταῦθα.. ὑδροστόλος] Pro his Arrianus nihil nisi: ὅρμος ναυσί. Anonymus igitur e Marciano sua sumserit. || — 37. ναυσίπορον non habet Arrianus. || — 38. ἐν ᾧ περ] ἔναπερ Arrian. || — 1. ἔχοντες cod.; em. Hudson. Hæc quoque Arrianus non habet. || —

γονται, ἔχουσαι πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ καὶ πόλιν Θε-
μίσκυραν λεγομένην· διαρρεῖ δὲ Θερμῶδων ποταμός.
[Ἀπὸ δὲ Θερμῶδοντος ποταμοῦ] εἰς Βῆριν ποταμὸν
στάδια ζ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Βήρειος ποταμοῦ εἰς Θα-
6 ριον ποταμὸν στάδια 4', μίλια ιβ'.

30. Ἀπὸ δὲ Θαορίου ποταμοῦ εἰς Οἶνιον ποταμὸν, ἐν
ῷ καὶ ἔφορμός ἐστι ναυσί, στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ
δὲ Οἶνίου ποταμοῦ εἰς Φυγαμοῦντα ποταμὸν στάδια
μ', μίλια ε', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ Φυγαμοῦντος ποταμοῦ εἰς
10 Ἀμνηλῆτον τόπον στάδια κ', μίλια β', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ
Ἀμνηλῆτος τόπου εἰς Φαδισάνην ἤτοι Φάδισσαν στάδια
ρλ', μίλια ιζ', ε' ε'. Ἐνταῦθα λιμὴν, καὶ πόλιν πλη-
σίον, Πολεμώνιον λέγω. Ἀπὸ δὲ Φαδισάνης εἰς Πο-
λεμώνιον πόλιν στάδια ν', μίλια ε'.

15 31. Ἀπὸ δὲ Πολεμωνίου ἕως πλησίον τοῦ Θερμῶ-
δοντος ποταμοῦ πρῶτον Χάλυδες ἔθνος ὄκουν.

32. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πολεμωνίου εἰς ἀκρωτήριον Ἰασό-
νιον καλούμενον στάδια ρλ', μίλια ιζ', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ
Ἰασονίου εἰς Κιλίκων νῆσον στάδια ιε', μίλια β'.
20 Ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐπὶ τὸν Γένητον ποταμὸν στά-
δια νε', μίλια ζ', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Γενήτου ποτα-
μοῦ εἰς Βοῶνα, ἀκρωτήριον καὶ χωρίον, στάδια κ',
μίλια β', ε' ε'. Ἐνταῦθα λιμὴν πάντων ἀνέμων, καὶ
ὄρμος ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Βοῶνος εἰς Κοτύωρον στάδια
25 4', μίλια ιβ'. Ταύτης τῆς Κοτύωρου ὡς πόλεως
Ξενοφῶν ἐμνημόνευσε, καὶ λέγει Σινωπέων ἀποικον
εἶναι· νῦν δὲ κώμη ἐστὶ, καὶ οὐδὲ αὕτη μεγάλη.

33. Ἀπὸ δὲ Κοτύωρου ἕως πλησίον Πολεμωνίου
πρῶτον Τιβαρηνοὶ ὄκουν ἔθνος δημοχόριοι, πάνυ γελᾶν
30 σπεύδοντες ἐκ παντὸς τρόπου, εὐδαιμονίαν εἶναι ταύτην
κεκριότες.

34. Ἀπὸ δὲ Κοτύωρου κόλπος ἐκδέχεται. Εἰςπλεύ-
σαντι δὲ αὐτὸν εἰς Μελάνθιον ποταμὸν στάδια ξ', μί-
λια η'. Ἀπὸ δὲ Κοτύωρου μὴ παραπλέοντι τὸν κόλ-
35 πον, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸ στόμα τοῦ κόλπου,
εἰς Ἐρμώνασσαν, χωρίον Τραπεζουσίων, στάδια τ',
μίλια μ'. Ἀπὸ δὲ Μελανθίου ποταμοῦ εἰς Φαρμαν-

pellata, ad ostia ejus sita. Perfluit autem Thermodon
hanc civitatem. A Thermodonte ad Berin fluvium
stadia 60, milia 8. A Beri fluvio ad Thoarium (*Thoa-
rin?*) fluvium stadia 90, milia 12 (*Ex Arriano et
Menippo*).

30. A Thoario autem fluvio ad OEnium (*OEnoen?*)
fluvium, in quo statio navibus, stadia 30, milia 4.
Ab OEnio fluvio ad Phigamuntem fluvium stadia 40,
milia 5 $\frac{2}{3}$. A Phigamunte fluvio ad Amcletum locum
stadia 20, milia 2 $\frac{2}{3}$. Ab Ameleto loco ad Phadis-
anen sive Phadissam stadia 130, milia 17 $\frac{2}{3}$; illic por-
tus et urbs non procul ab eo, Polemonium scilicet.
A Phadisane ad Polemonium urbem stadia 50, milia 6
(*Ex Arriano et Menippo*).

31. A Polemonio usque ad vicina Thermodontis
fluvii prius habitavit gens Chalybum.

32. A Polemonio ad promontorium Jasonium ap-
pellatum stadia 130, milia 17 $\frac{2}{3}$. A Jasonio ad Ci-
licum insulam stadia 15, milia 2. A Cilicum insula ad
Genetum fluvium stadia 55, milia 7 $\frac{2}{3}$. A Geneto
fluvio ad Boonem promontorium et castellum stadia
20, milia 2 $\frac{2}{3}$; illic portus ab omni vento tutus et sta-
tio navium. A Boone ad Cotyrorum stadia 90,
milia 12. Hujus Cotyori tanquam urbis meminit Xe-
nophon, et Sinopensium coloniam esse dicit; hodie
vero pagus est, et ne is quidem magnus (*Arrian.
et Men.*)

33. A Cotyoro usque ad viciniam Polemonii prius
habitarunt Tibareni, gens ejusdem regionis, qui risui
modis omnibus studebant, in eo maximam felicitatem
esse judicantes (*Perieg. iamb. 915 sq.*).

34. Cotyrorum sinus excipit; quem si innavigaveris,
ad Melanthium fluvium sunt stadia 60, milia 7. A Co-
tyoro, sinus anfractus non præternaviganti, sed os-
tium ejus recta transeunti, ad Hermonassam, Tra-
pezuntium locum, stadia 300, milia 40. A Melanthio
fluvio ad Pharmantum fluvium stadia 150, milia 20.

3. Includa supplevit Gaillius, qui in antec. fort. leg.
suspiciatur λεγομένην, ἣν διαρρεῖ Θ. π. || — 3. Βῆριν..
Βήρειως] Βέρην.. Βέρης cod. || — 4. σταδ. ξ'] στ. 4'
Arrian.; vice versa sequens stadiorum numerus apud
Nostrum est 4' ap. Arrianum ξ'. || — 4. Θαριν.. Θα-
ριος Arrianus.

§ 30, l. 6. εἰς Οἶνιον ποταμόν] εἰς Οἶνόν Arria-
nus § 23. || — 8. Φυγ.] Φιγ. Arrian. || — 10. Ame-
letum locum om. Arrianus. || — 11. Φαδισάνην, at mox
Φαδισάνης codex. Verba ἤτοι Φάδισσαν non manant ex
Arriano. || — 12. ἐνταῦθα... στάδ. ν'. Pro his Arrianus
nihil nisi : ἐνθενδε εἰς Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα.
In 10 stadia bene cadit vox πλησίον, minus vero in ea
quæ Noster ponit stadia 50.

§ 31. ἕως πλησίον] ἕως πλαγίων codex, absque
sensu. Quod scripsi sapiens rexit ubi barbarorum
populorum limites a Nostro notantur. Sic Tibareni
habitant ἕως πλησίον Πολεμωνίου, Mossynæci ἕως πλη-
σίον Κοτύωρου. Hæc et alia hujus generis accepit Noster

e periegesi vel periplo, in quo auctor ab occasu ad
orientem progrediebatur.

§ 32, l. 20. Γένηπον.. Γενήπου cod. Arrianus fluvium
omittit. Aliis est Γενήτης. V. not. ad Scyl. § 88. || —
22. ἀκρωτ. et χωρίον non habet Arrianus. || — 23. λιμ.
πάντ. ἀν., non habet Arr. || — 24. εἰς Κοτύωρα Arrianus.

§ 33, l. 28. ἕως τοῦ πλησίον e conj. Holstenii scripsit
Gaillius h. l. et infra iterum. || — 29. δημοχόριοι]
Hæc vox ut apud Nostrum inepta est, sic in fonte poe-
tico bene habere potuit.

§ 34, 9 sqq. Quæ leguntur usque ad μίλια ις' e Mar-
ciano fluxerint. Arrianus nihil nisi hæc : Ἀπὸ Κοτύωρου
εἰς Μελάνθιον π. στάδιοι μάλιστα ξ'. Ἐνθενδε εἰς Φαρμα-
τηνόν, ἄλλον ποταμόν, στ. ρν' καὶ ἔνθεν εἰς Φαρνάκειαν
ρλ'. Quæ sequuntur usque ad ν. ἀποικος, Arriani sunt;
postrema denique poetæ centones. || — 34. παρα-
πλέοντι.. διαπλέοντι] διαπλέοντι.. παραπλέοντι
codex; em. Holstenius. || — 36. χωρίον] γώραν cod.;
em. Gail. || — Τραπεζούσιον leg. Gail. absque causa.

τὸν ποταμὸν στάδια ρν', μίλια κ'. Ἀπὸ δὲ Φαρμαν-
τοῦ ποταμοῦ εἰς Φαρμακίαν ἦτοι τὴν λεγομένην Φαρ-
νακίαν στάδια ρκ', μίλια ις'. Αὕτη ἡ Φαρνακία
πάσαι μὲν Κερασσοῦς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὐτῇ
5 ἄποικος (κτισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν), καθ' ἣν ἔρημος κει-
μένη (ἥς ἀντικρυς) παρήκει νῆσος Ἄρεως λεγομένη.

35. Ἀπὸ οὖν Φαρνακίας τῆς καὶ πάσαι Κερασσοῦντος
ἕως πλησίον Κοτυώρου πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμε-
νοι Μοσυνοικοί, ἔθεςιν νόμοις τε ἔργοις τε βαρβαρικώ-
10 τατοι· φασὶ γὰρ ἐν ξυλίνουσιν ὑψηλοῖς τ' ἄγαν πύργοις
ἐνοικεῖν πάντας, ἐν φανερῷ δ' αἰεὶ ἕκαστα πράττειν· τὸν
δ' ἐαυτῶν βασιλέα δεδεμένον, [ἐν] πύργῳ [τε] συγκε-
κλεισμένον τηρεῖν ἐπιμελῶς, τὴν ἀνωτάτω στέγην
ἔχοντα τοῖς φρουροῦσι δ' αὐτὸν ἐπιμελὲς εἶναι, νομίζουσιν
15 ἵνα πάντα προστάτῃ ποιεῖν· εἰ δὲ παραδαίῃ, κόλασιν
αὐτοῦ λαμβάνειν φασὶν μεγίστην, μὴ διδόντας [τὴν]
τροφὴν.

36. Ἀπὸ δὲ Φαρνακίας εἰς τὴν Ἀρητιάδα νῆσον,
ἔχουσαν ὑφοριον τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις, στάδια λ',
20 μίλια δ' (Αὕτη ἡ Ἀρητιάς νῆσος λέγεται Ἄρεως ἦτοι
Ἀρεώνησος). Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρητιάδος νήσου εἰς Ζεφύ-
ριον χωρίον στάδια ρκ', μίλια ις'. ἐνταῦθα ὄρμος
ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου χωρίου εἰς Τρίπολιν στά-
δια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Τριπόλεως εἰς Ἀργυρὰ στά-
25 δια κ', μίλια β', 1' 5". Ἀπὸ δὲ τῶν Ἀργυρῶν εἰς Φι-
λοκαλείαν στάδια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Φιλοκαλείας
εἰς Κόραλλα στάδια ρ', μίλια ιγ', γ'. Ἀπὸ δὲ Κο-
ράλλων εἰς Κερασσοῦντα, πόλιν καὶ ποταμὸν, στάδια
ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Κερασσοῦντος εἰς Ἱερὸν ὄρος, ἐν
30 ᾧ καὶ πόλις καὶ ὑφοριον, στάδια 4', μίλια ιβ'. Ἀπὸ
δὲ Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορδύλῃν χωρίον, ἐν ᾧ καὶ ὄρ-
μος ἐστὶ, στάδια μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Κορδύ-
λης εἰς Ἑρμούσῃν (καὶ δεῦρο ὄρμος) στάδια μ', μί-
λια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἑρμούσης εἰς πόλιν Τραπεζοῦντα,
35 ἐν ᾗ ὄρμος λεγόμενος Δαρνούς, στάδια ξ', μίλια η'.
Τραπεζοῦς, πόλις Ἑλληνίς, Σινωπέων ἄποικος, ἐπὶ
θαλάσῃ ὥκισμένη.

37. Ἀπὸ οὖν Τραπεζοῦντος ἕως τῆς Ἀρητιάδος νήσου,
[καὶ Φαρνακίας τῆς] καὶ πάσαι Κερασσοῦντος, πρῶτον
40 ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μάκρωνες ἦτοι Μάκροκέ-
φαλοι.

A Pharmanto fluvio ad Pharmaciam sive Pharnaciam
appellatam stadia 120, milia 16 (*E Menippo*). Hæc
Pharnacia olim Cerasus vocabatur, Sinopensium et ipsa
colonia (*Ex Arriano*); cujus in conspectu obtenditur
insula deserta, Martis dicta (*E perieg. iamb. 912*).

35. A Pharnacia, olim Cerasunte, usque ad vicina
Cotyoro prius Mosynæcorum, ut vocantur, gens ha-
bitavit, moribus, legibus factisque maxime barbara;
nam ligneas et editissimas habitare turres feruntur, in
aperto autem res quaslibet peragere; tum regem suum
vinculis constrictum et turre clausum sedulo custodire,
superiora domus occupantem; custodibus vero curæ
esse, ut cuncta legitime fieri jubeat; si contra a recto
aberraverit, pœnam ab illo repeti aiunt maximam cibo
denegato (*E perieg. iamb. 901-911*).

A Pharnacia ad Aretiadem insulam, ubi statio est
navibus a ventis occiduis tuta, stadia 50, milia 4;
hæc Aretias dicitur Martis insula sive Areonesus. Ab
Aretiadē insula ad Zephyrium castellum stadia 120,
milia 16; ibi statio navium. A Zephyrio castello ad
Tripolin stadia 90, milia 12. A Tripoli ad Argyra
stadia 20, milia 2 1/2. Ab Argyris ad Philocaleam sta-
dia 90, milia 12. A Philocalea ad Coralla stadia 100,
milia 13 1/2. A Corallis ad Cerasuntē urbem et flu-
vium stadia 60, milia 8. A Cerasunte ad Hieron (Sa-
crum) montem, ubi et urbs et statio, stadia 90, mi-
lia 12. A Sacro monte ad Cordylam castellum, ubi et
statio navium, stadia 40, milia 5 1/2. A Cordyla ad Er-
mysen (ibi quoque statio navium) stadia 40, milia 5 1/2.
Ab Ermyse ad Trapezuntē civitatem, ubi statio Da-
phnūs appellata, stadia 60, milia 8. Trapezūs, urbs
græca Sinopensium colonia, in ora maris condita (*Ex*
Arrian. § 24 et Menippo.)

37. A Trapezunte autem usque ad insulam Are-
tiadem et Pharnaciam, quæ olim etiam Cerasus voca-
batur, prius habitaverunt Macrones sive Macrocephali.

V. Steph. Thes. gr. v. Τραπεζοῦς. || — 1. Φαρμακτη-
νὸν Arrianus. || — 2. Φαρμακίαν Vitiato aliquo
libro usus esse Anonymus videtur. || — 5. κτισ-
θεῖσα ὑπ' αὐτῶν] glossema, ut videtur, sicuti mox
ἥς ἀντικρυς glossa est ad verba καθ' ἣν. || — καὶ ἡν]
καθ' ἧς codex.

§ 35, l. 9. ἔθεςιν ὡμοῖς ἔργοις βαρβαρικοῖς codex;
Holsten. V. Scymn. v. 901. || — 11. δ' αἰεὶ] δὲ ἀν
cod.; em. Holsten. || — 12. δὲ αὐτῶν codex; em. Mei-
neke. || — 12. Inclusa suppl. Holsten. || — 15. εἰ] ἀν
cod.; em. Letronne. Dein προστάτῃ cod.; em. Gail.

§ 36, l. 18. Ἀρητιάδα cod.; em. Hudson. || — 19. λ'] ν'
codex; vitium arguit milium numerus et 30 stadia
computans Arrianus. || — 20. Ἀρεως] ἔρδους cod.; em.

Hudson. || — 24. Ἀργυρα] τὰ Ἀργύρια Arrian. || —
28. Κερασσοῦντα] Locus ab Arriano omissus. || —
29. ἐν ᾧ καὶ πόλις καὶ ὑφοριον] Hæc non habet
Arrianus. || 31. χωρίον om. Arrianus. || — 32. μ'] με'
codex; at 40 Arrianus. || — 33. Fuerit aut eἰς Ἑρ-
μῶνασαν aut eἰς Ἑρμῶνασαν τὴν καὶ Ἑρμούσῃν. || —
καὶ δεῦρο] sic Arrian.; ἐν ᾗ δεῦρο cod. || — 35. Δα-
φνοῦς] δάρνου codex; em. Gail. Daphnuntis mentio
ap. Arrianum nulla. || — 37. ἐπὶ θαλάσσης codd.; ex
Arr. em. Gailius.

§ 37, 38. Ἀρητιάδος] Ἀριστιάδος cod.; em. Hud-
son. Inclusa supplevi e conj. Gailii. Codex: νήσου ἦτε
καὶ. De re cf. not. ad Scylac. § . || — 40. Ἀκρωνες et
Ἀκροκέφαλοι cod.

38. Ἀπὸ δὲ Τραπεζοῦντος εἰς Ὑσσον λιμένα, τὸν
νῦν λεγόμενον Σουσάρμια, στάδια ρπ', μίλια κδ'. Ἀπὸ
δὲ Σουσαρμίων εἰς Ὀφιοῦντα ποταμὸν, ἐν ᾧ σάλος
συμμέτροις ναυσί, στάδια λ', μίλια ιβ'. Οὗτος δ'
5 Ὀφιοῦς ποταμὸς διορίζει τὴν Κολχῶν χώραν ἀπὸ τῆς
Θιαννικῆς. Ἀπὸ οὗν Ὀφιοῦντος ποταμοῦ τὰ ἔθνη τῶν
δύο Πόντων ἐστί· τὰ δὲ ἐχόμενα βαρβάρων διαφορῶν
ἐστὶν ἔθνων. Ἀπὸ δὲ Ὀφιοῦντος ποταμοῦ εἰς Ψυχρὸν
λεγόμενον ποταμὸν στάδια λ', μίλια δ'.

39. Ἀπὸ δὲ Ψυχροῦ ποταμοῦ εἰς Καλὸν ποταμὸν, τὸν
νῦν λεγόμενον Καλὴν παρεμβολήν, στάδια λ', μίλια δ'.
Ἀπὸ δὲ Καλῆς παρεμβολῆς εἰς τὸν Ῥίζιον λεγόμενον
ποταμὸν καὶ λιμένα στάδια ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ
τοῦ Ῥιζίου εἰς Ἀσκούρναν ποταμὸν στάδια λ', μίλια
15 δ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀσκούρνα ποταμοῦ εἰς Ἀδινῆον,
[τὸν] ἥδη λεγόμενον Ἀδινῆον ποταμὸν, στάδια ε',
μίλια η'. ἔχει σάλον σύμμετρον ναυσίν. Ἀπὸ δὲ τοῦ
Ἀδινῆου ποταμοῦ εἰς Κόρδουλα χωρίον στάδια ρ', μί-
λια ιγ', γ'. Ἀπὸ δὲ Κορδύλων εἰς Ἀθήνας χωρίον
20 στάδια π', μίλια ι', λ' ε'. ἐνταῦθα ὁρμος ναυσίν. Ἔστι
γὰρ [καὶ] ἐν Πόντῳ Εὐξείνῳ χωρίον Ἀθῆναι λεγόμε-
νον, ἐν ᾧ καὶ Ἀθηναῖς ἱερὸν ἐστὶν Ἑλληνικόν, ὅθεν μοι
δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τούτου τοῦ χωρίου· καὶ φρού-
ριὸν τί ἐστιν ἡμελημένον· ὃ δὲ ὁρμος οἷος ὦρα ἔτους
25 δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς, καὶ σκέπην ταύταις παρέχειν
ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὗρου· σώζοιτο δ' ἂν
καὶ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ τὰ ὁρμουῦντα πλοῖα, ἀλλ' οὐ τοῦ γε
ἁπαρκίως, οὐδὲ τὸν θρασυκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκί-
ρυνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλούμενον.

40. Ἀπὸ δὲ Ἀθηνῶν εἰς Ζάγατιν ποταμὸν στάδια ζ'.
Ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πρυτάνην ποταμὸν στάδια μ', μίλια
ε', γ'. ἐν τούτῳ καὶ τὰ Ἀγχιάλου βασιλεία ἐστιν.
Ἀπὸ δὲ Πρυτάνου ποταμοῦ εἰς Ἀρμένην τόπον στάδια
κδ', μίλια γ', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἀρμένου τόπου εἰς Πυξί-
35 την ποταμὸν, στάδια ξς', μίλια η', λ' ε'. Ἀπὸ δὲ τοῦ
Πυξίτου ποταμοῦ εἰς Ἀρχαβὶν ποταμὸν στάδια λ',
μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἀρχάβειος ποταμοῦ εἰς Ἀψαρὸν
ποταμὸν στάδια ξ', μίλια η'.

41. Ὁ δὲ Ἀψαρὸς τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἀψυρτος
40 ἐκαλεῖτο πάλαι· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἀψυρτον ὑπὸ τῆς

38. A Trapezunte ad Hyssi portum, nunc Susar-
mia appellatum, stadia 180, milia 24. A Susarmiiis
ad Ophiuntem fluvium, in quo salum modicis na-
vibus, stadia 90, milia 12. Hic Ophius fluvius Col-
chorum regionem separat a Thiannica. Ab Ophiunte
fluvio sunt gentes duorum Pontorum, quibus finitimæ
sunt variæ gentes barbaræ. Ab Ophiunte fluvio ad
fluvium Psychrum (*Frigidum*) dictum stadia 30,
milia 4 (*Ex Arriano et Menippo*).

39. A Psycho fluvio ad Calum seu Pulchrum flu-
vium, qui nunc Pulchrum castrum vocatur, stadia 30,
milia 4. A Pulchro Castro ad Rhizium fluvium et
portum stadia 120, milia 16. A Rhizio ad Ascur-
nam fluvium stadia 30, milia 4. Ab Ascurna flu-
vio ad Adineum, nunc Adienum appellatum, sta-
dia 60, milia 8; habet et salum modicum navibus.
Ab Adieno fluvio ad Cordyla castellum stadia 100,
milia 13. A Cordylis ad Athenas castellum sta-
dia 80, milia 10, ubi statio navium. Est enim
in Ponto quoque Euxino locus Athenæ appellatus,
ubi etiam Minervæ fanum Græcum exstat, a quo
locus ille nomen accepisse videtur; etiam castellum
ibi est desertum; statio æstate paucarum navium ca-
pax, quas ab impetu noti ipsiusque euri potest pro-
tegere; fuerintque naves eo appellentes etiam a borea
tutæ, at non ab Aparctia neque eo vento qui in Ponto
Thracias, in Græcia Sciron appellatur (*Ex Arr.*
§ 6, *nonnulla ex Menippo*).

40. Ab Athenis ad Zagatin fluvium stadia 7.
Ab Athenis ad Prytanen fluvium stadia 40, milia 5 $\frac{1}{3}$;
in hoc tractu est Anchiali regia. A Prytane fluvio
ad Armenen locum stadia 24, milia 3 $\frac{1}{3}$. Ab Armene
loco ad Pyxiten fluvium stadia 66, milia 8 $\frac{1}{3}$. A Pyxite
fluvio ad Archabin fluvium stadia 90, milia 12. Ab
Archabi fluvio ad Apsarum fluvium stadia 60, milia 8
(*Ex Arrian. § 8 et Menippo*).

41. Apsarum autem castellum ferunt olim Apsyr-
tum fuisse appellatum; Apsyrtum nempe ibi a Medea

§ 38, l. 1. Ὑσσον] Ὑσσου λιμένα Arrian. § 4 et 8 et
reliqui; nostrum Ὑσσον fuerit librarii. || — τὴν νῦν
λεγομένην cod. || — 3. Σουσάρμια... Σουσαρμίων]
Σουσάρμια... Σουσάρμια cod.; em. Hudson. || —
3. Ὀφιοῦντα] Ὀφιν Arrian. § 8. || — 4. συμμέ-
τροις] σύμμετρος cod. || — 6. θιαννικῆς cod. V. Ar-
rian. § 8. || — 6. τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων. Hæc e
Marciano addita.

§ 39, l. 11. τὸν νῦν λεγ. Καλὴν παρεμβολήν]
Castrium vel castelli fluvio adjacentis nomen ad ipsum
flumen auctor male transfert. || — 13. ποταμὸν] πο-
τὲ codex. || — 14. Ἀσκούρναν] Ἀσκουρον ap. Arria-
num, haud dubie rectius. || — 16. Ἀδινῆον] sic Arria-
nus. Quare cum Hudsono legere malim: Ἀδινῆον [τὸν]
ἥδη λεγ. Ἀδινῆον. Ceterum v. not. ad Seylac, § 83. || —

18. Κόρδουλα] Κορδύλων cod.; mutavit Gailius. Arria-
nus locum non memorat. Alium locum Κορδύλην in
antecc. vidimus. || — 21. καὶ ἐξ Ἀρριανῶν inserui. ||
— χωρίον] sic Arrianus; χώρα Ἀθ. λεγομένη codex;
em. Gail. || — 24. ἡμελημένον] sic Arrianus § 6;
ἡρημημένον cod. || — 27. τὰ ὁρμουῦντα πλ.] ex Ar-
riano Gailius; ὁρμ. τὰ πλ. codex.

§ 40, l. 31. Πρυτάνην... Πρυτάνου] Πρυτανίς...
Πρυτάνειος Arrian. || — 32. καὶ τοῦ Ἀγγ. codex; em.
ex Arriano. Deinde pro ἐστὶ Arriani Anonymus scribere
debebat ἦν. || — 33. Ἀρμένην locum non habet Arria-
nus. Alium ejusdem nominis locum supra vidimus. ||
— 36. Ἀρχάβην... Ἀρχάβειος codex || — 37. ιβ'] ια'
codex.

§ 41, l. 40. πάλαι ποτὲ Arrianus.

Μηδείας ἀποθανεῖν· καὶ τάφος Ἀψύρτου δέικνυται·
ἔπειτα διεφθάρη τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιοίκων βαρ-
βάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διεφθάρται, ὁπότε
καὶ τὰ Τύανα [τὰ] ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θόανα λέ-
γουσιν ὅτι ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι τῷ βασιλεῖ [τῶν
Ταύρων], ὃς τοὺς ἀμφ' Ὀρέστην καὶ Πυλάδην διώκων
ἄχρι τῆςδε τῆς χώρας ἔλθειν φημίζεται, καὶ ἐνταῦθα
νόσῳ ἀποθανεῖν.

42. Ἀπὸ οὗν Ἀρχάβειος ποταμοῦ εἰς Ὀριούντα πο-
ταμὸν πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐχχειριεῖς,
νῦν δὲ οἰκοῦσι Μαχελῶνες καὶ Ἡνίοχοι.

[Λέπει: τὰ ἀπ' Ὀριούντος ποταμοῦ ἔω; τῆς λίμνης τῆς
Μαιώτιδος.]

43. [*** Ὁ Τάναϊς ποταμὸς λέγεται ὀρίζειν ἀπὸ
τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην· καὶ ὀρμαῖται μὲν ἀπὸ λίμνης
τῆς Μαιώτιδος, ἐσθάλλει δὲ εἰς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐ-
ξείνου Πόντου· καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Ἀυομένῳ
τὸν Φάσιν ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ.
Λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεῖα ὅτι·

20 Ἦκομεν
τοὺς σοὺς ἄθλους τοὺςδε, Προμηθεῦ,
δε]σμοῦ τε πάθος τόδ' ἐποφόμενοι.

*Ἐπειτα καταλέγουσιν ὅσῃν χώραν ἐπῆλθον

25 Πῇ μὲν διδύμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἢδ' Ἀσίας τέμνονα Φάσιν (ποταμόν)....

Τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ λέ-
γεται σταδίων ἀμφὶ τοὺς β, μιλίων, ας'.

41. Ἡ δὲ Μαιώτις λίμνη λέγεται εἰς ἡμισυ εἶναι τοῦ
Πόντου.

30 45. Τὸν δὲ Τάναϊν ποταμὸν, ὃς ἐστὶ τῆς Ἀσίας
ὄρος, τέμνων τὴν ἡπειρον ἑκατέραν ὀίχα, πρῶτοι νέ-
μονται Σαρμάται, δισχιλία στάδια ἐπέχοντες, γινόμε-
να μίλια σν. Ἐῖτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν
γένος Ἰαζαματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἴρηκεν
35 (ἐφ' οἷς καὶ Μαιωτὶς λίμνη λέγεται)· ὡς δὲ Ἐφορος
λέγει, Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος· τούτοις δὲ ἐπιμε-
μίχθαι τὰς Ἀμαζόνας τοῖς Σαυρομάταις λέγουσιν, ἐλ-
θούσας ποτὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Θερμώδοντα γενομένης
μάχης· ἐφ' οἷς ἐπεκλήθησαν οἱ Σαυρομάται Γυναιχο-
40 κρατούμενοι.

46. Ἐῖτα ἐστὶ Φαναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις.

47. Ἐῖτα ἔστιν Ἐρμωνάσσα Φαναγόρειά τε, ἣν
Τηίους λέγουσιν οἰκίσαι ποτὲ· καὶ Σινδίκος λιμὴν, ἔχων

occisum; et Apsyrti sepulcrum monstratur postea; cor-
ruptum est nomen, sicuti in multis aliis fieri con-
suevit, a vicinis barbaris. Sic quoque Tyana, urbs
Cappadociae, Thoana fuit appellata de Thoante Tau-
rorum rege, qui Orestem atque Pyladem persequens
ad illum usque locum pervenisse dicitur, ibique morbo
interiisse (Ex Arrian. § 7).

Ab Archabi autem fluvio usque ad Ophiuntem flu-
vium prius incoluerunt Ecchiries; nunc autem habi-
tant Machelones et Heniochi.

[Que sunt ab Ophiunte fluvio usque ad Maolim paludem
desiderantur.]

43. [*** Tanais fluvius disternere dicitur ab
Europa Asiam. Erumpit e Maotide palude, atque
influit in mare Ponti Euxini. Quamquam Aeschylus in
Prometheo soluto Phasim Europae et Asiae terminum
facit. Certe Titanes apud eum alloquentes Prometheum
dicunt :

Venimus
has tuas arumnas, Prometheu,
vin]culorumque hanc calamitatem visuri.

Deinde recensent quot regiones peragraverint :

Hic quidem duplicem Europae
et Asiae magnum terminum Phasin....

Paludis vero Maotidis ambitus fertur stadiorum cir-
citer 9000 sive milium 1200 (Ex Arrian. § 29).

44. Maotis palus putatur esse diinidia fere Ponti
magnitudine (Ead. Scylax § 69).

45. Tanaim fluvium, qui terminus est Asiae, dis-
secans continentem in partes duas, primi accolunt
Sarmatae, regionem 2000 stadiorum sive 250 milium
obtinentes. Post Sarmatas gens est Maotarum, qui
Iazamatæ appellantur, teste Demetrio (a quibus
etiam palus Maotis nomen duxit); Sauromatarum
vero gens vocatur, si Ephoro credamus. Cum illis
vero Sauromatis dicunt coisse Amazonas, quum olim
huc venissent e regione circa Thermodontem post
commissum praelium; unde vocati sunt Sauromatae
Gynaecocratumeni (E perieges. iamb. 874-88).

46. Sequitur Phanagoræ urbs et Cæpi urbs (Ead.
Scylax § 72).

47. Deinde est Hermonassa et Phanagoria, quam
Teios quondam habitasse ferunt, et Sindicus portus,

||—2. διασπαρῆται Arr. ||—4. Inclusa ex Arr. suppleta.

§ 42, 10. Ἐχχειριεῖς] Cf. not. ad Scylac.

§ 43. Alterum hoc fragmentum Peripli Euxini exhi-
bet codex acephalus 398 (fol. 1-6) bibliothecæ Hei-
delbergensis, nullo ad finem nominato auctore, nullo
subscripto libri titulo. Ratio et indoles est eadem quam
prioris fragmenti esse vidimus. Plurima ex Arriano et
periegesi iambica petita sunt, reliqua e Marciane Pe-
ripli Menippeii epitome et fortasse ex quarto aliquo
fonte fluxerunt.

§ 43. Uncis inclusa ad explendam sententiam ex
Arriano assumpsi. ||—23. πῇ μὲν... ἢ δ' πῇ μὲν... πῇ
δ' codex, refragante Arriani codice et metro anapæ-
stico. Pro priori πῇ num fort. leg. sit τῇ, e fragmine
nostro adjudicari nequit. ||—ποταμὸν vocem senior
manus adjecerit.

§ 45, l. 29. ἐκάτερῃ cod. ||—30. νέμονται αὐτὸν Σαρμ.
cod. ||—ἐπέχοντα cod.

§ 47, l. 40. Φαναγορεῖα cod. ||—41. οἰκίσαι cod.
||—p. 413, 6. ἐκπλέοντα cod. em. Hudsonus.

οικήτορας Ἑλλήνας ἀπὸ τῶν ἐγγὺς ἤκοντας τόπων. Ταύτας περιέχει τὰς πόλεις διακειμένας ἢ νῆσος κατὰ τὴν Μαιώτιν ἄχρι τοῦ Βοσπόρου, χώραν ἀπολαμβάνουσα πολλὴν πεδιάδα, ἥτις τὰ μὲν τοῖς ἔλασι καὶ τοῖς ποταμοῖς ἀδιάβατος, τενάγασί τε τοῖς ἐν τῷ πέραν, ἃ δὲ τῇ θαλάσῃ τῇ τε λίμνῃ γίνεται. Τὸ δὲ στόμα ἐκπλέοντι Κιμμερίᾳ πόλιν, ἀπὸ Κιμμερίων μὲν βαρβάρων κεκλημένη, κτίσις δὲ τυράννων οὕσα τῶν ἐν Βοσπόρῳ, Κῆπός τε ἀποικισθεῖσα διὰ Μιλησίων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῷ τῆς Ἀσίας μέρει.

49. Τῆς δὲ Εὐρώπης ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης τὸ Παντικαπαῖον ἐστὶν ἔσχατον, τοῦ Βοσπόρου βασιλεῖον ἐπωνομασμένον. Ἀνωθεν δὲ τούτων ἡ Σκυθικὴ βάρβαρος πρὸς τὴν αἰκίητον συνορίζουσα ἐστὶ γῆν καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἀγνωσμένην. Πρώτους δὲ παρὰ τὸν Ἰστρον εἶναι Καρπίδας εἶρηκεν Ἐφωρος· εἶτεν Ἀροτήρας πρόσω, Νευρούς τε μέχρι γῆς πάλιν ἐρήμου διὰ πάγον· πρὸς ἀνατολὰς δὲ ἐκδάντι τὸν Βορυσθένην ποταμὸν, τοὺς τὴν λεγομένην Ὑλαιαν οἰκοῦντας Σκύθας εἶναι, Γεωργούς δ' ἐχομένους τούτων ἄνω· ἔπειτα πάλιν ἐρημον ἐπὶ πολλὸν τόπον. Ὑπὲρ δὲ ταύτην Ἀνδροφάγων Σκυθῶν ἔθνος. Ἐπέκεινα [δὲ] πάλιν ἐρημον εἶναι ἐχομένην. Τὸν Παντικαπὴν διαβάντι Λιμναίων ἔθνος, ἑτερά τε πλείονα οὐ διωνομασμένα, Νομαδικὰ δὲ ἐπικαλούμενα, εὐσεβῆ πάντων οὐδὲ εἰς ἐμφυχον ἀδικῆσαι ποτ' ἄν· οἰκοφώρα δὲ ὡς εἶρηκε, καὶ σιτούμενα γάλακτι, Σκυθικαῖς ἵππομολγαῖς· ζῶσι δὲ τὴν τε κτήσιν ἀναδεξιχόμενοι κοινὴν ἀπάντων, τὴν θ' ὅλην [συν]ουσίαν. Καὶ τὸν σφὸν δὲ Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν φησὶ γενέσθαι τῶν σφόδρα εὐσεβεστάτων· καὶ κατοικῆσαι τινὰς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐλθόντας, οὓς δὴ καὶ Σάκας καλοῦσιν. Εὐσημότατον δὲ εἶναι φησὶν τὸ τῶν Σαυροματῶν καὶ Γελώνων καὶ τρίτον τὸ τῶν Ἀγαθύρσων ἐπικαλούμενον γένος. Ἀπὸ δὲ τῶν Μαιωτῶν λαβοῦσα τὸ ὄνομα Μαιωτὴς ἐστὶ λίμνη κειμένη, εἰς ἣν ὁ Τάναϊς, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαθὼν τὸ ῥεύμα Ἀράξεως, ἐπιμίσγεται, ὡς Ἐκαταῖος εἶπ' οὐρετριεύς· ὡς δὲ Ἐφωρος ἱστορήκεν, ἐκ λίμνης τινὸς, ἥς τὸ πέρας ἐστὶν ἄφραστον. Ἐξίησι δὲ δίοτομον ἔχων τὸ ῥεῖθρον εἰς τὴν λεγομένην Μαιωτίν, ἐς τὸν Κιμμερικὸν τε Βόσπορον.

50. Τὸ δὲ στόμα τῆς λίμνης λέγεται Βόσπορος. Ἀπὸ δὲ Πορθμίου χωρίου ἔστι τοῦ στομίου τῆς Μαιώ-

Græcos habens incolas, qui istuc a proximis locis confluxerunt. Has urbes hic illic sitas continet península, juxta Mæotim usque ad Bosporum multam absumens terram campestram, quæ partim paludibus et fluviis et stagnis in ulteriore tractu sitis, partim mari et Mæotide palude fit impervia. Egreddenti vèro os offert se Cimmeris urbs, a Cimmeriis barbaris appellata, et colonia tyrannorum in Bosporo regnantium; atque Cepus a Milesiis condita (*E perieg. iamb.* 886-899). Et hæc quidem loca sunt in parte Asiæ.

49. At in Europa ad ipsum os Mæotidis paludis insidet Panticapæum ultimum, Bospori regia cognominatum... Supra hæc est Scythia barbara, usque ad inhabitabilem terram conterminam porrecta, omnibusque Græcis ignota. Primos ad Istrum habitare Carpidas Ephorus tradidit; deinde Aroteres, ulterius Neuros usque ad regionem desertam ob glaciem. Versus orientem vero transgresso Borysthenem obvios esse Scythas, qui Hylæam vocatam inhabitant; supra hos autem juxta habitare Georgos; deinde rursus desertum patere in magna spatia; supra id Scytharum Androphagorum nationem esse; ultra hos iterum excipere solitudines. Panticapen transgresso offerre se Limnæorum gentem aliasque permultas, suis singulas nominibus haud distinctas, quas Nomadicas vocant, religiosas admodum, ex quibus nemo animatum aliquid unquam læserit. Portant hæc suas domos, ut ait Ephorus, et Scythicis equarum mulctibus viciant. Vivunt autem possessione et familia communibus omnes inter se. Quin et sapientem Anacharsin tradit natum esse apud Nomadicos illos, qui maxime religiosi habentur; et quosdam, quum in Asiam transiissent, ibi sedem tenuisse, quos vocant Sacas. Maxime vero celebre inquit esse Sauromatarum et Gelonorum et tertium quod Agathyrsorum nuncupatur genus. Deinde est Mæotis palus, quæ a Mæotis nomen id sortita est; in quam Tanais, ex Araxe flumine profluens, exoneratur, ut ait Hecataeus Eretrius, ut vero prodidit Ephorus, e palude quadam, cujus terminus incognitus est. Exit autem fluente bifido in dictam Mæotim atque Bosporum Cimmerium (*E perieg. iamb.* 835-873).

50. Os hujus paludis appellatur Bosporus. A Porthmio oppido sive ab ore Mæotidis paludis usque ad

§ 49, l. 13. τοῖς Βοσπόρῳ cod.; em. Holstenius || — 17. εἰς ἀναρωτήρας πρόσω ναυρούτας τε cod.; em. edit. || — 18. πάγον cod.; em. Mein. || — 20. εἶναι δὲ Γεωργούς ἐχομένους cod.; em. Mein. || — 20. τοῦ τῶν] τοὺς τῶν cod.; em. edit. || — 22. τὰ τὴν] αὐτὴν cod.; em. Mein. || — 26. οὐδεὶς ἐμφύχων ἀδικῆσαι cod.; em. Bast. Librarianus ad marginem adscripsit : Περὶ τῶν εὐσεβῶν ἔθνων, καὶ ὅτι ἀπέχονται ἐμφύχου παντός. || — 29. ὅλην οὐσίαν cod., quod in poeta metri causa mutavit Meineke. || — 32. Σάκας] Σάβκας cod. || — 33. δὲ et τὸ manu sec. adscripta. || — 37. ῥεῦμα ῥάξεως ἐπιμίγγεται ex parte εἰρηστικῇ (sic) cod.; em. Buttmann. || — 39. ἔφραστον]

cod. literæ φ superscriptam habet o, ut scriba voluerit ἀφραστον. || — ἐξίησι] ἔξεισι cod.

§ 50, l. 42. Πορθμίου] Infra § 56 habes ἀπὸ κώμης τῆς Πορθμίτιδος τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς Εὐρώπης. Cf. Stephan. Byz. : Πορθμία καὶ Πορθμίον, κώμη ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαιωτῆδος λίμνης. Τὸ ἐθνικὸν Πορθμίους, ὡς Σουινεύς, καὶ Πορθμίτης. Cf. Herodot. IV, 12 : Καὶ νῦν ἐστὶ μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμερία τεῖχεα, ἐστὶ δὲ πορθμήια Κιμμερία. Id IV, 45 : Οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν τὸν Μαιωτὴν καὶ πορθμήια τὰ Κιμμερία λέγουσι (sc. οὐρισμα τῇ Εὐρώπῃ εἶναι), in quibus tamen πορθμήια non de vico aliquo, sed de freto Cimmerico intelligenda fuerint.

τιδος λίμνης εἰς πολίχinion Μυρμηκίωνα λεγόμενον στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μυρμηκίωνος εἰς Παντικαπίον, πόλιν ἐπίσημον Βοσπόρου στάδιοι κε', μίλια γ', γ'. Ἐχει δὲ καὶ λιμένα μέγαν καὶ νεώρια.
 5 Ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ Βοσπόρου ἐπὶ τὸ στόμα τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἦτοι τοῦ Τανάεως στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Παντικαπίου πόλεως εἰς Τυριστάκην πόλιν στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Τυριστά-
 10 κης πόλεως εἰς Νυμφαῖον πόλιν στάδιοι κε', μίλια γ', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νυμφαίου εἰς Ἀκρας κομῖον στάδιοι ξε',

oppidulum Myrmecionem sunt stadia 60, milia 8. A Myrmecione usque ad Panticapæum, insignem Bospori civitatem, stadia 25, milia 3 $\frac{1}{2}$; habet illa et portum magnum et navalia. Rectâ naviganti a (Panticapæo sive) Bosporo urbe ad os Mæotidis paludis sive Tanaisidis stadia 60, milia 8. A Panticapæo urbe ad Tyristacen urbem stadia 60, milia 8. A Tyristace urbe ad Nymphæum urbem stadia 25, milia 3 $\frac{1}{2}$. A Nymphæo ad Acram vicum stadia 65, milia 8 $\frac{1}{2}$. Ab Acra ad

A vico nostro, cui de situ suo hoc nomen inditum, nescio an non diversus sit vicus Parthenium quod Strabo 40 stadiis a Myrmecio boream versus situm dicit, et Ptolemæus ad Mæotidem (63° 30' — 48° 30') collocat. Fuerit locus ubi nunc *Phanari* (Marigny *Portulan* p. 79). || — 43. στομίου] sic manu secunda codex pro στόματος. || — 1. Μυρμηκίωνα] Μυρμηκίονα et mox Μυρμηκίωνος codex. Ex *Periplo Arriani* hujus loci meminit Leo Diaconus IX, 6 p. 150, ubi quum Tauroscythas a Zimisce fugatos diis suis sacrificia humana fecisse narrasset, addit : Λέγεται γὰρ Ἕλληνοισὶς ὀργαῖος κατόχους ὄντας τὸν Ἕλληνοικὸν τρόπον θυσίας καὶ χοὰς τοῖς ἀποικοιμένοις τελεῖν, εἴτε πρὸς Ἀναχάρσεως ταῦτα καὶ Ζακὼλίδος, τῶν σφετέρων φιλοσόφων, μυθθέντες, εἴτε καὶ πρὸς τῶν τοῦ Ἀχιλλέως ἐταίρων. Ἀρριανὸς γὰρ φησιν ἐν τῷ Περὶ πλῶ, Σκύθην Ἀχιλλέα, τὸν Πηλέως, πεφυκέναι ἐκ τῆς Μυρμηκίωνος καλουμένης πολίχνης, παρὰ τὴν Μαϊώτιν λίμνην κειμένης, ἀπελασθέντα δὲ πρὸς τῶν Σκυθῶν διὰ τὸ ἀπηνεῖς, ὠμὸν καὶ αὐθαδὲς τοῦ ἄνθρωπου, αὐτῆς Θετταλίαν οἰκῆσαι. Τεκμήρια τοῦ λόγου σαφῆ ἢ τε τῆς ἀμπερόνης σὺν τῇ πόρπῃ σκευὴ καὶ ἡ περὶ μαχίαν καὶ ἡ πυρὴ κόμη καὶ οἱ γλαυκῶντες ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ ἀπονενοημένον καὶ θυμοειδὲς καὶ ὠμὸν etc. Ob quem locum fuere qui nostrum Arriani periplum mancum esse putarent. « Sed quis opinetur eodem in libello contrarias et fabulas et morum notationes exstitisse, quum hodie præconium Achillis splendidissimum legamus p. 23 ed. Huds. : Ἀχιλλέα γὰρ ἐγὼ πείθομαι εἴπερ τινὰ καὶ ἄλλον ἦρῶα εἶναι κτλ. » Immo fefellit Leonem species scriptoris cognominis, et liberaliter de suo Periplo adiunxit. » BERNHARDTUS Analect. in Geogr. min. p. 21. Mihi periplum aliquem, qui, sicuti noster, sub Arriani nomine ferebatur, Leo adhibuisse videtur. — Quod Μυρμηκίωνα attinet, ea nominis forma forte reponenda est ap. Scylac. § 68 p. 57, ubi codex Μυρμηκίων. De ceteris formis obviis v. nos ibid. Sec. Strabonem p. 310 Μυρμηκίον πολίχinion (χώμη p. 496) a Panticapæo distat stadiis 20, situm ex adverso τοῦ Ἀχιλλείου (quod Anonym. quoque memorat § 91), ad Bospori partem angustissimam. Cf. idem p. 494 ibiq. interpr., Mela II, 1, Plinius VI 26, Geogr. Rav. IV, 3 (ubi *Murmicon*). Ptolemæus Μυρμηκίον ἄκρον ad extremitatem Bospori borealem collocat. Situs locus inter *Kertch* et *Jénikale*. Muraviev *Apostol*. (*Rise in Taurien* p. 245) veteris oppidi ruinas vidit a *Kertch* 20 fere stadiis versus ortum distantes, quas Myrmecion vindicat, notante Ukerto III, 2 p. 480. Cf. Dubois V, p. 232. || — 3. πόλιν ἐπίσημον Βοσπόρου] Nescio an scrib. sit πόλιν

ἐπίσημον, τὴν καὶ Βόσπορον. Hoc si nolis, in seqq. legendum foret πλέοντι ἀπὸ [Παντικαπίου ἦτοι] Βοσπόρου. Nam constat Panticapæum etiam Bosporum dictum esse (Vide Plin. IV, 24 : *Panticapæum, quod aliqui Bosporum vocant*; Procop. De ædif. III, 7; Constant. Porphy. II, 7; Boeckh C. I. II, 98), quamquam nonnulli Bosporum urbem a Panticapæo perperam distinguunt. Atque ipse Noster infra dicit ἀπὸ Βοσπόρου ἦτοι Παντικαπίου; quod quidem jam hoc loco monendum erat. Uti nunc verba habent : ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ Βοσπόρου κτλ., auctorem putaveris designare longitudinem faucium quas dicimus *détroit de Jenikaleh*, sicuti Lapius quoque locum intellexit; attamen voluisse Anonymum distantiam notare, quæ est a Panticapæo sive Bosporo urbe usque ad Bospori fretum sive ostium Mæotidis, primum inde apparet, quod infra ab ostio Mæotidis usque ad Cimmerium esse dicuntur stadia 300, quæ tunc demum e singulis numeris conficiuntur, si ab initio freti meridionali usque ad Panticapæum stadia nostra 60 pertinere statueris. Deinde vero idem suadet Arrianus § 29, ubi : Ἐνθὲνδε (ἀπὸ Παντικαπίου ἐπὶ Τανάιν ποταμὸν i. e. ad Bospori fretum) ἐξήκοντα (στάδιοι). || — 8. Τυριστάκην] Τυριστάκην cod. Ptolemæi. Apud alterutrum literæ Σ et Κ confuse. Stephanus : Τυριστάκη (Τυριδάκη et Τυριστάκη var. l.), πόλις Πόντου. Ruinæ quæ ad lacum *Thourbach* extant, Dubois V, 247 ad Tyristaceu referri voluit. Ducente stadiorum numero Lapius locum quærit à l'ouest de *Paulovskaia*. Sec. tabulas Ptolemæi distantia inter Panticapæum et Tyritacen multo major foret. Apud Plinium IV, 26 § 76 *Dia* locus aut idem est cum nostro aut ei proximus, siquidem locorum series : *Theodosia, Cyta, Zephyrium, Acra, Nymphæum, Dia* (*Dina* in Geogr. Rav.) || — 10. Νυμφαῖον] Cf. not. ad Scylac. l. l., ubi adde Geographum Ravenn. V, II, apud quem *Nymphæa*. Urbs erat εὐλιμένος sec. Strabonem. De situ urbis ad promontorium 30 stadiis a *Thourbach* distantis, prope lacum, qui olim maris sinus fuerit, v. Dubois V, 246. || — 11. Ἀκρας κομῖον] Ἀκρα sec. Strabon. p. 494 vicus erat Panticapæorum, e regione Corocondamæ, ab eaque freto stadiorum 70 diremtus. Ἀκρα Σκυθίας ap. Stephanum B. huc referenda videtur. Apud Plinium *Acra* vocantur, mediæ inter Nymphæum et Zephyrium aliunde non notum. Geographus Rav. V, 11 nomina habet : *Nymphæ, Dina, Ichnidin, Ermoga, Teagine, Acra, Salolime*. Ptolemæus Acram non memorat. Situs locus ad *Tahil Bouroun* sec. Dubois V, p. 252; « au nord du lac *Osta Sarai* » sec. Lapius.

μίλια ἢ ζ' ς'. Ἀπὸ δὲ Ἀκρας εἰς Κύτας πόλιν, τὴν πρῶν λεγομένην Κυδεάκαι, στάδιοι λ', μίλια δ'.

Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος μέχρι Κυτῶν Σκυθαὶ κατοικοῦσιν. Μετὰ δὲ ταῦτα Βόσπορος ὁ Κιμμερικός 5 ἔστιν.

Ἀπὸ δὲ Κυτῶν εἰς Κιμμερικὸν πόλιν στάδιοι ξ', μίλια ἢ· ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶ τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις. Ἀντικρυς δὲ ἐν τῇ θαλάσῃ νῆσοι πετρώδεις οὐ πάνυ μεγάλαι δύο, ἀπέχουσαι ὀλίγον τῆς ἡπείρου. Ὅμοῦ 10 ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἕως τοῦ Κιμμερικοῦ στάδιοι τ', μίλια μ'· ἀπὸ δὲ Παντικαπαίου πόλεως ἕως Κιμμερικοῦ στάδιοι σμ', μίλια λβ'.

51. Ἀπὸ δὲ Κιμμερικοῦ εἰς κώμην Καζέκας ἐπὶ θαλάσῃ ὀκισμένην στάδιοι ρπ', μίλια κδ'. Ἀπὸ δὲ 15 Καζέκας εἰς Θεοδοσίαν, πόλιν ἐρημον, ἔχουσαν καὶ λιμένα, στάδιοι σπ', μίλια λζ', γ'· καὶ αὕτη παλαιὰ ἦν Ἑλλὰς πόλις, τῶν Μιλησίων ἀποικος, καὶ μνήμη αὐτῆς ἔστιν ἐν πολλοῖς συγγράμμασι. Νῦν δὲ λέγεται ἡ Θεοδοσία τῇ Ἀλανικῇ ἥτοι τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ 20 Ἀρόαδδα, τοῦτέστιν ἐπαθέος. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε καὶ φυγάδας ἐκ τοῦ Βοσπόρου οἰκῆσαι.

52. Ἀπὸ δὲ Θεοδοσίας εἰς Ἀθηναίωναν λιμένα ἥτοι Σκυθοταύρων λιμένα ἐρημον στάδιοι σ', μίλια κς', 25 ζ' ς'· ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶν ἀκλυστος. Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος λιμένος ἥτοι Σκυθοταύρων εἰς Λαμπάδα στάδιοι χ', μίλια π'· ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶν. Ἀπὸ δὲ Λαμπάδος εἰς τὸ Κριοῦ μέτωπον, ἀκρωτήριον τῆς Ταυρικῆς, ὑψηλὸν ὄρος, στάδιοι σς', μίλια κθ', γ'.

53. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῆς Ταυρικῆς τινες λέγουσιν 30 ἀρκεῖσθαι ποτὲ κλαπείσαν (τὴν) Ἰριγένειαν ἐκ τῆς Αὐλίδος. Εἰσὶν δὲ τοῖς ὄχλοις οἱ Ταῦροι συχνοί, βίον δ' ἐνόρειον νομάδα τ' ἐξηλωκότες, τὴν δ' ὠμότητα βάρβαροί τε καὶ φονεῖς, ἱλασκόμενοι τὰ θεῖα τοῖς ἀσεβήμασι.

Cytas urbem, quæ olium Cydeacæ (Cytea seu Cyte?) dicebatur stadia 30, milia 4.

Ab Athenæone autem usque ad Cytas Scythæ habitant. Inde Bosporus Cimmerius sequitur.

A Cytis ad Cimmerium urbem stadia 60, milia 8; ibi est statio navium tuta ab ventis ex occidente spirantibus. Objectæ in mari duæ sunt insulæ saxosæ exiguæ, haud magno a terra spatio distantes. Ab ore Mæotidis paludis usque ad Cimmerium stadia sunt 300, milia 40; a Panticapæo urbe ad Cimmericum stadia 240, milia 32 (E Menippo).

51. A Cimmerico ad Cazecam vicum mari adsitum stadia 180, milia 24. A Cazeca ad Theodosiam, urbem desertam, instructam portu, stadia 280, milia 37 1/2. Hæc antiqua civitas græca erat, Milesiorum colonia, multis passim literarum monumentis celebrata (Huc usque eadem Arrianus). Nunc Theodosia Alanicæ sive Taurorum dialecto appellatur Ardabda, id est, Heptatheos sive septem habens deos. In Theodosia dicuntur aliquando Bosporanorum exsules habitasse.

52. A Theodosia ad Athenæon portum sive Scythotaurorum portum desertum stadia 200, milia 26 2/3; ibi navium statio tranquilla. Ab Athenæone portu sive Scythotaurorum ad Lampadem stadia 600, milia 80; illic statio navium. A Lampade ad Criu-metopon, arduum Tauricæ promontorium, stadia 220, milia 29 1/2.

53. Hunc in locum Tauricæ quidam dicunt olim venisse subreptam ex Aulide Iphigeniam... Numerosis autem Tauri turbis pollent vitæ montanæ vagæque dediti, crudelitate cædibusque barbari, exorantes numina impiis sceleribus (E perieg. iamb. 828-34).

|| — 1. Κύτας... Κυδεάκαι] De formis Κύται, Κύτη, Κύταια monui ad Scylac. p. 57. Adde Κύταιαν ex Ptolemæo, qui oppidum ab ora in mediterranea reject, ut passim. Κυδεάκαι haud dubie corruptum; fort. erat Κόδαια καὶ [Κύταια]. Situs locus in Takil Bouroun ad Opouk montem, ut Ukertus p. 476 censet, laudato Pallas Reise II, p. 341; ad lacum Osta Sarai, ex sententia Lapiei. — Verba ἀπ' Ἀθηναίωνος.. ὁ Κιμμερικός ἐστὶ ex alio fonte, in quo inversus fuit Periplus ordo, ratione incommoda interponuntur, sive quod gentium confinia auctor notare voluit, sive quod Bospori initium ad Cytas secundum nonnullos esse indicandum putavit. || — 6. Κιμμερικῶν codex. In seqq. legitur ἀπὸ τοῦ Κιμμερικοῦ. Cur scribatur Κιμμέριον vel Κιμμερίων causa idonea non est. Ptolemæus Κιμμέριον in mediterraneis Chersonesi habet eodem haud dubie errore, quo Κύτας in interiora retrusit. Alius nemo huius loci meminit. De iis qui Cimmerium in latere Bospori Asiatico ponunt, sive errantes sive aliud a nostro diversum memorantes, vide not. ad Scymnum 896, ubi adde Geographum Rav. V, 10. Nostro Cimmericum prope Elkenkaja et montem Opouk (ὄρος Κιμμέριον Strabonis p. 309 sec.

Kœhlerum Mem. de l'Acad. de Pet. IX, p. 664. At v. Ukert III. 2, p. 461), ubi ruinæ exstant, situm fuisse, insulas autem esse Kavari rupes probabiliter censent Du Bois V, p. 256 et Ukertus. Cf. Georgii Geogr. II, p. 382. Lapieo est Takil-Bouroun. || — 7. ἀπ' ἐσπέραν codex.

§ 51, l. 13. κώμην Καζέκας] Hunc vicum Arrianus quoque memorat, omissis locis inter Panticapæum et Cazecam mediis. Distantiarum ratio concinit; uterque periplus a Panticapæo ad Cazecam stadia habet 420. || — 15. Θεοδοσίαν Arrian. || — 17. τῶν ante Μιλησίων om. Arrian. || — 18. ἐν πολλοῖς γράμμασι: Arrian. || — 20. Ἀρδάβδα] sic codex; vulgo Ἀρδάβδα. Postea Κάρα (Constant. P. De adm. imp. c. 53); nunc Kaffa. Quod sequitur λέγεται ποτε κτλ., fortasse e perieg. iambica ductum. || — 21. ἐκ τῶν Βοσπόρου cod.

§ 52, l. 22. Ἀθηναίωναν] Hoc nomen non nisi ex Nostro notum; alterum habet Arrianus. Arguunt hæc conflatos fontes duos, quorum ex altero nobis ignoto (e perieg. iamb., ut puto) fluxit etiam istud: ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶν ἀκλυστος.

§ 53, l. 32. δέ.. τε.. δέ codex. || — ἐνόρειον codex, emendavit Bastius.

54. Ἡ Ταυρικὴ δὲ χερρόνησος λεγομένη τούτοις συνάπτει, πόλιν ἔχουσα Ἑλληνίδα, ἣν Ἡρακλεῶται Δῆλιοι τ' ἀπώρισαν, τοῖς Ἡρακλεώταις γενομένου χρησμοῦ τινὸς τοῖς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσιν ἐντὸς Κυανένων
5 ἅμα Δηλίοις χερρόνησον οἰκίσαι.

55. Ἀπὸ δὲ Κριοῦ μετώπου εἰς Συμβόλου λιμένα, Ταυρικὸν καὶ τούτον, ἥτοι Συμβόλων λεγόμενον, στάδιοι τ', μίλια μ' ἐνταῦθα λιμὴν ἀκλυστός. Ἀπὸ δὲ Συμβόλου λιμένος εἰς Χερρόνησον πόλιν ἥτοι Χερσό-
10 νησον τῆς Ταυρικῆς, ἀπικοῦν Ἡρακλεωτῶν τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, στάδιοι ρπ', μίλια κδ'. Ἐνταῦθα ὄρεος καὶ λιμένες καλοί.

56. Ἐχει δὲ παράπλουον τὰ ὅρια τῆς Ταυρικῆς Χερρονήσου ἀπὸ Ἀθηναίωνος λιμένος μέχρι Καλοῦ
15 λιμένος, σταδίου δχ', μίλια τμς', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ κόμης τῆς Πορθμίτιδος τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς Εὐρώπης τῆς ἐν τῷ στομίῳ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἥτοι τοῦ Ταναέως κειμένης, ἕως Χερσῶνος στάδιοι βςζ', μίλια τα', γ'. Ὅμοῦ ἀπὸ Βοσπόρου ἥτοι Παντικαπαίου ἕως
20 πόλεως Χερσῶνος στάδιοι βς', μίλια σγγ', γ'.

57. Ἀπὸ δὲ Χερσῶνος εἰς Κορονίτιν ἥτοι Κερκινίτιν λεγομένην στάδιοι γ', μίλια π'. Ἀπὸ δὲ Κορονίτιδος ἥτοι Κερκινίτιδος εἰς Καλὸν λιμένα Σκυθικὸν Χερσωνί-
25 τιδος στάδιοι ψ', μίλια ζγ', γ'. Ἀπὸ οὖν Καλοῦ λιμένος μέχρι τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ ἥτοι Δανούβειος καλουμένου πάλιν Σκῦθαι κατοικοῦσιν. Ἀπὸ δὲ Καλοῦ λιμένος κόλπος ἐκδέχεται καλούμενος Κερκινίτης, διήκων [εἰς] Ταμυράκην· ἔστι δὲ ὁ κόλπος στάδιοι
30 βσν', μίλια τ'. Μὴ περιπλέοντι τοῖνυν αὐτὸν, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸν ἰσθμὸν, εἰς στάδιοι τ', μίλια μ'. Ἐσω δὲ Ταμυράκης ἔστι λίμνη οὐ μεγάλη.

58. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου Ταμυράκης παρῆκει ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ὅπερ ἔστιν ἦν (τούτέστιν αἰγιά-
λος) σφόδρα μακρὰ καὶ στενὴ, διήκουσα τὸν πόρον ἐπὶ

54. Taurica chersonesus, quam dicunt, his jungitur, urbem habens Græcam, quam Heracleenses Delique condiderunt, quum oraculum præcepisset Heracleensibus, qui Asiam intra Cyaneas incolunt, ut una cum Deliis chersonesum frequentarent (*Ex ead.* 822-27).

55. A Criumetopo ad Symboli vel Symbolon portum item Tauricum stadia 300, milia 40; portus ibi tranquillus. A Symboli portu ad Cherronesum urbem sive Chersonesum Tauricæ, coloniam Heracleensium Ponticorum, stadia 180, milia 24; ibi statio portusque pulchri (*Ex Arrian. et Menippo*).

56. Prætervectionem habent termini Tauricæ Chersonesi, ab Athenæone portu usque ad portum Pulchrum, stadiorum 2600, milium 346 $\frac{2}{3}$. Ab oppido vero Porthmitide, quod est in extremitate Europæ ad os Mæotidis paludis sive Tanais usque ad Chersonem stadia sunt 2260, milia 302 $\frac{1}{2}$. A Bosporo sive Panticapæo usque ad Chersonem urbem stadia sunt 2200, milia 293 $\frac{1}{2}$.

57. A Chersone ad Coronitin sive Cercinitin sunt stadia 600, milia 80. A Coronitide sive Cercinitide ad Pulchrum portum Scythicum Chersonitidis stadia 700, milia 93 $\frac{1}{2}$. A portu Pulchro ad Istrum flumen sive Danubium rursus habitant Scythæ. A Pulchro portu sinus excipit appellatus Carcinites, cuius os pertingit ad Tamyracen. Sinus ille est stadiorum 2250, milium 300; sin non circumnaviges eum, sed rectâ ostii angustias trajicias, sunt stadia 300, milia 40. Intra Tamyracen palus est non magna.

58. A Tamyrace promontorio Achilleus cursus, qui est tænia perlonga et arcta, per fretum porrecta ad stadia 1200, milia 160, latitudinem habens

§ 55, l. 6. Συμβόλου.. Συμβόλων] Εἰσοῦλου.. Σύμβουλον codex, et mox ἀπὸ δὲ Συμβόλου λιμένος. V. not. ad Arrian. § 30.

§ 56, l. 15. μίλια τμς', ε' ε'] μίλια τμβ' ε' γ' codex. Stadia 2600 ab Athenæone sive Scythotaurorum portu usque ad Καλὸν λιμένα e singulis Arriani et Anonymi numeris recte colliguntur. Ceterum hic computus non hoc loco apponendus erat, sed § 57 ubi de Pulero portu, 1300 stadiis a Chersoneso urbe dissito, sermo est. Causam harum ineptiarum præbuisse videntur verba ἐνταῦθα ὄρεος καὶ λιμένες καλοί. || — 18. μίλια τα' γβ' codex. A Chersoneso ad Panticapæum recte numerantur stadia 2200; tot enim e singulis numeris efficiuntur (222 $\frac{1}{2}$ mil. seu 1780 stadia sec. Plin. IV, 24). A Panticapæo ad os Mæotidis supra vidimus numerari stadia 60, adeo ut hucusque summa sit stadiorum 2260, quam præbet Anonymus. Computationes istas ex alio quodam periplo ductas esse etiam inde colligis quod Chersonesum quam supra dixerat, hoc loco vocat Chersonem, de quo nomine ætatis posterioris constat, et Πορθμίτιν quæ supra erat Πορθμίτις vel Πόρθμιον.

§ 57, l. 21. Κορονίτιν ἥτοι Κερκινίτιν] Κερκινίτιν h. l. codex; em. Tzschukke ad Melam II, 1. Κορονίτιν num ejusdem nominis corruptio sit necne, ambiguum. Mox memorat κόλπον Κερκινίτιν, cuius nulla apud Arrianum mentio. || — 23. Χερσωνίτιδος] τῶν Χερσονησιτῶν portum dicit Strabo. V. Arrian. § 30. || — 25. Δανούβειος] Δανάβρεως codex. Danapris (*Dnieper*) vocatur Borysthenes, ut ipse etiam Anonymus in sqq. monet. Cf. Menander Protect. in Fr. H. IV, p. 246. Constantin. Porph. De adm. imp. p. 73, 5. 177, 5. 179, 13 etc. ed. Bonn.; Geogr. Rav. IV, 5: *Flumina... Ava, Borysthenes [sive add.] Danapris*. || — 28. εἰς inseruerunt editores. De re cf. not. ad Arrian. § 30. || — 30. ἰσθμὸν vocem usurpat de angusto sinus ostio (nam angustum erat ex sententia auctoris, qui interiori sinus oræ tribuit stadia 2250). V. Eustathius ad Odys. p. 1847, 44 sqq. || — 31. Ταμυράκης et mox Ταμυράκους cod.; em. Voss.

§ 58, l. 33. Ἀχιλλεῖος δρόμος πτλ.] Cum nostris conferri meretur Strabo p. 307: Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένης νήσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλλεῖος δρόμου, ψιλὸν μὲν γωρίον, κα-

σταδίους, ας', μίλια ρζ', τὸ δὲ πλάτος ἔχουσα τετρά-
 πλεθρον· τὰ δὲ ἄκρα αὐτῆς νησιζόντα ἔχει· ἀφίστηκε
 δὲ τῆς ἡπείρου σταδίους ε', μίλια η'. Κατὰ μέσον δὲ
 αὐτῆς αὐχὴν ἰσθμοειδῆς (τοῦτέστι στενωδῆς) τῇ
 5 ἡπείρῳ (ἥτοι τῇ γῇ) συνάπτει, ἐπὶ σταδίου μ', μίλια
 ε', γ', διήκων τὸ μῆκος. Ἀπὸ Ταμυράκης τοίνυν πα-
 ραπλεύσαντι τὸν προειρημένον δρόμον ἐπὶ τὸ ἕτερον
 ἄκρωτήριον τοῦ Ἀχιλλεύως δρόμου, ὃ καλεῖται ἱερὸν
 ἄλσος τῆς Ἑκάτης, εἰσὶν οἱ προειρημένοι στάδιοι ας',
 10 μίλια ρζ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ ἄλσους τῆς Ἑκάτης εἰς
 Βορυσθένην ποταμὸν ναυσίπορον, τὸν νῦν Δανάριν
 λεγόμενον, στάδιοι σ', μίλια κς', λ', ε'.

59. Οὗτος ὁ Βορυσθένης ποταμὸς πάντων ἐστὶ χρειω-
 δέστατος, κήτη μεγάλη καὶ πολλὰ καὶ καρποὺς φέρων
 15 τοὺς φουμένους, νομάς τε τοῖς βοσκήμασιν· βρεῖν δ' αὐ-
 τὸν ἐπὶ μὲν ἡμερῶν λέγουσι πλοῦν ὡς τεσσαράκοντα
 πλωτόν· εἰς δὲ τοὺς ἄνω τόπους ἀπλωτός ἐστι καὶ οὐ
 περάσιμος· ὑπὸ χιόνος γὰρ καὶ πάγων ἐξείργεται.

60. Ἐπὶ δὲ ταῖς κατ' Ὑπανιν καὶ Βορυσθένην ταῖς
 20 τῶν δυοῖν ποταμῶν συμβολαῖς ἔστιν κτισθεῖσα πόλις,
 πρότερον μὲν Ὀλβία καλουμένη, μετὰ δὲ ταῦτα ὑπ'
 Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης κληθεῖσα· ταύτην δὲ κατὰ
 τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν Μιλήσιοι κτίζουσιν· διακοσίων
 δὲ καὶ τεσσαράκοντα σταδίων τὸν ἀνάπλου ἀπὸ τῆς θα-
 25 λάσσης ἔχει τῷ ποταμῷ Βορυσθένι (τῷ νῦν καλουμένῳ
 Δανάρει, μίλια λβ').

61. Ἀπὸ δὲ Βορυσθένου ποταμοῦ ἐπὶ νῆσον μικρο-
 τήν, ἔρημον καὶ ἀνώνυμον στάδιοι ε', μίλια η'. Ἀπὸ
 δὲ νήσου μικροτάτης, ἔρήμου καὶ ἀνωνύμου εἰς Ὀδησ-
 30 σὸν στάδιοι π', μίλια ι', λ' ε'. Ἀπὸ δὲ Ὀδησοῦ εἰς

jugum quatuor; extremitates ejus pæne redduntur
 insulæ; a continente abest stadiis 60, milibus 8. In
 medio ejus cervix isthmo similis sive angusta, conti-
 nenti sive terræ jungitur; latitudine patens ad stadia 40,
 milia 5 $\frac{1}{2}$. Porro a Tamyrace præternaviganti jam
 dictum cursum usque ad alterum promontorium Cursus
 Achillei, quod dicitur Sacer Hecates lucus, stadia sunt
 jam dicta 1200, milia 160. A sacro Hecates lucu ad
 Borysthenem fluvium navigabilem, qui nunc Danapris
 appellatur, stadia 200, milia 26 $\frac{3}{4}$.

59. Hic Borysthenes fluvius omnium utilissimus
 est, pisces magnos plurimosque et fructus alens plan-
 tarum et pascua pecudi. Quem fluere dicunt ferendis
 navibus idoneum in quadraginta dierum navigatio-
 nem; ad superiores autem locos nec navigabilis est
 nec permeabilis; nix enim atque glacies impedit
 (*Perieg. iamb.* 813-19).

60. Ad Hypanis et Borysthenis amnium geminos
 confluentes urbs condita est, prius Olbia dicta, postea
 a Græcis rursus nominata Borysthenes. Hanc Milesii
 condunt tempore imperii Medici. Ducentorum et
 quadraginta stadiorum (32 milium) a mari est ad eam
 navigatio adverso Borysthene flumine, (qui nunc Da-
 napris appellatur) (*E Perieg. iamb.* 804-12).

61. A Borysthene fluvio ad insulam parvam admo-
 dum, desertam et nomine carentem, stadia 60, milia 8.
 Ab exigua hac insula deserta et sine nomine ad Odes-
 sum stadia 80, milia 10 $\frac{1}{2}$. Ab Odesso usque ad Sco-

λούμενον δ' ἄλσος, ἱερὸν Ἀχιλλεύως· εἴθ' ὁ Ἀχιλλεύως δρό-
 μος, ἀλιτενὴς χερρόνησος· ἔστι γὰρ ταινία τις ὅσον χιλίων
 (1200 Anon.) σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἑω, πλάτος δὲ τὸ
 μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεσσάρων πλεθρῶν,
 διέχουσα τῆς ἑκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἡπείρου σταδίου
 ἑξήκοντα, ἀμμώδης, ὅθωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ μέσον
 δ' οὗ ἰσθμοῦ αὐχὴν ὅσον τεσσαράκοντα σταδίων· τελευ-
 τὰ δὲ πρὸς ἄκραν τὴν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὑφορμον
 βλέποντα πρὸς τὴν ἡπείρον. — Brevis hujus Δρόμου men-
 tio apud Herodot. IV, 55; ad eundem locum spectare
 videntur verba δρόμους καλλισταδίου ap. Euripid. Iph.
 Taur. 435. Ueberiora præbet Mela II, 1, Plinius IV, 26,
 Ptolemæus II, 5; perperam situm definiunt Marcellin.
 XXII, 8, 29 et Dionys. Perieg. 306. Cf. Eustath. ad
 Dion.; Stephan. Byz. v. Ἀχιλλεύως δρόμος. Tzetzes ad
 Lyc. 193. De Arriano vide not. ad ejus Periplus. § 31.
 Fuse hæc omnia persecutus est Kæhler *Sur les îles et
 la course consacrées à Achille dans le Pont Euxin in
 Mem. de l'Acad. de Petersb.* t. X, p. 530sq. Cf. Ukert.
 III, 2, p. 442sq., Georgii II, p. 352. || — 3. μέσον
 μέσην cod.; em. Bernhardt Anal. p. 27. Possis etiam
 Κατὰ μέσην αὐχὴν, coll. Strabone. Vocem στενωδῆς in-
 terpres finxerit. Pro ἰσθμοειδῆς fuerit ἰσθμώδης. || —
 6. μῆκος] deb. πλάτος. || — 12. σταδίοι σ'] stad. 150
 Arrianus.

§ 60, l. 19. Ὑπανιν] In margine codicis adscriptum

GEOGR. I.

scholion: Φασὶ τινες κατὰ τὸν Ὑπανιν ποταμὸν γίνεσθαι
 ζῶον, καλούμενον ἐπιβάλλον, ὅπερ αὐθήμερον τὴν τε γέ-
 νειν καὶ τὴν φθορὰν ὑφίσταται. De hoc nomine aliunde
 non constat nisi ex scholio ad Antigoni Mirab. c. 92 a
 Bastio Ep. crit. p. 26 allato: Περὶ τοῦ καλουμένου ἐπι-
 βάλλοντος ζώου, ὃ μίαν ἡμέραν ζῇ. De insectis istis
 (ἐφημέροις, μονήμεροις, ἡμεροβίοις) vide Aristot. Hist.
 An. V, 7, 14. I, 5, 7; Aelian. H. An. V, 43; Plinius
 XI, 36; Antigon. Mirab. c. 92; Athenæus VIII, p. 353,
 E; Cicero Tusc. qu. I, 39, qui, sicuti scholii auctor,
 Hypanin Europæ fluvium intelligit, quum cogitandum
 sit de Hypani Asiatico (v. Aristot. l. l.) sive de hod.
Kouban, cui adjacens regio innumera insectorum mul-
 titudine etiam nunc infesta est. V. Clarke *Trav.* II,
 p. 60. Ukert. III, 2 p. 251. || — 21. Ὀλβία καλοῦ-
 μένη] Ὀλβία Σαβία καλ. codex, quod ortum est ex
 dittographia. V. not. ad Scymn. v. 806 p. 229.

§ 61. De ora tractu inter Borysthenem et Tyrann
 (*Dniester*) interjecto Anonymus plura præbet quam
 Arrianus, qui in eo nonnisi Odessum, Istriarum et
 Isiacorum portus memorat, post quos per ducenta
 stadia sint ἔρημα et ἀνώνυμα. Idque Arriani ætate recte
 dici potuerit, adeo ut ex antiquioribus fontibus, nulla
 temporum ratione habita, Anonymus commemoret
 Scopelos, Niconium, Antiphili turrem, Cremiscos et
 Antiphili locum. || — 29. νήσου μικροτάτου codex; νη-

Σκοπέλους χωρίον στάδιοι ρζ', μίλια κα', γ'. Ἀπὸ δὲ Σκοπέλων εἰς Ἰστριανῶν λιμένα στάδιοι ζ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἰστριανῶν λιμένος εἰς Ἰσιακῶν λιμένα στάδιοι ζ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰσιακῶν λιμένος ἐπὶ τὸ Νικωνίον χωρίον στάδιοι τ', μίλια μ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νικωνίου χωρίου εἰς Τύραν ποταμὸν ναυσίπορον στάδιοι λ', μίλια δ'.

62. Οὗτος δὲ Τύρας ποταμός, βαθύς τ' ὢν εὐβοτός [τε] ταῖς νομαῖς, τῶν ἰχθύων ἐστὶν διάθεσιν ἐμποροῖς ἔχων, ταῖς δλκάσι τε ναυσὶν ἀνάπλουν ἀσφαλῆ. Ὁμῶνυμος δὲ τῷ ποταμῷ κεῖται πόλις Τύρας λεγομένη, ἀποικὸς Μιλησίων.

63. Ὁμοῦ ἀπὸ Βορυσθένους ποταμοῦ ἕως Τύρα ποταμοῦ στάδιοι ω', μίλια ρη'· ἀπὸ δὲ Χερσῶνος ἕως Τύρα ποταμοῦ στάδιοι δρι', μίλια φμη'. Ἀρτεμίδωρος δὲ δ γεωγράφος ἀπὸ πόλεως Χερσῶνος μέχρι Τύρα ποταμοῦ, σὺν τῷ περιπλῷ τοῦ Καρκινίτου κόλπου, γράφει σταδίους δυκ', μίλια φπ', γ'. Ἀπὸ δὲ Τύρα ποταμοῦ ἐπὶ τὰ Νεοπτολέμου στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ τῶν Νεοπτολέμου ἐπὶ Κρημνίσκους στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀρτεμίδωρος δὲ δ γεωγράφος ἀπὸ Τύρα ποταμοῦ ἕως τῶν Κρημνίσκων εἶναι λέγει σταδίους υπ', μίλια ξδ'. Ἀπὸ δὲ τῶν Κρημνίσκων ἐπὶ τὰ Ἀντιφίλου στάδιοι τλ', μίλια μδ'. Ἀπὸ δὲ [τῶν] Ἀντιφίλου εἰς Ψιλὸν καλούμενον στόμα τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ

pulorum locum stadia 160, milia 21. A Scopulis ad Istrianorum portum stadia 90, milia 12. Ab Istrianorum portu usque ad Isiacorum portum stadia 90, milia 12. Ab Isiacorum portu ad oppidum Niconium stadia 300, milia 40. A Niconio oppido ad Tyram, fluvium navigabilem, stadia 30, milia 4.

62. Hic fluvius profundus pinguisque ad alendas pecudes, venditionem piscium mercatoribus præbet, et navibus onerariis adverso amne navigationem tutam. Ejusdem nominis urbs Tyras dicta, flumini adjacet, Milesiorum colonia (*E Perieg. iamb.* 799-803).

63. A Borysthene fluvio ad Tyram flumen, stadia 810, milia 108, a Chersone vero usque ad Tyram flumen stadia 4110, milia 548. Artemidorus vero geographus ab urbe Chersone usque ad Tyram flumen, una cum circumvectione Carcinitis sinus, numerat stadia 4420, milia 589. A Tyra flumine ad Neoptolemi turrim stadia 120, milia 16. A Neoptolemi turri ad Cremniscos stadia 120, milia 16. Artemidorus vero geographus a Tyra flumine usque ad Cremniscos inquit esse stadia 480, milia 64. A Cremniscis ad Antiphilum stadia 330, milia 44. Ab Antiphilo ad Istri fluminis ostium, quod Psilon dicitur,

στόλου μικροτάτου editt. ante Gallium. Deinde pro μίλια ι', ζ'ς' vulgo est μίλια ι', β'; quod mutavi. || — 2. σταδ. ζ'] σταδ. ν' sec. Arrianum § 31, ubi vide. || — 5. Νικωνίον] De his aliter Strabo p. 306 : ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος Νεοπτολέμου (apud Anon. τὰ Νεοπτολέμου 120 stadiis a Tyra distant) καὶ κόμη Ἐρμώνακτος λεγομένη· ἀναπλεῦσαντι δὲ ῥμ' σταδίοις ἐρ' ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀριοῦσσα. Secundum Nostrum 30 stadiis a Tyra fluvio distabat Niconium, adeo ad mare situm fuisse statuendum est, quoniam nihil contra monetur. Eodem modo Ophiussa urbs ab aliis ad ipsam oram collocata esse videtur (v. not. ad Scymn. 789). Idque de Niconia Stephanus quoque testari putaretur (Νικωνία, πόλις ἐν τῷ Πόντῳ πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἰστρου (deb. τοῦ Τύρου), nisi quæ subjunguntur : Στράβων ἐξόδμῃ, negligentem excerptorem arguerent. Ceterum dissensus scriptorum componi facile potest. Scilicet quum Tyras in magnum incidat lacum, qui angusto ostio in mare exit, hunc vel mari vel fluvio accensere licebat; hoc Straboni placuit; illud Anonymi auctor statuens, recte dicere potuit Niconium 30 stadia, τὰ Νεοπτολέμου autem 120 stadia a Tyræ ostio abesse. Huc accedit, quod sic demum ratione a vero non multum recedente auctor a Niconio usque ad Istrum 900 stadia numerare potuit; nam inde a lacus ostio ne sexcenta quidem sunt. — Ceterum Ptolemaeus Νικωνίον et a Tyra boream versus et ab ora maritima longissime removet, ideoque falsissima præbet. In Scylace § 68 pro Νικωνίον codex habet Νεώνιον.

§ 62, l. 11. λεγομένη] γενομένη ἀπ. Holstenius, probabiliter.

§ 63, l. 14. ω ι'] Bene habet numerus. || — 15. δρι'] Numerus convenit cum computatione quæ ad finem peripli instituitur. Secundum hanc a Chersone ad Borysthenem esse debent stadia 3300; a Borysthene autem ad Tyram habemus stadia 810; hinc summa colligitur stadiorum 4110. At e singulis numeris navigationis litoralis nonnisi 3810 stadia colliguntur. Desunt stad. 300. Sed addendus videtur ἀνάπλους per Borysthenem ad Olbiam; is e Scymno affertur stadiorum 240; adeo ut summa esset stad. 4050 et desiderarentur stadia 60. — Qui subjungitur computus Artemidori, subest etiam Strabonianis (p. 308), ubi a Tyra ad Chersonesum urbem numerantur stadia 4400, pro quibus Noster accuratius 4420. Ex Anonymi ratione, si oram Cercinitæ sinus legeris, multo major numerus stadiorum foret. || — 19. ἐπὶ τὰ Νεοπτολέμου] Similiter paullo post τὰ Ἀντιφίλου memorantur. Strabo l. 1. locum appellat Νεοπτολέμου πύργον, quod in verba Anonymi intulit Gailius. || 20. ἀπὸ δὲ τῶν] ἀπὸ δὲ τοῦ cod. || — Κρημνίσκους] Locus hic memoratur apud Plinium IV, 26 § 82 : *Ab Histrio oppida Cremniscus, Epolium, montes Macrocremni, clarus amnis Tyrus*. Attamen *Cremniscus* nomen de suo, ut videtur, ex Nostro intulit Dalecampius. Codices Silligii : *Cremensco Epolium, Cremenscapolium, Cremense oepolium, Crenne scopolium* et similia. Ponendus locus non longe ab ostio lacus, in quem Tyras incidit. Montes qui ad latus ejus dextrum sunt *Macrocremnas* dicit Plinius, in quibus nomen loci nostri apparet. Quæritur an huc pertineat Κρέμη, πόλις Πόντου, ap. Steph. Byz. Fortasse *Cremnisci* non diversus locus ab Hermonactis vico, quem Strabo ad ostia Tyræ collocat,

στάδιοι τ', μίλια μ'. Οὔτοι Θραῖκες καὶ Βαστάρναϊ ἐπηλυδες.

61. Κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ Ψιλὸν στόμα τοῦ Ἰστρου ἐπ' εὐθὺ πλέοντι ἀνέμῳ ἀπαρκτηία ὡς τὸ πέλαγος νήσος πρόκειται, ἥτινα οἱ μὲν Ἀχιλλέως νήσον, οἱ δὲ δρόμον Ἀχιλλέως, οἱ δὲ Λευκὴν ἀπὸ τῆς χροιάς ὀνομάζουσιν.

65. Ἐχει δὲ πλῆθος χειρόθες ὀρνέων, θέαν τε ἱεροπρεπῇ τοῖς ἀφικνουμένοις. Οὐ δυνατὸν δὲ ἐστὶν ἀπὸ ταύτης χώραν ἰδεῖν, καίπερ ἀπεχούσης αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡπείρου σταδίους ὡς (μίλια νγ', γ'), ὡς δὴ συγγράφει Δημήτριος.

66. Ταύτην τὴν νήσον λέγεται Θέτις ἀνεῖναι τῷ παιδί, καὶ ταύτην οἰκεῖν τὸν Ἀχιλλέα. Καὶ ναὸς ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ξόανον (ἦτοι ἀγαλμα) τῆς πάλαι ἐργασίας. Ἡ δὲ νήσος ἀνθρώπων μὲν ἐρήμη ἐστίν· νέμεται δὲ αἰξίν οὐ πολλαῖς, καὶ ταύτας μὲν ἀνατιθέναι λέγονται τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι αἰεὶ προσίσχουσι. Καὶ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναθήματα ἀνακαίται ἐν τῷ ναῷ, φιάλαι, δακτύλιοι καὶ λίθοι τῶν πολυτελεστέρων. Ταῦτα ξύμπαντα χαριστήρια τῷ Ἀχιλλεῖ ἀνάκειται, καὶ ἐπιγράμματα, τὰ μὲν ῥωμαϊκῶς, τὰ δὲ ἑλληνικῶς πεποιημένα ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέτρῳ, ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως.

67. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλοῦ καλουμένου στόματος τοῦ Ἰστρου εἰς [τὸ] δευτέρον στόμιον στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου στομίου ἐπὶ τὸ Καλὸν στόμιον στάδιοι μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Καλοῦ στομίου ἐπὶ τὸ Νάρακον (ὧδε ὀνομάζουσι στόμιον τέταρτον τοῦ Ἰστρου) στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νάρακου ἐπὶ [τὸ] Ἰερὸν λεγόμενον στόμιον πέμπτον τοῦ Ἰστρου στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη Θρακῆς τῆς εἰς τὸν Πόντον καθηκούσης ἐκδέχεται, καὶ ὅροι τῶν Θρακῶν. Τὰ δὲ πρότερα πάντα βάρβαρά ἐστιν ἔθνη.

68. Οὗτος δὲ Ἰστρος ποταμὸς δὲ καὶ Ἀνωῦδης λεγόμενος κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων, τὴν ἐκδολὴν πέντε στόμασι ποιοῦμενος· δυοὶ δὲ πόροις σχιζόμενος καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν ῥεῖ. Ἀμέλει δὲ ἄχρι τῆς Κελτικῆς γινώσκειται καὶ τῷ θέρει τὸν πάντα διαμένων χρόνον· χειμῶνι μὲν γὰρ αὐξεται πληρούμενος τοῖς γινόμενοις ὄμβροις καὶ ἀπὸ τῆς χιόνος, ὥς φασι, τὰς ἐπιρρύσεις τῶν τε τηκομένων λαμβάνων αἰεὶ πάγων, ἐν δὲ τῷ θέρει τὸ ῥεῖθρον ἐξίησιν ὥσαυτως ἴσον. Ἐχει

stadia 300, milia 40. Hi sunt Thraces et Bastarnæ advenæ.

64. Huic autem Psilo Istri ostio, navigantibus recta अपарктия vento altum versus mare, obiacet insula, quam alii Achillis insulam, alii cursum Achillis, alii Leucen a colore appellant (*Ex Arrian.* § 32).

65. Habet multitudinem avium mansuefactarum, et venerandum præbet eo venientibus adspectum. Ex ea terra videri nequit, quamquam non distat continens ultra stadia 400, sive milia 53 $\frac{1}{2}$, ut tradidit Demetrius (*E perieg. iamb.* 792-96.)

66. Hanc insulam dicunt Thetis filio suo concessisse, eamque inhabitare Achillem, cujus in ea est templum et simulacrum vetustissimi operis. Rari autem in hac insula sunt homines, eamque capræ non admodum multæ depascuntur, quas quicumque illuc appellant, Achilli offerre dicuntur. Multa præterea alia dona in hoc templo reposita sunt, ut phialæ, annuli, gemmæ pretiosissimæ. Omnia hæc donaria Achilli dedicata sunt, et inscriptiones, partim romano partim græco sermone conditæ, alio alioque versuum genere, in laudem Achillis (*Ex Arriano* § 32.)

67. Ab ostio Istri, quod Psilon appellatur, ad secundum ejus ostium stadia 60, milia 8. A secundo ostio ad Pulchrum ostium stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A Pulchro ostio ad Naracum (ita appellant quartum Istri ostium) stadia 60, milia 8. A Naraco ad quintum Istri ostium, quod Sacrum dicitur, stadia 120, milia 16 (*Ex Arriano* § 35). Deinde excipiunt partes Thraciæ in Pontum vergentes et Thracum limites. Gentes autem supra dictæ sunt omnes barbaræ.

68. Hic Ister fluvius (qui etiam Danubis vocatur) ex occidentis plagis deveniens quinque ostiis in Pontum exit, duobus vero alveis scissus in Adriam quoque influit. Ad Celticam usque bene notus est, [*idem et hieme*] et æstate omni manens tempore; nam hieme quidem augetur et impletur quæ fiunt pluviis; ex nive autem, ut ferunt, augmenta et ex liquefacta subinde sumens glacie, etiam æstate fluentum emittit pariter æquale. Habet etiam insulas in ipso sitas multas atque

cujusque Ptolemæus quoque meminit. Aliter de situ horum locorum statuendum foret ex mensuris Artemidori, quas Menippus videtur correxisse. Τὰ Ἀντιφίλου aliunde non nota; Ptolemæus in hoc tractu habet *Harpin* locum. || — 1. οὔτοι Θραῖκες] Expectabas ἐνταῦθα vel ἐντεῦθεν. Oratio abrupta arguit centonem Artemidori vel, ut nonnullis placuit, periegeseos poetiæ (cujus vid. v. 797).

§ 64, l. 4. ἀπαρκτηανιστὸ πέλαγος codex; em. Voss. Cf. not. ad Arrian. Perip. § 32 init.

§ 65, l. 11. ὡς] πεντακσίους secundum Strabonem p. 306. Ne 400 quidem stadia distat.

§ 66, l. 22. Ἀχιλλεῖ καὶ ἀνάκειται καὶ ἐπιγεγραμμένα codex; illud Arrianus.

§ 67, l. 29. τὸ Νάρακον] τὸν Ἀρακὸν et mox ἀπὸ τοῦ Ἀράκου codex; em. Voss.

§ 68, l. 37. πόροις σχιζόμενος] περισχιζόμενος codex. Ceterum cf. not. ad Scymn. 776. Versus refingi possit ita: δυοὶ δὲ πόροις ῥεῖ σχιζόμενος εἰς Ἀδρίαν. || — 43. ἐν δὲ τῷ θέρει] Locum impeditum in prosaïcis hisce intactum relinquo. Quomodo ad poetæ mentem, quam non assecutus esse videtur excerptor, revocare hæc viri docti studuerint, vid. p. 227 sq. not. In latinis ita verti quasi in græcis pro

δὲ καὶ νήσους ἐν αὐτῷ κειμένας πολλὰς τε καὶ μεγάλας τοῖς μεγέθεσιν, ὥς λόγος· ὧν ἡ μεταξὺ τῆς θαλάττης κειμένη καὶ τῶν στομάτων, ἐστὶν οὐκ ἐλάττων μὲν τῆς Ῥόδου νήσου, Πεύκη δὲ λέγεται αὕτη διὰ τὸ πληθὺς 5 ὧν ἔχει πευκῶν. Εἴθ' οὕτως Μετ' αὐτὴν πελαγία κειμένη ἡ προειρημένη τοῦ Ἀχιλλέως νήσος.

69. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ στομίου τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ εἰς πόλιν Ἰστρον στάδιοι φ', μίλια ζς', ε' ε'.

70. Αὕτη ἡ πόλις Ἰστρος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔλαθεν τὸ ὄνομα. Καὶ ταύτην τὴν πόλιν Μιλήσιοι κτίζουσιν, ἡνίκα Σκυθῶν εἰς τὴν Ἀσίαν στρατεύμα διέβη βαρβάρων, τὸ Κιμμερίου διώκων ἐκ τοῦ Βοσπόρου.

71. Ἀπὸ δὲ Ἰστρου πόλως εἰς Τομέων πόλιν ἔχουσιν ὕφορμον στάδιοι τ', μίλια μ'.

72. Τόμοι ἄποικοι γενομένοι Μιλησίων, ὑπὸ Σκυθῶν ἐν κύκλῳ [περι]οικούμενοι.

73. Ἀπὸ δὲ Τομέων εἰς Κάλλατιν πόλιν, ἐν ᾗ ὄρμος νηυσὶ, στάδιοι τ', μίλια μ'.

74. Κάλλατις Ἑρακλειωτῶν ἀποικία κατὰ χρησμόν 20 γενομένη. Ἐκτίσαν δὲ ταύτην, ἡνίκα τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν Ἀμύντας παρέλαβεν.

75. Ἀπὸ δὲ Καλλάτιδος εἰς Καρῶν λιμένα στάδιοι ρπ', μίλια κδ'. Καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κληίζεται. Νῦν δὲ αἱ Καρίαὶ λέγονται Καρέα. Ἀπὸ 25 δὲ Καρῶν λιμένος εἰς Τετρισιάδα ἦτοι Τίριζαν ἄκραν λεγομένην, ἔχουσιν καὶ ὕφορμον τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις, νῦν [δὲ] λεγομένην Ἀκραν, στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ Τετρισιάδος ἦτοι Ἀκρας εἰς Βιζώνην πολίχινον, ἐν ᾗ σάλας, στάδιοι ε', μίλια η'.

76. Τοῦτο τὸ πολίχινόν τινες μὲν φασιν βαρβάρων, τινὲς δ' ἀποικοὺς γεγενῆσιν Μεσημβρίας.

77. Ἀπὸ δὲ Βιζώνος εἰς Διονυσόπολιν στάδιοι π', μίλια ι', ε' ε'.

78. Αὕτη ἡ Διονυσόπολις πρῶτον ὠνομάζετο Κρου- 35 νοὶ διὰ τὰς τῶν ἐγγύς ὑδάτων ἐκρύψεις· ἔπειτα δὲ μετονομάσθη Ματιόπολις· ὕστερον δὲ, Διονυσιακοῦ ἀγάλματος προσεσόντος ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις, Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν. Ἐν μεθορίαις δὲ τῆς Κροβύζων καὶ Σκυθῶν χώρας κειμένη, μιγάδας 40 Ἑλλήνας οἰκητὰς ἔχει.

magnas ambitu, ut fama est; quarum una inter mare jacens fluviiue ostia non minor est Rhodo. Peuce ei nomen propter copiam quam continet picearum. Deinde sic pergit: Post eam in alto jacet Achillis insula, de qua nos jam diximus (*E perieg.* 774-91).

69. A Sacro ostio Istri ad civitatem Istrum stadia 500, milia 66 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian.* § 35).

70. Haec urbs ab Istro fluvio nomen accepit; et eam urbem condiderunt Milesii, quum Scytharum barbarorum exercitus in Asiam transiit, Cimmericos Bosphoranos persequens (*E perieg.* 767-72).

71. Ab Istro urbe ad Tomensium urbem, navium statione instructam, stadia 300, milia 40 (*Ex Arrian.* § 35).

72. Tomi, Milesiorum colonia, a Scythis accolis undique cingitur (*E perieg.* 765 sq.).

73. A Tomensibus ad Callatin urbem, ad quam statio navium est, stadia 300, milia 40 (*Ex Arrian.* § 35).

74. Callatis, Heraclaeotarum colonia, deducta jussu oraculi. Condiderunt eam quando Macedonum regnum Amyntas suscepit (*E perieg.* 761 sqq.).

75. A Callati ad Carum portum stadia 180, milia

24. Regio quoque quæ circa portum est, Caria nuncupatur (*Ex Arrian.* § 35). Nunc vero Caria vocatur

Carea. — A Carum portu ad Tetrisiadem seu Tirizam acram, quæ stationem a ventis ex occidente flantibus tutam habet, et nunc Acra dici solet, stadia sunt 120, milia 16. A Tetrisiade sive Acra ad Bizonem oppidulum, ubisalum est, stadia 60, milia 8 (*Cf. Arrian.* l. 1.).

76. Id oppidulum nonnulli ferunt esse barbarorum, quidam vero Mesembriae coloniam (*E perieg.* 759 sq.).

77. A Bizone ad Dionysopolin stadia 80, milia 10 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian.* § 35).

78. Haec urbs antea Cruni appellabatur ob vicinas aquarum scaturigines; deinceps vero dicta est Matropolis. Tandem vero, quum e mari appulsa eo fuisset Bacchi statua, Dionysopolis vocata est. In confiniis vero Crobyzorum et Scytharum regionis sita est, et incolas habet Græcos aliis mixtos (*E perieg.* 751-57).

καὶ ἀπὸ τῆς χιόνος.. ἐν δὲ τῷ θέρει legeretur: ἀπὸ δὲ τῆς χιόνος.. καὶ ἐν τῷ θέρει, transpositis v. δὲ et καὶ.

|| — ἐξίησι v] ἐξίσιν codex; em. Meineke. || — 2. θαλάσσης codex. || — 5. εἴθ' οὕτως] In his si poetae verba latent, medicina eger violentiore (vid. not. ad Scymn. 790). At praestat aut nihil mutare aut leni manu scribere εἴθ' οὕτως, et ita verba interpretari ut feci. Indicare Anonymus voluit quomodo poeta (a meridie boream versus pergens) de situ insulae statuerit, ideoque hæc instar appendixis subjunxit, quum nostræ ex ordine periegeseos prorsus omittenda fuissent.

§ 69. εἰς πόλιν καὶ ποταμὸν καὶ Ἰστρον codex. Arrianus § 35 urbem vocat Ἰστρίαν. — Mox. § 70, l. 12 τῆς Βοσπόρου codex.

§ 71. εἰς Τομέων, sed paullo post § 73 ἀπὸ Τομέων, codex.

§ 72. Τόμοι] Τομοί codex. Fortasse tamen poeta, ex quo hæc interponuntur, sicut Arrianus, Τομεῖς scripsit. — Μοχ γινόμενοι et οἰκουμένη codex.

§ 73. Κάλλατιν codex ubique.

§ 75, l. 24. ρπ'] ρκ' codex; em. Voss. || — Κάριαι etc.] sic edit., falso haud dubie.; codex αἱ καρα: (sine acc.). Quid lateat nescio. In sqq. etiam nonnulla Anonymus habet, quæ in Arriano non leguntur. || — 25. ἦτοι τριζαννακρος (sic) codex. || — 26. ἀφ' ἐσπέραν cod.

§ 77. Βιζώνος] sic codex; quod non mutavi in Βιζώνης. Cf. not. in Arrian.

§ 78, l. 36 Ματιόπολις] Vid. not. ad Scymn. 753.

79. Ἀπὸ δὲ Διονυσιοπόλεως εἰς Ὀδησσὸν πόλιν, ἐν ᾗ ὅρμος ναυσί, στάδιοι σ', μίλια κς', ε' ε'.

80. Ὀδησσὸν κτιζουσι Μιλήσιοι, ὅτε Ἀστυάγης ἦρχε τῆς Μηδίας· ἐν κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἔχει Κροβύζους ὁ Ὀρᾶκας.

81. Ἀπὸ δὲ Ὀδησσοῦ εἰς τοῦ Αἴμου τὰς ὑπώρειας, αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσιν, ἐν αἷς ὅρμος ναυσί, στάδιοι σξ', μίλια λδ', ε' ε'.

82. Αἴμος μέγιστόν ἐστιν ὑπὲρ αὐτὴν ὄρος, τῷ Κί-
10 λικί Ταύρω τὸ μέγεθος προσεμφερές, τῇ τε κατὰ μῆ-
κος τῶν τόπων παρεκτάσει· ἀπὸ γὰρ Κροβύζων τῶν τε
Ποντικῶν ὄρων ἄχρι τῶν Ἀδριατικῶν διεκβάλλει τό-
πων.

83. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἴμου εἰς Μεσημβρίαν πόλιν στά-
15 διοι λ', μίλια ιβ'.

84. Αὕτη ἡ Μεσημβρία πόλις παρὰ τὴν ὑπώρειαν
τοῦ καλουμένου Αἴμου κειμένη, τῇ Ὀρακίᾳ τε καὶ Γε-
τικῇ συνορίζεται γῇ. Καλχηδόνιοι δὲ ταύτην καὶ Μεγα-
ρείς ὥκισαν, ὅτε ἐπὶ Σκύθας Δαρείος ἐστρατεύετο.

85. Ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν, ἔχου-
20 σαν καὶ λιμένα τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, στάδιοι σ',
μίλια θ', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν πό-
λιν, τὴν νῦν Σωζόπολιν λεγόμενην, ἔχουσιν καὶ λιμέ-
νας μεγάλους δύο, στάδιοι ρπ', μίλια κδ'.

86. Ταύτην τὴν Ἀπολλωνίαν πόλιν κτιζουσιν εἰς τοὺς
25 τόπους ἐλθόντες οἱ Μιλήσιοι πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν τῆς
Κύρου βασιλείας. Πλείστα γὰρ ἀποικίας ἐξ Ἰωνίας
ἐστείλαν εἰς τὸν Πόντον, ὃν πρὶν Ἀξενον λεγόμενον διὰ
τὰς ἐπιθέσεις τῶν βαρβάρων, προσηγορίας ἐποίησαν
30 Εὐξείνου τυχεῖν.

87. Αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσὶν ὥκισμέ-
ναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον.
Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας τῆς καὶ Σωζοπόλεως εἰς Χερ-
ρόνησον, ἐν ᾗ ὅρμος ναυσί, στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ
33 δὲ Χερρονήσου εἰς Αὐλαίου τείχος τὸ [καὶ] λεγόμενον
Θήρας χωρίον, ἐν ᾗ καὶ ὕφορμος, στάδιοι σν', μίλια λγ',
γ'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη τῶν Βυζαντιῶν ἐκδέχεται· τὰ δὲ
πρότερα Ὀράκης τῆς εἰς τὸν Πόντον καθήκουσας τοῦ ἐν
τῷ Εὐρωπαϊῳ μέρει τοῦ Πόντου περίπλου. Ἀπὸ δὲ
40 Θηρῶν χωρίου ἤτοι [τοῦ] λεγομένου Αὐλαίου τείχους
εἰς Θυνιάδα, ἀκρωτήριον, ἐν ᾗ καὶ ὅρμος ναυσί, στά-
διοι ρκ', μίλια ις'. Θυνιάς, εὐλίμενος ἄκρα τῆς
Ἀστικῆς Ὀράκης ὑπάρχουσα.

88. Ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησσὸν στάδιοι σ',
45 μίλια κς', ε' ε'. Τούτου τοῦ χωρίου μνήμην ποιεῖται
Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος, καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν
στρατιὰν ἐλθεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο,

79. A Dionysopoli ad Odessum urbem, in qua
statio navium, stadia 200, milia 26 $\frac{2}{3}$ (Ex Arrian.
§ 35).

80. Odessum condidit Milesii, quo tempore Astya-
ges regnabat in Media; cingunt illum Crobyzi Thracæ
(E perieg. 748 sqq.).

81. Ab Odesso ad Hæmi montis radices in Pon-
tum pertingentes, ad quas statio navium, stadia
260, milia 34 $\frac{2}{3}$ (Ex Arrian. § 36).

82. Hæmus excelssissimus ei (Mesembriæ sc.) im-
minet mons, Ciliciæ Tauro similis magnitudine et se-
cundum longitudinem locorum extensione; a Corbyzis
enim et finibus Ponticis usque ad Adriaticos excurret
tractus (E perieg. 743-47).

83. Ab Hæmo ad Mesembriam urbem stadia 90,
milia 12 (Ex Arrian. l. l.).

84. Hæc Mesembria urbs ad radices montis dicti
Hæmi sita est, Thraciæ Geticæque telluri contermina;
Calchedonii et Megarenses eam condiderunt, Dario
in Scythas movente (E perieg. 738-42).

85. A Mesembria ad Anchialum, urbem instructam
portu a ventis ex occidente spirantibus tuto, stadia 70,
milia 9 $\frac{1}{2}$. Ab Anchialo ad Apollonium urbem, nunc
Sozopolin dictam, binis magnis portubus instructam,
stadia 180, milia 24 (Cf. Arrian. § 36).

86. Hanc Apolloniam urbem condiderunt Milesii,
quum in hæc loca devenissent, annis ante Cyri regnum
quingenta. Plurimas enim colonias ex Ionia de-
duxerunt in Pontum, quem prius Inhospitalem ob in-
sidias barbarorum dictum, Hospitalis nomen effecere
nancisci (E perieg. 731-37).

87. Omnes hæc civitates sunt Græcæ, conditæ in
Scythia, Pontum intrantibus ad sinistram sitæ. Ab
Apollonia, quæ et Sozopolis, ad Chersonesum, in qua
statio navibus, stadia 60, milia 8. A Chersoneso ad
Aulæi murum, quod et Theras sive Venationis castel-
lum appellant, ubi navium statio est, stadia 250, mi-
lia 33 $\frac{1}{2}$. Deinde tractus Byzantini excipiunt; supe-
riora vero sunt Thraciæ ad Pontum pertingentis, quæ
in Europæa parte est Ponticæ circumnavigationis. A
Therôn sive Venationum castello, quod etiam Aulæi
murus vocatur, ad Thyniadem promontorium, ad quod
statio navium, stadia 120, milia 16 (Cf. Arrian. § 36).
Thynias promontorium, quod commodum habet ap-
pulum, Thraciæ Asticæ est (E perieg. 729).

88. A Thyniade ad Salmydessum stadia 200, milia
26 $\frac{2}{3}$. Hujus loci meminit Xenophon major (Anab.
7,5,7), et tradit Græcorum exercitum, cui ipsi præerat,
postremo cum Seuthe Thracæ militantem, hucusque

§ 79. στάδιοι σ'] σταδ. σμ' cod., em. Vossius.

§ 80. αὐτῆς] αὐτῆς cod. || — Κροβύζης cod.; em. Vossius.

§ 81. σξ'] Arrianus habet τξ'; in Nostriis nil mutan-
dum probat milium numerus et cetera computis ratio.

§ 82, l. 12. ὄρων] ὄρων cod.; em. Letronnius.

§ 84, l. 16. παρὰ] περὶ perieg. codex. || —
18 Καρχηδόνιοι cod.

§ 85. In his nonnulla sunt, quæ non notavit Ar-
rianus.

§ 87. Hæc quoque Arrianeis uberiora. || — 41. ἀκρω-
τήριον] ἀκρωτήρα cod. || — 43. Ἀστικῆς] Ἀττικῆς
codex.

§ 88, l. 44. εἰς Ἀλμυδησσὸν cod., et similiter § 88 Ἀλ-
μυδισσός et Ἀλμυδησσού. || — 45. ποιεῖται] πεποίη-
ται Arr. || — 47. στρατιάν codex.

δτε τὰ τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρακὶ ἐστράτευσε· καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφίσι
6 διαμάχονται.

89. Οὗτος δ' ὁ Σαλμυδησσὸς αἰγιαλὸς ἐφ' ἑπτακόσια στάδια τεναγώδης ἄγαν καὶ δυσπρόσορμος ἀλίμενός τε παντελῶς παρατέταται, ταῖς ναυσὶν ἐχθρότατος τόπος.

90. Ἀπὸ δὲ Σαλμυδησσοῦ εἰς Φρυγίαν τὴν καὶ λε-
10 γομένην Φιλίαν, καὶ Βυζαντίων χωρίον καὶ ἀκρωτή-
ριον, στάδιοι τί, μίλια μα', γ'. Ἀπὸ δὲ Φρυγίας τῆς
[καὶ] Φίλας ἐς Κυανέας ἔσται Κύλας στάδιοι τκ',
μίλια μβ', ε' ς'. Αὗται δὲ αἱ Κυανέαι εἰσὶν, ἃς λέ-
γουσιν οἱ ποιηταὶ πλαγκτὰς πάλαι εἶναι, καὶ διὰ τού-
15 των πρώτην ναῦν περάσαι τὴν Ἀργῶ, ἥτις εἰς Κόλχους
Ἰάσονα ἤγαγεν. Ἀπὸ δὲ Κυανέων εἰς τὸ Ἰερόν τοῦ
Διὸς Οὐρίου, ἐν ᾧ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι μ',
μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ εἰς λιμένα Δάφνης
τῆς Μαινομένης τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην στάδιοι
20 μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Σωσθένους εἰς τὸ Βυζάντιον
στάδιοι π', μίλια ι', ε' ς'. Τάδε καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσ-
πόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου ἐπὶ Βόσπορον τὸν
Θράκιον καὶ Βυζάντιον.

91. Ὅμοῦ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου πο-
25 ταμοῦ, ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἥτοι στόματος τοῦ
Πόντου στάδιοι γγμ', μίλια υπέ', γ'.

Ἀπὸ δὲ Βορυσθένης ποταμοῦ τοῦ καὶ Δαναπρείως
καλουμένου ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στάδιοι ρχ', μί-
λια ψμς', ε' ς'.

30 Ἀπὸ δὲ Χερσῶνος ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στά-
διοι η7θ', μίλια αρπς', ε' ς'.

Ἀπὸ δὲ τῆς Πορθμίας κόμης, τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς
Εὐρώπης [τῶν] τοῦ Πόντου μερῶν, τῆς ἐν τῷ στομίῳ
τῆς Μαιωτίδος λίμνης κειμένης, ἥτοι Βοσπόρου τοῦ
33 Κιμμερίου καλουμένου, ἕως τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου,
στάδιοι ,α,α', μίλια αυπ'.

Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους ἴσος εἶναι τῷ
περίπλῳ τῆς Ποντικῆς τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν.

92. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Ἀμισοῦ
40 στάδιοι δχξ', μίλια γχα', γ'.

Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ ἕως τοῦ Φάσεως ποταμοῦ στάδιοι
γωβ', μίλια φξ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσεως ποταμοῦ ἕως τοῦ στομίῳ τῆς
Μαιωτίδος λίμνης ἥτοι Ἀχιλλεῖου κόμης στάδιοι
45 ,δκε' μίλια φλς', ε' ς'.

§ 90, l. 10. Φιλ[αν] Hoc nomen e Scymno 723 in-
seruerit. καὶ ante Βυζαντίων abesse vellet Meineke. || —
12. καὶ inserui. || — Φιλ[ας] sic ex antec. scrib. pro
τῆς Φίλας codicis. Sin minus, in antec. lege Φιλ[αν].
Utraque forma obvia. V. not. ad Scymn. et Arrian.
|| — 12. ἥτοι Κύλας] Hoc unde additum sit, nescio.
Fortasse in libro vitiatο Κυανέας sic scriptas reperit
Anonymus. Margo codicis: περὶ τῶν Κυανέων ἥτοι
Πλαγκτῶν. || — 17. ἐν ᾧ] [ναπερ Arrian., quod in Anon.
intulit Vossius. || — 19. τὸν νῦν λ. Σωσθένην]

processisse. De importunitate quoque ejus tractus
multa prodidit, quod navigia tempestate adacta eo eji-
ciantur, ac contermini Thraces de naufragii tabulis
inter sese decertent (*Ex Arrian.* § 37).

89. Litus Salmydessium ad 700 extenditur stadia,
admodum paludosum, aditu difficile, penitusque impor-
tuosum, navibus locus inimicissimus (*E perieg.* 724-27).

90. A Salmydesso ad Phrygiam, quæ etiam Philia
dicitur, Byzantium oppidum et promontorium, sta-
dia 310, milia 41 $\frac{1}{2}$. A Phrygia sive Philia ad Cyaneas
sive Cylas stadia 320, milia 42 $\frac{2}{5}$. Hæ sunt Cyaneæ,
quas poetæ quondam erraticas fuisse inquirunt, per
quas etiam primam Argo navem, quæ Jasonem ad
Colchos perduxit, transisse aiunt. A Cyaneis ad fa-
num Jovis Urii, ad quod est os Ponti, stadia 40, mi-
lia 5 $\frac{1}{2}$. A fano hoc ad portum Daphnes Insanientis,
qui nunc Sosthenes dicitur, stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A
Sosthene ad Byzantium stadia sunt circiter 80, milia
10 $\frac{2}{5}$. Hæc sunt loca inde a Bosporo Cimmerico dicto
usque ad Bosporum Thracium ac Byzantium (*Ex
Arriano* § 37).

91. In summa a Sacro Istri ostio usque ad fanum
Jovis Urii sive usque ad os Ponti, sunt stadia 3640,
milia 485 $\frac{1}{2}$.

A Borysthene autem fluvio, qui etiam Danapris di-
citur, usque ad fanum Jovis Urii stadia 5600, milia
746 $\frac{3}{5}$.

A Chersone usque ad fanum Jovis Urii stadia 8900,
milia 1186 $\frac{3}{5}$.

A Porthmia vico, qui in termino Europæ ad Pontum
in ostio Mæotidis paludis sive Bospori dicti Cimme-
rii insidet, usque ad fanum Jovis Urii stadia 11100,
milia 1480.

Europæi Ponti prætervectio dicitur æqualis esse præ-
tervectioni Ponticæ, quæ in Asiæ partibus. cf. scyl. § 92.

92. A fano Jovis Urii usque ad Amisum stadia
4660, milia 621 $\frac{1}{5}$.

Ab Amiso usque ad Phasin fluvium stadia 3802,
milia 507.

A Phasi fluvio usque ad ostium Mæotidis paludis
sive ad vicum Achilleum stadia 4025, milia 536 $\frac{3}{5}$.

Alter Anonymus (De ambitu Ponti § 2) item Sosthe-
nium 40 stadiis ab Hiero distans memorat, sed nihil
ille de Daphnes portu habet. Idque recte, quum hic in
Asia, illud in Europa ex advero situm esset. Cf. not.
ad Arrian. § 37.

§ 91, l. 29. ψμς'] ψμ. cod.; em. Voss. || — 31. γ2]
γμ' cod.; em. Voss. Eodem modo Pontici peripli
mensuras exponit alter Anonymus, nisi quod numeri
ejus in codice corruptiores sunt. Vide infra.

§ 92, l. 44. Ἀχιλλεῖου κόμης] Memoratur ex

Ἦς γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως τοῦ στομίου τῆς Μαιώτιδος στάδιοι „α,βυπζ“, μίλια „αχξέ“.

Ὅμοῦ γίνονται ὁ πᾶς περίπλους τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῶν τε δεξιῶν τῶν (τε) παρὰ τὴν Ἀσίαν μερῶν τοῦ Πόντου, καὶ ἀριστερῶν δὲ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου, στάδιοι „β,γ φπζ“, μίλια „γρμέ“.

Ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαιώτιδος λίμνης στάδιοι „θ“, μίλια „ασ“.

Igitur a fano Jovis Urii usque ad ostium Mæotidis stadia fiunt 12487, milia 1665.

Tota autem circumvectio Ponti Euxini tum dextrarum secundum Asiam partium tum sinistrarum secundum Europam partium, inde a fano Jovis Urii, est stadiorum 23587, milium 3145.

Est vero etiam circumvectio paludis Mæotidis stadiorum 9000, milium 1200.

parte Periplus nunc deperdita. Nulla ejus loci mentio apud Arrianum. Cf. de eo vico Strabo p. 310.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΣΗΣ

ΚΑΤΑ ΣΥΝΩΝΙΝ.

1. Χρὴ γινώσκειν ὅτι πάσης τῆς γῆς ὁ περίμετρος
στάδια ἔστι δισχιλία καὶ μυριάδες εἴκοσι πέντε· μήκος
δὲ τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἀπὸ στόματος Γάγγου ἕως
Γαδείρων στάδια ὀκτακισμύρια τρισχιλία ὀκτακόσια·
5 τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς θαλάσσης ἕως τοῦ
Τανάιδος ποταμοῦ στάδια τρισμύρια πεντακισχιλία·
τὸ δὲ μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος ποταμοῦ, ὃ κα-
λεῖται Μεσοποτάμιον, διάστημα ἔχει σταδίων τρισχι-
λίων. Ταύτην τὴν ἀναμέτρῃσιν πεποίηκεν Ἐρατοσθέ-
10 νης ὁ τῶν ἀρχαίων μαθητικώτατος.

ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ Ο ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΣ.

2. Ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου εἰς τὸ Σωσθένιον στάδια
ὀγδοήκοντα, μίλια δέκα καὶ ἥμισυ· ἀπὸ δὲ τοῦ Σω-
σθενίου εἰς τὸ Ἱερὸν στάδια τεσσαράκοντα, μίλια πέντε
ἥμισυ· τὸ πᾶν μίλια δεκαεξί. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς
15 Οὐρίου ἤτοι στόματος τοῦ Πόντου ἕως τοῦ Ἱεροῦ στό-
ματος τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ στάδια τρισχιλία ἑξακόσια
τεσσαράκοντα, μίλια τετρακόσια ὀγδοήκοντα πέντε ἥμισυ.

Subjungimus Anonymi alius excerpta quædam geo-
graphica, in quibus ea quæ leguntur de ambitu Ponti
Euxini, principem locum obtinent. Exstant in Haf-
niensis bibliothecæ codice 1985, ex quo O. Blochii
manu transcripta primus edidit F. Osannus (Dispu-
tatio de fragm. peripli græco e cod. Hafn. Gissæ 1829),
hinc vero repetierunt Gailius et Hoffmannus. Pretium
excerptorum fere nullum; nam novi ne hilum quidem
inest, et quæ aliunde accuratius novimus, in hoc
centone misere depravata sunt.

§ 1. ὁ περίμετρος] « Recentissimæ ætati adscri-
bendum esse scriptorem nostrum, ex ipso hujus voca-
buli usu demonstrari potest, qui a Græcitate priorum
 sæculorum prorsus abhorret. In Leonis Diaconi Hist.
VIII, 1 exstat : τῶν γείσων αὐτὸς σχηματίσας τὸν περίμε-
τρον, ubi editor clarissimus τὴν sive τὸν περίμετρον scri-
bi malebat. Quo minus Nostro simili medendi ratione
succurrendum arbitrer, me retinet inferior locus, quo
item ὁ περίμετρος recurrit. Nec quidquam mutare ausim
in Leone. » OSANN. || — 2. δισχιλία καὶ μυριάδες
εἴκοσι πέντε] μυριάδες δισχιλία τριάκοντα πέντε.
Quod est nihili. Bene constat terræ ambitum sec. Era-
tosthenis sententiam esse stadiorum 252,000. Quare
verba transposui et τριάκοντα mutavi in εἴκοσι. || —
4. ὀκτακισμύρια τρισχιλία ὀκτακόσια] ὀκτάκισχι-
λία τετρακόσια ὀκτώ codex, i. e. η' τ' η', quod haud du-
bie erat M. η', γω' (83800). Similiter sequens numerus,
ut ad verum accedat, decemPLICANDUS est. Ceterum
ultra progrediendum esse videtur et pro 838000 reser-
scribendum 73800. Tot enim stadia inde ab Indiæ
extremitate orientali ad terminum Europæ occiden-

ANONYMI

MENSURA TOTIUS HABITATÆ TERRÆ

SUMMATIM DATA.

1. Sciamus oportet totius orbis ambitum esse
stadiorum 252000; longitudinem autem nostræ habi-
tatae terræ a Gangis ostio usque ad Gades stadiorum
83800 [73800?]; et latitudinem ab Æthiopico mari
ad Tanaim fluvium stadiorum 35000. Intervallum
ab Euphrate ad Tigrim, quod vocatur Mesopotamia,
3000 stadiis constat. Quam supputationem fecit Era-
tosthenes, inter veteres mathematicæ doctrinæ peri-
tissimus.

PONTI AMBITUS.

2. A Byzantio ad Sosthenium stadia 80, milia 10 $\frac{1}{2}$;
a Sosthenio ad Fanum stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$; in summa
milia 16. A Fano Jovis Urii sive ab ore Ponti ad
Sacrum ostium Istri fluvii stadia 3640, milia 485 $\frac{1}{2}$.

talem ex Eratosthene apud Strabonem p. 64 colligun-
tur. Verba ἀπὸ Γάγγου ἕως Γαδείρων non sunt premen-
da. Isidorus ab India ad Gades computavit milia 9818
(= 73544 stad.) sec. Plin. II, 112. Mitto ceteros. ||
— 6. τρισμύρια πεντακισχιλία] τρισχιλία πεντακό-
σια codex. Inter ea quæ de mensuris Eratosthenicis
Strabo enotavit, nihil ita est constitutum, ut terminus
ad quem ponatur Tanais fluvius. Verum ex Artemi-
doro Plinius II, 112 § 245 refert inde a situ meridiano
usque ad ostium Tanaidis putari milia 4390 = 35120
stadia. Secundum Eratosthenem ab æquatore usque
ad Borysthenem forent stad. 34900. || — 8. Μεσοπότα-
μον codex; em. Osann. || — 8. τρισχιλίων] Hoc tra-
di poterat, quamquam non tradidisse videtur Erato-
sthenes. Strabo p. 746 : τὸ μὲν οὖν μέγιστον ὁ ἀρίστην-
ται (Euphrates et Tigris) διάστημα ἀπ' ἀλλήλων, τὸ
πρὸς τοῖς ὄρεσιν ἔστι· τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ αὐτὸ ὅπερ εἴ-
ρηκεν Ἐρατοσθένης τὸ ἀπὸ Θαψάκου... δισχιλίων τετρα-
κοσίων. || — 10. μαθητικώτατος] Μαλὶν μαθηματι-
κώτατος.

§ 2. Quæ sequuntur de Ponti mensuris prorsus
consentiunt cum iis quæ ap. Anonymum anteceden-
tem modo legimus. In § 5 vel singula fere verba apud
utrumque sunt eadem. Haud tamen alterum ex altero
sua transcripsisse, sed communem potius fontem sub-
esse, etiam inde colligas, quod milium Romanorum
partes alio modo hic, alio ille computare solet. || —
11. τὸ Σωσθένιον] τὸν νῦν λεγομένην Σωσθένην
(λιμένα) Anonym. § 89. Σωσθένηιον scribi velit Gai-
lius; at Σωσθένηον habent etiam Joann. Ant. fr. 15
(F. H. IV, p. 548) et Cedrenus p. 210.

3. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ καὶ Δανάπρειος καλουμένου στάδια πεντακισχίλια ἑξακόσια, μίλια ἑπτακόσια τεσσαρακονταεξήμισυ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Πορθμίας πόλεως, τῆς ἐν τέλει τῆς Εὐρώπης τῶν τοῦ Πόντου μερῶν [τῆς ἐν τῷ στομίῳ] τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἕτοι Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, στάδια [μύρια] χίλια ἑκατὸν, μίλια [χίλια] τετρακόσια ὀγδοήκοντα. Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης τῆς Ποντικῆς ὁ περίπλους
10 ἴσος εἶναι τῷ περίπλῳ τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν.

4. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Ἀμισοῦ στάδια τετρακισχίλια ἑξακόσια ἐξήκοντα, μίλια ἑξακόσια εἰκοσὶν ἥμισυ. Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ ἕως τοῦ Φάσεως ποταμοῦ στάδια τρισχίλια ὀκτακόσια δύο, μίλια πεντακόσια ἑπτὰ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσεως ποταμοῦ ἕως τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης [ἕτοι ἕως τῆς Ἀχιλλείου κόμης] στάδια τετρακισχίλια εἴκοσι πέντε, μίλια πεντακόσια τριακονταεξήμισυ, ὡς γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος
15 λίμνης] στάδια [μύρια δια] χίλια τετρακόσια ὀγδοήκοντα ἑπτὰ, μίλια [χίλια] ἑξακόσια ἐξήκοντα πέντε ἥμισυ.

5. Ὅμοῦ γίνεται ὁ περίπλους τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῶν τε δεξιῶν τῶν (τε) παρὰ τὴν Ἀσίαν μερῶν τοῦ Πόντου, ἀριστερῶν δὲ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν τοῦ Πόντου, ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ [Διὸς Οὐρίου, στάδια διαμύρια τρισχίλια πεντακόσια ὀγδοήκοντα ἑπτὰ], μίλια τρισχίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε. Ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαιώτιδος λίμνης [στάδια ἑννα-
20 κισχίλια], μίλια χίλια διακόσια.

3. A Fano Jovis Urii ad Borysthenem fluvium, Danaprim etiam dictum, stadia 5600, milia 746 $\frac{1}{2}$. A Fano Jovis Urii ad Porthmiam civitatem, quæ sita est in Europæ ad Pontum extremitate ad ostium Mæotidis paludis vel Bospori Cimmerici, stadia 11100, milia 1480. Europæ Periplum parem esse dicunt Periplo Ponticorum Asiæ litorum.

4. A Fano Jovis Urii ad Amisum stadia 4660, milia 621 $\frac{1}{2}$. Ab Amiso ad Phasim fluvium stadia 3802, milia 507. A Phasi fluvio ad os Mæotidis paludis [vel ad Achilleum vicum stadia 4025, milia 536 $\frac{1}{2}$, adeo ut colligantur inde a Fano Jovis Urii usque ad os Mæotidis paludis] stadia 12487, milia 1665 $\frac{1}{2}$.

5. Circumvectio totius Euxini Ponti, tum dextri lateris juxta Asiæ oram tum vero sinistri juxta Europæ oram, inde a Fano [Jovis Urii, sunt stadia 23587,] milia 3145. Porro periplus Mæotidis paludis [stadiorum 9000], milium 1200.

§ 3, l. 3. Βορυσθένους] Βοσπόρου cod.; em. Gail. — l. 1. Post ἑξακόσια codex addit ἑβδομήκοντα, quod delendum esse arguit milium numerus et Anonymus alter § 90. Utriusque numeros componere liceat :

	ANONYM. A		ANONYM. B	
	Stadia.	Milia.	Stadia.	Milia.
A Jovis Fano ad sacrum ostium Istrl.	3,640	485 $\frac{1}{2}$	3,640	485 $\frac{1}{2}$
A Jovis Fano ad Borysthenem.	5,600	746 $\frac{2}{3}$	5,670*	746 $\frac{2}{3}$
A Jovis Fano ad Chersonem.	8,900	1,186 $\frac{2}{3}$	non notatur.	
A Jovis Fano ad os Mæotidis.	11,100	1,480	.. 1,100*	.. 480 *
A Jovis Fano ad Amisum. .	4,470	621 $\frac{1}{2}$	4,460	621 $\frac{1}{2}$
Ab Amiso ad Phasin. . .	3,802	507	3,820*	507
A Phasi ad os Mæotidis. .	4 025	536 $\frac{2}{3}$	excidit.	
Ὅμοῦ a Fano ad Mæotidem.	12,487	1,665	.. 487*	.. 665 $\frac{1}{2}$
Totius Ponti periplus. . .	23 587	3,145	excidit.	3,145

Quibus conspectis, certa emendandi ratio patet; quam secutus Gailius numeros asteriscis notatos ex Anonymo correxit. || — 8. τῆς ἐν τῷ στομίῳ inserui ex Anon. § 91 et 56; dein Βοσπόρου cod.; mox μύρια et χίλια supplevit Gail. || — 11. τῆς Ποντικῆς codex habet post verba τῷ περίπλῳ (τοῦ περίπλου cod.). Fortasse post τῆς Ἀσίας alterum τῆς Ποντικῆς excidit.

§ 4, l. 13. Ἀμισοῦ cod. || — 16. ὀκτακ. εἴκοσι codex; confusus β' et κ'. || — 17. Φάσεως] Βάρως hic et infra codex. — Inclusa ex Anonym. § 91 suppleta.

§ 5, l. 26. τῶν τε παρὰ] Illud τε, quod abesse velis, habet etiam alter Anonymus § 91, qui deinceps : καὶ ἀριστερῶν δέ. Inclusa supplevit Gail. || — 32. χίλια διακόσια] τρισχίλια τρία codex; em. Gailius.

6. Περὶ τοῦ σταδίου. Τὸ στάδιον πῆχεις ἔχει τετρακοσίους, πόδας ὀκτακοσίους, ὀργυιὰς ἑκατὸν τριάκοντα τρεῖς ἡμισυ.

7. Περὶ τοῦ μιλίου. Τὸ μίλιον ἔχει στάδια ἑπτὰ ἡμισυ, πῆχεις τρισχιλίους, πόδας ἑξακισχιλίους.

8. Περὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἄπας ἔχει ὥρας ὀκτακισχιλίας ἑπτακοσίας [ἐξήκοντα] ἕξ, ἡμέρας τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε καὶ τέταρτον.

6. *De stadio.* Stadium continet 400 cubitus, 800 pedes, ulnas 133 $\frac{1}{2}$.

7. *De milliario.* Milliarium continet stadia septem et dimidium, cubitus 3000, pedes 6000.

8. *De anno.* Annus totus continet horas 8766, dies 365 $\frac{1}{4}$.

ANONYMOY

ΣΤΑΔΙΑΣΜΟΣ

ΗΤΟΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Δεδειγμένων οὖν τούτων, τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγαμένοι τῆς σῆς ἀγάπης, ἀδελφεῖ τιμιώτατε,

ANONYMI

STADIASMUS

SIVE PERIPLUS

MARIS MAGNI.

PROOEMIUM.

His igitur demonstratis, caritatis tuæ, frater honoratissime, cupiditatem discendi studiumque demi-

Quæ sequuntur fragmenta peripli maris interni, e regie bibliothecæ Matritensis codice 121 primus edidit Joannes Iriarte (Reg. bibl. Matrit. codices græci, vol. I, p. 485-493. Matriti 1769), deinde Iriartis apographo usi Gailius in Geogr. min. vol. II et una cum periplus Marciani Hoffmannus (Lips. 1841). Denuo codicem excussit Emanuelus Miller, eoque tanto melius de stadiasmo meruit, quo negligentius rem egerat Iriarte. Collectam codicis et editionis Matritensis discrepantiam publici juris fecit in *Journal des Savants*, 1844, p. 300 sqq.

« Codex (Iriarte ait l. l. p. 480) membraneus in quarto, foliis constans 88, subfusca et aliquantum rudi membrana, literis quidem æqualibus et ad quadratam formam accedentibus, sed minutis et præ senio pallidis caducisq; adeoque interdum lectori prope invis; sæculo XIV, ut videtur, ineunte descriptus [immo, sæculo decimo, uti Millerus monet : « Il suffit à toute personne tant soit peu versée dans l'étude de la paléographie grecque de jeter les yeux sur ce manuscrit pour reconnaître qu'il est du Xe siècle, et non du XIVe »]. Liber olim penes Constantinum Lascarium, nuper vero a Comite Mirandæ inter alios comparatus. Eo complexa reperias *S. Nicephori Patriarchæ Cp.* brevem Chronographiam; deinde incerti auctoris *Divisionem terræ* tribus Noe filiis factam, gentiumque ex iis genealogiam; tum eodem fortasse auctore, *præcipuorum montium et fluviorum nomina et Magni maris Stadiasmon sive Periplus* ad Herculis columnas Gadesque; tum denique insularum distantias, numerum, habitus aliaque ad eas pertinentia. »

Post hæc de singulis Iriarte exponit accuratius. Chronographia Nicephori in cod. Matrit. uberior est eâ quam e codice Parisiense Scaligerus et Goarus ediderunt. Qui deinceps sequitur (fol. 54-62) Διαμερισμὸς τῆς γῆς εἰς τοὺς γ' υἱοὺς τοῦ Νῶε, desinit in verba : καὶ ἕως Τραπεζοῦντος οἰκεῖ καὶ παρεκτείνεται τὰ ἔθνη ταῦτα. Similiter quæ de eadem re leguntur in Chronico Paschali exeunt in hæcce : ἕως τοῦ Τραπεζοῦντος ἔκτελει τὰ ἔθνη ταῦτα (p. 61 ed. Bonn.), sicuti in Excerptis Barbaris (p. 61 ad. calc. Eusebii ed. Scal.) postrema verba habes : *Usque ad Trapezuntem extendunt istas gentes*; itemque in Libro generationis (V. Chron. Pasch. t. II, p. 102 ed. Bonn.) : *usque ad Trapezun-*

tem extenduntur hæ gentes. Nec non reliqua, quæ e suo codice de διαμερισμῷ isto Iriarte adscripsit, eadem deprehenduntur in auctoribus modo laudatis. Post hæc in codicis folio 62 sequuntur quæ item eadem habes in Exc. Barb. et paullo aliter adornata in Chron. Paschali :

*Ὁρη δὲ ὀνομαστά εἰσιν ἐν τῇ γῇ δώδεκα.

Ἀβανος εἰς τὴν Συρίαν μεταξὺ Βύβλου καὶ Βηρυτοῦ. Καύκασος εἰς τὴν Σκυθίαν. Ταῦρος εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ Καππαδοκίαν. Ἄτλας εἰς τὴν Αἰθίαν ἕως τοῦ Μεγάλου ποταμοῦ. Παρνασὸς ἐν τῇ Φωκίᾳ. Κιθαίρων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. Ἐλικὼν ἐν τῇ Τελμισῷ (*Teumiso* Barb., i. e. Τευμισσῷ). Παρθένιον ἐν τῇ Εὐβοίᾳ (ἐν Θράκῃ Chr. Pasch. Cf. Steph. B. : Παρθένιον, πόλις Εὐβοίας... καὶ Θράκης.) Νυσαῖον (Ναυσαῖον cod.; *Nissius* Exc. B.; *Nussos* Chr. P.) τὸ καὶ Σινᾶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ. Λυκάβαντος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ (Λυκαδητὸς ἐν Χίρ Chr. P.; deb. ἐν τῇ Ἀττικῇ. Noster id nomen ad Alpes transtulisse videtur). Πίνιον (*Pinnius* Barb.) ὁ καὶ Μίμας εἰς τὴν Χίον (Πίνιον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Chr. Pasch. Noster indicat τὸ Πελοποννησιακὸν Chii insulæ et Mimantem in objecta insulæ continente. Alii nomen ad Apenninum Italiæ transtulisse videntur). Ὀλυμπος εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Δεδειγμένων οὖν τῶν ὀνομάτων τῶν δώδεκα ὁρέων τῆς γῆς, ἀναγκαῖον ἔστι καὶ τοὺς ἐπιστήμους ποταμοὺς δηλῶσαι σοι.

Ποταμοὶ οὖν εἰσὶν ὀνομαστοὶ τεσσαράκοντα ἐν τῇ γῇ οὗτοι. Ἰνδὸς ὁ καλούμενος Φίσων, Νεῖλος ὁ καλούμενος Γήων, Τίγρις, Εὐφράτης, Ἰορδάνης, Κηφισὸς, Τάναϊς, Ἰσμηνὸς, Ἐρύμανθος, Ἄλυσ, Ἀσώπιδος, Θερμῶδων, Ἐρασίνος, Ρεῖος (*Rius Barbarus. Num Rhion* signatur, Phasidis nomen recentius?), Βορυσθένης, Ἀλφειὸς, Ταῦρος, Εὐρώτας, Μαλανδρος, Ἀξίος, Πύραμος, Ὀρόντης, Ἐβρος, Σαγγάριος, Ἀχελῷος, Πηνειὸς, Εὐνός, Σπερχεῖος, Κάστρος, Σιμόεις, Σκάμανδρος, Στρυμὼν, Παρρῶνιος, Ἰστρος, Ῥήνος, Βαίτις, Ῥόδανος, Ἡριδανὸς, Βαῖος (Βοῖος Chr. P., *Beus* Barb.; fluvius non notus mihi), Θούδης ὁ νῦν καλούμενος Τίβερις. Ὁμοῦ ποταμοὶ μ' (Nonnulla horum nominum notissimorum in cod. depravata; quod de singulis monere non erat operæ pretium).

Ὅστοι οὖν οἱ ποταμοὶ οἱ περιεργόμενοι τὴν γῆν· Φασὶ δὲ τινες δοκοῦντες ἔμπειροι εἶναι ὅτι οἱ πρῶτοι δ' οἱ μεγάλοι ποταμοὶ, οἷον Φίσων, Γήων, Τίγρις, Εὐφράτης, ἀκα-

ἔδοξέ μοι καὶ τὸν τῆς μεγάλης θαλάσσης σταδίασμον
ῆτοι περιπλοῦν δηλωσαί σοι ἀκριβέστατα, ὅπως καὶ
τούτων ἀναγνοὺς ἐμπειροῦ ἔσῃ. Ἀρξάμενος [οὖν] ἀπὸ
Ἀλεξανδρείας τῆς Φαρίτιδος [τὰ τῆς Λιθύης διηγρή-
σαι ἕως τῶν Ἡρακλεωτικῶν Στηλῶν, εἴτα τὰ τῆς
Ἀσίας, πάλιν ἀρξάμενος ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τῆς Φαρί-
τιδος] ἕως Διοσκουρίδος, τῆς ἐν τῷ Πόντῳ κειμένης,
καὶ [τὰ] τῆς Εὐρώπης ἀπὸ Ἱεροῦ, τῆς πρὸς τῇ Χαλ-
κηδονίῃ κειμένης, μέχρι Ἡρακλεωτικῶν Στηλῶν καὶ
Γαδερίων, θέλων πάντας ἀνθρώπους ὠφελεῖν. Ἐμ-
φανῶ δὲ καὶ τὰς διηγήσεις ἀπὸ τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν
Εὐρώπην, γράψω δὲ καὶ τῶν νήσων τὰ ἀπ' ἀλλήλων
διαστήματα, πόσαι τέ εἰσι, καὶ τίνες φαίνονται ἐν τῷ
πλάειν αὐτὰς, καὶ ὁπλήλικαι εἰσὶ, καὶ τίσιν ἀνέμοις
ῥῶνται, καὶ ποῖος ὁ πλοῦς δεῖξω σοὶ κατὰ ἀλήθειαν.

τάληπτοι μὲν εἰσι πόθεν ἢ πῶς ἐξέρχονται (μὴ εἰδέναι τινά).
Λέγουσι δὲ [καὶ] τοῦτο ὅτι, ὅτε πλημμυρεῖ Γῆν ὁ καλού-
μενος Νεῖλος ὁ ποτίζων πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Αἰθιο-
πίας, οἱ τρεῖς οὗτοι λήγουσιν· ἐπὶ δὲ οὗτος μειωθῆ, ἐκεῖνοι
ὑπερφυοῦνται τοῖς νάμασι· διὸ καὶ τὰ ὕδατα αὐτοῦ ὁμο-
χοοῦσι. Ὁ γὰρ Ἰορδάνης λευκώπια (λευκώπιδα cod.;
em. Mill.) σῆρει τὰ κύματα καὶ ἀποχέει ἐν τῇ Πρασίᾳ
θαλάσσῃ, ἥτις καλεῖται Νεκρά.

Δειδείγμένων οὖν τούτων κτλ. Sequitur Stadiasmus. In
Chronico Paschali post fluvios recensentur αἱ ἐπισημοί
πόλεις τῶν ἐπὶ τὰ κλιμάτων. Cf. Prolegomena.

Ἀνωνύμου... προοίμιον.] Hæc a Gailio præfixa.
|| — ἀγαμένω] ἀγάμενος cod. || — τῆς μεγάλης
θαλάσσης] Exspectabas τῆς ἐντός, τῆς κατ' ἡμᾶς, τῆς
ἡμετέρας θαλάσσης. Sane quidem Hecateus quoque
(fr. 349) apud Arrianum Anab. II, 16 μεγάλην θάλασ-
σαν vocavit mare internum; ea autem denominatio,
uti antiquissimis istis temporibus, quibus de mari
externo nihil fere innotuerat, usurpari commode pote-
rat, sic aliena est ab ea ætate, qua periplus noster ab
Alexandrino geographo conditus est. Referri itaque
debet ad proœmii auctorem, seri ævi hominem Chri-
stianum, qui vetus opus nostrum in collectanea sua
geographica recepit. Similiter Orosius I, 2 : *Mare
nostrum quod Magnum generaliter dicimus*, et Geo-
graphus Ravennates I, 2. 3. 16. IV, 26 et haud dubie
alii scriptores ætatis sequioris. || — 2. ὅπως καὶ] sic
codex; ὅπως δὲ Iriarte. Mox inserui οὖν. || — 4. Φα-
ρίτιδος] De hoc cognomine aliunde non constat.
Hæc tamen Stephanus Byz. v. Ἀλεξανδρεία : Ἐκλήθη δὲ
καὶ Πραχῶτις καὶ Φάρος καὶ Λεοντόπολις, quibus nomi-
nibus pars pro toto ponitur. Ceterum Φαρίτις cognomen
seriore ætate redoleat. || — τὰ τῆς Λιθύης
κτλ.] Inclusa supplēvi. || — 7. ἕως Διοσκουρίδος]
Emendari voluerunt ἕως Διοσκουριάδος; hoc quidem
præter necessitatem; nam formæ in ις sequioris ævi
scriptoribus tritissimæ; sic ipsum nostrum Διοσκουρί-
des occurrit in codice Scylacis § 81. Quærendum potius
erat, qui fiat ut ad Dioscuriadem usque profectus

ranti mihi placuit etiam magni maris stadiasmus seu
periplus tibi exponere quam potero accuratissime,
ut horum quoque cognitione legendo imbuaris. Igitur
initio sumpto ab Alexandria Pharitide [*primum
explicabo oram Libycam usque ad Herculeas columnas,
deinde vero Asiaticam, denuo exorsus ab Alexandria
Pharitide*] usque ad Hierum Jovis Urii (Ἱεροῦ Διὸς
Ὀυρίου), civitatem ad Pontum sitam, atque Europæam
oram inde ab Hiero civitate, quæ objecta est Hiero
Chalcedoniorum, usque ad Herculeas columnas Ga-
desque. Cunctis vero prodesse volens mortalibus,
patefaciam etiam spatia, quibus ab Asia Europa diri-
mitur; præterea notabo insularum a se invicem distan-
tias; et quot sint insulæ et quales adnavigantibus ap-
pareant et quantæ sint et quibusnam ventis utantur
et qualis sit navigatio, vere tibi explicabo.

auctor reliquam Ponti Euxini partem missam fecerit.
Num propterea, quod eo usque Romanorum ditio
pertinebat? Vix crediderim; immo Ponti periplus a
nostro opere censeo prorsus alienum fuisse, atque Διο-
σκουριάδος nomen notissimum librarii errore scriptum
esse pro [Ἱεροῦ] Διὸς Ὀυρίου; in quod Fanum Jovis Urii
Asiaticus maris interni periplus desinit, sicuti Euro-
pæus incipit ab objecto fano Byzantium sive a Sера-
peo. Quo admissio, non est cur deinceps scribatur;
τοῦ ἐν Πόντῳ κειμένου; nam mox iterum habes: ἀπὸ
Ἱεροῦ, τῆς κειμένης, neque id ab istius farinæ scripto-
ribus abhorret, quippe qui masculini et neutrius
generis locorum nominibus sæpissime articulum femi-
ninum subjiciunt, subintellecta voce πόλις. || — 9. Χαλ-
κηδονίῃ] Χαλκηδόνι codex. Fanum τῶν Βυζαντιῶν
(quod Strabo p. 319 dicit nec non ipse Noster § 271)
e regione jacebat fani τῶν Χαλκηδονίων; non vero ipsius
Chalcedonis. Pro πρὸς τῇ velis πρὸς τήν. || — 9. Ἡρα-
κλεωτικῶν] male pro Ἡρακλείων, ut passim apud
seriores scriptores, c. g. ap. Syncellum p. 90,5 et
Chron. Paschal. p. 52,17 ed. Bonn. || — 11. ἐμπα-
νῶ] sic codex; ἐμφανῶ Iriarte. Ceterum ita scribi
velim: Θέλων δὲ πάντας ἀνθρ. ὠφελεῖν, ἐμφανῶ καὶ κτλ.
|| — 12. γράψω δὲ] γράψας ὥδε codex, ut videtur. For-
tasse præstat leg. γράψας, ejecto ὥδε. || — Στὰδ. τῆς
θαλάσσης] Ante vocem θαλάσσης supplendum est μεγά-
λης ex mente ejus qui proœmium scripsit, ἐντὸς vel ἔσω
vel κατ' ἡμᾶς e more ætatis, cui auctor peripli vindican-
dus. || — Cum serie locorum, quam Stadiasmus suppedi-
tat, conferre liceat eam quam in Ptolemæo et Strabone
deprehendimus. Ac primum quidem oram maritimam
exhibebo quæ ab Alexandria pertinet usque ad Παράτο-
νιον. Quod numeros attinet, pro ζ' ubique reposui ι'.
Id enim res postulat, ac bene constat peregrinum istud ζ'
a librariis in notius signum solere depravari. Præterea
duobus locis correxi: § 1 pro β' e Strabone dedi ο';
§ 9 pro υ', quod admitti nequit, scripsi ρο'; quæ qui-
dem literæ uno calami ductu exaratae cum litera υ' fa-
cile permutantur.

ΣΤΑΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

STADIASMUS MARIS.

1. Ἀπὸ Ἀλεξάνδρειας εἰς Χερσόνησον — λιμὴν ἔστι — στάδιοι β'.

2. Ἀπὸ Χερσονήσου εἰς Δυσμὰς — (λιμὴν ἔστι [φορτηγοῖς] ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος) — [στάδιοι] ζ'.

1. Ab Alexandria [versus occasum naviganti, εἰς δυσμὰς] ad Chersonesum — portus est [navibus onerariis, quarum onus mille sarcinas non excedit, φορτηγοῖς ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος] — stadia 70 (ο').

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.
	Numeri codicis	Numeri emen- dati.			Lo g	Lat :	
Ἀλεξάνδρεια.				Ἀλεξάνδρεια.	60° 30'	30°	Ἀλεξάνδρεια.
1. Χερσόνησος.	β'	ο'	70	Χερσόνησος μικρά, λιμὴν.	60°	31° 5'	Χερσόνησος χωρίον. 70 stad.
2. Δυσμαὶ λιμὴν.	ζ'			Δίδυμοι νῆσοι.	60°	31° 30'	Νικίου κώμη.
3. Πλινθίνη.	ζ'	ζ'	160	Πλινθίνη.	59° 45'	31°	Πλινθίνη.
4. Ταπόσειριον.	ζ'	ζ'	250	Ταπόσειρις (ἐν μεσογαίᾳ).	59° 50'	30° 50'	Ταπόσειρις.
5. Χιμῶ κώμη.	ζ'	ζ'	340	Χειμῶ κώμη.	59° 30'	31° 5'	Κυνὸς σῆμα.
6. Γλαῦκος.	π'	π'	420	Γλαῦκον ἄκρον.	59° 10'	31° 10'	Ἄλλοι πλείους λιμένες.
				Γλαῦκον (ἐν μεσογαίᾳ).	59°	30° 30'	
				Λεύκασπις λιμὴν.	59°	31° 5'	Λεύκασπις λιμὴν. Ζεφύριον.
7. Ἀντίφραι.	π'	π'	500				
8. Δέρρα.	ζ'	ζ'	590	Δέρρις ἄκρα.	58° 50'	31° 10'	Δέρρις λιμὴν.
				Ἀντίφραι κώμη.	58° 40'	31° 5'	Ἀντίφραι (Ἀντιφρῶ Hierocl.).
9. Ζεφύριον λιμὴν.	υ'	ρο'	760				
10. Πεζώνη.	ρι'	ρι'	870	Πηδωνία (ἐν μεσογ.).	58° 20'	31°	
Μύρμηξ σκόπελος.				Πηδωνία νήσος.	58° 20'	31° 30'	Σιδωνία νήσος λιμένα ἔχουσα.
Τραχεῖα ἄκρα.							
11. Πνιγεὺς ἀκρωτήριον.	ζ'	ζ'	960	Πνιγεὺς (ἐν μεσογ.).	58° 30'	30° 30'	Πνιγεὺς κώμη.
12. Φοινικοῦς.	ρμ'	ρμ'	1100	Φοινικοῦς λιμὴν.	58° 20'	31° 10'	Φοινικοῦς λιμὴν.
13. Τὰ Ἑρμαῖα.	ζ'	ζ'	1190	Ἑρμαῖα ἄκρα.	58°	31° 15'	
14. Λευκὴ ἀκτὴ.	κ'	κ'	1210	Λευκὴ ἀκτὴ.	57° 50'	31° 10'	Λευκὴ ἀκτὴ.
15. Ζυγίς.	ζ'	ζ'	1300	Ζυγίς λιμὴν.	57° 40'	31° 5'	
16. Λαδαμαντία.	κ'	κ'	1320	Λαδαμάντειον (ἐν μεσ.).	57° 30'	31°	
17. Καλαμικίου ἄκρα.	μ'	μ'	1360	Καλλίου ἄκρον.	57° 30'	31° 10'	
				Καλλίου (ἐν μεσογ.).	57°	30° 50'	
18. Γραίας γόνυ ἀκρωτήρ.	ο'	ο'	1430	Γραίας γόνυ, λιμὴν.	57° 10'	31° 5'	
19. Ἄρτος ἀκρωτήριον.	ρκ'	ρκ'	1550	Πυθίς ἄκρα.	57° 10'	3° 10'	
(Παραϊτόνιον.)				Παραϊτόνιον.	57°	31° 10'	Παραϊτόνιον.
Ὅμοῦ.	αφν	αφν'					

§ 1. Χερσόνησος] Χερσόνησος μικρά, λιμὴν, ap. Ptolemæum, qui alteram Chersonesum (V. § 45) μεγάλῃς nomine ab hac distinguit. || — στάδιοι β'] Apud Scylacem § 107 p. 82 ab Alexandria ad Chersonesum exputantur stadia 200; secundum Strabonem p. 799 a Χερσονήσῳ χωρίῳ ad Necropolim et Alexandriam stadia sunt 70. Scylacis computum accuratiorem esse duxit Mannertus X, 2 p. 24, quum confirmaretur Ptolemæi Alexandrini auctoritate, qui idem intervallum ponit gradus partem dimidiam. Itaque pro β' reponendum esset σ'. Id vero probari nequit. Nam Ptolemæus, quamquam Alexandrinus vir, parum accurate locorum in hoc tractu distantias notavit; deinde vero Chersonesi nomen nonnisi in eum locum cadit, ubi reapse litus ad modum peninsulae in mare excurrit. Ab eo autem loco (tour de Marabout) usque ad Alexandriam sunt 80 fere stadia. Quem ipsum numerum in periplo reponerem, nisi summā stadiorum, quæ § 19 subduci-

tur, Straboniana potius stadia 70 commendaret. Lapius fuisse putat οβ', qui numerus abhorret a more Nostri, in majoribus distantis nonnisi denarios numeros usurpare soliti. Ceterum situs portus fuerit ad chersonesi latus orientale, eò fere loco, ubi nunc adjacet *el Habiar*.

§ 2. Δυσμὰς] Strabo inter Chersonesum et Plinthinen memorat Niciū vicum, quem etiam a Nostro indicari censuit Mannertus X, 2 p. 24. Nimirum ita habet: « Vom Chersonesus liegt ungefähr sieben Stadien westlich ein Landungsplatz an der Küste; Strabo nennt ihn Nikiu kome, » quasi in periplo nomen loci non memoraretur, sed tantummodo indicaretur εἰς δυσμὰς, occasum versus, septem stadiorum intervallo portum aliquem occurrere. Ptolemæus prope Chersonesum memorat Διδύμους νήσους (alias Διδύμους inss. habes § 12), quæ sunt parvæ insulæ duæ ad occidentale latus Chersonesi positæ. In seqq. codex λιμὴν ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος ζ'. Supplevi φορτηγοῖς et στάδιοι,

3. Ἀπὸ Δυσμῶν εἰς Πλινθίνην — σάλος ἐστὶν ὁ τόπος ἀλίμενος — στάδιοι 4'.
 4. Ἀπὸ Πλινθίνης ἐπὶ Ταπόσιριν — πόλις ἐστὶν ἀλίμενος ἱερὸν τοῦ Ὀσίριδος — στάδιοι 7'.
 5. Ἀπὸ Ταπόσιρεως ἐπὶ τὸ Χιμῶ — κώμη ἐστὶ βράχη ἐπιφανιόμενα — στάδιοι 7'.

3. A Chersoneso ad Plinthinem — Salum est; portu caret locus — stadia 90 (4'),
 4. A Plinthine ad Taposirin — urbs sine portu; fanum Osiridis — stadia 90 (4').
 5. A Taposiri ad Chimo — vicus est; brevia adjacent apparentia — stadia 90 (4').

ut sensus sit: portus est navibus, quarum onus non excedit mille sarcinas vel modios, sicuti alias habes: λιμὴν ἐστὶ πλοίοις μικροῖς (§ 84. 96. 128), βάλος φορητοῖς (§ 12) et quæ passim occurrunt similia. Sunt vero φορητοὶ vel πλοῖα vel ὀλιγάδες χιλιαγωγοί, χιλιοφόροι, χιλιοφόρτοι, naves generis minoris; grandiores vocantur μυριαγωγοί, μυριοφόρτοι, μυριοφόροι (v. Steph. Thes. s. vv., ubi adde Strabon. p. 805: βάλος ὅσον ἀρχεῖν μυριοφόρων νηϊ.). Hoffmannus, missa voce χιλίων, scribi voluit: λιμὴν ἐστὶν ἀγωγῆς οὐ μελλομένης ἢ σταδίων 7', « ita ut hanc habeamus sententiam: portus est aditus sive oris non majoris quam stadiorum septem. » Quod tuam absurdum foret, sensisse editor non videtur. — His præmonitis de universa hujus segminis ratione superest ut moneatur. Quid sibi vult illud εἰς Δυσμᾶς? Num ora maritimæ locus eo nomine indicatur? Minime id probabile. Nam stadia septem in summa stadiorum 1550 comprehendi nequeunt, ac omnino tam exigua intervalla in ora non solent notari. Porro ne putes pro 7', ut alias, sic hoc quoque loco scribendum esse 4', sequentium locorum ratio vetat. Quare si verbo Δυσμᾶς nomen proprium subest, legendum erit εἰς Διδύμας [νήσου], atque verba λιμὴν ἐστὶ κτλ., quum in minimas istas insulas vix quadrent, ad Chersonesi portum retrahenda, et ex margine huc translata esse censenda sunt. At fieri etiam potest ut ipsa verba εἰς Δυσμᾶς, versus occasum, aliquis annotaverit juxta v. Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, ex iisque scriba aliquis novum locum, Δυσμᾶς, finxerit. Atque hoc equidem verisimillimum esse diximus, in eamque sententiam latina adornavi.

§ 3. Πλινθίνην v.] Πλινθίνην cod.; em. Gailius. De Plinthine urbe et sinu Plinthino vel Plinthite, qui a Chersoneso usque ad Leucen acten pertinet, vide not. ad Scylac. p. 82, ubi adde Stephanum Byz.: Πλινθίνη, πόλις τῆς Αἰγυπτίας ἐπὶ τῆς Μαρίας. Ὁ πολίτης Πλινθινίτης. Apud Herodotum II, 6 pro Πλινθινίτῃ κώμῃ item rescribendum esse Πλινθινίτῃ, quum forma Πλινθινίτῃ ab usu Ægyptio aliena sit, censet Meineke ad St. B. De vitis cultura apud Plinthinitas inventa v. Hellenicus fr. 155, coll. Strabone p. 799: Εὐοινία τῆς περὶ τοὺς τόπους (Mariæ paludi vicinos), ὥστε καὶ διαχεῖσθαι πρὸς παλαιώσιν τὸν Μαρῶτιν οἶνον. || — στάδιοι 4'] sic codex; σταδ. 5' male legerat Iriarte. Apud Ptolemæum IV, 5, p. 282 Plinthine (49° 45') a Chersoneso (60°) distat unius gradus parte quarta vel centum stadiis et paullo plus. Sed his ne fidem habeamus eo impedimur, quod Ptolemæus Plinthinem collocat a Taposiri (49° 50') occasum versus, quum orientem versus ponatur tum apud Nostrom tum apud Strabonem. Lapius ad Plinthinem retulit ruinas *au nord-est de la tour des Arabes*; numerosque Iriartis ita mutavit, ut § 2 pro 7' poneret 8', § 3 pro 5' scriberet 6', § 4 autem servaret numerum 7'. Simili modo in § 5.

8. 11. 13. 15, quum redeat numerus 7' et aperte corruptus sit, Lapius reponit numeros 84', 85', 86', 87', 88'. Hæc vero corrigendi ratio, qua nihil arbitrio non permittitur, in nostrum auctorem, sicut in reliquos periplorum scriptores, minime cadit. Nam constat in majoribus distantis plerumque nonnisi denarios numeros usurpari, quibus raro adduntur quinarii; quodsi passim accuratiores etiam tradi videantur, hi semper fere corrupti sunt.

§ 4. Ταπόσιριν] τὸ ποσίριον et § 5 ἀπὸ τοῦ ποσίριου codex. Nomina in 15 exeuntia sæpissime a scribis corrumpuntur. Exempla rei tum periplus noster, tum Marciani codex, alii, præbent multa. Sic codices Pseudocallisthenis I, 31 p. 32 et Ταπόσιριν præbent et Ταπόσιριον. Litera π in 7 mutatur lusu etymologico. Ceterum de hoc loco v. Strabo p. 799: Εἴτα Ταπόσιρις (Ταπόσιρις et Ταπόσιρις var. lect.) οὐκ ἐπὶ θαλάττῃ, πανήγυριν δεχομένη μεγάλην (καὶ ἄλλη δ' ἐστὶ Ταπόσιρις ἐπέκεινα τῆς πόλεως (Ἀλεξανδρείας sc.) ἱκανῶς. Cf. p. 800): αὐτῆς δὲ πλησίον πετρῶδες ἐπὶ τῇ θαλάττῃ χωρίον καὶ αὐτὸ δεχόμενον πολλοὺς τοὺς κωμάζοντας ἀπασαν ὥραν ἔταυς. Ptolemæus quoque (IV, 5 p. 282) Ταπόσιριν in mediterraneis recte recenset. Cf. Dioscorid. III, 27 (Ταπόσιρις), Synesius epist. gr 4 (Ταπόσιρις). In Tab. Peut. et Geogr. Ravenn. V, 7 scribitur *Tapostiri*. Eodem pertinere *Caportin* in Itinerar. p. 73 suspicatur Wesselingius. Procopius De ædif. VI, 1: πόλις ἐστὶν ἡμέρας ὀδῶν Ἀλεξανδρείας διεχούσα, Ταπόσιρις ὄνομα, ἔνα δὲ ταπήνα: τὸν τῶν Αἰγυπτίων θεὸν Ὀσίριν λέγουσιν. Quam urbem Justinianus imp. curia balneisque ornavit. Ac probabiliter ad Justiniani tempora pertinet pars ædificiorum, quorum ruinæ supersunt. Locus ille ad ter mille pedes ab Arabum turre (*tour des Arabes*) distans, apud Arabes vocatur *Kum-Aboussir*, vulgo *Boussir* vel *Aboussir*. V. Bitter I, p. 872 ibique laudati et Pachon (*Voyage dans la Marmarique*, etc. Paris. 1829 p. 7): « J'ai vainement cherché parmi les ruines d'Abousir quelques vestiges des monuments de l'ancienne Égypte; je n'ai pu découvrir qui en eût le caractère propre tout à fait distinctif. Hors les ruines du temple, qui n'offrent que des rapprochements avec le style égyptien, et que l'on ne peut faire remonter au delà des premiers Lagides, tout le reste est purement grec, romain ou arabe. »

§ 5. Χιμῶ] Χῖ et § 6 ἀπὸ τὸ (sic) Χῖ codex. Syllaba μῶ absorpta est a sequente κῶ. Apud Ptolemæum est Χειμῶ. Ejusdem nominis corruptio græcissans subesse videtur Straboniano Κονδὸς σῆμα. Pro 7' legendum 4' Gailius proposuit 8', Lapius 84'. Locus, cui Chimo vindicandus, in mediterraneis, viginti ab ora stadiis, puteos habet, qui nunc vocantur *Bourden* vel *Burdahn*. E regione hujus loci scopuli notantur in mappa quæ inscribitur: *The levante or the eastern bassin of the*

6. Ἀπὸ τοῦ Χιμῶ ἐπὶ τὸν Γλαῦκον στάδιοι π'.
7. Ἀπὸ τοῦ Γλαύκου εἰς Ἀντίφρας — σάλος ἐστὶν ὁ τόπος — στάδιοι π'.
8. Ἀπὸ τῶν Ἀντιφρῶν ἐπὶ τὴν Δέρραν — ὑφορμός ἐστι θερινός, καὶ ὕδωρ ἔχει — στάδιοι ζ'.

6. A Chimo ad Glaucum stadia 80.
7. A Glauco ad Antiphras — salum oculus habet — stadia 80.
8. Ab Antiphris ad Derram (al. Derrin) — statio subest aestiva, et aquam locus habet — stadia 90 (4').

Mediterranean, published at the Hydrographical office of the Admiralty. Lond. 1839. Rupes illas aquarum superficiem attingentes auctor noster vocat βράχη ἐπιφανόμενα, sicut § 37 habes βράχη ὑψηλά et § 57 βράχη μετώρα. Ceterum usque ad Chimo vicum apud Ptolemaeum pertinet ἡ τοῦ Μαραέωτου νομοῦ παράλιος.

§ 6. Γλαῦκον] Ptolemæus memorat Γλαῦκον ἄκρον (quod contra vet. præceptum in Γλαυκὸν mutavit Wilberg. V. Eustath. p. 906, 42) et ab eo promontorio occasum versus in mediterraneis Γλαῦκον locum, cui in ora respondet in eodem longitudinis gradu situs Λεύκασπις λιμὴν (« Depuis Abousir jusqu'à la grande Akabah le rivage et le plus souvent formé par unedigue de sables blanchâtres » Pachop. 19). In periplo nostro, quum Γλαῦκος locus accuratius non definiatur, nonnulla omisisse scriba censendus est, sicuti ceteris quoque locis, ubi nuda nomina apposuisse satis habuit. Probabile vero est ad verba ἐπὶ τὸν Γλαῦκον subintelligendum esse λιμένα, adeo ut portum, quem Λεύκασπιν Ptolemæus cum Strabone dicit, Noster cognominem fecerit vico vel oppido mediterraneo. Utrumque nomen de eodem loco usurpari poterat, quum γλαυκός significet ὑπόλευκος (v. Etym. M. p. 233, 20, coll. Eustath. in II. p. 116, 11). Quod Ptolemæus distinguit inter portum Leucaspida et Glaucum vicum mediterraneum, id nescio an perperam fiat. Etenim Libyæ oræ regionisque ei proximæ descriptio vehementer apud Ptolemæum laborat. Neque expediri possunt impedimenta, nisi statuas adhibuisse auctorem partim periplos partim itineraria; hos autem fontes, quum eadem sæpe loca commemorarent, neque de nominibus neque de distantis ubique consentanea prodidisse, indeque factum esse, ut tabula effingeretur parum concinna, in qua quæ conjunctim poni debebant, vel nominibus vel distantis perperam separarentur. — Ceterum Strabo inter Leucaspidem et Cynossema alios complures esse portus refert, quod in tam brevi spatio addubitaveris. Octoginta Nostri stadia ducunt ad *Erab Kulliu*, ubi exstant ruinae. Num ad eundem locum pertineat *Lamaïd*, « chateau sarassin, situé aux bord de la mer, à six heures de distance de Bourden (Pacho l. I. p. 11), » nescio.

§ 7. Ἀντίφρας] § 8 codex præbet ἀπὸ τοῦ Ἀντιφρ' (sic). Stadia 80 ad eum ducunt oræ locum, ubi in mediterraneis situm est *Abdr-Ahman*. Ptolemæus Antiphras ponit post Δέρριν ἄκρον occasum versus. Eodem facit Strabo p. 799, qui ab occasu ortum versus progrediens ita habet : Εἴτα νῆσος Σιδωνία (I. Πηδωνία) λιμένα ἔχουσα · εἴτ' Ἀντίφραι (Ἀντίφρα Strab. ap. Steph. B.) μικρὸν ἀπωτέρω τῆς θαλάττης · ἅπαντα μὲν ἡ χώρα αὕτη οὐκ εἰσινος, πλείω δεχομένου τοῦ κεράμου θάλατταν ἢ οἶνον, ὃν δὴ καλοῦσι Λιθυκὸν (βύκον St. B., βύκιον conj. Meineke), ᾧ δὴ καὶ τῷ ζύθῳ τὸ πολλὸν ὕλον χρῆται τῶν Ἀλεξανδρέων · σκώπτονται δὲ μάστιγαί· Ἀντίφραι·

εἴτ' ἡ Δέρρις λιμὴν, καλούμενος οὕτως διὰ τὴν πλησίον πέτραν μελαινὰν δέρρει ζοικυῖαν · ὀνομάζουσι δὲ καὶ Ζεφύριον τὸν πλησίον τόπον · εἴτ' ἄλλος λιμὴν Λεύκασπις καὶ ἄλλοι πλείους. Huc accedere videri possit series nominum apud Hieroclem p. 733 : Πιδωνία, Ἀντιφρὸς (sic), Δάρρις; at Darnis non est nostrum Derris, sed *hod. Dernah*, ac omnino Hierocles in recensendis locis non solet ordinem eorum geographicum accuratius observare. Straboni autem et Ptolemæo innitens Gailius perturbatas esse peripli rationes et hunc fere in modum adornandas censuit :

A Glauco (fort. *Lamaud*) ad Leucaspim (f. *Dresieh*)

stadia.	160
Inde ad Zephyrium (fort. <i>Djemmeimah</i>)	130
Inde ad Derim prom. (el <i>Heif</i>)	90
Inde ad Antiphras	80.

Quibus ludibriis immorari haud vacat. Quodsi perfunctoriæ rationi, qua ora Libyca apud Strabonem et Ptolemæum ex eodem, ut videtur, fonte describitur, majorem quam Stadiasmo nostro fidem tribuere temere velis, statueris aut alteras Antiphras fuisse inter Derrim et Glaucum (sicuti alia locorum nomina sæpius repetuntur in ora Libyca), aut de nomine vici, qui octoginta a Glauco stadia distans navium stationem habuit, auctorem peripli errasse. Seriem vero locorum ne mutes. Cf. not. ad § 8. Ceterum Antiphrón mentio occurrit etiam in Synodica Gennadii, in qua subscribit Apollon Ἀντίφρων (sic).

§ 8. τὴν Δέρραν] τὸ Δέρραν codex; τὸ Δέρρον male edidit Iriarte. Straboni est Δέρρις λιμὴν; Ptolemæus memorat Δέρριν ἄκρον. Vetus nomen agnoscis in *hod. Dresieh*. Distantia stadiorum 4' (sic enim leg. pro ζ') nimia est, si juxta oram metiaris; at quum ab occasu hodiernæ *Dresieh* juxta litus protendatur brevium tractus, hunc si circumnaviges, recte obtinebis iter stadiorum 90. Quam Strabo prope Derrim notat petram nigram, haud dubie unus est e duobus scopulis, quos Pachop. prope *Dresieh* exhibet. Quod addit Strabo petram istam δέρρει seu pelli similem fuisse, fortasse inter lusus recensendum est, quibus peregrina nomina Græci explicare adamabant. Ceterum aut ex hac petra Ptolemæus fecisse videtur Δέρριν ἄκρον, aut potius promontorium *Jumeimah* vel prom. *Hammeite*, quod est initio sinus ejus, in quo Derris locus situs erat, etiam ipsum *Derris* a nonnullis vocabatur; atque hæc causa fuit, cur ipsum etiam Derrim ὑφορμόν stadiasmi ad promontorium aliquod nonnulli transferri vellent. Sic Pachop. 14 : « Le nom de *Dresieh*, inquit, offre, il est vrai, une grande analogie avec celui de *Derris*, port et promontoire mentionné par plusieurs auteurs. Mais la situation de *Dresieh*, enfoncée dans ce golf, ne saurait, en aucune manière, convenir à un promontoire, et ce nom paraît être, comme plusieurs autres, une tran

9. Ἀπὸ τῆς Δέρρας ἐπὶ τὸ Ζεφύριον — λιμὴν ἐστὶ καὶ σάλον ἔχει — στάδιοι υ'.

10. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Πεζώνην στάδιοι ρί'. Ἀπὸ * σταδίων ταύτης σκόπελος ἐστὶ, καὶ καλεῖται Μύρμηξ· καὶ ἀκρωτήριον, καὶ καλεῖται Τραχεῖα.

11. Ἀπὸ Πεζώνης εἰς Πινιγέα στάδιοι ζ'. ἀκρωτήριον ἐστὶ ταπεινόν· εἰσάγου δεξιῶς εἰς τὸν πλατανῶνα.

12. Ἀπὸ τοῦ Πινιγέως εἰς τὸν Φοινικούντα στάδιοι 10 ρι'· νησία εἰσὶ Δίδυμα· ὑφορμος ὑπ' αὐτά· βάθος φορηγαίς ὕδωρ ἔχει λακκαῖον ἐν τῇ φάραγγι.

13. Ἀπὸ Φοινικούντος ἐπὶ τὰ Ἑρμαῖα στάδιοι ζ'· ἐκ δεξιῶν τὴν ἀκρὺν ἔχων ὀρυζίου· ὕδωρ ἔχει ἐπὶ τοῦ πύργου.

9. A Derra ad Zephyrium — portus ibi, et salum locus habet — stadia 170 (ρo'),

10. A Zephyrio ad Pedonen (Πηδώνην) stadia 110. Ibi [sex?] ab litore stadiis scopulus est Myrmex nomine et promontorium quod Trachea *acra* vocatur.

11. A Pedone ad Pnigeum stadia 90 (4'); promontorium est humile; ad dextram flectens inducas in tractum laevi fundi saxosi.

12. A Pnigeo ad Phoenicuntem stadia 140, [Duobus ab eo stadiis] insulae sunt Didymae seu Gemellae; sub iis statio; profunditas navibus onerariis sufficiens; aquam locus habet cisterninam in convalle.

13. A Phoenicunte ad Hermæa stadia 90 (4'); a dextris promontorium habens appelle; aquam locus habet in turri.

position que les Arabes ont faites dans la denomination des lieux. Quant à la roche noire ressemblant à une peau, que Strabon donne comme indice à Derris, je doute qu'avec le seul secours de ce signalement on pût reconnaître cet ancien *promontoire*, puisque tous les caps de cette partie du littoral sont garnis d'écueils qui avec un peu d'imagination de la part du voyageur, peuvent acquérir cette ressemblance. » Cf. idem p. 18 not.

§ 9. Ζεφύριον] Ζέφυρον et § 10 Ζεφύρου codex. || — στάδ. υ'] Numerus corruptus. Itaque in situ loci constituendo a Pedone insula progrediendum. Quo facto, Zephyrium portum ponendum apparet ad promontorium *Hammeite*, quod ipsum quoque Ζεφύριον vocatum fuerit, quum nomen istud de promontoriis omnium sit frequentissimum. Eo usque a *Dresieh* sunt, si oram legeris, ad stadia 140, ρι'. Hunc tamen numerum in υ' abissi, parum probabile, ac maiorem aliquem postulat summa stadiorum 1550. Manu leni pro υ' refinxeris ρο'. Apud Ptolemæum nulla Zephyrii mentio. Strabo vaga verba scripsit hæc: Ὅνομάζουσι δὲ καὶ Ζεφύριον τὸν πλησίον (sc. Derri portui) τόπον: ut fere putem Δέρριν ὑφορμον et Ζεφύριον λιμένα a Strabone male contrahi in Δέρριν λιμένα; quod quidem tanto facilius accidit, si Ζεφύριον promontorium a nonnullis Δέρρις vocabatur, ut fecisse Ptolemæum supra suspicati sumus.

§ 10. Πεζώνη] haud dubie scribarum errore pro Πηδώνην (similiter pro δ legis ζ in § 47, ubi Ζαρόνην codex pro Δάρνην vel Δάρην). Pedonen locum habet Itinerarium p. 73; Ptolemæus et Πηδωνίαν locum in mediterraneis, et Πηδωνίαν insulam memorat; in Hierocle p. 734 scribitur Πηδανία, sicut in Synodica Genadii subscribit Apollon Πηδανίας. Apud Strabonem pro Πηδωνία vel Πηδωνία codices corrupte: Σιδωνία νήσος λιμένα ἔχουσα. || — ἀπὸ σταδίων] Post ἀπὸ excidit numerus stadiorum (an 5'), quibus insula a continente distat. Iriarte post vocem Τραχεῖα habet verba σταδ. ζ', quæ huc retraheres, nisi Millerus doceret l. l. p. 312 verba σταδ. ζ' in codice non exstare. Lapiens finxit Myrmecem scopulum a Pedone distantem, si juxta oram processeris, stadia 57. Quod quum a Græcis nostris prorsus alienum sit, nescio an e Ptolemæo arripuerit, ubi codd. plurimi Pedoniam insulam

ponunt 59°, 30', quum Pedonia locus sit 59° 20' long. Locus noster situs est non longe a promontorio *Haifeh* occasum versus, ubi duo parvulae insulae notantur, quarum altera nescio an rupes sit. Quæritur tamen an Myrmex scopulus a Pedonia insula diversus fuerit, nec ne; illud potius duxeris, si recte Strabo portum insulae tribuit. Apud Nostrum portus vel stationis mentio culpa excerptoris vel librarii omissa est. || — Τραχεῖα] Τραχεῖα cod.; em. Hoffm.

§ 11. Πινιγέα] Πινιγέα κόμην habet Strabo. Locum non ad ipsam maris oram situm fuisse e Ptolemæo colligas. Nonaginta stadia ducunt ad *Ras Tanhab*, a cujus parte occidentali notantur puteus et ruinæ. Cf. Pachon l. l. p. 17. || — εἰσάγου] εἰσάγον cod.; cf. κατάγου § 16, 44, 128. || — Πλατανῶν dicitur maris locus qui aquam non adeo altam, et in fundo saxosam planitiem habet; nonnunquam etiam de litore depresso ac laevo vox usurpatur. V. Steph. Thes. s. v. Gailius in vulgata: εἰσάγου nihil offendens vertit: *promontorium humile, recta porrectum in saxosam planitiem*, quod græcis inesse nequit. Letronnus (*Poëm. geogr.* p. 313) legendum suspicabatur εἰς πλατανῶνα, in locum platanis consitum.

§ 12. Phoeniceus portus, a palmis, ut videtur, nomen nactus et a Strabone et Ptolemæo memoratus, nescio an subsit etiam *Euthicu* loco, qui in Itinerario a Pedone abesse dicitur 26 millibus sive 206 stadiis; quod satis quadrat cum stadiis 230, quæ ad Phoenicuntem sunt juxta oram maritimam. — Ceterum apud Nostrum scriptum fuerit .. στάδιοι ρι'. [ἀπὸ σταδίων *] νησία εἰσὶ δύο. Haud enim in duabus insulis fuit Phoeniceus. || — Διδύμους νήσους alias Ptolemæus ad Chersonesum parvam collocat (v. not. ad § 1.), alias memorat ex Artemidoro Stephanus v. Διδύμη. et Noster § 161 || — βάθος] βάθος scr. Hoffmann, præter necessitatem. || — τῇ φαρ.] τῇ φαρ. codex. Distantia stadiorum 140 recte ducit ad locum, ubi duo insulae altera juxta alteram exstant, et in objecta continente ruinæ conspiciuntur.

§ 13. τὰ Ἑρμαῖα] sic h. l. codex; § 14 ἀπὸ Ἑρμαίων, ubi contra codicis auctoritatem tacite Iriarte dedit ἀπὸ Ἑρμαίου. Apud Ptol. codd. Ἑρμαῖα Ἑρμαῖα ἀκρα. Hermæa et sequens post viginti stadia Leuce acte ad *Ras Kanais*, cui Catabathmus parvus adjacet, pertinent. Scylax quum Plinthium sinum extendat

14. Ἀπὸ Ἑρμαίων ἐπὶ Λευκὴν ἀκτὴν στάδιοι κ'· νησίον παράκειται ἐκεῖ ταπεινόν, ἀπέχον ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου β'· ὑφορμός ἐστι φορτηγῶς, τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις· ἐν δὲ τῇ γῇ ὑπὸ τὸ ἀκρωτήριον ὄρμος ἐστὶ μακρὸς παντοίαις ναυσίν· ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ἐπίσημον χρηστήριον· καὶ ὕδωρ ἔχει παρὰ τὸ ἱερόν.
15. Ἀπὸ Λευκῆς Ἀκτῆς ἐπὶ Ζύγριν στάδιοι ζ'· νησίον ἐστί· [τοῦτο ἔχων] εὐώνυμον προσορμίζον· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ ἁμῳ.
16. Ἀπὸ Ζύγρεως εἰς Λαδαμαντίαν στάδιοι κ'· νῆσος ἱκανὴ παράκειται (μεγάλῃ)· αὐτὴν ἔχων δεξιάν, κατὰ γού· λιμὴν ἐστὶ παντὶ ἀνέμῳ· ὕδωρ ἔχει.
17. Ἀπὸ Λαδαμαντίας ἐπὶ τὰ Καλαμαίου στάδιοι μ'· ἀκρωτήριόν ἐστιν ἔχον σκόπελον ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ὑφορμον.
18. Ἀπὸ τῶν Καλαμαίου ἐπὶ Γραίας γόνυ στάδιοι θ'· ἄκρα ἐστὶ τραχεῖα, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ σκόπελον· ἐπὶ δὲ τῆς γῆς δένδρον· ὄρμος ἐστὶ, καὶ ὕδωρ ἔχει ὑπὸ [τὸ] δένδρον· φυλάσσου νότον.
19. Ἀπὸ Γραίας γόνυ ἐπὶ τὸν Ἄρτον στάδιοι ρκ'· ἀκρωτήριόν ἐστι τραχὺ, οὐκ ἔχον ὑφορμον, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου ταῦροι δύο ὡς νῆσοι ἀνατείνοντες εἰς τὸ πέλαιος· ταύτην κάμψας, ὄψει τὴν πόλιν Παραϊτόνιον.

14. Ab Hermæis ad Leucen acten sive Album litus stadia 20; parva humilisque ibi adjacet insula, a litore distans stadia duo; subest ei statio navibus onerariis, petenda cum ventis occiduus; in litore autem sub promontorio longe patet statio omne genus navibus. Est ibi fanum Apollinis, celebre craculum; aquam locus habet juxta fanum.

15. A Leuce acte ad Zygrin stadia 90 (4'); parva ibi insula est; [eam habens] ad sinistram, appelle; aquam locus habet in arenis.

16. A Zygri ad Ladamantiam stadia 20; insula adjacet sat magna; hanc a dextra habens appelle; portus est omni vento; aquam habet.

17. A Ladamantia ad Calamæum stadia 40; promontorium est a dextra scopulum habens, sub quo sisti naves possunt.

18. A Calamæo ad Græas Gony seu Vetulæ genu stadia 70 (0'); promontorium est asperum, in alto habens scopulum; in litore arbor exstat; statio ibi et sub arbore aqua; cave austrum.

19. A Græas Gony sive Vetulæ genu usque ad Artum stadia 120. Promontorium est asperum, quod nullam sub se stationem navibus præbet. Ad promontorium sunt tauri (cornua) duo, qui quasi insulæ in mare protenduntur. Hoc promontorium ubi circum-

usque ad Leucen acten, totam extremitatem hujus promontorii eo nomine designare videtur; secundum Ptolemæum extremitates orientales promontorii assignandæ Hermæis acris, Leuce acte autem ad latus occidentale prom. ponenda. Eodem modo etiam Noster statuit, quoniam ita vult appellari, ut ἄκρα sit ad dextram. Ἐπὶ τοῦ πύργου, in turri, ut § 63 ὕδωρ ἐπὶ τοῦ φρουρίου, in castello.

§ 14. Λευκὴν ἀκτὴν] Cf. Scylax § 107, Ptol. I. I. Strabo: ἄκρα Λευκόνειος, Λευκὴ ἀκτὴ καλούμενη. Insulam mappæ exhibent. || — ἀφ' ἐσπερῶν cod.; em. Gailius.

§ 15. Ζύγριν] Ζύγριν et § 16 ἀπὸ Ζύγρεως cod.; em. Gail. Apud Ptol. est Ζυγίς λιμὴν (sic e codd. suis Wilberg.; Γυζίς vulgo). Cf. § 28, ubi alius locus Ζυγαί (Ζυγίς ap. Ptol.). Inde a Leuce acte prima quæ obviam fiat in mappis nostris insula, prope hodiernum portum Mahadda sita est. Haud longe a portu occasum versus in mediterraneis occurrit Kassaba (i. e. vicus) Zarghar cum vetusti loci ruinis, quas ad Zygrin veterum pertinere censet Pacho p. 23. Quod quum probabiliter dictum videatur, admitti tamen vix potest. Primum enim distantia in Nostro ita notantur, ut cum Mahadda portu componenda potius sit Laodamantia. Porro quum insula ad portum Mahadda sita ceteris longe major sit, hæc esse debet νῆσος ἱκανή, quam cum Laodamantia Noster § 6 commemorat. Huc accedit quod sic demum promontoriis Calamæi et Γραίας γόνυ locus suus commode assignari potest. Itaque Zygrus ante portum Mahadda collocanda erit, insula autem adjacens nisi est unus ex scopulis prope Ras Halib, propter exiguitatem in mappis nostris ommissa est, vel potius arenis nunc continenti juncta. || — τοῦτο ἔ. supplevi.

§ 16. Λαδαμαντίαν] Λαδαμάντην codex, unde eliceret Λαδαμάντειον, nisi § 17 sequeretur ἀπὸ Λαδαμάντιος. Ceterum Λαδ. est plebeja vocis forma pro Λαοδ.,

GEOGR. I.

sicuti Λαοδίκεια dicunt pro Λαοδίκεια et similia. Memorant locum Scylax et Ptolemæus. Uterque Λαοδαμάντειον vocat; ille navigatione diei dimidiati, hic dimidia unius gradus parte a Leuce acte locum distare perhibent parum accurate. || — μεγάλῃ] Ejicienda vox, quam glossator ad vocem ἱκανήν adscripsit. || — δεξιάν] δεξιὰ cod.; possis etiam ἐν δεξιᾷ.

§ 17. τὰ Καλαμαίου] Καλλίου ἄκρον et Καλλίου locum mediterraneum Ptolemæus habet. Quid sit rectius dictum, nescio. Illud intellige promontorium, quod proxime post portum Mahadda in mare porrigitur. Distantia stadiorum 40, sicuti quæ sequitur, cum vera oræ longitudine parum convenit; attamen non corrupti numeri esse videntur.

§ 18. τῶν Καλαμαίου] sic codex; τοῦ Καλαμαίου apogr. Iriarte. || — Γραίας γόνυ, λιμὴν ap. Ptolemæum. || — σταδ. 0'] sic codex; σταδ. 0 edidit Iriarte. Sequitur promontorium, Ras el Ayn, quod quum genu in modum curvatum sit, hinc nomen nactum esse videtur. || — τραχεῖα] παχεῖα cod.; em. e conj. Gailii.

§ 19. Ἄρτον] Apud Ptolemæum imminens Parætonio promontorium vocatur Πυθίς ἄκρα. Distantia ducit ad prom., quod a meridie claudit sinum, qui vocatur Mirsa Berek. — Habet promontorium prominentes duos apices vel cornua, quibus ταύρων nomen nautæ indidisse videntur (Cf. οἱ Ταῦροι ἀκρωτήρια in sinu Arabico ap. Agatharch. § 84 p. 174). Quum hæc cornua potius quam totum reliquum promontorium in mare protendantur, scripsi ἀνατείνοντες pro ἀνατείνων, quod codex habet. Vulgatam si servare velis, verba καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκρ... ὡς νῆσοι parenthetice dicta orationem efficerent intricatam. Ceterum Mannertus vertit (X, 2, p. 29): « Auf demselben bilden sich zwei Blöcke (ταῦροι) wie Inseln. Halte dich (ἀνατείνων) in hoher See. » || — Παραϊτόνιον] Παρατόνιον h. l. et

Γίνονται ἑμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Παρα-
τόνιον στάδιοι ,αφν'.

flexeris, videbis urbem Parætonium. In summa ab
Alexandria ad Parætonium sunt stadia 1550.

§ 52 Παρετόνιον codex; Παρατόνιον (Παρατάνιον pas-
sim in codd.) reposuit Gailius. Ceterum Παρετόνιον
habet etiam Chron. Paschal. p. 32, eamque formam
seriores quosdam usurpasse colligas e Pseudocallisthene
p. 32, ubi Alexander post peractum Ammoni sacrifici-
um (Strabo p. 799 : Καλοῦσι δ' οἱ μὲν Παρατόνιον
τὴν πόλιν, οἱ δ' Ἀμμωνίαν) in agro deambulans fertur
cervam conspexisse atque sagittario cuidam imperasse
τοξεύειν τὸ ζῷον. Ὁ δὲ τοξότης τείνας τὸ τόξον οὐκ ἐπέ-
τυχε τῆς ἐλάφου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν αὐτῷ· « Ἀνθρῶπε,
παράτονόν σοι γέγονε. » Ἐνθὲν οὖν ὁ τόπος ἐκείνος ἐκλήθη
Παρατόνιον. De Parætonio præter ea quæ ad Scylac.
p. 82 laudavi, vid. Procop. De ædif. VI, 2; Plutarch.
Anton. 70; Dio Cass. 41, 9, 10; Polyæn. II, 18, 2;
Diodor. I, 31; Ovid. Met. IX, 772. Am. II, 13, 7;
Lucan. III, 265; Lucian p. 273 Didot.; Rasche Lex.
num. III, 2 p. 596. Sita urbs erat ad hod. *Mirsa Berek*.
Pachó l. l. p. 28 : « Après six heures de marche au
N.-O. de *Kassaba-Zarghah* nous arrivâmes auprès
d'un port, qui présente une position maritime très-
avantageuse. Sur ses bords de sable et couverts d'un
lit d'algue, je vis les traces peu apparentes d'un ancien
bourg, parmi lesquelles je ne distinguai qu'un grand
mur d'enceinte, construit très-grossièrement, mais
contenant des débris d'une belle époque... Ce lieu est le

célèbre *Parætonium*... Le nom de *Baretoun* que lui
donne Aly-Ghaouy, n'est plus connu par les Arabes
actuels; ils lui ont substitué celui de *Berek*, qui n'offre
qu'un léger rapprochement avec le nom ancien. Paræ-
tonium, entouré de collines rocailleuses et stériles, ne
dut apparemment la célébrité dont il jouit dans l'anti-
quité, qu'à son port bien abrité par une ligne de gros
rochers, et dont la circonférence, au rapport de
Strabon (p. 799) était de 40 stades. Les temps mo-
dernes viennent à l'appui de cette observation, puisque
de tous les anciens ports de la Marmarique, celui de
Berek, encore très-spacieux de nos jours quoique en
partie envahi par les sables, était le seul qui attirât,
naguère même, quelques djerms arabes, et occasion-
nât un peu d'activité et d'abondance au milieu de la
tristesse et de l'isolement qui l'entouraient. || — στα-
διοὶ ,αφν'] Numerus ,αφν' haud dubie integer est,
et cum oræ longitudine quam mappæ recentiores præ-
bent, bene convenit. Strabo p. 799 a Parætonio ad
Alexandriam 1300 fere stadia esse dicit, neque id falso,
si lineam rectam metiaris. Plinius V, 6, § 39 exputat
200 millia vel stadia 1600, sicut Aristobulus ap. Ar-
rian. Anab. III, 3, 1.

Sequitur tractus, qui a Parætonio pertinet usque ad
Magnum Catabathmum et Petrantem.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.
	Nume- ri co llo- cas	Nume- ri eimen dati			Latit.	Long.	
19 Παρατόνιον.	α	α	α	Παρατόνιον.	57°	31° 10'	Παρατόνιον.
20. Ζεφύριον καὶ Δελφί- νες νῆσοι.	ζ'	ζ'	90	Φωκοῦσαι β'.	56° 50'	31° 30'	
21. Ἄπις κώμη.	λ'	λ'	120	Ἄπις.	56° 40'	31° 5'	Ἄπις κώμη, 100 st. a Parætonio.
22. Νῆσοι.	ζ'	ζ'	210	Αἰνησίπικα νῆσοι. . . .	56° 30'	31° 40'	Αἰνησίπικα νῆσοι ἔχουσα λι- μένα.
23. Σελήνης ἄκρα.	ο'	ο'	280	Τρισάργου κώμη.	56° 20'	31° 5'	Δρέπανον ἄκρα.
24. Ἀζύ.	η'	ν'	330	Σελινούς λιμὴν.	56°	31° 10'	
25. Τυνδάρειοι σκόπελοι.	ρκ'	ρκ'	450	Τυνδάρειοι σκόπελοι γ'.	55° 50'	31° 30'	Τυνδάρειοι στ., νησίδια δ'.
26. Χαυταῖον.	ρμ'	ρμ'	590	Ζαγυλὶς κώμη.	55° 45'	31° 30'	(Ζάγουλις Hierocles).
27. Ζυγραί.	ρμ'	ρμ'	730	Χετταία κώμη.	55° 30'	31° 10'	(Ζωγρὸς Hierocles).
28. Ἐννησίφυρα.	σ(ις)	σι'	940	Ζυγρὶς κώμη.	55° 15'	31° 10'	Αἰνησίφυρα ἄκρα.
29. Καταβαθμός λιμὴν.	ρκ'	σν'	1190	Αἰνησίφυρα λιμὴν. . . .	55°	31° 10'	Καταβαθμός.
30. Συκῆ.	λ'	λ'	1220	Καταβαθμός μέγας. . . .	54° 30'	31° 15'	900 st. a Parætonio εὐθὺς πλοῶν- τι.
31. Πάνορμος.	λ'	λ'	1250	Πάνορμος λιμὴν.	54° 20'	31° 10'	
32. Εὐρεῖα φάραγξ.	ρν'	ν	1300	Πέτρας μεγάλης λιμὴν. .	54°	31° 10'	
33. Πετράς [ὁ μέγας]. . .	*	μ'	1340				
(Ἀπὸ Καταβαθμοῦ εἰς Πετράντζα.	ρν)						
Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πετράντζα.	,ας'	,βωζ'	2890	(= 1340 + 1550). . .			

Singula ex mente aucteris me constituisse non conten-
do; nam et minus cognitus nobis hic oræ tractus, et
verba peripli interdum turbata vel hiulca. Præterea
fieri potest ut Noster non accuratiora traderit quam

Strabo, Plinius et Ptolemæus, qui omnes hujus oræ
longitudinem justo minorem exhibent. A Parætonio
enim ad Catabathmum quum sint 1200 fere stadia,
Strabo nonniſi 900 esse prodit; quod vero addit : εὖ

20. Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας [καὶ] ἐπὶ τὸ Ζεφύριον στάδιοι ζ'· νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον· λιμὴν ἔστι παντὶ ἀνέμῳ καὶ ὕδωρ ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῶν Δελφίνων ἐπὶ τὸν Ἀπιν στάδιοι λ'· κόμη ἔστι· ταύτην πλείεις σταδ. κ' ὅρμος ἔστιν· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ κόμῃ.

θυπλοοῦντι, id incassum fecit, quoniam nullus momenti alicujus sinus est, quo prætervecto iter brevietur. Apud Plinium (V, 6 § 39) nonnisi 86 milia pass. (688 stadia) numerantur. Qui nimis est error, quam ut Plinio tribuatur. Librarius, opinor, milia LXXXVI exaravit pro CXXXVI (1088 stad.). Ab hoc numero non multum abest Ptolemæus, 2° 30' computans, quibus in hac latitudine efficiuntur stadia mille et paullo amplius. Similiter apud Nostrum a Parætonio ad Catabathmum habebis stadia 1060, si § 29 codicis numerum ρξ' servaveris. Parum tamen hoc probabile. Pro numero ας' aperte corrupto (nam longe petittum foret, si quis numerum quidem genuinum esse diceret, at non pertinere eum ab Alexandria ad Petram, sed a Parætonio ad Catabathmum), facillime reponas ωλ'. Quam frequens sit literarum αεωω permutatio, constat; siglum vero λ' in codice Stadiasmi literæ ζ' simillimum esse debet, siquidem quattuor aut quinque locis Iriarte dedit ζ', ubi Millerus vidit λ'. Hac igitur permutatione admissa, sequitur integrum numerum fuisse [β]ωλ', ideoque inde a Parætonio relinqui stadia 1340, quæ cum vera oræ longitudine bene concinunt. Quod denique duobus locis κ' mutavi in ν', nihil habet quod sit violentum; nam istæ literæ in quadrata illa seculi decimi scriptura eadem fere sunt, nec semel literam x dedit Iriarte, ubi codicem habere literam ν testatur Millerus.

§ 20. εἰς Δελφίνας καὶ ἐπὶ τὸ Ζεφύριον] Codex ita habet: Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. Ἀπὸ Δελφίνας (sic) ἐπὶ τὸ Ζεφύριον (sic h. l. cod.) σταδ. ζ'. νῆσοι εἰσι δύο etc., in quibus verba νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον et § 21 ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου (Ζεφύρου cod.) καὶ τῶν Δελφίνων ostendunt insulas et promontorium conjunctim esse memoratas. Gailius scribe proposuit: Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. Ἀπὸ Δελφίνων εἰς τὸ Ζεφ. σταδ. ζ'. etc., deinde in § 21 ejici vult verba καὶ τῶν Δελφίνων; at ferri id nequit propter verba νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον. Hoffmannus denique qua solet licentia: Ἀπὸ Παρ. ἐπὶ τὸ Ζεφύριον σταδ. ζ'. λιμὴν ἔστι παντὶ ἀνέμῳ, καὶ ὕδωρ ἔχει. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζεφυρίου (!) καὶ (!) τῶν Δελφίνων ἐπὶ Νάτην κτλ. — Ipse quoque malim Zephyrium promontorium separatim memorari, adeo ut nomen ad *Ras al Harzeit*, insigne prorsus promontorium, possit referri; ac fere persuasum est ita in antiquo periplo factum esse, Nostrum vero male duos locos in unum contraxisse. Sin minus, Zephyrium intelligi debet de ea ἄκρα, quæ ab oriente claudit sinum (Marsa) *Labeit*. Adjacentes ei insulæ a Nostro Δελφίνες vocantur, a Ptolemæo Φωκοῦσαι, nisi fortasse Φωκοῦσαι scribendum est, quum ejus nominis insulæ Libycæ memorentur ab Athenæo I, p. 30, D, Hesychio s. v. et Stephano Byz.: Φωκοῦσαι, νῆσοι Αἰθιοῦς· ἀνομαζόνται δὲ διὰ τὸ φύκων εἶναι· πλῆ-

20. A Parætonio usque ad Delphines et Zephyrium stadia 90 (λ'); insulæ sunt duæ; portus est omni vento; habetque aquam.

21. A Zephyrio et Delphinibus ad Apin stadia 30; vicus est; ad eum navibus salum et (κατὰ ταύτην πολλοῖς σάλος καὶ?) statio est; aquam locus habet in vico

ραις· οἱ νησιῶται Φωκοῦσαιτοὶ et Φωκοῦστοι. Insulæ istæ quum ita sinui *Labeit* objectæ sint, ut nonnisi angustum relinquant aditum, portum ab omni vento tutum præstare videntur. Ceterum ad portum fuisse vicum vel oppidum putaveris, ad quod nescio an pertineant ruinæ, quæ ad sinum istum e regione insularum conspiciuntur. Distantia stadiorum 90 justo minor est. Tot enim sunt ab *Ras Harzeit*, quod ipsum a Parætonio 40 fere stadiis abest: adeo ut hoc quoque indicium sit, male a Nostro Zephyrium et Delphinas in unum locum contrahi.

§ 21. ἐπὶ τὸν Ἀπιν] ἐπὶ Νάτην et § 22 ἀπὸ τοῦ Νάτιος (Ναυτίου apogr. Iriart.); emend. Mannert X, 2, p. 30. De Api v. Scylax § 107: Ἐχεται Παραιτονίου Ἀπὶς πόλις· μέχρι ταῦτα Αἰγύπτιοι. Strabo p. 799: Κόμη Ἀπὶς, ὅγ' ἦς εἰς μὲν Παραιτονίου στάδιοι ἑκατὸν (itinere terrestri), εἰς δὲ Ἀμμωνος ὁδὸς ἡμερῶν πέντε. Plinius V, 6 § 39: In eo tractu intus Apis interest, nobilis religione Ægypti locus. Ab eo Parætonium LXII (XII corr. Barbarus) *M. pass.* Apud Polybium XXXI, 25, 8 Ptolemæus Physcon, e Cypro ad fines Cyrenaicæ ire jussus, κατέσχευ ἐπὶ τὸν Ἀπιν, et περὶ τὸν Ἀπιν castra posuit. Herodotus II, 18: Οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέης τε πόλιος καὶ Ἀπὶος, οἰκόντες Αἰγύπτου τὰ πρόσθουρα Λιβύη, num alium Apin intellexerit, an situm nostri loci non satis perspectum haberet, queritur. || — ταύτην πλείεις σταδ. κ' ὅρμος ἔστι] Hæc quomodo sananda sint, parum liquet. Num fuit: ἐπὶ ταύτην πλείεις σταδίου κ', adeo ut hæc margini quidam ad verba στάδιοι λ' adscripserit, aliam loci distantiam notans? Haud crediderim. Multo minus probes rationes Mannerti l. l., qui ita locum intellexit: « Segelst du an der Küste 20 Stadien weiter (quasi in græcis esset: ταύτην εἰ παραπλείεις), so erreichst du den Landungsplatz; Wasser findet sich (aber nur) in dem Flecken. » Fuisse suspicor: κατὰ ταύτην πολλοῖς σάλος καὶ ὅρμος ἔστιν, vel fortasse: κατὰ ταύτην πολλοῖς σταδίων κ' ὅρμος ἔστιν, adeo ut per viginti stadia locus sistendis navibus aptus esset (ὅρμος μικρὸς vel ἀνατείνων, quem alias Noster dicit); idque in *Marsa Labeit* apprime cadere videtur. Ad eum enim recessum situs fuisse vicus debet. Smythius ad Apin refert ruinas, quas e regione insularum sitas esse modo (§ 20) diximus. Quod si recte fit, distantia stadiorum 30 falsa foret, quum vix decem stadiorum sit intervallum. Pachol. l. p. 32 Apin in hodierno *Boun-Adjoubah* fuisse putat: « En nous dirigeant (de Marsa Berek) vers l'ouest, après trois heures et demie de marche dans un terrain rocaillieux, nous arrivâmes à *Boun-Adjoubah*, vallée fertile, bornée du côté de la mer par une dune de sables et par des collines peu élevées du côté opposé. Nous retrouvâmes dans ce lieu des palmiers dans tout le développement de leur végétation; hors

22. Ἀπὸ τοῦ Ἀπιοῦ εἰς Νήσους στάδιοι ζ'.
23. Ἀπὸ τῶν Νήσων εἰς Σεληνίδα στάδιοι ο' ἄκρα ἐστίν, ἔχουσα ὑφορμον· ἔχει δὲ ἐκ δεξιῶν βράχη· καθορῶν τὸ βράχος κατάγου.
24. Ἀπὸ Σεληνίδος ἐπὶ Ἀζύ στάδιοι η'.
25. Ἀπὸ τῆς Ἀζύ ἐπὶ Τυνδαρείου στάδιοι ρα'· σκό-

22. Ab Api ad Nesos seu insulas stadia 90 (ζ').
23. A Nesis ad Selenidem stadia 70; promontorium est et sub eo statio; a dextris vero habet brevia; hæc ubi conspexeris, appelle.
24. A Selenide ad Azy stadia 50 (ν').
25. Ab Azy ad Tyndarios stadia 120; scopuli

quelques rejets à *Berek-Marsah*, nous n'avions plus revu cet arbre depuis notre départ d'Alexandrie. Des bouquets de figuiers, groupés avec des dattiers, donnaient à cette vallée un aspect pittoresque. Je comptai jusqu'à dix puits creusés à 20 mètres de profondeur, et contenant une eau très-douce... Sur la colline qui borde la vallée au sud, sont les vestiges de deux édifices, dont il ne reste plus que les fondations... La fertilité de la vallée et sa proximité de *Berek*, attiraient auprès d'elle une grande partie des camps qui couvraient alors cette partie du littoral... La position avantageuse de *Boun-Adjoubah*, ses puits nombreux, les traces d'anciennes habitations et sa distance de Parætonium, autorisent à reconnaître dans la situation de ce lieu celle du bourg *Apis*... Suivant Scylax, *Apis* était la limite de l'Égypte; il est remarquable que *Boun-Adjoubah* sert encore aujourd'hui de point de démarcation entre le gouvernement d'Égypte et celui de Tripoli... A trois heures de distance, à l'ouest, nous traversâmes un profond ravin nommé *Argoub-Souf*, à l'embouchure duquel est un petit port, *Marsah Lebeith*. » Ceterum hæc locorum descriptio, si novissimas mappas nauticas contuleris, parum est perspicua. Nam apud Pachonem *Boun Adjoubah* inter *Marsa Berek* et *Marsa Labeit* est fere media, dum in Anglorum mappis *Bun Ajoubah*, sita est ab occasu *Marsæ Labeit*, inter hanc scilicet et *All-Abwat*; adeo ut *Pacho Marsa Berek* vocare videatur quæ aliis est *Labeit*; nomen *Labeit* vero transferat ad maris recessum prope *All-Abwat*; et ex ea mente mappam quoque suam, si quid intelligo, *Pacho* delineavit (Quæ quidem mappa, ut præteriens hoc moneam, oram habet tam perfunctorie descriptam, ut usus ejus nullus sit). Quæ quum ita habeant, de *Boun-Adjoubah* cum *Api* componenda vehementer dubito; fieri enim id nequit, nisi forte Parætonium in *Mirsa Labeit* transferendum putes; quod a Periplo nostro prorsus foret alienum.

§ 22. εἰς Νήσους.] E recessu *Marsa Labeit* iter stadiorum 90 (ζ'; sic enim leg. pro ζ') ad insulas tres ducit, *Al-Matrou* nunc dictas, circumjectis scopulis horrentes, quibus in continentis objectum est *All-Abwat* ruinas habens. Apud Ptolemæum sequitur *Αἰνησιπασα* (*Αἰνησιπασα* var. lect.) νῆσος, apud Strabonem *Αἰνησιπασα* νῆσος ἔχουσα λιμένα. Ex his nostrum locum redintegrandum putaveris, in quo vel nomen insularum excidisse, vel pro νήσους scribendum esse *Αἰνησιπασαν* vel *Αἰνησιπασαν* videatur. Dubia tamen res est, fierique potest ut *Νήσους* sit nomen proprium loci in continente siti e regione insularum; etenim in Tabula Peutingeriana primus post Parætonium locus inemoratur *Nesos*, intervallo millium 2½ sive stadiorum 192 (stad. 210 sec. Stadiasm.); vix ille a Nesis Stadiasmi diversus fuerit, quamvis mansiones inter Paræ-

nium et Catabathmum interjacentes in Tab. Peut. turbatæ sint, atque ita viarum linearum habeant, ut alius locus inter Parætonium et Nesos medius excidisse videatur. In Itinerario p. 72 eodem fere a Parætonio intervallo (26 millium seu 208 stad.) ponitur *Thabrasta* s. *Tanabrasta* s. *Tanabastra* s. *Tanabeist.a*, quod nomen ad eundem locum pertinere et cum Straboniano *Αἰνησιπασα* componendum censeo. Portum in insula saxosa num recte posuerit Strabo, an non potius collocari debuerit ad continentem, ubi promontorium simul et projecta insula tutum recessum præbent et olim oppidum exstitisse Itineraria probant, jure tu quæras.

§ 23. εἰς Σεληνίδα.] εἰς Αἰνίδας et § 25. ἀπὸ Αἰνίδος codex. Apud Ptolemæum est *Σελινούς* (*Selinis*, *Selinus* in latt. var. lect.) λιμήν; apud Strabonem *Δρέπανον ἔχρον*, id est *falcatum* promontorium; unde facilis conjectura alterum ejus nomen eodem sensu fuisse *Σεληνίς* (arabice foret *Ras el Hildl*, uti nunc dicitur promont. ad Naustathmum eminens), quod in *Σελινούς*; apud Ptolemæum, apud Nostrum in *Αἰνός* abiit. Ab *All-Abwat* 70 stadia pertinent ad curvatum promontorium, quod in Smythiana oræ Libyæ mappa vocatur *Mourakh Kham*. Paucis hinc versus occasum stadiis brevia idem notat Smythius. || — βράχος] sic cod.; βράχον apogr. Iriart. — Ptolemæus medium inter *Apin* et *Selinuntem* habet *Trisarchi* vicum, a quo non diversus fuerit, quem in mediterraneis multo magis occasum versus habet *Tirarchi* vicum; illum e Periplis, hunc ex Itinerariis recepit.

§ 24. Ἀζύ.] Fortasse nomen corruptum e *Ζαγυλῆς*, quam dicit Ptolemæus. At dubia res. Nam Ptolemæus *Zagylin* post *Tyndarios* demum scopulos ponit; Itinerarium vero p. 73 *Zacilin* (sic) ita collocat ut a Parætonio absit 78 mill. (624 st.), a Catabathmo 50 mill. (400 st.); quod ab Azy loci situ abest longissime, adeo ut, si recte hæc habent, Itinerarii locus a nostro diversus intelligendus sit, cum quo componenda foret Ἀζι-κίς mediterranea Ptolemæi, a Catabathmo dimidio longitudinis gradu distans. In Hierocle p. 733 codex: *Ζωροζάγουλῆς*, i. e. *Ζυρρός* (Hzeris, *Ζυρράι*), *Ζάγουλῆς*. Wesselingius ibi: « Philocalis *Ζαγυλῆων* antistes est in Concil. Chalcedon. p. 127 et apud Lambecium Bibl. Vindobon. l. VIII, p. 423. Maximus *Ζαγυλῆως* Gennadii Synodice subscribit. » || — στάδιοι η'] Esse debet ν'; sic demum cum stadiis 120 segminis sequentis scopulos *Tyndareos* attingere licet.

§ 25. ἐπὶ Τυνδαρείου.] ἐπὶ Δαρείου codex. Simili corruptione: ἐπὶ τῇν δαρέου σκοπέλους codex Scylacis p. 82 (ubi pro *Τυνδαρείου* scribe *Τυνδαρείου*, eodemque modo corrige vulgatam ap. Ptolemæum p. 290 ed. Willbg.). Strabo quattuor νησιδῆς, Ptolemæus tres scopulos notat; Smythius duas habet insulas majores, tres

πελοί εἰσιν· ὑπὸ τούτους ἐστὶ φορτηγὸς ἀγκυροβολία.

26. Ἀπὸ [τῶν Τυνδαρείων] σκοπέλων ἐπὶ τὸ Χαυταῖον στάδιοι ρμ'· ὑφορμός ἐστι πλοίοις μικροῖς· ὕδωρ ἔχει πηγαῖον ἀνακτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς.

27. Ἀπὸ τοῦ Χαυταίου ἐπὶ Ζυγρὰς στάδιοι ρμ'.

28. Ἀπὸ Ζυγρῶν εἰς Ἐννησύφοραν στάδιοι ε'· ὑφορμός ἐστι θερινός· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ αἰμῳ, καὶ ἐπὶ θαλάσσης σκόπελον.

29. Ἀπὸ Ἐννησυζόρας εἰς Καταβαθμὸν στάδιοι ρκ'.

minores (*Ichailah Rocks*). Porro Strabo λιμένα insulis vindicat; quod si recte dicitur, λιμὴν vox sensu laxiore adhibetur, ut passim apud Strabonem et Ptolemæum. Fort. tamen hic quoque portus ad objectam oram (prope *En nakilah* vel ad *Khayabah*) pertinet. In Itinerario p. 73 post *Tanabrasta* (v. § 22) sequitur *Aristeu* (*Aratu* in T. Peut.) mansio intervallo millium 32 (26 Tab. P.) sive stadiorum 256; quæ quum respondeant stadiis 240 ab *Ænesipasta* ad Tyndarios scopulos, suspicor hunc quoque locum de objectis scopulis traxisse nomen, et *Aristu* corruptum esse ex *Dariu*, sicuti ap. Nostrum est *Δαρτείου*, quæ quidem corruptio fort. non est librariis, sed plebis ori tribuenda. A Parætonio ad Tyndarios scopulos sec. Scylacem est πλοῦς ἡμέρας (450 stad. sec. Stadiasm.). Ceterum miror Lapieum, qui distinguit inter Tyndarios Strabonis et scopulos Darii, illos ad *Ichailah* rupes referens, hos ad *Tifah* rupes 200 stad. intervallo sejunctas. || — ὑπὸ τούτους || ὑπὸ ταῦτα cod. || — ἀγκυροβολία || sic codex. In periplo maris rubri § 15. 24 etc. legimus τὰ ἀγκυροβόλια. Quod ut nostro quoque loco restituatur, nihil cogit.

§ 26. Χαυταῖον] Χετταία Ptol. Cum eo loco componendum videtur hod. *Kassr el Chammas*, cuius meminit Edrisius I, p. 295 ed. Jaubert. Cf. Pachio I. l. p. 34: « Les murs (sc. de Chammès, château sarrasin), construits très-scierement, conservent encore toute leur hauteur... Des puits très-profonds, et sans doute antérieurs au château, attirent auprès de Chammès tous ceux qui traversent cette contrée. »

§ 27. Ζυγρὰς] Ζυγρὴν κόλμην sec. Ptolemæum. Memorat locum Hierocles p. 733 (v. § 24), ubi Wes-selingius: « Athanasius ad Antiochen. p. 767 Marcum Ζύγρων (sic) ἔγγιστα Λιβύης memorat. »

§ 28. Ἐν νησύφοραν] Αἰνησίφορα λιμὴν Ptol.; Αἰνησίφορα ἄκρα Strabo, in quibus initium vocabuli Αἰν haud dubie rectius habet. Cf. Αἰνήσιππα in not. ad § 22. Fortasse in αἰν latet phœnicium ἡ insula, quod quum in multis insularum nominibus phœnicicis occurrat (Αἰγάδες, Αἰγίμορος, Αἰθουσα etc. V. Movers I. l. p. 364), sic etiam de promontoriis νησιζουσιν (quemadmodum vox νῆσος ap. Græcos) usurpatum esse videtur; quod ut statuam movet me, quod infra § 94 de Gapharὸν promontorio dicitur: καλεῖται νεόσπορα· ἐστὶ γὰρ ὁμοία νήσῳ, in quibus haud dubie ad similitudinem aliorum nominum legendum est: καλεῖται αἰνεόσπορα.. || — σταδ. ε' (sic cod.; ε' apogr. Iriart.) significat σ'; quo stadiorum numero deferimur in eum fere locum, ubi nunc est *Δικεῖρα*, in quo veteris nominis memoriam superesse possit videri. Acra tamen in-

sunt; sub iis onerariis navibus ancoras jacere licet.

26. A Tyndariis scopulis ad Chautæum stadia 140; sub eo statio navigiis parvis; aquam habet, quæ e fontibus provenit in agris.

27. A Chautæo ad Zygras stadia 140.

28. A Zygris ad Ennesyphoram stadia 210 (σ'/?); sub ea statio æstiva; aquam locus habet in arenis, et ad mare scopulum.

29. Ab Ennesyphora ad Catabathmum stadia 250

signior ibi nulla, neque scopulus in mappis nauticis notatur. Quare dubius hæreo an non pro c legendum potius sit ο'; qui numerus ducit ad *Ras Haleimah*, prope quem orientem versus est scopulus, quem unicum in toto hoc tractu mappa Smythiana exhibet. Hoc si placet, in sequentibus ab Ennesyphora ad Catabathmum quadringenta fere stadia numeranda sunt. Sec. vulgatam Ennesyphora portus a Tyndariis scopulis 480 abest stadia; adeo ut ad eum referri possit Plynos portus, quem Scylax diei navigatione a scopulis istis abesse dicit. Nimis tamen Scylacea computandi ratio fluctuare solet quam ut asseverare aliquid ausis. Quo accedit quod de situ Plynii alia suadet Strabo.

§ 29. Καταβαθμὸν] Καθάθλιον et § 30 Καθαθλίου cod.; em. Gail.; Καταβαθμός μέγας ap. Ptolemæum. Cf. Mela I, 8: *Catabathmus vallis devexa in Ægyptum finit Africam*. Plinius V, 5, § 39: *Finis Cyrenaicus Catabathmus, oppidum et vallis repente convexa*. *Æthicus Cosmogr.* p. 731 ad calcem Melæ ed. Gronov.: *Libya Cyrenaica. incipit a civitate Parthenio* (aliunde non nota) *et Catabathmo*. Sallust. Jugurth. c. 17 et 19; Strabo p. 791 et 798: Μετὰ δὴ τὸν μέγαν λιμένα (τὸν μέγαν Περσάντα aliorum) ἄλλος λιμὴν Πλύνος καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Τετραπυργία. Καλεῖται δὲ ὁ τόπος Καταβαθμός. Μέχρι δεῦρο ἡ Κυρηναία (Sic enim verba Strabonis adornanda esse recte vidit Cramerus). Polybius XXXI, 26 de Ptolemæo Physcone: Παραγενόμενος δὲ εἰς τὸν μέγαν καλούμενον Καταβαθμὸν, κατέλαβε τοὺς Αἰδύας μετὰ τῶν Κυρηναίων κατέχοντας τοὺς δυσχωρίας. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος... αὐτὸς ἐβιάζετο κατὰ στόμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν... Ἀμα τῆς ἀναβάσεως ἐγένετο κύριος καὶ τῆς ὑποκειμένης Τετραπυργίας, ἐν ᾗ συνέβαινε πλῆθος ἄρθων ὕδατος ὑπάρχειν. Cf. Itin. p. 73, Tab. Peutling. et Geogr. Rav. Jugum illud montanum, ad 850 pedum altitudinem assurgens (*Akabet el Kebira*), quo in Cyrenaicam ascenditur, Noster indicat verbis χώρα ὑψηλή. Vallis quæ ad radicem montium meridiem versus extenditur, viginti fere stadiorum habet latitudinem. « Les eaux qui s'écoulent en hiver de la montagne entretiennent dans cette vallée une végétation abondante; aussi est elle couverte dans toutes les saisons de nombreux camps d'Arabes. » Pachio I. l. p. 39. Oppidum ibi Catabathmi nomine existisse, disertis verbis unus prodidit Plinius; ruinas ejus frustra circumspexit doctus viator Barthius. Castellum vero, cuius Noster meminit, illa ipsa videtur esse Τετραπυργία, quam Polybius sub adscensu sitam dicit, non repugnante Strabone, apud quem vox ὑπερκειμένης non de situ in monte, sed, ut passim, de interiore regione accipi potest. Etiam nunc in hac regione sunt Arabici castelli,

γ' ὅρα ἔστιν ὑψηλὴ· λιμὴν ἔστι παντὶ ἀνέμῳ· ὕδωρ ἔχει ἐν [τῇ] πρώτῃ νάπῃ εἰς τὸ πρὸς νότον μέρος, ἐν τῷ φρουρίῳ, ὁμόριον.

30. Ἀπὸ Καταβαθμοῦ εἰς Πετράντα στάδιοι ρν'.

■ Παραπλεύσας ὡς σταδίους λ' ὄψει παρεμφαινύσασαν ἄκραν ὑψηλὴν καὶ μεγάλην· κατ' αὐτὴν ὄψει εἰς σάλον καὶ λιμὴν μεγάλην· ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων χειροποίητος ὄρμος ἔστιν· ἔχει δὲ ὕδωρ ὑπὸ τὴν συκὴν διὸ καὶ ὁ τόπος Συκὴ καλεῖται.

10 31. Ἀπὸ Συκῆς εἰς Πάνορμον στάδιοι λ'· νάπη ἔστι βαθεῖα· ὕδωρ ἔχει ὑπὸ τὰς συκὰς πάνυ καλόν.

32. Ἀπὸ Πανόρμου ἐπὶ τὴν Εὐρεῖαν στάδιοι ρν'.

(σν?); est regio alta; portus ibi omni vento; aquam habet in prima convalle versus meridiem [et?] in castello pluviale.

30. A Catabathmo ad Petrantem [Magnum] stadia 150. Prætervectus a Catabathmo ad stadia 30, videbis juxta apparens promontorium altum magnumque; et prope id spectabis in salum et lacum magnum; a sinistris autem manufacta est statio; aquam habet sub ficu; quapropter ipse etiam locus Ficus appellatur.

31. A Ficu ad Panormum stadia 30; vallis est profunda; aquam habet sub ficubus perbonam.

32. A Panormo ad Euream sive Latam stadia 50

Kassr-Ladjedabiah, ruinæ, de quibus ita Pacho l. I.: « Ce monument, un des plus considérables que j'ai vus dans la Marmarique, fut élevé par les Sarrasins. Les murs conservent encore toute leur hauteur... ils sont construits en belles assises, mais dépourvus de tout ornement d'architecture; deux tours carrées sont aux angles du côté d'ouest; intérieurement est un puits, et l'on voit des escaliers pratiqués dans l'épaisseur des murs pour arriver au sommet. Les grandes dimensions de cet édifice, qui fut probablement un château fort, donne une haute idée de l'ancienne puissance des princes arabes dans cette contrée; et par sa situation à quatre heures des plus hautes montagnes de la Marmarique, et à une égale distance de la mer, il paraît avoir été destiné en même temps à défendre le littoral et à protéger l'intérieur des terres contre une invasion de l'ouest. Entre Ladjedabiah et l'Akabah est un puits qui appartient à la même époque; l'eau en est excellente. » Nimis tamen hoc castellum et a montibus et valle et ora dissitum, ut eodem in loco τετραπυργία Polybii et φρούριον Stadiasmi fuisse possit. Monumentum vero simile fuerit ei, quod non longe a Toubrouh (ubi Ἀντιπυργος Stad. § 38) in Klekah loco (Gonia in Geogr. Rav. V. Barth. Wanderungen I, p. 512) vidit Pacho p. 49: « Parmi les ruines d'un petit bourg, on voit quatre massifs en briques crues, conservant les restes d'un revêtement en pierres: ils sont rangés symétriquement, de manière à former les quatre angles d'un grand carré, dont le point central est occupé par un puits orné d'auges et creusé dans le roc d'un grès schisteux... Ces massifs sont indubitablement les restes de quatre tours, et peut-être que le petit bourg où ils se trouvent, comme celui du mont Catabathmus, aura pris dans l'antiquité le nom de Tetrapyrgia. » — Portus ab omni vento tutus in intimo angulo, a quo boream versus ora reflectitur, querendus videtur. Is fuerit Πλῶνος Strabonis, Seylacis et Herodoti (IV, 68), qui eo usque Adymmachidas pertinuisse refert. Kiepertus Plynium componit cum Panormo Stadiasmi § 31. || — τῇ] ante νάπη inserui.

§ 30. Πετράντα] Πετράντα h. l. codex; § 33. 31. 40: ὥς Πετρεῶντος, ἐπὶ τὸν Πετρεῶντα, ἀπὸ τοῦ πρῶτου Πετρεῶντος. Hic est Petras ὁ μέγας, quem Seylax p. 81 et Ptolemæus vocant, et ipse Noster vocasse videtur, quum § 40 alterum Petrantem Μικροῦ cognov-

mine distinguat. Stadia 150 pertinent usque ad præcipuum hujus oræ portum, quem Smythius port Bardiah, plurimi vero port Soliman vocant. Hac memorata distantia, auctor accuratius describit oram inter Catabathmum et Petrantem interjectam. Nos vero quominus narrationem de singulis quibusque cum hodierna locorum ratione componamus, impedimur; nam inter recentiores nautas viatoresve non novi qui hunc tractum ea quam res nostra postulat, accurate descripserit. || — παραπλεύσας] sc. ἀπὸ τοῦ Καταβαθμοῦ. || — εἰς σάλον] εἰς ejici voluit Gail., quo quidem opus non est. || — ὑπὸ τὴν συκὴν] ἐπὶ τ. σ. codex. Cf. § 31 ὑπὸ τὰς συκὰς. || — Συκὴ καλεῖται] Similiter a ficubus nunc nomen habet Chersonesus veterum (§ 45), qui hodie vocatur Ras et Tin (i. e. prom. ficuum). — Ceterum post verba Συκὴ καλεῖται in codice leguntur hæc: Γίνονται δύο ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως Πετρεῶντος (l. Πετράντος) Συκῆς στάδιοι, ας'. Δοιοὺν Μαρμαρικὴ. Quam stadiorum consummationem et sequentis capitis titulum, quum in margine scripta librarius reperit, in ordinem verborum recipiens male collocavit post verba Συκὴ καλεῖται, et, ut seriem locorum continuam efficere, pro ἕως Πετράντος scripsit ἕως Πετράντος Συκῆς. Nos hæc transposuimus in § 33, misso verbo Συκῆς. Quod quin recte fecerimus, dubitari nequit. Etenim a Catabathmo usque ad κάρδαμιν ἄκραν ἀπολήγουσαν sive usque ad Ras el Melah, in quod desinit hic oræ tractus, reapse stadia sunt 260; contra vero secundum codicem computanda forent stadia 150+30+30+150+* +150 sive 410+*; quod tam longe a vero abest, ut obtrudi auctori nostro nemo velit. Mitto quod sec. vulgatam non duo Petrantes cum Seylace et Ptolemæo, sed tres in hac ora distinguendi forent.

§ 31. Πάνορμον memorat etiam Ptolemæus, alius nemo. Is esse portus videtur, quem Pacho in mappa sua medium fere inter Catabathmum et Port Soliman collocat, et Marsa Soloum vocari dicit l. I. p. 43: « Tandis que nous continuons à parcourir la plaine de Zarah en nous dirigeant vers le nord-ouest, j'aperçus dans le lointain, aux bords de la mer, un port spacieux que les Arabes nomment Marsah-Soloum, et qui me paraît être celui de Panormus, où Ptolémée fait terminer le nom Libyque, et qu'il place du côté occidental de la vallée du Catabathmus. »

§ 32. τὴν Εὐρεῖαν σταδ. ρν' codex; τὴν Εὐρεῖαν σταδ.

φάραγξ ἐστίν, ἔσω δὲ αἰγιαλὸς καὶ ἐπ' αὐτοῦ συκαῖ-
θρος ἐστὶ καλὸς ὕδωρ ἔχει γλυκύ.

33. Ἀπὸ Εὐρείας ἐπὶ τὸν Πετράντα [στάδιοι *]·
ὕδωρ ἔχει πολὺ ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν.

6 Γίνονται ὁμοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως Πετράντος
στάδιοι ς'.

ρη' apogr. Iriart. — φάραγξ] φάραξ cod.; em. Gail.
Dein particula καὶ ante v. ἐπ αὐτοῦ in apogr. Iriart.
omissa. — Inde a Catabathmo horret ora nudis jugis
saxorum; nonnullis tamen in locis vel paullo longius
a litore montana recedunt, vel angustis vallibus inter-
secantur, luxuriante vitium, olearum, ficuum, aliarum
stirpium multitudine beatis. Ejusmodi convallis paullo
latis est nostra φάραγξ εὐρεῖα, cujus locum in mappa
Smythiana licet agnoscere. || — ρν'] Numerus aperte
ruptus. Lege v'. || — ἔσω] intus, i. e. litus quod est
eis vallem, sive meridiem versus. Eodem sensu vox
ἐντός a geographis sæpe adhibetur.

§ 33. Πετράντα] Πετρεῦντα et mox ἕως Πετρεῦν-
τος et § 34 ἀπὸ Πετρεῦντος codex. Stadiorum numerus
excidit; ad implendam summam stadiorum 150, quæ
sunt a Catabathmo ad Petrantem, desiderantur sta-
dia 40. — Ceterum auctor scripserit ἐπὶ τὸν μέγαν
Πετράντα. Apud Ptolemæum codices : Πέτρας μεγάλης
λιμὴν et in sqq. Πέτρας μικρᾶς λιμὴν, quod novissimus
editor præter necessitatem mutavit in Πέτρας (deb.

(v'); convallis est; cis eam litus humile, in eoque
ficus; statio est pulcra; aquam habet dulcem.

33. Ab Eura ad Petrantem [Magnum stadia 40];
aquam habet multam in utroque sui latere.

In summa ab Alexandria usque ad Petrantem [Mag-
num] sunt stadia 2890 (βωλ').

Πέτρας) μεγάλη, λιμὴν (adeo ut genitus sit τῆς Πε-
τράδος). Sec. Scylacem l. I. ἐκ Πλόνων εἰς Πετράντα
τὸν μέγαν πλοῦς ἡμισὺ ἡμέρας (150 stad.). Eundem
portum intelligas apud Strabonem p. 799: Εἶτα (post
Arđanim prom.) μέγας λιμὴν, καθ' ὃν ἡ ἐν τῇ Κρήτῃ
Χερσόνησος ὁδρῦται, τρισχιλίων που σταδίων διάστημα ἀπο-
λείπουσα μεταξὺ. || — ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν, ab
utroque Petra latere. || — Γίνονται ὁμοῦ κτλ. Hæc in
cod. leguntur post § 30, ubi vide. Post ὁμοῦ fort. exci-
disse οἱ πάντες, similibus locis collatis, suspicatur Gai-
lius. || — ας'.] V. not. p. 435. || — Λοιπὸν Μαρμα-
ρικῇ] Similiter Ptolemæus, nisi quod Petrantem
Magnum jam accenset Marmaricæ, ultimum Libya
locum recensens Panormum. Apud Scylacem p. 81
Marmaridæ pertinent inde ab Api usque ad Berenicen;
neque aliter Plinius V, 5 § 33: Accolunt (Cyrenai-
cam) Marmaridæ a Paretonii ferme regione ad Syrtim
majorem porrecti. Cf. idem V, 6 § 39; Strabo p. 839.
— Sequitur ora tractus qui a Petrante ad Apolloniam
pertinet:

STADIASMUS.			PTOLEMÆUS.			STRABO.
	Num- er- i codicis	Num- er- i em- en- dati,		Long.	Latit.	
33. Μέγας Πετράς. . . .			Πέτρας μεγάλης λιμὴν. . .	54° 10'	31° 10'	Μέγας λιμὴν.
34. Κάρδαμης ἄκρα. . . .	ρν'	ρν'	Ἀρδανίς ἄκρα.	54°	31° 15'	Ἀρδανίξ, ἄκρα ταπεινή.
35. Μενέλαος λιμὴν. . . .	ρ'	ρ	Μενέλαος (ἐν μεσογ.). . .	53° 40'	31°	Μενέλαος λιμὴν.
36. Κατανεῖς.	*	[π']	Καταιόνιον ἄκρον. . . .	53° 45'	31° 10'	
37. Πυρθμάνιον.	ρν'	ρν'	Σκυθράνιος λιμὴν. . . .	53° 30'	31° 10'	
38. Ἀντίπυργος.	σκ'	σκ'	Ἀντίπυργος λιμὴν. . . .	53° 20'	31° 15'	
39. Μικρὸς Πετράς. . . .	*	[τπ']	Πέτρας μικρᾶς λιμὴν. . .	52° 45'	31° 15'	
40. Βάτραχος.	λ'	λ'	Βάτραχος λιμὴν.	52° 30'	31° 15'	
41. Πλατεῖα.	σν'	ρν'				
Σιδωνία νῆσος.			Ἀηδονίς νῆσος.	52° 40'	31° 50'	
42. Παλίουρος.	*	[λ']	Παλίουρος.	52° 15'	31° 15'	Παλίουρος κώμη. Ἡράκλειον.
43. Φαία.	ζ'	* ζ'	Φθία λιμὴν.	52° 10'	31° 15'	
44. Διόνυσος.	ζ'	* ζ'				
45. Χερσόνησος.	ζ'	* ζ'	Χερσόνησος μεγάλη. . .	52°	31° 40'	Χερσόνησος ἄκρα λιμένα ἔχουσα.
46. Ἀζαρίς.	ρ'	ρ'	Ἀζυλος κώμη.	51° 40'	31° 15'	
47. Δάρνη.	ρν'	* ρν'	Δάρνης.	51° 15'	31° 15'	
48. Ζεφύριον.	ρν'	ν'	Ζεφύριον ἄκρον.	51°	31° 20'	Ζεφύριον πρόσορμον ἔχον καὶ ἄλλο Ζεφύριον.
49. Χέρσις.	ο'	ο'	Χέρσις κώμη.	50° 45'	31° 20'	
50. Ἐρυθρὸν.	ζ'	ζ'	Ἐρυθρὸν τόπος.	50° 30'	31° 30'	
51. Ναύσταθμον.	ο'	ο'	Ναύσταθμον λιμὴν. . . .	50° 20'	31° 40'	Ναύσταθμον.
52. Ἀπολλωνία.	ρκ	ρκ'	Ἀπολλωνία.	50° 10'	31° 40'	Ἀπολλωνία.
Α Παρετονίῳ ad Pe- trantem.						
						1340
Ἀπὸ Παρετονίου εἰς Ἀπολλωνιάδα. . .	λγν'					3550

ΔΟΙΠΟΝ ΜΑΡΜΑΡΙΚΗ.

SEQUITUR MARMARICA.

34. Ἀπὸ Πετραντος ἐπὶ τὴν Κάρδαμιν στάδιοι ρν' ὅρμος ἐστίν· ἄκρα ἀπολήγουσα, σκοπὰς ἔχουσα· ὁρμίζου ἐπ' αὐτὴν τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις· ὕδωρ ἔχει ἐν ταῖς ῥαῖς.
35. Ἀπὸ τῆς Καρδάμεως ἕως εἰς Μενέλαον στάδιοι ρ' λιμὴν ἔστιν· ὕδωρ ἔχει πλατὺ ἐν τῇ αἰμῳ.
36. [Ἀπὸ Μενελάου εἰς Κατανεῖς στάδιοι *]
37. Ἀπὸ Κατανέων εἰς Κυρθάνιον στάδιοι ρν' ἀπὸ σταδίων ὀκτὼ παράπλες (ἔχει γὰρ βράχην ὑψηλὰ)·
- 10 ἔχει ὕδωρ.
38. Ἀπὸ Κυρθανίου εἰς Ἀντίπυργον στάδιοι σκ' ὅρμος ἐστὶ θερινός· νῆσος δέ ἐστι, καὶ κατ' αὐτὴν πύρ-

34. A Petrante [*Magno*] ad Cardamin (*al. Ardamin*) stadia 150; statio est; promontorium hujus oræ extremum, speculas habens; ad id appelle superne flantibus ventis; aqua habet in mediterraneis.

35. A Cardami ad Menelaum stadia 100; portus est; aquam habet subsalsam in arena.

36. [*A Menelao ad Catanin* (*Κάτανιν?*) stadia 80].

37. A Catani (*Κατάνεως*) ad Cyrthanium stadia 150; octo ab ora stadiis præternaviga (videlicet brevia ibi alta sunt); aquam locus habet.

38. A Cyrthanio ad Antipyrgum stadia 220; statio est æstiva; peninsula est; e regione ejus turris exstat;

§ 34. Κάρδαμιν] Καρδάμην et § 35 ἀπὸ τῆς Καρδάμειως εἰς M. codex. Ptolemæi codices Ἀρδανίς, Ἀρτανίς, Ἀρτανίς ἄκρον; Strabonis codices p. 838: Ἀρδανίς (Ἀρδάνις Cramer; malletm Ἀρδανίς τις) ἄκρα ταπεινὴ ὑψορμον ἔχουσα. Idem p. 40: καὶ ὁ Μενέλαος.. ἦκεν.. εἰς Λιβύην, ὅτι προσέτερε τόποις τισίν· ἀπ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν (Ἀρδανίδα em. Cram.) λιμὴν τὴν ὑπὲρ Παραϊτονίου Μενέλαος καλεῖται. Hodie vocatur *Ras el Mellah* (*Ras al Milhr* ap. Smythium) sive *Cup Lukka*, inde a quo ora occasum versus deflectit. Litus ibi humile, quum paullo longius montes ab ora recedant. || — σταδ. ρν'] sic codex; ρη' apogr. Iriart. Ceterum justo major esse videtur numerus; nonnisi 100 stadia in mappa Smythii metior. || — ἄκρα ἀπολήγουσα] Putares fuisse εἰς λεπτήν ταινίαν ἀπολήγουσα vel tale quid; sed bene habet vulgata; ἀπολήγουσα est τελευταιοτάτη, ἐσχάτη, τὸ ἀπολήγον αὐτῆς τῆς παραλλας, acra in quam hic oræ tractus desinit. Cf. Periplus mar. Erythr. p. 283: τὸ ἀπολήγον αὐτοῦ μέρος, *montis pars extrema*. || — τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις] i. e. ventis ex alto mari spirantibus, ut videtur.

§ 35. Μενέλαον] Cf. Ptol., Herodot. IV, 169 (*Μενελάιος* λιμὴν) et Scylax § 108, qui hucusque a Petrante magno diei esse navigationem tradit, quamquam iter nonnisi 250 stadiorum est. Ponendus portus ad hod. *Al Kuriat*. Ptolemæus Menelaum inter mediterranea recenset. Suspicio igitur esse locum non e periplus sed ex Itinerariis receptum esse. Jam quum *Cardo* Tabulæ Peutingerianæ respondeat Cyrthanio Periplo- rum (V. not. ad § 37), a *Cardo* autem versus orientem proximis in Tabula locus sit *Nemesco*, 36 millium intervallo, sive stadiorum 288, quæ satis conveniunt eum 230 stadiis inter Cyrthanium et Menelaum interjectis: nullus dubito quin *Nemesco*, corruptum sit e *Meneleo*, *Menelao*. Inter *Nemesco* autem et *Catabathmum* quum nonnisi 24 stadia ponantur, patet Tabulam in hoc tractu omissis aliquot mansionibus esse truncatam. Aliam viam (magis per mediterranea ducentem) sequitur Itinerarium provinciarum p. 71. || — πλατὺ, *saumâtre*. Idem cadit in fontes hujus regionis longe plurimos. || — Quæ sequuntur § 36 supplevi.

§ 37 ἀπὸ Κατάνεων] Καταδόνιον ἄκρον Ptolemæus. Aliunde locus non notus. In Stadiasmo fuisse suspicor ἀπὸ Κατάνεως, adeo ut § 36 scrib. εἰς Κάτανιν. || — Κυρ-

θάνιον] Κυρθάνιον et mox ἀπὸ Κυρθμάνιον codex; Κυρθάνιον Scylax p. 82; Σκυθράνιος λιμὴν Ptolemæus. In Tabula Peutingeriana ab Antipecto orientem versus usque ad *Cardo* computantur milia 27 sive stadia 216, quibus ap. Nostrum respondent stadia 220 ab Antipyrgo ad Cyrthanium. Quare *Cyrthanium* et *Carthu* vel potius *Cyrthu* aut idem prorsus locus, aut alter fuerit portus alterius. In mediterraneis hujus tractus ruinas aliquas domiciliorum reperit, easque ad *Carthu* mansionem fortasse pertinere censet Barthius *Wanderungen* t. I, p. 516. || — σταδ. ρν'] sic codex; ρη' apogr. Iriart. Mensura ducit ad maris recessum, in quo portum fuisse non improbabile. Scylax a Menelao ad Cyrthanium computat navigationem diei (230 stad.), parum recte. || — ἔχει ὕδωρ] καὶ ὕδωρ codex.

§ 38. Ἀντίπυργον] Sic etiam Ptolemæus et Procopius, recte procul dubio. Scylacis codex Ἀντίπυργος, sicuti *Antipecto* in Tab. Peut. et Geogr. Ravenn. III, 2, *Antipeconi* ib. IV, 7. Quærendus locus in sinu, qui vocatur *Marsa Tobrouk* (olim *Tabraca*). De eo ita habet Barthius l. l. p. 514: « Die, mit Ausnahme der Niederung um den sandigen Saum der innersten Spitze, auf allen Seiten von niedrigeren oder bedeutenderen Felshöhen eingeschlossene Bucht schneidet tief ein, und scheint auf den ersten Anblick besonders für kleinere Fahrzeuge einen vortrefflichen Hafen abzugeben haben zu müssen. Jedoch muss dieses nur scheinbar sein; sonst würde der Stadiasmus Antipyrgos, wie diese Oertlichkeit unzweifelhaft im Alterthum bezeichnet war, nicht blos als eine Sommerstation angeben; auch bemerkte ich dass der Boden der Bucht aus zerklüftetem Felsen besteht. Immerhin aber hatte dieser Platz dennoch nicht geringe Bedeutung, und ich möchte glauben, dass er neben Paraitonion schon in älterer Zeit als Hafen für das Orakel des Ammon in der Wüste diente. Erstlich nämlich lag vor dem Eingang der Bucht eine kleine Insel mit einem Heiligthum des Ammon und einem Thurm, der als Pyrgos der auf dem Festlande gegenüberliegenden Oertlichkeit bei den Griechen eben den Namen Ἀντίπυργος scheint gegeben zu haben [imo, e regione τῆς νήσου turris erat, et hinc ἡ νῆσος dicta est Ἀντίπυργος]. Dann bestimmte Justinian diesen Ort, der als Station auf der grossen Rœmischen Strasse (so unglaublich es ist, wie sich die hier

γος· ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος· ὕδωρ ἔχει ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῷ
ἐξ ἐναντίας.

39. [Ἀπὸ Ἀντιπύργου εἰς τὸν Μικρὸν Πετράντα
στάδιοι * .]

herumgezogen und dann wieder die steilen Felsen erstiegen haben kann) seine Bedeutung wahrte, und der als Bischofssitz (Geographia sacra, Amstelodami, Halma 1703 p. 274) bekannt ist, nebst Parætonium zu besonderen Rücklehnen und festen Punkten gegen die Einfälle der Eingeborenen (Procop. De ædif. VI, 2, p. 110). Und eine ähnliche Bedeutung scheint der Platz auch unter der Herrschaft der Araber behauptet zu haben; denn Styl und Bauweise zeigt an, dass ihnen das ansehnliche Kastell auf der westlichen Seite der Bucht, ein unregelmässiges Oblong mit halbkreisförmigen Thürmen, in seiner jetzigen Gestalt wenigstens angehöre. Uebrigens sieht man im Innern der Umschlussmauer fast gar keine Ruinen und besonders nur sehr geringe Quadertrümmer; von Granitresten, die Pachó (l. l. p. 48) gesehen haben will, konnte ich nichts entdecken. Ueberhaupt bemerkte ich ausser einem von Pachó übersehenen grossen, offenen Wasserbehälter von 78 Schritt Länge und 57 Schritt Breite, durchaus keine Baureste auf dieser ganzen Erhebung. Auf der kleinen Insel die vor der Küste liegt, gewahrte ich ebenfalls keine Ruinen; die Trümmer des Tempels sind wohl in der jüngeren Befestigung mit verbaut worden. » Hæc Barthius, quem de insula ista vellem docuisse paulo accuratius. Nam neque ipse in Tabula sua locum ei assignat, neque alius quispiam, quantum sciam. Et tamen Smythius tam diligentem hujus sinus delineavit imaginem, ut nullam non notasse videatur petram. Insula proxima, quam eequidem reperio, a *Tobrout* distat stadia 90, adeoque in censum venire nequit. Ut ut est, de eo scopulo vel insula, quam Barthius intelligi voluit, noster auctor non mihi cogitasse videtur. Etenim Barthius locum Stadiasmi ita interpretatur, ut sensus sit: κατὰ τοῦτον (τὸν Ἀντιπύργον) νῆσός ἐστι καὶ ἐν αὐτῇ πύργος; græca autem auctoris verba significant Antipyrgum esse νῆσον et e regione ejus (κατ' αὐτήν) esse πύργον (unde Ἀντιπύργος τῇ νήσῳ nomen). Ad hanc Antipyrgum νῆσον nautas appellere, aquam vero ex opposito litore petendam esse dicit. Jam igitur, quum reliqui omnes Antipyrgon in continente ponant, præterea de vera insula, quæ in hoc sinu stationi accommoda sit, maxime dubitandum sit: nihil aliud relinquitur, nisi ut νῆσος h. l. usurpetur sensu vocis χερσόνησος. Ubi nam vero collocanda choronesus illa? Cogitaveris de magna chersoneso, quæ *Tobrout* sinum a borea claudit. At in ea mansio Romanorum nequit fuisse, nisi fortassis ad intimum sinus recessum, ubi nunc sunt Arabum castelli ruinæ (quamquam vel ibi mansionem non expectaveris, ut jure monet Barthius). Eo autem in loco aqua suppetit, ideoque non erat ex opposito litore accedenda. Quare in castelli loco olim potius ὁ πύργος fuerit, stationem vero maritimam, Antipyrgum, e regione collocaverim, in intimi sinus acra, quæ in hoc arenoso tractu olim magis quam nunc νη-

fanum ibi Ammonis; aquam habet in objecto litore.

39. [*Ab Antipyrgo ad Parvum Petrantem stadia 380*].

σίχουσα sive insulæ similis esse poterat. Quo accedit quod sic demum mansionem a via recta et commoda non dissitam nanciscimur. Ruinas Arabum ætate antiquiores non vidisse Barthium jam monui; addo quod ruinas, a Barthio non visas, in mediterraneis a castello Arabico boream versus 14 stadiorum intervallo distantes, notavit Smythius; quæ num ceteris sint vetustiores, nescio; at fieri nequit ut ibi Antipyrgos Stadiasmi collocandus sit.

§ 39. Inclusa supplevi. || — § 40. Πέτραντος Ἡρεδοντος codex. Eo usque Scylax ab Antipyrgo esse ait navigationem diei dimidiati. || — Βάτραχος; Βάτραχος λιμὴν codd. Ptolemæi, in quo olim edebatur Βάτραχος λ. Ponendus portus in maris recessu longe in continentem penetrante, qui intimus est μυχὸς sinus ejus quem vocamus *golfe de Bomba*. Pachó l. l. p. 51: « La petite baie est environnée à son extrémité orientale de terres couvertes de lagunes et de plantes marines. Ces marécages sont le séjour, en été, d'une prodigieuse quantité de grenouilles, qui donnèrent dans l'antiquité leur nom au port Batrachus, situé d'ailleurs, de même que cette anse, à l'occident de *Petras parvus*. Une belle source d'eau sulfureuse [*etwas salzig* dicit Barth p. 510. In Stad. pro ὕδωρ πολὺ fort. erat ὕδωρ πλατὺ], nommée *Ain-el-Gazal* [id est: *œil de gazelle*], forme un ruisseau à quelques pas de ce port, et confirme ainsi les autres détails, que donne le périple anonyme sur ce lieu. Mais ses eaux, et celles de la source même, ne sont potables que dans les temps calmes, après qu'elles ont été dégagées, par leur renouvellement, de l'amertume que viennent y déposer les flots de la mer lorsqu'elle est agitée. » Prope hunc fontem alios esse duos minores docet Barthius p. 510; idem monet aquam in recessu isto adeo profunditate carere, ut bonus portus vel veterum navibus fuisse nequeat. — Non longe a Batrachi portu occasum versus ruinas reperit Barthius, quas probabiliter refert ad mansionem, quæ in Tab. Peut. *Meciris*, in Geogr. Rav. *Metiris*, in Itiner. p. 69. 71 *Mecira* sive *Helem* (*Helene* v. l.; an Ἐλῆ a propinquis paludibus?) vocatur et a Palinuro 20 millibus (sic Itin.; 33 sec. Tab. Peut. scribæ errore, ut videtur) distare perhibetur. || — στάδιοι λ'.] Secundum hanc distantiam Petras parvus ad eum locum pertinet, quem ita describit Pachó p. 49: « Deux heures avant que d'arriver dans ce lieu (ad Batrachi portum sinum) on voit sur le côté méridional de la colline un grand nombre de catacombes, nommés par les Arabes *Magharat-el-Heabs*, grottes des prisons; et sur le revers opposé (ad latus mari obversum) plusieurs traces de belles fondations indiquent le gisement d'une ancienne ville, probablement celle de *Petras-Parvus*. Ces grottes offrent des particularités remarquables à cause de leur style greco-égyptien. Devant leur entrée on voit ordinairement une cour découverte, ceinte d'un mur dont

40. Ἀπὸ τοῦ Μικροῦ Πετράντος εἰς τὸν Βάτραχον στάδιοι λ'. ὕψορός ἐστι θερινός· ἄκρα ἐστὶ σκοπὰς ἔχουσα· ἔχει ὕδωρ πολὺ ἐν τῇ νάπῃ.

41. Ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατεῖαν στάδιοι σν'. πρὸς τῷ πελάγει κεῖται νῆσος καλουμένη Σιδωνία (ἔχει ὕψομον θερινὸν φορτηγούς) ἀπὸ σταδίων λ'. ἔχει δὲ ὕδωρ πρὸς τῇ γῇ ἐν τῷ πύργῳ.

la base est taillée dans le roc, et la partie supérieure construite en assises. Intérieurement elles sont subdivisées en plusieurs pièces à angles droits, mais avec une ou plusieurs ouvertures pratiquées au plafond, ainsi qu'aux catacombes des Égyptiens... Ces différents traits de rapprochement avec les catacombes des Égyptiens, et surtout leur proximité de situation du golfe de Bomba, rappellent singulièrement ce qu'écrivait Synesius (Ep. 104) sur le mont *Bombæa*: « Lieu sauvage, dit-il, fortifié par l'art et la nature, que quelques-uns comparaient aux hypogées des Égyptiens, et qui avait pendant longtemps caché la fuite de Jean dans ses cavernes sinueuses. » Quibus verbis innitens Pacho hunc ipsum locum Bombæam Synesii esse affirmat. Temere id fieri censet Barthius, qui nuper eundem locum adiit; nam minime ad catacombas istas ceteramque locorum naturam referri posse verba Synesii, qui: « ὅρος ἐστὶν ἡ Βόμβαια κοῖλον, δὲ συνελθούσαι τέχνη καὶ φύσις εἰργάζαντο ἐρυμνότατον. Τοῦτο καὶ πάλαι μὲν εὐδοκίμει δικαίως, καὶ τινες αὐτὸ παρὰ τὰς Αἰγυπτίους ἐξήταζον σύριγγας, νυνὶ δὲ κέκριται τὰ πανταχοῦ τείχεα νικᾶν. Plura de his apud ipsum Barthium legeris. Ceterum Tab. Peut. e media via, quæ ab *Antipego* at *Mizirin* ducit, deflectentem versus litus maritimum viam notat, adscripto nomine *Gonia*; qui locus vel ad ipsum Petrante vel ad stationem Petranti proximam potest referri.

§ 41. Πλατεῖαν] Σταδίων et § 42 ἀπὸ Πλατέος codex, adeo ut quid auctor dederit parum liqueat. Dubium vero non est, quin idem nomen indicetur, quod de insula (*Bomba*) habent Herodotus, Seylac, Stephanus. Apud Herodot. IV, 151. 153. 156. 169 insula ionice vocatur Πλάτεια (Πλάτεια et Πλάτεια var. lect.); ap. Stephan. Byz. est Πλατεῖα et Πλαταῖα; in Seylace codex Πλατεῖα: (sic). Cf. Dindorf. in Thes. gr. v. Πλατεῖα. || — Σιδωνία] Legendum fuerit Ἀηδονία e Ptolemæo, ubi Ἀηδονίς νῆσος (Ἀηδονίς, Ἀειδονίς var. lect.; olim vulgo Ἀηδωνίς, quod in Wilbergi codd. non obivum). Paulo lenior corruptio apud Seylacem, ubi codex Διδωνία. Quod distantiam attinet, stadia 250 admitti nequeunt; lege ρν'. Igitur verba ita habent, ut dicere auctor videatur post Batrachum in ora maritima sequi Plateam, cui objecta sit 30 stadiorum intervallo Aedonia insula sistendis navibus accommoda. Aedonia illa non alia esse potest quam hodierna *Bomba* sive *Bhourda* insula, alta illa et saxosa, de qua ita Pacho p. 52: « Elle est peut-être la scule de la Marmarique qui offre encore de nos jours un bon mouillage... Il faut aussi considérer que l'île de Bomba est la seule à l'orient de Cyrène, qui paraisse susceptible d'avoir été longtemps habitée... Les Arabes m'ont assuré qu'ils avaient vu souvent des navires

40. A Parvo Petrante ad Batrachum stadia 30; statio est æstiva sub promontorio, in quo speculæ; aquam in valle habet multam.

41. A Batracho ad Plateam stadia 150 (ρν'); versus altum mare triginta stadiorum intervallo insula jacet Aedonia (Ἀηδονία) dicta, quæ stationem offert navibus onerariis; aquam habet ad continentem in turri.

abrités auprès de ces îles, particulièrement auprès de celle de Bomba. » — Ptolemæus Plateam memorat nullam, Aedonin vero insulam in alto mari collocat, adeo ut ipse quoque de *Bomba* insula cogitasse debeat. Herodotus autem in historia de Cyrenes originibus insulam *Plateam* affert, quam Theræos ait (III, 153 sqq.) per biennium habitasse, antequam in Azirin continentis oppositæ regionem transgrederentur (λέγεται δὲ ἡ νῆσος ἴση εἶναι τῇ νῦν Κυρηναίων πόλει c. 156). Situm locorum quamvis non definit historicus, probabiliter tamen viri docti, collato Stadiasmo, Plateam insulam in hod. *Bomba* quærendam esse statuunt; incertior res est de Aziri regione, quam ad hod. *Wadi Temmin* referunt. Ut ut est, nihil Herodoti narratio habet, quod cum Stadiasmo nequeat conciliari. Nam ut passim insulæ de vicina continentis regione nomen habent, sic Platea et continentis locus et insula, ab aliis Aedonia dicta, vocari poterat. Ipsum quadrat in insulam altam et saxosam quam in regionem oppositam, quæ inter Cyrenaicos montes et proximum a meridie montanum tractum intercedit lata ac depressa. Quæ quum ita sint, vehementer tamen vereor, ne in libro nostro non de Platea ignoto aliunde continentis loco, sed de insula, ut apud Herodotum et Seylacem et Stephanum, sermo sit, atque duplex insulæ nomen, Πλατεῖα ἡ καὶ Ἀηδονία in codice commemoretur. Etenim si in continente Platea erat, expectaveris de ὄρω aliquid moneri, quum aptam ibi stationi oram esse mappæ nauticæ ostendant; deinde vero miraris cur non una cum continentis loco memorantur quæ ibi erant turris et aqua, sed ex insula ad eas auctor amandet. Huc accedit quod grammatica verborum ratio turbatum aliquid esse indicat. Ni fallor auctor ita scripsit: ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατεῖαν [νῆσον] στάδιοι ρν'. πρὸς τῷ πελάγει κεῖται ἀπὸ σταδίων λ'. ἔχει ὕψομον θερινὸν φορτηγούς· ἔχει δὲ ὕδωρ πλ. Ad hæc quidam adscripsit: νῆσος καλουμένη Ἀηδονία, quæ deinde cum verbis auctoris conflata sunt. Ut ita statuam haud minimum me movet, quod tribus hujus paraplis locis, quibus duplex ejusdem loci nomen memoratur, id tam inconcinna semper ratione fit, ut nemo interpolatoris manum non deprehendat. Sic § 56 legimus ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχειρα στάδιοι σν... αὕτη καλεῖται Ἀρσινόη. Porro § 95... εἰς τὰ Ἀρορα σταδ. τ'. ἄκρα ἐστὶ πλ. . Καλεῖται Νεόσπορα. Similiter § 93 quum auctor Νεάπολιν (cujus nomen in cod. excidit) memorasset et plura de ea monuisset, abrupte subiunguntur verba: Αὕτη καλεῖται Λεπτίς. Tale igitur additamentum etiam in nostrum locum irrepsisse duco. Superest ut de Seylace moneam. Is enim inter Plateam et Aedoniam insulas distinguit p. 83: ἐν δὲ τῷ μέσῳ

42. Ἀπὸ Πλατείας εἰς τὸν Παλιούρον [στάδιοι *]· ὕδωρ ἔχει πλατύ.

43. Ἀπὸ τοῦ Παλιούρου εἰς τὴν Φαίαν στάδιοι 4'· ὕδωρ ἔχει συνακτὸν ἀπὸ σταδίων 15'.

42. A Platea ad Paliurum [stadia 30]; aquam habet subsalsam.

43. A Paliuro ad Phæam stadia 90; aquam habet collectitiam quindecim ab eo loco stadiis.

Πετράντος καὶ Χερσονήσου εἰς τὴν νῆσον Ἀηδονίαν καὶ Πλατεία· ὑπόρμοι δὲ ὑπ' αὐταῖς εἰσι. Quibus qui fidem habent, Plateam ad Bomba, Aedoniam vero ad Seal insulam humilem ante Batrachum portum sitam referunt; at quæritur an non ex duobus ejusdem insulæ nominibus duas insulas finxerit Scylax, minus accurate de Libyæ ora edoctus, vel potius librarius quidam, qui quum in verbis ἐστὶ νῆσος Ἀηδονία ἢ καὶ Πλατεία· ὑπόρμος δὲ ὑπ' αὐτῇ ἐστὶ vocem ἢ in libro suo omissam haberet, vulgatam lectionem de suo intulit. Certe apud Ptolemæum Aedonidis nomine hodiernam Bombam designari vel propterea credas, quod mirum foret Ptolemæum mentionem fecisse humilis illius Seal insulæ, omisisse autem alteram magis conspicuam nautisque utiliore et historiæ memoria celebrem. Quo accedit Nostri peripli auctoritas haud sane minima, imo maxima.

§ 42. τὸ Παλιούρον codex. Strabo p. 838 post Chersonesum meridiem versus esse ait Ἡράκλειόν τι ἱερὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ κόμη Παλιούρος. In Tab. Pent. (et Geogr. Rav. III, 3) Paliuris 33 mill. a Meziri distans; In Itin. p. 71 corrupte Paniuros 30 mill. a Mecira. Lucanus IX, 42 male Palinurum vocat de Æneæ gubernatore: *Et hinc placidis alto delabitur auris in litus, Palinure, tuum; neque enim æquore tantum Ausonio monumenta tenes, portusque quietos testatur Libye Phrygio placuisse magistro.* Ptolemæus præter Παλιούρον locum memorat p. 274 τὴν ὑπὸ Παλιούρον λίμνην, ἐν ᾗ κογχύλιον. Ponendus locus in Vadi Temminch, vallem latam, quæ torrentis alveo secatur et ab oriente oppositam habet Plateam insulam; adeo ut 30 stadiorum distantia ex auctoris nostri sententia supplenda sit, quamquam paullo majus spatium intercedat. In hanc vallem ex insula transmigrasse plurimi statuunt Theræos colonos secundum Herodotum IV, 157, ubi hæc: ἔκτισαν αὐτῆς λιθόσης χώρον ἀντίον τῆς νήσου, τῷ ὀνόματι τῆν Ἀζίρις, τὸν νότον τε κάλλισται ἐπ' ἀμφοτέρω συγχληθούσι καὶ ποταμὸς τὰ ἐπὶ θάτερα παρέρρει (Cf. Callimach. in Apoll. v. 89: Πονικὴν δὲ νότον Ἀζίριν ἔναον, ibiq. schol. : Ἀζίρις ὕρος (?) καὶ ποταμὸς λιθόσης). Pacho p. 52 de hac regione ita: « A six lieues de distance d'Ain-el-Gazal les hauteurs de Tobrouk contourment brusquement vers le sud; selon les Arabes, elles se prolongent jusqu'aux monts Cyréniens, et forment, conjointement avec eux, la vallée de Temminch, qui va en s'élargissant vers le bord de la mer. Le milieu de la vallée est coupé par le sillonnement profond d'un torrent; d'après le même témoignage, il est formé en hiver par le gonflement des ravins des montagnes de la Pentapole, et se jette, ainsi que j'ai pu le remarquer, dans le golfe de Bomba, à la hauteur de l'île du même nom. Accuratius regionem exploravit Barthius (p. 506 sqq.), qui a borea versus meridiem progrediens, antequam ad Vadi Temminch veniret, loca transivit palustria, adeo ut e luto vix

salvus evaderet. Ibi igitur paludem fuisse monet, quem Ptolemæus sub Paliuro collocat. Deinde venit ad Ain (i. e. fontem) Temminch, qui mari proximam aquam habet nauseabundam. Sequitur in solo clatiore et saxoso Merabet Sidi Hadchar Dchemm, ubi putei aqua nunc carentes et ruinæ conspiciuntur, quæ quum unicæ in hoc tractu reperiantur, ad Palinurum locum jure referuntur. Post hæc Barthius incidit in torrentis alveum tunc siccum prorsus, nisi quod in concavis locis aquæ lutosæ paululum stagnabat. Neque latus alveus neque profundus; vallis arbusta fert stirpesque exiguas. Ac talem fere etiam Noster repperit locum, quem aqua bona dicit destitui. Contra vero priscis temporibus non stagnis pestiferum, sed silvis opacum perennique fluvio rigatum fingi debemus, si huc transferri velis Herodoti ποταμὸν et νότον κάλλισται. Porro existimandum foret Ἀζίρις nomen fuisse etiam loco Chersoneso Magnæ proximo, de quo solo apud geographos usurpatur. Quæ quidem vereor ne ad persuadendum peraccommoda sint. Cf. not. ad § 45. — Ceterum ad oram ponendum τὸ Ἡράκλειον, cujus meminit Strabo. De Herculis cultu apud Cyrenenses v. Thriège Res Cyren. p. 291.

§ 43. Φαίαν] Φθία λιμὴν Ptolemæus, apud quem θλίτηρ nomen esse ex C, ac Φελά legendum esse censeo, quod nomen (Φελά, Φεά, Φεά, Φεά) recurrit de portu et promontorio Elidis ad Jardanem fluvium. In quibus quum Jardanem fluvii nomen aperte sit Phenicium et ex Creta in Græciam translatum videatur, fortasse etiam Phea promontorium de ᾗ, i. e. angulus, derivare censet Olshausen Ueber phœnizische Ortsnamen ausserhalb des semitischen Sprachgebiets in Rhein. Mus. 1852, p. 324. || — 4' sic codex; 9' apogr. Iriart.; idem error Iriartis in § 44. — Post Vadi Temminch boream versus sinus sequitur, cujus intimo in recessu Phæam ponendam esse locorum ratio suadet. De sinu ita Barthius p. 505: « Die Küste bildet hier an sehr niedrigem Saum eine prächtige Bucht, nach Osten durch einen in eine nach Süden vorspringende Halbinsel allmählich sich absenkenden Höhenzug, nach Süden durch eine Landzunge geschützt, an deren anderer Seite wiederum zwei Buchten gebildet werden, in deren zweiter, hart am Meere, eine Quelle, freilich etwas salzigen Geschmackes, sprudelt. Zur Linken springt das Land wieder zu etwa 100 Fuss auf und bildet den nördlichen Schutz der Bucht. Auf dieser Höhe, die ich auf steilem Felspfade mit meinem Pferde erklimmte, sah ich ein kleines Quadrat von Ruinen, womit ein modernes Grabmal gebaut ist, sonst durchaus keine alterthümlichen Reste; aber dennoch kann kein Zweifel obwalten, dass hier im Winkel der Bucht der kleine Hafenort Phthia zu suchen ist. « Zur Bestätigung mache ich auf folgenden interessanten Umstand aufmerksam. Der Stadiasmus bemerkt nämlich zu Phaia: ὕδωρ ἔχει συνακτὸν ἀπὸ σταδίων 15'. Nun ist jene Quelle,

44. Ἀπὸ τῆς Φαίας εἰς τὸν Διόνυσον στάδιοι ζ' ἐν-
τεῦθεν [ἐν] ἀριστερᾷ κατάγου.

45. Ἀπὸ τοῦ Διονύσου εἰς Χερρόνησον στάδιοι ζ'.

46. Ἀπὸ Χερρόνησου ἐπὶ τὴν Ἀζαριν στάδιοι ρ'.
ἐντεῦθεν ἀναχθεὶς παράπλεε· πέτραι εἰσὶν ὑψηλαί· ὕδωρ
ἔχει καὶ ποταμὸν μέγαν.

47. Ἀπὸ τῆς Ἀζάριδος παραπλεύσαντι τὰ παρά-
για εἰς Δάρνην στάδιοι ρν'.

44. A Phæa ad Dionysium (Διονύσιον) stadia 90;
inde ad sinistram teneas.

45. A Dionysio ad Chersonesum stadia 90.

46. A Chersoneso ad Azarin stadia 100; hinc in
altum evectus præternaviga; nam celsæ ibi sunt petrae;
aquam locus habet et fluvium magnum.

47. Ab Azari juxta terram rursus præternaviganti
ad Darnen stadia 150 (deb. 250.)

dic ich erwähnte, gerade 15 Stadien von dem Winkel
dieser Bucht entfernt. » Quamquam fontana aqua est
ἀνακτον ὕδωρ; σύνακτον vero ὕδωρ aqua in concavis locis
vel cisternis collecta. Ceterum locus ille a *Wadi Tem-
mineh* distat stadiis 30-40; apud Ptolemæum distantia
inter Paliurum et Phthiam est 5' sive 40 fere stadiorum.
Noster habet stadia 90; quæ multo longius nos ducunt.
At stadiorum numeri in hoc tractu male habent. Nam
a *Wadi Temmineh* ad *Ras et Tin* sive Chersonesum
linea recta sunt stadia 120, vel, si sinus legeris, stadia
fere 180, dum apud Nostrum putantur ter nonaginta
sive 270 stadia. Quare suspicio est pro ζ' ter legendum
esse ξ'.

§ 44. τὸν Διόνυσον] Fuerit τὸ Διονύσιον, monente
Hoffmanno. Locus aliunde non notus. || — ζ'] sic co-
dex; ζ' Iriart. Dein ἀριστερᾷ cod., omisso ἐν. — « Nec
pauca Bacchi culti inter ruinas Cyrenes exstant vesti-
gia, atque parietinæ templi eidem dedicati Teuchiris
cernuntur. Caput denique Bacchi in numis Cyrenaicis
obvium est. » *Thaïs* Res Cyren. p. 289.

§ 45. Χερρόνησον] Cf. Ptol. : Χερρόνησος μεγάλη.
Strabo p. 838 : ἀρχα Χερρόνησος λιμένα ἔχουσα.
Sec. Plinium V, 5, § 32 a Chersoneso ad Catathumum
sunt 216 millia, seu 1728 stadia (1710 stad. sec.
Stadiasm.). Stephanus Byz. v. Χερρόνησος... Ἔστιν
ἐ' πόλις Λιβύης Χέρρουρα καλουμένη, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν
Λιβυκῶν τρίτῳ· « ἔχεται Χερρόνησος ὄνομα Χέρρουρα. »
Apud Scylacem (v. p. 42 et 83) locus modo Χερρό-
νησος modo Χερρόνησοι pluraliter (propterea, opinor,
quod in duas ἀρχας exit prom. et *Tin*) vocatur, addito
cognomento varie corrupto : Ἀχιτιδες, Ἀντιδες, Ἀλιά-
δες. Quo nomine alludi ad Antæum, quippe quem in
Irasa (in hod. *Wadi Arsema*, ut putant), circa hanc
regionem ponenda, habitasse nonnulli prodant, su-
spicatur Pachy p. 85. Fateor mihi quoque in mentem
venisse apud Scylacem legendum fort. esse Ἀντηδες.
At prætat, missis fabulis, e geographia nomen repetere,
adeo ut Chersonesi a proximo loco dictæ sint Ἀχιτι-
δες vel, si mavis, Ἀλιτιδες, vel denique, quod jam
Burmannus proposuerat, Ἀχιρτιδες; etenim in propin-
quo est regio vel locus Ἀχιρις, Ἀχαρις, Ἀχιρος, Ἀζιλις,
Ἀζυλις (in hod. *Wadi Aghik*) dictus; neque aliud
cognomen subesse in Χέρρουρα (Ἀχέρρουρα) apud
Stephanum puto; quare in Scylace pro Ἀχιτιδες nolui
scribere Ἀλιτιδες. Herodoti Ἀζαριν, Callimachi Ἀζι-
λιν (v. § 42) idem esse nomen ac Ἀζαριν Stadiasmī,
Ἀζιλιν Ptolemæi (v. § 46) omnes fatentur, verum
quum locum ab Herodoto memoratum ad hod. *Wadi
Temmineh* plurimi referant, vel duos cognominis locos
exstitisse putant vel geographos nostros errasse; per-
peram, si quid video; nam nihil cogit ut Theræos in

proximam Plateæ insulæ oram, non vero in Chersonesi
regionem 150 stadia distantem trajecisse putemus.
Porro nihil est ut fluvium Aziridis in *Temmineh* tor-
rente investigemus, quum præsto sit ὁ μέγας ποταμὸς,
quem Stadiasmus ad Azaridem collocat; adde quod
ad Azaridem etiam nunc est beata regio, quam in
Temmineh valle disideramus. Illuc revertor. Lustravit
Chersonesum Barthius; vidit solum pascuis abundans;
veteris oppidi vel vici vestigia frustra circumspexit;
fortasse tamen ad meridionalem promontorii (*Ras et
Tin*) partem olim fuisse oppidum fuisse censet, quum
aptus ibi navium stationi locus concedi videatur. Qui-
bus addo quod ad idem latus insula oræ proxima, quæ
ruinas habet, a Smythio notatur. Præterea ex § 46
colligitur Chersonesum locum in hac parte, non vero
in boreali latere situm fuisse. Portus ibi vix unquam
fuerit; cujus qui meminerunt Scylax et Strabo, quum
nullam faciant Azilidis portus mentionem, suspicio
est Chersonesi Azilidis et Azilidis portus memoriam
confundi.

§ 46. Ἀζαριν] να ζάρην et § 46 να ζάριδος codex.
ubi v e spiritu notum videtur; Ἀζυλις (Ἀζυλλίς, Ἀζυλλίς
v. l.) κώμη Ptolemæus. Nomen et loci et regionis fuit.
Steph. Byz. : Ἀζυλλίς, πόλις Λιβύης· οἱ δὲ περὶ Σαλλού-
στιον οὗ πόλιν, ἀλλὰ τόπον φασὶ καὶ ποταμὸν εἶναι. Τινὲς
δὲ Ἀζαριν μετὰ τοῦ ρ λέγουσι τὸν χῶρον (ut Herodotus).
Χάραξ δὲ Ἀζαριν λέγει. Ὁ πόλιτις Ἀζιλιτις. Cf. etiam
not. ad § 42. Ad formam Ἀζαρις proxime accedit
Synesius ep. 4 : λιμενίστιον χαρίεν· Ἀζάριον, οἶμαι, κα-
λοῦσιν. Ponenda Aziris s. Azaris ad hod. *Wadi
Aghik*, ubi fluvius vel potius torrens (quum quæ prop-
rie flumina dicuntur, in tota hac ora non sint obvia)
lato ostio exit, ὁ μέγας ποταμὸς Stadiasmī. || — ἐν-
τεῦθεν] sc. a Χερρόνησου. Nimirum ad extremitatem
prom. *Ras et Tin* et maxime ad meridionalem ejus
partem permulti sunt scopuli; unde simul intelligitur
Chersonesum locum ad meridionalem prom. partem
esse collocandum. Accedit quod sic demum recte ha-
bere possunt stadia 100; nam a boreali extremitate
promontorii usque ad Azarin nonnisi 70 sunt stadia.
|| — ἔχει] ἔχουσαι καὶ ποταμὸν μέγα codex; ἔχουσαι
καὶ πλατάνων μέγαν conj. Letronne *Poem. geogr.* p. 313.

§ 47. παραπλεύσαντι] παραπλεύσας codex; colla-
to § 45 malim fere παράπλεε αἰθίς τὰ π., parenthetice
dictum. || τὰ παράγια] τὰ πατάγια codex, quod
Mannert X, 2, p. 79 vertit die *Brandungen* (ies *bris-
sans*), eumque secutus Gailius: *litora stridenti fluctu
percutsa*, vocem lexicis inseri jubeus. Letronnius l. l.
p. 313. Mannerti interpretationem etiam ad emendan-
dum locum Peripli. mar. Erythr. p. 265 adhiberi vo-
luit. Quamquam nihil erat cur nova hæc et inaudita

48. Ἀπὸ Δάρνης ἐπὶ τὸ Ζεφύριον στάδιοι ρν' ἄκρα ἐστὶ δασεῖα· ὕψορμός ἐστι θερινός.

49. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Χέρσιν στάδιοι ο' ἀναμύστον τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῆς Χέρσιος, ἀπέχων σταδίους ι', ἐστὶν ὄρμος Ἀφροδισιάς καλούμενος· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ ἱερὸν Ἀφροδίτης.

50. Ἀπὸ τῆς Χέρσιος ἐπὶ τὸ Ἐρυθρὸν στάδιοι ζ' κόμμη ἐστίν.

48. A Darni ad Zephyrium stadia 50 (v'); promontorium est silvis densum; stationem habet æstivam.

49. A Zephyrio ad Chersin stadia 70. Medius inter Zephyrium et Chersin, decem ab ora stadiis, statio est Aphrodisias dicta. Ad eam (in insula) fanum est Veneris.

50. A Chersi ad Erythrum stadia 90; vicus est.

fingerentur. In antec. ob petras navigandum erat κατὰ τὰ πελάγια; petræ quum jam sint nullæ, denuo juxta oram, κατὰ τὰ παράγια seu παράγια (v. Aristot. H. N. VIII, 19 ἢ παράγια ἢ πελάγια) cursum tenere licebat. || — Δάρνην] Ζαρινὴν et § 48 ἀπὸ Ζαρινῆς codex, confusis Z et Δ, ut § 10, ubi Πεδώνη pro Πεδώνη. Ap. plurimos locus rectius vocatur Δάρνης, Darnis, ut ap. Ptol. in codd. (editt. olim Δάρδανις), Synesium ep. 67, Ammian. Marcellin. XXII, 16, 4, Itin. p. 68, 70. Hierocl. p. 734 (ubi cod. corrupte Δάρνης pro Δάρνης). In Tab. Peut. et Geogr. Rav. idem nomen depravatum in Mandis. Formæ Δάρνη exemplum affert Wesselingius ad Itin. p. 68 ex Joann. Moscho in Prato Spirituali c. 119 : Θεόδωρος ὁ δσιώτατος ἐπισκοπος τῆς πόλεως Δάρνης τῆς ἐν Λιβύῃ. Idem Wess. ad Hierocl. l. l. : « Hæc provinciæ fuit metropolis, nisi Nilus Dioxopatrius fallat, certe corruptus quum urbem Δαρτῶν p. 223 vocat. » Nunc est Derna, de qua v. Pachy p. 96 sqq., Barth. p. 477, Beechey *Proceedings of the expedition to explore the northern coast of Africa* p. 471 sqq. Quod nihil in Stadiasmo de navium statione monetur, excerptoris negligentia, ut aliis in locis compluribus, ubi nuda nomina posuisse satis habet, imputandum fuerit. Pachy l. l. ita : « Le port de Derne est une mauvaise petite rade dont le fond, sillonné par des rescifs, et l'entrée très-ouverte, ne peuvent offrir qu'une station peu sûre aux navires, qui n'y viennent mouiller en effet que rarement et seulement en été. » Beechey l. l. Append. p. XV : « Derna is situated at the mouth of a large fiumara, and is surrounded by clusters of date-trees, which are sufficient of themselves to distinguish the place... The best landing place is to the eastward of the date-trees in a sandy bay round a low point about half a mile eastward of the marabut. Same rocks lie off this point which boats should avoid. » Cf. mappa. Vetus portus ab orientale sui latere habuisse videtur aggerem χειροποίητον, cujus rudera nonnulla superesse refert Barth. p. 480. Antiquæ urbis unica vestigia in sepulcris supersunt, quamquam vel hæc ad remotiorem antiquitatem non ascendunt. — Distantia stadiorum 150, quam Stadiasmus habet, aperte falsa traditur, quum sint fere 230 stadia; fortasse auctor dederat stad. 250, adeo ut in hoc tractu 100 stadia addenda sint, sicuti in mensura oræ, quæ est a Paliuro ad Chersonesum, 100 stadia detrahenda sunt.

§ 48. Ζεφύριον] Memorat præter Ptolemæum Strabo p. 838, apud quem inter Naustathmum et Chersonesum memoratur τὸ Ζεφύριον, ἄκρα πρόσορμον ἔχουσα καὶ ἄλλο Ζεφύριον, quorum alterum probabiliter est promontorium quod Darni urbi ab occasu imminet. Mela quoque I, 8 in Libya ora Zephyrium habet. || —

στάδ. ρν'] Hunc numerum corruptum esse patet; nam Aphrodisias insula, quæ § 49 inter Zephyrium et Chersin intermedia esse dicitur, a Darni in Smythii mappa nautica nonnisi 80 stadia distat. Unde liquet pro ρν' fuisse v'. Zephyrium illud est promontorium, quod ab hod. el Hyera est versus orientem. || — δασεῖα] sic codex; δικασία apogr. Iriart. Etiam nunc ora, quæ hucusque nuda saxa ostenderat, arboribus in hoc loco virescere cœpit. Beechey p. 477 : « It was curious to observe the gradual increase of vegetation in passing from Derna to Apollonia by this route : the mountains at the former place are perfectly destitute of any; in advancing, a little underwood is here and there seen, and a few bushes sparingly dotted about the plain; these increase by degrees, as the country becomes bolder, and gradually spread themselves over the sides of the hills, ascending higher and higher every mile, till, in approaching El Hyera, one continued wood reaches down from the top of the mountains to the sea.

§ 49. Χέρσιν] Χέρσιν et mox bis τοῦ Χερσίου codex; em. e Ptolemæo, qui solus præter Nostrum loci hujus meminit. Ponendus ab promontorio Tourbo orientem versus. In media via obviam fit insula, quæ ab utroque sui latere petram habet, e regione fere hodiernæ el Hyera sita. V. Beechey. p. 479 et in App. p. XV. Num veteris loci vestigia ibi sint, nescio. Pachy et Barthius hanc oram non adierunt. Hæc est Aphrodisias, sub qua ὕψορμον fuisse noster dicit verbis parum distinctis. Expectabas fere hunc in modum : ἀναμέσον τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῆς Χέρσιος νησίον κεῖται, ἀπέχων ἀπὸ γῆς σταδίους ι', Ἀφροδισιάς καλούμενον· ἐστὶν ὄρμος ἐπ' αὐτῷ· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτοῦ ἱερὸν Ἀφρ. — Ptolemæus hanc insulam non memorat, sed alia ab eo affertur Λαία ἢ Ἀφροδίτης νῆσος, e regione Apolloniæ sita (ab ora vix duo stadia distans, etiam nunc ruinas ostendens. V. Beechey. p. 496. 516. Barth. p. 454). Stephanus Byz. ita : Ἀφροδισιάς.. ἔκρη νῆσος Λιβύης πρὸς τῇ Κυρήνῃ (i. e. ea quam Ptolemæus habet)... Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι δύο νησίδες πλησίον τῆς Λιβύης (nostra, ut videtur, cum altero adjacentium duorum scopulorum). Eam quæ ad Apolloniam erat, intellexerit Herodotus IV, 169, ubi Gili-gammas pertinere dicit a Plyno portu usque ad Aphrodisiadem insulam.

§ 50. Ἐρυθρὸν] ἄκραν Ἐρυθρὰν jam memorat Artemidorus ap. Stephanum v. Ἐρυθρά : Καὶ ἐστὶν ἄκρα Ἐρυθρά τῆς Λιβύης, ὡς Ἀρτεμίδωρος ἐν ζ' Γεωγραφουμένων. Ptolemæus τόπον Ἐρυθρὸν habet, in quo postmodum episcopi sedes, teste Synesio ep. 69 p. 209 sq. Petav. Ibidem ep. 51 p. 189 : ὁ κατ' Ἐρυθρὸν κόλπος. Locus mari imminet ad latus occidentale hodiernæ

51. Ἀπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ εἰς Ναυστάθμον στάδιοι ο' σάλος ἐστὶν ἀνατείνων· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ ἄμμῳ.

52. Ἀπὸ Ναυστάθμου εἰς Ἀπολλωνίαν στάδιοι ρκ'. Πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Ἀπολλωνιάδα στάδιοι γφν'.

51. Ab Erythro ad Naustathmum stadia 70; salum est longe patens; aquam locus habet in arena.

52. A Naustathmo ad Apolloniam stadia 120. Cuncta inde a Parætonio usque ad Apolloniadem stadia sunt 3550.

Wadi Elthroun (Beechey) s. *Eltroun* (Barth.) s. *Nathroun* (Pacho), per quam vallem torrens omnium in hac regione maximus defertur. Veteris urbis ruinas partim terra habet, partim hausit mare. Pacho p. 139: « Les Arabes.. m'avaient fait des descriptions bizarres de la ville dans la mer; car c'est ainsi qu'ils désignent les ruines de Natroun. La cause de cette dénomination est fort simple. Cette ancienne ville fut bâtie sur une couche de terre de douze à quinze pieds d'épaisseur, au-dessous de laquelle se trouve une roche, tantôt de grès friable, et tantôt de hrèche mal liée. Des fondements aussi peu solides n'ont pu résister aux efforts des vagues. Aussi ont-elles occasionné de tous côtés de grands éboulements: elles se sont avancées dans les ruines mêmes de la ville; elles en ont fait crouler une partie dans leur sein; ont divisé l'autre en petits îlots; et formé enfin de ce qui tenait encore au continent un promontoire dont les molles falaises, sans cesse battues par les flots, ne tarderont pas à devenir leur proie. Ce petit promontoire est totalement couvert de débris amoncelés dans le plus grand désordre. Des pans de murailles, des arcs détachés d'anciennes voûtes, des angles d'édifices, sortent çà et là du sein de la couche de la terre que la mer a fait ébouler tout autour, et forment ensemble un aspect étrange, cause des récits merveilleux des Arabes. » Cf. Beechey p. 478. || — σταδ. ι'] Sic codex; ζ' apogr. Iriart.

§ 51. Ναύσταθμον] Cf. Scylax p. 83: Ναύσταθμος λιμὴν. Strabo (p. 838) quoque inter insigniora ora loca τὸ Ναύσταθμον recenset. Mela I, 8, 2: *Promontoria sunt Zephyrium et Naustathmus*. Positus erat locus ad latus orientale promontorii quod vocatur *Ras el Hildl* (*Halal* Pacho), « banc de terre peu élevé qui s'avance dans la mer, et forme à son côté oriental un golfe spacieux et très-ouvert... La belle situation du cap et surtout la jolie baie qu'il forme, dont le fond est de sable couvert d'algue sans écueils du moins apparents, de même que la côte, par son étendue me parut avoir été favorable à l'établissement d'une ville. » Pacho p. 144. Cf. Beechey p. 479: « The point of *El Hildl* extends to the north-east and forms a bay of about a mile in depth, in which even large ships might find shelter with the wind from north to south-east by east. It is in this spot that Cellarius has placed a naval station and town, and there are certainly remains at the present day about it indicative of an ancient site, while the harbour itself would be sufficiently qualified for a naval station to correspond with that part of the description. Two ancient forts are seen in ruins on the cliff, and we noticed an ancient tomb which is excavated in the rock, close to the ravine, retaining still a very handsome façade. Three miles to the eastward of the forts at *El Hildl* are some others, also in ruins, and the remains of strong walls in the neighbourhood

of stone-quarries, all of which would seem to point out the spot as an ancient station. This place has also the peculiarity of being the only part of the coast which can be seen from Cyrene, from which it is distant about fourteen miles. » Cf. idem in App. p. XIV. Barth. p. 461 de eodem loco: « Hier fanden wir Spuren alter und gegenwertiger Cultur, obgleich sich keine zusammenhängende Gruppe von Ruinen findet, die anzeigt dass hier eine Stadt gelegen habe; auch war Naustathmos wol kein regelmässiger Ort, sondern es befanden sich hier nur einige Magazine und dergleichen, wie bei Schiffsstationen gewöhnlich ist. Denn ein regelmässiger Verladungsplatz war hier nicht, sondern die Schiffe fanden hier nur gelegentlichen Schutz gegen Ostwinde. Man sieht hier durchaus nicht die Ruinen einer städtischen Oertlichkeit, und die kleine unbedeutende Gruppe, die man wol eine halbe Stunde weiterhin bemerkt, dürfte kaum einem bestimmten Orte zugewiesen werden. || — ἀνατείνων] longe patens, ut alias habes: μακρὸς ὄρμος. || — ἐν τῇ ἄμμῳ] Hoc miratur Barthius, quum ibi reperitur aquæ optimæ.

§ 52. Ἀπολλωνίαν] In sequentibus habes Ἀπολλωνιάδος. Eadem nominis diversitas in codd. Strabonis. Scylax locum nomine proprio non afficit: Ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου, αἶτ, εἰς λιμένα τὸν Κυρήνης σταδ. ρ' (ρκ' Stad.)· ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Κυρήνην σταδ. π'. Diodorus quoque (XIII, 19, 4) et Arrianus (De success. Alex. § 19 p. 243 Did.) in Thibronis historia portum Cyrenes memorantes nomen ejus proprium ap. auctores suos non videntur reperisse. Primum occurrit *Apollonia* nomen in Plinio V, 5 § 31 et Strabone p. 838 (ubi semel in codd. est Ἀπολλωνίης, semel Ἀπολλωνιά); deinde memoratur a Ptolemæo, schol. Pindar. Pyth. IV, 26, Steph. Byz., in titulo ap. Bæckh. C. J. n. 351 (Ἀπολλωνία κατὰ Κυρήνην). Tabula quoque Peutingeriana habet quidem Apolloniam, nulla tamen via Cyrenæ urbi junctam; neque mentio ejus in Itinerariis. Postea apud Hieroclem p. 732, in Notitiis Ecclesiasticis et in Actis Conciliorum vocatur Σώζουσα, uti etiam nunc ruinarum locus dicitur *Sûsa*. Quod nomen inde ab initio fuerit huic nautarum refugio; postea, quum ad portum magna urbs exurgeret, Apollonia de præcipuo Cyrenensium numine appellata est, usquequod, fractis Cyrenæ viribus, vetus nomen, ut passim alias, denuo obtineret. De amplissimis ruinis exponere longum est. V. Pacho p. 162 sqq.; Beechey. p. 490 sqq. et 513 sqq.; Barth. p. 452 sqq., ut mittam alios. Cf. mappa. || — γφν'] i. e. 1340+2210. Ad numerum 2210 prope accedit Strabo, qui 2200 stadia exputat ab Apollonia ad Catabathmum (2360 stad. sec. Stadiasm.); propius etiam Plinius V, 5 § 32: *Ab Phycunte Apolloniam 24 mill.*; [insere: inde] ad *Chersonesum* 88 m. p. (704 stad.; sec. Stadiasm. 650), unde

ΛΟΙΠΟΝ [ΠΕΝΤΑΠΟΛΙΣ] ΚΥΡΗΝΗΣ.

SEQUITUR [PENTAPOLIS] CYRENAICA.

53. Ἀπὸ Ἀπολλωνιάδος εἰς Φυκοῦντα στάδιοι ρ'· κώμην ἔχει· ὁρμίζουσι ἂν ὑπ' αὐτὸν τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις ὄρμος ἐστὶ θερινός· ἔχει ὕδωρ.

54. Ἀπὸ Φυκοῦντος εἰς Ναυσίδα στάδιοι ρλ'· κώμη ἐστίν· ἔχει ὕδωρ ἐν τῷ αἰγιαλῷ.

55. Ἀπὸ Ναυσίδος εἰς Πτολεμαίδα στάδιοι σν'· πό-

53. Ab Apolloniade ad Phycuntem stadia 160 (ρζ') ; vicum habet; sub eum appellere licet ventis ab occasu flantibus; statio est aestiva, habetque aquam.

54. A Phycunte ad Ausigda (Ἀδσίγδα) stadia 190; vicus est; aquam habet in litore.

55. Ab Ausigdis (Ἀδσίγδων) ad Ptolemaidem sta-

Catabathmum 216 m. p. (1728 stad.; sec. Stadiasm. 1710) : adeo ut Plinius habeat stad. 2430, ubi apud Nostrum sunt stadia 2360. Ceterum quod de portu

Apolloniæ ne verbo quidem moneatur, excerptori vel librario festinanti imputandum fuerit. In sequenti titulo ante Κυρήνης inserui Πεντάπολις.

STADIASMUS.				PLINIUS.		STRABO.	PTOLEMÆUS.		
	Nu- meri codicis	Numeri emenda- turi.		Mill.	Stad.			Long.	Lat.
52. Ἀπολλωνία.							Ἀπολλωνία.	50° 40'	31° 40'
53. Φυκοῦς ἀκρ.	ρ'	ρζ'	160	24	192	170 stad.	Φυκοῦς ἀκρ. κ. χωρίον. .	50°	31° 50'
							Ἀπτούχου ἱερὸν.	49° 30'	31° 40'
54. Ἀδσίγδα κώμη.	ρλ'	ρλ'	350				Ἀδσίγδα.	49° 30'	31° 30'
							Μύρμηξ νῆσος.	48° 40'	31° 50'
55. Πτολεμαίς.	σν'	σν'	600	40	320	1000	Πτολεμαίς.	49° 05'	31° 10'
Ἴλος νῆσος.									
56. Τεύχειρα ἢ Ἀρσινός.	σν'	σ'	500	22	176	(26 m. 208 st. Itin.)	Ἀρσινόη ἢ καὶ Τεύχειρα	48° 40'	31° 20'
							Λάθωνος ποτ. ἐκβολαί.	48° 15'	31° 20'
57. Βερνίκις.	τν'	τν'	1150	43	344	(46 m. 368 st. Itin.)	Βερνίκη ἢ καὶ Ἑσπερίδες.	47° 45'	31° 20'
Ὅμοῦ.	αρν'	αρν'	1150	129	1032	1170			

§ 53. Φυκοῦντα] Φοινικοῦντα et § 53 ἀπὸ Φοινικοῦντος codex. Phycuntum dictum esse etiam Phoenicuntum vel de Phoenicibus (Pacho p. 169) vel de palmeto (Barth. p. 488) nonnulli censuerunt; nos non dubitamus quin Φοινικοῦς, nomen tritissimum, librariorum errore introductum sit. || — σταδ. ρ'] Leg. videtur ρζ'. Strabo p. 837 habet stadia 170, Plinius V, 5 minus accurate 24 mill. pass. (192 stad.). A Tænaro sec. Plin. et Strab. Phycus distat 350 mill. sive 2800 stadia, a Creta sec. Plin. 225 millia. || — ὁρμίζουσι ἂν κτλ.] ὁρμίζουσιν ὑπὸ τῶν ἀφ' ἐσπερίου ἀνέμοις· ὄρμος ἐστὶ θερινός καὶ ὕδωρ codex. — Ceterum nescio an inter recentiores Phycuntum pr. (*Cap Rasat* vel *Sem*) accuratius aliquis descripserit. Ex vett. v. Scylax § 83, Strabo l. l. : Φυκοῦς ἄκρα ταπεινὴ μὲν, πλεῖστον δ' ἐκκειμένη πρὸς ἄρκτον παρὰ τὴν ἄλλην Λιβυκὴν παραλίαν... ἐστὶ δὲ καὶ πολὺνιον (χωρίον Ptol.) δῶκεν μὲν τῇ ἀκρᾷ. Steph. Byz. : Φυκοῦς, πόλις Λιβύης· κεῖται δὲ ὁ Φυκοῦς κατὰ τὸ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου. ὁ πολίτης Φυκοῦσιος, ἐπειδὴ καὶ Φυκοῦσις λίμνη. Plura v. ap. Synesium Ep. 51. 100. 113. 129, citante Pacho p. 169 et Barthio p. 494 not. 138. De hortis Hesperidum, quos ad Phycuntem fuisse Scylax dixisse videtur, cf. not. p. 450.

§ 54. Ναυσίδα] Fuerit Ἀυσίδα vel Ἀδσίγδα. Literam v. perperam nominibus præfixam jam vidimus § 23 (ναύτιος pro ἄπιος) et § 45 (ναυζαρίδος pro ἄζαρίδος). Ἀδσίγδα vocatur ap. Ptol. et Steph. Byz. : Ἀδσίγδα (Ἀδσίγδα var. lect.), πόλις Λιβύης, ὁδὸς ἐξ ἑσπερίας, ὡς Καλλιμάχης. Ἐξαταῖος δὲ νῆσον οἶδε· τὸ ἐν τῇ Ἀδσίγδῳ· οὕτω γὰρ

Ἀπόλλων τιμᾶται. Apud Lycophron. 884 et Tzetzeum ad Lyc. l. l. Ἀδσίγδα tamquam oppidum juxta Cinyphum fluvium memoratur : adeo ut aut incongrua misceat auctor, aut alium cognominem locum significaverit. De nomine Ἀδσίγδα cf. Movers l. l. p. 590. Insulam quam Hecateus Ausigda dicit, Ptolemæus Myrmecem vocat. || — σταδ. ρλ'] sic codex; ρς' apogr. Iriart. Ptolemæus inter Phycuntem et Ausigdam memorat fanum Aptuchi, aliis Ἀπτούχου, Libyci dei, qui non diversus esse videtur ab Aristæo, cujus fratrem dicit Acesander (Fr. IV, p. 285 fr. 5), cujusque nomen in aliis Libycis locorum nominibus deprehendi censet Movers *Phan. Colon.* p. 564, ubi tu videas.

§ 55. Πτολεμαίδης] Locus tamquam λίμνη ὁ κατὰ Βάρκην memoratur ap. Scylax. p. 83. « Postea Ptolemaidem urbem, Ptolemæorum ævo ad Barces portum conditam, opportuniori ad mercaturam situ commoti, sensim concessisse cives Barcæi plurimi videntur. Ita autem factum est, ut, dum Barce fere deserta evasis, portus contra (inter cujus ædificia maxime conspicua Σοῦδᾶ βασιλείας, iudicii olim locus (Synes. ep. 57 p. 195) commemoratur), frequentatus sit et celebrior redditus; quam ab rem a Ptolemæo ἐπίσημος dicitur, et apud Procopium (De ædif. V, 2) beata olim ac frequens. Ex hoc igitur explicamus, quod eadem cum Ptolemaide urbs Barce a plerisque sit putata. Strabo v. c. Barcen postmodum Ptolemaidem dictam esse refert. Plinio (V, 5) *Ptolemais antiquo nomine Barce* appellatur; scholiastes Sophoclis (Electr. 727), Suidas v. Βάρκη atque Servius (ad Æn. IV, 42) Barcen suo tempore

λις ἐστὶ μέγιστη· ἐπίσαλός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ νῆσον ἔχει· ἵλος καλεῖται ἀσφαλίζου.

56. Ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχειρα στάδιοι σν· πόλις ἐστὶ Πενταπόλεως ἀρχαία. Αὕτη καλεῖται Ἀρ-
6 σινὴ.

57. Ἀπὸ Τευχείρων εἰς Βερνικίδα στάδιοι τν·.

Ptolemaidem vocatam esse tradunt; et Stephanus denique (v. Βάρκη) utrumque nomen eidem urbi assignat. At vero Ptolemaidis nomen Barcae haud esse superinductum, sed diversa hæc oppida fuisse, liquet tum ex Ptolemæo, qui illud littoreum, hoc vero mediterraneum vocat, tum e Scylace, qui inter Barcen, quæ a mari stadiorum centum intervallo disjuncta fuerit, et portum Barces distinguit. Quia autem, inclarescente Ptolemaidis nomine, Barce decrevit, nulla hujus mentione facta, apud seniores illa tantum occurrit (v. Valer. Max. I, 6, 12; Eutrop. VI, 11; Ammian. XXII, 16; Synes. ep. 58. 62. 67. 79. 105. 109. p. 203. 206. 210. 212. 227. 246. 253; Catast. p. 302, ubi tamen p. 301 Βαρκαίων πεδίον commemoratur; Anton. Itin. p. 67; Hierocl. p. 732; Procop. De æd. VI, 2; Nicephor. Gregor. in Synes. De insomn. p. 352 in Synes. ed. Petav.). Verum juxta eam per plura tamen secula Barce existit, cujus quippe nomen apud Virgilium (Æn. IV, 42), Claudianum (De bell. Gildon. 159), Silium (II, 62. III, 251) et Sidonium Apollin. (VII, 450) obvium est; quorum auctoritate si, quoniam in poetis antiquum fere viget, minus commovemur, ex Ptolemæi tamen verbis et inde quod suum utraque urbs insequenti tempore habuerit episcopum, constat, nec Ptolemaidem nec Barcen Christianæ æræ initio fuisse deletam. » THURIEGE Res Cyren. p. 139. Ptolemais quum fere desereretur ob male affectos aquæ ductus, Justinianus, his redintegratis, optime de ea meruit. Vel Edrisi (I, p. 293) et Abul Fedæ temporibus commercis urbs viguit. Amplas ruinas descripserunt Della Cella p. 201, Pacho p. 178 sqq., Beechey cap. XII sqq., Barth. p. 396. Portus non adeo magnus esse poterat. Occidentale latus efficitur promontorio in peninsulæ modum excurrente; huic ab oriente objectæ sunt exiguæ quædam insulæ, quæ aggere olim continenti junctæ, ab altero latere tutabantur portum, longum ad 900 pedes, latum pedes 400. V. Beechey. 357. 377. Barth. p. 400. Noster etsi urbem esse permagnam dicit, nullum tamen ibi portum novit; immo ἐπίσαλον locum dicit, sive hoc veritas *salum ibi est*, vel *male tutus locus est*, nautamque ἀσφαλίζεσθαι jubet. Quare Barthius p. 485 n. 46 tum nondum aggerem istum, quo portus evasis, structum fuisse censet. Quod non crediderim; imo sicuti Leptitanorum et Hadrumeti portus auctoris nostri ætate non amplius erant, sic hoc quoque loco tempus intelligi debet inter pristinum urbis florem et Justiniani restaurationem interjectum, quo urbs fere deserta esset portusque haud dubie arenis vel alio vitio esset inutilis. — Ilus insula hodierna Zarat esse videtur (Cf. mappa). Pacho ad eandem pertinere voluit Myrmecem insulam, quam alio in loco Ptolemæus memorat; quod jure respuit Barthius.

§ 56. Τεύχειρα] Τευχείραν codex, quod cum Gai-

dia 250; urbs est maxima; parum tutus locus; insulam habet, cui illus nomen; caveas.

56. A Ptolemaide ad Teuchira stadia 200 (σ'); vetusta est urbs Pentapolis. [Vocatur etiam Arsinoe].

57. A Teuchiris ad Bernicidem (seu Berenicen)

lio mutavi ob sequens ἀπὸ Τευχείρων. Dicebatur ἡ et τὰ Τεύχειρα. Formam Ταύχειρα habent Herodotus IV, 159. 171, Scylax I. I. et Stephanus Byz.: Ταύχειρα..., θηλυκῶς καὶ οὐδέτερός., ἀπὸ Τανχείρας τῆς Αὐτάνδρου θυγατρὸς; λέγεται δὲ νῦν Ἀρσινὴ (ab uxore Ptolemæi II.). Apud ceteros urbs vocatur Τεύχειρα. Strabo I. I.; Plin. V, 5; Diodor. XVIII, 20; Arrian. De succ. Alex. c. 17 p. 243 ed. Didot.; Lycophron Cass. 877; schol. Pindar. P. IV, 26; Ptol.; Hierocles p. 753; Ammian. XXII, 16; Synesius ep. 3. 93. 126; Tab. Peut.; Itin. p. 67 (Teucira 26 mill. a Ptolemaide); Procop. De ædific. Apud Edrisium I, p. 292 appellatur Tocra, ut nunc quoque locus ruinarum, quæ in muris urbis solidissimis supersunt. V. Della Cella p. 198; Pacho p. 185, Beechey p. 367, Barth. p. 392. Arsinoes nomen una cum altero memorant Strabo, Plinius, Ptolemæus. Apud seniores nonnisi vetus nomen usurpatur, iisque accensendus est etiam Noster; nam quæ abrupte subjiciuntur verba καλεῖται Ἀρσινὴ, non tam corrigenda esse in καλ. καὶ Ἀρσινὴ, quam tanquam glossema includenda esse, comparatis locis similibus fit probabile. V. not. ad § 41. Stationem ad Teuchira Noster non memorat, nec videtur ibi oratutamen nautis præbere. Inter Teuchira et Berenicen apud Scylacem collocatur Καυκάλου κόμη, in Tab. Peut. Adrianopolis (Ἀδριάνη ap. Hierocl. p. 733), quæ num in Caucali vici locum successerit, an diversa ab eo fuerit, non liquet. Aut alteruter aut uterque locus ad hodie Soluk pertinere videtur.

§ 57. Βερνικίδα] Forma senioris ævi, quod nomina in ις desinentia efformare adamat. Similiter in Tab. Peut. est Bernicide, in Geogr. Rav. Vernicide. Βερνίκη pro Βερνίκη sæpius legitur in Periopl. mar. Erythr. § 1 etc., ubi de cognominibus oppidis sermo est. Nostra urbs antea dicta Εὐσεπερίδης (Herodot. IV, 171. 204; cives Εὐσεπερίται id. IV, 198; Thucyd. VII, 50; Diodor. IV, 56; Pausanias IV, 26, 2; Theophrast. H. Pl. IV, 3. VI, 3. VIII, 6. Steph. B. s. v.), Ἐσπερίδης (Theotimus ap. schol. Pind. Pyth. V, 33 in Fragm. H. IV, p. 517 fr. 1; Scylax I. I.; Heraclides Pont. in Fr. H. III, p. 212, 5, 4; Eratosthenes ap. Strabon. II, p. 123. X, p. 647; Ptolem. IV, 4; Plin. V, 5; Ammian. XXII, 16; St. Byz. v. Μάσκιωτος), Ἐσπερίς ap. Steph. Byz. v. Ἐσπερίς. Εὐσεπερίδης. Βερνίκη), Hesperia ap. Melam I, 8. Deinde ab uxore Ptolemæi III, Magæ filia, Berenice (apud seniores interdum Beronice) dicta est (Strabo p. 836. 837; Ptol.; Plin.; Lucan. IX, 524; Silius III, 349; Eutrop. VI, 11; Ammian. XXII, 16; Servius ad Virg. Æn. IV, 483. St. B. s. v.; Synesius ep. 58. 59; Itin. p. 67; Hierocl. 733; Procop. De æd. VI, 2). Hodie Bengazi, Cyrenaica urbs nunc præcipua, magnam partem veteris Ptolemaidis saxis

Ὁ πλοῦς κάμπτεται πλεῦσας ἐς σταδίους ὅς φησι ἀκρω-
τήριον προτεῖνον πρὸς ἐσπέραν· παρακείται δὲ βράχη
μετέωρα· φυλάσσου παραπλέων· ὅφει δὲ νησίον ταπει-

stadia 350. Hinc jam flectitur navigationis cursus. Post
stadia sex videbis promontorium occasum versus por-
rectum; juxta sunt breviora alta; cave igitur præterna-

structa. V. Pachy p. 186 sqq., Beechey p. 281 sqq., Barth. p. 381 sqq. Situm urbis ceteris accuratius indicat Strabo: ἔστι δὲ ἀκρὰ λεγομένη Ψευδοπενιάς, ἐφ' ἧς ἡ Βερενίκη τὴν θέσιν ἔχει παρὰ λίμνην τινὰ Τριτωνίδα, ἐν ᾗ μάλιστα νησίον ἐστὶ καὶ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἐν αὐτῷ· ἔστι δὲ καὶ λίμνη (sic codd.; λίμνη noviss. edit.) Ἐσπερίδων, καὶ ποταμὸς ἐμβάλλει Λάθων. Pseudopeniæ prom., cui urbs imposita, a meridie obiacet septem stadiorum intervallo aliud promontorium humilius, quod in Stadiasmo Βραχέα (Βραχεῖα) vocatur; intermedium spatium horret scopulorum tænia; βράχη μετέωρα dicit Stadiasmus. Adjacent Brachæ prom. insulæ complures, quarum major Μέλανον (sic sequioris ævi more pro Μέλαν dicit) seu Nigra vocatur. Quodsi insulæ istæ aggere continenti jungerentur, portus evaderet commodus; nunc vero fluctuum vis non impedita et ipsam urbem male affecit, et portum arenis ita opplevit, ut nonnisi parvis navigiis aditus pateat. Ac talem locorum rationem etiam Periplus nostri auctor reperit, dum apud Scylacem legitur Ἐσπερίδες πόλις καὶ λιμὴν. — Cf. Beechey App. p. XII: «The port of Bengazi is formed by rocks, that project from the castle and Juliana point; and is rendered very secure by a reef that extends across at a short distance from the mouth of it, leaving a narrow channel on either side: both these passages are very difficult, and upon an average the depth of water in the harbour will be found greater by a foot and a half in winter, than in summer... The port of Bengazi is fast filling up with sand, and alluvium brought down by the heavy rains that annually deluge the town, and boats only can now enter, where the Bashaw's ships were used to remain forty years ago.» Barth. p. 382: «Grosse Flotten zu umfassen von Ursprung fähig, ist sie (sc. die Bucht) jetzt schon mehr als zur Hälfte versandet, dergestalt, dass das stagnirende Wasser zu beiden Seiten, das im Sommer vom Meeresbassin gänzlich gesondert wird und halb austrocknet, im Alterthum und vielleicht selbst noch im Mittelalter ein Theil des geräumigen, wohlgeschützten Hafens, jetzt mehr ein Nachtheil ist, indem es sowohl dem Anbau einen grossen Strich Landes entzieht, als auch durch die Ausdünstungen ungesunde Bestandtheile der Luft zuführt. Die Fahrzeuge die klein genug sind, um überhaupt einlaufen zu können, das heisst, die nicht mehr als etwa 8 Fuss Wasser ziehen, liegen ganz nahe dem Eingang an nur halb geschützter Stelle, und bei Sturm kommt mancher Schiffbruch vor.» — Tritonis est palus illa salsa quæ juxta urbem longe patet, nunc quidem a mari fere separata, olim autem ostio latiore juncta ei, adeo ut apud Strabonem ἡ λίμνη et ὁ λιμὴν Ἐσπερίδων vix diversa sint, quamquam distinguere inter ea auctor videtur. Beechey p. 333: «The harbour of Bengazi communicates with the saltwater lake; and it is probable that in Strabo's time the vessels of the ancients might have passed from one into the other.

The harbour and the lake might in that event be considered without any impropriety as the same.» — Quod insulam Tritonidis attinet, agnoscere eam licet in tumultu quodam ad ripam lacus sito, qui olim insula fuerit. Beechey p. 334: «On the borders of the lake, which still communicates with the harbour of Bengazi, is a spot of rising ground, nearly insulated in winter, on which are the remains of ancient building; and which, at the time when the harbour was deeper, and the lake itself practicable for vessels, must have been (occasionally at least) completely surrounded with water. Here then might have stood the temple of Venus, and the introduction of the word μάλιστα by Strabo would seem confirm this position.» — Porro in Hesperidum portum, eodem teste Strabone l. I., incidit Λάθων (Ληθαῖος id. p. 647) fluvius, cujus meminit etiam Plinius V, 5 § 11: *Nec procul ante oppidum fluvius Lethon*. Piscosum esse *Lethonem* e Ptolemæi Physconis, Cyrenaicæ regis, commentariis prodit Athenæus II, p. 71, B. (Fr. H. III, p. 187); Ptolemæus geographus ostia *Lathonis* fl. media ponit inter Teuchira et Bereniceam, idemque in mediterraneis habet λίμνην ἀπὸ τοῦ Λάθωνος ποταμοῦ ἐκτρεπομένην. Hæc quidem inconcinna sunt. De eodem fluvio Scylax: καὶ ποταμὸς ἐπὶ τῇ πόλει Ἐκκεῖός, modo sana hæc sint in libro corruptissimo. Vereor ne fuerit ἐκχεῖται. Denique Lucanus IX, 345 prope Tritonidem lacum (quem in Syrti minore collocat) *Lethen* fluvium terram subire deinde ad lucem iterum emergere tradit. Hunc igitur Berenices fluvium, quum vel negarent vel deperisse censerent viri docti, feliciter indagavit Beecheyus. Certe reperit ille flumen in antro labens profundo, deinde terram subiens, nec amplius apparens; sed denuo eum resurgere veteres credidisse videntur in rivo, qui juxta lacum oritur in eumque incidit. Ipsum audiamus Beecheyum p. 327: «There are also several subterranean caves in the neighbourhood of Bengazi. One of these, at the depth of about eighty feet from the surface of the plain, contains a large body of fresh water, which is said to run very far into the bowels of the earth, or rather of the rock which overshadows it. On descending into this cave, we found that it widened out into a spacious chamber, the sides of which had evidently been, in many places, shaped with the chisel, and rose perpendicularly to a considerable height. Our progress was soon stopped, as we were advancing into the cave, by the body of water we have mentioned; which, notwithstanding the lights we procured, was scarcely visible through the thick gloom which surrounded us. We found the water shallow at the edge, but it soon became gradually too deep to be practicable; we were also unable to discover any end to it, and a stone thrown as far as we could send it, fell into the water without striking.» Hunc igitur Lathonem esse ipsum nomen probare videtur. Deinde Beechey. p. 331: «Again, in-

νὸν μελανόν· Βραχέα καλεῖται τὸ ἀκρωτήριον εἰς τὰ εὐώνυμα ἔχει ὄρμον πλοιαρίοις μικροῖς.

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἐξ Ἀπολλωνιάδος εἰς Βερνικίδα σταδίοι ἀρν'.

vigans; videbis autem insulam parvam humilem, nigram. Promontorium illud vocatur Brachea sive Breve; ad sinistram stationem præbet navigiis parvis. Omnia simul ab Apolloniade usque ad Bernicidem sunt stadia 1150.

quit, we are told, that the Lathon discharged itself into the harbour of the Hesperides; and we find a small spring actually running into the lake which is connected with the harbour in question; and which might, from the position of the subterranean spring between it and the mountains to the southward of it, have received at least a portion of the waters, which lose themselves in a place where the level is higher. When we find that the Lathon (or hidden stream) of Bengazi is *directly* between the mountains and the harbour, it becomes the more probable that such a communication may have existed; and whether the little spring which runs into the lake be a continuation of the Lathon or not, there appears to be quite sufficient reason for believing that the ancients might have imagined it was... The lake itself is salt, and in the summer is nearly dry; while the small stream in question takes its rise within a few yards of the lake, and running along a channel of inconsiderable breadth, bordered with reeds and rushes, might be mistaken by a common observer for an inroad of the lake into the sandy soil which bounds it. — On tasting it, however, we found its water to be fresh, and the current which is formed by its passage into the lake is very evident on the slightest examination. » Cf. Barth. p. 337, et quod ibi monet de opinione, quam emisit Vattier de Bourville in *Revue archéol.* 1848 p. 50. Hæc igitur non tam Stadiasmi quam Scylacis gratia monuimus. Idem Scylax cogit, ut denuo moneam de hortis Hesperidum. Hos qui in Cyrenaica esse produnt, componunt cum urbe cognomine, cujus regionem ob excellentiam fertilitatem prædicat Herodotus IV, 198. Sic Plinius V, 5, 31 et Ptolemæus V, 5; accensendi iis sunt, qui Tritonidem lacum ad Hesperides seu Berenice urbem memorant. Contra vero Scylax supra Phycuntem promontorium hortos collocat. Quod ne præfracte negarem, induxit Pachonis auctoritas. Is enim (p. 172) ad Hesperides urbem regionem dicit esse aridam et arenosam; silvorum tractum a litore disjungi planitie quæ sex leguarum habeat latitudinem; ad Phycuntem vero promontorium reapse talem esse locorum rationem, qualem Caryandensis describat, regiones scilicet altissimas, præruptis saxis sæpe inaccessas, et omni stirpium genere beatas. At primum Scylacis verba locum produnt non in summo aliquo vertice situm, sed in profundo positum, ad quem descendi nequeat. Ἔστι δὲ τόπος, αἰτ, βαθὺς ὄργυιῶν ἡ' ἀπότομος κόλπος, ὁδὸς αὐτῶν ἔχων κατὰ βάσιν. Tales vero valles ad Hesperides detexit Beechey. p. 318 : « Besides the quarries some very singular pits or chasms, of natural formation, are found in the neighbourhood of Bengazi : they consist of a level surface of excellent soil, of several hundred feet in extent, inclosed within steep, and for the most part perpendicular, sides of solid rock, rising sometimes to a height of sixty or seventy feet, or more,

before they reach the level of the plain in which they are situated. The soil at the bottom of these chasms appears to have been washed down from the plain above by the heavy winter rains, and is frequently cultivated by the Arabs; so that a person, in walking over the country where they exist, comes suddenly upon a beautiful orchard or garden, blooming in secret, and in the greatest luxuriance, at a considerable depth beneath his feet, and defended on all sides by walls of solid rocks, so as to be at first sight apparently inaccessible. The effect of these secluded little spots, protected, as it were, from the intrusion of mankind by the steepness and the depth of the barriers which inclose them, is singular and pleasing in the extreme. .. It was impossible to walk round the edge of these precipices without calling to mind the description given by Scylax of the far-famed garden of the Hesperides.... This singular formation, so far as we have seen, is also peculiar to the country in question; and we know of no other part of the coast of northern Africa where the same peculiarities of soil are observable. We do not mean to point out any *one* of these subterranean gardens as that which will correspond in point of extent to the garden, which this author has mentioned : all those we saw were considerably less than the fifth of a mile in diameter (the measurement given by Scylax); and the places which would best agree with the dimensions in question, are now filled with water sufficiently fresh to be drinkable, and take the form of romantic little lakes... When we consider that the places in question are all of them sunk below the surface of the soil, and that the face of the country in which they are found is overspread with brushwood, and nowhere perfectly level, it will not be thought extraordinary if some of them should have escaped us in a diligent and frequently-repeated search. » — Res ipsa igitur satis superque probat hortos istos non suo loco apud Scylacem commemorari. Accedit alterum argumentum ex ipso periplo repetendum. Videlicet post hortorum descriptionem sequuntur hæc : Τῶν δὲ χωρίων α οὐκ εἴρηται, ἐστὶ κατὰ (μετὰ?) τὸν κήπον Ἀμπελος, Ἀπιος, ἀλάσσει (sic) στάδια λ', Χερσόνησος, κήποι πλεῖστοι, Ζήνερτις, Ταύχειρα. Eos autem locos quum inter Phycuntem et Tauchira nemo memoret, post Hesperides memorandos fuisse, noli dubitare. Nimirum Ampelus (Cf. St. Byz. : Ἀμπελος.. καὶ ἄλλη ἐν Κυρήνη. Ἀγροίτας δὲ δύο πόλεις εἶναι φησι τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κάτω) est *Ampeloontes* locus in Tab. Peut. a Berenice proximus post millia 15, uti jam suspicabar in notis ad Scylacem. Ruinæ Ampeloontis (de quibus v. Barth. p. 357), quum a mari 30 fere stadiis sint dissitæ, pro corruptis illis : ἀπιος ἀλάσσει στάδ. λ', legendum erit ἀπὸ θαλάσσης στάδια λ', nisi forte fuisse putes : Κάμινος [ἀπὸ] θαλάσσης στάδ. λ'; nam proxime post Ampeloontem sequitur in Itin. *Caminos* septem millium inter-

ΑΟΙΗΘΝ ΣΥΡΤΙΣ ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ.

SEQUITUR SYRTIS CYRENÆORUM.

58. Ἀπὸ Βερνικίδος εἰς τὰ Ῥίνια στάδια ζ'.

58. A Bernicide (Berenice) ad Rhinia stadia 60.

vallo (hodie *Gemines*). Deinde in litore ex Stadiasmi computu ponenda est Χέρσις, apud Ptolemæum Διέχερσις. Hæc est Χερσόνησος Scylacis. Post hanc ex Tab. Peut. et Geogr. Rav. collocanda *Zan taverna*, quam esse *Zenertin* Scylacis concedes. Superest, ut moneam totum illum locum de hortis et vicis proximis (Ἄνω δὲ ἐνταῦθα usque ad v. Ζήνερτις) a Scylacis periplo alienum esse; quidam adscripsit eum ad vocem Ἐσπερίδες; alius e margine in ordinem verbo-

rum recipiens inepto posuit loco. Nimirum uberiores ejusmodi descriptiones a reliquo peripli tenore abhorrent; deinde autem alienam manum aperte arguunt verba: τῶν δὲ χωρίων ἃ οὐκ εἴρηται, ἐστὶ πτλ., quæ si a Scylace profecta putes, sensum commodum non fundunt, apte vero habent, si alius quidam adscripsit, qui addere nonnulla a Scylace omissa voluerit. || — [αρ ν'] 1170 sec. Strabonem; 1032 sec. Plinium minus accurate.

A BERENICE AD ARAS PHILÆNORUM.

STADIASMUS.			PTOLEMÆUS.			ITINERARIUM.		TAB. PEUT.	
	Numeri codicis	Numeri emenda- ti		Long.	Lat.		mil.		mil.
57. Βερνικίς.			Βερνίκη.	47° 45'	31° 20'	Bernice.		Vernicide.	
58. Ῥίνια (Ῥίνον).	ξ'	ξ'	Βρύων αἰγιαλός.	47° 30'	31° 15'				
59. Πίθος.	ι	ι							
60. Θεοτιμαῖον.	α'	α'							
61. Ἀλαί.	ψι'	ι'						Ampaloontes.	15
62. Βόρειον ἄκρ.	ν'	ν'	Βόρειον ἄκρ., τέλος τῆς Σύρτειος.	47° 15'	31° 10'				
63. Χέρσις.	ρμ	ρμ'	Διέχερσις φρούριον.	47° 20'	30° 50'	Caminos.	30	Zan taverna.	23
64. Ἀμάτορος.	ρι	ρι							
65. Ἡράκλειον.	π'	π'	Ἡρακλέους πύργος.	47° 20'	30° 30'				
66. Δρέπανον ἄκρ.	ζ'	ζ'				Carotus.	22	Noetu.	25
67. Σαραπειον.	ρ'	ρ'							
68. Διαρροιάς λιμὴν ν'.			Διάρροια λιμὴν.	47° 15'	30°				
69. Ἄπτις.	ν'								
70. Καινὸν φρούριον.	ρν'	ρν'				Attici.	25		
71. Εὐσχοῖνας.	ο'	ο'						Phœnica.	25
72. Ὑφαλοι, νησίον.	ο'	ο'	Ὑφαλοι, ὄρμος.	47° 20'	29° 40'				
73. Σκοπελίτης, σκόπε- λος.	π'	μ'	Μίσυρος νῆσος.	44° 40'	30° 40'				
74. Ποντία νῆσος.	β'	κ'	Ποντία νῆσος.	45° 20'	30° 15'				
75. Μαία νῆσος.	ζ'	ζ'	Γαία νῆσος.	46°	29° 40'				
76. Ἀστροχόνδα.	ν'	ν'				Tinci Ausari.	25		
77. Κροκόδειλος.	π'	π'						Cornicianum.	25
78. Βόρειον ἄκρ., φρού- ριον.	πδ'	πδ'						Prisci taber- na.	18
79. Ἀντιδρέπανον ἄκρ.	κ'	κ'	Δρέπανον ἄκρ.	47° 15'	29° 20'	Borreo.	24		
80. Μένδριον.	ν'	ν'							
81. Κοζύνθιον ἄκρ.	ρκ'	κ'				Tinisdiri.	12	Ad puteum.	30
82. Ἀμμωνίου πηγαί.	ρι'	ρι'				Anabucis.	25	Anabucis præ- sidium.	30
83. Αὐτομάλαα.	ρπ'	ρπ'	Αὐτομάλα φρούριον.	47° 15'	29° 10'				
84. Φιλαινὸν βωμοί.	ρπε'	ρπε'	Φιλαινὸν βωμοί καὶ κώ- μη.	46° 15'	29°	Banadedari.	25	Aræ phileno- rum.	25
85. Ὅμοῦ.	β'					milha.	183	milha.	216

§ 58. A. Σύρτις] Syrtis initium ad Berenicen ponunt Scylax § 109 p. 84, Eratosthenes apud Strabon. p. 123, Plinius V, 5 § 31: *Berenice in Syrtis extimo cornu est*; alii Syrtin incipere statuunt a Borio promontorio (*Ras Teyonas*), ut Ptolemæus IV, 4 p. 273, 4, auctores Strabonis p. 836 (Artemidorus, opinor) et

Plinii V, 4, § 28: *Promontorium quod majorem (Syrtin) includit, Borion vocatur; ultra Cyrenaica provincia*. Alteram hanc sententiam Noster quoque memoravit, quum § 64 denuo Syrtis initium notetur ad Chersin locum a Borio distantem stadia 140. Titulus hic in margine ad Borei prom. nomen adscriptus erat.

59. Ἀπὸ Πίνων ἐπὶ τὸν Πίθον στάδιοι ι'.
60. Ἀπὸ τοῦ Πίθου ἐπὶ Θεοτιμαῖον στάδ. α' ὅρμος ἐστὶ θερινός· αἰγιαλὸς βαθύς.
61. Ἀπὸ Θεοτιμαίου ἐπὶ τὰς Ἀλὰς στάδιοι ψ' αἰ-
5 γιαλὸς ἐστίν.
62. Ἀπὸ τῶν Ἀλῶν ἐπὶ τὸ Βόρειον στάδιοι ν' ἀκρω-
τήριον ἐστίν ἔχον ὕψορμον.

(Σύρτις Κυρήνης.)

63. Ἀπὸ τοῦ Βορείου εἰς Χέρσιν στάδιοι ρμ' ὅρμος ἐστὶ τοῖς ἐτησίοις ὕδωρ ἔχει ἐπὶ τοῦ φρουρίου.
- 10 64. Ἀπὸ τοῦ Χέρσιος ἐπὶ τὴν Ἀμάστορος στάδιοι ρ'.
65. Ἀπὸ τῆς Ἀμάστορος ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον στάδιοι π'.
66. Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου εἰς τὸ Δρέπανον στάδιοι ζ'.

cui in ordine verborum præfigi, non postponi debebat. Ceterum in Cyrenaica Syrtis ora Strabo et Plinius nihil nisi Borium prom. et Automalaca et aras Philæonorum memorant; paullo plura præbent Scylax et Ptolemæus, plurima unus Noster. Sic quæ statim sequuntur Rhinia, Pithus, Theotimæum, Halæ aliunde non nota. || — τὰ Πίνια] § 59 ἀπὸ Πίνον (sic cod., non ἀπὸ Πίνου, ut est in apogr. Iriart.). Fortasse τὰ Πίνια, Nares; quod nomen, si recte habet, ab efformatione locorum ductum videtur. Sic Nasi promontorium, *Ras el enf*, habes in ora Libyæ orientali. Apud Ptolemæum post Berenicen memoratur Βρύων αἰγιαλός, quod vertunt: *bullans litus*, quum dictum esse videatur de βρύοις θαλασσίαις, *algis marinis*. In tanta autem nominum apud Nostrum corruptione, suspicio nasci possit idem nomen in Πίνια abiisse.

§ 59. Πίθον] Πίθος nomen erat etiam demi Attici in Cecropide tribu.

§ 60. Θεοτιμαῖον] Θεοτιμαῖαν codex; em. Gail. || — σταδ. α'.] « Le chiffre est à peu près écrit ainsi at. » MILLER. ια' conj. Gail., quam recte, dicere non habeo; quo minor numerus est, eo propius summa stadiorum, quæ usque ad Borium promont. colligitur, ad verum accedet. || — αἰγιαλὸς] ὑπαλὸς codex, confusis Π et Π. Cf. § 70. 71 : αἰγιαλὸς βαθύς. Gailius coniecerat ὕφαλος, quod nihili. Ceterum nomen locus habet a Theotimo quodam, e regia fortasse Battiadarum gente oriundo, sicuti *Carotus* (i. Κάρρωτος) locus in Itinerario memoratus nomen habuerit a Carrhoto aliquo, fortassis ab Alexibii filio, regiæ uxoris fratre, quem Pindarus celebrat (Pyth. V, 24), et coloniam in Hesperides Arcesilai jussu deduxisse Thierge l. l. p. 180 suspicatur (Cf. Barth. p. 380, 92). Ejusdem Carrhoti meminit *Theotimus* (Fr. H. IV, p. 517), qui quum Περὶ Κυρήνης scripserit, haud dubie Cyrenæus fuit, suadente etiam nostro loco Theotimæo.

§ 61. Ἀλὰς codex — || ψ'] leg. ι'; Lapius computat ο', 70. Quodsi ι' scripseris, a Berenice ad Boreum (*Ras Teyonas* vel *Teiones* vel *Teiúnes*) habebis stadia 131, quod ad verum proxime accedit, quum in mappis Smythii, Beecheyi, Barthii, distantia sit 120 fere stadiorum.

§ 62. Βόρειον] Cf. not. § 58. Alterum Borium promontorium cum castello videbis infra § 78. Ad hoc, non ad nostrum locum (ut Mannert. p. 94 puta-

59. A Rhinis (*Rhiniis*) ad Pithum stadia 10.
60. A Pitho ad Theotimæum stadium 1; statio est æstiva; litus aquæ profundæ.
61. A Theotimæo ad Halas stadia 10 (ι'); litus est.
62. Ab Halis ad Borium stadia 50; promontorium est, sub quo stationi locus.

(Syrtis Cyrenaica.)

63. A Borio ad Chersim stadia 140; statio est, flantibus petenda etesiis; aquam habet in castello.
64. A Chersi ad Amastoris vicum stadia 110.
65. Ab Amastoris vico ad Heracleum stadia 80.
66. Ab Heracleo ad Drepanum stadia 7; altum est

vit) referenda sunt quæ leguntur apud Procopium De ædif. V, 2. Ad nostrum promontorium fuisse castellum vel vicum cognominem nemo tradit. Quare per dubium est quod Barthius p. 356 suspicatur ad Borium vicum referenda esse vici veteris ruinas prope collem sitas, in quo nunc est tumulus viri sancti, *Hamed Halisi Bu-Ktaifa*. Locus ille in mediterraneis situs, in Smythii mappa a *Ras Teiones* meridiem versus distat quinquaginta fere stadiis. Paullo magis boream versus aliæ ruinæ occurrunt, quæ ad *Ampaloontem* locum Tab. Peutingerianæ pertinere videntur (V. Barth. p. 357.)

§ 63. Χέρσιν] Χέρσην et § 64 ἀπὸ Χερσαίου codex; Διχέρσις (Διχέρσι e 2 codd. Willb.. Διχεράς codex edit. Argent.) Ptolemæus. Distantia ducit ad locum ubi in colle juxta litus sito ruinas notant Beechey et Smythius; in mediterraneis non longe ab ora marit. dissitæ aliæ ruinæ, quibus *Bassouan* nomen. Hinc meridiem versus sequuntur in mediterr. vetustæ mirandæque ruinæ, *Ghemines* dictæ, olim Caminus locus ex Itinerario notus.

§ 64. Huic segmini titulus Σύρτις Κυρήνης, e margine illatus præfigitur. Cf. not. ad § 58. || — Ἀμάστορος] sic codex; Ἀμάστορα scripsit Gailius, dubia correctione, quum locus dici potuerit Ἀμάστορος κόμη. Nomen esse phœnicium ἡρσγνϋ vel ἡρσγνϋ et significare gentem *Astoris*, censet Movers *Phæn. Col.* p. 342; eandem etymologiam esse putat nominis Ἀμήστρατος vel *Amastra*, quod est Phœnicium Siciliæ oppidum. Ex Hecataeo ap. Stephanum laudatur Μάστωτος, πόλις Λιβύης.. πλησίον τῶν Ἑσπερίδων, de qua non magis constat quam de Amastoris vico. Ponendus locus ad hod. *Irgurd* (Smyth.) sive *Erghigerad* (Beechey).

§ 65. Ἡράκλειον.] Ἡρακλείου πύργος ap. Ptolemæum. De Hercule, quatenus ad Libycæ locorum nomina pertinet, vide Movers. l. l. p. 117 sqq.

§ 66. Δρέπανον] Cf. Scylax l. l. : εἰς δὲ τὴν Σύρτιν ἀπὸ Ἑσπερίδων εἰσπλέοντι Ἡράκλειοι θῖνες· ἔχονται δὲ τούτων Δρέπανον, νῆσοι Πόνταιι τρεῖς, εἴτα τούτων Λευκαὶ αἱ καλοῦνται. Ptolemæus quoque habet Δρέπανον ἄκρον, non hoc tamen loco, sed ubi Noster § 79 memorat Ἀντιδρέπανον. Drepanum respondet hodierno *Ras* et *Mirsa Karkora*. Beechey l. l. p. 244 : « There are at Carcora two coves which would serve for boats »

ἀρωτήριόν ἐστιν ὑψηλὸν τοῦ Ἡρακλείου, ἔχον θίνα ἄμμου λευκῆς· ὕδωρ ἔχει.

67. Ἀπὸ τοῦ Δρεπάνου ἐπὶ τὸ Σεραπεῖον στάδιοι ρ'. παράδρομον ὅψι θίνα λευκὴν μεγίστην, ἀφ' ἧς, ἀν ὁρύξης, ἔξεις ὕδωρ γλυκὺ.

68. Ἀπὸ τοῦ Σεραπείου εἰς Διαρροιάδα στάδιοι ν'.

69. Ἀπὸ Διαρροιάδος ἐπὶ τὸν Ἄπιν στάδ. α'. ὑφορμός ἐστιν.

70. Ἀπὸ δὲ τοῦ Σεραπείου ἐπὶ τὸν Καῖνὸν στάδιοι 10 ρν'. φρούριόν ἐστιν ἔρημον· ὕδωρ ἔχει· ἔστι δὲ ἀλίμενος.

71. Ἀπὸ τοῦ Καίνοῦ ἐπὶ τὸν Εὐσχοῖνον στάδιοι ο'. (ὁ) αἰγιαλὸς ἐστὶ βαθύς· βουνὸς δὲ ἐστὶν ἐν τῇ χώρᾳ περιφερής· ὕδωρ ἔχει.

15 72. Ἀπὸ τοῦ Εὐσχοῖνου ἐπὶ τοὺς Ἰφάλους στάδιοι ο'. νησίον ἐστὶν ὑπόσαλον· ἔχει δὲ καὶ αἰγιαλὸν βαθύν.

73. Ἀπὸ τῶν Ἰφάλων ἐπὶ τὸν Σκοπελίτην στάδιοι π'. σκόπελός ἐστιν, ἀπὸ τῆς γῆς σταδίοις ιε', ὑψηλός, ὅμοιος ἐλέφαντι.

they may be known by some high sand hills (quos cumulos Noster § 67 dicit θίνα λευκὴν μεγίστην) lying between them, and by two ruins situated upon the hills inland, nearly abreast of them. » || — ἀφ' ἧς... ἔξεις ὕδωρ] ἀφ' οὗ... ἔχει ὕδωρ codex. Beechey. l. l.: « At the foot of the sand-hills at Carcora there are some springs of fresh water, remarkably sweet and good, within a few feet of an extensive salt-marsh, and on the same level with it. The circumstance is worthy of remark, although there are other instances of similar occurrences. » De eadem *Mirsa Karkora* hæc perhibet Laithierus apud Della Cella (*Viaggio da Tripoli* p. 220): « Nel fondo di questo seno v'ha un pozzo di acqua dolce, ove si attinge a una grandissima profondità, soprattutto in estate. È rotondo, con una scalinata interna, per la quale vi si può facilmente discendere. Ad ogni dieci scalini vi si trovano scolpite iscrizioni in Greco. Furono impiegate nel mese di Settembre ottanta tre braccia di corda per attingerne l'acqua. » Frustra ejusmodi puteum quaesiverunt Beechey et Barth. p. 353. Ceterum in mediterraneis nostro loco objacent ruinæ *Caroto* (Carrhoto?) vindicandæ; quæ statio sec. Itin. a Berenice distat millia 52 seu 416 stadia, dum ad Drepanum juxta oram Stadiasmus habet stadia 468.

§ 67. τοῦ Δρεπάνου] τὸ Δρέπανον cod.; tacite em. Iriarte. Serapeum, aliunde non notum, ex data mensura collocandum ubi Smythius habet *Bab* nomen.

§ 68. Διαρροιάδα] Διαροάδα et mov ἀπὸ Διαροάδος codex; Διαρροία (Διαροσία, Διαρροία var. lect.) λιμὴν ap. Ptolemæum, qui locum ab Herculis turri disjungit latitudinis gradu dimidiato (250 stad.), quum apud Nostrum nonnisi 50 stadiorum sit distantia; ea autem ducimur ad locum ubi tres paludes nunc brevissimo spatio a mari separantur, olim fortassis effluvium habebant. — Qui sequitur Apis locus aliunde non notus.

§ 70. ἀπὸ Σεραπείου] Exspectabas: ἀπὸ τοῦ Ἄπιο; at nihil erratum esse distantiarum rationes comprobant. Ceterum particula δὲ, qua uti Noster non solet, nisi

Heraclei promontorium, cumulum habens arenæ albæ; aquam habet.

67. A Drepano ad Serapeum stadia 100; juxta oram extensum videbis cumulum arenæ albæ maximum, ex quo, si foderis, aquam habebis dulcem.

68. A Serapeo ad Diarrhœadem stadia 50.

69. A Diarrhœade ad Apin stadium 1; statio sub eo loco est.

70. A Serapeo usque ad Cænum (i. e. Novum) stadia 150; castellum est desertum; aquam habet, sed portu caret.

71. A Cæno ad Euschœnum stadia 70; litus est profundum; collis in mediterraneis est rotundus; aquam locus habet.

72. Ab Euschœno ad Hyphalos stadia 70; parva est insula, sub qua salum præbatur; litus quoque profundum locus habet.

73. Ab Hyphalis ad Scopeliten stadia 40 (μ'); altus est scopulus, a continente 15 stadia distans, elephanti similis.

ubi duas distantias componit, suspicionem movet olim fuisse: ἀπὸ Ἄπιο ἐπὶ τὸν Καῖνὸν στάδιοι *, ἀπὸ δὲ τοῦ Σεραπείου κτλ. || — Deinde pro τὸν Καῖνὸν velim τὸ Καῖνὸν sc. φρούριον. Componendum castellum cum ruinis in promontorio sitis, cui adjacent duo scopuli. Ad eundem locum referenda erit statio *Attici* vel *Attitici* (An in *tici* latet τελεχη et in *At* sive *Atti* phœnicium nomen *ades* sive *ada*, i. e. novum, quod habes in *Macom-ada* et *Carth-ada*, i. e. νεάπολις?) Itinerarii, quæ a Caroto 25, a Boreo 49 mill. distat. In mappa Barthii circa hæc loca in mediterraneis, non ita longe ab ora, notatur *Hebberi* puteus aquæ bonæ (v. Barth. l. l. p. 351).

§ 71. Εὐσχοῖνον] Locus de juncis vocatus fuerit, si recte nomen habet, neque idem subest nomen, quod in Ἰσχινα (Ptol. et Itin.) de loco inter utramque Syrtin sito deprehendimus. Porro nescio an huc pertineat Ἰεχίνος vel Ἰεχίνος vicus, quem in hac latitudine, at in mediterraneis longe dissitus, habet Ptolemæus. || — ο'] Distantias in § 71, 72, 73 justo majores esse patet. Quare de situ Euschœni certius quidem pronuntiare nihil ausim, probabile tamen collocandum esse ad hodiernum *Chawan Marabout* et promontorium, quod a Cæno castello distat fere stadia 50. Ab eo proximus est in mediterraneis magnus collis rotundus (βουνὸς περιφερής), ruinis distinctus. || — βουνός] μουνός male apogr. Iriart.; de conj. emendaverat Gailius.

§ 72. Ἰφάλους] ἐπὶ τῶν ὑφάλων cod.; em. Gailius. Ἰφάλοι ὄρμος ap. Ptolemæum, nihil momentem de insula, quæ esse debet altera ex duabus illis, quæ 31° lat. oræ adjacent, at non 70, sed 40 stadiorum intervallo.

§ 73. Σκοπελίτην] § 74 ἀπὸ Σκοπέλου. Forte Μίσυρος νῆσος Ptolemæi. Est major ex tribus scopulis, qui ap. Smythium vocantur *Hamoud rocks*; distant ab ora stadiis fere quindecim; verum altera mensura, qua π' stadia ab Hyphalis distare dicuntur falsa est; sunt inter 30 et 40 stadia; quare pro π' fortassis erat λ' vel α'.

74. Ἀπὸ τοῦ σκοπέλου πρὸς λίβα [ἐν] σταδίοις β' νηὸς ἐστὶν ὑψηλὴ Ποντία καλεῖται.
75. Ἀπὸ Ποντίας πρὸς μεσημβρίαν [ἐν] σταδίοις 6 ζ' νηὸς ἐστὶ καλουμένη Μαία, καὶ ὑπ' αὐτὴν ὕψους ὕδωρ ἔχει ἀνακτόν.
76. Ἀπὸ τῆς Μαίας ἐπὶ τὸν Ἀστροχόνδα στάδιοι ν'.
77. Ἀπὸ τοῦ Ἀστροχόνδα ἐπὶ τὸν Κροκόδειλον στάδιοι π' ὄρεος ἐστὶ θερινὸς καὶ ὕδωρ ἔχει βρύματα ἔχον.
- 10 78. Ἀπὸ τοῦ Κροκόδειλου ἐπὶ τὸ Βόρειον στάδιοι πό'.
74. Ab eo scopulo versus austrum 20 (x') stadiorum intervallo est insula alta, cui Pontia nomen.
75. A Pontia versus meridiem post stadia 90 (4') insula occurrit Mæa (Gæa) dicta, sub qua est statio; aquam habet eductitiam.
76. A Mæa ad Astrochonda sunt stadia 50.
77. Ab Astrochonda ad Crocodilum stadia 80; statio est æstiva et aquæ habet fluentia.
78. A Crocodilo ad Borium stadia 84; vicus est;

§ 74. πρὸς λίβα σταδ. β' et similiter § 75 πρὸς μεσημβρίαν (sic) σταδ. ζ'. quasi λίβα et μεσ. essent nomina insularum, adeo ut Liba tamquam loci nomen, quamquam dubitanter, exhibuerit Kiepertus. Pro β' auctor scripserit x'; nam tot fere sunt stadia ad proximam insulam; cui quum minores duæ adiaceant, hasce tres esse Scylacis νησους Ποντίας τρεῖς statuo; minus recte, Lapieum ex parte secutus, de his dixi in not. ad Scylac. p. 84. Ptolemæus nonnisi unam Ποντίαν, sicuti Noster, memorat.

§ 75. Μαία] Γαία Ptolemæus, rectius, puto. Hodie Gara, quæ quum a Pontia distet stadia 100, dubium non est quin hoc quoque loco, ut alias passim, pro ζ' reponendum sit β'. || — ὑπ' αὐτῇ] ὑπ' αὐτῆς cod. De insula ita Beechey. p. 238: « On coming abreast of Gara, which lies about six miles (4 1/2 miles, idem in notitia nautica Appendicis p. X) off shore, we had a good opportunity of observing it with our glasses; it appeared to be covered with verdure, and we thought we perceived some appearance of building upon it; it rises in white cliffs from the sea, in some parts very abruptly, but the table-land on their summits was green when we passed it. » Idem in Append. p. X: « The coast about here is low and sandy, and in consequence of the above-mentioned reefs, somewhat dangerous to be approached; but when Gara and its reefs shall be better known, I have no doubt ships will find shelter from all winds within them. » Jam priscis igitur temporibus nauta ob oræ incommoda insulam istam etsi paulo longius dissitam petivit; quæ quum plantas producat, necesse est habeat aquam; Noster dicit ὕδωρ ἔχει ἀνακτόν, quod de fontana aqua dici solet. Porro quum alba sit insula, hæc et adjacentes duas minores et fortasse quæ meridiem versus sequuntur Avium insulas (Bird Rocks ap. Smyth.) Scylax Λευκῶν νήσων nomine signare putandus est.

§ 76. Ἀστροχόνδα] Nomen aliunde non notum. Nescio tamen an eodem pertineat Itinerarii statio Tinci Ausari. Fort. hoc ortum est ex τεινὴ Ἀστορος (cf. § 64 Am-Astor), sicut ap. Nostrium fuerit Ἀστορχόλλα, quandoquidem ἀγέλλα (St. B. s. v.), achulla, aquilla libyce τειγος significare videtur (V. Movers l. l. p. 501 sq.). Situs locus fuisse debet, ubi nunc in mappis exstat nomen Chibah.

§ 77. Κροκόδειλον] Alius nemo locum memorat. Octoginta stadiis devenimus in eum oræ locum ubi Ichaisa rupes alba, quadraginta pedes alta, oræ adjacent, et una cum scopulis, quæ a meridie rupis sunt, tutum navibus recessum præbere poterat. Mediter-

anea in alto colle Lahm el himar (Smyth.) sive Allum-Limarich (Beechey) ruinas habent. Paucis hinc stadiis versus meridiem est Ain (i. e. fons) naga (Barth.) vel Ain-Agan (Beechey) ad lacus, qui in mare olim habuerunt effluviū (ὕδωρ βρύματα ἔχον). Ibidem putei sunt aquæ non bonæ quidem, sed quā meliorem hæc regio non suppeditat. Beechey. p. 237: « There are some wells of brackish water at Ain-agan, which is however the best that this neighbourhood affords. » Lacuum quoque aqua « is quite brackish. » — ἔχον] ἔχοντα cod., em. Gail.

§ 78. Βόρειον] Hic locus paullo notior. Memoratur in Itinerario, ab Tinci Ausari distans 192 stad.; sicuti in Stad. juxta oram ab Astrochonda distat stadia 214. Plura de eodem refert Procop. De ædif. VI, 2, qui Justinianum refert ecclesiam Christianam fecisse templum quod ibi erat Judaicum, locumque contra barbaros munisse. A Crocodilo statione prope Ichaisa rupem ponenda stadiis 80 deducimur ad Tabilba (Beechey) seu Tabibbi (Smyth.) seu Tebelbe (Barth.), quod est promontorium saxosum in summo habens ruinas castelli. Pone id alius surgit collis item munitis coronatus; totusque ille locus fossa pedes lata triginta, saxis incisa aggereque cincta, a continente separatur. Juxta litus moles cernitur quadrato saxo compacta. Audiamus Beecheyum p. 233: « About noon we halted near a bold rocky promontory, called by the Arabs Tabilba, on which are the remains of a castle. On a hill just above it are the ruins of a very strong fortification, which was connected with the castle by a wall of five feet in thickness, carried quite round the precipice on which it stood. This was defended on the inland side by a fosse of thirty feet in width excavated in the solid rock; and the rubbish extracted from it was piled up to form a bank on the outer side. On the beach are the remains of a wall remarkably well constructed, or it never could so long have resisted the violence of the surf which beats against it. It appears to have formed part of a landing-place or quay which has originally been built in its immediate neighbourhood. The interior of the rock on which the castle stands has been excavated into numerous galleries and chambers, which seem to have answered the purpose of barracks. Some of these are very spacious and very well finished; but the dash of the sea, which now washes through the exterior chambers, has completely destroyed their surface, and has left them in parts so little foundation as to render it very dangerous to enter them. In fact, the base of

κώμη ἐστὶ φρούριον ἔρημον· ὄρμος καλὸς ἀπὸ λιθός·
ὕδωρ ἔχει.

79. Ἀπὸ τοῦ Βορείου εἰς τὸ Ἀντιδρέπανον στάδιοι
κ'· ἀκρωτήριον ἐστὶν ὕδωρ ἔχον.

80. Ἀπὸ τοῦ Ἀντιδρεπάνου ἐπὶ τὸ Μένδριον στά-
διοι ν'· ἄνυδρος *

81. Ἀπὸ τοῦ Μενδρίου ἐπὶ τὸ Κοζύνθιον στάδιοι ρχ'·
ἄκρα ἐστὶ τραχεῖα· ὄρμος καλὸς, ἄνυδρος δέ.

82. Ἀπὸ τοῦ Κοζυνθίου ἐπὶ Ἀμμωνίου Πηγὰς στά-
διοι ρι'· αἰγιαλὸς ἐστὶν.

castellum ibi desertum; statio commoda ab austro;
aquam habet.

79. A Borio ad Antidrepanum stadia 20; promon-
torium est aquam habens.

80. Ab Antidrepano ad Mendrium stadia 50; aqua
statio caret.

81. A Mendrio ad Cozynthium stadia 20 (x'); pro-
montorium est asperum; statio ibi pulcra, sed aqua
carens.

82. A Cozynthio ad Ammonii Fontes stadia 110;
litus est.

the rock in which these excavations have been made is perforated like a honeycomb by the continual action of the sea... In one of the chambers were several Greek inscriptions which have been written with ink on the walls; but they are now so indistinct, that we could not succeed in copying more than a few words of one of them.... In other parts of the rock were excavated tombs, some of which were entered by a quadrangular well, in the manner of those common in Egypt... There can be no doubt that great part of the rock just described has already been washed away by the sea, which has here gained considerably on the land; and several wells are now observable some feet under water, which were of course originally above its level... We have no hesitation in supposing Tabilba to be the site of the *maritimæ stationes* [Ἰσταλτοί, ὄρμος] of Ptolemy. Its position corresponds so well with that assigned to the naval stations in question, and its remains are so well calculated to induce the belief that they have originally been appropriated to the defence and accommodation of a considerable number of men, that we cannot be sceptical on the occasion. On either side of the promontory on which the castle has been built is a small sandy bay, neither of which at present affords any shelter for vessels, but from which the galleys of the ancients might have been easily drawn up on the beach, when it might not have been practicable for them to keep the sea. » Hæc vir de his plagis meritissimus; qui si Stadiasium novisset, nihil huc pertinere vidisset Ἰσταλτοὺς stationem. Dubitari nequit, quin locus ille nobilis sit Boreum nostrum; quamquam Barthius p. 349 censet non satis magnum esse ut qui vicum continuerit.

§ 79. εἰς τὸ Ἀντιδρέπανον] ἐπὶ Ἀντ. apogr. Iriart. Est Δρέπανον Ptolemæi; hodie *Guffer Bograta*.

§ 80. Μένδριον] Locus aliunde non notus; ex notata distantia situs erat ad promontorium quod a *Braiga* loco proximum est. Ibi Beecheyus *Uraralo* locum memorat.

§ 81. Κοζύνθιον] h. l. Κοζύνθιον, § 82 ἀπὸ Κοζυνθίου codex; μοx ἄκρα τραχεῖα cod. || — ρχ'] leg. x'. Etenim turbatum vel erratum aliquid esse in distantiis, quæ sunt a Borio ad aras Philænorum, patet. Stadiasmus in hunc tractum computat stadia 665; quum a *Tabilba* nonnisi ad 500 sint stadia, quot satis recte exputantur in Itinerario (62 mill. = 496 stadia). Errorem autem in nostro maxime loco quærendum esse, inde colligitur quod post 20 fere stadia sequitur locus

talis, qualem Stadiasmus describit. Vocatur *Bureika* (Barth.), *Braiga* (Beechey.), *Boureigah* (Smyth.). De eo hæc Beecheyus p. 225 : « We proceeded on to Braiga, where we were led to expect, from the report of our Arab guides, that we should find a harbour full as good as that of Tripoly. Braiga has been a strongly-fortified post, as appears from the remains of several well-constructed and spacious castles which have been erected here. On the western point of the bay which constitutes the mersa (or harbour) is some tolerably highland, on which one of the forts has formerly stood; but which is now so much destroyed and encumbered with rubbish, as to offer little interest on examination. Along the same range of hills are other remains of building, originally connected with this fort, part of which we were induced to excavate, but found the chamber which we cleared to have been merely a storehouse for grain, or a reservoir for preserving water. It had been excavated in the rock, on the top of the range.... We found some Greek and Roman characters traced in the interior, and the representation of a ship and a palm-tree. The ground about this excavation, and, indeed, along the whole range, was strewn with fragments of pottery and glass among which we found a brass coin of Augustus Cæsar in a very tolerable state of preservation.... If there should prove to be sufficient water in the harbour of Braiga, it is probable that good anchorage would be found there, with all winds, behind reefs of breakers extending across the mouth of it: it may be easily distinguished by the very high sand-hills at the back of it, and by the ruin of the rocky point mentioned at its western extremity. Among these sand hills are some wells, in which the water, though several hundred feet above the level of the sea, is perfectly brackish. » Cf. Barth. p. 348, qui ipse quoque ad hunc locum procul dubio Cozynthium Stadiasmi referendum esse censet; castellum Nostri ætate nondum exstitisse putat, ego autem non amplius fuisse, aquamque, ut nunc, adeo sulphurei fuisse gustus, ut inutilis haberetur, existimarim. Certe Augusti ævo antiquius castellum fuisse vidimus, dum Noster peripulus ætatem longe seniorẽ prodat.

§ 82. Ἀμμωνίου Πηγὰς] Aliunde non notus est locus. Aqua eum beatum fuisse ex ipso nomine colligas. Distantia in mappa Smythiana ad locum pertinet, in quo putei notantur et *Bichar sand-hills*, unde conicio locum esse eundem, qui in mappa Barthiana

83. Ἀπὸ Ἀμμωνίου Πηγῶν εἰς Αὐτομάλαχα στάδιοι ρπ'.

84. Ἀπὸ Αὐτομαλάκων ἐπὶ Φιλαίνων βομῶδες στάδιοι ρπε· ὁρμος ἐστὶ θερινὸς καλὸς, καὶ ὕδωρ ἔχει.

83. Ab Ammonii fontibus ad Automalaca stadia 180.

84. Ab Automalacis ad Philænorum aras stadia 185; statio ibi per arstatem pulcra et aquæ copia. Ad

vocatur *Bir el Béscher*, i. e. *puteus beatus*, aquæ eximiae, cui imminet præruptum latus collis arenosi. « Am Fusse einer jehen, ganz steilen, weissen Sandwand, die ihn jeden Augenblick zu verschütten drohte, fanden wir einen Brunnen vortrefflichen Wassers, *el Béscher*, der glückselige, genannt. » BARTH. p. 347. Ruinas non longe ab eo dissitas notat Smythius.

§ 83. Αὐτομάλαχα] Αὐτομάλακας (sic) cod.; em. Gail. Cf. Steph. Byz. : Αὐτομάλαχα, χωρίον Λιβύης. ὁ Πολύσιππος ἐν τρίτῃ. Ἀπολλοδόωρος δὲ Αὐτομάλα φησὶ. Apud Ptolemæum est Αὐτομάλαξ προύριον. Quare Meinekus ad St. B. putat Αὐτομάλαχα formam fortasse esse commentitiam et errore scriptoris natam; qui apud Alexandrum, quem antestatur, accusativum Αὐτομάλαχα πῶλιν legisse videatur. Formam Αὐτόμαλα habet etiam Eratosthenes ap. Strabonem p. 123 : Τῆς Μεγάλης Σύρτιος ἐστὶν Ἐρατοσθένους.. εἶναι.. τὸ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων ἀπ' Ἐσπερίδων εἰς Αὐτόμαλα. Idem p. 836 : Εἴθ' οἱ Φιλαίνων βομῶι καὶ μετὰ τούτους Αὐτόμαλα, προύριον φυλακὴν ἔχον, ἰδρυμένον κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου παντός. Meminit etiam in Ophellæ historia Diodorus XX, 41, 2, ubi Ophellæ ejusque socii Cyrenæ profecti octodecim dierum itinere διελθόντες σταδίους τρισχιλίους κατεσχίνωσαν περὶ Αὐτόμαλα (sic editt.; Αὐτομάλας codd.). Ab hoc castello non diversum esse *Anabucis præsidium* Tabulæ Peutingerianæ et Itinerarii, suadere videtur ratio distantiarum, quum ad aras Philænorum ab Automalis juxta oram 185 stadia, ab Anabucis præsidio 25 mill. sive 200 stadia terrestri itinere esse prodantur. At quum de ceteris distantis non sit consensus, parum his fidere licet. Quod nomina attinet, *Automalaca* vel Αὐτομάλαξ fort. fuerit *ait-malach*, gens ταραχευτῶν; nam aut, aut in plurimis libyicis locorum nominibus esse lybicum ait (tribus, gens) docet Movers l. l. p. 490; ταραχεῖας vero in Syrtibus habemus complures. Cf. not. ad § 91. *Anabucis* vero nescio an fuerit locus *Au-tuchi*, *Ap-tuchi* *Ap-tochi* (in quibus *au* et *ap.* est 𐤀𐤓, *pater*) dei Libyici, adeo ut in *An-abucis* lateat *Am-abtucis*, gens *ap-tuchi* (ut supra § 65 *Am-astor*, gens *Astoris*); certe nomina similia *Abutuca* (Plin. V, 4.; ap. Christ. scr. *Aptuca*, *Aptunga*), *Tucaba*, *Tucca*, etc. ad *Aptuchi* dei nomen revocat Movers p. 365. Ceterum videant harum rerum peritiōres. Vestigia Automalacorum exstare non videntur.

§ 84. Φιλαίνων βομῶδες] Φιλιζων βομῶδες, § 85 ἀπὸ Φιλιζων βομῶδες (sic), § 92 ἀπὸ Φιλιζων βομῶδ codex, adeo ut nescias an auctor βομῶδ an βομῶδες dixerit. Ptolemæus : Φιλαίνου βομῶδ et Φιλαίνου κόμη, ὅς τ' ἦν οἱ ὁμώνυμοι βομῶδ, ὅριον τῆς Ἀρριχίης. Polybius (III, 39, 2. X, 40, 7) quoque Φιλαίνου βομῶδες dicit. In Scylace codex habet : Φιλαίου βομῶδ. Ceteris sunt Φιλαίνων βομῶδ. Sitas fuisse putant paullulum versus occasum ab hodierno *Muktar*, ubi nunc fines regionum *Syrt* et *Barka* lapidum cumulis indicantur. Neque

aliud quiddam fuerint Philænorum aræ (quamquam ex arenis fuisse Plinius dicit V, 4), ut jam Strabo p. 171 : Ἔθος γὰρ παλαιὸν ὑπῆρχε τὸ τίθεσθαι τοιοῦτους ὁρμους, καθάπερ... καὶ οἱ Φιλαίνων λεγόμενοι βομῶι κατὰ μέσσην ποῦ τὴν μεταξὺ τῶν Σύρτιων (hoc perperam, nisi fort. in Magna Syrti distingui voluerit Syrtin Carthaginiensem et Syrtin Cyrenaicam; fieri etiam potest ut Agrippæ tabulas geographicas, Peutingerianæ nostræ (quam vide) similes, ante oculos habuerit. Rectius locum indicat p. 836)... Ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους εἰκὸς ἐστὶ μεταλαμβάνειν τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν ὁ χρόνος διαφθείρη τοὺς τεθέντας ὁρμους· οὐ γὰρ νῦν οἱ Φιλαίνων βομῶι μένουσιν, ἀλλ' ὁ τόπος μετεβλήθη τὴν προσηγορίαν. Ejusmodi terminis et quasi ἑρμαίοις inhaerebat sanctitas; cujus origines quomodo in historiam traduxerint, constat ex romanis scriptoribus, Sallustio in Jug. c. 79, Mela I, 7 et variante ab his nonnihil Valerio Max. V, 6, 4. Quodsi hæc e Punicis libris traduntur, ut videtur, nomen Philænorum, quod jam Scylax novit, ex Punico vel versum vel corruptum est (Solin. c. 30 : *Philænis fratribus a laudis cupidine Graium vocamen datum*). Ceterum de his aris præter laudatos cf. Plinius l. l., Orosius I, 2, Æthicus. p. 731 : *Libya Cyrenaica.. usque ad aras Philænorum extenditur*, et p. 722, ubi inter oppida recensetur *Fileno*; Tabula quoque Peut. memorat aras Ph. 25 mill. ab Anabuci distantes; idem intervallum in Itinerario est ab Anabucis ad locum *Benadad-ari*, in quo latere nomen ararum Punicum suspicantur. Quod attinet ὁρμον et ἀκρωτήριον, confer Scylacem p. 85, ubi codex : ἐν τῷ κοινοτάτῳ τῆς Σύρτιδος, ἐν τῷ μυχῷ, Φιλαίου βομῶδ, ἐπίνειον Ἀμμωνες ἄλους τῆς Σύρτιδος. In postremis frustra desudantur interpretes, quibus adde Millerum in *Éloge de la Chevalure* (Paris 1840) p. 21, ubi legi vult. :... ἐπίνειον δ' ἡμισὺς ἐστὶ πλοῦς τ. Σ. (et hoc est *dimidia Syrtis præternavigatio*), quod dicendum erat : εἰς ὃ vel ἕως οὗ; at de mensuris postea demum Scylax loquitur idque ita ut latus Syrtis orientale usque ad aras sit tridui et trinotii, latus occidentale usque ad Leucas (quas juxta Ph. aras memorat) quadridui et quatrinoctii. Legendum est : ἐν δὲ τῷ κοινοτάτῳ τῆς Σύρτιδος (ἐν τῷ μυχῷ ὅλης τῆς Σύρτιδος) Φιλαίνου βομῶδ, ἐπίνειον Ἀμμωνος. Nimirum verba inclusa ex margine in ordinem verborum male irrepserunt, sicuti ea de quibus diximus supra p. 451. Ammonium Syrtidis modo vidimus § 82. Scylax Ammonium mediterraneum aliquod in Syrtide pone Philænorum aras statuisse videtur; quod quidem a veterum quorundam sententia non abhorret. V. Voss. ad. Melam I, 8 init. || — στάδιοι ρπ'] sic codex; ρχv' apogr. Iriartis. Itaque quum a fontibus Ammonis (*Bir el Bêcher*) sint 365 stadia, statio Philænorum atque promontorium ponenda sunt ad *Ras Linouf*; idque recte fieri probare videntur sequentes distantiae, quæ si bene habent, non nisi ab *Ras Linouf* computari possunt.

Ἔως τούτου τοῦ ἀκρωτηρίου εἰς Κυρηναίων ὄρη καὶ χώρα.

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Βερνικίδος ἕως Φιλαινῶν βωμῶν στάδιοι β.

ΛΟΙΠΟΝ ΣΥΡΤΙΣ ΜΕΓΑΛΗ.

hoc usque promontorium est Cyrenæorum regio ἐστὶ Κυρηνάων χώρα.

Omnia simul a Bernicide usque ad Philænorum aras stadia sunt 2000.

SEQUITUR SYRTIS MAGNA [CARTHAGINIENSIMUM].

85. Ἀπὸ Φιλαινῶν βωμῶν ἕως Ἰππου ἀκρας στά-

85. A Philænorum aris usque ad Hippu acram

Sane quidem *Ras Linouf* non est in intimo prorsus Syrtis recessu; sed hoc ad amussim vix exigendum. Majoris est momenti, quod Itinerarii mensuræ non concinunt; has si sequaris, a Boreo ad *Bendadari* nonnisi 496 stadia sunt, quæ fere ducunt ad humilem ἀκρὰν, a *Ras Linouf* 90 circiter stadia versus orientem dissitam. Sed multo magis etiam orientem versus Philænorum aræ removendæ videantur, si mansiones quæ occasum versus in Itinerariis sequuntur, recte dimensi sunt nullæque erant viarum ambages. Itaque in alterutro fonte parum accurata traduntur, nisi forte putaveris stationem, quæ ab aris nomen habet, satis longe dissitam fuisse ab ipso vico Philænorum et mansione Itinerariorum. || — ὄρη καὶ χώρα] Hoc vetus auctor vix dixerat. Si cum poeta nobis res esset, pro ὄρη scribere liceret ὄροι, quæ vox ap. Euripidem,

Scymnum Chium (quem vocant), alios pro χώρα, ditio, adhibetur. Num: ἐπὶ τούτου τ. ἀκρ. εἰσὶν οἱ ὄροι τῆς Κυρ. χώρας, ἢ εἰσὶ Κ. ὄροι καὶ Καρχηδονίων? || — β] β' codex, quod β fuisse non certum quidem, attamen verisimillimum est; quamquam hunc numerum non ipse auctor, sed serior quidam numeros ex parte corruptos colligens eruerit. Etenim fieri vix potest, ut auctor noster, plerumque ceteris de his rebus accuratior, tam pravum computum instituerit. Vera longitudo est a Berenice ad *Ras Linouf* 1700 fere stadiorum; in Tab. P. habes inill. 216, stadia 1728; in Itinerario 188 m., 1504 stadia. Strabo p. 836 (ex Artemidoro) usque ad Automala computat stadia 1500; idem p. 123 ex Eratosthene st. 1800. Ex stadiasmi numeris, quales constituimus, colliguntur 1787.

STADIASMUS.			PTOLEMÆUS.			STRABO.	ITINERARIUM.	TAB. PEUT.	
	Nam. codi- cis.	Nam. emend. dati.		Long.	Lat.		mil.		mil.
84. Φιλ. βωμοί.			Φιλαινῶν βωμοί.	26° 45'	29°	Φιλαινῶν βωμοί.	Banadedari.	Are Phil.	
85. Φιλίππου ἀκρα.	υ'	υ'	Ἰππου ἀκρα.	46°	29°		Tugulus. 25	Tagulis. 30	
							Digdica. 24	Turris et tab.	6
86. Ἐπὶ ὄρει.	τυ'	τυ'	Οἰσπορις κώμη.	45°	29°			Præsidio. 22	
								Ad turrem. 20	
								Ad Capsum	
							Aubereo. 24	ultimum. 12	
								Ad palinam.	17
87. Κόραξ.	ρν'	ρν'	Φάραχα κώμη.	44° 30'	29°	Χάραξ.	Tramaricio. 25	Aulahan. 20	
							Iscina. 31	Stina. 19	
								Ad speluncas.	13
								Zure. 13	
88. Εὐφρανταί.	σ'	σ' 1/4	Πύργος Εὐφράντα.	44° 10'	29° 40'	Ὁ Εὐφράντα πύργος.	Macomadi- bus. 34	Macomades	
								Selorum. 13	
89. Δουσώπας.	ρν'	ρν'	Σακάμαζα κώμη.	43° 50'	30°	Λιμὴν κάλλιτος.	Astiagi. 20	Putea nigra.	13
								Cretorium. 28	
90. Ἀσπίς.	τυ'	τυ'	Ἀσπίς.	43° 40'	30°	Ἀσπίς τόπος.	Auzui. 25	Ad ficum 18	
								Chosol. 35	
91. Ταριχεῖται.	τυ'	τυ'	Μαχόμαχα κώμη	43° 30'	31°	Λίμνη τ' σταδίων	Annesel. 18	Bissio aqua	
			Κιστέρναι.	43° 15'	31°		Auziqua. 30	amara. 30	
								Naladus. 25	
								Ad cisternas.	15
								Casa Runo- niana. 25	
92. Κεφαλαί.	υ'	υ'	Τρίκερων ἀκρον.	42° 55'	31° 20'	Κεφαλαί.	Thebunte. 30	Tubacti mun.	25
			Βαραθία.	42° 40'	31° 30'	Βάραθρά τινα.	Base. 30	Simnana. 22	
			Κινύρου ποτ. ἐκ- βολαί.	42° 15'	31° 30'	[Κίνυρος] ποτα- μός.	Berge. 25	Nivirgitab. 15	
93. [Νεάπολις] ἢ Λέπτις μεγάλη.	**	[χγ']	Νεάπολις ἢ καὶ Λέπτις μεγάλη.	41°	31° 40'	Λέπτις ἢ Νεάπο- λις.	Seggera. 24	Sugolin. 15	
Ὁμοῦ.	δς'	γ'					Lepti magna col. 20	Lepti magna.	30

διοι υ' ἀπρωτήριόν ἐστι τραχύ· ἔχει ὑφορμον καὶ ὕδωρ.

86. Ἀπὸ Ἰππου ἀκρας ἐπὶ τὸν Ἐπὴρον στάδιοι τν'· λιμὴν ἐστὶ πλοίοις μικροῖς· ἔχει ὕδωρ· τοῦτό ἐστι φρούρ·
8 ριον βαρβάρων.

87. Ἀπὸ Ἐπέρου ἐπὶ Κόρακα στάδιοι ρν'.

§ 85. Σύρτις μεγίστη] *Titulorum faber Magnam Syrtim et Cyrenaeorum Syrtim* distinguit, quum Magnae Syrtis ora Cyrenaica a Carthaginensi distinguenda esset. || — Φιλήμων βωμούς cod. || — Ἰππου] Φιλίππου cod. h. l. et § 86; e Ptol. et Strab. em. Hoffmann. Quamquam vel Ἰππου græcissans forma fuerit pro *Ippo*, ΝΞΝ, nomine Punico sæpius obvio. V. *Movers* l. I. II, p. 144. Primum prom. *asperum* occurrit *Ras Bergavád* (*Bengerwad* Beechey; *Ben-jawad* Smyth.), ac eousque a *Ras Linouf* sunt stadia 400. — Beechey p. 188 de hoc loco ita habet: « There is a very remarkable projection of a high cliff into the sea, on which has been built a strong and very conspicuous fortress, constructed with large stones regularly shaped and put together. The greater part of this building, owing to the cliff having given way, is tumbled in ruins about the beach, and though little of the ground plan now remaining can be satisfactorily made out, yet it may well be inferred, from an inspection of the whole, that this fortress has been one of considerable strength. It commands an extensive view, on both sides, over the sea, and overlooks many remains of building which are scattered about the plain at the back of it. At the foot of the eminence on which the fortress has been built, is a ravine, which must at times be the bed of a considerable torrent, and which, crossing the plain from the mountains by which it is bounded, empties itself into the sea at the base of the fort. The mountains, which here run parallel with the beach, approach at the same time so closely to the sea, that the plain which intervenes might be easily defended by means of the ravine just described. Along this ravine are traces of strong walls which have been constructed on both sides of it, and have formerly extended from the sea to the foot of the hills; and which must in their perfect state have formed, together with the ravine, a very effectual barrier to the pass. Such advantages of situation could not well have been overlooked by the ancients; and there is little doubt that this position was originally one of importance. It appears so well calculated, both by nature and art, for the establishment of a boundary line, that we have little hesitation in supposing the remains to have at some period defended the limits of the states of Cyrene and Carthage. » Quibus inducitur Beechey (qui *Stadiasmus* nostrum non novit), ut hunc locum ad Euphrantæ πύργον Strabonis et Ptolemæi referat. Cf. idem in App. p. VIII et Barth. p. 340. Ceterum castellum an Nostri ævo nondum, an non amplius fuerit, quaeritur. In *Tabula Peutingeriana* cum *Hippu acra* componendam esse stationem quartam *Ad Turrem*, censet Barth., stationem primam *Tagulís* ad *Kasr el-Ateck*, stationem tertiam *praesidium* ad

stadia 400; promontorium est asperum, sub quo statio. Est etiam aquae copia.

86. Ab *Hippu acra* ad *Eperum* (*Opirum?*) stadia 350; portus est navigiis parvis; aquam habet; castellum hoc est barbarorum.

87. Ab *Epero* ad *Coracem* (*Characem*) stadia 150.

Jehudia ruinas referens. Sunt vero a *Philænorum* aris ad *turrim* milia 78, sive 62½ stadia, dum apud *Nostrum* usque ad *Hippu acram* nonnisi 400 sint stadia; adeo ut ex *Tab. Peut.* numeris *Aræ Phil.* 220 fere stadia a *Stadiasmî* statione *Philænorum* orientem versus removendæ forent. Sed hæc levi brachio tetigisse satis habeo, quum impeditissimas *Tab. Peut.* et *Itinerarii* rationes excutere non hujus sit loci.

§ 86. ἀπὸ Φιλίππου ἀκρας codex. || — Ἐπὴρον] *Opiros* locus scribitur in *Tab. Peut.*, ubi præter ordinem itinerarii notatur. Ap. *Ptolemæum* est *Οἰσπορίς* (*Ἰσπορίς*, *Ἰσπορίς* var. lect.) κώμη. Unde conjicias apud *Nostrum* literam *Ex O* corruptam esse. Ceterum viorum nominis formam tradiderit *Ptolemæus*, cujus in nominibus propriis auctoritas est maxima. Ad *hod. Naim* (31° 4' 23" lat., 15° 15', 6', 43" long. *Paris.*) locum refert *Barth.* p. 378. « At *Nehim*, Beechey p. 173 ait, there is a sandy bay, into which ships might send their boats, with almost all winds, for water, at three wells, which are situated near the beach. » Porro *Barthius*: « Hier war noch in der Blüthezeit der Osmanischen Marine ein guter künstlicher Hafen; so erscheint *Liman Naim* auf fol. 6 der *Diez'schen Karte* (quam mappam *Diez* in Oriente comparavit. V. *Katalog der Diez'schen Sammlung* n. 57 fl. 22. *Barth.* p. 359. 2), mit einem wirklichen Molo. Ruinas ibi non video notari. Distantia stadiorum 350 non tam ad *Naim* ducit quam ad prom. *Eski*, quod versus orientem *Naim* portui proximum est, et veteris castelli habet ruinas, teste Beecheyo; hoc igitur fuerit φρούριον nostrum. Eodem in loco *Aulahon* statio *T. Peut.* sec. *Barthium* collocanda foret.

§ 87. Κόρακα] fuerit *Χάρακα*, uti est apud *Strabon.* p. 836: τόπος Χάραξ καλούμενος, ὃ ἔμπορίῳ ἐχρῶντο Καρχηδόνιοι, κομίζοντες οἶνον, ἀντιπορτιζόμενοι δὲ ὀπὸν καὶ σίλφιον παρὰ τῶν ἐκ Κυρήνης λάθρα παρακομιζόντων. Apud *Ptolem.* Φάραξ κώμη e suis codd. *Wilbergius* edidit, vulgo autem Φάραξ x., rectius, opinor, editur. Quod in *Stad.* nihil accuratioris de hoc loco monetur, excerptori vel librario imputandum fuerit. Distantia indicat *hod. ruinas Medina Sultan* (*Soldan* Smyth.) (14° 55' 3" long.). Beechey p. 169: « *Medinet Sultan* has been an important military position, as the remains of several strongly built fortresses still remaining there attest; these buildings, like those at *Zaffran*, are quadrangular, and the foundations of strong walls, communicating with the forts, are seen to cross them in various directions. The plans of the buildings are more perfect than those of *Zaffran*, and are upon a larger scale.... Within a square, or rather quadrangular, inclosure, attached to another of the same size, is a subterranean storehouse, or reservoir, which has first been excavated in the soil, then formed with

88. Ἀπὸ Κόρακος εἰς Εὐφραντὰς στάδιοι σ'· λιμὴν ἔστι, καὶ ὕδωρ ἔχει.

89. Ἀπὸ Εὐφραντῶν ἐπὶ τὸν Δυσωπὸν στάδιοι ρν'.

88. A Corace ad Euphrantas stadia 290 (σ'); portus est; aquam locus habet.

89. Ab Euphrantis ad Dysopum stadia 150.

rough stones, and lastly coated with an excellent cement.... In the neighbourhood of the military position are the remains of the town called Medina, where there are a number of wells and tanks in very good preservation.... At Medinet-Sultan there is a sandy bay in which boats might find shelter with particular winds; and a lake commences here, apparently deep, which communicates with the sea in two places. Cf. Barth, p. 334. Idem est locus, qui ab Arabicis scriptoribus vocatur *Medinet Sort* vel *Sirt*, præcipuum Syrticæ regionis emporium. Præ ceteris de eo dixit Abu-Obeid Bekri (in *Notices et extraits de la bibl. du roi* t. XII, p. 450): « Sort est une grande ville, située sur le rivage de la mer, environnée d'une muraille de brique, et renfermant une mosquée, des bains et des marchés; elle a trois portes, savoir la porte méridionale, la septentrionale et une plus petite qui mène à la mer. Elle n'a point de faubourgs; mais ses environs offrent partout des plants de palmiers, des jardins, des puits d'eau douce et de vastes citernes... Les habitants de Sort sont des hommes beaux et bien faits, mais avec lesquels on ne peut avoir que des relations commerciales d'une nature désagréable; ils ne vendent et n'achètent que suivant un tarif qu'ils ont fixé entre eux, et dont ils ne s'écartent pas... Les habitants de Sort sont souvent désignés par le surnom d'*Abid-Korlah* (esclaves de Korlah); et ce sobriquet excite au plus haut point leur courroux. Un poète satirique a dit en parlant d'eux: « Les esclaves de Korlah sont les plus fourbes des hommes dans leur relations commerciales et les plus criminels dans leur conduite ».... Les habitants de Sort parlent entre eux un jargon qui ne ressemble ni à l'arabe, ni au persan, ni au berber, ni au copte, et qui n'est entendu que d'eux seuls. Ils diffèrent en tout point des habitants de Tarabolos (Tripoli), qui sont les plus aimables des hommes dans leurs relations sociales, les plus probes dans leur négoce, et les plus hospitaliers envers les étrangers. » Cf. Edrisi I, p. 274, cujus temporibus Sort urbs Arabum incursionibus male affecta erat. Ceterum quos Bekri homines pingit, non alii nisi Judæi fuerint, et Charax locus recte, ut videtur, a Lapieo et Barthio componitur cum mansione, quæ in Tab. Peut. vocatur *Scina*, locus *Judeorum Augusti*, in Itin. p. 63 rectius *Iscina*, et Ἰσκινα apud Ptolemæum, qui quidem quum *Iscina* locum in mediterraneis 43° 20' longitud., Pharacem vero in ora 44° 30' ponat, parum favere huic sententiæ videri possit. At Ptolemæus dum mediterranea ex Itinerariis, litorea e Periplis describat, sæpius exhibet incongrua, ut supra jam vidimus. Quod ut in hac quoque ora fiat apertum hoc unum moneo. Aras Philænorum ponit 46° 45', contra vero proximam hinc stationem, Tagulin, 24 (Itin.) vel 30 (T. P.) ab Aris milia distantem, collocat 44°, 30, quum collocanda fere esset 46° 15'. Jam sicut Tagulin 1° 45' magis quam debebat versus

occasum removet, similiter etiam *Iscinæ* locum a *Pharace* 1° 10' disjungit.

§ 88. Εὐφραντὰς] πύργος Εὐφραντὰ Ptol.; Strabo. p. 836: Μετὰ δὲ τὴν λιμνὴν τόπος ἐστὶν Ἀσπίς, καὶ λιμὴν κάλλιστος τῶν ἐν τῇ Σύρτι, ἐφεξῆς δὲ ὁ Εὐφραντὰς πύργος, ὅριον τῆς πρότερον Καρχηδονίας γῆς καὶ τῆς Κυρηναίας τῆς ὑπὸ Πτολεμαίῳ, adeo ut certo quodam tempore hucusque fines protulisse Cyrenenses videantur. Cf. St. Byz.: Εὐφραντα (Εὐφραντὰ v. l.), πόλις Αἰθιοπική. Ἀλέξανδρος ἐν γ' Αἰθιοπῶν. Τὸ ἐθνικὸν Εὐφρανταῖος. Apud Strabonem λιμὴν κάλλιστος; videri possit prope Aspin querendus esse, sed ibi bono portui nullus est locus; componendus cum *Euphrantæ* turri. Utrumque pertinet ad hod. *Mirsa* et *Kassr Saphran*, de quo dubitari nequit, etsi distantia in Stad. notata non ducit eousque, quum non 200, sed 300 fere stadis *Saphran* (vel *Zaffran*) portus (14° 21' 14" long.) a *Medinet Sultan* (14°, 55', 3" long. Par.) disjunctus sit. Beechey p. 137: « Zaffran has been evidently a military station, and it is there that we began to perceive more clearly the nature of those numerous quadrangular buildings which are scattered in all directions over the Syrtis in passing from Sooleb to Bengazi »... P. 139: « The port at Zaffran is also much less than formerly, and, like that at Lebida, nearly filled up with sand; so that although it cannot now be considered as a good one (nor, indeed, in the present acceptation of the term, as any port at all) it may certainly have afforded very good shelter and accommodation for vessels such as those of the ancients. It is formed by a rocky projection, which appeared to have been partly natural and partly artificial; and though its inconsiderable size would not allow vessels in it to ride clear of the surf in a gale of wind, yet in moderate weather there would be quite sufficient shelter for them to load and unload; and in the event of a gale they might easily have been hauled up on the beach. — The remains on the beach are constructed with larger stones than are usually employed in the Syrtis, and, from what we could perceive of them, for the tops only appear above the sand, have been built with more than common attention to workmanship and regularity. Traces of building may also be observed for nearly a mile from the Mersa to the eastward, and the whole place is strewn with fragments of pottery. » — Ceterum ad hunc locum cum Lapieo et Barthio referendum est nomen punicum stationis, quæ in Itin. vocatur *Macomades in Syrti* (34 mill. ab *Iscina*), in Tab. Peutingeriana *Macomades Selorum*.

§ 89. Δυσωπὸν] nomen aliunde non notum. Apud Ptolemæum sequitur Σαζάμαχα κόμη; sic Wilb.; Σαζάμα vulgo, idque rectius, puto, quum *Zagazena* mansio in T. Peut. memoretur, cui idem nomen subest; quamquam ea mansio ad nostram regionem non pertinet, neque errorem Ptolemæo tribueris talem qualem tribuit Barthius p. 372. Σαζάμα idem locus fuerit,

90. Ἀπὸ Δυσωποῦ ἐπὶ Ἀσπίδα στάδιοι τν'.
 91. Ἀπὸ Ἀσπίδος εἰς Ταριχείας στάδιοι τν'.
 92. Ἀπὸ Ταριχείων ἐπὶ Κεφαλὰς στάδιοι υ'. [ἀκρω-
 τήριόν ἐστιν.]

90. A Dysopo ad Aspidem stadia 350.
 91. Ab Aspide ad Tarichias stadia 350.
 92. A Tarichiis ad Cephalas stadia 400. [Promon-
 torium est.]

quem græcissante nomine signat Noster. 150 stadiis devenimus ubi est *Marsa Zabab* et in propinquo *Zirafeh*. Barthius Δυσωπὸν dici suspicatur a foetore quem vicina palus emittebat; id tamen eo vocabulo significari vix potuit.

§ 90. Ἀσπίδα] Cf. Ptol. et Strabo p. 836 : Μετὰ τὰς Κεφαλὰς ἐστὶ λίμνη τριακοσίων πεντακτῶν τὸ μήκος, ἐξδομήκοντα δὲ τὸ πλάτος, ἐκδιδοῦσα εἰς τὸν κόλπον, ἔγρυστα καὶ νηρία καὶ ὑπορμον πρὸ τοῦ στόματος. Μετὰ δὲ τὴν λίμνην τόπος ἐστὶ Ἀσπίς, καὶ λιμὴν κάλλιτος, etc. Locus ponendus prope *Terid roches*, ubi scopuli tutamen aliquod in ora hac alias ventis aperta præbebant. Pertinet quidem paludosa regio et huc usque et ultra versus orientem; at Strabo quum lacum nonnisi 300 stadia longum esse statuat, dicere potuit μετὰ τὴν λίμνην. De palude ista cf. Tab. Peut. : *Salinæ immensæ quæ cum luna crescunt et decrescunt*. Dicuil VIII, 7 : *In Cosmographia legitur quod Salinarum lacus in Africa, qui est in Tripolitana provincia et in regione Byzatio, in lunari mense crescit et decrescit*. Æthicus p. 731 : *Lacus salinarum*. Beechey p. 113 : « The extensive marsh described by Strabo as occurring after the Cephalas promontorium, has not now the character of an uninterrupted sheet of water, as it appears to have had when seen by this geographer, but spreads itself in pools over a wide tract of country, and communicates occasionally with the sea. Many of these pools, are, however, some miles in extent, and were they deep enough would deserve the appellation of lakes... The dimensions given by Strabo... correspond quite sufficiently with the appearance of that which actually exists; its length, from Mesurata to Sooleb, being little less than forty miles, and its breadth, from the sea inland, from nine and ten to fifteen. It does not indeed finish wholly at Sooleb, but is contracted in passing that place, to the narrow limits of two and three miles in width, and then continues as far as Giraff. The great body of the marsh may however be considered as contained between Sooleb and Mesurata. »

§ 91. Ταριχείας] *Ταριχίας* cod.; *Ταριχάιν* apogr. Ir.; *Taricea* in T. Peut., ubi extra seriem mansicium notatur. Nomen passim obvium de locis, ubi piscibus condiendis incolæ navabant operam (V. Steph. B. v. *Ταριχίαι*. Scylax p. 87). Apud Ptolemæum respondet, si minus distantia, certe nominum serie, *Μαζομάζα*; sic codd. ap. Wilberg., præter unum, qui habet *Ἀζομάζα*; vulgo *Καλομαζομάζα*; Wilbergus denique de suo dedit *Μαζομάζα*, fortasse propterea quod in Tab. Peut. et Itin. habes *Macomades* locum (v. § 88); quamquam is huc non pertinet. *Macomades*, quod nomen denuo in sqq. videbimus, significat τόπον vel πόλιν νέαν, νεάπολιν. Si quid corruptum est apud Ptol., pro *Μαζομάζα* ego velim *Μαζομάλαζα* i. e.

τόπος seu πόλις ταριχείων, siquidem Phœnicia Hispaniæ urbs *Máλαχα*, quæ ipsa quoque ταριχείας ἔχει μεγάλας (Strabo p. 156), nomen habet α τη η ς, i. e. ταριχεία, sec. Bochartum et Moversium p. 633. Cf. § 83 Ἀζτομάλαζα. Ceterum locus componendus est cum hodierno *Mellafah*.

§ 92. Κεφαλὰς] Cf. Strabo p. 835 : ἀκρὰ ὕψηλὴ καὶ ὑλώδης, ἀρχὴ τῆς μεγάλης Σώρτως· καλοῦσι δὲ Κεφαλὰς. Hodie *Cap Mesurata*. Memoratur promontorium etiam apud Ptolemæum, ubi ita legitur :

Κιστέρναι	42° 50'.	31° 20'.
Τρίτηρον ἄκρον	43° 15'.	31° 20'.
Κεφαλαὶ ἄκρον	43° 20'.	31°.

At hæc sic non scripsit Ptolemæus. Corruptelæ suspicionem vel codices movent, quorum haud pauci (ABDTMS ap. Willb.) Κεφαλῶν mentionem omittunt, nonnulli vero (AFD) Τρίτηρον ante Cisternas memorant, eique positionem assignant 42° 55' longit. Quæ autem res fuerit, facile colligas ex promontorii nostri descriptione, quam ex Beecheyo liceat apponere. « Between the town (ait p. 101) of Mesurata (*Msarata* Barth.; *Misratah* Smyth.) and the sea there is a high range of sand-hills, rising far above the heads of the tallest date-trees about them; and beyond these is a promontory of soft sand-stone, which may be (at a rough estimation) about an hundred feet above the level of the sea. This high land is divided into three distinct heads or capes, and is described by Captain Lautier as having the appearance (from the sea) of three hills in the form of as many islands. The low ground at the back and to the south-east of these capes is thickly covered with date-trees, but their summits are now bare of wood and destitute of any vegetation. The appearance of this triple cape coincided so well, in our estimation, with the description given by Strabo to the Cephalæ promontorium, that we have not hesitated to pronounce it the same with that headland. » Jam vides Κεφαλὰς et Τρίτηρον ad idem spectare promontorium, ut ipse monuit Beecheyus, nec non Ritterus I, p. 928 et Barthius p. 364. Κεφαλαὶ nomen e Strabone vel aliunde quidam juxta Τρίτηρον adscripserat, alius utrumque in seriem recipiens distinxit. Ceterum quum Τρίτηρον vox sit nihili, et varia lectio afferatur Τριήρων, Τριήρων : corrigendum esse puto Τρίκερων ἄκρον. Porro codices AFD non solum eo præstare censeo, quod Cephalôn mentionem omittunt, sed etiam eo quod Τρίκερων seu *cap Mesurata* ab occidente ponunt *Cisternarum*. Nam in Tab. Peut. hodiernæ *Mesurata* urbi respondere *Thubactin municipium* recte exputarunt Lapius *Itin.* p. 287 et Barth. p. 37c A Thubacti autem 50 mill. intervallo orientem versus in eadem Tab. P. memoratur mansio *ad Cisternas*, quæ a Ptolemæi Cisternis vix fuerit diversa. Legendum igitur :

93. [Ἀπὸ Κεφαλῶν εἰς Νεάπολιν στάδιοι φν'.] Προσφερόμενος ἐκ τοῦ πελάγους ὄψει χώραν ταπεινήν, νησία ἐχούσαν ὅταν δὲ αὐτοῖς ἐγγίσης, ὄψει τὴν πόλιν παραθαλάσσιον καὶ θίνα λευκὸν καὶ αἰγιαλὸν ἡ δὲ

93. [*A Cephalis ad Neapolim stadia 550.*] E pelago advehens videbis terram humilem, projectas habentem insulas parvas; quibus ubi appropinquaeris, videbis urbem mari imminentem, albumque tumulorum ex arenis conflatorum tractum atque litus; urbs

Τρίκερων ἄκρον 42° 55'. 31° 20'.

Σύρτειος μεγάλης.

Κιστέρναι 43° 15'. 31°.

Numeri apppositi codicibus ADFS suppeditantur.

§ 93. Inclusa supplevi, ut continua esset series narrationis. Probabile tamen est unum saltem locum inter Cephalas et Leptin intermedium ab auctore fuisse memoratum. Non scripsi εἰς Λέπτιν, sed εἰς Νεάπολιν, quoniam Leptis nomen infra demum subjicitur verbis: αὕτη καλεῖται Λέπτις, i. e. αὕτη καλεῖται καὶ Λέπτις. Eodem modo § 56 legimus: ἀπὸ Πτολεμαΐδος εἰς Τεύχειρα στάδ. σν'... Αὕτη καλεῖται Ἄρσινόνη. Neque aliter intelligendum § 95 illud: Καλεῖται Νεόσπορα. Inconcinna ratio, qua de his monetur, senioris manus addidamenta coarguit. || — λευκὸν § 67 erat θίνα λευκὴν. Deinde velim καὶ ἡ πόλις δὲ ἐστὶ. — Apud Ptolemæum ante Leptin memoratur Βαρθία et quarta gradus parte ab eo loco distans ostium Cinyphi fluvii, de quo vide notam ad Scylac. p. 85. Della Cella viator fluvium nunc vocari ait. *Quam*; id nomen sumtum esse a *Ka'an* vico adjacente recte haud dubie refert Barthius p. 316. Contra Beechey p. 80 « The Cinyphus, iquit, is now called the Wadie Khâhan, or weak river, in allusion to its sluggish course in summer, though it is still, to a little distance inland, a considerable stream, for this part of the world. » Ipse Barthius nomen accepit: *ouddi mag'âr g'rin* (*der Strom mit den Sumpfhählen*). Ptolemæus IV, 3 p. 265 oriri fluvium ait in *Zucharbari* monte, quem in 26° latit. ponit, dum reapse fons in colle sit vix 50 stadia ab ostiis distante. Fluvius in alveo labitur lato, cavernis interrupto; aqua limpida, sed male nunc sana; eam Leptitani in urbem arcessiverunt aquæductu, cujus exstant rudera. Aliæ etiam ad fluvium ruinæ sunt, de quibus ita Barthius p. 318: « Eigenthümlicher als dieser Aquadukt ist ein anderer mit dem Fluss zusammenhangender Bau. Man sieht nämlich über dem Fluss aus ausgezeichnetem mächtigen Cementwerk aufgeführte Terrassen höchst sonderbaren Charakters, die offenbar Karthagisch und eben jene von Strabo beschriebenen Werke sind, durch welche die Karthager einige wol unzweifelhaft mit dem Flusse in Verbindung stehende Höhlen überbrückten etc. » Etenim Strabo p. 834: 'Εξῆς δ' ἐστὶ ποταμὸς (Κίνυρος nomen excidit), καὶ μετὰ ταῦτα διατείνεται τι, ὃ ἐποίησαν Καρχηδόνιοι, γεφυροῦντες βάραθρα τινὰ εἰς τὴν χώραν ἀνέχοντα. Eadem βάραθρα ista probabiliter Barthius indicari suspicatur apud Ptolemæum, ubi pro Βαρθία legendum erit Βάραθρα, quantumvis refragari videatur nota distantiae. — Cinyphus fluvius quum a Lepti distet ad stadia 180: nescio an apud Scylacem sit legendum: ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως ἀπέχει (Cinyphus urbs Scylacis ætate deserta) εἰς τὴν Σύρτιν στάδια π' καὶ ἑκατόν. ἔστι καὶ ποταμὸς Κίνυψ, quorum loco codex habet: στάδια π' ὑπ' αὐτὸν (deb. certe ὑπ' αὐτὴν) ὃ ἐστὶ ποταμὸς Κίνυψ. — Jam quod

Leptin attinet, τὰ νησία, quæ Noster memorat, a recentioribus, quantum scio, non memorantur; agnoscere tamen licet in mappa Smythii, quæ inscribitur: *North Coast of Africa from Tripoli to Misratah*. Cetera ita locus in Stadiasmo describitur, ut nunc quoque apparet. Urbs ipsi adjacet mari; juxta sunt tumuli arenæ albæ, sub qua major pars ruinarum latet; ædificia ex albo item lapide structa erant. Vetus portus arenis nunc obrutus. Beechey Append. p. V: « The port is now filled up; but there is a small place called *Mersah Ligatah*, a mile and a half (ad Hermæum prom.), where small vessels may find shelter, except with the wind from the eastward. » De urbe v. Scylax p. 85 ibique laudati et Plinius V, 19; Livius XXXIV, 62; Sallust. Jug. 78; Ammian. Marcell. XXVIII, 6; Procop. De ædif. VI, 4. Bell. Vandal. II, 21. Cf. etiam Abu-Obeid Bekri in *Notices et extraits* tom. XII, p. 410. Edrisi I, p. 284. De ruinis multa passim leguntur. Præ ceteris vide Beechey p. 51 sqq., 74 sqq. et Barth. p. 306, quo duce potiora paucis delineabo. Ruinarum locus in partem occidentalem et orientalem dirimitur interfluente torrente, qui alveo suo ad mare in sinum diducto portum effecit. Lateris occidentalis pars mari proxima solum habet elatius et in pelagus procurrens. In ea erat urbs antiqua, a continente ternis cincta mœniis, quæ modicis intervallis separabantur; moles ingentes e saxis quadratis structæ vim fluxus infringebant; alia munimenta tutam præstabant ab hoste. Crescente hominum multitudine, urbs nova, *vêx πόλις*, extra muros surgere cœpit. Quæ quum postmodum metropolin magnitudine superaret, factum esse videtur, ut tota Leptitanorum civitas a nonnullis, Græcis maxime, Νεάπολις vocaretur. Primum nova urbs et ipsa in occidentale fluvii latere substituit; deinde oppositam quoque ripam occupavit, ibique subinde aucta ulterius mœnia protulit; nam duorum murorum rudera alio tempore alium fuisse urbis ambitum ostendunt. Ædificiorum ruinæ majorem partem nunc cernuntur in ripa occidentale, ubi quum arenis ut plurimum pæne tegerentur, distrahi saxa ad alios usus haud facile poterant. Ceterum monumenta insigniora produnt tempora imperatorum Romanorum, inter quos Septimius Severus apprime urbem, utpote patriam, ornasse jure censetur. Imperatorem palatium habuisse in Lepti urbe, quam jure Italico donaverat, a Procopio proditur (De ædif. VI, 4.). Sæculo quarto ab Austrianis devastata Leptis (Ammian. 28, 6), deinceps jacuit usque dum a Justiniano aliquatenus instauraretur, qui quum occidentalem partem jam arenis obrutam portumque eadem de causa inutilem offenderet, in orientali parte extra duos veteres muros magis orientem versus nova mœnia duxit, quorum supersunt particule. — Portus, qui nunquam magnus nec nisi arte bonus fuisse potest, quando obstrui cœperit, nescimus. Commodum adhuc fuisse Septimii

πόλις ἐστὶ λευκὴ ὅλη· λιμένα δὲ οὐκ ἔχει· ἀσφαλῶς ὁρμίζου ἐπὶ τοῦ Ἑρμαίου. Αὕτη καλεῖται Λέπτις.

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Φιλαίνων βωμῶν εἰς Λέπτιν τὴν Μεγάλην στάδιοι βς'.

91. Ἀπὸ Λέπτιως ἐπὶ Ἑρμαίων στάδιοι ε' ὁρμός ἐστὶ πλοῖος μικροῖς.

95. Ἀπὸ Ἑρμαίου ἐπὶ Γάφαρα στάδιοι τ' ἄκρα ἐστὶν

quoque (καὶ ἡ πόλις δὲ) tota est alba; portum non habet; tuto navem sistas ad Hermæum. Ceterum hæc urbs vocatur Leptis.

Omnia simul a Philænorum aris usque ad Leptin Magnam stadia sunt 3090 (γζ').

94. A Lepti ad Hermæum stadia 15 (ιε'); statio est navigiis parvis.

95. Ab Hermæo ad Gaphara stadia 200 (ς'); pro-

Severi temporibus opinatur Barthius, quanquam disertius sententiæ argumentum ex iis quæ apud vett. traduntur non suppetit. Hoc unum patet nondum eversam fuisse urbem, quo tempore Noster auctor

sua notavit. || — δς'] numerus corruptus; quodsi ultimam distantiam suppleveris, et § 88 pro ς', re postulante, scripseris δζ', habebis stadia 3090, quem numerum ipsum auctorem exhibuisse veri est simillimum.

STADIASMUS.			PTOLEMÆUS.			TAB. PEUT.		ITINERARIUM.	
	Num. collis.	Num. emendati.		Long.	Lat.		mil.		mil.
93. Λέπτις. . . .			Νεάπολις ἡ καὶ Λέπτις.	42°	31° 10'	Leptis Magna.		Leptis m. colon.	
94. Ἑρμαίων. . .	ε'	ιε'				Ad palmam. . .	12		
95. Γάφαρα. . . .	τ'	ς'	215 Γάφαρα λιμὴν. . .	41° 45'	31° 40'	Quintiliana. . .	14	Minna villa Mars.	29
96. Ἀμαραία. . .	μ'	μ'	255						
97. Μεγέρβις. . .	μ'	βμ'	395			Getullu.	24	Megradi villa Aniciorum. . .	29
						Turris ad Algam.	15		
98. Μακαραία. .	υ'	* υ'	795 Ἑώα.	41° 30'	31° 40'	Osa.	12	Ocea.	25
								Vax villa Repentina.	28
			Πισίνδων λιμὴν. . .	41° 15'	31° 30'	Assaria.	20		
99. Σαβράθα. . .	υ'	υ'	1195 Σάβραθα.	41°	31° 30'	Pontos.	13	Sabrata colonia.	27
100. Λοκροί. . . .	τ'	τ'	1495			Sabrata.	16		
						Ad Ammonem.	16		
101. Ζεύχαρις. . .	τ'	τ'	1795			Ad gypsaria taberna.	17	Casas villa Aniciorum. . . .	28
102. Γέργισ. . . .	ρν'	ρν'	2145 Ζεῖθα ἄκρα.	40° 40'	31° 40'	Pisida municip.	20	Fisida vicus. . . .	26
103. Μῆνιγξ πόλις.	ρν'	ρνε'	2300 Μῆνιγξ.	39° 30'	31° 20'	Præsidio.	15		
						Putea Pallene. .	18	Villa magna. . . .	31
Ὁμοῦ. . . .	βτ'	βτ'				Liha munic. . . .	15	Ponte Zita munic.	30

§ 94. στάδιοι ε'] Ex mappis meis conjicio fuisse στ. ιε'. Inde a Lepti usque ad Menigem insulam auctor noster colligit stadia 2300. E singulis distantiiis, quæ in seqq. produntur, summa conficitur stadiorum 2285, vel, si nostro loco ιε' pro ε' legeris, stadiorum 2295. Demta igitur differentia stadiorum quinque, quæ alicubi addenda sunt, singuli distantiarum numeri tales esse videntur, quales ante oculos habuit is qui summam stadiorum 2300 collegit. Reapse autem nonnisi 2100 stadia, si oræ longitudinem metiaris, efficiuntur, adeo ut uno alterove loco falsa tradi appareat. Error vero pertinet ad eum oræ tractum, qui medius est inter Leptin et Macaræam sive Oëam sive hodiernam Tripolin. Hic enim quum sit sexcentorum fere stadiorum (77 millia sive 616 stadia habet Tab. Peut., 83 mill. sive 664 stad. Itinerarium provinc.), in nostro libro est stadiorum 795, quod a vero recedit longius. Vitium autem in illa quadringentorum stadiorum distantia latere videtur, quæ esse dicitur a Megerthi ad Macaræam. Vix enim dubites, quin Megerthis Stadiasmi

eadem sit quæ in Itinerario Megradi vocatur, ab Oëa distans millia 25 sive stadia 200. Itaque vitio antiquo apud Nostrum σταδίους υ' corrupte poni putem pro stadiis ς', 200. Quo probato, quæ restant a Lepti ad Megerthim stadia 395, in universum satis recte habent; quamquam fieri potest ut singulæ distantiae parum accuratæ sint. V. not. seq.

§ 95. εἰς Γάφαρα] εἰς τὰ Ἄφορα et § 96 ἀπὸ τῶν Ἀφορῶν codex. Legendum aut Γάφαρα aut Γράφαρα. Apud Scylacem est Γράφαρα πόλις, unius diei navigatione a Lepti distans. Apud Ptolemæum nonnisi quarta unius gradus parte sejuncta a Lepti sequitur Γαράφα (Γάφαρα, Γαφαρά, Γαράζας, Γαφάρα var. lect.) λιμὴν. Idem locus in Plinii (V, 4) codicibus scribitur *Trafra*, *Taphra*, *Thaphra*, *Taфра*, ex quibus Vossius (ad Melam I, 7, 2) *Gaphara*, Silligius *Graphara* elicit. Alius Γάφαρα locus inter Marmaricæ mediterranea memoratur ap. Ptolemæum IV, 5, p. 280. Stadia 300 pertinerent usque ad hodiernum *Wadi Msid* (Barth.), *Seyd* (Beechey), *Demseid* (Smyth.); at

ἔχουσα ὄρμον ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν· ἔχει ὕδωρ· καλεῖται [Αἰ]νεόσπορα· ἐστὶ γὰρ ὁμοία νήσω.

96. Ἀπὸ τῶν Γαφάρων ἐπὶ τὸν Ἀμαραῖαν στάδιοι μ'. πύργος ἐστὶ ὑφορμός· ὕδωρ ἔχει ποτάμιον· ἐστὶ δὲ γέωργιον πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Οἰνολάδων δὲ ποταμὸς καλεῖται.

97. Ἀπὸ τοῦ Ἀμαραῖα ἐπὶ Μεγέρθιν στάδιοι μ'. πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

98. Ἀπὸ Μεγέρθως εἰς Μακαράϊαν στάδιοι υ'.

nullum ibi promontorium peninsulare; quod ut deprehendamus, subsistendum est in *Ras Espharra* (Γάφαρα) ab Hermæo 150 stadia dissitum, prope quod *Bupharris* fluvius exit. || — ὄρμον] ὄρμων cod.; em. Gail. || — καλεῖται [Αἰ]νεόσπορα] καλεῖται Νεόσπορα codex. Ex præcedentibus attraxi literas αλ. Nullus enim dubito quin vox αἰ, i. e. *insula*, huc pertineat. Cf. similia nomina § 22 et 28 Αἰνεόσπορα vel, ut in codice est, Ἐνεόσπορα ἀκρα. Ad ruinas in *Ras Esfarrah* vel prope *Ras al Hamrah* exstantes Lapiæ probabiliter refert *Quintilianam* (villam) Tabulæ Peut., Quod attinet ratio inconcinna, qua alterum hoc loci nomen memoratur v. not. ad § 93.

§ 96 τὸν Ἀμαραῖαν] Nominativus an fuerit δὲ Ἀμαραῖας recteque habeat in § 97 illud ἀπὸ τοῦ Ἀμαραῖα, an potius negligenter Noster τὸν Ἀμαραῖαν dixerit pro τὸν τῆς Ἀμαραῖας πύργον, quæro. Ceterum hunc locum ad *Wadi Mstd*, quæ vallis fluviolum habet aquæ perbonæ in tractu arenoso, refert Barth. p. 300. At si de promontorio Gapharorum recte statuimus, et distantia stadiorum 40 incorrupta est, admitti id nequit. Ducimur potius ad promontorium *Amra* seu *Hamrah*, ad cuius latus occidentale item fluvius exit e *Wadi Mata* regio ibi fertilis est, arvaque in propinquis exhibet mappa Smythiana. Fluminis nomen *OEnoladon* græcum esse videtur; certe *Ladon* et *Lathon* etiam alibi fluvios vocari scimus; *Olyo* autem vel ab adjacente οἰνωστικῷ derivat, vel aquæ virtutem indicat similiter atque nunc aquæ egregiæ fontes *Zukhari* (sacchari) ap. Arabes passim vocantur. || — πλῆσιον] Sic legendum esse scripturæ compendium πλ', quod codex habet, recte monet Millerus; πλτὺν inepte dederat Iriarte.

§ 97. Μεγέρθιν] § 98 codex ἀπὸ Μεγέρθων. Idem, ut puto, locus in Itiner. p. 62 est *Megradi* (*Megdi*, *Megdil*, *Megdal* var. lect.; *Getullu* Itin.), villa *Aniciorum*, a Lepti distans 57 mill., 456 stadia, ab *Ocea* sive *OEa* 25 m. sive 200 stadia. Quod si recte statuimus, pro 40 stadiis, nostro loco numeranda sunt 140. Sin nihil curanda putes Itinerarii distantias, Megerthis ad *Ras Sciarra* referenda foret. Quodsi urbs ibi fuit, mirum est nullam ejus mentionem fieri apud Ptolemæum; contra in Stadiasmo miraris nullam urbis mentionem fieri § 98, quum *Macaræa* inter præcipua hujus oræ emporia floruerit. Unde suspicio nascitur verba πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ ad sequentem locum esse transferenda. Urbis ruinæ ad *Ras Sciarra* aut ad *Wadi Ramil*, quantum scio, non exstant; hæc tamen Beecheyus p. 44 prodit: « We learnt from Captain Smyth that in the neighbourhood of Wady Mseid there is a small boat cove resembling an ancient cothon; and

montorium est ab utraque sui parte stationem præbens; aquam habet; vocatur etiam *Æneospora*, quum simile sit insulæ.

96. A Gapharis ad Amaræam stadia 40; turris est sub eaque statio; aquam habet fluviolem; prope fluvium arva sunt; *OEnoladon* fluvius vocatur.

97. Ab Amaræa ad Megerthin stadia 40 (fort. 140 (μ'); (urbs est et portum habet et aquam. *Hæc pertinere videntur ad § 98*).

98. A Megerthi ad Macaræam (*Macar-OEam*) stadia 400 (fort. 250 σν').

near it the ruins of several baths with tessellated pavements. »

§ 98. Μακαράϊαν] Legendum videtur *Μακαροῖαν*; vel certe *Μακαράϊα* nomen ortum est ex *Μακαρ-Οἶα* quod ipsum, si ad indigenam nominis formam revocaveris, scribendum foret *Makar-OEat*. Etenim in numis phœniciis legitur *ויעת בעקר בילן*, i. e. *Noster Bel Makar-OEat*, vel etiam *ויעת בעקר בילן*, *OEat Noster Bel Makar*; in nonnullis autem numis ætatis Augusteæ nonnisi *ויעת*, *OEat*, exstat (V. Movers p. 489), atque brevitate hoc nomine urbs memorari solet apud Romanos scriptores, nisi quod varias nomen induit formas. Apud Plinium V, 4 § 27 est *civitas OEensis* (*Ocensis*, *Oensis*, *Cocensis* var. lect.) et V, 5 § 38: cum *OEensibus* (*Ocensibus* et *OEisibus* var. lect.); ap. Melam I, 7: *Oza oppidum*; Ptolem. *Ἐώα*; Solin. c. 30 *OEæ*; Silius III, 256 *OEa*; Tab. Peut. *Osa*; Geogr. Rav. V, 5: *OEea*; Itin. p. 62: *Ocea* (*Occa* 3 codd.) *colonia*. Cf. numi ap. Eckhel IV, 131, Rasche Lex. num III, 2, p. 58. Apud Tacit. Hist. IV, 50 incolæ in codd. nostris corruptius vocantur *Ophenses*. Urbem origine Libycam et postea Tyrii coloniis frequentatam esse ex ipso nomine Moversius colligit, quippe quod altera sui parte cultum Tyrii dei *Makar* seu *Melkart* prodat, alteram habeat e Libyca lingua petitam, quandoquidem *eat* respondeat voci berbericæ *ait*, i. e. *tribus*, et in compluribus gentium locorumque nominibus libycis deprehendatur. De corruptionibus nominis Barthius conferri jubet Slane in *Journal nouveau Asiatique* 1844, II, p. 358, n. l. Scylax et Strabo urbem non memorant, hic tamen inter Abrotonum et Leptin alias nonnullas urbes esse monet. Ceterum *OEa* cum Lepti Magna et Sabrata *τρίπολιν* constituit ad instar notissimæ tripolis Phœniciæ (Solinus c. 30 ed. Steph.: *Achai Tripolin lingua sua signant de trium urbium numero*, *OEæ*, *Sabratæ*, *Leptis Magnæ*). Ditio Tripolitana in ora maritima a Lepti usque ad Tacapen pertinebat, in mediterraneis per ea loca, quorum seriem exhibet Itinerar. prov. p. 62. Quæ quidem circumscriptio etsi senioris temporis fuerit, neque Severi imp. ætate antiquior, ipsa tamen instituti initia a priscis Tyriorum coloniis repetenda sunt. Annua Tripolitanorum concilia habes ap. Ammianum XXVIII, 6, 7. Tempore belli punici secundi Carthaginienses, uti Leptin, Clypeam, etc., sic etiam *OEam* Sículos colonos traduxisse intelligitur e Silio Ital. III, 256: *Sabratha tum Tyrium vulgus, Sarranaque Leptis, OEaque Trinacrios Afris permixta colonos*. *OEensium* et Leptitanorum discordias, quibus ad arma ventum est *OEensesque*, multi-

99. Ἀπὸ Μακαράϊας εἰς Σαβράθραν στάδιοι υ' πόλις ἔστιν ἀλίμενος· σάλον ἔχει.

99. Ab Amaræa ad Sabratham stadia 400; urbs est portu carens; salum habet.

ΔΙΟΝΙΣΙΟΥ ΣΥΡΤΙΣ ΜΙΚΡΑ.

SEQUITUR SYRTIS MINOR.

100. Ἀπὸ Σαβράθρας ἐπὶ Λοκροῦς στάδιοι τ' κόμη ἐστὶ, καὶ ὑπεράνω τῆς κόμης πύργος ὑψηλός.

100. A Sabratha et Locros stadia 300; vicus est et supra vicum turris alta.

101. Ἀπὸ Λοκρῶν ἐπὶ Ζεύχαριν στάδιοι τ' φρού-

101. A Locris ad Zeucharin stadia 300; castellum

tudine inferiores, Garamantes contra hostem excitarunt, memorat Tacitus Hist. IV, 50. Quot quantaque OEA civitas sæculo quarto ab Austuriis barbaris perpessa sit, fusius exponit Ammianus XXVIII, 6. — OEA hodie est *Tripolis* seu *Tarabolus*. Testatur Abu Obeid Bekri in *Notices des manusc.* T. XII, p. 451: « Le nom de Tarabolos signifie, dit-on, trois villes... Si l'on en croit la tradition, elle dut sa fondation à l'empereur Sévère. On la nommait encore la ville d'*Aias* (Æa). » Idem intelligitur ex distantia; nam quum sequens urbs Sabrata aperte sit hod. *Tripoli vecchio*; hinc vero usque ad OEam sint sec. Stadiasium § 100 stadia 400, sec. Itin. millia 53 seu stadia 424, secundum Tab. Peut. millia 49 sive stadia 392, dubitatio esse nequit, quin *Tripolis* indicetur, quæ reapse ad 400 stadia distat a *Tripoli vecchio*. Contra vero quæ inter Macaræam et Megerthim in Stadiasmo exhibentur stadia 400, mutanda sunt vel in 250 vel in 350 stadia; in 250, si Megerthim cum Megradi Itinerarii composueris; in 350, si Megerthim ad *Wadi Rumil* collocaveris. Ceterum ex prisca Tripolitana urbis monumentis nihil hodie superest præter arcum triumphalem, quem Lucio Aurelio Vero Cajus Orfitus proconsul dedicavit.

§ 99. Σαβράθραν] Σαβράθραν et § 100 ἀπὸ Ἀλάθρας codex. In numis phœniciis nomen urbis est *Sabroton* seu *Sabrata* vel *Sabrat* (V. not. ad Scylac. p. 86); in Ptolemæo codices habent: Σάβραθρα, Σαβράθρα, Σαβράτρα, unde suspiceris apud Nostrum fortasse scribendum esse εἰς Σαβράθραν. Rectius *Sabrata* scribitur in Tab. Peut., Itiner. (*Sabrata colonia*), Geogr. Rav. V, 5, Æthico p. 722, Plinio V, 4, § 25: *Sabrata* (*Sabratha* et *Sabathra* var. lect.) *contingens Syrtin minorem*; Solin. c. 30. In Silio Ital. III, 256 legitur *Sabratha*. Cf. Sueton. Vespas. c. 3, ubi: *Statilius. Sabratensis ex Africa*. Antiquiores scriptores græci ex nomine phœnicio *Sabraton* fecerunt Ἀβρότονον (V. not. ad Scylac. l. l.), unde fit, ut in Plinianis collectaneis *Sabrata* et *Abrotonum* tamquam diversæ urbes recensentur. Ap. Ptolemæum quum in ora maritima post Ἐώαν (Oëan) sequantur:

Πισινδων λιμὴν	41° 15'	31° 30'
Σαβράθρα	41°	31° 30'
in mediterraneis recensentur:		
Σαβράτα	41° 15'	30° 50'
Πισινδων	41°	31° 10'

in quibus Sabrata mediterranea ex Itinerariis tamquam a maritima Sabratha diversa ponitur perperam. In Tab. Peut. inter Oeam et Sabratam ponuntur *Assaria* (20 mill.) vel *Passaria* (G. R.) et *Pontos* (13 mill.); e quibus *Pontos* nescio an sit cum ruinarum loco, qui vocatur *Zarnari*, componenda, dum *Assaria* pertinere

videtur ad hodiernum s. *Saigad Sarcia*, de quo v. Barth. p. 231. Cum Ponto componendum putares Πισινδων λιμὴνα Ptolemæi, si recte hic distingueretur a Pisida loco mediterraneo (*Pisida municipium* in Tab. Peut., *Pisida vicus* in Itin., 51 vel 53 m. a Sabrata distans; hod. *Biorga* seu *Brega*?). Sabrata autem superstes in ruinis hodiernæ *Tripoli vecchio*, quas etiam nunc *Sabrat* vocari perhibent, Barthius vero p. 279 *Kasr Allaca*, si recte meminisset, dici refert. Sita urbs in colle, qui in agro beatissimo assurgit. Rudera urbis late patentia primariam Tripolitanae regionis urbem produnt manifesto. Inter alia supersunt infimæ partes muri, qui a colle ad mare pertinens vastam regionem amphitheatri instar referentem includit et præter ipsam urbem comprehendisse videtur suburbium Libycis gentibus destinatum, quæ statis anni temporibus commerciorum causa in emporium confluebant. Ipsa urbs, e saxis egregie dolatis structa, maiorem partem sita erat ad promontorium, a quo in mare projicitur scopulorum tænia, quæ portum præberet, nisi aquarum vis parum profunda solum tegeret saxosum. Quare recte Noster locum ἀλίμενον esse dicit. Sabrata, urbs originis Tyriæ, patria fuit Flavie Domitillæ, quam uxorem duxit Vespasianus. Hic, ut videtur, urbem coloniam fecit; postea eandem auxerit Severus; anno 548 restauravit Justinianus (Procop. De ædific. VI, 4). Forum ex ea Tripolim translatum esse anno 31 Hedehra æræ refert Abd er Rahman Ebn Habib, notante Slane in *Nouveau Journal Asiatique* 1844, II, p. 358.

§ 100. Σύρτις μικρά] Similiter Plinius l. l. Sabratam Syrtin minorem contingere dicit. || — Λοκροῦς] locus hoc certe nomine aliunde non notus. Mensura ducit ad *Sidi Ali*, quod Smythius vocat, monumentum in colle situm; idem, ut videtur, a Barthio appellatur *Sidi al Gasi*, quod sancti viri sepulcrum inferiore sui parte antiquæ est structuræ, adeo ut olim turris fuisse possit. Situm in colle abrupto, qui gypso constat. Eundem vel vicinum ad locum pertinuerit *Gypsaria taberna* Tabulæ Peut., 33 millia seu 264 stadia a Sabrata distans. Ceterum probabilis est Barthii p. 288 sententia Λοκροῦς nomen e punico a Græcis corruptum esse, indeque fictam fabulam, qua Locri Ozolæ e Troja redeuntes et in Libyam delati non procul a Syrti sedes fixisse traduntur (Virgil. Æn. XI, 265 ibique Servius).

§ 101. Ζεύχαριν] Ζεύχης vocatur ap. Strabonem p. 834; Ζεύχης in Epitome Artemidori ap. St. Byz. s. v.; Χουζίς locus, quem in mediterraneis 39° 30' long., 30° lat. Ptolemæus memorat, ad nostrum locum referri nequit, nisi mirum in modum errasse auctorem statueris. Ζεύχαρις de industria incolarum Τριχηῖς vocatur apud Scylacem p. 86, ubi vide not. Situs locus ad λιμνοθάλασσαν, *Sébâch el Kelab* vel *Dûn Hasi es Sultân*.

ριον ἔχον πύργον· (ὁ δὲ πύργος) λιμὴν ἐστὶ ἐπίσημος.

102. Ἀπὸ Ζευχάριος ἐπὶ Γέργιν στάδιοι τν'· πύργος ἐστὶ, καὶ φρούριον ἔχει καὶ λιμένα καὶ ὕδωρ.

103. Ἀπὸ Γέργεως εἰς Μήνηγχα στάδιοι ρν'· πόλις ἐστὶν ἐπὶ νήσῳ· ἡ δὲ νῆσος ἀπέχει τῆς γῆς σταδίους η'. ἔχει δὲ πόλεις ἱκανὰς, μητροπόλιν δὲ ἔστιν [αὕτη]. Αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ τῶν Λωτοφάγων νῆσος. Ἔστιν ἐν αὐτῇ βοιμὸς Ἡρακλέους· μέγιστος καλεῖται. Ἔστι δὲ 10 λιμὴν καὶ ὕδωρ ἔχει.

est turrem habens; sub turrem (ὕπὸ δὲ τὸν πύργον?) portus est insignis.

102. A Zeuchari ad Gergin stadia 350; turris est et castellum habet et portum et aquam.

103. A Gergi ad Meningem stadia 150; urbs est in insula. Insula autem a continente distat stadia octo. Urbes habet non paucas, hæc vero est metropolis. Hæc igitur est insula Lotophagorum. In ea exstat ara Herculis (quæ vocatur) maxima. Meninx portum habet et aquam.

Stadia 300 ad ostium lacus ducunt, ubi in insula sita est *Biban* cum castello. Eo ipso in loco fuerit φρούριον Nostri, ut cum Barthio censeo. Ruinæ quædam e lapide coctili prope mare jacent, in quibus cavitates amphorarum formam referentes deprehenduntur, similes earum quæ in Tyria ora præparandæ purpuræ inserviebant (V. Barth. p. 270). Ac nostro quoque loco fuisse purpuræ fabricas e Strabone constat. Lacus marinus, angusto ostio mari junctus λιμένα ἐπιστημον præbuit; tenuis autem tænia inter lacum ac mare extensa castello locum præbuit aptum. A φρούριῳ Nostri non diversum est *presidium* Tabulæ Peut. 35 millibus p. a *Gypsaria taberna* distans, quam distantiam decem millibus auxit Lapius, recte puto, quum vel hoc loco vel in seqq. falsos distantiarum numeros in Tab. tradi facile intelligatur. In eadem Tabula 20 millibus a Gypsaria tab. est *Pisinda*, quæ collocanda est ad maris recessum *Mirsa Bareha* vel *Brega*, ubi quum portui locus sit idoneus, vix erraveris si Πισίνδων λιμένα huc pertinere, Ptolemæum vero præter ordinem hunc portum memorasse putaveris. Apud eundem Ptolemæum post Sabrata sequitur tertia unius gradus parte disjuncta Ζεῖθὰ ἄκρα; quod item perperam habere videtur, quum verisimillimum sit nomen illud pertinere ad eam acram, in qua Meninx insula cum continente juncta erat ponte vel mole, cujus vestigia adhuc supersunt (v. Barth. p. 263). Hic enim locus *Ponte Zita municip.* in Itiner. et Geogr. Rav. V, 5 et III, 5, *Liha* corrupte in Tab. Peut. vocatur. Sin nihil Ptolemæus erravit, Ζεῖθὰ ἄκρα referenda est ad peninsulare promontorium quod nunc vocatur *Zoarah* vel *Ezwarah*. || — ὁ δὲ πύργος] Nisi excidit aliquid, aut delenda hæc, aut legendum: ὑπὸ δὲ τὸν πύργον.

§ 102. ἀπὸ Ζεύχαριν codex. || — Γέργιν] Γέργην cod.; em. Gail. Memoratur Gergis a Procopio De ædif. VI, 4. Ruinarum locus et prope situm castellum

etiamnunc vocantur *Deherchis* vel *Zarsis*; at portum locus nunc non habet. V. Barth. p. 266. Pertinere huc videntur *Gergesita*, qui ex Judæa in Africam transisse in libris Judaicis traduntur. V. Movers l. I. p. 427 sqq. 435. || — τν'] sic codex; πν', edidit Iriarte. Recto itinere nonnisi 180 stadia computantur. At non potuit cursus rectus institui, quum brevia longe patentia cogerent ut longis viæ ambagibus Gergis peteretur.

§ 103. Γέργεως] Γεργέων cod.; em. Gail. Deinde Μήνηγχα cod.; tacite em. Iriarte. || — σταδ. ρν'] Stadia 150 pertingunt ad eam insulæ partem, quæ a Gergi abest proxime, et ubi nunc exstat *Boukal* castellum; ibi vero nullus esse videtur portus; quare probabilius est distantiam parum accurate notari, et Meningis urbis portum esse hodiernum *port Saggia*, prope quem in mappa Smythiana *Menax* locus notatur. Hucusque a Gergi recto itinere 180 fere sunt stadia. || — σταδ. ιους η'] γ' σταδίους secundum Scylacem p. 87, minus accurate. || — πόλεις ἱκανὰς] Strabo l. I. : πλείους δ' εἶσιν ἐν αὐτῇ πολλῆναι, μάλιστα δ' ὁμώνυμος τῇ νήσῳ. Plinius ita V, 7 § 41 : *Oppida habet duo, Meningem ab Africæ latere, et altero Troar (Troiar, Thorur, Thoiar codd. var. lect.; Thoar vulgo ante Silligium)*. Ptolemæus in Lotophagitide insula (p. 272, 1) duo memorat oppida, Γέρραν (Γερραν v. l.) 39° 15' long., 31° 15' lat., et Μήνηγχα 39° 30' long., 31° 20' lat. In Tab. Peut. recensentur : *Girba, Tipasa, Haribus, Uchium*. || — ἐστὶν αὕτη] v. αὕτη supplevi ineleganter sane, sed in Nostro non improbabilius. || — Ἡρακλέων cod. Cf. Lycophro 871, ubi Tzetzes : Τῷ γὰρ Ἡρακλεῖ ναὸν περὶ Σύρτιν τῆς Λιβύης Ἰασὼν ἐδείματο καὶ οἱ λοιποὶ Ἀργοναῦται. Eodem referenda videtur ara Ulyssis, quam auctores Strabonis p. 834 arguere perhibent Meningem esse Homericam Lotophagorum insulam. Ceterum illud μέγιστος καλεῖται num sic recte habeat, nescio; negare tamen malim

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Λέπτεως εἰς Μήνιγγα στάδιοι βτ'.

104. Ἀπὸ Μήνιγγος εἰς τὴν ἡπειρον * στάδιοι σ' πόλις ἐστὶ, ἔχει δὲ καλὸν λιμένα καὶ ὕδωρ.

Omnia simul a Lepti ad Meningem stadia sunt 2300.

104. A Meninge in continentem [ad Gichthin, ἐπὶ Γιχθὶν] stadia 200; urbs est, quae bonum habet portum et aquam.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			TAB. PEUT.		ITIN. PROV.	
	Num. codi- cis	Num. emen- dati.			Long.	Lat.		mil		mil.
103. Μήνιγγ.				Μήνιγγ.						
104. Ἡπειρος (Γιχθίς.)	σ'	σ'	200	Ἡδάρθα πόλις. . .	40° 10'	31° 15'	Gigti a Zita. . .	25	Giti mun. a Zita.	35
105. Κιδιφθά. . . .	ρπ'	ρπ'	380	Γιθίς.	39° 20'	30° 50'	Templum Vene- ris.	15	Agma s. Fulgu- rita villa. . .	25
106. Τακάπη. . . .	*	σ	580	Τακάπη.	38° 50'	30° 30'	Tacape colonia. Ad palmam. . .	26 22	Tacapas colonia.	25
							Lacene.	6	Cellas vicus. .	30
							Praesidium Sil- vani.	8		
							Ad Oleastrum. .	18		
							Macomades mi- nores.	27	Macomadibus munic.	26
107. Νεάπολις. . .	ρ'	υ	980	Μακομάδα.	38° 30'	31° 15'	[Thenis].	27	Thenis.	28
108. [Θέναι]. . . .		σλ'	1200	Θέναι.	38° 30'	31° 40'	Taparura.	20		
				Ταροῦρα.	38° 30'	32°	Usula municip.	*	Usula civitas. .	28
				Ούσιλλα.	38° 30'	32° 20'				
				Βραχῶδης ἄκρα. .	38° 30'	32° 20'	Ruspe.	6	Tusdro col. . .	32
				Ρούσπαι.	38°	32° 20'	Acholla.	*		
109. Ἀχόλλα. . . .	*	φν'	1750	Ἀχόλλα.			Sullecti.	12		
110. [Σ]αλίποτα. .	ρλ'	ρλ'	1870				Tapsum.	15		
111. Θάψος.	*	ρμ'	2010	Θάψος.	37° 30'	32° 30'	Lepte minus civ.	8	Lepti minus. .	33
113. Λέπτις μικρά.	ρο'	ρο'	2180	Λέπτις μικρά. . .	37° 10'	32° 30'	Ruspina.	25		
114. Θερμαί. . . .	ξ'	ξ'	2240	Ῥουσπίνια. . . .	36° 30'	32° 40'				
115. Δύο νησία καὶ ἀκρωτήριον.	μ'	μ'	2280	Ἀδρουμητὸς κολω- νία.			Hadrito.	*	Hadrumetum. .	18
116. Ἀδραμύτης. .	μ'	μ	2320		36° 40'	32° 40'	Orbita.	*		
							Ad Horrea. . .	22	Horrea.	18
							Cubis.	*		
				Ἀρροδίσιον. . . .	36° 15'	32° 40'	Lamniana. . . .	22		
				Σιαγούλ.	36°	32° 50'	Putput.	10	Putput.	30
117. Νεάπολις. . .	τ'	τ'	2620	Νεάπολις κολωνία.	35° 45'	33°	Neapolis.	12	Neapolis. . . .	12
				Κούρουβις.	35° 30'	33° 10'			Curubi.	26
117. Ἀσπίς.	σ'	σ'	2820	Ἀσπίς.	35° 15'	33° 30'	Clypeis.	*	Clypeis.	20
118. [Ἐρμαία ἄκρα].	*	σ]	3020	Ἐρμαία ἄκρα. . .	35°	33° 30'				
				(Κλύπεα).	35°	33° 20'				
119. [Μισούα]. . .	*	ρλ'	3140	Μισούα.	35°	33° 15'	Misua.	*	(Missua Itiner. marit.)	
120. Θερμαί. . . .	ξ'	ξ'	3200				Ad aquas. . . .	*		
121. Κάρπη. . . .	ρξ'	ρξ'	3360	Κάρπις.	35°	33°			'Carpis 200 st. a Missua Itin. mar.)	
122. Μάξουλα. . .	κ'	κ'	3380	Μάξουλα.	35°	32° 40'	Maxula.	21	Maxula civ. . .	
				Κατάδα ποτ. ἐκβο- λαί.	34° 50'	32° 30'	Thuni.	7		
123. ὁ Γαλάθρας. .	ν'	ν'	3430	Καρχηδών, μέγα ἄστυ.	34°	32° 40'	Carthagine col.	10	Carthago. . . .	18
124. Καρχηδών. .	ρλ'	ρλ'	3550							
Ἀπὸ Μήνιγγος.	φν'	γφν'	3550							

§ 104. εἰς τὴν ἡπειρον] Epirum dici locum aliquem Meningis insulae statuit Lapius, ac statuendum ita foret si recte haberent § 105 verba ἀπὸ Γέργεως. Quod mihi secus videtur. Gailius locum continentis aliquem insulae objectum ab insulanis Ἡπειρον vocatum esse suspicatur. Similiter Barthius p. 286. Viv

tamen tale quid tibi persuaseris. Probabilius diveris nomen corruptum esse, fortasse ex Ἐπῆρος, cuius nominis locum supra vidimus. Ego mutila verba esse putans refingi velim in hunc modum : εἰς τὴν ἡπειρον [ἐπὶ Γιχθὶν] στάδιοι σ', et deinde pro Ἀπὸ Γέργεως, ex antec. male repetito, scribi jusserim Ἀπὸ Γιχθέως.

105. Ἀπὸ δὲ τῆς Γέργειως εἰς Κιδιφθάν στάδιοι ρπ' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.

106. [Ἀπὸ Κιδιφθῆς εἰς Τακάπην στάδιοι σ'].

107. Ἀπὸ Τακάπης εἰς Νεάπολιν στάδιοι ρ' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.

105. A Gichthi (ἀπὸ Γυχθέως) ad Cidiphtham stadia 180; urbs est quæ portum habet.

106. [A Cidiphtha ad Tacapen stadia 200.]

107. A Tacape ad Neapolin stadia 400 (5); urbs est quæ portum habet.

Etenim proximus continentis locus in Itinerario memoratur *Giti* vel *Gitti municipium a ponte Zita* distans 35 milibus seu 280 stadiis. Idem in Tab. Peut. vocatur *Gigti*, nec nisi 25 milibus minus accurate a ponte *Zita* sejungitur. In Geogr. Rav. III, 5 scribitur *Githi* et V, 6 *Giltit*. Wesselingius ad Itin. e Conciliis affert *episcopum plebis Gittensis*. Apud Ptolemæum vero locus scribitur Γυχθίς vel Γιθίς. Porro idem oppidum Scylax notasse putandus est p. 87, ubi codex : ἀπὸ δὲ τῆς νήσου εἰς Ἐπιχρον πλοῦς ἡμέρας ἡμισείας. Ἀπὸ δὲ Ἐσχιδων etc. in quibus ΕΠΙΧΟΝ ortum videri ex ΕΠΙΘΟΝ vel ΓΙΘΟΝ suo loco monui. Ponendus locus in ea continentis extremitate in qua Smythius *Zurchaf*, Barthius *Tarf et decharf* adscribunt. In hunc enim locum solent nautæ appellere. A portu *Saggia* sive a Meninge urbe eousque sunt ad stadia 250; Noster nonnisi 200 notat.

§ 105. Κιθιφθάν] Idem locus ap. Ptolemæum vocatur Ἡδάφθα (Ἡδάφθα, Ἡδαρα var. lect.), πόλις κατὰ τὸ πέρας. Ceterum Hedaptha ita ponitur, ut a Gichti sita sit non occasum sed orientem versus. Id falsum esse inde intelligitur quod Noster § 112 Cidiphtham inter ea ora loca recenset, quæ ad Cercinæ insulæ sinum sita sint. Stadiorum numerus ad insignes ducit ruinas loci *el Medina* vel *Catana*, ad lacus marginem, e quo canalus ad mare ductus erat, referente Barthio p. 286, qui ipse lectorem relegat ad Sainte Marie in *Bulletin de la Société géographique*, IIIme série, tom. X, p. 200. Secundum Itin. ad hunc locum vel ad viciniam ejus referenda est mansio *Agma* sive *Fulgurita villa*, in Tab. Peut. *Templum Veneris*. Apud Ptolemæum si Hedaptha urbem in suum locum transposueris, verba κατὰ τὸ πέρας ita explicari possunt ut subintelligas τῆς Σύρτης, atque urbs in intimo sinu sita esse dicatur. Quamquam vel sic verba ab ipso Ptolemæo aliena esse videntur, quum in intimo Syrtis μυχῷ parum accurate ponat Tacapen.

§ 106. Sequentia misere truncata sunt. Ut continua locorum series exhiberetur, supplenda erant quæ § 106. 108. 109. 111 uncinis distinxī. || — Τακάπη] § 107 codex corrupte: ἀπὸ Βαζάτης. Præter Ptolemæum, Itinerar., Tabulam Peut. et Geogr. Ravenn. V, 5 et III, 5, et Æthicum in Cosmogr. p. 721 vide Plinium V, 4 § 25, XVI, 5 et XVIII, 51: *Tacape felici super omne miraculum riguo solo; palmæ ibi prægrandi subditur olea, huic ficus, fico Punica, illi vitis; sub vite seritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodem anno, omniaque aliena umbra aluntur. Super omnia est, biferam vitem bis anno vindemiare. Et nisi multiplici partu exinaniatur ubertas, pereunt luxuria singuli fructus*. Strabo p. 835 hoc empirium signat verbis: Κατὰ δὲ τὸν μυχὸν ἐστὶ πικρὴ ἐμπόριον, ποταμὸν ἔχοντα ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον. Cum quibus conferendus Ptolemæus qui Tacapen in intimo

Syrtis recessu collocat, fluviumque prope Tacapen exeuntem Tritonidem vocat. Vetus nomen abiit in *Caps*, *Cabes*, *Gabs*. Multa de ea habet Abu Obcid Bekri in *Extr. et Notices* etc. t. XII, p. 462: « Kâbes est une belle ville entourée d'une magnifique muraille de pierre, de construction antique. Elle renferme une citadelle extrêmement forte, des faubourgs, des marchés, des fondouks, une mosquée *djami* d'une belle architecture, et des bains nombreux. Le tout est environné d'un large fossé, dans lequel on introduit l'eau au besoin, et qui forme pour cette ville un rempart de la plus grande force. Kâbes a trois portes; à l'orient et au midi s'étendent les faubourgs. Elle a pour habitants des Arabes et des Afariks. Son territoire produit des fruits de toute espèce; les bananes y sont surtout en extrême abondance; aussi fournit-elle de toute sorte de fruits la ville de Kairouan. On y voit de très-grands mûriers, dont chacun rapporte plus de soie que n'en donneraient cinq arbres d'un autre pays. La qualité de cette soie est excellente; et dans toute la province d'Afrikiah, Kâbes est le seul endroit qui fournisse cette denrée précieuse. Les jardins du territoire de cette ville s'étendent, sans interruption, dans un espace de quatre milles. Elle a des eaux courantes, que l'on conduit partout pour l'arrosage des arbres: elle proviennent d'une source abondante, qui sort d'une montagne située au sud-ouest, et va se décharger dans la mer. Tout ce territoire produit abondamment des cannes à sucre. On voit à Cabes une tour d'une extrême élévation. Le port de cette ville est fréquenté par des vaisseaux de tous les pays, etc. » De hodierna urbe, per hunc tractum etiam nunc primaria, v. Shaw *Travels* p. 113, *Temple Excursions in the Mediterranean* vol. II, p. 133, Barth. l. l. p. 254 sqq. 285 n. 48.

§ 107. Νεάπολιν] Apud Plinium et Ptolemæum in ora sequitur Μακομάδα, *Macomades*; quem locum novimus etiam ex Itinerario (*Macomadibus municipium*) et Tab. Peut. (*Macomades minores*), coll. Geogr. Rav. III, 5. Hoc vero nomen punicum græce sonat Νεάπολις. V. Movers p. 494. Idem est oppidum quod apud Scylacem unius diei navigatione distare dicitur a Gichthi; nomen sane in codice excidit, situs autem loci eo indicatur, quod in propinquo esse proditur insula deserta, quæ non alia esse potest nisi *Surkenis*. Ex Itinerario et Tab. Peut. si situm definiere volueris, tutissime ages si in computando non a Tacape longe remota, sed a sequente Thenarum (hod. *Taine*) urbe proficiscaris. A Thenis igitur ad Macomades sec. Itin. p. 59 sunt 28 milia seu 224 stadia, sec. Tab. Peut. 27 milia sive 216 stadia. Eodem fere redit distantia, quam notat Ptolemæus. Jam vero 220 stadia ab hodierna *Taine* ducunt ad hodiernam *Kassr Ounga*, qui locus non ita longe distat a *Surkenis* insula. A Tacape ad Macomades sec. Itin. sunt milia

108. [Ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Θέναν στάδιοι σ'].
 109. [Ἀπὸ Θένης εἰς Ἀχόλλαν στάδιοι ρ'].
 110. Ἀπὸ Ἀχόλλης εἰς Ἀλιπότην στάδιοι ρκ'.
 111. [Ἀπὸ Ἀλιπότης εἰς Θάψον στάδιοι ρκ'].
 112. Αὗται αἱ πόλεις λιμένας ἔχουσι, διὰ [δὲ] τὸ ἐπικεῖσθαι αὐταῖς βράχῃ εἰς ταύτας πλέουσι σύμμετρα πλοῖα. Τῇ δὲ Ἀχόλλῃ καὶ τῇ Ἀλιπότῃ καὶ τῇ Κιδιφθῇ ἐπικείται Κέρκινα ἡ νῆσος, ἀπέχουσα σταδίου ρκ'. Ἀπὸ δὲ τῆς Λωτοφάγων, ἥπερ ἐστὶ Μῆνιγξ, ἐπὶ τῇν Κέρκιναν νῆσον διὰ πόρου στάδιοι ψν'. Ἀπὸ Θένης

56 sive 448 stadia. Juxta oram a *Cabes* ad *Kassr Ounga* sunt stadia 400; viarum ambages effici poterant, ut ex 400 evaderent stadia 448. Aliam multoque longiorem viam exhibet Tabula Peut., ex qua 81 milia sive 648 stadia computantur. Lapius Tabulae P. rationes ab Itinerario prov. nihil adeo differre opinans pro habitu suo numeros ita mutavit, ut milia 61 colligerentur et Macomades cum hodierno *Maheres* vel *Maharress* componerentur. A Macomadibus vero ad *Thenas* Lapius numerat milia 17 ex Itin. p. 17, quum hic potius numerus ex reliquorum testium consensu corrigendus esset. — Jam quod Nostrum attinet, facile patet pro στάδιοι ρ' scribendum esse στάδιοι υ'.

§ 108. Θέναν] § 112 codex habet: ἀπὸ Θίβνης, quod corruptum ex Θένης. Sic Strabo quoque p. 834: Θέναν πόλιν παρὰ τὴν ἀρχὴν κειμένη τῆς μικρᾶς Σύρτews. Idem p. 831: εἶλε δ' ἐξ ἐφύδου Καῖσαρ τὴν [Κέρκιναν] νῆσον καὶ Θέναν πολὺν γῆν ἐπιβαλαττιδῖαν· τούτων πασῶν αἱ μὲν τελείως ἤρξαντο, αἱ δ' ἡμισπαστοὶ κατελείφθησαν. Ap. Agathem. p. 14 vulgo legitur Θήνη. Plinius V, 4 § 25 *Thenæ*, Tab. P. *Thenæ colonia*; Itin. et *Æthicus*. Cosmogr. p. 721: *Thenis colonia*; Geogr. Rav. V, 5 *Thēnas*, III, 5 *Thenas*. Gruter. Inscript. p. 363: *Coloni Thēnit*. Ptolemæus: Θεαῖναι. Colonia cognominabatur *Ælia Augusta Mercurialis*. V. Gruter. l. l. Cf. Mannert X, 2 p. 152. Hodie *Taine*. Vetus nomen esse phœnicium, locumque de ficubus dictum (פִּיכָה) censet Movers p. 495, adeo ut integrum nomen fuerit פִּיכָה-תַּינִי, locus *ficuum* (Cf. *Ras et Tin*, et *Συκῇ* locus in Stad. § 31). Quod si est, inde explicaverim quod ap. Plinium l. l. semel *Thenæ*, semel *Thenaves* in codd. scribitur, in quo *ves* ortum fuerit ex תַּינִי.

§ 109. Ἀχόλλαν] § 112 codex: ἀπὸ Ἀχολῆς. Ptolemæi codices similiter Ἀχολα. In ruinis loci, qui vocatur *Kassr el Alia* reperta inscriptio punico-latina, in qua urbs vocatur *Achulla* (V. Gesenius Mon. phœn. p. 319). Stephanus Byz.: Ἀχόλλα, πόλις Λιβύης, οὗ πόρρω τῶν Σύρτewν, ἀποικίος Μελεταίων (V. Movers. p. 353). Strabo p. 831: πλησίον (sc. Θάψου) καὶ Ζέλλα καὶ Ἀχόλλα, ἐλευθερεῖ πόλεις. *Achollam* etiam Livius XXXIII, 48, et *Achollitanum* (oppidum) recte unus certe codex Plinii V, 4 § 30 (var. lectionem v. ap. Sillig.). Corrupte *Aholla* Tab. Peut., *Acolla* G. Rav. V, 5, Χόλλης pro Ἀχόλλης codices Appian. Pun. c. 33. Alia nominis forma est *Achilla* ap. Hirtium Bell. Afr. c. 33 et *Aquilla* in numis ap. Eckhel IV, p. 133, sicut in lege Thoria c. 38: *populorum leiberorum... Leptitanorum, Aquillitanorum*, etc.

108. [*A Neapoli ad Thenam stadia 220.*]
 109. *A Thena ad Achollam stadia 500*.
 110. Ab Acholla ad Salipotam (Σαλ.) vel Salictam stadia 120.
 111. [*A Salipota ad Thapsum stadia 120*].
 112. Hæ urbes portus habent, sed quod brevior iis adjacent, non navigant ad eas nisi naves mediocres. Achollæ et Salipotæ (Σαλ.) et Cidiphthæ objacet Cercina insula, a continente distans stadia 120. A Lotophagorum vero sive a Meninge insula ad Cercinam insulam per fretum sunt stadia 750. A Thena ad

In numo phœnicio (Gesen. l. l. mon. tab. 42) ætatis Augustæ præter *Achulla* exstat nomen *Kir*, de quo v. conjecturam Moversii l. l. p. 501. De etymo vocis ἄχολλα cf. Olshausen in *Rhein. Mus.* 1852 p. 333. Confert ille Etruriæ urbem Ἀγύλλαν, quam ipsam quoque Phœniciam coloniam esse censet, nomenque significare suspicatur *rotundam*, probante Hitzigio ib. 1853, p. 601. — Ceterum probabile est Stadiasmi auctorem etiam loca inter Thenam et Achollam media recensuisse; de quibus h. l. agere a proposito nostro alienum.

§ 110. Ἀλιπόταν] Legendum videtur εἰς Σαλιπόταν, nisi etiam major latet nominis corruptio. Etenim post 120 fere stadia sequitur locus ruinarius, qui nunc vocatur *Sallecta* In Tab. Peut. 12 mill. post Achollam sequitur *Sullecti*. Σάλλεκτον vocatur in Procopio Bell. Vandal. I, 16 p. 379: Ἰκκουσ (Belisarius) Σάλλεκτον πόλιν ἡμέρας ὁδὸν τοῦ στρατοπέδου διέχουσταν ἐπὶ θαλάσῃ εἶναι ἐν τῇ ἐπὶ Καρχηδόνα φερούσῃ, ἥς τὸ μὲν τεῖχος ἐκ παλαιῶν καθηρημένον ἐτύγχανεν, οἱ δὲ ταύτῃ φημένοι τοὺς τῶν οἰκίων τοίχους πανταχόθεν ἀποφράξαντες διὰ τὰς τῶν Μαυρουσίων ἐπιδρομὰς περιόλου ἐρύλασσον σχῆμα. Plinius V, 4 § 30 inter libera oppida cum Achollitano aliisque habet etiam Salaphitanum, quod esse nostrum Σαλιπόταν conjicio, nisi forte est Ζάλαπα, quam Ptolemæus in mediterraneis (36° 45' long. 31° 45' lat.) memorat. De ruinis nostri loci in litore arenoso v. Barth p. 175.

§ 111. Θάψον] Urbs nota. V. Scylax p. 87. Ruinæ ad prom. (*Ras*) el *Dimas*. Portus olim arte egregie munitus. V. Barth. p. 163 sqq.

§ 112. διὰ δὲ τὸ] δὲ inseruit Letronnius, sublata interpunctione quæ erat post vocem βράχῃ. Quamquam vel sic inconcinna oratio. Fortasse præstat pro ἔχουσι scribere οὐκ ἔχουσι διὰ τὸ ἐπικ., quum ἀλίμενοι Nostro dicantur urbes, quarum portus arenis tunc obstructi nautis inutiles erant. Quæ vero sequuntur de insulis, nescio an serius addita sint. || — Ἀχόλλῃ] Ἀχόλλα... Ἀλιπότα... Κιδιφθῇ codex. || — ἐπικείται] Dicere vult in eo sinu, qui urbibus istis includitur, sitam esse Cercinam insulam. || — ἀπέχουσα] sc. a continentis ora proxima. Nescio an quæ paullo post leguntur Ἀπὸ Θένης εἰς Κέρκιναν ad verbum ἀπέχεται olim aliquis adscripserit. || — Λωτοφάγων] Λωτοφάγου cod. || — ψν'] Tot sunt a meridionali Meningis parte ad borealem extremitatem Cercinæ insulæ. Fretum inter insulas interjectum est stadiorum 450-500. Nec tamen pro ψν' scribendum videtur υν', quum simili modo Plinius Cercinam a Meninge distare dicat millia centum, et apud Agathemerum p. 14 δὲ διάπλους sit stadiorum 600.

εἰς Κέρκιναν **. κατὰ [τὴν] πόλιν βράχῃ ἐστὶ φερόμενα πρὸς τὴν πόλιν. Ἀπὸ Κερκίνης εἰς Θάψον στάδιοι ψ' ἔχει δὲ νῆσον καλὴν, πελαγίαν, κειμένην κατὰ Θάψον πρὸς βορρᾶν, ἀπέχουσαν σταδίου π' ἔχει δὲ λιμένα καὶ ὕδωρ. Αὐταὶ αἱ νῆσοι περιέχουσι τὸ Ἰκάριον πέλαγος.

ΛΟΙΠΟΝ ΦΟΙΝΙΚΗ.

113. Ἀπὸ Θάψου εἰς Λέπτιν τὴν μικρὰν στάδιοι ρο' πόλις μικρά ἐστι καταφανὴ ἔχει βράχῃ καὶ ἡ καταγωγή ἐστιν ἐπὶ τῇ πόλει δύσκολος πᾶν.
114. Ἀπὸ Λέπτειος εἰς Θερμάς στάδιοι ζ' κόμῃ ἐστὶ τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ ὧδε βράχῃ ἐστὶ δυσκατάγωγα.
115. Ἀπὸ Θερμῶν πλεύσας σταδίου μ' ὄψει ἀκρω-

Cercinam stadia *. E regione urbis brevia sunt, quæ versus urbem tendunt. A Cercina ad Thapsum sunt stadia 700. Habet insulam pulcram, in pelago sitam e regione Thapsi versus boream intervallo stadiorum 80. Portum habet et aquam. Hæ insulæ compectuntur Cercinæum (Κερκιναιῶν) pelagus.

SEQUITUR REGIO PUNICA.

113. A Thapso ad Leptin minorem stadia 170; urbs parva est; conspicua habet brevia, et appulsus ad urbem est admodum difficilis.
114. A Lepti ad Thermas stadia 60; vicus est, ibi quoque brevibus eundem in modum appulsus praepectitur.
115. A Thermis postquam navigaveris stadia 40

Fortasse hæc stadia 600 pertinebant usque ad oppidum et portum insulæ longe porrectæ. Quamquam ubi is situs fuerit, dicere non habeo. || — ἀπο Θένης] ἀπὸ Θένης codex. Cf. not. ad § 108. Verba hæc si bene h. l. habent, post v. Κέρκιναν numerum stadiorum excidisse probabiliter statuit Gailius. Tum nomen Κέρκιναν de urbe intelligo, ideoque ante πόλιν inserui articulum dubitans tamen. Vide an fuerit : εἰς Κ. [νῆσον] καὶ πόλιν [στάδιοι*]. Βράχῃ ἐστὶ φαινόμενα πρὸς τὴν πόλιν. De oppido et portu cf. Plinius V, 7; Diodor. V, 12; Dionys. Per. V, 12; Livius XXXIII, 48; Hirtius Bell. Afr. c. 34. Al Bekri l. l. p. 466 : « Vis-à-vis de Safâkes, à la distance d'environ 10000 pas est une île appelée *Karkeneh*, située au milieu d'une mer stagnante, peu profonde, et dont les eaux n'ont aucun mouvement. En face de ce lieu, en pleine mer, et à l'entree des bas-fonds, à environ 40 milles du continent, on voit un édifice élevé, qui sert de point de reconnaissance pour les navigateurs qui arrivent d'Alexandrie, de la Syrie et de Barkah. Lorsqu'ils aperçoivent le centre de ce bâtiment, ils se détournent, et font voile vers les lieux où ils doivent relâcher. L'île de Karkeneh renferme des ruines de constructions antiques, et des citernes destinées à conserver l'eau. Comme elle est découverte d'excellents pâturages, les habitants de Safâkes y envoient leurs cheveaux et leurs troupeaux. || — σταδ. ψ'] Linea recta nonnisi 500 stadiorum est; at a Cercina usque ad *Ras Kadidcha*, non potuit rectâ navigari, sed via tenenda erat, quam navibus brevia permittebant. || — νῆσον καλὴν etc.] Insula quæ a *Ras Dimas* boream versus 80 fere stadiis distat, hodie vocatur *Conigliéra*, pone quam est altera *Kuriat* dicta. Hæ sunt *Ταρχεῖαι* Strabonis p. 834, *Λαρουνησαῖαι* (λάρων νησίδες?) δύο Ptolemæi. *Lampadusam* ins., nescio quo pacto, huc traxit Gailius. || — Ἰκάριον] Quod Ἰκάριον veteres pelagus dixerunt, huc non pertinet. Scylax post Thapsi, Leptis et Adrumeti mentionem addit ab his urbibus versus meridiem flectere sinum magnum, qui appelletur Σύρτις μικρὰ ἢ Κερκινίτις. Agathemerus p. 14 refert inter Cercinam et Meningem Syrtis esse ostium. Similiter Noster insulis istis includi dixerit τὸ Κερκιναιῶν πέλαγος vel τὸ τῆς μικρᾶς Σύρτιος πέλαγος. Quæ post

Syrtin sequebantur, quum aliquomodo inscribenda essent, faber titulorum inscripsit Φοινίκη, *Regio Pænorum*. Sin lacunam, quæ est post, § 127, jam reperit scriba nostri codicis, cum Gailio statuere licet, inepte librarium Φοινίκην hoc loco adscripsisse, quum inde a § 128 Phœniciæ urbes recenseantur.

§ 113. Ἀπὸ Θαψοῦ εἰς Λέπτιν cod.; em. Gail. De Lepti v. præter Plinium et Melam Hirtium Bell. Afr. c. 10. 29. 62. 97; Afr. c. 62. Ruinæ prope hodiernum vicum *Lemta*. Portum olim, parvum licet, urbem habuisse colligitur ex Hirtio B. Afr. c. 62 : *Varus.. Lep-tin vectus naves onerarias, quæ longius a portu in salo stabant, incendit*. Nostri tempore obstructus jam fuerit, sicuti nunc in ora humili et ob brevia accessu difficili nullum superest portus vestigium. || — καταφανὴ ἔχει] πόλις μικρά ἐστι, καταφανὴς καὶ βραχέα codex. Urbs quum in planitie sita sit, non potuit nautis dici καταφανής. Brevia vero hoc loco καταφανὴ dicuntur eodem sensu quo alias memorantur βραχέα φαινόμενα. || — ρο'] Distantia nimia. Stadia sunt fere centum.

§ 114. εἰς Θερμὰν Iriarte contra quam codex. Malim εἰς Θερμά, uti est § 120. Locum eo nomine alius nemo memorat. Ptolemæus et Tab. peut. inter Leptin et Adrumetum ponunt Rhuspina (Ρουσπίνον Strab. p. 831), quem locum non adeo longe a Lepti et ora maritima abfuisse ex Hirtio B. Afr. colligitur. Fortasse ad eundem pertinent Thermæ nostræ.

§ 115. ἀκρωτήριον] *Ras Mistir* cum *Mistir* vel *Monastir* oppido, promontorium saxosum, olivis consitum; adjacent insulæ tres saxosæ, quarum una a columbis, quæ in cavernis rupium fissurisque nidificant, vocatur *Hamámeh*; reliquæ duæ, oræ propiores *Sidi Ferrudch* et *Sidi Salah*. Majore utuntur ad thunnos capiendos. Promontorii et insularum saxis frequentes incisi cuniculi ac cameræ; quæ item thunnis capiendis inservisse videntur. V. Barth. p. 157. || — δύο νησίδες] *Διονύσιαι* codex; manu lenissima em. Hasius ap. Gail.. Potuit sane Dionysius ibi esse, sicuti postea erat monasterium (unde *Monastir* oppidum), et quemadmodum in sequente oræ tractu post Adrumetum Ptolemæus Aphrodisium memorat. At tum haud dubie auctor divisisset *Διονύσιον*. Barthius

τήριον ἐπ' αὐτῷ ἔχον δύο νησία ἐσκολοπισμένα· ὑφορμὸς ἐστιν.

116. Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ὄψει Ἀδραμύτην τὴν πόλιν ἀπὸ σταδίων μ' ἄλιμενος.

5 117. Ἀπὸ Ἀδραμύτου ἐπὶ τὴν Ἀσπίδα στάδιοι φ' ἀκρωτηρίον ἐστιν ὑψηλὸν καὶ περιφανές, ὅσον ἀσπίς. Ἐπ' αὐτὴν πλέε τὴν ἄρκτον [ὥς] παραφαίνειν ἐξ εὐωνύμων· εἴτι γὰρ εἰς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο βράχην πολλὰ καὶ τραχέα· εἴτα ἐκφανήσεται σοι (ἡ Ἀσπίς καὶ ἐπ' αὐτῇ) Νεάπολις. Ἀπὸ τοῦ κόλπου Νεαπόλεως ἐπὶ τὴν Ἀσπίδα στάδιοι σ' ὑψηλός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἡ πόλις· ἔχει λιμένα πρὸς ζέφυρον ἀπὸ σταδίων ἰ' ἀνώτερον τῆς πόλεως.

118. Ἀπὸ Ἀσπίδος [ἐπὶ τὴν Ἑρμαίαν ἀκρὰν στάδιοι σ'].

conjecit θυννοσκοπεῖα, quod a traditis literis longius recedit. || — ἐσκολοπισμένα] *septis instructa* vertit Gailius, fortassis recte; quamquam eam verbi significationem exemplis velim firmari. Palis circumdari insulae poterant sive ob thynnorum venationem sive nautarum causa, sicuti ad Leptis minoris oram etiam nunc pali a piscatoribus fixi conspiciuntur. Sin minus, vide an fuerit : νησία· ἔστι δὲ σκόπελα ἐσχοισμένα.

§ 116. Ἀδραμύτην] prava nominis forma, libris, ut videtur, vindicanda. Proxime accedit Ἀδραμητός ap. Procop. B. Vand. I; 17 p. 383. II, 23 p. 512. Meliores scriptores : Ἀδρυμητός, Ἀδρουμητός, Ἀδρύμης. V. Meineke ad Steph. Byz. v. Ἀδρύμης. De etymo vocis parum constat. V. Movers. p. 502 m. 149. Nunc locus vocatur *Souza*. Idem nomen hodie est portui Cyrenes; hoc quum ex graeco Σώζουσα ortum sit, fortasse Adrumeti quoque portum olim a Graecis Σώζουσαν dictam esse conjicit Barthius p. 153. Ruinas peramplas vidit Al Bekri p. 485 (« Tous les environs de Sousah sont couverts de vastes ruines de monuments antiques. »); nunc paucae supersunt, de quibus v. Barth. p. 153. Cothonem urbis, arte effectum, saepius memorat Hirtius Bell. Afric. c. 62. 63. Nostri tempore vel obrutus vel deletus erat. Attamen etiamnum rudera veteris molis conspiciuntur extra murum meridionalem portus recentioris, qui intra moenia urbis comprehensus, florente Arabum imperio egregius fuisse debet (v. Abu Obeid Bekri p. 485), nunc vero et ipse adeo neglectus est, ut in salo navibus subsistendum sit. || — σταδ. μ'] Igitur a Lepti sunt stadia 140, concinente Itinerario, qui milia 18 computat.

§ 117. περιφανές] περιφρές conj. Letronnius. || — στάδ. φ'] Linea recta ab Adrumeto ad Aspidem seu Clypeam (hod. *Kalibia*) sunt stadia 660. In media fere via ad finem sinus, qui post Adrumetum sequitur brevibus suis incommodus, sita est Neapolis (*Nabal*), ab Hadrumeto 360, ab Aspide 300 stadia distans. Noster pro 300 numerans 200, et pro 660 stadia 500, parum accurata tradit. || — [ὥς] παραφαίνειν] παραφαίνων codex; ἐπ' αὐτὴν τὴν ἄρκτον ex usu sequioris graecitatis dicitur pro simplici ἐπὶ τὴν ἄρκτον, ut sexcentis locis in periplo maris Rubri. Quodsi quis breviter sinus Neapolitani vitans, relicto

videbis promontorium prope se habens parvas insulas duas palis circumdatas (?); sub iis statio est.

116. Ab eo promontorio videbis Adrymetum (Ἀδρυμητόν) urbem intervallo stadiorum 40. Portu locus caret.

117. Ab Adrymeto ad Aspidem sunt stadia 500. (Promontorium est altum et conspicuum, clypei formam referens). Septentriones versus naviga, adeo ut a sinistra appareant; sunt enim in pelago illo brevia multa et aspera; tum apparebit tibi Neapolis; ab Neapolis autem sinu ad Aspidem sunt stadia 200; altus locus est, in eoque posita urbs. Portum habet versus zephyrum decem stadiorum ultra urbem intervallo.

118. Ab Aspide [ad Hermæum promontorium stadia 200].

tractu litoreo, rectā Aspidem petebat, cursus non versus ipsum arcturum, sed ita dirigendus erat, ut arcturus paululum ad sinistram fulgeret. Eo in itinere quum emensi sinum Neapolitanum non longe a Neapoli praeverteherentur, hujus quoque loci ἐν παρῶν fit mentio. || — εἰς τὸ] Hic unicus est, ni fallor, periplo locus quo eis pro ἐν usurpatur. Quare ad librarium rem retulerim. || — ἡ Ἀσπίς καὶ ἐπ' αὐτῇ (αὐτὴν cod.)] Hæc inclusi utpote ejicienda. Nata sunt ex glossa ad verba : ὁ τόπος καὶ ἐπ' αὐτῇ (αὐτὸν cod.). Sin tueri illa velis, ejicienda forent verba Νεάπολις... καὶ ἐπ' αὐτῇ, adeo ut Neapolis mentio perperam inserta sit. Vulgate quomodo sensum Gailius intorquere studuerit, non est quod referatur. Ceterum de Neapoli testis antiquissimus Thucydides VII, 50 : Νεάν πόλιν, Καρχηδονίων ἐμπόριον, ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον ὁδοὶν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν ἀπέχει. Cf. Scylax p. 89 ibiq. not. Strabo Neapolin non suo memorat loco. Nomen superest in hod. *Nabal*, a qua non procul exiguae exstant ruinae. Ora perhumilis nullum nautis præbet tutamen. || — Ἀσπίδα] Strabo p. 834 de his ita habet : εἴτα ἄκρα Ταρτίς καὶ ἐπ' αὐτῇ λόφος Ἀσπίς καλούμενος ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος, ὅνπερ συνώκισεν ὁ τῆς Σικελίας τύραννος Ἀγαθοκλῆς. Nunc ἄκρα ista *Ras Mustapha*; collis clypeiformis a mari duo fere stadia distat. Eam circa arcem, speculamque structa olim urbs fuerit, quamquam ruinae nunc non nisi inter collem et mare occurrunt. Moles portus egregii, quem natura, juvante arte, effecit, ex parte superstes est. Ceterum num situs portus cum verbis Stadiasmi conveniat, non memini a recentioribus notari. E latino nomine *Clypea* natum hodiernum loci nomen, *Kalibia*. Historiam urbis post Mannertum adumbrare studet Barthius p. 134 sq. V. Strabo p. 277; Polybius I, 29. 34; Livius XXVII, 29. XXIX, 32; Appian. Pun. 3. 110; Silius III, 243; Solin c. 27; Hirtius B. Afr. 2; Caesar B. Civ. II, 23; Mela I, 7; Plin. V, 7; Itin.; T. Peut.; Nonnus IV, 386. Abu Obeid Bekri l. I. p. 500.

§ 118-120. Post verba ἀπὸ Ἀσπίδος nonnulla excidisse dubitari nequit. Certe Hermæum sive Mercurii promontorium (*Ras Addar*, *Cap. Bon.*) in tota ora maxime conspicuum nautisque tremendum in nautico nostro libello omitti non poterat. Dehinc sequitur por-

119. [Ἀπὸ τῆς Ἑρμαίας ἄκρας ἐπὶ Μισοῦαν λιμένα
στάδιοι ρκ'].
120. [Ἀπὸ Μισοῦας λιμένας] ἐπὶ Θερμὰ στάδιοι ξ'
κώμη ἐστὶ καὶ ἐπάνω τὰ θερμά.
- 5 121. Ἀπὸ τῶν Θερμῶν εἰς Κάρπην στάδιοι ρξ' πόλις
ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.
122. Ἀπὸ Κάρπης εἰς Μάξυλαν στάδιοι κ' πόλις
ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.
123. Ἀπὸ Μαξύλων ἐπὶ τὸν Γαλάθραντα στάδιοι ν'
10 ὁρμος ἐστὶν ἕως [τῆς τῶν] ἀμμώδων ἀγωγῆς.
124. Ἀπὸ τοῦ Γαλάθραντος εἰς Καρχηδὸνα στάδιοι
ρκ' πόλις ἐστὶ μεγίστη καὶ λιμένα ἔχει, ἐν δὲ τῇ πόλει
πύργος ἐστίν· [ἐπὶ] δεξιὰν ὁρίζου ὑπὸ τὸ χῶμα.
- Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Μηνίγγος τῆς τῶν Λωτοφά-
15 γων νήσου ἕως εἰς Καρχηδὸνα στάδιοι φν'.

119. [*Ab Hermæo promontorio ad Misuam portum
stadia 120*].

120. [*A Misua portu*] ad Therma stadia 60; vicus
est et supra eum thermæ sunt.

121. A Thermis ad Carpen stadia 160; urbs est
quæ portum habet.

122. A Carpe ad Maxylam stadia 20; urbs est cum
portu.

123. A Maxylis (*Maxyla*) ad Galabrantem stadia 50:
statio est usque ad arenosum tractum pertinens.

124. A Galabrante ad Carthaginem stadia 120; urbs
est maxima, portumque habet; in urbe turris est; ad
dextram appelle sub aggerem.

Omnia simul a Meninge Lotophagorum insula usque
ad Carthaginem stadia sunt 3550 (γφν').

tus egregius Misua vel Missua, cujus meminerunt Plinius V, 3 § 24, Ptolemæus, Tab. Peut., Itin. maritim. p. 498, Geogr. Rav. V, 5 et Procop. B. Vand. II, 14: Σταδίους τριακοσίους (Carthagine profecti) ἀνύσαντες ἀφίκοντο Μισσοῦαν τὸ Καρχηδονίαν ἐπίνειον. *Missuensis episcopus* occurrit in Notitia Africæ, monente Wesselingio ad Itin. Ruinæ loci et portus perampli sunt ad hod. vicum *Sidi Daud*. V. Barth. p. 131. Hinc usque ad Thermas numerari poterant stadia 60, siquidem sequens locus, *Carpis*, ex plurimorum sententia componendus est cum hodierno *Gourbos* sive *Kourbos*, qui a ruinis Misuæ distat 220 fere stadia, quot etiam e Periplo nostro colliguntur, accedente Itinerario marit. p. 493 : *A Missua Carpos stadia CC* (sic optimus codex Escur.; CCC vulgo). At de thermis in hoc loco ponendis aliunde non constat; neque calidæ aquæ nunc ibi reperiuntur, quantum sciam. Huc accedunt alia, quæ falsa in Stadiasmo tradi indicent. V. not. seq.

§ 121. Κάρπη ν] fort. erat Κάρπιν, ut apud Ptolemæum. *Carpi* locus scribitur ap. Plinium; Itin. mar. I. I. : *A Missua Carpos stad. CC, a Carpos Carthaginem stad. CL*. (CCC in sex codd.). Optatus Millevitanus Schism. Donat. II, c. 18 : *Episcopis vestris jubentibus et præsentibus supra altare Catholici diaconi occisi sunt; similiter et apud Carpos*, laudante Wesselingio ad It. *Episcopus Secundinus a Carpis* e Conciliis citatur a Mannerto. Locum hunc ad hodiernum *Kourbos* sive *Gourbos* referendum esse tum nomen suadet, tum distantie Itin. Marit. Perpaucæ supersunt ruinæ oppidi in alto siti; portus paullo infra *Kourbos* querendus in hod. *Merisah*, i. e. *parvus portus*, quem partim natura fecit, partim ars munivit. Exstant etiamnum portus murorum rudera, et juxta portum aliæ ruinæ, quas ad ἐπίνειον retulerim. — Jam vero *Kourbos* habet aquas calidas, de quibus ipsam etiam urbem dictam esse *Aquas calidas* vix dubitaveris. Egregie ad situm hodiernæ *Kourbos* quadrant verba Livii XXX, 24 : *Onerariæ, pars maxima ad Æginurum* (hod. *Dchamur* ins.), *aliæ adversus urbem ipsam* (Carthaginem) *ad Calidas aquas delatæ sunt*. Porro quum in Tab. Peut. ab *Aquis calidis* ad Maxulam 21 millia (168 st.), ad Tynim 28 millia (22½ st.) exputentur, hic quoque computus Aquas

calidas ad hodiernum *Kourbos* pertinere probat. Eadem vero distantiarum ratio est in Stadiasmo a Thermis ad Maxulam (180 stad.) et Galabrantem cum Tuni componendum (230 stad.); contra vero a Carpi ad Maxulam falsissime computantur stadia 20. Hinc igitur suspicio oritur Thermas et Carpin perperam distingui, Nostraque e duobus fontibus male esse conflata. Potuit quidem Thermarum locus in alto situs a portu et ἐπίνειω distingui, non ita tamen ut noster fecit. Unicus neque is adeo gravis testis qui simul et *Aquas* et *Carpos* memoret, Geographus est Ravennates V, 5, ubi series locorum : *Missua, Seminina* (ad *Ras el Semiah*), *Aquas, Carpas, Gumis, Maxula, Thunos, Carthagine*. Obiter Strabo p. 834 de sinu Carthaginiensium : Τῶν; ἐστὶ πόλις καὶ Θερμὰ καὶ λατομαὶ τινές.

§ 122. Ἀπὸ Κάρπην codex. || — κ'] numerus falsus, at non scribæ, ut puto, sed interpolatoris culpa; Lapius pro x, scribit σκ', Maxulamque componit cum hodierno *Rhades*. Secundum Tab. Peut. Maxula a Tuni distat mill. 7 (quibus respondent stadia 50 in stad. § 123), inde ad Carthaginem millia 10. Consentit Itin. prov. p. 58, a Carthagine ad Maxulam computans millia 18. Situs urbis inter *Rhades* et *Hammam el Enfquerendus*, ita tamen ut ab oriente sit *Melianæ* fluvii, siquidem is est ὁ Κατάδας ποταμὸς Ptolemæi. Non ita longe locum abfuisse a tæniā, quæ lacui Tunensi prætensa est, inde colligas, quod ligula *Massilitanum litus* vocatur ap. Victor. Viterb. I, 5 p. 6 Chifflet. : *Qui* (Gensericus) *dum, ut moris est, ad Massilitanum litus exiisset, quod ligula vulgi consuetudine vocatur*. Apud Plinum V, 3 § 24 est : *colonia Maxula* (*Maxulla, Massula, Maxilia* var. lect.)

§ 123. Γαλάθραντα] Nomen aliunde non notum, nisi forte huc pertinet *Maxula Prates* Itinerarii p. 57, qui locus 10 millia a Carthagine distare dicitur, ideoque, si recte habet distantia, ab altera Maxula distinguendus est. || — ἕως τῆς τῶν ἀμμώδων ἀγ.] ἕως ἀμμοῶδων ἀγωγῆς codex. Fort. erat ἕως τῆς ἀμμου διαναγωγῆς. Intellige tractum arenosum, qui lacui Tunensi prætenditur.

§ 124. ρκ'] Totidem Polybius XIV, 10, 5 a Tynete ad Carthaginem exsedicit. || — πύργος] Byrsa? ἐπὶ inserui e conj. Gailii || — σταδ. γφν'] Lege γφν'. Videtab. p. 466.

125. Ἀπὸ δὲ Καρχηδόνης εἰς Κάστρα Κορνηλίου στάδιοι τγ' λιμὴν ἔστι παραχειμαστικός· ἐν τούτῳ παραχειμάζει μεγάλα πλοῖα.

126. Ἀπὸ Κάστρων Κορνηλίου εἰς Οὐτίκα στάδιοι 5 κδ' πόλις ἔστι· λιμένα οὐκ ἔχει, ἀλλὰ σάλον ἔχει ἀσφαλίζου.

127. Ἀπὸ Οὐτίκων ***.

[Λέπειν τὰ ἀπὸ Οὐτίκων ἕως τῶν Ἡρακλείων στηλῶν καὶ τὰ ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἕως Καρνῶν.]

128. [Ἀπὸ **] εἰς Κάρνας στάδιοι κδ'· σάλος ἔστι· κοιτῶνας δὲ ἔχει πλοίοις μικροῖς ἀσφαλῶς κατὰγου.

129. Ἀπὸ Καρνῶν (ἐπὶ χωρίον) ἐπ' ἀκρωτήριον καλούμενον Βαλανέας στάδιοι σ'.

130. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Βαλανεῶν ἐπ' ἀκρωτήριον 15 Πάλτον στάδιοι 4'.

125. A Carthagine ad Castra Cornelii sunt stadia 303; portus est ad hibernandum commodus, in eoque hibernant naves magnæ.

126. A Castris Cornelii ad Uticam stadia 24; urbs est; portu caret, sed salum habet; caveas.

127. Ab Utica ***

[*Desideratur paraplus ab Utica ad Herculeas columnas et ab Alexandria ad Carnas*]

128. [Ab *Arado*] ad Carnas stadia 24; salum est; sed cubacula habet navigiis parvis; tuto appelle.

129. A Carnis ad promontorium Balaneas, quas vocant, stadia 200. [*Hinc ad oppidum Balaneas stadia 40.*]

130. A Balnearum promontorio ad Paltum promontorium stadia 90.

§ 125. Κορνηλίου] Κορνηλίον et § 126 ἀπὸ κάστρων Κορνηλίας codex. Vocatur locus: *Castra Cornelia, Corneliiana, Cornelii*. V. Livius XXIX, 28; XXX, 25; Mela I, 7; Plin. V. 3; Appian. B. C. II, 44. 45. Pun. 13; Orosius IV, 22; præ ceteris vero Cæsar. B. Civ. II, 24: Curio.... *ad flumen Bagradam venit: ibi C. Caninium Rebilum relinquit; ipse cum equitatu antecedit ad castra exploranda Corneliiana, quod is locus peridoneus castris habebatur. Id autem est jugum directum, eminens in mare, utraque ex parte præruptum atque asperum, sed tamen paullo leniore fastigio ab ea parte, quæ ad Uticam vergit. Abest directo itinere ab Utica paullo amplius passuum mille. Sed hoc itinere est fons, quo mare succedit longius, lateque is locus stagnat: quem si qui vitare voluerit, sex milium circuitu in oppidum perveniet.* Nunc totus hic tractus Bagradæ fluvii alluvionibus aliam faciem induit. Quod Cæsar dicit jugum in mare eminens, hodie sunt colles a litore satis longe dissiti. Bagradas (h. *Medcherda*) olim a meridie ejus exibat, nunc vero a septentrione. Quare etiam de portu sermo esse jam nequit. Vicus vel oppidum, quod in castrorum locum successisse videtur, postea stagnantibus fluvii aquis deletum fuit; nullaque supersunt ejus vestigia. Ceterum V. Barth. p. 199. || — τγ'] Numerum corruptum esse vel insolita ejus ratio indicat. Fortasse fuit ρπ', adeo ut Habierit in TT.

§ 126 Οὐτίκα codex. De ruinis v. Barth. p. 111. Nunc locus a mari longe remotus. Moles, qua olim portus claudebatur, etiam hodie in solo paludoso apparet. || — στάλον] σάλος cod.; em. Gail. Post hæc unum codicis folium excidisse videtur, quo continebatur reliquus Libyæ oræ paraplus, et alterius partis initium sive paraplus ab Alexandria usque ad Carnas.

§ 128. εἰς Κάρνας] et mox ἀπὸ Κάρνων (sic) codex; εἰς Κάρναν h. l. Iriarte. Apud ceteros aut Κάρνη aut Κάρνος. Stephanus Byz.: Κάρνη, πόλις Φοινίκης, ἀπὸ Κάρνου τοῦ Φοίνικος, ὡς Ἰστρος φησίν. Ὁ πολίτης Κάρνιτης. Συκρόρων (1291): «Ὁλοῦντο νῆται πρῶτα Κάρνιται κῶνες. Ἀρτεμίδωρος δ' ἐν τῷ τ' βιβλίῳ φησίν. «ἔστι Κάρνος καὶ συνεγὼς Πάλτος, εἴτα Γάβαλα πόλις. » Plinius V, 17, § 79: *Carne*; Strabo p. 754 Κάρνος (Κάρνας

codd.). Tzetzes ad Lyc. l. I.: Κάρνης, πόλις Φοινίκης. Carnus, Strabone teste, erat τὸ ἐπίνειον τοῦ Ἀράδου, λιμῆνιον ἔχον, ab Arado boream versus situm, siquidem Aradus erat μεταξὺ τοῦ ἐπινείου καὶ τῆς Μαρθοῦ. De situ suo apud alios scriptores vocatur Ἀντάραδος. V. Ptolemæus V, 15, Itin. prov. p. 148, Itin. Hierosol. p. 582, Tab. Peut., Hierocles p. 716; Hieronymus in Ezech. c. 27; Theophanes Chron. p. 31: Κωνσταντίαν τὴν πρότερον καλουμένην Ἀντάραδον. Hodie *Tortus* seu *Tortosa*. || — στάδιοι κδ'] ἀπ' Ἀράδου sc., ut videtur, quæ a continente distabat, Strabone teste, stadia x' (quod reponendum videtur ap. Scylac. p. 87 et Diodor. XXXIII, 6, ubi codd. στάδ. η'). Apud Plinium l. I. sunt 200 *passus*; at dixerit auctor 2200 *passus*. Stadia 30 affert Clemens Homil. XII, c. 12.

§ 129. ἐπὶ χωρίον] ἐπὶ χωρίων cod.; em. Gailius, qui hæc e margine irrepsisse putat. Scribendum credere ἐπὶ χωρίον καὶ ἀκρωτήριον. At quum promontorium (*Cap Kasr Merkab*) occurrat ante oppidum (*hod. Banias*), ab eoque ad 40 stadia dissitum sit, separatim et promontorii et oppidi mentio facta fuerit, sicuti mox § 133 post Paltum promontorium separatim memoratur χωρίον Παλτηνῶν: adeo ut nostra verba ἐπὶ χωρίον indicium sint truncati peripli et hunc in modum refingendi: Ἀπὸ Καρνῶν ἐπ' ἀκρωτήριον καλ. Βαλανέας στάδιοι σ'. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου ἐπὶ χωρίον Βαλανέας στάδιοι μ'. Linea recta ab Antarado ad 200 stadia sunt (24 mill. sec. Itin. prov.; 26 mill. sec. Itin. Hierosolym.), at longior est via juxta oræ anfractus. || — Βαλανέαι] Sic etiam Ptolemæi codd. apud Wilberg. (vulgo ed. Βαλαναῖαι) et Stephanus Byz. (Βαλανέαι, πόλις Φοινίκης, ἡ νῦν Λευκία· ὁ πολίτης Βαλανεώτης· εἰς τὴν πόλιν Ἐπιγράτης ἐγκώμιον ἔγραψεν ὁ Βαλανεώτης), et Athanasius Apol. De fuga p. 321, Malala p. 448 (Ἀπεμέρισε. (Ίουστινιανὸς sc.) ἀπὸ Ἀπαμείας τῆς δευτέρας Συρίας Βαλανέας πόλιν, καὶ ἐποίησεν ἐπαρχίαν, ἥτινα ἐπωνόμασε Θεοδωρίδα, δοῦς αὐτῇ καὶ μητροπολιτικὸν δίκαιον) In Strabone Βαλαναία, ap. Plinium *Balanea* et *Balanea*, Itin. prov. p. 148 *Balanea*, Itin. Hieros. p. 582 *Balaneas*, Tab. P. *Balneis*, Geogr. Rav. V, 7 *Balaneis*. In Concil. Niren.: *Euphraninus Balaneorum episcopus*.

§ 130. ἀκρ. Πάλτον] i. e. promontorium quod

131. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Πάλτου κάμψαντος ἐπ' ἀκρωτήριον Βραχίων σταδ. ι'.

132. Ἀπὸ δὲ Βαλανεῶν ἄκρας ἐπ' εὐθείας εἰς Πάλτον στάδιοι σ'.

133. Οἱ πάντες ἐκ Πτολεμαίδος, παρὰ γῆν παραπλέοντας, (εἰσελθεῖν) εἰς Πάλτον στάδιοι ββ.

ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΝ ΚΟΙΛΗ ΣΥΡΙΑ.

133. Ἀπὸ Πάλτου ἐπὶ γωρίων Παλτηνῶν στάδιοι λ'.

134. Ἀπὸ Παλτηνῶν ἐπὶ λιμένα κείμενον ἐπ' αἰγιαλῷ, ἔχοντα καθ' αὐτὸν φάραγγα, στάδιοι κ'.

135. Ἀπὸ Παλτηνῶν εἰς Γάβαλα στάδιοι λ'.

136. Ἀπὸ Γαβάλων εἰς ποταμὸν πλωτὸν καλούμενον*, στάδιοι μ'.

137. Ἀπὸ* πλωτοῦ ποταμοῦ εἰς ἄκραν, ἐφ' ἧς κεῖται πόλις Λαοδίκεια, στάδιοι σ' ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ εἰς Βαλανέας στάδιοι σ' ἀπὸ Βαλανεῶν εἰς Λαοδίκειαν εὐθυδρομοῦντι λευκονότῳ ἐπὶ τὰ πρὸς ἡῶ [μέρη] τῆς ἄρκτου, στάδιοι σ'.

131. A Palto promontorio, ubi flexeris promontorium, brevia sunt stadiorum 10.

132. A Balanearum promontorio ad Paltum via recta stadia 70 (σ').

In summa a Ptolemaide ad Paltum, si juxta oram navigaveris, sunt stadia 2000.

SEQUITUR CAVA SYRIA.

133. A Palto ad oppidum Paltenorum stadia 30.

134. A Paltenorum oppido ad portum in litore humili situm, qui e regione sui convallem habet, stadia 20.

135. A Paltenorum oppido ad Gabala stadia 30.

136. A Gabalis ad fluvium navigabilem, qui vocatur*, stadia 80 (π').

137. A fluvio navigabili ad promontorium, cui imposita urbs Laodicea, stadia 70 (σ'). Ab eodem fluvio ad Balaneas stadia 170 (ρσ'). A Balaneis ad Laodiceam cursu recto cum leuconoto vento versus septentrionalis plagæ partes orientales stadia 200.

eminet prope *Joba* fluvium. || — λ'] sic codex; σ' legerat Iriarte.

§ 131. κάμψαντος] κάμψαντες cod. Ceterum nulum video promontorium, ad quod referantur verba vulgata. Male sana esse putō et hunc in modum restauranda : Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Πάλτου, κάμψαντος (vel κάμψαντι) τὸ ἀκρωτήριον (Cf. § 139), βράχῃ ὡς σταδίων ι' vel βραχέων στάδιοι ι'. Cf. § 177.

§ 132. εἰς Πάλτον, sc. εἰς ἀκρωτήριον Πάλτον. || — στάδιοι σ'] Falsum numerum esse liquet; ortum sex o || — εἰσελθεῖν] inclusi vocem quæ sic nihili est. Fort. : ἕως ἐλθεῖν. || — ββ'] Numerus nimius. Vix ultra 1600 sunt stadia.

§ 133. Παλτηνῶν] εἰς χ. Πελλήταν et § 134. 135 ἀπὸ Πελλήτων codex, quibus nihil aliud signari potest nisi Paltus oppidum, quod sequitur post Paltum promontorium. De Palto (hodie *Baldo*) vid. Plinius, Strabo p. 753 et 728 : παρ' ἡναι δὲ λέγεται Μέμωνον περὶ Πάλτον παρὰ Βαθὴν ποταμὸν. Mela quoque I, 12 Paltum urbem et fluvium memorat. Cf. Stephanus v. Πάλτος et Κάρνη, Ptolemæus, Tab. Peutling., Geogr. Rav., Malala p. 448 : Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς (Justinianus) ἀπεμύρισεν ἀπὸ Ἀντιοχείας τῆς πρώτης Συρίας Λαοδίκειαν καὶ Γάβαλα καὶ Πάλτον τὰς πόλεις. A Balaneis urbe ad Paltum Tabula Peutling. recte habet milia 8. || — Titulus Κοιλῆ Συρία num recte ita interpositus sit ut Phœnicia pertineat usque ad Paltum promontorium, oppidum vero Paltenorum jam accenseatur Phœnicia, jure dubites. Verisimile est ipsum quoque oppidum ex Nostri sententia Phœnicia oræ annumerandum fuisse, quum Strabo referat Paltum, Balaneas et Carnum constituisse τὴν περὶ αὐτῶν Ἀραδίωιν, adeo ut una cum Arado etiam hæc Phœnicia tribui velis. Plurimi Syriæ fines magis meridiem versus extendunt. Apud Plinium Carne primus Syriæ locus; Ptolemæus primum Syriæ oppidum post Eleutherum fluvium memorat Balaneas; similiter Itinerarium Hierosol., ita tamen, ut Antaradus et Maraccus (*Markab*) adhuc sint Phœ-

nicia. Contra Hecatæus vel Gabala urbem Phœnicia accensuit.

§ 134. Κεῖμένην et φάραγα apogr. Iriartis. De portu hoc mihi non constat.

§ 135. Γάβαλα. Γαβάλων] Τάλας. Ταλῶν codex; em. Gail. Hecatæo ap. St. Byz. urbs est ἡ Γάβαλα, Plinio V, 18 *Gabale*. Vulgo τὰ Γάβαλα (hod. *Djebili*). V. Strabo, Ptol., T. P., Pausanias II, 1, 7; Socrates H. Eccl. VI, 11; Hierocles p. 711. Theodoretus Histor. Relig. c. 28 πόλιν μικρὰν καὶ χαριστάτην dicit, quam sub Basilisco imp. terræ motus quassavit, teste Malala p. 378. Cf. idem p. 448. Secundum Itin. Hieros. a Balaneis distat 13 millia; sec. Itin. provinc. 24 (lege 14) mill. Tab. Peutling. a Palto ad Gabala numerat millia 8, parum accurate.

§ 136. πλωτὸν] Hinc Plotus fluvius in mappa Kiepertiana fingitur, quum nomen fluvii excidisse pateat, ut § 247 ἐπὶ ποταμὸν πλωτὸν [Ἐάνθον]. Stadia 40 ducunt ad *Metheik* fluviolum in Syriæ mappa Berghausiana; Lapius signari putat hod. *Chobar*, alium fluviolum, ad quem stadiorum numerus satis quadrat. At neutrum Noster dicere potuit navigabilem. Intelligendus est magnus fluvius, qui deinceps sequitur, *Nahr el Kebir*. Pro σταδ. μ' legendum σταδ. π'.

§ 137. σ'] vitio aperto, lege σ', ut § 132. || — ἐφ' ἧς] ἐξ ἧς cod.; em. Gail. || — ἀπὸ δὲ] δὲ om. apogr. Iriarte. || — στάδιοι σ'] leg. ρσ'. Ex numeris, quales constituimus, a promontorio Balaneis sunt stadia 70 + 30 + 30 + 80 = 210, adeo ut ab urbe Balanearum computanda sint 170. || — σταδ. σ'] Paullo major est distantia a Balaneis ad *Cap Ladikiah*. || — πρὸς ἡῶ] Expectabas πρὸς ἑω; sed ἡῶς eo sensu usurpant etiam Xenophon et Polybius et Strabo p. 166. 455. 739 (V. Steph. Thes. s. v. et Meineke Vindic. Strabon. p. 4). Deinde inserui μέρη, usum Nostri secutus. Ceterum ora ita directa est, ut a Balaneis ad *Cap Ladikiah* non Leuconoto sive Libonoto, sed Euronoto potius ἐπὶ τὰ πρὸς ἐσπεραν μέρη τῆς ἄρκτου navigandum esset.

138. Ἀπὸ Λαοδικείας εἰς Ἡράκλειαν στάδιοι κ'.
139. Κάμψαντι δὲ τὸ ἀκρωτήριον λιμὴν ἔστι καλούμενος Λευκός στάδιοι λ'.
140. Ἀπὸ Λευκοῦ λιμένος ἐπὶ κόμην καλουμένην Πασιερίαν στάδιοι λ'.
141. Ἀπὸ τῆς κόμης ἐπ' ἄκραν Πολιὰν καλουμένην στάδιοι ρκ'.
142. Ἀπὸ Ἡρακλείας ἐπὶ Ποσειδίου τὸν ἐπίτομον στάδιοι ρ'.
143. Ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας τοῦ ἐπὶ Ποσειδίου εἰς πόλιν Σιδῶνα στάδιοι τ' ὑπὲρ ἧς ἔστιν ὄρος ὕψηλόν, καλούμενον Θρόνος.
144. Ἀπὸ Σιδωνίας πόλεως εἰς τόπον ὀρίζοντα τὸ Κάσιον, καλούμενον δὲ Χαλαδρόπολιν στάδιοι ε'.

De Laodicea v. Stephan. Byz. : Λαοδικεία.. ἡ πρότερον Λευκὴ ἀκτὴ λεγομένη, καὶ πρὸ τούτου Ῥάμιθα κτλ. Malalas p. 203 : Λαοδικείαν.. πρότερον οὕτως κόμην ὀνόματι Μτζαδδάν. Nomen habet a Laodice matre Seleuci Nicatoris, sec. Steph. et Strabonem (a filia Seleuci sec. Malalam, a sorore ejus sec. alios ap. Eustath. ad Dionys. 919). Cf. Droysen *Hellenism.* p. 689. Urbs καλιστα ἐκτισμένη καὶ εὐλίμενος, Strabo p. 751. Ἐπὶ χερσονήσου συνωκισμένη καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠχυρομένη καὶ ἐς τὸ πέλαιος ἔχουσα ὄρεα, Appian. B. Civ. III, 60. Dio Cass. 47, 30. De ruinis vide viatores Pokocke, Shaw, Russegger, Belon, Schulz, Richter, Sommer. Historiam urbis bene adumbravit Cless in *Pauly's Realencycl.* s. v. *Laodicea*.

§ 138. Εἰς Ἡράκλειαν] Cf. Plinius V, 17, ubi post Laodiceam sequuntur : *Diospolis, Heraclea, Charadrus, Posidium*. Strabo p. 751 a borea procedens : Ἐρεξῆς δὲ Ποσειδίου πόλιν καὶ Ἡράκλειαν.. εἴτα Λαοδικείαν. Id. p. 753 : τῇ γὰρ Λαοδικαίᾳ πλησιάζει πόλιν καὶ τὸ Ποσειδίου καὶ τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰ Γάβαλα. || — σταδ. κ'] Secundum hanc Heraclea ponenda foret ad proximam ἄκραν exiguam, *Cap Ziaret*, uti fecit Kiepertus. Id vero admitti nequit. Obstat, quod § 142 Heracleæ mentio ita injicitur, ut locus situs esse debeat in τῇ Πολιᾷ ἄκρᾳ. Hoc enim flagitat series narrationis, quæ alias nulla foret, tum vero inde liquet, quod a Posidio prom. (*Cap Possidi*) ad Heracleam viā rectā esse dicuntur stadia 100. Hæc ducunt ad promontorium prope quod hodie est locus *Burge el Kosib*; idque promontorium esse Stadiasmi Πολιὰν ἄκραν rursus probatur mensuris. Nam si sinum Laodicenum emetiaris et hinc usque ad promontorium istud processeris, habebis stadia 180, quot Noster § 139-141 usque ad Πολιὰν ἄκραν computat. Contra viā rectā sunt ad stadia 120, ρκ', qui numerus pro κ' nostro loco reponendus. Consentit etiam Ptolemæus, qui Heracleam a Laodicea et Posidio paribus sejungit intervallis. Hinc igitur liquet auctoris nostri sententiam, quam verbis male contractis excerptor obscuravit, ita exponendam esse : Ἀπὸ ἄκρας, ἐπ' ἧς ἔστι Λαοδικεία πόλις, ἐπ' εὐθείας (vel τὸν ἐπίτομον vel εὐθυδρομοῦντι) στάδιοι ρκ' κάμψαντι δὲ τὸ τῆς Λαοδικείας ἀκρωτήριον λιμὴν ἔστι καλούμενος Λευκός, εἰς ὃν στάδιοι λ'. Portus Λευκός ad ipsam urbem Laodiceam pertinet, quam olim Λευκὴν ἀκτὴν dictam esse

138. A Laodiceæ *acra* ad Heracleam [*via recta*] stadia 120 (ρκ').

139. Circumflexo Laodiceæ promontorio, occurrit Portus Albus dictus post stadia 30.

140. Ab Albo portu ad vicum, quem vocant Pasieriam (?), stadia 30.

141. Ab eo vico ad promontorium Poliam dictum stadia 120.

142. Ab Heraclea ad Posidium via compendiaria stadia 100.

143. A promontorio quod est ad Posidium, usque ad Sidonem (*Sidoniam*?) urbem stadia 80 (π'). Supra eam mons est altus, Thronus dictus.

144. A Sidonia urbe ad locum *mediterraneum* Casio conterminum, Charadropolim dictum, stadia 60.

vidimus. Denique Heracleam non fuisse Laodiceæ proximam, inde quoque colligas, quod Plinius intermedium habet *Diospolim*, cui respondere censeo Stadiasmi Πασιερίαν. Nomen nescio an corruptum sit. Fortasse ob fani sanctitatem Πανίερος dicta, vel potius erat : ἐπὶ κόμην [Δι] Κασίῳ ἱερᾷ. Certe Juppiter ibi cultus fuit Ζεὺς Κάσιος. Collocandus locus ad *Cap Ziaret*.

§ 141. Πολιὰν ἄκραν alius nemo memorat.

§ 142. Ποσειδίου] sc. ἀκρωτήριον cum oppido Nunc *Posseda* locus ad borealem est promontorii partem. V. Strabo, Plin., Ptol., Steph. Byz. s. v., Herodotus III, 91 : ἀπὸ δὲ Ποσειδίου πόλιος, τὴν Ἀμφιλοχὸς ὁ Ἀμφιαρέου οἰκίσε ἐπ' οὐροῖσι τοῖσι Κιλίκων τε καὶ Σάρων. Dionys. Perieg. 916 : Λαοδικὴν.. καὶ Ποσειδία ἔργα καὶ ἱερὰ τέμπεα Δάφνης.

§ 143. Σιδῶνας] § 144 ἀπὸ Σιδωνίας. Urbs aliunde non nota. Fortasse Sidoniorum colonia fuisse in tot Phœnicum circa sinum Issicum urbibus (Rhoso, Ægis, Myriandro, Mallo) non adeo improbabile est (V. Movers. I. I. p. 166). Thronos mons est Casii jugi (*Djebel Okrab*) vertex (2000 ped. altit.), juxta mare situs, qui in Berghausii mappa vocatur *Soldin*. An huic nomini cum nomine loci nostri necessitudo est? Distat a Posidio 80 fere stadia, adeo ut pro τ' leg. sit π'.

§ 143. Χαλαδρόπολιν] Leg. videtur Χαλαδρόπολιν; nam idem haud dubie est locus quem Plinius *Charadrum* vocat, et inter Heracleam et Posidium collocat. Hanc de situ urbis discrepantiam facillime explicari Gailius censet, si Charadrus fuerit in mediterraneis. Quod ipse quoque sentio, aliis ductus argumentis. Etenim si ad oram collocandus locus, a Sidonia ad Oronem in Stadiasmo colligerentur stadia 135, quum linea recta nonnisi 75-80 sit stadiorum. Deinde in sequentibus memoratur insula, quum in toto hoc tractu nullæ exstant nisi tres illæ quæ sunt juxta Thronum montem, adeo ut pateat decem stadia quæ ad Macram insulam esse dicuntur, a Sidonia, non vero a Charadro computari debere. Unde sequitur periplus auctorem hoc loco, ut passim, mediterraneam urbem memorare, scribam vero § 145 oscitanter pro ἀπὸ Σιδωνίας dedisse ἀπὸ Χαλαδρόου. Cf. not. ad § 146. Ceterum ad Charadrum referendus videntur ruinæ quæ sunt in eadem latitudine, in qua Sidonia ponenda est,

145. Ἀπὸ Χαλάδρου ἐπὶ νῆσον καλούμενην Μακρὰν στάδιοι ι'.

146. Ἀπὸ Μακρᾶς νήσου ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον στάδιοι ν'. Ὁ δὲ ὅλος περιήλους τραχύς ἐστίν ἀπὸ τοῦ Κασίου. Τοῦτον τὸν τόπον παράπλεε ἀπὸ τῆς γῆς στάδιοι κ'.

147. Ἀπὸ Νυμφαίου ἐπὶ πόλιν Ἀντιόχειαν, ἔχουσιν ἐμπόριον καὶ παρ' αὐτὴν ποταμὸν Ὀρόντην καλούμενον, στάδιοι υ'· ἔστι δὲ ὁ ποταμὸς ἀπὸ σταδίων ιε'.

148. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ εἰς Σελεύκειαν στάδιοι μ'. ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδίου τὸν ἐπιτομον εἰς Σελεύκειαν πεσόντι * ζεφύρω στάδιοι ρ'.

149. Ἀπὸ Σελευκειᾶς ἐπὶ τὰ Γεώργια στάδιοι ρμβ'.

150. Ἀπὸ τῶν Γεωργίων ἐπὶ τὸν Ῥωσαῖον κόλπον στάδιοι τ'· ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδίου ἀκρωτηρίου ἐπὶ τὸν κόλπον οὐριώτατα στάδιοι σ'.

145. A *Sidonia* (ἀπὸ Σιδωνίας) ad insulam quæ Macra seu Longa vocatur, stadia 10.

146. A Macra insula ad Nymphæum stadia 50. Omnis præternavigatio inde a Casio aspera est. Quare hunc tractum præternaviga 20 a continente stadiis.

147. A Nymphæo ad urbem Antiochiam, quæ emporium habet et juxta se Orontem amnem, stadia 400. Fluvius a Nymphæo distat stadia 15.

148. Ab Oronte ad Seleuciam cursu compendiariorum, flante zephyro vento, stadia 170 (ρθ').

149. A Seleucia ad Georgia stadia 40 (μ').

150. A Georgiis ad Rhosium scopulum (σκόπελον) stadia 80 (π'). A Posidio autem promontorio ad scopulum navigatione felicissima stadia 270 (σθ'). [A scopulo ad Rhosum urbem stadia 80].

quinguaaginta ab ora stadiis, si rectam lineam duxeris, distantes. Alium Χάλαδρον videbimus infra.

§ 145. Μακρὰν] Hæc maxima est e tribus insulis, quæ *Pigeons rocks* (columbarum rupes) vocantur in mappa Chesneyi (*The river Euphrates with the Cilician Taurus and Northern Syria*).

§ 146. τὸ Νυμφαῖον] τὸν N. codex. Memorat Strabo p. 751: Μετὰ τὴν Σελεύκειαν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Ὀρόντου, εἴτα τὸ Νυμφαῖον, σπηλαιὸν τι ἱερὸν. || — τραχύς ἐστίν] Ora aspera incipit a *Cap Posidi* desinitque viginti fere stadiis post insulas § 145 memoratas. Igitur hinc quoque colligitur recte nos statuuisse ad § 143.

§ 147. Ὀρόντην] Ὁρέτην cod., em. Gail. || — στάδιοι υ'] Hæc non falsa sunt, ut putabant Gailius et Lapius. Nam ita Chesneyus in *Journal of the Lond. Roy. Geogr. Soc.* t. VIII, p. 230: « The windings give a distance of about forty-one miles, whilst the journey by land is only sixteen miles and a half. » Consentit etiam Strabo p. 751: ἀνάπλους δ' ἐκ θαλάττης ἐστίν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν αὐθήμερον. || — ἀπὸ σταδ. ιε'] sc. ἀπὸ τοῦ Νυμφαίου, non vero ἀπ' Ἀντιοχείας, cujus urbis pars vel in insula fluvii erat, adeo ut diceret Plinio V, 17: *Antiochia Oronte amne dividitur*.

§ 148. σταδ. μ'] Cf. Strabo: πρὸς ἤ (Σελεύκειαν) καὶ τὰς ἐκβολὰς δ' Ὀρόντης ποιεῖται, διέχουσα τῶν μὲν ἐκβολῶν σταδίου μ', τῆς δ' Ἀντιοχείας ρκ'. || — σταδ. ρι'] Debebat. ρθ'. || — πεσόντι ζεφύρῳ] *cadente Zephyro*, quod hoc loco nihil est. Conjeceris *ἐμπεσόντι* vel *ἐπιπεσόντι* ζ., vel πνέοντι ζεφύρῳ, vel etiam πλέοντι ζεφύρῳ, *ei qui flante Zephyro navigat*. Parum tamen hoc accurate dictum foret, quum rectus cursus ventum postulet quem dicimus *Sud-ouest-quart-sud*. Fortasse igitur legebatur εἰς νότον μεταπεσόντι vel ἐκπεσόντι ζεφύρῳ. Ceterum situm Seleuciæ τῆς Περσίας vel ἐν Περσίᾳ vel τῆς πρὸς Ἀντιοχείαν vel τῆς πρὸς Θαλάσση, fuisse describit Polybius V, 59, ut ceteram testium turbam mittam de urbe notissima. Nihil Noster de egregio Seleuciæ portu; sicuti in seqq. nihil nisi nomina urbium apponuntur. De ruinis præ ceteris vide Chesney in *Journal of the R. Geogr. Soc.* t. VIII, p. 230 sqq.

§ 149. τὰ Γεώργια] Loci aliunde non noti situm definire nescio, quum et numerus ρμβ' et qui sequitur § 151 τ' admitti vix possint. Etenim numerus ρμβ', qui per se suspectus est, oram legentem duceret usque ad initium sinus Issici; ad hunc vero sinum in sequentibus demum ducimur, adeo ut nostro loco pro ρμβ' fortasse ρβ' et § 150 pro τ' scribendum sit π'. Ceterum num in ora hac peraspera locus ab arvis Γεώργια dici potuerit, an corruptum nomen sit, tu videas. Beatissima planities quæ a meridie Seleuciæ ad Orontem tendit, a serie narrationis aliena est.

§ 150. Ῥωσαῖον κόλπον] ἐπὶ τῶν Ῥωσαίων κόλπων codex; em. Gailius. Nescio an potius scribendum sit ἐπὶ τὸν Ῥωσαῖον vel Ῥώσιον σκόπελον. Quamquam enim sinus, quem vulgo Issicum vocamus, a Roso urbe etiam Ῥωσαῖος, Ῥώσιος vel Ῥωσιχός dici potuit, sicuti ap. Herodotum Myriandicus ab urbe cognomine vocatur: notandum tamen est alibi nusquam eam appellationem reperiri, contra vero (*Ras*) *Khanzir* (i. e. *porci caput*) dici σκόπελον Ῥωσιχὸν apud Ptolemæum et Stephanum Byzantium v. Ῥωσός, et ab ipso etiam Nostro memorari § 164, ubi quum codex præbeat: ἀπὸ τοῦ σκοπέλου.. ἐπ' εὐθείας πλέοντι εἰς Ἀντιόχειαν, patet σκόπελον istum esse τὸν Ῥωσιχόν, idque nomen excidisse. Hinc igitur colligas scopulum istum in antecedd. jam fuisse memoratum, ideoque nostro loco reponendum esse. Ceterum ne putes § 149 stadiorum numerum recte habere et ad Rossicum promontorium ducere, hoc autem loco notam distantiam pertinere ad ipsam urbem Rhosum, iis impedimur, quæ de cursu recto a Posidio promontorio subjiiciuntur; hæc enim aptissime monentur, si de navigatione a promontorio ad promontorium dirigenda sermo est, minus vero, si terminus ad quem foret Rhosus urbs in ipso sinu posita. Mentio hujus urbis excidisse potius censenda. Ac lacunæ indicium inest verbis § 151 ἀπὸ Ῥωσοῦ Τερδωνίας, quippe quæ in antecedentibus non habent quo referantur. || — ἐπὶ ante τὸν κόλπον excidit in apogr. Iriart. || — οὐριώτατα] sic solet Noster; οὐριώτατον codex; possis: [τὸν] οὐριώτατον sc. πλοῦν. || — σταδ. ιο: σ'] Debebat σθ'.

151. Ἀπὸ Ῥωσοῦ Τερδνίας εἰς πόλιν Μυριάνδρον στάδιοι 4'.

152. Ἀπὸ τοῦ Μυριάνδρου εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατ' Ἰσσὸν στάδιοι ρκ'.

5 153. Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς τὰς Κιλικίας πόλιν στάδιοι σ'.

Ὅμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ Πάλτου ἕως τῶν Κιλικίων πυλῶν στάδιοι βφ'.

151. A Rhoso Terdnia (?) ad Myriandrum urbem stadia 90.

152. A Myriandro ad Alexandriam ad Issum stadia 80 (π').

153. Ab Alexandria ad Portas Ciliciæ stadia 45 (με').

Simul omnia a Palto usque ad Portas Ciliciæ stadia 1100 (αρ').

§ 151. Ῥωσοῦ] Ῥώσου codex. Fluctuant libri inter Ῥωσός, Ῥώσος, Ῥώσος. In numis : Ῥωσών. Accentum Ῥωσός firmat Herodianus De sol. dictione p. 38, 27. Nomen derivare a phœnicio *ros*, i. e. promontorium, censet Movers l. l. p. 167, addens Phœnicum coloniam prodi etiam cultu Cabirorum, quem numi Rhosiorum testantur. || — Τερδνίας] sic codex; quid sit vel quid lateat, ignoro. Πιερίας vix recte coniecit Gaillius. An Τερωνίας vel Ἐρωνίας? Erana nomen tanquam principis in Amani montibus urbis legitur apud Ciceronem Ad famil. XV, 4. Ceterum de Rhoso vid. Mela I, 12, Plinius V, 18 § 79 : *Oppida Rhosos et a tergo portæ quæ Syriæ appellantur (passe de Beylan hodie), intervallo Rhosiorum montis et Tauri* (Cf. Aristot. De vent. p. 973, 17 : Τῶν Συρίων πυλῶν, ἃς διέστακον ὁ τε Ταῦρος καὶ τὰ Ῥώσια ὄρη); *in ora oppidum Myriandrus*. Strabo p. 751 : ἡ Ῥωσός μεταξὺ Ἰσσοῦ καὶ Σελευκείας ἰδρυμένη. Stephan. Byz. : Ῥωσός, πόλις Κιλικίας· τὸ ἐθνικὸν Ῥώσιος· ἀλλὰ καὶ Ῥωσός..., καὶ τὸ κτητικὸν Ῥωσικός· « Ῥωσικός σκόπελος ». Polyænus IV, 6, 9 memorat Ῥώσιον λιμένα et in propinquo verticem quandam Ὀρθιόμαγον (Ὀρθιόμαγον em. editt.) dictum. Theodoretus Philoth. c. 10 : Ῥωσός ἐστὶ Κιλικισσα πόλις, ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Κιλικίον κόλπον. Theopompus ap. Athenæum p. 586 C et 595 C narrat Harpalum Glyceræ statuum æneam posuisse in Ῥωσῷ Syriæ urbe. Malala p. 198 : Ἡρὲν ὁ Σελευκὸς ἐν Ῥωσῷ κρυπτομένην (τὴν Στρατονίκην) μετὰ Δημητρίου τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Τὴν δὲ Ῥωσὸν πόλιν ἔκτισε Κίλιξ υἱὸς τοῦ Ἀγχιγόρου. Idem p. 297 : Καὶ τὴν Κιλικίαν παρελάσε (Sapor sub Valeriano imp.), καύσας Ἀλεξάνδρειαν τὴν μικράν καὶ Ῥωσὸν (Ῥωσὸν cod.) καὶ Ἀνάζαρβον καὶ Αἰγάς καὶ Νικόπολιν. Rhosum cum hodierno Arsus componendum esse recte censent plurimi. Nam ad hunc fere locum ducunt distantiae Stadiasmi, si ab Alexandria ad Issum computaveris. Ptolemæus Rhosum urbem tertia gradus longitudinis parte sive 120 fere stadiis a scopulo Rhosico disjungit; quod paullo ninium est intervallum. Multo pejores distantias præbet Tab. Peutingeriana. De hodierno Arsus ita Chesney Expedition I, p. 410 : « At nine miles from the extremity of the gulf the village of Arsus marks the site of ancient Rhosus; it contains about 50 mud houses built along the banks of a small river amidst the remains of walls, arches and a Corinthian temple. » || — στάδ. 4'] sic codex; στ. ς' Iriart. || — Μυριάνδρον] Μυριάνδριον, sed mox Μυριάνδρου codex. V. Herodot. IV, 38; Xenophon Anab. I, 4, 6; Scylax p. 77; Mela I, 12; Plinius II, 112. V, 18; Strabo p. 465; Arrian. Anab. II, 6, 2; Ptol. Hoc emporium quinque para-

sangis a Pylis Syriæ et Ciliciæ (Sakal Tutan) distabat, teste Xenophonte. Ruinæ non supersunt.

§ 152. κατ' Ἰσσὸν] κατισσοῦ codex; em. Gail. e numis, Ptolemæo, Tab. Peut., Geogr. Rav. In Itin. Hieros. p. 583 vocatur *Alexandria Scabiosa* (sicut ap. Ptolem. V, 14 memoratur Σκαθίωσα Λαοδίσεια), quod cognomen in hanc regionem ob ærem male sanum apprime quadrat. Chesney. l. l. I, p. 409 : « Five miles southward is the pass of *Sukal-tutan*, and at nearly the same distance onward the fine bay and anchorage of Iskenderun, with an open but convenient landing place on a bold beach; but in consequence of the accumulation of the sand by which the mouths of the streams descending from this part of the Amanus are choked, a pestilential swamp extends from the very edge of the sea, almost to the foot of the mountain. » Corrupte Chron. Paschal. p. 321 : Ἀλεξάνδρειαν τὴν Καθίωσον; Exc. Barbar. p. 73 : *Alexandria quæ Cabiosum*; Pseudocallisthenes p. 151 : Ἀλεξάνδρειαν τὴν εἰς κράτιστον. Apud Julium Valerium in versione Callisthenis vocatur *Alexandria montuosa*, ac ἐπὶ λόφου sitam esse testatur Herodianus III, 4. Quare Vossius in Itin. pro *Scabiosa* legi voluit *Scabrosa*, quod non debebat probare Droysenius *Hellenism*. I, p. 597. Apud Malalam p. 297 et in Concilio Niceno urbs appellatur Ἀλεξάνδρεια ἡ μικρά, *Alexandria minor*. Præterea cf. Strabo p. 676, Plinius V, 22, § 91, Stephan. Byz. : Ἀλεξάνδρεια... ὀγδόη τῆς Κιλικίας. Scymnus Chius : Ἀλεξάνδρου πόλιν τῷ Μακεδόνι κτισθεῖσαν. In Alexandri M. rerum scriptoribus nulla ejus mentio fit. Ruinæ veteris urbis perexiguæ. V. Niebuhr *Reisebeschreibung* III, p. 19. *Journal of the Lond. geogr. soc.* X, p. 511. || — στάδ. ρκ'.] Id verum esse nequit. A loco, qui sec. Stadiasmm assignandus Myriandro est, usque ad Iskenderun 70 fere sunt stadia.

§ 153. Κιλικίας πόλιν] Angustiae hæ ap. Xenophontem Anab. I, 4, 4 vocantur πόλιν τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας; ap. Callisthenem in Polyb. III, 19 : αἱ λεγόμεναι ἐν τῇ Κιλικίᾳ πόλιν; ap. Ptolemæum : Σύριαι πόλιν; ap. Arrian. II, 5, 1 : πόλιν αἱ δὲ ὀρίζουσι τὴν Κιλικίαν τε καὶ Ἀσσυρίων γόρην. Cf. idem II, 8, 1. Curtius III, 8 *angustias* dicit. Luculentissime locum describit Xenophon l. l. : Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεῖχη... διὰ μέσου δὲ βεῖ τούτων ποταμὸς Κάροςος ὄνομα, εὖρος πλεῖστος. Ἄπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τευχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἔστιν ἔν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τεῖχη, εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὕπερθεν δ' ἦσαν πέτραι ἡλιεσσομενῆς· ἐπὶ δὲ ταῖς τεύχεσιν ἀμφοτέρους ἐρείσθησαν πόλιν. Cf. Dio. Cass. XXXVIII, 41 : Τοῦτο δὲ τὸ ὄρος (Amanus) ἐν τῇ μεθορίᾳ τῆς τε Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας ἐστὶ,

ΛΟΙΠΟΝ ΚΙΛΙΚΙΑ.

SEQUITUR CILICIA.

154. Ἀπὸ τῶν Κιλικίων πυλῶν εἰς τὸ Ἰερὸν στάδιοι ρχ' [ἀπὸ] τούτου ἐστὶν ὑπερβῆναι εἰς (τὸν τόπον) εἰς [Nico]πολιν.

154. A Portis Ciliciæ usque ad Fanum stadia 120. Ab hoc loco transgredi licet [Nico]polin.

καὶ στενοπορίαν δὴ τινα τοσαύτην ἔχει, ὥστε καὶ πύλας ποτὲ ἐν αὐτῇ μετὰ τεύχους ἐνοικοδομηθῆναι, καὶ τὸ χωρίον ἀπ' αὐτῶν ἐπονομασθῆναι. Muros illos sæpius haud dubie destructos et restauratos, quorumque rudera etiam nunc videre est, ita describit Willebrand ab Oldenburg Itin. terræ sanct. ap. Leon. Symmict. p. 135 : « Venimus ad portellam, hoc est casale bonum, prope se habens portam, a qua ipsum cognominatur. Hæc sola sita est in strata publica in ripa maris, et est ornatissima, albo et valde polito marmore composita, in cuius summitate, ut dicitur, ossa Alexandri requiescunt, qui illic se, ut voluit, poni mandavit, ut reges vel principes, per illam portam transeuntes, eum etiam mortuum super sua capita sustinerent, quem aliquando vivum super se sustinuerunt. Hoc casale distat ab Alexandria quatuor milia. Nunc locus vocatur passe de Sakal-Tutan, prope quem fluvius exit Merkes-Su (cui in mediterraneis adjacet Merkes vicus) vel Kara-Su, Carsus Xenophontis. Ab Iscenderun distat 40-45 stadia. Consentit Ptolemæus Alexandriam a pylis Syriis duodecima gradus parte sejungens. In Stadiasio pro C' fuerit [μ]Ε'. Apud Arrianum II, 8, 2 Alexander πρὸς Μυριάδρων πόλει castra metatus, τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιάν πᾶσαν ἤει, ὡς κατασχεῖν αὐθις τὰς πύλας· ὡς δὲ ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιάν. || — στάδιοι β ρ'] corrupte. Legendum ἀρ' . :

referam. Lapius Hierum cum Merkes vico, in mediterraneis prope Pylas Cilicias sito, componit, pro στάδ. ρχ' legens στάδιοι κ', et § 155 pro corrupto numero ψ' scribens ο', adeo ut Issus urbs ad hodiernum vicum Pyat sita fuerit. Quæ ipsa quoque nihili sunt. Sane quidem quæ Callisthenes et Curtius de proelio Issico narrant, in ejusmodi sententiam ducere possint, quoniam Alexander a meridie movens contra Darium, prope Pinarum flumen castra metatum, postquam Pylas occupasset, nonnisi 30 vel 40 stadia ab hoste abfuisse videtur. Curtius III, 8 : Dareum triginta inde (ab angustiiis) stadia abesse premissi indicabant. Tunc consistere agmen jubet, armisque ipse sumtis aciem ordinat. Similiter Callisthenes apud Polybium XII, 19 narrat Alexandrum, ubi primum de Darii adventu edoctus fuerit (id vero in castris prope Myriandrum evenit), ex nuntii sententia nonnisi centum stadia a Darii exercitu abfuisse. His innitentes plurimi Issum circa hodiernum Baias vel Piat quarunt, et Amanidas pylas, per quas Darius ad Issum et hinc ad Pinarum fluvium descendit, in iis faucibus montanis agnoscere sibi videntur, quibus ab hod. Baias ad Adabouroume itur (V. quæ conguessit Mützell ad Curt. III, 12). At quæ Callisthenes habet de stadiis centum, quæ nuntius declaravit, premi non possunt, quum falsa esse luce clarius sit. Quod autem Curtii triginta ab angustiiis stadia attinet, ea non ab ipsis Pylis Syriis (Sakal-tutan) computanda sunt, sed ab extremitate angusti tractus inter montes et mare porrecti, quem egressus demum Alexander aciem explicare potuit. Id enim et ex ipsis Curtii verbis elicias, et disertius declarat Callisthenes I. I 20, ubi : Μετὰ δὲ ταῦτά (i. e. μετὰ τὸ εἰς τὰς εὐρυχωρίας ἐκπεσεῖν) φησι μετῴκηδον ἄγειν τὴν δύναμιν ἀπέχοντα τῶν πολεμίων περὶ τετραράκοντα στάδιους. Porro ut acies eo modo, quo historici narrant, explicari posset, campus prælii satis longe a Pylis Syriis abesse debebat iis in locis, ubi paullo magis ab ora jugum montanum recedit. Callisthenem vero locorum dimensiones absurdum in modum contraxisse fuse docet Polybius, judex harum rerum peritissimus. Huc accedit quod quæ de Pinaro fluvio inter abruptas ripas rapide defluente tradunt Alexandri rerum scriptores, aptissime referuntur ad hodiernum Deli Tchai (inter hujus tractus fluviolos unum insigniorem), uti statuerunt novissimi harum regionum exploratores, Ainsworth et Chesney, nec non in mappis suis Kiepertus. Issus autem a borea erat Pinari fluvii; et Amanides pylæ, per quas ad Issum Darius devenit, ad eum pertinent Amani montis transitum qui a Deli-Tchai est boream et orientem versus. Hæc fere præmonenda erant antequam ad nostrum locum accederemus. — Stadia 120, quæ a Pylis Ciliciæ Stadiasmus usque ad Hierum computat, ducunt ad ostia Deli-Tchai sive Pinari fluvii. Proclivis igitur conjectura est Ἰσπὸν istud pertinere ad aras Alexan-

	Numeri codicis	Numeri emendati	
Paltus prom.			
Paltenorum opp.	30	30	60
Gabala	30	30	60
fluvius navigabilis	40	80	140
Laodiceæ prom.	200	70	210
Leucus portus	30	30	240
Pasieria	30	30	270
Polia acra	120	120	390
Heraclea			
Posidium	100	100	490
Sidonia	300	80	570
(Charadrus mediterr. 60)			
Macra ins.	10	10	580
Nymphæum	50	50	630
Orontes	15	15	645
(Antiochia medit. 400)			
Seleucia	40	40	685
Georgia	142	40	725
Rhosius scop.	300	80	805
[Rhosus urbs		80]	885
Myriandrus	90	90	975
Alexandria	120	80	1055
Pylæ	200	45	1100
			2307.

§ 145. Ἰσπὸν Hunc locum hoc certe nomine nemo memorat. Quæ Gailius de eo opinatur, non est quod

155. Ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ εἰς πόλιν Ἰσσοῦν στάδιοι ψ'.

156. Ἀπὸ Ἰσσοῦ εἰς τὰς Ἀμανικὰς πύλας ἐν τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου στάδιοι ς'.

155. A Fano ad Issum urbem stadia 30 (λ').

156. Ab Isso ad Amanicas portas in intimo sinus Issici recessu stadia 90 (λ').

dri, quarum meminit Curtius III, 12 : *Tribus aris in ripa Pinari positis annis, Jovi atque Herculi Minervæque sacris, Syriam petit*. Cf. Cicero ad Famil. XV, 4 : *Castra in radicibus Amani habuimus apud aras Alexandri quadriduum*. Idem ad Att. V, 20 : *Castra paucos dies habuimus ea ipsa, quæ contra Darium habuerat apud Issum Alexander*. Deinde in codice legitur : τοῦτο ἐστὶν ὑπερβῆναι εἰς τόπον εἰς πόλιν. Luxata ita composui, ut ab Hiero iretur ad Nicopolim. Ceterum pro ὑπερβῆναι velim ἀναβῆναι. Etenim viginti fereab ostiis Pinari fluvii stadiis ruinæ sunt ad fluvium qui a meridie in *Deli-Tchai* incidit prope vicum *Koi Tchai*. Has ad Issum refert Kiepert, quod fieri nequit ; ego Nicopoli vindico, de qua ita Stephanus Byz. : Ἰσσοῦ πόλιν μεταξὺ Συρίας καὶ Κιλικίας ἐν ᾗ Ἀλεξάνδρος Δαρεῖον ἐνίκησεν, ἣ ἐκλήθη διὰ τοῦτο Νικόπολις ἀπ' αὐτοῦ· ἐκεῖ δὲ καὶ ποταμὸς Πίναρος ὀνομαζόμενος. At Nicopolim ab Isso distinguit Strabo p. 676, ubi, postquam oræ oppida a Mallo ad Issum recensuit, addit : ἐν αὐτῷ (τῷ Ἰσσικῷ κόλπῳ) δὲ πόλις Ῥωσὸς καὶ Μυρίανδρος καὶ Νικόπολις καὶ Μοψουεστία. Distinguit etiam Ptolemæus, ita tamen ut Nicopolin ab Isso boream versus satis longe removeat, quum nomen et Stephanus suadeant non longe ab Isso ad Pinarum fluvium quaerendam esse.

§ 155. Ἰσσοῦν] Ἀμινσοῦ et § 156 Ἀμινσοῦ codex ; em. Gail. Maritimam fuisse urbem testatur Xenophon *Anab.* I, 2, 24 et I, 4, 1 ... εἰς Ἰσσοῦς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ κειμένην μεγάλην καὶ εὐδαίμονα.. αἱ νῆες ὄρμονον παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Strabo p. 676 : Μετὰ δὲ Αἰγαίας Ἰσσοῦς πολλὸν ὄρμονον ἔχουσα, καὶ ποταμὸς Πίναρος. Diodorus πόλιν ἀξιόλογον dicit. Mela I, 13 : *In recessu intimo locus est magni aliquando discriminis Nunc ne minima quidem, tunc ingens urbs Issus fuit*. Ex Alexandri scriptoribus (Arrian. II, 7, 1. Curtio III, 8) de situ urbis nihil liquet, nisi quod a borea erat Pinari. A Pyllis Ciliciæ secundum Xenophontem I, 4, 1 quinque distabat parasangas sive stadia 150. Eandem habebis distantiam in Stadiasmo, si pro corrupto ψ' scripseris λ'. Ac hunc fere numerum postulant quæ sequuntur in Stadiasmo locorum mensuræ. In Itinerario provinc. p. 142 et Hierosolym. p. 581 nulla amplius Issi mentio, sed proximum ab Alexandria oppidum ponitur *Baïæ*, 16 millibus seu 128 stadiis ab Alexandria diremtæ, quarum ruinæ ad hod. *Bajas*, ab *Iskanderoun* linea recta 100 stadia distantes. In Tab. Peut. Issus ab Alexandria separatur milibus 6 ; quæ distantia quum admitti nequeat, Mannertus corrigi voluit *mill.* 16, adeo ut Issus et Baïæ unum essent idemque oppidum. Quod ferendum non est. Videtur potius in Tabula inter Alexandriam et Issum Bajarum mentio excidisse, adeo ut Issus a Baïis absit millia 6 ; quod ad Xenophonis computum prope accederet. Cum his bene quadrat quod in eadem Tab. Peut. Issus a *Catabolo* 5 millibus distat ; nam *Catabolum* ex ceteris Itinerarii mensuris : d hodiernum *Kawakaja* vel *Tell Arak* referendum

est (V. § 157). Apud Ptolemæum ab Alexandria ad Issum linea recta sunt 130 circiter stadia. Nam ita loca ordinantur :

	long.	lat.
Ἀλεξάνδρεια	69° 30'	36° 10'
πύλαι Σύριαι	69° 50'	36° 15'
Ἀμανικαὶ πύλαι	69° 50'	36° 20'
Ἰσσοῦς	69° 20'	36° 25'.

In quibus Amanicæ pylæ dicuntur eæ Amani fauces, quæ sunt e regione *Bajas* vici. Plinius postquam Syriæ oram boream versus ad Myriandrum usque legerat, recenset mediterranea ; deinde ad oram revertens V, 22 § 91 : *Sed redeamus, ait, ad oram Syriæ. Flumen Diaphanes, mons Crocodilus, portæ Amani montis* (πύλαι Κιλικίας Stadiasmi), *flumina Androcus, Pinarus, Lycus, oppidum Issus, inde Alexandria (!), flumen Chorus, oppidum Æge liberum, annis Pyramus, portæ Ciliciæ* (hæc ante Ægas ponendæ erant), *oppidum Mallus*. His non insisto, quum locorum ordo neglectus sit. — Ruinæ Issi non supersunt. Vel Melæ temporibus evanuisse propemodum locus videtur, quem Itineraria prorsus ignorant. Chesneyus alique nonnulli ad Issum retulerunt ruinas peramplas, quæ supra intimum sinus recessum, 50 ab ora stadia reperiuntur ; eas OEnoandæ sive Epiphanie vindicandas esse bene vidit Kiepertus.

§ 156. Ἀμανικὰς] Ἀμμανικὰς codex ; em. Gail. || — ἐν τῷ κοιλοτάτῳ] sic recte codex, cujus ductus non assecutus est Iriarte. || — σταδ. ς'] leg. λ', quod fortasse habet etiam codex, quum multis locis ς' pro λ' contra libri fidem dederit Iriarte. Linea recta sunt stadia 70. — Ἀμανικὰ vel Ἀμανίδες πύλαι dici poterat quivis per Amanum transitus, adeo ut e nexu narrationis eruendum sit, quemnam quisquescriptor intelligat. Ab Isso autem gostadia in eum desinunt locum, a quo per Amani tractum occidentalem (*Djebel Missis* vel *en Nur*) etiam nunc via patet ad *Missis* (*Mansista* Itin., Mopsuestiam) urbem. Ima montium ibi ad mare prope accedunt, et in litore oppidum erat, quod a pyllis Amanicis nomen nactum stationem nautis præbebat. Strabo l. l. : Μετὰ δὲ Μαλλὸν Αἰγαίαι πολλὸν ὄρμονον, ὄρμονον ἔχον, εἴτ' Ἀμνίδες πύλαι ὄρμονον ἔχουσαι. Ad eundem locum pertinere videtur quæ in Scylace post Mallum memoratur Ἀδάνη (l. Ἀμανή) ἐμπόριον, siquidem τὰ Ἀδανα urbs mediterranea, si seriem nominum servare velis, intelligi nequit. *Portæ Ciliciæ* locus vocatur ap. Plinium l. l. § 91, at male ponitur inter Pyramum et Mallum. Exstant ruinæ ad hod. *Matach*. — Quod reliquos Amani transitus attinet, memorandus primum qui nunc a *Baylan* vico nomen habet, quod ex græco πύλαι ortum esse videtur, quum tamquam oppidum eas Pylas Syrias reценseat Plinius V, 18 in intervallo Rhosicorum montium et Tauri. Συρίας πύλαι vocantur etiam ap. Pseudo-Aristot. De vent. nom. p. 548. Ibi Cyrus montem trajecit. Descriptionem faucium vide ap. Diodor. XIV, 21. Deinde

157. Ἀπὸ τῶν Πυλῶν εἰς κόμην Ἀλὰς στάδιοι ν' ἀπὸ τοῦ Μυριάνδρου, οὐριοδρομοῦντος, στάδιοι ρ'.
158. Ἀπὸ τῶν Ἀλῶν εἰς πόλιν Αἰγαίας στάδιοι ρ' ἀπὸ δὲ τοῦ Μυριάνδρου εἰς Αἰγαίας εὐθυδρομοῦντος ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ στάδιοι ρ'.
159. Ἀπὸ Αἰγαίων δ' παράπλους κρημνώδης ἐπὶ κόμην Σερετέλλιν σταδίων ρν'. Ἀπὸ δὲ Ῥωσοῦ εὐθυδρομοῦντι ἐπὶ τὴν Σερετέλλιν ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ στάδιοι σν'. Κατὰ δὲ τὴν Σερετέλλιν κόμην ἐπάνω Πύραμος καλεῖται, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὅρος καλούμενον Πάριον ἀπὸ σταδίων ζ'.
160. Ἀπὸ τῆς Σερετέλλεως κόμης ἐπ' ἄκραν Ἰανουαρίαν στάδ. α'.
161. Ἀπὸ τῆς Ἰανουαρίας ἄκρας ἐπὶ τὰς Διδύμους νήσους στάδιοι λ'.

157. Ab *Amanicis* portis ad *Alas* vicum stadia 50; a *Myriandro* cursu faustissimo stadia 100.

158. Ab *Alis* ad *Ægæas* urbem stadia 100; a *Myriandro* ad *Ægæas* cursu recto versus polum borealem austro vento stadia 100.

159. Ab *Ægæis* navigatio juxta oram abscissam ad vicum *Serretillin* stadiorum 150. A *Rhoso* autem cursu recto ad *Serretillin* versus polum naviganti austro stadia sunt 250. Pone *Serretillin* vicum (κόμην) in *mediterraneis est fluvius qui* *Pyramus* vocatur, et supra eum mons *Parius* dictus intervallo stadiorum 60.

160. A *Serretilli* vico ad *Januarium* (?) promontorium stadium unum (?)

161. A *Januario* promontorio ad *Didymos* insulas stadia 30.

boream versus sequuntur πύλαι Κιλίκιαι, angustus ille inter *Amanum* et mare transitus, de quo vidimus ad § 153. Tum sunt Ἀμανικαὶ πύλαι *Ptolemæi*, e regione hodierni vici *Bajas*. Post has boreales illæ, quas trajecit *Darius*.

§ 157. Κώμην Ἀλὰς] κώμην Ἀλλην et § 158 ἀπὸ τῶν Ἀλῶν codex. *Lapies* et *Hoffmannus* eum indicari locum putabant, qui vocatur τὰ Κασταδάλα (*Ptol.*, *Chrysostom.* p. 204, *Hierocl.* p. 706, *Appian.* *Mithrid.* c. 105, *Plin.* V, 22 § 93), ἡ Κασταδάλη (*Malala* p. 345), *Castabulum* (*Curt.* III, 7), *Catabulum* (*G. Rav.* V, 7), *Catacolo* (*id.* II, 16), *mansio Catacolo* (*Itin.* *Hieros.* p. 580), *Catabolo* (*Tab. P.* et *Itin.* prov. 146). Id vero quominus credas, impediunt rationes distantiarum. Nam *Castabala* quum a *Bajis* 17 mill. (*It. Hier.*) vel 16 mill. (*It. prov.*), ab *Ægis* 24 mill. (*It. prov.*), ab *Isso* 5 mil. (*T. P.*) distent, sita erant inter *Issum* et *Amanides* *Stadiasmi* pylas, ad *hōd. Karakaja* vel *Tell Araki*; nostrum autem oppidum a pyllis 50, ab *Ægis* (*Ajas*) 100 stadia distans, in eo sinus loco collocandum, ubi ora monte rotundo (*round hill* *Chesney*) et fluvii ostio distinguitur. Nomen ejus accivi e *Stephano Byz.*, qui: Ἀλαί, inquit, καὶ τῆς Κιλίκιας πόλις, πληθυντικῶς λεγομένη· ἀπὸ δὲ τούτου Ἀλῆιον πέδιον. *Plinius* quoque inter *Cilicicæ* oppida nullo certo ordine tradita habet *Alen*. De *Aleio* campo quod inde a *Saro* orientem versus patebat, v. *Strabo* p. 555. 676, *Arrian.* *Exp.* II, 5, 8, *Homer.* II. 6, 201, *Herodot.* VI, 95. *Fragm. Hist.* t. III, p. 303 et 326.

§ 158. Αἰγαίαις] Nunc *Ajas*. Αἰγαῖαι πολέωνιον *Strabo* p. 676; Αἰγεαί, *Ægeæ* *Dio. Cass.* XLVII, 30. *Tacit.* *Ann.* XIII, 8, *Hierocles* p. 705, *S. Basilius* Ep. 244; Αἰγαῖα *Constantin.* *Porph. Them.* 13, in *Synodo Mopsuest.* inter *Concilii Constantinop.* *Decreta* II, p. 118; *Ægea* in *Actis S. Claudii* c. 1; Αἰγαί, *Ægæ*, *Plinius*, *Aristot.* *De vent.* p. 133, *Steph.* s. v., *Basilius Seleucensis* in *Vit. Theckæ* I. II, p. 130 et in *Actis S. Zenobii* ap. *Lambec.* *Bibl. Cæsar.* I. VIII, p. 256, ubi hæc: Αἰγαί πόλις ἐστὶν ἐπὶ κόλπῳ μὲν Ἰονίῳ (Ἰσσιῶ em. *Wesselg.*), ὑπὸ Κιλίκων δὲ οἰκουμένη, ἧς τὸ μὲν πρὸς ἡπειρον οὐ πολλὸν, πλατεῖαν [δὲ] καὶ ἱκανῶς εἰς μῆκος διήκουσαν δὲ τῆς γειτονικῆς θαλάσσης ὅρος ἐκδέχεται. In *Itin.* prov. p. 145: *Ægeas*; *Geogr. Rav.* II, 16 *Ægis*; *Tab.*

Peut. corrupte *Aregea*, quod nescio an ex *Ale*, *Ægea* male conflatum sit. In *Geogr. Rav.* V, 7 pro *Aregea* habes: *Hire*, *Ægis*. In numis est Αἰγίων. V. *Eckhel.* D. N. I, 3 p. 35. Cf. *Beaufort Carmania* p. 299. || — ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ] ἐπὶ τοῦ πολλοῦ νότου codex h. l. et § 159. Possis sane etiam ἐπὶ πόλῳ, at *Noster* ubique accusativum usurpat. De πόλῳ, stella in polo boreali sita, cf. *Eratosth. Cataster.* c. 2. *Vitruv.* IX, 6: *stella quæ dicitur polus*. Habet tamen insoliti quiddam hæc loquendi ratio, ut nesciam an pro πολλοῦ fuerit βορροῦ vel βορρᾶ. Pro νότῳ accuratius dicendum erat εὐρονότῳ. || — σταδ. ρ'] deb. σταδ. σ'.

§ 159. Κρημνώδης] sic codex; κρημνώδης *Iriart.* Sin rem spectas, leg. putabis ἐστὶν ἀμμώδης; nam humilis et ex arenis aggesta ora est; quæ etsi minus fuerit ætate nostri auctoris, nullo tamen tempore κρημνώδης esse δὲ παράπλους esse potuit. || — Σερετέλλιν] *Seretillin* et § 160 ἀπὸ τῆς Σερετέλλεως codex. Σερετέλλιν *Ptolemæus*, ubi fort. Σερετέλλιν reponendum. Aliunde de pago non constat. || — Ῥώσσοι et ἐπὶ τοῦ πολλοῦ νότου codex. || — κατὰ δὲ] sic cod.; κατὰ δὲ *Iriart.* Deinde num recte *Pyramus* vicus fluvio cognominis memoretur, licet dubitare. Fuisse suspicor: κατὰ δὲ τὴν Σερετέλλιν κόμην [ποταμὸς, ὅς] Πύραμος καλεῖται. In quibus verba ποταμὸς ὅς exciderunt, illata voce ἐπάνω, quæ sic male habet, et ex margine illata fuerit, ubi ad verba κατὰ δὲ τὴν Σ. x. notata erat altera lectio: ἐπάνω δὲ τῆς Σερετέλλεως κόμης. Deinde pro ὑπεράνω αὐτοῦ velim ὁ. τούτου. || — Πάριον] ad *Djebel Missis* referendum.

§ 160. Ἀπὸ τῆς Σερετέλλεως εἰς κόμην ἐπ' ἄκραν codex. || — Ἰανουαρίαν] Nomen suspectum. Numerus α' vix recte habet, quum minimam talem distantiam notari veri dissimile sit. Attamen si ad *Mallum* pertinent ruinæ, quæ non ita longe distant a *Karadach* promontorio, a et loco *Seretilli* assignando circa 140 stadia absunt, recte habere numeros *stadiasmi* putaveris; nam a *Seretilli* ad *Mallum* computantur stadia 1 + 30 + 100 = 131. Statuendum igitur foret et *Januariam* istam acram et *Didymos* insulas jam non amplius apparere in litore alluvionibus magnopere mutato. Nihilominus acquiescere his noluerim. Etenim quum promontorium in hoc tractu maxime insigne sit hodie.

162. Ἀπὸ τῶν Διδύμων νήσων εἰς πόλιν καλουμένην Μαλλὸν στάδιοι ρ'.

163. Ἀπὸ Μαλλοῦ εἰς Ἀντιόχειαν ἐπὶ Πυράμου ποταμοῦ στάδιοι ρν'.

164. Ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν, ἣν νῦν Κεφαλὴν καλοῦσι, στάδιοι ο'. Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον ποταμός ἐστι πλωτός, [δε] Πύραμος καλεῖται.

162. A Didymis insulis ad urbem Mallum nomine stadia 100.

163. A Mallo ad Antiochiam juxta Pyramum fluvium stadia 150.

164. Ab Antiochia ad Ioniam quam nunc Cephalen vocant, stadia 70. Juxta id promontorium fluvius est navigabilis, qui vocatur Pyramus.

num *Karadach-Bouroun*, quod claudit sinum Issicum, ab hoc vero tringita fere stadiis boream versus existent duæ insulae exiguae: proclivis est conjectura hoc promontorium et has insulas in Stadiasmo notari corruptis notis distantiarum, ac primum quidem nos deduci ad promontorium, deinde insularum mentionem contra ordinem paraplii quasi ἐν παρέργῳ adjici. Ad promontorium illud ponenda est alta Megarsus vel Magarsos (cf. not. seq.) cum Minervæ templo. Ac fortasse verba ἄκραν ΙΑΝΟΥΑΡΙΑΝ corrupta sunt ex ἄκραν ΜΕΓΑΡΙΑΝ; sin genuinum nomen est Romanorum temporibus Jani templum in Minervæ fanum successisse putaveris.

162. Μαλλόν J De hac urbe ita Scylax p. 77: ποταμός Πύραμος καὶ πόλις Μαλλὸς εἰς ἣν ὁ ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμόν. Mela I, 13: *Pyramus.. Mallon præterfluit*. Strabo p. 675 ab occasu procedens: Πύραμος... πλησίον δὲ καὶ Μαλλός.. Οἱ τάζοι (Mopsi et Amphilocho conditorum) περὶ Μάγαρσα τοῦ Πυράμου πλησίον. Curtius III, 7: (Alexander Tarso profectus) *Pyramo amne ponte juncto ad Mallum pervenit*. Arrian. II, 5, 8: Ἐς Μάγαρσον ἦκε καὶ τῇ Ἀθηνᾶ τῇ Μεγαροίδι ἔθυσεν· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Μαλλὸν ἀπῆκετο. Stephanus: Μάγαρσος, μέγιστος ὄχθος ἐν τῇ Κιλικίᾳ πρὸς τῇ Μαλλῷ.. καὶ Μεγαροσία Ἀθηνᾶ ἐκεῖ ἱδρύται. Lycophron. 439: αἰπὺς Μέγαρσος, Plinius V, 22 § 91: *oppida Mallus, Magarsus*. Ptolemæus. Μαλλὸς 68° 30', long. Πυράμου ἐκβολαὶ 68° 15'. Σάρου ἐκβολαὶ 68°. — Hinc colligis Mallum ab orientale fluvii latere, non tamen ad ipsam fluminis ripam fuisse positam. Accuratiores desiderantur. Vulgo ad Mallum referunt ruinas quæ non longe a *Karadach Bouroun* exstant; atque quum prope hunc locum lacus in mare exeat, id vetus esse Pyrami ostium statuunt. Quod si recte fit, falsæ sunt distantiae quas habet Stadiasmus tum hoc loco tum in seqq. Illud quoque miraris, nihil nostro loco de Pyramo notari, sed. § 163 Antiochiam ad Pyramum notari, § 164 demum discretiorem fluvii mentionem injici. Quapropter suspicari possis turbatam esse peripli narrationem et ex compluribus fontibus male conflata, nec diversam esse Mallum ab Antiochia ἐπὶ Πυράμου (quod nomen certo quodam tempore Mallo fuerit), nec Ἰανουαρίαν ἄκραν differre ab Ἰωνίᾳ ἄκρῃ, et diaplum § 164 ab scopulo Rossico dirigi ad promontorium quod ab occasu sinum Issicum claudit, eumque diaplum præ ceteris fuisse notandum. Sed ne quid confidentius asseveremus, manca nostra horum locorum cognitione impeditur. Deinde vero bene tenendum est, numeros Stadiasmi ita comparatos esse, ut in oram quæ est a Didymis insulis usque ad Sarum fluvium, quadrent optime, modo ne de situ Malli urbis quidquam præjudicaveris. Etenim si a Didymis insulis usque ad Mallum sunt stadia 100, sequi-

tur Mallum 70 fere stadia a promontorio *Karadach* remotam fuisse, quæ adverso Pyramo fluvio enaviganda erant. A Mallo autem in hoc loco ponenda usque ad Sarum fluvium in Chesneyi mappa quum sint 330 fere stadia, optime quadrat Stadiasmi computus, quo colliguntur stadia 340 (150 + 70 + 120). Porro a scopulo Rhosico usque ad eum locum, quo ex Stadiasmo Antiochia ad Pyramum collocanda, diaplus est 350 stadiorum, ac totidem habes in Stadiasmo § 164. Hæc igitur quum bene concinant, statuendum foret tribus saltem ostiis Pyramum in mare exiisse, uno non longe a Mallo urbe, altero ad Antiochiam, tertio ad Cephalen; in periplo autem nonnisi tertii ostii expressam fieri mentionem, propterea quod in his fonte utebatur, qui non ab oriente ad occasum, sed inversa via procedebat, Pyramique mentionem injectit eo loco, ubi primum fluvii ostium occurreret. Ejus enim rei satis manifestum indicium inest § 164, ubi Noster inattentior scribit πρὸς ἀνατολὰς cursum dirigi, qui erat πρὸς ἐσπέραν.

§ 163. Ἀντιόχειαν ἐπὶ Πυράμου] Memorat Antiochiam τὴν ἐπὶ Πυράμου Stephanus Byz., alius nemo. Mediterraneam urbem inter Mallum et Mopsuestiam sitam significari nonnulli putarunt. Cui sententiæ ex Stadiasmo, ex quo tota hæc quæstio pendet, probabilitas adstrui nequit. Nam mensuræ ita comparatæ sunt, ut juxta oram procedendum sit. Præterea quum διὰ πλους a Rhosico scopulo ad Antiochiam tradatur, eo ipso maritima urbs indicatur; nam ad mediterranea εἰσάπλοι non solent pertinere. Huc accedit, quod sic urbem nanciscor, ad quam referri possit numus Ciliciæ Ἀντιοχείων τῆς παραλλίας (ap. Mionnet *Supplem.* VII, p. 195). Ubi ostium Pyrami, cui Antiochia adiacebat, ponendum, nunc lacus juxta litus extenditur. Quod si hodie ostia illa non amplius exstant, id ex indole fluvii facile explicatur. Nilo Pyramus comparatur ap. Strabonem p. 53, de eoque ferebatur oraculum: ἐσσεταὶ ἐσσομένοις, ὅτε Πύραμος εὐρουδίνης ἡτόνα προχέων ἱερὴν εἰς Κύπρον ἔκηται. Ceterum quum in mediterraneis vetus alveus exstet, quo olim Sarus cum Pyramo conjungebatur, et quum plures Sari ostia veteres distinxisse arguant *Capita Sari* apud Livium XXXIII, 41 (*Inde profectum eum ad Capita, quæ vocant, Sari fluminis fæda tempestas oborta prope cum omni classe demersit*): fortasse ab Antiochia τῆς παραλλίας et τῆς Πυράμου non diversa est Ἀντιόχεια ἡ πρὸς τῷ Σάρῳ, quam novimus e numo Antiochi Epiphanis (Eckhel t. 3 p. 46. Cf. Droysen *Hellenism.* II, p. 681).

§ 164. κεφαλὴν] κεφαλον, sed § 166 ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, codex. Nomen Ἰωνίαν corruptum esse censet Gailius, ἐπὶ τὴν γωνίαν (« ad angulum, qui nunc Cephalæ vocatur ») scribendum conjiciens. Nihil ego in re

Ἀπὸ τοῦ [Ῥωσαίου] σκοπέλου δὲ μὴ κατακολπί-
ζονται, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας πλέοντι εἰς Ἀντιόχειαν ἐπὶ τὰ
πρὸς ἐσπέραν [τῆς ἄρκτου μέρη] νότῳ, [κατὰ] τὰ
εὐώνυμα τῆς ἡπείρου μακρὸν διαφραλλομένην, στάδιοι τν'.

165. Ἀπὸ τοῦ Πυράμου ποταμοῦ εὐδυδρομοῦντι εἰς
Σόλους ἐπὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν μέρη τῆς ἄρκτου [ἀπη-
λιώτῃ] νότου μικρόν[τι] παρέλκοντι στάδιοι φ'.

166. Ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Πυράμου ἐπὶ τὸν ποτα-
μὸν Σάρον στάδιοι ρ'.

167. Ἀπὸ Σάρου ποταμοῦ ἐπὶ [τὸ] στόμα τῆς λίμ-
νης, ὃ καλεῖται Ῥηγμοί, στάδιοι σ'.

168. Ἀπὸ Ῥηγμῶν εἰς Ταρσὸν στάδιοι σ'. Ῥέει
διὰ μέσης τῆς πόλεως ποταμὸς Κῦδνος.

169. Ἀπὸ Ῥηγμῶν ἐπὶ χωρίον Ζεφύριον στάδιοι ρκ'.

170. [Ἀπὸ Ζεφυρίου εἰς Σόλους στάδιοι ν'].

171. Ἀπὸ δὲ Σόλων ἐπὶ κόμην Καλανθίαν στάδιοι ν'.

A *Rhosico scopulo*, non intranti sinum, sed recte
naviganti ad Antiochiam versus borealis plagæ partem
occidentalem austro vento, versus sinistram a conti-
nente longe recedenti, stadia 350.

165. A Pyramo fluvio cursu recto ad Solos versus
plagæ borealis partes occidentales, subsolano vento
austri paullulum assumente, stadia 500.

166. A Cephale Pyrami ad Sarum fluvium stadia 120.

167. A Saro fluvio ad lacus ostium, quod vocatur
Rhegmi, stadia 70.

168. A Rhegmis ad Tarsum stadia 70. Mediam
urbem perfluit Cydnus fluvius.

169. A Rhegmis ad locum Zephyrium stadia 120.

170. [*A Zephyrio ad Solos stadia 50.*]

171. A Solis ad Calanthiam vicum stadia sunt 150
(ρν').

incertissima tentarem, nisi excitaret Stephanus : Πανίον, ἐπὶ Πανίον Κιλικίας περὶ τὸ Ἀλτήιον πεδῖον. Hanc planitiem quum jam præternavigemus, Ἰωνίαν ortum dixerim ex Πανίαν. Stadia 70 in locum ducunt, ubi nunc litus arenosum in mare procurrit. Id igitur fuerit τὸ ἀκρω-
τήριον, olim fortasse magis conspicuum. Mox supplēvi Ῥωσαίου, qua forma noster utitur § 150, quum rectius dicerēs Ῥωσικὸν vel Ῥωσίον. || — ἐπὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν κτλ.] ἔπειτα πρὸς ἀνατολὴν τῆς ἡπείρου νότῳ τὰ εὐώνυμα μακρὸν διαφράλλω codex sec. Iriartem; ultimam vocem lectu difficillimam διαφραλλένω esse censet Millerus. Correxī, ut res et verba flagitare videbatur. In mentem etiam venerat : πρὸς ἐσπέραν τῆς ἄρκτου ἀπηλιώτῃ νότου κατὰ τὰ εὐώνυμα μικρόν τι ἐξέλκοντι, collato § 165. Quæ Gailius de hoc loco disserit, non refero.

§ 165. Σόλους cod.; em. Gail. || — τῆς ἄρκτου νότῳ μικρῷ παρέλκας codex. Cursus tantum non rectā versus occasum tendit. || — στάδιοι φ'] Sic etiam Artemidorus ap. Strabonem. Distantia nimia ponitur. Vel a Malli promontorio nonnisi 400 sunt stadia.

§ 166. Σάρον] Ἄρειον et § 167 Ἄρειον cod. Cf. Strabo p. 534; Ptol. V, 8; Appian. Syr. 4; Livius XXXIII, 41; Plinius V, 22, 92 (ubi unus codex item *Aros* pro *Saros* habet.). Apud Xenophont. Anab. I, 4, 4 Ψάρος. Ap. Ptolem. Σάρος ἢ Σίναρος. In Dionysio Ciliciæ fluvii : Πύραμος, Πίναρος et Κῦδνος, ubi Πίναρος fort. non fuerit fluvius sinus Issici, sed Σίναρος (an hoc ortum e Κοίρανος?) ἢ Σάρος Ptolemæi. Stephanus : Σάρος ὁ καὶ Κοίρανος : nimirum ῥω græce est κοίρανος. Nunc *Seichoun Tchai*.

§ 167. ἐπὶ στόματος λίμνης codex; ἐπὶ στόμα τῆς λ. vel ἔως στόματος λίμνης leg. esse monet Gail. || — Ῥηγμοί] Ῥηγμοί Strabo p. 672 : Μετὰ δὲ τὴν Ἀγχιάλιν αἱ τοῦ Κῦδνου ἐκβολαὶ κατὰ τὸ Ῥηγμα καλούμενον· ἔστι δὲ λίμνάζων τόπος, ἔχων καὶ παλαιὰ νεώρια, εἰς δὲ ἐκπίπτει ὁ Κῦδνος ὁ διαρρέων μέσσην τὴν Ταρσόν... καὶ ἔστιν ἐκπίπτειον ἢ λίμνη τῆς Ταρσοῦ. Stephanus : Ῥωγμοί, Κιλικίας ἐκπίπτειον· τὸ ἐθνικὸν Ῥωγμίτης. Fortasse etiam nostro loco erat Ῥωγμοί. Cf. Steph. Thes. gr. v. Ῥηγμός, Ῥωγμός, Ῥωγμός. Hodie palus evanuit in campum arenosum, Cydnique ostium ob breviam nonnisi parvis navigiis accessum. Edrisi (Clim. IV, p. 5) *Aolas* tamquam

portum Tarsi memorat; eundem locum habet Stephanus : Ἀῦλαί, ἐπὶ Πανίον Κιλικίας μεταρῷ Ταρσοῦ καὶ Ἀγχιάλης || — σταδ. σ'] Non quadrat numerus in distantia qua hodie fluviorum ostia dirimuntur; vix enim 30 stadia intercedunt. At constat hodiernum litus alluvione paulatim esse aggestum, adeo ut nihil impediatur, quominus vera Noster tradiderit.

§ 168. σταδ. σ'] Hæc quoque distantia ob causam modo dictam multo major. Ptolemæus Cydni ostium sexta gradus parte magis quam Sari ostium versus boream collocat. Apud Strabonem p. 673 legitur : Ἐν τεύθεν δὲ (a montibus qui sunt a Tarso boream versus) ρκ' εἰσὶν εἰς Ταρσὸν στάδιοι, καλεῖσθαι οὐ πλείους ε' ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Κῦδνου, in quibus numerum ε' non ejectionem cum Cramero, sed in σ' ex Nostro mutaverim. || — διὰ μέσης] δὲ μ. codex; em. Gail. Cf. Strabo l. I. et Plin. V, 22, § 92 : *Cydnus Tarsum liberam urbem procul a mari secans*. Nunc *Tersus* ab oriente urbem hodiernam præterfluit.

§ 169. ἀπὸ Ῥηγμῶν] ἀπὸ Ταρσοῦ codex, vitio passim obvio. || — Ζεφύριον] Cf. Scylax. p. 77 : Ζεφύριον πόλις; Strabo p. 672 : Εἴτα (post Solos versus orientem) Ζεφύριον, ὁμώνυμον τῷ πρὸς Καλυκάδων. Plinius V, 22 § 91 : *Thynos, Zephyrium, Anchiale*. Stephan. Byz. : Ἀγχιάλη.. πρὸς τῇ Ταρσῷ καὶ Ζεφυρίῳ. Tab. Peut. Zephyrium a Solis XIII (l. VIII) millibus distare prodit. Cf. G. Rav. V, 17. Ruinæ ad fluvium *Gosel Torrek* ad *Mersin* vicum.

§ 170. Hæc supplēvi. Solorum ruinæ ad hod. *Mes-selli*.

§ 171. Καλανθία locus aliunde non notus. Mensura ducit ad ruinas, quæ 50-60 stadia a Solis distant. Deinde in periplo nescio an fuerit : [ἀπὸ Καλανθίας εἰς Λάμον κόμην σταδ. ρί.] Ἀπὸ Λάμου εἰς Ἐλακοῦντα κτλ. Etenim vitiata esse quæ nunc legimus, inde patet, quod a Solis usque ad Corycum satis recte computantur § 173 stadia 280 (in mappis nostris 260 fere sunt stadia); e singulis autem numeris (50. 100. 20) nonnisi 170 stadia colliguntur : adeo ut aut nostro loco pro σ' esse debeant ρν' vel ρζ', et Καλανθία cum Lamo (cujus ruinæ ad hod. *Lamas*) Strabonis, Ptolemæi et Hieroclis vicinove loco componenda sit, aut inter

172. Ἀπὸ Καλανθίας κόμης εἰς Ἐλαιούντα στάδιοι ρ'.
173. Ἀπὸ Ἐλαιούσσης εἰς κόμην καλουμένην Κώρυκον στάδιοι κ'. ἀπὸ δὲ Σόλων εἰς Κώρυκον στάδιοι σπ'. ὑπὲρ ὧν ἀπέχον ἑστὶν ἀντρον Κωρύκιον καλούμενον σταδίου ρ'.
174. Ἀπὸ τοῦ Κωρύκου ἐπὶ λιμένα καλούμενον Καλὸν Κορακήσιον στάδιοι ρκε'.
175. Ἀπὸ τοῦ Κορακήσιου ἑστὶν ἡ Ποικίλη πέτρα, ἣτις ἔχει κλίμακα, δι' ἧς ἑστὶν ὁδὸς εἰς Σελεύκειαν τὴν ἐπὶ Καλυκάδου σταδίων ο'.
176. Ἀπὸ τοῦ Κορακήσιου ἐπὶ τὸν ποταμὸν Καλυδὸν στάδιοι μ'.
177. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ ἄκραν ἀμώδη, στενὴν,

172. A Calanthia vico ad Elauntem (Eleussum :) stadia 100.

173. Ab Elaussa ad vicum Corycum dictum stadia 20. A Solis vero ad Corycum stadia 280. Supra Corycum Corycium quod vocatur antrum est intervallo stadiorum 100 (deb. 20).

174. A Coryco ad Portum quem vocant Pulchrum Coracesium stadia 25 (κε').

175. Pone Coracesium est Pœcile petra, quæ habet climacem seu scalam, per quam itur Seleuciam ad Calycadnum stadiis 70.

176. A Coracesio ad Calydnium seu Calycadnum fluvium stadia 40.

177. A Calycadno fluvio ad promontorium areno-

Calanthiam et Elauntem exciderit Lami vel alius loci mentio. Kiepertus Calanthiam refert ad hod. vicum *Erdenlu*, qui a Solis ad 130 stadia distat.

§ 172. Ἐλαιούντα] Codex h. l. Ἐλαιούντα et § 173 ἀπὸ Σελαούσσης (Σελαούσσης male Iriart.), quod corruptum ex ἀπὸ [τῆς] Ἐλαιούσσης: adeo ut duas nominis formas, Ἐλαιούς et Ἐλαιούσσα Noster miscuisse videatur, quamquam Ἐλαιούς forma apud reliquos scriptores non occurrit. Strabo p. 671: ἡ Ἐλαιούσσα νῆσος μετὰ τὴν Κώρυκον προσκειμένη τῇ ἡπείρῳ, ἣν συνώκισεν Ἀρχέλαος. Cf. idem p. 535. 537. Stephan. Byz. Ἐλαιούσσα, νῆσος Κιλικίας, ἣ νῦν Σεβαστή, πρὸς τῇ Κωρύκῳ. Idem: Σεβαστή. Λέγεται καὶ ἡ πρὸς τῇ Κωρύκῳ γερρόνησος οὕτως. Cf. Oppian. Halieut. III, 209, ubi Ἐλεούσσα, Josephus XVI, 4, 6, ubi codd. fluctuant inter αι et ε et σ et σσ. Numi: Ἐλαιούσσα. Ptolemæo Σεβαστή est locus continentis. Nunc est insula quæ arenarum tania terræ jungitur. Noster quid voluerit intelligi, non liquet. Fortasse in continente erat ὁ vel ἡ Ἐλαιούς locus, eique objecta Ἐλαιούσσα insula, in quam cultores traduxit Archelaus. || — σταδ. ρ'] Quodsi hæc a Lamo computanda sunt, justo major numerus, sicuti sequens numerus κ' paullo minor est. Ceterum Gailius in Σελαούσσης (ut perperam dedit Iriarte) Σεβαστῆς nomen latere censuit.

§ 173. Κώρυκον] Nomen supestes in hod. *Korghos*. ὑπὲρ ὧν] Debebat ὑπὲρ ἧς; nisi forte in antec. auctor præter τὴν κόμην auctor etiam τὴν ἄκραν cognominem memoraverit, et ad has pluralis ὧν referendus sit. || — ἀντρον] ἀκρωτήριον codex; em. Hoffmannus. || — ρ'] debebat κ', ut recte habet Strabo p. 670, ubi vide. Cf. Mela I, 13, ibiq. interpr. Quæ Coryco oppido objecta est insula, castelli ruinas habens, a Strabone vocatur Crambusa, et quod proximum a Coryco versus meridiem sequitur promontorium, Ἀνεμούριον. Cf. St. B. v. Κράμβουσα.

§ 174. Κωρύκου] Κωρυκίου cod. || — Καλὸν Κορακήσιον] καλὸν cognomen an recte habeat, nescio. Fortasse ex dittographia vocis καλούμενον ortum, aut dederat auctor λιμένα καλὸν, καλούμ. Κορακ. Deinde pro Κορακήσιον apud reliquos est Κοράσιον, ut in Actis S. Barnabæ (v. not. ad § 183), vel Ψευδοκοράσιον, ut ap. Stephan. Byz.: Ψευδοκοράσιον, αἰγιαλὸς μέγας μετὰ

τῷ Κωρύκῳ [καὶ] τῆς Σελευκείας τῆς παρ' Ἰσαύροις (quod spectat senioris ævi divisionem). Ἀρτεμίδωρος ἐνάτῳ τῶν Γεωγραφουμένων α Παραλλάξαντι δὲ ταύτην αἰγιαλὸς ἄλλος ἐκδέχεται σταδίων τριῶν (τριάκοντα?), μηχανιστῆς καὶ ὕφορμος, καλούμενος Ψευδοκοράσιον. Indicatur sinus semicircularis, cui adjacet *Perchende* locus cum veteri portu et ruinis (v. Beaufort p. 234). Aliud Coracesium (nisi h. l. Κοράσιον scribendum est) habes infra § 207. || — στάδιοι ρκε'] legendum στ. κε'.

§ 175. ἑστὶν ἡ ποικίλη] ἐπὶ τὴν ποικίλην πέτραν codex. Pœcile petra conspici haud dubie poterat ab ora, sed non in ipsa ora sita, verum in via quæ a Coracesio portu per mediterranea montosa ducebat Seleuciam. Urbis ruinæ, ab oriente hodiernæ *Selefka* exstantes, a Coracesio 80 fere stadia absunt. Cf. Strabo: Μετὰ δὲ τὴν Καλυκάδον ἡ Ποικίλη λεγομένη πέτρα, κλίμακα ἔχουσα λατομητὴν ἐπὶ Σελεύκειαν ἄγουσαν. || — ἐπὶ Καλυκάδου] ἐπὶ λύκου et § 176 ἐπὶ Καλύδιον. Illud ad formam Καλύκαδον ducit, hoc ad formam Καλυδόν, qua utitur Ptolemæus. Cf. Steph. Byz. v. Ὑρλα: Σελεύκεια, ἥ παραρρεῖ Καλύκαδον, ὃν Καλυδόν (Καλύδιον codd. Voss.) τινες καλοῦσιν. Noster altero loco alteram usurpasse videtur, ut passim. De Seleucia ad Calycadnum, quæ τραχεῖα vel τραχεῦτις dicta et a quarto seculo Isauriæ adscripta, v. Strabo p. 670; Plinius V, 22, § 93 (*Seleucia supra annem Calycadnum Tracheotis nomine, a mari relata, ubi Holmia appellabatur*); Steph. Byz. v. Ὑρλα. Σελεύκεια. Κράμβουσα. Ψευδοκοράσιον; Ptol.; Cicero ad Att. IV, 18; Zosimus I, 57; Ammian. XIV, 2, 13 sq. XIV, 8, 2; Hierocles p. 708; Malala p. 412; Eutrop. VIII, 2; Theodoret. H. E. II, 26; Constant. Porphy. Them. I, 13 p. 35. etc. etc. De ruinis Beaufort p. 234; *Das Ausland* 1848 p. 243.

§ 176. ἀπὸ τοῦ Κορακήσιου] ἀπὸ τοῦ κλίμακος codex. Præter fluvium etiam promontorium Calycadnum habes in fœderis tabulis ap. Polyb. XXII, 26, 14: μῆτε πλεῖωσαν ἐπὶ τὰς τοῦ Καλυκάδου ἀκρωτηρίους, et Appian. Syr. 34: ὅρον μὲν Ἀντιόχῳ εἶναι δύο ἄκρας Καλύκαδόν τε καὶ Σαρπηδόνιον. Idem, ut puto, prom. Zephyrium appellat Strabo: πλησίον ἑστὶ τοῦ Καλυκάδου καὶ τὸ Ζεφύριον, καὶ αὕτη ἄκρα. Cf. Geogr. Rav. V, 7: *Corycus, Seleucia, Zephyrium, Sarpedon*. Ptolemæus denique Zephyrium ponit inter Corycum et Calycadnum.

Σαρπηδονίαν καλουμένην, στάδιοι π'. Ἀπ' αὐτῆς ἀνατείνοντα βράχεια ὡς σταδίους κ'.

178. Ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς Σαρπηδονίας, ἔγγιστα [κειμένης] πρὸς τὴν Κύπρον, εἰς πόλιν Καρπάσειαν οὐριώτατα στάδιοι υ'.

179. Ἀπὸ Σαρπηδονίας ἄκρας εἰς Σελεύκειαν στάδιοι ρκ'.

180. Ὁμοίως καὶ εἰς Ὀλμους στάδιοι ρκ'.

181. Ἀπὸ δὲ τῶν Ὀλμων ἐπ' ἄκραν καὶ κώμην καλουμένην Μύλας στάδιοι μ'.

182. Ἀπὸ τῆς ἄκρας εἰς λιμένα Νησοῦλιν καὶ ἄκραν ἐπινησίαν στάδιοι ξ'.

183. Ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐπὶ χωρίον Φιλαίαν στάδιοι κ'.

Οἱ πάντες ἀπὸ Μυλαίων εἰς Φιλαίαν τὸν ἐπίτομον πσ στάδιοι φ'.

184. Ἀπὸ τῆς Φιλαίας ἐπὶ νῆσον Πιτυοῦσσαν στάδιοι ρλ'. Ἀπέχει ἡ Πιτυοῦσσα ἀπὸ χειρρονήσου τῆς πρὸς τῇ Μύλῃ σταδίους κ'. Ἀπὸ τῶν ἀκρῶν τῆς Πιτυοῦσσης πρὸς τὴν Ἀφροδιτιάδα στάδιοι με'.

sum et angustum, quod vocant Sarpedonium, stadia 80. Ab eo brevia excurrunt per 20 fere stadia.

178. A Sarpedonio promontorio, quod a Cypro insula proxime abest, ad Carpasiam urbem faustissima navigatione sunt stadia 400.

179. A Sarpedonio promontorio ad Seleuciam stadia 120.

180. A Seleucia ad Holmos item sunt stadia 120.

181. Ab Holmis ad promontorium et vicum Mylas, quas vocant, stadia 40.

182. A Mylarum promontorio ad portum Nesulium et promontorium prope Nesulium stadia 60.

183. A promontorio ad locum Paleam stadia 20. Cuncta a Mylaeis ad Paleam via compendiaria sunt stadia 50 (v).

184. A Palea ad insulam Pityussam stadia 30 (λ'). Distat Pityussa a chersoneso Mylense stadia 80 (π'). Ab extremis Pityussae insulae ad Aphrodisiadem stadia 45.

§ 77. Σαρπηδονίαν] Σαρπεδονίαν Iriart. Σαρπηδὼν ἄκρα Strabo et Ptol.; *Sarpedon prom.* Plin. Cf. Mela I, 13, Geogr. Rav. V, 7, Zenobius Prov. V, 86 (Σαρπηδονία ἀκτὴ), coll. Steph. Thes. v. Σαρπηδών. Apud Scylacem p. 77 : Σαρπηδὼν πόλις ἔρημος, quam urbem ob posterioris aevi silentium non est cur exstitisse negemus. || — ἀνατείνοντα] ἀνατείνον τὰ codd.; em. Gail. Possit etiam ἀνατείνειν τὰ. || — ὡς σταδ. κ'.] Inter ὡς et στάδ. codex habet : ἀπὸ τῆς Σαρπηδονίας. Vel haec vel verba ἀπ' αὐτῆς ejicienda. Deinde supplevi κειμένης, coll. § 186.

§ 178. εἰς πόλιν Καρπάσιαν οὐριώτατα codex, ε. π. Καρπάσιον νεωτάτου apogr. Iriart. Cf. Strabo p. 682 : Κεῖται δὲ ἡ Καρπάσια κατὰ τὴν ἄκραν τὴν Σαρπηδόναν.

§ 179. ρκ'] 90 stadia linea recta. || — § 180. Ὀλμους] εἰς Σώλους et 181 ἀπὸ δὲ τῶν Ὀρμῶν codex; em. Gail. In Plinio l. I. est *Holmoë* (*Horme*, *Bolme* var. lect.), et paullo post : *Seleucia a mari relata, ubi vocabatur Olmia* (*Hormia* v. l.), ubi *Holmia* scripsit ex Holstenii conjectura Silligius. Cf. Scylax p. 77 et Strabo p. 670 : Ὀλμοι, ὅπου πρότερον ὄκουν οἱ Σελευκεῖς. Ruinae prope *Liman* locum, ad quem etiam nunc via ducit a Seleucia. A Sarpedonio prom. Holmi distant circa 70 stad.; nihil tamen h. l. corrigendum esse, suadet verbum ὁμοίως, nisi hoc addidit scriba qui jam reperit mensuram corruptam.

§ 181. Μύλας] Præter Nostrum unus memorat Plinius, qui *Mylen* vocat. Ac in Stadiasmo quoque § 184 : πρὸς τῇ Μύλῃ. In § 183 ἀπὸ Μυλαίων incertum, an ex ἀπὸ Μυλῶν depravatum, an contra morem auctor gentile usurparit. Ceterum pro Μύλας præstat legere Μυλάς, quamquam fluctuant codices in scribendis locis cognominibus Siciliæ et Thessaliæ. Ἀκρὰ ista ad hod. *Ak liman*. Exstant ruinae. Quadrata distantia stadiorum 40. Aliæ ruinae inter *Ak liman* et Holmos mediæ quo sint referendæ quaeritur.

§ 182. Νησοῦλιν] Nomen aliunde non notum, ac suspectum. Conjiceres νησιδίων, νησίδιον et dein ἄκρα. ἐπινησίδιον, modo exstaret ibi insula. Est tamen

promontorium ad χειρρονήσου formam accedens, prope quod in recessu sunt ruinae, ad quas linea recta est stadiorum 30; multo longior distantia, si litoris anfractus legeris, adeo ut numerus ξ', etsi justo major, non tamen corruptus esse videatur.

§ 183. Φιλαίαν] Παλαίαν scribendum puto. Etenim Wesselingius ad Itin. p. 708 ex Actis S. Barnabæ t. II, p. 432 affert hæc : ἤλθομεν (tempestate ex alto huc delati) ἐν τῷ Κορασίῳ (cf. § 174), ἐκεῖθεν δὲ ἤλθομεν εἰς Παλαίαν τῆς Ἰσαυρίας, κακεῖθεν ἐλθόντες ἐν νήσῳ τινὶ Πιτυοῦσῃ καλουμένῃ. ἐκεῖθεν δὲ παρεπλεύσαμεν τὰς Ἀκονησίας (Ἀφροδισιάς?), καὶ ἤλθομεν ἐν πόλει Ἀνεμουρίῳ. Cf. Ammian. Marcell. XIV, 2, 13 : *Locum petivere Paleas* (sic) *nomine, vergentem ad mare, valido muro firmatum, ubi conduntur hucusque commeatus, distribui militibus omne latus Isauriæ defendentibus assueti. Circumstetere igitur hoc munimentum per triduum et trinoctium, et quum neque acclivitas ipsa sine discrimine adiri letali, nec cuniculis quidquam geri posset, ... maesti excedunt.* Quod quidem castellum fortassis illud ipsum erat, quod nunc a ruinis Nesulii orientem et meridiem versus, viginti fere ab ora stadiis, in montis vertice exstat. Portus loci fuerit in recessu qui post Nesulii promontorium proxime sequitur. Pertinetque huc locus Constantini Porph. Them. I, 12 p. 38, ubi : εἴτα Μέλας ὁ ψυχρὸς, εἴτα τῆς Συκῆς πολιτμάτιον, εἴτα λιμὴν ὁ καλούμενος Παλαίος, εἴτα αὐτὴ ἡ Σελεύκεια. || — εἰς Φιλαίας codex. Iriarte hæc verba omisit. || — σταδ. φ'] Res postulat σταδ. v'.

§ 184. Πιτυοῦσσαν codex. || — ρλ'] leg. λ'. || — σταδ. κ'] corrupte. Fortasse scripsit π'. Juxta orani numeravit stad. 110. Meminit Pityussae insulae auctor Actorum S. Barnabæ (v. not. § 183), alius nemo, quantum sciam, nisi fortassis montosas hanc insulam et omnium in Ciliciæ ora maximam notaverit Stephanus : Πέτροσσα, νήσος Κιλικίας. || — πρὸς τὴν Ἀφροδισιάδα πλ.] Nominum et intervallorum series in codice ita habet, ut duæ Aphrodisiades distinguendæ esse videantur. Ab extremitate boreali Pityussae progredien-

185. Ἀπὸ Ἀφροδισιάδος, ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν Πιτυοῦσαν, ἐπὶ πύργον κείμενον πρὸς ἄκραν, ἣ προσονομάζεται Ζεφύριον, στάδιοι μ'. ἀπὸ δὲ τῆς Σαρπηδονίας ἄκρας εἰς Ἀφροδισιάδα ὁ πλοῦς σταδίων ρκ'.
186. Ἡ δὲ Ἀφροδισιάς κεῖται ἐγγιστα τῆς Κύπρου πρὸς Ἀχαιῶν ἀκτὴν, [ἐφ' ἣν] κατὰ πρύμναν ἔχοντι τὰ μέρη τῆς ἄρκτου στάδιοι φ'.
187. Ἀπὸ Ἀφροδισιάδος ἐπὶ χωρίον καλούμενον Κίφρισον στάδιοι λε'.
188. Ἀπὸ Μέλανος ποταμοῦ ἐπὶ ἄκραν Κραυνούς στάδιοι μ'.

185. Ab Aphrodisiade, Pityussam a sinistris habenti usque ad turrem ad promontorium positam, quod vocatur Zephyrium, stadia 40; a Sarpedonio autem promontorio usque ad Aphrodisiadem navigatio stadiorum 180 (ρκ').

186. Aphrodisias proxime abest a Cypri insulae acte Achæorum, ad quam boreales partes a puppi habenti sunt stadia 500.

187. Ab Aphrodisiade ad locum et fluvium Cephisum vel Melanem dictum stadia 35.

188. A Melane fluvio ad Craunos (Crunos?) promontorium stadia 40.

tes 45 stadiorum itinere devenimus fere ad hod. *porto Cavaliere*; hæc igitur foret Aphrodisias nostra. Hinc aliis 40 stadiis deferimur ad Zephyrium promontorium sive *Capo Cavaliere*. Inde iterum 40 stadia sunt ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα, quæ pertinent a *Capo Cavaliere* boream versus, ubi in intimo sinus recessu ad hod. *Popadula* ruinæ Aphrodisiadis urbis supersunt. Ratio hæc per se nihil habet quo offendamur. Fieri enim potuit, ut urbs Aphrodisias, ad occidentale chersonesi latus posita, alterum haberet portum in orientali latere situm, cui et ipsi nomen Aphrodisiadis esset. Porro quum apud Scylacem legatur p. 77: λιμὴν Ἀφροδισίας καὶ λιμὴν ἑτερος, verbis λιμὴν ἑτερος alterum Aphrodisiadis portum signari credideris. Est tamen quod dubitationem moveat, ac turbatas in codice Stadiasmi rationes esse suadeat. Etenim si a Pityussæ extremitate (boreali, ut hoc concedam) ad Aphrodisiadem sunt stadia 40, consequitur eum, qui ab Aphrodisiade ad Zephyrium navigaret, insulam istam a tergo habuisse. At Noster dicit § 185: ἀπὸ Ἀφροδισιάδος ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν Πιτυοῦσαν. Deinde quum idem dicat § 185: ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα, quæras quænam sit ἄκρα ista. Ad ipsam urbem nulla exstat. Cogitari deberet de exigua litoris eminentia, quæ est media inter urbem et *Capo Cavaliere*, id tamen parum probabile; imo Veneris promontorium de conspicuo *Capo Cavaliere* et Noster intellexerit et Plinius V, 22: *Promontorium et oppidum Veneris, a quo proxime Cyprus insula*. Denique in verbis πρὸς τὴν Ἀφ. offendit vox πρὸς, quam pro εἰς, ἐπὶ, ἕως Noster non solet usurpare. Quæ quum ita sint, vereor ne perperam duæ Aphrodisiades distinguantur, ac persuasum est turbatam Stadiasmi narrationem in hanc refingendam esse sententiam: § 184. Ἀπέχει ἡ Πιτυοῦσα ἀπὸ Χερσονήσου τῆς πρὸς τῇ Μύλῃ σταδίων π'. ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας τῆς πρὸς τῇ Ἀφροδισιάδι σταδίων μ' (vel: ἀπὸ δὲ τῆς Πιτυοῦσης ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Ἀφ. στάδιοι μ'). — § 185. Ἀπὸ τῆς Πιτυοῦσης ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν νῆσον ἐπὶ πύργον κείμενον πρὸς ἄκρα, ἣ προσονομάζεται Ζεφύριον, στάδιοι μ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζεφύριου ἐπ' ἄκραν Ἀφροδισιάδα στάδιοι λ'. ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας ἐπὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα στάδιοι μ'. Initio § 184 scriba ἀπὸ Ἀφροδισιάδος dedit, quod id nomen proxime antecedeat. Quod vitium in codice nostro perfrequens est. Jam igitur dicit auctor boream versus a boreali insulae extremitate ad Mylarum chersonesum esse stadia 80, meridiem versus a meridionali insulae extremi-

tate usque ad Aphrodisiadem acram (*C. Cavaliere*) stadia 45. His de situ insulae præmissis, redit ad paraplî narrationem, quæ in extremitate boreali insulae substat: Hinc igitur 40 stadia sunt ad Zephyrium, quod quaerendum est in promontorio ad boreale latus portus *Cavaliere*. Inde ad *Cap Cavaliere* 30, ab eoque ad urbem Aphr. 40 sunt stadia, quæ postrema loca male scriba contraxit verbis: ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφρ. στάδ. μ'.

§ 185. εὐωνύμων] εὐωνύμων ὑμῶν codex; em. Gail. || — Πιτυοῦσαν codex. — De Aphrodisiade urbe præter Scylacem, Plinium, Ptolemæum cf. Livius XXXIII, 20 et Diodor. XIX, 64, 5. || — ὁ πλοῦς στάδιοι ρκ'] ὁ πλοῦς ἐπὶ τὴν κα... δέθιν σταδ. ρκ' codex secundum Iriartem. Millerus l. l. p. 313 de his ita: «Ce passage est presque illisible, tant l'écriture est effacée; je suis cependant parvenu à le déchiffrer et j'ai lu ἐπὶ τὴν κακείνου δόσιν, qui est, sans aucun doute, la véritable leçon.» Quæcunque horum codex habeat, quum sensum non fundant, corrupta sunt. Ac quum in sequentibus (191) manifesta sit lacuna, qua Celenderis mentio perierit: facile patet nostro loco fuisse ἐπὶ τὴν Κελένδεριν, eaque verba, margini adscripta, male huc translata esse. || — σταδ. ρκ'] debebat ρπ'. || — Ἀχαιῶν ἀκτὴν κατὰ πρύμναν ἔχουσα πρὸς τὰ μέρη τῆς ἄρκτου codex. Aphrodisiadi objecta est ea Cypri pars, quæ apud Ptolemæum V, 13 p. 362 vocatur Ἀχαιῶν ἀκτὴ. Cf. Strabo p. 682: εἴτ' Ἀφροδισιον..., εἴτ' Ἀχαιῶν (εἴτα χάρων codd.) ἀκτὴ. Quod fretum inter continentem et Cyprum interjectum ἀλλῶν vocabatur, sicuti alia freta similia, ad nos nihil pertinet. || — στ. φ'] Recte.

§ 187. Κίφρισον sic codex; fortasse erat Κίφρισον. Mensura ducit ad fluviolum. Pergit Noster, nulla nominum serie: ἀπὸ Μέλανος ποταμοῦ, ut intermedium locum excidisse putes. At nihil excidisse probant § 189 stadia 120. Porro quum Crauni promontorium et Crambusa insula (*Papadula*) 40 stadia a Melane distent, Melas fluvius eodem in loco ponendus, quo Cephisus erat. Itaque post Κίφρισον excidit καὶ Μέλαν ποταμὸν, aut erat: ἐπὶ [χωρίον καὶ ποταμὸν Μέλαν τὸν νῦν] καλούμενον Κίφρισον. Memorat Melanem fluvium Constantin. Porphy. l. l. V. § 183 not. Kiepertus Melantis nomen ad alium fluvium majorem, qui post 70 stadia sequitur, transtulit.

§ 188. Κραυνούς] Κράνους, et § 189 Κραυνῶν cod. *Crunis* locum memorat Tab. Peut. et Geogr. Rav.

189. Ἀπὸ τῶν Κραυνῶν ἐπὶ τὰ Πισοῦργια, εὐώνυμον ἔχοντι τὴν Κράμβουσαν, στάδιοι μέ'. Ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐπὶ τὰ Πισοῦργια στάδιοι ρκ'.

190. Ἀπὸ τῶν Πισουργίων εἰς κόλπον Βερνίκην στάδιοι ν'.

191. [Ἀπὸ Βερνίκης ἐπὶ Κελένδεριν στάδιοι ν'].

192. Ἀπὸ Κελενδέρειας εἰς Μανδάνην στάδιοι ρ'.

193. Ἀπὸ Μανδάνης ἐπ' ἀκρωτήριον Ποσειδίου καλούμενον στάδιοι ξ'.

194. Ἀπὸ Μανδάνης ἐπὶ τὰ Διονυσοφάνους στάδιοι λ'.

195. Ἀπὸ [τῶν] Διονυσοφάνους εἰς Ῥυγμανούς στάδιοι ν'.

189. A Craunis ad Pisurgia, Crambusam insulam a sinistris habenti, stadia 45. Ab Aphrodisiade ad Pisurgia stadia 120.

190. A Pisurgiis ad sinum Berenicæ stadia numerantur 50.

191. [A Berenice ad Celenderim stadia 50.]

192. A Celenderi ad Mandanen stadia 100.

193. A Mandane ad Posidium quod vocatur promontorium stadia 60.

194. A Mandane ad locum Dionysophanis stadia 30.

195. A loco Dionysophanis ad Rhygmanos sunt stadia 50.

V, 7 : *Sarpedon, Crunis, Celenderis*. Nostro quoque loco fuisse puto Κρουνοῦς (Cf. Κρουνοὶ Pontici ap. Strabon. p. 319 etc.). Promontorium satis conspicuum quomodo nunc appelletur nescio; adjacet insula (*Papadula*), Crambusa Stadiasmi.

189. ἔχοντι : ἔχοντα cod.; em. Gail. || — Πισοῦργια an Πισοῦργια vel Πισουργεῖα de picis fontibus fabricis? Aliunde non notus locus.

§ 190. κόλπον Βερνίκην] fuerit κ. Βερνίκης vel εἰς κόλπον καὶ πόλιν Βερνίκην, quamquam hoc quoque contra usum scriptoris. De forma Βερνίκη cf. § 57. Berenicen Ciliciæ Stephanus loco quinto inter varias Berenicas recenset. Aliunde non nota urbs.

§ 191. Inclusa supplēvi. Superstitem hujus loci partem vidimus supra § 186. De Celenderi (hod. *Kilandria* s. *Gulnar*.) v. Scylax p. 76, Apollodor. III, 14, 2, Strabo p. 670 (Κελένδερεις πόλις λιμένα ἔχουσα), Mela I, 13 (*Celenderis et Nagidus coloniae Samiorum*), Plinius V, 22 § 92 (*regio Celenderitis cum oppido*), Hierocles p. 708 (ubi corr. Κελεσδέρη), G. R. V, 7, II, 17.

§ 192. Μανδάνην] Apud Scylacem post Celenderim sequitur Μυοῦς, quod nomen terminatione apud Cares frequentissimum est *Myanda* in Plinio I. I. : *In continente oppida Myanda, Coracesium, Anemurium*. Eundem locum corrupto nomine, ut videtur, Stadiasmus tradit. Apud Strabonem p. 670 post Celenderim recensentur : τόπος Μελανία, Ἀρσινόη πρόσφορον ἔχουσα, Νάγιδος πόλις, Ἀνεμούριον, in quibus an Melania ad nostrum locum pertineat, necne, quaeritur. Centum stadia ducunt ad ruinas hod. *Aksas*. Viginti fere a Celenderi stadiis alius est ruinarum locus *Souk-Sou*, quem Kiepertus in Tab. XX Græcar. colon. Melaniæ Strabonis vindicat, ego refero ad *Sycas* Geographi Rav. II, 17, ubi nomen series : *Celenderis, Sycæ, Arsinoe, Anemurium*. Cf. Steph. Byz. v. Συχαί et Athenæus p. 78, B, qui Συχαίαν Ciliciæ urbem affert. Adde Σόκης πολισμάτιον ap. Constantin. Porphy. I. I, qui ordinem locorum negligit. Viginti fere post *Aksas* stadiis aliæ occurrunt ruinae, ad quas Melaniam Strabonis refert Kiepertus in Asiæ minoris mapp. sect. V. Fortasse huc pertinet Σάλον, quod Scylax inter Myuntem et Posidium memorat.

§ 193. σταδ. ξ'] sic codex; σταδ. ζ' male Iriart. Cf. Scylax : πρὸς δὲ τὴν Σητὸν λιμένα Ποσειδίου, ubi

Κητὸν λιμένα scribendum propositi, quod confirmatur aliquatenus eo, quod nunc ibi est *Kis-liman*, a quo nomen hodie promontorio inditur.

§ 194. ἀπὸ Μανδάνης] Debebat ἀπὸ Ποσειδίου, nisi fortasse erat : [ἀπὸ Ποσειδίου εἰς Ἀρσινόην σταδ. λ'] Ἀπὸ Ἀρσινόης ἐπὶ τὰ Διονυσοφάνους κτλ. Etenim excidisse unius loci mentionem suspicari possis quod summa stadiorum 130, quæ in codice sunt a Posidio ad Anemurium, justo minor est. Arsinoen Ciliciæ, cujus meminerunt Strabo (qui πρόσφορον ei tribuit), Plinius, Ptol., Stephan., Tab. P., Geogr. Rav. etc., vix omiserit auctor, qui in antec. Berenicen memoravit. Minus huc facit quod ipse Noster infra in Cypri periplo dicit : ἀπὸ Ἀράμαντος... εἰς Ἀρσινόην τῆς Κιλικίας σταδ. σο', quum pateat ibi Ciliciæ Arsinoen cum Cypria confundi. Ceterum nihil in tam incertis dijudico, quum fieri possit, ut vel hoc loco vel in sqq. distantiae nota corrupta sit. Ruinae Arsinoes fere mediæ sunt inter Posidium et *Sigy* fluvium, paucis ab ora sejunctæ stadiis. Gailius nostrum Dionysophanis locum pro Arsinoe memorari censet. || — Διονυσοφάνους] Διονυσιφάνους bis codex; nomen aliunde non notum. Dictus locus fuerit a principe vel duce aliquo, sicuti in Ponto habes τὰ Νεοπολέμου et in Libyca ora (Stad. § 17) τὰ Καλαμαίου et alia similia. Nomen Διονυσοφάνης exstat ap. Herodot. IX, 58 et fortasse alibi. Sin corruptum n. I. nomen habemus, nescio an huc trahendus sit Plinius, qui inter Ciliciæ fluvios memorat *Diaphanem, Androcum*; pertinerent hi ad sinum Issicum, si ex ordine Plinius nomina recenseret; sed quum seriem tumultuariam exhibeat, atque Androcus mons in proxime sequentibus occurrat (v. not. ad § 199) : fieri potest ut Diaphanes fluvius ad nostram regionem pertineat, componendusque sit cum hodierno *Sigy* fluvio, ad quem τὰ Διονυσοφάνους Stadiasmi ponenda sunt, si in metiendis distantibus ab Anemurio promontorio processeris. A fluvio nomen indi potuit adjacenti oppido. Similiter sequens locus a fluvio dictus fuerit.

§ 195. τῶν inserui. || — Ῥυγμανούς] Nomen aliunde non notum. An Ῥορύμαχοι? Certe mensura distantiae pertinet ad ruinas in dextra ripa fluvii *Gozulche Tchai*, qui est Ῥορύμαχος (sic codd. Wilbergi; Ἀρύμαχος vulgo) Ptolemæi p. 343. Ab oriente fluvii paullo remotiores ab ora maritima exstant ruinae *Nagidi* urbis, quam memorant Hecataeus, Scylax, Mela,

196. Ἀπὸ Ῥυγμανῶν εἰς Ἀνεμούριον στάδιοι ν'.
197. Ἀπὸ Ἀνεμουρίου ἐπὶ τὰ τῆς Κύπρου ἑγγιστα, ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν, στάδιοι τ'.
198. Ἀπὸ δὲ Ἀνεμουρίου εἰς Πλατανούντα στά-
διοι τν'.
199. Ἀπὸ Πλατανούντος ἐπὶ χωρίον Χάραδρον στά-
διοι ν'. Ὑπὲρ δὲ Χαράδρου κεῖται ὄρος μέγα, Ἀν-
δροκος καλούμενον, ἀπὸ σταδίων λ'.
200. Ἀπὸ τοῦ Χαράδρου ἐπὶ χωρίον Κράγον καλού-
μενον στάδιοι ρ'.
201. Ἀπὸ τοῦ Κράγου ἐπὶ χωρίον ἐπὶ θαλάσσης Νε-
φέλιον στάδιοι κέ'.
202. Ἀπὸ τοῦ Νεφέλιου ἐπὶ ἄκραν νησιάζουσαν στά-
διοι π'.

196. A Rhygmanis ad Anemurium stadia 50.
197. Ab Anemurio ad Cypri insulae proxima sive ad Crommyú promontorium stadia 300.
198. Ab Anemurio ad Platanuntem stadia 80 (π').
199. A Platanunte ad locum Charadrum stadia 80 (π'). Supra Charadrum situs est mons magnus, Androcus dictus, intervallo stadiorum 30.
200. A Charadro ad locum Cragum dictum stadia 70 (ο').
201. A Crago ad locum maritimum Nephelium stadia 25.
202. A Nephelio ad promontorium peninsulare stadia 80.

Strabo, noster vero cum Plinio omittit. Ceterum insulam, quam prope Nagidum exstare Scylax ait, in mappis nostris non invenio.

§ 196. Ἀνεμούριον promontorium et oppidum (nunc *Anemur*) saepe a vet. memoratur. V. Scylax, Mela (qui Anemurium dicit Ciliciam a Pamphylia distinguere), Strabo p. 669. 682, Plin., G. Rav. (*Anemuria*), Hierocles p. 708, alii

197. Κρομμύον] Κρόμμυ cod.; Κρομμύ Gail.; Κρομμύου ἄκρα Strabo, Κρομμύων Ptolemæus; ἀπὸ Κρομμυακού Stadiasm. § 310, ubi leg. vid. Κρομμύου ἄκρου. — τὰ δ. τ'] Cf. Strabo p. 669 : Εἴτ' Ἀνεμούριον ἄκρα καθ' ἣν ἡ ἡπειρος ἐγγυτάτω τῆς Κυπρίας ἐστὶν ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν ἐν διάρματι σταδίων τν'. Hoc accuratius quam Nostri stadia τ'. Reapse 400 fere stadia computantur. Plinius V, 35 § 130 : *Abest* (Cyprus) *ab Anemurio 50 m. pass.*

§ 198. Πλατανούντα] Cf. Strabo l. l. : εἴτα Χαράδρους, ἔρμα καὶ αὐτὸ ὑφορμον ἔχον (ὑπέρκειται δ' ὄρος Ἀνδρικλος (Ἀνδρικλος Epit.; Ἀνδρικλος unus cod. Str.) καὶ παράπλους τραχὺς, Πλατανιστὸς (sic codd. praeter unum qui Πλατανιστῆς, unde aut Πλατανιστοῦς aut Πλατανιστῆς leg. monet Meineke, praesente Dindorfio in St. Thes. v. πλατάνιστος) καλούμενος. — Inde ab Anemurio usque ad Selinuntem ora porrigitur aspera juxta montes saxosos nudosque, quos duobus locis perrumpunt torrentes. Horum alter ab Anemurio 150 fere stadia distat appositaeque habet ruinas. *Karadran* locus vocatur, Χάραδρος Nostri § 199; alter ab Anemurio et *Karadran* aequali fere distat intervallo, itemque aedificiorum ostendit rudera. Hunc igitur locum, platanis olim, ut videtur, spectabilem, Noster vocat Πλατανούντα, dum Strabo totum hunc ora tractum eo nomine vix recte afficit. || — τν'] fuerit π', eodemque modo corrigendum est in § 199.

§ 199. Χάραδρον] Cf. Hecataeus ap. Steph. Byz. : Χάραδρος, λιμὴν καὶ ἐπίνειον Κιλικίας. Apud Scylacem et Strabonem l. l. locus vocatur Χαράδρους. V. not. ad § 198. || — τν'] leg. π'. || — Ἀνδροκος] *Androcus* tanquam fluvii nomen habet Plinius, isque fluvius, si huc pertinet (V. § 194 not.), ipse noster torrens fuerit. Cf. Andriacus locus Ciliciae infra § 238. Montis nomen apud Strabonem Ἀνδρικος, Ἀνδρικλος, Ἀνδρικλος.

§ 200. Χωρίον Κράγον] Strabo p. 669 : Κράγος, πέτρα περιερημένος πρὸς θαλάσση. Apud alios vocatur Ἀντιόχεια ἐπὶ Κράγῳ, ut ap. Ptolemæum, Geogr. Rav. V, 7 (*Antiochia epitragon* vgo). De eodem loco Theophanes chron. p. 119 : Λογγίνος τις ὁ λεγόμενος Σελινούντιος τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Ἰσαυρίας οἰκῶν, ἐπὶ τινος ὄρους κειμένης ὑψηλοῦ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν τῆς χώρας θάλασσαν, εἰσήγεν τοῖς Ἰσαύροις τὰ τρόφιμα. Wesselingius ad Hierocl. hanc Theoph. Antiochiam eandem esse putat cum Antiochia τῇ Ἀσσυρίᾳ, cujus mentio fit in Concilio Chalcedon. p. 528 et ap. Stephan. (Ἀντιόχεια ἰδ' Ἰσαυρίας ἢ Ἀσσυρίας λεγομένη), nec non apud Hieroclem p. 709, ubi Antiochia juxta Lamum recensetur hac nominum serie : Σελεύχεια, Κελενδέρη, Ἀνεμούριον, Τιτιούπολις, Λάμος, Ἀντιόχεια, Ἰουλιόσεβάστη, Κέστροι (Κῆστρος Ptol.), Σελινούς, Ἰοτάπη, Ὀλόγη qui nominum ordo suadet Antiochiam esse Nostram ἐπὶ Κράγῳ, in eademque regione exstisse Lamum urbem. Attamen de hoc Lamo aliunde non constat; contra vero quam novimus Lamum (hod. *Lamas*) ea inter Solos et Corycum sita erat, ejusque oppidi regionem Lamotidem vocat, at nullam in ea Antiochiam novit Ptolemæus. Queritur igitur an duae exstiterint Lami urbes, an Hierocles in recensendis urbibus ordinem geographicum neglexerit. Ut nunc res habet, nihil potest judicari. Ad nostram Antiochiam referenda etiam videtur ea, quam post Anemurium memorat Constantinus P. De Them. I, 12 p. 38. Situm loci e Stadiasmo definire non licet; nam quum a Charadro ad Selinuntem nonnisi 180 stadia sint, Stadiasmus corrupte exhibet 305. Pro σταδ. ρ' nostro loco scribendum erit ο'; nam 70 stadiorum itinere ducimur ad saxum præruptum, in mare prominens, munitum, columnarum rudibus insigne, scalasque habens incisas saxo (V. Beaufort *Carman*. p. 193).

§ 201. Νεφέλιον] Ζεφελίους et § 202 ἀπὸ Ζεφελίου codex; Νεφέλις vocatur locus ap. Ptolemæum, qui eu ab Antiochia versus orientem collocat, errore ap. Ptol. haud raro. Quod olim apud Livium XXXIII, 20 legebatur *Nephelida, promontorium Ciliciae*, nunc recte est : *ne Chelidoniae prom. Ciliciae*. Ceterum de loco non constat.

§ 202. Ora laciniata complura habet promontoria, quae peninsularum formam referunt. Quodsi distan ia

203. Ἀπὸ νησιαζούσης ἄκρας εἰς Σελινοῦντα στάδιοι ρ'.
204. Ἀπὸ Σελινοῦντος ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα τῆς Κύπρου στάδιοι ας'.
- 5 205. Ἀπὸ δὲ Σελινοῦντος εἰς Ναύλους στάδιοι ρκ'.
206. Ἀπὸ τῶν Ναύλων ἐπὶ χωρίον λεγόμενον Λαέρτην ἐπὶ θαλάσσης στάδιοι τκ'.
207. Ἀπὸ Λαέρτου εἰς Κορακῆσιον στάδιοι ρ'.
208. Ἀπὸ Κορακῆσιου εἰς Αὔνησιν (* ἐπὶ χωρίον
- 10 Ἀμαξίαν) στάδιοι π'.

recte habet, nostro loco illud intelligendum, quod a Selinunte abest proxime.

§ 203. Σελινοῦντα] Σεληνοῦντα et § 204 Σεληνοῦντος codex. Idem vitium codd. Chron. Paschal. p. 473 ed. Bonn. et ap. Geogr. Rav. V, 7 (ubi *Selinunte*, dum recte Tab. Peut. *Selinunte*). Cf. de urbe in alto promontorio sita (quare nomen a *Sela*, i. e. rupe, deducit Movers l. l. p. 174), non longe a fluvio, Scylax, Livius XXXIII, 20, Plinius V, 22, Ptolemæus, Constantin. Them. I, 12, p. 38: Σελινοῦς, μικρὸν πολισμάτιον καὶ πόταμὸν ὁμώνυμον ἔχουσα: ex quo loco patet errare Cramerum in notis ad Strabon. p. 669, ubi legendum est: Σελινοῦς, [πολίχμιον καὶ] ποταμός. Per tempus aliquod urbs Trajanopolis dicta de Trajano ibi mortuo. V. Dio LXVIII, 33. Cf. Hierocles p. 708 et quæ ibi Wesselingius affert e Basilio Seleucensi De mirac. Sanct. Theclæ II, c. 11: Σελινοῦς ἐστὶ πόλις μικρὰ μὲν καὶ ἐφάλιος, μεγίστη ποτὲ καὶ εὐδαιμονοῦσα τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, ἐπὶ ἔριθνος δὲ καὶ τότε καὶ νῦν οὕσα τοῖς πολέμοις. Ταύτην τοιγαροῦν καὶ θάλαττα μὲν ὑποζώνουσιν, ὥσπερ τις περιεληλαμένη τάφρος ἀχειροποίητος: καὶ κρημνὸς δὲ ὑπερανεστηκώς, καθάπερ τι κρᾶνος κεφαλὴν, φυλάττει τε καὶ οὐ ποιεῖ πολέμοις ἐπιδρομον. Nunc *Selindi*. De ruinis v. Beaufort. p. 181.

§ 204. ας'] Scriptum fuerit αλ' vel ας'. Debebat auctor ψ'; tot enim sunt; at consentit cum Nostro Strabo p. 682: ὁ δὲ Ἀκάμας ἀνατείνων πρὸς ἄρκτους, ἐγγυτάτω μὲν πρὸς Σελινοῦντα τῆς Τραχείας Κιλικίας ἐν διάρματι χιλίων σταδίων, πρὸς Σίδην δὲ τῆς Παμφυλίας χιλίων καὶ ἑξακοσίων (ας' sec. cod. Stadiasm. § 215, ubi leg. erit ex Strabone αχ'), πρὸς Χελιδονίας χιλίων ἐννακοσίων (αω' sec. Stad. § 233).

§ 205. Ἀπὸ δὲ Σελινοῦντος] ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀκάμαντος codex. || — εἰς Ναύλους] Nomen ignotum. Apud Ptolemæum eodem fere intervallo (parte gradus tertia) sequitur Ἰωτάπη, quam novimus etiam ex Concil. Chalcedon. p. 659, Hierocle (ubi Ἰωτάπη), Geograph. Rav. V, 7 (*Selinunte*, *Jotape*, *Syedra*, *Coracesium*), et apud Plinium V, 22, § 92 (ubi codd. *Tebe*, *Thabe*, *Thetabe*, *Exathabe*) reposuit Harduinus. Queritur an Ναῦλοι Stadiasm. ejusdem loci nomen diversum, aut, ut ego puto, locus proximus fuerit. Apud Stephanum Byz. legitur: Σάγαρα, χωρίον Κιλικίας πλησίον Ἰδου καὶ Λαέρτου, in quibus Σάγαρα idem procul dubio locus est inter Jotapen et Laerten medius, qui aliis vocatur Σῦδρα, eoque nomine apud ipsum etiam Stephanum v. Σῦδρα e Capitonis Isauricis memoratur. Quo concessio, facilis conjectura est in verbis πλησίον Ἰδου latere πλησίον

203. A promontorio peninsulari ad Selinunte stadia 100.

204. A Selinunte ad Acamantem, Cypri promontorium, stadia 1006.

205. A Selinunte ad Naulos stadia 120.

206. A Naulis ad locum maritimum, quem vocant Laerten, stadia 20 (κ').

207. A Laerte ad Coracesium stadia 100.

208. A Coracesio ad Aunesin (*Hinc ad Hamaxiam locum mediterraneum stadia 40*) stadia 80.

ΝΑΑου vel Ναύλου. In Leonis Sapientis Indice eccles. p. 46 ed. Tafel inter episcopos recensentur: ὁ Κορακίστου, ὁ Συνέδρων (l. Σῦδρων), ὁ Μύλων ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως. De hac Mylarum urbe non constat, nisi quod eandem habes in Notit. Eccles. ed. Goar., ubi: Μυλόμην ἤτοι Ἰουστινόπολιν. Ceterum post 85 a Selinunte stadia ruinae occurrunt, quæ ad Jotapen referendæ esse videntur. Paucis interjectis stadiis alia sunt rudera, quas vindicarim Syedris. Hunc quoque locum Noster omisit, sed memorant Ptolemæus, Geogr. Rav., Stephanus, Epiphanius in præf. ad Ancorat. (ubi Σῦδρα), Lucanus VIII, 259 (*parvisque Syedris*), Florus VI, 2 (*pulsus*, Pompejus sc., *Syedris, deserto Ciliciæ scopulo*), Hierocles p. 682, Leo Sap. l. l.

§ 206. Λαέρτην] Λαέργον et § 207 ἀπὸ Λαέργου codex. Strabo: Λαέρτης, φρουρίον ἐπὶ λόφου μαρτοειδοῦς, ὁρμον ἔχον. St. B. s. v. ex Alexandro Polyh. Laerten et montem et urbem dici refert. Novimus Diogenem Laertium. Apud Ptolemæum Λαέρτη (sic) est locus mediterraneus. Ὑφορμον præbebat quod proxime sequitur promontorium; supra id ruinae. Pro corrupto stadiorum numero τκ' lege μ'.

§ 207. Κορακῆσιον, hod. *Alaja*, situ suo notabile, φρούριον ἰδρυμένον ἐπὶ πέτραις ἀπορρώγος (Strabo p. 668); apud Strabonem et Ptolemæum extremus locus Ciliciæ. Cf. Liv. XXXIII, 20; Plutarch. Pomp. v. 28; Hierocles p. 682; G. Rav. V, 7; Beaufort p. 106; Leake p. 125.

§ 208. εἰς Αὔνησιν ἐπὶ χωρίον Ἀνάξιον σταδ. π'. Ἀπὸ Ἀναξίων εἰς X. κτλ. codex. Pro Ἀνάξιον e Strabone dedi Ἀμαξίαν. Ceterum patet majori corruptela locum laborare, quamquam quid scripserit auctor certius dici jam nequit. Potuit: ἀπὸ Κορακῆσιου εἰς Αὔνησιν (Ἐπάνω ἐστὶ χ. Ἀμαξία, vel Ἐνθεν ἐπὶ χ. Α. στάδιοι μ', vel Ἐστὶ δὲ χωρίον Ἀμαξίας) στάδιοι π'. Ἀπὸ Αὔνησεως κτλ. Scriba, quum proxime Hamaxia nomen præcederet, pro ἀπὸ Αὔνησεως male dederit ἀπὸ Ἀμαξίας, ejusmodi errorem sæpius jam vidimus. De Hamaxia ita Strabo p. 669: Μετὰ τὸ Κορακῆσιον (orientem versus) Ἀρσινόη πόλις, ἐπὶ Ἀμαξία, ἐπὶ βουνῷ κατοικία τις ὁρμον ἔχουσα, ὅπου κατὰγεται ἡ ναυπηγήσιμος ὕλη. εἴτα Λαέρτης. In his Ἀμαξίαν male poni a Coracesio orientem versus monuerunt viri docti, tum Stadiasm. testimonio innitentes, tum ruinarum indicii. Vix enim dubium est, quin ad Hamaxiam pertineant veteris oppidi ruinae, quæ in montis vertice conspiciuntur, triginta fere ab *Alaja* orientem versus stadia, et ad viginti stadia ab ora disjunctæ (V. Beaufort. p. 176). Quod Ἀρσινόην Strabonis attinet id

209. Ἀπὸ Αὐνῆσεως εἰς χωρίον καλούμενον Αὐγάς στάδιοι 6'.
210. Ἀπὸ Αὐγῶν ἐπ' ἀρωγῆριον Λευκόθειον στάδιοι ν'.
211. Ἀπὸ Λευκοθείου εἰς Κίβυραν στάδιοι ν'.
212. Ἀπὸ Κιβύρας ἐπὶ Ἀρτέμιδος ναὸν στάδιοι ν'.
213. Ἀπὸ Ἀρτέμιδος ναοῦ ἐπὶ ποταμὸν πλωτὸν Μέλανα στάδιοι θ'.
- Γίνονται οὖν οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Κιλικίων πυλῶν 0 ἕως τοῦ Μέλανος ποταμοῦ στάδιοι δν'.

ΛΟΙΠΟΝ ΠΑΜΦΥΛΙΑ.

214. Ἀπὸ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ εἰς Σίδην στάδιοι ν'.
215. Ἀπὸ Σίδης εἰς Ἀττάλειαν στάδιοι τν' ἀπὸ Ἀτταλείας εἰς τὸ [Κωρυκίον] ἐμπορίον στάδιοι τ', ἀπὸ δὲ [τοῦ] Κωρυκίου [ἐμπορίου] εἰς Σίδην στάδιοι ν'.
216. Ἀπὸ Σίδης εἰς τὸν Ἀκάμαντα στάδιοι ας'.
216. Ἀπὸ Σίδης εἰς Σελεύκειαν στάδιοι π'.

nomen corruptum esse, quamquam non liquido apparet (ut Cramer ait), tamen ob ceterorum scriptorum silentium probabiliter censeas. Corrigi editores voluerunt Σιδερα; ego ex Nostro Αὐνησιν, quod a librorum lectione propius abest, reposuerim. || — σταδ. π'] Distantia recte habet eatenus, quatenus sequentia eam postulare videantur. Vel hinc patet non pertinere eam ad Hamaxiam, sed referendam esse ad Aunesin, locum aliunde non notum, collocandumque ad fluvium *Karpas*.

§ 209. Αὐγάς] Locus aliunde non notus. Mensura ducit ad promontorium peninsulare, quod ruinas ostendens medium inter *Nicolai Su* et *Alara Su* eminet. V. Beaufort p. 166, qui idem oppidum censet Ptolemaidem esse, quam unus Strabo inter Coracesium et Melam fluvium memorat.

§ 210. Λευκόθειον] Distantia indicatur promontorium quod nunc vocant *Kara-Bouroun* (i. e. Nigrum prom.). V. Leake p. 196. Pertinere huc videtur *Leucolla*, Pamphyliæ promontorium ap. Plinium (cf. *Leucolla*, Lyciæ insula, ap. Plin. XXXI, 35). Nostrum Λευκόθειον, si recte nomen habet, a sano Leucotheæ, deæ marinæ, dictum fuerit.

§ 211. Κίβυραν] Κιβέρων et § 212 ἀπὸ Κιβέρων; codex; em. Gail.; Κίβυρα Scylax, Ptolemæus, *Cibyra* Plin.; ἡ Κιβύρα, εὐτελὲς καὶ ἀκατονόμαστον πόλις Constantin. Porph. De them. I, 14, p. 38. Est hæc Cibyra ἡ μικρά; notior est Cabilidis urbs Κίβυρα ἡ μεγάλη, cuius ruinas nuper ad *Horzoum* vicum detexerunt Spratt et Forbes (*Travels in Lycia*, etc. 1847. t. I, p. 256 sqq.). Apud Strabonem p. 667 ἡ Κιβύρα τῶν παλαιῶν τῶν μικρῶν inter Siden et Melanem fl. memoratur, quum ab oriente Melanis fluvii ponenda fuisset. Ruinæ urbis a latere dextro fluvii *Kargha-Su*. Cf. Leake p. 196.

§ 212. Dianæ sanum aliunde non notum.

§ 213. *Melas* (hod. *Manargat*) finis antiquus *Cilicia*, Plin. V, 22. Cf. Strabo l. l., Mela I, 14, Zosimus

209. Ab Aunesi ad locum Augas dictum stadia sunt 70.

210. Ab Augis ad promontorium Leucotheum stadia 50.

211. A Leucotheo ad Cibyræ stadia 50.

212. A Cibyræ ad Dianæ templum stadia 50.

213. A Dianæ templo ad Melanem fluvium navigabilem stadia 9.

Colliguntur igitur cuncta a Ciliciis portis usque ad Melanem fluvium stadia 4050.

SEQUITUR PAMPHYLIA.

214. A Melanæ fluvio ad Siden stadia 50.

215. A Side ad Attaleam stadia 350; ab Attalea ad [*Corycium*] emporium stadia 300, a Corycio autem emporio ad Siden stadia 450 (υν'). A Side ad Acanthem stadia 1006.

216. A Side ad Seleuciam (in *mediterraneis*) stadia 80.

V, 16. || — δν'] Numerus corruptus. E singulis numeris, quales codex præbet, multo maior summa colligitur; emendatis aperte corruptis, summa est stad. 3580. Fortasse igitur fuit γγν'. Vera oræ longitudo est fere 3000 stadiorum. Apud Strabonem p. 669 a Coracesio ad Anemurium esse dicuntur stadia ωκ', pro quibus (collatis Stadiasmi distantis) lege φκ'. Idem ab Anemurio ad Solos sec. codices numerat stadia φ'; corrige αζ', quot fere Noster computat. Accuratiore Strabo p. 760 (coll. p. 670 ibique Grosk.) ex Artemidoro affert.

§ 214. Σίδην] Cf. Hecataeus ap. St. B. s. v.; Scylax p. 75; Mela I, 15; Strabo p. 664; Plinius; Ptol.; Hierocles p. 682; Polyb. V, 73, 3; Livius XXXV, 48. XXXVII, 23; Arrian. An. I, 26; Pausan. VIII, 28, 2. Ruinæ a Turcis perperam vocantur *Eski-Adulia* (vetus Attalia). V. Leake p. 195. Fellow As. min. p. 201.

§ 215. Ἀτάλειαν.. Ἀτταλείας codex. Quæ inclusi suppleta sunt. Mox pro Κωρυκίου codex. Κορυκίου. Tribus locis, Side, Attalia et Corycio, utitur ad describendum in sinu Pamphylio triangulum, cuius singula latera stadiorum numeris definiuntur. || — ας'] Coniicias αζ' vel αλ', qui numerus a vera distantia proxime abest. Nescio tamen an fuerit αχ', quum hunc numerum Strabo (v. not. ad § 204) exhibeat, Noster vero de pravis διάπων mensuris sæpe cum Strabone consentiat. Sin minus, apud Strabonem fuerit αζ'.

§ 216. Σελεύκειαν] a Fallitur Mannert VI, 2 p. 124 dicens hanc urbem ignotam esse veteribus; de qua tamen haud pauca scripserunt Stephanus s. v. et Ammianus XIV, 8, nec silent Ptolemæus et Plinius V, 27. a GAILIUS. Fallitur Gailius. Nam Ammianus et Stephanus de Seleucia Trachea ad Calycadum (hod. *Selefkeh*) agunt, Ptolemæus vero V, 5 p. 333 de Seleucia Pseudis (hod. *Ejerdir*) quæ ἡ σιδηρῆ ab Hierocle p. 673 aliisque vocatur. Notantur quædam inter Siden et Eurymedontem ruinæ, paullo longius ab ora remotæ, ad quas Seleuciam referunt. Numerus πζδ. π' et qui

217. Ἀπὸ Σελευκείας εἰς ποταμὸν πλωτὸν καλούμενον Εὐρυμέδοντα στάδιοι ρ'.

218. [Ἀπ' Εὐρυμέδοντος εἰς Κυνοσάριον στάδιοι *]

219. Ἀπὸ Κυνοσαρίου ἐπὶ ποταμὸν καλούμενον Κέστρον στάδιοι ξ'. Ἀναπλεύσαντι τὸν ποταμὸν πόλις ἐστὶ Πέργη.

220. [Ἀπὸ] τοῦ Κέστρου ἐπὶ Ῥουσκόποδα [στάδιοι *].

221. Ἀπὸ Ῥουσκόποδος ἐπὶ Μάσουραν καὶ τοὺς Κατάρκτας στάδιοι ν'.

222. Ἀπὸ Μασούρας εἰς Μυγδάλην στάδιοι ο'.

223. Ἀπὸ Μυγδάλων εἰς Ἀττάλειαν στάδιοι ι'.

224. Ἀπὸ Ἀτταλείας ἐπὶ χωρίον Τένεδον στάδιοι κ'.

217. A Side (Ἀπὸ Σελῆς) ad fluvium navigabilem quem vocant Eurymedontem, stadia 100.

218. [Ab Eurymedonte ad Cynosarium stadia *?].

219. A Cynosario ad fluvium Cestrum dictum stadia 60; adverso fluvio sursum naviganti occurrit Perge urbs.

220. A Cestro ad Rhuscopodem [stadia 35?]

221. A Rhuscopode ad Masuram et Cataractas stadia 50.

222. A Masura ad Mygdalen stadia 15 (ιε').

223. A Mygdalis (Mygdale) ad Attaliam stadia 10.

224. Ab Attalia ad locum Tenedum stadia 20.

§ 217 sequitur σταδίων ρ', si ad oræ maritimæ longitudinem referas, corrupti forent, quum a Side ad Eurymedontem sint stadia 100. Haud dubie igitur Seleucia erat urbs mediterranea, 80 a Side stadia distans, adeo ut § 217 in paraplo pergendum fuis set : ἀπὸ Σελῆς. Scylax p. 75 inter Eurymedontem et Siden memorat Σύλλειον, et Arrianus quoque Anab. I, 26, 1 iter Alexandri ita describit, ut Syllium inter Siden et Aspendum ponendum esse videatur. Quare in not. ad Scylacem conjeceram Syllium istud postea fortasse Seleuciam dictam esse, vel pro Σελευκείαν legendum Σύλλειον. At sec. reliqua quæ de Syllio traduntur in Tab. Peut. et apud Strabonem p. 667 (ubi nomen Σύλλειον excidit) et ceteros, sita urbs esse debebat non ita longe a Perge, ad eamque referendæ sunt ruinæ, quæ vocantur Sarék (Vide Spratt. II, 20 sq.). Denique non ita magna est Scylacis auctoritas de urbibus mediterraneis; neque quidquam Arriani narratione dirimitur; nam Alexander a Side Syllium, relicta a sinistris Aspendo, proficisci potuit, et postquam ad Syllium de Aspendiorum tumultu certior factus esset, retro castra movere contra Aspendum.

§ 218. Hæc supplevi dubitanter. Quodsi in § 219 numerus ξ' recte habet, Κυνοσάριον ad ipsum Eurymedontem positum esse vel minimo intervallo sejunctum esse debebat. Nihil igitur repugno, si § 217 fuisse mavelis εἰς... Εὐρυμέδοντα [καὶ Κυνοσάριον].

§ 219. Κυνοσαρίου] sic codex; Κυνοσθρίου ed. Iriart. Nomen aliunde non notum. Num erat Κυνὸς ἥριον, *Canis monumentum*, sicuti Κυνὸς σῆμα habes in ora Carica (Strabo p. 656) et Libyca (Id. p. 799. et Hecat.) et in Chersoneso Thracica? De Pergæ ruinis, ut mittam antiquiores, v. Spratt. I. I. II, p. 18.

§ 220. Inclusa supplevit Gailius. Ῥουσκόπους, modo recte nomen habet, fortasse est promontorium, ad quod hod. est *Laara* vicus. Distat a Cestri fluvii ostio stadia 30, a Cataractæ fluvii ostio maxime orientali circa stadia 50. Spratt. I. I. cum hod. *Laara* male componit Macydum.

§ 221. Μάσουραν] Hic quoque locus aliunde non notus est, collocandus ad orientalem Cataractæ fluvii (*Duden-Su*) ostium; Μάγυδος Ptolemæi non cum Masura, sed cum Mygdale Stadiasmi componendus, suadente nomine. || — τοὺς Κατάρκτας] τὸν Κατάρκτην sec. Scylacem, Melam, Plinium, Strabonem, quos vide; sed apte pluralis adhiberi potuit, quum

quinque ostiis fluvius (*Duden Su*) per oram saxosam catarractarum in morem erumperet.

§ 222. Μυγδάλην] § 223 ἀπὸ Μυγδάλων codex. Fort. erat: Μύγδαλιν.. ἀπὸ Μυγδάλεως, monente Gailio. Alia nominis forma est Μάγυδος; præterea in codicibus occurrunt formæ: Μάσυδος, Μαγίδων πόλις et Μύγχαλος, ad quod proxime accedit nostrum Μυγδάλην. V. not. ad Scylac. p. 75, ubi adde Leontis Sap. Indic. Eccles. p. 48 : ὁ Ἀτταλείας, ὁ Μάνδου (leg. Μαγύδου) || — σταδ. ο'] corruptus numerus Ab orientali Cataractæ ostio ad Attaliam in Sprattii mappa sunt stadia 25. Itaque scribendum nostro loco ιε'.

§ 223. Ἀττάλειαν et § 224 Ἀταλείας cod. Nunc *Adalia*. Spratt. I, p. 211 : « The houses and walls contain many fragments of sculpture, columns, and inscribed blocks, indicative of the ancient extent and importance of the site... The style of these relics is invariably Roman, and of a date agreeing with that of the foundation of Attaleia. From all these evidences, we are disposed to adopt the opinion of Colonel Leake, who supposes Adalia to represent in both name and place, the city founded by Attalus Philadelphus; and we feel satisfied that Captain Beaufort could not have regarded it as Olbia (in which opinion he has been followed by Dr. Cramer), had he been permitted to make as close and extensive examination of the city as we were enabled to do. » Apud Strabonem in codicibus ita legitur : Ἀττάλεια, ἐπὶ ὀνόματος τοῦ κτίσαντος Φιλαδέλφου καὶ οἰκίσαντος εἰς Κώρυκον πολέγων καὶ ἄλλην κατοικίαν ὄμορον καὶ μετὰ περιέβολον περιθέντος. Legendum puto : ... συνοικισαντος εἰς [αὐτὴν] Κώρυκον πολέγων καὶ ἄλλην (vel καὶ Ἀλλόειραν) κατοικίαν ὄμορον. Cf. Steph. Byz. : Ἀττάλεια... πρότερον Ἀγρόβεια ἢ Ἀλλόβεια, οἱ δὲ τὴν Κιλικίας Κώρυκον οὕτω φασὶ λέγεσθαι. Cf. Schol. ad Leon. ind. Eccles. p. 48 : ὑπόκεινται τῇ Πέργῃ καὶ .. ὁ Λαγίνων καὶ ὁ Παλαιόπολως ἔτσι Ἀλαιοῦν. Suidas v. Κωρυκαῖος Corycum esse promontorium prope Attaleam refert. Ceterum G. Rav. V, 7 inter Magydum et Attaliam collocat *Erinudi* locum.

§ 224. Τένεδος] Stephanus v. Τένεδος : ἐστὶ καὶ πόλις Τένεδος πρὸς τῇ Λυκίᾳ. Ἀπολλόδοτος δὲ Παμφυλίας αὐτὴν εἶναί φησι. Stadia 20 ducunt ad ruinas loci egregie natura et arte muniti ad ripam sinistram *Arab* fluvii. Tenedus a reliquis scriptoribus non memoratur. Proxime ab Attalia urbe apud alios ponitur Ὀλζία, μέγα ἔρωμα (Strabo. p. 667), quam e regione Magydi

225. Ἀπὸ Τενέδου εἰς Λύρναντα χωρίον στάδιοι ζ'.

226. [Ἀπὸ Λύρναντος εἰς Φάσηλιν στάδιοι ρο'] ὑπὲρ τῆς πόλεως ὅρος μέγα ὑπέρκειται (Φάσηλις).

227. Ἐκ δὲ Φασηλίδος εἰς Κώρυκον στάδιοι *.

5 228. Ἀπὸ Κωρύκου ἐπὶ τὸν Φοινικοῦντα στάδιοι λ'. ὑπὲρ [αὐτοῦ] μέγα ὅρος ὑψηλὸν κεῖται Ὀλυμπος καλούμενον.

229. [Ἀπὸ Φοινικοῦντος εἰς Κράμβουσαν στάδιοι ν'] ἔκ δὲ Φασηλίδος ἐπ' εὐθείας εἰς Κράμβουσαν στά-
10 διοι ρ'.

225. A Tenedo ad Lyrnantem locum stadia 60.

226. [A Lyrnante ad Phaselim stadia 170.] Supra urbem magnus mons situs est.

227. A Phaselide ad Corycum stadia [80].

228. A Coryco ad Phoenicuntum stadia 30. Superjacet mons altus, Olympus qui vocatur.

229. [A Phoenicunte ad Crambusam stadia 50.] A Phaselide vero via recta ad Crambusam stadia 100.

sitam esse testatur Aristot. De vent. p. 973 (v. not. ad Scyl. l. l.); quod quum bene quadrat in situm ruinarum, quas modo memoravi: Olbia eas vindicandas esse jure cum Sprattio aliisque statueris. Aut igitur Tenedus ab Olbia non diversa, alterumque nomen græcum, alterum lycium fuit; aut falsam Stadiasmus habet notam distantie. Illud probabilius.

§ 225. Λύρναντα] De nomine cf. not. ad Scylac. p. 75. Stadia 60 inde a ruinis § 224 memoratis pertinent usque ad eum oræ locum, cui adjacet *Rachat* insula, adeo ut hanc dici a Scylace νῆσον Λυρνάτειαν putaveris, nisi νῆσον pro χερρόνησον usurpari suaderet Stephanus, qui Lyrnantiam chersonesum affert. Habetque litus insulæ objectum proeminentiam in mare procurrentem, non ita tamen ut peninsulæ nomen mereri videatur; sin viginti stadia versus meridiem progrediaris, promontorium occurrit, quod chersonesus jure appellari potuit. Ceterum non ita longe Lyrnessum ab Olbia et Attalia dissitum fuisse ex Plinio V, 26, § 96 colligas, qui Lyrnessum et Olbiam ad Cataracten sitas esse dicit. Idque de Olbia certe dici potuit eatenus, quatenus ora saxosa, quæ cataractas fluviorum efficiebat, olim multo longius quam nunc pertinuit. Nam ita Sprattius l. l. I, p. 209: « Here (ad Arab fluvium) commence a line of ancient sea-cliffs, which stand three or four hundred yards within the present line of shore, forming an abrupt boundary to the rocky plain of Adalia. » Multo magis meridiem versus circa *Cap Aroia* Lyrnantem collocandam putaveris, si recte habent quæ apud Pseudo-Aristot. leguntur De vent. p. 973: οὗ Λυρναντεῖς οἱ κατὰ Φασηλίδαν. Id tamen, quum a reliquis testimoniis abhorreat, non est probabile. Media inter Lyrnantem et Phaselin erat Idyrus urbs et fluvius (v. Scylax); quam ad urbem cum aliis refero ruinas, quæ non longe ab *Aroia* prom. ad hod. *Egder* exstant. Quo pacto Sprattius fluvium inter Olbiam et *Rachat* insulam exeuntem Idyrum esse putaverit, non intelligo.

§ 226. Inclusa supplevi. De Phaselide v. Strabo p. 666; Scylax l. l.; Cicero in Verr. IV, 10; Livius XXXVII, 23; Mela I, 14; Plinius II, 110. V, 27. XIII, 2; T. Peut.; G. Rav. V, 7. II, 18; Hierocles p. 683 (ubi cod. Φατωδής); Stephan. Byz. s. v.; Dionys. 855 ibiq. Eustath. Cf. Herodot. II, 178; Thucyd. II, 69. ibiq. schol., VIII, 88; Arrian. I, 25, 5; Fragm. Hist. II, p. 313, 31. III, 27. 51. IV, p. 319. 428. De ruinis ad hod. *Tekirora* v. Beaufort p. 59. Leake p. 190; Fellow. p. 211; Spratt. I, p. 197 sq. — ὑπὲρ τῆς πόλεως] aut ὑπὲρ delendum aut κεῖται scri-

bendum fuerit. — Φάσηλις] Φάσιλις et § 227 Φασηλίδος codex. Strabo p. 666: Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς (τῆς Φασηλίδος) τὰ Σόλυμα ὅρος. Intellige eam Soly-morum montium verticem, qui hodie vocatur *Taktalou* (7800 ped. alt.). Montem fuisse urbi cognominem aliunde non constat, ac vereor ne lacero nostro loco Φάσηλις nomen ad marginem adscriptum fuerit, ut urbis nomen de qua ageretur, non vero montis, significaretur. Quare nollem me Stadiasmi verba adhibuisse ad interpretandum Scylacem p. 74, ubi auctor dicere voluisse videtur: « Si a Siderunte promontorio proficiscens, sinum non intraveris (nempe sinus ibi est), sed longius a terra in alto navigans recta trajeceris, obvium fit Phaselis », adeo ut legendum sit: ἐκ ἀπὸ τῆς γῆς (ἀπὸ θαλάττης cod.) ἀνώτερον (ἔστι γὰρ τοῦτο κόλπος), ἔστι Φάσηλις (Φασηλίδος cod., ut apud Strabon., minus recte).

§ 227. Κώρυκον] Cf. § 215. Strabo p. 666: ἐν τούτοις δ' ἔστιν ἡ τε Κράμβουσα καὶ Ὀλυμπος πόλις μεγάλη καὶ ὅρος ὁμώνυμον, ὃ καὶ Φοινικοῦς καλεῖται, εἴτα Κώρυκος ἀγρίαλος. Ipsum oppidum Strabo perperam in Cilicia memorat p. 671: κατὰ δὲ τὰς ἀκρωρεῖας τοῦ Ταύρου τὸ Ζηνικέτου πειρατήριον ἔστιν ὁ Ὀλυμπος... τούτου δ' ἦν καὶ ὁ Κώρυκος καὶ ἡ Φασηλὶς καὶ πολλὰ τῶν Παμφύλων χωρία πάντα δ' εἶλεν ὁ Ἰσαυρικός. Quum triginta stadia sint ad Phoenicuntum sive Olympum, de cujus situ constat: Corycus situs fuisse debet ad eum maris recessum, ad quem est *Janar* et ignis perpetuus, *Chimæra* veterum (V. Spratt. I, p. 193). Hucusque a Phaselide ad 80 sunt stadia.

§ 228. Φοινικοῦντα] Strabo l. l. montem (*Morisar dagh*) Phoenicuntum, urbem (*Deliktach*) Olympum vocat. Constantin. Porphy. De them. I, 14, p. 37, 17: εἴτα Φοινίς ὁ ποταμὸς καὶ πόλις ὁμώνυμος: εἴτα Φάσηλις ἡ περικλυτος. De ruinis urbis ad utramque fluvii ripam primus dixit Beaufort. Sprattius ita I, p. 192: « The name of Deliktash, the perforated rock, is at present applied to this place by the Turks on account of an aperture or arch through the rocks at the entrance of the gorge, forming the only communication between the ancient city and the seacoast to the north of the river. It is only high enough for foot-passengers to go through, and horsemen usually wade round the rock through the sea, a course not always practicable. » Scylax urbem nondum novisse videtur.

§ 229. Inclusa supplevi. Lacunam indicant verba ἐκ δὲ Φ228. Quinquaginta stadiis ducimur ad promontorium longe excurrent, quod a meridie claudit sinum,

230. Ἀπὸ Κραμβούσης ἐπὶ χώραν Ποσιδαρισούντα στάδιοι λ'.

231. Ἀπὸ Ποσιδαρισούντος ἐπὶ Μωρὸν ὕδωρ καλούμενον στάδιοι λ'.

232. Ἀπὸ Μωροῦ ὕδατος ἐπὶ ἄκραν Ἰερὰν καὶ νήσον Χελιδονίαν στάδιοι ν'.

Ὅμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ ἕως Χελιδονίων τῶ παρα γῆν πλέοντι στάδιοι φ'· τὸν δὲ ἐπιτομον διὰ πόρου εἰς τὰς Χελιδονίας στάδιοι χ'.

233. Ἔστι δὲ ἀπὸ τῶν Χελιδονίων [ἐπὶ] Μάριον καὶ τὸ τῆς Κύπρου ἀκρωτήριον, τὸν Ἀκάμαντα, ἐπ' ἀνατολᾶς τοῦ ἡλίου οὐριώτατα ζεφύρῳ στάδιοι αὐ'· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀνεμουρίου ἐπὶ τὰς Χελιδονίας νήσους στάδιοι ας'.

ΔΟΙΠΟΝ ΑΥΚΙΑ.

234. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἰερᾶς ἄκρας ἐπὶ Μελανίπτην στάδιοι λ'.

cujus initium est ad Phaselidem urbem, linea recta a promontorio 110 circiter stadiis sejunctam. Apud Scylacem promontorium vocatur Σιδηροῦς; Noster Κράμβουσαν (ἄκραν) dicit. Nomen hoc sæpius occurrat de insulis, atque in ipso sinu Pamphylio non longe ab Hiero promontorio est Crambusa insula (etiā nunc *Grambusa*). At de ea quominus nostro loco sermo sit, et series narrationis et distantie nota impediunt. Quare si quid erratum est, insulae nomen perperam ad promontorium translatus sit ab excerptore, qui Crambusae insulae mentionem suo loco injiciendam omisit.

§ 230. Ποσιδαρισούντα] ἐπὶ χώρας Ποσιδαρισούντος cod., ut videtur. Pro χώραν fuerit χωρὶον. Corruptum etiam putarim Ποσιδαρισούς nomen. Certe apud Scylacem est: Σιδαροῦς λιμὴν, itemque ap. Stephanum: Σιδαροῦς πόλις [Αυκίας vel Παμφυλίας excidit] καὶ λιμὴν. Ponendus locus in *Atrasan-bay*.

231. Μωρὸν ὕδωρ] Locus aliunde non notus, nisi fortasse cum Mannerto VI, 2 p. 136 huc pertinere putet *aquas regias*, quarum meminit Solinus c. 42 ed. Stephan.: «*Olympus quoque inter alia ibi oppidum fuit nobile, sed intercidit; nunc castellum est, infra quod aquae regiae ob insigne floris spectacula sunt visentibus.*»

§ 232. ἄκραν Ἰερὰν] Cf. not. ad Scylac. p. 74. Mox velis: καὶ νήσους Χελιδονίας, praesertim quum § 233 plurali numero auctor utatur. || — σταδ. φ'] apertus scriba error. Fuerit δ' :

Melas	50	
Seleucia	80	130
Eurymedon	100	230
Cynosarion		
Cestrus	60	290
Rhuscopus	[35]	325
Masura	50	375
Mygale	15	390
Attalia	10	400
Tenedus	20	420
Lyrnas	60	480

230. A Crambusa ad locum Posidarismum stadia sunt 30.

231. A Posidarismum ad Morum quam vocant aquam stadia 30.

232. A Moro aqua ad Sacrum promontorium et Chelidoniam insula stadia 50.

Cuncta a Melane fluvio usque ad Chelidonias juxta terram naviganti stadia 900 (28'); cursu autem compendiaro per fretum usque ad Chelidonias stadia 600.

233. Ab iisdem Chelidoniis usque ad Marium Cyprique promontorium Acamantem, versus ortum solis faustissima navigatione, flante zephyro, stadia sunt 1800; ab Anemurio autem ad Chelidonias insulas stadia 1900 (αδ').

SEQUITUR LYCIA.

234. A Sacro promontorio ad Melanippen stadia numerantur 30.

[Phaselis	150]	610
Corycus	80	710
Phœnicus	0	760
Crambusa	[30]	790
Sidarús	30	820
Moron hydor	30	850
Sacrum pr.	50	900.

Post verba στάδιοι φ' in codice legitur : Δοίπον Αυκία, quem titulum transposui, sive quod e margine male irrepsit, sive quod sequentes διάπλοι ex alio fonte postmodum additi causa fuerint turbarum.

§ 233. Codex ita : ἔστι δὲ ἀπὸ τῶν Χελιδονίων Μάρα. (Μύραι πόλις conj. Gail. et Lapie) καὶ τὸ τῆς Κυπρίας ἄκρας ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα κτλ. De Mario Cypri urbe Acamanti prom. proxima v. not. ad Scylac. p. 78, ubi adde ap. Diodor. XII, 3 Μάριον recte Wesselingium reposuisse pro Μάλον, quod praebent codices. || — ἡλίου] κριοῦ cod. || — αὐ'] αδ' sec. Strabon. p. 682: ὁ δὲ Ἀκάμας... πρὸς Χελιδονίας (ἐν διάρματι σταδίων) χιλίων ἐννακοσίων. Revera sunt stadia 1100. Paulo plura numerantur usque ad Anemurium; adeo ut Noster pro ας' dedisse videatur αδ'. Apud Scylacem prima Pamphyliæ urbs ab occasu est Aspendus, apud Strabonem et Ptolemæum Olbia, ap. Plinium Phaselis; Noster terminum occidentalem ponit Sacrum promontorium; ap. Hecataeum non modo Melanippium sed Phelus quoque Pamphyliæ accensetur. Idem geographus orientem versus fines Pamphyliæ ultra Melanem fluvium protulisse videtur, siquidem recte conjicio Κέρβην, quam Pamphyliæ urbem Stephanus ex Hecataeo laudat, esse Cibyam aliorum.

§ 234. ἐπὶ Μελανίπτην] ἐν Μελανίπτῃ cod.; em. Gail. Cf. Stephanus: Μελανίπτιον, ποταμὸς (τόπος em. Berkel; πόλις Dindorf et Meineke) Παμφυλίας. Ἐκτατος Ἀσία· τινὲς δὲ Αυκίας φασί. Quintus Smyrnaeus III, p. 234: ναεῖ δ' ἔγ' αἰπεινὸν Μελανίπτιον, ἱερὸν Ἀθήνης, ἀντὶ Μασσιχότοιο (de quo cf. id. VIII, 107. Plin. V, 28, § 100; Ptol.). Χελιδονίης σχεδὸν ἄκρας. Ex ipsis Chelidoniis inss. una vocabatur Μελανίππεια,

235. Ἀπὸ δὲ Μελανίππης εἰς Γάγας στάδιοι ζ'.

236. Ἀπὸ δὲ Γαγῶν ἐπὶ ποταμὸν Λάμυρον στάδιοι ζ' ὑπὲρ σταδίους ζ' καίττα πόλις Λάμυρα καλούμενη.

237. Ἀπὸ Λαμύρου ποταμοῦ εἰς πύργον τὸ Ἴσιον 6 καλούμενον στάδιοι ζ'.

238. Ἀπὸ τοῦ Ἰσίου πύργου εἰς Ἀνδριακὴν στάδιοι ζ'.

teste Phavorino ap. Steph. B. Quæritur an nostrum locum intelligi voluerit Alexander Polyhistor ap. Steph. Byz., ubi : Μελανίππη, πόλις Λυκίας. — Triginta a Sacro promontorio stadiis occurrunt ruinae, quæ Stadiasmi auctoritate Melanippæ vindicantur (V. Spratt. l. I, p. 186).

§ 235. Γάγας] Cf. Scylax p. 74; Stephanus : Γάγαι, πόλις Λυκίας, ἣν καὶ Παλαιὸν τεῖχος καὶ χώραν (χωρίον? Mein.) φησιν Ἀλέξανδρος ἐν α' Λυκιακῶν. Etym. M. p. 219, 8 : Γάγαι, πόλις Λυκίας. Εἰρηται ὅτι Ῥόδιοι Λυκίους αἰτοῦντες τόπον ἐν ᾧ κατοικήσουσιν, ἐβόων γὰ γὰ, τῇ πατρῷα φωνῇ, ὠρρίζοντες· καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομα ἐτέθη τῇ πόλει· ἥ ὅτι Νέμοις στρατηγῶν Ῥόδιων, καὶ τοὺς Λυκίων καὶ Κιλικίων ληστεύοντας κατὰ θάλασσαν νικήσας, νυκτὸς χειμῶνι περιέπεσε· καὶ κινδυνεύουσης τῆς νεώς, τῶν ἐμπλεόντων ἀναδοσαντων τῇ ὠρρίδι φωνῇ γὰ γὰ, ἐκ τοῦ ἐπιφθέγματος προσέσχον καὶ ἐσώθησαν· ἡμέρας δὲ γενομένης, κατὰ τὸν τόπον ἔκτισε πόλιν καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς λεχθείσης φωνῆς Γάγαί. Eusebius De marty. Palæstin. c. 4 : εἴ τις ἄρα Πάγας ἐπίσταται, τῆς Λυκίας οὐκ ἀσημον πόλιν, ubi Γάγας reponendum, monente Wesselingio ad Hierocl. p. 633. Porro ap. Leon. Sap. Ind. Eccles. p. 47 ed. Tafel pro δ Τάτων lege δ Γαγῶν. Dioscorides V, 146 de Gagates lapide : Γεννᾶται ἐν Λυκίᾳ κατὰ τινα ποταμοῦ εἰσρυσιν εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Πλαγιοπόλεως (Παλαιοπόλεως em. Salm.), καλεῖται δὲ ὁ τόπος οὗτος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας (l. Γάγης). Idem De lapid. ap. Iriart. in Catalog. codd. Matrit. p. 437 : λίθος Γαγάτης δὲ ἐν Λυκίᾳ εὐρίσκειν παρὰ τὸν Γάγην ποταμὸν. Plinius XXXVI, 34 : Gagates lapis nomen habet loci et amnis Gaggis Lyciae. Ætius II, fol. 28 a : κατὰ ποταμὸν ὀνομαζόμενον Γάγην, ὅθεν καὶ Γαγάτην ὀνομάζουσιν αὐτόν (lapidem). Contra vero Galenus vol. XIII, p. 257 : Λίθος... ὃν Διοσκορίδης καὶ ἄλλοι τινὲς ἐν Λυκίᾳ φασιν εὐρίσκεισθαι κατὰ τὸν ποταμὸν ὄνομα Γαγάτην (l. Γάγην) :.. οὐ μὴν ἐγὼ εἶδον ἐκείνον τὸν ποταμὸν, καίτοι παραπλεύσας ὅλην Λυκίαν μικρῶ πλοῖον τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ. Ac sane quidem nullus notatur fluvius ubi Gagarum nostrum exstant ruinae. Fortasse Gages fluvius, quomodo novit Dioscorides, Galenus vero in Lycia non vidit, in regione Olbiae vicina quaerendus est, quippe quæ ab aliis Pamphyliae ab aliis Lyciae accensebatur; certe fuit ibi Paleopolis quædam, ut colligitur ex Hierocle p. 680 (ubi Ὀλβια (i. e. Ὀλβία) Παλαιόπολις), Epiphania Cyprio in Ind. Eccl. p. 44 Taf. (τὸν Λαγίνων, τὸν Παλαιουπόλεως), schol. ad Leon. Sap. ind. eccl. p. 48 (ubi ad Pergæ ecclesiam pertinere dicuntur ὁ Λαγίνων καὶ ὁ Παλαιουπόλεως ἕτοι· Ἀλεξερῶν. Ceterum de Gagarum ruinis in loco nunc Aktach dicto v. Spratt. l. I, p. 184 : « The ruins of Gaggæ are situated about half a mile within the present sandy shore at the eastern extremity of the plain of Phineka. Part of the city stood on the plain, and part

235. A Melanippe ad Gagas stadia 60.

236. A Gaggis ad Lamyrum fluvium stadia 60. Superjacet 60 stadiorum intervallo urbs Lamyra dicta.

237. A Lamyro ad turrem, quem Isium vocant, stadia 60.

238. Ab Isio turre ad Andriacen stadia 60.

on the brow of a hill, which rises close to the sea. On this hill was the acropolis; and between the acropolis rock and the sea is a small white rock, rising thirty feet above the plain, and bearing traces of middle-age buildings. This is the Aktash, the white rock, which gives the modern name of the locality. The ruins on the plain are considerable : they are all, apparently, of Roman and middle-age date. etc. » Unam tantum inscriptionem, sed quæ Gagarum nomen exhibebat, Sprattius reperit.

§ 236. ἀπὸ δὲ Γαγῶν] ἀπὸ δὲ Μελανίππης codex, sicuti § 237. Vel a Gaggis computata distantia justo minor traditur, quum non 60 sed 100 fere stadia sunt usque ad fluvii ostia. Fort. tamen erat ἀπὸ δὲ Μελανίππης... στάδιοι ρζ'. Lamyrum seu Lymyrum fluvium. || — ἐπὶ ποταμὸν] ἐπὶ τάμον cod.; em. Leake. || — Λάμυρον... Λάμυρα] ἄλμυρον... ἄλμυρὰ codex. Stephanus B. : Λάμυρα, πόλις Λυκίας καὶ ποταμὸς Λάμυρος· ἀπὸ θαλάσσης ὑπὲρ μετεώρου λόφου· ὁ πολίτης Λαμυρεὺς. Apud reliquos urbs fluviusque vocantur Λάμυρος, quam nominis formam ipse etiam Stephanus habet : Λάμυρα, πόλις Λυκίας ἀπὸ Λαμύρου ποταμοῦ. Idem : Ποδάθεια, πόλις Λυκίας, πλησίον Λαμύρων. Cf. Scylax p. 74 : Λάμυρα πόλις εἰς ἣν ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμὸν. Strabo p. 666 (τὰ Λάμυρα); Basilus epist. 218 vol. III, p. 331, C (ἡ Λάμυρα), Ptolemæus (Λάμυρα), Hierocles p. 683 (Λάμυρα), Leo Sap. Ind. eccl. l. I. (ὁ Λαμύρων ἐπίσκοπος); Mela I, 15 : *flumen est Limyra et eodem nomine civitas*. Plinius V, 28 § 100 : *Juxta mare Limyra cum amne in quem Arycandus influit*. Cf. Ovid. Met. IX, 645. Geogr. Rav. II, 18. V, 7. Lymyrum fluvius is est qui paucis ab ora maritima stadiis in Arycandum (hod. Ortah Tchai) influit. Ab Arycandæ ostio ad Lymyrorum ruinas linea recta sunt stadia 50; adeo ut Stadiasmi stadia 60 recte habeant. Strabo urbem ab ora 20 stadiis dissitam dicit; proximus oræ locus ab urbe abest stadia 30. Falsa de Lymyro habet Ptolemæus. De ruinis v. Spratt. I, p. 147. Ceterum leg. puto : ἀπὸ σταδίων ζ' ὑπέρεσται.

§ 237. Ἀπὸ Λαμύρου ποταμοῦ] iterum codex : ἀπὸ Μελανίππης. || — Ἰσιον] Ἰσιῶν scribendum dixerim, si de Ptolemæorum in hac regione monumentis certius constaret. Præterea Ἰσιος tamquam virorum nomen proprium occurrit, adeo ut τὸ Ἰσιον esse possit Ἰσιῶν πύργος. Aliunde non notus locus. Mensura ducit ad maris recessum, qui est ad latus occidentale promontorii Phineka. Eique recessui etiam nunc imminet turris structuræ græcæ. Sprattius I, p. 157, dubitationes inde ortæ, quod Stadiasmo tribuit quæ in eo non leguntur.

§ 238 Ἀνδριακὴν] Ἀδριακὴν et § 239 ἀπὸ Ἀδριακῆς codex. Ἀνδριάκη ap. Ptol.; Ἀνδριάκη Μυρῶν ἐπὶ τῷ Appian. B. Civ. IV, 82; Andriaca civitas Plinius

239. Ἀπὸ Ἀνδριακῆς εἰς Σόμηναν στάδιοι δ'.
240. Ἀπὸ Σομῆνων εἰς Ἀπέριλας στάδιοι ξ'.
241. [Ἀπὸ Ἀπερλῶν ἐπὶ * ἀκρωτήριον στάδιοι ν' ;]
242. Ἀπὸ * ἀκρωτηρίου εἰς Ἀντιφελλον στάδιοι ν'.
243. Ἀπὸ Ἀντιφέλλου εἰς νῆσον Μεγίστην στάδιοι ν'.
244. Ἀπὸ Μεγίστης εἰς νῆσον Ῥώγην στάδιοι ν'.
245. Ἀπὸ Ῥώγης ἐπὶ τὰς Ξεναγόρου νήσους στάδιοι τ'.
246. Ἀπὸ τῶν Ξεναγόρου νήσων εἰς Πάταρα στάδιοι ξ'.
247. Ἀπὸ Πατάρων ἐπὶ ποταμὸν πλωτὸν [Ξάνθον] (ὑπέρκειται πόλις Ξάνθος) στάδιοι ξ'.
248. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου εἰς Πύδνας ἐπ' εὐθείας στάδιοι ξ'.
249. Ἀπὸ Πυδνῶν ἕως τῆς Ἱερᾶς ἄκρας στάδιοι π'.

239. Ab Andriace ad Somena stadia 80 (π').
240. A Somenis ad Aperlas stadia 60.
241. [Ab Aperlis ad * promontorium stadia 50.
242. A promontorio ad Antiphellum stadia 50.
243. Ab Antiphello ad Megisten insulam stadia 50.
244. A Megiste ad Rhogen insulam stadia 50.]
245. A Rhoge insula usque ad Xenagoræ insulas stadia 80 (π').
246. A Xenagoræ insulis usque ad Patara stadia sunt 60.
247. A Pataris ad [Xanthum] fluvium navigabilem, cui Xanthus urbs mediterranea adjacet, stadia 60.
248. A Xantho fluvio ad Pydnas via recta stadia 60.
249. A Pydna ad Sacrum promontorium stadia 80.

l. l. § 100. Hodie *Andraki*. V. Beaufort, p. 26. Apud Ptolemæum series locorum in codd. turbata est. Vide not. Wilbergi ad. p. 325.

§ 239. Σόμηναν] εἰς Σόμηναν... § 240 ἀπὸ Σομῆναν codex, ut dubium sit an urbs vocanda sit ἡ Σόμηναν an τὰ Σόμηναν. Hoc malui, quum eandem urbem signare videatur Stephanus : Σίμηναν, πόλις Λυκίας, οὐδετέρως. Quamquam dubitationem. inicit series locorum, quam exhibet Plinius V, 28 § 100 : *In Lycia igitur a promontorio ejus oppidum Simena, mons Chimæra noctibus flagrans, Hephæstium civitas, oppidum Olympus... Gagæ* etc. || — στάδιοι δ'] Huic numero fidens Sprattius I, 137 Somena Stadiasmi retulit ad proximas Andriacæ ruinas, quas ad Suram locum Apollinis oraculo clarum pertinere certo constat. (St. B. : Ζοῦρα, μαντεῖον Λυκίας, περὶ οὗ Πολύχαρμος φησὶ ἐν Λυκισκοῖς : « ὁπου νῦν φρεῖρα θαλάσσης, [καὶ?] τόπος Σοῦριος καλούμενος. Plinius XXXII, 2, 8 : *In Lyciæ Myris, in fonte Apollinis, quem Surium appellant, ter fistula evocati veniunt ad augurium*. Cf. Ælian. VIII, 4; Plutarch. De sollert. anim. p. 976, C; inscriptiones ap. Spratt. II, p. 274; id. II, p. 86.) Id tamen parum probabile est. Quumque aut h. l. aut § 240 falsa distantia exhibeatur, nostro potius loco corrigendum putamus. Itaque Somena ad proximas ruinas pertineant, ad intimum maris recessum, cui Dolichiste insula (h. *Kakava*) prætenditur, posita. Hucusque ab Andriacæ sunt ad stadia 80, adeo ut Δ ortum fuerit ex II.

§ 240. Ἀπέριλας] Positus locus ad sinum qui vocatur *baie d'Assar*. Ibi Cockerell in titulo aliquo reperit nomen ΑΠΕΡΑΙΤΩΝ. In nummis Gordiani habes : ΑΠΕΡΑΙΤΩΝ, sicut Ἀπέριαι locus scribitur apud Ptolemæum. Eandem formam Silligius restituit Plinio l. l., ubi codices : *Aperie, Aperiæ, Apyre*. Cum Nostro facit Hierocles p. 684, ubi Ἀπέρλαι, quod reponendum in Notit. Eccles. ed. Goar., ubi δ Ἀπρῶλων (ἑπῆσκοπος), et apud Leon. Sap. Ind. eccles. p. 47, ubi δ Ἀπρῶλων.

§ 241. Hæc supplēvi. Putari possit § 242 ἀκρωτηρίου corruptum esse ex ἀπὸ Ἀπερλῶν. Sed vetat ratio locorum et distantiarum. Nam ab Aperlis ad Antiphellum (h. *Antiflo*) non 50, sed centum fere stadia sunt. In medio autem itinere obvium fit promontorium meridiem versus porrectum. Hujus igitur mentionem

nostro loco excidisse consentaneum est. De Antiphello post alios nuperrime dixit Spratt. I, p. 69 : « Antiphellus is now represented by about eight houses, called Antiphilo. The bay in front is wild and beautiful; the mountains rise everywhere boldly above a little tranquil basin sheltered by a cluster of islands. The coast is clothed with a luxuriant underwood, springing up within a few feet of the water's edge. The bay, although so well sheltered, is rendered useless, as an anchorage, by the excessive depth of the water, which, from being beyond the influence of the turbid Xanthus, appears during a calm of as deep a blue as the western ocean. The port is formed by an ancient pier extending from one side of a small indenture of the coast. This pier is still in part above water, and affords shelter to the little boats of passage constantly moving with passengers or merchandise to and from the island of Castelorizo, enlivening the appearance of the few places on the coast of Lycia where a sail is often seen on the waters. »

§ 243. Μεγίστην] hodie *Meis* vel *Castelorizo*. Cf. Scylax ibiq. not.

§ 244. Ῥώγην] Ῥόπην et § 245 Ῥόπης codex; *Rhoge* Plinius V, 35; Ῥώγη, νῆσος ἐπὶ τῇ Λυκίᾳ, Stephanus Byz. Hodie *Hagios Georgios*.

§ 245. Ξεναγόρου] Cf. Plinius l. l. : *Rhoge, Enagora* (sic) *VIII m. p.* Vir doctus ap. Silligium scribi jubet : *Xenagora VIII*, omisso *m. p.* At non octo sunt insulae, sed duo, *Ochendra* et longe major *Folo*, cujus ambitum notavit Plinius. || — στάδ. τ'] lege σταδ. π'. || — § 246. ἀπὸ τῶν Ξεναγῶρων cod.; em. G.

§ 247. Ξάνθον supplēvit Gailius. De Pataris et Xantho urbibus non est quod moneatur.

§ 248. Πύδνας] Locus aliunde non notus. Pertinere ad eum castelli ruinas quæ prope *Uzlan* sitæ proxime in ora sequuntur, statuunt; quamquam hucusque a Xanthi ostio nonnisi 30 stadia, et a ruinis istis ad Sacrum prom. non 30 sed 60 stadia sunt. Bene habent distantiae, si Pydnæ ponas, ubi Sprattius notavit castellum ævi medii (*middle-age fortress*). Quodsi eodem referendæ sunt Κύδνας Ptolemæi, ut Leakius censet, mire de situ loci geographus erravit.

§ 249 sqq. Sacrum promontorium intellige eam

250. Ἀπὸ Ἱερᾶς ἄκρας εἰς Καλαβαντίαν στάδιοι λ'.

251. Ἀπὸ Καλαβαντίων εἰς Περδικίας στάδιοι ν'.

252. Ἀπὸ Περδικίων εἰς Κισσίδας στάδιοι ν'.

5 253. Ἀπὸ Κισσίδων ἐπὶ νῆσον Λάγουσαν στάδιοι π'.

254. Ἀπὸ Λαγούσης ἐπὶ Τελμησσὸν στάδιοι ε'. Γίνονται ὁμοῦ οἱ πάντες [ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς ἄκρας] ἕως Τελμησσὸς στάδιοι αϞ'.

ΔΟΙΠΟΝ ΚΑΡΙΑ.

255. Ἀπὸ Τελμησσὸς ἐπὶ Πηδάλιον κατὰ τὴν Ῥό-
10 πισαν στάδιοι ς'.

256. Ἐκ Τελμησσὸς εἰς Δαίδαλα στάδιοι ν'.

257. Ἐκ Δαιδάλων εἰς Καλλιμάχην στάδιοι ν'.

258. Ἐκ Καλλιμάχης εἰς Κρύα στάδιοι ξ'.

Cragi montis extremitatem, quæ maxime occasum versus procurrit. In Sprattiana mappa vocatur *Yedi Bounoun*. Sequens locus num ἡ Καλαβαντία an τὰ Καλαβάντια dicendus sit, e codice nostro non liquet. Alius nemo eum memorat. Nec magis constat de Perdicis Cissidibusque. Ruinarum quoque indiciis destituimur.

§ 253. Λάγουσαν] § 254 ἀπὸ Λαγουσῶν codex. Cf. Plinius V, 35 § 131: *Glaucum versus amnem Lagusa* (*Lagussa* v. l.). Ea signari insula videtur, quæ ostio sinus Telmessensis objecta est, et ruinas habet. A Telmisso distat ad 18 stadia sec. mappam Sprattii. Itaque § 254 pro ε' fuerit ιε'. Post verba στάδιοι ε' in codice leguntur : ἀπὸ Τεμενενσοῦ ἐπὶ Πηδάλιον κατὰ τὴν Ῥόπισαν στάδιοι σ', quæ quum ad Cariæ paraplum pertineant, transposui in § 255. Probabiliter ex margine assumpta sunt.

§ 254. Τελμησσόν] Τελεμενσόν et § 255 et 296 Τελεμενσοῦ codex. De ruinis urbis ad hod. *Mahri* sitis Clarke, Beaujour, Leake, Fellow, alios v. Spratt. I, 2 seqq. || — ἀπὸ τ. 'Ι. ἄκρας addidi. || — αϞ'] corrupte. E numeris a nobis partim correctis, partim suppletis colliguntur stadia 1175; ipse auctor fortasse computaverat 1100 vel 1200 :

Sacrum promontorium	
Melanippe	30
Gagæ	60 90
Lamyros fluv.	60 150.
Isium	60 210.
Andriace	60 270.
Somena	80 350.
Aperlæ	60 410.
[Promontorium]	50 460.
Antiphellus	50 510.
Megiste i.	50 560.
Rhoge i.	50 610.
Xenagoræ inss.	80 690.
Patara	60 750.
Xanthus	60 810.
Pydna	60 870.
Sacrum prom.	80 950.
Calabantia	30 980.

250. Ad Sacro promontorio ad Calabantiam stadia 30.

251. A Calabantiis ad Perdicias stadia 50.

252. A Perdicis ad Cissidas stadia 50.

253. A Cissidibus ad Lagusam stadia 80.

254. A Lagusa ad Telmissum stadia 15 (ιε').

Colligitur [*a Sacro promontorio*] usque ad Telmissum summa stadiorum 1100 (αϞ').

SEQUITUR CARIA.

255. A Telmesso ad Pedalium, e regione Ropusæ insulæ situm, stadia 200.

256. A Telmesso ad Dædala stadia 50.

257. A Dædalis ad Callimachen stadia 50.

258. A Callimache ad Crya stadia 60.

Perdicia	50 1030.
Cissides	50 1080.
Lagusa i.	80 1160.
Telmessus	15 1175.

§ 255. Ῥόπισαν] sic codex, teste Millero; Ῥόπισαν apogr. Iriart. Nomen aliunde non notum. — Pedalio promontorio (de quo v. § 260) in Glauco sinu complures adjacent insulæ, quarum una nostro loco indicari videtur. Pertinent ad eas *Cryeon tres insulæ* apud Plinium V, 35. Duas nominatim affert ex Artemidoro Stephanus s. v. Κρύα : « εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι Κρυέων, Κάρυστις καὶ Ἄλινα. In continenti Pedalio objacet Κρύα vel Κρυασσός urbs; adeo ut, si forte corruptum est Ῥόπισαν, nescio an Κρυασσόν scribendum sit. Noster sane § 258 Κρύα urbem vocat; verum quum hocce segmen in codice legatur loco inepto, porro quum pro stadiis 200 ex seqq. § 256-260 colligantur stadia 240 : sponte nascitur suspicio § 255 ex alio fonte assumpta esse.

§ 256. Δαίδαλα] Cf. Strabo p. 651. 664; Plinius l. 1.; Livius XXXVII, 22; Ptolemæus; Steph. Byz. v. Δαίδαλα et Τελμισσός. *Dædaleon duæ insulæ* memorantur ap. Plin. V, 35. In *Geograph. Rav.* II, 18 et V, 7 inter *Thelmison* et *Lindon* (i. e. Calindam) recensetur *Pathumis* vel *Pathehumis*, locus aliunde non notus. Ad Dædala recte, procul dubio, referuntur ruinæ quæ sunt ad *Inetchiloi*. Eo usque a Telmisso sunt stadia centum, dum noster quinquaginta numerat parum accurate.

§ 257. Καλλιμάχην] Hæc alius nemo memorat. Ponenda in ultimo Glauco sinus recessu. Fuit τὸ ἐπὶ νειὸν Calindæ urbis mediterraneæ, cujus ruinæ ad Calbin fluvium (*Doloman Tchai*) sitæ quinquaginta fere stadia ab ora distant. Stephanus inter Cariæ loca habet Κάλλιτολιν, de cuius situ non constat. An forte hæc cum Callimache componenda?

§ 258. Κρύα] Κρούαν et § 259 ἐκ Κρούων codex. Κρύα urbem vocant Artemidorus apud Stephan. s. v., Plinius, Mela; Ptolemæi codices corrupte Καρύα; aliis dicitur Κρυασσός. Vid. not. ad Scylac. p. 73. Locum urbis ruinæ produnt. Distantia recte habet.

259. Ἐκ Κρύων εἰς τὰς Κλύδας, στάδιοι ν'.
260. Ἐκ Κλυδῶν ἐπὶ τὸ Πηδάλιον ἀκρωτήριον στάδιοι λ'.
261. Ἀπὸ τοῦ Πηδαλίου ἐπὶ τὸν Ἀγκῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ
5 Γλαύκου στάδιοι π'.
262. Ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος ἐπὶ τὸν Καυνίων Πάνορμον
στάδιοι ρκ'.
263. Ἀπὸ τοῦ Πανόρμου ἐπὶ τὴν Κυμαρίαν καλου-
μένην στάδιοι ν'.
- 10 264. Ἀπὸ Κυμαρίας εἰς Πασάδην στάδιοι ξ'.
265. Ἀπὸ Πασάδης εἰς Καῦνον στάδιοι λ'.
266. Ἀπὸ Καῦνου εἰς τὴν Ῥόπουσαν στάδιοι ιε'.
267. Ἀπὸ τῆς Ῥοπούσης εἰς τὸ ἀπέναντι, εἰς Λευ-
κόπαγον, στάδιοι μ'. ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοπούσης εἰς Σάμον
15 στάδιοι ρ'.

259. A Cryis ad Clydas stadia 50.
260. A Clydis ad Pedalium seu Gubernaculum promontorium stadia 30.
261. A Pedalio usque ad Cubitum Glauci sinus stadia 80.
262. A Cubito ad Cauniorum Panormum stadia 120.
263. A Panormo ad Cymariam quam vocant, stadia 50.
264. A Cymaria ad Pasadam (*Passala?*) stadia 60.
265. A Pasada (*Passalis?*) ad Caunum stadia 30.
266. A Pasada (ἀπὸ Πασάδης) ad Rhopusam *ins.* stadia 15 (115?).
267. A Rhopusa ad objectum in continente Leucopagum stadia 40; a Rhopusa ad Samum stadia 100.

§ 259. εἰς τὰς Κλύδας] εἰς τὸν Κοχλίαν et § 260 ἐκ Κλυδῶν codex. Hæc quum seriem continuam non constituent, distantiarum vero rationes nihil excidisse probent, utrumque nomen ad eundem locum pertinere debet. Apud Ptolemæum post Crya sequitur locus, qui vulgo scribitur Λύδαι, in Wilbergi codd. Χύδαι; Wilbergius utramque scripturam jungens dedit Χλύδαι. Tutius fuerit cum Nostro scribere Κλύδαι, quod § 259, confusis literis ΛΔ et ΧΛ abiit in ΚΧύλαι, unde nescio quis formavit Κοχλίαν. Quinquaginta stadia ad isthmum pertinent, quo promontorium (*Suwela Bouroun*) continenti adhæret.

§ 260. Πηδάλιον] Ab isthmo modo memorato cornu promontorii orientem versus per triginta stadia excurrit, quod cum gubernaculo veteres comparasse nomen docet. Cf. Mela I, 16: *Hic castella aliquot sunt, deinde promontoria duo, Pedalion et Crya*. Plinius V, 29 § 103: *In ea (Caria) promontorium Pedalium, amnis Glaucus deferens Telmediū, oppida Dædala, Crya fugitivorum; flumen Axon; oppidum Calinda*. Pliniana nominum series Kiepertum movisse videtur, ut Pedalion pr. componeret cum hod. *Cap Angistro* in Glauci sinu latere orientali. Quamquam exigua est Plinii de his rebus auctoritas.

§ 261. Ἀγκῶνα] A Pedalio ad *Suwela Bouroun* sive ad extremitatem meridionalem promontorii, quod Glaucum sinum ab occasu claudit, 50 fere sunt stadia; Noster minus accurate 80 stadia computat, locumque de situ suo vocat τὸν ἀγκῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ Γλαύκου sc. κόλπου. Idem, opinor, promontorium Mela *Crya*, Scylax p. 73 *Κρυασσόν*, dicunt, Strabo vero de Dianæ fano Ἀρτεμίσιον vocat p. 651: ἀπὸ Δαιδάλων πλεύουσιν ἐπὶ τὴν δούτιν... κόλπος ἐστὶ εὐλίμενος Γλαῦκος καλούμενος, εἴτα τὸ Ἀρτεμίσιον ἄκρα καὶ ἱερόν. Nescio quo pacto Kiepertus hunc ἀγκῶνα ad hod. *Kapania Bouroun* transferre potuerit.

§ 262. τὸν Καυνίων] *Κουνίων* codex; em. Gail. Stadia 120 pertinent ad maris recessum inter Calbin fluvium (*Doloman Tchai*) et *Capania Bouroun* medium. Ad latus hujus recessus orientale supersunt veteris loci ruinae, quas ad Panormum retulerim. Proprium loci nomen fuisse Πέτιλιν conjicias e Strabone

p. 651, ubi: εἴτα Καῦνος καὶ ποταμὸς πλησίον Κάλδης βαθεὺς, ἔχων εἰσαγωγὴν καὶ μεταξὺ Πέτιλιν.

§ 263 sq. Cymaria et Pasada aliunde non notæ. Stadia 50-60 ducunt ad ostium fluminis, supra quem 30 ab ora stadiis exstant Cauni urbis ruinae. Quare Pasadam fuisse Cauni ἐπίνειον, et sequentia stadia 30 non juxta oram metienda esse, scribam autem frequenti illo errore § 266 ἀπὸ Καῦνου pro ἀπὸ Πασάδης perpetram exarasse puto. Præterea quum infra τὰ Πάσσαλα Mylasensium ἐπίνειον occurrat, nescio an idem nomen etiam nostro navali fuerit. Certe Δ et Α literæ facile confundebantur, ac pluralem nominis formam fortasse subindicat § 265 cccrupta codicis scriptura ἀπὸ Πασάδων, quod in ἀπὸ Πασάδας (sic) mutavit Gaillius.

§ 265. Cauni, notæ urbis, ruinae prope vicum *Dalian*, non longe a *Koitchas* lacu.

§ 266. ἀπὸ Καῦνων codex || — Ῥόπουσαν sc. νῆσον. Eodem modo nomen scribitur § 272. Fortasse rectius Plinius V, 35 § 131: *proxima Cauno Rhodussa* (*Rhodusa* codd. plurimi). Ceterum insulam quæ nonnisi 17 a Cauno stadiis absit, non video. Insula proxima (hod. *Linosa*) centum fere stadia distat, ac tot inter Caunum et Rhopusam intercedere in Stadiasmo statuuntur § 272, quum a Rhodo ad Rhopusam stadia 350, a Rhodo ad Caunum 450 stadia computentur. Igitur pro ιε' reponendum foret ρ'; ea tamen violentior mutatio. Quo accedit quod qui mox sequuntur διάπλοι non ex eodem quo paraplus noster fonte fluxisse videntur. Scribi possit ρις', nisi tam accuratus numerus a more Nostri alienus esset, et summa stadiorum § 296 tradita auctoris potius quam librarii errorem nostro loco subesse argueret.

§ 267. Leucopagum et Samum alius nemo memorat, quantum sciam. Centum stadiis in intimum sinus recessum deferimur, cui hodie adjacet *Marmaras*; olim ibi Physcum urbem fuisse statuitur probabiliter (Cf. De Physco Strabo p. 652: Φύσκος πολίχνη, λιμένα ἔχουσα καὶ ἄλσος Ἀγερῶν. Id. p. 663; Ptolemæus V, 2, p. 318, 1, ubi Φούσσα, Stephan. Byz. v. Φύσκος); Samus nostra Physci fuerit portus. Ipsam Physcum urbem memorat διάπλων auctor § 272, ab ea ad Rhodum computans stadia 450, quum reapse vix trecenta

268. Ἀπὸ τῆς Σάμου ἐπὶ [τὸ] Ποσειδῖον στάδιοι ζ'.
269. Ἀπὸ τοῦ Ποσειδίου ἐπὶ τὸν Φάλαρον στάδιοι ν'.
270. Ἀπὸ τοῦ Φαλάρου εἰς νῆσον Ἐλαιούσσαν κα-
5 λουμένην στάδιοι ν'.
271. Ἀπὸ τῆς Ἐλαιούσσης εἰς Ῥόδον στάδιοι ρν'·
ἥτις ποιεῖ ἐπὶ Μαλλὸν μὲν σταδ. χ', καὶ ἐπὶ τὸ Ἱερὸν
τῶν Βυζαντίων σταδ. χ'.
272. Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀλεξάνδρειαν στάδιοι δφ'.
- 10 Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀσκάλωνα στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Καισάρειαν στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Βηρυτὸν στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Σιδόνα στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Βύβλον στάδιοι γγ'.
- 15 Ἐκ Ῥόδου εἰς Τρίπολιν στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Σελεύκειαν στάδιοι γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Κιλικίαν στάδιοι ρφ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Κώρυκον στάδιοι α'.
- Ἐκ Ῥόδου δὲ ἐπὶ τὴν Κύπρον τὴν ἐσπερίαν ἐπ'
20 ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου οὐρώτατα ξεφύρω στάδιοι βω'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Πάταρα στάδιοι ψ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Καῦνον στάδιοι υν'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς νῆσον Ῥόπουσαν στάδιοι τν'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Φύσκον στάδιοι υν'.

268. A Samo ad Posidium stadia 60.
269. A Posidio ad Phalarum stadia 50.
270. A Phalaro ad Elaëussam quam vocant insulam
stadia 50.
271. Ab Elaëussa ad Rhodum stadia 150.
A Rhodo ad Mallum conficiuntur stadia 4600 (δχ'),
et ab eadem ad Fanum Byzantium stadia 4600 (δχ').
272. A Rhodo ad Alexandriam stadia 4500.
- A Rhodo ad Ascalonem stadia 3600
- A Rhodo ad Cæsaream stadia 3600.
- A Rhodo ad Berytum stadia 3600.
- A Rhodo ad Sidonem stadia 3600.
- A Rhodo ad Byblum stadia 3600.
- A Rhodo ad Tripolim stadia 3600.
- A Rhodo ad Seleuciam stadia 3600.
- A Rhodo ad Ciliciam stadia 1500.
- A Rhodo ad Corycum stadia 1000.
- A Rhodo ad Cyprum occidentalem versus ortum
solis zephyro cursu faustissimo stadia 2800.
- A Rhodo ad Patara stadia 600.
- A Rhodo ad Caunum stadia 450.
- A Rhodo ad Rhopusam insulam stadia 350.
- A Rhodo ad Physcum stadia 450.

sint. Multo accuratius in paraplo nostro a Samo ad Rhodum exputantur stadia 310.

§ 268. Ποσειδῖον] hodie *Cap Marmaras*. Prope id ex Ptolemæi tabulis ponendum est Φοίνις χωρίον, quod Strabo quoque p. 652 in summo Phœnice monte situm esse dicit, sed perperam post Loryma demum memorat.

§ 269. Φάλαρον] Locus aliunde non notus; ponendus in recessu, ab *Aspro Capo* meridiem versus sito, in quem exit fluuius. Fortasse est Κρήσσα λιμὴν Ptolemæi, cuius meminit etiam Plinius V, 29. § 104. *Oppidum Caunos liberum, dein Pyrnos (Physcum?) portus Cressa, a quo Rhodus insula XX m. (= 160 stad., 200 stad. a Phalaro ad Rhodum sec. Stad.), locus Loryma.* Apud Geogr. Rav. V, 7 inter Caunum et Lorymam memoratur *Precos (Cressus?)*.

§ 270. Ἐλαιούσσαν] Ἐλαοῦσαν et § 271 Ἐλαοῦσσι codex. Cf. Strabo l. I.: πρόκειται (ante Phœnicem montem) Ἐλεοῦσσα (Ἐλαιούσσα em. Tzsch. et Coray.) διέχουσα τῆς Ῥόδου σταδίου ρν' (Stadiassm. st. 150, minus accurate). Idem p. 652: πρόκειται δ' ἡ Ἐλεοῦσσα ἐν δ' σταδίοις, κύκλον ἔχουσα ὅσον ὀκτωστάδιον. Nunc *Alessa*.

§ 271. ἥτις ποιεῖ] Fortasse ita dicere licebat plebi nauticæ; sin minus, fuerit: .. σταδίου ρν' ὅθεν εἴ τις πλέει ἐπὶ Μαλλὸν μὲν στάδιοι δχ', ἐπὶ δὲ τὸ Ἱερὸν τ. Β. στάδιοι δχ'. || — Μαλλὸν] Μαελὸν codex; em. Gail. Longitudinem navigationis juxta Asiam minorem orientem versus usque ad Mallum, boream versus usque ad Fanum Byzantium auctor supputat. || — χ'] Juxta oram a Rhodo ad Mallum secundum paraplum nostrum ad 6000 stadia sunt. Hoc loco vel 5600 vel 4600 tradi poterant, prouti compendia itineris computaveris. Li-

nea recta est stadiorum 3600 (4000 sec. tab. Ptolem.). Strabo p. 106 a Rhodo ad sinum Issicum linea recta esse ait stadia 5000; totidem a Rhodo ad Byzantium numerat, dum Eratosthenes hanc viam nonnisi 3000 stadiorum tradidit.

§ 272. δφ'] Totidem stadia Agathemerus I, 14 ab Alexandria ad Lindum habet; Eratosthenes ap. Strab. p. 25. 86. 125 stadia 4000, vel 3640 ap. eundem p. 584. Secundum Plinium Eratosthenes ab Alex. ad Rhodum computavit 469 mill. (3652 stad.), Isidorus 578 mill. (4624 stad.), Mucianus 500 mill. (4000 st.). Revera sunt fere 3300 stadia. || — Ἀσκάλωνα] κάλωνα cod.; em. Gail. In sqq. pro γγ' ubique fuerit δχ'. Confusæ voces τρισχῖλιοι et τετρασχῖλιοι. Quod eadem prorsus distantia de omnibus oræ Syriæ urbibus prædicatur, in numeris hisce rotundis non est premendum. || — Καισάρειαν] Κεραιαν cod.; em. Gail. || — Βηρυτὸν] Berytus ex serie geographica ante Sidonem ponenda erat. || — Κώρυκον] Cf. supra § 227. Numerus α' justo minor; via brevissima 1300 circiter stadiorum. || — ἐπὶ τὴν Κύπρον κτλ.] ἐπὶ τὴν Κύπρον ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν τὴν ἐπ' ἀνατολὰς τοῦ κριστοῦ οὐριωτάτου ξεφύρω codex. Usque ad Acamantem, occidentale Cypri promonterium, ad quod sæpius Noster diaplos suos direxit, sunt fere stadia 2100. Non tamen βρ' scribendum pro βω'. Error est auctoris, quem simili modo ab Acamante ad Chelidonia 1800 (Strabonem vel 1900) stadia computare vidimus, quum sint fere stadia 1100. Apud Plinium V, 36, § 135 a Rhodo ad Cyprum esse dicuntur CLXVI m p (1328 stadia), numero haud dubie corrupto. || — Πάταρα... ψ'] linea recta sunt 550. || — Καῦ... υν'] sunt ad 300 stadia. Ad Rhopusam sunt

- Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀγνὴν στάδιοι τν'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς Κνίδον στάδιοι ψν'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς Νίσυρον στάδιοι ωκ'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς Τήλον στάδιοι φν'.
 5 Ἀπὸ Λεπαταλέων ἐπὶ τὸ Ποσειδῖον τὸ Καρπάθου
 στάδιοι υκ'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν Κῶν στάδιοι ων'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν Χίον στάδιοι γ.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς Μύνδον στάδιοι α.
 10 Ἐκ Ῥόδου εἰς Σάμον στάδιοι αω'.
 Ἐκ Ῥόδου εἰς Τένεδον στάδιοι γψ'.
 273. [Ἔστι δὲ ἀπὸ Ῥόδου εἰς τὸ Σκύλλαϊον τῆς
 Ἀργολίδος πλέειν ἐπὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οὐριώτατα
 ἀπηλιώτη σταδίοις *]· πλεύσεις δὲ ἔχων ἕκ τῶν εὐωνύ-
 15 μων νήσους [τὴν] Νίσυρον καὶ τὴν Ἀστυπάλειαν, ἕκ
 δὲ τῶν δεξιῶν τὴν Κῶν καὶ τὴν Λέρον [καὶ τὴν Κίναραν
 καὶ τὴν Ἀμοργὸν, καὶ πλεύσεις ἐπὶ τὴν Δόνουσαν στα-
 δίους ν *]· τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς Δονούσης λαβὲ εὐωνύμους
 καὶ Ἴον καὶ Σίκινον καὶ τὴν Σέρφον (καὶ τὴν Θήραν)
 20 καὶ τὴν Σέρφον καὶ τὴν Κύθον, ὅθεν δρᾶται τὸ Σκύλ-
 λαϊον.

stadia 230, ad Physcum 280. || — Ἀγνὴν] De Agne
 continentis loco inter Physcum et Cnidum sito non
 constat. Probabiliter Hoffmannus statuit Σύμην insulam
 indicari, sive hoc ipsum nomen reponendum est, sive
 scribendum Ἀγλιν. Nimirum, Stephano teste, Syme
 insula πρότερον μὲν ἑκαλεῖτο Μεταποντίς, εἴτα Ἀγλιν.
 Ad eam insulam reapse sunt stadia 200. || — ψν'] ad
 Cnidum sunt 450. Scribendum vel ων' vel potius υκ'.
 Nam in sqq. a Cnido ad Myndum numerantur sta-
 dia 580 (180 + 180 + 220), a Rhodo autem ad Myndum
 stadia 1000 : igitur a Rhodo ad Cnidum sunt
 stad. 420. || — Νίσυρον] Νήσυρον cod.; em. Gail. ||
 — ωκ'] deb. 400. || — Τήλον] Τίλον cod.; em. G.
 || — φν'] deb. 400. Major etiam error Agathemeri,
 qui a Thoantio Rhodi prom. (Cap. S. George) ad
 Telum esse ait stadia 560, quum sint circiter 330. ||
 — ἀπὸ Λεπαταλέων] Nomen aliunde non notum.
 Fort. leg. Λεπαταλέων Intelligo tenuem ἄγρην (Cap.
 Prasonisi), quæ in meridionali Rhodi extremitate
 versus Carpathum insulam porrigitur. || — Καρπά-
 θου] Κάρπασον cod.; em. G. Posidium Carpathi op-
 pidum memorat Ptolemæus V, 2, p. 324. || — ων']
 Sunt fere 600. Similiter quæ ad Chium, Myndum,
 Samum, Tenedum pertinent numeri nimis magni, non
 tamen corrupti sunt. || — εἰς Μύνδον] Myndi ruinæ
 ad hod. *Gotmichlou liman*, quæ a Co urbe distant sta-
 dia 100; Noster exputat stadia 150, siquidem a Rhodo
 ad Con stadia 850, ad Myndum stad. 1000 habet.

273. Sequitur διάπλους vel διάπραγμα a Rhodo ins.
 ad Scyllæum (Κρυο Νερί) Argolidis promontorium.
 Lacerum esse patet. Prima verba uncis inclusa præfixi
 ad similitudinem eorum quæ leguntur § 280. || — καὶ
 τὴν Ἀμοργὸν κτλ.] Codex ita : καὶ τὴν Ἀμοργὸν καὶ
 Ἴον καὶ Σίκινον καὶ τὴν Δάρνην καὶ τὴν Δήραν καὶ τὴν Σέρ-
 φον καὶ τὴν Κύθον· τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῆς Δονούσης λαβὲ
 εὐωνύμων, ὅθεν δρᾶται τὸ Σκύλλαϊον. Hæc sic sensu carent.

A Rhodo ad Agnen (*Æglen?*) stadia 350.

A Rhodo ad Cnidum stadia 750.

A Rhodo ad Nisyrum stadia 820.

A Rhodo ad Telum stadia 550.

A Lepataleis Rhodi ad Posidium Carpathi insulæ
 stadia 420.

A Rhodo ad Cón stadia 850.

A Rhodo ad Chium stadia 3000.

A Rhodo ad Myndum stadia 1000.

A Rhodo ad Samum stadia 1800.

A Rhodo ad Tenedum stadia 3700.

273. [A Rhodo navigatur ad Scyllæum Argolidis
 promontorium versus occasum solis zephyro vento
 faustissime stadiis *.] Navigabis autem a sinistra ha-
 bens insulas Nisyrum et Astypalæam, a dextra Cón
 et Lerum [et Cinaram et Amorgum atque navigabis
 ad Donusam stadia *]; post hæc a Donusa ita na-
 viga ut ad sinistram habeas Ium et Sicinum et Si-
 phnum et Seriphum et Cythnum, unde conspicitur
 Scyllæum.

Ad redintegrandum locum adhibenda quæ § 280 post
 verba καὶ τὴν Πάτμον inepte legebantur hæcce : καὶ τὴν
 Κίναραν καὶ τὴν Ἀμοργὸν· καὶ πλεύσεις ἐπὶ τῆς Δονούσης
 σταδ. ν' εὐωνύμως. Hinc supplevi uncinis distincta; reli-
 qua adornavi ut διάπλους ratio postulat. Formam Ἀμοργ-
 γὸν emendavi, quamquam eandem habes etiam apud
 Hieroclem p. 657, sicuti Μοργός est in codd. Ptolemæi
 V, 2, p. 323. Pro Δάρνην dedi Σέρφον, dubitans tamen;
 nam quum Thera, ab hoc diaplo prorsus aliena, com-
 memoretur, proclivis conjectura est in Δάρνην latere
 Ἀνάρνην, quæ propinqua est Theræ insulæ, adeo ut is
 qui Theræ mentionem intruserit, idem etiam Anaphen
 adjecerit. Δόνουσαν (malim Δονούσαν) insulam pauci
 memorant. Sitam fuisse haud ita longe ab Io versus bo-
 ream, e nostro colligas. Porro quum schol. ad Dionys.
 Per. 530 dicat : Δόνουσαν Νέξου ἑγγύς : sequitur positam
 esse inter Ium et Naxum, ubi nunc est *Heraclicia* ins.
 Hæc a Delo linea recta distat stadiis 320, ac totidem a
 Delo ad Donusam Stadiasmus § 284 computat. Rhodii in
 Græciam trajicientes ibi appulisse et stationem habuisse
 videntur, in eumque sensum interpretandus Stephanus
 : Δόνουσα (α ex Δόνουσα, Δονούσα corruptum. *Meineke*),
 νῆσος μικρὰ Ῥόδου, εἰς ἣν Διόνυσος τὴν
 Ἀριάδνην μετεχόμισε, τοῦ πατρὸς Μίνω διώκοντος αὐτὴν·
 εἶοικεν οὖν Διονυσία εἶναι, καὶ κατὰ καταφθορὰν Δονου-
 σία. His male intellectis usus Eustathius ad Dion. 530
 scripsit : Σποράς δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ Ῥόδῳ Δονουσία
 (Νουσία plerique codd.; similiter Stad. § 284 Νουσί-
 σαν pro Δόνουσαν). Præterea Donusa memoratur ap.
 Virgil. *Æn.* III, 125. Cir. 476; Melam II, 7 (*Donyssa*,
Donyssa, *Donyssia* codd.), Plin. IV, 23 § 69, Tacit.
 An. IV, 30 et G. Rav. V, 21 (ubi *Dionyssa*). —
 Ceterum nescio an ante τὴν Σέρφον exciderit δεξιὰς δέ.

§ 274-279. A Cnido (in prom. Κρυο) ad urbem
 Con linea recta stadia 100. Inde ad Halicarnassum
 (*Boudroun*) stadia 100. Inde ad Myndi ruinæ circi-

274. Ἀπὸ Κνίδου εἰς τὴν Κῶ στάδιοι ρπ'.
275. Ἀπὸ Κῶ εἰς Ἀλικαρνασσὸν στάδιοι ρπ'.
276. Ἀπὸ Ἀλικαρνασοῦ εἰς Μύνδον στάδιοι σκ'.
277. Ἀπὸ Μύνδου εἰς Λέρον στάδιοι τν'.
- 5 278. Ἀπὸ Μύνδου εἰς τὴν Κῶ στάδιοι ρμ'.
279. Ἀπὸ δὲ Κῶ εἰς Λέρον στάδιοι τν'.
- Ἀπὸ Κῶ εἰς Δῆλον στάδιοι ατ'.
- Ἀπὸ Κῶ εἰς Σάμον στάδιοι α.
280. Ἔστι δὲ ἀπὸ Κῶ εἰς τὴν Δῆλον πλέειν [ἐπὶ τὴν
- 10 Ὀύσιν] τοῦ ἡλίου οὐριώτατα ἀπηλωτῇ σταδίοις ατ'.
- Πλεύσεις δὲ εἰς Κάλυδναν· καταπλεύσεις δὲ ἐκ δεξιῶν ἔχων τὸ Ὑψίρισμα· καὶ τὰς Καλύδνας καὶ (τὴν Κέλεριν καὶ) τὴν Λέρον καὶ τὴν Πάτμον δεξιὰς λαβὼν, τοὺς δὲ Μελαντίους καὶ τὴν Μύκονον ἐκ τῶν εὐωνύμων καὶ
- 15 Τῆνον [ἐκ δεξιῶν ἔχων] καταβῆς εἰς Δῆλον.
281. Ἀπὸ Μύνδου * ἥτις ἐστὶ διὰ τῆς Ἀττικῆς * στάδ. αφ'. πλεύσεις δὲ διὰ τῶν Κορσικῶν καὶ τῆς τε Λέρου καὶ τῆς Καλύδνης· καὶ τὴν Ὀροβίδα λαβὼν

ter 160 stadia; inde ad Lerum 200; a Myndo ad Con 100; a Co in Lerum 270; a Co ad Samum linea recta 500.

§ 280. Qui sequitur diaplus poni debebat post verba εἰς Δῆλον στ. ατ'. Postea demum illatus nec suo loco collocatus est. Prima verba ita codex: ἔστι (ἔτι Iriart.) δὲ ἀπὸ Κῶ εἰς τὴν Δῆλον πλέειν τοῦ κύρου οὐριωτάτου ἀπηλωτῇ. || — τὸ Ὑψίρισμα] τὰ Ὑψ. codex; nomen num recte habeat, quaeritur. Intellige insulam *Kappari* sive *Pserimo*, in quo nomine vetus nomen superstes. || — τὰς Καλύδνας] Modo dixerat εἰς Κάλυδναν. Licebat utrumque. Constati nonnullos unam *Calimno* insulam πληθυντικῶς dici voluisse, plerosque autem *Καλύδνας* usurpare de *Calimno* et adjacentibus insulis minutis. Atque hoc sensu Noster primum dicit trajiciendum esse in Calydnam insulam, deinde praeternavigandas τὰς Καλύδνας i. e. insulam majorem et adjacentes minores. De nominibus hujus insulae v. not. ad Scylac. p. 73. || — τὴν Κέλεριν καὶ] Inclusi ut ejicienda. Orta esse videntur e notata ad marginem varia scriptura: τὴν τε Λέρον καὶ τὴν Πάτμον, monente Gailio. Sic in sequentibus codex τῆς Τελέρου pro τῆς τε Λέρου. Accedit quod inter Calydnas et Lerum nulla interjacet insula. Quodsi nihilominus insulae nomen in Κέλεριν latet, intelligenda foret parva illa quae ad ipsius Calydnæ latus occidentale sita nunc *Telandos*, apud Plinium *Telandrus* vocatur, adeo ut reponendum foret Τῆλανδρος. || — Post verba καὶ τὴν Πάτμον codex pergit: καὶ τὴν Κίναραν (sic cod.; ἀραν apogr. Iriart.) καὶ τὴν Ἀμουργόν· καὶ πλεύσεις ἐπὶ τῆς Δονούσης σταδ. ν' εὐωνύμως, δεξιὸς δὲ λαβὼν τοὺς Μελανθίους· καὶ τὴν Μήκωνος (sic) ἐκ τῶν εὐωνύμων καὶ Τελίων, καταβῆς εἰς Δῆλον. In his pro τὴν ἀραν, quod dedit Iriarte, Gailius scr. τὴν Ἰκαρίαν, Amorgi autem et Donusæ mentionem hoc loco miram esse recte monuit. Nimirum verba καὶ τὴν Κίναραν... εὐωνύμως nescio quo casu huc translata sunt, pertinentque ad lacerum illum diaplum, de quo vidimus supra § 273. In verbis καὶ Τελίων aperte latet καὶ Τῆνον; unde sequitur ita navigari, ut in Delum appellant a borea Cf. not. ad 282. Post Μελαντίους exci-

274. A Cnido ad Cón stadia 180.
275. A Co ad Halicarnassum stadia 180.
276. Ab Halicarnasso ad Myndum stadia 220.
277. A Myndo ad Lerum stadia 350.
278. A Myndo in Cón stadia 140.
279. A Co ad Lerum stadia 350.
- A Co ad Delum stadia 1300.
- A Co ad Samum stadia 1000.
280. A Co in Delum navigare est *versus occasum* solis zephyro vento cursuque faustissimo stadiis 1300. Navigabis autem in Calydnam, *versus eamque* ita navigabis, ut a dextris habeas Hypsirisma. Deinde Calydnas et Lerum et Patmum a dextris linquens; Melantios vero *scopulos* et Myconum a sinistris, et Tenum a dextris habens appellas in Delum.
281. A Myndo (*ad Sunium?*) Atticæ navigatur stadiis 1500. Navigabis autem per Corsicas insulas; tum trajicies inter Lerum et Calydnam; linquensque

disse videtur σκοπέλους. Infra § 284 codex: ἐπὶ τὸν Μελάνθιον σκοπέλον, numero singulari. Nimirum unus est magnus scopulus (*hod. Stopadia* dictus), cui alius exiguus adjacet. A Delo secundum Stad. § 284 distat stadia 180; similiter Scylax p. 95 a Rhenea ad Myconum stadia 40, hinc ad τοὺς Μελαντίους σκοπέλους stadia 140 esse dicit. Scripturam Μελάνθιοι praebent etiam codices Strabonis p. 636, ubi Μελαντίους editores reposuerunt e Scylace et Apollonio Rhodio IV, 1707. At legendum potius Μελάντειοι, suadente metro apud Apollonium, jubente Cherobosco I, p. 280 et Etym. M. p. 142, 55. Sec. Apollonium (et Apollodor. I, 9, 26) Apollo e caelo devenit ad πέτρας Μελαντίους (Μενoitίου δεῖρας corrupt. Apollodori codd.), alterique earum insistens, missa in mare sagitta, Anaphen insulam excitavit. Poeticæ huic narrationi innitens schol. Apoll. scopulos Melantios non longe ab Anaphē prope Theram ins. positos esse tradit: Μελάντιοι δὲ εἰσι δύο σκοπελοὶ πρὸς τῇ Θήρᾳ, οὕτω ὀνομαζόμενοι ἀπὸ Μελαντος τοῦ κατασχόντος τὴν χώραν. Cf. Hesyh. s. v.

§ 281. Ἀττικῆς] Ἀγικῆς cod.; em. G. Ceterum hæc truncata sunt. Nihili est quod Gailius vertit: *A Myndo quæ est in conspectu Atticæ, stadia 1500*. Probabiliter hic diaplus eodem modo quo antecesses § 280 introducebatur. Sin minus, tale quid fuerit: ἀπὸ Μύνδου ἔγγιστον ἐστὶ διάστημα εἰς Σούνιον] τῆς Ἀττικῆς σταδίων αφ'. Certe in Atticam directum esse τὸ διάστημα e Cythni ins. mentione colligitur. || — αφ'] Numerus justo minor. Linea recta, a Myndo ad Sunium ducta, 1600 fere stadiorum, quot Strabo computat a Trogilio promontorie ad Sunium p. 636: Ἐντεῦθεν δὲ τὸ ἐγγυτάτω διάστημα ἐστὶν ἐπὶ Σούνιον σταδίων αχ', κατ' ἀρχὰς μὲν Σάμον ἐν δεξιᾷ ἔχοντι καὶ Ἰκαρίαν καὶ Κορσίαν, τοὺς δὲ Μελαντίους σκοπέλους ἐξ εὐωνύμων, τὸ λοιπὸν δὲ διὰ μέσων τῶν Κυκλάδων νήσων. || — τῶν Κορσικῶν] Hæ alibi, quantum sciam, non memorantur. Intellige exiguas insulas inter Myndum et Calydnam Lerumque positas. || — καὶ τῆς τε Λέρου καὶ τῆς Τελέρου καὶ τῆς Καλύδνης καὶ τῆς Ὀροβίδας λαβὼν

[δεξιάν] πλέε ἐπὶ τὰς Ἀμοργίας τήν τε Δόνουσαν καὶ τὴν Νάξον καὶ τὴν Κύθον ἔχε δεξιάν.

282. Ἐάν δὲ θάλης διὰ νήσων πλέειν, οὕτως πλέεις· Ἀπὸ Κῶ εἰς Λέρον σταδίους ον'.

5 Ἐκ Λέρου εἰς Λέβινθον σταδίους σν'.

Ἐκ Λεβίνθου εἰς Κίναρον σταδίους φ'.

Ἐκ Κινάρου ἐπὶ τὰ ἔγγιστα τῆς Ἀμοργίας (ἐπὶ τὰ πέρατα) σταδίους πέ'.

10 Καὶ ὁ παράπλους τῆς Ἀμοργίας εἰς Μινώαν σταδίων πέ'.

[Ἀπὸ Μινώας ἐπὶ τὴν Κέρειαν πλεύσεις σταδίους πέ'].

Ἐκ τῆς Κερείας, εὐώνυμον ἔχων τὴν Κέρειαν, εἰς τὸν Ναξίων Πάνορμον σταδίους ξε'.

Ἀπὸ τοῦ Πανόρμου εἰς Ἀῆλον σταδίους υκ'.

15 283. Ἀπὸ Κῶ εἰς Λέρον σταδίους τκ'.

Ἀπὸ Λέρου ἐπὶ τὸ Παρθένιον σταδίους ξ'.

Ἀπὸ [τοῦ Παρθενίου τῆς] Λέρου ἐπὶ τὸ τῆς Πάτμου

Ἀμαζονίου σταδίους σ'.

Ἀπὸ τοῦ Ἀμαζονίου ἐπὶ τὴν Κορσίαν σταδίους υ'.

20 Ἀπὸ τῆς ἄψης * Ἀμαζονίου εἰς Ἀῆλον σταδίους ψν'.

Ἀπὸ Δήλου εἰς Σῦρον σταδίους ρν'.

πλέε ἐπὶ τὰς Ἀμοργίας τήν τε Νοσοῦσαν, etc. Recte me scripsisse τὴν Ὀροβίδα non assevero. Insula non alia esse potest quam Λέβινθος (hod. τὰ Λέβιδα), quam memorant Strabo p. 487, Mela II, 7, Plinius IV, 23, Stephan. v. Δρεπάνη, Ovid. Met. VIII, 222 et Am. II, 81, Geogr. Rav. V, 21. et ipse Stadiasmus § 282 in alio diaplo, quem ex alio fonte desumptum esse suspicor; certe n. l. Λέβινθον nonnisi violenta mutatione reponi potest. Quemadmodum vero complures ex insulis maris Ægæi de plantis nomina habent, ut de φακοῖς Φακοῦσσα, de σχίνους Σχινοῦσσα, sic Lepinthus fuerit cicerum insula, quem Λεβίνθιοι, Hesychio teste, dicerent οἱ ἐρέβινθοι. Salvo igitur nominis sensu, insula vocari etiam potuit Ἐρέβινθος et a voce ὄροδος Ὀροδὶς vel Ὀροδίτις. || — τὰς Ἀμοργίας codex h. l. pluraliter. Quod nisi librario debetur, de Amorgo et adjacentibus insulis exiguis intelligi debet.

§ 282. διὰ νήσων] id est ita ut ab insula ad insulam naviges. Antecedentes diapli erant διὰ πόρου, per fretum sive per aulones, insulis a sinistra vel a dextra relictis. Ante verba ἀπὸ Κῶ codex titulum habet Νῆσοι, quem eieci. || — ον'] Linea recta insula distat stadia 220; quare scripseris manu leni σν'; attamen supra § 279 a Co ad Lerum sunt stadia τν', et § 283 stadia τκ'. || — Κίναρον] Κίναρος insula vocatur etiam a Semo ap. Athenæum II, p. 71, C et Plutarch. De exilio c. 8 p. 727 ed. Didot.: Κίναρον, σκληρὸν, ἀκαρπὸν καὶ φυτεύεσθαι κακὴν. Cinarā, Κίναρα, dicitur ap. Melam et Plinium, sicuti hodie Kınara (al. Zınara). || — φ'] leg. ν'. || — τῆς Ἀμοργίας codex h. l. et mox iterum. Aut verba ἐπὶ τὰ πέρατα aut ἐπὶ τὰ ἔγγιστα ejicienda. Deinde majores sunt turbæ. Ita codex: καὶ ὁ παράπλους ἐπὶ τὰς Κορσίας σταδ. πέ'. Ἀπὸ Κορσίων εἰς Μινώας σταδ. πέ'. Ἐκ τῆς Κορσίας, εὐώνυμον ἔχων τὴν Κορσίαν, εἰς τὸν Ναξίων Πάνορμον κλ. Quam in sententiam hæ sordes refigendæ sint, facile intelligis. Primum ab extrema Amorgi parte juxta in-

a dextra Orobidem (seu Erebinthum, Lepinthus) tene in Amorgias; deinde Donusam et Naxum et Cythnum a dextra habe.

282. Sin per insulas navigare velis, ita navigabis: A Co in Lerum stadia 350 (τν').

A Lero in Lebinthus stadia 250.

A Lebintho in Cinarum stadia 50 (ν').

A Cınara ad Amorgiæ extremitatem stadia 85.

Præternavigatio Amorgiæ ins. usque ad Minoam ubi stadiorum 85.

[A Minoa ad Ceriam insulam stadia 85.]

A Cerea, a sinistra insulam habens, navigabis ad Naxiorum Panormum stadiis 65.

A Panormo ad Delum stadia 420.

283. A Co ad Lerum stadia 320.

A Lero ad Parthenium Leri stadia 60.

A Parthenio Leri insulæ ad Patmi Amazonium stadia 200.

Ab Amazonio ad Corsiam stadia 100 (ρ').

A Corsia (Ἀπὸ τῆς Κορσίας) ad Delum stadia 750.

A Delo ad Syrum stadia 150.

insulam navigandum erat ad Minoam civitatem, quousque revera sunt stadia 85. Hinc si quis in Samiorum Panormum transeat, in medio cursu obvia fit insula quæ nunc vocatur Xeri vel Xaros. Ea est Stadiasmī KOPCIA, quod corruptum est ex ΚΕΡΕΙΑ. Nam Κορσία insula inter Samum et Icarium et Patnum posita ad nos nihil pertinet. Nostra insula Cerus vocatur in Geogr. Rav. V, 21: Lepinthus, Carenus (l. Cinarus), Cerus. De Panormo Naxi insulæ num aliunde constet, quæro. || — υκ'] Hoc nimium est, nisi Myconum insulam circumflexeris et a borea in Delum appellas, ut in diaplo § 280. Summa stadiorum colligitur 1325; supra § 280 erant 1300.

§ 283. Παρθένιον] Parthenium non insula, sed locus, in boreali Leri insulæ parte situs dici videtur; adeo ut ἀπὸ Λέρου εἰς Παρθένιον eodem modo intelligenda sint quo infra habes: ἀπὸ Ἀνδρου εἰς λιμένα Γαυρίου, i. e. a parte Andri meridionali, ubi primum ad insulam nauta accedit, usque ad portum insulæ. || — Ἀμαζόνιον Patmi, alibi non memoratum, quæri debet in boreali insulæ parte, ad quam pertinent stadia 200. || — Κορσίαν] Sic maximam dicit insularum (Fournilles), quas plerumque (ut ipse etiam Stadiasm. § 284) Κορσίων vel Κορσίων nomine comprehendunt. Utramque formam habes apud Strabon. p. 636 (Κορσίαι) et p. 488 (Κοράσσαι), et Plinium IV, 2 § 69 (Corassia) et V, 37 § 135 (Corsia). Agathemerus I, 4: ἐπὶ Κορσίας. Stephanus: Κορσεαί, νῆσος τῆς Ἰωνίας, ἀντικεῖν Σάμου. Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Ἡρωδιανὸς Κορσία διὰ τοῦ ι. Add. Geogr. Rav. V, 21, ubi corrupte Curse. Ceterum perperam Strabo p. 488 τὰς Κορσσίας dicit πρὸς οὐσιν κειμένας τῇ Ἰκαρίᾳ. || — σταδ. υ'] leg. στ. ρ'. Recte Agathemerus I, 4 ab Acrite ins. (hod. Arki), quæ in eadem qua Patmus latitudine sita est, nonnisi 100 stadia computat. || — ἀπὸ τῆς ἄψης Ἀμαζονίου] Corrupta. Ἀπὸ τῆς ἀκρῆς A. Gaillius, ἀπὸ τῆς ἀκτῆς A. conj. Hoffmannus. Cur ad Patmi Amazonium a Corsia

- [Ἀπὸ Σύρου εἰς Ἄνδρον σταδίου ρν'].
 Ἀπὸ Ἄνδρου εἰς λιμένα Γαυρίου σταδίου π'.
 Ἀπὸ Γαυρίου ἐπὶ [τὸ Παϊώνιον] ἀκρωτήριον στα-
 δίου ν'.
 15 Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου εἰς [Γεραιστὸν] ἔγγιστα ἀκρας
 σταδίου υν'.
 Ἀπὸ τῆς Γεραιστοῦ εἰς Κάρυστον σταδίου ρκ'.
 Ἐκ Καρύστου εἰς Πεταλίας σταδίου ρ'.
 284. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὰ ἐκ Δήλου διαστήματα
 10 πρὸς νήσους τάςδε·
 Ἐκ Δήλου εἰς Θήραν στάδιοι τν'.
 Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὴν Ἀμοργίαν (εἰς τὴν Μινώαν)
 στάδιοι χν'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Ἀνάφην στάδιοι ρ'.
 15 Ἐκ Δήλου εἰς Ἴον στάδιοι χν'.
 Ἐκ Δήλου εἰς τὰς Κορσίας στάδιοι χν'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Κίμωλον στάδιοι ω'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Σίφνον στάδιοι γμ'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Κύθνον στάδιοι τν'.
 20 Ἐκ Δήλου εἰς Τήνον στάδιοι τν'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Νάξον στάδιοι τν'.
 Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὴν Δόουσαν στάδιοι τκ'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Πάτμον στάδιοι ων'.
 Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὸν Μελάντειον σκόπελον στάδιοι ρπ'.
 25 Ἐκ Δήλου εἰς Κέων στάδιοι τ'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Ἄνδρον στάδιοι ω'.
 Ἐκ Δήλου εἰς Πάρον στάδιοι υ'.
 285. Ἐπάνειμι πάλιν εἰς Μύνδον, ἀφ' ἧς κατέλιπον.
 Ἐκ Μύνδου εἰς Πάνορμον στάδιοι π'.
 20 286. Ἐκ Μύνδου εἰς Βαργύλια στάδιοι σν'.

diapli auctor redierit, non erat causa; aliud Anazonium Corsiæ indicari parum est probabile. Pergere debebat librarius : Ἀπὸ τῆς Κορσίας εἰς Δ. || — Σ5-ρον] Χῖον codex. Syrum insulam postulat et iter et numerus stadiorum. Deinde exciderunt quæ uncis inclusi. || — Γαυρίου] Τύρου et mox ἀπὸ Τύρου codex; em. Gail. Γαύριον Andri castellum ap. Xenophon. Hell. I, 4, 22, in Κάριον corruptum ap. Diodor. XIII, 69. Portus adjacens *Gaureleon* (hod. *Gaurio*) ap. Livium XXXI, 45. Hinc 50 fere stadia sunt ad boreale Andri promontorium Gerasto obversum, cuius nomen inserui e diaplo, quem habes ad calcem peripli Scylacel. || — εἰς Γεραιστὸν κτλ.] ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ἔγγιστα ἀκρας σταδ. υν'. Ἀπὸ τῆς Κρεγέας εἰς Κάρυστον σταδ. ρκ'. Ἐκ Κρεγέας εἰς Πεταλίας σταδ. ρ' codex, qui præterea ante verba Ἐκ Κρεγέας titulum inserit : Νῆσοι ἄλλατι. Numerus υν' corruptus ex ν'; numerus ρκ' nimius; nonnisi 80 sunt stadia; numerus ρ' recte habet, et indicio est in Ἐκ Κρεγέας latere Ἐκ Καρύστου, quod series quoque narrationis postulat. A Gerasto ad Petalias inss. (etiamnum *Petalids*) paullo longior est distantia. Cf. Plin. IV, 23 : *Petalie quattuor*. Strabo p. 444 nonnisi unam *Πεταλίαν* memorat. V. Leake *N. Gr.* II, p. 423.

§ 284. Ἐπάνειμι] ἐπανήμι et ἐξῆλα pro ἐκ Δήλου apogr. Iriart. Dein codex : Ἀμοργίαν.. Ἀναπάνην.. Κίμωλον.. Κύνον.. Στένον.. Μελανθισκόπελον.. εἰς

- A Syro ad Andrum insulam stadia 150*].
 Ab Andro extrema ad Gaurium portum stadia 80.
 A Gaurio ad [*Pæonium*] *Andri* promontorium stadia 50.
 Ab eo promontorio ad [*Gerastum*] proxime promontorium stadia 150 (ν).
 A Gerasto ad Carystum stadia 120.
 A Carysto ad Petalias insulas stadia 100.
 284. Revertor rursus ad distantias quæ e Delo sunt ad insulas hasce :
 A Delo ad Theram stadia 550 (ρν').
 A Delo ad Amorgiam (sc. ad Minoam urbem) stadia 650.
 A Delo ad Anaphen stadia 700 (ψ').
 A Delo ad Ium 450 (υ').
 A Delo ad Corsias stadia 750 (ψν').
 A Delo ad Cimolum stadia 800 (500?).
 A Delo ad Siphnum stadia 340 (τμ').
 A Delo ad Cythnum stadia 350 (450?).
 A Delo ad Tenum stadia 150 (ρν').
 A Delo ad Naxum stadia 150 (ρν').
 A Delo ad Donusam stadia 320.
 A Delo ad Patmum stadia 850.
 A Delo ad Melantium scopulum stadia 180.
 A Delo ad Ceum stadia 300 (450?).
 A Delo ad Andrum stadia 400 (υ').
 A Delo ad Parum stadia 200 (σ').
 285. Denuo redeo ad Myndum, unde discesseram.
 A Myndo ad Panormum stadia 80.
 286. A Myndo ad Barygia stadia 250.

Καίς; emendavit Gail. Distantiarum notæ ex parte scribarum negligentia depravatæ, ut quæ pertinent ad Theram, Anaphen, Siphnum, Tenum, Naxum, Andrum, Parum; aliæ quamvis, si vias brevissimas metiaris, falsæ sint, haud tamen corruptæ sunt. Sic stadia 650 ad Amorgum pertinentia non recte habere videntur; attamen 655 stadia computantur e singulis distantis, quæ § 282 ab extrema Amorgo ad Delum recensentur. Unde patet nostro quoque loco eundem subesse computum. Quare verba εἰς τὴν Μινώαν, vel ob grammaticam eorum rationem suspecta, postmodum præter mentem auctoris addita esse censemus. — Porro a Delo ad Patmum recta via est stadiorum 600; Noster habet 850. Nimirum hæc secundum diaplum § 282 constituta sunt, in quo a Patmo primum ducimur in Corsiam 100 stadiorum itinere, hinc demum in Delum stadiis 750 : ut summa sit stadiorum 850. Quare etiam pro χν', quæ in sequentibus a Delo ad Corsias computantur, scribi velim ψν'.

§ 285. Κατέλιπον] fuerit ἀπέλιπον. || — ἐκ Μύνδου] ἐκ Δήλου cod. || — Πάνορμον] Myndus ad hod. *Goumichlou liman* sita erat. Hinc proxime sequitur *Pacha liman*, vetus Caryandæ portus, quem Noster Panormum dicit. Iterum hujus Panormi mentio fit § 287 et 294, ubi a Posidonio 250, a Mileto 300 stadia abesse perhibetur.

● § 286. Ἐκ Μύνδου εἰς Βαργύλια] ἐκ Δήλου εἰς

287. Ἀπὸ Πανόρμου εἰς Ποσειδῖον [τὸ] καὶ Ἀγκιστρον
στάδιοι σν'.
288. Ἀπὸ Βαργυλίων εἰς Ἴασον στάδιοι σκ'.
289. Ἀπὸ Ἰάσου ἐπ' ἀκρωτήριον Ποσειδῖον στά-
διοι ρκ'.
290. Ἀπὸ Ποσειδῖου εἰς τὴν Ἀκρίταν στάδιοι σμ'.
291. Κεῖται κατέναντι [Ἰάσου] Πάσσαλα πηγὴ·
ἐνθεν ἐστὶν ἀποβῆναι εἰς Μύλασα σταδ. κ'.
292. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδῖου εἰς Πάνορμον στάδιοι μ'.
293. Ἀπὸ Πανόρμου εἰς Μίλητον στάδιοι π'.
294. Ἐπάνειμι πάλιν διὰ πόρου εἰς Μύνδον. Ἀπὸ
Πανόρμου εἰς Μίλητον στάδιοι τ'.
295. Ἀπὸ δὲ τῆς Φαρμακούσσης εἰς Μίλητον στά-
διοι ρκ'.
296. Ἀπὸ Μιλήτου εἰς Σάμον στάδιοι τ'.
Οἱ πάντες ἀπὸ Τελμησσοῦ ἕως Μιλήτου στάδιοι βρ'.

287. A Panormo *Caryandæ* ad Posidium *quod* et
Ancistrum pr. stadia 250.
288. A Bargyliis ad Iasum stadia 40 (μ').
289. Ab Iaso ad Posidium promontorium sunt sta-
dia 120 (*del.* 220).
290. A Posidio ad Acriten *ins.* stadia 240.
291. Jacet e regione [*Iasi*] Passala navale (ἐπι-
νειον), unde terrâ ascenditur ad Mylasam stadiis 80
(π').
292. A Posidio ad Panormum *Milesiorum* stadia 40.
293. A Panormo ad Miletum stadia 80.
294. Denuo per fretum revertor ad Myndum. A
Panormo *Caryandæ* ad Miletum stadia 300.
295. A Pharmacussa autem insula ad Miletum sta-
dia 120.
296. A Miletu ad Samum stadia 300 (200?)
Universa a Telmesso ad Miletum stadia sunt 2500.

Βαρβυλίαν cod. Mox paullo rectius: ἀπὸ Βαρβυλίων. Vera nominis forma est τὰ Βαργύλια. V. Steph. Byz. s. v.; Polybius XVI, 24, 1. XVII, 2, 3. 8, 9. XVIII, 27, 4. 31, 1; Livius XXXVII, 17; Strabo p. 658; Ptolem. V, 2; Constantin. Porph. De them. I, 14, p. 36; *Bargyla* ap. Plin. V, 29; *Bargylos* ap. Melam I, 17. A *Pacha liman* ad ruinas Bargyliorum (in chersoneso, cui impositus *Ceverdchinlik* vicus) via recta sunt 170 fere stadia, ideoque a Myndo stadia 250 (170 + 80). Hinc colligitur pro ἐκ Δήλου, quod codex habet, non ἐκ Πανόρμου, sed ἐκ Μύνδου scribendum esse. Eodem ducit etiam § 296 summa stadiorum 2500. Quamquam si quis in sinuoso hoc tractu singulos oræ angulos radere velit, vel a Panormo ad Bargylia stadia 250 erui possunt.

§ 287. Indicatur latitudo τοῦ κόλπου Ἰατικοῦ seu Βαργυλικῆς seu Βαργυλητικῆς (*Basilici* ap. Plin. et Mel.), a *Caryandæ* Panormo ad Posidium *Milesiorum* pertiens. Ea vero est stadiorum 150, non stad. 250, qui numerus corruptus est. Secundum seqq. auctor h. l. scribere debebat ρπ'; nam quum a Panormo ad Miletum 300, a Posidio autem ad Miletum 120 stadia computet, a Panormo ad Posidium sunt stad. 180. Ceterum de hoc Posidio v. Polyb. XVI, 24, 1; Strabo p. 633. 634. 651. 658; Plin. V, 31; Mela I, 17. Pro καὶ Ἄγκ. leg. videtur τὸ σ. ὃ καὶ σ. ἢ Ἄγκ., quod nomen a figura promontorii petitur. Etiam oppidum Posidium fuisse e Plinii verbis male intellectis collegerunt.

§ 288. Βαρβυλίων.. Ἰάσον cod. || — σκ'] leg. vid. μ' vel ν'; nam ad Iasum (hod. *Asin*) sunt 40-50 stadia. — § 289. ρκ'] reapse major est distantia.

§ 290. ἀπὸ Ποσειδῖου] ἀπὸ Ἰασοῦ codex. || — Ἀκρίταν] cod.; Ἀκρίτην Iriart. Acrite insula ap. Agathemerum I, 14 a Patmo distare dicitur stadia 100; quæ ducunt ad hod. *Arki* ins.; eadem quum a Posidio distet stadia 240, patet n. l. scribendum esse ἀπὸ Ποσειδῖου. Ceterum hæc postea interposita esse puto.

§ 291. κεῖται] οἰκεῖται cod.; em. Miller. || — Κατέναντι sc. Ἰάσου, quod supplevi. Πάσσαλα, testante Stephano, fuit Μυλάσων ἐπίνειον. Itaque ponendus locus e regione Jasi ad ostium Sari fluvii, ubi nunc est *Italiani* vicus Mylasa urbs (hod. *Melassa*) ab ora

distabat ad 80 stadia, ut recte tradit Pausanias VIII, 10, 4: Μυλαεῦσιν ἐπίνειον σταδίου π' ἀπέχον ἐστὶ ἀπὸ τῆς πόλεως. Pro π' in Stadiasmo habes κ', nescio an errore librariorum. Mirum est quod Strabo habet p. 659: πλησιάζει δὲ μάλιστα τῇ κατὰ Φύσκον θαλάσσει ἢ πόλει (Mylasa), καὶ τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῖς ἐπίνειον. || —

ἐ
πηγὴ· ὅθεν ἐστὶν] πηγῇ. σθερεστόν: sic fere codex. « Nous n'avons pas les moyens typographiques pour reproduire la physionomie de ce passage du manuscrit. » MILLER p. 306. Postrema vox vix dubium quin fuerit ἐνθεν ἐστίν. Vox πηγῇ num recte habeat, queritur. Expectabam ἐπίνειον vel κόρη. An πηγὴ vox e margine irrepsit, ubi aliquis celebrem illum fontem aquæ marinæ notaverat, quæ in Mylasensium fano Jovis Osogo scaturiebat? || — Μύλασα] Μύλασσαν.

§ 292. Πάνορμον] Hic Panormus, quem cum priori Panormo (§ 285) recentiores nonnulli confundunt, memoratur a Thucydide VIII, 24, 1, ubi Πάνορμος Μιλητίας dicitur. Distantia ducit ad *port Kovali*.

§ 294. ἀπὸ Πανόρμου εἰς Μ.] sc. ab eo Panormo qui 80 stadiis a Myndo distat. Inde sunt 240 stadia. Recte haberent Stadiasmi stadia 300, si terminus a quo esset Myndus urbs, uti expectabas post verba Ἐπάνειμι εἰς Μύνδον.

§ 295. Φαρμακούσσης cod. De hac insula (hod. *Pharmacoo*), ex Cæsaris historia nota, v. Sueton. Cæs. c. 4, Plutarch. Cæs. c. 1; Steph. Byz. s. v.

§ 296. σταδ. τ'] Hoc nimium est. Ab ostio Mæandri ad Samum urbem linea recta nonnisi 170 stadia sunt. || — Τελμησσοῦ] Τελμενσοῦ cod. || — βρ']:

Telmessus	
Dædala	50
Callimache	50 100
Crya	60 160
Clydæ	50 210
Pedalion pr.	30 240
Ancon pr.	80 320
Caunión panormus	120 440
Cymaria	50 490

297. Ἀπὸ τοῦ Ἀκάμαντος, τὴν Κύπρον εὐώνυμον ἔχοντι εἰς Πάφον στάδιοι τ'. πόλις ἐστὶ κειμένη πρὸς μεσημέριαν· ἔχει δὲ λιμένα τριπλοῦν παντὶ ἀνέμῳ, καὶ ἱερὸν Ἀφροδίτης.

298. Ἀπὸ Πάφου εἰς Νουμήνιον (νῆσός ἐστιν ἔχουσα πηγὴν· ὃ δὲ πλοῦς βραχὺς· ὅταν δὲ ἐγγίσῃς τῷ νησίῳ, τὴν γῆν θλίβεις δεξιᾷ) στάδιοι ρξέ'.

299. Ἀπὸ Νουμηνίου εἰς Παλαίπαφον στάδιοι ρξέ'.

300. Ἀπὸ Παλαίπαφου εἰς Τρήτους (ἀκρωτήριον 10 ἐστὶ) στάδιοι ν'.

301. [Ἀπὸ Τρήτων εἰς τὸ Κουριακὸν στάδιοι *].

302. Ἀπὸ τοῦ Κουριακοῦ εἰς Ἀμαθούντα στάδιοι ρν'· πόλις ἐστὶν ἀλίμενος· ἀσφαλίζου τὸν τόπον.

303. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κουριακοῦ ἐπὶ Καργαίας στάδιοι μ'. 15 ἀκρωτήριον ἐστὶν ἔχον λιμένα, ὑφορμον καὶ ὕδωρ.

* * * * *

304. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πηδάλιου ἐπὶ νήσους στάδιοι π'· πόλις ἐστὶν ἔρημος, λεγομένη Ἀμμόχωστος· ἔχει δὲ λιμένα παντὶ ἀνέμῳ· ἔχει δὲ ἐν τῇ καταγωγῇ χοιράδας· διαφυλάττου.

Pasada	60	550
Rhopusa	* 15	565
Samus	100	665
Posidium	60	725
Phalarus	50	775
Elæussa	50	825
Rhodus	150	975
Cnidus (750 cod.)	420	1395
Cos	180	1575
Halicarnassus	180	1755
Myndus	220	1975
Bargylla	250	2225
Iasus (220 cod.)	40	2265
Posidium	120	2385
Panormus	40	2425
Miletus	80	2505

§ 297. Titulum, Κύπρου περίπλους, de meo præfixi. Ab Acamante prom. (*Hagios Epiphanius*) proficiscens auctor primum meridionalem Cypri oram, deinde ab eodem promontorio denuo exordiens latus insulae boreale describit. Ceterum periplus lacunis misere lacer. || — Τὴν Κύπρον] εἰς K. et mox μεσημέρια cod.; em. Gail.; Paphus hod. *Baffa*.

298. Νουμήνιον] Hierocepiam Plinius vocat V, 35 § 130 : *Contra Neampaphum Hierocepia*. Hierocepin locum in hac insulae parte ponit Strabo p. 683. 684. || — ρξέ'] leg. νε'.

§ 299. ρξέ'] leg. ξε'; nam tot fere sunt usque ad fluvium cui in mediterraneis adjacet Palæpaphus (ubi nunc *Kukla s. Konuklia*).

§ 300. Τρήτους] Τρήτους cod.; em. Gail.; Τρήτα ap. Strabon. p. 683; Φροῦριον ἄκρον ap. Ptolem. V, 13; hod. *Cap Blanc*. Ceterum h. l. malim Τρητούς. Cf. Τρητὸν ἄκρον in ora Lybica et Cretica. — Quæ sequuntur uncis inclusa supplēvi.

297. Ab Acamante, Cyprum insulam a sinistra habenti ad Paphum stadia 300; urbs est versus meridiem sita; habet portum triplicem omni vento, et fanum Veneris.

298. A Papho ad Numenium (insula est cum fonte; navigatio brevis; ubi appropinquaveris insulae exiguæ, terram preme ad dextram) stadia 55 (νε').

299. A Numenio ad Palæpaphum stadia 25 (ξε').

300. A Palæpapho ad Tretos (promontorium est) stadia 50.

301. [*A Tretis ad Curiacum stadia* *].

302. A Curiaco ad Amathuntem stadia 150; urbs est portu carens; caveas locum.

303. A Curiaco ad Cargeas stadia 40; promontorium est cum portu, statione et aqua.

* * * * *

304. A Pedalio ad insulas * stadia 80. Urbs ibi est deserta, Ammochostos dicta; portum habet omni vento, at rupes appellentibus occurrunt; cave igitur.

§ 302. Κουριακοῦ] Κυριακοῦ εἰς Μάθουστα et mox iterum Κυριακοῦ codex; em. Gail. Post Tretos sequitur Κούριον urbs (Herodot. V, 113; Strabo p. 683; Arrian. II, 20; Ptol.; St. B.; Hierocl. p. 706; Const. P. De them. I, 15 p. 39; Tzetzes ad Lyc. 448; *Curias* ap. Plin. V, 35 § 130. Ruinæ ad hod. *Piscopia*), tum Lyci fl. ostium, tum Κυριακὸς ἄκρον χερσονησώδης, εἰς ἣν ἀπὸ Θρόνων στάδιοι ψ' (Strabo l. l. et Ptolem.); hodie *Cap Gata*. Cum forma Κυριακός, quæ seriorem ætatem redolet, cf. Κρομμυκός § 310. Amathuntis ruinæ ad *Limasol vecchio*. V. Engel *Kypros* I, p. 109; Movers l. l. II, p. 240.

§ 303. Κουριακοῦ] Κυριακοῦ cod. Expectabas : ἀπὸ δὲ Ἀμαθούντος. Sed omnino auctor in recensendis Cypri locis ordinem habet varium. Quare de situ Cragæarum, quas alius nemo memorat, nihil licet dijudicare. Lapieus esse putat ad hod. *Cap Pirachisia*, quod ab *Amathunte* orientem versus distat stadia centum. Tum in Stadiasmo lacunam notavi, quam hunc in modum e Ptolemæo explere licet : Ἀπὸ Ἀμαθούντος εἰς Κίτιον (vel Κίτιον) στάδιοι τν'. Ἀπὸ Κίτιου ἐπὶ Ἀρδίας ἀκρωτήριον στάδιοι ρξ'. Ἀπὸ Ἀρδίων ἐπὶ Θρόνους ἀκρωτήριον στάδιοι ρξ'. Ἀπὸ Θρόνων ἐπὶ Πηδάλιον ἄκρ. στάδιοι ν'.

§ 304. Πηδάλιου] Strabo p. 682 : ἄκρον Πηδάλιον, ἧς ὑπέρκειται λόφος τραχὺς, ὑψηλὸς, τραπεζοειδής, ἱερὸς Ἀφροδίτης, εἰς ὃν ἀπὸ Κλειθῶν στάδιοι γπ'. Apud Ptolemæum ad nomen Πηδάλιον ἄκρον in 6 codd. Wilb. adscriptum est : Ἀμμόχωστος, quod solum olim in edit. legebatur, omissis v. Πηδάλιον ἄκρον (Cf. § 306). Nunc *Capo della Grega*. || — νήσους] parvas insulas dicit adjacentes hodiernæ *Famaguste*, cujus nomen ex vetere Ἀμμόχωστος derivat; hoc ipsum vero desertæ demum urbi inditum fuerit, posteaque, quum denuo incolis frequentaretur, conservatum. Apud vet. geographos nomen non occurrit; in Ptolemæi codici-

305. Ἀπὸ τῶν νήσων εἰς Σαλαμῖνα στάδιοι ν' πόλις ἐστὶ, λιμένα ἔχει.

305. Ἀπὸ Σαλαμῖνος εἰς Παλαιὰν στάδιοι ρκ' κόμη ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

306. Ἀπὸ Παλαιᾶς ἐπὶ τὸν Φιλεοῦντα στάδιοι τ'.

307. Ἀπὸ Φιλεοῦντος ἐπὶ τὰ Ἄκρα..... στάδιοι ξ' ὄρτοι εἰσὶ δύο, ὁ μὲν ἐστὶ χαροπὸς, ὁ δὲ λευκός, ἔχοντες ἑκάτεροι ὕδωρ. Ἐπικείται δὲ ἐπάνω ἱερὸν Ἀρροδίτης ἐπικείται δὲ καὶ νῆσοι δύο, ἔχουσαι ἀμφοτέραι

10 ἀνάπλους.

308. Ἀπὸ τοῦ Ἀνεμουρίου τῆς Κιλικίας ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα τῆς Κύπρου στάδιοι ψ'.

309. Ἀπὸ Ἀκάμαντος ἔχων δεξιὰν τὴν Κύπρον εἰς Ἀρσινόην τῆς Κύπρου στάδιοι σο' πόλις ἐστὶ λιμένα ἔχει ἔρημον· χειμάζει βορέου.

310. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κρομμυακοῦ ἐπὶ τὸ Μελαβρὸν στάδιοι ν' ὄρτος ἐστὶ θερινός.

bus nonnullis scribæ Cyprio deberi videtur. Antiquæ autem urbes inter Pedalion et Salaminem ap. Strabonem laudantur Λεύκολλα λιμὴν et deinceps Ἀρσινόη πόλις καὶ λιμὴν. Horum altera nostra fuerit Ἀμμόχωστος.

§ 305. Quinquaginta stadia pertinent usque ad Pedium fluvium, cui adjacent rudera Constantiæ urbis; quod nomen Salaminis inditum, postquam Constantinus Magnus urbem terræ motu dirutam instauraverat (V. Cedrenus ad Const. M. an 29).

§ 305. a. Παλαιὰν] Strabo Παλαιὰν πολὺν in inter Amathuntem et Citium collocat. Major de his rebus Nostri auctoritas. Apud Ptolemæum post Salaminem (66° 40' long., 35° 30' lat.) sequitur Ἐλαία (Ἄλαα cod. edit. Arg.) ἄκρα (67° long., 35° 40' lat.); ad quam referendam esse Φιλεοῦντα Stadiasmi § 306 nonnulli censent; recte fortassis. Quamquam collata distantiarum apud Ptolemæum et Stadiasmi ratio, nec non scriptura Ἄλαα in egregio codice ed. Arg. in eam potius ducunt sententiam, ut Παλαιὰ Stadiasmi cum Elæa vel Alæa Ptolemæi componenda esse videatur. Lapius Palæam refert ad hod. *Tastria*.

§ 306. Φιλεοῦντα] Hunc locum alius nemo memorat, modo recte nomen habeat, neque in Ἐλεοῦντα (collato Ptolemæo) corrigendum sit. Cf. not. ad § 305. Nescio an ad hunc tractum pertineat Eleussa insula ap. Plin. V, 35, § 130.

§ 307. τὰ ἄκρα] notante Iriarte lacunam, nomen extremi hujus orientem versus insulæ promontorii excidisse videtur. Attamen infra quoque § 315 simpliciter est ἐπὶ τὰ ἄκρα, nullo lacunæ indicio: ut hoc promontorium, cui Veneris ἀκραίας templum impositum (Cap S. André), κατ' ἐξοχὴν τὰ ἄκρα dictum esse possit. Κλειδὸς ἄκρα est ap. Ptolemæum, Herodot. V, 108, Hesych. s. v. Plinius I. l. § 130 *Clides insulas promontorio objectas memorat; de ipso vero promontorio § 129 ita vulgo legitur: Longitudinem (Cypri) inter II promontoria Dinaretum et Acamanta, quod est ad occasum, Artemidorus CLXII, D, Timosthenes CC m. p. At codices pro Dinaretum et habent Dinas et (quod recepit Sillig.) Didas et, Dinaret, Clinans se, e quibus elicendum est: Clidas et. Apud Ptole-*

305. Ab insulis ad Salaminem stadia 50; urbs est quæ portum habet.

305 a. A Salamine ad Palæam (seu Antiquam) stadia 120; vicus est, qui habet portum et aquam.

306. A Palæa ad Phileuntem stadia 300.

307. A Phileunte ad Acra seu Extrema promontoria stadia 60; stationes sunt duæ, una cæreua, altera alba; utraque habet aquam. Supra eminet fanum Veneris; adjacent etiam insulæ duæ, quæ ambæ appulsum navibus præbent.

308. Ab Anemurio Ciliciæ ad Acamantem Cypri stadia 700.

309. Ab Acamante Cyprum a dextra habenti ad Arsinoen Cypriam sunt stadia 70(0') Urbs est, quæ portum habet desertum, quem exagitat boreas.

310. A Crommyaco ad Melabrum stadia 50. Statio est æstiva.

mæum in plurimis codd. pro Κλειδὸς ἄκρα legitur Οὐρά βοός, quod Cyprii librarii notæ marginali deberi credo, ejusdem forsitan, qui pro Πηδάλιον introduxit Ἀμμόχωστον (v. § 304). Strabo p. 682 de hac insulæ extremitate ita habet: εἴτ' ἄκρα καὶ ὄρος· ἡ δ' ἀκρόρεια καλεῖται Ὀλυμπος, ἔχουσα Ἀρροδίτης ἀκραίας ναὸν, ἄδουτον γυναιξὶ καὶ ἀόρατον. || — ἐστὶ χαροπός] ἐπιχαρωπός cod. Non fingendum esse ἐπιχαρωπός, sed leg. ἐστὶ χ. accentus indicat. || — νῆσοι] Κλειδὸς ap. Strabonem et Plinium. || — ἀνάπλους] Hæc vox quid h. l. sibi velit non intelligo, nisi ἀνάπλους auctor dixerit pro προσόρτους. Legendum videtur κατάπλους.

§ 309. Ἀρσινόην τῆς Κύπρου] A. τῆς Κιλικίας cod.; em. Gail. Vel ex verbis ἔχων δεξιὰν τὴν κ. intelligitur non Ciliciæ Arsinoen dici sed Cypri urbem, quæ ab Acamante orientem versus proxime sequitur. Strabo p. 683: εἴτα πρὸς ἑω μετὰ τὸν Ἀκάμαντα πλοῦς εἰς Ἀρσινόην πόλιν καὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄλσος. Cf. Ptolem., Plinius V, 35, Hierocles p. 706, Constantin. De them. I, 15, p. 39; Geogr. Rav. V, 20; Steph. Byz. Ἀρσινόη.. Κύπρου, ἡ πρότερον Μάριον λεγομένη. Idem: Μάριον, πόλις Κύπρου, ἡ μετονομασθεῖσα Ἀρσινόη. De Mario (quod inter Cypri urbes, quæ fuerint olim, recenset Plinius, et a Ptolemæo Lagi dirutum esse incolasque Paphum transductos refert Diodorus XIX, 79, 5) cf. Seylax p. 78 not. et Stadiasm. § 232. || — στὰδ. σο'] Eodem fere redit Ptolemæi computus, apud quem Acamas ponitur 64° 10' long., 35° 30' lat., Arsinoe autem 64° 40' long. 35° 35' lat. Attamen justo major distantia tradi videtur, quom veri simillimum sit Arsinoen in hod. *Polikrusoco* quærendam esse. || — ἐρημον] ἔρημον cod.; em. Gail. || — χειμάζει βορέου] Idem redit § 314. Fortasse erat: ὃν χειμάζει βορέας, nisi fortasse auctor χειμάζει sensu intransitivo usurpavit, ut sensus sit χειμάζει ἀπὸ βορέου vel βορέα. Gailius vertit: *hiberna (ibi tutus) a borea*.

§ 310. Κρομμυακοῦ] Cf. supra § 302. Hod. *Cap Kormakiti*. Ceterum quom series sit: Arsinoe, Soli, (Melabrum?), Crommyi acra, Lapethus, Cerynia, Carpasia, Acra: miraris Nostrum ab Arsinoe progredi ad Crommyi acran, hinc retrocedere ad (Metabrum

311. Ἀπὸ Μελαβροῦ εἰς Σόλους στάδιοι τ'· πόλις ἐστὶν ἄλιμενος.
312. Ἀπὸ Σόλων εἰς Κερύνειαν στάδιοι τν'· πόλις ἐστίν· ἔχει ὑφορμον.
313. Ἀπὸ Κερυνείας εἰς Λάπαθον στάδιοι υν'· πόλις ἐστὶν ἔρουσα θρμον.
314. Ἀπὸ Λαπάθου εἰς Καρπάσειαν στάδιοι τν'· πόλις ἐστίν· ἔχει λιμένα μικροῖς πλοίοις· χειμᾶζει βορέου.
315. Ἀπὸ Καρπασείας ἐπὶ τὰ Ἄκρα στάδιοι ρ'· ἐντεῦθεν μετέβημεν εἰς τὸ Ἀνεμούριον. Ὁ πᾶς περίπλους τῆς Κύπρου στάδιοι ρσν'.
316. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Κουριακοῦ εἰς τὸ Πηλούσιον στάδιοι ατ'.
317. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κιτίου τῆς Κύπρου εἰς Ἀσκάλωνα στάδιοι γτ'.
311. A Melabro ad Solos stadia 300. Urbs est earens portu.
312. A Solis ad Ceryneam stadia 350. Urbs est cum statione.
313. A Cerynia ad Lapathum stadia 50 (ν'). Urbs est habens stationem.
314. A Lapatho ad Carpasiam stadia 50 (ρν'). Urbs est cum portu parvis navigiis apto. Exasperatur a borea.
315. A Carpasia ad Acra stadia 100. Inde transiimus ad Anemurium. Periplus totus Cypri est stadiorum 3250 (γρν').
316. Ab eodem Curiaco prom. ad Pelusium stadia 2300 (βτ').
317. A Citio Cypri ad Ascalonem stadia 3300.

et) Solos, a Solis ad Ceryniam transilire, inde iterum reverti ad Lapethum. — De Melabro aliunde non constat. Ne hoc quidem certo liquet, an a Crommyu acra orientem vel occasum versus sita fuerit.

§ 311. Soli (ad h. *Pendaia*) a Crommyu acra 150 stadia distant, adeo ut si numerus ν' § 310 recte habet, numerus τ' recte habere non possit. Lage ρ!

§ 312. Κερύνειαν] Κυρηνάιον codex; Κερύνεια Scylax et plurimi codices Stephani Byz.: Πηγαί. πόλις ἐν Κερυνείᾳ τῆς Κύπρου, ubi olim edebatur Κυρηνία. Codices Diodori XIX, 62. 79: Κερανία, Κερυνία, Κερυνία, Κυρηνία, ubi Wesselingius Κερυνία dedit; Κερυνία et Κερυνία codd. Ptolemæi V, 13, p. 362; Κυρήνη in Boissonad. Anecd. IV, p. 383; Κυρήνεια Constant. Porph. De them. I, 15; *Cernia* Geogr. Rav. V, 20; *Cerinia* Tab. Peut.; Κορώνεια St. B. s. v. Quod Plinius V, 35 juxta Salaminem memorat *Corineum* huc non pertinere, sed vetus esse Salaminis nomen (coll. St. B.: Κορώνη, μοῖρα τῆς Σαλαμίνος. Porphyr. De abst. c.: ἐν Σαλαμίνι... πρότερον δὲ Κορωνίδι καλούμενη) cum Harduino censet Movers *Phæn. Colon.* II, p. 223. Hoc si recte censet, Plinius nostram Cypri urbem non memoravit, sicut nulla ejus mentio fit apud Strabonem. Hodie *Gerines*.

§ 313. Ἀπὸ Κυρηνάιου codex. || — Λάπαθον] Sic etiam Strabo p. 682: Λάπαθός ἐστι πόλις ὑφορμον ἔρουσα καὶ νεώρια, Λακίωνων κτίσμα καὶ Πραξάνδρου, καὶ ἦν Νάγιδος. Apud Diodor. XIX, 59, Plin., Ptol., St. B., alios vocatur Λάπηθος, quod in Λάπιθος abiit ap. Hierocl. p. 706, Const. Porph. I. l., alibi (V. Wesseling. ad Hierocl. p. 706); Λήπηθος cod. Scylac., ubi vid. not. Nunc *Lapithos* seu *Lapta* a Cerynea distat 50 fere stadia; ideoque pro υν' legendum ν'. Ptolemæus præter urbem Λάπηθον etiam fluvium cognominem memorat. Adscribam locum memorabilem, quem ex Agathangeli narrationibus exhibuit Allatius in Dissertat. De Georgiis, ex eoque Boissonade in *Extraits et Notices des mss. de la biblioth. du Roi, tom. XII, seconde partie* p. 6 (in notitia de poemate morali Georgii Lapithæ (τοῦ Λαπιθοῦ, pro τοῦ Λαπηθοῦ vel Λαπηθέως), viri sæculi XIV): Δευτεραῖοι ἐς Κύπρον τὴν νήσον κατήχθημεν, ἐνθα δὴ καὶ πολλὴν διατρίβειν ἐγνώκειν χρόνον,

διὰ τε τὰλλα τῶν τῆς νήσου καλῶν καὶ τὴν γε ἔννομόν τε καὶ φιλόξενον πολιτείαν, καὶ μάλιστα πάντων διὰ τὴν τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρὸς ὁμιλίαν, Γεώργιον φημι τὸν Λαπιθην, ὃς οὐκ εὐθὺς ἀποβάς τῆς νεῶς ἐντετυγχάνει αὐθήμερον· οὗ γὰρ πλησίον ἐκεῖ που τὴν οἰκίαν εἶχεν, ἀλλὰ δυοῖν ἡμέραιν τοῦ λιμένος ἀπέχουσιν, εἰς ὃν ἡμεῖς τῆς νήσου μελίων ἐστὶν ἡ Κύπρος, καὶ ἅμα οὐ κατ' ἐκείνην, ἀλλ' εὐμήκης τὸ σχῆμα· μεταξὺ δ' αὐτῆς ὄρος ἐστὶ καὶ τὴν κορυφὴν εἰς ὕψος ἀνάγον μακρόν. Ὀλυμπος καλεῖται τὸ ὄρος, ἐξ οὗ καὶ πηγὰι ποταμῶν ἀναδύσονται τρεῖς, ὧν ὁ μείζων καλούμενος Λάπιθος κάτεισι τέμνων καὶ περιρρέων τὴν Λευκωσίαν, οὕτως καλούμενην χώραν, καὶ ἀποπτύων τὸ βεῖθρον παρὰ τὴν ἐς ἄρκτον βλέπουσαν θάλασσαν. Τοῦτου παρὰ τὰς ὀχθὰς ἔτυχεν ἔχων ἐκείνος τὴν οἰκίαν· διὸ καὶ Λαπιθὴς ἔκ γε τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ ὀπώσποτε παρωνόμασται.

§ 314. Καρπασαῖαν et § 315 Καρπασαίας codex; Καρπάσεια Scylax, et Καρπάσεια metri causa trajectis literis Dionysius in Bassaricis ap. St. B. v. Καρπασία; Καρπασία Hellanicus ap. St. B. s. v., Strabo et Ptol.; Καρπάσιον Plinius, V, 35, § 130; Constantin. P. De them. I. l., et probabiliter Hierocles, ubi codex Κάρπασιν. Nunc *Carpass*. || — σταδ. τν'] deb. γν'. || — χειμᾶζει βορέου. Cf. § 309 not. Ceterum inter Ceryniam et Carpasiam mediæ erant Macaria, Aphrodisium, Achæon acte, ex quibus Achæon acte memoratur § 186.

§ 315. ἐντεῦθεν μετέβημεν κτλ.] Hæc in nostri Stadiasmi adornationem non cadunt. || — στάδ. ρσν'] Numerus quadraret fere in longitudinem oræ borealis, quam Artemidorus apud Plinium 1300, Timosthenes 1600 stadiorum esse tradiderunt; sed quum totius insulæ ambitum indicare voluisse auctor videatur, pro ρσν' scribendum fuerit γρν'. Timosthenes ap. Plin. et Strabo computant stadia 3420; Isidorus ap. Plin. 3000 stadia.

§ 316. Κυριακοῦ cod. Verba τοῦ αὐτοῦ, nisi ex τοῦ ἄλλου corrupta sunt, ex fonte fluxerunt, in quo complures diapli ab eodem promontorio ad diversas urbes dirigebantur. || — ατ'] fuerit βτ'. Linea recta est stadiorum 2100. = § 317. Κιτίου] Κίπρου codex; em. Hoffmann. || — γτ' fuerit βτ'.

ΚΡΗΤΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

CRETÆ PERIPLUS.

318. Ἀπὸ τοῦ Κάσου ἐπὶ τὸ Σαμώνιον τῆς Κρήτης, στάδιοι ρ'· ἀκρωτήριόν ἐστι τῆς Κρήτης ἀνέγον πρὸς βορρᾶν ἐπιπολύ· ἐστὶ δὲ ἱερὸν Ἀθηνᾶς· ἔχει ὕψομον καὶ ὕδωρ· τὰ δὲ ἄλλα ἡφανισμένα.

319. Ἀπὸ Σαμωνίου εἰς Ἱερὰν Πύδναν στάδιοι π'· πόλις ἐστὶν· ἔχει ὄρμον· ἔχει δὲ καὶ νῆσον [ῆ] καλεῖται Χρύσεια· ἔχει λιμένα καὶ ὕδωρ.

320. Ἀπὸ Ἱερᾶς Πύδνης εἰς Βίενον στάδιοι ο'· πολὺ δὲ ἱερὸν ἐστὶν ἀπέχον τῆς θαλάσσης.

318. A Caso ad Samonium Cretæ stadia 300 (τ'); promontorium est Cretæ prominens multum ad septentrionem; ibi est fanum Minervæ; habet recessum et aquam; cetera deleta sunt.

319. A Samonio ad Hieram Pydnam (*Hierapytnam*) stadia 480 (υπ'); urbs est cum statione. Habet etiam insulam, quæ vocatur Chrysea, cum portu et aqua.

320. Ab Hiera Pydna ad Bienum stadia 170 (ρθ'). Parvula urbs est, a mari distans.

§ 318. ἀπὸ τοῦ Κάσου] ἀ. τ. Κασίου codex. Parum probabile est auctorem τὸ Κασίον forma diminutiva dixisse insulam quæ ceteris est ἡ Κάσος (h. *Caso*). V. Strabo p. 489: Κάσος δὲ ταύτης (τῆς Καρπάθου) μὲν ἀπὸ ἐδδομήκοντά ἐστι σταδίων, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίων πεντήκοντα. Plinius IV, 23 § 71: *A Carpatho ad Casum VII, M, a Caso Sammonium Cretæ promontorium XXX M. Id. ib § 70: Casos quæ Astrabe*. Id. V. 36, § 133: *Casos, Achne olim*. St. B.: Κάσος... ἐκαλεῖτο δ' Ἀμφὴ καὶ Ἀστράβη. Idem a Caso ins. Casium montem dici refert. Cf. Homer. II. 2, 676. Scylax p. 73; Aristides vol. I, p. 546, 15 ed. Ddf., ubi corrupte Καῖσον et Καύκασον. || — Σαμώνιον] Sic nomen scribitur etiam apud Strabonem p. 472. 474. 475. 478. 489 et Melam II, 7, 12; *Sammonium* ap. Plinium IV, 23, 71 et IV 20 § 58: *Quæ longissima est (Creta) ad orientem promontorium Sammonium adversum Rhodo, ad occidentem Criumetopon Cyrenas versus expellit*. Ib. § 60: *A Carpatho insula promontorio Sammonio LX mill. in Favonium ventum*. Apud Ptolemæum III, 15 p. 244, 8 codices fluctuant inter Σαμώνιον, ut vulgo editur, et Σαμώνιον ἄκρον (55° 50'. — 35° 25'), quod e duobus codicibus Paris. et Palatino recepit Wilbergus; recte, ut puto, siquidem Σαμώνιον ortum videtur ex Σαμώνιον, hoc vero ex Σαλμώνιον, quod ipse etiam Strabo p. 106 habet, et Apollonius Rh. IV, 1693: ἱερὸν Ἀθηναίης Μινωίδος ἰδρύσαντο, ὕδωρ τ' εἰσαφύσαντο καὶ εἰσέβαν, ὥς κεν ἑρταμοῖς παμπρωτίστα βάλοιεν ὑπὲρ Σαλμωνίδος ἄκρης, ubi scholiasta: Σαλμωνίς ἢ Σαμώνιον, ἀκρωτήριον Κρήτης. Porro Dionys. Per. 110: Κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα μακρὸν ἐπ' ἀντολίην Σαλμωνίδος ἄγχι καρχήνου, ἣν Κρήτης ἐνέπουσιν ἐώϊον ἔμμεναι ἄκρην, ubi cf. paraphrasis, Eustathius et scholia. In titulo Cretico ap. Bæckh. C. J. II, p. 409: Ἀθηναίαν Σαλμωνίαν. Denique in Act. Apost. 27, 7: ὑπεκπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην. Nomen promontorii superest in hodierno *cap Salmon s. Salomon*, attamen non hoc Noster indicat, sed id quod in eodem longitudinis gradu situm boream versus sequitur (*cap Sidero*), longe in mare porrectum, alteroque multo magis conspicuum, ut recte contendit Mannerus VIII, p. 706. Quodsi enim Salomonium non est hod. *Sidero*, promontorium in hac insule parte præ ceteris notandum careret nomine ap. vett. geographos; quod vix credideris. Deinde vero hodiernum *cap Salmon* aperte respondet Itano promontorio (Plin.), quippe quod non longe ab Itano (h. *Sitanos*) urbe excurrit (Idem ap. Scylacem p. 44 vocatur Γρανός;

cujus nominis memoriam habebis in adjacente insula, quæ nunc vocatur *Grades*. De Phœnicio nomine Ἱτανός v. Movers *Phœn. Alt.* II, p. 259). Denique Anonymi illa: ἀνέχον πρὸς βορρᾶν ἐπιπολύ, nonnisi in *cap Sidero* quadrant, quod longissime boream versus extenditur, sicuti Ptolemæus quoque borealem hujus lateris extremitatem Sammonio prom. assignat. Præterea Salmonis acra, quam a Minoa profecti Argonautæ ap. Apoll. Rhod. prætervehuntur, nonnisi ad *cap Sidero* pertinere potest. Verba Strabonis p. 475: Τὸ Σαμώνιον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους, quum ad *cap Sidero* et ad *cap Salmon* æquo jure referri possint, nihil probant. Quod hodiernum nomen *Sidero* (Σιδερώ, Σιδερούς) attinet, id ipsum quoque priscis temporibus juxta alterum in usu fuisse, non est cur negemus. Conferre licet Σιδερούς Lyciæ promontorium, quod post Dionysiam insulam (sicut etiam prope Samonium pr. sunt Dionysiades insulæ (§ 337) etiam nunc nomen servantes) Scylax § 100 p. 74 memorat. Neque casu fieri putem, quod in fabulis *Salmonæi* uxor altera *Sidero* vocatur. Ceterum nomina vetera postea ab uno loco ad alium proximum interdum translata esse constat. || — στάδιοι ρ'] legerim τ'; tot certe numeranda erant; Strabo habet stadia 250. || — βορρᾶν] βορᾶν cod.; βορέαν Gail. || — Ἀθηνᾶς] V. Bæckh. C. J. I. 1. || — τὰ δὲ ἄλλα] urbem indicare videtur.

§ 319. Ἱερὰν πύδναν]. Cf. Ἱεράπυδνα ap. Hieroclem p. 649, εἰς Ἱεράπυδνα ἦλθε ap. Dionem Cass. XXXVI, 2. Lapides et meliores auctores Ἱεράπυτναν præbent, uti constat. In Ptolemæo optimi codices Ἱερά Πίτναν, vulgo Ἱερά πέτρα, quod hodiernum loci nomen scriba quidam intulit. Oræ longitudo a Salomonio pr. ad *Hierapetra* est fere stadiorum 480, adeo ut υπ' pro π scribendum fuerit. Mox inserui ῆ. E regione hujus loci, 100 fere stadiis dissitæ in alto jacent *Gaidouro* insulæ duæ, quarum major, ut videtur, apud Nostrum vocatur Χρύσεια. Cf. Plinius IV, 20, § 61: *Contra Hierapytnam (Hierapydyam v. l.) Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiussa, Butoa, Aradus*. Ceterum inter Sammonium pr. et Hierapytnam Ptolemæus recenset Itanum opp., Ampelum pr. et Erythreum pr.

§ 320. Βίενον] Aliis Βιέννος, Βιέννα et corrupte *Blenna*, *Blentia*. Stephan. Byz.: Βιέννος, πόλις Κρήτης. Οἱ μὲν ἀπὸ Βιέννου (sic Berkel.; Βέννου codd.) τοῦ τῶν Κορυφῶν ἐνός, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Ἄρη γενομένης βίας, ὃν ἐνταῦθα [θεοδῶσαι adl. Berk.] τραπὺν ὑπὸ Ὁρού

321. Ἀπὸ Βιένου εἰς Ἀθήναν στάδιοι ο΄· ἐκεῖ πα-
ράκειται νησίον, ὃ καλεῖται Ὀξεῖα· ὕδωρ ἔχει.

322. Ἀπὸ Λεβήνας εἰς Ἀλὰς στάδιοι κ΄.

καὶ Ἐφιάλτου τῶν παίδων Ποσειδῶνος· καὶ μέχρι καὶ νῦν
τὰ καλούμενα ἑκατομῆδον θύεται τῷ Ἄρει. ὁ πόλις Βιέν-
νιος· « οἱ δὲ τιμὰς ἀποπέμπειν τῷ τε Μιλίῳ (τῷ τεμιλίῳ
Ald.) καὶ Βιεννίῳ. Sequuntur alia quædam de Vien-
na Gallica, hujus urbis, ut ferunt, colonia. Hierocles
p. 649: Ἰνατος, Βιέννα, Ἰεράπυθνα. Geogr. Rav. V, 21:
Dicte, Jerapina (i. e. Hierapytna), Blentia, Liberithon,
Arpade (i. Arade). In Tab. Peut. Blenna ab Hiera (Hierapytna) 20 milibus, ab Arcadia 30 mili-
bus distat. Veteris urbis loco hodie est Bianos seu
Fianos vicus, viginti fere stadiis a litore remotus in
planitie fluvio irrigua. Itaque ἀπέχον scribendum esse
pro ἀνέχον, quod codex præbet, recte conjecit Gaillius.
Porro quum *Bianos* a Hierapytna absit 170 fere stadiis,
pro στάδιοι ο΄ leg. στάδιοι ρο΄, monente Pashleyo in
Travels in Crète (London 1837) I, p. 277. Olim de
situ Biennæ urbis vario modo viri docti errarunt. Præ
ceteris cavendus est Lapieus, qui Cretæ mappam erro-
ribus scatentem confecit, nec multo meliora præbet in
Recueil des Itinéraires anciens. Illuc redeo. Ptolemæus
Biennum seu Biennam non memorat, sed post Hiera-
pytnam habet Ἰερὸν ὄρος. Qui quidem Sacer mons
procul dubio erat mons Jovis Arbii, e Stephano notus,
(Ἄρβιος.. Ἔστι καὶ ἐν Κρήτῃ Ἄρβιος ὄρος, ἐνθα τιμᾶται
Ἄρβιος Ζεύς. Ἄρβιος οὖν ὁ κατοικῶν τὸ ὄρος); id enim
suadet *Arvi* haud longe a *Bianos* vico ad mare situs
(V. Pashley. p. 266), pone quem montes assurgunt.
Ceterum Ζεύς Ἄρβιος idem fuerit cum Jove Βιεννίῳ,
quem de urbe sic nominat Stephanus v. Βιέννος, ubi
pro corrupto τῷ τε μιλιῳ Meinekius scribendum con-
jicit τῷ τε Μιλησίῳ, quum Miletus urbs in Creta fue-
rit. Scribendum potius est: τῷ Ταλλαίῳ, quum de
Tallæo Jove aliunde constet. Quid Hæckhius censet,
nescio, quum De Creta opus viri doctissimi veneran-
dique magistri nunc non adsit. — Otus et Ephialtes
Martem ad Biennum in vincula conjecisse feruntur,
teste Stephano. Otum in Creta memorat Servius ad
Virg. *Æn.* III, 578. Pashleyus p. 272. 278 vero cum
fabula componit Gigantis tumulum (*Giant's tomb*),
τοῦ σαραντοπήχου (i. e. τοῦ τεσσαρακονταπήχους) μνημα,
quod in hac regione ostenditur.

§ 321. Ἀθήνα] Ἀθήν ap. Strabon. p. 478: Διέχει
δὲ (Γόρτυν) τῆς Λιθουκῆς θαλάσσης κατὰ Λεβήνα, τὸ
ἐμπόριον αὐτῆς, ἐνεμένηκοντα· ἔχει δὲ τι καὶ ἄλλο ἐπίνειον
τὸ Μάταλον, διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. Ptole-
mæus I. I. p. 243: Λεβήνα; Pausanias II, 26, 9: ἐκ δὲ
τοῦ παρὰ Κυρηναίοις τὸ ἐν Λεβήνῃ τῇ Κρητῶν ἐστίν· Ἀσκλη-
πίειον (de quo Λεβηναῖο φανό plura ap. Philostratum
V. Ap. IV, 34, 3. p. 87 ed. Didot.); Plinius IV, 20
§ 59: *Lebena*; Geogr. Rav. *Libena*; Tab. Peut. *Lade-
na*, a Gortyna 12 mill. distans. Hodie *Leda* cum veteris
urbis ruderibus. De nominis etymologia Philostratus
I. I.: Λεβηναῖον δὲ τὸ ἱερὸν ὀνομάσθαι φασίν, ἐπεὶ οὗ
ἀκρωτήριον ἐξ αὐτοῦ κατατείνει· Ἀέοντι εἰκασμένον (Ἀέων
ἄκρα ap. Ptol.; *Cap Lionda*): unde locum a Phœnici-
bus olim occupatum fuisse recte colligit Movers *Das*

321. A Bieno (*Bienno*) ad Lebenam stadia 270 (σο΄).
Ibi adjacet insula parva, quæ vocatur Oxia sive Acuta;
aquam habet.

322. A Lebena ad Halas (*Laswas*) stadia 50 (ν΄).

Phœn. Alterth. II, p. 260. Leonem ap. Phœnices dici
ἔτι etiam Agathemerus I, 1 tradit. — *Leda* a Bien-
na distat ad 270 stadia, non 70, ut codex habet. Oxia
esse debet una ex parvis insulis, quæ a *Leda* et *Cap
Lionda* (Ἀέων ἄκρα ap. Ptolem. et Philostrat. I. I.)
versus occasum sunt. Num *Ophiussa* Plinii?

§ 322. Ἀλὰς] Proxime sequitur locus qui vocatur
Kalus limenes; id nomen jam occurrit in Actis Apost.
27, 8: Ἠλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλὸν οὐς
λιμέναν, ὃ ἐγγὺς ἦν πόλιν Λάσσαια (Ἀλασσα codex
Alex.; in latinis vulgo *Thalassa*). In Tab. Peut. idem
locus vocatur *Lisia* (i. Lissa), recteque 16 mill.
a Gortyna distare dicitur; in Geogr. Rav. est *Licium*.
Num huc trahenda sit *Lasos*, quam in mediterraneis
recenset Plinius, dubium est, quum probabiliter e Bar-
barino codice legendum sit *Lappa*. Contra vero, quum
in propinquo sit Phæstus urbs, huc referenda erant
quæ leguntur apud Strabonem p. 479: καὶ Ὀλύσσην
(ὁ Λισσην probabiliter conj. Coray.) δὲ τῆς Φαιστίας,
et apud Stephanum v. Φαῖστος: Ἔστι τῆς Φαιστιᾶδος
καὶ ὁ καλούμενος Λισσῆς (Λισσην). Ὁμηρος: « ἔστι δὲ
τις Λισσῆς (Λισσην) αἰπειὰ τε εἰς ἄλα πέτρην. » Nimi-
rum quum Homerus (Od. 3, 293) canat:

ἔστι δὲ τις λισσὴ αἰπειὰ τε εἰς ἄλα πέτρην
ἔσχατῇ Γόρτυνος, ἐν ἡρωιδεῖ πόντῳ,
ἐνθα νότος μέγα κύμα ποτὶ σκαῖον ῥίον ὠθεῖ,
ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κύμα' ἀποέργει·

nonnulli in v. λισσὴ nomen proprium agnoscere sibi
visi sunt. Etenim schol. Ambros.: λισσὴ] λεία·
τινὲς δὲ κύριον ὄνομα τὴν νῦν Βλεισσην (sic) καλου-
μένην. Ὁ δὲ Κράτης σὺν τῷ ἐν γράφει Λισσιν. Schol.
vulg.: λεία πέτρα, ἢ κατὰ μεταπλασµὸν εἶπεν τὸν νῦν
παρὰ τοῖς Κρητῶν σὺν τῷ ἑ, Βλίσση (Βλίσση Eustath.
p. 1468, 37): ἔστι δὲ ἀκρωτήριον τῆς Γόρτυνης. ὁ δὲ Κρά-
της σὺν ἐν γράφει Λισσιν (Βλίσση Eustathius Crateti
tribuit). Intelligendum vero promontorium quod in-
ter Καλοὺς λιμένας et Matalum versus libonotum longe
procurrit, et prope quod erat urbs *Lisia* (deb.
Lissa) vel *Licium* (deb. Lissus), sicuti in occidentali
insulæ parte altera urbs maritima et *Lissus* et *Lissa*
(V. Scylax p. 43) vocatur, ad quam Strabonis et Ste-
phani verba pertinere nonnulli, quos Forbigerus sequi-
tur, opinati sunt. Quo pacto in Actis Apost. e *Lissa*
factum sit *Lisava* vel *Alassa* dicere non habeo. *Thalassa*
interpretis latini nihil nisi mendum est, neque locus
Stephani: Θάλασσα· τὸ ἐθνικὸν (τοπικὸν conj. Mein.)
θαλασσαῖος καὶ θαλασσεὺς καὶ θαλάσσιος, trahi huc potest
(Cf. Dindorf. in Thes. v. Θάλασσα). Dubitari vero
nequit quin ἅλαι Stadiasmi ad Ἀσσιαν vel Ἀλασσαν
Actorum referendum sit, quamquam quid potissimum
auctor scripserit parum liquet. — Ceterum ad *Kalus
Limenes* stadia sunt 40-50. Quare, pro α' legerim ν',
quos numeros in nostro codice facillime confundi po-
tuisse sæpeque confusos esse supra monuimus.

323. Ἀπὸ Ἀλῶν εἰς Μάταλαν στάδιοι τ'· πόλις ἐστὶ, καὶ λιμένα ἔχει.

324. Ἀπὸ Ματάλης εἰς Σουλῖαν στάδιοι ξε'· ἀκρωτήριόν ἐστιν ἀνέχον πρὸς μεσημβρίαν· λιμὴν ἐστὶ· καλὸν ὕδωρ ἔχει.

325. Ἀπὸ Σουλῖνας εἰς Ψυχέα στάδιοι ιβ'· ἀπὸ δὲ Πύδνης ἐπὶ τὸν Ψυχέα στάδιοι τν'· λιμὴν θερινός· καὶ ὕδωρ ἔχει.

326. Ἀπὸ Ψυχέως ἐπὶ τὸν Λάμωνα στάδιοι ρν'· λιμὴν ἐστὶ· καὶ πόλιν ἔχει καὶ ὕδωρ.

327. Ἀπὸ Λάμωνος ἐπὶ Ἀπολλωνιάδα στάδιοι λ'.

328. Ἀπὸ Ἀπολλωνίας εἰς Φοίνικα στάδιοι ρ'· πό-

323. Ab Halis (*Lasæis*) ad Matalam stadia 80 (π'). Urbs est cum portu.

324. A Matala ad Suliam stadia 65. Promontorium est prominens ad meridiem; portus est aquam habens pulchram.

325. A Sulena (*Sulia?*) ad Psycheum stadia 12; a *Hierapytna* autem ad Psycheum stadia 550 (φ'). Portus est æstivus, aquam habens.

326. A Psycho ad Lamonem stadia 150. Portus est, et urbem cum aqua habet.

327. A Lamone ad Apolloniadem stadia 30.

328. Ab Apollonia ad Phœnicem stadia 100. Urbs

§ 323. Μάταλαν] Ματάλια Ptolemæus, apud quem Wilberg. de conjectura scripsit Μάταλα. In Strabone p. 478. 479 codices Μέταλλον et Μάρταλον, unde Μάταλον recepit Cramer. Etiam nunc *Matala*. Vid. Pokoke II, p. 346. Nescio an huc pertineat Malium prom., de quo scholiastæ monent ad Odys. I. I. Scilicet pro μικρός δὲ λίθος legebatur etiam Μαλίου δὲ λίθος : Μάλιον (Μάλειον sch. Ambr.) γὰρ ὀνομάζεται τὸ πρὸ τοῦ Φαιστίων λιμένος ἀκρωτήριον. Cf. Suidas. v. Μάλεος, ubi de Hom. versu notantur hæc : Μάλεος γὰρ τις τελέσας (magica arte consecrans) τὸν λίθον τοῦτον ἀνέβρωσε τῷ Ποσειδῶνι, πρὸς τὸ μὴ τὰ κύματα προσπλάττειν τῇ Φαιστίῳ. Cf. Stephanus : Λιθήσιος, ὁ Ἀπόλλων ἐν τῷ Μαλέῳ (Μαλέα Mein.) λίθῳ προσδρυμένος ἐκεῖ. — In Stadiasmo Numerus τ' in π' mutandum esse bene monet Hoffmannus p. 298.

§ 324. Σουλῖαν] Mox ἀπὸ Σουλῖνας. Quid verius sit, nescitur. Hodie portus *Galene*, ad quod Σουλῖνα propius quam Σουλῖα accedit. Pashley I. I. I, p. 304 : « The chief port of Amari is *Haghio Galène*, which is somewhat to the eastward of Apodhulo, and is probably the site of the ancient Sulia or Sulena, recorded by the author of the Stadiasmus, as a promontory, where there was a harbour and good water. » Stadia 65 viâ rectâ sunt computanda; vel sic tamen numerus justo minor.

§ 325. Ψυχέα] εἰς Ψυχέαν.. ἐπὶ τὸν Ψυχέα.. ἀπὸ Ψυχέας.. et § 327 ἀπὸ Ψυχέων codex. Apud Ptol. est Ψύχιον, itemque apud Stephanum : Ψύχιον, τόπος (ποταμός cod. Rhedig. fort. recte), ἐν ᾧ πόλις ἦν ὁμώνυμος. τὸ ἔθνηκον Ψυχεύς. In Stadiasmo locus dictus fuerit Ψυχεύς, *Refrigerator*, Refrigerii portus (Ψυχέων), sicuti Ψυγμοῦ λιμὴν in Æthiopiæ ora habes apud Artemidorum in Strabone p. 774. Situs portus videtur ad fluvium, a cuius ostio circa 15 stadia distans in mediterraneis nunc est *Kastri*. Cf. Pashley. I, p. 304 : « *Psychion... is placed by the Stadiasmus twelve stades to the west of Sulia, a distance which agrees very well with the situation of Kastri.* — Quæ sequuntur ἀπὸ δὲ Πύδνης .. καὶ ὕδωρ ἔχει in codice inter § 326 et 327 post verba καὶ πόλιν ἔχει καὶ ὕδωρ leguntur. Quo commisso, scriba § 327 dedit ἀπὸ Ψυχέων pro ἀπὸ Λάμωνος. Nostro loco ἀπὸ δὲ Πύδνης breviter dicitur pro ἀπὸ δὲ Ἰερᾶς Πύδνης, sicuti in Tab. Peut. habes *Hiera* pro *Hierapytna*. || — τν'] numerus corruptus. Secundum codicis numeros depravatos a Hierapytna

ad Psychium colliguntur stadia 537, ex nostra distantiarum computatione stadia 637.

§ 326. Ψυχέας cod. — Lamonem portum urbemque non novimus. Ceterum quum a Psycho usque ad Phœnicem in Stadiasmo putentur stadia 280, eaque distantia recte habeat, ideoque nostro loco incorruptus esse videatur numerus stadiorum 150 : sequitur Lamonem portum quærendum esse ubi in Pashleyi mappa notantur *Phœnicias* et *Selia*. Lamum urbem et fluvium Ciliciæ, Lamumque Herculis et Omphalæ filium novimus. Ut in his Phœnices conditores agnosco, sic Creticus quoque Lamon portus olim ad Phœnices pertinuerit. Ptolemæus inter Mataliam et Phœnicentem portum nihil nisi *Μασσαλία ποταμοῦ* (h. *Megalopotamos*) ἐκβολὰς memorat. Eundem fortasse fluvium Scylax p. 43 dicit Messapium in Lampæa regione. || — ἔχει καὶ] sic codex; ἔχει δὲ Iriart.

§ 327. ἀπὸ Λάμωνος] ἀπὸ Ψυχέων codex. Cf. not. ad § 325. Auctor num Ἀπολλωνιάδα an Ἀπολλωνίαν scripserit, nescimus. Aliunde urbs non nota, nisi apud Stephanum intelligenda est, ubi præter Apolloniam τὴν πρὸς τῇ Κνωσσῷ, altera Cretensis memoratur ἡ πάλαι Ἐλευθέρινα, Αἰίου, (Ἐλευθέρα Αἰλίου v. I.) πατρὶς· ἐκ ταύτης δ' εὐσεβὴς Διογένης. Distinguenda igitur foret prisca hæc Eleutherna ab altera ejus nominis urbe notissima (etiam nunc *Eleutherna*), in qua Apollinis cultum viguisse numerorum auctoritate constat (V. Müller *Dor.* I, p. 208). Ejusdem dei religio in altera urbe causa mutati nominis fuisse putanda est.

§ 328. Φοίνικα] Cf. Strabo p. 475 : Τὸ δὲ ἐνθεν ἰσθμός ἐστιν ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ Φοίνικα τὸν Αἰμυπέων. Quod parum accurate dictum est, quum Amphimalla et Phœnix non in eodem sint longitudinis gradu. Ptolemæus habet Φοινικοῦντα λιμένα et Φοίνικα πόλιν. Apud Stephanum est : Φοινικοῦς, πόλις Κρήτης. In Hierocle p. 751 : Ἀίσσος, Φοινίχη ἦτοι Ἀραδῆνα, νῆσος Κλαυδός. Wesselingius ad verba Φοινίχη ἦτοι Ἀραδῆνα : « Ita, inquit, mss., ut Holstenius admonuit. In Notitia, quam Jac. Coar publicavit, ὁ Φοινίχης ἦτοι Ἀριζάνης præsul ceteris Cretensium accensetur; qui quum vitio sit deformatus, parum juverit. Fuisse puto Φοινίχη ἦτοι Ἀραδῆν, quam posteriore Stephanus agnoscit : Ἀραδῆν, inquit, πόλις Κρήτης ἢ καὶ Ἀνώπολις λέγεται διὰ τὸ εἶναι ἄνω. Ὁ πο-

λις ἐστίν· ἔχει λιμένα καὶ νῆσον. Ἀπὸ δὲ Κλαυδίας εἰς Φοινίκᾳ στάδιοι τ'. ἔχει πόλιν καὶ λιμένα.

329. Ἀπὸ Φοινίκος εἰς Τάρρον στάδιοι ξ'· πόλις μικρά ἐστίν· ἔχει ὄρμον.

λίτης ἀπὸ τῆς γενικῆς Ἀραδῆνιος. Est in parte insulae australi apud Ptolemæum Φοινίξ, cujus episcopum in Nicæno II Concilio p. 354 memoratum negligenter Geographiæ sacræ conditor præterit: ea si nostra est, oportet cum *Aradene* deinceps coaluerit; aut id si spreveris, ut *Araden*, incerta nobis causa, Phœnices nomen impetraverit. » Hæc Wesselingius. In Hierocle et Notitia episc. pro Ἀραδένᾳ et Ἀριζώνης sufficiebat correxisset Ἀραδῆνα et Ἀραδῆνης, quæ urbs, ut ex iisdem locis intelligitur, non diversa erat a Phœnice; hoc erat Græca denominatio, illud vero nomen Phœnicium, ab Aradiis (ῥαδί) ductum (Movers *Phœn. Alterth.* II, p. 261). Porro oppidum portui adjacens haud dubie vocabatur ἡ κάτω πόλις, dum altera, in monte sita, erat ἡ ἄνω πόλις. Vici in veteris urbis, cujus exstant ruinae, regione siti etiam nunc *Anopolis* nomine comprehenduntur. Audiamus Pashleyum I. I. II, p. 241: « An ascent of a few minutes up the rocky elevation at the foot of which the hamlet of Rhiza is built, brings us to the site of the ancient city, from which we see along the southern coast as far as the projecting point of Mesara... Below us is the port Lutro (Φοινίξ s. Φοινικοῦς λιμὴν veterum) and its little village, the winter residence of nearly all the Anopolitans: it seems to be about a mile off. I am, however, assured that following the road which leads to it, its distance is full three miles. The whole circumference of this rocky elevation, occupied by the ancient city, is about a mile; perhaps hardly so much. To the south I observed no traces of walls: the rocks being nearly perpendicular on that side, it is very unlikely that walls should ever have been built there. The chief remains are on the west; where a considerable piece of ancient walling, of the very earliest style, still exists. Its length is about six feet. Its height varies from five to eleven feet... The plain on which are situated the hamlets comprehended under the common name of Anopolis, is covered with patches only of cultivation; its length is about a mile and a half, its breadth perhaps three quarters of a mile: to the south it is bounded by this rock, and to the north by the highest range of the Skafian mountains. » A ruinis Anopolis quindecim fere stadia versus occasum distans prope rivulum situs est vicus *Aradena*, qui ipse quoque veterum ædificiorum quædam habet rudera, adeo ut Araden et Anopolim duo fuisse oppida, non vero ejusdem urbis nomina, putares, nisi veterum testimonia suaderent dirutæ urbis nomen in hodiernum vicum translatum esse, atque ruinas in vico obvias ad suburbium aliquod pertinere. Prope portum ad *Lutro* vicum item antiquitatis vestigia supersunt. Vid. mappa insulae Pashleyana. — Ceterum situm portus et urbis recte indicat Ptolemæus hisce:

Φοινικοῦς λιμὴν 53° 30'. 34° 10'.

Φοινίξ πόλις 53° 35'. 34° 15'.

est cum portu et insula. A Claudia [*insula*] ad Phœnicem stadia 300. Insula habet urbem et portum.

329. A Phœnice ad Tarrhum (*Tharram*) stadia 160 (ρζ'). Urbs parva est, quæ stationem habet.

ex codicibus hinc inde aliquid assumens, adeo ut in nova hac editione legatur:

Φοινίξ πόλις 53° 30'. 34° 15'.

Φοινικοῦς λιμὴν 53° 45'. 34° 20'.

Insulam prope portum neque Pashleyus neque Kiepertus notant; sed absque nomine habes in mappa Gauttieri (*Carte reduite de la partie meridionale de l'Archipel. Paris 1827*). Hæc procul dubio est insula quæ *Aradus* dicitur ap. Plin. et Steph. Byz.: Ἀραδός, τρίτη, Κρήτης νῆσος || — Κλαυδίᾳ || Excidisse videtur vox νήσους. Particulam δὲ ante Κλαυδίᾳ male omisit Iriart. Κλαυδός insula vocatur ap. Hieroclem et Ptolemæum p. 245; Κλαυδός νῆσος, ἐν ᾗ πόλις Κλαυδὴ in Act. Apost. 27, 16. Genuina nominis forma fuerit *Gaudos*, sicuti est ap. Plin. IV, 20, § 61, ubi sic interpunge: *Contra Hierapytnam Chryse; Gaudos; eodem tractu Ophiussa*, etc. Mela quoque II, 7 insulas ad Cretam memorat Chrysen et Gaudum. Urbs insulae fuerit Phœnicia, suadente altera *Gaudos* insula in mari Siculo, quam Phœnicum sedem fuisse constat; hanc quidem vulgo Γαυδὸν scribunt; at Γαυδὸν præbent codd. omnes Strabonis p. 37. 277. 299, et ap. Diodorum V, 12 codices meliores (Cf. Etym. M. p. 543 ubi: ἐν δὲ Καύδῳ καὶ Καλυψῶς ἐστὶν Ἀρροδίτης ἱερὸν. Movers I. I. II, 359). Nostra insula etiam nunc *Gaudapula*. || — εἰς Φοινίξ || sic Gailius; εἰς Φοινίκης h. l. cod.; fort. εἰς Φοινίξην, quam formam Hierocles habet. || — τ' || reapse sunt fere stadia 220. || — ἐχ εἰ || ἔχειν codex.

§ 329. Τάρρον] haud dubie scribæ errore pro Τάρραν, uti est in Oraculo ap. Euseb. P. E. p. 133 ed. Stephan., Theophrast. H. Pl. II, 2, Pausaniam IX, 16, 3, Stephan. Byz. v. Τάρρα, ad quem Holstenius ex Anonymo auctore vit. Apoll. Rhod. laudat hæc: Τάρρα δὲ πόλις Κρήτης, ὥς φησι Λογγίνος ἐν τοῖς Φιλολόγοις. Idem nomen reposuerunt ap. Ptolemæum, ubi Τάρρα (sic) inter Pœcilassum et Lissum ponitur, quum Noster rectius haud dubie Tarrham inter Phœnicem et Pœcilassum collocet. Urbs clara cultu Apollinis (V. Pashley. II, p. 270), patria Lucilli scriptoris (Fr. Hist. IV, p. 440). — Post *Lutro* portum (Φοινίξ λιμένα) primus oræ locus veteris urbis rudieribus insignis post 140-150 stadia occurrit in valle *Haghia Rumeli* ad vicum cognominem; hinc 40 fere stadiorum intervallo dissitus est locus *Trypete* et *Boukoliasi*, item vetustis ruinis memorabilis; sin alia stadia 30 juxta oram pergas, tertiæ urbis vestigia deprehendis in *Suita* vico. Hic vero quum aperte sit Σούτᾳ Stephani, Σόδα Stadiasmī: consequitur Pœcilassum ad hod. *Boukoliasi*, Tarrham in *Haghia Rumeli* querendam esse, porro male notari distantiam a Phœnice ad Tarrham, ita illam corrigendam ut pro ξ' scribatur ρζ'. Numerus sic sane paullo major quam velis evadit; at in sequentibus quoque ut plurimum distantia justo majores notantur. Descriptionem pictamque imaginem vallis *Haghia-Rumeli*, montium jugis abruptis pæne inaccessæ, vide ap.

Ita bene habet vulgata, quam mire corruptit Wilbergus

330. Ἀπὸ Τάρρου εἰς Ποικιλασσὸν στάδια ζ' πόλις ἐστὶ καὶ ὄρμον ἔχει καὶ ὕδωρ.

331. Ἀπὸ Ποικιλασσοῦ εἰς Σύβαν στάδια ν' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα καλὸν ἔχει.

332. [Ἀπὸ Σύβης εἰς Λισσὸν στάδια λ'.]

333. Ἀπὸ Λισσοῦ εἰς Καλαμύδην στάδια εν'.

330. A Tarrho ad Pœcilassum stadia 60. Urbs est, quæ stationem habet et aquam.

331. A Pœcilasso ad Sybam (*Suiam*) stadia 50. Urbs est, quæ portum pulchrum habet.

332. [*A Suia ad Lissum stadia 30*].

333. A Lisso ad Calamyden stadia 50 (v').

Pashley II, p. 264. De ruinis idem ita : « On examining the spot I found very slight vestiges of antiquity ; but the Toscan priest Buondelmonti (in Cornelli Creta sacra t. I, p. 85) describes considerable remains of a temple and other buildings at the site of the ancient city, as existing when he was in Crete, more than four hundred years ago. » E Buondelmontio vero Pashleyus exscribit hæc : « Portum antiquæ urbis desolatum, hodie *Romelum*, ingentem aspicio templum in subversione volutum, quo omnia genera marmorum... sine ordine jacent. Aspicio idolorum sine capitibus busta et ab altero latere templi caput Veneris vel Dianæ inveni, quod super omnia pulcherrimum videbatur.... Columnæ cisternæque cum ædificiis amplis per omnia patescunt... Cernimus nimis deletas Græcas literas scriptas, sequimur deinde eas ; heu scissum erat, sed per conjecturas sic cernere potui : *Munda pedem, vela caput, et intra* [Cf. Solinus c 11]. »

§ 330. Ποικιλασσόν] In Ptolemæi codd. locus vocatur Ποικιλάσιον, pro quo Wilbergius ex Nostro dedit Ποικιλασσός, paullo confidentius, quum aliunde de loco nihil constet. Nomen superstes in hodierno *Boukoliasi*. Pashleyus II, p. 263 : « I learn that at a place called *Trypeté*, near *Vukoliasi* (εἰς τὴν Τρυπητή, εἰς τὸ Βουκολιάσι), between *Haghia Rumeli* and *Suia*, and somewhat nearer to the latter place than to the former, at a spot the road to which from here (sc. ab *Haghia Rumeli*) is so bad that the place may be called inaccessible, except by sea, are found Hellenic remains, situated about a mile from the shore. The hillon which they stand is visible from the sea. »

§ 331. Σύβαν] Συβάν codex ; fuerit Συία, ut apud Stephanum : Συία, πόλις μικρὰ Κρήτης, ἐπίνειον οὐσὰ τῆς Ἐλύρου· ὁ πολῖτης Συιάτης καὶ Συιάς. Nunc est Σουία vicus, in planitie situs, incolis carens. Pashleyus II, p. 100 : « Suia, like *Haghio Kyrkos*, is intirely uninhabited. Some peasants shewed us a spring of brackish water, and conducted me to a mutilated inscription, from which alone it would have been impossible to determine the name of the city... I learn that, till a few years ago, there was here a large marble slab covered with an inscription. A kaik came and took it away. In the middle of the plain is a winter stream, between which and the rocky cliffs, forming the eastern boundary of the plain, are found the existing remains of the ancient city. I see spread over the ground here pieces of pottery and three fragments of the shafts of columns. Although the plain is narrow even at the sea, and contracts at no great distance from it, yet *Suia* is not so cooped up by surrounding rocks as *Haghio Kyrko*. I observe remains of the city walls, and also, in several places, those of pu-

blic buildings ; but nothing deserves a particular description. None of the visible remains can be more ancient than the time of the Roman emperors. The are either of different sized stones or of brick work. The sculptured cross on some fragments of white marble would seem to indicate the existence of the city in Christian times, and from the mention of Elyros in Hierocles's list of Cretan cities, then reduced in number to one-and-twenty, there can be but little doubt that its small port also continued to exist at that time. On the side of the hill, to the south-east of the city, are several tombs resembling those of *Haghio Kyrko*. » Elyri urbis (de qua cf. Scylax) ruinæ ap. vicum *Rhodovani*. V. Pashley p. 105. — § 332. *Inclusa supplevi*.

§ 333. De Lisso vid. Scylax p. 43 ibique not. De numis, in quibus Λισσών (similiter ac in aliis numis habes -Κνωσίων, Πολυρηνίων), sicuti *Lisos* in Tab. Peut., v. Eckhel (Numi vett. anecdoti p. 152.) et Pashley. II, 91 sqq. De accentu in ultima monet Herodian. De solit. lect. p. 38, 26. Dubium non est, quin ad Lissum urbem pertineant ruinæ quæ sunt ad *Haghio Kyrko*, de quibus ita Pashleyus II, p. 88 : « On coming to the worst part of the descent we saw before us the church of *Haghio Kyrko* and the site of ancient city in a small plain running down to the sea, surrounded on very other side by rocky hills, and presenting, on a large scale, a form every much like that of a Greek theatre. Near the sea, where the width of the plain contracts to about 150 paces, is the church of the *Panaghia*, which seems to stand on the site of an ancient temple. I observed near it fragments of the shafts of granite columns, and in the walls are several pieces of white marble, some of which seem to have been parts of pediments ; others of entablatures. The inference that this may have been a fane of Dictynna will not fail to suggest itself to the reader. On the south-western side of the plain, the lower part of the hills is covered with sepulchres, not scooped out of rocks, but each of them a small building, the interior of which is eight or nine feet long and six or seven wide, and the crown of its arch about six feet high. There are perhaps fifty on these tombs : their entrance-doors are so small as only just to afford room for any one to pass into them. The interior of many of the tombs is covered over with plaster. » Ceterum ad hanc Lissum nonnulli retulerunt nomina Ὀλυσσός et Λισσός apud Strabonem p. 479 et Steph. Byz. v. Φαῖτος ; de quo errore cf. supra not. ad § 322. || — Καλαμύδην] locus aliunde non notus. Fort leg. Καλαμύτην (Cf. Μύλαζι insula Cretica § 319 ; Μύλωνος gigas Creticus ap. Diodor. V, 71). Situm loci reperit Pashleyus (II, p. 124) ad ecclesiam Sancti Georgii inter *Selino ca-*

334. Ἀπὸ Καλαμύδης εἰς Κριοῦ Μέτωπον στάδιοι λ'. ἀκρωτήριόν ἐστιν ὑψηλόν· ἔχει ὕδωρ καὶ ὕφορμον.

335. Ἀπὸ Κριοῦ Μετώπου περίπλους εἰς Βιέννον στάδιοι ιβ'· λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

336. Ἀπὸ Βιέννου εἰς Φαλάσαρναν στάδιοι σζ'· ὄρμος ἐστίν, ἐμπόριον, πόλις παλαιά· νῆσος δὲ ἀπὸ σταδίων ζ' Ἰουσαγόουρα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολάς· ἔχει λιμένα· ἔχει δὲ ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐν τῷ λιμένι· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη νῆσος ἀπὸ σταδίων γ'· καλεῖται Μέση, καὶ ὄρμον ἔχει· ἡ δὲ τρίτη καλεῖται Μύλη· ὁ δὲ πλοῦς βαθύς· ἀγορὰν ἔχει.

steli et Vithias vicum. « About a mile from the church of Haghius Antonius I arrive at another of Haghius Gheorghios and also at the ancient site of which I am in search. It is situated on the summit of the ridge between two valleys : on the western and south-western sides of the city the walls may be traced for three or four hundred paces : on the east I could only observe them for about one hundred paces, while on the south the ridge narrows, and the wall, adapting itself to the natural features of the hill, has not a length of more than fifteen or twenty paces. The whole seeming circuit of these walls cannot much exceed half a mile : still, possibly, the city might extend further to the north. Foundations of the walls of buildings are seen to the south of the church of Haghius Gheorghios. Of the walls which remain the style is ancient though the construction is not very massive : the chisel has not been used for any of the stones : the sizes of most of them are pretty nearly the same, and they are all polygonal. The thickness of the wall is about four feet. — I suppose these to be remains of Calamyde... I know of no other city mentioned in any ancient writer, which we could be authorized to place here; and the site agrees perfectly with what we learn of Kalamyde from the author, who alone has recorded the name of this city. » || — στάδιοι σν'] sic codex corrupte. Linea recta a Lissi ruinis ad Calamydes rudera sunt fere 60 stadia, secundum oram circiter 70; hinc ad Criu-metopon ad 40 (30 sec. Stad.) stadia. Nostro loco scribendum erit στάδιοι ν', quæ lenissima est mutatio, etsi verum non plane assequitur.

§ 334. ἀπὸ Καλαμύδην codex. || — Κριοῦ μέτωπον prom. etiamnunc *Cavo Krio* appellatur.

§ 335. Βιέννον] Βιέννον, at § 336 ἀπὸ Βιέννον (sic) codex. Locum cognominem vidimus supra § 320. Apud Ptolemæum post Criumetopon (52° 35'. 34° 10') in Occidentali latere sequuntur :

Ἰναχώριον	52° 35'.	34° 30'.
Ῥαμνοῦς λιμὴν	52° 30'.	34° 35'.
Χερσόνησος	52° 30'.	34° 30'.
Φαλάσαρνα	52° 20'.	34° 40'.

Quorum priora loca tria non memorat Anonymus, dum Bienni mentio apud Ptolemæum desideratur, nisi fortasse Ἰναχώριον (sic ex optimo cod. Palat. scripserim) corruptum est ex Βιέννα χωρίον, quod tanto facilius fieri potuit quum β littera in Ptol. vocem Ἰνα præcedat; quamquam distantiarum notæ non quadrant. Contra Pash-

334. A Calamyde ad Criu-Metopon stadia 30. Promontorium est excelsum; habet aquam et recessum.

335. A Criu-Metopo periplus ad Biennum stadiorum 12. Portum habet et aquam.

336. A Biennio ad Phalasarnam stadia 160 (ρξ'). Ibi statio est, emporium, urbs antiqua; insula autem distans 60 stadia, Iusagura, spectans orientem versus; habet portum; habet et fanum Apollinis ad portum. Est et alia insula (distans) stadia 3. Vocatur Mese et stationem habet. Tertia vocatur Myle; navigatio profunda; forum habet.

leyus censet oppidi nomen Ἰναχώριον depravatum postea esse in Ἐννεαχώρῃ, quod nunc est regionis nomen mediterraneæ, non adeo longe ab ea litoris parte, cui Inachorion Ptolemæi accensenda esset. Hæc parum mihi probantur, quum Ἐννέα χώρῃ (*Novem pagi*), nomen regioni peraccommodatum, sic corruptum esse verisimile non sit. Ceterum ubinam situs fuerit Biennus non nisi e Stadiasmi computu colligitur, quum Pashleyus hanc oram non adierit.

§ 336. Φαλάσαρναν] Φαλάνσαρναν cod.; em. Gail.; τὴν Φαλάσαρναν etiam Polyb. XXIII, 15, 3; plerique τὰ Φαλάσαρνα. V. not. ad Scylac. § 47 p. 41, ubi dicendum erat Plinii (IV, 20) codices fluctuare inter *Phalasarna* et *Phalasarne*, apud Ptolemæum vero codices Wilbergi præbere Φαλάσαρνα, Φαλαάρνα, ut mittam corruptiora. Urbs in hoc insulæ latere maxima (Polyrhénie navale, 60 stadiis ab ea distans, λιμένα κλειστόν habens et fanum Dianæ Dictynnæ. V. Scylax I. 1., Dionys. 119 p. 242, Strabo p. 479) sita erat ad hodiernum *Kutri* vicum. Amplas quæ supersunt ruinas fuse describit Pashleyus II, p. 62-72. In Stadiasmo numerus σζ' mutandus in ρξ'. || — Ἰουσαγόουρα] Queritur num rectius nomen habeat apud Plinium IV, 20 § 61 : *Circumvectisque Criumetopon tres (insulæ) Musagorus* (sic edit. e cod. perantiquo; ceteri : *Acusagorus*, *Acusagonus*, *Acausagores*, *Musagoræ*). Mela II, 7 : *et quas Musagoros numero tres, uno tamen vocabulo appellant*. Pashleyus indicari putat hod. *Elaphonesias*, vix 30 stadia a Criumetopo distantes; id suadent quidem verba Plinii possent, quantumvis vaga sint; at alienum tale quid a nostræ periegescos et ordine et verbis disertis, quæ non nisi ad hodiernam *Scordi* et adjacentes insulas referri possunt, ut recte jam statuit Mannertus. Sequens insula Mese, quænam sit, si verba peripli premas, nescio; si distantie notam parum accuratam esse putes, de hod. *Pundico* cogitare licet; Myle autem (Μόλῃ codex), quum a Treto 50 stadia absit, referenda ad hodiernam *Megalonesi*, cui adjuncta *Pranesti*; nam duas Mylas fuisse docet Plinius I. 1. : *Circa eam (Cretam) ante Peloponnesum duæ Corycæ* (h. *Grabusa*), totidem *Mylæ*. || — β λέβουσα] quid sibi velit, haud perspicio; dicere auctor voluerit portum insulæ versus ortum spectare. || — ἀγορὰν] ἀγορὰν codex, ἀγορὰν Iriart.; mutavit Gailius, dubito an recte, quum fori mentio in insulam istam vix quadret, ac omnino ejusmodi notatio in stadiasmo nostro nautico non occurrat. Fortasse erat : δ. π. β. ἀγκυραν (pro quo passim scribitur ἀγκύραν) [ούκ] ἔχει pro

337. Ἀπὸ Μύλης ἐπὶ τὸν Τρητὸν στάδιοι ν' ἀκρωτή-
ριον ἐστὶ τετρημένον, κατὰ κρημνον τῆς Κρήτης.

338. Ἀπὸ τοῦ Τρητοῦ εἰς Ἀγνείον στάδιοι ν' λιμὴν
ἐστὶν ἔχον ἱερὸν Ἀπολλωνος· ἐστὶ δὲ ἐσώτερος κόλπος,
καὶ καλεῖται Μυρτίλος καὶ ὕδωρ ἔχει.

339. Ἀπὸ Ἀγνείου εἰς Κίσαμον στάδιοι π' πόλις
ἐστὶν ἐν κόλπῳ κειμένη. ἐστὶ δὲ λιμὴν· ἔχει καὶ ὕδωρ.

340. Ἀπὸ Κισάμου ἐπὶ Τίτυρον στάδιοι κ' ἀκρω-
τήριον ἐστὶν ὑψηλὸν, κατὰ δένδρον· βλέπει πρὸς ἄρκτον.

341. Ἀπὸ Τίτυρου ἐπὶ τὸ Δικτυνναῖον στάδιοι π'·
ὄρμος ἐστὶν ἐν αἰγιαλῷ.

342. Ἀπὸ τοῦ Δικτυνναίου ἐπὶ τὴν Κοίτην στάδιοι

337. A Myle ad Tretum stadia 50. Promontorium
est perforatum et asperum Cretæ.

338. A Treto ad Agnium stadia 50. Portus est
habens fanum Apollinis (est ibi interior sinus, qui vo-
catur Myrtilus); aquam quoque habet.

339. Ab Agnio ad Cisamum stadia 80. Urbs est
in sinu sita; portum habet et aquam.

340. A Cisamo ad Tityrum stadia 25. Promonto-
rium est excelsum et arboribus consitum; spectat
statio septentrionem versus.

341. A Tityro ad Dictynnæum stadia 80. Ad litus
est.

342. A Dictynnæo ad Coeten stadia 170. Insula est

ἀγκυροδόλια οὐκ ἔχει: ἀγωγὴν conj. Hoffmann; voluit:
ὁ πλ. βαθὺν ἀγωγὴν ἔχει.

§ 337. Τρητὸν] Nomen hoc promontorii (*cap Grabusa*) a locorum, ut videtur, configuratione peti-
tum (cf. Africa Τρητὸν ἄκρον ap. Strabon. p. 829. Ptol. IV, 3; Arabia Τρητὸς λιμὴν, Τρητὴ νῆσος ap. Ptol. VI, 7.), aliunde non notum. Apud Strabonem p. 474. 475 lateris occidentalis boreale promontorium appellatur Κίσαρος (Cf. Zonaras. p. 1211: Κίσαρα locus); apud Ptolemæum Κώρυκος cum urbe cognomi-
ne, coll. Stephano. v. Κώρυκος, ubi post Corycos Cili-
ciæ et Ioniæ memoratur etiam Κρήτης Κωρυκία (ἀρα sc.). Plinius quoque l. I. memorat Corycum montem et Corycas insulas || — κατὰ κρημνὸν] κατὰ κρημνὸν
cod.; em. Gail. — Pashleyus II, p. 75 ex Buondel-
montio (ap. Cornelium in Creta sacra I, p. 87) ap-
ponit hæc: «Dum sic peragmur per longum iter
aliquantisper sub radicibusque promontorii Coricis
fessi recreamur, denique ad eundem montem per im-
meabilem ascendo semitam, in summitate cujus civitas
(Corycus) cum plano exiguo eminebat, mœniæque
ejus non parum a terra elevata cernere poteramus.
Mansiones insuper diligentissime fabricatas cum cellu-
lis subterraneis clare videmus, et cisternas in lapide
sculptas miræ industriæ collaudamus.»

§ 338. Ἀγνεῖον] nomen alibi non obvium. For-
tasse fuisse ἔγιον censet Gallius. An Ἀγνεῖον? Hoc si
non proprium nomen, sed appellativum erat, fortasse
huc pertinet *Elea*, quam Plinius, oræ oppida recen-
sens, inter Phalasarnam et Cisamum memorat. Simili-
ter in Cilicia ad Corycum prom., cui Grabusa insula
adjacet, erat locus Ἐλαιὸς vel Ἐλαιούσσα. || — Μυρ-
τίλος] sic codex, sec. Millerum; Μαρτίλος sec. Iriar-
tem. Quum sinus hujus latus alterum sit Dictynnæus
mons, in quo Britomartis Dictynna colebatur, et de
quo in mare olim virgo desiliisse narratur (Callima-
chus hymn. in Dian. 189 sqq.): nescio an ab eodem
nomine sinus noster dictus sit, adeo ut, si litera α in
Μαρτίλος recte habet, lenissima manu pro Μαρτίλος,
scripseris Μάρτιδος, i. e. Παρθένου κόλπος, siquidem
Βριτόμαρτις Cretice vocatur ἡ γλυκεῖα παρθένος. V.
Steph. Thes. v. Βριτόμ.

§ 339. Κίσαμον] Memorant urbem Plinius, Pto-
lemæus, Hierocles, G. R. V, 21, Tab. Peut.; Strabo
p. 479 Cisamum Aptēræ navale dicens alteram Cisamum
ad hōd. *golfe de Suda* situm intelligit; atque

duæ Cisami urbes etiam in Tab. Peutingeriana
recte distinguuntur; ad alteram Cisamum pertinet Κί-
σαμον ἄκρον Ptolemæi (sic enim legendum, non vero
Κύσαμον ἄκρον, quod exstat in edit. Ptolemæi). Nostra
Cisamos etiam nunc est *Kisamo-casteli* cum veteris urbis
ruinis, de quibus v. Pashley II, p. 32. 43, et Buon-
delmonti ap. Cornelium l. I. I, p. 6: «Antiqua Chis-
samospolis oppidum album videtur, in cujus medio
fons uberrimus dulcis aquæ, et palatium cum mul-
titudine columnarum jam fere prostratum cernitur.»
Planitiem, in qua sita urbs, Nonnus XIII, 237
dicit δάπεδον Κισάμοιο. || — κατὰ δένδρον cod.; em.
Gail.

§ 340. Κισάμου cod. || — Τίτυρον] τὴν τύρον et
mox ἀπὸ τὴν Τύρον (sic) codex; em. e Strabone p. 479.
ubi: τῆς μέντοι Κυθωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος (Τύρος unus
codex ap. Cram.). ἐν δὲ ἱερὸν ἐστὶν, ὑδὲ Δικταῖον, ἀλλὰ
Δικτυνναῖον. Idque rectius esse comprobatur Phrantzes
Chronol. I, 34, notante Cramero. *Dictynnæus mons*
ap. Plinium; ὄρος Δικτυνναῖον Dionys. Call. v. 29 p. 242;
ejus extremitas borealis Ψάκον ἄκρον ap. Ptolemæum;
hinc Itali fecerunt *Capo Spada*. || — κ'] Hæc non
usque ad extremitatem montis versus boream porrecti,
sed ad initium ejus pertinent; idque voluisse auctorem
etiam sequentes numeri probant.

§ 341. Δίτυνον et § 325 Δικτυννοῦ codex, frequenti
librariorum errore. V. Steph. Thes. v. Δικτυννα. Deinde
excidisse videtur ἱερὸν ἐστὶ. Ptolemæus habet Δίτυκον
seu Δίτυκον. Urbs *Dictynna* apud Melam II, 7.; *Di-
ctunnis* (Δικτυννίς) ap. Geogr. Rav. V, 21. || — ἐν
αἰγιαλῷ] ὄρμος ἐστὶν αἰγιαλός codex. ὄρμος ἐστὶ
καὶ αἰγιαλός conj. Hoffmann. Possis etiam ὄσορμος ἐστὶν
αἰγιαλός. Cf. Anonym. peripl. p. 265, 11.

§ 342. τὴν Κοίτην] Mox: ἀπὸ τοῦ Ἀκοιτίου. Neu-
trum aliunde notum. Dicit insulam quæ nunc vocatur
île de S. Théodore. Adjacet ei altera perexigua. Ambas
notare videatur Plinius hisce: *contra Cydoniam Leuce*
et duæ Budroe (sic e cod. Toletano vix recte Sillig.;
Budræ, Budroæ, Budoræ, Buditæ, v. l.). Quod Leu-
cen insulam attinet, notatur sane insula inter Cydo-
niam (*Cania*) et nostras insulas prope litus sita in
mappa Gauttieri (non item in Pashleyana et Kieper-
tiana); sed quum Noster in seqq. Λευκὰς insulas tres
in hodierno *golfe de Suda* collocet, errasse potius
Plinius videtur eo quod contra Cydoniam ponat etiam
Leucen insulam. Hoffmannus ultro pregressus tres

ρσ' νῆσός ἐστιν· ἔχει ὄρμον καὶ ὕδωρ· βλέπει πρὸς τὴν Κρήτην [καὶ] πρὸς ἄρκτον.

343. Ἀπὸ τοῦ Ἀκοιτίου εἰς Κυδωνίαν στάδιοι ξ'· πόλις ἐστίν· ἔχει λιμένα, καὶ εἰς τὴν εἰσοδὸν βράχη
ἔχει.

344. Ἀπὸ Κυδωνίας εἰς Ἀπτέραν περιπλέεται σταδίοις ρν'· πεζῇ δὲ στάδιοι ρκ'· ὁ τόπος Μίνως καλεῖται, εἰς ὃν κεῖνται νῆσοι τρεῖς, αἱ καλοῦνται Λευκαί.

345. Ἀπὸ τῆς Μίνως εἰς Ἀμφιμάτριον στάδιοι ρν'·

cum statione et aqua. Spectat ad Cretam et septentrionem versus.

343. A Coete ad Cydoniam stadia 60. Urbs es cum portu; ad introitum habet brevia.

344. A Cydonia in Apteræam regionem circumnavigatur stadiis 150 (pedestri itinere sunt stadia 120) usque ad locum, qui Minos vocatur; e regione ejus tres sitæ insulæ, quæ Leucæ sive Albæ vocantur.

345. A Minoe ad Amphimalium stadia 150. Flu-

Plinii insulas, Leucen et Boudroas duas, esse tres Λευκάς Stadiasmi esse censet. Deinde addidi [καὶ], quum insula sec. longitudinem porrecta sit meridiem et boream versus. Nescio tamen an gravius ulcus lateat. Fortasse ejicienda verba τὴν Κρήτην. Gailianam interpretationem omitto.

§ 343. Κοιτωνίαν et mox Κοιτωνίας cod.; em. Gail. Cydonia (h. *Kania*) urbs notissima. || — καὶ εἰς τὸν εἰσοδὸν βράχη ἔχει] Pashleyus I, p. 13: «The last five words are just those which a Greek sailor of the present day would use, if speaking on the same subject; for these βράχη have preserved their name in modern Greek, and are close to the entrance of the port. Many of the rocks emerge from the water a little to the west of that entrance. When at Khania, in the hot weather, I frequently bathed in the sea; and, on account of these rocks, could only do so by rowing half a mile from the mouth of the harbour. The entrance of the harbour is so narrow, that any pilot, not well acquainted with it, might easily run his ship aground; as was done, while I was at Khania, by a Turkish vessel... With the express testimony of the Periplus, to the maritime situation of Cydonia, we may compare a passage of George Gemistus, quoted by Tzschucke, on Strabo, tom. IV, p. 241: Κυδωνία δὲ ἐπὶ μὲν τῷ Αἰγαίῳ καὶ αὐτῇ, ἐν δὲ τοῖς ἑσπερίοις τῆς Κρήτης μερεσι, καὶ ἐπιθαλαττία. »

§ 344. εἰς Ἀπτέραν.. πεζῇ δὲ μιλία ρκ'. Μίνω καλεῖται codex. Minus hiulca foret oratio si legeretur: ἀπὸ τῆς Κυδωνίας εἰς τὴν Ἀπτεραίαν περιπλέοντι μετὰ σταδίου ρν' (πεζῇ δὲ εἰς τὰ στάδιοι ρκ') τόπος ἐστὶ Μίνως καλούμενος, καθ' ὃν κεῖνται νῆσοι τρεῖς. Post Cydoniam sequitur promontorium perinsulam referens, juxta quod navigantes post stadia 150 in eum fere locum veniunt, ubi nunc non longe ab ora maritima situs est *Sternes* vicus (a cisternis nomen habens sec. Pashleyum I, p. 968). Itinere pedestri ad eundem locum 120 stadia satis recte Noster computat. Nomen loco Μίνως, si fides est codici; Plinio *Minoium* dicitur IV, 20: *Cydonia, Minoium, Apterion, Pantomatrium, Amphimalla*; Ptolemæus vocat Μινώων (53° long. 35° lat.), cui in altero sinus (*golfe de Suda*) latere opponit *Aptera* (Ἀπτέρα, aliis Ἀπτέρα) urbem (53° long. 34° 45' lat.). Denique Μινώων Cretæ, nescio an nostram an alteram in Lyctiorum ditone sitam, memorat Stephanus Byz. Quod situm *Apteræ* urbis attinet, cum Ptolemæo consentit Hierocles p. 650 et Geogr. Ravenn. V, 21 (ubi *Aptera*), qui urbem memorat mediam inter Cydoniam et Lappam. Accuratus etiam Strabo ait *Apteram*

a Cydonia abesse stadiis 80, portumque ejus esse Cissamum (quem in itinerrario a Cydonia ad Gortynam habet Tabula Peutingeriana eo loco ubi Geographus Ravennates, idem itinerarium exhibens, ponit *Apteram urbem*). Dubitari itaque nequit *Apteram* superesse in ruinis hod. *Palæocastron*, uti docet Pashleyus I, p. 48, qui Cissamum portum quærit ad hodiernum vicum *Kalyres* (Καλύβαι), ubi extare ait «an admirable little port.» Plinius *Apterion* recenset inter maritima oppida, minus accurate, quamquam non longe *Palæocastron* revertar; emendatio εἰς Ἀπτέραν est Longuevillii apud Gailium; suffragamur cum Pashleyo. Manertus VIII, p. 695 in Ἀσπέραν latinam vocem *asperam* agnoscere sibi visus est; Gailius postquam ipse εἰς Ἀσπέραν proposuerat, addit: «Conjiciunt Hasius noster et Pouquevillius legi posse εἰς Ἀσπραν, idem sonans ac εἰς Λευκὴν, sive quod ex proximis insulis *Leucis* nomen ad continentis partem oppositam transiluerit, sive quod ex montibus magnis Cretæ interioris, Λευκοῖς Ptolemæo dictis et nive candescentibus, hæc appellatio manaverit. At sera admodum interpolatio foret εἰς Ἀσπραν.» Mihi in mentem venerat pro Ἀσπέραν leg. esse Ἀστερίαν, et deinde: ὁ τόπος [καὶ] Μίνως καλεῖται, quum hodie ibi sit *Sternes* vicus, in fabulis autem *Asterius* et pater et filius *Minois* appelletur. Sed hæc longe petita. || — Λευκαί] Cf. Stephanus Byz.: Ἀπτέρα, πόλις Κρήτης, ἀπὸ τῆς τῶν Μουσῶν καὶ Σεμῆων ἑριδος, τῆς ἐν τῷ μουσεῖῳ πλησίον τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάττης τόπῳ τοιῶσδε καλούμενῳ γενομένης, ἐν ᾗ μετὰ τὴν ἐν μουσικῇ νίκην τῶν Μουσῶν αἱ Σεμῆνες δυσφοροῦσαι τὰ περὰ τῶν ὤμων ἀπέλαβον καὶ λευκαὶ γενομένηαι εἰς τὴν θαλάσσαν ἐνέβαλον ἑαυτάς· ὅθεν ἡ πόλις Ἀπτέρα, αἱ δὲ πλησίον νῆσοι Λευκαί (Uia Sirenum Λευκωσία vocatur ap. Eustath. ad Hom. p. 1709, 46). Insula major in medio sinu exstat *Suda*; huic adjacet rupes, quæ pro altera insula habenda est; tertia ab his longius remota litori Chersonesi adjacet. Cf. not. ad § 325.

§ 345. Ἀμφιμάτριον] Locorum quæ post Minoam sequuntur apud Ptolemæum et Plinium series hæc est:

PTOLEMÆUS.
Δρέπνον ἔζρον (Cap Drepano)
Ἀμφιμαλὴς κόλπος

PLINIUS.
Pantomatrium.
Amphimalla.

ποταμός ἐστι καὶ λιμὴν περὶ αὐτὸν παρχειμαστικός, καὶ πύργον ἔχει.

346. Ἀπὸ Ἀμφιματρίου εἰς Ὑδραμον στάδιοι ρ'· πόλις ἐστίν· ἔχει αἰγιαλόν· καλεῖται δὲ ἡ πόλις Ἐλευθερα· περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Ἀμφιματρίου στάδιοι ν'.

347. Ἀπὸ Ἀμφιματρίου εἰς Ἀστάλην στάδιοι λ'. λιμὴν ἐστὶν εὐωνύμως· ἔχει ὕδωρ. [Ἐντεῦθεν Ἐλευθερα ἀπὸ σταδίων ν'.]

Ῥιθύμνα (Rithymnos)	Rithymna.
Παντομάτριον	Panormus.
Δῖον ἄκρον	
Κύταιον	Cytaeum.
Ἰάποριος	Apollonia.
	Matium.
Ἡράκλειον	Heraclea.

Amphimatrium Stadiasmi alius nemo memorat. Ac dubium vix est, quin pro Ἀμφιμάτριον aucter dederit Ἀμφιμάλιον, quam urbem præter Plinium etiam Strabo p. 475 recenset (nisi quod ibi codices habent Ἀμφιμαλίαν, quod in Ἀμφιμαλλαν mutarunt viri docti) et Stephanus Byzantius : Ἀμφιμάλιον, πόλις Κρήτης, ἀπὸ Ἀμφιμάλου. Δέγεται καὶ Ἀμφιμάλα, ubi codices ita variant, ut alii λ simplex, alii duplex exhibeant. Denique huc pertinet, quem Dionysius Aglaoph. v. 128 p. 242 asserit, Ἀμφιμέλας ποταμός. Is ipse est, cui Amphimala urbs adjacebat. Hodie *Armiro* vocatur. Nam quum in Amphimalio sinu (hod. *golfe d'Armiro*) duo sint fluvii, *Armiro* et alius qui exit ad urbem *Dramia*, hæc autem aperte sit *Hydramus* sive *Hydramia*, cujus Noster § 346 meminit : sequitur Amphimalæ fluvium esse hodiernum *Armiro*. A Minoa, si præterlegeris *Suda* sinum, usque ad *Armiro* recte computantur stadia 150. Ceterum quæras, quomodo factum sit, ut pro Ἀμφιμάλιον vel Ἀμφιμάλα codex præbeat Ἀμφιμάτριον. Haud subesse scribæ lapsum e Ptolemæo et Plinio colligis ; explicandum vero errorem putes ex Plinio. Hic enim quum juxta Amphimallam ponat Pantomatrium, utriusque urbis memoriam ab Nostro male confundi dicas. At bene reputandum Pantomatrium a Ptolemæo post Rhithymnam demum collocari, majoremque circa seriem locorum fidem esse Ptolemæi quam Plinii parum in his accurati ; sequentia autem (§ 346) in eam nos ducunt sententiam, ut Ptolemæi Pantomatrium et Amphimalium malo artificio in unum Amphimatrii nomen contracta putemus.

§ 346. Ὑδραμον] Cf. Stephanus Byz. : Ὑδραμία, πόλις Κρήτης, ὡς Ξενίων δὲ τὰ Κρητικὰ γράμματα. Nunc *Dramia*. Pro stadiis ρ' ratio intervalli postulat stadia λ'. Quæ sequuntur Καλεῖται δὲ ἡ πόλις κατὰ. miro modo introducuntur. Primo obtutu putes auctorem dicere *Hydramus* urbem etiam *Eleutheram* vocari (sic *Manertus* VIII, p. 696). Sed hæc non posse admitti alii bene jam perspexerunt recteque docuerunt memorari urbem *Eleutheram*, eamque esse *Eleuthernam*, quæ etiam nunc id nominis servat, in codd. autem veterum scriptorum, ut Ptolemæi, sapius appellatur *Eleuthera*. Denique recte *Gallius* monuit verba ἐντεῦθεν Ἐλευθερα

vius est et portus circa illum, ubi hibernare licet ; turrim quoque habet.

346. Ab *Amphimalio* ad *Hydramus* stadia 30 ; inde ad *Rithymnam* st. 100 ; inde ad *Pantomatrium* st. 100 ; urbs est ; litus habet ; [intus] sita *Eleutherna*, ad quam pedestri itinere ab *Amphimatrio* sunt stadia 50.

347. Ab *Amphimatrio* ad *Astalen* stadia 30. Ad sinistram est portus cum aqua.

κατὰ, quæ in sequente segmine leguntur, nihil esse nisi variam lectionem vel explicationem verborum περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Ἀμφιματρίου στάδιοι (μῆλις codex) ν'. His vero nos addimus mirum esse *Eleuthernæ* mentionem jungi *Hydramo* urbi, a qua longe occasum versus distat urbs mediterranea. Memoranda erat aut cum *Rithymna*, aut cum *Pantomatrio*, quod quum apud Ptolemæum quarta unius gradus parte sive 100 fere stadiis a *Rithymna* distet, collocandum est non longe ab *Oaxo* fluvio, ideoque proxime abfuisse debet ab *Eleutherna*. Quæ quum ita sint, sponte nascitur suspicio nostrum locum laborare lacuna, et in hanc fere sententiam restituendum esse : Ἀπὸ Ἀμφιμαλίου εἰς Ὑδραμον [στάδιοι λ'. Ἀπὸ Ἀμφιμαλίου εἰς Ῥιθύμναν (vel Ῥιθυμνίαν) στάδιοι ο'. λιμὴν ἐστὶν. Ἀπὸ Ῥιθύμνας εἰς Παντομάτριον] στάδιοι ρ'· πόλις ἐστίν· ἔχει αἰγιαλόν. [Ἄνω] κεῖται ἡ πόλις Ἐλευθερα· περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Παντοματρίου στάδιοι ν'. Ἀπὸ Παντοματρίου εἰς Ἀστάλην κατὰ. Quæ modo supplevimus postquam in codice aliquo exciderant, liberrius quidam, nihil de lacuna suspicatus, male coherentem seriem narrationis eo sibi visus est resarcire quod pro ἀπὸ Ἀμφιμαλίου... ἀπὸ Παντοματρίου bis scriberet ἀπὸ Ἀμφιματρίου. De *Rithymna* (hod. *Rithymnos* vel, ut vulgo nos dicimus, *Retimo*) præter Ptolemæum et Plinium vid. Stephanus : Ῥιθυμνία, πόλις Κρήτης· τὸ ἐθνικὸν Ῥιθυμνιάτης (Ῥιθυμνιάτης codd. plurimi *Lycophronis* 76) καὶ Ῥιθύμνιος (de hoc gentili cf. *Stephan. Boëdœus* et *Νικωνίς*). A *Tzetzæ* ad *Lyc.* 76 urbs vocatur Ῥιθύμνα. Numos habes ap. *Eckhel. Numi vet. anecdoti* p. 155, *Rasche Lex. rei num. t. IV, 1, 1024.*, *Pashley l. I, p. 102.* Pantomatrium *Plinius* non suo memorat loco, sicuti ex Ptolemæo et nostri loci ratione modo conjecimus. Ubi Pantomatrii mentionem expectabas, ibi *Plinius Panormum* habet, quem alio in loco ponit Ptolemæus. Num in his quoque seriem *Plinius* neglexit? Minime. Nam centum fere post *Rithymnam* stadiis prope hodiernum *Castel-Myropotamo* ruinæ exstant quas etiam nunc *Panormo* appellari *Pashley* t. p. 158 prodit ex fide *Conari*, scriptoris Itali (« In uno basso colle si descerner ancora le vestigie della superba et bella città di Panormo così sin hoggi detta. »). Aut igitur *Panormus* et *Pantomatrium* ejusdem loci sunt nomina diversa, aut urbes non longe a se invicem distantes. Quod Ptolemæum attinet, parum liquet num de *Panormi* loco erraverit, an eo nomine intelligat vel *Apollonium* vel *Matium* *Plinii*. *Kiepertus* duos *Panormos* distinguit.

§ 347. Ἀστάλην] Id nomen unus Noster tradit. hod. *Astali*, a *Myropotamo* 30 stadia distans.

348. Ἀπὸ Ἀστάλης εἰς Ἡράκλειον στάδιοι ρ'· πόλις ἐστίν· ἔχει λιμένα καὶ ὕδωρ· ἀπὸ σταδίων κ' πόλις κεῖται Κνωσός· ἀπόκειται δὲ καὶ νῆσος ἀπὸ σταδίων μ' πρὸς δύσιν· καλεῖται Δίος.
349. Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου εἰς Χερρόνησον πόλιν στάδιοι λ'· ὕδωρ ἔχει καὶ νῆσον ἔχουσαν πύργον καὶ λιμένα.
350. Ἀπὸ Χερρόνησου εἰς Ὀλοῦντα στάδιοι ξ'· ἄκρα ἐστίν· ὑφορμον ἔχει καὶ ὕδωρ καλόν· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου κ'.
351. Ἀπὸ Ὀλοῦντος εἰς Καμάραν στάδιοι ιε'.
352. Ἀπὸ Καμάρας εἰς Ἴστρον στάδιοι κε'.
353. Ἀπὸ τῆς Ἰστρου ἐπὶ τὴν Κητίαν ἄκραν στάδιοι ιε'· ὑφορμός ἐστιν, ἀνυδρὸς δέ.
354. Ἀπὸ τῆς Κητίας ἄκρας εἰς Διονυσιάδας στάδιοι τ'· νῆσοι εἰσὶ δύο, ἔχουσαι λιμένα καὶ ὕδωρ.
355. Ἀπὸ Διονυσιάδων εἰς τὸ Σαμώνιον, ὅθεν ἤρξάμεθα περιάγειν τὴν Κρήτην, στάδιοι ρκ'.

§ 348. Ἡράκλειον.] Sic præter Ptolemæum etiam Strabo p. 484: "Ἐχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσός. Stephano Ἡράκλεια, Plinio item *Heraclea* dicitur. στάδ. ρ'] lege τ'. Ante *Heracleam* Plinius memorat *Cytleum* (Cf. Steph. Byz. v. Κύτα et Nonnus XIII, 237: ἄλσος καλὰ Κυτταίου. Inter *Ichogdha* et *Armyro* sec. Pashl.) et *Apolloniam* (ad hod. *Armyro* sec. Pashl.) et *Matium* (hod. *Megalocastron*), quod a Cnosso abest proxime. *Heracleum* cum Pashleyo ponendum prope hod. *Kakon oros*. || — Κνωσός] *Μονησός* cod.; em. Gailius; nam mediterraneam urbem memorari e verbis *Stadiasmu* et ex serie *Peripli* liquet. Quare rejicienda est conjectura ceterum elegans Mannerti, qui legi voluit Ἀμνισός; sic enim vocatur alter Cnosi portus ad fluvium cognominem (hod. *Aposelemi*), de quo vid. Homer. Od. XIX, 188 ibique schol. et Eustath., Callimachus in Dian. 15, Apoll. Rh. III, 877, Strabo p. 476, Dionys. 498, Pausanias I, 18, 5, Nonnus VIII, 230, Stephan. et Suid. || — Δῖος.] Δία ap. Ptol. et Plin. nunc *Dia*. Nostro loco fort. leg. Διός.

§ 349. Chersonesum memorat Hierocles l. I. et post Ζεφύριον ἄκρον Ptolemæus. Fuit haud dubie Lycti urbis portus. Ruinæ exstant ad vicum, qui hodieque *Chersoneso* vocatur. V. Phasley I, p. 269. Ipsum promontorium in recentioribus mappis vocatur *pointe Tigani* sive *Acrotiri*. || — σταδ. λ'] Esse debebat σταδ. ρ'. Fort. erat ρλ'. || — νῆσον] An hodiernam *Paximada* dicit, an parvulam insulam, quæ a Chersoneso orientem versus progredienti occurrit ad ipsam oram prope hod. *Khan Stalida*?

§ 350. εἰς Ὀλοῦντα] εἰς Σολοῦντας et mox ἀπὸ Σολοῦντος cod.; em. Gailius. Memoratur urbs ap. Ptolemæum, Stephanum Byz. (ex Xenionis Creticis), Pausaniam IX, 40, 3 (Βριτόμαρτις ἐν Ὀλοῦντι), in C. I. II, p. 398 n. 2554, ubi Ὀλόντιοι et Ὀλόντι, sicuti in numis ap. Mionnet *Descr.* vol. II, p. 289. Sitam urbem ad Cadistum montem e Scylace p. 44 discimus, Cadistus vero mons est promontorium longe in mare excurrens, ad quod est *Spina longa*. Ibi nunc *Aluda* vicus cum ruinis. Pashleyus Oluntis immemor hunc

348. Ab Astale ad Heracleum stadia 300 (τ'). Urbs est cum portu et aqua; hinc distans stadia 20 urbs jacet Cnosus. Distat et insula stadia 40 occidentem versus; vocatur Dius.

349. Ab Heracleo ad Cherrhonesum urbem stadia 130 (ρλ'). Aquam habet et insulam cum turri et portu.

350. A Cherrhoneso ad Oluntem stadia 260 (σξ'). Est promontorium, sub quo statio est et aqua pulchra. Distat autem a continente stadia 20 *insula parva*.

351. Ab Olunte ad Camaram stadia 15.

352. A Camara ad Istrum stadia 25 (45?).

353. Ab Istro ad Cetiam promontorium stadia 15 (150?). Recessus est, sed aqua carens.

354. A Cetia promontorio ad Dionysiades stadia 300 (80?). Insulae duæ sunt, habentes portum et aquam.

355. A Dionysiadibus ad Samonium, unde inceperimus circumire Cretam, stadia 120 (50?).

in locum transtulit Naxum urbem Creticam, quam schol. Pindar. Isth. I, 108 et Stephanus Byz. s. v. (et hinc Suidas) memorant. At v. Hœck. *Creta* I, p. 417, || — ξ'] debet esse σξ'. Sexaginta stadia sane quidem ad ruinas ducerent, ad hodiernum *Malia* locum. At si ibi Olus ponenda foret, falsi essent numeri sequentes, falsaque traderet Scylax. Kiepertus ad *Maliam* istam Arsinoen urbem refert, dubitans tamen. Post *Malia* sequitur *Milata* cum ruinis veteris Mileti, cujus jam Homerius meminit. || — ἔχει δὲ καὶ cod. — || ἀπέχει] sc. ὑφορμός, ut Gailius putat. Potius νῆσος exciderit, quum in insula adiaceat nunc castellum *de Spina Longa*.

§ 351. Camaram ex Ptolemæo, Stephano et Hierocle p. 650 notam in ruinis, quæ ad hod. *Paros* exstant, agnoscit Pashleyus. Ita Stephanus: Κάμαρα, πόλις Κρήτης, ... ἦτις Λατὼ ἐλέγετο.

§ 352. εἰς Ἴστρον vel εἰς Ἰστρώνα] εἰς Ἐτέραν et mox ἀπὸ τῆς Ἐτέρας cod. Proxime sequitur post 50 fere stadia locus *Istronas* ap. veteres Ἴστρος vel Ἰστρών dictus. Stephan. Byz. : Ἴστρος, πόλις Κρήτης, ἣν Ἀρτεμίδωρος Ἰστρώνα φησι. In. C. I. II, n. 3048 Ἰστρώνιοι memorantur. Urbs quum ad angustissimum insulae isthmum sita in Lyctiorum ditione fuerit, Μινώα portus, quem ibidem ponit Strabo, probabiliter non erat. Istri urbis Gailius in *Stadiasmo* legi voluit : εἰς Ἐτέραν [Μινώαν], quum alia Minoa supra memorata sit. Ap. Diodorum uxor Minois, Lycti filia, Ἰτώνη vocatur; nescio an fuerit Ἰστρώνη.

§ 353. Post stadia 15, nulla sequitur ἄκρα. Kiepertus indicari putat promontorium a *Dionysiados* insulis 50 stadia distans, prope quod est *Setia* locus (Ἥταια Stephani). Hoc si verum est, uti non est dissimile veri, § 354 pro τ' scrib. fuerit τ', nisi ipse *Stadiasmi* auctor in altum insulas longius eiecit, quum idem deinceps a Dionysiadibus ad Samonium prom. exputet stadia 120, quæ revera vix sunt stadia 50.

§ 354. εἰς Διονυσιάδας et ἀπὸ Διονυσιάδος codex. Cf. Diodorus V, 75 : Περὶ τῇν Κρήτην δύο νήσους κτίσας (Bacchus) ἐπὶ τῶν καλουμένων Διδύμων κόλπων Διονυσιάδας ἀπ' ἐκαστοῦ προσηγόρευεν.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ

ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΕΞΩ ΘΑΛΑΣΣΗΣ,

ΕΩΡΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤῇ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΥΤΟ

ΤΟ ΠΡΟΤΕΡΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ πρώτῳ Μαρκιανοῦ περίπλῳ τῷ τοῦ ἑώρου
καὶ μεσημβρινοῦ ὠκεανοῦ.

Προοίμιον.

Τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς
θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους περίπλους.

Τῶν ἀριστερῶν μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυ-
θρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους περίπλους.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῶν ἀριστερῶν μερῶν τῶν παρὰ
τὴν Ἑὐδαίμονα Ἀραβίαν περίπλους.

Σουσιανῆς περίπλους.

Περσίδος περίπλους.

Καρμανίας περίπλους.

Γεδρωσίας περίπλους.

Ἰνδικῆς τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κόλπων
καὶ νήσων περίπλους.

Ταπροβάνης νήσου περίπλους.

Τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου περίπλους.

MARCIANI

HERACLEENSIS EX PONTO

PERIPLUS

MARIS EXTERI,

ORIENTALIS ET OCCIDENTALIS,
ATQUE MAXIMARUM IN EO INSULARUM.

OPERIS BIPARTITI

LIBER PRIOR.

ARGUMENTUM.

*Primo Marciani libro, qui est de periplus orientalis et meri-
dionalis oceani, insunt hæc :*

Proœmium.

*Dextræ oræ sinus Arabici et maris Rubri et Indici pelagi
periplus.*

*Sinistræ oræ sinus Arabici et maris Rubri et Indici pelagi
periplus.*

Particularis autem descriptio ita habet :

*Arabici sinus et partium quæ ad sinistram juxta Felicem
Arabiam periplus.*

Susianæ periplus.

Persidis periplus.

Carmaniae periplus.

Gedrosiæ periplus.

*Indiæ intra Gangem sinuumque et insularum ejus peri-
plus.*

Taprobanes insulæ periplus.

Gangeticæ sinus periplus.

Marciani geographica (periplus maris exteri, initio et fine mancus, atque periplus maris interni e Menippi opere brevius, cujus nonnisi initium superstes est) in tribus exstant libris manu scriptis: in codice Parisino 443 suppl. p. 1—60, ejusque in apographis Vaticano (fol. 186 sqq.) et Monacense sive Hervortiano. Parisini codicis quaternio primus et secundus exciderunt; tertius vero (quem littera γ' in summa pagina indicat) incipit verbis: *κειμένης θαλάσσης, ἣν ὁ περιέγων τὴν γῆν ὠκεανὸς κτλ.* Priores quaterniones duo, qui nunc considerantur, præter prima verba Periplus maris exteri continuisse videntur Epitomen Artemidori, quam ante Oceani descriptionem Marcianus se composuisse semel iterumque testatur. In Vaticano libro folia decem (f. 176-185) ad explendam, si sors tulerit, lacunam habes vacua; deinde folii 186 prima verba sunt: *τὴν εἰσροὴν ποιούμενος*, omissis prioribus Parisini codicis lineis duabus, quibus legendis impar

scriba erat, utpote evanidis, et nunc demum arte chemica aliquatenus in lucem revocatis. Monacensis codex, qui ab iisdem verbis exorditur, lacunam notare omisit. Varietatem lectionis, quam præbent apographa, quum nullius auctoritatis sit, licebit silentio præterire. || — Inscriptio operis, qualem dedimus, in codice legitur ad finem libri prioris, nisi quod pro ἑώρου habes ἑώτου (in quo τ littera nata est ex iota subscripto, non vero ex ἑώρου τε, ut putavit scriba apographi Vaticani) et quod pro τῶν εἰς β' τὸ α' exaratum est τῶν εἰς β' τδ, unde usitatam de operum divisione locationem eruit Haase in *Hall. Literaturzeitung* 1839, N. 105 p. 227. In apogr. Vaticano est: *... νήσων τὸ πρῶτον. Emanuel Miller (Périple de Marcien d'Héraclée, Paris 1839) dederat: ... νήσων τῶν εἰς δύο τεύχη. Τὸ πρῶτον.* || — Argumentum e capitum titulis collectum exhibuimus ad exemplum ejus indiculi, qui secundo libro præmittitur.

Ἰνδικῆς τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κόλπων περίπλους.

Σινῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κόλπων περίπλους.

Τοῦ Θερμῶδους κόλπου περίπλους.

Τοῦ τῶν Σινῶν κόλπου περίπλους.

Ἀνακεραλαῖους τῶν προειρημένων ἀπάντων διαστημάτων.

India extra Gangem fluvium sinuumque adjacentium periplus.

Sinarum sinuumque adjacentium periplus.

Ferini sinus periplus.

Sinensis sinus periplus.

Consummatio omnium horum intervallorum.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

PROOEMIUM.

[Τῆς μὲν ἐντὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν] κειμένης θαλάσσης, ἣν ὁ περιέχων τὴν γῆν ὠκεανὸς [πρὸς] ἐσπέρας ἐπιτελεῖ, κατὰ τὸν καλούμενον Ἡράκλειον πορθμὸν τὴν εἰσορὴν ποιούμενος Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος ἐν τοῖς ἑνδεκά τῆς γεωγραφίας βιβλίοις τὸν περίπλους, ὡς ἂν ᾖ μάλιστα δυνατόν, συνέγραψεν, ἡμεῖς δὲ τῶν βιβλίων τούτων τὰς περιττάς τοῦ μνημονευθέντος ἀνδρὸς παρεκθάσεις, προσέτι δὲ βαρβάρων Αἰθιοπικῶν πόλεις ἀφέντες, ἐν ἐπιτομῇ σαφέστατα μετ' ἀκριβοῦς [τῶν] ἐφευρεθέντων προσθήκης τὸν περίπλους ἐποιήσαμεθα, ὡς μὴδὲν ἐνδεὲν πρὸς τελειοτάτην σαφήνειαν τοῖς περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραφίας σπουδάζουσι. Τῶν [δὲ] ὠκεανῶν ἑκατέρων τοῦ τε ἐξώου καὶ τοῦ ἐσπερίου (ὧν τὴν εἶδωσιν, ἐς ὅσον, ἐρικτὸν ἀνθρώποις, ἡ τῶν πολλῶν σπουδῇ καὶ φιλομαθίᾳ σαφῇ κατέστησεν) ἐκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θειοτάτου καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου ἐκ τε τῆς Πρωταγόρου τῶν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἣν τοῖς οἰκείοις τῆς γεωγραφίας βιβλίοις προστέθεικεν, ἔτι μὴν καὶ ἐτέρων πλείστων ἀρχαίων ἀνδρῶν, τὸν περίπλους ἀναγράψαι προσειδόμεθα ἐν βιβλίοις δυσὶ, τὸν μὲν ἐξώον καὶ μεσημβρινὸν ὠκεανὸν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, τὸν δ' ἐσπερίον καὶ τὸν ἀρκτικὸν ἐν τῷ δευτέρῳ, ἅμα ταῖς ἐν αὐτοῖς κειμέναις μεγίσταις νήσοις, τῇ τε Ταπροβάνῃ καλουμένῃ, τῇ Παλαισιμουίνῳ 25 λεγομένῃ πρότερον, καὶ ταῖς Πρεττανικαῖς ἀμφοτέραις

Periplum maris intra Herculis columnas siti, quod terram ambiens oceanus parte sui occidentale per Herculis fretum influens efficit, Artemidorus Ephesius geographus undecim Geographiae libris quam diligentissime descripsit, nosque, superfluis librorum praedicti viri digressionibus atque Aethiopicis Barbarorum urbibus omissis, brevi compendio dilucidam descriptionem confecimus una cum accurato supplemento eorum quae postea cognita fuerunt, ita ut nihil omnino ad summam perspicuitatem desiderari queat ab illis qui hanc geographiae partem cognoscere cupiunt: utriusque autem oceani, tum orientalis tum occidentalis (quorum cognitionem, quantum homini assequi licet, multorum industria atque eruditio manifestam nobis reddidit), ex divini et sapientissimi Ptolomaei Geographia et Protagorae stadiorum dimensione, quam suis de geographia libris subjunxit, tum ex aliis plurimis praeis auctoribus, descriptionem duobus libris amplexi sumus, orientalis quidem et meridionalis oceani priore libro, occidentalis vero et septentrionalis posteriore, una cum praecipuis quae in illis jacent insulis, ea scilicet quam Taprobanen vocant, Palaesimundi olim

§ 1. Τῆς... στηλῶν] Maris interni mentionem considerari patet; de verbis asseverare nihil licet. Mea commodavi ad locum libri II init.: Τῆς μὲν γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἀπᾶσης θαλάσσης, ὡς περ καὶ προσέπομεν, ἀκριβῆ τὸν περίπλους πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἑνδεκα κτλ. Possis etiam: τῆς ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς (sicuti in Epit. Menipp. § 3: Ἀρτεμίδωρος τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς τυγχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλεύσας) et aliis modis multis. Millerus supplavit: τῆς μὲν μεταξὺ Εὐρώπης τε καὶ Αἰθύσης, Haaseus: τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθμοῦ. || — θαλάσσης;] modo sic, modo θαλάττης codices, uti in Strabone, aliis. || — 2. τὴν γῆν] sic codex, nisi quod litera γ evanuit. Millerus dedit [πανταχ]οῦ. || — ἐσπέρας] Codex: ἐπ' ἔ. ος, incerto siglo medio. Haase legere sibi visus est ἔσπος cuius vestigium frustra quaeras. Millerus tacite scripsit ἐσπερίους, quod ad traditas literas proxime accedit; nam spiritus permutatio et prava verborum distinctio in codice nostro ubivis obvia, ideoque non moranda. Sic in linea antec. cod. περὶ ἔχων et mox ἑνδεκα. At quum non ea sit Nostri oratio, ut adjectivum ἐσπερίους pro ἀρ. vel πρὸς ἐσπέρας usurpari putes, aut corrigenda est aut ejicienda vox, aut dormitans

auctor haec scripsit, sicuti illa quae leguntur § 4 init.: τῆς ἐγνωσμένης ἀπᾶσης γῆς, ubi debebat τῆς ἀπᾶσης γῆς. || — 5. τοῖς ἑνδεκά] ἑνδεκα τοῖς codex; em. Letronne Poëm. géogr. p. 273. || — 5. γαιογράφος ἐν ἑνδεκα τοῖς τῆς γεωγραφίας cod. || — 6. ἂν ᾖ] ἐνῆν cod.; em. Haeschelius. || — 10. ἀκριβοῦς ἐφευρεθέντα cod.; em. Holstenius, cujus versionem habes in latinis. Corruptum aliquid odoratus scriba apographi Vaticani quattuor literarum spatium ante v. ἐφευρεθέντα reliquit vacuum. || — 12. γαιογραφίας cod. || — 13. δὲ inserui, praeeunte Holstenio. || — 14. τὴν (non τῷ) ἴδωσιν cod.; em. Haeschel. || — 15. σάφῃ cod. et mox γαιογραφίας τοῦ θειωτάτου Πτολεμαίου, em. Haeschel. || — 17. Πρωταγόρου] Eundem auctorem Marcianus memorat proœmio libri secundi et § 38. V. Fragm. geogr. perditior. || — 18. ταῖς. βιβλίοις cod. || — 20. ἀναγράφαι προειδόμεθα] ἀναγράψαι pr. εἰδόμεθα cod.; ἀναγράφαντες εἰδόμεθα apogr. et edit., inepte. Cf. § 3 extr.: τῶν ἔξω θαλασσῶν... τὸν περίπλους ἀναγράψαι προειδόμεθα. || — ἐν βιβλίοις h. l., codex, at mox βιβλίῳ, ut solet alias. || — 24. Παλαισιμουίνῳ cod.; em. Haeschel. || — 25. Πρεττανικαῖς h. l. et § 8 Πρεττανικῶν codex, ceteris locis Πρεττανικαῖς.

νῆσος· ὦν τὴν μὲν πρώτην κατὰ [τὸ] μεσαίτατον τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους κείσθαι συνέστηκε, τὰς δ' ἑτέρας δύο ἐν τῷ ἀρκτῷ ὠκεανῷ.

2. Εἰδὼς δὲ καὶ ἑτέρους τῶν παλαιῶν περὶ τὴν τοιαύτην σπουδασάντας ὑπόθεσιν, καὶ τοὺς μὲν μερικάς τινὰς ποιησαμένους τὰς διηγήσεις, τοὺς δὲ καὶ πλείονων ἀψαμένους τόπων· πολλὴν ἐθέμην φροντίδα, μηδενὸς τούτων ὀφθῆναι δεύτερος, τὴν ἀκριβείαν τῶν βηθησομένων τῆς ἡμετέρας περὶ τοῦτο σπουδῆς ἐναργὲς ἐλπίσας ἔσεσθαι γνώρισμα. Τούτου δὲ χάριν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς γινομένης περὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῶν σταδίων διαφωνίας ᾗθηθην δεῖν παραστῆσαι τοῖς ἐντευζομένοις· τῆς γὰρ τοιαύτης ὑποθέσεως τὸ ἀκριβὲς οὐκ ἐν ταῖς θέσεσι τῶν τόπων μόνον καὶ πόλεων καὶ νήσων καὶ λιμένων ἐχούσης, ἀλλὰ καὶ πάντων ἐν τοῖς σταδίοις καὶ ταῖς τῶν χωρίων διαμετρήσεσιν, ἀκόλουθον εἶναι λόγον εἶναι, καὶ τοῖς βουλομένοις κατὰ φύσιν σκοπεῖν τὴν ἐν τῷ περίπλῳ τῆς θαλάττης ἀναμέτρησιν ἀληθῆ φανησόμενον, καίτοιγε τῶν περὶ τούτων σπουδασάντων οὐδενὸς ἐπίσημοις μνημαμένου τοῦτο, ἀλλ' ὥσπερ σχοινίῳ διαμετρημένης τῆς θαλάττης, οὕτω τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων ἀπαγγειλάντων. Φημὶ δὲ οὐκ ἐν ἅπασιν τοῖς τῆς θαλάττης μέρεσι βῆδιον εἶναι τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ἀνευρεῖν· ἀλλ' εἰ μὲν ᾗων τις εὐθεῖα τυγχάνει, μήτε κοιλότητος μήτε ἐξοχὰς ἔχουσα, τοῦ παρὰ ταύτην γινομένου πλοῦ τὴν ἀναμέτρησιν ὡς ἐπίπαν βῆδιον εἶναι· τῶν δὲ κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων ἥτοι χερρονήσων τὸν περίπλου οὐ δυνατόν ἀκριβῆ παραστῆσαι. Οὐ γὰρ καθ' ὁμολογημένον τόπων, ὥσπερ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῶν λεωφόρων τὴν ὁδοπορίαν ποιοῦνται, οὕτω καὶ τῆς θαλάσσης τὸν πλοῦν ἀνύουσιν. Ὑποκείσθω γὰρ λόγου χάριν κόλπος κατὰ τὸν

dictam, et duabus Britannii, quarum istam in medio Indici maris, hasce vero in septentrionali Oceano sitas esse constat.

2. Quum vero alios quoque veterum hoc argumentum tractasse, partimque particulares quasdam narrationes edidisse, nonnullos vero etiam plura loca attigisse sciam: sedulo operam dedi, ne quoquam illorum inferior viderer, sperans accuratam eorum quæ dicuntur veritatem nostræ circa hæc diligentia manifestum fore documentum. Quamobrem causam quoque discrepantiæ, quæ in stadiorum dimensionibus contigit, lectoribus exponendam censui. Quum enim huiusmodi argumentum non tantum in locorum, urbium atque insularum portuumque situ, sed in stadiis ante omnia et regionum dimensionibus accuratum esse oporteat, convenientem instituere mihi videor sermonem et qui iis qui pro rei natura rationem maris in navigando dimetiendi considerare voluerint, verus esse apparebit; quamquam nemo illorum qui de hisce scripserunt id ipsum indicaverit, sed omnes ita numerum stadiorum exposuerint, ac si mare fune dimensi essent. Ego autem non facile esse dico in quavis maris parte stadiorum numerum accuratissime invenire; sed siquidem litus aliquod rectum atque æquabile sit, nec cavos sinuum recessus neque prominentias ullas habeat, dimensionem navigationis secundum huiusmodi litus facilem ut plurimum esse; sinuum autem atque promontiorum sive peninsularum ambitum accuratum constitui non posse existimo; neque enim sicuti in continenti terra iter fit per militares vias, ita in mari quoque cursus per certa et nota loca dirigitur. Ponamus enim verbi gratia sinum juxta ipsum litus circuitu centum sta-

Scripturam per litteram Π in Marciano firmat testimonium Stephani Byz. v. Βρεττία ubi: Εἰς καὶ Βρεττανίδες νῆσοι ἐν τῷ Ὠκεανῷ, ὧν τὸ ἐθνικὸν Βρεττανοί. Διονύσιος (Per. 284) ὑπελὼν τὸ ἐν τ' ἔσθ' α' Ὠκεανοῦ κέχυται ψυχρὸς ῥόος, ἐνθα Βρεττανοί. Καὶ ἄλλοι οὕτως διὰ π. Πρετανίδες νῆσοι, ὡς Μαρκιανὸς καὶ Πτολεμαῖος. « Forma quæ ab littera Π incipit, non videtur nisi in paucorum scriptorum usum venisse; antiquiorem eam habet Eustathius ad Dionys. 492. Apud Ptolemaum nunc per β scribitur, librariorum, opinor, culpa, quos magna suspicio est etiam in aliis scriptoribus rariorem formam obliterasse. Sic apud Diodorum Sic. libro quinto vetustissimus codex Vindobonensis π, recentiores libri β' præbent. » DINDORF. in St. Thes. II, p. 411. Quibus adde quod eandem formam apud Strabonem ut plurimum præbent codices optimi, adeo ut ubivis in Strabone reponendam jure suspicetur Meinekius ad Steph. Byz. v. Πρετανική, qui in ipso Stephano antiquiorem hanc formam e codd. redintegravit v. Σάμνιον, Αἰδοῦσαι (νῆσοι πέντε τῆς Πρετανικῆς, ὡς Μαρκιανός), Ἀλσίων (νῆσος Πρετανική [ut in cod. nostro], Μαρκιανός), Ἰουερνία et Ἰουερνή (cujus mentio ex eodem Marciano fluxerit). Quod litteras τ et ν in hac voce modo simplices modo duplices attinet, de his ita

Dindorfius l. l.: « Recte Stephanus quique eum sequitur Eustathius judicant alterum τ metri causa eiecisse Dionysium: nam usitatam Græcis scripturam fuisse Βρεττανοί (s. Πρεττανοί: Βριττανός apud Dracon. Straton. scribitur p. 17,4), nemini dubium erit qui codicum consuetudinem in Strabone, Diodoro, aliis, observaverit, qui pene constanter duplicatum τ, simplex autem ν tuentur, ut quæ in contrariam partem exempla reperiuntur sine cunctatione corrigi oporteat, non impediuntibus numis, qui sæpe simplex τ præbent. Diversus Romanorum usus est; qui quum prius simplex τ prætulissent, postea duplex adseverunt: de quo dixit Eckhel, VI, p. 240. Duplex ν proprium videtur iis formis quæ simplici τ scribuntur. » || — 1. μεσώτατον cod.

§ 2, l. 5. τοὺς μὲν] τὰς μὲν cod.; em. Huds. || — 6. πλεόνους cod.; em. editt. || — 9. ἐνεργὲς cod.; em. editt. || — 10. τοῦ τοῦ] τοῦ cod. et editt. || — 12. δεῖ cod.; cm. editt. || — 14. καὶ λιμ.] ἢ λ. cod.; em. Huds. || — 18. φανησομένην cod. et editt. || — 24. μὲν ᾗων] μὲν νῆδων cod.; ἡδων em. Salmas. Exerc. Plin. p. 550. || — 29. δι' ὁμολογημένων vel δι' καθ' ὁμολογημένων τῶπων vel καθ' ὁμολογημένους τ. voluerunt Hudson., editor Viennensis, Hoffmannus, Letronnius,

αἰγιαλὸν αὐτὸν ἐν περιγραφῇ σταδίων ρ' ὑπάρχων· τοῦτον εἰ μὲν τις πλησίον καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἡύονα περιπλέοι, ἐλάττωνας μὲν εὐρήσει σταδίου τοῦ κατ' αὐτὸν τὸν αἰγιαλὸν βαδίζοντας, τῆς δὲ ἀληθείας οὐ πολλὸν διαμαρτῆσει· εἰ δὲ τις ἐνδοτέρω περιπλεύσει τὸν αὐτὸν κόλπον, ἥττονας τοῦ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν πλεύσαντος εὐρήσει σταδίου, καὶ τοῦτο τοσαυτάκις ἂν εὖροι, ὅσακις ἂν εἰς βραχύτερον περιάγοι τοῦ περιπλοῦ τὸν κύκλον. Ὡς περ γὰρ ἐπὶ τῶν περιφερειῶν εἰ τις μετὰ τὴν ἕξω-
 10 θεν γραμμὴν ἐτέραν ἐνδοθεν περιγράφει περιφέρειαν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσαν, καὶ πάλιν ἄλλην καὶ μετ' ἐκείνην ἐτέραν, ἡ δευτέρα περιφέρεια ἐλάττων εὐρεθήσεται τῆς προτέρας, καὶ πάλιν ἡ τρίτη τῆς δευτέρας, ὁμοίως καὶ ἡ τετάρτη τῆς τρίτης, καὶ ἀκολουθῶς οὕτω
 15 γινόμεναί δεικνύονται ἂν, εἰ τις ἐφεξῆς τοῦτο ποιόιη· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν κόλπων, καθάπερ ἐν τινι περιγραφῇ περιφερειῶν, ἕξεισι τοῖς περιπλέουσι καὶ διὰ πλείονων σταδίων ποιῆσθαι τὸν πλοῦν, καὶ δι' ἐλαττόνων. Τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν διάπλων σαφές ἂν κατασταίη.
 20 Εἰ γὰρ τις μὴ περιπλεῖν ἐθέλοι τὸν κόλπον, ἀλλὰ διαπλεῖν ἐπ' εὐθείας, βραχύτερος ἂν ὁ διάπλος ὀφείη, ὥστ' ἐκόντως ἐπὶ τῇ τῶν περιπλεόντων κείσθαι γνώμῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων ἐν τοῖς κόλποις καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις. Διὰ δὲ τοῦτο συμβαίνει τοὺς μὲν ἄλλως ἀνα-
 25 μετρήσαι, τοὺς δὲ ἐτέρως. Ἄξιον οὖν συγγνώμης τὸ περὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρισχόμενον πταῖσμα, πλὴν εἰ μὴ που παρὰ πολὺ τοῦτο γίνοιτο, ἐπεὶ καὶ ἄλλως παρὰ πᾶσιν ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον τοῖς παλαιοῖς, ὅσοι περίπλους γεγράφασιν, ἐπὶ πασάν τῶν θαλαττῶν
 30 τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν οὐκ ἂν τις εὖροι συνάδοντα. Τῆς δὲ τοιαύτης διαφωνίας τὰς αἰτίας μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. Οὕτω δὲ τούτων ἔχόντων, ἐθνῶν μὲν καὶ πόλεων παραθαλαττίων καὶ ἐπινειῶν.....

3. ...τὴν ἐσπέραν εἰσέχει ἀπὸ τοῦ καλουμένου Ἀτλαν-
 35 τικοῦ πελάγους τὴν εἰσορὴν ἔχουσα, καὶ ἐπὶ πολὺ χωρεῖ εἰς τῆς γῆς, ὡς πρὸς τὰς ἀνατολάς μέχρι τοῦ Ἰστικοῦ κόλπου, ὅς ἐστιν ἐν τῇ Κιλικίᾳ ἔθνη. Ἔστι δ' ὁ εἰσπλοῦς αὐτῆς στενωτάτος κατὰ τὰς λεγομένας Ἡρακλέους στήλας ἥτοι [τὸν] Ἡράκλειον πορθμὸν, σταδίων ὑπάρ-
 40 χων π', καὶ τοῦτο ἐστὶ τοῦ κόλπου τούτου ἥτοι τῆς θαλάτ-

diorum : hunc si quis proxime ipsum litus circumnaviget, pauciora quidem stadia inveniet, quam ille qui pedes ipsum litus circumit, attamen non multum aberrabit a vero numero : at si longius quis ab litore eundem sinum enavigarit, pauciora reperiet stadia, quam qui juxta litus navigat ; idque toties ita inveniet quoties breviori quis ambiet circulo. Sicuti enim in circumferentiis, si quis post extimam lineam, aliam introrsus circumferentiam descripserit eosdem habentem terminos et rursus aliam et post hanc iterum aliam, secunda circumferentia minor erit priore, et tertia rursus minor secundâ, pariterque quarta tertiâ, atque ita consequenter reliquæ, si quis ulterius eodem modo procedat : ita etiam in sinubus, tanquam in descriptione circumferentiarum, circumnavigantibus et per plura et per pauciora stadia cursum conficere licet. Idem etiam ex tractu potest probari. Si quis enim non circumnavigare, sed rectâ trajicere velit, tractus brevissimus erit, ita ut omnino in circumnavigantium arbitrio numerus stadiorum situs sit, si de sinubus et promontoriis agitur. Atque ita fit ut alii alio modo dimetiantur, et alii vicissim alio. Quare venia habenda est, si quis in stadiorum numero lapsus deprehendatur, nisi ille nimis forte magnus occurrat ; quandoquidem neque alias apud omnes ut plurimum veteres, quotquot maris ambitum describere, in omnibus maribus stadiorum numerum inter se convenire reperies. Hujus autem discrepantiæ causas nimis longum foret commemorare. Hæc quum ita habeant, populorum quidem et urbium maritimarum et navalium [et insularum recensum ita plerique fecerunt, ut aut omnino non aut leviter tantum dissentiant ; contra vero de distantibus in diversa prorsus abire solent.

3. In nostrum igitur mare oceanus] occidentalis pertingit ex Atlantico, quod vocant, pelago influens, longeque inter terras ad Issicum usque sinum diffunditur. Introitus ejus juxta Herculis columnas sive fretum Herculeum angustissimus stadia patet 80, idque sinus hujus vel maris est ostium ; neque enim alia

præter necessitatem. Vide, si tanti est, St. Thes. v. κατὰ p. 1012, A. || — 23. τῶν σταδίων] τῶν παλαιῶν cod. et edit. || — 28. καὶ ἄλλως] i. e. non modo, ubi de sinubus et promontoriis agitur, sed etiam in mensura navigationis rectæ, τοῦ ἐπ' εὐθείας γινόμενου πλοῦ, in quo οὐκ ἂν τις ῥαδίως εἴποι τὰς αἰτίας τῆς διαφωνίας. V. proœm. Epit. peripli Menippe, ubi denuo hunc locum auctor attingit. || — 33. Supplendum est in hanc fere sententiam : Οὕτω δὲ τούτων ἔχόντων, [τῶν] ἐθνῶν μὲν καὶ πόλεων παραθαλαττίων καὶ ἐπινειῶν [καὶ νήσων οὕτω οἱ πλείστοι τὰς ἀναγραφὰς ποιοῦνται, ὥστε ἡ οὐδὲν ὅλως ἀπ' ἄλλῃων διαφωνεῖν ἢ βραχέα τινὰ καὶ ῥαδίως τῆς διορθώσεως ἀξιοθεῖναι δυνάμενα· περὶ δὲ τὰ διαστήματα τῶν αὐτῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων καὶ ἐπινειῶν καὶ νήσων πολλὴν τινα διαφορὰν εἶναι· συμβέβηκε]. Nimium

his fere verbis utitur Marcianus idem argumentum retractans in Epit. Menipp. l. l.

§ 3, l. 34. τὴν ἐσπέραν εἰσέχει] Quanta sit lacuna, cujus nullum in codice est indicium, dici nequit. In proxime antecedentibus mare exterum memoratum esse liquet. Quare Dodwellus supplevit [Ἡ μὲν ἕξω θάλασσα κατὰ] τὴν ἐσπέραν etc. Paullo distinctius ita velim : Εἰς μὲν οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν ἡ ἕξω θάλασσα ἡ κατὰ] τὴν ἐσπέραν εἰσέχει κτλ. Solenne hoc sensu verbum εἰσέχειν. Vid. exempla in Thes. gr. congesta. Ceterum quum toto hoc segmine carere absque damno possimus, mireris anilem Nostri loquacitatem. || — 37. ὁ ἐστὶ cod.; em. apogr. Vat. || — Κιλικίᾳ cod. Κιλικίᾳ cum edit. habere videtur apogr. Vat.; certe nullam in schedis notari varietatem. || — 40. π']

της τὸ στόμα· ἐτέρωθεν γὰρ οὐκ ἂν τις ἐκπλεύσειεν ἀπὸ τῆς ἕσω θαλάσσης εἰς τὸν ὠκεανὸν πλὴν διὰ τοῦ εἰρημένου Ἑρακλείου πορθμοῦ. Ἐκτείνεται δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς αὕτη θάλασσα καὶ μέχρι τῆς Αἰγύπτου, ἥτις ὑποκείται τῇ μεσημβρίᾳ, ὥς ἀντικείσθαι τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ τὸ καθ' ἡμᾶς καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ γίνεσθαι μέγαν ἰσθμὸν τὴν μεταξὺ γῆν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κατὰ τοῦτο τὸ μέρος θαλάσσης. Τὸν μὲν οὖν περίπλου τῆς θαλάττης ταύτης διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἰα' βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ γεωγράφου σαφῆ κατεστήσαμεν, ὥς προεῖρηται· τῶν δὲ ἕσω θαλασσῶν ἥτοι ὠκεανῶν ἑώρου καὶ ἐσπερίου, οἵκων ὑποστάντες πόνον, τὸν περίπλου ἀναγράψαι προειλόμεθα.

4. Ἐρατοσθένης μὲν ὁ Κυρηναῖος τὴν μεγίστην περιφέρειαν τῆς (ἐγνωσμένης) ἀπάσης γῆς εἶναι λέγει σταδίους Μ. κε' καὶ θς. Οὕτω δὲ καὶ Διονύσιος ὁ τοῦ Διογένηος ἀναμεμέτρον. Πτολεμαῖος δὲ ὁ θειότατος, τῇ μὲν πείρᾳ καὶ ἀληθείᾳ παιδεύσει πρεσβύτερος, τοῖς δὲ χρόνοις Ἐρατοσθένους νεώτερος, σταδίων Μ. ιη' τὴν γῆν ἀπέδειξεν εἶναι, καὶ τοῦ μὲν πλάτους εἶναι τῆς γῆς συνέστηκεν π' μοίρας μεσημβρινᾶς, τοῦ δὲ μήκους ρπ'. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μέτρῳ περιέχεται ἡ οἰκουμένη εἰς τρεῖς διαιρεθεῖσα τομὰς ἡπείρων, εἰς τε Ἀσίαν καὶ Λιβύην καὶ Εὐρώπην, ὥσπερ ἅπανιν ἔγνωσται. Τὴν μὲν οὖν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Λιβύης διορίζει τὸ κατὰ Γάδαιρα στόμα τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπερ Ἑράκλειον καλοῦσι πορθμὸν, δι' οὗ τὴν εἰσροὴν τὸν ὠκεανὸν εἰς τὴν ἡμετέραν ποιεῖσθαι θάλασσαν προείπομεν· καὶ πάλιν ὁ Τάναϊς ποταμὸς (ὅστις) τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας ὁμοίως κατὰ τὸ ἀρκτῶον διορίζει μέρος, εἰς τὴν Μαίω-

via ex interno mari Oceanum ingredi licet, nisi per dictum illud Herculis fretum. Extenditur autem hoc nostrum mare usque ad Ægyptum, quæ versus meridiem jacet, ita ut mare illud quod nos Ægyptium vocamus, Arabico sinui sit oppositum, et terra inter Arabicum sinum et illam nostri maris partem interjacens magnum isthmum efficiat. Atque hujus quidem maris ambitum epitome illa undecim librorum Artemidori geographi clarissime, ut supra dictum est, exposuit; exteri autem maris sive Oceani tam orientalis quam occidentalis ambitum proprio meo labore describere malui.

4. Atque Eratosthenes quidem Cyrenæus maximam universi terrarum orbis circumferentiam 259200 (esse deb. 252000) stadiorum prodidit; atque ita Dionysius quoque, Diogenis filius, dimensus est. Divinus autem ille Ptolomæus, experientia et vera eruditione senior, quamvis tempore junior Eratosthene, demonstravit terram 180000 stadiorum esse, atque latitudinis terræ 80 meridiani circuli partes esse statuit, longitudinis 180. Hac autem mensura continetur universus orbis, in tres, ut inter omnes constat, dissectus continentes, Asiam, Africam et Europam. Europam ab Africa separat ostium Oceani prope Gades, quod Herculeum fretum appellant, quo Oceanum in nostrum mare influere supra diximus; ab Asia autem, qua parte illa objacet septentrioni, Tanais fluvius dirimit, in Mæotidem paludem se exonerans, quæ ipsa

Cf. not. ad Scylac. § 1 p. 16. || — 10. γαιωγράφου cod. || — 12. ἑώτου καὶ cod.; ἑώου τε καὶ editt.

§ 4. Ἐρατοσθένης μὲν οὖν malim cum Piccoloo nostro.

|| — 17. Litera M in codice notantur μυριάδες stadiorum. Ceterum locupletioribus testibus abunde constat terræ circuitum ex computo Eratosthenis esse stadiorum 252000, non vero, ut Noster ait, 259200. An igitur θς ortum ex διαγίλων? Letronnus, θ ortum ex β, et σ ortum ex male repetita olim voce σταδίους putat l. l. p. 277. Eratosthenis numerum verum in textum intulerunt Hudsonus et Hoffmannus. Cautè tamen de his statuendum, quum periculum sit ne ipsum auctorem corrigamus, atque critica in puerilem abeat lusus, Sic nostro loco potest fieri, ut alienus quidem ab Eratosthene, attamen genuinus numerus sit, suspicionem movente ratione numeri ad computandum accommodatissima, de qua Gosselinus (Rech. s. l. géogr. I, p. 14): « 259200 stades, inquit, étaient 720 stades par degré, douze par minute, et un cinquième par seconde; ce qui simplifiait beaucoup tous les calculs de longitude et de latitude. » || — 17. Διόνυσος codex. Plinius II, 112 § 248 ed. Sillig., postquam de Eratosthenis et Hipparchi computu diverat, subijcit: *Alia Dionysodoro fides; neque enim suptraham exemplum vanitatis Græcæ maximum. Melius hic fuit, geometricæ*

scientia nobilis. Senecta diem obiit in patria. Funus duxere ei propinquæ ad quas pertinebat hereditas. Hæ cum secutis diebus justa peragerent, invenisse dicuntur in sepulcro epistulam Dionysodori nomine ad superos scriptam: pervenisse eum ab sepulchro ad infimam terram; esse eo stadiorum quadraginta duo milia. Nec defuere geometræ qui interpretarentur significare epistulam a medio terrarum orbe missam, quo deorsum ab summo longissimum esset spatium. Ex eo consecuta computatio est ut circuitum esse CCLII mill. stadiorum pronuntiarent. Hunc Dionysiodorum fortasse non diversum esse a Dionysio Marciani opinatur Hoffmannus. || — 19. πρεσβύτερος etc.] Insulsæ facitiæ. || — 20. M.] h. l. siglum myriadum in cod. abiit in μέν. De re v. Ptolem. VII, 4: ὥς.. τῆς ὅλης γῆς περίμετρον μυριάδων ιη'. || — 22. π'] β' cod.; em. Dodwell. V. Ptolem. I, 10:.. ὥστε συνάγεσθαι τὸ πᾶν πλάτος ὁλοσχερέστερον μοιρῶν μὲν οθ', γ', ιβ' (79 5/12) ἢ ὅλων ὀγδοήκοντα, σταδίων δὲ τετρακισμυρίων. || — 23. ρπ'] Ptolemæus VII, 5, § 15: ὥστε συνάγεσθαι τὸ ἐγνωσμένον αὐτῆς μήκος σταδίων, ἐπὶ μὲν τοῦ κατὰ τὸν ἰσημερινὸν τμήματος, ἑξακισμυρίων (90000 = 180 X 500). || — 30. ὅστις ejiciendum. || — 31. Μαίω-την cod.

τιν ἐκβάλλων λίμνην, ἥτις εἰς τὸν Πόντον ἐξίησι τὸν καλούμενον Εὐξεινον. Τὴν δὲ Λιβύην σὺν τῇ Ἀσίᾳ διορίζει ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ προειρημένος Ἡράκλειος πορθμὸς, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀσίας τὸ καλούμενον Κανωδικὸν τοῦ Νείλου στόμα· τὴν δὲ Ἀσίαν πρὸς μὲν τὴν Εὐρώπην διορίζει ὁ προειρημένος Τανάϊς ποταμὸς, πρὸς δὲ τὴν Λιβύην τὸ πορθηθὲν Κανωδικὸν τοῦ Νείλου στόμα, καθὰ προειρήκαμεν. Ἡ τοίνυν καθ' ἡμᾶς θάλασσα καὶ συνάπτουσα τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ διὰ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ, περιγράφει τὰς τρεῖς ἡπείρους τόνδε τὸν τρόπον.

5. Τῆς μὲν Εὐρώπης, περιπελομένων τῶν κατ' αὐτὴν κόλπων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσῃ, ἡ παράλιος χώρα τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ καὶ καταλήγει ἐπὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν καὶ τὰ Γάδειρα τὴν νῆσον καὶ ἔστιν ὁ σύμπασις αὐτῆς περίπλους σταδίων Μ. ς' καὶ θ. Τῆς δὲ Λιβύης ἀπὸ Τίγγως πόλεως μέχρι τοῦ Κανωδικοῦ τοῦ Νείλου στόματος ὁ παράπλους ἐστὶ σταδίων Μ. γ' καὶ σπ'. Τῆς δὲ Ἀσίας σὺν τῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ Κανωδικοῦ τοῦ Νείλου στόματος μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος ὁ παράπλους ἐστὶ σταδίων Μ. δ' καὶ ρκ'. Ἡ τοίνυν σύμπασις χώρα παράλιος τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ἥ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας, σταδίων Μ. ιγ' οὐ'.

6. Ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν ἡπείρων μεγέθους ἔνεκεν ἡ Ἀσία, δευτέρα δὲ ἡ Λιβύη, τρίτη δὲ ἡ Εὐρώπη. Τῶν δὲ τριῶν θαλασσῶν τῷ μεγέθει τυγχάνει πρώτη μὲν ἡ κατὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος· δευτέρα δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς ἡ μεταξὺ Λιβύης καὶ Εὐρώπης, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ Γαδείρων ἥτοι τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ, διήκουσα δὲ μέχρι τῆς Ἀσίας· τρίτη δὲ ἡ Ὑρκανία.

Μέγεθος δὲ τῆς οἰκουμένης, τὸ μὲν ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ ὁσὶν ἀναμετρεῖται σταδίων Μ. ζ', ἡρμε' τοῦτο δὲ

in Euxinum pontum exit. Africam autem ab Europa prædictum Herculis fretum, ab Asia Canobicum Nili ostium distinguit. Asiam vero ab Europa separat Tanais fluvius, ab Africa Canobicum ostium, de quibus modo diximus. Nostrum itaque mare, quod per Herculis fretum cum occidentali oceano conjungitur, tres illas continentes hoc modo definit.

5. Maritima Europæ ora, si quis omnes ejus sinus qui ad nostrum mare sunt, circumnaviget, incipit a Tanai fluvio, atque in Herculeum fretum Gadesque insulam desinit, estque universus ejus ambitus 69000 stadiorum. Africæ ambitus a Tingi oppido ad Canobicum Nili ostium stadiorum est 30280; Asiæ autem ambitus una cum Ægypto a Canobico ostio ad Tanaim fluvium est stadiorum 40120. Universa itaque regio litoralis nostri maris per Europam, Africam Asiamque stadiorum est 139400.

6. Princeps inter hasce partes magnitudine est Asia, secunda Africa, postrema Europa. Ex tribus autem maribus præcipuum magnitudine est Indicum pelagus; secundo loco nostrum mare est, quod Africam Europamque interfuit, incipiensque a Gadibus sive Herculis freto ad Asiam usque pertingit; tertium est Hyrcanum.

Magnitudinem autem habitati orbis ab ortu ad occasum metiuntur 78545 stadiis; eaque a Gangis, ul-

§ 5, 17. M. ς'] M. γ' codex; contra lin 19 pro M. γ' codex habet M. δ', et lin. 22 pro M. δ' præbet M. ς'; emendavit Holstenius in latinis et Letronnius l. I. Vulgatam corruptam esse luce clarius, quum absurdum sit a Gadibus ad Nilum quattuor myriades, ad Tanaim vero nonnisi tres stadiorum myriades computari. Transpositis myriadibus, periplum maris interni habes eundem, quem, salva paucorum stadiorum differentia, exhibet Agathemerus I, 3 :

	MARCIANUS.	AGATHEMERUS.
Juxta Europam periplus.	69,000	69,709
Juxta Libyam periplus. .	30,260	29,252
Juxta Asiam periplus. . .	40,120	40,111
Summa	139,400	139,072

Unde petiti sint numeri, non liquido patet; Artemidorus, quem in multis Agathemerus expressit, quemque in mari interno secutum esse Marcianum putaveris, alia de his tradit, si fides est codicibus Plinianis. Nam a Gadibus ad Tanaim Artemidorus et Isidorus (ap-

Plin. IV, 37) putarunt milia 8214 vel 8414 vel 8415 (65712 vel 67312 vel 67320 stad.); a Tingi ad Canopum Artemidorus (ap. Pl. V, 6) 3559 mill. (28472 stad.), Isidorus 3599 mill. (28792 st.). Denique Asiam cum Ægypto usque ad Tanaim Artemidorus et Isidorus (ad. Plin. 9) tradunt 6375 mill. (seu 51000 stad.). Ni fallor, Marcianus h. l. Protægoræ stadiasmum expressit; atque hæc causa fuisse videtur, cur hoc loco retractet quæ tractasse jam debuit in Epitome Artemidori. — || 17. Ἀπὸ Τίγγως cod. Possis etiam ἀπὸ Τίγγος. || — 23. χώρα τῆς παράλιος θαλάσσης cod. et editt. || — 24. σταδ. cod., ut plerumque. Ubi integris literis vox exhibetur, semper fere habes σταδιοί.

§ 6, l. 26 sqq. Ptolemæus VII, 5, 8 : Καὶ ἐπὶ πρώτη μὲν τῶν ἡπείρων μεγέθους ἔνεκεν ἐστὶν Ἀσία, δευτέρα δὲ Λιβύη, τρίτη δὲ Εὐρώπη. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν εἰρημένων ἐμπεριέεσθαι τῇ γῇ θαλασσῶν πρώτη μὲν ἐστὶ μεγέθει πάλιν ἡ κατὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, δευτέρα δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς, τρίτη δὲ ἡ Ὑρκανία καὶ καὶ Κασπία. || — 34. ἀναμετρεῖται codex; ἀναμετρεῖται editt.; illud usus scriptoris postulat. || — 34. Pro M. ζ' Hoffmannus in Agathemeris volumine p. 380 scribendum esse censet M. ς', adeo ut

ἐστὶ τὸ ἀπὸ Γάγγου ποταμοῦ ἐκβολῶν, τοῦ ἐν Ἰνδοῖς ἀνατολικωτάτου ποταμοῦ, ἐπὶ τὸ δυτικώτατον τῆς θλῆς οἰκουμένης ἀκρωτήριον, ὃ καλεῖται μὲν Ἱερὸν ἄκρον, τῆς δὲ Ἰβηρίας ἐστὶ τῶν Λυσιτανῶν ἔθρους. Τοῦτο
 5 δὲ Γαδείρων ἦτοι τῶν Ἑρκαλέους στηλῶν δυτικώτερον τυγχάνει ὡς σταδίου γ'. Τοῦ δὲ πλάτους ἡ εὐθεία, ἥ πλατυτάτη τυγχάνει οὕσα, ἀναμεμέτρηται Μ. δ', γ' ζ'. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τοὺς ἄρκτους, οἷον ἀπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς θαλάσσης μέχρι Θουλής τῆς
 10 νήσου.

7. Τῶν δὲ μεγίστων κόλπων πρῶτος μὲν ἐστὶν ὁ Γαγγητικὸς, δεῦτερος δὲ ὁ Περσικὸς, τρίτος δὲ ὁ καλούμενος οὕτω Μέγας, τέταρτος δὲ ὁ Ἀράβιος, πέμπτος δὲ ὁ Αἰθιοπικὸς, ἕκτος δὲ ὁ τοῦ Πόντου, ἑβδόμος δὲ
 15 ὁ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀγδοὸς δὲ ὁ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, ἔννατος δὲ ὁ Ἀδρίας ἦτοι Ἰόνιος κόλπος, δέκατος δὲ ὁ τῆς Προποντίδος.

8. Τῶν δὲ μεγίστων νήσων ἡ χερσονήσων, καὶ τῆς πρώτης τάξεως, πρώτη μὲν ἡ Ταπροβάνη νῆσος ἡ Παλαισιμούνδου καλουμένη πρότερον, νῦν δὲ Σαλική·
 20 δευτέρα δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἀλβίων, τρίτη δὲ ἡ Χρυσὴ χερσόνησος, τετάρτη δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἰουερνία, πέμπτη δὲ ἡ Πελοπόννησος, ἕκτη δὲ [ἡ] Σικελία, ἑβδόμη δὲ ἡ Σαρδὼν, ὀγδόη δὲ [ἡ] Κύρνος, 25 ἔννατη [ἡ] Κρήτη, δεκάτη [ἡ] Κύπρος. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον· ἐπὶ δὲ τὰ προκείμενα μεταθιγόμεθα.

sint stadia 68545; tot enim numerasse Artemidorum constat ex Agathemero I, 4 et Plinio II, 112 § 242. At Artemidori stadia 68545 nonnisi ad Gades usque pertinent, dum noster progreditur usque ad Sacrum promontorium, quod a Gadibus distat secundum codicem nostrum stadia 9000, aperto scribarum errore, quem correxit Hudsonus pro 9000 ex Eratosthene reponens 3000 stadia; adeo ut si hæc addantur Artemidoreo numero 68545, summa efficiatur stadiorum 71545. Atque ita nostro loco scribendum esse crediderim, quum facile literæ η et α confundantur. Expectabas sane Marcianum, qui in antec. et seqq. Ptolemæum exscripsit, eundem Ptolemæum etiam hoc loco secutum esse; at longe ab eo recedit. Nam Ptolemæus a Fortunatis inss usque ad Sinarum metropolim nonnisi 72000 stadia computat. Putaveris igitur Marcianum sequi Protagoram, hunc vero ad Marini calculos se accommodasse videri. Certe quum latitudinem terræ eodem fere modo, quo Marinus, Marcianus definierit, idem etiam de longitudine statuendum esse suspiceris. Quot quidem stadia a Gange ad Sacrum prom. Marinus computaverit nescimus; sed multo plura quam Ptolemæum numerasse constat (V. Ptol. I, 12, 12). At illud ipsum quod Marcianus habitabilis terræ initium hoc loco a Gange ponit, quum a Marini et Protagoræ rationibus prorsus alienum sit, indicari videtur, nostra hæc ex antiquiore fonte, qui ad Artemidori rationes accedebat, esse arrepta. Eratosthenes a Gange ad Sacrum promontorium exputavit stadia 73,800; Isidorus usque ad Gades 73,545; Anonymus De Pont. Euxin. 83000; alius Anonymus

timi Indorum versus Orientem fluvii, ostiis procurrit ad extremum totius orbis terrarum occasum versus promontorium, sacrum vulgo appellatum, in Lusitanis Hispaniæ gente, quod ultra Gades sive Herculis columnas 3000 circiter stadiis in occasum vergit. Latitudinis autem recta linea, qua latissima est, 43060 stadiorum ponitur, eaque pertinet a meridie septentrionem versus, ab Æthiopico nimirum mari ad Thulen insulam.

7. Inter maximos autem sinus princeps est Ganges, secundus vero Persicus, tertius is quem Magnum appellant, quartus Arabicus, quintus Æthiopicus, sextus Ponticus, septimus Ægei maris, octavus Mæoticæ paludis, nonus Adriaticus sive Ionicus sinus, decimus Propontidis.

8. Inter maximas autem et primi quasi ordinis insulas atque peninsulas prima est Taprobane insula, quæ prius quidem Palæsimundi, nunc autem Salica vocatur; secunda est Albion, una ex Britannicis, tertia aurea Chersonesus, quarta Ivernica, et ipsa una Britannicarum, quinta Peloponnesus, sexta Sicilia, septima Sardinia, octava Corsica, nona Creta, decima Cyprus. Atque hæc quidem hactenus. Nunc ad propositum redeamus.

ap. Miller ad calc. Marcian. 80000; alii aliter. Eadem sententiarum fluctuatio in definienda latitudine. || — 6. ἡ] ἡ cod.; em. Haase. || — γ] θ' codex; em. Hudson. V. Strabo p. 64, Agathem. II, 1. || — 7. Μ. δ', γ' ζ'] 43060. Ptolemæus (VII, 5, 12) ita : Το ἐγνωσμένον τῆς γῆς πλάτος μοιρῶν μὲν θβ', γ', ιβ' (79 3/4) ἡ καὶ ὅλων π', σταδίων δὲ τετρακισμυρίων ἐγγιστα, ὡς τῆς μὲν μιάς μοίρας πεντακισίους περιεχούσης σταδίου. Sec. Marinum ap. Ptol. I, 7, 2 latitudo terræ inde a Thule est stadiorum 43500; ut suspicio sit apud Marcianum pro ζ, leg. esse φ'. Hoffmannus latitudinem apud Marcianum ex Artemidori calculis tradi putans, non reputavit Artemidorum in suo latitudinis computo nonnisi usque ad Tanais fluvii ostia progredi, et ulteriora usque ad Thulen non esse definienda censuisse.

§ 7. Cf. Ptolemæus VII, 5, 10 : Ἔστι δὲ καὶ τῶν μὲν ἀξιολογωτέρων κόλπων πρῶτος μὲν καὶ μέζων ὁμοίως ὁ Γαγγητικὸς, δεῦτερος δὲ ὁ Περσικὸς, τρίτος δὲ ὁ Μέγας, τέταρτος δὲ ὁ Ἀραβικὸς, πέμπτος δὲ ὁ Αἰθιοπικὸς, ἕκτος δὲ ὁ τοῦ Πόντου, ἑβδόμος δὲ ὁ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀγδοὸς δὲ ὁ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, ἔννατος δὲ ὁ Ἀδρίας, δέκατος δὲ ὁ τῆς Προποντίδος. || — 12. Γαγγητικὸς cod. et l. 15 τοῦ Ἑγέου πελάγους.. Μαιώτιδος.. Ἰόνιος.

§ 8. Ptolemæus VII, 5, 11 : Τῶν δὲ ἀξιολογωτέρων νήσων ἡ χερσονήσων πρώτη μὲν Ταπροβάνη, δευτέρα δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἀλβίωνος, τρίτη δὲ ἡ Χρυσὴ χερσόνησος, τετάρτη δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἰουερνία, πέμπτη δὲ ἡ Πελοπόννησος, ἕκτη δὲ ἡ Σικελία, ἑβδόμη δὲ ἡ Σαρδὼν, ὀγδόη δὲ ἡ Κύρνος, ἔννατη δὲ ἡ Κρήτη, δεκάτη δὲ ἡ Κύπρος. || — 19. πάλαι Σημουνδοῦ et l. 21 et 22 Βρεττανικῶν his. || — 24. Κύρνη. Articulum passim iuserui.

9. Ἀρξόμεθα δὲ τοῦ περιήλου, καθὰ προειρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τοῦ μυχοῦ αὐτοῦ, [τοῦ] καλουμένου Αἰλανίτου, ἔνθα μάλιστα ἐστίν, ὡς προεῖρηται, καὶ τὸ στενώτατον τῆς ἡπείρου, καὶ διεῖργον τὸ μὴ συνάψαι τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν τῷ Ἀραβίῳ μυχοῖ. Οὗτος δὲ ὁ μυχὸς γειννῶν τυγχάνει τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Πετραίᾳ καλουμένῃ Ἀραβίᾳ, ἥτις τῇ λεγομένῃ Ἰουδαίᾳ συνάπτει, ἥς Παλαιστίνη τὸ ἔθνος ἐστὶ πρὸς τῇ καθ' ἡμᾶς κείμενον θαλάσση. Ἔστι γὰρ ἀπὸ 10 Γάζης τῆς ἐν Παλαιστίνῃ πόλεως ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀραβίου κόλπου, (καὶ) τὸν προειρημένον Αἶλαν, περὶ πρὸς τὴν μεσημβρίαν τῆς πορείας γινομένης, στάδια α σ ζ'.

10. Τῶν μὲν οὖν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, τουτέστι τῆς τε Ἀραβίας τῆς Εὐδαίμονος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ μετ' ἐκείνην τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους παντὸς ἄχρι τοῦ Σινῶν (τοῦ) ἔθνους καὶ τοῦ πέρατος τῆς ἐγνωσμένης γῆς τὸν ἀκριβέστατον ποιησόμεθα περίπλουν καὶ τὴν τῶν σταδίων ἀναμέτρησιν. Τῶν δὲ δεξιῶν τῶν τῆς Αἰθύης μερῶν μέγρι τοῦ καλουμένου Πράσου ἀκρωτηρίου καὶ τῆς Μενουτιάδος νήσου τὰς μὲν προσηγορίας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπινείων δηλώσομεν, ἐπὶ μὲν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν νήσων 25 τὰς ὀνομασίας σηματοῦμεν· διὰ μακροῦ δὲ τοῖς διαστήμασι τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσθήσομεν. Τούτων μὲν γὰρ τῶν δεξιῶν μερῶν ἐπιδρομὴ ἐστὶν ἃ τῆς ἀναμετρήσεως πεποιήμεθα σαφῇ, μίᾳς ἕνεκα τῆς θέσεως τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἥνπερ ἔχει πρὸς 30 τὰς ἀντιπέρα τῆς Ἀσίας χώρας, τουτέστι τῶν τε Ἀράβων καὶ τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῶν δὲ ἀριστερῶν μερῶν μετὰ τῆς προειρημένης ἐπαγγελίας τὸν περίπλουν σπουδῇ ἐποιήσαμεθα.

ΤΩΝ ΔΕΞΙΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΤΕ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ
ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

11. Ἡ τοίνυν θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν τῆς 35 Αἰθύης μερῶν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον (χρὴ γὰρ πρὸ τῶν κατὰ μέρος τὰς καθόλου προσηγορίας καὶ τὴν θέσιν δηλώσαι τῶν τόπων)· πλέοντι γὰρ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον ὡς πρὸς μεσημβρίαν, μετρίως πρὸς τὴν ἑωπαραπιστρέφοντι, καὶ δεξιὰν ἔχοντι τὴν ἡπείρον πρώτην 40 μὲν ἐστὶν ἡ Αἴγυπτος, μέρει τινὶ γειννῶσα τῷ κόλπῳ (τούτῳ δὲ παροικοῦσιν Ἀραβαῖοι καὶ Ἰχθυοφάγοι)·

9. Incipiam vero maris ambitum, ut supra dixi, ex Arabico sinu, et quidem ab intimo ejus recessu quem *Ælaniticum* vocant, ubi continens terra omnium, ut dixi, angustissima est, prohibetque, quominus nostrum mare cum Arabico sinu jungatur. Recessus autem ille *Ægypto* vicinus est et Arabiæ Petraræ, quæ Iudææ proxime adjacet, in qua gens Palæstinæ nostrum mare accolit; nam a Gaza Palæstinæ urbe in intimum Arabici sinus recessum, prædictum scilicet *Ælanitem*, converso ad meridiem itinere pedestri, 1260 stadia sunt.

10. Itaque earum Asiæ partium, quæ ad sinistram jacent, hoc est, Arabiæ felicitis et Rubri maris, deinde etiam Persici sinus atque universi maris Indici ad gentem usque Sinarum et cognitæ terræ terminum, accuratissimum ambitum una cum stadiorum enumeratione proponemus. In dextris autem Africæ partibus ad Prasum usque, ut vocant, promontorium et Menuthiadem insulam, oppidorum quidem et navalium indicabimus nomina, præterea etiam maris ac sinuum, tum promontiorum et insularum appellationes significabimus; locorum vero distantis stadiorum numerum rarius adjungimus. Harum enim dextrarum partium de dimensione nonnisi obiter quædam exposui, eo unice consilio, ut situs terræ hujus marisque, quem erga oppositas Asiæ regiones, hoc est Arabum et Indorum ceterarumque gentium, obtinent, conspicuus foret; sinistrarum autem partium ambitum ea quam ante promisimus diligentia exposuimus.

DEXTRE ORÆ ARABICI SINUS ET RUBRI ATQUE
INDICI MARIS PERIPLUS.

11. Situs itaque descriptio dextrarum Africæ partium hoc modo se habet (nam ante particularem expositionem generaliter locorum nomina situmque indicare oportet). Siquis Arabicum sinum meridiem versus enavigat cursu nonnihil ad orientem converso, et terram a dextris habet, ei primum occurrit *Ægyptus* uno sui latere hunc sinum attingens, quem ibi accolunt Arabægyptii Ichthyophagi. Post *Ægyptum* Tro-

§ 9, l. 3. Ἀτλαντίου cod., em. Hudsonus. || — 4. Cf. Agathem. II, 11 : Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἕως Αἰγύπτου ὁ Ἀράβιος κόλπος, ἔνθα μάλιστα ἐστὶ τὸ στενώτατον τῆς ἡπείρου καὶ διεῖργον τὸ μὴ συνάψαι τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν. || — 11. καὶ ejice aut scribe ἦ. || — 11. Ἀἶλαν | Μύλαν cod.; = Scribe Αἰλαντίην vel quod proprius abest, Ἀἶλαν. Nam κόλπον ipsam Ἀἶλαν vocatum notat Stephanus Byz. » Hudson.

§ 10, l. 17. τῶν τοῦ Σινῶν τοῦ θῆν. scr. edit. || — 22. Μεμουνιάδος (sic) cod.; e Ptolem. em. Hudson.

Infra § 13 Μενουνθίας codex. || — 25. σηματοῦμεν cod.; em. Hoeschel. || — 27. Fortassis erat ἐπιδρομῇ ἐστὶν ἃ, vel etiam [ἔξ] ἐπιδρομῆς τινὲς τῆς ἀν.; sed ferri potest vulgata. Dodwellus, probante Hudsono, recipiente Millero, conj. : ἐπιδρομὴ ἐστὶν, ἃ [οὐκ] τῆς ἀν. || — 29. ἡνπερ] ὅπερ cod.; em. Hoeschel.; possis ὥπερ. || — πρὸς τὰς] πρὸς τὴν cod. et edit. Fort. πρὸς τὴν... χώραν. || — 33. σπουδὴν cod.; em. edit.

§ 11, l. 43. μέρει] sic edit.; μέχρ: cod. || — 44. Μαλίμ τῷ κόλπῳ τούτῳ, ὃ παροικοῦσιν.

μετὰ δὲ ταύτην ἡ Τρωγλοδυτικὴ ἐπὶ πλεῖστον ἔκτεινο-
μένη· παρῆκει γὰρ παρὰ τε αὐτὸν τὸν Ἀράβιον κόλπον
καὶ παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν· μετὰ δὲ τὸ στόμα
τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐξῆς ἐστὶν ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα.

6 Περιπλέοντι τοίνυν ταύτην καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τὴν
γῆν ἔχοντι ἐκδέχεται μὲν ὁ Αὐαλίτης κόλπος ἐν τοῖς
δεξιοῖς μέρεσι τῆς Ἐρυθρᾶς τυγχάνων θαλάσσης, παρ-
οικοῦσι δὲ τούτῳ οἱ τε προειρημένοι Τρωγλοδυταὶ
καὶ οἱ Αὐαλίται καὶ προσέτιγε οἱ Μόσσυλοι τὰ ἔθνη.

10 12. Ἐκπλεύσαντι δὲ τὸν κόλπον καὶ τὴν Ἐρυθρὰν
θάλασσαν, ἡρέμα πως μετὰ τὸν κόλπον κατὰ τὸ ἀκρω-
τήριον στενουμένην, ἐκδέχεται τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος
ἀναπεπταμένον ἐπὶ πολὺ καὶ τῷ μὲν μήκει διήκον πρὸς
τὴν ἑω καὶ τὰς ἀνατολάς τοῦ ἡλίου μέχρι Σινῶν τοῦ
15 ἔθνους, ὅπερ ἐπὶ τέλει τῆς οἰκουμένης τυγχάνει κείμε-
νον κατὰ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἀγνωστον γῆν, τῷ
δὲ πλάτει πρὸς μεσημβρίαν ἀναχεόμενον ἐπὶ πλείστον,
μέχρι τῆς ἐτέρας ἀγνώστου γῆς τῆς κατὰ τὴν μεσημ-
βρίαν ὑπαρχούσης, καθ' ἣν καὶ ἡ Πρασώδης καλου-
20 μένη διατείνει θάλασσα παρ' ὅλην τὴν μεσημβρινὴν
ἀγνωστον γῆν μέχρι τῆς ἑω, τοῦ μὲν Ἰνδικοῦ πελάγους
ὑπάρχουσα, ταύτην δὲ διὰ τὴν χροιάν λαχούσα τὴν
προσηγορίαν.

13. Μετὰ τὴν Ἐρυθρὰν τοίνυν θάλασσαν κάμψαντι
25 πρὸς τὴν μεσημβρίαν καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τὴν γῆν
ἔχοντι, τό τε ὅρος δ' Ἐλέφας τυγχάνει κείμενον καὶ
τὴν Ἀρωματοφόρον χώραν μεθ' ἣν ἐκδέχεται τὸ ἔθνος τὸ
• λεγόμενον Βαρβαρικὸν καὶ τὸ Βαρβαρικὸν καλούμενον
πέλαγος, ἐν ᾧ κόλποι τε πλείους εἰσὶ καὶ οἱ δρόμοι τῆς
30 καλούμενης Ἀζανίας. Καὶ πρῶτος μὲν τῶν ἐπιστήμων
κόλπος ἐστὶν ἐν αὐτῷ ὁ καλούμενος Ἀπόκοπα, εἰθ' ἐξῆς
μικρὸς Αἰγιαλὸς καὶ μέγας, μεθ' οὗς ἕτερος κόλπος μέ-
γας μέχρι τοῦ Ῥαπτοῦ ἀκρωτηρίου. Μετὰ δὲ ταῦτα
ἡ λεγομένη Βραχεῖα θάλασσα καὶ ὁ περὶ αὐτὴν μέ-
35 γιστος κόλπος, ὅνπερ οἰκοῦσι βάρβαροι Ἀνθρωποφάγοι.
Ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ κόλπου κεῖται τὸ μέγιστον ἀκρω-
τήριον, ὃ καλεῖται Πράσον ἄκρον, καὶ ἡ Μενουθιάς
νῆσος οὐ πόρρω τοῦ ἀκρωτηρίου τυγχάνουσα.

14. Καὶ ἡ μὲν ὅλη θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν
40 μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θα-
λάσσης καὶ προσέτιγε τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους τοῦ πρὸς
τὴν μεσημβρίαν ἀποκλίνοντος, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον·
τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει·

[Λείπει τὰ κατὰ μέρος.]

glodytica regio est longe extensa; porrigitur enim et
juxta ipsum Arabicum sinum et juxta Rubrum mare,
quod post Arabici sinus ostium sequitur. Hoc igitur
mare circumnaviganti, itemque a dextra terram ha-
benti primus occurrit Aualites sinus in dextris maris
Rubri partibus. Hunc prædicti Troglodytæ accolunt
et Aulitæ insuperque Mossyli gentes.

12. Egredienti autem sinum Arabicum et mare
Rubrum (quod paulatim post sinum hunc juxta *Mos-
sylum* promontorium in angustias cogitur) occur-
rit Indicum pelagus, longe lateque porrectum; nam
longitudine pertingit versus solis ortum usque ad Si-
narum gentem, sitam in ultimo habitati orbis limite
juxta terram orientalem incognitam, latitudine vero
meridiem versus longe diffunditur usque ad alteram
terram incognitam, quæ meridiei subjacet, ubi mare
Prasodes appellatum (Indici quidem pelagi pars, hoc
vero cognomen sortitum a colore) extenditur juxta
totam hanc terram meridionalem incognitam usque
ad orientem.

13. Post Rubrum igitur mare versus meridiem
flectenti, et similiter a dextra terram habenti occurrit
mons Elephas et regio Aromatifera; post quam se-
quitur gens Barbarica appellata et pelagus Barbaricum
dictum, in quo plures sunt sinus et cursus quos vocant
Azaniæ. Et primus quidem ex sinibus ejus insi-
gnioribus nuncupatur Apocopa; exinde sequitur par-
vum littus et magnum; tum alius sinus magnus us-
que ad Rhaptum promontorium. Post hæc est mare
quod Breve dicitur, et maximus in eo sinus quem ac-
colunt barbari Anthropophagi. In extremo autem
sinus hujus maximum est promontorium quod appel-
latur Prasum et insula Menuthias non longe a Praso
promontorio distans.

14. Atque generalis quidem situs et descriptio dex-
trarum partium et sinus Arabici et Rubri maris, præ-
terea et Indici pelagi, quod meridiem versus excurrit,
ad hunc modum se habet; quæ vero particulatim
recensenda veniunt, hoc fere modo:

[Particularis oræ descriptio desideratur.]

|| — 1. Τρωγλοδικὴ cod. || — 6. ὁ Αὐαλίτης] ὁ αὐ-
τός cod. et editt. || — 9. οἱ Αὐαλίται cod.; em. Hudson.
|| — 9. Μόσσυλοι cod.; Μόσυλον, laudato Marciano,
Stephanus Byz. s. v., sicut Ptolemæus IV, 7. Cf. not.
ad Anonym. Periplus. m. Er. § 10 p. 265.

§ 12, l. 12. τὸ ἀκρωτήριον] Marcianus accuratius
promontorium definire debuit; itaque vel excerptoris
vel librariorum culpa nomen ejus exciderit. || —
17. ἀναχεόμενῃ cod.; em. Hudson. || — 19. ὑπάρχουσαν
cod.; em. Huds. || — 20. διατείνει editt.; διατείνῃ cod.;
fort. præstat διατείνεται, quum in antec. mediam

verbi formam habeas. || — 22. ὑπάρχουσαν cod.; em.
Miller.

§ 13, l. 27. Ἀρωματοφόρος cod. || — 29. δρόμοι. V. not.
ad Anon. mar. Erythr. § 15 p. 269. || — 31. Ἀπόκοπα.
Anonymus p. 268 inter μικρὰ et μεγάλα Ἀπόκοπα dis-
tinguit. Noster cum Ptolemæo hanc distinctionem non
admisisse censendus est. || — 33. Ῥαπτοῦ cod. || —
37. Μενουθίας cod.

§ 14, l. 43. Particularem oræ Libycæ descriptionem
inde ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Menu-
thiadem insulam excerptor noster missam fecit, sicut

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

FRAGMENTA.

- Ἀστάρτη, νῆσος ἐν Αἰθιοπία. Marcianὸς ἐν Περί-
 πλῳ πρώτῳ. « Ἐντεῦθεν ἀρχεται Αἰθιοπία ἡ ὑπὲρ
 Αἴγυπτον· ἀπὸ δὲ Βαζίου ἄκρου ἐκδέχεται Πριόν-
 ωτον ὄρος· κατὰ δὲ τοῦτο νῆσος Ἀστάρτη. »
- Ἀσπίς, πόλις Λιβύης, ὡς Φιλῶν· ἔστι καὶ ἀκρωτή-
 ριον Αἰθιοπίας τῆς κατ' Αἴγυπτον, ὡς Marcianὸς
 πρώτῃ Περιόδῳ.
- Γυψήϊς, νῆσος Αἰθιοπίας, ὡς Marcianὸς ἐν Περί-
 πλῳ α'.
- Μόσυλον, ἀκρωτήριον καὶ ἐμπόριον Αἰθιοπίας. Mar-
 cianὸς ἐν πρώτῳ Περιόδῳ.
- Ἀρωμα, πόλις Αἰθιοπῶν, ὡς Marcianὸς.
- Μυρίκη, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ. Marcianὸς
 ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.
- Ἀπόκοπα, οὐδετέρως, κόλπος ἐν τῷ Βαρβαρικῷ
 μυγῷ. Marcianὸς ἐν Περίπλῳ.

* * * * *

ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΤΕ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
 ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ
 ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

- 20 15. Τῶν δὲ ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν ἡ τῆς ἡπεί-
 ρου καὶ τῶν θαλασσῶν θέσις τοῦτόν πως διάκειται τὸν
 τρόπον. Χρὴ γὰρ κἀνταῦθα πρὸ τῶν κατὰ μέρος ὀνο-
 μασιῶν τὰς καθόλου δηλωσαι προσηγορίας, καὶ τὴν

- Astarte, insula Æthiopiæ. Marcianus Periplo priore :
 « Hinc incipit Æthiopia quæ est supra Ægyptum.
 Post Bazium promontorium sequitur Prion-
 otus mons. Huic objecta est Astartes insula. »
- Aspis, Libyæ oppidum, ut Philo ait. Est etiam
 promontorium Æthiopiæ ad Ægyptum sitæ, ut
 Marcianus primo libro Peripli.
- Gypseis, Æthiopiæ insula, ut Marcianus Peripli
 primo.
- Mosylum, promontorium et emporium Æthiopiæ,
 teste Marciano in primo libro Peripli.
- Aroma, urbs Ætiopum, ut Marcianus.
- Myrice, insula in mari Erythræo, ut in Periplo ejus
 ait Marcianus.
- Apocopa, sinus in recessu Barbarico. Marcianus in
 Periplo.

* * * * *

•PARTIUM SINISTBARUM SINUS ARABICI ET RUBRI
 MARIS ET TOTIUS INDICI PELAGI PERIPLUS.

15. In sinistro autem sive Asiatico latere situs con-
 tinentis et marium in hunc se habet modum. Scilicet
 hic quoque ante particulares oportet generales proferre
 appellationes, et locorum situm significare. Navi-

etiam in aliis peripli maris exteri partibus summam regionum delineationem apposuisse satis habet. Jacturam ferre licet leviter, quum præter ea quæ in Ptolemæo legimus, vix notabile quidquam Marcianus notaverit. Nam constat eum pressopede sequi Ptolemæum. Protagoras quoque Ptolemæi geographiam ut plurimum reddidisse videtur, nisi quod intervalla locorum non graduum notatione sed stadiorum numeris indicaret. Apud Marcianum igitur, sicut ap. Ptolemæum IV, 5, p. 278 recensita fuerint in Ægypti ora : Ἀρσινόη, Κλύσμα φρούριον, Σαππερίνην νῆσον, Δρέπανον ἄκρον, Μυδὸς ὄρεος, Φιλωτέρας λιμὴν, Αἴας ὄρος, Λευκὸς λιμὴν, Ἀχάδην ὄρος, Νεχέσιαν, Σμάραγδος ὄρος, Ἀπροδίτης νῆσος, Λεπτή ἄκρα, Βερενίκη, Πεντεδάκτυλον ὄρος, Ἀγάθωνος νῆσος, Βάζιον ἄκρον. — Ἡ μετὰ τὴν Αἴγυπτον Αἰθιοπία (Ptol. IV, 7) : Πριόνωτον ὄρος, Ἀστάρτης νῆσος, Χερσόνησος, Μνημεῖον ἄκρον, Βωμὸς Ἀθηναίων νῆσος, Ἴσιον ὄρος, Βαθὺς λιμὴν, Διοσκόρων λιμὴν, Δημήτριος (Δημητρίου) σκοπίας ἄκρον, Ἀσπίς ἄκρα, Γυψήϊς νῆσος, Διογένους ἄκρον, Σατύρων ὄρος, Γομαδῶν νῆσοι δύο, Μονοδάκτυλον ὄρος, Γαῦρον (Γαῦροι) ὄρος, Μύρωνος νῆσος, Θεῶν σωτήρων λιμὴν, Κατάθραι ἦτοι Χελωνίτιδες νῆσοι δύο, Εὐαγγέλιον λιμὴν, Θρισσίτιδες νῆσοι δύο, Πτολεμαῖος θηρῶν, Μάγων νῆσος, Βωμὸς Ἑρῶτος ἄκρον, Σαδαστριμὸν στόμα, Δαρφίνην νῆσος, Ἀκανθίνην νῆσος, Μακαρία νῆσος, Ὀρειῶν νῆσος, Μέγας αἰγιαλὸς, Κολοῶν ὄρος, ἄκρον. Καὶ ἐν τῷ Ἀδουλικῷ κόλπῳ : Σαβὰς πόλις, Ὀρεινὴ χερσόνησος, Βάχου καὶ Αντιβάχου νῆσος, Πανὸς νῆσος, Ἀδουλις, Κρόνου ἀκρωτήριον, Αντιόχου σωλήν, Μανθαλὴ κόρη, Διοδώρου νῆσος, Ἰσίδος νῆσος,

Ἀρσινόη. — Μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ Δειρὴ πόλις ἐν ἄκρῳ. Ἐῖτα ἐν τῷ Αὐαλίτῃ κόλπῳ· Αὐαλίτης ἐμπόριον, Μαλαὸν ἐμπ., Μόνδου ἐμπ. καὶ νῆσος, Μόσυλον ἄκρον καὶ ἐμπόριον, Κοβὴ ἐμπόριον, Ἐλέρας ὄρος, Ἀκάνναι ἐμπόριον, Ἀρώματα ἄκρον καὶ ἐμπόρ. — Ἐν δὲ τῷ Βαρβαρικῷ κόλπῳ· Πανὼν κόμη, Ὀπώνη ἐμπόριον, Ζιγγίς ἄκρα, Φαλαγγίς ὄρος, Ἀμείκου νῆσος, Μηναῖ νῆσοι δύο, Μυρσιάνη (Μυρίκη) νῆσος, Ἀπόκοπα, Νότου κέρας ἄκρον, Μικρὸς αἰγιαλός, Μέγας αἰγιαλός, Ἑσπινὰ ἐμπόριον, Σαραπίωνος ὄρεος καὶ ἄκρον, Τονίκη ἐμπόρ., Ῥαπιτοῦ ποταμοῦ ἐκβολαί, Ῥαπιτὰ μητροπόλις τῆς Βαρβαρίας μικρὸν ἀπὸ θαλάσσης, Ῥαπιτὸν ἄκρον. — Ἐν τῇ Βραχεῖα θαλάσῃ· Πράστον ἀκρωτήριον, Μενουθιάς νῆσος. Nonnulla horum e Marciano citat Stephanus, quæ supra adscriptimus. || — Ἀστάρτης insulam Ptolemæus dicit rectius. Pro Πριόνωτον codd. Stephani Τριόνωτον, quod e Ptolemæo em. Meineke. || — Γυψήϊς in Ptolemæi codicibus vocatur Γυψήϊς et Γυψίς, unde novissimus editor Γυψίς scripsit. Gypsus, locus exiliis destinatus, de quo v. codex Justin. IX, 49, 26. Novell. XXII, 8, 142, 1, ad nostram insulam nihil pertinet. || — Ἀρωμα, ap. Ptolemæum et Anonym. peripl. m. Er. § 12 Ἀρώματα. || — Μυρίκη] sic etiam ap. Ptolemæum IV, 7 vulgo edebatur, recte, opinor; quamquam eam scripturam in codicibus suis non reperit Wilbergus, qui Μυρσιάνη scribit.

§ 15, l. 20. ἡ τῆς] sic recte codex; ἡ καὶ editt. Le-
 tronnius l. l. p. 280 proposuit :... μερῶν, τῆς τε ἡπ. κ.
 τ.θ. ἡ θέσις, quo opus non est. || — 22. πρῶτον τῶν κατὰ

θέσιν σημεῖναι τῶν τόπων. Πλέοντι τοίνυν τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρον πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ καλουμένη Εὐδαίμων Ἀραβία παρὰ ὅλον τὸν Ἀράβιον διήκουσα κόλπον μέχρι τοῦ προρρηθέντος Ἀραβίου πορθμοῦ. Μετὰ δὲ τὰ στενὰ τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐκδέχεται ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, ἣν περιπλέοντι καὶ τὴν ἡπειρον ἀριστερὰν ἔχοντι, τὸ προρρηθὲν ἔτι τῶν Ἀράβων ἔθνος ἐκδέχεται παρὰ πᾶσαν ταύτην παροικῶν τὴν ἡπειρον. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μέρει τῆς θαλάσσης καὶ τὸ τῶν Ὀμηριτῶν ἔθνος τυγχάνει τῆς τῶν Ἀράβων ὑπάρχον γῆς, μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἰνδικοῦ διήκου πελάγους. Μετὰ δὲ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐξῆς ἐστὶ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος. Περιπλέοντι τοίνυν καὶ τούτου τὰ ἀριστερὰ μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἀράβων γῆν ἀναπεπταμένα μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἐκδέχεται ὅ τε Σάγρος τὸ ὄρος καὶ ὁ Σαχαλίτης κόλπος μέγιστος ὢν καὶ διήκων ἄχρι τοῦ στόματος τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ περιπλέοντι τοῦτον, ἀριστερὰν δὲ τὴν ἡπειρον ἔχοντι μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ **, ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἡ Σουσιανὴ τὸ ἔθνος ἐκδέχεται οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ Περσίς μετὰ τὴν Σουσιανὴν κειμένη τυγχάνει, μεθ' ἣν Καρμανίας τὸ πλεῖστον μέρος ἄχρι τῶν στενῶν τοῦ αὐτοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἀντίκειται δὲ ὁ Περσικὸς κόλπος τῇ Κασπίᾳ θαλάσῃ τῇ καὶ Ὑκρανία λεγομένη, καὶ στενωσας τὴν μεταξὺ γῆν ποιεῖ μέγαν ἰσθμὸν τῆς Ἀσίας.

16. Ἐκπλεύσαντι δὲ τὸν κόλπον καὶ πρὸς τὴν ἑωτὸν πλοῦν ποιουμένην ἀριστερὰν τε ὁμοίως τὴν ἡπειρον ἔχοντι, ἐκδέχεται πάλιν τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, ᾧ τὸ λοιπόμενον τῆς Καρμανίας ἔθνος παροικεῖ. Καὶ μετὰ τοῦτο τὸ τῆς Γεδρωσίας ἔθνος κείμενον τυγχάνει ἐξῆς δὲ τούτων ἐστὶν ἡ Ἰνδικὴ ἡ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ κειμένη, ἥς κατὰ τὸ μεσαίτατον τῆς ἡπείρου νῆσος κατὰ ἀντικρὺ κεῖται μεγίστη Ταπροβάνη καλουμένη. Μετὰ δὲ ταύτην ἡ ἑτέρα ἐστὶν Ἰνδικὴ ἡ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ, ὅρου τυγχάνοντος ἐκατέρωθεν τῶν Ἰνδικῶν γαιῶν. Ἐν δὲ τῇ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῇ ἡ Χρυσὴ καλουμένη χειρσόνησός ἐστι· μεθ' ἣν ὁ καλούμενος Μέγας κόλπος οὗ κατὰ τὸ μεσαίτατον οἱ ὅροι τῆς ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῆς καὶ τῶν Σινῶν εἰσιν. Εἴθ' ἐξῆς τὸ τῶν Σινῶν ἐστὶν ἔθνος, καὶ ἡ τούτων μητρόπολις, ἥτις Θῖναι προ-

ganti igitur sinum Arabicum, et continentem a sinistra habenti, primum sese offert Arabia Felix, juxta totum sinum Arabicum exporrecta usque ad prædictum fretum Arabicum. Post angustias vero sinus Arabici sequitur Rubrum mare, quod circumnaviganti et continentem a læva habenti item occurrit jam memorata Arabum gens, universam hanc continentem accolens. In ea maris parte Homeritarum quoque gens est, ad Arabum terram pertinens et usque ad initium Indici pelagipertingens. Deinceps post Rubrum mare sequitur Indicum pelagus. Naviganti igitur hujus quoque maris partem sinistram juxta Arabum terram diffusam usque ad ostium sinus Persici occurrit et Syagros mons et Sachalites sinus maximus, qui usque ad os sinus Persici pertingit. Intransi autem sinum Persicum atque circumnaviganti, continentem vero ad sinistram habenti usque ad ostia Tigridis fluminis [sequuntur Ichthyophagorum sinus longe porrecti et Læanitus sinus Arabiæ Felicis et post hunc sinus Mesanites; deinde post Tigridem fluvium] in ipso adhuc sinu Persico se offert Susiana provincia nec non Persis Susianam excipiens et post hanc maxima pars Carmaniae usque ad angustias sinus Persici. Ceterum sinus Persicus ex adverso est Caspio mari, quod etiam Hyrcanium appellatur, et coangustans terram intermedium magnum efficit Asiæ isthmum.

16. Egreddenti hunc sinum et orientem versus naviganti sinistrorsumque similiter continentem habenti occurrit rursus Indicum pelagus, quod accolitur reliqua Carmaniae gens. Post hanc Gedrosiae gens est, deinceps vero India intra Gangem flumen sita, cujus continentis medio ex adverso jacet insula maxima Taprobane quam vocant. Post hanc altera est India, extra Gangem fluvium sita, qui disternit utramque Indiam. In India vero extra Gangem Chersonesus est quæ Aurea vocatur; post quam sinus Magnus nominatus, cujus in medio sunt termini Indiae extra Gangem et Sinarum. Deinde Sinarum est gens, horum-

μέρος cod.; em. Hudson. || — 3. περί ὅλον cod. et editt. || — 4. προρρηθέντος et mox προρρηθὲν cod. || — 8. παροικῶντι cod.; em. editt. || — ὑπάρχων cod.; em. Hudson. || — 11. τῆς ἀρχῆς || γῆς ἀρχῆς cod.; em. Hoeschel.; καὶ ante μέχρι inseruit Miller præter necessitatem. || — 16. Σάγρος cod.; em. Hudson. Cf. infra not. ad § 18 et ad Anon. peripl. mar. Er. § 29, p. 279 sq. De Syagro et sinu Sachalite Marcianus perversas Ptolemæi rationes sequitur. || — 21. Lacunam notavi. Excidit mentio eorum quæ sunt in orientali Arabiæ latere. Scriptum fuerit hunc fere in modum :... τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ [οἱ τῶν Ἰχθυοφάγων κόλποι ἐπὶ πολὺ διήκοντες

καὶ ὁ Λαϊανίτης κόλπος τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐκδέχονται, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Μεσανίτης κόλπος. Εἴτα περιπλέοντι ἀπὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ Περσικῷ κόλπῳ κτλ. V. Ptolem. VI, 7. || — 21. κόλπῳ ἡ Σουσιανῇ || κόλπ. κόλπου σιανῇ codex e dittographia vocis κόλπος. Malis τῆς Σουσιανῆς τὸ ἔθνος, sed barbarum illud ap. Nostrum haud infrequens. || — 27. μέγα cod.

§ 16, l. 36. ἐκ τὸς || ἐκ τῆς cod. || — 38. Cf. Stephanus Byz. : Χρυσή.. χειρσόνησος τῆς Ἰνδικῆς. Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ « ἐν δὲ τῇ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῇ [ῆ] Χρυσὴ καλουμένη χειρσόνησος. » || — 42. Θῖναι || Θείναι codex. Stephano teste Sinarum metropolin Marcianus Σίνας dixit : Σῖναι, μητρόπολις τῶν Σινῶν, περί ὧν φησὶ Μα-

αγορεύεται, ὅριον τῆς ἐγνωσμένης γῆς καὶ ἀγνώστου τυγχάνουσα.

17. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῶν τόπων θέσις καὶ περιγραφή τῶν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ προσέτιγε τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους παντὸς, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει.

ΤΟΥ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΜΕΡΩΝ
10 ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΑ ΑΡΑΒΙΑΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

17α. Ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων ταῖς πλευραῖς τῆς τε Πετραίας Ἀραβίας καὶ ἐτι τῆς Ἐρήμου Ἀραβίας καὶ τῷ νοτίῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ, καὶ μέρει τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, [ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ]. Τὴν δὲ θέσιν τοιαύτην τινὰ ἔχει. Προπέ-
πτωκε πρὸς τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος ἐπὶ πλείστον, καὶ ὥσπερ χερ-
σόνησος μέγιστη πλατυτάτῳ ἰσθμῷ προσεχομένη πε-
ριρρεῖται τῇ θαλάσῃ. Ἐξ ἐκατέρων δὲ αὐτῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῶν μερῶν κόλποι δύο παραβέβληνται, καὶ
τοῦτων ὁ μὲν ἐκ τῶν πρὸς τὴν ἐσπέραν μερῶν Ἀράβιος
καλεῖται κόλπος ὁ προειρημένος, ὁ δὲ πρὸς τὴν ἐω-
νευκὴς Περσικὸς κόλπος ὀνομάζεται· τὰ δὲ μεταξὺ πάντα
ἀπὸ Ἀραβίου μυχοῦ μέχρι τοῦ προειρημένου Περσικοῦ
κόλπου, καὶ ὁ μέρος τὰς ἐκβολὰς δὲ Τίγρις ποιεῖται
ποταμὸς, περιπλεῖται, χερσονησοειδής, ὡς προείρηται,
30 τυγχάνουσα. Ἐθνη δὲ πλείστα καὶ μέγιστα ἐν αὐτῇ
ἔχει, ὧν τὰ προσεχῇ τῇ θαλάσῃ κατὰ τὸν περίπλου
δηλωθήσεται. Τὰ δὲ περὶ τὸν αὐχένα τῆς Εὐδαίμο-
νος Ἀραβίας μετὰ τὴν Πετραίαν καὶ τὴν Ἐρημον
Ἀραβίαν κατέχουσιν οἱ καλούμενοι Σαρακηνοὶ, πλείο-
35 νας μὲν ἔχοντες προσηγορίας, πολλὴν δὲ διακατέχοντες
ἐρημον γῆν. Γειτνιώσι γοῦν οὗτοι τῇ Πετραίᾳ Ἀρα-

que metropolis, quæ Thinae nuncupatur, terminus terræ cognita et incognita.

17. Atque generalis quidem locorum situs et descriptio sinistrarum Asiae partium et sinus Arabici et Rubri maris nec non sinus Persici et totius Indici pelagi, ad hunc modum se habet : particularis vero hoc fere modo habet :

SINUS ARABICI PARTIUM QUÆ AD SINISTRAM
SUNT JUXTA ARABIAM FELICEM PERIPLUS.

17a. Arabia Felix a septentrionibus terminatur late-ribus Petrae et Deserta Arabiae et parte australi sinus Persici usque ad ostia Tigridis fluminis, [*ab ortu autem parte sinus Persici*] et parte Indici maris, porro a meridie Rubro mari [*denique ab occasu sinu Arabico*]. Situm autem habet hujusmodi : versus meridiem quam longissime procidit in Rubrum mare et Indicum pelagus, et veluti chersonesus magna, continenti adhaerens latissimo isthmo, mari circumfunditur. Ab utraque autem isthmi ejus parte duo sinus protenduntur; horum alter a partibus quæ sunt ad occasum, porrectus sinus dicitur Arabicus, cujus jam mentionem fecimus; alter ad ortum vergens sinus Persicus nominatur; tractu intermedio universo, inde ab Arabico recessu usque ad prædictum sinum Persicum, ubi se exonerat Tigris flumen, circumnavigatur Arabia, peninsulæ formam (uti diximus) referens. Gentes plures et maximas in se continet, quarum quæ mari sunt finitimæ, in periplo commemorabuntur. Loca ad cervicem Arabiae Felicis post Petraeam et Desertam Arabiam incolunt Saraceni qui vocantur, plures sortiti appellationes, multumque terræ desertæ possidentes.

κιανὸς ἐν Περίπλοις. In integro Marciano sive hoc loco sive ubi accuratius oræ loca recensebantur, scriptum fuerit : Σῖναι ἢ Θῖναι, ut ap. Ptolem. VII, 3, 6. Cf. not. ad Anon. § 64 p. 303.

§ 17. Quæ in sqq. leguntur ex uberiore descriptione misere sunt breviate et truncata. Titulo indicatur caput, quo post figuram et limites Arabiae indicatos nihil nisi ora sinus Arabici sinistra seu orientalis describebatur. Et hoc et quæ reliquam oram illustrabant omnia in excerptis nostris ommissa sunt. || — 9. Ante τῶν ἀριστερῶν μερῶν editt. inseruerunt καὶ, ut titulum ad præsentem excerptorum rationem accommodarent. || — 15. Uncis inclusa inserui. Ptolemæus VI, 6 ita habet : ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων ταῖς ἐκτεθειμέναις μεσημβριναῖς πλευραῖς τῆς τε Πετραίας καὶ τῆς Ἐρήμου Ἀραβίας καὶ τῷ νοτίῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου· ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ·

ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν μέρει τε τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ μέχρι τοῦ Συάγρου ἀρωτιρίου θαλάσῃ. Ultima verba τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος... θαλάσῃ Noster expressit verbis καὶ μέρει τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, sc. ea ejus parte quæ ab ostio sinus Persici patet ad Syagrum promontorium. Ceterum recedit a Ptolemæo Marcianus eo quod Felicem Arabiam usque ad Tigrin perducit, adeo ut eo nomine comprehendat etiam exiguum oram Arabiae desertæ et Babylonici, sicuti § 19 legitur : οἱ δὲ σύμπαντες... μέχρι τοῦ Μεσανίτου κόλπου καὶ τοῦ πρὸς τῇ Ἐρήμῳ πέρας τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐτι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος π. τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλίας τῆς τῶν Εὐδαίμωνων Ἀράβων γῆς εἰς τὰ στάδιοι κτλ. || — 21. Distinctius dixisset διὰ πλατυτάτου ἰσθμοῦ τῇ ἡπείρῳ πρ. || — 29. χερσονησοειδὲς cod.; χερσονησοειδῆ.. τυγχάνοντα scr. voluit Hudson; codicis lectionem tuetur

βία καὶ τῇ Ἐρήμῳ Ἀραβία καὶ τῇ Παλαιστίνῃ καὶ τῇ Περσίδι καὶ ἀκολουθῶς τῇ προεξηραμένῃ Εὐδαίμονι Ἀραβία.

[Λέπει τὰ κατὰ μέρος]

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

5 18. Ὀννη, ἐμπόριον τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ.

Σιδηναί, ἔθνος παρακείμενον τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, ὡς Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ.

Ζαδράμη, βασιλεῖον τῶν Κιναιδοκολπιτῶν. Εἰσὶ 10 δὲ ἔθνος τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς. « Ζαδραμιτῶν (καὶ) Κιναιδοκολπιτῶν. » Τὸ ἔθνικόν Ζαδραμαῖος.

Κασσανίται, ἔθνος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἐρυθρᾷ θαλάσσης. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς. « Ἐντεῦθεν 15 ἐκδέχεται τὸ τῶν Κασσανιτῶν ἔθνος.

Μινναῖοι, ἔθνος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἐρυθρᾷ θαλάσσης. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

Ὁμηρίται, ἔθνος Αἰθιοπῶν. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ α'.

20 Χαδραμωτῖται, ἔθνος περὶ τὸν Ἰνδικὸν κόλπον, τῷ Πρίονι παροικοῦντες ποταμῷ, ὡς φησι Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περίπλῳ αὐτοῦ.

Ἀσκήται, ἔθνος παροικοῦν τὸν Ἰνδικὸν κόλπον καὶ

Hi igitur vicini sunt Arabiae Petrae et Desertae, et Palaestinae et Persidi et consequenter praedictae Arabiae Felici.

[Particularis orae Arabicae descriptio perit.]

FRAGMENTA.

18. Onne, emporium Felicis Arabiae. Marcianus in Periplo.

Sideni, gens juxta Rubrum mare habitans; teste Marciano in Periplo.

Zadrame, regia Cinædocolpitarum, quae gens est Arabiae Felicis. Marcianus in Periplo ejus: « Zadrame urbs Cynædocolpitarum (Ζαδράμη ἢ τῶν Κ). » Gentile Zadramæus.

Cassanitæ, gens in ora maris Rubri. Marcianus in Periplo ejus ita habet: « Ilinc sequitur Cassanitarum gens. »

Minnæi, gens in ora maris Rubri. Marcianus in Periplo ejus.

Homeritæ, gens Æthiopum. Marcianus primo Peripli.

Chadramotitæ, gens ad sinum Indicum, Prionem fluvium accolens, ut testatur Marcianus in Periplo ejus.

Ascitæ, gens sinum Indicum accolens et super

Letronne p. 280. || — 1. Παλαιστίνη.. Περσίδη cod.

§ 18. Sequebatur in integro opere periplus sinus Arabici, deinde maris Erythraei usque ad Syagrum prom., tum maris Indici usque ad fauces sinus Persici, denique periplus sinus Persici usque ad Tigridem. Adscriptus quæ ex his Stephanus affert, laudato Marciano. Alia plura, quæ de hac ora apud Stephanum, nullo citato auctore, leguntur, ex eodem fonte manaverint. Ceterum quot loca Marcianus et quam serie recensuerit, docebit Ptolemæus VI, 7. || — 10. Ζαδράμη] In Ptolemaei l. codices nostri Ζαδράμ vel Ζάδραμ, Ζάμερα, vett. editt. autem Ζααράμ, βασιλεῖον (sc. τῶν Κιναιδοκολπιτῶν); hinc proficiscens in Stephano Ζαδράμ scripsit editor novissimus, suadente Berkelio, Holstenio, aliis. Ambigua tamen res est, quum aliunde de hoc loco non constet, nomina autem *Zaara*, *Zahra*, *Zahran* in geographia Arabiae haud raro occurrant (V. index ad Ritter. tom. XIII). Verisimilius est Stephanum in vitioso codice legisse ΖΑΔΡΑΜΗ pro ΖΑΑΡΑΜΗ. Vocem καὶ ante Κιναιδοκολπιτῶν tacite inclusit Meineke, idque recte, opinor. At ne sic quidem sanus locus esse videtur. In Stephano scriptum fuerit: Ζαδράμη τῶν, vel potius: Ζαδράμ ἢ τῶν Κιναιδοκολπιτῶν. Hoc enim suadet quod postea demum sequitur gentile Ζαδραμαῖος. Aliter Meinek. « Stephanus, inquit, sine dubio dixerat legitimum gentile esse Ζαδραμίτης, at græco typo etiam Ζαδραμαῖος dici posse. || — 14. Κασσανίται] Ἐντεῦθεν, scil. a Batio fluvio, qui Cassanitas et Cynædocolpitas dirimit ap. Fluv. || — 17. Μινναῖοι] sic h. l. codices; Μινναῖοι Ptol. VI, 7. Frequens

hæc fluctuatio. Simplex v præferendum videtur. || —

19. Αἰθιοπῶν] Homeritarum mentionem supra habes § 15, ubi usque ad Indicum mare pertinere dicuntur; quod quum per se a vero non sit alienum, non tamen quadrat cum angusto tractu quem Ptolemæus Homeritis assignat. In Stephano autem vox Αἰθιοπῶν ex Nostro non fluxit; Ἀράβων reponi voluit Holstenius. Fortasse senior homo Homeritas, utpote Æthiopico Auxumitarum imperio subjectos, Æthiopes dixit et ipsos. || — 21. Χαδραμωτῖται] Χαδραμωῖται cod. Rhedig., recte fort. Apud Ptolemæum post Homeritas sequuntur in ora maritima ad Prionem fluvium Ἀδραμίται (Ἀτραμίται sec. Uranium, Ἀτραμωῖται sec. Artemidor. ap. St. B.), quibus a tergo sunt Χατραμῖται (sic vett. Ptol. editt.; Χατραμωνῖται codd. Wilh.; Χατραμωῖται ap. Strabon. p. 768, Χατραμῶται sec. Uranium ap. St. B. s. v. Χατραμωῖται; porro Χατραμῖται γῆ Eustath. ad Dion., et Χατραμῖς γῆ Dionys. 956). Ad scripturam Χάδραμ. per δ litteram propius accedit nomen Arabicum *Hadhramaut* vel *Hhadramaut*. || — 22. Πρίονι] « Cf. Ptolem. VI, 7, 10: Πρίονος ποτ. ἐκβολαί, ubi scrib. Πρίονος. Nomen fluvio inditum videtur, quod serræ instar vicina rura quasi stringeret, quam in rem notabile est etiam Tiberim antiquitus Serram appellatum esse, teste Servio ad Virg. *Æn.* VIII, 83. » MEINEKE. Danvillius in hac ora novit *Hadi Prim* (cf. Ritter. XII, p. 273), qui ad Prionem pertinere videtur, adeo ut græca etymologia, sicut in plerisque nominibus locorum Arabicorum, admittenda non sit. || — 24. Ἀσκήται] Cf. not. ad Anon. p. 278.

ἐπὶ ἀσκήων πλέον, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περίπλῳ αὐτοῦ·
 « Παροικεῖ αὐτὸν ἔθνος καὶ αὐτὸ καλούμενον Σαχαλιτῶν »
 ἐτι μὴν καὶ Ἀσκιτῶν ἕτερον ἔθνος [ἐπὶ ἀσκήων πλέον] ».
 Ἔστιν οὖν παρὰ τὸν ἀσκήν Ἀσκιτής, ὡς παρὰ τὸν

5 ἀσκήν ἀστίτης, μέσος μεσίτης.

Ἰστριανὰ, πόλις παρὰ τὴν Περσικὴν θάλασσαν,
 ὡς Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

Μαλλάδα, πόλις Περσική. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ
 τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

10 Ἀδαρούπολις, πόλις Περσική, ὡς Μαρκιανὸς ἐν
 Περίπλῳ τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Κορομάνη, πόλις πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον.
 Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτοῦ.

Μεσανίτης κόλπος. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ τῆς
 Περσικῆς θαλάσσης.

Λαδισακίτης (?) κόλπος ἐν τῇ Περσικῇ θά-
 λάσσῃ. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

Κτησιφῶν, πόλις Ἀσσυρίας. Μαρκιανὸς ἐν Πε-
 ρίπλῳ.

* * * * *

20 19. Ἔστι δὲ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας τὸ μὲν μῆκος
 σταδίων, α ψ', τὸ δὲ πλάτος σταδίων, η ν'. Ἐχει
 δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας νδ', πόλεις δὲ ἐπισήμους
 καὶ κώμας ρξδ', ὄρη ἐπίσημα ιε', ποταμοὺς ἐπισή-
 μους δ', λιμένας ἐπισήμους ς', κόλπους ἐπισήμους ε',
 25 αἰγιαλοὺς μεγάλους δύο, νήσους ἐπισήμους τὰς ἐν τῷ
 περίπλῳ εἰρημένους λε'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ἀσαβῶν
 ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Μαισανίτου κόλπου τοῦ παρὰ
 τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν τυγχάνοντος στάδιοι, ε ρμ'.
 Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Αἰλανίτου μυχοῦ τοῦ ἐν τῷ
 30 Ἀραβίῳ κόλπῳ μέχρι τοῦ Μαισανίτου κόλπου καὶ τοῦ

utribus navigans, ut Marcianus in Periplo ejus : « Ac-
 colit sinum (Sachaliten) gens et ipsa Sachalitarum dicta,
 porro etiam Ascitarum gens alia [*utribus navigans.*] »
 Itaque ab ἀσκήος voce fit Ascites, ut ab ἀσκήος fit ἀστίτης,
 μέσος μεσίτης.

Istriana, urbs ad mare Persicum, ut Marcianus
 in Periplo ejus.

Mallada, urbs Persica. Marcianus in Periplo sinus
 Persici.

Adarupolis, urbs Persica, ut Marcianus in Pe-
 riplo sinus Persici.

Coromane, urbs ad Persicum sinum. Marcianus
 in Periplo ejus.

Mesantes sinus, cujus meminit Marcianus in Pe-
 riplo maris Persici.

Ladisacites (*deb.* Mæsanites) sinus in mari Per-
 sico. Marcianus in Periplo ejus.

Ctesiphon, urbs Assyriæ, testante Marciano in
 Periplo.

* * * * *

19. Patet Arabia Felix in longitudinem stadia
 11,700, in latitudinem vero stadia 8,850. Habet pro-
 vincias sive satrapias 54, urbes insignes et vicos 164,
 montes insignes 15, fluvios insignes 4, portus insignes
 6, sinus insignes 5, littora magna 2, insulas insignes
 in periplo memoratas 35. Ab Asaborum promontorio
 ad Mæsanitem sinum, qui est juxta Arabiam Felicem,
 stadia omnia sunt [8]140. Totius vero oræ maritimæ
 Arabiæ Felicis peripli, ab Ælanitico recessu in sinu.

|| — Σαχαλιτῶν] sic Meineke; Ἀσχαλιτῶν codd.;
 quod quidem vitium esse perantiquum videtur, siqui-
 dem codex Marciani § 15 item habet Ἀσχαλιτῆς-κόλπος
 pro Σαχαλ. Fortasse e Marciano ducta esse quæ leg. ap.
 St. B. : Σαχαλιτῆς κόλπος· α κατὰ τοῦτον, τὸν Σαχαλιτῆν
 κόλπον, κεύνται πελάγιοι νῆσοι ἐπ' αὐτῷ, monet Meineke. ||
 — 3. ἐπὶ ἀσκ. πλ. supplev. Meineke. In sequentibus
 postquam ad Asabōn promontorium auctor devenerat,
 etiam objacentis in Carmanīæ ora montis Semiramidis
 meminit, uti patet ex § 27 : Ἐνταῦθα παράκειται τὸ προ-
 ρηθὲν στερογγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμιδος, ὥπερ ἀντικεῖσθαι
 ἔραμεν κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν τὸ Ἀσαβῶν ὄρος τε
 καὶ ἀκρωτήριον, etc. || — 8. Μαλλάδα] sic nunc e
 codd. legitur etiam ap. Ptolemæum, ubi vulgo erat Μαλ-
 λάδα. || — 12. Κορομάνης Ptol. || — Λαδισακίτης] De hoc nihil Ptolemæus, neque alius quisquam. Porro
 quum Marcianus, sicuti Ptolemæus, nonnisi quinque
 Arabiæ sinus noverit, dubitari vix potest, quin Ste-
 phanus vitiatō libro usus sit, in quo ΛΑΔΙΣΑΚΙΤΗΣ cor-
 ruptum ex ΜΑΙΣΑΝΙΤΗΣ. Sinus Μαισανίτης scribitur in
 codd. Ptol. V, 18, p. 380; Μεσανίτης codd. ib. VI, 7
 p. 406, ubi editt. vulgo Μαδισανίτης. Formam Μεσανί-
 τῆς Stephanus quoque affert, idque laudato, nescio
 quam recte, Marciano; certe codex noster § 10 bis
 habet Μαισανίτης. — Ctesiphontis mentionem inse-

ruit auctor a Babylonīæ ora in mediterranea excur-
 rens.

§ 19, l. 21. α ψ'] Ne confundas hanc longitudinem
 cum oræ longitudine usque ad fauces sinus Arabici. ||
 — η ν'] Hæc Arabiæ latitudo apud Ptolemæum est in-
 ter undevicesimum et vicesimum lat. gradum; in eoque
 tractu latitudo inter maximam et minimam est media.
 Ceterum vana agere, si quis numeros Marciani secun-
 dum mensuras, quales nobis hodie instituere licet, mu-
 tandos opinetur, semel monuisse satis sit. || — 22. τὰ
 ἔθνη cod.; em. Letronn. || — ἥτοι] τῆς σατραπείας em.
 Hudson. || — νδ'] In Ptolemæo 57 colligo. || — 23. ρξδ']
 In Ptol. 172 reperio. || — ιε'] Tot etiam in Ptole-
 mæo habebis, modo annumeres montes qui Felicem
 Arabiam a Petreæ et Deserta disterminant. || — 24. δ']
 ut Ptolemæus, sc. Bætium, Prionem, Hormanum, La-
 rem. || — ς'] ut Ptolemæus, sc. λιμένας Σωσέππου, Τρούλ-
 λα, Τρητόν, Μόσχα, Κρυπτόν, Ἰταμόν. || — ε'] sc. Sa-
 chaliten, Ichthyophagorum, Magorum, Leaniten, et
 Mæsaniten. || — 25. αἰγ.] μέγας αἰγ. et μικρὸς αἰγιαλὸς
 in meridionali ora ap. Ptolem. memorantur. || — 26. λε']
 Totidem recenset Ptolemæus VI, 7 p. 412. || —
 26. Ἀσαβῶν cod.; em. editt. Stadiorum summa ab Æla-
 nite sinu ad fauces (11,700 stad.), et hinc ad Asabōn
 promont. in antecedd. subducta fuerit.

πρὸς τῇ Ἐρήμῳ πέρατος τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλίας τῆς τῶν Εὐδαϊμόνων Ἀράβων γῆς εἰσι στάδιοι „γηνρ’.

ΣΟΥΣΙΑΝΗΣ [ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.]

20. Ἡ Σουσιανὴ κεῖται μὲν ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ· περιόριζται δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Ἀσσυρίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένῃ Βαβυλωνίᾳ παρὰ τὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέρος τὸ μέχρι θαλάσσης, ἀπὸ δὲ ἀνατολῆς τῇ Περσίᾳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῶν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφὴ τοιαύτη· ὁ δὲ κατὰ μέρος παράπλους οὕτω πως ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ ἐπὶ Χάρακx Πασίνου στάδιοι π’. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος νῆσος κεῖται Ἀπφάνα λεγομένη· ταύτην δέ τινες τῷ περίπλῳ τῆς Εὐδαίμωνος Ἀραβίας προσνέμουνσιν, ἐν ταῖς λs’ νήσοις ἀριθμοῦντες. Ἀπὸ δὲ τοῦ Χάρακος Πασίνου ἐπὶ Μωγαίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ’. Ἀπὸ δὲ Μωγαίου ποταμοῦ ἐπὶ Πηλώδῃ κόλπον λεγόμενον στάδιοι υ’. Παροικοῦσι δὲ τὸν κόλπον τοῦτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν τόπους Ἐλυμαῖοι, τῆς Σουσιανῆς ὄντες χώρας. Κατὰ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον νῆσος κεῖται, Ταξίανα λεγομένη. Ἀπὸ δὲ τοῦ κόλπου ἐπὶ τὰς τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι χλ’. Κατὰ τοῦτον τὸν ποταμὸν ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλις κεῖται τῆς Σουσιανῆς μητρόπολις τὰ Σούσα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ εἰς Τέναγος [ἀμμῶδες στάδιοι ρι’. Ἀπὸ δὲ Τέναγους] ἀμμῶδους ἐπὶ τὰς τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ανν’.

§ 20. Describuntur limites Susianæ ex Ptolemæo VI, 3. || — Vox περίπλους et articulus ἡ ante Σουσιανῇ deest in cod. || — 12. Ὀροάτιος | Ὀρωάσιος codex h. l.; infra § 21 sqq. ubique τοῦ Ὀρατίου vel Ὀρατίου. Apud Ptolemæum VI, 3 p. 395, 15. 396, 2. VI, 4, p. 397, 16 codices fluctuant inter Ὀροάτιος et Ὀροάτιδος; illud receperunt editores novissimi, ad eamque formam ducit Ὀρατίου Marciani. Ceterum de variis nominis hujus formis diximus ad Arrian. Ind. p. 364, ubi adde Ammian. Marcell. XXIII, 6, 26 (Oroates). || — 14. παράπλους] sic etiam aliis locis quam plurimis scribi volueris pro περίπλους librorum.

§ 21, l. 16. Πασίνου, sic etiam Ptol.; Σασίνου editt., absque causa idonea. || — π’] sexta gradus pars ap. Ptolem. || — 17. Ἀπφάνα | Ἀπφάνα cod.; mutant editt. e Ptol. VI, 7 p. 412, 26, ubi insula Arabice oræ accensetur. || — 21. ἐπὶ Μαγαίου, sed mox ἀπὸ Μωγαίου cod.; Μωσαίου ποταμοῦ ἐκβολαὶ ap. Ptolem. p. 395. Meseus ap. Ammian. l. l. Quid præstet, nescitur, quum aliunde de hoc nomine, cui Euphratis ostium aliquod subesse videtur, non constet. Mitto Salmasii conjecturas in Pl. Exer. p. 494. In veram hujus tractus atque hodiernam geographiam Ptolemæi rationes falsissimæ omnino non cadunt, uti inter doctos

Arabico usque ad sinum Masanitem et extremitates Persici sinus versus Arabiam Desertam atque etiam ostia Tigridis fluvii, stadia universa sunt 38,150

SUSIANÆ PERIPLUS.

20. Susiana jacet ad Persicum sinum; terminatur a septentrionibus Assyria, ab occasu prædicta Babylonia juxta Tigridis fluvii partem eam quæ ad mare pertinet, ab oriente autem Perside, a meridie Persico sinu inde ab ostiis Tigridis fluvii usque ad ostia quibus exit in sinum Persicum Oroatis amnis. Atque hæc quidem universæ regionis circumscriptio, singularum vero partium præternavigatio in hunc fere modum habet.

21. Ab orientali ostio Tigridis fluvii ad Vallum Pasini stadia 80. E regione hujus tractus insula jacet Apphana dicta, quam nonnulli attribuunt periplo Arabiæ Felicis, numerantes inter insulas ejus triginta quinque. A Vallo Pasini usque ad ostia Mogæi fluvii stadia 700. A Mogæo fluvio usque ad sinum Cænosum stadia 400. Hunc sinum et locos adjacentes incolunt Elymæi, Susianæ regionis populus. E regione hujus sinus sita est insula Taxiana. Ab eo sinu usque ad Eulæi fluvii ostia stadia 690. Juxta hunc fluvium in mediterraneis civitas est Susa, metropolis Susianæ. Ab Eulæo fluvio ad Vadum [arenosum stadia 110. A Vado] arenoso usque ad ostia Oroatis fluvii stadia 1450.

constat. || — 21. ψ’] 1° 20’ ap. Ptol. || — 21. Πηλώδῃ | στηλώαν h. l., sed mox § 22 recte πηλώδῃ, cod. || — 22 υ’] sec. Ptol. tabulas distantia foret ad quingenta stadia. || — 23. περὶ αὐτῆς cod. || — 25. Ταξίαν cod.; em. editt. e Ptolem. et Stephano. || — 26. χλ’] ζ’ codex corrupte. Recte me emendasse non contendo. Patet desiderari stadia 800 ad explendam summam stadiorum 3430. Quare hoc loco pro ζ’ posui χλ’ (quum frequens sit siglarum ζ’ et λ’ confusio), et mox inserui stadia 110. Apud Ptolemæum distantia ita habent:

Πηλώδης κόλπος	83°	31°
Εὐλαίου π. ἐκβολαὶ	84° 30’	30° 40’.
Τέναγος ἀμμῶδες	84° 30’	30° 30’.
Ὀροάτιος π. ἐκβολαὶ	86° 30’	30° 30’.

27. Κατὰ τοῦτον τὸν ποταμὸν | Quodsi premenda sunt verba, Marciani testimonio firmare licet sententiam eorum qui Susa in hodierno Schuster quæerunt; quamquam non ita statuendo esse cum plurimis censemus. || — 29. Inclusa supplervi. || — 30. Ὀρατίου cod. || — 31. ανν’] υν’ codex. Apud Ptolemæum linea recta habes duorum graduum distantiam. Marciani autem numeri quum plerumque majores sint, et esse debeant in periplo, vix dubium quin α exciderit.

22. Ἔστι δὲ τῆς Σουσιανῆς τὸ μὲν μῆκος στάδιοι γρ', τὸ δὲ πλάτος στάδιοι βτν'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ε', πόλεις δὲ ἐπιστήμους καὶ κώμας ιζ', ποταμούς ἐπιστήμους δ', Πηλώδη κόλπον, Τέναρος ἀμυῶδες, Ἡρακλέους στήλας. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ τοῦ παράπλου τῆς Σουσιανῆς χώρας στάδιοι γυλ'.

ΠΕΡΣΙΔΟΣ ΠΑΡΑΠΛΟΥΣ.

23. Ἡ Περσίς κεῖται μὲν καὶ αὕτη ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, περιορίζεται δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Μηδίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένῃ Σουσιανῇ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ Καρμανίᾳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Περσικῷ κόλπῳ, [ἀπὸ] τοῦ Ὀροάτιος ἀρξαμένη ποταμοῦ, μέχρι τῶν ἐκβολῶν Βαγράδα τοῦ ποταμοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφὴ τοιαύτη ὃ δὲ κατὰ μέρος περίπλους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

24. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ ἐπὶ ἄκραν Ταόκην λεγομένην στάδιοι φ'. Ἀπὸ δὲ ἄκρας Ταόκης ἐπὶ Ῥογομάνιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ'. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ νῆσος κεῖται Σῶφθα καλουμένη. Ἀπὸ δὲ Ῥογομάνιος ποταμοῦ εἰς Χερσονήσον στάδιοι φ'. Ἐνταῦθα παράκειται νῆσος Ἀλεξάνδρου καλουμένη. Ἀπὸ δὲ τῆς Χερσονήσου εἰς Βρισόανα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι γν'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βρισόανα ποταμοῦ εἰς Αὐσίνζα στάδιοι χ'. Ἀπὸ [δὲ] Αὐσίνζων [εἰς] Βαγράδα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδια υν'. Ἐνταῦθα τῆς Περσίδος τοὺς ὅρους ἀποτελευτᾷν προειρήκαμεν.

25. Ἔστι δὲ τῆς Περσίδος τὸ μὲν μῆκος στάδιοι δ, τὸ δὲ πλάτος αυ'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἢ σατραπείας ι', πόλεις δὲ ἐπιστήμους καὶ κώμας λβ', ποταμούς ἐπιστήμους γ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α', χερσονήσον ἐπίσημον α', νήσους ἐπιστήμους β'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ὀροάτιος μέχρι τῶν τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ ἐκβολῶν τοῦ παράπλου τῆς τῶν Περσῶν χώρας στάδιοι γυ'.

ΚΑΡΜΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

26. Ἡ Καρμανία μέρει μὲν τι κατὰ τὸν Περσικὸν κόλπον κεῖται, μέρει δὲ παρὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος [τὸ] μετὰ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν. Περιορίζεται

22. Patet autem Susiana in longitudinem stadia 3,500, in latitudinem stadia 2,350. Provincias sive satrapias habet 6, urbes insignes et vicos 17, fluvios insignes 4, sinum Peloden, Vadum arenosum, Herculis columnas. Stadia universa præternavigationis Susianæ regionis ab ostio Tigridis fluvii ad ostia Oroatis fluvii sunt 3,430.

PERSIDIS PARAPLUS.

23. Persis et ipsa sita est ad sinum Persicum. Terminatur a septentrionibus Media, ab occasu jam dicta Susiana, ab oriente Carmania, a meridie sinu Persico inde ab Oroati fluvio usque ad ostia Bagradæ fluvii. Ac universæ quidem regionis circumscriptio ita se habet, periplus vero locorum singulorum ad hunc modum.

24. Ab ostiis Oroatis fluvii usque ad Taocen promontorium stadia 500. A promontorio Taocæ usque ad ostia Rhogomanis fluvii stadia 700. Occurrit autem in prætervectione insula Sophtha nominata. A Rhogomani fluvio ad Chersonesum stadia 500. Hic objacet insula Alexandri appellata. A Chersoneso ad Brisoanæ fluvii ostia stadia 650. A Brisoana fluvio ad Ausinza stadia 600. Ab Ausinzis ad ostia Bagradæ fluvii stadia 450. Hic Persidis terminos desinere modo diximus.

25. Longitudinē Persis habet stadia 4000, latitudinē stadia 1,400; gentes sive satrapias habet 10, urbes insignes et vicos 32, fluvios insignes 3, promontorium insigne 1, chersonesum insigne 1, insulas insignes 2. Præternavigationis Persarum regionis, ab Oroati usque ad ostia Bagradæ fluvii, stadia cuncta sunt 3400.

CARMANIÆ PERIPLUS.

26. Carmania partim adjacet Persico sinui, partim Indico pelago quod est post sinum Persicum. Terminatur a septentrionibus Carmania deserta, ab occasu

§ 22, l. 2. γρ'] Minor longitudo est sec. Ptolemæum, apud quem Susiana pertinet a 36° ad 30° 30' lat. || — βτν'] Nescio inde a quo loco ad quem auctor hanc latitudinem computarit; juxta oram maritimam computat st. 3430. || — 3. ε'] Apud Ptolem. in Susiana habes Elymaeos, Cossæos, Melitenen, Cabandenē, Characenē, Cissiam, Chaltapitin et campum Deera. || — ιζ'] Totidem Ptolemæus. || — 5. στήλαι codex. Ptolemæus non στήλας sed βώμους Ἡρακλέους memorat. || — 7. Ὀρατίου cod.

§ 23. Cf. Ptolemæus VI, 4. || — 10. ἢ ante Περσὺς in editt. deest; in codice evanida fere est litera hæc rubra. || — 13. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας] Nimirum ex Ptolemæi sententia ora Persidis maritima ab occasu versus orientem tendit. || — 14. Ὀρατίου cod. || —

15. Βάγραδα cod. et sæpius, sed § 26 et 27. Βαγράδα et Βαγράδα.

§ 24, l. 18. Ὀρατίου cod. || — 19. Ταόκην cod., sed mox Ταόκης. || — 20. Ῥογομάνιος et mox Ῥογομάνιος cod. || — 21. Σωφθ cod. || 24 et 25. Βρισόανα cod. || — 25. εἰς αὐσίνζα cod. || — 26. εἰς supplev. editt. Cetera ex Ptolemæo pridem correctæ. Distantiæ cum Ptolemæi computationibus accuratius non consentiunt, non multum tamen ab iis recedunt, nisi quod a Chersoneso ad Brisoanam sec. Ptolem. sunt 2° 20', dum Noster 650, haud amplius, stadia exputat. De singulis cf. Nearchi paraplum in Indicis Arriani.

§ 25, l. 33. Ὀρατίου codex.

§ 26. Vid. Ptolemæus VI, 8. || — 39. τὸ inserui. ||

δὲ ἀπὸ μὲν ἀρκτων τῇ ἐρήμῳ Καρμανίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προρρηθείσῃ Περσίδι καὶ τῷ προειρημένῳ Βαγράδα ποταμῷ καὶ ἐτι τῷ λειπομένῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου, (διὰ τὸ πρὸς δύσιν ὄρᾶν αὐτὸν) καλουμένῳ

5 Καρμανικῷ· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν Γεδρωσίᾳ τῇ ἔθνει παρὰ τὰ Περσικὰ ὄρη· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφή τοιαύτη· ὁ δὲ κατὰ μέρος περιπλους οὕτως ἔχει.

- 10 27. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ εἰρημένου Βαγράδα ποταμοῦ ἐπὶ Δάρα ποταμὸν στάδιοι τ'. Ἐνταῦθα παρ-
οικοῦσι Καμηλοδοσκοί, τῆς Καρμανίας χώρας ὄντες. Ἀπὸ δὲ τοῦ Δάρα ποταμοῦ ἐπὶ Κάθραπος ποταμοῦ ἐκ-
βολὰς στάδιοι φ'. [Ἀπὸ δὲ τοῦ Κάθραπος ποταμοῦ]
- 15 ἐπὶ Κορίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ'. Κατὰ τού-
τους τοὺς τόπους νῆσος κεῖται Ἀγιδάνα καλουμένη, ἐν
ᾗ μάλιστα πολλὴ γίνεται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κορίου ποταμοῦ
εἰς Ἀχιδάνα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ
Ἀχιδάνα ποταμοῦ ἐπὶ Ἀνδάνιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στά-
20 διοι φ'. Παράκειται δὲ τοῖς τόποις τούτοις νῆσος
Ὀσάρχα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀνδάνιος ποταμοῦ ἐπὶ Σαγάνου
ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ Σαγάνου
ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Ἀρμουζαν πόλιν στάδιοι σ'.
Ἀπὸ δὲ Ἀρμούζης ἐπὶ Ἀρμόζων ἀκρωτήριον λεγόμε-
25 νον στάδιοι ω'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρμόζων ἀκρωτηρίου ἐπὶ
Καρπέλλαν ἀκρωτήριον στάδιοι ψν'. Ἐνταῦθα παρά-
κειται τὸ προρρηθὲν στρογγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμιδος,
ὃπερ ἀντικεῖσθαι ἔφαμεν κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀρα-
βίαν τὸ Ἀσαβῶν ὄρος τε [καὶ] ἀκρωτήριον, ἅπερ ἐκά-
30 τερα ὄρη τε καὶ ἀκρωτήρια τὰ στενὰ ποιεῖ τοῦ Περσι-
κοῦ κόλπου. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ
μέχρι τοῦ στρογγύλου ὄρους καὶ Καρπέλλης ἄκρας
τοῦ περιπλου τῆς Καρμανίας τοῦ παρὰ τὸν Περσικὸν
κόλπον τυγχάνοντος στάδιοι δσν'. Οἱ δὲ σύμπαντες

prædicta Perside et Bagrada fluvio jam memorato et
insuper reliqua parte sinus Persici, quæ Carmanica
appellatur ad occasum spectans; ab oriente Gedro-
sia provincia juxta Parsicos montes; a meridie post
angustias Persici sinus Indico pelago. Atque hæc est
universæ regionis circumscriptio; particularis autem
parapulus sic se habet.

27. Ab ostiis jam dicti Bagradæ fluvii usque ad
Daram fluvium stadia 300. Hic habitant Camelobosci,
qui Carmaniae regionis sunt. A Dara autem fluvio ad
ostia Cathrapis fluvii stadia 500. [*A Cathrape fluvio*]
ad ostia Corii fluvii stadia 700. His locis objacet in-
sula Agedana (*Sagdana?*) appellata, in qua multum
minii est. A Corio fluvio ad ostia Achidanæ fluvii
stadia 400. Ab Achidana fluvio ad ostia Andanis
fluvii stadia 500. His autem locis adjacet insula Oora-
chtha. Ab Andani fluvio ad ostia Sagani fluvii stadia
400. Ab ostiis Sagani fluvii ad Armuzam civitatem
stadia 200. Ab Armuza ad promontorium Armozôn
appellatum stadia 800. Ab Armozôn promontorio ad
Carpellam promontorium stadia 750. Hic adjacet
præfatus rotundus mons Semiramidis, cui in Arabia
Felici oppositum esse diximus Asaborum montem et
promontorium; qui utrinque montes una cum pro-
montoriis faciunt angustias Persici sinus. Carmaniae
peripli juxta sinum Persicum, a Bagrada fluvio ad
rotundum montem et Carpellam promontorium, sta-
dia omnia 4250. Universa autem totius Persici sinus

— 2. προρρηθείσῃ cod. || — 3. μέρει || μέχρι cod. || —
4. διὰ τὸ π. δ. ὄρᾶν. Hæc sic inscite dicta sunt, neque
leguntur in Ptolemæo. Ex eodem autem fonte, ut vi-
detur, Agathemerus II, 11 : Τοῦ δὲ Ἰνδικοῦ πελάγους
ἔχεται τὸ Καρμανιον προῖον ὡς ἐπὶ δύσιν. || — 5. Καρ-
μανισῷ cod. || — 6. Περσικὰ cod. et editt.

§ 27, l. 10. malim. προειρημένου. || — Βαγραδᾶ cod.
|| — 14. Includa suppl. Miller. || — 16. Ἀγιδάνα] In
Ptol. l. 1. p. 415, 25 Σάγδανα vel Σαγδάνα Wilbergi
codd. Parisini. *Sadana* ed. Arg.; olim vulgo Σαγδιαν-
νά), ἐν ᾗ μάλιστα. Objacens continentis regio in Ptole-
mæo Ἀγδηνίτις; quod nescio an etiam Ἀγιδάνα insulæ
subsistat, quum sæpius insulæ ab objecta continentis parte
nomen trahant. Hoc si est, quæritur an litera Σ in
utroque nomine aut admittenda aut rejicienda sit. Cete-
rum de insula vid. not. ad Arrian. Ind. p. 361. || —
19. Ἀγιδάνα cod.; Ἀχιδάνα vulgata ap. Ptol.; Ἀχιδάνα
codices Ptol. ap. Wilb. || — Ἀδδάνιος cod.; signari
Ἀνδανιν Ptolemæi, Ἀνανιν Arriani monuit Hudson. ||
— 21. ὁ ὄραρχα cod.; Οὐδὲ ὄρχα Ptolem. codd.; Ὀσά-
ρχα Arrian. Ind. p. 359, ubi vide. || — 21. ἀπὸ δὲ τουά-
νης cod.; em. Miller. || — 22. Σαγανῷ Ptolemæus. || —

23. Ἀρμουζαν] Ἀρμόζουσαν cod.; sed mox ἀπὸ
Ἀρμούζης. Ἀρμουζα urbs vocatur ap. Ptolemæum in
codd. Wilb., Ἀρμουζα vulgo; regio *Armuzia* ap. Plin.
VI, 27; Ἀρμόζεια ap. Arrian. || — 23. στάδιοι σ'...
στάδιοι ω'] Hæc longissime absunt a Ptolemæi cal-
culis, ad quos propius accederes si inverso ordine scri-
beres στάδιοι ω'... στάδιοι σ'. || — 24. Ἀρμόζων
ἀκρωτηρ.] Ἀρμόζων ἄκρον Ptolem.; ἔξ Ἀρμόζων, τοῦ
τῆς Καρμανίας ἀκρωτηρίου Strabo p. 765 ex Eratosthene;
ex *Harmozonte Carmaniae promontorio* Ammianus
Marcell. XXIII, 6, ex eodem, ut videtur, Eratosthene.
|| — 27. τὸ προρρηθὲν] Meminit ejus ubi de Asabôn
promontorio Arabiæ sermo erat. V. § 18. || — Σερά-
μιδος cod.; e Ptol. em. Hudson. || — 29. Ἀραβίαν Πα-
σαβῶν ὄρος τε ἀκρωτ. cod.; em. editt. || — 31. Βάγραδα
cod. || — 34. δσν'] E singulis numeris colligitur sum-
ma stadiorum 4550, adeo ut in his unus alterve nume-
rus corruptus esse debeat; nam recte habere numerum
δσν', 4250, ex seqq. patet, ubi a Carpella usque ad
finem Carmaniae colliguntur stadia 5950, totus vero
Carmaniae periplus esse dicitur stadiorum 10200; unde
sequitur a Bagrada usque ad Carpellam esse stadia 4250.

τοῦ περίπλου παντὸς τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀπὸ τοῦ Ἀσαβῶν ὅρους καὶ τοῦ Ἀσαβῶν ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Σεμιράμιδος στρογγύλου ὅρους καὶ Καρπέλλης ἀκρωτηρίου [στάδιοι „α, ςβζ“].

28. Μετὰ δὲ τὴν Κάρπελλαν ἄκραν] ἐκδέχεται τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινόμενον· ὃ τὸ λειπόμενον μέρος τῆς Καρμανίας παρῆκει μέχρι Μουσαρναίων γῆς. Ἐκδέχεται τοίνυν μετὰ τὴν ἄκραν τὴν Κάρπελλαν μέγιστος κόλπος ὁ καλούμενος Παράγων, διίχων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀλαμβατῆρ, καὶ τῆς νήσου τῆς καλουμένης Ζίβης. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. Ἀπὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Κανθάτιν πόλιν στάδιοι α. Ἐνταῦθα παροικοῦσιν οἱ καλούμενοι Πασαργάδαι, τοῦ Καρμανῶν ὄντες γένους. Ἀπὸ δὲ Κανθάτιδος πόλεως εἰς Ἀγρίσαν πόλιν στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Ἀγρίσης πόλεως ἐπὶ Ὀμμανα ἐμπορίον τῶν ἐπισήμων στάδιοι γ'. Ἀπὸ δὲ Ὀμμανῶν ἐπὶ Ῥόγανα στάδιοι ρν'. Ἀπὸ δὲ Ῥόγανων εἰς Σαλάρου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρν'. Ἀπὸ δὲ Σαλάρου ποταμοῦ ἐπὶ Πασίδαν στάδιοι σ'. Ἀπὸ δὲ Πασίδος εἰς Σαμυδάκην πόλιν στάδιοι σ'. Ἐνταῦθα παροικοῦσι Χελονοφάγοι, τῆς Καρμανίας καὶ αὐτοὶ τυγχάνοντες. Ἀπὸ δὲ Σαμυδάκης πόλεως ἐπὶ Σαμυδάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι φ'. Ἀπὸ δὲ Σαμυδάκου ποταμοῦ εἰς Τησὰ πόλιν στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ Τησὰ πόλεως εἰς Ὑδριάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι σ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὑδριάκου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Βαγίαν ἄκραν στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ Βαγίας ἄκρας εἰς Κούζια λιμένας στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Κούζων λιμένος εἰς Ἀλαμβατῆρ ἀκρωτήριον στάδιοι υ'. Κατὰ ταῦτα [τὰ] μέρη κεῖται νῆσος πελαγία Πόλα καλουμένη. Παράκειται δὲ τῇ Ἀλαμβατῆρ ἀκρωτηρίῳ νῆσος καλουμένη Ζίβη. Ἐνταῦθα τελευτᾷ τὸν

parapli ab Asaborum monte et Asaborum promontorio usque ad Semiramidis rotundum montem et Carpellam promontorium [stadia 16790.

28. *Post Carpellam promontorium*] excipit Indicum pelagus orientem versus extensum, juxta quod est reliqua Carmaniae pars usque ad Musarnaeorum terram. Post Carpellam igitur promontorium sequitur maximus sinus, Paragon nuncupatus, qui pertinet usque ad promontorium Alambater dictum et insulam quae vocatur Ziba (*Liba*²). Singula vero sic se habent. A Carpella promontorio ad Canthatin civitatem stadia 1000. Hic habitant qui Pasargadae appellantur, ex Carmanorum genere. Ab urbe Canthatide ad urbem Agrisam stadia 250. Ab Agrisa urbe ad Ommana emporium insigne stadia 600. Ab Ommanis ad Rhogana stadia 150. A Rhoganis ad Salari fluvii ostia stadia 150. A Salaro autem fluvio ad Pasidem stadia 200. A Paside ad Samydacem civitatem stadia 200. Hic juxta habitant Chelonophagi, ipsi quoque Carmaniae gens. Ab urbe Samydace ad ostia Samydaci fluvii stadia 500. A Samydaco fluvio ad Tesa urbem stadia 400. Ab Tesa urbe ad ostia Hydriacae fluvii stadia 200. Ab ostiis Hydriacae fluvii ad Bagiam promontorium stadia 400. A Bagia promontorio ad Cyiza portum stadia 250. A Cyizis portu ad Alambater promontorium stadia 400. Juxta haec loca in alto jacet insula Pola (*Polla*²) nominata. Alambater autem promontorio adjacet insula Ziba (*Liba*²) appellata. Hic sinum, qui Paragon cognominatur, desinere supra diximus. Est autem totius ejus parapli

|| — 1. τοῦ Ἀσάβω ὅρους καὶ τῆς Ἀγαβῶ ἀκρωτ. codex; em. Salmas. Exerc. Plin. p. 351. || — 3. Σεράμιδος cod. || — 4. Inclusa supplevi. De numero stadiorum 16790 vide not. ad § 51. In antecedentibus numeri afferuntur hi :

Ab Asabōn pr. ad Masaniten sinum stadia	5140
Ἀ Τηγριὰδ Οροατίν.	3430
Hinc ad Bagradam.	3400
Hinc ad Carpellam.	4250
	16220

Quibus addendum est spatium quod relinquitur inde a sinu Masanite usque ad Tigridis os orientale.

§ 28, l. 7 Μουσαρμάνων γῆς cod. || — 10. Ἀλαμβατῆρ] Sic nunc in Ptolemaeo editur, ubi vide var. lect. ap. Wilbg. p. 414; Ἀλαμβατῆρ h. l., Ἀλαμβατῆρ cett. locis codex noster. || — 11. Ζίβης] Ζιβός h. l. codex. Sed infra insula Ζίβα vocatur; ap. Ptol. insula ignota audit Λίβα. || — 12. Κανθάτιν] sic Ptol.; Κανεάτιν cod. || — 14. Πασαργάδαι] sic Ptolem.; Πασαργάδες codex, qui dein. : οὐ Καρμανῶν ὄντες ἔγγυς; em. Voss. || — 15. Κανεάτιδος cod. || — 16. ἀπὸ δὲ Ἀγρίς τῆς πόλεως cod. Apud Ptolem. urbs Ἀγρίς vocatur. || —

16. Ὀμμανα hoc. l. codex; sed mox ἀπὸ δὲ Ὀμμανῶν. Anonym. peripl. m. Erythr. § 36 p. 285 : ἐμπορίον.. τὰ λεγόμενα Ὀμμανα (sic codex Palatin; non vero Ὀμμανα). In Ptolemaeo p. 413, 30 codices : Νόμμανα, Νόμβανα, Κόμμανα; vulgo editt. Κομβάνα. || — 17. Ῥόγανα] Sic etiam apud Ptolem. codices Wilbergi, dum veteres editiones habent Ῥόγανα, fortasse rectius. Cf. not. ad Arrian. Ind. p. 349. || — 20. ἐπὶ Πασίδαν... ἀπὸ Πασιδῶν codex; ap. Ptolem. in codd. Wilb. oppidum vocatur Μασίς, Μασίν, vulgo editur Μάγιδαν. Marciani scripturam potiorē habeo, quum omnia suadeant Pasidem esse hodiernam *Pagistan* V. not. ad Arrian. l. l. || — 20. εἰς Σαμυδάκην... ἀπὸ δὲ Σαμυδάκης codex. Σαμυδάκη ap. Ptol. || — 23. Σαμυλακοῦ... ἀπὸ Σαμυδάκου cod. || — 25. Τησὰ] sic codex h. l. et mox iterum absque declinatione. Ptolemaei codices : Τησα, Τησα Τησα. Hodie Tiz. || — 25. Ὑδριάκου] sic vulge etiam apud Ptolemaeum legitur, sed codd. in Wilbergi editione praebent Καυδριάκος. *Hydriacus* ap. Ammian. XXIII, 6, 48. || — 27. Βαγίαν] sic Ptolem.; Βάγεια ἄκρη Arrian. Ind. 28, 9; Βασία... Βασίας codex noster. || — 30. τὰ add. Miller. || — 30 Πόλα] Πέλλα Ptolem. || 32. Ζίβη] Supra legimus Ζιβός; in Ptolemaeo

κόλπον τὸν καλούμενον Παράγοντα προειρήκαμεν. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς περίπλους αὐτοῦ ἀπὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Ἀλαμβάτην ἄκρωτήριον σταδίων δψ'.

29. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλαμβάτην ἄκρωτηρίου εἰς Δερενόβιλλαν στάδιοι σν'. Ἐνταῦθα παράκειται νῆσος Κάρμινα καλουμένη. Ἀπὸ δὲ Δερενοβίλλης εἰς Κώφραντα λιμένα στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Κώφραντος λιμένος εἰς Ζοράμβου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι σ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζοράμβου ποταμοῦ εἰς Βάδαρα στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Βαδάρων εἰς Μουσάρνα πόλιν στάδιοι τ'.

30. Ἔστι δὲ τῆς Καρμανίας τὸ μὲν μήκος στάδιοι ζ', τὸ δὲ πλάτος αφ'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἦτοι σατραπείας ι', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας χγ', ὅρη ἐπίσημα γ', ποταμούς ἐπισήμους ι', ἄκρωτήρια ἐπίσημα γ', λιμένες ἐπισήμους ε'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Καρπέλλης ἄκρωτηρίου μέχρι Μουσάρνων πόλεως τοῦ περίπλου τῆς Καρμανίας τῆς παρὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος στάδιοι ε75ν'. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ μέχρι Μουσάρνων πόλεως τοῦ περίπλου πάσης τῆς τῶν Καρμανῶν παραλίας στάδιοι ,ασ'.

ΓΕΔΡΩΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

31. Ἡ Γεδρωσία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Δραγγιανῇ καὶ τῇ Ἀραχωσίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένῃ Καρμανίᾳ μέχρι θαλάσσης, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ τῆς Ἰνδικῆς μέρει τῷ παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν μέχρι τοῦ πρὸς τῇ μνημονευθείσῃ Ἀραχωσίᾳ ὄριου, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἰνδικῇ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφὴ τοιαύτη, τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

32. Ἀπὸ Μουσάρνων πόλεως εἰς Ἀρτάβιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ατ'. Ἀναπλεύσαντος δὲ τῷ ποταμῷ πόλις ἐν δεξιᾷ κατὰ τὸν ἀνάπλουσιν κείται Ἀρβίς καλουμένη· καὶ ἐστὶ ἀνώτερον ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ,

insula vocatur Αἰβα. || — 3. δψ'] αψ' cod. E singulis numeris colliguntur stadia 4700.

§ 29, 1. 4. Δερενόβιλλα cod.; Δερανοβίλλα, Δεράνη εἰλλα, Μοδερανβίλλα, Δεράνα κώμη, Δερενοβίλλα codd. Ptolemæi. In Arriano Ind. 27, 3 Δενδρώδοσα locus a nostro non diversus esse videbatur plurimis. || — 5. Κάρμινα] Κάρμιννα codex; Κάρμιννα Steph. Byz. et Ptolemæi codices Wilbergi tres, ubi vulgo Κάρμιννα editur. Καρβίνη et Καρνίνη codd. Arriani Ind. 26, 6, ubi vide notata. || — 6. Κώφραντα] sic Arrian. 27, 4. Κωφάντα cod.; ap. Ptolemæum est Κωφάντα λιμὴν pro Κώφρας λιμὴν. || — 8. Ζοράμβου] ap. Ptol. vulgo Ζωράμβου; Wilberg e suis codd. Ζορόμβου. || — 9. εἰς Βάδαρα.. ἀπὸ Βαδάρων codex; locus scribitur Βαδάρα (Βόδαρα Wilb.) ap. Ptolem., Βάλαρα apud Philostrat., Βάρνα ap. Arrian. Ind. 27, 2 ubi vide notata. || — 10. Μουσάρνα] sic etiam Ptolem.; Μόσαρνα Arrianus I. I.

§ 30, 1. 12. σατραπίας cod. || — 13. ι'] Scilicet Σωζόται οἱ καμηλοδοσχοί, ἡ Ῥουδιανή, ἡ Ἀργηνίτις, ἡ Παραιπαρτίτις, οἱ Ἀραι, οἱ Χαρδάροι, ἡ Καμβεζοηνή, ἡ Κανθωνική, οἱ Παταργάδοι, οἱ Χελωνοράγοι. V. Ptol. VI, 8 p. 415. || — χγ'] 22, ap. Ptolemæum. || — ὅρη γ'] Semiramidis mons, Parsici montes et alii in media Carmania,

a Carpella promontorio ad Alambater promontorium stadiorum 4700.

29. A promontorio Alambater ad Derenobillam stadia 250. Ibi adjacet insula Carmina nuncupata. A Derenobilla ad Cophantem portum stadia 250. A portu Cophante ad ostia Zorambi fluvii stadia 200. Ab Zorambo fluvio ad Badara stadia 250. A Badaris ad Musarna urbem stadia 300.

30. Patet autem Carmania in longitudinem stadia 7000, in latitudinem stadia 1500. Gentes sive satrapias habet 10, urbes insignes et vicos 23, montes insignes 3, fluvios insignes 10, promontoria insignia 3, portus insignes 2, insulas insignes 5. Carmaniæ Indico pelago adjacentis periplus, a Carpella promontorio usque ad Musarna civitatem summam habet stadiorum 5950. Peripli totius Carmaniæ oræ maritimæ, a Bagrada fluvio ad Musarna urbem, stadia universa sunt 10200.

GEDROSIAE PERIPLUS.

31. Gedrosia terminatur a septentrionibus Drangiana et Arachosia, ab occasu Carmania prædicta usque ad mare, ab oriente Indiæ parte juxta Indum fluvium usque ad limitem Arachosiae jam memoratæ, meridie autem Indico pelago. Atque generalis quidem circumscriptio hæc est, particularis autem ad hunc habet modum.

32. A Musarnis civitate ad ostia Artabis (Arabis) fluvii stadia 1300. In fluvio sursum naviganti a dextra jacet urbs Arbis nominata, et superius ad dextrum item fluvii latus Parsis Gedrosiæ metropolis. A fluvio

quorum nomen Ptolemæus non apposuit. || — 15. Καρπέλλα cod. || — 18. ε75ν'] ,ε7ν' codex. Colliguntur 5900 stadia. Signa τ' et θ' facile confundebantur. Porro sequens numerus ,ασ', 10200, postulat, ut nostro loco sint stadia 5950, siquidem 10200=4250+5950. Redit numerus 5950 in consummatione intervalloꝝ § 51, ita tamen ut pro ε75ν' corrupte codex præbeat εψν'.

§ 31. Vid. Ptolemæus VI, 20. || — 22. Ἡ ante Γεδρωσία om. Miller; habet codex. || — 23. Ἀραχωσίτου codex.

§ 32. Μουσάρνων cod. || — Ἀρτάβιος] Inconstantiam nominum Ἀρταβίς ποταμός, Ἀρβίς πόλις, Ἀραβιτῶν κῶμαι corrigendo tollendam esse haud diverim. Quod omnium maxime offendit fluvii nomen Ἀρταβίς, quum vel Ἀραβίς vel Ἀρβίς expectes, non esse sphalma librarii, colligas ex Ammiano Marcellino XXIII, 6, 73 : Gedrosia.. inter minores alios Artabio uberior flumine. In Ptolemæi codd. habes Ἀραβίην seu Ἀράβιον ποταμὸν, Ἀραβιτῶν (Ἀρβιτῶν v. l.) κῶμαι, Ἀρβίτις ὄρη (Barbitani montes ap. Ammian. I. l.), Ἀρβίην πόλιν. Cf. de his nominibus et de locorum ratione notata ad Arrian. Ind. c. 22, p. 338. || — 30. ἀναπλεύσαντες cod.; ἀναπλεύσαντι Miller. || — 31. πόλις cod. || — 31. Ἀρβίς

πόλις Παρσίς ἡ μητρόπολις τῆς Γεδρωσίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρτάβιος ποταμοῦ εἰς Ῥάπραυα πόλιν στάδιοι φν'. Ἀπὸ δὲ τῆς Ῥάπραυα πόλεως ἐπὶ Γυναικῶν λιμένα στάδιοι φ'. Ἐνταῦθα κεῖνται αἱ τῶν Ἀραβιτῶν κώμαι. Ἀπὸ δὲ Γυναικῶν λιμένος εἰς Κοιάμβα στάδιοι υ'. [Ἀπὸ δὲ Κοιάμβων εἰς Ῥίζανα στάδιοι αρ']. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παταλινὴ χώρα, ἥς τὸ πλεῖστον ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς τοῖς στόμασιν ἐμπεριεῖληψε· καὶ αὐτὴν δὲ τὴν μητρόπολιν καλουμένην Πάταλα μετὰ τὸ γ' στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὥσπερ νῆσον κεῖσθαι συμβέβηκε, καὶ ἑτέρας πόλεις πλείστας.

33. Ἔστι δὲ τῆς Γεδρωσίας τὸ μὲν μῆκος σταδίων ,σχ', τὸ δὲ πλάτος σταδίων εσν'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ἧ', πόλεις δὲ ἐπιστήμους καὶ κόμας ιβ', ὄρος μέγιστον α', ποταμὸν μέγαν α', λιμένα ἐπίσημον α', νήσους ἐπιστήμους β'. Οἱ πάντες ἀπὸ Μουσάρνων πόλεως εἰς Ῥίζανα τῆς τῶν Γεδρωσίων παραλίας στάδιοι γων'.

INKIKHΣ THΣ ENTOS ΓΑΓΓΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΥΤῇ ΚΟΛΠΩΝ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

34. Ἡ ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικὴ περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῶ Ἰμαῶ ὄρει παρὰ τοὺς ὑπερκειμένους αὐτοῦ Σογδιανούς καὶ Σάκας, ἀπὸ δὲ δύσεως πρὸς μὲν τῇ θαλάσῃ τῇ προσιρμημένῃ Γεδρωσίᾳ, κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον τῇ Ἀραχωσίᾳ καὶ ἀνωτέρω τοῖς Παροπανισάδαις, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῶ Γάγγῃ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῶ Ἰνδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοιαύτη· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·]

[Λέπει τα κατὰ μέρος]

Ὁ δὲ πᾶς περίπλους ἀπὸ τοῦ Ναυστάθμου λιμένος, εἰ-

autem Artabi (*Arabi*) ad Rhapraua civitatem stadia sunt 550. A civitate Rapraua usque ad Mulierum portum stadia 500. Hic jacent Arbitorum vici. A Mulierum portu ad Cœamba stadia 400. [*A Cœambis ad Rhizana stadia 1100*]. Hinc incipit Patalene regio, cujus maximam partem ostiis suis Indus fluvius complectitur; atque ipsam etiam metropolin, quæ Patala nuncupatur, post tertium Indi fluvii ostium sitam esse, quasi insulam, contigit, aliasque urbes plurimas.

33. Patet autem Gedrosia in longitudinem stadia 6600, in latitudinem stadia 5250. Continet provincias sive satrapias 8, civitates et vicos insignes 12, montem maximum 1, fluvium magnum 1, portum insignem 1, insulas insignes 2. Gedrosiorum oræ a Musarnis civitate usque ad Rhizana stadia universa sunt 3,850.

INDIÆ INTRA GANGEM FLUVIUM, ET SINUUM INSULARUMQUE AD EAM PERTINENTIIUM PERIPLUS.

34. Quæ intra Gangem fluvium est India definitur a septentrionibus Imao monte juxta superjacentes ei Sogdianos et Sacas, ab occasu mare versus Gedrosia prædicta, in mediterraneis Arachosia et superius regione Paropanisdarum, ab oriente autem Gange fluvio, a meridie Indico pelago. Et generalis quidem descriptio hæc est; [*particularis vero ita habet* :]

[*Excidit periplus a Naustathmo ad Cory.*]

Universus autem periplus partis prædictæ Indiæ intra

sicut mox Περίθ (sic), codex. In Ptolemæo libri fluctuant inter Ἀρβίς, Παρσίς et Ἀρβίς, Πάρσις. || — 2. Ῥάπραυα et deinde τῆς Ῥαπραύα cod. In Ptolemæo vulgo Ῥαπαύα, quod in nonnullis codd. abiit in Παγίαν, confusis II et Π; nostram formam ex earundum literarum confusione indicant ii codices Ptolem., in quibus legitur Παγίαν. Subest nomen hodiernum *Arabah* s. *Arubah*. Quare verior forma sit Ῥαπαύα. V. not. ad Arrian. Ind. 26. || — 4. Ἀραβίτων cod. || — 5. Κοιάμβα Ptol.; nostrum vocis accentum præbent codices Ptolemæi, in quibus legitur Κιάμβα et Κόζαμβα. || — 6. Includa supplevi. A Musarnis ad Cœamba colliguntur stadia 2750; a Musarnis usque ad Rhizana paullo post et § 51 computantur stadia 3850; igitur a Cœambis ad Rhizana sunt stadia 1100. Ptolemæus Rhizana locum in extrema quidem Gedrosia notat, sed ita ut a Cœambis nonnisi 40' dissitus sit, a primo autem Indi ostio distet 1° 20'. Contra Marcianus Rhizana non longe ab Indo posuisse tum 1100 stadiorum distantia probatur, tum verbis ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παταλινὴ χώρα. At ve-reor ne parum accurate Marcianus vel excerptor noster egerit. Nam quum Gedrosiæ oræ litus Indicum ita adiungatur, ut initium ejus computetur a Naustathmo, non vero a Rhizanis : seriem continuam desi-

deras. Itaque suspicio est stadia 1100 quæ nostro loco supplenda sunt, non ad Rhizana usque, sed usque ad Naustathmum fuisse computanda.

§ 33, l. 14. σατραπίας cod. || — 17. Πίζαν cod. Infra § 51 codex : μέχρι Ῥίζαναπολεως (sic). Apud Ptolemæum legitur Ῥίζανα.

34. Vid. Ptolemæus VII, 1. || — 23. Σογδιανούς] Σογδιανούς Ptol. || — 25. Παροπανισάδαις] sic etiam Ptolemæus. Eodem modo per v literam nomen scribitur in Plinii codicibus melioribus. Male editores in Marciano dederunt Παροπανισάδαις. De ratione nominis vid. Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 22 not.; Ritter *Erdk.* tom. V, p. 449. Cf. Steph. Thes. gr. v. Παροπανισός. || — 28. Includa inserui. Particularem descriptionem oræ maritimæ ab Indo ad Cory promontorium excerptor omisit. Per reliquam quoque hujus peripli partem summa rerum capita paucis lineolis adumbrasse satis habuit. || — 30. Ναυστάθμου] Infra § 37 habes : τοῦ Ναυστάθμου λιμένος τοῦ ἐν τῷ Κάνθι κόλπῳ. Qui quidem Canthi sinus ex mente Ptolemæi et Marciani incipit inde a finibus Gedrosiæ. Vid. Ptolem. VII, 1, 2 : Σαρσπεργῆς ἐν κόλπῳ, καλουμένη Κάνθι, Νάυσταθμον ὄρεος, 109° 30' long., 20° lat. || — Τὸ δυσμικώτατον τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ στόμα, δὲ καλεῖται Σάγαπα, 111° 20' long.,

χρη τοῦ Κῶρου ἀκρωτηρίου τοῦ μέρους τοῦ προσηρημέ-
νου τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς σταδίων „β, αψχε’.

Gangem a Naustathmo portu usque ad Cory promon-
torium est stadiorum 21725.

ΤΑΠΡΟΒΑΝΗΣ ΝΗΣΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

TAPROBANÆ INSULÆ PERIPLUS.

35. Τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Ἰνδικῆς τῇ καλουμένῳ Κῶρου ἀντίκειται τὸ τῆς Ταπροβάνης νήσου ἀκρωτήριον τὸ
5 καλούμενον Βόρειον. Ἡ δὲ Ταπροβάνη νῆσος πρότε-
ρον μὲν ἑκαλεῖτο Παλαισιμούνδου, νῦν δὲ Σαλική. Τοῦτο δὲ τὸ ἀκρωτήριον τῆς νήσου τὸ ἀντικείμενον τῷ
Κῶρου, ὅπερ ἔφαμεν καλεῖσθαι Βόρειον ἄκρον, ἀπέχει
10 ἀπὸ μὲν τοῦ ἀνατολικοῦ ὀρίζοντος σταδίου „β, ς, ζ’,
ἀπὸ δὲ τοῦ δυτικοῦ ὀρίζοντος σταδίου „ς καὶ „α, ψ, χε’,
ἀπὸ δὲ μεσημβρίας καὶ ἰσημερίας ὡς πρὸς ἄρκτους στα-
δίου „ς, τν’.

[Λαίπει τὰ κατὰ μέρος]

[Omissus insulæ periplus.]

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ.

FRAGMENTUM.

[Μάργανα, πόλις τῆς Ἰνδικῆς. Μαρκιανὸς ἐν Περί-
15 πλφ. Ἔστι καὶ Μαργάναι πληθυντικῶς.]

[Margana, urbs Indiæ. Marcianus in periplo. Voca-
etiam Marganæ, plurali numero.]

36. Μετὰ δὲ τὸ Βόρειον τοῖνον ἀκρωτήριον ἡ ὅλη
περιγραφή καὶ ὁ περίπλους τῆς Ταπροβάνης νήσου τὸν
τρόπον ἔχει τοῦτον· κατὰ μὲν διάμετρον τῇ μήκει στά-
διοι „θ, φ’, τῷ δὲ πλάτει στάδιοι „ζ, φ’. Ἐχει δὲ ἔθνη
20 ἧτοι σατραπείας ιγ’, πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ ἐμπορία
κβ’, ὄρη ἐπίσημα β’, ποταμοὺς ἐπισήμους ε’, ἀκρωτή-
ρια ἐπίσημα η’, λιμένας ἐπισήμους δ’, κόλπους μεγά-
λους β’, αἰγιαλὸν μέγαν α’. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου
τῆς Ταπροβάνης νήσου στάδιοι „β, ς, τ, π, ε’. Καὶ περὶ
25 μὲν τῆς Ταπροβάνης νήσου τοσαῦτα εἰρήσθω. Πάλιν
δὲ ἐπανηξόμεν ἐπὶ τὸν παράπλου τῆς ἐντὸς Γάγγου
Ἰνδικῆς.

[Λαίπει τὰ κατὰ μέρος]

36. Post Boreum igitur promontorium tota cir-
cumscriptio et periplus insulæ Taprobanæ est ad hunc
modum : longitudine per diametrum sunt stadia 9500,
latitudine vero stadia 7,500. Habet gentes sive satura-
pias 13, urbes insignes et emporia 22, montes insignes
2, fluvios insignes 5, promontoria insignia, 8, pertus
insignes 4, sinus magnos 2, litus magnum 1. Peripli
insulæ Taprobanæ stadia omnia sunt 26,385. Et de
insula quidem Taprobana hæc dicta sunt. Rursum
vero revertemur ad præternavigationem Indiæ intra
Gangem.

[Excidit paraplus oræ a Cory pr. ad Apheterium.]

ΤΟΥ ΤΑΓΓΗΤΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

SINUS GANGETICI PERIPLUS.

37. Ἀπὸ τοῦ Ἀφετηρίου τούτου ἐκδέχεται ὁ Γαγγη-
30 τικὸς καλούμενος κόλπος μέγιστος ὢν σφόδρα, οὗ κατὰ

37. Apheterion hoc [sive locum unde solvunt in
Chrysen navigantes] excipit sinus valde magnus, Gan-

19° 50' lat. Naustathmus. haud dubie est Alexandri
portus apud Arrianum, prope hod. Kuratchi. || —
7. Κωρὺ codex. || — 2. „β, αψχε’] „αψχέ (1725) codex
aperto errore, quem correxi præfixo numero „β. Emenda-
tionem facillimam suggerit computus ex quo a Nau-
stathmo ad Gangem numerantur stadia 35695, ab
Apheterio autem ad Gangem stadia 5560, adeo ut a
Naustathmo ad Apheterium esse debeant stadia 30135.
Intervallum a Cory ad Apheterium in codice nostro
excidit; est vero ap. Ptolemæum stadiorum circi-
ter 8000; eundem fere numerum habebis apud Mar-
cianum (sc. stadiorum 8410), si spatium a Nausta-
thmo ad Cory ponas stadiorum 21725.

§ 35, 6. Βόρειον cod. h. l. et infra. || — 7. Παλαισι-
μουνδοῦ cod. Cf. not. ad An. peripl. mar. Erythr. § 61,
p. 301. || — 10. Cf. Ptolemæus. I, 14 : Πᾶσα ἄρα ἡ ἀπὸ
τῷ Κῶρου μέχρι Κατιγγάρων μοιρῶν ἐστὶν ἑγγιστα 93’

(52+500=26000). Idem ib. ... ὥστε καὶ ὁ μὲν διὰ
τοῦ Κῶρου μεσημβρινὸς ἀπέχει τοῦ διὰ τῶν Μακάρων νήσων
μικρῷ πλέον ρκε’ μοίρας (125+500=62,500). || —
16. Ipse periplus insulæ omissus. Petita ex eo Marganæ
vel Marganarum mentio apud Stephanum Byzantium.
Sita urbs sec. Ptol. VII, 4, 3 longitud. gr. 123° 30’,
latitud. gr. 10° 30’.

§ 36, l. 18. ἡ ὅλη] ἡ ἅλλη cod. et edit. || —
20. Dimensiones insulæ Marcianus majores affert, quam
Ptolemæi rationes admittunt. Hunc si sequaris, longi-
tudo insulæ 7000 fere stadiorum, latitudo autem
5000 stadiorum. Ceterum varias de hac re vet. sen-
tentias vide apud Mannertum V, 1, p. 276. || — 22 σα-
τραπείας cod. h. l. et infra sæpius.

§ 37, l. 32. Γαγγητικοῦ cod. h. l. et mox iterum. || —
ἀφετηρίου] Vide Ptolem. VII, 1, 15 : τὸ ἀφε-
τήριον τῶν εἰς τὴν Χερσὴν ἐμπλέοντων, 126° 20’ long.,

τὸν μυχὸν ὁ Γάγγης ἐξήλθι ποταμὸς, πέντε στόμασι τὴν ἐκβολὴν ποιούμενος, ὃν ἔφαμεν ὄριον εἶναι τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς καὶ τῆς ἐκτὸς.

[Λέπει τὰ κατὰ μέρος.]

38. Ἔστι δὲ τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς τὸ μὲν μήκος, ἥ μακροτάτη τυγχάνει, ἀπὸ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ λεγομένου Ἀντιβόλῃ ἕως τοῦ Ναυστάθμου λιμένος, τοῦ ἐν τῷ Κάνθι κόλπῳ, σταδίων „α, ς, ζ“ τὸ δὲ πλάτος, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀφετηρίου ἕως τῶν πηγῶν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, σταδίων „α, γ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ὃς, πόλεις δὲ καὶ κώμας καὶ ἐμπορία ἐπίσημα σις, ὅρη ἐπίσημα ς, ποταμούς ἐπίσημους κγ, ἀκρωτήρια ἐπίσημα θ, λιμένα ἐπίσημον α, κόλπους ἐπίσημους ε, στόματα ἐπίσημα ποταμῶν ιθ, ἀφετήριον ἐπίσημον α, συμβολὰς ποταμῶν ἐπίσημων ι, νήσους ἐπίσημους θ.

39. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ἀφετηρίου μέχρι τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Ἀντιβόλῃ τοῦ περιπλου τοῦ μέρους τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου στάδιοι „ε, ς“. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ναυστάθμου λιμένος ἕως τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβόλῃ, τοῦ περιπλου παντὸς τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς στάδιοι „γ, ε, ς, ζ, ε“.

ΙΝΔΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΚΤΟΣ ΓΑΓΓΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΥΤῇ ΚΟΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

40. Ἡ Ἰνδικὴ ἡ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τοῖς μέρεσι τῆς Σκυθίας καὶ τῆς Σηρικῆς, ἀπὸ δὲ δύσεως αὐτῷ τῷ Γάγγῃ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῖς Σίναις μέχρι τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου καὶ αὐτῷ τῷ κόλπῳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ τε Ἰνδικῷ πελάγει καὶ μέρει τῆς Πρασώδους θαλάσσης, ἥτις ἀπὸ τῆς Μενουθιάδος νήσου ἀρξαμένη διατείνει κατὰ παράλληλον γραμμὴν μέχρι τῶν ἀντικειμένων μερῶν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ, καθὰ προειρήκαμεν.

[Λέπει τὰ κατὰ μέρος.]

41. Ἔστι δὲ τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς τὸ μὲν μήκος, ἥ μακροτάτη τυγχάνει, σταδίων „α, γ, γ, ν“ τὸ δὲ πλάτος, ἥ πλατυτάτη ἐστὶ, σταδίων „α, θ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ν, πόλεις δὲ καὶ κώμας ἐπίσημους καὶ ἐμπορία ζς, ὅρη ἐπίσημα ιη, ἀκρωτήρια 40 ἐπίσημα ε, λιμένας ἐπίσημους γ, κόλπον μέγιστον α, νήσους ἐπίσημους λ.

42. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ [Μεγάλου] ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ πρὸς Σίνας ὁρίου τοῦ περιπλου τοῦ μέρους τοῦ Μεγάλου κόλπου τοῦ παρὰ τὴν ἐκτὸς Γάγγου Ἰν-

geticus appellatus, cujus in recessum Ganges fluvius exit per quinque ostia se exonerans; quem terminum esse diximus Indiæ intra Gangem et Indiæ extra Gangem.

[Omissus periplus ab Apheterio ad Gangem.]

38. Longitudo autem Indiæ intra Gangem fluvium, qua maxime patet, a quinto Gangis fluvii ostio, quod Antibole dicitur, usque ad Naustathmum portum in sinu Canthi situm est stadiorum 18290; latitudo autem a Apheterio, quod vocatur, promontorio usque ad fontes Gangis fluvii stadiorum 13000. Habet gentes sive satrapias 54, urbes et vicos et emporia insignia 216, montes insignes 6, fluvios insignes 23, promontoria insignia 2, portum insignem 1, sinus insignes 5, ostia fluviorum insignia 12, Apheterion insigne 1, fluviorum insignium confluentes 10, insulas insignes 8.

39. Totus autem periplus per eam Gangetici sinus partem, quæ est ab Apheterio usque ad quintum Gangis ostium, cui Antibole nomen, stadiorum est 5660. Totius vero Indiæ intra Gangem fluvium peripli, a Naustathmo portu usque ad quintum Gangis fluvii ostium, quod vocatur Antibole, stadia universa sunt 35695.

INDIÆ EXTRA GANGEM FLUVIUM ET SINUM
QUI AD EAM SUNT PERIPLUS.

40. India extra Gangem fluvium terminatur a septentrione partibus Scythiæ et Sericæ, ab occasu ipso Gange fluvio, ab oriente Sinarum regione usque ad sinum Magnum appellatum, et sinu ipso, a meridie Indico pelago et parte maris Prasodis, quod ab insula Menuthiade incipiens extenditur per lineam parallelam usque ad oppositas Magno sinui partes, ut supra diximus.

[Excidit periplus a Gange ad Sinas.]

41. Indiæ extra Gangem longitudo, qua longissime patet, stadiorum est 11650; latitudo autem, qua latissime panditur, est stadiorum 19000. Gentes sive satrapias habet 50, urbes et vicos insignes et emporia 67, montes insignes 18, promontoria insignia 5, portus insignes 3, sinum maximum 1, insulas insignes 30.

42. In summa inde ab [Magno] promontorio usque ad Sinarum confinia periplus in ea Magni sinus parte, quæ est juxta Indiam extra Gangem, stadio-

11 lat. μ — 1. ὁ Γάγγος cod. || — § 38, l. 8. Κάνθι cod. ||
§ 40 V. Ptolemæus VII, 2. || — 5. Literam I vocis Ἰνδικῆς, et mox litteras H et I in H Ἰνδικῇ rubricator pingere neglexit. || — 32. μέρει] μέγιστι cod. || — 33. Μενοσιάδος cod. || — § 41, l. 38 et 39. η] ζ cod.

§ 42, l. 44. Μεγάλου e Ptolemæo supplev. Miller. || — In antec. inter alia excidit longitudo peripli a Gange ad Magnum promontorium, quam fuisse stadiorum 32,800 ex collatis numeris duobus, qui l. l. afferuntur, celligitur.

δικὴν τυγχάνοντος στάδιοι „α,βγν'. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβολή, μέχρι τῶν πρὸς τοὺς Σίνας τὸ ἔθνος ὄρων τοῦ περιπλου παντὸς τῆς παραλίας τῆς ἐκτὸς
5 Γάγγου Ἰνδικῆς στάδιοι „δετν'.

ΣΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΟΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

43. Τὸ τῶν Σινῶν ἔθνος περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκ-
των μέρει τῆς Σηρικῆς, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ ἐκτὸς Γάγγου
ποταμοῦ Ἰνδικῇ κατὰ τὸ προειρημένον ἐν τῷ Μεγάλῳ
κόλῳ θριον, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν ἀγνώστῳ γῇ, ἀπὸ δὲ
10 μεσημβρίας τῇ τε μεσημβρινῇ θαλάττῃ καὶ τῇ μεσημ-
βρινῇ ἀγνώστῳ γῇ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦτον
ἔχει τὸν τρόπον [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει]

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος.]

44. Ἐντεῦθεν ἄρχονται παροικεῖν μέχρι τῆς μεσημ-
15 βρινῆς ἀγνώστου γῆς Ἰχθυοφάγοι Σῖναι. Δύο γὰρ
ἀγνώστους ὑπονοεῖν χρὴ γὰρ, τὴν τε παρὰ τὴν ἀνατο-
λὴν διήκουσαν, ἣ παροικεῖν εἰρήκαμεν τοὺς Σίνας,
καὶ τὴν παρὰ τὴν μεσημβρίαν, ἥτις διήκει παρὰ πᾶσαν
τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἥτοι τὴν Πρασώδῃ καλουμένην,
20 μέρος οὖσαν τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, ὥστε συνάπτουσιν
ἐκτέρως τὰς ἀγνώστους γὰς καθάπερ τινὰ γωνίαν ἀπο-
τελεῖν περὶ τὸν τῶν Σινῶν κόλπον. Ὑπέρκειται δὲ τῶν
Σινῶν ἡ τε τῶν Σηρῶν χώρα καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν.
Τὰ δὲ ἀνατολικώτερα τούτων ἀγνωστός ἐστι γῇ, λιμένας
25 ἔχουσα ἐλώδεις, ἐν αἷς κάλαμοι μεγάλοι φύονται, καὶ
συνεχεῖς οὕτως, ὥστε ἔχομένους αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς
διαπεραιώσεις.

ΤΟΥ ΘΗΡΙΩΔΟΥΣ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

45. Πλέοντι τοῖνυν μετὰ τὸν Μέγαν κόλπον καὶ τὸ
Νότιον ἄκρον ὡς πρὸς τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀριστερὰν
30 ἔχοντι τὴν τε τῶν Σινῶν γῆν καὶ τὴν ἀνατολὴν, ἐκδε-
χεται κόλπος Θηριώδης καλούμενος, διήκων μέχρι τοῦ
ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Σατύρων ἄκρου. Οἱ πάν-
τες ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἄκρου μέχρι τοῦ τῶν Σατύρων
ἀκρωτηρίου τοῦ περιπλου τοῦ Θηριώδους κόλπου στά-
35 διοι „αφγ'.

rum est 12550. Peripli autem totius litoralis extra
Gangem Indiae, a quinto Gangis fluvii ostio, quod
appellatur Antibole, usque ad Sinarum gentis confi-
nia, stadia universa sunt 45350.

SINARUM REGIONIS ET SINUUM IN EA PERIPLUS.

43. Sinarum gens terminatur a septentrionibus parte
Sericae, ab occasu India extra Gangem fluvium juxta
praedictum in Magno sinu terminum, ab ortu terra
incognita, a meridie mari australi et terra australi in-
cognita. Ac generalis quidem circumscriptione hunc in
modum habet, [singula autem ita :]

[Omissus Sinarum reg. periplus usque ad Notium pr.]

44. Hinc vero accollere incipiunt Sinæ Ichthyophagi
usque ad australem terram incognitam. Duæ enim
terræ incognitæ statuendæ sunt, quarum una juxta
orientem extensa, quam Sinas accollere diximus, et
altera juxta meridiem, quæ porrecta est juxta totum
mare Indicum sive juxta mare Prasode appellatum,
quod est pars Indici maris, adeo ut conjungens inter
se terram utramque efficiat veluti angulum quendam
circiter Sinarum sinum. Sinis autem superjacet Serum
regio et eorum metropolis. Quicquid his orienta-
lius, terra est incognita, lacus habens stagnantes, in
quibus calami magni nascuntur, et adeo constipati, ut
innitentes iis lacus trajiciant.

FERINI SINUS PERIPLUS.

45. Igitur post sinum Magnum et Notium promon-
torium meridiem versus naviganti et ad lævam ha-
benti Sinarum terram et orientem, occurrit sinus Fe-
rinus nuncupatus, pertingens usque ad promontorium
quod appellatur Satyrorum. Peripli sinus Ferini, a
Notio promontorio ad Satyrorum promontorium,
stadia universa sunt 10503.

recte habet ἔχομένους, quod ipse etiam Hæschelius re-
poni jussit in annotatione. || — 28. διαπεραιώσεις codex.

§ 45, 29. τοῦ addidi. Ceterum hac inscriptione et se-
quente carere possis, siquidem sinus, qui in titulo se-
gminis 43 memorantur, non alii esse possunt nisi ὁ
Θηριώδης et ὁ Σινῶν κόλπος et dimidia pars sinus Magni.
|| — 32. τὴν τε τὴν Σ. cod. || — 34. Σατύριον h. l. codex,
sed postea recte Σατύρων. || — 35. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου
ἄκρου ed. Hæschel, fortasse sic habet apogr. Mona-
cense; nam veram lectionem ἀπὸ τοῦ νοτίου ἄκρου et
codex Parisinus habet et apographum Vaticanum;
ipseque Hæschelius sic scribendum esse in notis mon-
nuit. || — 37. „αφ γ'] Numerus aperte corruptus; nam
quum tota Sinarum ora nonnisi 12650 stadiorum sit,
ut traditur § 48 et 51, et sinus Sinarum pateat per
stadia 1250, consequeretur eam oræ partem, quæ ad si-

§ 43. V. Ptolemæus VII, 3. || — 10. ἀγνώστῳ γῇ]
Malis τῇ ἀνατολικῇ ἀγνώστῳ γῇ. Ptolemæus brevius :
ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν καὶ μεσημβρίας ἀγνώστῳ γῇ. || — 13. In-
clusa de meo inserui, notata deinceps lacuna.

§ 44. Ἐντεῦθεν] sc. ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἄκρου, inde a
quo post sinum Magnum sequuntur ὁ Θηριώδης κόλπος
et ὁ τῶν Σινῶν κόλπος, quos § 45 et 46 auctor descri-
bit. || — 20. τῇ Ἰνδικῇ θαλάσσῃ cod.; em. editt. || —
21. συναπτούσας cod.; em. Hudson. || — 23. Escripta
hæc e Ptolemæo I, 17 p. 57 : Καὶ οὕτω ὑπέρκειται τῶν
Σινῶν ἡ τε τῶν Σηρῶν χώρα καὶ ἡ μητρόπολις, καὶ τὰ
ἀνατολικώτερα τούτων ἀγνωστός ἐστι γῇ λιμένας ἔχουσα
ἐλώδεις, ἐν αἷς κάλαμοι μεγάλοι φύονται καὶ συνεχεῖς οὕ-
τως, ὥστε ἔχομένους αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς διαπεραιώσεις.
|| — 27. ἔχομένων ed. Hæschel. ex apogr. Monacensi,
ut videtur. Certe apogr. Vaticanum, sicut codex noster,

ΤΟΥ ΤΩΝ ΣΙΝΩΝ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

SINARUM SINUS PERIPLUS.

46. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἄκρου τῶν Σατύρων ἐκδέχεται κόλ-
πος μέγιστος, καλούμενος Σινὼν κόλπος. Παρήκει δὲ
οὗτος μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς, ἥ συνάπτει
τὴν τῆς ἀνατολῆς ἀγνώστον γῆν, ἥπερ εἰρήκαμεν παρ-
οικεῖν τοὺς Σίνας. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου τοίνυν
τῶν Σατύρων ἐπὶ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὅστις
ἐξίστην ἐν τῷ τῶν Σινῶν κόλπῳ, στάδιοι „α,σν’
δὲ τοῦ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκδέχεται Καττίγαρα,
ὄρμος μὲν Σινῶν ὑπάρχων, ὅριον δὲ τῆς ἐγνωσμένης
10 καὶ οἰκουμένης γῆς τῶν πρὸς τῇ μεσημβρίᾳ μερῶν.
Τῶν δὲ σταδίων τοῦ περιπλου τούτου τὸν ἀριθμὸν οὐ
ῥάδιον ἀναγράψαι. ἔσται δὲ μηδενὶ ἄλλῳ εὐμαρὲς [τὸν]
ἐχόμενον περιπλου [τὸν] μετὰ τὸν Σινῶν ὄρμον δη-
λῶσαι σαφῶς ἢ θείῳ τινὶ γνώστῃ, μήτε τὰ πρὸς τῇ με-
15 σημβρίᾳ παρὰ τὴν ἀγνώστον διήκοντα γῆν σαφῇ κα-
ταστῆναι τοῖς ἀνθρώποις, μήτε τὴν παρὰ τὴν ἑῴαν
μετὰ τοὺς Σίνας ἀγνώστον γῆν.

47. Ἔστι δὲ τῶν Σινῶν τὸ μὲν μήκος τὸ μέγιστον
σταδίων „γ’ τὸ δὲ πλάτος τὸ μέγιστον σταδίων „α,χ,σν’.
20 Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας εἰ, πόλεις δὲ καὶ κώμας
ἐπιστήμους ζ’, ὄρος ἐπίσημον α’, ποταμοὺς ἐπιστήμους δ’,
κόλπους ἐπιστήμους (τὸν τε Θηριώδη καὶ τὸν τῶν Σι-
νῶν) β’, ἀκρωτήρια ἐπίσημα β’. [Ὁμοῦ πόλεις καὶ
κώμαι τῆς ἀνατολικῆς γῆς φζ’.]

25 48. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ τῶν
Σινῶν ὄριον τοῦ ὄντος πρὸς τῇ Ἰνδικῇ τῇ ἐκτὸς Γάγγου
ποταμοῦ ἐπὶ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκβολὰς τοῦ περιπλου
παντὸς τῆς τῶν Σινῶν παραλίας στάδιοι „α,β,χ,ν’.

46. Post Satyrorum promontorium sequitur sinus
maximus, Sinarum sinus appellatus. Hic extenditur
usque ad australem terram incognitam, cui conjungit
terram orientalem incognitam, juxta quam Sinas ha-
bitare diximus. A Satyrorum igitur promontorio us-
que ad ostia Cottiaris fluvii, qui exit in Sinarum
sinum, stadia sunt 1250. Cottiarin autem fluvium
excipit Cattigara, Sinarum statio terminusque terræ
cognitæ et habitabilis ad partes meridionales. Stadio-
rum vero hujusce peripli numerum perscribere non
est facile; haud alii autem quam divino cuidam cog-
nitori in promptu erit sequentis post Sinarum stationem
regionis periplus definite exponere, atque tum oræ
ad meridiem juxta incognitam terram porrectæ, tum
orientalis, quæ Sinas excipit, terræ incognitæ accura-
tam hominibus aperire notitiam.

47. Ceterum maxima Sinarum terræ longitudo est
stadium 3000, latitudo autem maxima stadium
17250. Gentes vel satrapias habet quinque, urbes
ac vicos insignes septem, montem insignem unum,
fluvios insignes quattuor, sinus insignes duo (Fer-
inum scilicet et Sinarum sinum), promontoria insig-
nia duo. [In summa urbes et vici terræ orientalis
sunt 560].

48. Totius autem peripli juxta Sinarum oram, inde
a Sinarum et Indiæ extra Gangem in sinu Magno con-
finiis usque ad Cottiaris fluvii ostia, colliguntur sta-
dia 12650.

num Magnum pertinet et inde a media ejus parte in-
cipit, nonnisi 897 esse stadium. Id vero minime
caderet in dimidiam sinus partem, quem *Magnum* vo-
cant, et longe abest a sententia Ptolemæi, apud quem
oræ Sinarum pars dimidia et ultra juxta sinum Ma-
gnum protenditur. Quare suspicio est Marcianum,
quamvis μέγιστον esse Ferinum sinum dicat, pro „α,γ’
dedit „δ,ρν’ (4550). Quamquam ne sic quidem sinus
Ferini et Sinarum dimensiones ex Ptolemæi sententia
constitutæ sint.

§ 46, l. 4. τῆν τῆς] καὶ τῆς cod. et edit. || —
6. Κοττιάριος] sic Ptol.; Κοττιαρίου cod. h. l. et in
sqq. || — 8. Καττίγαρα ὄρμος] sic Ptol.; Κατττίγαρα
ὄρος cod. Circa hæc verba in margine adscripta sunt
manu eadem, quæ codicem exaravit : ὁμοῦ πόλεις καὶ
κώμαι τῆς ἀνατολ[ικῆς] γῆς φζ’. Quæ verba ad finem
§ 47 subjecimus. || — 12. ἔσται δὲ μηδενὶ ἄλλῳ
κτλ. vel fort. ἔτι [μᾶλλον] δὲ μηδενὶ εὐμαρὲς... εἰ μὴ
θείῳ κτλ.] ἐπεὶ δὲ μηδὲ ἄλλως εὐμαρὲς ἐχόμενον περι-
πλου μετὰ τῶν Σινῶν ὄρμον (sic) δηλῶσαι σαφῶς τῷ θείῳ
τινὶ γνώστῃ codex. Hiulca hæc, nunc vix persananda, ut
poteramus rescircivi. Quod Millerus recepit ex Dodwelli
et Hudsoni conjecturis : ἐπεὶ καὶ μηδὲ ἄλλως εὐμαρὲς ἐχό-
μενον περιπλου μετὰ τῶν Σ. ὄρμον δηλῶσαι σαφῶς τῷ

θείῳ τινὶ γνωστῷ : id nihili esse, vix est quod moneatur.
Ante τῶν Σινῶν ὄρμον exciderit Καττίγαρα. Ceterum
omnia hæc ἐπεὶ δὲ ... γνώστῃ, salvo sensu, ejici pos-
sent, et fort. nata sunt vel ex glossa ad verba τῶν δὲ
σταδίων... ἀναγράψαι, vel ex conflata lectionis varie-
tate.

§ 47. l. 18. Sec. Ptolemæum longitudo Sinarum re-
gionis pertinet a 173°—180° longit., quibus fere re-
spondent stad. 3000; latitudo vero a Serica usque ad
Cottiarin fl., est graduum 42 (35°—7° austr. lat.).
Millerus dedit τὸ δὲ μήκος.. σταδία „γ (30000), quod a
vett. geographia abhorreret. || — 23. β’] ε’ codex. Quum
præter partem sinus Magni nonnisi duo sinus apud
vett. in Sinarum ora memorentur, doctus quidam
depravatum numerum ε’ miratus ad marginem anno-
taverit : β’, τὸν τε Θηριώδη καὶ τὸν τῶν Σινῶν. Inde
verba τὸν τε κτλ. in textum irrepserunt || — 23. ὁμοῦ..
φζ’] V. not. ad § 46. Quod numerum 560 attinet, is
recte habet. Nam urbes et vicos habes Arabiæ 164, Su-
sianæ 17, Persidis 32, Carmanix 23, Gedrosiæ 12, Ta-
probanes 22, Indiæ intra Gangem 216, Indiæ extra
Gangem 67, Sinarum 7 : ex quibus summa conflatur ur-
bium 560. || — 27. Κοττιαρίου cod. || — 28. „α,β,γ,ν’]
Idem numerus redit § 51.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΙΡΗΜΕΝΩΝ
ΑΠΑΝΤΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.

50. Καὶ τὸν μὲν ὅλον περίπλου καὶ περιγραφὴν τῆς παραθαλασίου χώρας τοῦ τῆς Ἀσίας μέρους, τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἔτι τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους, τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον συμβέβηκε· τὸ δὲ σύμπαρ ἐστὶ διάστημα, τῶν κόλπων ἀπάντων περιπλεομένων ἀπὸ τοῦ Αἰλανίτου μυχοῦ ἕως Κοττιαρίου ποταμοῦ ἐκβο-
10 λῶν τοῦ ἐν τῷ κόλπῳ Σινῶν τυγχάνοντος, σταδίων
„ι' „ε γσζε'.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς παραλίας τῶν ἀριστερῶν μερῶν ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον.

51. Ἀπὸ τοῦ Αἰλανίτου μυχοῦ, ὅθεν τὴν ἀρχὴν
15 ἐποίησάμεθα τοῦ περίπλου [τῶν] τῆς Ἀσίας ἀριστερῶν μερῶν, μέχρι τῶν στενῶν τοῦ Ἀραβίου κόλπου στάδιοι „α χθ'.

Ἀπὸ δὲ τῶν στενῶν τοῦ Ἀραβίου κόλπου τοῦ περίπλου τῆς τε Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ μέρους τοῦ Ἰνδι-
20 κοῦ πελάγους στάδιοι „β αφλ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Περσικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ αὐτοῦ πάλιν στόματος, τοῦ περίπλου παντὸς τοῦ Περσικοῦ κόλπου [στάδιοι „α ςψλ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ κόλπου] μέχρι τῶν ὄρων τῆς
25 τῶν Καρμανῶν παραλίας στάδιοι εθν'.

Ἀπὸ δὲ τῶν προειρημένων τῆς Καρμανίας ὄρων μέχρι Ῥίζανα πόλεως τῆς τῶν Γεδρωσίων παραλίας
στάδιοι γων'.

Ἀπὸ δὲ τῶν προρρηθέντων ὄρων τῆς Γεδρωσίας
30 καὶ ἔτι τοῦ πρώτου καὶ δυσμικωτάτου στόματος τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Σάγαπα, μέχρι τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, δ καλεῖται Ἀντιβολή, τῆς παραλίας τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς
στάδιοι „γ γχζε'.

§ 50, l. 5. καὶ ἔτι τοῦ Περσικοῦ κόλπου] Hæc verba huc transposui e seqq., ubi codex turbatus ita habet : Τὸ δὲ σύνπαρ (sic) ἐστὶ διάστημα τῶν κόλπων ἀπάντων περιπλεομένων καὶ ἔτι τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀπὸ τοῦ Αἰλανίτου μυχοῦ ἕως Κοττιαρίου ποταμοῦ κτλ. || — 11. „ι' „ε γσζε'] „ι' „β γτζε' hoc loco codex, at infra præbet numerum quem h. l. reposuimus. Summam enim non esse stadiorum 123395, sed potius 153295, e computo recte instituto apparet; certe de numero 153000 non est dubitatio; num vero stadia 395 an 295 rectius ponantur, dirimi nequit.

§ 51, l. 14... μυχοῦ ὄρων τὴν ἀρχὴν ἐποίησάμεθα τὸν περίπλου τῆς Ἀσίας κτλ. codex. Possis etiam ὄρων [ἀφ' ὧν]. || — 17. „α χθ' codex, in quo quum θ' numerus a computationis ratione Marcianæ abhorreat, ejus loco posui ο' numerum, qui cum illo facillime confunditur.
20. „β αφλ'] „αφλ, 10530, codex corrupte. Supra § 19 legimus Arabiæ felicis periplus esse stadiorum 38150. Jam quum ora sinus Arabici sit stadiorum 11670, ut modo legimus, porro quum ab Asabôn promontorio sive ab ostio sinus Persici usque ad Mæsaniten sinum stadia 5140 computentur § 19 : ad explendum summam

CONSUMMATIO OMNIUM DISTANTIARUM
PRÆDICTARUM.

50. Ac totum quidem periplus et circumscriptio-
nem maritimæ oræ Asiaticæ, nimirum sinus Arabici et Rubri maris, porro sinus Persici et Indici pelagi, hunc in modum se habere contigit; summa autem distantia, si sinus omnes circumnavigaveris ab Ælanitico recessu usque ad ostia Cottiaris fluvii in Sinarum sinu, stadiorum est 153295.

Particulares vero distantie sinistræ oræ maritimæ hoc modo se habent.

51. Ab Ælanitico recessu (unde exordium sumpsimus periplus sinistrarum Asiæ partium) usque ad fauces sinus Arabici stadia 11670.

A faucibus sinus Arabici periplus maris Rubri et partis Indici pelagi stadia sunt 21530 (21340?).

Ab ostio sinus Persici usque ad ostium periplus totius sinus Persici [est stadiorum 16790.

A sinu Persico] usque ad fines oræ Carmanicæ sunt stadia 5950.

A prædictis finibus Carmanicæ usque ad Rhizana oppidum ora Gedrosiæ est stadiorum 3850.

A prædictis finibus Gedrosiæ et a primo maximeque occidentali ostio Indi fluminis, quod vocatur Sagapa, usque ad quintum ostium Gangis fluvii, quod vocatur Antibile, Indiæ intra Gangem fluvium sitæ ora maritima est stadiorum 35695.

stadiorum 38150 tribuenda oræ Arabiæ meridionali forent stadia 21340, „β ατμ'. Hinc liquet nostro loco pro „α scribendum esse „β α; minus patet num pro φλ' etiam scribendum sit τμ', an potius § 19 38150 „γ ηρν', corruptum sit et mutandum in 38340, „γ ητμ'. Illud tamen probabilius est. Quare in subjuncto laterculo pro 21530 posuimus 21340. || — 22. Inclusa supplevi. Excidisse quædam in codice tum inde intelligitur quod sinus Persicus non pertinet usque ad fines Carmanicæ, tum eo demonstratur, quod stadia 5950 supra § 30 numerantur ab ostio sinus Persici usque ad finem Carmanicæ. Quem supplevi stadiorum numerum 16790, postulat summa stad. 153295. Quum vero antecedens numerus non ab omni parte tutus sit, neque hunc pro certissimo venditare licet. Supra in ora sinus Persici recensentur stadia 16220, quibus addenda sunt stadia 500 vel 600 inter occidentale et orientale Tigridis ostium interjecta. V. not. ad § 27. || — 25. εθν'] εθν' codex; at εθν' reponendum esse patet ex § 30 ubi vide. || — 27. ἑδρωσίων cod.; ibidem Ῥιζανα πόλεως (sic) cod. || — 28. γων'] sic etiam § 33. || — 31. Σάγαπα, non Σαγάπα, codex. || — 33. Γάγγου

Ἀπὸ δὲ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβολή, μέχρι τῶν ὄρων τῶν πρὸς τοὺς Σίνας, οἵτινες ἐν τῇ μεσαιτάτῃ τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου τυγχάνουσι, τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς στάδιοι „δ, εν’.

- 5 Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ κόλπῳ τῶν Σινῶν ὁρίου ἐπὶ Κοττιάριος ποταμὸς ἐκβάλας τῆς τῶν Σινῶν παρὰ τῆς στάδιοι „α, β, γν’.

Οἱ πάντες ἀρροῖζονται τοῦ προειρημένου περίπλου παντὸς τῶν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν ἀπὸ τοῦ Αἰ-
10 λανίτου μυχοῦ μέχρι τοῦ Σινῶν ἔθνους καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κοττιάριος ποταμοῦ στάδιοι „ι, „ε, „σ, ζε’.

52. Τέλος τοῖνυν ἐνθάδε τοῦ πρώτου βιβλίου ποιησόμεθα, παντὸς μὲν τοῦ Ἀραβίου κόλπου, πάσης δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πε-
15 λάγους τῶν τε δεξιῶν μερῶν, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἀριστερῶν, ὅσα τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελείᾳ καὶ φιλομαθείᾳ γέγονεν ἐφικτὰ, μέχρι τῆς ἀγνώστου γῆς καθ’ ἑκατέρας τὰς ἡπείρους, τῆς τε ἐπ’ αὐτῆς καὶ τῆς μεσημβρινῆς, τὸν περίπλου ἀναγράφαντες. Ἀρξόμεθα δὲ τοῦ κατὰ τὸν
20 δυτικὸν ὠκεανὸν περίπλου· τοῦτο γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου πράξειν ὑπεσχόμεθα.

Μαρκιανὸς Ἡρακλεώτου τοῦ Πόντου Περίπλους τῆς ἐξω θαλάσσης ἐφ’ οὗ καὶ ἐσπερίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μεγίστων νήσων. Τῶν εἰς β’ τὸ α’.

A quinto Gangis fluvii ostio, quod vocatur Antibole usque ad Sinarum regionis confinia, quæ sunt in medio sinu Magno, Indiæ extra Gangem sitæ sunt stadia 45350.

A termino Sinarum, qui est in sinu Magno, usque ad Cottiaris fluvii ostium ora Sinarum maritima est stadiorum 12650.

Cuncta totius hujus peripli sinistrarum Asiæ partium, inde ab Ælanitico recessu usque ad Sinas et ostia Cottiaris fluvii, colliguntur stadia 153295.

52. Finem igitur hic faciemus primi libri, descripto periplo totius Arabici sinus et totius Rubri inaris, quin etiam dextrarum nec non sinistrarum Indici pelagi partium, quoad fieri potuit hominum diligentia et studio, usque ad terram incognitam utriusque continentis, tam orientalem quam meridionalem. Exordiemur deinceps periplum occidentalis oceani, sicuti initio libri facere polliciti sumus.

Marciani Heracleensis ex Ponto Periplus exteri maris orientalis, maximarumque in eo insularum. Operis bipartiti liber prior.

[BIBAION ΔΕΥΤΕΡΟΝ.]

- 25 Τὰδε ἐνέσθιν ἐν τῷ β’ Μαρκιανοῦ περίπλῳ ἐφ’ οὗ καὶ ἐσπερίου ὠκεανοῦ.
Προοίμιον.
Ἰβηρίας τῆς καὶ Ἰσπανίας τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ ἀρκτῶν ὠκεανὸν αὐτῆς μερῶν περίπλους. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως
30 ἔχει.
Βαιτικῆς τῶν ἀπὸ τῆς Κάλπης μερῶν μέχρι τῶν τῆς Λουσιτανίας ὄρων περίπλους.
Λουσιτανίας περίπλους.
Ταρρακωνησίας περίπλους.
35 Τῆς καλουμένης Κελτογαλατίας περίπλους. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.
Ἀκυτανίας περίπλους.
Λουδοβουνησίας περίπλους.
Βελγικῆς σὺν Γερμανίᾳ τῇ ἄνω καὶ [τῇ] κάτω περίπλους.
40 Γερμανίας [τῆς] μεγάλης περίπλους.
Σαρματίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ περίπλους.
Περὶ τῶν Πρεττανικῶν νήσων.

[LIBER SECUNDUS.]

Hæc insunt libro secundo Marciani peripli oceani orientalis et occidentalis.

Proemium.

Ibericæ sive Hispaniæ quatenus oceano occidentali et septentrionali adjacet, periplus; cujus partes ita habent :

Bæticæ partium a Calpe usque ad terminos Lusitaniæ periplus.

Lusitaniæ periplus.

Tarraconesiæ periplus.

Celtogalatix, quam vocant, regionis periplus; cujus partes sunt :

Aquitaniæ periplus.

Lugdunensis periplus.

Belgiæ una cum Germania inferiore et superiore periplus.

Germaniæ magnæ periplus.

Sarmatiæ Europæ periplus.

De insulis Britannicis.

Ἰνδικῆς ποταμοῦ cod. || — „γ, ε, χ, ζε’] sic etiam § 39. || — 5. „δ, ε, ν’] sic § 42; hoc loco codex corrupte „α, ε, λ’. || — 7. Κοττιάρειος et mov Κοττιάρειος cod. || — 8. „α, β, γ, υ’] ut § 48. || — 11. μέχρι τῶν Σ. ἔθνους cod. § 52, l. 17. φιλομαθείᾳ cod.; em. Miller. || — 18. καὶ θ’] καὶ cod. || — 24. ἐφ’ οὗ] ἐφ’ οὗ codex || — 25. τὸ α’] τὰ cod.; em. Haase. — Igitur consummatio intervallo-
10 rum ita habet :

1. Sinus Arabicus stadiorum	11,670
2. Inde ad sinum Persicum	21,340
3. Sinus Persicus	16,790
4. Carmanica ora maris Indici	5,950
5. Gedrosiæ ora	3,850
6. India intra Gangem	35,695
7. India extra Gangem	45,350
8. Sinæ usque ad Cottiarin fl.	12,650
Summa	153,295

Ἰουερνίας νήσου Πρεττανικῆς περίπλους.

[Ἀλβίωνος νήσου Πρεττανικῆς περίπλους.]

Τῶν κατὰ τὴν Λιβύην μερῶν τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ μεσημβρινὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Αἰθιοπίας περίπλους. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

Μαυριτανίας Τίγγιτανῆς περίπλους.

Λιβύης τῆς ἐντὸς περίπλους.

Περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης πρὸς τὰς ἐπιστήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεων.

Hiberniæ, insulæ Britannicæ, periplus.

[Albionis, insulæ Britannicæ, periplus.]

Libyæ partium quæ sunt ad oceanum occidentalem et meridionalem usque ad Æthiopie Hypodromum (τοῦ τῆς Αἰθ. Ὑποδρομοῦ) periplus. Partes ejus hæc sunt :

Mauritanie Tingitanæ periplus.

Libyæ interioris periplus.

De distantis a Roma ad orbis terrarum urbes insigniores.

[ΠΠΟΟΙΜΙΟΝ.]

[PROOEMIUM.]

Τὸ δεῦτερον βιβλίον περιέξει τὸν ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ περίπλου πᾶντα, τὸν παρὰ τῷ δυτικῷ τε καὶ ἀρκτικῷ ὠκεανῷ μέχρι τῶν βορειοτάτων, καὶ ἔτι γε τῶν μεσημβρινῶν μερῶν, ἕως τῆς ἡγνοημένης ἑκατέρων τῶν ἡπείρων γῆς. Ἔσται δὲ οὗτος τῶν μὲν

Liber secundus continet periplus universum a freto Herculeo tum juxta oceanum occidentalem et septentrionalem usque ad boream extremum, tum etiam juxta partes meridionales usque ad utriusque continentis terram incognitam. Hic autem periplus est

Subjungimus laterculum singulorum intervallorum,

quæ in antec. vel traduntur vel a nobis suppleta sunt.

ARABIA.					
§ 31. Sinus Arabicus.....	11,670				
§ 31. Inde ad sinum Persicum (21,530 cod.).....	21,540				
§ 19. Inde ad Masaniten sinum et Tigridis ostium occidentale.....	5,140				
§ 19. Arabiæ Periplus usque ad Tigrim 58,150. [A Tigridis ostio occidentali ad ostium orientale].....	[570]				
SUSIANA.					
§ 20. A Tigride ad Vallum Pasini.....	80				
Inde ad Mogæum fl.....	700				
Inde ad Cornosum sinum.....	400				
Inde ad Eulæum fl.....	[690]				
Inde ad Vadum arenosum.....	[110]				
Inde ad Oroatin fl.....	1,450				
	5,450				
§ 22. A Tigride ad Oroatin.....	5,450				
PERSIS.					
§ 24. Ab Oroati ad Taocen prom.....	500				
Inde ad Rhogomanin fl.....	700				
Inde ad Chersonesum.....	500				
Inde ad Brisoanum.....	650				
Inde ad Ausinza.....	600				
Inde ad Bagradam fl.....	450				
	3,400				
§ 25. Ab Oroati ad Bagradam.....	3,400				
CARMANIA.					
§ 26. A Bagrada ad Daram fl.....	500				
Inde ad Cathrapem fl.....	500				
Inde ad Corium fl.....	700				
Inde ad Achindanum fl.....	400				
Inde ad Andanin fl.....	500				
Inde ad Saganum fl.....	400				
Inde ad Armuzam urb.....	200				
Inde ad Armozôn prom.....	800				
Inde ad Carpellam prom.....	750				
(Marcianus colligit. 4,250).....	4,250				
§ 27. A Bagrada ad Carpellam.....		4,250			
§ 31. Totius sinus Persici periplus * [16,790].					
§ 28. A Carpella pr. ad Canthatin.....	1,000				
Inde ad Agrisam.....	250				
Inde ad Omana.....	600				
Inde ad Rhogana.....	150				
	2,000				
		49,800			
CARMANIA.					
A Rhoganis ad Salarum fl.....	2,000			49,800	
Inde ad Pas dem.....	150				
Inde ad Samydacen urbem.....	200				
Inde ad Samydacen fl.....	500				
Inde ad Tisam urbem.....	400				
Inde ad Hydriacen fl.....	200				
Inde ad Bagiam prom.....	400				
Inde ad Cyiza port.....	250				
Inde ad Alambatera prom.....	400				
	4,700				
§ 28. A Carpella ad Alambatera prom.....				4,700	
Ab Alambatre ad Derenobillam.....	250				
Inde ad Cophantem port.....	250				
Inde ad Zorabum fl.....	200				
Inde ad Badara.....	250				
Inde ad Musarna.....	500				
	1,250				
§ 30. A Carpella ad Musarna.....	5,950				
A Bagrada ad Musarna.....	10,200				
GEDROSIA.					
§ 32. A Musarnis ad Artabin fl.....	1,500				
Inde ad Rapraua.....	500				
Inde ad Mulierum port.....	500				
Inde ad Cœamba.....	400				
[Inde ad Rhizana].....	[1,100]				
	3,850				
§ 35. A Musarnis ad Rhizana.....				3,850	
INDIA INTRA GANGEM.					
§ 34. A Naustathmo ad Cory. (1,725 cod.).....				21,725	
[A Cory ad Apheterion].....				[8,310]	
§ 39. Ab Apheterio ad quintum Gangis ostium.....				5,660	
§ 39. A Naustathmo ad quintum Gangis ost. 35,695.					
INDIA EXTRA GANGEM.					
[A Gange ad Magnum promontorium].....				[32,800]	
§ 42. A Magno prom. ad initium Sinarum.....				12,530	
§ 42. A Gange ad initium Sinarum 45,330.					
SINÆ.					
[Ab Indiæ confinis ad Notium pr.].....				[6,850]	
§ 43. Hinc ad Satyrorum pr. (Ferinus sinus) (10,505 cod.).....				4,550	
§ 46. Hinc ad Cottiarin fl. (Sinarum sinus).....				1,250	
§ 48. Ab Indiæ confinis ad Cottiarin stad. 12,680.					
§ 50. Ab Ælanite recessu ad Cottiarin....				155,295	

δεξιῶν μερῶν παρὰ τὴν Ἰδηρίαν, ἥτις καὶ Ἰσπανία καλεῖται, τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένων αὐτῆς τόπων, καὶ ἔτι παρὰ τὴν Ἀκυτανίαν καὶ τὴν Λουγδουνησίαν καὶ Βελγικὴν Γερμανίαν τε τὴν μεγάλην μέχρι τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σαρματίας, μεθ' ἣν ἡ πρὸς τοῖς ἄρκτοις ἄγνωστος ἐκδέχεται γῆ· πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ τῶν δύο νήσων τῶν ἐν τῷ ἄρκτῳ κειμένων ὠκεανῶ, ἃς κοινῶς μὲν Πρεττανικὰς καλοῦσι, λέγεται δὲ αὐτῶν ἢ μὲν Ἰουερνία, ἢ δὲ Ἀλβίων, τῶν δὲ ἀριστερῶν μερῶν παρὰ τὴν Λιδύην καὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν δυτικὸν καὶ μεσημβρινόν, καὶ τῶν προσεχῶν τοῦτοις τόπων μέχρι τοῦ λεγομένου Ὑποδρόμου Αἰθιοπικοῦ, ἐνθα τὸν πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἀναχέμενον ὠκεανὸν τέλος ἔχειν συνέστηκε, τῆς ἀγνώστου λοιπὸν ἐκδεχομένης γῆς.

2. Τῆς μὲν γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἀπάσης θαλάσσης, ὥσπερ καὶ προειρήκαμεν, ἀκριβῆ τὸν περίπλου (ὡς γε οἰόμεθα) πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἐνδεκα βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ Ἐφεσίου γεωγράφου, ὃν νομίζομεν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἐπιμελέστατον ἐν τοῖς τῆς γεωγραφίας τὸν περίπλου πεποιῆσθαι· τῆς δὲ ἔξω θαλάσσης, ἥτις ὠκεανὸς παρὰ τῶν πλείστων καλεῖται, εἰ καὶ μετρίως τινῶν μερῶν ὁ προειρημένος ἐμνημόνευσεν Ἀρτεμίδωρος, ἀλλ' ὅμως τὸν ἀκριβέστατον ταύτης περίπλου ἐκ τῆς τοῦ θειοτάτου Πτολομαίου γεωγραφίας καὶ προσέτιγε τοῦ Πρωταγόρου καὶ ἐτέρων παλαιῶν ἀνδρῶν ἐξελόντες, τοῦ μὲν Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἑκατέρων τῶν ἡπείρων καὶ ἔτι γε τοῦ Ἰνδοικοῦ πελάγους πάντος μέχρι τῆς ἑφᾶς καὶ τῆς ἀγνώστου γῆς μετὰ τῆς ἐκδεχομένης ἀκολουθίας ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ διεξήλθομεν· νυνὶ δὲ τὰ περὶ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν ἐπελευσόμεθα.

3. Ἀρχὴν τοίνυν ποιησόμεθα τοῦ περίπλου τῆς ἔξω θαλάσσης ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ. Οὗτος δὲ ὁ πορθμὸς διορίζει τὰς ἡπείρους ἑκατέρας, τὴν τε Ἰδηρίαν, [ἣν] καὶ Ἰσπανίαν πρσαγορεύουσι, μέρος τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν καταντικρὺ ταύτης κειμένην Λιδύην. Ἐκπλέοντι γὰρ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν καὶ πρὸς τὸν ὠκεανὸν ἐπειγομένη, ἐν δεξιᾷ μὲν τῆς Ἰσπανίας ἐστὶν ἡ Βαιτικὴ τὸ ἔθνος, ἐν ἀριστερᾷ

partium dextrarum juxta Iberiam sive Hispaniam, quatenus hæc oceano adjacet, atque juxta Aquitaniam et Lugdunensem et Belgicam et Germaniam Magnam usque ad Sarmatiam Europæam, post quam sequitur terra incognita borealis; præterea etiam duarum insularum oceani septentrionalis, quæ communi quidem nomine Britannicæ vocantur, proprio autem altera dicitur Hibernia, altera Albionis insula; dein vero partium sinistrarum juxta Libyam et oceanum occidentalem et meridiōalem, locorumque hisce adjacentium usque ad Hypodromum Æthiopicum, ubi oceanum ad meridiem effusus desinere constat, sequente deinceps terra incognita.

2. Etenim maris intra Herculis columnas universi, ut supra jam diximus, accuratum (nostra certe opinione) periplum fecimus in epitome undecim librorum Artemidori Ephesii geographi, quem in geographiæ libris maris nostri periplum summa cum diligentia conscripsisse existimamus; maris vero exterioris, quod a plerisque Oceanus dicitur, partium licet quarundam leviter meminerit præfatus Artemidorus, accuratissimum tamen ejus periplum ex Ptolomæi divinissimi geographia ac insuper ex Protagoræ aliorumque veterum libris desumpsimus, atque Arabici quidem sinus et Rubri maris periplum juxta utramque continentem, nec non totius Indici pelagi usque ad orientalem et incognitam terram, eo quo fieri potuit ordine, in priori libello persequuti sumus; nunc vero ea quæ ad occidentalem pertinent oceanum, aggrediemur.

3. Initium igitur faciemus peripli maris exteri a freto Herculeo. Fretum hoc utramque disternit continentem: Iberiam, quam Hispaniam etiam nuncupant, Europæ partem, et objectam ei Libyam. Exeunti enim e freto Herculeo, et cursum tenenti versus oceanum, a dextra est Bætica Hispaniæ provincia, a sinistra vero Libyæ sunt provinciæ quæ vocantur

In *Argum.* initio pro ἐφῶυ cod. ἐφῶυ. In apogr. Vat. ante ἐφῶυ (sic) siglum conspicitur, quod κατὰ significare censuit Hæschel., recte tamen monens hanc vocem esse nihili. Miraris Hudsonum legendum putantem κατ' ἄρκτῳ τε καὶ ἐστ. ὠκ. In codice post verba ἐστ. ὠκεανῶ iterum legitur ἐν τῷ β'. || — 30. Ἰσπανίας cod. h. l. et in seqq. ubique. || — 34. δρων cod. || — 40. Λουγδ. περ.] Hæc in apogr. Vat. post verba Λουσιτανίας περ. male transposita sunt. || — 41. σὺν Γερμανίας τῆς ἄνω καὶ κάτω codex, sicut in titulo § 27.; em. Hudson. Fortasse præstat: σὺν Γερμανίαις ταῖς ἄνω καὶ κάτω. || — 2. Ἀλβ... περίπλους inseruit Miller. || — 6. τιγατάνης cod. || — 7. τῆς ἐντὸς V. Ptolem. IV, 6. Ceterum Libyæ periplus in codice nostro excidit, itemque caput Περὶ τῶν... διαστάντων, cujus semel mentionem fecit Stephanus Byz. V. § 47.

§ 1, p. 541, l. 14. μεσημβρινῶν cod. || — τῆς ἐκδεχομένης cod.; em. Hudson. || — 15. οὕτως cod. || — p. 542, l. 9. Ἰουερνία h. l. cod. || — 12. Ὑποδρόμου] Sic etiam Ptolemæus IV, 6 p. 292, nisi quod unus ex Wilbergi codicibus præbet Ἱπποδρόμος, sicut est ap. Agathemerum, quem vocant, II, 5: πρὸς μὲν τῷ Αἰθιοπικῷ καλούμενῳ Ἱπποδρόμῳ Ἱπποφάγοι Αἰθίοπες.

§ 2, l. 19. ἐπιμελέστατον περίπλου ἐν τοῖς τῆς γεωγραφίας βιβλίοις πεποιῆσθαι. apogr. Vatican. Vocem βιβλίοις post γεωγρ. in nostris inseruit Miller.; quo opus non erat. || — 20. πεποιῆσθαι cod. || — 21. εἰς cod. || — 25. Πτολ. sic codex., neque id corrigendum. || — 27. πελάγους cod. || — 31. ἐπελ.] codex; non vero ἐπελευσόμεθα, ut M. ait.

§ 3, l. 33. Literam A in ἄρχῃν rubricator pingere neglexit. || — 36. ἡν suppl. Miller. || — 39. ὠκεανὸν μὲν

δὲ εἰς τῆς Λιβύης αἱ Μαυριτανίαι καλούμεναι. Τὸ δὲ μεταξὺ τούτων [κατὰ τὴν ἐντὸς θάλασσαν πέλαγος καλεῖται] Ἰβηρικὸν (μέσον δὲ τῶν εἰρημένων ἔθνων κείμενον). Διεκπλεύσαντι δὲ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν
 5 καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἥρας (οὗτος δὲ ἐν δεξιᾷ κατὰ τὸν ἐκπλου τοῦ πορθμοῦ κεῖται) ἐκδέχεται μὲν ὁ ὠκεανὸς, ἀναπεπταμένος ἐφ' ἑκατέρας τὰς ἡπείρους, τὴν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Λιβύην, καὶ ἔτι γε πρὸς τὰς δυσμὰς εἰς μέγεθος ἀπέραντον καὶ ἀγνωστον ἐκτεινόμενος.

4. Πρώτη δὲ ἡ νῆσος ἐν δεξιᾷ τὰ Γάδεια κειμένη τυγχάνει, ἔνθα τὰς Ἡρακλείους στήλας εἶναι συνέστηκεν. Οἱ μὲν γὰρ κατὰ Κάλπην τὸ ὄρος, ὅπερ ἐνδοτέρω τῶν Ἡρακλείων στενῶν κεῖται, τὰς στήλας εἶναι φασιν· οἱ δὲ κατὰ Γάδειρα τὴν νῆσον, ὥσπερ καὶ Ἀρτεμίδωρος ὁ γεωγράφος· κωλύει δὲ οὐδὲν ἀπὸ τῆς Κάλπης τοῦ ὄρους, ἣν οἱ πλείστοι στήλην Ἡρακλέους εἶναι βούλονται, τὸν περίπλου τῆς Ἰβηρίας ποιήσασθαι. Ἔστι δὲ τῆς μὲν Βαιτικῆς καλουμένης ἐπαρχίας ἡ Κάλπη, τέλος δὲ τοῦ ἔθνους τούτου καὶ ὄριον ὁ Ἄνας ποταμὸς
 20 ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν τὰς ἐκβολὰς ποιοῦμενος, μεθ' ὃν τὰ ἐχόμενα τῆς Ἰσπανίας ἔθνη κατὰ τὴν ἑξω θάλασσαν καὶ τὸν ὠκεανὸν κείμενα τυγχάνει. Ἔσται τοίνυν ὁ περίπλος τὴν ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ Κάλπης καὶ [τούτου] τοῦ μέρους τῆς Βαιτικῆς
 25 ἐπαρχίας.

5. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν ταῦτα τὰ μέρη περιπλευσάντων περὶ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν διεσφάλησαν, καίτοιγε τὰς αἰτίας ἡμεῖς τῆς τοιαύτης πλάνης ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ διεξήλθομεν· ὁμοῦς ἔνεκεν ἀκριβείας
 30 μείζονος διπλοῦν ὡς ἐπίπαν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσγράψαι προσιλόμεθα, τό τε μὴ πλεον καὶ τὸ μὴ ἔλαττον κατὰ γραμμὴν ὑποτείνουσιν προστιθέντες, ὥστε τὸ μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν ἑκατέρων ὥσπερ ὅρον τινὰ τῆς ἀληθείας κεῖσθαι τοῖς τὴν ἀκριβείαν ἐπιζητοῦσι.
 35 Τοῦτο γὰρ σαφὲς καὶ Πρωταγόρας ἐν τῇ γεωγραφίᾳ ποιήσας δοκεῖ τὴν περὶ τοὺς σταδίου πλάνην ἐκπεφευγέαι.

ΙΒΗΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ ΑΥΤΗΣ ΜΕΡΩΝ.

40 6. Ἡ Ἰβηρία ἥτις καὶ Ἰσπανία καλεῖται, ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν Πυρναίων ὄρων, διήκει δὲ ἐπὶ πλείστον, ὑφ' ἑκατέρων τῶν θαλασσῶν περιεχομένη, τοῦ τε ὠκεανοῦ τοῦ ἀρκτοῦ καὶ δυτικοῦ καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης. Ἡ δὲ Πυρρὴν τὸ ὄρος ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀρξά-

Mauritania; interjectum his [interni maris pelagus vocatur] Ibericum. Fretum autem Herculeum enaviganti et Junonis templum prætervecto (quod e freto egredienti a dextra est) occurrit oceanus ad utramque continentem, Iberiam scilicet et Libyam, diffusus, atque occidentem versus in interminatam ignotamque amplitudinem porrectus.

4. Primum autem a dextra est Gades insula, ubi Herculis columnas esse constat. Sane quidem nonnulli juxta Calpen montem, qui intra angustias Herculeas jacet, columnas positas esse dicunt, alii vero ad Gades insulam, ut Artemidorus quoque geographus; nihil autem obstat quin a Calpe monte, quam plerique Herculis columnam esse volunt, Iberiæ periplus faciamus. Pertinet autem Calpe ad provinciam, quam Bæticam nominant; finis vero hujus populi et terminus est Anas fluvius, in oceanum occidentalem influens; post quem reliquæ Hispaniæ provinciæ ad mare exterum et oceanum sitæ sunt. Periplus igitur initium habebit a Calpe Iberiæ et ab ea parte Bætica provinciæ.

5. Quoniam vero multi partes hasce circumnavigantes in stadiorum numero fuerint decepti, quamquam nos erroris hujusmodi causas in priori libello recensuimus, ob accuratiorem tamen notitiam, duplicem ubique stadiorum numerum adscribendum duximus, non plus et non minus juxta lineam subtendentem adjicientes: adeo ut qui inter utrumque numerum medius est, quasi pro-regula veritatis sit accurate rem explorantibus. Hoc ipsum enim sapienter Protagoras in geographia observans, istum circa stadia errorem evitasse videtur.

PARTIUM IBERIÆ, QUÆ ET HISPANIA NOMINATUB, OCEANO ADJACENTIUM PERIPLUS.

6. Iberia, quæ et Hispania dicitur, incipit a montibus Pyrenæis, latissimeque extenditur, ab utroque mari circumdata, tam oceano septentrionali et occidentali, quam mari nostro. Pyrene autem mons e nostro mari incipiens porrigitur usque ad oceanum

ἐπειγ. codex; transposui v. μὲν post v. ἐν δεξιᾷ. || — Ἰσπανίᾳ δὲ ἐστὶν cod.; in quo ΔΕ fort. natum ex Ἰσπανίᾳ AC. || — 1. Probabile est post v. καλούμεναι excidisse τὰ ἔθνη, monente Hudsono. || — 2. Inclusa inserui. V. Ptolem. II, 4; cf. Marcian. II, 8. Pro τὸ δὲ μεταξὺ τούτων alia lectio erat: τὸ μέσον δὲ τῶν εἰρημένων ἔθνων κείμενον. Harum altera e margine irrumpens causa exstitit turbarum. || — 6 Ante ἐκδέχεται: nescio an exciderit παραπλεύσαντι.

§ 4, l. 12. κατὰ Κάλπην, idque ita ut ipsa Calpe esset columnarum altera, ut cum Ptolemæo II, 4 aliis-

que statuit Marcianus. || — 14. κατὰ Γάδειρα] τὰ Γάδεια cod.; recte mutavit Salmasius; vulgata ferri nequit, quum ipsa Gadira insula una ex columnis haberetur. || — 19. ὁ ἄνω ποτ. cod. || — 8. τούτου inserui.

§ 5, l. 27. τῶν ante σταδίων, a Millero omissum, habet codex. || — διεσφάλησαν] διεσφάσαν codex; διεσφάλησαν em. Hudson; possis etiam διεφώνησαν. || — 28. καί τί γε cod. || — ἐνεκεν] ὅγ codex; quod ἐνεκεν, non vero γάρ, significare consentaneum est.

§ 6. l. 42. ὅτ] sic cod.; ἐφ' edit. || — 43. Πυρρὴν

μένη θαλάσσης διατείνει μέχρι τοῦ ἀρκτοῦ ὠκεανοῦ. Καὶ τὸ μὲν ἐν πέρας τοῦ ὄρους εἰς τὴν ἡμετέραν ἔκκειται θάλασσαν, τὸ δὲ ἕτερον πέρας αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρκτους καὶ τὸν ἀρκτοῦ ὠκεανὸν προβέβληται. Διαζεύ-
 5 γνυσι δὲ καὶ διαίρει τὴν Ἰβηρίαν πρὸς τὴν ἐχομένην Κελτογαλατίαν, ὡς δοκεῖν εἶναι τὴν Ἰβηρίαν μεγίστην χερσόνησον κατὰ τὸν αὐχένα τῇ Πυρρήνῃ προσεχο-
 μένην. Κυρτοῦται δὲ πῶς τὸ ὄρος ὡς ἐπὶ τὴν Ἰσπανίαν.

7. Πρῶτερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία διήρητο ὑπὸ Ῥω-
 10 μαίων εἰς ἐπαρχίας δύο, νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς, εἰς Ἰσπανίαν Βαιτικὴν καὶ εἰς Ἰσπανίαν Λουσιτανίαν καὶ Ἰσπανίαν Ταρρακωνησίαν. Τῆς μὲν Βαιτικῆς τὸ πλεῖστον πρὸ τῆς καθ' ἡμᾶς κεῖται θαλάσσης τῶν Ἡρακλείων ἐντὸς στηλῶν, μέρος δὲ τι παρὰ τὸν δυτικὸν ὠκεανόν.
 15 Τῶν δὲ λειπομένων ἐθνῶν δύο ἡ μὲν Λουσιτανία πᾶσα κατὰ τὸν δυτικὸν ὠκεανὸν τυγχάνει κειμένη, ἡ δὲ Ταρρακωνησία μέρει μὲν πλείστῳ τῷ ἀρκτοῦ ὠκεανῷ πρόσκειται, μέρει δὲ τινὶ καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσσει, ἐφ' ἑκατέρας ἐκ τῆς μεσημβρίας ἀνέχουσα τὰς θαλάσσας
 20 μέχρι τῶν Πυρρηναίων ὄρων. Γράψομεν τοίνυν τὸν περίπλου τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν τῆς Ἰβηρίας μερῶν· τοῦτο γὰρ ποιήσιν ὑπεσχόμεθα.

ΒΑΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΑΛΠΗΣ ΜΕ-
 ΡΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΛΟΥΣΙΤΑΝΙΑΣ ΟΡΩΝ.

8. Ἡ Βαιτικὴ Ἰσπανία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων καὶ δυσμῶν Λουσιτανία καὶ μέρει τῆς Ταρρακωνησίας ἐπαρχίας, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ καλούμενῳ Βαlearικῷ πελάγει (τοῦτο δὲ συνῆπται τῇ Ἰβηρικῇ θαλάσσει), ἀπὸ δὲ μεσημβρίας κατὰ μὲν τὴν ἐκτὸς θάλασσαν καὶ
 30 τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, κατὰ δὲ τὴν ἐντὸς θάλασσαν τῷ Ἰβηρικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοιαύτη, ἡ δὲ κατὰ μέρος περίπλους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

9. Ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὄρους καὶ στηλῆς, ἥτις ἐστὶν ἐν
 35 ἀρχῇ τῆς ἐντὸς θαλάσσης, ἐκπλέοντι ἐπὶ τὸν πορθμὸν καὶ τὸν ὠκεανόν, δεξιὰν τὴν ἡπειρὸν Ἰβηρίας ἔχοντι, εἰς Καρτηλίαν στάδιοι ν'. Ἐνταῦθα παροικεῖ τὸ ἔθνος [τῶν] Βαστουλῶν τῶν καλουμένων Ποινῶν. Ἀπὸ δὲ Καρ-

septentrionalem. Atque una quidem jugi extremitas in mare nostrum prominet, altera vero extremitas ad septentriones et oceanum septentrionalem projicitur. Disjungit autem et dividit Iberiam finitima Celtogalatia, adeo ut Iberia videatur esse maxima peninsula, quæ cervice sua Pyrenæ adhæret; incurvatur tamen jugum quodammodo Hispaniam versus.

7. Prius equidem Iberia divisa erat a Romanis in provincias duas, nunc vero in tres, in Hispaniam Bæticam, in Hispaniam Lusitaniam, in Hispaniam Tarraconensem. Bæticiæ pars quidem maxima prætenditur nostro mari Herculeas intra columnas, pars vero quædam juxta occidentalem sita est oceanum. Ex reliquis provinciis duabus Lusitania quidem tota juxta oceanum occidentalem jacet; Tarraconensis autem maxima quidem ex parte adjacet septentrionali oceano, parte vero aliqua etiam nostro mari, a meridie pertingens ad utraque maria usque ad Pyrenæos montes. Periplum igitur scribemus partium Iberiæ earum quæ sunt juxta oceanum; hoc enim nos facturos esse polliciti sumus.

PERIPLUS PARTIUM BÆTICÆ A CALPE USQUE AD
 TERMINOS LUSITANIÆ.

8. Hispania Bætica terminatur a septentrione et occidente Lusitania et parte Tarraconensis provinciæ, ab oriente pelago Balearico appellato (quod conjungitur Iberico mari), a meridie, juxta mare quidem exterum et Herculeum fretum, occidentali oceano, juxta autem mare internum Iberico pelago. Ac universa quidem ciscumscriptio hujusmodi est, periplus vero particularis ad hunc modum se habet.

9. A Calpe monte et columna, quæ in principio maris interioris est, enaviganti in fretum oceanumque et a dextra habenti Iberiæ continentem, ad Carteiam stadia sunt 50. Hic accolit gens Bastulorum, qui dicuntur Pœni. A Carteia ad Barbesola stadia 100.

cod. — 1. διατείνη cod. — 7. τῆς Πυρρήνης προσε-
 χόμενον cod., em. Hudsonus vertendo : *Iberiam vi-*
deri maximam peninsulam, Pyrenæo monti juxta
isthmum adherentem. — 8. Eadem iisdem plane
 verbis leguntur apud Ptolemæum II, 5, p. 119 : Κυρ-
 τοῦται δὲ πῶς τὸ ὄρος ὡς ἐπὶ τὴν Ἰσπανίαν κτλ..

§ 7. Cf. Constantinus Porph. De adm. imp. c. 23, ubi inter alia quæ de Iberia c. Stephano Byz. afferuntur, etiam Marciani locum habes : Διηρεῖτο δὲ ἡ Ἰβηρία εἰς δύο, νυνὶ δὲ εἰς τρία, ὡς Μαρκανὸς ἐν περίπλῳ αὐτῆς· « Πρῶτερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο διήρητο ὑπὸ Ῥωμαίων, νυνὶ δὲ εἰς τρία, Βαιτικὴν, Λουσιτανίαν, Ταρρακωνησίαν. » C. Steph. Byz. p. 335 ed. Mein. — 19. ἑκατέρας τέσσα (sic) μεσημβρίας cod.; em. Hudson. — 20. πυρρηναίων cod.

§ 8. Vid. Ptolemæus II, 4. — 27. Βαlearικῷ codex.

§ 9. Cf. Ptolemæus II, 27, ubi Bæticiæ ora, quam Marcianus hoc segmine describit, ita habet :

Βαστουλῶν τῶν καλουμένων Ποινῶν.

Marcian.

Κάλπη ὄρος καὶ στηλὴ		
τῆς ἐντὸς θαλάσσης	7° 30'—36° 15'	
Καρτηλία	7° 30'—36° 10'	50 stad.
Βαρβήσουλα πόλις	7° 15'—36° 10'	100
Τρανσόουατα	6° 40'—36° 20'	200-145
Μενβαλία	6° 30'—36° 30'	[155]-123

Τουρδοῦλων.

Βαλίων πόλις	6° 15'—36° 40'	140-100
Βαλίωνος ποταμοῦ ἐκ- βολαί	6° 10'—36° 10'	70-50

τήϊας εἰς Βαρβήσολα στάδιοι ρ'. Ἀπὸ δὲ Βαρβήσολων
εἰς Τρανδοῦκτα στάδιοι οὐ πλεῖον σ', οὐχ ἦττον κατὰ
γραμμὴν ὑποτείνουσιν σταδίων ρμ'. Ἀπὸ δὲ Τραν-
δοῦκτων εἰς Μενραλίαν στάδιοι οὐ πλεῖον ρι', οὐχ ἦ-
τον σταδίων ρχγ'. Ἀπὸ δὲ Μενραλίας εἰς Βελῶνα πόλιν
στάδιοι οὐ πλεῖον ρμ', οὐχ ἦττον σταδίων ρ'. Ἐν-
τεῦθεν ἀρχεται [τὸ] τῶν Τουρδούλων ἔθνος. Ἀπὸ δὲ Βε-
λῶνος πόλεως εἰς Βελῶνος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι οὐ
πλεῖον σε', οὐχ ἦττον σταδίων ν'. Ἀπὸ δὲ Βελῶνος
ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον, ἐν ᾧ ὁ πορθμὸς
καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἡρας, στάδιοι σ', στάδιοι ρν'. (Ἐν-
τεῦθεν οἱ στάδιοι μόνον παρακρίσονται, καὶ ὁ μὲν πρό-
τερος ἀριθμὸς τὸ πλεῖστον ἀγλῶσει, ὁ δὲ ἐπόμενος τὸ
ἦττον, ὥστε μὴ καθ' ἕκαστον προγράφειν τὸ πλεῖον
καὶ ἑλάττω.) Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου ἐν ᾧ ὁ πορθμὸς
καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἡρας, πλέοντι τὸν ὠκεανὸν ὡς πρὸς τὰς
ἀρκτους, καὶ ὁμοίως δεξιὰν μὲν τὴν ἡπειρον ἔχοντι, ἀρι-
στερὰν δὲ τὸν δυτικὸν ὠκεανόν, ἐκδέχεται Μενεσθέως λι-
μήν. Εἰσὶ δ' ἐπ' αὐτὸν στάδιοι σκε, στάδιοι ρζ'. Κατὰ
τούτους τοὺς τόπους κεῖται νῆσος ἐν τῇ ἐκτὸς θαλάσῃ
τὰ Γάδειρα, ἐν ᾗ καὶ πόλις ὁμώνυμος Γάδειρα. Ἔστι
δὲ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου, ἔνθα ὁ πορθμὸς, ἐπὶ τὰ Γά-
δειρα τὴν νῆσον στάδιοι σο', στάδιοι σμ'. Ἀπὸ δὲ
Μενεσθέως λιμένος εἰς τὴν κατὰ Ἄσταν ἀνάγκυσιν στά-
διοι σί'. Ἐντεῦθεν ἀρχονται παροικεῖν Τουρδητανοί.
Ἀπὸ δὲ τῆς κατὰ Ἄσταν ἀναχύσεως ἐπὶ τὸ τοῦ Βαί-
τιος ποταμοῦ ἀνατολικώτερον στόμα στάδιοι τπε', στά-

A Barbesolis autem ad Transducta non plus stadiis 200,
non minus juxta lineam subtendentem stadiis 145.
A Transductis vero ad Menraliam non plus stadiis
115 (155?), non minus stadiis 123. A Menralia au-
tem ad Belonem civitatem non plus stadiis 140, non
minus stadiis 100. Hinc Turdnlorum gens incipit.
A Belone vero civitate ad Belonis fluvii ostia non plus
stadiis 75, non minus stadiis 50. A Belonis autem
fluvii ostiis ad promontorium, ad quod est freti ini-
tium et templum Junonis, stadia 200, stadia 150.
(Dehinc stadia fola adjiciuntur, et prior quidem nu-
merus *maximum* indicabit, posterior vero *minimum* :
adeo ut singulis *plus* et *minus* non amplius præpona-
mus.) A promontorio autem, ad quod fretum et
Junonis templum, oceanum naviganti veluti ad septen-
trionem, et similiter a dextra habenti continentem, a
sinistra vero occiduum oceanum, occurrit Menesthei
portus; ad eum usque sunt stadia 225, stadia 160.
His locis adjacet insula Gadira sive Gades in exte-
riori mari, in qua et civitas cognominis Gadira. A
promontorio autem, ubi fretum, ad Gadira insulam
stadia sunt 270, stadia 240. A Menesthei vero portu
ad æstuarium juxta Astan stadia 210. Hinc accollere
incipiunt Turditani. Ab æstuario autem juxta Astan
usque ad Bætis fluvii etium orientalius stadia 385, sta-

Τὸ ἀκρωτήριον, ἀφ' οὗ ὁ πορθμὸς, ἐν ᾧ ναὸς Ἡρας	5° 45'	36°	200-150
Μενεσθέως λιμὴν	6°	36° 20'	225-160

Τουρδητανῶν.

Ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνά- γκυσις	6°	36° 45'	210
Αἰπηγαί τοῦ ποταμοῦ	12°	38° 30'	(3350-2400)
Βαίτιος ποτ. τὸ ἀνατο- λικὸν στόμα	5° 20'	37°	385-285
Ὀνοβα Αἰστούρια	4° 40'	37° 20'	420-300
Ἄνα ποταμοῦ στόμα ἀνατολικώτερον	4° 20'	37° 30'	(2145-1550)
Αἰπηγαί τοῦ ποταμοῦ	14°	40°	210-150

38. Βλαστουρῶν codex, Βαστούλων et Βαστουλῶν codd.
Ptolemæi. Apud Strabon. p. 140 : τῶν Βαστητανῶν, οὗς
καὶ Βαστούλους καλοῦσιν. Plinius III, 3 quoque *Bastu-
los*, Appianus Hisp. c. 56 Βλαστοφοίνικες vocat. Eos-
dem Hecataeus ap. Steph. Byz., Ἐλβεστίους, Herodorus
ap. St. Byz. Ἐλβυστίλους dicere videtur. V. Movers
Phæn. Alterth. II, 2 p. 630. Cf. not. ad Scymn.
p. 203. || — ν'] μ' ap. Strabon. p. 140. Probabiliter
Marcianus et hoc loco et in sequente intervallo dupli-
cem stadiorum numerum notavit. At merus lusus esset,
si quis supplere talia in hoc periplo vellet, in quosin-
gulorum intervallorum numeri ne semel quidem cum
subductis summis stadiorum conciliari possunt. || —
1. Βαρβήσολα] Sic Ptolemæus et Tzetzes Chil.

VIII, 711; Βαρβήσολα.. Βαρβήσολων codex; *Barbesula*
Plinius I. l. Mela II, 6, 7. Geogr. Rav. IV, 42. || —
2. Τραλιδοῦκτα.. Τραλιδοῦκτων codex, confusis N et
Al; em. editt. e Ptolemæo; *Julia Treducta* in num-
mis; Ἰουλία Ἰόζα ap. Strabon. p. 140. V. Ukert. II, 1,
p. 345. Mannert. I, p. 302. || — 4. εἰς Μενλάρια.. ἀπὸ
δὲ Μενραλίας (primum scriba hoc quoque loco dede-
rat Μενραλίας, quod dein mutavit) codex. Ap. Pto-
lemæum Μενραλίς, ap. Strabon. p. 140 codices Μεν-
λαρία; ap. Stephan. v. Βῆλος: Μηλαρία; rectius ap.
Plutarch. Sertor. c. 12, Plinium III, 3, Itiner. p. 407,
Inscr. ap. Gruter. p. 321, 10: Μελλαρία, *Mellaria*.
V. Salmasius ad Solin. p. 205. Ukert. p. 344. || —
ριε'] Aut hic aut sequens numerus ρχγ' corruptus.
Fort. n. l. erat ρνε'. || — 5. Βελῶνα.. Βελῶνος.. Βέλ-
ωνος codex. Βελῶν fluvius vocatur in codd. Strabonis
p. 140; in Ptolem. vulgo Βαίλων; sed Βέλων quoque
in codd. occurrit; eodem modo ap. Plinium codd.
Bælon et *Belon*. || — 15. ἐν ᾧ κτλ.] Distinctius Ptole-
mæus: ἀφ' οὗ ὁ πορθμὸς, ἐν ᾧ ναὸς Ἡρας, quæ in Mar-
cianum et h. l. et mox iterum intulit Millerus. Ac
sane nostra non Marciani, sed excerptoris esse vix du-
bites. Similiter I. 7 legitur: ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐνθα
ὁ πορθμὸς. || — 15. ἐντεῦθεν.. ἑλάττω. Hæc quo-
que festinans excerptor interposuit. || — 18. μὲν εὐθὺς
et lin. 24 νεμεσθέως cod. || — 24. ἀσταναγκύσιν cod. In
Strabon. p. 140: ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάγκυσις. Idemque
ap. Ptolemæum reponendum, ubi codd.: ἡ κατὰ
Ἄσταν εἰσγκύσις, ἡ κατὰ Ἀσάνανα εἰσγκύσις. Vocem ex-
plicat Strabo. p. 140. 143. || — 26. Ἀσταν] Ἀσταν

διοι σπέ'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι γν', στάδιοι βύ'. Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικωτέρου στόματος τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἐπὶ Ὀνόβα Αἰστουρίαν στάδιοι υκ', στάδιοι τ'. Ἀπὸ δὲ Ὀνόβα Αἰστουρίας ἐπὶ τὰς τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι α', στάδια ρν'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι θρμς', στάδιοι αφν'. Ἐνταῦθα πέραν ἔχει τῆς Βαιτικῆς Ἰσπανίας τὸ μέρος τὸ παρῆκον παρ' ἑκατέρας τὰς θαλάσσας, τὰς περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν τυγχάνουσας, τήν τε καθ' ἡμᾶς καὶ τὴν ἔξω, τούτῃστι τὸν ὠκεανόν.

10. Ἔστι δὲ τῆς Βαιτικῆς πάσης τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ, περαιούμενον δὲ ἕως τῶν πηγῶν τοῦ αὐτοῦ Ἄνα ποταμοῦ, ὡς εἶναι τοῦ μήκους κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίου γψθ'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Βαιτικῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, καταλήγει δὲ πρὸς μεσημβρίαν ὡς ἐπὶ τὸν προειρημένον ναὸν τῆς Ἥρας ἦτοι Βελῶνα τὴν πόλιν ἢ Πόρτον μάγνον, ὡς εἶναι τοῦ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίους αρνη'. Ἔστι δὲ τῆς Βαιτικῆς ὁ περιορισμὸς τῆς μεσογείας σταδίων ςψθ', σταδίων ερμ'. Ἐχει δὲ ἔθνη ε', πόλεις ἐπισήμους π', ὅρη ἐπίσημα γ', ποταμούς ἐπισήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ε', λιμένα ἐπίσημον α'.

11. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου τῆς μὲν Βαιτικῆς πάσης ἀθροίζονται στάδιοι οὐ πλείον, ὅτμς', [οὐχ ἦττον σταδίων **] τοῦ δὲ μέρους τῆς Βαιτικῆς, οὐ καὶ τὸν περιπλου πεποιήμεθα, ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὄρους καὶ στήλης μέχρι τῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐκβολῶν τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν αὐτῆς παραλίας, στάδιοι οὐ πλείον, ὅτπ', οὐχ ἦττον σταδίων, αςμς'.

ΛΟΥΣΙΤΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

12. Ἡ Λουσιτανία τῶν Ἰσπανιῶν περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τῇ Ταρρακωνησίᾳ Ἰσπανίᾳ παρὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Δορίου ποταμοῦ, ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολῶν τῇ αὐτῇ Ταρρακωνησίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ προειρημένῃ Βαιτικῇ, [ἥντινα προσκεῖσθαι εἵπομεν καὶ τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ] καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσῃ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

cod. || — 4. ἐπὶ Ὀνοδαναιστουρίαν.. ἀπὸ δὲ Ὀνοδαναιστουρίας codex; fort. ipse Marcianus hæc sic corrupta reperit in Ptolemæo, ubi nostri codices: Ὀνοδὰ αἰστουρία, Ὀνόβα λιστουρία, Ὀνοβαλίστουρία, Ὀνοβαλίστουρία. Debebat ἐπὶ Ὀνοβα vel Ὀνόβα seu Ὀνόβων αἰστουρία. V. Plin. III, 3. Mela III, 1. Geogr. Rav. IV, 45.

§ 11, l. 31., βτπ'... αςμς'] Majores stadiorum numeri, qui in antec. recensentur, summam efficiunt stadiorum 2225; si a Julia Transducta ad Mellariam pro 115 mecum reposueris 155, summa est stadiorum 2265. Desiderantur igitur 115, quæ quibusnam locis addenda sint, certius dici omnino nequit. Quod

dia 285. Ab ostiis Bætis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 3350, stadia 2400. Ab ostio magis orientali Bætis fluvii ad Onobæ Æstuarium stadia 420, stadia 300. Ab Onobæ Æstuariis ad Anæ fluvii ostia stadia 210, stadia 150. Ab ostiis Anæ fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 2145, stadia 1550. Hic finem habet Hispaniæ Bætica pars contingens utraque maria quæ circa fretum Herculeum, tam mare nostrum, quam mare externum sive Oceanum.

10. Totius Bæticiæ longitudo incipit ab ostiis Anæ fluvii, terminatur ad fontes ejusdem Anæ fluvii, adeo ut longitudinis sint secundum lineam majorem stadia 3709. Latitudo Bæticiæ incipit a fontibus ejusdem fluvii, atque desinit versus meridiem in Junonis templum prædictum aut Belonem civitatem aut Portum magnum, adeo ut latitudinis spatium secundum lineam majorem sit stadiorum 1158. Mediterranea Bæticiæ circumscriptio est stadiorum 6709, stadiorum 5140. Gentes habet 5, urbes insignes 85, montes insignes 3, fluvios insignes 5, promontoria insignia 2, portum insignem 1.

11. Summa stadiorum peripli totius Bæticiæ non excedit 4345; partis autem Bæticiæ littoralis ad oceanum, cujus periplus fecimus, a Calpe monte et columna usque ad ostia Anæ fluvii stadia sunt non plura 2380, non pauciora 1245 (1745?).

LUSITANIÆ PERIPLUS.

12. Hispania Lusitanica terminatur a septentrione Tarraconensi Hispania juxta occidentalem partem Dorii fluvii, ab oriente eadem Tarraconensi, ab occidente oceano occiduo, a meridie prædicta Bætica, [quam et oceano occiduo adjacere diximus,] et nostro mari. Ac tota quidem circumscriptio ad hunc modum se habet, singula vero ita habent.

alterum numerum, αςμν', attinet, is aperte corruptus est. Quodsi tribus illis locis, ubi minor stadiorum numerus non memoratur, nullum fuisse auctorum disensum statuas, summa erit stadiorum 1823, quæ paullo minor esse debet, si tribus istis locis minores stadiorum numeri scribarum negligentia omisi sunt. Fortasse igitur pro αςμς' (1245) auctor dederat αςμν' (1745).

§ 12. V. Ptolemæus II, 4. Cf. Stephan. Byz.: Λουσιτανία, ὅμορος τῆς Βαιτικῆς. Μαρκιανὸς ἐν περιπλῷ αὐτῆς. || — 36. Δορίου] Sic codex ubique. Ptolemæi codices fluctuant inter Δωρίον et Δορίου; vulgo Δωρίου. Formam Δόριος habes etiam ap. Appian. Hisp. c. 72. 90. Δορία;

13. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ προειρημένου Ἄνα ποταμοῦ ἐπὶ Βάλσα στάδιοι τπ', [στάδιοι **], καὶ ταῦτα ἐπὶ τὰ μέρη Τουρδῆτανοι παροικοῦσιν. Ἀπὸ δὲ Βάλσων εἰς Ὀσσόνοβα στάδιοι τμ', στάδιοι τ'. Ἀπὸ δὲ Ὀσσόνοβα ἐπὶ τὸ Ἱερὸν ἀκρωτήριον στάδιοι τξ', στάδιοι σξ'. Τοῦτο ἐπὶ πολλὸν (τὸ ἀκρωτήριον) εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔκκειται, καὶ ἔστι τῶν σφόδρα ἐπισημοτάτων. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου εἰς Καλίποδος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ατν', στάδια 79ν'. Ἀπὸ δὲ Καλίποδος ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Σάλακρα στάδιοι σλ', στάδιοι σί'. Ἀπὸ δὲ Σαλάκρων εἰς Καίτοδριξ στάδιοι ρε', στάδιοι ρ'. Ἀπὸ δὲ Καίτοδριξ εἰς Βαρβάριον ἄκρον στάδιοι ρδ', στάδιοι ρξ'. Ἀπὸ δὲ Βαρβαρίου ἄκρου εἰς Ὀλιοσιπῶνα στάδιοι τπ', στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Ὀλιοσιπῶνος ἐπὶ τὰς τοῦ Τάγου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρνε', [στάδιοι **]. Εἰσὶ δὲ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ [στάδιοι **]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάγου ποταμοῦ ἐπὶ Σελήνης ὄρος, ἄκρον, εἰσὶ στάδιοι ρν', στάδιοι ρκ'. Ἐνταῦθα παράκειται [νῆσος] Λάνδοβρις καλουμένη· εἰσὶ δὲ ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τῆς Σελήνης

13. Ab ostiis predicti Anæ fluvii ad Balsa stadia 380, [stadia 240?]; per hunc tractum accolunt Turditani. A Balsis ad Ossonoba stadia 340, stadia 300. Ab Ossonoba vero ad Sacrum promontorium stadia 360, stadia 260. Hoc promontorium valde in oceanum prominēt, inque numero est longe celeberrimorum. A Sacro autem promontorio ad Calipodis fluvii ostia stadia 1350, stadia 950. Ab ostiis fluvii Calipodis ad Salacra (Salacia) stadia 230, stadia 210. A Salacris (Salacia) ad Cætobrigem stadia 105, stadia 90. A Cætobrige ad Barbarium promontorium stadia 190, stadia 160. A Barbarico promontorio ad Oliosiponem stadia 380 (280?), stadia 250. Ab Oliosipone vero ad ostia Tagi fluvii stadia 155, [stadia 130?]. Ad fontes fluvii sunt [stadia **]. Ab ostiis vero Tagi fluvii ad Lunæ montis promontorium stadia 150, stadia 120. Hic adjacet insula Lanobris (Londobris) appellata; ad eam sunt a Lunæ promontorio stadia 940, stadia 670. A Sacro promontorio ad eam sunt stadia 1510, stadia 1130. A Lunæ monte ad Mondæ

ap. Agathem. II, 10. Straboni et Latinis fluvius est Δούριος, *Durius*, uti constat. || — 39. Inclusa supplēvi.

§ 13. Ptolemæus II, 4 p. 115: Μετὰ τὰς τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐκβολὰς·

Τουρδῆτανων·

			Marcianus.
Βάλσα	3° 40'	37° 45'	380-[340] stad.
Ὀσσόνοβα	3°	37° 50'	340-300
Ἱερὸν ἀκρωτήριον	2° 30'	38° 15'	360-260
Καλίποδος ποτ.			
ἐκβολαί	5°	39°	1350-950*
Σαλάκρια	5° 5'	39° 25'	230-210
Καίτοδριξ	4° 55'	39° 30'	105-90
Λουσιτανῶν.			
Βαρβάριον ἄκρον	4° 50'	39° 50'	190-160
Ὀλιοσιπῶν	5° 10'	40° 15'	280*-250
Τάγου ποτ. ἐκβολαί	5° 30'	40° 10'	155-[130]
Αἰπὴ γαλὰ τοῦ ποταμοῦ	11° 40'	40° 45' (**)	
Σελήνης ὄρος, ἄκρον	5°	40° 40'	150-120
Μόνδα ποτ. ἐκβολαί	5° 10'	40° 50'	150-120
Ὀδάκου ποτ. ἐκβολαί	5° 10'	41° 20'	380-275
Δωρίου ποτ. ἐκβολαί	5° 20'	41° 50'	[70]-[60]?
			4140-3265

2. ἐπὶ Βάλσα | ἐπὶ Ἰβαλα codex, et mox Ἰβάλων. Illud Ptolemæus, Plinius, Mela, Itin., Geogr. Rav., numi. || — 4. Ὀσσόνοβα | σόνοβα ... ἀπὸ δὲ σόνοβα (sic) codex. Simili vitio in Strabone p. 143 codices Σόνοβα. V. Mela III, 1; Plin. IV, 35; Ptolem.; Itin. p. 418. 426; G. Rav. IV, 43. Cf. Ukert. II, 1 p. 387. || — 6. ἐπὶ τὸ πολὺ apogr. Vat. et edit.; at τὸ in cod. Par. recte non legitur. || — 3. Καλίποδος cod. h. l. et mox iterum, quod ortum videtur ex Καλίποδος, quæ lectio occurrit in Ptolemæi codicibus nonnullis, dum plurimi præbent Καλίποδος (unus Καλοπόδος, unus

Καλόποδος). Ceterum fluvius ille (hod. *Sadao*) aliunde non notus est. || — 9. 2ν'] Sic scripsi pro τν', quod aperte corruptum. || — 10. Σάλακρα] Ptolemæo sicuti reliquis, Plinio, Melæ, Itiner. et in numis est Σαλάκρια, Σαλάκεια, *Salacia*; quod nomen absque violentiore mutatione reponi non licet. Hodie *Alcacer do Sal*. || — 11. Καίτοδριξ codex; Καίτοδριξ, Ptolemæus, *Catobriga* Itin. p. 417; *Cetobriga* Geogr. Rav. IV, 23. || — 14. Ὀλιοσιπῶνα] Mox codex ἀπὸ δὲ Ὀλιοσιπῶνος. In Ptolemæi codd. locus scribitur Ὀλιοσιπῶν et Ὀλιοσιπῶν; *Olisipo* ap. Varron. De r. rust. II, 1, Plinium IV, 35, Itin. p. 416. 418 (ubi v. not. Wesseling.); *Ulyssippo* ap. Melam III, 1, 6, Solin. c. 23. Cf. Ukert. II, 1 p. 394; Forbiger. III, p. 38 not. Apud Strabonem p. 151 nomen Ὀλιοσιπῶν de conjectura inferre tentavit Corayus, parum probabiliter. V. Cramer ad Strab. I. l. || — 14. τπ'] Suspicio scribendum esse σπ'. Ejusmodi enim mutatione in uno alterove numero opus est, ut summa stadiorum quam Marcianus collegit, erui possit. || — 16. Excidit minor numerus stadiorum (120, ut puto). || — 17. Stadiorum numerus excidit. Apud Ptolemæum fontes fluvii ab ostio distant 5° 50', qui in hac latitudine efficerent lineam rectam stadiorum fere 2400. Longe a vero aberravit Polybius, qui (sec. Strabon. p. 107) τὸν Τάγον ποταμὸν διτακισχυλίων τίθῃται τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν, οὗ δή που τὸ σὺν τοῖς σχολιῶμασιν (οὗ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο), ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγων. || — 19. νῆσος] Vocem in latinis supplēvit Hudsonus, in Græcis Millerus. || — Λάνδοβρις] sic cod., quod in apogr. Vat. abiit in Λάνουκρια. Apud Ptolemæum I. l. p. 117, 28: νῆσος δὲ τῇ Λουσιτανίᾳ παράκειται Λονδοβρίξ (3°-41°); sic vulgo; nonnullis tamen in codd. accentus ponitur in antepenultima, uti in Nostro. Ipsum Λόνδοβρις nomen apud Marcianum reponendum esse, etsi probabile sit, certius tamen dici nequit, quum aliunde de hac insula (hod. *Berlinguas*) ex vēt.

ἄκρωτηρίου στάδιοι θμ', στάδιοι χο'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ ἄκρωτηρίου εἰσὶν ἐπ' αὐτὴν στάδιοι αῤ', στάδιοι αῤλ'. Ἀπὸ δὲ Σελήνης ὄρους ἐπὶ Μόνδα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρν', στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ δὲ Μόνδα ποταμοῦ εἰς Οὐάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι τπ', στάδιοι σοε'. Ἀπὸ δὲ Οὐάκου ποταμοῦ ἐκδέχονται αἱ τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολαί, καθ' ἃς τέλος ἔχειν τὴν Λουσιτανίαν Ἰσπανίαν συνέστηκεν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ 10 σταδίοι ατο'. [Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν Οὐάκου ἐπὶ τὰς τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι **, στάδιοι **].

14. Ἔστι δὲ τῆς Λουσιτανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς θυτικῆς πλευρᾶς καὶ τοῦ Ἱεροῦ ἄκρωτηρίου, περαιούμενον δὲ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Δορίου ποταμοῦ, 15 ὡς εἶναι διὰ τῆς μεγίστης γραμμῆς τοῦ μήκους σταδίων γλε'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Λουσιτανίας ἀρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης κατὰ τὴν ἀρκτῶαν πλευρὰν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐάκου ποταμοῦ, καταλήγει δὲ ὡς πρὸς μεσημβρίαν εἰς Βάλσα τὴν πόλιν, ὡς εἶναι καὶ τοῦ 20 πλάτους κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίων αψζγ'. Ἔστι δὲ ὁ τῆς Λουσιτανίας ὁ τῆς μεσογείας περιουσιμὸς σύμπαρ σταδίων δυ', σταδίων δ'. Ἔχει δὲ ἔθνη δ', πόλεις ἐπισήμους νς', ὄρη ἐπίσημα ε', ποταμούς ἐπισήμους ς', ἄκρωτήρια ἐπίσημα β'.

25 15. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνχ ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ τοῦ περίπλου τῆς παραλίας Λουσιτανίας τῆς πρὸς τῷ ὠκεανῷ στάδιοι οὐ πλεῖον δρμ', οὐχ ἥττον σταδίων γσζε'.

fluvii ostia stadia 150, stadia 120. A Monda fluvio ad Vacæ fluvii ostia stadia 380, stadia 275. Post Vacam fluvium sequuntur Dorii fluvii ostia, juxta quæ Hispaniam Lusitanicam fines habere constat. Ab ostiis Dorii fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 1370 [Ab ostiis autem Vacæ fluvii ad ostia Dorii fluvii stadia **, stadia **].

14. Longitudo Lusitaniæ incipit ab occidentali latere et Sacro promontorio, terminatur autem ad fontes Dorii fluvii, adeo ut per maximam lineam longitudinis sint stadia 3335. Latitudo Lusitaniæ incipit a mari ad latus septentrionale juxta ostia Vacæ fluvii, atque desinit meridiem versus ad Balsa civitatem, adeo ut secundum lineam majorem latitudinis sint stadia 1793. Universus Lusitaniæ mediterraneæ ambitus est stadiorum 4400, stadiorum 4000. Gentes habet 4, urbes insignes 56, montes insignes 5, fluvios insignes 6, promontoria insignia 2.

15. Peripli Lusitaniæ littoralis ad oceanum ab ostiis Anæ fluvii usque ad ostia Dorii fluvii stadia cuncta non plura 4140, non pauciora 3265.

scriptoribus non constet. || — 1. θμ'] τμ' codex. Siglam θ in τ abiisse sæpius jam vidimus. Distantia hæc quadrat in notationes Ptolemæi, qui insulam duobus gradibus et paullo ultra a Lunario promontorio removet, pro more suo in altum insulas terræ proximas contra fas ejiciens. Quæ sequuntur στάδιοι χο' usque ad εἰσὶν ἐπ' αὐτὴν exciderunt in apogr. Vaticano; ex apogr. Monacense supplevit Hæschel. || — 5. Οὐάκου] hoc loco codex Οὐάκουα, sed mox ἀπὸ δὲ Οὐάκου... ἐκβολὰς τοῦ Οὐάκου ποταμοῦ, sicuti in Ptolemæo præbent codices, quantum scio, omnes. In apographo Vatic. scriba dedit Οὐάκουα et deinde his Οὐακούα. Vel accentus in Οὐάκουα suadet Οὐάκου genuinam esse in Marciano lectionem; quamquam alteram formam in ουα s. ουας desinentem in usu fuisse e Plinio et Strabone colligitur, quorum hic p. 153: γνωρίζεται δὲ τῶν ποταμῶν ἐφεξῆς τῷ Τάγῳ Μούνδας (Μουλιάδας codd.), ἀνάπλους ἔχων μικροὺς, καὶ Οὐακούα (Οὐακος ex correct. cod. B Cramer; Οὐακούας conj. Cramer.) ὡς πύτως. Plinio est Vacca fluvius; hodie Fouga. || — 9. Verba ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ exciderunt in edit. Milleri. Quum presso pede Marcianus sequatur Ptolemæum, cujus Græci codices fontes Dorii non memorant: vix dubium est lacunam esse statuendam, quam explent codices Latini, in quibus: Fontes fluvii 11° 30'. 41° 50'; adeo ut linea recta Dorii fl. longitudo sit fere graduum 6 sive stadiorum in hac latitudine circa 2400. Suspiciari itaque licet pro ατο' fuisse βτο'. Est tamen quod obstat. V. infra not. § 14. Ceterum

excidit vel ab excerptore omissum est intervallum a Vaca fluvio ad Dorium fluvium, quod secundum Ptolemæum est gradus dimidii sive st. 250. Apud Nostrum vero ad explendam summam stadiorum 4140 et 3265 (v. § 15), nonnisi 70 et 60 desiderantur, si nobiscum intervallum a Barbario promontorio usque ad Olisiponem non 380, sed 280 stadiorum posueris. At quum probabile non sit Marcianum de distantia inter Vacam et Dorium fluvium tam longe a Ptolemæi sententia recessisse, in traditis numeris, nescio ubi, aliquid corruptum esse statuerim.

§ 14, 16. γτλε'] Numerus justo minor foret, si Dorii fontes ponas cum Ptolemæo 11° 30' long.; satis quadrat, si Dorii cursus longitudo cum Marciano nonnisi 1370 stadiorum fuisse statuas. || — 18. Οὐάκου] Mirum est latitudinem inde a Vaca fluvio, non vero a Durio fluvio computari. Ceterum scriba nihil errasse videtur; nam bene quadrant stadia 1793 in intervallum quod sec. Ptolemæum intercedit inter Balsam et Vacam fluv. (3° 45'). || — 19. Βάλσα] Βαλσα codex, ut supra.

§ 15. δρμ'... γσζε'] Singuli numeri majores, quales in codice scripti sunt, summam efficiunt stad. 4170, quibus addendum est quod excidit intervallum inter Vacam et Durium fluvium. Summa stadiorum 4140 obtinetur, si in octavo intervallo pro 380 stadiis ponuntur 280, et ultimum intervallum, quod excidit, fuisse putes stadiorum 70; quamvis hoc majus fuisse, et in alio quodam numero erratum ali-

ΤΑΡΡΑΚΩΝΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

TARRACONENSIS PERIPLUS.

16. Ἡ Ταρρακωνησία τῶν Ἰσπανίων περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τῷ Κανταβρίῳ ὠκεανῷ· ἐστὶ δὲ οὗτος τῶν ἀρκτῶν μερῶν· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν θερρινῶν τῇ Πυρρήνῃ πάσῃ, ἀπὸ τοῦ Οἰάσσῳ τῆς Πυρρήνης ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἐτέρου ἀκρωτηρίου αὐτῆς τοῦ κειμένου κατὰ τὴν ἡμετέραν θάλασσαν, ἐφ' οὗ ἰδρύται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, [ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν χειμερινῶν τῷ Βασιλικῷ πελάγει]· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ τε προειρημένῃ Λουσιτανίᾳ καὶ [τῇ Βαιτικῇ τῇ ἐπικειμένῃ] τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσσῃ· ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει].

* * * * *

17. Ἐστὶ δὲ τῆς Ταρρακωνησίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἀπὸ τοῦ Νερίου ἀκρωτηρίου, περαιούμενον δὲ κατὰ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Πυρρήνης τὸ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσσῃ, ἔνθα τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, ὡς εἶναι τῆς ἐπαρχίας τὸ μῆκος κατὰ τὴν διὰ μέσου τομῇ σταδίους ζσλ', τὸ δὲ πλάτος τῆς Ταρρακωνησίας [ἀρχεται μὲν κατὰ τὴν ἀρκτῶν πλευρὰν ἀπὸ τοῦ Κανταβρίου ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Πυρρηναίου ὄρους, καταλήγει δὲ ὡς πρὸς μεσημβρίαν εἰς τὰ ἀρκτῶα μέρος τῆς Λουσιτανίας] καὶ τῆς Βαιτικῆς [καὶ εἰς Οὐρκὴν πόλιν τῆς Βαιτικῆς] ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίων δσν'. Ἐστὶ δὲ ὁ κατὰ γῆν αὐτῆς περιορισμὸς σταδίων δρ', σταδίων γτ'. Ἐχει δὲ ἔθνη νε', πόλεις ἐπισήμους σογ', ὄρη ἐπίσημα ε', ποταμοὺς ἐπίσημους χγ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα η', λιμένας ἐπίσημους β'.

18. Καὶ ὁ μὲν τῆς Ταρρακωνησίας περίπλους τῶν πρὸς τῷ ὠκεανῷ κειμένων αὐτῆς μερῶν κατὰ τὴν δυτικὴν καὶ ἀρκτῶν πλευρὰν εἴρηται· τὸ δὲ λειπόμενον

16. Hispania Tarraconensis terminatur a septentrione oceano Cantabrico; est autem hic partium septentrionalium; ab aestivi solis ortu tota Pyrene, ab OEasso Pyrenes promontorio usque ad alterum ejus promontorium, nostrum mare attingens, in quo positum est Veneris templum; [ab hiberno solis ortu pelago Balearico]; a meridie vero Lusitania praedicta et [Baeticae parte ea quae adjacet] mari nostro; ab occasu occidentali oceano. Ac universa quidem circumscriptio ad hunc modum se habet, [particularia autem ita habent:]

* * * * *

17. Tarraconensis longitudo incipit ab occidentali latere a Nerio promontorio, terminatur vero ad promontorium Pyrenes quod est in mari nostro, ubi Veneris templum; adeo ut provinciae longitudo juxta lineam per medium ductam sit stadiorum 7,230; latitudo vero Tarraconensis [incipit in boreali latere ab oceano Cantabrico et Pyrenaeo monte, desinitque meridiem versus in boreales partes Lusitaniae] et Baeticae [atque in Urcen urbem Baeticae,] ita ut latitudinis spatium secundum majorem lineam sit stadiorum 4250. Est autem ambitus ejus mediterraneus stadiorum 4500, stadiorum 3300. Gentes habet 55, urbes insignes 273, montes insignes 5, fluvios insignes 23, promontoria insignia 8, portus insignes 2.

18. Ac de periplo quidem partium Tarraconensis provinciae oceano adjacentium juxta occidentale et septentrionale latus modo diximus; reliquam vero ejus

quid maluerim, uti supra jam monui. Summa minor minus etiam ob lacunas calculis probari potest.

§ 16. V. Ptolemæus II, 5. || 5. Οἰάσσῳ] πάσσῳ codex h. l., sed infra recte Οἰάσσῳ. Apud Ptolemæum accentus in ultima (Οἰάσσῳ). Præter Ptolemæum et Marcianum promontorium hujus nominis nemo memorat, cognominem vero urbem Mela III, 1, 10 scribit *Oeaso*, Strabo Οἰασῶν (ex em. Casauboni; Οἰδασοῦνα et Ὀδάνουσαν πόλιν codd.); Ptolemæi codices in promontorii et urbis nominibus præbent Οἰασσῶ et Οἰασῶ. Apud Plinium IV, 34 locus vocatur *Olarso* pro *Oearso* (hod. *Oyarso*), unde tueri licet formam Οἰασῶ, in qua ρσ in σσ videtur mitigari. || — 6. ἐτέρου ἀκρωτ.] Situm prom. 20° 20'. 42° 20' sec. Ptol.; τὸ Ἀφροδῖτιον ap. Strabon. p. 178. 181. Cf. Plin. III, 4. Liv. XXVI, 19. Hod. *Cap Creus*. || — 8. sq. Inclusa suppleta ex Ptolemæo.

§ 17, l. 15. Νερίου] Κορίου codex. Hudsonus: «Lego ex Ptolemæo Κόρυ.» Nimirum apud Ptolemæum habes: Αζπαρία Κόρυ, ἄκρον τὸ καὶ Τριλευκον (hod. *Cap Ortegal*), 7° 15'. 45". At multum abest ut

Lapatia Corú prom. sit maxime occidentale, atque hinc latitudinem computari Tarraconensis Hispaniae sit probabile. Sec. Ptolemæum maxime occasum versus spectat τὸ Νέριον ἀκρωτήριο (5° 40'. 45, 30'). Cf. Strabo p. 153:.. περὶ τὴν ἄκραν, ἣ καλεῖται Νέριον, ἣ καὶ τῆς ἑσπερίου πλευρᾶς καὶ τῆς βορείου πέρας ἐστίν. Id. p. 137. (Hod. *Cap Finisterre*.) Quare Νερίου pro Κορίου scripsi. Stadiorum quoque numerus ab hoc promontorio computatus, vero propior est. || — 16. περαιούμενον] Sapius eo sensu vox recurrit; ubique velim περατούμενον, quod semel codex § 46 præbet. || — 20. Inclusa ad explendam sententiam inserui. Urcen urbem tamquam meridionalem Baeticae terminum Marcianus memorat § 18. Sita est sec. Ptolem. 37° 20'; borealis ora Cantabrie sita sub 45°. Hinc latitudinis lineam rectam obtines graduum 7°, 40', a qua stadia 4250 non longius abluunt quam alibi similes numeri a Ptolemæi mensuris recedere solent. || — 26. ἔστι δὲ ἡ κατὰ cod., quasi sequeretur περὶ ὅδους; em. apogr. Val.

§ 18, l. 33 sqq. Τὸ δὲ λειπόμενον κατλ.] Si inte-

αὐτῆς μέρος παρὰ τὸ Βαlearικὸν πέλαγος, ἀρχόμενον
 μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηναίου ὄρους καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου αὐ-
 τοῦ, ἐφ' οὗ τὸ [ἱερὸν τῆς] Ἀφροδίτης ἐγκεῖσθαι προει-
 ρήκαμεν, καταλήγον δὲ εἰς Οὐρκὴν, μεθ' ἣν ἐκδῶχε-
 5 ται ἡ Βαιτικὴ ἐπαρχία, ἥστινος τὰ μέρη τὰ πρὸς τῷ
 Ἡρακλείῳ πορθμῷ καὶ τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ ἐν ἀρχῇ
 διεξήλθομεν, [ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμιδίου γεω-
 γραφίας ἦτοι περίπλου σαφῶς διεξήλθομεν]. Οἱ πάντες
 ἀπὸ τῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτή-
 10 ριον τῆς Πυρήνης τὸ Οἰάσσω λεγόμενον τοῦ περίπλου
 τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν παραλίας τῆς Ταρρακωνησίας
 εἰς στάδιοι οὐ πλεῖον „ατκζ", οὐκ ἔλαττον σταδίων
 „λιβ". Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ ὄρους Κάλπης τοῦ
 πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ πορθμῷ κειμένου μέχρι τοῦ Οἰάσσω
 15 ἀκρωτηρίου τῆς Πυρήνης τοῦ περίπλου παντὸς τῆς
 Ἰθέριας τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένης οὐ πλεῖον
 σταδίων „α, ςωμε", οὐκ ἔλαττον σταδίων „α, γσβ".
 Ὁ μὲν οὖν τῆς Ἰθέριας περίπλους δὲ παρὰ τὸν ὠκεα-
 νὸν τὸν δυτικὸν καὶ τὸν ἀρκτῶν τυγχάνων ἀπὸ τῆς
 20 Κάλπης τοῦ ὄρους καὶ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ μέχρι
 τῆς Πυρήνης τοῦ ὄρους καὶ τοῦ πέρας αὐτοῦ τοῦ
 ἀρκτῶν, τοῦ καλουμένου Οἰάσσω, τοῦτον ἔχει τὸν
 τρόπον ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς χωρήσομεν.

ΚΕΛΤΟΓΑΛΑΤΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

25 19. Ἡ καλουμένη Κελτογαλατία διήκει μὲν ἐπὶ
 πλείστον καὶ κατὰ γῆν καὶ [κατὰ] θάλασσαν διήρη-
 ται δὲ εἰς ἐπαρχίας δ', Γαλλίαν Ἀκυτανίαν καὶ Γαλλίαν
 Λουγδουνησίαν καὶ Γαλλίαν Βελγικὴν καὶ [Γαλλίαν]
 Ναρβωνησίαν. Ἄλλ' αἱ μὲν προειρημέναι τρεῖς ἐπαρ-
 30 χίαι προσιοῦσι τῷ ὠκεανῷ πρὸς τὰς ἀρκτοὺς ἐστραμ-
 μέναι, ἡ δὲ Ναρβωνησία ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐντὸς
 κεῖται θαλάσῃ πρὸς τὴν μεσημέριαν δρῶσα. Λέξο-

ger locus, ἀρχόμενον dictum foret pro ἀρχεται; at
 constanter Marcianus in hac phrasi verbum ἐστὶ par-
 ticipio adjungit, adeo ut, si reliqua sana sunt, hoc
 quoque loco pro more dicturus fuisse censeatur: ἐστὶ
 δὲ τὸ λειπόμενον... ἀρχόμενον μὲν κτλ. Verum quum
 fines Tarraconensis Hispaniæ orientales supra jam
 descriperit, præter iteratam eorum mentionem aliud
 quidpiam desideratur. Quare verba quæ habemus,
 mendo carere, sed post ea excidisse puto talia fere,
 qualia e simili loco § 19 inserui. || — 1. Βαlearι-
 κὸν] sic etiam Ptolemæus; Βαlearικὸν de suo penu
 dedit scriba apogr. Vat. Mox si supplere ἱερὸν τῆς no-
 lueris, legere licet τὸ Ἀφροδίσιον. Sed illud præstat. ||
 — 2. Οὐρκὴν] Tenorem in penultima habent codices
 Ptolemæi. Urci urbs vocatur ap. Melam II, 6, 7, et in
 Itin. p. 404. || — 5. Βαιτικὴ cod. || — 13. ἀπὸ τοῦ
 ὄρους Κάλπης τοῦ πρὸς τῷ Ἡρ.] Sic codex;
 Nescio cur Millerus ediderit: ἀπὸ τοῦ ὄρους [ἐπὶ] τῷ
 Ἡρ. || — 17. „α, ςωμε"] ἀς' με' codex; inserui ω,
 siquidem majores stadiorum numeri ita habent:

Bæticæ stadia	2380
Lusitanæ	4140

partem juxta Balearicum pelagus porrectam inde a
 Pyrenæi montis promontorio, cui Veneris templum
 impositum diximus, usque ad Urcen, post quam se
 quitur Bætica provincia, cujus partes freto Herculeo
 et oceano occiduo adjacentes initio hujus libri recen-
 suimus, [hanc partem in epitome Artemidori geogra-
 phiæ sive peripli accurate descripsimus.] Cuncta
 inde a Dorii fluvii ostio usque ad OEasso Pyrenes pro-
 montorium peripli juxta Tarraconensis oram mariti-
 mam stadia sunt non ultra 10327, non infra 8012.
 Inde autem a Calpe monte juxta Herculeum fretum
 sito usque ad OEasso Pyrenes promontorium totius
 peripli stadia cuncta colliguntur non supra 16845, non
 infra 13282. Iberiæ igitur periplus juxta oceanum
 occidentalem et septentrionalem, a Calpe monte et freto
 Herculeo usque ad montem Pyrenes et extremitatem
 ejus borealem OEasso nominatam, hunc in modum se
 habet; nunc ad sequentia progrediemur.

CELTOGALATIÆ PERIPLUS.

19. Celtogalatia, quam vocant, per terram et mare
 longissime extenditur; divisa autem est in provincias
 quattuor, Galliam Aquitanicam, Galliam Lugdunen-
 sem, Galliam Belgicam et Galliam Narbonensem. De
 his tres provinciæ quas priores nominavimus, adjacent
 oceano, ad septentrionem conversæ; Narbonensis
 autem juxta nostrum et internum mare sita est, ad
 meridiem spectans. Nos igitur, sumpto secundum

Tarraconensis	10327
	16847

Quæritur num pro ε' nostro loco scribendum sit ζ', an
 paullo supra ζ' pro ε'; tu videas. || — „α, γ σπβ"]
 13286. Singulos numeros minores in antec. habemus
 hos:

Bæticiæ stadia	1245 (1845?)
Lusitanæ	3265
Tarraconensis	8012
	12522 (13122)

Quæ minime quadrant, nec suppedit emendandi ratio.
 Hoc tamen supra vidimus pro Bæticiæ stadiis 1245
 flagitari circa 1845 stadia. Quæritur num reliqui duo
 numeri mendam traxerint, necne. || — 21. Πυρήνης
 cod. || — 23. χωρήσομεν cod.; em. apogr. Vat.

§ 19. V. Ptolemæus II, 6. || — 27. Cf. Steph. B.:
 Ἀκυτανία, ἐπαρχία τῆς Κελτογαλατίας, μία τῶν τεσσάρων.
 Μαρκανὸς ἐν Περὶ πλῶ αὐτῆς. || — 29. αἱ μὲν αἱ προειρη-
 μέναι τρεῖς αἰπαρχίαι codex. || — Pag. 551, l. 8. In-
 clusa supplevi.

μεν τοίνυν τὸν περίπλου, ἀκολούθως ἀπὸ τῆς Ἀκυτανίας ἀρξάμενοι τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν τὸν ἀρκτῶον τῆς Κελτογαλατίας παροικούντων ἐθνῶν· τοῦτον γὰρ τὸν περίπλου ἀναγράψειν ὑπεσχόμεθα· τῆς γὰρ Ναρβωνησίας τὸν περίπλου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμιδώρου γεωγραφίας ἦτοι περίπλου σαφῶς διεξήλθομεν, εἰ καὶ ὁ προειρημένος Ἀρτεμιδώρος τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν [τῇ Κελτογαλατίᾳ, ὡς καὶ τῶν ἐν τῇ] Ἰβηρίᾳ ἐπαρχιῶν οὐκ ἐποίησατο.

19

ΑΚΥΤΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

20. Ἡ Ἀκυτανία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν μέρει τῆς ἐχομένης Λουγδουνησίας ἐπαρχίας καὶ τῷ μετ' ἐκείνην ὠκεανῷ ἀρκτῶι, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν ὁμοίως μέρει τῆς Λουγδουνησίας κατὰ τὸν Λίγηρα ποταμὸν μέχρι τῶν πηγῶν αὐτοῦ, καὶ μέρει τῆς Ναρβωνησίας μέχρι τοῦ πρὸς τῇ Πυρήνῃ πέρατος, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ Ἀκυτανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μέρει τε τῆς Πυρήνης κατὰ τὸ Οἰάσσω ἀκρωτήριον τῷ πρὸς τὸν ὠκεανὸν νενευκότι, καὶ μέρει τῆς Ναρβωνησίας ἐπαρχίας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Λίγηρος μέχρι τοῦ εἰρημένου πρὸς τῇ Πυρήνῃ πέρατος. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦ ἔθνους τοιαύτη, τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς παραλίας κατὰ τὸν Ἀκυτανικὸν ὠκεανὸν οὕτως ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ Οἰάσσω ἀκρωτηρίου τῆς Πυρήνης ἐκδέχονται Ἀτούριος ποταμὸς ἐκβολαί, εἰσι δ' ἐπ' αὐτὰς οὐ πλείω σταδίων ρσν', οὐχ ἥττον σταδίων ψπε'. Ἀπὸ δὲ Ἀτούριος ἐκβολῶν εἰς Σιγνάτιος ποταμὸς ἐκβολὰς στάδιοι φ', [στάδιοι] υν'. Ἀπὸ δὲ Σιγνάτιος ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Κουρίαννον ἀκρωτήριον εἰσι στάδιοι φ',

ordinem ab Aquitania initio, gentium earum, quæ borealem Celtogalatiae oceanum accolunt, periplum enarrabimus; hunc enim conscribere polliciti sumus; etenim Narbonensis Galliae periplum in epitome geographiae seu peripli Artemidori perspicue exposuimus, quamquam praefatus Artemidorus distinctionem [Celtogalatiae, sicuti etiam] Iberiae provinciarum non fecit.

AQUITANIAE PERIPLUS.

20. Aquitania terminatur a septentrione parte finitimæ Lugdunensis provinciae, et oceano qui pone Lugdunensem est septentrionali; ab oriente autem item parte Lugdunensis provinciae secundum fluvium Ligerim usque ad fontes ejus, et parte Narbonensis usque ad terminum in Pyrene monte; ab occidente vero Aquitanico oceano; a meridie autem parte Pyrenes juxta OEasso promontorium vergente ad oceanum et parte Narbonensis provinciae a capite Ligeris usque ad dictum in Pyrene monte terminum. Ac universa quidem provinciae circumscriptio hujusmodi est; loca autem particularia regionis littoralis ad oceanum Aquitanicum sic se habent.

21. Post OEasso promontorium Pyrenes sequuntur Aturii fluvii ostia; ad illa vero stadia sunt non plura 1250, non pauciora stadiis 785. Ab ostiis autem Aturii fluvii ad ostia Signatis fluvii stadia 500, [stadia] 450. Ab ostiis vero Signatis fluvii ad Curiannum promontorium stadia sunt 500, stadia 370. A Curianno

§ 20, l. 12. verba καὶ τῷ μετ' ἐκείνην ὠκεανῷ ἀρκτῶι parum apte subjiciuntur, nec sunt apud Ptolemæum. Contra e Ptolemæo addita post v. ἐπαρχίας velis παρὰ τὸν Λίγηρα ποταμὸν. || — 13. Λίγηρα] sic. h. l. et mox iterum codex; Λίγερως § 22, Λίγερως § 23, Λίγερως § 21 et 25. Ap. Ptolemæum codd. nostri Λίγειρ; ap. Strabonem Λείγηρ; ap. Dion. C. 39, 40 Λίγερως. || — 16. Πυρήν cod. || — 23. Ἀκυτιανὸν cod.

§ 21. Ptolemæus II, 6 p. 133 :

Μετὰ τὸ Οἰάσσω ἀκρωτήριον	15° 10'	45° 50'	
Ἀτούριος ποταμὸς ἐκβολαί	16° 45'	44° 45'	[920-785]?
Σιγμανος ποταμὸς ἐκβολαί	17°	45° 20'	500-450
Κουρίαννον ἄκρον	16° 30'	46°	500-370
Γαρούνα ποταμὸς ἐκβολαί	17° 30'	46° 30'	600-450
Τὸ μεταξὺ τοῦ μήκους	18°	45° 20'	
Ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ	19° 30'	44° 15'	(900-600)
Σαντόνων λιμὴν	16° 30'	46° 45'	
Σαντόνων ἄκρον	16°	47° 15'	475-325
Κανεντέλου ποταμὸς ἐκβολαί	17° 15'	47° 45'	560-550
Πικτόνιον ἄκρον	17°	48°	210-150

Σικὸρ λιμὴν 17° 30' 48° 15' 300-290

Λίγειρος ποταμὸς ἐκβολαί 17° 40' 48° 30' 185-155
4800-3525

25. Ἀτούριος] sic Ptol.; Ἀτουρίου cod. h. l. et mox iterum, eodem vitio quo I, 21 Ὀρατίου pro Ὀροατίος, § 24 Ῥογομανίας pro Ῥογομάνιος, § 46 Κοττιαρίου pro Κοττιάριος et in sqq. Σιγνατίου pro Σιγνάτιος. || — 26. ρσν'.. ψπε'] ,δον'.. γτ' (4250.. 3300) codex vitio aperto. Ab OEasso ad Aturin secundum Ptolemæum non ultra 800 stadia sunt; porro ut colligatur summa stadiorum 4800-3525, quam litori Aquitaniae Marcianus tribuit, si reliqui numeri genuini sunt, nostro loco ponenda erant stadia 920, 92', et 785, ψπε'. Quorum illum absque violentia restituere non licet; sed leni manu Δ mutatur in Α, uti feci, in sequentibus numeris vitium alicubi latere suspicatus. Admisso semel numero 'δον', ad hunc accommodatus est alter, in quo IT effectum esse videtur ex genuino numero ψΠε'. Ukertus II, 2 p. 89 pro 'δον' et 'γν' (sic. sc. est in apogr. Vat.) scribendum proposuit ,σμ' et ωζ', parum probabiliter. Quæ Lapius Itin. p. 414 luserit, silentio pretereire liceat. || — 26. Millero contra codicis auctoritatem scribere placuit ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀτούριος. || — 27. Σιγνάτιος] Σιγνατίου codex bis. Apud Ptolem.

στάδιοι τό'. Ἀπὸ δὲ Κουριάων ἐπὶ Γαρούνη ποταμοῦ ἐκβολὰς μεγέθους ὄντος [σταδίων] ν', στάδιοι χ', [στάδιοι] υλ'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαρούνη ποταμοῦ εἰσὶν ἐπὶ τὰς πηγὰς αὐτοῦ στάδιοι 70', στάδιοι 5 χ'. Ἀναπλεύσαντι δὲ τῇ Γαρούνη ποταμῷ κεῖται πόλις τῆς Ἀκυτανίας Βουρδὶγαλα. Ἐνταῦθα παροικοῦσι Σάντονες, ὧν πόλις Μεδιολάνιον ἐπὶ θαλάσῃ κειμένη παρὰ τὸν Γαρούνην ποταμόν. Ἀπὸ δὲ Γαρούνη ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Σαντόνων ἄκρον στάδιοι 10 υσε', στάδιοι τεκέ'. Ἀπὸ δὲ Σαντόνων ἄκρου ἐπὶ Κανεντέλλου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι 95', στάδιοι 9ν'. Ἀπὸ δὲ Κανεντέλλου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Πικτονίου ἄκρον στάδιοι σί', στάδιοι 9ν'. Ἀπὸ δὲ Πικτονίου ἄκρου ἐπὶ Σικὸρ λιμένα στάδιοι τ', στάδιοι σδ'. Ἀπὸ 15 δὲ Σικὸρ λιμένος ἐπὶ Αἰγῆρος ποταμοῦ ἐκβολὰς μεγέθους τυγχάνοντος καὶ ὄντος μεγέθους [σταδίων *], στάδιοι 9πε', στάδιοι 9νε'. Παροικοῦσι δὲ τῷ ποταμῷ Σαμνίται τὸ ἔθνος.

22. Ἔστι δὲ τῆς Ἀκυτανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον 20 μὲν ἀπὸ τῶν τοῦ Ἀτούριος ποταμοῦ ἐκβολῶν, περαιούμενον δὲ εἰς Λυαρικὸν πόλιν, ὡς εἶναι κατὰ τὴν μεγίστην γραμμὴν σταδίους 9νη'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Ἀκυτανίας ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Πυρήνι πέρας, καταλήγει δὲ μέχρι τῆς πρὸς τὴν μεσημβρίαν 30 ἐπιστροφῆς τοῦ Αἰγῆρος ποταμοῦ, ὡς γίνεσθαι σταδίων 9σν'. Ἔστι δὲ ὁ τῆς μεσογείας αὐτῆς περιο-

ad ostia Garunnæ fluvii (stadia 50 in amplitudinem patens) stadia 600, [stadia] 430. Ab ostiis Garunnæ fluvii sunt ad fontes ejusdem stadia 900, stadia 600. Naviganti autem adverso Garunna fluvio occurrit urbs Aquitanie Burdigala. Hic habitant Santones, quorum urbs Mediolanium ad mare posita juxta Garunnam fluvium. Ab ostiis Garunnæ fluvii ad Santonum promontorium stadia 475, stadia 325. A Santonum promontorio ad ostia Canentelli fluvii stadia 560, stadia 550. Ab ostiis Canentelli fluvii ad Pictonium promontorium stadia 210, stadia 150. A Pictonio promontorio ad portum Sidor stadia 300, stadia 290. A portu Sidor ad ostia Ligeris fluvii (maximi illius et in latitudinem patens . . .) stadia 185, stadia 155. Fluvium accollit gens Samnitarum.

22. Aquitanie longitudo exorditur ab ostiis Aturis fluvii, terminatur autem ad civitatem Avaricum, adeo ut secundum maximam lineam sit stadiorum 1408. Latitudo Aquitanie incipit a termino ad Pyrenen, desinit autem usque quo Ligeris fluvius flectitur ad meridiem, ut sit stadiorum 2250. Est autem circumscriptio ejus juxta mediterranea non major stadiis 4770, non minor stadiis 3370. Gentēs habet 16,

vulgo legitur Σίγματος ἐκβολαί, sed in nonnullis codd. est Σιγμάτιος et Σιγμάτος ἐκβολαί. Formam Σιγμάτιος exhibet editio Argentinensis (an. 1513), quam jure maximi facit Mannertus II, 1 p. 175, quum codicem græcum, quem editor secutus est, præstantissimum fuisse liqueat. Cum hac vero editione Marcianus noster in plerisque nominibus consentire aut proxime ab ea abesse solet. Fluvius alibi non memoratus hodie Leyre vel, ut Gosselino placet, Mimisan esse videtur. || — 28. στάδια inseruit Miller. || — 29. Κουριάων] sic cod.; in Ptolemæo vulgo Κουριανὸν ἄκρον, sed editio Arg. ad nostra accedens Κουριάων, cod. Pal. 1 ap. Willb. Κουρίανον. Aliunde hoc promontorium (Cap Ferret sive pointe d'Arcachon) non notum. || — 1. Γαρούνη] Sic codex ubique, nusquam Γαρούνη, ut sec. Milleri ed. p. 84, n. 4 videri possit. In Ptolemæo vulgo Γαρόνα ποταμοῦ ἐκβολαί; in edit. Arg. Γαρούνη; item Strabo p. 177. 189. 190. 193. 199 Γαρούνη ποταμοῦ; Itin. p. 549 Garonna; vulgo apud Latinos Garumna. || — 4. 70'] τ' codex. In tot Marciani numeris siglum 70' ne semel quidem in codice exaratum, sed in τ' plerumque depravatum habes ab inducto librario. Fontes ab ostio duobus gradibus distare tradit Ptolemæus. || — 6. Βουρδὶγαλα] Βουράταλα codex; em. Hudson. || — 8. παρὰ τὸν Γαρούνην] Hæc parum accurata. Mediolanium (sic præter Marcianum et Ptolemæum etiam Strabo p. 190) sive Mediolanum (Steph. Byz., Itin. p. 459, Ammian. 15, 11), hodierna urbs Saintes, sita erat ad Carantonum (Charente) fluvium (Auson. Mos. 463), quem cum

Garumna Noster confudit. Cf. Mannert. II, 1 p. 120 || — 9. ἐκβολαί cod. || — 11. Κανεντέλλου] Κανεντέλλου apud Ptolemæum, ubi nulla notatur lectionis varietas, nisi ex edit. Arg., quæ cum Marciano præbet Κανεντέλλου. Hic quoque fluvius aliunde non notus; hod. riv. de Vie sec. Gosselinum, Gachère Lapieo, Sevre Mannerto. Patet saltem errasse Anvillium, qui de Charente fluvio cogitavit. || — 15. Αἰγῆρος cod. || — 18. Σαμνίται] Σαμνίται codex. Σαμνίτας habes ap. Ptol. II, 7 p. 137: ὑπὸς (sc. τοὺς ὀρενετοὺς, ὧν πόλις Δαριόργον) Σαμνίται πλησιάζοντες τῇ Αἰγείρῃ ποταμῷ. Cf. Strabo p. 198 : οἰκιστὴν δὲ ταύτην (sc. τὴν νῆσον τὴν προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰγῆρος ποταμοῦ) τὰς τῶν Σαμνιτῶν (Ἀμνιτῶν Dionys. Perieg. 571) γυναῖκας κατ. Probe ab Samnitis his distinguendi sunt Namnetæ vel Namnetes, quos Ptolemæus p. 138, 3 memorat, et e Strabone p. 190, Cesare B. G. III, 9 et titulo in Actis acad. Theod. Pal. I, p. 21 et ap. Orelli p. 98 n. 188 novimus. Cf. Crameri not. ad Strabon. tom. I, p. 310.

§ 22. l. 19. ἔστι] ἐπὶ cod. || — 20. Ἀτούριος cod. || — 21. Ἀδαρικὸν] Scriba apogr. Vaticani legit Ἀδαρικὸν, idque sanelicbat, quum in codice spiritus non sit appositus, et secundam literam nescias num β an υ legi debeat. In Ptolemæo scribitur Ἀδάριον; cum Marciano tenorem in ultima habet edit. Arg., ubi Ἀναρικόν (sic). Sita urbs ap. Ptol. 20° 15'. 46° 40'. Itaque stadiorum numerus 9νη' satis bene habet. || — 23. περιήν manu sec. cod. || — 9σν'] 9ν' codex, quod falsum esse et ita ut fecimus corrigendum, inspecta tabula Ptolemæi

ρισμὸς οὐ πλεῖον σταδίων ὀψό, οὐχ ἦττον γτο'. Ἐχει δὲ ἔθνη ις', πόλεις ἐπισήμους ις', ποταμούς ἐπισήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα δ', λιμένας ἐπίσημον α'.

23. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Οἰάσσω τοῦ τῆς Πυρήνης ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν τοῦ Λίγηρος ποταμοῦ ἐκβολῶν τοῦ περίπλου τῆς παραλίας Ἀκυτανίας εἰσὶν οὐ πλείους σταδίων δω', οὐχ ἦττον σταδίων γφκε'.

ΛΟΥΓΔΟΥΝΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

24. Ἡ Λουγδουνήσια Γαλλία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Πρεττανικῇ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ Βελγικῇ ἐπαρχίᾳ κατὰ τὸν Σηκοάνα ποταμὸν, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῇ Ἀκυτανικῇ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μέρει τῆς Ναρβωνησίας ἐπαρχίας. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφὴ τοῦ ἔθνους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον [τὰ δὲ 16 κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. *****].

25. Τὸ δὲ τῆς Λουγδουνήσιας μήκος [ἐστίν] ἀπὸ τοῦ Γαβαίου ἀκρωτηρίου ἀρχόμενον καὶ καταλήγον κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, καθ' ἣν συνῆπται τῇ Βελγικῇ κατὰ τὸν Σηκοάνα ποταμὸν, ὡς εἶναι τοῦ μή- 20 κους σταδίου γτος'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Λουγδουνήσιας ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἀπὸ Καβυλλίνου πόλεως, καταλήγει δὲ εἰς Σηκοάνα ποταμοῦ ἐκβολάς, ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους σταδίου γπ'. Ἔστι δὲ 25 κατὰ γῆν περίδρομος τῆς ἐπαρχίας σταδίων ζσζ', σταδίων ςυκ'. Ἐχει δὲ ἔθνη κε', πόλεις ἐπισήμους κς', ὄρος ἐπίσημον α', ποταμούς ἐπισήμους δ', ἀκρω- τήριον ἐπίσημον α', λιμένας ἐπισήμους γ'.

26. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λίγηρος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηκοάνα ποταμοῦ τοῦ 30 περίπλου τῆς παραλίας Λουγδουνήσιας στάδιοι γτο', στάδιοι γζε'.

ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΣΥΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΙ ΤΗ: ΑΝΩ ΚΑΙ ΤΗ: ΚΑΤΩ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

27. Ἡ Βελγικὴ σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις περιορίζε- 33 ται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ ἀρκτικῇ ὠκεανῷ τῇ παρὰ τὴν

urbes insignes 16, fluvios insignes 5, promontoria insignia 4, portum insignem 1.

23. In summa peripli Aquitaniae maritimae, ab OEasso Pyrenes promontorio usque ad ostia Ligeris fluvii, sunt non plura stadiis 4800, non pauciora stadiis 3525.

LUGDUNENSIS PERIPLUS.

24. Gallia Lugdunensis terminatur a septentrione Britannico oceano; ab oriente Belgica provincia ad Sequanam fluvium; ab occidente Aquitanico oceano; a meridie parte provinciae Narbonensis. Ac universa quidem provinciae circumscriptio ad hunc modum se habet; [particularis vero descriptio haec est : ****].

25. Longitudo Lugdunensis incipit a Gabæo promontorio et desinit ad orientale latus, ubi conjunctum est Belgicae ad Sequanam fluvium, adeo ut habeat stadia 3376 longitudinis. Latitudo Lugdunensis incipit ad meridiem ab urbe Cabylino, desinit autem ad ostia Sequanae fluvii, ut latitudinis etiam stadia sint 3080. Ambitus provinciae juxta mediterranea est stadiorum 7290, stadiorum 6420. Habet gentes 25, urbes insignes 26, montem insignem 1, fluvios insignes 4, promontorium insigne 1, portus insignes 3.

26. Universa peripli orae maritimae Lugdunensis, ab ostiis Ligeris fluvii usque ad ostia Sequanae fluvii, stadia 3370, stadia 3065.

BELGICÆ CUM GERMANIA SUPERIORI ET INFERIORI PERIPLUS.

27. Belgica cum duabus Germaniis terminatur a septentrione oceano septentrionali juxta Britanniam

videbis. In antec. Αἰγρος cod. || — 1. δψο'.. γτο'] δψο'.. γτο' codex inepte.

§ 23, l. 7. δω'] Cf. supra not. ad. § 21 init.

§ 24. V. Ptolemæus II, 7 p. 136. || — 11. Βελγικῇ] Βελτικῇ cod. h. l. et in sqq. || — 11. Σηκοάναν cod., confusis H et TI; in sqq. codex τὸν Σηκόλλιον (confusis AN et AAI; forma Σηκόνης ap. St. B.), deinde vero εἰς Σηκοάνα, Σικόανα ποταμοῦ, Σικόανα ποταμῷ, tanquam nomen indeclinabile et proparoxytonon. || — 16. ἐστὶν inseruit Miller. || — 17. Γαβαίου codex noster, eodemque modo Ptolemæi codex in edit. Arg.; quare non mutandum est nomen in Γοβαίου, quod legimus in Ptolemæo legitur. || — 19. Σηκόλλιον ποτ. cod. || — 20. γτος'. A Gobæo promontorio ad Sequanam linea recta versus ortum solis ducta sec. Ptolemæum est stadiorum circiter 1800. Quare fort. scribendum [α]θος', confusis ϑ et Γ. Stadia 3376 caderent in orae longitudinem, qualem a Gobæo ad Sequanam Ptolemæus

habet; sed hanc neque verba indicant, neque mos auctoris ut tale quid statuatur, admittit. Infra ipse auctor litoralem tractum esse dicit stadiorum 3370. Quæ sequuntur de latitudine stadiorum 3080 bene habent. || — 21. Καβυλλίνου] Sic nunc etiam in Ptolemæo p. 139, 16 editur, ubi vulgo legebatur Καβόλλινον. Hoc loco paullulum a Nostro recedit Ptolemæi ed. Arg., in qua est Καβούλλινον (25° 50' et 45° 40', quod bene tenendum.) || — 22. Σηκοάνα cod. || — 24. ζσζ'] Sic codex Parisinus, itemque apogr. Vat. et edit. ante Millerum, qui legisse sibi visus est ζση'. Ceterum quomodo auctor stadia ista 7290 computaverit, quaeritur. Secundum Ptolemæum ambitus mediterraneus Lugdunensis Galliae foret ad stadia 8000.

§ 26, l. 28. Αἰγρος et Σικόανα cod.

§ 27. V. Ptolemæus II, 8. || — σὺν Γερμανίας τῆς ἄνω καὶ τῆς κάτω codex, similiter supra in indiculo; em. Hudson. Fortasse præstat σ. Γερμανίας ταῖς ἄνω

Πρεττανίαν διήκοντι, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν ἕως τῆς κεφαλῆς τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔτι τῷ ἀπὸ τῆς πηγῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Ἀλπεις ὄρει, ὃ καλεῖται Ἀδούλας, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ Λουγδουνησίᾳ ἐπαρχίᾳ καὶ τῷ προειρημένῳ Σηκοάνα ποταμῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ λοιπῷ μέρει τῆς Ναρβωνησίᾳς. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦ ἔθνους τοιαύτη τίς ἐστὶ· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·]

* * * * *

10 28. Ἡ γὰρ ἀπὸ μὲν θαλάσσης μέχρι τοῦ Ὀδρίγγα ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἢ κάτω, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Ὀδρίγγα ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἢ ἄνω.

29. Ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις τὸ μήκος ἀπὸ τῶν τοῦ Φρούδιος ποταμοῦ ἐκβολῶν ἀρχόμενον, καὶ περαιούμενον πρὸς ἀνατολὰς τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ τῷ παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν ἕως τῆς κεφαλῆς τοῦ ποταμοῦ, ὥς εἶναι τοῦ μήκους σταδίου δχπε'. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀδούλα ὄρους καὶ τοῦ κοινοῦ πέρατος τῶν Ἀλπεων, καταλήγει δὲ εἰς 20 τὸ δυσμικὸν τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ στόμα, ὥς γίνεσθαι τοῦ πλάτους σταδίου δτοε'. Ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς [σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις] ὃ πᾶς τῆς ἐπαρχίας κατὰ γῆν περιορισμὸς σταδίων „α,εϛ', σταδίων „α,βϛ'. Ἐχει δὲ ἡ Βελγικὴ σὺν ταῖς Γερμανίαις ἔθνη κδ', 25 πόλεις ἐπιστήμους λη', ὄρη ἐπίσημα β', ποταμούς ἐπισήμους ζ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α'.

30. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Σηκοάνα ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, [τουτέστι] τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, τοῦ περίπλου παντὸς τῆς Βελγικῆς 30 παραλίας σὺν Γερμανίᾳ τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω εἰσὶν οὐ πλείους σταδίων γων', οὐχ ἥττον σταδίων γρπ'.

GERMANIAΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

31. Ἡ Γερμανία ἡ μεγάλη περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων τῷ καλουμένῳ Γερμανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῖς Σαρματικαῖς ὄρεσι, καὶ [μέρει Σαρματίας τῷ] 35 μετὰ τὰ ὄρη [μέχρι] τῆς κεφαλῆς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ καὶ ἔτι αὐτῷ τῷ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ τῷ δυσμικῷ μέρει (ἔστι δὲ ὁ Δανουβί-

καὶ κάτω. In præmisso indiculo actic. τῇ ἀντεκάτω deest. Germanias duas tanquam unum quoddam auctor comprehendit, quum de periplo Germaniæ superioris sermo esse nequeat. || — 1. Πρεττανίαν h. l. codex. || 2. ἕως τῆς κ.] πρὸς τῇ κεφαλῇ codex. || — 4. Ἀλπεις ὄρει : ἀλεις ὄρη cod.; em. edit. ex Ptolemæo p. 140, 14, unde hæc verbotenus exscripta. || — 5. Σηκοάνα cod.

§ 28. Ἡ γὰρ] καὶ γὰρ codex. Hæc subjunxit eo loco, ubi de litore Germaniæ inferioris loquebatur in periplo nunc deperdito. || — 10. Ἀδούλα cod.; Ὀδρίγγα olim in Ptolemæi edit. legebatur; Wilberg. e melioribus codd. (inter quos ille editionis Arg.) dedit Ὀδρίγγα, ad quod noster quoque codex propius accedit. Formam Ἀδρίγγα veriore esse opinatur in sua Marciani editione Hoffmannus p. 129, argumentis usus, quæ ex inani etymologiarum lusu pendent. Cf. quos laudat Forbiger. III, p. 127.

exporrecto; ab oriente Rheno fluvio juxta Germaniam magnam usque ad caput fluvii et deinde monte a fonte ejus ad Alpes pertingente, qui vocatur Adulas; ab occidente Lugdunensi provincia et prædicto Sequana fluvio; a meridie reliqua parte Narbonensis. Ac generalis quidem provinciæ circumscriptio in hunc habet modum; [particularia autem hæc sunt:]

* * * * *

28. Etenim quæ est a mari usque ad Obrincam fluvium Germania inferior appellatur, ab Obrinca vero fluvio appellatur Germania superior.

29. Belgicæ autem cum duabus Germaniis longitudo incipit ab ostiis Phrudis fluvii, et terminatur ad orientem Rheno fluvio qui juxta Germaniam magnam usque ad caput fluvii extenditur, adeo ut longitudo sit stadiorum 2685. Latitudo vero ejus incipit ab Adula monte et communi Alpium et Adulæ montis termino, desinit autem ad occidentale ostium Rheni fluvii, ut latitudinis habeat stadia 4375. Est vero tota Belgicæ cum ambabus Germaniis juxta mediterranea circumscriptio stadiorum 15160, stadiorum 12300. Habet vero Belgica cum Germaniis gentes 24, urbes insignes 38, montes insignes 2, fluvios insignes 7, promontorium insigne 1.

30. Universa peripli totius Belgicæ littoralis cum Germania superiori et inferiori, a Sequana fluvio usque ad Rhenum fluvium, hoc est ad ostium ejus quod occidentale appellatur, stadia sunt non plura 3850, non pauciora stadiis 3180.

GERMANIÆ MAGNÆ PERIPLUS.

31. Germania magna terminatur a septentrione oceano Germanico appellato, ab oriente montibus Sarmaticis et [a Sarmatiæ parte quæ] est post montes usque ad fontem Vistulæ fluvii, atque etiam fluvio ipso : a meridie vero Danubii fluminis parte occidua (Est autem Danubius ad principium ejus latus sta-

§ 29, l. 13. Φρούδιος] sic Ptol.; Φρούνου codex, quod ortum ex Φρουδίου, confusis N et ΔI. Terminationem ιος in τω scriba mutavit in hoc nomine sicut in aliis multis. V. supra § 21 not. || — 15. ἕως τῆς κ.] πρὸς τῇ κεφαλῇ codex, ut supra. || — 16. βχπε'] Accuratiorem latitudinis lineam præberent stadia βχπε' || — Ἀδούλλορος cod., confusis A et Λ. — || 18. τοῦ κοινοῦ] i. e. τοῦ κοινοῦ τῶν τε Ἀλπεων καὶ τοῦ Ἀδούλα ὄρους, ut verbis Ptolemæi p. 140, 20 utar. || — 21. Includa addidi. || — 22. Numeri pro Marciano computandi more bene habent. || — 23. Βελγικὴ ἢ Κελτικὴ cod.

§ 30, l. 26. Σηκοάνα cod. || — τουτέστι additum mōte Hudson, coll. § 32, 8. || — 28. τῆς Κελτικῆς cod.

§ 31. V. Ptolemæus II, 10 p. 147 sqq. || — 33. Γερμανίᾳ cod.; em. Hudson. || — 35. καὶ μετὰ τὰ ὄρη τῇ κεφαλῇ τοῦ Οὐίστουλα codex, sensu inepto; correxi col-

βιος ἀρχόμενος μὲν μεγέθους α', εἶτα β', καὶ ἐξῆς μεγέθους γ', ἀμείβων καὶ τὸ ὄνομα καὶ Ἰστρος καλούμενος), ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τῆς χώρας οὕτως ἔχει· τὰ δὲ κατὰ μέρος

εἰς λέγομεν.

32. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, τούτῃ ἐστιν ἀπὸ τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, εἰς Οὐίδρου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι τπ', [στάδιοι*]. Ἀπὸ δὲ Οὐίδρου ποταμοῦ εἰς Μαραρμανὸν λιμένα στάδιοι τν', στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Μαραρμανοῦ λιμένος εἰς Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολὰς εἰσὶ στάδιοι χνε', στάδιοι υο'. Ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι βτν', στάδιοι ατ'. Ἀπὸ δὲ Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Οὐϊσούργιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι φζ', [στάδιοι*]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐϊσούργιος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι αψπ', στάδιοι αχ'. Ἀπὸ δὲ Οὐϊσούργιος ποταμοῦ εἰς Ἀλβίος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι χνε', [στάδιοι*]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι ετο', στάδιοι γτ'. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος κεῖνται νῆσοι αἱ καλούμεναι Σαξόνων. Εἰσὶ δ' ἐπ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ στάδιοι ψν', [στάδιοι*].

33. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ ἐκδέχεται ἡ καλούμενη Κιμβρική χερσόνησος μεγίστη τυγχάνουσα. Καὶ

dium unum, postea duo, ac deinde tria; nomen etiam mutat ac Ister appellatur); ab occidente vero Rheno fluvio. Ac universa quidem regionis circumscriptione sic se habet; nunc singula recensemus.

32. Ab ostiis Rheni fluvii, hoc est ab ore ejus occidentali dicto, ad ostia Vidri fluvii stadia 380 [stadia*]. A Vidro fluvio ad Mararmanum portum stadia 350, stadia 250. A Mararmano portu ad ostia Amasii fluvii sunt stadia 655, stadia 470. Ab ostiis Amasii fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 2350, stadia 1300, Ab ostiis Amasii fluvii ad ostia Visurgis fluvii stadia 560, [stadia*]. Ab ostiis fluvii Visurgis ad fontes ejusdem fluvii stadia 1780, stadia 1600. A Visurgi fluvio ad ostia Albis fluvii stadia 925, [stadia*]. Ab ostiis Albis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 5370, stadia 3300. Contra hanc partem adjacent insulae Saxonum appellatae. Ab ostio vero Albis fluvii ad ipsas sunt stadia 750, [stadia*].

33. Post Albiū fluvium sequitur chersonesus maxima Cimbrica appellata. Et ab ostiis Albis fluvii ad

ato Ptolemæo p. 149, 20. || — 1. Inclusa e marginali nota irrepserint, ut quæ similia supra legimus. Pro α'... β'... γ' codex habet γ' β' α'; em. Hudson. Pro μεγέθους cod. μαγέθος (sic); em. Hæsch.

§ 32. Ptolemæus II, 10 : Μετὰ τὰς τοῦ Ῥήνου ἐκβολὰς·

Marcian.

Οὐίδρου ἐκβολαί			
	27° 20'	54° 20''	380 stad.
Μαραρμανίς λιμὴν	28°	54° 45'	350-250
Ἀμασίου ἐκβολαί	29°	55°	655-470
Αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ	32°	52°	(2350-1600)
Οὐϊσούργιος ποταμοῦ ἐκβολαί	31°	55° 15'	560
Αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ	34°	52° 30'	(1780-1600)
Ἀλβίος ἐκβολαί	31°	56° 15'	625
Αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ	39°	50'	
			2570

8. εἰς Οὐίδρου] sic cod., non εἰς τοῦ Ἰδρου, ut M. ait. || — 9. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰδρου cod. || — 9. Μαραρμανὴν Ptol. || — 11. Ἀμασίου] Ad hunc fluvium suspicantur pertinere Ami-am urbem, quam e Marciano memorat Stephan. Byz. : Ἀμισα, πόλις Γερμανίας. Μαρκιανὸς ἐν τοῖς ἀπὸ Ῥώμης ἐπὶ τὰς διασφύσεις πόλεις. V. variorum sententias ap. Forbiger III, p. 378. 407. || — 13. Multum hi numeri differunt. Posterior ad Ptolemæi rationes prope accedit. || — 14. εἰς Οὐργίου et dein bis Ἰσούργίου cod.; em. editt. || — 18. Ἀλβίου cod. ubique. Intervallum ab ostio ad fontes Albis fluvii excerptor omisisse videtur.

§ 33. Ptolemæus II, 10 : Κιμβρική Χερσόνησος·

Marcian.

I. ἡ μετὰ τὸν Ἀλβιν ἐξοχή	32°	56° 50'	570-400	I
II. ἡ ἐφεξῆς ἐξοχή	35°	58° 20'	1600-1100	II
III. ἡ ἐπὶ ἐφεξῆς καὶ ἀρχαῖα τάπη	39°	59° 30'	1450-1150	III
V. τὸ ἀνατολικώτατον ἀντικατὰ	40° 15'	59° 30'	720-520	V
IV. ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτη ἐξοχή	39° 20'	58° 15'	650-550	IV
VI. ἡ ὑπὸ ταύτην ἐφεξῆς	37°	57°	2000-1500	VI
VII. ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφὴ	35°	57°	1060-750	VII
			8050-5970	

Verba Ptolemæi ita dedi, ut in codicibus et editionibus græcis tantum non omnibus legi solent. Differt ab his codex græcus, unde ducta sunt latina editionis Argentinensis, in qua post versum ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτη ἐξοχή novus versus additur hic : *Quæ deinde subsequitur* 40° 58°. Apud reliquos interpretes latinos usque ad borealem chersonesi extremitatem non tres, sed quattuor *extensiones* (sic reddunt τὰς ἐξοχὰς) recensentur. Jam ut in vulgata subsistam, Ptolemæus et Marcianus in eo consentiunt, quod septem quasi punctis

εἰσὶν ἀπὸ τῶν τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὴν
 πρώτην ἐξοχὴν τῆς χερσονήσου τὴν μετὰ τὸν Ἄλβιν
 ποταμὸν κειμένην στάδιοι φθ', στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ τῆς
 πρώτης ἐξοχῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ τὴν ἐφεξῆς κειμένην
 5 ἐξοχὴν τῆς αὐτῆς χερσονήσου στάδιοι αχ', στάδιοι αρ'.
 Ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας ἐξοχῆς τῆς χερσονήσου εἰς τὴν
 ἐφεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτην ἐξοχὴν τῆς αὐτῆς χερσονήσου
 στάδιοι αυν', στάδιοι αρν'. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρκτικωτά-
 10 τῆς ἐξοχῆς τῆς χερσονήσου εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν
 αὐτῆς πρώτην ἐξοχὴν στάδιοι χν', στάδιοι φν'. Ἀπὸ
 δὲ τῆς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς πρώτης ἐξοχῆς εἰς
 τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς στάδιοι ψκ', στάδιοι φκ'.
 Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνατολικωτάτου αὐτῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ
 τὴν ὑπὸ [ταύτην] τὴν ἐξοχὴν αὐτῆς ἐφεξῆς στάδιοι θ,
 15 στάδιοι αρφ'. Ἀπὸ δὲ τῆς ὑπὸ τὴν ἐξοχὴν αὐτῆς ἐπὶ
 τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφὴν αὐτῆς στάδιοι ρα',
 στάδιοι ψν'. Ἐνταῦθα τῆς Κιμβρικής χερσονήσου
 ὁ περίπλους πληροῦται, ἐπὶ πολὺ μὲν διηκούσης εἰς
 20 τὸν ὠκεανὸν, πλαγίας δὲ παραβεβλημένης ἐπὶ τὴν
 ἡπειρον τὴν πρὸς τὴν ἑω, ὡς ἀποτελεῖν καὶ κόλπον
 μέγιστον κατὰ τὸν Σὺνθρον ποταμὸν ἐπὶ τὴν ἐνδοτέρω

primam extensionem chersonesi, quæ post Albim flu-
 vium est, stadia sunt 570, stadia 400. A prima au-
 tem prominentia chersonesi ad proxime subsequentem
 prominentiam ejusdem chersonesi stadia 1600, stadia
 1100. A secunda prominentia chersonesi ad eam quæ
 deinceps sequitur et maxima septentrionalis est por-
 rectio ejusdem chersonesi stadia 1450, stadia 1150.
 A prominentia autem chersonesi maxime septentrio-
 nali ad primam post flexionem ejus prominentiam sta-
 dia 650, stadia 550. A prima vero prominentia post
 flexionem ejus ad partem ejus maxime orientalem
 stadia 720, stadia 520. A parte vero ipsius cherso-
 nesi maxime orientali ad prominentiam post eam pro-
 nientiam stadia 2000, stadia 1500. A prominentia
 vero prima post eam extensionem ad flexionem cher-
 sonesi versus ortum stadia 1060, stadia 750. Hic
 periplus absolvitur Cimbricæ chersonesi, longe qui-
 dem in oceanum excurrentis, oblique autem vergentis
 ad continentem, quæ ad ortum tendit, adeo ut maxi-
 mum sinum cum regione ad Suevum fluvium sita ef-
 ficiat, qui versus terram a fluvio interiorem extenditur.

situm Chersonesi definiunt; non eodem autem id modo
 faciunt; nam Ptolemæus post τὴν ἐξοχὴν τὴν ἀρκτικω-
 τάτην memorat τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς (eodem recur-
 rit sive suppleas τῆς ἐξοχῆς τῆς ἀρκτικωτάτης sive τῆς
 χερσονήσου); apud Marcianum vero post borealem
 extremitatem ora reflectitur; et in orientali hoc latere
 primum notatur ἡ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν πρώτη ἐξοχὴ,
 et tum demum τὸ ἀνατολικώτατον Chersonesi. Quæ
 quidem ratio ad veram Chersonesi configurationem
 tanto propius accedit quanto longius ab ea absunt quæ
 in Ptolemæo nunc legimus. Num igitur accuratiora de
 hic acceperat Marcianus? Immo, ut in reliquo hoc
 loco et per totum opus ipsissima Ptolemæi verba,
 quantum ejus in periplo fieri poterat, premit, sic etiam
 in hisce Ptolemæum reddidisse putandus est, talem sci-
 licet qualem legit Marcianus vel adeo auctor ejus Pro-
 tagoras, non qualem nos habemus in sequioris ætatis
 codicibus perturbatum. Etenim laborare Ptolemæi lo-
 cum, in aliis libris aliter adornatum, dubitari vix po-
 test. Vel verborum ratio grammatica rei habet indi-
 cium. Vide quam inapte post verba τὸ ἀνατολικώτατον
 αὐτῆς subjiciant: ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτη ἐξοχὴ. Sen-
 sisse hoc videtur auctor codicis Mediolanensis, in quo
 scribitur: ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτη στροφὴ, quod rece-
 pit Wilbergius. Vel sic tamen claudicat oratio; expec-
 tabas saltem μετὰ ταύτην τὴν ἐξοχὴν vel tale quid; at
 scripserit Ptolemæus sicuti Marcianus: ἡ μετὰ τὴν
 ἐπιστροφὴν πρώτη ἐξοχὴ, totusque locus, salva graduum
 notatione, hoc fere modo distinguendus est:

1. Ἡ μετὰ τὸν Ἄλβιν ἐξοχὴ.
2. Ἡ ἐφεξῆς ἐξοχὴ.
3. Ἡ ἐτι ἐφεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτη.

Εἴτα ἐν τῷ ἀνατολικῷ αὐτῆς.

4. Ἡ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν πρώτη ἐξοχὴ.
5. Ἡ ἐφεξῆς, τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς.

6. Ἡ ὑπὸ ταύτην ἐξοχὴν ἐφεξῆς.

7. Ἡ πρὸς ἀνατολὴν ἐπιστροφὴ.

In his secundæ partis inscriptio: ἐν τῷ ἀνατολικῷ αὐ-
 τῆς vel fortasse ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ αὐτῆς, mutata est
 in notam extremitatis orientalis, scriptumque τὸ ἀνα-
 τολικώτατον αὐτῆς, additaque gradus notatio, quam
 huc transposuerunt ex sequentibus, ubi locum quin-
 tum, τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς, delere debebant; et sane
 deletus est, non statim tamen ita ut debebat; nam
 codex edit. Arg. cujus fontem ad Marciani ætatem
 propius quam ceteros accedere sæpius jam monuimus,
 non septem, sed octo ἐξοχὰς seu ἐπιστροφὰς notat, atque
 eam quam in vulgata non amplius legimus, eo ipso
 loco quo τὸ ἀνατολικώτατον Ptolemæus notare debebat,
 habet ita: *Quæ subsequitur* 40° 58'; hæc vero perti-
 nuisse ad extremitatem orientalem coarguit longitudi-
 nis gradus 40°, quem ei extremitati assignant interpre-
 tes latini (dum in græca vulgata notatur 40° 15').
 Videtur igitur in Græcis Ptolemæi fuisse: ἡ ἐφεξῆς, τὸ
 ἀνατολικώτατον αὐτῆς, 40° (vel 40° 15'), 58°. Depra-
 vato deinde versu quarto, primum deleta sunt verba
 τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς; postea hic versus ab aliis
 (ut in latinis interpret.) post verum secundum per-
 peram insertus, ab aliis denique deletus est. || —
 1. τοῦ Ἄλβιος codex sicut mox Ἄλβιον. || — 12. τὸ
 ante ἀνατ. om. Miller. || — 14. ταύτην e Ptol. inse-
 rui. || — 21. Σὺνθρον] Σὺμβρον cod., confusis H et M.;
 em. Hudson. Ap. Ptol. p. 148, 18 (qui locus nostro
 respondet) Σὺνθρος fluvius dicitur in cod. edit. Arg.;
 in reliquis codd. Σούθρος; at p. 151, 7 edit. Arg. ha-
 bet Σουήβου, ubi vulgo Συήβου. Ceterum κατὰ Σὺνθρον,
 phrasis insolentior pro κατὰ τὰ περὶ τὸν Σὺνθρον ποτα-
 μόν. || — 21. ἐπὶ τὴν [γῆν] conjecit Hudson; debebat
 certe ἐπὶ τὴν ἐνδοτέρω αὐτοῦ γῆν. Sed vox illa in ejus-
 modi locutionibus sæpenumero omittitur. In mendo

αὐτοῦ παρεκτεινόμενον. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς τῆς χερσονήσου περιπλὸς σταδίων η'ν', σταδίων ,ε'β'ο'.

34. Κατοικεῖ δὲ τὸν μὲν αὐχένα τῆς χερσονήσου τὸ ἔθνος τῶν καλουμένων Ἀξόνων, αὐτὴν δὲ τὴν χερσονήσον ἔθνη πλείστα. Ὑπὲρ δὲ τὴν χερσονήσον κεῖνται νῆσοι γ' Ἀλοκίαι καλούμεναι· εἰσι δ' ἐπ' αὐτάς ἀπὸ τῆς χερσονήσου στάδιοι φν', στάδιοι φ'. Ἀπ' ἀνατολῶν δὲ τῆς χερσονήσου κεῖνται νῆσοι δ' αἱ καλούμεναι Σκανδίαι, τρεῖς μὲν μικραὶ, ὧν εἰς τὴν μέσσην ἀπὸ τῆς χερσονήσου εἰσι στάδιοι β', στάδιοι αψ', μία δὲ μεγίστη καὶ ἀνατολικωτάτη, καλεῖται δὲ ἰδίως καὶ αὕτη Σκανδία, κειμένη κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ, ἀπ' ὧν εἰσὶν εἰς αὐτὴν στάδιοι ,αχ', στάδιοι ,ασ'. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς τῆς Σκανδίας περίπλος σταδίων ,βφ', σταδίων ,β'.

35. Ἀπὸ δὲ τῆς πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ Σηθού ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ,ασζ', [στάδιοι *]. Ἀπὸ [δὲ] Σηθού ποταμοῦ ἐπὶ Οὐιάδου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ὦν', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ Οὐιάδου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκβολὰς εἰσι στάδιοι ψ', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Οὐίστουλα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἰσι στάδιοι β', στάδιοι ,αων'.

36. Ἔστι δὲ τῆς Γερμανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ δύσεως καὶ Ἀσχιουργίου πόλεως, περαιούμενον δὲ εἰς Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὡς εἶναι τὸ πᾶν μῆκος τῆς ἐπαρχίας [σταδίων **], σταδίων ,δεν'. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐκτροπῆς τοῦ πρὸς μεσημβρίας ῥέοντος ποταμοῦ, ὃς καλεῖται Ἀρραβὼν, καταλήγει δὲ πρὸς τὰς ἀρκτους κατὰ τὴν ἐπιμηκεστέραν γραμμὴν, τουτέστι κατὰ τὴν Κιμβρικήν χερ-

Est autem totus chersonesi periplus stadiorum 8050, stadiorum 5970.

34. Cervicem vero chersonesi habitat gens Axonum (*Saxonum*) appellata: ipsam vero chersonesum gentes plurimæ. Supra autem chersonesum jacent insulæ tres Alociæ dictæ: ad ipsas vero a chersoneso sunt stadia 550, stadia 500. Ab orientali vero parte chersonesi jacent insulæ quattuor Scandiæ nuncupatæ, tres quidem parvæ (quarum usque ad mediam a chersoneso sunt stadia 2000, stadia 1700), una vero maxima et ceteris magis orientalis; vocatur autem et ipsa proprie Scandia, contra Vistulæ fluvii ostia jacens, a quibus ad ipsam stadia sunt 1600, stadia 1200. Est autem totus Scandiæ periplus stadiorum 2500, stadiorum 2000.

35. A flexione vero chersonesi ortum versus ad ostia Suevi fluvii stadia 1260, [*stadia* *]. A Suevo fluvio ad ostia Viadi fluvii stadia 850 [*stadia* *]. A Viadi autem fluvii ostiis ad Vistulæ fluvii ostia stadia sunt 700, [*stadia* *]. Ab ostiis Vistulæ fluvii ad caput ejusdem fluvii stadia sunt 2000, stadia 1850.

36. Germaniæ autem longitudo incipit quidem ab occasu et Asciburgio civitate, finitur vero ad ostia Vistulæ fluvii: adeo ut integra regionis longitudo sit [*stadiorum* 5500], stadiorum 4350. Ejus vero latitudo incipit quidem a divertigio fluvii a meridie fluentis qui vocatur Arrabon, desinit vero ad septentrionem juxta longissimam lineam, hoc est in Cimbricam chersonesum et maxime septentrionalem ejus

autem cubat quod codex habet τὴν ἐνδοτέρω καὶ αὐτοῦ. Ejiciendum καὶ, ut feci, aut eodem sensu legendum τὴν ἐνδ. ἀπ' αὐτοῦ: *quæ a fluvio est introrsum*, i. e. *occasum versus*. || — 2. ,ην' Tot stadia e singulis numeris supra appositis colliguntur. || — 2. ,ε'β'ο'] σταδ. ,ατο' (1370) codex. Singuli numeri summam efficiunt stadiorum 5970. Patet itaque hoc quoque loco, ut passim, amanuensem τ dedisse pro β. || — 4. Ἀξόνων In promptu erat cum editt. rescribere Σαξόνων. Sed progredi non licet ultra id quod in Ptolemæo Marcianus reperit. Codex autem edit. Arg., sicuti Parisini codices a Wilbergo collati præter duos omnes alique complures habent p. 150, 28: ἐπὶ τὸν αὐχένα τῆς Κιμβρικής Χερσονήσου Ἀξόνες (vel Ἀξόνες). Quæ quidem sibilæ omisio in populorum locorumque nominibus passim obvia. || — 5. Ὑπὲρ δὲ τὴν κατὰ.] Exscripta e Ptolem. p. 156, 16 sqq. || — 9. Ptolem.: ὧν ἡ μέση ἐπέχει μοίρας 40° 30'. 58°. || — 11. καὶ αὕτη Miller contra quam codex et Ptolemæus p. 156, 28, unde hæc verbotenus transcripta. || — 12. τοῦ Οὐίστου cod.; em. Huds. || — 13. ,αχ' - ,ασ'] numerus minor sec. Ptolemæum quadrat in Marciani distantiam maximam, a Vistula ad Scandiæ extremitatem septentrionalem (a 56° ad 58° 30' lat.) || — 14. Κανδίας cod.

§ 35. Ptolemæus II, 10 p. 148 :

			Marcian.
Ἠ πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφῇ	35°	56°	
Χαλούσου ποταμοῦ ἐκβολαί	37°	56°	
Σηθού ποταμοῦ ἐκβολαί	39° 30'	56°	1260
Οὐιάδου ποταμοῦ ἐκβολαί	42° 10'	56°	850
Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκβολαί	45°	56°	700
Ἡ κεφαλὴ τοῦ ποταμοῦ	44°	52° 30'	(2000-1850) 2810

17. Σύμβου et ἀπὸ Σύκου ποτ. cod. || — 19. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰλδουα cod. || — 20. Οὐίστουλα cod. h. l. et in sqq.

§ 36, l. 27. ,ατν'] codex habet corrupte. Linea ab Asciburgio ad Vistulæ ostium ap. Ptolemæum pertinet fere a 27°—45° long., ideoque est stadiorum 5500 et ultra. Fortasse igitur nostro loco legebatur [στάδιοι ,εφ'], στάδιοι ,δεν'. Mox latitudo Germaniæ a Arabone in Danubium influente usque ad Chersonesi Cimbricæ extremitatem satis recte dicitur stadiorum 6250; nam se-

σόνησον καὶ τὴν ἀρκτικωτάτην αὐτῆς ἐξοχὴν ὡς εἶναι τοῦ πλάτους σταδίου ῥσν'. Ἔστι δὲ τῆς μεγάλης Γερμανίας ὁ κατὰ γῆν περιορισμὸς σταδίων „α, βτ', σταδίων „α, ρσν'. Ἐχει δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη ξη', πόλεις ἐπισήμους 48', ὄρη ἐπίσημα 7', ποταμοὺς ἐπισήμους 18', Κιμβρικήν χερσόνησον, λιμένα ἐπίσημον, Ὀρκύνιον δρυμὸν, Γαβρήταν ὕλην.

37. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ καλουμένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ, τοῦ περιπλοῦ τῆς παραλίας τῆς μεγάλης Γερμανίας στάδιοι „α, γυ', στάδιοι „αλ'.

ΣΑΡΜΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

38. Ἡ ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σαρματία περιορίζεται ἀπὸ 15 μὲν ἀρκτων τῷ τε Σαρματικῷ ὠκεανῷ κατὰ τὸν Οὐενδικὸν κόλπον, καὶ μέρει τῆς ἀγνώστου γῆς, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ τε [ἀπὸ τοῦ Καρκινίτου ποταμοῦ] ἰσθμῷ καὶ τῇ Βύκῃ λίμνῃ, καὶ τῷ μέρει τῆς Μαιώτιδος λίμνης μέχρι τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ, καὶ ἐφεξῆς αὐτῷ [τῷ] 20 Ταναΐδι ποταμῷ, καὶ ἔτι τῷ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐπὶ τὴν ἀγνωστον γῆν [μεσημβρινῷ] ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ τε Οὐίστουλα ποταμῷ καὶ τῇ Γερμανίᾳ τῇ μεγάλῃ μετὰ τὰ Σαρματικά ὄρη, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὄρεσιν ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῖς τε Ἰάζυξ τοῖς 25 Μετανάσταις ἀπὸ τοῦ νοτίου τῶν Σαρματικῶν ὄρων πέρατος μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Καρπάθου ὄρους, καὶ ἔτι τῇ Δακίᾳ μέχρι τῶν Βορυσθενέους τοῦ ποταμοῦ ἐκβολῶν, καὶ τῇ ἀπὸ τούτου τοῦ Εὐξείνου Πόντου παραλίῳ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Καρκινίτου κόλπου. Καὶ ἡ μὲν ὅλη 30 περιγραφὴ τοιαύτη· τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς Σαρματίας κεφαλαιωδέστερον ἐτάξαμεν, μὴ προσθέντες τῶν στα-

extensionem; adeo ut latitudinis habeat stadia 6250. Est autem Germaniæ magnæ juxta mediterranea circumscriptio stadiorum 12300, stadiorum 11250. Complectitur gentes 68, urbes insignes 94, montes insignes 7, fluvios insignes 14, Cimbricam chersonesum, portum insignem, Orcyniam silvam, Gabretam silvam.

37. Peripli oræ maritimæ Germaniæ magnæ, a Rheno fluvio, hoc est ab ostio ejus quod occidentale appellatur, usque ad ostia Vistulæ fluvii, stadia universa 13400, stadia 10030.

SARMATIAE EUROPÆÆ PERIPLUS.

38. Sarmatia quæ in Europa est, definitur a septentrione quidem oceano Sarmatico juxta Vendicum sinum, et parte terræ incognitæ; ab oriente autem isthmo [qui a Carcinite fluvio incipit,] et Byce palude et paludis Mæotidis latere quod est usque ad Tanaim fluvium, et deinceps fluvio ipso Tanai, atque præterea meridiano, quia fontibus Tanais fluvii terram versus incognitam ducitur, ab occasu vero Vistula fluvio et Germania magna post montes Sarmaticos, et montibus ipsis; a meridie vero Iazygibus Metanastis ab australi fine Sarmaticorum montium usque ad principium Carpathi montis, atque etiam Dacia usque ad Borysthenis fluminis ostia, et hinc littore Ponti Euxini usque ad intimum recessum Carcinite sinus. Ac generalis quidem circumscriptio hujusmodi est; loca autem particularia Sarmatiæ magis summarie recensuimus, stadiorum numerum non adjicientes, quod fere incognitus sit accuratus periplus septentrionalis

cundum Ptolemæum pertinet a 47° 40' ad 59° 30' latitud. Ambitus mediterraneus sec. Pt. est fere 12000 stad., ut recte item monet Marcianus. || — 29. πρὸς μεσημβρίαν codex, et sic quoque in Ptolemæi edit. legitur, vitio aperto. || — 29. Ἀράβων codex; apud Ptolem. II, 10 p. 149, 11 et II, 14 p. 162, 5. 16 codices plurimi Ναραβών; attamen forma genuina Ἀραβών seu Ἀραβών in nonnullis obvia; Arrabo in Tab. Peut.; hod. Raab. || — 6. Ὀρκύνιον codex, sicut Ptolemæus (Cf. Cæsar. B. G. IV, 24); Ἐρκύνιον edit. || — 7. Γαβρήταν Γαβράτα cod.; illud Strabo p. 292 et codd. Ptolemæi, ubi var. lect. Γάμβρητα, Γαβρίτα. || — 11 „α, γυ," 13400; supra collegimus a Rheno ad Albin stadia 2570, Chersonesi Cimbricæ stadia 8050, hinc ad Vistulam stadia 2810 : unde summa conflatur stadiorum 13430. Ubinam vel addenda vel demenda sint stadia 30, ut numeri inter se concinant, queritur. Secundi numeri 10030 ratio reddi nequit, quum minoris stadiorum numeri in antec. sæpe sint neglecti.

§ 38. V. Ptolemæus III, 5. || — 15. ὠκεανῷ excidit in ed. Mill. || — Οὐενδικόν ἢ Ἰνδικόν h. l. cod. infra § 39. 40 Οὐελικόν, Οὐενδικόν; hoc recepimus; apud Ptolemæum, unde hæc transcripta, ubique est Οὐενε-

δικόν. || — 17 et 19. Inclusa e Ptolemæo addidi. || — 20. τῶν πηγῶν τῆς γῆς cod.; em. ex Ptolemæo. Mox ex eodem addidi v. μεσημβρινῷ. || — 22. καὶ τῇ Γερμανίᾳ τ. μεγάλη μετὰ τὰ Σ. δ.] Hæc inconcinne dicta manum excerptoris arguunt; recedunt etiam a verbis Ptolemæi III, 5 p. 198, 8, ubi sic : Ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ τε Οὐίστουλα ποταμῷ καὶ τῇ μεταξὺ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τῶν Σαρματικῶν ὄρων γραμμῇ καὶ αὐτοῖς τοῖς ὄρεσιν. Hæc, quoad sensum, bene quidem habent, at non genuina Ptolemæi verba præbent, ut ex codicum indicibus, collato Marciano, intelligitur. Nam primum codex Palatinus pro γραμμῇ habet Γερμανίας, atque ex edit. Arg. Wilbergus h. l. citat verba : et parte Germaniæ; unde Grashofius bene suspicabatur in vetustis libris ita fere fuisse : καὶ τῷ μεταξὺ τ. κ. αὐτ. κ. τ. Σ. ὄρ. μέρει Γερμανίας. Id confirmari nunc dicere licet e Marciano, quem ipsum e Ptolemæo redintegraveris scribendo : καὶ τῇ Γερμανίᾳ τῇ μεταξὺ [τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ] τῶν Σαρματικῶν ὄρων (ὄρει cod.). || — 24. Ἰαζυξίτοις M. cod. Cf. Stephan. Byz. : Ἰάζυγες, ἔθνος [suppl. vid. τῆς Σαρματίας] Εὐρωπαϊόν, ὡς Μαρριανὸς ἐν Περιπλῳ. || — 26. Καρπάθου Καρπάτου ap. Ptol. || — 28. μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Κ. κόλπου sic etiam apud Ptol. olim

δίων τὸν ἀριθμὸν τῶ τὸν ἀκριβῆ περιέπλουν τοῦ ἀρκτι-
κοῦ τούτου ὠκεανοῦ σχεδὸν ἀγνωστον τυγχάνειν, πλη-
σιάζοντες μὲν κατὰ τὰς ἀρκτους τῇ ἀγνώστῃ γῇ, ἥτις
ὑπέρεκται τῆς Μαϊωτίδος λίμνης, μὴ βράδιως γνωρι-
ζομένη τῷ πλείστῳ μέρει τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα ὅτε
καὶ ὁ Πρωταγόρας παραλελοιπέναι τούτων τῶν σταδίων
τὸν ἀριθμὸν δοκεῖ. Καὶ ἡ περιγραφή δὲ τῶν τόπων
κατὰ μόνας τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν βηθήσεται διὰ
τὰς αὐτὰς αἰτίας.

30. Μετὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκ-
δέχονται Χρόνου τοῦ ποταμοῦ ἐκβολαί· ἀπὸ δὲ Χρόνου
τοῦ ποταμοῦ ἐξῆς εἰσι Ῥουδῶνος ποταμοῦ ἐκβολαί.
Οὗτοι δὲ οἱ ποταμοὶ εἰς τὸν Οὐενδικὸν κόλπον ἐξίσιν,
ὅστις ἀπὸ τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ ἀρχεται παρήκων
ἐπὶ πλείστον. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥουδῶνος ποταμοῦ ἐξῆς
εἰσι Τουρούντου ποταμοῦ ἐκβολαί· ἀπὸ δὲ Τουρούντου
ποταμοῦ ἐκδέχεται Χέσυνος ποταμός, καὶ αἱ τούτου ἐκ-
βολαί. Μετὰ δὲ τὸν Χέσυνον ποταμὸν ὁ ἀγνώστος
καὶ Ὑπερβόρειος ἐξῆς ἐστὶν ὠκεανὸς συνάπτων τῇ Ὑπερ-
βορείῳ καὶ ἀγνώστῃ γῇ. Παροικοῦσι τὸν Χέσυνον
ποταμὸν οἱ Ἀγαθουροὶ τὸ ἔθνος τῆς ἐν Εὐρώπῃ Σαρ-
ματίας ὄντες. Καταφέρονται δὲ ὁ τε Χέσυνος ποτα-
μός καὶ ὁ Τουρούντης ἐκ τῶν ὑπερεκτειμένων ὄρων, ἅτινα
καλεῖται Ῥίπαια ὄρη, κατὰ τὴν μεσόγειον μεταξὺ τῆς
Μαϊωτίδος λίμνης καὶ τοῦ Σαρματικοῦ ὠκεανοῦ κεί-
μενα. Ὁ δὲ Ῥουδῶν ποταμός ἐκ τοῦ Ἀλανοῦ ὄρους
φέρεται· παροικεῖ δὲ τό τε ὄρος καὶ τὴν χώραν ταύτην
ἐπὶ πολλὴ διήκων τὸ τῶν Ἀλανῶν Σαρματῶν ἔθνος, παρ'
οἷς τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ εἰς τὸν Πόντον ἐξόν-
τος αἱ πηγαὶ τυγχάνουσι. Τὴν δὲ περὶ τὸν Βορυσθέ-
νην χώραν παροικοῦσι μετὰ τοὺς Ἀλανοὺς οἱ καλούμε-
νοι Χοῦνοὶ οἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

40. Ἔστι δὲ τὸ μήκος τῆς Σαρματίας σταδίων ζψ',
τὸ δὲ πλάτος σταδίων ζχ'. Ἐχει [δὲ] ἔθνη νς',
35 πόλεις ἐπισήμους νγ', ὄρη ἐπίσημα θ', ποταμούς ἐπισή-

hujus oceani, juxta septentriones quidem alluentis
terram incognitam, quæ superjacet paludem Mæoti-
dem, plerisque hominum non facile explorata, præ-
sertim quando Protagoras quoque stadiorum istorum
numerum omisisse videtur. Eandem ob causam
etiam in locis describendis ostiorum solummodo flu-
minum mentionem faciemus.

39. Post Vistulæ fluvii ostia sequuntur Chroni flu-
vii ostia; post Chronum fluvium deinceps sunt Rhu-
donis fluvii ostia. Hi fluvii exeunt in sinum Vendic-
um, qui a Vistula flumine incipit, in immensum
extensus. Rhudonem fluvium subsequuntur Tu-
runtæ fluvii ostia; Turuntam fluvium excipit Chesynus
fluvius, ejusque ostia. Ultra Chesynum fluvium
deinceps est Hyperboreus et incognitus oceanus, conti-
guus Hyperboræ et incognitæ terræ. Chesynum flu-
vium accolunt Agathyrsi, Sarmatiæ Europææ gens.
Chesynus fluvius et Turuntæ defluunt e montibus su-
perjacentibus, qui Ripæi appellantur, in partibus
mediterraneis inter Mæotidem paludem et oceanum
Sarmaticum jacentes. Rhudon fluvius fertur ex Alano
monte; montem autem et regionem hanc longe exten-
sam habitant Alani Sarmatarum gens, ubi fontes sunt
Borysthenis fluvii in Pontum exeuntis. Regionem
circa Borysthenem post Alanos habitant Chuni qui
vocantur Europæi.

40. Est autem Sarmatiæ longitudo stadiorum 7700,
latitudo stadiorum 7650. Gentes habet 56, urbes
insignes 53, montes insignes 9, fluvios insignes 4,

scriptum fuerit, ubi nunc: μέχρι τοῦ Καρκινίτου ποτα-
μοῦ. || — 3. ἥτις sic leg. vox in cod., non τῇ, ut
est ap. Mill. || — 4. μὴ βράδιως] ἡ βράδιος codex; ceterum
quum sic verba μὴ.. ἀνθρώπων admodum otiosa
sint, nonnulla excidisse suspicor, suadente etiam par-
ticula μὲν post v. πλησιάζοντες.

§ 39, l. 10. Οὐάστουλα cod. || — 11. Χρόνου] Χρό-
νου cod. bis. In Ptolemæo editur Χρόνου; varietas
lectionis: Χρόνου; in edit. Arg. est Chronis; Chronius
fluvius vocatur ap. Ammianum Marcellinum XXII, 8,
38. || — 12. Ῥουδῶνος] codex bis præbet Ῥουδῶνος,
at linea 26 Ῥουδῶν. In Ptolemæo Ῥουδῶνος habet
cod. Palatinus 1 perbonus et Parisinus E ap. Wil-
berg. (quid h. l. dederit edit. Arg. nescio), in cett.
est Ῥουδῶνος. || — 13. τὸν οὐ ἐλίκον (sic) codex.
|| — ἐξίσιν] sic (non ἐξίσιν ut M. ait.) codex. ||
— 14. Ἰουστουλα cod. || — 16. τοῦ ῥούντου codex bis,
deinde vero ὁ Τουρούντης, ut ap. Ptolemæum. || —
17. Χέσυνος h. l. codex, mox vero Χέσυνον. Ap. Pto-
lem. Χέσυνος fluvius vocatur in cod. Palat. 1. et Pari-
sino E.; in edit. Arg. Χέσυνου; in plurimis Χέσινος, in

nonnullis Χέσινος. || — 19. ὑπερβόριος cod. || — 21. οἱ
Ἀγαθοροὶ codex; scriba apogr. Vat. legit οἱ Ἀγαθοροί.
Hudsonus voluit Ἀγαθουροὶ ex Ptolemæo; recte quoad
populum, non item; puto, quoad formam nominis;
nam ap. Ptolem. codex edit. Arg. et Palat. 1. (quos
Marciani Ptolemæum exprimere novimus) cum aliis
duobus Parisinis codicibus præbent Ἀγαθοῦρσοι (l. Ἀγα-
θουροί); deinde vero ita Stephanus Byz.: Σιαγα-
θουροί, ἔθνος περὶ οὗ φησι Μαρκιανὸς ἐν Περιπλῳ Σαρμα-
τίας, in quibus Stephanus vitiatum vel male exarato
codice usus σιαγαθουροί legit pro οἱ ἀγαθουροί. ||
— 24. Ῥίπαια cod.; em. edit. in Ῥίπαια, ut vulgo
ap. Ptol., ubi edit. Arg. et cod. Pal. 1. Ῥεῖπαι,
Ῥεῖπα (sic); Ῥεῖπαια cod. Paris. D. || — 26. Ἀλάνου
cod., postea Ἀλάνων, Ἀλάνους. Ἀλαῦνον ὄρος (Ἀλαῦνον
rectius cod. Par. A.) et Ἀλανοὶ ἔθνος Ptolem., sine
lectionis varietate, ut videtur. At Ἀλάνος, ὄρος Σαρματίας;
habet Stephanus (ex Marciano?). || — 32. Χοῦνοὶ]
Χοῦνοι in Ptol. editur.

§ 40. Verba ἀκρωτήρια... κόλπους ἐπισήμους δ' scriba
codicis bis dedit, deinde male repetita expunxit.

μούς δ', ἀρωτήρια ἐπίσημα γ', λιμένας ἐπισήμους γ', κόλπους ἐπισήμους δ', τὸν τε Οὐενδικὸν τὸν εἰρημένον κόλπον καὶ ἄλλους τρεῖς. Τῆς μὲν οὖν Εὐρώπης τῶν δεξιῶν μερῶν τὸν περίπλου, ὥσπερ ὑπεσχόμεθα, μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας πεποιήμεθα· μεταβησόμεθα δὲ ἐπὶ τὰς Πρεττανικὰς νήσους.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ.

41. Αἱ Πρεττανικαὶ νῆσοι δύο εἰσιν, ἥ τε καλουμένη Ἀλβίων καὶ ἡ Ἰουερνία. Ἄλλ' ἡ μὲν Ἀλβίων μείζων κατὰ πολὺ τυγχάνει· καί ταις δὲ καταντικρὺ τῆς Κελτογαλατίας, παρὰ τε τὴν Λουγδουνησίαν καὶ τὴν Βελγικὴν μέχρι τῆς μεγάλης Γερμανίας ἐκτείνομένη. Οὐ γὰρ ἐστὶ συνεστραμμένη, καθάπερ αἱ ἄλλαι νῆσοι, ἀλλ' ὥσπερ διηρημένη καὶ διεσπαρμένη, κατὰ πλείστου μέρους διήκει τοῦ ἀρκτοῦ ὠκεανοῦ, δύο μάλιστα μακροτάτους ἰσθμούς ὥσπερ πόδας τινὰς ἔχουσα· ὧν ὁ μὲν μείζων [μέχρι τῆς Κιμβρικής Χερσονήσου], ὁ δὲ ἐλάττων μέχρι τῆς Ἀκυτανίας διήκει. Ἡ δὲ ἐτέρα νῆσος ἡ Ἰουερνία ὑπὲρ αὐτὴν κειμένη, δυτικωτέρα δὲ τυγχάνουσα, ἐλάσσων τέ ἐστὶ τοῦ μεγέθει, καὶ τὴν ἴσην ἔχει θέσιν τῇ προειρημένῃ. Ταύτης τοίνυν τῆς προτέρας τὸν περίπλου ἀναγράφομεν, εἴθ' οὕτως ἐπὶ τὴν μείζονα ἐλευσόμεθα.

ΙΟΥΕΡΝΙΑΣ ΝΗΣΟΥ ΠΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

42. Ἡ Ἰουερνία νῆσος ἡ Πρεττανικὴ περιορίζεται ἀπὸ μὲν τῶν ἀρκτῶν τοῦ ὑπερκειμένου καὶ καλουμένου Ὑπερβορείου ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῦ ὠκεανῷ τοῦ καλουμένου Ἰουερνικῷ, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τοῦ δυτικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῦ καλουμένου Οὐεργίου ὠκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη θέσις τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει]. * * *

Stephan. B.: Αἰδοῦναι, νῆσοι πέντε τῆς Πρεττανικῆς, ὡς Μαρριανὸς ἐν Περίπλῳ.

43. Ἔστι δὲ τῆς Ἰουερνίας νήσου τῆς Πρεττανικῆς τὸ μὲν μῆκος μέγιστον ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἀρωτηρίου ἀρχόμενον, καὶ καταλήγον ἐπὶ τὸ Ῥοβόγδιον ἄκρον, ὡς εἶναι τῆς νήσου τὸ μῆκος σταδίων βρο'. Τὸ δὲ πλάτος ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰερού ἄκρου, περαιούται δὲ εἰς τὸ Ῥοβόγδιον ἄκρον, ὡς εἶναι τῆς νήσου τὸ πλάτος σταδίων πωλδ'. Τὰ δὲ ἄκρα αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὀριζόντων διέστηκε τὸν τρόπον τοῦτον· τὸ μὲν ἀρκτοῦ αὐτῆς ἄκρον ἀπὸ τοῦ ἀρκτοῦ ὀριζόντος σταδίους, α, δσν'· τὸ δὲ δυτικὸν αὐτῆς ἄκρον [ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὀριζόντος σταδίους **, τὸ δὲ νότιον ἄκρον] ἀπὸ τῆς ἰσημερίας

promontoria insignia 3, portus insignes 3, sinus insignes 4, sinum scilicet Vendicum appellatum et alios tres. Periplum igitur dextrarum Europæ partium, ut polliciti sumus, debita cum cura atque diligentia fecimus; nunc ad insulas Britannicas transibimus.

DE INSULIS BRITANNICIS.

41. Insulæ Britannicæ duæ sunt, altera Albion appellata, altera Hibernia. Multo autem major est Albion; e regione vero Celtogalatiae sita est, exposita contra Galliam Lugdunensem et Belgicam usque ad Germaniam Magnam. Non enim conglobata est, quemadmodum aliae insulæ, sed veluti disjuncta et dispersa per maximam partem oceani septentrionalis extenditur, duos potissimum longissimos isthmus veluti pedes quosdam habens quorum unus quidem major [usque ad chersonesum Cimbricam], alter vero minor usque ad Aquitaniam porrigitur. Altera insula est Hibernia hanc superjacens, sed occidentalis et magnitudine minor est, et situm prædictæ similem habet. Hujus igitur prioris periplum describemus, deinde ad majorem procedemus.

HIBERNIÆ INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

42. Hibernia insula Britannica terminatur a septentrione quidem oceano Hyperboreo appellato, ab oriente vero oceano, qui vocatur Hibernicus, ab occidente oceano occidentali, a meridie vero oceano Vergivio dicto. Ac hic quidem universus insulæ situs; [particularis vero descriptio ita habet]: * * *

Æbudæ, insulæ quinque Britannicæ, teste Marciano in Periplo.

43. Hiberniæ, insulæ Britannicæ, longitudo maxima, sumptæ a Notio sive Australi promontorio initio, desinit in Rhobogdium promontorium, adeo ut stadia longitudinis insulæ sint [3] 170. Latitudo incipit quidem a Sacro promontorio, terminatur autem ad Rhobogdium promontorium: adeo ut insulæ latitudo sit stadiorum 1834. Ejus autem promontoria ab horizontibus distant ad hunc modum: arcticum quidem ejus promontorium ab arctico horizonte stadia 14250; occidentum vero ejus promontorium [ab occiduo horizonte stadia **; australe vero promontorium] ab æquatore

§ 41 l. 8. Πρεττανικαί [De nominis forma cf. not. ad § 1. — 9. Οἰερνία cod. — 14. κατὰ πλήστου cod. De κατὰ sic usurpato vide exempla in St. Thes. s. v. p. 1012, A. — 17. Inclusa ad explendam aliquo modo sententiam inserui. — 19. αὐτὴν δὲ κειμένη codex; δὲ ejec. Miller.

§ 42. V. Ptolemæus II, 1. — 28. Ἰουερνία Ptolemæus. — 29. Οἰεγούτω cod.; e Ptol. em. Huds.

§ 43, l. 36. Ῥοβόγδιον h. l., at mox Ῥοβόγδιον, ut ap. Ptol. — 37. Numerus stad. fuerit γρο'. — Ἰερού] ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄκρου edit., absurde. In codd. est ἀε suprascripto τοῦ, in quibus latet mentio Ἰερού prom., a quo ad Robogdium lineam rectam habes stadiorum 1850 — 42. „αδσν’] recte; nam Rhobogdium prom. maxime boreale situm est 61° 30'; ab horizonte boreali igitur distat gradibus 28 1/2, sive 14250 sta-

σταδίους „γ,ητιζ“ τὸ δὲ ἀνατολικὸν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς σταδίους „δ τιζ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ις', πόλεις ἐπισήμους ια', ποταμοὺς ἐπισήμους ιε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ε', νήσους ἐπισήμους ζ'. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου τῆς Ἰουερνίας οὐ πλεῖον σταδίων ἢ πε', οὐχ ἦττον σταδίων ἢ ἑωμέ'.

ALBIONIS NΗΣΟΥ ΠΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

44. Ἀκολουθῶν τοῖνον καὶ τῆς Ἀλβίωνος νήσου τὸν περίπλου ἐκθῆσομεν. Ἡ Ἀλβίων νῆσος ἡ Πρεττανική περιρίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων τῶ ὠκεανῶ τῶ καλουμένῳ Δουχαληδονίῳ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῶ Γερμανικῶ ὠκεανῶ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῶ τε Ἰουερνικῶ ὠκεανῶ, μεθ' ὃν ἡ Ἰουερνία νῆσος, ἔτι μὴν καὶ τῶ Οὐεργιουίῳ ὠκεανῶ ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῶ Πρεττανικῶ ὠκεανῶ καὶ ταῖς προειρημέναις τῆς Γαλλίας ἡπειροῖς καὶ ἔθνεσι. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·] * * *
St. B. Λινδόνιον, πόλις τῆς Βρεττανίας. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

45. Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβίωνος νήσου τῆς Πρεττανικῆς τὸ μήκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος κατὰ τὸ Δαμνόνιον ἄκρον τὸ καὶ Ὀκριον καλούμενον, περαιούμενον δὲ ἕως Ταρουεδόνου τῆς καὶ Ὀρχάδος καλουμένης ἄκρας, ὡς εἶναι τοῦ μήκους τοῦ μεγίστου σταδίους 5225 (?). Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν κατὰ τὸ Δαμνόνιον ἄκρον τὸ καὶ Ὀκριον καλούμενον, καταλήγει δὲ εἰς τὴν τῶν Νεουάντων χερσόνησον καὶ τὸ δωάνυμον ἀκρωτήριον, ὡς εἶναι τοῦ πλάτους κατὰ τὴν μεγίστην γραμμὴν σταδίους „γπγ“. Ἐχει δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη λγ', πόλεις 30 ἐπισήμους νθ', ποταμοὺς ἐπισήμους μ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ιθ', χερσόνησον ἐπίσημον α', κόλπους ἐπισήμους ε', λιμένας ἐπισήμους γ'. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου παντὸς τῆς νήσου τῆς Ἀλβίωνος οὐ πλεῖον σταδίων „ε, ηχδ“, οὐχ ἦττον σταδίων „βφκς“.

diis. || — 43. Inclusa supplēvi. Occidentalis Hiberniæ extremitas notatur sub 7° 40' long., adeo ut, si in hac latitudine circa 250 stadia in unum gradum computes, supplenda forent stadia 1917. || — 1. „γ,ητιζ“] „ητιζ“ codex. Promontorium maxime australe, τὸ ἱερὸν ἄκρον, situm 57° 30' lat. vel sec. edit. Arg. 57° 45', adeo ut absit ab æquatore stadiis 38750 vel 38875. Hinc patet „γ“ addendum esse. Ceterum illud τιζ' item est corruptum, quum ex Ptolemæi rationibus talis numerus obtineri omnino nequeat; pro TIZ fuerit Θ', ut numerus rotundus sit stad. 38900. || — 2. „δ τιζ“] „ατιζ“ codex. Promontorium maxime orientale, τὸ Ροδόγδιον ἄκρον, situm 16° 30' long.; si unum long. gradum sumseris stadiorum 250, obtines stadia 40875 (163 1/2 × 250). Quare hoc quoque loco pro τιζ' fuerit Θ'. || — 4. ζ'] sic cod.; non ζ', uti leg. in. ed. Miller.; ceterum Ptolemæus novem insulas Hiberniæ recenset, sc. quinque Ebudas, et aliæ quattuor.

§ 44. V. Ptolemæus II, 2. Cf. Stephanus B: Ἀλβίων, νῆσος Πρεττανική. Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ αὐτῆς. || — 10. Δουχαληδονίῳ cod.; e Ptol. em. edit. || — 12. Ἐσορ-

stadia 38317 (38900?); promontorium orientale ab ortu stadia 40317 (40900?). Habet autem gentes 16 urbes insignes 11, fluvios insignes 15, promontoria insignia 5, insulas insignes 6. Periplus insulæ Hiberniæ stadia universa non plura stadiis 9085, non pauciora stadiis 6845.

ALBIONIS INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

44. Deinceps igitur et Albionis insulæ periplum exponemus. Albion insula Britannica terminatur a septentrione quidem oceano, qui vocatur Duecaledonius, ab ortu oceano Germanico, ab occasu vero oceano Hibernico, post quem insula se offert Hibernica, nec non oceano Vergivio, a meridie vero oceano Britannico et prædictis Galliæ regionibus et provinciis. Ac universa quidem insulæ circumscriptio hunc in modum se habet; [singula autem hæc sunt:] ***

Lindonium (Londinium), urbs Britanniae, teste Marciano in Periplo ejus.

45. Longitudo Albionis insulæ Britannicæ incipit quidem ab occidentali horizonte juxta Damnonium promontorium, quod et Ocrium nuncupatur; finitur vero ad Tarvedunum, quod et Orcas promontorium dicitur: adeo ut longitudo maxima sit stadiorum 5225 (?). Latitudo autem ejus incipit quidem juxta Damnonium, quod dicitur etiam Ocrium promontorium; desinit vero ad Neuantum chersonesum, et ejusdem nominis promontorium: adeo ut latitudo ejus juxta maximam lineam sit stadiorum 3083 (?). Complectitur autem gentes 33, urbes insignes 59, fluvios insignes 40, promontoria insignia 14, chersonesum insignem 1, sinus insignes 5, portus insignes 3. Universa periplus totius Albionis insulæ stadia non plura 28604, non pauciora stadiis 20526.

χουίφ codex. || — 17. Λινδόνιον] Hoc loco Stephanus Marciani codicem vitiatum adhibuisse videtur, quum Λινδόνιον vix aliud esse possit quam Λονδόνιον Ptolemæi aliorumque.

§ 45, l. 21. Δαμνόνιον] Δάμνιον cod. h. l. et mox iterum; illud Ptolemæus. || — 21. Ὀκριον] sic etiam codex ed. Arg. et alii quattuor ap. Wilb.; vulgo Ὀκρινον. || — 22. Ταρουεδόνου] Ταυροαδόνου cod.; edit. em. e Ptolem., ubi v. Wilberg. p. 104, 17. || — 24. εσχε'] numerus justo minor ex ratione Ptolemæi, ap. quem linea recta a Damnonio ad Tarvedunum pr. est fere stadiorum 7000. || — 26. Νεοάντων sic. Ptol., cod. edit. Arg. et Pal.; Νεοάντων cod. Marciani; vulgo ap. Ptol. Νουαντών. || — 27. Κατὰ τῆς μεγίστης γραμμῆς cod; em. edit. || — 28. „γπγ“] Hic quoque numerus recedit a Ptolemæi computo, ex quo circa 5200 stadia computanda forent. Marciani numeri, quibus longitudo latitudoque definiuntur, haud dubie corrupti sunt, quum conciliari nequeant cum iis quæ Marcianus de ambitu Albionis habet, quem non minorem, sed majorem quam Ptolemæus ponit.

46. Καὶ ὁ μὲν περίπλους τοῦ δυτικοῦ καὶ ἀρχαίου
ὠκεανοῦ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ
Πρεττανικῶν νήσων ἐνταῦθα τὸ τέλος ἔχει. Ὡς περ δὲ
ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ τῶν μὲν παρὰ τὴν Λιβύην δεξιῶν
5 μερῶν τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσ-
σης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ τοῦ πρὸς τὴν μεσημβρίαν
δρῶντος τὸν περίπλου ἐπὶ κεφαλαιῶν ἐποίησάμεθα,
σαφηνείας ἕνεκα διὰ μακροῦ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν
ἀποδόντες, τῶν δὲ παρὰ τὴν Ἀσίαν ἀριστερῶν ἀπάντων
10 μερῶν μέχρι Σινῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀγνώστου γῆς
ἀκριβοῦς τὸν περίπλου ἀνεγράψαμεν, τῶν διαστημάτων
ἀπάντων τοὺς σταδίους σημάναντες· οὕτω κἀνταῦθα
τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ παρὰ τὴν Εὐρώπην
ὄντος ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῆς ἀγνώστου
15 γῆς καὶ τοῦ παρ' αὐτὴν περατουμένου Σαρματικοῦ
ὠκεανοῦ καὶ προσέτιγε τῶν Πρεττανικῶν νήσων εἰς
δύναμιν τὸν περίπλου πεποιήμεθα, προσθέντες καὶ
[τὸν] τῶν σταδίων ἀριθμὸν· τῶν δὲ ἀριστερῶν παρὰ
τὴν Λιβύην μερῶν τοῦ δυτικοῦ [καὶ μεσημβρινοῦ
20 ὠκεανοῦ τὰς μὲν προσηγορίας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπι-
νειῶν δηλώσομεν, εἰ μὴν καὶ τῶν κόλπων καὶ τῶν
ἀκρωτηρίων καὶ τῶν νήσων τὰς ὀνομασίας σημαυόμεν,
διὰ μακροῦ δὲ τοῖς διαστήμασι τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων
προσθήσομεν.] * * *

25 47. St. B. Μαυριτανίαι δύο, ἡ μὲν Τιγγιτανή,
ἡ δὲ Καισαρησία, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περίπλῳ.

48. Τίγγις, πόλις Μαυρουσίας. Ὁ πολίτης ἔδει
Τιγγίτης, ὡς Μεμφίτης, Ζελείτης· Μαρκιανὸς δὲ
Μαυριτανίαν Τιγγιτανὴν λέγει. Τιγγιτανὸς οὖν τὸ
30 ἔθνηκον καὶ θηλυκὸν Τιγγιτανή. — « Εἰσι δὲ ἀπὸ Τίγ-
γews στάδιοι ὀγδοήκοντα. »

49. Βάβαι, πόλις Λιβύης. Μαρκιανὸς ἐν Περί-
πλῳ αὐτῆς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥΣ
35 ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΠΟΛΕΙΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ.

St. B. Ἀμισα, πόλις Γερμανίας. Μαρκιανὸς ἐν
τοῖς ἀπὸ Ρώμης ἐπὶ τὰς διασήμους πόλεις [διαστά-
σεις].

§ 46, l. 1. τοῦ Ἰνδικοῦ τοῦ δυτικοῦ cod. et edit.
|| — 18. ἀριστερῶν τῇ Λιβύῃ cod. In antec. τὸν addidi.
|| — 19. Ad explendam sententiam adhibui verba,
quibus in simili loco I § 10 Marcianus utitur. Ultima
codicis verba in fine quaternionis quinti leguntur; ex-
cidit sequens quaternio, qui continuit Libyæ occiden-
talis periplum, atque caput de distantiiis a Roma ad
urbes insigniores et partem indiculi operis sequentis.
In apogr. Vat. fol. 207 subscribitur : Ἀεῖπει μέχρι τοῦ
τέλους; deinde sex paginas vacuas habes.

§ 47. Καισαρησία [Καισαρία et Καισαριδία codd.;
Καισαρησία Ptol. IV, 2. V. Ducange Lex., ubi Και-
σαρησία, Καισαρησία, Καισαριανή Μαυριτανία.

§ 48. Τιγγιτανὴν λέγει] αὐτὴν λέγει codd.;

46. Ac periplus quidem occidentalis et borealis
oceanii partium quæ juxta Europam sunt, hic finit,
habet. Sicuti autem in priore peripli libro dextrās
quidem, quæ juxta Libyam sunt, partes sinus Arabici
et Rubri maris et Indici oceanii ad meridiem spectan-
tis per summa tantum capita descripsimus, raro nu-
merum stadiorum exhibentes, contra vero sinistrās
partes quæ juxta Asiam sunt omnes usque ad Sinarum
gentem terramque incognitam accurato periplot nostro
persecuti sumus, indicatis singulorum stadiis interval-
lorum : sic nunc quoque dextrarum quidem oceanii
partium quæ Europam alluunt inde ab Herculeis co-
lumnis usque ad terram incognitam et desinentem
juxta eam oceanum Sarmaticum, et præterea insula-
rum Britannicarum periplot pro virili elaboravimus,
appositis stadiorum numeris; in sinistris autem juxta
Libyam partibus occidentalis [et meridionalis oceanii
appellationes quidem urbium navaliumque, porro etiam
sinuum et promontiorum et insularum nomina signi-
ficabimus, intervalla autem nonnisi raro adjunctis
stadiorum numeris definiemus]. * * *

47. Mauritaniae duæ sunt, altera Tingitana, altera
Cæsariensis, teste Marciano in Periplot.

48. Tingis, urbs Maurusiæ. Civis dici debebat
Tingites, sicut Memphites dicitur et Zelites; at Mar-
cianus Tingitanam Mauritaniam dicit; itaque gentile
est Tingitanus et feminino genere Tingitana. — « Sunt
vero a Tingi stadia octoginta. »

49. Babæ, Libyæ oppidum. Marcianus in Periplot
Libyæ.

DE DISTANTIIS QUÆ SUNT A ROMA AD ORBIS
TERRARUM URBES INSIGNES.

Amisa, urbs Germaniæ. Marcianus in distantiiis
quæ a Roma sunt ad urbes insignes. (Cf. § 31.)

Meinekus proponit : Μαυριτανίαν διττὴν λέγει, [τὴν
μὲν Μαυριτανίαν, τὴν δὲ Καισαρησίαν]. Τιγγιτανὸς οὖν κτλ.
Quæ subjiciuntur Εἰσι δὲ κτλ., num e Marciano asse-
rantur, non liquet. Intelligenda de distantia a Tingi ad
Iberiæ litus. Cf. Agathemer. I, 5 : ὁ δὲ καὶ Ἡρακλέους
στηλας πορθμὸς στενωτάτος ἐστὶ σταδίων π'.

49. Βάβαι sic cod. Rhedig.; Βαβαί cod. Vossianus et
Aldinus; Βάβα Ptolem. IV, 1, ubi oppidum notatur
8° 10' long., 34, 20 lat. Cf. Plinius V, 1 § 5 : *Ab
Lixo* (6° 20'. 35° 15') *XL M in mediterraneo altera
Augusti colonia est Babba* (Baba v. l.) *Julia Campe-
stris appellata*. Formam Βάβα præbet etiam St. B. :
Ἰάβα.. τὸ ἔθνηκον Παβαῖος, ὡς Βάβα Βαβαῖος.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ

ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΠΕΡΙΠΛΟΥ,

ΟΝ ΕΓΡΑΨΕΝ ΕΝ ΤΡΙΣΙ ΒΙΒΛΙΟΙΣ

ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίῳ·
Πρόομιον.

Πόντου Εὐξείνου ἑκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε
παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τό-
πων περίπλους.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν τοῦ Πόντου περίπλους.

Βιθυνίας περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου.

Παφλαγονίας περίπλους.

10 Πόντων τῶν δύο περίπλους.

Τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν τοῦ Πόντου περίπλους.

Τοῦ Θρακίου Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος καὶ
τοῦ Ἑλλησπόντου ἑκατέρων τῶν ἡπείρων πε-
ρίπλους.

15 Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

MARCIANI

HERACLEENSIS EX PONTO

EPITOME

PERIPLI

MARIS INTERNI,

QUEM TRIBUS LIBRIS SCRIPSIT

MENIPPUS PERGAMENUS.

ARGUMENTUM.

Hæc insunt Epitomes libro primo:
Proœmium.

Ponti Euxini juxta utramque continentem sive
juxta loca tum Asiæ tum Europæ periplus.

Particularia autem ita habent:

Asiaticarum partium periplus.

Bithyniæ periplus inde a Fano Lovis Urii.

Paphlagoniæ periplus.

Pontorum duorum periplus

Europæarum partium periplus.

Bospori Thracii et Propontidis et Hellesponti
juxta utramque continentem periplus.

Particularia autem ita habent:

Titulum libri qualemcunque efformavi. Hæschelius servatum peripli fragmentum iuscripsit : Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν κατὰ βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου. Quod incauti repetierunt Hudsonus et Millerus. V. Prolegomena. Argumenti capita nonnisi postrema quattuor in codice supersunt, cujus pagina 49 incipit verbis τὸ Κάνων. Quæ his præmissi, ita sunt suppleta, ut prima capita quæ ad Pontum Euxinum pertinent, ex titulis, qui in ipso periplot adhuc leguntur, more Marciano repeterem, reliquam autem peripli adorationem secundum ea adumbrarem, quæ in proœmio auctor exponit. Arbitrio meo nihil debetur præter distinctionem librorum. Ipse enim auctor disertius de hac re nihil monuit, adeo ut dubium sit, utrum uno tenore totum periplus absolverit, an ipse quoque, sicut Menippus, in tres libros diremerit. Illud propterea possit existimari, quod totius operis indiculum in unum locum Marcianus collegit, quum in bipartito maris exteri

periplot singulis libris separatim argumenta præmittantur. Alterum vero suadet comparatio Epitomes Artemidoreæ, in qua servatam esse majoris operis divisionem constat. Porro quum æqualitatem voluminum sectari veteres soleant, hæc neglecta prorsus in nostro scripto foret, si libro unico totum auctor comprehendisset; nam vel Ponti et Propontidis et Hellesponti periplus ambitu exæquasse unum ex duobus, qui de mari extero sunt, librum, ex parte superstitie facile colligitur. Quare tres libros distinguere quam in unum omnia congerere malui. Quodsi nulla libri nota fragmento nostro præfixa est, id parvi facio; similiter liber secundus peripli præcedentis inscriptione caret. — Quod scripsi Παφλαγονίας περίπλους, Πόντων περίπλους et cet., ubi proprie dicendum erat παράπλους, usum secutus sum ipsius, ut videtur, Marciani; quamquam dubitans; nam quum infra codex recte παράπλους his præbeat, jure quæras an non librariis potius

Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου.

Τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν περίπλους

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίου.

Τῶν λειπομένων τῆς Εὐρώπης μερῶν περίπλους
5 ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τοῦ Ἡρακλείου
πορθμοῦ καὶ Γαδείρων τῆς νήσου.
Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίου·

Λιβύης περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ.
10 Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Ἀσίας περίπλους ἀπὸ τῶν τῆς Λιβύης ὁρων μέ-
χρι τοῦ πορθμίου τῆς Ἑλλησπόντου.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

15 Ἀπὸ Κάννων ἕτοι Αἰγαίος μέχρι Ἀδραμυτίου παράπλους.
Πόλεων κατὰ γῆν διαστήματα.
Ἀπὸ Ἀδραμυτίου μέχρι Λεκτοῦ παράπλους.
Τρωάδος μέχρι Σιγείου περίπλους.

Asiaticarum partium periplus a Fano Iovis Urii.

Europæarum partium periplus.

Hæc insunt Epitomes libro secundo :

*Reliquarum Europæ partium periplus ab Hel-
lesponto usque ad Herculeum fretum et Ga-
des insulam*

Particularia autem ita habent :

Hæc insunt Epitomes libro tertio :

Libyæ periplus inde a fretu Herculeo.

Particularia autem ita habent :

*Asiæ periplus a Libyæ terminis usque ad di-
ctum Hellespontum.*

Particularia autem ita habent :

A) Canis (Canis) sive Ægæa ad Adramytium paraplus.

Urbium per terram distantia.

Ab Adramytio usque ad Lectum paraplus.

Troadis usque ad Sigeum periplus.

[BIBAION ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ]

20 Μαρκιανὸς τῷ ἐταίρῳ Ἀμφιθαλίῳ εὖ
πράττειν.

Οἱ τοῖς συγγράμμασι τῶν παλαιῶν ἀβασάνιστως ἐν-
τυγχάνοντες ἢ μὴ διαγινώσκειν ἐπιστάμενοι λόγου τε
ἀρετὴν καὶ νοημάτων ἀκολουθίαν, πολλὴν παρέσχον,
ὡς ἔοικεν, ἄδειαν τοῖς συγγράφεσιν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε
25 βουλομένοις. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ἐτέροις ἐξετάζειν
καταλιμπάνω, οἱ τῆς ἡμετέρας κρίσεως δι' ἀκριβῆ
παίδευσιν πλέον τοῦτο ποιεῖν ἐπιστάνται· οἱ δὲ τοὺς
περίπλους προχείρως γράψαντες, καὶ τοὺς ἐντυγχάνον-

[LIBER PRIMUS.

PROOEMIUM.]

Marcianus Amphithalio amico salutem.

Qui veterum scripta perfunctorie legunt, aut ora-
tionis vim et sententiarum consequentiam dijudicare
nesciunt, plurimum, ut videtur, audaciæ illis addide-
runt, qui vulgari modo et temerario volunt scribere.
Horum reliquos quidem aliis ad examen vocandos re-
linquo, qui ex accurata institutione ad hoc agendum
plus nobis iudicio valent; qui vero periplos temere
scripserunt, et lectoribus persuadere volunt, locorum

hæc vocum confusio imputanda sit tum in Marciano tum
apud Stephanum Byzantium. || — 14. ἀπὸ Κάννων
ἕτοι Αἰγαίος] πὸ Κάννων ἕτοι Ἀτταίας codex, itemque
editiones, nisi quod literam α, ex apogr. Vaticano sup-
pleat. Fortasse etiam pro Κάννων scribendum est aut
Κάνων aut potius Κανῶν. Certe apud reliquos scripto-
res promontorium illud (hod. *Cap Coloni*) vel adja-
cens ei urbs (hod. *Kanot-Koi*) vocatur aut *Cana*
(Mela I, 18 : *in promontorio est Cana*; quod græce
esse τὰ Κάννα putari possit; quamquam fuerit potius
ἡ Κάνη, ut apud Strabonem et Herodotum VII, 42
Κάνης ὄρος, et Ptolem. V. 2 p. 316, 3, ubi codd.
corrupte *Καινὴ ἄκρα*), aut *Canæ*, Κάναι, ut ap. Livium
36, 45; 37, 8, Plinium V, 42 (*Intercidere Canæ*),
Parmenionem Byzantium in Athenæo III, p. 76, A et
Strabonem XIII, p. 615, ubi hæc : *Εἴτ' ἐν ἑκατὸν στα-
δίαις ἡ Κάνη*, τὸ ἀνταῖον ἀρωγῆριον τῷ Λεκτῷ, καὶ
ποιῶν τὸν Ἀδραμυττηνὸν κόλπον... Κάναι δὲ πολίγνιον
Δοκρῶν τῶν ἐκ Κόνσου... κείμενον ἐν τῇ Καναίᾳ· αὕτη δὲ
μέγρι τῶν Ἀργινουσῶν διχρεῖ καὶ τῆς ὑπερκειμένης ἄκρας,
ἣν Αἰγάτινες ὀνομάζουσιν ὁμωνύμως τῷ ζῳῷ· δεῖ δὲ
μακρῶς τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἐκφέρειν Αἰγάν, ὡς ἀπὸ τῶν

καὶ ἀρχάν· οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄρος ὅλον ὠνομάζετο, ὃ νῦν
Κάνην καὶ Κάνας λέγουσι... Προσενύει δὲ (sc. τὸ ὄρος)
καὶ ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὅθεν αὐτῷ καὶ τοῦ-
νομα· ὕστερον δὲ αὐτὸ τὸ ἀκρωτήριον Αἰγὰ κεκλησθαι,
ὡς Σαπρὼ φησι· τὸ δὲ λοιπὸν Κάνη καὶ Κάναι. Cf. Stra-
bo p. 581. Stephan. v. Κάνη et Αἰγά, sec. quem Αἰξ
promontorium vocatur apud Artemidorum. Cf. Solin.
c. 11 : *Inter Tenedum et Chium, qua Ægæus sinus
panditur, ab dextra Antandrum navigantibus saxum
est... Id quoniam visentibus procul capræ simile cre-
ditur, quem Græci αἰγὰ nuncupant, Ægæus sinus di-
ctus est.* Hinc igitur satis liquet ἄκραν istam a Menippo
aut Αἰγαίαν aut Αἰγείαν (*caprinam*) dictam esse; illud
suadet codex. || — Ἀδραμυτίου] De hac nominis
scriptura cf. not. ad Scylac. § 98. || — 17. Σιγείου] Σι-
γείου codex, quod nemo tueri velit verbis Quinti VII, 562 :
Σιγείου ἡνεμόεντος. || — 20. Μαρκιανὸς... πράττειν]
om. apogr. Vatican. In Milleri edit. verba Μαρκιανὸς τῷ
ἐταίρῳ nescio quo casu omissa sunt. Amphithalios aliun-
de non notus homo.

§ 1, l. 29. προχείρως] προχεισεως sine acc. scrib a
cod. Vat., qui compendium syllabæ ρως in cod. Paris.

τας πείθων ἐθέλοντες, τόπων τε προσηγορίας καὶ σταδίων ἀριθμὸν διεξιόντες, καὶ ταῦτα ἐπὶ χωρίων ἢ ἐθνῶν βαρβάρων, ὧν οὐδὲ τὰς προσηγορίας εἰπεῖν δύναίτο ἄν τις, αὐτόν μοι δοκοῦσι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνη νενικηχέναι τῷ ψεύδει. Ὅσοι μὲν γὰρ μερικάς τινὰς ἐποίησαντο περίπλων διηγήσεις, ὧν καὶ τὰ χωρία σαφῶς ἐγίνωσκον, καὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῆς θαλάττης οὐκ ἠγνόουν, καὶ πόλεις καὶ λιμένας καὶ τὰ διαστήματα τούτων καταμαθόντες, οὗτοι δοκοῦσιν ἢ πάντα ἢ τὰ γε πλείστα μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἀληθείας ἐγγεγραφέαναι. ὅσοι δὲ ἢ τοῖς ἀπαγγελλασιν ἅπερ οὐκ ἐθέασαντο πιστεῦσαντες, ἢ τοῖς συγγράψασιν ἅπερ ἀκριβῶς οὐκ ἐγίνωσαν ἀκολουθήσαντες, ἐκλογάς τινὰς περίπλων τῆς οἰκουμένης ἐποίησαντο, οὗτοι δὴλον ὡς οὐχ ἑαυτοὺς μόνους ἠπάτησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πεισθέντας τοῖς ὑπ' αὐτῶν συγγραφείσι.

2. Γράφω δὲ ταῦτα πολλοὺς μὲν ἐντυχῶν περίπλοις, πολλὸν δὲ περὶ τὴν τούτων εἰδήσιν ἀναλώσας χρόνον. Χρὴ τοίνυν ὅσοι παιδεύσεως ἐντὸς κατέστησαν, τούτων ἐξετάξιν τὰς τοιαύτας φιλομαθείας ὡς μῆτε προχεύρως πιστεῦειν τοῖς λεγομένοις, μῆτε ἄπιστον τὴν οἰκείαν γνώμην ἔμπροσθεν τῆς ἐκείνων φροντίδος ποιουμένους. Τούτους δὲ ἀκριβέστερον ἐπισκοπήσομεν. Οἱ γὰρ δὴ δοκοῦντες ταῦτα μετὰ λόγων ἐξητακέναι, Τιμοσθένης δ' ὁ Ῥόδιος ἐστίν, ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου γεγενημένος, καὶ μετ' ἐκείνων Ἐρατοσθένης, ὃν Βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ Μουσειῦ προστάντες, πρὸς δὲ τούτοις Πυθέας τε ὁ Μασσαλιώτης καὶ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς καὶ Σώσανδρος ὁ κυβερνήτης, τὰ κατὰ τὴν Ἰνδοῦ δικὴν γράψας, Σιμμέας τε ὁ τῆς οἰκουμένης ἐνθεὶς τὸν περίπλων· ἐτι μὲν Ἀπελλάς ὁ Κυρηναῖος καὶ Εὐθυμένης ὁ Μασσαλιώτης καὶ Φιλέας ὁ Ἀθηναῖος καὶ Ἀνδρостθένης ὁ Θάσιος καὶ Κλέων ὁ Σικελιώτης, Εὐδοξὸς τε ὁ Ῥόδιος καὶ Ἄννων ὁ Καρχηδόnius, οἱ μὲν μερῶν τινῶν, οἱ δὲ τῆς ἐντὸς πάσης θαλάττης, οἱ δὲ τῆς ἐκτὸς περίπλων ἀναγράφαντες· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς καὶ Βωτθαῖος· οὗτοι δὲ ἐκάτεροι

nomina et stadiorum numerum percurrentes, idque de regionibus gentibusque barbaris, quarum ne nomina quidem dixeris, mendacio ipsum mihi videntur Antiphanem Bergaeum superasse. Quotquot enim particulares quasdam fecerunt periplorum narrationes, quorum et loca plane explorata habuerunt, marisque dimensionem non ignorarunt, et urbium et portuum ac eorumdem distantiarum notitiam assecuti, illi sane videntur aut omnia aut longe plurima scripsisse quam fieri posset verissime; quotquot vero narrantium quae non viderunt fidem secuti, et scribentium quae non accurate cognoverunt auctoritate nixi, delectus quosdam fecerunt periplorum terrarum habitabilis; hos manifestum est non semet solum decepisse, sed et alios iis quae composuerunt persuasos.

2. Haec autem scribo, multis pervolutis periplus, multoque in his perscrutandis consumto tempore. Oportet igitur eorum, qui eruditione penitus imbuti sunt, in huiusmodi disciplinis examinare peritiam, ut neque temere credamus dictis, neque proprias nostras inexplorataeque fidei opiniones illorum curae et diligentiae opponamus. Hos itaque curatius considerabimus. Etenim qui cum ratione de his inquisivisse videntur, Timosthenes Rhodius princeps gubernator fuit Ptolemæi secundi, et post eum Eratosthenes, quem Beta nuncupabant praefecti Musei Alexandrini; praeter hos vero Pytheas Massiliensis, Isidorus Characenus, Sosander gubernator qui res Indicas scripsit, Simmeas qui orbis universi periplus composuit, Apellas (Ophelas Cyrenaeus, Euthymenes Massiliensis, Phileas Atheniensis, Androsthenes Thasius, Cleon Siculus, Eudoxus Rhodius, Hanno Carthaginiensis, quorum alii partium quarumdam, alii totius maris interioris, alii maris exterioris periplus conscripserunt; quin etiam et Scylax Caryandensis et Botthaeus, quorum uterque

non intellexit || — τ. ἐθέλοντας codd.; em. Hudson. || — 4. Βεργαῖον Ἀντιφάνη] Ἀπίτων scriptorem, cuius meminerunt Strabo I, p. 47. II, p. 102. 104; Stephan. et Suidas v. Βέργη. || — 9. ἢ παντάπασιν πλείστα codex. || — 12. ἀκριβῶς] om. apogr. Vat. || — 13. ἐκλογάς τινὰς] ἐκλογιστίας cod. Paris., quod scriba apogr. Vat. legit ἐκλογιστίας, unde Hudsonus eliciit ἐκλογιστίας, vertens *catalogos periplus*.

§ 2, 17. εἰδήσιν] ἴδωσιν cod.; em. Miller. || — 20. τὰς τοιαύτας φιλομαθείας (non φιλομαθείας ut ap. M.)] sic cod.; τὰς φ. τοιαύτας apogr. Vat. || — 25. ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτέρου cod. || — 27. Μουσείου cod. || — 29. Σώσανδρος] ignotus homo; contra desideras notissimum Alexandri M. gubernatorem Onesicritum. || — 30. Σιμμέας] haud dubie fuisse Σιμμέας, vel rectius Σιμίας (v. Steph. Thes. s. v.), monet Hudson. Quinam fuerit geographus Simmias, num Alexandri comes (Arrian. III, 27 etc.), an fortasse

is, qui Ptolemæi tertii sive Evergetæ jussu Ichthyophagorum regionem exploravit, cujusque testimonio Agatharchides (§ 41; ap. Diodor. III, 18) utitur, in medio relinquo. || — ἐνθεὶς] an ἐκθεὶς? quod Marcianus adhibuerit pro ἐκθέμενος. || — 31. Ἀπελλάς] deb. Ὀφέλας. Vid. Strabo p. 826. || — Εὐθυμένης] codex, sed ita ut correctum videatur ex Εὐθυμῶνης vel Εὐθυμάνης. Hoc habet apogr. Vat.; em. Miller. V. Fr. Hist. tom. IV, p. 408. || — 33. Θάσιος] Ἰάσιος cod.; em. Hudson. V. Fr. Fragm. Script. Rer. Alex. p. 72. || — Deinde Εὐδοξίος cod. || — 34. Ἄννων] sic codex; non Ἄννων. || — 35. θαλάσσης] sic h. l. et alibi, fluctuante scriptura, ut in codd. Strabonis. || — 37. Καρυανδεὺς cod. || — Βωτθαῖος] sic codex, non Βωτταῖος, ut Millerus dicit; Βωτθαῖος apogr. Vat. et edit. Nomen probabiliter corruptum. In mentem venit Λύκος ὁ καὶ Βουθήρας, Τηγίνος, quem occidentales regiones primum accuratius descripsisse ait Agatharchides De

διὰ τῶν ἡμερησίων πλῶν, οὐ διὰ τῶν σταδίων τὰ διαστήματα τῆς θαλάσσης ἐδῆλωσαν. Καὶ ἕτεροι δὲ πλείους εἰσὶν, οὓς περιττὸν οἶμαι καταριθμεῖν.

3. Μετὰ δὲ τούτων τοὺς πλείστους Ἀρτεμίδωρος 5 ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος καὶ Στράβων, γεωγραφίαν ὁμοῦ καὶ περίπλουν συντεθεικότες, Μένιπός τε ὁ Περγαμηνὸς διάπλους γράψας, ἀκριδέστεροι δοκοῦσι πάντων τῶν προειρημένων τυγχάνειν. Περί ὧν διελθεῖν ἀναγκαῖον, ὡς ἂν μηδὲν ἀγνοήσαιεν οἱ περὶ τοῦτο τὸ μέρος 10 τῆς γεωγραφίας σπουδάζοντες. Τιμοσθένης μὲν γάρ, ἐτι τῶν πλείστων τῆς θαλάσσης ἀγνοουμένων μερῶν, τῷ Ῥωμαίους μηδέπω πολέμῳ κεκρατηκέναι τούτων, περὶ λιμένων συγγράψας βιβλία, οὐ πᾶσιν ἀκριδῶς ἐπεξηγήθη τοῖς ἔθνεσι τοῖς τῇ καθ' ἡμᾶς παροικοῦσι θαλάττῃ. Ἀμέλει τῆς μὲν Εὐρώπης τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος ἀτελῶς περιέπλευσε, τὰ δὲ περὶ τὸν Ἡράκλειον 15 πορθμὸν οὔτε τῆς καθ' ἡμᾶς οὔτε τῆς ἑξω θαλάττης ἴσχυσε γνῶναι. Ταῦτά δὲ καὶ κατὰ τὴν Λιβύην πέπονθεν, ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος πάντας τοὺς ἐπέκεινα 20 περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν περὶ τε τὴν ἑξω θάλασσαν ἀγνοήσας τόπους. Τούτων δὲ τῶν ἱ βιβλίων ἐπιτομὴν ἐν ἐνὶ πεποίηται βιβλίῳ εἴτ' ἐν ἑτέρῳ πάλιν ἐν τῶν καλουμένων σταδιασμῶν ἐπιδρομὴν τινα συνέγραψεν. Ἐν ἅπασι δὲ τούτοις οὐδὲν τέλειον οὐδὲ σαφές 25 ἀπαγγεῖλαι δεδύνηται. Ἐρατοσθένης δὲ ὁ Κυρηναῖος, οὐκ οἶδα τί παθὼν, τὸ Τιμοσθένους μετέγραψε βιβλίον, βραχέα τινὰ προσθεῖς, ὡς μηδὲ τοῦ προοιμίου τοῦ μνημονευθέντος ἀποσχέσθαι, ἀλλ' αὐταῖς λέξεσι χᾶκεινο τοῦ οἰκείου προεῖναι συγγράμματος. Ὅμοια δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι πεπόνθασιν, ἀσαφεῖς καὶ πεπλανημέ- 30 νας τὰς ἐκδόσεις ποιησάμενοι. Ἀρτεμίδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος κατὰ τὴν ἑκατοστὴν ἐξακοστὴν ἐννάτην Ὀλυμπιάδα γεγονώς, τὸ δὲ πλεῖστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς τυγχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλεύσας, 35 θασσάμενος δὲ καὶ τὴν νῆσον τὰ Γάδεира καὶ μέρη τινὰ τῆς ἐκτὸς θαλάττης, ἣν ὠκεανὸν καλοῦσι, τῆς μὲν ἀκριδοῦς γεωγραφίας λείπεται, τὸν δὲ περίπλουν τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθμοῦ θαλάσσης καὶ τὴν ἀναμέτρησιν ταύτης μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας ἐν 40 ἑνδεκα διεξῆλθε βιβλίοις, ὡς σαφέστατον καὶ ἀκριδέστατον περίπλουν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀναγράψαι θαλάττης. Μένιπός δὲ ὁ Περγαμηνὸς, [ὅς] καὶ αὐτὸς τῆς ἐντὸς θαλάττης περίπλουν ἐν τρισὶν ἡθροῖσε βιβλίοις, ἱστορικὴν τινα καὶ γεωγραφικὴν ἐποίησато τὴν ἐπαγγελίαν.

mari rubr. init.; quamquam periplus ab eo scriptum esse non traditur (V. Fr. Hist. t. II, p. 370). — Alius geographus aliunde non notus est Bacorus Rhodius, quem una cum Euctemone recenset Avienus De or. mar. 47. Fieri etiam potest, ut in Βωτταῖος lateat Βοττιαῖος, adeo ut nomen ipsius geographi e Bottia Macedonia regione oriundi exciderit. || — 1. πλῶν] ἡγῶν cod.; leni manu em. Letronnius.

§ 3, l. 6. Περγαμηνὸς cod. || — 7. διάπλους] fort. fuerat περίπλους καὶ διάπλους; certe cur prae ceteris διάπλων mentio hic facta sit, haud intelligitur. || —

navigationis diebus non vero stadiis distantias per mare indicarunt. Alii etiam complures sunt, quos enumerare supervacaneum duco.

3. Post horum equidem plurimos Artemidorus Ephesius geographus et Strabo, qui geographiam simul et periplus composuerunt, et Menippus Pergamenus, transiectuum maritimorum scriptor, omnibus prius memoratis accuratiores esse videntur. De quibus disserere necesse est, ut nihil prorsus ignorent, qui sese in hac geographiae parte exercent. Nam Timosthenes, plurimis maris partibus nondum cognitis, quum bello iis Romani nondum potiti essent, de portubus libellos conscribens, non omnes accurate percensuit gentes mare nostrum accolentes. Scilicet in Europa quidem maris Tyrrhenici periplus non absoluit; quae vero circa fretum Herculeum sunt sive in nostro mari sive in externo, cognoscere haud valuit. Eadem et circa Africam passus est, quum locorum omnium quae sunt ultra Carthaginem ad fretum Herculeum et mare externum, nullam haberet notitiam. Horum vero decem librorum epitomen uno fecit libro; deinde alio rursus uno stadiasmos sive dimensiones terrae secundum stadia breviter complexus est. In his omnibus nihil perfectum, nihil perspicuum proferre potuit. Eratosthenes autem Cyrenaeus, nescio quo pacto, Timosthenis librum transcripsit, pauca quaeprim adiciens, adeo ut ne prooemio quidem praefati auctoris abstineret, sed iisdem verbis illud operi suo praeposuerit. Similia hic et alii plerique admiserunt, descriptiones obscuras et errorum plenas divulgantes. Artemidorus vero Ephesius geographus, qui circa centesimam sexagesimam nonam Olympiadem floruit, et maximam partem maris interni nostrique circumvectus est, atque suis oculis vidit tum Gades insulam tum partes aliquas maris externi, quod Oceanum appellant, ab accurata quidem orbis terrarum descriptione longe abest, sed periplus maris intra fretum Herculeum siti, ejusque dimensionem ea qua par est cura in undecim libris persequutus est: adeo ut periplus nostri maris maxime perspicuum et accuratissimum descripsisse videatur. Menippus vero Pergamenus, qui ipse quoque interioris maris periplus tribus libris complexus est, narrationem historicam simul et geographicam fecit.

7. ἀκριδέστερον apogr. Vat. || — 13. περὶ λιμένων] περὶ νήσων cod. Strabo IX, p. 421 de Timosthene: ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν ὀκτά βιβλίοις, de quo opere bene constat. De insulis opus decem librorum nemo ei vindicat, nec quadrant in ejusmodi scriptum quae sequuntur apud Marcianum: οὐ πᾶσι... θαλάττῃ. Denique NHCων et ΑΙΜΕνων voces in codd. non ita dissimiles. || — 18. ταῦτά] ταῦτα cod.; em. Miller tacite. || — 34. καὶ [τῆς] καθ' ἡμᾶς ex Harschelii conject. scripsit Miller. || — 42. ὅς supplevit Miller.

4. Ἐγὼ τοίνυν πάντων τῶν μνημονευθέντων προ-
 κρίνας Ἀρτεμίδωρον τὸν Ἐφέσιον, ἐπιτομὴν τῶν ἐν-
 δεκα βιβλίων τοῦ μνημονευθέντος ἐποίησά μιν, προσθεὶς
 καὶ ἐξ ἑτέρων παλαιῶν τὰ ἐλλείποντα, καὶ τὴν δια-
 5 ρεσιν τῶν ἰα' βιβλίων φυλάξας, ὡς μετρίαν μὲν γεω-
 γραφίαν, τελειότατον δὲ περίπλουν ἀπεργάσασθαι.
 Θεασάμενος δὲ τοὺς πλείστους τῶν παλαιῶν ἢ μὴδ'
 ὅλως ἢ ἐπ' ὀλίγον τῆς ἕξω θαλάσσης μνήμην ποιησα-
 μένους, καὶ ταύτην ἀμυδρὰν καὶ τῆς ἀληθείας ἀπᾶ-
 10 δουσιν, ἰδίαν ἑμαυτοῦ φροντίδα θέμενος τοῦ ὠκεανοῦ
 τοῦ ἐφ' οὗ τε καὶ μεσημβρινοῦ παντὸς ἑκατέρων τῶν
 ἡπείρων τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Ἀρα-
 βίου κόλπου μέχρι τῶν Σινῶν τοῦ ἔθνους, οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ τοῦ ἑσπερίου τε καὶ ἀρκτικού ὠκεανοῦ τῶν τε τῆς
 15 Εὐρώπης τῶν τε τῆς Λιβύης μερῶν τὸν περίπλουν ἐν
 δυοὶ βιβλίοις συνέγραψα. Καταμαθὼν δὲ καὶ Μένιπ-
 πον μετρίαν μὲν τινα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ τῶν οἰκειῶν
 βιβλίων παρεχόμενον εἰδήσιν, μὴ πᾶσι δὲ ἀκριβοῦς
 ἐπεξελθόντα, τὰ ἐλλείποντα πλείστα ὄντα προσθεὶς, καὶ
 20 προσέτιγε τὴν περὶ [τοὺς] τόπους καὶ τὰς διαιρέσεις
 τῶν ἔθνων σαφῆνειαν, ἥτις τὸ τέλειον τῆς γνώσεως
 τοῖς ἐντυγχάνουσι παρέχειν εἴωθε, τὴν ἔκδοσιν τῶν
 τριῶν βιβλίων ἐποίησά μιν, οὐκ ἀφελόμενος τῆς προ-
 σηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μετα-
 25 στήσας τοὺς ἀλλοτριούς πόρους, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ πᾶσι
 πεφροντισμένως ἐπεξελθόντος Ἀρτεμίδωρου, ἀλλὰ τὰς
 μὲν ἐκείνων προσηγορίας ἐπιγράψας τοῖς βιβλίοις, ὡς
 ἂν μὴδὲν εἰς τοὺς λογίους ἀμαρτάνειν δοκοῖν θεοὺς,
 τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ
 30 ποιησάμενος πόρων ἐναργῆς γνώρισμα, ὥστε τοὺς ἐν-
 τυγχάνοντας μὴδὲν μήτε τῶν παρ' ἐκείνων συγγραφέν-
 των, μήτε τῶν παρ' ἡμῶν προστεθέντων ἢ διορθώσεως
 ἐπιμελοῦς ἀξιοθέντων ἀγνοῆσαι.

5. Περὶ δὲ τῆς διαφωνίας τῶν σταδίων εἴρηται μὲν
 35 μοι καὶ ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ, ἐν δὲ τὸν περίπλουν τοῦ
 ἐφ' οὗ παντὸς ὠκεανοῦ πεποιήμαι· κωλύει δὲ οὐδὲν καὶ
 νῦν ἐπὶ κεφαλαίων διεξελθεῖν. Πάντες, ὡς εἰπεῖν,
 ὅσοι περίπλους ἔγραψαν, περὶ μὲν τὰς πόλεις καὶ τὰ
 χωρία καὶ λιμένας καὶ νήσους ἢ οὐδὲν ὅλως ἢ βραχέα
 40 τινὰ καὶ ῥαδίως τῆς διορθώσεως ἀξιοθῆναι δυνάμενα
 διεφώνησαν· περὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων τῶν
 αὐτῶν πόλεων καὶ νήσων καὶ λιμένων πολλὴν τινα δια-
 φωρὰν ἐποίησαντο. Τῶν μὲν οὖν κόλπων καὶ τῶν
 ἀκρωτηρίων ἢ διαφωνία σαφής· οἱ μὲν γὰρ πλησίον
 45 τῆς ἡπείρου τοὺς κόλπους καὶ τὰ ἀκρωτηρία περιέπλευ-
 σαν, οἱ δὲ πορρωτέρω, καὶ διὰ τοῦτο ἢ πλεονας
 ἢ ἐλάττωνας περιέπλευσαν σταδίους· τοῦ δὲ ἐπ' εὐθείας

4. Ego igitur Artemidorum Ephesium ceteris omni-
 bus modo memoratis præferens, undecim viri supra-
 dicti librorum epitomen feci, nonnullis quæ deside-
 rantur ex veterum aliis adjectis, servataque divisione
 undecim librorum, adeo ut geographiam quidem me-
 diocrem, perfectissimum vero periplum exhibuerim.
 Animadvertens porro veterum plerosque aut nullam
 omnino aut leviores saltem maris externi mentionem
 fecisse, eamque obscuram admodum et a veritate
 absonam, propria mea cura et diligentia totius oceani
 orientalis et meridionalis utriusque continentis, Africæ
 et Asiæ, a sinu Arabico usque ad Sinarum gentem,
 quin etiam oceani occidentalis et septentrionalis par-
 tiumque Europæ et Africæ periplum duobus in libris
 conscripsi. Denique quum Menippum quoque medio-
 crem aliquam suis e libris locorum notitiam lectoribus
 exhibere, sed non omnia diligenter persequi cognovis-
 sem: ipse addens quæ desiderari visa sunt plurima,
 insuper et perspicuitatem, quæ legentibus perfectam
 cognitionem parare solet, in locorum descriptione
 gentiumque divisione, trium Menippi librorum edi-
 tionem feci, auctori eorum nequaquam nominis hono-
 rem eripiens neque in me ipsum aliorum labores trans-
 ferens (sicuti neque Artemidori accurate omnia
 persecuti nomen in epitome ejus suppressi), sed illo-
 rum quidem nomina libris præfigens, ut nihil peccare
 viderer in deos sermonis præsidēs, epitomas vero
 horum et emendationes proprii laboris luculentum
 faciens argumentum; adeo ut nihil quippiam lectores
 lateret, neque eorum quæ ab illis conscripta sint, ne-
 que eorum quæ nos vel addiderimus vel accurate emen-
 data melius constituere voluerimus.

5. De discrepantia, quæ circa stadiorum numeros
 apud auctores deprehenditur, quamquam jam dixi in
 priore opere, ubi periplum totius oceani orientalis
 composui, nihil tamen obstat, quominus nunc quoque
 summa perstringam. Etenim periplorum scriptores
 tantum non omnes circa urbes quidem et regiones et
 portus et insulas aut nihil omnino aut in paucis qui-
 busdam et quæ emendationem facile admittant, dis-
 senserunt; de stadiorum autem numero earundem
 urbium, insularum, portuum, multum a se invicem
 discreparunt. Jam vero ubi de sinibus et promon-
 toriis agitur, discrepantia ista facilem habet explicatio-
 nem; videlicet alii propius, alii longius a continente
 sinus et promontoria circumnavigarunt; quam ob

§ 4, l. 6. τελειότατον cod. Paris.; τελειότατον apogr.
 Vat. || — 11. τοῦ ἐφ' οὗ τε καὶ cod.; em. edit. || — 14. τοῦ
 ἐσπερίου τε καὶ] sic codex, quod notare om. Mil-
 ler, qui scripsit τοῦ ἑσπερίου καὶ [τοῦ] ἀρκτικού. || —
 26. πεφροντισμένους apogr. Vat. || — 33. ἀξιοθῆναι]
 Scriba cod. Vat. hanc vocem compendiosius exaratam
 legit ἀξιολόγων.

§ 5, l. 34 sqq. Hæc paullo abruptius introducuntur.
 Ansam disputationis dedit Artemidori et Menippi circa
 locorum distantias dissensus. De eadem re Marcianus
 monuerat in Maris exteri peripl. I, 2. || — 37. ἐπὶ κεφα-
 λαίῳ cod.; dicendum aut ἐν κεφαλαίῳ aut ἐπὶ κεφαλαίῳ
 seu κεφαλαίων (uti est in peripl. m. ext. II, 46). Oc-
 currit sane in edit. Aristot. Eth. II, 7 ἐπὶ κεφαλαίῳ,

γινόμενου πλοῦ οὐκ ἂν τις βράδιως εἴποι τὰς αἰτίας, εἰ μὴ ἄρα τῷ τάχει τοῦ σκάφους ἢ τῷ βράδει ἀναθῆναι τὸ πταῖσμα βουληθείη. Ὁμολογημένον γὰρ τοῦθ' ὅτι ἑπτακοσίους οὐριοδρομοῦσα ναὺς διὰ μιᾶς ἀνύει (τῆς) 5 ἡμέρας, εὗροι [δὲ] τις ἂν καὶ ἑννακοσίους σταδίου διαδρομοῦσαν ναὺν ἐκ τῆς τοῦ κατασκευάσαντος τέχνης τὸ τάχος προσλαβοῦσαν, καὶ ἑτέραν μόλις πεντακοσίους διανύσαν, διὰ τὴν ἐναντίαν τῆς τέχνης αἰτίαν. Ἄλλ' ὅμως συγγνώμης ἀξιούν χρητὰ τοιαῦτα πταί- 10 σματα. Οὐ γὰρ ἐν ἡπείρῳ χωρίων τινῶν τὴν διαμέτρῃσιν ἐποίησαντο, ἀλλ' ἐν ὕδατι καὶ πελάγεσιν ἐκ τῆς συνηθείας πλέον ἢ ἐξ ἑτέρας τινὸς ἐπιτεχνήσεως τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρόντες.

6. Διήρηκε δὲ ὁ Μένιππος τὸν περίπλου τῶν τριῶν 15 ἡπείρων, Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης καὶ Λιβύης, τὸν τρόπον τοῦτον τὸν Ἑλλησπόντον καὶ Προποντίδα ἅμα τῷ Θρακίῳ Βοσπόρῳ καὶ προσέτιγε τὸν Εὐξείνῳ Πόντον ἑκατέρων τῶν ἡπείρων, τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἀφελὼν ἰδίᾳ περιέπλευσε, πρότερον μὲν τὸν Πόντον, μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὴν 20 Προποντίδα ἅμα τῷ Ἑλλησπόντῳ, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ καλουμένου Διὸς Οὐρίου, ὅπερ ἐπ' αὐτοῦ κεῖται τοῦ στόματος τοῦ Πόντου, τοῦ περίπλου τὴν ἀρχὴν ἑκατέρων τῶν ἡπείρων ποιησάμενος. Μετὰ δὲ ταῦτα 25 ἀπὸ τῶν λειπομένων τῆς Εὐρώπης μερῶν ἀρξάμενος, περιπλεῖ πᾶσαν αὐτὴν μέχρι τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ καὶ τῶν Γαδεῖρων τῆς νήσου. Εἰθ' οὕτως εἰς τὴν ἀντιπέραν διαβάς γῆν κατὰ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τῆς Λιβύης, ταύτην τε αὐτὴν περιπλεῖ, 30 καὶ συνάπτει ταύτῃ τὸν τῆς Ἀσίας περίπλου μέχρι τοῦ προρρηθέντος Ἑλλησπόντου. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τάξις τοῦ περίπλου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, τὰ δὲ κατὰ μέρος ἐξῆς ἐκθίσεται, σαφεστέρας, ὥς προείρηται, τυχόντα τῆς διορθώσεως.

35 ΠΟΝΤΟΥ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ἑκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τόπων. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ: ΑΣΙΑ: ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

41 7. Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ὅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθους, κεῖται χωρίον Ἱερὸν καλούμενον, ἐν ᾧ νεὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου προσαγορευού-

sed id ipsum quoque librariorum culpa corruptum. || — 1. τὰς αἰτίας] durius dictum foret pro τὰς τῆς διαφωνίας αἰτίας, quod ipsum potius vel simile quid reponendum est. || — 3. ὁμολογημένον cod.; em. editt. || — 4. τῆς abesse malis, at similiter in Periplus. m. ext. I, 1, ἐνδεκα τοῖς. Dein supplēvi δὲ particulam. || 5. σταδίου non inseruit Miller, ut Hoffmannus putabat, sed codex praeberet. || — 7. ἑτέρας cod. || — 8. διανύσαν apogr. Vat., unde Hoeschel fecit δεικνύσαν. || — 9. συγγνώμης ap. Vat.

causam aut plura aut pauciora in circumvectione dinumerarunt stadia; quando autem in directum fit navigatio, causas discrepantiæ dicere haud facile est, nisi forte navigii celeritati vel tarditati lapsum attribueretur. In confesso sane est navem vento utentem secundo septingenta uno die stadia conficere; at invenias etiam navem quæ fabri arte majorem nacta velocitatem vel nongenta stadia percurrat, rursusque aliam, quæ de contraria artificii causa vix quingenta absolvat. Atamen veniam indulgere oportet hujusmodi erratis. Non enim in continente loca dimetiebantur, sed in aqua et maribus, ex consuetudine potius quam ex alia aliqua arte stadiorum numerum assequentes.

C. Ceterum Menippus periplus trium continentium, Asiae, Europæ, Africae, hunc in modum divisit: Hellespontum et Propontidem una cum Thracio Bosporo et præterea Euxinum Pontum utriusque continentis, Asiae et Europæ, separatim circumnavigavit, et primo quidem Pontum, post illum vero Thracium Bosporum et Propontidem una cum Hellesponto, a Fano Jovis Urui dicto, quod positum est ad Ponti ostium, exordium sumens periplus utriusque continentis. Post hæc a reliquis Europæ partibus incipiens, ipsam totam circumnavigat usque ad fretum Herculeum et Gades insulam. Deinceps per fretum Herculeum ad terram oppositam trajiciens, id est in Libyam, hanc ipsam circumnavigat, eique conjungit periplus Asiae usque ad Hellespontum prædictum. Ac universa quidem periplus dispositio et ordo ad hunc modum se habet; particularia vero continuo procedent, clariorem, ut dictum est, correctionem nacta.

ΠΟΝΤΙ ΕΥΞΙΝΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

juxta utramque continentem sive loca tum Asiae tum Europæ. Particularia autem ita habent:

ΠΟΝΤΙ PARTIUM ASIATICARUM ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

7. Juxta Thracium Bosporum et ostium Ponti Euxini in dextris Asiae partibus, quæ Bithynorum sunt provinciae, jacet locus Hierum appellatus, in quo templum est Jovis Urui nuncupatum. Is locus est unde

§ 6, l. 27. τῶν Γαδεῖρων τῆς νήσου] codex: μέχρι τῶν τοῦ Ἡρακλείου π. καὶ Γαδεῖρων τῆς νήσου; em. Hoffmann. conferens p. 7. τὰ Γάδερα ἢ νῆσος et alios locos similes. Millerus dederat: μέχρι τῶν [Ἡρακλείους στῆλων ἤτοι] τοῦ Ἡρ. π. καλ. || — 29. ταύτην δὲ codex et editt. || — 30. ταύτῃ] ταύτῃ cod.; em. editt. || — De singulis Ponti locis quæ ap. Marcianum commemorantur, quum fusius dictum sit in not. ad Airiani Periplus, illuc lectorem relegamus.

§ 7, l. 35. Πόντου Εὐξείνου καλ.] Hunc titulum

μενος. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφετήριόν ἐστι τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεόντων. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Πόντον, δεξιὰν τὴν Ἀσίαν ἔχοντι καὶ περιπλέοντι τὸ λειπόμενον μέρος τοῦ Βιθυνίων ἔθνους, τὸ πρὸς τῷ Πόντῳ κείμενον, ὃ περίπλους οὕτως ἔχει.

ΒΙΘΥΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

8. Ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου εἰς Ῥήβαν ποταμὸν εἰσὶ στάδιοι 4'. Ἀπὸ δὲ Ῥήβα ἐπὶ Μελαινὰν ἄκραν στάδιοι 90'. [Ἀπὸ Μελαινῆς ἄκρας εἰς Ἀρτάνην ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια 90']· ἔχει δὲ καὶ λιμένιον πορθμίοις, παρὰ κείναι δὲ καὶ νησίον ὃ σκεπάζει τὸν λιμένα. Ἀπὸ Ἀρτάνου ποταμοῦ εἰς Ψίλλιον ποταμὸν καὶ χωρίον στάδιοι 140'. [Ἀπὸ Ψιλλίου ποταμοῦ εἰς Κάλπαν λιμένα καὶ ποταμὸν στάδιοι 140'] τοῦτο δὲ τὸ ἐμπόριον ἐστὶν Ἡρακλεωτῶν, καὶ ποταμὸν ἔχει καὶ λιμένα καλόν. Ἀπὸ Κάλπα ποταμοῦ εἰς Θυνιάδα νῆσον στάδιοι 60'. Ἀπὸ Θυνιάδος νήσου εἰς Σαγγάριον ποταμὸν πλωτὸν στάδιοι 200'. Ἀπὸ Σαγγαρίου ποταμοῦ εἰς Ὑπίον ποταμὸν στάδιοι 180'. Ἀπὸ Ὑπίου ποταμοῦ εἰς Δίαν πόλιν στάδιοι 60'. ἔχει δὲ καὶ ὕψομον. Ἀπὸ Δίαν πύλῳς εἰς Ἐλαίον ποταμὸν καὶ ἐμπόριον στάδιοι 90'. Ἀπὸ Ἐλαίου ποταμοῦ ἐπὶ τὸν Κάλητα ποταμὸν καὶ ἐμπόριον στάδιοι 120'. Ἀπὸ τοῦ Κάλητος ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειαν πόλιν μεγίστην στάδιοι 80'. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἡρακλείας εἰς πόλιν Ἀπολλωνίαν, τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐν τῷ Θρακῶν ἔθνει καταντικρὺ κειμένην, στάδιοι 1000. Οἱ πάντες ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου εἰς πόλιν Ἡράκλειαν εἰσὶ [στάδιοι] 1530'. ἔπ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ εἰς Ἡράκλειαν πόλιν στάδιοι 1200'. Ἀπὸ

solvunt in Pontum navigantes. In Pontum vero naviganti, Asiam dextram habenti, et partem reliquam Bithynorum provinciae circumnaviganti, quae Ponto adjacet, periplus in hunc modum se habet.

BITHYNIAE PERIPLUS.

8. A templo Jovis Uiii ad Rhebam fluvium stadia sunt 90. A Rheba ad Melenam promontorium stadia 150. [A Melena promontorio ad Artanen fluvium et castellum stadia 150]; habet autem his locus et portum naviculis; adjacet etiam insula quae protegit portum. Ab Artane fluvio ad Psillium fluvium et castellum stadia 140. A Psillio fluvio ad Calpam portum et fluvium stadia 210; hoc emporium est Heracleotarum, et fluvium habet et portum pulchrum. A Calpa fluvio ad Thyniadem insulam stadia 60. A Thyniade insula ad Sangarium fluvium navigabilem stadia 200. A Sangario fluvio ad Hypium fluvium stadia 180. Ab Hypio fluvio ad Diam civitatem stadia 60; habet autem et stationem navibus. A Dia civitate ad Elaeum fluvium et emporium stadia 90. Ab Elaeo fluvio ad Caletem fluvium et emporium stadia 120. A Caletе fluvio ad Heracleam urbem maximam stadia 80. Ab Heraclea ad Apolloniam urbem Europae, in Thracum provincia e regione positam, stadia 1000 (deb. 2000). Omnia a fano Jovis Urii ad urbem Heracleam [stadia] sunt 1530. In directum vero naviganti a Fano ad Heracleam stadia sunt 1200. Ab Heraclea ad Po-

et sequentium segminum inscriptiones in sua transtulit Anonymus, quem vide. || — 40sq. Hoc segmen transcripsit Anonymus § 1. || — 1. εἰς τὸν Πόντον] sic cod.; ante Millerum editiones : εἰς Πόντον. || — 3. λεῖπόμενον] λεγόμενον codex Anonymi corrupte. Distinguit Bithyniae ora ostii Pontici faucibus adjacens ab ea quae expanso obversa est mari.

§ 8, l. 7. Ῥήβαν et mox Ῥήβα cod. Post v. Ῥήβα Anonymus addit πλέοντι ἐν τῇ δεξιᾷ, ex Arriano. Pro στάδιοι et h. l. et in sqq. plerumque editur στάδια. In ms. Paris. ut plurimum exaratur σταδ.; at ubi integris literis vocem codex habet, semper est στάδιοι, semperque dicitur οἱ πάντες εἰς σταδ. || — 9. ἀπὸ Μελαινῆς κτλ.] Inclusa supplēvi ex Anonymo. Vulgata in errorem induxit Mannertum VI, 2, p. 605. || — 10. πορθμίοις] πορθμοῖς cod.; em. Hudson. Arrian. et Anonymus : ἐνταῦθα ὁρμος ναυσὶ μικραῖς πρὸς ἱερῷ Ἀροδίτῃς. || — 12. Ἀρτάνου] Ἀρτάννου cod. et editt. || — Ψίλλιον] Ψίλλιν Arrian., Ψίλλια Anon. V. not. ad Arrian. § 17. || — 13. στάδιοι 140] σταδ. 140 (290) codex. Non sphalma librarii correxi, sed ineptiam ejus qui turbata in ordinem redigere voluit. Scilicet stadia 150, quae exciderunt, quidam addidit numero proximo, ut summam obtineret stadiorum, quae usque ad Heracleam colliguntur 1530. Itaque reposi-

tis stadiis istis 150, pro 290 scripsi 140. Arrianus ex eoque Anonymus ab Artane ad Psillim computant stad. 150. || — 13. ἀπὸ Ψίλλου κτλ.] Inclusa ex Anonymo inserta. Millerus non suo loco collocaverat post v. καὶ ἔχει λιμένα καλόν. || — 19. ἀπὸ Κάλπα] ἀπὸ Κάλπας cod.; v. not. ad Arrian. § 18. || — Θυνιάδα] Bouniada et mox Οὐνιάδος cod.; em. Hudson. || — 17. Σαγγάριον cod., em. Miller. || — 18. σταδ. 60] σταδ. 60 cod. Ex Arriani computo em. Gail. ad Arrian. p. 108. || — 19. Δίαν πόλιν] Διὸς πόλιν e Ptolemaeo legi voluit Hudson. V. not. ad Arr. § 18. || — 21. σταδ. 120] stad. 100 sec. Anonym. Dein ἀπὸ δὲ Ἐλαίου editt. ante Millerum, contra fidem codd. Paris. et Vat. || 22. Κάλητα et dein Κάλητος cod.; ex Arriano corrigendum esse monuit Hudson. || — 24. σταδ. 80] Stadia 80 sec. Arrianum et Anonymum nonnisi ad Lycum fl. pertinent, a quo alia sunt stadia 20 usque ad Heracleam. || — 26. σταδ. 1000] Debebat σταδ. 1000. Corrigitur non ausus sum, quum idem vitium jam repperit Anonymus, ut ex adjecto milliariorum numero colligitur. || — 28. στάδιοι supp. Millerus. || — 1530] Numerum confirmant quae infra leguntur de Sinope, quam auctor ab Hiero 3570, ab Heraclea 2040 stadiis distare ait (3570—2040=1530). Anonymus esse ait stadia 1550, quot etiam e singulis Arriani numeris colliguntur.

Ἡρακλείας εἰς Ποσειδεῖον, σάλος ἐνταῦθα, στάδιοι ρί'. Ἀπὸ τοῦ Ποσειδείου εἰς Ὀξίνην ποταμὸν στάδιοι 4' ὁρμος πορθμῖος. Ἀπὸ τοῦ Ὀξίνου εἰς Σανδαράκην στάδιοι μ' ὁρμος πλοῖος. Ἀπὸ Σανδαράκης εἰς Κρη-
 νίδας στάδιοι κ' ὁρμος συμμέτροις ναυσίν. Ἀπὸ Κρη-
 νίδων εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδιοι κ'. Ἀπὸ Ψύλλης
 χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον στάδιοι 4'.
 Οὗτος δὲ ποταμὸς ὀρίζει Βιθυνίαν· τὰ δὲ ἐχόμενα Πα-
 φλαγονίας ἐστί. Τινὲς δὲ τὸν Παρθένιον ποταμὸν ὄριον
 10 Βιθυνῶν καὶ Παφλαγόνων εἶναι βούλονται. Οἱ πάντες
 ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον
 στάδιοι το'.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

9. Τῆς Παφλαγονίας τὰ παραθαλάσσια πάντα μέρη
 15 πρὸς τῇ Πόντῳ κείμενα τυγχάνει· τῆς δὲ Βιθυνίας τὰ
 μὲν προειρημένα πρὸς τῇ Πόντῳ, τὰ δὲ τούτου προη-
 γούμενα κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸν Ἀστακην-
 ὄν κολπον καὶ ἐπὶ τὴν Προποντίδα μέχρι τοῦ Ῥυνδάκου
 ποταμοῦ. Ἀπὸ Τίου εἰς Ψίλιδα ποταμὸν στάδιοι 5'.
 20 Ἀπὸ Ψίλιδος εἰς Παρθένιον ποταμὸν στάδιοι σ'. Ἀπὸ
 Παρθενίου εἰς Ἀμαστριν πόλιν καὶ ποταμὸν στάδιοι 4'.
 Οἱ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδιοι σκ'. Ἀπὸ
 Ἀμάστριδος εἰς Κρώμναν χωρίον στάδιοι ρν'. Ἀπὸ
 Κρώμνης εἰς Κύτωρον χωρίον στάδιοι 4' ἐνταῦθα σά-
 25 λος. [Ἀπὸ Κυτῶρου εἰς Αἰγιαλὸν στάδιοι 5'.] Ἀπὸ
 Αἰγιαλοῦ εἰς Κλίμακα πόλιν στάδιοι ν'. Ἀπὸ τῆς
 Κλίμακος εἰς Τιμολαῖον χωρίον στάδιοι 5'. Ἀπὸ Τι-
 μολαίου χωρίου ἐπὶ Κάραμβιν ἀκρωτήριον ὕψηλόν καὶ
 μέγα στάδιοι ρ'. Καταντικρὺ δὲ τῆς Καραμβίδος
 30 ἀκρας ἐν τῇ Εὐρώπῃ κεῖται μέγιστον ἀκρωτήριον τὸ
 καλούμενον Κριοῦ μέτωπον. Ἀπὸ Καραμβίδος ἀκρας
 εἰς κώμην Καλλιστρατίαν στάδιοι κ'. Ἀπὸ Καλλι-
 στρατίας εἰς Γάριον τόπον στάδιοι π'. Ἀπὸ Γαρίου
 τόπου εἰς πόλιν Ἀδώνου τείχος, τὴν νῦν Ἰωνόπολιν
 35 λεγομένην, στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ἀδώνου τείχους ἐπὶ

sidium, ubi salum, stadia 110. A Posidio ad Oxi-
 nen fluvium stadia 90; portus ibi naviculis. Ab Oxine
 ad Sandaracam stadia 40; portus est navibus. A San-
 daraca ad Crenides stadia 20; portus ibi mediocribus
 navibus. A Crenidibus ad Psyllam castellum stadia
 20. A Psylla castello ad Tium urbem et fluvium Bil-
 laeum stadia 90. Hic fluvius terminat Bithyniam;
 quæ sequuntur Paphlagoniæ sunt. Nonnulli autem
 Parthenium fluvium Bithynorum et Paphlagonum
 terminum esse volunt. Omnia ab Heraclea ad Tium
 urbem et Billaeum fluvium stadia sunt 370.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

9. Paphlagoniæ partes maritimæ omnes Ponto ad-
 jacent: Bithyniæ autem partes quidem prædictæ ad
 Pontum, quæ vero hunc præcedunt ad Thracium
 Bosporem sitæ sunt et sinum Astacenum et Propont-
 tidem usque ad Rhyndacum fluvium. A Tio ad
 Psillidem fluvium stadia 60. A Psillide ad Parthe-
 nium fluvium stadia 70. A Parthenio ad Amastrim
 urbem et fluvium stadia 90. Omnia a Tio ad Ama-
 strim stadia 220. Ab Amastride ad Cromnam castel-
 lum stadia 150. A Cromna ad Cytorum castellum
 stadia 90; illic salum. [A Cytoro ad Ægialum sta-
 dia 60.] Ab Ægialo ad Climacem civitatem stadia 50.
 A Climace ad Timolaium castellum stadia 60. A Ti-
 molαιο castello ad Carambin promontorium altum et
 magnum stadia 100. Carambi autem promontorio ex
 adverso jacet in Europa promontorium maximum
 Criumetopon appellatum. A Carambi promontorio
 ad vicum Callistratiam stadia 20. A Callistratia ad
 Garium locum stadia 80. A Gario loco ad Aboni-
 tichos civitatem, quæ nunc Ionopolis vocatur, sta-
 dia 120. Ab Aboni-ticho ad Æginetem oppidulum

Strabo 1500 stad., Plinius (VI, 1) 200 mill. sive 1600 stadia numerant. || — 1. στάδ. ρί'] sic recte codex habet; editt. ante Millerum σταδ. ρ'. Mox de suo Millerus Ὀξίναν scripsit, præter necessitatem. || — 3. εἰς Σανδαράκην codex, sed mox ἀπὸ Σανδαράκης, ut Arrianus et Anom. || — 4. σταδ. μ'.] sic cod. Paris. et apogr. Monacense; σταδ. λ' apogr. Vatican. Stadia 40 habet etiam Anonymus; Arrianus vero stadia 90, quæ in nostrum locum recipiens Millerus computum Marciani turbavit. || — 5. σταδ. κ'] sic etiam Anon.; stad. 60 a Sandarace ad Crenidas habes ap. Arrian. || — 6. σταδ. κ'] Sic Menippus etiam ap. Stephan. Byz.: Ψύλλα, χωρίον μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ τοῦ Πόντου (τὸν Πόντον cod. Rhed.; an τῶν Πόντων? Meineke probabiliter). Μένιππος ἐν τῷ Περιπλῳ τοῦ Πόντου· α' ἀπὸ Κρηνίδων (Κρηνίδων codd.) εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδια κ' ἀπὸ Ψύλλης χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον (Βιλλαῖον cod. Rhedig., et cod. Marciani; alii Βίλαιον, Βίλειον) στάδια 4 (5' codd. Rhedig. et Vossian.; reliqui π'). Idem Stephan. v. Τίος: Μένιπ-

ται καὶ Μένιππος ἐν Παφλαγονίας Περιπλῳ· Ἀπὸ Ψύλ-
 λης χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον (codd. Βίλαιον et Βίβλαιον) στάδια 4 (5' codd. Rhed. Voss. et Palatini; τ', i. e. π', cod. Aldin.). » [Καὶ·] α' Οἱ πάντες ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον (Βί-
 λαιον vgo; Βιλλιον h. l. cod. Marciani) στάδιοι το'. » Καὶ πάλιν· α' Οἱ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδιοι [σ]κ'. Cf. not. ad Arrian. || — 7. εἰς Τίον] εἰς Στόλον cod. h. l.

§ 9, l. 19. Ψίλιδα] εἰς Ψίλιον, sed deinde ἀπὸ Ψί-
 λιδος cod.; cf. not. ad Arr. § 18 et 19. || — 21. πόλιν καὶ ποταμὸν... ἀπὸ Τίου] Hæc omisit scriba apogr. Vatican. || — 23. ρν'] 120 sec. Arrian.; 150 sec. Anon. || — 25. ἀπὸ Κυτῶρου] Inclusa suppleta ex Arriano, monente Hudson. || — 26. Αἰγιαλοῦ] Αἰγιαλῶν sec. Arrian. || — 27. Τιμολαῖον cod. || — σταδ. 5'] Aliter Arrianus et Anonymus, de quibus v. not. Arr. || — 29. ρ'] 140 forent sec. Anonym. || — 32. Καλλιστρατίαν Anom. || — 34. Ἰωνόπολιν cod. || — 35. ρκ'] ρν' Arrian.

Αἰγινίτην πολίχνιον καὶ ποταμὸν στάδιοι ρζ'. Ἀπὸ Αἰγινίτου ἐπὶ Κίνωλιν κόμην καὶ ποταμὸν (ἔχει δὲ καὶ ὑφορμον εἰς τὴν καλουμένην Ἀντικίνωλιν) στάδιοι ξ'. Ἀπὸ Κινώλιδος εἰς Στεφάνην κόμην στάδιοι ρν'.
 5 ὁρμος ἐνθάδε. Ἀπὸ Στεφάνης εἰς Ποταμοὺς χωρίον στάδιοι ρκ'. ἔστι δὲ εἰσπλους εἰς Ποταμοὺς πορθμείους. Ἀπὸ Ποταμῶν χωρίου εἰς Συριάδα ἄκραν λεπτὴν στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Συριάδος ἄκρας κόλπος ἐνδέχεται. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς αὐτὸν εἰς Ἀρμένην κόμην καὶ λιμένα μέγαν εἰσὶ στάδιοι ν'. Ἔστι δὲ παρὰ τὸν λιμένα ποταμὸς Ὁχοσβάνης ὄνομα. Ἀπὸ Ἀρμένης εἰς Σινώπην πόλιν στάδιοι ν'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἄκρων νησίον ὃ καλεῖται Σκόπελος. Ἔχει δὲ διέκπλουν τοῖς ἐλάττοσι πλοίοις, τὰ δὲ μείζονα περιπλεῖν δεῖ, καὶ οὕτω κα-
 15 ταίρειν εἰς τὴν πόλιν. Εἰσὶ δὲ τοῖς περιπλεύουσι τὴν νῆσον πλείους ἄλλοι στάδιοι μ'. Ἀπὸ δὲ Καραμίδος ἄκρας πλέοντι ἐπ' εὐθείας εἰς Σινώπην στάδιοι ψ'. Οἱ πάντες ἀπὸ Ἀμάστριδος εἰς Σινώπην στάδιοι αὐν'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Σινώπην θμ'. Ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ
 20 εἰς Σινώπην εἰσὶ στάδιοι γγο'. Ἀπὸ Σινώπης εἰς Εὐαρχον ποταμὸν στάδιοι π' οὗτος δὲ ποταμὸς ὀρρίζει Παφλαγονίαν καὶ τὴν ἐχομένην Καππαδοκίαν. Οἱ παλαιοὶ γὰρ τὴν Καππαδοκίαν καθήκειν βούλονται μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου· τινὲς [δὲ] αὐτοὺς Λευκοσύρους
 25 ἐκάλεσαν· νυνὶ δὲ μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἐχόμενα μέχρι τῶν Βαρβαρικῶν ὁρίων ἰδίως Πόντος καλεῖται· διήρηται δὲ εἰς ἐπαρχίας δύο.

PONTON TON B' PERIPLAOUS.

10. Ἀπὸ Εὐάρχου ποταμοῦ εἰς Κάρουσαν χωρίον
 30 στάδιοι ο'· ἔχει δὲ καὶ λιμένα τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις. Ἀπὸ Καρούσης χωρίου εἰς Ζάγωρον χωρίον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ζαγώρου χωρίου εἰς Ζάληγον ποταμὸν καὶ κόμην ἀλίμενον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ζαλήγου ποταμοῦ εἰς Ἄλυν ποταμὸν πλωτὸν στάδιοι ρν'. Ἀπὸ Ἄλυνος
 35 ποταμοῦ εἰς λίμνην καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτῆς σάλον, ὃς καλεῖται Ναύσταθος, στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ναυστάθμου εἰς ἐτέραν λίμνην καλουμένην Κωνώπιον ἀλίμενον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Κωνωπίου εἰς Ἀμισὸν πόλιν στάδιοι ρν'.

1. Αἰγινίτην et mox Αἰγινίτου cod. || — 2. Κινώλιν cod. Millerus Vossium secutus dedit: ἐπὶ Κίνωλιν κόμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ']· ἔχει δὲ καὶ ὑφορμον. Εἰς τὴν καλ. Ἀντικίνωλιν σταδ. ξ'. At pergere tum debet ab ἀπὸ Ἀντικίνωλιδος; neque quæ infra instituitur stadiorum computatio patitur ut 60 stadia h. l. inculcentur, neque aliud quidquam est cur corrupta esse nostra pute-
 mus, quæ eadem exhibet Anonymus. || — 4. στάδ. ρν'] 180 sec. Arrian. et Anon. || — 6. σταδ. ρκ'] 150 Anon. et Arr. || — 6. εἰς πλους εἰς Ποταμοὺς] ε. ε. ποταμὸν cod; em. Miller. || — 7. Συριάδα ἀκρουλεπτήν codex Anonymi. || — 9. Ἀρμένην] sic codex; Ἀρμένην editt. Cf. Steph. Byz.: Ἀρμένη, κόμη Παφλαγονίας. Μένιππος ἐν Περιπλῳ. Παρὰ δὲ Ξενοφῶντι ἐν Ἀναβάσεως [ς'] (VI, 1, 9) Ἀρμένη διὰ τοῦ η. || — 10. σταδ. ν'] 60 Arrian. (67 cod. Anon.). Fort.

et fluvium stadia 160. Ab Æginete ad Cinolin pagum et fluvium (habet etiam stationem navibus ad Anticynolin quam vocant) stadia 60. A Cinoli ad Stephanen vicum stadia 150; hic portus. A Stephane ad Potamos castellum stadia 120; patet autem aditus lintribus in Potamos. A Potamis castello ad Syriadem Lepten promontorium stadia 120. Syriadem promontorium sinus excipit. Naviganti autem in ipsum ad Armenen vicum et portum magnum sunt stadia 50. Juxta portum fluvius est nomine Ochobanes. Ab Armene ad Sinopen urbem stadia 50. Ad extremitates autem jacet insula parva nominata Scopelus. Transitum quidem præbet minoribus navigiis, sed majora illam circumnavigare oportet, et hoc modo ad urbem appellere. Insulam vero circumnavigantibus alia insuper stadia sunt 40. A Carambi promontorio in directum naviganti ad Sinopen stadia 700. Omnia ab Amastri ad Sinopen stadia 1450. Ab Heraclea ad Sinopen 2040. A Fano autem [Jovis Urii] ad Sinopen sunt stadia 3570. A Sinope ad Euarchum fluvium stadia 80; hic fluvius Paphlagoniam et finitimam Cappadociam determinat. Veteres enim Cappadociam porrectam esse volunt usque ad Euxinum Pontum; nonnulli illos Cappadoces Leucosyros appellarunt; nunc vero quæ Paphlagoniam proxime excipiunt usque ad fines Barbaricos proprie Pontus vocantur; dividitur autem in duas præfecturas.

DUORUM PONTORUM PERIPLUS.

10. Ab Euarcho fluvio ad Carusam castellum stadia 70; etenim portum habet patentem ventis ab occidente flantibus. A Carusa castello ad Zagorum castellum stadia 120. A Zagoro castello ad Zalecum fluvium et vicum importuosum stadia 110. A Zaleco fluvio ad Halym fluvium navigabilem stadia 150. Ab Haly fluvio ad paludem et salum superjacens, quod Naustathmus appellatur, stadia 120. A Naustathmo ad aliam paludem importuosam, quæ Conopium no-

etiam n. l. leg. 60. || — 11. Ὁχομάνης Anon., Ὁχέραινος Scylax § 89. || — 12. σταδ. ν'] μ' Arr. et An. || — 13. Σκόπελος] i. c. prom. Bos Tepe. || — 14. κατέρειν cod.; καταίρειν Anon. || — 18. αὐν'] αψ' cod.; colliguntur stad. 1440, ut decem stadia in antec. numeris desiderentur. Quare in antec. 60 pro 50 reponenda ex Arriano puto || — 20. Εὐαρχον] Stephan.: Καππαδοκία, χώρα τῇ Κιλικίᾳ πρόσθορος, ὡς πησι Μένιππος· α' Ἀπὸ Σινώπης εἰς Εὐαρχον ποταμὸν, ὃς ὀρρίζει Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, ** v. not. ad Arrian. || — 22. ἐχομένην Καππαδ.] ἐχ. κληπακίαν cod.; em. Hudson.

§ 10, l. 31. εἰς Ζάγωρον σταδ. ρκ'] εἰς Ζάγωρα σταδ. ρν' Arrian.; dein codex Marcan. Ζαγώρου. In seqq. quoque varius est de locorum distantiiis Anonymi Arriani et Menippi dissensus. Qua de re semel dixisse in notis ad Arrian. salis erat. || — 32. Ζάληγον] sic h. l.

Οἱ πάντες ἀπὸ Σινώπης εἰς Ἀμισὸν στάδιοι ἑν'. Ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ εἰς Ἀμισὸν εἰσὶ στάδιοι ὄφκ'. Ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὸν Λύκαστον ποταμὸν στάδιοι κ'. Ἀπὸ τοῦ Λυκάστου εἰς κόμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδιοι ρν'.
 5 [Ἀπὸ Χαδισίου ἐπὶ τὸν Ἴριν ποταμὸν στάδιοι ρ'.].....
 Λεῖπει.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

1. St. B. : Ἐρμῶνασσα... Μένιππος δὲ χωρίον Τραπεζούντος ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων Ἑκαταῖος
 10 δὲ καὶ Θεόπομπος πόλιν αὐτὴν φασιν.
 2. Χαλδία, γῶρα τῆς Ἀρμενίας. Μένιππος ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων « τὴν *** μέχρι τούτων τῶν βαρβάρων ἐστὶν ἡ Ποντικὴ βασιλεία » καὶ κατὰ « Τιβαρνήην καὶ Χαλδὴν καὶ Σαννικήν. »

15 ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΟΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Βιθυνίας περίπλους.

3. Μένιππος ἐν Περίπλῳ Βιθυνίας « ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου καὶ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρον καὶ ἐπιπλέοντι εἰς Χαλκηδὸνα τὴν πόλιν
 20 εἰσὶ στάδιοι ξ'. » Μένιππος αὐτὸς καὶ τῆς Χαλκιδίδος νήσου. Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Χαλκιδος τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ, ὡς οἱ ἱστορικοὶ ἀπαντῆς φασιν.

codex, ut Arrianus; dein Ζάλικος. Millerus e Ptolemæo scripsit Ζάλισκον et Ζάλισκον || — 1. σταδ. 20'] σταδ. τν' cod.; vox εἰσι, quam Millerus ante v. στάδιοι habet, non est in codice, facileque ea caremus. || — 2. ὄφκ'] ὄφκ' cod. || — 3. Λύκαστον] ἄχαστον et ἄχαστου cod.; em. Hudson. || — 4. Χαδίσιον] Χαδέσιον cod.; em. Hudson ex Arr. et Anonymo et Stephan. Byz. : Χαδίσια, πόλις Λευκοσύρων. Ἑκαταῖος... Μένιππος δὲ Χαδίσιον κόμην καὶ ποταμὸν ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων φησὶν « Ἀπὸ τοῦ Λυκάστου εἰς κόμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδια ἑκατὸν πενήκοντα ἀπὸ Χαδισίου ἐπὶ τὸν Ἴριν ποταμὸν στάδια ἑκατὸν. » Ex his Millerus in Marciano supplevit ea quæ uncis includuntur. Ceterum pro Χαδίσιον Stephanus habet etiam Χαδισίαν et e corrupto cod. Χαλίσαν. || — 6. Λεῖπει.] Hanc vocem ipse codicis scriba dedit, paginaeque partem ultimam reliquit vacuam; unde patet ipsum illud quod descripsit exemplar mutilum fuisse.

Subjungimus e Stephano fragmenta Menippi, quæ ad deperditam epitomes partem pertinent, sive e Marciano sive ex ipso Menippo sint petita.

1. Cf. Anonym. § 37 p. 410 : ἀπὸ δὲ Κορδύλης... εἰς Ἐρμῶνασσαν, χωρίον Τραπεζούντος (sic), στάδιοι τ'. Arrian. § 24.

2. Sic locum corruptum exhibuit Meinekius, qui « Indicavi, inquit, lacunam; in iis quæ exciderunt Chaldiæ nomen affuerit, necesse est. Quæ enim paullo post sequuntur καὶ κατὰ Τιβαρνήην etc. vulgo cum Menippi loco conjuncta, Hecataei esse ex ionicis formis intelligitur. » || — βαρβάρων cod. Rhedig.; βάρων codd. Ald. et Vossianus. || — καὶ κατὰ] καὶ Ἐκα-

minatur, stadia 120. A Conopio ad Amisum civitatem stadia 150. Omnia a Sinope ad Amisum sunt stadia 950. A templo vero [Jovis Urii] ad Amisum sunt stadia 4520. Ab Amiso ad Lycastum fluvium stadia 20. A Lycasto ad vicum et fluvium Chadisium stadia 150. [A Chadisio ad Irin fluvium stadia 100]. Reliqua desunt.

FRAGMENTA.

1. Hermonassam Menippus in Periplo utriusque Ponti castellum Trapezuntis, Hecataeus vero et Theopompus urbem dicunt.

2. Chaldia, Armeniæ regio. Menippus in utriusque Ponti Periplo : « ** usque ad hos barbaros pertinet regnum Ponticum. » Porro Hecataeus (?) : « Tibariam et Chaldiam et Sannicam. »

BOSPORI ET PROPONTIDIS PERIPLUS

Bithyniæ periplus.

3. Menippus in Bithyniæ Periplo : « A fano Jovis Urii atque Ponti ostio ad sinistram habenti continentem et ad Chalcedonem urbem naviganti stadia sunt 60. » Idem Menippus etiam Chalcitidis insulæ meminit. Nomen accepit Chalcedon ab adjacente Chalcide fluvio, sicuti omnes tradunt historici.

ταῖος? || — Τιβαρνήην Holstenius et Meinekius; Τιβαρνήν codd. Quod ipsum suadet verba esse Hecataei, quippe qui gentem non Τιβαρνηνοὺς sed Τιβαροὺς dicit ap. Stephan. v. Χοιράδες. || — « Σαννικήν Berkeleyus; Σανδικήν Salmasius, Σανδικήν codd. Cf. Eustathius ad Dionys. 769 : γῶρα δὲ Ἀρμενίας ἡ Χαλδία, ἥς μέχρι ἡ Ποντικὴ βασιλεία. » Hæc Meinekius. Ceterum quum in Stephano hæc legantur ante articulum Χαλδαῖοι, nostro loco scribendum videtur Χαλδαία; quod in Χαλδία corruptum præter Eustathium etiam Constantinus De them. p. 29 reperit. Quodsi postrema Hecataei sunt, notanda foret Sannorum mentio, qui nonnisi in posterioris ævi scriptoribus memorantur; porro increpandus foret Stephanus v. Μάκρωνες, ubi Macrones ex Hecataeo laudantur additis verbis : οἱ νῦν Σαννοί. Quare, si Hecataei verba sunt, Berkellii emendationem (si solas literas spectes, probabilissimam) addubitaveris scribendumque putem καὶ Μοσυνικήν. De Chaldæis inter Tibarenos et Mossynos mediis vide not. ad Seylac. § 86 p. 63. De Chaldæis Armeniæ in hisce Ionicis h. l. cogitari nequit, etiamsi Σαννικήν scripseris. — Jam quod Menippi verba attinet, vides βασιλείαν Ποντικὴν, non vero ἐπαρχίαν, ut supra in Marciano, memorari. Unde concludas Stephanum sua ex ipso Menippo depromsisse. Ceterum cf. Anonym. § 38 p. 411 : ἀπὸ οὖν Ὀρτιούντος ποταμοῦ τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐχόμενα βαρβάρων διαφόρων ἐστὶν ἔθνη. Quæ e Marciano fluxerint.

3. Hæc e Stephano v. Χαλκηδών. De Chalcitide insula (hod. Chalci) cf. Artemidor. lib. XI ap. St. B. s. v. Eadem etiam Δρυμόντος dicebatur, teste Step-

ΤΩΝ ΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕΡΩΝ ΠΕΡΙ-
ΠΛΟΥΣ.

RELIQUARUM EUROPE PARTIUM PERIPLUS.

4. Νικόπολις, πόλις Ἡπειροῦ, ὡς Μαρκιανός.
5. Σικελία ἡ νῆσος Σικανία πρότερον ὠνομάζετο,
εἴτα Σικελία ἐκλήθη, ὡς φησι Ἑλλάνικος Ἱερειῶν τῆς
Ἑρας β'. « ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ Αὔσονες ὑπὸ τῶν
Ἰαπύγων ἐξ Ἰταλίας ἐξανέστησαν, ὧν ἦρχε Σικελός·
καὶ διαβάντες εἰς τὴν νῆσον τὴν τότε Σικανίαν καλου-
μένην περὶ τὴν Αἴτην καθιζόμενοι ὥκουν αὐτοὶ τε καὶ
10 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Σικελός, βασιλείην ἐγκαταστήσάμε-
νος· καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ὁ Σικελός οὗτος πάσης ἤδη
τῆς νήσου ταύτης, τότε Σικελίας καλουμένης ἀπὸ τοῦ
Σικελοῦ τούτου, (ὃς καὶ ἐν αὐτῇ) ἐβασίλευσε. » Καὶ
Μένιππος δὲ ταῦτα φησιν. [Θουκυδίδης δὲ οὕτως]
15 « ἐλθόντες εἰς Σικελίαν κτλ.
6. Νάρβων, ἐμπόριον καὶ πόλις Κελτικῆ.. Μαρ-
κιανός δὲ Ναρβωνησίαν αὐτὴν λέγει.

4. Nicopolis, urbs Epiri, ut Marcianus ait.
5. Sicilia insulaprius Sicania, postea Sicilia vocata
est, ut Hellanicus ait Sacerdotum Junonis libro secun-
do : « Eodem tempore etiam Ausones, quibus Siculus
imperabat, a Iapygibus Italia ejecti sunt. Itaque in insu-
lam quæ tunc Sicania vocabatur, transgressi ad Ætnam
sedes fixerunt ipsi eorumque rex Siculus, qui regiam
ibi sibi constituit, ex eaque proficiscens totius jam
insulæ, tunc Siciliæ nomen a Siculo nactæ, regno poti-
tus est ». Menippus quoque hæc narrat. [Thucydides
vero VI, 2 ita :] « Venientes in Siciliam etc.
6. Narbon, emporium et Celtica urbs, quam
Marcianus Narbonesiam vocat.

no s. v. et Plinio V, 44. Cf. Gillius De Bosp. Thr.
p. 147. De fluvio Chalcide aliunde, quantum scio, non
constat. Insula dicta a χαλκουργείοις, quorum etiam-
nunc ibi sunt vestigia.

4. Nicopolis mentio ad Menippeæ epitomen perti-
nere videtur; certe Artemidorus Augusti opus non
memoravit. Quanquam Marcianus de suo penu in
Artemidori epitome ejus mentionem facere potuit.

5. Hæc e Stephano affert Constantinus Porphyri-
us. De them. II, 9 p. 58 Bonn. || — τότε ταύτης] ταύ-
της τότε codex; ceterum ταύτης, sicuti mox pronomina
demonstrativa in ὁ Σικελός οὗτος et τοῦ Σικελοῦ τούτου
Constantinus de suo intulerit. Deinde ejicienda sunt
verba ὃς καὶ ἐν αὐτῇ, nisi transponere ea velis totumque
locum ita adornare :... αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν
Σικελός, ὃς καὶ ἐν αὐτῇ βασιλείην (βασιληίην) ἐγκαταστή-
σάμενος καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος πάσης ἤδη τῆς νήσου,
τότε Σ. καλουμένης ἀπὸ τοῦ Σικελοῦ, ἐβασίλευσε (ἐκρά-
τησε?). In postremis inserta est mentio Thucydidis.
Vulgata ita habet, quasi verba ἐλθόντες, etc., essent Me-
nippi. Ceterum hoc unum est fragmentum, ex quo appa-
ret Menippum geographicis suis etiam historica immis-
cuisse (V. Marcian. § 4 p. 566, 43). Marcianus quum
italia a se procul haberet, ex hoc quoque fragmento
colligas Stephanum ex integro hausisse Menippum.

6. Hæc num ex epitome Menippi an Artemidori Ste-
phanus sumserit, nescimus.

Periplo Menippus inseruerit vel adjunxerit Διὰ-
πλους ab una ad alteram continentem sive uno tenore
continuos sive obvis insulis interruptos et distinctos
(Cf. stadiasm. p. 499). Vel in hisce Διάπλοις vel in Πε-
ρίπλοις de longitudine, latitudine et ambitu insularum
auctor egit. Complura inde mutuatus est Agatheme-
rus I, 5 p. 316 ed. Hoffm., qui fontes unde sua de in-
sularum dimensionibus hauserit, profitetur Artemido-
rum et Menippum et ἐτέρους ἀξιοπίστους. Quamquam
quid horum Menippo, quid ceteris vindicandum sit,
dijudicari nequit. — Præterea Menippus scripsit Στα-
διασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης, si fides habenda
Constantino Porphyrogenito (De them. I, 2 p. 18
Bonn.), qui : Το θέμα, inquit, τὸ καλούμενον Ἀρμε-
νιακὸν οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα, οὐδὲ ἀρχαία τίς ἐστίν
ἡ τοῦτου προσηγορία... Οὗτος γὰρ Στράβων ὁ γεωγράφος
τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνήσθη..., οὕτε Μένιππος ὁ τοῦς
σταδιασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραφάμενος. —
Superest ut moneamus nihil ad nos pertinere quæ in
Stephani codicibus leguntur : Χιτώνη· οὕτως ἡ Ἀρτεμὶς
λέγεται, καὶ Χιτωνία, ὡς παρὰ Μένιππῳ ὁ Βυζάντιος καὶ
Ἐπίχαρμος ἐν Σριγγί· « καὶ ὁ τῆς Χιτωνίας ἀλησάτω τίς
μοι μέλος. » Etenim cum Salmasio legendum : ὡς
Παρμενίων ὁ Βυζάντιος, quem iamborum poetam Ste-
phanus etiam s. v. Βουδῖνοι et Φρίκτον excitat.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΥ

MARCIANI HERACLEENSIS

ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ

ΤΗΣ

UNDECIM

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΕΦΕΣΙΟΥ

ARTEMIDORI EPHESII

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

GEOGRAPHIÆ LIBRORUM

ΕΠΙΤΟΜΗ.

EPITOME.

ΕΥΡΩΠΗ.

EUROPA.

BIBA. Α'.

LIB. I.

1. St. B. : Λίγυρες, ἔθνος προσεχὲς τοῖς Τυρρηνοῖς
10 Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά· ἀπὸ Λιγύρου
ποταμοῦ.

2. Δερτών, πόλις Λιγύρων. Ἀρτεμίδωρος ἐν
Ἐπιτομῇ τῶν ια'· « Τὴν καλουμένην Δερτῶνα πόλιν. »
Τὸ ἔθνικόν Δερτώνιος, ὡς Ἀντρώνιος.

3. Μαστραμέλη, πόλις καὶ λίμνη τῆς Κελτικῆς.
Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά.

4. Marcian. II, 19 : Τῆς γὰρ Ναρβωνησίης τὸν πε-
ρίπλου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμίδωρου γεωγραφίας
ἦτοι περίπλου σαφῶς διεξήλομεν, εἰ καὶ ὁ προειρημέ-
20 νος Ἀρτεμίδωρος τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν [τῇ Κελτογαλα-
τία ὡς καὶ τῶν ἐν τῇ] Ἰβηρίᾳ ἐπαρχιῶν οὐκ ἐποίησατο.

5. St. B. : Νάρβων, ἐμπορίον καὶ πόλις Κελτι-
κή.. Μαρκιανὸς δὲ Ναρβωνησίαν αὐτὴν φησιν.

1. Ligures, gens Tyrrhenis finitima. Artemidorus
in Epitome librorum undecim. Dicta de Ligyro
fluvio.

2. Derton, Ligurum urbs. Artemidorus in Epitome
librorum undecim : « Dertonem, quam vocant, ur-
bem. » Gentile Dertonius, ut Antronius.

3. Mastramela, urbs et lacus Celticæ. Artemido-
rus in Epitome librorum undecim.

4. Narbonesiæ periplus in Epitome Artemidori
geographiæ seu peripli perspicue exposuimus; quam-
quam præfatus Artemidorus divisionem in Celtogalatia
sicut in Iberia provinciarum non fecit.

5. Narbon, emporium et Celtica urbs; Marcianus
eam Narbonesiam (Narbonesiæ?) dicit.

Artemidorus opus suum ita divisit, ut libri I-VI
Europam, libri VII-VIII Libyam, libri IX-XI Asiam
complecterentur. Et in Europa quidem ab Italiæ fini-
bus profectus libro I Galliam, libro II et III Iberiam et
quæ ad oceanum Europæum pertinent, descripsit.
Deinde rediens in internum mare libro IV Italiam et
Illyriam, libris V et VI Græciam, Macedoniam et reli-
qua ad Tanaim usque persequutus est. Libro VII Libyam
tractavit quæ est ab occasu solis usque ad Ægyptum;
libro VIII Ægyptum, sinus Arabici litora, Æthiopiam;
libro IX Phœniciam, Syriam et hinc orientem versus
sita usque ad Gangem; libro X Asiam minorem;
libro XI Ponti litus Asiaticum et hisce vicina. Paucis
indicavi quæ probanda fusiusque exponenda sunt in
fragmentis Artemidori.

1. Λιγύρου] Notum Galliæ fluvium Ligerim indi-
care Stephanus, nescio an ex Artemidoro, videtur;
adeo ut Ligures cum Avieno Or. mar. 133 Celtarum
manu pulsos in sedes, quas postea obtinebant, immi-

grasse dixerit. Mythologicam nominis etymologiam
habet ap. Eustath. et schol. ad Dionys. Perieg. 76. ||
— 2. Δερτών] Δέρθων ap. Strabon p. 217; Δερτῶνα
vulgo (Δέρτονα et Δήρτονα codd. boni BM ap. Wilb.)
ap. Ptolem. III, 1 p. 178; 24, sicut Dertona apud la-
tinos, ut Plinium III, 7, Vellej. I, 15, Itin. p. 288 etc.
Hodie Tertona. || — Δέρτουνα codd.; quod primus
mutavit Cluverius, et recte quidem, si Stephani locus
integer est, quod possit addubitari. || — 3. Μαστρα-
μέλλη Aldinus cod. Cf. Avienus. Or. m. 691 : oppi-
dum Mastramelæ priscum paludis; Plinius III, 5
§ 34 : Ultra fossæ ex Rhodano C. Mari opere et nomine
insignes, stagnum Mastramela [et] oppidum Mariti-
ma Avaticorum, etc. Mela II, 5, 4 : Inter eam (Mas-
siliam) et Rhodanum Maritima Avaticorum stagnum
obsidet. Memorat absque nomine lacum Strabo p. 218.
Hodie num sit étang de Martigue seu de Berre vel po-
tius étang de Caronte, lis est. Vide viros doctos quos
laudat Ukert II, 2, p. 420. || — 5. Νάρβωνησίαν

BIBA. Β'. Γ'.

LIB. II. III.

6. Μαλάκη, πόλις Ἰβηρίας. Marcianus secundo Epitomarum Artemidori.

7. Marc. I, 4 : Οἱ δὲ κατὰ Γάδειρα τὴν νῆσον (τὰς Ἡρακλείους στήλας εἶναι φασιν), ὥσπερ καὶ Ἀρτεμίδωρος δ' γεωγράφος.

8. Σολκοί, πόλις ἐν Σαρδοῖ, ὡς Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ : « ἀπὸ δὲ Καράλεως ἐπὶ Σολκούς ».

BIBA. Δ'.

LIB. IV.

9. Τέγεστρα, οὐδετέρως, πόλις Ἰλλυρίας πρὸς τῇ Ἀκυληίᾳ, [ἀπὸ Τεγέστρου]. Ἀρτεμίδωρος δ' ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα Τέργεστρον αὐτὴν καὶ κώμην οἶδεν : « Ἀπὸ Τεργέστρου κώμης καὶ τοῦ μυχοῦ ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν στάδιοι ἑξέ' ».

10. Φλάνων, πόλις καὶ λιμὴν περὶ τὴν Ἀψυρτον νῆσον. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ια' : « Μετὰ δὲ τὴν Ἀλων λιμὴν ἐστὶ Φλάνων καὶ πόλις Φλάνων, καὶ πᾶς ὁ κόλπος οὗτος Φλανωνικός καλεῖται ».

11. Ἀψυρτίδες, νῆσοι πρὸς τῷ Ἀδρίᾳ, ἀπὸ Ἀψύρτου παιδὸς Αἰήτου ἐν μιᾷ δολοφονηθέντος ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς Μηδείας. Οἱ νησιῶται Ἀψυρτεῖς καὶ Ἀψυρτοί. (Ἔστι καὶ τόπος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ Ἀψαρς, Ἀψυρτος πρότερον λεγόμενος.) Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ καὶ πόλιν [καὶ] νῆσον Ἀψυρτον ἱστορεῖ.

BIBA. Ε' ζ'.

12. Κώθων, νῆσος οὐ πόρρω Κυθήρων. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. Τὸ ἔθνικόν Κωθώνιος, ὡς Σιδώνιος.

6. Malaca, urbs Iberiæ. Marcianus secundo Epitomarum Artemidori.

7. Nonnulli, inter cosque etiam Artemidorus geographus, Herculeas columnas ad Gades insulam esse referunt.

8. Solci, Sardiniae oppidum, teste Artemidoro in Epitome : « A Carali autem ad Solcos ».

9. Tegestra, genere neutro, Illyriæ urbs prope Aquileiam, [a Tegestro nomen habens]. Artemidorus vero in Epitome librorum undecim Tergestrum et vicum dicit : « A Tergestro vico atque intimo sinus recessu ad Adriam (Adriæ ostium) stadia 5025. »

10. Flanon, urbs et portus ad Apsyrton insulam. Artemidorus in Epitome librorum XI : « Post Aloum portus est Flanon et urbs Flanon, atque totus hic sinus Flanonicus vocatur. »

11. Apsyrtydes, insulæ ad Adriam, nomen nactæ ab Apsyrto Ætæ filio, qui in una earum Medæ sororis dolo necatus est. Insulani Apsyrtyenses et Apsyrtyi (Est etiam locus in Ponto Euxino Apsarus, qui prius Apsyrty vocabatur). Artemidorus vero et urbem et insulam Apsyrtyum dicit.

LIB. V. VI.

12. Cothon, insula non longe a Cytheris. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Gentile Cothonius, ut Sidonius.

Legendum puto Ναρθωνίας. || — 8. Σολκοί] Σόλκοι ap. Ptol. III, 3. Eandem urbem Stephanus infra citat : Σόλκοι, πόλις ἐν Σαρδοῖ, Καρχηδονίων κτίσμα (ut apud Pausan. X, 17, 9). Cf. G. R. V, 26. p. 84. — Ruinæ juxta Palma di Solo. || — Καράλεως] Καράλεως codd.; em. editt. || — 9. Neque τὰ Τέγεστρα neque Τέργεστρον formæ aliunde mihi notæ, nisi quod ap. Dionysium 382 est ἄστν Τεγεστράων. Dicitur Τεργέστη, Τεργέσται, Τέργεστον. Verba ἀπὸ T. supplevit Meineke ex Eustathio, qui ad Dion. 382 Stephanum exscripsit. || — σταδ. ἑξέ'] sic Meineke, pro vulgata ἐκθ', nescio an codicis auctoritate an suo arbitrio. Ceterum aut numerus corruptus est, aut verba antec. laborant. Cluverius Ant. It. I, 20 legi voluit : ἀπὸ Τεργέστρου κώμης καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου ἐπὶ ** στ. ἐκθ'. Obloquitur Holstenius : « Quum Tergeste, inquit, e diametro opponatur Adriæ fluvio, ad quem Adriæ oppidum est, et numerus intervalli ab Artemidoro positus exactissime quadret, nihil temere mutandum censeo. » At temere Holstenius quadrare numerum dicit. Sunt a Tergeste ad Hadriam fl. lineæ rectæ vix 800 stadia, non 5025. Sane quidem veteres recessum Adriæ multo majorem quam est esse putarunt, nemo tamen ita rem exaggeravit, ut Stephani verba sane esse possint. Apte vero stadia 5025 referri possunt ad intervallum quod inde a μυχῷ est usque ad fauces sinus Adriatici. Quare

legerim ἐπὶ τὸ τοῦ Ἀδρίου στόμα στ. ἐκθ'. || — 10. Ἀλων] Ἄλον cod. Rhedig.; probabiliter fuit Ἄλουον, sicuti Ptolemæus III, 1 p. 177 habet Ἄλουον, tanquam Istriæ urbem mediterraneam (36° 50'—45°), dum II, 15 p. 164 in ora maritima Liburniæ memoratur Ἀλουῶνα (36° 50'—45°). Alvona Latinorum, hod. Albona. Plinius III, 25 § 139 : Alvona, Flanona; idem gentes memorat Alutas et Flanates, in quibus Alutæ dicuntur ab urbe quam Ἄλουον vocat Ptolemæus. Sinus ap. Plinium III, 23 dicitur Flanaticus. || — λιμὴν] λιμνη codd.; em. Xyl. || — 11. Ἀψυρτοί] fort. Ἀψύρτιοι, monentibus Berkelio et Meinekio. Quæ de Pontica Absyrto interponuntur, ex Arriano § 7, p. 373 fluxerint.— πόλιν νῆσον codd. Palatini et Vossiani; πονήσον cod. Rhedig. et Perusinus; πολ* δὲ νῆσον Aldinus; πόλιν καὶ νῆσον conj. Holstenius et Berkelius. « Scribendum videtur Πολύβιος νῆσον. » Meineke, vix recte; certe Artemidorum Ἀψυρτον insulam dixisse e fragm. 10 colligitur; porro etiam oppidum in insula Apsyrtyde vel in una Apsyrtydum fuisse testis est Plinius III, 25, § 140 : Insulæ ejus sinus (Flanatici) cum oppidis.. Absyrtyum, Arba etc. Quare scriptum fuerit καὶ πόλιν [καὶ] νῆσον, aut καὶ πόλιν [τῶν] νήσων. || — 12. Cf. Plinius IV, 19, § 56 : In Laconico (sinu) Theganusa, Cothon (Cothnon, v. l.), Cythera. Mela II, 7 : Egilia, Cothon, Jos. || — 13. Los insula aliun-

13. Ἀῶς, νῆσος περὶ Θετταλίαν, ὡς Κῶς. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. Ἀῶς δ' νησιώτης.

14. Ἀσταί, ἔθνος Θράκης. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα.

15. Φίλιπποι, πόλις Μακεδονίας, οἱ πρότερον Κρηνίδες. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. « Καὶ πόλις Φίλιπποι τὸ παλαιὸν Κρηνίδες. Τοῖς δὲ Κρηνίταις πολεμουμένοις ὑπὸ Θρακῶν βοηθήσας ὁ Φίλιππος Φιλίππους ὠνόμασεν. » Ἐνθεν ἦν Ἀδραστος
10 ὁ περιπατητικὸς φιλόσοφος, Ἀριστοτέλους μαθητής.

LIBYH.

BIBA. Ζ'.

16. Ξούχης, πόλις Λιβύης. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. Τὸ ἔθνικόν Ξουχίτης.

17. Λαοδαμάντεια, νῆσος ἐν Λιβύῃ. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. Ἐκαλεῖτο δὲ [καὶ] Λαομεδόντεια, ἴσως ἀπὸ Λαομεδόντος τοῦ Τρωός. Τὸ ἔθνικόν ἀμώτερον Λαομεδοντίτης καὶ Λαοδαμαντίτης.

ASIA.

BIBA. Θ'.

18. Δῶρος, πόλις Φοινίκης. Ἐκαταῖος Ἀσίαν. « Μετὰ δὲ ἡ πάλαι Δῶρος· νῦν δὲ Δῶρα καλεῖται. »... Καὶ Ἀρτεμίδωρος Δῶρα τὴν πόλιν οἶδεν ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ια'. « Συνεχῶς δ' ἐστὶ Στράτιονος πύργος, εἴτα ἐνὶ Δῶρα, ἐπὶ χερσονησείοῦς τόπου κείμενον πολισμάτιον, ἀρχομένου τοῦ ὄρους τοῦ Καρμήλου. »
25 Καὶ ἐν θ' Γεωγραφουμένων τὸ αὐτό.

BIBA. Ι'.

19. Πάλτος, πόλις Συρίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ.

20. Κρύα, πόλις Λυκίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ πρώτη. τὸ ἔθνικόν Κρυεύς. « Εἰσὶ δὲ καὶ νῆσοι Κρυέων, Κάρυσις καὶ Ἀλινά. »

21. Θεμισώνιον, χωρίον Φρυγίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ.

BIBA. ΙΑ'.

22. Sch. Ap. Rh. III, 859 : Περὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης ἱστορεῖ Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τῶν Γεωγραφουμένων. Ἔστι δὲ πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ ἥ παρά
40 κεῖται ἔθνος ὠνομασμένον Κάσπιον, ὅμορον δὲ Πέρσας.

de non nota est. || — 16. Ξούχης] sic editt.; Ξούχης codd.; oppidum haud dubie est Ζούχης ap. Strabon. p. 835; Ζεύχαρις Stadiasmi § 100, ubi vide; Χουζίς Ptolemæi IV, 3 p. 270, 26; Ταρχελα Scylacis p. 86; hodie Bilba. V. Barth. Wanderungen etc. p. 268. 270. 288. || — 17. Inserui καὶ, monente Meinekio. Λαοδαμάντειος λιμὴν vel Λαοδαμάντειον memoratur apud Scylac. § 107, p. 32, Stadiasm. § 17, Ptolemæum IV, 5 p. 281. Nomen fabula deducebat haud dubie ab Lao-damante Antenoride. Nomen Λαομεδόντειαν in vitio

13. Los, insula ad Thessaliam. Confer nomen Cos. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Insulanus vocatur Lous.

14. Astæ, gens Thraciæ. Artemidorus in Epitome librorum undecim.

15. Philippi, urbs Macedoniae, quæ prius Crenides vocabatur. Artemidorus in Epitome librorum undecim : « Et urbs Philippi antiquitus Crenides vocabatur. Scilicet Crenitis a Thracibus bello appetitis auxiliatus Philippus urbem Philippos denominavit. » Ex ea oriundus erat Adrastus peripateticus philosophus, Aristotelis discipulus.

LIBYA.

LIB. VII.

16. Xuchis, oppidum Libyæ. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Gentile Xuchites.

17. Laodamantia, ad Libyam insula. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Vocabatur etiam Laomedontia, forsitan de Laomedonte Trois filio. Gentile utriusque nominis Laomedontites et Laodamantites.

ASIA.

LIB. IX.

18. Dorus, urbs Phœnicie. Hecatæus in Asia : « Sequitur urbs quæ olim Dorus, nunc vero Dora vocatur ».... Artemidorus quoque Dora urbem dicit in Epitome librorum XI : « Sequitur Stratonis turris; deinde est Dora, in loco peninsulam referente situm oppidulum ad initium Carmeli montis. » Eadem etiam in libro nono Geographiarum leguntur.

LIB. X.

19. Paltus, urbs Syriæ, ut ait Artemidorus in Epitome.

20. Crya, urbs Lyciæ. Artemidorus epitomes primo (l. decimo). Gentile Cryensis : « Sunt vero etiam insulæ Cryensium, Carysis et Alina. »

21. Themisonium, locus Phrygiæ. Artemidorus in Epitome.

LIB. XI.

22. De mari Caspio narrat Artemidorus in Epitome Geographicorum. Mare est oceano vicinum, quod accolit gens Caspia dicta, Persis contermina.

aliquo libro Stephanus reperisse videtur. || — 19. Cf. Stephan. v. Κάρνη. Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ δεκάτῃ βιβλίῳ φησὶν. « ἔστι Κάρνος καὶ συνεχῶς Πάλτος, εἴτα Γάβαλα πόλις. » Plinius V, 18 § 79 : *Oppida Carne, Balanea, Paltos, Gabale.* || — 20. Κρύα. Cf. not. ad Scylac. p. 73. || — πρώτη] corrupte, quum decimo libro de Syria Artemidorum exposuisse aliunde constet, idque cadat in ordinem periegeseos. — Pro Ἀλινά Aldinus Ἀλινά. Insulæ aliunde non notæ. || — 21. Cf. Strabo p. 576, Hierocles p. 666 674. Ptolemæus, V, 2.

SCRIPTA

QUÆ IN HOC VOLUMINE

CONTINENTUR

	Paginæ.
Præfatio	I—VII
Prolegomena	IX—CXLV
HANNONIS Periplus.	1—14
SCYLACIS Periplus.	15—96
DICHEARCHI vel potius ATHENÆI Descriptio Græciæ	97—110
EX AGATHARCHIDE de Mari Erythræo	111—195
Anonymi (vulgo SCYMNI Chii) orbis Descriptio	196—237
DIONYSII Descriptio Græciæ	238—243
ISIDORI Characeni mansiones Parthicæ.	244—256
Anonymi (ARRIANI ut fertur) Periplus Mari Erythræi	257—305
ARRIANI hist. Indica	306—369
— Periplus Ponti Euxini	370—423
Anonymus de Ambitu Ponti Euxini.	424 426
Anonymi Stadiasmus Maris Magni.	427—514
MARCIANI Periplus Maris Exteri.	515—562
— Epitome peripli Menippeï.	563—573
— Epitome Geographiæ Artemidori	574—576

CATALOGUE:
N-2

